ALEGATA

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z szóstej sesyi szóstego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

z roku 1894/5

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 1 do 231.

Indeks alegatów.

Treść alegatów do stenogramów z 6. sesyi VI. peryodu.

Nie przyszły pod obrady Sejmu.

L. W. 12628/94.

Aleg. 1.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek oraz zmiany §§. 73 i 74 ustawy z d. 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Z powodu spóźnionej pory nie weszło już na porządek dzienny ubiegłej sesyi Wysokiego Sejmu sprawozdanie komisyi administracyjnej o przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek, tudzież zmiany ustawy budowniczej z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr.

Wydział krajowy uznając konieczną potrzebę wprowadzenia nareszcie powyższej ustawy budowniczej, pozwala sobie od r. 1892 począwszy, poraz trzeci — przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośny projekt, którego podstawą jest projekt powołanej na wstępie komisyi administracyjnej, z następującemi zmianami ważniejszemi:

W §. 12. pozostawia Wydział krajowy postanowienie, że budynki mogą być stawiane na odległość przynajmniej czterech metrów od drogi krajowej, powiatowej, publicznego dojazdu kolejowego, lub od drogi gminnej. Takie bowiem postanowienie odpowiada przedewszystkiem obowiązującemu dotąd dekretowi kancel. nadworn. z 4. stycznia 1827 L. 32.091 do tej odległości ludność jest już przyzwyczajoną i odległość ta przestrzeganą jest zwłaszcza w tych wszystkich powiatach, w których Reprezentacye powiatowe mają zorganizowaną służbę techniczno-drogową.

Względy policyjno-sanitarne i ogniowe a zwłaszcza te ostatnie przemawiają również za pozostawieniem w mocy prawnej dotychczasowego postanowienia Znaną jest bowiem okoliczność, że drogi gminne są po gminach wiejskich (a o gminy wiejskie głównie tu się rozchodzi) zwykle bardzo wąskie. Jeśli więc dozwolonem będzie zbliżyć się z zabudowaniami do tych dróg aż na dwa metry — jak to komisya administracyjna wnosi, wówczas przejeżdżający lub przechodzący może bardzo łatwo zapuścić ogień, choćby papierosem, cygarem lub fajką. Wówczas również zdarzyć mogłyby się liczne wypadki, że odległość między budynkami sąsiadujących przez drogę gminną gospodarstw, wynosiłaby ośm do dziewięć metrów, co byłoby sprzecznem z postanowieniami §§. 4. i 18. projektu i co zatem sprowadziłoby kolizyę przy rozstrzyganiu dotyczących a niezawodnych sporów administracyjnych.

Dozwolenie wreszcie zbliżenia się z budynkami do dróg gminnych aż na dwa metry, utrudniłoby w wysokim stopniu uporządkowanie ważniejszych dróg gminnych i obciążyłoby znacznie powiatowy fundusz dróg gminnych, z którego w danym razie powiat zniewolony byłby łożyć na wykupno zabudowanych gruntów. Podług dat zaś zebranych w Dep. IV. (drogowym) Wydziału krajowego, ilość publicznych dróg gminnych zupełnie nieuporządkowanych a niezbędnych do zewnętrznej komumikacyi wynosi przeszło 15.000 kilometrów (na ogólną ilość publ. dróg gminnych przeszło 47.000 kilometrów).

W. §. 13. proponuje komisya administracyjna w przedostatnim ustępie, aby Wydział powiatowy w pewnych wypadkach mógł powstrzymać wykonanie planu regulacyjnego.

Ponieważ w ten sposób cel i czynność komisyi regulacyjnej Wydziału powiatowego a następnie i czynność Rady gminnej mogłaby w ten sposób zostać udaremnioną, w każdym razie zaś fakt czasowej lub zupełnej niewykonalności planu regulacyjnego musiałby być zbadany przez osobną komisyę, przeto dla skrócenia całego procederu — proponuje Wydział krajowy poruczyć to badanie już pierwszej komisyi regulacyjnej Wydziału powiatowego, w skład której to komisyi wchodzą osobistości, dające gwarancyę należytego rozpatrzenia sprawy na miejscu.

Do §. 18. włączył Wydział krajowy §. 19. zmieniwszy tytuł. W samym tekscie zaś proponuje Wydział krajowy pomiędzy innemi dodać postanowienie na wypadek, gdyby grunta innych właścicieli nie były zabudowane.

W §. 23. Wydział krajowy na podstawie swej jednomyślnej uchwały, powołując się na motywa przytoczone w zeszłorocznem sprawozdaniu (aleg. 1. do sten. spr. z r. 1894) proponuje, ażeby niedozwolić choćby wyjątkowo stawiania kominów wałkowanych, ale raczej zezwolić na wyjątkowe stawianie kominów z cegły surówki.

W §. 32. proponuje Wydział krajowy ustanowić 30 metrową odległość budynków od kościołów i cerkwi, to jest taką, jaka jest zawartą w §. 31 i 51 projektu, aby odległości tego rodzaju były ile możności jednostajne.

W §. 48. opuszcza Wydział krajowy postanowienie o wolności wnoszenia rekursu przeciw orzeczeniom Zwierzchności gminnej, albowiem postanowienie to zawarte jest w §. 40. gdzie i §. 48. jest powołany.

Obok projektu powyższej ustawy przedkłada Wydział krajowy także projekt zmiany §§. 73. i 74. ust. budowniczej dla 131 miast i miasteczek z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr., mający głównie na celu skrócenie toku instancyi w sprawach budowniczych usunięciem Rady gminnej jako II. instancyi rekursowej.

Wydział krajowy zatem z powodów tak wyżej przytoczonych, jak i zawartych w sprawozdaniach odnośnych jako alegatach do sten. spraw. Nr. 56. z r. 1893 i Nr. 1. z r. 1894 wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony:

./. 1. Projekt ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek wraz z ustawą wprowadczą.

./. 2. Projekt ustawy zmieniającej §§. 73. i 74. ustawy z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
i Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 26. czerwca 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 12.628/1894.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ustawę budowniczą dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek i rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przepisom niniejszej ustawy podlegają wszystkie miejscowości kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, gmin miejskich, dla których wydaną została ustawa budownicza z 28. kwietnia 1882 Nr. 77 dz. u. kr., oraz znaczniejszych miejscowości podlegających ustawie budowniczej z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. dz. u. kr.

Art. II.

Postanowienia §§. 2. do 15. ustawy ogniowej dla miast i miasteczek wydanej na mocy Ces. patentu z dnia 28. lipca 1786 oraz postanowienia §§. 1. do 10. ustawy ogniowej dla gmin wiejskich, wydanej również na mocy Ces. patentu z dnia 28. lipca 1786, zostają uchylone.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie dnia dziewięćdziesiątego po jej ogłoszeniu.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa budownicza

dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

ROZDZIAŁ I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy lub roboty wymagające konsensu.

Następujące budowy lub roboty budowlane wymagają zezwolenia Zwierzchności gminnej:

a) budowa nowego, przebudowanie lub przekształcenie starego budynku, dobudowanie nowej części do istniejącego budynku lub dobudowanie nowej części nad nim;

b) budowa studni i piwnic;

c) budowa nowego lub zmiana istniejącego kanału; ścieku, jamy kloacznej, wychodków, zbiorników na wodę lub nawóz;

d) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;

e) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania, oraz przeistoczenie pomieszkań na sklepy, warstaty, budynki gospodarskie lub łazienki;

f) wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian;

g) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim;

h) przeistoczenie lub podwyższenie dachu;

i) zmiana sklepień;

k) stawianie słupów przy ulicy lub placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. p.) nad gzymsami okapowymi;

l) odgraniczanie i odgradzanie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

Do udzielenia zezwolenia na budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, budowle kolei żelaznych i obok kolei że-

laznych, oraz na budowy do celów przemysłowych powołane są władze wskazane w §§. 9. 10. i 11.

§. 2.

Pomniejsze zmiany.

Wszystkie inne, w §. 1. nie wymienione pomniejsze zmiany w budynku istniejącym, mogą być wykonywane bez pozwolenia Zwierzchności gminnej.

§. 3.

Podania o konsens i plan budowy.

O pozwolenie na wykonanie budowy lub robót poszczególnionych w §. 1. należy wnieść do Zwierzchności gminnej pisemne podanie i dołączyć doń plan w dwu równobrzmiących egzemplarzach podpisanych przez sporządzającego plan i przez budującego.

Jeżeli rozchodzi się o budowę zwykłego włościańskiego, lub małomieszczańskiego domu mieszkalnego, lub zwykłego budynku gospodarskiego, względnie, jeśli rozchodzi się o którąkolwiek z poszczególnionych w §. 1. robót przy tych zwykłych budowlach włościańskich lub małomieszczańskich, wystarczy przedłożenie prostego szkicu budowy i szkicu sytuacyjnego, na którym winno być oznaczone położenie i rozmiary przyszłego budynku, oraz położenie i odległość sąsiednich budynków, względnie także drogi lub placu publicznego (§. 4.).

W tych samych wypadkach może budujący także ustnie przedstawić Zwierzchności gminnej wnieść prośbę o pozwolenie na wykonanie budowy lub robót zamierzonych i jeżeli nie przedkłada planu lub szkicu, obowiązany jest również ustnie opisać zamierzone roboty, położenie i miejsce na którem mają być wykonane, oraz odległość od najbliższych zabudowań własnych i sąsiadów i od przylegającej drogi lub od przylegającego placu publicznego. Prośbę tę i opisanie wciągnąć ma Zwierzchność gminna do protokołu bezpłatnie.

W innych wypadkach należy przedłożyć plany, które mają obejmować:

a) plan sytuacyjny uwidoczniający położenie i granice gruntu zabudować się mającego jakoteż przyszłego budynku, położenie i odległość starych zabudowań istniejących na gruncie budowlanym, położenie i odległość sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli, jakoteż odległość i kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego;

b) plan niwelacyjny, wykazujący poziom gruntu budowlanego;

c) plany poziome wszystkich piąter, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny i fasadę budynku.

Na planie piwnic winny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, przedstawić należy rysunkami szczegółowymi.

Wszystkie plany winny być rysowane według miary metrycznej a mianowicie:

a) plany sytuacyjne, obejmujące większą przestrzeń, według skali 1 : 500 albo 10 cm. = 50 m. naturalnej wielkości, przy mniejszych przestrzeniach według skali 1 : 250 albo 10 cm. = 25 m. naturalnej wielkości;

b) plany poziome mają być rysowane w wymiarach długości według skali planu sytuacyjnego, w wymiarach wysokości zaś według dziesięć razy większej skali;

c) plany budowli mają być sporządzane według skali 1 : 100 albo 10 cm. = 10 m. naturalnej wielkości.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być wykonywane według skali, któraby ich dokładne zbadanie umożliwiła, a mianowicie w stosunku jak 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50.

§. 4.

Badanie planu.

Zwierzchność gminna obowiązaną jest w przeciągu sześciu dni, w wypadkach zaś przewidzianych w §. 12. w przeciągu 14 dni po otrzymaniu pisemnego podania względnie ustnej prośby (§. 3.), powołać komisyę na miejsce zamierzonych robót.

Komisyę przeprowadza: Naczelnik gminy lub jego zastępca.

Do udziału w komisyi zawezwać należy nieinteresowanego w zamierzanych robotach znawcę biegłego w sprawach budowniczych, jeżeli zachodzi tego potrzeba a w miejscowościach, gdzie się znajdują zdrojowiska, lub uzdrowiska o własnym statucie delegata komisyi zdrojowej lub klimatycznej, względnie także rządowego inspektora zdrojowego.

O terminie oględzin komisyjnych należy uwiadomić strony interesowane, a mianowicie budującego i sąsiadów budującego t. j. właścicieli gruntów położonych bezpośrednio lub pośrednio w odległości 10 metrów, a w wypadkach przewidzianych w §§. 31. 32. i 51. w odległości 30 metrów od zamierzonej budowy lub roboty.

Komisya zbada na miejscu plan budowy lub protokolarnie podany opis zamierzonych robót, przesłucha znawcę jeśli został powołany, dalej sąsiadów czy i jakie czynią zzrzuty przeciw zamierzonej budowie, zawezwie budującego do oświadczenia się na odnośne zarzuty i starać się będzie strony pogodzić.

Zdanie znawcy, jeśli był do komisyi wzywany, zgłoszone przeciw budowie zarzuty, tudzież wynik rokowań co do ugodowego ich załatwienia, zapisze komisya do protokołu, który przez uczestników komisyi podpisany być winien.

Czynności biorących udział w tej komisyi są bezpłatne, z wyjątkiem znawcy, którego budujący wynagrodzić winien podług taksy uchwalonej przez Radę gminną (§. 41.), jeśli znawca ten nie jest płatnym za to funkcyonaryuszem gminy.

§. 5.

Załatwienie podania o konsens.

Na podstawie protokołu przeprowadzonej rozprawy (§. 4.) ma Zwierzchność gminna do trzech dni po odbyciu komisyi wydać i doręczyć za rewersami budującemu i stronom, które przeciw budowie wniosły zarzuty, pisemne rozporządzenie, zezwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia, rozstrzygając tak w jednym jak i drugim wypadku podniesione przeciw budowie zarzuty o ile one odnoszą się do policyi miejscowej lub w ogóle do względów publicznych.

W razie odmowy należy podać przyczyny, to jest uzasadnić ją postanowieniami ustawy.

Zezwolenie na budowę winno zawierać:

a) wymienienie rodzaju zamierzonej budowy lub roboty (§. 1.);

b) dokładne oznaczenie miejsca budowy lub roboty i odległości od innych budynków sąsiednich i gruntów;

c) oznaczenie materyału, z którego ściany, dach, kominy a w budynkach drewnianych i ściany do komina lub ogniska przyległe mają być stawiane;

d) długość, szerokość i wysokość budynku w miarze metrycznej;

e) ilość i wymiar okien i drzwi;

f) ilość i rodzaj ognisk;

g) postanowienie, czy budowę prowadzić ma osoba do tego prawnie upoważniona, majster, podmajstrzy, cieśla i t. p. (§. 17.)

Wszelkie zmiany przez Zwierzchność gminną w konsensie zastrzeżone, winny być ile możności oznaczone także w przedłożonych planach, z których jeden egzemplarz zaopatrzony podpisem i pieczęcią Zwierzchności gminnej, zwrócony być winien budującemu a drugi przechowany w aktach.

§. 6.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i zarzuty te przy komisyjnem zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie.

Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma Zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa.

W rozporządzeniu, którem konsens na budowę udzielono, należy wyraźnie wymienić zarzuty z tytułu prawa prywatnego poduiesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być wstrzymaną aż do rozstrzygnięcia sporu, czy też i pod jakimi warunkami tymczasem prowadzoną być może (§§. 340. 341. i 342. ust. cyw.)

§. 7.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stał się prawomocnym.

§. 8.

Gasnięcie i odnawianie konsensu.

Konsens na budowę gaśnie, jeżeli budowa dozwolona, nie została wykonaną w ciągu dwóch lat od prawomocności konsensu.

W razie rozpoczęcia budowy i niewykończenia jej w ciągu dwóch lat, należy przed upływem rzeczonego terminu naprzód uwiadomić Zwierzchność gminną o zamierzonem dalszem prowadzeniu budowy i oczekiwać postanowienia jej, czy budowa może być dokończoną na podstawie pierwotnego planu, czyli też ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizyi planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie przy odnawianiu konsensu należy przeprowadzić podług postanowień §§. 4. 5. i 6.

§. 9.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na cele przedsiębiorstw przemysłowych, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, powołany jest Wydział powiatowy do przeprowadzenia czynności przepisanych w §§. 4. 5. 6. 8. i 12.

Do udziału w komisyi (§. 4.) i objawienia swego zdania zawezwie Wydział powiatowy także odnośnego naczelnika gminy lub jego zastępcę, a jeśli budowa wykonaną ma być na obszarze dworskim (§. 51.), przełożonego tegoż obszaru.

Rozprawę budowniczą łączyć należy ile możności z rozprawą przemysłowo-policyjną i w tym celu ma Wydział powiatowy porozumieć się z władzą polityczną co do terminu rozprawy.

W każdym razie konsens na taką budowę udzielony być może dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Koszta komisyi Wydziału powiatowego poza miejscem siedziby tegoż Wydziału, ponosi strona podająca o konsens.

§. 10.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ustawy o budowie kolei żelaznych z dnia 19. maja 1874. Nr. 70. Dz. ust. p.) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok kolei żelaznych już istniejących, lub w budowie będących, względnie w ich rejonie pożarnym, należy się stosować do osobnych przepisów w tej mierze istniejących.

Do przedsiębrania czynności urzędowych przy budowach w rejonie pożarnym kolei, powołanem jest stosownie do ustawy z dnia 26. grudnia 1882. Nr. 3. Dz. ust. kr. z r. 1883 c. k. Starostwo, przyczem zastosowane być mają prócz szczegółowych w tej mierze obowiązujących przepisów, także postanowienia niniejszej ustawy.

§. 11.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne przedsiębranych przez państwo, kraj lub powiat, powołane jest c. k. Starostwo do przeprowadzenia czynności przepisanych w §. 4.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie nie wniesiono zarzutów, lub wniesione w toku rozprawy zostały usunięte, uwiadomi o tem c. k. Starostwo władzę budującą.

Zarzuty nieusunięte a nie pochodzące z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z władzą, która budowę wykonuje. Co do zarzutów opartych na tytule prawa prywatnego postąpi c. k. Namiestnictwo według §. 6. ustawy.

§. 12.

Budowy obok dróg i placów, na polu górniczem, na granicy państwa i w rejonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej od publicznego dojazdu kolejowego, lub publicznej drogi gminnej, wynosić ma przynajmniej cztery metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych, wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne (§. 13. i 14.).

O rozprawie zarządzonej z powodu prośby o udzielenie konsensu na budowę lub roboty przy drogach krajowych, powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych, których administracya na podstawie §. 28. ustawy drogowej miejscowemu zarządowi drogowemu odjętą została, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem badania planu uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na eksploatowanem polu górniczem lub naftowem, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie dwu kilometrów od granicy państwa, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem rozprawy uwiadomić o tem c. k. Starostwo, które może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

§. 13.

Odbudowanie zniszczonych części miejscowości.

W razie zniszczenia całej miejscowości lub znaczniejszej części jej przez pożar, wylew, lub inne wypadki elementarne, winna Zwierzchność gminy bezzwłocznie donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Wydział powiatowy zarządzi w przeciągu ośmiu dni od chwili zawiadomienia komisyonalne oględziny przestrzeni zniszczonej, celem zbadania, czy zachodzi potrzeba regulacyi tej przestrzeni, oraz czyli i w jakiej mierze w obec stosunków miejscowych, regulacya może być przeprowadzoną.

W komisyi mają wziąć udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) Naczelnik gminy lub jego zastępca;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy przez Wydział powiatowy powołani.

Strony interesowane winny otrzymać uwiadomienie o odbyć się mającej komisyi z oznaczeniem terminu oględzin.

Jeśli komisya powyższa uzna potrzebę i możność całkowitej lub częściowej regulacyi zniszczonej przestrzeni, co w protokole czynności winno być dokładnie uwidocznione, sporządzi ona plan regulacyjny, spisze protokolarnie i szczegółowo numera parcel, imię i nazwisko właściciela, przestrzeń gruntów, które winny być zajęte lub odstąpione, wreszcie wciągnie do tego protokołu zgłoszone przeciw zamierzonej regulacyi zarzuty, opinię swoją co do tych zarzutów i wynik rokowań co do ugodowego ich załatwienia.

Plan regulacyjny z pomienionym protokołem przedłoży komisya Radzie gminnej. Rada gminna obowiązaną jest w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia planu powziąć uchwałę tak co do tego planu jak i co do zarzutów przez strony interesowane podniesionych przeciw rzeczonemu planowi.

O powziętej uchwale przyjmującej plan regulacyjny bez zmiany lub ze zmianami, obowiązaną jest Zwierzchność gminna w przeciągu trzech dni zawiadomić strony interesowane za dowodami doręczenia, albo też uchwałę rzeczoną ogłosić w gminie w sposób należyty.

Po upływie czternastu dni od dnia doręczenia względnie ogłoszenia stronom interesowanym zapadłej uchwały Rady gminnej, ma Zwinerzchność gminna bezzwłocznie przesłać plan regulacyjny z powyższym protokołem uchwałą Rady gminnej i dowodami jej doręczenia lub ogłoszenia, jakoteż z rekursami jeśli wniesione zostały, Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia planu względnie rozstrzygnięcia rekursów.

Gdyby Rada gminna w powyższym terminie uchwały nie powzięła, albo odmowną powzięła uchwałę, zażąda Wydział powiatowy przedłożenia sobie planu regulacyjnego z protokołem oględzin do powzięcia stosownej decyzyi. Jeżeli wniesiono rekurs tylko przeciw niektórym częściom planu

regulacyjnego, w takim razie może być zatwierdzony w innych swych częściach przed prawomocnem rozstrzygnięciem rekursów.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego mogą być wydawane konsensa na budowy lub roboty poszczególnione w §. 1.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz powiatowy. Za udział w komisyi rzeczonej stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej, nie mogą być żadne koszta przyznane.

§. 14.

Regulacya zdrojowisk lub stacyj klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne) o własnym statucie, obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy, zesłać na miejsce komisyę mającą na celu sporządzenie planu regulacyjnego odnośnej miejscowości.

W komisyi tej mają wziąć udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) Naczelnik gminy lub jego zastępca;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy przez Wydział powiatowy powołani;

e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Strony interesowane winny otrzymać uwiadomienie o odbyć się mającej komisyi z oznaczeniem terminu oględzin.

Dalsze czynności mają być wykonane podług postanowień §. 13.

Po zatwierdzeniu planu regulacyjnego, mogą być tylko na podstawie tego planu wydawane konsensa na budowy lub roboty poszczególnione w §. 1., przyczem ściśle przestrzegać należy, ażeby przy drogach, ulicach i placach przy których bądź już znajdujących się bądź powstać mogą mieszkania przeznaczone dla gości kąpielowych stawiano tylko główne budynki (mieszkalne) frontem do tych dróg, ulic i placów i na podmurowaniu 50 cm. wysokiem, wszelkie zaś inne budynki stawiano w podwórzu po za budynkiem głównym.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

W miejscowościach gdzie powstaną zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne), obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

§. 15.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego (§§. 13. i 14.) należy przestrzegać głównie:

a) Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym, ogniowo-policyjnym i w ogóle względom bezpieczeństwa.

b) Ażeby drogi i ulice były odpowiednio szerokie, możliwie proste i równe.

c) Ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ a sposób odprowadzania nieczystości został należycie ustanowiony.

§. 16.

Wywłaszczenie.

Jeżeli na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi, ulicy lub placu, albo zajdzie potrzeba sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi, lub ulicy istniejącego placu, winien będzie właściciel gruntu odstąpić gminie na własność potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeśli zaś wskutek tej regulacyi okaże się potrzeba wysunięcia budowy do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący tak długo nie będzie miał prawa przystąpić do wykonania projektowanej budowy, pokąd nie nabędzie na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem części gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić winien.

Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie doszła, oznaczy ją orzeczenie sądowe. Niedojście ugody nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia planu regulacyjnego względnie linii regulacyjnej i dalszej rozprawy budowniczej.

W sprawach ustanowienia planu regulacyjnego lub linii regulacyjnej oraz w sprawach oznaczenia przestrzeni, która ma być zajętą lub odstąpioną z powodu ustanowienia planu regulacyjnego lub linii regulacyjnej, wykluczoną jest droga sądowa.

ROZDZIAŁ II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 17.

Kierownictwo.

Przy stawianiu budynków piątrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnemi (suterenami), oraz budynków na cele publiczne i przemysłowe, kierować winna budową osoba do tego prawnie upoważniona.

Przy stawianiu innych budowli wolno używać osób posiadających dla wykonywania przemysłu budowlanego koncesye najniższej kategoryi.

Budowle włościańskie i zwykłe gospodarskie mogą być stawiane przez samego budującego lub jego zastępcę.

Nazwisko kierownika budowy należy podać do wiadomości Zwierzchności gminnej i uwiadomić ją o wszelkich zmianach w tej mierze zachodzących.

Za naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonego planu bez poprzedniego uzyskania przyzwolenia Zwierzchności gminnej i w ogóle za wszelkie uchybienia przepisom tej ustawy, odpowiadają niepodzielnie kierownik budowy i budujący.

Nie wyklucza to jednak odpowiedzialności innych w budowie udział biorących osób, o ile na nich ciąży wina.

§. 18.

Materyał.

Z materyału nieogniotrwałego wolno stawiać niemniej takimże materyałem pokrywać budowle tylko wówczas jeśli odległość od budynków innych właścicieli wynosić będzie przynajmniej 10 metrów, względnie zaś od granicy niezabudowanego gruntu innych właścicieli, odległość wynosić będzie przynajmniej 5 metrów.

Ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny, być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł, kamienia, lub cegły surowej na powietrzu suszonej (surowki).

Rada gminna może postanowić, iż w częściach gminy zwarto zabudowanych (rynki, place publiczne), nie będzie wymaganą odległość 10 metrów między budynkami z nieogniotrwałego materyału stawianymi lub nieogniotrwale krytymi

Może ona również postanowić, w których częściach gminy niemniej, które ważniejsze budowle, mają być stawiane z materyału ogniotrwałego lub takimże materyałem kryte.

Odnośne części gminy lub budowle mają być w uchwale Rady gminnej dokładnie oznaczone, uchwała zaś sama ma być w gminie należycie ogłoszoną, a następnie Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia przedłożoną.

§. 19

Mury

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy. Komisya badając plany winna oświadczyć, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna uledz zmiane. Grubość murów ceglanych w budynkach mieszkalnych parterowych i jednopiątrowych, powinnawynosić przy ścianach zewnętrznych co najmniej 45 cm., a 30 cm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej piąter, mury dwu piąter najwyżej położonych winny mieć grubość najmniej 45 cm. względnie 30 cm., w każdych zaś następnych dwóch niżej położonych piątrach grubość murów o 15 cm. powiększoną być musi.

Mury fundamentów winny być o 15 cm. grubsze od ściany na nich spoczywającej.

Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

§. 20

Schody i klatka schodowa.

W domach piątrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya do wszystkich mieszkań, na strych i do piwnicy. Schody mają być przynajmniej na 1 m. szerokie. Wysokość stopnia na schodach nie owinna wynosić więcej jak 16 cm., szerokość zaś niemniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w obrębie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwem.

Władza może stosownie do przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie także schodów bocznych.

Pod schodami jakoteż w klatce schodowej, nie wolno urządzać ognisk i otworów kominowych.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona, a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą. Drzwi na strych prowadzące w domach murowanych powinny być pobite żelazną blachą od strychu.

§. 21.

Wymiary izb, okien i drzwi.

Budynki mieszkalne winny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła. Wysokość izby wynosić winna przynajmniej 2·20 m., wysokość okna najmniej 60 cm., szerokość najmniej 40 cm., wysokość drzwi najmniej 1·80 cm. a szerokość 80 cm.

W każdej izbie winno być przynajmniej jedno okno urządzone do otwierania.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne), wysokość izb przeznaczonych na mieszkanie dla gości wynosić winna co najmniej 3 m., wysokość okna najmniej 1 m., a szerokość najmniej 60 cm., wysokość drzwi najmniej 2 m. a szerokość 1 m.

§. 22.

Podłoga i powała.

Powierzchnia podłogi (ułożonej z desek, lub cegły, czy też ubitej z gliny w budynkach mieszkalnych z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §. 14. winna być przynajmniej o 30 cm wyższą od powierzchni gruntu, na którym budynek stoi.

Podłoga na piętrze winna zawierać warstwę suchego nasypu.

Powała strychowa w budynkach mieszkalnych ma być pokryta cegłą lub polepą glinianią 8 cm. grubą.

§. 23.

Kóminy.

Budowa domów i chat mieszkalnych bez kominów zabronioną jest bezwarunkowo.

Kominy winny być murowane z cegły palonej lub kamienia, ściany kominów najmniej 15 cm. grube i 80 cm. nad dach wyprowadzone, wnętrze komina gładko wytynkowane, a część zewnętrzna w obrębie strychu wyprawiona; wyjątkowo dozwalać można budowania kominów z cegły surówki.

Kominów na belkach lub pokładach drewnianych zakładać nie wolno.

Wszelkie drzewo winno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina. Drzewa w ściany kominowe wpuszczać nie wolno.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat. Otwór kominów wąskich (cylindrowych) wynosić ma najmniej 15 cm. średnicy. Jeżeli zaś do tego wąskiego komina wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, wówczas otwór jego ma wynosić najmniej 20 cm.

Wszystkie kominy, a szczególniej wąskie (cylindrowe) winny być ile możności w pionowym kierunku stawiane.

Kominy wąskie winny być w stosownych miejscach zaopatrzone w otwory do czyszczenia szczelnie zamykane. Materyał drewniany, znajdujący się w pobliżu tych otworów, powinien być ogniochronnie osłonięty.

Kominów murowanych nie wolno zastępować rurami blaszanemi wewnątrz budynku, ani też przeprowadzać takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk należy tak urządzać, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy, albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 24.

Piece w izbach.

Piece w izbach, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, winny być podmurowane na 30 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę zabezpieczyć od ognia.

Pieców żelaznych nie wolno tam używać, gdzie bywa wyrabiany lub gromadzony materyał łatwo zapaleniu podlegający.

§. 25.

Kuchnie.

Pod ogniskiem i na 80 cm. w około ogniska nie wolno urządzać podłogi z desek.

Nad ogniskiem otwartem należy tak umieścić kapę, by po wszystkich stronach o 30 cm. wystawała nad krawędź kuchni.

Dym z otwartych ognisk tylko przełazowymi kominami odprowadzać wolno.

W kuchniach angielskiemi zwanych należy dla odprowadzenia pary urządzić otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznemi.

§. 26.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami mieszkalnymi winny być sklepione.

§. 27.

Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z łatwym i trwałym odpływem dla nieczystości.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne.

Każdy zbiornik taki winień być oddalony przynajmniej o 2 m. od granicy sąsiedniej a 10 m. od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą być widoczne z ulicy lub placu publicznego.

W tych samych odległościach mogą być urządzane zbiorniki na nawóz, które od domów mieszkalnych oddalone być mają co najmniej na 10 m.

§. 28.

Odprowadzanie nieczystości.

Odprowadzanie nieczystości na ulice lub place publiczne albo do rowów tychże ulic i placów jest bezwarunkowo zabronione, nawet z budynków już istniejących.

§. 29.

Piece dla celów przemysłu piekarskiego, wędzarnie.

Piece dla przemysłu piekarskiego należy umieszczać z reguły w lokalu sklepionym. Podłoga przed ogniskiem winna być ogniotrwale urządzona.

Ściany w wędzarniach muszą być sporządzone z materyału ogniotrwałego i zaopatrzone w drzwi żelazne lub przynajmniej blachą od środka pobite. Wędliny tylko na hakach lub prętach żelaznych zawieszać wolno.

§. 30.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe należy stawiać, jeżeli tylko można, w odrębnem zabudowaniu.

Stanowczo wzbronionem jest jednak ustawianie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, równie jak urządzanie sklepień lub pował nad nimi.

Tylko w razie udowodnionej konieczności dopuszczona być może lekka powała.

§. 31.

Suszarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i kuźnie.

Suszarnie na owoce, len lub konopie winny być od innych budynków przynajmniej o 30 m. oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejscowości.

Kuźnie winny być od budynków innych właścicieli oddalone przynajmniej o 30 m. lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

§. 32.

Budowy obok kościołów i cerkwi.

Obok kościołów i cerkwi mogą być budowle stawiane z reguły tylko w odległości co najmniej 30 metrów.

§. 33.

Ogrodzenia, płoty, i t. p.

Jaki materyał dozwalany być może do urządzenia ogrodzeń, zastosować się należy do zwyczajów miejscowych.

Na ogrodzeniach wzdłuż dróg publicznych, jakoteż na ogrodzeniach takich, które dotykają zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich, nie nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, peżu, odpadków łodyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

§. 34.

Studnie.

Studnie mogą być urządzane tylko w odległości przynajmniej 10 m. od jam kloacznych, kanałów i gnojowisk, mają być ocembrowane a ocembrowanie ma się wznosić przynajmniej na 80 cm. ponad poziom gruntu otaczającego studnię.

§. 35.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynki kryte słomą, trzciną, szuwarem i t. p. materyałem, winien właściciel oddzielić go szeregiem drzew od innych budynków.

ROZDZIAŁ III.

Zamieszkanie nowych budynków i utrzymanie istniejących.

§. 36.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkane ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia Zwierzch-

ności gminnej, a w wypadkach przewidzianych w § 9. przed uzyskaniem zezwolenia Wydziału powiatowego.

Przed daniem takiego pozwolenia musi osobna komisya zbadać na miejscu, czy budowa wykonana jest zgodną z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego.

Komisyę przeprowadzić winien naczelnik gminy lub jego zastępca w przeciągu trzech dni po ustnem lub pisemnem wniesieniu prośby a w wypadkach przewidzianych §. 9. delegat Wydziału powiatowego przy współudziale naczelnika gminy lub jego zastępcy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, przybierając w razie niezbędnej potrzeby także fachowego znawcę.

W miejscowościach zaś, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne) o nadanym statucie, winien wziąć udział w komisyi także delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej.

Stosownie do wyniku tych oględzin nastąpić ma do trzech dni załatwienie prośby budującego.

Budujący obowiązany jest zapłacić dyety i koszta podróży delegata Wydziału powiatowego i znawcy.

§. 37.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiośnie zamieszkany. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony a w następnej wiośnie narzucony, może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany.

Gdyby w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, może być wydane pozwolenie na częściowe zamieszkanie budynku, przyczem postąpić należy według postanowień §. 36.

§. 38.

Utrzymanie budynków.

Każdy właściciel budynku obowiązany jest utrzymywać go czysto, porządnie i w dobrym stanie, to jest zapobiegać takim uszkodzeniom, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu publicznemu lub zdrowiu mieszkańców.

W izbach mieszkalnych niewolno utrzymywać koni, bydła nierogacizny, owiec i kóz.

§. 39.

Budynki grożące zawaleniem.

Jeżeli budynek grozi niebezpieczeństwem zawalenia, zarządzi Zwierzchność gminna komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi przy równoczesnem wyznaczeniu stosownego terminu i zagrożeniu następstwami prawnemi (§. 49), bądź to opróżnienie i zabezpieczenie budynku starego aż do wykonania potrzebnych napraw, bądź też częściowe albo nawet całkowite rozebranie budynku.

Komisyę przeprowadzić winien naczelnik gminy lub jego zastępca bezpłatnie protokolarnie w obecności stron interesowanych i z przybraniem znawcy, którego wynagrodzić należy z funduszów gminy, jeśli znawca ten nie jest płatnym za swe urzędowanie funkcyonaryuszem gminy.

ROZDZIAŁ IV.

Władze wykonawcze.

§ 40.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna obowiązaną jest ściśle czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, przedewszystkiem zaś, ażeby:

a) budowano tylko na podstawie uzyskanego prawomocnego konsensu;

b) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy;

c) zachowano linię regulacyjną (§§. 13. i 14);

d) utrzymywano budynki w dobrym stanie (§. 38).

W razie spostrzeżenia uchybień winna Zwierzchność gminy, w wypadkach pod a), b) i c) wymienionych, wstrzymać dalszą budowę (§. 48), w wypadku zaś ad d) zarządzić środki z §. 39.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można wnieść na ręce naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

§. 41.

Rada gminna.

Rada gminna:

a) zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub zakładów gminnych;

b) uchwala z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części miejscowości (§. 13.), a w miejscowościach, gdzie znajdują się lub powstaną zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne), plan regulacyjny odnośnej miejscowości (§. 14.), oraz postanawia o podniesionych zarzutach przeciw regulacyi;

c) uchwala postanowienia zawarte w §. 18.;

d) wydaje obowiązujące przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne;

e) ustanawia taksę dla znawców biegłych, jeśli znawcy ci nie są płatnymi funkcyonaryuszami gminy.

Od uchwały Rady gminnej można wnieść na ręce Zwierzchności gminnej rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu uchwały.

§. 42.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy:

a) rozstrzyga rekursy przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej (§. 43) i uchwałom Rady gminnej (§. 41.);

b) czuwa nad tem, ażeby Zwierzchność gminna nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych;

c) wykonuje czynności wskazane §§. 9., 13., 14., 18., 36. i 51 niniejszej ustawy.

Od rozporządzenia Wydziału powiatowego można wnieść na ręce tegoż Wydziału rekurs do Wydziału krajowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

§. 43.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy załatwia jako ostateczna instancya rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

§. 44.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami §§. 104. 105., 106. i 107. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. pozostaje nienaruszone.

ROZDZIAŁ V.

Postanowienia karne.

§. 45.

Przekroczenia objęte ustawa karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych, objęte ustawą karną, będą dochodzone i karane przez właściwe Sądy.

§. 46.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma przysiężnymi. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 1 do 25 zł. w. a., czyli 2 do 50 koron, a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do dni 7.

§. 47.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym (§. 46.) mają być w terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu wnoszone do c. k. Starostwa za pośrednictwem Zwierzchności gminnej.

§. 48.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

Jeśli budowa została całkiem lub częściowo wykonaną bez konsensu lub wbrew temuż konsensowi, winna Zwierzchność gminy natychmiast wstrzymać budowę (§. 40.). Władza powołana do wydawania konsensu przeprowadzi następnie czynności wskazane w §. 4. względnie w §. 9. i wyda orzeczenie czy i o ile wykonana budowa może być pozostawioną, czyli też ma być zmienioną lub zniesioną.

Niezależnie od tego orzeczenia może nastąpić ukaranie winnego w myśl §§. 85. i 46.

§. 49.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia kary za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 50.

Zasadnicze postanowienia.

Obszary dworskie miejscowości, w których niniejsza ustawa obowiązuje, podlegają również postanowieniom tejże ustawy.

Zakres działania przyznany niniejszą ustawą Zwierzchności i Radzie gminnej, przechodzi na obszarze dworskim na przełożonego tegoż obszaru z wyjątkiem prawa karania (§. 46.) które przysługuje c. k. Starostwu i z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §. 51. ustęp 1. i 2.

§. 51.

Budowle pośród zabudowań gminy, oraz karczmy, szynkownie itd.

Wykonywanie wszystkich czynności policyi budowniczej, jak niemniej prawo karania za przekroczenie przepisów tej ustawy na tych częściach obszaru dworskiego, które leżą pośród zabudowań gminy, należy do zakresu działania gminy.

To samo odnosi się do karczem, szynkowni i należących do nich stajni, szop i t. p. zabudowań, co do których w myśl §. 7. ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 20 dz. u. kr. sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy.

Nadto, jeżeli budynek, który na obszarze dworskim ma być stawiany mniej aniżeli o 30 m. oddalonym będzie od zabudowanego terytoryum gminy, winien przełożony obszaru dworskiego zawiadomić o zamierzonej budowie Zwierzchność gminy.

Jeśli zaś Zwierzchność gminna mniema, że budynek ten stawiany jest wbrew przepisom niniejszej ustawy i ztąd zagraża niebezpieczeństwo, może o tem donieść Wydziałowi powiatowemu, który winien na tej podstawie zbadać rzecz i wydać orzeczenie, tak, jak gdyby w tej sprawie do niego rekurs wniesiony został przeciw wydanemu w pierwszej instancyi orzeczeniu.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §§. 73. i 74. ustawy krajowej z 4. kwietnia 1889. Nr. 31. dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam jak następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 73. i 74. ustawy krajowej z dnia 4. kwietnia 1889. Nr. 31. dz. u. kr. w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają opiewać jak następuje:

§. 73.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy.

Zwierzchność gminna daje pozwolenie na budowę (konsens) i przestrzega, ażeby:

a) nie budowano bez uzyskania prawomocnego konsensu;
b) zachowano linię regulacyjną i poziom;
c) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy;
d) do wykonania budowy używano osób upoważnionych w myśl §. 21. i
e) używano tylko dobrego, trwałego materyału.

Przy spostrzeżeniu uchybień winna Zwierzchność gminna w wypadkach pod a), b) i c) wymienionych, wstrzymać dalszą budowę, w wypadku pod d) usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy, a w wypadku pod e) zarządzić uprzątnięcie z placu budowy materyał za niodpowiedni uznanego.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można na ręce naczelnika gminy wnieść rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w §. 3. niniejszej ustawy.

Rekurs od zarządzenia, wstrzymującego budowę rozpoczętą, nie ma mocy odraczającej.

§. 74.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

a) zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta; zatwierdza go i czuwa nad jego peryodycznem uzupełnieniem przez Zwierzchność gminną;

b) zatwierdza plany budynków, przeznaczonych na cele gminy lub zakładów gminnych;

c) zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 18.);

d) uchwala plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 19.);

e) oznacza części obszaru miejskiego, w których tylko materyał ogniotrwały do budowy użytem być może (§. 24.);

f) w gminach, w których materyał ogniotrwały jest nader kosztowny lub ludność ubogą, postanawia z zatwierdzeniem Rady powiatowej, że w następującym przeciągu lat 10, z wyjątkiem mieszkalnych domów piątrowych, wszystkie inne budynki na całym obszarze miejskim z muru pruskiego lub drzewa stawiane być mogą (§. 24. lit. c.);

g) oznacza, przy których ulicach i placach publicznych budynki z materyału nieogniotrwałego mają być stawiane na fundamentach murowanych i na podmurowaniu 50 cm. wysokości (§ 25.);

h) uchwala w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materyałem (§. 47.);

i) wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacyi (§. 52.);

k) oznacza okręg miasta, w którym tylko piątrowe domy stawiać wolno i daje wyjątkowe pozwolenie na stawianie domu parterowego w tym okręgu (§. 57.);

l) oznacza materyał, jaki ma być użyty do ułożenia chodnika przed nowym budynkiem w pewnej ulicy lub części miasta (§. 59.);

m) oznacza wysokość taksy dla znawców za oględziny nowo wybudowanych domów (§. 68.).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod a), b), c), d), e), g), i), k) określonych, winny być w obrębie gminy ogłoszone. Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem Zwierzchności gminnej rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu dni 30 od ich ogłoszenia.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 3

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I kwartał 1895 r.

Wysoki Sejmie!

Zwołanie sesyi sejmowej na koniec miesiąca grudnia 1894 uniemożliwia uchwalenie przez Wysoki Sejm budżetu krajowego na rok 1895 a tem bardziej uzyskanie sankcyi dla uchwały finansowej przed dniem 1-go stycznia 1895 tak, aby z nowym rokiem gospodarka finansowa prawidłowo na podstawie prawomocnego budżetu rozpocząć się mogła.

Pragnąc zastrzec budżetowe prawo Wysokiego Sejmu, przedkłada Wydział krajowy i w tym roku wniosek o uchwalenie prowizoryum budżetowego na pierwszy kwartał.

Przeprowadzona w r. 1893 konwersya długu indemizacyjnego spowodowała była w preliminarzu na rok 1894 i w faktycznym zresztą stanie rzeczy, tak znaczne zmiany, że przedkładając na poprzedniej sesyi Wysokiego Sejmu projekt prowizoryum budżetowego na I kwartał 1894 musieliśmy prosić o pozwolenie czynienia wydatków nie na podstawie budżetu roku poprzedniego ale na podstawie preliminarza na rok 1894.

Obecnie nie zachodzi już żadna przeszkoda w uchwaleniu prowizoryum w sposób zupełnie prawidłowy, tj. na podstawie ostatniego prawomocnego budżetu, z tą tylko różnicą, iż co do poboru dodatków do podatków na fundusz krajowy opieramy się o preliminarz na rok 1895 wnosząc, by także i w czasie trwania prowizoryum pobierać dodatki zniżone o 4 centy. Nie uczyni to uszczerbku w dochodach, ponieważ to zniżenie zrównoważone jest podwyższonemi dochodami z opłat konsumcyjnych.

Zgodnie też z zeszłoroczną uchwałą Wysokiego Sejmu ogranicza Wydział krajowy prowizoryum do prawa czynienia wydatków zwyczajnych.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1895 na podstawie budżetu na rok 1894.

2) Sejm upoważnia do poboru dodatków do podatków na fundusz krajowy w wysokości 61 centów do każdego 1 zł. całej należytości państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim pobierać się będzie tylko 47 centów dodatku

3) Upoważnienia powyżej pod 1 i 2 udzielone, obowiązują po dzień 31-go marca 1895.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14-go grudnia 1894.

Marszałek krajowy
W zastępstwie
Antoni Jaxa Chamiec m. p.

Sprawozdawca
Tadeusz Romanowicz m. p.
Członek Wydziału krajowego.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

L. W. 52.701/94.

Alleg. 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z postanowieniami statutu krajowego i instrukcyi — przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt budżetu krajowego na rok 1895, obejmujący:

A. Ogólny preliminarz budżetu krajowego na rok 1895.

B. Preliminarz funduszu krajowego wraz z preliminarzami specyalnymi, a mianowicie:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz ze szczegółowymi preliminarzami:

do	rubr.	VII.	poz.	53	funduszu szkolnego krajowego,
„	„	„	„	54	funduszu szkolnego emerytalnego,
„	„	XV.	„	188	szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
„	„	„	„	189 i 190	szkoły rolniczej i szkoły parobków w Dublanach,
„	„	„	„	191 do 194	folwarku, szkoły gorzelniczej i gorzelni krajowej, tudzież stacyi doświadczalnej w Dublanach,
„	„	„	„	195 i 196	średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie,
„	„	„	„	197 do 199	szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach,
„	„	„	„	200	szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
„	„	„	„	201	szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku,
„	„	„	„	215 i 216	składów zbożowych i spirytusowych we Lwowie i Krakowie.

C. Preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie (oddziału chorych i położnic),

D. „ funduszu podrzutków we Lwowie,

E „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie,

F. „ szpitala św. Łazarza w Krakowie, czterech oddziałów,

G. „ funduszu podrzutków w Krakowie,

H. „ policyi krajowej,

II. Fundusze samoistne.

I. Preliminarz funduszu kultury krajowej,
K. „ „ stanowego sierocińskiego,
L. „ „ Aleksandra hr. Stadnickiego,
M. „ „ pożyczki krajowej z r. 1873.

Prócz tego dołączamy jako osobny alegat preliminarz dochodów i wydatków na poczet byłych funduszów indemnizacyjnych, które to fundusze z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1892 wcielone zostały do funduszu krajowego. Gdy realizacya należytości czynnych tych funduszów i spłata ich należytości biernych jeszcze dokonaną być nie mogła, przeto ścisłość budżetowania wymaga wprowadzenia przybliżonych kwot tak do dochodów (rubryka XVII. pozycya 61 dochodów) jak i do wydatków (rubryka XIV. pozycya 185 wydatków) funduszu krajowego.

Zresztą trzymał się Wydział krajowy w układzie preliminarza ściśle formy, przez Wysoki Sejm poleconej.

Już w sprawozdaniu o budżecie krajowym na rok 1894 Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi szczegółowe zmiany, jakie zaszły w budżecie krajowym wskutek dokonania konwersyi długu indemnizacyjnego. Zmiany te uzyskały aprobatę Wysokiego Sejmu tak co do formy jak i co do myśli przewodniej, jaka Wydziałem krajowym przy nowem budżetowaniu kierowała. W preliminarzu na rok 1895, który obecnie przedkładamy, znajdzie Wysoki Sejm tę myśl przewodnią ściśle zachowaną — znowu bowiem przez wstawienie całej rozporządzalnej zwyżki do rubr. XIV. poz. 186 „na jednorazową spłatę dawnych długów“ — niemniej jak przez wstawienie wysoko obliczonej kwoty, jaka może przyjdzie do wypłaty z tytułu niespłaconych dotąd obligów i kuponów indemnizacyjnych, staramy się przedewszystkiem zapewnić ścisłe spełnienie wszelkich na kraju ciężących zobowiązań, i wykonanie finansowego programu Wysokiego Sejmu.

Oprócz tego mieliśmy jeszcze daną przez Wysoki Sejm drugą dyrektywę, wpływającą silnie na cyfry budżetu na rok 1895. Przy uchwaleniu nowej ustawy o krajowych opłatach konsumcyjnych, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby przynajmniej połowę czystego zysku z tych opłat obrócił na ulgi dla opodatkowanych, więc na obniżenie stopy dodatku krajowego do podatków bezpośrednich. Polecenie to wykonaliśmy ściśle, gdy bowiem czysty zysk z opłat konsumcyjnych wynosi 800 000 zł., wnosi Wydział krajowy obniżenie stopy dodatku o 4 centy, co przy wydatności centa 110.000 zł. czyni 440.000 zł. a więc o 40.000 zł. ponad połowę czystego zysku.

Zanim wykażemy wpływ, jaki te wszystkie okoliczności wywierają na cyfry budżetu na rok 1895 — przedstawimy różnice, zachodzące w poszczególnych rubrykach między niniejszym preliminarzem a budżetem na rok 1894. Różnice te są co do każdej pozycyi szczegółowo uzasadnione w „wyjaśnieniach“ do każdego preliminarza dodanych — tutaj zaś podajemy je, jak co roku sumarycznie dla każdej rubryki.

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu:

		A. W wydatkach:	*więcej*	*mniej*
Rubryka	II.	Koszta zarządu więcej o . . . . . głównie z powodu zwiększenia potrzeb w następujących pozycyach: w poz. 28 a) „Koszta podróży i dyety“	7.976 zł.	— zł.
		Do przeniesienia . .	7.976 zł.	— zł.

			więcej	mniej
		Z przeniesienia . .	7.976 zł.	— zł.
		więcej o 2.045 zł. na podstawie przeciętnych wyników z trzech lat ostatnich;		
		w poz. 31 d) i e) „papier do druków, koszta druku i oprawy", jako wydatek nadzw. więcej o 1.500 zł. wskutek objęcia administracyi funduszów szkolnych okręgowych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 15. lutego 1894;		
		w poz. 31 h) „uzupełnienie biblioteki" więcej o 500 zł. gdyż dotychczas uchwalana dotacya była nie wystarczająca;		
		w poz. 32 m) „konserwacya i adaptacya budynku", jako wydatek nadzwyczajny więcej o . 4.000 zł. na reparacyę zniszczonych kaloryferów.		
Rubryka	III.	Koszta leczenia więcej o . . . . . . w skutek zwiększonej ilości dni leczenia i na podstawie wynikłości z r. 1893.	40.000 zł.	
„	IV.	Koszta szczepienia więcej o . . . . . . głównie na koszta podróży i dyety lekarzy na podstawie trzechletniego przecięcia.	2.200 zł.	
„	V.	Wydatki sanitarne więcej o . . . . . . na utworzenie co najmniej 10 dalszych okręgów sanitarnych po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 10 maja 1893.	3.000 zł.	
„	VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynnych mniej o . . z powodu opuszczenia zasiłków jednorazowo przyznanych na rok 1894.		1.500 zł.
„	VII.	Na cele wykształcenia i oświaty więcej o . głównie z powodu, iż niedobór funduszu szkolnego krajowego wskutek ostatnich zmian ustawy szkolnej zwiększył się o kwotę . . . 361.068 zł. natomiast zaś zmniejszył się niedobór fund. szkolnego emerytalnego o kwotę . . . . 11.314 zł. (wedle specyalnych preliminarzy tych funduszów).	350.154 zł.	
„	VIII.	Utrzymanie pomników historycznych więcej o . a mianowicie wstawiono nowy wydatek w kwocie . . . . 3.500 zł. na koszta pokrycia dachu kościoła OO. Bernardynów w Dukli i restauracyi zamku królewskiego w Żółkwi w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894 a natomiast opuszczono zasiłek w kwocie 500 zł. uchwalony na r. 1894 jednorazowo na restauracyę kaplicy bł. Kingi w Bochni.	3.000 zł.	
„	IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi więcej o . . . z powodu podniesienia wydatków na czynsze dzie-	10.668 zł.	
		Do przeniesienia . .	416.998 zł.	1.500 zł.

			więcej	mniej
		Z przeniesienia . .	416.998 zł.	1.500 zł.
		rżawne o kwotę . . . . . 7.757 zł. i na inne potrzeby o . . . . 3.128 „ razem o kwotę . . . . . 10.885 zł. Opuszcza się zaś wydatek w kwocie . 217 „ jednorazowo uchwalony na pokrycie kosztów pomnożenia korpusu c. k. żandarmeryi w r. 1892.		
Rubryka	X.	Drogi krajowe więcej o	38.326 zł.	
		Ważniejsze różnice w tej rubryce są następujące: w poz. 129 l) więcej o . . . 300 zł. dla dwóch drożników przy budowie drogi Kańczuga-Dynów; w poz. 135 więcej o . . . . 2.000 zł. głównie na uzupełnienie ilości walców drogowych; w poz. 137 b) więcej o . . . 10.000 zł. na wykonanie robót rozpoczętych na drogach krajowych (L. W. 52.940/94); w poz. 138 więcej o . . . . 1.998 zł. na podstawie przeciętnego obliczenia kosztów utrzymania dróg krajowych w latach 1890, 1891 i 1892; w poz. 139 więcej o . . . . 50.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, jak szczegółowe uzasadnienie przy L. W, 52.940/94; w poz. 140 więcej o . . . . 5.000 zł. z powodu podwyższenia dotacyi na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych; wreszcie w poz. 146 więcej o . . 14.000 zł. na koszta utrzymania prowizorycznego biura kolejowego wedle wykazanej bliżej potrzeby do L. W. 53.436/94 i uzasadnienia w sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. Mniej zaś preliminuje się w poz. 137 a) o 10 000 zł. gdyż w tej wysokości przypada do zwrotu c. k. Skarbowi Państwa rata pożyczki udzielonej na budowę drogi Kańczuga-Dynów; tudzież opuszcza się wydatek w kwocie . . . . . . 35.000 zł. uchwalony jednorazowo na naprawę szkód zrządzonych na drogach krajowych w r. 1893 w skutek klęsk elementarnych.		
„	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych więcej o . . . według specyalnych preliminarzy.	7.913 zł.	
„	XIII.	Budowy wodne i melioracye, więcej o . . .	137.922 zł.	
		Wydatek zwiększony w dziale A. „na biuro melioracyjne“ o 936 zł. z powodu powiększenia personalu tudzież w dziale B. „na roboty wodne“, z powodu		
		Do przeniesienia . .	601.159 zł.	1.500 zł.

		więcej	mniej
	Z przeniesienia . .	601.159 zł.	1.500 zł.
	wyższej raty na regulacyę Biały o 13.317 zł. i przyznania zasiłków na regulacyę Soły i Łomnicy 111.426 zł. wreszcie z powodu przyznanych zasiłków dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych regulacyi rzek: Przegnojówki dalszej części Łęgu, środkowej sekcyi Gniłej Lipy, obwałowania lewego brzegu Dunajca i osuszenia bagien stojanowskich.		
Rubryka XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże, więcej o .	1,430.943 zł.	
	głównie z powodu wstawienia wyższej kwoty na spłatę dawnych długów krajowych o . . 1,200.057 zł tudzież na spłatę zaległych obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych w kwocie 345.000 zł. natomiast zaś zmniejszenia przypadającej bonifikacyi c. k. Skarbowi Państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej o . . . . 23.588 zł. i opuszczenia wydatków na spłatę pożyczki z r. 1884 w kwocie . . . . . . 22.373 zł. pożyczki z r. 1888 w kwocie . . 10.500 zł. „ „ 1889 „ „ . . . 15.080 zł. funduszu szkolnego „ „ . . . 3.344 zł. i odsetek biernych dla galic. funduszu propinacyjnego w kwocie . . . . . . 40.000 zł.		
Rubryka XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa, więcej o . .	15.673 zł.	
	a mianowicie zwiększono wydatki w szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie o kwotę 4.015 zł., w wyższej szkole rolniczej w Dublanach o kwotę 4.039 zł., w szkole parobków w Dublanach o kwotę 460 zł.; w folwarku w Dublanach o kwotę 871 zł.; w szkole gorzelniczej w Dublanach o kwotę 640 zł.; w gorzelni w Dublanach o kwotę 3.214 zł.; w stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach o kwotę 960 zł.; w niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach o kwotę 1.090 zł.; w szkole ogrodniczej w Tarnowie o kwotę 860 zł.; w krajowych składach publicznych we Lwowie o kwotę 6.207 zł. Wszystkie te różnice są uzasadnione w specyalnych preliminarzach.		
	Podwyższono dalej wydatki: na płacę urzędnika fachowego dla spraw rolniczych, o przyznany mu do LW. 63.941/94 dodatek osobisty w kwocie 200 zł.; na płacę inżyniera górnika o przypadający mu trzeci dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł; na stypendya dla abituryentów szkoły rolniczej w Dublanach o 600 zł.; na cele górnictwa wedle osobnego sprawozdania o 800 zł.		
	Do przeniesienia . .	2,047.775 zł.	1.500 zł.

		więcej	mniej
	Z przeniesienia . .	2,047.775 zł.	1.500 zł.
	Wstawiono wreszcie nowe wydatki ns popieranie celów Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa (według uchwały Wys. Sejmu) w kwocie 1000 zł.; na postawienie budynku dla nauczycieli szkoły rolniczej w Jagielnicy w kwocie 9 000 zł., na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie w kwocie 150 zł. Razem podwyższenia te czynią 34.306 zł. Zmniejszono zaś wydatki wedle specyalnych preliminarzy na szkołę średnią rolniczą w Czernichowie o 8.679 zł.; na folwark w Czernichowie o 698 zł., na krajowe składy publiczne w Krakowie o 3.650 zł; Następnie wstawiono mniejsze wydatki na szkołę weterynaryi we Lwowie o 1 zł.; na zalesienie wydm piaszczystych w okręgu roboczym Tarnobrzeg o 5 zł., na stypendya w wyższej szkole leśniczej o 400 zł. i wreszcie opuszczono zasiłki przyznane jednorazowo na rok 1894 w kwocie 5.200 zł Razem zmniejszono wydatki o kwotę 18 633 zł. Różnicę między sumą wydatków zwiększonych o kwotę 34.306 zł. a sumą wydatków zmniejszonych o kwotę 18.633 zł. stanowi wydatek większy niż na rok 1894 uchwalono o 15,673 zł.		
Rubryka XVI.	Na cele przemysłu mniej o		1.131 zł.
	głównie z powodu zmniejszenia dotacyi w dziale II. na szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne; wskutek odpadającego wydatku na budowę i urządzenie warsztatu kołodziejskiego w Grzymałowie w kwocie 4.780 zł; a natomiast podwyższenia wydatków w dziale I. na szkoły przemysłowe uzupełniające z powodu wstawienia dotacyi dla dziewięciu takich szkół we Lwowie w kwocie 3 600 zł.		
„ XVII.	Rozmaite wydatki mniej o		145.379 zł.
	Opuszczono bowiem następujące wydatki:		
	dotacyę ś. p. Oktawa Pietruskiego z powodu śmierci tegoż . . . . 5 000 zł.		
	dotacyę na zakupienie szkiców rysunkowych ś. p. Matejki . . . . 10.000 „		
	zasiłki dla gospodarzy rolnych zniszczonych przez klęski elementarne w roku 1893 . 100.000 „		
	zasiłki uchwalone specyalnie na rok 1894 na cele wystawy . . . . . . 30.000 „		
	inne zasiłki, uchwalone jednorazowo na r. 1894 3.379 „		
	Razem obniżono wydatki o . . . 148.379 zł.		
	dodano zaś koszta restauracyi zamku w Olesku 3.000 zł.		
Wogóle preliminuje się na rok 1895 więcej o		2,047.775 zł.	
mniej o		—	148.010 zł.
Z porównania okazują się na r. 1895 wydatki ogółem większe o		1,899.765 zł.	

B. W dochodach:

			więcej	mniej
Rubryka	I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych więcej o . na podstawie zamknięcia rachunków za rok 1893.	1,424.824 zł.	
„	II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych, mniej o z powodu zmniejszenia się funduszu uposażenia kasy o 300.000 zł. przez udzielenie pożyczek dla dotkniętych klęskami elementarnemi i ubytku dyspozycyjnych kapitałów konwersyjnych		15.000 zł.
„	III.	Dochody z dróg krajowych, mniej o kwotę . . głównie z tego powodu, iż spłatę datków dobrowolnych od Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej i od dwóch gmin rozłożono na mniejsze raty i że przypadające datki od dwóch właścicieli większych posiadłości są w procesie		3.623 „
„	IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych, mniej o wedle specyalnych preliminarzy zakładów krajowych		5.680 „
„	V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o . . na podstawie trzechletniego przecięcia i wstawienia nowej pozycyi z tytułu zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	4.597 „	
„	VI.	Zwroty pożyczek mniej o drobną kwotę . . . wedle zapadłości rat płatniczych.		25 „
„	VIII.	Dochody krajowych szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej, oraz stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach więcej o .	14.194 „	
„	IX	Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie, więcej o	3.120 „	
„	X.	Dochody innych szkół rolniczych więcej o . . według specyalnych preliminarzy tych szkół	1.848 „	
„	XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866 mniej o . . według planów umorzenia.		1.920 „
„	XIII	Dochody z kwaterunku żandarmeryi więcej o . . według preliminarza c. k. komendy żandarmeryi.	2.212 „	
„	XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych więcej o . . . . . . według specyalnych preliminarzy.	1.190 „	
„	XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych więcej o w myśl ustawy z dnia 15. kwietnia 1894 Nr. 33 dz. ust. kr.	465.000 „	
„	XVII.	Rozmaite dochody więcej o . . . . . . głównie z powodu wstawienia nowej pozycyi dochodów z byłych funduszów indemnizacyjnych w kwocie . . . . 292.911 zł.	321.184 „	
		Do przeniesienia . .	2,238.169 zł.	26.248 zł.

	więcej	mniej
Z przeniesienia .	2,238.169 zł.	26.248 zł.
i dochodów ze spieniężenia efektów otrzymanych za zniesione prawo propinacyi w Czernichowie w kwocie . . . . 22.717 zł. i w Dubianach w kwocie . . . 5.738 „		
W ogóle preliminuje się w dochodach więcej o	2,238.169 zł.	
mniej o		26.248 zł.
Z porównania wynika dochód większy o	2,211.921 zł.	
gdy zaś wydatki okazują się większe o	1,899.765 zł.	
przeto z porównania przedstawia się preliminarz na r. 1895 korzystniejszym o kwotę	312.156 zł.	

II. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego.

	Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna tego działu wynosi	661.202 zł.	772.531 zł.
Na rok 1894 uchwalono z kredytami dodatkowymi .	628.035 „	725.771 „
przeto na rok 1895 preliminuje się w dochodach więcej o	33.167 zł.	—
w wydatkach więcej o	—	46.760 zł.

Uzasadnienie różnic przedstawiono w preliminarzach specyalnych funduszów tego działu. Wynik ostateczny zaś uwidocznia Rubr. XI. wydatków i Rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

III. Fundusze samoistne.

	Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna wynosi w tym dziale	7.486 zł.	58.511 zł.
Z porównania wynika *niedobór* . . .	51.025 zł.	

a to: w funduszu pożyczki kraj. z r. 1873 niedobór	51.070 zł.
w fund. stanowym sierocińskim nadwyżka dochodów	45 „
Wogóle wynika niedobór j. w. .	51.025 zł.

Sumaryusz preliminarza budżetu krajowego na rok 1895 przedstawia:

Wydatki	11,547.278 zł.
Dochody własne	4,955.858 „
Niedobór do pokrycia dodatkami do podatków .	6,591.420 zł.

Co do wysokości dodatków, mających służyć na pokrycie powyższego niedoboru — musieliśmy jak wspomniano wyżej — zastosować się do uchwały Wys. Sejmu, polecającej połowę czystego zysku z krajowych opłat konsumcyjnych obrócić na zniżenie dodatków do podatków. Ten czysty zysk wynosi 800.000 zł.; — chcąc ściśle połowy tej sumy, t. j. 400.000 zł.

użyć na ulgę w dodatkach do podatków, musielibyśmy przy obliczonej poniżej wydatności centa dodatku w kwocie 110.000 zł. zniżyć stopę dodatków o 3·6 centa. Nie chcąc jednak rozpisywać dodatków w kwotach ułamkowych, co sprowadza znaczne trudności i niedogodności — wnosimy o zniżenie tej stopy o 4 centy, co uczyni ulgę dla opodatkowanych a ubytek dla skarbu krajowego w kwocie 440.000 zł. Gdy jednak dochód *netto* z krajowych opłat konsumcyjnych preliminowany był na rok 1894 w kwocie 335.000 zł. a na rok 1895 preliminuje się 800.000 zł. t. j. o 465.000 zł. więcej, przeto pomimo obniżenia dodatków do podatków bezpośrednich o okrągłe 4 centy, skarb krajowy nietylko nic nie straci, lecz przeciwnie zyska jeszcze skromną kwotę 25.000 zł.

Obliczenie wydatności jednego centa dodatków do podatków bezpośrednich, opieramy na następującej podstawie:

Według ostatnich zamknięć rachunkowych wynosiła wydatność centa:

w roku 1891		109 651 zł.
„ 1892		113.189 „
„ 1893	102.377 zł.	

Cyfra z r. 1893 nie jest jednak kompletną, wyprowadzoną jest bowiem tylko za 15 miesięcy, w skutek zmiany roku budżetowego (w myśl uchwały sejmowej z 9. maja 1893), podczas gdy wynikłość podana z poprzednich lat jest za 18 miesięcy. Sprowadzamy zatem dla ujednostajnienia dat powyższą wydatność z r. 1893 do cyfry, jakaby odpowiadała okresowi czasu lat poprzednich t. j. za 18 miesięcy, mianowicie przez dodanie dochodów, jakie za lata ubiegłe wpłynęły w kwietniu, maju i czerwcu r. 1894, które wynoszą *netto:*

w kwietniu 1894 .	122.729 zł.	09 ct.
w maju „ .	107.507 „	27 1/2 „
w czerwcu „ .	93.292 „	99 1/2 „
razem .	323.529 zł.	36 ct.

a z których wydatność, licząc dodatek po 39 ct. wypada . .	8.296 zł.	
razem tedy sprowadzona wydatność do warunków, jakie istniały w latach poprzednich, uczyni . . .		110.673 zł.
razem za trzy lata . .		333.513 zł.
przeciętnie		111.171 „

Obliczając zaś wydatność 1 centa wedle nowo wprowadzonego roku budżetowego, t. j. we wszystkich trzech powyższych latach, przyjmując po 15 miesięcy otrzymamy wydatność 1 centa:

w roku 1891	110.054 zł.
„ 1892	111.647 „
„ 1893	111.485 „
razem . . .	333.186 zł.

przeciętnie przedstawia się cyfra zbliżona do powyżej obliczonej . . . . 111.062 zł.

Ponieważ jednak w wymienionem wyżej trzechleciu nawiedziły kraj dotkliwe klęski elementarne, które niezawodnie oddziałają niekorzystnie na wpływ dodatków w r. 1895, przeto wyżej obliczona przeciętna wydatność 1 centa nie może być w całości przyjętą za podstawę do wymiaru nałożyć się mającego dodatku, lecz wskazanem jest obniżenie jej do wysokości . . . . 110.000 zł.

Przyjmując tedy wydatność 1 centa na 110.000 zł., dalej zastosowując dzielnik przyjęty przez Komisyę budżetową Wys. Sejmu w przedmiocie ulg podatkowych dla W. Ks. Krakowskiego do L. S. 1152/93 mianowicie, że na 100 zł. wydatności 1 centa przypada na

W. Ks. Krakowskie	7·7%
na Galicyę Wschodnią i Zachodnią	92·3%
razem	100%

wypadnie z wyżej wymienionej przeciętnej wydatności centa dodatku w kwocie . 110.000 zł.

na W. Ks. Krakowskie	8.470 zł.
na Galicyę Wschodnią i Zachodnią . . .	101.530 „
razem j. w. . .	110.000 zł.

Uchwałą z 20. maja 1893 przyznał Wysoki Sejm dla W. Ks. Krakowskiego ulgi w opłacie dodatków na czas 25 lat, począwszy od r. 1894 do włącznie 1918.

Na rok 1895 przypada ten opust po 14 ct. od dodatku płaconego od 1 zł. podatku (jak L. W. 45.843/93).

Na rok 1894 nałożone były dodatki na fundusz krajowy:

w Galicyi Wschodniej i Zachodniej po .	65 ct.
w W. Ks. Krakowskiem po . . .	51 ct.

Przyjmując z przyczyn wyżej wyłuszczonych stopę dodatków o 4 centy niższą, t. j. 61 centów dla Galicyi wschodniej i zachodniej, a dla miasta Krakowa i dla powiatów krakowskiego i chrzanowskiego 47 centów, otrzymamy:

61 centów po 101.530 =	6,193.330 zł.
47 „ „ 8.470 =	398.090 „
razem dochód z dodatków do podatków .	6,591.420 zł.

co pokrywa ściśle wykazany niedobór.

Ulga dla W. Ks. Krakowskiego wynosi 118.580 zł.

Pozostaje nam jeszcze porównanie preliminarza na rok 1895 i kwoty w nim na spłatę dawnych długów przeznaczonej, z tem, co w konwersyjnem przedłożeniu Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi jako przybliżone obliczenie przedłożonem było. Porównanie to bowiem daje nam miarę tego, o ile ówczesny program finansowy do wykonania się zbliża. Jak wiadomo, polegał on na tem, iż z corocznych zwyżek, powstałych wskutek konwersyi, spłacone być mają wszystkie dawne krajowe pożyczki emisyjne, z pozostawieniem tylko pożyczki z r. 1873 — tudzież dług do funduszu propinacyjnego w kwocie 1,650.000 zł. W skutek ugody z c k. Rządem co do wyrównania wzajemnych preteńsyj skarbu krajowego i skarbu państwa z tytułu indemnizacyi, dług kraju do skarbu państwa spłaca się przez zniżenie subwencyi, jaką państwo krajowi z tytułu indemnizacyi po koniec r. 1897 opłaca.

W przedłożonych Wysokiemu Sejmowi przybliżonych obliczeniach, miano użyć na spłatę dawnych długów:

w r. 1893	1,782.859 zł.
w r. 1894	2,274.300 „
w r. 1895	1,428.100 „
razem . .	5,485.259 zł.
i miała zostać zwyżka do przeniesienia na rok 1896	1,700.523 „
ogółem przeto . .	7,185.782 zł.

Spłacono zaś faktycznie w r. 1893:

1. do funduszu propinacyjnego	650.000 „
2. funduszu policyi krajowej	132.859 „
Do przeniesienia .	782.859 zł.

Z przeniesienia .	782.859 zł.
3. pożyczkę krajową z r. 1885	253.600 „
4. różnica w subwencyi — będąca spłatą długu do skarbu państwa .	936.065 „
razem w r. 1893 . .	1,972.524 zł.
Preliminowano na spłatę dawnych długów na rok 1894 . . .	1,543.709 „
Preliminuje się obecnie na r. 1895	2,743.766 „
Do tego dwuletnia różnica w subwencyi	1,872.130 „
razem przeto spłaca się w trzechleciu . .	8,132.129 zł.
w porównaniu z obliczeniem . .	7,185.782 „
spłaca się więcej o . .	946.347 zł.

Widzimy z tego, że pomimo obniżenia dodatków do podatków, program finansowy najzupełniej jest dotrzymany; wynik bowiem jest od programu znacznie korzystniejszy. Jeżeli mimo tego korzystniejszego wyniku Wydział krajowy nie wnosi dalszego jeszcze zniżenia dodatków do podatków — czyni to z tego powodu, iż pragnie uniknąć następnego podwyższenia, które z powodu wzrastających silnie wydatków, zwłaszcza w dziale szkolnym, byłoby nieuniknione od r. 1898, gdy przestanie wpływać subwencya indemnizacyjna ze skarbu państwa w rocznej kwocie 1,488.935 zł.

Jak w latach poprzednich, tak i obecnie Wydział krajowy uprasza o zezwolenie na *virement* pomiędzy niektóremi pozycyami wydatków. Poprzestaje przytem na tych pozycyach, co do których Wysoki Sejm w budżecie na rok 1894 na takie przenoszenie wydatków zezwolił a czyni wyjątek tylko co do pozycyj 31 i 32 (rubr. II.) wnosząc, aby między temi pozycyami także *virement* dozwolonem było. Są to wydatki na „potrzeby kancelaryjne“ i na „gmach sejmowy i jego utrzymanie“. Jedne i drugie są zmienne, nieraz od zupełnie nieprzewidzianych okoliczności zależne — a z urzędowaniem Wydziału krajowego ściśle złączone. Sądzimy przeto, że dozwolenie przenoszenia kredytów tych dwóch pozycyi zupełnie byłoby uzasadnione i nie uwłaczałoby w niczem najściślej nawet pojętemu budżetowemu prawu Wysokiego Sejmu.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone preliminarze funduszów krajowych na rok 1895.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1895 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich w wysokości 61 centów od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek w wysokości 47 centów od każdego złotego w. a. całej należytości państwowych podatków bezpośrednich.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1895 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele, oznaczone w pojedyńczych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych,

a osobno nadzwyczajnych. Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem:

a) w rubr. I. między pozycyą 5, 6 i 7 i między pozycyami 8, 9 i 10;

b) w rubr. II. między literą *a) b) c) d)* pozycyi 24. tudzież między pozycyami 31 i 32;

c) w rubr. X. między poz. 137 i 138 — tudzież między pozycyami 142, 143 i 144;

d) w rubr. XV. między pozycyami 224 i 225, 231 i 232 i w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych', szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubr. XVI. między pozycyami 281 i 330, między pozycyami 329 i 334, wreszcie między pozycyami działów *A*, *B*, *C*, *D* i *E* wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 12. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
w zastępstwie
Antoni Jaxa Chamiec *w. r.*

Sprawozdawca:
Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 52.701/1894.

Lit. A.

PROJEKT BUDŻETU KRAJOWEGO

na rok

1895.

Projekt budżetu funduszów

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
I.	B)		**Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.**				
		I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.446			
		II.	„ zarządu	295.665			
		III.	„ leczenia	890 000			
		IV.	„ szczepienia	72.200			
		V.	Wydatki sanitarne	22.000			
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności . .	17.474			
		VII.	Na cele wykształcenia i oświaty . . .	2,098.683			
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych . .	17.020			
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi. . . .	205.210			
		X.	Wydatki na komunikacye	1,378.597			
		XI.	Dotacye dla zakładów krajowych . . .	116 711			
		XII.	Wydatki na szupaśnictwo	24.000			
		XIII.	Budowy wodne i melioracye . . .	589.657			
		XIV.	Umarzanie pożyczek	4.998,965			
		XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa . . .	513.394			
		XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.	140.876			
		XVII.	Rozmaite wydatki	58.380			
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych .		1,671.828		
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych		10.000		
		III.	Dochody z dróg krajowych		228.750		
		IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych		5.382		
		V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . .		43.347		
		VI.	Zwroty pożyczek		60.785		
		VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		6.340		
		VIII.	Dochody szkół i folwarku w Dublanach .		71.698		
		IX.	„ szkół i folwarku w Czernichowie .		56.715		
		X.	„ innych szkół rolniczych krajowych .		18.132		
		XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich		600		
		XII.	Dochody z przelania do skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866 . .		1.482		
		XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi . .		63.650		
		XIV.	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych .		8.000		
		XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych		38 260		
		XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych .		800.000		
		XVII.	Rozmaite dochody		1,870.889		
			Suma . .	11,547.278	4,955.858	—	6,591.420
		XVIII.	Dodatki do podatków od sumy podatków 11,000.000 zł. (wydatność 1 centa=110.00 zł.): *a)* dla Galicyi wsch. i zachod. po 61 ct (92·3%)= . . . 6,193.330 zł. *b)* dla W. Ks. Krakowskiego po 47 ct. (7·7%)= . . . 398.090 „	—	6,591.420	—	—
			Ogólna suma funduszu krajowego .	11,547.278	11,547.278	—	—

krajowych na rok 1895.

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
II.			**Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.**				
	C)		Krajowy szpital powszechny we Lwowie .	331.895	233.384	—	98.511
	D)		Fundusz podrzutków we Lwowie . . .	5 326	—	—	5.326
	E)		Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	215 812	209.390	—	6.422
	F)		" szpital św. Łazarza w Krakowie .	211.857	211.247	2.702	3 312
							610
	G)		Fundusz podrzutków w Krakowie. . .	4.836	1.696		3.140
	H)		" policyi krajowej	2 805	5.485	2.680	—
			Suma . .	772 531	661.202	5.382	116.711
							111.329
III.			**Fundusze samoistne.**				
	I)		Fundusz kultury krajowej	3.475	3.475	—	—
	K)		" stanowy sierociński . . .	1.692	1.737	45	—
	L)		" Aleksandra hr. Stadnickiego . .	1.074	1.074	—	—
	M)		" pożyczki krajowej z roku 1873 .	52.270	1.200	—	51.070
			Suma . .	58.511	7.486	45	51.070

L. W. 52.701/1894.
Alegat B. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1895.

Lit. B.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1895.

W załączeniu: *a)* Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
b) „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego;
c) „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
d) „ „ rolniczej w Dublanach;
e) „ „ parobków „
f) „ folwarku „
g) „ szkoły gorzelniczej „
h) „ kraj. gorzelni „
i) „ stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach;
k) „ szkoły rolniczej w Czernichowie;
l) „ folwarku „
m) „ szkoły rolniczej w Horodence;
n) „ „ „ w Jagielnicy;
o) „ „ „ w Kobiernicach;
p) „ „ ogrodniczej w Tarnowie;
r) „ „ uprawy lnu i konopi w Gródku;
s) „ kraj. składu publicznego we Lwowie;
t) „ „ „ „ w Krakowie;
u) Wykazy podatków.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych na rok 1895

Rubryka	Poszczególnienie	Preliminowano na r. 1895			Uchwalono budżetem na r. 1894		
		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote					
	Wydatki						
I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.446	—	108.446	108.446	—	108.446
II.	„ zarządu	290 165	5.500	295.665	287.689	—	287.689
III.	„ leczenia	890.000	—	890.000	850 000	—	850.000
IV.	„ szczepienia	72.200	—	72.200	70.000	—	70.000
V.	Wydatki sanitarne	22.000	—	22.000	19.000	—	19.000
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	17.474	—	17.474	17.974	1.000	18.974
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	2,098.683	—	2,098.683	1,748.529	—	1,748 529
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	17.020	—	17.020	14 020	—	14.020
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	205.210	—	205.210	194.325	217	194.542
X.	Wydatki na komunikacye	933.597	445.000	1,378.597	910.271	430.000	1,340.271
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	116.711	—	116.711	108.798	—	108.798
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	24.000	—	24 000	24.000	—	24 000
XIII.	Budowy wodne i melioracye	589.657	—	589 657	451.735	—	451.735
XIV.	Umarzanie pożyczek	4 998.965	—	4,998 965	3,568.022	—	3,568,022
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	427.729	85.665	513.394	397.082	100 639	497.721
XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	125 501	15.375	140 876	112.957	29.050	142.007
XVII.	Rozmaite wydatki	58.380	—	58.380	57 380	146·379	203.759
	Suma wydatków	10,995.738	551 540	11,547.278	8,940 228	707.285	9,647.513
	Dochody.						
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	1,671.828	—	1,671.828	247.004	—	247.004
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	10.000	—	10.000	25.000	—	25.000
III.	Dochody z dróg krajowych	228.750	—	228 750	232.373	—	232.373
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.382	—	5.382	11.062	—	11.062
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	43.347	—	43 347	38.750	—	38.750
VI.	„ pożyczek	60.785	—	60 785	60.810	—	60 810
VII.	Dochody szkoły gospod. lasow. we Lwowie	6.340	—	6.340	6.340	—	6.340
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	66.698	5 000	71.698	47.504	10.000	57 504
IX.	„ szkół i folwarku w Czernichowie	40.215	16.500	56.715	38.595	15.000	53.595
X.	„ innych szkół krajowych	17.832	300	18.132	15 984	300	16.284
XI	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptek.	600	—	600	600	—	600
XII.	Dochody z przelania do funduszu krajow. pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866	1.482	—	1.482	3 402	—	3.402
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	63 650	—	63.650	61.438	—	61 438
XIV.	„ ze zwrotu wydatków szupasowych	8.000	—	8.000	8 000	—	8.000
XV.	„ z krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie	38.260	—	38.260	37.070	—	37.070
XVI.	Dochody z krajow. opłat konsumcyjnych	800.000	—	800.000	335.000	—	335.000
XVII.	Rozmaite dochody	1,870.889	—	1,870.889	1,549.705	—	1,549 705
	Suma dochodów własnych	4,934.058	21.800	4,955 858	2,718.637	25.300	2,743.937
XIX.	Dodatki do podatków od sumy podatków 11,000.000 zł. (wydatność 1 centa 110.000 zł.): a) dla Galicyi wschodn. i zachodn. po 61 ct. 92·3%)=6,193.330 zł. b) dla Wiel. Ks. Krakowskiego po 47 ct. (7·7%)= 398.090 „	6,591.420	—	6,591.420	6,903.576	—	6.903.576
	Ogólna suma dochodów	11,525 478	21.800	11,547.278	9,622.213	25 300	9,647.513

z uchwalonemi na rok 1894.

	Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1895:				Ogółem na rok 1895.	
	Zwyczajne		Nadzwyczajne			
m	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze
	a u s t r y a c k i e					
446	—	—	—	—	—	—
589	2.476	—	5.500	—	7.976	—
000	40.000	—	—	—	40.000	—
000	2.200	—	—	—	2 200	—
000	3.000	—	—	—	3.000	—
974	—	500	—	1.000	—	1.500
529	350.154	—	—	—	350.154	—
020	3.000	—	—	—	3.000	—
542	10.885	—	—	217	10.668	—
271	23.326	—	15.000	—	38.326	—
798	7.913	—	—	—	7.915	—
000	—	—	—	—	—	—
735	137.922	—	—	—	137.922	—
022	1,430.943	—	—	—	1,430.943	—
721	30.647	—	—	14.974	15.673	—
007	12.544	—	—	13.675	—	1.131
759	1.000	-	—	146.379	—	145.379
513	2 056.010	500	20.500	176.245	2,047.775	148.010
					1,899.765	
004	1,424.824	—	—	—	1,424.824	—
000	—	15 000	—	—	—	15.000
373	—	3.623	—	—		
					—	3.623
062	—	5.680	—	—	—	5.680
750	4.597	—	—	—	4.597	—
310	—	25	—	—	—	25
340	—	—	—	—	—	—
504	19.194	—	—	5 000	14 194	—
595	1.620	—	1.500	—	3.120	—
284	1.848	—	—	—	1.848	—
500	—	—	—	—	—	—
402	—	1.920	—	—	—	1.920
438	2.212	—	—	—	2.212	—
000	—	—	—	—	—	—
070	1.190	—	—	—	1.190	—
000	465.000	—	—	—	465.000	—
705	321.184	—	—	—	321.184	
837	2,241.669	26.248	1.500	5.000	2,238.169	26.248
76	—	312.156	—	—	—	312.156
13	2,241.669	338.404	1.500	5.000	2,238.169	338.404
					1,899.765	

Część I.

W Y D A T K I.

I. ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**			
		A. Sejm krajowy.			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	4.486		
	2	Dyety pp. Posłów	36.000		
	3	Koszta druków	20.000		
	4	Spisywanie sprawozdań	5.000		
	5	Pisarze dzienni	650		
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200		
	7	Służba	1.200		
	8	Opał	1.300		
	9	Oświetlenie	950		
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	100		
	11*a*	Potrzeby kancelaryjne	200		
	11*b*	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100		
	12	Rozmaite drobne wydatki	260		
			71.446	—	71.446
		B. Wydział krajowy.			
	13	Marszałek krajowy . . . . . . 6.000 zł. i dodatek aktywalny . . . . . 4.000 „	10.000		
	14	Sześciu Członków Wydziału po . . . . 4.000 zł	24.000		
	15	Zastępcy	2.000		
	16	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym . .	1.000		37.000
		Suma rubryki I. .	108.446	—	108.446

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . 108.446 zł. " " 1895 preliminuje się . . . . . . 108.446 " a zatem *bez zmiany.*
8.247	4.486	Jak na lata poprzednie, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. grudnia 1887.
29 780	36.000	
20.424	20.000	
4.221	5.000	
775	650	
1.200	1.200	
1.138	1.200	Jak na rok 1894 w przypuszczeniu normalnego trwania sessyi sejmowej.
949	1.300	
630	950	
26	100	
199	200	
100	100	
260	260	
67.949	71.446	
10.000	10.000	
24.000	24.000	Jak corocznie.
1.130	2.000	
1.000	1.000	
104.079	108.446	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
II.		**Koszta zarządu.**				
		Płace urzędników, dyurnistów i sług.				
		Oddział konceptowy.				
	17	*A.* Płace i dodatki aktywalne:				
		a) 3 radców, płaca po 2.800 zł.	8.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 480 zł.	1.440 „	9.840		
		b) 7 sekretarzy, płaca po 2.000 zł.	14.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 420 zł.	2.940 „	16 940		
		c) 7 wice-sekretarzy, płaca po 1.400 zł.	9.800 „			
		dodatek aktywalny po 360 zł.	2.520 „	12.320		
		d) 6 adjunktów, płaca po 1.100 zł	6.600 zł.			
		dodatek aktywalny po 300 zł.	1.800 „	8.400		
		e) 6 koncepistów, płaca po 900 zł.	5.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zl.	1.440 „	6.840		
		f) 3 aplikantów, adjutum po 600 zł.	1.800 zł.			
		3 aplikantów, adjutum po 500 zł.	1.500 „	3 300		
				57.640		
		B. Dodatki pięciolenie dla urzędników konceptowych		2 682		
				60.322	—	60 322
		Do przeniesienia		60.322	—	60.322

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia

Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . . 287.689 zł.
„ „ 1895 preliminuje się . . . . . . 295.665 „

a zatem *więcej* o . 7.976 zł.

Mianowicie *podwyższono:*			*zniżono:*		
w poz. 17	o	1.476 zł.	w poz. 18	o	128 zł.
„ „ 19	„	50 „	„ „ 23	„	225 „
„ „ 24	„	810 „	„ „ 29	„	1.060 „
„ „ 26	„	12 „	„ „ 30	„	1.104 „
„ „ 28	„	2.045 „			
„ „ 31	„	2.000 „			
„ „ 32	„	4.000 „			
„ „ 33	„	100 „			
Razem *dodano* .		10.493 zł.	*ujęto* zaś .		2.517 zł.

Ogółem tedy *podwyższono* j. w. o . 7.976 zł. wedle poszczególnych wyjaśnień.

Jak na rok 1894 z uwzględnieniem całorocznych poborów i z doliczeniem we wszystkich oddziałach dodatków pięcioletnich, w myśl życzenia Komisyi budżetowej Wys. Sejmu.

46.112	58.846	**Oddział konceptowy.** *Radcy* po 400 zł. Michalczewski (2) 800 zł., Ekielski (1) 400 zł. — *Sekretarze* po 200 zł. Antoniewicz (2) 400 zł., Dulęba (1) 200 zł., Pierożyński (1) 200 zł. — *Wice-sekretarze* po 200 zł. Lewicki (1) 200 zł., Kucharski (1) 200 zł., Słomkowski (1) od 4. lutego 1895 182 zł. — *Adjunkci* po 100 zł. Giziński (1) 100 zł.
46.112	58.846	**Razem w Oddziale konceptowym 2.682 zł.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .		60.322	—	60.322
	18	*Oddział rachunkowy.*				
		A Płace i dodatki aktywalne:				
		a) Dyrektor, płaca	2 600 zł.			
		dodatek aktywalny	400 „	3.000		
		b) Zastępca Dyrektora, płaca	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „	2.360		
		c) 7 rewidentów, płaca po 1.500 zł. . . .	10.500 zł.			
		dodatek aktywalny po 300 zł . . .	2.100 „	12.600		
		d) 11 adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . .	13.200 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zł. . . .	2 640 „	15.840		
		e) 1 archiwista, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	200 „	1.200		
		f) 1 protokolista, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	200 „	1.200		
		g) 8 oficyałów, płaca po 900 zł. . . .	7.200 zł.			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . . .	1 440 „	8.640		
		h) 9 asystentów, płaca po 700 zł . . .	6 300 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . . .	900 „	7.200		
		i) 12 praktykantów, płaca po 600 zł.	.	7.200		
		k) 1 aplikant, adjutum	500 zł.			
		2 aplikantów, adjutum po 360 zł. . . .	720 „	1.220		
		l) woźny, płaca	500 zł.			
		dodatek aktywalny . . .	50 „	550		
				61.010		
		B. Dodatki pięcioletnie dla urzędników rachunkowych .		3.414		
				64.424	—	64.424
	19	*Oddział kasowy.*				
		A. Płace i dodatki aktywalne:				
		a) Dyrektor kasy, płaca	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „	2 360		
		b) Zastępca dyrektora, płaca	1.600 zł.			
		dodatek aktywalny	300 „	1.900		
		c) Kontrolor, płaca	1.400 zł.			
		dodatek aktywalny . . .	240 „	1.640		
				5.900	—	—
		Do przeniesienia . .		124.746	—	124.746

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1895.	Wyjaśnienia
46.112	58.846	Jak na rok 1894 z uwzględnieniem całorocznych poborów.
54.838	64.552	**Oddział rachunkowy.** *Dyrektor* Tarnawski (1) 300 zł. — *Wice-dyrektor* Urbański (1) 200 zł. — *Rewidenci* po 200 zł. Bielski (2) 400 zł., Krobicki (1) 200 zł., Niedzielski (1) 200 zł., Olpiński (1) od 5. września 1895 64 zł. — *Adjunkci* po 150 zł.: Olszewski (3) 450 zł., Żórawski (2) 300 zł., Mystkowski (2) 300 zł., Paklerski (1) 150 zł., Au (1) 150 zł., Krogulski (1) 150 zł., Schmitt Mieczysław (1) 150 zł. — *Protokolista* Hupczyc (2) 200 zł. — *Asystent* Topolnicki (3) 150 zł., — *Praktykant* Dauksza (1) 50 zł. **Razem w Oddziale rachunkowym 3.414 zł.**
		Jak na rok 1894.
—	—	
100.950	123.398	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
II		Z przeniesienia		124.746	—	124.746
				5.900		
	19	*d)* Kasyer, płaca	1.400 zł.			
		dodatek aktywalny	240 „	1.640		
		e) 2 adjunktów, płaca po 1.200 zł.	2.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zł.	480 „	2.880		
		f) 2 oficyałów, płaca po 900 zł.	1.800 zł.			
		dodatek aktywalny po 180 zł.	360 „	2.160		
		g) 2 asystentów, płaca po 700 zł.	1.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł.	200 „	1.600		
		h) 2 praktykantów, płaca po 600 zł.		1.200		
		i) 2 woźnych, płaca po 600 zł.	1 200 zł.			
		dodatek aktywalny po 50 zł.	100 „	1 300		
				16 680		
		B) Dodatki pięcioletnie dla urzędn. kasowych i woźnego		2.550		
				19.230	—	19.230
	20/21	*Oddział sanitarny:*				
		A) Płaca i dodatek na mieszkanie:				
		Inspektor szpitali, płaca	2.000 zł.			
		dodatek na mieszkanie	300 „	2.300		
		B) Dodatki pięcioletnie		600		
				2.900	—	2.900
	22	*Oddział statystyczny:*				
		A) Płace i dodatki aktywalne:				
		a) Naczelnik oddziału, płaca		2.000		
		b) Wice-sekretarz, płaca	1.400 zł			
		dodatek aktywalny	360 „	1.760		
				3.760		
		B) Dodatki pięcioletnie		400		
				4.160	—	4.160
	23	*Oddział manipulacyjny:*				
		A) Płace i dodatki aktywalne:				
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca		2.000		
		b) Archiwista, płaca	1.500 zł.			
		dodatek aktywalny	300 „	1.800		
		c) Ekspedytor, płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	270 „	1 570		
				5.370		
		Do przeniesienia		151 036	—	151.036

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1895.	Wyjaśnienia
100.950	123.398	
		Jak na rok 1894.
		W pozycyi *ad i) więcej* o 650 zł. z powodu przeniesienia z poz. 24 *e) 3.* poborów woźnego kasy pożyczek kraj. (LW. 39.451/94).
15.448	19.180	**Oddział kasowy.** *Dyrektor* Horoszkiewicz (3) 600 zł. — *Zastępca dyrektora* Silkiewicz (3) 600 zł. — *Kontrolor* Kotiers (3) 450 zł. — *Kasyer* Buynowski (3) 450 zł. — *Adjunkt* Świerczewski (2) 300 zł. — *Woźny* Kowalski (5) 150 zł. **Razem w Oddziale kasowym 2.550 zł.**
		Jak na rok 1894.
2.900	2.900	**Oddział sanitarny.** *Inspektor* Dr. Stella Sawicki (3) . . . **600 zł.**
		Jak na rok 1894.
3.740	4.160	**Oddział statystyczny.** *Wice-sekretarz* Dr. Rutowski (2) . . **400 zł.**
		Jak na rok 1894.
123.038	149.638	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
II.	23	Z przeniesienia . .		151 036	—	151 036
				5.370		
		d) Protokolista, płaca	1.200 zł			
		dodatek aktywalny	240 „	1.440		
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 zł. . .	4.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 200 zł . .	800 „	4.800		
		f) 5 asystentów, płaca po 700 zł. . .	3.500 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . .	500 „	4.000		
		g) 3 pisarzy etatowych, płaca po 600 zł. .		1.800		
		h) 3 aplikantów, adjutum po 360 zł.		1.080		
		i) Odźwierny, płaca		600		
		k) Portyer, płaca . . .		500		
		l) 5 woźnych, płaca po 500 zł.	2.500 zł			
		dodatek aktywalny po 50 zł. . .	2"0 „	2 750		
				22 340		
		B) Dodatki pięcioletnie dla urzędn manipulacyjnych i służby		1.834		
				24.174	—	24.174
		Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi		175 210	—	175.210
	24	**Dyurniści.**				
		a) Dla oddziału konceptowego . . .		3 477		
		b) „ „ rachunkowego . . .		3.500		
		c) „ „ statystycznego		2 375		
		d) „ „ manipulacyjnego .		8.539		
		e) Dla zarządu długu krajowego z roku 1893, zaciągniętego w sumie *58,850.000* koron (LW. 45 843/93) i dla prowadzenia pozostałych zaległości po byłych funduszach indemnizacyjnych:				
		1. na dyurna dla oddz. rach. 2.283 zł. dla kasy . 912 „	3 195 zł			
		2. dla registratora . .	660 „			
		3 dodatek osobisty dla oficyała rachunk. Edmunda Kopaczyńskiego . . .	300 „	4.155		
				22.046		
		Do przeniesienia .		175.210	—	175.210

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
123.038	149.638	Jak na rok 1894.
20.993	24.399	**Oddział manipulacyjny.** *Dyrektor* Grott (3) 600 zł. — *Archiwista* Bieńkowski (1) 175 zł. i drugi od 19. września 1895 50 zł. razem 225 zł. — *Ekspedytor* Chudzikiewicz (1) 160 zł. — *Kanceliści* po 100 zł.: Rożanowski (2) 200 zł., Jaremowicz (1) 100 zł, Jasiński (1) od 16. września 1895 29 zł. — *Asystenci* po 50 zł.: Hr. Łoś (1) 50 zł, Piotrowski (1) 50 zł., Berezowski (1) 50 zł. — *Odźwierny* Niewiadomski (3) 90 zł. — *Portyer* Bojkowski (2) 60 zł. — *Woźni* po 30 zł : Chermiński (4) 120 zł., Wołek (1) 30 zł., Lewicki (1) 30 zł., Mortko (1) 30 zł. Wojtowicz (1) od 29. sierpnia 1895 10 zł. **Razem Oddział manipulacyjny i służba 1.834 zł.**
144.031	174.037	Wynikłość z r. 1892 podano o 13.100 zł. mniejszą od rzeczywistej (157.131 zł. z powodu przeniesienia płac i pięcioleci dla Oddziału technicznego do rubr. X.
4.552	3.477	Jak na rok 1894.
10.923	3.500	
2.380	2.375	
11.448	8.539	
	4.805	*Mniej* o 650 zł. z powodu przeniesienia poborów woźnego kasowego do poz. 19 *i*), przyczem zaznacza się, że szczupłą kwotę na dyurny dla Oddziału rachunkowego 2.283 zł. (poz. 24 *e*) potrzebną dla czynnoś i przy nowym długu krajowym *58,850.000* koron i przy zaległościach po byłych funduszach indemnizacyjnych, pozostawia się w tej samej wysokości, jak na rok 1894 jedynie tylko z tego powodu, ażeby nie podwyższać dawniej uchwalonego na ten cel kredytu.
29.303	22.696	
144.031	174.037	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.	24	Z przeniesienia . .	175.210	—	175.210
			22.046		
		— Dla oddziału technicznego	—		
		f) Na dyurny rachunkowe dla funduszów szkolnych okręgowych przelać się mających od 1. stycznia 1895. do krajowego funduszu szkolnego	1.460		
			23.506	—	23.506
	25	**Zasługi.**			
		13 stróżów po 300 zł. i 1 zastępca woźnego 365 zł. .	4.265	—	4.265
	26	**Emolumenta.**			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50		
		b) „ „ 48 mtr. sześć. drzewa . . .	156		
		c) Ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 50 zł, tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	480		
		d) Ubranie dla portyera	100		
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. sześć. drzewa	47		
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i służby . .	—		
		g) Dodatki osobiste:			
		1. Dla adjunkta rachunkow. Konstantego Olszewskiego 150 zł.			
		2. „ oficyała „ Edmunda Kopaczyńskiego 60 „			
		3. „ dwóch praktykantów rachunkowych Kornela Daukszy (7 zł.) i Marcina Sternala (130 zł.) . 137 „			
		4. „ aplikanta rachunkowego Mikołaja Horodyskiego 5 „			
		5. „ asystenta manipulacyjnego Józefa Szima . . 76 „			
		6. „ trzech etatowych pisarzy manipulacyjnych: Jana Zajączkowskiego (130 zł.) Andrzeja Jakubowskiego (21 zł.) i Wład. Chmielewskiego (21 zł.) 172 „			
		7. „ trzech aplikantów manipulacyjnych: Aleksandra Łatkowskiego (78 zł.) Józefa Paszkowskiego (151 zł.) i Stanisława Grodeckiego (5 zł.) . 234 „	834		
			1.667	—	1.667
		Do przeniesienia . .	204.648	—	204.648

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
144.031	174.037	
29.303	22.696	
6.047	—	
35.350	22.696	Wydatek uzasadniony przekazaniem Wydziałowi krajowemu nowej agendy, w skutek ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Dz. u. kraj. Nr 49. oraz tem, że równocześnie zmniejsza się w rubryce VI. wydatków funduszu szkolnego krajowego preliminowaną dotychczas kwotę 15.447 zł na kwotę 10.300 zł.
4.342	4 265	Jak na rok 1894.
50	50	Jak na rok 1894.
156	156	
430	430	Więcej o 50 zł. dla woźnego kasy filialnej (pożyczek krajowych).
91	100	Jak na rok 1894.
47	47	
—	—	W myśl życzenia komisyi budżetowej rozdzielono i zamieszczono pięciolecia bezpośrednio po pozycyach obejmujących płace z dodatkami aktywalnymi, a to przy odnośnych oddziałach.
		ad g) Wedle faktycznego stanu z dniem układania niniejszego preliminarza.
5.473	1 655	
189.196	202.653	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	204.648	—	204.648
	27	**Remuneracye.**			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	2.500		
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa	500		
		c) Tłumacze	950		
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	2.000		
			5 950	—	5.950
	28	**Koszta podróży i dyety.**			
		a) W ogóle	8.045		
		b) Dla inspektora szpitali .	400		
			8.445	—	8.445
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**			
		a) Madejski Wojciech .	1.200		
		b) Tarczyńska Marcyanna .	350		
		c) Łopuszańska Walerya	350		
		d) Łopuszański Tadeusz Jan Paweł (3 imion) .			
		e) Placer Marya . . .	—		
		f) Stroiński Sylwery .	—		
		g) Olewińska Julia . . ,	350		
		h) Gorczycowa Eudoksya	197		
		i) Bułkowska Izabela	—		
		k) Chrzanowska Joanna	350		
		l) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz . .	263		
		m) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz, zaopatrzenie do ukończenia 18-go roku . . .	—		
		n) Krzeczkowska Eugenia Zofia . . .	175		
		o) Kalicka Jadwiga	350		
		p) Kuźniar Jan	465		
		r) Sternalowa Emilia	350		
		s) Zienkowiczowa Wanda . . .	350		
		t) Orzechowska Józefa	350		
		u) Orzechowskiego sierota, syn Tadeusz Saturnin .	58		
		w) Mrozowicka Emilia	350		
			5.508		
		Do przeniesienia . .	219.043	—	219.043

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
189.196	202.653	
2.530	2.500	Jak na rok 1894.
—	500	
707	950	
2.000	2.000	
5.237	5.950	
7.048	6.000	Wynikłość z roku 1891 wynosiła . . . 10.426 zł. 96 ct " " 1892 " . . . 7.048 " 18 " " " 1893 " . . . 6.659 " 60 " razem 24.134 zł. 74 ct. czyli przeciętnie 8.045 " " którą to kwotę preliminuje się na rok 1895.
400	400	Jak na rok 1894.
7.448	6.400	
1.200	1.200	Jak na rok 1894.
350	350	
350	350	
50	2	Ustało z dniem 14. stycznia 1894.
314	314	Przeniesiono do funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie (LW. 39.820/94).
200	200	
350	350	Jak na rok 1894.
197	197	
350	350	Przeniesiono na fundusz szpitala św. Łazarza w Krakowie (LW. 39.820/94).
350	350	Jak na rok 1894.
263	263	
90	9	Ustało z dniem 5. lutego 1894.
175	175	Jak na rok 1894.
350	350	
465	465	
350	350	
350	350	
350	350	
116	110	Dodatek dla drugiego syna (Stanisława Andrzeja Jana) ustał z dniem 25. listopada 1894.
350	350	Jak na rok 1894
6.570	6.435	
201.881	215.003	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
II.		Z przeniesienia .	219.043	—	219.043
			5.508		
		x) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz, Ignacy Filip, Regina Anastazya i Wanda Laurencya po 43 zł. .	172		
		y) Terlecka Marya	217		
		z) Karpuszkowa Marya	—		
		aa) Karpuszki sieroty: Aniela Filipina, Adam Olgierd i Helena Janina po 50 zł.	—		
		bb) Kukawska Julianna	167		
		cc) Kukawskiego sieroty: Rajmund Henryk i Maryan Julian po 20 zł.	40		
		dd) Mochnacki Edmund	3.616		
		ee) Kraczyłowa Julianna . .	600		
		ff) Kraczyłowa Julianna, dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci, Władysławy Maryi i Joanny Bronisławy po 60 zł. rocznie	120		
		gg) Pierożyńska Sydonia	800		
		hh) Strnadowa Kornelia	350		
		ii) Strnadowa Kornelia, dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci: Heleny Stanisławy do 30 Kwietnia 1895 (z rocznych 35 zł.) 11 zł. 64 ct. i Jana Adama 35 zł.	47		
		kk) Marek Józef	2.600		
		ll) Janikowska Julia	—		
		mm) Strzelecki Henryk	—		
		nn) Niedziałkowski Karol	891		
		oo) Sidorowicz Władysław Franciszek do 17. listopada 1895	106		
		pp) Wasilewski Piotr	—		
		rr) Gordon Jakób	720		
		ss) Żołkiewski Karol	1.900		
		tt) Woroniecki Franciszek	280		
		uu) Obertyński Emil	600		
		ww) Chermińska Katarzyna	360		
		xx) Ziembicka Jadwiga	600		
		yy) Ziembicka Jadwiga, dodatek na wychowanie dla 5 dzieci: Maryi Reginy do 6 września 1895 (z rocznych 60 zł.) 41 zł. Anny Róży, Kazimiery Eugenii, Józefa Wiktora, i Feliksa Erazma po 60 zł. . .	281		
		zz) Wolański Julian	2.600		
		aaa) Walterowa Marya	300		
		bbb) Walterowa Marya dodatek na wychowanie dla 2 dzieci po 30 zł.	60		
		ccc) Prażmowski Adam	—		
		ddd) Tranda Edward	1.221		
		eee) Szajnokowa Olimpia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	600		
		fff) Stocki Bolesław, emerytowany woźny . . .	325		
		ggg) Kiszelka Albin, emerytowany kancelista . .	1.092		
			26.173		
		Do przeniesienia . .	219.043	—	219.043

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wy-nikłość z roku 1892.	Kwota uchwa lona na r. 1894.	Wyjaśnienia
201.881	215.003	
6 570	6.435	
172	172	Jak na rok 1894.
217	217	
350	350	Przeniesiono do Rubr. XIII. (LW. 39 820/94).
150	150	
167	167	Jak na rok 1894.
60	56	Dodatek dla trzeciego syna (Edwarda) ustał z dniem 13. października 1894.
3 616	3.616	Jak na rok 1894.
600	600	
280	120	
800	800	
350	350	
70	70	Dodatek dla Stanisławy Heleny ustaje z dniem 30. kwietnia 1895.
2 600	2 600	Jak na rok 1894.
600	600	Zamknięto z dniem 31. lipca 1894 z powodu śmierci (LW. 49.384/94)
3 250	2.600	Przeniesiono do funduszu szkoły gospodarstwa lasowego (LW. 39 820/94).
891	891	Jak na rok 1894.
120	120	Ustaje z dniem 17. listopada 1895.
320	320	Przeniesiono do Rubr. XIII. (LW. 39 820/94).
60	720	Jak na rok 1894.
158	1 900	Jak na rok 1894.
—	280	
—	600	
—	360	
—	600	
—	281	
—	2.600	
—	300	
—	60	
—	645	Przeniesiono do funduszu szkoły rolniczej w Czernichowie (LW. 39.820/94).
—	1.221	Jak na rok 1894.
—	—	Pensye nowo przyznane na podstawie statutu emerytalnego do LW. 21 157/94, LW. 11.916/94, LW. 27.670/94, LW. 44.010/94 i LW. 28.965/94.
—	—	
—	—	
21.401	29.801	
201 881	215 003	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
II.	29	Z przeniesienia . .	219.043	—	219.043
			26.173		
		hhh) Kunischowa Zofia, wdowa po protokoliście	600		
		iii) Kunischowa Zofia dodatek na wychowanie córki Felicyi Maryi	60		
		kkk) Gołębski Władysław, emerytow. adjunkt rachunkowy	1.188		
		lll) Czajkowska Wanda, wdowa po adjunkcie kasow., pensya	600		
		mmm) Czajkowska Wanda zaopatrzenie dla 2-ga dzieci a to: Juliana Władysława po dzień 1. Kwietnia 1897 i Czesława Ludomira po dzień 4. Grudnia 1908, po 60 zł. .	120		
			28.741	–	28.741
	30	**Dary z łaski.**			
		a) Bojarska Józefina i Dydyńska z Bojarskich Adolfina po 100 zł. rocznie	200		
		b) Kiss Stanisław	—		
		c) Kopertyńska Krystyna	100		
		d) Kopertyńska z Repichowskich Malwina	100		
		e) Barycka Marya	—		
		f) Ploder Karolina	—		
		g) Piotrowska Rozalia	—		
		h) Łopuszańska Walerya zasiłek na wychowanie syna . .	—		
		i) Dziubińska Wanda	—		
		k) Zakrzewska Marcyanna	—		
		l) Sternalowa Emilia dodatek na wychowanie dzieci . .	—		
		m) Orzechowska Józefa, dodatek na wychowanie dzieci .	—		
		n) Strnadowa Kornelia	—		
		o) Wojciechowski Szymon, b. stróż kancelaryjny Wydziału Wydziału krajowego	180		
			580	—	580
	30*aa)*	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	1 000	—	1.000
	31	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.000	—	
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	1.500	—	
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.300	—	
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów . . .	2.500	1.100	
		e) Oprawa ksiąg i druków	500	400	
			11.800	1.500	
		Do przeniesienia . .	249.364		249.364

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
201.881	215.003	
21.401	29.801	
—	—	Pensye nowo przyznane na podstawie statutu emerytalnego do LW. 21.157/94 LW. 11.916/94, LW. 27.670/94, LW. 44.010/94 i LW. 28965/94.
—	—	
—	—	
—	—	Pensya i zaopatrzenie nowo przyznane do LW. 58394/94, na podstawie statutu emerytalnego.
—	—	
21 401	29.801	Wynikłość z roku 1892 podano o 2.115 zł. mniejszą od rzeczywistej (23.516 zł.) z powodu potrącenia pozycyi nie odnoszących się już do niniejszego preliminarza.
292	200	Jak na rok 1894.
50	34	Ustało z dniem 9. września 1894.
100	100	Jak na rok 1894.
100	100	
150	150	Pozycye te odpadają jako dary jednorazowo uchwalone na rok 1894.
150	150	
150	250	
100	100	
150	200	
—	100	
150	100	
—	100	
—	100	
—	—	Przyznano do LW. 11.241/94 z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wysoki Sejm krajowy.
1.392	1 684	Wynikłość z roku 1892 podano o 700 zł. mniejszą od rzeczywistej (2.092 zł.) z powodu potrącenia pozycyi, nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.
2.887	1.000	Jak na rok 1894.
2.511	5.000	Jak na rok 1894.
1.525	1.500	
3.396	2 300	
2.706	2.500	Objęcie administracyi przelać się mających do funduszu szkolnego krajowego funduszów szkolnych okręgowych, na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1894 — wymaga sprawienia wielu druków i ksiąg rachunkowych (tak dla użytku Wydziału krajowego, jak i c. k. Urzędów podatkowych), których część sprawioną już została w roku 1894 na rachunek roku 1895 jak LW. 27.966/94. Z tego powodu preliminuje się w poz. 31 *d*) i *e*) *więcej* o nadzwyczajną kwotę 1.500 zł. aniżeli na rok 1894 uchwalono.
562	500	
10.700	11.800	
227.561	247.488	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.	31	Z przeniesienia . .	249.364		249.364
			11.800	1.500	
		f) Oświetlenie	1.500		
		g) Opał	3.000		
		h) Uzupełnienie biblioteki: na książki . . 800 zł. na gazety i introligatora 700 .	1.500		
		i) Rozmaite pomniejsze	1 500		
			19.300	1.500	20.800
	32	**Gmach krajowy i jego utrzymanie.**			
		a) Inspicyent techniczny gmachu sejmowego . . .	300		
		b) Maszynista: płaca 600 zł, 12 metr. drzewa 40 zł., 45 litr. nafty 11 zł.	651		
		c) Kominiarz	320		
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	700		
		e) Mycie podłóg	100		
		f) Pompowanie wody	450		
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu	100		
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości. . . .	320		
		i) Zabezpieczenie od ognia	260		
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy . . .	150		
		l) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejm. . 100 zł. wynagrodzenie ogrodnika . . . . . 50 „	150		
		m) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane	3 000		
		n) Na restauracyę kaloryferów w gmachu sejmowym . .	—	4 000	
			6 501	4.000	10.501
	33	**Zaliczki na płace.**			
		Dla urzędników i służby	15 000	—	15.000
		Suma rubryki II. . .	290.165	5.500	295 665

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
227.561	247.488	
10.700	11.800	
1.508	1.500	Jak na rok 1894. Do poz. 31 *f*) zauważa się, iż w ciągu roku 1894 zaprowadzono w całym gmachu sejmowym oświetlenie elektryczne, atoli koszta roczne nowego oświetlenia będzie można oznaczyć dopiero na podstawie całorocznego doświadczenia.
3.037	3.000	
1.314	1.000	*Więcej* o 500 zł. albowiem dotychczas uchwalane kwoty były niewystarczające. (LW. 68.361/94).
1.907	1.500	Jak na rok 1894
18.466	18.800	
300	300	
591	651	
300	320	
620	700	
74	100	
438	450	
105	100	
308	320	Jak na rok 1894.
203	260	
93	150	
150	150	
3.000	3.000	
—	—	Kaloryfery, będące w użyciu od roku 1881 wymagają koniecznie gruntownej reparacyi, której koszta wedle opinii znawców około 4.000 zł. wynosić będą.
6.182	6.501	
15.515	14.900	Preliminuje się (po wyłączeniu jednorazowych, specyalnie na rok 1894 uchwalonych zaliczek) o kwotę 3.000 zł. wyższą, aniżeli na rok 1894, z powodu, że kwota dotychczas preliminowana okazała się niewystarczającą, Wydział zaś krajowy nie był w możności uczynić zadość słusznym żądaniom.
267.724	287.689	W ogólnej sumie wynikłości z roku 1892 nie mieści się nadzwyczajny wydatek w kwocie 30.340 zł. 47 ct. poniesiony na pokrycie jednorazowego dodatku do płacy urzędników, funkcyonaryuszów i sług krajowych z powodu drożyzny.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Koszta leczenia.**			
	34	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	890.000	—	890.000

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
859.227	850.000	Wedle zamknięć rachunkowych wypłacono z funduszu krajowego:

Szpitalom	w latach 1891	1892	1893	Razem	Przeciętnie
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Lwów, powszechny	179.516	218.424	203.380	601.320	200.440
Kulparków, zakład obłąkanych	153.216	152.679	175.075	480.970	160.323
Kraków, św. Łazarza	136 739	125.680	146.974	409.393	136.464
„ Klinika	33 661	44 067	30.115	107.843	35.948
24 szpitali prowincyonalnych kraj.	270.624	257.072	284 138	811.834	270 611
Zagraniczne	111.154	98.130	87.349	296.633	98.878
Wojskowe	707	81	—	788	263
Zaliczki i zwroty	11.895	12 952	11.706	36 553	12.184
Razem wypłacono	897.512	909.085	938.737	2,745.334	915 111
Od tego wpływy od gmin, samopłacących i inne rozmaite	46.273	49.858	45 970	142.101	47.367
Pozostają wydatki	851.239	859.227	892.767	2,603.233	867.744

Ilość opłaconych dni leczenia wynosiła w roku 1891 . . . . 1,400.450 dni
„ „ 1892 . . . . . 1,405.673 „
„ „ 1893 . . . 1,409.872 „
Razem . . . 4,215.995 dni
Przeciętnie . . . 1,405.332 „

Ogólna ilość dni leczenia w krajowych szpitalach (wraz z prowincyonalnymi) i zakładach, wynosiła:

w roku 1891 . . . . . 1,322.737 dni
„ „ 1892 . . . . . 1,389.421 „
„ „ 1893 . . . . . 1,392.266 „

Z uwagi, iż wedle wyżej podanych dat, wydatki i dni leczenia corocznie wzrastają, preliminuje się potrzebę na r. 1895 w wysokości rzeczywiście poniesionego wydatku w ostatnim roku (1893), mianowicie wstawia się zaokrągloną sumę 890.000 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IV.		**Koszta szczepienia.**			
	34	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	12.200		12.200
	35	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy .	60.000		60 000
		Suma rubryki IV. . .	72 200	—	72 200
V.		**Wydatki sanitarne.**			
	36	$^{1}/_{3}$ część na lekarstwa dla epidemicznie chorych . . .	4.000		4 000
	37	Na koszta podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad 1% dodatku powiatowego	18 000		18 000
		Suma rubryki V. . .	22.000	—	22 000

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
9.809	12.000	Więcej o 200 zł. wskutek zarządzenia c. k. Namiestnictwa do L. 62.554 corocznego szczepienia względnie rewakcyonowania wszystkich abituryentów ostatniego roku Seminaryów nauczycielskich. (LW. 66.913/1894).
60.208	58.000	Koszta te wynosiły: w roku 1890 . . . 58.347 zł.; w roku 1891 . . . 60.689 zł.; w roku 1892 . . . 60.208 zł.; razem w trzech latach 179.244 zł.; przeciętnie 59.748 zł.; preliminuje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 60.000 zł.
70.017	70.000	
4 159	4.000	Koszta na leki wynosiły: w roku 1890 . . . 3.646 zł.; w roku 1891 . . . 3.957 zł.; w roku 1892 . . . 4.159 zł.; razem w trzech latach 11.762 zł.; przeciętnie 3.921 zł.; preliminuje się zatem przeciętną zaokrągloną kwotę 4.000 zł.
241	15.000	Preliminuje się o 3.000 zł. więcej w przypuszczeniu iż utworzonych będzie co najmniej 10 dalszych okręgów sanitarnych, których koszt przeciętny przyjmuje się okrągło po 300 zł. (LW. 60.341/94).
4.400	19 000	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**			
	38	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900		
	39	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	300		
	40	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5 424		
	41	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie .	1.000		
	42	Komitet ochronek w Krakowie	550		
	43	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie . . .	500		
	—	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus" (jednorazowo)	—		
	—	Na urządzenie wewnętrzne ochronki we Wielkich Oczach (jednorazowo)	—		
	44	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie	1.200		
	—	Galic. stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami (jednorazowo)	—		
	45	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	500		
	46	Zarząd Towarzystwa weteranów z roku 1831 w Krakowie .	2.700		
	47	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie .	1.800		
	48	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	1 000		
	49	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej . . .	300		
	50	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, po zaciągnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego	1.000		
	51	Kolonia lecznicza w Rabce:			
		a) na dobudowanie lecznicy (jednorazowo)	—		
		b) na utrzymanie dzieci w lecznicy stały zasiłek roczny .	300		
		Suma rubryki VI. . . .	17 474	—	17.474
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**			
		a) stałe:			
	52	Akademia Umiejętności w Krakowie:			
		a) zasiłek stały . . . . 26.000 zł.			
		b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierunkiem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem (III. rata z trzechlecia 1892/3 — 1894/5) . 1.500 „			
		c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzenia Wydziału kraj.) 2.500 „	30.000		
		Do przeniesienia . . .	30.000		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . . 18.974 zł.
		„ „ 1895 preliminuje się . . . . 17.474 „
		a zatem *mniej* o . . 1.500 zł.
		z powodów poniżej wyłuszczonych.
900	900	
300	300	
5.424	5.424	
1.000	1.000	Jak na lata poprzednie, w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 24. września 1892.
550	550	
500	500	
—	100	Nie preliminuje się jako zasiłków przyznanych jednorazowo na rok 1894.
—	300	
1 200	1.200	Jak na lata poprzednie, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 24. września 1892.
—	100	Nie preliminuje się, jako zasiłku jednorazowo przyznanego na rok 1894.
500	500	
2 700	2.700	
1 800	1 800	Jak na lata poprzednie, w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 24. września 1892.
1 000	1.000	
—	300	
		Jak na rok 1894. wedle uchwał Wys. Sejmu z dnia 24. września 1893.
1.000	1.000	
—	1 000	Nie preliminuje się jako nadzwyczajnego zasiłku, jednorazowo uchwalonego na rok 1894.
—	300	Od roku 1894 stały zasiłek roczny.
16 874	18 974	
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . 1,748.529 zł.
		„ „ 1895 preliminuje się . . . . 2,098.683 „
		a zatem *więcej* o . . 350.154 zł.
		wedle wyjaśnień przy poszczególnych pozycyach.
		ad a) Preliminuje się zasiłek stały, podwyższony w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 do wysokości 26.000 zł.
		ad b) W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 preliminuje się ratę III. (ostatnią) 1.500 zł.
26.500	30.000	*ad c)* Preliminuje się na ten cel jak na rok 1894 przeniesioną z rubryki XV. wyd. kwotę 2.500 zł.
26.500	30.000	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
VII.		Z przeniesienia	30.000		
	53	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	1,835.549		
	54	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu emerytalnego	110.084		
	55	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1 200 zł. . .	7.200		
	56	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 70 wychowanków . . 8.400 zł. *b)* na utrzymanie zakładu . . . . . 500 „	8.900		
	57	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie . .	400		
	58	Zakład ciemnych we Lwowie	2 000		
	59	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie . . .	1 000		
	60	„ „ „ w Krakowie . . .	500		
	61	Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	800		
	62	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XVII. rata umorzenia pożyczki 100 000 zł. na budowę gmachu	7.000		
	63	Teatr polski w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	8 000		
	64	Budowa teatru w Krakowie, II. i III. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł. zaciągnąć się mającej przez gminę miasta Krakowa	7.500		
	65	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . . . 14.200 zł. *b)* opera polska . . . . 10 000 „	24.200		
	—	Na nagrody za najlepsze utwory sceniczne	—		
	66	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ . . .	7.250		
	67	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800		
	68	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie .	2.000		
	69	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000		
	70	„ „Harmonia“ we Lwowie	300		
	71	„ śpiewackie „Lutnia“ we Lwowie . . .	500		
	72	„ śpiewackie „Bojan“ we Lwowie	200		
	73	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzenia Wydziału krajowego	4.400		
	74	Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	4.500		
	75	Ks. Siemiaszki Kaźmierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	500		
		Do przeniesienia . .	2,066.583		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
26.500	30.000	
1,224.205	1,474 481	Obacz specyalne preliminarze tych funduszów (LW. 63.832/94 i LW. 63 834/94).
119.240	121.398	
6.100	7.200	Jak corocznie.
8.900	8.900	Jak na rok 1894.
400	400	
2 000	2.000	
1.000	1 000	
500	500	
500	800	
7.000	7.000	Wydatek stały do roku 1911 z powodu zaniechania konwersyi długu
8.000	8.000	Jak na rok 1894.
—	3.750	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. lutego 1894, mocą której kraj przyjął zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych pożyczki w sumie 150.000 zł., przez gminę miasta Krakowa na ten cel zaciągnąć się mającej. Rata roczna nie może przenosić 7.500 zł. przez lat 51.
24.200	24.200	Jak na rok 1894.
—	750	Nie preliminuje się nic z powodu, że następny (po roku 1894) termin rozpisania konkursu przypada dopiero po upływie lat trzech, a więc w roku 1897. (Uchwała Wys. Sejmu z dnia 26. listopada 1890).
7.250	7.250	Jak na rok 1894.
800	800	
2.000	2 000	
3.000	3.000	
300	300	
500	500	
200	200	
—	4 400	Jak na rok 1894 po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 16 lutego 1894
4.500	4.500	Jak na rok 1894.
500	500	
1,447.595	1,713.829	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII		Z przeniesienia . .	2,066.583		
	76	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich 2.000 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . 4.200 „ do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie komisyi książek szkolnych, przez tęż Radę ustanowionej.	6.200		
	77	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	3.000		
	78	Dla fundacyi „Macierz polska", na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000		
	79	Na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . .	500		
	80	Towarzystwo „Oświaty ludowej" we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	1.000		
	81	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Krakowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	1.000		
	82	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	1.300		
	83	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	200		
	84	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	200		
	85	Kolegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie, na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, II. rata z subwencyi 5.000 zł., rozłożonej na lat 10.	500		
	86	Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego	1.000		
		b) Jednorazowo:			
	87	Dla teatru stanisławowskiego im. Aleksandra hr. Fredry . .	500		
	—	Towarzystwo „Lutnia" w Krakowie	—		
	—	Towarzystwo śpiewackie „Echo" we Lwowie	—		
	—	Koło śpiewacko gimnastyczne nauczycieli we Lwowie . .	—		
	—	Zarządowi internatu PP. Nazaretanek w Krakowie, jednorazowy zasiłek na rozszerzenie internatu	—		
		Do przeniesienia . . .	2,086.983		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1,447.595	1,713.829	
6.180	6.200	Jak na rok 1894.
3.000	3.000	
5.000	5.000	Jak w latach ubiegłych.
500	500	
1.000	1 000	Jak od roku 1891.
1.000	1.000	
1.100	1 300	Jak na rok 1894.
200	200	
—	200	
—	500	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 16 lutego 1894
1.000	1 000	Jak na lata poprzednie.
		W myśl zażądania Wys. Komisyi budżetowej (sprawozdanie z tej rubryki z daty 31. stycznia 1894) oddzielono wydatki jednorazowe od stałych, zestawiając je w osobnej grupie.
—	500	Jak na rok 1894.
—	200	
—	200	
—	100	Nie preliminuje się jako zasiłków jednorazowo uchwalonych na rok 1894.
1.000	1 000	
1,467.575	1,735.729	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
VII.		Z przeniesienia . .	2,086.983		
	88	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła"	500		
	89	„ „ „ „Muzeum"	1.000		
	90	„ „ „ „Kosmos"	400		
	91	„ „ ruskiej gazety „Uczytel", do rozporządzenia Wydziału krajowego	500		
	92	Dla Towarzystwa „Proświta" na wydawnictwo dzieł ludowych	1.500		
	93	Ks. Dżułyński, gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie „Posłannyk" i „Książeczki misyjne" . . .	400		
	94	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Tarnowie	100		
	95	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa	700		
	96	Ryczałt na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską	4.0 0		
	97	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	700		
	98	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo dzieł tegoż	400		
	99	Dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	300		
	100	Przytulisko wiedeńskie	100		
	—	Dla Polińskiego Józefa, jednorazowy zasiłek na wydawnictwo dzieł stenograficznych	—		
	101	Barwiński Aleksander, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie	500		
	102	Towarzystwo im Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich	500		
	103	Czasopismo dla dzieci „Dźwinok"	100		
	—	Towarzystwo ruskie „Gromada" we Wiedniu	—		
	—	Ks. Cyryl Sielecki, gr. kat. paroch w Żużlu, na nowicyat Sióstr Służebniczek ruskich, do rozporządzenia Wydziału krajowego	—		
		Suma rubryki VII. . .	2,098 683		2.098.683

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1,467.575	1,735 729	
500	500	Jak na rok 1894 z powodu, że zasiłki te, acz jednorazowo uchwalone, powtarzają się w całym szeregu lat poprzednich.
1 000	1 000	
400	400	
500	500	
1 500	2.000	Preliminuje się o 500 zł. mniej, jak w latach dawniejszych.
400	400	Jak na rok 1894.
100	100	
700	700	
3.100	4.000	
700	700	
200	400	
300	300	
100	100	
—	200	Nie preliminuje się jako zasiłku jednorazowo na rok 1894 udzielonego.
500	500	Jak na rok 1894.
—	500	
100	100	
—	100	Nie preliminuje się, jako zasiłków jednorazowo na rok 1894 uchwalonych.
—	300	
1,477 675	1,748.529	Sumę wynikłości z roku 1892, która rzeczywiście wynosiła 1,527.707 zł wykazano *mniejszą* o 50.032 zł. po wyłączeniu: *a)* stypendyów dla seminaryów nauczycielskich w kwocie 41.882 zł, *b)* stypendyów dla uczniów internatu przy seminaryum nauczycielskim w Krakowie w kwocie 3.000 zł. wstawionych w odnośnym ryczałcie wprost do preliminarza funduszu szkolnego krajowego po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892, oraz po wyłączeniu *c)* pozycyj nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**			
	104	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	3.000		
	—	Na restauracyę kaplicy bł. Kingi w kościele w Bochni	—		
	105	Na pokrycie dachu kościoła OO. Bernardynów w Dukli (jednorazowo)	500		
	106	Na restauracyę Zamku królewskiego w Żółkwi (I. połowa subwencyi 6.000 zł.)	3.000		
	107	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500		
	108	Stała subwencya roczna dla muzeum narodowego w Krakowie	500		
	109	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) dyrektor we Lwowie	1.200		
		b) dyrektor w Krakowie	1.000		
		c) adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie .	1.640		
		d) adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie .	1.640		
		e) 4 aplikantów we Lwowie, adjuta rocznie po 300 zł. .	1.200		
		f) 2 aplikantów w Krakowie, adjuta rocznie po 300 zł.	600		
		g) czynsz za najem lokalu we Lwowie	600		
		h) stróże	840		
		i) opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	500		
		k) dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske	300		
		Suma rubryki VIII. .	17.020	—	17.020

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . 14.020 zł. „ „ 1895 preliminuje się . . . . . 17.020 „ a zatem *więcej* o . . 3.000 zł. wedle poszczególnych pozycyj, jak poniżej:
3.000	3.000	Jak na rok 1894.
—	500	Nie preliminuje się, jako zasiłku przyznanego jednorazowo na rok 1894.
—	—	W myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894.
—	—	
500	500	
500	500	
1.200	1.200	Jak na rok 1894.
1.000	1.000	
1.560	1.640	
1.560	1.640	
1.188	1.200	
600	600	
600	600	
840	840	
317	500	
300	300	
13.165	14 020	Wynikłość z roku 1892 podano mniejszą o 5.700 zł od rzeczywistej (18.865 zł.), po wyłączeniu pozycyj, nie mających styczności z niniejszym preliminarzem.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**			
	110	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	9.562		
	111	Oświetlenie koszar	3.415		
	112	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	1.200		
	113	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	30		
	114	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy .	3.111		
	115	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych .	1.110		
	116	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	3 625		
	117	Naprawa bielizny pościelnej	316		
	118	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	844		
	119	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.977		
	120	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	7.761		
	121	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych . .	1.[illegible]62		
	122	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.931		
	123	Rozmaite inne wydatki	600		36.944
	124	Najem pomieszkań i koszar	149 617		
	125	Wartość czynszowa gmachu lwowskiego	12 936		162 553
	126	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających . .	1.000	—	1.000
	127	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków	2.000	—	2.000
	128	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi	2.713	—	2.713
	128*a)*	Na pokrycie reszty kosztów spowodowanych pomnożeniem korpusu c. k. żandarmeryi w r. 1892 o 180 ludzi, jednorazowo (*nadzw.*)	—	—	—
		Suma rubryki IX .	205.210	—	205.210

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.
	9.155
	3.264
	1.200
	25
	3.098
	1.060
	3.625
	316
	844
	1.977
	7.764
	1.463
	1.962
	600
	141.860
	12.936
	—
	1.500
	1.676
	217
168.952	194.542

W y j a ś n i e n i a

Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . .	194.542 zł.	
Od tego zwroty w rubr. XIII. dochodów .	61 438 „	133 104 zł.
Na rok 1895 preliminuje się w wydatkach jak obok	205.210 zł.	
po strąceniu zwrotów (rubr. XIII. poz 46 – 49 doch	63.650 „	141.560 „
zatem *więcej* o		8.456 zł.
a mianowicie:		
w wydatkach: pod poz. 110—113 więcej o .	591 zł.	
„ „ 124 „ „ .	7.757 „	
„ „ 126 „ „ .	1.000 „	
„ „ 127 „ „ .	500 „	
„ „ 128 „ „	1.037 „	
razem więcej o .	10.885 zł.	
„ „ 128*a)* mniej o	217 „	
w ogóle więcej o .		10.668 zł.
w dochodach: pod poz. 46 więcej o . .	63 zł.	
„ „ 47 „ „ . .	2.053 „	
„ „ 48 „ „ . .	96 „	2.212 „
różnicę stanowi *większy* wydatek, jak wyżej o .		8.456 zł.

z powodu, jak poniżej wyjaśniono.

Za podstawę do obliczenia potrzeb całego korpusu służy prawo organiczne c. k. Żandarmeryi z dnia 18. stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materyałów stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866, 1869 i 1872.

Wedle tabeli dyslokacyjnej stan czynny korpusu c. k. Żandarmeryi w Galicyi był w dniu 1. lipca 1894 następujący:

Przy sztabie: 1 komendant pułkownik, 1 podpułkownik (jako zastępca komendanta), 3 majorów, 1 rotmistrz adjutant, 1 porucznik adjutant, 2 podporuczników rachmistrzów, 4 rachmistrzów rachunkowych, 3 pisarzy adjutantury, t. j. 2 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy i 2 woźnych. Przy oddziale naukowym: 1 rotmistrz, 2 podporuczników, 2 wachmistrzów, 2 komendantów posterunkowych. — Przy komendach oddziałowych: 10 rotmistrzów, 13 poruczników, 12 podporuczników, 10 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 404 komendantów posterunkowych, 2.082 żandarmów i 1 żona żołnierza. — Komend oddziałowych 26, komend powiatowych 74, stacyj posterunkowych 460.

Szczegółowy preliminarz potrzeb na rok 1895 przedłożyła c. k. Komenda Żandarmeryi we Lwowie do LW. 30.920/94.

Poz. 110 — 123. Zgodnie z obliczeniem c. k. Komendy Żandarmeryi preliminuje się w tych pozycyach w ogóle *więcej* o 591 zł. głównie z tego powodu, że liczba posterunków pomnożoną została o 15.

Poz. 124. Więcej o 7.757 zł na podstawie zawartych kontraktów i umów o najem pomieszkań.

Poz. 125. Jak na rok 1894.

Poz. 126 i *127.* Ponieważ w roku 1895 spodziewanem jest otwarcie nowych koszar i dalsze pomnożenie ilości posterunków, przeto wstawia się te pozycye w wysokości kwot, uchwalonych na rok 1893, t. j. *więcej* od budżetu r. 1894 o 1.500 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X		**Wydatki na komunikacye.**			
		I. Na drogi.			
		A) **Koszta zarządu.**			
	129	Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi:			
		a) dyrektor oddziału technicznego, płaca . . 2.800 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . 480 „	3 280		
		b) zastępca dyrektora oddziału technicznngo, płaca 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . 360 „	2.360		
		c) 4 inżynierów starszych, z płacą po 2.000 zł. 8.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 360 zł. . . 1.440 „	9.440		
		d) 9 inżynierów I. klasy, z płacą po 1.500 zł. 13.500 zł			
		dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł. . . 1.200 „			
		„ 1 „ 250 „ . . 250 „			
		„ 4 „ 200 „ . . 800 „	15.750		
		Do przeniesienia . .	30.830	—	—

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Poz. 128. Więcej o 1.037 zł. — W pozycyi tej preliminuje się na podstawie istotnych potrzeb administracyjnych, tudzież na podstawie kosztorysu, zatwierdzonego do LW. 41.049/94, następujące wydatki: 1. płaca administratora gmachu . . . . . 300 zł. 2. „ dozorcy „ . . . . . 300 „ 3. ubezpieczenie od ognia . . . . 60 „ 4 podatek . . . . 2 „ 5. oświetlenie . . . . 107 „ 6. utrzymanie dzwonków elektrycznych . . . . 40 „ 7. czyszczenie kominów . . . . . . 180 „ 8. „ kanałów . . . . . . 280 „ 9. wywóz śmiecia . . . . 16 „ 10. „ śniegu . . . . . . 72 „ 11. drobne administracyjne, jak: piasek, miotły, ścierki, oszklenie okien i t. p. . . . . . . 20 „ 12. konserwacya gmachu: *a)* roboty malarskie . . . 65 zł. 50 ct. *b)* „ stolarskie . . . 69 „ — „ *c)* „ ślusarskie . . . 195 „ 50 „ *d)* „ murarskie . . . 93 „ 50 „ *e)* postawienie 8 nowych pieców kaflowych i naprawa starych . 500 „ — „ *f)* naprawa pieców kamyczkowych . 70 „ — „ *g)* roboty blacharskie . . . 310 „ — „ *h)* różne inne . . . 31 „ 50 „ 1.336 „ razem, jak obok . . 2.713 zł. *Poz. 128 a)* odpada jako uchwalona jednorazowo na rok 1894
	3.280	Preliminuje się jak na rok 1894.
	2.360	
	9.440	
6.000	15.750	
6.000	30.830	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
X.	129	Z przeniesienia . .		30.830		
		e) 7 inżynierów II. klasy z płacą po 1.200 zł.	8.400 zł.			
		dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł. . .	480 „			
		„ 1 „ 200 „ . .	200 „			
		„ 4 „ 160 „ . .	640 „	9.720		
		f) 2 inżyniyrów adjunktów techn. z płacą po 1.000 zł.	2.000 zł			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . .	360 „	2.360		
		g) 3 asystentów technicznych, z płacą po 800 zł.	2.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . . .	540 „	2.940		
		h) 3 elewów technicznych z adjutum po 700 zł.	2.100 zł.			
		3 „ „ „ „ 600 „	1.800 „			
		3 „ „ „ „ 500 „ .	1.500 „	5.400		
		i) 2 rysowników dziennie po 2 zł. .	1.460 zł.			
		2 „ „ „ 1 „ 50 ct. .	1.095 „			
		1 dyurnista jako manipul. dziennie po 1 zł. 50 ct.	548 „	3.103		
		k) 6 konduktorów I. klasy. z płacą po 800 zł .	4.800 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. .	600 „			
		16 konduktorów II. klasy, z płacą po 650 zł.	10.400 „			
		dodatek aktywalny po 75 zł. . .	1.200 „			
		16 konduktorów III. klasy, z płacą po 500 zł.	8.000 „			
		dodatek aktywalny po 75 zł. . .	1.200 „	26.200		
		l) 342 drożników po 150 zł.		51.300	—	131.853
	130	*Zaliczki na płace*				
		dla inżynierów i konduktorów . . .		3.200	—	3.200
		„ konduktora Karola Riegera		—	—	—
	131	*Pięciolecia:*		400	—	400
	132	*Dodatki osobiste:*				
		a) dla zastępcy dyrektora oddziału technicznego Władysława Szyszkowskiego	400 zł.			
		b) dla inżyniera I. klasy Stanisława Grzegorzewskiego	450 „			
		„ „ „ „ Antoniego Barancewicza .	300 „			
		„ „ „ „ Aleksandra Brochockiego	300 „			
		„ „ II. „ Władysława Turskiego .	360 „			
		c) „ dyrektora oddziału techn. Gustawa Reutta	80 „			
		„ inżyniera I. klasy Teofila Baranowskiego .	260 „			
		„ „ adjunkta Szczęsnego Barzykowskiego	60 „			
		„ elewa technicznego Kazimierza Engla .	30 „			
		„ „ „ Stanisława Latkowskiego .	30 „			
		„ „ „ Juliana Orzelskiego	30 „			
		„ „ „ Władysława Ziemińskiego	57 „	2.357	—	2.357
		Do przeniesienia		137.810	—	137.810

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6.000	30.830	
15.200	9.720	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	2.360	
—	2.940	
—	5.400	
4.513	3.103	
19.326	26.200	
50.556	51.000	Preliminuje się więcej o 300 zł. dla dwóch drożników z powodu budowania dalszych 9 kilometrów drogi krajowej Kańczuga-Dynów.
1.139	3.200	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	725	Odpada jako wydatek jednorazowo uchwalony.
6.140	400	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	2.357	Wedle stanu w chwili układania preliminarza.
102.874	138.235	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	137.810	—	137.810
	133	*Ryczałty:*			
		a) na obowiąkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi	6.090		
		2. „ 38 konduktorów	7.893	—	13.983
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:			
		1. dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po 120 zł. .	240		
		2. „ 10 „ na prowincyi „ 60 „	600	—	840
		c) na kancelaryę:			
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi po 48 zł. . . .	576		
		2. „ 38 konduktorów „ „ „ 16 „ . . .	608	—	1.184
		Remuneracye i zapomogi.			
	134	Remuneracye i zapomogi dla urzędników i sług . . .	3.000	—	3.000
	135	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych i konduktorów	5.000	—	5.000
	136	Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych	7.000	—	7.000
	137	*B.* **Nowe budowy i konstrukcye dróg.**			
		a) Na budowę drogi Kańczuga-Dynów	—	20.000	20.000
		b) Na rekonstrukcyę dróg Chabówka-Sieniawa-Nowy Targ, Strusów-Buczacz i Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową, tudzież na częściowe wzmocnienie pokładu szutrowego na drogach krajowych Rohatyn-Tarnopol, Złoczów-Brzeżany, Zborów-Założce i Gorlice-Konieczna .	—	50.000	50.000
		Do przeniesienia . .	168.817	70.000	238.817

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
102.874	138.235	
12.667	13.776	Preliminuje się o 207 zł. więcej na objazdy 27 klm. nowozbudowanej drogi krajowej Kańczuga-Dynów, dla inżynierów po 3 zł. 33 ct. od klm. = 90 zł., dla konduktorów po 4 zł. 32 ct. od klm. = 117 zł.
700	840	
1.580	1.184	Preliminuje się jak na rok 1894.
5.237	3.000	
3.476	3.000	Celem stopniowego uzupełnienia potrzebnej ilości walców drogowych, instrumentów do studyów i budowy dróg subwencyonowanych, oraz na sprawienie większej ilości druków i t. p. preliminuje się więcej o 2.000 zł jak na rok 1894.
6.559	7.000	Preliminuje się jak na rok 1894.
30.000	30.000	Preliminuje się przypadającą do zwrotu c. k. Skarbowi państwa pierwszą ratę pożyczki bezprocentowej udzielonej w sumie 60.000 zł. na budowę drogi Kańczuga-Dynów, z której to pożyczki pozostanie z końcem roku 1895 do spłaty 40.000 zł.
19.137	40.000	Preliminuje się: *a)* na wykończenie robót rozpoczętych na drodze Chabówka - Sieniawa - Nowytarg . . . . 5.000 zł. *b)* na rekonstrukcyę drogi Strusów-Buczacz . . . . 10.000 „ *c)* „ „ „ Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową . . . . 15.000 „ *d)* na częściowe wzmocnienie pokładu szutrowego na poszczególnionych obok czterech drogach krajowych . . . 20.000 „ razem . . 50.000 zł. wedle uzasadnienia bliżej objaśnionego do LW. 52.940/94.
182.230	237.035	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
X.		Z przeniesienia . .	168.817	70.000	238.817
	138	*C.* **Utrzymanie dróg krajowych.**			
		Na utrzymanie dróg krajowych dawniej wybudowanych długości kilometrów . . . . 1.818 jak również nowo zbudowanej drogi krajowej Dynów-Kańczuga długości kilometrów . . . . . 9 czyli razem na utrzymanie kilometrów . . 1.827 po 222 *zł* od jednego kilometra	405.594	—	405.594
	—	Na naprawę szkód elementarnych zrządzonych na drogach krajowych w roku 1894	—	—	—
	139	*D.* **Zasiłki.**			
		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych:			
		a) zwyczajne	300.000	—	300.000
		b) nadzwyczajne	—	50 000	50.000
	140	Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych . . .	20.000	—	20.000
		Do przeniesienia . .	894.411	120.000	1,014.411

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
182.230	237.035	
389.700	403.596	Według zamknięć rachunkowych przedłożonych Wysokiemu Sejmowi, utrzymywano dróg: w roku 1890 kilometrów 1.799·700 kosztem 445.619 zł. 06 ct. „ 1891 „ 1 800·945 „ 398.932 „ 16½ „ „ 1892 „ 1.800 945 „ 389.699 „ 80 „ Razem kilometrów 5.401·590 kosztem 1,234.251 zł. 02½ ct. Po wyłączeniu z powyższych wydatków kwoty użytej w roku 1890 na budowę mostów większej rozpiętości . . 37.476 „ 63 „ pozostaje na utrzymanie dróg krajowych . . . . 1,196.774 zł. 39½ ct. t. j. przeciętnie utrzymywano dróg krajowych kilometrów 1.800 530 kosztem 398.924 zł. 80 ct. Na utrzymanie zatem jednego kilometra drogi krajowej wypada 221 zł. 56 ct., a gdy na rok 1895 przypada do utrzymania dróg krajowych kilometrów 1827, przeto licząc po 222 zł. od jednego kilometra, prawdopodobne wydatki wyniosą preliminowaną kwotę 405.594 zł.
—	35.000	Odpada jako jednorazowo uchwalony wydatek.
243 031 —	300.000 —	Po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. września 1892 preliminuje się na zwyczajne zasiłki tylko kwotę 300.000 zł. Z uwagi jednak, że Wysoki Sejm specyalnemi uchwałami polecił subwencyonować ponad 50% budowę dróg: Turka—Lutowiska, Kossów—Jasienów, Korzenna—Wojnarowa, Nadwórna—Markowa, drogi w Zakopanem i drogi do Iwonicza i do Pienin, a preliminowana suma 300.000 zł. wystarczy zaledwie na zwyczajne zasiłki, przeto na pokrycie nadwyżki ponad 50% dla pomienionych dróg preliminuje się 50.000 zł. jak szczegółowe uzasadnienie przy LW. 52 940/94.
17.377	15.000	Niektóre reprezentacye powiatowe mają zamiar rozpocząć budowę dłuższych dojazdów kolejowych a to: Sanok 23 klm., Tarnów 4, Dobromil 3, Złoczów 25, Chrzanów 12, Bóbrka 3, Żółkiew 3 i Kołomyja 8, razem 81 klm., jak również wskutek budowy kolei Stanisławów—Woronianka zachodzi potrzeba budowy nowych dojazdów. W ogóle budowa zamierzonych dojazdów wyniesie około 100 klm. kosztem 300.000 zł., a przypuszczając że w roku 1895 zostanie wybudowaną 1/10 projektowanych dojazdów, i że fundusz krajowy pokryje około 20% kosztów, wypadnie zwiększenie wydatku o 6.000 zł., preliminuje się jednak tylko o 5.000 zł. więcej niż na rok 1894 uchwalono.
832.338	990.631	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	894.411	120.000	1,014.411
	141	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. trzynasta rata	—	20.000	20.000
		E. **Wydatki na myta.**			
	142	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	3.000
	143	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne . . .	2.000	—	2.000
	144	Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . .	400	—	400
		F. **Zaopatrzenia.**			
	145	*a*) Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor dróg kraj. .	312		
		b) Hlawaty Alojzy „ „ „ „ .	300		
		c) Ulanowski Rafał „ „ „ „ .	180		
		d) Darowski Stanisław „ „ „ „ .	230		
		e) Skwarczyński Jan „ „ „ „ .	481		
		f) Reicher Stanisław „ „ „ „ .	546		
		g) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze okręgowym rocznie . . . . 350 zł. i dla dwojga jej dzieci mianowicie: Maryana Ignacego Henryka do 10. marca 1897. i Juwenala Ignacego Maryana do 20. stycznia 1900. po 58 zł. . . . . . 116 „	466		
		h) Pochowska Ewelina, wdowa po pełn. obow. inżyniera rocznie . . . . . 200 zł. i dla czworga jej dzieci mianowicie: Bohdana Leona do 9. lutego 1900, Michała Mieczysława Maryana do 12. września 1902, Zofii Róży do 25. kwietnia 1901 i Stanisławy Maryi do 7. sierpnia 1907. po 50 zł. . . . 200 „	400		
		i) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze	167		
		j) Chodorowska Leokadya wdowa po konduktorze . .	100		
		k) Zarembiny Franciszki dzieciom pozostałym po konduktorze, mianowicie: Władysławie do 24. czerwca 1895 i Julianowi do 4. stycznia 1910 rocznie po 13 zł.	19		
		l) Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława, wdowa po konduktorze rocznie . . . . . . 250 zł. i dla czworga jej dzieci, mianowicie: Maryi Henryki do 19. stycznia 1898, Kazimierza Maryana do 6. października 1898, Jędrzeja Włodzimierza do 21. października 1901 i Natalii Anny do 7. lutego 1902 po 25 zł. . . . . 100 zł.	350		
			3.551		
		Do przeniesienia . .	896.811	143.000	1,039.811

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wyniкłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
832.338	990.631	
20.000	20.000	Preliminuje się jak na rok 1894.
1.951	3.000	
2.031	2.000	
161	400	
313	312	
300	300	
180	180	
230	230	
481	481	
546	546	
466	466	
400	400	
167	167	
100	100	
38	26	Preliminuje się mniej o 7 zł. z powodu, że ustaje datek dla córki Władysławy z dniem 24. czerwca 1895.
350	350	
860.052	1,019.589	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia .		896.811	143.000	1,039.811
				3.551		
		m) Hryniewiczowa Emilia Amalia, wdowa po konduktorze rocznie		325		
		n) Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor dróg kraj.		494		
		o) Rymaszewski Adam, emerytowany inżynier I. klasy .		1.435		
		p) Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze rocznie 220 zł. i dla trojga jej dzieci, mianowicie: Hilarego do 14. stycznia 1896, Kazimiery do 19. września 1897 i Stanisławy do 1. marca 1905 po 22 zł.	66 „	286		
		r) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze rocznie	325 zł.			
		i dla pięciorga jej dzieci, mianowicie: Antoniego do 17. stycznia 1895., Kazimierza do 28. sierpnia 1898., Emilii do 13. czerwca 1898., Juliana do 16. kwietnia 1902. i Bertolda do 27. czerwca 1906. po 32 zł. 50 ct. rocznie . .	132 „	457		
		s) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze rocznie . .		260		
		t) Rząśnicka Helena, „ „ „ „ .		325		
		u) Raciborski Ludwik, emer. nadinżynier oddz. techn. . .		3 245		
		v) Jeziorońska Natalia, dożywotnie roczne zaopatrzenie . .		300		
		w) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie .		350		
		x) Birgfelnerowa Julia, „ „ „ „ rocznie	500 zł.			
		i dla trojga dzieci, mianowicie: Julii do 1. stycznia 1897., Karola Jana do 5. maja 1900, i Jana Pawła do 19. października 1901 po 50 zł. rocznie	150 zł.	650		
		y) Chrzanowska Ignacowa dożywotnie roczne zaopatrzenie .		300		
		z) Zieliński Aleksander, emer. adjunkt oddziału technicznego tytułem emerytury rocznie		808		12 786
		„ datku jednorazowego		—		
		— Dziakiewiczowa Rozalia datek jednorazowy . .		—		
		— Laszczyński Łukasz, były drożnik, datek jednorazowy		—		
		— Rondewald Eleonora „ „ . .		—		
		Inne datki		—		
		Suma wydatków na drogi		909.597	143.000	1,052.597
		Do przeniesienia . .		909.597	143.000	1,052.597

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wyni-kłość z roku 1892.	Kwota uchwa-lona na r. 1894.	Wyjaśnienia
860.052	1,019.589	
298	325	Preliminuje się jak na rok 1894
—	494	
—	1.435	
—	286	
—	487	Preliminuje się mniej o 30 zł. z powodu, iż ustają datki dla córki Salomei z dniem 17. listopada 1894, dla syna Antoniego z dniem 17. stycznia 1895, córce zaś Władysławie zamknięto datek z końcem września 1893 z powodu śmierci.
—	260	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	325	
—	3 245	
—	300	
—	350	
—	650	
—	300	
—	—	Przeniesiony w stan spoczynku z dniem 1. stycznia 1894 (LW. 60.617/93).
—	100	Odpadają jako datki jednorazowo uchwalone.
—	50	
—	25	
50	50	
670	—	Nie wchodzą w preliminarz niniejszy.
861.070	1,028.271	
861.070	1,028.271	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	909.597	143.000	1,052.597
		II. Na koleje żelazne.			
	146	Koszta utrzymania prow. biura kolejowego	24 000	—	24.000
	147	Dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu II. rata	—	300.000	300.000
	148	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza IV. rata	—	2 000	2 000
		Suma wydatków na koleje żelazne	24 000	302.000	326.000
		do tego suma wydatków na drogi .	909.597	143.000	1,052.597
		Suma rubryki X. . .	933.597	445.000	1,378 597
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**			
	149	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	98.511	—	98.511
	150	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	6.422	—	6.422
	151	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.326	—	5.326
	152	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie oddz. położ. 3.221 zł. oddz. syfilit. 91 „	3.312	—	3 312
	153	Fundusz podrzutków w Krakowie	3.140	—	3.140
		Suma rubryki XI. .	116.711	—	116.711
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo.**			
	154	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych . . .	24.000	—	24.000

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
861.070	1,028.271	
—	10.000	Preliminuje się o 14.000 zł. więcej, wedle wskazanej bliżej potrzeby do L. W. 53.436/94. Szczegółowe uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. IV. w przedmiocie popierania kolei niższorzędnych.
—	300.000	Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. Lutego 1894 zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 24. czerwca 1894, którą wyznaczona została na ten cel roczna dotacya w kwocie 300.000 zł. przez lat 75, począwszy od roku 1894.
—	2 000	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	312.000	
861.070	1,028 271	
861.070	1,340.271	
		Na rok 1894 uchwalono budżetem . . . . . 108.798 zł. „ „ 1895 preliminuje się . . . . 116.711 „ zatem *więcej* o . . 7.913 zł.
70.043	99 366	Wedle osobnych preliminarzy odnośnych funduszów.
37.688	—	
5.460	5.890	
44.122	442	
2.910	3.100	
160.223	108.798	
25.458	24.000	Preliminuje się jak na rok 1894. Wydatki wynosiły w roku 1890 24.515 zł. „ „ „ 1891 21.674 „ „ „ „ 1892 25.458 „ razem 71.647 zł. przeciętnie 23.882 „ preliminuje się więc 24.000 „ Szupasowano w roku 1891 osób 6.297. „ 1892 „ 6.701. „ 1893 „ 5.542.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.		**Budowy wodne i melioracye.**			
	155	*A.* **Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.**			
		Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya.			
		a) Dyrektor biura:			
		płaca . . . . 2.800 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . . 480 „	3 280		
		b) 3 starszych inżynierów:			
		płaca po 2.000 zł. . . . . . 6.000 „			
		dodatek aktywalny po 360 zł. . . . 1.080 „	7.080		
		c) 4 inżynierów I. klasy:			
		płaca po 1.500 zł. . . . . . . 6.000 zł.			
		dodatki aktywalne:			
		dla 2 inżynierów we Lwowie po 300 zł. . 600 „			
		„ 1 „ w Tarnowie . . . 250 „			
		„ 1 „ „ Sanoku . . . . 200 „	7.050		
		d) 8 inżynierów II. klasy:			
		płace po 1.200 zł. . . . . . 9.600 zł.			
		dodatki aktywalne po 300 zł. . . . 2.400 „			
		Razem 12.000 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 5 inżynierów za 8 miesięcy po 1.000 zł. . 5.000 „	7.000		
		e) 8 inżynierów-adjunktów po 1.000 zł. . 8.000 zł.			
		dodatki aktywalne po 200 zł. . . . 1 600 „			
		Razem . 9.600 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 5 inżynierów-adjunktów za 8 miesięcy . . 4.000 zł.	5.600		
		f) 6 inżynierów-adjunktów:			
		płace po 800 zł. . . . . . 4 800 zł.			
		dodatki aktywalne po 200 zł. . . . 1 200 „			
		Razem . 6.000 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 3 inżynierów-adjunktów za 8 miesięcy po 666 $^{2}/_{3}$ zł. 2.000 „	4.000		
		g) 4 elewów technicznych:			
		adjuta dla 2 elewów po 600 zł. . . . 1.200 zł.			
		„ „ 2 „ za 5 miesięcy . . 500 „			
		Razem . 1.700 zł.			
		Z tego pokryje fundusz obwałowania Wisły w powiecie Wielickim adjutum 1 elewa za 8 miesięcy . . . . 400 „	1.300		
		h) 2 elewów komasacyjnych (stypendystów):			
		adjuta za 5 miesięcy po 600 zł. rocznie . . .	500		
		Do przeniesienia .	35.810		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . 451.735 zł. " " 1895 preliminuje się . . . . 589.657 " zatem *więcej* o . 137 922 zł. wedle poszczególnych pozycyj, jak niżej: Do poz. 155 *a) — m)*. W budżecie na rok 1894 uchwalono na utrzymanie personalu biura melioracyjnego (32 urzędników i 2 dyetaryuszy) . . . . . 42.984 zł. na rok 1895 preliminuje się . . . . 43.920 " zatem *więcej* o . . 936 zł. z powodu powiększenia personalu o 3 urzędników w myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 6. kwietnia 1892 etatu płac i osób, oraz zamierzonego powołania 2 stypendystów kształcących się w c k. Akademii rolniczej w Wiedniu, na elewów komasacyjnych. — W porównaniu z powołanym etatem wakują jeszcze w biurze melioracyjnem 2 posady inżynierów I. klasy.

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
XIII.	155	Z przeniesienia . .		35.810		—
		i) dyetaryusze:				
		2 dyetaryuszów w biurze centralnem po 2 zł. dziennie	1.460 zł.			
		ryczałt dla rysownika dla ekspozytury w Krakowie	480 „	1.940		37 750
		k) Utrzymanie ekspozytur:				
		w Krakowie	450 zł.			
		„ Tarnowie	300 „			
		„ Sanokn i Kołomyi po 200 zł. . . .	400 „	1.150		1.150
		l) Stypendya:				
		dla 2 techników melioracyjnych za 7 miesięcy po 100 zł. miesięcznie	1.400 zł.			
		dla 2 techników komasacyjnych za 7 miesięcy po 50 zł. miesięcznie	700 „			
		dla wykształcenia technika do kultury i eksploatacyi torfów	500 „	2.600		2.600
		m) Referent administracyjno-prawny dla spraw melioracyjnych:				
		płaca	2.000 „			
		dodatek aktywalny	420 „	2.420		2.420
				43.920	—	43.920
	156	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych:				
		a) wynagrodzenie dozorców za czas zajęcia w biurze i po 2 dla ekspozytur w Krakowie, Tarnowie, Sanoku i Kołomyi, a 4 dla biura centralnego po 120 zł.	1440 zł.			
		b) dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	500 „	1.940		1 940
	157	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych		1.000		1.000
	158	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych		2.000		2.000
	159	Pensye i zaopatrzenia:				
		a) Karpuszkowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym	350 zł.			
		b) Karpuszki sieroty: Aniela, Filipina, Adam Olgierd i Helena Janina po 50 zł. rocznie . .	150 „			
		c) Wasilewski Piotr, emerytowany inżynier asystent	320 „			
		d) Biegański Antoni, emerytowany inżynier adjunkt	424 „	1.244		1.244
	160	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych		3.000		3 000
	161	Na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych		4 500		4.500
		Do przeniesienia .		57.604	—	57.604

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	—	
31.041	37.134	
—	1.050	
900	3.000	
—	1.800	
31.941	42.984	Do poz. 156. *Więcej* o 500 zł. którą to kwotę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. stycznia 1894 wstawiono jako dotacyę kraju na fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.
544	1.440	
—	—	Do poz. 157, 158 i 159. Przeniesiono z rubr. II. w zastosowaniu zasady, że zaliczki na płace, remuneracye i emerytury mają być wstawiane do tych rubryk, z których urzędnicy płace pobierają
—	–	
—	—	
1.989	3.000	Jak na rok 1894.
3.441	4 500	
37.915	51.924	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
XIII.		Z przeniesienia . .	57.604	—	57.604
	162	Studya hydrograficzne: *a)* utrzymanie krajowych stacyj ombrometrycznych i wodoskazowych, oraz odnośne publikacye . 2.750 zł. *b)* zasiłek kraju na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego . . . 5.000 „	7.750		7.750
	163	Na zdjęcia i projekty; *a)* dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 27. września 1882) 5.000 zł. *b)* dla melioracyj prywatnych, (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892.) . . 6.000 „	11.000		11.000
		Suma działu *A*. . .	76 354	—	76.354
		***B.* Wykonanie budowli wodnych.**			
	164	Na regulacyę systematyczną rzek karpackich: *a)* na regulacyę rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca IV. rata 43.317 zł. *b)* na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem III. rata . . . 42.667 „ *c)* na regulacyę rzeki Soły I. rata . . . 47.733 „ *d)* „ „ „ Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą I rata . . . . 63.693 „	197.410		197.410
	165	Zasiłki $33^1/_3$% na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały Sejmowej z d. 6. października 1892:			
		a) na regulacyę Soły pod Cięciną . .	2.367		
		b) „ „ Skawy pod Witanowicami i Graboszycami	750		
		c) „ „ „ „ Jaroszowicami i Wadowicami	1.600		
		d) „ „ Raby „ Dolną wsią i Osieczanami	2.580		
		e) „ „ „ „ Dobczycami i Niezdowem .	2.435		
		f) „ „ „ „ Dobczycami . .	2.969		
		g) „ „ „ „ Winiarami	1.000		
		h) „ „ „ „ Kunicami i Gdowem	2.000		
		i) „ „ „ „ Niedarami . . .	1.352		
		k) „ „ „ „ Bochnią, Prosiówkami i Damianicą . . .	4.825		
		l) „ „ „ „ Krzyżanowicami . .	1.000		
		m) „ „ Dunajca „ Jazowskiem i Maszkowicami	2.000		
		n) „ „ „ „ Witowicami dolnemi . .	500		
		o) „ „ „ „ Zabełczem i Chełmcem . .	1.825		
			27.203		
		Do przeniesienia . .	197.410	—	197.410

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
37.915	51.924	
2.750	2 750	Do poz 162. *Więcej* o 5 000 zł. stosownie do żądania c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i Namiestnictwa. Dotacya ta służyć ma na pokrycie połowy kosztów utrzymania galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego, który w ciągu r. 1895 ma być zorganizowanym.
10.466	13.000	Do poz. 163 *a)* i *b)*.
51.131	67.674	*Mniej* o 2.000 zł., które preliminowano na rok 1894, dla zdjęć niwelacyjnych bagien naddniestrzańskich w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. Maja 1893. Zwroty kosztów zdjęć i projektów preliminowano na rok 1895 w rubr. V. dochodów funduszu krajowego. (LW. 66.680/94).
18.000	72.667	Do poz. 164. W pozycyi tej uchwalono na rok 1894 . . . 72.667 zł. na rok 1895 preliminuje się . . . . . 197.410 „ zatem *więcej* o . 124.743 zł. a mianowicie: na regulacyę Biały, tytułem IV. raty w myśl §. 5 rozporządzenia wykonawczego (Dz. u. i rozp kraj Nr. 7. z r. 1894) 43.317 zł., zatem w porównaniu z III. ratą w kwocie 30.000 zł. *więcej* o . . . 13.317 zł. tudzież I. raty zasiłków krajowych na regulacyę Soły i Łomnicy w myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1894 w sumie . . . . 111.426 „ razem jak wyżej . 124.743 zł. Do poz. 165. W pozycyi tej preliminuje się mniej o 5.731 zł. aniżeli w r. 1894 uchwalono na podstawie szczegółowego preliminarza c. k. Namiestnictwa, który będzie przedłożonym przy sprawozdaniu melioracyjnem.
18.000	72.667	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.	165	Z przeniesienia . .	197 410	—	197.410
			27.203		
		p) na regulacyę Dunajca pod Chełmcem	2.185		
		r) „ „ „ „ Podegrodziem i Stadłem . .	1.000		
		s) „ „ „ „ Drużkowem, Tropiem, Będziszyną i Trąbkami . .	1.000		
		t) „ „ „ „ Biskupicami i Charzewicami .	1.800		
		u) „ „ „ „ Stróżem	683		
		w) „ „ „ „ Charzewicami . . .	1.446		
		x) „ „ „ „ Wesołowem	418		
		y) „ „ „ „ Lusławicami	2.247		
		z) „ „ „ „ Wróblowicami . . .	2.144		
		aa) „ „ „ „ Roztoką	1.900		
		ab) „ „ „ „ Olszynami	1.064		
		ac) „ „ „ „ „	2.101		
		ad) „ „ „ „ Sukmaniem	800		
		ae) „ „ „ „ Rożnowem	279		
		af) „ „ „ „ Narzutami kamiennymi koło Melsztyna	2.000		
		ag) „ „ „ „ Wielogłowami	1.493		
		ah) „ „ Wisłoki „ Parkoszem	646		
		ai) „ „ „ „ Mokrzcem	418		
		ak) „ „ „ „ Kleciem i Skurową . . .	429		
		al) „ „ „ „ Skurową	888		
		am) „ „ „ „ Lipinami	375		
		an) „ „ „ „ Przeczycą	2.500		
		ao) „ „ „ „ Brzyskami i Bukową .	2.000		
		ap) „ „ „ „ Bukową	1.000		
		ar) „ „ „ „ Pilznionkiem	1.289		
		as) „ „ „ „ „	1.355		
		at) „ „ „ „ Błażkową, Kleciem i Skurową .	3.220		
		au) „ „ „ „ Skurową i Zawódką . .	1.000		
		aw) „ „ „ „ Bobrową . . .	497		
		ax) „ „ „ „ Rzemieniem, Rzochowem i Rayskiem . . .	2.000		
		ay) „ „ Wisłoka „ Wiśniową i Cieszyną . .	500		
		az) „ „ „ „ Dobrzechowem . . .	1.726		
		ba) „ „ Sanu „ Sośnicą i Składem solnym .	3.421		
		bb) „ „ „ „ Wilczem i Buszkowicami .	2.000		
		bc) „ „ „ „ Bachorzem i Sietnicą .	815		
		bd) „ „ „ „ Ruską wsią i Nienadową	450		
		be) „ „ „ „ Tarnowicami i Ostrowem	2.202		
		bf) „ „ „ „ Ruską wsią	700		
		bg) „ „ „ „ Ostrowem i Przemyślem . .	2.759		
		bh) „ „ „ „ Chyrzyną	2.730		
			84.683		
		Do przeniesienia . .	197.410	—	197.410

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
18.000	72.667	
18.000	72.667	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.	165	Z przeniesienia .	197.410	—	197.410
			84.683		
		bi) na regulacyę Sanu pod Jabłonicą ruską . . .	934		
		bk) „ „ „ „ „ „ . .	545		
		bl) „ „ „ „ Pawłokomą	2.344		
		bm) „ „ „ „ Bachorzem . . .	1 799		
		bn) „ „ „ „ Siedliskami i Warą .	723		
		bo) „ „ „ „ Iskaniem	2.506		
		bp) „ „ „ „ Gdyczyną	442		
		br) „ „ „ „ Krzemienną	2.033		
		bs) „ „ „ „ Muniną i Łobęcinem . .	2.410		
		bt) „ „ Świcy i Sukiela pod Sokołowem i Łanami sokołowskiemi	2.500		
		bu) „ „ Świcy pod Hoszowem	2.500		
		bw) „ „ „ „ Sulatyczami . . .	1.012		
		bx) „ „ „ „ Baliczami podgórnemi i zarzecznemi	1.000		
		by) „ „ „ „ Mielniczem i Dubrawką . .	1.000		
		bz) „ „ Łomnicy „ Błudnikami i Temerowcami .	3.135		
		ca) „ „ „ „ Babinem	1.500		
		cb) „ „ Bystrzycy „ Mykietyńcami i Uhornikami .	1.000		
		cc) „ „ „ „ Uhrynowem, Jannicą i Jezupolem	1.000		
		cd) „ premiowanie zawiklania odsypisk	1.000		
		ce) do dyspozycyi Wydziału krajowego	5.000		
			119.066	—	119.066
	166	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116.:			
		a) na regulacyę Nowego Brnia VI. rata (ostatnia) . .	15 471		
		b) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy IV. rata	10.394		
		c) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, VI. rata . . .	14 533		
		d) na regulacyę rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa, III. rata	19.800		
		e) na zabudowanie potoku Niszkówki, III. rata (ostatnia) .	4 287		
		f) na regulacyę Złotej Lipy, II. rata	13.200		
		g) na osuszenie bagien łańcucko jarosławskich, II. rata .	11.500		
		h) na regulacyę potoku Dumnego, II. rata (ostatnia) . .	11.520		
		i) na regulacyę Przegnojówki, I rata . .	11.200		
		k) na osuszenie bagien stojanowskich, I. rata . . .	12.000		
		l) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca, I. rata . .	14.000		
			137.905		
		Do przeniesienia . .	316.476	—	316.476

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
18.000	72.667	
58.657	124.797	Mniej o 5.731 zł. stosownie do zażądanych kredytów przez c. k. Namiestnictwo.
		Do poz. 166 *a)—h).* W myśl obowiązujących ustaw.
		Do poz. 166 *l).* W myśl uchwały Wys. Sejmu z 16. lutego 1894.
76.657	197.464	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.	166	Z przeniesienia . .	316.476	—	316.476
			137.905		
		m) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy, I. rata .	19.771		
		n) na uzupełnienie regulacyi Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim, I. rata	16.767		
			174.443	—	174.443
	166*a*)	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych: *a*) regulacyi Trześniówki	500	—	500
	167	Dotacye na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. listopada 1889:			
		a) na regulacyę Czeczwy pod Strutynem wyżnym . .	1.400		
		b) na regulacyę Lubaczówki pod Manasterzem . . .	1.284		
		c) na regulacyę Łęgu w powiecie Kolbuszowskim . .	1.200		
		d) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
		w Rudniku . . . . . . 1.000 zł			
		w Korsowie . . . . . . 1.000 „			
		w Nowym Targu . . . . . 1.000 „			
		w Olesku i na Podolu . . . . — „	3.000		
		e) na zakładanie fabryk drenarskich (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892)	5.000		
		f) do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000		
			21.884	—	21.884
		Suma działu *B*. . .	513.303	—	513.303
		Suma działu *A*. . . .	76.354	—	76.354
		Suma rubryki XIII. . .	589.657	—	589 657

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
76.657	197.464	
		Do poz. 166 *i) k) m) n)*. Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.
114.856	148.081	
—	—	Do poz. 167. Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.
5.137	17.516	
1.000	6.000	Do poz. 168. *Mniej* o 16.632 zł. niż w r. 1894. Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.
—	5.000	
—	10.000	
197.650	384.061	
51.131	67.674	
248.781	451.735	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**			
	168	Umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł. z pierwotnej sumy 66 000 zł., zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską	—		
	169	Umorzenie pożyczki 40 400 zł. zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności na budowę kulparkowską: *a*) XXXII. i XXXIII. rata kapitału . 1.083 zł. — ct. *b*) 5 % odsetki . . . 1.452 „ 83 „	2.536		
	170	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie w galic. Kasie oszczędności: *a*) XXVIII. i XXIX. rata kapitału . 190 zł. 62 ct *b*) 5 % odsetki . . . . 407 „ 82 „ *c*) podatek dochodowy od odsetek, około . 80 „ — „	678		
	171	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie, w tamtejszej Kasie oszczędności: *a*) XIII. rata kapitału . . . 223 zł. 52 ct. *b*) $5^1/_4$ % odsetki z góry . . . 154 „ 42 „ *c*) koszta stemplowe . . . . 1 „ 25 „	379		
	172	Umorzenie $4^1/_2$ % obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883, wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł.: *a*) XXIII. i XXIV. rata kapitału . . 62 700 zł. — ct. *b*) $4^1/_2$ % kupony za I. i II. półrocze . 146.304 „ — „ *c*) 10% podatek dochodowy od kuponów . 14.631 „ — „ *d*) należytość stemplowa od kuponów obligacyj, podlegających tej opłacie . 790 „ — „ *e*) druki, inseraty, porta i t. d. . . 165 „ — „	224.590		
		Do przeniesienia . .	228.183		

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.485	559	Nie preliminuje się nic, z powodu spłacenia całego długu w r. 1894. (LW. 33.502/94).
2.506	2.525	Wedle planu umorzenia do LW. 23 201/79, z uwzględnieniem zamiany pożyczki na hipoteczną (LW. 19.211/89). Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 28.781 zł. 85 ct
676	677	Wedle planu umorzenia do LW. 34.066/81. Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 8.108 zł. 09 ct.
375	378	Wedle planu umorzenia do LW. 25.755/84, z uwzględnieniem obniżenia odsetek z $5^1/_4$% na $5^1/_2$% (LW. 55 696/89) Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 2.941 zł 26 ct. Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . 3,800.000 zł. wylosuje się po koniec roku 1894 obligacyj na 533.300 „ pozostaje w kapitale . . 3,266.700 zł. W roku 1895 przypadają do umorzenia XXIII i XXIV. rata w sumie 62.700 „ pozostanie tedy z końcem r. 1895 do umorzenia w kapitale 3,204.000 zł. *ad a)* i *b)* Wedle planu umorzenia. *ad c)*. W myśl §. 19 patentu z roku 1849 i rozporządzenia z dnia 28. kwietnia 1859 10% podatek dochodowy, przypadający od kuponów wykazanych w sumie 146.304 zł. *ad d)* Należytość stemplową od kuponów obliczono wedle skali II. w stosunku do pełnej pożyczki 3,800.000 zł. od obligacyj podlegających tej opłacie mianowicie: *a)* od pożyczki na dotacyę Banku krajowego w sumie . 780.600 zł. *b)* „ „ „ konwersyę długów w sumie . . 1,919.400 „ razem od sumy . 2,700.000 zł. Wstawia się na I. i II. półrocze 1895 należytość w kwocie 790 zł.
240.173	224.910	*ad e)*. Według przypuszczalnej potrzeby, na podstawie wynikłości z ostatnich trzech lat.
245.215	229.049	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
XIV.		Z przeniesienia . .	228.183		
	173	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty z kapitałów 346 796 zł. 34 ct , użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie: *a)* V. rata kapitału . . . . 6.514 zł. 26 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki . . . 13.063 „ 97 „	19.578		
	—	Oprocentowanie pożyczki krajowej 1,000.000 zł, zaciągniętej w roku 1884 na pokrycie niedoborów z lat 1882, 1883 i 1884, tudzież na uposażenie kasy krajowej .	—		
	174	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim: *a)* XXI. i XXII. rata kapitału . . 1.551 zł. 23 ct. *b)* 5% odsetki . . . 473 „ 77 „	2.025		
	175	Umorzenie pożyczki 70.000 zł. zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim: *a)* XXI. i XXII. rata kapitału . 6.280 zł. 27 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki . . . . 719 „ 73 „ *c)* $^1/_8$ % dodatek na administracyę . 39 „ 99 „ *d)* należytość stemplowa od kwitów 25 „ — „	7.065		
	176	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	51.070		
	—	Oprocentowanie pożyczki krajowej z roku 1888, zaciągniętej w sumie 443.800 zł. na uzupełnienie funduszu przeznaczonego na pożyczki dla miast budujących koszary dla c. k. wojska . .	—		
	—	Oprocentowanie pożyczki krajowej z roku 1889, zaciągniętej w sumie 700.000 zł. na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych	—		
	177	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1891, zaciągniętej w sumie 1,500.000 zł. na pokrycie niedoboru roku 1891 i na dotacyę kasy krajowej: *a)* VIII i IX. rata kapitału . . 17.100 zł — ct. *b)* 4% odsetki kuponowe za I. i II. półrocze 57.638 zł — ct. *c)* 10% podatek dochodowy od kuponów 5.764 „ — „ *d)* należytość stemplowa od kuponów . 346 „ — „ *e)* druki, inseraty, porta i inne wydatki . 102 „ — „	80.950		
		Do przeniesienia .	388.871		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
245.215	229.049	
19.578	19.578	Według planu umorzenia do LW. 21.674/90. Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 283.795 zł. 99 ct.
59.390	22.373	Nie preliminuje się nic, z powodu wypowiedzenia tego długu do spłaty z dniem 1. maja 1894.
2.025	2.025	Według planu umorzenia do LW. 28.039/84, pożyczka zmieniona na hipoteczną do LW. 10.211/89. Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 9.082 zł. 61 ct.
7.109	7.081	Wedle planu umorzenia. Z końcem roku 1895 pozostanie dług w kapitale 14.406 zł. 05 ct.
58.911	50.697	Wedle specyalnego preliminarza tej pożyczki.
25.511	10.500	Nie preliminuje się nic, z powodu wypowiedzenia tego długu do spłaty z dniem 1. Maja 1894.
38.363	15.080	Nie preliminuje się nic, z powodu wypowiedzenia tego długu do spłaty z dniem 1 maja 1894.
		Na umorzenie tej pożyczki w sumie . . 1,500.000 zł.
		wylosuje się po koniec roku 1894 obligacyj na . . 54.800 „
		pozostanie w kapitale . . 1,445.200 zł.
		W roku 1895 przypada VIII. i IX. rata kapitału w sumie 17.100 „
		pozostanie tedy z końcem roku 1895 do spłaty w kapitale . 1,428.100 zł.
		Według planu umorzenia.
		W myśl §. 19. patentu z roku 1849 i z dnia 28. kwietnia 1859 wstawia się przypadający 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 57.638 zł.
		Należytość stemplowa wedle skali II. obliczona po uwzględnieniu losowań) od kuponów przypadających do zrealizowania w roku 1895.
68.173	81.000	*ad e).* Wedle przypuszczalnej potrzeby.
524.275	437.383	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIV.		Z przeniesienia . .	388.871		
	178	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu, zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim: *a)* XIV. i XV. rata kapitału (połowa) . 1.051 zł. 96 ct. *b)* $4\frac{1}{2}$% odsetki (połowa) 323 „ 04 „ *c)* $\frac{1}{8}$% dodatek na administracyę (połowa) 17 „ $95\frac{1}{2}$ „ *d)* należytość stemplowa od kwitów (połowa) 5 „ — „	1.398		
	179	Umorzenie pożyczki pierwotnie 3.000 zł. ciężącej na rzecz galic. kasy oszczędności na hipotece realności pod l. 70 I część we Lwowie, zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu dla c. k. żandarmeryi: *a)* XXVII. i XXVIII. rata kapitału . 264 zł. 85 ct. *b)* 5% odsetki . 17 „ 15 „	282		
	—	Oprocentowanie pożyczki zaciągniętej od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego na pokrycie niedoboru tegoż funduszu z roku 1889 w $4\frac{1}{2}$% listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego imien. wart. 94700 zł. i gotówką 33 zł. 74 ct. . . .	—		
	180	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w roku 1889 klęską nieurodzaju, zaciągniętej w Banku krajowym: *a)* XI i XII. rata kapitału . . . 44.500 zł. — ct. *b)* $4\frac{3}{8}$% odsetki z dołu . . 5353 „ 90 „	49.854		
	181	Spłata pożyczki 19.000 zł. na wybudowanie dwupiątrowego domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie ($4\frac{1}{2}$%) .	855		
	—	Na 4% odsetki od pożyczki 1,650.000 zł., zaciągniętej na częściowe pokrycie potrzeb w roku 1892, względnie od pozostałej reszty dłużnego kapitału 1,000.000 zł. . .	—		
	182	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów imien. wartości 224.281 zł. 05 ct., wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	12.888		
	183	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z roku 1893 imien. wartości 58,850.000 koron (czyli 29,425.000 zł. w. a.), zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:			
		Do przeniesienia . .	454.148		

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wyjaśnienia
524.275	437.383	
710	1.401	Według planu umorzenia do LW. 23.147/88. Dług cały w kapitale z końcem roku 1895 wyniesie 13.825 zł. 24 ct., z którego połowa przez fundusz krajowy umorzoną być ma.
282	282	Wedle planu umorzenia do LW. 43.741/88. Z końcem roku 1895 pozostanie reszta długu w kapitale 276 zł. 03 ct., która w roku 1896 całkowicie umorzoną będzie.
12.965	3.344	Nie preliminuje się nic, z powodu spłacenia całego długu w roku 1894 (LW.26.897/94).
55.694	51.801	Według planu umorzenia do LW. 4.020/80 Z końcem roku 1895. pozostanie dług w kapitale 89.000 zł.
—	855	W myśl uchwały Wys Sejmu z dnia 12. marca 1892, pożyczki 19.000 zł., uchwałą z dnia 28 października 1889 na budowę domu dla c. k. żandarmeryi przeznaczonej, użyć się ma na zakupno części realności pod l. k. 70¼ położonej, a oraz na jej uporządkowanie i oparkanienie. Preliminaje się na rok 1894 4½% odsetki od kapitału 19.000 zł., gdyż w chwili układania niniejszego preliminarza pożyczka ta zaciągniętą jeszcze nie została, a zatem anuitetowe raty nie mogły być wiadome.
34.568	40 000	Nie preliminuje się nic z powodu wypowiedzenia tego długu do spłaty z końcem roku 1894 (LW. 11.459/93).
—	10.163	Wstawia się przypadające odsetki po myśli uchwał sejmowych z 22. września 1892 (LW. 17.565/93). Obacz odnośną pozycyę dochodu preliminarza fnnduszu szkolnego krajowego.
628.494	545.229	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIV.		Z przeniesienia . .	454.148		
		a) IV. i V. rata kapitału 404.000 koron czyli . 202.000 zł. *b)* 4% odsetki za I. i II półrocze 1894 . 1,163 462 „ *c)* druki, inseraty, porta, koszta pośrednictwa i t.d. 2.000 „	1,367.462		
	184	Bonifikacya c. k. skarbowi państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych	88.589		
	185	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych: 1. obligacyj: *a)* Galicyi wschodniej . . . 56.370 zł. — ct. *b)* „ zachodniej . . . 38 154 „ 50 „ *c)* W Ks. Krakowskiego . . . 5.475 „ 50 „	100.000		
		2. kuponów: *a)* Galicyi wschodniej . . . 127.000 zł. — ct. *b)* „ zachodniej . . 63.000 „ — „ *c)* W. Ks. Krakowskiego . . 55 000 „ — „	245 000		
	186	Na spłatę dawniejszych długów krajowych . .	2,743 766		
		Suma rubryki XIV.	4,998.965	—	4,998 965

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
628.494	545.229	Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . 58,850.000 koron wylosuje się po koniec roku 1894 obligacyj na . . 576.900 „ pozostanie w kapitale . 58,273.100 koron W roku 1895 przypada IV. i V. rata kapitału w sumie . 404.000 „ pozostanie tedy z końcem roku 1895 do spłaty w kapitale 57,869.100 koron czyli 28,934.550 zł. a. w Wedle planu umorzenia.
—	1.366 907	*ad c)*. Preliminuje się na podstawie wynikłości z roku 1894, która do końca sierpnia 1894 wynosiła 1.233 zł. 51 ct.
—	112.177	Bonifikacya ta przypada do zapłaty od 1. października 1893 do 1. października 1897 włącznie w ratach kwartalnych (wedle obliczenia do LW. 30.385/93) strącać się mających że subwencyi pobieranej od c. k. Skarbu państwa z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego w moc ugody zawartej z c. k. Rządem do LW. 5.363/93.
—	—	Wyjaśnienia do tych pozycyj patrz w osobnym alegacie na str. 118.
—	—	
—	1,543.709	Preliminuje się na ten cel całą z rachunku wynikającą zwyżkę budżetową po myśli finansowej uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. września 1892.
628.494	3,568.022	Sumę wynikłości z roku 1892 wykazano mniejszą o 778.133 zł. od rzeczywistej (1,406.627 zł.) po wyłączeniu pozycyj nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**			
		A. Na cele rolnictwa.			
	187	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych . .	2.000	—	2.000
	188	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . .	19.220	2.430	21.650
	189	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach	74 614	25.490	100.104
	190	„ parobków „ „	12 414	1.575	13.989
	191	Folwark „ „	15 603	4.500	20.103
	192	Szkoła gorzelnictwa „ „	4.760	—	4.760
	193	Gorzelnia krajowa „ „	8.354	5.120	13.474
	194	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach . . .	3.020	—	3.020
	195	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	57.758	22 350	80.108
	196	Folwark w Czernichowie . . .	6.720	1.000	7.720
	197	Szkoła niższa rolnicza w Horodence . . .	12.836	910	13.746
	198	„ „ „ „ Jagielnicy	12.100	10 150	22.250
	199	„ „ „ „ Kobiernicach	12.968	1.350	14.318
	200	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie . .	10 235	1.500	11.735
	201	„ „ uprawy lnu w Gródku	4 250	190	4.440
	202	Szkoła weterynaryi we Lwowie:			
		a) subwencya c. k. Rządowi . . 2.000 zł. — ct.			
		b) asekuracya budynku . . 41 „ — „			
		c) spłata Bankowi krajowemu 4½% pożyczki 12.400 zł. z pierwotnej 5% na 16.000 zł. zaciągniętej swego czasu w galic. Kasie oszczędności na realność L. 466 4/4 we Lwowie:			
		α) XIII. i XIV. rata kapitału . . 252 „ 91 „			
		β) 4½% odsetki . . . 491 „ 09 „			
		γ) ⅛% na administracyę . . 27 „ 30 „			
		δ) 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni . . . . . 300 „ — „	3.112	—	3.112
	203	Krajowy nauczyciel weterynaryi:			
		płaca . . . . . . 1.300 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny . . . 240 „ — „			
		ryczałt na koszta podróży . . 500 „ — „	2.040	—	2.040
	204	Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	—	3.000
	205	„ „ w Krakowie	3 000	—	3 000
	206	„ tatrzańskie	400	—	400
		Do przeniesienia . .	268.404	76.565	344.969

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . 497.721 zł. " " 1895 preliminuje się . . . . . 513.394 " a zatem *więcej* o . 15.673 zł. z powodów wyłuszczonych przy poszczególnych pozycyach.
1.800	1.800	Preliminuje się o 200 zł. *więcej*, wskutek przyznanego do LW. 63.941/94 dodatku osobistego o rocznych 200 zł.
16.438	17.635	
51.678	96.065	
13.225	13.529	
30.597	19.232	
6.239	4 120	
—	10.260	
—	2.060	
80.926	88.787	Wedle osobnych preliminarzy.
13.901	8.418	
13.200	13.596	
10.538	12.430	
13.137	14.198	
19.878	10.875	
3.860	4.440	
		Jak na rok 1894.
		ad α, β, γ. Wedle planu umorzenia do LW. 494/89. Z końcem roku 1895 dług w kapitale wyniesie 10.849 zł. 18 ct.
3.041	3.113	*ad* δ. Jak na rok 1894.
—	2.040	
3.000	3.000	Jak na rok 1894.
3.000	3.000	
400	400	
284.858	328.998	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
XV.		Z przeniesienia . .	268.404	76.565	344.969
	207	Na zalesienie wydm piasczystych:			
		a) w okręgu roboczym Tarnobrzeg	300	—	300
		b) „ „ „ Jarosław - Cieszanów . . .	400	—	400
		c) „ „ „ Jaworów - Mościska . . .	400	—	400
		d) „ „ „ Nisko (II rata)	620	—	620
		e) „ „ „ Kraków	100	—	100
		f) „ gminie Parchacz	—	—	—
	208	Stypendya dla abituryentów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	2.600	—	2.600
	209	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.500	—	2.500
	210	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.200	—	1.200
	211	Na stypendya w wyższej szkole leśniczej (Hochschule für Forstcultur), celem wykształcenia nauczycieli fachowych dla szkoły gospodarstwa lasowego	800	—	800
	212	Dla kółek rolniczych, na koszta zakładania i lustracyi tychże na urządzenie zjazdów i t. d.	5.000	—	5.000
	213	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	1.000	—	1.000
	214	Umorzenie pożyczki 400.000 zł., zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie Składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:			
		a) XIII. i XIV. rata kapitału . . 11.546 zł. 80 ct.			
		b) 4½% odsetki z góry . . . 14.945 „ 20 „	26.492	—	26 492
	215	Na utrzymanie krajowych Składów publicznych we Lwowie	16.803	7.700	24.503
	216	Na utrzymanie krajowych Składów publicznych w Krakowie .	19.830	400	20.230
	217	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ . . .	500	—	500
	218	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu, na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“ . .	100	—	100
	219	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8 000
	220	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	320	—	320
	221	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie . . .	250	—	250
	222	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, II. rata	3.000	—	3.000
	223	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży .	2.000	—	2.000
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa . .	200	—	200
		Do przeniesienia . .	360.819	84.665	445.484

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikiłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
284.858	328.998	
305	305	Preliminuje się w myśl osobnego sprawozdania.
400	400	Włącznie do roku 1897, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. listopada 1890.
400	400	Preliminuje się w myśl osobnego sprawozdania.
700	620	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. lutego 1894. włącznie do roku 1897.
100	100	Preliminuje się w myśl osobnego sprawozdania.
–	200	Nie preliminuje się, jako zasiłku przyznanego jednorazowo na rok 1894.
800	2.000	Preliminuje się *więcej* o 600 zł. wedle stanu stypendyów z końcem roku 1894.
2.312	2.500	Jak na rok 1894.
711	1.200	
—	1.200	Preliminuje się o 400 zł. mniej, gdyż w roku 1895 jeden tylko stypendysta pobierać będzie pełne stypendyum, drugi zaś tylko dodatek 200 zł. do stypendyum rządowego.
5.000	5 000	Jak na rok 1894.
—	1.000	
26 492	26.492	Wedle planu umorzenia do LW. 8.802/89. Dług w kapitale z końcem roku 1895 wynosić będzie 329.195 zł. 95 ct.
17.480	18 296	Wedle osobnych preliminarzy.
24.708	23.880	
500	500	Jak na rok 1894.
100	100	
7.125	8.000	
320	320	
250	250	
2.000	3.000	
4.800	2.000	
	200	
379.361	426.961	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia	360.819	84.665	445 484
	224	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	3.000	—	3.000
	225	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	2 000	—	2.000
	226	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższ. szkół roln.	1.000	—	1.000
	227	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892):			
		a) III. rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł.	12.500	—	12.500
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła	30.000	—	30.000
		c) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. Ustawy z dnia 20. lipca 1892	4.000	—	4.000
	228	Na stypendya dla młodzieży dla kształcenia się za granicą na instruktorów uprawy i wyprawy lnu (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. stycznia 1894)	1.000	—	1.000
	229	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, mianowicie na naukę wędrowną (misye) ogrodnictwa i pszczelnictwa, tudzież utrzymanie szkółki ogrodniczej we Lwowie	—	1.000	1.000
		B. Na cele górnictwa.			
	230	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym: *a)* płaca 2.000 zł.; *b)* dodatek aktywalny 360 „; *c)* trzy dodatki pięcioletnie po 200 zł. 600 „	2.960	—	2.960
	231	Na badanie kraju, w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2.000	—	2.000
	232	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego	500	—	500
	233	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftow.	3.500	—	3 500
	234	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.000	—	1.000
	235	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	800	—	800
	—	Na badanie geologicznego układu głębszych warstw ziemi w półn.-wsch. części kraju, jako subwencya na głębokie wiercenie we Lwowie w czasie Wystawy wykonać się mające	—	—	—
	236	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	2.500	—	2.500
	237	Na potrzeby muzem górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	150	—	150
		Suma rubryki XV.	427.729	85.665	513.394

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
379.361	426.961	
1.595	3.000	Jak na rok 1894.
2.000	2.000	
—	1 000	
—	12.500	
15.000	30.000	
—	4.000	
—	1.000	
—	—	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. lutego 1894 preliminuje się kwotę wyznaczoną na rok 1895.
2.160	2.760	Preliminuje się *więcej* o 200 zł, z powodu przyznania od dnia 1. stycznia 1894 trzeciego pięciolecia (L.W. 13.468/94).
1.125	1 500	Preliminuje się *więcej* o 500 zł, w myśl motywów, przytoczonych w osobnem sprawozdaniu.
487	500	Jak na rok 1894.
2 739	3.200	*Więcej* o 300 zł. po myśli osobnego sprawozdania.
950	1.000	Jak na rok 1894.
—	800	
—	5.000	Nie preliminuje się, jako jednorazowego zasiłku, przyznanego na rok 1894.
2.313	2.500	Jak na rok 1894.
—	—	Preliminuje się dotacyę w równej wysokości, jak ją na rok 1895 przyznało c. k. Ministerstwo oświaty (L.W. 51.724/94)
407.730	497.721	Sumę wynikłości z roku 1892 podano mniejszą o 14.545 zł. od rzeczywistej (422 275 zł.) po wyłączeniu pozycyj, nie mających styczności z niniejszym preliminarzem.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		**Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.**			
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	238	W Białej	546		546
	239	„ Bochni	395		395
	240	„ Brodach	309		309
	241	„ Brzeżanach	444		444
	242	„ Drohobyczu	540		540
	243	„ Gorlicach	755		755
	244	„ Jarosławiu	528		528
	245	„ Jaśle	301		301
	246	„ Kałuszu	400		400
	247	„ Kołomyi	446		446
	248	„ Krakowie na Kleparzu	400		400
	249	„ „ w Ogrodzie angielskim	400		400
	250	„ „ na Smoleńsku	400		400
	251	„ „ na Kazimierzu	400		400
	252	„ „ na Dajworze	400		400
	253	„ Krośnie	575		575
	254	„ Lwowie u św. Anny	400		400
	255	„ „ „ „ Antoniego	400		400
	256	„ „ „ im Czackiego	400		400
	257	„ „ „ „ Elżbiety	400		400
	258	„ „ „ św. Maryi Magdaleny	400		400
	259	„ „ „ „ Marcina	400		400
	260	„ „ „ im. Piramowicza	400		400
	261	„ „ „ „ Staszica	400		400
	262	„ „ „ „ Mickiewicza	400		400
	263	„ „ „ „ Bernsteina, izraelicka	485		485
	264	„ Nowym Sączu	600		600
	265	„ Nowym Targu	525		525
	266	„ Podgórzu	225		225
	267	„ Przemyślu	575		575
	268	„ Rzeszowie	600		600
	269	„ Samborze	576		576
	270	„ Sanoku	424		424
	271	„ Stanisławowie	509		509
	272	„ Starym Sączu	590		590
	273	„ Sądowej Wiszni	400		400
	274	„ Stryju	550		550
	275	„ Tarnopolu	469		469
	276	„ Tarnowie (z kursem handlowym)	674		674
	277	„ Wadowicach	470		470
		Do przeniesienia	18.511	—	18.511

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	477	Więcej wskutek wprowadzenia remuneracyi za naukę religii.
360	490	Mniej wskutek zniesienia kursu analfabetów.
—	500	Dotacya obliczona po raz pierwszy na podstawie specyalnego preliminarza.
360	435	Wedle poszczególnych preliminarzy dołączonych do sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.
485	580	
400	538	Więcej wskutek wzmożenia się liczby uczniów i godzin nauki.
450	600	Jak poz. 241. i 242.
418	325	
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
464	515	Jak poz. 241. i 242.
400	400	Jak na rok 1894.
400	400	
400	400	
400	400	
—	400	
—	575	
—	—	Szkoły te weszły w życie dopiero z końcem r. 1894
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
370	426	Jak poz. 241. i 242.
580	600	Jak na rok 1894.
—	500	Jak poz. 241. i 242.
500	101	Więcej, gdyż w roku przyszłym dotacya wskutek zaoszczędzeń z powodu zamknięcia szkoły była wyjątkowo obniżoną.
600	550	Jak poz. 241. i 242.
405	600	Jak na rok 1894.
500	525	Jak poz. 241. i 242.
—	320	Więcej z powodu uzupełnienia szkoły nowym kursem.
590	535	Jak poz. 241. i 242.
480	590	Jak na rok 1894.
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
—	680	Mniej z powodu usunięcia analfabetów.
500	486	Jak poz. 241. i 242.
600	788	Jak poz. 274.
280	365	Jak poz. 270.
9.942	14.101	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia	18.511	—	18.511
	278	W Wieliczce	375	—	375
	279	„ Żółkwi	406	—	406
	280	Na uzupełnie przyborów szkolnych	—	1.500	1.500
	281	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1895	—	2.000	2 000
		Razem	19 292	3.500	22.792
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.			
	282	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli	650	—	650
	283	„ „ „ Jaśle	400	—	400
	284	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie	316	—	316
	285	Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.480	1.050	2.530
	286	Warsztat kołodziejski w Grzymałowie	1.390	—	1.390
	287	Krajowa szkoła kołodziejsko-bednarska w Kamionce strumił.	2.371	905	3.276
	288	Krajowy warsztat stolarski i tokarski w Stanisławowie	1.790	100	1.890
	289	Krajowy warsztat stolarski i wyrobu zabawek w Żywcu	1.110	600	1.710
	—	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanego przez Spółkę huculską w Kołomyi	—	—	—
		Razem	9.507	2.655	12.162
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	290	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	2.790	250	3 040
	—	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi, 4. rata	—	—	—
	291	Krajowy warsztat garncarski w Porembie	912	—	912
	292	„ „ „ „ Toustem	1.290	—	1.290
		Razem	4.992	250	5.242
		Do przeniesienia	33.791	6.405	40.196

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wyniki z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
9.942	14.101	
360	360	Jak poz. 241. i 242.
340	360	
—	—	Uzupełnienie przyborów szkolnych wykonanymi w kraju środkami naukowymi do nauki rysunków.
2.537	4.700	Mniej z powodu że w r. 1894 wstawioną tu była kwota na założenie szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, dla których na rok 1895 preliminuje się osobno pod poz. 254. i 262.
13.179	19.521	
840	850	Więcej z powodu większej potrzeby na zapasy materyałów.
400	460	Mniej z powodu że w roku 1895 odpada wydatek na wystawę.
—	366	Jak poz. 241. i 242.
1.200	1.970	Więcej z powodu koniecznej budowy szopy i potrzeby zapasów materyału kowalskiego.
1.320	6.170	Mniej z powodu odpadającego w roku 1895 wydatku na budowę szkoły i wskutek mniejszego wydatku na środki naukowe, w które warsztat w r. 1894 dostatecznie zaopatrzony został.
3.546	3.120	Więcej z powodu dodatku na pomieszkanie dla kierownika i koniecznej potrzeby zaopatrzenia szkoły w wiertarkę, narzędzia, przybory rysunkowe i książki.
1.455	1.740	Więcej z powodu relutum na pomieszkanie dla kierownika.
1.335	1.540	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza i dodatku na pomieszkanie dla kierownika.
1.300	1.300	Odpada z powodu aktywowania rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, jak poz. 320.
11.396	17.516	
1.700	2.460	Więcej z powodu podniesienia płac i potrzeby uzupełnienia inwentarza.
1.000	1.000	Nic się nie preliminuje, gdyż ostatnia rata wstawioną została do budżetu na r. 1894.
1.544	1.006	Mniej z powodu przeprowadzić się mającej reorganizacyi tegoż warsztatu
900	1.270	Więcej z powodu koniecznego wydatku na wynagrodzenie za prowadzenie administracyi.
5.144	5.736	
29.719	42.773	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	33.791	6.405	40.196
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	293	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie	574	120	694
	294	„ „ „ „ Witkowie	610	750	1.360
	295	„ „ „ „ Starym Sączu	400	150	550
		Razem	1.584	1.020	2.604
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	296	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.998	—	3.998
	297	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego: *a)* pierwotny zasiłek (piąta i ostatnia rata) . . .	—	1. C0	1.000
		b) powtórny zasiłek (druga i ostatnia rata) . . .	—	—	—
	298	Krajowy warsztat tkacki w Błażowej	820	—	820
	299	„ „ „ „ Glinianach	920	—	920
	300	„ „ „ „ Gorlicach	300	—	300
	301	„ „ „ „ Korczynie	830	250	1.080
	302	„ „ „ „ Kossowie	1.030	250	1.280
	303	„ „ „ „ Łańcucie	1.320	—	1.320
	304	„ „ „ „ Rychwałdzie	1.032	—	1.032
	305	Zasiłek na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, I. rata .	—	500	500
	306	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	740	—	740
	307	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	1.280	400	1.680
	308	I. rata zasiłku na budynek mieszkalny w Rakszawie . .	—	5.000	5.000
	—	Zasiłek na budynek dla warsztatu tkackiego w Komarnie	—	—	—
		Razem	12.270	7.400	19.670
		Do przeniesienia .	47.645	14.825	62.470

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
29.719	42.773	
800	750	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
—	580	Więcej z powodu udzielenia zaliczki spłacalnej na materyał, potrzeby uzupełnienia inwentarza, podwyższenia płacy kierownika i wstawienia wynagrodzenia za udzielanie nauki religii.
—	—	Warsztat wszedł w życie dopiero 1. października 1894.
800	1.330	
3.079	4.348	Mniej wskutek wykreślenia dotacyi na pracownię dla krosien tkackich, która nie została zaprowadzoną.
1.000	1.000	Ostatnia rata 1.000 zł. na budynek w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890.
-	2.500	Odpada z powodu, iż w r. 1894 przypadała ostatnia rata zasiłku.
1.190	1.020	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku nadzwyczajnego na środki naukowe i na wystawę krajową.
970	930	Jak szczegółowy preliminarz.
—	900	Mniej, gdyż odpadła potrzeba wydatków na zakupno inwentarza.
970	900	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
850	700	Więcej z powodu reorganizacyi tegoż warsztatu na warsztat krajowy.
1.475	1.350	Jak szczegółowy preliminarz.
1.050	1.050	
—	—	W myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894, którą przyznano bezzwrotny zasiłek dla gminy w kwocie 2.000 zł. płatny w czterech ratach po 500 zł. począwszy od r. 1895.
1.100	860	Jak szczegółowy preliminarz.
—	4.100	Mniej z powodu, iż w r 1895 odpada wydatek na budowę i na zakupno środków naukowych, w które szkoła zaopatrzoną została już w roku 1894.
11.500	—	Preliminuje się połowę niezbędnego kredytu na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli.
—	2.000	Odpada jako zasiłek udzielony jednorazowo w roku 1894.
23.184	21.658	
53.703	65.761	

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	47.645	14.825	62.470
		E) Dla wyrobów powroźniczych.			
	309	Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie .	600	350	950
		F) Dla wyrobów koronkarskich.			
	310	Szkoła koronkarska w Kańczudze	696	200	896
	311	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	678	—	678
	312	„ „ „ w Zakopanem .	1.880	—	1.880
	313	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku .	300	—	300
		Razem	3.554	200	3 754
		G) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
	314	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie . .	500	—	500
	315	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	700	—	700
	316	Szkoła specyalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420
	317	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi	250	—	250
	318	„ „ „ „ Krakowie . . .	500	—	500
		Razem	2.370	—	2.370
		H) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	319	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem . .	1.650	—	1.650
	320	„ „ „ „ „ „ Kołomyi . .	1.100	—	1.100
	321	C. k. szkoła ślusarska w Swiątnikach	1.612	—	1.612
	322	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
	323	Zasiłek na utrzymanie warsztatu kowalskiego w Sułkowicach	440	—	440
		Razem	5.302	—	5 302
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.			
	324	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	4.350	—	4.350
	325	Na stacyę doświadczalną mechaniczno-technologiczną przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	1.500	—	1.500
			5.850	—	5.850
		Do przeniesienia . .	59.471	15 375	74.846

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
53.703	65.761	
—	800	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
763	796	Więcej z powodu zaliczki zwrotnej na materyał.
858	708	Jak szczegółowy preliminarz.
3.500	2.240	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
300	300	Jak na rok 1894
5.421	4.044	
500	500	Jak na rok 1894.
700	700	
640	420	
—	250	
—	500	Druga rata w myśl uchwały Sejmu z dnia 16. lutego 1894.
1.840	2.370	
2.033	1.650	Jak na rok 1894.
—	—	Zamiast subwencyi dla spółki huculskiej, preliminuje się subwencyę dla szkoły rządowej.
9.667	1.612	Jak na rok 1894.
500	500	
10.000	440	
22.200	4.202	
3.890	4.350	Jak na rok 1894
2.500	2.500	Preliminuje się na koszta utrzymania stacyi.
6.390	6.850	
83.164	77.177	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia .	59.471	15.375	74.846
			5.850	—	5.850
	326	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
	327	" " " Krakowie	2.000	—	2.000
	328	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych	1.500	—	1.500
	329	Na stypendya przemysłowe:			
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających . .	2.000	—	2 000
		b) na inne stypendya przemysłowe	10.000	—	10 000
	330	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w r. 1895 .	2.000	—	2 000
	331	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych . . .	1.600	—	1.600
		Razem	26.950	—	26.950
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.			
	332	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200
	333	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:			
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . 1.400 zł			
		b) płaca sekretarza . . . . . . 1.200 "			
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . 600 "			
		d) płaca pomocnika biurowego . . . 480 "	3.680	—	3 680
		Razem	3.880	—	3.880
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.			
	334	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
	335	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego, II. rata . .	25.000	—	25.000
		Razem	32.000	—	32.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.			
	336	Szkoła handlowa w Krakowie	1.200	—	1.200
	337	Na stypendya dla młodzieży handlowej	2.000	—	2.000
		Razem	3.200	—	3.200
		Suma rubryki XVI. . .	125.501	15.375	140.876

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
83.164	77.177	
6.390	6.850	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
950	1.500	Jak na rok 1894.
—	2.000	
8.000	8.000	Z powodu znacznego wzmożenia się liczby uczniów szkół zawodowych i potrzeby większej ilości stypendyów preliminuje się o 2 000 zł. więcej.
2.554	2 000	Jak na rok 1894.
221	1.600	
22.115	25.950	
200	200	Jak na rok 1894.
1.718	3.680	
1.918	3.880	
6.999	7.000	Jak na rok 1894.
60 000	25.000	W myśl uchwały sejmowej z dnia 13. lutego 1894, którą podwyższono fundusz przemysłowy o 200.000 zł. płatnych w ośmiu ratach po 25.000 zł. począwszy od roku 1894.
66.999	32.000	
1.000	1.000	Więcej z powodu wykazania większych potrzeb szkoły.
	2.000	Jak na rok 1894.
1.000	3.000	
175.196	142 007	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVII.		**Rozmaite wydatki.**			
	338	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000		
	339	Na fundacyę wieczystą im. Jego ces. i król Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000		
	340	Dotacya dożywotnia J. E. Dra. Franciszka Smolki . .	4.000		
	—	Dotacya dożywotnia J. W. Oktawa Pietruskiego . .	—		
	341	Dla księży Unitów chełmskich, ich wdów i sierot . .	1.500		
	—	Na zasiłek dla gospodarzy rolnych, zniszczonych przez klęski elementarne w 1893 r., do rozporządzenia Wydziału krajowego *(nadzwyczajne)* . . .	—		
	—	Na ogólne cele wystawy krajowej na mocy uchwały Sejmu z dnia 15. maja 1893.	—		
	—	Wydziałowi krajowemu na koszta udziału w wystawie krajowej (na mocy uchwały sejmowej z d. 20. maja 1893 r.)	—		
	—	Szpitalom zakrajowym lub gminom w kraju, należne od poszczególnych gmin ubogich, koszta leczenia lub utrzymania osób przynależnych do tychże gmin . .	—		
	342	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie .	300		
	343	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu w Krakowie .	300		
	344	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych. zasiłek stały roczny	3.000		
		Do przeniesienia . .	51.100	—	51.100

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . . 203.759 zł. „ „ 1895 preliminuje się . . . . . . 58.380 „ a zatem *mniej* o . . 145.379 zł. wedle poszczególnych pozycyj, jak poniżej:
30.000	30.000	Jak na rok 1894.
12.000	12.000	
4.000	4.000	
5.000	5.000	Nie preliminuje się z powodu śmierci dożywotnika.
1.500	1.500	Jak na rok 1894.
100.000	100.000	Nie preliminuje się nic, ponieważ uchwałą Wys. Sejmu z dnia 9. lutego 1894 polecono Wydziałowi krajowemu użycia w miarę potrzeby z „funduszu dotacyi kasy krajowej“ sumy 300.000 zł. na pożyczki bezprocentowe Radom powiatowym, które z nich udzielać mają zniszczonym w roku 1893 rolnikom bezprocentowych pożyczek. Zwroty tych pożyczek wpływać mają w 6 rocznych ratach, począwszy od roku 1896 wprost do funduszu dotacyi krajowej.
—	25.000	Zasiłki uchwalone specyalnie na cele Wystawy krajowej z roku 1894.
—	5.000	
1.973	2.619	Wydatki uchwalone jednorazowo na rok 1894.
—	300	Zasiłek stały jak na rok 1894.
—	300	
2.000	3.000	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894.
156.473	188.719	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVII.		Z przeniesienia . .	51.100	—	51.100
	—	Na zakupienie szkiców rysunków śp. Jana Majejki, oraz historycznych strojów, rynsztunków w spuściźnie po nim pozostałych, dla muzeum imienia Matejki (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	—		
	345	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego, do pensyi emerytalnej	500		
	346	Julii Szaszkiewicz, wdowie po poecie ruskim Markianie Saszkiewiczu, dożywotnie stałe zaopatrzenie . . .	300		
	—	Pogorzelcom gminy Srogowa w powiecie sanockim . .	—		
	—	Pogorzelcom we wsi Bokowa w powiecie podhajeckim	—		
	—	Pogorzelcowi Janowi Passakas we wsi Cucyłowie w powiecie nadwórniańskim	—		
	347	Felicyi Korosteńskiej, b. nauczycielce szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, stały dar roczny z łaski .	80		
	348	Czyrniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku krajowej szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, dar z łaski dożywotnio a ewentualnie do wyjścia za mąż	400		
	—	Na rozmaite zasiłki wedle uznania Wydziału krajowego w załatwieniu rozmaitych petycyj . . .	—		
	349	Na misye katolickie	3.000		
	—	Walentemu Tarsińskiemu, za pomoc kancelaryjną w kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie	—		
	350	Na dalsze koszta restauracyi Zamku w Olesku . . .	3.000		
		Suma rubryki XVII. .	58.380	—	58.380

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
156.473	188.719	
—	10.000	Nie preliminuje się, jako zasiłku przyznanego jednorazowo na rok 1894.
—	500	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. lutego 1894.
100	300	
—	150	Odpadają, jako zasiłki jednorazowe uchwalone na rok 1894.
—	150	
—	60	
80	80	Jak na rok 1894.
—	400	
—	300	Odpada, jako zasiłek uchwalony jednorazowo na rok 1894.
—	3.000	Jak na rok 1894. (LW. 34.705/94).
—	100	Odpada, jako zasiłek uchwalony jednorazowo na rok 1894.
—	—	LW. 34.705/1894.
156.653	203.759	Sumę wynikłości z roku 1892 wykazano mniejszą o 203.450 zł. od rzeczywistej 360.103 zł. po wyłączeniu pozycyj, nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.

Część II.

D O C H O D Y.

I. ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE.

Dochody. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** . .	1,671.828	—	1,671.828
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.**			
	2	Z kapitałów uposażenia Kasy krajowej 924.193 zł. 61 ct. .	10.000	—	10.000
III.		**Dochody z dróg krajowych.**			
	3	Myta na drogach krajowych	225.000		225.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . . .	800		800
		Do przeniesienia . .	225.800		225.800

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	247 004	Wstawia się całą pozostałość z rachunku r. 1893 wynoszącą 1,671.827 zł. $65^{1}/_{2}$ ct.
21.607	25.000	W roku 1894 uchwalono na odsetki czynne 25.000 zł. czyli 2·7% od funduszu uposażenia kasy krajowej w kwocie 924.193 zł. 61 ct. Obecnie uposażenie to zmniejszyło się i wynosi tylko około 624.000 zł. albowiem użyto z takowego po myśli uchwały Wys. Sejmu z 9. lutego 1894 kwoty 300.000 zł. na bezprocentowe pożyczki dla dotkniętych klęskami elementarnemi, a zwrot tych pożyczek rozpocznie się dopiero od roku 1896. Przyjmując od tej kwoty 624.000 zł. analogicznie jak na rok 1894 uchwalono 2·7%, wypadłoby wstawić 16.848 zł. Z uwagi jednak że w r. 1893, w którym odbywała się konwersya, posłużyły nam do dyspozycyi kapitały z tej konwersyi; dochody z odsetek czynnych przyniosły . . . . . . 38.273 zł. natomiast zapłacono na odsetki bierne . . . . 27.858 „ czyli że rzeczywisty dochód wynosił . . . . 10.415 zł., z uwagi dalej że w roku 1895 nie preliminuje się nic na odsetki bierne, preliminuje się zaokrągloną cyfrę dochodu *netto* z roku 1893 w kwocie 10.000 zł.
225.651	225.000	Zamknięcia rachunkowe wykazują dochody ze stacyj mytniczych: w roku 1890 w kwocie . . 214.511 zł. $58^{1}/_{2}$ ct. „ 1891 „ . . . 218.940 „ $35^{1}/_{2}$ „ „ 1892 „ . . . 225.651 „ $14^{1}/_{2}$ „ razem . . 659.103 zł. $08^{1}/_{2}$ ct. t. j. przeciętnie na jeden rok . . 219.701 „ 03 „ Powyższe przecięcie nie może służyć za podstawę do preliminarza na rok 1895 gdyż od roku 1892 wydzierżawiono pomyślniej prawie wszystkie stacye mytnicze. Przyjmuje się zatem za podstawę czynsze: *a)* z 50 stacyj mytniczych wedle zawartych kontraktów na r. 1895 69.281 zł. *b)* z 99 „ „ „ „ „ „ „ 1894 156.856 „ razem . . 226.137 zł. z uwagi jednak na możliwe zaległości w opłacie czynszów i możliwą zniżkę czynszów z 99 stacyj mytniczych ad *b)* preliminuje się jak na rok 1894 kwotę 225.000 zł.
948	600	Dochody wynosiły: w roku 1890 kwotę . . 627 zł. 69 ct. „ 1891 „ . . 1.015 „ $34^{1}/_{2}$ „ „ 1892 „ . . 947 „ $72^{1}/_{2}$ „ razem . 2.590 zł. 76 ct. przeciętnie . . 863 „ 59 „ Preliminuje się w zaokrągleniu 800 zł. t. j. o 200 zł. więcej, jak na rok 1894.
226.599	225.600	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia . .	225.800		225.800
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	100		100
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	2.850		2.850
		Suma rubryki III. . .	228.750	—	228.750
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**			
	7	Od funduszu policyi krajowej	2.680		2.680
	8	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych 2.273 zł. „ obłąk. 429 „	2.702		2.702
	9	„ „ szpitala lwowskiego	—		—
	10	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie .	—		—
		Suma rubryki IV. . .	5.382	—	5.382

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
226.599	225.600	
168	80	Dochody wynosiły: w roku 1890 kwotę . . 119 zł. 42 ct. „ 1891 „ . . 19 „ 30 „ „ 1892 „ . . 168 „ 63 „ razem . . 307 zł. 35 ct. przeciętnie . . 102 „ 45 „ Preliminuje się w zaokrągleniu 100 zł. t. j. o 20 zł. więcej jak na rok 1894 z uwagą że dwie ostatnie pozycye nie dadzą się ściśle obliczyć.
7.372	6.693	Na rok 1895 preliminuje się mniej o 3 843 zł. niż na rok 1894 z powodu, że opłatę przypadających datków od Wydziału powiatowego w Kamionce-strum. i od tamtejszej gminy do budowy drogi krajowej Lwów-Stojanów, i od gminy Sokołów do budowy drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzezie rozłożono na mniejsze raty, mianowicie: Wydziałowi powiatowemu w Kamionce-strum. po 1.000 zł., tamtejszej gminie po 250 zł. a gminie Sokołów po 100 zł. rocznie zaś przypadające datki od ks. Hieronima Lubomirskiego w kwocie 1.078 zł. 14 ct. i od Trojackiego Włodzimierza w kwocie 375 zł. do budowy drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzeże są w procesie: Z obecnie preliminowanych datków dobrowolnych przypada: na drogę krajową Lwów-Stojanów kwota . . 1.250 zł. „ „ „ Rzeszów-Nadbrzezie kwota . . 100 „ „ „ „ Tarnów-Szczucin „ . . 500 „ „ budowę mostu pod Kurowem „ . . 1.000 „ razem . . 2.850 zł.
234.139	232.373	
3.754	2.670	Wedle specyalnych preliminarzy odnośnych funduszów.
—	—	
13.065	—	
—	8.392	
16.819	11.062	

Dochody. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**			
	11	Od urzędników krajowych z płac	19.900		19 900
	12	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . .	16.200		16.200
	13	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia	600		600
	14	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	1.200		1.200
	15	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych: *a)* od funduszu regulacyi rzeki Przegnojówki . 317 zł. *b)* od funduszu obwałowania lewego brzegu Dunajca 2.270 „ *c)* od funduszu osuszenia bagien stojanowskich 360 „	2.947	—	2.947
	16	Rozmaite	2.500		2 500
		Suma rubryki V. .	43 347	—	43.347

Preliminarz na rok 1895.

Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
20.821	20.000	Wynikłość z roku 1890 . . . 18.448 zł. „ 1891 . . . 20.561 „ „ 1892 . . . 20.821 „ razem 59.830 zł., przeciętnie 19.943 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 19.900 zł.
17.693	15 000	Wynikłość z roku 1890 . . . 14.970 zł. „ 1891 . . 16.033 „ „ 1892 . . . 17 693 „ razem 48.696 zł., przeciętnie 16.232 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 16.200 zł.
793	450	Wynikłość z roku 1890 . . . 624 zł. „ 1891 . . . 427 „ „ 1892 . . 793 „ razem 1.844 zł., przeciętnie 615 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 600 zł.
1.983	1.300	Wynikłość z roku 1890 . . . 1.336 zł. „ 1891 . . . 216 „ „ 1892 . . . 1.983 „ razem 3.535 zł., przeciętnie 1.178 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 1.200 zł.
—	—	*Do poz. 15.* Poszczególnione koszta wyłożone z rubr. XIII. wydatków funduszu krajowego w latach poprzednich, zostaną ściągnięte w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 16. lutego 1894 od pomienionych regulacyj, dla których wstawiono do preliminarza na rok 1895 w rubr. XIII wydatków pierwsze raty datku krajowego odnośnie do uchwał Wydziału krajowego LW. 12.792/94, 15.833/94 i 33.137/94 *(LW. 66.680/94).*
9.508	2.000	Wynikłość z roku 1890 . . . 2.138 zł. „ 1891 . . . 1.786 „ „ 1892 . . . 9.508 „ razem 13.432 zł., przeciętnie 4.477 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 4.400 zł. z uwagi jednak, że w roku 1892 nastąpił nadzwyczajny zwrot z lat dawniejszych w wysokiej kwocie 5.600 zł., który na podwyższenie wyniku tej pozycyi doraźnie wpłynął, preliminuje się prawdopodobny dochód około 2.500 zł.
50.798	38.750	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VI.		**Zwroty pożyczek.**			
	17	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł. IX. rata: *a)* w kapitale . . . . . 630 zł. — ct. *b)* w 4% odsetkach . . . . . 37 „ 80 „	668		
	18	Chrzanów, Wydział powiatowy, VI. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300		
	19	Myślenice, Wydział powiatowy, VII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300		
	20	Wieliczka, Wydział powiatowy, XI. i XII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300		
	21	Kańczuga, szkoła koronkarska, VII. i VIII. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł., udzielonej na fundusz obrotowy .	40		
	22	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889, mianowicie:			
		1. Borszczów, Wydz. pow. IV. rata, od poż. 25 000 zł.	4.167		
		2. Brzesko, „ „ „ „ „ „ 3.500 „	583		
		3. Brzozów, „ „ „ „ „ „ 8.000 „	1.333		
		4. Buczacz, „ „ „ „ „ „ 10.000 „	1.667		
		5. Chrzanów, „ „ „ „ „ „ 5.000 „	833		
		6. Czortków, „ „ „ „ „ „ 41.000 „	6.833		
		7. Horodenka, „ „ „ „ „ „ 15.000 „	2.500		
		8. Kolbuszowa, „ „ „ „ „ „ 12.000 „	2.000		
		9. Mielec, „ „ „ „ „ „ 18 000 „	3.000		
		10. Rohatyn, „ „ „ „ „ „ 4 000 „	667		
		11. Ropczyce, „ „ „ „ „ „ 2.000 „	333		
		12. Sokal, „ „ „ „ „ „ 9.000 „	1.500		
		13. Stryj, „ „ „ „ „ „ 8 000 „	1.333		
		14. Trembowla, „ „ „ „ „ „ 10 000 „	1.667		
		15. Wadowice, „ „ (III. rata) „ „ 10 000 „	1.667		
		16. Zbaraż, „ „ „ „ „ „ 18 000 „	3.000		
		17. Złoczów, „ „ „ „ „ „ 1.500 „	250		
	23	Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. IV. rata	50		
		Do przeniesienia .	34.991		

Preliminarz na rok 1895. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na rok 1894 uchwalono w tej rubryce . . . . . 60.810 zł. „ „ 1895 preliminuje się . . . . . . 60.785 „ a zatem *mniej* o . . 25 zł. z powodu różnicy wykazanej pod poz. 17.
494	693	Wedle planu umorzenia do LW. 10.129/88. — Wierzytelność z końcem roku 1895 wynosić winna wedle tegoż planu 630 zł.
300	300	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. października 1888. — Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 1.200 zł.
300	300	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1888 Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 900 zł.
300	300	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1888 — Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 1.200 zł.
40	40	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 40 zł.
		Pożyczki *ad 1 – 17* udzielone w roku 1891 na podstawie uchwały Wys Sejmu z dnia 30. października 1889, zwrotne w 6 rocznych ratach od roku 1892.
4.167	4.167	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 8 333 zł. 36 ct.
583	583	„ „ „ „ „ „ 1.166 „ 68 „
1.333	1.333	„ „ „ „ „ „ 2.666 „ 68 „
1.667	1.667	„ „ „ „ „ „ 3.333 „ 36 „
834	833	„ „ „ „ „ „ 1.666 „ 68 „
6.833	6.833	„ „ „ „ „ „ 13.666 „ 68 „
2.500	2.500	„ „ „ „ „ „ 5.000 „ — „
2 000	2.000	„ „ „ „ „ „ 4.000 „ — „
3.000	3.000	„ „ „ „ „ „ 6.000 „ — „
486	667	„ „ „ „ „ „ 1.333 „ 36 „
333	333	„ „ „ „ „ „ 666 „ 68 „
1.500	1.500	„ „ „ „ „ „ 3.000 „ — „
1.333	1.333	„ „ „ „ „ „ 2.666 „ 68 „
1 667	1.667	„ „ „ „ „ „ 3.333 „ 36 „
		„ „ „ „ „ „ 5.000 „ 02 „
—	1 667	*ad 15.* (Z powodu potrzeby użycia I raty z roku 1892 na pomoc ludności zagrożonej głodem, zezwolono spłatę pożyczki rozpocząć od roku 1893 LW. 57.987/91).
3.000	3.000	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 6 000 zł. — ct.
250	250	„ „ „ „ „ „ 500 „ — „
—	50	„ „ „ „ „ „ 300 „ — „
32.920	35.016	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
VI.		Z przeniesienia .	34.991		
	24	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł., ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materyałow, VII. i VIII rata	100		
	25	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł, udzielonej na zakupno materyałów, VI. i VII. rata . .	40		
	26	Sanok, komitet parafialny gr. kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, IV. rata	120		
	27	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1890., mianowicie:			
		1. Biała, Wydz. pow. III. rata (ostatnia) od poż. 3.000 zł.	1.000		
		2. Bochnia, „ „ „ „ „ „ „ 5.000 „	1 667		
		3. Brzesko, „ „ „ „ „ „ „ 3.500 „	1.167		
		4 Chrzanów, „ „ „ „ „ „ „ 4.000 „	1.333		
		5. Czortków, „ „ „ „ „ „ „ 1.000 „	333		
		6 Dąbrowa, „ „ „ „ „ „ „ 2.500 „	833		
		7. Gorlice, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		8. Grybów, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		9. Kolbuszowa, „ „ „ „ „ „ „ 4.000 „	1.333		
		10. Kraków, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		11 Mielec, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		12. Myślenice, „ „ „ „ „ „ „ 4.000 „	1.333		
		13. Nisko, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		14. Nowy Sącz, „ „ „ „ „ „ „ 3 500 „	1.167		
		15. Nowy Targ, „ „ „ „ „ „ „ 3.500 „	1.167		
		16. Pilzno, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1.000		
		17. Ropczyce, „ „ „ „ „ „ „ 3.500 „	1.167		
		18. Rzeszów, „ „ „ „ „ „ „ 2.500 „	833		
		19. Tarnów, „ „ „ „ „ „ „ 4.500 „	1.500		
		20. Tarnobrzeg, „ „ „ „ „ „ „ 2.000 „	667		
		21. Wadowice, „ „ „ „ „ „ „ 3.500 „	1.167		
		22. Wieliczka, „ „ „ „ „ „ „ 5.000 „	1.667		
		23. Żywiec, „ „ „ „ „ „ „ 3.000 „	1 000		
	28	Zarząd kraj. naukowego warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 500 zł., udzielonej na fundusz obrotowy, V., VI., VII. i VIII. rata	200		
		Suma rubryki VI. .	60.785	—	60.785

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
32.920	35.016	
100	100	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 100 zł. — ct. (Druga pożyczka 500 zł., udzielona z rubryki XVI. poz. 300 wydatków w roku 1892 do LW. 20.739/92, spłacalną będzie dopiero od roku 1897).
20	40	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 60 zł. — ct.
120	120	" " " " " " 720 " — "
—	1.000	
—	1.667	
—	1.167	
—	1.333	
—	333	
—	833	
—	1.000	
—	1.000	
—	1.333	
—	1.000	
—	1.000	
—	1.333	Wierzytelności te mają być w zupełności spłacone w roku 1895.
—	1.000	
—	1.167	
—	1.167	
—	1.000	
—	1.167	
—	833	
—	1.500	
—	667	
—	1.167	
—	1.667	
—	1.000	
—	200	Wierzytelność z końcem roku 1895 wyniesie 100 zł. — ct.
33.160	60.810	Sumę wynikłości z roku 1892 podano mniejszą o 2.003 zł od rzeczywistej 35.163 zł. po wyłączeniu pozycyj, nie mających żadnej styczności z niniejszym preliminarzem.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**			
	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000	—	—
	30	Opłaty od uczniów	340	—	—
		Suma rubryki VII. . .	6.340	—	6 340
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**			
	31	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach . . .	35.765	5.000	40.765
	32	Szkoła parobków „	2.498	—	2.498
	33	Folwark „	16.435	—	16.435
	—	Torfiarnia „	—	—	—
	34	Szkoła gorzelnicza „	2.300	—	2.300
	35	Gorzelnia krajowa „	8 050	—	8.050
	36	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach . . .	1.650	—	1 650
		Suma rubryki VIII. .	66.698	5.000	71.698
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**			
	37	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie . .	32.175	16.500	48.675
	38	Folwark w Czernichowie	8.040	—	8.040
		Suma rubryki IX.	40.215	16.500	56.715
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**			
	39	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	3.110	—	3.110
	40	„ „ „ „ Jagielnicy	3.184	300	3.484
	41	„ „ „ Kobiernicach	4.938	—	4 938
	42	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	4.210	—	4.210
	43	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku . .	2.390	—	2 390
		Suma rubryki X. . .	17.832	300	18.132

Preliminarz na rok 1895.

Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6:000	6 000	Wedle osobnego preliminarza.
323	340	
6.323	6.340	Sumę wynikłości z roku 1892 wykazano mniejszą o 372 zł od rzeczywistej (6.695 zł.), z powodu wyłączenia zwrotu zaliczek, udzielonych w latach dawniejszych.
14.355	24.663	Wedle szczegółowych preliminarzy.
2.446	2.988	
24 682	17.995	
1.715	—	
2.400	2.300	
—	9.558	
—	—	
45.598	57.504	
27 099	45 025	Wedle szczegółowych preliminarzy.
10.044	8.570	
37.143	53.595	
2.867	2.610	Wedle szczegółowych preliminarzy.
4.332	2 984	
5.141	4.950	
4.087	3.350	
2.284	2 390	
18 711	16.284	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**			
	44	Od szpitali powszechnych	600	—	600
XII.		**Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.**			
	45	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałym powiatowym	1.482	—	1.482
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**			
	46	Kwaterunkowe	13.818		
	47	Noclegowe	23.524		
	48	Udział administracyi politycznej	13.372		
	49	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936		
		Suma rubryki XIII. . .	63.650	—	63.650
XIV.	50	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych** . .	8 000	—	8.000

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
579	600	Jak corocznie.
5.900	3.402	Według planów umorzenia wynoszą w roku 1895 raty anuitetowe: *a)* w kapitale . . 1.154 zł. 79 ct. *b)* w odsetkach . . 327 „ 10 „ Razem . . 1.481 zł. 89 ct.
	13.755	Kwaterunkowe zawiera w sobie wynagrodzenie z c. k. Skarbu Państwa: za kwatery 5 oficerów sztabu . . . . rocznie 2.625 zł. „ „ 11 rotmistrzów . . . . „ 3.465 „ „ „ 32 oficerów niższych stopni . . „ 6.720 „ „ „ 4 wachmistrzów rachunkowych . . „ 252 „ „ „ 2 woźnych . . . . . . „ 126 „ „ umieszczenie kancelaryi sztabu . . . „ 630 „ razem . . „ 13.818 zł.
	21.471	Noclegowe obliczone jest za 2.578 głów po $2\frac{1}{2}$ ct. za jednego żołnierza przez 365 dni.
	13.276	Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty za umieszczenie żandarmów, przeznaczonych do kontroli bydła w koszarach posterunkowych, a to: za kwatery . . . . 10.445 zł. „ rozmaite potrzeby kwaterunkowe . . . . . 2.927 „ razem . . . . 13.372 zł.
	12.936	Jak na rok 1894 zgodnie z rubr. IX. poz. 112. wydatków.
55 210	61.438	
9.244	8.000	Dochody wynosiły w roku 1890 9.392 zł. „ 1891 9.528 „ „ 1892 9.244 „ razem 28.164 zł. przeciętnie 9.388 zł. ponieważ jednak w latach 1890—1892 spłacone zostały zaległości z lat dawniejszych w przeważnej części, preliminuje się 8.000 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		**Dochody krajowych składów zbożowych i spirytusowych.**			
	51	We Lwowie	18.030	—	18.030
	52	W Krakowie	20.230	—	20 230
		Suma rubryki XV. . .	38.260	—	38.260
XVI.	53	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** (w myśl ustawy z dnia 15. kwietnia 1894. Nr. 33 Dz. ust. kraj.) .	800.000	—	800.000
XVII.		**Rozmaite dochody.**			
	54	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . . .	300		
	55	Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych	100		
	56	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
		a) Buczacz, rata roczna . . 1 000 zł. — ct.			
		b) Czortków, „ „ . . 528 „ 99 „			
		c) Krosno „ „ . . 631 „ 62 „			
		d) Limanowa „ „ . . — „ — „			
		e) Nowy Targ „ „ . . — „ — „			
		f) Sanok „ „ . . — „ — „			
		g) Stanisławów „ . . 944 „ 22 „			
		h) Tłumacz „ „ . . 717 „ 69 „	3.823		
		Do przeniesienia . .	4.223	—	—

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłości z r. 1892 i 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
15 855	14.410	Wedle szczegółowych preliminarzy.
13.035	22.660	
28.890	37.070	
344.594	335 000	Do dnia 1. grudnia 1894, w którym niniejszy preliminarz zrobiono, zatwierdzono oferty tylko w całych 45 powiatach politycznych i w 10 okręgach sądowych na ogólną sumę . . . . 494 264 zł. Do tego należy dodać spodziewany dochód w zamkniętych miastach we Lwowie i Krakowie, z któremi również umowę już zawarto, w kwocie . . . . 132.000 „ Dochód z 30% dodatku do podatku od wina przyniesie około . 26.000 „ zabezpieczony zatem dochód do 1. grudnia 1894 wynosi . . 652 264 zł. Nadto preliminuje się jako dochód z reszty powiatów dotąd niewydzierzawionych — na podstawie wniesionych ofert, względnie połowy ceny wywołania — (tam gdzie nie ma żadnych ofert) sumę . . . . 167 736 „ razem . . . . 820.000 zł. Z tej sumy przeznacza się na koszta administracyi, możliwe niedotrzymanie kontraktu, lub inne nieprzewidziane wydatki . 20 000 „ preliminuje się zatem jak wyżej . . . . . . 800.000 zł.
616	300	Jako dochód z góry nie obliczalny, preliminuje się jak na rok 1894.
—	100	Preliminuje się jak na rok 1894.
		ad a) W myśl uchwały sejmowej z dnia 5. kwietnia 1892. *ad b)* Wedle przypadającej raty rocznej. *ad c)* Wedle przypadającej raty rocznej. *ad d)*, *ad e)*, *ad f)* W myśl uchwał Wys. Sejmu z 16. listopada 1889 i z 9. maja 1893 udzielono *moratoryum: ad d)* do końca roku 1899, *ad e)* do roku 1901, *ad f)* do roku 1896. *ad g)* Wedle przypadającej raty rocznej. *ad h)* Wedle przypadającej raty rocznej.
2.649	3.823	
3.265	4.223	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVII.		Z przeniesienia . .	4.223		
	57	Od funduszu „Spółek wodnych“ na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1889, zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. dla spółek wodnych a spłacić się mającej w roku 1894 zastępczo przez fundusz krajowy: *a*) w kapitale 12 i 13 rata . . . 9.100 zł. *b*) w odsetkach za I. i II. półrocze 29.455 „	38.555		
	58	Subwencye z c. k. Skarbu państwa: *a*) dla biura melioracyjnego	3.000		
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	1.500		
		c) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	4.000		
		d) na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku .	6.000		
		e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa . .	1.000		
		f) z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego	1,488.935		
	59	Dochód ze spieniężenia efektów otrzymanych z wykupna propinacyi w Czernichowie: *a*) obligacyj propinacyjnych drukowanych im. wart. 17.300 zł. po kursie 96·80 16.746 zł. 40 ct. *b*) 4½% list. zast. Banku krajowego im. wart. 3.000 zł. po kursie 100·00 . 3.000 „ — „ *c*) 4% koronowych list. zast. Banku kraj. im. wart. 6.000 koron czyli 3.000 zł. po kursie 96·50 . 2.895 „ — „ *d*) książeczki wkładkowej Banku krajowego na . 75 „ 37 „ razem . 22.716 zł. 77 ct.	22.717		
		Do przeniesienia . .	1,569.930		

Preliminarz na rok 1895. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.265	4.223	
38.363	38.657	Z powodu wypowiedzenia pożyczki krajowej z roku 1889 i nastąpić mającej spłaty tej pożyczki przez fundusz krajowy, fundusz spółek wodnych obowiązany jest po myśli uchwały Wys Sejmu z 17. stycznia 1888 spłacić funduszowi krajowemu tę pożyczkę wedle pierwotnego planu umorzenia i na tej podstawie preliminuje się obok wstawioną kwotę.
1.000	3 000	Jak na rok 1894. (Trzecia rata z przyznanych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 12. września 1892 L. 12.623 na lata 1893, 1894 i 1895 po 3.000 zł.) LW. 46.784/1892.
1.000	1.500	Subwencya zapewniona przez c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 12. kwietnia 1893 L. 5.031 na lata 1894, 1895 i 1896.
3.000	4.000	Preliminuje się jak na rok 1894.
—	6.000	Ostatnia rata z przyznanych przez c. k. Ministerstwo 20.000 zł. (LW. 32.410/1893.)
—	1 000	Preliminuje się jak na rok 1894 w przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo nadal subwencyę tę wypłacać będzie.
—	1,488.935	Jak na rok 1894 w myśl umowy zawartej z c. k. Rządem (LW. 5.363/1893, 16.706/1893 i 30.385/1893 — ustawa z dnia 4. stycznia 1893 Dz. p. p. Nr. 6) wedle której przypada funduszowi krajowemu od 1. stycznia 1893 do 1. października 1897 włącznie po 372.233 zł. 80 ct. kwartalnie, czyli 1,488.935 zł. 20 ct. rocznie.
		ad 59. Uchwałą Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 przeznaczono na częściowe koszta budowy gmachu szkolnego w Czernichowie — wynagrodzenie za zniesione prawo propinacyi w Czernichowie w nom. wart. 23.300 zł. Ponieważ zaś obligacye te jako pisane, nie mogły być spieniężone w roku 1893, gdyż dopiero zostały zamienione na obligi drukowane z końcem roku 1894 a w roku 1895 mogą być sprzedane, po myśli §. 20. ustawy z 22. kwietnia 1889 Nr. 30 Dz. ust. i rozp. kraj. — dlatego musiał fundusz krajowy udzielić większej dotacyi na pokrycie kosztów budowy internatu w Czernichowie. (Vide Rubr. III. poz. 18 *a*) zamknięcia rachunku za r. 1892). Z tego też powodu funduszowi krajowemu przypada zwrot tej kwoty. Dochód wstawiono w stosunku do sumy efektów po kursie jaki był w chwili układania preliminarza.
—	—	
46.628	1,547.315	

Dochody. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVII.		Z przeniesienia .	1,569.930		
	60	Dochód ze spieniężenia efektów otrzymanych z wykupna propinacyi w Dublanach:			
		a) obligacyj propinacyjnych drukowanych im. wart. 4.250 zł. po kursie 96·80 — 4 114 zł. — ct.			
		b) 4% koron. listów zast. Banku kraj. im. wart. 3.300 koron czyli 1.650 zł. po kursie 96·50 . . — 1.592 „ 25 „			
		c) książeczki wkładkowej Banku krajowego na . — 31 „ 76 „			
		razem — 5 738 zł. 01 ct.	5.738		
	61	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		1. Od obowiązanych:			
		a) Wpłata kapitałów i rent:			
		Galicya wschodnia . — 845 zł. 21½ ct.			
		„ zachodnia . — 60 „ 65 „			
		W. Ks. Krakowskie . — — „ — „	906		
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:			
		Galicya wschodnia . — 957 zł 94 ct			
		„ zachodnia . — 1.047 „ 20 „			
		W. Ks. Krakowskie — — „ — „	2 005		
		2. Dochód z dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:			
		Galicya wschodnia . . . 247 000 zł.			
		„ zachodnia . . . 34.000 „			
		W. Ks. Krakowskie . . . 9.000 „	290.000		
	62	Rozmaite dochody:			
		a) Sprzedaż książek i druków	2.200		
		b) Sprzedaż papierów wyszkartowan i wzorów drukowych	100		
		c) Różne drobne	10		
		Suma rubryki XVII. . .	1 870 889	—	1.870.889
XVIII.		**Dodatki do podatków:**			
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct. 6,193.330 zł.			
		b) w W. Ks. Krakowskiem po 47 ct. . 398.090 „	6,591.420	—	6,591.420

Preliminarz na rok 1895. Dochody.

Wy-nikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
46.628	1,547.315	
		ad 60. Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 2. kwietnia 1892, przeznaczono kapitał uzyskany za zniesione prawo propinacyi w Dublanach, na koszta budowy domu mieszkalnego dla profesora. Z powodów podanych w wyjaśnieniu przy poprzedniej pozycyi, oblligi te zostaną sprzedane w r. 1895 a kapitał przypada funduszowi krajowemu z tytułu zwrotu większej dotacyi danej na koszta budowy tegoż domu w r, 1892. Dochód wstawiony w stosunku do stanu efektów po kursie jaki był w chwili układania preliminarza.
—	—	
—	—	
—	—	Wyjaśnienia do poz. 61 patrz w załączniku na stronie 118.
—	—	
2.508	2.200	Preliminuje się jak na rok 1894.
144	100	
1	90	Z powodu że wynikłości za lata 1891 i 1892 wyniosły zaledwie po 1 zł. i wobec niepewności tego rodzaju dochodów preliminuje się 10 zł.
49.281	1,549.705	
4 414 364	6,903 576	Na podstawie wyłuszczonej szczegółowo w sprawozdaniu o budżecie na rok 1895.

Załącznik do rubr. XIV. wydatków i XVII. dochodów preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

Wyjaśnienia

do rubr. XIV. poz. 185 wydatków i rubr. XVII. poz. 61 dochodów na rok 1895.

Pozostałości byłych funduszów indemnizacyjnych, przelane do funduszu krajowego

po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. września 1892.

W rubr. XIV. poz. 185 wydatków wstawiono:

1. na spłatę niezgłoszonych obligacyj . 100 000 zł.
2. „ „ kuponów . 245.000 „

345.000 zł.

Do zapreliminowania wydatku na spłatę w roku 1895. niezgłoszonych obligacyj, niema żadnej podstawy, preliminuje się więc przypuszczalne kwoty wedle następującego obliczenia:

Stan niezgłoszonych do wypłaty obligacyj z końcem roku budżetowego 1893. wynosi:

w Galicyi wschodniej		98.112 zł. — ct.
„ „ zachodniej		66.412 „ 50 „
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem		7.402 „ 50 „
razem . .		171.927 zł. — ct. w. a.
Spłata po koniec września 1894 wynosi:		
w Galicyi wschodniej	5.250 zł. — ct.	
„ „ zachodniej	4.231 „ 50 „	
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	1.260 „ — „	10.741 „ 50 „
Stan z końcem września 1894. wynosi ogółem . . .		161.185 zł. 50 ct.

ze względu zaś, że w następnych miesiącach roku budżetowego 1894. spłaconą będzie jeszcze prawdopodobnie znaczna część obligacyj i że w ogóle wiele obligacyj nie będzie prawdopodobnie wcale zgłoszonych do wypłaty, wskutek zniszczenia, zatracenia i przedawnienia, przeto z powyżej wykazanego stanu obligacyj potrąca się na ubytki $^1/_3$ część a to:

w Galicyi wschodniej	36.492 zł. — ct.	
„ „ zachodniej	24.026 „ 50 „	
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	667 „ — „	61.185 zł. 50 ct.
i preliminuje się przypuszczalną resztę okrągło		100.000 zł. — ct. w. a.

Podobnie jak przy obligacyach nie ma się także podstawy do zapreliminowania wydatku na spłatę kuponów — preliminuje się zatem przypuszczalne kwoty wedle następującego obliczenia:

Stan zaległych z końcem roku budżetowego 1893. odsetek i kuponów, wynosi wedle zamknięć rachunkowych za rok 1893:

w Galicyi wschodniej	308.336 zł. 52 1/2 ct.	
" " zachodniej	145 899 " 64 "	
" Wielkiem Księstwie Krakowskiem	112.747 " 27 1/2 "	
razem .	566 983 zł. 44 ct.	

Od tego potrąca się przepadłe i przedawnione odsetki w r. 1894. wynoszące wedle wykazu kasy pożyczek krajowych do L.W. 47.355/94:

w Galicyi wschodniej	52.055 zł. 29 1/2 ct.	
" " zachodniej	19.868 " 30 1/2 "	
" Wielkiem Księstwie Krakowskiem	1.325 " 62 1/2 "	73.249 " 22 1/2 "
pozostaje ogółem . .		493.734 zł. 21 1/2 ct. w. a.

Na to uiszczono po koniec września 1894:

we wszystkich trzech funduszach indemn. ogółem . . .	1.429 " 85 1/2 " w. a.
Stan z końcem września 1894 wynosi zatem . .	492.304 zł 36 ct.

ze względu zaś, że w następnych miesiącach roku budżetowego 1894. pewna część jeszcze spłaconą zostanie i że znaczna część odpadnie z powodów wyrażonych w wyjaśnieniu przy spłacie obligacyj, potrąca się z powyższej kwoty na ubytki — połowę mianowicie:

w Galicyi wschodniej	128.000 zł.	
" " zachodniej	63.000 "	
" Wielkiem Księstwie Krakowskiem . .	55.000 "	246.000 " — "
Pozostaje . .		246.304 zł. 36 ct.
preliminuje się zatem w przybliżeniu okrągłą kwotę . .		245.000 " — " w. a.

W rubr. XVII. poz. 61 dochodów wstawiono następujące kwoty:

1. Wpłata kapitałów i rent	906 zł.	
2. Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody .	2 005 "	
3. Dochód z dodatków indemnizacyjnych . .	290 000 "	292.911 zł.

ad 1. Preliminuje się na podstawie planu spłaty na rok 1895.

ad 2. Preliminuje się na podstawie trzechletniego przecięcia wynikłości za lata 1891, 1892 i 1893 po uwzględnieniu zwrotów korelatywnych a to:

	Galicya wschodnia	Galicya zachodnia	Wielkie Ks. Krak.
wynikłość 1891	754 zł. 04 ct.	2.759 zł. 72 ct.	—
1892	806 " 33 "	31 " 52 "	—
1893	1.313 " 45 "	350 " 36 "	—
razem	2 873 zł. 82 ct.	3.141 zł. 60 ct.	—
przeciętnie	957 " 94 —	1.047 " 20 "	—

ad 3. Do zapreliminowania dokładnej kwoty na rok 1895 nie ma żadnej podstawy, preliminuje się więc prawdopodobny dochód obliczony w sposób następujący:

Zaległa należytość z końcem roku 1893. wynosiła wedle zamknięć rachunkowych za rok 1893, a to:

w Galicyi wschodniej	1,336.444 zł. 57 ct.
" " zachodniej	238.104 " 77 "
" Wielkiem Księstwie Krakowskiem	61.829 " 03 "
razem .	1,636.378 zł. 37 ct.

Z przeniesienia 1,636.378 zł. 37 ct

Przyjmując, że w roku 1894 dodatki wpłyną w tym samym stosunku do należytości jak w roku 1893 wpłynęły odnośnie do należytości tego roku, wpłynie w roku 1894 na rachunek powyższej zaległości w zaokrągleniu:

w Galicyi wschodniej	848.000 zł.	
„ „ zachodniej	181.000 „	
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem . .	44.000 „	1.073 000 „ — „

pozostaje przypuszczalna zaległość z końcem roku 1894 . . . 563.378 zł. 37 ct.

Przypuszczając znowu: że w rokn 1895 wpływ dodatków zostanie w tym samym stosunku do pozostałej z końcem roku 1894. należytości, jak wpływ w roku 1893 i 1894 odnośnie do należytości tych lat, przeto wpłynęłoby w roku 1895 na rachunek zaległości roku 1894 przypuszczalnie w zaokragleniu:

w Galicyi wschodniej	309.000 zł.
„ „ zachodniej	42.000 „
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	12.000 „
razem . .	363.000 zł.

a ze względu, że co roku zaległości słabiej wpływają, tudzież że prawdopodobnie z rozmaitych powodów wiele dodatków odpisanych będzie, potrąca się od powyższych kwot 20%, a to:

w Galicyi wschodniej . . .	61.800 zł.	
„ „ zachodniej . . .	8.400 „	
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem	2.400 „	72.600 zł.

pozostaje przypuszczalne uiszczenie w roku 1895 we wszystkich trzech funduszach . . .		290.400 zł.
które preliminuje się okrągło w kwocie . .		290.000 „
a to: w Galicyi wschodniej . . .	247.000 zł.	
„ „ zachodniej . . .	34.000 „	
„ Wielkiem Ks. Krakowskiem .	9.000 „	

Załącznik do rubr. XVIII. dochodów preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

Wykaz

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1893 każdego rodzaju podatku z dodatkami państwowymi i dodatku krajowego w porównaniu z takiemiż zaległościami z roku 1892.

Przedmiot	Gruntowy	Domowo- czynszowy	Domowo- klasowy	Zarobkowy	Dochodowy	Razem
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł
Rok 1893.						
Zaległość podatku	1,289.795	671.502	535 146	731.226	1,207.937	4,435.606
„ dodatku krajowego . .	493.367	256 860	204.702	279.706	462.055	1,696.690
Rok 1892.						
Zaległość podatku	1,237.260	669.886	509.051	716.759	1,095.303	4,228.259
„ dodatku krajowego . .	387.333	209.712	159.362	224.386	342 892	1,323 685

Wykaz

sprawdzonej należytości podatków za rok 1893.

L. porządkowa	Rodzaj podatków	złote austryackie	
1	Gruntowy	5,472.632	58
2	Domowo-klasowy	1,639.044	70
3	Domowo-czynszowy	1,918.853	02½
4	Zarobkowy	938.672	42
5	Dochodowy	1,437.177	70
	Razem	11.406.380	42½

Załącznik do rubr. XVIII. dochodów preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

WYKAZ

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1893.

Pozycya	Nazwisko rubryk	Dochód rzeczywisty netto za rok 1893: Od 1. stycznia 1893 do końca grudnia 1893	Od 1. stycznia 1894 do końca marca respective czerwca 1894	Razem	Preliminowana kwota na rok 1893	Rzeczywisty dochód był przeto większy lub *mniejszy*	Zaległość z końcem marca respective czerwca 1894 za rok budżetowy 1893	Z obok wykazanych opłat potrącono: opusty czyli odpisania a) za lata ubiegłe b) za rok bieżący	zwroty nadpłat
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
I.	**Gruntowy**								
	z dodatkami państwowymi	4,328.137	810.329	5,138.466	5,197.000	*58.534*	1,289.795	a) 255.272	a) 7.452
	przytem dodatek krajowy	1,550.481	290.286	1,840.767				b) 145.683	b) 30.430
II.	**Domowo-czynszowy**								
	z dodatkami państwowymi	1,406.628	367.066	1,773.694	1,580.000	193 694	671.502	a) 84.153	a) 6.376
	przytem dodatek krajowy	503.900	131.495	635.395				b) 92.551	b) 12.302
III.	**Domowo-klasowy**								
	z dodatkami państwowymi	1,336.038	220.332	1,556.370	1,530.000	26.370	535.146	a) 29.579	a) 3.500
	przytem dodatek krajowy	478.613	78.930	557.543				b) 37.816	b) 14.306
IV.	**Pięcioprocentowy podatek od domów**								
	wolnych od podatku czynszowego	119.023	37.663	156.686	100.000	56.686	137.339	a) 5.237	a) 580
	przytem dodatek krajowy	42.638	13.492	56.130				b) 15.886	b) 1.431
V.	**Zarobkowy**								
	z dodatkami państwowymi	776.131	95.786	871.917	795.000	76.917	731.226	a) 128.789	a) 3.813
	przytem dodatek krajowy	278.035	34.314	312.349				b) 136.011	b) 10.254
VI.	**Dochodowy**								
	a) fasyonowany z dodatkami państwow.	1,358.940	289.519	1,648.459	1,641.900	6.559	1,070.598	a) 64.363	a) 9.832
	przytem dodatek krajowy	486.817	103.715	590.532				b) 61.988	b) 10.387
	b) niepodlegające poborowi dodatków krajowych płace urzędników	61.028	—	61.028	146 323	*85.295*	—	—	a) —
	c) procenta od obligacyj	154.625	—	154.625	156.777	*2.152*	—	—	b) 665
	Suma podatków z dodatkami państwowymi	9,540.550	1,820.695	11,361.245	11,147.000	360.226	4,435.606	a) 567.393	a) 31.553
	Odrąciwszy z poz. VI. kwoty ad b) i c)					*145.981*		b) 489.935	b) 79.775
	niepodlegające poborowi dodatków krajowych w sumie	—	—	215.653					
	pozostaje właściwa wynikłość podatków			11,145.592					
	Suma dodatku krajowego	3,340.484	652.232	3,992.716					

Wykaz ten sporządzono na podstawie otrzymanego z c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu odezwą z dnia 9. lipca 1894 L. 60.419 (LW. 37.960/1894) zamknięcia rachunku podatków z dodatkami państwowymi.

Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych i z wykazów c. k. urzędów podatkowych, rozliczono je zaś stosunkowo na poszczególne gatunki podatków. W kwotach zaległości mieszczą się nietylko zaległości roku przedmiotowego, lecz także zaległości z lat dawnych.

PRELIMINARZ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1895

(do rubryki XVI. wydatków funduszu krajowego)

zestawione przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

1. **Dżurów.** Krajowa szkółka koszykarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	100	—	100	
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	—	—	—	
b) od Rady powiatowej .	—	200	—	200	Oprócz subwencyi na stypendya, która służy na wynagrodzenie dla uczniów, dostarcza bezpłatnie Rada powiat. lokalu z opałem.
c) od c. k. Rządu . . .	200	250	—	250	
d) z funduszów krajowych	366	316	—	316	
Razem .	566	866	—	866	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
Instruktor	432	432	—	432	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie Wydział pow. w Śniatynie.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	10	10	—	10	
5. Usługa	24	24	—	24	
6. Materyał	—	120	—	120	
7. Środki naukowe	50	50	—	50	
8. Rozmaite inne wydatki. .	20	30	—	30	
9. Wynagrodzenie uczniów .	—	200	—	200	
10. Wydatki z powodu wystawy	30	—	—	—	
Razem .	566	866	—	866	

2. **Grybów.** Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	400	600	—	600	Dochód ze sprzedaży preliminowano po potrąceniu robocizny.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
b) od c. k. Rządu . . .	900	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.970	1.480	1.050	2.530	
Razem .	3.570	3.380	1.050	4.430	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	600	720	—	720	Płace *ad a, f,* podwyższono z powodu niemożności otrzymania sił odpowiednich za niższą płacę.
b) administrator	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	450	400	—	400	
f) przodownik kowalski .	500	600	—	600	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Grybowa bezpłatnie.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	-	—	—	
6 Materyał kołodziejski . .	200	300	—	300	Z powodu że 200 zł. nie wystarczyło na zakupno materyału.
7. Środki naukowe	120	120	—	120	
8. Narzędzia warsztatowe . .	120	100	—	100	
9. Dostawa materyałów . .	30	50	—	50	Więcej z powodu, że za wyszukaniem odpowiedniego materyału potrzeba wyjeżdżać.
10. Budowa wozowni		—	800	800	Z powodu, że wozownia jest niezbędną potrzebną.
11. Zakupno żelaza i węgli .	550	300	250	550	
12. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	50	70	—	70	Z powodu, że kuźnia i niektóre narzędzia ubezpieczonemi być muszą.
13. Rozmaite wydatki . . .	120	120	—	120	
14. Wydatki z powodu wystawy	230	—	—	—	
Razem .	3.570	3.380	1.050	4 430	

3. **Kamionka strumiłowa.** Krajowy naukowy zakład kołodziejski i bednarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów kołodziejsko-kowalskich . .	2.540	3.429	—	3.429	Na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyału i robocizny.
2. Ze sprzedaży wyrobów bednarskich	400	200	—	200	
3. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	700	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	3.120	2.371	905	3.276	
Razem .	6.760	6.800	905	7.705	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	1.000	1.000	—	1.000	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	—	200	—	200	
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	—	50	
e) nauczyciel	120	120	—	120	
f) przodownik kołodziejski	480	480	—	480	
g) przodownik bednarski .	450	450	—	450	
h) majster kowalski . . .	600	600	—	600	
i) czeladnikowi kołodz .	144	144	—	144	
k) czeladnikowi kowalsk. .	180	180	—	180	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu i asekuracya budynku	350	350	—	350	
3. Opał	60	60	—	60	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	72	72	—	72	
6. Materyał drzewny . . .	400	400	300	700	Z powodu braku suchego materyału zapasowego.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	180	180	225	405	Na sprawienie wiertarki, lamp, narzędzi, przyborów rysunkowych i książek.
8. Wydatki na wystawę kraj.	160	—	—	—	
9. Wydatki administracyjne i rozmaite inne	152	152	—	152	
10. Zakupno żelaza z dostawą	1.000	1.000	200	1.200	Z powodu większej ilości wyrobów wykończonych a nieokutych.
11. „ węgla i koksu .	200	200	50	250	(j. w.)
12. „ i naprawa narzędzi	150	150	—	150	
13. Wydatki kancelaryjne . .	12	12	—	12	
14. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	400	400	—	400	
15. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	400	400	50	450	Z powodu jak poz. 10.
16. Dostawa materyałów drzewnych	100	100	80	180	Z powodu jak poz. 6.
Razem .	6.760	6.800	905	7.705	

4. **Stanisławów.** Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	400	450	—	450	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	850	900	—	900	
e) z funduszów krajowych	1.740	1.790	100	1.890	
Razem	4.090	4.240	100	4.340	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	—	960	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	—	180	—	180	Z powodu, iż ubikacya którą kierownik dotychczas zajmował, okazała się potrzebną na skład wyrobów.
c) nauczyciel snycerstwa	420	420	—	420	
d) „ stylistyki	160	160	—	160	
e) „ rachunków	80	120	—	120	Więcej z powodu większej ilości godzin.
f) pomocnik stolarstwa	240	240	—	240	
g) „ tokarstwa	180	240	—	240	Tak jak pomocnik stolarstwa.
h) katecheta	—	50	—	50	Po 1 zł. za godzinę, dotychczas pokrywano tę remuneracyę z pieniędzy zaoszczędzonych w innych pozycyach.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	800	800	—	800	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	120	120	—	120	
6. Materyał	200	200	—	200	
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat.	70	150	—	150	Więcej albowiem z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
9. Wynagrodzenia uczniom za roboty i zapomogi	200	200	—	200	
10. Przybory do rysunków dla ubogich uczniów	60	100	—	100	Więcej z powodu większej ilości uczniów.
11. Na uzupełnienie inwentarza	—	—	100	100	
12. Wydatki z powodu wystawy	300	—	—	—	
Razem	4.090	4.240	100	4.340	

5. **Żywiec.** Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i zabawek.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	700	—	700	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa zwyczajne koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych	1.540	1.110	600	1.710	
3. Materyał miękki i bukowy od gminy	300	300	—	300	
Razem	3.740	3.410	600	4.010	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	800	960	—	960	Podniesiono płacę na równi z kierownikiem szkoły stolarstwa w Stanisławowie.
b) instruktor fachowy	600	600	—	600	
c) nauczyciel geometryi i rysunków	150	200	—	200	Razem 700 zł., więcej o 100 zł. jak w roku poprzednim z powodu rozszerzenia godzin szkolnych przez co dotychczasowe wynagrodzenie uszczuplone zostało i nauczycieli odpowiednio wynagrodzić z dotychczasowej kwoty nie można.
d) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przem.	150	150	—	150	
e) nauczyciel języka niemieckiego	150	150	—	150	
f) nauczyciel rachunków i rachunkowości	150	200	—	200	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie gmina miasta Żywca.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	600	300	200	500	Na uzupełnienie suchego zapasu materyałów rzniętych.
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	100	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki	200	200	—	200	
9. Środki pomocnicze warsztatowe	100	100	—	100	Na zakupno kleju, gwoździ, bajców, farb i olejów, tudzież innych rzeczy do wykończenia robót potrzebnych.
10. Wypłaty uczniom za roboty	400	400	—	400	
11. Uzupełnienie inwentarza	200	50	400	450	Na zakupno inwentarza dla osobno otworzyć się mającego kursu zabawkowego.
12. Wydatki z powodu wystawy	140	—	—	—	
Razem	3.740	3.410	600	4010	

B. Szkoły garncarskie.

6. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarstwa.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.400	1.500	—	1.500	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	50	—	—	—	Subwencyę tę przeznacza powiat na stypendya uczniów.
b) od c. k. Rządu	2.600	2 600	—	2.600	
c) z funduszów krajowych	2.460	2.790	250	3.040	
Razem	6.510	6.890	250	7.140	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków	800	1.000	—	1.000	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	480	600	—	600	ad *b*, *c*, *d*, *f*. Płace podwyższa się z powodu zwiększonych czynności.
d) werkmistrz do nauki kaflarstwa	650	720	—	720	
e) przodownika do nauki modelowania	480	480	—	480	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom.	—	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Kołomyi zaś kwota 40 zł. przeznaczona na pokrycie kosztów porąbania drzewa.
3. Opał	—	40	—	40	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	300	300	—	300	Obok tego gmina wypłaca bezpośrednio stróżowi 48 zł.
6. Materyał	500	500	—	500	
7. Środki naukowe	300	300	—	300	
8. Rozmaite inne wydatki	200	200	—	200	
9. Wynagrodzenie uczniów	400	400	—	400	
10. " robotników dziennych	200	300	—	300	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1893.
11. " praktykantów, czeladników i majstrów	300	300	—	300	
12. Meble, sprzęty i narzędzia	—	—	200	200	Z powodu wprowadzenia nauki modelowania.
13. Modele do nauki modelowania	—	100	—	100	
14. Koszta odbycia kursu drenarskiego	—	—	50	50	
15. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—	
Razem	6.510	6.890	250	7.140	

7. **Poremba.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	600	—	600	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa w części koszta produkcyi t. j. materyał, robociznę i koszta opału pieców technicznych.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszów krajowych	1.006	912	—	912	
3. Inne dochody: od WP. hr. Józefa Szembeka	150	150	—	150	
Razem .	3.606	3.512	—	3.512	

Rozchód.

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) werkmistrz kierujący .	900	720	—	720	Mniej z powodu oddania kierownictwa werkmistrzowi, który nie prowadzi administracyi.
b) pomieszkanie dla kierow.	120	120	—	120	
c) zastępca werkmistrza .	600	600	—	600	
d) pomieszkanie dla zastępcy werkmistrza . . .	84	—	—	—	
e) administrator	—	180	—	180	Z powodu jak 1. *a)*.
f) nauczyciel pomocniczy .	—	180	—	180	Do udzielania nauki czytania, pisania i rachunków
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	120	120	—	120	
3 Opał	100	100	—	100	
4 Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	132	132	—	132	
6 Materyał	100	200	—	200	Z powodu większego zakupna gliny i innych materyałów keramicznych.
7. Środki naukowe	150	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
9. Opał pieców technicznych .	300	360	—	360	Z powodu więcej fachowego kierunku warsztatu i ustanowienia stałego zarobku uczniów w miejsce stypendyów.
10. Wynagrodzenie uczniów .	250	300	—	300	
11. Tantyemy dla nauczycieli .	150	—	—	—	
12. Na kurs majstrów i czeladn.	300	300	—	300	
13. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	3.606	3.512	—	3.512	

8. **Touste.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1 100	—	1 100	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszystkiem produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.270	1.290	—	1.290	
4. Inne dochody: Od W. P. Władysława Fedorowicza .	300	300	—	300	
Razem .	3.870	3.990	—	3 990	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	900	900	—	900	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . . .	120	120	—	120	
c) werkmistrz	630	630	—	630	
d) podmajstrzy	200	200	—	200	
e) przodownicy	360	360	—	360	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	150	150	—	150	
g) administrator	—	180	—	180	Z powodu potrzeby ustanowienia osobnego administratora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Wny Pan Fedorowicz dostarcza bezpłatnie.
3. Opał	200	200	—	200	
4. Oświetlenie	30	40	—	40	Więcej z powodu oświetlenia sali rysunkowej.
5. Usługa	80	110	—	110	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
6. Materyał	300	300	—	300	
7. Środki naukowe	200	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
9. Wynagrodzenie za robociznę	400	500	—	500	Więcej z powodu ustanowienia stałego zarobku uczniów w miejsce stypendyów.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	3.870	3.990	—	3.990	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

9. **Uhnów.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki, udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za r. 1893 dochody wynosiły 1.730 zł. 80 ct, wydatki 1.376 zł. 97 ct. Stan czynny 1.129 zł. 58 ct., stan bierny 800 zł., czysty stan czynny 329 zł. 58 ct.
2 Subwencye:					
a) od gminy . . .	200	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	420	420	—	420	
d) z funduszów krajowych	750	574	120	694	
Razem .	1.570	1.294	120	1.414	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik . . .	300	300	—	300	
b) werkmistrz . . .	600	480	—	480	
2. Wynajem lokalu . . .	300	300	—	300	
3. Opał	74	74	—	74	Mniej, bo godziny wieczorne odpadają.
4. Oświetlenie	10	4	—	4	
5. Usługa	36	36	—	36	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80	80	120	200	Z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w nowe narzędzia i sprzęty.
7. Rozmaite inne wydatki . .	20	20	—	20	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.570	1.294	120	1.414	

10. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za rok 1893 dochody wynosiły 1.238 zł. 35 ct., wydatki 1.049 zł $84\frac{1}{2}$ ct., stan czynny 686 zł. $86\frac{1}{2}$ ct., stan bierny 566 zł. 72 ct., czysty stan czynny 120 zł. $14\frac{1}{2}$ ct.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . .	350	400	—	400	
b) z funduszów krajowych	580	610	750	1.360	
Razem .	930	1.010	750	1 760	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu .	200	300	—	300	Więcej z powodu wzmagających się czynności.
b) instruktor fachowy . .	400	480	—	480	
c) katecheta obrz. rzym. kat. i gr. kat. . .	—	100	—	100	Osobne udzielanie nauki religii okazało się potrzebne.
2. Wynajem lokalu . . .	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej.
3. Opał.	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	24	24	—	24	
5. Usługa	36	36	—	36	
6. Zaliczka zwrotna na materyały	—	—	500	500	Z powodu znacznych postępów w robocie i zwiększonej liczby uczniów okazuje się konieczna potrzeba powiększenia kapitału obrotowego.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	50	250	300	Z powodu znacznych postępów i zwiększonej liczby uczniów okazuje się potrzeba 3 maszyn i innych przyborów.
8. Rozmaite inne wydatki .	20	20	—	20	
9. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem .	930	1.010	750	1.760	

11. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Dochód ze sprzedaży wyrobów ma służyć na umorzenie udzielonej osobno pożyczki na materyały.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	—	300	—	300	*ad 2a*). W myśl uchwały Rady gminnej z d. 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
b) od Rady powiatowej .	—	200	—	200	*ad 2b*). Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sądeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązującej na trzy lata.
c) od c. k. Rządu . .	—	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	—	400	150	550	
Razem .	—	1.300	150	1.450	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu .	—	300	—	300	
b) instruktor fachowy .	—	700	—	700	
2. Wynajem lokalu . . .	—	200	—	200	
3. Opał	—	30	—	30	
4. Oświetlenie	—	20	—	20	
5. Usługa	—	40	—	40	
6. Materyał	—	—	—	—	*ad 6.* Na materyał dano osobną pożyczkę.
7. Środki naukowe . . .	—	—	150	150	*ad 7.* Na sprawienie inwentarza dla 16 nowych uczniów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	—	10	—	10	
Razem .	—	1 300	150	1.450	

D. Szkoły tkackie.

12. **Krosno.** Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Nie preliminuje się z tego powodu, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkackiego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jako też do celów naukowych i opłaca uczniów.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	—	—	—	—	*ad 2. a)* Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły i na nauczycieli w wartości 2900 zł. rocznego czynszu wartość tę opuszcza się w przychodzie i rozchodzie jako niebędącą przychodem ani też rozchodem w gotówce.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	3.500	3.500	—	3.500	
d) z funduszów krajowych	4.348	3.998	—	3.998	
Razem .	8.048	7.698	—	7.698	

Rozchód.

a) Szkoła.

1. Płace:					
a) kierownik . . .	1.700	1.700	—	1.700	
b) nauczyciel rysunków .	960	1.200	—	1 200	Więcej z powodu znacznie zwiększonych czynności.
c) nauczyciel przedmiotów fachowych . . .	960	960	—	960	
d) instruktor . . .	720	720	—	720	
e) przodownik . . .	420	420	—	420	
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych . . .	646	646	—	646	
g) pisarz w kancelaryi kierownika . . .	300	300	—	300	
2. Wynajem lokalu . . .	—	—	—	—	Jak dochodów poz. *2. a)*.
3. Opał	500	500	—	500	
4. Oświetlenie	130	130	—	130	
5. Usługa	192	192	—	192	
6. Materyał	100	100	—	100	*ad 6.* Materyału potrzebnego do nauki uczniów do wyrobu tkanin dostarcza spółka tkacka, kierownik i nauczyciele muszą jednak na osobnych na ten cel przeznaczonych warsztatach każdą nową tkaninę, każdy nowy wzór, wprzódy na próbę wykonać, ażeby oznaczyć sposób prowadzenia osnowy wątku i t. p. i w tym celu wstawia się powyższy wydatek.
7. Środki naukowe . . .	400	250	—	250	
8. Kancelaryjne wydatki . .	200	200	—	200	
9. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—	
Razem .	7.628	7.318	—	7.318	

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.

	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	—	120	*ad 1 b)*. Nauczyciel rysunków wykonuje do deseni na karta rigata szkice — dotychczas otrzymywał nauczyciel za tę czynność remuneracyi corocznie uchwaloną osobno. Na rok 1895 preliminuje się nauczycielowi wynagrodzenie 80 zł.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . .	—	80	—	80	
c) wynagrodzenie pomocn.	60	60	—	60	
2. Wyposażenie pracowni . .	120	120	—	120	*ad 2.* Pracownia dostarcza kartonów dla szkoły tkackiej w Krośnie i zaopatruje we wzory i kartony wszystkie warsztaty wzorowe, utrzymywane z funduszów krajowych, a także na żądanie za zwrotem kosztów pojedynczych tkaczy. Wyposażenie stanowią tektury służące do wyrabiania kartonów oraz fundusz na naprawę przyrządów i narzędzi znajdujących się obecnie w zakładzie.
Razem .	300	380	—	380	

c) Pracownia do wyrabiania krosien tkackich.

Wydatek na opędzenie kosztów, zakupno materyałów, naprawę narzędzi itp. . .	120	—	—	—	*ad c)*. Opuszcza się albowiem szkoła ta krosien więcej nie wyrabia.
Zestawienie rozchodu: *a)* szkoła . . .	7.628	7.318	—	7.318	
b) kartoniarka . .	300	380	—	380	
c) pracownia krosien	120	—	—	—	
Razem .	8.048	7.698	—	7.698	

13. **Błażowa.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	..	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	60	60	—	60	
b) od c. k. Rządu . .	250	250	—	250	
c) z funduszów krajowych	1 020	820	—	820	
Razem .	1.330	1.130	—	1.130	

Rozchód.

1. Płace:					
Instruktor	600	600	—	600	
2. Wynajem lokalu . . .	260	260	—	260	
3. Opał	90	90	—	90	
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	60	60	—	60	
6. Środki naukowe . . .	100	50	—	50	Wstawia się tylko na poprawę i reperacyę warsztatów istniejących.
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.330	1.130	—	1.130	

14. **Gliniany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	120	120	—	120	
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	—	50	
c) od Towarzystwa z fundacyi br. Hirscha . .	200	—	—	—	*ad 2c).* Nie preliminuje się z powodu wypowiedzenia umowy z d. 24. maja 1892. do 1. października 1894 zawartej przez komitet wykonawczy tejże fundacyi we Lwowie.
d) od c. k. Rządu . .	790	800	—	800	
e) z funduszów krajowych	930	920	—	920	
Razem .	2.090	1.890	—	1.890	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy .	700	800	—	800	Więcej z powodu wzmagającej się czynności.
b) przodownik . . .	420	420	—	420	
c) nauczyciel pomocniczy .	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu . . . 3. Opał . . . . . . 4. Oświetlenie	120	220	—	220	*ad 2, 3, 4.* Dostarcza Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach na dniu 17. kwietnia 1890. L. R 12.810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy. Gdy jednak lokal jest za szczupły, dla tego już w roku 1894. trzeba było donająć osobny lokal dla nauki teoretycznej, a na opłacenie czynszu, opału i oświetlenia tego lokalu niezbędną jest przynajmniej kwota 100 zł.
5. Usługa	20	20	—	20	
6. Środki naukowe . . .	450	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki . .	30	30	—	30	
8. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	2.090	1.890	—	1.890	

15. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie
2. Subwencye:					
a) od gminy	150	150	—	150	*ad 2 a)*. Relutum na pomieszkanie dla instruktora.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	*ad 2 b)*. Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892. L. 1223.
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych .	900	300	—	300	
Razem .	1 650	1.050	—	1.050	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) Instruktor . . .	600	600	—	600	
b) pomieszkanie, opał i światło dla instruktora . .	150	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Dostarcza bezpłatnie gmina w myśl deklaracyi z dnia 26 października 1892.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	100	—	—	—	*ad 6* Dostarcza Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie.
7. Środki naukowe	600	200	—	200	
8 Rozmaite inne wydatki . .	200	100	—	100	
Razem .	1.650	1.050	—	1.050	

16. **Korczyna.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	600	600	—	600	
b) z funduszów krajowych .	900	830	250	1.080	
Razem .	1.500	1.430	250	1.680	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) instruktor tkactwa . .	720	800	—	800	*ad a)* Więcej z powodu przyznanego pierwszego dodatku pięcioletniego od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł. w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894.
b) przodownik . . .	300	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2—5.* Gmina dostarcza opału, oświetlenia i usługi a Towarzystwo daje lokal.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe . . .	250	250	250	500	*ad 6.* Z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku potrzeba sprawienia nowych krosien, w tym celu stawia się nadzwyczajny dodatek 250 zł.
7. Rozmaite inne wydatki . .	80	80	—	80	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.500	1.430	250	1.680	

17. **Kossów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu . . .	540	600	—	600	
c) z funduszów krajowych	700	1.030	250	1.280	
Razem .	1.340	1.730	250	1.980	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	500	600	—	600	Zrównano płacę z płacami innych instruktorów szkół tkackich.
b) przodownik . . .	300	300	—	300	
c) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej .	—	180	—	180	Okazuje się potrzebnym przy reorganizacyi zakładu.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Udziela Towarzystwo bezpłatnie.
3. Opał	—	120	—	120	
4. Oświetlenie	—	60	—	60	
5. Usługa	80	120	—	120	
6. Środki naukowe . . .	230	250	250	500	W myśl zawartej ugody z 16. września 1893. odstępuje Towarzystwo własne urządzenie za umówioną cenę 250 zł
7. Rozmaite inne wydatki . .	80	100	—	100	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.340	1.730	250	1.980	

18. **Łańcut.** Kraj. naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.
2. Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	1.350	1.320	—	1.320	
Razem .	2.300	2.270	—	2.270	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor	600	720	—	720	Podwyższenie o 120 zł. rocznej płacy z powodu drożyzny i zwiększonej pracy instruktora.
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	—	180	
c) przodownik	460	460	—	460	
2. Donajem lokalu . . .	240	240	—	240	
3. Opał . . . . } 4. Oświetlenie . . . . }	250	250	—	250	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Środki naukowe . . .	200	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki .	40	40	—	40	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	2.300	2.270	—	2 270	

19. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
c) z funduszów krajowych	1.050	1.032	—	1.032	
Razem .	1.650	1.632	—	1.632	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor fachowy .	500	600	—	600	Zrównano płacę z płacami innych instruktorów szkół tkackich.
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	—	300	
c) prowadzący księgi . .	100	100	—	100	
d) przodownik warsztatowy	300	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Gmina dostarcza lokalu, światła, opału i usługi.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6 Środki naukowe	200	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	—	32	—	32	Inwentarz warsztatu jest własnością funduszu krajowego.
9. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.650	1.632	—	1.632	

20. **Wilamowice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	250	300	—	300	
d) z funduszów krajowych .	860	740	—	740	
Razem .	1.360	1.290	—	1.290	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) instruktor	600	720	—	720	Podniesiono z powodu drożyzny i w zrównaniu z płacami innych dłużej służących instruktorów.
b) przodownik	240	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Dostarcza gmina w naturze.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	300	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	20	20	—	20	
9. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.360	1.290	—	1.290	

21. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	500	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszów krajowych	4.100	1.280	400	1.680	
Razem .	7.100	4.280	400	4.680	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	1.200	1.200	—	1.200	Oprócz płacy mają wolne mieszkanie i opał.
b) instruktor tkactwa . .	600	600	—	600	
c) instruktor farbiarstwa .	600	600	—	600	
d) nauczyciel pomocniczy .	240	220	—	220	
e) opłata pomocników warst.	—	360	—	360	*ad 1 e).* Aż do czasu w którym starsi uczniowie będą mogli być do pomocy używani, potrzeba pomocników warsztatowych.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	2.500	—	—	—	*ad 2.* Oddzielnie preliminuje się 5.000 zł. na budowę domu mieszkalnego.
3. Opał	360	400	—	400	
4. Oświetlenie	120	100	—	100	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Materyał	200	—	—	—	Materyału dostarcza Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie.
7. Środki naukowe	1.000	520	—	520	
8. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
9. Rekwizyta do gaszenia ognia	—	—	400	400	Budynki i całe urządzenie wewnętrzne tak w budynku szkolnym jakoteż farbiarni jest własnością funduszu krajowego, wydatek więc na ten cel jest koniecznym.
Razem .	7.100	4.280	400	4.680	

22. **Radymno.** Krajowy naukowy warsztat powroźniczy.

Przychód.

Przychód	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
b) z funduszów krajowych	800	600	350	950	
Razem .	1.200	1.000	350	1.350	

Rozchód.

Rozchód	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
Instruktor	600	800	—	800	Podwyższono z powodu zwiększonej pracy instruktora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2—6.* Dostarcza wedle potrzeby Towarzystwo powroźnicze w Radymnie.
3 Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe.	550	150	—	150	
8. Rozmite inne wydatki . .	50	50	—	50	
9. Na nowe maszyny	—	—	350	350	Wydatek konieczny.
Razem .	1.200	1.000	350	1.350	

E. Szkoły koronkarskie.

23. **Muszyna.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	510	—	510	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa wydatek na materyał i wynagrodzenie uczenic.
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	20	—	20	Na usługę.
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	200	200	—	200	
d) z funduszów krajowych	708	678	—	678	
Razem	1.808	1.708	—	1.708	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierowniczka	360	480	—	480	Podwyższono, ponieważ płaca kierowniczki w porównaniu z płacami kierowniczek w innych równorzędnych szkołach była zanadto niska.
b) nauczycielka pomocnica	180	180	—	180	
c) nauczycielki przedmiotów dopełniających	180	180	—	180	
d) katecheta	48	48	—	48	
e) remuneracya za naukę rysunków	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Gmina miasta Muszyny dostarcza bezpłatnie budynek z ogrodem, 10 sągów drzewa miękkiego i 50 litrów nafty a oprócz tego gotówkę 20 zł. na usługę.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	40	40	—	40	
6. Materyał	100	60	—	60	
7. Środki naukowe	140	70	—	70	
8. Rozmaite inne wydatki	40	80	—	80	
9. Wynagrodzenie uczenic za roboty	500	450	—	450	
10. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem	1.808	1.708	—	1.708	

24. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.300	—	3.300	Wyższy dochód na podstawie wynikłości za rok 1893.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	550	550	—	550	
b) z funduszów krajowych .	2.240	1.880	—	1.880	
Razem .	5.790	5.730	—	5.730	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka szkoły . .	920	920	—	920	
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	—	360	
c) „ „ II.	180	180	—	180	
d) „ „ III.	180	180	—	180	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	—	240	
f) katecheta	30	30	—	30	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . . .	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	400	400	—	400	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Usługa	100	100	—	100	
6. Materyał	450	500	—	500	*ad 6.* Podwyższono odpowiednio większy dochód ze sprzedaży i wedle rzeczywistych wynikłości z roku 1893.
7. Środki naukowe	60	60	—	60	
8. Rozmaite inne wydatki . .	240	240	—	240	
9. Wynagrodzenie uczenic . .	2.150	2.240	—	2.240	Jak poz. 6.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	5.790	5.730	—	5.730	

25. Lwów. Krajowa keramiczna Stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej.

Przychód.	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:					
a) opłata za badania materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane . .	500	500	—	500	
b) Dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb emalij i nowych technik stacyi	100	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacyi	30	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu kraj. .	4.350	4.350	—	4.350	Jak na rok 1894.
Razem . .	4.980	4.980	—	4.980	

Rozchód.	W roku 1894	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
1. Płaca dyrekt stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ dod. za pięciolecie 200 „	2.560	2.560	—	2.560	
2. Płaca adjunkta	960	720	—	720	*ad 2.* W braku odpowiedniego technika-keramika na posadę adjunkta zamianowano chemika-technologa tutejszej Szkoły politechnicznej asystentem Stacyi z płacą 720 zł. rocznie.
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	540	720	—	720	*ad 3.* Podwyżka okazała się konieczną, gdyż laborant potrzebuje być i werkmistrzem, aby w razie potrzeby mógł zająć posadę werkmistrza w którejbądź krajowej Szkole garncarskiej.
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	240	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych. . . .	100	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi. . .	150	150	—	150	
7. Opał do pieców technicznych	120	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych . . .	100	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma .	80	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	50	—	50	
Razem . .	4.980	4.980	—	4.980	

I. Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

Alegat do rubryki VII. wydatków funduszu krajowego

z załącznikami:

1. Wykaz szkół ludowych i nauczycieli, oraz wydatków na płace, mieszkanie i inne drobne. (*Załącznik A*).
2. Wykaz kwot potrzebnych na remuneracye za naukę robót ręcznych. (*Załącznik B*).
3. Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne. (*Załącznik C*).

Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek Rady szkolnej kraj Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki			
I.	1—8	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, na pomieszkanie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe, tudzież zasiłek a względnie zaliczka kla funduszu szkolnego okręgowego w Krakowie . . .	2,715.984	—	2,715.984
II.	9—12	Remuneracye, zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne . .	53.100	—	53.100
III.	13	Koszta podróży i dyety nauczycieli ze względów służbowych	3.000	—	3.000
IV.	14—16	Dodatek do funduszu emerytury, emerytury dla tracących posady w skutek reorganizacyi i dary z łaski . .	18.157	3.400	21.557
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	50.000	--	50.000
VI.	18—21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . .	70.352	320	70.672
VII.	22	Na przybory naukowe (ze slöjdem)	18.460	—	18.460
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125
IX.	24	Na konferencye okręgowe	30.222	—	30.222
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczennic Seminaryów nauczycielskich	90.000	—	90.000
XI.	26	Rozmaite wydatki	11.800	—	11.800
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye . .	—	18.184	18.184
		Suma wydatków . .	3,065.200	21.904	3,087.104

krajowy.

Winikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Porownanie sumaryczne.
		Ogólna suma wydatków uchwalona na rok 1894 wynosi . . 1,647.151 zł.
		do tego:
		wydatki przekazane do pokrycia funduszom szkolnym okręgowym z wyjątkiem Lwowa i Krakowa . . . . 1,231 358 „
		razem . . . 2,905.509 zł.
		Na rok 1895 preliminuje się sumę . . . . 3,087.104 „
		a zatem więcej o . . . . 181.595 zł.
		spowodowany jużto organizacyą większej liczby szkół, jużto postanowieniami ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 49).

Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek Wydziału krajow. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
		A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.			
I.	1—4	Odsetki od kapitałów	13.775	—	13.775
II.	5—9	Dochody z dóbr, realności i innych praw	171	—	171
III.	10—11	Dodatki	40	—	40
IV.	12	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	13	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	14	Taksy od spadków	9.000	—	9.000
VII.	15—19	Rozmaite wpływy	8	—	8
VIII.	20	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	21	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne .	14 600	—	14.600
		Suma I. . . .	95.372	—	95.372
		B) Poszczególne fundusze miejscowe.			
I.	1	Odsetki od kapitałów szkolnych	20.303	—	20.303
II.	2	Dochody z gruntów i realności szkolnych	6.173	—	6.173
III.	3—5	Dochody z naturaliów	21.360	—	21.360
IV.	6—8	Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań . . .	438.024	—	438.024
V.	9—10	Dodatki do podatków	388.171	—	388.171
VI.	11	3% dodatek okręgowy	282.152	—	282.152
		Suma II. . .	1,156.183	—	1,156.183
		Suma I. . .	95.372	—	95.372
		Suma dochodów . . .	1,251.555	—	1,251.555
		Z porównania ze sumą wydatków	3,065.200	21.904	3,087.104
		Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego .	1,813.645	21.904	1,835.549

krajowy.

Wynikłość z roku r. 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894
14.400	13.773
167	171
37	40
2.835	2.835
—	—
10.163	8.900
129.511	104.008
54.943	54.943
9.855	15.000
221.911	199.670
—	
221.911	
221.911	
—	
—	

Wyjaśnienia

Porównanie sumaryczne.

Ogólna suma dochodów, uchwalonych na rok 1894 wynosi . . . 199.670 zł.

na rok 1895 preliminuje się . . . . 1,251.555 „

a zatem więcej o . . . . 1,051.885 zł.

mianowicie:

A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.

W rubryce I. więcej o . . . . . . 2 zł.

„ VI. „ „ . . . . . . 100 „

„ VII. mniej o . . . . . . 104.000 zł.

„ IX. „ „ . . . . . . 400 „

B) Poszczególne fundusze miejscowe.

W rubryce I. więcej o . . . . . . 20.303 zł.

„ II. „ „ . . . . . . 6.173 „

„ III. „ „ . . . . . . 21.360 „

„ IV. „ „ . . . . . . 438.024 „

„ V. „ „ . . . . . . 388.171 „

„ VI. „ „ . . . . . . 282.152 „

razem . . { *mniej o* . . 104.400 zł.
więcej o . . 1,156.285 zł. }

Ogółem więcej jak wyżej o . . 1,051.885 zł.

na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych przy poszczególnych rubrykach.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych**	1,986.735	—	1,986.735
		Do przeniesienia .	1,986.735	—	1,936.735

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia

Do pozycyi 1. Na płace i dodatki na mieszkanie dla nauczycieli etatowych odpowiada dawniejszej pozycyi 1 i 9., które jednak zawierały tylko zasiłek, wypłacany funduszom szkolnym okręgowym na pokrycie niedoboru w dochodach ich na ten cel przeznaczonych. Obecnie w poz. 1. mieszczą się wszystkie wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych, z wyjątkiem jedynie wydatków na nauczycieli miast Lwowa i Krakowa, którym pozostawia się osobne fundusze szkolne okręgowe na mocy artykułu 23. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894.

Wydatki obecnie obliczają się na podstawie wykazu:

A) według którego wynoszą płace . . . . 2,063.351 zł.
dodatki na mieszkania . . . . 50.196 „
razem . . . . 2,113.547 zł.

Z kwoty tej potrąca jednak Rada szkolna krajowa 6 od sta tytułem interkalare t. z. . . . . 126.812 zł.
wskutek czego kwota preliminowana zniżyła się do . . 1,986.735 zł.

Na rok 1894 wydatek wykazany na tenże cel wynosił (po potrąceniu wydatków w miastach Lwowie i Krakowie) 2,053.245 zł. zaś wydatek preliminowany po potrąceniu interkalaryów wynosił z funduszów okręgowych . . . . 1,228.174 zł.
z funduszu krajowego w poz. 1. (po potrąceniu zasiłku dla dla Krakowa) . . . . 693.060 „
z funduszu krajowego w poz. 9. . . . . . . 11.500 „
razem . . . . 1 932 724 zł.

Okazuje się z tego, że wydatek ogólny na ten cel preliminuje się na rok 1895 wyżej o kwotę 54.001 zł., a w kwocie tej odzwierciedla się postęp dokonany w organizacyi szkół. Ponieważ Rada szkolna krajowa dla braku nauczycieli wstrzymała organizacyę szkół w gminach, które ich nie posiadają, wzrost wydatków tłumaczy się wielkim wzrostem frekwencyi szkolnych w tych gminach, które od dawna posiadają szkoły, ta zaś frekwencya zmuszała Radę szkolną krajowę do zamieniania szkół na więcej klasowe lub oddzielenie przepełnionej na dwie szkoły osobne.

W budżecie na rok 1894 uwzgledniono w analogicznej pozycyi interkalare w wysokości 16 od sta, obecnie zaś proponuje się interkalare 6 od sta, jednakże różnica ta jest tylko pozorną, gdyż dawniejsze interkalare 16 od sta strącało się tylko z zasiłku krajowego (z uwzględnieniem Krakowa) 839.870 zł., obecnie zaś interkalare 6 od sta strąca się od całego wydatku w kwocie . . . . 2,113.547 zł.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	1,986.735	—	1,986.735
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych	351.416	—	351.416
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	80.077	—	80.077
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	19.000	—	19.000
	5	Na zasiłek względnie zaliczkę na płace nauczycieli etatowych i nadetatowych i nauczycieli religii dla funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie	34.756	—	34.756
		Do przeniesienia . .	2,471.984	—	2,471.984

Wyniknłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Do pozycyi 2. Według wykazu A) wydatek potrzebny na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych, wynosi na rok 1895 kwotę . . . . 418.352 zł. C. k. krajowa Rada szkolna potrąca jednak z kwoty tej tyłułem interkalare 16 od sta t. j. kwotę 66.936 zł., a zatem preliminuje 351.416 zł. Na rok 1894 wykazano potrzebny na ten cel wydatek (po potrąceniu wydatku dla Lwowa i Krakowa) w kwocie 347.374 zł., prócz przeznaczonych na ten cel dochodów funduszów szkolnych okręgowych w kwocie 3.184 zł. Z tego na zasiłek z funduszu szkolnego krajowego po potrąceniu 16 od sta interkalare preliminowane . . . . . . 291.791 zł. a z funduszów szkolnych okręgowych . . . . 3.184 zł. razem . . . . 294.975 zł. Kwota preliminowana na rok 1895 większą jest więc od kwoty preliminowanej na rok poprzedni o kwotę . . . . . . 56.441 zł. Dla ścisłości obrachunku dodać jednak należy, że dotychczas w pozycyi tej preliminowano nietylko kwotę potrzebną na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych, lecz także kwotę na tak zwane mniejsze potrzeby szkoły klas nadetatowych co wynosiło w roku 1894 kwotę 5,025 zł. Właściwy więc wydatek na wynagrodzenia same wynosił w roku 1894 289.950 zł. i mniejszym był od wydatku obecnie preliminowanego o 61.466 zł., kwota ta ostatnia czyli wzrost wydatku wywołany został zwiększoną frekwencyą szkół i spowodowaną tem koniecznością tworzenia wielu posad nadetatowych. *Do pozycyi 3.* Wydatek na płace nauczycieli etatowych religii wynosi według wykazu A) . . . . 86.740 zł. zaś na dodatki na mieszkanie . . . . 8.590 „ razem . . . . 95.330 zł. a po strąceniu 16 od sta interkalare preliminuje się . . 80.077 zł. Na rok 1894 wydatek na ten cel, po potrąceniu zasiłku dla miasta Krakowa i po potrąceniu 16 od sta interkalare uchwalono w kwocie 62.670 zł. Wzrost więc wydatku wynosi . . . . 17.407 „ a spowodowany jest ustanowieniem nowych posad nauczycieli religii w myśl ustawy krajowej z dnia 1. grudnia 1889 Nr. 71 (Dz. ust. i rozp. kraj. *Do pozycyi 4.* Na remuneracye za udzielanie nauki religii proponuje się ze względu na wynikłość tej pozycyi z przedostatnich lat . . . . 19.000 zł. zatem więcej o . . . . 1.000 „ niż na rok 1894. Wydano na ten cel według zamknięć rachunkowych: W roku 1891 . . . . 17.085 zł. 15 ct. „ 1892 . . . . 17.329 „ 65 „ „ 1893 . . . . 18.390 „ 94 „ *Do pozycyi 5.* Ponieważ fundusz szkolny okręgowy miasta Krakowa pozostaje nadal, a nie jest prawomocnie dotychczas rozstrzygniętem, czy gmina miasta Krakowa ma do tego funduszu wnosić więcej nad 12 od sta swoich podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi i gmina więcej nad 12 od sta faktycznie nie wnosi, przeto niedobór funduszu tego pokrywany jest zaliczkowo z funduszu szkolnego krajowego. — Na ten cel według wykazu A) potrzebną jest ogólna kwota . . . . 34.756 zł. którą się preliminuje, a która większą jest od kwoty preliminowanej na ten cel na rok 1894 w różnych pożyczkach o . . . . . . 4.552 zł.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne	Razem
		Z przeniesienia . .	2,471.984	—	2,471.984
	6	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli	186.000	—	186.000
	7	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe .	40.000	—	40.000
	8	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	18.000	—	18 000
		Suma rubryki I. . . .	2,715.984	—	2,715.984
II.	9	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	16.000	—	16.000
	10	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Horodence	3.000	—	3.000
	11	Na kursa wakacyjne nauki zręczności . . . . : .	1.600	—	1.600
	12	Remuneracye za naukę robót ręcznych	32.500	—	32 500
		Suma rubryki II. . . .	53 100	—	53.100

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Do pozycyi 6. Na dodatki pięcioletnie preliminowano na rok 1894 176.000 zł. okazało się jednak, że wydatek ten w roku 1893 wynosił . . 180.039 zł. Wobec stałego wzrostu tej pozycyi proponuje się na r. 1895 kwotę 186.000 „ to jest o 10.000 zł. więcej niż na rok 1894.
		Do pozycyi 7. Na wynagrodzenie dla nauczycieli za godziny nadobowiązkowe proponuje się tak samo jak w roku 1894 (poz. 13) 40.000 zł., gdyż dopóki nie będzie wiadomą wynikłość tej pozycyi w roku 1894, niema realnej podstawy do preliminowania tej pozycyi, która wskutek zaprowadzenia nowych planów naukowych i ograniczenia liczby godzin nadobowiązkowych, zasadniczych doznała zmian.
		Do pozycyi 8. Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych preliminuje się 18.000 zł., zatem o 3.000 zł. więcej niż na rok 1894 (poz. 13), a to ze względu na koszta zastępstwa nauczycieli wysyłanych na kursa rolnicze.
		Do pozycyi 9.—12. W rubryce tej zestawia Rada szkolna krajowa wydatki na rzecz nauczycieli, nie polegające na tytule ustawy, lecz na uchwałach Wysokiego Sejmu, zestawiając również pozycye rozrzuconep oprzedniego żetu, mianowicie 25, 90, 26, 33 do 88.
		Do pozycyi 9. Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli, proponuje się w kwocie 16.000 zł. to jest o 2.000 zł. więcej niż dotychczas, a to zarówno ze względu na znaczny wzrost liczby nauczycieli i liczne przypadki chorób lub klęsk elementarnych, które ich trafiają, jako też z tego powodu, że z tej pozycyi pokrywa Rada szkolna krajowa zasiłki dla nauczycieli wysyłanych na kursa wydziałowe do Lwowa, Krakowa i Jarosławia. Natomiast opuściła Rada szkolna w niniejszem preliminarzu pozycyę 27. preliminarza na rok 1894, zawierającą kwotę 1.000 zł. na remuneracye dla inspektorów szkolnych okręgowych, ponieważ od roku 1895 już wszyscy przechodzą na etat państwowy.
		Do pozycyi 10. Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy uchwaloną była przez Wysoki Sejm już na rok 1894 kwota 1.000 zł., na cztery miesiące z poleceniem pokrycia jej z oszczędności funduszu szkolnego krajowego, w myśl tejże uchwały wstawia się obecnie na cały rok 3.000 zł. jako osobna pozycya.
		Do pozycyi 11. Na kursa wakacyjne nauki zręczności 1.600 zł. jak w roku 1894 (poz. 90).
		Do pozycyi 12. Na naukę robót ręcznych według wykazu B) wypada 32.985 zł. z czego jednak w celu zaoszczędzenia potrąca się 485 zł. i preliminuje tylko 32.500 zł. Pozycya ta wzrastająca wskutek rozszerzenia nauki robót ręcznych wynosiła w roku 1894, 31.575 zł. (poz. 26), zaś w roku 1893 wedle zamknięcia rachunkowego 29.270 zł., a więc na rok 1895 preliminuje się o 925 zł. więcej niż na rok 1894.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.		
rubryki	pozycyi		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.	13	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	3.000	—	3.000
		Suma rubryki III. . . .	3.000	—	3.000
IV.	14	**Dodatek stały do funduszu emerytalnego**	12.800	—	12.800
	15	Na emerytury dla nauczycieli którzy tracą posadę w skutek reorganizacyi szkół	—	3.400	3.400
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli a to:			
		a) stale:			
		Holubowicz Petronela . . . . 63 zł.			
		Horakowska Marya . . . . 39 „			
		Kloss Franciszka . . . . 35 „			
		Seniów Agata . . . . 38 „			
		Klesiewicz Julia . . . . 36 „			
		Rogozińska Józefa . . . . 40 „			
		Witowska Julia . . . . 51 „			
		Lepka Eulampia . . . . 51 „			
		Januszewska Wiktorya . . . . . . 167 „			
		Prokopowicz Emilia . . . . 30 „			
		Guzkiewicz Aniela . . . . 80 „			
		Czaporowska Tekla . . . . 51 „			
		Rogoszewski Jan . . . . 90 „			
		Martusiewicz Marya . . . . 80 „			
		Frenciewicz Agata . . . . 125 „			
		Jałbszykowska Agnieszka . . . . . . 120 „			
		Mikiewicz Eleonora . . . . 20 „			
		Strojkowa Julia . . . . 60 „			
		Praszałowicz Marya . . . . 40 „			
		Jankowska Julia . . . . 100 „			
		Nowomiejska Karolina . . . . . . 51 „			
		Dubiel Amalia . . . . 63 „			
		Kottko Wiktorya . . . . 60 „			
		Kniczkowski Leopold . . . . 30 „			
		Makarewiczowa Marya . . . . . . 60 „			
		Iwancio Damian . . . . 120 „			
		Kamińska Tekla . . . . 39 „			
		Kołdrasińska Zofia . . . . 80 „			
		Bernadzikiewicz Antonina . . . . . 20 „			
		Do przeniesienia 1.839 zł.	12.800	3.400	16.200

Wyni-kłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	W y j a ś n i e n i a
		Do pozycyi 13. Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych, preliminuje się 3.000 zł. to jest, o 1.000 zł. więcej niż na r. 1894 (poz. 29), gdyż kwota ta niewystarczyła na opędzenie koniecznych kosztów przeniesienia.
		Do pozycyi 14. Dodatek stały do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego preliminuje się jak dotychczas w poz. 31.
		Do pozycyi 15. Na emeryturę dla nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół, preliminuje się według rzeczywistej potrzeby 3.400 zł. t. j., mniej jak dotychczas (poz. 32) o 1.100 zł.
		Do pozycyi 16. Stałe dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycielach wynoszą według zmiennego wykazu w kwocie 2.357 zł., zaś jednorazowe ryczałtowo w kwocie 3.000 zł. według zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu (poz. 88). — Razem w pozycyi tej preliminuje się 5.357 zł. t. j. o 792 zł. mniej niż w analogicznych pozycyach 33—88 budżetu na rok 1894.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IV.		Z przeniesienia 1.839 zł	12.800	3.400	16.200
		Dobrowska Stefania dla 3 dzieci . . . . . 60 „			
		Bubowski Szymon . . . . 75 „			
		Knihinicka Jadwiga . . . . 60 „			
		Kabarowska Michalina . . . . . 83 „			
		Dabrowska Marya . . . . 70 „			
		Kobryn Michał . . . . 120 „			
		Panek Rozalia . . . . 50 „			
		2.357 zł.			
		b) jednorazowa . . . . 3.000 „	5 357	—	5.357
		Suma rubryki IV. . . .	18.157	3.400	21.557
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół**	50.000	—	50.000
		Suma rubryki V. . . .	50 000	—	50.000
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół**	10.000	—	10.000
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie . . .	280	320	600
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	54.072	–	54.072
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . .	6.000	—	6.000
		Suma rubryki VI. . . .	70.352	320	70 672

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Do pozycyi 17. Pozycya 17. oparta jest na artykule 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894, w myśl którego fundusz szkolny krajowy przyczynia się do kosztów budowy szkół wynoszących więcej niż 120% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi stron konkurencyjnych. Wydatek na ten cel preliminuje się na rok 1895 w kwocie przypuszczalnej 50.000 zł., gdyż w roku 1895 będzie fundusz szkolny krajowy pociągniętym do tego wydatku tylko w tych przypadkach, gdzie strony konkurencyjne, przypadające na nie 120% albo już złożyły, albo drogą pożyczki złożą. Na rok 1894 preliminowano na cel analogiczny w poz. 93 bez ustawowego obowiązku 7.000 zł., wzrost więc tego wydatku wynosi 43 000 zł.
		Do rubryki VI. W rubryce tej zestawia się wydatki na potrzeby rzeczowe szkół, rozrzucane dawniej w kilku miejscach budżetu.
		Do pozycyi 18. Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, preliminuje się kwotę przypuszczalną 10.000 zł., gdyż pozycya ta jest nową, a opiera się na art. 7. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894.
		Do pozycyi 19. Na utrzymanie budynków w Tarnowie, preliminuje się 600 zł. t. j. o 320 zł. więcej niż w roku 1894 (poz. 28), które to 320 zł. wstawia się w wydatki nadzwyczajne jednorazowe, gdyż potrzebne są na większą naprawę budynku tego, stanowiącego w części własność funduszu szkolnego krajowego.
		Do pozycyi 20. Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe preliminuje się według wykazu A) kwota . . . . 54 072 zł. Na rok 1894 preliminowano z tego tytułu w poz. 4. 47.127 zł. obecnie zatem preliminuje się więcej o 6.945 zł. Dla ścisłego obrachunku dodaje się jednak, że w roku 1894 oprócz kwoty 47.127 zł. w poz. 4. preliminowano jeszcze w poz. 11. razem z wynagrodzeniami dla nauczycieli nadetatowych na ten sam cel dla klas nadetatowych 5.025 zł., zarazem więc właściwie 52.152 zł. Istotny wzrost na rok 1895 wynosił zatem tylko 1.920 zł.
		Do pozycyi 21. Wydatek ten powinnyby właściwie ponosić same fundusza szkolne miejscowe. Ze względu jednak, że przyjęcie tego wydatku na fundusz szkolny krajowy połączony będzie, jak to w sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej wykazano, z oczywistą dla tego funduszu korzyścią, po tanowił Wydział krajowy pozostawić tę pozycyę bez zmiany.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
VII.	22	**Na przybory naukowe (ze slöjdem)**	18.460	—	18.460
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	4.125	—	4.125
IX.	24	**Na konferencye okręgowe**	30.222	—	30.222
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczennic Seminaryów nauczycielskich**	90.000	—	90.000
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:** *a)* na potrzeby szkół ogólnej natury: . . . 1.500 zł. *b)* na koszta ogłoszenia konkursów . . . . 4.300 „ *c)* na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . . . 6.000 „	11.800	—	11.800

Wynikłóść z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia

Do pozycyi 22. Na przybory naukowe preliminuje się 18.460 zł. Na ten sam cel preliminowano na rok 1894 w poz. 5. kwotę 15.416 zł., a w poz. 91 kwotę 3.044 zł, obecnie zatem proponuje się kwotę taką samą. — Kwoty preliminowanej zamierza Rada szkolna krajowa użyć:

1) Na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli miar i wag i mapy Galicyi.
2) Na zakupno mapy Galicyi wydanej przez profesora Majerskiego i mapy Europy w XVI. wieku wydanej przez profesora Gustowicza dla szkół pięcio i sześcio klasowych.
3) Na przybory fizykalne dla szkół pięcio i sześcio-klasowych.
4) Na wydanie dalszego ciągu wzorów rysunkowych odręcznych wydanych przez przez profesora Kłapkowskiego, oraz na wydanie wzorów rysunków geometrycznych i podręcznika dla nauczycieli o nauce rysunku perspektywicznego a oraz do nauki o barwach dla szkół pięcio i sześcio klasowych.

Do pozycyi 23. Na biblioteki okręgowe proponuje się 4.125 zł. jak dotychczas w pozycyi 7.

Do pozycyi 24. Na konferencye okręgowe proponuje się na podstawie wykazu A) kwotę . . . . 30.222 zł. to jest o kwotę 1.629 zł. więcej niż na rok 1894 w poz. 6. a to z powodu większej liczby nauczycieli.

Do pozycyi 25. Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich, preliminuje się 90.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 powziętej przy uchwalaniu budżetu na rok 1894 t. j. o 20.000 zł. więcej niż na rok 1894. – Zarazem zaznacza się, że w myśl rezolucyi przez Wysoki Sejm powziętej, Wysokie c. k. Ministerstwo wyznan i oświaty według reskryptu z dnia 12. maja 1894 l. 9.280 oświadczyło, iż do budżetu na rok 1895 wstawia na tenże cel kwotę znacznie większą niż dotychczas. — Skutek podwyższenia stypendyów objawił się tem, że kiedy w roku 1893/4 liczba uczniów w seminaryach męskich wynosiła 1.587, to w roku 1894/5 wynosi 1.779, jest zatem pewność, że w najbliższym czasie zwiększy się znacznie liczba nauczycieli kwalifikowanych i zapełnią luki dotychczasowe. Liczba uczennic seminaryów nauczycielskich pozostała bez istotnej zmiany.

Do pozycyi 26. Na razmaite wydatki preliminuje się 11.800 zł. a w szczególności:

a) Na potrzeby szkół ogólnej natury kwota 1.500 zł., więcej o 500 zł., od kwoty przyzwolonej na tenże cel w poz. 89 na rok 1894, ze względu na większe potrzeby.

b) Na koszta ogłoszenia konkursów . . . . 3.400 zł.

c) Pozycyę tę preliminowała c. k. Rada szkolna krajowa pod tytułem: „Na koszta zarządu funduszu szkolnego krajowego“. Po bliższych wyjaśnieniach okazało się jednak, że nie chodzi tu o zarząd samego funduszu szkolnego krajowego, który spoczywa w ręku Wydziału krajowego a nie c. k. Rady szkolnej krajowej, ale o wydatki z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego. Wiele bowiem czynności, które dotychczas były załatwiane przez Rady szkolne okręgowe jak n. p. asygnacya płac i zaliczek dla nauczycieli i t. p., przejdzie z dniem 1. stycznia 1895 na c. k. Radę szkolną krajową, która na te wydatki wstawia do preliminarza 6.000 zł. w myśl zasady, że kwota administracyi funduszów samoistnych pokrywane być winne z tych samych funduszów.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**			
		a) dla szkoły klasztornej P. P. Benedyktynek ob. orm. we Lwowie	—	3.000	3.000
		b) „ „ P. P. Klarysek w Starym Sączu . .	—	1.500	1.500
		c) „ „ PP. Benedyktynek ob, łać. w Przemyślu	—	1.584	1.584
		d) „ żeńskiej P. P. Bazylianek w Jaworowie . . .	—	500	500
		e) „ „ w Krakowie	—	2.500	2.500
		f) „ „ Św. Tomasza w Krakowie. . . .	—	500	500
		g) „ „ Augustyanek w Krakowie. . . .	—	700	700
		h) „ „ w Stryju	—	500	500
		i) „ izraelickiej w Brodach	—	6.000	6.000
		k) „ ochronki Bazylianek we Lwowie	—	300	300
		l) „ zręczności krakowskiego Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	—	300	300
		m) „ Sióstr miłosierdzia w Rozdole	—	600	600
		n) „ Sióstr Felicyanek w Besku	—	200	200
		Suma rubryki XII. . . .	—	18.184	18.184
		Uwaga: Oprócz wydatków wyżej wymienionych w sumie . wynoszą jeszcze:	—	—	3,087.104
		a) Wszystkie wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych i nauczycieli religii, na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych oraz na ryczałty kancelaryjne dla szkół ludowych we Lwowie pokrywane przez gminę miasta Lwowa z własnych funduszów.	—	—	239.742
		b) Część wydatków na płace nauczycieli szkół ludowych w Krakowie pokryta z własnych funduszów gminy miasta Krakowa	—	—	69 215
		Zatem ogólna suma wydatków łącznie z Lwowem i Krakowem wynosi	—	—	3.396.061

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Do pozycyi 27—39. Na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye, preliminuje się kwota 18.184 zł. to jest więcej od kwoty przyzwolonej na rok 1894. w poz. 15 do 23 a) o 1.300 zł.

Zwiększony wydatek przypada na zasiłki:

1) Dla szkoły zręczności w Krakowie utrzymanej przez krakowski oddział Towarzystwa pedagogicznego . . . . . 300 zł.
2) Dla szkoły żeńskiej Sióstr miłosierdzia w Rozdole . . 600 „
3) Dla szkoły żeńskiej Sióstr Felicyanek w Besku . . . 200 „
4) Dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie oprócz zasiłku rocznych 500 zł. przyzwolonego w poz. 21 na rok 1894 . . . 200 zł.

Zasiłki te nowe preliminuje Rada szkolna krajowa, uwzględniając petycye sejmowe krakowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicznego, wizytatorki Zgromadzenia Sióstr miłosierdzia, Józefy Cichoń przełożonej PP. Augustyanek na Kaźmierzu w Krakowie i przełożonej domu filialnego SS. Felicyanek w Besku odstąpione na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w preliminarzu na rok 1895, a to z powodów przytoczonych w tutejszej odezwie do Świetnego Wydziału krajowego do l. 24.847 z r. 1894. (LW. 70.694/94) iż petycye na uwzględnienie zasługują.

Ogólna suma wydatków funduszu szkolnego krajowego preliminowanych na rok 1895 wynosi . . . . 3,087.104 zł.

Pragnąc porównać ją z wydatkami na rok 1894 preliminowanymi, należy przytem uwzględnić najpierw wydatek funduszu szkolnego krajowego uchwalony na rok 1894, a wynoszący po potrąceniu przebieżnych wydatków kwotę . . . . 1,661.827 zł.
następnie zaś wydatki przekazane do pokrycia funduszom szkolnym okręgowym z wyjątkiem Lwowa i Krakowa a wynoszące 1,231.358 zł., razem wziąć wydatek preliminowany na szkoły ludowe w roku 1894 wynosi 2,893.185 zł. czyli wzrost wydatku na rok 1895 wynosi 193.919 zł.

Na ten wzrost złożyły się głównie pozycye nowe wstawione na budowę i utrzymanie szkół w kwocie łącznej 66.000 zł., następnie zaś wzrost wydatków na pobory nauczycieli, podyktowane przez zwiększoną frekwencyę.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
		A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół			
		a) 6% od 5.000 zł. w listach zast. zakładu kredyt. ziemskiego w Krakowie . . . . . 300 zł. — ct.			
		b) $4^1/_2$% od 13.200 zł. w listach zast. gal. Banku krajowego . . . . . . 594 „ — „			
		c) $4^1/_2$% 112.400 zł. w obligacyach gal. pożyczek kraj. . . . . . . 5.058 „ — „			
		d) $4^1/_2$% od 93.300 zł. w listach zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk. . . . . 4.198 „ 50 „			
		e) 4% od 600 zł. w listach zast. gal. Tow. kredyt ziemsk. . . . . 24 „ — „			
		f) 4% od 135 000 koron w listach zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk. . . . . 2.700 „ — „			
		g) 4% od 329 zł. 85 ct. w książeczkach Banku kraj. . . . . 13 „ 19 „	12.888	—	12.888
	2	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej . (kapitał / odsetki)			
		a) u Bractwa św. Anny w Jarosław. 75 zł. — ct. 1 zł. $57^1/_2$ ct.			
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach . . . . . . 7 „ 30 „ — „ 16 „			
		c) na realności Nr. 48, 102 i 202 w Mościskach . . . . 25 „ — „ — „ $52^1/_2$ „			
		d) na dobrach Stojanowice . . 125 „ — „ 2 „ $62^1/_2$ „			
		e) na dobrach Gdów . . . . 187 „ 30 „ 3 „ 94 „			
		f) u Bractwa szkaplerza w Bochni 50 „ — „ 1 „ 05 „			
		g) u Bractwa Niep. pocz. N.P.M. w Łukawicy . . . . . 112 „ 30 „ 2 „ $36^1/_2$ „			
		h) u Bractwa różańcowego w Bruśniku . . . . . . 250 „ — „ 5 „ 25 „			
		i) u Bractwa różańcowego w Woli Lubeckiej . . . . . 267 „ 30 „ 5 „ $62^1/_2$ „			
		1.100 zł. — ct. 23 zł. $11^1/_2$ ct.	23	—	23
		Do przeniesienia . .	12.911	—	12.911

Wyniklość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
13.174	12.886	*Rubr. I. poz. 1.* Preliminuje się w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 22 września 1892 i z dnia 16 lutego 1894.
28	23	*Poz. 2.* Preliminuje się jak na rok 1894.
13.202	12.909	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału kraj. Zwyczajne	Wniosek Wydziału kraj. Nadzwyczajne	Wniosek Wydziału kraj. Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	12.911	—	12.911
	3	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej.			
		kapitał — odsetki			
		a) na dobrach Branice . . 5.000 złp. -- gr. 62 zł. 52 ct.			
		b) „ „ Głęboka . . 17.418 „ 05 „ 217 „ 73 „			
		c) „ „ Dojazdów . . 28.712 „ 22 „ 358 „ 91 „			
		51.130 złp. 27 gr. 639 zł. 16 ct.	639	—	639
	4	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie.			
		W walucie polskiej.			
		kapitał — odsetki			
		a) Nr. 99 I. 141 I. 2.815 złp. 22 gr. 35 zł. 20 ct.			
		b) „ 99 I. 141 I. 1.435 „ 18 „ 17 „ 94 „			
		c) „ 99 I. 141 I. 1.388 „ 27 „ 17 „ 36 „			
		d) „ 93 I. 203 II. 132 „ 10 „ 1 „ 68 „			
		e) „ 89 I. 224 II. 3.387 „ 15 „ 42 „ 34 „			
		f) „ 89 I. 224 II. 4.000 „ — „ 50 „ — „			
		g) „ 342 I. 521 IV. a) 949 „ 13 „ 11 „ 86½ „			
		h) „ 193 IV. a) 327 VIII. 3.483 „ 04 „ 43 „ 54½ „			
		i) „ 193 IV. a) 327 VIII. 389 „ 10 „ 4 „ 86½ „			
		k) „ 171 I. 256 II. 421 „ 26 „ — „ — „			
		18.403 złp. 25 gr. 224 zł. 79½ ct.	225	—	225
		Suma rubryki I. . .	13.775	—	13.775
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	5	Czynsz z ogrodu w Dunajowie	1	—	1
	6	„ „ w Krukienicach	2	—	2
	7	„ „ w Bieczu	1	—	1
	8	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu . . .	5	—	5
	9	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	162	—	162
		Suma rubryki II. . .	171	—	171

krajowy. Dochody.

Wynikłość z roku 1894.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
13.202	12.909	
925	639	*Poz. 3.* Preliminuje się jak na rok 1894.
		Poz. 4. od a do i. Preliminuje się jak na rok 1894.
273	225	*Poz. 4. k.* Odsetki w kwocie 5 zł. 28 ct. należą najstarszemu z księży u Panny Maryi jako nadzorcy szkoły ludowej w Bronowicach. (L.W. 21.796/73.
14.400	13.773	
—	1	
—	2	
—	1	
5	5	*Rubr. II. poz. 5. do 9.* Preliminuje się jak na rok 1894.
162	162	
167	171	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Dodatki.**			
	10	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne a to: *a*) miasto Zaleszczyki . . . . . . 12 zł. 23 ct. *b*) Zaleszczyki stare . . . . . . 1 „ 62 „ *c*) obszar dworski . . . . — „ 15 „	14	—	14
	11	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	26	—	26
		Suma rubryki III. . .	40	—	40
IV.	12	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych**	2.835	—	2.835
V.	13	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	14	**Taksy od spadków**	9.000	—	9.000
VII.		**Rozmaite wpływy.**			
	15	Zwroty zaliczek udzielonych fundnszom okręgowym. . .	—	—	—
	16	Zwroty mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych tudzież zwroty korelatywne innych rubryk budżetowych .	—	—	—
	17	Zwroty zaliczek miasta Krakowa, Sanoka i Tarnopola z lat dawniejszych	—	—	—
	18	Różne nieprzewidziane	8	—	8
		Do przeniesienia . .	8	—	8

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
37	14	*Rubr. III. poz. 10, 11.* Preliminuje się jak na rok 1894.
—	26	
37	40	
2.835	2.835	*Rubr. IV. poz. 12.* Preliminuje się jak na rok 1894.
—	—	
10.163	8.900	*Rubr. VI. poz. 14.* Dochód wynosił w roku 1891. . . . . . 8.079 zł „ „ „ „ 1892. . . . . . 9.487 „ „ „ „ „ 1893. . . . . . 10.163 „ razem . . 27.729 zł. przeciętnie. . 9.263 „ preliminuje się w zaokrągleniu . 9.000 „
41.381	40.000	*Rubr. VII. poz. 15.* Nic się nie preliminuje, ponieważ w myśl Art. 23 ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Dr. ust. i rozp. kraj. Nr. 49 fundusze szkolne okręgowe z dniem 1 stycznia 1895 przestają istnieć.
40.176	24.000	*Poz. 16.* Nic się nie preliminuje, ponieważ Rada szkolna krajowa z tego tytułu niepreliminowała żadnego wydatku.
—	—	*Poz. 17.* Nic się nie preliminuje, gdyż ściągnięcie dalszych pretensyi pozostaje od kilku lat w sporze. Zaliczki z lat dawniejszych winny: *a)* Kraków 9.839 zł. 39 ct. a po odpisaniu 2.510 zł. 47 ct. pozostało 7.328 zł. 92 ct. *b)* Sanok . . . . 12 „ 35½ „ *c)* Tarnopol . . . . 23 „ 31 „ razem . . 7 364 zł. 58½ ct. W roku 1894 miasto Kraków zwróciło zaliczkę;. . . . . 7.328 „ 92 „ zalegają jeszcze miasta Sanok i Tarnopol z kwotą . . . 35 zł. 66½ ct. Sprawa ściągnięcia tych zaległości w toku. (LW. 27.888/94).
12	8	*Poz. 18.* Dochód w roku 1891 wynosił . . . . 1 zł. 36 ct. „ „ „ 1892 „ . . . . 9 „ 97 „ „ „ „ 1893 „ . . . . 11 „ 94 „ razem . . 23 zł. 27 ct. przeciętnie . 7 „ 76 „ preliminuje się w zaokrągleniu 8 zł.
81 569	64.008	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	8	—	8
	19	Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym za czas od roku 1874 do końca roku 1893 .	—	—	—
		Suma rubryki VII. .	8	—	8
VIII.	20	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa**	54.943	—	54.943
IX.	21	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budy ki szkolne**	14.600	—	14.600
		B) Poszczególne fundusze miejscowe.			
I.	1	**Odsetki od kapitałów szkolnych**	20.303	—	20.303
II.	2	**Dochody z gruntów i realności szkolnych**	6.173	—	6.173
III.		**Dochody z naturaliów**			
	3	od gmin	18.584	—	18.584
	4	„ obszarów dworskich	2.728	—	2.728
	5	„ innych stron	48	—	48
		Suma rubryki III. . .	21.360	—	21.360
IV.		**Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań**			
	6	od gmin	423.235	—	423.235
	7	„ obszarów dworskich	11.987	—	11.987
	8	„ innych stron	2 802	—	2.802
		Suma rubryki IV. . .	438.024	—	438 024
V.		**Dodatki do podatków**			
	9	od gmin	277.635	—	277.635
	10	„ obszarów dworskich	110.536	—	110 536
		Suma rubryui V. . .	388.171	—	388 171
VI.	11	**3% dodatek okręgowy**	282.152	—	282.152

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
81.569	64.008	
47.942	40.000	*Poz. 19.* Nic się nie preliminuje, z powodu jak przy poz. 15 dochodów.
129.511	104.008	
54.943	54.943	*Rubr. VIII. poz. 20.* Stały dodatek jak corocznie.
9.855	15.000	*Rubr. IX. poz. 21.* Według załączonego wykazu, rozdane gminom od roku 1876 do końca roku 1893 zaliczki wynoszą . . . . . . 313,498 zł. 26 ct. nato uiszczono w powyższym okresie czasu . . . . 256.500 „ 45 „ pozostała zaległość z końcem roku 1883 wynosi . . . 56.997 zł. 81 ct. z której przypada do spłaty *a*) w roku 1895 . . . 8.493 zł. 29 ct. *b*) z lat dawniejszych po koniec roku 1893 . . . . 6.122 „ 17½ „ razem. . 14.615 zł. 46½ ct. preliminuje się w zaokrągleniu 14.600 zł.
—	—	*Do rubr. I. do VI. poz. 1. do 11.* Preliminarz dochodów poszczególnych funduszów miejscowych zestawiono na podstawie udzielonych przez Radę szkolną krajową preliminarzy okręgowych.
—	—	Rady szkolna okręgowe przy układaniu preliminarzy dochodów, postępowały w myśl okólnika Rady szkolnej krajowej z dnia 31 maja 1894 L. 11.254 wydanego na podstawie ustawy krajowej z dnia 24 kwietnia 1894 Dz u. kr. Nr. 49. Przyjęły bowiem za podstawę w myśl art. 16 powyższej ustawy 6% dodatek od całej należytości wszystkich dodatków bezpośrednich razem z dotychczasowymi dodatkami państwowymi w gminie i na obszarze dworskim opłacanych, z uwzględnieniem postanowień art. 4. co do dobrowolnych zobowiązań w gotówce opłacanych na utrzymanie nauczycieli.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

WYKAZ

szkół ludowych i nauczycieli, według stanu z Lipca 1894 r. oraz wykaz wydatków na płace i dodatki, na mieszkanie nauczycieli, tudzież na ryczałty na drobne potrzeby szkolne i urzędowe i na konferencye okręgowe na rok 1895.

Liczba porządkowa	Okręg szkolny	Liczba i kategorya szkół ludowych o klasach 1	2	3	4	5	6	7	wydziałowych	Liczba nauczycieli etatowych	nadetatowych	religii	Płace nauczycieli etatowych zł.	ct.	Dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych zł.	ct.	Płace i ryczałty na drobne potrzeby szkolne i urzędowe nauczycieli nadetatowych zł.	ct.	Dodatki na mieszkanie nauczycieli nadetatowych zł.	ct.	Płace etatowych nauczycieli religii zł.	ct.	Dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii zł.	ct.	Ryczałty na drobne potrzeby szkolne i urzędwe zł.	ct.	Konferencye okręgowe zł.	ct.	Razem
1	Biała	24	7	4	—	4	1	1	—	85	11	3	35.738	—	1.610	—	3.350	—	180	—	1.600	—	160	—	675	—	432	—	
2	Bochnia	41	11	5	2	—	1	—	1	100	32	2	39.150	—	1.270	—	10 020	—	402	—	1.300	—	130	—	965	—	594	—	
3	Bohorodczany	30	2	—	—	—	1	—	—	40	7	—	14.100	—	235	—	2 100	—	120	—	—	—	—	—	400	—	211	50	
4	Borszczów	45	10	3	—	—	2	—	—	86	17	—	31 600	—	680	—	5.100	—	150	—	—	—	—	—	815	—	463	50	
5	Bóbrka	62	9	2	—	2	—	—	—	96	21	3	33.700	—	590	—	6.300	—	240	—	1 350	—	135	—	960	—	526	50	
6	Brody	72	5	1	—	1	—	—	1	99	21	2	38.070	—	852	—	6.660	—	366	—	1 400	—	140	—	995	—	540	—	
7	Brzesko	33	9	2	2	—	1	—	—	71	17	—	25.100	—	485	—	5 100	—	180	—	—	—	—	—	725	—	396	—	
8	Brzeżany	61	3	1	—	1	1	—	—	81	17	2	30.080	—	558	—	5.400	—	300	—	1 200	—	120	—	825	—	441	—	
9	Brzozów	36	10	—	1	1	1	—	—	71	7	—	25 200	—	530	—	2.100	—	—	—	—	—	—	—	635	—	351	—	
10	Buczacz	44	5	2	—	1	1	—	—	71	20	2	27.180	—	713	—	6.180	—	288	—	1.200	—	120	—	720	—	409	50	
11	Chrzanów	31	16	—	2	2	—	—	—	81	28	3	29.000	—	405	—	8.650	—	300	—	1.250	—	95	—	800	—	490	50	
12	Cieszanów	41	2	1	—	—	2	—	—	60	8	—	21.350	—	515	—	2.400	—	120	—	—	—	—	—	570	—	306	—	
13	Czortków	32	1	1	—	2	—	—	—	47	12	—	17 100	—	425	—	3.600	—	180	—	—	—	—	—	355	—	265	50	
14	Dąbrowa	29	6	—	—	—	1	—	—	47	10	1	16.350	—	230	—	3.000	—	210	—	450	—	45	—	465	—	256	50	
15	Dobromil	40	3	1	—	2	—	—	—	59	6	2	21 250	—	485	—	1 800	—	150	—	950	—	95	—	555	—	292	50	
16	Dolina	28	2	—	3	2	—	—	—	52	14	4	19.550	—	625	—	4.200	—	240	—	1.900	—	190	—	515	—	297	—	
17	Drohobycz	52	4	2	3	—	2	—	—	90	22	3	39.670	—	1.232	—	7.450	—	210	—	2.300	—	210	—	890	—	504	—	
18	Gorlice	45	8	—	—	1	2	—	—	78	24	2	29.680	—	673	—	7.720	—	144	—	1.200	—	120	—	79	—	459	—	
19	Gródek	38	—	1	2	—	—	—	—	49	15	3	19.050	—	435	—	5.150	—	420	—	1.800	—	180	—	525	—	288	—	
20	Grybów	29	4	—	—	—	2	—	—	49	8	—	17.400	—	435	—	2.400	—	30	—	—	—	—	—	460	—	256	50	
21	Horodenka	31	5	—	1	1	—	—	—	50	20	—	18.150	—	330	—	6.000	—	360	—	—	—	—	—	744	—	315	—	
22	Husiatyn	34	6	1	—	1	1	—	—	60	30	3	21.870	—	485	—	9 000	—	180	—	1 500	—	150	—	660	—	405	—	
23	Jasło	55	9	—	1	1	1	—	1	97	17	3	37.960	—	1.186	—	5.450	—	300	—	2.000	—	200	—	910	—	513	—	
24	Jarosław	58	12	1	1	1	2	—	—	106	36	3	40.700	—	1.005	—	12 730	—	708	—	2 100	—	210	—	1.085	—	639	—	
25	Jaworów	48	4	—	1	2	—	—	—	70	12	2	26.520	—	617	—	3 960	—	276	—	1.200	—	120	—	685	—	369	—	
26	Kałusz	43	1	—	—	2	—	—	—	55	21	2	19.300	—	375	—	6 300	—	330	—	950	—	95	—	610	—	342	—	
27	Kamionka strum.	75	5	—	1	—	3	—	—	107	21	2	37.900	—	795	—	6.300	—	360	—	900	—	90	—	1.065	—	576	—	
28	Kolbuszowa	33	4	1	—	—	2	—	—	56	19	2	19.750	—	435	—	5.700	—	120	—	900	—	90	—	575	—	337	50	
29	Kołomyja	47	1	1	2	—	2	—	1	81	31	6	38.450	—	1.575	—	11.750	—	930	—	4.500	—	450	—	830	—	504	—	
30	Kossów	20	—	2	—	2	1	—	—	43	12	2	16.150	—	625	—	3.600	—	240	—	900	—	90	—	405	—	247	50	
31	Kraków (zamiej.)	34	13	4	2	—	1	—	—	86	17	—	31.350	—	—	—	5.100	—	600	—	—	—	—	—	785	—	463	50	
32	Krosno	38	2	—	1	1	2	—	—	63	18	1	24.680	—	798	—	5.850	—	360	—	600	—	60	—	625	—	364	50	
33	Limanowa	28	2	—	—	—	1	—	—	38	18	—	13.150	—	205	—	5 400	—	120	—	—	—	—	—	435	—	252	—	
34	Lisko	48	1	1	—	—	1	—	—	59	12	—	20.650	—	360	—	3.600	—	150	—	—	—	—	—	610	—	319	50	
35	Łańcut	42	3	2	1	2	2	—	—	80	10	1	29.400	—	955	—	3 000	—	210	—	450	—	45	—	710	—	405	—	
36	Lwów (zamiej.)	73	29	5	4	—	1	—	—	168	26	—	60.400	—	265	—	8 500	—	120	—	—	—	—	—	1 530	—	873	—	
37	Mielec	38	6	—	—	2	1	—	—	66	5	1	23 700	—	580	—	1.500	—	60	—	450	—	45	—	590	—	319	50	
38	Mościska	42	4	1	1	1	1	—	—	68	15	1	24 250	—	530	—	4.500	—	210	—	450	—	45	—	665	—	373	50	
39	Myślenice	35	14	1	—	—	1	—	—	72	17	—	25.100	—	510	—	5.100	—	150	—	—	—	—	—	680	—	400	50	
40	Nadwórna	35	1	—	—	2	—	—	—	47	10	2	16 800	—	375	—	3.000	—	180	—	950	—	95	—	475	—	256	50	
41	Nisko	22	3	—	2	—	2	—	—	45	16	1	16.900	—	330	—	4.800	—	60	—	450	—	45	—	465	—	288	—	
42	Nowy Sącz	53	6	—	1	1	2	—	—	86	27	2	34.370	—	1.032	—	9.710	—	636	—	1.400	—	140	—	880	—	508	50	
43	Nowy Targ	51	5	1	2	1	1	—	—	83	16	1	29.100	—	455	—	5 000	—	150	—	500	—	50	—	800	—	445	50	
44	Pilzno	25	3	—	1	—	1	—	—	41	6	—	15.150	—	360	—	1.800	—	150	—	—	—	—	—	385	—	211	50	
45	Podhajce	31	4	—	—	2	—	—	—	49	19	2	17.500	—	375	—	5.700	—	150	—	950	—	95	—	525	—	306	—	
46	Przemyśl	68	4	1	3	—	2	—	—	103	18	5	42.740	—	1.269	—	6.780	—	468	—	3.500	—	350	—	995	—	544	50	
47	Przemyślany	53	5	—	1	—	1	—	—	73	27	—	25.200	—	390	—	8 100	—	240	—	—	—	—	—	800	—	450	—	
48	Rawa	31	7	—	1	1	—	—	—	54	5	2	19 450	—	420	—	1.500	—	150	—	900	—	90	—	495	—	265	50	
49	Rohatyn	74	2	1	1	2	—	—	—	95	19	3	34.200	—	610	—	5.700	—	270	—	1.500	—	150	—	970	—	513	—	
50	Ropczyce	36	4	—	1	—	2	—	—	60	13	1	21.700	—	560	—	3.900	—	180	—	450	—	45	—	580	—	328	50	
51	Rudki	40	4	—	—	—	2	—	—	60	5	—	20.850	—	405	—	1.500	—	90	—	—	—	—	—	555	—	292	50	
52	Rzeszów	56	3	4	1	—	1	—	1	94	15	3	39.190	—	1.389	—	6.000	—	600	—	2.300	—	230	—	870	—	490	50	
53	Sambor	67	7	—	1	—	1	—	—	98	10	5	38.990	—	1.330	—	3 720	—	252	—	3.500	—	350	—	925	—	486	—	
54	Sanok	80	3	3	1	1	1	—	—	110	6	3	40.780	—	828	—	1.800	—	120	—	1.800	—	180	—	1 025	—	522	—	
55	Skałat	40	6	—	—	—	2	—	—	64	11	—	22 600	—	465	—	3.300	—	90	—	—	—	—	—	615	—	337	50	
56	Śniatyn	24	10	—	—	1	1	—	—	55	11	3	21.840	—	534	—	3.780	—	318	—	1.800	—	180	—	510	—	297	—	
57	Sokal	79	5	1	1	—	1	—	1	113	12	2	44 330	—	1.222	—	3.900	—	150	—	1 400	—	140	—	1.609	—	562	50	
58	Stanisławów	48	2	3	2	1	1	—	1	89	43	9	39.200	—	1.625	—	15.810	—	1.146	—	6.050	—	595	—	950	—	594	—	
59	Staremiasto	37	4	—	—	—	1	—	—	51	7	—	17.950	—	260	—	2.100	—	150	—	—	—	—	—	500	—	261	—	
60	Stryj	69	5	—	1	—	2	—	—	95	27	4	35.050	—	720	—	9.180	—	678	—	2.400	—	240	—	982	—	549	—	
61	Tarnobrzeg	24	7	1	1	—	1	—	—	51	12	1	18.000	—	340	—	3.600	—	180	—	450	—	45	—	485	—	283	50	
62	Tarnopol	61	9	2	2	—	1	—	1	108	23	5	44.774	—	1.303	—	7 620	—	312	—	3.920	—	380	—	1.030	—	589	50	
63	Tarnów	37	6	—	3	2	1	—	1	89	25	6	43 550	—	1.977	—	9.040	—	564	—	4.520	—	440	—	807	—	513	—	
64	Tłumacz	46	—	1	1	—	1	—	—	59	23	—	21.100	—	405	—	6.900	—	330	—	—	—	—	—	655	—	369	—	
65	Trembowla	27	10	—	—	1	1	—	—	58	27	5	22.386	—	558	—	8.520	—	402	—	3.000	—	300	—	620	—	382	50	
66	Turka	23	—	—	—	—	1	—	—	29	—	—	10 250	—	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	265	—	130	50	
67	Wadowice	56	9	1	1	1	3	—	—	104	23	2	39 270	—	1 132	—	7.080	—	228	—	1.050	—	105	—	995	—	571	50	
68	Wieliczka	42	6	3	4	4	—	—	—	99	40	5	41.530	—	1.522	—	13.300	—	840	—	3 000	—	300	—	1.010	—	625	50	
69	Zaleszczyki	40	5	—	1	2	—	—	—	64	7	2	23.200	—	500	—	2.100	—	60	—	900	—	90	—	595	—	319	50	
70	Zbaraż	38	5	—	—	2	—	—	—	58	3	2	20.356	—	345	—	900	—	30	—	900	—	90	—	530	—	274	50	
71	Złoczów	103	14	—	—	1	1	—	—	142	19	3	50 167	—	678	—	6.000	—	420	—	1.800	—	180	—	1.400	—	724	50	
72	Żółkiew	48	2	1	1	1	1	—	—	70	19	2	26.380	—	673	—	5 940	—	234	—	1.200	—	120	—	715	—	400	50	
73	Żydaczów	58	6	—	4	—	1	—	—	92	19	2	32.900	—	705	—	5 700	—	120	—	900	—	90	—	900	—	499	50	
74	Żywiec	21	4	1	—	1	1	—	—	43	8	1	15.850	—	485	—	2·040	—	120	—	450	—	45	—	395	—	229	50	
	Razem	3.279	414	70	69	62	78	2	9	5.471	1.245	145	2,063.351	=	50.196	—	398.270	—	20.082	—	86.740	—	8.590	—	54.072	—	30.222	—	
	Zasiłek dla miasta krakowa	—	—	—	6	5	6	—	1	90	21	13	3.325	—	5.614	—	12.525	—	1.032	—	10,600	—	1.060	—	600	—	—	—	
	Razem	2.279	414	70	75	67	84	2	10	5.561	1.266	158	2,066.676	—	55.810	—	410.795	—	21.114	—	97 340	—	9.650	—	54.672	—	30.222	—	2,746.279
	Wydatek własny Krakowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69.215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Lwowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217.676	—	—	—	—	—	—	—	17.900	—	1.790	—	2 346	—	30	—	
	Ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,353.567	—	55.810	—	410.795	—	21.114	—	115,240	—	11.440	-	57.018	—	30.252	—	3,055.236

WYKAZ

kwot potrzebnych na remuneracye dla osobnych nauczycielek robót ręcznych w szkołach ludowych na rok 1895.

Okręg szkolny	Ilość szkół dla których mają być ustanowione osobne nauczycielki robót ręcznych	Ogólna kwota potrzebna na remuneracye zł.	Okręg szkolny	Ilość szkół dla których mają być ustanowione osobne nauczycielki robót ręcznych	Ogólna kwota potrzebna na remuneracye zł.
			Z przeniesienia .	714	17.240
Biała . . .	4	85	Mościska . . .	23	580
Bóbrka . . .	41	935	Myślenice. . .	32	960
Bochnia . . .	33	725	Nadwórna . .	18	360
Bohorodczany . .	11	200	Nisko . . .	15	430
Borszczów . .	1	30	Nowy Sącz . .	26	670
Brody . . .	27	605	Nowy Targ . .	14	395
Brzesko . . .	18	360	Pilzno . .	9	220
Brzeżany . . .	26	590	Podhajce . . .	20	445
Brzozów . . .	32	800	Przemyśl . . .	39	975
Buczacz . . .	22	535	Przemyślany . .	27	705
Chrzanów . .	13	335	Rawa . . .	8	180
Cieszanów . .	15	300	Rohatyn . . .	52	1.300
Czortków . . .	10	210	Ropczyce . . .	15	375
Dąbrowa . . .	21	510	Rudki . . .	11	240
Dobromil . . .	11	225	Rzeszów . . .	15	400
Dolina . . .	18	450	Sambor . . .	23	510
Drohobycz . .	15	420	Sanok . . .	20	430
Gorlice . . .	18	445	Skałat . . .	17	345
Gródek . . .	16	340	Sniatyn . . .	13	285
Grybów . . .	15	330	Sokal . . .	36	765
Horodenka . .	11	255	Stanisławów . .	5	100
Husiatyn . . .	31	860	Stare miasto . .	8	160
Jarosław . . .	34	835	Stryj . . .	27	245
Jasło . . .	18	440	Tarnobrzeg .	10	245
Jaworów . . .	25	500	Tanopol . . .	22	460
Kałusz . . .	22	440	Tarnów . . .	26	625
Kamionka . .	16	380	Tłumacz . . .	8	160
Kolbuszowa . .	25	640	Trembowla . .	32	900
Kołomyja. . .	22	470	Turka . . .	13	260
Kosów . . .	13	295	Wadowice . .	9	225
Kraków . . .	6	150	Wieliczka . .	8	200
Krosno . . .	6	160	Zaleszczyki . .	—	—
Łańcut . . .	11	230	Zbaraż . . .	8	175
Limanowa . .	15	360	Złoczów . . .	24	375
Lisko . . .	11	280	Żółkiew . . .	15	380
Lwów . . .	66	2.195	Żydaczów . .	20	520
Mielec . . .	15	320	Żywiec . . .	6	145
Do przeniesienia .	714	17.240	Razem . .	1.388	32.985

Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne,
od roku 1876. po koniec roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
1	Babuchów	gmina	500	—	—	—	—	—
2	Bachorzec	„	500	—	—	—	—	—
3	Balice	„	300	—	—	—	—	—
4	Balince	„	600	—	—	—	—	—
5	Bar	„	200	—	—	—	—	—
6	Barańczyce	„	400	—	40	—	80	—
7	Bartków	„	400	—	—	—	—	—
8	Bartków i Posadowa	„	200	—	20	—	—	—
9	Bartkówka	„	300	—	30	—	—	—
10	Barwałd	„	1.500	—	150	—	150	—
11	Bazanówka	„	200	—	20	—	40	—
12	Bereżnica szlach. i rustyk.	„	300	—	30	—	60	—
13	Bernadówka	„	500	—	—	—	—	—
14	Biała	„	600	—	—	—	—	—
15	Biesiadki i Zerków	„	800	—	80	—	—	—
16	Bihale	„	500	—	—	—	50	—
17	Biskupice	„	1.000	—	—	—	—	—
18	Biskupice	„	500	—	—	—	—	—
19	Blich	„	500	—	—	—	—	—
20	Błozew dolna	„	100	—	10	—	—	—
21	Błudniki	„	200	—	20	—	20	—
22	Bohutyn	„	300	—	—	—	—	—
23	Bolestraszyce	„	1 000	—	—	—	—	—
24	Boniszyn	„	500	—	—	—	—	—
25	Boratyn	„	300	—	30	—	—	—
26	Borek	„	100	—	—	—	—	—
27	Borszczów	„	1.500	—	—	—	—	—
28	Bóbrka	miasto	1.000	—	—	—	—	—
29	Bóbrka	gmina	1.000	—	—	—	—	—
30	Brzezina	„	200	—	20	—	20	—
31	Brzostowa góra	„	200	—	20	—	—	—
32	Brzoza królewska	„	350	—	35	—	—	—
33	Brzoza królewska	„	200	—	20	—	20	—
34	Brzyszczki	„	270	—	—	—	—	—
35	Buczacz	„	1.500	—	—	—	—	—
36	Bukowina	„	400	—	40	—	29	55
37	Burcze	„	200	—	20	—	20	—
38	Burczyce	„	100	—	10	—	20	—
39	Busk	„	1.000	—	—	—	—	—
40	Busowisko	„	200	—	20	—	40	—
41	Buszkowice	„	200	—	—	—	—	—
42	Capowce	„	300	—	—	—	—	—
43	Cetula	„	600	—	—	—	—	—
44	Cetula	„	200	—	20	—	—	—
45	Chłopice	„	200	—	20	—	20	—
46	Chocimierz	„	500	—	50	—	—	—
47	Chodnowice	„	200	—	20	—	—	—
48	Cholewiana góra	„	400	—	40	—	40	—
	Do przeniesienia		23.020	—	765	—	609	55

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł	ct.
	z przeniesienia . .		23.020	—	765	—	609	55
49	Chorośnica	gmina	500	—	50	—	200	—
50	Chudyjowce	„	200	—	20	—	20	—
51	Chyrów	„	600	—	—	—	—	—
52	Cieniawa	„	500	—	50	—	—	—
53	Cieszacin	„	200	—	20	—	20	—
54	Cikowiec	„	400	—	40	—	-	—
55	Cmolas	„	200	—	20	—	20	—
56	Czaple	„	200	—	20	—	20	—
57	Czarnokońce małe	„	250	—	—	—	—	—
58	Czarny Potok	„	400	—	—	—	—	—
59	Czekaj	„	150	—	—	—	—	—
60	Czyków	„	400	—	—	—	—	—
61	Czerepin	„	300	—	—	—	—	—
62	Czernichowce	„	2.000	—	—	—	—	—
63	Czerniejów	„	500	—	—	—	—	—
64	Czerniszówka	„	100	—	10	—	—	—
65	Czudec	miasto	500	—	—	—	—	—
66	Czudeckie przedmieście	gmina	500	—	—	—	—	—
67	Czukiew	„	1.000	—	100	—	—	—
68	Czystopady	„	200	—	—	—	—	
69	Czyszki powiat Brody	„	200	—	—	—	—	—
70	Czyszki powiat Lwów	„	200	—	—	—	—	—
71	Dąbrowa	„	6.000	—	—	—	—	—
72	Dąbrówka polska	„	500	—	50	—	—	—
73	Darachów	„	600	—	—	—	—	
74	Daszawa	„	500	—	50	—	50	—
75	Derzów	„	1.000	—	—	—	—	—
76	Dębina	„	400	-	—	—	—	—
77	Dębno	„	600	—	—	—	—	—
78	Dębno	„	200	—	20	—	—	—
79	Dobromil	miasto	3.000	—	—	—	—	—
80	Dobromirka	gmina	400	—	40	—	—	—
81	Dobrotwór	„	300	—	—	—	—	—
82	Dora	„	300	—	30	—	—	—
83	Doroszów wielki	„	400	—	40	—	40	—
84	Dubie	„	300	—	30	—	30	—
85	Dubiecko	„	1.500	—	—	—	—	—
86	Dubowce z Dechową	„	400	—	40	—	40	—
87	Dudyńce	„	200	—	20	—	—	—
88	Dukla	„	800	—	—	—	—	—
89	Dukla	„	2.000	—	—	—	—	—
90	Dulcza wielka	„	800	—	—	—	—	—
91	Duńkowice	„	1.000	—	—	—	—	—
92	Dylągówka	„	300	—	—	—	—	—
93	Dźwiniaczka	„	600	—	60	—	60	—
94	Dzurków	„	500	—	—	—	—	—
95	Dżuryn	„	1.200	—	120	—	—	—
96	Falejowa z Raczkową	„	200	—	20	—	20	—
97	Faszczówka	„	500	—	—	—	—	—
98	Firlejówka	„	100	—	—	—	—	—
99	Folwarki żydaczowskie	„	820	—	—	—	—	—
100	Gaje starobrodzkie	„	600	—	—	—	—	—
	do przeniesienia .		58.540	—	1.615	—	1 129	55

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . .	58.540	—	1.615	—	1.129	55
101	Ganczary . . . . gmina	500	—	—	—	—	—
102	Garajowice . . . . „	130	—	—	—	—	—
103	Giedlarowa . . . . „	300	—	30	—	—	—
104	Gierzyce . . . . „	300	—	30	—	—	—
105	Glinik . . . . „	500	—	—	—	—	—
106	Głębokie . . . . „	200	—	20	—	—	—
107	Głuchowice ad Gaje . . . . . . „	300	—	30	—	30	—
108	Gołkowice . . . . „	800	—	80	—	—	—
109	Gołogóry . . . . „	500	—	—	—	—	—
110	Gołogóry . . . . miasteczko	800	—	—	—	—	—
111	Górki . . . . gmina	200	—	20	—	—	—
112	Góra ropczycka . . . . „	200	—	20	—	—	—
113	Grabie . . . . „	200	—	20	—	20	—
114	Grochowce . . . . „	500	—	50	—	50	—
115	Gródek . . . . „	500	—	50	—	50	—
116	Gruszów wielki . . . . „	300	—	—	—	—	—
117	Grzymałów . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
118	Gwoździec i Cisowlas . . . . . . gminy	1.500	—	75	—	75	—
119	Hadykówka . . . . gmina	600	—	60	—	60	—
120	Hadyńkowce . . . . „	500	—	—	—	—	—
121	Hawcze . . . . „	500	—	—	—	—	—
122	Hermanowice . . . . „	250	—	25	—	25	—
123	Hnihiliczki . . . . „	600	—	60	—	60	—
124	Hnihiliczki wielkie . . . . . . „	1.500	—	150	—	150	—
125	Hodów . . . . „	600	—	—	—	—	—
126	Hodowice . . . . „	400	—	—	—	—	—
127	Hołowczyńce . . . . „	150	—	15	—	45	—
128	Hołowecko . . . . „	300	—	30	—	60	—
129	Hostów . . . . „	500	—	—	—	—	—
130	Hruszów i Kłonica . . . . gminy	530	—	—	—	—	—
131	Hucisko oleskie . . . . gmina	100	—	—	—	—	—
132	Husiatyn . . . . „	800	—	—	—	160	—
133	Huta przedborska . . . . „	100	—	10	—	10	—
134	Hyżne . . . . „	400	—	—	—	—	—
135	Hołowczyńce . . . . „	100	—	10	—	10	—
136	Ispas . . . . „	300	—	—	—	—	—
137	Izdebnik . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
138	Jamnica . . . . „	150	—	15	—	—	—
139	Jarocin . . . . „	300	—	30	—	—	—
140	Jaryczów stary . . . . „	500	—	—	—	—	—
141	Jasienica . . . . „	200	—	20	—	—	—
142	Jasień . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
143	Jaszczew . . . . „	400	—	40	—	—	—
144	Jazłowczyk . . . . „	300	—	—	—	—	—
145	Jazów nowy . . . . „	200	—	20	—	20	—
146	Jędruszkowce . . . . „	200	—	20	—	20	—
147	Jezierzanka . . . . „	300	—	—	—	—	—
148	Jordanów . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
149	Jurowce . . . . „	200	—	20	—	20	—
150	Kalne . . . . „	150	—	15	—	—	—
151	Kałusz . . . . „	2.000	—	—	—	—	—
152	Kamienne . . . . „	200	—	20	—	—	—
	do przeniesienia . . .	83.600	—	2.600	—	1.994	55

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . .		83.600	—	2.600	—	1.994	55
153	Kamienopol	gmina	300	—	30	—	—	—
154	Kędzierzawce	„	200	—	—	—	—	—
155	Kierlikówka z Ujazdem i Rdzawą . . .	„	200	—	20	—	—	—
156	Klikowa	„	400	—	—	—	—	—
157	Klimiec	„	300	—	—	—	—	—
158	Klimkówka	„	400	—	—	—	—	—
159	Kłaj	„	300	—	30	—	—	—
160	Klodno	„	200	—	—	—	—	—
161	Kobielnica ruska	„	550	—	—	—	84	46
162	Kobierzyn	„	250	—	—	—	—	—
163	Kobierzyn	„	400	—	40	—	40	—
164	Kobło stare	„	200	—	20	—	40	—
165	Kobyłowłoki	„	1.000	—	—	—	—	—
166	Kolbuszowa	„	700	—	70	—	—	—
167	Kolomyja	„	1.000	—	—	—	—	—
168	Komarno	„	1.000	—	—	—	—	—
169	Komarno	„	500	—	—	—	—	—
170	Konieczkowa	„	500	—	50	—	—	—
171	Kopki	„	300	—	—	—	—	—
172	Koroczyn powiat Stryj	„	600	—	—	—	—	—
173	Korczyn powiat Krosno	„	500	—	—	—	—	—
174	Kornatowice	„	600	—	—	—	—	—
175	Koropiec powiat Czortków	„	400	—	—	—	—	—
176	Koropiec powiat Złoczów	„	300	—	—	—	—	—
177	Korszyłówka	„	500	—	—	—	—	—
178	Kosienice	„	300	—	30	—	30	—
179	Kosmacz	„	350	—	—	—	—	—
180	Kosowa	„	600	—	60	—	—	—
181	Kostarowce	„	600	—	—	—	—	—
182	Kowalowa	„	500	—	50	—	50	—
183	Kozielniki.	„	200	—	20	—	—	—
184	Kozy	„	500	—	—	—	—	—
185	Krakowiec	miasto	300	—	30	—	—	—
186	Krakowiec	gmina	400	—	—	—	—	—
187	Krasne	„	200	—	20	—	20	—
188	Krasne	„	100	—	10	—	10	—
189	Krasów	„	200	—	—	—	—	—
190	Kreców	„	200	—	20	—	20	—
191	Kropiwna i Uhorce	„	300	—	30	—	—	—
192	Krościenko	„	200	—	—	—	—	—
193	Krościenko	„	1.000	—	—	—	—	—
194	Krotoszyn	„	500	—	—	—	58	—
195	Krowniki	„	400	—	—	—	—	—
196	Królin	„	102	—	—	—	—	—
197	Króżyki	„	200	—	20	—	—	—
198	Kryłos	„	500	—	—	—	—	—
199	Krynica	„	1.000	—	—	—	—	—
200	Krystynopol	„	600	—	—	—	—	—
201	Krzaczkowa	„	400	—	40	—	—	—
202	Kręcin	„	500	—	—	—	—	—
203	Krzyszkowice	„	1.000	—	-	—	100	—
204	Krzywcze	„	800	—	—	—	—	—
	do przeniesienia .		107.152	—	3.190	—	2.447	01

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia		107.152	—	3.190	—	2.447	01
205	Księżnice	gmina	200	—	20	—	—	—
206	Kulików	„	2.000	—	—	—	—	—
207	Kulparków	„	600	—	60	—	—	—
208	Kuty	„	3.000	—	—	—	—	—
209	Lachowice	„	600	—	—	—	—	—
210	Lacka wola	„	600	—	—	—	—	—
211	Lacka Wola	„	200	—	—	—	30	—
212	Lacko wielkie i małe	gminy	600	—	—	—	—	—
213	Lacko	gmina	100	—	10	—	—	—
214	Lanckororona	„	600	—	—	—	—	—
215	Leśniowice	„	200	—	20	—	20	—
216	Leszczowate	„	600	—	60	—	—	—
217	Leszczyn	„	200	—	—	—	—	—
218	Leszczyna	„	800	—	80	—	—	—
219	Leszniów	„	400	—	—	—	—	—
220	Leżajsk	„	5.000	—	250	—	100	—
221	Lipinki	„	300	—	—	—	—	—
222	Lipnica dolna	„	400	—	—	—	—	—
223	Lipnica murowana	„	600	—	—	—	—	—
224	Lipnica wielka	„	300	—	30	—	—	—
225	Lisko	„	800	—	—	—	—	—
226	Lisowice	„	400	—	—	—	—	—
227	Lisowice	„	300	—	—	—	—	—
228	Lubaczów	„	2.000	—	—	—	—	—
229	Lubcza	„	600	—	—	—	—	—
230	Lnbiana	„	400	—	—	—	—	—
231	Lubla	„	200	—	—	—	—	—
232	Łubycza	„	150	—	—	—	—	—
233	Łańcut	miasto	2 000	—	—	—	—	—
234	Łańcut	gmina	4.000	—	—	—	—	—
235	Łęki	„	500	—	—	—	—	—
236	Łęki	„	200	—	20	—	—	—
237	Łęki	„	1.500	—	150	—	—	—
238	Łojowa	„	150	—	15	—	15	—
239	Łoniowa	„	800	—	80	—	—	—
240	Łopatyn	„	1.000	—	—	—	—	—
241	Łoszniów	„	500	—	—	—	—	—
242	Łoszniów	„	500	—	—	—	—	—
243	Łowce	„	300	—	30	—	—	—
244	Łuczyce	„	150	—	—	—	—	
245	Łukowa	„	250	—	—	—	—	—
246	Magdalówka	„	600	—	60	—	—	—
247	Majdan gołogórski	„	200	—	—	—	—	—
248	Majdan górny	„	200	—	20	—	—	—
249	Majdan lipowiecki	„	300	—	30	—	30	—
250	Makowisko	„	200	—	20	—	20	—
251	Malawa	„	1.000	—	100	—	100	—
252	Manasterzecz	„	400	—	40	—	—	—
253	Marcinkowice	„	200	—	20	—	—	—
254	Markowa	„	600	—	—	—	—	—
255	Markowce	„	400	—	—	—	—	—
256	Meteniów	„	300	—	—	—	—	—
	do przeniesienia		146.052	—	4.305	—	2.762	01

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . .		146.052	—	4.305	—	2.762	01
257	Męcina	gmina	129	—	—	—	—	—
258	Męcinka	"	150	—	—	—	—	—
259	Michałkowa	"	150	—	15	—	—	—
260	Mielnica	"	300	—	30	—	30	—
261	Milatyn	"	200	—	—	—	—	—
262	Milówka	"	500	—	50	—	—	—
263	Mitulin	"	300	—	—	—	—	—
264	Młyniska	"	600	—	—	—	—	—
265	Mołotów z Demidowem	gminy	200	—	20	—	20	—
266	Mościska	gmina	2.000	—	—	—	—	—
267	Mostki	"	300	—	30	—	30	—
268	Mszaniec	"	200	—	20	—	—	—
269	Myściowa	"	250	—	—	—	—	—
270	Myślatycze	"	500	—	50	—	—	—
271	Mysłowa	"	300	—	—	—	—	—
272	Myszkowice	"	400	—	40	—	—	—
273	Nadwórna	"	400	—	—	—	—	—
274	Nadwórna	"	3.200	—	—	—	240	—
275	Nagórzany	"	400	—	40	—	—	—
276	Nahorce	"	400	—	—	—	—	—
277	Naluże	"	400	—	—	—	—	—
278	Narajów	"	200	—	—	—	—	—
279	Nawarya	"	200	—	20	—	40	—
280	Nawsie	"	400	—	—	—	—	—
281	Niemiłów	"	800	—	—	—	—	—
282	Niepołomice	"	161	—	—	—	—	—
283	Niopołomice	"	1.000	—	—	—	—	—
284	Nieszkowice	"	300	—	30	—	30	—
285	Nisko	"	1.500	—	—	—	—	—
286	Niwra	"	500	—	—	—	—	—
287	Nowosielce	"	600	—	—	—	—	—
288	Nowoszyce	"	200	—	20	—	20	—
289	Nowy Sącz	"	400	—	—	—	—	—
290	Nowy Targ	"	1.000	—	—	—	—	—
291	Ochladów	"	100	—	—	—	—	—
292	Ochrymowce	"	800	—	—	—	—	—
293	Odrzykoń	"	600	—	—	—	—	—
294	Oklesna	"	1.500	—	150	—	—	—
295	Okniany	"	200	—	20	—	—	—
296	Okniany	"	100	—	10	—	—	—
297	Olchawa	"	200	—	20	—	—	—
298	Oleszyce	"	1.000	—	—	—	—	—
299	Oleszyce stare	"	2.000	—	—	—	—	—
300	Olchowiec	"	300	—	30	—	30	—
301	Olszanica	"	500	—	—	—	—	—
302	Olszanik	"	400	—	—	—	—	—
303	Ortyniec	"	300	—	30	—	30	—
304	Osiek powiat Biała	"	500	—	—	—	—	—
305	Osiek powiat Wadowice	"	400	—	—	—	—	—
306	Osiek powiat Jasło	"	250	—	—	—	—	—
307	Osielec	"	500	—	50	—	50	—
308	Ostrów	"	600	—	—	—	—	—
	do przeniesienia .		174.842	—	4.980	—	3 282	01

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . .		174.842	—	4.980	—	3.282	01
309	Ostrów	gmina	200	—	20	—	40	—
310	Ostrowczyk polny	„	300	—	—	—	—	—
311	Oświęcim	„	500	—	—	—	—	—
312	Ożydów	„	500	—	—	—	—	—
313	Padew narodowa	„	500	—	—	—	—	—
314	Pawłokoma	„	250	—	25	—	—	—
315	Peczeniżyn	„	200	—	20	—	20	—
316	Petlikowce	„	500	—	—	—	—	—
317	Pierzchów	„	200	—	20	—	20	—
318	Pietrycze	„	200	—	20	—	—	—
319	Piłatkowce	„	100	—	10	—	10	—
320	Pisarowce	„	300	—	30	—	—	—
321	Pisarzowice	„	500	—	—	—	—	—
322	Piskorowice	„	500	—	—	—	—	—
323	Pistyń	„	600	—	—	—	—	—
324	Pistyń	miasteczko	400	—	—	—	—	—
325	Pleśniany	„	150	—	15	—	15	—
326	Pleszowice	„	200	—	20	—	20	—
327	Pniów	„	200	—	20		—	—
328	Pobereże powiat Żydaczów . . .	„	600	—	—	—	—	—
329	Pobereże powiat Stanisławów. . . .	„	1.000	—	—	—	100	—
330	Pobużany	„	200	—	20	—	—	—
331	Podborce	„	500	—	—	—	50	—
332	Podhorodec	„	500	—	—	—	—	—
333	Podłęże	„	129	—	—	—	—	—
334	Podwysokie	„	1.000	—	—	—	—	—
335	Pohorce	„	200	—	—	—	—	—
336	Polanka	„	300	—	30	—	—	—
337	Pomorzany	„	300	—	30	—	—	—
338	Poraż	„	200	—	20	—	—	—
339	Porąbka	„	400	—	40	—	—	
340	Porchowa	„	200	—	—	—	—	—
341	Poręba radlna	„	200	—	—	—	—	—
342	Porszna	„	300	—	—	—	—	—
343	Potok złoty	„	500	—	—	—	—	—
344	Potok	„	400	—	40	—	—	—
345	Przedborz	„	200	—	20	—	20	—
346	Przedmieście dynowskie	„	200	—	20	—	—	—
347	Przemyśl	miasto	6.000	—	—	—	—	—
348	Przewłoczna powiat Złoczów	gmina	300	—	30	—	—	—
349	Przewłoczna powiat Brody	„	300	—	—	—	—	—
350	Przewrotne	„	800	—	—	—	—	—
351	Przybówka	„	400	—	—	—	—	—
352	Przybyszówka	„	300	—	30	—	—	—
353	Przysietnica	„	300	—	30	—	—	—
354	Przysietnica	„	200	—	20		—	—
355	Przyszów kameralny	„	200	—	20	—	20	—
356	Pstrągowa	„	500	—	50	—	—	—
357	Pstrągowa	„	900	—	90	—	—	—
358	Pustomyty	„	200	—	—	—	—	—
359	Raba	„	150	—	15	—	15	
360	Radenice	„	300	—	30	—	60	—
	do przeniesienia . .		199.321	—	5.715	—	3.672	01

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . .		199.321	—	5.715	—	3.672	01
361	Radłowice	gmina	400	—	—	—	—	—
362	Radymno	„	3.000	—	—	—	—	—
363	Radziechów	„	5.650	—	—	—	—	—
364	Rajtarowice	„	300	—	30	—	60	—
365	Rajtarowice	„	500	—	50	—	—	—
366	Rakowczyk	„	500	—	—	—	—	—
367	Rakszawa	„	200	—	20	—	20	—
368	Rasztowce	„	500	—	—	—	—	—
369	Rawa	„	500	—	—	—	—	—
370	Rażniów	„	200	—	—	—	—	—
371	Reniów	„	200	—	—	—	—	—
372	Reszniate	„	200	—	—	—	120	—
373	Reszniate	„	200	—	20	—	20	—
374	Rodatycze	„	500	—	—	—	—	—
375	Rohatyn	„	5.000	—	—	—	—	—
376	Ropczyce	„	2.000	—	200	—	—	—
377	Rosochowacice	„	200	—	20	—	—	—
378	Rozhurcze	„	600	—	—	—	—	—
379	Rożniatów	„	300	—	30	—	60	—
380	Rożniatów	„	300	—	30	—	30	—
381	Równe	„	400	—	—	—	—	—
382	Równia	„	200	—	20	—	20	—
393	Ruda	„	200	—	20	—	—	—
384	Rudki	„	1.600	—	—	—	—	—
385	Rudki	„	500	—	—	—	—	—
386	Rychwałd	„	200	—	—	—	—	—
387	Ryczychów	„	200	—	20	—	—	—
388	Ryków	„	300	—	—	—	—	—
389	Rzepiennik strzyżewski	„	500	—	50	—	—	—
390	Rzepniów	„	100	—	—	—	—	—
391	Rzeszotary	„	1.200	—	120	—	240	—
392	Rzeszów	„	3.000	—	—	—	—	—
393	Sadzawka	„	200	—	20	—	—	—
394	Sanok	„	1.200	—	—	—	—	—
395	Sarna	„	1.000	—	—	—	—	—
396	Schönanger	„	500	—	—	—	—	—
397	Semerówka	„	200	—	20	—	40	—
398	Siary	„	500	—	—	—	—	—
399	Siedliska ad Tolszczew	„	300	—	30	—	30	—
400	Sielce	„	400	—	—	—	—	—
401	Siemiechów	„	500	—	50	—	—	—
402	Siemukowce	„	600	—	—	—	—	—
403	Siemuszowa	„	200	—	20	—	40	—
404	Sieniawa v. Dybków i Wylewa	„	1.582	96	208	29	208	29
405	Siennów	„	1.000	—	—	—	—	—
406	Sieprawa i Łuczanka	„	800	—	—	—	—	—
407	Sierakośce	„	300	—	30	—	30	—
408	Skała	„	500	—	—	—	—	—
409	Skała	„	2.000	—	—	—	—	—
410	Skawa	„	100	—	10	—	10	—
411	Skniłów powiat Lwów	„	500	—	—	—	50	—
412	Skniłów powiat Złoczów	„	300	—	30	—	—	—
	do przeniesienia . .		241.653	96	6.763	29	4.650	30

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . . .		241.653	96	6.763	29	4.650	30
413	Skoryki	gmina	200	—	20	—	20	—
414	Sławna	„	200	—	—	—	—	—
415	Słobudka koszyłowiecka	„	400	—	40	—	—	—
416	Słochynie	„	200	—	20	—	20	—
417	Snowicz	„	300	—	30	—	—	—
418	Sokolniki	„	700	—	—	—	—	—
419	Sokolniki	„	1.000	—	—	—	—	—
420	Sokołów	„	300	—	—	—	—	—
421	Sokołów	„	2.000	—	—	—	—	—
422	Sołónka wielka	„	300	—	30	—	30	—
423	Smarzów	„	400	—	—	—	—	—
424	Spas	„	300	—	30	—	—	—
425	Srednia	„	200	—	20	—	20	—
426	Srodopolce	„	600	—	—	—	—	—
427	Sroki	„	200	—	—	—	—	—
428	Sromowce	„	300	—	—	—	—	—
429	Staremiasto	„	500	—	—	—	—	—
430	Stary Wiśnicz	„	130	—	—	—	—	—
431	Starzawa	„	500	—	—	—	—	—
432	Stechnikowce	„	250	—	—	—	—	—
433	Stojanów	„	400	—	—	—	—	—
434	Strachocina	„	400	—	—	—	—	—
435	Stroniatyn	„	1.000	—	—	—	—	—
436	Stronibaby	„	200	—	—	—	—	—
437	Stryjówka	„	1.500	—	—	—	—	—
438	Stryłki	„	200	—	—	—	—	—
439	Strzeszyn	„	400	—	40	—	—	—
440	Stnbienko	„	500	—	50	—	100	—
441	Stubno	„	600	—	—	—	—	—
442	Stnlsko	„	1.000	—	—	—	—	—
443	Stupnica i Kołowania	gminy	400	—	—	—	—	—
444	Stulsko	gmina	800	—	—	—	—	—
445	Suchodół	„	400	—	40	—	40	—
446	Suchodoły	„	500	—	—	—	—	—
447	Snchowola	„	400	—	—	—	—	—
448	Suszno	„	300	—	30	—	—	—
449	Snszyca rykowa	„	200	—	20	—	—	—
450	Sutkowice	„	800	—	—	—	—	—
451	Swilcza	„	600	—	—	—	—	—
452	Szczawa	„	300	—	30	—	—	—
453	Szebnie	„	100	—	—	—	—	—
454	Szmańkowce	„	400	—	—	—	—	—
455	Szybaliu	„	200	—	—	—	—	—
456	Tarnawa dolna i górna	gminy	200	—	20	—	—	—
457	Tarnobrzeg z Dzikowem	„	300	—	—	—	—	—
458	Tarnowica leśna	gmina	300	—	30	—	—	—
459	Tartaków	miasteczko	800	—	80	—	80	—
460	Temeszów	gmina	400	—	—	—	—	—
461	Terło szlacheckie i rystykalne	gminy	200	—	20	—	—	—
462	Terszów	gmina	200	—	20	—	40	—
463	Trościaniec mały	„	600	—	—	—	—	—
464	Trzciana powiat Rzeszów	„	400	—	—	—	—	—
	do przeniesienia . . .		265.633	96	7.333	29	5.000	30

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesinnia . . .		265.633	—	7.333	29	5.000	30
465	Trzciana powiat Bochnia	gmina	500	—	50	—	—	—
466	Trzcianiec powiat Mościska	„	800	—	—	—	—	—
467	Trzcianiec powiat Dobromil	„	600	—	—	—	—	—
468	Trzeboś	„	600	—	—	—	—	—
469	Trzebowiska	„	200	—	20	—	—	—
470	Tudiów	„	200	—	20	—	—	—
471	Tuligłowy powiat Jarosław	„	1.000	—	—	—	—	—
472	Tuligłowy powiat Mościska	„	174	—	—	—	—	—
473	Turka	„	1.000	—	—	—	91	87½
474	Turze powiat Stanisławów	„	200	—	—	—	—	—
475	Turze powiat Staremiasto	„	300	—	—	—	—	—
476	Tyczyn	„	300	—	—	—	—	—
477	Tyczyn	„	600	—	—	—	—	—
478	Tyśmienica	„	800	—	—	—	—	—
479	Udnów	„	200	—	20	—	—	—
480	Uhełna	„	400	—	—	—	—	—
481	Uhnów	„	500	—	—	—	—	—
482	Ułanów	„	200	—	—	—	—	—
483	Ułazów	„	400	—	—	—	—	—
484	Urlów	„	200	—	—	—	—	—
485	Urlów z Chrabiezną	gminy	200	—	—	—	—	—
486	Urzejowice	gmina	500	—	—	—	—	—
487	Uście biskupie	„	[illegible]00	—	30	—	60	—
488	Uście solne	„	322	50	—	—	—	—
489	Uście solne	„	2.000	—	—	—	—	—
490	Uścieszko	„	200	—	—	—	—	—
491	Ustyanowa	„	200	—	20	—	20	—
492	Usznia	„	500	—	—	—	—	—
493	Waniowice	„	300	—	30	—	—	—
494	Werchrata	„	400	—	—	—	—	—
495	Weryń	„	1.500	—	—	—	—	—
496	Wesoła	„	200	—	—	—	—	—
497	Wesołów	„	1.200	—	—	—	—	—
498	Wiązowa	„	300	—	—	—	—	—
499	Widełki	„	600	—	—	—	—	—
500	Wielkie oczy	„	2.000	—	—	—	—	—
501	Wierzblany	„	300	—	30	—	—	—
502	Wiewiórka	„	300	—	—	—	—	—
503	Winniki	„	2.000	—	—	—	—	—
504	Witków nowy	„	600	—	60	—	—	—
505	Witkowice	„	800	—	—	—	—	—
506	Witkowice	„	300	—	30	—	30	—
507	Witoszyńce	„	200	—	20	—	—	—
508	Witryłów	„	200	—	20	—	—	—
509	Włosian	„	400	—	—	—	—	—
510	Wola czarnokoniecka	„	800	—	—	—	80	—
511	Wola derewlańska	„	200	—	20	—	20	—
512	Wola koblańska	„	200	—	20	—	20	—
513	Wola pławska	„	200	—	20	—	20	—
514	Wola senkowa	„	300	—	30	—	—	—
515	Wolica ługowa	„	900	—	90	—	—	—
516	Wolica ługowa i piaskowa	gminy	400	—	—	—	—	—
	do przeniesienia . .		293.630	46	7.863	29	5.342	17½

Liczba porząd.	Nazwa gmin		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1895 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1893 zł.	ct.
	z przeniesienia . . .		293.630	46	7.863	29	5.342	$17^1/_2$
517	Wólka sokołowska	gmina	200	—	20	—	—	—
518	Wołczniów	„	1.000	—	—	—	—	—
519	Wołoskowce	„	1.000	—	—	—	—	—
520	Wołosów	„	300	—	30	—	30	—
521	Wołoszczyzna	„	600	—	—	—	—	—
522	Wybranówka	„	400	—	—	—	—	—
523	Wysocko	„	200	—	—	—	—	—
524	Wysoka	„	150	—	15	—	15	—
525	Wysoka	„	200	—	20	—	20	—
526	Wysoka łańcucka	„	800	—	—	—	—	—
527	Wyżniany	„	200	—	20	—	20	—
528	Zagórzany	„	300	—	—	—	—	—
529	Zagórzyce	„	1.000	—	100	—	100	—
530	Zakliczyn	„	322	80	—	—	—	—
531	Zakomarze	„	400	—	—	—	—	—
532	Załęże	„	100	—	—	—	—	—
533	Załęże	„	300	—	—	—	—	—
534	Zamarstynów	„	400	—	40	—	40	—
535	Zarudce	„	200	—	20	—	—	—
536	Zarzecze	„	124	—	—	—	—	—
537	Zawidcze	„	200	—	—	—	—	—
538	Zawidowice	„	400	—	40	—	80	—
539	Zazdrość	„	500	—	—	—	—	—
540	Zboiska	„	200	—	—	—	—	—
541	Zbydniów część I.	„	200	—	20	—	—	—
542	Zbyszyce i Wielkonosze	gminy	300	—	30	—	—	—
543	Zdziarzec	gmina	600	—	—	—	—	—
544	Zubrza	„	1.500	—	—	—	—	—
545	Zwór	„	200	—	20	—	20	—
546	Żabcze	„	400	—	—	—	—	—
547	Żabin	„	150	—	15	—	15	—
548	Żołynia	„	400	—	—	—	—	—
549	Żółkiew	„	1.500	—	—	—	—	—
550	Żulice	„	400	—	—	—	—	—
551	Żulice	„	400	—	—	—	—	—
552	Żurawniki	„	400	—	40	—	40	—
553	Żurawno	„	2.000	—	} 200	—	400	—
554	Żurawno	„	3.000	—		—	—	—
555	Żmel	„	400	—	—	—	—	—
556	Żydaczów	„	2.000	—	—	—	—	—
	Razem		316.977	26	8.493	29	6.122	$17^1/_2$
	a po odpisaniu niezrealizowanych asygnat pod pozycyami 59, 114, 122, 224, 226. 326, 469, 475, 493, 384, 433, 495, w kwocie		3.479	—	—	—	—	—
	rozdzielono tytułem zaliczek w rzeczywistej sumie .		313.498	26	8.493	29	6.122	$17^1/_2$

Z zaległości wykazanych po koniec roku 1893 w kwocie . 6.122 zł. $17^1/_2$ ct. przypada na:

a) zaległe raty z lat dawniejszych	1.191 „	$42^1/_2$ „
b) „ „ z roku 1893	4.930 „	75 „
Suma jak wyżej . . .	6.122 zł.	$17^1/_2$ ct.

I. a) Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok 1895.

Sporządzony przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Alegat do rubr. VII. wydatków funduszu krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Krajowy Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosok Rady szkol kraj. Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne	Razem
		Wydatki.			
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . .	7.500	—	7.500
II.		Emerytury dożywotne nauczycieli i nauczycielek .	127.035	—	127.035
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach	50.313	—	50 313
IV.		Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach .	14.052	—	14.052
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	9.040	—	9.040
VI.		Zwroty z interkalariów	—	—	—
VII.		Zwroty z wkładek emerytalnych	940	—	940
VIII.		Koszta zarządu	50	—	50
IX.		Rozmaite wydatki	—	—	—
		Suma wydatków . .	208.930	—	208 930
		Dochody.			
I.		Odsetki od kapitałów	1.340	—	1.340
II.		Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . .	12.800	—	12.800
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—
IV.		Interkalaria od opróżnionych posad	16.683	—	16.683
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . .	56.686	—	56.686
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	11.337	—	11.337
VII.		Rozmaite przychody	—	—	—
		Suma dochodów . .	98.846	—	98.846
		W porównaniu z sumą wydatków	—	—	208 930
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	—	—	110 084

emerytalny.

Wyniklość z roku 1894.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7.031	8.900	
121.659	129.200	
47.862	50 540	
15.020	15.000	
8.251	8.530	
1.146	—	
1.089	855	
20	50	
1.008	-	
203.086	213.075	
1.461	1.300	
12.800	12.800	
—	—	
20.456	14.147	
56.636	52.083	
8.716	11.347	
—	—	
100.069	91.677	
203.086	213.075	
103.017	121.398	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek rady szkol. kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . . .	7.500	—	7.500
II.		Emerytury dożywotnie	120.035	—	127.035
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach	50.313	—	50.313
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycielach . .	14 052	—	14.052
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	9 040	—	9.040

Wyniklość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7 031	8.900	*Do rubryki I.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39. i 41. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. ustaw i rozp. kraj Nr. 16 i na podstawie załączonego wykazu przy akcie LW.63.832/94. w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe do końca lipca 1894, zaasygnowane, obliczone na 10.229 zł. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: W roku 1891 kwotę . . . . 6.139 zł. 78 ct. „ 1892 „ . . . . 7.213 „ 49 „ „ 1893 „ . . . . 7.031 „ 47 „ Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 7.500 zł.
121.659	129.200	*Do rubryki II.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39. i 41. powyż powołanej ustawy i na podstawie załączonego wykazu przy akcie LW. 63.832/94 w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotnie po koniec lipca 1894 zaasygnowane a obliczone na . . . . 127.035 zł. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: W roku 1891 kwotę . . . . 124.806 zł. 66— ct. „ 1892 „ . . . . 129.180 „ $90^{1}/_{2}$ „ „ 1893 „ . . . . 121.659 zł 46— ct. proponuje się według wykazu.
47.862	50.540	*Do rubryki III.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 43. i 45. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. ustaw i rozp. kraj. Nr. 16. i na podstawie załączonego wykazu przy akcie LW. 63.832/94. w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach po koniec lipca 1894 zaasygnowane a obliczone na 54.746 zł. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: W roku 1891 kwotę . . . . 52.631 zł. 50 ct. „ 1892 „ . . . . 50.445 „ $90^{1}/_{2}$ „ „ 1893 „ . . . . 47.862 „ $33^{1}/_{2}$ „ proponuje się według przecięcia z tych lat.
15.020	15.000	*Do rubryki IV.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46. i 47. ustawy powyż powołanej i na podstawie wykazu załączonego przy akcie LW. 63.832/94. w którym wyszczególnione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach po koniec lipca 1894 zaasygnowane a obliczone na . 14.052 zł. Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: W roku 1891 kwotę . . . . 18.095 zł. $29^{1}/_{2}$ ct. „ 1892 „ . . . . 16.776 „ $05^{1}/_{2}$ „ „ 1893 . . . . 15.019 „ $84^{1}/_{2}$ „ proponuje się według wykazu.
8.251	8.530	*Do rubryki V.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 40. 44. i 49. ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp kraj. Nr. 16. i preliminuje się na podstawie przecięcia wyniklości z ostatnich trzech lat, mianowicie: Wypłacono w roku 1891 . . . . 10.624 zł. $72^{1}/_{2}$ ct. „ „ 1892 . . . . 8.255 „ 32 – „ „ „ 1893 . . . . 8.251 „ $03^{1}/_{2}$ „ razem . . . 27.131 zł. $07^{1}/_{2}$ „ przeciętnie więc . . . 9.043 „ 69— „ preliminuje się przeto . . . 9.040 „ —— —

Wydatki. Krajowy Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VI		**Zwroty z interkalariów**	—	—	—
VII.		**Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek**	940	—	940
VIII.		**Koszta zarządu.**	50	—	50
IX.		**Rozmaite wydatki**	—	—	—

emerytalny. Wydatki.

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.146	—	*Do rubryki VI.* Wynikłość stanowi nienależnie pobranych interkalaryów do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.
1.089	855	*Do rubryki VII.* Wydatek ten polega na postanowieniach art. 53 powyżej wymienionej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat: Wypłacono w roku 1891 . . . . 1.381 zł. 42½ ct. „ 1892 . . . . 358 „ 22— „ „ 1893 . . . . 1.088 „ 77— „ razem . . . 2.828 zł. 41½ ct. przeciętnie więc . . . 942 „ 80½ „ preliminuje się zatem . . . 940 „ —
20	50	*Do rubryki VIII.* Wydatek ten jest zwrotem Etatowi skarbowemu kosztów za druki przez c. k. główną kasę krajową i c. k. Urzędy podatkowe, na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane. Na rok 1895 preliminuje się przyzwolone na rok 1894, 50 zł. w. a.
1.008	—	*Do rubryki IX.* Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów. Rozmaite przychody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów**	1.340	—	1.340
II.		**Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego** . . .	12.800	—	12.800
III.		**Zapisy i darowizny**	—	—	—
IV.		**Interkalaria od opróżnionych posad nauczycielskich** .	16.683	—	16.683
V.		**Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek**	56.686	—	56.686
VI.		**Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej**	11.337	—	11.337
VII.		**Rozmaite przychody**	—	—	—

emerytalny. Dochody.

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1 461	1.300	*Do rubryki I.* Na podstawie załączonego wykazu A).
12.800	12.800	*Do rubryki II.* Na podstawie art. 52. ustępu 6. ustawy z dnia 1. stycznia 1889. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16. jako stały datek, udzielony corocznie z krajowego funduszu szkolnego.
—	—	*Do rubryki III.* Niema żadnych.
20.456	14.147	*Do rubryki IV.* Na postawie art. 52 ust. *d*) powołanej ustawy według przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat a mianowicie: W roku 1891 . . . . 14.343 zł. 66 — ct. „ 1892 . . . . 15.249 „ 41½ „ „ 1893 . . . . 20.455 „ 85½ „ razem . . . 50.048 zł. 93 — ct. przeciętnie . . 16.682 zł. 97 — ct.
56.636	52.083	*Do rubryki V.* Na podstawie art. 52. ust. *f*) ustawy z dnia 1. stycznia 1889. (Dz. ustaw i rozp. kraj. Nr. 16. i przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie: W roku 1891 . . . . 56.125 zł. 39 — ct. „ 1892 . . . . 57.295 „ 88½ „ „ 1893 . . . . 56.636 „ 16½ „ razem . . . 170.057 zł. 44 — ct. przeciętnie . . . 56.685 zł. 81 — ct.
8.716	11.347	*Do rubryki VI.* Na podstawie art. 50 wyżej powołanej ustawy i przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat mianowicie: W roku 1891 . . . . 13.205 zł. 39½ ct. „ 1892 . . . . 12.088 „ 69½ „ „ 1893 . . . . 8.715 „ 66 — „ razem . . . 34.009 zł. 75 — ct. przeciętnie . . . 11.336 zł. 58 — ct.
—	—	*Do rubryki VII* Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.

Alegat A. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego emerytalnego na rok 1895.

Wykaz A.

wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do preliminarza na rok 1895.

Licz. porz.	Bliższe oznaczenie efektów	z dnia	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę: pojedyńczo zł.	ct.	Opiewa na kwotę: razem zł.	ct.	Odsetki: pojedyńczo zł.	ct.	Odsetki: razem zł.	ct.
I.	Efekta majątku zakładowego												
1	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	1. lip. 1893	I.	1.411	4%	10.000				400			
2	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	I.	1 412	4%	10.000				400			
3	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	I.	1 413	4%	10.000				400			
4	List zast. gal. Tow kred. ziemsk.	"	III.	26.648	4%	1000				40			
5	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk	"	III.	26.649	4%	1000				40			
6	List zast. gal Tow. kred. ziemsk.	"	V.	7.137	4%	100				4			
7	List zast. gal. Tow. kred. ziomsk.	"	V.	7.138	3%	100				4			
8	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	7.139	4%	100				4			
9	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	1. stycz. 1894	V.	154	4%	100				4			
10	List zast gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	153	4%	100				4			
11	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	1. stycz. 1394	V.	3.952	4%	100				4			
12	List zast gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	3.953	4%	100				4			
13	List. zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	3 954	4%	100				4			
14	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	3.955	4%	100				4			
15	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	IV.	1.197	4%	500				20			
16	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	"	V.	1.133	4%	100		33.500		4		1.340	
17	Książeczka wkładowa gal. Kasy Oszczędności .	27. stycz. 1894		29.748	4	44	99						
18	Książeczkc wkładowa gal. Kasy Oszczędności .	3. lut. 1894		31.314		3	31	48	30				
	Razem .							33.548	30	—	—	1.340	

Uwaga: Odsetki od książeczek kasy oszczędności kapitalizują się zatem z tego tytułu nie preliminuje się żadnego dochodu.

II. alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

PRELIMINARZE

a) — p)

na rok

1895:

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Wydatki. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . .	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny	480 „			
		„ osobisty	80 „	2.560		
	2	Dwóch profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł., dodatki aktywalne po 400 zł. i dodatek pięcioletni dla jednego 200 zł.		3.600		
	3	Dwóch nauczycieli-adjunktów, płace po 1.000 zł. i dodatki aktywalne po 300 zł.		2.600		
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy):				
		a) języka polskiego i niemieckiego . . .	480 zł.			
		b) geografii fizycznej i politycznej . . .	240 „			
		c) fizyki eksperymentalnej	300 „			
		d) matematyki	500 „			
		e) geometryi wykreślnej	300 „			
		f) mechaniki zastosowanej	300 „			
		g) budownictwa i rysunków	500 „			
		h) chemii ogólnej	300 „			
		i) chemii technologicznej	300 „			
		k) ekonomii społecznej	200 „			
		l) encyklopedyi rolnictwa	300 „			
		m) ustawodawstwa w ogóle i leśnego . .	200 „	3.920		
		Suma rubryki I. .		12.680	—	12.680
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura . . .		2.600	—	2.600
III.		**Koszta administracyi.**				
	6	Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne . .		250		
	7	Podatki		20		
	8	Ubezpieczenie budynków i zbiorów		100		
	9	Opał i oświetlenie		400		
	10	Utrzymanie budynków		150	1.480	
	11	Wewnętrzne urządzenie: *a)* utrzymanie		50		
		b) uzupełnienie		—	300	
	12	Dozorca domu i pomocnik dozorcy		540		
		Suma rubryki II. .		1.510	1.780	3.290
		Do przeniesienia . .		16.790	1.780	18.570

Preliminarz na rok 1895. LW. 54.514|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.360	2.560	Jak na rok 1894.
3.380	3.600	
1.920	2.600	
3.505	3.920	
11.165	12 680	
—	—	Emeryturę byłego dyrektora Strzeleckiego przeniesiono z rubr. II. wyd. funduszu krajowego (LW. 39.820|94).
275	250	Jak na rok 1894.
8	20	
29	60	Preliminuje się o 40 zł. więcej, z powodu potrzeby ubezpieczenia powiększonych zbiorów.
371	400	Jak na rok 1894.
218	150	W wydatkach nadzwyczajnych wstawia się kwotę 1.480 zł. na roboty konserwacyjne, wykazane w kosztorysie przy LW. 54.514|94.
63	50	Jak na rok 1894.
150	300	Wydatek nadzwyczajny pozostawiono jak na rok 1894 na zakupno stołów i półek na pomieszczenie okazów.
540	540	Jak na rok 1894.
1.654	1.770	
12.819	14.450	

Wydatki. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	16.790	1.780	18.570
IV.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia	300		
	14	Laboratorya:			
		a) chemii ogólnej i technologicznej . . 90 zł. — ct.			
		b) botaniczno-fizyologicznej . . . . 60 „ — „	150		
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: zwycz. nadzwycz.			
		a) do geografii fizycznej i politycznej . 10 zł. — zł.			
		b) fizyki . . . . 20 „ 50 „			
		c) meteorologii i klimatologii . . . 20 „ — „			
		d) geometryi wykreślnej i mechaniki . 50 „ — „			
		e) inżynieryi leśnej . . . . . 50 „ 300 „			
		f) botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . . . . 60 „ 60 „			
		g) zoologii . . . . 20 „ 40 „			
		h) technologii chemicznej . . . 50 „ — „			
		i) leśnictwa w ogóle . . . 150 „ 200 „	430	650	
	16	Wycieczki naukowe z uczniami	1.000		
	17	Utrzymanie ogrodu przy szkole	150		
		Suma rubryki IV. .	2.030	650	2.680
V.		**Spłata pożyczki.**			
	18	Bankowi krajowemu we Lwowie, spłata kapitału i odsetek	400	—	400
		Suma wydatków .	19.220	2.430	21.650

Preliminarz na rok 1895. Lw. 54.514|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
12 819	14.450	
298	300	Jak na rok 1894.
150	150	
		Jak na rok 1894.
		Wydatek nadzwyczajny jak na rok 1894. na zakupno niezbędnych aparatów do demonstracyj.
		Jak na rok 1894.
		Wydatek nadzwyczajny w kwocie 300 zł., mniejszy od preliminowanego na rok 1894. o 50 zł., wstawia się ze względu na konieczną potrzebę sprawienia drugiej busoli leśnej, by umożliwić roboty przy ćwiczeniach na dwie ręce, tudzież na sprawienie niektórych modeli i tablic do inżynieryi.
		Jak na rok 1894. Wydatki nadzwyczajne na sprawienie modeli botanicznych i phytopatologicznych (chorób roślin).
		Jak na rok 1894.
1.050	1.185	Jak na rok 1894. W wydatkach nadzwyczajnych pozostawiono kwotę 200 zł., a to ze względu na konieczną potrzebę skompletowania modeli i narzędzi do użytku ogólnego.
861	1.000	Jak na rok 1894.
79	150	
2.438	2.785	
521	400	Jak na rok 1894.
15.778	17.635	W sumie wynikłości z roku 1892. nie mieszczą się następujące pozycye: zaliczki udzielone na płace 425 zł., wynagrodzenie dozorcy ogrodu 90 zł. 25 ct. i koszta utrzymania ogrodu na Szumanówce 145 zł. 87 ct. — razem 661 zł. 12 ct.

Dochody. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**				
		a) wpisowe od 20 nowych po 2 zł. . . .	40 zł.			
		b) czesne od 30 ogółem po 10 zł. . . .	300 „	340	—	340
		Suma dochodów .		6.340	—	6.340
		W porównaniu z wydatkami .		—	—	21.650
		okazuje się **niedobór** .		—	—	15.310

Preliminarz na rok 1895. LW. 54.514|1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6.000	6.000	Jak na rok 1894.
323	340	Jak na rok 1894.
6.323	6.340	Suma wynikłości roku 1892. mniejszą jest: o dochody rozmaite w kwocie 372 zł. 50 ct. i o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 9 742 zł. 76 ct. — razem o 10.115 zł. 26 ct.
—	17.635	Na rok 1894. uchwalono wydatki 17.635 zł., dochody 6.340 zł., niedobór 11.295 zł.
—	11.295	„ „ 1895. preliminują się „ 21.650 „ „ 6.340 „ „ 15.310 „
		Zatem na rok 1895. *większe* „ o 4.015 zł., „ — zł., *większy* „ o 4.015 zł.

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Dyrektor, płaca . . . . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . . . 360 „ „ osobisty . . . . 2.840 „ „ na utrzymaniy koni . . 500 „	2.760	3.340	
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 2.000 zł., dodatki aktywalne po 360 zł., po 3 dodatki pięcioletnie dla dwóch po 600 zł.. dodatek osobisty dla jednego 800 zł.	10.640	800	
	3	3 profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł., dodatek aktywalny po 240 zł. i 3 dodatki pięcioletnie dla jednego po 200 zł.	5.220		
	4	2 stałych adjunktów, płaca po 1.000 zł., dodatek aktywalny po 200 zł., 2 dodatki pięcioletnie dla jednego 200 zł. i dodatek osobisty dla jednego 240 zł. . . .	2.600	240	
	5	Asystent a zarazem docent zoologii, płaca 600 zł., remuneracya 540 zł.	1.140		
	6	2 asystentów, płaca po 600 zł.	1.200		
	7	Docent fizyki	800		
	8	„ hodowli	800		
	9	„ weterynaryi	480		
	10	„ leśnictwa	240		
	11	„ ogrodnictwa	200		
	12	„ melioracyi	240		
	13	„ fizyologii zwierząt domowych	540		
	14	„ historyi i literatury polskiej	600		
	15	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego . . .	200		
		Suma rubryki I. .	27.660	4.380	32.040
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	16	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca . . . 500 zł. dodatek aktywalny . . 100 „ „ osobisty . . . 50 „	650		
	17	Pisarz Dyrekcyi	600		
	18	Kapelan	300		
	19	Lekarz zakładowy	400		
	20	Pomocnik w bibliotece	200		
		Suma rubryki II. .	2.150	—	2.150
		Do przeniesienia .	29.810	4.380	34.190

Preliminarz na rok 1894. LW. 59.680/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.433	2.760	Wydatki zwyczajne jak na rok 1894. W wydatkach zaś *nadzwyczajnych* preliminuje się o 3.340 zł. *więcej* na dodatki do płacy w myśl dekretu nominacyjnego do LW. 50.622/1894. na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. Kwietnia 1892.
—	9.440	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się *więcej* o 1.200 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Lutego 1894. W *nadzwyczajnych* wstawiono 800 zł. jako dodatek osobisty dla prof. Pańkowskiego, któremu Wysoki Sejm przyznał ten dodatek w budżecie na rok 1893, Wydział krajowy zaś pozostawił mu go nadal (L. W. 10.267/1894).
8 879	5.220	Jak na rok 1894.
2.000	2.400	Wydatki zwyczajne preliminuje się *więcej* o 200 zł. z powodu przyznania dodatku pięcioletniego; *nadzwyczajne* zaś 240 zł. jako dodatek osobisty dla jednego adjunkta, który miał pobory wyższe przed organizacyą etatu, dokonaną na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. Lutego 1894. (LW. 10.267/1894).
1.140	1.140	Jak na rok 1894.
1.068	1.200	
800	800	
—	800	
480	480	
222	240	
200	200	
240	240	
432	540	
600	600	
200	200	
17.694	26.260	
650	650	Jak na rok 1894.
480	540	Preliminuje się o 60 zł. *więcej* z powodu zwiększonych czynności w biórze Dyrekcyi.
300	300	Jak na rok 1894.
388	400	
100	200	
1.918	2.090	
19.612	28.350	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Z przeniesienia .	29 810	4.380	34.190
III.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	21	Dr. Skałkowski Władysław, b. lekarz zakładowy . . .	—		
	22	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	600		
	23	Auowa Berta, „ „ „	300		
	24	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku	150		
	25	Macherowa Marya, „ „ instruktorze melioracyjnym .	50		
	26	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50		
		Suma rubryki III. .	1.150	—	1.150
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	27	Służba wyższa:			
		a) preparator i obsługa uczniów w laboratoryum . .	1.440		
	28	Służba niższa:			
		a) Dwóch służących szkolnych, płaca oraz ubranie dla jednego	510		
		b) Dwóch stróżów, domowy i nocny	372		
		c) Pomocnik i dozorca pola doświadczalnego . .	—		
	29	Remuneracya dla służby (do rozporządzalności Dyrekcyi) .	70		
		Suma rubryki IV. .	2.392	—	2.392
V.		**Koszta administracyjne.**			
	30	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne . . . . 100 zł.			
		b) druki i inseraty . . . . . . 100 „			
		c) portorya i posyłki . . . . 100 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi . . . 200 „	500		
	31	Opał	1.300		
	32	Oświetlenie	300		
	33	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	1.500		
	34	„ dziedzińców i ścieżek	200		
	35	Ubezpieczenie budynków	400		
	36	Najem pomieszkań:			
		a) dla dyrektora (przybudówka p. Lubomęskiego) 300 zł.			
		b) dla kasyera . . . . . 180 „			
		c) dla dwóch asystentów . . . . . 192 „			
		d) dla pisarza Dyrekcyi . . . . . 120 „	792		
		Do przeniesienia .	4.992 33.352	4.380	37.732

Preliminarz na rok 1894 Lw. 59.680/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
19.612	28.350	
200	200	Nie preliminuje się nic z powodu śmierci emeryta (LW. 19.698/1894).
600	600	Jak na rok 1894.
300	300	
106	150	
—	50	
50	50	
1.256	1.350	
1.178	1.440	Jak na rok 1894.
300	330	Preliminuje się o 180 zł. *więcej* z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia drugiego służącego (w miejsce dozorcy pola doświadczalnego) do obsługi zwiększonych zbiorów (hodowlanego i mleczarskiego).
441	372	Jak na rok 1894.
204	180	Wydatku tego niepreliminuje się, gdyż zamieszczony jest w preliminarzu stacyi doświadczalnej.
—	50	Wstawiono o 20 zł. *więcej*, z powodu zwiększonego stanu służby.
2.123	2.372	
493	500	Jak na rok 1894.
1.383	1.050	Wstawia się *więcej*, o 250 zł. w skutek większej ilości lokalów do opalania.
269	300	Jak na rok 1894.
2.141	1.500	
104	200	
372	400	
380	492	*Więcej* o 300 zł. z powodu donajęcia mieszkania dla Dyrektora w myśl dekretu.
5.142	4.442	
22.991	32.072	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dablanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
V.		Z przeniesienia .	33.352	4.380	37.732
			4.992		
	37	Płaca kominiarza	100		
	38	Sprzęty i ruchomości	120	160	
	39	Koszta przewozu prelegentów	1.500		
	40	„ lustracyi zakładu	100		
	41	„ nabożeństwa	50		
	42	Apteka i inne koszta sanitarne	100		
		Suma rubryki V. .	6.962	160	7.122
VI.		**Potrzeby naukowe.**			
	43	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa . . . . 50 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 50 „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . . 25 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . . 50 „			
		f) „ „ chemii rolniczej . . 50 „			
		g) „ „ fizyologii zwierząt . . 20 „			
		h) „ „ fizyki . . . . 40 „			
		i) „ „ miernictwa . . . 15 „			
		k) „ „ organizacyi gospodarstw . 50 „	375		
	44	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie: zwycz. / *nadzwycz.*			
		a) zbioru rolniczego . . . 200 zł. / —			
		b) „ hodowlanego . . 60 „ / —			
		c) „ fizykalnego . . 100 „ / —			
		d) „ botanicznego . . 75 „ / 100 zł.			
		e) „ zoologicznego . . 100 „ / 50 „			
		f) „ mechanicznego . . 300 „ / —			
		g) „ mineralogicznego . 60 „ / —			
		h) „ technologicznego . 60 „ / —			
		i) „ okazów leśnych . . 10 „ / —			
		k) „ „ ogrodniczych . 10 „ / —			
		l) „ „ weterynaryjnych 25 „ / —			
		m) „ instrumentów mierniczych 10 „ / -			
		n) „ modeli do budownictwa 50 „ / —			
		o) „ okazów do geogr. fizycznej 10 „ / —			
		p) „ „ melioracyjnych 10 „ / —			
		r) „ „ fizyologii zwierząt 150 „ / —			
		s) „ „ do nauki rybactwa 100 „ / —			
		t) utrzymanie stacyi meteorologicznej 90 „ / —	1.420	150	
			1.795	150	
		Do przeniesienia .	40.314	4.540	44.854

Preliminarz na rok 1895. L. W. 59.680/1894. Wydatki.

Wyniki kłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
22.991	32.072	
5.142	4.442	
90	100	Jak na rok 1894.
144	120	Wydatek zwyczajny jak na rok 1894.; *nadzwyczajny* zaś na niezbędne sprawienie dwu szaf w bibliotece w miejsce dotychczasowych zużytych.
1.550	1.400	O 100 zł. *więcej*, gdyż dotychczasowa kwota jest niewystarczającą.
59	100	Jak na rok 1894.
44	50	
162	100	
7.191	6.312	
122	375	Jak na rok 1894.
		Jak na rok 1894.
		Wydatek zwyczajny jak na rok 1894; *nadzwyczajny* zaś na zakupno zielników i grzybów do zbioru niezbędnych.
		Wydatek zwyczajny jak na rok 1894; *nadzwyczajny* zaś na uzupełnienie zbioru ptaków ssących i owadów pożytecznych lub szkodliwych w gospodarstwie.
		Jak na rok 1894.
		Pozycya nowa a konieczna, na prowadzenie doświadczeń i ćwiczeń fizyologicznych zwierząt.
1.717	1.170	Pozycya nowa, na okazy wszystkich gatunków ryb krajowych, jakoteż narybku w różnych stadyach rozwoju. Szkoła nie posiada dotychczas żadnych modeli okazów i tablic niezbędnych przy wykładach.
1.889	1.545	
30.182	38.384	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
VI.		Z przeniesienia .			40.314	4.540	44.854
					1.795	150	
	45	Laboratorya:					
		a) laboratoryum rolnicze	225 zł.				
		α) na bibliotekę podręczną . . .	60 „				
		b) laboratoryum chemii rolniczej . . .	300 „				
		c) „ roślinno-fizyologiczne . .	250 „				
		β) na bibliotekę podręczną . . .	60 „				
		d) laboratoryum chemii ogólnej . . .	600 „				
		γ) na bibliotekę podręczną . . .	60 „				
		e) laboratoryum zootomiczne . . .	200 „				
		δ) na bibliotekę podręczną . . .	60 „		1.815		
	46	Biblioteka i czytelnia:					
		a) na przykupno dzieł	500 zł.				
		b) „ oprawę książek	50 „				
		c) „ czasopisma	450 „		1.000		
	47	Utrzymanie pola doświadczalnego			500		
	48	Wycieczki naukowe z uczniami			600		
	49	Utrzymanie pasieki			30		
	50	Ogród:	zwycz.	nadzwycz.			
		a) płaca ogrodnika . . .	600 zł.	— zł.			
		b) utrzymanie ogrodu . .	600 „	300 „			
		c) druk katalogu . . .	25 „	— „	1.225	300	
	51	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły . . . . . , ...			1.000		
		Suma rubryki VI. .			7.965	450	8.415
VII.		**Podatki i opłaty.**					
	52	Podatek gruntowy i domowy			513		
	53	Odsetki od pożyczki hipotecznej w kapitale 24.500 zł. na budowę gorzelni			—		
		Suma rubryki VII. .			513	—	513
		Do przeniesienia .			48.792	4.990	53.782

Preliminarz na rok 1895. LW. 59 680/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
30.182	38.384	
1.839	1.545	
1.582	1.515	Preliminuje się *więcej* o 300 zł. na wydatki nowej pozycyi *ad 45b)* niezbędnej w obec zaprowadzenia obowiązkowych ćwiczeń z chemii rolniczej do badań więcej praktyczno-rolniczej natury n. p. nad burakami, mlekiem, paszą, glebą i t. d.
797	1 000	Jak na rok 1894.
351	500	
454	600	
30	30	Jak na rok 1894.
1.028	1.075	Wydatki zwyczajne *większe* o 150 zł. z powodu podwyższenia wydatku *ad b)*; na koszta bowiem obrobienia i utrzymania rozszerzonych ogrodów dotychczasowy kredyt 450 zł. okazał się za niski. Wydatki *nadzwyczajne* wstawiono na rekonstrukcyę cieplarni i zakupno narzędzi rolniczych.
1.000	1.000	Jak na rok 1894
7.081	7.265	
513	513	Jak na rok 1894.
—	1.103	Wydatku tego nie preliminuje się, gdyż pożyczki nie zaciągnięto.
513	1.616	
37.776	47.265	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	48.792	4.990	53.782
VIIIa	54	**Na budowę internatu** łącznie z kosztami urządzenia wodociągów i rozszerzenia pokoików	—	12.000	12.000
VIIIb	55	Na kupno domu	--	5.500	5.500
IX.	56	**Na wewnętrzne urządzenie internatu**	—	—	—
	56a.	**Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów po cegielni**		3.000	3.000
X.	57	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** po 510 zł. . .	6.120	—	6.120
XI.	58	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
XII.		**Utrzymanie internatu.**			
	59	*a*) Przełożony internatu: płaca 1.000 zł., wikt 294 „, opał i światło 100 „ — 1.394 zł.			
		b) Portyer: płaca 150 zł., wikt 180 „, opał i światło 40 „, ubranie 60 „ — 430 „			
		c) Magazynier: jak wyżej. — 430 „			
		d) Dwóch lokajów: płaca po 96 zł., wikt po 174 „, opał i światło 40 „, ubranie 60 „ — 370 zł — 740 „			
		e) Dwoch stróżów: po 204 zł. — 408 „	3.402		
	60	Wynagrodzenie lekarza . . . . . 200 zł.			
		Koszt lekarstw . . . . . 100 „	300		
	61	Wikt 40 tu uczniów przez 10 miesięcy po 24 zł. 50 ct. miesięcznie	9.800		
	62	Ubranie dla 40-tu uczniów po 110 zł.	4.400		
	63	Opał internatowego budynku	900		
	64	Oświetlenie „ „	700		
	65	Utrzymanie budynku i sprzętów	100		
		Suma rubryki XII. .	19.602	—	19.602
		Suma wydatków .	**74.614**	**25490**	**100.104**

Preliminarz na rok 1894. LW. 59.680/1894 **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
37.776	47.265	
5.000	36.800	Bliższe wyjaśnienia w szczegółowem sprawozdaniu o szkole.
—	—	
—	10.000	Odpada jako pozycya jednorazowa preliminowana na rok 1894.
—	—	Pozycya nowa z powodu koniecznej potrzeby wydatku jak w tekscie.
—	2.000	*Więcej* o 4120 zł. w myśl uchwały W. Sejmu z d. 7. Lutego 1894.
238	—	Wstawiono jako nową pozycyę, gdyż wydatki nieprzewidziane corocznie się powtarzają i były dotychczas zamieszczane przy poz. 42.; dla dokładniejszej ewidencyi rozdziela się wydatki te na dwie osobne pozycye.
—	—	Rubryka nowa z powodu otwarcia internatu (uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 7. Lutego 1894).
43.014	96.065	W sumie wynikłości z r. 1892 nie mieszczą się wydatki nie dotyczące niniejszego preliminarza, mianowicie: *a)* z rubr. I. płaca docenta ekonomii . . . . . 945 zł. „ „ ustaw rolnych . . . . . 360 „ zaliczki na płace . . . . 852 „ *b)* „ IV. koszta budowy domu dla profesorów . . . 5.908 „ „ na restauracyę kaplicy . . . . . 600 „ Razem . . . 8.665 zł.

Dochody.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) na potrzeby szkoły	8.500		
		b) na budowę internatu III. rata	—	5.000	
		Suma rubryki I. .	8.500	5.000	13.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej** . .	3.433	—	3.433
III.		**Opłaty od uczniów.**			
	3	Wpisowe od 28 uczniów po 5 zł.	140		
	4	Czesne „ 28 „ „ 100 „	2.800		
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach, od 28 uczniów po 4 zł.	112		
	6	Na bibliotekę, od 40 uczniów po 4 zł.	—		
		Suma rubryki III. .	3.052	—	3.052
IV.	7	**Opłaty uczniów za utrzymanie** po 510 zł. od 40 uczniów	20.400	—	20.400
V.	8	**Dochód z pasieki**	10	—	10
VI.	9	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	70	—	70
VII.	10	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** . .	100	—	100
VIII.	11	**Dochody rozmaite**	200	—	200
		Suma dochodów .	35.765	5.000	40.765
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	100.104
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	59.339

Preliminarz na rok 1895. LW. 59.680|1894. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7.500	7.500	Preliminuje się *więcej* o 1.000 zł., spodziewać się bowiem należy, że i na rok 1895 udzieli c. k. Rząd subwencyi w takiej kwocie, w jakiej udzielił w roku 1894 t. j. 8.500 zł. (LW. 7.517/1894).
—	10.000	Wstawiono *mniej* o 5.000 zł. wedle wysokości wyznaczonych rat z c. k. Skarbu Państwa, który przyczynia się na pokrycie kosztów budowy internatu sumą 33.200 zł. (od roku 1893 do roku 1898 włącznie t. j. przez 6 lat mają być uiszczane raty po 5.000 zł. ostatnia zaś rata 3.200 zł. przypadnie w roku 1899.)
7.500	17.500	
3.433	3.433	Jak na rok 1894.
120	250	
1.700	2.500	Preliminuje wedle faktycznej ilości uczniów, płacących opłaty.
175	200	
68	200	Pozycya ta odpada wedle nowych przepisów §. 14. i 15.
2.063	3.150	
—	—	Pozycya nowa wedle taksy oznaczonej za utrzymanie.
2	230	Wstawia się wedle wynikłości z lat ostatnich, zwłaszcza, iż nie można się spodziewać większego dochodu.
84	250	*Mniej* o 180 zł. Dochody wynosiły w roku 1891. 84 zł., w roku 1892. 84 zł., w roku 1893. 41 zł., razem 209 zł., przeciętnie 69 zł.; preliminuje się więc w zaokrągleniu 70 zł.
99	100	Jak na rok 1894; wedle stanu kapitału ulokowanego.
1.004	—	Preliminuje się nową pozycyę, gdyż corocznie okazują się dochody nieprzewidziane. Przypuszczalny a nieobliczalny dochód przyjęto w zaokrągleniu w kwocie 200 zł.
14.185	24.663	W sumie wynikłości z r. 1892 nie mieszczą się dochody nie dotyczące niniejszego preliminarza, mianowicie:
—	96.065	*a)* rubr. III. za usługę . . . . 170 zł.
		b) dotacya z funduszu krajowego . . . . 37.323 „
—	71.402	Razem . . . 37.493 zł.

	wydatki	dochody	niedobór
Na rok 1894. uchwalono:	96.065 zł.	24.663 zł.	71.402 zł.
„ 1895. preliminuje się	„ 100.104 „	„ 40.765 „	„ 59.339 „
Zatem na r. 1895	*większe* „ o 4.039 zł.	*większe* o 16.102 zł.	*mniejszy* o 12.063 zł.

Wydatki. c) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	*a)* Nauczyciel fachowy			
		b) Zastępstwo nauczyciela fachowego	—	1.375	
	2	Dwóch nauczycieli pomocniczych:			
		a) dla jednego płaca . . . . . . 1.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . . 140 „			
		b) dla drugiego płaca . . . . . . 700 „			
		dodatek aktywalny . . . . . . 100 „	1.940		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Instruktor robót ręcznych	600		
		Suma rubryki I. .	2 890	1.375	4 265
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	6	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu	250	—	250
III.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora wyż. szkoły . . . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . 100 „	500		
	8	Opał i oświetlenie	300		
	9	Utrzymanie budynków i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	300	200	
	10	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300		
		Suma rubryki III .	1.400	200	1.600
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie 36 uczniów po 144 zł.	5.184		
	12	Odzież, pościel i pranie tychże po 60 zł.	2.160		
		Suma rubryki III. .	7.344	—	7.344
		Do przeniesienia . .	11.884	1.575	13.459

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.530	1.375	Jak na rok 1894.
1.932	1.600	Preliminuje się *więcej* o 340 zł. Ze względu, że płace dotychczasowe były za niskie, musiał Wydział krajowy przyznawać dodatki osobiste; celem więc uniknięcia asygnowania tychże dodatków, podwyższono pobory obydwu nauczycieli.
150	150	Jak na rok 1894.
200	200	
540	600	
4.352	3.925	
-	250	Jak na rok 1894. (Uchwała Wys. Sejmu z dnia 7. Lutego 1894).
482	500	Jak na rok 1894.
240	240	Preliminuje się *więcej* o 60 zł. z powodu udowodnionej potrzeby.
119	500	Jak na rok 1894. *Nadzwyczajne wydatki* wstawia się na niezbędne odrestaurowanie mieszkań nauczycieli (postawienie nowych pieców itp.)
293	300	Jak na rok 1894.
1 134	1.540	
5.130	5.184	Jak na rok 1894.
2.160	2.160	
7.290	7.344	
12.776	13.059	

Wydatki. c) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	11.884	1.575	13.459
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	13	Zaprzęgi do demonstracyi	80		
	14	Przybory do pisania i nauki uczniów	130		
	15	Przykupno zwierząt do sekcyj	30		
	16	„ modeli, machin i narzędzi	200		
		Suma rubryki IV. .	440	—	440
VI.	17	**Kurs ćwiczeń** dla szkolnej straży pożarnej . . .	40	—	40
VII.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma wydatków . .	12.414	1.575	13.989

Preliminarz na rok 1895. LW. 59.680/1894. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
12.776	13.059	
14	80	Jak na rok 1894.
112	120	Preliminuje się o 10 zł. *więcej* na podstawie trzechletnich wynikłości.
—	30	Jak na rok 1894.
88	200	
214	430	
48	40	Jak na rok 1894.
98	—	Z uwagi, że wydatki rozmaite nieprzewidziane powtarzają się regularnie, preliminuje się je jako nową pozycyę w kwocie 50 zł.
13.136	13 529	W sumie wynikłości z roku 1892. nie mieszczą się wydatki niedotyczące niniejszego preliminarza, mianowicie zaliczka na płacę w kwocie 90 zł.

Dochody. c) Szkoła parobków i dozorców gospodarsk. w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	300		
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych . .	—		
		Suma rubryki II. .	300	—	300
III.	4	**Zarobek 36 uczniów** po 18 zł.	648	—	648
IV.	5	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma dochodów . .	**2.498**	—	**2.498**
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	13.989
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	11.491

Preliminarz na rok 1895. L. W. 59.680/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.500	1.500	Jak na rok 1894.
177	480	Preliminuje się *mniej* o 180 zł. Dochody wynosiły w r. 1891. 254 zł., w r. 1892. 177 zł., w r. 1893. 229 zł., razem 660 zł.; przeciętnie 220 zł.; w zaokrągleniu wstawia się 300 zł.
—	360	Niepreliminowano żadnego dochodu, gdyż od kilku już lat z rzędu z tego tytułu nie było żadnego wpływu.
177	840	
703	648	Jak na rok 1894.
66	—	Wstawiono w zaokrągleniu jako nową pozycyę, gdyż corocznie powtarzają się pewne nieprzewidziane dochody.
2.446	2.988	Sumę wynikłości z roku 1892. podano *netto* po wyłączeniu dotacyi pobranej z funduszu krajowego.
—	13.529	Na rok 1894. uchwalono wydatki 13.529 zł., dochody 2.988 zł., niedobór 10.541 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 13.989 „ „ 2.498 „ „ 11.491 „
—	10.541	Zatem na r. 1895. *większe* „ o 460 zł., „ *mniej.* o 490 zł., „ *większy* o 950 zł.

Wydatki. d. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera 200 zł.	2.300		
	2	Najem robotnika	4.000		
	3	Zmiana i dokupno nasienia	300		
	4	Dokupno nawozów dopełniających	400		
	5	" karmy (owsa, makuchów i t. d.)	2.600		
	6	Zakupno owiec do celów demonstracyjnych	—		
	7	Zakupno bydła rasy alpejskiej	—		
	8	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	400		
	9	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150	300	
	10	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	400		
	11	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	12	Melioracye łąk	—	300	
	13	Drenowanie pól	—	400	
	14	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	15	Kuchnia folwarczna	200		
	16	Koszta kancelaryjne	25		
	17	Światło i smarowidło	50		
	18	Kultura lasu i plantacye nieużytków	50		
	19	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100		
	20	Uzupełnienie inwentarza użytkowego dokupnem krów, przed dochowaniem się bydła rasowego	—	2.000	
		Suma rubryki I.	11.325	3.000	14.325
II.	21	**Cegielnia**	1.000	1.500	2.500
III.	22	**Podatki, opłaty i daniny**	582	—	582
		Do przeniesienia	12.907	4.500	17.407

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.491/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.936	2.300	Jak na rok 1894.
4.470	3.500	Preliminuje się *więcej* o 500 zł. Wydatki wynosiły w roku 1891. 4.106 zł., w roku 1892. 4 470 zł., w roku 1893. 5.442 zł., razem 14.018 zł., przeciętnie 4.672 zł. Wobec tego, że kwoty na ten cel preliminowane nie wystarczały, a wynagrodzenie robotnika nie zmniejsza się, wstawiono o 500 zł. *więcej*.
530	300	Jak na rok 1894.
102	400	
3.297	2.200	Wstawiono *więcej* o 400 zł. Wydatki wynosiły w r. 1891. 1.775 zł.. w roku 1892. 3.297 zł., w r. 1893. 2.654 zł., razem 7.726 zł., przeciętnie 2.575 zł. Na podstawie wyniku z roku 1893. preliminuje się w zaokrągleniu 2.600 zł.
—	200	Pozycye te były preliminowane jednorazowo, jako nadzwyczajne, a zatem odpadają.
—	4.000	
336	400	Jak na rok 1894.
3.571	1 0	Wydatki zwyczajne jak na rok 1894. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawiono 300 zł. na zaszalowanie dachu na szpichlerzu sufitkami, na urządzenie ścian między zasiekami i w kurytarzu.
649	350	Preliminuje się *więcej* o 50 zł. Wydatki wynosiły w roku 1891 546 zł., w roku 1892. 649 zł., w roku 1893. 406 zł. Wstawiono więc na podstawie wyników z roku 1893. 400 zł. w zaokrągleniu.
—	50	Jak na rok 1894.
300	300	
400	400	
181	300	
253	200	
41	25	
16	50	
—	50	
128	100	
—	—	Wydatek *nadzwyczajny* na dalsze uzupełnienie obory.
17.210	15.275	
9.616	900	Wydatki zwyczajne *więcej* o 100 zł., *nadzwyczajne* 1.500 zł. z powodu przeniesienia cegielni w inne miejsce.
679	582	Jak na rok 1894.
27.505	16.757	

Wydatki.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	12.907	4.500	17.407
IV.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**			
	23	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 33. i 34. rata wraz z 5% odsetkami od pożyczki 5.000 zł. . . . . . 300 zł. *b)* 23. i 24. rata wraz z 5% odsetkami od pożyczki 11.600 zł. . . . . . 696 „	996		
	24	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu .	1.600		
		Suma rubryki IV. .	2.596	—	2.596
V.	25	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma wydatków .	**15.603**	**4.500**	**20.103**

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.491/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
27.505	16.757	
996	825	Wstawiono *więcej* o 171 zł., gdyż zamierzonej konwersyi jeszcze nie przeprowadzono. Z końcem roku 1895. pozostaną sumy dłużne ad *a)* w kapitale 3.741 zł. 36 ct., ad *b)* w kapitale 9.723 zł. 86 ct.
1.600	1 600	Jak na rok 1894.
2.596	2 425	
126	50	*Więcej* o 50 zł. wedle rzeczywistej potrzeby. Wydatki wynosiły w roku 1891. 235 zł., w roku 1892. 126 zł., w roku 1893. 431 zł.
30.227	19.232	W sumie wynikłości z roku 1892. nie zamieszczono wydatków, nie dotyczących niniejszego preliminarza, mianowicie: z rubr. I. wywóz stawarki w kwocie . . 100 zł. z „ III. należytość od przeniesienia własności 268 „ razem 368 zł.

Dochody.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów	7.000		
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom	600		
	2	Z wynajętych łąk	1.100		
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: *α)* mleko . 3.200 zł.			
		β) przychowek 500			
		γ) braki i opasy 500 „ — 4.200 zł.			
		b) Nierogacizna . . . . 200 „			
		c) Owce . . . . 60 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół . . . . 1.000 „	5.460		
	4	Z lasu i stawów	50		
		Suma rubryki I. .	14.210	—	14.210
II.	5	**Z cegielni**	2.000	—	2.000
III.		**Z dzierżaw.**			
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów	150		
	7	Z polowania	25		
		Suma rubryki III. .	175	—	175
IV.	8	**Odsetki od kapitału uzyskanego z wykupna prawa propinacyi**	—	—	—
V.	9	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma dochodów . .	16.435	—	16.435
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	20.103
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	3.668

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.491/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7.371	9.200	Preliminuje się *mniej* o 2.200 zł. Dochody wynosiły w roku 1891. 6.630 zł., w roku 1892. 7.371 zł., w roku 1893. 6.340 zł., razem 20.341 zł., przeciętnie 6.780 zł. Wstawia się w zaokrągleniu 7.000 zł.
671	600	Jak na rok 1894.
1.142	1.100	
5.250	5.360	*Więcej* o 100 zł. z powodu, że podwyższono dochody ad *a. β)* o . . 200 zł. natomiast zaś zmniejszono ad *γ)* o . . . . . 100 „ różnica *więcej* o . . 100 zł.
19	280	*Mniej* o 230 zł. Dochody wynosiły w roku 1891. 21 zł., w roku 1892. 19 zł., w roku 1893. — zł. Preliminuje się przypuszczalną kwotę w zaokrągleniu 50 zł.
14.453	16.540	
9.874	1.000	*Więcej* o 1.000 zł.; gdyż spodziewany jest większy dochód po ostatecznym obrachunku z przedsiębiorcą budowy internatu.
120	150	Jak na rok 1894.
25	25	
145	175	
210	230	Nic się nie preliminuje, ponieważ w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. i 27. Listopada 1890., oraz z dnia 2. Kwietnia 1892., kapitał uzyskany z wykupna prawa propinacyjnego oddany być ma w roku 1895. funduszowi krajowemu za udzieloną zaliczkowo dotacyę na budowę domu mieszkalnego dla profesorów, którego koszt wynosił 5.908 zł. 83 ct. (Obacz zamknięcie rachunku za rok 1892. str. 210. poz. 32*b*).
—	50	Jak na rok 1894.
24.682	17.995	W sumie wynikłości z roku 1892. nie zamieszczono dotacyi z funduszu krajowego, pobranej w kwocie 5.914 zł.
—	19.232	
—	1.237	Na r. 1894. uchwalono wydatki 19.232 zł., dochody 17.995 zł., *niedobór* 1.237 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 20.103 „ „ 16.435 „ „ 3.668 „ Zatem na r. 1895. *większe* „ o 871 zł., „ *mniejsze* o 1.560 zł., „ *większy* o **2.431** zł.

Wydatki.

e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	800		
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni . . .	1.000		
	3	Docenci:			
		a) matematyki i rysunków	150		
		b) fizyki	150		
		c) chemii	150		
		d) gorzelnictwa	500		
		e) nauki o kotłach i maszynach	200		
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelni	200		
		g) administracyi i rachunkowości	60		
		Suma rubryki I. .	3.210	—	3.210
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Druki, inseraty, portorya i t. d.	30		
	5	Koszta przewozu prelegentów	100		
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych . .	60		
		Suma rubryki II. .	190	—	190
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	7	Szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80		
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni	50		
	9	Książki i czasopisma	60		
	10	Wycieczki profesorów z uczniami	200		
		Suma rubryki III. .	390	—	390
IV.	11	**Zapomogi dla uczniów.**			
		a) z funduszów krajowych . . . . 300 zł.			
		b) z subwencyi państwowej . . . . . 500 „	800	—	800
		Do przeniesienia . .	4.590	—	4.590

Preliminarz na rok 1895. Lw. 59.625 1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
	600	Preliminuje się o 200 zł. *więcej*, z powodów podanych w osobnem sprawozdaniu o szkole.
	1.000	Jak na rok 1894.
	150	
2.305	120	Preliminuje się o 30 zł. *więcej*, gdyż dotychczasowa remuneracya była za niską.
	150	Jak na rok 1894.
	450	Preliminuje się przy pozycyach *d*, *e*, *f*, *więcej* o 50 zł. z powodu jak wyjaśnienie przy pozycyi *3. b*.
	150	
	150	
	60	Jak na rok 1894.
2.305	2.830	
26	30	Jak na rok 1894.
39	100	
—	—	Wstawia się wydatek dotychcz s niepreliminowany, gdyż wydatki z tego tytułu są nieuniknione.
65	130	
80	80	Jak na rok 1894.
45	50	
—	60	
—	150	
125	340	
810	800	Jak na rok 1894.
3.305	4.100	

e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Z przeniesienia . .	4.590	—	4.590
V.	12	**Rozmaite.**			
		a) koszta prowadzenia rachunków szkoły gorzelniczej i gorzelni	150		
		b) rozmaite drobne	20		
		Suma rubryki V. .	170	—	170
		Suma wydatków .	4.760	—	4.760
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) dla szkoły . . . . . . 1.500 zł. *b)* na zapomogi dla uczniów . . . . . 500 „	2.000	—	2.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	300	—	300
		Suma dochodów .	2.300	—	2.300
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	4.760
		okazuje się **niedobór** .	—	—	2.460

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.305	4.100	
—	—	Wstawia się kwotę 150 zł., dotychczas niepreliminowaną, na pomoc w prowadzeniu rachunków i kasy, sporządzanie zamknięć rachunkowych i preliminarzy; trudno bowiem wymagać od dyrektora szkoły gorzelniczej i gorzelni, ażeby prócz czynności do niego należących sprawował funkcyę kasyera i rachmistrza.
155	20	Jak w roku 1894.
155	20	
3.460	4.120	W sumie wynikłości roku 1892 nie mieszczą się wydatki ruchu gorzelni wraz z kosztem 9 cio dniowego ruchu dla nauki c. k. organów skarbowych, ogółem w sumie 2.778 zł. 28 ct.
2.000	2.000	Jak na rok 1894.
400	300	Jak na rok 1894.
2 400	2.300	W sumie wynikłości roku 1892 nie mieści się dotacya z funduszu krajowego w kwocie 3.839 zł.
—	4.120	
—	1.820	Na rok 1894. uchwalono wydatki 4.120 zł. dochody 2.300 zł. niedobór 1.820 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 4.760 „ „ 2.300 „ „ 2.460 „ „ „ 1895. *większe* zatem „ o 640 zł. „ — zł., tedy *większy* o 640 zł.

f) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Płace.**			
	1	Maszynista	400		
	2	5 robotników po 15 zł. miesięcznie przez 6 miesięcy i jeden po 15 zł. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	690		
		Suma rubryki I. .	1.090	—	1.090
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Opał (przez 6 miesięcy po 12 q. torfu dziennie po 68 ct. z dowozem do gorzelni)	1.224		
	4	Ziemniaki (2.700 q. po 1 zł. 20 ct.)	3.240		
	5	4% jęczmienia (108 q. po 6 zł.)	648		
	6	Żyto (180 q. po 6 zł.)	1.080		
	7	15% jęczmienia (27 q. po 6 zł.)	162		
	8	Swiatło, smarowidło, drożdże itp.	200		
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	300	820	
	10	Ubezpieczenie budynków i urządzeń	210		
		Suma rubryki II. .	7.064	820	7.884
		Do przeniesienia .	8.154	820	8.974

Preliminarz na rok 1895. Lw. 59.624/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
	400	Jak na rok 1894.
	630	Preliminuje się o 60 zł. *więcej*, z powodu koniecznej potrzeby udzielenia całorocznemu robotnikowi dodatku na pomieszkanie w kwocie 60 zł. Za cenę bowiem 15 zł. miesięcznie bez pomieszkania, służącego w Dublanach absolutnie dostać niepodobna.
	1.030	
	1.440	Preliminuje się 216 zł. *mniej*, gdyż koszt opalania gorzelni torfem jest mniejszy, dotychczas zaś opalano gorzelnię częścią drzewem, a częścią torfem.
	1.944	*Więcej* o 1.296 zł., gdyż projektowany jest wyrób większej ilości alkoholu z kartofli, aniżeli w roku 1894., z którego to powodu preliminuje się przy poz. 6. wydatków *mniej* o 2.755 zł.
	423	*Więcej* o 225 zł., stosownie do użycia ziemiaków, (obacz wyjaśnienie przy poprzedniej pozycyi).
	3.835	Preliminuje się o 2.755 zł. *mniej*, z powodu jak wyjaśnienie przy poz. 4. wydatków.
	578	*Mniej* o 416 zł., stosownie do ilości projektowanego wyrobu alkoholu z żyta.
	200	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
	300	Wydatek jednorazowy *nadzwyczajny* w kwocie 820 zł. przeznaczono na najniezbędniejsze uzupełnienie urządzeń gorzelnianych, a mianowicie: *a)* na sprawienie aparatu do robienia drożdży, konstrukcyi Paubscha do 2 zacierów z kołem transmisyjnym i pasem, kosztem . . . 360 zł. *b)* na sprawienie trójdzielnego kranu parowego kosztem . . 260 „ *c)* na montowanie powyższych aparatów i na wydatki nieprzewidziane . . . . 200 „ Razem j. w. . . 820 zł.
	210	Jak na rok 1894.
	8.930	
	9 960	

Wydatki.

f) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	8.154	820	8.974
III.		**Rozmaite.**			
	11	Utrzymanie budynków i podwórza	100		
	12	Koszta wyjazdów w interesach gorzelni . , . .	60		
	13	Koszta lustracyi i przyjęć komisyi kontrolnych . . .	40		
	14	Budowa stajni opasowej	—	4.300	
		Suma rubryki III. .	200	4.300	4.500
		Suma wydatków .	8.354	5.120	13.474

Preliminarz na rok 1895 LW. 59.624/1894. **Wydatki.**

Wynikikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	9.960	
	300	*Mniej* o 200 zł. wydatków *nadzwyczajnych*, które były przeznaczone jednorazowo na oparkanienie gorzelni od strony pól.
	—	Wydatek dotychczas niepreliminowany, spowodowany konieczną potrzebą częstych wyjazdów tak dyrektora, jakoteż i gorzelnika w interesach urzędowych. Wydatki tego rodzaju musiały być poniesione już w roku 1892 i 1893.
	—	Preliminuje się jako nową pozycyę, gdyż wydatki z tego tytułu okazały się już w latach ubiegłych
	—	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się kwotę 4.300 zł. w myśl uchwały W. Sejmu z d. 7. Lutego 1894. Bliższe szczegóły w sprawozdaniu o szkole i folwarku dublańskim.
—	300	
2.778	10 260	Wydatki gorzelni w Dublanach, poniesione w roku 1892, wstawiono w jednej kwocie z powodu, że na tenże rok specyalnego budżetu gorzelni nie było, wydatki zaś poniesione z tego tytułu pomieszczone zostały w zamknięciu rachunku szkoły gorzelniczej za rok 1892. pod osobną pozycyą.

f) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu.** *a)* 300 hl. kartoflanego po 15 zł. . . 4.500 zł. *b)* 60 „ żytniego po 20 zł. . . . 1.200 „	5.700	—	5.700
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	550	—	550
III.	3	**Bonifikacya** od 360 hl. spirytusu po 5 zł.	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	8.050	—	8.050
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	13.474
		okazuje się **niedobór** .		—	5.424

Preliminarz na rok 1895. Lw. 59.624/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	7.258	*Mniej* o 1.558 zł., stosownie do spodziewanego dochodu i w uwzględnieniu mniejszych wydatków na ten cel preliminowanych.
—	500	Preliminuje się o 50 zł. *więcej* stosownie do spodziewanego dochodu.
—	1.800	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
—	9.558	Dochodów w roku 1892. nie było żadnych, przeciwnie okazał się niedobór, który wstawiono w ogólnej sumie wydatków, (obacz odnośne wyjaśnienie).
—	**10.260**	
—	702	Na r. 1894. uchwalono wydatki 10.260 zł., dochody 9.558 zł. niedobór 702 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 13.474 „ „ 8.050 „ „ 5.424 „ Zatem na rok 1895. *większe* „ o 3.214 zł., „ *mniejsze* o 1.508 zł. „ *większy* o 4.722 zł. W sumie wynikłości dochodów z roku 1892. nie zamieszczono żadnej kwoty, z powodu, że wykazano z tytułu ruchu gorzelni tylko czysty wydatek w zamknięciu rachunku szkoły gorzelniczej.

Wydatki i dochody. ff) Kraj. stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi botaniczno-rolniczej	600		
	2	„ „ chemiczno-rolniczej	600		
	3	Remuneracya profesora rolnictwa	240		
	4	Asystent w stacyi chemiczno rolniczej	600		
	5	Remuneracya asystentowi stacyi botanicznej	120		
	6	„ służącemu „ „	60		
	7	Służący w stacyi chemicznej	300		
		Suma rubryki I. .	2.520	—	2.520
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	8	Dotacya dla stacyi botanicznej	200		
	9	„ „ „ chemicznej	300		
		Suma rubryki II. .	500	—	500
		Suma wydatków .	**3.020**	—	3.020
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.	2	Dochody stacyi botanicznej . . . . 50 zł.			
	3	„ „ chemicznej . . . . 100 „	150	—	150
		Suma dochodów .	**1.650**	—	1.650
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	3.020
		okazuje się **niedobór** .	—	—	1.370

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	—	Bliższe szczegóły w sprawozdaniu Wydziału krajowego o szkole Dublańskiej.
—	—	
—	2.060	Na rok 1894. preliminowano ryczałt na urządzenie i tylko półroczny wydatek na utrzymanie.
—	—	Bliższe szczegóły w sprawozdaniu Wydziału krajowego o szkole Dublańskiej.
—	—	
—	—	
—	2.060	Na rok 1894 uchwalono wydatki 2.060 zł., dochody — zł., *niedobór* 2.060 zł. „ 1895 preliminuje się „ 3.020 „ „ 1.650 „ „ 1.370 „ Zatem na rok 1895. *większe* „ o 960 zł., *większe* „ o 1.650 zł., „ *mniejszy* o 690 zł.
—	2.060	

Wydatki.

g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor:				
		płaca	1.700 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „			
		„ pięcioletni	200 „			
		„ osobisty	500 „	2.760		
	2	4 profesorów fachowych do nauk zawodowych:				
		a) płaca dla dwóch po 1.300 zł. . . .	2.600 zł.			
		dodatki aktywalne dla jednego z tychże 240 zł., a dla drugiego 140 zł. . . .	380 „			
		dodatek pięcioletni dla pierwszego . .	200 „			
		b) płaca dla dwóch po 1.100 zł. . . .	2.200 „			
		dodatki aktywalne dla tychże po 140 zł. .	280 „			
		c) dodatki osobiste dla dwóch po 200 zł. . .	400 „	6.060		
	3	3 profesorów fachowych do nauk zasadniczych:				
		a) płaca dla jednego	1.300 zł.			
		dodatek pięcioletni	200 „			
		b) płaca dla dwóch po 1.100 zł. . . .	2.200 „			
		dwa dodatki pięcioletnie dla jednego, a jeden dla drugiego po 200 zł.	600 „			
		c) dodatki aktywalne dla trzech po 140 zł. .	420 „	4.720		
	4	Profesor do nauk ogólnie kształcących:				
		płaca	1.100 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „	1.240		
	5	Kapelan i katecheta, płaca	800 „			
		wikt	360 „			
		światło	10 „	1.170		
	6	Docent weterynaryi		800		
	7	„ leśnictwa		400		
	8	„ sadownictwa i warzywnictwa oraz chmielarstwa i uprawy wikli		200		
	9	Instruktor do robót praktycznych		100		
	10	Prefekt internatu, płaca	800 „			
		wikt	360 „			
		światło	10 „	1.170		
		Suma rubryki I. .		18.620	—	18.620
		Do przeniesienia .		18.620	—	18.620

Preliminarz na rok 1895. L.W. 45.897|1894. **Wydatki.**

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.560	2.734	Preliminuje się *więcej* o 26 zł. z powodu wstawienia całego pięciolecia.
7.603	5.660	Preliminuje się *więcej* o 400 zł. z powodu przyznania dwom profesorom dodatków osobistych w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 12. Lutego 1894.
2.948	4.756	Preliminuje się *mniej* o 36 zł., z powodu bowiem nowego rozszerzenia laboratoryum odpada remuneracya za dodatkową pracę w laboratoryum w kwocie . 120 zł. natomiast wstawia się pełne pięciolecie dla Dra Nowakowskiego, a zatem więcej o . . . . 84 „ różnica więc ogólna, *mniej* (j. w.) o . . 36 zł.
1.240	1.240	Jak na rok 1894.
921	1.150	Preliminuje się *więcej* o 20 zł., stosownie do wartości emolumentów. Opał odpada z powodu ogrzewania internatu kaloryferami.
833	800	Jak na rok 1894.
400	400	〃
100	200	〃
100	100	〃
1.073	1.150	Preliminuje się *więcej* o 20 zł. z powodu jak wyjaśnienie przy poz. 5.
17.778	18.190	
17.778	18.190	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia	18.620	—	18.620
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**			
	11	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca	1.200		
	12	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	600		
		Suma rubryki II.	1.800	—	1.800
III.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	13	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły zarazem woźny: płaca . . . 150 zł. na ubiór . . . 50 „ wikt . . . 150 „ *b)* Laborant chemii i fizyki: płaca . . . 150 zł. wikt . . . 150 „ *c)* Portyer (bramy zakład.) zarazem dozorca nocny: płaca . . . 150 zł. na ubiór . . . 50 „ wikt . . . 150 „	1.000		
	14	Służba niższa: (przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych) 2 chłopców, płaca rocznie po 50 zł. . . 100 zł. wikt po 106 zł. . . . 212	312		
		Suma rubryki III.	1.312	—	1.312
IV.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	15	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor fachowy do nauk zawodowych, emerytura	645		
	16	Płanecina Maryanna, b. piekarka zaopatrzenie	40		
		Suma rubryki IV.	685	—	685
		Do przeniesienia	22.417	—	22.417

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.897|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
17.778	18.190	
923	1.200	Jak na rok 1894.
500	600	
1.423	1.800	
881	1.010	Preliminuje się w ogóle 10 zł. *mniej* wedle potrzeby.
148	150	Preliminuje się *więcej* o 162 zł., gdyż wskutek przybycia nowych sal i rozszerzenia gabinetów zwiększono służbę o 1 chłopca.
1.029	1.160	
—	—	Wstawiono emeryturę profesora dra Prażmowskiego, spensyonowanego z dniem 16. Czerwca 1893. (LW. 30.143/1893 i 39.820/1894), po myśli statutu emerytalnego.
—	40	Jak na rok 1894.
—	40	
20.230	21.190	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	22.417	—	22.417
V.		**Koszta administracyjne.**			
	17	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna dla kuratoryi szkoły . 200 zł. *b)* potrzeby kancelaryjne szkoły . . . 150 „ *c)* druki i inseraty . . . . . 100 „ *d)* portorya i przesyłki . . . . . 150 „ *e)* koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . . . 450 „ *f)* koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . 200 „	1.250		
	18	Opał w gmachu szkolnym i w internacie	1.316		
	19	Oświetlenie gmachu szkolnego i internatu	800		
	20	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	1.000		
	20a.	Przebudowanie jednej części domu na Leśniczówce . .	—	2.100	
	20b.	Budowa domu mieszkalnego dla dwóch profesorów I. rata .	—	5.000	
	21	Zabezpieczenie budynków i zbiorów	330		
	22	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły . . .	1.200		
	23	Płaca kominiarza	120		
	24	Sprzęty i ruchomości	150	400	
	25	Koszta lustracyi zakładu	200		
	26	„ nabożeństwa	60	200	
			6.426	7.700	
		Do przeniesienia .	22.417	—	22.417

Preliminarz na rok 1895. L. W. 45.897/1894. **Wydatki.**

Wyniki. kłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
20.230	21.190	
1.493	1.150	Preliminuje się *więcej* o 100 zł., gdyż okazała się niezbędna potrzeba podwyższenia pozycyi *ad b)* o 50 zł. i pozycyi *ad d)* o 50 zł. Wydatki *ad b)* wynosiły w roku 1891 129 zł., w r. 1892 201 zł., w r. 1893 122 zł., razem 452 zł., przeciętnie więc 150 zł., którą to kwotę wstawiono. Wydatki *ad d)* wynosiły w r. 1992 140 zł., z powodu więc, że agendy szkoły corocznie powiększają się, kwota zaś preliminowana na ten cel była zawsze przekraczaną, preliminuje się w zaokrągleniu 150 zł.
1.056	750	Wstawiono *więcej* o 566 zł. z powodu urządzenia nowego gmachu internatowego i z uwagi, że preliminowana dotychczas kwota na opalenie starego budynku nigdy nie wystarczała. Wydatki na opał starego gmachu wynosiły w roku 1891 690 zł., w roku 1892 1.056 zł., w roku 1893 702 zł., razem 2.448 zł., co czyni przeciętnie 816 zł. Doliczywszy na opalenie nowego gmachu 500 zł., preliminuje się razem 1.316 zł.
479	500	Preliminuje się *więcej* o 300 zł., którą to kwotę wyniesie oświetlenie nowego gmachu internatowego.
3.651	800	Preliminuje się o 200 zł. *więcej* na konserwacyę budynków, gdyż przybył nowy gmach internatowy.
—	—	Preliminuje się w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 12. Lutego 1894.
132	300	*Więcej* o 30 zł. na opłatę asekuracyi nowego gmachu internatu.
662	880	Preliminuje się o 320 zł. *więcej* wedle rzeczywistego kosztu wynajętych mieszkań dla czterech funkcyonaryuszy. (Prof. Trochanowskiemu rocznie 500 zł., prof. Piotrowskiemu 350 zł., lekarzowi zakładowemu 200 zł. i magazynierowi 150 zł.)
116	100	*Więcej* o 20 zł. w skutek zwiększonego zajęcia w nowym budynku.
256	400	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się *więcej* o 50 zł. na tej podstawie, że kwoty preliminowane nigdy nie wystarczały. Wydatki wynosiły w roku 1891 150 zł., w rokn 1892 156 zł., w roku 1893 130 zł., razem 436 zł., przeciętnie 148 zł., preliminuje się więc w zaokrągleniu 150 zł. Wydatek *nadzwyczajny* preliminuje się na sprawienie 15 ławek dla II. roku, jak to zapowiedziano w zeszłorocznym preliminarzu, tudzież na sprawienie 3 szaf na pomieszczenie zbiorów.
303	200	Jak na rok 1894.
65	320	Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 60 zł. jak na rok 1894, gdyż nabożeństwo odbywa się we własnej kaplicy; w wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się 200 zł. na sprawienie kielicha dla kaplicy internatowej, oraz na pokrycie reszty kosztów ołtarza, zakupionego z częściowych składek uczniów.
8.213	5.400	
20.230	21.190	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
V.		Z przeniesienia .	22.417	—	22.417
			6.426	7.700	
	27	Lekarz zakładowy, płaca . . . . 500 zł. na aptekę . . . . 150 „	650		
	28	Utrzymanie dziedzińców	150	150	
	29	Na budowę nowego gmachu	—	8.000	
	29b.	Na przebudowanie i adaptacyę przejścia łączącego internat z gmachem szkolnym	—	5.500	
		Suma rubryki V. .	7.226	21.350	28.576
VI.		**Utrzymanie uczniów.**			
	30	Żywność (70 uczniów po 210 zł.)	14.700		
	31	Opał do kuchni	400		
	32	Służba internatu: *a)* kredensowy, płaca 130 zł. wikt 106 zł. razem 236 zł. *b)* 5 chłopców do obsługi uczniów płaca po 50 „ „ 106 „ „ 780 „ *c)* palacz do obsługi kaloryferów, płaca 150 „ „ 106 „ „ 256 „	1.272		
	33	Służba kuchenna: *a)* gospodyni, płaca 240 zł, wikt 210 zł. razem 450 zł. *b)* kucharz „ 180 „ „ 150 „ „ 330 „ *c)* piekarz „ 180 „ „ 150 „ „ 330 „ *d)* 3 dziewki „ po 30 „ wikt po 106 „ „ 408 „	1.518		
	34	Sprzęty: *a)* do sal sypialnych i infirmeryi	100		
		b) do kuchni i naczynia stołowe	250		
	35	Odzież (dla 70 uczniów po 60 zł.)	4.200		
	36	Pościel	200	100	
	37	Pranie bielizny i pościeli	350	200	
		Suma rubryki VI. .	22.990	300	23.290
		Do przeniesienia .	52.633	21.650	74.283

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.897/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
20.230	21.190	
8.213	5.400	
678	600	Preliminuje się o 50 zł. *więcej* na aptekę, na podstawie trzechletniego przecięcia. Wydatki na aptekę wynosiły w roku 1891 148 zł., w roku 1892 178 zł., w. r. 1893 206 zł., razem 532 zł., przeciętnie 177 zł., wstawiono tedy mniej od przecięcia, bo tylko 150 zł.
201	300	Jak na rok 1894. *Nadzwyczajne* wydatki 150 zł. wstawiono na dalsze przeistoczenie i uporządkowanie dziedzińca przed nowym gmachem.
23.300	31.700	Preliminuje sie resztę na koszta budowy internatu po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. Kwietnia 1892.
—	–	Uzasadnienie w szczegółowem sprawozdaniu.
32.392	38.000	
15.270	13.300	Wstawia się *więcej* o 1.400 zł. na podstawie wynikłości z roku 1893, obliczonych skrupulatnie wedle ksiąg magazynowych. Równocześnie podnosi się opłaty od uczniów o 20 zł. (obacz poz. 3. dochodów.)
400	400	Jak na rok 1894.
565	650	Preliminuje się o 622 zł. *więcej* z powodu koniecznej potrzeby pomnożenia służby o 2 chłopców, czynności bowiem zwiększyły się z przybyciem nowego gmachu; tudzież z powodu koniecznego utrzymywania chłopca ślusarskiego do obsługi kaloryferów i pompy przy rezerwoarze.
1.236	1.260	Preliminuje się *więcej* o 258 zł. głównie z powodu podrożenia wiktu, tudzież na podstawie wynikłości z roku 1893, w którym wydatek na ten cel wynosi 1.777 zł. Musiano podwyższyć zasługę piekarzowi o 80 zł., pierwotna bowiem (100 zł. rocznie) była stanowczo za niskiem wynagrodzeniem.
455	3.432	Preliminuje się *mniej* w *nadzwyczajnych* wydatkach o 3.332 zł., odpadają bowiem koszta nadzwyczajne urządzenia sal w nowym gmachu.
310	250	} Jak na rok 1894.
3.533	4.200	
254	200	Wydatki zwyczajne jak na rok 1894. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się 100 zł. na dokupienie koców niezbędnie potrzebnych.
336	350	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawiono 200 zł. na koszta zbudowania pieca do wmurowania kotła, oraz na przybory do prania i prasowania w nowej pralni przy internacie, dotychczas bowiem bieliznę i pościel musiano oddawać do prania na wieś z braku odpowiedniej ubikacyi.
22.359	24.042	
74.981	83.232	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	52.633	21.650	74.283
VII.		**Potrzeby naukowe.**			
	38	Eksperymenta przy wykładach:			
		(zwycz.)			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . 20 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 25 „			
		c) „ „ zootomii . . . 20 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . 30 „			
		f) „ „ fizyki . . . . 20 „			
		g) „ „ miernictwa . . . 25 „			
		h) „ „ chemii ogólnej . . 50 „			
		i) „ „ mleczarstwa . . . 50 „			
		k) „ „ rybactwa . . . 50 „	315		
	39	Zbiory i muzea: (zwycz. / nadzwycz.)			
		a) zbiór rolniczy . . . . 100 zł. / —			
		b) „ hodowlany . . . . 100 „ / —			
		c) „ fizykalny . . . . 100 „ / —			
		d) „ geograficzny . . . . 50 „ / —			
		e) „ botaniczny . . . . 50 „ / —			
		f) „ zoologiczny . . . . 50 „ / —			
		g) „ zootomiczny . . . . 50 „ / —			
		h) „ mechaniczny . . . . 50 „ / —			
		i) „ mineralogiczny . . . 20 „ / —			
		k) „ technologiczny . . . 80 „ / —			
		l) „ okazów leśnych . . . 30 „ / —			
		m) „ „ weterynaryjnych . 30 „ / —			
		n) „ narzędzi rolniczych . . 100 „ / —			
		o) „ przyrządów mierniczych . 50 „ / —			
		p) „ modeli do budownictwa . . 50 „ / —			
		r) „ mleczarski . . . . 50 „ / —			
		s) stacya meteorologiczna . . . 30 „ / 50 zł.			
		t) zbiór ogrodniczy . . . . 60 „ / —			
		u) „ melioracyjny . . . 50 „ / —			
		w) „ rybacki . . . . 50 „ / 100 zł	1.150	150	
	40	Laboratorya: (zwycz.)			
		a) chemii ogólnej i gabinet . . . . 300 zł.			
		b) „ rolniczej . . . . . 200 „			
		c) technologiczne . . . . . 100 „			
		d) zootomiczne . . . . . . 100 „			
		e) roślinno-fizyologiczne . . . . 100 „			
		f) rolnicze . . . . 100 „	900		
		Do przeniesienia .	2.365 52.633	150 21.650	74.283

Preliminarz na rok 1895. LW. 45.897/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
74.981	83.232	
201	265	*Więcej* o 50 zł. dla nowego działu rybactwa.
949	1.140	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się *więcej* o 110 zł. a to 1) w poz. 39 *s.* o 10 zł. dotychczasowa bowiem dotacya w kwocie 20 zł. niewystarczała, gdyż sam sługa pobiera 16 zł., 2) poz. *u*) i *w)* jako pozycye nowe, z braku zbiorów do wykładów melioracyi i rybactwa. W wydatkach *nadzwyczajnych* więcej o 50 zł. dla poz. *s)* na ustawienie wiatromierza na dachu, który zakupiono jeszcze przed 8 laty, dla poz. zaś *w)* 100 zł. na zakupno okazów ryb krajowych, naczyń, przyborów rybackich, oraz modeli urządzeń stawowych.
910	1.100	W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 100 zł. z powodu nowej poz. pod f) dla potrzeb pola doświadczalnego. Natomiast odpada wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 300 zł. jednorazowo na r. 1894 preliminowany.
2.060 74.981	2.505 83.232	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		Z przeniesienia . .	52.633 / 2.365	21.650 / 150	74.283 / —
	41	Biblioteka i czytelnia: *a*) przykupno dzieł . . . . . 300 zł. *b*) oprawa książek . . . . . 50 „ *c*) czasopisma naukowe i polityczne . . 150 „	500		
	42	Ogród pomologiczny i warzywny: zwycz. nadzw. *a*) ogrodnik płaca 500 zł. pięciolecie 50 „ 550 zł. — *b*) pomocnik ogrodnika płaca 200 zł. wikt 210 „ 410 „ — *c*) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów . . . 400 „ — *d*) na urządzenie skrzyń i okien inspektowych . — 100 zł.	1.360	100	
	43	Ogród botaniczny	100		
	44	Utrzymanie pola doświadczalnego	150	150	
	45	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . . .	500		
	45a.	Na urządzenie stawków	—		
		Suma rubryki VII. .	4.975	400	5.375
VIII.		**Rozmaite.**			
	46	Na sprawienie nowej bryczki	—	300	
	47	Nieprzewidziane	150	—	
		Suma rubryki VIII. .	150	300	450
		Suma wydatków .	57.758	22.350	80.108

Preliminarz na rok 1895. L.W. 45.897/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
74.981	83.232	
2.060	2.505	
335	450	Preliminuje się *więcej* o 50 zł. przy poz. a) z uwagi na konieczną potrzebę stałego zakupna nieodzownych dzieł dla profesorów. Biblioteka, z powodu małych kredytów, jest niewystarczającą.
1.355	1.300	Preliminuje się o 6C zł. *więcej* na podwyższenie płacy pomocnika ogrodnika, (dotychczasowa bowiem jest stanowczo za niska dla człowieka od którego wymagane są fachowe wiadomości), następnie z powodu wyższej wartości wiktu. Wydatek *nadzwyczajny* preliminuje się z koniecznej potrzeby, bo dotychczasowe przybory są nie do użytku i nowymi zastąpione być muszą.
108	100	Jak na rok 1894.
20	150	Wydatek zwyczajny jak na rok 1894, *nadzwyczajny* zaś 150 zł. na ogrodzenie nowo założonego pola, na postawienie szopy, na narzędzia i zakupno decymalnej wagi.
371	500	Jak na rok 1894.
---	500	Wydatek ten, przyzwolony jednorazowo na rok 1894, odpada.
4.249	5.505	
—	-	Stara bryczka, sprawiona w roku 1880, jest już w tym stanie, że jej ani przerobić, ani naprawić nie można.
858	50	Wydatki wynosiły w roku 1891 1.310 zł., w roku 1892 858 zł., w roku 1893 1.851 zł., preliminuje się więc o 100 zł. *więcej*, dotychczas bowiem preliminowana kwota 50 zł. nie wystarcza.
858	50	
80.088	88 787	W sumie wynikłości z roku 1892 nie mieszczą się wydatki: *a)* z rubr. I. zaliczki na płacę . . . 542 zł. *b)* „ „ III. dowóz wody do zakładu . . 158 „ *c)* „ „ IV. *nadzwyczajne* na naczynia kuchenne i stowe . . . . . . 138 „ 838 zł.

Dochody. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
		Dochody.					
I.		**Subwencye**					
	1	C. k. Skarbu Państwa na potrzeby szkoły			7.000	—	
	2	„ „ „ „ III. rata na budowę internatu . .			—	10.000	
		Suma rubryki I. .			7.000	10.000	17.000
II.		**Opłaty od uczniów.**					
	3	Opłaty na utrzymanie 70 uczniów po	320 zł.	22 400 zł.			
		strąca się za półrocze, gdyż nowe opłaty wpłyną od kursu . .		700 „	21.700		
	4	Czesne od 70 uczniów po 50 zł. . .		3.500 zł.			
		strąciwszy $^1/_4$ część uwolnionych przez Wydział krajowy . .		875 „	2.625		
		Suma rubryki II. .			24.325	—	24.325
III.		**Inne dochody.**					
	5	Ze sprzedaży płodów z ogrodów			700	—	
	6	„ „ „ z pola doświadczalnego . . .			50	—	
	7	Z pożyczki, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla profesorów w myśl uchwały Wys. Sejmu z 12. Lutego 1894.			—	6.500	
		Suma rubryki III. .			750	6.500	7.250
IV.		**Rozmaite nieprzewidziane**			100	—	100
		Suma dochodów .			32.175	16.500	48.675
		W porównaniu z wydatkami .			—	—	80.108
		Okazuje się **niedobór** .			—	—	31.433

Preliminarz na rok 1895. L. W. 45.897/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6.000	6.000	Wstawia się o 1000 zł. *więcej* w przypuszczeniu, że c. k. Rząd przyzna taką samą kwotę, jak na rok 1894.
—	15.000	Preliminuje się o 5.000 zł. *mniej* wedle wyznaczonych rat z ogólnej sumy 30.000 zł., przez c. k. Rząd przyznanej. W roku 1896 wpłynie reszta w kwocie 5.000 zł.
6.000	21.000	
18.886	20 650	Preliminuje się *więcej* o 1.050 zł. z powodu, jak wyjaśnienia przy poz. 30. wydatków.
1.087	2.625	Jak na rok 1894.
19.973	23.275	
467	700	Dochody wynosiły w r. 1891 740 zł., w r. 1892 467 zł., w r. 1893 884 zł., razem 2.091 zł., przeciętnie 697 zł., preliminuje się więc w zaokrągleniu 700 zł.
—	50	Jak na rok 1894.
—	—	Dochód *nadzwyczajny* preliminuje się wedle uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. Lutego 1894.
467	750	
161	—	Rubryka nowa z uwagi, że corocznie powtarzają się dochody rozmaite, które wywynosiły w roku 1891 386 zł., w roku 1892 161 zł., w roku 1893 824 zł.; preliminuje się przypuszczalną kwotę 100 zł.
26.601	45.025	W sumie wynikłości roku 1892 nie mieszczą się dochody, nie dotyczące niniejszego preliminarza, mianowicie:
—	88.787	*a)* na usługę . . . . 482 zł.
—	43.762	*b)* z gospodarstwa spiżarnianego . . . 16 „
		c) dotacya z funduszu krajowego . . . 53.827 „ razem 54.325 zł.

	wydatki		dochody		
Na rok 1894 uchwalono wydatki	88.787 zł.	dochody	45.025 zł.	*niedobór*	43.762 zł.
„ „ 1895 preliminuje się	80.108 „	„	48.675 „	„	31.433 „
Zatem na r. 1895. *mniejsze* „ o	8.679 zł.,	*większe* „ o	3.650 zł.	*mniejszy* „ o	12.329 zł.

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) ekonom, płaca	300 zł.			
		wikt	210 „			
		opał i światło	40 „			
		razem .	550 zł.			
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya) .	1.200 „	1.750		
	2	Najem robotnika:				
		a) do gospodarstwa folwarcznego . .	850 zł.			
		b) do chmielarni:				
		α) dodatek zawiadowcy chmielarni . .	50 zł.			
		β) roboty przy chmielarni . . .	150 „			
		γ) sprawienie tyk	70 „	1.120		
	3	Dokupno i zmiana nasienia		300		
	4	„ nawozów dopełniających		—	150	
	5	„ słomy i karmy		1.000		
	6	Inwentarz użytkowy:				
		a) dokupno lub zmiana koni	— zł.			
		b) naprawa uprzęży	70 „	70		
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych		100		
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów		100		
	9	Dokupno maszyn i narzędzi		—		
	10	Utrzymanie rowów		100		
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia		90		
	12	Światło i smarowidło		40		
		Suma rubryki I. .		4.670	150	4.820
		Do przeniesienia . .		4.670	150	4.820

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.887	1.670	Preliminuje się 80 zł. *więcej*, a mianowicie ad *a)* więcej o 50 zł. na podstawie dokładnego obliczenia za rok 1893. wartości wiktu, opału i światła — następnie na wydatki ad *b)* *więcej* o 30 zł. na podstawie przecięcia z trzech lat, wydatki wynosiły bowiem w roku 1891. 1.079 zł., w roku 1892. 1.347 zł., w roku 1893. 1.101 zł., razem 3.627 zł., przeciętnie 1.209 zł. Koszt najmu mieszkania dla ekonoma odpada, gdyż zajmuje obecnie ubikacye w zakładzie.
1.084	800	Preliminuje się *więcej* o 320 zł. a to: na wydatki ad *a)* *więcej* o 250 zł., z powodu iż kwota dotychczas preliminowana nigdy nie wystarczała. Wydatki na ten cel wynosiły w roku 1891. 1.063 zł., w r. 1892. 874 zł., w r. 1893. 964 zł., razem 2.901 zł., przeciętnie 967 zł., wstawiono 850 zł.; ad *b) γ więcej* o 70 zł. na sprawienie tyk do chmielarni.
454	300	Jak na rok 1894.
219	200	Preliminuje się o 50 zł. *mniej*, wedle potrzeby.
1.821	600	Wydatki wynosiły w r. 1891. 1.823 zł., w r. 1892. 1.822 zł., w r. 1893. 1.610 zł., razem 5.255 zł., przeciętnie 1.718 zł. Z uwagi na większe zapasy z r. 1894. preliminuje się tylko 1.000 zł.; znaczną ilość karmy dokupuje się dla nierogacizny, która przynosi 1.500 zł. dochodu (obacz. poz. 2. *b)* dochodu.)
150	70	Jak na rok 1894.
169	100	
346	200	Wydatki zwyczajne jak na rok 1894. Wydatek zaś *nadzwyczajny* w kwocie 100 zł. odpada, gdyż był na rok 1894 jednorazowo przyznany.
65	970	Wydatku w tej pozycyi nie preliminuje się, gdyż nie zachodzi tego potrzeba.
188	180	Wydatki zwyczajne jak na rok 1894. *Nadzwyczajne* jako przyzwolone jednorazowo odpadają.
69	90	Jak na rok 1894.
33	40	
6.485	5.220	
6.485	5.220	

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	4.670	150	4.820
II.		**Las i plantacya wikla.**			
	13	Służba, roboty i zalesienie	680	300	
	14	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi .	400	450	
		Suma rubryki II. .	1.080	750	1.830
III.	15	**Wydatki na piec wapienny**	—	—	
IV.	16	**Wydatki na przewóz, naprawa łodzi** . . .	—	—	
V.	17	**Utrzymanie brzegów Wisły**	170	—	170
VI.	18	**Podatki i daniny**	600	100	700
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków . .	6 720	1 000	7.720

Preliminarz na rok 1895. LW. 63.056/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6.485	5.220	
1.141	980	Jak na rok 1894.
906	850	
2.047	1.830	
6	250	Wydatków nie preliminuje się, gdyż nie zachodzi tego potrzeba.
58	30	
185	170	Jak na rok 1894.
449	718	Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1891. 646 zł., w r. 1892. 324 zł., w r. 1893. 889 zł., razem 1.859 zł., przeciętnie 619 zł.; preliminuje się 600 zł.; na *nadzwyczajne* zaś o 100 zł. *mniej*.
84	200	Jak na rok 1894.
9.314	8.418	W sumie wynikłości z r. 1892. nie mieszczą się pozycye, nie odnoszące się do niniejszego preliminarza, a to: Rubr. I. 7. b. przeistoczenie obory . . . . 1.916 zł. „ I. 12. koszta kancelaryjne . . . . 15 „ „ IX. 28. fundusz dyspozycyjny dla dyrektora . 232 „ „ IV. 17. wydatki na cegielnię . . . 2.421 „ 4.584 zł.

Dochody.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.200		
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia . . . . 500 zł.			
		b) nierogacizna . . . . 1.500 „			
		c) owczarnia . . . . —	2.000		
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	500		
	4	Czynsz z kuźni	40		
	5	Za wynajęte konie	150		
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	50		
		Suma rubryki I. .	3.940	—	3.940
II.		**Z lasu i wikla.**			
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego . . .	1.200		
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	2.100		
		Suma rubryki II. .	3.300	—	3.300
III.	9	**Z rybołowstwa**	60	—	60
IV.	10	**Z pieca wapiennego**	550	—	550
V.	11	**Z dzierżaw.**			
		a) z bud jarmarcznych . . . . . 50 zł.			
		b) z budynku pokarczemnych . . . . 70 „	120	—	120
		Do przeniesienia .	7.970	—	7.970

Preliminarz na rok 1895. LW. 63.056/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	1.000	Preliminuje się o 200 zł. *więcej* na podstawie wyniku z r. 1893.
2.176	2.600	Preliminuje się *mniej* o 600 zł.; ad *a)* o 500 zł. na podstawie wyniku z r. 1893., w którym to roku dochód wynosi 782 zł. Ilość krów jest mniejsza, albowiem z powodu gruźlicy musiano kilka sztuk sprzedać, jak *niemniej* z powodu bardzo małej mleczności tej rasy (Simanthal). ad *c)* mniej o 100 zł., z powodu, że się owiec więcej nie trzyma.
507	500	Jak na rok 1894.
40	40	
296	150	
50	120	Wstawiono *mniej* o 70 zł. z powodu, że najwięcej tyle z tego tytułu wpłynąć może. Dochody wynosiły w r. 1891. 60 zł., w r. 1892. 50 zł., w r. zaś 1893. nie było *żadnego* dochodu.
3.069	4.410	
1.400	1 200	Jak na rok 1894.
1.995	2.100	Jak na rok 1894. Dzierżawa trwa do 31. Maja 1896. (LW. 49.245/1891).
3.395	3.300	
60	60	Jak na rok 1894. Umowa trwa do końca roku 1894
500	550	Jak na rok 1894. wedle kontraktu dzierżawnego, który obowiązuje na lat 6., począwszy od 1. Marca 1895., a zatem do 1. Marca 1901. (LW. 43.306/894).
200	120	Jak na rok 1894.
7.224	8.440	

Dochody.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Do przeniesienia .	7.970	—	7.970
VI.		**Lądowe i olborne.**			
	12	Z lądowego	10		
	13	Olborne za łamanie kamienia	60		
		Suma rubryki VI. .	70	—	70
		Suma dochodów .	8.040	—	8.040
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	7.720
		Okazuje się **nadwyżka** dochodu .	—	—	320

Preliminarz na rok 1895. LW. 63.056/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7.224	8.440	
—	30	Dochody wynosiły w r. 1891. 15 zł., w latach zaś 1892. i 1893. nie było żadnego dochodu. Wstawiono więc o 20 zł. *mniej*.
50	100	Dochody wynosiły w r. 1891. 68 zł., w r. 1892. 50 zł., a w r. 1893. 67 zł., razem 185 zł., przeciętnie 61 zł., preliminuje się więc w zaokrągleniu 60 zł.
50	130	
7.274	8.570	W sumie wynikłości z r. 1892. nie mieszczą się dochody, nie dotyczące niniejszego preliminarza, mianowicie: *a)* Rubr. V. z cegielni . . . . . 1.783 zł. *b)* „ VII. odsetki od kapitałów . . . 942 „ *c)* „ rozmaite nieprzewidziane . . . 44 „ oraz *d)* dotacya z funduszu krajowego . . . 3.857 „ razem 6.626 zł.
—	8.418	Na r. 1894. uchwalono wydatki 8.418 zł., dochody 8.570 zł., nadwyżka doch. 152 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 7.720 „ „ 8.040 „ „ „ 320 „ Zatem na rok 1895. „ *mniej*. o 698 zł., „ *mniejsze* o 530 zł., „ *większą* o 168 zł.
—	152	

Wydatki.

i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Wydatki.**				
		Płace nauczycieli.				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „			
		dodatki pięcioletnie	300 „	1.740		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „	1 100		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt		600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	50 „	550		
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat., ...		200		
		Suma rubryki I. .		4.190		4.190
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne	100 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . .	300 „	520		
	7	Opał		600		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .		300	500	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	150	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		400	100	
	12	Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych, 9 rata z wymierzonych 463 zł. 75 ct. . .		46		
	13	Podatek od gruntu szkolnego		30		
		Suma rubryki II. .		2.096	750	2.846
		Do przeniesienia .		6.286	750	7.036

Preliminarz na rok 1895. LW. 61 041/1894. Wydatki.

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.615	1.640	Więcej o 100 zł. z powodu przypadającego na r. 1895., drugiego dodatku pię ioletniego.
880	1.100	Preliminuje się bez zmian, tak jak na r. 1894.
600	600	
550	550	
200	200	
3 845	4.090	
337	460	Preliminuje się o 60 zł. więcej z powodu koniecznej potrzeby utrzymania stróża nocnego.
500	500	Więcej o 100 zł. z powodu podwyższonych cen drzewa.
100	100	Jak na rok 1894.
1.450	1.000	W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 100 zł., z powodu rozszerzenia budynków, a z tąd powiększenia liczby pieców, tudzież większych kosztów asekuracyi. Wydatek nadzwyczajny, wstawiono z powodu koniecznej potrzeby pokrycia dachów nad budynkami szkolnymi. W kwocie uchwalonej na rok 1894., mieści się kredyt nadzwyczajny w kwocie 800 zł. przyznany jednorazowo na restauracyę budynków.
176	250	W wydatkach nadzwyczajnych wstawiono kwotę 150 zł., na sprawienie stołów do sal rekreacyjnych, tudzież sprawienie beczkowozu, jakoteż i przykupno wózka do wyjazdu w pole.
395	400	Wstawia się 100 zł. jako jednorazowy wydatek nadzwyczajny na dopłatę przy zamianie zużytego konia szkolnego.
46	46	Preliminuje się bez zmian, jak na rok 1894.
27	30	
3.031	2.786	
6.876	6.876	

Wydatki.

i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem
		Z przeniesienia .	6.286	750	7.036
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14 15	Stołowanie . . } 38 uczni po 150 zł. . . . Odzież, pościel i pranie }	5.700	160	
	16	Lekarz, apteka i różne inne	150		
	17	Uczeń praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	6.000	160	6.160
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. d.)	120		
	18	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 150 zł. *b*) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. d.) . . . . 20 „	250		
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. Listopada 1890) . .	20		
		Suma rubryki IV. .	390	—	390
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50		
	21	„ mleczarstwa	50		
	22	„ uprawy tytoniu	60		
		Suma rubryki V. .	160	—	160
		Suma wydatków .	**12.836**	**910**	13.746

Preliminarz na rok 1895. Lw. 61.041/1894. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
6.876	6.876	
5.277	5.850	W wydatkach nadzwyczajnych wstawiono kwotę 160 zł., z powodu koniecznej potrzeby zakupna 40 koców do nakrycia w porze zimowej. W kwocie uchwalonej na rok 1894., mieści się kredyt nadzwyczajny w kwocie 150 zł. przyznany jednorazowo na sprawienie pościeli.
345	150	Jak na rok 1894.
—	150	
5.622	6.150	
119	120	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
236	280	Mniej o 30 zł., które były przyznane w r. 1894. jednorazowo na przykupno brakujących okazów.
2	20	Jak na rok 1894.
357	420	
14	40	Więcej o 10 zł., w miarę potrzeby.
65	50	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
60	60	
139	150	
12.994	13.596	W sumie wynikłości z roku 1892., nie mieści się płaca nauczyciela weterynaryi w kwocie 87 zł. 50 ct., jakoteż zaliczki udzielone na płacę w kwocie 118 zł. 75 ct.

Dochody.

i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	2.500	—	2.500
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:** *a)* Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł. . . 450 zł. *b)* Gmina miasta Horodenki 1 stypendyum . 100 „	550	—	550
III.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—	60
		Suma dochodów .	3.110	—	3.110
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	13.746
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	10.636

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2 000	2.000	Preliminuje się o 500 *zł. więcej,* gdyż c. k. Rząd przyznał subwencyę większą o tę kwotę (LW. 7.517/1894).
720	550	Jak na rok 1894.
82	60	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
2.802	2.610	Suma wynikłości z r. 1892., mniejszą jest od rzeczywistej, o dochody rozmaite w kwocie 65 *zł.* 21 ct. i o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 10.332 *zł.* 49 $^{1}/_{2}$ ct.
—	13 596	Na r. 1864. uchwalono wydatki 13.596 zł., dochody 2.610 zł., *niedobór* 10.986 zł.
—	10.986	„ „ 1895. preliminuje się „ 13.746 „ „ 3.110 „ „ 10.636 „
		Zatem na r. 1895. *większe* „ 150 zł., „ *większe* o 500 zł., „ *mniejszy* o 350 zł.

Wydatki.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „			
		„ pięcioletni	200 „	1.640		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		„ pięcioletni	100 „	1.200		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,				
		płaca	480 zł.			
		dodatek na wikt	120 „	600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	50 „			
		„ pięcioletni	50 „			
		ryczałt na pomieszkanie . . .	120 „	720		
	5	Katecheta obrz. łać. i gr.-kat.		200		
		Suma rubryki I. .		4.360	—	4.360
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520		
	7	Opał		600		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .		250	700	
	9a	Na postawięnie budynku mieszkalnego dla nauczycieli . .		—	9.000	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	100	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		200		
	12	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki		50		
	13	Podatek od gruntów szkolnych		30		
		Suma rubryki II. .		1.850	9.800	11.650
		Do przeniesienia . .		6.210	9.800	16.010

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.415	1.640	Preliminuje się bez zmiany, jak na r. 1894.
880	1.100	Preliminuje się o 100 zł. *więcej,* z powodu przypadającego na rok 1895. całego dodatku pięcioletniego.
600	600	Jak na rok 1894.
687	670	Preliminuje się o 50 zł. *więcej* z powodu przyznania dodatku pięcioletniego (LW. 51976/892).
200	200	Jak na rok 1894.
3.782	4.210	
243	460	*Więcej* o 60 zł., z powodu koniecznej potrzeby utrzymania stróża nocnego.
401	600	Jak na rok 1894.
50	100	
750	550	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawiono jednorazowo kwotę 700 zł. na dokończenie parkanu zamykającego obejście szkolne, wybrukowanie chodników na podwórzu, tudzież na naprawę drzwi i okien w budynku szkolnym. W kwocie uchwalonej na r. 1894. mieści się kredyt *nadzwyczajny* przyznany jednorazowo na odnowienie ogrodzeń zakładu w kwocie 300 zł.
—	—	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo kwotę 9.000 zł., w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. Lutego 1894.
195	200	Jak na r. 1894.; w wydatkach *nadzwyczajnych* preliminuje się na r. 1895. kwotę 100 zł. z powodu koniecznej potrzeby sprawienia szaf i konzoli na środki naukowe.
232	200	Jak na rok 1894.
50	50	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
—	30	
1.921	2.190	
5.703	6.400	

Wydatki. **7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	6.210	9.800	16.010
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie } 32 uczniów po 150 zł.			
	15	Odzież, pościel i pranie }	4.800		
	16	Lekarz, apteka i rozmaite inne	150		
	17	Uczeń, praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	5.100	—	5.100
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papier, zeszyty, książki, mapy itd.)	120		
	19	Środki naukowe: (zwycz. / nadzw.) *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . . . . 150 zł. / 300 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . . . 80 „ / — „ *c)* ogród szkolny (nasiona okazów, nawozy itd.) . . . . . 20 „ / — „	250	300	
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	20		
	21	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV. .	440	300	740
V.		**Kursy specyalne.**			
	22	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	50	
	23	„ mleczarstwa	50		
	24	„ uprawy i suszenia tytoniu	100		
	25	Nauka kołodziejstwa	150		
		Suma rubryki V. .	350	50	400
		Suma wydatków .	12.100	10.150	22.250

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
5.703	6.400	
2.293	4.800	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
1.304	150	
92	150	
—		
5.689	5.100	
96	120	Jak na rok 1894.
480	550	Jak na r. 1894. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się kwotę 300 *zł*: na powiększenie niezbędnych środków naukowych, których szkoła w Jagielnicy w porównaniu z innemi szkołami najmniej posiada.
245	20	Jak na rok 1894.
—	50	
821	740	
—	40	Preliminuje się w wydatkach zwyczajnych *więcej* o 10 zł. wedle potrzeby. W wydatkach zaś *nadzwyczajnych* wstawiono kwotę 50 zł. na uzupełnianie przyrządów po żarniczych.
—	50	Preliminuje się bez zmiany, jak na r. 1894.
100	100	
—	—	Wstawia się nową pozycyę na cel jak w poszczególnieniu, z powodu jak wyjaśnienie w osobnem sprawozdaniu.
100	190	
10.313	12.430	W sumie wynikłości z r. 1892. nie mieści się płaca nauczyciela do nauki weterynaryi w kwocie 225 zł.

Dochody.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.500	—	2.500
II.		**Opłaty od uczniów:**			
	2	Od rady powiatowej w Borszczowie	—	300	300
III.	3	**Czysty dochód** z gospodarstwa szkolnego	300	—	300
IV.	4	**Zarobek 32 uczniów** po 12 zł.	384	—	384
		Suma dochodów	3.184	300	3.484
		W porównaniu z wydatkami	—	—	22.250
		okazuje się **niedobór**	—	—	18.766

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wyjaśnienia
2.000	2.000	*Więcej* o 500 zł., gdyż c. k. Rząd przyznał subwencyę w r. 1894. większą o tę kwotę (LW. 7517/834).
550	300	
1.396	300	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
386	384	
4.332	2.984	Suma wynikłości z r. 1892. mniejszą jest od rzeczywistej o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 6.206 zł. $62^1/_2$ ct.
—	12.430	Na r. 1894. uchwalono wydatki 12.430 zł., dochody 2.984 zł., *niedobór* 9.446 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 22.250 „ „ 3.484 „ „ 18.766 „
—	9.446	Zatem na rok 1895. *większe* „ o 9.820 zł., „ o 500 zł., „ o 9.320 zł.

Wydatki. l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 "			
		" osobisty	200 "	1.640		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 "	1·100		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 zł.			
		dodatek na wikt	120 "	600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 "			
		dodatek aktywalny	50 "	550		
	5	Katecheta obrz. łać. (płaca 150 zł. i wydatki z powodu nabożeństwa 50 zł.)		200		
		Suma rubryki I. .		4.090	—	4.090
II		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 "			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . .	300 "	520		
	7	Opał		500		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków, naprawy, ubezpieczenie, kominiarz		200	900	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	100	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		400		
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem . . .		758		
		Suma rubryki II. .		2.578	1.000	3.578
		Do przeniesienia .		6.668	1.000	7.668

Preliminarz na rok 1895. LW 61.041/1894. **Wydatki.**

Wyniki kłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.500	1.540	Preliminuje się o 100 zł. *więcej*, z powodu udzielenia dodatku osobistego.
1.120	1.100	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
600	600	
550	550	
150	200	
3.920	3.990	
249	460	*Więcej* o 60 zł., z powodu koniecznej potrzeby utrzymywania stróża nocnego.
547	500	Jak na rok 1894.
116	100	
1.522	1.100	Jak na rok 1894. Wydatek *nadzwyczajny* przeznaczono na odnowienie drzwi i okien w budynku głównym, naprawę podłóg i wstawienie nowych, postawienie pieców i na ogrodzenie ogrodu szkolnego.
218	200	Wydatek *nadzwyczajny* przeznaczono na uzupełnienie brakujących szaf i półek na środki naukowe.
464	400	Jak na rok 1894.
758	758	
3.874	3.518	
7.794	7.508	

Dochody.

1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia .	6.668	1.000	7.668
		Utrzymanie uczniów.			
	13	Stołowanie } 35 uczniów po 150 zł.			
	14	Odzież, pościel i pranie } 35 uczniów po 150 zł. . .	5.250		
	15	Lekarz, apteka i rozmaite inne	200		
	16	Uczeń praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	5.600		5.600
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	120		
	18	Środki naukowe: (*zwycz.* / *nadzwycz.*)			
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 150 zł. / 300 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 „ / — „			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . . . 50 „ / — „	280	300	
	19	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV. .	450	300	750
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	50	
	21	„ mleczarstwa	50		
	22	Nauka kołodziejstwa	150		
		Suma rubryki V. .	250	50	300
		Suma wydatków .	12.968	1.350	14.318

Preliminarz w w roku 1895. Lw. 61 041/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
7.794	7.508	
3.276	5.400	*Mniej* o 150 zł. ze względu, że tylko na 35 uczniów jest wygodne pomieszczenie w zakładzie.
811		
501	200	Preliminuje się bez zmiany, tak jak na rok 1894.
—	150	
4.588	5.750	
43	120	Jak na rok 1894.
550	580	Jak na r. 1894. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawiono kwotę 300 zł. na uzupełnienie niezbędnych środków naukowych.
27	50	Jak na rok 1894.
620	750	
20	90	Preliminuje w wydatkach zwyczajnych o 10 zł. *więcej* wedle potrzeby. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawiono kwotę 50 zł., na uzupełnienie niezbędnych przyrządów pożarniczych.
2	100	Preliminuje się w wydatkachz wyczajnych o 10 zł. *więcej* wedle potrzeby, wydatek zaś *nadzwyczajny* przyznany jednorazowo w r. 1894. odpada.
—	—	Uzasadnienie obacz w osobnem sprawozdaniu.
22	190	
13.024	14.198	W sumie wynikłości z roku 1894., nie mieści się płaca nauczyciela weterynaryi w kwocie 112 zł. 50 ct.

Dochody.

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		3.000	—	3.000
II.		**Opłaty na utrzymanie uczniów.**				
	2	*a)* Rada powiatowa Bialska . . .	450 zł.			
		b) z innych źródeł	250 „	700	—	700
III.	3	**Dochód z pola** i ogrodu szkolnego		60	—	60
IV.	4	**Dochód z dzierżawy folwarku**		758	—	758
V.	5	**Zarobek 35 uczniów** po 12 zł.		420	—	420
		Suma dochodów . .		4.938	—	4.938
		W porównaniu z wydatkami .		—	—	14.328
		Okazuje się **niedobór** .		—	—	9.380

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.000	3.000	Preliminuje się bez zmian, tak jak na r. 1894.
495	700	
111	60	
1.224	758	
205	432	*Mniej* o 12 zł., stosunkowo do liczby uczniów.
5.035	4.950	Suma wynikłości z r. 1892. *mniejszą* jest o dochody rozmaite w kwocie 105 zł.
—	14.198	Suma wynikłości z r. 1894. *mniejszą* o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 7.996 zł. 60 ct.
—	9.248	Na r. 1894. uchwalono wydatki 14.198 zł., dochody 4.950 zł., *niedobór* 9.245 zł, „ „ 1895. preliminuje się „ 14.318 „ „ 4.938 „ „ 9.380 „ Zatem na r. 1895. *większe* „ o 120 zł., „ *mniejsze* o 12 zł., „ *większy* o 132 zł.

Wydatki. m) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel, kierownik, płaca	1.200 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „	1 340		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . .	800 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		ryczałt na pomieszkanie	200 „	1.100		
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca .		240		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		ryczałt na pomieszkanie	180 „	780		
	5	Ochmistrz i instruktor (płaca 480 zł. wikt 120 zł.) . .		600		
	6	Kapelan i katecheta (płaca 150 zł. i wydatki z powodu nabożeństwa 50 zł)		200		
		Suma rubryki I. .		4.260		4.260
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.			
		b) sługa szkolny i stróż nocny . . .	300 „	400		
	8	Opał		300		
	9	Oświetlenie		100		
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenia, kom marz) .		100	500	
	11	Sprzęty i ruchomości		100		
		Suma rubryki II. .		1.000	500	1.500
		Do przeniesienia .		5.260	500	5.760

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1 580	1.580	Preliminuje się o 240 zł. *mniej*, z powodu, że tenże mieszkać będzie w roku 1895. w budynku szkolnym.
520	980	*Więcej* o 120 zł., z powodu jak wyjaśnienie w osobnem sprawozdaniu.
180	240	Preliminuje się bez zmiany, jak na r. 1894.
619	780	
220	480	*Więcej* o 120 zł.; obacz osobne sprawozdanie.
100	150	Preliminuje się o 50 zł. *więcej*, na koszta nabożeństwa.
3.219	4.210	
409	340	Preliminuje się o 60 zł. *więcej*, z powodu jak wyjaśnienie przy preliminarzu szkoły w Kobiernicach.
128	300	Jak na rok 1894.
45	100	
10.216	100	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo kwotę 500 zł., przeznaczoną na wybudowanie studni przy budynkach zakładowych.
264	1.050	Wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 1000 zł., przyznany jednorazowo w r. 1894. odpada, natomiast w wydatkach *zwyczajnych* preliminuje się o 50 zł. *więcej*, na uzupełnienie niezbędnych sprzętów, co wobec zwiększenia się ubikacyj zupełnie jest usprawiedliwionem.
11.062	1.890	
14.281	6.100	

Wydatki.

m) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	5.260	500	5.760
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie } dla 25 uczniów po 165 zł.	4.125		
	13	Odzież, pościel i pranie }			
	14	Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki	100		
		Suma rubryki III. .	4.225	—	4.225
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Przybory do nauki	100		
	16	Zbiory środków do demonstracyi	100		
	17	Biblioteka i czytelnia	100		
	18	Wycieczki naukowe	50		
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego	400		
	20	Szklarnia	—	1.000	
		Suma rubryki IV. .	750	1.000	1.750
		Suma wydatków .	**10.235**	**1.500**	**11.735**

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
14.281	6.100	
3.203	4.125	Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1894.
30	100	
3.233	4.225	
89	100	Jak na rok 1894.
116	100	
100	100	
52	50	
2.006	200	*Więcej* o 200 zł., z powodu koniecznej potrzeby, gdyż sam koszt zakupna nawozów do ogrodu przenosi kwotę 200 zł.
—	—	Uzasadnienie obacz w osobnem sprawozdaniu.
2.363	550	
19.877	10.875	

Dochody.

m) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	Z c. k. Skarbu Państwa	3.000		
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250		
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300		
		Suma rubryki I.	3.550	—	3.550
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	260	—	260
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego**	300	—	300
IV.	6	**Zarobek 25 uczniów** w ogrodzie miejskim	100	—	100
		Suma dochodów	4 210	—	4.210
		W porównaniu z wydatkami	—	—	11.735
		Okazuje się **niedobór**	—	—	7.525

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.141/1894. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.000	2.300	*Więcej* o 700 zł., gdyż c. k. Rząd przyznał wyższą subwencyę (LW. 7.236/1894.)
250	250	Jak na rok 1894.
300	300	(Jak na rok 1894.)
3.550	2.850	
185	250	*Więcej* o 10 zł., wedle spodziewanego dochodu.
352	150	*Więcej* o 150 zł. Dochód uzyskany w r. 1891. wynosił 266 zł., w r. 1892. 352 zł., w r. 1893. 378 zł., przeciętnie 332 zł., preliminuje się w zaokrągleniu 300 zł.
—	100	Preliminuje się bez zmiany, jak na r. 1894.
4.087	3.350	Suma wynikłości r. 1892., *mniejszą* jest o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 15.790 zł. 74½ ct.
—	10.875	Na r. 1894. uchwalono wydatki 10.875 zł., dochody 3.350 zł., *niedobór* 7.525 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 11.735 „ „ 4.210 „ „ 7.525 „ Zatem na r. 1895. *większe* „ 860 zł., „ *większe* o 860 zł., „ bez zmiany
—	7.525	

Wydatki. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	800		
	2	Nauczyciel zawodowy (instruktor) do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	720		
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych	240		
	4	Katecheta	60		
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli	240		
		Suma rubryki I. .	2.060	—	2.060
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Inspekcya zakładu	120		
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	50		
	8	Opał i oświetlenie	120		
	9	Utrzymanie i asekuracya budynków	100		
	10	„ inwentarza szkolnego	60		
	11	Podatki	50		
		Suma rubryki II. .	500	—	500
III.		**Potrzeby do nauki.**			
	12	*a*) Na utrzymanie i dokupno maszyn do uprawy roślin włóknistych (łamaczy, trzepaczy, walni)	50		
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli . . .	40		
		c) „ „ moczarni	20		
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów . . .	40		
	14	Zbiory okazów do demonstracyj	60		
	15	Biblioteka i czytelnia	40		
		Suma rubryki III. .	250	—	250
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	16	Stołowanie } dla 9 uczniów po 160 zł., tudzież na uzupełnienie pościeli i kożuszków 190 zł. .			
	17	Odzież i pościel }	1 440	190	1.630
		Suma wydatków .	4.250	190	4.440

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041|1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
800	800	Jak na rok 1894.
660	660	Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
200	240	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
60	60	
200	240	
1.920	2.000	
8	120	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
69	50	
88	120	
118	100	
60	60	
—	50	
343	500	
48	60	*Mniej* o 10 zł. wedle potrzeby.
32	40	Jak na rok 1894.
4	40	*Mniej* o 20 zł. wedle potrzeby.
10	60	*Mniej* o 20 zł. wedle potrzeby.
28	60	Jak na rok 1894.
5	40	
127	300	
1.437	1.640	W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo kwotę 190 zł., z powodu koniecznej potrzeby uzupełnienia pościeli i kożuszków.
3.827	4.440	W sumie wynikłości z r. 1892., nie mieszczą się wydatki poniesione na lekarza i aptekę w kwocie 33 zł. 01 ct.

Dochody. n) Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.200	—	2.200
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna**	100	—	100
III.	3	**Zarobek uczniów**	90	—	90
		Suma dochodów	2.390	—	2.390
		W porównaniu z wydatkami	—	—	4.440
		okazuje się **niedobór**	—	—	2.050

Preliminarz na rok 1895. LW. 61.041/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.200	2.200	
84	100	Preliminuje się bez zmian, jak na r. 1894.
—	90	
2.284	2.390	Suma wynikłości roku 1892. *mniejszą* jest o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 1.576 zł.
—	4.440	
—	2.050	Na r. 1894. uchwalono wydatki 4.440 zł., dochody 2.390 zł., *niedobór* 2.050 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 4.440 „ „ 2.390 „ „ 2.050 „ Zatem na rok 1895 *bez zmiany* „ — zł., „ — zł., „ — zł.

Wydatki. o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor, płaca 2.500 zł., dodatek na fiakra 500	3.000	—	3.000
	—	Buchalter	—	—	—
	2	Likwidator	1.200	—	1.200
	3	Kasyer	800	—	800
	4	Magazynier	1.000	—	1.000
	5	Pomocnik magazyniera	500	—	500
	6	Kancelista i pomocnik biurowy	600	—	600
	7	Maszynista	600	—	600
	8	Woźny (płaca 360 zł., mundur 60 zł.)	420	—	420
	9	Stróż nocny	292	—	292
	10	Odźwierny, zarazem stróż dzienny	240	—	240
		Suma rubryki I.	8.652	—	8.652
II.		**Koszta administracyi**			
	11	Podatki:			
		a) bieżące	264	—	264
		b) zaległe: domowo-czynsz. i grunt. za rok 1890. . 640 zł. za r. 1891. . 1.037 zł., za r. 1892. . 1.037 zł., za r. 1893. 1.037 zł., za r. 1894. . 1.037 zł., koszta egzekucyi i odsetki około 800 zł., razem 5.588 zł.	—	—	—
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) magazynu zbożowego	400	—	400
		b) " spirytusowego	200	—	200
		c) adaptacye dla działu towarowego w magazynie zbożowym	—	500	500
		d) przebudowanie frontowej przybudówki na biura Dyrekcyi	—	7.200	7.200
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:			
		a) budynków od ognia	187	—	187
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	270	—	270
	14	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) inseraty	240	—	240
		b) księgi i druki	190	—	190
		c) telefon	60	—	60
		d) rozmaite	120	—	120
			1.931	7.700	9.631
		Do przeniesienia	8.652	—	8.652

Preliminarz na rok 1895. LW. 37.800/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.000	3.000	
1.500	1.500	
1.200	1.200	Uchwałą Wydziału krajowego z 20. Marca 1894. do (LW. 12.191 894.) zwinięto posadę buchaltera i złączono z posadą dyrektora, podwyższono płacę magazyniera z 800 zł. na 1.000 zł. a natomiast zniżono pobory pomocnika magazyniera z 800 zł. na 500 zł., wreszcie utworzono nową posadę kancelisty i pomocnika biurowego.
800	800	
800	800	
800	800	
—	—	
600	600	
360	360	
292	292	
204	216	
9.556	9.568	
309	264	Rzeczywista należytość, jak na rok 1894.
—	—	*ad b)* Nie preliminuje się z powodu wniesionych rekursów.
512	300	Preliminuje się o 100 zł. *więcej* z powodu potrzeby częściowej wymiany podłogi w suterenach.
	200	
—	2.567	*ad c)* Wydatek *nadzwyczajny* na koszta urządzenia przedziałów na I. i II. piętrze dla działu towarowego.
—		*ad d)* Wydatek *nadzwyczajny* z powodu skonstatowanego przez komisyę fachową niebezpieczeństwa zawalenia się obecnego pomieszczenia. (LW. 10.277|1894.)
190	187	Jak na rok 1894.
272	270	
229	300	Należytości wynosiły: w r. 1891. 225 zł., w r. 1892. 288 zł., w r. 1893. 219 zł., razem 732 zł., przeciętnie 244 zł.
168	240	Należytość z r. 1891. 133 zł., z r. 1892. 238 zł., z r. 1893. 192 zł., razem 563 zł., przeciętnie 188 zł.
60	60	Jak na rok 1894.
111	120	
1.851	4.508	
9.556	9.568	

Wydatki. o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	8.652	—	8.652
			1.931	7.700	9.631
	15	Opał i oświetlenie	140	—	140
	16	Motor gazowy	380	—	380
	17	Tory kolejowe, zwrotnice i dojazdy	150	—	150
	18	Remuneracye, noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej, tudzież inne nieprzewidziane wydatki . .	600	—	600
		Suma rubryki II. .	3.201	7.700	10.901
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	300	—	300
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**			
		a) zbożowej:			
	20	Najem robotników dziennych	1.100	—	1.100
	21	Dostawa i odstawa wagonów	200	—	200
	22	Szpagat	50	—	50
	23	Asekuracya	200	—	200
	24	Stemple i porta	100	—	100
	25	Rozmaite drobne manipulacye	50	—	50
		b) spirytusowej:			
	26	Najem robotników dziennych	400	—	400
	27	Dostawa i odstawa wagonów	100	—	100
	28	Stemple i porta	50	—	50
	29	Asekuracya	350	—	350
	30	Rozmaite drobne manipulacye	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	2.650	—	2.650
V.	31	**Koszta manipulacyi w dziale towarowym** (ryczałt) .	2.000	—	2.000
		Suma wydatków .	16.803	7.700	24.503

Preliminarz na rok 1895. Lw. 37.800/1894. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
9.556	9.568	
1.851	4.508	
527	140 380	Jak na rok 1894. i z uwzględnieniem przecięcia z 3 lat, mianowicie: należytość z r. 1891. 561 zł., z r. 1892. 464 zł., z r. 1893. 585 zł., razem 1.610 zł., przeciętnie 537 zł.
172	150	Należytość faktyczna, jak na rok 1894.
400	600	Jak na rok 1894.
2.950	5.778	
300	300	Jak na rok 1894.
2.912	1.100 200 50 200 100 50 400 100 50 350 50	Preliminuje się jak na r. 1894., i z uwzględnieniem przecięcia z lat, mianowicie: należytości wynosiły w r. 1891. 2.644 zł., w r. 1892. 2.581 zł., w r. 1893. 2.913 zł., razem 8.138 zł., przeciętnie 2.713 zł.
2.912	2.650	
—	—	Preliminuje się przypuszczalny wydatek na dział towarowy, który otworzony być może dopiero po nadejściu zezwolenia z c. k. Ministerstwa handlu w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu.
15.718	18.296	(Patrz uwagę po sumie dochodów.)

Dochody. o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Składowe od zboża**	1.860	—	1.860
II.		**Manipulacya przy zbożu.**			
	2	Dostawa wagonów	300	—	300
	3	Ekspedycya wagonów	300	—	300
	4	Wyładowanie "	700	—	700
	5	Załadowanie "	550	—	550
	—	Przyjęcie i wydanie partyi	—	—	—
	6	Asekuracya	400	—	400
	7	Stemple i porto	250	—	250
	8	Odsetki	200	—	200
	9	Rozmaite:			
		a) czyszczenie, wietrzenie i t. d.	800	—	800
		b) formalności cłowe	50	—	50
		c) wypożyczenie worów	40	—	40
		d) szpagat	100	—	100
		e) wystawienie poświadczeń składowych	10	—	10
		f) przepisanie na innego właściciela, prowizye i incassa .	120	—	120
		Suma rubryki II. .	3.820	—	3.820
III.	10	**Składowe od spirytusu i osuszka**	7.500	—	7.500
IV.		**Manipulacya przy spirytusie.**			
	11	Dostawa wagonów	50	—	50
	12	Ekspedycya "	50	—	50
	13	Wyładowanie "	150	—	150
	14	Załadowanie "	50	—	50
	15	Asekuracya	350	—	350
	16	Stemple i porto	50	—	50
	17	Odsetki	100	—	100
	18	Rozmaite:			
		a) komisye akcyzowe odbiorcze . . . . *b)* " " wydawcze . . . . *c)* wystawienie poświadczeń składowych . . .	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	850	—	850
		Do przeniesienia .	14.030	—	14.030

Preliminarz na rok 1895. LW. 37.800|1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.347	1.700	Należytości wynosiły: w r. 1891. 1.591 zł., w r. 1892. 1.915 zł., w r. 1893. 2.088 zł., razem 5.594 zł., przeciętnie 1.864 zł.
	270	
	270	
	650	
	500	
	—	
	360	
	230	Preliminuje się w stosunku do cyfry przeciętnej z 3 lat, mianowicie: należytości wynosiły w r. 1891. 3.403 zł., w r. 1892. 3.573 zł., w r. 1893. 4.732 zł., razem 11.708 zł., przeciętnie 3.903 zł.
4.853	170	
	750	
	50	
	40	
	100	
	10	
	100	
4.853	3.500	
7.629	7.900	Należytości wynosiły: w r. 1891. 8.463 zł., w r. 1892. 7.312 zł., w r. 1893. 8.530 zł., razem 24.305 zł., przeciętnie 8.101 zł. Preliminuje się jednak mniej, a to zgodnie z zapatrywaniem dyrekcyi składu, albowiem dowóz spirytusu w roku 1894. się zmniejszył, nadto zaś galic. akcyjne Towarzystwo handlowe zamierza wybudować własny skład w Stanisławowie.
	80	
	80	
	200	
	100	Preliminuje się w stosunku do przeciętnych należytości, które wynosiły: w r. 1891. 716 zł., w r. 1892. 700 zł., w r. 1893. 1.020 zł., razem 2.436 zł., przeciętnie 812 zł.
1.026	500	
	100	
	200	
	50	
1.026	1.310	
15.855	14.410	

Dochody. o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	14.030	—	14.030
V.	19	**Dochody ze składowego i manipulacyi w dziale towarowym** (ryczałt)	4.000	—	4.000
		Suma dochodów .	**18.030**	—	18.030
		w porównaniu z wydatkami . .	—	—	24.503
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	6.473

Preliminarz na rok 1895. LW. 37.800/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
15.855	14.410	
—	—	Preliminuje się przypuszczalny dochód z działu towarowego.
15.855	14.410	
—	18.296	Na r. 1894. uchwalono wydatki 18.296 zł., dochody 14.410 zł., *niedobór* 3.886 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 24.503 „ „ 18.030 „ „ 6.473 „
—	3.886	Zatem na r. 1895. *większe* „ o 6.207 zł., „ *większe* o 3.620 zł., „ *większy* o 2 587 zł.

Zauważa się, iż życzeniu komisyi gospodarstwa krajowego wyrażonemu w sprawozdaniu z 4. Lutego br. L. s. 1305/894, ażeby preliminarze składów opierać na obrocie produktów, czyni Wydział krajowy zadość, albowiem większa część kwot preliminowanych opiera się na rzeczywistej *należytości* rocznej, która ściśle zawisłą jest od obrotu produktów. Należytości zaś, względnie obrotu produktów *z roku ostatniego*, nie można zużytkować przy układaniu preliminarza na rok następny, ponieważ zestawienie preliminarza, uskutecznia się właśnie *w ciągu* roku ostatniego.

Wydatki. p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor	2.000	—	2.000
	—	Buchalter	—	—	—
	2	Likwidator-korespondent 1szy	1.000	—	1.000
	3	" " 2gi	600	—	600
	4	Kasyer	600	—	600
	5	Kancelista i pomocnik	630	—	630
	6	Magazynier 1szy	1.000	—	1.000
	—	" 2gi	—	—	—
	7	Maszynista	600	—	600
	8	Woźny, płaca 360 zł., mundur 60 zł.	420	—	420
	9	Stróż dzienny (odźwierny) 300 zł., mundur 40 zł. . .	340	—	340
	10	Stróż nocny	300	—	300
		Suma rubryki I. .	7.490	—	7.490
II.		**Koszta administracyjne.**			
	11	Podatki: *a)* zarobkowy, dochodowy i dodatki gminne . .	300	—	300
		b) za lata 1894. i 1895 po 850 zł. . . .	—	—	—
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) budynków administracyjnych	100	—	100
		b) trzech magazynów zbożowych i urządzeń . . .	600	—	600
		c) magazynu spirytusowego i urządzeń . . .	150	—	150
		d) podtrzymanie dachu i ścian w magazynie Nr. 2. . .	—	400	400
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:			
		a) budynków	265	—	265
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych . .	150	—	150
	14	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) ogłoszenia i dzienniki	180	—	180
		b) księgi i druki	230	—	230
		c) telefon	50	—	50
		d) rozmaite	150	—	150
	15	Opał i światło	220	—	220
	16	Motor gazowy	300	—	300
	17	Opłata drogi dojazdowej	150	—	150
	18	Remuneracye, noworoczne, kolędy i inne nieprzewidziane .	800	—	800
		Suma rubryki II. .	3.645	400	4.045
		Do przeniesienia .	11.135	400	11.535

Preliminarz na r k 1895. LW. 37.800/1894. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia					
	2.500	Uchwałami Wydziału krajowego z 20. Marca i 15. Czerwca 1894. LW. 12191 i 24.256, złączono posadę buchaltera z posadą dyrektora, natomiast ustanowiono drugiego likwidatora korespondenta i wprowadzono napowrót posadę kankancelisty, który zarazem jest pomocnikiem magazyniera, — zniesiono natomiast posadę drugiego magazyniera.					
	1.500						
	1.000						
	—						
9.586	600						
	1.000						
	800						
	600						
	300	Podwyższono płacę woźnego, ponieważ od kandydatów na tę posadę wymaga się innej kwalifikacyi jak na stróża. Odźwierny winien dostać liberyę.					
	900						
9.586	9.200						
1.125	1.150	*ad 11 b)* Nie preliminuje się z powodu wniesienia rekursów.					
		Należytości wynosiły:					
		w roku 1891.	1892.	1893.	razem	przeciętnie	
818	100	1.049 zł.	355 zł.	205 zł.	1.609 zł.	536 zł.	Preliminuje się jak na rok 1894 z uwagą, że na r. 1894 preliminowano w *nadzwyczajnych* wydatkach 400 zł. w. a.
1.424	1.000	740 „	520 „	483 „	1.743 „	581 „	
87	150	28 „	111 „	87 „	226 „	75 „	
—	—	Wstawiono na podstawie orzeczenia nadinżyniera Stan. Chrząszczewskiego.					
		Należytości wynosiły:					
		w r. 1891.	1892.	1893.	razem	przeciętnie	
260	250	268 zł.	267 zł.	260 zł.	795 zł.	265 zł.	
188	300	45 „	208 „	188 „	441 „	147 „	
160	170	221 „	167 „	160 „	548 „	183 „	
286	230	501 „	483 „	286 „	1.270 „	423 „	Preliminuje się jak na rok 1894.
50	50						
285	150	106 „	609 „	285 „	1.000 „	333 „	
257	200	201 „	200 „	257 „	658 „	220 „	
286	600		304 „	286 „	590 „	295 „	
150	150						
1.542	780	1.283 „	1.061 „	1.541 „	3.885 „	1.295 „	Wstawia się 800 zł. stosownie do niezbędnej potrzeby
6.918	5.280						
16.504	14.480						

Wydatki. p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	11.135	400	11.535
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa	300	—	300
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**			
		a) zbożowej:			
	20	Robocizna	5.000	–	5.000
	21	Szpagat i worki	285	—	285
	22	Asekuracya	300	—	300
	23	Stemple i porta	240	—	240
	24	Rozmaite	120	—	120
		b) spirytusowej:			
	25	Robocizna	100	—	100
	26	Asekuracya	50	—	50
	27	Stemple, porta i rozmaite	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	6.145	—	6.145
V.		**Odsetki.**			
	28	Odsetki w rach. bieżącym	250	—	250
VI.	29	**Koszta manipulacyi w dziale towarowym** (ryczałt) .	2.000	—	2.000
		Suma wydatków .	**19.830**	400	20.230

Preliminarz na rok 1895. Lw. 37 800 1894. **Wydatki.**

Wynikikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
16.504	14.480	
522	300	Jak na rok 1894.
4.277 178 221 215 127	5.600 300 700 300 200	Należytości wynosiły: w roku 1891 — 1892. — 1893. — razem — przeciętnie 8.838 zł. — 5.673 zł. — 4.277 zł. — 18.788 zł. — 6.263 zł. 434 „ — 242 „ — 178 „ — 854 „ — 285 „ 767 „ — 700 „ — 221 „ — 1.688 „ — 563 „ 298 „ — 216 „ — 216 „ — 730 „ — 243 „ 136 „ — 185 „ — 28 „ — 349 „ — 116 „ W należytościach tych mieszczą się także koszta manipulacyi *spirytusowej*. *Poz. 20. i 22.* wstawia się w przybliżeniu, inne zaś na podstawie przecięcia.
— — —	1.500 50 50	Koszta manipulacyi spirytusowej wykazane są przy manipulacyi zbożowej. *Do poz. 25.* Patrz wyjaśnienie do dochodów rubryki III. i IV. *Do poz. 26 i 27.* Preliminuje się jak na rok 1894.
5.018	8.700	
2	400	Wstawia się mniej z powodu zmniejszenia rachunku bieżącego.
—	—	Preliminuje się przypuszczalny wydatek na dział towarowy, który otworzony być może dopiero po nadejściu zezwolenia z c. k. Rządu.
22.046	**23.880**	

Dochody. p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Składowe za zboże**	5.900	—	5.900
II.		**Manipulacye przy zbożu.**			
	2	Dostawa wagonów	520	—	520
	3	Ekspedycya wagonów	280	—	280
	4	Wyładowanie „	1.300	—	1.300
	5	Załadowanie „	1.530	—	1.530
	6	Przyjęcie i wydanie partyi	470	—	470
	7	Asekuracya	610	—	610
	8	Stemple i porto	300	—	300
	9	Odsetki	800	—	800
	10	Rozmaite:			
		a) czyszczenie, wietrzenie itp.	2.380	—	2.380
		b) formalności cłowe	650	—	650
		c) wypożyczenie worów	70	—	70
		d) szpagat	290	—	290
		e) poświadczenia składowe, kwity odbiorcze, awiza . .	60	—	60
		f) rozmaite drobne	370	—	370
		Suma rubryki II. .	9.630	—	9.630
III.	11	**Składowe za spirytus i osuszka**	500	—	500
IV.		**Manipulacye przy spirytusie.**			
	12	Dostawa wagonów	10	—	10
	13	Ekspedycya wagonów	10	—	10
	14	Wyładowanie „	50	—	50
	15	Załadowanie „	50	—	50
	16	Asekuracya	50	—	50
	17	Stemple i porto	5	—	5
	18	Odsetki	15	—	15
	19	Rozmaite drobne	10	—	10
		Suma rubryki IV. .	200	—	200
		Do przeniesienia .	16.230	—	16.230

Preliminarz na rok 1895. LW. 37.800/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia					
		Należytości wynosiły:					
		w roku 1891.	1892.	1893.	razem	przeciętnie za 3 lata	przeciętnie z lat 1892. i 1893.
4.859	7.200	7.841 zł.	6.573 zł.	5.204 zł.	19.618 zł.	6.539 zł.	5.888 zł.
437	900	1.276 „	558 „	476 „	2.310 „	770 „	517 „
204	300	215 „	350 „	213 „	778 „	259 „	281 „
1.321	2.400	3.707 „	1.160 „	1.467 „	6.334 „	2.111 „	1.313 „
1.353	2.000	2.486 „	1.660 „	1.411 „	5.557 „	1.852 „	1.535 „
392	560	559 „	529 „	417 „	1.505 „	502 „	473 „
395	900	982 „	778 „	448 „	2.208 „	736 „	613 „
28	350	404 „	306 „	287 „	997 „	332 „	296 „
592	900	747 „	1.072 „	568 „	2.387 „	796 „	820 „
2.186	2.850	3.218 „	2.538 „	2.231 „	7.987 „	2.662 „	2.384 „
646	650	703 „	631 „	684 „	2.018 „	673 „	657 „
24	100	177 „	109 „	27 „	313 „	104 „	68 „
260	350	446 „	283 „	294 „	1.023 „	341 „	288 „
17	100	132 „	103 „	15 „	250 „	83 „	59 „
321	100	611 „	556 „	183 „	1.350 „	450 „	369 „
8.176	12.460	*Do rubr. I. i II.* Preliminuje się podług przecięcia należytości za r. 1892. i 1893. rok bowiem 1891. był niezwykłym z powodu zamknięcia granicy rosyjskiej dla wywozu z tamtąd zboża.					

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Należytości wynosiły: w roku 1891.	1892.	1893.	razem	przeciętnie
—	2.000	3.120 zł.	1.129 zł.	146 zł.	4.395 zł.	1.465 zł.

Patrz wyjaśnienie po rubryce IV. dochodów.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Należytości wynosiły: w roku 1891.	1892.	1893.	razem	przeciętnie
—	90	129 zł.	54 zł.	4 zł.	187 zł.	62 zł.
—	90	76 „	106 „	2 „	184 „	61 „
—	200	459 „	90 „	} 31 „	} 1.070 „	} 357 „
—	300	385 „	105 „			
—	150	253 „	84 „	15 „	352 „	117 „
—	10	14 „	14 „	1 „	29 „	10 „
—	40	— „	47 „	13 „	60 „	20 „
—	120	193 „	96 „	3 „	292 „	77 „
—	1.000	*Do rubr. III. i IV.* Preliminuje się tylko w przypuszczeniu, że na podstawie udzielonego dyrekcyi składu przez Wydział krajowy upoważnienia do zniżenia procentu osuszki (*calo*) do połowy należytości, pozyska magazyn spirytusowy składających.				
13.035	22.660					

Dochody **p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Z przeniesienia .	16.230	—	16.230
V.	20	**Dochody ze składowego i manipulacyi w dziale towarowym** (ryczałt)	4.000	—	4.000
		Suma dochodów . .	20.230	—	20.230
		Zgodna ze sumą wydatków . .	-	—	20.230

Preliminarz na rok 1895. L. W. 37 800/1894. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
13.035	22.660	
—	—	Preliminuje się przypuszczalny dochód z działu towarowego
13.035	22.660	
—	23.880	Na r. 1894. uchwalono wydatki 23.880 zł., dochody 22.660 zł., *niedobór* 1.220 zł. „ „ 1895. preliminuje się „ 20.230 „ „ 20.230 „ „ — „
Niedobór	1.220	Zatem na r. 1895. *mniejsze* „ o 3.650 zł. „ *mniejsze* o 2.430 zł., *wynik korzystniejszy* o 1.220 zł.
		Zauważa się, iż życzeniu komisyi gospodarstwa krajowego wyrażonemu w sprawozdaniu z 4. Lutego 1894. L. s. 1305/894., ażeby preliminarz składów opierać na obrocie produktów, czyni Wydział krajowy zadość, albowiem większa część kwot preliminowanych opiera się na rzeczywistej *należytości* rocznej, która ściśle zawisłą jest obrotu produktów. Należytości zaś względnie obrotu produktów *z roku ostatniego*, nie można zużytkować przy układaniu preliminarza na rok następny, ponieważ zestawienie tegoż uskutecznia się właśnie *w ciągu* roku ostatniego.

Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1895.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

FUNDUSZ CHORYCH I POŁOŻNIC.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1—15.b	Płace i emolumenta etatowe	33.989	3.433	37.422
II.	16—22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	29.049	3.920	32.969
III.	23—39	Pensye i emerytury	8.681	700	9.381
IV.	40—42	Zaopatrzenia i dary z łaski	178	6	184
V.	43	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	94	6	100
VI.	44—45	Remuneracye i zapomogi	1.273	82	1.355
VII.	46—56	Koszta gospodarcze 1. zwyczajne	99.185	8.089	107.274
		Koszta gospodarcze 2. *nadzwyczajne*	—	*22.500*	*22.500*
VIII.	57—63	„ sanitarne	20.219	881	21.100
IX.	64	„ kancelaryjne	940	60	1.000
X.	65	„ kapliczne	226	14	240
XI.	66—68	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	3.900	620	4.520
		Utrzymanie budynków 2. *nadzwyczajne*	*75.300*	—	*75.300*
XII.	69—70	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.760	—	1.760
XIII.	71	Podatki i daniny	25	10	35
XIV.	72—73	Rozmaite	682	43	725
XV.	74	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	30	30
XVI.	75	Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000	—	16.000
		Razem 1. zwyczajne	216.201	17.894	234.095
		Razem 2. *nadzwyczajne*	*75.300*	*22.500*	*97.800*
		Suma wydatków	291.501	40.394	331.895
		Dochody.			
I.	1—3	Dodatki	27.429	155	27.584
II.	4	Opłaty pośmiertne	8.000	—	8.000
III.	5—7	Zwroty kosztów leczenia	183.400	14.300	197.700
IV.	8	Rozmaite	94	6	100
		Suma dochodów	218.923	14.461	233.384
		W porównaniu z wydatkami	291.501	40.394	331.895
		okazuje się niedobór	72.578	25.933	98.511*)

*) **Uwaga.** Wykazany niedobór w tak znacznej wysokości spowodował wstawiony wydatek w Rubr. VII. pod poz. 51, lit. b) 22.500 zł. na wewnętrzne urządzenie zakładu położnic i w Rubr. XI. pod poz. 66 lit. b) *b*) na budowę klinik 75.000 zł.

powszechny we Lwowie.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.
33.661	35.345
30.919	28.621
7.407	9.721
239	239
—	100
1.348	1.355
105.727	97.064
—	—
20.793	21.100
985	1.000
280	240
5.024	3.830
70.802	*101.000*
1.760	1.760
27	20
721	725
22	30
16 000	16.000
224 913	217.150
70.802	*101.000*
295.715	318.150
27.395	28.084
9.949	9.500
203.013	181.100
57	100
240.414	218.784

Wyjaśnienia

Porównanie sumaryczne.

kwot prelimininowanych na rok 1895. z uchwalonemi na r. 1894.

Wydatki preliminowane na r. 1895. wynoszą . . . 331.895 zł.
uchwalone zaś na r. 1894. wynoszą . . . 318.150 „

preliminuje się zatem na r. 1895. **więcej** o kwotę . . . **13.745 zł.**
a mianowicie:

		ogółem		więcej	mniej
w Rubr.	I.	ogółem	*więcej* o	2.077 zł.	
„ „	II.	„	„ „	4.348 „	
„ „	III.	„	*mniej* „		340 zł.
„ „	IV.	„	„ „		55 „
„ „	VII.	„	*więcej* „	32.710 „	
„ „	XI.	„	*mniej* „		25.010 „
„ „	XIII.	„	*więcej* „	15 „	
		Razem	*więcej* o	39.150 zł.	*mniej* o 25.405 zł.

Z porównania **więcej** o **13.745** zł.

Dochody preliminowane na r. 1895. wynoszą . . . 233.384 zł.
uchwalone zaś na r. 1894. wynoszą . . . 218.784 „

preliminuje się zatem na r. 1895. **więcej** o kwotę . . . **14.600 zł.**
a mianowicie:

		ogółem		mniej	więcej
w Rubr.	I.	ogółem	*mniej* o	500 zł.	
„ „	II.	„	„ „	1.500 „	
„ „	III.	„	*więcej* „		16.600 zł.
		Razem	*mniej* o	2.000 zł.	*więcej* o 16.600 zł.

Z porównania **więcej** o **14.600** zł.

Wynik zatem na r. 1895. **jest korzystniejszy o różnicę** . . . **855 zł.**
a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.

Podana suma wynikłości wydatków różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę 3.305 zł. z powodu opuszczenia w Rubr. I. zaliczek na płace;
podana zaś suma wynikłości dochodów różni się o kwotę 1.628 zł. a mianowicie o zwrot dawnych zaliczek na płace z Rub. I. wyd. . . 1.625 zł.
„ przeniesiony z Rub. VII. . . . . . 3 „
razem jak wyżej o . 1.628 zł.

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor: *a)* płaca	1.504	96	1.600
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 300 zł. .	846	54	900
		c) dodatek na pomieszkanie . . .	376	24	400
		d) opał 47·736 metr. drzewa po 3 zł. 85 ct.	173	11	184
	2	7 prymaryuszów: *a)* płaca po 1.200 zł. . .	8.400	—	8.400
		b) dodatki pięcioletnie po 200 zł.	2.800	—	2.800
	3	Profesor położnictwa	—	650	650
	4	10 sekundaryuszów I. klasy po 600 zł.. . .	4.800	1.200	6.000
	5	7 sekundaryuszów II. „ „ 500 „	3.500	—	3.500
	6	Akuszerka I.: *a)* płaca	—	400	400
		b) dodatek pięcioletni 40 zł. .	—	40	40
	7	Akuszerka II., płaca	—	300	300
	8	Prosektor: *a)* płaca	1.128	72	1.200
		b) dodatki pięcioletnie . . .	—	—	—
	9	Chemik patologii: *a)* płaca	940	60	1.000
		b) dodatek pięcioletni . .	141	9	150
	10	2 kapelanów: *a)* płaca po 600 zł. . . .	1.128	72	1.200
		b) dodatki na pomieszkanie po 200 zł.	376	24	400
	11	Rządca: *a)* płaca	1.128	72	1.200
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 200 zł. .	564	36	600
		c) opał 47·736 metr. drzewa po 3 zł. 85 ct.	173	11	184
		d) oświetlenie 120 klg. nafty i 12 klg. świec	39	2	41
	12	2 oficyałów: *a)* płaca po 1.000 zł. . . .	1.880	120	2.000
		b) dodatki pięcioletnie po 150 zł. .	141	9	150
	13	2 pisarzy: *a)* płaca po 600 zł.	1.128	72	1.200
		b) dodatki pięcioletnie po 100 zł. .	94	6	100
		c) „ na pomieszkanie po 100 zł. .	188	12	200
	14	Pisarz w izbie przyjęcia: *a)* płaca . . .	600	—	600
		b) dodatki pięcioletnie po 100 zł. . . .	—	—	—
		c) wikt z pieczyw. II. kl.	270	—	270
		d) mieszkanie w naturze .	—	—	—
	15	Dozorca domu: *a)* płaca	564	36	600
		b) dodatki pięcioletnie po 50 zł. .	—	—	—
		c) wikt z pieczywem II. kl. . .	254	16	270
		d) mieszkanie w naturze . .	—	—	—
		Do przeniesienia . .	33.135	3.404	36.539

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wyjaśnienia
		Uwaga do preliminarza w ogóle: Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. listopada 1889. postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków funduszów wspólnych, przeprowadzano na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Przyjmuje się na r. 1895. przypuszczalną ilość dni leczenia, a to: w funduszu chorych 255.000 dni, czyli 94% „ „ położnic 15.000 „ „ 6%
1.600	1.600	
900	900	
400	400	Wszystkie zatem pozycye, nie dające się rodzielić wedle rzeczywistego wydatku i dochodu, obliczono na podstawie powyższego dzielnika.
182	184	
8.273	8.400	Jak na rok 1894. uchwalono.
2.605	2.800	
650	650	
4.798	4.800	Preliminuje się o 2-ch sekundyaryuszów I. kl. więcej, a mianowicie drugiego dla zakładu położnic do którego klinika gynekologiczna zostanie przyłączoną a jednego do pawilonu izolacyjnego dla chorób zakaźnych uzasadniając to osobnem sprawozdaniem do LW. 55.337/1894. i 59.328/1894.
2.950	3.500	Jak na rok 1894. uchwalono.
400	400	
—	6	Wstawia się obecnie I. dodatek 5-letni Maruszczakowej w pełnej kwocie 40 zł. na cały rok 1895.
—	300	Jak na rok 1894. uchwalono.
1.200	1.200	
600	600	Dodatki 5 letnie do płacy odpadają wskutek śmierci prosektora Dra Feigla Longina.
1.000	1.000	
133	150	
901	1.200	
200	400	
1.200	1.200	
600	600	Jak na rok 1894. uchwalono.
182	184	
36	41	
2.012	2.000	
171	150	
1.200	1.200	
388	400	Ubyły wskutek przejścia w stały stan spoczynku pisarza Jezierskiego Eustachego 3 dodatki 5 letnie do jego płacy.
200	200	Jak na rok 1894. uchwalono.
—	—	Czynności w izbie przyjęcia załatwiał dotychczas starszy dyetaryusz, który prócz płacy otrzymywał wikt II. klasy i wolne mieszkanie w gmachu szpitalnym. Ponieważ zajęcie w izbie przyjęcia jest bardzo ważnem i odpowiedzialnem, i urzędujący pobiera czasowo depozyta i koszta leczenia, winien być urzędnidnikiem etatowym i będzie obowiązanym do złożenia kaucyi służbowej.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	Ponieważ dozorca domu, dotychczas starszy dyetaryusz z wiktem II. klasy i bezpłatnem mieszkaniem w gmachu szpitalnym, prowadzi równocześnie nadzór nad służbą, z uwagi na zwiększenie obowiązków przez wybudowanie 2-ch nowych gmachów, t. j. zakładu dla położnic i pawilonu izolacyjnego dla chorych zakaźnych, tudzież dla podniesienia powagi stanowiska, przenosi się go z rubryki II, do służby etatowej przyznając mu prawo do emerytury i dodatków 5 letnich do płacy. Potrzeba ustanowienia tych posad przedstawioną zostanie osobnem sprawozdniem do LW. 55.357/1894.
—	—	
—	—	
—	—	
32.781	34.465	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
I.		Z przeniesienia .	33 135	3.404	36.539
	15a.	Woźny: *a*) płaca	376	24	400
		b) dodatki pięcioletnie po 30 zł. . .	31	2	33
		c) „ na ubiór . . .	47	3	50
	15b.	Odźwierny: *a*) płaca	350	—	350
		b) dodatek na ubiór	50	—	50
		Suma rubryki I. .	33.989	3.4 3	37.432
II.		**Koszta utrzymania osób niecta'owych.**			
	16	20 Sióstr Miłosierdzia:			
		a) płaca Siostry przełożonej . . 80 zł. — ct.			
		„ 19 Sióstr oddziałowych po 80 zł. . . . . 1.520 „ — „	1.515	85	1.600
		b) wikt z pieczywem i dodatkami Siostry przełożonej . . 190 „ – „			
		19 Sióstr oddziałowych po 190 zł. 3.610 „ — „	3.599	201	3.800
		c) ryczałt za pranie bielizny Siostry przełożonej . . . . 21 „ 75 „			
		19 Sióstr oddziałowych po 21 zł. 75 ct. . . . . 413 „ 25 „	412	23	435
	17	Dyetaryusze:			
		dla 1 dziennie po 1 zł. 60 ct. . 584 zł. — ct.			
		„ 2 „ „ 1 „ 40 „ . 1.022 „ — „			
		„ 4 „ „ 1 „ 10 „ . 1.606 „ — „	2.811	401	3.212
	18	Dla 1 dyetaryusza wikt z pieczywem II. klasy .	—	270	270
	—	Akuszerka II. płaca	—	—	—
	19	2 stypendya stałe dla akuszerek po 120 zł. . .	—	240	240
	20	Służba oddziałowa:			
		a) Płaca:			
		α) Oddział chorych:			
		Nadzorcy oddziału kiłowego męzk. 240 zł.			
		Nadzorczyni „ „ kobiecego 120 „			
		1 sługi na oddziale chirurgicznym 180 „			
		2 sług „ „ „ po 120 zł. 240 „			
		10 „ „ „ „ „ 96 „ 960 „			
		20 „ „ „ „ „ 84 „ 1.680 „			
		20 „ „ „ „ „ 72 „ 1.440 „			
		10 „ „ „ „ „ 60 „ 600 „ 5.460 zł.			
		63			
		Do przeniesienia . 5.460 zł.	8.337	1.220	9.557

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
32.781	34.465	
400	400	Jak na rok 1894. uchwalono.
30	30	Z dn. 24. listopada 1895. r. przypada 2gi dodatek 5-letni do płacy Uhryna Jana.
50	50	Jak na rok 1894. uchwalono.
350	350	
50	50	
33.661	35.345	
1.520	80 1.440	Preliminuje się o 1 Siostrę miłosierdzia więcej do pawilonu izolacyjnego dla chorych zakaźnych uzasadniając osobnem sprawozdaniem do LW. 55.357/1894. reszta wydatków jak w r. 1894. uchwalono.
3.896	190 3.420	
413	22 391	
3.828	3.796	Wskutek projektowanej stabilizacyi posad pod poz. 14. i 15. Rubr. I., powinniby odpaść 2 dyetaryusze z wiktem, ze względu jednak, że w nowo-zbudowanym zakładzie dla położnic musi być 2-ga izba przyjęcia, preliminuje się zatem mniej tylko o 1 go dyetaryusza po 1 zł. 60 ct. dziennie i z wiktem, aniżeli na rok 1894. uchwalono.
652	540	
300	—	
120	240	Jak na r. 1894. uchwalono.
10.724	10.119	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
II.	20	Z przeniesienia . 5.460 zł.	8.337	1.220	9.557
		β) Oddziału położnic:			
		8 sług . . . . po 72 zł. 576 „	5.460	576	6.036
		b) wikt II. klasy dla nadzorcy i nadzorczyni oddziałów kiłowych po 270 zł. . . .	540	—	540
		Wikt dla 71 sług obu oddziałów po 125 zł. .	7.875	1.000	8.875
		c) Gratyfikacye	130	20	150
		d) Bluzy dla 71 sług po 10 zł.	630	80	710
	21	Służba domu:			
		a) Płaca:			
		α) Oddziału chorych:			
		Łaziebnego (bez wiktu) . 300 zł.			
		3 sług po 120 zł. . . 360 „			
		8 „ „ 84 „ . . 672 „			
		10 „ „ 72 „ . . 720 „ 2.052 zł.			
		21			
		β) Oddziału położnic:			
		Odźwiernego . . . 120 zł.			
		Palacza przy kaloryferach i kotłach 180 „			
		1 parobka do posług i drzewa 84 „ 384 zł.	2.052	384	2.436
		b) Wikt odźwiernego i palacza z kolacyą mięsną po 150 zł. . . . . 300 zł.			
		Wikt 22 osób po 125 zł. . . 2.750 .	2.625	425	3.050
		c) Gratyfikacye	70	10	80
		d) Dodatek na mundur dla odźwiernego . 50 zł.			
		Bluzy dla łaziebnego . . . 10 „	10	50	60
	22	Służba wspólna:			
		a) Płaca maszynisty dla oddziału położnic, zarazem stolarza dla oddziału chorych 300 zł.			
		(Służba ta nie pobiera wiktu z kuchni szpitalnej) Płaca 2 dozorców trupiarni i laboratoryum chemiczno-patologicznego po 240 zł. . . . . 480 „			
		Płaca stróża nocnego . . . 300 „			
		„ sługi kaplicznego i kancelaryjnego 180 „	1.185	75	1.260
		b) wikt maszynisty z kolacyą mięsną . .	75	75	150
		c) gratyfikacye	23	2	25
		d) Bluzy dla 4 sług po 10 zł.	37	3	40
		Suma rubryki II. .	29.049	3.920	32.969

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
10.724	10.119	
5.138	4.980	Ponieważ wystawiono nowy gmach na zakład dla położnic, w którym zarazem zostanie pomieszczonym oddział gynekologiczny, nadto zakupiono realność i adaptowano ją na pawilon izolacyjny dla chorych zakaźnych, przez co w głównym gmachu szpitalnym znacznie więcej chorych znajdzie pomieszczenie których dotąd dla braku miejsca często nie przyjmowano. W stosunku zatem do powiększonych ubikacyj wstawia się większa ilość dozorców i dozorczyń, przyjmując dla oszczędności mniej z kategoryi wyższych płac i obniżając koszt wiktu o 5 zł. od osoby ze względu na nieco niższe ceny niektórych artykułów żywności.
—	540	
9.044	6.760	
150	150	
417	450	
		Wskutek przybycia 2-ch nowych budynków, i służba domowa musi być stosownie powiększoną i podzieloną odpowiednio do użytku tak wyłącznego na oddziale chorych w gmachu głównym i pawilonie izolacyjnym, lub też w gmachu zakładu dla położnic, jak i do użytku wspólnego obu oddziałów, jakto zarząd szpitalu w nadesłanym do LW. 38.426/1894 projekcie do preliminarza przedstawił. Dla odźwiernego zakładu położnic, ze względów oszczędnościowych w rubryce służby nieetatowej wstawionego, preliminuje się ryczałt na mundur, tudzież dla niego, jak i dla maszynisty i palacza przy kaloryferach i kotłach wikt nieco ulepszony z mięsną kolacyą a droższy od wiktu innej służby o 25 zł. na osobę rocznie, a to z powodu, iż ich zajęcie wymaga stosunkowo więcej inteligencyi i odpowiedzialności.
—	—	
—	—	
—		
—	—	
2.716	2.892	
2.650	2.600	
80	80	
—	50	
30.919	28.621	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
III.		**Pensye i emerytury.**			
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych .	206	13	219
	24	Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych	146	10	156
	25	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor . . .	1.176	75	1.251
	26	Dr. Finger, były profesor kliniki . .	315	—	315
	27	Neuhauser Karolina, wdowa po prymaryuszu .	600	—	600
	28	Jaroszyńska Eugenia, „ „ oficyale . .	313	20	333
	29	Koestlich Józefa „ „ „	313	20	333
	„	„ „ dodatek na wychowanie 2 dzieci	94	6	100
	30	Marczak Helena, wdowa po pisarzu . . .	329	21	350
	„	„ „ dodatek na wychowanie dzieci .	99	6	105
	31	Dr. Chądzyński Jan, były prymaryusz . .	1 238		1.238
	32	Grochalska Marya, była akuszerka . . .	—	385	385
	33	Piro Karol, byly odźwierny	290	18	308
	34	Dr. Kilarski Józef, były prymaryusz . . .	1.195	—	1.195
	35	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale . . .	540	35	575
	„	„ „ dodatek na wychowanie dziecka	55	3	58
	36	Jezierski Eustachy, były pisarz	752	48	800
	37	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze . .	564	36	600
	38	Czworo małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	400	—	400
	39	Kozłowski Dmytro, były parobek . . .	56	4	60
		Suma rubryki III. .	8.681	700	9.381
IV.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	40	Czarnecka Wiktorya, była dozorczyni po 6 zł. mies.	72	—	72
	41	Christl Laura, sierota po kontrolorze z roczn. 63 zł.	53	3	56
	42	Hammer Joanna, „ „ pisarzu „ 63 „	53	3	56
	—	Swoboda Marya, była akuszerka	—	—	—
		Suma rubryki IV.	178	6	184
V.	43	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** .	94	6	100

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
219	219	Jak za rok 1894. uchwalono.
156	156	
1.251	1.251	
315	315	
600	600	
333	333	
333	333	
100	100	
350	350	
105	105	
1 239	1.238	
385	385	
308	308	
1.195	1.195	
432	575	
86	91	Prelminuje się tylko dla 1-go dziecka, gdyż Zofia osiągnęła już wiek normalny.
—	800	Jak na rok 1894.
—	600	
—	767	Preliminuje się mniej o 367 zł. niż na r. 1894. uchwalono, gdyż kwota ta stanowiła zaopatrzenie małoletnich za czas od 1. lutego do końca grudnia 1893.
—	—	Dożywotnia prowizya uzasadniona osobnem sprawozdaniem do wys. Sejmu LW. 24.848/1894.
7.407	9.721	
72	72	Jak na rok 1894. uchwalono.
56	56	
56	56	
55	55	Odpada wskutek śmierci Swobody Maryi w dniu 14. września 1894. jak LW. 52.805/94.
239	239	
—	100	Jak na rok 1894. nchwalono.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	44	Za sprawdzanie recept	145	10	155
	45	Remuneracye i zapomogi	1.128	72	1.200
		Suma rubryki VI. .	1.273	82	1.355
VII.		**Koszta gospodarcze.**			
	46	Żywienie chorych:			
		a) Zwykła strawa i dodatki:			
		α) dla pozostających w szpitalu . . .	58.650	3.450	62.100
		β) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	1.250	—	1.250
		b) 4 Siostry Miłosierdzia:			
		α) płaca po 80 zł. . . . 320 zł.			
		β) wikt z pieczywem i dodatkami po 190 zł. . . . . 760 „			
		γ) ryczałt za pranie bielizny po 21 zł. 75 ct. . . . . . 87 „	1.097	70	1.167
		Do przeniesienia .	60.997	3.520	64.517

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
148	155	Jak na rok 1894.
1.200	1.200	
1.348	1.355	
61.205	57.250	Wydatki tej pozycyi wynosiły:

	W fundszu chorych			W funduszu położnic		
	Wydatek zł.	Dnie leczenia	1 dzień leczenia	Wydatek zł.	Dnie leczenia	1 dzień leczenia
w roku 1891. . .	51.939	236.915	21·90	3.578	16.695	21·40
„ „ 1892. . .	59.498	253.335	23·48	3.769	16.528	22·80
„ „ 1893. . .	54.306	238.756	22·73	3.539	15.715	22·52
razem . .	165.743	729.006	68·11	10.886	48.938	66·72
przeciętnie . .	55.248	243.002	22.70	3.629	16.313	22·24

W I-szem półroczu 1894. roku wynosiła ilość dni leczenia na oddziale chorych 121.487 a na oddziale położnic 7.545. Po przeniesieniu oddziału położnic do nowego gmachu ilość dni leczenia na oddziale chorych wskutek powiększenia się ubikacyj wzrośnie, dlatego przyjmujemy na oddziale chorych 255.000 a na oddziale położnic na podstawie wyniku za I-sze półrocze 1894. r. 15.000 dni łącznie 270.000 dni leczenia. Według dotychczasowych wyników kosztował w I-szem półroczu 1894 r. 1 dzień żywienia przeciętnie 23·26 centów, a w zaokrągleniu 23 centów, co pomnożywszy przez powyższą ilość dni uczyni wydatek 62.100 zł. z którego przypada na oddz. chorych 58.650 zł. na oddział położnic 3.450 zł. Dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa wstawia się jak na rok 1894.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.031	1.250	
1.227	1.167	Jak na r. 1894. uchwalono.
63.463	59.667	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			złote austryackie		
VII.	46	Z przeniesienia . .	60.997	3.520	64.517
		c) Koszta utrzymania służby kuchennej: *α*) płaca 12 sług rocznie po 60 zł. 720 zł. *β*) wikt z pieczywem rocz. po 125 zł. 1.500 „ *γ*) gratyfikacye . . . . 40 „	2.124	136	2.260
		d) Drzewo do kuchni	1.739	111	1.850
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne . . .	329	21	350
		f) Pieczywo dla chorych	6.110	390	6.500
		g) Wino dla chorych	1.600	20	1.620
	47	Wikt dla akuszerki dyżurnej	—	270	270
	48	Wikt lekarza dyżurnego	365	—	365
	49	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, tudzież ogrzanie motoru benzynowego w zakładzie położnic	5.000	2.100	7.100
	50	Oświetlenie naftą z dotyczącymi potrzebami. .	1.400	400	1.800
	51	Sprzęty, zakupno i naprawa: *a)* zwyczajne . .	2.000	—	2.000
		b) nadzwyczajne: Zakupno sprzętów do wewnętrznego urządzenia zakładu położnic . .	—	*22.500*	*22.500*
	52	Fiakrowe dla rządcy	188	12	200
	53	Utrzymanie ogrodu spacerowego	94	6	100
	54	Pralnia	7.800	500	8.300
	55	Bielizna, pościel i odzież: *a*) Zakupno i naprawa	8.460	540	9.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	98.206	8.026	106.232
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	—	*22.500*	*22.500*

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
63.463	59.667	
2.208	2 320	Preliminuje się płacę i gratyfikacyę zgodnie z kwotami na r. 1894. uchwalonemi, zaś wikt z pieczywem o 5 zł. dla 1 osoby mniej ze względu na nieco niższe ceny niektórych artykułów żywności.
1.770	1 800	Preliminuje się kwotę nieco wyższą od uchwalonej na r. 1894. ze względu na wynik r. 1893. w kwocie 1.836 zł. i na przewidywany wzrost ilości chorych.
342	350	Zgodnie z kwotą na r. 1894. uchwaloną.
8.110	6.500	Wydatki wynosiły w 1891. r. 7.816 zł. 59 ct. „ 1892. „ 8.109 „ 98 „ „ 1893. „ 6 374 „ 98 „ razem: 22.301 zł. 55 ct. czyli przeciętnie 7.433 zł. 85 ct. na 1 rok. Z uwagi na wynik z r. 1893. i przewidywany wzrost ilości chorych preliminuje się jak na r. 1894. uchwalono.
1.490	1.520	Preliminuje się kwotę o 100 zł. wyższą od uchwalonej na r. 1894. ze względu na wynik r. 1893. w kwocie 1.597 zł. 03 ct. i coraz wzrastające ceny wina.
—	—	Wstawia się wikt II. klasy dla jednej akuszerki wskutek zaprowadzenia dyżuru jak LW. 68.061/1893.
414	365	Zgodnie z kwotą na r. 1894. uchwaloną. Wskutek zaprowadzenia dyżuru akuszerek przechodzi obecnie cały koszt wiktu lekarza dyżurnego na oddział chorych.
4.549	4.200	Dla oddziału chorych, który obecnie w całym gmachu się mieści preliminuje się kwota wyższa o 800 zł. od uchwalonej na r. 1894. dla całego szpitala z powodu, iż przybył osobny pawilon dla chorych zakaźnych na 40 łóżek; zaś dla zakładu położnic na opał pieców, kaloryferów, węglem łazienek i motoru benzynowego preliminuje się na podstawie czynionych prób i opinii rzeczoznawców 2.100 zł. Nadto wniesione oferty na dostawę drzewa na rok 1895. wyższe są od zeszłorocznych. (LW. 58.065/1894).
1.680	1.800	Wydatek z powodu nowego gmachu na zakład dla położnic i pawilonu izolacyjnego dla chorych zakaźnych zwiększył się o koszt utrzymania lampiarza, którego stąd przeniesiono do rubryki II. poz. 21.
1.910	2.000	Wstawia się jak na rok 1894. uchwalono dla oddziału chorych wraz z pawilonem izolacyjnym.
—	—	Wstawia się na mocy uchwały wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894.
200	200	Zgodnie z kwotami na r. 1894. uchwalonemi.
15	100	
8.418	7.200	Preliminuje się więcej o 1.100 zł. od kwoty uchwalonej na r. 1894. ze względu na wyniki z r. 1892. z kwotą 8.418 zł. 16 ct. i z r. 1893. 8.191 zł. 68 ct., tudzież na przewidywany wzrost ilości chorych z powodu rozszerzenia ubikacyj.
10.033	8.000	Wydatki wynosiły w 1891 r. 9.950 zł. 73 ct. „ 1892 „ 10.033 „ 32 „ „ 1893 „ 9.993 „ 32 „ 29.977 zł. 37 ct. czyli przeciętnie na rok jeden 9.992 zł. 46 ct. Ze względu na zapas bielizny z r. 1894. preliminuje się jak obok tylko kwotę 9.000 zł. a o 1.000 zł. więcej jak na r. 1894.
104.602 —	96.022 —	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych (Złote austryackie)	fundusz położnic (Złote austryackie)	całego szpitala (Złote austryackie)
VII.	55	Z przeniesienia . { zwyczajne .	98.206	8.026	106.232
		nadzwyczajne	—	*22.500*	*22.500*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny:			
		α) płaca . . . . . . 80 zł.			
		β) wikt z pieczywem i dodatkami 190 „			
		γ) ryczałt za pranie bielizny . 22 „	274	18	292
	56	Słoma do sienników	705	45	750
		Suma wydatków . { zwyczajnych .	99.185	8.089	107.274
		nadzwyczajnych .	—	*22.500*	*22.500*
		Ogólna suma rubryki VII.	99.185	30.589	129.774
VIII.		**Koszta sanitarne.**			
	57	Lekarstwa	8.400	400	8.800
	58	Potrzeby sanitarne	9 000	350	9.350
	59	Szczudła, buty, opaski i t. p. . . .	850	—	850
	60	Laboratoryum chemiczno-patologiczne . . .	94	6	100
	61	Prosektoryum	235	15	250
	62	Instrumenta chirurgiczne	700	50	750
	63	Koszta pogrzebowe	940	60	1.000
		Suma rubryki VIII.	20.219	881	21.100

Wyniki kłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
104.602	96.022	
—	—	
307	292	
818	750	Zgodnie z kwotą na r. 1894. uchwaloną. Wydatki wynosiły w 1892. r. 817 zł. 94 ct. „ 1893. „ 635 „ 99 „ 1.453 zł. 93 ct. czyli przeciętnie 726 zł. 96 ct. Preliminuje się w zaokrągleniu 750 zł zgodnie z uchwaloną na r. 1894. kwotą.
105.727	97.064	
—	—	
105.727	97.064	
9.146	8.800	Wydatki wynosiły w 1891. r. 8.515 zł. 30 ct. „ 1892. „ 9.145 „ 75 „ „ 1893. „ 8.796 „ 88 „ 26.457 zł. 93 ct. czyli przeciętnie 8 819 zł. 31 ct. Preliminuje się w zaokrągleniu nieco niższą kwotę, jak obok.
9.238	9.350	Wydatki wynosiły w 1891. r. 8.687 zł. 08 ct. „ 1892. „ 9.238 „ 09 „ „ 1893. „ 7.798 „ 64 „ 25.723 zł. 81 ct. czyli przeciętnie 8.574 zł. 60 ct. Wskutek tego, iż przybyły 2 nowe budynki, wydatek na środki desinfekcyjne znacznie się wzmożą, preliminuje się kwotę jak obok wyższą od trzechletniego przeciętnego wydatku, a zgodnie z uchwaloną na r. 1894.
861	850	Wydatki wynosiły w 1891. r. 705 zł. — ct. „ 1892. r. 861 „ 09 „ „ 1893. „ 987 „ 90 „ 2.553 zł. 99 ct. czyli przeciętnie 851 zł. 33 ct. Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 850 zł.
64	100	} Wstawia się jak na r. 1894.
31	250	}
953	750	Wydatki wynosiły w 1891. r. 517 zł. 71 ct. „ 1892. „ 953 „ 19 „ „ 1893. „ 838 „ 05 „ 2.308 zł. 95 ct., czyli przeciętnie 769 zł. 65 ct. Wstawia się jak na r. 1894. kwotą 750 zł.
500	1.000	Jak na r. 1894. uchwalono, na mocy ugody z Towarzystwem św. Józefa z Arymatei.
20.793	21 100	

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych (Złote austryackie)	fundusz położnic (Złote austryackie)	całego szpitala (Złote austryackie)
IX.		**Koszta kancelaryjne.**			
	64	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	940	60	1.000
X.	65	**Koszta kapliczne**	226	14	240
XI.		**Utrzymanie budynków.**			
	66	Konserwacye i reparacye:			
		a) zwyczajne	3.200	100	3.300
		b) nadzwyczajne:			
		α) na sprawienie muszel zlewowych przy kurkach wodnych	*300*	—	*300*
		β) na budowę klinik: chirurgicznej i medycznej I. rata	*75.000*	—	*75.000*
	67	Asekuracya budynków	200	250	450
	68	Kominiarze i straż ogniowa	500	270	770
		Suma wydatków . { zwyczajnych .	3.900	620	4.520
		Suma wydatków . { *nadzwyczajnych* .	*75.300*	—	*75.300*
		Ogólna suma rubryki XI. .	79.200	620	79.820
XII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
		Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego:			
	69	5% od kwoty 6.705 zł. 3 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału położnic . .	352	—	352
	70	5% od kwoty 26.820 zł. 11 kr. m. k. za część budynku, użytego dla oddziału chorych . .	1.408	—	1.408
		Suma rubryki XII. .	1.760	—	1.760

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
985	1.000	Wydatki wynosiły w 1891. r. 1.026 zł. 55 ct. „ 1892. „ 985 „ 22 „ „ 1893. „ 832 „ 01 „ 2.843 zł. 78 ct. czyli przeciętnie 947 zł. 93 ct. Preliminuje się z powodu zwiększonych czynności kancelaryjnych kwotę 1.000 zł. zgodnie z uchwaloną na r. 1894.
280	240	Wstawia się jak na r. 1894.
4.410 *70.802*	3.200 *101.000*	Wydatki wynosiły w 1891. r. 3 146 zł. 17 ct. „ 1892. „ 4.409 „ 75 „ „ 1893. „ 3.217 „ — „ 10.772 zł. 92 ct. czyli przeciętnie 3.590 zł. 97 ct. Ze względu na wynik r. 1893. preliminuje się niższą kwotę 3.300 zł.
—	—	Dla zapobieżenia zawilgocaniu gmachu szpitalnego preliminuje się niezbędnie potrzebną kwotę 300 zł. na sprawienie muszel, na podstawie kosztorysu biura technicznego. LW. 58.064/1894.
—	—	Wydatek ten uzasadnia się osobnem sprawozdaniem do wys. Sejmu LW. 58.557/894.
164	180	Wstawia się kwotę o 270 zł. wyższą od uchwalonej na r. 1894. ze względu na gmach zakładu dla położnic i na pawilon izolacyjny.
450	450	Preliminuje się o 320 zł. więcej jak na r. 1894. z powodu jak wyżej.
5.024 *70.802*	3.830 *101.000*	
75.826	104.830	
352	352	Ponieważ część gmachu szpitalnego dotychczas zajmowana przez oddział położnic zostanie obecnie opróżnioną i oddaną na wyłączny użytek oddziałowi chorych, przeto odsetki od dotyczącego kapitału dłużnego przenosi się z funduszu położnic na fundusz chorych.
1.408	1.408	Jak na r. 1894. uchwalono.
1.760	1.760	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych (Złote austryackie)	fundusz położnic (Złote austryackie)	całego szpitala (Złote austryackie)
XIII.	71	**Podatki i daniny**	25	10	35
XIV.		**Rozmaite.**			
	72	Utrzymanie biblioteki	118	7	125
	73	Przypadkowe:			
		a) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	282	18	300
		b) zastępstwa chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	282	18	300
		Suma rubryki XIV. .	682	43	725
XV.		**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	74	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesiono .	—	30	30
XVI.	75	**Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii**	16.000	—	16.000

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
27	20	Preliminuje się wyższą kwotę z powodu, iż przybyły 2 budynki.
127	125	
294	300	
300	300	
721	725	
		Zgodnie z kwotami na r. 1894. uchwalonemi.
22	30	
16.000	16.000	

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych (Złote austryackie)	fundusz położnic (Złote austryackie)	całego szpitala (Złote austryackie)
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały .	1.350	150	1.500
	2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodu z myta . .	26.000	—	26.000
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni . .	79	5	84
		Suma rubryki I. .	27.429	155	27.584
II.	4	**Opłaty pośmiertne**	8.000	—	8.000
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	5	Od funduszu krajowego galicyjskiego . . .	163.000	14.000	177.000
	6	Od samopłacących	12.400	100	12.500
		Do przeniesienia . .	175.400	14.100	189.500

powszechny we Lwowie. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.547	1.500	Zgodnie z kwotą na r. 1894. uchwaloną.
25.764	26.500	Dochód wynosił w 1891. r. 25.847 zł. 43 ct. „ 1892. „ 25.764 „ 40 „ „ 1893. „ 26.056 „ 45 „ 77.668 zł. 28 ct. czyli przeciętnie 25.889 zł. 43 ct. Wstawia się z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 26.000 zł,
84	84	Jak na r. 1894.
27.395	28.084	
9.949	9.500	Dochód wynosił w 1891. r. 10.907 zł. 01 ct. „ 1892. „ 9.949 „ 48 „ „ 1893. „ 4.164 „ 73 „ 25.021 zł. 22 ct. czyli przeciętnie 8.340 zł. 41 ct. Ze względu na wynik r. 1893. wstawia się w zaokrągleniu nieco niższą kwotę 8.000 zł.
182.221	163.000	*Na oddziale chorych:* / *Na oddziale położnic:* Dochód wynosił w 1891. r. 131.714 zł. 84 ct. / 13.151 zł. 08 ct. „ 1892. „ 169.147 „ 94 „ / 13.072 „ 96 „ „ 1893. „ 156.795 „ 35 „ / 11.924 „ 56 „ razem 457.658 zł. 13 ct. / 38.148 zł. 60 ct. czyli przeciętnie na rok . 152.552 „ 71 „ / 12.716 „ 20 „ 165.268 zł. 91 ct. Z uwagi jednak że wskutek 2-ch nowych budowli o 180 łóżkach ilość chorych znacznie się wzmoże preliminuje się 177.000 zł. a to: na oddział chorych 163.000 zł., zaś na oddział położnic 14.000 zł., czyli o 14.000 więcej od kwoty na r. 1894. uchwalonej.
11.384	11.500	*Na oddziale chorych:* / *Na oddziale położnic:* Dochód wynosił w 1891. r. 10.416 zł. 23 ct. / 83 zł. 98 ct. „ 1892. „ 11.231 „ 32½ „ / 102 „ 90 „ „ 1893. „ 12.195 „ 00½ „ / 95 „ 60 „ razem 33.842 zł. 56 ct. / 282 zł. 48 ct. czyli przeciętnie na rok . 11.280 „ 85 „ / 94 „ 16 „ 11.375 zł. 01 ct. Preliminuje się ze względu na wzrost dni leczenie wskutek przybytku 2-ch gmachów wyższą kwotę 12.500 zł., a mianowicie dla oddziału chorych 12.400 zł. dla oddziału położnic 100 zł.
193.555	174.500	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	fundusz chorych	fundusz położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia . .	175.400	14.100	189.500
	7	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	8.000	200	8.200
		Suma rubryki III.	183.400	14.300	197.700
IV.	8	**Rozmaite**	94	6	100

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
193.555	174.500	
9.458	6.600	*Na oddziale chorych:* / *Na oddziale położnic:* Dochód wynosił w 1891. r. 5.111 zł. 44 ct. / 159 zł. 84 ct. „ 1892. „ 9.343 „ 03 „ / 114 „ 44 „ „ 1893. „ 9.451 „ 73 „ / 180 „ — „ razem 28.906 zł. 20 ct. / 454 zł. 28 ct. czyli przeciętnie na rok . 7.968 „ 73 „ / 151 „ 43 „ 8.120 zł. 16 ct. Ze względu na przeciętny wynik z trzech lat ostatnich preliminuje się jak obok kwota 8.200 zł., a mianowicie dla oddziału chorych 8.000 a dla oddziału położnic 200 zł. tj. więcej o 1.600 zł. od kwoty na r. 1894. uchwalonej.
203.013	181.100	
57	100	Zgodnie z kwotą uchwaloną na r. 1894.

Alegat D. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1895.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz podrzutków.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki			
I.	1	**Potrzeby kancelaryjne**	—	—	—
II.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręczenie żywicielek, tudzież pieluszkowe	—	—	—
	3	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w 1-szym roku życia . .	—	—	—
	4	Tymże za gorliwe dozorowanie dzieci i na potrzeby szkolne .	20	—	
		Suma rubryki II. .	20	—	20
III.	5	**Koszta utrzymania dzieci**	96	—	96
IV.	6	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	—
V.	7	**Zapomogi dla położnic**	5.200	—	5.200
VI.		**Rozmaite wydatki.**			
	8	Ryczałt na koszta pogrzebowe po 2 zł. od dziecka (LW. 9757/72).	10	—	—
	9	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	—	—	—
		Suma rubryki VI . .	10	—	10
		Suma wszystkich wydatków . .	5.326	—	5.326

Dochodów fundusz ten nie ma żadnych, cała zatem suma tych wydatków pokrytą być musi z rubryki XI. funduszu krajowego.

we Lwowie.

Wyniki z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wyjaśnienia
—	10	Dla braku potrzeby nic się nie preliminuje.
—	10	
—	10	
—	50	Mniej o 30 zł. stosownie do potrzeby.
—	70	
144	240	W pozycyi tej preliminuje się tylko 96 zł. na koszta utrzymania 4 ga dzieci w III. klasie z opuszczeniem wydatków dla dzieci przyjmowanych z oddziału położnic, które uchwałę do LW. 16.270/93 postanowiono oddawać na wychowanie Towarzystwu niemowląt „Dzieciątko Jezus“.
—	10	Jak wyjaśnienie przy pozycyi 1.
5.316	5.500	W roku 1893 wynosiły wydatki 5.214 zł. a przeciętnie z 3-ch lat 5.190 zł. Wstawia się więc w zaokrągleniu 5.200 zł. czyli mniej o 300 zł.
—	10	Jak na rok 1894.
—	50	Dla braku potrzeby nic się nie preliminuje.
—	60	
5.460	5 890	

LW. 52.701/94.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1895.

Lit. E.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

LW. 14.662/1894.

Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Zwyczajne zł.
		Wydatki	
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	21.573
II.	12—18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	37.035
III.	19—28	Pensye i emerytury	1.061
IV.	29—32	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	110
V.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40
VI.	34—35	Remuneracye i zapomogi	726
VII.	36—48	Koszta gospodarcze 1) zwyczajne	108.737
		2) *nadzwyczajne*	*17.260*
VIII.	49—53	Koszta sanitarne	6.810
IX.	54	„ kancelaryjne	440
X.	55	„ koszta kapliczne	200
XI.	56—61	Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń: 1) zwyczajne	9.090
		2) *nadzwyczajne*	*9.6[illegible]*
XII.	62	Podatki z ekwiwalentem i daniny	175
XIII.	63—66	Rozmaite	2.710
XIV.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	55
XV.	68	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	150
—	—	Nowe budowy (*nadzwyczajne*)	—
		Razem 1) zwyczajne	188.90[illegible]
		Razem 2) *nadzwyczajne*	*26.910*
		Suma wydatków	215.81[illegible]
		Dochody.	
I.	1	Odsetki od kapitałów	230
II.	2—3	Dodatki	66[illegible]
III.	4—5	Dochody z dóbr	18.400
IV.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	189.000
V.	9—11	Rozmaite	1.100
		Suma dochodów	209.390
		W porównaniu z wydatkami	215.81[illegible]
		Okazuje się niedobór	**6.42[illegible]**

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.
20.984	21.239
33.831	36.253
1.351	917
14	110
15	40
728	726
110.799	107.303
800	*1.300*
6.531	6.310
435	480
200	200
10.137	9.050
3.096	*2.100*
78	175
2.772	2.690
55	55
19	150
42.242	—
187.949	185.698
46.138	*3.400*
234.087	189.098
230	230
723	660
17.189	18.400
178.313	177.000
523	1.200
196.978	197.490

Wyjaśnienia

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1895. z uchwalonymi na rok 1894

Wydatki preliminowane na rok 1895 wynoszą . . . 215.812 zł.
uchwalone na rok 1894. wynoszą . . . . . 189.098 „
wstawia się więc na rok 1895. *wydatki większe* o kwotę . . . **26.714** zł.
a mianowicie:

w rubr. I. ogółem *więcej* o	334 zł.		
„ „ II. „ „	772 „		
„ „ III. „ „	144 „		
„ „ VII. „ „	17.394 „		
„ „ VIII. „ „	500 „		
„ „ IX. „ *mniej*		40 zł.	
„ „ XI. „ *więcej* o	7.590 „		
„ „ XIII. „ „	20 „		
Razem *więcej* o	26.754 zł	*mniej* o 40 zł.	
z porównania *więcej* o	26.714 zł.		

Dochody preliminowane na rok 1895 wynoszą . . . 209.390 zł.
uchwalone na rok 1894 wynoszą . . . . 197.490 „
preliminuje się zatem na rok 1895 *więcej* o kwotę . . . . **11.900** „
a mianowicie:

w rubr. IV. ogółem *więcej* o	12.000 zł.	
„ „ V. „ *mniej* „		100 zł.
z porównania *więcej* o	11.900 zł.	

Wynik zatem na rok 1895. jest *mniej korzystny* o różnicę . . . **14.814** zł.
a zgodny: z nadwyżką dochodów roku 1894 w kwocie . 8.392 zł.
i niedoborem obecnie wykazanym w „ . 6.422 „
razem jak wyżej . . . 14.814 zł.

Podana suma wynikłości wydatków z roku 1892. różni się od odnośnego zamknięcia rachunku o wydatki opuszczone w rubr. I. w kwocie . . . 2.111 zł
suma zaś wynikłości dochodów z powodu opuszczenia w rubr. V.
o zwroty zaliczek na płacę . . . . 1.277 „
i o zwroty kosztów odstawienia rekonwalescentów z lat ubiegłych . . . . 255 „
ogółem o kwotę . . . 1.532 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**	
	1	Dyrektor: *a*) Płaca	2.200
		b) Dodatek osobisty	800
		c) Dodatki pięcioletnie	720
	2	2 prymaryuszów: *a*) Płaca po 1.500 zł.	3.000
		b) Relutum za wikt po 408 „	816
		c) Dodatki pięcioletnie po 200 „	506
	3	2 sekundaryuszów: *a*) Płaca po 1.000 „	2.000
		b) Relutum za wikt 408 „	816
		c) Dodatek pięcioletni po 150 „	150
	4	2 kapelanów: *a*) Płaca po 400 „	800
		b) Relutum za wikt rz. kat. kapelana 300 „ }	600
		c) Wikt w naturze gr. kat. kapelana 300 „ }	—
		d) Dodatki pięcioletnie po 50 „	250
	5	Rządca: *a*) Płaca	1.200
		b) Relutum za wikt	408
		c) Dodatki pięcioletnie po 200 zł.	600
	6	2 oficyałów: Płaca po 1.060 „	2.120
		b) Dodatki pięcioletnie po 150 „	450
		c) Dodatek osobisty	300
	7	I. Pisarz: *a*) Płaca	600
		b) Relutum za wikt	360
	8	II. Pisarz. *a*) Płaca	400
		b) Relutum za wikt	360
		c) Dodatki pięcioletnie po 50 zł.	150
	9	Maszynista: *a*) Płaca	600
		b) Relutum za wikt	360
	10	Woźny: *a*) Płaca	150
		b) Wikt z pieczywem	275
		c) Dodatek na ubiór	50
		d) Dodatki pięcioletnie po 30 zł.	48
	11	Odźwierny przy furcie zakładowej: *a*) Płaca	150
		b) Wikt z pieczywem	275
		c) Dodatek na ubiór	50
		d) Dodatek pięcioletni	9
		Suma rubryki I.	21.573

dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.200	2.200	Preliminuje się jak na rok 1894.
800	800	
600	600	Preliminuje się więcej o 120 zł. z powodu iż od dnia 8. sierpnia 1895 przypada trzeci dodatek pięcioletni.
3.000	3.000	Zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
816	816	
400	400	Preliminuje się więcej o 106 zł. z powodu iż dalsze dodatki pięcioletnie przypadają D-wi. Płucińskiemu od 16. listopada 1895 a D-wi. Maliszewskiemu od 6. sierpnia 1895.
2.000	2 000	Jak na rok 1894.
816	816	
—	75	Preliminuje się więcej o 75 zł. na pokrycie całego dodatku pięciołetniego Dra. Kohlbergera.
800	800	Zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
300	300	
314	300	
200	250	
1.200	1.200	
408	408	
400	600	
2.032	2.120	
475	450	
475	300	
598	600	
359	360	
400	400	
360	360	
100	144	Preliminuje się o 6 zł. więcej na pokrycie całego trzeciego dodatku pięcioletniego pisarza Tomasza Krogulskiego.
600	600	Jak na rok 1894.
360	360	
150	150	
271	275	
50	50	
30	30	Więcej o 18 zł. z powodu drugiego dodatku pięcioletniego przypadającego woźnemu od dnia 1. czerwca 1895.
150	150	Jak na rok 1894.
270	275	
50	50	
—	—	Preliminuje się pierwszy dodatek pięcioletni przypadaający z dniem 15. września 1895.
20.984	21.239	**Uwaga.** Podana suma wynikłości różni się od odnośnego zamknięcia o 1.151 zł. z powodu opuszczenia zaliczek na płace w kwocie 2.111 zł. a dodania przy poz. 9. płacy i wiktu maszynisty w kwocie 960 zł. wykazanych w zamknięciu w rubryce II. poz. 13. lit. *a*) i *b*).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne zł.
		Koszta utrzymania osób nieetatowych.		
II.	12	19 Sióstr miłosierdzia oddziałowych:		
		a) Płaca rocznie po 80 zł.	1 520 zł.	
		b) Wikt z pieczywem i dodatkami po 209 zł.	3 971 „	5.491
	13	Dyetaryusz: *a*) Płaca po 1 zł. 25 ct. dziennie	456 zł.	
		b) Relutum na wikt	360 „	816
	14	Odźwierny przy bramie wjazdowej:		
		a) Płaca	120 zł.	
		b) Wikt z pieczywem	275 „	
		c) Dodatek za ubiór	50 „	445
	15	Służba wyższa:		
		a) Płaca ślusarza	300 zł.	
		„ stolarza	240 „	
		„ krawca	180 „	
		„ szewca	180 „	
		„ dozorcy zarazem kościelnego	180 „	
		„ 2 palaczy przy maszynie parowej 180 i 156 zł.	336 „	1.416
		b) wikt z pieczywem 7 osób służby wyższej po 205 zł.		1.435
	16	Służba oddziałowa:		
		b) Płaca 31 dozorców rocznie po 96 zł.	2.976 zł.	
		„ 9 „ „ 120 „	1.080 „	
		„ 6 „ „ 144 „	864 „	
		„ 3 „ „ 180 „	540 „	
		„ 21 dozorczyń „ 84 „	1·764 „	
		„ 10 „ „ 96 „	960 „	
		„ 12 „ „ 120 „	1.440 „	
		„ 3 „ „ 144 „	432 „	
		razem 95 osób	10.056 zł.	
		b) na podwyższenie płac dla służby oddziałowej	800 zł.	
		c) wikt z pieczywem dla 95 osób po 135 zł.	12.825 „	
		d) bluzy dla 95 osób po 6 zł.	570 „	
		e) gratyfikacye z końcem roku	300 „	24 551
	17	Premia dla dozorczyni Katarzyny Zebzy vel Szebzdy 10 dukatów		60
	18	Służba domowa:		
		a) płaca 13 sług	1.188 zł.	
		b) wikt z pieczywem po 115 zł.	1.495 „	
		c) gratyfikacye z końcem roku	50 „	
		d) bluzy dla 13 osób po 6 zł.	78 „	2.811
		Suma rubryki II.		37.025

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
5.089	5 491	
455	456	
358	360	
—	120	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1894.
—	275	
—	50	
2.058	1 416	Zgodnie z budżetem na rok 1894 uchwalonym.
2.176	1 430	Preliminuje się w zaokrągleniu jak na rok 1894.
		Na płace dla 95 osób preliminuje się zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi. Na podwyższenie płac prel'minuje się więcej o 100 zł. celem podwyższenia poboru tym osobom, które dłużej służą. (L.W. 50.516/91). Koszta wiktu z pieczywem preliminuje się jak na rok 1894. tylko w zaokrągleniu 134 zł. 91 ct. na jedną osobę do kwoty 135 zł. Jako niezbędnie potrzebny wydatek wstawia się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi zakładu kwotę 570 zł. dawniej nie preliminowaną na sprawienie 95 bluz dla służby oddziałowej.
20.857	23.872	Preliminuje się na gratyfikacye jak na rok 1894.
58	60	Jak na rok 1894.
		Płace preliminuje się jak na rok 1894. Koszta wiktu zapreliminowano w zaokrągleniu. jak na rok 1894. na gratyfikacye wstawia się również kwotę zgodnie z budżetem na rok 1894. a na bluzy preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi zakładu jako wydatek konieczny.
2.780	2.723	Uwaga. Podana suma wynikłości z roku 1892. różni się od odnośnego zamknięcia rachunku o 960 zł. z powodu przeniesienia płacy i relutum za wikt maszynisty do rubr. I. poz. 9.
33.831	36.253	

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
III.		**Pensye i emerytury.**	
	19	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych . . . . 245 zł.	26
	20	Burghardt Franciszka, wdowa po kontrolorze . . . . 175 „	19
	21	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor, z rocznych . . . . 1.400 „	149
	22	Kłosowski Jan, były dozorca	48
	23	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48
	24	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz	507
	25	Węgrzyn Jan, były dozorca	60
	26	Krzyżak Antoni, były dozorca, ...	144
	27	Wojtowicz Karolina, była akuszerka	—
	28	Sterniuk Jakób, były odźwierny	—
		Suma rubryki III. . .	1.061
IV.		**Zaopatrzenia odstawne, i dary z łaski.**	
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznym 63 zł.	7
	30	Hammer Joanna „ „ pisarzu „ 63 „	7
	31	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomga	60
	32	Kamiński Jan, „ „	36
		Suma rubryki IV. . .	110
V.	33	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	40
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**	
	34	Za sprawdzanie recept	126
	35	Remuneracye i zapomogi	600
		Suma rubryki VI. . .	726
VII.		**Koszta gospodarcze.**	
	36	Żywienie chorych:	
		a) zwykła strawa i dodatki	51.500
		Do przeniesienia . . .	51.500

dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
26	26	
19	19	
149	149	
48	48	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1894.
48	48	
567	567	
60	60	
—	—	Preliminuje się przyznana emerytura po 12 zł. miesięcznie. (L.W. 48.719/94).
184	—	
250	—	Wstawiono dla wyrównania wynikłości r. 1892.
1.351	917	
7	7	
7	7	Zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
—	60	
—	36	
14	110	
15	40	Jak na rok 1894.
128	126	Jak na rok 1894.
600	600	
728	726	
53.660	50.000	Wydatki poz. 36. lit. *a*) wynosiły: W 1891 roku 45.264 zł. na 218.180 dni lecz., zatem 1 dzień lecz. kosztował 20 8 ct. „ 1892 „ 53.660 „ „ 230 014 „ „ „ 1 „ „ „ 23.3 „ „ 1893 „ 52.274 „ „ 234.747 „ „ „ 1 „ „ „ 22.2 „ 151.198 zł. „ 682.941 „ „ „ 3 „ „ „ 66.3 „ zatem przeciętoie 22 1 ct. na 1 dzień, a przeciętna ilość dni leczenia 227.647 kosztowałoby 50.310 zł., lecz w uwzględnieniu wynikłości z roku 1893 wynoszącej 52.274 zł. preliminuje się 51 500 zł.
53.660	50.000	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
VII.	36	Z przeniesienia	51 500
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia: *α*) płaca roczna po zł. 80 . . . . 400 zł. *β*) wikt z dodat. rocz. po 209 zł . . . . . . 1.045 „	1.445
		c) Służba kuchenna i magazynowa: *α*) Płaca dla 2 po 84 zł. 168 zł. „ „ 5 „ 72 „ 360 „ „ „ 5 „ 60 „ 300 „ . . . . . . 828 zł. *β*) Wikt 12 sług po 106 zł. . . . . 1.272 „ *γ*) Fartuchy, czapki i bluzy . . . . 84 „ *δ*) Gratyfikacye . . . . 40 „	2.224
		d) Drzewo i węgle do kuchni	3.000
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne	630
		f) Pieczywo z piekarzem i drzewem	9.200
		g) Wino dla chorych	550
	37	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj { 1) zwyczajne . . . . . 2) *nadzwyczajne*	7.300 —
	38	Oświetlenie naftą	1.750
	39	Sprzęty gospodarcze: *a*) Zakupno i naprawa { 1. zwyczajne . . . . 2. *nadzwyczajne*	2.000 *960*
		Do przeniesienia . { 1. zwyczajne 2. *nadzwyczajne*	79 599 *960*

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
53.660	50.000	
1.497	1.445	Preliminuje się zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1894.
		Preliminuje się jak na r. 1894 w zaokrągleniu po 106 ct. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi zakładu jako wydatek niezbędnie potrzebny.
2.238	2.135	Jak na rok 1894.
2 945	3.000	Wydatki wynosiły w 1891 roku 3.197 ct. 1892 „ 2.945 „ 1893 „ 3.129 „ 9.271 zł. a zatem przeciętnie 3.090 zł. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi 3 000 zł.
738	630	Wydatki wynosiły w 1891 roku 550 zł. 1892 „ 738 „ 1893 „ 577 „ 1.865 zł. a przeciętnie 621 zł. preliminuje się jednak w zaokrągleniu 630 zł.
10.167	9.200	Wydatki wynosiły w 1891 roku 9.549 zł. 1892 „ 10.167 „ 1893 „ 9.069 „ 28.785 zł. a przeciętnie 9.595 zł. ze względu jednak na wyniklość z roku 1892 preliminuje się 9.200 zł. t.j. taką kwotę jaką uchwalono na rok 1894.
403	450	Wydatki wynosiły w 1891 roku 336 zł. „ 1892 „ 403 „ „ 1893 „ 720 „ 1.459 zł. zatem przeciętnie 486 zł. ze względu jednak na wyniklość z roku 1893 wynoszącą 720 zł. preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi kwotę 550 zł.
6.632 —	7.300 *300*	Wydatki wynosiły w 1891 roku 6.506 zł. „ 1892 „ 6.632 „ „ 1893 „ 7.285 „ 20.423 zł. a przeciętnie 6.807 zł. ze względu jednak na wyniklość z roku 1893 wynoszącą 7.285 zł. preliminuje się jak na rok 1894 kwotę 7.300 zł.
1.764	1.800	Wydatki wynosiły w 1891 roku 1.732 zł. „ 1892 „ 1.764 „ „ 1893 „ 1.734 „ 5.230 zł. a przeciętnie 1.743 zł. preliminuje się zatem w zaokrągleniu 1.750 zł.
2.260 *800*	2.000 *1.000*	Wydatki wynosiły w 1891 roku 1.858 zł. „ 1892 „ 3.060 „ „ 1893 „ 3.043 „ 7.961 zł. a przeciętnie 2.653 zł. preliminuje się jednak w uwzględnieniu wyniklości z roku 1893 kwotę 2.960 zł. z której przypada na wydatki zwyczajne 2.000 zł. a na nadzwyczajne 960 zł. z powodu koniecznej potrzeby zakupna 60 łóżek po 16 zł.
82.304 *800*	77.960 *1.300*	

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
VII.	39	Z przeniesienia . { 1. zwyczajne . / *2. nadzwyczajne* .	79.599 / *960*
		b) Siostra Miłosierdzia: *α*) Płaca rocznie . . . 80 zł. *β*) Wikt z dodatkami . . . 205 „	285
	40	Utrzymanie 2 par koni z dwoma furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. *a*) zwyczajne . . .	1.380
		b) *nadzwyczajne* . . .	*300*
	41	Gospodarstwo rolne z kosztem utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowem trzody, rzezią wołów i baranów. . . .	13.988 / *850*
	42	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika. .	120
	43	Podatek gruntowy z ekwiwalentem . . .	80
	44	Asekuracya budynków gospodarczych i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku . . .	200
	45	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych . . .	
	46	Utrzymanie pralni: *a*) Drzewo i inne potrzeby . . .	4.600
		b) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) Płaca rocznie po 80 zł. . . . 160 zł. *β*) Wikt z dodatkami po 205 zł. . . . 410 „	570
	47	Bielizna, pościel i odzież: *a*) Zakupno i naprawa 1. zwyczajne . . .	6.000
		2. nadzwyczajne . . .	*16.000*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia *α*) Płaca rocznie . . . 80 zł. *β*) Wikt z dodatkami . . . 205 „	285
	48	Słoma do sienników . . .	780
		Suma wydatków . { 1. zwyczajne . / *2. nadzwyczajne* .	108.737 / *17.260*
		Ogólna suma rubryki VII. .	125.997

dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Wyniklość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
82.304 *800*	77.960 *1.300*	
299	285	Preliminuje się jak na rok 1894.
1.360	1.400	Wydatki wynosiły w 1891 roku 1.388 zł. „ 1892 „ 1.360 „ „ 1892 „ 1.372 „ 4.120 zł. a przeciętnie 1.373 zł.; preliminuje się w zaokrągleniu 1.380 zł
—	—	Preliminuje się 300 zł. na zakupno jednej pary koni.
13.075 682 105	14.163 853 137	Preliminuje się na podstawie projektu budżetu folwarku przez Dyrekcyę zakładu sporządzonego i tu dołączonego.
—	—	
292	200	Wydatki wynosiły w 1891 roku 172 zł. „ 1892 „ 292 „ „ 1893 „ 184 „ 648 zł. a przeciętnie 216 zł. preliminuje się jednak ze względu na wyniklość z roku 1893 tylko 200 zł. tj. zgodnie z kwotą uchwaloną na rok 1894.
4.498	4.600	Wydatki wynosiły w 1891 roku 4.912 zł. „ 1892 „ 4.498 „ „ 1893 „ 4.680 „ 14.090 zł. przeciętnie 4.696 zł. ze względu jednak na oszczędność preliminuje się 4.600 zł.
599	570	Preliminuje się jak na rok 1894.
6.497	6.000	Zwyczajne wydatki wynosiły w 1891 roku 6.500 zł. w 1892 „ 6.497 „ w 1893 „ 5.600 „ 18.597 zł. zatem przeciętnie 6.199 zł. preliminuje się jednak zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi 6.000 zł.
—	—	Preliminuje się na wydatki nadzwyczajne 16.000 zł. na podstawie wykazu potrzebnej bielizny, jaką w myśl instrukcyi zakład zaopatrzony być powinien. Wykaz ten znajduje się przy LW. 41.662/94.
299	285	Zgodnie z kwotą uchwaloną na rok 1894.
789	850	Wydatki wynosiły w 1891 roku 769 zł. „ 1892 „ 789 „ „ 1893 „ 772 „ 2.330 zł. a przeciętnie 776 zł., preliminuje się w zaokrągleniu 780 zł.
110.799 *800*	107.303 *1.300*	
111.599	108.603	

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
VIII.		**Koszta sanitarne.**	
	49	Lekarstwa	750
	50	Potrzeby sanitarne	5.700
	51	Instrumenta chirurgiczne	100
	52	Utrzymanie prosektoryum	60
	53	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i sióstr miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	200
		Suma rubryki VIII. . .	6.810
IX.		**Koszta kancelaryjne.**	
	54	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp. . . .	440
X.	55	**Koszta kapliczne**	200
XI.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**	
	56	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg *a)* zwyczajne . .	6.200
		b) nadzwyczajne. .	650
		α) Lakierowanie dachów	5.000
		β) naprawa i uzupełnienie koryt dachowych i dachu . .	
	57	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską w zakładzie. . .	40
	58	Utrzymanie urządzeń mechanicznych *a)* zwyczajne	800
		b) nadzwyczajne	4.000
	—	Na sprawienie (3-go) nowego kotła parowego	
		Do przeniesienia . { 1. zwyczajne .	7.040
		2. *nadzwyczajne* .	9.650

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
550	750	Wydatki wynosiły w 1891 rokn 737 zł. „ 1892 „ 550 „ „ 1893 „ 784 zł. 2.071 zł., a przeciętnie 690 zł. w uwzględnieniu jednak wynikłości z roku 1893. preliminuje się zgodnie z kwotą uchwaloną na rok 1894. wydatek w kwocie 750 zł.
5.650	5 200	Wydatki wynosiły w 1891 roku 5.035 zł. „ 1892 „ 5.650 „ „ 1893 „ 6.247 „ 16.932 zł. a zatem przeciętnie 5 644 zł., preliminuje się w zaokrągleniu 5.700 zł.
99	100	Preliminuje się zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
59	60	
173	200	
6.531	6.310	
435	480	Wydatki wynosiły w 1891 roku 416 zł. „ 1892 „ 435 „ „ 1893 „ 453 „ 1.304 zł. a przeciętnie 434 zł.; preliminuje się zatem w zaokrągleniu 440 zł.
200	200	Jak na rok 1894.
7.113	6 200	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1891 roku 5.567 zł. „ 1892 „ 7.113 „ „ 1893 „ 6.137 „ razem 18.817 zł. przeciętaie 6.272 zł. wstawia się nieco zmniejszoną przecietną w kwocie 6.200 zł.
3.096	*2.100*	Preliminuje się na podstawie wniosku Dyrekcyi zakładu uiezbędnie potrzebną kwotę jako wydatek nadzwyczajny.
		Na podstawie kosztorysu sporządzonego przez bióro techniczne do LW. 60.276/1894. Potrzeba tego wydatku usprawiedliwioną zostanie przez wydział krajowy *osobnem sprawozdaniem*.
—	—	Do roku 1893. roboty szklarskie były za kontraktowane, a koszt ich wynosił rocznie 600 zł. obecnie zaś portyer zakładowy wstawia szyby, kituje okna i t. p. bez żadnego wynagrodzenia, a gdy przy tej czynności niszczy odzież i ciągle pracować musi, nie mając chwili odpoczynku, preliminuje się na ten cel 40 zł.
1.092	800	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1891 roku 583 zł. „ 1892 „ 1.092 „ „ 1893 „ 1.740 „ 3.415 zł.; a przeciętnie 1.138 zł.
—	—	Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi tylko 800 zł. tj. taki kredyt, jaki na ten cel na rok 1894 uchwalono. — Z powodu przybudowy dwóch pawilonów i ciągłego wzrostu ilości chorych nie wystarczają na potrzeby zakładu istniejące dwa kotły parowe, które sprawione przed 11 laty, już się zużywają, wstawia się zatem na sprawienie trzeciego większego kotła jako wydatek nadzwyczajny kwota 4000 zł., której potrzeba usprawiedliwioną zostanie osobnem sprawozdaniem.
8.205	7.000	
3.096	*2.100*	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
XI.		Z przeniesienia . 1. zwyczajne .	7.040
		2. *nadzwyczajne*	*9.650*
	59	Asekuracya budynków i ruchomości	650
	60	Kominiarze i straż ogniowa.	600
	61	Utrzymanie dróg dojazdowych	800
		Suma wydatków . 1. zwyczajne .	9.090
		2. *nadzwyczajne* .	*9.650*
		Ogólna suma rubryki XI. .	18.740
XII.	62	**Podatki z ekwiwalentem i daniny.**	175
XIII.		**Rozmaite.**	
	63	Utrzymanie biblioteki lekarskiej.	170
	64	Książki i czasopisma dla chorych	250
	65	Myto drogowe	210
	66	Przypadkowe:	
		a) Ubezpieczenie służby od wypadku choroby	70
		b) „ „ i robotników od wypadku	130
		c) Zabawy z tańcami i wycieczki chorych	220
		d) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów . .	500
		e) Koszta komisyi	60
		f) Koszta uroczystości rozdania nagrod służbie dozorującej chorych	80
		g) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego . . .	20
		h) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego, uadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangielików	50
		i) Koszta przywozu i odstawiania umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	800
		k) Inne nieprzewidziane	150
		Suma rubryki XIII. .	2.710
XIV.	67	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	55
XV.	68	**Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi** . .	150
		Nowe budynki w zakładzie postawić się mające nadzwyczajne .	—

dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
8.205	7.000	
3.096	*2.100*	
582	650	Preliminuje się zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
550	600	
800	800	
10.137	9 050	
3.096	*2.100*	
13.233	11.150	
78	175	Jak na rok 1894.
191	160	Wydatqi wynosiły w 1891 roku 148 zł. „ 1892 „ 191 „ „ 1893 „ 171 „ 510 zł. a przeciętnie 170 zł. którą się to kwotę preliminuje.
216	250	Preliminuje się zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
211	210	
47	70	
118	130	
244	220	
499	500	
44	60	
78	80	
20	20	
43	40	Wydatki wynosiły w 1891 roku 40 zł. „ 1892 „ 43 „ „ 1893 „ 48 zł. 131 zł., przeciętnię 44 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 50 zł.
794	800	Przeciętny wydatek z trzech lat ostatnich wynosi 816 zł., preliminuje się więc 800 zł. t. j. kwotę uchwaloną na rok 1894.
267	150	Wstawia się dla zmienności tych wydatków jak na rok 1894 uchwaloną kwotę 150 zł.
2.772	2.690	
55	55	Zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
19	150	
42.242	—	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**	
	1	4% od gal. oblig. propinacyjnych imien. wart. 5.750 zł.	230
II.		**Dodatki.**	
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe	560
	3	Od kasy miejskiej za utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100
		Suma rubryki II. . .	660
III.		**Dochody z dóbr.**	
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, z krowiarni, chowu trzody, rzezi wołów i baranów	17.200
	5	Dochód z ogrodów	1.200
		Suma rubryki III. . .	18.400
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**	
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego.	160.000
	7	Od samopłacących	25.000
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	4.000
		Suma rubryki IV . .	189.000
V.		**Rozmaite.**	
	9	Zwroty z zarobków chorych w myśl §. 22. statutu	400
	10	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia	500
	11	Przypadkowe:	
		a) Czynsz z baraku propinacyjnego	120
		b) Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	50
		c) Depozyta po zmarłych	30
		d) Inne drobne nieprzewidziane	
		Suma rubryki VI. . .	1.100

dla obłąkanych na Kulparkowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
230	230	Dochód stały, każdego roku w tej samej wysokości.
623	500	Zgodnie z kwotami na rok 1894 uchwalonemi.
100	100	
723	660	
15.786	17.200	Preliminuje się zgodnie z kwotami na rok 1894. uchwalonemi na podstawie projektu budżetu folwarku przez Zarząd zakładu sporządzonego.
1.403	1.200	
17.189	18.400	
152.679	152.000	Dochód wynosił w 1891 roku 153.216 zł. „ 1892 „ 152.679 „ „ 1893 „ 175.074 „ 480.969 zł.; zatem przeciętnie 160.323 zł. preliminuje się zatem 160.000 zł.
22.306	22.000	Dochod wynosił w 1891 roku 24.759 zł. „ 1892 „ 22.305 „ „ 1893 „ 26.727 „ 73.791 zł., a więc przeciętnie 24.597 zł., ze względu na wynikłość z roku 1893. preliminuje się 25.000 zł.
3.328	3.000	Dochód wynosił w 1891 roku 4.083 zł. „ 1892 „ 3.328 „ „ 1893 „ 4.413 „ 11.844 zł, a przeciętnie 3.948 zł., preliminuje się zatem 4.000 zł.
178.313	177.000	
382	500	Dochód wynosił w 1891 roku 381 zł. „ 1892 „ 382 „ „ 1893 „ 388 „ 1.151 zł., a przeciętnie 384 zł., preliminuje się w zaokrągleniu 400 zł.
30	500	Preliminuje się zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1894.
32	—	
—	120	
70	50	
9	30	Wynikłość z roku 1892. różni się od odnośnego zamknięcia o 1.532 zł. z powodu opuszczenia zaliczek na płace i zwrotu kosztów odstawienia rekonwalescentów (rubr. V. poz. 11.) preliminarzem nie objętych.
523	1.200	

Alegat do preliminarza krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie rubryka VII. pozycye wydatków 41., 42., 43. i 44. i rubryka III. pozycye 4. i 5. dochodów.

PROJEKT BUDŻETU

folwarku Zakładu Kulparkowskiego

na rok

1895.

sporządzony w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 27. Listopada 1890.

L. W. 41.662/1894.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Projekt

gospodarstwa rolnego połączonego z krowiarnią, chowem

Liczba rubryki	Liczba pozycy	Poszczególnienie			Zwyczajne zł.	Razem zł.
		Wydatki				
I.		**Na gospodarstwo rolne, krowiarnię, trzodę, woły i owce:**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) Dozorca robót.				
		α) płaca	180 zł.			
		β) wikt z pieczywem	275 „			
		γ) gratyfikacye	20 „	475 zł.		
		b) Służba: 3 dziewki.				
		α) płaca po 60 zł.	180 zł.			
		β) wikt z pieczywem po 106 zł.	318 „			
		γ) gratyfikacye dla powyższej służby i dojarek	60 „	558 zł.	1.033	
	2	Zarobek robotnika dziennego:				
		a) zajętego przy roli	400 zł.			
		b) zajętego w krowiarni	80 „		480	
	3	Zakupno nasion			500	
	4	Zakupno nawozu (nawóz własny)				
	5	Zakupno karmy			3 600	
	6	Zakupno ściółki (z sienników) 500 ct. mtr.			75	
	7	Zakupdo 8 krów w miejsce wybrakowanych			1.200	
	8	Zakupno 24 wołów roboczych			2.800	
	9	Zakupno 100 sztuk trzody chlewnej			2.800	
	10	Zakupno 200 baranów			1.400	
	11	Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych			100	
		Suma rubryki I.			13 988	13 988
II.		**Na ogród warzywny.**				
	12	Utrzymanie ogrodnika:				
		a) płaca		180 zł.		
		b) wikt z pieczywem		275 „		
		c) gratyfikacya		20 „	475	
	13	Płaca robotnika dziennego			300	
	14	Zakupno nasion			60	
	15	Zakupno nawozu (nawóz własny)			—	
	16	Różne drobne			15	
		Suma rubryki II.			850	850
III.	17	**Podatek gruntowy z ekwiwalentem**			120	
		Suma rubryki III.			120	120
IV.	18	**Asekuracya budynków gospodarczych i krescencyi od ognia i nieprzewidziane**			80	
		Suma rubryki IV.			80	80

budżetu

trzody chlewnej, rzezią około 24 sztuk wołów i 200 baranów.

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Na wikt z pieczywem preliminuje Dyrekcya po 110 zł. na jedną osobę, Wydział krajowy zaś proponuje po 106 zł., t. j. w takiej wysokości, jaką przyjęto dla służby tamecznej. Rubryka VII. poz. 36. *c)*.
11.408	14.163	
714	850	
102	105	
32	32	Preliminuje się wyżej na podstawie rzeczywistej potrzeby.

Projekt

gospodarstwa rolnego połączonego z krowiarnią, chowem

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.	Razem zł.
		Dochody.		
I.	1	**Ze sprzedaży ziemiopłodów.**		
		Owsa 100 cnt. mtr. po 4 zł. 50 ct. . . . . . 450 zł.		
		Słomy owsianej 90 cnt. mtr. po 1 zł. . . . . . 90 „		
		Siana 400 cnt. mtr. po 1 zł. . . . . . . 400 „		
		Paszy zielonej 2.000 cnt. mtr. po 20 ct. . . . . 400 „		
		Buraków 1.000 cnt. mtr. po 45 ct. . . . . . 450 „		
		Kartofli 600 cnt. mtr. po 1 zł. . . . . . . 600 „	2.390	
	2	Ze sprzedaży mleka 800 hekt. po 7 zł.	5.600	
	3	„ „ 8 krów wybrakowanych	800	
	4	„ „ 30 cieląt	300	
	5	„ „ 24 sztuk wołów	2.640	
	6	„ „ 100 „ trzody	4.000	
	7	„ „ 200 „ baranów	1.470	
		Suma rubryki I. .	17.200	17.200
II.	8	**Ze sprzedaży warzyw, ogrodowych i owoców**	1.200	1.200

budżetu

trzody chlewnej, rzezią około 24 sztuk wołów i 200 baranów.

Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
14.780	17.200	
971	1.200	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Zwyczajne zł.	Razem zł.
		Wydatki.		
I.	1-11	Na gospodarstwo rolne etc.	13.988	
II.	12-16	Na ogród warzywny	850	
III.	17	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	120	
IV.	18	Asekuracya budynków i krescencyi od ognia i nieprzewidziane . .	80	
		Suma wydatków . .	15.038	15.038
		Dochody.		
I.	1-7	Z gospodarstwa rolnego etc.	17 200	
II.	8	Z ogrodu	1.200	
		Suma dochodów . .	18.400	18.400
		w porównaniu z wydatkami . .		15.038
		Okazuje się czysty dochód . .		3.362

W Kulparkowie dnia 25. Lipca 1894.

LW. 52.701/1894.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1895.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

L. W. 36.767/1894.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
		Wydatki.						
I.	1 17	Płace i emolumenta etatowe . .	17.974	2.678	5.580	5.178	—	31.410
II.	18-25	Koszta utrzymania osób nieetatowych 1. zwyczajne .	15 759	2.241	5.755	6.485	—	30.240
		2. *nadzwyczajne* .	—	—	—	—	—	—
III.	26-34	Pensye i emerytury	3.392	695	1.631	907	—	6.625
IV.	35-40	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski .	302	34	355	97	—	788
V.	41	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertn.	27	3	12	8	—	50
VI.	42	Remuneracye i zapomogi . . .	477	54	216	153	—	900
VII.	43-52	Koszta gospodarcze: 1. zwyczajne .	51.362	5.815	23.260	16.473	—	96.910
		2. *nadzwyczajne* .	—	—	—	—		—
VIII.	53-60	„ sanitarne 1. zwyczajne . .	9.609	596	2 014	1.264	—	13.483
		2. *nadzwyczajne* .	*250*	—	—	—	—	*250*
IX.	61	„ kancelaryjne	530	60	240	170	—	1.000
X.	62	„ kapliczne	220	25	100	70	—	415
XI.	63-66	Utrzymanie budynków: 1. zwyczajne .	2 969	336	1.344	951	—	5.600
		2. *nadzwyczajne*	—	—	—	—	—	—
XII.	67	Podatki i daniny	1.027	—	—	—	—	1 027
XIII.	68-71	Rozmaite	423	48	192	137	—	800
XIV.	72	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic . . .	—	600	—	—	—	600
XV.	73-74	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika . . .	16.000	5.300	—	—	—	21.300
XVI.	75 77	Zapisy	109	—	—	—	—	109
XVII.	78	Wydatki konkurencyjne . . .	50	—	—	—	—	50
XVIII.	79 80	Dyety, koszta podróży i różne inne .	100	—	—	200	-	300
		Razem zwyczajne .	120 330	18.485	40.699	32.093	—	211.607
		Razem *nadzwyczajne*	*250*	—	—	—	—	*250*
		Suma wydatków .	120.580	18.485	40.699	32.093	—	211 857
		Dochody.						
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	17.377	1.383	224	163	—	19.147
II.	4 9	Dochody z dóbr i realności . . .	9.617	163	12	8	—	9.800
III.	10-12	Zwroty kosztów leczenia . . .	95.700	13.700	40.300	32.300	—	182.000
IV.	13	Dochody rozmaite	159	18	72	51	—	300
		Suma dochodów .	122.853	15.264	40.608	32.522	—	211.247
		W porównaniu z wydatkami .	120.580	18.485	40.699	32 093	—	211.857
		okazuje się nadwyżka .	2.273	—	—	429	2 702	—
		okazuje się niedobór .	—	3 221	91	—	3 312	—
		w ogólności niedobór .	—	—	—	—	—	610

Św. Łazarza w Krakowie.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.
30.985	31.550
26.335	28.371
—	*200*
1.577	5.507
356	716
—	50
700	900
94.233	92.705
—	*3.083*
11.697	12.443
—	—
1.296	1.000
250	250
400	—
6.081	4.850
30.560	*3.300*
733	1.027
2.343	750
604	600
17.227	17.300
109	109
16	50
12	300
194.554	198.478
30.960	6.583
225.514	205.061
19.136	19.099
9.038	9.220
151.859	176.000
1.359	300
181.392	204.619
—	205.061
—	—
44.122	442
225.514	—

Porównanie sumaryczne
kwot preliminowanych na rok 1895 z uchwalonymi na rok 1894.

Wydatki preliminowane na rok 1895 wynoszą . . . 211.857 zł.
uchwalone zaś „ „ 1894 „ . . . 205.061 „
preliminuje się zatem *wydatki większe* o . . . 6.796 zł.

a mianowicie:

Mniej	w Rubryce	I.	ogółem o kwotę	140 zł.	
	„	XI.	„ „	2.550 „	2.690 zł.
Więcej	„	II.	„ „	1.669 zł.	
	„	III.	„ „	1.118 „	
	„	IV.	„ „	72 „	
	„	VII.	„ „	1.122 „	
	„	VIII	„ „	1.290 „	
	„	X.	„ „	165 „	
	„	XIII.	„ „	50 „	
	„	XV.	„ „	4.000 „	9.486 „

z porównania *wydatki większe* j. w. o 6.796 zł.

Dochody preliminowane na rok 1895 czynią . . . 211.247 zł.
uchwalone zaś „ „ 1894 „ . . . 204.619 „
preliminuje się zatem *dochody większe* o . . . 6.628 zł.

a mianowicie:

Więcej w Rubryce	I.	ogółem o kwotę	48 zł.
„ „	II.	„ „	580 „
„ „	III.	„ „	6.000 „
		Razem j. w. o	6.628 zł.

Wynik zatem na rok 1895 *mniej korzystny* o różnicę . . . 168 zł.
zgodny z różnicą między niedoborem uchwalonym na rok 1894
w kwocie . . . . 442 zł.
a obecnie preliminowanym . . . . 610 „
czyli j. w. . . . . 168 zł.

Uwaga do preliminarza w ogóle.

Ilość dni leczenia chorych, na podstawie motywów podanych przy Rubryce VII. poz. 43. wydatków przyjęto na rok 1895. w ilości 256.000, które stosownie do uchwały sejmowej z dnia 25. listopada 1889 służyło za normę do rozliczenia wspólnych wydatków i dochodów szpitala, jak następuje:

Dla oddziału I.	od 134.000	dni	53%
„ „ II.	„ 16.000	„	6%
„ „ III.	„ 62.000	„	24%
„ „ IV.	„ 44.000	„	17%
Razem j. w.	256.000	dni	100%

Wynikłość w roku 1892 zgodne z zamknięciem tegoż roku.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**						
	1	Dyrektor: *a)* płaca . . . 1.600 zł. *b)* relutum na mieszkanie z opałem . . . 600 „	1.166	132	528	374	—	2.200
	2	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 1.200 zł. . 6 000 „ *b)* dod. pięciol. po 200 zł. 2.800 „	5.400	—	1.800	1.600	—	8.800
	3	2 profesorów, jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł.	650	650	—	—	—	1.300
	4	7 sekundaryuszów I. klasy „ 600 „	2 400	600	600	600	—	4.200
	5	5 „ II. „ „ 500 „	2.500	—	—	—	—	2.500
	6	Akuszerka: *a)* płaca . . 400 zł. *b)* wikt II. klasy zwykły 232 „	—	632	—	—	—	632
	7	Aptekarz: *a)* płaca . . 800 „ *b)* 3 dod. pięciol. po 100 zł. 300 „ *c)* dodatek na mieszkanie 200 „	689	78	312	221	—	1.300
	8	Prosektor, płaca	424	48	192	136	—	800
	9	Chemik patologii, płaca . . .	371	42	168	119	—	700
	10	Kapelan: *a)* płaca . . . 600 zł. *b)* dodatek na mieszkanie 200 „	424	48	192	136	—	800
	11	Rządca: *a)* płaca . . . 1.200 zł. *b)* dodatek osobisty . 460 „	880	100	398	282	—	1.660
	12	2 oficyałów: *a)* płaca po 1.000 zł. . 2.000 zł. *b)* dod. pięciol po 150 zł. 450 „	1.299	147	588	416	—	2.450
	13	2 pisarzy: *a)* płaca po 600 zł. . 1.200 zł. *b)* dod. pięciol. po 100 zł. 210 „ *c)* „ na mieszk. po 100 zł. 200 „	853	97	386	274	—	1.610
	14	Maszynista, płaca	398	45	180	127	—	750
	15	Dozorca domu obłąkanych: *a)* płaca . . . 400 zł. *b)* dodatek pięcioletni . 50 „ *c)* wikt II. kl. (wzmocn.) 276 „	—	—	—	726	—	726
	16	Woźny: *a)* płaca . . . 300 zł. *b)* 4 dod. pięciol. po 50 zł. 200 „ *c)* dodatek na ubiór . 50 „	291	33	132	94	—	550
	17	Odźwierny: *a)* płaca . . . 150 zł. *b)* wikt II. klasy . . 232 „ *c)* dodatek na ubiór . 50 „	229	26	104	73	—	432
		Suma rubryki I. .	17.974	2.678	5.580	5.178	—	31.410

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.500	2.200	
8 600	8.800	Jak w roku 1894.
1.300	1.300	
4.155	4.200	
2 172	2.500	
338	400	Wzmagająca się z każdym rokiem liczba porodów, a w skutek tego konieczność ciągłego pobytu akuszerki na oddziale; spowodowała Wydz. kraj. do udzielenia jej wiktu II. klasy, już z początkiem roku 1894 (LW. 2.763/94). Wikt II. klasy (zwykły) kosztował w r. 1891 . . 237 zł. „ 1892 . . 241 „ „ 1893 . . 218 „ Razem . 696 zł. przeciętnie 232 zł.
1.200	1.300	
800	800	
700	700	
800	800	Jak w roku 1894.
1.442	1.660	
2.571	2.450	
1.700	1.600	Preliminuje się *więcej* o 10 zł. z powodu przypadającego trzeciego pięciolecia dla pisarza Franciszka Wernera od dnia 27. listopada 1895.
750	750	Jak w roku 1894.
1.000	995	Z powodu udzielonego dozorcy pomieszkania w gmachu szpitala, odpada relutum tegoż na pomieszkanie w kwocie 280 zł. koszt wiktu II. klasy (wzmocnionego) wynosił w roku 1891 . . 280 zł. 1892 . . 284 „ 1893 . . 264 „ Razem 828 zł., przeciętnie 276 zł.
550	550	Jak w roku 1894.
561	545	Wskutek spensyonowania odźwiernego Jana Huczki, odpadły dodatki pięcioletnie tegoż w sumie 120 zł. (LW. 25.758/94). Wikt jak poz. 6.
31.139	31 550	
750	—	Potrąciwszy płacę maszynisty w budżecie na r. 1894. wstawioną do Rub. I.
30.389	—	
596	-	a doliczywszy zaliczki na płacę wyeliminowane w Rubr. I. w budżecie na rok 1894
30.985	—	otrzymamy sumę Rubr. I. wedle zamknięcia za rok 1892.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**						
	18	18 Sióstr Miłosierdzia (prócz 3 emerytek i 4 postulantek nie pobierających płacy):						
		a) Płaca: *α)* 16 Sióstr oddziałowych a to: na I. oddz. 9, na II. 2, na III. oddz. 3, na IV. oddz. 2 rocznie po 80 zł. . .	720	160	240	160	1.280	
		β) 2 Sióstr wspólnych rocznie po 80 zł. . .	85	10	38	27	160	
		b) Wikt: *α)* 18 Sióstr Miłos. rocz. po 203 zł. *β)* 3 emerytek „ „ 203 „ *γ)* 4 postulantek „ „ 203 „	2.795	516	1.047	717	5.075	
		c) Pranie bielizny dla 25 Sióstr rocznie po 11 zł. 32 ct.	156	29	58	40	283	6.798
	19	Pomocnik aptekarza, płaca po 2 zł. dzien.	387	44	175	124	—	730
	20	Dyetaryusze: *a)* Płaca dla 5 dzien. po 1·50 rocz 2.738 zł. „ „ 4 „ „ 1·— „ 1.460 „ *b)* Wikt wzmocniony dla 1 dyetaryusza, rocznie . . . 276 „	2.371	268	1.074	761	—	4.474
	21	Służba wyższa: *a)* Płaca: 1 odźwierny dla oddziału obłąkanych, rocznie . . 120 zł. dodatek na ubiór . 60 „ wikt dla tegoż . 160 „	—	—	—	340	340	
		1 stolarz, rocznie . . 200 zł. 2 palaczy do maszyny po 150 zł. . . . 300 „ *b)* Wikt dla 3 osób po 160 zł. 480 „	519	59	235	167	980	
	22	*a)* Płaca: 1 odźwierny dla pawilonu chirurgicznego 120 zł. dodatek na ubiór 60 „ 180 zł. 1 palacz do obsługi kaloryferów 150 zł. 1 nadzorca chorych . . 144 „ *b)* Wikt dla 3 osób po 160 zł. 480 „	954	—		—	954	
	23	*a)* Płaca nadzorcy chorych na oddz. syfilitycznym . . . . 144 zł. *b)* Wikt tegoż . . . . . 160 „	—	—	304	—	304	2.578
		Do przeniesienia	7.987	1.086	3.171	2.336	—	14.580

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1.200	—	
160	—	
—	—	Wikt Sióstr Miłosierdzia wynosił w roku 1891 . . 196 zł. „ 1892 . . 205 „ „ 1893 . . 209 „
4.546	6.473	Razem . 610 zł., przeciętnie 203 zł. wstawiono zatem wydatek większy o 325 zł.
—	730	Jak w roku 1894.
3.800	4.098	Preliminuje się o jednego dyetaryusza *więcej*, z wynagrodzeniem 1 zł. dziennie. Powiększenie to jest konieczne, gdyż zwiększające się z każdym rokiem czynności biurowe przy braku sił, wpływają ujemnie na tok spraw, a szczególniej na ściąganie zaległych kosztów leczenia. Celem zaradzenia tej potrzebie, zezwolił Wydział krajowy, zarządowi szpitala, na przyjęcie już w r. 1894 dyetaryusza za wynagrodzeniem 1 zł. (LW. 20 671/94 — 40.721/94). Wikt dla dyetaryusza z izby przyjęcia, wstawiono wedle 3-letniego przecięcia patrz poz. 15.
—	—	Z powodu niskiej płacy, stolarz, 2 palacze do maszyny parowej i palacz przy kaloryferach w pawilonie chirurgicznym, kilkakrotnie dziękowali za służbę. W warunkach obecnych, niepodobieństwem jest dostać uzdolnionego stolarza i egzaminowanych palaczy, gdyż ci nierównie więcej zarabiają gdzie indziej,
—	—	przez przyjęcie zaś służby rzemieślniczej równej zwykłym parobkom, szpital ponosi tylko szkody, wreszcie ustawa wzbrania przyjmowanie nieegzaminowanych palaczy, z tej przyczyny wstawiono wynagrodzenie dla 3. palaczy po 30 zł. więcej na rok, dla stolarza zaś o 50 zł. rocznie. Wikt służby wyższej wynosił w roku 1891 . . 162 zł. „ 1892 . . 157 „ „ 1893 . . 160 „ Razem . 479 zł.
—	—	przeciętnie 159 zł. 66 ct., a w zaokrągleniu 160 zł.
2.112	2.278	
11.818	13.579	

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
II.		Z przeniesienia .	7.987	1.086	3.171	2.336	—	14.580
	24	Służba oddziałowa:						
		a) Płaca dla 4 dozorc. rocz. po 120 zł.	—	—	—	480	480	
		9 „ „ „ 96 „	288	—	96	480	864	
		8 „ „ „ 84 „	420	—	84	168	672	
		10 „ „ „ 72 „	432	—	288	—	720	
		4 dozorcz. „ „ 96 „	—	—	—	384	384	
		13 „ „ „ 84 „	504	84	84	420	1.092	
		14 „ „ „ 72 „	720	288	—	—	1.008	
		razem 62						
		(Dla oddz. I. 30 osób, II. 5 „, III. 11 „, IV. 16 „)						
		b) Wikt dla 62 osób rocznie po 112 zł.	3.584	560	1.232	1.568	6.944	
		c) Bluzy dla 62 osób po 10 zł. . .	300	50	110	160	620	
		d) Gratyfikacye z końcem roku . .	106	12	48	34	200	12 984
	25	Służba wspólna:						
		a) Płaca dla 14 parobków po 72 zł. 1.008 zł.						
		b) Wikt „ 14 „ 112 „ 1.568 „						
		c) Bluzy „ 14 „ . . 50 „						
		d) Gratyfikacye z końcem roku 50 „	1.418	161	642	455	—	2.676
		Suma rubryki II. .	15 759	2.241	5.755	6.485	—	30.240
III.		**Pensye i emerytury.**						
	26	Placer Marya, wdowa po lekarzu oddziału chorych	314	—	—	—	—	314
	27	Stroiński Sylwery, pens. prowizor apteki	106	12	48	34	—	200
	28	Bulikowska Izabella, wdowa po prymaryuszu oddz. syfil. . . .	—	—	350	—	—	350
	29	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddz. chorych	250	—	—	—	—	250
	30	Nycz Karol, emerytowany rządca szpitala	801	91	363	257	—	1.512
	31	Przybyłowa Magdalena, pensyonowana akuszerka	—	375	—	—	—	375
	32	Wojciechowski Wiktor, emerytowany oficyał szpitala	461	52	209	148	—	870
	33	Dr. Harajewicz Jan, emerytowany dyrektor szpitala	1 325	150	600	425	—	2.500
	34	Huczko Jan, emerytowany odźwierny szpitala	135	15	61	43	—	254
		Suma rubryki III. .	3.392	695	1 631	907	—	6.625

Wynikiłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
11.818	13.579	W obecnych stosunkach zarząd szpitala nie może dostać służby niżej 72 zł. rocznie, gdyż ta w ogóle nie chętnie idzie do szpitala. Ze względu zatem na dobro chorych i zakładu, zniesiono wynagrodzenie po 5 zł. miesięcznie i równocześnie podwyższono inne kategorye wynagrodzenia a mianowicie na oddziałach obłąkanych i syfilitycznych. Podwyższenie to wyniesie w porównaniu z budżetem na rok 1894 . . . . 336 zł. Wikt służby oddziałowej kosztował w roku 1891 . 113 zł. „ 1892 . 122 „ „ 1893 . 101 „ Razem 336 zł., przeciętnie 112 zł.
11.419	12.214	
2.348	2.578	Preliminuje się więcej na wikt dla służby (patrz poz. 24b).
25.585	28.371	
750	—	
26.335	...	Doliczywszy płacę maszynisty w kwocie 750 zł. przeniesioną z Rub. II. do Rub. I. w budżecie na r. 1894 otrzymamy sumę Rub. II. wedle zamknięcia za r. 1892.
—		Wstawione pod poz. 26, 27 i 28 pensye i emerytury, wypłacane były dotąd z funduszu krajowego, obecnie w myśl §. 33 statutu emerytalnego dla urzędników i sług krajowych, przeniesiono je, jako wydatek odnośnych funduszów szpitala (LW. 39.820/94.)
—	—	
—	-	
250	250	Jak w roku 1894.
1.026	1.512	
156	375	
145	870	
—	2.500	
—	—	Przyznano pensyę Janowi Huczce, odźwiernemu szpitala (LW. 25.758/94).
1.577	5.507	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**						
	35	Kudas Regina, była nadzorcz. oddz. syfil.	—	—	73	—	—	73
	36	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu .	79	9	36	26	—	150
	37	Dudek Marya, wdowa po gazowniku .	32	3	15	10	—	60
	38	Tekielska Julia, była nadzor. oddz. syfil.	—	—	73	—	—	73
	39	Moskalik Andrzej, emer. maszynista .	191	22	86	61	—	360
	40	Lorenz Helena, była posługaczka na oddz. syfilitycznym	—	—	72	—	—	72
		Suma rubryki IV. .	302	34	355	97	—	788
V.	41	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	27	3	12	8	—	50
VI.	42	**Remuneracye i zapomogi** . . .	477	54	216	153	—	900
VII.		**Koszta gospodarcze.**						
	43	Żywienie chorych: *a)* Zwykła strawa i dodatki . .	29.680	3.360	13.440	9.520	56.000	—
		Do przeniesienia .	29.680	3.360	13.440	9.520	56.000	—

Św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
73	73	Jak w roku 1894.
150	150	
60	60	
73	73	
—	360	
—	—	Przyznano zaopatrzenie Helenie Lorenz posługaczce (LW. 34.220/94).
356	716	
—	50	Jak w roku 1894.
700	900	
52.449	52.000	Wydatki zwykłej strawy i dodatków wynosiły: (patrz tabela poniżej)
52.449	52.000	

Wydatki zwykłej strawy i dodatków wynosiły:

	I. zł.	II. zł.	III. zł.	IV. zł.	Razem	Dni leczenia było	Koszt 1 dnia centów	Chorych było
W roku 1891 .	25.152	3.553	10.879	11.232	50.816	215.540	23·6	8.215
„ 1892 .	25.975	2.996	11.397	12.082	52.450	219.036	23 8	8.550
„ 1893 .	25.476	3.232	11.363	12.012	52.083	230.890	22·7	9.456
Razem .	76.603	9.781	33.639	35.326	155.349	665.466	70·1	—
przeciętnie .	25.534	3.260	11.213	11.775	51.783	221.822	23·4	—

W I. kwartale 1893 roku było dni leczenia 56.899
zaś w I. „ 1894 „ „ „ „ 65.919
zatem więcej o . . . . . . 9.020 dni,

jeżeli przyjmiemy, że i w następnych 3. kwartałach liczba dni leczenia, podobnie wzrastać będzie, otrzymamy powiększenie w roku 1894 o 36.080 dni
do których doliczywszy dni leczenia z r. 1893 w sumie jak wyżej 230.890 „
ogółem prawdopodobna ilość dni leczenia w roku 1894 będzie . 266.970 dni

Przy ułożeniu preliminarza szpitala w r. 1894 Wydział krajowy mając na względzie powiększenie ubikacyi szpitalnych i wzrastającą ciągle liczbę chorych, podniósł ilość dni leczenia do cyfry 256.000, wedle której w myśl uchwały sejmowej z dnia 25. listopada 1889 r. rozliczono wspólne wydatki i dochody szpitala, na pojedyncze oddziały, a mianowicie:

Dla oddziału I. od 134.000 dni 53%
„ „ II. „ 16 000 „ 6%
„ „ III. „ 62.000 „ 24%
„ „ IV. „ 44.000 „ 17%
Razem j. w. 256.000 dni 100%

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VII.	43	Z przeniesienia .	29.680	3.360	13.440	9.520	56.000	—
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni: *α)* Płaca po 80 zł. . 400 zł. *β)* Wikt „ 203 „ . 1.015 „ *γ)* Pranie biel. po 11·32 . 57 „	780	89	353	250	1.472	
		c) Służba kuchenna i magazynowa: *α)* Płaca 10 sług po 60 zł. 600 zł. *β)* Wikt tychże po 111 „ 1.110 „ *γ)* Gratyfikacye z końcem roku . . . . 50 „	933	106	422	299	1.760	
		d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	556	63	252	179	1.050	
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne .	318	36	144	102	600	
		f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami	3.180	360	1.440	1.020	6.000	
		g) Wino dla chorych . . .	848	96	384	272	1.600	68.482
	44	Lekarz dyżurny, wikt z pieczywem i winem	193	22	88	62	—	865
	45	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj .	3.524	399	1 596	1.131	—	6.650
	46	Oświetlenie: *a)* Koszt gazu (1 metr kubiczny po 8·5 ct.) . . . . 1.200 zł. *b)* Nafta, świece i t. p. . 1.700 „ *c)* 8 rata amortyzacyjna . 813 „	1.968	223	891	631	—	3.713
		Do przeniesienia .	41.980	4.754	19.010	13.466	-	79.210

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
52.449	52.000	Ten dzielnik, jak również ilość dni leczenia (która prawdopodobnie jeszcze odpowiadać nie będzie rzeczywistemu stanowi, jak świadczy powyższe zestawienie) przyjęto za podstawę przy ułożeniu niniejszego preliminarza na rok 1895, a mając nadzieję, że przy gorliwości zarządu koszt dnia nie przekroczy 22 centów, wydatek na żywienie chorych wynosić będzie . . 56.320 zł. Wstawiono zatem w zaokrągleniu 56.000 zł., czyli więcej o 4.000 zł., jak na rok 1894 uchwalono.
1.480	1.407	Jak w roku 1894 z wyjątkiem wiktu droższego o 65 zł. obliczonego wedle 3-letniego przecięcia (patrz poz. 18b).
1.798	1.700	Jak w roku 1894 z wyjątkiem wiktu obliczonego wedle 3-letniego przecięcia, który wynosił w roku 1891 . . . 113 zł. „ 1892 . . . 122 „ „ 1893 . . . 98 „ Razem . 333 zł., przeciętnie 111 zł.
1.243	1.050	Jak w roku 1894.
223	350	W poprzednich latach w braku odpowiedniej sumy w budżecie ograniczano się przeważnie na reparacyi zużytych naczyń kuchennych. Obecnie zachodzi konieczna potrzeba sprawienia nowych naczyń, jak również częstszego tychże pobielania, ze względów zdrowotnych, wstawiono zatem wydatek większy o 250 zł.
6.810	7.000	Koszt pieczywa z opałem, piekarzem i pomocnikami wynosił: w r. 1891 . . 5.781 zł. „ 1892 . . 6.810 „ „ 1893 . . 5.397 „ Razem . 17.988 zł., w przecięciu 5.996 zł. wstawia się kwotę 6.000 zł. ze względu niższych cen mąki i ustanowionej lepszej kontroli.
1.209	1.200	Wydatki na wino wynosiły w roku 1891 . . 916 zł. „ 1892 . . 1.209 „ „ 1893 . . 1.588 „ Razem . 3.713 zł., przeciętnie 1.238 zł. Preliminuje się 1.600 zł. ze względu na wynikłość roku 1893, jak również na ceny wina węgierskiego, które corocznie się podnoszą, o czem wreszcie świadczy postęp wydatków od roku 1891.
389	365	Jak w roku 1894.
7.907	6.650	Koszt opału sal, łazienek i innych ubikacyi wynosił w r. 1891 8.672 zł., „ 1892 7.907 „ „ 1893 5.944 „ Razem . 22.523 zł., przec. 7.507 zł. wstawiono jednak kwotę 6.650 zł. jak w roku 1894, mając na względzie rekonstrukcyę urządzeń mechanicznych, zaprowadzenie lepszej kontroli przez wybudowanie zamkniętej szopy na węgle.
3.887	3.713	Jak w roku 1894.
77.395	75.435	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VII.		Z przeniesienia .	41.980	4.754	19.010	13.466	—	79.210
	47	Sprzęty gospodarcze	1.007	114	456	323	—	1.900
	48	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p. .	371	42	168	119	—	700
	49	Utrzymanie ogrodów:						
		a) warzywnego	239	27	108	76	450	
		b) spacerowego	80	9	36	25	150	
		c) ogrodnik, płaca po 30 zł. miesięcznie	191	21	87	61	360	960
	50	Utrzymanie pralni:						
		a) Opał, praczki, mydło itp. 4.800 zł.						
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:						
		α) Płaca po 80 zł. rocznie 160 zł.						
		β) Wikt „ 203 „ „ 406 „						
		γ) Pranie bielizny sióstr po 11 zł. 32 ct. rocznie 23 „						
		c) Pranie bielizny służby 400 „	3.068	347	1.390	984	—	5.789
	51	Bielizna pościel i odzież:						
		a) Zakupno i naprawa . . .	3.710	420	1.680	1.190	7.000	—
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:						
		α) Płaca po 80 zł. rocznie 160 zł.						
		β) Wikt „ 203 „ „ 406 „						
		γ) Pranie bielizny sióstr po 11 zł. 32 ct. rocznie 23 „	312	35	142	100	589	—
		c) Utrzymanie 2 szwaczek:						
		α) Płaca dla jednej rocznie . 90 zł. Płaca dla drugiej rocznie 60 zł.						
		β) Wikt dla 1 rocznie 112 „	139	16	63	44	262	7.851
	52	Słoma do sienników	265	30	120	85	—	500
		Suma rubryki VII. .	51.362	5.815	23.260	16.473	—	96.910

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
77 395	75.435	
1.894	1.900	Jak w roku 1894.
651	700	
912	1.110	Wydatki ogrodu warzywnego wynosiły w r. 1891 655 zł. 1892 430 „ 1893 421 „ Razem 1506 zł. przeciętnie 502 zł. ze względu jednak, że część ogrodu warzywnego odstąpiono pod budowę c. k. Kliniki akademickiej i rozszerzono ogród spacerowy dla chorych wstawia się na uprawę tegoż wydatek 450 zł. Wikt Sióst miłosierdzia obliczono wedle 3 letniego przecięcia (patrz poz. 18b).
5.072	5.380	Wstawiono więcej o 400 zł. na pranie bielizny służby, która od dłuższego czasu dopomina się o to i stawia jako warunek przyjęcia obowiązku. Z uwagi, że służba szpitalna pod pozorem dawania bielizny do prania absentuje się, a wynosząc swoją bieliznę, może brać także szpitalną, co skontrolować trudno wreszcie jest interesem zakładu, ażeby służba chodziła czysto, co nie zawsze obecnie ma miejsce.
—	6.662	Zakupno i naprawa bielizny wynosiły w roku 1891 7.027 zł. „ 1892 7.007 „ „ 1893 6.436 „ Razem 20.470 zł. przeciętnie 6.823 zł.
—	563	Wikt obliczono wedle 3 letniego przecięcia (patrz poz. 18 b).
7.859	255	Wikt obliczono wedle 3 letniego przecięcia (patrz poz. 24 b).
450	700	Wydatek na słomę do sienników wynosił w roku 1891 700 zł. „ 1892 450 „ „ 1893 375 „ Razem 1.525 zł. przeciętnie 508 zł.
94.233	92.705	

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VIII.		**Koszta sanitarne.**						
	53	Lekarstwa	3.000	250	750	700	—	4.700
	54	Utrzymanie apteki: *a)* Opał . . . . 100 zł. *b)* 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* Płaca po 80 zł. rocznie 160 „ *β)* Wikt „ 203 „ „ 406 „ *γ)* Pranie bielizny po 11 zł. 32 ct. „ . 23 „ *c)* 2 laborantki: *α)* Płaca po 60 zł. rocznie 120 zł. *β)* Wikt „ 112 „ „ 224 „	547	62	248	176	—	1.033
	55	Laboratoryum chemiczno-patologiczne .	50	—	50	—	—	100
	56	Potrzeby sanitarne	5.000	200	700	200	—	6 100
	57	Przybory opatrunkowe . . .	300	—	—	—	—	300
	58	Instrumenta chirurgiczne { zwyczajne .	500	60	170	120	—	850
		Instrumenta chirurgiczne { *nadzwyczajne*	*250*	—	—	—	—	*250*
	59	Koszta pogrzebowe	133	15	60	42	—	250
	60	Czynsz dzierżawny domu przedpogrzebowego	79	9	36	26	—	150
		Suma wydatków { zwyczajnych .	9.609	596	2.014	1.264	—	13.483
		Suma wydatków { *nadzwyczajnych* .	*250*	—	—	—	—	*250*
		Ogólna suma rubryki VIII.	9.859	596	2.014	1.264	—	13 733
IX.		**Koszta kancelaryjne.**						
	61	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. . .	530	60	240	170	—	1.000
X.		**Koszta kapliczne.**						
	62	Utrzymanie kościoła	220	25	100	70	—	415

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.653	3.700	Wydatki na lekarstwa wynosiły: (patrz tabela poniżej) wstawia się 4.700 zł. na podstawie wydatku w roku 1893 oraz wysokiego stanu chorych na oddziałach.
1.053	993	Jak w roku 1894 wikt obliczony wedle 3-letniego przecięcia (patrz poz. 18b i 24b).
100	100	Jak w roku 1894.
5.592	6.100	Preliminuje się jak w latach poprzednich.
269	300	Jak w roku 1894.
659	850	Jak w roku 1894.
—	—	Resztę należytości za sprawiony mikroskop (LW. 16229/94) wstawiono jako wydatek nadzwyczajny, gdyż pokrycie tegoż wydatku z kwoty przeznaczonej na zwyczajne potrzeby w obec nowego oddziału chirurgicznego byłoby niemożliwe.
221	250	Jak w roku 1894.
150	150	Jak w roku 1894.
—	12.443	
—	—	
11.697	12.443	
1.296	1.000	Jak w roku 1894.
250	250	Do wydatku wstawianego corocznie na utrzymanie kościoła w kwocie 250 zł. dodano wynagrodzenie dla posługaczki utrzymującej porządek w kościele (7 ołtarzy) w kwocie rocznej . . . . . 165 „ (LW. 42886/94). Razem . 415 zł.

Wydatki na lekarstwa wynosiły:

	I.	II.	III.	IV.	Razem
W roku 1891 .	2.281 zł.	230 zł.	804 zł.	501 zł.	3.816 zł.
„ 1892 .	1.982 „	230 „	772 „	669 „	3.653 „
„ 1893 .	3.058 „	245 „	733 „	716 „	4.752 „
Razem .	7.321 zł.	705 zł.	2.309 zł.	1.886 zł.	12.221 zł.
Przeciętnie .	2.441 zł.	235 zł.	770 zł.	628 zł.	4.074 zł.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
XI.		**Utrzymanie budynków.**						
	63	Konserwacye i reparacye . . .	2.120	240	960	680	—	4.000
	64	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	398	45	180	127	—	750
	65	Asekuracya budynków i ruchomości .	212	24	96	68	—	400
	66	Czyszczenie kominów	239	27	108	76	—	450
		Suma rubryki XI. .	2.969	336	1.344	951	—	5.600
XII	67	**Podatki i daniny.** *a)* Z gruntów i realności szpitalnych . . , . 105 zł. *b)* Z dóbr w Prądniku czerwonym . . . . 807 „ *c)* Z dóbr w Tropiszowie 115 „	1.027	—	—	—	—	1 027
XIII.		**Rozmaite.**						
	68	Utrzymanie biblioteki lekarskiej . .	79	9	36	26	—	150
	69	Książki i czasopisma dla chorych . .	53	6	24	17	—	100
	70	Ubezpieczenie służby od wypadków .	26	3	12	9	—	50
	71	Rozmaite nieprzewidziane . . .	265	30	120	85	—	500
		Suma rubryki XIII. . .	423	48	192	137	—	800
XIV.		**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**						
	72	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	600	—	—	—	600

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.854	3.400	Wydatki zwyczajne na konserwacye i reparacye wynosiły w r. 1891 . 4.713 zł. „ 1892 . 3.854 „ „ 1894 . 4.174 „ Razem . 12.741 zł. przeciętnie 4.247 zł., wstawia się tylko 4.000 zł.
979	750	Jak w roku 1894.
251	250	Przecięcie opłacanej premii od asekuracyi budynków i ruchomości z ostatnich 3 lat nie może służyć za podstawę, ponieważ z końcem roku 1893 przybył pawilon chirurgiczny i inne budynki gospodarcze, a całkowita należytość asekuracyjna wynosiła w roku 1894 395 zł. 74 ct.
397	450	Jak w roku 1894.
5.481	4.850	
600	—	Doliczywszy wydatek 600 zł. uskuteczniony w roku 1892 na czynności techniczne.
6.081	4.850	Suma jak w zamknięciu rachunków w roku 1892.
733	1.027	Jak w roku 1894.
44	100	Wstawiono o 50 zł. więcej, ażeby mieć choć po jednem czasopiśmie, z różnych działów medycyny, pisma te są przeznaczone dla młodszych lekarzy, nie mających możności ich nabycia i będą wyłożone w sali dyżurów.
16	100	Jak w rok 1894.
46	50	
2.237	500	
2.343	750	
604	600	Jak w rok 1894.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
XV.		**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**						
	73	Utrzymanie mamek i dzieci ssących .	—	5.300	—	—	—	5.300
	74	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci	16.000	—	—	—	—	16.000
		Suma rubryki XV. . .	16.000	5.300	—	—	—	21.300
XVI.		**Zapisy.**						
	75	Szembeka na odprawianie Mszy św. .	38	—	—	—	—	38
	76	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	31	—	—	—	—	31
	77	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	40	—	—	—	—	40
		Suma rubryki XVI. . .	109	—	—	—	—	109
XVII.	78	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	50	—	—	—	—	50
XVIII.		**Dyety, koszta podróży i różne inne.**						
	79	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr	100	—	—	—	-	100
	80	Dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi	—	—	—	200	—	200
		Suma rubryki XVIII. . .	100	—	—	200	—	300

Wyniklość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
5.227	5.300	Jak na rok 1894.
12.000	12.000	Preliminuje się więcej o 4.000 zł. na podstawie sprawozdania przedłożonego oddzielnie Wys. Sejmowi.
17.227	17.300	
38	38	Jak w roku 1894.
31	31	
40	40	
109	109	
16	50	Jak w roku 1894.
—	100	Jak w roku 1894.
12	200	
12	300	

Dochody. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**						
	1	*Od efektów:*						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Tow. kredyt. ziem. we Lwowie im. wart. . . . . 26.400 zł.	1.056	—	—	—	1.056	
		b) 4½% od oblig. pożycz. krajowej z roku 1883 im. wart. . . . . 10.700 „	481	—	—	—	481	
		c) 4% listy zast. gal. Banku kraj. im. wart. . 8.700 zł. 4½% takież listy 52.400 „ 61.100 „	2.281	353	72	—	2.706	
		d) Zakupić się mających za kapitał zwrócony im. w. 6.186 „	234	13	—	—	247	
		e) 4% od obligacyj propinacyjnych im. wart. . 18.100 „	366	358	—	—	724	5.214
	2	*Od kapitałów:*						
		a) 4½% od reszty dłużnego kapitału w kwocie 275.671 zł. 63 ct. . .	11.746	659	—	—	12.405	
		b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu . . .	9	—	—	—	9	12.414
	3	*Od fundacyj:*						
		a) Bieńkowskiego	170	—	—	—	170	
		b) Dąbkowskiego	204	—	—	—	204	
		c) Gałeckiego	26	—	—	—	26	
		d) Klozowej (mszalna) . . .	14	—	—	—	14	
		e) „ (szpitalna) . . .	4	—	—	—	4	
		f) Ligęzy	263	—	—	—	263	
		g) Małeckiego	100	—	—	—	100	
		h) Pruskiego	263	—	—	—	263	
		i) Tarły	66	—	44	13	123	
		j) Wencla	31	—	—	—	31	
		k) Wolnych mularzy . . .	63	—	—		63	
		l) Mszalna	—	—	108	—	108	
		m) Trzebickiego	—	—	—	150	150	1.519
		Suma rubryki I. . .	17.377	1.383	224	163	—	19.147

Wyniki kłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
4.545	4.983	Preliminuje się więcej o 231 zł. z powodu podniesienia się stanu efektów, zakupionych za zwrócone kapitały.
13.170	12 680	Wstawiono mniej odsetek o 266 zł. gdyż kapitał przez coroczną upłatę stopniowo się zmniejsza.
		Po zrealizowaniu kapitałów fundacyi Małeckiego, c. k. Namiestnictwo przekazało do wypłaty Wydziałowi krajowemu 1.400 zł. w rencie papierowej i 752 zł. gotówką, za które zakupiono (po spieniężeniu renty) $4^1/_2$ procentowe listy zastawne Banku krajowego w sumie . . . . . 2.200 zł. — ct. i książeczkę tegoż banku „ . . . . . 20 „ 77 „ Razem fundacya posiada w efektach . . . . 2.220 zł. 77 ct.
1.421	1.436	Więcej o 83 zł. patrz wyjaśnienie powyżej.
19.136	19.099	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I. chorych	II. położnic	III. syfilitycznych	IV. obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa 3.024 Rbsr.	4.000	—	—	—		4.000
	5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	3.400	—	—	—	—	3.400
	6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej	50	—	—	—	—	50
	7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla C. k. kliniki syfilitycznej . . 550 zł. z opałem i światłem . 250 „	800	—	—	—	—	800
	8	Dochód z ogrodów szpitalnych . .	1.340	160	—	—	—	1.500
	9	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok na cmentarz . . .	27	3	12	8	—	50
		Suma rubryki II. . .	9 617	163	12	8	—	9.800
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**						
	10	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	83.000	13 000	33.000	22.000	151 000	
	11	Od samopłacących	8.500	500	3 500	9 500	22.000	
	12	Od funduszów obcokrajowych i innych .	4.200	200	3.800	800	9.000	182.000
		Suma rubryki III. . .	95 700	13 700	40 300	32.300	182 000	182.000
IV.	13	**Dochody rozmaite**	159	18	72	51	—	300

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
3.741	3.720	Kurs rubla w r. 1894 wirował między 1 zł. 32 ct. a 1 zł. 38 ct.
3.400	3 400	Jak w roku 1894.
—	50	
150	150	Wstawiono sumę 800 zł. wedle ugody zawartej z c. k. Rządem (LW. 42.306/94).
1.747	1.850	Dochód z ogrodów szpitalnych wynosił w r. 1891 1.968 zł. „ 1892 1.746 „ „ 1893 1.123 „ Razem 4.837 zł. przeciętnie 1.612 zł. preliminuje się tylko 1.500 zł. a to z powodu, iż najlepszą część ogrodu warzywnego odstąpiono pod budowę klinik uniwersyteckich i rozszerzono ogród spacerowy dla chorych.
—	50	Jak w roku 1894.
9.038	9.220	
125.679	147.000	
16.600	20.000	
9.580	9.000	Z powodu powiększenia ubikacyi szpitalnych, otworzenia pawilonu chirurgicznego dla oddziału chorych, zwiększyła się liczba chorych, jak to przy *poz. 43 wydatków* wyjaśniono, prawdopodobna ilość dni leczenia będzie:
151.859	176.000	
1.359	300	Jak w roku 1894.

W oddziale		dni			złotych
I. chorych	.	134.000 dni	× 63 centów	=	84.420 złotych
„ II. położnic	.	16.000 „	× 63 „	=	10.080 „
„ III. syfilistycznych		62.000 „	× 80 „	=	49.600 „
„ IV. obłąkanych	.	44.000 „	× 80 „	=	35.200 „
Razem	.	256.000		=	179.300 złotych
a doliczywszy różnicę wyższej taksy za chorych I. i II. klasy					2.700 „
Razem jak wstawiony dochód za leczenie chorych	.			.	182.000 złotych

LW. 52.701/1894.
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1895.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1895.

LW. 36.767/1894.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Wydatki. Fundusz podrzutków

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace urzędników.**			
	1	Funkcyonaryusze szpitalni za czynności przy tym funduszu	50	—	50
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2	Druki, potrzeby do pisania i inne	20	—	20
III.		**Remuneracye.**			
	3	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe	10	—	
	4	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci	10		20
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	5	Za utrzymanie dzieci, nie mających prawa do dobrodziejstwa korzystania z ustawy z d. 23. Maja 1873, a przyjętych w miarę własnych zasobów	1.556	—	1.556
V.	6	**Koszta leczenia dzieci**	10	—	10
VI.		**Zapomogi dla położnic.**			
	7	Dla położnic, opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.140	—	3.140
VII.		**Rozmaite.**			
	8	Koszta pogrzebowe, podróże i inne	40	—	40
		Ogólna suma wydatków .	4.836	—	4.836

w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
50	50	Jak w roku 1894.
—	20	
10	20	
1.309	1.527	Preliminuje się więcej o 29 zł. wedle rzeczywistego stanu dochodów.
—	10	Jak w roku 1894.
2.910	3.100	Zapomogi dla położnic wynosiły w roku 1891. . 3.438 zł. „ 1892. . 2.910 „ „ 1893. . 3.048 „ Razem . 9.396 zł. przeciętnie 3.132 zł. w zaokrągleniu . 3.140 „
35	40	Jak w roku 1894.
4.314	4.767	Podana suma dochodów z roku 1892 różni się z zamknięciem rachunku tegoż roku o 237 zł., które jako nadwyżka dochodów, przeniesione zostały do majątku zarodowego funduszu podrzutków.

Dochody. Fundusz podrzutków

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi.**			
	1	Od efektów:			
		a) 4% listów zastawnych Banku krajowego 400 zł.	16	—	
		b) $4\frac{1}{2}$% " " " 12.300 "	553	—	
		c) 4% obligacyj funduszu propinacyjnego 8.950 "	358	—	
	2	Od kapitałów:			
		a) $4\frac{1}{2}$% od reszty dłużnego kapitału w kwocie 14.639 " spłacanego przez fundusz krajowy.	659	—	
		b) 4% od zwróconego przez fundusz krajowy kapitału . . . . 328 zł. " z gotówki będącej na książeczce Banku krajowego . 16 " " od reszty kasowej z r. 1893 355 " 699 "	28	—	
	3	5% od kapitału fundacyjnego Tarły	82	—	1.696
		Suma ogólna dochodów .	—	—	1.696
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	4.836
		Okazuje się **niedobór** w kwocie .	—	—	3.140
		pokryć się mający z funduszu krajowego (patrz Rubr. VI. poz. 7. wydatków).			

w Krakowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1893.	Wyjaśnienia
1.641	1.667	Preliminuje się dochody większe o 29 zł. na podstawie obecnego stanu efektów i kapitałów, będących własnością funduszu.
1.641	1.667	
-	4.767	
-	3.100	Suma dochodów z roku 1892. różni się z zamknięciem tegoż roku o kwotę 2.910 zł., pobraną z funduszu krajowego na pokrycie wydatków w Rubr. VI. poz. 7, „zapomogi dla położnic“.

Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1895.

Lit. H.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ

PRELIMINARZ

na rok

1895.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

H. Fundusz policyi krajowej

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy**	2.800	—	2.800
II.	2	**Rozmaite**	5	—	5
		Suma wydatków .	2.805	—	2.805
		Dochody.			
		Odsetki.			
I.	1	5% od **kapitału** zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł. p. 1. gr.	1	—	—
		4% od listów zastawnych Banku krajowego imiennej wartości 274.200 koron	5.484	—	—
		4% od książeczki Banku krajowego na 198 zł. 02 ct. . .	—	—	5.485
II.	2	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów .	5.485	—	5.485
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	2.805
		okazuje się **nadwyżka dochodów** .			2.680
		która wpłynie do funduszu krajowego.			

Preliminarz na rok 1895.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
2.021	2.800	Domy przymusowej pracy i poprawy, które weszły w życie w innych prowincyach państwa na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 90) nie istnieją jeszcze w Galicyi, jednak za utrzymywanych w tychże prowincyach, a przynależnych do Galicyi poprawieńców i niewoleńców koszta utrzymania ponosi fund. policyi krajowej; koszta te z powodu swej zmienności nie dają się ściśle obliczyć, przeto preliminuje się jak na rok 1894 kwota 2800 zł. w. a.
—	5	
2.021	2.805	
		Kapitał zabezpieczony na realności Nr. 204 Dz. VIII w Krakowie i wynosi 109 zł. p. 1 gr. czyli 27 zł. i 25 ct. w. a.
		Preliminuje się według obecnego stanu efektów.
6.034	5.475	Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek.
—	—	
6.034	5.475	

LW. 52.701/94.
Alegat I—M. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1895.

Lit. I—M.

PRELIMINARZE

na rok

1895.

I. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	Zwroty kar	15	—	15
II.		**Rozmaite.**			
	2	Zasiłek na szkoły rolnicze w Dublanach	3.460	—	3.460
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—
		Suma wydatków . . .	3.475	—	3.475
		Dochody.			
I.	1	$4^1/_2\%$ od obligacyi pożyczki krajowej z roku 1883 na 200 zł	9	—	
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego na 88.300 koron	1.766	—	
	3	4% od książeczki Banku krajowego na 40 zł.	—	—	1.775
II.	4	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	1.700	—	1.700
		Suma dochodów . . .	3.475	—	3.475

Preliminarz na rok 1895. LW. 36.483/1894.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
1	15	Na możliwe zwroty preliminuje się uchwalona kwota na rok 1894.
3.433	3.433	Preliminuje się w wysokości o ile dochody funduszu wystarczą po uwzględnieniu wydatków rubr. 1.
—	—	Dla braku wynikłości nic się nie preliminuje.
3.434	3.448	
		Do poz. 1–2 preliminuje się wedle obecnego stanu efektów.
1.948	1.948	Do poz. 3. nic się nie preliminuje, gdyż odsetki się kapitalizują.
2.742	1.500	Do poz. 4. Wynik z roku 1890, 1.798 zł. 74 ct. z r. 1891, 1.847 zł. 34 ct. z r. 1892, 2.741 zł. 58 ct. razem 6.387 zł. 66 ct., przeciętnie 2.129 zł. 22 ct. — W roku 1891 i 1892 wpłynęły wyjątkowo znaczniejsze grzywny za przekroczenie ustawy lasowej, przeto przeciętną kwotę nie można brać za podstawę — z tego powodu preliminuje się na rok 1895 tylko kwotę 1.700 zł. w. a.
4.690	3.448	

K. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Utrzymanie sierot.**			
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie po 63 zł.	252	—	
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 zł.	480	—	
	4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie . .	115	—	1.687
II.	5	**Rozmaite**	5	—	5
		Suma wydatków . .	1.692	—	1.692
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	4% od listów zastawnych galicyjsk Towarz. kredyt. ziemsk.	—	—	
	2	4% „ „ „ „ „ „ 52.000 kor.	1.040	—	
	3	4½% od „ „ „ Banku krajow. 3.800 zł.	171	—	
	4	4½% „ obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1883 8.500 „	382	—	
	5	4½% „ „ „ „ „ „ 1884	—	—	
	6	4½% „ „ „ „ „ „ 1885	—	—	
	7	4% „ „ „ „ „ „ 1891 1.000 zł.	40	—	
	8	4% „ „ „ „ „ „ 1893 3.000 kor.	60	—	
	9	4% „ „ „ funduszu propinacyjnego 1.100 zł.	44	—	
	10	4% „ książeczki galic. Banku krajowego na 148 zł. 82 ct.	—	—	1.737
II.	11	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów . . .	1.737	—	1.737
		w porównaniu z wydatkami . .			1.692
		okazuje się **nadwyżka dochodów** . . które użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			45

Preliminarz na rok 1895. LW. 48.533/1894.

Wyniklość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wyjaśnienia
840	840	Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1894.
126	252	
—	480	
—	115	
—	5	
966	1.692	
1.214	44	Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów, w czasie układania niniejszego preliminarza.
—	1.040	
150	171	
382	382	
59	59	
13	13	
—	—	
—	48	
—	—	
—	-	Nic się nie preliminuje, gdyż odsetki się kapitalizują.
—	—	
1.818	1.757	

L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (złote austryackie)	Nadzwyczajne (złote austryackie)	Razem (złote austryackie)
		Wydatki.			
I.	1	**Wynagrodzenie** za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego rocznie .	800	—	800
II.	2	30% **rabat księgarski** za sprzedaż aktów grodzkich . .	30	—	30
III.	3	**Koszta druku i oprawy** aktów grodzkich	—	—	—
IV.	4	**Rozmaite**. Zwrot funduszowi krajowemu: zaliczek: *a*) pobranych w roku 1893 . . 106 zł. *b*) pobrać się mających w roku 1894 138 „	244	—	244
		Suma wydatków .	1.074	—	1.074
		Dochody.			
I.	1	**Sprzedaż** aktów grodzkich	100	—	100
II.		**Odsetki.**			
	2	5% od austryackiej renty państwowej papierowej . . .	—	—	—
	3	5% od obligacyj indemnizacyjnych	—	—	—
	4	4½% od obligacyi galic. pożyczki kraj. z roku 1889 . .	—	—	—
	5	4½% „ „ „ „ „ „ 1883 . .	225	—	
	6	4% „ „ „ „ „ „ 1893 . .	534	—	
	7	4½% „ listów zastawnych galicyjskiego Banku krajowego .	31	—	
	8	4% „ „ „ „ „ „	184	—	
	9	4% „ książeczki „ „ „	—	—	974
	10	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.074	—	1.074

Preliminarz na rok 1895. LW. 47.360/1894.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
800	800	Preliminuje się jak na rok 1894. (Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 11. Października 1871 LW. 43/1869).
—	30	Według umowy zawartej do LW. 6.911/68, preliminuje się rabat odpowiedni wynikłości rubryki I. dochodów.
167	258	Nic się nie preliminuje, albowiem z nadwyżki dochodów z roku 1895 musi być pokryta zaliczka z funduszu krajowego pobrana na pokrycie druku i oprawy XVI. tomu aktów grodzkich.
—	—	
967	1.088	
—	100	Preliminuje się jak na rok 1894.
546	—	Wstawia się jedynie dla wyrównania wynikłości z roku 1892 i kwoty preliminowanej na rok 1894.
180	—	
69	135	
115	225	Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.
—	534	
99	99	
—	—	Odsetek od książeczki niepreliminowano, z powodu kapitalizowania takowych.
38	—	
—	—	
1.047	1.093	

M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Umorzenie 6% pożyczki** przez losowanie obligacyj (43 i 44 rata kapitału)	34.900	—	34.900
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących . .	15.588	—	15.588
		Koszta administracyjne.			
III.		10% podatek dochodowy od kuponów	1.559	—	1.559
	3				
	4	Należytość stemplowa od kuponów	130	—	130
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj 1/8% prowizyi	30	—	30
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki. . .	63	—	63
		Suma wydatków . .	52 270	—	52.270
		Dochody.			
I.	1	**Zwrot kapitałów** wypożyczonych Wydziałom powiatowym .			
II.	2	**Odsetki.** *a)* od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym *b)* prowizye zwłoki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym	1.200	—	1.200
		Suma dochodów . .	1.200	—	1.200
		W porównaniu z wydatkami . .			52.270
		okazuje się **niedobór** . .			51.070
		który pokryty zostanie z rubr. XIV. wyd. funduszu krajowego.			

Preliminarz na rok 1895. WL. 48944/1894.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
		Preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 16.009 i 17.142/873.
34.300 23.694	32.900 17.592	Z ogólnej sumy emitowanych obligacyj tej pożyczki . . . 1,600.000 zł. 1. Wylosowano po koniec roku 1893 . . . . 375.200 zł. 2. W roku 1894 zostanie wylosowanych (41 i 42 rata kapitału) . . . . 32.900 „ 3. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883, wykupił obligacyj tego funduszu z obiegu imiennej wartości . . . . 772.000 zł. po potrąceniu zaś wylosowanych a zarachowanych już pod poz. 1. . . . . . 3.300 „ 768.700 „ 4. Obligacye własne w obieg niepuszczone, w roku 1883 przebite i ze stanu efektów wydane . . . . . 154.800 „ 1,331.600 zł. po ściągnięciu tedy wylosowanych obligacyj pozostanie z końcem roku 1894 w obiegu . . . . 268.400 zł. od których przypadnie na 1. Maja 1895 3% w kwocie . . . . 8 052 „ na dniu zaś 1. Listopada 1895 3% (po potrąceniu wylosować się mających w lutym 1895 17.200 zł.) 7.536 „ Razem . . . . 15.588 zł.
2.369	1.759	10% podatek dochodowy przypadający od kuponów wypłacić się mających w sumie 15.588 zł.
157	145	Należytość stemplowa od kuponów obliczona wedle skali II. po uwzględnieniu wynikłości z roku 1894.
105	30	Preliminuje się jak na rok 1894 z uwzględnieniem wynikłości z r. 1893 która wynosiła 20 zł.
	71	Wynikłości czyniły w r. 1891, 66 zł. $55^{1}/_{2}$ ct., w r. 1892, 64 zł. 83 ct., w r. 1893, 58 zł. 14 ct. Razem 189 zł. $52^{1}/_{2}$ ct. Preliminuje się tedy przeciętną kwotę 63 zł.
60.625	52.497	
1.714	1.800	Preliminuje się spodziewany w tych rubrykach dochód w kwocie 1.200 zł.
1.714	1.800	W roku 1883 skończył się termin spłat ratalnych, planami umorzenia oznaczony, atoli z końcem roku 1893 pozostały jeszcze zaległości czynne w rubryce I. i II. dochodów w sumie 7.200 zł. 2 ct.

Aleg. 4.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o prośbie Reprezentacyi gminy miasta Przemyśla o czasowe uwolnienie od dodatków do podatków dla funduszu krajowego tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyślu, które będą wybudowane w miejsce 42 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Wysoki Sejmie!

W skutek złego stanu zdrowotnych stosunków w niektórych częściach miasta Przemyśla zarządziło c. k. Namiestnictwo z inicyatywy c. i k. Komendy 10. korpusu w r. 1890 zbadanie komisyjne stosunków sanitarnych i budowniczych miasta Przemyśla.

Skutkiem badań tych okazała się potrzeba regulacyi miasta, a w celu przeprowadzenia jej uznano koniecznem zburzenie 42 domów, w konsygnacyi sporządzonej przez Magistrat gminy miasta Przemyśla bliżej oznaczonych.

Rada gminy miasta Przemyśla uchwaliła na posiedzeniach z dnia 26. listopada, 2. i 23. grudnia 1891. plan regulacyi miasta Przemyśla i wniosła do c. k. Rządu i Rady państwa petycyę o wydanie ustawy, mocą której uwolnione by były domy nowo zbudowane, w miejsce budynków na zburzenie przeznaczonych w celu poprawy stosunków zdrowotnych miasta Przemyśla, od podatku domowo-czynszowego na przeciąg lat trzydziestu.

Reskryptem c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 14. listopada 1893, l. 21.134, intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 27. listopada 1893 l. 84.751 (LW. kraj. 63.304/93) oświadczył c k. Rząd gotowość przychylenia się do tej prośby o tyle, iż byłby skłonnym wyjednać w drodze ustawodawczej dla wymienionych nowych budowli uwolnienie od podatku domowo-czynszowego pod warunkiem, że domy te w ciągu pięciu lat, licząc od dnia wejścia w wykonanie mającej się wyjednać ustawy, będą zupełnie wykończone i że dla nich ustanowione zostanie na ten sam przeciąg czasu także uwolnienie od dodatków krajowych i gminnych do wymienionego podatku państwowego

W myśl tej decyzyi c k. Rządu postanowiła Rada gminy miasta Przemyśla uchwałą z dnia 28. grudnia 1893, uwolnić od podatków i dodatków gminnych zbudować się mające domy, w miejsce 42 budynków, w uchwale wyszczególnionych, przeznaczonych na zburzenie w celu asanacyi miasta Przemyśla i uregulowania komunikacyi, na przeciąg lat 20, pod warunkiem, że domy te zostaną wykończone w przeciągu lat 5-ciu, licząc od wejścia w wykonanie ustawy uwalniającej je od państwowego podatku domowo-czynszowego, i wnieść do Wydziału krajowego petycyę o wyjednanie u Wysokiego Sejmu ustawy uwalniającej te domy od dodatków dla funduszu krajowego oraz od wszelkich podatków i dodatków gminnych na przeciąg lat 20-tu pod warunkiem jak wyżej, że domy te w przeciągu lat 5-ciu od wejścia w życie mającej się wyjednać ustawy, będą zupełnie wykończone.

Uchwałę tę zatwierdził Wydział powiatowy w zastępstwie Rady powiatowej na zasadzie §. 36 ust. o Repr. pow., uchwałą z dnia 19. stycznia 1894, popierając zarazem prośbę gminy miasta Przemyśla.

W załatwieniu tej prośby Wydział krajowy wnosi, ażeby Wysoki Sejm uchwalić zechciał ustawę, którąby analogicznie z uchwaloną dla miasta Lwowa ustawą, polepszenie zdrowotnych i budowlanych stosunków Przemyśla umożliwiła.

Podatek państwowy domowo-czynszowy od 42 na zburzenie przeznaczonych domów wynosił w roku 1893 wedle wykazu c k. Starostwa w Przemyślu w okrągłej cyfrze 5.704 zł., dodatek krajowy zatem licząc go w obecnej wysokości 65 ct. od 1 zł. wynosi 3.707 zł., która to cyfra wyraża wysokość ofiary, jąką kraj poniesie, jeżeli Wysoki Sejm do prośby Reprezentacyi miasta Przemyśla przychylić się raczy i jeżeli zburzenie wszystkich 42 domów i postawienie w ich miejsce nowych, istotnie w ciągu 5-ciu lat dokonanem będzie.

W obec uznanej konieczności zburzenia wspomnianych domów dla poprawienia stosunków zdrowotnych miasta Przemyśla, w którem koncentruje się jako miejscu fortecznem wiele wojska, dalej w obec okoliczności, że c. k Rząd uwolnienie tych domów od podatków państwowych uczynił zależnem od uwolnienia ich od dodatków na fundusz krajowy i podatków i dodatków gminnych, a w interesie kraju leży jak najrychlejsze uporządkowanie stosunków sanitarnych większych miast, stających się częstokroć ogniskami epidemii, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowem uwolnieniu od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budowli w kr. wolnem mieście Przemyślu, które będą nowo wybudowane w miejsce 42 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Przemyśla sporządzoną konsygnacyą, jako przeznaczone na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Budowle, które w celu poprawy stosunków zdrowotnych król. wolnego miasta Przemyśla, będą nowo zbudowane w miejsce 42 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Przemyśla sporządzoną konsygnacyą, jako przeznaczone na zburzenie, wolne będą od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych na taki przeciąg czasu, na jaki budowle te odnośną ustawą państwową, pod warunkiem zbudowania ich w terminie tą ustawą oznaczonym, uwolnione będą od państwowego podatku domowo czynszowego.

Art. II.

Wykonanie ustawy tej polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 21. listopada 1894.

Marszałek krajowy
w zastępstwie
Antoni Jaxa Chamiec w. r.

Sprawozdawca
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

LW. 55.356/94.

Aleg. 5.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z usprawiedliwieniem zwiększonych wydatków wstawionych do preliminarza budżetu kraj. szpitala powsz. we Lwowie w Rubr. I. poz. 4, 14 i 15; w Rubr. II. poz. 16, 20, 21 i 22.

Wysoki Sejmie!

Wskutek przeniesienia oddziału położniczego kraj. szpitala powsz. we Lwowie do nowozbudowanego gmachu i umieszczania tamże chorych ginekologicznych, tudzież z powodu ukończonej adaptacyi realności zakupionej na pawilon dla chorych zakaźnych — okazała się nieodzowna potrzeba powiększenia tak służby lekarskiej, jakoteż oddziałowej i administracyjnej, począwszy od 1 stycznia 1895 r. Wraz z oddziałem położnic bowiem przeniesionym zostanie z nowego gmachu oddział chorób kobiecych (ginekologiczny), połączony obecnie z oddziałem dla chorób nerwowych i stacyą obserwacyjną — w interesie chorych jest bowiem wskazanem, ażeby ordynacya na obu oddziałach powierzoną była prymaryuszowi oddziału położnic — który wraz z ginekologicznym liczyć będzie 140 łóżek.

Ze względu na tę liczbę chorych i różnorodność chorób wymaga należyta obsługa lekarza, ażeby lekarz ordynujący miał dwóch pomocników, a to jednego dla oddziału położnic, drugiego zaś dla ginekologicznego, bo na każdym z nich odbywa się bardzo wiele rękoczynów, którym prymaryusz żadną miarą sam podołaćby nie mógł, będzie więc musiał wyręczać się pomocnikiem posiadającym w tym dziale chorób odpowiednią zdolność i rutynę. Jak długo oddział ginekologiczny połączonym był z oddziałem dla chorób nerwowych i obserwacyjnym, posiadał tylko 20 łóżek, a pomimo to zachodziła potrzeba przydzielenia doń jednego z najlepszych lekarzy młodszych i to z ujmą dla innych oddziałów, chociaż chore wymagające operacyi odsyłane bywały na oddział chirurgiczny.

Obecnie zaś przy powiększeniu oddziału ginekologicznego do 40 łóżek i umieszczanie w nim wszystkich chorych operacyi wymagających, okazuje się niezbędna potrzeba ustanowienia jeszcze jednej posady sekundaryusza klasy I.

Sekundaryusz ten ze względu na dobro chorych i zakładu zamieszkać też musi przy powyższym oddziale tak samo jak sekundaryusz oddziału położniczego. Jakkolwiek bowiem skutkiem przeniesienia chorych ginekologicznych do nowego zakładu zmniejszy się nieco liczba cho-

rych na oddziale chorób nerwowych, niepodobnem byłoby ujmować temu oddziałowi rutynowanego lekarza (sek. kl. I.) tem mniej, gdy obsługa lekarska tegoż oddziału wraz z obserwacyjnym wymaga siły doświadczonej w zastosowywaniu elektryczności i massażu.

Nowo urządzony pawilon dla chorób zakaźnych posiadać będzie 40 łóżek. Z chwilą otwarcia tego pawilonu dla użytku chorych, które również z dniem 1 stycznia 1895 nastąpi — zapewnioną mu być musi odpowiednia opieka lekarska, która tylko lekarzowi starszemu posiadającemu specyalne wykształcenie i nabytą praktykę w tym dziale powierzoną być może i który wyłącznie temu oddziałowi byłby oddany.

Praktyka wykazała bowiem, że lekarz ordynujący w zakładzie dla chorych zakaźnych nie powinien uczęszczać na inne oddziały chorych ażeby nie spowodować zakażenia. Choroby zakaźne zaś z natury swej ciężkie i niebezpieczne, wymagają ustawicznej obecności lekarza o każdej porze dnia i nocy i z tych powodów wskazanem jest, iżby on zamieszkał w tym pawilonie.

Etat lekarzy pomocniczych szpitala lwowskiego jest stosunkowo do liczby oddziałów i nieustannego przepełnienia tak szczupłym, że zaledwie wystarczyć może do obsługi oddziałów w gmachu głównym pomieszczonych. O uszczupleniu zatem tej liczby lekarzy przez wyznaczanie jednego ze starszych i doświadczeńszych do pawilonu zakaźnych nawet pomyśleć nie można zwłaszcza — gdy pawilon ten mieszczący 40 łóżek będzie niewątpliwie zawsze kompletnie obłożony chorymi, albowiem przeniesieni będą doń nietylko chorzy zakaźni mieszczący się dotąd w gmachu głównym, ale również chorzy pomieszczeni czasowo w budynku odnajętym od Zarządu szpitala św. Zofii, który wobec przepełnienia gmachu szpitala głównego — a przeważnie obawy niebezpieczeństwa dla innych oddziałów miejsca tamże znaleść nie mogli.

Z powodów wyżej przytoczonych okazuje się tedy niezbędnem utworzenie dla obsługi lekarskiej pawilonu dla zakaźnych jednej posady sekundaryusza klasy I. z dodaniem pomieszkania opalonego i oświetlonego — tudzież jednej Siostry Miłosierdzia.

Podobnie jak służba lekarska odpowiednio do koniecznych wymogów, jakie przeniesienie oddziału położnic i ginekologicznego do kraj. zakładu położnic, tudzież chorych zakaźnych do nowego pawilonu z natury rzeczy przedstawia — musi też być zwiększonym również personal administracyjny i służba dozorcza, mianowicie z powodu odrębnego położenia kraj. zakładu położnic i oddalenia jego od głównego gmachu szpitala powsz., okazała się potrzeba utworzenia dla kancelaryi tegoż zakładu osobnego urzędnika t. j. trzeciego pisarza etatowego. Wobec zaś nader zwiększonej czynności, jaką z chwilą otwarcia kraj. zakładu położnic, tudzież pawilonu dla zakaźnych będzie miał do spełnienia dotychczasowy funkcyonaryusz nieetatowy pełniący obowiązki dozorcy gmachu szpitala głównego — wszelkie względy słuszności i na dobro gmachów, zakładów krajowych przemawiałyby za tem, iżby dotychczasową nieetatową posadę dozorcy domu przemienić na posadę stałą przyznając temu funkcyonaryuszowi płacę pisarza etatowego, 3 dodatki pięcioletnie po 50 złr., mieszkanie i wikt w naturze. Wydział krajowy nie wahał się wstawić do preliminarza budżetu stosownych propozycyi w tej mierze w przekonaniu, że tak charakter kraj. zakładu położniczego i czynności jakie kancelarya tegoż będzie miała do spełniania, uzasadniały konieczność powierzenia onych urzędnikowi stałemu.

Te same względy przemawiają również za ustanowieniem etatowej posady dozorcy gmachów, a to szpitala głównego, kraj. zakładu położnic i pawilonu dla zakaźnych, który mając przyszłość zapewnioną z tem większem poświęceniem i pożytkiem spełniać będzie swoje obowiązki.

Wreszcie przechodząc do zwiększenia wydatku preliminowanego na pomnożenie służby oddziałowej, a niechcąc nużyć Wys. Izby przytaczaniem szczegółów do każdej pozycyi zamieszczonej w preliminarzu, Wydział krajowy ma zaszczyt zaznaczyć, że potrzeba powiększenia służby tej, jakkolwiek z natury rzeczy wynika, poddaną była skrupulatnemu i ścisłemu ocenieniu i propozycye w tej mierze zamknięte w granicach rzeczywistej konieczności.

Wydział krajowy wnosi tedy: Wysoki Sejm raczy usprawiedliwienie powyższe przyjąć do Swej wiadomości i zatwierdzić wnioski zamieszczone w tym kierunku w preliminarzu budżetu kraj. szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1895.

Nadto wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. W ustanowionym przez Wys. Sejm krajowy w roku 1875 etacie posad i płac przy szpitalu lwowskim w ustępie I. B. „*Służba lekarska*".

a) *Dla zakładu chorych* pod poz. 4 ma być dziewięciu (9) sekundaryuszy kl. I.

b) *Dla zakładu położnic* pod poz. 2 dwóch sekundaryuszów klasy I.

II. D. *Służba administracyjna* pod poz. 3 ma być trzech pisarzy, zaś jako poz. 4.

Dozorca domu z płacą 600 złr. rocznie, trzema dodatkami pięcioletniemi po 50 złr., z pomieszkaniem i wiktem w naturze.

We Lwowie dnia 19. października 1894

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 67501/94.

Aleg. 6.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia ryczałtu, wypłacanego szpitalowi św. Ludwika dla dzieci w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W szpitalu św. Łazarza w Krakowie do końca kwietnia 1876 r., a w szpitalu powszechnym we Lwowie do końca sierpnia 1877 r. leczone były chore dzieci razem z osobami dorosłemi. Nie było to ani odpowiednie ani korzystne tak dla chorych nieletnich jak dla lekarzy, bo każdy wiek wymaga innych warunków leczenia i pielęgnowania. Gdy w Krakowie i we Lwowie staraniem prywatnych towarzystw i przy pomocy subwencyi Wysokiego Sejmu (po 10.000 złr. bezprocentowej pożyczki dla każdego z dwu towarzystw na budowę szpitala jak LW 1852/74 i 9401/76) stanęły zakłady dla leczenia i pielęgnowania chorych dzieci, wtedy to Wydział krajowy, wykonując polecenie Wysokiego Sejmu z 10-go stycznia i 4-go kwietnia 1874 zawarł z towarzystwami, opiekującemi się chorymi dziećmi we Lwowie i w Krakowie umowy (L. W. 1848/76, 4126/76 i 27051/77), na podstawie których za wynagrodzeniem od dnia i głowy oddawać miał szpital św. Łazarza w Krakowie od 1-go maja 1876 chore dzieci do szpitala św. Ludwika, a lwowski szpital powszechny od 1-go września 1877 do szpitala św. Zofii na leczenie. Według pierwotnej umowy pobierał szpital św. Ludwika za każde chore dziecko po 50 ct. dziennie; następnie na podstawie przedłożonych przez towarzystwo rachunków podwyższył Wydział krajowy taksą (LW. 30580/79) od 1-go października 1879 na 55 ct., ale później, kierując się względami zaleconej przez Wysoki Sejm oszczędności w wydatkach szpitalnych zniżył (LW. 41352/81) opłatę na 50 ct. od 1-go października 1881. Szpital św. Zofii we Lwowie zaś otrzymywał na podstawie pierwszej umowy (LW. 27051/77) po 58 ct. dziennie za każde dziecko; wynagrodzenie to zmniejszył następnie Wydział krajowy (LW. 41351/81) na 50 ct. dziennie od dziecka, od 1-go października 1881 r., a to ze względu na intencyą Wysokiego Sejmu obniżenia taks szpitalnych.

W roku 1886 ustanowił Wysoki Sejm uchwałą z 22-go stycznia w miejsce powyższych wynagrodzeń od dnia i głowy ryczałt po 12.000 złr. rocznie dla obu szpitali, począwszy od roku 1887.

Statuta jednak obu szpitali nieco różniły się; podczas gdy szpital św. Zofii we Lwowie przyjmował dzieci w wieku niżej roku do lat 10. włącznie, to w szpitalu św. Ludwika w Krakowie leczono dzieci dopiero w wieku od 1. roku życia do 12 lat włącznie.

Wskutek tego w szpitalu św. Łazarza musiano przy oddziale położnic zatrzymać nadal salę mamek dla karmienia i pielęgnowania osesków, których matki albo umarły w zakładzie albo były leczone w szpitalu św. Łazarza i same karmić nie mogły.

W roku 1889, ponieważ napływ chorych do szpitala św. Łazarza był tak wielki, że brakowało miejsca nawet dla zgłaszających się do szpitala położnic, przeto chcąc dla nich opróżnić choć parę sal w szpitalu, Wydział krajowy zawarł z towarzystwem opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie umowę (L. W. 8637/89) na podstawie której szpital św. Ludwika przyjmuje ze szpitala św. Łazarza oseski z mamkami za osobnem wynagrodzeniem, które wynosiło według ówczesnego obliczenia około 4.000 złr., a w ostatnich 3 latach dosięgło przeciętnej kwoty 4.921 złr. w. a.

W roku 1890 towarzystwo szpitala św. Zofii we Lwowie wniosło do Wysokiego Sejmu petycyą o udzielenie temuż szpitalowi ryczałtu w wysokości 16.000 złr., ponieważ dochody towarzystwa się zmniejszyły, a za przyjmowanie noworodków nie otrzymywało ono osobnego wynagrodzenia.

W uwzględnieniu tej prośby wyznaczył Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27-go listopada 1890 r. szpitalowi św. Zofii ryczałt o rocznych 16.000 złr.

Po śmierci ks. Marceliny Czartoryskiej, założycielki i głównej protektorki szpitala św. Ludwika i drugiego protektora ks. kardynała Dunajewskiego zaczęły ubywać dochody krakowskiego towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci, które to towarzystwo nadto zaangażowało w ostatnich latach znaczne sumy dla urządzenia i utrzymania leczniczej kolonii dla dzieci szkrofulicznych w Rabce, a szpital św. Ludwika znalazł się w kłopotach finansowych, wydatki bowiem dosięgły w ostatnich latach, z powodu napływu leczonych dzieci, bardzo znacznej cyfry.

I tak wynosiły rzeczywiste wydatki towarzystwa na utrzymanie szpitala i kolonii w Rabce

w roku 1898	. . . .	19.817 złr.
„ „ 1891	. . . .	19.843 „
„ „ 1892	. . . .	19.482 „
„ „ 1893	. . . .	19.216 „

a dochody z ubywaniem najmożniejszych protektorów towarzystwa w ostatnich latach znacznie zmalały.

Ten niekorzystny stan finansów spowodował towarzystwo do wniesienia prośby do Wydziału krajowego (L. W. 37738/94) o podjęcie rokowań celem objęcia przez kraj szpitala św. Ludwika do którego należy obszerna realność i dwa trwale zbudowane pawilony z urządzeniem na 120 chorych.

Wydział krajowy załatwił tę prośbę odmownie, oświadczną, że nie mógłby przedłożyć Wysokiemu Sejmowi, od którego decyzyi ta sprawa zależy, wniosku na uznanie szpitala św. Ludwika za krajowy. Na takie postanowienie wpłynęły względy częścią finansowe, a przedewszystkiem administracyjne.

Szpital św. Ludwika, w razie przyjęcia go na własność kraju i pod zarząd Wydziału krajowego, nie mógłby pozostawać pod osobną Dyrekcyą i oddzielnym zarządem, lecz musiałby stanowić filią szpitala św. Łazarza, co napotkałoby na pewne trudności w obec tego, że szpital ten, urządzony jako zakład prywatny nie według zwykłej normy szpitalnej, lecz bardzo kosztownie i na wzór kliniki pediatrycznej, która dziś część integralną jego stanowi, posiada swój własny zarząd i swego dyrektora, który jest zarazem kierownikiem umieszczonej w szpitalu kliniki.

Towarzystwo, pobierające subwencye, od gminy m. Krakowa (500 złr.), od kasy oszczędności (300 złr.) i od licznego grona swoich członków, walczy mimo to z ciągłem niedoborem.

Gdyby kraj objął ten szpital, ustałyby owe subwencye i fundusz krajowy musiałby pokrywać wszystkie niedobory.

Dlatego nie przyjęliśmy propozycyi towarzystwa, które następnie, ponawiając prośbę (LW. 50243/94) o nawiązanie rokowań co do objęcia przez kraj szpitala św. Ludwika, uprasza zarazem o podwyższenie ryczałtu z 12 000 złr. do kwoty 16.000 złr. w. a. Wprawdzie, jak wyżej nadmieniliśmy, szpital św. Ludwika pobiera już obecnie z funduszu krajowego 12 000 złr. jako ryczałt i przeciętnie 4 921 złr. za oseski, lecz Wydział krajowy, niemogąc się oświadczyć za objęciem przez kraj szpitala (jako donum onerosum), z drugiej strony zaś ceniąc usługi które ten szpital bezsprzecznie, przynosi szpitalowi św. Łazarza i ludności oświadcza się za podwyższeniem ryczałtu do 16.000 złr., ażeby w ten sposób, pokrywając z funduszu krajowego cały wyżej wykazany rzeczywisty roczny wydatek szpitala, umożliwić mu dalszą egzystencyą i uchylić zdaniem naszem jedyny powód, dla którego towarzystwo, nie widząc wyjścia z przykrej sytuacyi, stara się o uznanie szpitala św. Ludwika za krajowy.

Towarzystwo szpitala św. Zofii we Lwowie, będące w lepszych stosunkach finansowych aniżeli towarzystwo krakowskie, nie stara się wcale o uznanie szpitala św. Zofii za krajowy.

Ryczałt dla szpitala św. Ludwika w wysokości 16.000 złr. wstawił Wydział krajowy na podstawie uchwały z dnia 9-go października 1894 LW. 50243 do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1895, w rubr. XV. poz. 74 wydatków i wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

tę pozycyę wstawić do budżetu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, 4 grudnia 1894.

Marszałek krajowy
Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 7.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia dożywotniego wsparcia Dmytrowi Kozłowskiemu, b. parobkowi w służbie kraj. szpitala powszechnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Dmytro Kozłowski przyjętym został w dniu 1. czerwca 1878 jako parobek do szpitala lwowskiego, z przeznaczeniem do obsługi maszyny wodnej poruszanej za pomocą deptaka, za wynagrodzeniem w kwocie 6 zł. miesięcznie i wiktem.

Z powodu osłabienia nóg przy ciężkiej pracy, jakiej ciągnienie wody do użytku szpitala wymaga — przeznaczono następnie Kozłowskiego jako wzorowego i pilnego sługę na stróża do pralni a mianowicie począwszy od 11. sierpnia 1884 z płacą 10 zł. miesięcznie i wiktem.

Gdy zaś później deptak przy mąszynie wodnej jako fungujący bardzo ciężko i nadwerężający siły obsługującego zamienionym został na koło obrotowe, przeznaczono Kozłowskiego we wrześniu 1888 roku napowrót do ciągnienia wody zwłaszcza, że praca tegoż przy pralni ze względu na bardzo wielką ilość bielizny, którą szpital lwowski potrzebuje, okazała się nie mniej ciężką i wymagającą większego zasobu sił fizycznych.

Obsługę koła obrotowego do ciągnienia wody spełniał Kozłowski do maja 1894, w którym to czasie dla zupełnej utraty zdrowia i sił musiał być oddalonym ze szpitala jako niezdatny do żadnej pracy.

Po 16-letniej tedy wzorowej służbie, w której istotnie sterał swe zdrowie, pozostał Dmytro Kozłowski dziś starzec 67-letni bez żadnych środków do życia.

Z uwagi na przytoczone powyżej okoliczności stwierdzone przez dyrektora szpitala lwowskiego, który dając jak najlepsze świadectwo służbie i pracy Kozłowskiego, przedłożył prośbę jego o dożywotnie zaopatrzenie do uwzględnienia, Wydział krajowy postanowił przyznać Dmytrowi Kozłowskiemu dożywotnią prowizyę w kwocie pięciu (5) zł. miesięcznie i wstawić potrzebną na ten cel kwotę do Rubr. III. preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na r. 1895 którą niniejszem mamy zaszczyt usprawiedliwić.

Lwów dnia 17. listopada 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alog. 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesienie gminy Nowoszyn wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu takiejże Reprezentacyi w Żydaczowie.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. maja 1894 l. 438 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. kwietnia 1894 l. 1237/M. I. zarządzono zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z 8, maja 1893 wyłączenie gminy Nowoszyn wraz z obszarem dworskim z dniem 1. stycznia 1895 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, c. k. Sądu obwodowego w Brzeżanach i c. k. Starostwa w Rohatynie i wcielono ją do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie, c. k. Sądu obwodowego w Samborze i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Z tego powodu zachodzi potrzeba w celu zrównania granic powiatów politycznych z okręgami Reprezentacyi powiat. — przenieść gminę Nowoszyn wraz z obszarem dworskim z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu Reprentacyi powiatowej w Żydaczowie.

W myśl §. 3. ustawy w Reprezentacyi powiatowej Wydział krajowy przeto wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 13. lipca 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Rohatynie i Żydaczowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Nowoszyn wraz z obszarem dworskim ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Żydaczowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 26.467/94.

Aleg. 9.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy Pstrągowej wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu takiejże Reprezentacyi w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 11. maja 1894 L. 1.159 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 12. kwietnia 1894 L. 1.322 została gmina Pstrągowa wraz z obszarem dworskim zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z 8. maja 1883 wyłączoną z dniem 1. stycznia 1895 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach, c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie i c. k. Starostwa w Ropczycach, i wcieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

W celu zrównania granic należy gminę Pstrągowę wraz z obszarem dworskim na zasadzie §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866, przenieść z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 1. czerwca 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Ropczycach i Rzeszowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Pstrągowa wraz z obszarem dworskim ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 7.136/1894.

Aleg. 10.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy tyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1894, przedkładamy */. w załączeniu */. projekt ustawy krajowej o wpisywaniu do ksiąg gruntowych na podstawie dokumentów prywatnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych; przyczem mamy zaszczyt nadmienić, że tak Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem z dnia 20. czerwca 1893 LW. 30780 jak i Komisya prawnicza Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu z dnia 26. stycznia 1894, do l. s. 1.110 oświadczyły się przeciw wprowadzeniu w życie ustawy państwowej z dnia 4. czerwca 1890 Dz. u. p. Nr. 109, która to ustawa, jakkolwiek przyznaje pewne ulgi legalizacyjne w sprawach hipotecznych drobiazgowych, to jednak dla naszego kraju wydaje się nam niewłaściwą a nawet mogłaby być szkodliwą.

Z Rady Wydziału krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 16. marca 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wpisywaniu do ksiąg gruntowych na podstawie dokumentów prywatnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Sprawy hipoteczne należy po myśli §. 1. ustawy z dnia 5. czerwca 1890, Dz. u. p. Nr. 109, uważać za drobiazgowe wtedy, jeśli w dokumencie prywatnym na podstawie którego ma być uzyskany wpis do ksiąg gruntowych, kwota wierzytelności, cena, lub wartość nieruchomości lub prawa w ogóle, mające być przedmiotem wpisu do ksiąg gruntowych, są oznaczone i bez odsetek i należytości ubocznych nie przynoszą kwotę pięćdziesięciu (50) złr. w. a. (stu koron).

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi sprawiedliwości.

L. 71921/94.

Alleg. 11.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności jego urzędowych za czas od 1 grudnia 1893 po koniec listopada 1894.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowienia §. 16 Statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich urzędowych za czas od 1 grudnia 1893 po koniec listopada 1894, ułożone oddzielnie podług departamentów i uprasza:

Wysoki Sejm raczy to sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 14 grudnia 1894.

Marszałek krajowy
Sanguszko w. r.

Członek Wydziału krajowego
Antoni Jaxa Chamiec w. r.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU I. WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894.

z 27 alegatami.

Departament I.

Szef Departamentu: Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego.

Departament I. przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy

1. Sprawy powiatowe i gminne.
2. Sprawy krajowych składów publicznych dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie.
3. Sprawy administracyi krajowego funduszu pożyczkowego na na budowę koszar dla wojska.
4. Sprawy melioracyjne.
5. Sprawy szkół rolniczych w Dublanach i Czernichowie z folwarkami.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje tylko dział pierwszy, to jest sprawy powiatowe i gminne, reszta zaś spraw jest przedmiotem osobnych sprawozdań.

Sprawy powiatowe i gminne.

A) Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Zmiana ustawy krajowej z r. 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 2. stycznia 1894 uzyskał Sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniach 13. i 15. maja 1893 projektowi ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. k. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg gruntowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wskutek powyższej nowelli do ustawy wydało c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 25. lipca b. r. l. 17.583 okólnik do wszystkich c. k. Starostw, w którym poleca zastosować się do następujących zasad:

„I. Ingerencya politycznych władz administracyjnych nie ma miejsca co do wymienionych w ustępie 1. §. 1. ustawy z 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. u. kr. transakcyi, których przedmiotem są posiadłości tabularne, to jest jeżeli idzie o wcielenie posiadłości tabularnej lub wydzielonej części takiej posiadłości albo do innego istniejącego już wykazu hipotecznego posiadłości

tabularnej, objętej tą samą księgą gruntową albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej.

„II. Co do transakcyi mających na celu wcielenie posiadłości nietabularnych lub wydzielonych z nich części składowych do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej o czem jest mowa w 2gim ustępie §. 1. powołanej ustawy, to c. k. Namiestnictwo udzielać będzie c. k. Sądom opinii po zbadaniu, czy i ile zachodzą warunki w dopiero co przytoczonym przepisie wymienione, o ile zatem potrzebne do ocenienia rzeczy okoliczności nie będą już przez strony w podaniu do Sądu wniesionem należycie wykazane, będzie tedy rzeczą c. k. Starostw sprawdzić, czy i jaka część z posiadłości tabularnej do której ma być wcielona posiadłość nietabularna, lub wydzielona z niej część składowa, bądź pierwej, bądź w czasie transakcyi w mowie będącej, wydzieloną została, względnie z jakich parcel ta część wydzielona z posiadłości tabularnej, tudzież z jakich parcel posiadłość nietabularna lub wydzielona z niej część składowa, mająca być wcieloną do posiadłości tabularnej się składają, oraz jaki jest stosunek między roczną kwotą podatkową (podatków realnych) opłacaną z gruntów wydzielonych z posiadłości tabularnej, a takąż kwotą spłacaną z gruntów nietabularnych do posiadłości tabularnej wcielić się mających.

„III. Wrazie wydzielenia pewnych części składowych z posiadłości tabularnych, celem utworzenia z nich nowych ciał hipotecznych w księgach tabularnych zachowany będzie dotychczasowy tryb postępowania. Mianowicie będzie c. k. Namiestnictwo decydować w kwestyi udzielania politycznego konsensu po porozumieniu się z Wydziałem krajowym, ale tylko tam, gdzie za tem przemawiać będą okoliczności zasługujące na szczególne uwzględnienie.

C. k. Starostwa będą obowiązane w wypadkach takich wykazać w myśl reskr. c. k. Namiestnictwa z 4. sierpnia 1891 L. 46.166 wysokość rocznych podatków realnych opłacanych z całej zmianie uledz mającej posiadłości, oraz wysokość podatków przypadających z części mającej być wydzieloną — względnie stanowić nowy korpus hipoteczny, a nadto zbadać względnie, wyjaśnić wyczerpująco, czy i jakie na szczególne uwzględnienie zasługujące okoliczności z powodu wpływu ich na interesa ogółu za taką zmianą przemawiają.

W kwestyi wcielania do związku gminy gruntów, wydzielanych z posiadłości tabularnych, do której odnosi się §. 2 powołanej ustawy, będą miały zastosowanie bez żadnej zmiany wskazówki udzielone c. k. Starostwom okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 28. kwietnia 1888 l. 19.478.

Z powodu powyższego okólnika oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu w odezwie swej z 17. października 1894, L. 41.297 jak następuje:

Co do ustępu I. powyższego okólnika, Wydział krajowy mniema, że w takich wypadkach p o t r z e b n ą j e s t opinia krajowych władz administracyjnych.

To zaś zapatrywanie swoje wysnuwa Wydział krajowy z zasad krajowej ordynacyi wyborczej, jak nie mniej z intencyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości w tej sprawie niejednokrotnie objawionej.

Według zasad krajowej ordynacyi wyborczej należy uważać za większą — taką posiadłość ziemską, która jest w księgach tabularnych zapisaną, a z której roczna należytość w podatkach realnych rządowych wynosi przynajmniej kwotę 100 zł.

Jeżeli przeto taka posiadłość przeniesioną zostanie do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla mniejszych posiadłości, straci ona przywilej nadany jej konstytucyą krajową, a ponieważ tego rodzaju zmiany w księdze tabularnej według zdania c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych nie mogą być pozostawione wyłącznie woli stron i decyzyi sądów, a to ze względu na istniejące stosunki wyborcze w większej posiadłości, jakoteż na inne interesa publiczne, przeto zdawałoby się, że i w wypadkach w ustępie 1ym ustawy z 2 stycznia 1894 Nr. 16 Dz. u. kr. przewidzianych, wskazaną jest także ingerencya krajowych władz administracyjnych.

Za takiem pojmowawaniem rzeczy przemawia również stylizacya §. 1. zacytowanej ustawy, a mianowicie ustęp końcowy:

„Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy i t. d...., który to ustęp tak w projekcie Wydziału krajowego jak i w projekcie ustawy przez komisyę prawniczą przedstawionym, był ustępem odrębnym, a widocznie tylko w druku samej ustawy niewłaściwie z ustępem drugim został złączonym.

Z tegoż powodu, który może władze i strony w błąd wprowadzić, upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o urzędowe sprostowanie w dzienniku ustaw krajowych — paragrafu pierwszego powyższej ustawy w tym kierunku, że ustęp trzeci tego paragrafu jest ustępem samoistnym, niepołączonym z drugim ustępem.

Co zaś tyczy ustępu II. wyżej podanego okólnika, to Wydział krajowy wypowiedział zdanie, iż nie byłoby sprzecznem z postanowieniami ustawy z 2. stycznia 1894 Nr. 16 Dz. u. kr., gdyby c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy udzielały opinii nie tylko c. k. Sądom, ale wydawały decyzyę wprost samym stronom, jeszcze przed wniesieniem do Sądu podania hipotecznego, gdyby decyzyi takiej żądały.

Jakkolwiek opinia krajowych władz administracyjnych nie musi być dla sądu decydującą, w każdym jednak razie nie pozostanie ona bez wpływu na załatwienie odnośnego podania tabularnego.

Gdyby przeto strony jeszcze przed odniesieniem się do sądu znały postanowienie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, mogłyby ewentualnie uniknąć kosztów chociaż samego podania tabularnego, a może i nie podejmowałaby nawet tego rodzaju transakcyi.

Dopuszczalność takiego procederu, zdaniem Wydziału krajowego nie sprzeciwiałaby się ustawom, a dla stron byłaby z korzyścią.“

W odpowiedzi na powyższe pismo, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 27. listopada 1894 L. 88.903 Wydziałowi krajowemu, jak następuje:

„C. k. Namiestnictwo nie jest w mocy zmienić układu §. 1. ustawy z 2. stycznia 1894 Nr. 16 Dz. u. kr. w ten sposób, by ostatnie zdanie ustępu drugiego tego §. 1. zaczynające się od słów:

„Przed zezwoleniem i t. d.... umieścić w tym §. jako odrębny, a mianowicie trzeci ustęp.

„Taki bowiem układ §. 1go cytowanej ustawy jaki znajduje się w dzienniku ustaw i rozp. kraj. nie jest wynikiem omyłki druku, lecz odpowiada tekstowi ustawy, który otrzymał Najwyższą Sankcyę, a którego odpis wierzytelny przesłało c. k. Ministerstwo ck. Namiestnictwu w celu ogłoszenia w dzienniku ustaw i rozp. kraj.

„W obec tego i z uwagi, że proponowana przez Wydział krajowy zmiana w układzie §. 1. powołanej ustawy miałaby rzeczowe znaczenie, ck. Namiestnictwo sądzi, że zmiana taka mogłaby nastąpić tylko w drodze ustawodawczej.

„Sądząc jednak z historyi przyjścia do skutku w mowie będącej ustawy, ck. Namiestnictwo wyrazić musi powątpiewanie, czy Sejm na taką zmianę by się zgodził.

„Z kilkakrotnych bowiem rozpraw sejmowych nad tym przedmiotem wynika, że było raczej dążeniem Sejmu, a przynajmniej większości sejmowej zupełnie uchylić z. w. konsens polityczny, wymagany przy tworzeniu nowych ciał tabularnych nie zaś wymaganie tego konsensu rozszerzyć do wypadków w których dotąd nie był i nie jest wymagany.

„Do tych zaś wypadków należą transakcye objęte pierwszym ustępem §. 1. powołanej ustawy i co do tychże c. k. Sądy opinii c. k. Namiestnictwa dotąd nie zasięgały.

Również i wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych i sprawiedliwości nie miało intencyi wymaganie konsensu politycznego rozszerzyć do transakcyi o których mowa.

„Władze te oświadczyły tylko, iż ze względu na stosunki wyborcze pozwolenie c. k. Namiestnictwa, a względnie Wydziału krajowego potrzebne jest, gdzie chodzi o tworzenie nowych ciał tabularnych, względnie o wcielenie posiadłości nietabularnych do ksiąg tabularnych.

„Z tych więc powodów c. k. Namiestnictwo nie może przychylić się do zdania Wydziału krajowego, że końcowy ustęp §. 1 rzeczonej ustawy co do żądania przez c. k. Sądy opinii krajowych władz administracyjnych ma mieć zastosowanie także do transakcyi wymienionych w pierwszym ustępie tegoż §.

„Również nie może c. k. Namiestnictwo podzielać zdania Wydziału krajowego, iż nie byłoby sprzecznem z ustawą, gdyby c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy nie tylko Sądowi udzielały opinii w wypadkach 2 ust. §. 1. ustawy z dnia 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. u. kr., lecz wydawały decyzye wprost stronom samym na ich żądanie przed wniesieniem odnośnych podań do Sądu.

„Przedewszystkiem bowiem ani c. k. Namiestnictwu ani Wydziałowi krajowemu nie służy w tych wypadkach prawo decyzyi. Te władze nie wydają na przewidziane w tym ustępie ustawy zmiany w posiadaniu konsensów lecz udzielać mają opinii na żądanie właściwych c. k. Sądów i do tych Sądów należy udzielać pozwolenia na wyłączenie względnie wcielenie gruntów z jednych wykazów hipotecznych do drugich.

„Samo przez się zaś rozumie się, co zresztą i Wydział krajowy przyznaje, że opinie o których mowa nie mają wpływu decydującego na uchwały c. k. Sądów.

„W obec tego mniema c. k. Namiestnictwo, że jak z jednej strony niebyłoby ściśle zgodnem z ustawą wydawać opinie wprost stronom, skoro

ustawa wymaga, aby je udzielać Sądom na ich żądanie, tak z drugiej strony takie udzielanie opinii stronom nie miałoby żadnej praktycznej doniosłości.

„Opinie te bowiem, jeżeliby były negatywne nie powstrzymałyby strony od wnoszenia podań do Sądów, które nie są temi opiniami związane, a z drugiej strony nie można też przypuszczać, by udzielenie opinii stronie powstrzymało Sąd od żądania mimo tego ponownej opinii, a to przewlekałoby tylko sprawy, które już z natury swej wymagają pilnego traktowania".

Opłata gminna od piwa w Jaworowie.

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 20 maja 1893 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Jaworowa na pobór opłat gminnych od piwa na przeciąg lat trzech, uzyskał Najwyższą sankcyę z d. 17. marca 1894, o czem uwiadomiono Wydział powiatowy w Jaworowie rozp. z d. 6. kwietnia 1894, L. 17.799.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych oraz od piwa i miodu w Strusowie.

Najwyższym postanowieniem z d. 2, czerwca 1894. uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm 11. stycznia 1894 projekt ustawy o zezwoleniu gminie miasteczka Strusowa na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych oraz od piwa i miodu na czas od wejścia w życie dotyczącej ustawy, aż do końca roku 1899., o czem Wydział powiatowy w Trembowli zawiadomiony został tutejszym reskr. z d. 24. lipca 1894. L. 33.612

Zezwolenie gminie miasta Krakowa na pobór opłat od publicznych widowisk na rzecz funduszu ubogich miejscowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 18. czerwca 1894. uzyskał. Najwyższą sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 30. stycznia 1894. projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Krakowa na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu ubogich miejscowych, od balów publicznych, przedstawień teatralnych, i innych widowisk publicznych, o czem Magistrat miasta Krakowa zawiadomiony został tutejszym reskryptem z dnia 26. czerwca 1894. L. 33136.

Zezwolenie Reprezentacyi pow. Czortkowskiego na poręke dla pożyczki gminy m. Czortkowa w kwocie 65.000 zł., tudzież na zaciągnięcie przez powiat pożyczki 20.000 złr. na rzecz budowy kolei wschodnio-galicyjskich.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. lipca 1894 uzyskał Sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm 12. lutego 1894. projekt ustawy zezwalającej na porękę Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie dla pożyczki gminy Czortków w kwocie 65.000 złr.. na budowę domu dla ck. powiatowej Dyrekcyi skarbu, tudzież na pożyczkę tejże Reprezentancyi w sumie 20.000 złr. na cele budowy kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich.

O powyższem zawiadomiony został Wydział powiatowy w Czortkowie tutejszym reskr. z dnia 28. września 1894. L. 44133.

Zezwolenie Reprezentacyi powiatu Zaleszczyki na pożyczkę 25.000 złr., na rzecz budowy kolei wschodnio-galicyjskich.

Najwyższem postanowieniem z dnia 15. maja 1894 sankcyonowaną została ustawa uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 15. lutego 1894, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Zaleszczykach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 złr. celem przyczynienia się tą kwotą do kosztów budowy kolei wschodnio-galicyjskich.

O powyższem zawiadomiono Wydział powiatowy Zaleszczycki tutejszem rozporządzeniem z dnia 26. czerwca 1894. Lw. 28.279.

b) Ustawy i uchwały jeszcze niesankcyonowane.

Przekazanie ck. Rządowi niektórych czynności policyi miejscowej w Przemyślu.

Uchwalony prez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1894. projekt ustawy, w myśl której w mieście Przemyślu niektóre czynności policyi miejscowej przekazane zostają organom rządowym. nie uzyskał jeszcze Najwyższej Sankcyi. W tej sprawie doniósł nam Wydział powiatowy prze-

myski relacyą z dnia 13. lipca 1894. L. 1886., że Rada powiatowa uchwałą z dnia 13. lipca 1894. zniosła w zupełności uchwałę Rady gminnej m. Przemyśla z d. 14. czerwca 1894., którą postanowiono, przyczyniać się do kosztów utrzymania rządowej straży policyjnej, roczną kwotą 7.000 złr.

Wyłączenie przysiółka Kalasantówki ze związku gm. Bucniów i przydzielenie do gminy Chodaczkowa wielkiego.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 8. lutego 1894. projekt ustawy o wyłączeniu przysiółka Kalasantówki ze związku gminy politycznej Bucniów powiatu tarnopolskiego, a przydzieleniu go do gminy politycznej Chodaczkowa Wielkiego w tym samym powiecie nie uzyskał dotychczas Najwyższej Sankcyi.

Tutejszym reskryptem z dnia 6. Kwietnia b. r. Lw. 10.087 podano uchwałę powyższą do wiadomości Wydziałowi powiatowemu w Tarnopolu, a odezwą z dnia 6. kwietnia b. r. Lw. 13.792, przesłano odnośne akta c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Utworzenie z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr Golce nowej gminy administracyjnej pod nazwą Majdan w powiecie Niskim.

Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 15. lutego 1894 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych, „Golce“, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Majdan“, nie uzyskał dotychczas Najwyższej Sankcyi, albowiem wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 11. Października 1894. L. 7385 pr., c. k. krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie podniosła w odezwie swej z dnia 11. lipca 1894. L. 60.737. zarzuty ze stanowiska administracyi skarbowej przeciw utworzeniu tej nowej gminy w granicach projektowanych.

Mianowicie podnosi c. k. kraj. Dyrekcya Skarbu, że według powyższego projektu „przyszły obszar gminy Majdan, składałby się z trzech odrębnych i w żadnym związku z sobą niepozostających kompleksów gruntowych“.

„Nadto należałyby do Majdanu także parcele drogowe Nr. 1197, 1198 i 1199 położone pośród gruntów gminy Golce“,

„Taksamo składałaby się gmina Golce z pięciu kompleksów gruntowych nie pozostających z sobą w żadnym związku“.

„Jeżeliby zatem na podstawie uchwalonego projektu ustawy utworzono gminę administracyjną Majdan, w takim razie z uwagi, że gmina ta nie stanowiłaby pod względem terytoryalnym zwartego kompleksu i nie nadawałaby się do utworzenia z niej także osobnej gminy katastralnej, powstałaby dla administracyi skarbowej ta niegodność, że odgraniczenia tak tej gminy, jak i gminy administracyjnej Golce nie dałyby się utrzymać w należytej ewidencyi a nawet z czasem zatarciu uledzby musiały, tudzież, że podatki bezpośrednie gminy administracyjnej Majdan, musiałyby być traktowane przy dwóch gminach dlatego, iż podatek gruntowy musi być zawsze przypisywany przy dotyczącej gminie katastralnej a tylko reszta podatków tj. domowy, zarobkowy i dochodowy może być przypisywany pod nomenklaturą gminy administracyjnej“.

C. k. krajowa Dyrekcyu Skarbu podała przytem sposób, w jaki trudności powyższe mogłyby być usunięte.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zaś uznając słuszność powyższych zarzutów, oświadczyło, że w tym stanie rzeczy nie mogłoby przemawiać za udzieleniem Sankcyi pomienionemu na ustępie projektowi ustawy.

Cały powyższy reskrypt został zakomunikowany Wydziałowi powiatowemu w Nisku tutejszem rozp. z dnia 19. października 1894 L. 54.683.

Pożyczka miasta Lwowa w kwocie 10.000.000 zł. wal. austr.

Na posiedzeniu z 17 lutego 1894 uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy zezwalającej gminie miasta Lwowa na zaciągnięcie 10,000.000 zł. w. a. na cele asanacyjne, inwestycyjne i na konwersyę dotychczasowych długów.

W myśl odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 17 czerwca 1894 L. 6361/pr. zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskr. z 7. czerwca 1894 L. 13945 w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu, (przedłożenia) 1) budżetów miejskich i zamknięć rachunkowych z ostatnich trzech lat; 2) wykazu dochodu rocznego z miejskich opłat i miejskich zakładów publicznych; 3) wykazu obecnego stanu majątkowego i stanu długów gminy z dokładnem oznaczeniem wierzycieli, stopy procentowej i sposobów spłaty przeznaczonych do skonwertowania długów i 4) krótkiego przedstawienia planu finansowego tyczącego się amortyzacyi zamierzonej pożyczki przyczem spodziewane w skutek operacyi pożyczkowej oszczędności i nadwyżki w dochodach (z inwestycyi) uzasadnić rachunkowo.

Otrzymawszy od Magistratu miasta Lwowa żądane wyżej wyjaśnienia, przesłał je Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 16 września 1894 L. 38201. Sankcya jednakże dotąd jeszcze nienadeszła.

c) **Odmowa sankcyi.**

Opłaty gminne od napojów spirytusowych i piwa w Sokołowie, Pruchniku, Krakowcu, Makowie, Zaleszczykach i Bohorodczanach.

Najwyższem postanowieniem z d. 5. czerwca 1894 odmówioną została Sankcya uchwalonym przez Wysoki Sejm projektom ustawy o zezwoleniu gminom Sokołów powiat. Kolbuszowa, Pruchnik powiat Jarosław, Krakowiec powiat Jaworów, Maków powiat Myślenice, Zaleszczyki i Bohorodczany, na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa. W myśl bowiem reskryptu J. E. przez Ministra spraw wewnętrznych z 12. czerwca 1894 L. 14277 intymowanego odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa 17. czerwca b. r. l. 6401/pr. ustanowione powyższemi projektami opłaty gminne od napojów, wliczając w nie podwyższone ustawą krajową z dnia 15. kwietnia 1894 dz. u. kr, Nr. 33 krajowe opłaty konsumcyjne od spirytusu, napojów spirytusowych i odsłodzonych trunków, obciążałyby konsumcyę tych napojów w wymienionych gminach od r. 1895 ponad maksymalną wysokość unormowaną reskryptem ministeryalnym z 30. marca 1891 l. 6241. (Lwkr. 14212/91).

O powyższem zawiadomiono w swoim czasie odnośne Wydziały powiatowe.

B) **Uchwały niepodlegające Sankcyi,**

Ordynacya wyborcza dla 30tu miast, podlegających ustawie z d. 13. Marca 1889.

Spełniając polecenie Wysokiego Sejmu przedłożył Wydział krajowy w latach 1892 i 1893 dwukrotnie projekt ordynacyi wyborczej dla 30tu miast, podlegających ustawie z d. 13. Marca 1889 który jednak pod obrady Wysokiej Izby nie przyszedł.

Obecnie nie przedkłada go Wydział krajowy ponownie, oznajmia jednak, że gotów jest przedłożyć go każdej chwili na zawezwanie Wysokiego Sejmu.

Reforma ustawodawstwa gminnego dla gmin wiejskich.

Uchwałą z dnia 5. Lutego 1894 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował odpowiednie wnioski w przedmiocie reformy ustawy gminnej dla wsi i na najbliższej sesyi je przedłożył.

Wykonując powyższe polecenie wypracował Departament Iszy, do LW. 47861/94 projekt ustawy.

Projekt ten został rozdany wszystkim członkom Wydziału krajowego, Wydział krajowy jednak dotąd jeszcze niepowziął żadnej uchwały.

Reforma ustawodawstwa gminnego dla miast, nieobjętych ustawą z d. 13. Marca 1889 i dla miasteczek.

Załatwiając wniosek posła Dworskiego i towarzyszy polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z d. 5. Lutego 1894 ażeby wygotował projekt ustawy dla miast nie objętych ustawą z d. 13. Marca 1889 i dla miasteczek i przedłożył go Wys. Sejmowi na najbliższej Sesyi.

O wykonaniu powyższego polecenia składa Wydział krajowy Wys. Sejmowi następne sprawozdanie:

Sprawozdaniem z d. 20. Października 1890 L. 43647 przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy dla miast, nieobjętych ustawą z d. 13. Marca 1889 i dla miasteczek.

Komisya gminna Wys. Sejmu zgodziła się na projekt Wydziału krajowego z nieznacznemi odmianami, jednak c. k. komisarz rządowy sprzeciwił się bardzo ważnym postanowieniom projektu, a mianowicie §fowi 109 który regulował wykonywanie policyi miejscowej i Artykułowi III. ustawy wstępnej którą upraszczał tok instancyi w sprawach policyi miejscowej.

Komisya gminna niechcąc narażać projektu ustawy na odmowę Najwyższej Sankcyi, opuściła wprawdzie z projektu sporny paragraf 109 i art. III. postawiła jednak w sprawozdaniu z d. 17. Listop. 1890 L. 1121 przedłożonem wys. Sejmowi wniosek, ażeby Wydział krajowy nawiązał rokowania z c. k. Rządem celem osiągnięcia porozumienia w powyższych spornych kwestyach.

Wys. Sejm załatwiając sprawozdanie komisyi gminnej, uchwalił na posiedzeniu z d. 24. Listopada 1891 przedłożony przez nią projekt do ustawy dla miast nieobjętych ustawą z d. 13. marca 1889 i miasteczek jak nie mniej wnioski zawierające polecenia Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do spornych paragrafów.

Mimo tego, że tak komisya gminna jak i wys. Sejm zastosowali się do uwag c. k. komisarza rządowego, nie otrzymał uchwalony przez Wys. Sejm projekt ustawy Najwyższej sankcyi.

Powody odmowy Najwyższej Sankcyi podane zostałe w swoim czasie do wiadomości Wys. Sejmu.

Nadto polecił Wys. Sejm, załatwiając sprawozdanie komisyi gminnej z d. 28. Marca 1892 L. 435 Wydziałowi przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem co do sposobu pobierania dodatków do podatku konsumcyjnego przez gminy na nakładanych.

Z powyższego wywodu okazuje się, że pomiędzy zapatrywaniami Wys. Sejmu i wys. Rządu istnieją ważne różnice w zapatrywaniach, które przedewszystkiem w drodze porozumienia wyrównane być muszą.

Wydział krajowy wystosował przeto w tym przedmiocie memoryał do c. k. Prezydyum Namiestnictwa i jak skoro tylko odpowiedź nadejdziei porozumienie nastąpi, nie omieszka przedłożyć Wys. Sejmowi projektu do ustawy.

Ustawa budownicza dla wsi i zmiana ustawy budowniczej z 4. Kwietnia r. 1889. Nr. 31. Dz. u. kr.

W przedmiocie ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek, oraz w przedmiocie zmiany ustawy budowniczej z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 dz. u. kr. przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Poręczona przez kraj pożyczka m. Krakowa w kw. 1,500 000 zł.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania z czynności i w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu, z 5. kwietnia 1892 że w r. bież. przeprowadził Wydział krajowy lustracyę gospodarki miasta Krakowa, o której wyniku zdaje sprawę w ustępie o nadzorze nad majątkami gmin — dalej, że umowa gminy miasta Krakowa z c. k. Rządem o budowę gimnazyum i szkoły realnej nie doszła do skutku i że c. k. Rząd szkoły te sam pobudować postanowił.

Pozostała zatem na cel powyższy a pochodząca z $1^1/_2$ milionowej pożyczki kwota 400.000 zł. ma być na inne cele inwestyjne użytą o co gmina wnieść ma osobną prośbę.

Podług relacyi Magistratu z 6. stycznia 1894 L. 282 została 2 rata amortyzacyjna od powyższej $1^1/_2$ milionowej pożyczki, zapadła 31. grudnia 1893, zapłaconą dnia 30. grudnia 1893, podług relacyi zaś z 12. lipca 1894 L. 34.453, 3 rata zapadła 30. czerwca 1894, została tego dnia uiszczoną.

Przedłożone zamknięcie rachunków gminy za r. 1893 stwierdza w Rubr. XXXIII. poz. 15., że obydwie raty amortyzacyjne za r. 1893 zostały uiszczone w wysokości razem 75.000 zł.

Budżet na r. 1894 zawiera osobny dział budżetu $1^1/_2$ milionowej pożyczki, wykazującego w dochodach:

1) z Sukiennic	22.008 zł.
2) z gazowni miejskiej . . .	17.000 „
3) z Zakładu kontumacyjnego . .	35.000 „
4) z obrot. fund. miejskiego . .	992 „
czyli razem . .	75.000 zł.

t. j. tyle, ile wynoszą 2 raty amortyzacyjne.

Wydzielenie 37 posiadłości z gminy Przedmieście dynowskie a wcielenie do do gminy Dynów.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26. marca 1892 udzielił Wydział krajowy, jak to w dwóch ostatnich sprawozdaniach z czynności Wysokiemu Sejmowi zdał sprawę petycyę Franciszka Barańskiego i towarzyszy o wyłączenie ich posiadłości ze związku gminy Przedmieście Dynowskie i przyłączenie do gminy Dynów, Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie do szczegółowego wyjaśnienia i przedłożenia opinii władz kompetentnych.

Odnośną relacyę Wydziału powiatowego wraz z aktami sprawy przesłaliśmy do zaopiniowania c. k. Namiestnictwu, które zawiadomiło nas odezwą z 15. sierpnia 1894 L. 65.749, że w sprawie powyższej zarządziło dodatkowe dochodzenie i w tym celu odnośne akta zwróciło c. k. Starostwu w Brzozowie do uzupełnienia.

Petycya osady Herawce o wyłączenie z gminy Dolnicz a przydzielenie do gminy Wola żółtaniecka.

Uchwałą z 26. kwietnia 1893 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku, petycyę mieszkańców przysiółka Herawce o wyłączenie ze związku gminy Dolnicz a przyłączenie do gminy Wola Żółtaniecka.

Reskryptem z 9. maja 1893 LW. 22.280 udzielił Wydział krajowy powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Żółkwi do wszechstronnego zbadania.

Gdy jednak dotąd sprawa przez interesowany przysiółek wznowioną niezostała, przypuszczać należy, że została przez Wydział powiatowy załagodzoną.

Koszta utrzymania.

Wysoki Sejm przyjął na fundusz krajowy koszta utrzymania:

1. Anny i Karola Majerów w Budapeszcie w zastępstwie gminy Falkenberg 564 zł. 33 ct. (uchwała z 27. stycznia 1894).

2. Edwarda, Pauliny, Karoliny i Stefana Daszkiewiczów w Budapeszcie w zastępstwie gminy Kryczki 724 zł. 96 ct. (uchwała z 27. stycznia 1894).

3. Sierót po śp. Włodzimierzu Raczyńskim w Stanisławowie w zastępstwie gminy Czarnołośce 230 zł. 16 ct. (uchwała 27. stycznia 1894).

4, Jana Jagielskiego w Budapeszcie w zastępstwie gminy Łąkty dolnej 312 zł. 90 ct. (uchwała z 27. stycznia 1894).

5. Józefa Ignacego Folty we Lwowie w zastępstwie gminy Zarzecze 224 zł. 14 ct. (uchwała z 9. lutego 1894).

Wszystkie powyższe koszta zostały dotyczącym zakładom wypłacone, a o zapadłych uchwałach gminy właściwe powiadomione.

Oprócz powyższych kosztów przyjął Wysoki Sejm jeszcze uchwałą z 24. kwietnia 1893 także kwotę 172 zł. jako koszta utrzymania Józefy Piękoś rzekomo gminie Białej, a to w zastępstwie gminy Suchorzów powiatu tarnobrzeskiego, odmawiając zarazem prośbie o dalsze utrzymanie wymienionej Józefy Piękos kosztem funduszu krajowego.

O tej uchwale uwiadomiono gminę Suchorzów.

Ponieważ jednak koszta powyższe 172 zł. nie miały należeć się gminie Białej, a nadto przynależność do gminy Suchorzów Ludwiki Piękos, matki Józefy Piękos, została zakwestyonowaną, i wypłacił powyższe koszta gminie Kalna powiatu Bialskiego.

Wreszcie uchwałą z 20. maja 1893 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy, petycye o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania 1) Adolfa i Maurycego Teichnerów w kwocie 412 zł. 5 ct. w. a. przypadającej gminie m. Wiednia od gminy Wieprz powiatu wadowickiego, 2) Katarzyny Kozak w kwocie 81 zł. 50 ct. przypadającej gminie m. Lwowa od gminy Szkło powiatu Jaworów, i 3) Pauliny Słońskiej w kwocie 248 zł. 22 ct. przypadającej gminie m. Lwowa od gminy Zaleszczyki.

Wszystkie powyższe petycye znajdują się w toku dochodzenia, po ukończeniu którego przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi swe wnioski osobnemi sprawozdaniami.

Petycya gminy Pererów o wydzielenie 240 morgów z gm. Trościanki i przydzielenie do gminy Pererowa.

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania sprawy petycyę gminy Pererowa o wydzielenie 240 morgów z gminy Trościanka i przydzielenie do gminy Pererów.

Odezwą przeto z dnia 30. marca b. r. LW. 4.465 odniósł się Wydział krajowy do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z prośbą o uwzględnienie powyższej petycyi ewentualnie zaś o objawienie zdania czy i o ile prośbie tej mogłoby się stać zadość.

Ponieważ dotąd Wydział krajowy odpowiedzi od c. k. kraj Dyrekcyi Skarbu nieotrzymał, przeto odniósł się w tej sprawie ponownie odezwą z 29. listop. 1894 L. 65.447.

Petycya członków gminy Kleparów o wydzielenie

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1894 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyą członków gminy Kleparów i wydzielenie

części w okręgu akcyzowym miasta Lwowa położonej, z gminy Kleparowa a wcielenie do miasta Lwowa.

części w okręgu akcyzowym miasta Lwowa położonej, z gminy Kleparowa, a wcielenie do miasta Lwowa.

O tej uchwale została zawiadomioną zwierzchność gminy Kleparowa przez Wydział powiatowy we Lwowie rozp. z 6. kwietnia 1894 L. 7034.

Petycya Brunona Rogalskiego c. k. notaryusza w Dobczycach o wydanie urzędowego zbioru ustaw krajowych.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia odpowiednich wniosków petycyę Brunona Rogalskiego c. k. notaryusza z Dobczyc o wydanie urzędowego zbioru ustaw krajowych.

Gdy jednakże Towarzystwo prawnicze we Lwowie zajęło się już wydawnictwem zbioru ustaw krajowych, przeto odpada potrzeba zarządzania tego wydawnictwa ze strony Wydziału krajowego.

Zażalenie Stefana Bardzieja b. naczelnika gminy Krasne o zwrot niesłusznie pobranych podatków oraz petycya członków gminy Krasne o usunięcie naczelnika gminy Mykiety Bełejowicza.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu jako komisyi do załatwienia zażalenie Stefana Bardzieja b. naczelnika gminy Krasne wsprawie zwrotu, rzekomo niesłusznie od niego ściągniętej kwoty 116 zł. 48 ct., tytułem podatków za czas jego urzędowania pobranych w gminie, oraz petycyi powyższej gminy o usunięcie obecnego naczelnika gm. Mykiety Bełejowicza, przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Kałuszu do urzędowania z poleceniem przedłożenia aktów dotyczących sprawy obrachunku byłego naczelnika gminy Stefana Bardzieja, skąd pomimo czterokrotnych wezwań nie otrzymał dotychczas żadnej odpowiedzi.

Etat i kwalifikacya urzędników Rad powiatowych.

Na posiedzeniu z 16 lutego 1894 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał kwestyę potrzeby zmian w ustawie o Reprezentacyi powiatowej, celem zobowiązania Wydziałów powiatowych do utrzymania personalu urzędniczego z odpowiednią kwalifikacyą, tudzież by rezultat tych badań i wnioski Sejmowi przedłożył".

W wykonaniu powyższej uchwały zażądał Wydział krajowy okólnikiem z 26. kwietnia 1894 L. 10.834 wykazu tabelarycznego wszystkich w służbie Wydziałów powiatowych pozostających funkcyonaryuszów z ich kwalifikacyą i przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne w tym przedmiocie sprawozdanie do LW. 67.548|94.

Statut organizacyjny i fundusz emerytalny urzędników Wydziałów powiatowych i gminnych.

W przedmiocie przekazanych Wydziałowi krajowemu uchwałami z 12 i 21. listopada 1890 wniosków posła Jana Gnoińskiego o zbadanie potrzeby utworzenia wspólnego funduszu emerytalnego dla urzędników Wydziałów powiatowych i gminnych, oraz posła Niedzielskiego o statut organizacyjny dla autonomicznych urzędników powiatowych i statut emerytalny dla tychże, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Petycya gminy Kluczów i Kluczów mały o ułatwienie jej kupna pastwiska od c. k. Skarbu.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi, krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o ułatwienie gminie Kluczów wielki jakoteż i gminie Kluczów mały nabycia za gotówkę pastwiska od c. k. Skarbu.

W wykonaniu tej uchwały odniósł się Wydział krajowy w tej sprawie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 6. kwietnia 1894 Lw. 10294 i 10295.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zakomunikowało nam odezwą z dnia 9. czerwca 1894. L. 6067 reskryt. c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. maja b. r. l. 7733 podług którego, pastwiska powyższe a mianowicie w Kluczowie wielkim parcele Nr. 871/$_1$ i 1336/$_3$ o przestrzeni 62821 Ha oszacowane na 20.276 zł. 72 ct. w Kluczowie małym zaś parcela Nr. 93/$_2$ o przestrzeni 38.062 Ha wartości 6.660 zł. 85 ct. nabyte być mogą tylko w drodze zamiany za należące do tych gmin enklawy lasowe albo za inne do arendacyi dóbr skarbowych potrzebne grunta i za ewentualną dopłatą różnicy w cenie szacunkowej.

O tej decyzyi poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi zawiadomić interesowanie gminy.

Petycya gminy Stopczatków o ułatwienie jej kupna 244 morgów tłoki od C. k. Skarbu.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17, lutego 1894 polecającej Wydziałowi krajowemu, aby na petycyę gminy Stopczatów o ułatwienie jej kupna 244 morgów tłoki od c. k. Skarbu za gotówkę przeprowadził w powyższym kierunku zokowania z c. k. Rządem, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 6. kwietnia 1894 L, 10.293 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Odezwą z dnia 13. października 1894 L. 10648/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu że powyższe pastwisko, jak to już c. k. Ministerstwo rolnictwa wielokrotnie zadecydowało, może być gminie odstąpione tylko w drodze zamiany za należące do niej enklawy lasowe i za prawo poboru drzewa z lasu kameralnego, oraz za ewentualnem wyrównaniem ceny szacunkowej przedmiotów i praw do zamiany przeznaczonych.

O tem poleciliśmy Wydzialowi powiatowemu w Kołomyi rozp. z 28. października 1894 L 54899 zawiadomić gminę Stopczatów.

Petycya mieszkańców przysiółka „Kazumin“ o wydzielenie ze związku gminy Butyny pow. Żółkiew. a przydzielenie do gminy Lubela.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę mieszkańców przysiółka Kazumiu o wydzielenie ze związku gminy Butyn a przydzielenie do gminy Lubela, udzielił Wydział krajowy wspomnianą petycyę rozp. z 30. marca 1894 L. 12621 Wydziałowi powiatowemu w Żółkwi z poleceniem wszechstronnego zbadania i przedłożenia sprawy wraz z wszystkiemi dokumentami i wyjaśnieniami do niej się odnoszącymi.

Rozp. zaś z 8. sierpnia 1894 L. 33.367 zwrócił Wydział krajowy rzeczoną sprawę celem dodatkowego wyjaśnienia i uzupełnia w kierunku temże rozp. wskazanym.

Petycya osady Podrzecza polskiego o utworzenia osobnej gminy administracyjnej.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej petycyę członków osady Podrzecza polskiego o wydzielenie ze związku gminy Podrzecze i otworzenie osobnej gminy administracyjnej.

W wykonaniu powyższej uchwały polecił Wydział krajowy Wydziadziałowi powiatowemu w Nowym Sączu rozp. 6. kwietnia 1894 L. 10.292 zbadać sprawę wszechstronnie, dotąd jednak nie otrzymał Wydział krajowy żadnej o stanie rzeczy wiadomości. W obec tego, jak niemniej w obec okoliczności, że i ze strony petycyonującej osady sprawa dotąd wznowioną nie została, należy przypuszczać, że Wydział powiatowy ją załagodził

Petycya gminy Karłów o wydzielenie parcel z gminy katastralnej Ujście a przydzielenie do gminy katastralnej Karłów

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 udzielił Wydział krajowy rozp. z 10. kwietnia 1894 L. 10.391 petycyę gminy Karłów o wydzielenie z gminy katastralnej Ujście kilku parcel a przydzielenie do gminy katastralnej Karłów, Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie do uzupełnienia wyjaśnienia w sposób powyższym reskryptem szczegółowo podany.

Dotąd jednakże sprawa nie została Wydziałowi krajowemu zwroconą.

Petycya gmin Czortków i Wygnanka o wprowadzenie w życie fundacyi ś. p. Hieromina Sadowskiego.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań u Rządu aby fundacya ś. p. Hieromina Sadowskiego w życie wprowadzoną została.

Jakkolwiek, co do fundacyi powyższej nie przyznano Wydziałowi krajowemu żadnych praw, wskutek czego nie ma on prawa współdziałać w ukonstytuowaniu i aktywowaniu tej fundacyi, to jednak w myśl powyższej uchwały odniósł się w tej sprawie Wydział krajowy odezwą z 6. Kwietnia 1894 L. 10290 do c. k. Namiettnictwa.

Odezwą z 8. Października L. 78030 oznajmiło c. k. Namiestnictwo że sprawa aktywowania powyższej fundacyi postąpiła o tyle, iż według zarysu aktu fundacyjnego, uzupełnionego stosownie do uchwał ankiety, która w dniu 21. maja 1894 obradowała nad tą sprawą w c. k. Namiestnictwie, wygotowano i przedłożono c. k. Namiestnictwu we Lwowie do zatwierdzenia formalny akt fundacyjny i że po jego zatwierdzeniu nastąpi oddanie majątku fundacyjnego w zarząd powołanemu do tego Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia oraz poczynione będą zarządzenia potrzebne do wprowadzenia fundacyi w życie.

Petycya kilkunastu włościan z Wysocka o zniesienie postępowania w sprawach prowizorycznych, a zaprowadzenie innego odpowiedniego postępowania,

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894, powziętą w sprawie petycyi kilkunastu włościan z Wysocka o zniesienie postępowania w sprawach prowizoryalnych, a zaprowadzenie innego odpowiedniego postepowania, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu aby:

1) Za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył wszystkie zwierzchności gminne, a przez nie i ludność kraju, że wiele czynów z §. 3. ustawy z 19. lipca 1876 Nr. 29 dz. u. kr. jako przekroczenia polowe się przedstawiających, zaskarzanych bywa niewłaściwie w c. k. Sądach, jako sprawy prowizoryalne, gdy czyny te wedle powołanej ustawy pod orzecznictwo zwierzchności gminnej należą.

3) Udał się do c. k. Rządu, aby takie pouczenie wydał także za pośrednictwem swych organów.

Alleg. 1.

Wykonując pierwszą część powyższego polecenia, wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych załączony tu w odpisie okólnik (Aleg.) z dnia 6. kwietnia b. r. Lw. 10.068

Alleg. 2.

Wykonując zaś drugą część Wysokiego postanowienia, odniósł się Wydział krajowy równocześnie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, które też w rzeczonej sprawie wydało dołączony w odpisie okólnik do wszystkich c. k. Starostw z dnia 25. maja 1894 L. 5529/pr.

C) Rezolucye do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Uwolnienie procentów pożyczki 10 milonowej miasta Lwowa od podatku dochodowego i przyznanie obligacyom tej pożyczki charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

Przy sposobności uchwalenia przez Wysoki Sejm dnia 17. lutego 1894 projektu ustawy zezwalającej gminie miasta Lwowa na zaciągnięcie 10-milionowej pożyczki. uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę;

„Wzywa się c. k. Rząd, aby dla pożyczki król. stoł. miasta Lwowa w wysokości do 10 milionów złotych zaciągnąć się mającej, wyjednał w drodze właściwej: a) uwolnienie procentów tej pożyczki od podatku dochodowego; b) nadanie obligacyom tej pożyczki charakteru pupilarnego bezpieczeństwa“.

Wydział krajowy nadto odniósł się w tej samej sprawie odezwą z 13. marca 1894 L. 11.811 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, udzielając temuż zarazem niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę gminy powyższej o wyjednanie uwolnienia rzeczonej pożyczki także od stempla kuponowego i wszelkich należytości skarbowych.

Gdy jednak sam projekt ustawy o zezwoleniu gminie miasta Lwowa na zaciągnięcie 10 milionowej pożyczki, sankcyi jeszcze nie otrzymał, przeto i rezolucya wyżej powołana, załatwioną być nie mogła.

Petycya gminy Kossowa o pomnożenie jarmarków z czterech na ośmiu.

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1894 odstąpił Wysoki Sejm petycyę gminy m. Kossowa o pomnożenia jarmarków c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia.

O powyższej uchwale zawiadomił Wydział krajowy gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Kossowie rozp. z dnia 6. kwietnia 1894 L. 7080.

D) Inne sprawy ważniejsze.

Wykonanie nadzoru nad Reprezentacyami powiatów. w myśl §. 48. Ust. o Repr powiat. i ustawy z dnia 7. kwietnia 1886 Nr. 48. Dz. ust. kraj. tudzież nad działalnością Zwierzchności gminnych i zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych.

Postępując ściśle według programu, przed kilku laty wytkniętego ażeby wszystkie Wydziały powiatowe były przelustrowane, przeprowadził Wydział krajowy w ubiegłym okresie lustracyę następnych Wydziałów powiatowych: w Przemyślanach, Dobromilu, Kałuszu, Gródku, Brzesku, Żółkwi, Sanoku, Lisku, Bohorodczanach, Brzozowie, Staremmieście, Limanowej i Rzeszowie.

Ograniczając się do podania ogólnych wyników lustracyi podnieść musi Wydział krajowy, że są jeszcze zawsze Rady powiatowe, w których rachunkowość i kasowość chroma. Objaw ten jest łatwym do zrozumienia.

Fundusze pozostające pod zarządem Reprezentacyi powiatowych mnożą się i wzrastają z każdym rokiem, nie wzrosły jednak do tej wysokości, ażeby Reprezentacye powiatowe utrzymywać mogły fachowych kasyerów, kontrolorów i rachmistrzów. Otóż brak tych fachowych organów zastąpić muszą przynajmniej na różnie peryodyczne lustracye, których ostatecznym wynikiem jest wyrównanie raźnie rachunków, gdzie się takowe okazują, założenie nowych ksiąg, czyli jednem słowem uporządkowanie całej rachunkowości i kasowości.

Drugim ujemnym objawem w administracyi powiatowej jest obok wielu dodatnych stron, w wielu wypadkach brak dostatecznej kontroli nad gospodarką miasteczek i gmin wiejskich.

Instytucya Delegatów powiatowych dla spraw gminnych nie dopisała w ogóle, gdyż nie wiele jest takich osobistości, które się tej uciążliwej pracy poświęcić się chcą i mogą, a zresztą i to zważyć należy że dokonywanie lustracyi gospodarstw gminnych wymaga specyalnych fachowych wiadomości. Z tych powodów zachęcał i zachęca Wydział krajowy Wydziały powiatowe do ustanowienia fachowych lustratorów dla wykonywania systematycznej kontroli nad gospodarką gmin.

W jednym z lustrowanych powiatów sprawdzone zostały znaczniejsze ubytki, powstałe w skutek nadużyć funkcyonaryusza kancelaryi Wydziału powiatowego.

Funkcyonaryusz został wydalony, a szkoda jest w zupełności pokrytą.

Prócz wymienionych lustracyi udzielił Wydział krajowy prośbę Prezesów pomocy rachunkowej Wydziałom powiatowym w Cieszanowie, Myślenicach, Kamionce i Wieliczce.

Z pomiędzy miast, podlegających ustawie z dn. 13. marca 1889, lustrowane zostały następne miasta:

Jarosław, Nowy Sącz, Wieliczka, Sokal, Krosno, Biała.

W ogólności podnieść musi Wydział krajowy z żywem zadowoleniem, że gospodarka miejska w 30 miastach podlegających ustawie z dn. 13. marca 1889, ulepsza się z każdym rokiem, do czego przyczyniła się w znacznym stopniu organizacya nadana tym miastom wymienioną ustawą z dn. 13. marca 1889.

Na podstawie wyników lustracyi wyraził Wydział krajowy burmistrzowi i Magistratowi w Jarosławiu uznanie za gorliwe zajmywanie się oprawami m ejskiemi i sprawdzony porządek w urzędzie.

Prócz lustracyi interweniować Wydział krajowy z dodatnym wynikiem na prośbę Magistratu w Żółkwi w sporze pomiędzy gminą a przedsiębiorcami budowy koszar dokonanej kosztem przeszło pół miliona, i w Jarosławiu w sporze majątkowym pomiędzy gminą chrześciańską i izraelicką.

Ponieważ Wys. Sejm udzielając poręki kraju dla $1^1/_2$ milionowej pożyczki miasta Krakowa polecił Wydziałowi krajowemu rezolucyą czuwania nad finansową gospodarką miasta Krakowa, przeto delegował Wydział krajowy komisyę ze swego ramienia, celem rozpatrzenia tej finansowej gospodarki.

Z wyników lustracyi okazało się, że obecny stan finansowy gminy, jest stosunkowo do ciężarów, które gmina ponosi w ogólności dzięki zapobiegliwości Zarządu pomyślny i że funduszowi krajowemu nie zagraża najmniejsze niebezpieczeństwo z tytułu poręki kraju.

Następnie przeprowadził Wydział krajowy przeważnie na prośbę Wydziałów powiatowych lub członków gmin lustracyę w następnych pomniejszych miastach i miasteczkach.

W Oświęcimiu, Przemyślanach, Lubaczowie, Sieniawie, Strzyżowie, Tłustem, Limanowej, Kosowie, Kutach, Makowie, Starejropie, Starej soli, Ropczycach.

W ogólności zrobił Wydział krajowy spostrzeżenie, że gospodarka w miasteczkach jest jeszcze zawsze w znacznej części mniej zadawalniająca

tak pod względem zarządu majątkiem tych gmin, jak i pod względem wykonywania policyi miejscowej a że potrzeba jeszcze wiele pracy, ażeby doprowadzić do prawidłowej administracyi pod każdym względem.

Na podstawie wyników do zbadania rozwiązana została Rada gminna w Lubaczowie i ustanowiony komisarz rządowy.

W Makowie sprawdzone zostały fakta, zawierające poszlaki czynów karygodnych, śledztwo sądowo-karne w toku.

Wyniki lustracyi w Strzyżowie spowodowały Wydział krajowy do odniesienia się do c. k. Namiestnictwa z wnioskiem do zastosowania najsurowszych postanowień ustawy gminnej. Kasyer i sekretarz znajdują się w więzieniu śledczem, dochodzenie karne w toku.

W Tłustem sprawdzone zostały znaczniejsze defraudacye, sprawa w toku załatwienia.

W Sieniawie z Starejropie sprawdzone zostały wielkie nieporządki i nieprawidłowości. Załatwienie w toku.

Prócz tego delegował Wydział krajowy wyjątkowo komisyę do gmin wiejskich Horoszowa, powiatu borszczowskiego, Łukawca powiatu cieszanowskiego, Szczawnicy powiatu nowotarskiego, Binarowej powiatu gorlickiego, Stawczan powiatu gródeckiego i do gmin Czarnodunajeckich, powiatu nowotarskiego.

Na podstawie dochodzenia został Naczelnik gminy Łukawca z urzędu złożony.

Ponieważ dochodzenia i likwidacya w Stawczanach wykazały znaczniejsze defraudacye, przeto odstąpiono akty c. k. Prokuratoryi państwa do dochodzenia sądowo-karnego.

W zeszłorocznem sprawozdaniu wniósł Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi, że z zarządzie zakładowego majątku 7 gmin czarnodunajeckich działy się wielkie nadużycia i że sprawdzoną została defraudacya w kwocie 1029 zł., które z pewnością jest tylko małą cząstką popełnionych defraudacyi.

Ponieważ nie było najmniejszej nadziei, ażeby gminy wybrały zarządcę, który by dawał rękojmię, że nadużycia się nie powtórzą, ponieważ Wydział krajowy nie może w żaden sposób pozwolić na to żeby zakład wraz majątek tych gmin poszedł marnie, zwłaszcza gdy główna część tego zakładowego majątku stanowią lasy w przestrzeni przeszło 6000 morgów, położone na stoku Tatr, które przecież wyniszczone być nie mogą, przeto Wydział krajowy zastosowując postanowienia noweli do §fu 98. ust. gm. ustanowił ze swego ramienia zarządcę w osobie Wiceprezesa Rady powiatowej w Nowym Targu i właściciela dóbr WP. Andrzeja Glosser-Kałuskiego i oddał mu zarząd za pomocą komisyi ze swego ramienia wydelegowanej.

W końcu dla ułatwienia kontroli tak powiatom jak i gminom wydał Wydział krajowy instrukcyę, dla skontrujących kasy powiatowe i gminne.

Zażalenia i rekursy w sprawach zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów

W czasie od 1. stycznia do 30. listopada 1894 wpłynęło bezpośrednio do Wydziału krajowego ze 157 gmin 190 zażaleń na administracyę majątkiem gmin i ich zakładów.

W tym samym czasie wpłynęło do Wydziału krajowego 248 rekursów w przedmiocie administracyi dobrem i majątkiem gmin i ich zakładów,

tudzież w przedmiocie wykonywania obowiązków ze strony naczelników gminnych. Z tych rekursów uwzględniono częściowo lub w całości 35, nieuwzględniono 169, zwrócono zaś do uzupełnienia 44 rekursów.

Rekursy w sprawach budowniczo-policyjnych,

W czasie od 1. stycznia do 30. listopada 1894 wpłynęło do Wydziału krajowego 175 rekursów budowniczo-policyjnych, nie licząc rekursów tego rodzaju, odnoszących się do budowli przy drogach publicznych załatwianych przez Departament IV. Wydziału krajowego.

Z powyższych 175 rekursów uwzględniono częściowo lub w całości 33, nieuwzględniono 111, zwrócono zaś do uzupełnienia 31 rekursów.

Złożenie z urzędu naczelników gmin tudzież pisarzy gminnych,

W czasie od 1. stycznia do 30. listopada 1894 przesłało nam c. k. Namiestnictwo we Lwowie akta dyscyplinarne w sprawie złożenia z urzędu naczelników gmin w 46 wypadkach z prośbą o udzielenie opinii po myśli §. 102 ust. gm.

Wydział krajowy we wszystkich wypadkach z wyjątkiem jednego zgodził się na złożenie z urzędu odnośnych naczelników gmin.

W tym samym czasie Wydział krajowy zgodził się w 3 wypadkach na usunięcie pisarzy gminnych po myśli §. 102 ust. gm. w brew woli odnośnych Reprezentacyi gminnych.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego,

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Heszla Blumenfelda z Dobromila przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 26. maja 1893 L. 13.072 w sprawie zniżenia wynagrodzenia pobieranego przez naczelnika gminy Dobromila z 600 zł. na 300 zł. w. a.

2. Przełożeństwa obszaru dworskiego w Słotwinie przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 17. lipca 1885 l. 35.875 wsprawie utrzymywania na dworcu kolejowym w Słotwinie umundurowanego strażnika policyjnego.

3. Henryka Strisowera i towarzyszy z Jarosławia przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 14. lipca 1893 l. 30.377 w sprawie pokrycia z dochodów gminnych datków konkurencyjnych na rzecz rzymsk. katolickiego probostwa w Jarosławiu.

4. Gminy Pasieczny powiatu żydaczowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 10. października 1893 l. 36.780 w sprawie odmowy zezwolenia na użycie zarodowego kapitału gminy na budowę cerkwi.

5. Barucha Höniga z gminy Jadowniki przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 17. października 1893 l. 43.509 w sprawie budowniczej.

6. Franciszka Gamskiego radnego m. Przemyśla przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 31. października 1893 l. 55.918 w sprawie udzielonego Towarzystwu zaliczkowemu rolnemu zezwolenia na zbudowanie terasy przy realności pod lk. 111 w Przemyślu.

7. Gminy Ratułów powiatu nowotarskiego przeciw orzeczeniu Wydziały krajowego z dnia 23. lutego 1894 l. 2223 w sprawie odjęcia gminie zarządu gminną kasą pożyczkową.

8. Izraela Pinelesa i towarzyszy z Tarnopola przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 24. stycznia 1893 l. 1762 w sprawie zaprowadzenia systemu jam kloacznych w Tarnopolu.

9. Leona Steciaka byłego naczelnika gminy Dobromila przeciwko orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 10. stycznia 1893 l. 6036,92 skazującemu Steciaka na koszta komisyi dyscyplinarnej i na opowiedzialność gminie za szkody z jego zaniedbania obowiązków i nadużycia władzy urzędowej wynikłe.

10. Schulima Deutschera Głuchoma przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 28. maja 1894 l. 25.489 w sprawie budowlanej.

11. Jana Szaramy z Baranowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 6. kwietnia 1894 l. 6746 w sprawie nieprzestrzegania przepisów policyjno-budowlanych i ponoszenia kosztów dochodzenia.

12) Herscha Judy Libermana i towarzyszy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 3. lipca 1894 L. 24389 w przedmiocie żądanego przez powyższych przepisania prawa własności gruntów gminy Wełdzirz z „gminy chrześcijańskiej Wełdzirz“ na „gminę Wełdzirz“.

13) Feibischa Fichmana przeciw w orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 24. marca 1894 L. 10.839 w sprawie budowlanej.

14) Gmina Biała odstąpiła od wniesionego do c. k. Trybunału administracyjnego zażalenia w sprawie języka polskiego w korespondencyi z Wydziałem krajowym.

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił w części, a w części uwzględnił zażalenie c. k. uprzyw. kolei północnej im. Cesarza Ferdynanda przeciw orzeczeniu Wydziału krajow. z d. 21. marca 1893 l. 13.443 w sprawie dodatków gminnych do podatków w obrębie gminy m. Lwowa. C. k. Trybunał administracyjny zniósł powyższe orzeczenie Wydz. krajow. o tyle, o ile niem nałożonono 20% dodatku do podatku dochodowego w ogólności, jakoteż do podatku dochodowego, a właściwie domowego wymierzonego w myśl §. 7. ustawy z dnia 9. lutego 1882 Dz. p. p Nr. 17. od budynków uwolnionych czasowo w całości lub częściowo z tytułu nowej budowy od podatku domowo-czynszowego, jeżeli wymiar należytości rocznej w podatku państwowym wraz z dodatkiem nadzwyczajnym nie przewyższa kwoty 500 złr. lub 30% procent dodatku do podatku powyższego, jeżeli wymiar należytości rocznej w podatku panstwowym z dodatkiem nadzwyczajnym przenosi kwotę 500 złr., ponieważ zdaniem c. k. Trybunału administracyjnego na jedną i tą samą kat goryę podatków nie można nakładać dodatków rozmaitej wysokości.

Natomiast odrzucił c. k. Trybunał zażalenie kolei północnej przeciw nałożeniu dodatków gminnych we Lwowie:

3% od podatku gruntowego,

3% od podatku domowo-czynszowego;

3% od podatku zarobkowego, mimo nałożenia wyższego dodatku od podatku dochodowego, ponieważ rozmaita wysokość dodatków od rozmaitych kategoryi podatków, uzasadnioną jest w statucie miasta Lwowa.

C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1) orzeczenie Wydziału krajowego z d. 18. kwietnia 1893 l. 8.808, ktorem unieważniono udzielony Brandstätterom przez gminę w Wekowicach konsens na budowę domu, ponieważ zdaniem Trybunału wniesiony przeciw udzieleniu Brandstätterom konsens na budowę rekurs sąsiadki był spóźnionym, a konsens na budowę stał się prawomocnym;

2) orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 9. czerwca 1893 l. 22.815, którem restytuowano Józefa Grabowskiego na posadzie kasyera gminnego, usuniętego z powyższej posady przez Radę gminną Kęty, ponieważ zdaniem ck. Trybnnału administracyjnego, stosunek służbowy Józefa Grabowskiego jako kasyera gminnego do gminy Kęt opiera się na tytule prywatno-prawnym, pretensya zatem Grabowskiego dochodzoną być może tylko w drodze prawa.

Orzeczenie ck. Trybunału administracyjnego w sprawie fundacyi im. księżnej Anny Lotaryngskiej dla biednych ubogich w Krakowcu.

Sp. Anna z hr. Cetnerów ks. Lotaryngska eregowała rozporządzeniem ostatniej woli z dnia 1. kwietnia 1813, w celu niesienia pomocy i ulgi cierpiącej ludzkości, szpital dla biednych chorych w Krakowcu.

Z początku to jest od wejścia w życie powyższej fundacyi oddano jej zarząd rz. kat. proboszczowi w Krakowcu, — później komitetowi składającemu się z rzymsk. katol. proboszcza i dwóch mężów zaufania z Krakowca, wreszcie na podstawie rozp. c. k. Namiestn. z 15. czerwca 1876 L. 14331. oddano ten zarząd gminie w Krakowcu na czas aż do prawocności aktu fundacyjnego.

Przeciwko tym zaś postanowieniom aktu fundacyjnego, któremi prawo zarządu i użytkowania fundacyi zastrzeżono tylko dla chrześcian, wniosła gmina wyznaniowa izraelicka w Krakowcu rekurs do c. k. Ministerstwa spr. wewn., które orzeczeniem z 2. marca 1893. L. 5152 nakazało, tego rodzaju ograniczenie usunąć z aktu fundacyjnego.

Przeciw powyższemu reskryptowi ck. Ministerstwa spraw wewnętrznych wniosła gmina chrześciańska Krakowca i Wydział powiatowy w Jaworowie zażalenie do ck. Trybunału administracyjnego, który jednak zażalenia te odrzucił, zdaniem bowiem c. k. Trybunału administracyjnego, gmina chrześciańska Krakowca nie ma legitymacyi do wnoszenia zażalenia w podobnym wypadku, gdyż przeciw aktowi fundacyjnemu ten tylko wnosić może zażalenie, kto w prawach swych został uszczuplonym, gminie zaś i Wydz. pow. w Jaworowie służy tylko prawo nadzoru i zarządu fundacyą, wreszcie, że śp. fundatorka wyrazem, „dla mych poddannych objęła także i ludność żydowską“.

Preliminarze na r. 189[illegible], zamknięcia rachunków za r. 1892 funduszów powiat. 30 miast i reszty miejscowości.

Zestawione przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy preliminarzy na r. 1893 i zamknięć rachunkowych za r. 1892, powiatowych i gminnych przedkłada się Wysokiemu Sejmowi a mianowicie:

Aleg. 3. 1) Wykaz preliminowanych na rok 1893 dochodów 74 Wydziałów powiatowych.

Aleg. 4. 2) Wykaz preliminowanych na rok 1893 wydatków 74 Wydziałów powiatowych.

Aleg. 5. 3) Wykaz zamknięć rachunków w dochodach za r. 1892 — 74 Wydziałów powiatowych.

Aleg. 6. 4) Wykaz zamknięć rachunków w wydatkach za r. 1892 -- 74 Wydziałów powiatowych.

Aleg. 7. 5) Wykaz preliminowanych na r. 1893 dochodów 30 miast.

Aleg. 8. 6) Wykaz preliminowanych na r. 1893 wydatków 30 miast.

Aleg. 9. 7) Wykaz zamknięć rachunków w dochodach za r. 1892. — 30 miast.

Aleg. 10. 8) Wykaz zamknięć rachunków w wydatkach za r. 1892. — 30 miast.

Aleg. 11. 9) Wykaz preliminowanych na r. 1893 dochodów reszty gmin kraju.

Aleg. 12. 10) Wykaz preliminowanych na r. 1893 wydatków reszty gm. kraju.

Aleg. 13. 11) Wykaz zamknięć rachunków w dochodach za rok 1892 reszty gmin kraju.

Aleg. 14. 12) Wykaz zamknięć rachunków w wydatkach za rok 1892 reszty gmin w kraju.

Co do wykazów powyższych powołuje się Wydział krajowy na swe sprawozdanie z czynności Dep. I. za rok 1892.

Autonomiczne instytucye kredytowe za rok 1892.

Sporządzone przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy stanu autonomicznych instytucyi kredytowych za rok 1892 przedkłada się ·/. Wysokiemu Sejmowi a mianowicie:

Aleg. 15. 1) Wykaz gminnych kas pożyczkowych.

Aleg. 16. 2) Wykaz powiatowych kas pożyczkowych.

Aleg. 17. 3) Wykaz miejskich kas oszczędności.

Aleg. 18. 4) Wykaz powiatowych kas oszczędności.

Regulamina i instrukcye kasowe dla Rad powiat.

W sprawozdaniu swem o czynnościach Dep. I. za r. 1893 wyraziła komisya gminna życzenie, żeby Wydział krajowy wziął inicyatywę w sprawie ujednostajnienia regulaminów i instrukcyi kasowych dla Rad powiatowych.

Czyniąc zadość temu życzeniu odniósł się Wydział krajowy okólnikiem z dnia 2. kwietnia 1894. L. 11.483 do wszystkich Wydziałów powiatowych z żądaniem przedłożenia regulaminów czynności i instrukcyi kasowych o ile one w Wydziale powiat, się znajdują

Dotychczas odpowiedziało 64 Wydziałów powiatowych.

Po nadejściu zaś reszty odpowiedzi weźmie Wydział krajowy pod rozwagę życzenie komisyi i ewentualnie wyda wzór regulaminu i instrukcyi rachunkowo-kasowej.

Instrukcya dla szkontrujących kasy powiatowe i gminne. Aleg. 19.

Okólnikiem z dnia 20. listopada 1894 L. 49969 rozesłał Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym do wiadomości i zastosowania się instrukcyę dla szkontrujących kasy gminne i powiatowe.

Równoczesna likwidacya funduszów gminnych i podatków.

Zwykłe tłumaczenia się naczelników gmin, względnie innych członków zwierzchności gminnej, w wypadkach wykrycia braku w funduszach gminnych, że zapasów kasowych użyto na częściowe lub całkowite pokrycie zaległych podatków, a w razie wykrytego braku w funduszach podatkowych, że opędzono nimi bieżące potrzeby gminne, spowodowały Wydział krajowy, iż odniósł się do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie o zarządzenie, aby władze, którym poruczono dozór nad ściąganiem podatków, w razie wykrycia defraudacyi porozumiały się z dotyczącym Wydziałem powiatowym celem równoczesnego przeprowadzenia także likwidacyi funduszów gminnych i dopiero na podstawie wyniku podobnie przeprowadzonej likwidacyi, zastosowywały w ustawie uzasadnione środki.

Aleg. 20. Otrzymawszy od c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu przychylną odpowiedź z dnia 20. września 1894. L. 90.766., zawiadomił Wydział krajowy o tem wszystkie Wydziały powiatowe dołaczonym ·/. okólnikiem z d. 30. października 1894. L. 51.160.

Sprawa zmiany wzorowego statutu dla miejsk. i powiat. kas oszczędn.

W sprawie zmiany wzorowego statutu wydanego przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w r. 1892., przedłożył był Wydział krajowy w minionej sesyi sejmowej osobne sprawozdanie, które jednak nie weszło na porządek dzienny Wysokiego Sejmu.

W tej samej sprawie wniesiony został również do Wysokiego Sejmu wniosek posła Krzysztofowicza.

Wydział krajowy ponawia przeto w tym względzie swoje sprawozdanie osobnem przedłożeniem.

Dodatki do podatków bezpośrednich na potrzeby gminne.

Z mocy ustawy krajowej z 18. marca 1888 Nr. 36. Dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na pobór wyższych dodatków gminnych na rok 1894 w następujących gminach:

Powiat Biała:

Bystra	81%
Bór łodygowski	77%
Bór wilkowski	99%
Hałcnów	94%
Janowice	66%
Meszna	72%

Powiat Dolina:

Lipa	52%
Salamonowa górka	51%
Taniawa	56%
Dubszara	85%
Engelsberg	53%
Lipowica	53%
Lolin	56%
Ludwikówka	80%
Łuhy	53%
Maksymówka	55%
Suchodół	88%
Teresówka	55%
Nowy Mizuń	100%
Dubelówka	100%
Seneczów	53%

Powiat Kossów:

Kossów	64%
Krasnoiła	84%

Powiat Rawa:

Józefówka	94%
Olszanka	55%
Parypsy	55%

Powiat Rohatyn:

Załanów	100%
Rohatyn	75%

Powiat Sambor:

Głęboka	58%
Kranzberg	64%

Powiat Stryj:

Felizienthal ze Smorzem	97%
Grabowiec skolski	67%
Karlsdorf	85%
Międzybrody	95%

Powiat Tłumacz:

Babianka	84%
Bohorodyczyn	58%
Budzyn	60%
Jurkówka	61%
Miłowanie	58%
Odaje	60%
Ottynia	66%
Pohonia	63%

Powiat Wadowice:

Grodzisko	55%
Lipowa	72%
Miejsce	55%
Tłuczan dolna	91%
Tłuczan górna	62%
Zarzyce małe	55%

Dodatki gminne do podatku konsumcyjnego.

Z mocy ustawy kraj. z 18. marca 1888 Nr. 36 dz. u. kr. względnie § 86 ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego:

Biecz 100% od wina na lat 5 od r. 1894.
Buczacz 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1885.
Chorostków 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1894.
Horodenka 100% od mięsa na lat 5 od r. 1894.
Krosno 100% od wina na lat 5 od r. 1894.
Monastersko 100% od mięsa od r. 1895—1900 włącznie.
Nadwórna 75% od mięsa na lat 5 od r. 1894.
Skole 75% od mięsa na lat 3 od r. 1894.
Sokal 100% od mięsa i wina w roku 1894.
Tyśmienica 100% od mięsa na lat 5 od r. 1894.
Wieliczka 100% od mięsa na lat 5 od r. 1894.
Rzeszów 100% od wina na lat 5 od r. 1894.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych.

Z mocy ustawy krajowej z 18. marca 1888 Nr. 36 dz. u. kr., względnie §. 87. ust. z 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy pobór opłat gminom:

Dolina od napojów spirytusowych i piwa od r. 1895 do 1898 włącznie.

Oświęcim od napojów spirytusowych i piwa od r. 1894 do 30. czerwca 1897.

Podgórze od napojów spirytusowych i piwa od r. 1894 do 1899 włącznie.

Rohatyn od napojów spirytusowych oraz od piwa i miodu od roku 1895 do 1900 włącznie.

Kałusz od napojów spirytusowych i od piwa na rok 1895.

Opłaty gminne czynszowe.

W roku 1894. niewydawał Wydział krajowy żadnego zezwolenia na dalszy pobór opłaty gminnej czynszowej.

Opłaty gminne od psów.

W r. 1894. nie wydał Wydział krajowy żadnego zezwolenia w myśl ustawy z 19. stycznia 1891. nr. 9. dz. u. kr., na pobór opłaty od psów.

Koszta ponoszone przez gminy w sprawach wojskowych.

W zeszłorocznem naszem sprawozdaniu z czynności, zawiadomiliśmy Wysoki Sejm, że wskutek odezwy naszej z dnia 8. marca 1893. l. 12.258., zażądało c. k. Namiestnictwo od wszystkich c. k. Starostw wyjaśnień w sprawie kosztów przenośnych przez gminy w sprawach wojskowych.

Na podstawie tych wyjaśnień oświadczyło c. k. Namiestnictwo odezwą z 20. lipca 1894. l. 96.536., przedewszystkiem że niemożliwą jest rzeczą, aby istniały powiaty, w których gminy nieponosiłyby żadnych kosztów w sprawach wojskowych, a jednak wykazanych zostało kilka takich powiatów, i że niektóre powiaty wykazały zbyt niskie koszta co pochodzić może ztąd, iż znaczna część tych kosztów zamieszczaną bywa w innych rubrykach jak np. nadzwyczajne wydatki.

Jeżeli zaś tu i owdzie zdaniem c. k. Namiestnictwa, wykazywane są wyższe koszta, wątpliwem jest, czy podane cyfry przedstawiają tylko wydatki ponoszone ściśle z powodu przekazanego zakresu działania, uzasadnionem jest raczej przypuszczenie, że koszta rzeczone obejmują także takie wydatki, które ściśle biorąc, nie należą do wydatków poruczonego zakresu działania gmin, jak np. koszta podróży naczelników gmin w interesach, które załatwić mają w Wydziale powiatowym lub w Starostwach i urzędach podatkowych np. celem podjęcia dodatków gminnych.

W wypadkach zaś faktycznego wzrostu wydatków z powodu poruczonego zakresu działania w ogólności, usprawiedliwiony jest ten wzrost znacznem pomnożeniem agend, ktore mają do spełnienia gminy na mocy nowych ustaw, jak np. na mocy ustawy o pospolitem ruszeniu, ustawy o zabezpieczeniu robotników od wypadkow i innych ustaw, pomijając już inne czynniki, które na pomnożenie czynności a tem samem i kosztów poruczonego zakresu niemogły pozostać bez wpływu, jako to, wzrost ludności w ogóle, pociągający za sobą pomnożenie agend urzędowych a w szczególności wzmaganie się ruchu przemysłowego względnie przedsiębiorstw przemysłowych, budowa nowych kolei żelaznych i połączone z tem komisyjne pertraktacye, w których gminy częstokroć poza siedzibą swych urzędów udział biorą, wreszcie ściślejsze w ostatnich czasach i wydatniejsze wykonywanie policyi zdrowia.

Na znaczniejszą wysokość kosztów o których mowa wpływają także, konfiguracya powiatu a względnie mniejsza lub większa odległość gminy od siedziby c. k. Starostwa, wysokość należytości za podwodę i dyety delegatów gmin i częstsze lub mniej częste wzywanie gmin na termin.

Ze sprawozdań więc c. k. Starostów nabyło c. k. Namiestnictwo przekonania, że wydany w sprawie niniejszej okólnik z 1. czerwca 1888, l. 29.523 odniósł w ogóle dodatni skutek i Starostowie o ile to leży w zakresie ich uprawnień, dążą do tego, aby gminy z powodu spraw poruczonego zakresu działania ponosiły jak najmniejsze koszta.

„Mimo to c. k. Namiestnictwo czyniąc zadość życzeniu Wydziału krajowego, wydaje równocześnie do wszystkich c. k. Starostw ponownie polecenie, aby sprawy kosztów tych i na przyszłość z oka nie spuszczali i przez stosowne pouczanie gmin dla ułatwienia im sprawowania czynności poruczonego zakresu działania, a względnie dla zapobiegania przezto wykonywania odnośnych czynności na ich koszt, dalej przez odpowiednie uregulowanie cytowania członków zwierzchności gminnych na termina i w inny sposób starali się wedle możności oszczędzać gminom kosztów poruczonego zakresu działania“.

Alegat 21. ⁒. Okólnik powyższy c. k. Namiestnictwa z 20. lipca 1894. l. 96.536., dołączony tu ⁒. w odpisie rozesłał Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym reskryptem z 13. listopada 1894. l. 52.837.

Alegat 22. ⁒. Dołączonym zaś ⁒. okólnikiem z 13. listopada 1894. l. 49.563., zawiadomił Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe, celem powiadomienia gmin powiatu, że c. k. Namiestnictwo wydało w pewnym specyalnym wypadku orzeczenie z 11. września 1894. l. 69.281., podług którego gminy nie są obowiązane wypełniać formularzy na spisy obowiązanych do płacenia taks wojskowych, ani też taks rzeczonych ściągać i że czynności te winno c. k. Starostwo własnymi organami przeprowadzać.

Fundacya śp. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

W roku 1894. rozdzielił Wydział krajowy w myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego odsetki z majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie: Tysiąc pięćset (1.5000) zł. między 30 włościan powiatu Brzozów.

Zawieszenie przez c. k. komisarza rządowego uchwały nadzorczej Banku krajowego w sprawie pożyczki dla gminy Kamienny.

W sprawie protestu Wydziału krajowego z dnia 20. kwietnia 1894. LW. 19.270. przeciw zawieszeniu przez c. k. komisarza rządowego uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego, którą przyznano gminie Kamienna, pożyczkę 8.000 zł. w obligacyach komunalnych za poręką Reprezentacyi powiatowej w Nadwórnie, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 19. lipca 1894. l. 56 804., że uchyliło zarządzone przez komisarza rządowego zasystowanie wykonania powyższej uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego.

E). **Petycye przez Wysoki Sejm niezałatwione.**

Uchwałą z dnia 5. lutego 1894., polecił, Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby w sprawozdaniach swoich z czynności wykazywał wszystkie sprawy, które przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przekazane zostały.

W tym przedmiocie nadmienia Wydział krajowy, że przedkładając sprawozdanie z czynności jeszcze za czas od 1. lipca 1890. do 31. października 1891. (Alegat 21. sten. spraw. z r. 1892.) oświadczył, iż jeśli od Wy-

sokiego Sejmu odmienennej nie otrzyma wskazówki, postanowił na przyszłość nie umieszczać w swych sprawozdaniach z czynności relacyi o sposobie załatwienia petycyi przez Wysoki Sejm niezałatwionych a przekazanych Wydziałowi kraj. do załatwienia.

Skoro jednak Wysoki Sejm powołaną na wstępie uchwałą inaczej postanowił, nieomieszka Wydział krajowy na przyszłość ściśle do tego się zastósować.

Sprawozdanie o wniosku pp. Niedzielskiego i Gnoińskiego opuszczone zostało poprzednio tylko przez niemiłe przeoczenie, sprawa jednak wcale nie wyszła z ewidencyi biurowej, czego dowodem zapadła w roku 1893. uchwała Wydziału krajowego, które w roku bieżącym zreasumowaną być musiała już z powodu uchwały Wysokiego Sejmu z 16. lutego 1894. powziętej na pokrewny wniosek posła Skałkowskiego.

Co do poruszonej przez komisyę gminną w jej sprawozdaniu petycyi gminy chrześcijańskiej Żurawno o wyłączenie z gminy Żurawno i utworzenie z niej samoistnej gminy albo też przyłączenie do gminy Podbereże z Adamówką, podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, że petycya rzeczona nie została wznowioną ani u Wysokiego Sejmu, ani w Wydziale krajowym. Sprawa zatem została widocznie przez petentów zaniechaną.

W sprawie zaś petycyi z r. 1892. członków gminy Monasterzyska o usunięcie naczelnika gminy Chany Nechelesa i utworzenie chrześcijańskiej Rady gminnej dla spraw wyłącznie chrześcijańskich, Wydział powiatowy w Buczaczu po kilkakrotnych przypomnieniach odpowiedział relacyą z dnia 11. lutego 1894. l. 781., że „niewidzi potrzeby ani powodu usunięcia naczelnika gminy Chuny Nechelesa, a co do Rady gminnej chrześcijańskiej, to takowa w r. 1893., po przeprowadzonych przy interwencyi Wydziału powiatowego uzupełniających wyborach, ukonstytuowała się i przewodniczącym tejże jest Teodor Krupodra, mieszczanin z Monasterzysk".

Opodatkowanie budynków będących własnością funduszu powiatowego.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia niezałatwioną petycyę Wydziału Rady powiatowej lwowskiej w sprawie uwolnienia od podatku budynków Rad powiatowych, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wydanie stosownego zarządzenia, komisyi podatkowej.

Alegat 23.

Sprawa powyższa załatwioną została pomyślnie dołączonym w odpisie reskryptem c. k Prezydyum Namiestnictwa z dnia 23. września 1894 l. 9733/pr. który to reskrypt zakumonikował Wydział krajowy okólnikiem z 6. listopada b. r. Lw. 50.762 wszystkim reprezentacyom powiatowym.

Skarga członków gminy Lipsko o nadużyciach członków Zwierzchności tejże gminy.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania naszego podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że przedłożone przez Wydział powiatowy akta dochodzenia przeciw członkom zwierzchności gminnej w Lipsku o przewłaszczenie sobie gruntów gminnych, zwrócił Wydział krajowy ponownie do dodatkowego dochodzenia i przeprowadzenia lustracyi gospodarki gminnej i skoro sprawa tak uzupełniona zwrócona zostanie, wyda Wydział krajowy stosowne ze swej strony orzeczenie.

Petycya kilku członków gminy Zielonka w sprawie nadużyć w administracyi gminnej.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę kilku członków gminy Zielonka na rzekome nadużycia w gospodarce tejże gminy uznał Wydział krajowy powyższą petycyę za bezprzedmiotową a to zgodnie z wnioskiem komisyi petycyjnej, która proponowała przejście nad rzeczoną petycyą do porządku dziennego.

Petycya mieszkańców gminy Nowy Targ w sprawie nadużyć w gospodarce lasowej.

Niezałatwiona przez Wys. Sejm. petycya mieszkańców Nowego Targu o spowodowanie dokończenia śledztwa w sprawie kradzieży majątku gminnego jest bezprzedmiotową ponieważ lustracya gospodarstwa i dochodzenie przeciw zwierzchności gminy Now go Targu załatwiono ostatecznie tutejszem orzeczeniem z 17. listopada 1893 Lw. 39.052.

Podobnież ukończony został proces sądowo karny wywołany przez urzędowe dochodzenia w powyższej sprawie.

Petycya Orenczuka Eliasza i towarzyszy w sprawie defraudacyi podatków w gminie Stojanów.

Eliasza Orenczuka i towarzyszy w sprawie zarzuconej Hryiowi Demczukowi defraudacyi podatków w Stojanowie, udzielił Wydział krajowy odezwą z 6. kwietnia 1894 L. 11.564 c. k. Namiestnictwu do właściwego urzędowania.

Petycya Banku chrześciańskiego w Kossowie o bezprocentową pożyczkę 4.000 zł.

O niezałatwieniu przez Wysoki Sejm petycyi Banku chrześcijańskiego w Kossowie o bezprocentową pożyczkę 4.000 zł. zwrotną w 5 latach zawiadomiono dyrekcyę Banku pismem Wydziału krajowego z 9. marca 1894 Lw. 9.200.

Petycya 34 gmin powiatu Gorlice w sprawie zaciągnięcia pożyczki na projektowaną budowę domu dla Rady powiatowej.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę 34 gmin powiatu Gorlickiego w sprawie projektowanej budowy domu dla rady powiatowej udzielił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Gorlicach do ewentualnego wzięcia pod rozwagę, gdyby rzeczywiście Reprezentacya powiatowa miała zamiar budowy domu na pomieszczenie swego urzędu.

Petycya Jurka Bowycz o ekstabulacyę długu zaciągniętego w Wydziale powiatowym w Kossowie.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Jerzego Bowycza włościanina gminy Monastersko o spowodowanie Wydziału powiatowego w Kossowie do zarządzenia ekstabulacyi jego długu spłaconego w powiatowej kasie pożyczkowej włościańskiej, udzielił Wydział krajowy powyższemu Wydziałowi powiatowemu do odpowiedniego zarządzenia i zdania sprawy.

Relacyą z 4 maja 1894 zawiadomił nas Wydział powiatowy że wydał petentowi jeszcze w miesiącu marcu 1894 deklaracyę ekstabulacyjną i że winę zwłoki ponosi sam petent, skoro domagał się, aby powyższy dokument prawny Wydział powiatowy własnym kosztem wystawił, pomimo, że według statutu powyższej kasy, dłużnik sam odnośnie koszta ponosić jest obowiązany.

Petycya gminy Krystynopol o zezwolenie na 75% dodatek gminny na r. 1894.

Niezałatwioną przez Wys. Sejm petycyę gminy Krystynopol o przyznanie jej prawa pobierania w r. 1894 75% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Sokalu do urzędowania z powołaniem się na postanowienia ustawy z dnia 18. marca 1888 Nr. 36. dz. u. kr., oraz z uwagą, że dodatki gminne mogą być uchwalane tylko na podstawie corocznych preliminarzy, o ile te wykazywać będą niedobory.

Petycya gminy Myślachowic o prawo nakładania dodatków gminnych do podatk. od kopalni węgla.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę gminy Myślachowic o przyznanie jej prawa nakładania dodatków gminnych do podatków od kopalni węgla należącej do hr. Potockich, udzielił Wydział krajowy do zbadania i wydania stosownego zarządzenia Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie.

W skutek tego zawiadomił nas Wydział powiatowy, że już rozp. z dnia 11. lipca 1893. L. 1677. zawiadomił Zwierzchność gminną w Myślachowicach, iż gdy zakłady górnicze i hutnicze będące własnością hr. Potockiego tworzą jedną całość jako przedsiębiorstwo przemysłowe, przeto po myśli obowiązujących ustaw podatek dochodowy zostaje przypisany w miejscu głównej siedziby, a takiem jest miejscem gmina Siersza, (nie Myślachowice).

Gdy zaś dodatki gminne nakładane i pobierane być mogą tylko od podatków w dotyczącej gminie przypisanych, przeto tylko gminna Siersza uprawnioną jest rzeczone dodatki nakładać na podatki z zakładów hutniczych i górniczych hr. Potockiego.

Przeciw powyższemu rozp. Wydziału powiatowego gmina nie wniosła rekursu, stało się ono zatem prawomocnem.

Petycya gmin Bystrzycy górnej i dolnej o utworzenie z nich oddzielnych gmin katastralnych.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gmin Bystrzycy górnej i dolnej o utworzenie z każdej z nich osobnej gminy katastralnej, przesłał Wydział krajowy rzeczoną petycyę odezwą z dnia 6. kwietnia 1894. Lw. 11.565 Prezydyum ck. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z prośbą o przychylenie się do żądania tych gmin i o zawiadomienie Wydziału krajowego o wyniku.

Odezwą z dnia 14. sierpnia b. r., l. 2902/pr. (Lw. 44.789) zawiadomiło nas Prezydyum ck. kraj. Dyr. skarbu, że sprawa jest w toku; polecono bowiem ck. Starostwu w Ropczycach wezwać Zwierzchności gmin powyższych do przedłożenia planów sytuacyjnych i wyciągów z protokołu parcelowego.

Do chwili przedłożenia niniejszego sprawozdania nie mamy wiadomości, o ile sprawa dalej postąpiła.

Petycya mieszkańców Jurydyki o wydzielenie ze związku gminy Brodów a przydzielenie do gminy „Folwarki wielkie“.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 przekazującej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę mieszkańców Jurydyki o wydzielenie ze związku gminy Brodów a przydzielenie do gminy „Folwarki wielkie“ polecił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Brodach zawiadomić petycyonujących, że Wysoki Sejm nie załatwił ich petycyi.

Wydział krajowy zauważa przytem, że sprawa powyższa była już raz odmownie załatwioną uchwałą Wysokiego Sejmu z 15. października 1884.

Petycya Jana Topolnickiego o zmianę statutu m. Lwowa w kierunku utrzymywania straży polowej.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Jana Topolnickiego o zmianę statutu m. Lwowa w kierunku utrzymywania straży polowej, przesłał Wydział krajowy Magistratowi m. Lwowa do dalszego urzędowania i odpowiedniego załatwienia.

Relacyą z dnia 26. maja 1894. l. 30.668 doniósł nam Magistrat, że nie widzi potrzeby uzupełnienia statutu dla m. Lwowa w kierunku wskazanym petycyą powyższą, ponieważ Magistrat z mocy §. 31, tegoż statutu

jest upoważniony do sprawowania w mieście Lwowie w poruczonym zakresie działania wszystkich funkcyi c. k. politycznej władzy powiatowej, a tem samem do odbierania przysięgi od straży polowej.

O powyższem zawiadomił Magistrat petenta.

Petycya gminy Krzywe o wydanie z funduszu ubogich 550 złr. na ulokowanie w gminnej kasie pożyczkowej.

Na polecenie Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 wydane Wydziałowi krajowemu o załatwienie petycyi gminy Krzywe w sprawie wydania z funduszów ubogich tej gminy sumy 550 zł. dla ulokowania w gminnej kasie pożyczkowej, przesłał Wydział krajowy powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Brzeżanach z poleceniem zwrócenia jej Zwierzchności gminnej w Krzywem z oznajmieniem, że nie weszła na porządek dzienny obrad Wys. Sejmu. Wydział krajowy zauważa przytem że reskryptem dnia 27. lutego 1894 Lw. 2.920 odrzucił rekurs powyższej gminy przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Brzeżanach z 19. grudnia 1893 l. 3388 którem odmówiono wydania kapitału 550 zł. na lokacye w gminnej kasie pożyczkowej.

Petycya gminy m. Brzozowa o zezwolenie na pobór opłaty komunalnej od piwa.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia niezałatwioną petycyę gminy m. Brzozowa o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od piwa.

W wykonaniu powyższej uchwały, polecił Wydział krajowy reskryptem z dnia 16. marca 1894 l. 12.623 Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie zawiadomić Zwierzchność tejże gminy że powyższa jej petycya nie została załatwioną przez Wysoki Sejm.

Wydział krajowy zaznacza przytem, że nie mógłby poprzeć powyższej prośby a to zarówno z powodu, że c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego odezwą z 30. maja 1893 L. 4576 oświadczyła się przeciw zezwoleniu gminie na opłatę od piwa, jak nie mniej, że główny powód, który owego czasu był podstawą prośby gminy o przyznanie rzeczonej opłaty, został przez gminę samą i własnymi środkami usunięty.

Mianowicie postanowiła Rada gminna uchwałą z 20. sierpnia 1893 zatwierdzoną przez radę powiatową uchwałą z 9. października 1893 najznaczniejsze swe wydatki na budowę rzeźni i szkoły, pokryć ze sprzedaży należących do majątku zarodowego gminy — papierów wartościowych w kwocie, 24.000 zł. nom. wart.

Na kupno zaś gruntu pod targowicę, urządzenie jej i na budowę domu na kancelaryę zaciągnęła gmina w r. 1893 pożyczkę w kwocie 4000 zł. której raty amortyzacyjne wynoszą 330 zł. rocznie.

Na restauracyę kościoła wreszcie, zamierza gmina wydać około 17.000 zł. wydatek ten jednak należy do stron konkurencyjnych.

Wprawdzie zmniejszył się dochód z kapitału zarodowego gminy (z powodu sprzedaży powyższych efektów na 24.000 zł.) i przybyła rata od powyższej pożyczki 4000 zł. w kwocie 330 zł. jednakże przybyć zato musi znaczniejszy dochód z rzeźni i targowicy.

Wreszcie wykazany przez gminę niedobór budżetowy pochodzi głównie z niewłaściwego ułożenia tego budżetu zarówno w dochodach jak i wydatkach, co też Wydział krajowy gminie wytknął reskryptami do L.W. 27.884 i 58.268/93.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 6. kwietnia 1894. LW. 10.068 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

W skutek polecenia Wys. Sejmu z dnia 17. lutego 1894 wzywamy Wydział powiatowy, iżby pouczył wszystkie Zwierzchności gminne, a przez nie i ludność kraju, że wiele czynów z §. 3. ust. z d. 19. lipca 1876 Nr. 29. Dz. u. kr. jako przekroczenia polowe się przedstawiających, zaskarzanych bywa niewłaściwie w c. k. Sądach jako sprawy prowizoryalne, gdy czyny te wedle powołanej ustawy pod orzecznictwo zwierzchności gminnej należą.

Zdarza się bowiem bardzo często że ludność wiejska czy to z braku pouczenia, czy też z braku zaufania do swych zwierzchności gminnych z każdą sprawą mającą jakieś podobieństwo z naruszeniem posiadania jako to: zaoranie miedzy, przyoranie gruntu, wyrzucenie znaku granicznego, zburzenie ogrodzenia, a częstokroć nawet z powodu obcięcia gałęzi lub otrząśnięcia jabłek z drzewa, udaje się do notaryusza lub adwokata celem wniesienia skargi prowizoryalnej gdy przecież ustawa krajowa z dnia 17. lipca 1876. Nr. 29 o ochronie własności polnej, wypadki tego rodzaju i wiele innych w §. 3. od a do p. wyszczególnionych, jako przestępstwa polowe uznaje i takowe jako w zakresie poruczonym Zwierzchnościom gminnym pod orzecznictwo oddaje.

Gdy wytoczenie tego rodzaju spraw przed forum sądowe pociąga za sobą zazwyczaj znaczne koszta a w dodatku kończy się odrzuceniem skargi z powodu niekompetencyi sądu przez co ludność na wielkie straty narażoną bywa, zachodzi konieczna potrzeba pouczenia jej o przepisach powołanej wyż ustawy o ochronie własności polnej a w szczególności o tych sprawach, których załatwienie należy do zakresu działania Zwierzchności gminnych.

Wydział krajowy sądzi, iż obok przypomnienia Zwierzchnościom gminnym stosownym okólnikiem wszystkich w §. 3 powołanej ustawy wymienionych czynów kwalifikujących się do dochodzenia i rozstrzygania przez Zwierzchności gminne, najskuteczniejszym środkiem byłoby żywe słowo.

Zechce przeto Wydział powiatowy przy każdej sposobności w zetknięciu się z ludnością wiejską pouczać ją i przypominać jej, że w wypadkach wykroczenia przeciw ustawie polnej nie powinna szukać drogi sądowej lecz żądać rozstrzygnięcia u miejscowej Zwierzchności gminnej.

Alegat 2. do sprawozdania z czynności Dep. I. Wydziału kraj. za rok 1894.

Odpis

reskryptu c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie L. 5529|pr.

do wszystkich c. k. Starostów.

Na posiedzeniu z dnia 17. lutego 1894 powziął Sejm krajowy uchwałę wzywającą Wydział krajowy, aby I) za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył wszystkie Zwierzchności gminne, a przez nie i ludność kraju, że wiele czynów z §. 3. ustawy z dn. 19. lipca 1876, Nr. 29 dz. u.

kr. jako przekroczenia polowe się przedstawiających, zaskarżanych bywa niewłaściwie w c. k. sądach, jako sprawy prowizoryalne, gdy czyny te wedle powołanej ustawy pod orzecznictwo zwierzchności gminnej należą.

II) Aby odniósł się do c. k. Rządu o wydanie takiego samego pouczenia za pośrednidnictwem swoich organów.

Spełniając pierwszą uchwałę Sejmu wystosował Wydział krajowy okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych dnia 6. kwietnia b. r. l. 10.068 i odniósł się odezwą z tej samej daty do tutejszego Prezydyum o wydanie dalszych zarządzeń w myśl II. uchwały.

O tem zawiadamiam Pana c. k. Starostę z poleceniem, ażeby w drodze właściwej przypomniał Zwierzchnościom gminnym postanowienia ustawy polowej w szczególności przepisy odnoszące się do kompetencyi władz orzekających i kwalifikacyi czynów przedstawiających się jako przekroczenia tej ustawy i zalecił Zwierzchnościom wspomnianym, aby za pomocą pouczenia powstrzymywała ludność od wnoszenia skarg sądowych w sprawach o przekroczeniu ustawy polowej, które na szkodę dla stron wywołują długotrwające i kosztowne spory a zazwyczaj kończą się odrzuceniem skargi z powodu niekompetencyi sądu.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Badeni *w. r.*

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Departamentu I. Wydziału kraj. za r. 1894. LW. 66289/94.

Sumaryczne zestawienie

dochodów 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1893.

1	2	3		4		5			6		7		8		9		10		11		12	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty		Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.		Dodatki na cele administracyjne			Dochody rozmaite		Zapas kasowy z roku poprzedniego		Wpływy nadzwyczajne – ze sprzedaży gruntów i realności		Wpływy nadzwyczajne – ze sprzedaży papierów wartościowych		Wpływy nadzwyczajne – z zaciągniętych pożyczek		Wpływy nadzwyczajne – zaliczki otrzymane i zwrócone		Budowle i konserwacye wodne	
		zł.	ct	zł.	ct	%	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct
1	Biała			14		4	6.975		350										237			
2	Bóbrka					5	5.500															
3	Bochnia	217	20			6	8.298		381	52	529	63							160			
4	Bohorodczany	72				10	5.505	57			970	11					200		150			
5	Borszczów					5½	9.684	06			350						4.166	66	819	18		
6	Brody	136				10½	16.168	41	1.717	63							2.050					
7	Brzesko			50		4	4.320		447	70	745	12							460	16		
8	Brzeżany			277	84	10	15.023	32	410	88	3	12							12.435	70		
9	Brzozów			24	50	4¾	3.165	84			1.687	37							1.423	34		
10	Buczacz					10	17.333	30	25													
11	Chrzanów					5	6.380	18	50		100	95					634		1.443			
12	Cieszanów					6	5.714		1.000													
13	Czortków						12.779	34														
14	Dąbrowa					6	5.917	74	900								3.278	80	2.146	67		
15	Dobromil					9	3.871															
16	Dolina					12	8.610															
17	Drohobycz					6	12.947	76														
18	Gorlice					6	5.160		631	78							10.000		329	24		
19	Gródek	781				16	16.800		1.329		1.800								1.558			
20	Grybów					13	5.077										1.000					
21	Horodenka					9	13.950		57								16.674					
22	Husiatyn	60				5	7.000															
23	Jarosław	2.124				4½	9.571	63	100										350			
24	Jasło	800				5	6.016	94			779	06										
25	Jaworów	100				10½	9.975				556	62					9.000		500	01		
26	Kałusz	160				9	9.206	66½	8	80	15	43½							200			
27	Kamionka	350				4	6.046	20	500		3	44							180			
28	Kolbuszowa					6	4.044		1.596													
29	Kołomyja			212		10	11.983	61	2.408	18	200								7.446	21		
30	Kossów	200				8	6.001												2.343			
31	Kraków	100				10	11.070		50										1.780			
32	Krosno					6	6.000		30										190			
33	Limanowa					4¼	11.471		10												1.140	
34	Lisko					2½	1.928	91	20		771	09										
35	Lwów	75				12	32.159	02	721	50	2.553	46					4.232	50	1.471	97		
36	Łańcut					6	9.000				1.006						476		295			
37	Mielec			953	53	14	13.720		60								3.750		230			
38	Mościska					8	7.472	22½	153	26							3.275	14½				
39	Myślenice					8	4.024	51	641	30	365	35					300		1.150			
40	Nadwórna					13	8.190		500		100								1.956	49		
41	Nisko					14	9.100												300			
42	Nowy Targ					7	5.519	99														
43	Pilzno					7	3.938	74											30			
44	Podhajce					4	7.031	04½	10		741	85½							3.296	26		
45	Przemyśl					5	7.839	81	695		2.518	86							1.068	81		
46	Przemyślany	225				9	6.508	44	898	49												
47	Rawa					5½	6.111	60	1.180													
48	Rohatyn	130				7	9.476	13			756	95							655			
49	Ropczyce					4	4.110	54	277	77	1.493	90							1.166	66		
50	Rudki	190				8	6.768	80	1.055	22									1.426	66		
51	Rzeszów					4½	9.000		620		755	89							505			
52	Sambor			790		7	10.171	06											8.299			
53	Sanok	500		133	22	10	11.782	93	370	45									1.498	96		
54	Sącz Nowy					16	22.885	28	554	22												
55	Skałat					20	26.144				5.835											
56	Śniatyn					6	6.700															
57	Sokal					17	26.063				300								550			
58	Stanisławów			100		6	10.840				5.936											
59	Staremiasto	460				11	6.289	15			100								575	64		
60	Stryj					5	7.826		885													
61	Tarnobrzeg			598		7	5.978												1.416			
62	Tarnopol					5	11.780		97		3.020								431			
63	Tarnów	330				4	7.458												1.917			
64	Tłumacz	635				7	7.987	78	20		14	98							5.317	57		
65	Trembowla	160				10	11.704		500										800			
66	Turka					19½	9.898	74			2.084	55							913	71		
67	Wadowice					8	9.801	32	400		3.979	95							1.866	60		
68	Wieliczka	951				10	13.056	31	548	56	3	13							1.967			
69	Zaleszczyki					7	9.604															
70	Zbaraż	50				3	3.599				100								2.000			
71	Złoczów	2.360				12	21.580	53			3.200						20.000		1.247	83		
72	Żółkiew					7	6.650												1.106			
73	Żydaczów					5	5.819	22			130								1.033	33		
74	Żywiec					5	5.466	18	1.050		425	60							1.852			
	Razem	11.166	20	3.158	09		698.451	02½	23.261	26	43.933	42					79.037	10½	80.495		1.140	

1	2	13			14			15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25	26	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Dochody na cele komunikacyjne – dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatowych			Dochody na cele komunikacyjne – dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych			subwencye na drogi powiatowe		subwencye na drogi gminne		pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi powiatowe		pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi gminne		myta drogowe, mostowe, przewozowe		wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociznie i materyale		zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych		zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe		zapas kasowy z roku poprzedniego		Razem		Stopa procentowa nałożonych podatków na fundusz szkolny okręgowy	Wysokość opłacanych w powiecie podatków	
		%	zł.	ct.	%	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł	ct	zł	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	%	zł	ct.
1	Biała																									7.576		3	174.378	76
2	Bóbrka																									5.500		3	111.175	56
3	Bochnia																									9.586	35	3	150.592	62
4	Bohorodczany																									6.897	68	3	48.904	32
5	Borszczów																									15.019	90	3	176.074	
6	Brody																			1.250	01	500				21.822	05	3	169.718	30
7	Brzesko	6½	7.020		6½	7.020								3.075	72	2.644		2.468						240		28.810	70	3	36.694	05
8	Brzeżany																							711	60	28.862	46	3	143.174	87
9	Brzozów		956	31										3.825	25	6.080	61	150				130		2.420	19	19.868	41	3	76.505	
10	Buczacz																									17.358	30	3	173.333	30
11	Chrzanów											700		300												9.608	13	3	130.051	93
12	Cieszanów																									6.714		3	97.345	88
13	Czortków		1.860	20		3.000										1.710		390								19.739	54	3		
14	Dąbrowa																									12.243	21	3	98.629	36
15	Dobromil	4½	1.840																							5.711		3	43.011	
16	Dolina																									8.610		3	75.000	
17	Drohobycz																									12.947	76	3	215.796	12
18	Gorlice																									16.121	02	3	91.433	93
19	Gródek																									22.268		3	105.000	
20	Grybów																									6.077		3	39.061	
21	Horodenka		15.000			367																				46.048		3	158.056	
22	Husiatyn																									7.060		3	140.000	
23	Jarosław																									12.145	63	3	235.678	
24	Jasło																									7.596		3	119.882	
25	Jaworów																									20.131	63	3	95.000	
26	Kałusz																									9.590	90	3	88.380	87
27	Kamionka																									7.079	64	3	151.155	
28	Kolbuszowa																									5.640		3	74.000	
29	Kołomyja																									22.250		3	198.422	48
30	Kossów																									8.544		3	75.000	
31	Kraków	5	5.535		15	16.953						2.000				1.655		1.428	22			2.002	78			42.574		3	122.828	20
32	Krosno																									6.220		3	104.363	07
33	Limanowa																									12.621		3	54.625	21
34	Lisko																									2.720		3	80.582	
35	Lwów																									41.218	45	3	201.697	74½
36	Łańcut																									10.777		3	160.094	97
37	Mielec																									18.713	53	3	98.000	
38	Mościska																									10.900	63	3	106.723	
39	Myślenice	11	8.228	44																558						15.267	60	3	50.000	
40	Nadwórna																									10.746	49	3	63.000	
41	Nisko				18	13.325																				22.725		3	65.000	
42	Nowy Targ																									5.519	99	3	78.405	18
43	Pilzno																									3.968	74	3	60.888	
44	Podhajce																									11.079	16	3	183.637	
45	Przemyśl																									12.122	48	3	265.556	28
46	Przemyślany																									7.631	93	3	72.316	
47	Rawa																									7.291	60	3	114.206	40
48	Rohatyn																									11.018	08	3	135.383	59
49	Ropczyce																									7.048	87	3	144.421	60
50	Rudki																									9.440	68	3	86.377	
51	Rzeszów																									10.880	89	3	200.000	
52	Sambor																									19.260	06	3	145.300	99½
53	Sanok																									14.285	56	3	114.707	
54	Sącz Nowy							600								4.872	44									28.911	94	3	143.032	78
55	Skałat																									31.979		3	151.466	46
56	Śniatyn																									6.700		3	111.000	
57	Sokal																									26.913		3	137.438	
58	Stanisławów																									16.876		3	182.544	
59	Staremiasto																									7.424	79	3	50.107	16
60	Stryj	1	1.550																							10.261		3	155.000	
61	Tarnobrzeg																									7.992		3	85.435	79
62	Tarnopol																									15.328		3	250.000	
63	Tarnów																									9.705		3	193.497	75
64	Tłumacz															36				921	20					14.932	53	3	106.871	97
65	Trembowla																									13.164		3	117.040	
66	Turka																									12.897		3	51.015	
67	Wadowice																			1.969	93					18.017	80	3	122.516	57
68	Wieliczka																									16.526		3	152.573	69
69	Zaleszczyki	3	3.726		3	3.726												1.500								18.556		3	124.194	32½
70	Zbaraż																									5.749		3	1 9.991	47
71	Złoczów				1½	3.584	04													5.060	40					56.933		3	201.916	08
72	Żółkiew																									7.756		3	110.680	43
73	Żydaczów				4	3.600																				10.582	55	3	104.089	37
74	Żywiec																									8.793	78	3	109.323	52
	Razem		45.715	95		51.575	04	600				2.700		7.200	97	16.818	05	5.936	22	7.951	53	2.632	78	3.371	79	1,086.947	44			

Sumaryczne zestawienie

wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1893.

1	2	3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów		Emerytury i zaopatrzenia		Koszta kancelaryjne		Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur		Podatki		Koszta komisyjne		Subwencye na cele oświaty, szkolne		Subwencye na cele sanitarne itp.		Subwencye na budowle, konserwacye wodne itp.		Wydatki rozmaite	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	2.943	80			405		500				800		1.119		1.120				688	20
2	Bóbrka	3.150				250		400						72		700				928	
3	Bochnia	3.504		379	20	400		433	34	182	66	500		620		340				800	
4	Bohorodczany	1.996				230		250				400		130		333	34	800		1.125	
5	Borszczów	2.846				198		100						496		1.000				2.203	22
6	Brody	3.238	70	1.424	28	525		97	78	50		900								2.309	29
7	Brzesko	2.400						300				820		460						1.170	
8	Brzeżany	3.951	31	1.076	79	360		405	60	60		1.000		934						2.599	70
9	Brzozów	2.540				200		300		8	34					360				2.010	
10	Buczacz	3.986		1.100				540		720		200		200		1.141	08			2.831	22
11	Chrzanów	3.010		240		270		300				150		570						511	13
12	Cieszanów	4.250		60		300		300				650		574		380				200	
13	Czortków	2.965		900		365		35		8	79	150				500				956	89
14	Dąbrowa	2.940		239		560		290				100		575		200		200		1.213	74
15	Dobromil	2.425		200		400				80				100							
16	Dolina	4.690		250		250		60		200		300				600				630	
17	Drohobycz	4.528		122	40	1.324	36	500				300		850		340					
18	Gorlice	2.740		120		757	50					676		1.955		900				1.777	16
19	Gródek	3.470				250		210				1.000								7.110	
20	Grybów	1.380				240		206				400		300						598	
21	Horodenka	2.976		300		200		30		20		400		830		2.750				600	
22	Husiatyn	2.350				260		152		40		600		450		1.140				318	
23	Jarosław	4.277	50			300		1.115		742	91	440		1.995		460				257	22
24	Jasło	3.460		144		320				100				472						3.100	
25	Jaworów	3.765	36	365	34	300		200				100						100		1.811	31
26	Kałusz	1.900				300		340				200		130		600		300		358	80
27	Kamionka	3.261	67	347		300		200				100		1.320						317	19
28	Kolbuszowa	2.520				300		270				440		810		800				500	
29	Kołomyja	3.773	75	1.358	52	1.359	35	160	36	10	92	600		2.050				8.500			
30	Kossów	2.800				279		70		84		400		800		160				919	
31	Kraków	4.234		800		700		1.000		69	70	150		250		2.070				1.426	30
32	Krosno	2.120		350		510		400				130		760						1.600	
33	Limanowa	2.060		144		265		290				300		250		150				150	
34	Lisko	1.700				180		240				100								500	
35	Lwów	3.259	50	300		1.230						320				500				7.234	67
36	Łańcut	3.840		252		242		300				100		1.441		76				3.991	
37	Mielec	3.034		210		245		580						416		120				1.155	
38	Mościska	1.720		525	30	435		330				850		200		300				1.143	34
39	Myślenice	3.100		100		300		162	37	17	23	250		575		60				480	
40	Nadwórna	2.623				180		330				600		500		530				1.027	
41	Nisko	2.384				350		154				300		200						1.262	
42	Nowy Targ	2.428	65			480		280				600								1.731	34
43	Pilzno	1.860				142		330				300		200		600				200	
44	Podhajce	4.380		300		400		450						400		500				2.100	
45	Przemyśl	6.254	50	400		1.012								640						1.690	
46	Przemyślany	2.499	20	898	49	410		160		200		300		555		949	24			710	
47	Rawa	3.880				275		260		508	60	100								600	
48	Rohatyn	2.870		174		266		350				650		350						3.008	58
49	Ropczyce	2.118	88			500						400		1.280						1.250	
50	Rudki	2 990		500		270		300				500		1.310		200				692	02
51	Rzeszów	3.869				422	96	650						1.016	37					2.422	56
52	Sambor	4.647		1.660		670	80	360		400		700		250		300				912	26
53	Sanok	3.563				255		66		100		300		300						804	
54	Sącz Nowy	3.160		72		450		750				300		2.050						500	
55	Skałat	4.586		200		380		60						690						760	
56	Śniatyn	2.975				300		400				800		850						1 375	
57	Sokal	3.292		690		400		80				150		550		50				2.067	
58	Stanisławów	4.000		60		400		721				400		2.466		905				980	
59	Staremiasto	2.650				200		62	35	128		440		55	80	50				1.505	
60	Stryj	4.140		200		403		200				200		140		120				900	
61	Tarnobrzeg	3.500				416		180		100				425						2.585	
62	Tarnopol	5.650		1.113		300		200				1.000		210		680				1.100	
63	Tarnów	2.450		508		300		750						2.100						1.680	
64	Tłumacz	2.800				378		275				300		200		500				1.393	76
65	Trembowla	5.134				400		100		130		600								1.522	
66	Turka	3.137												700		120				800	
67	Wadowice	2.180		500		620	30	764				700		590		400				1.605	27
68	Wieliczka	3.861				1.030	23	210				250		274		120				1.207	61
69	Zaleszczyki	3.550				100		330						250		500				1.250	
70	Zbaraż	1.892				180		240				200		400						837	
71	Złoczów	5.420		196		350		2.100				550		300						500	
72	Żółkiew	2.744		500		300		300				500		600		650				1.934	
73	Żydaczów	2.670		150		280						900		50						750	
74	Żywiec	1.636				628	78	250				550		400						2.557	
	Razem	236.899	82	19.429	32	28.760	28	22.729	80	3.961	15	26.416		42.006	17	24.274	66	9.900		101.691	78

1	2	13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Zapas kasowy z końcem roku		Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp.		Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych		Nadzwyczajne wydatki: spłata długów, zasiłków itp.		Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone		Wydatki na cele komunikacyjne: koszta administracyjne drogowe		Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie dróg powiatowych		Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie dróg gminnych		Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych		Wydatki na cele komunikacyjne: spłata długów		Wydatki na cele komunikacyjne: zaliczki udzielone i zwrócone wydatki rozmaite drogowe		Wydatki na cele komunikacyjne: zapas kasowy pozostały z końcem roku		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała																									7.576	
2	Bóbrka																									5.500	
3	Bochnia							1.648	84	778	31															9.586	35
4	Bohorodczany							833	34					300		500										6.897	68
5	Borszczów							8.176	68																	15.019	90
6	Brody							3.308	67					3.849	62	250		4.568	71			1.300				21.822	05
7	Brzesko							500				3.250		7.701	58	6.351	45			500		4.857	67			28.310	70
8	Brzeżany							9.475	06							5.000						4.000				28.862	46
9	Brzozów							1.333	34			2.420		6.813	33	2.750		17				1.111	40			19.863	41
10	Buczacz															3.200		1.440		2.000						17.358	30
11	Chrzanów							2.457		400		1.200										500				9.608	13
12	Cieszanów																									6.714	
13	Czortków							3.926	66			1.200		2.028	20	4.505		529		1.120		550				19.739	54
14	Dąbrowa							5.925	47																	12.243	21
15	Dobromil							666								1.840										5.711	
16	Dolina							130						1.500												8.610	
17	Drohobycz							283						2.700						2.000						12.947	76
18	Gorlice							7.195	36																	16.121	02
19	Gródek							1.648						7.530		1.050										22.268	
20	Grybów							2.653								300										6.077	
21	Horodenka							6.967						30.975												46.048	
22	Husiatyn													1.500				250								7.060	
23	Jarosław							2.358		200																12.145	63
24	Jasło																									7.596	
25	Jaworów													9.000						4.489	62					20.131	63
26	Kałusz							1.080														4.382	10			9.590	90
27	Kamionka							1.233	78																	7.079	64
28	Kolbuszowa																									5.640	
29	Kołomyja							4.437	10																	22.250	
30	Kossów							3.032																		8.544	
31	Kraków							1.300		1.000		996		8.049	33	20.384						144	67			42.574	
32	Krosno									350																6.220	
33	Limanowa							1.933				3.529		3.891				159								12.621	
34	Lisko																									2.720	
35	Lwów							4.769	28					23.600												41.213	45
36	Łańcut							535																		10.777	
37	Mielec							6.203	53							6.750										18.713	53
38	Mościska							2.629	99			2.767														10.900	63
39	Myślenice											1.600				8.673										15.267	60
40	Nadwórna							1.956	49					3.000												10.746	49
41	Nisko							4.750								13.325										22.725	
42	Nowy Targ																									5.519	99
43	Pilzno							336	74																	3.968	74
44	Podhajce							2.549	16																	11.079	16
45	Przemyśl											115	98	2.000												12.122	48
46	Przemyślany							800								150										7.631	93
47	Rawa							1.668																		7.291	60
48	Rohatyn													2.189	50					1.160						11.018	08
49	Ropczyce							1.499	99																	7.048	87
50	Rudki							1.678	66					200		800										9.440	68
51	Rzeszów															2.500										10.880	89
52	Sambor							9.360																		19.260	06
53	Sanok							2.497	56							6.400										14.285	56
54	Sącz Nowy											4.380		10.356	61	5.758	33					1.135				28.911	94
55	Skałat							15.303								10.000										31.979	
56	Śniatyn																									6.700	
57	Sokal							5.953								12.000		1.681								26.913	
58	Stanisławów			5.500				1.444																		16.876	
59	Staremiasto							1.093	64							1.000						240				7.424	79
60	Stryj							2.342						1.550				66								10.261	
61	Tarnobrzeg							666				120														7.992	
62	Tarnopol							3.775				1.300														15.328	
63	Tarnów							1.917																		9.705	
64	Tłumacz			917	69			6.236	28							250		1.381	80			300				14.932	53
65	Trembowla							5.278																		13.164	
66	Turka							1.540						2.600		4.000										12.897	
67	Wadowice							5.458	23	200						5.000										18.017	80
68	Wieliczka							9.473	16	100																16.526	
69	Zaleszczyki							2.000				2.064		4.300		3.000				1.012		200				18.556	
70	Zbaraż							2.000																		5.749	
71	Złoczów							7.909				1.000		19.588		5.000						14.020				56.933	
72	Żółkiew							128										100								7.756	
73	Żydaczów							2.182	55							3.600										10.582	55
74	Żywiec							1.000		800						546		426								8.793	78
	Razem			6.417	69			189.444	56	3.828	31	25.941	98	154.722	17	134.882	78	10.618	51	12.281	62	32.740	84			1,086.947	44

Sumaryczne zestawienie

dochodów 74 Wydziałów powiatowych podług zamknięć rachunkowych za rok 1892.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	Dodatki na cele administracyjne	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży papierów wartościowych	Wpływy nadzwyczajne: z zaciągniętych pożyczek	Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone	Budowle i konserwacye wodne	Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatow.	Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych	Dochody na cele komunikacyjne: subwencye na drogi powiatowe	Dochody na cele komunikacyjne: subwencye na drogi gminne	Dochody na cele komunikacyjne: pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi powiatowe	Dochody na cele komunikacyjne: pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi gminne	Dochody na cele komunikacyjne: myta drogowe, mostowe, przewozowe	Dochody na cele komunikacyjne: wpłaty zaległe i niezwrócone w robociźnie i materyałach	Dochody na cele komunikacyjne: zwroty za utrzymanie publ. dojazdów kolejowych	Dochody na cele komunikacyjne: zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe	Dochody na cele komunikacyjne: zapas kasowy z roku poprzedniego	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	UWAGA
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	.	14 20	5304 34	156 28	466 00½	.	.	400	267 55	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6608 87½	450 10	
2	Bóbrka	.	.	5087 36	2 50	1123 72	.	.	500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6713 58	.	
3	Bochnia	127	5030 09	12412 78	37	4534 96	.	.	.	274 94	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22416 77	684 92	
4	Bohorodczany	.	.	3685 91	.	1723 15	.	.	.	277	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5686 06	6158 77	
5	Borszczów	.	.	8907 84	416 79	2108 27	.	1500	.	157 39½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13070 29½	1685 33	
6	Brody	109	67 12	12201 46	493 88	1795 78	.	.	2150	3870	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	20687 24	16760 72½	
7	Brzesko	.	77 73	6048 88	64 70	38 01½	.	.	.	564 86	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6794 18½	2219 60	
8	Brzeżany	.	143 75	12107 40½	2384 96	342 34	.	.	51880 78	575 96	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	67435 19½	56275 91½	
9	Brzozów	.	24 50	2948 67	169 95	1080 42	.	.	.	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4233 54	2108 55	
10	Buczacz	.	.	10374 14	112 86	2308 07½	.	.	.	1422 02	.	.	.	.	.	.	.	.	.	921 26	.	.	15138 35½	6838 37	
11	Chrzanów	.	.	6542 08	2461 15	101 06	.	.	4000	1421 54	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14525 83	10307 10	
12	Cieszanów	.	22	9501 75	1009 69	3213 38	.	.	.	25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13771 82	3066 44½	
13	Czortków	.	.	8006 14	1002 21	2868 25	.	.	5798 89	424	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	18099 49	30144 74	
14	Dąbrowa	.	.	3747 85	66 61	.	.	.	3000	4141 55	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10956 01	7470 16	
15	Dobromil	200	.	5064 61½	144 65	200	.	.	.	444 64	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6053 90½	3157 60	
16	Dolina	.	.	8308 66	779 70	1477 59½	.	.	.	1185 10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	11751 05½	4745 95	
17	Drohobycz	.	.	11224 22	48 74	100 70½	.	.	.	1323 30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12696 96½	8693 73½	
18	Gorlice	.	.	5699 80	1327 80½	264 55½	.	.	4861	1946 81½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14099 97½	3706 96½	
19	Gródek	.	5 57	15508 44½	2001 82	2354 83½	.	9000	11500	180	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	40550 67	1513 12½	
20	Grybów	.	.	2996 68	1655 24	1115 91	.	.	.	235	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6002 83	.	
21	Horodenka	.	.	14536 92	1765 26	713 53½	37 50	.	4098	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	79 24	.	21230 45½	16740 30½	
22	Husiatyn	60	.	6203 38	505 04	4520 60	.	.	.	110	.	.	.	.	.	.	.	.	.	124 37	.	.	11523 39	1006 38	
23	Jarosław	.	.	10912 83½	488 35	.	.	.	5600	372	2342 61	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	19715 79½	7914 63½	
24	Jasło	800	.	5086 76	106	176 36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6169 12	2297 88	
25	Jaworów	483 44	.	9996 78½	1991 37	222 79½	.	6	30000	892 78	.	.	7000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	50593 17	6665 39	
26	Kałusz	160	.	7454 40½	39 06	4 32	.	1230 80	.	663 08	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9551 66½	4509 17½	
27	Kamionka	304 14	.	6129 24½	1503 42½	.	.	.	.	630 83	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8567 64	4352 47½	
28	Kolbuszowa	.	.	3459 88	104	446 15	.	.	1968 72	130 07	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6108 82	2078 55	
29	Kołomyja	.	72 85	13092 12½	222 76	. 98	.	1434	3200	4075 49	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22098 20½	20268 02	
30	Kossów	200	.	5096 01	26 80	42 50	.	.	2100	698 83½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8164 14½	2991 00½	
31	Kraków	296 19	157 15	9361 75	3611 04	2451 69½	.	.	3783 63	3064 43	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22728 88½	7229 13½	
32	Krosno	.	.	3671 25	1786 67	153 75	.	.	.	632	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6243 67	90	
33	Limanowa	.	.	10231 16	1522 56	1155 36	.	.	.	4322 48	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17231 56	9560 22½	
34	Lisko	.	.	3412 89	70	362 04	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3844 93	.	
35	Lwów	125	22 10	18242 13	411 15	1584 51½	.	.	.	4587 54	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	24972 43½	9268 41	
36	Łańcut	.	.	9611 82	1020 13	1399 71	.	.	.	320	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12351 66	807 18	
37	Mielec	.	1072 28	14570 35½	561 80	3668 82	.	.	3000	3068 93	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	25942 18½	39967 31½	
38	Mościska	.	.	5824 65	2023 73	.	.	.	2000	3071 22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12919 60	9309 65½	
39	Myślenice	.	.	11734 37	15068 21	1052 05	.	.	[illegible]000	1661 14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	33545 77	13023 26	
40	Nadwórna	.	.	5564 09½	1956 49	1495 02	.	.	.	36 20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9051 80½	28287 95	
41	Nisko	.	.	20242 63	5965 89	1242 11½	.	786 51	3000	5162 36	.	.	.	.	.	5100	.	.	.	.	.	.	41499 50½	7941 52	
42	Nowytarg	.	642 04	6480 97	74	8223 38	.	.	.	1267 56	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16687 95	164 89	
43	Pilzno	.	.	1654 39½	.	910 27½	.	.	446 74	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3011 41	30	
44	Podhajce	.	.	7498 43½	50 27	493 05	.	.	6000	2117 49	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16159 24½	8256 44	
45	Przemyśl	.	.	14866 55½	38 70	223 87½	.	.	.	1340 19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16469 32	.	
46	Przemyślany	210 55	.	5440 79	19	1419 08	.	.	9800	1263 52	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	18152 94	423 61	
47	Rawa	.	.	3521 33	30	361 61½	.	.	529 89	122 48½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4565 32	361 58½	
48	Rohatyn	.	.	9467 15	1155 61	1153 91	.	.	1000	586 67	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13363 34	11149 76	
49	Ropczyce	.	144 24	5280 12½	72 50	1099 74	.	.	.	4292 20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10888 80½	4312 17	
50	Rudki	190	1578 78	6349 44½	191 08	504 60	.	.	.	262 62	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9076 52½	875 03	
51	Rzeszów	.	.	8212 87½	44 52	1059 81	.	.	3000	148	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12465 20½	485	
52	Sambor	.	796 57	6134 98	1084	300 24½	.	.	20000	6680 26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	34996 05½	36894 68	
53	Sanok	500	284 70	12317 01½	1054 82	965 10½	.	5506 91	.	296 80	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	20925 35	3670 89½	
54	Sącz Nowy	.	1108 71	24826 21	815 73	7285 26	.	.	3500	495	.	.	.	2400	.	.	.	4965 81	.	.	.	.	45396 72	4156 38	
55	Skałat	.	.	31617 88½	380 60	2957 29½	.	.	2000	234 66	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	37190 44	25354 09½	
56	Śniatyn	.	.	7224 51	77 61	758 74	.	.	.	1446 69½	.	.	.	.	.	3940	.	.	.	.	.	.	13447 55½	2372 19	
57	Sokal	.	.	26083 88	90 33	42 26	.	.	.	380 77	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	26597 24	686 49	
58	Stanisławów	.	192 84	9197 53½	.	455 19	.	2515 71	.	927 14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13288 39½	1000 99	
59	Staremiasto	450 71	.	4385 54½	224 40	419 63½	.	.	.	2484 07	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7964 36	252 18	
60	Stryj	.	.	9176 91	916 85	2302 43½	.	.	.	246 18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12642 37½	472 49	
61	Tarnobrzeg	.	.	4274 72	978 99	228 07½	.	.	2000	1709 88½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9191 67	2583 69	
62	Tarnopol	.	.	16020 52	112 91	36 34	.	.	39350	574 31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	56094 08	529 69	
63	Tarnów	240	.	7508 48	179 84	336 52½	.	.	4500	891 80	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13656 64½	8355 52½	
64	Tłumacz	.	.	6485 04	7709 49	1922 78½	.	.	.	3661 19	.	.	.	.	.	.	.	37 88	.	241 32	.	.	20057 70½	57351 88½	
65	Trembowla	160	699 32	10492 30	1741 73	187 43	.	8082 63	.	1330	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22693 41	13219 37	
66	Turka	.	71 50	7120 89	330 52	2079 04½	.	.	.	543 20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10145 15½	2590 43	
67	Wadowice	.	.	3841 42	6757 32	1570 15½	.	.	12500	482	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	957 30	.	26108 19½	6952 45½	
68	Wieliczka	1076	.	9316 48	245 53	17 93	.	.	80000	1820	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	92475 94	8520 48	
69	Zaleszczyki	6225 93½	.	7725	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13951 93½	14999 25	
70	Zbaraż	20	15 65	2422 36	31	415 68½	.	75	3279 50	202 15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6461 34½	12307 32½	
71	Złoczów	2338 82	49 81	20893 74	521 35	4222 83½	.	.	.	1456 14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	29482 69½	10450 74½	
72	Żółkiew	.	.	10300 80½	69 48	595 55	.	.	.	179 79	.	.	.	2000	.	.	.	.	.	.	.	.	13145 62½	1482 35	
73	Żydaczów	.	.	8763 93½	.	433 31½	.	.	13675 01	320 37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	23192 63	6387 37	
74	Żywiec	.	15 62	6554 15	511 59	716 75	.	6042 20	3000	1024	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17864 31	20076	
	Razem	14276 78½	12309 10	671874 35	80597 04	91637 26	37 50	36179 76	351422 16	91013 20	2342 61	.	7000	4400	.	9040	.	5003 69	.	1286 95	1036 54	.	1379456 94½		

Sumaryczne zestawienie

wydatków 74 Wydziałów powiatowych podług zamknięć rachunków za rok 1892.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5 Koszta kancelaryjne zł. ct.	6 Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur zł. ct.	7 Podatki zł. ct.	8 Koszta komisyjne zł. ct.	9 Subwencye na cele oświaty, szkolne zł. ct.	10 Subwencye na cele sanitarne itp. zł. ct.	11 Subwencye na budowle, konserwacye wodne itp. zł. ct.	12 Wydatki rozmaite zł. ct.	13 Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	14 Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp. zł. ct.	15 Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych zł. ct.	16 Nadzwyczajne wydatki: spłata długów, zasiłków itp. zł. ct.	17 Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	18 Wydatki na cele komunikacyjne: koszta administracyjne drogowe zł. ct.	19 budowa i utrzymanie dróg powiatowych zł. ct.	20 budowa i utrzymanie dróg gminnych zł. ct.	21 budowa i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł. ct.	22 spłata długów zł. ct.	23 zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe zł. ct.	24 zapas kasowy pozostały z końcem roku zł. ct.	25 kapitały obce depozyta kaucye wadyum itp. zł. ct.	26 Razem zł. ct.	27 długi i zaległości bierne pozostałe z końcem roku zł. ct.	28 Uwaga
1	Biała	2807 —	276 69	500 —	—	851 16	731 —	—	—	—	744 60	35 82½	—	—	400	262 60	—	—	—	—	—	—	—	—	6608 87½	—	
2	Bóbrka	2808 30	360 —	227 03	400 —	—	—	—	—	—	1713 60	1204 65	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	6713 58	—	
3	Bochnia	3058 83	379 2[illegible]	400 02	470 —	16 10	29[illegible] 23	658 —	348 54	—	565 99	529 63	—	—	5067 42	500	200 —	—	9927 81	—	—	—	—	—	22416 77	2264 45	
4	Bohorodczany	1995 93	25 —	230 —	250 —	—	402 62	126 06	—	100 —	461 35	1156 11	—	—	100	239	—	300 —	300 —	—	—	—	—	—	5686 06	5000 —	
5	Borszczów	820[illegible] 80	—	218 92	—	145 04	1603 93½	495 15	—	—	1306 99½	167 17	—	1500	4362 14	68 14½	—	—	—	—	—	—	—	—	13070 29½	32824 48	
6	Brody	3069 26	1334 28	547 61	157 05	166 22	806 42	—	—	—	1836 46	913 05	—	—	3410 59½	625 52	500 —	6100 70	—	1220 07½	—	—	—	—	20687 24	28266 42	
7	Brzesko	1319 88	724 99	40[illegible] 46	300 —	—	358 83	220 —	—	—	699 09	75 85½	—	—	500	958 05	—	—	—	—	—	697 98	—	—	6704 18½	1897 24	
8	Brzeżany	3885 48	214 50	326 11	291 22	40 83	318 01	870 50	—	—	3100 06	3 12½	—	7374 53	40905 24	5105 59	—	—	5000 —	—	—	—	—	—	67435 19½	57976 25	
9	Brzozów	2055 53	—	200 —	30[illegible] —	—	—	—	—	—	729 73	848 28	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	4233 54	822 55½	
10	Buczacz	4442 84	600 —	627 45	558 —	—	—	50 —	1591 03	—	864 48	296 43½	—	—	—	1943 88	—	—	—	4164 24	—	—	—	—	15138 35½	11625 —	
11	Chrzanów	3561 23	24	292 12	300 —	—	184 37	490 25	—	—	3315 27	100 95	—	4000 —	1443 —	598 29	—	—	—	—	—	—	—	—	14525 83	9271 30	
12	Cieszanów	2900 —	26[illegible] 30	456 71	300 —	—	—	540 18	1500 —	106 62	1437 14½	4042 86½	—	—	—	2220 —	—	—	—	—	—	—	—	—	13771 82	3066 44½	
13	Czortków	2664 72	400	471 [illegible]	185 33	—	158 92	—	—	—	903 67	1029 26	—	169 90	7316 85	500 —	—	3450 —	—	845 92	—	—	—	—	18099 49	45234 42	
14	Dąbrowa	2840 01	23[illegible]	251 11	415 —	—	122 70	860 25	404 —	—	375 58	—	—	—	—	5445 —	—	—	—	—	—	—	—	—	10956 01	9912 76	
15	Dobromil	2513 95	—	492 11	399 07	—	154 40	100 —	—	—	442 67	200 00½	—	—	806 70	845	—	—	100 —	—	—	—	—	—	6053 90½	5841 88	
16	Dolina	4050	270	202 63	268 83	—	992 58	—	200	—	1635 64	1440 61½	—	—	2130 76	580	—	—	—	—	—	—	—	—	11751 05½	8450 —	
17	Drohobycz	3079 46	12[illegible] 40	292 99½	475 —	—	365 42	—	—	—	1376 01	269 37	375 —	—	155 25	1233 —	—	—	4953 06	—	—	—	—	—	12696 96½	6495 —	
18	Gorlice	2445	435	73 64	—	—	537 61	440 50	—	—	430 —	310 97½	—	—	8690 25	72	—	—	—	—	—	—	—	—	14099 97½	5656 78	
19	Gródek	3470 —	—	375 —	283 50	—	1165 05	—	—	5100 16½	—	3935 54½	13724 68	9000 —	2454 73	1342 —	—	—	—	—	—	—	—	—	40850 67	15840 52	
20	Grybów	1380 —	—	—	446 —	—	411 —	300 —	—	—	1890 57	445 26	—	—	730	100 —	—	—	270 —	—	—	—	—	—	6002 83	—	
21	Horodenka	2509 86	25[illegible] —	327 95	—	—	462 83	730 —	3383 77	—	1897 71	568 39½	—	—	9627 94	—	—	—	1468 —	—	—	—	—	—	21230 45½	36384 94	
22	Husiatyn	2164 27	306 14	—	170 86	—	583 56	190 —	—	—	1399 51	1599 65	—	2000 —	—	300 —	—	1500 —	—	1309 40	—	—	—	—	11523 39		
23	Jarosław	6273 69	—	—	276 59	—	—	—	—	—	2102 37	—	—	—	5385 68½	5676 46	—	—	—	—	—	—	—	—	19715 79½	6388 48½	
24	Jasło	2532 —	192 —	285 80	—	101 74	—	672 —	—	—	606 52	779 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6169 12	6100 —	
25	Jaworów	3503 —	534 30	354 81	192 58	—	450 62	—	—	—	2415 70½	556 62½	—	23380 —	2680 53	3525	—	13000 —	—	—	—	—	—	—	50593 17	49093 34	
26	Kałusz	1925 —	50 —	253 87	321 05	—	409 37	140 —	—	—	1110 92½	35 08½	—	1215 40	700	860 96½	2530 —	—	—	—	—	—	—	—	9551 66½	5416 92½	
27	Kamionka	2583 28	676 —	361 44	—	221 43	147 89	1189 86	—	1235 04	2152 70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8567 64	514 83	
28	Kolbuszowa	2520 —	—	343 09	435 —	—	441 40	696 —	316 25	—	954 08	—	—	—	223	180	—	—	—	—	—	—	—	—	6108 82	2078 55	
29	Kołomyja	2570 —	884 02	655 05	1211 99	39 95	650 00½	891 —	—	—	1073 01	276 34	—	1189 60	2602 66	7754 58	—	—	2300 —	—	—	—	—	—	22098 20½	20415 50	
30	Kossów	1862 48½	—	250 40½	445 65	2 40	319 66	740 —	—	300 —	807 74	— 62½	—	—	420	3015 18	—	—	—	—	—	—	—	—	8164 14½	11466 13½	
31	Kraków	3723 68	800 —	411 61½	1170 01	399 70	130 75	21 —	—	—	5037 94½	5122 46	—	—	3200 —	1936 32½	—	—	775 40	—	—	—	—	—	22728 88½	1228 93	
32	Krosno	2313 51	100 —	177 —	521 39	—	133 96	267 —	—	—	2361 18	219 63	—	—	—	150 —	—	—	—	—	—	—	—	—	6243 67	350 —	
33	Limanowa	2060 —	144 —	112 31	393 54	—	464 19	56 20	—	—	242 13	791 07	—	—	1932 56	4194 54	—	1552 02	5169 —	120 —	—	—	—	—	17231 56	20931 49	
34	Lisko	1700 —	—	129 —	200 —	—	—	—	—	—	1044 84	771 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3844 93	—	
35	Lwów	3166 —	300 —	180 —	932 20	—	287 84	—	124 98	—	1667 30	2793 53½	—	—	5128 18	192 40	—	—	10200 —	—	—	—	—	—	24972 43½	8105 37	
36	Łańcut	3740 —	252 —	222 06	250 —	—	116 20	1160 —	591 14	—	2065 41	—	—	—	1267 75	270 —	—	—	2417 10	—	—	—	—	—	12351 66	3750 —	
37	Mielec	3113 40	240 —	257 53	576 91	—	—	276 —	635 37	—	2915 97	3808 97½	—	—	5266 03	352	—	—	8500 —	—	—	—	—	—	25942 18½	40055 59½	
38	Mościska	2513 75	481 10	158 33	663 09	246 11	630 78	157 20	154 14	—	788 52½	—	—	—	4599 15	1100 42½	1427 —	—	—	—	—	—	—	—	12919 60	27042 51	
39	Myślenice	2400 —	—	535 79	205 23	—	474 22	497 90	—	—	13630 03	30 09	—	6000 —	300 —	1202 05	—	—	7812 92	457 54	—	—	—	—	33545 77	5810 —	
40	Nadwórna	2023 —	—	100 —	402 85	—	333 67	500 —	—	—	3144 21	91 58½	—	—	1956 49	—	—	—	500 —	—	—	—	—	—	9051 80½	27825 93	
41	Nisko	1977 60	—	275 42	38 68	25 70	225 19	1175 —	—	50 —	1209 84	1627 69½	—	786 51	8647 82	5146 72½	—	4400 —	15913 32½	—	—	—	—	—	41499 50½	32828 59½	
42	Nowytarg	2363 30	—	436 82	280 —	—	560 21	195 —	—	—	1119 35	11733 27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16687 95		
43	Pilzno	1860 —	—	31 02½	422 —	—	—	—	—	—	558 38½	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	3011 41		
44	Podhajce	1935 —	300 —	219 99	645 86	—	786 30	200 —	41 66	—	3607 76	741 85½	—	—	881 25	6799 57	—	—	—	—	—	—	—	—	16159 24½	9952 91	
45	Przemyśl	6254 50	400 —	347 52	650 —	—	420 52	600 —	—	—	100 —	2518 85	—	—	—	1095 66	—	—	4082 27	—	—	—	—	—	16469 32	200 —	
46	Przemyślany	2057 60	—	242 28	379 99	—	799 54	487 70	—	—	730 95	26 11	11389 93	—	1875 96	162 88	—	—	—	—	—	—	—	—	18152 94	70 —	
47	Rawa	3359 97	—	275 —	—	—	—	—	—	—	930 35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4565 32	529 89	
48	Rohatyn	2490 02	100 —	312 69	183 —	—	532 32	1077 77	260 —	—	2012 59	332 95	—	—		2185	—	2710 —	1119 —	48 —	—	—	—	—	13363 34	1000 —	
49	Ropczyce	2118 88	—	—	594 99	—	279 71	1000 —	100 —	—	1732 31	1493 90½	—	—	359 01	3210	—	—	—	—	—	—	—	—	10888 80½	2291 67	
50	Rudki	2377 81	500 —	270 —	—	190 54	610 66	317 34	—	—	853 73	2633 66½	—	—	512	344 12	—	462 54	4 12	—	—	—	—	—	9076 52½	135 20	
51	Rzeszów	3769 95	—	288 52	569 08	—	—	—	—	—	2360 36½	412 29	—	—		3065	—	—	2000 —	—	—	—	—	—	12465 20½	1884 23	
52	Sambor	3565 —	1717 —	544 99	360 —	172 83	707 83	100 —	—	—	1493 85	25 89½	—	—	5706 66	20602	—	—	—	—	—	—	—	—	34996 05½	36131 83	
53	Sanok	3428 26	—	230 65	65 60	84 94	424 70	90 —	453 88	—	1338 29½	1152 42½	4839 —	800 —	1709 60	1008 —	—	—	5300 —	—	—	—	—	—	20925 35	11078 51	
54	Sącz Nowy	2960 —	—	1932 22	725 —	61 71	559 01	1777 10	—	—	4305 77	5408 77	—	—	3 25	910 —	4323 43	16922 13	5000 —	—	—	508 33	—	—	45896 72	3595 84	
55	Skałat	4586 —	580 60	120 —	259 55	—	—	1471 76	612 41	—	416 01	6462 07	—	—	8230 94	8451 10	—	—	6000 —	—	—	—	—	—	37190 44	60133 88	
56	Śniatyn	2281 —	—	309 34	155 31½	48 45	1133 84	1701 12	1240 —	—	1473 69	514 59½	—	—		1290 20½	—	—	3300 —	—	—	—	—	—	13447 55½	4660 —	
57	Sokal	3172 —	840 —	585 32	363 87	—	55 89	450 —	50 —	—	1895 88	272 69	—	—	4716 13	545 46	—	10000 —	1000 —	2650 —	—	—	—	—	26597 24	—	
58	Stanisławów	3750 —	60 —	425 99	700 —	—	382 83	—	—	—	3329 60	1927 93½	—	186 34	1444 22	1081 48	—	—	—	—	—	—	—	—	13288 39½	3042 —	
59	Staremiasto	2650 04	—	233 56	—	—	768 87	—	—	—	2038 56	210 07	—	—	658 26	1405	—	—	—	—	—	—	—	—	7964 36	7435 10	
60	Stryj	3919 98	—	335 53	336 15	—	68 88	20 —	—	—	620 81	2967 20½	—	—	2341 34	503	—	—	1529 48	—	—	—	—	—	12642 37½	12508 81	
61	Tarnobrzeg	2825 38	160 05	656 35	217 56	—	—	351 40	—	—	1764 68	—	—	—		3216 25	—	—	—	—	—	—	—	—	9191 67	2642 69½	
62	Tarnopol	6161 16	1246 56	368 35	467 40	449 55	967 21	160 —	—	—	1220 18	3020 65	—	950 —	40571 89	511 13	—	—	—	—	—	—	—	—	56094 08	559 44	
63	Tarnów	2800 —	508 92	312 57	625 —	44 50	—	1802 43	—	—	1957 55	589 01½	—	—	416 66	4600 —	—	—	—	—	—	—	—	—	13656 64½	6886 68	
64	Tłumacz	2031 62	300 —	259 82	513 45	—	297 60	191 79	83 32	—	641 40	1321 32½	8500 95	—	4900	252 50	—	—	360 —	403 93	—	—	—	—	20057 70½	53032 75	
65	Trembowla	5127 —	—	400 —	49 41	101 92	417 31	—	—	—	2452 86	412 75	—	2769 24	3572 92	7390 —	—	—	—	—	—	—	—	—	22693 41	41489 46	
66	Turka	2541 57	—	413 40½	276 —	—	65 —	685 —	139 27	—	1452 66	2084 55	—	—	—	593 30	33 —	761 40	1100 —	—	—	—	—	—	10145 15½	564 55	
67	Wadowice	2352 34	500 —	366 43	764 —	—	1090 59	160 —	349 92	200 —	8632 61½	3979 95½	—	—	4067 42	1094 92½	550 —	—	2000 —	—	—	—	—	—	26108 19½	20562	
68	Wieliczka	3796 38	118 —	1210 80	2739 14	127 41	300 92	463 —	—	—	566 78	3 13	—	11950 —	38490 79		—	11671 30	21038 29	—	—	—	—	—	92475 94	87100 —	
69	Zaleszczyki	2928 66	53 60	469 32	—	—	309 93	180 10	782 05	—	877 19	3813 08½	—	—	1000 —	50	488 —	—	—	—	—	3000 —	—	—	13951 93½	562 25	
70	Zbaraż	1694 —	—	385 21	240 —	—	176 15	278 31½	—	—	—	1287 12	—	—	2000	400 55	—	—	—	—	—	—	—	—	6461 34½	10000 —	
71	Złoczów	4594 68	196 —	671 46	1386 95	324 90	707 58	250 —	—	—	882 08	3837 29½	—	—	8124 12	30	—	3453 32	1670 —	3354 31	—	—	—	—	29482 69½	69077 42	
72	Żółkiew	2160 —	500 —	310 74	150 —	—	170 81	449 18	—	1000 —	709 69	648 97½	—	—	85 50	36	—	4785 57	—	139 16	2000 —	—	—	—	13145 62½	15133 41½	
73	Żydaczów	2627 50	150 —	213 32	445 20	—	916 46	450 —	—	13149 88	400 80	1 22	—	—	675 01	568 16	—	—	3895 08	—	—	—	—	—	23192 63	25902 01	
74	Żywiec	1622 62	280 —	652 67	6831 98	—	49 20	200 —	1000 —	—	583 64	1599 60	—	—	1551 60	3450 —	—	—	—	43 —	—	—	—	—	17864 31	8000 04	
	Suma	218417 03½	19593 65	26489 82½	35603 11½	3863 13	28460 15	29319 05½	14361 73	21241 70½	125517 94	97510 10½	38829 56	73271 52	266305 26	133586 01½	10051 43	81068 98	135004 85½	14755 57½	2000 —	4206 31	—	—	1379456 94½		

W Y K A Z

dochodów podług budżetów na rok 1893. 30. (miast według ust. z roku 1889),

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa miasta	3. Czynsze i opłaty: z dóbr zł. ct.	4. z domów rzeźni, budek i t. p. zł. ct.	5. z gruntów kamieniołomów itp. zł. ct.	6. z lasów wiklin itp. zł. ct.	7. z fabryk cegielń wapienników itp. zł. ct.	8. z koszar i kwaterunku wojska zł. ct.	9. Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p. zł. ct.	10. Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne zł. ct.	11. placowe targowe straganowe sprzedaż śmiecia zł. ct.	12. miary i wagi, polowanie i rybołostwo zł. ct.	13. Taksy zł. ct.
1	Biała	. .	26742 92	134 12	4670 70	. .	. .	8471 82	2000 .	2330 .	170 .	1560 .
2	Bochnia	. .	4600 .	4769 58	10 .	3500 .	3700 .	60 .	29303 .	6262 .	41 60	1110 .
3	Brody	. .	3032 56	88 .	. .	. .	5200 .	2023 62	40500 .	1765 .	. .	. .
4	Brzeżany	. .	8320 .	. .	. .	. .	6534 67	254 60	52531 .	500 .	11 45	520 .
5	Buczacz	. .	200 .	. .	. .	. .	40 .	. .	4025 .	. .	. .	740 .
6	Drohobycz	. .	4229 93	161 13	3548 .	. .	. .	15494 99	45600 .	217 16	6 .	500 .
7	Gorlice	. .	3486 60	31 61	. .	. .	. .	5687 48	28710 60	1261 .	45 .	275 .
8	Gródek	. .	5007 .	4425 .	2500 .	. .	5936 .	4815 .	28618 .	68 .	242 .	150 .
9	Jarosław	. .	7235 .	1545 56	. .	. .	21829 27½	2054 21	76200 .	827 .	25 50	1999 .
10	Jasło	. .	2893 .	55 .	. .	6000 .	. .	116 90	19900 99	3230 .	6 05	10 .
11	Jaworów	. .	2075 .	4 .	1900 .	120 .	3360 .	8234 61	16550 .	1076 .	. .	705 .
12	Kołomyja	. .	14605 .	1224 .	. .	. .	10767 85	772 .	91777 07	3995 .	. .	931 90
13	Krosno	1500 .	1685 .	1513 .	. .	4022 .	. .	843 .	20100 .	3042 .	6 .	216 .
14	Podgórze	. .	10805 .	2700 .	100 .	10000 .	. .	6573 .	38994 .	3464 .	35 .	820 .
15	Przemyśl	443 .	26121 .	687 .	944 .	721 .	23093 .	. .	142125 .	1400 .	90 .	2500 .
16	Rzeszów	. .	5647 .	602 58	. .	500 .	19664 57	622 65	50254 .	. .	10 .	805 .
17	Sambor	. .	19394 20	5762 60	. .	. .	. .	1444 86	31750 .	2302 .	. .	820 .
18	Sanok	1456 .	13450 14	450 .	812 .	. .	1243 95	200 .	22560 51	1770 .	52 .	556 .
19	Sącz nowy	1412 29	15480 86	1424 61	4492 .	20 .	1761 70	1964 .	34666 .	2145 .	74 53	1386 .
20	Śniatyn	. .	1087 47	5049 40	. .	1959 75	. .	500 .	14525 .	2677 17	. .	1318 50
21	Sokal	. .	2800 .	130 .	. .	. .	. .	. .	22300 .	540 .	. .	615 .
22	Stanisławów	24485 .	14076 .	1260 .	. .	29237 .	46476 .	6278 .	53470 .	. .	. .	13565 .
23	Stryj	4917 80	18503 53	3106 92	2913 50	. .	1009 .	2640 24	51083 77	600 .	50 50	. .
24	Tarnopol	. .	27050 93½	1127 10	. .	. .	. .	109 13	57228 .	1698 .	448 .	510 .
25	Tarnów	3154 02	10703 12	1214 48	. .	. .	10311 94	470 40	104723 .	1500 .	128 .	2687 .
26	Trembowla	. .	2904 .	7692 35	14159 10	. .	18178 50	134 37	11336 .	1250 55	51 35	355 .
27	Wadowice	. .	1569 50	367 .	303 .	. .	5494 76	5805 07	24000 .	3280 .	165 12	115 .
28	Wieliczka	. .	1606 .	8676 .	. .	. .	. .	2877 .	18868 .	1150 .	71 .	550 .
29	Złoczów	. .	2069 .	. .	. .	10116 .	8140 .	50 .	35000 .	651 .	53 .	700 .
30	Żółkiew	4000 .	2445 42	872 40	. .	280 .	7500 .	2326 88	20500 .	1202 .	6 70	563 25
	Suma	41368 11	259825 18½	55073 44	36352 30	66475 75	200241 21½	80823 83	1189198 94	50202 88	1788 30	36582 65

1.	2. Nazwa miasta	14. Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych %	14. zł. ct.	15. Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich %	15. zł. ct.	16. konsumcyjne: od mięsa %	16. zł. ct.	17. od wina %	17. zł. ct.	18. Dochody rozmaite zł. ct.	19. Zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	20. Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł. ct.	21. papierów wartościowych zł. ct.	22. z pożyczek zaciągniętych lub zwróconych zł. ct.	23. zaliczki otrzymane i zwrócone zł. ct.	24. Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe przewozowe, kopytkowe zł. ct.	25. wartość zużytych prestacyj w robociznie i materyale w naturze zł. ct.	26. subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe zł. ct.	27. Na cele szkolne dodatki i inne zł. ct.	28. Opłata od zeznanych czynszów mieszkań zł. ct.	29. Razem zł. ct.	30. Należytości czynsze pozostałe z końcem roku zł. ct.	31. Wysokość opłacanych w gminie podatków zł. ct.	32. Uwaga
1	Biała	.	. .	50	23554 50	.	. .	.	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	69634 06	. .	47109 04	.
2	Bochnia	.	1150 .	20	4003 24	.	6200 .	.	550 .	1699 21	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	66958 63	. .	20016 22½	.
3	Brody	.	. .	35	6500 .	73½	6665 .	100	933 .	25 .	. .	. .	. .	. .	1336 .	. .	. .	. .	. .	. .	68068 18	. .	18600 .	Nadw. budż. 2381·73.
4	Brzeżany	.	2387 50	.	. .	.	4600 .	.	950 .	4952 .	. .	. .	. .	10000 .	1062 .	3836 .	1150 .	. .	300 .	. .	97909 22	. .	. .	.
5	Buczacz	.	. .	49	8523 54	.	6800 .	.	466 20	450 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	5084 37	. .	26329 11	. .	17431 31	Nadw. budż. 269·42
6	Drohobycz	.	. .	18	8594 40	.	7470 .	.	. .	2129 39	. .	1400 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	89351 .	. .	47746 69½	.
7	Gorlice	.	3250 .	.	. .	.	3700 15	.	1150 .	186 51	149 29½	. .	. .	1300 .	585 10	6700 .	. .	. .	54 53	. .	56572 87½	. .	. .	.
8	Gródek	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	456 .	. .	. .	. .	. .	900 .	. .	. .	. .	. .	. .	53117 .	. .	. .	.
9	Jarosław	.	8250 .	3	1360 61½	.	4705 .	.	. .	723 01	. .	50 .	. .	. .	752 14	6100 .	. .	. .	6186 82	. .	173848 13	. .	. .	.
10	Jasło	.	2308 44	.	. .	50	2060 .	100	405 77	. .	217 46	1400 .	34005 .	. .	. .	. .	. .	. .	5120 .	. .	43723 61	. .	. .	.
11	Jaworów	.	. .	.	. .	50	2500 .	.	. .	285 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	36809 61	. .	. .	.
12	Kołomyja	.	. .	.	. .	100	26100 .	100	1878 .	4620 .	1400 .	. .	24000 .	20059 .	900 .	. .	. .	. .	2210 .	. .	206239 82	. .	. .	.
13	Krosno	.	. .	.	. .	50	1460 .	.	. .	90 .	4 55	5515 .	660 .	. .	2386 .	. .	. .	. .	10000 .	. .	57193 .	. .	. .	.
14	Podgórze	.	425 .	.	. .	.	. .	.	. .	11764 .	21 .	. .	. .	. .	800 .	. .	. .	. .	. .	. .	86501 .	. .	. .	.
15	Przemyśl	.	11000 .	.	. .	.	. .	.	. .	1888 .	. .	. .	. .	935 .	1300 .	. .	. .	. .	. .	14000 .	227247 .	. .	. .	.
16	Rzeszów	.	. .	.	. .	40	5575 .	100	800 .	14177 03½	246 65½	. .	. .	30000 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	128904 49	. .	. .	.
17	Sambor	.	5000 .	.	. .	.	5720 .	.	120 .	554 41	. .	. .	. .	506 .	375 22	. .	. .	. .	. .	. .	73749 29	. .	. .	Nadw. budż. 100 zł.
18	Sanok	.	. .	.	. .	.	4399 .	.	. .	800 .	820 23	200 .	. .	. .	762 18	. .	. .	. .	. .	. .	49532 01	. .	. .	.
19	Sącz nowy	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	7255 49½	28 12½	. .	. .	56816 45	. .	. .	. .	. .	4189 17	. .	133116 23	. .	. .	.
20	Śniatyn	.	. .	17	2500 .	50	3317 .	.	. .	434 66	. .	. .	. .	. .	733 90	. .	. .	. .	. .	. .	34102 85	. .	. .	Nadw. budż. 164·31
21	Sokal	.	. .	.	. .	.	1941 .	.	42 .	1100 .	. .	300 .	. .	. .	300 .	5425 .	. .	. .	. .	. .	35493 .	. .	. .	.
22	Stanisławów	.	33418 .	15	13230 .	100	29118 .	100	2024 .	11997 .	100 .	11118 .	2100 .	28 .	. .	. .	. .	. .	. .	11000 .	302980 .	. .	88200 .	W rubr. 14 wstawiona suma pochodz. z dzierżawy rząd. pod. kons. od mięsa
23	Stryj	.	5300 .	29	15680 .	.	. .	.	. .	3313 80	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	109119 06	. .	54072 25	
24	Tarnopol	.	. .	45	46326 73	.	10745 .	.	917 .	8218 60	4000 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	158378 49½	. .	102948 31	
25	Tarnów	.	5600 .	.	. .	.	13818 .	.	808 .	6518 .	. .	500 .	. .	. .	4000 .	. .	. .	. .	25000 .	. .	191135 96	. .	. .	.
26	Trembowla	.	. .	.	. .	.	350 .	.	. .	1065 75	423 74	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	57900 71	. .	. .	Nadw. budż. 2·51
27	Wadowice	.	. .	.	. .	.	2924 .	.	. .	2924 98	23 47	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	46 20	. .	47018 10	. .	. .	.
28	Wieliczka	.	. .	.	. .	50	2300 .	.	. .	2100 .	. .	. .	. .	. .	600 .	. .	. .	. .	1000 .	. .	39798 .	. .	. .	.
29	Złoczów	.	. .	25	4333 .	.	9877 .	.	1921 .	840 .	. .	. .	. .	30 .	990 .	. .	. .	. .	. .	. .	74770 .	. .	17335 74	.
30	Żółkiew	.	. .	.	. .	.	5144 .	.	300 .	5076 52	. .	. .	4305 55	332055 51	. .	. .	. .	. .	. .	. .	386578 23	. .	. .	.
	Suma	.	78088 94		134606 02½		167488 15		13264 97	95644 37	11584 97½	20483 .	65070 55	451729 96	17782 54	22061 .	1150 .	. .	60191 09	25000 .	3182078 67	. .		

Alegat 8. do sprawozdania z czynności Dep. I. Wydziału krajowego za r. 1894.

W Y K A Z

wydatków podług budżetów na rok 1893. gmin 30tu miast według ust. z roku 1889.

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa gminy	3. Pobory funkcyonaryuszów	4. Emerytury i zaopatrzenia	5. Koszta kancelaryjne	6. Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności i t. p.	7. Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	8. Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	9. Podatki, ekwiwalent opłaty skarbowe	10. Cele dobroczynne, ubogich i inne	11. Policya miejscowa	12. Aresztanci i szupaśnicy	13. Straż pożarna i t. p.	14. Straż polowa i lasowa	15. Wydatki na cele sanitarne	16. Oświetlenie miasta	17. Przedsiębiorstwa gminne	18. Rekrutacya, kwaterunkowe i inne cele wojskowe	19. Wydatki na cele: szkolne i oświaty	20. Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	21. Wydatki na cele: drogowe	22. Wydatki nadzwyczajne: kupno gruntów, domów, budowli itp.	23. Wydatki nadzwyczajne: kupno papierów wartościowych	24. Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	25. Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	26. Wydatki rozmaite	27. Dyety i koszta podróży	28. Razem	29. Uwaga
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
1	Biała	10658 .	2015 78	1565 .	2002 10	.	.	2863 01	3700 .	5108 .	300 .	.	430 .	3580 .	3611 04	.	175 .	16221 10	96 58	1500 .	.	.	13461 76	.	3425 27	80 .	70792 64	Niedobór 1158 zł. 58 ct. do pokrycia oszczędnościami.
2	Bochnia	7420 .	1593 47	741 80	6438 50	3602 69	.	6406 82	450 .	4950 .	.	912 .	.	1120 .	900 .	2820 .	760 .	13505 71	531 50	1552 .	.	.	13383 30	.	1100 .	200 .	68387 79	Niedobór 1429 zł. 16 ct. do pokrycia zaległościami czynnymi i oszczędnościami.
3	Brody	7955 50	2060 12	1150 .	2366 .	3100 .	.	2850 .	700 .	7200 .	500 .	1900 .	.	3000 .	3200 .	.	4700 .	5079 83	100 .	.	.	.	18125 .	500 .	500 .	200 .	65186 45	.
4	Brzeżany	5828 50	353 25	1210 .	4753 .	25200 .	1550 .	3030 .	250 .	5803 .	150 .	2000 .	.	1560 .	1100 .	.	4584 93	6323 33	.	3300 .	11700 .	.	8600 .	500 .	10381 68	300 .	98477 69	Niedobor 568 zł. 47 ct. na pokrycie którego nic nie wstawiono.
5	Buczacz	2730 .	.	400 .	610 .	.	.	.	250 .	2820 .	50 .	291 77	.	1240 .	1000 .	.	.	9582 92	.	300 .	685 .	.	5800 .	.	300 .	.	26059 69	.
6	Drohobycz	12887 20	2335 90	1009 40	3219 .	.	.	8447 70	1948 36	6551 80	100 .	3952 .	832 .	720 .	1720 .	.	200 .	40294 54	775 .	1500 .	.	.	1350 .	.	1388 10	120 .	89351 .	.
7	Gorlice	4090 .	887 50	464 20	852 .	15675 .	2800 .	1810 .	.	2468 .	100 .	800 .	72 .	2397 22	850 .	6200 .	50 .	4267 59	115 .	.	3336 45	.	7643 72½	1164 19	430 .	100 .	56572 87½	.
8	Gródek	7583 .	1200 .	770 .	3732 .	2300 .	.	7200 .	440 .	2796 .	50 .	1610 .	160 .	2155 .	850 .	.	4500 .	7790 .	267 .	700 .	.	.	4983 .	.	3781 .	250 .	53117 .	.
9	Jarosław	14610 25	1457 43	1852 80	6170 .	1500 .	8250 .	9515 90	1850 .	7640 16	802 20	10649 92	.	6506 .	1800 .	.	5781 .	10866 82	3717 97	10350 .	35210 .	.	31212 21	500 .	3545 47	60 .	173848 13	.
10	Jasło	3500 .	124 .	298 .	2220 .	.	3500 .	2232 .	110 .	3042 .	150 .	500 .	.	4956 .	900 .	5000 .	25 .	6984 .	.	1250 .	18302 50	.	12870 72	.	620 .	100 .	66684 22	Niedobór 22960 zł. 61 ct. do pokrycia odpowiednich pożyczką w kasie oszczędności.
11	Jaworów	4720 .	773 76	550 .	3000 .	12600 .	.	1879 18½	360 .	1948 .	50 .	60 .	.	840 .	300 .	.	10 .	3787 20	. 52½	1150 .	.	.	4500 .	.	2885 .	150 .	39555 67	Niedobór 2746 zł. 06 ct. do pokrycia dodat. wynagrodzeniem za wykupno prawa propinacyi i pożyczką z kapitału zakładowi względnie dodat. konsumc. do piwa.
12	Kołomyja	19477 .	5743 .	3038 .	20472 29	.	6120 .	12489 10	.	16409 .	405 .	800 .	.	2525 .	4450 40	.	.	36933 80	4041 21	8960 .	40290 .	.	27461 50	.	2110 .	300 .	212025 30	Niedobór 5785 zł. 48 ct. do pokrycia pożyczką w kasie oszczędności.
13	Krosno	3450 .	.	340 .	2315 .	2656 .	.	3780 .	159 .	1985 .	100 .	2400 .	100 .	1464 .	600 .	2500 .	50 .	3960 .	817 .	5778 .	32450 .	.	8952 .	250 .	950 .	300 .	75356 .	Niedobór 18183 zł. do pokrycia pożyczką w Banku kraj. lub innej instytucyi.
14	Podgórze	16478 .	1400 .	2251 .	10004 .	1875 .	.	7430 .	2970 .	1900 .	50 .	1791 .	150 .	3260 .	3238 .	2780 .	50 .	7820 .	30 .	5280 .	77050 .	.	13346 .	.	3998 .	400 .	163551 .	Niedobór 77.050 zł. do pokrycia pożyczką.
15	Przemyśl	26944 .	2324 .	2967 .	17531 .	.	11051 .	15026 .	3663 .	17506 .	1800 .	14615 .	900 .	11429 .	10000 .	.	29620 .	18953 .	1125 .	25030 .	62810 .	935 .	32312 .	1300 .	14686 .	.	322527 .	Niedobór 95280 zł. do pokrycia resztą z pożyczki komunalnej i odsetkami od tejże.
16	Rzeszów	10942 .	1139 83	1371 92	4660 .	.	.	7280 40	215 75	7272 .	140 .	4092 .	.	8020 40	3240 .	.	9434 97	13714 67	1000 .	.	45300 .	.	78818 69	.	4950 .	200 .	201792 63	Niedobór 72888 zł, 14 zł. do pokrycia odpowiednią pożyczką.
17	Sambor	9964 80	1869 16	900 .	2820 .	.	3700 .	6719 46½	330 .	4162 .	40 .	3416 50	.	1860 .	1460 .	.	8900 .	13363 32	.	500 .	.	.	12744 08½	.	899 96	.	73649 29	.
18	Sanok	4500 .	517 40	867 16	14538 78	2000 .	.	.	.	3233 40	150 .	200 .	.	3130 .	670 .	.	1769 50	5860 47	536 39	392 .	250 .	.	19828 24	470 18	1340 .	.	60153 52	Niedobór 10621 zł. 51 cț. do pokrycia pożyczką.
19	Sącz nowy	11627 85	1272 50	926 70	5250 .	.	.	5431 60½	126 80	6948 90	150 .	4097 .	1366 .	3200 .	2000 .	.	2411 70	10832 24	901 77	90 .	89774 12	.	3929 29	.	5400 .	100 .	155836 47½	Niedobór 22720 zł. 24 ct. do pokrycia ceną kupna ze sprzedaży realności m. „browar miejski".
20	Śniatyn	4920 .	1644 .	664 91	1836 .	.	.	3938 20	.	4093 .	40 .	1230 .	.	2474 70	580 .	.	.	6932 .	406 82	1500 .	200 .	.	2228 91	200 .	950 .	100 .	33938 54	.
21	Sokal	5050 .	1411 58	700 .	1700 .	.	.	4800 .	700 .	1500 .	300 .	1128 .	240 .	1820 .	400 .	.	240 .	10003 80	.	5150 .	1500 .	.	5183 44	300 .	1200 .	.	43326 82	Niedobór 7833 zł. 82 ct. do pokrycia odpowiednią pożyczką.
22	Stanisławów	18251 .	3462 .	2393 .	2960 .	21000 .	37000 .	6740 .	2980 .	16466 .	1000 .	7414 .	.	7400 .	7029 .	23157 .	7558 .	26872 .	315 .	3200 .	5462 .	.	99154 .	.	3828 .	50 .	304051 .	W rubr. 8. wstawiona suma pochodzi z dzierżawy rządowego podatku konsumc. od mięsa. Niedobór 1071 ct. na pokrycie którego nic nie wstawiono.
23	Stryj	9663 .	3202 01	779 26	5114 90	1935 .	5300 .	12614 26	200 35	6333 .	595 .	4238 .	1039 80	3169 42	2400 .	.	1709 .	34342 13	2181 36	.	.	.	17826 01	.	2844 .	45 .	115531 50	Niedobór 6412 zł. 44 ct. do pokrycia 50% dodat. do podatku konsumc. od mięsa.
24	Tarnopol	11758 97	2753 66	2100 .	13694 84	.	.	17028 93	7800 .	10553 16	300 .	6890 56	.	6497 75	2828 40	.	1870 .	29958 .	529 .	.	4456 .	.	32098 .	.	9441 .	150 .	160708 27	Niedobór 2329 zł. 77½ ct. na pokrycie którego nic nie wstawiono.
25	Tarnów	14250 13	4838 53	700 .	13113 05	.	5600 .	16224 38	4550 36	17076 28	250 .	5341 96	.	9110 .	9400 .	.	6273 .	17584 29	6000 .	800 .	4200 .	.	43928 03½	4000 .	7802 50	400 .	191442 51½	Niedobór 306 zł. 55½ ct.
26	Trembowla	9526 .	258 88	600 .	5916 95	.	.	4838 05	.	1706 .	40 .	1359 .	720 .	2151 .	400 .	.	50 .	4272 75	97 27	250 .	2005 .	.	13457 30	7000 .	3150 .	100 .	57898 20	.
27	Wadowice	7701 92	943 37	400 .	2437 76	10000 .	.	588 .	600 .	3043 70	600 .	900 .	.	2735 .	1300 .	.	.	5526 .	.	2220 .	1200 .	.	11262 97½	.	1935 34	100 .	53512 06½	Niedobór 6493 zł. 96½ ct. do pokrycia oszczędnościami.
28	Wieliczka	6980 .	1673 .	700 .	4150 .	.	.	5100 .	1400 .	5380 .	300 .	550 .	.	4310 .	800 .	.	200 .	8744 .	100 .	3600 .	30400 .	.	3350 .	1600 .	2275 .	300 .	81912 .	Niedobór 42114 zł. do pokrycia pożyczką.
29	Złoczów	9272 .	1126 .	750 .	2930 .	.	.	5383 .	550 .	5348 .	150 .	600 .	.	2150	900 .	6159 .	2400 .	11473 .	.	4753 .	81200 .	.	13642 .	982 .	3156 .	400 .	153324 .	Niedobór 78554 zł. do pokrycia pożyczką.
30	Żółkiew	8134 .	325 .	500 .	3200 .	3500 .	.	5546 43	.	2150 .	200 .	1100 .	.	1000 .	500 .	.	150 .	3836 .	.	2000 .	426100 .	.	76099 87	.	6888 05	900 .	542129 35	Niedobór 155551 zł. 12 ct. do pokrycia pożyczką.
	Suma	290873 12	48705 13	32960 15	170007 17	106943 69	84871 .	187192 43½	36303 62	183384 40	8762 20	84838 71	6009 80	105780 49	68426 84	48616 .	93472 10	395684 51	23684 39½	91105 .	973881 07	935 .	637912 06	18766 37	106178 37	5405 .	3810698 63	

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Alegat 9. do Sprawozdania z czynności Dep. I. za rok 1894. LW. 65.463|94.

W Y K A Z

dochodów podług budżetów na rok 1893. 30. miast według ust. z roku 1889,

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa miasta	3. Czynsze i opłaty: z dóbr (zł. ct.)	4. Czynsze i opłaty: z domów rzeźni, budek i t. p. (zł. ct.)	5. Czynsze i opłaty: z gruntów kamieniołomów itp. (zł. ct.)	6. Czynsze i opłaty: z lasów wiklin itp. (zł. ct.)	7. Czynsze i opłaty: z fabryk cegielń wapienników itp. (zł. ct.)	8. Czynsze i opłaty: z koszar i kwaterunku wojska (zł. ct.)	9. Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p. (zł. ct.)	10. Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne (zł. ct.)	11. Z dzierżawy praw i przywilejów: placowe targowe straganowe sprzedaż śmiecia (zł. ct.)	12. Z dzierżawy praw i przywilejów: miary i wagi, polowanie i rybołostwo (zł. ct.)	13. Taksy (zł. ct.)	14. Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych (%)	14. (zł. ct.)	15. Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich (%)	15. (zł. ct.)	16. Dodatki na cele ściśle gminne, konsumcyjne: od mięsa (%)	16. (zł. ct.)	17. Dodatki konsumcyjne: od wina (%)	17. (zł. ct.)	18. Dochody rozmaite (zł. ct.)	19. Zapas kasowy z roku poprzedniego (zł. ct.)	20. Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: gruntów i realności (zł. ct.)	21. Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: papierów wartościowych (zł. ct.)	22. Wpływy nadzwyczajne: z pożyczek zaciągniętych lub zwróconych (zł. ct.)	23. Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone (zł. ct.)	24. Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe przewozowe, kopytkowe (zł. ct.)	25. Wpływy drogowe: wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale w naturze (zł. ct.)	26. Wpływy drogowe: subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe (zł. ct.)	27. Ne cele szkolne dodatki i inne (zł. ct.)	28. Opłata od zeznanych czynszów mieszkań (zł. ct.)	29. Razem (zł. ct.)	30. Należytość czynna pozostała z końcem roku (zł. ct.)	31. Uwaga
1	Biała	. .	28552 43	85 59	4903 21	. .	. .	9053 06	22474 88	2258 .	170 50	1886 26	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	312 63	604 68	. .	. .	73937 02	54959 12	. .	. .	. .	. .	. .	199207 38	50833 24	W sumie Rubr. 4. mieści się kwota 7.239·18 zł. z tytułu opłaty od zeznanych czynszów mieszkań.
2	Bochnia	. .	3896 75	4781 18	157 86	2036 31	3807 94	1186 05	29303 .	3074 92	50 40	1057 98	.	. .	.	3624 88	.	6426 17	.	1700 .	3424 11	1002 01	. .	25637 45	. .	2531 82	. .	. .	. .	. .	3848 62	97547 45	13186 21	
3	Brody	. .	3603 41	88 .	. .	. .	5434 87½	2008 41	38222 76	1215 .	. .	60 .	.	. .	.	5969 88½	.	5360 .	.	687 26	2289 66	1257 71	. .	. .	333 .	1811 23½	. .	. .	. .	. .	2121 01½	70462 22	22179 04	
4	Brzeżany	. .	8318 15	. .	. .	. .	6464 47	. .	25957 06	790 05	11 43	125 .	.	2016 13½	.	2534 69	.	4642 69	.	14224 10	869 52	4496 37½	. .	. .	5452 .	3442 63	3836 .	. .	. .	82 12	90 59½	83353 01½	6852 81	
5	Buczacz	. .	197 79	. .	. .	. .	40 .	. .	3700 02	. .	. .	573 37	.	. .	.	6922 83	.	6800 .	.	466 20	435 32	5 44	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	320 .	. .	19460 97	. .	
6	Drohobycz	. .	4374 28	115 41	2410 54½	10 .	. .	17140 3[illegible]	52250 .	1516 60	. .	481 20	.	. .	.	5382 82	.	6996 27½	.	. .	2471 61½	161 61½	. .	. .	4469 .	3236 44½	. .	. .	. .	. .	2854 83	103870 98½	31017 76	
7	Gorlice	. .	2240 71	31 81	. .	. .	. .	6868 13	27200 .	1219 91	52 25	285 66	.	3250 .	.	. .	.	3099 61	.	1153 11	1777 54½	14726 48	. .	. .	2710 50	583 94	6701 23	. .	. .	4189 09	. .	76089 97½	5527 53½	
8	Gródek	. .	4647 86½	5195 39	1371 31	. .	6437 68½	3212 47½	28657 61	71 65	410 70	93 25	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	1341 20½	2186 10½	. .	. .	. .	947 98½	. .	. .	. .	. .	3944 57½	58517 80½	17470 68	
9	Jarosław	. .	7218 50	1595 64	. .	. .	22998 20	5054 56	61905 02	830 81	25 50	2048 68	.	8250 .	.	. .	.	5600 .	.	41900 .	3205 75	10556 27½	105 49	15000 .	35533 50	2784 04½	2033 33	. .	120 .	. .	. .	226765 30	5522 52	
10	Jasło	. .	4369 70	55 50	. .	7080 43	. .	233 38	19886 79	2 60	. .	9 .	.	3500 .	.	. .	.	2026 30	.	300 .	6796 08	260 00½	3136 .	17203 10	27709 42	2260 83½	. .	. .	. .	117 90	. .	94 47 04	4687 94	
11	Jaworów	. .	2374 08½	15 .	884 82	550 76	1824 55	9379 71½	15554 42	809 90½	. .	729 29	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	9521 18	6681 10½	15 .	20186 67	21801 96	3512 73½	. .	. .	. .	. .	195 63	94036 82½	18434 98½	
12	Kołomyja	. .	24339 26	460 93	. .	. .	1565 43	407 84	93890 07	3076 50	. .	363 20	.	. .	.	. .	.	22633 29	.	1878 .	3348 79	590 90½	. .	36628 89	46123 .	3716 33	. .	. .	. .	1392 68	12139 58	252464 69½	52162 05½	
13	Krosno	850 .	1609 20	1227 05	. .	1508 90	. .	956 57½	19450 .	3305 .	12 05	16 75	.	. .	.	. .	.	888 06	.	. .	1091 77	101 17	2151 .	3875 62	. .	318 24	. .	. .	. .	. .	3593 38	40954 70½	6590 68	
14	Podgórze	. .	11271 99	1364 54½	. .	5945 52	. .	1885 07	38995 .	2009 80	13 60	395 84	.	425 .	.	. .	.	. .	.	. .	23102 21½	21 08	. .	. .	62063 04	977 78	. .	. .	. .	. .	. .	148470 48	6479 24½	
15	Przemyśl	443 .	25028 54½	1474 24	. .	. .	23528 46½	237 64	134985 50	1858 02	. .	2058 02	.	10710 90	.	. .	.	. .	.	. .	1937 10	. .	1216 20	. .	296425 20	1720 .	. .	. .	19371 97	. .	. .	520994 80	119873 54	
16	Rzeszów	. .	3860 44	493 95	. .	15905 82	24524 89½	1264 42	46484 84	49 74	11 4[illegible]	879 35	.	. .	.	. .	.	5575 .	.	800 .	4020 20	1502 32	. .	. .	21000 .	3767 57½	. .	. .	. .	133 14½	544 .	130817 15½	47312 86½	
17	Sambor	. .	18265 68	1174 90	. .	. .	. .	1387 09	19040 .	2480 50	. .	811 36½	.	5000 .	.	. .	.	5720 .	.	12710 .	1652 64	91 22	6 50	. .	62569 .	1814 12½	. .	541 60	. .	. .	. .	133264 62	13737 73	
18	Sanok	1604 .	9473 18	456 86	69 90	. .	1754 43	1807 21	21580 92	1851 86	52 .	533 20	.	. .	.	3240 41	.	4399 .	.	. .	10288 91	820 23	. .	. .	36611 64	4543 71	. .	. .	. .	50 .	. .	99137 40	5610 25½	
19	Sącz nowy	1705 32	15112 70	1655 62	2251 66	. .	1762 68	1440 .	35037 49	2166 80	75 51	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	6037 10	28 12½	339 25	. .	8977 .	5220 86	. .	. .	. .	3599 .	7732 66	93141 77½	101373 47½	
20	Śniatyn	. .	1458 71	4939 15	. .	1797 55	. .	. .	15217 33	3007 90	. .	1146 49	.	. .	.	. .	.	3306 19	.	. .	1747 17½	597 03	. .	. .	. .	1903 67½	. .	. .	. .	. .	. .	35121 20	4826 80	
21	Sokal	. .	2445 21	215 16	. .	2836 40	. .	22 92	8417 59	319 25	. .	573 89	.	. .	.	. .	.	1591 99	.	12000 .	221 85	590 86	. .	4500 .	41483 28	329 98	4867 66	. .	. .	. .	131 94	80547 98	2498 49	W rubr. 14. wstawiona suma pochodzi z dzierżawy rządowego podatku konsumc. od mięsa.
22	Stanisławów	23735 86	14140 85	1071 25	. .	28795 59	45573 40	6350 54	53301 19	. .	. .	12600 61	.	33418 .	.	8368 43	.	29118 .	.	2361 39	7857 51	651 02	1607 77	10500 .	21524 42	10256 78	. .	. .	. .	. .	9876 80	321109 41	27048 49	
23	Stryj	4917 80	5347 24½	3050 64	2518 37	. .	. .	3098 13½	51083 .	. .	. .	. .	.	5300 .	.	. .	.	. .	.	. .	22631 69½	791 37	30 .	11404 60	51708 54	23453 05½	. .	. .	. .	. .	2841 78	188176 23	86278 72	
24	Tarnopol	. .	26425 59½	1274 73	. .	. .	. .	109 13	59661 67	1397 13	1568 92	. .	.	. .	.	32241 39	.	10745 .	.	764 18	2204 70	3634 43½	58 .	. .	. .	3556 68	. .	. .	. .	. .	2793 86	146435 42	10913 91	
25	Tarnów	3098 29½	10998 05½	2722 96	. .	. .	10874 76	2435 53	104723 .	1505 03½	85 91	2527 68	.	5600 .	.	. .	.	13818 .	.	1188 .	14816 50½	2493 97½	. .	4985 70	46891 25	16093 57½	. .	. .	. .	11550 26½	6854 21½	263559 71	22325 17	
26	Trembowla	. .	2897 77	6759 26	14698 51	. .	18178 50	213 34	11736 .	1283 .	6 25	300 62	.	. .	.	. .	.	386 .	.	. .	154 50	751 14½	250 20	. .	20 78	3434 15	. .	. .	. .	. .	382 22½	61452 25	15041 98	
27	Wadowice	. .	1740 73	361 55	281 55	. .	6046 22	5763 54½	24000 .	3275 80	140 12	148 10	.	. .	.	. .	.	2924 .	.	. .	673 30	103 87	. .	11000 .	33000 .	1813 35	. .	. .	. .	46 20	. .	91318 33½	2520 46	
28	Wieliczka	. .	1808 37	9121 31½	. .	. .	. .	3463 09	18868 17	930 08	25 10	566 62	.	. .	.	. .	.	2308 57½	.	. .	984 30	524 69½	. .	16460 96	. .	1710 54	. .	. .	. .	1000 .	. .	57771 81½	5423 43½	
29	Złoczów	. .	2220 08	. .	. .	6532 37	6722 37	356 47	40850 .	591 74	54 30	709 87	.	. .	.	45 33	.	12143 83	.	2041 63	1550 05½	3143 29	. .	29200 .	15000 .	2072 24½	. .	. .	. .	. .	4497 45	127731 03	37656 93	
30	Żółkiew	3390 63	2307 34	745 90	446 25	112 .	. .	323 73½	16500 .	1202 .	6 70	482 33	.	. .	.	. .	.	4503 .	.	85 .	21133 08	288 35½	1493 .	. .	60000 .	5034 88	. .	. .	. .	. .	27392 03	145446 23	10766 50	
	Suma	39744 90½	250544 62	50533 53	29993 98½	73111 65	187538 87	85658 41	1138843 33	42109 60	2772 70	31463 62½	.	77470 03½	.	68330 66½	.	161010 98	.	94258 87	157898 01	58662 89½	10408 41	206582 99	975343 55	168105 32	17438 22	541 60	19491 97	22480 40	91835 18½	4062174 32½	754153 45	

WYKAZ

wydatków podług zamknięć rachunkowych za rok 1892. gmin 30tu miast według ust. z roku 1893.

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa gminy	3. Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4. Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5. Koszta kancelaryjne zł. ct.	6. Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności i t. p. zł. ct.	7. Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8. Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9. Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe zł. ct.	10. Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.	11. Policya miejscowa zł. ct.	12. Aresztanci i szupaśnicy zł. ct.	13. Straż pożarna i t. p. zł. ct.	14. Straż polowa i lasowa zł. ct.	15. Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16. Oświetlenie miasta zł. ct.
1	Biała	10654 85	2002 18	1080 52	55587 86	—	—	2711 39	2952 71	5036 57	369 88	—	470 —	3615 35	3237 83
2	Bochnia	6925 —	1767 58	1110 98½	3892 58	3603 15	—	5170 75	783 58½	5055 10	—	554 32	—	2042 07	1045 76
3	Brody	7668 10	2053 23	1674 12	2367 38½	1000 14	—	2635 32½	727 08	7104 63	586 84	1279 90	—	2362 67	3140 94
4	Brzeżany	5519 96	320 25	688 82	4623 72	21969 20	1550 —	2406 38	118 —	6659 94	78 20	303 43	—	1804 86	939 23
5	Buczacz	3552 06	—	551 01	810 24	—	—	—	301 27	2959 62	22 50	—	—	1478 99	1279 68
6	Drohobycz	12725 —	2441 80	981 18½	2449 35	—	—	8982 44	2125 78	5881 70½	12 90	3808 51½	825 60	2515 16	1574 80
7	Gorlice	7386 82	—	274 48	2098 94	15675 —	2800 —	1661 76	—	353 82	60 —	800 —	—	1331 82	625 —
8	Gródek	9683 98	1290 87	1011 25	3865 17	2300 —	—	6445 78	423 —	2246 24	28 26	47 58	—	1570 72	641 28
9	Jarosław	13327 63	2581 32	1755 56	3861 55½	1500 —	8250 —	9840 02½	1142 28	6875 73	731 65½	4254 96½	—	9351 52	2661 00½
10	Jasło	3916 67	124 —	408 32½	2082 75½	—	3500 —	3202 40½	44 23	2651 09	108 21½	800 —	—	1244 17	810 26
11	Jaworów	4643 93	826 24	659 52	924 53	—	—	4068 89½	136 44	1987 44	102 79	371 81	665 93	1095 41	170 47½
12	Kołomyja	19177 72	3110 58	3446 96	15387 07	—	6120 —	9254 33	—	16607 70	66 33	710 99	—	2792 55	2431 99
13	Krosno	2550 06	—	432 65	1667 86	1992	—	2997 06	120 65	2110 37	60 —	342 65	—	648 15	395 07
14	Podgórze	17334 25	980 78	1563 96½	8607 01	1875 —	—	7594 31½	3355 50	1558 85	83 10	1728 25	110 —	784 91	2495 37
15	Przemyśl	24854 88	2429 71	3066 42	14653 90	—	14709 08	14032 29	3575 39	17642 29	1804 64	12377 38	600 —	9433 69	6996 88
16	Rzeszów	8654 06	912 83	1458 86	4257 51	—	—	7085 58½	838 24	6726 35½	244 65	4123 05	—	5580 38	3086 39½
17	Sambor	9648 81	1920 27	1038 17	11002 37	—	3700 —	3136 77	355 10	4477 25½	35 84	3667 24	—	4189 40	1234 56
18	Sanok	3838 69½	277 61	318 37	3585 24	—	—	3426 06½	—	3281 37	73 39	—	228 —	774 19	630 68
19	Sącz nowy	11225 45	926 29	1067 02½	7377 44	—	—	4911 34½	82 80	7496 84½	168 70	3430 42½	1361 32	2251 78	1824 67
20	Śniatyn	4952 75	1472 30	768 17	3848 41	—	—	3969 48	—	4525 22	45 70	457 15	—	2537 21	635 44½
21	Sokal	6055 70	1343 30	513 71	2587 19	—	—	4323 16	344 72	2562 23	365 14	610 17	—	1024 05	591 80
22	Stanisławów	17181 73	3160 57	2601 77	4219 11	21000 —	37000 —	7155 16	3005 20	12084 68	771 91	6909 81	—	19107 95	7891 46
23	Stryj	10113 —	2600 95	369 22	4865 37	824 67	5300 —	11131 89½	116 33	7537 29	365 18	4328 87	695 70	3228 18	1962 45
24	Tarnopol	8865 31	2477 66	2538 68	14059 17	—	—	2213 11	3781 42	8240 51	266 70	6240 56	—	4031 77	2798 67
25	Tarnów	13916 90	5004 04	674 35	13632 18	—	5600 —	20876 51	1226 86	15939 11½	128 65	4606 52	—	7282 48	8418 94
26	Trembowla	9209 92	252 51	770 25	6121 27	—	—	2625 81	—	1779 35	43 65	1347 79	4355 40	2342 59	385 74
27	Wadowice	7906 07	943 37	290 78	3934 24	10000 —	—	1031 10	1680 45	2984 90	479 13	807 79	—	3303 69	1097 93
28	Wieliczka	6535 —	1697 78½	690 70	4019 21½	—	—	6080 63½	760 26	3677 17½	165 65	620 —	—	3373 87	777 91
29	Złoczów	9342 60	1096 —	740 62	5913 54	—	—	4492 68	482 28	5063 83	152 85	738 67	—	2030 08	817 46
30	Żółkiew	8049 90	298 75	733 78	2815 35	—	—	1696 21	432 94	2260 67	196 62	230 36	—	646 54	348 54
	Suma	285421 50½	44312 77½	33280 22½	215117 53	81739 16	88529 08	165157 66	28912 51½	173367 90	7619 07	65498 19½	9311 95	103776 20	60948 22

1.	2. Nazwa gminy	17. Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18. Rekrutacya, kwaterunkowe i inne cele wojskowe zł. ct.	19. Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	20. Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	21. Wydatki na cele: drogowe zł. ct.	22. Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct.	23. Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	24. Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	25. Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	26. Wydatki rozmaite zł. ct.	27. Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	28. Dyety i koszta podróży zł. ct.	29. Kapitały obce, kaucye, wadya, depozyta zł. ct.	30. Razem zł. ct.	31. Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku zł. ct.	32. Uwaga
1	Biała	—	97 80	16332 51	48 90	1290 31	1663 69	—	16765 64	69494 24	3835 01	1920 14	40 —	—	199207 38	27326 48	
2	Bochnia	2306 51	1523 96	12522 78½	65 13	1529 25	12336 48½	13439 12	13183 30	1940 81	1809 28	445 93	209 05	4284 96	97547 45	246089 23	
3	Brody	—	4600 90½	3051 37	200 —	—	—	—	18500 70	1173 68	6282 28½	1277 37½	429 50	2346 04½	70462 22	177812 03	
4	Brzeżany	—	5246 41	5197 46½	—	3649 09	6313 33	—	8491 20	424 —	2277 39	4565 69	—	206 45	83353 01½	11613 91½	
5	Buczacz	—	—	6497 31	—	300 —	—	—	1011 90	—	688 81	7 58	—	—	19460 97	8511 92	
6	Drohobycz	—	183 29	40924 61	785 61	2329 66	1367 72	3850 —	19 20	4025 61½	574 08	2452 55½	19 60	3014 81	103870 98½	16593 88	
7	Gorlice	6020 —	53 65	23377 75	—	1805 80	1748 31	—	6621 31½	214 65	3431 56½	149 29½	97 —	—	76089 97½	1630	
8	Gródek	—	5041 08	7579 40	267 12	2299 20	2604 29	—	2724 78	461 66	5661 71	1034 25	235 68	1054 50½	58517 80	23528 13½	
9	Jarosław	—	7728 07	8059 24	911 14½	6540 97	64199 17	37319 82½	29056 14	957 47	5661 08½	167 29	31 65	—	226765 30	5264 62	
10	Jasło	5226 29½	3 80	5883 04	—	1495 76	36640 18	17203 10	2676 78	2275 56½	4110 71	176 73	362 96	—	94947 04	74751 27	
11	Jaworów	—	1266 45	6410 81	—	38 02	32814 00½	6648 02	1919 99	7289 03½	21083 60½	129 09	51 20	733 19	94036 82½	68535 61	
12	Kołomyja	—	—	35572 32	—	11134 63	22256 80	52963 70	26263 95	5750 18	4119 32	1883 72½	1121 57	12292 28	252464 69½	456190 90	
13	Krosno	2475 25	41 90	3210 30	10 08	2183 99½	6159 71	—	3824 79	403 61	2409 49	3542 19	180 —	3196 93	40954 76½	54887 83½	
14	Podgórze	—	29 61	9953 31	30 —	2820 93	61553 —	—	2186 72	—	22953 76	461 72	400 13	—	148470 48	2768 60	
15	Przemyśl	—	30316 29½	18741 66	125 —	36487 75	77780 30	100926 20	86839 31	1908 —	23936 13½	17757 60	—	—	520994 80	424409 84½	
16	Rzeszów	5036 77	16753 16½	8927 20	533 50	—	31578 61	—	12066 08	7854 91	2555 40½	853 94	256 66	1433 —	130817 15½	205578 62½	
17	Sambor	—	9605 60½	11764 04	—	2867 48	50117 91	—	9893 73	952 64	3075 99	581 44	—	—	133264 62	295369 61	
18	Sanok	—	2238 82	4668 81	310 59½	481 77	35945 48½	—	13434 18	1939 31½	19575 65½	4114 21	—	—	99137 46	185658 15	
19	Sącz nowy	—	3184 14½	9305 89	—	10 —	14919 12½	—	1880 68	6196 56	6269 18½	1078 15	526 91	7647 04	93141 77½	90517 11	
20	Śniatyn	—	—	7006 40	452 48	1004 39½	—	—	668 35	1805 94½	931 47	10 32½	30 —	—	35121 20	5985 66	
21	Sokal	2623 69	122 57	7761 80	189 —	6493 10	14282 06	6500 —	13555 02	576 84	2360 62	4 10	3 —	5755 —	80547 98	42090 58	
22	Stanisławów	23276 56	9980 62	24807 53	105 —	1621 44	—	8576 —	93549 88	11233 61	2606 88	3227 19	35 35	—	321109 41	1093058 7½	W rubr. 8. wstawiona suma pochodzi z dzierżawy rządowego podatku konsumcyjnego od mięsa.
23	Stryj	—	1770 51	23296 94	2312 18	—	42722 70	52 46	24514 27	2039 92	30235 48½	25 78	42 07	7724 81	188176 23	383760 80½	
24	Tarnopol	—	1385 24	26352 42	336 32	—	2929 01	—	32098 —	3821 49	17129 02	4043 02	154 70	2672 64	146435 42	553374 65½	
25	Tarnów	—	5863 88½	16855 54½	5147 11	847 31	62662 10	—	41094 16	6756 60	16694 41	2729 01½	308 20	7294 83	264559 71	774296 72½	
26	Trembowla	—	16 16	3246 45	301 49	222 84	1046 62	—	11142 50	9884 76	5689 62½	423 74	100 80	142 98½	61452 25	373228 08	
27	Wadowice	—	—	5472 92	—	3540 38	3997 22	16000 —	23597 69½	1089 75	3085 04	56 93	18 95	—	91318 33½	82566 36	
28	Wieliczka	—	271 90	8621 04	63 28	4167 32	3000 —	3460 96	3313 97	2221 01	3623 11	574 76½	56 26	—	57771 81½	21167 24	
29	Złoczów	4571 94	3666 78	5331 71	511 75	3509 70	43005 32	15300 —	13658 —	1907 92	3036 07	1438 11	196 80	727 32	127731 03	35338 39	
30	Żółkiew	—	287 89	2962 78	—	4110 40	67054 95	—	13645 96	4613 03	9743 68	22055 51	343 42	2919 25	145446 23	210453 83	
	Suma	51537 01½	111280 51	369695 35½	12705 69	102281 50	700698 11	282239 38½	528201 19	159212 81½	235445 88	77187 38½	5251 46	63446 04½	4062174 32½	5953353 83½	

W Y K A Z

dochodów podług budżetów na rok 1893. gmin małomiejskich i wiejskich.

Czynsze i opłaty (3.–8.); Z dzierżawy praw i przywilejów (10.–12.). Kwoty: zł. ct.

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa miasta	3. z dóbr	4. z domów rzeźni, budek i t. p.	5. z gruntów kamieniołomów itp.	6. z lasów wiklin itp.	7. z fabryk cegielń wapienników itp.	8. z koszar i kwaterunku wojska	9. Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	10. propinacya i opłaty komunalne	11. placowe targowe straganowe sprzedaż śmiecia	12. miary i wagi, polowanie i rybołostwo	13. Taksy
1	Biała	3135 50	5446 64	6816 22	4719 62	50 —	—	11783 12	13100 —	5635 96	1487 10	542 —
2	Bóbrka	—	948 81	1480 87	—	—	—	1462 77	—	2738 70	267 01	—
3	Bochnia	2424 87	845 —	10962 31	—	—	—	7728 82	—	4783 28	1227 13	—
4	Bohorodczany	2936 03	682 50	275 50	100 —	—	—	1144 49	—	627 75	236 35	845 —
5	Borszczów	—	1128 58	1669 60	—	—	—	4620 91	—	1987 51	521 05	82 05
6	Brody	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Brzesko	—	4684 99	7794 13	4473 03	—	—	5525 98	—	7227 89	1412 17	—
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	—	949 —	2059 78	42 —	—	—	4181 00½	850 —	2331 —	235 12	233 70
10	Buczacz	1511 21	115 30	2627 73	530 —	40 —	—	1818 81	—	575 —	259 90	15 —
11	Chrzanów	—	1418 —	4270 93	294 30	34 7[illegible]	—	649 39	2100 —	2999 70	1161 56	986 93
12	Cieszanów	7347 52	1661 12	—	189 24	—	—	2189 09½	5985 —	508 70	1058 82	1780 64
13	Czortków	—	4934 46	1461 —	—	—	4100	1677 90	—	384 64	220 60	—
14	Dąbrowa	—	839 —	8662 54	400 96	150 —	—	1480 44	—	4132 40	1596 50	1417 68
15	Dobromil	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Gorlice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	—	198 —	3268 61	100 —	—	—	3225 15	—	—	551 51	11 50
20	Grybów	—	2661 94	667 05	765 83	—	—	1214 16	11200 —	1724 25	151 84	—
21	Horodenka	—	1435 —	761 90	—	—	—	2667 23	—	3314 10	290 —	2560 68
22	Husiatyn	26 75	304 —	1430 43	108 —	45 —	—	4177 83	—	4356	228 65	1460
23	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Jasło	—	753 48	1329 63	1862 97	—	—	5679 21	—	2972 —	834 16	115 —
25	Jaworów	—	193 —	1044 —	104 —	—	—	1933 70	—	8 —	330 41	1453 99
26	Kałusz	—	2730 90	6897 64	1040 —	—	—	2869 48	6300 —	2052 —	739 35	887 88
27	Kamionka	—	1216 85	6099 35	4432 19	—	—	5561 39	10188 29	364 41	784 26	195 12
28	Kolbuszowa	—	1787 94	1120 78	80 —	—	—	1219 04	—	3942 60	405 27	1328 75
29	Kołomyja	—	638 53	8697 34	60 —	150 —	—	860 40	2988 —	2148 —	659 98½	—
30	Kossów	—	1329 60	7586 59	1470 03	—	—	1512 01	1900 —	1077 50	459 90	50 —
31	Kraków	—	830 —	7132 04	100 —	—	—	556 96	410 —	450 02	1573 52	1805 75
32	Krosno	—	1575 93	1283 09	1263 48	—	—	3649 48½	—	1062 68	516 23	—
33	Limanowa	—	2075 30	121 18	389 40	—	—	6588 33	—	1774 10	393 23	898 50
34	Lisko	—	355 80	145 20	101 33	—	—	1358 66	—	2975 50	59 33	—
35	Lwów	10554 84	4304 —	6991 88	1482 —	36 —	—	4468 —	2307 50	3143 40	2088 32	60 —
36	Łańcut	—	7951 13	11724 56	454 96	—	—	5096 23	11553 80	5548 69	1197 58	1573 44
37	Mielec	—	4318 —	1224 85	—	—	—	2180 30	11400	2391 26	466 70	566 —
38	Mościska	—	1932 —	8987 57	26 —	555 50	—	7605 76	4275 —	1703 20	665 77	1232 10
39	Myślenice	—	5224 11	771 25	5887 99	—	—	9531 65	13000 —	2370	699 51	1318 85
40	Nadwórna	—	1492 40	6374 32	195	150 —	—	1402 57	1300 —	750 —	477 70	—
41	Nisko	—	803 —	2965 54	998 03	—	—	1490 77	—	637 95	383 78	377 81
42	Nowy Targ	—	5325 98	3500 83	3420 88	871 75	—	6579 61	13800 —	1380 —	606 87	677 —
43	Pilzno	—	1791 5	650 08	5 —	—	—	3243 62	9330 —	2637 92	179 84	—
44	Podhajce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Przemyślany	—	167 —	4376 45	985 50	100 —	—	1615 45	2100 —	554 10	16 —	979
47	Rawa	392 50	500 41	4887 12	285 32	21 06	18 69	5982 12	—	146 —	137 85	1463 34
48	Rohatyn	—	1912 30	8139 24	776 16	—	—	1725 59	—	3985 95	581 66	—
49	Ropczyce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Rudki	—	1684 35	3609 21	10 —	—	—	1620 19	1753 —	3179 —	289 70	—
51	Rzeszów	—	1395 24	3866 43	105 88	200 —	—	3587 79	600 —	1635 55	—	19 82
52	Sambor	11067 97	199 50	2832 39	1112 20	—	—	2775 63	—	—	987 30	—
53	Sanok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	Sącz nowy	—	3695 95	3157 94	3797 61	687	—	14226 52	9192 —	2210 38	1212 19	1080 15
55	Skałat	—	672	1172 20	—	—	—	5681 27	—	2258 —	293 70	32 —
56	Śniatyn	—	310	5065 45	320 —	—	—	1480 20	—	600 —	—	2254 02
57	Sokal	—	4738 —	5835 —	3313 —	1146	—	8279 —	9000 —	287 —	366	1873 —
58	Stanisławów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Staremiasto	756 20	1696 61	1702 95	775 39	1427 52	—	2094 06	11127 39	55 68	210 21	—
60	Stryj	—	1240 —	4842 25	425 —	40 —	—	1250 68	—	732 —	1174 58	1001 60
61	Tarnobrzeg	—	2996 70	13972 47	20 —	—	—	1116 23	—	1706 20	976 56	442 30
62	Tarnopol	—	573 —	2437 05	—	10	—	4875 61	—	656 —	275 75	1298 22
63	Tarnów	—	2107 73	2216 51	230 —	—	—	4041 31	30 —	718 —	782 27	112 26
64	Trembowla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	Tłumacz	—	994 07	2347 24	341 09	—	—	1429 05	—	1059	294 16	880 —
66	Turka	—	2185 —	747 25	770 70	—	—	1068 97	—	815 87	74 66	—
67	Wadowice	—	2051 69	4743 70	981 55	—	—	7245 45	2605 —	6582 05	1597 07	342 —
68	Wieliczka	—	1273 20	7863 60	322 25	1460 —	—	6430 —	10262 —	1524 60	1365 73	—
69	Zaleszczyki	—	—	78 —	—	—	—	4127 03	—	—	285 10	—
70	Zbaraż	—	1116 50	1334 78	—	—	—	3365 34	3600 —	582 20	90 53	57 40
71	Złoczów	—	1933 26	9622 05	3357 70	80 —	—	4740 20	—	642 —	970 29	1620 48
72	Żółkiew	2867 38	32 —	1087 30	55 —	—	—	3772 21	—	—	568 41	—
73	Żydaczów	—	3556 33	30247 56	2090 45	—	—	10425 20½	7900 —	497 72	1684 29	178 —
74	Żywiec	—	2318 40	445 —	5090 20	250 —	—	1375 80	—	4613 25	899 22	257 20
	Razem	43020 77	114231 09	265485 46	60261 24	7697 59	4118 69	233245 18	180156 98	117751 69	39740 21½	36366 16

Dodatki na cele ściśle gminne (15.–17.; konsumcyjne 16.–17.); Wpływy nadzwyczajne (20.–23.; ze sprzedaży 20.–21.).

1.	2. Nazwa miasta	14. Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych %	14. zł. ct.	15. od podatków bezpośrednich %	15. zł. ct.	16. od mięsa %	16. zł. ct.	17. od wina %	17. zł. ct.	18. Dochody rozmaite	19. Zapas kasowy z roku poprzedniego	20. gruntów i realności	21. papierów wartościowych	22. z pożyczek zaciągniętych lub zwróconych
1	Biała	—	—	—	25583 42	—	997 31	—	170[illegible] —	9237 36	1805 39	12399 36	22 32	3217 14
2	Bóbrka	—	—	—	15228 57	—	1513 11	—	—	260	431 02	—	—	—
3	Bochnia	—	—	—	12147 27	—	565 —	—	26 25	1426 80	1693 44	—	—	4850 —
4	Bohorodczany	—	—	—	10020 60	—	2156 —	—	—	99 —	6 —	—	—	—
5	Borszczów	—	—	—	21768 10	—	3922 97	—	—	1050 —	615 07½	—	—	—
6	Brody	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Brzesko	—	—	—	8217 44	—	2515 —	—	—	9489 89	3042 28	—	—	5000 —
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	—	—	—	10292 76½	—	915 25	—	605 25	320 —	4794 67	—	—	14063 35½
10	Buczacz	—	—	—	24494 19	—	4432 35	—	114 —	982 —	1452 18	—	—	—
11	Chrzanów	—	—	—	21586 62	—	5459 65	—	488 55	4718 08	3027 38	—	—	—
12	Cieszanów	—	—	—	11026 43	—	360 —	—	—	351 50	2363 75½	—	—	74 —
13	Czortków	—	—	—	22703 93	—	4419 58	—	—	2058 52	2677 43	—	—	—
14	Dąbrowa	—	—	—	8420 67½	—	2037 —	—	236 —	1696 12	1745 88½	—	—	—
15	Dobromil	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Gorlice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	—	—	—	11361 50	—	615 —	—	21	22 —	175 07	—	—	—
20	Grybów	—	—	—	6254 74	—	80 —	—	5 50	2626 50	—	4594 —	—	18 —
21	Horodenka	—	—	—	20900 66	—	4450 —	—	—	19 —	591 99	—	—	—
22	Husiatyn	—	—	—	15027 63½	—	3590 —	—	1471 —	6301 25	304 30	—	—	53 —
23	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Jasło	—	—	—	15286 66	—	1012 01	—	50 —	2088 08	3265 51	—	100 —	—
25	Jaworów	—	—	—	14518 57	—	877 —	—	63	1118 04	130 39½	—	—	—
26	Kałusz	—	2400 —	—	21939 07	—	3120 —	—	280 —	5394 88	275 39	—	—	151500 —
27	Kamionka	—	—	—	21658 46	—	463 —	—	—	4285 19	880 68	—	—	1674 62
28	Kolbuszowa	—	—	*)	*)	—	2536 60	—	—	2470 05	700 81	21 50	—	663 68
29	Kołomyja	—	—	—	15778 36½	—	867 —	—	75	1165 50	63 27	—	—	—
30	Kossów	—	—	—	17555 63	—	4934 50	—	511	2806 66	—	—	—	2050
31	Kraków	—	—	—	19193 63	—	1646 —	—	17 —	5281 83	2500 46½	20 —	—	—
32	Krosno	—	—	—	9220 74½	—	1597 30	—	725 62	4896 00½	839 88½	—	—	—
33	Limanowa	—	—	—	4008 07	—	—	—	—	307 10	4026 19	—	—	3500 —
34	Lisko	—	2563 22	—	13052 32	—	—	—	—	1959 45	—	—	—	—
35	Lwów	—	—	—	27460 —	—	1505 —	—	76 30	2429 92	9128 35	—	—	1500 —
36	Łańcut	—	925 —	—	15948 30	—	6554 80	—	407 34	8717 22	1616 50	—	—	—
37	Mielec	—	—	—	15673 41	—	3013 —	—	209 —	1500 21	2674 88	—	—	—
38	Mościska	—	—	—	21230 87	—	2083 91	—	168 64	494 54	138 16	113 —	—	—
39	Myślenice	—	—	—	6210 16	—	72 —	—	80 60	7169 14	—	—	—	26995 67
40	Nadwórna	—	—	—	10639 21	—	2800 —	—	150 —	1942 10	444 60	—	—	1323 50
41	Nisko	—	—	—	9331 59	—	1173 30	—	—	263 50	22 03	—	—	—
42	Nowy Targ	—	—	—	7752 55	—	630 —	—	122 —	2465 27	1865 18	—	—	—
43	Pilzno	—	—	—	4728 62	—	711 59	—	711 60	2818 47	1302 49½	58 78	—	555 53
44	Podhajce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Przemyślany	—	—	—	15823 92	—	600 —	—	—	408 60	5561 12½	—	—	—
47	Rawa	—	—	—	13806 84½	—	4777 62	—	4 07	821 28	3937 01	97 —	204 —	1126 91
48	Rohatyn	—	—	—	13668 21	—	1068 —	—	16 20	2328 96	1738 20	—	—	299 30
49	Ropczyce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Rudki	—	—	—	9728 68	—	—	—	—	2331 —	891 —	—	—	—
51	Rzeszów	—	—	—	17391 86	—	2466 10	—	88 50	4499 21	—	992 —	—	—
52	Sambor	—	—	—	16661 06	—	—	—	—	1722 13	—	—	—	—
53	Sanok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	Sącz nowy	—	—	—	12650 30	—	1084 —	—	100 —	119 —	3235 99	—	—	300 —
55	Skałat	—	4392 60	—	21895 76	—	—	—	—	515 42	480 32	—	—	—
56	Śniatyn	—	—	—	—	—	—	—	—	3845 21	151 31	—	—	—
57	Sokal	—	—	—	22774 —	—	2891 —	—	—	408 17	1367 —	—	—	—
58	Stanisławów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Staremiasto	—	—	—	8375 50	—	953 29	—	—	113 81	22 80	—	2895 65	—
60	Stryj	—	—	—	18696 65	—	1900	—	—	868 08	363 27	—	—	—
61	Tarnobrzeg	—	—	—	12590 39	—	3775 —	—	60 —	877 67	1012 20	21 —	—	66 67
62	Tarnopol	—	—	—	23944 98	—	2015 —	—	—	2176 54	97 36	—	—	12 —
63	Tarnów	—	—	—	8924 99	—	425 35	—	160 90	4115 55	126 28	—	—	—
64	Trembowla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	Tłumacz	—	—	—	14803 45	—	—	—	2292 50	1958 45	1734 86	—	—	—
66	Turka	—	—	—	6139 08	—	1000 —	—	—	1405 85	270 89	—	—	3070 04
67	Wadowice	—	—	—	14371 23½	—	1100 —	—	851 —	4277 00½	2052 65½	—	—	12871 60
68	Wieliczka	—	—	—	16895 66	—	5 —	—	—	3414 16	900 07	—	—	2500 —
69	Zaleszczyki	—	—	—	8439 85½	—	—	—	—	42 20	1340 57½	—	—	—
70	Zbaraż	—	—	—	9816 84	—	1600 —	—	—	1561 33	—	—	—	—
71	Złoczów	—	—	—	41985 25	—	—	—	—	2832 09	9116 89	1400 —	—	73 64
72	Żółkiew	—	—	—	—	—	—	—	—	2922 87	2824 80	—	—	—
73	Żydaczów	—	—	—	29256 97	—	1313 —	—	78 10	3704 88	5954 02	—	—	—
74	Żywiec	—	—	—	22094 63	—	850 —	—	—	86 —	666 48	—	—	150 —
	Razem	—	10280 82	—	896951 98½	—	101478 59	—	11968 92	147581 65	98446 86	19716 64	3221 97	237508 65½

Wpływy nadzwyczajne (23.); Wpływy drogowe (24.–26.).

1.	2. Nazwa miasta	23. zaliczki otrzymane i zwrócone	24. myto drogowe, mostowe przewozowe, kopytkowe	25. wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale w naturze	26. subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	27. Na cele szkolne dodatki i inne	28. Razem	29. Należytości czynne pozostałe z końcem roku	30. Wysokość opłacanych w gminie podatków	31. Uwaga
1	Biała	1639 62	206 20	22484 98	3413 37	13378 27	148803 90	—	—	
2	Bóbrka	—	898 16	17085 80	577 15	22996 57	65888 54	1754 86	65921 88	
3	Bochnia	—	—	22740 21	353 55	13151 34½	84925 27½	14208 15½	95819 09½	
4	Bohorodczany	—	681 —	12483 97	10 —	9462 67	41767 86	*)	39637 12	*) nie podano cyfry
5	Borszczów	—	—	21872 45	—	21399 89	80633 18½	*)	113096 67	"
6	Brody	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Brzesko	1219 27	—	25803 33	710 —	15100 97	102216 37	*)	75694 42	"
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Brzozów	200 —	—	774 40	—	557 37	43404 66½	*)	55327 30½	"
10	Buczacz	—	—	25174 40	—	5299 92	69441 99	*)	102936 29	"
11	Chrzanów	—	—	20682 15	11153 51	37895 07	118926 58	*)	95422 60	"
12	Cieszanów	—	—	—	—	11097 19½	45993 01½	*)	63679 59	"
13	Czortków	—	—	—	—	—	44638 06	*)	77895 26	"
14	Dąbrowa	—	—	11154 72	637 69	4430 13½	49047 74½	*)	64629 82	"
15	Dobromil	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Dolina	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	—	—	nadesłano mylne wynikrości
18	Gorlice	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	Gródek	—	—	10749 44	—	5955 72	36254 50	1042 28	54676 26	
20	Grybów	64 50	—	—	—	9854 79	41883 10	*)	30959 13	*) nie podano cyfry
21	Horodenka	—	—	22317 24	7380 —	26377 68	93065 48	*)	113665 42	"
22	Husiatyn	65 —	—	12653 77½	—	14329 22½	65931 84½	*)	94373 35½	"
23	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	Jasło	21 —	—	—	—	15643 58	51043 29	*)	55574 98	
25	Jaworów	—	—	10985 51	913 98	14828 24	[illegible]8501 83½	15824 48½	60217 99	"
26	Kałusz	1687 —	105 —	2534 37	—	545 55	213298 51	*)	66642 75	
27	Kamionka	—	—	—	—	21107 96	78911 80	*)	100108 94	"
28	Kolbuszowa	75 —	—	—	—	246 77	16598 79	170 —	40156 24	"
29	Kołomyja	—	—	23892 29	—	25716 90	83760 58	3172 94	103179 01	"
30	Kossów	50 —	—	4767 60	35 —	11746 63	59842 65	*)	*)	
31	Kraków	—	—	24678 95	11263 62	22254 39½	99714 18	*)	83881 18	"
32	Krosno	—	25 —	23104 70	4954 39	7580 87	62325 41	564 48	65748 10½	
33	Limanowa	60 —	—	—	—	—	24141 40	5276 66	43134 60	
34	Lisko	—	—	23840	—	4689 11	51099 92	—	60386 57	
35	Lwów	396 —	—	20352 94	17351 37	42462 63	158098 45	—	143468 01	
36	Łańcut	—	440 —	14967 12	—	25797 64	120474 31	—	131927 12	
37	Mielec	—	—	16524 64	2287 13	—	64429 38	69 —	65505 39	
38	Mościska	230 —	—	13572 60	1085 53	15296 97	81397 13	—	71458 78	
39	Myślenice	—	—	14796 06	1680 29	19195 04	115002 32	—	64884 06	
40	Nadwórna	120 —	—	26745 71½	—	11678 74	67985 95½	—	47362 9[illegible]	
41	Nisko	—	—	12567 35	—	12024 70	43039 35	970 49	52634 85	
42	Nowy Targ	—	—	—	—	12080 99	61078 91	—	72616 46	
43	Pilzno	178 40	—	—	—	5309 69	31213 19½	—	39307 22½	
44	Podhajce	—	—	—	—	—	—	—	—	
45	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	
46	Przemyślany	—	600 —	14187 68	6579 82	19393 25	74197 85½	—	64320 05½	
47	Rawa	501 57	1357 67	—	581 04	12605 07	53847 49½	—	81321 8[illegible]	
48	Rohatyn	108 73	—	20210 99	248 03	19374 87	76182 39	—	—	
49	Ropczyce	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	Rudki	—	—	—	—	10333 46	35429 59	—	58379 08	
51	Rzeszów	—	—	23520 77	5334 87	19619 13	85323 15	—	—	
52	Sambor	—	—	—	—	—	37358 18	*)	*)	*) nie podane cyfry
53	Sanok	—	—	—	—	—	—	—	—	
54	Sącz nowy	877 —	—	—	—	156 —	57782 03	—	89358 63	
55	Skałat	563 —	—	15591 42	—	15690 56	69233 25	—	100486	
56	Śniatyn	—	—	—	—	—	14026 19	720 —	*)	*) nie podano cyfry
57	Sokal	2625 —	—	—	—	26684 —	91581 17	—	96991 —	
58	Stanisławów	—	—	—	—	—	—	—	—	
59	Staremiasto	625 27	—	—	—	100 —	32932 42	6264 29	50107 00	
60	Stryj	—	—	—	—	16704 32	49218 43	—	72398 56	
61	Tarnobrzeg	752 87	—	15231 14	102 —	10513 01	66232 41	—	—	
62	Tarnopol	40 —	—	20754 20	—	24722 29	83888 00	—	—	
63	Tarnów	226 67	—	16786 50	642 04	11402 50	53048 86	—	57936 60	
64	Trembowla	—	—	—	—	—	—	—	—	
65	Tłumacz	20 —	—	9363 55	—	16299 70	53817 12	—	72930 83	
66	Turka	80 —	—	17856 32	—	4052 84	39537 47	—	37094 15½	
67	Wadowice	887 11	—	29774 12	3816 39	12716 15½	108865 78	—	81296 26½	
68	Wieliczka	777 —	—	26282 18	5333 85	14208 45	100817 75	—	—	
69	Zaleszczyki	—	—	—	—	—	14312 76	10726 71½	76477 86½	
70	Zbaraż	600 —	—	12254 98	2228 64	11348 40	49556 94	—	79718 74½	
71	Złoczów	860 69	—	—	—	29421 21	108655 75	—	125559 95	
72	Żółkiew	—	—	—	—	—	14229 97	—	72542 56	
73	Żydaczów	3614 94	372 —	—	—	672 85	101546 31½	—	—	
74	Żywiec	—	—	—	—	249 85	39346 03	—	—	
	Razem	19165 64	4685 03	681120 56	88673 26	75577 14	4178646 78			

W Y K A Z

wydatków podług budżetów na rok 1893. gmin małomiejskich i wiejskich.

1. Liczba porządkowa	2. Nazwa gminy	3. Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4. Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5. Koszta kancelaryjne zł. ct.	6. Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł. ct.	7. Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8. Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9. Podatki ekwiwalent, opłaty skarbowe zł. ct.	10. Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.	11. Policya miejscowa zł. ct.	12. Aresztanci i szpaśnicy zł. ct.	13. Straż pożarna itp. zł. ct.	14. Straż polowa i lasowa zł. ct.	15. Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16. Oświetlenie miasta zł. ct.	17. Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18. Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct.	19. Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	20. Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	21. Wydatki na cele drogowe: gotówką zł. ct.	22. Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj zł. ct.	23. Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku zł. ct.	24. Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów domów, budowli itp. zł. ct.	25. Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	26. Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	27. Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	28. Wydatki rozmaite zł. ct.	29. Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	30. Razem zł. ct.	31. Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku zł. ct.	32. Uwaga
1	Biała	16497 13	919 20	1871 20	4824 05	.	.	9042 56	4146 10	4794 20	608 39	1458 63	523 .	3277 25	1244 .	4550 .	707 62	24946 57	4884 35	4030 94	22521 28	104 66	862 67	5 .	7912 31	.	24398 49	139 68	144266 28	10316 91	*) nie podano cyfry
2	Bóbrka	8887 60	.	1115 60	147 55	.	.	2612 19	54 39	1108 .	143 39	732 .	763 .	597 56	152 .	.	240 50	23392 40	.	898 16	16775 08	.	.	.	1532 75	.	3821 60	.	62967 77	*)	
3	Bochnia	12147 22	.	3447 25	1055 72	.	.	8436 11	372 20	1643 84	143 36	72 75	8 .	293 73	.	69 71	346 48	15660 24½	1385 .	.	20869 54	.	.	.	8614 77	1374 40	6069 36½	.	82013 69	20773 06	
4	Bohorodczany	5749 .	.	874 .	1718 51	.	.	3533 09	66 25	1963 .	12 .	244 .	354 .	34 .	60 .	.	224 .	9596 17	.	1714 56	10211 36	.	.	.	744 34	25 .	2439 84	.	39563 12	*)	„
5	Borszczow	12637 .	51 50	1866 80	730 79	.	.	4355 04	100 .	4475 50	8 .	517 .	100 .	940 .	155 .	100 .	359 70	20939 23½	713 48	.	21842 45	.	604 12	.	3027 78	90 69	5820 83	.	79434 91½	*)	„
6	Brody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
7	Brzesko	12602 85	201 .	1246 35	5746 32	.	.	6842 38	893 20	3960 11	283 91	1149 63	772 62	453 50	249 .	2240 .	319 13	17462 80	4611 98	710 .	27746 63	.	1698 24	.	10948 30½	578 .	8295 52	.	109011 47½	*)	„
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
9	Brzozów	7001 70	675 45	945 83	698 15	.	.	899 23½	130 .	2083 40	50 .	2315 45	177 .	1901 95	171 41	.	428 85	2305 95	721 26	540 .	1312 .	.	19152 .	.	2257 68	320 .	2866 31½	.	46953 63	*)	„
10	Buczacz	14718 20	1438 71	281 30	556 70	.	.	10937 36	188 40	685 92	47 .	532 15	224 .	424 58	224 .	1012 .	234 .	20049 73	360 13	43 50	23174 40	.	.	.	1542 21	180 .	1522 56	.	78376 85	*)	„
11	Chrzanów	13760 15	119 81	2500 05	809 84	.	.	2789 26	150 .	2044 .	469 89	2468 16	736 .	2732 87	730 .	.	606 18	40873 39	2515 08	11153 51	20682 15	.	1266 .	.	5385 34	.	6903 83	231 17	118926 58	*)	„
12	Cieszanów	12519 35	200 .	871 70	3622 09	.	.	7696 21½	69 .	25 .	84 87	576 .	.	1027 07	96 .	.	114 36	12505 38½	.	489 89	.	.	.	.	1200 80	.	4689 64	.	45787 37	*)	„
13	Czortków	9874 20	.	2173 25	3065 04	.	.	3941 76	3 .	3571 60	85 .	1038 .	676 .	623 14	400 .	328 .	167 .	2554 01	11 77	40 .	.	.	100 .	.	7678 80	.	6328 08	.	42658 65	*)	„
14	Dąbrowa	9190 25	.	1857 33	123 01	.	.	5480 42	86 .	988 10	207 .	121 40	167 40	2321 .	182 50	1359 80	193 41	7755 10	1047 87	568 09	11310 50	6 35	.	.	2044 31	.	3318 20	.	48328 04	*)	„
15	Dobromil	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	nadesłano mylne wynikłości
16	Dolina	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
18	Gorlice	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
19	Gródek	8995 .	.	394 50	963 94	.	.	2124 29	12 .	620 .	47 .	.	42 .	230 .	.	.	142 .	6074 72	53 80	.	10972 33	.	.	.	516 56	.	4088 88	.	35277 02	*)	nie podano cyfry
20	Grybów	5940 04	.	579 72	2329 50	1100 .	.	4230 65	60 .	2531 60	82 .	821 07	969 50	1176 54	356 .	6306 84	157 12	12123 04	1215 .	.	.	.	.	.	4399 84	20 .	7019 58	.	51418 04	*)	„
21	Horodenka	13615 .	.	2724 .	883 47	.	.	3581 82	752 .	3377 .	.	1770 .	.	1930 .	420 .	30 .	237 10	26805 45	300 .	7380 .	22317 24	.	1010 .	.	1824 18	.	4108 22	.	93065 48	*)	„
22	Husiatyn	11846 45	98 .	2032 50	385 07	.	.	1718 03	10 .	3251 .	98 .	1535 48	.	3065 50	175 .	2447 .	238 54	1103[illegible] 63½	3278 63	1663 74	11859 97½	.	.	.	555 11	475 .	3890 83	2 53	59664 02	*)	„
23	Jarosław	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	„
24	Jasło	10356 32	12 .	1172 11	1265 99	.	.	2107 91	29 80	2419 85	58 .	2225 85	690 10	1586 80	123 50	.	571 90	16191 47	1658 76	50 .	.	.	300 .	.	2935 57	.	7099 27	.	50855 20	*)	
25	Jaworów	6911 50	.	789 95	1453 53½	.	.	2927 77	.	1001 .	151 23	135 .	766 80	1283 66	50 .	.	300 35	14453 74½	672 .	913 98	10237 16	748 35	.	.	791 .	.	4126 21½	788 59	48501 83½	9815 01	„
26	Kałusz	11239 19	.	1287 30	8559 63	.	2200 .	5474 82	103 38	3386 50	217 .	3076 .	310 40	1871 15	650 .	36200 .	209 50	43174 13	2955 87	105 .	3758 .	.	22798 15	.	1700 87	89 20	11623 26	.	160989 35	*)	
27	Kamionka	17217 68	.	2258 96	2042 90	.	.	11840 38	195 65	4319 40	144 93	308 76	501 .	25 .	.	.	141 10	27976 33	.	.	.	.	200 .	.	5237 18	23 .	6479 53	.	78911 80	*)	„
28	Kolbuszowa	10675 49	.	903 80	305 68	.	.	2285 01	103 47	506 .	496 40	60 .	435 25	1401 36	70 .	687 74	216 15	12830 70	530 .	.	.	.	85 .	.	4010 18	1 60	4049 70	86 31	39739 84	*)	„
29	Kołomyja	10278 40	.	1017 10	1665 01	.	.	8137 79	280 .	2913 .	63 .	702 .	226 .	1987 22	150 .	.	340 28	25718 93	.	.	25916 84	.	.	.	2781 82	.	3376 61	183 29	85737 29	*) 7832 52½	„
30	Kossów	16451 10	.	1798 50	970 56	.	.	7486 45	56 .	2254 02	66 .	938 29	142 .	993 36	426 .	.	318 08	17162 26	66 12½	1344 65	4476 43	.	450 .	.	790 18	50 .	4083 54	.	60323 54½	*)	„
31	Kraków	9716 67	.	1439 05	282 09	.	.	4289 18	519 .	2153 .	455 01	1097 40	1199 50	3050 50	275 .	.	708 42	23058 74½	4243 87	11263 62	24678 95	.	.	.	5570 19	.	4055 77	1015 76	99071 72½	*)	„
32	Krosno	5840 01	.	570 07	256 79	.	.	2811 92½	.	1853 70	44 50	266 .	288 25	.	140 .	.	348 38	12031 18	2004 38½	3275 32	29107 21	.	.	.	2786 01	.	3557 03	.	65180 76	*)	„
33	Limanowa	7037 39	.	924 12	2473 17	.	.	934 32	133 60	661 .	124 26	370 50	263 .	.	279 .	822 09	243 72	789 85	146 78	82 44	.	.	.	.	1217 50	.	2407 69	.	18910 43	25 39	
34	Lisko	7336 .	68 .	1227 92	542 68	.	.	2777 50	.	1631 50	20 .	133 .	184 .	972 60	160 .	1569 .	613 80	6592 57	.	.	23840 .	.	.	.	.	.	3393 80	.	51062 37	.	
35	Lwów	18417 03	157 50	2125 76	11647 41	.	.	12180 51	.	1828 33	412 63	1001 .	1420 76	1101 50	558 .	.	1385 37	32720 45	459 30	17351 37	20352 94	.	2000 .	250 .	12461 75	145 68	14203 61	.	152180 85	.	
36	Łańcut	16747 61	2360 09	2051 88	3168 91	.	.	12540 24	516 .	6283 76	391 14	1012 .	280 .	5744 59	840 09	.	366 85	22674 35	2177 93	1263 10	15191 83	206 84	2127 46	36 50	5909 71	676 24	12007 50	161 59	114736 21	.	
37	Mielec	10814 99	.	1524 68	4611 22	10000 .	.	2270 39	86 .	1155 .	101 .	705 25	249 05	1155 99	513 05	.	366 16	5776 16	356 03	.	16524 64	2287 13	.	.	3964 46	.	4610 10	.	67071 30	.	
38	Mościska	11851 80	.	1480 06	1561 04	.	.	11253 27	535 07	2848 40	257 80	4947 30	641 .	127 77	547 60	.	300 34	17994 54	203 79	659 10	13177 06	821 97	1432 50	.	1741 19	150 .	8179 53	.	80711 13	.	
39	Myslenice	9666 07	273 50	939 44	2007 90	.	.	5130 42	226 96	1864 .	523 14	923 74	.	583 25	300 .	.	1336 16	13692 42	967 07	129 73	17198 86	.	.	.	13953 88	191 20	20319 73	.	90207 47	.	
40	Nadwórna	9207 50	.	1340 43	823 48	.	.	4672 31	17 50	4056 92	177 .	340 .	1125 .	305 .	420 .	.	.	11491 57	15 .	675 05	26072 48	22 .	.	.	5142 27	.	3095 19½	.	68998 70½	.	
41	Nisko	5948 .	.	766 95	517 .	.	.	3445 51	238 76	1242 .	5 .	76 .	574 80	1940 82	70 .	518 50	104 96	11945 20	232 24	.	6928 82	.	.	.	2975 56	.	1970 93	.	39501 15	.	
42	Nowy Targ	9397 39	417 .	2890 62	2459 38	.	.	9404 40	86 .	862 .	257 .	872 .	2001 86	230 .	400 .	.	388 64	15552 46	1919 94	111 .	.	.	15600 .	.	1338 50	.	7295 38	.	71483 57	.	
43	Pilzno	5013 43	.	672 99	745 .	.	.	2130 57	256 30	1668 27	161 .	1160 .	87 .	1314 60	200 .	4150 .	88 70	6966 42	1124 84	.	.	.	.	.	1870 20	.	8089 86	.	35698 18	.	
44	Podhajce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
46	Przemyślany	8202 50	140 .	719 50	998 50	.	.	3934 74	229 40	1800 50	115 .	685 .	1480 50	3364 80	80 .	.	198 50	10266 55	.	6448 27	14187 68	131 55	200 .	.	2702 33	.	7224 04	297 39	72406 75	.	
47	Rawa	11112 68	372 71	1816 55	837 35	.	.	9124 66	163 97	2607 89	234 .	1043 .	1269 .	698 75	450 .	.	738 48	13132 94	385 33	2067 70	.	.	11208 40	80 .	5167 47	.	4706 47	.	67217 35	.	
48	Rohatyn	12047 06	100 .	1123 77	502 49	.	.	5140 90	4 .	707 .	121 .	511 .	689 .	1835 40	465 .	1496 53	287 25	19375 07	.	248 03	20243 92	.	.	.	7496 .	1162 94	4673 12	.	78229 48	.	
49	Ropczyce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
50	Rudki	8219 .	.	844 .	3894 05	.	.	4145 56	20 .	1105 .	91 65	315 70	676 .	395 .	180 .	.	198 .	10153 33	.	.	.	.	.	.	1043 65	.	3124 50	.	34405 44	.	
51	Rzeszów	12589 30	30 35	916 85	835 83	.	.	1596 97	.	1590 10	140 23	614 50	.	162 85	221 .	.	670 12	20711 91	1550 08	5378 82	23540 67	.	.	.	3332 78	.	6511 51	.	80393 27	.	
52	Sambor	7151 80	.	517 50	667 90	.	.	13854 16	1 .	1665 90	11 92	19 .	701 62	.	.	50 .	284 82	6041 60	394 18	.	.	.	.	.	1922 33	.	4074 45	.	37358 18	.	
53	Sanok	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
54	Sącz nowy	16011 76	1376 .	1989 67	2420 96	.	.	6795 64	544 .	3162 85	105 .	875 40	2169 50	718 .	663 .	.	554 13	3909 57	1819 97	2004 .	.	.	2800 .	.	1183 50	1350 .	5807 63	.	56260 58	.	
55	Skałat	9714 50	60 .	1631 40	1010 08	.	.	2812 49	91 .	4404 .	120 .	1493 .	.	2793 90	355 .	.	318 98	15869 26	120 .	.	15605 42	.	1538 .	.	1833 .	622 50	6907 .	.	67299 53	.	
56	Śniatyn	9283 80	53 60	1519 84	1764 50	.	.	5539 15	5 .	2993 .	75 .	125 .	.	1897 80	120 .	.	241 70	12653 .	.	.	.	.	.	.	580 .	.	3306 42	.	40157 81	4487 .	
57	Sokal	14150 .	250 .	1132 .	2048 .	.	.	11835 .	1179 .	1020 .	154 .	1471 .	2830 .	3768 .	145 .	300 .	490 .	31108 .	100 .	1853 .	.	.	.	.	3304 .	.	14672 .	.	91809 .	.	
58	Stanisławów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
59	Staremiasto	8702 95	737 .	1177 45	2922 50	.	.	4253 35	595 85	2074 20	124 65	145 10	159 50	1179 32	739 85	237 15	228 16	2818 87	1640 21	331 86	.	.	.	.	1202 98	252 80	5065 66	.	34589 41	4006 38	
60	Stryj	12280 .	.	760 50	263 56	.	.	7328 11	.	.	56 .	2382 55	1755 .	702 48	120 .	.	303 05	16704 32	718 40	.	.	.	.	.	1[illegible]70 05	.	3466 61	.	48210 63	.	
61	Tarnobrzeg	6218 40	.	955 89	2971 29	.	.	12243 49½	103 77	3224 90	162 .	950 .	755 68	1350 .	420 .	.	474 06	11009 55	285 02	.	13597 61	1741 53	2130 .	.	2259 20½	467 .	4551 75½	.	65871 15½	.	
62	Tarnopol	12726 33	2 .	1349 60	376 76	.	.	3784 84	100 .	1237 .	42 79	1524 23	195 .	3348 88	130 .	.	183 94	25247 80	550 56	.	20754 20	.	1302 94	.	2874 09	84 .	7029 82	.	82844 78	.	
63	Tarnów	6478 45	.	734 40	1250 .	.	.	2669 02	366 20	1453 50	62 94	484 10	93 .	14830 18	100 .	.	250 78	13556 74	2467 .	.	16722 03	730 20	519 44	.	1117 88	.	2796 57	.	52990 82	.	
64	Trembowla	8034 .	43 80	1051 .	870 55	.	.	2347 26	.	2739 .	16 82	370 .	120 .	1253 .	65 .	.	102 .	16832 69	.	2165 50	7752 80	.	1409 .	.	1764 34	.	3932 8[illegible]	200 .	51069 65	.	
65	Tłumacz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
66	Turka	3967 80	31 80	1000 14	35 83	.	302 65	1743 32	100 .	912 .	10 .	173 83	538 20	572 .	80 .	300 .	287 94	4418 14	420 46	5 .	20858 32	.	3070 04	.	1123 61	.	2112 81	.	42763 89	.	
67	Wadowice	10863 45	103 60	1829 .	2600 17	.	.	3687 16½	856 05	2693 47	467 08	1289 86	442 .	3118 77	620 .	.	804 .	15203 05	1856 78	4784 39	29774 12	.	8705 53	1776 70	7151 82½	200 .	10038 77	.	108865 78	.	
68	Wieliczka	12266 09	119 10	2900 24	1103 20	3730 .	.	4622 73	778 86	1944 50	127 76	1260 10	728 25	8229 96	535 .	3998 .	534 51	14217 25	878 69	5273 48	25687 87	.	210 .	.	3060 25	250 .	7643 10	.	100098 94	.	
69	Zaleszczyki	6439 .	.	717 60	179 63	.	.	1579 46	.	120 .	8 .	75 50	.	.	.	.	197 44	.	.	.	.	.	.	.	1288 80	.	2918 40	.	13523 83	2940 15½	
70	Zbaraż	7427 90	201 .	902 50	777 66	.	.	2418 45	126 .	2526 80	50 86	657 03	.	1800 .	350 .	.	380 .	11348 40	.	3639 07	10884 55	.	.	.	.	644 93	5461 79	.	49556 94	.	
71	Złoczów	8118 14	9721 71	2105 .	7637 10	.	.	15296 72	192 50	3625 08	99 45	2377 58	1669 89	4658 53	.	.	1208 50	28069 63	773 13	664 10	.	.	15 .	.	9786 49	.	13939 58	.	109958 13	.	
72	Żółkiew	6681 70	532 90	682 31	687 .	.	.	5892 22½	.	946 .	78 60	235 .	935 90	466 15	347 50	146 02	308 84	14324 56	.	.	.	.	.	.	.	.	7994 54	.	40259 24½	.	
73	Żydaczów	12996 40	250 .	1778 23	5798 52	7100 .	.	19560 32	239 50	2253 .	88 .	1527 .	2665 50	2070 36	340 .	140 .	100 56	24457 43	130 .	.	.	.	1009 .	.	6138 15	550 .	7710 39	.	96902 36	.	
74	Żywiec	14441 10	.	725 20	1310 57	.	.	2077 55	263 .	2410 .	301 93	600 .	502 .	212 50	520 .	.	505 85	10769 55	953 44	800 .	.	.	.	.	908 67½	.	8426 75	.	45728 11½	.	
	Razem	632228 82	21117 33	82843 21	118783 12½	21930 .	2502 65	346604 27	16435 13	131245 61	9360 53	56910 29	37273 83	92433 08	17833 50	69058 38	22915 46	954074 62	56575 53	102119 37	678625 34½	6800 58	103803 49	2148 20	205954 51	9974 13	383703 60	3103 31	4186357 70½		

1
Liczba porządkowa
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1892

gmin małomiejskich i wiejskich

(Kwoty w zł. i ct.)

Liczba porządkowa (1)	Gminy powiatu (2)	Ilość gmin	Czynsze i opłaty: z dóbr (3)	z domów, rzeźni, budek itp. (4)	z gruntów, kamieniołomów itp. (5)	z lasów, wiklin itp. (6)	z fabryk, cegielń, wapienników itp. (7)	z koszar i kwaterunku wojska (8)	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp. (9)	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne (10)	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia (11)
1	Biała	68	2.432 49	5.214 02	6 651 02	5.176 68½			11.906 91½	13.111 51	4.984 76
2	Bóbrka	90		662 07	3.010 69			16 35	1.541 05		2.251 21
3	Bochnia	139		1.660 67	10.446 19				5.801 88½		2.665 10
4	Bohorodczany	37	1.703 32	358 20	231 85	168 60			1.117 58		513 10
5	Borszczów	74		502 38	1.583 30½				4.778 01		1.645 64
6	Brody										
7	Brzesko	112	142 32	4.058 90	7.699 14	3.051 38	787 05		5.650 53		6.524 43
8	Brzeżany										
9	Brzozów	56		851 97	1.712 49	177 89			4.177 82	1.100	2.282 01
10	Buczacz	85	3.186 56	111 50	1.374 73	235 58	60 53		1.294 51		259 30
11	Chrzanów	84		1.601 44	4.055 32	350 35	589 48		845 93		2.901 04
12	Cieszanów	67	1.398 92	2.183 45	3.242 10	606 31			1.882 47	4.232	865 92
13	Czortków	45		3.054 38	2.337 98	12		1.169 07	1.746 49		422 48
14	Dąbrowa	105		623 68	9.075 42½	806 69	740 78		1.460 80		4.318 08
15	Dobromil										
16	Dolina										
17	Drohobycz										
18	Gorlice										
19	Gródek	69		287 34	2.902 64	984 01			2.317 50		177 10
20	Grybów	72		1.467 93	545 94	147 75			2.765 36	8.440 78	1.652 50
21	Horodenka	49		1.357 94	1.067 75				2.327		2.431 75
22	Husiatyn	51		295	1.404 89	32	51 40		4.198 32		4.228 38
23	Jarosław										
24	Jasło	155		625	1.528 46	2.286 35			4.331		2.621 76
25	Jaworów	70			1.463 03	374 68			1.892 80	100	
26	Kałusz	67		981 70	5.232 09	780 43			1.266 69		286
27	Kamionka	92		818 24	4.030 38	1.075 77	5.069 09		6.985 26	2.230 60	
28	Kolbuszowa	62		1.211 98	1.082 10	525 59			1.541 12		3.238 34
29	Kołomyja	75		510 33	6.839 23	130			1.066 40		2.805
30	Kossów	45		1.150 89	6.560 66	2.109 53			986 79	1.822 11	882 55
31	Kraków	109		582 83	6.573 67½	39 25			644 36	400	243 26
32	Krosno	83		915 84	2.601 16	226 19			4.658 80½		1.742 64
33	Limanowa	90		2.562 06	123 38	452 72			5.944 27½		1.113 49
34	Lisko										
35	Lwów	130	8.686 13	2.184 75	8.108 06	4.037 61			3.598 11	2.357 49	3.074 06
36	Łańcut	108		6.140 24	9.249 67	581 12			10.682 81	4.000	4.539 03
37	Mielec	96		1.351 70	1.314 25	248 49			2.698 49	11.400	2.502 74
38	Mościska	78		1.085 49	8.038 78	380 56	983 12		8.005 45	3.751	2.111 77
39	Myślenice	65		4.841 07	832 41	11.663 65			8.122 71	12.162 50	2.565 84
40	Nadwórna	38		625	4.445 29	282 89	201		1.375 07	1.300	552 09
41	Nisko	60		737 53	5.007 73	2.945 03			1.258 42		482 89
42	Nowy Targ	76		3.129 85	3.511 19	5.321 67	938 06		5.409 62	14.200	349 35
43	Pilzno	61		40	444 01	12 60			2.586 09	12.206 53	3.879 20
44	Podhajce										
45	Przemyśl										
46	Przemyślany	69		184 83	5.441 87½	1.381 36	323 68	105 70	1.874	2.100	1.102 58
47	Rawa	73	392 50	522 86	4.973 77	256 40		94 13	5.949 82	23 10	1.042 32
48	Rohatyn	100		3.181 13	6.915 52	2.273 71			1.387 22	13.433 31	3.262 52
49	Ropczyce										
50	Rudki	73		1.911 67	2.921 17	1.000 63			1.396 49	842 20	1.933 60
51	Rzeszów	114	33 05	2.202 11	3.738 50	170 45	306 39	124 80	2.873 04	705 75	2.393 86
52	Sambor	86	7.516 96	475 79	3.354 50	1.778 66			3.034 51		1 50
53	Sanok										
54	Sącz Nowy	167		3.367 49	3.369 71	4.410 34	1.172 97		13.465 [illegible]	9.345 41	1.924 78
55	Skałat	62		651 53	1.733 92				6.591 92		1.396 66
56	Śniatyn	40		27	2.834	844			1.482 40		724
57	Sokal	98		4.165 77	6.708 44	4.693 01	2.620 11		9.560 20	10.839 97	197 54
58	Stanisławów										
59	Staremiasto	57	5	1.576 28	1.414 02	843 99	525 81		1.384 91	9.990 97	112 06
60	Stryj	101		1.231 80	5.289 28	304 57			946 32		346
61	Tarnobrzeg	70		2.738 84½	13.195 87	998 38			1.195		1.775 04
62	Tarnopol	84		645 42	3.994 02	109	15 60		4.380 41		604 84
63	Tarnów	85	744	2.119 65	970 36	501 41	18		4.381 70	39	747 06
64	Tłumacz										
65	Trembowla	42		845 32	4.055 40				1.415 93		802 75
66	Turka	74		87 50	768 72	1.220 90			2.071 83½		
67	Wadowice	110		1.945 16	3.814 37	1.195 70			7.145 28½	2.818 88	6.489 98½
68	Wieliczka	156		1.103 72	8.124 31	7.410 17	470 74	42 95	8.121 17	10.548 04	1.694 48
69	Zaleszczyki	57		1.615 60	324	75 50			4.526 92		10
70	Zbaraż	60		2.141 05	2.916 28½				3.422 15	3.300	757 39
71	Złoczów	140		1.570 15	9.367 33	2.053 04	5		4.458 95		305 90
72	Żółkiew	73	3.811 32	308	951 40	40			3.825 41		
73	Żydaczów	73	86 90	4.983 52½	23.941 21	2.945 59			10.088 58	7.900	427 98
74	Żywiec	70		2.393 50	518 28	8.226 92	334		1.367 50	3.000	5.881 50
	Razem		30.139 47	95.786 07	256.466 27½	87.961 80½	15.212 81	1.553	233.213 20	167.701 15	105.047 15½

Liczba porządkowa (1)	Gminy powiatu (2)	miary i wagi, polowanie i rybołostwo (12)	Taksy (13)	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych (14)	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich (15)	konsumcyjne: od mięsa (16)	konsumcyjne: od wina (17)	Dochody rozmaite (18)	Zapas kasowy z roku poprzedniego (19)	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności (20)	ze sprzedaży papierów wartościowych (21)
1	Biała	1.441 18	501 92		29.124 03	1.041 26	1.667 94	51.683 52	4.703 23½	400	7.000
2	Bóbrka	56 66			16.235 22	1.414 24		2.077 11	1.038 26		
3	Bochnia	1.001 65			5.750 76	607 50	26 25	4.768 84½	2.106 95½	307	
4	Bohorodczany	186 78	504 36		9.874 61	1.903 50		361 70	623 70		
5	Borszczów	340 25	73 95		36.951 24½	3.564 69		4.374 08	4.264 90½		
6	Brody										
7	Brzesko	1.498 69			19.462 82	320		10.123 50	5.004 30	100 40	172 49
8	Brzeżany										
9	Brzozów	179 40	319 40		6.726 40	880 05	573 60	1.460 07	2.411 23	160	2.854 42
10	Buczacz	760 79	18 20		22.017	4.102 49	812 25	1.938 88	2.164 95	6 70	
11	Chrzanów	1.098 17	3.318 34		28.014 72	5.349 72	459 75	5.613 09	3.870 74	500	4.216 79
12	Cieszanów	333 60	1.792 94	278	11.851 33	224 12		1.442 43	2.998 48		
13	Czortków	10[illegible] 40	13		15.661 57	4.402 42	. 43	2.001 15	1.979 33	902 63	51 81
14	Dąbrowa	1.337 60½	1.953 64		13.812 61	1.577	187 75	1.979 69	3.550 29½		
15	Dobromil										
16	Dolina										
17	Drohobycz										
18	Gorlice										
19	Gródek	616 64			12.734 66	579	11 75	997 22	1.675 72	514 43	
20	Grybów	81 40	12 74		5.149 12	365		2.415 77	1.041 90	33 60	2.546 24
21	Horodenka	266 30	2.256 07		22.944 11	4.485 02		1.452 89	4.029 89		
22	Husiatyn	161 10	1.297 31		12.224 17½	3.624 68	1.545 12	9.284 75½	2.330 85	40	
23	Jarosław										
24	Jasło	789 96	310 46		14.810 52	1.112	322	1.537 35	2.520 48	600	
25	Jaworów	228 45	752 38		14.515 14½	1.025	8	1.493 87	3.192 97		
26	Kałusz	1.020 48	364 95		11.769 29½			2.301 65½	1.850 13½	12 22	
27	Kamionka	992 66			19.059 58	3.206 87	1.856 89	16.246 33			
28	Kolbuszowa	390 56	1.242 31		15.726 84½	4.755 93		1.665 18	2.141 73½		
29	Kołomyja	540 19½			18.722 07½	814 26		961 77	115 34		
30	Kossów	254 23	58 75		18.869 70	4.309 40	560 37	4.219 13	1.607 91	49	3.763 53
31	Kraków	1.551 26	1.627 19		17.641 48½	1.754 77	2	2.110 10	3.965 18½	1.116 50	
32	Krosno	418 79	1	609 10	14.126 05	1.393 39	264	[illegible]	2.748 10	207 41	
33	Limanowa	402 08	1.018 74		3.502 08½	252		474 57	3.852 70		
34	Lisko										
35	Lwów	1.889 22	149 60		14.986 87	2.031 96	57 30	12.124 71	18.852 67	381	
36	Łańcut	1.127 10	1.649 28	10.800 60	16.723 13	6.468 14	540 82	12.300 10	3.077 25	14	
37	Mielec	34[illegible] 68	3.473 20		18.728 65½	3.168	208	939 30	2.566 97½		
38	Mościska	743 85	827 72		18.546 41	2.033 34	106 36	3.985 53	1.328 43	108	500
39	Myślenice	744 01	1.186 45		10.568 69	60	85 79	8.425 88			
40	Nadwórna	414 47	14 40		15.746 48	2.584 50		3.197 33	1.520 18		
41	Nisko	330 05	363 90		16.192 50	1.046 67		1.510 42	1.618 22	18	
42	Nowy Targ	504 52	500 09		16.585 51			3.159 87	3.071 01		
43	Pilzno	157 03			3.840 06	1.027 02	1.027 02	2.717 77	1.682 89	20 40	1.100
44	Podhajce										
45	Przemyśl										
46	Przemyślany	52 49	383 12		31.150 51	800		2.048 30½	5.887 50	187 79	1.023 32
47	Rawa	39 50	998 19		14.119 25	4.685 09		1.323 06	3.855 66	115	
48	Rohatyn	415 31	364 90	1.600	12.707 37	680	16 20	3.758 51	1.572 50		175 15
49	Ropczyce										
50	Rudki	323 91	53 96	3.211	21.583 72½			5.480 62½	2.527 15		
51	Rzeszów	28 67		192 22	31.192 45	5.542 46	25 50	8.044 62	7.871 53		
52	Sambor	1.249 53			10.330 49	21 86		2.902 02	3.039 94		
53	Sanok										
54	Sącz Nowy	1.289 50	1.412 84		9.644 86	1.311 20		619 54	6.682 27	591 92	
55	Skałat	272 77	58 70	4.167 62	27.740 58			5.426 04		10	
56	Śniatyn		2.649		27.701			1.925	1.408	70	
57	Sokal	562 11	759 81		19.784 09	2.360 53		14.059 46	7.664 31½	536	10 02
58	Stanisławów										
59	Staremiasto	92 07			8.209 99	1.587 24		436 52	103 81		2.895 65
60	Stryj	1.164 30	726 31		19.278 11	1.900		789 26	960 26	391	
61	Tarnobrzeg	805 21	478		10.335 76	3.632 69½	25	2.561 85	4.943 59	1.053 81	
62	Tarnopol	164 70	1.241 17		22.385 71	2.199 72		3.768 78	1.382 52	843 07	
63	Tarnów	677 31	64 62		17.068 94	511 15	15 20	2.263 61	1.485 29		
64	Tłumacz										
65	Trembowla	232 47	671 33		20.740 01½	1.575 38		3.634 45½	3.610 16½	8	
66	Turka	61 70	10		6.685 14½	1.000 01	714	1.071 31	620 40½	60	
67	Wadowice	1.377 62	692 16		14.550 13	1.825 52	196 14	4.359 87½	6.453 96	374 30	
68	Wieliczka	1.289 91			14.098 53			5.997 42	3.597 22	44	
69	Zaleszczyki	280 83	10		12.460 39	1.561 39	1.849 33	1.700 76½	1.320 70½		
70	Zbaraż	142 51	373 08		10.772 65½		1.871 96½	5.392 07	2.675 02		
71	Złoczów	749 55	1.709 63		23.372 53½			18.714 33	4.273 59	76	2.915 15
72	Żółkiew	565 22						2.390 71	2.883 48½		
73	Żydaczów	1.422 72	563 75		22.962 91	1.451 80	46	3.370 99½	3.742 11½	125	426
74	Żywiec	660 40	309 59		21.095 58	683 69		189 03	2.824 12	1.287 91	
	Razem	36.217 52	39.132 43	20.138 54	979.166 19	104.816 67½	15.077 72½	286.406 43½	180.892 04	11.265 09	20.650 57

Liczba porządkowa (1)	Gminy powiatu (2)	Wpływy nadzwyczajne: z pożyczek zaciągniętych (22)	zaliczki otrzymane i zwrócone (23)	Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe (24)	wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale w naturze (25)	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe (26)	Na cele szkolne: dodatki i inne (27)	Razem (28)	Należytości czynne, pozostałe z końcem roku (29)	Wysokość opłacanych w gminie podatków (30)	Uwaga (31)
1	Biała	2.114 67	4.363 95½	134 61	19.388 70	1.637 31	6.986 80	181.666 53	63.858 54	119.161 39	
2	Bóbrka		340 90	898 16	17.549 01	2.782 44	18.561 02	68.434 39	1.955 90	64.946 05	
3	Bochnia	2.390 30	89 61		28.633 26½		6.769 95	73.025 93	20.559 80	53.190 58	
4	Bohorodczany	452 50	314 61	562 33	12.223 80	1.469 76	120 19	32.690 49	7.430 33	39.630 38	
5	Borszczów	2.802 08	556 22		19.267 31	3.991 91	11.269 70	95.965 67½	4.509 17	127.118 93½	
6	Brody										Mimo urgensu LW. 37 212/93 nie ma wynikłości.
7	Brzesko	10.525 05	490 38		24.136 12	6.096 94	725 43	106.569 87	27.752 61	*)	*) Nie podano cyfry.
8	Brzeżany										Mimo urgensu jak wyżej nie ma wynikłości.
9	Brzozów	1.241 06	489 24		544 33		622 13	28.763 51	4.257 08½	54.902 50	
10	Buczacz	712 25	407 33		23.986 80		16.851 80	80.302 15	*)	100.080 09½	*) Nie podano cyfry
11	Chrzanów	25.704 55	66 68		19.364 [illegible]	6.489 64	28.678 73	143.089 41	*)	87.446 24	*) Nie podano cyfry.
12	Cieszanów	5.132 09	182 57	225			10.510 71	49.332 44	*)	*)	*) Nie wszystkie gminy podały cyfry.
13	Czortków	2.044 18	331 05				505 48	37.237 85	*)	77.891 13	*) Nie wszystkie gminy podały cyfry.
14	Dąbrowa	9.207 39	194 25		10.720 79	952 32	3.178 96½	65.677 76	8.320 17	*)	*) Nie podano cyfry.
15	Dobromil										Nie ma wynikłości mimo urgensu LW. 37.212/93
16	Dolina										Wynikłości podług zamknięć brak zupełnie.
17	Drohobycz										Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
18	Gorlice										Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości,
19	Gródek	1.618 15	249 40		10.972 33		639 11	37.277	2.864 48	54.766 26	
20	Grybów	9.688 56	2.118				6.843 10	45.315 69	*)	*)	*) Nie podano cyfr.
21	Horodenka	1.105 16	720		19.251 05	4.761 59	13.873 21	82.329 73	2.728 99	108.699 85	
22	Husiatyn	1.259 94	368 51		12.132 45½		13.655 47	68.134 35½	5.555 07	88.331 76	
23	Jarosław										Mimo urgensu jak wyżej nie ma wynikłości.
24	Jasło	1.268 27	484 92				14.570 21	49.713 74	*)	74.645 03	*) Nie podano cyfr.
25	Jaworów	1.662 81½			9.773 23	2.845 37½	12.349 06½	51.676 81	15.824 48½	60.408 11½	
26	Kałusz	3.039 50	237 71	252 50		33 38	1.274 41	30.703 14½	14.219 33	51.632 92	
27	Kamionka			715 99			20.798 33	83.085 99	*)	*)	*) Nie podano cyfr.
28	Kolbuszowa	7.415 84	80 76				130 85	41.149 14	3.714 61	*)	*) Nie podano cyfr.
29	Kołomyja				23.559 49		22.591 08	78.655 17	3.172 94	99.163 76½	
30	Kossów	13.466 72	191 27		3.606 80	1.544 30	9.628 19	75.641 83	*)	67.233 78	*) Nie podano cyfr.
31	Kraków	313	7		24.215 16½	10.308 96	24.730 75½	97.826 74½	3.544 58	*)	*) Nie podano cyfr.
32	Krosno	4.104 72	1.080	50	18.050 85	2.868 85	350 78	59.245 38½	2.828 76½	63.897 95½	
33	Limanowa		66 40					19.764 50	791 84½	42.301 22	
34	Lisko										Wynikłości nie nadesłano mimo urgensu LW. 37.212/93 NB. są tylko według budżetów na r. 1892.
35	Lwów	26.131 64	14.578 54	112 50	26.089 91	13.309 44½	28.308 94	191.053 51½	41.383 46	143.468 01	
36	Łańcut	1.201 61			14.523 60		15.359 96	118.258 49	2.835 84	131.116 47	
37	Mielec	7.636 70					376 53	56.948 71	1.713 21½	65.554 88	
38	Mościska	11.299 64	1.177 92		10.828 41	3.548 76	661 44	80.051 98	62.837 30	70.575 55	
39	Myślenice	26.946 53			14.988 12	1.680 29	8.706 61	113.580 55	10.042 97	65.000 12	
40	Nadwórna	115 6½	9 69		25.850 09½	10	327 52	58.571 47	6.753 40	45.342 27	
41	Nisko	3.187 57	211 24			109 10	1.106 60	36.125 87	7 74	*)	*) Cyfry nie podano.
42	Nowy Targ	9.549 05				68	1.609 01	67.906 80	*)	72.616 46	*) Nie wszystkie gminy podały wynikłości
43	Pilzno	1.478 90	225 01		8.687 58	3.569 75½	4.273 88½	48.975 75	1.950 26½	37.796 40½	
44	Podhajce										Mimo urgensu przy LW. 37.212/93 nie nadesłano wynikłości zamknięć.
45	Przemyśl										
46	Przemyślany	927 89½	765 76		13.619 47	2.060 25	1.175 96	72.596 39½	1.474 60	64.320 05½	
47	Rawa	1.746 36	801 36		9.022 10		12.493 54	62.454 01	3.160 55	*)	*) Cyfry nie podano.
48	Rohatyn	1.558 14	1.085 97		16.484 71	1.312 94	20.436 57	92.621 68	14.678 11	*)	*) Cyfry nie podano
49	Ropczyce										Nie nadesłano wynikł. mimo urg. LW. 37212/93.
50	Rudki	292 79					1.080 59	44.559 49	1.049 09	*)	*) Nie nadesłano wynikł. mimo urg. LW. 37212/93
51	Rzeszów	6.757 58	19 71		23.024 19	3.451 39	1.575 10	100.273 37	9.168 36	*)	*) Nie nadesłano wynikł. mimo urg. LW 37212/93
52	Sambor	2.918	162				3.312 99	50.098 45	5.449 26	73.933 54	
53	Sanok										Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
54	Sącz Nowy	144 04	4.331 07				330 11	63.413 14	7.547 50	*)	Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
55	Skałat	3.950	37 45		9.526 69	854 60	13.743 41	76.161 89	6.021 13	101.377	
56	Śniatyn	1.685						41.349 40	*	*)	Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
57	Sokal	7.834 75	1.771 69		13.059 85	242 58	22.493 25	129.922 99½	14.488 57	96.991	
58	Stanisławów										Mimo urgensu jak wyżej nie ma wynikłości
59	Staremiasto		786 67				50 40	30.015 39	*	34.667 48	*) Mimo urgensu jak wyżej nie ma wynikłości.
60	Stryj						13.320 59	46.647 80	2.657 33	68.812 06	
61	Tarnobrzeg	2.345 74	2.611 05		15.394 85	2.112 91	6.790 89	72.994 49	42.908 42	54.766 75	
62	Tarnopol	955 73	594 10		9.108 73	6.292 29	26.467 78	85.153 59	4.251 88	*)	
63	Tarnów	885 73	132 99		12.148 50	3.521 91	872 38	49.168 81	9.624 57	*	*) Cyfry nie podano
64	Tłumacz										*) Cyfry nie podano
65	Trembowla	1.002 31	77 23		7.490 57	2.595 33	752 48	49.509 13½	342 58	73.048 64	Mimo urgensn LW 37.212/93 nie ma wynikłości.
66	Turka	3.200			15.503 20		1.681 67½	34.756 40	381 61½	41.726 89½	
67	Wadowice	21.500 34	1.143 46		27.955 56	4.729 33½	12.528 23	121.096 01	20.857 18½	78.283 87½	
68	Wieliczka				24.820 11	4.943 09	13.983 65	106.289 51	*)	**	*) Nie wszystkie gminy nadesłały cyfry.
69	Zaleszczyki	206	21 81					25.963 24	*)	*)	*) Cyfr nie podano.
70	Zbaraż	201 25½			93.314 34	2.302 25	8.797 01	58.379 03	12.586 49	*)	*) Cyfr nie podano.
71	Złoczów	1.541 95	716 71		67 57		23.737 63	95.640 01½	20.249 80½	124 758 52	
72	Żółkiew							14.778 54½	*)	4.848 50½	*) Cyfr nie podano.
73	Żydaczów	12.241 85	820 40	2[illegible]0			1.910 86½	99.688 19	14 860 89½	*)	*) Cyfr nie podano.
74	Żywiec	411 92	304 74		3.333 09	1.320		54.146 77	2 914 6[illegible]	*)	*) Cyfr nie podano
	Razem	267.123 31	45.767 33½	3.181 09	612.217 17	103.817	494·481 06	4,222.431 11½			

1[illegible]
1[illegible]
1[illegible]
1[illegible]
1[illegible]
1[illegible]
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74

Alegat 14. do sprawozdania z czynności Departamentu I. Wydziału kraj. za r. 1894. LW. 66289/94.

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1892

gmin małomiejskich i wiejskich

1 Liczba porządkowa	2 Gminy powiatu	Ilość gmin	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5 Koszta katecharyjne zł. ct.	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł. ct.	7 Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8 Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9 Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe zł. ct.	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.	11 Policya miejscowa zł. ct.	12 Aresztanci i szupaśnicy zł. ct.	13 Straż pożarna itp. zł. ct.	14 Straż polowa i lasowa zł. ct.	15 Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16 Oświetlenie miasta zł. ct.	17 Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct.	19 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	20 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	21 Wydatki na cele drogowe: gotówką zł. ct.	22 Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj zł. ct.	23 Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku zł. ct.	24 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct.	25 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	26 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	27 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	28 Wydatki rozmaite zł. ct.	29 Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	30 Razem zł. ct.	31 Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku zł. ct.	32 Uwaga
1	Biała	68	16.775 68	1.018 04	2.025 42	8.273 11			7.177 15	5.666 27	4.679 36	445 37	1.158 16	541 10	2.900 64	960 72		511 48	24.075 65	4.317 09	3.398 82	18.344 39	. 58	6.827 72		17.325 47	1.938 66	50.534 66	4.464 68	183.355 22	1.987 19	
2	Bóbrka	90	9.087 59		960 47	200 63			3.778 43	10 56	1.180 03	293 54	293 46	703 66	1.680 21	137 47		321 59	20.583 76		3.632	15.022 51				2.012 50	115 36	6.695 68	2.838 81	69.573 26	16.566 52	
3	Bochnia	139	9.169 82		3.297 78	4.931 29½			3.815 70½	187 03	956 27	280 11	225		405 30	16 38	27 36	295 20	12.201 27	1.018 48	62 19	26.887 39½	1.897 07	1.505		2.925 26	121 68	8.981 97½	1.877 83½	81.105 40½	22.876 93	
4	Bohorodczany	37	4.216 55		622 18	885 52			2.091 01	139 66	1.447 46	28 87	11 80	147	277 73	101 61	482 86	151 97	5.489 80		3.173 10	9.606				511 50	299 80	2.850 63	1.367 91	33.902 96	5.739 66	
5	Borszczów	74	14.350 39		1.722 10	297 94			6.414 45½	110 36	2.331 41	24 56	644 77	87 31	2.378 58	125 62		508 83	26.365 97½	806 62	1.252 73	18.186 52	2.385 57	3.081 01	33 22	1.40 01	525 97	8.220 73½	4.233 45½	95.488 67	. *)	*) Nie podano cyfr.
6	Brody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37 212/93 nie nadesłano wynikł.
7	Brzesko	112	11.690 57½	244 28	1.496 13	1.970 93			5.535 34½	2.140 46	3.355 27	498 38	279 33	955 02	314 84	250 74	583 64	491 28	18.360 64	5.383 42	5.853 21	21.770 29½		5.507 40	207 69	9.155 98	588 91	11.447 47		108.081 23½	14.076 34½	
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37.212/93 nie nadesłano wynikł.
9	Brzozów	56	6.406 99	224 05	733 13½	433 59½			1.127 56	18 08	2.007 03	157 92	331 71	117 44	1.450 84	169 66		407 30	3.412 31	791 31	1.238 13	75		265 96	2.007 21	2.029 35	319 31	3.198 78	2.122 91	29.046 61	6.643 76	
10	Buczacz	85	13.443 83	215 98	989 70	1.191 12			4.556 27	190 06	2.778 30	122 83	371 59	227 61	363 54	89 62	17	224 73	17.451 10	481 14	170 79	23.878 40		456 63		1.157 90	174 44	5.369 01	553 61	74.475 20	. *)	*) Cyfr nie wykazano.
11	Chrzanów	84	13.709 23	234 70	2.055 66	1.504 92			2.825 86	440 98	1.753 41	830 92	1.478 15	123 50	6.502 35	648 11		512 54	31.418 16	5.045 78	6.489 64	19.361 93		7.103 48	18.658 22	7.383 02	653 63	7.213 10	7.144 02	143.089 31	. *)	*) Cyfr nie wykazano.
12	Cieszanów	69	12.539 17	431 34	870 56	502 01			5.345 38	406 82	188 24	255 91	616 52	47	920 66	225 87	1.000	308 35	11.974 92½		1.187 38			654 18	2.118 05	2.847 56½	6 20	3.931 95½		46.432 08½	*)	*) Nie wszystkie gminy podały.
13	Czortków	45	9.862 57		2.381 55	3.096 56	18 20		2.353 59	127 40	3.332 89	97 46	1.322 71	486 12	732 89	320 55	498 43	323 78	2.799 78	326	404 30			1.459 08		3.845 67	218 70	3.035 09		37.043 32	*)	*) Nie wszystkie gminy podały.
14	Dąbrowa	105	8.963 30½		1.671 46½	336 36			6.110 45½	547 60	1.213 82	305 61		140 84	2.123 14	180 64	6.795 28	278 20	10.476 90	1.219 20	933 07	10.715 44	6 35			4.853 51½	18	5.104 01	3.6 4 56	65.677 76	7.868 43½	
15	Dobromil	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgen LW. 37212/93 nie nadesłano wynikł.
16	Dolina	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Brak dokładnych wynikł. podług zamknięć rach.
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37.212/93 nie nadesłano wynikł.
18	Gorlice	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37.212/93 nie nadesłano wynikł.
19	Gródek	69	8.146 43		669 03	756 17			1.657 01	173 29	300	138 63	50 35	82 68	222 09			150 53	5.885 28	106		11.041 93		1.04 49	1.043 24			5.241 88	1.208 33	38.285 36	3.424 56	
20	Grybów	72	5.639 82½		671 82	7.771 16			4.197 32	27 78	2.070 38	22 54	42 59	336 30½	527 53	242 84		207 19	11.250 80	2.033 25						7.264 61	97 56	3.847 77		46.251 27	. *)	*) Nie podano cyfr.
21	Horodenka	49	12.184 84		3.339	1.686 47			4.104 65½	782 25	3.510 89	90 77	2.396 61		1.790 51	278 26		152 56	17.342 78	330 50	4.761 59	19.251 05				1.425 63		5.252 88½	3.648 49	82.329 74	. *)	*) Nie wszystkie gminy podały cyfry.
22	Husiatyn	51	12.602 03	79 16	2.363 67	350 53			2.059 57½	33	2.246 60	102 59	1.238 76		1.818 36	193 58	3.268 46	356 26	14.332 43	3.751 29	233 89	10.547 24½		153		489 14	669 22	6.227 21		63.116	5.517 45	
23	Jarosław	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
24	Jasło	155	9.735 12	12	1.194 66	435 23			2.161 30	67 98	2.281	106 33	1.092 13	719 36	1.628 92	111 39		622 19	15.069 10	1.610 49	175 78					2.405 51	607 22	7.312 33	2.860 47	50.239 51	. *)	*) Nie podano cyfr.
25	Jaworów	70	7.018 60		594 51	301 21			2.035 95½		711 72	117 66		783 19	1.264 09			473 19	12.277 69	760 29	2.815 37½	9.773 23		778 05		2.592 55	198	5.219 41	3.929 09	51.676 81	9.815 01	
26	Kałusz	67	6.766 40	20	750 64	636 61			2.820 82½	26	617 44	6 43	147 47	250 80	606 97			232 30	8.135 95	718 35	4 17			2.439 35		983 13	85 19	5.865 02½		31.148 05	9.114 21½	
27	Kamionka	92	9.691 16	60	1.735 65	7.655 95			10.500 32	459 33	3.186 19	166 01	1.187 15	1.170 ·2	1.598 77	99 72		1.122 14	24.474 96							5.526 76		8.523 02		77.157 55	. *)	*) Nie podano cyfr.
28	Kolbuszowa	62	10.022 63		876 92	686 51			1.771 57	104 43	107 71	218 27	251 20	406 45	67 79			188 66	11.912 84	432 67	330			67 81		4.565 28		6.696 86	36 14	38.743 74	38.534 25	
29	Kołomyja	25	10.816 81		839 83	3.421 63			8.382 86½	334 74	2.222 69	77 27	1.123	190	89 20	156 72		313 10	22.812 26	557 40		22.222 36	1.342 18			2.795 38		5.487 33½	3.172 94	86.357 71	7.852 52½	
30	Kossów	45	16.100 73		1.664 77	675 11			4.567 13	68 02	2.271 40	33 55	505 03	416 85	562 12	412 44		289 59	14.613 07	49 05	1.216 24	4.061 70		4.737 47		9.565 68	239 57	6.574 11		68.626 63	16.408 63	
31	Kraków	109	9.000 10		1.668 71	338 61			3.887 93	418 91	1.840 66	360 79	619 84	1.146 28	3.199 56½	299 50		402 04	25.490 99½	2.050 46½	10.683 64	23.942 16½		260 33		4.252 66½	1.387 32	3.223 03	4.296 89½	98.770 44	2.255 78	
32	Krosno	83	6.374 43		405 62	503 34			2.914 31	155 74	1.954 87	49 31	132 81	298 24	156 61	155 01		460 83	9.039 49½	1.888 19	1.237 62	18.980 01	2.013 54	252 20		10.678 22	65 20	6.349 75½	1.573 56½	65.638 94½	8.995 17	
33	Limanowa	90	5.825 40		865 89	864 39			1.058 23½	149 71	1.204 21	151 84	154 04	269 31	106 82	171 94		282 41	546	240 62	49 56			3.522 78	38 42	1.073 91	426 06	3.064 21		20.065 73½	1.092 58	
34	Lisko	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
35	Lwów	130	17.276 04		2.725 97	2.561 17	8		8.013 26		1.389 05	446 86	418 86	1.245 23	1.374 72	202 62		3.007 27	62.304 45	1.723 49	13.207 81	26.089 91	214 13	3.862 35		8.421 88	12.503	18.389		185.385 07	33.920 99	
36	Łańcut	108	16.500 64	1.660 09	1.996 26	8.309 49	4.400	80	10.686 48	571 61	4.767 27	275 43	651 84	430 15	3.680 96	781 35		327 24	20.716 11	1.716 58	1.578 90	15.391 74	224 54	2.127 46	36 50	5.962 64	676 24	12.215 87	4.102 49	119.870 88	4.019 80	
37	Mielec	96	10.887 71		928 14	10.281 87	10.000		2.616 95	167 37	1.410 50	195 88	292 58	105 81	518 91	307 83		431 61	3.786 62	351 95						4.924 88		6.699 24	4.142 46	58.050 31	29.290 42	
38	Mościska	78	12.781 47		1.438 40	1.707 09			5.188 61	486 56	2.223 85	425 35	1.437 51	602 79	429 88	446 81		497 51	14.140 09	2.289 86	3.921 22	10.184 49	271 46	5.883 70	59	7.151 26	1.773 30	4.599 43	2.812 36	80.051 98	57.141 64	
39	Myślenice	65	11.146 54	256 86	1.073 36	2.746 77			3.332 99	63 34	1.993 74	447 17	532 38		697 54	839 21		1.227 85	17.233 77	935 11		14.794 10				12.656 02	1.561 36	33.576 90	5.550 88	110.668 89	54.035 90	
40	Nadwórna	38	7.373 45½		1.309 75		136 88		4.177 53½	231 70	2.711 45	125 45	207 95	707 50	166	402 32		144 32	8.832 01	126 32		24.580 82½				1.299 87		4.159 37		56.692 70½	7.010 15½	
41	Nisko	60	6.086 82		1.072 19	1.492 54			4.992 45	569 46	1.521 69	83 10		1.225 07	692 78	45 35	706 24	224 42	10.638 54	270 38	82 55					3.163 12		2.995 35	1.727 05	37.589 10	16.978 64	
42	Nowy Targ	76	7.280 29	362 92	3.907 38	3.300 25			5.98· 74	67 84	1.653 07	192 90	1.210 02	1.726 84	647 96	341 77		561 37	13.721 41	2.334 40	725 52			3.452 20		10.493 38		9.882 88		67.848 14	18.273 75	
43	Pilzno	61	5.248 71		434 32	1.238 12	4.081 15		2.123 89	524 74	1.440 48	235 83	901 81	32	1.531 74½	257 06	4.530 73	164 93	5.059 70½	1.501 39	3.569 75½	8.687 58		285		2.610 71	375	2.838 30	1.302 49½	48.975 75	4.519 80	
44	Podhajce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37.212/93 nie nadesłano wynikł.
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW 37.212/93 nie nadesłano wynikł.
46	Przemyślany	69	8.247 45		881 44	805 31			6.732 69½	94 57	1.921 57	132 06	279 83	1.364 03	1.649 37	67 77	539 96	314 54	14.372 40	319 41	1.876 94	12.437 86		301 52		1.862 10	74 20	11.657 09½	5.431 52½	71.363 64½	3.548 74	
47	Rawa	73	10.238 27		1.221 01	1.488 61			7.754 50	345 86	2.132 97	232 28	403 55	934 97	1.162 37	420 52		910 98	9.908 49	278 58	1.154 56			2.616 24	1.038 50	3.801 22		5.317 14	3.062 03	54.452 65	6.601 59	
48	Rohatyn	100	10.806 33	1.888 39	1.106 19	1.053 59	7.000	1.600	5.697 79	295 42	1.768 97	135 13	338 56	554 37	837 40	880 02	554 66	490 29	24.370 33	698 41	2.182 67	17.296 44	260 21			3.642 34	1.834 16	6.384 47	2.260 55	93.936 69	14.381 17	
49	Ropczyce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgensu LW. 37 212/93 nie ma wynikłości.
50	Rudki	73	7.641 43		800 87	4.135 85			3.630 75	51 04	530 20	72 05	578 46	429 27	879 04	52 45		560 64	12.420 14	163 89						769 07	120	7.480 03	4.214 31	44.559 49	7.304 28	
51	Rzeszów	114	12.318 36		1.058 72	3.415 05	15 30		2.822 63	223 96	2.231 22	168 43	1.138 11	266 93	486 50	386 82	9.051 35	886 89	16.989 58	1.907 93	4.104 87	23.482 38	382 37			5.114 42½		5.825 57	8.832 08½	101.409 48	5.192 95	
52	Sambor	86	5.556 62		358 79	506 13			8.505 77	391 77	1.075 26	88 94	85	630 71	254 33			448 09	9.794 40	1.846 39				528 53		2.782	234 97	6.029 47		39.107 17	4.144 08	
53	Sanok	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgensu LW. 37212/93 nie ma wynikłości.
54	Sącz Nowy	167	16.311 55	1.095 47	2.500 03	2.525 28			7.709 43	1.286 40	2.669 95	69 43	358 56	1.620 07	743 43	255 64		638 94	4.424 19	635 13	861 59	64 40	814 35	4.730 99		1.977 48	1.633 95	8.955 45		61.881 96	9.250 52	
55	Skałat	62	9.337 14	60	1.505 40	1.448 81			2.564 75	189 26	4.413 05	231 97	678 76		1.968 86	105 61		435 30	15.156 48	734 81	1.062 60	9.558 99		930 73		13.504 65		10.341 99		74.229 16	2.081 65	
56	Śniatyn	40	10.059	99	1.738	513			5.198		2.988	49	45		3.501	135		268	10.911	20						2.246		3.888		41.658	*)	*) Nie podano cyfr.
57	Sokal	98	12.630 54	264 54	1.285 60	4.710 62			9.250 55	1.219 35	2.031 15	94 58	3.450 09	1.221 60	5.542 93	128 32	3.195 44	664 64	27.347 82		8.007 27			5.902 91	1.·32 72	3.612 04	2.274 63	16.137 47	288 53½	110.295 34½	15.021 34½	
58	Stanisławów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urgensu LW. 37.212/93 nie ma wynikłości.
59	Staremiasto	57	7.222 02	698	583	2.459 97			3.475 53	636 50	1.796 84	127 79	85	351 41	1.344 53	574 46		287 73	2.826 07	854 36	431			15 21		633	252 80	6.002 46	18 57	30.676 25	. *)	*) Niedokładne cyfry.
60	Stryj	101	11.635 35		830 31	993 61			7.832 28	8		46 21	1.546 05	1.685	970 29	100		359 23	13.764 16	620 29				10		1.397 69		6.232 89		48.031 66	1.180 90	
61	Tarnobrzeg	70	6.053 08		1.614 10	1.752 80			12.524 56	332 49	3.501 93	153 01		926 02	822 63	408 51½		409 93	8.885 34	292 13	3.312 58	11.486 04	3.022 12	549 34		2.525 07	1.987 84	9.754		70.313 53	6.092 13	
62	Tarnopol	84	12.940 11	2	1.465 69	343 98			5.538 50	550 55	1.727 07	77 68	1.252 82	207 20	3.591 49	129 58		346 89	28.200 28	2.551 79	6.292 29	9.108 73		969 48		4.297 37	60	8.989 61		88.643 11	. *)	*) Nie podano cyfry
63	Tarnów	85	6.443 38		437 05	1.941 24			2.115 99½	687 05	1.166 92	36 17	283 33	30 65	696 35	59 26		401 50	12.255 83	2.058 91	3.107 35	12.148 50		623 46	40	591		1.788 97	1.735 85½	48.949 27	6.415 23	
64	Tłumacz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Mimo urg. LW. 37212/93 nie nadesłano wynikł.
65	Trembowla	42	7.620 98	43 80	976 39	1.152 71			1.399 01½	225 29	2.257 29	42 23	144 14	61 40	612 20	46 88	325	208 19	12.155 68	84 63	2.097 98	7.358 86	518 72	1.805 44		969 84	5 70	5.270 80	5.681 19	51.065 35½	2.728 84	
66	Turka	74	3.660 65		557 12	168 95			1.201 52	21 11	864 36	42 81	150	512 12	1.177 33½	50	323 18	374 88	3.410 19	967 2½		14.728				637 93½		2.366 24½		31.243 61	5.032 05	
67	Wadowice	110	10.323 35	106 74	1.594 22½	1.839 80			3.757 31	859	2.411 24	324 61	514 31	231 01	1.919 91½	464 07		714 70	25.419 36	4.228 84	6.003 62½	27.955 56		2.249 69	1.103 30	14.614 17	742 50½	7.597 78½	5.817 89½	121.096 01	91.466 06	
68	Wieliczka	156	14.082 46	66 74	2.283 66	1.317 09	31 39		4.557 47	218 19	1.196 50	209 30	587 97	538 16	2.673 58	498 04	18.181 75	669 21	13.926 35	1.066 81	6.820 08	23.457 09		6.487 89		6.486 15	185 49	[illegible]	435 22	116.963 99	. *)	*) Cyfr nie podano.
69	Zaleszczyki	57	8.250 20	24	1.206 25	477 48			2.945 21½		729 80	60 65	465 30		1.234 04	172 83		203 58	486 02							1.512 30		7.322 54		25.120 20½	. *)	*) Cyfr nie podano.
70	Zbaraż	60	7.435 38	144 13	924 34	467 96			2.170 88	72 43	2.313 18	79 85	1.067 10		2.311 39	451 69		380 05	11.581 84	439 77	3.270 10	12.137 99	350 05			395 74	146 64	10.634 92	3.331 09	60.106 52	7.381 39	
71	Złoczów	140	6.102 79	8.146 09	1.681 76	2.223 67			9.991 52½	243 58	3.268 96	101 86	1.000 73	1.157 17	2.862 63			1.228 97	26.613 09	2.446 16		75 67		6 56		4.008 81	410 81	17.508 37	10.579 42½	99.658 13	25.588	
72	Żółkiew	73	6.591 87		839 73	1.046 99			5.511 13½		858 20	72	192	693 50	384 50			840 62	14.786 19									7.319 48		38.636 21½	. *)	*) Nie podano cyfry.
73	Żydaczów	73	13.774 56	250	1.921 28	3.220 12½	7.100		20.012 25	288 30½	2.074 20	44 77	1.040 76	705 59	2.352 02	257 62	315 13	81 80	21.988 14½	1.094 90				5.105 66½	300	5.228 93½	1.143 94	10.326 35½	3.930 59½	102.606 94½	14.096 26½	
74	Żywiec	70	7.107 70	960	1.339 41	2.489 08			2.172 71	324 36	2.932 84	280 49	254	188	1.486 31	559 11		732 66	9.229 56	942 10	1.101 59	3.333 69		2.662 04		2.209 34	265	7.191 91	3.244 48	51.006 38	2.242 23	
	Razem	.	587.112 45	18.663 32	82.063 ½	123.904 91½	32.791 22	1.680	295.410 37½	24.033 59½	117.754 99	10.384 72	37.269 39	30.081 31½	34.895	15.171 91½	50.396 47	28.528 01	885.484 86	69.434 88	124.711 57½	568.084 41½	13.703 24	91.616 29½	28.016 07	250.628 59	36.371 06½	492.135 69	127.559 80	4,227.816 12	.	

WYKAZ

kas pożyczkowych gminnych za rok 1892.

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość gmin	Ilość kas pożyczkowych	Stan kasy z końcem roku 1892 zł.	ct.	Uwaga.
1	Biała . . .	69	—	—	—	nie ma kas pożyczkowych gminnych.
2	Bóbrka . . .	90	52	97.353	66	
3	Bochnia . .	141	98	49.683	98	
4	Bohorodczany	37	17	41.973	85	
5	Borszczów .	74	65	68.089	10	
6	Brody . . .	103	53	58.533	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
7	Brzesko. . .	111	108	222.259	61 ½	
8	Brzeżany . .	75	46	51.908	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1881.
9	Brzozów . .	56	33	69.143	35	
10	Buczacz . .	86	69	101.583	70	
11	Chrzanów . .	84	4	4.741	29	
12	Cieszanów .	69	8	11.876	40½	
13	Czortków . .	44	45	101.800	75	
14	Dąbrowa . .	105	96	84.677	52	
15	Dobromil . .	96	8	6.903	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
16	Dolina . .	87	33	34 789	12	
17	Drohobycz .	79	38	66.701	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
18	Gorlice . . .	89	78	70.340	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
19	Gródek . . .	70	4	17.865	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
20	Grybów. . .	72	65	60.213	57	
21	Horodenka .	50	48	139.078	45	
22	Husiatyn . .	51	50	124.437	14	
23	Jarosław . .	108	79	126.120	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
24	Jasło. . .	155	147	109.719	73	
25	Jaworów . .	67	21	11.404	64	
26	Kałusz . . .	69	62	105 702	80	
27	Kamionka. .	92	67	103.077	45	
28	Kolbuszowa .	62	57	84.907	14	
29	Kołomyja . .	75	55	75.095	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
30	Kossów. . .	45	11	57.788	04	
31	Kraków . .	107	—	—	—	nie ma kas pożyczkowych gminnych.
32	Krosno . . .	84	80	103.601	14	
33	Limanowa. .	90	90	93.915	65	
34	Lisko . . .	154	4	2.047	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
35	Lwów . .	130	73	145.296	11	
36	Łańcut . . .	108	77	175.129	81	
37	Mielec . . .	96	88	96.673	87	
	Do przeniesienia.	3.180	1.929	2,774.429	88½	

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1892		Uwaga.
		gmin	kas pożyczkowych	zł.	ct.	
	Z przeniesienia .	3.180	1.929	2,774.429	88½	
38	Mościska . .	78	12	39.634	94½	
39	Myślenice . .	67	7	10.669	38	
40	Nadwórna. .	38	6	15.129	01	
41	Nisko . . .	60	40	65.855	53	
42	Nowy targ .	75	59	65.938		za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
43	Pilzno . . .	61	42	53.890	25	
44	Podhajce . .	65	55	107.045	—	
45	Przemyśl . .	123	76	86.131	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
46	Przemyślany.	69	10	21.192	—	
47	Rawa . . .	72	10	50.537	55	
48	Rohatyn . .	100	55	89.427	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
49	Ropczyce . .	79	44	27.124	—	
50	Rudki . .	73	9	36.478	26	
51	Rzeszów . .	116	104	120.852	35	
52	Sambor. . .	86	14	16.980	49	
53	Sanok . . .	130	36	43.216	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
54	Sącz nowy .	167	52	67.881	62	
55	Skałat . . .	62	60	227.386	29	
56	Śniatyn . . .	41	12	28 877	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
57	Sokal . . .	99	68	105.100	91	
58	Stanisławów.	75	32	63.846	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
59	Stare miasto.	56	18	18.341	—	
60	Stryj	102	25	58.433	11	
61	Tarnobrzeg .	70	51	105.762	59½	
62	Tarnopol . .	81	82	96.731	85	
63	Tarnów. . .	85	82	91.267	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
64	Tłumacz . .	59	37	54.290	—	
65	Trembowla .	43	25	73 309	02	
66	Turka . . .	74	1	2.921	—	
67	Wadowice. .	111	2	4.088	—	za r. 1892 nie nadesłano wyników; podaje się za r. 1891.
68	Wieliczka . .	156	44	18.037	—	
69	Zaleszczyki .	57	32	60.427	52	
70	Zbaraż . . .	62	48	101.081	54	
71	Złoczów . .	141	92	149 633	67	
72	Żołkiew. . .	74	10	21.228	83½	
73	Żydaczów . .	73	52	161.346	29	
74	Żywiec . . .	70	2	26.234	66	
	Razem .	6.230	3.335	5,160.756	56½	

Uwaga. 24 powiatów nie nadesłało wyników za rok 1892, przeto dla zaokrąglenia obrazu podano przy tych powiatach wyniki *za rok 1891.*

WYKAZ

powiatowych Kas pożyczkowych

za rok 1892.

L. p.	Powiat	Stan Kasy z końcem roku 1892 zł.	ct.	Uwaga.
1	Brzesko	10.859	23	
2	Borszczów . . .	8.290	24 1/2	
3	Dobromil . . .	28.461	46	
4	Drohobycz . . .	64.161	19 1/2	
5	Horodenka . . .	2.915	73	
6	Jaworów . . .	9.414	93 1/2	
7	Kossów	44.087	71 1/2	
8	Nadwórna . . .	17.460	67	
9	Pilzno	19.564	90 1/2	
10	Sambor	161.050	79	
11	Turka	53.256	42 1/2	
12	Wieliczka . . .	107.161	99	
13	Złoczów	7.189	24	
14	Żydaczów . . .	28.806	12	
	Ogółem . .	562.680	65	

WYKAZ

miejskich Kas Oszczędności za rok 1892.

L. porz.	Miejscowość	Wysokość wkładek oszczędnościowych		Pożyczki hipoteczne		Pożyczki komunalne		Weksle		Zastaw papierów wartościowych		Fundusz rezerwowy		Stan z końcem roku 1892	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała . . .	2,413 622	98 1/2	1,921.917	06	178.718	06	10.983	33	26.329	68	138.408	56	2,595.126	92 1/2
2	Bochnia . .	674.235	85 1/2	365.303	64	—	—	237.626	51	11.153	08	77.884	02	767.958	41 1/2
3	Drohobycz .	347.958	73	101.772	16	2 550	—	146 706	67	9.021	—	39.163	70	394.467	44 1/2
4	Jasło . . .	705.950	80	535.490	53	30.550	—	83.440	-	14.792	—	51.521	71	775.147	34
5	Kołomyja . .	1,573.587	84	911.492	16	—	—	88.609	30	18.562	—	129.571	83	1,947.378	37
6	Kraków . .	11,166.204	30	6,894.344	32	140.379	66	599.443	97	392.782	—	1.130.645	54	12,583.270	98
7	Lwów . . .	24,173 497	97	15,359.938	80	690.880	40	3.579 879	60	23.034	—	2,478.110	08	28,586.063	16
8	Przemyśl . .	2,388.625	98 1/2	1,829.990	26	2 512	19	178.130	44	81.166	—	184.283	77 1/2	2,618.123	24 1/2
9	Rzeszów . .	846.969	24 1/2	349 945	41	67.669	30	285.809	—	14.495	—	147.787	41	1,036.071	57
10	Sambor . .	1,616.193	76	749 639	09	219.917	66	507.689	—	36.291	18	100.131	85	1,748.787	70
11	Sącz Nowy .	1,148 280	05	882.993	56	20.956	49	86.899	36	34.607	95	108.470	35 1/2	1,288.073	70
12	Stanisławów .	1,770.576	92	1,155.487	95	7.070	87	218.544	55	10.441	15	227.540	10	2,068.770	—
13	Stryj	273.624	66	96.026	—	26.807	63	67.959	98	2.297	—	28.153	75	306.319	11
14	Tarnopol . .	1,747.492	74	561 201	88	2.695	90	580.640	16	16 925	—	217.553	06	2,055.706	83
15	Tarnów . . .	2,977.175	47 1/2	2,464.725	20	63 198	69	344.587	19	20.373	—	237 905	16 1/2	3.330.530	69 1/2
16	Żywiec*) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem .	53,823.997	31 1/2	34,180.268	02	1,453.906	85	7,016.949	06	712.270	04	5,297.130	90 1/2	62,101.795	48 1/2

*) Założona dopiero w r. 1892. Wyników za r. 1892 nie nadesłano.

W Y K A Z

powiatowych Kas Oszczędności za rok 1892.

L. porz.	Powiat	Wysokość wkładek oszczędnościowych		Pożyczki hipoteczne		Pożyczki komunalne		Weksle		Zastaw papierów wartościowych		Fundusz rezerwowy		Stan z końcem roku 1892	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
1	Bochnia . . .	424.727	$55\frac{1}{2}$	226.898	64	28.435	—	97.163	—	1.753	—	10.400	98	443.226	91
2	Brody . . .	36.323	34	8.595	26	—	—	23.042	57	4.517	75	—	—	40.719	43
3	Dolina . . .	131.760	60	59.713	99	2.370	—	76.272	—	480	—	3.483	50	146.317	55
4	Kałusz . . .	205.922	28	98.207	69	6.327	—	70.008	—	1.474	—	1.742	47	211.144	37
5	Kraków . . .	2,321.751	81	1,439.823	06	18.343	17	345.443	72	22.509	—	76.421	57	2.439.020	56
6	Myślenice . .	237.484	93	134.951	89	12.340	69	33 182	—	1.205	—	15.318	41	257.284	84
7	Ropczyce . .	200.371	79	110.669	20	—	—	88.311	03	1.420	—	7.331	32	213.647	51
8	Sambor . . .	90.387	97	512	75	1.588	56	84.374	—	80	—	1.122	34	93.789	14
9	Trembowla .	178.611	05	44.053	34	—	—	137.766	64	2.903	08	12.321	21	215.547	43
10	Wadowice .	861.155	$85\frac{1}{2}$	372.577	14	25.176	29	399.615	$92\frac{1}{2}$	17.398	99	74.213	$16\frac{1}{2}$	964.014	$05\frac{1}{2}$
11	Wieliczka . .	610.521	$13\frac{1}{2}$	421.646	52	—	—	85.720	53	993	—	25.779	$53\frac{1}{2}$	667.575	20
	Ogółem .	5,299.018	$31\frac{1}{2}$	2,917.649	48	94.580	71	1,440.899	$41\frac{1}{2}$	54.733	82	228.134	50	5,692.286	$99\frac{1}{2}$

INSTRUKCYA

dla skontrujących kasy gmin i zakładów gminnych.

§. 1.

Komisarz skontrujący kasy z polecenia Wydziału krajowego winien o ile możności podróż swą tak urządzić, ażeby przybywszy na miejsce mógł bezzwłocznie niespodziewane skontrum rozpocząć. Przestrzegać jednak należy, ażeby Wydział powiatowy i c. k. Starostwo zawiadomione były o rozpoczęciu skontra możliwie osobiście przez Komisarza, który przy tej sposobności cenne wskazówki otrzymać może.

§. 2.

Przy skontrze kasy gminnej powinni być obecni:

a) naczelnik gminy, lub w razie przeszkody tegoż zastępca (§. 51 ust. gm.);

b) kasyer i kontrolor;

c) dwóch członków Rady gminnej a względnie Delegatów Wydziału powiatowego jako świadków aktu.

Przy skontrze kasy pożyczkowej, muszą być obecni oprócz wymienionych osób, także członkowie zarządu kasy pożyczkowej, gdzie takowy odrębnie istnieje.

§. 3.

Z przybyciem do lokalności kasowych należy:

a) zawezwać odpowiedzialnych zarządców kasy do wskazania wszystkich do przechowania zasobów majątkowych przeznaczonych kas i schowków;

b) zapytać, czyli we wskazanych skrzyniach kasowych i schowkach nie znajdują się kwity, dokumenta, pieniądze, lub inne przedmioty wartościowe jeszcze niezapisane do dzienników. W razie potwierdzenia należy zawezwać kasyera, ażeby takowe w obecności komisyi wydobył i zarazem wyjaśnił, w razie potrzeby nawet protokolarnie, przyczynę niezaciągnięcia do dzienników. Jeżeli zresztą niema uzasadnionej przeszkody poleci komisarz zapisać dodatkowo co należy do dzienników i ksiąg. Konsygnacya kwitów, dokumentów, pieniędzy lub innych przedmiotów wartościowych, które przy rozpoczęciu skontra do dzienników zapisane nie były, ma być do aktu skontra dołączone;

c) z kolei należy zapytać Naczelnika gminy lub tegoż zastępcę i urzędników kasowych, czyli w ich rękach, — lub w rękach innych funkcyonaryuszów gminy do ściągania pewnych należytości przez Zwierzchność gminną, choćby chwilowo upoważnionych — nie znajdują się pieniądze, które do kasy gminnej złożone być powinny. Przytem należy zwrócić uwagę wszystkich powyżej wymienionych osób, że gdyby temu zawezwaniu zadość nie uczyniły i pieniędzy do kasy bezzwłocznie nie złożyły, fakt ten później

w toku skontra skonstatowany musiałby w następstwie sprowadzić pociągnięcie do odpowiedzialności we właściwej drodze.

Pieniądze złożone do kasy powinny być spisane w osobnym wykazie podpisanym przez wszystkich członków komisyi, a w razie dostrzeżonych znaczniejszych nieporządków należy zażądać od interesowanych osób protokolarnego wyjaśnienia.

W końcu przystąpi Komisarz do zamknięcia wszystkich kas w ten sposób, ażeby schowki ani dla samego skontrującego, ani dla samych zarządców nie były przystępne i sprawdziwszy poprzednio, czy nie istnieją duplikaty lub tryplikaty kluczów kasowych, które na czas skontra do podręcznej skrzyni kasowej złożone być winny.

Zamknięce kas ma być w ten sposób uskutecznione:

Przy kasach o jednym zamku należy ją opieczętować urzędową pieczęcią skontrującego, pozostawiając klucz w rękach kasyera Przy schowkach z kilkoma zamkami zabierze skontrujący jeden klucz do siebie.

W razie uzasadnionej potrzeby mogą być skrzynie kasowe, a nawet i drzwi do lokalności kasowych opieczętowane.

§. 4.

Po dokonaniu powyższych czynności zawezwie Komisarz urzędników kasy do przedłożenia dzienników wszystkich funduszów bez wyjątku, tudzież tak zwanych repartycyi, które w niektórych pomniejszych gminach miejskich istnieją i na które datki od członków gminy wybierają i przystąpi do sprawdzenia takowych w regule od dnia ostatniego skontra a względnie, od czasu oznaczonego przez Wydział krajowy.

Przy sprawdzeniu dzienników należy zwrócić uwagę:

a) czyli reszty kasowe z zamknięcia dawniejsych dzienników są do następnych dzienników jako początkowy zapas kasowy należycie przeniesione;

b czyli poszczególne pozycye przychodu i rozchodu są prawidłowo udokumentowane;

c) czyli zapisano w dziennikach wszystkie pieniądze lub przedmioty wartościowe kasie doręczone.

Jeżeliby w tej mierze jakie wątpliwości lub uzasadnione podejrzenia się nasuwały, winien Komisarz zająć się sprawdzeniem do spłaty przypadających i uiszczonych w kasie należytości, nawet przez zawezwanie płacących stron i porównanie w ich rękach znajdujących się dokumentów (książeczek dłużniczych, arkuszy płatniczych i kwitów) z zapiskami dzienników i ksiąg (§ 10. Instr.).

§. 5.

Po ukończeniu badania należy zamknąć dzienniki i zestawiwszy kwoty przychodów i wydatków, wykazać resztę kasową. Następuie zaopatrzyć należy dzienniki klauzulą skontrową z powołaniem się na reskrypt Wydziału krajowego i wypisując słowami resztę kasową. Klauzula skontra ma być bezzwłocznie podpisaną przez wszystkie osoby wymienione w §. 2. Instr.

§. 6.

Zamknąwszy dzienniki klauzulą skontra zarządzi komisarz otworzenie schowków i przystąpi do obliczenia zasobów majątkowych. Skontrujący nie powinien brać udziału własnoręcznie w przeliczaniu pieniędzy lub efektów, jest to bowiem rzeczą kasyera, za całość kasy odpowiedzialnego, ażeby je w obecności całej komisyi odliczył.

Banknoty od 5 zł. począwszy, tudzież banknoty jednoreńskowe nie pakietowane winny być sztuka za sztuką odliczone.

Banknoty jednoreńskowe w paczkach po 100 zł., gdy nie ma wątpliwości co do akuratności mogą być — przy większej ilości — wyrywkowo według wskazówek skontrującego opieczętowane i odliczone.

Monety złote i srebrne winny być zawsze odliczone, a wątpliwe sztuki złote odważone.

Monety miedziane przelicza się tylko wówczas sztukami — jeżeli nie są należycie w woreczkach posortowane.

Efekta winny być pojedyńczo sztukami według rozmaitych gatunków i imiennej wartości odliczone, a znamiona takowych t. j. data numera, czas oprocentowania szczegółowo w konsygnacyi opisane. Wykazane depozyta lub zapasy nie składające się ani z gotówki, ani z papierów wartościowych wyszczególnia się w osobnym wykazie. Jeżeliby skontrujący spostrzegł tę niewłaściwość, że w kasie przechowują się pieniądze, lub inne przedmioty — będące udowodnioną własnością osób prywatnych – natenczas powinny być takowe w osobnej konsygnacyi spisane.

Sprawdzanie zapasów w naturaliach, materyałach i towarach odbywa się co do ilości według odpowiednej stopy rachunkowej (miary i wagi). O ile przy większych zapasach wyrywkowe sprawdzanie jest wskazane, zależy od dawnych okoliczności i od ocenienia komisarza. Postanowienia §§. 3, 4, 5 i 6 są zasadniczemi. Wolno jednakże Komisarzowi skontrującemu zmienić porządek skontra w ten sposób, iż obliczy w pierwszym rzędzie zasoby kasowe lub zapasy w naturaliach, materyałach i towarach a następnie przystąpi do sprawdzenia i zamknięcia rachunków kasowych i magazynowych.

§. 7.

Po wykonaniu tej czynności przystąpi komisarz do porównania zapasów wykazanych zamknięciem dzienników z zapasami znalezionemi rzeczywiście w kasie, a względnie w magazynach. Wykazane nadwyżki powinne być natychmiast w przychód dziennika pobrane, zaś wszechstronnie sprawdzone braki przez odpowiedzialnych zdawców rachunków bezzwłocznie uzupełnione.

§. 8.

Wykazujące się różnice — poprzednio starannie rozpatrzone czy nie są wynikiem tylko omyłek rachunkowych lub innych nieporządków — powinne być ściśle, protokolarnie dochodzone.

Jeżeliby niewyjaśnione braki były znaczniejsze, postąpi komisarz jak następuje:

Przy znaczniejszych niewyjaśnionych brakach powstałych widocznie wyłącznie z przewiny funkcyonaryuszów kasowych, zawezwie komisarz Zwierzchność gminną, ażeby poczyniła bezzwłocznie skuteczne zarządzenia celem zabezpieczenia majątku gminy i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności (§. 52 ust. gm.). Fakt tego rodzaju, niemniej zarządzenia Zwierzchności gminnej powinny być bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu doniesione.

Jeżeliby się zaś z dochodzenia okazało, że znaczniejsze niewyjaśnione braki powstały nie tylko z przewiny funkcyonaryuszów kasowych, lecz i Naczelnik gminy jest widocznie współwinnym lub nawet wyłącznie winnym i jeżeliby dalsze pozostawienie kasy i magazynów pod zarządem Naczelnika gminy zagrażało majątkowi gminy, natenczas zatrzyma Komisarz u siebie wszystkie dzienniki, księgi rachunkowe i dotyczące, brak udowadniające akty, zamknie ponownie wszystkie schowki w sposób wskazany w §. 3. Instr. opieczętowując takowe i przedłoży bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu cały akt skontra z wyjaśniającem sprawozdaniem i odpowiedniemi wnioskami, prosząc ewentualnie o upoważnienie do porozumienia się z Wydziałem powiatowym i c. k. Starostwem celem suspenzyi i wyczekując na miejscu dalszych zarządzeń.

§. 9.

Główne wynikłości skontrowania t. j. zapasy wykazane zamknięciem rachunków i zapasy rzeczywiście znalezione, zestawione być winny w akcie skontra sporządzonym według załączonego formularza i podpisanym przez wszystkie w § 2. wymienione osoby.

§. 10.

Ponieważ niespodziewane skontrum kasowe zarządzone przez Wydział krajowy nie odpowiadałoby w zupełności celowi, gdyby nie było połączone z lustracyą całej manipulacyi kasowej w ogólności gospodarki gminnej choćby w ważniejszych gałęziach, przeto obowiązany jest skontrujący zwrócić uwagę na następne szczegóły:

a) czyli dzienniki i księgi rachunkowe — w szczególności księga likwidacyjna (kontowa), a przy kasach pożyczkowych księga dłużników są należycie założone i prowadzone?

b) czy bez wyraźnej asygnacyi Zwierzchności gminnej — a co najmniej zarządzenia wypłaty wypisanej na kwicie przez stronę wystawionym — nie są pieniądze z kasy wypłacane?

c) czy asygnowane należytości za dostawy lub przedsiębiorstwa opierają się na należytych aktach odbioru?

d) czy kontrakwity na kwoty wpływające do kasy są przez strony do płacenia obowiązane podpisywane?

e) czy pieniądze podatkowe, szkolne, konkurencyjne nie są z innemi przychodami gminy w skrzyni kasowej skomulowane?

f) czy lokal kasowy i skrzynie kasowe są bezpieczne?

g) czy efekta, dokumenta, skrypta dłużne i znaczniejsza gotówka są w kasie głównej przechowywane?

h) czy kasyer i kontrolor mają przepisaną kaucyę?

i) czy klucze kasowe są w należyty sposób między urzędników kasowych i Zwierzchność gminną rozdzielone?

k) czy Rada gminna wykonuje postanowienia §. 38. ust. gm. i instrukcyi rachunkowo-kasowej z r. 1837 republikowanej przez Wydział krajowy okólnikiem z d. 16. lipca 1872 L. 16.970 i skontruje kasę gminną cztery razy do roku?

l) czy Wydział powiatowy przeprowadza od czasu do czasu niespodziewane skontra (52, 55 Instr. L. 14.358/75);

m) czy inwentarz gminy i zakładów gminnych jest w należyty sposób spisany? (§. 65, 66 ust. gm.);

n) czy przestrzegane są postanowienia §. 99 ust. gm a w szczególności czy do zmian w zakładowym majątku gminy uzyskano przyzwolenie Reprezentacyi powiatowej?

o) czy obligacye należące do zakładowego majątku gminy lub zakładów gminnych są winkulowane?

p) czy zakładowy majątek gminy jest tak administrowany, ażeby przynosił jak największy dochód? (67) i czy nie jest używany na pokrycie bieżących wydatków?

q) czy podatki i inne opłaty połączone z użytkowaniem dobra gminnego są przez użytkujących pokrywane (§. 75 ust. gm.)?

r) czy budżet jest w przepisany sposób uchwalony (§§ 30, 70 ust. gm.)?

s) czy przy nakładaniu dodatków są przestrzegane granice kompetencyi ustawą oznaczone §. 80 nowela 17. czerwca 1874 i §. 81)? — czy nie istnieją w gminie nielegalne repartycye?

t) czy Zwierzchność gminna nie dopuszcza się nieusprawiedliwionych przekroczeń budżetu lub nie czyni wydatków nieuchwalonych przez Radę gminną (§. 71);

u) czy roczne rachunki wszystkich funduszów są przez Radę gminną sprawdzone (§. 70 ust. gm.)?

w) czy zaległości czynne są przez Zwierzchność gminną należycie ściągane? czy zaliczki do wyrachowania i do zwrotu są w należytej ewidencyi utrzymywane?

x) czy zaległości bierne nie wzrastają w sposób wzniecający obawy?

y) czy oddanie i odbiór urzędowania pomiędzy zmieniającemi się Naczelnikami gminy i funkcyonaryuszami kasowymi jest należycie na podstawie aktu oddania i odbioru przeprowadzone?

z) czy księga uchwał jest prowadzona stosownie do postanowień §. 48. ust. gm?

W szczególności co do kas pożyczkowych i wszelkich przez gminę rozpożyczonych kapitałów:

a) czy wypożyczone kapitały są należycie zabezpieczone (hipoteka lub ręczyciele)?

b) czy skrypta dłużne są należycie sporządzone i czy przechowują się w kasie?

c) czy dłużnicy mają przepisane książeczki lub arkusze należytości i spłaty, w których każda spłata zakwitowaną jest?

d) czy dłużnicy przestrzegają terminów spłaty i czy Zwierzchność gminna nie dopuszcza się zaniedbania przy ściąganiu należytości w kapitale i odsetkach?

e) w ogólności, czy statuta kasy pożyczkowej są przestrzegane.

Wzór.

Akt likwidacyi

sporządzony z powodu skontra, przedsięwziętego w .... *na dniu* ....

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Dochody			Wydatki		
		artykuł dziennika	gotówka	efekta	artykuł dziennika	gotówka	efekta

Dodatek ¹/. do aktu likwidacyi. Kasa lub zakład ....

Wykaz

znalezionych pieniędzy przy skontrze na dniu .... *przedsięwziętem.*

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Sztuki	Szczegółowo	Razem	Uwaga

Dodatek ²/ do aktu likwidacyi. Kasa lub zakład ....

Wykaz

znalezionych efektów przy skontrze na dniu ....

Liczba porządkowa		Szczegół	Ogół	Uwaga

Aleg. 20. do sprawozdania z czynności Dep. I. Wydziału kraj. za r. **1894**.

Odpis

okólnika Wydziału kraj. z dnia 30. października 1894 L. 51.160 — do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Zdarza się często w wypadkach wykrycia braku w funduszach gminnych, że naczelnicy gmin, względnie inni członkowie Zwierzchności gminnej tłumaczą się, jakoby użyli zapasów kasowych na częściowe lub całkowite pokrycie zaległych podatków, w razie zaś wykrytego braku w funduszach podatkowych twierdzą, że opędzili nimi potrzeby bieżące gminne.

W celu zapobieżenia tedy na przyszłość podobnym, zwykle z prawdą niezgodnym wybiegom, które w wysokim stopniu utrudniają wykrycie właściwego stanu rzeczy, Wydział krajowy oznajmia Wydziałowi powiatowem, że władze powołane do dozoru nad ściąganiem podatków będą podług odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 20. września 1894 L. 90766/93 wystosowanej do Wydziału krajowego, w razie wykrycia defraudacyi, odnosiły się do Wydziału powiatowego i równoczesne przeprowadzenie likwidacyi funduszów gminnych i dopiero na podstawie wyniku likwidacyi tych funduszów i podatków gminnych, będą one w ustawie uzasadnione środki zastosowywały.

Wydział krajowy wzywa przeto Wydział powiatowy, ażeby ze swojej strony udzielał chętnie pomocy delegatom władzy politycznej w tym kierunku, iżby uskuteczniał likwidacyę funduszów gminnych przy wspólnem porozumieniu i równocześnie z likwidacyą podatków przeprowadzaną przez organa władzy podatkowej.

Aleg. 21. do sprawozdania z czynności Dep. I. Wydziału kraj. za r. 1894.

Odpis

okólnika c. k. Namiestnictwa we Lwowie z d. 20. lipca 1894 L. 96.536 wydanego do wszystkich panów c. k. Starostów.

Z przedłożonych w ostatnich czasach relacyi w sprawie kosztów, ponoszonych przez gminy z powodu czynności poruczonego zakresu działania a w szczególności w sprawach wojskowych powziąłem że panowie c. k. Starostowie przeważnie starają się o to, aby koszta te w gminach mimo zwiększenia się agend tego rodzaju nie wzmagały się nadmiernie. Wzywam Pana c. k. Starostę, aby sprawy tej i na przyszłość z oka nie spuszczał, i przez stosowne zarządzenia starał się o ile to leży w uprawnieniu Pana, wedle możności oszczędzać gminom kosztów tego rodzaju.

W szczególności będzie rzeczą pana c. k. Starosty przez stósowne pouczanie i informowanie naczelników gmin ewentualnie pisarzy ułatwić im sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania a w szczególności w sprawach wojskowych, w których współudział gmin rozciąga się na obszerniejsze rozmiary. Mianowicie należy:

1). dążyć do tego, aby mające się przez gminy sporządzać spisy popisowych (§. 24 Instrukcyi wojskowej) oraz obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu §§. 6 i 8 rozporządzenia minist. z 20. grudnia 1889 L. 193 Dz. u. p. były przez organa gminne prawidłowo i odpowiednio do przepisów sporządzone a nie zachodziła potrzeba sprostowania ich względnie sporządzania na koszt gmin.

2) zarządzić aby sprawdzanie wyżej pod 1) wymienionych spisów odbywało się ile możności równocześnie ze sprawdzaniem stosunków starających się o ulgi w spełnieniu służby wojskowej.

Nadto należy uregulować odpowiednio cytowanie członków zwierzchności gminnych (pisarzy) na termina do starostów względnie wyznaczanie komisyi na miejscu wedle możności w ten sposób, iżby więcej spraw razem przy jednej sposobności mogło być załatwionych przez co gminom oszczędzi się większych wydatków na opłacenie kosztów podróży i dyet ich organów

Spodziewam się, że pan c. k Starosta nie będziesz szczędził starania, aby w tym kierunku osiągnąć pożądany skutek.

Aleg. 22. do sprawozdania z czynności Dep. I. Wydziału kraj. za r. 1894.

Odpis

okólnika Wydziału kraj. z dnia 13. listopada 1894 L. 49.563 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Wzywamy Wydział powiatowy, ażeby zawiadomił wszystkie Zwierzchności gminne i Magistraty w powiecie, że w myśl orzeczenia c. k. Namiestnictwa z 11. września 1894 L. 69281 wydanego w pewnym specyalnym wypadku, gminy nie są obowiązane wypełniać formularzy na spisy obowiązanych do płacenia taks wojskowych ani też taks rzeczonych ściągać i że czynności te winno c. k. Starostwo przez własne organa przeprowadzać.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 23. września 1894 L. 9.733/pr. do Wydziału krajowego.

Zwracając załączniki cennego pisma z d. 6. kwietnia 1894 L. 11.569 mam zaszczyt wskutek odezwy Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z d. 8. b. m. L. 1.418/pr. oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu, że według reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z d. 13. września 1890 L. 8.838 uwolnienie od podatków domowych, przysłuża tylko tym ubikacyom w budynkach reprezentacyi powiatowych, które nie są wynajęte a są przeznaczone na cele urzędowe a więc na kancelarye, kasy i t p. i stosownie do tego swego przeznaczenia są użytkowane a to przez czas powyższego przeznaczenia i użytkowania; pomieszkaniom zaś urzędników chociażby im w budynkach reprezentacyi powiatowych bezpłatnie udzielone zostały, nie przysłuża uwolnienie od podatków.

Treść powyższego reskryptu Wys. c. k. Ministerstwa skarbu została ogłoszoną w dodatku do dziennika rozporządzeń Wys. c. k. Ministerstwa skarbu Nr. 18 z roku 1890 i udzieloną władzom wymiarowym I. instancyi tylko do wiadomości, gdyż przyznanie stałego uwolnienia od podatków nie należy do zakresu władz wymiarowych, lecz do zakresu krajowej Dyrekcyi skarbu, która w każdym poszczególnym wypadku, gdy władze autonomiczne domagają się uwolnienia od podatków dla budynków względnie ubikacyi, w których są pomieszczone biura Reprezentacyi powiatowych, wydaje swoje orzeczenie. Jeżeli istnieją jeszcze budynki względnie ubikacye z powyższem przeznaczeniem, którym nie przyznano dotąd uwolnienia od podatków domowych, to stan ten spowodowany został przez same Reprezentacye powiatowe, które zaniechały prosić o uwolnienie od podatków względnie nie doniosły władzom podatkowym I. instancyi o istnieniu budynków względnie ubikacyi, kórymby uwolnienie od podatków na podstawie wyżej powołanego reskryptu ministeryalnego przysługiwało. W szczególności co do żądania lwowskiej Rady powiatowej mam zaszczyt oznajmić świetnemu Wydziałowi krajowemu, iż reskryptem krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 30. maja 1894 L. 101.225 ex 1893 przyznano pomienionej Radzie powiatowej uwolnienie od podatków od 1. lipca 1893 dla biur tejże Rady umieszczonych w realności pod L. sp. 716/717 $^4/_4$ we Lwowie stanowiącej własność funduszu powiatowego lwowskiego.

SPRAWOZDANIE

z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego

za czas od 1. stycznia do końca listopada 1894.

Departament II.

Szef Departamentu: Tadeusz Romanowicz, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, przemysłowe, rolnicze i górnicze. — Szkoły przemysłowe, rolnicze niższe i pokrewne. — Biuro statystyczne.

I. Ustawy i uchwały podlegające Sankcyi Jego Ces. i Król. Ap. Mości.

Uchwała w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1894.

Uchwała ustanawiająca prowizyryum budżetowe na r. 1894. uzyskała najwyższą sankcyę postanowieniem z dnia 13. lutego 1894.

Uchwała finansowa o poborze dodatku krajowego w kwocie 65 ct. od każdego złotego bezpośrednich podatków państwowych, zaś w mieście Krakowie i powiatach Krakowskim i Chrzanowskim w kwocie 51 ct. od każdego złotego tych podaików.

Na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894. powziął Wys. Sejm uchwałę o poborze dodatku krajowego w kwocie 65 ct. od każdego złotego bezpośrednich podatków państwowych, zaś w mieście Krakowie i powiatach Krakowskim i Chrzanowskim w kwocie 51 ct. od każdego złotego tych podatków.

Uchwała ta uzyskała Najwyższą sankcyę postanowieniem z dnia 5. kwietnia 1894, poczem została w zwykły sposób należycie ogłoszoną.

Ustawa o ulgach dla opodatkowanych miasta Krakowa, tudzież powiatu Krakowskiego i Chrzanowskiego z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego.

Na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1894. uchwalał Wysoki Sejm ustawę o ulgach dla opodatkowanych miasta Krakowa, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego księstwa Krakowskiego.

Ustawa ta została sankcyonowaną Najwyższem postanowieniem z dnia 31. lipca 1894.

Ustawa zmieniająca niektóre postanowienia ces. patentu z dnia 5. lipca 1853. Dz. p. p. Nr. 130. i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871. Dz.

Na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1894. uchwalił Wysoki Sejm ustawę, którą zmienia się niektóre postanowienia Ces. patentu z dnia 5. lipca 1853. Dz. p. p. Nr. 130. i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871. Dz. ust. i rozp. krajow. Nr. 18. o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

ust. i rozp. kraj. Nr. 18. o wykupnie i regulacyi ciężarów grutowych.

Ustawa ta nie została dotąd sankcyonowaną, gdyż, jak oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa na odnośne zapytanie odezwą z dnia 15. października 1894. l. 10.538. (L. W. kr. 55 148) w przedłożonym przez c. k. Rząd projekcie ustawy poczynione zostały przez komisyę sejmową i uchwalone następnie przez Wysoki Sejm takie zmiany, które odstępują co do praw podlegających wykupowi lub regulacyi w myśl powołanego Ces. patentu od przepisów normujących kompetencyę sądów.

Z tego powodu zażądało Ministerstwo spraw wewnętrznych wyjaśnień, któreby pozwoliły bliżej ocenić motywa tej uchwały Wysokiego Sejmu.

W nadziei, że ustawa ta uzyska rychło Najw. sankcyę, nie preliminowano w budżecie na r. 1894. kwoty potrzebnej na pokrycie kosztów judykatury spraw indemnizacyjnych, a wobec przewleczenia się tej sprawy zmuszony był Wydział krajowy wypłacić c. k. Namiestnictwu z fund. krajowego niepreliminowaną kwotę 5.000 zł. w. a. na pokrycie tych kosztów.

II. Sprawy finansowe.

Uchwała w sprawie zamknięcia rachunków funduszu krajowego na rok 1892.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1894. udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze Skarbu krajowego i funduszów samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1892., które objęło także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwałę tę Wysokiego Sejmu podał Wydział krajowy do wiadomości interesowanych.

Konwersya długu indemnizacyjnego.

O dalszych czynnościach spowodowanych konwersyę długu indemnizacyjnego i będącej z tem w związku regulacyi stosunków skarbu krajowego — przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie. Tutaj nadmienia się tylko, iż ze zwyżek roku 1893., w którym przeprowadzono konwersyę — spłacono dotąd: pożyczkę z funduszu policyi krajowej, część pożyczki z funduszu propinacyjnego i pożyczki emisyjne z lat 1884, 1885, 1888 i 1889. Pozostaje jeszcze do spłacenia pożyczka $4\frac{1}{2}$-%wa z r. 1883 w kwocie (okrągło) 3,200 000 zł., pożyczka 4%wa z r. 1891 w kwocie (okrągło) 1,400 000 zł. i reszta pożyczki z funduszu propinacyjnego w kwocie 1,000.000 zł.

III. Sprawy przemysłowe.

Sprawy przemysłowe.

Z czynności w zakresie przemysłu krajowego a w szczególności o: 1. wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu w sprawach przemysłowych, powziętych na ostatniej sesyi, 2. wykonaniu ustawy z dnia 11. kwietnia 1893. l. 21. Dz. u. i rozp. kraj. o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych, tudzież towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do

podatków, oraz o wykonaniu uchwał w przedmiocie opodatkowania przemysłu domowego, 3. szkolnictwie przemysłowem, 4. stypendyach i zasiłkach przemysłowych, 5. funduszu przemysłowym, 6. petycyach przemysłowych, przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia, 7. stypendyach handlowych i 8) o fundacyach stypendyjnych na cele przemysłowe, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie. W przedłożeniu tem Wydział krajowy zdaje również sprawę o wzięciu udziału naszych naukowych zakładów przemysłowych w powszecheej Wystawie krajowej we Lwowie, tudzież o wystawie przemysłu domowego, a tu nadmienia, że wystawa ta urządzona w pawilonie osobno na ten cel wystawionym, budziła powszechne zainteresowanie, uzyskała zaszczytne uznanie nie tylko w kraju, ale także za granicą i świadczy o wytrwałej i skutecznej działalności Wydziału krajowego w zakresie szkolnictwa przemysłowego i popierania przemysłu domowego.

Sprawozdanie o wynikach Powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie w r. 1894.

W przedmiocie zamierzonego wydawnictwa Sprawozdania o wynikach Powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie w r. 1894 przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

IV. Sprawy rolnicze.

Komisya krajowa dla spraw rolniczych.

Komisya krajowa dla spraw rolniczych niemniej ważną oddała krajowi usługę w bieżącym roku, jak w latach poprzednich, wypełniając statutem objęty zakres czynności i służąc jako organ doradczy Wydziałowi krajowemu we wszystkich sprawach ważniejszych, odnoszących się bądź do kultury krajowej w ogóle, bądź też do krajowych szkół rolniczych.

Wydział krajowy nie pominął też żadnej sposobności, aby zasięgnąć zdania komisyi rolniczej, a postępując za jej zdaniem, rozstrzygał sprawy, które wymagały ocenienia fachowego.

Mimo, iż liczba posiedzeń komisyi pełnej jest mniejszą w porównaniu z rokiem poprzednim, tok spraw przydzielanych komisyi rolniczej nie doznał żadnego uszczerbku. Wystawa krajowa, absorbująca najtęższe siły kraju, zniewoliła Wydział krajowy, iż liczyć się musiał z żądaniami usług bezinteresownie przez członków komisyi rolniczej wykonywanych i nie może obarczać zbytnio posiedzeniami, lecz musiał ograniczyć je do tych, które niezbędnemi były dla załatwienia spraw bieżących.

Ilość spraw załatwionych przez komisyę rolniczą wzmogła się w roku bieżącym, dostarczając Departamentowi II. obfitego materyału, który przedstawiać musiał Wydziałowi krajowemu przy załatwianiu spraw.

Sekcya stała Komisyi rolniczej odbyła w roku 1894 sześć posiedzeń pod przewodnictwem Szefa Dep. II. T. Romanowicza, a mianowicie w dniach 9. marca, 11. maja, 1. czerwca, 21. września, 23. listopada i 1. grudnia.

Do najważniejszych zadań komisyi rolniczej zaliczyć wypada także i w bieżącym roku prace podjęte w sprawie podniesienia hodowli w kraju. Oprócz bacznej uwagi na rozpoczęte czynności poustanawianych już komisyi licencyonujących buhaje w myśl ustawy z 20. lipca 1892 i przepi-

sów wykonawczych z dnia 10. października 1894 i tworzenia lub zmiany nowych komisyi, które z braku ludzi chętnych a bezinteresownych ciągłym zmianom ulegać muszą, zajmowała się Komisya rolnicza rozdziałem subwencyi krajowych i państwowych przeznaczonych na hodowlę i badaniem czynności obydwóch c. k. komitetów gospodarskich w sprawie podniesienia hodowli, zastanawiając się nad sposobami podniesienia hodowli, wykazywanymi w sprawozdaniach przez obydwa komitety Wydziałowi krajowemu. W związku z powyższemi sprawami była roztrząsaną sprawa obniżenia wydatków na koszta licencyonowania. Najważniejszym jednak przedmiotem obrad Komisyi rolniczej w sprawach hodowlanych było ułożenie zasad udzielania pożyczek z funduszu hodowlanego na zakupno buhajów gminnych.

W myśl §. 6. statutu, wolno jest Komisyi rolniczej zapraszać specyalnych znawców do udziału w naradach, to też Komisya rolnicza skorzystała z tego upoważnienia i zaprosiła do obrad nad tym przedmiotem p. Brykczyńskiego, wice-prezesa c. k. Komitetu Towarzystwa gospodarskiego galic. a zarazem referenta spraw hodowlanych w tymże Komitecie.

Wspominając o hodowli nie można tu pominąć sprawy zmiany obory w szkole rolniczej w Dublanach, która wymagała także gruntownej a czysto fachowej opinii Komisyi.

Do ważnych spraw Komisyi rolniczej zaliczyć należy: udzielanie pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego ustanowionego przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. maja 1893 z dawnego funduszu domestykalnego. Sprawa objęcia administracyi rewirów rybackich przez Wydział krajowy, sprawa reorganizacyi kuratoryi krajowych szkół, sprawa urządzenia państwowej stacyi doświadczalnej dla kultury torfowisk w Rudniku, dalej sprawy utworzenia nowych szkół niższych rolniczych a przedewszystkiem zadzierżawienie gruntu z folwarku „Suchodół“ pod Krosnem na założenie tam szkoły niższej rolniczej połączonej ze szkołą uprawy i wyprawy lnu, jak również założenie szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu i zakupno gruntu dla tejże szkoły, wymagały dłuższych dyskusyi i narad, zanim fachowa opinia Komisyi rolniczej udzieloną została Wydziałowi krajowemu.

Niemniej ważnemi sprawami, w których Komisya rolnicza objawiła swoje zdanie, były: sprawa ułożenia planu czynności krajowych nauczycieli wędrownych i sprawa wykonywania uchwał Wysokiego Sejmu o tępieniu chrząszcza majowego.

Obsadzenie posad, czy to w szkołach rolniczych, czy też w innych działach styczność z kulturą krajową mających, jak również udzielanie stypendyów na dalsze kształcenie się w dziedzinie rolnictwa, bądź w kraju bądź też za granicą, załatwiał Wydział krajowy zawsze po zasięgnięciu zdania Komisyi rolniczej, która w ten sposób współdziałała w obsadzeniu posady profesora i adjunkta kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie – powołaniu zastępcy nauczyciela fachowego i instruktora w kraj. niższej szkole rolniczej w Kobiernicach — obsadzeniu dwóch posad nauczycieli wędrownych rolnictwa i t. d.

To samo tyczy się sprawy: udzielenia zasiłków kilku kandydatom na naukę mleczarstwa za granicą lub kształcenia się na nauczyciela niż-

szych szkół rolniczych, lub wreszcie kształcenia się za granicą w zawodzie ogrodniczym lub gorzelniczym.

Komisya rolnicza wydała swoją opinię w sprawie udzielenia 4 stypendyów dla uczniów szkoły chmielarskiej w Starem Siole jak również w utworzeniu 3 stypendyów państwowych dla uczniów szkoły weterynaryi lub wreszcie w sprawie stypendyów na wykształcenie instruktorów do uprawy i wyprawy lnu.

Funduszami przez Wysoki Sejm do dyspozycyi Wydziału krajowego pozostawionymi na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej, obdarzał Wydział krajowy petentów po zasięgnięciu opinii Komisyi rolniczej. I tak znaczną subwencyę z funduszu krajowego udzielono na analizy ziem, jakie z inicyatywy i pod kierunkiem Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego wykonane być miały na Wystawę krajową. Młodzież kształcąca się w akademiach rolniczych za granicą i rygoryzanci szkoły weterynaryi otrzymywali zasiłki, wreszcie wydawnictwa czasopism fachowych z rolnictwem w związku będące, otrzymały również z funduszu tego odpowiedne zasiłki i t. o.

Wreszcie wydawała Komisya opinię w sprawach uprawy tytoniu, mleczarstwa, hodowli koni i t. p.

W jaki sposób te i powyżej wyliczone sprawy załatwiał Wydział krajowy na podstawie wniosków Komisyi — wyszczególnionem będzie w dalszym toku niniejszego sprawozdania.

Stały fundusz pożyczkowy kraj. dla wspierania przemysłu rolniczego.

Stały fundusz pożyczkowy dla wspierania przemysłu rolniczego, na który Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. maja 1893 dotychczasowy fundusz domestykalny przeznaczył, oddany został w myśl powyższej uchwały Wysokiego Sejmu w zarząd Bankowi krajowemu na podstawie przedłożonych Wysokiemu Sejmowi na ostatniej sesyi „Przepisów administracyi“ tymże funduszem. Według rachunku przez Bank krajowy Wydziałowi krajowemu przedłożonego, wynosił fundusz ten po dzień 30. czerwca 1894 kwotę **141.540 zł. 65 ct.** w. a.

Dotychczas nie udzielił Wydział krajowy nikomu pożyczki z tego funduszu.

Kilka próśb o pożyczkę z tego funduszu załatwił Wydział krajowy — po zasięgnięciu opinii kraj. Komisyi rolniczej — odmownie, albowiem przemysł, na którego rozwinięcie pożyczki żądano, nie może być uznany za przemysł rolniczy (t. j. przemysł z gospodarstwem rolnem połączony i mający na celu płody roślinne i zwierzęce przez stosowną przeróbkę lepiej spieniężać), — inne prośby o pożyczki są jeszcze w toku pertraktacyi i badań.

Wprowadzenie w wykonanie ustawy hodowlanej (ustawy z dnia 20. lipca 1892 o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych).

Przepisy wykonawcze do ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 zostały przez c. k. Rząd zatwierdzone i w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 72 ogłoszono w miesiącu październiku 1894.

Przepisy te wykonawcze różnią się od przepisów przez Wydział krajowy wspólnie z krajową Komisyą rolniczą wypracowanych i Wysokiemu Sejmowi przy „Sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła (LW. 21.441/93) na r. 1893“ przedłożonych, w następujących punktach:

Do §. 7. ustępu trzeciego dodano: „Regestra te i wykazy“ (Regestr licencyonowanych buhajów i wykazy buhajów zakupionych z funduszów subwencyjnych) „składać będzie komisya licencyonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i prześle c. k. Starostwu powiatowemu, tudzież odnośnemu Komitetowi centralnemu c. k. Towarzystwa rolniczego“.

Do §. 13. ustęp ostatni zamiast: Przepisy dla utrzymujących buhaje licencyonowane objęte są osobną Instrukcyą, — brzmi obecnie: „Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne, bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) przez prywatnych właścicieli utrzymywane, objęte są osobną Instrukcyą“.

Przepis do §. 14. zmieniono w ten sposób, że zamiast: „Każdy utrzymujący licencyonowanego buhaja ma prowadzić regestr stanowienia“, — powiedziano: „Każdy utrzymujący buhaja gminnego lub na podstawie umowy z gminą (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego, ma prowadzić regestr stanowienia...“

Do §. 20., w którym jest mowa o zakupnie buhajów dla gmin z funduszu hodowlanego przez Komitet Towarzystwa gospodarskiego, — dodano: „w porozumieniu z właściwymi gminami“.

Przepis do §. 16. i 18. opuszczono, a zamiast przepisu do §. 16. wzbraniającego pasać buhajki wspólnie z krowami i jałówkami, wydało c. k. Namiestnictwo pod dniem 2. sierpnia b. r. l. 58.567 we własnym zakresie osobne rozporządzenie, z zakazem pasania dorastających buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.

Dotychczas zorganizowano komisye licencyonujące w 50 powiatach (15 powiatów w zachodniej a 35 w wschodniej części Galicyi). — Ze względu jednakże za przepisy wykonawcze dopiero w październiku 1894 ogłoszone być mogły, zaledwie kilka komisyi rozpoczęło swoje czynności. W ogóle organizacya komisyi postępuje bardzo wolno z powodu braku ludzi chcących i mogących się zająć dość uciążliwą i wiele czasu zajmującą czynnością komisyjną.

Po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi rolniczej (a względnie jej sekcyi stałej) ustanowił Wydział krajowy załączone pod *A* Normy co do udzielania gminom pożyczek stałego funduszu hodowlanego utworzonego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1892.

Bliższe szczegóły odnoszące się do czynności Wydziału krajowego w sprawie podniesienia hodowli bydła, zawarte będą w osobnem sprawozdaniu.

Sprawa użycia „stałego funduszu hodowlanego“.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1892 utworzonym został stały fundusz hodowlany, przeznaczony na udzielanie pożyczek na zakupno buhajów tym gminom, które według ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 51) będą musiały postarać się o buhaja gminnego, a nie posiadają na ten cel własnych funduszów.

Na wspomniany fundusz hodowlany, w myśl powyżej powołanej uchwały Wysokiego Sejmu, zaliczone zostały po końcu roku 1894 dwie raty po 12.500 zł., czyli razem 25.000 zł.

Fundusz ten postanowił Wydział krajowy ulokować w Banku krajowym — i sam nim bezpośrednio rozporządzać.

Alegat 1. Gdy przepisy wykonawcze do ustawy hodowlanej zostały już zatwierdzone i w październiku roku 1894 (Dz. u. i r. k. Nr. 72) przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzone, a komisye licencyunujące już w 50 powiatach są zorganizowane, ustanowił Wydział krajowy, po zasiągnięciu opinii krajowej Komisyi rolniczej (jej sekcyi stałej) złączone jako Alegat, „Normy udzielania pożyczek z tego funduszu hodowlanego".

Sprawa podniesienia mleczarstwa w kraju.

O czynnościach kraj. instruktora mleczarstwa Dr. M. W. Massalskiego zdaje Wydział krajowy sprawę przy sprawozdaniu o czynnościach kraj. nauczycieli wędrownych gospodarstwa rolnego. Jak w latach poprzednich, tak też i w roku bieżącym udzielał p. Massalski rad i pouczeń z dziedziny gospodarstwa nabiałowego odnoszącym im o to do niego gospodarzom. Urządzał też kilkudniowe kursa nauki mleczarstwa we Lwowie i Krakowie, brał czynny udział w dziale mleczarskim na krajowej wystawie we Lwowie, na której miewał odczyty z odpowiedniemi demonstracyami.

Ze względu że w kraju mamy jeszcze zbyt mało osób obznajomionych dokładnie z postępową techniką mleczarstwa, że nietylko gospodarujący na większych obszarach pouczeń i różnych informacyi żądają, ale i gospodarze-włościanie potrzebują odpowiednich pouczeń o mleczarstwie, które w wysokim stopniu na podniesienie stanu hodowli bydła u włościan wpłynąć może i powinno, Wydział krajowy po zasiągnięciu opinii kraj Komisyi rolniczej wysłał w roku bieżącym znowu dwóch ludzi na naukę mleczarstwa za granicę. Jeden z nich p. Ludwik Kawecki, były uczeń wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, następnie lat 11 przy gospodarstwie rolnem praktycznie zatrudniony, wysłany był na trzechmiesięczny kurs nauki praktycznej do Mleczarni spółkowej w Nortrup, a następnie na 6-cio tygodniowy kurs teoretyczny mleczarstwa w Pruszkowie. Powróciwszy ze świadectwami znakomitego postępu w obydwóch wspomnianych zakładach, przydzielony został do służby przy kraj. niższej szkole rolniczej w Kobiernicach, jako czasowy zastępca instruktora do robót praktycznych przy gospodarstwie, z obowiązkiem udzielania uczniom tej szkoły nauki mleczarstwa, w zastępstwie instruktora Cholewy, którego Wydział krajowy celem uzupełnienia studyów na rok 1894/95 do średniej szkoły rolniczej w Nowym Iczynie (Neutitschein) na Morawach wysłał.

Drugiego zaś, mianowicie Ant. Salę, byłego ucznia kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach wysłał Wydział krajowy na kurs praktycznej nauki mleczarstwa urządzony przez Centralne Towarzystwo rolnicze Salzburskie. Po powrocie zatrudniany będzie tenże Sala najpierw jako pomocnik instruktora przy niższej szkole rolniczej, a kiedy już więcej doświadczenia w gospodarstwie nabiałowem i pewnej wprawy w nauczaniu nabędzie, powołany być może na instruktora przy jednej z utworzyć się mających nowych szkół rolniczych.

Sprawa zamknięcia granicy rumuńskiej dla dowozu bydła do Galicyi.

Petycyę Wydziału Rady powiatowej kałuskiej, uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 17. lutego 1894 Wżdziałowi krajowemu do załatwienia przekazaną, domagającą się niedopuszczenia do otwarcia granicy rumuńskiej dla dowozu bydła do Galicyi, poparły w pismach do Wydziału krajowego wystosowanych, Wydziały powiatowe: w Brzozowie, Brodach, Horodence, Myślenicach i Tarnopolu.

W sprawie tej odnosił się Wydział krajowy już dwukrotnie do c. k. Ministerstwa (LW. 20.098/92 i 47.713/94) wykazując niebezpieczeństwa na jakie byłby kraj nasz narażony, gdyby c. k. Rząd, zawierając konwencyę weterynaryjno-policyjną z Rumunią, zgodził się na otwarcie granicy rumuńskiej dla dowozu bydła do kraju.

W skutek powyż wspomnianej petycyi i po zasięgnięciu opinii kraj. Komisyi rolniczej — Wydział krajowy odniósł się do c. k. Ministerstwa ponownie (LW. 12.479/94) z przedstawieniem, że usiłowania stron interesowanych, ażeby w skutek zawarcia konwencyi weterynaryjno-policyjnej z Rumunią, została otwarta granica rumuńska, przez którą dostawałoby się niezawodnie do kraju bydło rosyjskie, napawają rolników naszych uzasadnioną trwogą. — W takim bowiem razie wszelkie ostrożności i zastrzeżenia weterynaryjno-policyjne nie przeszkodzą zawleczeniu zarazy, która dawniej także u nas czyniła spustoszenia i podniesienie hodowli bydła uniemożliwiła; — dalszym zaś skutkiem takiego otwarcia granicy byłoby, z jednej strony sparaliżowanie rozpoczętej z wielkiemi ofiarami kraju i państwa akcyi ku podniesieniu hodowli bydła, z drugiej zaś strony niezmierne utrudnienie w dalszym handlu bydłem u nas w kraju wychowanem, które będzie dla zagranicy podejrzanem, że zawleka ze sobą zarazę ze wschodu.

Wydział krajowy upraszał przeto c. k. Ministerstwo, ażeby zechciało przedstawić c. k. Rządowi centralnemu powyższe obawy nasze w przekonaniu, że zechce i potrafi skutecznie zapobiec grożącemu krajowi naszemu niebezpieczeństwu, jakieby wynikło dla całego naszego gospodarstwa krajowego, gdyby bydło stepowe znowu dostawać się tu mogło.

Sprawa zaprowadzenia zmian w kontroli stanu i ruchu bydła w pasie granicznym.

Petycyę ośmiu gmin powiatu łańcuckiego w sprawie zaprowadzenia zmian w kontroli stanu i ruchu bydła w pasie pogranicznym, przekazaną uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17 lutego 1894 Wydziałowi krajowemu do załatwienia, przesłał Wydział krajowy przy odezwie LW. 11.628/94 c. k. Namiestnictwu.

W odezwie tej oświadczył Wydział krajowy, po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców, że skargi gmin na bezcelowe, a często ze szkodą dla zdrowia zwierząt połączone piętnowanie cieląt na szyji rozpalonem żelazem są uzasadnione — i upraszał ażeby c. k. Namiestnictwo w drodze administracyjnej zarządziło zaniechanie wspomnianego piętnowania cieląt, którem nie osiąga się zamierzonego celu, a to aż do czasu, w którym na wyrośniętym już dostatecznie rogu bydlęcia wypalone być może piętno. — Zarazem upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, ażeby zechciało wziąć pod rozwagę, ażali zamiast dotychczasowego wypalania piętna na szyji, nie możnaby wprowadzić znaczenia cieląt na uszach, podobnie jak się to praktykuje w owczarniach i w niektórych oborach zarodowych.

Zarazem oświadczył Wydział, że jest stanowczo przeciwny wypowiedzianym w tej petycyi postulatom, co do zniesienia rewizorów bydła i poruczenia urzędom gminnym wydawania paszportów dla bydła

W obec bowiem namacalnych korzyści, jakie pod względem go spodarczym przynosi krajowi naszemu ścisłe wykonywanie ustawy z dnia 29. lutego 1880, Wydział krajowy nie może za jej osłabieniem, ale przeciwnie musi za jej utrzymaniem i ścisłem prestrzeganiem przemawiać.

C. k. Namiestnictwo odpowiedziało pod d 15. września br. L. 63.784, że sprawa zastąpienia piętna na szyji znaczeniem na muszli usznej była już dawniej przedmiotem badań c k. Namiestnictwa, że jednakże znaczenie te okazało się niepraktyczne. — Zarazem udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu do wiadomości okólnik, w skutek odezwy W. kr wydany do c. k. Starostw, w którym zaleca jak największą ostrożność i wskazuje sposób postępowania, ażeby przy piętnowaniu cieląt szyji tychże nie ranić.

Sprawa popierania uprawy i wyprawy lnu.

Na wniosek sekcyi stałej krajowej Komisyi rolniczej, której Wydział krajowy przydzielił uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894, powziętą w skutek petycyi Komitetu c. k Towarzystwa rolniczego krakowskiego, zwołał Wydział krajowy dla wszystkich spraw odnoszących się do popierania wprawy i wyprawy lnu osobną ankietę, powołując do niej w myśl wniosku Komisyi rolniczej, delegatów kraj. Komisyi przemysłowej pp.: Nawratila i Sołtyńkiego, członka Komitetu Towarzystwa gosp gal. p. Tynieckiego, tudzież nauczyciela szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku p. Górskiego.

Ankieta ta nie przedłożyła jeszcze Wydziałowi krajowemu wyniku odbytych obrad i opartych na nim wniosków. Sprawa więc jest w toku.

Wprowadzenie w wykonanie ustawy o rybołostwie z dnia 31. paźdz 1887 (Dz. u. i R. kr. Nr. 37 z roku 1890).

Ustawa o rybołostwie z dnia 31. października 1897, ogłoszona w Dzienniku ustaw i rozp. kraj. Nr. 37. z r. 1890, uchyla — jak wiadomo — uprawnienie do dzikiego rybołostwa, opartego na §. 282 p. ust. c. a natomiast postanawia (w rozdziale II., traktującym o „Urządzeniu gospodarstwa rybnego na wodach bieżących") co następuje:

1. Utworzenie „Rewirów rybackich" a) własnych (jeżeli jedno prawo rybołostwa, wyłączne, jednej osoby, lub wspólne kilku osób, obejmuje cały rewir) i b) dzierżawnych (t. j. takich, do których większa liczba pojedynczo uprawnionych prawo rybołostwa posiadają, a więc gminy — i takich, których uznania za rewiry własne nikt nie żądał.)

2. zaprowadzenie „Wydziałów rewirów rybackich" do prowadzenia wspólnych spraw i zarządzeń gospodarczych rewirów rybackich.

W myśl §. 30 powołanej ustawy rybackiej, postanawiającej, że „na wniosek Wydziału krajowego może minister rolnictwa rozporządzić, że aż do dalszego zarządzenia nie będzie się zaprowadzać Wydziałów rewirów rybackich...... i że funkcye tychże przechodzą wtedy na Wydział krajowy" — i na podstawie oświadczenia (wniosku) Wydziału krajowego z d. 11. maja 1888 L. 18.174, postanowiło c. k. Ministerstwo rolnictwa,

reskryptem z dnia 3 czerwca 1894 l. 10.600, że aż do dalszego zarządzenia, dla dorzeczy Skawy i Raby, dla których oznaczenie stałych rewirów rybackich już nastąpiło, nie zaprowadza się Wydziałów rewirów rybackich, a funkcye tychże przechodzą na Wydział krajowy. O tem zawiadomiło c. k. Namiestnictwo strony interesowane Obwieszczeniem z dnia 5. lipca b. r. L. 46.965, zakomunikowanem Wydziałowi krajowemu (LW. 37.260/94).

Dotychczas ustanowione zostały stałe rewiry rybackie na dorzeczach Soły, Raby i Skawy, mianowicie:

1. dla dorzeczy Soły, edyktem c. k. Namiestnictwa z d. 11. kwietnia 1893 l. 27 821 (LW. 20.282/93) 16 rewirów

2) dla dorzeczy Raby, edyktem c. k. Namiestnictwa z d. 25. kwietnia 1893 l 28.883 (L. 22.427/93) 16 rewirów

3. dla dorzeczy Skawy, edyktem c k. Namiestnictwa z d. 25. kwietnia 1893 l. 28.882 (LW. 22.428/93) 10 rewirów.

Dalej ustanowiono rewiry tymczasowe dla dorzeczy:

1. Dunajca (LW. 5.320/94). 2. Wisły LW. 29.199/94). 3 Bugu (LW. 39.059/94).

W dalszym toku czynności poleciło c. k Namiestnictwo pod d. 20. września 1894 l. 70.697 LW. 52.108/94) c. k. starostwom w Wadowicach, Żywcu, i Myślenicach, rozpisanie ofert na wydzierżawienie rewirów dorzecza Skawy, a pod d. 1. paźdz. 1894 l. 70696 (LW. 54.253/94) c. k. starostom w Nowym Targu, Myślenicach, Limanowej, Wieliczce i Bochni, przystąpienie do wydzierżawienia rewirów rybackich dorzecza Raby.

Do przedłożenia sprawozdań z czynności wydzierżawienia, jak niemniej przedłożenia sobie ofert do przejrzenia, naznaczyło c. k. Namiestnictwo termin do 15. grudnia b r dla c. k starostw, w których obrębie znajdują się rewiry dorzecza Skawy, a do końca grudnia b. r. dla c. k. starostw, do których należą rewiry dorzecza Raby.

Z powyższego wynika, że już z początkiem roku przyszłego (1895) Wydział krajowy będzie musiał zająć się czynnościami, należącymi do Wydziałów rewirów rybackich, poszczególnionymi w §. 27. ustawy rybackiej, a to w 29 lub nawet 45 rewirach.

Do obowiązków Wydziałów rewirów rybackich, a względnie Wydziału krajowego, należy, według §. 27. Ustawy rybackiej:

1. Utrzymywanie w ewidencyi każdocześnie istniejących rewirów własnych i dzierżawnych, ich posiadaczy, a względnie dzierżawców, czynszów dzierżawnych za rewiry dzierżawne, wartości dzierżawnej rewirów własnych, służącej za podstawę do wymiaru taks rewirowych (15% do 25% tej wartości w myśl § 22. ustawy r.)

(Dat potrzebnych do utrzymywania tej ewidencyi dostarczą (§. 27) Wydziałowi na żądanie władze polityczne);

2. Pobór, a względnie ściąganie taks rewirowych, a to w myśl §. 23, od rewirów rybackich własnych już w grudniu r. b za

r. b., a od rewirów dzierżawnych w ostatnim miesiącu roku dzierżawnego (a więc r. 1895) za rok tenże;

3. Wydawanie książeczek rybackich (których według artykułu XI. Rozporządzenia c. k. Namiestnika Galicyi z dnia 21. sierp. 1890 l. 55.133 Dz. u. i r. kr Nr. 33 z r. 1890, dostarczy c. k. Namiestnictwo za zwrotem ceny kosztów tychże); — pobór należytości za nie w myśl §§. 66. ustawy i utrzymywanie ewidencyi wydanych kart;

4. Zarząd funduszów powstałych z poboru taks, kar pieniężnych, i innych źródeł dochodów.

5 Zarządzanie tępienia zwierząt szkodliwych dla rybołostwa. Wzywanie interwencyi właściwych władz w wypadkach niedozwolonego zanieczyszczania wód lub innego z tychże użytkowania, dla rybołostwa szkodliwego. Hodowanie i wypuszczanie narybku. Urządzanie tarlisk i przepławek.

6. Badania stanu zarybienia w wodach rewirowych. Badanie przeszkód rozwoju i środków wspierających rozwój gospodarstwa rybnego w wodach płynących (rewirowych), i t. d. Dalej do praw i obowiązków Wydziałów rewirów rybackich, a więc i do czynności Wydziału krajowego, należy:

7. Według §. 39. ustawy: postanowienie i zażądanie (u politycznej władzy powiatowej) wykupu istniejących praw rybołowstwa, w interesie rybołowstwa większego obszaru, tudzież uiszczenie ceny wykupu oznaczonej przez Władzę polityczną.

8. W myśl §. 40. ust. r. stawiać wnioski na uznanie za tarliska ochronne odpowiednich przestrzeni lub powierzchni wód, które do tarła ryb i do rozwijania się młodego narybku są przydatne.

9. Na podstawie §. 47. interweniować w sprawie usunięcia zanieczyszczania wód przez zakłady użytkujące z wody, w sprawie urządzania przepławek i t. d. na podstawie zaś §. 49., interweniować w sprawie zaopatrzenia w jasła kanałów odprowadzających wodę do nawadniania gruntów i do innych celów.

10. Według §. 57. i 69. interweniować w sprawach wykonywania policyi rybackiej i t. d.

Koszta administracyi Wydziałów rewirów rybackich i koszta wykonania zarządzeń tychże, pokrywane być mają, według §. 28. ust. ryb., z funduszów, powstałych z pobranych taks rewirowych (§. 82), kar pieniężnych za przekroczenie ustawy i kwot uzyskanych ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich (§. 82), a przez Wydziały rewirów rybackich a względnie przez zastępujący je Wydział krajowy administrowanych.

Do wypełnienia swego zadania, powyżej naszkicowanego, przyjąć może Wydział na podstawie ostatniego ustępu §, 17. ust. ryb., „kontraktowo za wypowiedzeniem siły pomocnicze“, ustawa bowiem wychodzi z założenia, że czynności fachowe wykonywać będą członkowie Wydziałów rewirów rybackich, wybrani (według §. 25.) z pośród uprawnionych i bezpośrednio interesowanych, a „żądać tylko mogą zwrotu wydatków połączonych z ich urzędowaniem“ z funduszów przeznaczonych na koszta zarządu.

Wydział krajowy jednakże, jako taki, mający czynności Wydziałów rew. ryb. zaprowadzić i w zastępstwie W. rewirów rybackich prowadzić, nie może czynności, wymagających znajomości fachowych rybackich, wykonywać inaczej, jak za pośrednictwem odpowiednnio dobranych funkcyonaryuszy lub urzędników swoich, a ci muszą być płatni.

Rozpoczynając przeto czynność Wydziałów rewirów rybackich musi Wydział krajowy przyjąć nietylko siły pomocnicze (§. 27. u.) ale przedewszystkiem postarać się o funkcyonaryusza fachowego, to jest człowieka przyrodniczo i technicznie wykształconego, a z hodowlą ryb i gospodarstwem rybnem w wodach bieżących dokładnie obznajomionego, któryby mógł przy pomocy i współdziałaniu stron interesowanych (dzierżawców rewirów rybackich i właścicieli lub ich zarządców), z lokalnymi stosunkami obznajomionych, wykonywać z ramienia Wygziału krajowego czynności, wymagające znajomości fachowej rybactwa.

Do tych czynności powołał Wydział krajowy tymczasowo, po zasięgnięciu opinii kraj. Komisyi rolniczej (sekcyi stałej), elewa oddziału technicznego Wydziału krajowego, a zarazem docenta rybactwa w kraj. szkole rolniczej w Dublanach p. Rozwadowskiego, który kosztem funduszu krajowego wysłany był do znakomitszych hodowców ryb w kraju i za granicą, celem obznajomienia się z rybactwem. Obecnie czynność Wydziału krajowego w tej sprawie jest tylko przygotowawcza, właściwie czynność rozpocznie się po dokonanem wydzierżawieniu rewirów.

Sprawa podniesienia uprawy tytoniu w kraju.

Użycie subwencyi przez Wysoki Sejm Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi przyznanej.

Na posiedzeniu z dnia 27. stycznia 1894 LW. 6.157 powział Wysoki Sejm następującą uchwałę:

1. Kwotę 3.000 zł. przeznacza się do rozporządzenia Towarzystwa uprawy tytoniu, jako subwencyę roczną na przeciąg lat trzech 1894, 1895 i 1896 pod warunkiem, iż projekt użycia tej kwoty przedkładany będzie rok rocznie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie starań u c. k. rządu, ażeby wyjednał w drodze konstytucyjnej subwencyę z funduszów państwowych w kwocie 2000 zł. rocznie dla dwóch instruktorów uprawy tytoniu na przeciąg lat trzech 1894, 1895 i 1896.

Powyższą uchwałę zakomunikował Wydział krajowy Towarzystwu uprawy tytoniu, które stosując się do warunków, w uchwale powyższej wymaganych, przedłożyła, jak to zresztą co roku czyni, w miesiącu marcu udokumentowany rachunek z użycia subwencyi krajowej za rok 1893, który po sprawdzeniu przyjął Wydział krajowy do wiadomości, jak również projekt użycia subwencyi krajowej i rządowej wynoszącej w łącznie kwocie 4000 zł. na rok 1894. Do subwencyi bowiem przyznanej przez Wysoki Sejm w kwocie 3000 zł. przyczynił się c. k. rząd w r. 1894 kwotą 1000 zł. na utrzymanie drugiego instruktora uprawy tytoniu.

Projekt ten po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych zatwierdził Wydział krajowy a przedstawiał on się jak następuje.

1. Pensya dwóch instruktorów wraz z ryczałtem na koszta podróży a 1700 zł. . . . . 3.400 zł.

2. Stacya doświadczalna w Zabłotowie	. . . .	100 zł.
3. Subwencyonowanie rozsadników	. . . . . .	400 „
4. Wydatki kancelaryjne i inne	. . . .	100 „
	Razem . .	4.000 zł.

Wykonując punkt drugi wyż powołanej uchwały sejmowej, Wydział krajowy przedstawiwszy i uzasadniwszy w obszernym memoryale konieczną potrzebę większej opieki rządu nad produkcyą tytoniu, upraszał za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa c. k. rząd o wyjednanie subwencyi państwowej w kwocie 2000 zł.

W odpowiedzi na memoryał ten c. k. Namiestnictwo przedstawiło Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. ministerstwa rolnictwa z dnia 31. maja 1893 l. 7875/1328, w którym ministerstwo oznajmia Wydziałowi krajowemu, że choć uznaje ważność uprawy tytoniu w Galicyi, nie może jednak uwzględnić prośby o przyznanie dalszej subwencyi państwowej w kwocie 2000 zł. dla podniesienia uprawy tytoniu już na rok 1894, ponieważ cała rozporządzalna dotacya na ten rok została na inne cele wyczerpaną, jest jednak skłonnem wziąć pod rozwagę przyznanie subwencyi na wspomniany cel w latach 1895 i 1896, o czem wyda decyzyę we właściwym czasie.

Instruktorzy uprawy tytoniu.

W roku bieżącym było czynnych dwóch instruktorów uprawy tytoniu a mianowicie p. Ignacy Jakubowicz, zamianowany przed czterma laty i p. Władysław Ancuta, który dopiero z końcem roku 1893 czynnności instruktora uprawy tytoniu rozpoczął. Z każdego miesiąca przedkładają instruktorzy sprawozdanie z czynności komitetowi uprawy tytoniu w Kołomyi, który następnie przesyła je Wydziałowi krajowemu. Sprawozdania te obejmują zazwyczaj wykaz miejscowości, w których pouczenia się odbywały, tudzież uwagi i spostrzeżenia instruktora, które zwykł czynić wskutek złego sposobu uprawiania tytoniu przez naszych włościan. Prócz tego zawierają sprawozdania często wskazówki, których trzymać się powinien plantator, aby podnieść lichą produkcyę tytoniu. Ze sprawozdań tych podnosimy tutaj niektóre momenta. I tak p. Ancuta zaznacza, że w miesiącu październiku zwiedzał już po raz trzeci i udzielał nauk 40 gminom, które przeznaczone miał przez komitet uprawy tytoniu, w roku 1894 dla czynności swych instruktorskich i zauważył, że znaczna liczba plantatorów starała się stosować do dawanych im wskazówek.

P. Jakubowicz zaś podnosi z naciskiem tę okoliczność, że plantatorowie znacznie liczniej zbierali się dla wysłuchania nauk, aniżeli to czynili w latach ubiegłych. Skutki swych pouczeń udowadnia wykazami z zakupna tytoniu które dowodnie wykazują, że gminy, w których nauka uprawy tytoniu udzielaną była, dostarczyły materyału lepszego do magazynów i znaczniejszą kwotę pieniężną uzyskały za wyprodukowany tytoń, niż w latach poprzednich.

Inne sposoby podniesienia uprawy tytoniu.

Jak ze sprawozdania instruktora uprawy tytoniu dowiadujemy się, że wspólne rosadniki w r. 1894 założone zostały w tych samych miejscowo-

ściach, w których przez dwa lata poprzednie już je zakładano, to jest w Toporowcach, w Kniażu i w Wierzbowie. Plantatorowie tych gmin i sąsiednich korzystali z dostarczonej im wczesnej rozsady, to też mieli tytoń rosły i dość rozwinięty pomimo słot i chłodu, które tak ujemnie na rozwój rośliny działają.

Zakładanie rozsadników wspólnych okazało się w praktyce bardzo korzystnem, to też komitet uprawy tytoniu dąży z całą energią do jaknajszerszego zastosowania tego środka działania.

Aby uzyskać siłę fachową obeznaną w każdym kierunku z uprawą tytoniu nie tylko w kraju lecz i za granicą, postarał się Wydział krajowy doprowadzić do skutku zamierzone wysłanie p. Jaklińskiego, oficyała fabryki tytoniu w Jagielnicy w podróż naukową do Węgier. Odezwą z dnia 23. marca 1894 zawiadomiło Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, że odnośnie do przedstawienia w roku zeszłym (LW. 35.378) uczynionego c. k. ministerstwo rolnictwa, wypracowało program dla wysłania p. Jaklińskiego na studyum kultury i obchodzenia się z tytoniem do Węgier, przeznaczając na ten cel subwencyę w kwocie 500 zł. pod warunkiem jednak, że zwyżkę kosztów nie przenoszącą wszakże kwoty 100 zł. pokryje Wydział krajowy.

Wydział krajowy zgodził się nie tylko na przedstawiony program ale nadto wyasygnował kwotę 100 zł. jako uzupełnienie zasiłku wyznaczonego przez c. k. ministerstwo rolnictwa. P. Jakliński rozdzieloną miał podróż naukową do Węgier na dwa okresy, każdy trwający około trzech tygodni. Pierwszą podróż odbył na wiosnę z końcem miesiąca kwietnia, drugą zaś w jesieni wyjechawszy w połowie października. Sprawozdania z podróży nie przedłożył jeszcze p. Jakliński Wydziałowi krajowemu.

Dalszą czynnością komitetu Tow. uprawy tytoniu było urządzenie osobnego działu tytoniowego na wystawie krajowej. Uzyskawszy na ten cel subwencyę Wydziału krajowego, Komitet przedstawił rozwój produkcyi tytoniu w kraju i wystawił różnorodne gatunki wyprodukowanego u nas liścia tytoniowego, dając temsamem niezbity dowód, do jakich rezultatów dojść możemy umiejętną i racyonalną uprawą i należytem obchodzeniem się z liściem tytoniowym.

Nie małej wagi dla podniesienia uprawy tytoniu w kraju jest okoliczność, iż wydane zostało za inicyatywą komitetu uprawy tytoniu a nakładem Macierzy polskiej we Lwowie dziełko przez p. Zygmunta Jaklińskiego napisane pod tytułem „Uprawa tytoniu, podręcznik dla uprawiaczy w Galicyi i na Bukowinie". Przez wydanie dziełka tego stało się przynajmniej w części zadość tylekrotnie przez organa kompetentne objawianemu życzeniu, aby dążąc do podźwignięcia upadającej produkcyi tytoniu przez napisanie podręcznika w polskim języku zapełnić lukę, którą po uzyskaniu wsparcia materyalnego za najważniejszą uważać należy.

Przyczyną tamującą u nas rozwój produkcyi tytoniu jest ustanowiona w przepisach zbyt wielka przestrzeń minimalna, którą winien pojedynczy plantator corocznie brać pod uprawę. Usunąć tę niedogodność wziął sobie za zadanie oddział pokuckiego towarzystwa gospodarskiego, który przesłał Wydziałowi krajowemu odpis wystosowanej prośby do parlamentu w sprawie zmniejszenia minimalnej przestrzeni uprawy tytoniu. Wydział krajowy poparł tę petycyę po zasiągnięciu opinii komisyi krajowej

dla spraw rolniczych. Jak wiadomości w krótkiej drodze powzięte stwierdzają, pomyślny skutek uwieńczy niebawem starania oddziału towarzystwa gospodarskiego.

Mężowie zaufania przy odbiorze liści tytoniowych w magazynach odbiorczych.

Odbiór liści tytoniowych przez fabryki zakupna tytoniu odbywa się zazwyczaj w miesiącu grudniu i styczniu i trwa do 1. lutego. Do odbioru tytoniu w fabrykach tytoniowych trzech rejonów w Monasterzyskach Zabłotowie i Jagielnicy ustanowieni są trzej delegaci powiatowi, którzy po dokonanym zakupnie sprawozdania ze swojemi uwagami przedkładają.

Ze sprawozdań tych delegatów obecnych przy odbiorze liści tytoniowych dowiadujemy się, że rok 1893 okazał się niesprzyjającym dla uprawy tytoniu. Długo trwałe słoty i brak ciepła nie dały rozwinąć się roślinom tytoniowym na wiosnę i z początkiem lata w skutek tego rezultaty zbiorów były ujemne. Nie wiele gmin przyniosły tytoń w dobrym gatunku. Zażaleń ze strony plantatorów nie było żadnych a odbiór odbywał się sumiennie i z uwzględnieniem niesprzyjających warunków zeszłorocznej uprawy. W jednem tylko sprawozdaniu napotykamy na utyskiwanie na jeneralną Dyrekcyę fabryk tytoniu we Wiedniu, że na czas zakupna tytoniu przysyła cudzoziemców a w dodatku najczęściej młodzików (asystentów, praktykantów) nie mających pojęcia o tytoniu. Młodzieniec taki niemiecki lub czeski, przez kilka zwłaszcza pierwszych dni zakupu, uczy się dopiero rozpoznawać gatunki liści tytoniowych, czyniąc rozmaite experymenta z krzywdą naturalnie plantatora. Zadaniem urzędnika do zakupna przeznaczonego powinno być także pouczanie plantatora jak z liściem tytoniowym się obchodzić, co przy nieznajomości krajowych języków jest stanowczo wykluczonem. Na zakup tytoniu powinni być delegowani tylko urzędnicy krajowcy i tylko z uprawą tytoniu doskonale obznajomieni. Delegat nadmienia w końcu, że najlepszego tytoniu dostarczały te gminy, którym najwięcej czasu poświęcał instruktor uprawy tytoniu.

Subwencya krajowa dla Towarzystwa Kółek rolniczych.

Na posiedzeniu w dniu 16. lutego 1894. wyznaczył Wysoki Sejm „dla kółek rolniczych na koszta zakładania i lustracyi tychże, na urządzenie zjazdów i t. d. kwotę 5 000 zł. Wydział krajowy wypłacił wyż uchwaloną subwencyę Zarządowi głównemu Towarzystwa kółek rolniczych jak i w poprzednich latach, w dwóch ratach po 2.500 zł, z których pierwszą wyasygnował w miesiącu maju, następną zaś na usilne prośby Zarządu głównego, który fundusze swoje wyczerpał, ponosząc znaczniejsze koszta na urządzenie wystawy towarzystwa i wysyłkę czterech lustratorów już w miesiącu czerwcu w myśl uchwały Rady Wydziału krajowego z dnia 23. czerwca LW. 28.037.

Szczegółowy rachunek z funduszów, które obejmują i subwencyę przez Wys Sejm przyznaną, podał Zarząd główny w sprawozdaniu dla Wysokiego Sejmu z funduszów Towarzystwa „Kółek rolniczych“ za czas

od 1. stycznia 1893 do dnia 31. grudnia 1893. Rachunek ten przedstasię w następujący sposób:

Wyszczególnienie:	Przychód:	Rozchód:
1. Pozostałość kasowa z roku 1892 . .	1.329 zł. 61 ct.	
2. Członkowie wspierający	914 „ 50 „	
3. Subwencye:		
a) Wysokiego Sejmu	5.000 „ — „	
b) Kasy oszczędności we Lwowie .	500 „ — „	
c) Towarz. wzajemnych ubezpieczeń	300 „ — „	
d) „ gospodarskiego we Lwowie	1.600 „ — „	
e) „ rolniczego w Krakowie .	497 „ 50 „	
f) Wydziałów Rad powiatowych i Towarzystw gospodarskich .	75 „ „	
g) Wydawnictwu Przewodnika Kółek rolniczych	— „ — „	300 zł. — ct.
h) Jednorazowy dar p. Jana hr. Potockiego	300 „ — „	
4. Książki i czasopisma	20 „ 22 „	280 „ 62 „
5. Nasiona	3.119 „ 94 „	3.728 „ 31 „
6. Maszyny i narzędzia rolnicze . . .	62 „ 50 „	62 „ 50 „
7. Lustracye gospodarskie		3.817 „ 36 „
8. Płace urzędników		2.038 „ 96 „
9. Pomieszczenie biura		360 „ — „
10. Opał i światło		29 „ 08 „
11. Usługa i prowizya od zebranych wkładek		116 „ 80 „
12. Urządzenie kancelaryjne		9 „ 90 „
13. Przybory kancelaryjne		69 „ 91 „
14. Druki i litografie		370 „ 54 „
15. Portorya		250 „ 25 „
16. Koszta Walnego zgromadzenia . . .	30 zł. — ct.	588 „ 19 „
17 Podróże delegatów i inne drobne wydatki .	13 „ 60 „	270 „ 11 „
18. Rachunek „Przewodnika handlowego“ .	253 „ 94 „	571 „ 10 „
19. „ Wystawy	— —	500 „ — „
20. Depozyta przechodowe	128 „ 02 „	128 „ 02 „
21. Lokacya chwilowa kapitałów . . .	24 „ 50 „	—
22. Pozostałość kasowa na rok 1894 . . .	—	677 „ 68 „
Suma . . .	14.169 zł. 33 ct.	14 169 zł. 33 ct

W roku bieżącym przedłożył Zarząd główny dwa razy wykazy z przeprowadzonych przez lustratorów Towarzystwa Kółek rolniczych lustracyi gospodarstw włościańskich z pouczeniami na miejscu, a mianowicie z początkiem stycznia, z lustracyi w jesieni roku 1893. i w październiku, z lustracyi po koniec lipca b. r

Przed walnem zgromadzeniem, które się odbyło 29. i 30. sierpnia podczas Wystawy krajowej we Lwowie, sporządzone i drukiem ogłoszone sprawozdanie z czynności Towarzystwa Kółek rolniczych za rok 1893 przesłane Wydziałowi krajowemu, zostało przyjęte do wiadomości po uprzedniem zasiągnięciu opinii kraj Komisyi dla spraw rolniczych. Obszerne

to sprawozdanie daje dokładny obraz i świadectwo dodatniej działalności Towarzystwa Kółek rolniczych. Szczegóły tam się mieszczące dla swych rozmiarów ani nawet w streszczeniu nie mogą być na tem miejscu podawane.

Zarząd główny spodziewając się, że zjazd delegatów i członków Kółek rolniczych na walne zgromadzenie do Lwowa będzie bardzo licznym, zarządził, że lustratorowie wypełniając swoje zadanie pouczać mieli włościan i objaśniać szczegóły wystawy. Wiedząc jednak, że sami nie zdołają sprawdzić tak wielkiej masy uczestników zjazdu, upraszał o przydzielenie do pomocy na ten czas krajowych wędrownych nauczycieli rolnictwa, na co Wydział krajowy chętnie się zgodził.

Petycya Zarządu głównego Towarzystwa „Kółek rolniczych“ l. s. 1133 w sprawie udzielenia subwencyi na utrzymanie lustratorów handlowych, urządzenia kursów handlowych i pomnożenia szkół handlowych w kraju, jak również petycya tegoż Zarządu l. s. 945. w sprawie podwyższenia subwencyi.

Przy rozprawie budżetowej w dniu 16. lutego 1894. nad rubr. XV. Wysoki Sejm nie uchwalił żadnego funduszu dla Zarządu głównego „Kółek rolniczych“ na utrzymanie lustratorów handlowych, urządzenie kursów handlowych i na pomnożenie szkół handlowych w kraju l. s. 1.133, ani też na podwyższenie subwencyi l s 945. Wydział krajowy przyjąwszy powyższą uchwałę do wiadomości rozporządzeniem swem z dnia 17. kwietnia 1894. LW. 19.333 zawiadomił Zarząd główny, iż Wysoki Sejm prośby jego nie uwzględnił.

Fundusz pożyczkowy krajowy dla Kółek rolniczych.

Fundusz pożyczkowy, ustanowiony przez Wysoki Sejm dla wspierania działalności przemysłowo-handlowej Kółek rolniczych, jest dobrodziejstwem, z którego korzystają te kółka rolnicze, których zarząd dbały o rozwój i powodzenie kółka, potrafił interesa kółka roln. tak rozwinąć, że udzielenie pożyczki nie natrafiało na żadne trudności. Odbywało się ono zawsze na podstawie opinii Zarządu głównego. Wydział krajowy przychodził z pomocą i nie odmawiał pożyczki kółkom rolniczym, które niezasobne w kapitały, chcąc utrwalić się w obec nieuczciwej konkurencyi, rozwinąć chciały dotychczasowe czynności, sklepik kółka zaopatrzyć w liczniejsze i równie znaczny popyt mające towary i t. p.

W roku bieżącym nie było więcej wnoszonych podań o pożyczkę, jak lat poprzednich. Spłaty pożyczek dawniej udzielonych odbywały się regularnie, a tylko w jednym wypadku zmuszonym był Bank krajowy, w którego administracyi przechowuje się fundusz pożyczkowy, wystąpić ze skargą sądową przeciw ręczycielom, z powodu nieuiszczenia rat zaległych. Kółkiem tak źle prosperującem było kółko rolnicze w Bogucicach powiatu Bocheńskiego.

Wypadek ten, wydarzający się po raz pierwszy, spowodował Wydział krajowy, iż żądał obecnie od kółek ubiegających się o pożyczkę, aby oprócz dopełnienia wymaganych dotychczas warunków, także przedstawiały zamknięcia rachunków z ostatniego roku.

Bilans funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych po dzień 31. grudnia 1893 przedstawiał się według zestawienia Banku krajowego w następujący sposób:

Stan czynny:

Kapitał z udzielonych pożyczek	. . . .	11.520 zł.
Stan lokacyi w Banku krajowym	. . . . . .	3.850 „
Razem	. .	15.370 zł.

Stan bierny.

Dotacya: trzy raty na rok 1891, 1892 i 1893	. . .	15.000 zł.
Przyrost dotacyi	. . . .	370 „
Razem	. .	15.370 zł.

Wydział krajowy mając do dyspozycyi wyż wskazaną kwotę udzielał pożyczek kółkom rolniczym po zasięgnięciu opinii Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, który znając działalność i fundusze kółek rolniczych, powołanym jest w pierwszym rzędzie do wydawania opinii. Większą pożyczkę w kwocie 1000 zł. przyznał Wydział krajowy Zarządowi powiatowemu Kółek rolniczych w Jaśle, który chcąc przyjść w pomoc ludności dotkniętej nieurodzajem przez dostarczanie tańszego zboża na zasiewy wiosenne, potrzebował znaczniejszych zasobów pieniężnych. Prócz tego udzielił Wydział krajowy pożyczek następującym kółkom rolniczym:

w Monasterzyskach	. . . .	1.000 zł.
„ Radochońcach	. . . . .	100 „
„ Pawłosiowie	. . . . .	300 „
„ Podhorcach	. . . . .	400 „
„ Brzanie górnej	. . . .	200 „
„ Łącku	. . . . . .	500 „
„ Łuce wielkiej	. . . . .	125 „
„ Targowiskach	. . . . .	400 „
„ Jezupolu	. . . . . .	300 „

Kółku rolniczemu w Targowiskach, któremu przyznaną została pożyczka w kwocie 400 zł., z powodu opóźnienia się z podjęciem pieniędzy z Banku krajowego, przypadł termin spłaty pierwszej raty zbyt wcześnie, przeto upraszał Zarząd kółka o zmianę terminu, a Wydział krajowy przychylając się do tej prośby termin zmienił i odroczył spłatę pożyczki.

Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego we Lwowie.

O krajowej szkole gospodarstwa lasowego przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie. W kierunku i organizacyi szkoły nie zaszły w bieżącym roku żadne zasadnicze zmiany. Tylko personal nauczycielski uzupełniony został, jakkolwiek jeszcze tylko prowizorycznie, w ten sposób, że na wniosek kuratoryi szkoły zamianowany został adjunktem p. Michał Janeczko, c. k. elew zarządu lasów i dóbr rządowych, którego Wydział krajowy powołał był w roku ubiegłym na czasowe zastępstwo wysłanego za granicę adjunkta p. Lipińskiego — p. Bronisław Lipiński, dotychczasowy profesor-adjunkt szkoły wspomnianej, pozostawiony został jako pełniący obowiązki profesora fachowego aż do zamierzonego przez niego złożenia egzaminu nauczycielskiego.

Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

O krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie. Uchwalona przez Wysoki Sejm budowa

domu na pomieszczenie szkoły (sal wykładowych i zbiorów) i pomieszkania kierownika szkoły, tudzież adaptacya starego domu drewnianego na pomieszczenie uczniów i kuchni szkolnej, jest uskutecznioną. Skompletowane też zostały siły nauczycielskie przez powołanie na drugiego nauczyciela fachowego ogrodnictwa p. Bronisława Makaya, a to w miejsce dotychczasowego zastępcy nauczyciela p. Kaz. Waśniewskiego, który swój własny zakład hodowli nasion itp. w Nowym Sączu otworzył.

Krajowe niższe szkoły rolnicze, tudzież szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

O krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicy, o krajowej szkole uprawy i wyprawy lnu w Gródku, tudzież o założyć się mających nowych szkołach rolniczych niższych, — przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

W szkołach tych nie zaszła od czasu ostatniego sprawozdania żadna zasadnicza zmiana. Rozwijają się one powoli, ale stale, w miarę nabywanych doświadczeń i funduszów. Stwierdził to Wydział krajowy nietylko przez członka swego, do którego Departamentu szkoły te należą i urzędnika swego fachowego, który z ramienia Wydziału krajowego inspekcyę nad tymi szkołami wykonuje, ale także i c. k. Inspektor kultury, poseł na Sejm, JW. Władysław Struszkiewicz, jak się o tem Wydział krajowy przekonał z relacyi c. k. Ministerstwa rolnictwa przedłożonej a przez to Ministerstwo za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu zakomunikowanej (L.W. 44.290/94). Brak wszakże odpowiednio t. j. pod względem naukowym i praktycznym przygotowanych nauczycieli do nauk zawodowych rolniczych, jak niemniej brak należytych ukwalifikowanych instruktorów, daje się jeszcze bardzo uczuwać, — a dopiero w roku przyszłym będzie mógł być po części usunięty, kiedy kandydaci, kosztem funduszu krajowego za granicę wysłani, nauki swe pokończą.

Piąta krajowa niższa szkoła rolnicza w powiecie Stryjskim, z takim samym kierunkiem jak istniejące dwie szkoły w Jagielnicy i Kobiernicy, będzie założoną w roku 1895 w Brzeznicy ad Strzałków, na gruntach, jakie właściciel Strzałkowa Juliusz br. Brunicki bezpłatnie i bezinteresownie dla szkoły ofiarował. Grunt ten, obejmujący 33 morgów powierzchni, oddalony 6 kilometrów od Stryja, jest korzystnie położony, nie wymaga jak grunt przez ś. p. barona Romaszkana na szkołę w Uhersku ofiarowany, kosztownych melioracyi. Wydział krajowy przeto, imieniem kraju, przyjął z wdzięcznością ofiarę bar. Brunickiego, i zarządził co należy ażeby z wiosną roku 1895 można było do stawiania budynków szkolnych przystąpić.

Celem założenia niższej szkoły rolniczej w powiecie Krośnieńskim, zawarł Wydział krajowy (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894) z gminą miasta Krosna umowę o wydzierżawienie na rzecz projektowanej szkoły, trzydziestu dziewięciu morgów gruntu, wraz z budynkami gospodarskimi, należnymi do folwarku „Suchodoły“. Sprawa jest w toku.

Sprawa założenia szkoły rolniczej włościańskiej w Wojsławiu, w myśl wniosku posła Langiego, jest przedmiotem badań sekcyi stałej krajowej komisyi rolniczej.

Sprawa założenia szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

W skutek podania Wydziału powiatowego krośniańskiego z dnia 1. marca 1894 l. 524, w którem zawiadamiając, że „nastręcza się sposobność nabycia przyległego gruntu“ do budynku przez księdza Podgórskiego SS. Felicyankom na szkołę gospodyń wiejskich ofiarowanego — uprasza o przysłanie 3000 zł. przez Wysoki Sejm na urządzenie szkoły gospodyń przyznanych, przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu (na ręce wice-prezesa Rady JW. Jana Trzecieskiego) najpierw 1000 zł., a w skutek relacyi członka Komisyi rolniczej, posła Langiego, którego Wydział krajowy celem zbadania sprawy na miejscu do Iwonicza wydelegował, resztę t. j. 2000 zł. z kredytu powyż wspomnianego. Równocześnie poruczył Wydział krajowy krośniańskiemu Wydziałowi powiatowemu, ażeby na podstawie wskazówek udzielonych reskryptem LW. 28.321/94 porozumiał się z zarządem Zgromadzenia SS. Felicyanek, a gdy te na postawione zasadnicze warunki się zgodzą, przystąpił do zakupienia gruntu — i dołożył wszelkich starań, ażeby szkoła gospodyń wiejskich w Iwoniczu mogła być już z początkiem roku 1895 otwartą.

Według relacyi Wydziału powiatowego z dnia 30. października 1894 l. 2040 uzupełnionej przedłożeniem pod 26. listopada 1894 l. 2184 oświadczeniem pisemnem Matki generalnej Zgromadzenia Sióstr św. Feliksa, — zgromadzenie zgadza się na postawione mu warunki, dokupno wszakże gruntu natrafiło na razie na nieprzyzwyciężone trudności, w skutek czego też sprawa się przewlokła, jest jednakże w toku, i będzie przedmiotem osobnego sprawozdania, które Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłoży.

Krajowi nauczyciele wędrowni do nauki gospodarstwa wiejskiego.

O krajowych nauczycielach wędrownych do nauki gospodarstwa rolnego pośród ludu wiejskiego przedłoży Wydział krajowy osobne sprawozdanie. Na tem miejscu zaznacza tylko, że w roku 1894 czynni byli cały rok tylko pp. Bolesław Gurski i Seweryn Wiszniewski — p. Stanisław Szalay, czynny był tylko do końca kwietnia b. r., poczem powołany został na nauczyciela przy krajowej niższej szkole rolniczej w Dublanach; — p. Bazyli Korol zaś, przydzielony na początku bieżącego roku tymczasowo do służby przy kraj. niższej szkole rolniczej w Kobiernicy, wkrótce uwolniony został od dalszego pełnienia tych obowiązków. Brak odpowiednio ukwalifikowanych i z gospodarstwem włościańskiem praktycznie dokładnie obznajomionych kandydatów, uniemożliwił Wydziałowi krajowemu rychłe powołanie następców na miejsce ustępujących pp. Szalaya i Korola. Dopiero przy końcu bieżącego roku powołał Wydział krajowy na wniosek sekcyi stałej krajowej Komisyi rolniczej prowizorycznie na rok jeden p. Karola Mieleckiego a na próbę trzymiesięczną p. Witołda Traczewskiego.

Krajowy nauczyciel weterynaryi.

P. Teofil Sochaniewicz, dotychczasowy c. k. weterynarz powiatowy w Wieliczce, powołany drogą konkursu na posadę krajowego nauczyciela weterynaryi, ustanowioną uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. maja 1893, kończy z dniem 15. grudnia b. r. jednoroczną służbę prowizoryczną na wspomnianej posadzie. W ciągu tego pierwszego roku służby swej nauczycielskiej przeprowadził p. Sochaniewicz 6–8-tygodniowe spe-

cyalne kursa nauki weterynaryi, podług planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego, w krajowych niższych szkołach rolniczych w Kobiernicy, Horodence i Jagielnicy, z zupełnem zadowolnieniem władz przełożonych, miewał też pouczania popularne dla włościan, a od początku miesiąca grudnia b. r. wykłada weterynaryę i hygienę na kursie rolniczym urządzonym przy krajowej niższej szkole rolniczej dla nauczycieli ludowych.

Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych mający na celu przysposobienie nauczycieli do udzielania nauki rolnictwa na kursach dopełniających przy szkołach ludowych.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894 porozumiewał się Wydział krajowy z c. k. Radą szkolną krajową najpierw pisemnie, następnie zaś przez delegatów swoich (ze strony Rady szkolnej krajowej Inspektor Dr. Dniestrzański, a ze strony Wydziału krajowego Prof. Strusiewicz) co do miejsca i planu kursu rolniczego, mającego na celu przysposobienie nauczycieli szkół ludowych do udzielania nauki rolnictwa na kursach dopełniających jakie stopniowo przy szkołach ludowych zaprowadzone być mają.

Wynikiem tych rokowań jest, że wspomniany kurs rolniczy jednoroczny urządzony został i z dniem 13. września b. r. otwarty przy krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence, na podstawie planu przez delegata naszego w porozumieniu z delegatem Rady szkolnej krajowej ułożonego, a przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty zatwierdzonego. Plan ten ułożony został w ten sposób, ażeby słuchacze kursu rolniczego mogli się nietylko dokładnie obznajomić z nauką gospodarstwa wiejskiego i uzupełnić a względnie ugruntować te działy z nauk przyrodniczych, które do zrozumienia i uzasadnienia nauki hodowli roślin i zwierząt są niezbędnie potrzebne, — ale nadto, ażeby słuchacze mogli przypatrzeć się praktyce gospodarstwa, jak niemniej przysłuchiwać się naukom udzielanym przez nauczycieli krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence uczniom tej szkoły, celem zapoznania się bliższego z zakresem tej nauki i metody jej udzielania.

Ponieważ nauczyciele etatowi każdej z krajowych niższych szkół rolniczych, a więc i szkoły Horodeńskiej, są przeciążeni swojemi zajęciami obowiązkowymi, w skutek czego nie możnaby im, bez szkody dla szkoły, przydzielić tyle godzin zajęcia nadobowiązkowego przy kursie rolniczym, ile potrzeba, ażeby słuchacze tego kursu mogli w czasie jednego roku nabyć zamierzone wykształcenie, Wydział krajowy — dokładając wszelkich starań, ażeby wspomniany kurs rolniczy odpowiedział zamiarom Wysokiego Sejmu i Rady szkolnej krajowej, przydzielił nauczyciela rolnictwa szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku p. Władysława Szybińskiego do pełnienia obowiązków nauczyciela fachowego na kursie rolniczym w Horodence. W miejsce p. Szybińskiego powołał Wydział krajowy do szkoły Gródeckiej kandydata nauczycielskiego p. Pawłowskiego.

W skutek tego koniecznego zarządzenia cały koszt utrzymania nauczyciela Szybińskiego przeniesiony być musi z rachunku szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku, na rachunek kosztów kursu rolniczego. Przedmiot nauki rozdzielony został w sposób następujący pomiędzy poszczególnych nauczycieli:

I. Z nauk podstawowych i pomocniczych przydzielono:

1. Kierownikowi szkoły p. Romanowi Bastgenowi: Mineralogię i geognozyę, i anatomię z fizyologią roślin.

2. Nauczycielowi p. Władysławowi Markowskiemu: Botanikę szczegółową roślin gospodarskich.

3. Nauczycielowi p. Włodz. Grodzkiemu: Chemię z fizyką i meteorologią.

4. Weterynarzowi Sochaniewiczowi: Anatomię i fizyologię zwierząt domowych, tudzież weterynaryę.

5. Nauczycielowi Szybińskiemu: Zoologię szczegółową rolniczą.

II. Z nauk zawodowych rolniczych:

A) Z rolnictwa.

1. Kierownikowi szkoły p. Bastgenowi: Część ogólną rolnictwa (o glebie i jej uprawie, o nawozach i ich użyciu, ogólne zasady hodowli roślin).

2. Nauczycielowi Szybińskiemu: Część szczegółową rolnictwa (szczegółowe wskazówki hodowli roślin gospodarskich, uprawę łąk i pastwisk).

B) Z hodowli zwierząt domowych:

1. Nauczycielowi Szybińskiemu: Część ogólną i szczegółową hodowli.

2. Instruktorowi mleczarstwa: Gospodarstwo nabiałowe.

C) Z administracyi i rachunkowości:

1. Nauczycielowi Szybińskiemu: Wstępne wiadomości obejmujące zasady produkcyi i najkorzystniejszego zużytkowania otrzymanych wytworów.

2. Kierownikowi Bastgenowi: Zasady i środki produkcyi rolniczej, administracya i rachunkowość, zastosowana do potrzeb gospodarza gruntowego (włościanina).

III. Praktyką gospodarską kieruje p. Bastgen, przy pomocy p. Szybińskiego i Instruktora szkoły.

Kierownictwo bezpośrednie kursu rolniczego, w ramach zatwierdzonego planu nauk, poruczył Wydział krajowy kierownikowi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence p. Romanowi Bastgenowi.

Inspekcyę nad kursem rolniczym wykonują, stosownie do życzenia c. k. Rady szkolnej krajowej l. 16.706/94 wspólnie delegat tejże Rady Dr. Dniestrzański i delegat Wydziału krajowego Prof. Strusiewicz.

Ponieważ zaś tak delegat Wydziału krajowego jak i Rady szkolnej krajowej wykonywać mogą wspomnianą inspekcyę tylko w widocznych odstępach czasu, zaprosił Wydział krajowy do miejscowego nadzoru kierownictwa i niejako na **opiekuna kursu**, JW. Jakuba bar. Romaszkana, przewodniczącego kuratoryi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence, który sprawami kursu rolniczego żywo się zajmuje i celem ułatwienia ćwiczeń w użyciu narzędzi rolniczych i wykonywania prac ręcznych przy roli odpowiedni obszar gruntu do użytku kursu rolniczego bezinteresownie odstąpił.

WP. Jakób bar. Romaszkan, Dr. Dniestrzański i Prof. Z. Strusiewicz wraz z kierownikiem szkoły i kursu rolniczego p. R. Basogenem, stanowią **komisyę zawiadowczą**, która ma wspólnie śledzić przebieg i wyniki kursu, a za przewodnictwem delegata Wydziału krajowego a względnie delegata krajowej Rady szkolnej przedkładać Wydziałowi krajowemu a względnie Radzie szkolnej krajowej motywowane i na zebranych doświadczeniach oparte wnioski odnoszące się do spraw kursu rolniczego.

Na kurs bieżący (1894/95) wysłała krajowa Rada szkolna dziesięciu nauczycieli, przeznaczając im z krajowego funduszu szkolnego stypendya po 300 złr. w. a.

Koszta nauki teoretycznej i praktycznej udzielanej na kursie rolniczym (remuneracye dla nauczycieli i kierownika kursu, zwrot płacy pobieranej przez p. Szybińskiego, najem zaprzęgów do pługów, bron i t. d. zakupna zwierząt do akcyi — i inne wydatki z demonstracyami połączone) obliczył Wydział krajowy na 2350 złr. w. a. z których przypada na rok 1894 (po koniec grudnia 1894) 950 złr. — a do końca kursu w r. 1895 tj. po koniec sierpnia 1895) 1400 zł.

Stypendya dla uczniów szkoły kucia koni we Lwowie (przy c. k. szkole Weterynaryi).

Na przedstawienie Dyrekcyi c. k. szkoły weterynaryi we Lwowie, po zasięgnięciu opinii kraj. komisyi rolniczej — udzielił Wydział krajowy z kredytu przez Wysoki Sejm w R. XV. poz. 190 d. uchwalonego, stypendya po 75 złr. następującym kowalom przyjętym na sześciomiesięczny kurs podkowania w szkole wspomnianej: Antoniemu Krwawiczowi, — Michałowi Warenicy, - Teodorowi Bojko.

Stypendya dla kandydatów na nauczycieli leśnictwa.

Z funduszu przez Wysoki Sejm przeznaczonego (R. XV. poz. 204, udzielił Wydział krajowy słuchaczom studyum leśniczego w c. k. Akademii rolniczo-leśniczej w Wiedniu, dalsze zasiłki na rok szkolny 1894/95, w tej samej wysokości jak na rok 1893/94, mianowicie: Stanisławowi Górskiemu 300 zł. a Stanisławowi Sokołowskiemu 600 złr.

Stypendya dla kandydatów na nauczycieli gospodarstwa rolnego w kraj. niższych szkołach rolniczych.

Z funduszu przez Wysoki Sejm w Rubr. XV. poz. na r. 1894 uchwalonego, przedłużył Wydział krajowy na rok 1894/95, stypendya nadane kandydatom nauczycielskim Henrykowi Klimkiewiczowi i Franciszkowi Dąbrowskiemu, z których pierwszy w Hohenheimie, drugi zaś w Libwerdzie pierwszy rok nauki z powodzeniem ukończyli. W roku szkolnym przyszłym (1895/96) będzie musiał odbyć Klimkiewicz praktykę nauczycielską, a Dąbrowski praktykę rolniczą przy krajowych szkołach rolniczych.

Oprócz dwóch powyższych udzielił Wydział krajowy stypendyum w kwocie 500 zł. instruktorowi kraj. niższej szkoly rolniczej w Kobiernicy Przemysławowi Cholewie, i wysłał go celem uzupełnienia nauk teoretycznych i obznajomienia z prowadzeniem szkoły rolniczej domowej na rok 1894/95 do Nowego Izyna (Söhle) w Morawii. Ponieważ Cholewa posiada kilkuletnią praktykę i zastępywał częściowo nauczyciela fachowego w Kobiernicach, będzie mógł być już w roku szkolnym 1895/96 wzięty jako nauczyciel przy jednej z niższych szkół rolniczych.

Sprawa utworzenia stypendyów krajowych dla uczniów c. k. szkoły weterynaryi we Lwowie.

Odnośnie do odezwy naszej z dnia 3 listopada 1891 L. W. 42474, którą Wydział krajowy poparł prośbę Towarzystwa weterynaryjnego o utworzenie dla uczniów c. k. szkoły weterynaryi stypendyów państwowych w rocznej kwocie po 300 zł. w. a. oznajmiło ck. Namistnictwo pod d. 23. września 1893 L. 70358, że c. k. Ministerwo Wyznań i Oświaty oświadczyło, że utworzenie w mowie będących stypendyów zdaje się być wskazanem przeważnie interesami kraju, i że c. k. Ministerstwo „mogłoby tylko w takim razie wziąć pod rozwagę utworzenie jakich dwóch stypendyów państwowych po 300 zł. rocznie, gdyby także Reprezentacya kraju oświadczyła gotowość wznowienia stypendyów krajowych. (Przy otwarciu c. k. szkoły Weterynaryi we Lwowie wyznaczył był Sejm 950 złr. na stypendya i wsparcia dla uczniów wspomnianego zakładu od roku jednakże 1886/87 udziela Wydział krajowy tylko wsparcia rygoryzantom tej szkoły na pokrycie taks egzaminowych).

Wydział krajowy po zasiągnięciu opinii sekcyi krajowej komisyi rolniczej (z d. 9. marca 1894) oświadczył c. k. Namiestnictwu pod d. 20. marca br. L. W. 50803/93, że przedłoży W. Sejmowi na najbliższej sesyi sejmowej wniosek utworzenia z funduszów krajowych dwóch stypendyów po 300 zł w. a. dla celujących uczniów c. k. szkoły weterynaryi we Lwowie, jeżeli c. k. Rząd z funduszów państwowych przynajmniej dwa takie stypendya począwszy od r. 1894/95 wyznaczy.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy ze strony c. k. Rządu zawiadomienia w tej sprawie.

Subwencye na cele kultury krajowej udzielane z R. XV. przez Wydział krajowy.

Wydział krajowy wykonał wszystkie uchwały budżetowe Wysokiego Sejmu, tyczące się różnych zasiłków na cele kultury krajowej, — a nadto udzielił Wydział krajowy, po zasiągnięciu opinii kraj. komisyi rolniczej, z kredytu przeznaczonego przez Wysoki Sejm na rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego (R. XV. p. 219), następujących zasiłków:

1. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na częściowe pokrycie kosztów zebrania typowych okazów ziemi z różnych okolic kraju i wykonania ich analizy . . 500 zł.

(Okazy te, wraz z wynikiem odnośnych analiz, wykonanych przez profesorów szkoły Dublańskiej, przedstawione były w pawilonie rolniczym na wystawie krajowej — i przeznaczone są przez Komitet wspomnianego Towarzystwa dla Muzeów kr. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach).

2. Temuż samemu Towarzystwu na stypendya dla uczniów szkoły chmielarskiej w Starem Siole . . . . . . 400 zł.

3. Towarzystwu gorzelników polskich na urządzenie wystawy technicznej gorzelniczej na Wystawie kraj. we Lwowie 600 zł.

4. Galicyjskiemu Towarzystwu weterynaryjnemu we Lwowie, na wydawnictwo czasopisma „Przegląd weterynaryjny“ 300 zł.

5. Redakcyi czasopisma pszczelniczego „Bartnik“ na wydawnictwo tego czasopisma . . . . . . 300 zł.

6. Galicyjskiemu Towarzystwu leśniczemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ . . . . 100 zł.

7. Instruktorowi mleczarstwa p. Massalskiemu, na zwiedzenie mleczarni i spółek mleczarskich za granicą . . . . 150 zł.

8. Oficyałowi c. k. Magazynu tytuniowego w Jagielnicy, p. Jaklińskiemu, na podróż naukową do Węgier . . . 100 zł.

9. Elewowi biura drogowego i docentowi rybactwa w Dublanach p. Rozwadowskiemu, na podróż naukową w sprawach rybactwa . . . . 150 zł.

10. Abituryentom szkoły ogrodniczej w Tarnowie Wład. Lichańskiemu na dokończenie nauki w Pruszkowie na rok szkolny 1894/5 300 zł.

11. Praktykantowi gorzelniczemu Stanisławowi Witkowskiemu, na dalszą naukę gorzelnistwa za granicą . . . . 50 zł.

12. Rygoryzantowi c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie Edmundowi Zbudowskiemu, tytułem zapomogi i na opłacenie taksy egzaminowej . . . . 82 zł.
a uczniowi Franciszkowi Kaszubie jako jednorazową zapomogę 25 zł.

13. Nadto celem przeprowadzenia doświadczeń z użyciem ziarna zaprawionego strychniną i arszenikiem do niszczenia myszy polnych, sprowadził Wydział krajowy od Wassmutha owies strychninowo-sacharynowy, tudzież zarządził przygotowanie owsa zatrutego strychniną i arszenikiem u tutejszego drogisty p. Lityńskiego, kosztem łącznym . . 247 zł.

Trutkę tą, wraz z odpowiedniemi przyrządami do jej rozdzielania otrzymali krajowi nauczyciele wędrowni rolnictwa do doświadczeń pod osobistym ich nadzorem.

V. Sprawy górnicze.

Sprawy górnicze.

W przedmiocie spraw górniczych przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

VI. Pomoc dla ludności dotkniętej nieurodzajem.

Pomoc dla ludności dotkniętej nieurodzajem.

O wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu w przedmiocie pomocy dla ludności dotkniętej nieurodzajem w r. 1893 przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

VII. Krajowe biuro statystyczne.

Krajowe bióro statystyczne

Krajowe bióro statystyczne pod kierunkiem prof. dr. Tadeusza Pilata wydało od czasu ostatniego sprawozdania 3-ci zeszyt XIV. tomu Wiadomości statystycznych, zawierający obszerną pracę p. T. Łopuszańskiego: „Gałicyjskie kasy oszczędności ich rozwój i stan obecny“. Praca opracowana przez autora, który specyalnie zajmuje się krajowemi instytucyami kredytowemi, obejmuje przeszło 11 arkuszy druku.

Wystawa krajowa r. 1894, w której bióro wzięło udział otrzymawszy w tym celu od Wydziału krajowego osobny kredyt do wysokości 250 zł.,

dała powód do rozwoju prac bióra, których wynikiem było 18 kart statystycznych, wystawionych w pawilonie rolniczym. Wystawiło bióro mianowicie:

1. kartę gęstości zaludnienia powiatów sądowych Galicyi z wyłączeniem miast mających nad 10.000 mieszkańców;

2—5. cztery karty przedstawiające stosunek procentowy głównych rodzajów uprawy (ról, łąk, pastwisk i lasów) do powierzchni powiatów sądowych;

6. kartę przedstawiającą stosunek obszaru zajętego przez własność tabularną do całego obszaru powiatów sądowych;

7. kartę udziału własności publicznej w obszarze własności tabularnej;

8—9. dwie karty przedstawiające zmiany w posiadaniu dóbr tabularnych w latach 1890—93 z uwzględnieniem i bez uwzględnienia zmian spadkowych;

10. Karta obszarów tabularnych wydzierżawionych w stosunku do całego obszaru tabularnego z wyłączeniem lasów;

11. Stosunek gruntów wspólnie używanych do całego obszaru własności mniejszej;

12 15. Cztery karty wykazujące stosunek analfabetów do ogółu ludności w obrębie klas wieku 11—20 i 20—30 i to osobno dla płci męskiej a osobno dla płci żeńskiej;

16—18. Trzy karty wykazujące stosunek procentowy ludności rzymsko-katol., grecko- katol. i izraelickiej do ogółu ludności powiatów sądowych.

Karty 8, 9, 10 i 11 zostały ułożone na podstawie materyału osobno zebranego przez bióro, zaś karty 12 - 15 ułożone na podstawie materyału rękopiśmiennego nabytego od centralnej komisyi statystycznej a opracowanego w całości w biórze.

Komisya sędziów odznaczyła wystawę bióra statystycznego dyplomem honorowym.

Oprócz przygotowań do wystawy krajowej zajmowało się bióro jeszcze następującemi pracami:

1. Pogląd na klęski powodzi i nieurodzaju w r. 1893 w wielu okolicach kraju — praca ukończona;

2. Zmiany własności tabularnej w latach 1890 93 — część tabelaryczna ukończona, pozostaje tekst do opracowania;

3. Statystyka dzierżaw tabularnych w Galicyi i zajętego przez nie obszaru część tabelaryczna ukończona — pozostaje tekst do opracowania;

4. Statystyka gruntów wspólnie używanych. Daty zostały zebrane i opracowane z 57 powiatów.

5. Statystyka obszaru meliorowanego przez osuszenie i nawodnienie. Tekst w opracowaniu.

Nadto podjęło bióro na podstawie nabytych od centralnej c. k komisyi statystycznej materyałów rękopiśmiennych opracowanie poglądu na wędrówki ludności galicyjskiej w obrębie Galicyi.

Wciągu bieżącego roku udał się Wydział krajowy morawski a następnie Wydział krajowy szląski z zapytaniem, czyliby galicyjski Wydział krajowy nie zgodził się na wspólną konferencyę wszystkich austryackich Wydziałów krajowych w tym celu, aby rozpatrzyć, czy nie byłoby pożądanem, urządzenia także żeby centralna c. k. komisya statystyczna we Wiedniu za wynagrodzeniem państwowem zajmowała się opracowaniem i publikacyą dat statystycznych, które w zakresie krajowej statystyki zbierały Wydziały krajowe, wskutek czego Wydziały krajowe nie potrzebowałyby utrzymywać biur lub referentów statystycznych.

Na zapytanie powyższe Wydział krajowy pod dniem 1. maja 1894 l. 19.156 oświadczył, że urządzenie proponowane byłoby zupełnie niepraktycznem już dlatego, że zarządzenie badania statystycznego, ułożenie odpowiednich formularzy, właściwe postawienie pytań wymagają człowieka fachowego i to obeznanego dokładnie ze stosunkami danego kraju i z ustawodawstwem krajowem. Taki pracownik będzie też nierównie więcej uzdolnionym do krytycznego ocenienia wartości zebranego materyału, niż ten uczony, który nie zna stosunków krajowych. Wydział krajowy przy takim urządzeniu nie miałby pomocy fachowej statystycznej, ilekroć zachodziłaby tego potrzeba a nie mógłby uzyskać tej pomocy w drodze korespondencyi z centralną komisyą statystyczną raz ponieważ to droga zbyt daleka, powtóre zaś ponieważ usługi centralnej komisyi statystycznej musiałyby być ograniczone do pewnej miary z góry oznaczonej. Nadto zachodziłyby przy takiem urządzeniu dla Galicyi trudności językowe. Z powyższych powodów odmówił też Wydział krajowy udziału w zamierzonej konferencyi nad tym przedmiotem.

Póżniej wystąpił Wydział krajowy styryjski, który wobec wspomnianego projektu zajął również odmowne stanowisko, z propozycyą urządzenia konferencyi delegatów Wydziałów krajowych w celach organizacyi i rozwoju krajowej statystyki i udzielił program tej konferencyi w sześciu punktach. Wobec tego że nasze biuro statystyczne jest najstarszem z istniejących takichże biur przy Wydziałach krajowych a inne biura na wzór naszego zostały urządzone uważał Wydział krajowy iż nie byłoby odpowiedniem odmawiać udziału w takiej konferencyi, za którą przemawiają nadto względy czysto rozumowe za postęp techniczny statystyki i na utorowanie możliwości porównań z innymi krajami. Uchwalił tedy Wydział krajowy wydelegować na rzekomą konferencyę prof. Dr. T. Pilata. Konferencya sproszoną została na dzień 19. i 20. listopada t. r. do Wiednia.

Utrzymanie ewidencyi taryf kolejowych.

W sposób w zeszłorocznem sprawozdaniu dokładnie wykazany, prowadził Wydział krajowy ewidencyę taryf kolejowych i w tym roku, jako ciąg dalszy rozpoczętych w tym kierunku od lat paru czynności, nie łożąc atoli ze swej strony żadnych funduszów, oprócz opłat na prenumeratę czasopism, zawierających daty o taryfach kolejowych lub prenumeratę generalnej taryfy, wydanej przez Dyrekcyę kolei państwowych.

Przez skrzętne zapisywanie każdej nowo wydanej taryfy ze źródeł urzędowych, jakiemi są dziennik rozporządzeń c. k. Ministerstwa handlu i inne, nabrała książka nosząca tytuł „Tarif Uebersicht“ znaczenia bardzo

ważnego dla biur utrzymujących taryfy kolejowe. O ile wiadomo nakład wydania z r. 1877 został wyczerpany, a nowego nie uskuteczniono wobec wydawnictwa generalnej taryfy — nie wiele przeto jest biur taryfowych któreby z całą systematycznością zapisując zmiany taryf, utrzymywały książkę taką do dzisiejszego czasu.

Generalna taryfa kolei państwowych ułatwiła znacznie utrzymania ewidencyi taryf tychże kolei. Przedstawiony (oprócz części wspólnej) w dwóch tomach, każdy o 12 oddziałach wszystkie taryfy odnoszące się do ruchu lokalnego i związkowego, Dyrekcya uzupełnia je nadsyłaniem miesięcznych dodatków obejmujących zmiany, jakie bądź wskutek wydania nowych taryf bądź też wskutek zniesienia czasowo obowiązujących powstały.

Zbiór taryf Wydziału krajowego w ostatnim roku powiększył się nie tylko taryfami kolei państwowych, ale i nieznacznie taryfami innych kolei nakładem Dyrekcyi kolei państwowych wydanymi. Prócz ewidencyi taryf zaznaczano w roku zeszłym wszystkie zniżenia taryfowe (refakcye), jakie w ciągu roku przyznane bywały Galicyi: Czynność ta odpadła w roku bieżącym z tego powodu, iż Dyrekcya kolei od czasu do czasu wydawała drukiem w osobnej odbitce wszystkie refakcye ogłaszane w dzienniku rozporządzeń c. k. Ministerstwa handlu i jako dodatek do wydawnictwa generalnej taryfy Wydziałowi krajowemu nadsyłała.

Biuro statystyki przemysłu i handlu.

Biuro statystyki przemysłu i handlu krajowego pod kierownictwem Dr. Tadeusza Rutowskiego ukończyło w r. 1894, a w bieżącej sesyi przedłoży Wysokiemu Sejmowi następujące prace:

1. IV. Rocznik statystyki Galicyi za r. 1892—1893. Wydawnictwo to, którego zadaniem jest systematyczne zebranie danych statystycznych odnoszących się do Galicyi, zestawienie retrospektywne i porównawcze z dostępnym dla wszystkich podręczniku, nie uległo co do zadania swego, planu, podziału przedmiotów i metody opracowaniu żadnej zmianie. W miarę potrzeby chwili zostały niektóre działy w roczniku IV. rozszerzone, i wskutek tego urosł on do sporego tomu o 25 arkuszach 8 cyfrowego druku petitem.

Wiadomości o stosunkach całego kraju pod względem geograficznym i topograficznym, podziału administracyjnego, stanu i ruchu ludności, stosunków językowych, zdrowotnych, życia umysłowego, szkolnictwa, pracy, stowarzyszeń, stosunków ekonomicznych, posiadania i obdłużenia własności nieruchomej, rolnictwa. cen płodów rolniczych, gospoparstwa leśnego, hodowli bydła, górnictwa i hutnictwa, przemysłu, handlu i komunikacyi, kredytu, klęsk elementarnych i ubezpieczeń, finansów kraju, budżetu krajowego, budżetu państwowego i podatków, stosunków administracyjnych, sądownictwa i wojskowości, w zestawieniach przeciętnych, procentowych i porównawczych umożebniających poznanie obrazu życia naszego kraju, wypełniają treść IV. Rocznika statystyki Galicyi.

2. Statystyka pożarów i ubezpieczeń. Publikacya ta jest dalszym ciągiem i uzupełnieniem dawniej ogłoszonej pracy, oparta na najświeższych datach urzędowych, zestawionych porównawczo, przeciętnie i procentowo.

3. Statystykę ruchu towarowego pod tytułem:

I. Sumaryusz Wywozu i Przywozu r. 1890, 1891 i 1892. Wielka ta praca statystyczna z dziedziny handlu krajowego obejmuje 36 arkuszy 4o. Opartą jest na olbrzymim materyale statystycznym o ruchu towarowym na wszystkich kolejach galicyjskich, uzyskanym przez kierownika biura Dr. Rutowskiego i zestawionym podług wypracowanych przez niego szematów przez Generalną Dyrekcyę kolei państwowych.

4. Jarmarki i targi w Galicyi. Wykazy miejscowości w których się odbywały jarmarki lub targi, dni jarmarcznych lub targowych w każdej miejscowości i miesiąca, zestawione w cyfrach absolutnych, i stosunkowych do obszaru, ilości gmin i mieszkańców każdego powiatu, dalej przedstawiające: Spęd bydła, dowóz płodów rolnych i wartość tychże, oraz prawdopodobna ilość zgromadzonego ludu na jarmarkach i targach.

Nadto zajmowało się biuro następującemi pracami, które w przyszłym roku zamierza ogłosić drukiem:

5. Galicya na targowicy wiedeńskiej jako dalszy ciąg i uzupełnienie dawniejszej publikacyi o handlu Galicyi, zwłaszcza handlu bydłem z Wiedniem.

6. Statystyka przemysłowa postępuje w miarę możebności uzupełnienia tak iż część tej pracy będzie mogła być w roku 1895 oddana do druku.

7. Ludność miast, miasteczek gmin wiejskich i obszarów dworskich podług wyznania i narododowości. Obraz jak ludność Galicyi rozsiedla się w mieście, miasteczku na obszarze dworskim, w gminie wiejskiej we wsi w ogóle pod względem liczebnym narodowości i wyznania opracowany na podstawie ostatniego spisu ludności i porównawczo ze stanem z roku 1880, przygotowało biuro do druku. Publikacya obejmuje przeszło 10 arkuszy 4o.

8. Statystyka ruchu towarowego. (Ciąg dalszy) Ta druga część wykazanej pod 3 pracy daje dokładny przegląd wewnętrznego ruchu towarowego Galicyi oraz ruchu towarowego między Galicyą a innymi krajami Monarchii i zagranicą: będzie to bilans handlowy Galicyi. Statystyka zamożności i braku naszego kraju.

Wskazanem jest, by pomieniona praca jak najspieszniej mogła być ogłoszoną jako uzupełnienie i integralna część wydrukowanych „Sumaryuszów wywozu i przywozu“, lecz szczupłe siły biura nie zdołają tak prędko opanować olbrzymiego materyału, jak również i część I jedynie przy pomocy sił pózabiurowych chwilą za wynagrodzeniem dziennem zyskanych mogła być ukończoną.

VIII. Petycye Wydziałowi krajowemu przekazane.

Petycya Towarzystwa gorzelników polskich o subwencyę na urządzenie zbiorowej wystawy gorzelniczej.

Załatwiając petycyę Towarzystwa gorzelników polskich, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 Wydziałowi krajowemu przekazaną, zasięgnął Wydział krajowy opinii krajowej Komisyi rolniczej i zgodnie z otrzymaną opinią tej Komisyi, udzielił wspomnianemu Towarzystwu zasiłek w kwocie 600 zł. (z R. XV. poz. 219) na urządzenie zbiorowej wystawy gorzelniczej na powszechnej Wystawie krajowej we Lwowie w roku 1894.

Petycya gmin powiatu gorlickiego o utworzenie stacyi ogierów w Gładyszowie i Krempnie.

Petycyę gmin powiatu gorlickiego o utworzenie stacyi ogierów rządowych w Gładyszowie i Krempnie, przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia, przesłał Wydział krajowy do możliwego uwzględnienia c. k. Namiestnictwu (LW. 12.488/94) — i otrzymał pod dniem 28. czerwca 1894 l. 50.228 odpowiedź, w skutek uchwały komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi z dnia 16. czerwca b. r., że petycya ta nie może być uwzględnioną z powodu braku dostatecznej liczby ogierów. O tej odpowiedzi zostały petycyonujące gminy zawiadomione za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Gorlicach (LW. 36.283/94).

Petycya Henryka Strzeleckiego, emer. Dyrektora kraj. szkoły leśniczej we Lwowie o nabycie jego biblioteki dla tejże szkoły.

Celem załatwienia petycyi p. Henryka Strzeleckiego przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1894 przesłał Wydział krajowy spis dzieł składających bibliotekę petenta Dyrekcyi kraj. szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie z poleceniem zbadania tego spisu i zdania sprawy, czyli nabycie tej biblioteki a względnie niektórych dzieł w spisie wymienionych, byłoby pożądane.

W skutek relacyi Dyrekcyi i opinii Kuratoryi szkoły, niedoradzającej Wydziałowi krajowemu nabycie dla szkół dzieł wspomnianych załatwił Wydział krajowy petycyę p. Strzeleckiego odmownie (LW. 50.302/94).

Petycya Walentego Tarsińskiego o wynagrodzenie za pełnienie obowiązków pisarza kuratoryi kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894 wyasygnował Wydział krajowy (LW. 9255/94) p. Walentemu Tarsińskiemu tytułem jednorazowego ryczałtowego wynagrodzenia za czynności pisarza przy kuratoryi kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie kwotę 100 zł.

Petycya Franciszka Dobrowolskiego, b. instruktora tkackiego, o zapomogę.

Uchwałą z dnia 16. lutego 1894 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia między innemi także petycyę Franciszka Dobrowolskiego, b. instruktora tkackiego, o zapomogę.

Rozporządzeniem z dnia 8. maja 1894 l. 23.997 Wydział krajowy przyznał petentowi jednorazową zapomogę z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 50 zł.

Uchwała o petycyi zarządu wystawy budowlanej we Lwowie o uwolnienie od obowiązku spłacania danej mu przez Wysoki Sejm zaliczki w kwocie 1000 zł.

Na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 Wysoki Sejm uchwalił, załatwiając petycyę l. s. 1209, uwolnić Zarząd wystawy budowlanej we Lwowie od obowiązku spłacenia danej mu przez Wysoki Sejm zaliczki w kwocie 1000 zł.

Na mocy tej uchwały Wydział krajowy odpisał powyższą należytość i zawiadomił o tem Zarząd wystawy reskryptem z dnia 6. marca 1894 l. 11.609.

Petycya gminy Chmielówki o wyjednanie uwolnienia jej od obowiązku zapłacenia egzekucyjnych należytości podatkowych w kwocie 131 zł. 95 ct, pochodzących z dawniejszych lat.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894 Wydział krajowy otrzymał do załatwienia między innemi także petycyę gminy Chmielówki, o wyjednanie uwolnienia jej od obowiązku zapłacenia egzekucyjnych należytości podatkowych w kwocie 131 zł. 95 ct., pochodzących z dawniejszych lat.

Odezwą z dnia 6. marca 1894 l. 11.623 Wydział krajowy przesłał powyższą petycyę c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Normy

udzielania gminom na zakupno buhajów pożyczek ze stałego funduszu hodowlanego.

1. Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 4. kwietnia 1892 utworzony został krajowy „stały fundusz hodowlany“ w kwocie 50.000 zł, w. a. mający na celu ułatwienie gminom nabywania własnych buhajów.

2. Z funduszu tego, zarządzanego bezpośrednio przez Wydział krajowy, udzielane będą na zakupno buhajów gminnych bezprocentowe pożyczki tym gminom, które w myśl ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. k. Nr. 51.) muszą postarać się o buhaja gminnego, a nie posiadają na ten cel własnych funduszów.

3. Podania o pożyczki wnosić mają gminy do Wydziału krajowego za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, które podania te opiniują, a — w razie potrzeby — równocześnie pozwolenia na zaciągnięcie pożyczki udzielają.

4. Wydziały powiatowe, przedkładając Wydziałowi krajowemu podania gmin, wraz ze swoją opinią, winny zarazem donieść, jakie orzeczenie co do obowiązku utrzymania buhajów gminnych, w myśl §. 9. ustawy o licencyonowaniu, wydała komisya licencyonująca co do tychże gmin.

5. W sprawie udzielenia pożyczek proszącym o to gminom, zasięga Wydział krajowy także opinii Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego a względnie rolniczego krakowskiego.

6. Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą gminy najuboższe, w pierwszym rzędzie tych powiatów, których reprezentacye przyczynią się swymi funduszami do wydatków na podniesienie hodowli bydła, a względnie do pokrycia kosztów zakupna buhajów gminnych w powiecie; — jak niemniej te gminy, którym Komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego a względnie Tow. rolniczego krakowskiego, udzieli na zakupno buhajów gminnych zasiłków ze swoich funduszów subwencyjnych.

7. Gmina biorąca pożyczkę zeznać musi skrypt dłużny notarialnie, według wzoru przez Wydział krajowy wydanego, który — w razach ustawą gminną przewidzianych — zatwierdzony być musi przez Wydział powiatowy.

8. Pożyczka na zakupno buhaja gminie udzielona, spłaconą być ma w trzech (3) latach, w ratach rocznych lub półrocznych z dołu.

9. Kwotę potrzebną na spłacenie corocznych rat zaciągniętej pożyczki obowiązaną jest gmina wstawiać do budżetu swego — a Wydziały powiatowe przestrzegają tego ściśle.

10. Zakupna buhajów dla gmin, które uzyskały na ten cel pożyczkę z funduszu hodowlanego, lub bezwrotną subwencyę z funduszów publicznych, uskuteczniać będzie, z upoważnienia Wydziału krajowego, Komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, względnie c. k. rolniczego krakowskiego, w porozumieniu z właściwą gminą i komisyą licencyonującą.

SPRAWOZDANIE

z czynności Departamentu III. Wydziału krajowego

za czas

od 1. grudnia 1893 po koniec listopada 1894.

Departament III.

Szef Departamentu Antoni Jaxa Chamiec, członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka krajowego w Wydziale krajowym.

Ustawa o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Ustawa o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych otrzymała Najwyższą sankcyę postanowieniem z dnia 24. kwietnia 1894.

Ustawa o organizacyi szkoły politechnicznej we Lwowie.

Najwyższem postanowieniem z dnia 19. czerwca 1894 udzieloną została Najw. sankcya ustawie uchwalonej przez Wys. Sejm z dnia 13. lutego 1894 o organizacyi szkoły politechnicznej we Lwowie.

Ustawa o poborze opłat od spadków na rzecz funduszu szkolnego kr.

Ustawa uchwalona przez Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 6. lutego 1894 o poborze opłat od spadków na rzecz funduszu szkolnego krajowego nie otrzymała dotychczas Najwyższej sankcyi.

Uchwała w sprawie powiększenia funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich na budowę szkół.

Dnia 27. kwietnia 1894 uzyskała Najw. sankcyę uchwała W. Sejmu według której w celu powiększenia utworzonego w r. 1893 funduszu pożyczkowego na budowę szkół ludowych w gminach wiejskich miały być wydzielone z majątku zarodowego gal. kraj. funduszu szkolnego efekta i gotówka w łącznej wartości 68.035 zł. 80 ct.

W wykonaniu tej uchwały spieniężono efekta i przesłano kwotę 67.322 zł. 33 ct. c. k. gł. kasie krajowej na rzecz wspomnianego funduszu pożyczkowego.

Zmiany w składzie Wys. Sejmu.

W dniu 22. lutego 1894 zmarł Oktaw Pietruski poseł z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu stryjskiego; na tegoż miejsce wybrany został posłem p. Franciszek Rozwadowski.

W dniu 11. maja 1894 zmarł Jan hr. Tarnowski poseł z okręgu wyborczego gmin wiejskich powiatu tarnobrzeskiego; na tegoż miejsce wybrany został posłem Zdzisław hr. Tarnowski.

W miejsce zmarłego dnia 26. maja 1894 posła z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu tarnopolskiego Klemensa Żywickiego, wybrany został posłem Dr. Leon hr. Piniński.

W miejsce posła Tomisława Rozwadowskiego, który złożył mandat w dniu 24. czerwca 1894, wybrany został posłem z większych posiadłości okręgu wyborczego żółkiewskiego p. Zdzisław Obertyński.

W miejsce zmarłego posła z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego zbaraskiego ks. Mikołaja Siczyńskiego wybrany został posłem p. Tadeusz Fedorowicz.

*

W miejsce zmarłego Ludwika hr. Wodzickiego wybrany został posłem z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego staromiejskiego p. Kazimierz Bielański.

Prócz tych zmarł Zdzisław hr. Tyszkiewicz poseł z okręgu wyborczego gmin wiejskich powiatu kolbuszowskiego. Rezultat wyboru uzupełniającego w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie był jeszcze wiadomy.

W składzie członków Wys. Sejmu zasiadających na mocy §. 3. lit. a) i b) statutu krajowego zaszły następujące zmiany: Rektorem Uniwersytetu lwowskiego na rok szk. 1894/5 wybrany został Dr. Tadeusz Wojciechowski, zaś rektorem Uniwersytetu krakows. Dr. Tadeusz Browicz.

Zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego:

a) W oddziale konceptowym:

Uchwałą z dnia 1. marca 1894 zamianował Wydział krajowy wicesekretarza Józefa Abgarowicza, sekretarzem; adjunktów: Bronisława Schworma, Marcelego Białobrzeskiego i Dr. Jana Kantego Henryka Sawczyńskiego wicesekretarzami; koncepistów: Wacława Michała dw. im. Kwiatkowskiego i Dr. Stanisława Miziewicza adjunktami; aplikantów: Mikołaja Latoszyńskiego i Mieczysława Masłowskiego koncepistami.

Uchwałą z dnia 4. maja 1894 przyjął Wydział krajowy na praktykę w oddziale konceptowym Wincentego Kirschnera, mającego ukończone studya prawnicze.

Uchwałą z 15. maja 1894 zamianowano koncepistę Zdzisława Gaszyńskiego adjunktem konceptowym.

Uchwałą z 13. lipca 1894 l. 36684 zamianowano aplikanta konceptowego I. kl. Dr. Feliksa Pisarskiego koncepistą.

Uchwałą z dnia 31. lipca 1894 zamianowano bezpłatnego aplikanta konceptowego Janusza Przygodzkiego aplikantem konceptowym z adjutum w rocznej kwocie 600 zł.

Uchwałą z dnia 14. sierpnia 1894 zamianowano aplikanta bezpłatnego Tadeusza Dwernickiego aplikantem konceptowym z adjutum w rocznej kwocie 500 zł.

Uchwałą z dnia 13. września 1894 zamianowano Dr. Kazimierza Fedorowicza bezpłatnym aplikantem konceptowym.

Uchwałą wreszcie z dnia 23. października 1894 zamianowano Bolesława Czołowskiego aplikantem konceptowym z adjutum w rocznej kwocie 500 zł.

b) W oddziale rachunkowym:

W ciągu roku 1894 zmarli: Teodor Szajnok adjunkt oddziału rachunkowego dnia 9. kwietnia b. r. i Antoni Czajkowski adjunkt kasy krajowej dnia 10. października.

Uchwałą z 2. stycznia 1894 zamianowano oficyała rachunkowego Zygmunta Kossowskiego adjunktem, asystenta Władysława Janikowskiego oficyałem, aplikanta Marcina Sternala praktykantem, dyetaryusza Jana Nosarzewskiego aplikantem.

Aleksandrowi Lisiewiczowi aplikantowi nadano wyższe adjutum 500 zł. rocznie.

Uchwałą z 5. stycznia 1894 zamianowano rewidentami rachunkowymi: Aleksandra Holukę, Wincentego Brzyskiego i Władysława Marcinkowskiego.

Uchwałą z 1. marca 1894 w myśl nowego etatu osób i płac personalu kasy krajowej, zamianowano Antoniego Aleksandra dw. im. Czaykowskiego oficyała kasowego adjunktem, Adama Jabłońskiego nadetatowego asystenta, oficyałem, Stanisława Sobolewskiego i Ludwika Kubego praktykantów, asystentami, Ludwika Konstantego Maurycego Szczepańskiego dyetaryusza Kasy pożyczek krajowych i Józefa Romualda Pierożyńskiego dyetaryusza oddziału rachunkowego, praktykantami kasowymi.

Uchwałą z 1. marca 1894 zamianowano Konstantego Olszewskiego adjunkta kasowego adjunktem oddziału rach., Achilesa Kubalę praktykanta rachunkowego asystentem, Aleksego Węgrzynowicza aplikanta rachunkow. praktykantem, Józefa Popowicza dyetaryusza aplikantem rachunkowym.

Uchwałą z 13. lipca 1894 zamianowano Andrzeja Kociatkiewicza, praktykanta, asystentem rachunkowym.

Uchwałą z 19. lipca 1894 przeniesiono adjunkta kasowego Seweryna Krogulskiego na etat rachunkowy, oficyała rachunkowego Jana Olszańskiego, przydzielonego do czynności w kasie, przydzielono do oddziału rachunkowego; Stanisława Sobolewskiego asystenta mianowano oficyałem kasowym, Achilesa Kubalę asystenta rachunkowego, asystentem kasowym.

Uchwałą z 14. sierpnia 1894 zamianowano Edmunda Dąbrowskiego prowizorycznego praktykanta rachunkowego, stałym praktykantem.

Uchwałą z 2. sierpnia 1894 zamianowano Karola Frydmana praktykanta asystentem rachunkowym, Aleksandra Lisiewicza i Jana Nosarzewskiego aplikantów, praktykantami rachunkowymi. Józefowi Popowiczowi, aplikantowi rachunkowemu udzielono wyższe adjutum o rocznych 500 zł. Stefana Kulczyckiego i Mikołaja Horodyskiego, dyetaryuszów rachunkowych, mianowano aplikantami.

Uchwałą z 31. lipca 1894 zamianowano oficyała kasowego Władysława Rudzkiego adjunktem kasowym.

Uchwałą z 30. października 1894 zamianowano Adama Jabłońskiego, oficyała kasowego adjunktem, Ludwika Kubego asystenta kasowego, oficyałem, Ludwika Szczepańskiego praktykanta kasowego, asystentem.

Uchwałą z 2. listopada 1894 zamianowano Jana Zycha praktykanta rachunkowego praktykantem kasowym, Józefa Popowicza i Stefana Kulczyckiego aplikantów, pierwszego praktykantem drugiego aplikantem rachunkowym. Franciszka Józefa dw. im. Domiszewskiego dyetaryusza, aplikantem rachunkowym.

c) W oddziale manipulacyjnym.

Uchwałą z 1. marca 1894 zamianowano dyetaryuszów manipulacyjnych: Jana Majewskiego i Józefa Szima pisarzami etatowymi, Andrzeja Jakubowskiego, Jana Zajączkowskiego i Aleksandra Łatkowskiego aplikantami.

Uchwałą z 6. marca 1894 zamianowano Władysława Chmielewskiego, dyetaryusza, pisarzem etatowym.

Uchwałą z 19. czerwca 1894 zamianowano Emila Sobka asystenta kancelistą, Jana Majewskiego zaś asystentem manipulacyjnym.

Uchwałą z 31. lipca 1894 zamianowano kancelistę Emila Sobka, protokolistą, asystenta Juliana Stelmachowa kancelistą, Józefa Szima pisarza, prowizorycznym asystentem, Andrzeja Jakubowskiego i Jana Zajączkowskiego pisarzami etatowymi. Józefa Paszkowskiego dyetaryusza, aplikantem, Kazimierza Piotrowskiego prowizorycznego nadetatowego asystenta, etatowym asystentem, Włodzimierza Berezowskiego nadetatowego asystenta zamianowano etatowym asystentem.

Uchwałą z 2. października 1894 zamianowano Stanisława Grodeckiego dyetaryusza, aplikantem manipulacyjnym.

Uchwałą wreszcie z 19. czerwca 1894 przeniesiono kancelistę Albina Kiszelkę na własne żądanie w stały stan spoczynku z dniem 1. lipca 1894 roku.

Uchwała Wys. Sejmu, polecająca Wydziałowi krajowemu, aby w przedmiocie uregulowania należytości dyet i kosztów podróży urzędników Wydziału kraj. ponownie sprawę zbadał i przedłożył wniosek na najbliższej sesyi sejmowej.

Sprawa ta będzie przedmiotem osobnego sprawozdania.

W sprawie utworzenia osobnego funduszu emerytalnego dla urzędników i sług Wydziału krajowego, do której odnosi się rezolucya przez Wys. Sejm dnia 16. lutego 1894 przy Rubr. X. budżetu krajowego na r. 1894 zarządzone już zostały przedwstępne badania i obliczenia, których rezultat wraz z ewentualnemi wnioskami przedstawiony zostanie w właściwym czasie Wys. Sejmowi.

Uchwała w sprawie ustalenia terminu zwoływania Sejmów krajowych.

Na memoryał wystosowany do prezydenta ministrów JE. hr. Edwarda Taaffego z dnia 30. czerwca 1893 l. 26539 nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

W sprawie zmiany ustawy o konkurencyi kościelnej.

Rezolucyą W. Sejmu z dnia 5. lutego 1894 wezwano c. k. Rząd do wyjednania w drodze ustawodawczej zmiany ustawy państwowej z dnia 7. maja 1874 Nr. 50 Dz. u. p. w tym kierunku, iżby a) mocą ustawy krajowej mogli być pociągani do konkurencyi kościelnej także katolicy niemieszkający w parafii, jeżeli w jej obrębie posiadają majątek nieruchomy; b) obowiązek konkurencyi kościelnej osób prawnych w myśl §. 10. ustawy krajowej z 15. sierpnia 1866 nie ulegał żadnej wątpliwości.

Rezolucyi powyższej c. k. rząd uczynił o tyle zadość, że na jesiennej sesyi Rady państwa wniósł przedłożenie z projektem ustawy zmieniającej ustawę państw. z 7 maja 1874 Nr. 50 Dz. us. p. w kierunku powyżej wskazanym.

Niewiadomo dotąd Wydziałowi krajowemu czyli projektowana zmiana powyższej ustawy obejmuje także sprawę konkurencyi filialistów

na rzecz kościoła parafialnego do której odnosi się uchwała Wys. Sejmu powzięta na posiedzeniu z dnia 19. Maja 1893.

Teatr polski we Lwowie.

W ciągu bieżącego roku zaszła zmiana w osobie przedsiębiorcy teatru polskiego we Lwowie. Z dniem 1. kwietnia 1894 objął to przedsiębiorstwo i dyrekcyę teatru p. Zygmunt Przybylski znany i ceniony autor dramatyczny.

Nowy dyrektor nie wprowadził na razie żadnych ważniejszych zmian w składzie personalu dramatycznego ani w dotychczasowym sposobie prowadzenia sceny. Nie zastał już operetki, którą jeszcze poprzedni przedsiębiorca w ostatnim okresie swego zarządu rozwiązał i którą starał się zastąpić wznowieniem zapomnianych a po części zupełnie już zadawnionych melodramatów i wodewilów. Zastał zaś operę zorganizowaną w tym roku prawie wyłącznie z sił swojskich i spiewającą po polsku, którą postanowił utrzymywać przez całe lato ze względu na wystawę krajową. Postanowienie to wykonał, opera rzeczywiście po raz pierwszy od czasu swego istnienia we Lwowie była, z krótką przerwą, czynną przez cały rok t. j. aż do 15. października 1894. Nadzieje jednak, jakie przedsiębiorstwo teatralne do tego kroku przywiązywało i w ogóle pomyślne dla kasy teatralnej horoskopy z powodu wystawy krajowej, zostały w znacznej części zawiedzione. Złożyły się na to rozmaite okoliczności, których nie brano w rachubę, jak powodzenie cyrku Sidolego, brak liczniejszego zjazdu gości zamiejscowych, zawód jakiego teatr polski doznał po raz już wtóry ze strony znakomitych spiewaków i spiewaczek polskich, których nawet zasłużony rozgłos wystawy lwowskiej nie zdołał zachęcić do występów gościnnych w operze tutejszej, wreszcie, co najważniejsza, zupełna prawie abstynencya publiczności miejscowej, której całą uwagę pochłaniała wystawa tak, że wydawać się mogło, iż chwilowo o istnieniu teatru zupełnie zapomniała. Na nic się nie przydały wszelkie wysiłki ze strony dyrekcyi teatru, jak urządzenie sali teatralnej i dawanie widowisk na samym placu wystawy, teatr prawie przez całe pierwsze trzy miesiące wystawy świecił pustkami, a dochody nigdy nie pokrywały zwyczajnych stałych wydatków. Że przedsiębiorstwo mimo to wytrwało do końca, to mu poczytać należy za zasługę dla miasta i dla wystawy, a dla znających stosunki nie mogło to pozostać bez wpływu na pewną pobłażliwość przy ocenianiu stanu teatru, który w innych warunkach mógłby pod niejednym względem uprawniać do ujemnej krytyki.

Chroniczną, rzec można, a kardynalną wadą opery tutejszej jest niedostateczna co do liczby, nie dość ściśle organicznie spojona, nie posiadająca dobrych instrumentów orkiestra, tudzież chóry, liczebnie słabe, nie dość wyćwiczone a pod względem muzykalnego poczucia i intelligencyi dużo pozostawiające do życzenia. Te braki obok widocznego zaniedbania reżysseryi są do tego stopnia rażące, że wyciskają piętno mierności na każdem przedstawieniu operowem choćby nawet, co się u nas dość często zdarza, produkcye solistów zadowalniały nawet więcej wybredne wymagania. Tym niedostatkom musi nowy przedsiębiorca opery zaradzić i to jak najrychlej, jeżeli pragnie podnieść poziom opery tutejszej, na te niedostatki nie przestanie Wydział krajowy zwracać jego uwagi w nowym sezonie operowym a od usunięcia ich stopniowego musi uczynić zawisłą wypłatę subwencyi sejmowej na przyszłość.

W dziale komedyi i dramatu wielkim sukcesem nowego przedsiębiorstwa były występy tegoroczne p. Modrzejewskiej, sukcesem nietylko materyalnym ale i moralnym, stwierdziły bowiem z jednej strony, że publiczność tutejsza zdolną jest 25 razy w ciągu 5 tygodni zapełnić salę teatralną na przedstawieniach sztuk klasycznych i poważnych, jeżeli tylko znajdzie gwarancyą należytego ich wykonania, z drugiej strony zaś, że personal dramatyczny tutejszy podoła nawet wyższym wymaganiom. Zapewne że główną attrakcyą i podnietą była tu sama osoba znakomitej artystki w każdym razie jednak w tych jej występach, których przyjście do skutku za zasługę dyrekcyi poczytać należy, winna ona znaleść cenne dla siebie wskazówki w dalszem kierownictwie dramatu.

Subwencyę na rok 1894 przez Wysoki Sejm uchwaloną, wypłacono dyrekcyi teatru w całości na podstawie złożonych w aktach Wydziału krajowego przychylnych opinij komisyi artystycznej.

W sprawie budowy nowego teatru polskiego we Lwowie, powzięła Reprezentacya miejska na posiedzeniach 14. i 22. listopada 1894 uchwały stanowcze uprawniające do nadziei, że sprawa ta nareszcie zbliża się do ostatecznego załatwienia. Rokowania z gminą m. Lwowa o udział funduszu krajowego w kosztach budowy nowego teatru i o warunki przyznania tej subwencyi są właśnie w toku a od ich wyniku zależą wnioski, jakie Wydział krajowy w tej mierze Wysokiemu Sejmowi, jeżeli to będzie możliwem, jeszcze w ciągu bieżącej sesyi, osobnem sprawozdaniem przedłoży.

Teatr polski w Krakowie.

Po dokonanem uchwałą z dnia 25. maja 1894 zatwierdzeniu umowy o dzierżawę teatru miejskiego w Krakowie, zawartej 29. marca 1894 między gminą miasta Krakowa a p. Tadeuszem Pawlikowskim i na podstawie przychylnego wniosku komisyi teatralnej, która w wyczerpującem sprawozdaniu z dnia 10. lipca 1894 stwierdziła, że pomimo pewnych braków w personalu i repertoarze, scena krakowska pod nową dyrekcyą „postawioną została na wyższej stopie wymagań“, — postanowił Wydział krajowy uchwałą z 27. lipca 1894 wypłacić dyrekcyi teatru krakowskiego subwencyę za czas od 1. września 1893 do 30. czerwca 1894 w kwocie 6.666 zł. 67 ct. aw.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1894 uzupełniła Rada miasta Krakowa, na żądanie Wydziału krajowego, umowę swą z 11. lipca 1893 z Wydziałem krajowym zawartą, przez dodatkowe uchwalenie postanowienia: „że umowa o dzierżawę teatru miejskiego w Krakowie może wejść w życie dopiero wtedy, gdy przez Wydział krajowy zatwierdzoną zostanie a przed jej zatwierdzeniem teatr dzierżawcy oddanym być nie może“.

Otrzymawszy od prezydenta miasta Krakowa urzędowe zawiadomnienie o tej uchwale, oznajmił mu Wydział krajowy, że wstawioną przez Wysoki Sejm do budżetu krajowego na r. 1894 półroczną ratę annuitetową pożyczki 150.000 zł., na budowę teatru zaciągniętej, wyasygnuje do rąk prezydenta miasta, skoro ta pożyczka rzeczywiście zaciągniętą zostanie.

Teatr ruski.

Teatr ruski, który od początku r. 1893 pozostaje pod bezpośrednim zarządem Wydziału „Ruskiej Besidy“ we Lwowie rozwija się pomyślnie po przeprowadzonej przez toż Towarzystwo reorganizacyi. Administracyą na miejscu zajmuje się od połowy kwietnia 1893 członek Wydziału Towarzystwa p. Jan Gulaj.

W II. półroczu 1893 skompletowano personal przez przyjęcie 4 wyrobionych i 6 nowych sił. Ogółem składał się personal w tem półroczu z 26 osób nie licząc w to ośmiu członków orkiestry. Przedstawienia dawano w Jaworowie, Lubaczowie, Sokalu, Kamionce strumiłowej, Lwowie i Brodach. Repertoar wzbogacił się w tym czasie wielu nowemi sztukami i to przeważnie ludowemi, ukraińskiemi, sprawozdanie wymienia 11 sztuk oryginalnych i dwa przekłady, a między oryginalnemi jednę operę ukraińskiego kompozytora Łysenki p. n. „Utopłena".

W pierwszem półroczu 1894 składał się personal z 27 osób (17 sił męskich i 10 żeńskich). Orkiestra składała się z 7 osób. Orkiestra składała się z 7 osób. Przedstawienia dawano w Brodach, Tarnopolu, Stryju, Bolechowie, Dolinie, Kałuszu, Stanisławowie i Kołomyi, a było ich ogółem 103. Do repertoaru przybyły dwie nowe sztuki.

Subwencyę na rok 1894 uchwaloną wypłacono w całości na ręce przewodniczącego „Ruskiej Besidy" we Lwowie.

Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

We Lwowie z dniem 1. października 1894 opróżnioną została posada aplikanta archiwum po Stanisławie Hierzyku. Wydział krajowy rozpisał konkurs na tę posadę, a wniesione podania przesłał w myśl art. VII. uchwały sejmowej z r. 1877 Akademii Umiejętności do przedstawienia propozycyi.

W Krakowie po ustąpieniu aplikanta archiwum Juliana Makarewicza, zamianował Wydział krajowy aplikantem Franciszka Bardla słuchacza IV. roku prawa w Krakowie.

Sprawa połączenia aktów i ksiąg, znajdujących się w archiwach gminnych z archiwami aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Wskutek ponownych poleceń, wydanych przez Wydział krajowy w latach 1893 i 1894 przedłożyły inwentarze swych archiwaliów gminy Leżajsk, Gorlice i Nowy Sącz.

Na zgodny wniosek Dyrekcyi obu krajowych archiwów przydzielił Wydział krajowy inwentarz archiwaliów gminy Leżajsk do archiwum lwowskiego. Inwentarze archiwaliów gmin Gorlice i Nowy Sącz zostaną przydzielone, na podstawie przedłożonego już wniosku, do archiwum krakowskiego.

Sprawa wcielenia do krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich starych ksiąg sądowych, znajdujących się w przechowaniu c. k. Sądów.

Na podstawie opinii Dyrekcyi lwowskiego archiwum aktów grodzkich i ziemskich, iż wszystkie księgi sądowe byłego urzędu wójtowskiego ławniczego w Żółkwi kwalifikują się do złożenia w tem archiwum, oświadczył Wydział krajowy Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie, że złożenie rzeczonych ksiąg w lwowskiem archiwum byłoby bardzo pożądanem. Idąc za uczynionym przy tej sposobności wnioskiem Dyrekcyi lwowskiego archiwum aktów grodzkich i ziemskich odniósł się Wydział krajowy do Prezydyów obu c. k. Sądów krajowych wyższych z prośbą o polecenie podwładnym sądom, aby czyniły w registraturach poszukiwania za zabytkami archiwalnymi, poczem w razie odszukania jakich zabytków miałaby zapaść decyzya co do przeniesienia ich do jednego z krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich.

W odpowiedzi na to pismo oznajmiło Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie, że zarządziło już takie poszukiwania, że

jednak odszukane zabytki składać będzie w archiwum c. k. biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie, ponieważ c. k. Prezydyum Namiestnictwa wydało takie polecenie do władz politycznych. Wskutek tego dostały się także wspomniane powyżej księgi b. urzędu wójtowskiego ławniczego w Żółkwi do archiwum lwowskiej c. k. biblioteki uniwersyteckiej.

Prezydum c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie oznajmiło, że poszukiwania za zabytkami archiwalnymi zarządziło jeszcze dawniej wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 25. sierpnia 1887 l. 15064, mającego na celu ewentualne założenie centralnego archiwum sądowego przy sądach krajowych wyższych na wzór takiegoż archiwum w Insbrucku. Zarazem podało rzeczone c. k. Prezydyum rezultat tych poszukiwań do wiadomości Wydziału krajowego, nadmieniając, że wobec materyału zaniechano na razie dalszych zarządzeń co do utworzenia w Krakowie centralnego archiwum sądowego.

W załatwieniu tej odpowiedzi odniósł się Wydział krajowy do Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie z zapytaniem, czy byłoby skłonnem do wydania zarządzenia, aby znajdujące się jeszcze w sądach zabytki archiwalne — o ileby się do tego kwalifikowały — zostały przeniesione do jednego z krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich.

Zamek królewski w Żółkwi.

Uchwałą z dnia 16. lutego 1894 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z gminą m. Żółkwi w sprawie restauracyi zamku tamże, tudzież, w razie pomyślnego wyniku rokowań, do wstawienia w budżet krajowy na rok 1895 a ewentualnie i na rok 1896 odpowiednich kwot nie przenoszących łącznej sumy 6000 zł.

W myśl powyższej uchwały odniósł się Wydział krajowy do magistratu m. Żółkwi z zapytaniem czyli i jaką kwotą gmina miasta byłaby gotową przyczynić się do restauracyi zamku i na jaki cel odrestaurowany zamek ma być przeznaczony.

W odpowiedzi na powyższe pytania oznajmił magistrat, że Rada gminna uchwaliła przyczynić się do kosztów restauracyi zamku kwotą 6000 zł., która to kwota wstawioną została do budżetu już na rok 1894. Odrestaurowane ubikacye obowiązuje się gmina (zatrzymując prawa własności zamku) oddać na użytek publiczny bliżej oznaczyć się mający przez Wydział krajowy w porozumieniu z burmistrzem jako pełnomocnikiem gminy oraz zezwala na wgląd w administracyę ze strony kraju, z zastrzeżeniem ażeby apartamenta piętrowe, które stanowiły niegdyś mieszkania króla Jana III., nie zmieniły w niczem swego charakteru pamiątkowego i architektonicznego.

Wydział krajowy wezwał następie burmistrza m. Żółkwi do złożenia oświadczenia, że zgadza się na to, ażeby zamek żółkiewski z wyjątkiem apartamentów piętrowych użyty był na schronisko dla ludzi zasłużonych krajowi lub inny cel, przez Reprezentacyę kraju a względnie przez Wydział krajowy wskazać się mający, tudzież do przedłożenia kosztorysu restauracyi i wykazu funduszów jakimi gmina m. Żółkwi rozporządza.

W oczekiwaniu tej deklaracyi Wydział krajowy wstawił do preliminarza fund. kraj. na rok 1895 na cel restauracyi zamku żółkiewskiego

kwotę 3000 zł. jako pierwszą połowę subwencyi przez Wysoki Sejm uchwalonej.

Zbiory artystyczne Jana Matejki

W sprawie zakupna szkiców rysunków, historycznych strojów i pamiątek pozostałych po ś. p. Janie Matejce na co przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 10000 zł., udał się Wydział krajowy pismem z dnia 23. marca b. r. l. 10.143 do komitetu ku uczczeniu pamięci zmarłego mistrza o przedłożenie Wydziałowi krajowemu dokładnego inwentarza pozostałej spuścizny artystycznej z podaniem szczegółowej wartości pojedynczych przedmiotów i opinią. Mimo urgensu z dnia 5. listopada 1894 nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas od rzeczonego komitetu odpowiedzi.

Restauracya kościoła i klasztoru w Tyńcu.

W sprawie restauracyi kościoła i klasztoru w Tyńcu odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem jaką subwencyę przyznało Ministerstwo na ten cel ze skarbu państwa względnie z funduszu religijnego.

C. k. Namiestnictwo pismem z dnia 23. stycznia 1894 l. 3067 oznajmiło że sprawa powyższa nie postąpiła naprzód z tego powodu, że w tym czasie wniósł przeor Benedyktynów z Cluny we Francyi prośbę do Tronu o odstąpienie konwentowi budynku klasztoru pobenedyktyńskiego wraz z kościołem w Tyńcu i kawałkiem gruntu i oświadczył w razie uwzględnienia tej prośby, gotowość do wybudowania kosztem konwentu osobnego kościoła parafialnego. Następnie pismem z 10. czewca 1894 l. 41541 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że rokowania w powyższej sprawie między książęco-biskupim Ordynaryatem w Krakowie a Przeorem konwentu w Cluny są w toku, gdyż potrzebne są wyjaśnienia co do zatwierdzenia statutów i konstytucyi XX. Benedyktynów. Po otrzymaniu tych wyjaśnień sprawa przedłożoną zostanie c. k. Ministerstwu wyznań i Oświaty.

Restauracya kościoła i grobów zasłużonych na Skałce w Krakowie.

Wydział krajowy udzielił gronu c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej absolutoryum z użycia subwencyi 2000 zł. przyznanej w r. 1893.

Kościół OO. Bernardynów w Dukli.

Po zasięgnięciu opinii grona c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej i przedłożenia przez klasztór kosztorysu i wykazu funduszów wstawiono do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895 Rubr. VIII. wydatków na pokrycie kościoła OO. Bernardynów w Dukli zasiłek jednorazowy 500 zł.

W przedmiocie restauracyi cerkwi św. Ducha w Rohatynie, do której się odnosi rezolucya Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894, rzecz postąpiła naprzód o tyle, że fundusz przez Wysoki Sejm na tę restauracyę przeznaczony złożony jest do dyspozycyi przewodniczącego lwowskiego grona c. k. konserwatorów p. Władysława Łozińskiego, który przystąpi bezzwłocznie do zarządzenia robót restauracyjnych, skoro tylko udzielone mu zostaną plany restauracyi. Plany te zamówił już p. Wojciech hr. Dzieduszycki u asystenta c. k. Szkoły politechnicznej p. Michała Kowalczuka, autora planów pierwotnych, których p. konserwator odszukać nie mógł.

Pomnik ś. p. hr. Agenora Gołuchowskiego.

W sprawie pomnika dla ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego odniósł się Wydział krajowy do Magistratu m. Mwowa z zapytaniem jaką uchwałę powzięła reprezentacya miasta co do oznaczenia miejsca pod pomnik, na co dotychczas nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

Uchwała w sprawie budowy gmachu Tow. przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie.

W sprawie petycyi Reprezentacyi lwowskiego zjednoczonego Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych odniósł się Wydział krajowy do tejże Reprezentacyi o przedłożenie planów i kosztorysów na budowę gmachu oraz o wykaz funduszów jakimi rozporządza, na co dotychczas nie otrzymał odpowiedzi.

Bóżnica w Lesznowie.

W załatwieniu petycyi Wydziału pow. w Brodach o subwencyę z funduszu krajowego na restauracyę bóżnicy w Leszniowie Wydział krajowy zawiadomił tenże Wydział pow. że gotów jest poczynić odpowiednie wnioski Wysokiemu Sejmowi, jeżeli przeważna część kosztów pokrytą zostanie z innych źródeł i jeżeli przedłożone mu zostanąsprawdzone w porozumieniu z lwowskiem gronem c. k. konserwatorów plan i kosztorys zamierzonej restauracyi. Na pismo to nie otrzymał jeszcze Wydział kraj. odpowiedzi.

Misye katolickie.

Subwencyę 3.000 zł. uchwaloną przez Wysoki Sejm na misye katolickie rozdzielił Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii konsystorzów, jak następuje:

rzymsko-kat.	dyecezyi	Lwowskiej	300	zł.
„	„	Przemyskiej	200	„
„	„	Tarnowskiej	600	„
grecko-kat.	„	Lwowskiej	1.000	„
„	„	Przemyskiej	150	„
„	„	Stanisławowskiej	750	„
		Razem	3.000	zł.

Powyższe kwoty zostały wyasygnowane do rąk właściwych ordynaryatów celem użycia na cel zamierzony.

Prawo polskie na uniwersytetach krajowych.

W sprawie petycyi Towarzystwa prawniczego we Lwowie o uznanie prawa polskiego przedmiotem egzaminacyjnym przy egzaminach ścisłych odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Uchwały w sprawie stanu szkół średnich w Galicyi.

Pismem z dnia 6. listopada b. r. l. 60.817 oznajmiła c. k. Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu iż w sprawie rezolucyi uchwalonych przez Wysoki Sejm na dniu 9. lutego 1894 przy rozprawie nad sprawozdaniem o stanie szkół średnich galicyjskich zarządziła co następuje:

I. W celu uregulowania nauki religii mojżeszowej w szkołach średnich i ludowych i pozyskania dla niej odpowiednich podręczników, wezwała c. k. Rada szkolna krajowa wszystkie dyrekcye szkół średnich i seminaryów nauczycielskich, aby w porozumieniu z nauczycielami religii mojżeszowej przedłożyły c. k. Radzie szkolnej krajowej plan nauki tego przedmiotu obowiązujący w pojedynczych zakładach i wykaz używanych podręczników. Sprawozdania te oddała c. k. Rada szkolna krajowa rabinowi Dr. Jechesklowi Carowi we Lwowie i upoważniła go do wypracowania

projektu jednolitego planu nauki dla szkół ludowych i średnich. Projekt Dr. Caro, dotychczas jeszcze nie przedłożony c. k. Radzie szkolnej krajowej, będzie przedmiotem obrad ankiety, do której c. k. Rada szkolna krajowa powoła najwybitniejszych nauczycieli religi mojżeszowej w kraju.

II. Potrzebę kreowania nowej, wyższej szkoły realnej w zachodniej części kraju uznaje c. k. Rada szkolna krajowa i sprawy tej nie spuszcza z oka. Wniosku jednak o założenie jej w Tarnowie nie mogła jeszcze c. k. Rada szkolna krajowa poprzeć u Jego Ekscelencyi Pana Ministra, ponieważ sprawa uzupełnienia niższej szkoły realnej w Tarnopolu wyższemi klasami jest właśnie w toku i ma już z początkiem roku szkolnego 1895/6 nastąpić, a powtóre ponieważ dla dotkliwego braku sił nauczycielskich pomnożenie szkół średnich na razie nie zdaje się być rzeczą możliwą.

III. Sprawa budowy nowych gmachów dla szkół średnich w bieżącym roku znacznie naprzód postąpiła i jest nadzieja, że najbardziej rażące braki w dotychczasowem umieszczeniu szkół średnich w najbliższym czasie będą usunięte. Budowę szkoły realnej w Krakowie już rozpoczęto, a plac pod budowę III. gimnazyum tamże zakupiono; obecnie toczą się rokowania o budowę nowego gmachu dla gimnazyum św. Anny w Krakowie i dla dwóch gimnazyów (akademickiego i piątego) we Lwowie. Gimnazyum w Przemyślu z początkiem bieżącego roku szkolnego przeniosło się do nowego, odpowiednio urządzonego gmachu, a dla gimnazyum w Nowym Sączu, które w ubiegłym roku szkolnym do szczętu spłonęło, zakupił c. k. Rząd od gminy miasta Nowego Sącza budynek wystawiony na pomieszczenie szkoły ludowej, w którym po przeprowadzeniu stosownych adaptacyi znajdzie gimnazyum umieszczenie wcale odpowiednie, lepsze, niż w dawniejszym budynku, który zgorzał.

IV. Na naukę gimnastyki zwraca c. k. Rada szkolna krajowa baczną uwagę i popiera usilnie sprawę fizycznego rozwoju młodzieży. Na razie jest nauka gimnastyki nadobowiązkowym przedmiotem w szkołach średnich; do uczenia jej obowiązkowego brakuje szkołom naszym jeszcze dwóch niezbędnych warunków: sił nauczycielskich odpowiednio ukwalifikowanych i stosownie urządzonych sal gimnastycznych. C. k. Rada szkolna krajowa dokłada wszelkich starań, aby pozyskać siły nauczycielskie dla nauki gimnastyki a urządzić przy każdej szkole średniej odpowiednio urządzoną salę gimnastyczną, a tem samem umożliwić w przyszłości ewentualnie zaprowadzenie gimnastyki jako przedmiotu obowiązkowego.

V. Sprawę polepszenia bytu materyalnego nauczycieli szkół średnich i stworzenia dla nich lepszych warunków awansu przedłożyła c. k. Rada szkolna krajowa już wskutek rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 8. maja 1893 Jego Ekscelencyi Panu Ministrowi z gorącem od siebie poparciem i szeregiem szczegółowych wniosków w duchu rezolucyi Wysokiego Sejmu. Wskutek rezolucyi, uchwalonej przez Wysoki Sejm ponownie dnia 3. lutego 1894 c. k Rada szkolna krajowa, odwołując się do wniosków swoich w relacyi z roku 1893 przedłożonych, sprawę powyższą ponownie poparła.

W sprawie założenia w kraju gimnazyum żeńskiego.

Wskutek dwukrotnie w Sejmie poruszonej sprawy założenia gimnazyum żeńskiego w kraju, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Rady

szkolnej krajowej z prośbą o objawienie opinii, a otrzymaną podaje niniejszem do wiadomości Wys. Sejmu.

C. k. Rada szkolna krajowa w swej odezwie z 13. października 1894 l. 19113 oświadcza w tej mierze co następuje:

Sprawa podniesienia wykształcenia żeńskiej młodzieży w naszym kraju zasługuje niewątpliwie na baczną uwagę a c. k. Rada szkolna krajowa nie spuszcza jej też z oka i obmyśla stosowne do tego celu środki. Dowodem tego są szkoły wydziałowe żeńskie, które znakomicie się rozwinęły oraz połączone z temi szkołami kursa dopełniające, które coraz lepiej się organizują. W planie Rady szkolnej krajowej leży też założenie wyższych szkół wydziałowych żeńskich, które udzielając szerszego wykształcenia młodzieży żeńskiej, nie wyjdą jednak poza sferę zakreśloną dotychczas kobiecie naszemi stosunkami społecznemi i ustawodawstwem.

Dlatego jednak nie może Rada szkolna krajowa przemawiać obecnie za założeniem gimnazyów klasycznych dla młodzieży żeńskiej.

Dopóki bowiem nie jest uregulowana sprawa przypuszczenia kobiet do studyów uniwersyteckich ani nie określone uprawnienie, które, dawałoby swoim uczenicom gimnazyum żeńskie, trudno popierać zakładania szkół, które budziłyby w młodych kobietach aspiracye naukowe a jednak nie dawały im sposobności rzeczywistego przygotowania się do zawodów uczonych.

Zauważyć także należy, że i teraz nie jest dla kobiet zupełnie odcięta droga do pozyskania wykształcenia gimnazyalnego, albowiem w myśl obowiązujących przepisów mogą kobiety być zapisane w gimnazyach jako prywatystki i składać półroczne egzamina prywatne i egzamin dojrzałości, z czego też w ostatnich czasach korzystało rzeczywiście kilka kobiet.

Jedyne zresztą istniejące w państwie austryackiem gimnazyum żeńskie we Wiedniu, założone przez stowarzyszenie prywatne „Verein für erweiterte Frauenbildung“ jest instytucyą bardzo niedawną; liczy dopiero 3 klasy, nie mogło więc dostarczyć żadnych doświadczeń co do stosowności planu naukowego, czasu przeznaczonego na studya, ani co do wyników.

Sprawa ustanowienia lekarzy szkolnych przy szkołach średnich w Galicyi.

Rada szkolna krajowa pismem z dnia 13. stycznia 1894 l. 541 zawiadomiła Wydział krajowy, że Ministeryum Wyznań i Oświecenia jest przekonania, iż wobec istniejących teraz stosunków tak pod względem przepisów hygienicznych jak pod względem faktycznego stanu szkół średnich nie zachodzą jeszcze warunki takie, aby można oczekiwać dodatnich skutków z ustanowienia lekarzy szkolnych i z ustanowienia stałego nad szkołami nadzoru lekarskiego. Zarazem oznajmiło Ministeryum że wyda przepisy co do hygieny szkolnej.

W sprawie petycyj o polepszenie bytu nauczycieli szkół ludowych otrzymał Wydział krajowy na odnośne zapytanie pismem c. k. Rady szkolnej krajowej z 3. października 1894 r. l. 8353 następującą odpowiedź:

„Odpowiadając na szacowną odezwę z 22. marca b. r. l. 11.150, w której Świetny Wydział zażądał opinii o 54 petycyach sejmowych tyczących się polepszenia bytu nauczycieli ludowych, c. k. Rada szkolna krajowa musi petycye te podzielić na dwie kategorye. Jedne z nich mają

charakter lokalny, domagają się wyjątkowego podniesienia płac nauczycieli w pewnej miejscowości lub zaliczenia ich do wyższej klasy płac.

Szłoby tu zatem tylko o wyrównanie nierówności, do których obecna ustawa miała dać powód, bez zasadniczego jej naruszenia. Przejrzawszy jednak treść tych petycyi i opierając się na dwuletniem już doświadczeniu c. k. Rada szkolna krajowa petycyi tych nie może poprzeć gdyż zasada, według której ustawa z dnia 15. czerwca 1892 miasta i miasteczka nasze podzieliła na cztery klasy pod względem płac nauczycielskich ma swoją pewną podstawę, odpowiada najwięcej rzeczywistym stosunkom a dopuszczenie wyjątków na rzecz pewnych miast doprowadzićby musiało do zburzenia systemu i do zupełnego zrównania wszystkich płac nauczycieli miejskich.

Petycye zaś nauczycieli lwowskich i nauczycielek szkoły wydziałowej krakowskiej o podwyższenie płacy nie mają podstawy wobec faktu, że nauczyciele lwowscy i krakowscy wzbraniają się zwyle przyjmować posady inspektorów okręgowych w IX. klasie urzędników państwowych utrzymując, że jako nauczyciele we Lwowie i w Krakowie lepiej są uposażeni. Na obowiązującą ustawę skarzyć się też mogą nie bez pewnej podstawy tylko nauczyciele w tych kilku wsiach, jak Nisko, Półwsie zwierzynieckie, Szczakowa, które właściwie mają charakter miasteczek, ale prawnie są tylko wsiami i w których nauczyciele pobierają płace nauczycieli wiejskich t. j. piątej klasy. Drogą, która do usunięcia tego złego prowadzi, jest jednak podniesienie tych wsi do rzędu miasteczek, o co Reprezentacye gminne mogą się starać, nie zaś jakkolwiek zmiana ustawy szkolnej, która, choćby wyjątkowa, otwarłaby tylko drogę do nowych podobnych petycyi i zburzenia systemu ustawy. Domaga się tego wprost druga kategorya nadesłanych przez Świetny Wydział petycyi, żądając zasadniczej zmiany a właściwie nowej ustawy o poborach nauczycieli i proponując różne zasady, według których nowa ta ustawa miałaby być ułożoną.

Na jedną z tych proponowanych zasad nie mogłaby się c. k. Rada szkolna krajowa zgodzić. Jest nią myśl, ażeby wszystkich nauczycieli ludowych zrównać pomiędzy sobą pod względem poborów zasadniczych bez względu na zasługi i kwalifikacyę a dalsze dodatki uczynić zależnemi jedynie od pewnej liczby lat służby nauczycielskiej bez względu na aplikacye. Pomijając kwestyę kosztów, jakieby stąd urosły, zasada ta sama w sobie wydaje się Radzie szkolnej krajowej wprost szkodliwą, gdyż usunęłaby wszelki awans jako nagrodę wyższej kwalifikacyi, wzorowego prowadzenia się i skutecznej służby, odjęłaby władzom szkolnym możność zachęty i nagrody, odjęłaby najdzielniejszym żywiołom w nauczycielstwie bodźca do dalszego kształcenia się i gorliwej pracy a byłaby niezasłużonem faworyzowaniem niedołęstwa i opieszałości. Mogą z dzisiejszym systemem klas i awansu połączone być pewne błędy i usterki, ale kto się czuje pokrzywdzonym lub niesłusznie pominiętym ma zawsze prawo i możność upomnienia się a Rada szkolna nie zaniedbuje niczego, ażeby żałobę taką zbadać i możliwy błąd jak najrychlej naprawić. System awansu w całości swojej wydaje też jak najlepsze skutki a jego owocem jest niewątpliwie ten zapał i ta gorąca chęć skutecznego działania i pracy, jakim przejęta

jest dzisiaj cała lepsza część nauczycielstwa. Żywiołom gorszym, bo bez nich nigdzie obejść się nie może, nie jest to rzeczywiście na rękę, głoszą więc zasadę bezwzględnego zrównania poborów a gdy znajdą takich patronów jak „Szkolnictwo ludowe“, krzykiem swoim i agitacyą forsują nieraz petycye — jak załączona do szacownej odezwy petycya Szkolnictwa ludowego — lub analogiczne uchwały na zjazdach nauczycielskich, którym poważniejsza, a chcemy wierzyć, większa część nauczycielstwa oprzeć się stanowczo nie umie, chociaż tego rodzaju hasła przynoszą tylko ujmę nauczycielstwu: są w jego łonie szkodliwym i kompromitującym objawem. Dlatego też c. k. Rada szkolna krajowa poczuwa się do obowiązku, ażeby rzecz tę nazwać po imieniu i stanowczo przeciw niej się odświadczyć.

Inaczej się rzecz ma z temi petycyami, które zatrzymując system awansu i zasadę przyznawania dodatków za nienaganną i skuteczną służbę, zmierzają do podwyższenia płac nauczycieli i polepszenia ich bytu. Że takie petycye wychodzą ciągle ze sfer nauczycielskich, rzeczą jest naturalną. Każdy dąży do polepszenia swej doli, praca nauczycieli, jeżeli sumienna, jest rzeczywiście trudną, warunki życia stają się coraz cięższemi a pobory nauczycieli z wyjątkiem najwyższych klas są rzeczywiście niskie. Petycye takie popierać uważa też Rada szkolna za swój obowiązek, oczywiście o ile stosunki finansowe kraju na to pozwolą, co się z pod jej kompetencyi usuwa.

Gdyby stosunki te pozwoliły, to zdaniem Rady szkolnej krajowej należałoby zwrócić uwagę głównie na polepszenie bytu nauczycieli zaliczonych do klasy IV. i do klasy V. przyczem rachunek przedstawia się jak następuje:

Gdyby nauczycielom klasy IV. i V. podnieść płacę o 50 zł. t. j. w klasie IV. połowie na 500 a drugiej połowie na 550, zaś w klasie V. 65% na 350, 20% na 400 a 15% na 450, to nadwyżka potrzebnego na to wydatku wynosiłaby według ścisłych obliczeń:

dla klasy IV.	. . . .	34.000 zł.
„ „ V.	. . . .	181.350 „
Razem	. . .	215.350 zł.

Podniesienie płacy tym nauczycielom dwóch najniższych klas o 100 zł. wyniosłoby zaś razem **430.700** zł. zwiększonego rocznego wydatku.

Gdyby nadto nauczycielom V. klasy, którzy nie mają mieszkania in natura, przyznano 10% dodatek na mieszkanie, jaki pobierają wszyscy nauczyciele klas wyższych, to nadwyżka wydatku z tego tytułu wyniosłaby 33.280 zł.

C. k. Rada szkolna krajowa musi jednak równocześnie zastrzedz, że takie lub tym podobne zwiększenie wydatku na poprawę płac nauczycielskich nie mogłoby przeszkodzić temu, żeby ogólny nakład na szkoły nawet z powstrzymaniem zakładania nowych szkół nie rósł w najbliższych latach znacznie wskutek następujących okoliczności:

a) z wydatku preliminowanego na pobory nauczycieli potrąca się obecnie w budżecie 16% tytułem intercalare. Procent ten niezwykle wysoki podyktowany jest tylko tem, że wiele posad nauczycielskich jest obecnie nieobsadzonych lub obsadzonych niżej płatnymi nauczycielami bez kwalifikacyi. W miarę przyrostu egzaminowanych nauczycieli wychodzą

cych z seminaryów procent ten na intercalare będzie się jednak nieustannie zmniejszał, aż dojdzie do naturalnej granicy. W miarę tego zwiększać się zaś będzie wydatek;

b) ogromny wzrost frekwencyi w szkołach dawniej założonych zmusza Władze szkolne do tworzenia tamże klas nadetatowych a następnie do zamieniania ich na etatowe. Akcyi tej żadną miarą powstrzymać nie można, bo nietylko wynika ona z obowiązującej ustawy, lecz konieczną jest, jeżeli nauka szkolna przynieść ma jakikolwiek skutek. Systemizowanie etatowych klas musi też postępować naprzód, jeżeli nauczyciele kwalifikowani nie mają dziesiątkami lat pozostawać na posadach nadetatowych, w czem działaby się im dotkliwa i rzeczywista krzywda. Wzrost wydatku z tego tytułu nie da się oczywiście z góry obliczyć, ale jest z roku na rok znacznym.

c) w ścisłym związku z tą organizacyą jest zamiana licznych szkół sześcioklasowych w większych miastach na szkoły wydziałowe, tak dla naszego kraju konieczne, na co już Wysoki Sejm w rezolucyi ostatniego roku położył nacisk.

Szkoły zaś wydziałowe pociągają za sobą pomnożenie posad i podwyższenie płac dla nauczycieli najwyższych klas w myśl obowiązującej ustawy. Nadwyżka wydatku z tego tytułu powolna wprawdzie i rozłożona na lata wyniesie w każdym razie kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Trzy te przyczyny sprawią więc, że budżet szkolny wzrasta i wzrastać musi z roku na rok w obrębie i bez zmiany obecnej ustawy a los nauczycieli tem samem zwolna ale ciągle się poprawia.

Uchwała w sprawie kształcenia szkoły sześcioklasowej w Sanoku na ośmioklasową.

Wydział krajowy po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową zawiadomił Magistrat w Sanoku że celem uzyskania przekształcenia tamtejszej szkoły żeńskiej na ośmioklasową powinna gmina złożyć deklaracyę którą przyjęte być mają koszta urządzenia szkoły na fundusz gminy w całości, lub przynajmniej w znaczniejszej części. Nadto wezwał Wydział krajowy Magistrat m. Sanoka o dokładne określenie w jaki sposób ma być urządzoną projektowana szkoła.

Uchwała w sprawie petycyi Rady szkolnej w Myślakowicach o przyznanie nauczycielowi dodatku

Wydział krajowy po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową odmówił przyznania dodatku nauczycielowi szkoły w Myślakowicach z powodu, że gmina ta nie posiada warunków do uznania jej za ognisko przemysłu górniczego.

Petycye gmin zniżenie prestacyj szkolnych.

W sprawie zniżenia niektórym gminom dobrowolnych zobowiązań na pokrycie wydatku na płace nauczycieli przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Petycye nauczycieli, wdów i sierót po nich o emeryturę lub dary z łaski.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Uchwała w sprawie petycyi Rady szkolnej w Krzeszowicach o zaliczenie gminy Krzeszowice do rzędu uzdrowisk.

Wydział krajowy po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową zwrócił bez skutku petycyę Rady miejskiej w Krzeszowicach o zaliczenie gminy Krzeszowice do rzędu uzdrowisk.

Uchwała którą Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycye komisyom przydzielone.

Wszystkie petycye przez Wysoki Sejm do załatwienia Wydziałowi krajowemu przekazane zostały załatwione.

Uchwała Wys Sejmu w sprawie zaprowadzenia w kraju zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej przy szkołach ludowych.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę sprawę powołania do życia zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej przy szkołach ludowych.

Na zapytania Wydziału krajowego, oświadczyła Rada szkolna krajowa, że za najodpowiedniejszą miejscowość do założenia zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych uważa Lwów, gdzie zakład taki pozostawałby w kontakcie z centralnemi władzami państwowemi i autonomicznemi kraju.

Co do sposobu urządzenia takiego zakładu c. k. Rada szkolna krajowa zauważyła, że ze względu na postanowienie krajowej ustawy z dnia 1. grudnia 1889. (Dz. u. kr. Nr. 71), o ile one odnoszą się do ustanowienia i renumerowania nauczycieli religii mojżeszowej i ze względów pedagogicznych w ogóle najwłaściwszą byłoby rzeczą, ażeby warunkiem przyjęcia do zakładu było świadectwo dojrzałości, uzyskane w c. k. Seminaryum nauczycielskiem.

Na uzupełnienie wykształcenia kandydatów w kierunku fachowym co do studium biblii i języka hebrajskiego tudzież co do znajomości przepisów rytuałowych wyznania mojżeszowego powinienby wystarczyć okres dwu- a najwięcej trzechletni. W szczegóły tego urządzenia c. k. Rada szkolna krajowa nie może wchodzić, a to najprzód ze względu na zbyt specyalny charakter takiego zakładu a powtóre ponieważ zakład taki wychodziłby poza zakres nauczania zakładów, podległych Radzie szkolnej krajowej. Rada szkolna krajowa mniema przeto, że w tej mierze byłoby rzeczą pożądaną zasięgnąć z jednej strony opinii osób, mających egzamin rabinacki, uzyskany na niwersytecie, a z drugiej strony reprezentantów Uniwersytetu. Ze swojej strony Rada szkolna krajowa dodaje tylko tę uwagę, że niezbędną jest rzeczą, ażeby w programie nauk obok wykształcenia specyalnego kandydatów było uwzględnione należycie ogólne wykształcenie humanitarne i język wykładowy tych szkół, w których kandydaci ci mieliby w przyszłości działać, Rada szkolna krajowa mniema przeto, że program nauki powinien obejmować także naukę języka polskiego i literatury polskiej i naukę historyi, a to przez wszystkie lata studyum.

Od urządzenia będzie zależała i kwestya kosztów. Zakład potrzebowałby mieć dyrektora i stosownie do długości studyum — dwóch lub trzech profesorów stałych, nie licząc pomocniczych nauczycieli do niektórych przedmiotów ubocznych jak n. p. śpiewu, który także mógłby i powinien wchodzić w program studyum.

Ponieważ dyrektorowi i profesorom wypadałoby przyznać mniejwięcej takie stanowisko, jakie mają nauczyciele szkół średnich, przeto wydatek roczny na płace nauczycieli i renumeracye może wynosić od 5.000 do 6.500 zł. w. a. Gdy się zaś doda wydatki na lokal, przybory i administracyę, dojdzie wydatek roczny do 10.000 zł. w. a.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu Wydział krajowy przeprowadzi obecnie rokowania ze zborami izraelickiemi miasta Lwowa i Krakowa,

oraz 30 miast większych objętych ustawą gminną z dnia 13. marca 1889 r. (Dz. u. kr. Nr. 24.), w sprawie przyczynienia się ich do kosztów założenia i utrzymania zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej.

Szkoła izraelicka w Brodach

Według sprawozdania delegata Wydziału krajowego do nadzoru szkoły izraelickiej w Brodach, posła Oktawa Sali, w szkole tej, mimo upadku w jakim się znajduje miasto Brody i znacznego wychodźtwa ludności izraelickiej, liczba dziatwy szkolnej w stosunku do zeszłorocznej cokolwiek się podniosła. Uczęszczało mianowicie w roku szkolnym 1892/3 chłopców 395, 1893/4 411, 1892/3 dziewcząt 608, 1893/4 612. Razem chłopców 1.003 dziewcząt 1.023.

Wzrost ten jakkolwiek nieznaczny jest dowodem, że Brodzka ludność izraelicka coraz bardziej uznaje potrzebę kształcenia dzieci swoich w zakładzie o racyonalnym planie naukowym obejmującym język i wykład polski. Frekwencya chajderów tem samem co roku się zmniejsza.

Stosunek godzin nauki pod względem języka wykładowego był następujący:

1. W szkole chłopców:

w 2 oddziałach	I. klasy	22	godz.	polskich	14	godz.	niemieckich
w 2 „	II. „	22	„	„	20	„	„
w 1 oddziale	III. „	16	„	„	11	„	„
w 1 „	IV. „	15	„	„	11	„	„
Razem	.	75	godz.	polskich	56	godz.	niemieckich

2. W szkole dziewcząt:

w 3 oddziałach	I. klasy	33	godz.	polskich	21	godz.	niemieckich
w 2 „	II. „	36	„	„	20	„	„
w 2 „	III. „	38	„	„	18	„	„
w 2 „	IV. „	40	„	„	18	„	„
Razem	.	147	godz.	polskich	77	godz.	niemieckich
Ogółem	.	222	„	„	133	„	„

Zasiłki dla młodzieży kształcących się w naukach i sztukach.

W budżecie krajowym na rok 1894 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 3.000 zł. do dyspozycyi Wydziału krajowego na zasiłki dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach.

Z powyższej kwoty udzielił Wydział krajowy następujące zasiłki:

a) Na kształcenie się w malarstwie: Stanisławowi Wyspiańskiemu w Paryżu 200 zł.; Antoniemu Konstantemu Gużkowskiemu w Monachium 200 zł.; Maryi Podlewskiej w Paryżu 200 zł.; Władysławowi Skibińskiemu w Monachium 150 zł., Edwardowi Doręgowskiemu w Monachium 150 zł., Antoniemu Aleksandrowiczowi w Monachium 150 zł., Karolowi Maszkowskiemu w Paryżu 150 zł., Aleksandrowi Skrutokowi w Monachium 200 zł., Romanowi Bratkowskiemu w Monachium 150 zł., Władysławowi Maślakiewiczowi w Monachium 100 zł., Stefanii Dzidowskiej we Lwowie 100 zł., Janowi Olpińskiemu w Monachium 50 zł., Feliksowi Wygrzywalskiemu w Monachium 50 zł.

b) Na kształcenie się w rzeźbiarstwie Konstantemu Laszczko w Paryżu 200 zł.

c) Na kształcenie się w muzyce i śpiewie: Władysławie Dąbrowskiej spiewaczce w Drezdnie 200 zł., Emie Raabównej w Dreźdnie 150 zł., Irenie Bohussównej we Lwowie 150 zł., Maryi Kozłowskiej w Dreźdnie 100 zł., Janinie Korolewiczównej we Lwowie 100 zł., Emie Niedzielskiej we Lwowie 50 zł., Michalinie Korczyńskiej we Lwowie 50 zł., Oktawii Rojek we Lwowie 50 zł., Helenie Strzeleckiej we Wiedniu 100 zł.

Zasiłki dla Stowarzyszeń gimnastycznych „Sokół".

Z ryczałtu 800 zł. przeznaczonego przez Wysoki Sejm w budżecie na rok 1894, dla stowarzyszeń gimnastycznych Sokół udzielił Wydział krajowy subwencye po 100 zł. Towarzystwom „Sokół": w Bochni, w Drohobyczu, w Myślenicach, w Złoczowie, w Rzeszowie, w Wadowicach, w Jaworowie i Gorlicach.

Zasiłki dla stowarzyszeń rzemieślniczych.

Z ryczałtu przeznaczonego na zasiłki dla stowarzyszeń rzemieślniczych udzielił Wydział następujące subwencye:

Towarzystwu „Skała" we Lwowie 200 zł.;
Towarzystwu „Gwiazda" we Lwowie 200 zł.;
Towarzystwu „Gwiazda" w Krakowie 100 zł.;
Towarzystwu „Zorja" we Lwowie 100 zł.;
Towarzystwu „Gwiazda" w Zaleszczykach 100 zł.;
Towarzystwu „Jad Charuzim" we Lwowie 100 zł
Towarzystwu „Gwiazda" w Tarnowie 100 zł.;
Towarzystwu „Gwiazda" w Kołomyi 100 zł.;

Zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież szkolną narodowości polskiej i ruskiej.

Z kwoty 4000 złr. przeznaczonej przez Wysoki Sejm w budżecie funduszu krajowego na rok 1894 na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież szkolną i ruską, udzielił Wydział krajowy na wniosek c. k. Rady szkolnej krajowej następujące zasiłki:

polskiej bursie w Brzeżanach 300 zł.; ruskiej bursie w Brzeżanach 100 zł.; bursie w Jarosławiu 250 zł.; bursie polskiej w Kołomyi 200 zł.; polskiej bursie w Przemyślu 300 zł.; ruskiej bursie w Przemyślu 250 złr.; bursie w Rzeszowie 200 złr.; bursie w Samborze 300 złr.; bursie im. Kaczkowskiego w Stanisławowie 200 złr.; ruskiej bursie Bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie 200 zł.; ruskiej bursie w Tarnopolu 200 złr.; bursie nauczycielskiej w Tarnopolu 450 złr.; bursie im. św. Kazimierza w Tarnowie 300 zł.; bursie im. Stefana Batorego w Wadowicach 300 zł.: ruskiemu Towarzystwu pedagogicznemu we Lwowie 300 złr., bursie dla chrześcijańskiej młodzieży szkolnej w Brodach 150 złr.

Uchwała w sprawie subwencyi dla internatów.

Subwencya w kwocie 4400 złr. uchwalona przez Wys. Sejm dla internatów przy seminaryach nauczycielskich rozdzieloną została zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej krajowej.

Wyasygnowano również subwencyę 1000 złr. dla internatu SS. Nazaretanek w Krakowie.

O fundacyi skarbkowskiej przedkładamy osobne sprawozdanie.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem roku 1893

w gotówce	—	zł.	— $^{1}/_{2}$	ct.
w efektach: a) w walucie austryackiej . .	10.926	„	70	„
b) w walucie koronowej 181.100 koron a po zredukowaniu na walutę austryacką	90.550	„	—	„
razem	101.476	zł.	70$^{1}/_{2}$	ct.

Odsetki od efektów przyniosły w roku 1893 dochodu 4.505 zł. 80 ct.

W r. 1894 asygnowano z tego funduszu:

a) na spłacenie 19 raty należytości rządowej . 354 zł. 50 ct.

b) na zasiłki bezzwrotne na budowę szkół lub przeistoczenie istniejących budynków przeznaczono w roku 1894 . . . . 3.750 „ — „
jednakże Rada szkolna krajowa aż do zamknięcia niniejszego sprawozdania przedstawiła gminy które temi zasiłkami mają być obdarzone.
Oprócz tego w należytościach czynnych znajduje się kwota . . . . 390 „ — „
ulokowana na 4% książeczkach Banku krajowego i przeniesiona do depozytów funduszu krajowego na rzecz gmin:
po 45 zł. Gmina Niedźwiec i Olszówka,
„ 50 „ „ Dobrostany, Haliczanów, Łomnica, Laszyn, Góra motyczna, Żyndrawa.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Fundacye aktywowane w ciągu roku szkolnego 1893/94.

W ciągu roku szkolnego 1893/4 wprowadziliśmy w życie trzy fundacye, utworzone przez ś. p. Józefa Kośvitzkiego a mianowicie:

1) Fundacyę dla poprawionych złoczyńców. W fundacyi tej wypłaca się rocznie cały dyspozycyjny dochód jako jednorazową zapomogę — w r. 1894 wynosiła ta zapomoga 55 zł. Korzystać z zapomogi mogą skazańcy obojga płci, urodzeni i przynależni w kraju wyznający religię chrześcijańską, skazani po raz pierwszy za zbrodnię lub występek, którzy odbyli karę w domu karnym w Krakowie, okazali prawdziwą poprawę i potrzebują pomocy. Rozdawnictwo wykonywa Wydział krajowy na propozycyę komisyi nadzoru więzień.

2) Fundacyę dla ślepych w Krakowie. W fundacyi tej wypłaca się corocznie cały dyspozycyjny dochód jako jednorazową zapomogę — w roku 1894 wynosiła ta zapomoga 55 zł. Z fundacyi mogą na teraz korzystać osoby ociemniałe, zamieszkały stale w Krakowie, godne pomocy i potrzebujące jej w istocie. Rozdawnictwo wykonywa Wydział krajowy na propozycyę Prezydenta m. Krakowa. Jeżeliby w Krakowie powstał zakład dla ślepych czy to zakład wychowawczy, czy też dom przytułku, służyć będzie wyłącznie prawo kompetowania a to wsparcie osobom opuszczającym zakład wychowawczy po ukończeniu nauki, a względnie umieszczonym w domu przytułku.

3. Fundacyę stypendyjną dla wychowanków zakładu św. Józefa w Krakowie, w której istnieje jedno stypendyum, wynoszące na teraz 110 zł. w. a. rocznie. Z fundacyi tej mogą korzystać chłopcy wyznania chrześciańskiego urodzeni w kraju, którzy byli umieszczeni w powyższym zakładzie i występują z niego w celu praktycznej nauki jakiegokolwiek rzemiosła lub odbywania studyów w jakiejkolwiek szkole publicznej w obrębie monarchii. Rozdawnictwo wykonywa Wydział krajowy na propozycyę zarządu zakładu.

Fundacye stypendyjne aktywowane z początkiem roku szkolnego 1894/5.

Z początkiem roku szkolnego 1894/5 wprowadziliśmy w życie fundacyę stypendyjną imienia Bereżnickich, utworzoną przez śp. Józefa Brzezickiego Abramowicza. W fundacyi tej istnieje jedno stypendyum, wynoszące na teraz 40 zł. w. a. rocznie, przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół ludowych, średnich lub wyższych, którzy wyznają religię grecko-katolicką, pochodzą z drobnej ruskiej szlachty zagonowej, a zasługują na pomoc ze względu na dotychczasowy postęp w naukach. W różnych zresztą okolicznościach służy pierwszeństwo uczniom z rodu Bereżnickich lub wykazującym pokrewieństwo z rodziną ś. p. fundatora. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

Fundcye ukonstytuowane w ciągu r 1893/4.

W ciągu roku 1893/4 ukonstytuowano siedm fundacyi a mianowicie fundacyę Bereżnickich, ks. Tomasza Kiełbusiewicza, kopca Unii lubelskiej, trzy fundacye utworzone przez ś. p. Karola Sobotę i fundacyę ś. p. Józefa Krupacza. Pierwsza z tych fundacyi weszła już w życie.

Sprawozdanie o dawniejszych fundacyach dotąd nieaktywowanych.

Nawiązując do naszych sprawozdań z czynności za czas od 1. lipca 1890 do 31. października 1891, od 1. listopada 1891 do 31. grudnia 1892 a wreszcie za czas od tego terminu po koniec listopada 1893 podajemy w dalszym ich ciągu co następuje:

Fundacya ś. p. Grzegorza Aywasa.

Dochody tej fundacyi wynoszą na teraz 558 zł. 50 ct. rocznie; ukonstytuowanie jej ma nastąpić dopiero wówczas gdy dochody te wystarczą na wypłatę dwóch stypendyów po 300 zł. w. rocznie.

Fundacya śp. Dyonizego Bertolego.

Dotąd nie udało się jeszcze Wydziałowi krajowemu znaleść nabywcy dla skrzypiec zapisanych na fundacyę.

Fundacya śp. Ezechiela Berzewiczego.

Sprawa zrealizowania tej fundacyi postępuje powoli, ponieważ rekursy krewnego fundatora, Rykolfa Berzewiczego który zgłosił się do spadku z pominięciem testamentu, wstrzymują tok postępowania spadkowego. Jeżeliby tenże Rykolf Berzewiczy wniósł skargę o unieważnienie testamentu, do czego ma jeszcze prawo, to zrealizowanie fundacyi doznałoby znaczniejszej zwłoki.

Fundacya ś. p Antoniego Blicharskiego na utrzymanie nauczyciela przy szkole we wsi Jamnicy.

Mimo kilkakrotnie ponawianych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy dotąd od c. k. Prokuratoryi Skarbu zawiadomienia czy i o ile stan rzeczy przedstawiony w ostatniem naszem sprawozdaniu uległ zmianie. Widocznie zatem nie został majątek fundacyi jeszcze ostatecznie zrealizowany.

Fundacya śp. Edwarda Chrzanowskiego,

Zrealizowanie majątku tej fundacyi jest jeszcze w toku.

Fundacya im. Kazimierza Czarniakowskiego.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya ś. p. Izabeli Duszyńskiej.

Pomimo kilkakrotnych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o ile zrealizowanie majątku niniejszej fundacyi od ostatniego naszego sprawozdania naprzód postąpiło. Widocznie zatem nie zaszła w stanie rzeczy żadna ważniejsza zmiana.

Fundacya ś. p. Michała Gątkiewicza.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Józefa Grossa de Rosenburg

Majątek fundacyi został już ostatecznie zrealizowany i zostanie niebawem wydany Wydziałowi krajowemu, który przyjął ofiarowane mu przez c. k. Namicstnictwo prawo zarządu i rozdawnictwa tej fundacyi. Wydział krajowy wypracował już projekt aktu fundacyjnego i przedłożył go c. k. Namiestnictwu do aprobaty. Niebawem zatem nastąpi ukonstytuowanie tej fundacyi, a względnie także wprowadzenie je w życie, jeżeli należytość rządowa została już zapłacona.

Fundacya ś. Dra Kornelego Hoffmana

Stan rzeczy nie uległ zmianie.

Fundacya śp. Ludwika Jankowskiego.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya Teofila i Hersylii Januszewskich.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Stanisława Karzykiewicza.

Zrealizowanie majątku fundacyi nie nastąpiło jeszcze, ponieważ spadkobierczyni legatu fundacyjnego dotąd ani nie złożyła ani nie zabezpieczyła. Spodziewać się jednak należy, że w najbliższej przyszłości fundacya zostanie zrealizowaną, gdyż sąd pertraktacyjny polecił już w tym celu egzekutorom testamentu przedłożenie wniosków względem sprzedaży majątku spadkowego.

Fundacya śp. ks. Tomasza Kiełbusiewicza.

Fundacya ta, o której ukonstytuowaniu donieśliśmy już powyżej, nie może na teraz wejść w życie, pomimo, iż przypadająca od niej należytość rządowa została już zapłaconą, a to z powodu, że jej teraźniejszy dochód nie wystarcza na pokrycie stypendyum (ew. posagu) w ustanowionej przez fundatora wysokości. Przez kapitalizacyę odsetek usunie się tę przeszkodę w niedługim czasie i prawdopodobnie przed upływem dwóch lat będzie można fundacyę aktywować.

Fundacya śp. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. 21 aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów można będzie — po odtrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego wypłacać corocznie trzy posagi o kwotach 500 zł. 400 zł. i 300 zł. Aż do tej chwili będą dochody fundacyi kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 600 zł. 40 ct.

Fundacya kopca Unii lubelskiej.

Aktywowanie tej fundacyi o której ukonstytuowaniu donieśliśmy już powyżej nastąpi w myśl art. III aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 120 złr.

Stanie się to dopiero za lat kilkanaście, obecnie bowiem wynoszą dochody tylko 58 zł.

Fundacya śp. Józefa Krupacza.

Fundacya ta o której ukonstytuowaniu donieśliśmy już powyżej wejdzie w życie skoro tylko majątek jej zostanie wydany Wydziałowi krajowemu.

Fundacya ś. p. Wojciecha Kucharskiego.

Majątek fundacyi nie został jeszcze w zupełności zrealizowany, w szczególności nie zrealizowano jeszcze rozmaitych wierzytelności spadkowych które wedle stanu z końca roku 1893 wynosiły wraz z należytościami ubocznemi kwotę 5839 zł. 97 ct. Zrealizowanie tych wierzytelności jest w toku.

Fundacya ś. p. Leona Jana Kantego dw. imion Kuczyńskiego.

Majątek fundacyi nie został dotąd zrealizowany, gdyż sprzedaż dóbr spadkowych nie została jeszcze dokonaną. Sprawa ta postąpiła jednak o tyle naprzód, że c. k. Namiestnictwo, przychylając się do opinii egzekutora testamentu, której Wydział krajowy nie podzielał zgodziło się na proponowaną sprzedaż tych dóbr z wolnej ręki, należy się zatem spodziewać, iż sprzedaż ta w niedalekiej przyszłości nastąpi.

Fundacya Karola i Reginy Lipińskich.

Fundacya ta, ukonstytuowana jeszcze w ciągu r. 1892/3 nie może być wprowadzoną w życie, ponieważ na teraz stosunki jej nie są jeszcze uporządkowane. Odbudowanie i restauracya budynków gospodarskich w Urlowie, które częściowo spłonęły częściowo zaś z powodu dezolacyi stały się niezdatnemi do użytku, pociągnęła za sobą znaczne wydatki i wymagać będzie jeszcze znacznych nakładów. Być także może, że rozwiązanie niedogodnego dla fundacyi stosunku współwłasności co do Urlowa, które wobec wykluczenia i sprzedaży części do fundacyi należącej może nastąpić tylko w drodze ficzycznego rozdziału lub nabycia przez fundacyę także nienależącej do niej na teraz $^1/_4$ części tych dóbr, spowoduje zwłokę w aktywaniu fundacyi, stanie się to mianowicie w wypadku, jeżeliby załatwienie tej sprawy na tej drugiej drodze nastąpiło. Wydział krajowy dokładał i dokładać będzie wszelkich starań, ażeby zawikłane stosunki tej fundacyi jak najprędzej uporządkować i tem samem umożliwić rychłe wprowadzenie w życie tej fundacyi.

Fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego.

Pomimo kilkakrotnych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy dotąd zawiadomienia, czyli i w jaki sposób nastąpiło zabezpieczenie tej ewentualnej fundacyi.

Fundacya ś. p. Ignacego Marynowskiego.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya ś. p. Antoniego Monsona.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie, gdyż dożywotniczka pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacya ś. p. księżny Augusty Montleart.

Majątek fundacyi został już w całości zrealizowany, część jego jednak w sumie 15.273 zł. 67 ct. pozostaje jeszcze w depozycie sądo-

wym na pokrycie ewentualnej defalki legatu i należytości rządowej. Ponieważ niezakwestyonowana część majątku fundacyi, wynosząca 53.600 zł. wystarcza sama przez się na osiągnięcie celu fundacyi, przeto ukonstytuowanie jej i aktywowanie nastąpi w najbliższej przyszłości, przed rozstrzygnięciem kwestyi możliwej redukcyi legatu. W tym celu wypracował już Wydział krajowy, który przyjął ofiarowane mu przez c. k. Namiestnictwo prawo zarządu i rozdawnictwa tej fundacyi, odpowiedni projekt aktu fundacyjnego. Co do projektu tego poczyniła Zwierzchność gminy Krzyszkowice swoje uwagi, które będą przedmiotem dalszej korespondencyi. W każdym razie można się spodziewać, że ukonstytuowanie fundacyi nastąpi w ciągu roku 1894/5.

Fundacya familijna ś. p. Dr. Adama Morawskiego.

Fundacya ta nie może być jeszcze reaktywowaną, gdyż dochody jej wynoszą 73 zł. 50 ct. i w myśl §. 5 aktu fundacyjnego mają być kapitalizowane tak długo, dokąd nie wystarczą na wypłatę stypendyum w kwocie 105 zł.

Fundacya ś. p. Adama Jelity Neronowicza.

Stan rzeczy nie uległ zmianie.

Fundacya ś. p. Ignacego Ohanowicza.

Stan rzeczy nie uległ zmianie.

Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczańskiej.

Majątek fundacyi jest już niemal zupełnie zrealizowany, do ściągnięcia pozostaje już tylko jedna wierzylelność w kwocie 2000 zł., która jest już wywalczoną i zabezpieczoną. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi dopiero po zgaśnięciu dożywocia, którem fundatorka majątek fundacyi obciążyła.

Fundacya ś. p. Bolesława Paszyca.

Majątek fundacyi został już wydany Wydziałowi krajowemu z wyjątkiem części w kwocie 4000 zł. przeznaczonej na pokrycie pretensyi, co do których fundacyi spór wytoczono, w razie jeżeliby spory te niepomyślnie dla niej wypadły. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi w ciągu roku 1894/5, aktywowanie zaś po zapłaceniu należytości rządowej.

Fundacya imienia Ryszarda Pieściorowskiego.

Dotąd nie udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu projektu ugody z siostrami fundatora, widocznie zatem rokowania nie zostały jeszcze ukończone.

Fundacya ś. p. Ignacego Pierzchały.

Aktywowanie tej fundacyi, ukonstytuowanej jeszcze w roku 1892/3, nastąpi w myśl art. IV. aktu fundacyjnego z początkiem jedenastego roku szkolnego od roku, z którego dochodów należytość rządowa ostatecznie umorzoną zostanie; aż do tego czasu będą dochody kapitalizowane.

Fundacya imienia Pietruskich.

Spór wytoczony ś. p. fundatorce o unieważnienie testamentu ś. p. Konstantego Pietruskiego, rozstrzygnięty w pierwszej instancyi na korzyść ś. p. fundatorki, a względnie jej masy spadkowej znajduje się obecnie w stadyum apelacyi. Po rozstrzygnięciu tego sporu będzie można przystąpić do zrealizowania majątku fundacyi.

Trzy fundacye utworzone przez ś. p. Leopolda Rolanda.

Zrealizowanie tych fundacyi, które w pozostałym majątku znajdą zupełne pokrycie, dozna pewnej zwłoki, ponieważ władze szwajcarskie, które mają w swem przechowaniu wszystkie kupony od efektów spadkowych, wymierzyły od nich znaczną należytość i w celu uchylenia tego niesłusznego wymiaru potrzeba będzie prawdopodobnie przeprowadzić spór przed sądem związkowym w Lozannie.

Ewentualna fundacya Zygmunta br. Romaszkana.

Nad zabezpieczeniem tej ewentualnej fundacyi czuwać będzie z urzędu sąd pertraktacyjny. C. k. Prokuratorya skarbu została przez c. k Namiestnictwo reskryptem z d. 10. sierpnia 1894 l. 66280 zwolnioną od czynności około zabezpieczenia i zrealizowania tej fundacyi Wydział kraj. uchylił się także od zastępstwa tej fundacyi z powodu braku kompetencyi.

Fandacya Bursy im. księcia Leona Sapiehy.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya ś. p. ks. Aleksandra Słowińskiego.

Ściągnięcie wierzytelności spadkowych, po którem dopiero w myśl woli ś. p. fundatora ma nastąpić wypłata przeznaczonego na fundacyę kapitału 2.000 zł. nie zostało jeszcze ukończone. Również nie została jeszcze rozstrzygniętą kwestya oddania tej fundacyi w zarząd Wydziału krajowego.

Fundacya p. n. „Stypendyum imienia Elgiusza i Karoliny małżonków Sobolewskich.

Kapitał 3.000 zł. przeznaczony na fundacyę, jest już zabezpieczony. Kapitał ten jest płatny w myśl woli fundatorki (ś. p. Karoliny Sobolewskiej) dopiero po zupełnem zrealizowaniu majątku spadkowego. Czynność ta jest jeszcze w toku

Trzy fundacye ś. p. Karola Soboty.

Aktywowanie tych fundacyi, o których ukonstytuowaniu donieśliśmy już powyżej, nie może na razie nastąpić, ponieważ dochody fundacyi nie wystarczają na wypłatę stypendyów w kwotach przez fundatora oznaczonych.

Fundacya ś. p. Franciszka Stachiewicza,

Sąd pertraktacyjny zarządził już wydanie majątku niniejszej fundacyi do dyspozycyi c. k. Namiestnictwa, a Wydział krajowy poczynił kroki w celu uzyskania oddania tego majątku w przechowanie Wydziału krajowego. Niebawem można będzie przystąpić do ukonstytuowan a fundacyi; aktywowanie jej wypadnie odroczyć, gdyż dochody nie wystarczą na teraz na wypłatę stypendyum w oznaczonej przez fundatora kwocie 300 zł. rocznie.

Fundacya im. Edwarda Adama hr. Stadnickiego.

Legat fundacyjny w sumie 10.000 zł. został już w stanie biernym dóbr spadkowych Nawojowa z przyległościami zaintabulowany. Spłata tego legatu ma nastąpić wedle woli fundatora po większej sprzedaży lasu w dobrach spadkowych Wedle informacyi, uzyskanych przez c. k. Namiestnictwo przyjdzie taka sprzedaż za lat kilka do skutku.

Fundacya im. Magdaleny i Bonifacego Stillerów.

Realizacyą majątku fundacyjnego zajmuje się c. k. Prokuratorya skarbu i syndyk Wydziału krajowego, będący oraz kuratorem masy spadkowej. Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia, iżby sprze-

daż spadkowych nieruchomości już nastąpiła, również nie można jeszcze ocenić, czy po spłaceniu długów spadkowych i poprzedzających zapis fundacyjny legatów pozostanie dla fundacyi jaka nadwyżka.

Fundacya Adolfa Juliusza Strissowera p. n. „Stypendya Strisowerowskie".

Wydział krajowy wypracował już i przesłał c. k. Namiestnictwu nowy projekt aktu fundacyjnego. Odpowiedź c. k. Namiestnictwa nie nadeszła jeszcze, gdyż zapewne zarządzono znowu przesłuchanie spadkobierców fundatora.

Fundacya Stupnickich i Jankowskich, utworzona przez ś. p Marcelego Stupnickiego.

Ukonstytuowanie tej fundacyi już dawniej prowizorycznie aktywowanej, nie mogło jeszcze nastąpić, ponieważ jej stosunki nie są jeszcze dostatecznie uporządkowane.

Fundacya imienia Konrada Wilczyńskiego.

Fundacya ta jest już ukonstytuowaną, a wymierzona od niej należytość rządowa została już zapłaconą. Aktywowanie fundacyi nie może jednak na teraz nastąpić, ponieważ dochody nie wystarczają na wypłatę stypendyum w wysokości przez fundatorkę określonej.

Fundacya Jana Michała Włochowicza.

Należytość rządowa od tej fundacyi, której majątek wskutek dokonanej za zezwoleniem Wys. Sejmu od sprzedaży gruntu fundatorowi jest już całkiem zrealizowany, została już zapłaconą w listopadzie 1893. Wkrótce potem w lutym 1894, zanim jeszcze można było przystąpić do aktywowania fundacyi zgłosił się fundator z prośbą o zmianę aktu fundacyjnego, a w szczególności o zmianę przeznaczenia fundacyi w ten sposób, iżby jej dochody służyły nie na wypłatę stypendyum, tylko na sprawianie odzieży i przyborów szkolnych dla ubogiej dziatwy, uczęszczającej do szkół ludowych w Skałacie.

Wydział krajowy zgodził się na tę zmianę i wypracował odpowiedni projekt nowego aktu fundacyjnego, który uzyskał już aprobatę c. k. Namiestnictwa. Obecnie jest w toku odebranie oświadczeń co do przyjęcia praw i obowiązków od osób, powołanych do współudziału w rozdawnictwie. Po ukończeniu tej czynności nastąpi ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi.

Fundacya Jędrzeja i Maryi Zemłów.

Uzupełniając wzmiankę podaną w ostatniem sprawozdaniu przytaczamy następujące daty co do tej fundacyi:

Testamentem wspólnym z d. 24. czerwca 1891 ustanowili Jędrzej i Marya Żemłowie z całego swojego majątku fundacyę, której dochód obracany ma być w $1/3$ części na rzecz wszystkich trzech cerkwi w Gródku, w $1/3$ części na rzecz każdoczesnych trzech, a względnie dwóch księży obrz. gr. kat, w Gródku z zastrzeżeniem odprawiania mszy, a w $1/3$ części na dwa stypendya dla uczniów gr. kat. obrządku, urodzonych w Gródku, którzy ukończywszy tamże szkołę ludową z dobrym skutkiem zamierzają kształcić się dalej w jakimkolwiek zakładzie naukowym. Pierwszeństwo w równych zresztą okolicznościach zastrzeżone jest dla krewnych fundatorów. Rozdawnictwo służyć ma każdoczesnemu gr. kat. proboszczowi w Gródku w porozumieniu z Radą gminną tegoż miasta. Zarząd fundacyi służy Wydziałowi krajowemu. Fundacya wchodzi w życie po śmierci obu

fundatorów, gdyż dla pozostałego przy życiu małżonka zastrzeżono dożywotnie użytkowanie spadku. Jędrzej Żemła zmarł w r. 1892, prawo dożywotniego użytkowania służy zatem Maryi Żemła.

Uchwałą z d. 16. kwietnia 1894 l. 16174 postanowił Wydział krajowy — wychodząc z założenia, że istnieją tu właściwie trzy fundacye odrębne — kościelna, mszalna i stypendyjna, przyjąć zarząd tylko tej ostatniej fundacyi, a uchylić się od objęcia zarządu fundacyi kościelnej i mszalnej, ponieważ takich fundacyi w ogóle w zarządzie swym nie ma i uważa za rzecz stosowną, aby one pozostały w rękach władz właściwych.

Postanowienie to poddał Wydział krajowy do wiadomości c. k. Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie stosownych kroków w celu zabezpieczenia fundacyi.

Na wystosowane później zapytanie, czyli i w jaki sposób fundacya niniejsza została już zabezpieczoną nie otrzymał Wydział krajowy dotąd żadnej odpowiedzi.

Fundacye nowo powstałe.
Fundacya stypendyjna imienia ś. p. Roberta Heferna.

Wna Anna Hefernowa, wdowa po ś. p. Robercie Hefernie, dyrektorze Banku hipotecznego we Lwowie złożyła w dniu 10. maja 1894 za pośrednictwem tegoż Banku w Wydziale krajowym 4½ % listy zastawne tegoż Banku w łącznej imiennej wartości 15.000 zł. wraz z dokumentem, zeznanym we Lwowie d. 9. maja 1894. Dokumentem tym przeznaczyła powyższy kapitał, zastrzegając sobie a następnie swemu synowi Bolesławowi dożywotnie jego użytkowanie, na fundacyę stypendyjną imienia ś. p. Roberta Heferna.

W fundacyi tej mają istnieć trzy stypendya po 225 zł., z których dwa są zastrzeżone dla uczniów IV. roku praw we Lwowie, narodowości polskiej, bez różnicy wyznania i przez dziesięciu ze strony Senatu akademickiego wskazanych uczniów tegoż roku nadawane być mają. Zatwierdzenie tego wyboru należy do Wydziału krajowego, który przedtem ma wysłuchać zdania Senatu akademickiego. Trzecie stypendyum przeznaczone jest dla synów Aleksandra Lewakowskiego; o ile by ciż z niego nie korzystali ma być ono nadane na równi z pierwszemi. — Zarząd fundacyi należy do Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 25. maja 1894 l. 25233 przyjął Wydział krajowy wszystkie przekazane mu co do niniejszej fundacyi prawa i obowiązki a zarazem przyjął też złożone przez fundatorkę papiery wartościowe w zarząd i przechowanie.

Ukonstytuowanie niniejszej fundacyi nastąpi dopiero po zgaśnięciu dożywocia fundatorki i jej syna.

Fundacya imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Chcąc uczcić pamięć długoletniego członka Wydziału krajowego i zastępcy Marszałka krajowego ś. p. Oktawa Pietruskiego, postanowiło liczne grono funkcyonaryuszów kraju i zakładów krajowych utworzyć z własnych składek fundacyę jego imienia, przeznaczoną dla wdów i sierót po funkcyonaryuszach kraju i zakładów krajowych i odniosło się do Wydziału krajowego z prośbą o przyjęcie zarządu tej fundacyi i zajęcie się fruktyfikacyą subskrybowanych datków w miarę ich wpływu.

Uchwałą z dnia 23. marca 1894 l 16170 przyjął Wydział krajowy zarząd tej fundacyi Składki, w których wzięli udział także członkowie Wydziału krajowego, wpływają regularnie. W połowie roku 1896 powinien być już zebrany cały kapitał, w sumie przeszło 2000 zł, poczem będzie można przystąpić do ukonstytuowania fundacyi.

Fundacya Juliusza Webera.

Zmarły w dniu 13. maja 1892 Juliusz Weber zapisał kodycylem z d. 21. lipca 1891 wspólnie ze swą obecnie jeszcze przy życiu pozostającą małżonką Filomeną sporządzonym, swoją połowę realności pod l. 70 w Weinbergu położonej gminie Weinbergen jako wieczysty fundusz szkolny z zastrzeżeniem co do sposobu użycia tudzież z zastrzeżeniem zakupowania co roku potrzebnych książek szkolnych i przyborów dla pięciu chłopców i pięciu dziewcząt i wnoszenia do Wydziału krajowego co roku kwoty 140 zł. na stypendyum dla jednego chłopca. Fundacye te oddano pod opiekę i kontrolę Wydziału krajowego i zboru ewangielickiego we Lwowie, mają one wejść w życie po śmierci Filomeny Weber.

Zrealizowaniem fundacyi na zakupno książek szkolnych i fundacyi stypendyjnej zajmuje się c. k. Prokuratorya Skarbu.

Ponieważ c. k. Sąd krajowy lwowski oprócz dat powyższych nie udzielił Wydziałowi krajowemu żadnych bliższych szczegółów co do tych fundacyi, przeto Wydział krajowy nie powziął co do nich na razie żadnego postanowienia i zażądał przedewszystkiem odpisu tak powyższego kodycylu jak i późniejszego testamentu fundatora. Żądaniu temu nie stało się dotąd zadość.

Fundacye dobroczynne.

Fundacye imienia ś. p. Tytusa Kielanowskiego.

Aktami notaryalnymi z daty Busk 1. czerwca 1894 ustanowiła Wna Aniela Kielanowska dwie fundacye mające na celu utrzymywanie ochronek dla małych dzieci włościan i zapewnienie chorym włościanom pielęgnowania w domu. Obie te fundacye mają nosić imię ś. p. Tytusa Kielanowskiego. Pierwsza przeznaczona dla gminy Kędzierzawce, udotowana jest realnością l. w. hip. 240 gm. Kędzierzawce i 4% listem zastawnym gal Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 20.000 koron, druga, przeznaczona dla gminy Żuratyn udotowana jest realnością l. w. hip. 199 gm kat. Żuratyn i takim samym listem zastawnym imiennej wartości 20.000 koron.

Cel powyższy ma być w obu fundacyach osiągnięty przez utrzymywanie w realnościach fundacyjnych SS. Służebniczek lub innego podobnego zgromadzenia rz kat. chociażby nieuznanego. Zarząd fundacyi i nadzór nad spełnieniem jej celów złożyła fundatorka w ręce Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1894 l. 37.542 przyjął Wydział krajowy wszystkie przekazane mu co do obu tych fundacyi prawa i obowiązki. Zarazem zażądał Wydział krajowy od fundatorki, ażeby przeprowadziła intabulacyę fundacyi za właścicielki ofiarowanych na nie realności, złożyła w Wydziale krajowym przeznaczone na ich udotowanie efekta i podała mu daty, wykazujące iż ofiarowana dotacya wystarcza na osiągnięcie celów fundacyi. Po tem uzupełnieniu poczyni Wydział krajowy potrzebne kroki w celu uzyskania zatwierdzenia fundacyi.

Macierz polska. Stosownie do przepisu art. 26 statutu fundacyi „Macierz polska“ przedkłada Wydział krajowy z zarządu majątku zakładowego tej fundacyi następujące sprawozdanie:

Rok 1893.

A. Dochody:

	Gotówka:	Efekta:
1. Subwencye i datki dobrowolne:		
a) Subwencya z funduszu kraj. za rok 1893	5.000 zł. — ct.	- zł. — ct.
b) subwencya od gminy miasta Lwowa za rok 1893 . . .	200 „ — „	— „ — „
c) datki od rozmaitych osób .	2 „ 65 „	— „ — „
2. Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych	2.602 „ 89 ct.	— „ — „
3. Odsetki od efektów	1.659 „ 50 „	— „ — „
4. Gotówka za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną .	385 „ 35 „	— „ — „
5. Efekta zakupione i skonwertowane	— „ — „	23.000 „ — „
6. Zaliczka zwrotna z funduszu krajowego	1.000 „ — „	— „ — „
7. Rozmaite zwroty	64 „ — „	— „ — „
razem . . .	10.914 zł. 39 ct.	23.000 zł. — ct.
8. Do tego: zapas z początkiem roku 1893	377 „ 55 „	36.774 „ 92 „
Suma dochodów . .	11.291 zł. 94 ct.	59.774 zł. 92 ct.

B. Wydatki:

	Gotówka	Efekta
1. Koszta wydawnictw własnych .	6.634 zł. 98 ct.	— zł. — ct.
2. Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców . . .	500 „ — „	— „ — „
3. Koszta administracyi	1.020 „ 40 „	— „ — „
4. Wynagrodzenie sekretarza „Macierzy“	200 „ — „	— „ — „
5. Wynagrodzenie redaktora czasopisma „Gospodarz“	300 „ — „	— „ — „
6. Wynagrodzenie sług za nadzór lokalu i sprzątanie	15 „ — „	— „ — „
7. Gotówka na zakupno efektów .	388 „ — „	— „ — „
8. Efekta spieniężpne i skonwertowane	— „ — „	22.623 „ 75 „
9. Odsetki bierne	6 „ 40 „	— „ — „
10. Rozmaite nieprzewidziane . .	15 zł. — „	— „ — „
Do przeniesienia .	9.079 zł. 78 ct.	22.623 zł. 75 ct.

	Z przeniesienia .	9.079 zł. 78 ct.	22.623 zł. 75 ct.
11. Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu:			
a) z r. 1892	. 1.000 zł.		
b) z r. 1893	. 1.000 „	2.000 zł. — ct.	— zł. — ct.
	razem . . .	11.079 zł. 78 ct.	22.623 zł. 75 ct.
12. Do tego: zapas z końcem r. 1893		212 „ 16 „	37.151 „ 17 „
	Suma wydatków . .	11.291 zł. 94 ct.	59.774 zł. 92 ct.

Wykazany wyżej pod poz. 12 wydatków zapas z końcem r. 1893 w gotówce 212 zł. 16 ct jest zapasem majątku obrotowego; zaś w efektach 37.151 zł. 17 ct. jest zapasem majątku zarodowego fundacyi; — pod poz. 11 wydatków wykazany zwrot zaliczki funduszowi krajowemu w kwocie 2.000 zł. mieści w sobie zaliczkę wziętą od funduszu krajowego w r. 1892 w kwocie 1.000 zł. i zaliczkę wziętą od funduszu krajowego w roku 1893 w kwocie 1.000 zł.

Zarząd majątku zarodowego Zakładu im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58 ustawy fundacyjnej zakładu im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy Zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których wedle asygnacyi kuratora literackiego daje w miarę potrzeby zasiłki kasie podręcznej, będącej pod zarządem kuratora literackiego.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Obrót pieniężny w roku 1893 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem roku 1892 wynosił:

a) w papierach wartościowych .		242.138 zł. 45 ct.	
a po potrąceniu:			
1. wydzielonego kapitału po myśli statutu na rzecz funduszu rezerwowego	33.897 zł. 31 ct.		
2. depozyta kuratora ekonomicznego . .	1.097 „ 95 „		
3. kaucyi dzierżawców	3.607 „ 50 „	=38.602 „ 76 „	
pozostaje majątek zakładowy .			203.535 zł. 69 ct.
b) w kapitałach hipotekowanych:			
Zapis Chołoniewskiego .	3.150 zł. — ct.		
Zapis Neronowicza .	525 „ — „		
Zapis Pawlikowskiego .	2.362 „ 50 „	. .	6.037 „ 50 „
c) w funduszach bibliotecznych (wartość inwentarza)			510.159 „ 75 „
d) w gotówce i należytościach czynnych . .			26.890 „ 47 „

Majątek ten wynosi z końcem roku 1893:

a) w papierach wartościowych . . 245.006 zł. 17 ct.

a po strąceniu:
1. wydzielonego kapitału po myśli statutu na rzecz funduszu rezerwowego 36.701 zł. 91 ct.
2. kaucyi dzierżawców 3.742 „ 50 „ =40.444 „ 41 „

pozostaje jako majątek zakładowy . . . 204.561 zł. 76 ct.

W porównaniu z rokiem 1892 przybyło w efektach 1.026 zł. 07 ct. a mianowicie:

α) przybyło wskutek konwersyi listów zast. gal. Towzrzystwa kred. ziems. i obligacyi indemnizacyjnych:
1. do funduszu Brodzkiego . . . . . 55 zł. — ct.
2. do funduszu Stadnickiego . . . . 40 „ — „
3. do funduszu Kopystyńskiego . . . 49 „ 60 „
4. do depozytu Kuratoryi ekonomicznej 7.877 „ 88 „

razem przybyło . . 8.022 zł. 48 ct.

β) ubyło:
1. w funduszu zapomogowym, wskutek udzielonej zaliczki administracyi dóbr fundacyjnych . . 1.571 zł. 03 ct.
2. w funduszu Przeworskim przez udzielenie zaliczki na restauracyę gmachu 5.425 „ 38 „

razem ubyło . . 6.996 „ 41 „

z porównania okazuje się przyrost w efektach jak wyżej o . . . . 1.026 zł. 07 ct

b) w kapitałach hipotekowanych:
Zapis Chołoniewskiego . 3.150 zł. — ct.
Zapis Neronowicza . 525 „ — „
Zapis Pawlikowskiego . 2.362 „ 50 „ . . . . . 6.037 zł. 50 ct.
bez zmiany jak w roku 1892.

c) w funduszach bibliotecznych:
1. dobra i realności (jak w r. 1892) 342.943 zł. 66 1/2 ct.
2. zbiory . . . . 141.021 „ 27 1/2 ct.
przyrosła wartość zakupionych

książek, dzieł i zbiorów o 3.390 zł. 74 ct.

3. nakłady . . . . 24.546 zł. 54 ct.
ubyło w roku 1893 sprzedanych, zamienionych i gratis wydanych nakładów, wedle szczegółowego inwentarza, wartości 632 zł. 36 ct.

4. sprzęty . . . . 4.252 „ 36 „
w roku 1892 wartość sprzętów wynosiła . . . . 4.406 zł. 65 ct.
przybyło w r. 1893 sprzętów za . . . 66 „ 04 „
razem . . 4.472 zł. 69 ct.
od tego potrąca się 5% na zużycie od 4.406 zł. 65 ct. = 220 „ 33 „
okazuje w r. 1893 wartość sprzętów jak wyżej . . . 4.252 zł. 36 ct.
gdy zaś w r. 1892 wynosiła jak w. . 4.406 „ 65 „
przeto zmniejszyła się o . . . . . . 154 zł. 29 ct.

razem w funduszach bibliotecznych . 512.763 zł. 84 ct.

d) w gotówce i należytościach czynnych . . . 21.952 „ 64½ „
ubyło w roku 1893 o 4.937 zł. 83 ct.

W całym majątku zakładowym przybyło:

α) w efektach . . . . 1.026 zł. 07 ct.
β) w funduszach bibliotecznych . . 3.390 zł. 74 ct.
a po strąceniu ubytku . . . . . 786 „ 65 „ 2.604 „ 09 „
ogółem przybyło . . . . 3.630 „ 16 ct.
ubyło zaś w należytościach czynnych o . . . . 4.937 „ 83 „
z porównania ogółem ubytek . . 1.307 zł. 67 ct.

B. Obrót kasowy w majątku obrotowym wynosił w r. 1893:

A. Dochody.

a) Dochody w gotówce:

1. Rzeczywiste:
Rata od Kuratora ekonomicznego . . . . 6.300 zł. —½ ct.
Czynsze z gmachu . . . . 1.240 „ — „
Do przeniesienia . . 7.540 zł. —½ ct.

Z przeniesienia . .	7.540 zł.	—½	ct.
Dochód z ogrodu	30 „	—	„
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	7.580 „	41	„
Odsetki	2.994 „	59	„
Opłata od Wydawnictw książek szkolnych za drukarnię	7.000 zł.	—	„
Za sprzedane nakłady	60 „	73	„
Rozmaite dochody	6 „	26	„
2. Przenośne:			
Subwencya Sejmowa na ochronę zabytków historycznych . . . . . 500 zł. — ct.			
i odsetki od lokowanej gotówki 38 „ 74 „	538 „	74	„
Zwrot zaliczek na płace	60 „	–	„
Do funduszu zapasowego:			
a) rata pożyczki od Wydawnictwa książek szkol.	2.600 „	—	„
b) częściowy zwrot pożyczki od Administracyi dóbr fundacyjnych	4.000 „	—	„
c) za spieniężone efekta	1.383 „	89	„
Dotacya na odrestaurowanie gmachu zakładowego:			
od funduszu Przeworskiego . .	5.000 „	—	„
„ „ zapasowego . . .	5.000 „	—	„
razem . . .	43.794 zł.	62½	ct.
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1892 . .	359 „	21½	„
Suma . . .	44.153 zł.	84	ct.

b) Dochody w efektach:

Skonwertowane i kupione efekta:			
Depozyt Kuratoryi ekonomicznej	131.366 zł.	88	ct.
Fundusz Brodzkiego	10.055 „	—	„
„ Stadnickiego	5.040 „	—	„
„ Kopystyńskiego	6.249 „	60	„
„ Przeworski	19.000 „	—	„
„ Zapasowy	9.404 „	22	„
„ Rezerwowy	60.304 „	60	„
Kaucya Ostrowskiego	135 „	—	„
razem . . .	241.555 zł.	30	ct.
Zapas efektów z dniem 31. grudnia 1892 . .	242.138 „	45	„
Suma . . .	483.693 zł.	75	ct.

II. Wydatki.

a) Wydatki w gotówce:

1. Rzeczywiste:			
Zakupno i oprawa dzieł	3.018 zł.	24	ct.
Muzeum	299 „	44	„
Do przeniesienia . .	3.317 zł.	68	ct.

Z przeniesienia .	3.317	zł. 68	ct.
Wydawnictwo (nakłady własne)	8	" —	"
Podatki	2.670	" 45	"
Płace urzędników i sług, remuneracye, pensye i zapomogi	12.286	" 62	"
Stypendya	2.297	" 50	"
Dalsze koszta odrestaurowania gmachu zakład.	10.675	" 57	"
Koszta administracyjne i asekuracya gmachu .	1.046	" 59	"
Koszta kancelaryjne, porto i t. p.	1.078	" 63	"
Opał i światło	1.932	" 30	"
Należytości rządowe od kontraktu, opłaty na szkołę i asekuracya leśniczówki w Rakowcu .	597	" 64	"
Ruchomości biurowe i biblioteczne	66	" 04	"
Odsetki od lokacyi zaliczki sejmowej . . .	38	" 74	"
2. Przenośne:			
Wydano z zaliczki sejmowej	455	" 50	"
Wydano kaucyę Aleksandra Vogla	228	" 60	"
Ulokowano w Banku krajowym na rach. bież. . . .	516	" 59	"
3. Pożyczka:			
Pożyczkę zwrócono funduszowi Przeworskiemu	5.000	" —	"
razem . .	43.115	zł. 45	ct.
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1892 . .	1.038	" 39	"
Suma . .	44.153	zł. 84	ct.

b) Wydatki w efektach:

Spieniężone i do konwersyi wydane efekta:			
Depozyt Kuratoryi ekonomicznej	58.339	zł. —	ct.
Fundusz Brodzkiego	5.000	" —	"
" Stadnickiego	2.500	" —	"
" Kopystyńskiego	3.100	" —	"
" Przeworski	14.925	" 38	"
" Zapasowy	6.975	" 25	"
" Rezerwowy	32.400	" —	"
Tymczasowy depozyt Kuratora ekonomicznego	1.097	" 95	"
razem . .	124 337	zł. 58	ct.
Zapas efektów z dniem 31. grudnia 1893 . .	359.356	" 17	"
Suma . .	483.693	zł. 75	ct.

III. Zaległości czynne wynoszą:

1. Na rachunku bieżącym Banku krajowego . .	522	zł. 35	ct.
2. 4½ % pożyczka z funduszu zapasowego na wydawnictwo książek szkolnych	15.600	" —	"
3. Z funduszu zapasowego zaliczka udzielona funduszom bibliotecznym	4.000	" —	"
Do przeniesienia .	20.122	zł. 35	ct.

Z przeniesienia .	20.122	zł. 35	ct.
4. 4½ % pożyczka z funduszu zapasowego udzielona Kuratoryi ekonomicznej	4.854	„ 29	„
5. Rozmaite	1.312	„ 25½	„
razem . .	26.288	zł. 89½	ct.
Zaległości bierne . .	5.374	„ 64	„
Nadwyżka należytości czynnych z końcem r. 1893	20.914	zł. 25½	ct.

Zaliczki dla Rad szkolnych okręgowych.

Fundusze szkolne.

Pretensya krajowego funduszu szkolnego do funduszów szkolnych okręgowych z tytułu zaliczek udzielonych na pokrycie niedoborów, wynosiła z końcem roku 1893	188.303	zł. 52	ct.
W roku 1894 udzielono nowych zaliczek . . .	75.831	„ 88	„
razem . .	264.135	zł. 40	ct.
Uiszczono w roku 1894	28.166	„ 31½	„
Zaległość z końcem października 1894 wynosi . .	235.968	zł. 08½	ct.

Celem przyspieszenia zwrotu tej należytości Wydział krajowy odnosi się co kilka tygodni do Rady szkolnej krajowej z prośbą o wezwanie c. k. Rad szkolnych okręgowych, aby w miarę możności powyższe zaliczki funduszowi krajowemu zwracały.

Zamknięcie rachunków Rad szkolnych okręgowych.

Według sumaryusza zamknięć rachunkowych 74 Rad szkolnych okręgowych, dołączonego jako alegat „C" do zamknięcia krajowego funduszu szkolnego za rok 1893, zapas w gotówce z początkiem r. 1893 wynosił	64.598	zł. 53	ct.
Dochody w roku 1893	2,439.852	„ 12	„
razem . .	2,504.450	zł. 65	ct.
Wydatki w roku 1893 wynosiły	2,437.664	„ 84	„
Z porównania wynika zapas z końcem roku 1893 w gotówce	66.785	zł. 81	ct.
Należytości czynne z końcem roku 1893 wynoszą .	597.230	„ 10½	„
razem stan czynny .	664.015	zł. 91½	„
Należytości bierne, z wyłączeniem zaległości przypadających krajowemu funduszowi szkolnemu wynoszą z końcem 1893	294.461	„ 61	„
Z porównania, okazuje się nadwyżka stanu czynnego	369.554	zł. 30½	ct.

która jest pretensyą krajowego funduszu szkolnego z końcem roku 1893 do funduszów szkolnych okręgowych, tytułem zwrotu zaoszczędzeń w zasiłkach, udzielonych okręgowym funduszom szkolnym.

Z wykazanej zaległości	369.554	zł. 30½	ct.
uiszczono po koniec października 1894 . . .	22.106	„ 67	„
pozostała więc zaległość wynosi . . , .	347.447	zł. 63½	ct.

którą Rady szkolne okręgowe w miarę zapasów kasowych zwracają funduszowi szkolnemu krajowemu.

Zaległe prestacye szkolne.

Według alegatu „C“ dołączonego do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1893, zaległe prestacye szkolne wynosiły z końcem roku 1893 sumę 385.892 zł. 55 ct. C. k. Rada szkolna krajowa przy każdej sposobności przynagla c. k. Rady szkolne okręgowe do energicznego ściągania prestacyi zaległych i bieżących a c. k. Prezydyum Namiestnictwa odbiera co miesiąc od c. k. Starostw raporty o stanie tych prestacyi i wpływa energicznie na ściąganie zaległości z tego tytułu. Głównym powodem tak wielkich zaległości jest ta okoliczność, że wielu gminom pozwolono znaczne zaległości, spłacać ratami, jakoteż, że należytości za IV. kwartał każdego roku ściągalne są dopiero w I. kwartale roku następnego.

Taksy szkolne.

Należytości taks spadkowych, przypadające na rzecz krajowego funduszu szkolnego wynosiły z początkiem roku 1893.

	7.009 zł.	$61\frac{1}{2}$ ct.
Należytość za rok 1893	10.906 „	85 „
razem . .	17.916 zł.	$46\frac{1}{2}$ ct.
z tego odpisano	203 „	80 „
pozostało . .	17.712 zł.	$66\frac{1}{2}$ ct.
w roku 1893 uiszczono .	10.163 „	42 „
zaległość zatem z końcem roku 1893 wynosi . .	7.549 zł.	$24\frac{1}{2}$ ct.
z której to kwoty przypada:		
a) na zaległość z lat dawniejszych	2.953 zł.	$56\frac{1}{2}$ ct.
b) „ „ z roku 1893	4.595 „	68 „
razem j. w. .	7.549 zł.	$24\frac{1}{2}$ ct.

O spieszne i energiczne ściąganie zaległych taks spadkowych wezwano wszystkie c. k. urzędy podatkowe i proszono c. k. Prezydyum Namiestnictwa do LW 20640/94 ażeby ze swej strony przynagliło do tej czynności c. k. Starostwa.

Wskutek powyższego przynaglenienia pościągano znaczną ilość taks zaległych, a ściągnięcie reszty jest w toku.

Zaliczki na budynki szkolne.

Według alegatu dołączonego do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1895 rozdano począwszy od r. 1876 do końca r. 1893 tytułem zaliczek gminom na budynki szkolne ogółem kwotę . .	316.977 zł.	26 ct.
z tego odpisano niezrealizowane zaliczki w kwocie	3.479 „	— „
pozostało .	313.498 zł.	26 ct.
na poczet tej należytości uiszczono po koniec roku 1893	256.500 „	45 „
niespłacona należytość ogólna z powyższego okresu wynosi	56.997 zł.	81 ct.
Na poczet tej należytości uiszczono ratami po koniec września 1894	2.825 „	$31\frac{1}{2}$ „
Zaległość zatem z końcem września 1894 wynosi .	54.172 zł.	$49\frac{1}{2}$ „

Zaległe raty wykazano w należytym terminie c. k. Starostwom do LW. 20550/94.

Zaległe odsetki od kapitałów hipotekowanych, dodatki, zwroty rubryk korelatywnych i mylnych przeprowadzeń c. k. urzędów podatkowych urgowano do LW. 20548 i 22579/94.

Pretensye do skarbu królestwa polskiego. Sprawa rewindykacyi kapitałów od rządu rosyjskiego, dotychczas załatwioną nie została, i mało w ogóle przedstawia widoków powodzenia.

Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych z dniem 31. października 1894.

A. W efektach.

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1894 z wyłączeniem fundacyi: *a)* Wystawy krajowej z r. 1877, *b)* Stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika, które należą do Dep II, wynosił:			
α) w walucie austryackiej . . .	1,859.799	zł.	04. ct.
β) „ koronowej 3,694 300 koron, a po zredukowaniu na wal. austr. .	1,847. 50	„	— „
2. Zakupiono do 31. października 1894:			
a) w walucie austryackiej . . .	2.747	„	69 „
b) „ koronowej 1,500.000 koron a po zredukowaniu na wal. aust. . .	750.000	„	— „
3 Przybyło do dnia 31. października 1894 na rzecz już istniejących fundacyi . .	2.340	„	21 „
5. Nowoprzybyłe fundacye do dnia 31. października 1894	16.155	„	68 „
razem .	4,478.192	zł.	62 ct.
Spieniężono do dnia 31. października 1894.	703.439	„	52 „
pozostaje .	3,774.753	zł.	10 ct.

Osobno prowadzone fundacye:

a) Schiffnera: α) w walucie austryackiej .	45 zł. 81 ct.				
β) w wal. koronowej 3.600 koron, a po zredukowaniu na wal. austr.	1.800 „ — „				
b) Kochmana I. α) w wal. austr. . .	10.854 „ 74 „				
β) w wal. koronowej 32.000 koron, a po zredukowaniu na wal. austr	16.000 „ — „				
c) Kochmana II. α) w gotówce . .	300 „ 20 „				
β) w efektach:					
1. w wal. austr.	1.704 „ 72 „				
2. „ koronowej 26.600 kor. a po zredukowaniu na wal. austr. .	13.300 „ — .				
razem . .		44.005	„	47	„
ogółem w efektach . .		3,818.758	zł.	57	ct.

B. W dobrach i realnościach.

Winniki	67.875	zł. 03	ct.
Godowa	39.972	„ —	„
Strzyżów	3.527	„ —	„
Realności w Rzeszowie	37.773	„ 80	„
razem .	149.147	„ 83	„

C. W należytościach czynnych.

Fundacya Boznańskiego	2.564	zł. 58½	ct.
„ Lipińskich	4.179	„ 27	„
„ Łosia	6.363	„ 64½	„
„ Olszewskiego	4.200	„ —	„
„ Torosiewicza	5.000	„ —	„
„ Głowińskiego od fund. obłąkanych .	28.161	„ 19½	„
„ „ „ „ położnic .	7.040	„ 30	„
razem .	57.508	„ 99½	„
Ogółem wynosi stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	4,025.415	„ 39½	„
Z końcem czerwca 1893 wynosił stan majątków zarodowych fuuduszów stypendyjnych .	3,922.924	„ 17	„
W porównaniu z rokiem ubiegłym pomnożył się stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych w tym okresie czasu o . .	102.491	zł. 22½	„

Oprócz tego przydzielone są do tego departamentu niektóre fundacye naukowe, dobroczynne i pomnikowe, posiadające majątku zarodowego z końcem października 1894.

A. W efektach.

Fundusz „Macierzy“ polsskiej	37.160	zł. 47	ct.
„ Beliny Brzozowskiego, dla bursy stanisł. .	3.128	„ 21	„
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących .	4.720	„ 05	„
„ Dra Malinowskiego Dział I. (dla zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach) .	21.879	„ 27	„
„ Dra Malinowskiego, Dział II. (ku wspieraniu artystów i literatów)	1.129	„ 60	„
„ Dra Malinowskiego, Dział III. (ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie)	20.648	„ 91	„
„ Dra Malinowskiego, Dział IV. (ku wspieraniu ubogich sług prywatnych) . . .	21.210	„ 40	„
„ Dra Malinowskiego, Dział V. ((posagowa dla ubogich dziewcząt służących) . . .	10.997	„ 45	„
„ Dra Malinowskiego, Dział VI. (ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła)	14.122	„ 55	„
„ Ludwiki Niezabitowskiej na rzecz zboru Klaudyi	9.183	„ 50	„
„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego .	42,296	„ —	„

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	23.749 zł.	94 ct.
„ pomnika Kościuszki w Krakowie . .	15.576 „	02 „
„ Komarnickich	1.698 „	22 „
„ Jędrzejowiczowej	7.961 „	44 „
„ Russanowskiej	63.600 „	— „
„ Stanowy sierociński	42.353 „	52 „
„ Ludwiki i Anny Helclów . . .	940.392 „	17 „
„ Łukowskich	8.418 „	55 „
„ Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych)	22.425 „	64 „
„ Siemianowskich IV. (posagowa dla biednych dziewcząt)	21.643 „	90 „
„ Bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych .	15.062 „	32 „
„ Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) .	18.060 „	11 „
„ „ (dla dziewcząt wiejskich) .	3.409 „	08 „
„ Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	9.253 „	76 „
„ Kośvitzky'ego Józefa I. dla ślepych w Krakowie	1.582 „	52 „
„ Kośvitzky'ego Józefa II. dla wychowańców zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	3.189 „	61 „
„ Kośvitzky'ego Józefa III. dla poprawionych złoczyńców w Krakowie	1.583 „	35 „
„ galicyjski inwalidów wojskowych . .	36.061 „	02 „
„ niżankowicki „ „ . . .	2.965 „	62 „
„ Łodzia Ponińskiego	60.269 „	51 „
Razem w efektach .	1,485.732 zł.	71 ct.

B. W należytościach czynnych.

Fundusz Dra Malinowskiego, Dział II. (ku wspieraniu artystów i literatów) pożyczka udzielona Kasynu miejskiemu we Lwowie . . .	20.000 zł. — ct.		
„ Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) kapitał zahipotekowany na dobrach „Łużna“ z przyległościami	7.954 „ 55 „		
„ Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał zahipotekowany na dobrach „Łużna“ z przyległościami	1.590 „ 91 „		
Razem w należytościach czynych .		29.545 zł.	46 ct.

C. W realnościach.

Fundusz Ludwika i Anny Helclów — kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie	729.667 zł. 55 ct.
Ogółem wynosi majątek zarodowy z końcem października 1894, funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytościach czynnych i realnościach . . .	2,244.945 „ 72 „
Z końcem czerwca 1893 wynosił majątek zarodowy tych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach	2,218.384 „ 67 „
Z porównania z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie majątku zarodowego tych funduszów o	26.561 zł. 05 ct.
Do wyżej wykazanego stanu fundacyj dobroczynnych i pomnikowych	2,244.945 „ 72 „
Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	4,025.415 „ 39½ „
Okazuje się, że w tym departamencie wynoszą kapitały, efekta, wartości dóbr temuż departamentowi przydzielone ogółem	6,270.361 „ 11½ „
a gdy w roku 1893 ogół tych majątków wynosił .	6,141.308 „ 84 „
Przeto w porównaniu z ubiegłym rokiem pomnożył się o	129.052 zł. 27½ ct.
Doliczywszy do wykazanego wyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi III. w sumie	6,270.360 „ 11½ „
Stan majątków zarodowych z końcem października 1894 piętnastu funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielonych innym departamentom a pozostających w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie . . .	552.162 „ 56 „
Okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie	6,822.522 zł. 67½ ct.

Fundusz emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.

Zapas z dniem 1. stycznia 1894 r. wynosił w walucie austryackiej	236.240 zł. 45 ct.
Zakupiono po dzień 31. października 1894:	
a) w walucie austryackiej . . .	498 „ 26 „
b) w walucie koronowej 95.000 koron, a po zredukowaniu na walutę austryacką .	47.500 „ — „
razem . .	284.238 zł. 71 ct
Spieniężono po dzień 31 października 1894 .	39.062 „ 72 „
Stan majątku zarodowego z dniem 31. października 1894 wynosi	245.175 zł. 99 ct.

Do tego funduszu należy:

członków czynnych . . . 26

emerytów 21

SPRAWOZDANIE

z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego

za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894

z 5 alegatami.

Departament IV.

Szef departamentu: Edward Jędrzejowicz, członek Wydziału krajowego.

A.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

Najwyższem postanowieniem z dnia 19. marca 1894 r., otrzymały Najwyższą sankcyę uchwały Sejmu krajowego, przyznające prawo do poboru myta:

Gminie Niepołomice od przewozu przez rzekę Wisłę koło Niepołomic,

Radzie powiatowej w Rzeszowie od dwóch mostów na rzece Strugu na drodze Tyczyn-Jawornik,

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej, na drodze powiatowej Jabłonówka-Busk-Rakobuty,

Radzie powiatowej w Starem Mieście od mostu na rzece Strwiążu,

Radzie powiatowej w Pilznie na drodze powiatowej Pilzno-Radomyśl,

Radzie powiatowej w Kolbuszowie, na drodze powiatowej Rzeszów-Kolbuszowa,

Radom powiatowym: w Białej i Przemyślanach od mostu powiatowego na rzece Białce w Kaniowie i na drodze powiatowej Przemyślany-Świerz,

Obszarowi dworskiemu w Borusowie, od przewozu na rzece Wiśle,

Wydziałowi powiatowemu w Sanoku, na drodze gminnej Sanok-Mrzygłód.

Najwyższem postanowieniem z dnia 14. kwietnia 1894, otrzymały Najwyższą sankcyę uchwały Sejmu krajowego, przyznające prawo do poboru myta:

Obszarowi dworskiemu w Podmichalu od przewozu przez rzekę Łomnicę w Podmichalu,

Obszarowi dworskiemu w Dołpotowie od mostu na rzece Świcy w Dołpotowie,

Obszarowi dworskiemu w Wojniłowie od mostu na rzece Swicy w Wojniłowie,

Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Niegowcach od mostu na rzece Bołochówce w Niegowcach,

Radzie powiatowej w Kałuszu od mostów na rzece Bołochówce przy drodze z Zarwanicy do Wojniłowa,

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach od mostu na rzece Suchodołce,

Obszarowi dworskiemu w Sufczynie od mostów na rzece Stubnicy,

Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostów na drodze gminnej z Bolechowa do kolei lwowsko-czerniowieckiej,

Obszarowi dworskiemu w Glinnie od mostów na rzece Strypie,

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Nadolanach od dwóch mostów w Nadolanach,

Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Zarwanicy od mostu na rzece Strypie,

Obszarom dworskim w Korniowie i Uniżu od przewozu na rzece Dniestrze w Korniowie,

Gminie Gromiec od przewozu przez rzekę Wisłę w Gromcu,

Obszarowi dworskiemu w Jankowicach od przewozu przez rzekę Wisłę w Jankowicach,

Obszarowi dworskiemu w Szczucinie od przewozu przez rzekę Wisłę koło Łęki szczucińskiej,

Obszarowi dworskiemu w Babicach od przewozu przez rzekę San w Babicach,

Obszarowi dworskiemu w Krasiczynie od przewozu przez rzekę San w Krasiczynie,

Gminie Mizuń od dwóch mostów na rzece Mizuńce w Mizuniu,

Radzie powiatowej w Dąbrowie na drogach powiatowych Dąbrowa-Żabno-Otfinów i Szczucin-Otałęż,

Radzie powiatowej w Jaśle na drogach powiatowych Warzyce-Lubla i Frysztak Brzostek,

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej na drodze powiatowej Zadwórze-Lisko,

Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze powiatowej Łańcut-Leżajsk,

Radzie powiatowej w Śniatynie na drogach powiatowych Załucze-Rożnów i Zabłotów Rożnów,

Radzie powiatowej w Stryju od mostu powiatowego na rzece Oporze w Hrebenowie,

Wydziałowi powiatowemu w Myślenicach na rzecz utrzymania drogi gminnej Pcim-Jordanów,

Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi na rzecz utrzymania drogi gminnej z Buczaczek do Winogradu,

Radzie powiatowej w Kolbuszowie na drodze powiatowej Kolbuszowa-Sokołów.

Najwyższem postanowieniem z dnia 29. kwietnia 1894 r. otrzymały Najwyższą sankcyę uchwały Sejmu krajowego, przyznające prawo do poboru myta:

Obszarowi dworskiemu w Krzywczy od przewozu przez rzekę San w Krzywczy,

Gminie Leżajsk od przewozu przez rzekę San koło Starego Miasta,

Obszarowi dworskiemu w Przeworsku od przewozu przez rzekę Wisłok w Korniaktowie.

Obszarowi dworskiemu w Brzozdowcach od przewozu przez rzekę Dniestr w Podhorcach,

Obszarowi dworskiemu w Rozhuczu od przewozu przez rzekę Stryj w Rozhuczu,

Obszarowi dworskiemu w Wiktorowie od mostu na rzece Łukwicy,

Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu od mostu na rzece Bystrzycy w Urożu i od ośmiu mostów w Podbużu,

Wydziałowi powiatowemu w Tarnowie na drogach gminnych Tarnów-Zakliczyn, Nisko-Bobrowniki-Radłów i Tarnów-Wałki,

Radzie powiatowej w Horodence na drodze gminnej Niezwiska-Obertyn-Kamionki,

Radzie powiatowej w Bochni od mostu na rzece Rabie pod Nieznanowicami.

Najwyższem postanowieniem z dnia 1. maja 1894 r. otrzymał Najwyższą sankcyę projekt ustawy, którym udzielono prawo do poboru myta kopytkowego gminom miejskim: Brzeżany, Kołomyja, Przemyśl, Rzeszów, Stanisławów, Tarnopol i Żółkiew.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi.

Uchwała o przyjęciu do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep. IV.

Uchwałą z dnia 7. lutego 1894. przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie komisyi drogowej o czynnościach Dep. IV. Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia do końca grudnia 1893 r.

W sprawozdaniu tem poruszone zostały między innemi następujące sprawy wymagające bliższego wyjaśnienia:

1) życzenie, aby zebrana przez oddział techniczno-drogowy statystyka dróg krajowych, powiatowych i gminnych, obejmująca szczegółowy kataster dróg i objektów, porównania pojedyńczych kategoryi dróg w stosunku do powierzchni i ludności, tudzież zestawienia obejmujące także drogi rządowe i koleje, po uzupełnieniu wykazami kosztów budowy i udzielonych subwencyi, została wydrukowaną;

2) życzenie, ażeby w przyszłych sprawozdaniach Departamentu IV. umieszczano preliminowaną cyfrę kosztów budowy tych dróg, na które udzielono subwencyi z funduszu krajowego;

3) wskazówka, by Wydział krajowy ponowił rokowania z Prezydyum c. k. Generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych w celu uzyskania ulg taryfowych przy transporcie materyałów do budowy dróg;

4) zapatrywanie, iż dalsza konserwacya dróg krajowych powinna postępować w tym kierunku, by pokłady szutru doprowadzić do normalnej grubości;

5) życzenie, by z uwagi, że niektórym powiatom z powodu spóźnionych zgłoszeń, odmówiono pomocy technicznej do budowy dróg gminnych, pomoc ta tymże powiatom została udzieloną w roku bieżącym;

6) zaznaczenie, że z porównania długości dróg tak rządowych lub przez Rząd budowanych, jak dróg krajowych, powiatowych i gminnych (szutrowanych), tudzież publicznych dojazdów kolejowych, okazuje się rażąca nierównomierność w uposażeniu poszczególnych powiatów w środki komunikacyjne;

7) wezwanie, by Wydział krajowy ponowił swe przedstawienie u Wysokiego Rządu i wszelkich starań dołożył w celu uzyskania:

a) znaczniejszych subwencyi na budowę dróg strategicznych,

b) zabezpieczenia ze strony c. k. Rządu kosztów konserwacyi dróg budowanych na żądanie i pod dozorem c. k. Rządu.

Wszystkie powyższe sprawy były przedmiotem badań względnie zarządzeń Wydziału krajowego, a mianowicie:

Ad. 1.

Sprawa wydrukowania statystyki dróg autonomicznych.

Statystyka komunikacyi wszelkich kategoryi w kraju sporządzoną została w r. 1894. w oddziale techniczno drogowym. Daty co do dróg powiatowych i gminnych zostały zestawione na podstawie wykazów przedłożonych przez Wydziały powiatowe. Gdy jednakże odnośne daty statystyczne ze względu na bliski termin otwarcia Wystawy krajowej zebrane zostały w krótkim stosunkowo czasie i z tegoż powodu nie mogły być należycie sprawdzone w szczegółach, a nadto sprawdzenie, sprostowanie oraz uzupełnienie tych dat w niektórych kierunkach jest potrzebne i wskazane, przeto Wydział krajowy aż do czasu, gdy daną mu będzie możność wykonania powyższych czynności wstrzymać się musi z wydrukowaniem statystyki drogowej.

Ad. 2.

Sprawa umieszczania w sprawozdaniach z czynności preliminarzy kosztów budowy tych dróg, na które udzielone zostały zasiłki z funduszu krajowego.

W myśl dodatkowej instrukcyi z dnia 20. lipca 1890 r. L. 3326. obowiązane są Wydziały powiatowe celem uzyskania subwencyi z funduszu krajowego na budowę dróg powiatowych i gminnych przedłożyć projekt wstępny, w którym ma być podany preliminowany ogólny koszt budowy całej drogi. Projekt taki ma na celu ustanowienie warunków, w jakich zamierzona budowa ma być prowadzoną a mianowicie: oznaczenie zasadniczego kierunku drogi, maksymalnych spadków, szerokości drogi i pokładu szutrowego, typów mostów, jakoteż oznaczenie stosunku udziału funduszów w projektowanej budowie.

Na podstawie powyższego projektu Wydział krajowy przyznaje w zasadzie subwencye. Gdy jednakże będące do dyspozycyi fundusze miejscowe i powiatowe najczęściej nie pozwalają na wykonanie budowy w ciągu jednego roku i gdy wskutek tego budowa drogi na długości kilkunastu kilometrów rozkłada się na lat kilka, a nawet kilkanaście, zwłaszcza w powiatach, które zniewolone stosunkami miejscowymi równocześnie kilka dróg budują, przeto preliminowany pierwotnie koszt budowy drogi, a oznaczony w projekcie wstępnym, często znaczniejszym musi ulegać zmianom.

Wobec takiego systemu budowy, spowodowanego najczęściej koniecznością zużytkowania środków miejscowych w naturze jakoteż zmiennością innych warunków (jak n. p. budową nowych kolei, otwarciem kopalni, fabryk i t. p.) Wydział krajowy, aby być w możności przyjścia z pomocą powiatom i wyasygnowania zasiłku w myśl warunków powołanej instrukcyi, żąda przedłożenia projektu szczegółowego tylko dla tej części drogi, która w najbliższym czasie ma być budowaną.

Wydział krajowy tylko w tym razie mógłby posiadać możliwie dokładne dane co do kosztów preliminowanych i w toku wykonania będących robót drogowych, gdyby Wydziały powiatowe przy podaniu o subwencyę przedkładały całkowity projekt szczegółowy, obejmujący budowę całej drogi i program jej wykonania co do czasu.

Ze względu jednak na znaczne koszta sporządzenia całkowitych projektów szczegółowych każdej budowy oraz na trudności wykonania takich projektów przed rozpoczęciem budowy drogi, które to trudności były powodem wydania powołanej na wstępie instrukcyi, Wydział krajowy zadowolić się musi częściowymi tylko projektami szczegółowymi i dlatego prowadzenie dokładnej ewidencyi preliminowanych kosztów budowy dróg subwencyonowanych, po myśli wyrażonego życzenia Komisyi drogowej w takim tylko razie byłoby możliwe, gdyby mu zamiast wstępnych przedkładane być mogły przy podaniach o przyznanie zasiłku szczegółowe projekty dróg subwencyonować się mających.

Ad. 3.

W sprawie obniżenia taryf kolejowych dla przewozu materyałów potrzebnych do budowy i utrzymania dróg.

W sprawozdaniu powyżej wspomnianem oświadczyła Komisya drogowa, iż uważa za rzecz konieczną by Wydział krajowy ponowił energicznie rokowania z generalną Dyrekcyą c. k. austr. kolei państwowych w sprawie uzyskania ulg taryfowych dla transportu kolejowego materyałów do budowy dróg i starał się o wprowadzenie w życie tak racyonalnej a dla okolic pozbawionych materyałów drogowych nader pożądanej uchwały sejmowej.

Wysoki Sejm zaś podczas dyskusyi nad powyższem sprawozdaniem na wniosek posła Larysz-Niedzielskiego uchwałą z dnia 7. lutego 1894. polecił Wydziałowi krajowemu, „aby dołożył wszelkich starań celem wyjednania ogólnego obniżenia taryf przewozowych od materyałów budowlanych na drogi na galicyjskich kolejach państwowych“.

Wykonując pomienione polecenie odniósł się Wydział krajowy po raz trzeci do Prezydyum generalnej Dyrekcyi c. k. austr. kolei państwowych odezwą z dnia 20. lipca b. r. L. 16106, domagając się jak najdalej idącego ogólnego zniżenia taryf dla przewozu wszystkich materyałów potrzebnych do budowy i utrzymania dróg, obowiązującego na całej sieci c. k. kolei państwowych w Galicyi. Nie mniej upraszał Wydział krajowy w tej odezwie o uchylenie obowiązku corocznego odnawiania, przyznanych poszczególnych zniżeń i uproszczenie formalności przy korzystaniu z tych zniżeń w tym kierunku, aby certyfikat wydany przez inżyniera Wydziału krajowego, Wydział powiatowy lub Magistrat miasta, był wystarczającym dla każdego urzędu stacyjnego do wymierzania należytości za transport podług ustanowionej zniżonej taryfy.

Gdy to przedstawienie Wydziału krajowego nie odniosło pożądanego skutku i c. k. gen. Dyrekcya kolei państwowych odezwą z dnia 14. września 1894. L. 137556 oświadczyła, że nie może uwzględnić żądania ogólnego zniżenia taryfy, obowiązującego na całej sieci kolei państwowych, wystosował Wydział krajowy do J. E. Pana Prezesa Koła polskiego deputowanych galicyjskich we Wiedniu pismo z dnia 23. października 1894, L. 49.487, w którem przedstawiając uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 12. maja 1893. wynik dotychczasowych rokowań z generalną Dyrekcyą c. k. austr. kolei państwowych, upraszał o przedłożenie tej donioslej sprawy Kołu polskiemu celem poparcia żądań Reprezentacyi kraju u c. k. Rządu centralnego i wyjednania załatwienia sprawy po myśli uchwały Wysokiego Sejmu.

Ad 4.

W sprawie uzupełnienia warstwy szutrowej na drogach krajowych do normalnej grubości.

Co do zapatrywania komisyi drogowej w tym przedmiocie objawionego, zauważamy, co następuje:

W sprawozdaniu Wydziału kraj. za r. 1893 przedstawiono, że preliminowane coroczne dostawy szutru mają na celu stopniowe doprowadzenie warstwy szutrowej do normalnej grubości i bez znacznego podwyższenia dotychczasowej dotacyi na utrzymanie dróg Wydział krajowy zmuszony jest tę czynność na dłuższy szereg lat rozłożyć.

Roboty w tym kierunku prowadzone są od dawna i jakkolwiek postęp jest widoczny, to jednak jeszcze wiele do wykonania pozostaje, a mianowicie:

Według pomiarów uskutecznionych w r. 1871 na całej w tym czasie długości dróg krajowych 1223 klm., brakowało do normalnej grubości warstwy szutrowej 623.000 metrów sześc. szutru t. j. prawie 50%.

Według zaś pomiaru z r. 1892, jak to wykazano w sprawozdaniu za r. 1893, pozostała jeszcze pewna część dróg, na których uzupełnienie pokładu szutrowego oprócz zwykłej corocznej konserwy wymagać będzie jeszcze około 170.000 metrów sześc. Przytem jednak zauważyć należy, że niektóre części dróg krajowych wskutek nieodpowiedniego założenia i wadliwej pierwotnej ich budowy wymagają całkowitego przerobienia pokładu szutrowego w obec koniecznej potrzeby uregulowania kierunku i zmniejszenia znaczniejszych spadków.

Ad 5.

Sprawa udzielenia w roku bieżącym pomocy technicznej tym powiatom, którym roku zeszłego odmówioną została z powodu spóźnionych zgłoszeń.

Zdanie, w tej sprawie przez komisyę drogową wyrażone, wymaga z naszej strony następującego wyjaśnienia:

Mimo próśb niektórych Wydziałów powiatowych nie mogły być w 1893 r. wypracowane przez organa techniczno-drogowe Wydziału krajowego następujące projekty:

1) trasa drogi gminnej Jaworów-Niemirów, w powiecie jaworowskim;

2) trasa drogi gm. Sokolniki-Nawarya, w powiecie lwowskim;

3) trasa drogi do Zakładu zdrojowego w Iwoniczu, w powiecie krośnieńskim.

Nadto nie mogła być udzieloną pomoc techniczna dla rozpoczęcia budowy drogi Kossów-Jasionów w powiecie kossowskim.

Powyższe roboty przeznaczone zostały do wykonania w r. 1894. jakkolwiek przeprowadzenie tych robót spowodować musiało uszczerbek

w załatwianiu spraw bieżących oddziału techniczno drogowego, którego organa zajęte są ponadto spełnieniem następujących czynności przy budowie dróg powiatowych i gminnych:

a) pod kierunkiem, względnie dozorem inżynierów oddziału techniczno-drogowego, są wykonywane:

1) budowa drogi gm. Chabówka-Sieniawa-Nowytarg (pow. Nowy Targ i Myślenice);
2) budowa dróg w Zakopanem (pow. Nowy-Targ);
3) budowa drogi gm. Zakopane-Łysa-Polana (pow. Nowy Targ);
4) budowa drogi gm. Hubice-Bircza (pow. Dobromil);
5) budowa drogi pow. Turka-Lutowiska (pow. Turka);
6) budowa drogi pow. Zabłotów-Rożnów (pow. Śniatyn);
7) budowa drogi gm. Jaworów-Sądowa Wisznia (pow. Jaworów);
8) budowa drogi Kossów-Jaworów górny (pow. Kossów);
9) sporządzenie projektu i wytknięcie trasy drogi Brzozów-Nozdrzec (pow. Brzozów).

b) pod kierunkiem technicznym inżynierów Wydziału krajowego przydzielonych do poszczególnych okręgów dróg krajowych jest prowadzoną:

1) budowa drogi gm. Nadwórna-Markowce (pow. Nadwórna);
2) budowa drogi pow. Busk-Chołojów (pow. Kamionka strum.);
3) budowa drogi Kozowa-Litatyn (pow. Brzeżany).

c) oprócz tego w 1893 i 1894 r., wypracowane zostały projekty dla dróg:

1) Borysław-Schodnica (pow. Drobobycz);
2) Kossów-Jasionów-górny (pow. Kossów);
3) Turynka-Kamionka (pow. Żółkiew);
4) Jaworów-Sądowa Wisznia (pow. Mościska);
5) Dojazdy kolejowe w pow. Dobromilskim;
6) „ „ w Kulikowie (pow. Żółkiew).

Wyżej poszczególnione roboty bywają kontrolowane peryodycznie przez starszych inżynierów Wydziału krajowego.

Powyższe czynności przy drogach powiatowych i gminnych oraz publicznych dojazdach kolejowych wykonywane przez organa oddziału techniczno-drogowego świadczą, że Wydział krajowy o ile możności i o ile na to siły oddziału techniczno-drogowego wystarczają, uwzględnia żądania powiatów; jednak wobec zwiększających się ustawicznie czynności oddziału techniczno-drogowego, spełnienie żądań niektórych powiatów musi być odraczane, zwłaszcza że wogóle podania Wydziałów powiatowych o pomoc techniczną muszą być traktowane według ważności dróg i stosownie do warunków, od których przyznanie subwencyj, w myśl przyjętego programu jest zależnem.

Ad 6.

Sprawa subwencyonowania dróg powiatowych i gminnych.

Komisya drogowa w sprawozdaniu powyżej wspomnianem poruszyła sprawę subwencyonowania dróg powiatowych i gminnych, przyczem wyraziła zdanie:

1) że główną dyrektywą przy corocznym rozkładzie subwencyi na poszczególne powiaty powinno być możliwe złagodzenie różnic co do dróg

bitych w stosunku do powierzchni i ludności powiatów, że przeto należałoby znaczniej zredukować subwencye dla tych powiatów, które obecnie lepiej są uposażone w środki komunikacyjne, natomiast w znaczniejszej mierze uwzględniać te powiaty, w których drogi bite są niedostateczne;

2) że konieczną jest rzeczą, aby Wydział krajowy zainicyował akcyę w celu nakłonienia tych powiatów, które dotąd stosunkowo zbyt mało ponosiły ofiar, do podjęcia tych robót drogowych, które dla potrzeb ich ludności okażą się potrzebnemi;

3) że kwota 300.000 zł. przeznaczana dotąd rocznie na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych jest niewystarczającą i że uważa za odpowiednie, aby Wydział krajowy w przyszłych preliminarzach kwotę tę podwyższył.

Subwencyonowanie budowy dróg powiatowych i gminnych zostało unormowane okólnikiem Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 l. 51.432, opartym na uchwale Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1882, niemniej dodatkową instrukcyą z dnia 20. lipca 1890 L. 3326.

Zasadniczą podstawę do przyznania i oznaczenia wysokości subwencyi krajowej stanowią: *a*) ważność drogi przeznaczonej do budowy, *b*) środki miejscowe wykazane przez Wydział powiatowy na rzecz budowy i *c*) zabezpieczenie funduszów na rzecz konserwacyi zbudowanej drogi na przyszłość.

Wydział krajowy stosownie do stopnia ważności drogi w powiecie przyznaje subwencyę krajową, której wysokość dla najważniejszych dróg może dochodzić do 50% rzeczywistych kosztów budowy; wyższy udział subwencyi krajowej przyznanym być może tylko na podstawie osobnej uchwały Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy stara się w granicach swego zakresu działania i przyznanego kredytu w budżecie krajowym uwzględniać wyjątkowe położenie powiatów. W niektórych jednak wypadkach, pokrycie połowy kosztów budowy drogi okazuje się niewystarczającem, wobec braku środków miejscowych na pokrycie drugiej połowy tych kosztów i na zabezpieczenie przyszłej konserwacyi drogi, skutkiem czego postęp budowy w takich powiatach jest bardzo powolny, co wpływa na stosunkowe zwiększenie kosztów budowy pomimo stosunkowo małego pożytku dla komunikacyi, której ważność i znaczenie w czasie dłuższego trwania budowy może uledz zmianie.

Wobec tych okoliczności, wzięcie inicyatywy ze strony Wydziału krajowego w celu nakłonienia do akcyi drogowej tych powiatów, które dotychczas zbyt mało ponosiły ofiar dla rozwoju komunikacyi, w skutkach swych nałożyłoby na fundusz krajowy zbyt wielkie zobowiązania, którym Wydział krajowy bez osobnego upoważnienia ze strony Wysokiego Sejmu i bez wyznaczenia na ten cel stosownej dotacyi podołaćby nie mógł.

Już i tak roboty obecnie wykonywane i fundusze zaangażowane na podstawie subwencyj przyznanych przez Wydział krajowy i specyalnymi uchwałami przez Wysoki Sejm powodują prawie coroczne przekroczenia dotacyi 300.000 zł. przeznaczonej na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, a nawet na 1895 rok okazuje się potrzeba dodatkowego kredytu przynajmniej 50.000 zł., celem podołania zobowiązaniom dotychczas przyjętym.

Przedewszystkiem przeto wskazanem jest znaczniejsze podniesienie corocznej dotacyi przeznaczonej na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych, a to celem przyspieszenia dróg rozpoczętych i celem zapewnienia szybkiego postępu budowy dróg rozpocząć się mających, choćby nawet w niektórych wypadkach udział procentowy funduszów powiatowych wypadło zastąpić czasowo pożyczką bezprocentową.

Aby jednak akcya taka wydała pożądane rezultaty, należałoby przedewszystkiem zapewnić odpowiednie fundusze na utrzymanie w dobrym stanie dróg już zbudowanych, niemniej ustanowić stały fachowy nadzór nad prawidłowo zbudowanemi drogami powiatowemi, gminnemi i dojazdami kolejowemi.

Ponieważ jednak niektóre powiaty bez wysilenia nie są w stanie zapewnić koniecznych funduszów na konserwacyę dróg i na utrzymanie stałej siły technicznej, przeto życzenie przez komisyę drogową wyrażone, mogłoby być tylko w takim razie urzeczywistnione, gdyby dotychczasowy program subwencyonowania dróg uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13 października 1882 r. uległ zasadniczej zmianie. Mianowicie, należałoby w takim razie powiatom uboższym, przy przyznawaniu wyższych subwencyj na budowę dróg, zabezpieczyć racyonalne utrzymanie tychże przez uzupełnianie środków miejscowych coroczną dotacyą z funduszu krajowego, a w razie gdyby udział dotacyi z funduszu krajowego przekraczał 50% kosztów utrzymania, należałoby odnośne drogi przyjąć w zarząd administracyjny i techniczny Wydziału krajowego, co także możnaby i w tych powiatach przeprowadzić, które nie mają funduszów na utrzymanie inżyniera.

Program taki pociągnąłby za sobą nietylko zmianę postanowienia § 18. ustawy drogowej, lecz także bardzo znaczne obciążenie funduszu krajowego i dlatego Wydział krajowy w takim tylko razie przystąpiłby do zebrania dat dla oznaczenia wysokości dotacyi rocznej na ten cel potrzebnej, gdyby w tym względzie otrzymał stanowcze polecenie.

Ad. 7.

Sprawa uzyskania znaczniejszych zasiłków ze skarbu państwa na budowę dróg wojskowych oraz na zabezpieczenie przez c. k. Rząd kosztów konserwacyi dróg zbudowanych na żądanie i pod dozorem c. k. Rządu.

Komisya drogowa zaleciła Wydziałowi krajowemu, aby ponowił swe przedstawienie u c. k. Rządu i wszelkich starań dołożył w celu uzyskania: *a*) znaczniejszych subwencyj na budowę dróg strategicznych, *b*) zabezpieczenia ze strony c. k. Rządu kosztów konserwacyi dróg budowanych na żądanie i pod dozorem c. k. Rządu.

Stosując się do życzenia Komisyi drogowej odniósł się Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa, za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa, z ponownem przedstawieniem tej sprawy i prośbą o wyjednanie odpowiedniej stałej dotacyi ze skarbu państwa na konserwacyę dróg zbudowanych staraniem c. k. Rządu, a za państwowe nieuznanych.

Nadto odniósł się Wydział krajowy do J. E. Pana Ministra dla Galicyi, niemniej do Koła polskiego deputowanych galicyjskich we Wiedniu, z prośbą o poparcie tej sprawy u c. k. Rządu centralnego.

Zaznaczamy przytem, iż jakkolwiek zasadnicza decyzya c. k. Rządu w tej sprawie dotąd nie nastąpiła, to jednak przy sposobności załatwienia specyalnego przedstawienia naszego w sprawie utrzymywania drogi Chodo

rów-Zalesie w powiecie bobreckim, c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 16. października b. r. L. 7843. nadmieniło Wydziałowi krajowemu, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych stanowczo odmawia udzielania subwencyi na utrzymania dróg wybudowanych zasiłkami z funduszów państwowych i obecnie też zasiłków na budowę dróg pod względem wojskowym ważnych tylko w takich razach udziela, jeżeli Wydziały Rad powiatowych prawnie się zobowiążą utrzymywać odnośne drogi na przyszłość wyłącznie własnym kosztem.

Co do uzyskania zaś znaczniejszych zasiłków ze skarbu państwa na budowę dróg ważnych dla celów wojskowych, dokładał Wydział krajowy wszelkich starań, aby w tym względzie wyżej wyrażonemu życzeniu Komisyi drogowej zadość uczynić, popierając jak najusilniej u c. k. Rządu odnośne żądania Reprezentacyj powiatowych, nie mniej też objawiając gotowość finansowego poparcia, w miarę możności budowy tych dróg które c. k. Rząd projektuje z warunkiem stosownego przyczynienia się do kosztów ze strony kraju i powiatu.

Wszystkie rokowania mające na celu uzyskanie znaczniejszych zasiłków są w toku i dlatego nie zdajemy jeszcze sprawy z wyniku naszych starań.

Uchwała w sprawie petycyi gmin Dubowce i Wodniki o zapomogę na naprawę drogi z Halicza do Maryampola.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi drogowej z petycyi gmin Dubowce i Wodniki o zapomogę w celu naprawy drogi z Halicza do Maryampola powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. stycznia 1894. następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia petycyę gmin Dubowce i Wodniki o zapomogę w celu przywrócenia komunikacyi zniszczonej na drodze Halicz-Maryampol“.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, zarządził Wydział krajowy zbadanie sprawy na gruncie przez swego inżyniera, przy udziale delegata Wydziału powiatowego, które wykazało, że droga gminna Halicz-Maryampol, której ważność dla celów wojskowych przez c. k. Rząd została uznaną, wymaga naprawy przez podwyższenie nasypów i wybudowanie przepustów. Wobec tego Wydział krajowy wezwał Wydział powiatowy w Stanisławowie, aby ze względu na ważność tej komunikacyi poczynił stosowne kroki celem doprowadzenia tej drogi do należytego stanu, ażeby przeprowadził rokowania ze stronami interesowanemi celem uzyskania datków dobrowolnych na rzecz rekonstrukcyi drogi i odniósł się do c. k. Rządu z prośbą o udzielenie odpowiedniego na ten cel zasiłku ze skarbu państwa, poczem Wydział krajowy ze swej strony nie odmówi pomocy do wykonania gruntownej naprawy drogi.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydział powiatowy nie zdał sprawy z wykonania powyższego polecenia Wydziału krajowego.

Uchwała przekazująca Wydziałowi krajowemu petycyę gminy i obszaru dworskiego w Żukowie o uznanie drogi ze Złoczowa do Dunajowa za drogę krajową, względnie subwencyonowanie tejże jako drogi powiatowej.

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1894. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia po zniesieniu się z odnośnym Wydziałem powiatowym petycyę gmin i obszarów dworskich powiatu złoczowskiego o uznanie drogi ze Złoczowa do Dunajowa za drogę krajową, względnie o subwencyonowanie tejże jako drogi powiatowej.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu udzielił Wydział krajowy pomienioną petycyę Wydziałowi powiatowemu w Złoczowie

do zbadania, który w przedłożonem sprawozdaniu oświadczył, że jakkolwiek uznaje ważność drogi Złoczów - Dunajów, to jednak, wobec zaangażowania się co do budowy dróg w innych częściach powiatu, nie może obecnie przystąpić do budowy wzmiankowanej drogi, pozostawiając tę sprawę do czasu późniejszego.

Sprawozdanie to przyjął Wydział krajowy do wiadomości.

Uchwała w sprawie petycyi gmin Zawadka i innych o naprawę drogi Sędziszów-Strzyżów.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1894. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu ponowną petycyę gmin i obszarów dworskich Zawadka i okolicznych do załatwienia po myśli zeszłorocznej uchwały i spowodowania w sposób ustawą zakreślony odnośnych Wydziałów powiatowych do spiesznej naprawy drogi gminnej Sędziszów - Strzyżów.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, wezwał Wydział krajowy interesowane w tej sprawie Wydziały powiatowe w Jaśle, Rzeszowie i Ropczycach, aby przystąpiły do sporządzenia operatu technicznego rekonstrukcyi drogi Sędziszów - Strzyżów w obrębie poszczególnych powiatów i przedłożyły takowe wraz z preliminarzem kosztów i wykazem środków miejscowych na rzecz tej rekonstrukcyi, poczem Wydział krajowy gotów będzie przyznać odpowiedni zasiłek na rzecz rekonstrukcyi całej drogi.

Na powyższe wezwanie odpowiedział Wydział powiatowy w Rzeszowie, iż celem porozumienia się w sprawie rekonstrukcyi drogi Sędziszów-Strzyżów z Reprezentacyami powiatów Jasielskiego i Ropczyckiego, wyznaczył komisyę na dzień 15. czerwca 1894., przyrzekając przedłożyć Wydziałowi krajowemu kosztorys rekonstrukcyi do zatwierdzenia. Zarazem zaznaczył Wydział powiatowy, że rokrocznie subwencyonuje drogę ze Strzyżowa do Wielopola, która na przestrzeni 6 klm. zbudowaną już została, i że pozostaje tylko część tej drogi do zbudowania w gminie Grodzisku wynosząca 1 klm.

Wydział powiatowy w Jaśle, który w lutym 1894 r. uchwalił wypracowanie planów i kosztorysu przełożenia drogi gminnej w gminie Rożance i na ten cel przeznaczył subwencyę 600 zł., oświadczył we wrześniu b. r., że zbadanie drogi Sędziszów - Zawadka - Strzyżów wykazało, że droga ta najgorszą jest w Grodzisku w powiecie rzeszowskim. Zarazem oświadczył Wydział powiatowy, że zamierza również drogę w Rożance przełożyć ale droga przez Wydział powiatowy projektowana nie leży na szlaku Sędziszów - Strzyżów, tylko w Rożance łączy się z tą drogą, a tworzyć ma komunikacyę pomiędzy Rożanką a Dobrzechowem.

Dalsze rokowania są w toku.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Krynicy o subwencyę na budowę drogi z Krynicy do Wierchomli.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1894 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę Rady gminnej w Krynicy o udzielenie subwencyi 8.000 zł. na budowę drogi gminnej szutrowanej prowadzącej z Krynicy doliną Czarnego Potoku przez górę Jaworynę do Wierchomli.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, wydelegował Wydział krajowy swego inżyniera celem zbadania na gruncie sprawy budowy pomienionej drogi, następnie zaś udzielił swej pomocy technicznej do sporządzenia operatu jednej części tej drogi t. j. od Krynicy aż do połączenia się z drogą ku Wierchomli.

Po wykończeniu tego operatu poweźmie Wydział krajowy decyzyę co do ewentualnego subwencyonowania budowy rzeczonej drogi.

Uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał warunki proszonej przez gminę Świniary koncesyi do poboru opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłę pod Sierosławicami.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894 r., L. s. 1525 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zbadał warunki proszonej przez gminę Świniary koncesyi na pobór opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłę pod Sierosławicami i przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

W wykonaniu powyższego polecenia wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. marca b. r. LW. 10042 Wydział powiatowy w Bochni, aby przeprowadził miejscowe oględziny i sprawdził podane w petycyi przez gminę Świniary okoliczności.

W odpowiedzi doniósł Wydział powiatowy w sprawozdaniu z dnia 20. listopada b. r. l. 3801, iż wobec projektowanego przeniesienia komory granicznej z Sierosławic do Ispiny nie zachodzi potrzeba zaprowadzenia żądanego przewozu, w skutek czego petycya powyższa stała się bezprzedmiotową.

Uchwała w przedmiocie petycyi obszaru dworskiego i gminy Sokołowa o subwencyę na budowę mostu na rzece Sukielu.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę obszaru dworskiego i zarządu gminnego miasteczka Sokołowa w powiecie stryjskim o subwencyę w wysokości 60% na budowę mostu na rzece Sukielu.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu postanowił Wydział krajowy, uwzględniając istotną potrzebę budowy mostu na Sukielu pod Sokołowem z powodu wyjątkowo groźnego położenia mieszkańców Sokołowa na wypadek wylewów rzek Świecy i Sukielu, przychylić się do wniesionej prośby. Z uwagi, że projektowany most na Sukielu stanowić będzie przedmiot należący do drogi gminnej Słobudka-Sokołów, której budowa subwencyonowaną jest z funduszu krajowego do wysokości 40% kosztów budowy, uchwalił Wydział krajowy podwyższyć przyznany na budowę tej drogi zasiłek do 50% kosztów budowy, a nadto wyasygnował Wydziałowi powiatowemu w Stryju na rachunek przyznanej subwencyi 5000 zł. z poleceniem użycia tychże w pierwszym rzędzie na budowę mostu na Sukielu, pod warunkiem, że budowa ta wykonaną zostanie jeszcze 1894 r. na podstawie projektu zatwierdzonego przez Wydział krajowy i że c. k. Rząd przyczyni się do kosztów budowy zasiłkiem przynajmniej w kwocie 2000 zł., a reszta kosztów w sumie około 3000 zł. pokrytą zostanie środkami powiatowymi i miejscowymi. Warunkom tym stało się w zupełności zadość a c. k. Rząd przyznał i wyasygnował na ten cel zasiłek ze skarbu państwa w sumie 2000 zł. w. a.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Rudkach o subwencyę na budowę drogi z Rudek do Sądowej Wiszni.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894 r., odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w granicach ustawy drogowej i odnośnych okólników petycyę Wydziału powiatowego w Rudkach o udzielenie subwencyi na dokończenie budowy drogi Rudki-Sądowa Wisznia.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu zarządził Wydział krajowy rewizyę robót na pomienionej drodze dotychczas wykonanych i zawezwał Wydział powiatowy do uzupełnienia i przedłożenia rachunków budowy drogi.

Sprawa jest w toku.

Uchwała w sprawie udzielenia subwencyi na odbudowanie drogi pienińskiej.

W załatwieniu sprawozdania komisyi drogowej w przedmiocie petycyi dzierżawcy Zakładu kąpielowego w Szczawnicy o udzielenie subwencyi na odbudowanie drogi Pienińskiej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1894 r. następującą uchwałę:

Petycye do L. s. 1156/94 i L. s. 1273/94 odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by petycyonującemu na naprawę i odbudowanie drogi pienińskiej wylewem Dunajca zniszczonej, o ile położoną jest na terytoryum galicyjskiem, udzielił pomocy technicznej i subwencyi ponad normę okólnikiem oznaczoną, tudzież aby w tym razie, gdyby wdrożone z krajowym rządem węgierskim względem odbudowania części tej drogi na terytoryum węgierskim położonej, rokowania do pomyślnego doprowadziły rezultatu, udzielił tak pomocy technicznej jak i subwencyi w wysokości, jaką za stosowną uzna, atoli tylko pod tym warunkiem, jeżeli droga ta przez krajowy rząd węgierski uznaną będzie za publiczną i zakaz wydanym będzie spuszczania na nią drzew z przyległych lasów.

Stosując się do powyższego polecenia Wysokiego Sejmu, zarządził Wydział krajowy wypracowanie projektu i kosztorysu drogi Pienińskiej na terytoryum galicyjskiem, niemniej odniósł się do węgierskiego Ministra handlu z wyczerpującem przedstawieniem w tej sprawie i prośbą o uznanie drogi od granicy węgierskiej do Czerwonego klasztoru wiodącej za drogę publiczną, a nim to nastąpi o wydanie zakazu zrzucania drzewa z okolicznych lasów na drogę Pienińską do Dunajca. Zarazem wystosował Wydział krajowy odpowiednie przedstawienie w tej sprawie do ks. biskupa w Preszowie, ks. Janós de Waly, z powodu, iż lasy okoliczne w Lechnicy należą do grecko-katol. biskupstwa w Preszowie, niemniej odniósł się do pp. Görgey Béla i Bobela Janos, posłów do węgierskiej Izby deputowanych z okręgu Lewocza i Magusa z prośbą o poparcie tej sprawy w ministerstwie.

Starania Wydziału krajowego nie odniosły pożądanego skutku, gdyż ks. biskup preszowski oświadczył, iż wobec układu z dnia 20. sierpnia 1886 r. zawartego między krakowską Akademią Umiejętności, jako właścicielką Szczawnicy, a gr. kat. biskupstwem w Preszowie, jako właścicielem Lechnicy, nie zamierza podjąć żadnych kroków w ministerstwie celem załatwienia tej sprawy w kierunku żądań Wydziału krajowego. Następnie węgierskie ministerstwo handlu odezwą z dnia 26. sierpnia 1894 r. l. 55891 oświadczyło, że po porozumieniu się z ministerstwem rolnictwa nie uznaje dostatecznej podstawy prawnej do uznania drogi prywatnej prowadzącej z Czerwonego klasztoru do Szczawnicy za drogę publiczną, gdyż uznanie to równałoby się naruszeniu prawa własności, a naraziłoby dobra biskupie na straty z powodu niemożebności eksploatowania okolicznych lasów, ewentualnie zaś z powodu potrzeby łożenia większych kosztów na utrzymanie drogi niszczonej praktykowanym sposobem spuszczania drzewa. Również nie może się ministeryum zgodzić na wydanie zakazu zrzucania drzewa z gór do Dunajca przez drogę Pienińską, gdyż rzeka Dunajec w owej części należy do rzek wolnych i nie ma dostatecznego powodu do ograniczania transportu krajowych płodów leśnych na korzyść zagranicznych zakładów kąpielowych.

Wobec odmownej odpowiedzi król. węg. ministerstwa handlu postanowił Wydział krajowy, w myśl polecenia Wysokiego Sejmu ograniczyć

rekonstrukcyę drogi Pienińskiej na część jej położoną na terytoryum galicyjskiem, zaś na budowę dalszej części drogi na terytoryum węgierskiem, o ileby Wysoki Sejm nie postanowił inaczej ze względu na zawarty w przytoczonej powyżej uchwale warunek dotyczący uznania tej drogi za publiczną, zamierza Wydział krajowy z powyższem zastrzeżeniem udzielić tylko w tym razie zasiłku z funduszu krajowego, jeżeliby gr. kat. biskupstwo w Preszowie, jako właściciel dóbr Lechnicy, nowym układem z Akademią Umiejętności w Krakowie, jako właścicielką Szczawnicy, zawrzeć się mającym zobowiązało się nietylko zezwolić na ponowną budowę drogi Pienińskiej, lecz także odpowiednią umową z przedsiębiorcami eksploatacyi lasów w Lechnicy zabezpieczyło wykonane roboty od ponownego niszczenia przez nieodpowiednie zrzucanie drzewa na drogę i do Dunajca.

O tem postanowieniu zawiadomił Wydział krajowy Akademię Umiejętności w Krakowie nadmieniając zarazem, iż uważa za odpowiednie, aby inicyatywa do porozumienia się z gr. kat. biskupstwem w Preszowie w tej sprawie i do zawarcia nowej umowy wyszła od tejże Akademii, w którym to razie Wydział krajowy ze swej strony gotów byłby poprzeć jak najusilniej odnośne starania Akademii i wysłać nawet swego delegata, któryby wspólnie z delegatem Akademii mógł przeprowadzić ustne rokowania z ks. biskupem i kapitułą w Preszowie.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Nowym Targu w przedmiocie przełożenia drogi krajowej z Chabówki do Nowego Targu.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego w Nowym Targu o postanowienie przełożenia drogi krajowej z Chabówki do Nowego Targu i wyznaczenie potrzebnego funduszu, do uwzględnienia w kierunku możliwego przyspieszenia budowy drogi, odpowiadającego doniosłemu znaczeniu tejże w sieci arteryi komunikacyjnych w kraju.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu delegował Wydział krajowy z wczesną wiosną swego inżyniera do podjęcia dalszej budowy drogi gminnej z Chabówki przez Rabę Wyżną do Nowego Targu, zaś celem przyspieszenia tej budowy wyasygnował w r. 1894 aż do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania ogółem 18.000 zł. tytułem dalszego zasiłku z funduszu krajowego. Nadto przyznał c. k. Rząd i wyasygnował zasiłek ze skarbu państwa w sumie 1.500 zł. na budowę pomienionej drogi, na terytoryum gminy Raby Wyżnej.

Bliższe szczegóły tyczące się tej drogi, podajemy poniżej w rozdziale: „*E.* Drogi krajowe“.

Uchwała w przedmiocie petycyi gminy Komarna i 17 gmin okolicznych o uznanie drogi z Komarna do Szczerca za dojazd kolejowy, względnie wybudowanie jej kosztem kraju.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894, odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia po myśli okólników Wydziału krajowego z dnia 18. listopada 1874, z dnia 12. października 1877 i z dnia 22. grudnia 1881, petycyę gminy miasta Komarna i 17 gmin okolicznych o uznanie drogi z Komarna do Szczerca za dojazd kolejowy, względnie o wybudowanie tej drogi kosztem kraju.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, oznajmił Wydział krajowy petycyonującym gminom za pośrednictwem Wydziału pow. w Rudw Rudkach, że droga Komarno-Szczerzec nie może być uznaną za publiczny dojazd kolejowy dla braku warunków wymaganych ustawą o dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881 Dz. u. k., Nr. 46 i noweli z d. 9. marca

1888 Dz. u. kr., Nr. 38, i że również nie ma widoków, aby mogła być uznaną za drogę krajową.

Natomiast oświadczył Wydział krajowy gotowość ewentualnego udzielenia subwencyi na rekonstrukcyę rzeczonej drogi, pod warunkiem dopełnienia wszelkich wymogów przepisanych okólnikiem Wydziału krajowego, z dnia 22. grudnia 1882, L. 51.432, tudzież instrukcyą z dnia 20. lipca 1890 L. 3.326, a to w porozumieniu ze sąsiednim powiatem lwowskim, celem zbudowania całego duktu z Komarna do Szczerca. Zarazem przyrzekł Wydział krajowy poprzeć ewentualną prośbę interesowanych Reprezentacyi powiatowych o przyznanie stosownego zasiłku ze skarbu państwa na budowę powyższej drogi, mającej znaczenie dla c. k. administracyi wojskowej z powodu, że połączyłaby z torem kolejowym okolice obfitujące w paszę i siano.

C.

Petycye przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894, przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie niezałatwione petycye.

W myśl uchwały powyższej załatwił Wydział krajowy wszystkie przekazane mu petycye, o sposobie zaś załatwienia tych, które zostają w związku z budżetem krajowym i dotacyą przeznaczoną na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych, zdajemy Wysokiemu Sejmowi sprawę jak następuje:

Petycya gr. k. urzędu parafialnego w Piaskach i gminy Porzecze zadworne o uznanie drogi między Porzeczem a Piaskami za drogę gminną publiczną.

Wskutek rozporządzenia Wydziału krajowego do L. 9.862/94 wystosowanego w tym względzie do Wydziału powiatowego w Rudkach, uznał tenże po przeprowadzeniu przepisanego w takich sprawach dochodzenia, uchwałą z dnia 10. maja 1894 drogę obok wymienioną, za publiczną drogę gminną i zarządził jej naprawę środkami miejscowymi (Lw. 43.085/94.)

Petycya dzierżawców myt krajowych w Smykowcach i Zagrobeli: Emanuela Krissa i Joachima Parnassa, o przyznanie im odszkodowania w kwocie 2.000 zł. z powodu strat, poniesionych na dzierżawach myt pomienionych.

Przed stanowczem załatwieniem tej petycyi przesłaliśmy ją Wydziałowi powiatowemu w Tarnopolu do ocenienia na podstawie zawartego w tej sprawie z petentami kontraktu. Sprawozdania Wydziału powiatowego mimo kilkakrotnych przynagleń dotychczas nie otrzymaliśmy.

Petycya gminy w Podliskach małych o uwolnienie jej od ustanowionego tam myta krajowego.

W załatwieniu tej petycyi oznajmiono gminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego lwowskiego, że oprócz zapewnionych przy ustanowieniu myta rzeczonego uwolnień od opłaty mytniczej, polegających na obowiązujących przepisach mytniczych, Wydział krajowy nie może przyznać ulg dalej idących.

Petycya klubu szczawnickiego o budowę drogi z Piwnicznej do Szczawni-

Petycyi tej nie mógł Wydział krajowy uwzględnić ze względu na lokalne tylko znaczenie drogi z Piwnicznej do Szczawnicy i nader wielkich kosztów jej budowy, tudzież wobec istniejącej wielce dogodnej komunikacyi

cy, tudzież o połączenie kolejowe Szczawnicy z koleją państwową.

ze Starego Sącza do Szczawnicy, przebudowanej bardzo znacznym kosztem funduszu krajowego w interesie zakładu zdrojowego w Szczawnicy.

Dwie petycye gmin Skomorochy i Sokołów o dalszą budowę drogi Koropiec-Porchowa - Sokołów- Nowosiółka — tudzież trzynaście równobrzmiących petycyj gmin: Berezówka, Pomorce, Browary, Kośmierzyn, Puznik, Snowidów, Wodziłów, Rusiłów, Leszczenice, Potok złoty, Nowosławce, Zielona i — Markusa Bergmana przeciw budowie powyższej drogi.

W załatwieniu tych petycyj zawiadomiliśmy petentów za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Buczaczu do LW. 12.644/94, że petycye ich nie weszły pod obrady Wysokiego Sejmu, przeto nie mogły być merytorycznie przez Wysoki Sejm załatwione. Ze swej strony nie uwzględnił Wydział kraiowy petycyi skierowanych przeciw budowie drogi

Petycya dziewięciu gmin powiatu Rzeszowskiego o budowę mostu na rzecze Wisłoku

Wskutek sprawozdania Wydziału powiatowego w Rzeszowie w tym przedmiocie z dnia 9. listopada 1894, L. 3.395, w którem przedstawiono powody uniemożliwiające wykonanie prośby petentów, poleciliśmy temuż Wydziałowi powiatowemu do LW. 64 232/94, zawiadomić ich o treści sprawozdania pomienionego.

Petycya mieszkańców gmin z powiatu Mościskiego o subwencyę na budowę drogi z Moscisk do Husakowa na Myślatycze.

Przed stanowczem załatwieniem tej petycyi, przesłaliśmy ją do LW. 12 645/94, Wydziałowi powiatowemu w Mościskach do zbadania sprawy i przedłożenia Wydziałowi krajowemu wniosków odpowiednich w myśl przepisów, dotyczących popierania przez kraj budowy dróg powiatowych i gminnych, Sprawozdania Wydziału powiatowego dotychczas nie otrzymaliśmy.

Petycya konduktora dróg krajowych Aleksandra Cywińskiego o zwrot kwoty 51 zł. 73 ct., ściągniętej temuż z jego poborów na pokrycie niewyrachowanych przezeń zaliczek na roboty drogowe.

W uwzględnieniu prośby konduktora, zarządziliśmy po ponownem zbadaniu rachunków odnośnych — zwrot kwoty obok wymienionej petentowi do LW. 51.542/94.

Petycya gmin i obszarów dworskich powiatu Sandeckiego i Limanowskiego o wybudowanie mostu na Dunajcu pod Zbyszycami

Petycya ta jest w związku ze sprawą projektowanego przełożenia drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica pomiędzy Zbyszycami a Dąbrową, brzegiem Dunajca, przy pomocy ewentualnej subwencyi państwowej.

Z zarządzeń naszych w tym przedmiocie, zdajemy poniżej sprawę w rozdziale *E.* traktującym o drogach krajowych.

D.

Wezwania do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Uchwała w przedmiocie rekonstrukcyi mostku za miastem Pilznem, na gościńcu.

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1894, wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby zarządził natychmiastową, zupełną rekonstrukcyę mostku Nr. 3, na gościńcu rządowym Tarnowsko-Dukielskim, za miastem Pilznem.

rządowym Tarnowsko-Dukielskim.

W załatwieniu tego wezwania Wysokiego Sejmu, oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 5. marca 1894 L. 17.934, iż wskutek prośby mieszkańców miasta Pilzna wniesionej do c. k. Namiestnictwa dnia 15. lutego r. b. poleciło przebudować mostek na gościńcu rządowym w Pilznie zaraz z nastaniem wiosny.

Uchwała w przedmiocie petycyi gminy i obszaru dworskiego w Spytkowicach o przyśpieszenie wypłaty wynagrodzenia za grunt pod budowę gościńca rządowego.

W załatwieniu sprawozdania komisyi drogowej w przedmiocie petycyi gminy i obszaru dworskiego w Spytkowicach w powiecie myślenickim o przyspieszenie wypłaty wynagrodzenia należnego za wywłaszczony grunt pod budowę gościńca rządowego, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1894 następującą uchwałę: „Petycyę gminy i obszaru dworskiego w Spytkowicach z dnia 17. stycznia 1894 L. 496/408 odstępuje Sejm c. k. Rządowi do właściwego w granicach obowiązujących ustaw załatwienia".

O tej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomione zostało c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 8. lutego 1894 L. s. 496.

E.

Drogi krajowe.

a) Utrzymanie dróg krajowych.

W sprawozdaniu za rok 1893 wykazaliśmy, że wskutek powodzi i niezwykle słotnego lata i jesieni, drogi krajowe w pomienionym roku znacznym uległy uszkodzeniom elementarnym, których naprawa spowodowała przekroczenie dotacyi na utrzymanie dróg krajowych i zmusiła nas do żądania na r. 1894 dodatkowego kredytu w kwocie 35.000 zł. w. a.

Następnie zima bezśnieżna w r. b. i słotna wiosna spowodowały wogóle niezwykłe zużycie się pokładu szutrowego i pogorszyły stan niektórych dróg, zwłaszcza we wschodniej części kraju, gdzie warstwa szutrowa wskutek przemoknięcia i rozluźnienia uległa nawet miejscami przełamaniu. Wylewy zaś rzek w zachodniej Galicyi spowodowały nowe klęsk elementarne i znacznie zwiększyły wydatki na ich naprawę. Ogólny koszt naprawy powyższych szkód przenosi kwotę 40.000 zł. w. a.

Wskutek tego dotacya na r. b. przyznana przekroczoną została, i dotacya na r. 1895 zwiększoną być musi. Z tego powodu w preliminarzu na r. 1895 oprócz zwykłych kosztów utrzymania dróg krajowych, wstawia się dodatkowo na wzmocnienie pokładu szutrowego 20.000 zł.

b) Nowe budowy.

1) Budowa drogi krajowej Kańczuga-Dynów jest na ukończeniu; pozostaje do wykonania dostawa 2.000 m³ szutru i roboty pokładowe na trzech kilometrach.

2) Na drodze Czortszyn-Chabówka a względnie na drodze dotychczas gminnej Chabówka-Raba-Nowy Targ, celem obejścia góry Obidowskiej, prowadzono dalej budowę drogi. Ukończono budowę na długości $5^1/_2$ klm. i rozpoczęto roboty na dalszych $2^1/_2$ klm.; pozostaje do ukończenia budowa drogi na dalszej długości 14 klm.

3) Na drodze Strusów-Buczacz z powodu bardzo wadliwego założenia drogi w Strusowie na pierwszych 4-ech kilometrach, a szczególniej wielkich spadków, powodujących uzasadnione skargi na utrudnioną komunikacyę, rozpoczęto rekonstrukcyę tej drogi na tejże przestrzeni, z czego wykonano w r. b. 1 kilometr drogi.

4) Zamierzone **przebudowanie** drogi Zakliczyn-Niedzica między **Zbyszycami** a **Dąbrową** nie mogło być rozpoczęte ze względu na rokowania z c. k. Rządem o udzielenie przyrzeczonego zasiłku. Z powodu zamierzonego przez c. k. Rząd odroczenia subwencyonowania tej budowy z funduszów państwowych i podniesionych przy tem wątpliwości co do kierunku projektowanego, oraz z uwagi na wniesioną do Wysokiego Sejmu petycyę 48 gmin i 12 obszarów dworskich powiatu Sądeckiego i Limanowskiego o wybudowanie mostu na Dunajcu pod Zbyszycami, wyznaczoną została komisya, przy udziale delegata c. k. Namiestnictwa, która dnia 10 października 1894 r. objawiła zdanie, że most pomieniony mógłby korzystnie zastąpić drogę projektowaną, jeżeli budowa fundamentów nie będzie zbyt kosztowną. Na tej podstawie niezzwłocznie Wydział krajowy zarządził sondowanie gruntu w korycie Dunajca pod Zbyszycami dla ocenienia kosztów budowy mostu. — Sondowanie to dotąd ukończone niezostało.

5) Na drodze Kopyczyńce-Husiatyn zamierzone uregulowanie skrętu i spadku w Husiatynie nie mogło być rozpoczęte z powodu nieukończonych dotąd rokowań o wywłaszczenie spalonego domu, którego zniesienie jest konieczne dla wykonania robót w tym celu potrzebnych.

Na pokrycie kosztów zamierzonej w 1895 r. rekonstrukcyi dróg krajowych, preliminuje Wydział krajowy wydatek w kwocie 30.000 zł. w. a., który rozdziela się jak następuje:

a) na wykończenie rekonstrukcyi pierwszych czterech kilometrów drogi krajowej Strusów-Buczacz 10.000 zł.

b) na rozpoczęcie robót przy przełożeniu drogi krajowej Zakliczyn-Niedzica (między Zbyszycami a Dąbrową) 15.000 zł.

c) na konieczne wykończenie zredukowanych do minimum robót na pierwszych siedmiu kilometrach drogi Chabówka-Sieniawa-Nowy Targ preliminuje się tylko 5.000 zł. ze względu bowiem na bliski urzeczywistnienia projekt kolei żelaznej Chabówka-Nowytarg-Zakopane, od którego są zależne: trasa, sposób wykonania i koszta pozostałej przestrzeni drogi Chabówka-Sieniawa-Nowy Targ — postanowił Wydział krajowy wstrzymać na razie dalszą budowę tej drogi i ograniczyć się w 1895 r., na wykonaniu robót niezbęgenych t. j. wykończeniu tych, które zostały już rozpoczęte.

a) W oddziale techniczno-drogowym:

Zmiany w etacie służby oddziału techniczno-drogowego.

1) Uchwałą z dnia 19. grudnia 1893 L. W. 67.877 zamianował Wydział krajowy asystentów technicznych p. Szymona Katylla i p. Konstantego Biernackiego inżynierami — adjunktami extrastatum z dniem 1-go stycznia 1894 r., pozostawiając natomiast dwie posady etatowe inżynierów II. klasy czasowo, ze względów służbowych nieobsadzone.

2) Uchwałą z dnia 1. maja 1894 L. W. 22.547, uwolniono ze służby konduktora dróg krajowych III. klasy p. Józefa Górskiego.

3) Uchwałą z dnia 1. czerwca 1894 L. W. 21.941 poruczono prowizorycznie pełnienie obowiązków konduktora drogi krajowej Zborów-Załośce p. Ferdynandowi Pokuszewskiemu za wynagrodzeniem równającem się początkowym poborom przywiązanym do posady konduktora III. klasy.

4) Uchwałą z dnia 30. czerwca 1894 L. W. 34.962 zamianował Wydział krajowy:

a) elewa technicznego I. klasy p. Mikołaja Czajkowskiego prowizorycznym asystentem technicznym;

b) elewa technicznego II. klasy p. Juliana Orzelskiego elewem technicznym I. klasy;

c) elewa technicznego III. klasy p. Władysława Ziemińskiego elewem technicznym II. klasy.

5. Uchwałą z dnia 30. czerwca 1894 L. W. 34.963, zamianował Wydział krajowy etatowego inżyniera I klasy p. Felicyana Pintowskiego etatowym starszym inżynierem w swoim oddziale techniczno-drogowym.

Tą samą uchwałą zamianował Wydział krajowy nadetatowego inżyniera I. klasy p. Mieczysława Świtkowskiego przydzielonego do pełnienia obowiązków w prowizorycznem biurze kolejowem, etatowym inżynierem I. klasy, zaś p. Teofilowi Baranowskiemu etatowemu inżynierowi I. klasy przyznał Wydział krajowy na podstawie §. 37. ustanowy służby krajowej dodatek osobisty do płacy w rocznej kwocie 200 zł.

6) Uchwałą z dnia 9. października 1894 L. W. 49.740 zamianował Wydział krajowy dotychczasowego rysownika oddziału techniczno-drogowego p. Jędrzeja Moraczewskiego, elewem technicznym III. klasy. Gdy jednak p. Moraczewski w r. bieżącym rozpoczął jednoroczną służbę wojskową i z dniem 15. października 1894 przestał pełnić obowiązki w Wydziale krajowym, przeto Wydział krajowy zamknął mu dalszą wypłatę pobieranego adjutum na czas służby wojskowej.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1893, upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 39 stacyi mytniczych na drogach krajowych. Stacye te, po przeprowadzeniu rozpraw licytacyjnych, zostały wydzierżawione.

Cena wywołania i wysokość czynszu dotychczasowego dla wspomnianych stacyi mytniczych wynosiła łącznie kwotę	60.312	zł.	— ct.
Rezultat licytacyi częściowych wykazał łączną kwotę	55.860	„	— „
Zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł niżej o	4.452	„	— „

Niżej ceny wywołania wydzierżawiono stacye mytnicze w Radwanie, Brzeźnicy, Wielowsi, Nowosielcu, Staromieściu, Jasionce, Sokołowie, Przeworsku, Stawczanach, Spilczynie, Kudobińcach, Młynowcach, Załoścach, Bohutynie, Rozwadowie, Smykowcach, Zagrobeli, Tyśmienicy, Ottynii, Błotni i Dawidkowcach.

Niezależnie od tego wydzierżawione zostały stacye mytnicze w Mostach wielkich i Niedzicy.

Rezultat ogólny administracyi myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych w r. 1892, wedle zamknięć rachunkowych z tego roku w rzeczywistości uczynił kwotę	225.651	zł.	14 ct.
Że zaś dochód z dzierżawy tych myt w roku 1891 przyniósł	218.940	„	35 „
Przeto zwiększył się w r. 1892 o kwotę .	6.710	„	79 „
Dochód mytniczy na r. 1893 preliminowano w kwocie	225.000	„	— „
zaś wedle ostatecznego obrachunku uczynił za za ten rok w rzeczywistości kwotę . . .	229.021	„	86 „
zatem w porównaniu z r. 1892 zwiększył się o	3.370	„	72 „

Podług kontraktów dzierżawnych na rok 1894 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi kwotę . . . . 223.443 „ 50 „

Domki mytnicze.

Kosztem funduszu krajowego przedsięwzięto budowę nowych domków mytniczych w Birczy, Koszyłowcach, Makowisku i Dembnie, nadto nabyto domek mytniczy dla stacyi w Dobrowlanach. Zarządzono naprawę domków mytniczych w Niedzicy, Stojanowie i Tyrawie wołoskiej.

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległości w dochodach mytniczych z końcem roku 1892 wynosiły	9.188 zł.	37 ct.
Z których ściągnięto kwotę . . .	1.892 „	54 „
Zaś z powodu niemożności ściągnięcia odpisano	12 „	50 „
Pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie	7.283 „	33 „
Cięży na zawodnych dzierżawcach stacyi mytniczych, a to na dzierżawcy stacyi w Bohutynie i Rozwadowie	618 „	62 „
W Suchostawie	759 „	32 „
W Kluwińcach	533 „	49 „
W Raszkowie i Serafińcach	1.424 „	20 „
W Dawidowie, Repechowie i Spilczynie .	775 „	28 „
W Kudobińcach, Młynowcach i Załościach .	19 .	28 „
W Bagienicy	250 „	— „
W Krzyżu	361 „	05 „
W Miechocinie	331 „	19 „
W Niedzicy	625 „	23 „
W Podliskach małych	987 „	30 „
W Raszkowie i Serafińcach . . .	388 „	50 „
Przeciw zawodnym dzierżawcom wdrożono kroki sądowe. Nadto byłemu dzierżawcy myt w Birczy, Grabownicy i Tyrawie wołoskiej, zezwolono zaległość w kwocie	210 „	17 „

później spłacić.

F.

Drogi powiatowe i gminne.

Budowa ważniejszych dróg powiatowych i gminnych.

Wykaz poniżej zamieszczony daje ogólny obraz obecnego ruchu około budowy dróg powiatowych i gminnych w całym kraju.

I. *Powiat bialski:* budowa drogi powiatowej *Biała-Jawiszowice* jest na ukończeniu (pod kontrolą inżyniera okręgowego).

II *Pow. bobrecki:* znaczniejszych robót w r. 1894 nie było.

III. *Pow. bocheński:* budowę drogi gminnej z *Chorostowa* do *Nieznanowic* ukończono; droga ta długości 6.1 kilom. łączy drogę państwową Bochnia-Gdów z drogą powiatową Bochnia-Łapanów.

Budowa drogi gminnej *Nadwiślańskiej* jest na ukończeniu.

Przytem wykonywa się budowę drogi gminnej *Marszowice-Podłęże.*

IV. *Pow. bohorodczański*: znaczniejszych robót nie było.

V. *Pow. borszczowski*: dalsza budowa dróg powiatowych *Jezierzany-Ujście biskupie* i gminnych *Mielnica-Kudryńce* (pod kierunkiem konduktora krajowego).

VI. *Pow. brodzki:* dalsza budowa dróg powiatowych *Brody-Tarnopol* i gminnych *Podkamień-Pieniaki.*

VII. *Pow. brzeski:* znaczniejszych robót nie było.

VIII. *Pow. brzeżański*: dalsza budowa drogi gm. *Horodyszcze-Jezierna* (pod kierunkiem inż. okr.).

IX. *Pow. brzozowski:* znaczniejszych robót nie było. Projekt drogi gm. Brzozów-Nozdrzec, wypracował inż. W. Kr.

X. *Pow. buczacki:* dalsza budowa dróg. gm. *Korościatyn-Ujście zielone* i *Niżniów-Jazłowiec* (część projektu wykonał inż. W. kr.). Rozpoczęto budowę drogi Jazłowiec Beremiany (projekt wykonał inż. okr.).

XI. *Pow. chrzanowski:* dalsza budowa drogi pow. *Chrzanów-Płazy-Jankowice-Zator.*

XII. *Pow. cieszanowski:* dalsza budowa drogi pow. *Lubaczów-Hruszów.*

XIII. *Pow. czortkowski:* dalsza budowa drogi pow. *Jagielnica-Jezierzany.*

XIV. *Pow. dąbrowski*: dalsza budowa dróg gm. *Ujście jezuickie-Wola żelichowska* i *Siedliszowice-Jadowniki mokre.*

XV. *Pow. dobromilski*: dalsza budowa drogi gm. *Hubice-Bircza* pod kierunkiem technicznym inż. W. Kr.

XVI. *Pow. doliński:* ważniejszych robót nie było.

XVII. *Pow. drohobycki*: dalsza budowa dróg pow. *Borysław Schodnica i Rychcice-Dobrowlany* podług projektów Wydz. kraj.

XVIII. *Pow. gorlicki:* dalsza budowa drogi gm. *Ropa-Wysowa.* Zbudowano tamże *most na Ropie* w Kobylance pod kontrolą inż. okr.

XIX. *Pow. gródecki:* dalsza budowa drogi gm. *w Dąbrowicy* subwencyonowanej z funduszów państwowych.

XX. *Pow. grybowski:* dalsza budowa dróg pow. *Florynka-Krzyżówka* i gm *Wojnarowa-Korzenna.*

XXI. *Pow. horodeński:* dalsza budowa drogi pow. *Niezwiska-Obertyn.*

XXII. *Pow. husiatyński*: dalsza budowa dróg pow. *Husiatyn-Grzymałów* i *Husiatyn-Probużna* i drogi gm. *Chorostków-Mszaniec.*

XXIII. *Pow. jarosławski:* ukończono budowę drogi gm. *Jarosław-Sieniawa*, dług. 19.5 klm., dalsza budowa dróg gm. *Jarosław-Rokitnica, Węgierka-Krzywcze* i *Pruchnik-Kańczuga.*

XXIV. *Pow. jasielski:* rozpoczęto budowę drogi *Markuszowa-Zawadka.*

XXV. *Pow. jaworowski:* dalsza budowa drogi gm. *Jaworów-Sądowa Wisznia* pod kierunkiem tech. inż Wkr. Również oddz. tech.-drog. wykonał projekt drogi *Jaworów-Niemirów.*

XXVI. *Pow. kałuski:* dalsza budowa drogi *Kałusz-Kopanka.*

XXVII. *Pow kamionecki*: ukończono bugowę drogi *Zadwórze-Lisko* i dalsza budowa drogi *Jabłonówka-Chołojów* pod kierunkiem inż. okr.

XXVIII. *Pow. kolbuszowski:* dalsza budowa drogi pow. *Kolbuszowa-Sokołów.*

XXIX. *Pow. kołomyjski:* uporządkowano drogę gm. *Buczaczki-Winograd* 13 klm. dług.

XXX. *Pow. kosowski*: rozpoczęto budowę drogi pow. *Kosów-Jasienów* pod kierunkiem tech. inż. Wkr.

XXXI. *Pow. krośnieński:* przebudowano *most na Wisłoku* pod Krosnem.

XXXII. *Pow. krakowski*: znaczniejszych robót nie było.

XXXIII. *Pow. łańcucki:* dalsza budowa dróg gm. *Łańcut-Kańczuga* i *Urzejowice-Krzeczowice* i pow. *Leżajsk-Tarnogóra.*

XXXIV. *Pow. limanowski:* dalsza budowa drogi gm. *Krasne-Tymbara.*

XXXV. *Pow. liski:* znaczniejszych robót nie było.

XXXVI. *Pow. lwowski*: dalsza budowa drogi gm. *Jaryczów-Podliski.*

XXXVII. *Pow. mielecki*: ukończono budowę drogi gm. *Czarna-Radomyśl.*

XXXVIII. *Pow. mościski:* znaczniejszych robót nie było.

XXXIX. *Pow. myślenicki:* dalsza budowa drogi gm. *Pcim-Jordanów.*

XL. *Pow. nadwórniański:* dalsza budowa drogi gm. *Nadwórna-Markowce* pod kierunkiem tech. inż. okr.

XLI. *Pow. niżański:* dalsza budowa dróg gm. *Zarzecze-Ulanów, Nisko-Przyszów* i *Jezów-Nart;* również Wydział pow. wykonał budowę dr. gm. *Zarzecze-Domastawa* 11 klm. dług. Jest na ukończeniu także wykonywana przez organa państwowe budowa *mostu na Sanie* pod Zarzeczem.

XLII. *Pow. nowo Sądecki:* budowa drogi gm. *Sącz-Korzenna* na ukończeniu pod kierunkiem inż. W. Kr. — Inżynier W. Kr. sporządził również projekt drogi gm. *Krynica-Werchomla.*

XLIII. *Pow. nowotarski*: dalsza budowa drogi *Zakopane-Łysa-Polana* (ukończono roboty ziemne i budowlane na 8 klm., ukończono zupełnie 3 klm. pod kierunkiem tech. inż. W. kr. — Rozpoczęto budowę drogi ku Olczy, innych dróg w Zakopanem nie budowano z powodu trudności w wywłaszczeniu gruntów. — Co do budowy drogi Chabówka-Sieniawa-Nowy Targ zdajemy sprawę w rozdziale traktującym o drogach krajowych. Wydz. kr. sporządził projekt drogi Pienińskiej.

XLIV. *Pow. pilznieński:* ważniejszych robót nie było.

XLV. *Pow. podhajecki:* dalsza budowa drogi gm. *Podhajec-Bożyków* i *Podhajce-Bohatkowce.*

XLVI. *Pow. przemyski*: dalsza budowa drogi gm. *Jaksmanice-Husaków.*

XLVII. *Pow. przemyślański*: dalsza budowa drogi gm. *Przemyślany-Pomorzany.*

XLVIII. *Pow. rawski:* dalsza budowa drogi pow. *Rawa-Zastawie* i gm. *Lubycza-Józefówka.*

XLIX. *Pow. rohatyński:* znaczniejszych robót nie było.

L. *Pow. ropczycki:* j. w.

LI. *Pow. rudecki:* dalsza budowa drogi pow. *Rudki-Sądowa Wisznia.*

LII. *Pow. rzeszowski*: dalsza budowa drogi pow. *Tyczyn-Jawornik* i gm. *Przybyszówka-Zgłobień* i *Miłocin-Bratkowice* (projekty wykonał inż. Wydz. kraj.).

LIII. *Pow. samborski:* dalsza budowa dróg gm. *Sambor-Mościska* i *Czyszki-Rudki.*

LIV. *Pow. sanocki:* znaczniejszych robót nie było.

LV. *Pow. skałacki:* dalsza budowa drogi gm. *Grzymałów-Trembowla* z odnogą do *Tarnopola* i *Podwołoczyska-Krasne* (do pomocy użyto konduktora dróg kraj.).

LVI. *Pow. śniatyński:* dalsza budowa drogi pow. *Zabłotów-Rożniów* pod kierunkiem technicznym inż W. kr. (roboty ziemne i mosty ukończono dwa mosty kratowe na Prucie, dług. drogi 15 klm.).

LVII. *Pow. sokalski:* dalsza budowa drogi pow. *Sokal-Krystynopol* (zbudowano 7.5 klm. pozostaje do budowy 1 klm.; 1—3 klm. z pokładem szutrowym, 7 km. z pokładem z gruzu ceglanego, dalej pokład brukowany z cegły.

LVIII. *Pow. stanisławowski:* znaczniejszych robót nie było.

LIX. *Pow. staromiejski:* j. w.

LX. *Pow. stryjski:* dalsza budowa dróg pow. *Słobudka-Sokołów* z mostem na Sukielu i gm. *Uhersko-Medenice,* na ukończeniu budowa drogi pow. *Stryj-Żurawno.*

LXI. *Pow. tarnobrzeski:* dalsza budowa dróg gm. *Zaleszany-Radomyśl* i *Stale-Grębów.*

LXII. *Pow. tarnopolski:* dalsza budowa dróg gm. *Tarnopol-Grzymałów* i *Iwaczów-Obarzańce.*

LXIII. *Pow. tarnowski:* dalsza budowa drogi pow. *Tuchów-Jodłówka.*

LXIV. *Pow. tłumacki:* dalsza budowa drogi *Tłumacz-Kutyska* pod kierunkiem tech. inż. Wydz. kr., również inż. krajowy wypracował projekt częściowy drogi Pszeniczniki-Czarnołośce.

LXV. *Pow. trembowelski:* ukończono budowę drogi pow. *Trembowla-Grzymałów.*

LXVI. *Pow. turczański:* dalsza budowa drogi pow. *Turka Lutowiska* pod kierunkiem tech. inż. Wydz. kraj. (wykończono 5 klm.).

LXVII. *Pow. wadowicki:* dalsza budowa drogi pow. *Wadowice-Brzeźnica* i gm. Biertowice-Zembrzyce.

LXVIII. *Pow. wielicki:* dalsza budowa dróg gm. *Krasne-Zerosławice, Dąbie-Kępanów* i *Wieliczka-Świątniki.*

LXIX. *Pow. zaleszczycki:* dalsza budowa drogi *Kasperowce-Gródek.*

LXX. *Pow. zbaraski:* dalsza budowa dróg gm. *Zbaraż Berezowica* i *Zbaraż Podwołoczyska.*

LXXI. *Pow. złoczowski:* budowa drogi pow. *Złoczów-Ożydów* na ukończeniu.

LXXII. *Pow. żółkiewski:* znaczniejszych robót nie było (Organa Wydz. kraj. sporządziły projekty dwóch dróg).

LXXIII. *Pow. żydaczowski:* dalsza budowa drogi gm. *Żurawno-Stryj.*

LXXIV. *Pow. żywiecki:* znaczniejszych robót nie było (pomocy tech. udzielał inż. Wydz. kraj.).

W ogóle w r. 1894 było w budowie 95 dróg w 58 pow. z tych 13 dróg pod kierunkiem technicznym inż. kraj. oprócz tego oddział tech. drog. wypracował 12 projektów i w 7. pow. udzielił znaczniejszej pomocy technicznej.

W 16 powiatach większych robót drogowych nie było.

Bliższych szczegółów i dat o budowie dróg subwencyonowanych nie podajemy, gdyż odnośne daty podane w sprawozdaniu z zeszłorocznych czynności naszych wymagają, jakto zaznaczyliśmy już wyżej z jednej strony podatkowego *sprawdzenia* z drugiej zaś strony bardzo znacznego *uzupeł.*

nienia, co tylko przez zaprowadzenie *specyalnej statystyki drogowej* osiągniętem być może, jak to Wydział krajowy przedstawił w sprawozdaniu swem z d. 11. grudnia 1891 l. 6.881/90 w przedmiocie reorganizacyi oddziału techniczno-drogowego. (Alegat 29. do stenograficznych sprawozdań sejmu krajowego z r. 1892).

Na bezzwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych preliminuje Wydział krajowy na 1895 r.

a) wydatek zwyczajny w dotychczasowej wysokości	. 300.000 zł.
b) wydatek nadzwyczajny	. 50.000 „
Razem .	. 350.000 zł.

Wobec niezwykłego, powyżej wykazanego rozwoju budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju, wobec konieczności udzielenia znaczniejszych zasiłków na budowę dróg, subwencyonowanych z funduszów państwowych, jak drogi: Majdan-Rozwadów, Jaworów-Niemirów, Busk-Toporów, dotychczasowa dotacya w wysokości 300.000 zł. rocznie jak to okazało się także w r. 1894, nie wystarcza na zaspokojenie uzasadnionych żądań Wydziałów powiatowych.

W niektórych powiatach jak n. p. Biała, Husiatyn, Skałat, Sniatyn, Sokal, Tarnów, Tarnopol, Tarnobrzeg, przyrzeczone subwencye procentowe nie mogły być dla braku funduszów corocznie wyrównywane tak, iż z tytułu wykonanych już robót pozostają znaczne zaległości do spłaty. Niektóre powiaty chcąc przyspieszyć budowę dróg zaciągnęły pożyczki na rachunek przy znanych subwencyj procentowych. Nadto zgłaszają się z każdym rokiem o subwencyę takie powiaty, które dopiero teraz rozpoczynają budowę dróg, wskutek czego w myśl programu przez Wysoki Sejm dnia 13. października 1882 r. uchwalonego, nowe zobowiązania na fundusz krajowy przyjmować trzeba.

Wogóle na przeszło 40.000 km. dróg nieuporządkowanych w kraju, przynajmniej $^1/_4$ tychże należy do ważniejszych komunikacyi, których jak najrychlejsza budowa leży w interesie ekonomicznym kraju, a przy obecnym postępie budowy potrzebaby co najmniej 50 lat na wykończenie tej ważnej sieci komunikacyjnej.

Wobec tego stanu rzeczy, obok potrzeby zwiększenia dotacyi zwyczajnej okazuje się konieczność uchwalenia dodatkowej nadzwyczajnej dotacyi na zasiłki dla tych dróg powiatowych i gminnych, na których budowę Wysoki Sejm w ciągu ostatnich lat uchwalił wyższe, ponad 50% kosztów budowy wynoszące subwencye z funduszu krajowego w następstwie czego budowa tych dróg zostaje przyspieszoną zaś w miarę tego przyspieszenia coroczny udział funduszu krajowego się zwiększa a mianowicie:

1) na budowę drogi Turka Lutowiska przyznał Wysoki Sejm subwencyę do wysokości 75% kosztów, gdy powiat rocznie przeznacza na ten cel 5000 zł., przeto udział funduszu krajowego wynosić powinien 15.000 zł., zamiast najwyżej 5.000 zł. a przeto o 10.000 zł. więcej aniżeliby Wydział krajowy mógł przyznać w granicach normalnych (t. j. 50%);

2) na budowę drogi Kossów-Jasionów przyznał Wysoki Sejm subwencyę do wysokości 70% kosztów. Powiat przeznacza rocznie 6.000 zł. zatem fundusz krajowy musi pokryć rocznie 6.000 zł. ze zwykłej subwencyi zaś dodatkowo 8.000 zł.

3) na budowę dróg Korzenna-Wojnarowa i Nadwórna-Markowce przyznał Wysoki Sejm subwencyę do wysokości 70% kosztów. Przyjmując, że odnośne powiaty: Grybowski i Nadwórnański przeznaczą rocznie tylko po 3.000 zł. na budowę, to na fundusz krajowy oprócz zwykłej subwencyi 6.000 zł. przypadnie dodatkowa subwencya 12.000 zł.

4) na budowę dróg w Zakopanem wynoszą ofiary w gruntach i materyałach, prestacye gmin, datki stron prywatnych i stacyi klimatycznej rocznie co najmniej 9.000 zł., wobec przyznanego przez Wysoki Sejm zasiłku do 70% kosztów, potrzeba oprócz zwykłej subwencyi 9.000 zł. jeszcze dodatkowego zasiłku w kwocie 12.000 zł.

4) na budowę drogi do Iwonicza oraz drogi Pienińskiej nie da się obecnie ściśle oznaczyć wysokość rocznie potrzebnych funduszów, jednakże dodatkowa subwencya dla obu dróg wyniesie co najmniej 8.000 zł.

Łącznie przeto okazuje się niezbędna konieczność uchwalenia na 1895 r. nadzwyczajnego wydatku w sumie 50.000 zł. w. a.

Subwencye udzielone na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych w ciągu roku 1892.

L. p.	W powiecie	zł. ct. pojedynczo	zł. ct. razem
1.	*Bialskim*, na budowę drogi powiatowej Biała-Jawiszowice		7.000 —
2.	*Bobreckimł* na budowę drogi gminnej: Bóbrka-Romanów		806 02
3.	*Bocheńskim*, na budowę drogi gminnej:		
	1) Chorostów-Nieznanowice . .	2.000 —	
	2) Nadwiślańskiej	2.000 —	4.000 —
4.	*Borszczowskim*, na budowę drogi powiatowej Bilcze-Uście biskupie		7.000 —
5.	*Brodzkim*, na budowę drogi powiatowej Brody-Założce		8.000 —
6.	*Brzeżańskim*, na budowę drogi gminnej Liłatyn-Kozowa		4.000 —
7.	*Buczackim*, na budowę drogi gminnej Korościatyn-Uście zielone . . .		2.000 —
8.	*Chrzanowskim*, na budowę drogi powiatowej Chrzanów Zator		2.000 —
9.	*Cieszanowskim*, na budowę drogi powiatowej Dachnów-Lubaczów		4.500 —
10.	*Czortkowskim*, na budowę drogi powiatowej Jagielnica-Ułaszkowce . . .		8.000 —
11.	*Dąbrowskim*, na budowę drogi gminnej Wola żelechowska-Uście jezuickie . .		2.000 —
12.	*Dobromilskim*, na budowę drogi gminnej.		
	Posada rybotycka-Trójca . . .	2.400 —	
	na budowę mostu w Huwnikach .	1.700 —	4.100 —

13. *Drohobyckim*, na budowę drogi gminnej Borysław-Schodnica		3.000 —
14. *Gorlickim*, na budowe drogi gminnej Ropa-Wysowa		2.000 —
15. *Grybowskim*, na budowę drogi gminnej Korzenna-Wojnarowa		5.000 —
16. *Horodeńskim*, na budowę drogi powiatowej Nizwiska-Obertyn		3.000 —
17. *Husiatyńskim*, na budowę drogi powiatowej Husiatyn-Probóżna	6.000 —	
na regulacyę dróg i ulic spalonej części miasta Husiatyna	300 —	6.300 —
18. *Jarosławskim*, na budowę dróg gminnych: 1) Jarosław-Sieniawa i 2) Jarosław-Rokietnica	6.000 —	
na naprawę szkód elementarnych na drogach gminnych	200 —	6.200 —
19. *Jaworowskim*, na budowę drogi gminnej Jaworów-Sądowa Wisznia . . .	8.000 —	
na rekonstrukcyę dróg gminnych .	1.000 —	9.000 —
20. *Kałuskim*, na budowę drogi gminnej Kałusz-Kopanka		3.000 —
21. *Kamioneckim*, na budowę dróg powiatowych 1) Jabłonówka-Chołojów i 2) Nowosiółki-Lisko		9.000 —
22. *Kolbuszowskim*, na budowę drogi powiatowej Kolbuszowa-Sokołów		2.000 —
23. *Kossowskim*, na budowę drogi powiatowej Kossów-Jasienów górny-Żabie . .		7.000 —
24. *Krakowskim*, na budowę drogi gminnej Zwierzyniec-Wola Justowska . . .		2.000 —
25. *Limanowskim*, na budowę drogi gminnej Krasne-Tymbark	3.000 —	
na budowę mostu na Słonce pod Berdychowem	300 —	3.300 —
26. *Lwowskim*, nabudowę drogi gminnej Jaryczów-nowy-Podliski małe	6.000 —	
na rekonstrukcyę drogi gminnej Krasów-Wybranówka (w gm. Połana) .	1.100 —	7.100 —
27. *Łańcuckim*, na budowę drogi powiatowej Łańcut-Kańczuga		3.000 —
28. *Mieleckim*, na budowę drogi gminnej: 1) Radomyśl-Czarna	1.500 —	
2) Brzyście-Sadkowa góra . . .	1.500 —	3.000 —
29. *Myślenickim*, na budowę drogi gminnej Peim-Jordanów		5.000 —
30. *Nadwórniańskim*, na budowę drogi gminej Nadwórna-Markowce		6.000 —

31. *Niskim*, na budowę drogi gminnej:		
1) Nisko-Zarzecze-Ulanów . . .	3.500 —	
2) Jeżów-Nart	1.500 —	
3) Nisko-Przyszów Kameralny . .	1.000 —	
31. *Nowo-Targskim*, na budowę drogi gminnej:		
1) Cbabówka-Nowy Targ . . .	3.000 —	
2) Zakopane - Jaszczurówka - Łysa Polana	10.000 —	
na budowę dróg gminnych w Zakopanem	6.000 —	
na lokalną regulacyę Czarnego Dunajca pod Ludźmierzem . . .	265 —	19.265 —
33. *Podhajeckim*, na budowę drogi gminnej Podhajce-Bożyków		4.000 —
34. *Przemyskim*, na budowę drogi gminnej Przemyśl-Husaków		3.500 —
35. *Przemyślańskim*, na budowę drogi gminnej:		
1) Kurowice-Bóbrka	1.500 —	
2) Przemyślany-Pomorzany . .	3.000 —	4.500 —
36. *Rawskim*, na budowę drogi powiatowej Rawa-Uhnów-Zastawie		3.500 —
37. *Rzeszowskim*, na budowę drogi powiatowej Tyczyn-Jawornik	2.000 —	
na budowę drogi gminnej Miłocin-Bratkowice	3.000 —	5.000 —
38. *Samborskim*, na budowę drogi gminnej Sambor-Mościska		3.000 —
39. *Sanockim*, na budowę drogi gminnej Sanok-Bukowsko		4.000 —
40. *Sądeckim*, na budowę mostu Nr. 33. na drodze powiatowej Muszyna-Krynica .	1.440 —	
na budowę drogi gminnej:		
1) Nowy Sącz-Librantowa-Bobrowa .	3.000 —	
2) Krynica-Tylicz	1.000 —	
Zarządowi zakł. kąp. w Szczawnicy na naprawę drogi ze Szczawnicy do Czerwonego Klasztoru . . .	511 70	5.951 70
41. *Skałackim*, na budowę drogi gminnej Grzymałów-Sorocko-Trembowla . . .		9.000 —
42. *Śniatyńskim*, na budowę drogi powiatowej Zabłotów-Rożnów		3.000 —
43. *Sokalskim*, na budowę drogi powiatowej Krystynopol-Sokal		6.500 —
44. *Stryjskim*, na budowę drogi powiatowej Stryj-Żurawno	3.000 —	
na budowę drogi gminnej Słobudka-Sokołów	2.000 —	5.000 —
45. *Tarnobrzeskim*, na budowę drogi gminnej Stale-Grębów (w gminie Grębów) .		1.000 —

46. *Tarnopolskim*, na budowę drogi gminnej:		
1) Tarnopol Grzymałów . . .	3.000 —	
2) Iwaczów-Obarzańce . . .	3.000 —	
47. *Tarnowskim*, na budowę drogi gminnej:		
1) Tarnów-Wałki	1.500 —	
2) Tuchów-Olszyna	4.500 —	6.000 —
48. *Trembowelskim*, na budowę drogi powiatowej Trembowla-Soroczko-Skałat . .		5.000 —
49. *Turczańskim*, na budowę drogi gminnej: Turka-Lutowiska	6.000 —	
na odbudowanie mostów zniszczonych przez powódź	1.000 —	7.000 —
50. *Wadowickim*, na budowę drogi powiatowej Wadowice-Brzeźnica	2.000 —	
na budowę drogi gminnej Zembrzyce-Biertowice	2.000 —	4.000 —
51. *Wielickim*, na budowę drogi gminnej Krasne-Żerosławice-Kępanów . . .		600 —
52. *Zaleszczyckim*, na budowę drogi powiatowej Uścieczko-Jazłowiec		3.000 —
53. *Zbarazkim*, na budowę dróg gminnych: 1) Zbaraż Nowesioło-Podwołoczyska i 2) Zbaraż-Berczowica . . .		8.000 —
54. *Złoczowskim*, na budowę drogi powiatowej Złoczów-Ożydów		5.000 —
55. *Żółkiewskim*, na budowę drogi powiatowej Żółkiew-Fnjna		2.000 —
Razem		266.122 72
Według zamknięcia rachunków na rok 1893. wynoszą wydatki		300.000 —
Różnicę w kwocie		33.877 28

stanowią wydatki na kontrolę i pomoc techniczną poniesione w roku 1893, tudzież zasiłki udzielone zaliczkowo w roku 1892 na rachunek roku 1893 a objęte już wykazem dołączonym do sprawozdania za rok 1892.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na poprawę dróg powiatowych i gminnych.

W sprawozdaniu z czynności naszych za rok 1893. wykazaliśmy dotacye na ten cel wyznaczone w budżecie krajowym począwszy od roku 1883 po koniec roku 1892 w łącznej kwocie 210.000 —
Na rok 1893 uchwalono dotacyę . . 20.000 —
Razem 230.000 —

Z funduszu tego udzieliliśmy Reprezentacyom powiatowym bezprocentowych pożyczek na poprawę dróg powiatowych i gminnych po koniec roku 1892 w kwocie . . . . . 355.550 —

zaś w roku 1893 Wydziałom powiatowym:

1. w Jarosławiu . .	6.000 zł		
2. „ Krakowie . . .	2.000 „		
3. „ Lwowie . . .	3.000 „		
4. „ Rawie . . .	10.000 „		
5. „ Rzeszowie . .	20.000 „		
6 „ Tarnowie . . .	3.000 „	44.000 —	
Razem 39 powiatów		399.550 —	
Na rachunek tych pożyczek spłacono po koniec roku 1892 kwotę		151.066 63	
i w roku 1893		38.022 21	189.088 84
Pozostaje do zwrotu w następnych latach			210.461 16
Od lokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym otrzymano odsetki po koniec roku 1892 w kwocie		3.569 66	
a w roku 1893		370 89	
Razem		3.940 55	
Od Wydziałów powiatowych otrzymano tytułem 6% odsektów zwłoki z powodu niedotrzymania terminu spłaty rat pożyczkowych po koniec roku 1892 kwotę		621 82	
a w roku 1893 kwotę		128 77	
Razem		750 59	

Bilans z końcem roku 1893.

Należytości czynne:

1. Od Wydziałów powiatowych .	210.461 16
2. Na 3% rachunku bieżącym . .	18.623 39
3. Zapas w kasie krajowej . .	5.506 59
Razem	234.691 14
Należytości biernych nie ma a gdy w roku 1892 wykazano majątem	214.191 48
przeto okazuje się przyrost w r. 1893 . .	20.499 66

a w szczególności z dotacyi 20.000 zł. — ct.
i odsetków z lokacyi i za zwłokę 499 „ 66 „
Razem j. w. 20.499 zł. 66 ct.

Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów dróg gminnych.
A) Wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1892.
Alegat 1.

1. Załączony sub. ·/. wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1892, obejmuje tylko 66, względnie 67 powiatów, albowiem Wydziały powiatowe: brzeski, dobromilski, gorlicki, ropczycki, tłumacki, trembowelski i żółkiewski nie przedłożyły dotąd dat odnośnych.

Co się tyczy reprezentacyi powiatowych, które nie przedkładają wykazów powyższych, Wydział krajowy upomina przy każdej sposobności ociągające się Wydziały powiatowe, wydaje stosowne zarządzenia, a tym, które nie mają odpowiednich sił do zestawienia rachunków drogowych, udziela w danym razie pomocy potrzebnej. — Na utrzymanie 41.133·279

kilometrów długości dróg gminnych, służył w r. 1892 fundusz 1,589 656 zł. 70 ct. w. a. Składał się on z wartości prestacyi robocizny ciągłej i pieszej w kwocie 1,195.982 zł. 31 ct., z wartości materyału drzewnego, dostarczonego przez obszary dworskie w kwocie 95.586 zł. 93 ct., z dotacyi powiatowych funduszów dróg gminnych kwocie 263.679 zł. 40 ct., z dochodów mytniczych w kwocie 13.825 zł. 86 ct. i z innych dochodów w wysokości 20.582 zł. 20 ct. w. a.

Z tej łącznej sumy dochodów w kwocie 1.589.656 zł. 70 ct. wydano rzeczywiście na utrzymanie dróg gminnych 1,475.510 zł. 50 ct. tak, że przeciętny koszt utrzymania 1 kilometra dróg gminnych wynosił 34 zł. 92 ct. Z końcem roku pozostała reszta nieodrobionych prestacyi wartości 106.159 zł. 96 ct., oraz gotówka w kwocie 7.986 zł. 24 ct. z innych dochodów drogowych.

Wydział krajowy zwraca przy każdej sposobności uwagę Wydziałów powiatowych, ażeby starały się o zużywanie w całości prestacyi w robociźnie w ciągu roku w myśl §. 14 ustęp 3 noweli drogowej z roku 1885, utrzymuje nadto dokładną ewidencyę zaległych prestacyi, stara się o to usilnie, aby Wydziały powiatowe ściągały prestacye na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, a to, które uznano za nieściągalne, odpisywały na podstawie poprzednio powziętej uchwały Rady powiatowej.

Usiłowania Wydziału krajowego w tym względzie odniosły ten skutek, że zaległości w prestacyach, jakkolwiek nieznacznie, zmniejszają się z każdym rokiem.

B) Zamknięcie rachunków powiatowego funduszu dróg gminnych za rok 1892. **Alegat 2.**

Zamknięcia rachunkowego pow. funduszu dróg gminnych za r. 1892, jak wynika z załączonego sub. 7 wykazu (Alegat 2), nie przedłożył tylko Wydział powiatowy gródecki.

Powiatowe fundusze dróg gminnych 72 powiatów, miały w r. 1892 ogólnego dochodu 1,150.639 zł. 41 ct., wydano z tej kwoty 1,026 803 zł. 77$^1/_2$ ct., i przeniesiono (po uwzględnieniu niedoboru wykazanego przez Wydział powiatowy jarosławski w kwocie 422 zł. 46 ct.), na rachunek roku 1893 sumę 123.834 zł. 63$^1/_2$ ct.

W tym zapasie kasowym nie bierze również udziału 8 powiatów, (a względnie 9 powiatów, gdyż Wydział pow. rohatyński wykazał z końcem roku zapas w kwocie 13 centów), które cały swój dochód wydały na utrzymanie dróg gminnych.

Znaczne pozostałości kasowe w odnośnych funduszach niektórych Wydziałów powiatowych są usprawiedliwione, gdyż w r. 1892 nie zostały wykończone wszystkie budowy tych dróg, które były objęte dotyczącymi preliminarzami, oprócz tego nie wypłacono przedsiębiorcom całej ich należytości z tego powodu, że nieznaną była jeszcze z końcem roku wysokość wykonanych przez nich robót.

Obrót w tym funduszu wzmaga się w ostatnich latach bardzo znacznie, czego wymownym dowodem jest następujące zestawienie, oparte na datach Wysokiemu Sejmowi przedłożonych sprawozdaniami poprzedniemi i sprawozdaniem niniejszem:

	Dochody:				Wydatki:		
Rok 1888 =	308,187	zł.	99	ct.	231.840	zł. 69	ct.
„ 1889 =	669.108	„	42	„	557.342	„ 48	„
„ 1890 =	918.347	„	$83^1/_2$	„	801.015	„ 60	„
„ 1891 =	904.743	„	08	„	821.844	„ 59	„
„ 1892 =	1,150 639	„	41	„	1,026,803	„ $77^1/_2$	„

G.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 1. grudnia 1893 do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania osiągnięto następujące wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych zaprojektowanych przez odnośne Reprezentacye powiatowe do programu sieci dojazdów kolejowych.

1. Wydział powiatowy w Bóbrce proponuje dojazd od stacyi kolei Staresiolo do drogi krajowej w Wodnikach (zarządzono czynności przedwstępne).

2) W powiecie dobromilskim. Projektowana w swoim czasie przez Wydział powiatowy budowa dojazdów kolejowych w Starzawie, Nowem mieście, Dobromilu i Krościenku postąpiła o tyle w roku bieżącym, że sporządzono operaty techniczne i przeprowadzono ponownie rozprawy konkurencyjne.

3) Wydział powiatowy w Husiatynie projektuje przedłużenie dojazdu kolejowego w Kopyczyńcach przez wcielenie do niego 850 metrów w celu doprowadzenia dojazdu przez miasteczko Kopyczyńce aż do gościńca rządowego.

4) W powiec jasielskim. Budowa drugiego dojazdu w Jaśle długości 251 m. b. ukończona.

5) Wydział powiat. w Kolomyi zapowiada budowę dwóch dojazdów: *a*) z Korszowa do Rakowczyka, *b*) z Matyjowic do Starego Gwoździca.

6) W powiecie krośnieńskim. Budowa drugiego dojazdu kolejowego w mieście Krośnie dług. 520 m. b. ukończona.

7) W powiecie nadwórniańskim. Budowa następujących 4-ech dojazdów kolejowych w toku:

1) w Delatynie	dług	326 m. b.
2) w Dorze-Jaremczu	„	38 m. b.
3) w Mikuliczynie	„	294 m. b.
4) w Tartarowie	„	186 m. b.

8) W powiecie rzeszowskim. Projektowana budowa dojazdu kolejowego od stacyi kolei w Trzcianie do gościńca rządowego Lwów-Kraków w dług. 764 m. b. postąpiła o tyle w r. b., że sporządzony został projekt tudzież kosztorys budowy oraz przeprowadzoną została rozprawa ze stronami konkurującemi.

9) W powiecie samborskim. Sprawa projektowanego przez Wydział powiatowy dojazdu od stacyi Dublany-Kranzberg do gościńca rządowego

w Koniuszkach dotychczas nie zadecydowana ostatecznie z powodu niezgodności wniosków niektórych stron konkurujących.

10. W powiecie sanockim. Budowa dojazdu kolejowego od stacyi w Załużu do drogi krajowej Przemysko-Sanockiej dług. 1.1000 mb. w toku.

11. W powiecie złoczowskim. Sprawa budowy dojazdu w Jeziernie została odroczoną zarządzeniem przeprowadzenia ponownej rozprawy konkurencyjnej.

12. Wydział powiatowy w Żółkwi projektuje dojazd z Mierzwicy do Kulikowa co do którego zarządzono przedwstępne czynności mianowicie sporządzono operat techniczny i przeprowadzono rozprawę pertraktacyjną.

Dla ogólnego przeglądu zestawiamy poniżej wykaz wszystkich istniejących dojazdów kolejowych mianowicie tych, które dotychczas zbudowane już zostały, lub pozostają w budowie, albo też za publiczne uznane już zostały :

Powiat	Nazwa dojazdu do stacyi:	Długość m. b	Suma
Biała	Biała	786	
	1. Jawiszowice	695	
	2. Kozy	650	
	3. Kęty	130	
	4. Oświęcim	600	2.861
Bóbrka	5. Bóbrka-Chlebowice	4.444	
	6. Chodorów	1.730	6.174
Bochnia	7. Kłaj	940	940
Bohorodczany			
Borszczów			
Brody	8. Zabłotce	10.290	10.290
Brzesko			
Brzeżany			
Brzozów			
Buczacz	9. Buczacz	232	
	10. Jezierzany	1.049	
	11. Korościatyn	24	
	12. Monasterzyska	244	
	13. Pyszkowce	2.397	3.946
Chrzanów			
Cieszanów	14. Oleszyce	1.040	
	15. Lubaczów	800	1.840
Czortków	16. Czortków-Wygnanka	1.179	
	17. Dżuryn	780	1.959
Dąbrowa			
Dobromil			
Dolina	18. Lisowice	500	
	19. Bolechów	400	
	20. Dolina	700	
	21. Rachin	500	
	22. Krechowice	800	2.900

Powiat	Nazwa dojazdu do stacyi:	Długość m. b.	Suma
Drohobycz	23. Borysław	500	
	24. Dobrowlany	326	826
Gorlice	25. Wola łużańska	450	
	26. Zagórzany	266	
	27. Biecz	193	
	28. Gorlice	230	1.139
Gródek			
Grybów	29. Stróże-wyżne	150	
	30. Grybów	350	500
Horodenka			
Husiatyn	31. Kopyczyńce	900	900
Jarosław	32. Jarosław	83	83
Jaworów			
Jasło	33. Jasło	173	
	34. Jasło	251	
	35. Skołyszyn	528	
	36. Moderówka	120	
	37. Frysztak	43	
	38. Wiśniowa	188	1.303
Kałusz	39. Hołyń		
	40. Kałusz		
	41. Wistowa		
Kamionka strumił.			
Kolbuszowa			
Kołomyja			
Kossów			
Kraków			
Krosno	42. Krosno	555	
	43. Krosno	520	
	44. Iwonicz	173	1.248
Łańcut	45. Łańcut	400	
	46. Przeworsk	700	1.100
Limanowa	47. Tymbark	917	
	48. Dobra	300	1.217
Lisko	49. Łukawica	2.835	
	50. Uherce	1.487	
	51. Ustrzyki dolne	80	4.402
Lwów			
Mielec	52. Mielec	690	
	53. Rzochów	350	
	54. Dąbie	377	1.417
Mościska			
Myślenice	55. Maków	219	
	56. Osielec	105	
	57. Jordanów	1.658	
	58. Za yte	186	2.168

*

Powiat	Nazwa dojazdu do stacyi:	Długość m. b.	Suma
Nadwórna	59. Delatyn	326	
	60. Dora Jaremcze	38	
	61. Mikuliczyn	294	
	62. Tartarów	186	844
Nisko			
Nowy Sącz			
Nowy Targ	63. Chabówka	480	480
Pilzno			
Podhajce			
Przemyśl	64. Żurawica	2.806	2.806
Przemyślany	65. Zadwórze	1.888	1.888
Rawa ruska	66. Rawa ruska	820	
	67. Uhnów	1.022	1.842
Rohatyn			
Ropczyce			
Rudki			
Rzeszów	68. Staroniwa	306	
	69. Boguchwały	371	
	70. Czudec	546	
	71. Strzyżów	319	1.542
Sambor			
Sanok	72. Sanok	140	
	73. Rymanów	424	
	74. Załuże	1.100	1.664
Skałat			
Sniatyn			
Sokal	75. Sokal	3.300	
	76. Krystynopol	1.230	
	77. Bełz	975	5.505
Stanisławów			
Staremiasto	78. Posada chyrowska	362	
	79. Chyrów	166	528
Stryj	80. Uhersko	834	
	81. Lubieńce	416	
	82. Synowódzko	155	
	83. Skole	104	1.509
Tarnobrzeg	84. Baranów	1.380	
	85. Chmielów	990	
	86. Tarnobrzeg	194	
	87. Zbydniów	256	
	88. Rozwadów	338	3.158
Tarnopol	89. Hłuboczek w.	400	
	90. Borki w.	1.000	1.400
Tarnów			

Powiat	Nazwa dojazdu do stacyi:	Długość m. b.	Suma
Tłumacz	91. Niżniów	389	
	92. Oleszów	166	
	93. Tłumacz Pałahicze	36	591
Trembowla			
Turka			
Wadowice	94. Przeciszów	200	
	95. Zator	600	
	96. Ryczów	150	
	97. Brzeźnica	120	
	98. Wielkie drogi	180	
	90. Kalwarya Brody	620	
	100. Skawce	100	
	101. Wadowice	320	
	102. Klęcza górna	200	
	103. Kalwarya zebrzyd.	500	2.990
Wieliczka	104. Bierzanów	2.330	
	105. Podgórze Płaszów	320	
	106. Podgórze Bonarka	718	
	107. Swoszowice	537	
	108. Skawina	97	4.002
Zaleszczyki			
Zbaraż			
Złoczów	109. Złoczów	1.995	
	110. Zarwanica	95	
	111. Ożydów Olesko	4.145	6.235
Żółkiew	112. Żółkiew	701	701
Żydaczów			
Żywiec	113. Łodygowice	162	
	114. Sucha	44	
	115. Lachowice	650	
	116. Jeleśnia	152	
	117. Milówka	582	1.590
	Ogółem .	. 86 klm. 498 mb.	

H.

Inne ważniejsze sprawy.

Sprawa reformy ustawy drogowej.

Nowela drogowa z roku 1885, obowiązująca z dniem 30. września 1886 r. weszła faktycznie w wykonanie dopiero w r. 1887, a w niektórych powiatach jeszcze później.

W ciągu całego okresu istnienia tej noweli okazało się że posunęła ona sprawę poprawy komunikacyi bardzo znacznie a głosy jej niechętne dzisiaj stały się rzadszymi właśnie wobec osiągniętych rezultatów

w całości dość pomyślnych. Szczególnie tyczy się to tych powiatów, których Wydziały przystąpiły do spełnienia swego obowiązku z należytem zrozumieniem doniosłości tej ustawy i z uwzględnieniem natury ludu, przyjmującego niemal każdę nowość z pewną nieufnością i obawą.

Świadczą o tem najlepiej nie tylko daty, które Wydział krajowy poprzednio zebrał ale także najnowsze sprawozdania Roprezentacyj powiatowych, które dawniej oświadczały się stanowczo za zasadniczą i radykalną zmianą ustawy a dziś przedkładają wnioski zmierzające tylko do pewnych uzupełnień i modyfikacyj a nawet do pozostawienia na razie ustawy bez jakichkolwiek zmian.

Zaprzeczyć się też nie da, że zmiany niektórych postanowień wspomnianej ustawy mogłyby przyczynić się do uchylenia pewnych trudności, połączonych z jej wykonywaniem aczkolwiek dziś już znacznie wskutek praktyki złagodzonych, sądzimy jednak, że z powodów w zeszłorocznem sprawozdaniu podanych podjęcie już teraz ponownej reformy tejże ustawy byłoby przedwczesnem.

Wogóle sprawa, reformy drogowej wymaga, jak to już Wydział krajowy niejednokrotnie w swych sprawozdaniash zaznaczył, nader starannych i wyczerpujących studyów, ażeby możne zaprojektować taką reformę, któraby nowe zmiany w przyszłości czyniła zbytecznemi. Jesteśmy bowiem zdania, że nic bardziej nie osłabia powagi czynników ustawodawczych jak częste nie dość oględne zmienianie ustaw. Tyczy się to przedewszystkiem ustawodawstwa drogowego, które zwłaszcza u nas należy do najtrudniejszych zadań, a to w znacznej części wskutek różnorodnych w kraju stosunków ekonomicznych poszczególnych okolic a nawet gmin jak niemniej wobec teraźniejszego ustroju gmin i wobec odmiennych zapatrywań i jednostronnie pojmowanych interesów.

Ułożenie takiej ustawy drogowej, któraby wszystkich bezpośrednio interesowanych w równej mierze zadowolnić zdołała, jest nie tylko u nas lecz wszędzie problematem nader trudnym a poniekąd niewykonalnym.

Dość tu przypomnieć dzieje ustawodawstwa drogowego w Prusiech, gdzie jeszcze w r. 1808 rozpoczęto pracę w celu zasadniczej zmiany prowincyonalnych praw drogowych, przedkładano rozliczne projekty a mimo tego nie przeprowadziły Prusy dotychczas pożądanej reformy.

Przypominamy dalej Francyę, której ustawa drogowa z roku 1836 uważana powszechnie za wzorową, nie przeszkodziła wcale, że czyniono wiele usiłowań dążących do zniesienia nałożonych nią prestacyi w naturze i zamiany tychże na podatek, to jednak pomimo prądów takiej reformie sprzyjających dotąd nie nastąpiło i prawdopodobnie, o ile z opinii powołanych czynników sądzić można, nie nastąpi wcale.

Pouczające są również dzieje ustawodawstwa drogowego węgierskiego. Po wydaniu prowizorycznej ustawy z r. 1849, na skutek licznych usiłowań wydano nową ustawę dopiero w r. 1890, która w zasadzie nie różni się od poprzedniej, gdyż opiera się także na prestacyach w naturze.

Wydział krajowy pomny tych wszystkich trudności, wobec głosów domagających się zmiany ustawy drogowej, zebrał obfity materyał i przedłożył go Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniach z r. 1889/90 i 1892.

Gdy jednak, podczas ubiegłej sesyi, wskutek wniosków posłów Paszkowskiego i Stanisława Jędrzejowicza tudzież posłów Żardeckiego i Ray-

skiego komisya drogowa po przeprowadzeniu odnośnych obrad oświadczyła zię za pewnemi poprawkami i uzupełnieniami z pozostawieniem głównych zasad obowiązującej ustawy, zaś równocześnie odezwały się głosy za zmianą zasadniczą podstaw powyższej ustawy, przeto postanowił Wydział krajowy studya swe w tym kierunku uzupełnić, aby tak o wyżwspomianych wnioskach komisyi drogowej jako też o poszczególnych wnioskach posłów i żądaniach wyrażonych w petycyach, które Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane zostały, nabrać gruntownego i na doświadczeniach opartego przekonania, jakieby należało przedstawić, w swoim czasie Wysokiemu Sejwowi wnioski w tej ważnej i doniosłej sprawie.

W tym celu w skutek odezwy z dnia 27. lutego 1894 r. lw. 11303 otrzymał Wydział krajowy z c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu:

I. wykaz ilości domów podług klas służących za podstawę do wymiaru podatku domowo-klasowego, we wiejskich gminach katastralnych całego kraju i

II. wykaz gmin wiejskich podlegających całkowicie podatkowi czynszowemu ze wszystkimi budynkami bez względu, czy są wynajmywane lub przez samych właścicieli użytkowane.

Okólnikiem z dnia 25. maja 1894 r., l. w. 12651 wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe aby przedłożyły treściwe sprawozdania na następujące pytania:

I. Ile jest w powiecie takich numerow domów, których właściciele żadnego gruntu nie posiadają?

II. ile takich numerów, których właściciele posiadają mniej aniżeli $^1/_4$ hektara (pół morga) gruntu?

III. ile wreszcie takich, których właściciele posiadają mniej niż pół hektara (morg).

IV. ile jest w powiecie:

a) w wgminach wiejskich
b) na obszarach dworskich

bydła roboczego a w szczególności:

α) koni pociągowych,
β) koni wierzchowych,
γ) wołów roboczych.

Nadto zażądaliśmy od Reprezentacyi powiatowych, aby wzięły pod rozwagę na podstawie nabytego doświadczenia z uwzględnieniem słusznych i uzasadnionych życzeń ludności powiatu oraz jej potrzeb komunikacyjnych i ekonomicznych, a następnie objawiły nam swe zdanie, jakich zmian wymagałaby w ogólności obowiązująca ustawa drogowa, a w szczególności postanowienia §. 12 noweli drog. dotyczące prestacyi na rzecz dróg gminnych oraz postanowienie §. 28. ust. drog. dotyczące Zarządu dróg gminnych.

Na powyższy okólnik Wydziału krajowego mimo przypomienia tej sprawy Reprezetacyom powiatowym, do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedziało zaledwie 20 Wydziałów powiatowych.

Wobec tego Wydział krajowy obecnie nie może jeszcze przedłożyć Wysokiemu Sejmowi ostatecznego wyniku badań pomienionych.

Sprawa klasyfikacyi dróg.

Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu wydało przepisy o budowie żelaznych mostów drogowych, w celu ustanowienia właściwego typu mostów co do wytrzymałości odpowiadającej znaczeniu i ważności drogi, t. j. co do ruchu i ciężarów przewożonych.

Typy mostów drogowych podzielono na trzy klasy, a to podług wymaganej wytrzymałości i szerokości użytecznej, — według zaś tych typów mają być i drogi podzielone na trzy kategorye.

C. k. Namiestnictwo zakomunikowało Wydziałowi krajowemu powyższe zarządzenia co do dróg rządowych i oświadczyło, że pożądanem jest, aby i drogi autonomiczne zostały na takież klasy podzielone, — upraszając zarazem, aby podział ten na podstawie wydać się mającej ustawy krajowej mógł przyjść do skutku.

Podział taki jest pożądanym tak ze względów strategicznych, polityczno-handlowych, jak wogóle ze względu na bezpieczeństwo publiczne, klasyfikacya zatem dróg według norm podanych przez c. k. Ministerstwo handlu, a opartych na frekwencyi i ciężarze transportów, jest w zasadzie racyonalną, dokładne jednak ocenienie propozycyi c. k. Rządu mogłoby nastąpić tylko na podstawie dotyczących dat, których nawet dla dróg krajowych nie posiadamy, gdyż systematyczne zbieranie danych dla statystyki tych dróg zostało dla braku potrzebnych na ten cel funduszów odroczone.

Dla powzięcia decyzyi w tak zasadniczej sprawie, której przeprowadzenie spowodowaćby musiało zmianę obowiązującej ustawy drogowej, należy zestawić przedewszystkiem:

1) Istniejący obecnie stan komunikacyi pod względem szerokości i wytrzymałości mostów na wszystkich drogach autonomicznych.

2) Frekwencyę i ciężary ładunków transportowanych — z uwzględnieniem zmienności tych warunków, — na pewnych przestrzeniach tej samej drogi, — o co okólnikiem wydanym przy LW. 30.533/93 z dnia 5. czerwca 1894 r., odniesiono się do wszystkich Wydziałów powiatowych i inżynierów okręgowych.

Po otrzymaniu tych dat, będzie można dopiero ocenić należycie sprawę i odpowiednią wydać opinię, oraz przedstawić wnioski stosowne.

W sprawie obniżenia kosztów utrzymania dróg krajowych bez szkody dla ich stanu.

Roboty mające na celu zmniejszenie na przyszłość kosztów konserwacyi dróg krajowych, bez szkody dla ich stanu, polegają głównie na użyciu trwalszego materyału na pokład drogowy (szutrowy) — jakoteż na zamianie mostów drewnianych na murowane. W tym kierunku przeprowadzono w r. 1894 następujące zmiany:

1) Na drodze krajowej Jarosław-Bełzec dotychczas używany szuter z rzeki Sanu zamieniono na szuter trwalszej jakości z rzeki Wyrwy.

2) W okręgu Brzeżańskim, dla uzyskania kamienia lepszej jakości, zmieniono cztery kamieniołomy.

3) W kilometrze 1-szym drogi krajowej Lwów-Rohatyn zamieniono pokład szutrowy na bruk ceglany (klinkier).

4) Na drogach krajowych wogóle przebudowano w r. b. 25 mostów i przepustów drewnianych na murowane.

5) Przeprowadzono rekonstrukcyę 1-go kilometra drogi krajowej Strusów-Buczacz.

Roboty takie, jakkolwiek zdążające stale do racyonalnego obniżenia kosztów konserwacyi na przyszłość, wymagają jednak na razie nawet więk-

szych nakładów, — i wobec tego średni koszt utrzymania dróg krajowych (222 zlr. na kilometr), na dłuższy przeciąg czasu nie może być obniżany. Zaznaczyć tu jeszcze należy, że zmiany takie mogą być tylko stopniowo, a to w miarę występowania istotnych potrzeb jakoteż sposobności przeprowadzane, wobec czego pozostaje pod tym względem jeszcze wiele do wykonania.

W sprawie datków dobrowolnych deklarowanych na budowę dróg krajowych.
Alegat 3.

Według załączonego sub. 4 wykazu przedstawia się stan datków deklarowanych na budowę dróg krajowych jak następuje:

Ogólna należytość z końcem r. 1892 wynosiła	23.828 zł. 06½ ct.
uiszczono w ciągu roku 1893	3.548 „ 54 „
odpisano gminie miasta Stojanowa rozporządzeniem do L. W. 64451/93 zaległość w kwocie . . .	51 „ 20 „
pozostaje z końcem r. 1893	20.228 „ 32½ „

Spłata tej należytości wpływać ma do funduszu krajowego ratami a mianowicie:

I. Na drodze krajowej Lwów-Stojanów.

a) Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej należytość w kwocie 9 000 zł. spłaca w ratach po 1.000 zł. rocznie;

b) Gmina Kamionka strumiłowa należytość w kwocie 4.118 zł. 22 ct. spłaca po 250 zł. rocznie.

II. Most pod Kurowem,

Rada powiatowa w Nowym Sączu należytość w kwocie 3.000 zł., spłaca po 1.000 zł. rocznie.

III. Droga krajowa Rzeszów-Nadbrzezie.

a) Gmina Sokołów należytość w kwocie 800 zł. 96 ct. winna spłacać ratami począwszy od r. 1894.

b) Gmina Rozwadów zaległość w kwocie 68 zł. 25 ct. spłaciła w roku 1894.

c) Gmina Zalesie gorzyckie, zaległość w kwocie 16 zł. spłaciła w roku 1893.

d) Ekstein Mendel spłacił w r. 1893 zaległość w kwocie 214 zł. 29 centów.

e) Konopka Ksawery spłacił w r. 1893 zaległość w kwocie 300 zł.

IV. Droga Tarnów-Szczucin.

Rada powiatowa w Dąbrowej należytość w kwocie 2.000 zł., spłaca po 500 zł. rocznie. Z końcem roku 1893 wynosiła faktyczna zaległość z tytułu datków dobrowolnych kwotę **1.809 zł. 14 ct.**, z których w ciągu roku 1894, spłaconą została zaległość gminy Zaleszany w kwocie 38 zł. 20 ct., tudzież zaległość p. Włodzimierza Trojeckiego w kwocie 375 zł. natomiast zaległość u księcia Hieronima Lubomirskiego w kwocie 1078 zł. 14 ct. jest przedmiotem procesu sądowego, wreszcie inne mianowicie gminy Charzewice, Majdan zbydniowski i Wrzawy w powiecie Tarnobrzeskim z pomniejszemi kwotami zalegają dotychczas jeszcze, pomimo ciągłych upomnień ze strony Wydziału krajowego.

Rachunki funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.
Alegat 4.

Podług załączonego sub ·/. wykazu (od poz. 1 do 18 tudzież 19 i 20) funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1893 wynikłości rachunków: 17 dróg w 12 powiatach przedstawiają się jak następuje:

Należytości czynne od stron konkurencyjnych	105.541 zł. 15 ct.
Zapasy kasowe gotówką i efektami . .	20.729 „ 21 „
Razem	126.270 zł. 36 ct.
Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne . . .	131.563 zł. 72 ct.
zatem po strąceniu nadwyżki 18.420 zł. $61^1/_2$ ct.	
od niedoboru . . . . 23.713 zł. $97^1/_2$ ct.	
okazuje się niedobór	5.293 zł. 36 ct.

który zwiększy się jeszcze znacznie, gdyż należytości czynne, przypadające do wpłaty od stron konkurencyjnych, zostaną odpisane z powodu, że pierwotne przepisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe.

Podług więc wyż wspomnianego wykazu odpisano z należytości czynnych po koniec roku 1893	2.996 zł. $63^1/_2$ ct.
W czasie zaś od 1. grudnia 1893 po koniec października 1894 na podstawie aktów zatwierdzonych już przez Wydział krajowy, kwotę	2.404 „ 30 „
Razem	5.400 zł. $93^1/_2$ ct.

Pozostałą resztę z zapasu kasowego drogi krajowej Sielec-Zaleszczyki w kwocie 26 zł. $88^1/_2$ ct. przypadającą niektórym stronom konkurencyjnym, a które po odbiór przyznanych im należytości nie zgłosiły się w oznaczonym czasie, ulokowano w myśl odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 5. lutego 1894 L. 4688 (L. W. 8121/94) na książeczkę Banku krajowego Nr. 8229 na rzecz funduszu krajowego a względnie na częściowe pokrycie niedoboru.

Na skutek odstąpionej c. k. Namiestnictwu do zbadania po myśli polecenia Wysokiego Sejmu, petycyi kilka obszarów dworskich powiatu sanockiego o odpisanie zaległych dodatków konkurencyjnych z funduszu drogi krajowej Sanok-Rzeszów, przedłożyło c. k. Namiestnictwo przy odezwie z dnia 8. października 1894 L. 53569 (L. W. 50757/94) akta przedmiotowe, wykazujące zaległość tę w kwocie 1.010 zł. $90^1/_2$ ct., z wnioskiem na odpisanie z powodu niemożebności ściąguięcia dla braku odnośnych ksiąg likwidacyjnych tudzież balamutnie wykazanych zaległości przez c. k. urząd podatkowy w Brzozowie.

W sprawie zaś zaległych datków konkurencyjnych na rzecz funduszu budowy drogi krajowej Przemyśl-Sanok ciążących na gminach i proboszczach powiatu sanockiego, których petycye polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać i w porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem załatwić przychylnie, odniesiono się ponownie przy L. W. 50756/94 o wykazanie, ile wynosi zaległość, poczem dopiero sprawa ta zostanie załatwioną stanowczo.

Sprawa organizacyi oddziału techniczno-drogowego.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Ubezpieczenie robotników od wypadków i na wypadek choroby.

Ubezpieczenie robotników od wypadków w myśl ustawy z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888), w zastosowaniu do robót prowadzonych we własnym zarządzie na drogach krajowych za 1893 r. połączone było z następującemi wydatkami :

a) za roboty zwyczajne, wykonywane przy utrzymaniu dróg krajowych, wypłacono . . . 200 zł. 69 ct.

b) za roboty nadzwyczajne przy budowie mostów, jakoteż za roboty w kamieniołomach, cegielniach itp. . . . . 14 „ 59 „

Razem . . 215 zł. 28 ct.

Powyższe premie asekuracyjne asygnowane zostały na podstawie orzeczeń wydawanych przez Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie.

Ubezpieczenia obejmowały zarówno drożników jak i robotników zajętych przy wykonaniu powyższych robót we własnym zarządzie.

W sprawie rewizyi i regulacyi myt na drogach krajowych.

Wydział krajowy po myśli §. 10 ustawy z dnia 25. grudnia 1871 (Dz. u. kr. Nr. 18), za zgodą c. k. Namiestnictwa zarządził na drodze krajowej Sielec-Kłubowce zniesienie myta drogowego w Pobereżu (Ochabie), zaprowadzenie nowego myta drogowego pod Sielcem oraz zniesienie myta drogowego w Jezupolu, z pozostawieniem myta mostowego w Jezupolu.

Na drodze krajowej Przemyśl-Sanok uregulowanym został pobór myta w Birczy w ten sposób, iż pobierane dotychczas myto na jednej stacyi rozdzielone zostało na dwie stacye; a mianowicie w miejscu dotychczasowem pobierane będzie myto drogowo-mostowe (z opłatą 6 ct. od konia w zaprzęgu), zaś w kilometrze $28^9/_{100}$ drogi, myto drogowe (z opłatą 2 ct. od konia w zaprzęgu). Na drodze krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica przeniesioną została zapora mytnicza w Łękcicy pod Krościenkiem z dotychczasowego miejsca do końca 81-go kilometra tejże drogi.

Nadto poczynił Wydział krajowy odpowiednie kroki celem uregulowania poboru opłat mytniczych w Gorzycach i Wielowsi i zaprowadzenia nowego myta w Zaleszanach na drodze krajowej Rzeszów-Nadbrzezie.

W sprawie rewizyi myt prywatnych, opartych na dawnych koncesyach rządowych.

Wskutek zarządzonej rewizyi myt prywatnych opartych na dawnych koncesyach co do tytułu uprawnienia, poleciliśmy tym Wydziałom powiatowym, które wykazały istniejące myta pozbawione prawnej koncesyi aby zawezwały strony interesowane do uzyskania prawa poboru myta w drodze ustawodawstwa krajowego ewentualnie, aby się odniosły do c. k. Władzy politycznej celem zniesienia nieprawnego poboru myta. Dalszy wynik zarządzeń jest następujący:

W r. 1894 wniosły prośbę i uzyskały w drodze ustawodawstwa krajowego odnowienie zgasłej dawniejszej koncesyi mytniczej: obszar dworski w Babicach od przewozu w Babicach; — obszar dworski w Bachowie od przewozu przez rzekę San, oraz obszar dworski w Borusowie od przewozu przez rzekę Wisłę. W osobnem sprawozdaniu przedkładamy prośbę obszaru dworskiego w Chmielowej o odnowienie zgasłej koncesyi mytniczej od przewozu przez rzekę Dniestr. Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu poleciliśmy aby poczynił odpowiednie kroki celem uzyskania w drodze ustawodawstwa krajowego koncesyi na pobór myta drogowego w Czarnym Dunajcu na drodze powiatowej. Pobór tego myta odbywa się nieprzerwanie od 1862 r., jednak Wydział powiatowy nie posiada dokumentu uprawniającego go do pobierania tego myta na czas nieograniczony. Wydział powiatowy w Białej zdał sprawę o przewozach prywatnych w gminach Bielany i Łęki na rzecze Solej, które służą wyłącznie do użytku mieszkańców powyższych gmin i od których nie pobiera się żadnych opłat

mytniczych. Podobnie rzecz się ma z przewozami na Sanie w Dąbrówce starej i Hroszówce w powiecie brzozowskim, które służą dla własnego użytku odnośnych obszarów dworskich, są niezbędnie potrzebne, i od których nie pobiera się żadnych opłat. Myto przewozowe w Zarzeczu na rzece Sanie zniesione zostanie zaraz po ukończeniu budowy mostu rządowego na Sanie pod Zarzeczem. W sprawie myt przewozowych w Nisku i Pławem w powiecie Niskim zarządzone zostały dalsze dochodzenia.

W sprawie wykonywania kontroli nad miastami pobierającemi kopytkowe.

Kontrola nad miastami pobierającemi opłaty kopytkowe wykazywane były przez Wydział krajowy w podobny sposób jak w latach poprzednich, pominąwszy tę okoliczność, że niektóre gminy nie przedłożyły w oznaczonym terminie preliminarzy robót w r. 1894 wykonać się mających i musiały być do tego przynaglone, to ogólny stan gospodarstwa drogowego w pomienionych miastach świadczy o widocznym postępie ku lepszemu. W szczególności zaznaczamy, że roboty drogowe w tych miastach, w r. 1893 zostały wykonane w całości dość odpowiednio i przeważnie zastosowaniem się do odnośnych preliminarzy, sporządzonych przez komisye kontrolujące i zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

W sprawie gospodarstwa drogowego gminy miasta Nowego Sącza, co do której komisya drogowa Wysokiego Sejmu zaleciła Wydziałowi krajowemu, aby w razie dalszego uchylenia się tej gminy z pod kontroli władz autonomicznych w sprawach poboru myta kopytkowego spowodował rewizyę koncesyi udzielonej jej w 1873 r., nadmieniamy, że Wydział krajowy nie miał powodu w bieżącym roku do zastósowania środków zaradczych przeciwko gminie pomienionego miasta, zwłaszcza, że zostało ono nawiedzone w tym roku dotkliwą klęską pożaru.

Sprawa utrzymania drogi Chodorow-Rohatyn.

Droga gminna Chodorów-Rohatyn dokąd jeszcze utrzymywaną jest przez Wydział krajowy na rachunek c. k. Rządu t. j. za zwrotem kosztów utrzymania ze skarbu Państwa. Celem częściowego pokrycia kosztów utrzymania tej drogi, podjęte zostały na propozycyę c. k. Namiestnictwa rokowania w sprawie jej omycenia.

W sprawie przełożenia duktu drogi rządowej dobromilsko-węgierskiej.

Uzupełniając zeszłoroczne sprawozdanie nasze (str. 39) podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 29. września b. r. L. 76.678 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że sporządzony projekt na przełożenie gościńca dobromilskiego w powiecie turczańskim przedkłada c. k. Ministerstwu spraw wewn. Jeżeli zatwierdzenie wspomnianego projektu nastąpi, natenczas rekonstrukcya tej drogi może być rozpoczętą po uchwaleniu budżetu na r. 1896, do którego ma być wstawioną rata odnośnych kosztów.

Oddanie napowrót Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu nadzoru dróg gminnych i administracyi dróg powiatowych powiatu drohobyckiego.

Ustanowiony z ramienia Wydziału krajowego reskryptem z dnia 7. listopada 1892, l. 54,080 w porozumieniu i za zgodą c. k. Namiestnictwa na mocy postanowienia §. 25. ust. 2. noweli drogowej z 1885 r., osobny organ dla zarządu i nadzoru komunikacyi na publicznych drogach autonomicznych, powiatu drohobyckiego, został również za zgodą c. k. Namiestnictwa, odwołany rozporządzeniem z dnia 26. kwietnia 1894, LW. 21.332 po dłuższych staraniach tamtejszego Wydziału powiatowego a na podstawie wyników zarządzonej przez Wydział krajowy kontroli i rewizyi czynności zarządu pomienionego, które wykazały, iż tenże po przeszło całorocznej działalności sprawował skutecznie poruczone mu obowiązki, nie zaniedbując

niczego, co było wskazanem i koniecznem do *uporządkowania* gospodarstwa drogowego w powiecie drohobyckim.

W skutek tego nadzór dróg gminnych i administracya dróg powiatowych drohobyckiego powiatu, oddane zostały napowrót Wydziałowi powiatowemu.

Objęcie dróg gminnych w zarząd Wydziału powiatowego.

Na podstawie §. 28. noweli do ust. drog. z roku 1885, Wydział powiatowy w Brodach objął bezpośredni zarząd dróg gminnych w Milnie z powodu nieodpowiednio wykonywanej administracyi tychże dróg przez miejscowy zarząd drogowy.

Wykonywania przepisów o policyi drogowej

Wydane przez Wydział krajowy w r. 1892 w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przepisy o policyi drogowej wraz z instrukcyą wykonawczą umożliwiają w znanej mierze służbie drogowej skuteczne czuwanie nad tem ażeby przekroczenia tychże przepisów nie były bezkarnie puszczane. W razie potrzeby poucza nadto Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku swoje organa podwładne jak należy postępować, ażeby zapewnić należyte poszanowanie dla przepisów pomienionych.

Sprawa obsadzenia dróg drzewami.

Wskutek wydanego przez Wydział krajowy okólnika z dnia 17. lipca 1894, LW. 4.131/94 do wszystkich Wydziałów powiatowych w sprawie sadzenia i pielęgnowania drzew wzdłuż gościńców publicznych i równocześnie udzielonego Wydziałom powiatowym memoryału w tym przedmiocie nadesłanego przez Józefa hr. Mycielskiego z Kobylopola pod Poznaniem, ponadsyłały Wydziały powiatowe sprawozdania o rezultatach z wydanych w tej mierze nakazów i zarządzeń.

Według tych sprawozdań przedstawia się stan rzeczy jak następuje:

a) rezultat dobry przedstawiają powiaty, w których drogi drzewami obsadzone sostały i gdzie te drzewa się przyjęły t. j. Dąbrowski, Kamionecki, Kolbuszowski, Krośnieński, Mościski, Myślenicki, Nadworniański, Niżański, Rohatyński, Rudecki, Wielicki i Żydaczowski;

b) rezultat mierny Brzeżańki, Kosowski, Liski, Nowotarski, Rawski, Sanocki, Skalacki, Złoczowski i Żywiecki;

c) rezultat mały Bialski, Borszczowski, Brzozowski, Chrzanowski. Cieszanowski, Jasielski, Kałuski, Limanowski, Pilzneński, Tarnobrzeski i Tłumacki.

d) wcale żadnych rezultatów nie osiągnęły pomimo zabiegów, Wydziały powiatowe Husiatyński, Wadowicki i Zbaraski.

Z innych powiatów dotychczas jeszcze sprawozdań nie przedłożono.

Wogóle ze sprawozdań Wydziałów powiatowych wynika, że sadzenie i pielęgnowanie drzew pomimo wielkich zabiegów, starań i kontroli ze strony Reprezentacyi powiatowych, natrafia na trudności częstokroć niepokonane.

Sprawy drogowe wytoczone przed Trybunał administracyjny.

Bez rozprawy odrzucił c. k. Trybunał administracyjny następujące zażalenia:

a) zarządu drogowego i gminy Hecznarowice przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1894 L. 3788, którem nie uwzględniono rekursu pomienionego zarządu drogowego przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Białej z dnia 3. października 1893 l. 2132 w przedmiocie nałożonego na tenże zarząd drogowy obowiązku wybudowania mostu na rzece Harszówce, na drodze prowadzącej z Wilanowic przez Hecznarowice i Kęty do przystanku kolejowego „Podlasy“.

b) Stelmacha Ilka z Dobnicza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1894 r. l. 3785, którem zatwierdzono orzeczenie Wydziału powiatowego w Żółkwi z dnia 20. sierpnia 1893 r. l. 1658 w sprawie usunięcia budynku gospodarczego postawionego na gruncie drogi publicznej.

Po przeprowadzonej rozprawie rozstrzygnął c. k. Trybunał administracyjny poniżej pedane zażalenia jak następuje:

1) odrzucił zażalenie Władysława hr. Baworowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 26. maja 1893 r. l. 21652, którem nie uwzględniono rekursu tegoż przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Kamionce Strumiłowej z dnia 6 października 1892 r. l. 2961, nakładającemu na rekurenta obowiązek odbudowania uszkodzonych mostów na drodze gminnej w Tobołowie.

2) odrzucił zażalenie zarządu dóbr państwowych w Lisowicach, jako obszaru dworskiego w Woli Zaderewackiej przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 14. kwietnia 1893 r. l. 7866, którem w toku instancyi uznano drogę wiodącą z Woli zaderewackiej przez las dworski do przysiółka Piła, za publiczną drogę gminną.

3) wskutek zażalenia Zofii hr. Starzeńskiej przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 20. kwietnia 1893 r. l. 64369 w sprawie obowiązku spłaty wartości nieuiszczonych prestacyi dla dróg gminnych, odrzucił Trybunał administracyjny zażalenie powyższe w zasadzie, znosząc równocześnie ze względów formalnych tę część zaczepionego orzeczenia, która dotyczy prestacyj w materyale drzewnym,

4) wskutek zażalenia wniesionego przez galicyjską c. k. prokuratoryę skarbu, imieniem c. k. skarbu państwa jako właściciela obszarów dworskich Sokołówka i Riczki, zniósł Trybunał administracyjny orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1893 r. l. 15966, którem w toku instancyj uznano pomienione obszary dworskie za obowiązane do wydania całego potrzebnego do budowy i utrzymania dróg gminnych materyału drzewnego.

5) podobnie zniósł Trybunał administracyjny orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 18. listopada 1892 r. l. 17214, którem w toku instancyi nałożono na obszar dworski w Kałuszu, wchodzący w skład dóbr państwowych, obowiązek wydawania całego, potrzebnego dla dróg gminnych materyału drzewnego.

6) na zażalenie gminy Kaszów, powtatu krakowskiego zniósł Trybunał administracyjny ze względów formalnych, orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 30. grudnia 1892 r. l. 27914, którem w toku instancyi uznano drogę w gminie powyższej położoną, za publiczną drogę gminną.

7) w końcu z tego samego powodu (jak 6) zniósł c. k. Trybunał administracyjny na zażalenie gminy Szaflary i tow. rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 22. września 1892 r. l. 44170 dotyczące odprowadzenia wody z rowu drogi gminnej Szaflary-Zaskole.

Następujące sprawy wytoczone przed Trybunał administracyjny nie są dotychczas rozstrzygnięte:

1) Zażalenie Ołeksy Kałamaja z Jamnicy, powiatu stanisławowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 5. grudnia 1893 L. 58.835 którem w toku instancyj zatwierdzono wydany żalącemu się nakaz wstrzy-

mania budowy względnie rozebrania baraku, postawioneg oprzezeń w niedozwolnej odległości od drogi publicznej.

2) Zażalenie Leona Lifschütza i Emanuela Kurzmanna, byłych dzierżawców młyna w Suróchowie, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 31. października 1893 L. 54.573 w sprawie osobnego datku za niezwykle zużywanie drogi na przestrzeni Sobiecin-Surochów, tudzież

3) Zażalenie firmy Maurycy Fränkel w Jabłonkowie, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 23. marca 1894 L. 13.760, którem nałożono na tę firmę obowiązek opłacania osobnego datku rocznego za niezwykłe zużywanie dróg gminnych.

4) Zażalenie gminy Kniaziołuka, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 14. sierpnia 1893 L. 21.651 w przedmiocie obowiązku utrzymywania drogi gminnej publicznej z Wychodówki do Hoszowa.

5) Zażalenie Michała Dutki w Dolinie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 30. sierpnia 1893 L. W. 40.244, którem odrzucono jego rekurs przeciw uchwale Wydziału powiatowego w Czortkowie w sprawie zwężenia przez rekurenta publicznej drogi gminnej.

6) Zażalenie Jossla Chajesa właściciela realności w Kołomyi przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 30. marca 1894 L. 5.237, którem nie uwzględniono jego rekursu przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Kołomyi z dnia 22. października 1893 l. 2.997 w sprawie budowlanej.

7) Zażalenie Dra Władysława i Wandy Balków przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1894 L. 30.938 w sprawie drogi spornej w Budomierzu powiatu jaworowskiego.

8) Zażalenie Józefa Czarniakowskiego z Kipiaczki, powiatu tarnopolskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 12. grudnia 1893 L, W. 58.249, którem uznano drogę w gminie Berezowica wielka za publiczną drogę gminną.

9) Zażalenie Joanny Janiczek, 2-voto Kowalskiej z Dobczyc, powiatu bocheńskiego, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 4. sierpnia 1893 L. W. 20.397, którem zatwierdzono uchwałę Wydziału powiatowego w Bochni z dnia 17. lutego 1892 l. 369 nakładającą na żalącą się obowiązek naprawy mostu na młynówce, przecinającej drogę powiatową.

Sprawa drogowa wytoczona przed c. k. Trybunałem państwa.

Wydział krajowy na podstawie §. 12. ust. z dnia 18. kwietnia 1869, przedłożył do LW. 59.962/94, wniosek do c. k. Trybunału państwa o rozstrzygnięcie sporu *kompetencyjnego* powstałego między Wydziałem powiatowym i c. k. Sądem powiatowym w Brodach, w sprawie sporu prowizoryalnego Wicka Molińskiego przeciw Radzie powiatowej w Brodach i innym, pozwanym o naruszenie w posiadaniu ogrodu i płotu postawionego na drodze gminnej publicznej w Zalesiu ad Czernica.

Subwencye państwowe na budowę dróg i mostów nieeraryalnych w roku 1893 i 1894.

Alegat 5.

W załączeniu ./. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz dróg i mostów niepaństwowych, będących w budowie lub już ukończonych wraz z wykazem zezwolonych i asygnowanych na ten cel zasiłków ze skarbu państwa.

Nowo utworzone urzędy pocztowe i stacye telegraficzne.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów dla Galicyi zawiadomiła nas o utworzeniu nowych urzędów pocztowych i stacyj telegraficznych w następujących powiatach i miejscowościach:

w powiecie Biała, w Buczkowicach,	urząd	pocztowy	
„ „ w Dworcach,	„	„	na dworcu kolej.
„ Bochnia, w Kłaju,	„	„	
„ Borszczów, w Łosiaczu	„	„	
„ Chrzanów, w Borku,	„	„	
„ Dobromil, w Lipie,	„	„	
„ Gorlice, w Nieznajomej,	„	„	
„ Jarosław, w Bobrówce,	„	„	na dworcu kolej.
„ „ w Sieniawie koło Jarosławia,	„	„	
„ Jasło, w Cieklinie,	„	„	
„ Kałusz, w Hołyniu	„	„	
„ „ w Nowicy	„	„	
„ Kamionka str., w Sieńkowie	„	„	
„ Kraków, w Batowicach	„	„	
„ Limanowa, w Jodłowniku	„	„	
„ „ w Niedźwiedziu	„	„	
„ Przemyśl, w Przemyślu filia na Zasaniu,	„	„	
„ Rohatyn, w Wiszniowie,	„	„	
„ Rzeszów, w Dobrzechowie	„	„	
„ Skałat, w Łuce	„	„	
„ Zbaraż w Sieniawie koło Maksymówki	„	„	
„ Zbaraż, w Tokach,	„	„	
„ Żydaczów, w Rudzie,	„	„	
„ Żywiec, w Rychwałdzie	„	„	
„ „ w Soli,	„	„	na dworcu kolej.

Udział w wystawie krajowej.

Na wystawie krajowej przedstawiono obecny stan i rozwój komunikacyj lądowych w kraju w okresie autonomicznym. W tym celu były wystawione:

I. Mapa Galicyi przedstawiająca stan dróg w r. 1893.

II. Mapa Galicyi przedstawiającą stan dróg i kolei żelaznych w roku 1868, oraz drogi i koleje żelazne zbudowane w okresie autonomicznym.

III. Tablica przedstawiająca graficznie w każdym powiecie z osobna długość dróg państwowych, krajowych, powiatowych i subwencyonowanych.

IV. Tablica przedstawiająca długość dróg, w każdym powiecie z osobna, zbudowanych przed okresem autonomicznym, w czasie tego okresu i dotąd nieuporządkowanych.

V. Tablica przedstawiająca postęp budowy, w 25-letnim okresie autonomicznym, dróg państwowych, krajowych, powiatowych i subwencyonowanych.

VI. Szesnaście fotografij mostów zbudowanych na drogach krajowych.

VII. Model mostu kratowego systemu inż. Ibjańskiego 36 metrów światła na skalę $^1/_{10}$.

VIII. Mapy powiatów na skalę $^1/_{75000}$ przedstawiające komunikacye i ważniejsze daty statystyczne.

IX. Statystyka dróg krajowych.

X. Statystyka środków komunikacyjnych w Galicyi podług sprawozdań Wydziałów powiatowych z roku 1892.

XI. Typy budowli drogowych, 61 sztuk.

XII. Okazy cegieł używanych do budowy pokładu brukowanego na drogach krajowych (cegły przed użyciem i po 6-, 9- i 12- letnim użytku).

XIII. Instrukcya techniczna budowy i utrzymania dróg

XIV. Instrukcya z r. 1890 w sprawie subwencyonowania dróg

XV. Projekty niektórych dróg i mostów wykonane przez oddział techniczno drogowy Wydziału krajowego.

Koszta urządzenia tej wystawy wynosiły:

1. mapy	66.40
2. typy	205.50
3. model mostu	345.47
4. fotografie	249.18
5. stoły	57.60
6. placowe i t. p. . . .	171.14
Razem	1095 29

Komitet sędziów na podtsawie ogólnych postanowień co do wystaw przez władze urządzonych, uważał tę wystawę jako „hors concours“ i jako całość niebyła ona wziętą pod uwagę przy przyznaniu nagród. Jedynie przyznane zostały nagrody za poszczególne przedmioty wystawione.

Sprawozdanie z tej wystawy zamieścić ma referent działu komunikacyj (Prof. Skibiński) w wydać się mającem dziele: „Wystawa krajowa i siły produkcyjne kraju“.

Sprawozdanie o Banku krajowym.

Sprawozdanie o czynnościach Banku krajowego przedkłada Wydział krajowy oddzielnie wraz ze sprawozdaniem Rady nadzorczej tegoż Banku.

Sprawy kolejowe.

Z czynności naszych w zakresie spraw kolejowych przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

ALEGATA

do sprawozdania

z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego

za rok 1894.

WY-

wynikłości dochodów i wydatków miejscowych

Liczba porządkowa	Powiat	Długość dróg gminnych Klm.	Ilość numerów względnie domów	DO- Wartość prestacyi zł.	ct.	Należytość w materyale drzewnym od obszarów dworskich do 5% zł.	ct.	Dotacya z pow. funduszu dróg zł.	ct.
1	Biała	483·282	13.262	27.365	62	463	02	2.502	21
2	Bóbrka	905·711	10.176	16.280	40	321	61	2.733	84
3	Bochnia	642·824	15.484	29.184	80	1.657	44	639	28
4	Bohorodczany . . .	453·000	10.216	12.223	80	403	48	1.516	28
5	Borszczów . . .	502·332	18.196	18.717	25	3 164	90	2.268	84
6	Brody	995·269	16.002	19.202	40	2.298	16	—	—
7	Brzesko	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Brzeżany	588·407	11.184	12.561	65	1 842	02	—	—
9	Brzozów	288·690	11.155	15 041	70	969	17	4 4·8	88
10	Buczacz	811·600	15.898	25.436	80	2.624	69	7.632	91
11	Chrzanów . . .	431·000	10 491	20 209	80	166	63	7.037	75
12	Cieszanów . . .	804·762	12 347	12 347	—	1.333	81	7.339	58
13	Czortków	459·000	10 251	14 398	12	2.075	32	115	—
14	Dąbrowa	531·466	9.072	9.543	—	1.473	91	1.603	32
15	Dobromil	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	525·529	13.851	31.039	80	464	29	1.976	61
17	Drohobycz . . .	606·000	19.148	33 513	10	1.549	97	2.310	04
18	Gorlice	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	829·245	7.604	9.124	80	1.340	84	56	—
20	Grybów	386 252	7.421	10.316	70	384	76	334	97
21	Horodenka . . .	559·918	14 880	19.046	20	1.481	44	4.224	96
22	Husiatyn	764·772	13.616	13.404	45	1.858	90	—	—
23	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Jasło	683·121	16.371	23.783	80	1.469	87	11.529	67
25	Jaworów	612·852	11.380	11.380	—	1.048	78	2.845	37
26	Kałusz	575·914	12.401	21.257	50	810	47	3.065	55
27	Kamionka . . .	744·250	14.279	14.279	—	2.233	47	1.617	27
28	Kolbuszowa . . .	550·906	10.500	13.198	—	697	41	1.573	80
29	Kołomyja	463·162	17.234	21.901	95	1.749	31	15.009	71
30	Kosów	572·790	15.074	18.088	80	496	56	2.660	—
31	Kraków	349·063	8.843	23.780	40	481	96	10.208	96
32	Krosno	369·728	11.875	17.110	67	873	28	1.086	46
33	Limanowa . . .	480·994	10.323	16.639	90	585	68	11.026	84
34	Lisko	712·000	11.326	36.243	20	1 277	25	2.974	85
35	Lwów	1.071·245	16.440	27.448	20	2 574	08	15.969	23
36	Łańcut	1.023·200	21.875	17.580	20	1.599	15	10.591	60
37	Mielec	801·534	11.280	14.254	50	1.755	28	2.450	68
38	Mościska	541·202	11.323	11.387	—	1.659	47	1.663	63
39	Myślenice	437·400	13.880	15.607	90	488	40	360	04
40	Nadwórna . . .	503·543	12.882	25.934	—	480	51	809	31
41	Nisko	512·700	9.935	11.214	30	555	14	640	—

KAZ

funduszów dróg gminnych za rok 1892

CHODY						Wydatki		Z końcem roku pozostałość w nieodrobionych prestacyach		Uwaga
Należytość w czynszach z myta		Inne dochody gotówką		Razem		Ryczałtowo				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	378	56	30.709	41	29.763	64	1.822	83	
898	16	48	60	20.282	61	18.680	41	1.602	20	
—	—	12	65	31.494	17	28.875	10	2.619	07	
—	—	—	—	14.143	56	13.180	76	962	80	
—	—	—	—	24.150	99	20.786	03	2.464	33	
—	—	198	42	21.698	98	22.196	85	336	03	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo wielokrotnych urgensów i udzielania Wydziałowi pow. odpowiedniego terminu do zestawienia rachunku, takowy nie został przedłożony do dnia zamknięcia niniejszego wykazu. — Urgowano ponownie.
—	—	—	—	14.403	67	14.333	67	70	—	
—	—	—	—	20.499	75	21.205	38	—	—	
5.000	—	922	64	41.617	04	37.753	39	1.052	50	
—	—	1.010	95	28.425	13	25.938	28	993	40	
—	—	—	—	21.020	39	20.870	94	149	45	
—	—	2	80	16.591	24	14.993	91	820	68	
—	—	—	—	12.620	23	11.762	72	591	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Wydz. pow. nie przedłożył wykazu od r. 1891 pomimo licznych urgensów, — ostatecznie przy L W. 42398/94.
—	—	—	—	33.480	70	30.993	—	2.487	70	
	—	—	—	37.373	11	35.476	87	1.896	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Pomimo kilkakrotnych urgensów Wydz. pow. nie przedłożył dotąd wykazów od r. 1891, — przy L W. 64925/94 prosi Wydział o 2-tygodniową zwłokę.
5	—	—	—	10.526	64	8.808	40	815	18	
—	—	—	—	11.036	43	14.697	22	310	20	
—	—	6	—	24.758	60	23.962	64	3.668	74	
—	—	2.455	86	17.719	21	13.723	86	2.670	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Wydział pow. przedłożył wykaz za lata 1891 i 1892 już po zamknięciu rachunku do L W. 71723/94.
1.240	08	2.166	11	40.189	53	38.682	16	1.052	11	
—	—	—	—	15.274	15	16.913	20	744	57	
200	—	—	—	25.333	52	24.085	77	1.247	75	
—	—	—	—	18.129	74	17.262	49	867	25	
—	—	—	—	15.469	21	15.469	21	—	—	
—	—		—	38.660	97	36.999	66	1.387	65	
131	—	452	52	21.828	88	20.464	60	1.008	90	
—	—	356	20	34.827	52	34.650	80	295	20	
—	—	1.804	39	20.874	80	20.107	76	2.150	90	
38	12	—		28.290	54	27.871	56	344	54	
—	—	—	—	40.495	30	40.367	30	128	—	
112	50	1.406	86	47.510	87	40.180	65	2.999	17	
903	—	1	—	30.674	95	28.725	45	755	60	
—	—	—	—	18.460	46	16.562	73	1.956	17	
—	—	183	14	14.893	24	14.690	—	1.916	86	
	—	—	—	16.456	34	15.940	91	307	25	
—	—	—	—	27.223	82	25.739	71	1.484	12	
—	—	—	—	12.409	44	10.735	44	1.674	—	

Liczba porządkowa	Powiat	Długość dróg gminnych Klm.	Ilość numerów względnie domów	DO-					
				Wartość prestacyi		Należytość w materyale drzewnym od obszarów dworskich do 5%		Dotacya z pow. funduszu dróg	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
42	Nowy Targ . . .	558·500	12.895	19.224	–	345	37	20.455	65
43	Pilzno	272·894	7.548	8.888	50	870	61	3.569	75
44	Podhajce	825·627	11.055	13.266	30	2.359	73	10.914	85
45	Przemyśl	660 213	12.287	24.442		2.640	92	685	74
46	Przemyślany . . .	739 399	10.210	12.266	70	1.352	77	2.030	25
47	Rawa	663·000	16.111	12.889	—	1.671	42	271	96
48	Rohatyn	765·812	14.218	15.632	90	1.963	48	1.664	15
49	Ropczyce	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Rudki	620·510	9.879	9 879	—	1.356	36	—	
51	Rzeszów	840·800	21.293	21.293	—	2.076	47	5.171	38
52	Sambor	513·034	14.462	18·979	20	1.384	33	10.207	66
53	Sanok	500·350	14.817	25.530	—	1.329	06	2.797	93
54	Sącz Nowy . . .	884·217	14.827	19·887	—	1.104	68	10.169	67
55	Skałat	581·600	11.239	13.486	80	2.302	61	1.062	60
56	Sniatyn	369 000	11 349	18.730	80	919	18	—	—
57	Sokal	830·100	13.520	12.227	50	2.512	85	5.077	26
58	Stanisławów . . .	428·000	13.965	19.483	86	1.359	89	—	–
59	Stare miasto . . .	260·289	8.459	10·150	80	500	96	2 403	—
60	Stryj	941·000	12.314	19.798	80	150	87	5.636	42
61	Tarnobrzeg . .	592·273	10 421	12.955	–	2.124	99	427	16
62	Tarnopol	1,118·000	14.044	14.176	20	5.548	76	6.292	29
63	Tarnów	713·873	10.845	15.498	94	1.413	31	4.211	92
64	Tłumacz	—	—	—	—	—	—	–	—
65	Trembowla . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
66	Turka	489 858	9.502	15.203	20	493	82	1.530	48
67	Wadowice . . .	641 441	15.559	30.398	79	1.329	14	7.754	33
68	Wieliczka . . .	714 523	15.015	30.183	51	1.075	81	4.570	20
69	Zaleszczyki . . .	785·646	12.399	14.879	—	3.339	38	—	—
70	Zbaraż	713·774	10.407	12.488	40	825	94	2.302	25
71	Złoczów	1,165·739	21.587	21.280	60	1.863	21	4 094	20
72	Żółkiew	—	—	—	—	—	-	—	—
73	Żydaczów . . .	474·500	10.942	19.291	90	1.617	74	4.341	67
74	Żywiec	453·145	13.749	23.523	90	1.642	84	3 173	19
	Razem . .	41,691.779	852.393	1,195.982	31	95.586	93	263.679	40

Potrącając od dochodu

Pozostałość

i składa się:

1) z nieodrobionych

2) z niedoborów do

dusze powia-

Razem jak

Chody						Wydatki		Z końcem roku pozostałość w nieodrobionych prestacyach		Uwaga
Należytość w czynszach z myta		Inne dochody gotówką		Razem		Ryczałtowo				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	—	—	40.075	02	39.118	56	1.226	41	
—	—	—	—	13 328	86	12.257	33	655	45	
—	—	124	95	26.665	83	22.963	50	4.201	98	
—	—	1.895	94	29.673	60	27.496	49	2.072	—	
—	—	—	—	15 649	72	14.314	80	1.893	90	
—	—	—	—	14 832	38	11.943	27	2.212	31	
262	—	346	39	19.868	92	18.935	83	2.371	96	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Wydział pow. nie przedłożył wykazu pomimo ciągłych urgensów.
—	—	40	—	11.275	36	14.471	58	613	88	
—	—	—	—	28.540	85	27.964	30	576	56	
—	—	—	—	30.571	19	27.374	09	3.197	10	
11	—	321	90	29.989	89	24.536	44	3.071	20	
5.025	—	1.876	40	38.062	75	33.790	51	3.426	97	
—	—	—	-	16.852	01	10.595	59	4.099	39	
—	—	—	—	19.649	98	17.297	93	1.704	35	
—	—	1.545	70	21.393	31	19.656	61	1.736	70	
—	—	—	—	20.843	75	20.862	99	461	70	
—	—	—	—	13.054	76	11.586	62	379	10	
—	—	—	—	26.947	09	25.764	23	792	10	
—	—	1.998	81	17.505	96	14.831	19	2.507	44	
—	—	—	—	26.017	25	15.401	02	7.271	61	
—	—	—	—	21.124	17	15 491	54	3.825	73	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Wydział pow. nie przedłożył wykazu pomimo ciągłych urgensów.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	17.227	50	16.341	92	685	60	
—	—	460	08	39.942	34	37.926	58	1 618	77	
—	—	545	33	36.374	85	37.374	36	1.286	99	
—	—	—	—	18.218	38	13.755	90	2.064	40	Na liczne urgensy Wydziału krajowego o przedłożenie wykazów za r. 1889—1893 zawiadomił Wydział powiatowy, że miejscowe zarządy drogowe są zupełnie nieczynne. Z tego powodu wydał Wydział krajowy odpowiednie zarządzenie LW. 51367/94.
—	—	—	—	15.616	59	15.408	09	350	05	
—	—	20	—	27.258	01	24.701	31	2.556	70	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	25.251	31	21.468	05	3.467	93	
—	—	—	—	28 339	93	28.427	40	178	80	
13.825	86	20.582	20	1,589.656	70	1,475 510	50	106.159	96	

	zł.	ct.
wydatek . . .	1,475.510	50
wynosi . . .	114.146	20
prestacyi . . .	106.159	96
pokrycia przez funtowe	7.986	24
wyżej . . .	113.239	74

WYKAZ

wynikłości zamknięć rachunków powiatowego funduszu dróg gminnych za r. 1892.

Liczba porz.	Powiat	Dochody		Wydatki		Pozostałość kasowa z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała . . . , .	10.150	27½	5.068	91	5.081	36½	
2	Bóbrka	24 676	58½	23.621	61	1.054	97½	
3	Bochnia	21.918	96½	21.918	96½	—	—	
4	Bohorodczany . .	2.202	35	1.885	84	316	51	
5	Borszczów . . .	5.609	84½	4.838	72	771	12½	
6	Brody.	16.792	93	16 181	14½	611	78½	
7	Brzesko	14.053	68	14.052	65	1	03	
8	Brzeżany. . . .	19.861	40½	19 123	48	737	92½	
9	Brzozów	7.474	59½	5.194	50	2.280	09½	
10	Buczacz	9.118	24	7 847	73	1.270	51	
11	Chrzanów . . .	10.638	80	7.337	02	3.301	78	
12	Cieszanów . . .	18.222	81½	16.773	66	1.449	15½	
13	Czortków . . .	4.983	98	4.761	28	222	70	
14	Dąbrowa. . . .	22.075	15½	21.719	38	355	77½	
15	Dobromil . . .	14.963	34½	14 911	10	52	24½	
16	Dolina	8.784	36½	5.473	67½	3.310	69	
17	Drohobycz . . .	9 556	80	7.726	40	1.830	40	
18	Gorlice	23.540	32½	22.798	10½	742	22	
19	Gródek	—	—	—	—	—	—	Wydz. pow. nie przedłożył zamkn. pomimo licznych urgensów.
20	Grybów	2.945	55	2.849	91½	94	63½	
21	Horodenka . . .	9.986	11	8.061	31	1.924	80	
22	Husiatyn. . . .	6.435	72	6.025	86	409	86	
23	Jarosław. . . .	7.777	89½	8.200	35½	—	—	Niedobór w kwocie 422 zł 44 ct
24	Jasło	14.935	86	14.840	37	95	49	
25	Jaworów. . . .	11.748	17½	11.351	63½	396	54	
26	Kałusz	8.445	93	8.140	18½	305	74½	
27	Kamionka . . .	19.650	50	19.555	72	94	78	
28	Kolbuszowa. . .	7.895	54	4.672	54	3.223	—	
29	Kołomyja . . .	17.735	91½	17.596	99½	138	92	
30	Kossów	3.639	92½	3.093	05	546	87½	
31	Kraków	18.853	87½	18.853	87½	—	—	
32	Krosno	5.915	35½	3.200	27	2.715	08½	
33	Limanowa . . .	11.097	78	11.026	84	70	94	
34	Lisko	8.539	44	3.734	85	4.804	59	
35	Lwów.	49.754	03	46.430	80½	3.323	22½	
36	Łańcut	13.012	95	13.012	95	—	—	
37	Mielec.	17.175	38	13.567	41	3.607	97	
38	Mościska. . . .	5.964	74	5.964	74	—	—	
39	Myślenice . . .	11.424	00½	10.860	94½	563	06	
40	Nadwórna . . .	4.464	58½	3.988	97½	475	61	
41	Misko.	65.205	86	62.205	86	3.000	—	
42	Mowy Targ. . .	5.626	85½	4.830	43	796	42	
43	Pilzno.	4.248	87	3.853	91½	394	95½	

Liczba porz.	Powiat	Dochody		Wydatki		Pozostałość kasowa z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
44	Podhajce. . . .	11.825	60	11.825	60	—	—	
45	Przemyśl. . . .	26.008	73	24.358	04½	1.650	68½	
46	Przemyślany . .	10.258	85	19.255	28	3	57	
47	Rawa	16.611	80½	16.283	80	328	00½	
48	Rohatyn	7.810	24	7.810	11	—	13	
49	Ropczyce . . .	14.204	35	10.595	46	3.608	89	
50	Rudki.	5.971	63	5.971	63	—	—	
51	Rzeszów	12.525	26½	12.525	26½	—	—	
52	Sambor	23.110	26½	23.092	90	17	36½	
53	Sanok.	10.830	64	10.688	62	142	02	
54	Sącz Nowy. . .	22.261	49½	20 916	60½	1.344	89	
55	Skałat	33.664	59	33 614	51	50	08	
56	Śniatyn	15.217	73½	14.745	88½	471	85	
57	Sokal	11.919	97½	11.799	85	120	12½	
58	Stanisławów . .	13.392	46	12 944	33	448	13	
59	Staremiasto . . .	3.086	91½	1.658	42	1.428	49½	
60	Stryj	19.102	53	18 469	—	633	53	
61	Tarnobrzeg . . .	15.203	99	10.762	50	4.441	49	
62	Tarnopol. . . .	94.538	25	49.194	73	45.343	52	
63	Tarnów	25.196	22	24.465	12	731	10½	
64	Tłumacz. . . .	8.899	97½	8.833	82½	66	15	
65	Trembowla . . .	7.324	20	6.786	09	538	11	
66	Turka.	2.933	49	2.427	76	505	73	
67	Wadowice . . .	21.100	02½	21.100	02½	—	—	
68	Wieliczka . . .	46.878	84	46.870	22	8	62	
69	Zaleszczyki. . .	9.883	64	7.503	38	2.380	26	
70	Zbaraż	34.537	79½	33 999	93½	537	86	
71	Złoczów	12.367	65	11 560	17	807	48	
72	Żółkiew	9.610	77½	6.721	40	2.889	37½	
73	Żydaczów . . .	18.222	89½	13.221	54	5.001	35½	
74	Żywiec	5.601	14	4.418	23	1 182	91	
	Razem . .	1,156.266	26½	1,031.634	20	125.054	51½	
	Potrącając niedobór z poz. 23 w kwocie					422	46	
	Stan gotówki z koń. r. 1892 w 72 powiatach wynosił					124.632	05½	

Datki dobrowolne deklarowane na budowę dróg krajowych.

Poz.	Przedmiot	Przypisano należytość		Uiszczono w r. 1893		Pozostaje do do spłaty		Zaległość z końcem roku 1893		Uwaga
I.	**Droga Lwów-Stojanów:**									
	1. Rada powiatowa w Kamionce strum.	10.000	—	1.000	—	9.000	—	—	—	
	2. Gmina Kamionka strumiłowa	4.368	22¹/₂	250	—	4.118	22¹/₂	—	—	
	3. „ Stojanów	51	20	—	—	—	—	—	—	Odpisano do L.W. 64451/93
II.	**Most pod Kurowem:**									
	1. Rada powiatowa w Nowym Sączu	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	
III.	**Droga Rz szów-Nadbrzezie:**									
	1. Gmina Sokołów	800	96	—	—	800	96	—		Przedłużono termin spłaty do r. 1894.
	2. „ Rozwadów	68	25	68	25	—	—	—	—	
	3. „ Charzewice	79	80	—	—	79	80	79	80	Urgowano.
	4. „ Majdan Zbydniowski	13	—	—	—	13	—	13	—	„
	5. „ Zaleszany	38	20	—	—	38	20	38	20	Zapłacono w r. 1894.
	6. „ Zalesie gorzyckie	16	—	16	—	—	—	—	—	
	7. „ Wrzawy	25	—	—	—	25	—	25	—	Urgowano.
	8. Książe Hieronim Lubomirski	1.078	14	—	—	1.078	14	1.078	14	W procesie.
	9. Horodyński Bogusław	400	—	200	—	200	—	200	—	Urgowano.
	10. Ekstein Mendl	214	29	214	29	—	—	—	—	
	11. Konopka Ksawery	300	—	300	—	—	—	—		
	12. Trojacki Włodzimierz	375	—	—	—	375	—	375	—	Zapłacono w r. 1894.
IV.	**Droga Tarnów-Szczucin:**									
	1. Rada powiatowa w Dąbrowy	2.000	—	500		1.500	—	—	—	
	Razem	23.828	06¹/₂	3.548	54	20.228	32¹/₂	1.809	14	Odpisano 51 zł. 20 ct.

WYKAZ

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych z końcem roku 1893., względnie 1892.

WY-

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych

Liczba porządkowa	Fundusz pro praetertio budowy drogi	Administruje c. k. Starortwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1892 wykazanych w kwocie zł.	ct.	odpisano kwotę zł.	ct.
1	Sielec — Zaleszczyki	Horodence . , ...	—	—	—	—
2	Lwów — Rohatyn	Bóbrce	7 050	28	—	—
3	Tyśmienica — Kołomyja . . .	Kołomyi.	1.108	31	—	—
4	Czortków — Skała	Czortkowie	—	—	—	—
5	„ — Monasterzyska . .	„	475	02	—	—
6	„ — „ . .	Buczaczu . . . . . . }	2.277	53	—	—
7	Strussów — Buczacz	„ . . . . . . }				
8	Brzeżany — Tarnopol	Brzeżanach.	3.720	$11^{1}/_{2}$	80	$68^{1}/_{2}$
9	„ — Złoczów	„	130	66	6	91
10	„ — „	Złoczowie . , ...	144	$09^{1}/_{2}$	—	—
11	Sanok — Rzeszów	Sanoku	4.340	$51^{1}/_{2}$	—	—
12	„ — Przemyśl	„	7.374	$66^{1}/_{2}$	65	$48^{1}/_{2}$
13	powiat: Tarnawa — Radoszyce	„	270	69	—	—
14	„ Tarnopol — Brody . .	Tarnopolu	10.798	50	—	—
15	„ Grzymałów — Skałat .					
16	Smykowce	„	33.189	26	—	—
	Strussów — Buczacz	„ . , ...	15.525	99	—	—
17	Brzeżany — Podwołoczyska . .	„	24.001	$77^{1}/_{2}$	2.843	$55^{1}/_{2}$
18	Jarosław — Bełzec	Jarosławiu	—	—	—	—
19	Drogi obwodowe byłego obwodu	Nowym Sączu	—	—	—	—
20	„ „ „ „ nowosandeckiego	Limanowy	15	$95^{1}/_{2}$	—	—
		Razem	110.426	33	2.996	$63^{1}/_{2}$

KAZ

i powiatowych z końcem roku 1893, względnie 1892.

Wynikłości z końcem roku 1893												Uwaga
Aktywa						Pasywa		Z porównania okazuje się				
Należytości czynne od stron konkurencyjnych		Zapas kasowy gotówką i efektami		Razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		zwyżka		niedobór		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	26	88½	26	88½	—	—	26	88½	—	—	LW. 8.121/94 nadesłaną obok kwotę ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 8.229.
6.639	28	2.827	½	9.466	28½	7.895	64½	1.570	64	—	—	
834	82	948	20½	1.783	02½	1.051	70½	731	32	—	—	
—	—	289	95½	289	95½	304	18	—	—	14	22½	
475	02	463	84½	938	86½	846	57	92	29½	—	—	
2.277	53	1	13	2.278	66	1.550	67	727	99	—	—	
2.631 38	88½ 20½	} 2.258	06	4.928	15	1.446	67½	3.481	47½	—	—	
62	09	1.915	81½	1.977	90½	571	07½	1.460	83	—	—	
4.340	51½	2.068	66	6.409	17½	992	28	5.419	89½	—	—	
7.181	57	314	61	7.496	18	3.838	58½	4.457	59½	—	—	
162	34	202	84	365	18	-	—	365	18	—	—	
10.798	50	2.397	22	13.195	72	13.330	40	—	—	134	68	Brak rachunków za rok 1893, wpisano wynikłości z końcem roku 1892 z uwzględnieniem odpisanych należytości czynnych w roku 1893 w kwocie 2.843 zł. 55½ ct.
33.399	26	1.231	43	34.630	69	34.713	—½	—	—	82	31½	
15.525	99	1.204	57	16.730	56	29 101	45½	—	—	12.370	89½	
21.158	22	4.451	39½	25.609	61½	32.300	52½	—	—	6.690	91	
—	—	—	—	—	—	4.420	95	—		4.420	95	
-	—	127	58½	127	58½	—	—	127	58½	—	—	
15	92½	—	—	15	92½	—	—	15	92½	—	—	
105.541	15	20.729	21	126.270	36	131.563	72	18.420	61½	23.713	97½	
										5.293	36	

WYKAZ

zasiłków zezwolonych i asygnowanych ze skarbu państwa na budowę niepaństwowych dróg i mostów.

Nr. pozyci	Przedmiot	Długości metrów	Cała zezwolona kwota zł.	ct.	Na to asygnowano do końca r. 1893 zł.	ct.	Na to asygnowano w r. 1894 zł.	ct.	Uwaga
	I. Budowle wykonane przez c. k. organa rządowe:								
1	Most na Dniestrze w Żurawnie i droga Żurawno-Knihynicze	18.612	100 400	—	30.000	—	10.000	—	Most dł. 167 m. wraz z drogami dojazdowemi ukończony
2	„ „ Sanie pod Żurawnem (powiat Nisko)		122.053	—	70.000	—	45.000	—	
3	Droga Jarosław-Gorzyce	15.500	97.000	—	58.894	—	31.000	—	ukończono w r. 1894
4	„ Olszyny-Melsztyn	4.000	38.108	—	27.000	—	8.000	—	ukończono w r. 1894
5	„ Gorzyce-Tryńcza	4.466	24.793	—	24.793	—	1.500	—	ukończono w r. 1894
6	„ Tryncza-Leżajsk	14.072	83.227	—	70.000	—	6.000	—	ukończono w r. 1894
	1 suma		465.621	—	280.687		101.500	—	
	II. Subwencye udzielone Wydziałom Rad powiatowych:								
1	Droga Zembrzyce-Biertowice (Wadowice i Myślenice)	25.291	23.800	—	17.800	—	6.000	—	
2	„ Gródek-Stradcz-Dąbrowica (pow. Gródek)	23.090	47.548	—	42.548	—	5.000	—	
3	„ Zarzecze-Domostawa (powiat Nisko)	14.500	70.000	—	50.000	—	20.000	—	
4	Kilka dróg w okręgu fortecy w Przemyślu	39.400	72.684	—	16.000	—	20.000	—	
5	Droga Maydan-Stany-Rozwadów w powiatach Tarnobrzeg, Nisko, Kolbuszowa	30.589	100.000	—	—	—	20.000	—	
	2 suma		314.032	—	126.348	—	71.000	—	
	Ogólna suma		779.653	—	407.035	—	172.500	—	

SPRAWOZDANIE

z czynności Departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od listopada 1893. do listopada 1894.

z 8 alegatami.

Departament V.

Szef departamentu dr. Franciszek Hoszard, członek Wydz. kraj.

Wydatki na cele zdrowia publicznego
Al. I.

W roku 1893 wydał fundusz krajowy na cele zdrowia publicznego kwotę 1,169.427 zł. a. w. Kwota ta jest mniejszą od kwoty preliminowanej budżetem o 20.770 zł., od kwoty wydanej w 1892 r. większą o 107.402, a od kwoty wydanej w r. 1878 większą o 362.477 zł.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

z Rubr.	III. za koszta leczenia	892.767	zł.
„ „	IV. za szczepienie ochronne	66.830	„
„ „	V. za leki podczas epidemii	57.685	„
„ „	VI. na zasiłki dla zakł. leczn.	3.850	„
„ „	XI. na dotacye zakładów	183.515	„
	Razem . .	1,204.647	zł.

Na to wpłynęło dochodów:

z Rubr.	IV. Nadwyżka od szpitala w Krakowie .	4.302	zł.
	„ „ „ we Lwowie .	4.568	„
	„ „ „ w Kulparkowie	6.532	„
„ „	V. Zwroty od szpitali prowincyonalnych	18.737	„
„ „	„ „ gmin	483	„
„ „	„ za rachunki aptekarskie . .	598	„
	Razem . .	35.220	zł.

Po strąceniu tej kwoty, która weszła do dochodów od wypłaconych 1,204.647 zł. pozostaje czysty wydatek 1,169.427 zł.

Wydatek ten znajduje usprawiedliwienie w większej ilości dni leczenia ubogich, za których koszta z funduszu krajowego zapłacono. Podczas bowiem gdy w 1892 r. zapłacono z tego tytułu za 1,405.673 dni w 1893 zapłacono za 1,409.872 dni, co daje różnicę 4.199 dni leczenia.

W porównaniu z r. 1892 wypłacono w r. 1893 z Rubr. III. funduszu krajowego za koszta leczenia ubogich o 33.541 więcej, z rubryki IV. o 3.187 mniej, z Rubr. zaś V. za koszta podczas epidemii i urządzenie okręgów sanitarnych o 53.286 więcej; wreszcie z rubryki XI. na dotacye zakładów o 26.202 więcej, w ogóle zaś o 110.492 zł. więcej.

W dochodach wpłynęło do funduszu krajowego nadwyżek od szpitala Św. Łazarza w Krakowie o 4.302 zł. więcej aniżeli w r. 1892, we Lwowie

o 8.497 zł. mniej aniżeli w r. 1892 było wpłynęło, od zakładu obłąkanych w Kulparkowie o 6.532 zł. więcej aniżeli w roku poprzednim. Zwroty zaliczek od szpitali prowincyonalnych wypadły większe o 5.137 od preliminowanych i o 1.044 większe aniżeli w r. 1892. Zwroty od gmin za zaległe koszta leczenia z lat przed rokiem 1875, kiedy jeszcze gminy ponosiły połowę kosztów leczenia za swoich ubogich, wynosiły o 117 zł. mniej niż było preliminowano i o 310 mniej aniżeli w r. 1892.

W porównaniu z rokiem 1878 wynik wydatków rzeczywistych był w roku ubiegłym o 362.477 zł. większym, a to dla tego, że nasze zakłady lecznicze liczyły o 20.620 chorych więcej niż w r, 1878, a dni leczenia było o 487.254 także więcej.

Ruch chorych i wydatki.
Al. II.

Wszystkie szpitale publiczne w kraju rozporządzały 4.039 łóżkami. Chorych pielęgnowano we wszystkich naszych zakładach leczniczych 50.973, to jest o 217 mniej aniżeli w roku poprzednim a o 20.620 więcej aniżeli w r. 1878. Dni leczenia było 1,392.328 t. j. o 2.928 więcej aniżeli w roku 1892, a o 487.254 więcej aniżeli w r. 1878. Umarło 4.377. W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych 8·5% u położnic 0·7% u obłąkanych 12·3 u dzieci 25·8%. W szpitalach prowincyonalnych 7·4%, a w ogóle we wszystkich naszych zakładach leczniczych 9·2%. Cała kuracya chorego trwała przeciętnie w szpitalach krajowych 20·8. w prowincyonalnych 23 7, w zakładach położnic 16·9, w zakładach dla obłąkanych 145, w szpitalach zaś dla dzieci 29·5 dni. Ilość chorych leczonych dziennie wynosiła w szpitalach krajowych 1.123, prowincyonalnych 1.666, w zakładach położnic 84, w zakładach dla umysłowo-chorych 792, a w szpitalach dla dzieci 176; we wszystkich zaś zakładach leczniczych 3.814.

Wydatki wynosiły, z pominięciem szpitali dla dzieci 855.544 zł.; w tych przypada na szpitale powszechne 611.730; na zakłady położnic 26.100; na zakłady dla obłąkanych 217.714. Oprócz tego subwencyonował fundusz krajowy szpitale dla dzieci kwotą 32.871

Cała kuracya chorego kosztowała w szpitalach krajowych w przecięciu 16 zł. 5 ct., położnic 14 zł. 36 ct., obłąkanych 123 zł. 42 ct. w prowincyonalnych 12 zł. 53 ct. Koszt dnia wynosił: chorego w szpitalach krajowych 76·7, a w szpitalach prowincyonalnych 48·8, położnicy 84·5, obłąkanego 78·1. Żywność kosztowała na dzień i chorego w szpitalach krajowych 27.5, w szpitalach prowincyonalnych 18·4, w zakładach położnic 26.2, w zakładach dla obłąkanych 30·1

W 1893 r. wypłacił fundusz krajowy za utrzymanie podrzutków i płace żywicielek kwotę 8.810 zł. 60 ct. a mianowicie:

za 7	dzieci	we Lwowie . . .	199 zł.	— cnt.
„ 22*)	„	w Krakowie . . .	1.228 „	01 „
„ 257	„	we Wiedniu . . .	6.928 „	37 „
„ 7	„	w Pradze . . .	455 „	22 „

Wydatki zakładów kraj.
Al. III.

Wykaz IV. wydatków w trzech naszych zakładach krajowych w r. 1893 porównuje te wydatki, które wpływają na koszta właściwego utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności zarządu. Okazuje się z niego, że utrzymanie chorego w r. 1893 kosztowało najtaniej w szpitalu Św.

*) Uwaga. Zakład podrzutków w Krakowie jest funduszem samoistnym zatem koszt utrzymania podrzutków nie ponosi fundusz krajowy lecz dochody pochodzące z prywatnych zapisów.

Łazarza w Krakowie, wynosił bowiem dziennie 76·39 ct., następnie w zakładzie kulparkowskim koszt wynosił 78·36, a w końcu w szpitalu lwowskim 78·83. Żywienie samo w szpitalu Św. Łazarza kosztowało 27·51, w szpitalu lwowskim 28·31, nareszcie w zakładzie kulparkowskim 29·60.

Al. IV. Dla porównania kosztu wiktuałów w trzech zakładach krajowych załączamy w końcu wykaz Al. IV.

W sprawie wydawania świadectw ubóstwa. Dla obrony funduszu krajowego od wyzyskiwania przez wystawianie przez urzęda gminne niesłusznych świadectw ubóstwa dla leczonych w szpitalach powszechnych, prosiliśmy wszystkie konsystorze biskupie o kontrole tych świadectw przez urzęda parafialne, obowiązane do potwierdzenia ich. Od wszystkich konsystorzy biskupich otrzymaliśmy przyrzeczenie poparcia z wyjątkiem konsystorza tarnowskiego, który nam odmówił, motywując tem, że według ustawy urząd parafialny ma tylko obowiązek stwierdzenia autentyczności pieczęci i podpisu naczelnika gminy i nic więcej. LW. 63.425/93.

Szkoła położnych. C. k. Namiestnictwo udzieliło nam projekt regulaminu dla nauki położnych, nadesłany przy reskrypcie Minist. wyznań i oświaty d. 16. Paźdz. 1893. do l. 22.297 z prośbą o danie opinii. W odpowiedzi naszej zaznaczyliśmy, że ze strony naszej nie zachodzą żadne przeszkody przeciwko rozdzieleniu szkoły położnych tak we Lwowie jak w Krakowie od kliniki położniczej dla uczniów wydziału lekarskiego, które to rozdzielenie uznajemy nawet za pożądane, zwłaszcza gdy w nowozbudowanym gmachu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie znajdą się odpowiednie ku temu lokalności. Co się zaś tyczy szpitala w Krakowie, to w razie potrzeby mogłyby w tym celu być użytemi ubikacye, które dotąd zajmuje oddział szpitalny położniczo-gynekologiczny, przy czem jednak zastrzegliśmy się, że żadne koszta dla funduszu krajowego stąd nie wynikną. Co do języka wykładowego oświadczyliśmy się za tem, iżby on w obu szkołach był polski, a tylko wyjątkowo dla kandydatek izraelickich niemiecki. Czas trwania kursów i termin rozpoczęcia tychże, dotąd istniejący uważamy za odpowiedni. Przy tej sposobności nadmieniliśmy iż celem pozyskania większej liczby rutynowanych akuszerek Wydz. kraj. wyjednał już u Wys. Sejmu dwa stypendya po 120 zł. rocznie, udzielane dyplomowanym kandydatkom c. k. szkoły położnych, które po ukończeniu przepisowego kursu nauki pragną nabyć dalszego praktycznego wykształcenia jeszcze przez rok jeden przy obsługiwaniu oddziału położnic szpitala lwowskiego. Zaznaczyliśmy przy tem iż i Wydziały powiatowe podejmują skuteczną inicyatywę przy udzielaniu zapomogi kandydatkom do kształcenia się w zawodzie położnych. W kwestyi atoli pomieszczenia uczenic c. k. szkoły położnych oświadczyliśmy, że projektowane zużytkowanie na ten cel ubikacyj suterenowych gmachu położnic nie mogłoby nastąpić, ilość bowiem tych ubikacyj będzie bardzo mała w obec zajęcia ich w znacznej części na pomieszczenie kotłów, składów drzewa i węgla; pozostała reszta zaledwo dla ciężarnych i dla służby szpitalnej wystarczy.

Szczepienie z konieczności. Okólnikiem dnia 2. Lutego 1894. l. 6.571 c. k. Namiestnictwo uwiadomiło iż w skutek reskryptu Ministeryalnego z 6. października 1893 do l. 65.097 poleciło wszystkim starostom aby w razie wybuchu ospy, dla szczepienia i rewakcynacyi z konieczności jak niemniej i do ponownego szczepienia w szkołach, o ile by ono zarządzonem zostało, pobierali krowiankę jedynie z zakładu rządowego w Wiedniu, który otrzymał polecenie dostarczenia krowianki każdej chwili za zwrotem kosztów przesyłki. Przy tem zwróciło

uwagę iż korespondencya z dyrekcyą tego zakładu (k. k. Impfstoffgewinnungs-anstalt in Wien, VIII. Laudongasse Nr. 12), jest wolną od opłaty pocztowej. Zamówienia potrzebnej krowianki polecono czynić zawsze podając dokładnie czas, na który ma być nadesłaną, nie mniej podać adres lekarza szczepiącego, jeżeliby pod jego adresem krowianka nadesłaną być miała. LW. 7.476/94.

Umowa co do dostarczania krowianki.

Przy zawieraniu umowy względem dostarczania potrzebnej ilości krowianki do szczepienia ochronnego w kraju zastrzegliśmy, że gdyby wysłana krowianka okazała się nieprzydatną lub nie przyjęła się pp. przedsiębiorcy będą obowiązani zwrócić koszta sprowadzonej krowianki z innego zakładu, tudzież koszta nowej dodatkowej podróży lekarzy szczepiących, a gdyby starostwa zażądały dostawy większych ilości porcyj, dostawcy mają ją dostarczyć nie żądając dodatkowego wynagrodzenia LW. 10.627/94.

Petycya dra Barańskiego.

Wysoki Sejm na posiedzeniu 16. Lutego 1894, przy układaniu preliminarza funduszów krajowych na 1894 r. i wyznaczając kwotę 70.000 na koszta rocznego szczepienia, uchwalił petycyę dra Antoniego Barańskiego, w sprawie kosztów za nadwyżkę dostarczonej krowianki, przekazać nam do zbadania i załatwienia stosownie do wyniku tego badania. Ze względu iż w ciągu ubiegłych 1891 i 92 lat krowianka z zakładu dra Barańskiego pod względem przyjmowania się bardzo często zawodziła, a w 1893 r. według oceny c. k. Namiestnictwa pod względem procentowego przyjęcia się na ostatniem stała miejscu, nie mogliśmy przyjąć obowiązku poparcia petycyi proszącego do Wys. Sejmu i odrzuciliśmy żądanie jego jako nieuzasadnione należytą dostawą, tem więcej, że nieustanne skargi na jakość krowianki z zakładu jego doprowadziły nawet do myśli niedopuszczania zakładu do ponownego współubiegania się o dostarczanie krowianki dla lekarzy szczepiących w r. 1894. LW. 10.782/94.

Świadectwa lekarskie.

C. k. Namiestnictwo w odezwie d. 20. Lutego 1894. L. 11.959. uwiadomiło nas, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrzn. reskryptem z d. 3. Lutego b. r. l. 2.065 wezwało polityczne władze krajowe wszystkich królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa o zarządzenie, aby zarządom powszechnych publicznych szpitali przypomniano ścisłe przestrzeganie rozporządzenia Ministeryalnego z dnia 3. Stycznia 1882 l. 20.046 postanawiającego, że każdego ubogiego do Galicyi przynależnego chorego, którego czas leczenia w szpitalu przekracza sześć tygodni, już z upływem szóstego tygodnia, wykazać należy Wydziałowi krajowemu, tudzież aby zarządy szpitalne na odnośnych wykazach zamieszczały opinię lekarską co do okoliczności czy stan chorego dozwala na przeniesienie do którego z zakładów w kraju tutejszym istniejących LW. 10.725/94.

Okólniki co do oszczędności w przypisywaniu leków.

Wydaliśmy okólnik do wszystkich szpitali powszechnych wskazujący pp. lekarzom ordynującym jakie można zmiany uczynić w ordynacyach lekarskich w celu zmniejszenia kosztów na leki. LW. 11.506/94

Szkoła dozorców.

Al. V.

W sprawie założenia szkoły dozorców przy szpitalu lwowskim, podniesionej rezolucyą Wys. Sejmu d. 27. listopada 1890 przedłożyliśmy sprawozdanie Wys. Sejmowi pod d. 7. lutego 1893. (Aleg. 94 r. 1893) Komisya budżetowa odnośnie do naszych wniosków powyższego sprawozdania pod d. 11. maja 1893 r. (All. 271.) uchwaliła: „Wniosek w sprawie założenia szkoły osób do posługi chorych przeznaczonych odsyła się do Wydziału krajowego w celu zwołania ankiety i postawienia wniosków w myśl uchwał tejże.“

Jakkolwiek wniosek ten nie wszedł na porządek dzienny Wys. Sejmu podczas ubiegłej sesyi, jednak Wydział krajowy, ze względu na ważność sprawy, w myśl powołanej uchwały komisyi budżetowej, zwołał ankietę, która na dwóch posiedzeniach odbytych w dniach 18. października i 11. listopada 1893 uznając potrzebę tak dla szpitali, jako też przeważnie dla Tow. Czerwonego krzyża i Sióstr miłosierdzia utworzenie w kraju tego rodzaju szkoły, jest zdania, że powinny być założone dwie szkoły, to jest jedna przy szpitalu krajowym we Lwowie a druga przy szpitalu w Krakowie. Załączamy tu protokoły z posiedzeń pomienionej ankiety w których omówionemi zostały kwestye: 1) czy jest potrzebną szkoła posługaczy wogóle, czy ma być oddzielną dla Sióstr miłosierdzia a oddzielną dla cywilnych posługaczy i posługaczek; 2) gdzie ma być założona? 3) przez kogo? 4) w jaki sposób; 5) czyim kosztem, a następnie dalsze szczegóły urządzenia kursów, czas ich trwania, sposób wykładów, udzielanie pomocy materyalnej słuchaczom i zapewnienie wykwalifikowanym uczniom pewnych przywilejów na przyszłość.

Ponieważ ankieta stanowczo oświadczyła się za tem, że koszta oddzielnych kursów dla Sióstr miłosierdzia ponosić winien fundusz krajowy, jeżeliby Siostry miłosierdzia same dla siebie podobnych kursów nie urządziły, zaś koszta założenia szkoły dla innych słuchaczów i jej utrzymania mają ponosić wspólnie fundusz krajowy i Towarzystwo Czerwonego krzyża, przeto Wydział krajowy pod d. 21. października 1893 l. 54.937 odniósł się do Towarzystwa Czerwonego krzyża we Lwowie o udzielenie zapatrywań swych i opinii w tym względzie, a następnie pod d. 30. listopada 1893 LW. 63.415 do dra Merunowicza jako c. k. Radcy Namiestnictwa o poparcie tej sprawy. Na odezwy te Towarz. Czerwonego krzyża odpowiedziało nam pod d. 2. stycznia 1894 LW. 709, że nie powzięło jeszcze żadnej merytorycznej uchwały co do szkoły dozorców dla chorych i utrzymywania jej wspólnym kosztem z Wydziałem krajowym, lecz upoważniło zebranych z grona swego trzech członków, którzyby weszli w rokowania z nami. Ponieważ wyznaczeni członkowie Towarzystwa Czerwonego krzyża pomimo dwóch przypomnień (LW. 54.937 i $63.415/_{94}$) z naszej strony, dotąd z propozycyami swemi nie zgłosili się, przeto Wydział krajowy nie jest w możności przedłożenia Wys. Sejmowi pozytywnych w tej sprawie wniosków*).

---

*) W krakowie dr. Bossowski otworzył „kurs praktyczny opatrywania ran dla pań“ program tego kursu jest następujący: obeznanie z zasadami antiseptyki i ze środkami antiseptycznymi, z zasadami dezinfekcyi i środkami dezinfekcyjnymi, traktowanie ran świeżych, czystych i zaniedbanych, wrzodów przewlekłych i spraw zapalnych ostrych, udzielanie pierwszej pomocy w przypadkach nagłych, praktyczne wskazówki co do pielęgnowania rannych, ćwiczenia w opatrywaniu i zakładaniu opasek.

Słuchaczkami są panie do kół arystokratycznych należące, z wyższej inteligencyi, z zamożnych kół mieszczańskich, nauczycielki szkół wydziałowych i ludowych, Siostry miłosierdzia, Felicyanki, uczenice seminaryum żeńskiego. Słuchaczek jest stale od 50 — 60. Kurs trwa od 1. grudnia do 15. maja codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel od godziny 9 — 10 rano.

Kurs odbywa się w jednej ze sal parterowych budynku Sióstr miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo na Kleparzu. Do pomocy są dwie zakonnice i służąca. Chorzy ranni przychodzą z miasta i wsi okolicznych, służą za materyał dla kursu i zarazem otrzymują od dra Bossowskiego ordynacyę lekarską. Opatrunki nabywają się ze składek słuchaczek, które 3 zł. miesięcznie wynoszą. W r. $1893/_4$ było z tego dochodu przez cały kurs 250 zł. Instrumenta dotąd własne dra Bossowskiego, urządzenie zaś ambolatoryum (stolik, irryga-

Zarządzenia z powodu cholery.

Udzieliliśmy z kredytu 50.000 zł. a. w. wyznaczonego przez Wys. Sejm d. 22. września 1892 r. na bezzwrotne zapomogi dla gmin niezamożnych w celu umożliwienia im zakładania i urządzania szpitali dla cholerą dotkniętych następujące kwoty: W r. 1892 na pomoc 48 miejscowościom 9.950 zł., w 1893 roku 53 miejscowościom 17.350, nareszcie do 1. listopada 1894 r. 63 miejscowościom 13.250 zł. czyli razem 40.550 zł.

Na prośbę Wydz. zaleszczyckiej Rady pow. udaliśmy się do c. k. Namiestnictwa o zarządzenie, o ile to możliwe, aby w miejscowościach cholerą dotkniętych wstrzymany został pobór podatków przez czas trwania niebezpieczeństwa rozwleczenia zarazy, a do Sądu krajowego o zarządzenie wstrzymania terminów sądowych LW. 40.555/94. Jak od c. k. Namiestnictwa tak i od Wyższ go Sądu krajowego otrzymaliśmy odpowiedź, iż prośba nasza będzie spełnioną l. 41.967 i 42.308/94.

Okręgi sanitarne.

Na mocy postanowień §. 4 i 5 ustawy z d. 2. lutego 1892 r. l. 17, tudzież uchwały Sejmowej z d. 30. marca 1892 w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem weszło w życie w roku 1892 okręgów sanitarnych 5, w roku 1893 okręgów 8, a w roku 1894 okręgów 19, a zatem ogólna ilość okręgów sanitarnych od dnia wprowadzenia w życie tej ustawy do 1. listopada 1894 wynosi 32. Nowych okręgów sanitarnych na r. 1895 nie przedstawiamy do uchwalenia Wys. Sejmu z tego powodu, że już uchwalone w wielu miejscach nie są jeszcze obsadzone bo nikt się nie zgłasza na te posady, a z obsadzonych często wpływają rezygnacye z powodu niedostatecznej płacy. Niektóre zaś powiaty odniosły się z prośbą o odłożenie utworzenia okręgów do roku przyszłego z powodu złych stosunków materyalnych powiatów, dotkniętych różnemi klęskami. (LW. 60.869 i 64.946/94).

Petycye o subwencyę na zakład ortopedyczny.

Dr. Teofil Tyszecki, kierownik krakowskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ wniósł do Wys. Sejmu petycyę o udzielenie subwencyi na założenie w Krakowie zakładu leczniczo-gimnastycznego, ortopedycznego. Petycyę tę Wysoki Sejm przekazał nam do zbadania i przedłożenia ewentualnego wniosku na najbliższej sesyi sejmowej. W skutek tego polecenia udaliśmy się do Wydziału lekarskiego wszechnicy Jagielońskiej, z prośbą o wydanie opinii czy i o ile zdaniem Wydziału założenie takiego zakładu w Krakowie jest wskazanem i potrzebnem, oraz czy dr. Tyszecki posiada uzdolnienie, jakiego wymagać należy od kierownika takiego zakładu?

Na zapytanie to Wydział lekarski uniwersytetu Jagiellońskiego odpowiedział dnia 41. lipca b, r. l. 102, 1) że zakład ortopedyczny jest bardzo pożądany w Krakowie, 2) że p. dr. Tyszecki nie ma na razie odpowiednich kwalifikacyj na dyrektora zakładu ortopedycznego, ponieważ nie odbywał studjów specyalnych w chirurgii, ani w ortopedyi, bo pobyt kilkutygodniowy w Berlinie w klinice Wolffa nie można nazwać studyami specyalnemi. W skutek tej odpowiedzi nie przedstawiamy żadnych wniosków uważając tę sprawę za niedojrzałą jeszcze.

---

tory, miednice, 2 umywalnie, mieduiczki, skrzynka na opatrunki, klosze na gazę itp. sprawiła p. S. swoim kosztem.

Rzecz ta obudziła u pań wielkie zajęcie tak, że po oswojeniu się słuchaczek można im było powierzać najwstrętniejsze rany, które nauczyły się, dzięki wrodzonej kobietom zręczności, bardzo skutecznie i z wielką dla chorych oględnością opatrywać. Wynik tedy kursów tych za bardzo korzystny uważać należy.

Dr. Bossowski udziela kursów i prowadzi niejako poliklinikę zupełnie bezpłatnie.

Szpital powszechny krajowy we Lwowie.

Ruch chorych.

Ruch chorych w lwowskim szpitalu w roku 1893. według oddziałów był następujący ;

Oddziały szpitalne	Ilość łóżek	Leczono chorych	Dni leczenia	Średni pobyt	Łóżko było zajęte dni	Śmiertelność Liczbowa	Śmiertelność %	Leczono dziennie
I. Oddz. chorób wewn.	102	2361	31056	13·1	304	356	15·0	85
II. " " "	110	1995	28528	14·3	259	246	12·3	78
III. " " "	60	1278	14416	11·2	240	61	4·7	39
Oddział chirurgiczny	160	2288	51888	22·6	323	112	4·8	142
" kiłowo-skórny męz.	104	1723	43150	25·0	414	2	0·1	118
" " kob.	80	1319	38762	29·3	446	11	0 8	106
" oczny	84	1131	30956	27·3	368	2	0·1	85
" położniczy	64	1108	15715	14·1	257	7	0·6	43
Ogółem	764	13203*	254471	19·2	334	797	6·0	697
Szpital św. Zofii dla dzieci	110	899	42692	36·3	297	181	20·1	89
Razem	874	14102	287163	20·3	323	978	6·9	786

* Suma właściwie wynosi **12.409.**, bo w cyfrze 13.203 znajduje się 794 przeniesionych z jednego oddziału na drugi.

W ciągu roku 1893 odmówiono przyjęcia ogółem 397 osobom jużto dla braku objawów chorobowych, już to dla nieuleczalności choroby, a tem samem braku kwalifikacyi do leczenia szpitalnego.

Najwyższy stan pielęgnowanych przypada na miesiące zimowe i wiosenne, najniższe na miesiące letnie i jesienne.

Liczbowo najwięcej leczono chorych: na choroby weneryczne 1979, na choroby skóry 1444, narządu oddychania 1219, oka 1080, ogólne i choroby krwi 991, zołzy i gruźlicę 767, choroby narządu trawienia 732, układu nerwowego 616, choroby narządu płciowego 562, rany 383, nowotwory 370, choroby narządu krążenia 272, organów moczowych 219, kości 197, stawów 116. W okresie konania przybyło do szpitala 29 chorych, którzy wkrótce po przyjęciu zmarli.

Z liczby zmarłych przypada na gruźlicę 30·3% uwiąd starczy 10·6%, choroby serca 7·9, dur brzuszny i wysypkowy 4·9, choroby mózgu i opon 4·3%, na zapalenie płuc 4·6. na raka 2·7.

Na oddziale chirurgicznym dokonano 1.195 operacyj ważniejszych, a oprócz tego znaczną ilość mniejszych przeważnie u leczonych ambulatoryjnie.

Na oddziale ocznym wykonano 477 operacyj większych, oprócz mnóstwa mniejszych jak przecięcie przewódki łzowej, wyjęcie ciał obcych z rogówki, wyłuszczenie kaszaków, przecięcie jęczmion i gradowin. Samych zaćm niepowikłanych operowano 154.

Na oddziale położnic dokonano 158 operacyj.

W pracowni chemiczno-lekarskiej dokonano 2015. rozbiorów chemiczno mikroskopowych.

Na obserwacyjnym oddziale było 119 mężczyzn i 102 kobiet; z tych oddanych zostało do zakładu dla umysłowo chorych 83 mężczyzn i 88 kobiet za rewersem zaś wypuszczono mężczyzn 11 i kobiet 5.

Na przedstawienie Dyrektora szpitala lwowskiego przedłużyliśmy na rok 1894. umowę zawartą ze Stowarzyszeniem Ś. Józefa z Arymatei względem grzebania ubogich zmarłych w szpitalu, których krewni lub znajomi nie zgłoszą się do ich pochowania, za kwotę 1.000 zł. rocznie i umowę z zakładem Św. Józefa dla nieuleczalnych o żywienie i pielęgnowanie ozdrowieńców, przysłanych na chwilowy pobyt ze szpitala, dla których zakład Św. Józefa ma utrzymać 15 łóżek za zapłatę po 35 ct. dziennie od osoby.

Ponieważ porównanie wydatków na leki i na sanitarne potrzeby w szpitalu lwowskim i krakowskim wykazało że ordynacya lekarska w szpitalu lwowskim jest mniej oszczędną aniżeli w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie szczególnie na oddziałach chorób wewnętrznych, przeto wezwaliśmy lekarzy ordynujących do większej oszczędności wskazując zarazem gdzie i w jaki sposób oszczędności te mogą być osiągnięte. LW. 5.381|94.

Dowiedziawszy się że w lwowskim szpitalu tolerowanym był zwyczaj dostarczania chorym izraelitom potraw koszernych, przy sposobności odwiedzania ich przez współwyznawców, wezwaliśmy Dyrekcyę aby sprawę tę uregulowała w taki sposób, żeby najprzód wikt koszerny mógł być przynoszony jedynie takim chorym, którzy mają przepisaną całą porcyę i tylko za przyzwoleniem lekarzy ordynujących i żeby potrawy te były oddawane odźwiernemu, który będzie je odsyłać na oddział przez posługaczy. LW. 10.200|94.

Ze względu iż zarząd kasy chorych wzbraniał się płacić za swoich członków, którzy przychodzili do szpitala bez asygnacyi zarządu, upoważniono dyrekcyę szpitala do przyjmowania chorych dotkniętych chorobą kiłową o ile wzgląd na bezpieczeństwo zdrowia publicznego wymagać będzie, tymczasowo bez asygnat kasy chorych, którą jednak natychmiast po przyjęciu chorego podlegającego ubezpieczeniu uwiadomić należy. LW. 67201|93.

Akuszerce dyżurnej na oddziale położnic przyznano wikt drugiej klasy. LW. 68061|93.

Stosownie do udzielonego przez Wys. Sejm kredytu urządzono latryny w części południowej zachodniego skrzydła i przeprowadzono nowe betonowe kanały odpowiedniego profilu dla odprowadzenia wód gospodarskich deszczowych i płynnych części latryn w kierunku do ulicy Głowińskiego na której sieć szpitalnych kanałów łączy się z siecią miejskich.

W roku ubiegłym zdaliśmy sprawę iż studniarz Trembski na swoje ryzyko podjął się roboty pogłębienia studni znajdującej się przy pralni i w głębokości około 57 metrów otrzymał znaczny przypływ wody. Według sprawozdania Dyrektora szpitala lwowskiego po odbytej próbie ciągnienia okazało się, że wydatność tej studni dla dotychczasowych potrzeb pralni jest wystarczająca, że jednak urządzenie samej pompy jest wadliwe, bo pompowanie kosztowne, potrzeba bowiem 6 ludzi do tej pracy. Przeciętnie studnia wydaje na minutę 23 litry 86 decl. czyli na godzinę 1.428 litrów a w ciągu 22 godz. i 10 minut 31.654 litrów to jest zwyż 31·5 metrów sześciennych

na dobę. Obecnie odbywają się studya nad tem czy się da naprawić stara pompa, czyli też potrzeba będzie kupić nową. LW. 57.889,94.

W tym roku na gruncie kupionym przy ulicy Piekarskiej stanął dom dla zakaźnych chorób, mogący pomieścić do 40 łóżek, z uwzględnieniem odosobnienia według rodzaju chorób. Budynek będzie wewnętrznie urządzony i obłożony po nowym roku, jednocześnie z urządzeniem i obłożeniem budynku dla oddziału położnic i gynekologicznego. Kierownictwa oddziału gynekologicznego podjął się profesor Dr. Czyżewicz, bez żadnego wynagrodzenia za tę nową pracę. Jednak z powodu przeniesienia oddziału gynekologicznego i urządzenia zakładu dla chorych zakaźnych potrzeba będzie utworzyć dwie posady lekarzy pomocniczych, bo przy tak rozrzuconym i powiększonym stanie szpitala niepodobna się obejść dawnemi siłami lekarskiemi. Z tego też powodu, wstawiamy do preliminarza na r. 1895. płacę jeszcze dla dwóch sekundaryuszów 1 klasy.

W sprawozdaniu komisyi administracyjnej o czynnościach V. Dep. Wydziału krajowego za rok 1893, które Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 25. stycznia 1894. przyjął do swej wiadomości, jest zarzut że szpital lwowski zakupuje cykoryę z fabryk w Bodenbach, a szpitale nasze wogóle zakupują koce z zagranicy. Jak dodaje sprawozdanie: „w obec takiego postępowania jak mogą się utrzymać w kraju fabryki, jak może się rozwinąć tak korzystna dla rolnika fabryka cykoryi; koców i cykoryi nie umieją odszukać w kraju „niektóre zakłady krajowe“! Zarzut ten jest dotkliwy lecz niesłuszny. Zawsze mieliśmy i mamy na uwadze popieranie naszych fabryk, rękodzieł i rolnictwa, ale jeżeli zagranica daje produkt taki, który znajduje się na miejscu po cenach nieporównanie niższych, to szpitale tak drogo kosztujące kraj, muszą tam brać gdzie taniej, bo na tem zależy dobre i oszczędne gospodarstwo. Wyrób cykoryi w naszym kraju dotychczas nie odznacza się dobrocią i smakiem przyjemnym, a koce do ostatnich czasów były u nas tak stosunkowo drogie, że porządnego koca nie było można kupić taniej jak po cenie od 8 zł. 50 ct. do 14 zł., wtedy gdy zagranica dostarczała bardzo dobre koce po 6 zł. 25 ct. Mając zaś w szpitalach zwyż 4 tysięcy łóżek, różnica w cenie o kilka guldenów stanowi bardzo poważną sumę. Że tylko ta jedna była przyczyna iż kupowano koce z Morawy, najlepszym dowodem jest to, że jak tylko przed rokiem w kraju naszym otworzyła się fabryka w Glinnej Nawaryi, produkująca dobre koce po takich cenach jak je dostarczała Morawa natychmiast nakazaliśmy wszystkim szpitalom aby tam koce kupowały. O zakupnie cykoryi w kraju daliśmy polecenie zarządowi szpitala we Lwowie.

Przy wydzielaniu zużytej bielizny w lwowskim szpitalu rządca przedstawił iż płótno, dostarczone w 1894 roku przez Tow. „Prządka“ w Krośnie jest tak słabe że się rozłazi w palcach. Wydział krajowy polecił zbadać tę sprawę komisyonalnie, wyznaczając do tej czynności Inspektora szpitali, przełożoną Siostrę Miłosierdzia, rządcę i dyrektora, przy współudziale reprezentanta „Prządki“. Komisya uznała iż ze względu na większą trwałość płótna na przyszłość Tow. „Prządka“ będzie dostarczać szpitalowi płótna nie blichowanego, a obecnie, dla wynagrodzenia zakładu za złą dostawę tegoroczną, towarzystwo przyszle szpitalowi bezpłatnie 20 sztuk płótna (tj. 10%, względnie do zakupionej ilości) nieblichowanego, według próbki której udzielono towarzystwu. LW. 55.755.

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich sześciu lat w szpitalu lwowskim przedstawia się jak następuje:

Rok	Ilość chorych	Ilość dni leczenia	Wydatok roczny	Cała kuracya chorych kosztowała		Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem kosztowało
				zł.	ct.		
1888	10.624	231.715	173.821	16	36	75	24·2
1889	10.767	240.348	188.632	17	52	78·4	25.4
1890	11.456	235.656	181.285	15	82	76·9	23.9
1891	12.539	253.610	190.830	15	21	75·2	27·4
1892	13.027	259.863	208.914	16	03	77·3	28·0
1893	12.409	254.471	200.635	16	16	78·8	28·31

Wskutek rezolucyi uchwalonej przez Wys. Sejm na posiedz. 16. lutego 1894. roku, polecającej Wydziałowi kraj. ponowne wzięcie pod rozwagę sprawę prowadzenia apteki w lwowskim szpitalu powszechnym we własnym zarządzie, a względnie zbadanie czy zawarcie umowy z gremium aptekarzy o dostawę leków nie byłoby korzystniejszem, zwołaliśmy ankietę z ludzi fachowych, na której omawiano wyczerpująco sprawę powyższą. Oprócz innych czynników, mogących wpłynąć decydująco na to, czy własny zarząd przedstawiałby większe korzyści, podniesiono też, iż różnica w kosztach leków między szpitalem lwowskim i Św. Łazarza w Krakowie, który prowadzi aptekę w zarządzie własnym, polega na ordynowaniu leków droższych w szpitalu lwowskim. Jakkolwiek ankieta oświadczyła się, iż nienależy krępować lekarzy co do ordynacyi tanich lekarstw, wezwaliśmy jednak Dyrektora szpitala lwowskiego (25321|94.) do zalecenia Pp. prymaryuszom przestrzegania możliwej oszczędności w tym względzie. Zamilczeć atoli nie możemy, że niektórzy członkowie ankiety, której większość oświadczyła się przeciw prowadzeniu apteki we własnym zarządzie, a pozostawieniem status quo przy pewnem obostrzeniu kontroli, wyrazili obawę, iż w zarządzie własnym tem łatwiejszem byłoby eksperymentowanie lekami droższemi, przypuszczając nawet możliwość malwersacyi. Przeciwko zawarciu umowy z gremium aptekarzy, nietylko ankieta ale i Wydz. kraj. oświadcza się stanowczo, mając na względzie zmowę aptekarzy, która skłoniła nas w r. 1875. (LW. 23.908|75) do zaniechania zawarcia kontraktu, a następnie o postaranie się o koncesye na własną aptekę szpitalną, którą też otrzymaliśmy (LW. 1695|76). Następnie jako motyw przemawiający przeciw prowadzeniu apteki w zarządzie własnym podniesiono też, iż niektóre droższe środki lecznicze mało używane, sprowadzane być muszą w ilościach większych i ulegają zepsuciu przy niedość szybkim zużyciu. Nie mniej też i pozyskanie kierownika apteką, posiadającego pełne zaufanie co do przestrzegania troskliwie interesu funduszu krajowego, jest rzeczą trudną i nie małej wagi.

Pomimo wszystkich dowodów, sprzeciwiających się niejako własnemu zarządowi apteką, postanowiliśmy sprawę powyższą poddać dalszym jeszcze badaniom na uzupełnienie których wpłyną również wyniki co do

oszczędnej ordynacyi zarządzonej wyżpowołanym reskryptem Wydz. krajowego, nie mniej obniżenie taksy rządowej. Z tego powodu nie przedstawiamy Wys. Sejmowi już obecnie kontretnych wniosków na rok 1895 zwłaszcza, że i warunki kontraktu z p. Podgórskim zastrzegają termin 3 miesięczny wypowiedzenia przed upływem roku. Nie omieszkamy atoli, skoro widoki na istotne korzyści zaprowadzenia apteki w zarządzie własnym ustalone zostaną, przystąpić do tej reformy a zarazem upraszać wówczas Wys. Sejm o kredyt 2.000 potrzebny na urządzenie własnej apteki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Ruch chorych.

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie w r. 1893 był następujący:

Nazwa oddziałów	Ilość łóżek dla chor.	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczb.	Śmiertelność %	Leczono dziennie
Od chorób wewnętrzn. i zakaźnych.	250	4233	80.449	19·0	321	781	18·4	220·4
Od chorób chirurg. .	114	1481	33.182	22·4	291	101	6·8	90·9
„ „ ocznych .	20	212	6.830	32·2	341	—	—	18 71
Od chorób położniczo-ginekologicznych .	40	710	15.153	21·3	378	8	1·1	41·51
Od chorób syfilityczno-skórnych	195	2398	50.866	21·2	260	5	0·2	139·36
Od chorób umysłow. .	115	422	44.410	105·2	386	47	11·1	121·72
Razem . . .	734	9456	230.890	24·4	313	942	9·9	632·58
W szpitalu św. Ludwika dla dzieci	108	1032	26.892	26·0	249	283	27·4	73·67
Oddział osesk. w tymże szpitalu	12	212	4.678	22·0	389	91	42·9	12·81
Razem . . .	854	10700	262.460	24·5	307	1316	12·3	719·—

Nieprzyjęto do szpitala z powodu iż nie kwalifikowali się do pielęgnowania w zakładzie męczyzn 940, kobiet 977. Razem 1.917.

Najwyższy przeciętny stan chorych był w miesiącu grudniu (11) — 720, najniższy zaś d. 30. lipca 537. W 1884 r. stan chorych wynosił 6.359 w 1893 zaś 9.456 t. j. liczba chorych w ciągu dziesięciu ostatnich lat zwiększyła się o 30%. Przepełnienie coraz się wzmaga na oddziale położniczo-ginekologicznym i na oddziałach chorób wewnętrznych, a na oddziale chorób umysłowych każde łóżko było zajęte przez 386 dni, to jest stale dla 21 chorych brakło łóżek. Świadczy to o konieczności powiększenia zakładu dla umysłowo-chorych w Krakowie.

Na oddziale chirurgicznym wykonano 1.205 operacyj, z których prymaryusz zrobił 416,, profesorowie i docenci 39, resztę zaś sekundaryusze i

lekarze pomocnicy, a także słuchacze medycyny, pod dozor·m i kierunkiem prymaryusza oddziału profesora Obalińskiego.

Na oddziale położnic dokonano 82 operacyj na 481 porodów.

Na oddziale chorób zakaźnych leczono ogółem 278 chorych, a w tej liczbie na ospę 70, na dysenteryę 53, dur plamisty 34, różę 26, dyfteryę 14, skarlatynę 29, tyfus brzuszny 8, odrę 28 i na epid. zapalenia opon mózgowych 1, reszta zaś na ostre zapalenie przewodu żołądkowo kiszkowego.

Na oddziale gynekologicznym robiono operacyj 68.

W zakładzie chemicznym dokonano różnych rozbiorów chemicznych potrzebnych dla szpitala Św. Łazarza 519, sekcyonowano zaś zwłok 4.052.

Zmiany osobowe.

1. grudnia 1893 objął urzędowanie dr. Stanisław Ponikło mianowany najwyższym postanowieniem Najjaśniejszego Pana dnia 7. listopada, Dyrektorem szpitala Św. Łazarza w miejsce dr. Jana Harajewicza, który z powodu wieku zmuszony był porzucić służbę.

Na wniosek krakowskiego Wydziału lekarskiego na opróżnioną po ś. p. doktorze Maurycym Madurowiczu posadę prymaryusza oddziału położniczo-ginekologicznego w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie mianowaliśmy prof. dra Henryka Jordana. LW. 2.601/94.

Sprawy ekonomiczne i administracyjne.

Mieszkanie po dyrektorze przerobiono na oddział oczny, na dwie kancelarye oddziałów chorób wewnętrznych, na dwa mieszkania dla sekundaryuszów i jedną salkę do badania chorych przy sali przyjęcia. Dawne kancelarye i pomieszkania sekundaryuszów przy pawilonach chorób wewnętrznych przerobiono na sale dla chorych, tym sposobem powiększono oddział chorób wewnętrznych mężczyzn i kobiet o 20 łóżek, oddział zaś oczny o 6 łóżek.

Sutereny po oddziale ocznym przerobiono na pomieszkanie dla dozorcy domu i sypialnię dla służby żeńskiej z kuchni i pralni, zaś dawną ubikacyę zajmowaną przez słuzbę kuchenną i praczki przerobiono na szwalnię.

Rzeczy chorych będą składane w piwnicy pod domem administracyjnym, piwnice te bowiem nie mogą być przekształcone na pomieszkanie dla posługi, są bowiem wąskie i ciemne, chociaż zupełnie suche.

Dobudowano drugie piętro nad starym gmachem od strony północnej przez co uzyskano dwie sale o 28 łóżkach dla oddziału syfilitycznych mężczyzn.

Po przeniesieniu oddziału chirurgicznego ze starego gmachu do nowego pawilonu w październiku z. r. przeprowadzono roboty adaptacyjne w dawnym oddziale chirurgicznym i przeniesiono tam w połowie listopada oddział syfilitycznych mężczyzn, gdzie również mieszczą się dwie kancelarye: oddziałowa i kliniczna, sala wykładowa, oraz mieszkanie asystenta kliniki. Reszta robót adaptacyjnych w celu przeniesienia Sióstr miłosierdzia i dalszego rozmieszczenia oddziału i kliniki syfilitycznych kobiet z powodu zapadłej zimy wykonano w bieżącym roku.

Dotychczasowy ogród dla obłąkanych urządzono, powiększono i rozdzielono parkanem na dwie części, przez co uzyskano ładne i obszerne dwa spacerowe ogrody. W ogrodzie dla kobiet postawiono altanę taką samą jaka istnieje w ogrodzie mężczyzn.

Na podwórzu starego gmachu w tak zwanym „kwadracie“ odrestaurowano zachodnią ścianę w ten sposób, że odbito tynk aż do cegły i otyn-

kowano wapnem hydraulicznem, przy czem pięć okien spróchniałych i popsutych zostały zastąpione nowemi.

W starym gmachu od strony północno-wschodniej dach łupkowy znajdujący się w bardzo złym stanie zastąpiony został dachem cynkowym.

Postawiono parkany murowane od ulicy Kopernika, po obu stronach pawilonu chirurgicznego, postawiono także parkan drewniany pomiędzy pawilonem chirurgicznym i obłąkanych.

Postawiono parkan drewniany około letniej suszarni przed kościołem w celu zabezpieczenia bielizny szpitalnej.

Zrestaurowano wewnętrznie kościół Św. Łazarza. Przed kościołem zrobiono nowy podest z płyt kamiennych i chodnik betonowy od podestu do bramy frontowej przy ulicy Kopernika. Obecnie kościół Św. Łazarza jest być może jednym z najpiękniejszych kościołów krakowskich.

Przeprowadzono we własnym zarządzie oczyszczenie zamulonych rur wodociągowych od górnych rezerwoarów do pawilonów chorób wewnętrznych i do budynku administracyjnego w długości 230 metrów bieżących, to jest musiano odkryć w całej przestrzeni rury wodociągowe, leżące w ziemi na 1 metr głęboko, rozebrać, oczyścić, zmontować, dodać 65 metrów nowych rur wodociągowych, ołowiu i konopi i zasypać ziemią. Przy odkryciu rur wodociągowych potrzeba było zrywać bruki i na nowo je układać.

Odrestaurowano budynek zwany starą gazownią i przeznaczono go na kuźnię, a także naprawiono walący się mur między kuźnią, składem na węgle i lodownią. Wszystkie roboty restauracyjne zostały dokonane pod kierunkiem i dozorem starszego inżyniera naszego p. Chrząszczewskiego.

Sprowadzono sześć łóżek z Pragi dla epileptyków i skłonnych do samobójstwa na oddziale umysłowo chorych, zrobiono też we własnym zarządzie 10 łóżek przeznaczonych dla oddziału laryngologicznego, te ostatnie kosztowały po 11 złr. a. w. za sztukę i mogą być rozbierane.

Kupiono karawan na resorach w miejsce zupełnie zużytego za kwotę 250 zł. i bryczkę na resorach za 195 zł.

Po sprzedaniu dwóch starych koni za 100 zł. a. w. kupiono parę koni czteroletnich za kwotę 467 zł.

Pralnia wyprała w r. 1893 bielizny 579.746 sztuk kosztem 5.359 zł. 42 ct. Koszt wyprania jednej sztuki wynosił 0·9244 ct.

Naprawę i rekonstrukcyę urządzeń mechanicznych wykonano według szczegółowych projektów i pod kierunkiem inżyniera Stan. Horoszkiewicza, a mianowicie:

Kotły zostały z największą dokładnością obmurowane, zużywają one obecnie po 1000 kilogr. węgla to jest 300 klg. dziennie mniej aniżeli zużywały poprzednio, a zatem oszczędność roczna wynosi 1095 centnarów metrycznych. Aparat do skraplania daje $^3/_4$ wody destylowanej, potrzebnej dla kotłów, w skutek tego po czteromiesięcznej próbie okazało się iż osad w tych kotłach był zaledwie na 1 mm gruby. Maszyna pompuje dziennie na potrzeby szpitala po 200 m^3 a w święta po 160 m^3, niema więc już teraz dawnego marnowania wody, a zatem i opału. Maszyna parowa została naprawiona, kupiono drugą pompę i naprawiono starą.

W kuchni postawiono dwa nowe kotły, a cztery stare przerobiono i naprawiono, przeprowadzono także nowy rurociąg od maszyny parowej do kuchni. W pralni sprawiono trzy nowe kotły, sprowadzono nową centryfugę,

kupiono nową maszynę do prania brudnej bielizny, starą maszynę do prania naprawiono a także i jeden kocioł.

Urządzono nowe wychodki na oddziale syfilitycznych kobiet, a cztery inne w różnych miejscach szpitala urządzono systemem spłókiwania przy otwieraniu drzwi. Naprawa podłóg w pralni i kuchni została dokonaną w ciągu lata. W suszarni ustawiono dwa kominy wentylacyjne.

Powiększenie urządzeń w kuchni i pralni nastąpiło w skutek powiększenia szpitala o 160 łóżek.

Wszystkie roboty powyższe były dokonane pomyślnie, z wielką precyzyą, tanio i bez najmniejszej przerwy w ruchu pralni, kuchni i wodociągów.

Do tego czasu koce dla chorych w szpitalach naszych były sprowadzane z zagranicy, bo koce krajowe, jakkolwiek bardzo dobre, jednak z powodu iż wyrób ich odbywał się na małą skalę były prawie w dwoje droższe jak zagraniczne. Obecnie w Glinnej-Nawaryi mamy w kraju wielką fabrykę p. Knauera, gdzie wyrabiają koce nie ustępujące obcokrajowym, nie tylko taniej ale i lepiej, bo badanie tkanin wykazało iż są one robione z najczystszej wełny, bez żadnego dodatku. W skutek tego w Krakowie i Kulparkowie już w roku 1893 zakupiono z tej fabryki potrzebną ilość koców, a jednocześnie zarządziliśmy aby wszystkie szpitale powszechne na przyszłość koce kupowały z fabryki krajowej. Tym sposobem i fundusz krajowy nie będzie narażony na znaczniejsze wydatki i stosownie do wskazówek Wys. Sejmu będzie poparty przemysł krajowy.

Na przedstawienie Dyrekcyi szpitala Św. Łazarza i Komitetu administracyjnego, uznając konieczną potrzebę oddziału laryngologicznego, jak to już przedstawiliśmy w sprawozdaniu naszem, które Wys. Sejm w roku 1892 przyjął do wiadomości, zgodziliśmy się na urządzenie w suterenach pawilonu chirurgicznego oddziału dla chorób krtani o dziesięciu łóżkach, po pięć dla każdej płci i poleciliśmy dyrekcyi aby przedstawiła dokładny kosztorys urządzenia tego oddziału z uwzględnieniem wydatku na pomnożenie liczby Siόstr miłosierdzia o jedną.

Kosztorys przedstawiony przez Dyrekcyę przy relacyi z d. 31. grudnia 1893 wynosił 895 zł., a z wyekwipowaniem jednej siostry miłosierdzia 1095 zł. Nadto do rocznego wydatku przybędzie utrzymanie jednej Siostry miłosierdzia (211 zł.) i posługaczki (płaca roczna 72 i wikt 105) razem 398 zł. Instrumenta zaś chirurgiczne i szafę na ich przechowanie profesor dr. Pieniążek zobowiązał się dostarczyć z własnych funduszów (LW. 67.213/93).

Dyrektor szpitala Św. Łazarza d. 15. marca br. doniósł, że w szpitalu leczono sposobem ochronnym Pasteura sześć osób z różnych stron kraju pokąsanych przez psa wściekłego i zapytywał czy ma nadal przyjmować do zakładu pokąsanych przez wściekłe zwierzęta, a w razie zgody na to o porozumienie się z c. k. Namiestnictwem, aby poleciło starostwom wydawanie pokąsanym i udającym się do szpitala dla leczenia Pasteurowskiego urzędowego poświadczenia, iż wścieklizna zwierzęcia, które pokąsało stwierdzoną została.

W odpowiedzi naszej oznajmiliśmy iż osoby pokąsane przez wściekłe zwierzęta będą mogły tylko w takim wypadku być przyjmowane do szpitala jeżeli się wykażą urzędowem poświadczeniem, stwierdzającem, że wścieklizna zwierzęcia, które pokąsało, została skonstatowaną. Jednocześnie udaliśmy się

do c. k. Namiestnictwa, prosząc aby wydało do starostów polecenie o które prosił p. Dyrektor. (LW. 18.510/$_{94}$). W dalszym toku tej sprawy otrzymaliśmy z Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Jagielońskiego podanie prof. Bujwida o urządzeniu w Krakowie zakładu do szczepień leczniczo-ochronnych metodą Pasteura gorąco popartą przez krakowski Wydział lekarski. Według przedstawionego kosztorysu całkowite urządzenie zakładu przy obecnie istniejącym zakładzie hygieny w obec możności korzystania z niektórych utensyliów i pomieszczenia kosztowałoby 800 złr. a utrzymanie roczne 2.300 złr. (Zakupno i utrzymanie zwierząt 340 zł., utrzymanie zakładu, naprawa i zakupno przyrządów, szkła, chemikaljów 200 zł., pensya zarządzającego 800, pomocnika 600, służącego 360 zł.). Zakład ten miałby służyć także na wykonanie dalszych doświadczeń nad zapobieganiem innym chorobom np. błonicy, tężcowi i gruźlicy, których zbadanie w tym kierunku dać może w przyszłości doniosłe wyniki.

Podanie to odesłaliśmy Wydziałowi lekarskiemu z oświadczeniem iż z powodu zbyt wielu wydatków na urządzenie kliniki we Lwowie nie możemy go przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w obecnej sesyi z dodatnim wnioskiem. LW. 55.176/$_{94}$.

Jako stałą normę żywienia dla szpitali krajowych oznaczyliśmy iż zezwalamy przepisywać przeciętnie po sześć dań dla chorego, to jest jedno danie na śniadanie, trzy na obiad i dwa na wieczerzę. Nie było ani jednego miesiąca aby cała ta cyfra została wyczerpaną, owszem co miesiąc przy sprawdzaniu rachunków okazywało się iż ilość dań była niższą od tego co zezwala norma. Ponieważ pp. lekarze ordynujący nieustannie uskarzali się na mały wymiar porcyj dla chorych, poleciliśmy przeto Dyrekcyi zwrócić uwagę p. lekarzy, że powyższy fakt świadczy iż wymiar żywienia chorych jest nietylko dostateczny, ale jest zbyt obfity, gdyż nie zostaje zużytkowany przez pp. lekarzy. Od tego czasu skargi te ustały. (LW. 23.300/$_{94}$).

Magistrat miasta Krakowa relacyą d. 26. maja 1894 do l. 24.302 upraszał o jaknajrychlejsze zbudowanie oddziału dla chorób zakaźnych w szpitalu Św. Łazarza w innem miejscu i zamknięcia obecnego. Odpowiedzieliśmy na to, że obawa Magistratu względem łatwego udzielania się chorób zakaźnych chorym leczonym na oddziale chirurgicznym jest płonną, oddalenie bowiem tego pawilonu od pawilonu zakaźnych chorych wynosi 16 metrów, doświadczenie zaś zrobione w bardzo wielu zakładach europejskich przekonało, że oddalenie na 10 metrów jest już zupełnie dostatecznem aby niebezpieczeństwo wszelkie usunąć. Zresztą w szpitalu Św. Ludwika dla dzieci pomimo połączenia oddziału chorób zakaźnych z innemi choremi dziećmi korytarzem, przypadków zakażenia nie było; w lwowskim zaś szpitalu oddział chorób zakaźnych został pomieszczony w ośmio-metrowym oddaleniu od oddziału położnic, jeszcze więcej usposobionego do zakażenia, aniżeli chirurgicznego, tym czasem nie tylko nie było ani jednego wypadku zakażenia, ale owszem na oddziale położnic od wielu dziesiątków lat nastąpił po raz pierwszy fakt iż nie było w ciągu roku ani jednego wypadku śmierci. Z tem wszystkiem, uznając iż obecne pomieszczenie zakaźnych z wielu względów jest nieodpowiednie, Wydział krajowy oświadczył iż będzie się starać w stosownym czasie uzyskać od Wysokiego Sejmu fundusze na budowę lepszego i obszerniejszego pawilonu dla zakaźnych (LW. 28.591/$_{94}$).

Pp. Kieszkowski i Dr. Jakubowski, delegowani przez komitet opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie przedstawili dnia 5. lipca prośbę o wyznaczenie komisyi, któraby porozumiała się z nimi co do warunków, sposobu i czasu w jakim szpital Św. Ludwika dla dzieci w Krakowie mógłby przejść z rąk Towarzystwa opieki szpitalnej na rzecz kraju, względnie pod zarząd Wydziału krajowego. Oznajmiliśmy iż nie możemy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku na uznanie szpitala Św. Ludwika za krajowy. Oceniając jednak działalność zakładu tego i pragnąc mu przyjść w pomoc, oświadczyliśmy ze względu iż w ostatnich czasach ruch chorych w szpitalu Św. Ludwika wzmógł się bardzo znacznie, że wstawimy do preliminarza na rok 1895. kwotę 16.000 zł. tytułem subwencyi z funduszu krajowego i podwyższenie tej pozycyi przed Wys. Sejmem usprawiedliwimy. LW. 50.243.

W czerwcu i lipcu b. r. szef Dep. V. zwiedził szpital Św. Łazarza i przedstawił następujące sprawozdanie:

„Oba razy zastałem rządcę p. Bieńkowskiego w pełnej czynności około gospodarstwa szpitalnego już o godzinie 7. z rana. Z nim i w towarzystwie Dyrektora Dra Ponikło, oglądnąłem wszystko, cokolwiek w szpitalu w ostatnich dwóch latach dokonano. I tak:

a) Kościół szpitalny odnowiono kwotą przez Wysoki Sejm dozwoloną mianowicie sklepienie popękane gruntownie naprawiono, a całe wnętrze kościoła skromnie, lecz gruntownie pomalowano.

b) Dawne pomieszkanie Dyrektora przekształcono na sale dla oddziału ocznego, na mieszkania dla sekundaryuszów i na kancelarye oddziałowe. Pokoje zaś, w których dawniej mieszkali sekundaryusze, teraz urządzono na salki dla chorych klasowych. Przekształcenia te odpowiadają zupełnie celowi, są wykonane dobrze i zgodnie z projektem, zatwierdzonym przez Wydział krajowy.

c) Pawilon chirurgiczny już od jesieni oddany do użytku publicznego zbudowany i urządzony jest według wszelkich prawideł nowoczesnej nauki hygieny szpitalnej, przedstawia się okazale i jest zaopatrzony we wszystko, co tylko chirurgja dla dobra chorych wymaga. To też pod umiejętnym kierownictwem prof. Dra Obalińskiego, oddaje znakomite usługi szukającym w nim zdrowia i pomocy. Sale operacyjne posiadają dostateczne armamentaryum, oraz wszelkie urządzenia, przyrządy i środki desynfekcyjne, mogące wpłynąć na pomyślny rezultat pracy operatora.

d) W suterenach tego pawilonu za zezwoleniem Wys. Sejmu (LW. 8525|94.) umieszczony jest od czerwca b. r. oddział chorób krtaniowych o 10 łóżkach pod bezinteresownym kierownictwem prof. Dra Pieniążka. Wprawdzie pokoje są trochę za niskie, jednak dosyć widne i schludne, a gwałtownej potrzebie na razie zadość czynią, czego dowodzi nie tylko ciągłe zajęcie wszystkich 10 łóżek, ale także liczne ambulatoryum, któremu kierownik z całem poświęceniem swej rady udziela

e) Stosownie do umowy z c. k. rządem została już klinika syfilityczna na drugim piątrze w starym gmachu w porozumieniu z prof. Drem Roznerem urządzoną i do użytku oddaną. Oddział syfilitycznych kobiet przeniesiono na parter do ubikacyj w których były ulokowane Siostry Miłosierdzia; te zaś zostały, w uwzględnieniu ich prośby, umieszczone na pierwszem piątrze. Adaptacye, potrzebne wskutek tych przenosin, zostały dokonane dokładnie, bez przekroczenia kwot na nie wyznaczonych. Na zażalenie pana

prymaryusza Dra Zarewicza, że nie może dać sobie rady z prostytutkami agresywnemi, poleciłem przerobienie sionki na dole na karcer dla chwilowego ich umieszczenia aż do uspokojenia.

f) Maszyna parowa, kotlarnia i pralnia zostały pod kierunkiem inżyniera-mechanika pana Horoszkiewicza gruntownie naprawione i wedle zdania rządcy i Dyrektora, teraz funkcyonuje prawidłowo.

g) Polecenie Wydziału krajowego, ażeby dozorca domu mieszkał w szpitalu zostało wykonane. Adoptowano dla niego pomieszkanie w dwóch pokojach z kuchnią w suterenach pawilonu dla kobiet, tam gdzie dawniej byli umieszczeni chorzy na oczy, a później magazyn odzieży chorych. Ten ostatni mieści się teraz w suterenach pod pawilonem administracyjnym. Ażeby ile można zapobiedz wilgoci poleciłem otynkowanie ścian i wybicie okienek na przestrzał, dla ułatwienia przewiewu powietrza.

h) Lodownia drewniana o dwu komorach została z polecenia Wydziału krajowego wedle wzoru kulparkowskiej wystawioną i funkcyonuje znakomicie. W połowie lipca było lodu w jednej komorze blisko trzy czwarte a druga komora nie była jeszcze napoczętą.

i) Z robót konserwacyjnych wykonano już w bieżącym roku: w kuchni i pralni, oprócz corocznego skrobania, zacierania i bielenia murów dano nową posadzkę betonową; w poczekalni, w sali przyjęcia chorych i w korytarzu starego gmachu i w salce operacyjnej oddziału syfilitycznego ułożono posadzkę kamionkową; z dwóch podwórzy starego gmachu wywieziono rumowisko, zalegające tam od dawnych lat, a zawilgacające mury, a mury otynkowano wapnem hydraulicznem; część starego gmachu pokryto od strony północnej nową blachą cynkową, a resztę dachu żelaznego poprawiono i pomalowano farbą pokostową, front gmachu starego od ulicy Kopernika dwukrotnie obielono; mur przy kościele naprawiono, obielono i pokryto nową dachówką; w miejsce zupełnie spróchniałych, zrobiono we własnym zarządzie 15 okien nowych wraz z okuciem i oszkleniem; także we własnym zarządzie zrobiono 31 łóżek żelaznych dla chorych, a cztery dla Sióstr Miłosierdzia. Oprócz tych ważniejszych robót wykonano już zwykłe konserwacyjne roboty lakiernicze, malarskie, murarskie, stolarskie, ślusarskie, ciesielskie i zduńskie preliminarzem przewidziane, nie przekraczając jednak kwot dozwolonych. Nareszcie zarybiono staw szpitalny narybkiem 220 sztuk karpi. Pozostaje do wykonania: postawienie muru granicznego od sąsiada, kolaudacya budynku pawilonu chirurgicznego, prawdopodobnie zmiana kierunku kanału odpływowego tego pawilonu i urządzenie ogródka przed nim

W kancelaryi szpitala zastałem lepszy niż dawniej porządek, pomimo że czynności się mnożą, z powodu napływu większej ilości chorych (dni leczenia było od 1. stycznia do 15. lipca 129.586), pomimo, iż oficyał Lisicki, bardzo często na zdrowiu zapada, a dwóch dyetaryuszów długoletnich zestarzało się. Zawdzięczać to, jako też i wszystko co w krakowskim szpitalu na lepsze się obróciło, należy umiejętnemu kierownictwu pana Dyrektora Dra Ponikło, tudzież niezmordowanej energii rządcy pana Bieńkowskiego.

Podając to moje sprawozdanie do wiadomości Wysokiej Rady Wydziału kraj. wnoszę: Wydział krajowy raczy uchwalić:

1.) Polecić panu Dyrektorowi szpitala Św. Łazarza, żeby zarządził urządzenie karceresu w przybudowie, na dole, w starym gmachu, dla odoso-

bnienia ekscedujących prostytutek, wedle wskazówki przezemnie udzielonej z kwoty przeznaczonej na konserwacyę. Rubr. XI. p. 58.

2.) Polecić panu Dyrektorowi, ażeby zarządził otynkowanie ścian w suterenach pawilonu administracyjnego, gdzie się mieści magazyn odzieży chorych, tudzież wybicie okienek od ulicy dla przewiewu.

3.) Przeprowadzenie jak najrychlejsze kolaudacyi budynku chirurgicznego tudzież urządzenie skweru przed nim.

4.) Uznać zasługi p. dyrektora i rządcy.

Lwów, d. 10, sierpnia 1894.

Dr Hoszard.

Na radzie dnia 14. sierpnia uchwalono zgodnie z wnioskami (LW 43.852|94.).

Z innych spraw szpitala Św. Łazarza notujemy jeszcze następujące

Ze względu na znacze zwiększenie czynności biurowych Dyrekcya szpitala Św. Łazarza prosiła o pozwolenie pozostawienia nadal nadliczbowego dyetaryusza na którego przyjęcie zezwoliliśmy w początku wiosny. Uznając prośbę tę za uzasadnioną zezwoliliśmy na pozostawienie nadal nadliczbowego dyetaryusza na czas koniecznej potrzeby. LW. 40.721|94.

Inżynier krajowego biura melioracyjnego p. Vetulani doniósł iż już ukończył drenowanie gruntów w Tropiszowie i że z całego obszaru pole drenowania przenosi obszar zamierzonej melioracyi 116 morgów. Wydatki wynosiły 5.015 r. 45 kop. Przekroczono zatem kredyt o 189 r. 06 kop. Przekroczenie to pokrył p. Pieprzak z własnej kieszeni i nie rości sobie z tego tytułu żadnych pretensyj. LW. 41.153|94.

Zgodziliśmy się na wywłaszczenie części gruntów szpitalnych w Prądniku Czerwonym za cenę 921 zł. 50 ct. na cele wojskowe, a mianowicie na utworzenie alei drzew mającej kryć drogi fortyfikacyjne od otwartej granicy Rossyi. LW. 52.576|94.

Ze sprawozdania Inspektora Szpitali wyjmujemy tylko następujący ustęp: „Dyrektor szpitala codziennie zwiedza jeden albo nawet kilka oddziałów szpitalnych, nic więc nie ujdzie jego gospodarskiego oka. Zwykle przebywa p. Dyrektor w szpitalu od 9 z rana do 1 po południu i od 5 do 7 lub 8 wieczorem, kiedy załatwia kancelaryjne czynności. „Za każde słowo relacyj moich do Wydziału krajowego przyjmuję na siebie zupełną odpowiedzialność", powiedział mi pan Dyrektor i rzeczywiście żadna kancelaryjna odezwa nie przechodzi bez dokładnego przejrzenia, zwłaszcza tych, które żądają przyjęcia kosztów leczenia na fundusz krajowy. We wszystkich działach gospodarstwa i administracyi Dr. Ponikło wydał dyrektywy i wskazówki. I tak widziałem rozporządzenia Dyrekcyi dotyczące dezinfekcyi rzeczy chorych zakaźnych, dezinfekcyi pokoju przyjęcia, wskazówki co do pomieszczania dotkniętych chorobami zakaźnemi w pawilonie dla nich przeznaczonym, instrukcye dla posługi i maszynisty, wyjaśnienie jak postępować należy przy przyjmowaniu umysłowo chorych itd. Zaprowadzono księgi osobowe, księgi posługi szpitalnej, księgi normaliów tak w Dyrekcyi jak i na oddziałach jednem słowem p. Dyrektor rzeczywiście kieruje wszystkiem i wszystko prowadzi do wytkniętego przez Wys. Sejm celu. Dla spraw lekarskich są częste posiedzenia prymaryuszów pod przewodnictwem Dyrektora; na tych posie-

dzeniach załatwiają się wszelkie potrzeby oddziałów i zasięga się opinii starszych kolegów, którzy dowiadując się o celu i przyczynie zarządzeń są następnie pomocnymi do ścisłego ich wykonania. Jednem słowem mam przekonanie że szpital Św. Łazarza przy takim Dyrektorze i takim Rządcy będzie się rozwijać normalnie według postępów nauki i z największą oszczędnością a rezultata lepszej gospodarki już można będzie widzieć przy zamknięciach rachunkowych za rok ubiegły".

„Co do węgli rządca zapotrzebował z różnych kopalń ofert i zestawiwszy je przekonał się iż najtańszą ofertą jest oferta pana Kwiatkowskiego. Dowiadywałem się w jaki sposob to się dzieje, że produkt z drugich rąk może być tańszym aniżeli wprost z kopalni i dowiedziałem się co następuje: Kopalnie rachują się tylko z wielkimi przedsiębiorcami i dają im opust procentowy możliwie wielki, kupującym zaś w mniejszych ilościach jak naprzykład szpitalom i innym zakładom dają opust procentowy daleko mniejszy; dlatego też korzystniej kupować od takiego kupca przedsiębiorcy, aniżeli wprost z kopalni. Zarząd dóbr hr. Potockiego do którego udano się, aby ustąpił część swojego węgla, adresował proszącego do pana Kwiatkowskiego, a nie do swojej kopalni, bo kupiec-przedsiębiorca robi interes na setki tysięcy, wtedy gdy szpital zaledwie na 7—8 tysięcy. Gdy się jeszcze weźmie na uwagę że sprowadzając wprost z kopalń i nie mając swego placu na skład, szpital jest narażony na kradzież węgla, a przy zrzucaniu z wagonów na tłuczenie i powiększenie miału, musimy przyjść do przekonania, że biorąc węgle pod ścisłą kontrolą od pana Kwiatkowskiego, który dostarcza je własnemi furami, szpital nie tylko nic nie traci lecz owszem korzysta tak, iż żadna instytucya w Krakowie niema tańszego węgla. (Że to jest rzeczywiście tak, świadczy sprawozdanie Dyrektora szpitala Św. Łazarza z d. 16. listopada 1894. L. 13.531. LW. 63.013.).

„W kuchni znalazłem porządek wzorowy, wiktuały bardzo dobre, kontrola jest codzienną przez lekarza dyżurnego, rządcę i dyrektora. Chleb i bułki w piekarni doskonałe. Wikt z winem kosztował w 1893. r. 27·51 ct. to jest o 2 ct. taniej aniżeli w r. 1892. Kancclarya dozorowana nie tylko przez rządcę ale i przez Dyrektora obecnie funkcyonuje zupełnie prawidłowo".

Sprawozd. komisyi opieki nad obłąkanymi.

W dniu 25. listopada 1893 roku zwiedzili członkowie komisyi opieki nad obłąkanymi, oddział dla chorób umysłowych w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie i z tej czynności złożyli następujące sprawozdanie:

Przeszedłszy dokładnie cały oddział zarówno mężczyzn jak kobiet nie znaleźliśmy ani jednego chorego, któryby bez potrzeby w zakładzie był zatrzymywany.

Jakkolwiek przed dwunastu dniami, odesłano jedenastu chorych z chorobami przewlekłemi do Kulparkowa, zastaliśmy mimo to zakład przepełniony, bo w dniu 25 listopada 1893 było tam 114 chorych (58 mężczyzn i 56 kobiet). Wskutek przepełnienia nie jest możliwem jakiekolwiek segregowanie chorych lub zajęcie ich jaką robotą; prócz sal sypialnych mają tylko jeden stosunkowo szeroki korytarz — który służy jako miejsce pobytu dziennego dla wszystkich chorych na jednem piątrze. Rozumie się że w takich warunkach o zajęciu chorych jaką pracą fizyczną, która zazwyczaj u odpowiednich chorych tak zbawiennie wpływa na przebieg choroby, mowy być nie może.

Tożsamo brak jest odpowiedniego miejsca do spacerów. Po wybudowaniu oddziału chirurgicznego na ogrodzie dla obłąkanych kobiet przeznaczonym, służy ogród dotychczas, jako miejsce spacerowe dla mężczyzn używany do wspólnego użytku. Już w sprawozdaniu naszem z 11. maja 1892 podnosiliśmy tę niewłaściwość, tem bardziej dla chorych dotkliwą, że zakład jest stale przepełnionym. Ponownie więc podnosimy konieczną potrzebę rychłego rozszerzenia ogrodu spacerowego dla chorych przez przyłączenie części ogrodu warzywnego szpitala, zapewne żadnego dochodu nie przynoszącego. Przy tej sposobności zauważa się, że byłoby bardzo wskazanem, aby miejsca spacerowe były osobne nietylko dla obu płci, lecz także dla chorych spokojniejszych i więcej krzykliwych lub agresywnych.

Żywienie chorych jest w ogóle dobre, potrawy dobrze przyrządzone. Środki przymusowe nie bywają nadużywane. Kaftanów używa się tylko nader wyjątkowo np. obecnie u dwu chorych w czasie transportu do Kulparkowa. Separatki bywają przeważnie tylko w nocy zajęte, z mężczyzn nie zastaliśmy nikogo w separatkach, z kobiet — trzy. Niezawodnie gdyby oddział był mniej przepełnionym i zajęcie fizyczne dla chorych jako tako obmyślone, zmniejszyłaby się znacznie i tu stosunkowo niska liczba separowanych. Mokre prześcieradła rzadko tu bywają używane, dzisiaj tylko u jednej kobiety. Natomiast bardzo sobie chwalą lekarze zakładu siatkowe łóżka, które szczególnie dla chorych z popędem samobójczym bardzo skutecznemi się okazały.

Żadnych uzasadnionych skarg ze strony chorych nie słyszeliśmy.

Służby zastaliśmy 19 osób: 11 mężczyzn i 8 kobiet. Jeden posługacz był wyłącznie dla chorego I. klasy, pozostaje więc 18 służby na 114 chorych, czyli prawie 1 posługacz na 6 chorych, na oddziale kobiet jest ten stosunek mniej korzystnym.

W ogóle usługa jest dobrą, ze strony lekarzy nie słyszeliśmy żadnych skarg jakkolwiek niektórzy pozostają w służbie zaledwie od kilku miesięcy. Zegary kontrolne są w ciągłym użyciu i oddają dobrą usługę.

Korzystając z prawa instrukcyą z 14. września 1888 komisyi opieki nad obłąkanymi przyznanego, pozwalamy sobie przedstawić do wynagrodzenia posługaczkę Wiktoryę Różańską i posługacza Bartłomieja Więcło. Oboje nazwani pełnią służbę na salach dla najniespokojniejszych chorych z popędami samobójczemi, dla tego żadnej nocy nie mają spokojnej. Mimo tego wypełniają swe obowiązki z wszelką gorliwością.

Kraków, dnia 25. listopada 1893.

Prof. Leon Halban. *Dr. Józef Merunowicz.*

Odpis 5 sprawozdania tego został przesłany komitetowi administracyjnemu szpitala Św. Łazarza w Krakowie do wiadomości z poleceniem wezwania Dyrekcyi do rozszerzenia i oparkanienia ogrodu spacerowego i wypłacenia przedstawionym do nagrody posługaczom po 10 zł. (LW. 3.181/$_{94}$).

D r u g i e   s p r a w o z d a n i e. Z prawdziwą przyjemnością podnieść należy, że oddział dla obłąkanych przy krajowym szpitalu powszechnym w Krakowie, przedstawił się przy wizytacyi ostatniej wzorowo i to pod każdym względem, objętym w sześciu punktach instrukcyi Wydziału krajowego dla członków komisyi opiekuńczej.

Przedewszystkiem dobre wyglądanie chorych co do zdrowia fizycznego, schludne i dobre odzienie, czystość w salach i pewna swoboda i spokój

w całem zachowaniu się chorych świadczą o głębokiem pojmowaniu i przeprowadzeniu homiletyki psychiatrycznej i lepszem rozumieniu psychicznej strony w traktowaniu obłąkanych. Osobliwie zasługuje na pochwałę w tym względzie całe postępowanie z chorymi podówczas funkcyonującego WPana dra Torczyńskiego, co też miało ten skutek widoczny, że cały stan ówczesny chorych okazywał mienic się zadowolone i uspokojone.

Podnieść muszę, że pod nową Dyrekcyą szpitala powszechnego krajowego w Krakowie przeznaczone dla chorych zakładu obłąkanych przy tym szpitalu istniejącego pokarmy były znakomite tak co do jakości materyału, ilości wagi i miary, jako też co do sposobu przyrządzania w całem znaczeniu znakomite.

Nadto w oddziale pracowało oprócz sekundaryusza dra Torczyńskiego podówczas jeszcze dwóch młodych lekarzy. Podczas trzydniowej wizytacyi było chorych d. 28. stycznia 1894 mężczyzn 60, kobiet 61; 29. stycznia 57 mężczyzn i 61 kobiet i 30. stycznia 57 mężczyzn i 60 kobiet.

Z tego na I. klasie 1 mężczyzn — kobiet.
„ II. „ 12 „ 6 „

Chorych odosobnionych było w dzień — mężczyzn 3 kobiet.
w nocy 4 „ 5 „

Służba zasługująca na wynagrodzenie: posługacze: Więcło Bartłomiej, Turecki Łukasz, Obrysa Michał; posługaczek Hamiśla Barbara, Gasior Maryanna, Stohandel Ludwika.

Dr. Edward Sawicki.

Na radzie d. 8. października przyjęto do wiadomości.

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich sześciu lat w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie przedstawia się tak:

Rok	Ilość chorych	Ilość dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chorego kosztowała zł.	ct.	Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem na dzień
1888	6.989	185.871	163.198	23	35	87·8	27·77
1889	7.041	201.635	185.396	25	83	97·8	29·34
1890	7.575	196.901	175.169	23	12	88·9	29·23
1891	8.285	215.543	173.875	20	98	80·6	28·83
1892	8.745	219.036	178.286	20	38	81·0	29·77
1893	9.456	230.890	176.379	18	65	76·3	27·51

W sprawie klinik krakowskich.

C. k. Namiestnictwo odezwą z d. 18. grudnia 1893 r. do l. 101.258 prosiło Wydział krajowy o jak najspieszniejsze oznaczenie bliższych warunków co do rodzaju, sposobu obliczenia i wysokości wynagrodzenia jakieby skarb państwa miał uiszczać funduszowi szpitalnemu na pokrycie kosztów nadwyżki utrzymania przez szpital 30 łóżek klinicznych, chorób skórnych i syfilitycznych według wymagań klinicznych. Zapytując nareszcie od jakiego czasu lokalności szpitalne będą oddane na cele kliniczne, zgadza się przyjąć kwotę 250 zł. tytułem odszkodowania dla zarządu szpitala za opał i oświetlenie rozszerzonej kliniki chorób skórnych i syfilitycznych.

W odpowiedzi naszej (l. $68.746/_{93}$) oznajmiliśmy iż zgadzamy się na wyżej wspomniany ryczałt za opał i oświetlenie kliniki syfilityczno-skórnej,

co zaś do kosztów utrzymania przez szpital Św. Łazarza 30 łóżek tej kliniki według wymagań klinicznych, a nie jak obecnie według normy szpitalnej, zaproponowaliśmy ażeby umowa c. k. Rządu z Wydziałem krajowym nastąpiła po jednorocznej próbie, gdy bowiem będzie roczne zestawienie wydatków tej przez szpital utrzymywanej kliniki, wtenczas dowodnie się okaże ile przeciętnie wynosi koszt jednego dnia klinicznego przy tańszej administracyi szpitalnej, oraz ile na poczet jednego dnia klinicznego będzie obowiązany dopłacać skarb państwa z powodu przekroczenia rzeczywistego zwykłego wydatku utrzymania chorego według normy szpitalnej. W czasie tego roku próbnego pokrywałby fundusz szpitala Św. Łazarza ową nadwyżkę kosztów szpitalnych z regresem do funduszu edukacyjnego po przeprowadzeniu obrachunku.

Uchwałą Wys. Sejmu z d. 12. maja 1893 r. l. 8.585 wezwano rząd aby jak najrychlej przystąpił do budowy klinik uniwersyteckich w Krakowie na gruncie szpitala Św. Łazarza „na Blichu“, ofiarowanym na ten cel na mocy uchwał sejmowych z 13. lipca 1880 i 23. stycznia 1886, lub w razie zaniechania zamiaru budowy grunt ten zwrócił szpitalowi Św. Łazarza.

C. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 28. listopada 1893 r. l. 87 612 zakomunikowało nam, że p. Minister wyznań i oświecenia reskryptem z d. 22. października 1893 l. 21.813 uwiadomił iż grunt „na Blichu“ ofiarowany przez kraj na cele klinik uniwersyteckich bez oznaczenia czasu, w przeciągu którego budowa klinik ma być uskuteczniona, nie może być oddany krajowi ponieważ państwowa administracya oświecenia nie zaniechała wcale projektu wystawienia budynków klinicznych, a jeżeli w tej akcyi budowlanej, rozpoczętej już wybudowaniem nowej kliniki chirurgicznej zaszła przerwa, to przypisać ją należy tej okoliczności, że dotychczas nie osiągnięto porozumienia się z krajem w sprawie administracyjnego połączenia klinik uniwersyteckich w Krakowie ze szpitalem Św. Łazarza. Porozumienie takie naprzód musi przyjść do skutku, gdyż w razie przeciwnym państwowa administracya oświecenia nie miałaby interesu do przenoszenia klinik uniwersyteckich w sąsiedztwo szpitala. W przypuszczeniu iż rokowanie to w możliwie krótkim czasie będzie uwieńczone pomyślnym skutkiem p. Minister wyznań i oświecenia zarządził wypracowanie szkiców na trzy budynki kliniczne, z których dwa mają stanąć na gruncie „na Blichu“, a jeden w ogrodzie kliniki chirurgicznej, za gmachem tejże kliniki.

Celem przyśpieszenia rzeczonej akcyi budowlanej, która nietylko dla uniwersytetu krakowskiego wielkiej jest wagi, ale także szpitalowi Św. Łazarza, a względnie funduszowi krajowemu znacznych przysporzy korzyści c. k. Namiestnictwo prosiło o jaknajśpieszniejsze załatwienie sprawy administracyjnego połączenia zakładu klinicznego ze szpitalem Św. Łazarza. (LW. 63.361/93).

Na odezwę tę oświadczyliśmy (LW. 69.183|93.) iż jesteśmy skłonni powierzyć szpitalowi Św. Łazarza w Krakowie administracyę kliniki chirurgicznej, a następnie i reszty klinik, gdy zostaną wybudowane na odstąpionym na ten cel gruncie szpitalnym „na Blichu“, albo w ogrodzie kliniki chirurgicznej. Zarazem zaznaczyliśmy, zgodnie ze stanem rokowań w tej sprawie dotychczas przeprowadzonych, że zgodzilibyśmy się, ażeby na tych klinikach, których administracyą pod powyższym warunkiem obejmie zarząd szpitala Św. Łazarza, opłacaną była z funduszu tego szpitala różnica między

ówczesną taksą szpitalną, pokrywaną przez fundusz krajowy, a rzeczywistym kosztem utrzymania chorego w szpitalu Św. Łazarza, zawsze jednak pod warunkiem podanym przez delegata naszego przy komisyi w lutym 1885 r., że zatwierdzona rozporządzeniem c. k. Ministerstwa oświecenia z 12. listopada 1869. l. 9.413. ugoda prowizoryczna w sprawie kliniki położniczej obowiązywać będzie aż do czasu ewentualnego przeniesienia tej kliniki z domu Bradowicza w obejście szpitala Św. Łazarza, który w takim razie objąłby administracyę i tej kliniki na zasadach przyjętych dla reszty klinik. Zwróciliśmy jednak uwagę c. k. Namiestnictwa, iż dodatkowe opłacanie wyżej wymienionej różnicy klinikom ze szpitalem połączonym mogłoby nastąpić dopiero po uzyskaniu aprobaty Wysokiego Sejmu a to z następujących powodów: Przyznanie owej dopłaty będzie niejako rozszerzeniem szpitala i powiększeniem ilości łóżek o tyle o ile ich będzie na odnośnej klinice, ze szpitalem połączonej; tymczasem, jakto już oświadczyliśmy w odezwie z 11 maja 1886 r. L. 20.972. Wys. Sejm uchwałą z 21. lipca 1880 roku wezwał Wydz. krajowy, ażeby do szpitali przyjmował tyle jedynie chorych, na ile przestrzeń szpitala pozwala i ażeby tych przestrzeni nie powiększał bez upoważnienia Sejmu. Sprawa ta nie mogła być dotychczas przedłożoną Wys. Sejmowi do decyzyi, ponieważ nie został jeszcze przez c. k. rząd przyjęty warunek co do dalszego trwania prowizoryum na klinice położniczej, ani nie nastąpiła ugoda co do kwoty jaką miałby uiścić fundusz edukacyjny na wzmocnienie sił administracyjnych szpitala Św. Łazarza i przeprowadzenie w nim adoptacyj i urządzeń potrzebnych na wypadek połączenia ze szpitalem administracyi na razie kliniki chirurgicznej, już wybudowanej w sąsiedztwie szpitala. Przytem zaznaczyliśmy iż zarządzone przez nas ponowne obliczenie kosztów adaptacyi i urządzeń szpitala z powodu projektowanego objęcia administracyi kliniki chirurgicznej przedstawia cyfrę daleko poważniejszą, gdyż nowy kosztorys urządzenia kuchni i pralni, komitet administracyjny obliczył w 1891 r. na kwotę około 9.000 zł. Dyrekcya zaś szpitala wykazała iż z powodu agend połączonej ze szpitalem kliniki musiałby zwiększony być personal zarządu szpitala o jednego oficyała z płacą 1.000 zł. rocznie i jednego pisarza dziennego z płacą po 1 zł. 25 ct. dziennie. Nadto musiałby szpital obejmując administracyę kliniki chirurgicznej zaprowadzić tamże taką samą jak w szpitalu służbę, to jest dwie Siostry Miłosierdzia, co kosztowałoby rocznie 552 (płaca po 80 zł. wikt z dodatkami po 196 zł.). Jednorazowy zaś wydatek na wyekwipowanie 2 Sióstr Miłosierdzia wynosiłby 400 zł. (po 200 zł. dla jednej). W poprzedniej odezwie swojej (11. grudnia 1890. l. 45.176) c. k. Namiestnictwo prosiło o zarządzenie „ażeby nadal, bez względu na administracyjne połączenie klinik ze „szpitalem, zwracane były koszta leczenia niepłacących w klinikach me-„dycznej, chirurgicznej i okulistycznej w wysokości rzeczywistego kosztu „utrzymania i leczenia chorych w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, jak to „Wydział krajowy zaproponował był dla kliniki chirurgicznej, na wypadek „administracyjnego jej połączenia ze szpitalem". Otóż w tym względzie oświadczyliśmy iż bylibyśmy skłonni uczynić i to dalsze ustępstwo dla klinik, rozumie się za zezwoleniem Wys. Sejmu, jeżeli c. k. Rząd odłoży projekt połączenia administracyi kliniki chirurgicznej ze szpitalem Św. Łazarza aż do czasu, gdy i reszta klinik, po wybudowaniu ich w obejściu szpitala będzie mogła być oddaną pod zarząd szpitala pod warunkami po-

danymi przez naszego delegata w komisyi z lutego 1885 roku i jeżeli nadto aż do owego czasu trwać będzie prowizoryum co do kliniki położniczej. W końcu przesłaliśmy wykaz wydatków przeciętnych wszystkich oddziałów szpitala Św. Łazarza w Krakowie za lata 1890, 1891 i 1892 po wyeliminowaniu już tych pozycyj, które nie mogłyby wchodzić w rachubę przy obliczaniu przyznać się mających funduszowi edukacyjnemu zwrotów w wysokości rzeczywistego kosztu utrzymania chorego w szpitalu, pozycye owe bowiem albo nie są wcale zależne od większego lub mniejszego ruchu chorych, albo też związane są ściśle ze specyalną gospodarką szpitala i administracyą jego majątku. Osobnego zaś wykazu kosztów utrzymania i leczenia chorych na oddziale chirurgicznym nie mogliśmy udzielić c. k. Namiestnictwu ponieważ zarząd szpitala Św. Łazarza prowadzi rachunki według funduszów, a nie według oddziałów (LW. 69.183 93).

Zakład dla umysłowo-chorych w Kulparkowie.

Ruch chorych w zakładzie dla umysłowo-chorych w Kulparkowie w ostatnich sześciu latach był następujący:

Rok	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Opuściło zakład: Wyleczonych	Opuściło zakład: Niewyleczonych	Opuściło zakład: Za reversem	Opuściło zakład: Do innych zakładów	Zbiegło	Umarło: liczbowo	Umarło: %	Średni pobyt	Leczono dziennie
1888	512	1.045	188.190	183	124	82	4	—	145	13·8	180·1	515
1889	572	1.073	197.901	173	128	90	5	4	126	11·7	184·1	542
1890	572	1.196	215.149	200	149	104	11	1	144	12·0	180·0	589
1891	572	1.274	218.180	224	203	98	10	2	137	10·7	171·1	597
1892	572	1.310	229.993	230	186	95	5	3	151	11·5	176	640
1893	572	1.342	234.597	230	231	72	14	6	170	12·6	174	643

Najwyższy stan, 17. lipca, wynosił 670, najniższy 9. października 607.; przeciętnie przebywało chorych 643 dziennie, a ponieważ zakład urządzony jest tylko na 572 łóżek, leczono więc przeciętnie dziennie o 71 osób więcej aniżeli było miejsca.

W zakładzie są chorzy przebywający po lat kilkanaście; i tak jest chora która się tam znajduje od r. 1857., druga od 1864, trzecia od 1869 a trzy od 1871.; wogóle chorych którzy przebywają w zakładzie dłużej nad 10 lat znajduje się 81.

Według form chorobowych leczono: na wrodzone osłabienie umysłu (imbecilitas) 55, na zadumę (melancholia) 70, na szaleństwo gwałtowne (mania) 38, na obłąkanie ostre (amentia) 328, na pomięszanie umysłu (paranoia) 151., na chorobę umysłową okresową (psychosis periodica) 47, na niedołęstwo umysłu następowe (dementia) 291, na chorobę umysłową z porażeniem (paralysis progressiva) 157, na chorobę umysłową z padaczką (psychosis c. epilepsia) 128, na chorobę umysłową z nerwicami (c. hysteria) 13, na chorobę umysłową ze zmianami ogniskowemi mózgu (c. cerebropathia) 5, na obłęd opilczy (alcoholismus) 46, obłęd z nadużycia morfiny (morphinismus) 1, Udawanie (simulatio) 2.

Z tych wyzdrowiało 230, opuściło zakład na żądanie rodziny 72, wydalono jako nieuleczalnych na podstawie §. 25. statutu 231, do innych

zakładów przewieziono 40, zbiegło 6, umarło 170; na rok 1894 pozostało 619.

Z chorych leczonych w roku 1893 było przynależnych do Galicyi 1313, do Bukowiny 4, do Czech 7, do Krainy 2, do Rossyi 11, do Węgier 2, do Szlązka 1, do Morawy 1, do Niemiec 1.

Zmarło jak zwykle najwięcej z liczby paralityków, gdyż na 141 leczonych, zmarłych było 61.

Dni leczenia było 234.597; w tej liczbie według I. klasy 1657; według II. 15.271.

Chorzy przebywali w zakładzie przeciętnie 174 dni.

Ponieważ w roku 1894. było 6 przypadków ospy, wszystkich więc chorych w zakładzie zaszczepiono; chorzy na ospę wyzdrowieli. Na oddziale kobiet był jeden wypadek tyfusu brzusznego; po wyleczeniu z tej choroby, umysłowo zdrowa zakład opuściła. Na oddziale mężczyzn panowała influenza z przebiegiem nieprawidłowym.

Na oddziale kobiet w roku 1893. było dwa porody. Dzieci oddano do szpitala Św. Zofii.

W ciągu roku 1893. chorzy pracowali (LW. 4.958 94.).

Mężczyźni:	3	w kancelaryi zarządu	przez dni	708
	9	„ warstacie szewców . . .	„ „	578
	4	„ „ krawców . . .	„ „	397
	3	„ „ stolarskim . . .	„ „	437
	1	„ „ Introligatorskim . .	„ „	223
	2	robiło słomianki i kapeluszy . .	„ „	36
	20	pracowało przy rąbaniu drzewa . .	„ „	1525
	2	„ w piekarni . . .	„ „	273
	20	przy maglowaniu bielizny . . .	„ „	2537
	29	przy robotach polnych . . .	„ „	1664
	6	w ogrodzie	„ „	989
	12	w krowiarni	„ „	1714
	2	w stajni końskiej	„ „	465
	1	grywał rok cały na organach w kaplicy		
	115			11.546
Kobiety:	15	przy robotach w polu . . .	przez dni	1216
	6	„ „ w ogrodzie . . .	„ „	642
	1	„ praniu bielizny	„ „	209
	31	„ kuchni	„ „	2323
	123	przy szyciu nowej i naprawianiu . bielizny sztuk 16.703 starej .	„ „	15936
	292			

Zresztą zbiór i zwózka siana, owsa, kopanie i oczyszczanie buraków kopanie kartofli i wszelkie porządki domowe uskuteczniali chorzy pod dozorem służby.

W r. 1893 zostały wybudowane dwa pawilony dla niespokojnych. Pawilony te z powodu świeżości i potrzeby uregulowania ogrzewania dopiero na wiosnę 1894 do użycia oddane zostały.

Bielizny wyprano: zakładowej 218.438, Sióstr miłosierdzia 15.132 sztuk, razem 233.570 sztuk.

Wypadki w zakładzie

W 1893 r. przybyło do zakładu 27 chorych z różnemi obrażeniami ciała: siniakami, obrzękami, pęcherzami wypełnionemi cieczą surowiczą, w skutek krępowania chorych powrozami a nawet łańcuchami, ze złamaniami obojczyków i żeber. O wypadkach które groziły zdrowiu lub życiu chorych, donoszono natychmiast do Prokuratoryi, o wszystkich zaś w ogóle Dyrekcya składała raporta Wydziałowi krajowemu.

Z liczby tych 27 chorych pięciu umarło w zakładzie.

Wypadków uszkodzenia chorego przez chorego było 8; żaden z nich nie wywołał fatalnych następstw.

Dwa razy chorzy rzucali się na Siostry miłosierdzia dozorujące, a chory F. L. cierpiący na padaczkę z gwałtownem szaleństwem okresowem rzucił się, w zamiarze zemszczenia się za trzymanie go w zakładzie, na prymarjusza i uderzył go tak silnie w głowę iż tenże upadł na ziemię i potoczył się o kilka kroków. Tylko natychmiastowej pomocy dozorców zawdzięczyć należy że przypadek ten skończył się stłuczeniem, silnym bolem głowy i zawrotami.

Cztery były wypadki uszkodzenia dozorców i dozorczyń przez chorych a raz chora była uderzona przez dozorczynię. Dozorczynią też natychmiast wydalono z zakładu.

Siedm było wypadków uszkodzenia się chorych w skutek upadku, albo nieudałej próby ucieczki przez okno, albo też tłuczenia głowy o mur w napadzie choroby.

Z sześciu chorych którzy uciekli z zakładu, korzystając z przechadzki, pięciu zostało przytrzymanych i odesłanych napowrót do zakładu, a jeden wrócił do rodziców i tam dotychczas pozostaje.

Gospodarstwo folwarczne.

Gospodarstwo folwarczne składa się z następujących działów: 1. Gospodarstwo polne, 2. gospodarstwo ogrodowe, 3. mleczne, 4. trzody chlewnej, 5. zakupno i bicie wołów.

W r. 1893 wyniki tych gospodarstw były następujące:

Z 39H. 77·87 uprawionego pola, 15H. 91·14 traw z koniczyną, z których zebrano 50.000klg; 7.H 95·57 owsa z trawami na rok następny, z których zebrano po omłóceniu 10.476klg. ziarna. 15.000klg. owsianki. 7H. 95·57 zielonej paszy dla bydła — z których zebrano 236.160klg. 3H. 97·78 buraków pastewnych, z których zebrano 80.000klg; 3H. 97·78 kartofli z których zebrano 22.960klg. — Czysty dochód z pola wynosił 602 zł. 50 ct.

Dla gospodarstwa rolnego rok 1893 był niesprzyjający z powodu ciągłych deszczów, szczególnie dla gruntów z podglebiem nieprzypuszalnem, jakiemi są właśnie grunta do Zakładu należące, a choć na wiosnę wzrosły kartofle i dobrze przyjęte flance buraków pastewnych obiecywały plon obfity dalsze i ciągłe słoty spowodowały gnicie kartofli, wymoknięcie buraków i utrudnienie rozrostu.

2. Gospodarstwo ogrodowe, prowadzone było na przestrzeni 7H. 95·57 a w roku 1893 wyprodukowano jarzyn i owoców tyle iż czysty zysk wynosił 257 zł. 89 ct.

3. Gospodarstwo mleczne, w r. 1893 utrzymywano przeciętnie 32 krów z których wyprodukowano 72·145 litrów mleka. Ogólny dochód z mleka wynosił w r. 1893 kwotę 5050 zł. 15 ct. obliczony wedle ceny wyznaczonej przez Wydział krajowy d. 19. Czerwca 1892. — po 7 ct. za 1 litr. Zysk czysty po potrąceniu wydatków wynosił 1897 zł. 96 ct.

4. Gospodarstwo trzody chlewnej. W r. 1893 wogóle trzody chlewnej było 150 sztuk, a mianowicie: Remanentu z 1892. r. pozostało 54 sztuk. W ciągu 1893. otrzymano od miejscowych macior prosiąt 41, kupiono zaś 55, razem 150 sztuk. Z powyższych w ciągu roku przedano 3 prosiąt, zabito 83, pozostało w remanencie na r. 1894 sztuk 64. Czysty zysk z działu tego gospodarstwa wynosił w r. 1893 kwotę 1091 zł. 39 ct.

5. Zakupno wołów. W r. 1893 zakupiono 12 sztuk wołów, które po obrobieniu roli i wywiezieniu nawozów sprzedano. Czysty zysk po sprzedaży tych 12 sztuk okazał się w kwocie 106 zł. 64 ct.

Sprawozdanie komisyi opieki nad obłąkanymi.

S p r a w o z d a n i e p i e r w s z e. Podpisani jako członkowie komisyi opieki nad obłąkanymi zwiedzili d. 29. grudnia 1893. r. zakład krajowy dla obłąkanych w Kulparkowie i przekonali się że żadnej osoby, któraby nie była umysłowo chorą nie zatrzymano w zakładzie, że obchodzenie się lekarzy i Sióstr Miłosierdzia z chorymi jest zupełnie odpowiednie, że w miarę możności i stosownie do rodzaju choroby chorzy bywają zajmowani pracą fizyczną, żadnych zresztą uzasadnionych skarg ze strony chorych nie słyszeliśmy.

Zakład przepełniony, mieści 620 chorych.

Lecz i w tym roku podnieść musimy że wikt nie jest odpowiednim, mięso dość pośledniego gatunku, cielęcina zbyt młoda, a przytem mało która porcya mięsa odpowiada co do swej wagi ustanowionej normie t. j. 90 gramów.

Uderzyło nas także, że krajowy zakład w kraju rolniczym główne produkta spożywcze sprowadza z Węgier t. j. ziemniaki, słoninę, smalec, śliwki, niezawodnie że one tańsze, ale czy lepsze wątpić należy, a w każdym razie jest to niewątpliwie niewłaściwem postępowaniem wobec produkcyi krajowej. Nowozbudowane pawilony dla chorych niespokojnych jeszcze nie są wykończone i chorych w nich niema, więc wstrzymujemy się na razie od wszelkich uwag.

Lwów, d. 29. grudnia 1893. (LW. 3181/94).

Dr. Józef Merunowicz.
Prof. Dr. A. Czyżewicz.
Prof. Dr. Leon Halban.

Odpis sprawozdania tego udzieliliśmy p. Dyrektorowi zakładu do wiadomości.

S p r a w o z d a n i e d r u g i e. Stan chorych w zakładzie okazuje jeszcze stosunkowo przepełnienie. Pawilony dodatkowe, świeżo zbudowane i do użytku chorych właśnie podczas wizytacyi moich otwarte zapewne tej niedogodności zaradzą w znacznej części. W myśl wszystkich sześciu punktów instrukcyi Wydziału krajowego z 18. czerwca 1889 L. 25·263 przeprowadzona szczegółowa wizytacya nie wykazała żadnych braków, owszem co do punktu czwartego, podnieść należy wielką gorliwość lekarzy w spełnieniu swoich obowiązków w zakładzie, mianowicie drobiazgowe aż nadto zapisywanie spostrzeżeń w historyi choroby, jakkolwiek liczba lekarzy pracujących w zakładzie okazuje się że jest niedostateczną i przeciążenie pracą obecnie funkcyonujących jest wielkie. Pomimo tego panowie prymarjusze obu oddziałów wypracowali sprawozdanie naukowe za rok 1892 tak obszerne i szczegółowe — razem obejmujące 60 kart druku, a umieszczone

w sprawozdaniu ze szpitali powszechnych w Galicyi z Krakowem za rok 1892 we Lwowie, nakładem Wydziału krajowego 1893; że tego faktu milczeniem pominąć nie można, gdyż jest on przedmiotowym dowodem wielkiej gorliwości i pilności lekarzy zakładu w pojmowaniu i pełnieniu swoich obowiązków. W naukowy rozbiór tych sprawozdań tu wchodzić nie jest powołaniem członka komisyi opiekuńczej. Lecz jedną okoliczność godzi się podnieść że z obu sprawozdań występuje słuszna skarga na przeciążenie, które domaga się sanacyi koniecznej, ażeby wewnętrzny rozwój zakładu mógł być pod każdym względem na przyszłość zapewniony.

Jakkolwiek administracya wewnątrz zakładu co do odzieży, bielizny żywienia chorych, utrzymania czystości sal, łóżek, wentylacyi jest w granicach funduszów normalna, czujna i sprężysta, jednak potrzeba stopniowego ulepszenia i funduszów i od nich zależnej administracyi potrzeb wewnętrznych nie wynika z przesadnych życzeń ale jest podyktowana hygieną i dietetyką. Mianowicie stan wychodków nie jest ani co do umieszczenia, ani co do funkcyi swej odpowiedni. Poprawa odzienia i wiktu byłaby pożądana. Szkoła dozorców możeby przyczyniła się przecież do tego, ażeby zakład nie był zmuszony przyjmować do tak ważnej i trudnej służby prostych nieraz parobków, którzy pod mięszanym regimentem, częścią niewieścim, częścią męskim, z trudnością się wyrobić i ustalić w swej służbie mogą.

8 Paźdz. 1894 r.

Dr. Edward Sawicki.

Na Radzie d. 8 Paźdz. relacyą tę przyjęto do wiadomości.

Inspektor szpitali zwiedziwszy zakład Kulparkowski d. 5 Listopada przedstawił następującą relacyę:

Przedewszystkiem zwiedziłem dwa pawilony nowe dla niespokojnych chorych. Każden z pawilonów posiada na parterze i na pierwszem piątrze dużą salę, gdzie chorzy przebywają we dnie i po 10 separatek, z których pięć jest przeznaczonych dla oddzielenia szalejących, drugie zaś pięć dla posługi, dla Sióstr dozorujących i dla chorych spokojniejszych. Tym sposobem w każdym pawilonie są dwie wielkie sale przeznaczone na dzienny pobyt dla chorych i 20 małych pokojów, a oprócz tego kuchenka, łazienka z umywalnią i wychodek tak dobrze urządzony iż nie wydziela żadnych odorów. Pokoje ogrzewają się za pomocą kaloryerów pomieszczonych w dość niskiej suterenie. Otwory w ścianach u dołu pokojów wprowadzają do sal ciepłe powietrze, a takież otwory u góry wyprowadzają zużyte na zewnątrz, służąc jako wentylatory. Ogrzewanie to nie jest obecnie jeszcze należycie uregulowane, bo średnia część budynku jest dobrze ogrzana, ale pokoje pomieszczone na końcach pawilonów nie otrzymują potrzebnej ilości ciepła i są nawet zimne, pomimo że drzwi do środkowej części są otwarte. Potrzeba będzie polecić przedsiębiorcy budowy aby zbadał przyczynę tego niejednostajnego ogrzewania i naprawił co należy, obawiam się bowiem żeby w zimowej porze końcowe pokoje nie były tak zimne, że w nich spać nie będą mogli chorzy. W pawilonie kobiet znalazłem 57 chorych. w pawilonie mężczyzn 58 razem zaś 115 a w razie potrzeby można pomieścić 120 osób, na tyle więc chorych powiększył się zakład Kulparkowski w skutek wybudowania tych dwóch pawilonów. Jeszcze jest jedna wada w tych pawilonach, a mianowicie ta, że w skutek pomieszczenia zbyt grubych

i ciężkich drzwi w stosunkowo słabych odrzwiach, te ostatnie zwłaszcza w ubikacyach często odwiedzanych, jak łazienki, kuchenka i wychodki, otrząsają się i tynk odlatuje w miejscach przymocowania ich do murów. Zapobiedz temu nie można będzie inaczej jak zmieniając ciężkie drzwi na lżejsze. Zresztą budynki nowe jak zewnątrz tak i wewnątrz przedstawiają się bardzo dobrze i znacznie poprawiły stosunki zdrowotne całego zakładu. Dyrektor mi mówił, że w całym zakładzie jeden tylko chory ma odleżyny, a niema ani jednego chorego na świerzb, albo na biegunkę co poprzednio bywało tak często, w ogóle zaś stan zdrowotny jest taki dobry jakiego od dawna nie było w zakładzie. Studzienki tak w suterenach jak i studzienka na zewnątrz pawilonu kobiet urządzona dla ściągnięcia wilgoci funkcyonują zupełnie dobrze.

„Następnie zwiedziłem kuchnię. Wszystkie potrawy były dobrze i smacznie przyrządzone. Dalej przejrzałem historye chorych, prowadzone przez lekarzy; są one w zupełnym porządku i były doprowadzone do pierwszego a niektóre nawet do piątego Listopada. Jakkolwiek pisanie historyi chorób jest rzeczą dość uciążliwą, jednak raz zaprowadziwszy porządek i niedopuszczając zaległości należyte otrzymanie kancelaryi nie może przedstawiać trudności i żądanie Dr. E. Sawickiego wyrażone w jego ostatniej relacyi, jako członka komisyi opieki nad obłąkanymi, jest przesadne i nawet sprzeczne ze zdaniem objawionem przez niegoż w czasie ogólnego badania stosunków zakładu przy ankiecie w 1891 kiedy to oświadczył, iż ilość lekarzy w zakładzie uznaje za zupełnie dostateczną.

„Opatrzyłem także filtr urządzony dla dezynfekcyi płynów odchodzących z zakładu. Płyny te sączą się dość dobrze, ale jak dawniej tak i obecnie są cuchnące i dotychczas jeszcze żadnej naprawy nie dokonano".

Na radzie d. 13 Listopada uchwalono wezwać budowniczego ażeby zbadał przyczynę niejednostajnego ogrzewania i złe usunął, tudzież, ażeby dał swą opinię co do zmiany drzwi.

Zawezwać inżyniera p. Blautha aby filtr naprawił należycie.

D. 21. Września w zakładzie Kulparkowskim wobec wszystkich sług zakładu i chorych spokojnych Szef departamentu sanitarnego udzielił dozorcy Romanowi Dżuła za dziesięcioletnią nienaganną służbę w zakładzie nagrodę w kwocie 10 dukatów,

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich sześciu lat w zakładzie Kulparkowskim przedstawiają się jak następuje:

Rok	Ilość chorych	Ilość dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chor. kosztowała		Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem kosztowało
				zł.	ct.		
1888	1045	188.190	149.160	142	74	79·3	28·43
1889	1073	197.901	162.150	151	11	81 9	27·14
1890	1196	215.149	155.109	129	68	72·1	25·42
1891	1274	218 180	173 445	136	77	79·5	28·59
1892	1310	229.993	190.860	145	70	75·9	31·2
1893	1342	234.597	183.827	123	42	78·36	29·6

Szpitale prowincyonalne.

Ruch chorych.

Ruch chorych w szpitalach prowincyonalnych i wydatki na ich utrzymanie w ciągu ostatnich sześciu lat były następujące:

Rok	Łóżek	Chorych	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte przez dni	Umarło		Ilość leczonych dziennie	Wydatek roczny na wszystkie szpitale	Jeden chory kosztował		Koszt dnia leczenia	Koszt dnia żywienia
						Liczb	%			Zł.	ct.		
1888	1.738	20.434	493.176	24 1	283	1.631	7·9	1.347	237.866	11	64	48·2	19·4
1889	1.768	21.765	543.334	24·9	307	1.552	7·1	1.488	252.416	11	56	46·4	18·3
1890	1.784	22.856	564.402	24·6	316	1.535	6·7	1.546	290.507	12	71	51 4	18·6
1891	1.782	24.182	579.400	23·9	324	1.677	6·9	1.587	290.080	11	99	50 0	20·0
1892	1.784	25.814	600.061	23·2	336	1.928	7·4	1.644	303.716	11	73	50·6	21·4
1893	1.876	25.623	608.108	23 7	324	1.914	7·4	1.666	296.794	12	53	48 8	18·4

Jak w latach podrzednich przedstawiamy w streszczeniu sprawozdania Inspektora szpitali powszechnych o stanie administracyjno-gospodarskim i leczniczym tych szpitali, dodając w końcu co zarządziliśmy w skutek raportów jego.

1. Biała. Na posiedzeniu bialskiej Rady miejskiej w początku marca b. r. lekarz ordynujący w szpitalu, który jest zarazem radnym przedstawił jak są nieodpowiednio pomieszczeni chorzy w starej części szpitalnego budynku i prosił radę o obmyślenie lepszego i hygieniczniejszego pomieszczenia. Wniosek ten nadspodziewanie został przez wszystkich z wielka sympatyą przyjęty prawdopodobnie dla tego, że szpital bialski pod kierunkiem dra Bogdanika zasłynął w okolicy jako jeden z najlepszych zakładów leczniczych zwłaszcza z powodu nadzwyczajnie szczęśliwych wyników operacyj, należących do najtrudniejszych w medycynie. Wniosek ten został mocno i goraco poparty przez obecnego na zgromadzeniu reprezentanta rządu starostę Piwockiego, a następnie przez miejscowe dziennikarstwo. W czasie bytności w Białej widziałem się z p. Burmistrzem, który oświadczył, że on chętnie się tym zajmie i sądzi, że miasto ze swojej strony nie odmówi subwencyi 30 -40 tys., że ma nadzieję uprosić Arcyks. Albrechta o kawałek odpowiedniego gruntu z obszernych dóbr jego na budowę szpitala, że sam szpital posiada 10 tys. rezerwowego kapitału, a budynek obecny przedstawia wartość około 15 tys. zł., p. Burmistrz prosił o udzielenie mu szkicu normalnego na 80 łóżek, o którego jak najrychlejsze wysłanie najusilniej proszę.

Z odjazdem poprzedniej przełożonej Siostr miłosierdzia znikły niesnaski, niepokoje i niezgoda. Jakkolwiek obecna przełożona nie umie jeszcze po polsku, ale robi co może aby się nauczyć języka większości chorych i jest osobą zgodną i dobrą. Lekarz ordynujący jest bardzo zadowolony z Siostr zostających w salach chorych; jedzenie chorych jest dobre i smacznie przyrządzone, a siostra zajmująca się kancelaryą dość dobrze załatwia pisemne korespondencye. Na zapytanie moje ile ma zaległości kosztów leczenia odpowiedziała, że zaległości nie ma zupełnie, bo nieustannie pisze do starostw; dawne zaś zaległości pochodzące z winy dawnych rządców odesłała do Magistratu i prosiła p. burmistrza aby kazał wyrobić je swoim urzędnikom, bo odpowiadać za nie nie może. Prosiłem p. burmistrza żeby zakupno płócien,

koców, trzewików i wiktuałów, zostawił w zupełności Siostrom Miłosierdzia. Przełożonej zaś zakomunikowałem, iż wolą Wydziału krajowego jest, ażeby nie robiono żadnego wydatku nieokreślonego budżetem, a także aby wszystkie potrzeby szpitalne zakupywane były w kraju, a nie zagranicą jak to się dotychczas działo w szpitalu bialskim. Pan burmistrz oświadczył że to jest także zgodnem z jego zapatrywaniem.

W 1893. roku dzień żywienia z winem i chlebem kosztował 25 ct. od osoby wliczając żywienie Sióstr i posługi. W dniu inspekcyi chorych znalazłem 106; przepełnienie jest wielkie, a posługa męska i żeńska (4 osób) spi w jednym pokoju. Ponieważ w szpitalu jest 98 łóżek, 8 więc chorych leżało na siennikach na ziemi. Operacyj większych w roku ubiegłym dokonano 105., a w trzech pierwszych miesiącach bieżącego roku 23 większych i 45 mniejszych operacyj: wśród tych ostatnich wiele robiono po znieczuleniu chorego chloroformem. Ambulatoryjnie leczono 723 osób. W roku przeszłym już przedstawiłem ile pracy zadaje sobie prymaryusz, prowadząc historye chorób, protokoły sekcyj, różne wykazy, tabliczki itd. Praca jego w tym kierunku nie ustała ani na chwilę. Leczenie jest bardzo racyonalne i szczęśliwe, pracowitość wielka, a rezultaty imponujące. W dniu inspekcyi w szpitalu znalazłem trzy laparotomie, trzy trepanacye, cztery resekcye i wszystkie z wynikiem szczęśliwym. Narzędzia chirurgiczne są utrzymane w największym porządku i czystości. Śmiertelność w 1893 roku wynosiła 7·4%, średni pobyt chorych 26 dni. W kancelaryi lekarskiej jest dużo preparatów anatomicznych, które z wielkim mozołem zebrał prymaryusz. W ubiegłym roku samopłacący i obce fundusze przyniosły szpitalowi 8 tys. zł. to jest połowę kosztów leczenia. Czystość w szpitalu, w magazynach i spiżarni wzorowa: wiktuały należytej jakości. Poduszki napełniane watą drzewną okazały się bardzo praktycznemi i jakkolwiek kosztują nieco drożej niż słomiane ale za to służą trzy razy dłużej.

Na radzie dnia 4. kwietnia uchwalono raport inspektora przyjąć do wiadomości i posłać dwa egzemplarze planu normalnego na 80 łóżek, jeden dla burmistrza, drugi zaś dla lekarza ordynującego.

W maju b. r. rzeczywiście otrzymaliśmy od Zwierzchności gminy miasta Białej doniesienie że jest gotową wybudować szpital własnym kosztem lecz z warunkiem aby władzę dyscyplinarną nad lekarzami szpitalnymi oddano gminie i żeby kwestya językowa nigdy na przyszłość nie była poruszaną (LW. 28.257|94.). Na to oświadczyliśmy że zasady na których jest opartą organizacya zarządu i nadzoru szpitalnego, a która musi być dla wszystkich szpitali powszechnych jednolitą, nie może być przedmiotem jakichkolwiek komplanacyj. Zmiana tych zasad mogłaby nastąpić tylko w drodze ustawodawczej, a mianowicie przy uchwalaniu ustawy regulującej stosunki prawne szpitali, nigdy zaś w drodze partykularnego z gminą układu. Gotowość gminy do poniesienia ofiar na rzecz szpitala miejscowego, z czego korzyść przedewszystkiem przypadnie dla gminy, nie mogłaby skłonić W. kr. do odmiennego postępowania. Gmina ma wprawdzie prawo za pozwoleniem władz kompetentnych założyć szpital gminny nie posiadający charakteru publicznego, fakt taki jednak nie uwolniłby gminy od obowiązku zarządzania szpitalem publicznym i powszechnym obecnie istniejącym, zniesienie zaś tego szpitala nie zależy zupełnie od woli gminy.

Co się tyczy sprawy językowej w szpitalu sprawa ta rozstrzygnięta została reskryptem Wydz. kraj. z dnia 18. lipca 1893 roku L. 35.124.. a wykonania określonych tam warunków i zobowiązań, ściśle przestrzegać będziemy. Dlatego też uważamy za rzecz niewłaściwą stawianie teraz przez gminę Wydziałowi krajowemu jakichkolwiek żądań gwarancyj w sprawie w której objawiliśmy już daleko idącą tolerancyę.

2. Bochnia. Wielki brak miejsca jest powodem że szpital ten rozwinąć się i oddać należytych usług okolicy nie może. Co więcej, aby nie odmawiać przyjęcia ciężko chorym zgłaszającym się do zakładu, lekarze muszą wypuszczać takich, którzy nie okrzepli jeszcze po przebytej chorobie i przezto narażać ich na niebezpieczeństwo recydywy. Nie ma w tym szpitalu miejsca odpowiednio urządzonego dla chorych zakaźnych, nie ma też i sali operacyjnej, tak że lekarze muszą operować w salach gdzie chorzy leżą, co bywa szczególnie przykrem i dla lekarzy i dla chorych, zwłaszcza w wypadkach ginekologicznych i położniczych, a szczególnie gdy w szpitalu są chorzy małoletni. W roku przeszłym pan Marszałek powiatowy, poczuwając się do obowiązku zrobienia czegokolwiek dla zakładu tak pożytecznego dla całego powiatu, sam oświadczył panu burmistrzowi, że postara się aby rada powiatowa, po porozumieniu się z gminami pod względem użycia funduszu karnego, dopomogła do wybudowania domu dla zakaźnych przynajmniej na 20 łóżek, ale niestety dobre zamiary są zwykle bardzo dalekie od ich urzeczywistnienia, bo po roku znalazłem że sprawa ta stoi na temże miejcu gdzie stała przed rokiem. Tymczasem to nie wymaga zbyt wielkiego wydatku bo taki budynek piątrowy zająłby najwyżej 120 m. przestrzeni; według zaś obecnych cen w Bochni budowa 1 m.^{2} domu piątrowego kosztuje 55 zł., a zatem dom taki kosztowałby od 7—8 tys. zł, na pokrycie których szpital posiada 1.400 zł. własnego zarodowego kapitału. Ponieważ w dniu inspekcyi nie mogłem widzieć się z panem burmistrzem, poleciłem gorąco tę sprawę p. wiceburmistrzowi, aby ją w ruch wprowadzić. Obejrzałem z lekarzami ogród szpitalny i wskazałem miejsce gdzieby można postawić ten dom najdogodniej dla chorych i dla administracyi. Upraszam o przesłanie p. burmistrzowi planów normalnych, aby budowniczy robiąc plan widział jakie w takim domku są potrzebne urządzenia. Sprawa wykopania własnej studni także nie ruszyła z miejsca, szpital więc musi ponosić znaczne wydatki na przywóz wody, a pomimo to niema dostatecznej ilości do kąpieli i do prania. Zaległości kosztów leczenia są niewielkie, wynoszą bowiem tylko około 1.000 zł. Poleciłem rządcy, aby w tym roku dach był pomalowany koniecznie, inaczej rdza może zniszczyć blachę żelazną. Wydatek ten był przewidziany w budżecie na rok 1894. W składach i w szpiżarni znalazłem wszystko w porządku; wiktuały należytej dobroci, a zakontraktowane po cenach niższych, aniżeli w roku przeszłym. Płótno na bieliznę sprowadzają tu z Krosna i zarząd jest zadowolony z trwałości jego. W szpitalu znalazłem 54 chorych. W roku 1893. zmarło 74. czyli 9·8% wliczając i tych którzy byli przywiezieni do szpitala w stanie konania. Samych tuberkulicznych leczono w szpitalu 79 tj· 11%. a na choroby kiłowe 7·6%. Chirurgicznych wypadków było w ciągu roku stokilkanaście, wkluczając w to i wypadki trudnych porodów. Ambulatoryjnie leczono 400 chorych. Posługa przy chorych jest dobra, a' pielęgnowanie chorych bardzo sta-

ranne. Chorzy pytani na wszystkich salach, oświadczyli że są zupełnie zadowoleni i z wiktu i z obsługi. Ilość narzędzi chirurgicznych dostateczna. Kuchnia utrzymana czysto i porządnie.

Na Radzie 3. kwietnia uchwalono przesłać burmistrzowi szkic normalny na pawilon izolacyjny i zapytać czy rada powiatowa nie zaniechała budowania tego pawilonu.

3. Brody. Wszyscy zwiedzający szpital brodzki nie mogą się nachwalić jaki tu jest porządek, ład i czystość. Jest to głównie zasługą lekarza ordynującego Dra Sołtysika, który wszystkim rządzi, kieruje i wymaga aby wszyscy pełnili swoje obowiązki tak sumiennie, jak on je pełni i umie dopiąć tego. Jemu zawdzięcza szpital dobre wyniki leczenia, szczególnie chorób chirurgicznych i nadzwyczajnie tanią ordynacyę z tego powodu iż wszystko co może być zrobionem dla chorych w szpitalu pełnią posługacze pod jego dozorem, lub pod dozorem jego pomocnika. Leki tu kosztowały w roku ubiegłym 3·4 ct. na dzień i chorego, a nie jestto rzeczą małą, bo każdy cent oszczędzony wynosi 215 zł. rocznie. Komitet szpitalny nie zbierał się w szpitalu od r. 1891., wszystkie więc dodatnie strony zakładu tego są dziełem lekarza ordynującego. Książki zarządu w porządku; zaległości wynoszą około 1.000 zł.; magazyny utrzymane czysto, bielizny na normalną ilość łóżek jest dosyć, ale czuć brak gdy jest przepełnienie, przepełnienie to zaś jest coraz częstsze, tak że potrzeba będzie dać rządcy inne pomieszczenie, a mieszkanie jego obrócić na sale chorych. Kobiety syfilityczne są obecnie pomieszczone w budynku przeznaczonym dla zakaźnych. Dzięki temu iż zakaźnych chorób takich jak ospa, szkarlatyna, dyfterya oddawna już w szpitalu nie było, pomieszczenie takie jest możliwe; ale gdyby potrzeba było oddać te trzy sale, które one teraz zajmują, to dla nich nie możnaby znaleść miejsca w szpitalu. Z tych więc względów należałoby pomyśleć o wybudowaniu osobnego domku dla rządcy lub ewentualnie dla Sióstr Miłosierdzia w ogrodzie, około wału po prawej stronie studni. Najęcie mieszkania dla rządcy pociągnie za sobą wydatek około 200 zł. rocznie tj. 4% od 5.000 zł. wtedy gdy postawienie domku dla niego nie będzie więcej kosztować nad 3—3.500 zł. jeżeli będzie zbudowany z drzewa. Szpital brodzki posiada około 5.000 zł. w rezerwowym kapitale, możnaby więc część jego użyć na podobną budowę, zwłaszcza jeżeli marszałek powiatowy p. Sala, zechce się tem zająć, tak jak się zajął zbudowaniem szpitala. Jeszcze zaś lepiej byłoby przenieść rządcę do tego domu, który obecnie jest użyty na kuchnię, pralnię, szpiżarnię i pomieszczenie kobiet syfilitycznych, a dla zakaźnych wybudować osobny domek, składający się z czterech pokoików mogących pomieścić do 8 chorych i posługę. Szpital brodzki jest pokryty blachą żelazną lakierowaną, lakier ten potrzeba odnowić, bo już w niektórych miejscach rdza zaczyna blachę przejadać. Dom, gdzie się znajduje kuchnia, potrzebuje nowego dachu z dachówek, a przedewszystkiem rynien, aby woda nie spadała na ściany i nie zawilgociała budynku; w pralni potrzeba dać podłogę betonową, bo dawna drewniana zgniła zupełnie, wanny są już zużyte i potrzebują zamiany; piwnicę potrzeba zawalić, bo sklepienie jest tak liche, że niebezpiecznie tam chodzić, a w czasie dżdżystych dni woda je zalewa. W szpiżarni wiktuały znalazłem należytej dobroci. Wikt dobrze przyrządzony chorzy są z niego zupełnie zadowoleni. W 1893. roku dzień żywienia chorego kosztował 17·3 ct. Na płótno przysłane z Krosna bardzo się rządca

użalał, bo jak sam przekonałem się jest bardzo słabe i rzeczywiście nie odpowiada potrzebom szpitala. Narzędzi lekarskich jest ilość dostateczna i są one utrzymane w największym porządku. Gazę jodoformową przygotowuje nadzorca chorych pod okiem lekarza, a jest tak dobra że jej nic zarzucić nie można. Ogród otaczający szpital jest już zupełnie urządzony i przedstawia rzeczywiście miłe i przyjemne miejsce dla spaceru i odpoczynku rekonwalescentów.

Na radzie dnia 24. sierpnia uchwaliliśmy odpis raportu przesłać radzie szpitalnej i zawezwać ją do wzięcia pod rozwagę wniosków inspektora.

4. B r z e ż a n y. Parter głównego budynku nowego szpitala już jest ukończony i zaczęto murować pierwsze piątro. Budowniczy obiecuje że do 15. października główny budynek będzie już pod dachem, a w jesieni 1895 roku będzie go można obłożyć chorymi. Na wewnętrzne urządzenie nowego szpitala pan burmistrz zebrał ze składek i zabaw na ten cel urządzonych, około 2.000 zł., ale to nie wystarczy, bo bielizny jest niewiele, a sprzęty w starym budynku są tak zniszczone, że prawdopodobnie służyć dłużej nie będą mogły. Nowy szpital, budujący się według wszelkich wymogów hygieny, będzie prawdopodobnie jednym z najlepszych szpitalnych budynków na prowincyi.

W szpitalu znalazłem wszystko w największym porządku i czystości jakkolwiek budynek jest tak nędznym, że utrzymanie go w takim stanie zawdzięczyć można tylko Siostrom Miłosierdzia. W szpiżarni produkta bardzo dobre, a w magazynie znalazłem dość znaczną ilość bielizny, którą Siostry oszczędzają aby lepiej urządzić w roku przyszłym nowy szpital. Chorych było zaledwie 36.; między nimi nie znalazłem ani jednego, któryby nie kwalifikował się do szpitalnego leczenia. Wikt chorych w ubiegłym roku, wraz z wiktem posługi i Sióstr Miłosierdzia kosztował po 19·9 na dobę dziennie. Kancelaryjna część jest prowadzona bardzo porządnie. Inwentarze Siostrom oddane, rachunki dochodów i wydatków są prowadzone tak dokładnie, że wymagać lepiej niedodobna, a koszta leczenia i prowadzenie całej korespondencyi zostały oddane emerytowanemu radcy finansowemu, który robi to tak dobrze że z przedstawionych do sprawdzenia za ostatni kwartał, oddział rachunkowy Wydziału krajowego przyjął wszystkie pozycye i żadnej nie odrzucił, a codziennie odsyła się 15—20 i więcej korespondencyj w sprawie kosztów leczenia. Pieniądze za leczenie od samopłacących odbiera lekarz ordynujący i odnosi do kasy, która mu wydaje pokwitowanie dołączone do aktów szpitalnych. Śmiertelność w tym szpitalu w r. 1893 wynosiła 7%. Leki kosztują od 3—4 ct. dziennie wraz z wydatkami na sanitarne potrzeby. W ogóle oszczędność w tym szpitalu dzięki nieustannym staraniom lekarza ordynującego i gospodarstwa Sióstr jest bardzo wielka i nic więcej nie pozostawia do życzenia. Corocznie przy poborze wojskowym odsyła komisya do szpitala po 30 i więcej chorych na egipskie zapalenie oczu i na strupy woszczynowate na głowie (favus), z żądaniem aby chorych wyleczono i uwiadomiono starostwo kiedy to nastąpi dla ponownego przedstawienia ich komisyi. Ponieważ podobnych chorych w szpitalach przepełnionych jak nasze wyleczyć niepodobna, a chorzy do ambulatoryjnego leczenia nie kwalifikują się, bo są zamiejscowi, lekarz zapytywał mnie co ma z takimi chorymi robić, którzy zajmują tylko miejsce w szpitalu a będąc zdrowymi fizycznie są tylko przyczyną nieporządków i zbytków w szpitalu. Nie mogąc mu udzielić stanowczej

odpewiedzi ośmielam się prosić o wskazówkę w tym względzie, trudno bowiem ich nieprzyjąć do szpitala, ale leczenie ich w zakładzie jest rzeczywiście niemożliwe. Zpowodu niewielkiej ilości dni leczenia i dość znacznych kosztów wprowadzenia do zarządu Sióstr Miłosierdzia, szpital ciągle walczy z niedoborami, obecna bowiem taksa nie może pokryć wszystkich potrzeb szpitala.

Na Radzie dnia 28. września uchwalono aby chorych z egipskiem zapaleniem oczu i ze strupieniem leczyć ile można ambulatoryjnie, Po przejrzeniu zamknięć rachunkowych kazano obliczyć jaką powinna być taksa.

5. Drohobycz. Po śmierci Dra Jurkiewicza szpital pozostał bez sekundaryusza, bo chwilowo zastępujący go lekarz zachorował. Ponieważ termin konkursu na tę posadę rozpisanego skończył się 5. sierpnia, upraszam o polecenie, aby jak najprędzej rezultat konkursu został przedstawiony Wydziałowi krajowemu z opinią Rady miejskiej i Rady szpitalnej do zatwierdzenia, lekarz ordynujący bowiem potrzebuje pomocy zwłaszcza z tego powodu że szpital jest oddalony od miasta, a chorych potrzeba odwiedzać dwa razy dziennie.

W roku bieżącym kilka ważnych ulepszeń zrobiono w szpitalu. Przedewszystkiem zakupiono pompę ssąco-tłoczącą i przeprowadzono rury wodociągowe do kuchni, pralni i łazienek, a także w samej studni zmieniono wszystkie przegniłe i zepsute cembrzyny. Kosztowało to 320 zł., ale będzie z wielką korzyścią dla funduszu szpitalnego z tego powodu iż nie będzie potrzeba tyle posługi, która dawniej była zajęta jedynie noszeniem wody. Oprócz tego do każdej sali kupiono żelazną umywalnię dla chorych i cztery bardzo dobre wateklozety. Zrobiono także w tym roku oparkanienie całego terytoryum szpitalnego, a jak z uchwały komitetu szpitalnego przekonałem się iż zadecydowano, gdy się znajdą potrzebne fundusze zrobić w łazience, pralni i w korytarzu w suterenach podłogę betonową. Aby pokryć te zwiększone wydatki, rządca nie przyjmował w tym roku dyurnisty, chociaż do budżetu wstawiono było na to 360 zł. Zresztą w ubiegłym roku ilość chorych w porównaniu z rokiem przeszłym zmniejszyła się, zdrowotność bowiem w ogóle w okolicy jest znacznie większa w tym roku, aniżeli w poprzednim. W szpitalu znalazłem zaledwo 39 chorych przeważnie syfilitycznych. Chorzy pytani czy są zadowoleni z wiktu, oświadczyli że wikt jest dobry. Dwaj atoli skarzyli się na mały wymiar porcyi na wieczerzę, bo obecnie nie mają dwóch potraw jak dawniej, a tylko zupę zasypaną krupami. Chorym tym poleciłem powiększyć porcyę i dawać posłudze szpitalnej mleko na śniadanie o co ona prosiła, służba ich bowiem jest ciężka i ludzie ci muszą jeść lepiej, aby mieć siłę do spełnienia obowiązków. Książki kancelaryjne są utrzymane w należytym porządku. Rządca uskarżał się iż ma bardzo wielkie trudności z kasami chorych. Ilość bielizny jaką znalazłem w magazynie jest dość znaczna, tak że pod tym względem szpital kłopotu nie ma, zwłaszcza przy małym stanie chorych, ale rządca mówił mi że płótno obecnie dostarczone z Krosna jest daleko gorsze i słabsze aniżeli było w latach poprzednich. Szpital posiada dezinfektor, działający parami chloru, co nie jest zbyt korzystnem dla sukien odrażanych w podobny sposób. Ilość narzędzi chirurgicznych dostateczna. Ordynacya lekarska bardzo oszczędna, nawet najoszczędniejsza ze wszystkich szpitali prowincyonalnych, wynosi bowiem 2·0 na dzień i na chorego Ogród otaczający szpital jest bardzo dobrze utrzymany, a żywopłot

od strony drogi rozrósł się nadzwyczajnie pięknie. Szpital ma wielką biedę z wodą odpływającą z pralni i łazienek, bo niema gdzie jej spuścić; tymczasowo wykopano małą sadzawkę; ale woda tam stojąca i gnijąca zanieczyszcza powietrze.

Na radzie 24 Sierpnia uchwalono: wezwać do urządzenia ścieku odpływów z pralni i łazienek i do przedłożenia rezultatu konkursu na posadę sekundarjusza.

6. J a s ł o. Byłem bardzo zaniepokojony co do rezultatów gospospodarstwa szpitalnego w Jaśle, otrzymałem bowiem od przełożonej Sióstr Miłosierdzia dwa alarmujące listy iż walczy nieustannie z brakiem gotówki, że nie jest w stanie zaprowadzić należytego porządku w zakładzie z tego powodu i że zostaje na łasce dostawców żydowskich, którzy żądają zapłaty za dostarczone wiktuały dla kuchni. Pierwszą więc rzeczą moją było zbadać jak stoją finansowe sprawy zakładu. Otóż zamknięcia rachukowe za rok 1893 wykazały, że ogólny koszt utrzymania chorych wynosił dziennie 47 zł. a zatem że taksa 50 ct. jest dostateczną zupełnie; Dalej że wikt chorych, służby i Sióstr Miłosierdzia wraz z chlebem i z winem dla chorych kosztował 5499 zł. t. j. 18·5 ct. dziennie, a zatem był o 12 ct. na dzień i chorego tańszym aniżeli w roku poprzednim. To znaczy że w tej tylko pozycyi gospodarstwo Sióstr Miłosierdzia przysporzyło 3568 zł. oszczędności, w porównaniu z rokiem poprzednim. Instalacya Sióstr Miłosierdzia w 1892 r. i urządzenie dla nich pomieszkania kosztowały 1023 zł. wikt i płaca 590 zł. a zatem czysta oszczędność osiągnięta gospodarstwem Sióstr Miłosierdzia wynosiła 1955 zł. Z tego prostego rachunku przekonałem się że żadna katastrofa nie grozi gospodarstwu szpitalnemu i że brak gotówki pochodzi jedynie stąd, że w roku przeszłym wybudowano piwnicę na skład ziemniaków kapusty, i marchwi i t. d. że naprawiono kuchnię i sporządzono mnóstwo drobnych rzeczy, które kosztowały dużo: za samą piwnicę zapłacono 700 zł. Nic więc dziwnego że pieniędzy zabrakło i że szpitalowi bardzo jest potrzebną zaliczka, o którą Burmistrz będzie prosić Wydziału krajowego, aby uspokoić dawnych wierzycieli i przyjść do porządku. Szpital ma jeszcze 900 zł. dawnego długu Wydziałowi krajowemu i 600 zł. gminie; jeżeli więc otrzyma żądaną zaliczkę, cały dług jego wynosić będzie 3000 zł. które złatwością może spłacić w lat kilka, bo z taksy rocznie będzie można zaoszczędzić około 700 zł. tem więcej że zaległości kosztów leczenia w tym szpitalu ściągają się bardzo energicznie. Siostra przełożona prosiła o zezwolenie obrócenia jeszcze jednego pokoju na kaplicę, bo kościół jest zbyt oddalony od szpitala. Odmówiłem jej tego, aby nie zmniejszać przestrzeni potrzebnych dla chorych, bo tu jeszcze niedawno było 128 chorych, to jest 28 leżało na siennikach położonych na ziemi.

W dniu inspekcyi znalazłem 102 chorych w szpitalu. W okolicy panuje prawdziwa epidemja świerzbu; dotkniętych tą chorobą bywało po 40, tak że dziennie wychodziło samej Solutio Vlemings po 150 gr. Z chorób zakaźnych leczono w 1893 r. na syfilis 143 na tuberkuły 103, na różę 32 na ospę 5. Leki kosztowały po 2 ct. dziennie na chorego. Śmiertelność wynosiła 7% jakkolwiek do szpitala przywieziono 9 w stanie konania. Wiktuały dobre; jedzenie przyrządzone smacznie. Magazyny we wzorowym porządku. Bielizny jest nieco mało, ale w tym roku będzie sprawionej nieco więcej, tak że wystarczy na pięć zmian. Koszule chorym Siostry szyją same.

Na Radzie 23. Marca uchwalono raport przyjąć do wiadomości, a po otrzymaniu zamknięć rachunkowych za r. 1893 zbadać jaką być powinna taksa w tym szpitalu.

7. K o ł o m y j a. Siostry Miłosierdzia od trzech tygodni objęły zarząd szpitala i przystąpiły do urządzenia własnego pomieszkania i pomieszczenia chorych. Wysłuchałem ich życzeń i próśb a w sprawach które za słuszne uważałem i pożyteczne dla szpitala poparłem w urzędzie gminnym.

W roku bieżącym Magistrat zakupił dla chorych na bieliznę zamiast płótna z zakładów krajowych perkal i tak słaby, że po kilkakrotnem wypraniu pójdzie w strzępy; sienniki sprawiono tak krótkie, że przynajmniej na 25 centymetrów nie dochodzą do końca łóżka; to samo z poszewkami, które są za wązkie i za krótkie. Łóżka żelazne są także słabe, chociaż kosztują dość drogo Ponieważ Burmistrz od dłuższego czasu jest ciężko chory, udałem się więc do wiceburmistrza, o ile mi wiadomo ożywionego najlepszemi chęciami dla szpitala, przedstawiłem mu jak Magistrat źle wywiązał się z zadania swego i prosiłem aby na przyszłość wszelkie zakupna czy to płótna, czy sprzętów, czy też wiktuałów były oddane Siostrom Miłosierdzia pod dozorem i kontrolą lekarza ordynującego i komitetu szpitalnego, bo każda z nich była już w szpitalu, zna potrzeby chorych i wie jakie być powinny wszystkie rzeczy przeznaczone do użytku chorych. Prosiłem jego aby asygnował potrzebną sumę na zakupno maszyny do szycia, aby poprawić bieliznę znajdującą się w użyciu i uszyć nową, czem się Siostry same zajmują. Oprócz tego prosiłem o zakupno chociaż jednej krowy i kilku świnek dla z użytkowania odpadków szpitalnych, a także o zreparowanie lamusu, bo niema gdzie złożyć ziemniaków i innej jarzyny potrzebnej dla chorych na zimę. Pan Wice burmistrz, któremu wszystkie te żądania zostawiłem na piśmie, obiecał że je spełni. Pisarzem szpitalnym urząd gminny zrobił człowieka starszego, ale obeznanego z piśmienną częścią; p. wiceburmistrz zostawia jeszcze na jeden miesiąc lub dwa pomocnika, który dawniej pracował w kancelaryi szpitalnej, aby wyrobił wszystkie zaległości z dawnych czasów, których jest tu na dość znaczną sumę; bieżące zaś sprawy zostawił pisarzowi do załatwienia.

Do nowego roku istnieją jeszcze kontrakty zawarte z przedsiębiorcami, dla tego też Siostry Miłosierdzia nie mogą rozwinąć swojej czynności należycie, po nowym roku obejmą zarząd szpitala całkowicie.

W szpitalu w roku bieżącym zrobiono nowe okna z wentylatorami na miejsce starych i spruchniałych. Chorych w dniu inspekcyi było 56, przeważnie dotkniętych chorobami wenerycznemi, bardzo mocno zaniedbanemi. Na obserwacyi było trzech. Powtórzyłem lekarzowi ordynującemu że obłąkanych na obserwacyi nie wolno trzymać dłużej nad dwa tygodnie, ani przyjmować takich, którzy już byli w Kulparkowie i odesłani zostali jako spokojni, albo tych co są przysłani do szpitala ze świadectwem lekarskiem, konstatującem że to jest rzeczywiście choroba umysłowa. Trudno jednak spełnić to zarządzenie, bo chorych często przysyłają z dalekich miejsc a starostwo wymaga od lekarza aby ich przyjął do szpitala.

Na Radzie 12 Października uchwalono polecić zakupno płótna w Korczynie albo w Krośnie we własnym zarządzie Sióstr Miłosierdzia pod dozorem lekarza ordynującego i komitetu szpitalnego, polecić zakupno maszyny

do szycia a jeżeli można krowy i kilku świnek. Przypomnieć rozporządzenie dotyczące pielęgnowania obłąkanych.

8. Podhajce. Jak we wszystkich szpitalach, obsługiwanych przez Siostry Miłosierdzia, tak i tu czystość, ład i porządek we wszystkich częściach gospodarstwa panuje. Przełożona, kobieta młoda i energiczna, tak dobrze rządzi zakładem, że pomimo nadzwyczajnie wielu braków, te braki nikną i stają się niedostrzegalnymi. Szpital utrzymuje jedną krowę dającą dziesięć litrów mleka dziennie i cztery świnki, karmione odpadkami kuchennymi i ogrodowiną. Na rok przyszły przełożona chce zakupić jeszcze jedną krowę. Z ogrodu własnego w tym roku zebrano tyle ziemniaków, że chorych karmiono aż do jesieni, było też nieco kapusty, buraków, kukurudzy itd. To też żywienie chorych, wraz z żywieniem posługi i Sióstr Miłosierdzia kosztowało przeciętnie dziennie 15·8 ct. Wikt chorych był przygotowany tak dobrze, tak smacznie, że najmniejszego zarzutu zrobić mu nie można było. Wszystkie wiktuały, z wyjątkiem mięsa i pieczywa, kupują Siostry Miłosierdzia tam, gdzie najtaniej nabyć je można. W roku 1893 chleb kosztował 811 złr. 85 ct., mięso 1337 złr. 20 ct., reszta zaś pożywienia 1515 a razem 3664 złr. 11 ct. Książki rachunkowe Siostry przełożonej i inwentarze są prowadzone bardzo dobrze, tak że w każdej chwili można sprawdzić koszt każdego działu gospodarskiego i ilość wszystkich przedmiotów, znajdujących się w szpitalu. Ilość bielizny jest dostateczna na pięć zmian; płótno bierze się nieco grubsze z Korczyny i Siostry są z niego zadowolone. Szyją bieliznę Siostry sami, a niekiedy biorą chorych do pomocy. Siostry oddziałowe mają sobie oddane podręczne magazyny bielizny, a Siostra Przełożona — główny, w którym przechowuje się płótno w sztukach i bielizna, która nie była jeszcze w użyciu.

Prymaryusz pracuje w szpitalu bardzo wiele, w ciągu bieżącego roku już dokonał sto kilkadziesiąt operacyi chirurgicznych, tak że niekiedy w jednym dniu odbywało się trzy i cztery operacye, a między nimi należące do bardzo trudnych i delikatnych. Ta sumienność lekarza, pracowitość jego, umiejętność, a także ludzkie i łagodne obejście się z chorymi, zjednało mu wielkie zaufanie i napływ chorych do szpitalu taki, że tu panuje nieustanne przepełnienie, tak że nieraz potrzeba wypuszczać chorych wcześniej aniżeliby należało, a dobudowa pawilonu chociażby na 20 łóżek jest bardzo pożądaną. Dowiadywałem się w Radzie powiatowej jak stoi obecnie sprawa budowy pawilonu dla Sióstr Miłosierdzia i dla zakaźnych. Budowa domu dla rady powiatowej dokonana w tym roku i budowa drogi do Tarnopola, wyczerpały wszelkie fundusze, jakie się znajdywały w kasie powiatowej, ale w pierwszych miesiącach przyszłego roku kwota zebrana z kar i wynosząca około 12 tysięcy będzie restytuowaną i z początkiem wiosny, stosownie do uchwały Rady powiatowej, powziętej jeszcze w roku przeszłym będzie przystąpiono do budowy pawilonu wedle planu zatwierdzonego przez Wys. Wydział krajowy. Wspólnie z budowniczym, który będzie prowadził roboty konstrukcyjne przejrzałem plany i porozumiałem się co do szczegółów, które nie dały się jeszcze omówić poprzednio. Koszta leczenia ściągają się tu bardzo energicznie i starannie, od samopłacących ściągnięto w roku poprzednim prawie 600 złr. Wszędzie jednak szpitale mocno utyskują na kasy chorych, które zalegają z zapłatą i usiłują uchronić się od wydatków do których są obowiązane. Pieniądze i kosztowności, które chorzy przynoszą do szpitala są

przechowywane aż do wyzdrowienia u Siostry przełożonej. Osobiste stosunki wszystkich pracujących w szpitalu są jak najlepsze.

Na radzie 2. Października przyjęto do wiadomości.

9. Przemyśl. Szpital przemyski pod względem ilości chorych zajmuje trzecie miejsce pośród naszych szpitali powszechnych. Podczas inspekcyi znalazłem w nim 212 chorych, a przed kilku dniami było 225 to jest o 50 osób więcej, aniżeli zakład ma łóżek etatowych. Ze względu na wielką ilość wypadków chirurgicznych i syfilistycznych, których leczenie wymaga rękoczynów, służba lekarska jest tu bardzo uciążliwa, bo prymaryusz ma tylko dwóch pomocników, wtedy gdy na samym oddziale chirurgicznym zastałem 70 osób, syfilistycznych kobiet było 87, na położniczym zaś 6. To też p. Burmistrz mówił mi z wielkiem uznaniem, że lekarze nieraz pracują wieczorami i w nocy nawet, gdy przywiozą jakiego chorego wymagającego natychmiastowej pomocy lub operacyi p. Burmistrz życzył, abym o tem doniósł Wydziałowi krajowemu i prosił o udzielenie im remuneracyi lub o podwyższenie płacy. Spełniam tę prośbę, świadcząc, iż praca lekarzy jest rzeczywiście wielka i nieproporcyonalna do małego wynagrodzenia, które otrzymują, tem więcej, że pielęgnowanie chorych jest tu rzeczywiście wzorowe.

W początku marca p. Burmistrz otrzymał prośbę pewnego stowarzyszenia żydów przemyskich, aby zezwolił mu swoim kosztem przygotować wikt koszerny i przysyłać go chorym izraelitom, leczącym się w szpitalu. Ze względu na to iż Wys. Sejm uchwalając statuta dla szpitali krajowych zezwolił chorym robić pewne ulepszenia w utrzymaniu swoim kosztem, odmówić prożbie stowarzyszenia nie będzie można, ale należy ograniczyć zezwolenie do takich rozmiarów, któreby nie wpłynęły niekorzystnie na cel i przeznaczenie szpitala. Mianowicie lekarz ordynujący powinien oznaczyć dla ilu osób pozwala udzielić wikt koszerny, wikt ten powinien być oddawany odźwiernemu, ażeby obcy ludzie nie włóczyli się po szpitalu, a nareszcie wikt koszerny powinien ograniczyć się do całych tylko porcyj, inne bowiem porcye są lecznicze i nie mogą być przygotowywane poza zakładem. Sprawę tę p. burmistrz przedstawi jeszcze Wydz. krajowemu i będzie prosić o udzielenie mu wskazówek.

Dochodzenie w sprawie skarg na wikt chorych i na mały wymiar porcyj robił sam p. burmistrz i przekonał się, że to są plotki nie mające żadnej podstawy, skargi bowiem na mały wymiar porcyj zawsze wychodzą od tych, którym lekarz przepisał pół albo trzecią część porcyi — jest więc to rzecz zupełnie naturalna.

Pomimo odmowy ze strony zarządu stowarzyszenia Sióstr służebniczek przyjęcia obsługi chorych w przemyskim szpitalu, lekarz ordynujący otrzymał uwiadomienie od przełożeństwa, że jeżeli szpital odnowi prośbę, to dadzą 6 Sióstr do pielęgnowania chorych. Uznając, że duchowna obsługa jest wielkim dobrodziejstwem dla zakładu, zastrzegłem jednak, że Siostry te będą miały refektarz dla zebrań i jako jadalny pokój, jednak spać będą w salach chorych, w miejscu otoczonem parawanem, aby nie spuszczać chorych z oka, tak jak to się praktykuje we Francyi.

Koszt żywienia w 1893 r. zwiększył się nieco w porównaniu z r. 1892, wynosił bowiem po 17 cnt na chorego dziennie. Podrożenie wiktu pochodzi od znacznego podrożenia mięsa, które dawniej kosztawało 33 cnt. za kilogram, obecnie zaś kosztuje 47 cnt. Chorzy pytani na wszystkich

salach czy są zadowoleni z wiktu oświadczyli, że wikt jest dobry i dostateczny. Magazyny w porządku, wiktuały w spiżarni bardzo dobre. Rządca obsadził szpital drzewkami, szczególnie część podwórza, oddzielającą gmach główny od oddziału chorych zakaźnych. Tych ostatnich było 9. Zaległe koszta leczenia ściągają się bardzo energicznie. P. burmistrz ma dać do pomocy kancelaryi na parę miesięcy dyurnistę, aby przyspieszyć korespondencye, gdyż dwóch pisarzy nie może podołać nawałowi pracy.

Na radzie 3. kwietnia uchwalono wstawić do budżetu na r. 1895 dla prymaryusza 1000 zł. płacy, dla dwóch sekundaryuszów każdemu po 400 zł. Polecić burmistrzowi aby zawarł ze służebniczkami umowę, która ma być zatwierdzoną przez Wydział krajowy i podać główne warunki tej umowy.

10. Rzeszów. W pierwszym dniu inspekcyi zbadałem kancelaryę, kuchnię, kuchenne rachunki, pralnię i magazyny. Protokół stanu, inwentarz i księga magazynowa były w porządku. Zaległości kosztów leczenia z końcem 1893 r. wynosiły 6.920 zł. Stosownie do polecenia Wydziału krajowego Magistrat uwolnił dawnego pisarza szpitalnego a na jego miejsce przyjął innego, już obznajomionego z manipulacyą kancelaryjną. Korespondencya dla ściągania kosztów leczenia znacznie się wzmogła z zaprowadzeniem kas chorych, zwłaszcza dla tego iż oprócz wydanej ustawy, namnożyło się tyle dodatkowych zarządzeń, że nie wiele jest ludzi, którzy są dokładnie obznajomieni z niemi. Ta okoliczność razem z powolną czynnością starostw jest przyczyną zwiększenia się pracy kancelaryjnej i zaległości.

Wiktuały w magazynie znalazłem bardzo dobre, potrawy były przyrządzone smacznie, a koszt wiktu jednego chorego wraz z winem w r. 1893 wynosił zaledwie 17·7 ct. Wiktuały są zakontraktowane przez Magistrat według najkorzystniejszych ofert zatwierdzonych przez Wydział krajowy. Bielizny szpital posiada mało: wielka ilość sody używana przy praniu, w skutek złej wody niszczy bieliznę bardzo prędko, a dobrej wody w całym Rzeszowie niema. Tegoż dnia byłem na posiedzeniu magistratu, gdzie właśnie rozpatrywano sprawy szpitalne i debatowano nad zaprowadzeniem Sióstr miłosierdzia do szpitala. Stosownie do danego mi polecenia prosiłem aby sprawę tę odroczono najprzód dla tego że według oświadczenia wizytatorki zgromadzenie Sióstr miłosierdzia niema dostatecznej ilości Sióstr, aby udzielić wszystkim szpitalom dla których już zażądano dotychczas, a powtóre iż należałoby oddalić rządcę, który szpital prowadzi dobrze. Poruszyłem sprawę budowy domu dla zakaźnych, o który tak się dopomina c. k. Namiestnictwo. Odpowiedziano mi, że sprawą tą Magistrat się zajmie.

Drugi dzień lustracyi poświęciłem części lekarskiej. W szpitalu było 111 chorych, w tej liczbie kiłowych 36, a chorych na oczy 20. 7 zaś dotkniętych świerzbem. W rzeszowskim szpitalu przyjemnie uderza przyjazny stosunek lekarzy do chorych i ufność tych ostatnich do lekarzy, bo to jest gwarancyą sumiennej pracy pierwszych i wdzięczności drugich za leczenie i pielęgnowanie. Chirurgicznych wypadków w szpitalu jest dość wiele, a przebieg gojenia się ran wogóle szczęśliwy. Niestety w szpitalu dla braku odosobnienia często pojawia się róża przyranna, w skutek której czterej chorzy oczekują operacyi, której lekarze nie odważają się uskutecznić z obawy fatalnych komplikacyj. Sekundaryusz prowadzi księgę historyi choroby każdego leczonego, w wypadkach zaś chirurgicznych szczegóły przebiegu pooperacyjnego. Po każdej wizycie odbywa się ambulatoryjne leczenie zgłaszających

się do zakładu po pomoc lekarską. Niezmiernym dobrodziejstwem dla okolicy jest oddział oczny w którym leczono w 1893 roku 193, operowano 48 Oprócz tego codziennie zgłasza się do szpitala 25 do 30 chorych na oczy, a przeważnie z egipskiem zapaleniem dla ambutatoryjnego leczenia. Gdyby takie ambulatoryjne leczenie zaprowadzili u siebie pp. fizycy powiatowi i lekarze gminni, to ta straszna plaga, która dotyka taką wielką ilość ludzi znacznieby się zmniejszyła. Czystość w szpitalu należyta, pożywienie sporządzone smacznie i w ilości zupełnie odpowiedniej do potrzeby chorych. Wodę do szpitala przywożą beczkami z oddalonej studni, płacąc za przywóz miesięcznie po 12 zł. 50 ct. Prymaryusz zakładu dr. Jabłoński darował szpitalowi ładny mikroskop, który kosztował 120 talarów. Narzędzia chirurgiczne są utrzymane czysto i porządnie, ale ilość tych narzędzi nie jest dostateczną, tak że lekarze są zmuszeni operować własnemi. W liczbie chorych nie znalazłem ani jednego któryby się nie kwalifikował do leczenia szpitalnego. Porodów w szpitalu odbyło się w ciągu ubiegłego roku trzydzieści. Obejrzałem miejscowość około szpitala i wskazałem gdzie według zdania mego mógłby stanąć dom dla zakaźnych najdogodniej.

Na radzie dnia 3. kwietnia uchwalono zaprowadzenie Sióstr miłosierdzia powstrzymać aż do dalszego polecenia i zażądać sprawozdania co do budowy pawilonu izolacyjnego.

11. Sambor. Niema nawet nadziei aby przyszło tu kiedy do budowy nowego szpitala, bo gmina jest ogromnie zadłużona z powodu budowy koszarów wojskowych i wszystkie jej wysiłki są skierowane ku temu aby zadowolnić władze wojskowe, popierane przez wszystkie instytucye państwowe. Tymczasem stan budynku szpitala, jak wiadomo Wydziałowi krajowemu, jest niższym od wszelkiej krytyki. Debatując z lekarzem ordynującym nad tem, dowiedziałem się, że przełożeństwo szpitala izraelickiego chętnieby przystąpiło do zamiany domu swego na dom w którym się mieści szpital powszechny za pewną dopłatą, gdyż obecne pomieszczenie jest za wielkie i pociąga znaczne wydatki na utrzymanie budynku, zbyt obszernego, w którym się mieści zwykle najwyżej kilkunastu chorych. Kurator fundacyi sam robił tę propozycyę lekarzowi ordynującemu, ale propozycye te nie były wzięte pod rozwagę wobec ciągłej nadziei zbudowania zupełnie nowego budynku na szpital. Sprawę tę poruszałem przed kilkunastu laty, Wydział krajowy zapytywał kuratora, czyby nie przystał na zamianę, ale wówczas kurator dał odmówną odpowiedź, teraz zaś sam ją proponuje. Prosiłem lekarza ordynującego aby dostał plany tego domu i przesłał je Wydziałowi krajowemu, a sprawę dobrze omówił z kuratorem. Szpital posiada 5400 zł. w funduszu rezerwowym, któryby można użyć dla dokonania tej zamiany, jeżeli gmina odstąpi od pretensyi zabrania tego funduszu za dług zaciągnięty przed kilkudziesięciu laty i już kilkakrotnie spłacony procentami w ciągu tak długiego czasu. Gdyby teraz zakupno to nie mogło przyjść do skutku, w takim razie należałoby użyć funduszu rezerwowego na przybudowanie skrzydła do obecnego szpitala, aby go przynajmniej nieco rozszerzyć, bo zakład nie jest w stanie pomieścić wszystkich szukających w nim opieki i pomocy. Zapytanie zrobione przez Wydział krajowy co do tego fundnszu rezerwowego nie zostało rozstrzygnięte przez Radę gminną z powodu urlopu p. Burmistrza, z którego wróci zaledwo w początku października.

Od roku przeszłego została naprawiona pralnia i pokój na kąpiele, a także ogrodzenie terytorium szpitalnego. Obchodząc budynek obaczyłem, że w domu sąsiednim, należącym do pewnego starozakonnego urządzono okno wychodzące na podwórze szpitalne, bez zapytania o pozwolenie władz szpitalnych; ponieważ służebnictwo, jakie może sobie wyrobić właściciel domu przez długie używanie tego prawa zmniejszy wartość szpitalnego budynku upraszam o polecenie zw. gminnej, aby okno to kazała zamurować, tem więcej, że przez to okno można się łatwo dostać na podwórze szpitalne gdzie znajduje się skład drzewa opałowego.

W szpitalu zastałem 53 chorych, z których połowa była dotknięta kiłą. Pomiędzy chorymi znajduje się Jan Schapp dotknięty paralisis muscular. progressiva nie kwalifikujący się do leczenia szpitalnego, a którego zakład nie może się pozbyć z powodu niesprawdzonej przynależności. W kancelaryi książki wszystkie znalazłem we wzorowym porządku, wiktuały w spiżarni dobre, chorzy z wiktu zadowoleni bo rzeczywiście jak się przekonałem osobiście, potrawy wszystkie były przygotowane smacznie i apetytnie. Koszt żywienia na dzień i na chorego wynosił 19 ct. W magazynach bielizny znalazlem ilość dostateczną i jakkolwiek płótno pochodzi z Krosna rządca nie uskarzał się na nietrwałość jego i pokazywał mi koszule uszyte w 1891 r., a znajdujące się w użyciu. Większa część koców w szpitalu są stare i zużyte. Latryny także potrzebują kapitalnej naprawy. Leczenie chorych staranne i rezultata lecznicze bardzo dobre. Śmiertelność w roku 1893 wynosiła 7.8%. Armamentarium szpitalne jest zupełnie dostateczne, tylko instrumenta sprowadzone od Turrigla z Wiednia są zrobione z takiej złej stali, że po jednorazowem użyciu potrzeba je odsyłać do ostrzenia.

Na Radzie dnia 24. Sierpnia uchwalono polecić magistratowi wziąć pod rozwagę zamianę budynku szpitalnego ze szpitalem izraelickim i aby polecił zamurować okno od sąsiedniej ze szpitalem realności. W odpowiedzi na to polecenie Magistrat miasta Sambora doniósł, że zamiana realności szpitala powszechnego na budynek szpitala izraelickiego byłaby niekorzystną, bo w tym ostatnim niema ani ogrodu ani dziedzińca, a nadto w parterze tego budynku z powodu niskiego położenia jest także wilgoć. Co do okna bez zezwolenia zrobionego na ogród szpitalny nakazano zamurować go pod zagrożeniem kary pieniężnej.

12. Sanok. Pomimo wysokiej taksy i dość oszczędnego gospodarstwa szpital sanocki nie może wybrnąć z długów, spłacając bowiem raty pożyczki zaciągniętej na budowę szpitala, następnie na budowę domu administracyjnego i pawilonu dla zakaźnych odkładał z roku na rok spłatę długów, zaciągniętych u przedsiębiorcy żywienia w latach poprzednich, które jeszcze obecnie wynoszą 6716 złr., oprócz tego szpital jest dłużny kasie oszczędności 884 złr. i dwie zaliczki Wydziałowi krajowemu w kwocie 3.900 złr. ogółem szpital ma długów 11.500 złr., a rezerwowy kapitał szpitala wynosi 1.100 złr. Według zamknięć rachunkowych w r. 1893 wydatki wynosiły 12.217 złr. to jest 62 ct. na dzień i chorego. Szpital więc wydaje o 388 złr. więcej aniżeli ma dochodów, biorąc tę kwotę z budżetu roku następnego, a przez to nie może przyjść do równowagi budżetowej. Chcąc to usunąć radziłem panu Burmistrzowi ażeby przedewszystkiem użył tych 1100 zł. na częściowe spłacenie długu przedsiębiorcy, który ciśnie zakład żądaniem wypłaty należytości, dalej radziłem aby prosił Wydział kra-

jowy o zezwolenie spłacenia długu nie po 350 zł. ale po 200 zł. rata bowiem po 350 kwartalnie jest zbyt wysoką i ciężką dla szpitala. Ponieważ kasa oszczędności już w tym roku będzie spłaconą, od roku więc przyszłego szpital będzie mógł powoli spłacić przedsiębiorcy i do 5 lat w ylezie z długów w które go wtrąciły ciągłe budowy i przebudowy. Teraz prawdopodobnie szpital już na długo nie będzie potrzebował robić wydatków w tym kierunku. Żywienie chorych i posługi wraz z winem kosztowało w 1893 r. 21·3 ct. co przy bardzo drogich produktach można uważać za dość tanie. Wiktuały w spiżarni znalazłem należytej dobroci; chorzy oświadczyli iż są zupełnie z wiktu zadowoleni. Magazyny w porządku; bielizny jest na trzy zmiany tylko na 80 chorych. W ogóle czystość i chludność w szpitalu nic nie pozostawia do życzenia. Chorych w szpitalu było 76; świerzbowatych i tu jest bardzo wiele; wogóle ta plaga szpitalna, nie da się usnąć inaczej jak przy energicznem współdziałaniu władz rządowych, bo nic nie pomoże leczenie szpitalne, jeżeli chory wraca po wyleczeniu do domu gdzie odzienie jego, do użytku służące, jest przypełnione świerzbawcami. Przypadków róży w roku ubiegłem było 22 ospy zaś 3, — w czasie inspekcyi w pawilonie dla zakaźnych znalazłem dwóch rekonwalescentów po ospie. Śmiertelność wynosiła 4·5%. Narzędzi chirurgicznych ilość dostateczna. W tym roku został sprawiony stół operacyjny za 25 zł. Chirurgicznych wypadków było dość wiele z przebiegiem zadowalającym. Zaległości kosztów leczenia wynosiły 987 zł. książki kancelaryjne są prowadzone dobrze.

Na Radzie 3 kwietnia uchwalono wezwać magistrat do przedłożenia planu jakby należało zrównoważyć wydatki z dochodami.

13. Sącz nowy. Gmina nowosądecka źle gospodaruje w szpitalu. Staraniem poprzedniego burmistrza, nawet ze szkodą wewnętrznego porządku, bo nic się nie sprawiało i nic się nie naprawiało, szpital przyszedł do pewnego kapitaliku rezerwowego wynoszącego około 5000 zł. Była to kwota zbyt mała dla przystąpienia do budowy nowego szpitala, ale zato można było w krótkim czasie dokładnie naprawić budynek szpitalny, dać nowy dach zamiast starego i spróchniałego, a nawet przy małym dodatku wyciągnąć jeszcze jedno piątro, bo mury są grube i mogłyby wytrzymać ten ciężar, sprawić nowe żelazne łóżka, powiększyć ilość bielizny, sprzętów, narzędzi chirurgicznych, uporządkować obejście szpitalne i t. d. Tymczasem gmina z powodu niedostatecznej taksy, zamiast starania się o jej podwyższenie zaczęła pokrywać niedobory z rezerwowego kapitału i do dwóch lat wyekspensowała go zupełnie. W końcu przeszłego roku podwyższono taksę o 5 ct. to jest dochód szpitala powiększono o 675 zł. Nie mając jednak pieniędzy na bieżące potrzeby gmina prosiła o zaliczkę i otrzymała 1000 zł. Takie zaliczki biorą się w tedy gdy przedsiębiorcy cisną i niema czem zapłacić za żywienie chorych, gdy w skutek zadłużenia się zakładu przedsiębiorcy zaczynają dawać gorszy materjał, bo sami muszą płacić procenta za udzielany im kredyt. Zwierzchność zaś gminna w Nowym Sączu, po otrzymaniu zaliczki, obróciła ją w całości na zakupno od razu 65 łóżek żelaznych z siatkowymi materacami, płacąc za sztukę po 19 zł. na kupno 40 stolików żelaznych pomiędzy łóżkami po 4 zł. 50 ct. za sztukę, na sprawienie 50 materaców z morskiej trawy, po 3 zł. za materac trzech poduszkowy i na zakupno plecionego z drutu krzesła dla przenoszenia chorych za 19 zł. Łóżka tak drogie uważam za zbyteczne, bo nasi włościanie i mało-

mieszczanie, stanowiący gros chorych, nie śpią na materacach i nie czują się źle na zwykłym sieniku, następnie materace z trawy morskiej są zbyt drogie, zwłaszcza że po każdym chorym zakaźnym, zanieczyszczającym się lub zmarłym potrzeba będzie niszczyć materac, bo wątpię czy wystarczy samo odwietrzenie jego w desinfektorze. Nareszcie przypuszczając iż dobrze się stało iż szpital przyszedł do lepszych i dogodniejszych łóżek, czy nie stosowniej było zakupywać po 10—12 łóżek rocznie, a nie w jednym roku naruszać tak mocno równowagę budżetową zakładu. W każdym zaś razie należało zapytać czy Wydział krajowy zezwala na tak wielki wydatek, nie mający pokrycia w budżecie i robiony za pożyczone pieniądze. Taka nieodpowiednia gospodarka wskazuje na potrzebę zmiany w zarządzie, a najważniejszem byłoby wprowadzenie Sióstr Miłosierdzia, obecnie bowiem jednolitości w gospodarce niema. Wprawdzie jest rządca, człowiek energiczny, znający rzecz swoją i pracowity, ale nie posiadający zaufania swej przełożonoj władzy, nie mający należytego taktu, możeby dobrze było wziąć go na powrót do oddziału rachunkowego Wydziału krajowego skąd był mianowany na rządcę, a sprowadzić Sióstr Miłosierdia, które mogłyby poprawić gospodarkę szpitalną.

Sprawienie nowych łóżek, stolików i t. d. odnowienie fasady, korzystnie zmieniły fizonomję szpitala, ilość jednak chorych nie zwiększyła się, a zatem i dochody jego są małe, tak że nieda się zrobić oszczędności dla uregulowania gospodarstwa. W zakładzie znalazłem 38 chorych. Długi przeciętny pobyt chorych w szpitalu (33·1 dni) pochodzi ztąd iż lekarz zbyt długo trzymał syfilitycznych w szpitalu obawiając się recydywy. Poleciłem mu ażeby na przyszłość wypuszczał chorych ze szpitala natychmiast jak tylko objawy zewnętrzne choroby zginą, bo przetrzymując dłużej nie ochroni ich od recydywy, tem więcej że sale w których odbywają się wcierania są tak przepełnione parami merkurjalnemi, że chorzy nie leczeni merkurjuszem dostają slinotoku. Narzędzi lekarskich jest dosyć, brakuje tylko łyżeczek do wyskrobywania tkanek i przyrządu Paquelina, który jest bardzo potrzebny; prosiłem więc pana Burmistrza aby to kupił w tym roku. Żywienie w 1893 r. kosztowało 21·8 na dzień i chorego. Przytej okoliczności muszę prosić ponownie o polecenie oddziałowi rachunkowemu ułożenia innego formularza dla zamknięć rachunkowych, gdyż formularz obecny jest fatalnie ułożony i każdy inaczej go rozumie i inaczej układa.

Na radzie 3 Kwietnia uchwalono wyrazić Burmistrzowi niezadowolenie z powodu nieoględnej gospodarki i zawezwać Radę szpitalną do przedłożenia jaknajrychlej aktów dyscyplinarki. wytoczonej rządcy.

14. Śniatyn. W ogóle we wszystkich szpitalach wschodniej Galicyi, ilość chorych szukających pomocy szpitalnej zmalała bardzo znacznie tak z powodu obawy cholery, jak też i starania lekarzy aby nie było przepełnienia chorymi. W szpitalu Śniatyńskim znalazłem tylko sześciu chorych : trzech mężczyzn i trzy kobiety. Od początku roku było 222 chorych, w tej liczbie 74 izraelitów i 144 chrześcian, (130 mieszkańców Śniatyna a 92 z okolicy). Muszę oddać sprawiedliwość lekarzowi ordynującemu że robi co tylko może aby ten mały szpitalik przedstawił się jak najlepiej, bo bardzo dba o czystość i porządek w zakładzie i sumiennie spełnia swe obowiązki względem chorych i ich pielęgnowania. W szpitalu odbywają się obecnie dość poważne operacye chirurgiczne ze szczęśliwymi rezultatami i bez potrzeby udawania

się do pomocy fizyka powiatowego. Wszakże przy tak małej ilości chorych rozwój szpitala jest niemożliwym i ten zakład nie odpowiada intencyom Wydziału krajowego. Nadzieja wybudowania lepszego szpitala wspólnemi siłami gminy i Wydziału powiatowego zawiodła, bo powiat zaangażowany w budowie dróg, a miasto w budowę koszar niema ani środków, ani ochoty pomyśleć o lepszem pomieszczeniu chorych. P. Burmistrz mówił mi że spodziewa się iż na rok przyszły da się coś zrobić wspólnemi siłami dla szpitala, jeżeli nie pod względem nowej budowli to zamianą na dom obszerniejszy i położony lepiej, bo za miastem, na czystem powietrzu. Żywienie chorych odbywa się w szpitalu we własnym zarządzie; starszy dozorca który dawniej żywił chorych otrzymując z kasy po 23 ct. na chorego dziennie, żywi i obecnie, ale dostawą wiktuałów trudni się zarząd i zarząd kontroluje czy żywienie odbywa się według obowiązującej normy. Chorzy pytani przezemnie oświadczyli iż są z wiktu zadowoleni. Od czasu jak zniesiono osobny wikt dla izraelitów ilość tych ostatnich znacznie się zmniejszyła. Bielizny już od trzech lat nie sprawiano, ale ilość jej jest dostateczna na obecną małą ilość chorych. W roku przeszłym sprawiono 7 nowych koców. Narzędzia chirurgiczne są utrzymane w należytej czystości i porządku a wydatki na leki są znacznie mniejsze jak były poprzednio.

Na radzie d. 12 Października przyjęto do wiadomości.

15. Sokal. Sokalski Wydział Rady powiatowej uważa szpital za instytucyę powiatową do tego stopnia, że zupełnie nie stosuje się do zarządzeń i wskazówek Wydziału krajowego i do wydanych instrukcyj. W roku przeszłym z budżetu wykreślono kwotę 500 zł. na przekształcenie latryn i dołów kloacznych, nakazując aby dążono do porozumienia się z miastem i do przeprowadzenia kanału. Pomimo to Rada szpitalna nakazała przystąpić do tej rekonstrukcyi i wyrzuciła na to nie 500 ale 600 zł. zrobiła coś tak nie praktycznego, że w latrynach siedzieć niepodobna, a stać niebezpiecznie, bo otwory są zbyt wielkie i chory może nogi połamać sobie; rowki ściekowe dla moczu nie mają spadu żadnego, płyny więc stagnują i rozszerzają woń nieznośną, a posługa ma cały dzień do roboty w miejscach ustępowych, aby je utrzymać w należytej czystości. Wydział krajowy nie zgodził się aby dyurniście piszącemu w szpitalu dano wikt. Rada zaś szpitalna nie tylko dała mu wikt w szpitalu, ale i pomieszkanie z opałem, swiatłem i posługą, co wyniesie razem z jego płacą do 800 zł. rocznie. Według istrukcyi w każdym szpitalu ma być ustanowiony komitet szpitalny w skład którego ma wchodzić prymarjusz i rządca. W Sokalu na posiedzenia administracyjne, gdzie się rozpatrują sprawy szpitalne, nigdy nie bywa wzywany ani lekarz ani rządca; kontrolę książek i magazynów szpitalnych według instrukcyi dokonuje rada szpitalna przez swoich członków, tymczasem Wydział Rady powiatowej szkontrum to poruczył byłemu dyurniście szpitalnemu, obecnie lustratorowi powiatowemu, dla którego nawet prowadzenie książek szpitalnych było nieco przytrudnem i ten już od miesiąca, za dyetami, co uważam za zupełnie nieprawidłowe, przewraca szpital, rozsiewa różne fałszywe pogłoski o dawnym przełożonym swoim — rządcy i wymyśla nowe środki kontroli gospodarczej, które są w zupełnem przeciwieństwie z uproszczoną kontrolą wskazaną przez instrukcyę wydaną dla szpitali prowincyonalnych. Takiej gospodarce musi być położona tama bo prowadzi do rozstroju, do

zmarnowania rezerwowego kapitału szpitalnego i do nadużyć, którym potem trudno będzie dać radę.

W szpitalu znalazłem 79 chorych w liczbie których było 10 chorych na oczy, a 5 na świerzb. Wielka ilość chorych na oczy prawdopodobnie pochodzi od zjadliwego pyłu, który w suchym czasie napełnia wszystkie domy i ulice miasta. Co do świerzbowatych, ilość ich w szpitalu sokalskim wynosiła w ubiegłym roku 363, nie wliczając tych, którzy byli jednocześnie chorzy na inne choroby i dlatego zaliczeni zostali do innych kategoryi. W ogóle muszę zwrócić uwagę, że w 1893 r. we wszystkich szpitalach powszechnych leczono około 2.000 świerzbowatych, a ponieważ większa część wstępowała do szpitali wówczas już gdy nastąpił wyprysk, leczenie tych chorych średnio wynosiło 10 dni, a zatem samo utrzymanie tych chorych wraz z leczeniem kosztowało około 12 tysięcy złr. rocznie, a dodać należy, że leczenie to zwykle jest bezskuteczne, gdyż chorzy wracając do domu kładą się do tych samych łóżek, w których dawniej spali i wdziewają tę samą odzież w której poprzednio chodzili.

Pielęgnowanie chorych bardzo staranne i umiejętne. Śmiertelność najniższa ze wszystkich szpitali (4.3%). Narzędzi lekarskich ilość dostateczna. Koszt leków wynosił 5 ct. na dzień i na chorego. Gospodarczy zarząd przy obecnym rządcy prowadzi się dobrze i tanio, chorzy z wiktu zadowoleni, a koszt żywienia w 1893 r. wynosił 14.6 ct. na dzień i chorego. Obeszłem wszystkie sale szpitalne usunąwszy poprzednio pp. lekarzy, rządcę i posługę i pytałem chorych czy ich żywią dobrze, czy posługa ich nie krzywdzi, czy są ze wszystkiego zadowoleni i nie słyszałem ani jednej skargi, owszem chwalili bardzo ludzkość i grzeczność lekarzy i rządcy i bardzo staranne pielęgnowanie. Dezynfektor własny, kupiony przed czterema laty, funkcyonuje dobrze. Studnia miejska przy pomocy 200 złr., które Wydział krajowy pozwolił użyć z funduszu szpitalnego, została naprawiona, daje obecnie dobrą wodę do picia i do potrzeb gospodarskich. Wielką wadą szpitala, którą nieustannie wytyka c. k. Namiestnictwo, jest brak dostatecznego oddzielenia chorych dotkniętych zakaźnemi chorobami. Obecnie gdy lekarz ordynujący już nie mieszka jak dawniej w szpitalu należałoby mieszkanie jego obrócić na pomieszczenie zakaźnych, a kancelaryą przenieść do dawnego pomieszczenia. Wystarczy to dla kancelaryi, a dla zakaźnych można będzie urządzić z 10—12 łóżek. Niewielki zaś pokój, zajęty przez pisarza będzie mógł służyć za miejsce do rozbierania się lekarzom, którzy będą obsługiwać chorych zakaźnych.

Na Radzie 3. kwietnia zrobiono wytknięcia radzie szpitalnej i polecono urządzenie oddziału dla zakaźnych w dawnym pomieszkaniu prymaryusza, a kancelaryę przenieść na dawne miejsce.

16. Stanisławów. Niedawno był pożar w Stanisławowskim szpitalu: podpalono parkan znajdujący się tuż około szopy ze słomą, ale na szczęście w ową noc przechodził mimo zakładu policyant, odprowadzający chorego do szpitala cholerycznego; zauważywszy ogień obudził posługę szpitalną i skończyło się szczęśliwie na spaleniu kilku desek w parkanie, a nawet szopa ocalała. Że pożar był wzniecony zbrodniczą ręką nie podlega wątpliwości, bo zaczął się w takim miejscu, gdzie nikt i nigdy z ogniem nie chodzi, zresztą paliły się deski z zewnątrz naftą polane widocznie.

Sprawa ta została oddana sądowi, podejrzenie pada na jednego z oddalonych ze szpitalu.

Przedewszystkiem udałem się do kancelaryi szpitalnej aby się przekonać jak idzie ściąganie kosztów leczenia za ubogich chorych i poleciłem, aby pisarze codziennie przedstawiali lekarzowi ordynującemu wykaz ile załatwiono spraw, z oznaczeniem numerów, aby zmusić do nieustannej pracy, która zabezpiecza byt szpitala i obiecałem pisarzowi i jego pomocnikowi, że jak tylko wszystkie dawne zaległości zostaną ściągnięte, a pozostaną tylko zaległości bieżące, będę prosił Wydział krajowy o udzielenie im pewnej remuneracyi za to, gdyż zaległości wynoszą zwyż 16 tysięcy. Widocznie jednak, że pisarze nad tem bardzo pracują, bo rachunek kwartalny, który obecnie mają odesłać do Wydziału krajowego do sprawdzenia wynosi 6.500 złr. Pisarz szpitalny prowadzi tu jeszcze jedną czynność bardzo uciążliwą przy znacznej ilości chorych i zabierającą wiele bardzo czasu, a według przekonania mego zupełnie bezużyteczną w stanisławowskim szpitalu — obrachowanie relew, to jest wyrachowanie ile mąki, krup, soli i t. d. ma wydać magazyn codzienne do kuchni, a urzędnik co miesiąc przychodzący z magistratu ma sprawdzać rzeczywistość wydatku. Są to rachunki zupełnie niepotrzebne tam gdzie zarząd prowadzą Siostry Miłosierdzia, a bardzo obciążające pisarza, któryby lepiej zrobił używając swego czasu na korespondencye w sprawie ściągania kosztów leczenia, tem więcej, że rachunki te wobec częstych zmian, jakie muszą robić kucharki zastępując jedne wiktuały drugimi są zupełnie fikcyjne. Mam przekonanie, że zostawiając gospodarstwo szpitalne w zupełności Siostrom Miłosierdzia, pod okiem i kierunkiem Dyrektora, a przedewszystkiem żywienie chorych, przyjdzie się do lepszych rezultatów aniżeli było dotychczas, pomimo tej niby nieustannej kontroli, która nie była w stanie uchronić zakładów od nadużyć. Przełożonej udzieliłem wskazówek jak powinien być prowadzony inwentarz szpitalny tak bielizny jak i sprzętów, a także książka dochodów i wydatków szpitalnych, gdyż przełożona obecnie przystąpiła do założenia tych książek.

Codzienne wydalanie się Siostr z zakładu dla wysłuchania mszy i to w czasie najważniejszym, to jest od siódmej z rana do dziewiątej, kiedy odbywają się wizyty lekarskie jest takim złem, któremu zapobiedz potrzeba zezwoleniem na wstawienie do budżetu 100 zł. dla duchownej obsługi, gdyż za tę cenę można będzie urządzić stałą duchowną służbę w kaplicy szpitalnej. O to prosi prymaryusz, o to proszą Siostry miłosierdzia zmuszone zimą i latem chodzić do oddalonego prawie o 2 kilometry kościoła, o to nareszcie prosi burmistrz dbający o dobro chorych. Mnie się zdaje że nie podobna będzie odmówić tej prośbie, wydatek zaś nie jest tak wielki aby niemógł go podnieść budżet szpitalny.

Bieliznę w szpitalu znalazłem zrobioną z rodzaju szyrtingu zrobionego w stanisławowskim domie karnym, poleciłem jednak przełożonej aby na przyszłość brała z fabryk krajowych, wyrabiających płótno z krajowego lnu, tak samo i koce zakupowane dotychczas za granicą z powodu taniości, aby zakupowała w Glinnej Nawaryi z fabryki krajowej, wyrabiającej obecnie tak samo tanio jak i za granicą, a z wełny krajowej.

W szpitalu przepełnienie ogromne. W dniu inspekcyi znalazłem 196 chorych a bywa często zwyż 200. Sekundaryusz szpitala pokazywał mi książkę w której codziennie notuje się dobroć wiktu dla chorych, książkę sekcyj

pośmiertnych i dziennik chorych w którym bardzo szczegółowo są oznaczone chirurgiczne operacye i przebieg całej choroby, skarżył się jednak na wielkie przeciążenie pracą. Rzeczywiście przeciążenie jest wielkie, bo drugi sekundaryusz p. Hoffmann jest starcem zgrzybiałym, ślepym i głuchym, którego dotychczas trzymano tu ze względów ludzkości, aby nie zginął gdy zostanie oddalony z zakładu z powodu niedołęstwa starczego, ale dalsze pozostawianie szpitala w tym stanie jak obecnie jest niemożliwe, potrzeba będzie koniecznie dać drugiego lekarza pomocniczego, któryby mieszkał w szpitalu i mógł nieść pomoc chorym w każdym czasie.

W szpitalu porządek i czystość wzorowa jak wszędzie, gdzie Siostry miłosierdzia mają zarząd. Sześć morgów ogrodu są wydzierżawione na 3 lata za kwotę 130 zł,, trzy zaś morgi są w użyciu sekundaryusza, mieszkającego w szpitalu.

Na radzie dnia 2. października uchwalono: 1) zwolnić pisarza od obrachowywania relew, dopóki gospodarują Siostry miłosierdzia, 2) wstawić do budżetu na rok 1895 100 złr. dla kapłana za obsługę duchowną. 3) polecić zakupywanie płótna i koców w fabrykach krajowych w Korczynie lub Krośnie i Glinnej Nawaryi, 4) Sekundaryusza Jana Hoffmanna pensyonować i rozpisać konkurs na jego miejsce.

17. S t r y j. Szpital stryjski pod względem obszerności i wysokości sal dla chorych, czystego powietrza i łatwości przewietrzania należy do lepszych szpitali prowincyonalnych, ale pod względem budowy do najgorszych, bo reparacye jego corocznie pochłaniają większą część oszczędności gospodarskich. W tym roku potrzeba było zmienić zwietrzałe i kawałkami odpadające cokoły, naprawić ogrodzenia zakładu, urządzić łazienki i przeprowadzić reparacyę podłogi w pralni. Kosztorys wszystkich tych napraw wynosi 1300 zł. Potrzeba też naprawić budynek gospodarski mieszczący drewutnię, słomiarnię i chlew. Budżet roczny wynosi około 13 tys. zł. z których same emerytury pochłaniają zwyż 1000 złr. a spłata długów około 2 tys. zł. (za budowę). Nic więc dziwnego że szpital ten walczy z ciągłymi niedoborami, z ciągłymi kłopotami jak zaspokoić pretensye dostawców, jak zapełnić braki pod względem bielizny, sprzętów, narzędzi chirurgicznych itd. tem więcej, że nadużycia napędzonego rządcy mocno nadwerężyły całą gospodarkę szpitalną. Wprawdzie wprowadzone obecnie do zakładu Siostry miłosierdzia dają gwarancyę ponownego uporządkowania zakładu, wprowadzenia go na te tory na jakich stać powinien, ale potrzebuje to czasu przynajmniej dwuletniego. aby spłacić najwięcej naglące długi. Przełożona Sióstr miłosierdzia była długi czas kierowniczką zakładu w Rozdole, jest jeszcze młodą i bardzo energiczną osobą, nowy prymaryusz zakładu dr. Stahlberger jest niezmiernie pracowitym kierownikiem, nowy burmistrz pełnym dobrych chęci, aby podnieść szpital, tak samo jak przewodniczący rady szpitalnej p Marszałek hr. Dzieduszycki. Przy takim więc składzie rzeczy niema obawy aby zakład nie odpowiedział swemu zadaniu, byle wyciągnąć jego wóz finansowy na równą drogę. Wydział krajowy już się zgodził na projekt sanacyi finansowej przedstawiony przezemnie. Prezes Rady powiatowej hr. Dzieduszycki uznając wielkie zasługi szpitala dla całego powiatu obiecał postarać się przy układaniu budżetu powiatowego na r. 1895 o jakąś pomoc pieniężną dla szpitala czy to dla skompletowania bielizny, czy też dla dopełnienia instrumentarium,

bo dotychczas prymaryusz wszystkie braki narzędzi lekarskich dopełnia z własnej kieszeni.

Wszystkie książki kancelaryjne w wielkim porządku. Pisarz szpitalny mieszka w dawnej kancelaryi szpitalnej i otrzymuje płacy 420 złr, rocznie. Dla przyprowadzenia tej części gospodarstwa do porządku pracuje często nocami, ale zaległości wynoszą do 2.800 zł-, dla tego też p. burmistrz obiecał mu dać pomocnika na dwa lub trzy miesiące, aby znikły dawne zaległości. Siostry miłosierdzia kupiły maszynę do szycia i najęły praczkę, która nieustannie pracuje nad łataniem podartej bielizny i koców, aby jak najdłużej obejść się tem co jest, ale ilość mieszkańców Stryja znacznie się zwiększyła, a z tem razem i ilość chorych w szpitalu, tak że w dniu inspekcyi znalazłem tu 71, czego latem nigdy nie bywało. Stosownie do przeszłorocznego polecenia, na dole, przy wchodzie do zakładu umieszczono zupełnie oddzielnie zakaźnych mężczyzn, pokój zaś obok używa się przez lekarza ordynującego dla porady dla ambulantów, których liczba dziennie wynosi od 10—12. Pokój dla kobiet zakaźnych urządzony jest na piątrze w osobnej salce. Obecny sekundaryusz chirurg König z powodu starości jest zupełnie niemożliwy i musi być spensyonowany, a na jego miejsce mianowany inny lekarz pomocniczy. W okolicy tyfus jest częstą chorobą; jedna z Sióstr zaraziła się w szpitalu i leży bardzo ciężko chora, tak że jest nawet wątpliwość czy się da uratować jej życie, bo choroba skomplikowała się obustronnem zapaleniem płuc. W szpitalu znalazłem jedną chorą z atrophia muscul. progressiva, której gmina przynależności zabrać nie chce a która nie kwalifikuje się do pielęgnowania szpitalnego. Upraszam o polecenie wydalenia jej natychmiast. Prawie cała posługa szpitalna z przybyciem Siόstr miłosierdzia została zmieniona, a płaca tej posługi zniżona. Szpital obecnie utrzymuje świnkę, wkrótce będzie kupiona druga i krowa aby zmniejszyć ile można koszta gospodarki szpitalnej. Z obecnego prymaryusza wszyscy są bardzo zadowoleni, bo zna rzecz swoją i jest bardzo pracowity. Potrzeba będzie pospieszyć z wydaniem nowej instrukcyi poprawionej, bo stosunki lekarza do Siόstr miłosierdzia i do władz gminnych nie są należycie określone, a to daje powód do niejasności położenia lekarza, który powinien być najważniejszą osobą w zakładzie.

Na Radzie 24. sierpnia polecono zapytać magistrat czy nie uzna za potrzebne dla dobra szpitala spensyonować sekundaryusza? Polecić wydalenie chorej na atrofię.

Odpowiedzi na to do 1. listopada, jeszcze nie otrzymaliśmy.

18. Tarnopol. Wydział krajowy wie dokładnie z moich poprzednich doniesień jaki jest stan budynku szpitala tarnopolskiego, który nie odpowiada najskromniejszym wymaganiom hygieny, tem więcej że tu istnieje stałe, nieustanne przepełnienie zakładu chorymi, bo zakład jest za szczupły na potrzebę okolicy. Plan budynku nowego, potwierdzony przez Wydział krajowy, został odesłany do budowniczego z poleceniem aby przedstawił dokładny kosztorys wydatków jakie potrzeba będzie zrobić na budowę. Kosztorys ten ma być zrobiony w końcu sierpnia b. r. i przedstawiony Wydziałowi krajowemu wraz z planem finansowania.

W szpitalu znalazłem 70 chorych; sala syfilitycznych mężczyzn była tak przepełniona że na jednem łóżku leżało po dwóch dorosłych ludzi. Pomimo takich niehygienicznych warunków chirurgia przedstawia bardzo ładne

rezultata, świadczące że antiseptyka przyjęta w szpitalach krajowych jest nieco przesadna, a kosztowna. Samych operowanych znalazłem 24. Dla zmniejszenia napływu chorych do szpitala lekarz ordynujący urządził ambulatoryum dla ubogich i w roku bieżącym do dnia dzisiejszego, tj. do 10. sierpnia było już 1.112 ambulantów, a w roku ubiegłym 1.412; praca to nie mała i prawie codziennie zajmuje godzinę i więcej czasu.

W dniu lustracyi szpitala znalazłem o 121 chorych więcej, aniżeli w roku przeszłym było pielęgnowanych do tegoż dnia. Instrumentów chirurgicznych szpital zakupił za 150 zł., tak że obecnie posiada wszystko czego potrzebuje. Kancelaryę znalazłem w porządku. Zaległe koszta leczenia zmalały do 900 zł. Badając powody dlaczego pomimo zwiększającej się liczby chorych, zmniejszył się wydatek wykazany w zamknięciach rachunkowych za rok 1893. przekonałem się iż ta anomalia pochodzi ztąd że rada szpitalna wziąwszy do zbadania rachunki przedstawione przez rządcę, a wynoszące około 800 zł., trzymała je u siebie całe dwa lata i wróciła tylko obecnie, kiedy książki rachunkowe, zgodnie z danem poleceniem z dniem 31. grudnia 1893. są już zamknięte i kiedy już poprawek żadnych robić nie można. Dla tego też zamknięcia rachunkowe tego szpitala, przedstawiają fałszywe cyfry na których polegać nie można przy sprawdzaniu, jak wysoką ma być taksa w tym szpitalu. Burmistrz (komisarz rządowy) uprasza aby przeczekać jeszcze ten rok i taksę ustanowić na podstawie rachunków, które będą przedstawione w zamknięciu na rok 1894. bo zmniejszenie taksy, na 45 ct. proponowane przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego, może fatalnie wpłynąć na gosdodarkę szpitala, mającego i tak bardzo niską taksę w porównaniu z innymi szpitalami.

Żywienie chorych kosztowało w 1893. roku 15·4 ct. a obecnie kosztuje około 19 ct. Chorzy z wiktu zadowoleni, spiżarnia utrzymana czysto a wiktuały dobre. Ordynacya dyet i leków oszczędna. Bielizny znalazłem ilość dostateczną, ale płótno przysłane w tym roku z Krosna kompletnie złe, i tak się prędko rozłazi w praniu że jednego roku nie wytrzymuje bez znacznych poprawek. Niema prawie ani jednej koszuli z r. 1992. tak się podarły, wtedy gdy są jeszcze szyrtingowe sprawione w roku 1889. Potrzeba będzie zakomunikować fabryce w Krośnie że jeżeli nie będą wyrabiać mocniejszego płótna, szpitale nasze pomimo woli będą musiały wrócić do szyrtyngów ze szkodą dla przemysłu krajowego.

Na Radzie dnia 24. sierpnia, uchwalono zawezwać radę szpitalną ażeby bezzwłocznie przysłała zalegające rachunki i. polecić oddziałowi rachunkowemu ażeby dopiero na tej podstawie obrachował taksę. Zawezwać towarzystwo krośnieńskie ażeby dostarczało lepszego płótna.

19. Tarnów. C. k. Namiestnictwo przed kilku tygodniami zawiadomiło Wydział krajowy, że według doniesienia Starosty tarnowskiego w szpitalu tutejszym zaraziło się 10 chorych z braku osobnego pomieszczenia dla zakaźnych. Pierwszą zatem rzeczą moją było zbadać, czy rzeczywiście tak się rzecz miała, w jakim czasie i jak temu zapobiedz na przyszłość. Księgi lekarskie wykazały że zakażenie się chorych niewątpliwie nastąpiło w szpitalu i że wszystkie te wypadki zakażenia miały miejsce do miesiąca sierpnia ubiegłego roku, t. j. przed czasem gdy wyszło z Wydziału krajowego rozporządzenie o stanowczem oddzieleniu zakaźnych i że od sierpnia to jest od spełnienia tego polecenia nie było ani jednego wypadku zaka-

żenia się w szpitalu. Starostwo więc donosiło Namiestnictwu o dawno przeszłych wypadkach Ze względu jednak że dyrekcya szpitala nie wykonała ściśle polecenia Wydziału krajowego i zostawiła zakaźnych mężczyzn w głównym gmachu, a zatem mogą się jeszcze zdarzyć zakażenia, opatrzyłem pawilon południowy i tam znalazłem iż po lewej stronie od wchodu znajdują się trzy separatki, jedna na trzy, a dwie na cztery łóżka każda. W pierwszych dwóch, ponieważ nie było zakaźnych mieścili się obłąkani znajdujący się na obserwacyi, trzecia używała się na karcer dla nieposłusznych chorych. Dwa przednie pokoje środkowej części oddane były dla kiłowych kobiet (24 łóżka), a dwa tylne, także na 24 łóżka na oddział wewnętrzy kobiet. Wypełniając polecenie Wydziału krajowego prosiłem p. burmistrza, aby trzy separatki na lewej stronie korytarza kazał oddać na oddział zakaźny kobiet (11 łóżek), a salę z oddziału chorych wewnętrznych kobiet (12 łóżek), oddał na oddział zakaźny męski; drzwi zaś łączące te dwie sale tylne kazał zamurować, a odkryć drzwi z korytarza prawego. W ten sposób wszelka możność zakażenia się w samym szpitalu zniknie, bo separacya będzie kompletna, okna bowiem tych sal wychodzą do ogrodu. Pan burmistrz obiecał natychmiast spełnić to polecenie. Chore kobiety będą przeniesione na 1 piątro do głównego gmachu, część zaś mężczyzn syfilitycznych będzie przeniesiona do tej części gmachu głównego, gdzie mieli się mieścić mężczyżni zakaźni. Ze względu zaś na ciągłe przepełnienie szpitala, dla przysporzenia miejsca poleciłem magazyn rzeczy chorych przenieść na strych, a ubikacyę tę oddać dla pomieszczenia w niej 4 łóżek. Wprawdzie nie będzie miejsca dla umysłowo-chorych ale nie jestto rzecz tak ważna, bo mając Kraków pod bokiem będą tam odsyłać obłąkanych. Żądanie c. k. Starostwa, aby usunięto z obecnego miejsca trupiarnię dlatego że jest położona pod jednym dachem z chorymi niema najmniejszej podstawy, wejście bowiem do trupiarni jest położone z zupełnie z innej strony dziedzińca, a cały korytarz oddziela ubikacyę chorych od ściany za która znajduje się trupiarnia, tyle więc przedstawia niebezpieczeństwa co i sąsiedztwo latryn. Prosiłem także pana burmistrza aby zlewy łazienek kazał zaopatrzyć w zamknięcia syfonowe, cuchną bowiem mocno i żeby na pierwszem posiedzeniu komitetu szpitalnego poddał pod rozwagę czy nie możnaby akuszerki zakładowej która jest zbyt kosztowna (150 zł. płacy i 150 wikt), zastąpić przychodzącą bo według ilości porodów (79 na rok), każdy poród kosztuje 4 zł., wtedy gdy w innych szpitalach tylko 2 zł.

Kanał został zbudowany i pierwszą ratę 500 zł. (z 2000 zł.) szpital zapłacił. Książki kancelaryjne znalazłem w porządku. Zaległości kosztów leczenia wynosiły około [illegible]00 zł. Wszystkie książki rachunkowe prowadzą się należycie i są nieustannie kontrolowane przez Dyrektora, który podpisuje każdą asygnacyę na wydatek. Magazyny są utrzymane czysto i porządnie wiktuały dobre i w [illegible]ym roku znacznie tańsze, aniżeli w roku poprzednim. Dzień żywienia w 1893 roku kosztował 19·2 ct. Bielizna wyprana czysto i konserwuje się dobrze. Leczono w roku ubiegłym 1967 chorych. Dokonano operacyj chirurgicznych 230, porodów było 79, z których 18 wymagało zabiegów operacyjnych.

W ogóle w szpitalu tym chirurgia kwitnie i szczęśliwie odbywają się bardzo trudne operacye, naprzykład laparotomie. Śmiertelność 9·7. Badanie książek lekarskich wykazało, że najwięcej zmarło z suchot płucnych,

z raka i uwiądu starczego, niepodobna więc obwiniać lekarzy za wysoki procent śmiertelności, ani nawet hygienicznych stosunków szpitala. Świerzbowatych w szpitalu bardzo wiele, leczą się oni naftolem 10% jestto środek tani, nieplamiący bieliznę i leczący do trzech dni w zupełności.

Przekonawszy się że sprawa posługi szpitalnej jest często przyczyną nieporozumień pomiędzy Dyrektorem i rządcą, bo instrukcya rzecz tę nie dość jasno określa, zostawiłem rządcy na piśmie następującą dyrektywę: „jakkolwiek według instrukcyi przyjmywanie i oddalanie posługi tak do „chorych jak i do potrzeb administracyi należy do rządcy, niema on jednak „prawa przyjąć takiego posługacza, którego dyrektor nie chce, a powinien „natychmiast oddalić takiego którego dyrektor zażąda". W ogrodzie szpitalnym jest mały stawek zgniłej wody, służącej do polewania kwiatów i jarzyny. Woda tego stawku przenika do studni szpitalnej i według zdania dyrektora jest powodem zimnicy, która panowała w okolicy szpitala i którą był dotknięty nawet sekundaryusz zakładu. Upraszam o polecenie do magistratu aby ten stawek był zasypany. Koszt zasypania nie może być wielki bo cały stawek zajmuje zaledwo kilkanaście metrów kwadratowych przestrzeni. Sekundaryusz zakładu rzuca służbę szpitalną z powodu małej płacy.

Na radzie 3. kwietnia uchwalono polecić bezzwłocznie wykonać zarządzenia Inspektora co do izolacyi chorych zakaźnych, tudzież dać objaśnienie co do przyjmowania i oddalania służby, a stawek w ogrodzie nakazać zasypać.

20. Wadowice. Plan nowego szpitala w Wadowicach magistrat przedstawił Starostwu dla odesłania do c. k. Namiestnictwa przed miesiącem. Z powodu jednak wyjazdu starosty komisarz zastępujący go do dziś nie odesłał go do Lwowa. Ze względu jednak iż czas nagli i potrzeba jak najspieszniej przystąpić do budowy, prosiłem p. burmistrza aby drugi egzemplarz wraz z kosztorysem wysłał jak najspieszniej do Wydziału krajowego dla rospatrzenia i potwierdzenia. Opatrzyłem plac kupiony przy ulicy Zawadzkiej. Jestto obszar gruntu prawie kwadratowy, mający 5.495m ze spadem od południa ku północy. Budynek nowego szpitala ma stanąć frontem do ulicy, sale zatem chorych będą miały wschodnie światło. Przy układaniu planu byli wezwani prawie wszyscy lekarze miejscowi do narady. Plan przyjęty bardzo nie wiele się różni od normalnego pod względem rozkładu, tylko oddział zakaźnych nie znajduje się pod jednym dachem ze wszystkimi chorymi; ma to swoje korzyści lecz zarazem powiększa koszt budowy szpitala, z czem zwykle lekarze nie rachują się. Kosztorys wraz z wewnętrznem urządzeniem wynosi 49 tysięcy, Niektórzy radni żądają jeszcze nieco ozdobniejszej facyaty. Oświadczyłem panu burmistrzowi że Wydział krajowy nie zezwoli na żadne przekroczenie dozwolonej przez Wys. Sejm kwoty, że zatem plan tak będzie zmodyfikowany, iżby przekroczenia tego nie było. Przystąpiłem natychmiast do przejrzenia planów i przekonałem się, że nie zmieniając podstawowego rysunku, a tylko modyfikując niektóre rozmiary można dojść do tego że przeprzeznaczona na budowę suma w zupełności wystarczy. A do budowy potrzeba przystąpić jaknajprędzej, bo obecny szpital jest wprost niemożliwym na pomieszczenie chorych i przedstawia obraz nędzy prawdziwej. Ilość chorych w 1893 r. wynosiła 383 i pomimo dość długiego pobytu ich w szpitalu (29·4 dni) dochody tego szpitala wynosiły zaledwo 5 tysięcy, które wystarczały zaledwo na opłacenie administracyi, przekarmienie chorych i zakupno

bardzo małej ilości bielizny. Wszystko więc pozostaje w największym zastoju tak że prawie wszystkie koszule są podarte, a nie lepiej wyglądają prześcieradła i poszewki. Szpital nie posiada żadnych narzędzi chirurgicznych tak, że prymaryusz operuje własnemi a zamiast stołu operacyjnego służą dwie deski zbite pod kątem i przytwierdzone do starego drewnianego łóżka. Przy braku bielizny trudno utrzymać tak potrzebną i konieczną w szpitalu czystość, stąd pochodzi, że lekarz zawsze przystępuje ze strachem do nieuniknionych operacyj, a w szpitalu pomimo starannej dezinfekcyi w tym roku już dwie osoby zaraziły się ospą, śmiertelność zaś jest najwyższą ze wszystkich szpitali prowincyonalnych, wynosi bowiem 13%. Jakkolwiek chorzy pytani w salach nie skarzyli się na wikt, jednak lekarz nie jest z niego zadowolony pomimo iż koszt dnia żywienia wynosi 24·8 ct., a pochodzi to przeważnie z niewielkiej ilości chorych, dla których się wikt przygotowuje. Budynek szpitalny jest niezmiernie wilgotny, a piwnice ma prawie nieustannie zalane wodą, można więc wyobrazić sobie jakie tu są hygieniczne warunki dla chorych. W szpitalu leczono w roku ubiegłym 92 na syfilis, a zatem syfilityczni stanowili równo czwartą część kontyngensu szpitalnego. W dniu inspekcyi znalazłem w szpitalu 31 chorych.

Na radzie 3. kwietnia przyjęto do wiadomości ze względu, iż sprawa budowy już została załatwiona.

21. Zaleszczyki. Z powodu cholery, którą było dotknięte miasto w wysokim stopniu i potrzeby izolowania zakładu, nie przyjmowano do szpitala z wypadkami podejrzanymi i wszystkich z lekkimi słabościami wydalono z zakładu. W skutek tego i z powodu zamknięcia granicy ze strony Bukowiny w ostatnich trzech miesącach w szpitalu zaleszczyckim była bardzo niewielka ilość chorych, tak że w dniu inspekcyi było o 167 chorych mniej aniżeli w roku przeszłym w tymże czasie. Dnia 25. września znalazłem w szpitalu 30 chorych i to przeważnie wypadki chirurgiczne i syfilis. Pielęgnowanie chorych w tym szpitalu, jak zawsze, jest wzorowe i dla tego pomimo przepełnienia częstego, (gdyż średni stan chorych r. 1893 był 65, łóżek zaś tylko 52); śmiertelność wynosiła 5·1%.

Szpital obecnie po zupełnem uporządkowaniu wygląda bardzo ładnie wesoło, czysto i porządnie, dwa ogrody z przodu budynku i z tyłu są dla rekonwalescentów otwarte, podwórze obrukowane, woda dobra, bielizny ilość znaczna. I wszystko to zostało dokonane wytrwałą pracą i oszczędnością obecnego prymaryusza nietylko bez podwyższenia taksy, ale przy jej zmniejszeniu i jeszcze jest kapitalik rezerwowy około 2.000 zł. otrzymany ze sprzedaży części jurydyki Kaliczówki, należącej do szpitala. Narzędzi lekarskich ilość dostateczna; w ostatnim czasie sprawiono stół operacyjny i przyrząd Dumreichera dla ustalenia dolnych kończyn. Wiktuały w dobrym gatunku; chorzy chwalili wikt szpitalny, cena dnia żywienia wynosi 19·5 ct. Za tę pracę rzeczywiście użyteczną i tak skuteczną upraszam Wydz. krajowy o udzielenie uznania lekarzowi ordynującemu drowi Sołowskiemu, zasługuje bowiem na to zupełnie.

Na radzie dnia 12. października uchwalono wyrazić uznanie drowi Sołowskiemu.

22. Złoczów. Jak wiadomo Wydziałowi krajowemu budowa kanału, przedsięwzięta kosztem funduszu szpitalnego, w skutek niestosownych zarządzeń jednego z członków wydziału powiatowego, została skoszlawioną i tak

przeprowadzoną, że obecnie potrzebuje zupełnej przeróbki, połączonej ze znacznymi wydatkami na które zakład środków nie posiada. Właściwie kanał ten należałoby naprawić kosztem tego, który polecił odstąpić od planów sporządzonych przez inżynierów i przeprowadzić go w taki sposób, że górne sklepienie kanału równa się z powierzchnią drogi lub nawet jest nieco wyższe od tej ostatniej. W niektórych miejcach zrobiono nasypy i to naprawiło nieco wadliwość konstrukcyi, ale właśnie ta okoliczność nasuwa myśl, czy nie byłoby najodpowiedniej nie ruszać kanału zupełnie a starać się nawiezieniem gruzu podnieść wysokość ulic i przez to usunąć niebezpieczeństwo zawalenia sklepienia. Naprawa kanału pociągnie za sobą bardzo znaczne wydatki (do 2.000 zł.), a pewności niema, czy ta rzecz nie będzie dokonana tak samo licho jak obecny kanał, tem więcej, że mieszkańcy okoliczni bez żadnej ceremonii wyłamują boki kanału dla wpuszczenia doń ścieków ze swoich domów i z ulic. Polecenie Wydziału krajowego, wydane w lutym br. i dotyczące naprawy kanału według wskazówek urzędnika technicznego, z braku środków pieniężnych nie było dotychczas wykonane, sądzę więc, że należałoby je odwołać, wskazując Wydz. Rady powiatowej, żeby postarał się u miasta, aby przez nasyp gruzu powierzch sklepienia kanału wzmocnił go i zrobił niepotrzebną przebudowę.

Wewnętrzne urządzenie pralni i łazienki, a także studni i kotła okazały się po roku istnienia zupełnie odpowiednimi i dokonanymi dobrze, gdyż wszystko funkcyonuje należycie, jedna tylko asfaltowa podłoga w pralni w skutek gorąca stała się nierówną, utworzyły się zagłębienia, gdzie woda brudna zatrzymuje się. Dowodzi to, że asfalt w pralni jest rzeczą niepraktyczną. Latryny szpitalne urządzone systemem beczkowym są dobre, szkoda tylko że sedesy nie są zrobione systemem włoskim, bo nie podobna utrzymać porządku na drewnianych sedesach, w skutek czego miejsca te cuchną tak jak nie powinno być w latrynach, urządzonych systemem beczkowym. Cały szpital został wybielony i polakierowany, a część łóżek oddana ślusarzom do naprawy. Magazyn bielizny utrzymany w porządku, ale i tu słyszałem wielkie skargi na nietrwałość płótna sprowadzonego z Krosna; żadna koszula nie wytrzymuje nawet jednego roku, przez co mocno się nadwerężają fundusze szpitalne. Poleciłem szukać wyrobów płóciennych w okolicy, które niegdyś słynęły z mocy i trwałości. Produkta w spiżarni należytej dobroci, mięso zaś znalazłem chude i nędznego gatunku, ale lekarz ordynujący zapewniał mnie że w całem mieście lepszego dostać nie można, chociażby ofiarowano podwójną cenę. Chorych w szpitalu znalazłem 39, wyniki leczenia są bardzo korzystne, śmiertelność mała (6·1%) leki przyrządzają się we własnej aptece, bo miejska jest źle utrzymana, nie posiada wszystkiego co szpital potrzebuje w dostatecznej ilości i jakości, a nareszcie jest droga. Do pomocy oprócz sekundaryusza jest doktor medycyny p. Heine, uczęszczający do zakładu codziennie i dopomagający w pielęgnowaniu chorych. Ilość narzędzi chirurgicznych jest dostateczna i utrzymana w wielkim porządku. Książki w kancelaryi prowadzone są wzorowo. Rządcy wytknąłem dość znaczne zaległości kosztów leczenia i zażądałem aby na ściąganie zaległości zwrócił największą uwagę. Wszystkie budynki szpitalne utrzymane bardzo porządnie. Desinfektor szpital zakupuje wspólnie z miastem,

Na radzie 28. sierpnia uchwalono zawezwać Wydział powiatowy, ażeby się zastanowił nad tem czy nie wystarczy dla poprawy kanału poro-

zumieć się z miastem o podniesienie ulicy przez nawiezienie gruzu, lub szutru, tudzież o zabezpieczenie kanału od włamywania się sąsiadów.

23. Żółkiew. Po zakupieniu przed dwoma laty pasu granicznego ze strony wschodniej i uregulowaniu przez miasto granicy południowej grunt szpitalny otrzymał kształt prawidłowy czworoboku, mającego około $1^3/_4$ morga przestrzeni. W skutek tego przybyła dość znaczna przestrzeń dla uporządkowania budynków gospodarskich i urządzenia ogrodu, który został parkanem od sąsiadów odgrodzony. Ta ostatnia robota dobrze i tanio została dokonaną przez rządcę (około 100 zł.) Ponieważ z rozebrania kilku starych chałup, znajdujących się na zakupionym gruncie pozostała dość znaczna ilość materjału drzewnego, komitet szpitalny za pozwoleniem Wydziału krajowego przystąpił do przeniesienia trupiarni, sali sekcyjnej, składu na różne sprzęty i drewutni do nowobudujących się drewnianych budynków które stanęły ze wschodniej strony. Według kosztorysu wydatek na tę budowę będzie wynosić około 600 zł. które będą pokryte z budżetu 1894 r. W skutek przeniesienia trupiarni i sali sekcyjnej do tego budyku pozostała wolną dawna trupiarnia, która się znajdowała obok kuchni i pralni. Zarząd zamierzał przenieść tam skład rzeczy chorych. Ponieważ szpital nie posiada pomieszczenia odosobnionego dla zakaźnych, a w skutek tego potrzeba ich mieścić w osobnych pokoikach obok innych chorych, narażając ich na możliwość zakażenia, a zarząd ma ogromny kłopot ze skrobaniem ścian, myciem podłog i okien i z bieleniem wapnem karbolowem, poleciłem przeto starą trupiarnię obrócić na urządzenie pomieszczenia dla zakaźnych, dla których może tam stanąć 4—5 łóżek. W sąsiednim pokoju znajduje się dezynfektor szpitalny i może znaleźć pomieszczenie posługacz przeznaczony dla dozorowania chorych tam pomieszczonych. Przekształcenie to będzie dokonane prawie bez żadnych kosztów, a będzie bardzo korzystnem dla zakładu. Latryny szpitalne, stanowiące najsłabszą stronę zakładu i kanalizacya, której domaga się c. k. Namiestnictwo będą przedmiotem osobnego przedstawienia, bo koszt na to będzie znaczny, długość bowiem kanału odprowadzającego nieczystości szpitalne wynosić będzie do 800 metrów. Widziałem trzy kosztorysy, wedle trzech kierunków jakieby nadać można kanałowi, jeden na 6704 zł. drugi na 5224 zł. a trzeci na 5864 zł. Ponieważ miasto rozszerzające się ku tej stronie będzie potrzebować kanałów, zakomunikowałem p. burmistrzowi, że Wydział krajowy będzie mógł poprzeć petycyę gminy o subwencyę na kanał tylko w takim razie, jeżeli gmina przyjmie na siebie przynajmniej połowę kosztów budowy. Tymczasem system jest beczkowy, a wody gospodarskie z kąpieli i pralni, a także deszczowe odchodzą otwartemi rowami na sąsiednie łąki.

W kancelaryi znalazłem należyty porządek, wszystkie książki prowadzą się dobrze; zaległości kosztów leczenia od r. 1881 do 1892 wynoszą zaledwo 854 zł. Trzy najstarsze pozycye za które rządca otrzymał wyknienie zalegają w Wydziale krajowym jako koszta za obcokrajowców. Zaległości za r. 1893 które za zaległość właściwie uważać nie można, wynoszą 2089 zł. Rządca bardzo się uskarżał na kasy chorych, które nie chcą płacić za swoich członków; zaległości kas wynoszą zwyż 200 zł. Poleciłem rządcy aby sprawę tę przedłożył Wydziałowi krajowemu.

W całym szpitalu, w kuchni, w pralni znalazłem należytą czystość i porządek, wiktuały odpowiedniej dobroci, chorzy pytani o żywienie odpo-

wiedzieli że są zadowoleni z wiktu. Bielizny jest zaledwo na trzy zmiany, ilość bowiem chorych nieustannie wyższa aniżeli ilość łóżek, tak że obecnie, w maju, gdy chorych bywa najmniej, znalazłem 109 chorych, wtedy gdy szpital ma tylko 80 etatowych łóżek, koce szpital zakupuje u Knauera z Glinnej - Nawaryi, płótno zaś z Krosna (Prządka) i jest bardzo zadowolony z niego. Koszt dzienny żywienia wynosi 19·2 ct. Komitet szpitalny funkcyonuje tu prawidłowo i bardzo skutecznie, zbierając się dwa razy na miesiąc pod przewodnictwem p. burmistrza. Wszystkie uchwały komitetu są zapisane w osobnej książce, znajdującej się w kancelaryi zarządu. Pielęgnowanie chorych jest bardzo staranne, a rezultatami operacyj chirurgicznych lekarz ordynujący może się pochwalić rzeczywiście, tem więcej że się tu wykonują operacye zaliczające się do najtrudniejszych. Instrumentaryum dostateczne, a sala operacyjna nic nie pozostawia do życzenia. Z chorób zakaźnych w r. 1893 przedewszystkiem było leczonych bardzo wiele tuberkulicznych (93) i tyfusowych (68) ci ostatni po największej części przychodzili z okolic Krechowa, gdzie papiernia zepsuła wodę używaną przez sąsiednich mieszkańców. Syfilistycznych było 112 i dotkniętych świerzbem 50; śmiertelność wynosiła 8·1% gdyż bardzo wiele było przywiezionych do szpitala w stanie konania.

Na Radzie 7 Czerwca uchwalono polecić wykonanie zarządzeń Inspektora co do urządzenia pokoju dla zakaźnych.

24 Ż y w i e c. Zakład żywiecki rozwija się bardzo pomyślnie. Ilość szukających w nim pomocy zwiększa się nieustannie, tem więcej że ciągła bieda w górach przysparza nie mało chorych, szczególnie z liczby tych, którzy doszedłszy starszego wieku nie są już w stanie pracować tak ciężko jak za młodu. Byłem zdumiony mocno, że w szpitalu na 77 chorych zaledwo trzecia część była młodych, reszta zaś należała do starszego pokolenia Ilość dni leczenia urosła już do 22 tysięcy, tak że jeden lekarz rady sobie dać nie może. Wprawdzie na pomoc lekarską wstawiono do budżetu 100 zł. ale pomoc dorywcza nie jest dostateczna, bo często jej znaleźć nie można w najpotrzebniejszej chwili, a przez to chorzy dłużej zostają w szpitalu ze szkodą funduszu krajowego, a niekiedy i z własną szkodą. Teraźniejszy prymarjusz jest bardzo dobrym operatorem i dla tego wiele ludzi szuka w szpitalu pomocy w cierpieniach chirurgicznych. Od czasu przybycia t. j. od Lipca 1893 r. do Stycznia 1894 operowano 56 a od stycznia do 13 Marca 26 chorych. Jeden pokój w zakładzie został obrócony na salę operacyjną, a zarazem na pokój do badania kiłowych. Rada powiatowa darowała szpitalowi 100 zł. na zakupno instrumentów, tak że obecnie szpital posiada dostateczną ilość narzędzi chirurgicznych. Bardzo żałuję, że wtedy gdy dokonano budowy drugiego piątra roboty były już tak daleko posunięte, że nie można było uwzględnić rady mojej względem zrobienia osobnego wchodu do sali jednej na każdem skrzydle dla umieszczenia w nich chorych zakaźnych. Obecnie ospa panuje w powiecie a w skutek braku odosobienia czterech chorych zaraziło się w samym szpitalu. W ostatnim czasie zaczęli żydzi garnąć się do szpitala, znajdując w nim prędką i skuteczną pomoc i staranne pielęgnowanie. Przełożona Sióstr Miłosierdzia otrzymała niedawno od jednego z nich list dziękczynny. Jest to pięknem świadectwem ich tolerancyi religijnej i prawdziwie chrześciańskiego poglądu

na pełnienie swoich obowiązków. Śmiertelność w tym szpitalu w roku przeszłym wynosiła 7.2%.

Budynek szpitalny jest ładny i w zdrowem miejscu położony, ale niestety budowano go w bardzo suchym roku, dlatego też nie przewidziano że zaskórna woda zaleje piękne sutereny i zrobi je zupełnie nieużytecznymi, a szkoda, bo dałoby się tam doskonale pomieścić kuchnię, pralnię i łazienki, zostawiając na parterze więcej miejsca dla chorych. Drugą jest brak kanalizacyi, a jest to taka wielka wada, że może doprowadzić szpital do bardzo kłopotliwego położenia. Obecnie woda z prania i ze zlewów odpływa do rowu okalającego drogę publiczną napełniając go cuchnącym płynem. Już nieraz były skargi na to, ale niema możności wody te gdzie indziej odprowadzić, nie budując kosztownego kanału. Czy nie nastąpi zakaz ze strony władz rządowych i kiedy niewiem, ale też i nie wiem co w takim razie zrobi szpital. Gospodarstwo i kancelaryę SS. miłosierdzia prowadzą znakomicie, tak że w każdej chwili można wiedzieć jaki jest wydatek każdej rubryki budżetu szpitalnego i sprawdzić czy niema gdzie przekroczeń. Ogólny wydatek w r. 1893 wynosił 10.729 ct. to jest 50.5 ct na dzień i chorego, żywienie chorych z chlebem i winem 20.6 leki i sanitarne wydatki 5.0. Z powodu zaległości kosztów leczenia, których żaden szpital uniknąć nie może, a które tu wynoszą do 1000 złr. zakład jest w ciągłych kłopotach pieniężnych. P. Marszałek chciał prosić o podwyższenie taksy, ja zaś radziłem aby prosił o zaliczkę spłacalną małemi ratami, bo przez to uregulują gospodarstwo, nie obciążając funduszu krajowego. W ogóle z gospodarstwa SS. Miłosierdzia i z pielęgnowania chorych w szpitalu żywieckim można być zadowolonym w zupełności. Prosiłem przełożoną aby dla szpitala nic nie kupowała za granicą, żeby pieniądze krajowe pozostawały w kraju i w tym celu udzieliłem adresów, gdzie można kupić tanio i dobrze przedmioty potrzebne dla zakładu.

Na radzie dnia 3. kwietnia uchwalono wstawić do budżetu na płacę dla sekundaryusza 400 złr., polecono także postarać się o odosobnienie zakaźnych.

Z ważniejszych spraw dotyczących szpitali prowincyonalnych podnosimy następujące.

Instrukcya administracyjno-gospodarcza wydana w roku 1883 dla szpitali powszechnych na prowincyi w ciągu lat jednastu okazała wiele braków potrzebujących zmiany lub dopełnienia, tem więcej że do zarządu szpitali w wielu miejscach wszedł nowy czynnik, Siostry Miłosierdzia. wezwane do pielęgnowania chorych, do ich żywienia i do prowadzenia całego gospodarstwa szpitalnego. Potrzeba było wskazać stosunek ich do lekarza i do innych szpitalnych władz miejscowych, a zarazem rozszerzyć nieco atrybucye lekarzy ordynujących, wkładając na nich największą odpowiedzialność za należyty rozwój zakładów, w których odgrywają rolę pierwszorzędną. Nowa ustawa gminna dla 30 miast, uchyliła dawny wpływ Rady gminnej na szpitale, przelewając prawo zarządu i kontroli na Magistraty, a w pierwszej linii na Burmistrzów. Tym sposobem dawniej ustanowione komitety szpitalne pod przewodnictwem tego ostatniego nabrały większego znaczenia, a skład tych komitetów, ograniczony do osób mających największy interes

aby szpitale rozwijały się prawidłowo, daje więcej gwarancyi, że wszystko czego instrukcya wymaga, będzie wykonane z największą ścisłością. Instrukcya więc nowowydana w tym roku musiała jaśniej określić stanowisko każdego z członków komitetu i ich wzajemny stosunek, aby nie potrącając się wzajemnie, iść do wspólnego celu, nakreślonego przeznaczeniem szpitali i wielkiemi ofiarami, które kraj ponosi w interesie polepszenia warunków, dotyczących zdrowia publicznego. Przy tej zmianie przejrzano formularze różnych książek prowadzonych w gospodarstwie szpitalnem, ulepszono je według tych wymogów jakie praktyka tyloletnia wykazała a zarazem dołączono dosłowne brzmienie różnych ustaw i postanowień, które obowiązują jak zarządy szpitalne, tak i lekarzy w nich ordynujących, aby te postanowienia były zawsze pod ręką i szukać ich nie było potrzeby.

Spełniając polecenie Wys. Sejmu pod względem wprowadzania posługi duchownej w szpitalach prowincyonalnych udaliśmy się do przełożonej stowarzyszenia Sióstr Służebniczek, zapytując czy nie mogłaby dać pewnej ilości sióstr dla obsługi chorych w szpitalach na prowincyi, otrzymaliśmy jednak odpowiedź odmówną, ponieważ nie jest to ich właściwym celem, a powtóre, iż jest brak sióstr w stosunku do liczb ochronek w Galicyi istniejących (LW. 67.609|93).

Wydział Rady powiatowej w Sokalu doniósł, że chory H. K. został przyjęty do szpitala powszechnego, d. 11. lipca 1893 r. w stanie wielkiego rozdrażnienia umysłowego. Prymaryusz szpitala dał mu lekarstwo na uspokojenie, a zarazem polecił w wypadku, gdyby się zachowywał niespokojnie ubrać go w kaftan i pilnować nieustannie. Ponieważ wskutek zażytego lekarstwa chory uspokoił się zupełnie, nie wkładano nań kaftanu. Na drugi dzień z rana H. K. wyszedł z sali do wychodka i wlazł po ramiona w otwór komunikujący się z jamą wychodkową. Dozorca, któremu chory był oddany pod opiekę i dwóch innych przez niego wezwanych wyciągnęli go, przy czem chory podrapał ich i obrzucił nieczystością. Gdy go wyciągnięto, a dozorcy zaczęli oczyszczać siebie z kału, chory rzucił się ponownie do wychodka i wskoczył do jamy. Nim zdołano go wyciągnąć, obłąkany zadusił się w gazach, pomimo udzielonej mu pomocy lekarskiej. Sąd karny wdrożył dochodzenie, które jednak wykazało, że tak lekarze jak i dozorcy spełnili swój obowiązek i do żadnej odpowiedzialności za ten nieszczęśliwy wypadek pociągnięci być nie mogą. LW. 67.931|93.

Burmistrz miasta Wadowic donosząc, iż miejsce pod nowy budynek szpitalny, na podstawie opinii wszystkich miejscowych lekarzy jest już obrane i cena kupna 1529 sąż.² ugodzona za 900 zł., upraszał o zezwolenie na to kupno, o uwiadomienie na czyje imię prawo własności ma być intabulowane, a nareszcie donosząc, że plany budowy będą wkrótce przedłożone zapytywał czy budowa ma być oddaną przedsiębiorcy w drodze oferty i czy udzielimy odpowiedniej zaliczki dla zakupna budowlanych materyałów, aby do budowy można było przystąpić z ranną wiosną. Na to oświadczyliśmy iż zgadzamy się na zakupno gruntu dla przyszłego gmachu szpitalnego za cenę 900 złr. i zawarcie ze sprzedającym odpowiedniego kontraktu w imieniu funduszu szpitala powszechnego w Wadowicach, który jako właściciel ma być w księdze hipotecznej zapisany. Dalej oświadczyliśmy, iż zezwalamy, aby budowę gmachu powierzono jednemu lub więcej przedsiębiorcom po przeprowadzonej koncertacyi i po uprzedniem umowy tej zatwierdzeniu przez

Wydział krajowy. Zezwoliliśmy również na zakupno już teraz potrzebnych do budowy materyałów przez Magistrat, na co w pierwszym rzędzie mają być użyte fundusze, które gmina po przeprowadzeniu konwersyi listów zast. Gal. Tow. Kred. Ziemsk. w kwocie 10.000 koron posiada, że po wyczerpaniu takowych nie omieszkamy Magistratowi dalszych funduszów ze swej strony udzielić. W końcu poleciliśmy jak najśpieszniej przysłać nam plany i kosztorys przyszłego budynku jak również planu sytuacyjnego placu zakupionego pod budowę gruntu. LW. 58|94.

Nadesłane nam plany i kosztorysy przyszłego budynku szpitalnego w Wadowicach rozpatrzyliśmy i zatwierdziliśmy. Zauważywszy jednak, iż przedstawiony kosztorys wynosi 48 tys. oświadczyliśmy iż ze względu że Wysoki Sejm na budowę szpitala przeznaczył ze swej strony tylko 22 tys. przekroczenie więc pierwotnego kosztorysu, obliczonego na 44 tys. mogłoby być dopuszczone tylko w takim razie jeżeli gmina przyjmie na siebie poniesienie wydatków przenoszących tę kwotę. Na wypadek jednak nieprzyjęcia powyższego zobowiązania, dołączyliśmy z naszej strony poczynione uwagi i wskazówki, podług których możnaby zaprowadzić niektóre zmiany i oszczędności w przedłożonych planach i kosztorysach w ten sposób, aby bez szkody dla zakładu dało się uskutecznić budowę kosztem 44 tys. zł.

Ponieważ gmina dotychczas jeszcze nie przystąpiła do budowy i tylko gromadzi materyał budowlany, nie mieliśmy więc potrzeby zaciągnięcia pożyczki w kwocie 22 tys. które Wys. Sejm przeznaczył na subwencyę gminie.

Na przedstawienie Rady szpitalnej w Tarnopolu zezwoliliśmy na sprawienie 6 łóżek dla szpitala tamecznego (LW. 1759/$_{94}$).

Pozwoliliśmy powiększyć ilość łóżek w Białej o 5, w Przemyślu o 15, w Samborze o 10. w Sokalu o 12, w Żółkwi o 20, w Żywcu o 30, razem o 92 łóżek z powodu ogromnego przepełnienia chorymi tych szpitali.

Na przedstawienie Magistratu przemyskiego po roku służby szpitalnej stabilizowaliśmy na posadzie lekarza ordynującego w szpitalu powszechnym w Przemyślu dra Józefa Madejskiego. (LW. 3819/$_{94}$).

Wdowie po sekundaryuszu szpitala rzeszowskiego p. Róży Drobner przyznaliśmy pensyę wdowią w kwocie 133 zł. 33 ct. rocznie. LW. 20.576/$_{94}$.

Na przedstawienie Magistratu miasta Rzeszowa dozorcy chorych, który przebył w usługach szpitala 17 lat i dozorczyni. która przebyła w służbie 8 lat i stali się niezdolnymi do żadnej służby wyznaczyliśmy pensyę pierwszemu 8 złr. a drugiej 5 zł. miesięcznie, zaczynając od 1 lipca 1894 i poleciliśmy tę kwotę wstawić w budżet szpitala. LW. 29.154/$_{94}$.

Przeciętna taksa wszystkich szpitali prowincyonalnych wynosi zaledwo 52. Jak jest niską taksa naszych szpitali w porównaniu z taksą szpitali w Królestwie polskim świadczy następujący wyjątek ze sprawozdań rocznych królestwa. Czytamy tam, że „w Gubernii Lubelskiej znajduje się 11 szpitali „oprócz baraku dla chorych w Chełmnie. Lublin posiada z nich cztery, „a w tej liczbie jeden żydowski. Z kuracyi w roku sprawozdawczym w tych „szpitalach korzystało 5.499 osób. Dzienny koszt utrzymania jednego chorego „wynosił najwięcej w baraku w Chełmnie r. s. 1 kop. 57 (czyli 2 zł. 12 ct.), „w Hrubieszowie 1 rub. 36 kop., w Janowie 1 rub. 17 kop., najmniej zaś

„jak bywa zwykle w szpitalach żydowskich i w szpitalu Św. Mikołaja w Za-„mościu t. j. 55·3 kop. (czyli 74·6 ct.) „Wiek„ 31. sierpnia 1894".

Według załączonego zamknięcia rachunków szpitali powszechnych na prowincyi (Al. VI.) wydatki w r. 1893. na utrzymanie szpitali wynosiły 296.794 zł. czyli prawie o 8 tys. zł. mniej, aniżeli w r. 1892, pomimo, że ilość dni leczenia wzrosła prawie o 8 tys. Koszt żywienia chorych zmniejszył się o 3 ct. na dzień i na osobę. Najtańsze żywienie chorych było w Kołomyi, Podhajcach, Tarnopolu, Sokalu i Drohobyczu, najdroższe w Stanisławowie, Wadowicach, Tarnowie, Stryju i Samborze.

Co do rezultatów leczenia okazuje się, że w roku 1893 na 1876 łóżkach leczono 25.623 chorych w ciągu 608.108 dni. Umarło 1914. Procent śmiertelności 7·4 wtedy gdy w szpitalach krajowych wynosił 8·5. Przeciętny pobyt chorego w szpitalu 23·7 dni, leczono dziennie 1.666 to jest tylko o 110 chorych mniej, aniżeli jest łóżek w szpitalach.

Dochody szpitali prowincyonalnych (Al. VII.) wynosiły w r. 1893 — 310.263 z tego fundusz krajowy tytułem zwrotu kosztów leczenia zapłacił 266.393 reszta zaś została pokryta przez samopłacących 16.315, przez obce fundusze 10.317, a nareszcie z dochodów własnych szpitali 17.237.

W Alegacie VIII. przedstawiamy wykaz budżetów szpitalnych na r. 1895 zatwierdzonych przez Wydział krajowy. W dochodach preliminowano 320.720 a mianowicie, za koszta leczenia z funduszu krajowego 282.556 od samopłacących 20.623, od obcych funduszów 10.372, z własnych dochodów szpitali 7.169. Wydatki zaś preliminowano na kwotę 313.327.

Zakłady subwencyonowane.

1. Szpital św. Zofii dla dzieci we Lwowie, subwencyonowany z funduszu krajowego kwotą 16.000 zł. W roku 1893. na 110 łóżkach, które zakład posiada, leczono 899 dzieci to jest o 63 mniej aniżeli w roku poprzednim. Dziennie przeciętnie było w szpitalu 89 chorych, a średni pobyt jednego chorego w zakładzie wynosił 36·3 dni, to jest mniej aniżeli w roku 1892., ale znacznie więcej aniżeli w szpitalu krakowskim dla dzieci. Pochodzi to z powodu ociągania się gmin z odbiorem dzieci już wyleczonych. Ilość dni leczenia wynosiła 32.692 tj. 4.903 dni mniej aniżeli w roku poprzednim. Zmarło w zakładzie 181 tj. 20·1%. Wydatki tego szpitala w r. 1893 wynosiły 17.298 zł. 41 ct.. w tem żywienie chorych i służby 7.604 zł.

2. Szpital św. Ludwika dla dzieci w Krakowie. W roku 1893. w szpitalu leczono dzieci od 1 roku życia do 12 lat — 1.032, osesków zaś 212. Ambulatoryjnie udzielono pomocy 4.912 dzieciom. Ilość dni leczenia wynosiła 26.892 dla dzieci i 4.678 dla osesków. Dziennie leczono 74, osesków 12. Średni pobyt w szpitalu wynosił w pierwszych 26·0 dni, a u osesków 22. Wynik leczenia: uleczonych było 58·3%, z polepszeniem 4·15%, nieuleczonych 5·41%. Umarło 27·34%, pozostało w leczeniu 4·80%. Na oddziale chirurgicznym dokonano 99 operacyj i 110 opatrunków. Na oddziale chorych zakaźnych leczono: na szkarlatynę 120, na dyfteryę 64, na odrę 76, na krup 110, na koklusz 11, na dur brzuszny 18, na zapalenie opon mózgo-

wych 36, na różę 8, dysenteryę 10, ospę 2. W lecznicy rabczańskiej leczono w r. 1893. 78 chorych w ciągu 3.224 dni. Dochody tego szpitala wynosiły 19.619 zł. 76 ct., wydatki tyleż. Żywienie całego domu kosztowało 8.237 zł., honorarya lekarzy i ośmiu Sióstr Miłosierdzia wynosiły 3.040 zł. Wypłata sług 1.048 zł., leki i opatrunki 1372 zł., opał i światło 1.536 zł.

3. Galicyjski Zakład głuchoniemych we Lwowie. Dnia 14. lipca odbył się popis publiczny głuchoniemych w szkole. Popis ten pod wszystkiemi względami był zupełnie zadawalniający, gdyż wykazał wielkie postępy uczniów i niezmierną pracę nauczycieli i nauczycielek, którzy umieją w tę uśpioną duszę i w ten zdrętwiały umysł wnieść pojęcia o Bogu i o godności człowieka i nauczyć nietylko rozumieć stosunki społeczne ale rozwinąć w dzieciach pojęcie o podstawach moralnych i o obowiązkach ich względem innych ludzi. Wszystkie dzieci mówią głośno i czytają z ust nauczycieli. Trudno nawet wyobrazić jaki ogrom pracy musiał być włożony, aby dopiąć tych rezultatów. Uczniów było w I klasie 23, w drugiej 22, w trzeciej 12, a w czwartej 19. W roku bieżącym zarząd kosztem 23 tys. przybudował dwie wielkie i dwie mniejsze sale, urządził kanalizacyę, latryny, łazienki, studnię z wodociągami, uporządkował podwórze tak że dziś zakład może pomieścić zwyż 100 dzieci, gdyby się tylko znalazły środki na ich utrzymanie.

Dochody w 1893 r. wynosiły 24.608, wydatki 24.214.

4. Szkoła głuchoniemych Izraelitów we Lwowie. W szkole uczyło się uczniów i uczenic 17.; z tych ze Lwowa 8, z prowincyi 8. z królestwa 1. Wykład i nauka odbywa się po polsku, modlitwy po hebrajsku. Z religii wykładają się najważniejsze wiadomości z biblii. Z gramatyki polskiej: rozbiór zdania i części mowy, najważniejsze wiadomości z geografii i historyi naturalnej o zwierzętach, roślinach i minerałach. Początki nauki języka niemieckiego; z rachunków cztery działania i ułamki na przykładach wziętych z życia powszechnego. Widać wielki postęp w rozwoju inteligencyi dzieci. Kieruje szkołą p. Bardach i jego córka nauczycielka p. Cecylia Bardach. Koszt utrzymania szkoły w 1893 roku wynosił 2.043 zł., a mianowicie: za pomieszkanie 370, utrzymanie 8 wychowanków — 870 zł. usługę i pranie 200 zł., opał i oświetlenie 100 zł., przybory do nauki i biblioteka 50 zł. Płaca nauczycieli 453 zł. Dochody: subwencya Wydz. kraj. 400 zł. rada miejska 333 zł., przełożeństwo izrael. 100 zł.. kuratorya p. Hirscha na naukę zręczności 100 zł., towarzystwo wspierające 30 zł., za wikt i utrzymanie wychowanków 1.000 zł., za naukę trzech uczniów 80 zł. Razem 2.043 zł.

5. Galicyjski zakład dla ciemnych we Lwowie. Do egzaminów w szkole ciemnych stanęło w tym roku 18 chłopców i 16 dziewcząt. Po śmierci dyrektora zakładu p. Makowskiego, posada jego dotychczas jeszcze nie została obsadzona; pomimo to pod kierunkiem nauczycieli i nauczycielek dzieci regularnie pobierali nauki i wykazali wielkie postępy, szczególnie w rachunkach pamięciowych bardzo powikłanych, w historyi, geografii i w języku polskim, a nareszcie w robotach, w muzyce i spiewie. Na egzaminie prezydowała ks. Jeżowa Czartoryska i jej córka ks. Wanda. Zamknięcia rachunków za rok 1893. wykazują w dochodach 16.735 zł., w wydatkach 16.750. Majątek własny zakładu w realności i w papierach wynosi 321.466. Na płace nauczycieli i sług wyszło 4.064 zł. wikt dzieci i sług 4.551 zł.

czyli po 52 ct. dziennie. Bardzo wiele w zakładzie dzieci szkrofulicznych, kwalifikujących się do leczenia w ciągu lata w Iwoniczu lub Morszynie.

6. Zakład św. Józefa dla nieuleczalnych. Zakład ten mieści 60 łóżek. W r. 1893. pielęgnowano w zakładzie chorych tak nieuleczalnych jak uzdrowieńcow 268 osób, a mianowicie 64 kobiet i 204 mężczyzn. Z tych umarło 8 osób. Dni utrzymania w zakładzie było 21.562 a zatem koszt utrzymania jednej osoby dziennie wynosił 37·5 ct. Dochody zakładu tego wynosiły ogółem 7.925 zł. w tej kwocie 1.000 zł. subwencya Wys. Sejmu krajowego. Wydatki 8 111 zł. Niedobór ma być pokryty dochodem z koncertu. Żywienie 6.504 zł.

7. Lecznica powszechna we Lwowie subwencyonowana przez Wys. Sejm kwotą 1.000 zł. Do roku 1892 istniały we Lwowie dwie lecznice Obie instytucye pracujące w tym samym kierunku przyszedłszy do przekonania że wspólną pracą, złączone w jedno towarzystwo skuteczniej działać będą, utworzyły towarzystwo „Lecznicy powszechnej“, w której na oddziale chorób wewnętrznych pracuje sześć lekarzy, na od. chorób gardła, na oddziale chorób nerwowych — trzech, na oddziale chirurgicznym — czterech; na oddziale chorób kobiet — czterech, na oddziale chorób dziecięcych — jeden, na skórnym i wenerycznym — dwóch, na oddziale chorób zębów i jamy ustnej dwóch; na oddziale chorób ocznych — dwóch.

Leczono w ogóle 10.954 chorych. Osoby które po kilka, lub kilkanaście razy jak chorzy na oczy odwiedzali lecznicę, są tylko raz jeden liczeni

Dochody lecznicy wynosiły w 1893 r. 2.200 zł.; wydatki zaś 2340; niedobór lekarze pokryli z własnych funduszów. Leczenie więc jednego chorego kosztowało wraz z lekarstwem 20 ct.

8. Zakład Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie. W r. 1893. pielęgnowano chorych w zakładzie 211, a mianowicie 94 mężczyzn i 117 kobiet. Ilość dni pobytu 3.007, z leczonych wyzdrowiało 192, umarło zaś 12 tj. 5·6%. W zakładzie utrzymywano dzieci: sierot 10, płatnych 4, przychodzących 85. Przychód wynosił 1.976 zł., a mianowicie: procenta od kapitału 924, od Wydziału krajowego 400, z ofiar dobroczynnych 429, za płatne dzieci 177, z robót sierót 46. Wydatki wynosiły 2225 zł. 9 ct. Niedobór 249 zł.

9. Lwowskie ochotnicze towarzystwo ratunkowe, założone 8. maja 1893. i subwoncyenowane przez Wysoki Sejm kwotą 300 zł. Czynności tej pięknej humanitarnej instytucyi wzmagają się z dniem każdym. Od założenia swego stacya ratunkowa udzieliła do 2. listopada b r. 1332 razy pomocy lub przewoziła chorych bądź to z domów prywatnych, bądź z ulic, placów publicznych, z dworców kolejowych. Działanie stacyi ratunkowej codziennie więcej wzbudza uznania w stolicy, bo już obecnie nie można spotkać się z wstrętnym widokiem leżących po ulicach chorych, lub z przewożeniem tych ostatnich dorożkami otwartymi. Podczas epidemii cholery, stacya spełniała swe obowiązki ku ogólnemu zadowoleniu publiczności i władz sanitarnych. Wskutek pełnienia tych obowiązków dziennie i w nocy wciągu 18 miesięcy, wozy transportowe uległy zepsuciu, a i reszta inwentarza jak instrumentaryum i przybory sanitarne, zniszczone przez częste użycie muszą być dokompletowane. Towarzystwo to zasługuje na wszechstronne poparcie za pomocą stałych subwencyj.

W ciągu 18 miesięcy Towarzystwo udzieliło pomocy 1332 razy a mianowicie w dzień 909 a w nocy 423 razy, z powodu: nagłych zasłabnięć 627 razy, uszkodzeń cielesnych 596, samobójstw 14, przypadków obłąkania 12, przewiezienia 345 (do szpitala 289, do mieszkania 23, do stacyi ratunkowej 33). Dotkniętych zostało mężczyzn 892, kobiet 401, dzieci 46. Służbę w tym roku pełniło członków ochotników 60. Liczba członków Towarzystwa 423 a mianowicie czynnych 13, a wspierających 410. Dochody były następujące: Subwencya gminy miasta Lwowa 1.500, subwencya Wys. Sejmu 300, subwencya kasy oszczędności 200 zł wkładki członków 282 zł., razem więc 2.282. Rozchód po dzień 1. października 1894 wynosił 2300 zł.

Porównanie

rzeczywistych wydatków na cele zdrowia publicznego w roku 1893 z takimiż wydatkami w latach 1892 i 1878.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków	1893			1892		1878	
		Wydatki	Wydano	Prelimi-nowano	Różnica	Wydano	Różnica	Wydano	Różnica
			zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
III.		Koszta leczenia	892.767	850.000	+42.767	859.226	+33.541	489.585	+394.183
IV.		„ szczepienia	66.830	66.000	+830	70.017	−3.188	57.219	+9.611
V.		„ sanitarne	57.685	58.000	−315	4.399	+53.286	57.474	+211
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności (leczniczych							
	39	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie . . . 900 zł.							
„	40	Szpital SS. Miłosierdzia z Nowosiółkach 300 „							
„	49a	Zakład św. Józefa we Lwowie . . 1000 „							
„	50	Lecznice lwowskie . . . . 1000 „							
„	49c	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . 900 „							
XVII.	317	Towarzystwo ratunkowe w Krakowie . 350 „	3.850	3.850	—	3.200	+650	1.598	+2.252
XI.		**Dotacye Zakładów:**							
	141	Kraków	61.851	77.977	−16.126	34.122	+17.729	36.658	+25.193
	138	Lwów { oddział chorych	—	8.752	−8.757	—	—	17.902	−17.902
		Lwów { „ położnic	121.465	122.412	−947	70.043	+51.422	13.703	+107.762
	140	„ podrzutki	199	314	−115	5.460	−5.261	11.400	+11.201
	139	Kulparków	—	17.687	−17.687	37.688	−37.688	151,243	−151.243
		Razem	1,204.647	1,204.997	−350	1,094,155	−110.492	845.782	+358.865
		Dochody	Wpłynęło	Prelimi-nowano	Różnica	Wpłynęło	Różnica	Wpłynęło	Różnica
IV.	8	Nadwyżka od szpitala w Krakowie (oddz. syfilit.)	4.302	—	+4.302	—	−4.302	—	+4.302
	9	„ „ we Lwowie oddz. chorych	4.568	—	+4 568	13.065	−8.497	—	+4.568
	10	„ „ Zakładu w Kulparkowie	6.532	—	+6.532	—	+6.532	—	+6.532
V.	12	Zwroty od szpitali prowincyonalnych	18.737	13.600	+5.137	17.693	+1.044	9.406	+9.331
	13	„ „ gmin	483	600	−117	793	−310	28.714	−28.231
XI.	43	„ za rachunki aptekarskie	598	600	−2	579	+19	712	−114
		Razem	35 220	14.800	+20.420	32.130	+3.090	38.832	−3.612
		Wydatek rzeczywisty	1,169.427	1,190.197	−20.770	1,062.025	+107.402	806.950	+362.477

Alegat II. do sprawozd. z czynności Dep. V. Wydz. kraj. za r. 1893/4.

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w 1893 r.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: % śmiertelności	Ilość: dni leczenia	Średni czas leczenia (dni)	Wydatki zł.	Wydatki ct.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego zł.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego ct.	Koszta: jednego dnia leczenia ct.	Koszta: jednego dnia wiktu ct.	Koszta: sanitarne leki i narzędzia chirurgiczne za 1 dzień ct.	Taksa od dorosłych ct.	Taksa od dzieci ct.
A. Szpitale powszechne:															
krajowy we Lwowie	700	11.301	790	6·0	238.756	21·5	186.986	07	16	55	78·3	28·8	7·4	80	—
„ w Krakowie	432	8.324	887	10·6	171.327	20·5	127.950	74	15	37	74·5	26·3	6·3	63/80	—
Suma A.	1.132	19.625	1.677	8·5	410.083	20.8	314.936	81	16	05	76·7	27·5	6·9	74	—
B. Szpitale prowincyonalne:															
gminny w Białej	98	1.172	87	7·4	30.616	26·1	16.585	77	14	27·1	54·1	20·0	7·4	57	30
„ „ Bochni	55	744	74	9·8	16.783	22·5	8.821	15½	11	85·6	52·5	16·4	5·5	51	30
„ „ Brodach	53	907	76	8·3	21.539	23·7	9.718	31½	10	71·4	45·1	17·3	4·8	50	30
„ „ Brzeżanach	50	673	60	7·2	17.052	25·3	8.317	23½	12	35·8	48·7	18·8	4·0	56	30
„ „ Drohobyczu	80	811	84	13·5	20.170	24·8	10.343	—	12	75·3	51·2	15·6	4·1	53	28
„ „ Jaśle	100	1.090	77	7·0	26.084	23·9	11.611	50	10	65·2	44·5	21·0	2·6	50	25
„ „ Kołomyi	70	949	59	6·2	24.212	25·5	10.704	80	11	28	44·2	13·5	7·5	48	25
powiatowy „ Podhajcach	60	902	58	6·4	20.342	22·5	9.085	57	10	07·2	44·6	13·6	3·5	53	30
gminny „ Przemyślu	175	2.816	220	7·8	62.278	22·1	27.147	53	9	64	43·5	17·9	6·8	45	24
„ „ Rzeszowie	100	1.246	81	6·5	38.799	31·1	18.154	99	14	57	46·7	17·0	6·5	51	28
„ „ Samborze	62	727	57	7·8	20.784	28·5	11.175	75	15	37·2	53·7	21·3	6·9	56	28
„ „ Sanoku	80	801	35	4·3	19.407	24·2	11.441	31½	14	28·3	58·9	20·7	6·5	60	30
„ „ Sączu Nowym . . .	60	402	37	9·2	13.335	33·1	7.713	39	19	18·7	57·8	16·9	3·1	53	30
„ „ Śniatynie	24	273	15	5·4	5.125	18·7	2.990	19½	10	95·3	58·3	19·3	9·5	55	30
powiatowy „ Sokalu	73	1.817	79	4·3	25.379	13·9	13.161	76	7	24·3	51·8	15·4	9·0	52	30
gminny „ Stanisławowie . . .	120	1.732	98	6·3	40.424	23·3	21.964	43	12	68·1	54·3	23·3	5·2	48	30
„ „ Stryju	99	842	72	8·5	20.538	24·4	12.328	41	14	64·1	60·0	21·1	9·5	60	35
„ „ Tarnopolu	75	1.234	120	9·7	29.179	23·6	11.501	10½	9	32	39·4	15·4	3·9	47	26
„ „ Tarnowie	140	1.967	191	9·7	42.193	21·4	20.551	38½	10	44·8	48·7	20·5	4·1	48	28
„ „ Wadowicach	30	383	50	13·0	11.289	29·4	5.706	16	14	89·8	50·5	20·2	6·2	56	30
gminny w Zaleszczykach	52	867	45	5·1	23.880	27·5	10.862	73	12	52·9	45·4	21·0	7·5	49	25
powiatowy „ Złoczowie	80	1.009	62	6·1	24.144	23·9	10.896	35½	10	79·9	45·1	21·0	2·6	48	25
gminny „ Żółkwi	80	1.541	125	8·1	33.172	21·5	15.494	54	10	05·4	46·7	18·7	5·9	50	30
powiatowy „ Żywcu	60	718	52	7·2	21.387	29·7	10.516	21	14	64·6	49·1	18·0	5·3	52	30
Suma B.	1.876	25 623	1.914	7·4	608.108	23 6	296.793*	60	12	53	48·8	18·4	5·7	52	28
C. Zakłady położnic:															
krajowy we Lwowie	64	1.108	7	0·6	15·115	14·1	13.649	10	12	32	86·8	26·4	5·8	80	—
„ w Krakowie (położnice i gynotolog.)	40	710	7	0·9	15.153	21·3	12.450	46	17	54	82·2	25·9	3·4	63	—
Suma C.	104	1.818	14	0·7	30.868	16·9	26.099	56	14	36	84·5	26·2	4·6	71	—
D. Zakłady dla obłąkanych:															
krajowy w Kulparkowie	572	1.342	170	12·6	234.597	17·4	182.816	20½	136	23	77·9	29·6	3·0	80	—
„ w Krakowie	115	422	47	11·6	44.410	10·5	34.897	80	82	70	78·6	32·7	2·8	80	—
Suma D.	687	1.764	217	12·3	279.007	14·5	217.714	00½	123	42	78·1	30·1	2·9	80	—
E. Szpitale dla dzieci:															
Szpital Św. Zofii we Lwowie . . .	100	899	181	20·1	32.692	36·3	16.000	—	17	80	48·9	—	—	—	—
Szpital Św. Lndwika w Krakowie . .	108	1.032	283	27·4	26.892	26·0	} 16.871	63	13	56	53·4	—	—	—	—
Oddział osesków w Krakowie . . .	12	212	91	42·9	4.678	22·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma E.	230	2.143	555	25·8	64.262	29·5	32.871	63	15	34	51·2	—	—	—	—
Razem A, B, C, D, E.	4.029	50.973	4.877	9·2	1,392.328	28·6	888.415	60	18	24	63·8	25·5	6·1	69	28

*) W podanej sumie wynikłości nie są zawarte wydatki nadzwyczajne jak i jednorazowe, z tego więc powodu różnią się one od wynikłości podanych w zestawieniu zamknięć rachunkowych szpitali prowincyonalnych za r. 1893.

Wykaz

wydatków w trzech szpitalach krajowych za rok 1893.

Lp.	Poszczególnienie	Lwów	Kraków	Kulparków	Lwów	Kraków	Kulparków
		Ilość dni leczenia w roku 1893.			Na dzień leczenia przypada		
		254.471	230.890	234.597			
		zł.	zł.	zł.	ct.	ct.	ct.
1	Żywienie chorych . . .	72.012	63.521	69.436	28·31	27·51	29·60
2	Bielizna	10.291	7.284	5.893	4·04	3·15	2·51
3	Pranie	8.192	4.979	5.265	3·22	2·16	2·24
4	Opał sal	4.646	5.944	7.285	1·83	2·57	3·11
5	Oświetlenie	1.575	3.582	1.734	0·62	1·55	0·74
6	Leki i apteka . . , .	8.797	7.000	784	3·46	3·03	0·33
7	Koszta sanitarne i instrum. chirurg. .	9.864	6.560	6.294	3.88	2 84	2·68
8	Sprzęty	1.607	2.463	3.335	0·63	1·07	1·42
9	Słoma do sienników . . .	636	375	772	0·25	0·16	0·33
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy .	1.311	2.130	1.810	0 52	0·92	0·77
11	Utrzymanie koni	—	1.142	1.372	—	0·50	0·58
12	Utrzymanie ogrodów pól i folwarków*)	109	914	11.978	0·04	0·40	5·11
13	Koszta pogrzebowe	1.000	405	201	0·39	0·18	0·09
14	Utrzymanie budynków . . .	3.829	4.784	8.023	1·50	2·07	3·42
15	Utrzymanie dyrektora, lekarza i akusz.	27.163	20.586	10.632	10·67	8·92	4·53
16	Koszta zarządu	11.324	12.111	8.387	4·45	5 25	3·58
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia . .	5.643	6.121	4.975	2·22	2·65	2·13
18	Służba wyższa i niższa . . .	19 860	15.182	28.395	7·80	6·58	12·10
19	Czynsze	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne . . .	832	1.003	453	0·32	0·43	0·19
21	Wodociągi i maszyna parowa . .	—	1.229	1.740	—	0·53	0·74
22	Pensye i emerytury . . .	7.681	5.090	978	3·02	2·20	0·42
23	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy	239	356	14	0·09	0·15	0·01
24	Remuneracye i zapomogi . .	1.358	900	733	0·53	0·39	0 31
25	Odsetki od kapitałów dłużnych .	1.760	—	—	0·69	—	—
26	Zapisy	—	109	—	—	0·05	—
27	Podatki i daniny	9	726	239	0·004	0.32	0·10
28	Wydatki w sprawach patronatu .	—	—	53	—	—	0·02
29	Dyety i koszta podróży . . .	—	210	161	—	0·09	0·07
30	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	2	490	—	0.001	0·21	—
31	Rozmaite wydatki	895	1.183	2.885	0·35	0·51	1·23
	Razem .	200.635	176.379	183.827	78·835	76·39	78·36
	Do tego:						
	Zaliczki na płacę	1.426	187	1.266	—	—	—
	Utrzym. dzieci, osesków i mamek w szpit.	16.000	16.872	—	—	—	—
	Nadzw. budowle i urządzenia mechan.	123.400	76.399	34.738	—	—	—
	Ogólny wydatek .	341.461	269.837	219.831	—	—	—

*) Wydatek ten wstawiono tylko ze względów rachunkowych, dochody bowiem z ogrodów i z folwarków nie tylko pokrywają wszystkie wydatki, ale przynoszą znaczne korzyści.

Wykaz

spotrzebowanych ważniejszych produktów i innych artykułów gospodarczych w trzech zakładach krajowych w r. 1893.; z oznaczeniem miary, wagi i przeciętnej ceny.

Produkta	Lwów	Kraków	Kulparków	Lwów		Kraków		Kulparków	
	Ilość spotrzebowanych produktów			Ceny					
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Mięsa wołowego kilogram	28.826·750	27.736	50.945	—	56	—	53·3	—	52·5
„ cielęcego „	20.014	24.890	17.514	—	56	—	49·3	—	52·5
„ wieprzowego „	905	—	3.422	—	56	—	—	—	46
„ baraniego „	—	—	244	—	—	—	—	—	36
Masła . . .	3.269	5.079	2.883·885	—	83	—	80	—	72·7
Smalcu . . .	752	1.177	2.607.395	—	68	—	63.9	—	62·2
Słoniny . . .	6.172	3.763	6.917.540	—	68	—	57	—	57·1
Mleka niezbieranego litr	133.170	95.783	62.805	—	7	—	6	—	7
„ zbieranego „	46.420	48.125	9.446	—	3·5	—	4	—	3·5
Mąki pszennej Nr. 1 klg.	900	1.580	8.908·850	—	15·3	—	14·1	—	14·6
„ „ „ 2 „	9.100	—	8.072·167	—	14·7	—	—	—	13·7
„ „ „ 4 „	—	13.649	—	—	—	—	12·3	—	—
„ „ „ 5 „	N. 6 3.850	3.284	—	—	11·7	—	11·6	—	—
„ kukurudzianej .	3.024	—	5.535·035	—	13	—	—	—	8·8
„ hreczanej . .	2.556	—	—	—	18·1	—	—	—	—
Bułek kilogr. . .	27.925·248	33.085	29.713·987	—	14·4	—	11·6	—	14·4
Chleba „ . .	51.106·970	44.101	96.889·800	—	12·0	—	8·3	—	8 33
Cukru „ . .	5.469	4.861	6.036·829	—	35	—	37·1	—	35·1
Kawy „ . .	2.761	1·717	1.961·174	1	80	1	50	1	55·1
Ryżu „ . .	5.448	86	8.576·421	—	22·5	—	18·9	—	17·1
Krup jęczmiennych kilgr.	5.250	5.877	9.857·734	—	17·5	—	9·8	—	10·6
„ jaglanych . .	3.280	4.825	6.983·375	—	17.4	—	10·5	—	9·9
„ hreczanych . .	4.354	3.201	5.104·015	—	23·1	—	15·7	—	16·1
„ pszennych . .	—	3.807	853·793	—	—	—	14·7	—	14·8
„ perłowych . .	4.973	4.565	—	—	18·4	—	10·3	—	—
„ krakowskich .	421	1.546	—	—	31·8	—	25·8	—	—
Nafty litrów . .	6.621·800	7.316	9.205	—	17·7	—	17	—	18·5
Centnarów owsa (100 kg.)	—	2.708	9.801	—	—	6	80	4	50
„ siana „	—	10.075	53.201	—	—	2	—	1	59
„ słomy „	45.379 kg.	23.195	106.887	1	40	1	70	1	40
„ węgla „	19.350	26.468	537·800	1	30cn.	—	32·3	1	21
Mydła kilogramów .	1.597	3.438	1.544·572	—	33·5	—	26	—	31
Drzewa bukow. stos. 4 m.	267	61	308	15	40	12	50	13	47
„ brzozowego „	182	—	14	12	—	—	—	12	50
„ sosnowego „	104	—	197	11	20	—	—	9	63
Wina białego litrów .	} 6.743	5.643	—	—	}40·2	—	36·4	—	—
„ czerwonego litrów		—	2.489	—		—	—	—	36·6
Kartofli za 100 kilogr. .	130.332	95.183	152.612	2	69	1	97	2	2

Protokół

posiedzenia ankiety zwołanej dla powzięcia opinii w sprawie utworzenia przy szpitalu powszechnym we Lwowie szkoły dla osób przeznaczonych dla posługi przy chorych.

Działo się w biórze Departamentu V. Wydziału krajowego dnia 18. Października 1893.

Obecni:

JW. Dr. Franciszek Hoszard, członek Wydz. kraj. jako przewodniczący.
W. Dr. Adam Czyżewicz.
„ „ Bolesław Głowacki.
„ „ Józef Merunowicz.
„ „ Wiktor Opolski.
„ „ Stella Sawicki.
„ „ Grzegorz Ziembicki.

Zebranej ankiecie przewodniczący przedłożył cel jej zebrania i krótki przebieg sprawy urządzenia szkoły dla posługaczy przy chorych począwszy od r. 1882 w którym Stowarzyszenie Czerwonego krzyża wezwało Wydział krajowy o zezwoleuie na założenie szkoły przy szpitalu lwowskim. Odczytał przytem udzieloną wówczas opinię dyrektora szpitala lwowskiego, następnie sprawozdanie Wydziału krajowego przedłożone Wysokiemu Sejmowi do L. 5.211/$_{93}$ (All. 94) wraz z opinią Dra Opolskiego, wreszcie sprawozdanie komisyi Sejmowej budżetowej L. S. 972/$_{93}$ które nie weszło na porządek dzienny obrad Sejmu podczas ostatniej sesyi.

Dr. Opolski następnie wniósł, aby dyskusyę rozdzielić na dwie części to jest: 1) czy szkoła dla posługaczy przy chorych jest potrzebna i jaka? 2) jak ją zorganizować?

Dr. Merunowicz objaśnia, że nie wiadomo mu dlaczego Zarząd Czerwonego krzyża po odpowiedzi otrzymanej na wezwanie swe w r. 1892 od Wydziału krajowego nie prowadził dalszych pertraktacyi z tym Wydziałem krajowym, skoro on sam w r. 1891 zdając sprawę z wystawy hygienicznej w Londynie postawił wniosek na posiedzeniu Towarzystwa Czerwonego krzyża aby traktować z Wydziałem krajowym o założenie szkoły dla posługaczy przy chorych przy szpitalu lwowskim na wspólny koszt i że Towarzystwo do tej czynności upoważniło pp. Dr. Merczyńskiego i Ziembickiego.

Następnie oświadczył, iż zebrał szczegółowe informacye o istniejącej tego rodzaju instytucyi w Pradze czeskiej, która bardzo dobrze funkcyonuje — utrzymując się własnym kosztem z dochodów jakie pobiera za posługi czynione w domach prywatnych przy chorych. Odczytał zatem szczegóły urządzenia owej instytucyi w Pradze, która między innemi ma nawet utworzony fundusz emerytalny dla posługaczy na starość lub na wypadek nieudolności do pracy. W końcu zgadzając się z opinią Dr. Opolskiego, że dla odpowiedniego wykształcenia Sióstr miłosierdzia potrzeba ustanowić oddzielny kurs dla nich, a swoją drogą drugi kurs dla posługaczy szpitalnych, których brak daje się czuć szczególniej w szpitalach prowincyonalnych, jest zdania, że i Towarzystwo Czerwonego krzyża, chociaż tego rodzaju posługi potrzebować może tylko podczas wojny, powinno się do otwarcia podobnych kursów przyczynić, dlatego wnosi:

1) że szkoła posługaczy i kursa dla Sióstr miłosierdzia są koniecznie potrzebne;

2) że założone być mają przez Wydz. kraj. wspólnie z Towarz. Czerwonego krzyża i

3) że najodpowiedniejszą formą powyższych zakładów byłaby podobna jak w Pradze instytucya.

Dr. Hoszard. Objaśnia, iż na podstawie urzędowych informacyi jakie w r. 1892 otrzymał Wydział krajowy z Pragi, istniejący tam instytut nie jest zakładem szpitala ale Czerwonego krzyża i że stanowi internat z którego wysyłają uczniów na naukę do szpitali, jest zatem zdania, aby i u nas w podobny sposób Towarzystwo Czerwonego krzyża założyło podobną instytucyę a od Sejmu zażądało subwencyi.

Dr. Czyżewicz żąda nad całą sprawą dyskusyi ścisłej o charakterze dzisiejszej posługi i nadzoru w szpitalach naszych. Utrzymuje zatem, że w obecnym ustroju szpitali, Siostry miłosierdzia nie stanowią posługi dla chorych, ale tylko nadzór nad posługaczami, dla tych więc ostatnich potrzebną jest szkoła. Jest zatem zdania aby z ogólnej dyskusyi przejść do szczegółowej biorąc za przedmiot do obrad następujące punkta:

1) czy jest potrzebną szkoła posługaczy wogóle, czy oddzielna dla Sióstr miłosierdzia, a oddzielna dla cywilnych posługaczy;

2) gdzie ma być urządzona:

3) przez kogo;

4) w jaki sposób;

5) czyim kosztem.

Dr. Ziembicki zgadza się z dr. Czyżewiczem, uznaje potrzebnem założenia szkoły, które istnieją wszędzie za granicą. Dziś mamy służbę szpitalną jak najgorszą i zmieniającą się ciągle, zatem tak dla szpitali jak i dla Czerwonego krzyża potrzeba dojść w tej sprawie do jakiegoś porządku. Siostry miłosierdzia nie wystarczają do obsługi chorych albowiem wyłączają się od rozmaitych czynności przy chorych mężczyznach z powodu wstydliwości. Jest przeto zdania, że potrzebną jest szkoła oddzielna dla Sióstr miłosierdzia, a oddzielna dla posługaczy szpitalnych do której mogliby uczęszczać eksterniści Czerwonego krzyża. Szkoły te powinny obejmować teoryę i praktykę.

Dr. Opolski utrzymuje, że skoro Siostry miłosierdzia muszą być zatrzymane nadal w szpitalach, potrzebują również fachowego w tym kierunku wykształcenia wobec wykwalifikowanych posługaczy szpitala, któremi dyrygują przy posługach, jest przeto zdania, iż prócz szkoly dla posługi szpitalnej potrzebną byłaby szkoła krajowa wogóle dla chcących kształcić się w tym kierunku z którejby i Towarzystwo Czerwonego krzyża korzystało.

Dr. Sawicki jest za szkołą, ale sądzi, że to pociągnęłoby za sobą potrzebę odjęcia Siostrom miłosierdzia prawa przyjmowania i oddalania posługi szpitalnej, lub zobowiązania aby przyjmowały do obsługi chorych tylko osoby dotego w szkole ukwalifikowane, na co jednak siostry się nie zgodzą.

Dr. Głowacki podnosi trudność dla posługaczy szpitalnych słuchania wykładów w szkole, bo nie mogliby oni wszyscy razem uczęszczać na wykłady. Drugą przeszkodą dla słu-

chania nauki w szkole jest ciągła zmiana posługaczy w szpitalu z różnych względów tak, że mała ich tylko liczba mogłaby kurs ukończyć. Dlatego jest zdania, iż praktyczniej będzie urządzić szkołę oddzielnie lecz tylko dla dochodzących aspirantów na posługaczy jak to ma miejsce w Anglii, nie zmuszając obecnie funkcyonujących w szpitalu posługaczy do uczęszczania na kursa. Wreszcie nadmienia, iż proponowana szkoła wtedy będzie miała powodzenie, jeżeli się wykwalifikowanym osobom zapewni lepszą niż dotychczas dotacyą w szpitalach i emeryturę — jest zatem za szkołą z charakterem przygotowania aspirantów do posługi przy chorych.

Dr. Czyżewicz oświadcza, iż zadaniem dzisiejszej ankiety są względy ogólnej natury, a nie obecne położenie i stosunki, dlatego wypada wprost powiedzieć: czy szkoła potrzebna, lub nie potrzebna, nie oglądając się na przyszłe losy wychowańców, stawia tedy wniosek:

ankieta uznaje potrzebę tak dla szpitali, jako też dla Towarzystwa Czerwonego krzyża i Siostr Miłosierdzia, utworzenia w kraju szkoły posługaczy przy chorych, — którą to potrzebę wypada należycie umotywować. Motywa mają być oddzielnie przez członków ankiety przygotowane i na następnem posiedzeniu przedyskutowane.

Dr. Opolski broni użyteczności Siòstr miłosierdzia w szpitalach i jest zdania, że decydując o szkole, wypada liczyć się z obecnemi stosunkami, albowiem Siostry miłosierdzia w razie ograniczenia ich prawa przyjmowania i oddalania niższej służby w szpitalu, nie zgodziłyby się nadal tam pozostawać.

Dr. Hoszard oświadcza, iż o wydalaniu Siòstr miłosierdzia ze szpitali mowy być nie może i poddaje pod głosowanie wniosek pierwszy dra Czyżewicza, który jednogłośnie przyjęto.

W sprawie motywów do tego wniosku wywiązała się dyskusya. Dr. Merunowicz i Opolski są zatem żeby motywa wypracowane były oddzielnie i na drugiem posiedzeniu przedłożone do dyskusyi. Dr. Czyżewicz chce aby zaraz nad niemi obradowano. Dr. Hoszard życzyłby sobie, aby każden z uczestników ankiety wypracował motywa i stawia pytanie: czy funkcyonujący przy szpitalu posługacze mają uczęszczać na kursa.

Dr Głowacki utrzymuje, iż pierwszem zadaniem szkoły jest kształcić, że nie można zmuszać dzisiejszych posługaczy szpitalnych do słuchania kursów, bo szkołę mamy urządzić wogóle dla przyszłych aspirantów na dozorców.

Dr. Merunowicz jest zdania aby nie zatrudniać obecnie ankiety tą sprawą, bo rzeczą Sejmu będzie dać dyrektywę jak postąpić z dzisiejszemi posługaczami.

Dr Hoszard uważa na tym punkcie dyskusyę za przedwczesną, bo w swoim czasie Dyrekcya Szpitala zadecyduje jaki udział w kursach mają przyjąć obecni posługacze i którzy.

Dr. Merunowicz zgadza się z powyższą opinią i jest zdania aby sprawę tę omówić w powyższych motywach.

Przystąpiono następnie do omówienia drugiego punktu wniosków dra Czyżewicza:

„gdzie ma być szkoła?“

Po krótkiej dyskusyi w której zabierali głos pp. Merunowicz, Hoszard, Czyżewicz, Opolski, Sawicki zgodzono się, że mają być założone dwie szkoły: przy szpitalach powszechnych we Lwowie i Krakowie, chociaż dr. Hoszard był zdania iż na początek dość byłoby sposobem próby założyć jedną szkołę we Lwowie.

Wzięto pod obrady III. punkt:

„przez kogo mają być założone Szkoły?“

Dr. Merunowicz jest zdania iż wspólnemi siłami przez kraj i Towarzystwo Czerwonego Krzyża na wzór taki jak w Pradze, bo jakkolwiek Towarz. Czerwonego Krzyża zaraz nie potrzebuje wykwalifikowanych posługaczy, tylko na wypadek wojny, jednak pożądanem będzie dla

niego jeżeli w kraju znajdować się może znaczna liczba aspirantów do posługi przy chorych, których w danym razie mogłoby użyć, dlatego gotowe jest przyczynić się do połowy kosztów utrzymania.

Dr. Czyżewicz oświadcza, że koszta kursów dla Sióstr miłosierdzia ponosić winien kraj, jeżeliby same siostry podobnych kursów nie urządziły, a co się tyczy szkoły dla innych słuchaczy, to koszta tej szkoły ponosić mają: fundusz krajowy i Towarzystwo Czerwonego krzyża.

Ankieta wniosek ten przyjęła.

Czwarty punkt opiewa:

„w jaki sposób szkoła ma być urządzona? czy jako internat, czy dla dochodzących.“

Dr. Opolski przeciwny jest internatowi, który byłby kosztownym i sądzi że szkoła taka powinna być dla wszystkich pragnących korzystać z wykładów. Czerwony krzyż mógłby udzielać subwencye dla takich uczniów, którzy złożą deklaracyę iż na wezwanie Towarzystwa stawią się do wykonywania swoich funkcyi.

Dr. Czyżewicz jest zdania, iż dyskusya o internacie jest przedwczesną i leży w dalszym planie. Podług niego idzie teraz o uchwalenie na jakim oddziale szpitala mają być urządzone kursa, kto ma wykładać i w jaki sposób. Kwestya internatu jest kwestyą udzielanych subwencyi czy zapomóg a nie szkoły. Instytut w Pradze istniejący ma inny cel niż szkoła, którą u nas mamy stworzyć.

Dr. Sawicki oświadcza, że sprawa szkoły połączona jest z kwestyą lepszego udotowania posługaczy szpitalnych, aby wychodzący z niej uczniowie mieli widoki jakieś na przyszłość.

Dr. Merunowicz jest za internatem, gdyż w ten sposób tylko nauka w szkole odbywać się może prawidłowo i z korzyścią. Dziś u nas wogóle brak jest posługi przy chorych w domach prywatnych należycie wyćwiczonej. Używane do tych czynności Siostry miłosierdzia nie odpowiadają swojemu zadaniu, bo nie wykonywują prostych posług przy chorym i więcej dbają o praktyki religijne przy chorych aniżeli o ich obsługę. Dlatego jest zdania, iż uczniów w internacie nie zabraknie i o miejsce tam starać się oni będą jak to praktykuje się w Pradze. Objawia tylko życzenie, żeby prowadzenie tego rodzaju internatów i nadzór nad niemi powierzony był kongregacyom duchownych.

Dr. Hoszard objaśnia, że szkoła o którą nam idzie jest co innego, a internat proponowany przez dra Merunowicza co innego. W internacie w Pradze będącym rodzajem stowarzyszenia, przebywają osoby już mające kwalifikacyę należytą w szkole i trudnią się za wynagrodzeniem pielęgnowaniem chorych z czego się utrzymują. Dlatego jeżeli ma być u nas podobny internat, to mogłoby go utrzymywać Towarzystwo Czerwonego krzyża jak to ma miejsce w Pradze, przypuśćmy z pewną subwencyą ze strony kraju. Jest zatem zdania, żeby w obecnej dyskusyi opuścić sprawę internatu, o której można będzie wspomnieć na końcu.

Dr. Czyżewicz przeciwny jest również poruszaniu sprawy internatu, zgadza się z drm Hoszardem, chyba tylko z wzmianką, że internat byłby tu pożądany. Wnosi zatem, aby przystąpić do obrad, na którym oddziale szpitala mają być urządzane wykłady.

Dr. Merunowicz proponuje, aby wykłady odbywały się nie tylko na oddziale chirurgicznnym ale i na innych, albowiem pacyenci Czerwonego Krzyża są leczeni na różne choroby. Podług jego zdania wykłady praktyczne odbywać się mogą na salach chorych, a teoryczne w kancelaryi dyrektorów szpitali.

Dr. Czyżewicz oświadcza iż wykładającym będzie lekarz szpitalny.

Tu podniesiono sprawę trwania kursów, a dr. Czyżewicz utrzymuje, iż kurs cztero-miesięczny wystarczy z czem zgadza się dr. Hoszard.

Dr. Opolski utrzymuje, iż 4 miesiące nauki dla ludzi niewykształconych jest za mało, albowiem są zajęcia wymagające dłuższej wprawy jak np. masowanie, dlatego radzi ustanowić kurs 5-cio miesięczny.

Dr. Merunowicz pragnałby 10-miesięcznych kursów.

Dr. Ziembicki jest za dłuższemi kursami i przytacza program tego rodzaju wykładów w szpitalach paryskich, gdzie kursa odbywają się dwie godziny tygodniowo teoryi, a 6 praktyki. Kursa te obejmują wiadomości z anatomii, fizologii, hygieny, pobieżne z farmakopii, o pielęgnowaniu kobiet ciężarnych i noworodków, a nawet zarysy administracyi szpitalnej.

Dr. Hoszard uważa iż dyskusya o programie wykładów jest teraz przedwczesną.

Ankieta zgadza się na 4-miesięczne kursa.

Tu podniesiono sprawę, czem można by zachęcić kandydatów do uczęszczania na kursa.

Dr. Hoszard jest zdania, iż frekwentantów nie zabraknie jeżeli ta nauka da im w przyszłości sposób do życia, zaś podczas uczęszcząaia na kursa można słuchaczom udzielać subwencye.

Dr. Czyżewicz byłby za internatem dla uczni podczas wykładów lub dawania po 5 zł. miesięcznie subwencyi, albo ryczałtową zapomogę od 30 do 50 zł. za cały kurs. Remuneracye te udzielał był wspólnie Wydział krajowy z Towarzystwem Czerwonego krzyża.

Dr. Hoszard dodaje, iż można dla zachęty przyrzec osobom, które kurs w szkole ukończyły, iż będą przyjęte na posługaczy do szpitali z lepszą płacą niż to się dziś praktykuje. Co się zaś tyczy zapewnienia tego rodzaju osobom emerytury, to rzecz tę zostawić dobroczynności publicznej, która stwarza często podobne instytucye i zbiera dla nich fundusze.

Co się tyczy remuneracyi dla wykładających lekarzy uchwalono: że wynagradzać ich będą wspólnie Wydział kraiowy z Towarzystwem Czerwonego krzyża i że w tej materyi jako też w sprawie przychodzenia z pomocą słuchaczom podczas słuchania wykładów, oraz co do programu samych kursów powinno wprzód nastąpić porozumienie Wydziału krajowego z Czerwonym krzyżem, i dopiero na podstawie tego porozumienia rzecz cała z obliczonym preliminarzem wydatków ma być przedłożoną Sejmowi.

Dr. Hoszard konstatując powyższą uchwałę co do wspólnych kosztów utrzymania szkoły i subwencyi dla słuchaczy przez Wydział krajowy i Zarząd Czerwonego krzyża, jest zdania, iż dalsze kwestye jak zachęcania do uczęszczania na kursa, obietnica polepszenia płacy dla posługaczy wykwalifikowanych, wreszcie otworzenie internatu mogą być przedłożone w sprawozdaniu jako desiderata.

Dr Opolski podnosi sprawę kwaliflkacyi tych, którzy mają uczęszczać do szkoły, i sposobu powiadomienia aspirantów.

Dr. Hoszard oświadcza, iż w swoim czasie nastąpią o tem ogłoszenia. Co się zaś tyczy posługaczy funkcyonujących teraz w szpitalach, to od uznania Dyrekcyi zależyć będzie, których i kiedy przeznaczy do słuchania wykładów, jednakże bez wywierania żadnego na nich przymusu.

W końcu przewodniczący prosił obecnych członków o rychłe wygotowanie motywów co do potrzeby założenia szkoły dla posługaczy, od czego zależeć będzie zebranie ich na drugie posiedzenie i na tem obrady zakończone zostały.

Hoszard *w. r.*	***Albert Wilczyński*** *w. r.*
przewodniczący.	prowadzący protokół.

Wykaz

dochodów rzeczywistych w szpitalach prowincyonalnych w r. 1893. według zatwierdzonych zamknięć szpitalnych.

	Szpitale	za koszta leczenia od						Dochody własne szpitala i rozmaite		Razem	
		gal. funduszu krajowego		samopłacących		obcych funduszów					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała . . .	6.139	60	2.084	18	6.125	92	698	66	15.048	36
2	Bochnia . .	8.151	15	269	88	18	87	525	72	8.965	62
3	Brody . . .	9.555	15	410	66	84	17	784	57½	10.834	55½
4	Brzeżany . .	7.287	99	397	13	—	—	922	45½	8.607	57½
5	Drohobycz . .	8.382	40	1.347	08	19	08	276	71	10.025	27
6	Jasło . . .	10 830	15	584	49	10	78	78	61½	11.504	03½
7	Kołomyja . .	9.448	26	287	35	181	44	804	54½	10.721	59½
8	Podhajce . .	9.807	51	522	03	73	24	34	33	10 437	11
9	Przemyśl . .	27.308	11	2.586	22	292	44	777	96	30.964	73
10	Rzeszów . .	15.695	56	1.175	94	199	92	145	77½	17.217	19½
11	Sambor . .	10.896	48	683	99	45	92	3.125	—	14.751	39
12	Sanok . . .	10.507	20	160	80	269	37½	83	30	11.020	67½
13	Nowy Sącz . .	5.575	63	152	21	131	81	400	93	6.260	58
14	Sniatyn . .	2.801	15	162	15	213	95	160	29	3.337	54
15	Sokal . . .	11.822	75	475	74	—	—	839	31	13.137	80
16	Stanisławów . .	17.053	—	1.050	97	11	10	145	95	18.261	02
17	Stryj . . .	11.804	27	473	01	565	60	132	94½	12.975	82½
18	Tarnopol . .	14.835	53	1.422	93	93	04	4.243	24	20.594	74
19	Tarnów . .	18.838	26	994	24	187	20	440	46	20.460	16
20	Wadowice . .	5.672	—	114	46	293	46	271	34½	6·351	26½
21	Zaleszczyki . .	10.514	82	142	43	1.163	43	595	89½	12.416	56½
22	Złoczów . .	9.431	15	95	20	29	17	1.088	51	10.644	03
23	Żółkiew . .	14.607	25	254	23	8	16	60	71	14.930	35
24	Żywiec . . .	9.427	96	468	12	298	48	600	—	10.794	56
	Razem .	266.393	33	16.315	44	10.316	54½	17.237	23	310.262	54½

Zamknięcie rachunków

z obrotu funduszów szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1893.

(Kwoty podane jako zł. ct.)

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło
Wydatki:						
A. Rzeczywiste						
Czynsz najmu	.	.	.	1000 .	1350 .	.
Konserwacye zwykłe	747 20	244 08	264 03	82 21	248 76	295 31
Budowy nadzwyczajne	.	221 54	.	.	.	675 93
Podatki	15 54	.	2 01	.	275 24	2 85
Asekuracye	48 75	29 88	25 27	11 16	18 60	18 34
Czyszczenie kominów	20 .	8 76	33 14	.	29 10	15 .
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	.	44 65	140 .	22 .	88 80	.
Żywność	5704 42	2867 09½	3729 89½	3180 34	3109 16	5201 .
Wino	422 40	176 47	4 30	41 16	108 40	298 89
Lekarstwo	965 47	643 25	660 78	476 99	475 30	537 32
Środki sanitarne	1325 43	132 84	213 36	212 80½	342 56	118 91
Bielizna pościel i odzież	981 87	271 36	355 68	428 64	722 53	418 51
Pranie	194 34	39 94	77 42	30 15	62 .	63 73
Sprzęty	152 25	25 93	91 46	74 88	187 45	534 19
Opał	471 22	566 71	611 05	263 21	355 50	650 15
Światło	261 13	77 77	134 66	27 16	75 02½	35 52
Słoma	129 80	73 50	20 .	6 74	11 90	41 37
Przybory do pisania, druki, stemple i t. p.	259 85	105 34	109 30	19 61	65 60	73 57
Narzędzia chirurgiczne	78 50	36 50	169 25	.	18 89	37 70
Lekarz ordynujący	699 96	600 .	600 .	600 .	600 .	700 .
Lekarz pomocnik	349 92	300 .	300 .	229 13	350 .	400 02
Akuszerka i cyrulik	.	32 .	8 .	.	31 .	38 99
Rządca lub Siostry Miłosierdzia	526 65	500 .	450 .	240 .	500 .	600 .
Kontrolor	202 32	.	.	.	.	.
Dyurniści	112 50	.	162 44	.	37 50	.
Kapelan	80 .	80 .	25 .	.	50 .	.
Służba szpitalna	477 50	886 40	437 .	240 .	477 60	738 .
Wikt dla służby	1300 .	266 77	659 .	764 .	438 .	.
Zwrot kosztów administracyjnych	.	10 13	11 90	9 11	.	135 .
Odprawy, prowizye i pensye	166 64	300 .	.	160 .	.	186 .
Remuneracye	.	500 .	135 .	125 .	.	100 .
Relutum na pom. i drzewo Rządcy	.	.	.	.	.	.
Spłata kapitału	.	.	.	.	.	.
Spłata odsetek	251 80	.	.	.	.	.
Koszta pogrzebowe	330 80	147 50	136 40	125 80	194 65	196 35
Różne inne	309 51	26 27	151 91	816 30	14 73	174 78
Suma rzeczywistych wydatków	16585 77	9214 68½	9718 31½	9126 39½	1038 29½	12287 43
B. Przenośne.						
Zwrot zaliczek fund. kraj., pow., i gmin	200 .	1000 .	.	300 .	900 .	600 .
Zaliczki na płace i do wyrachow.	1000 .	150 .	100 .	100 .	14 64	217 .
Na zakupno efektów	.	500 .	.	.	10 90	.
Zwrócone kaucye i depozyta	.	.	.	.	.	.
Przeprowadzenie rachunkowe	.	.	.	.	.	.
Rozchód ogólny	17785 77	10864 68½	9818 31½	9526 39½	11261 83½	13104 43
Dochód ogólny	17998 36	10887 16	10884 55½	9442 57½	11356 36	13118 21½
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	2950 .	1921 54	50 .	835 .	1331 09	1614 18
Pozostanie dochód rzeczywisty	15048 36	8965 52	10834 55½	8707 57½	10025 27	11504 03½

Poszczególnienie	Kołomyja	Przemyśl	Podhajce	Rzeszów	Sambor	Sanok
Czynsz najmu	.	.	.	1400 .	.	.
Konserwacye zwykłe	1170 55	361 88	100 10	229 25	148 88	242 92
Budowy nadzwyczajne	.	537 17	1411 43	.	.	220 72
Podatki	.	1 83	2 89	3 .	6 48	2 14
Asekuracye	33 06	33 57	72 .	6 91	15 47	24 42
Czyszczenie kominów	12 .	37 50	23 .	40 .	15 .	42 86
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	106 76	111 75	109 99	34 26	.	33 65
Żywność	3159 88	10621 10	2678 45	6381 80½	4080 88	3600 .
Wino	126 67	412 91	97 45	246 30	354 70	.
Lekarstwo	1756 37	3426 28	461 70	1807 60	1073 75	856 46
Środki sanitarne	72 06	761 94	191 16	671 15	244 25	120 41
Bielizna pościel i odzież	311 36	1410 91	540 75	3 08	352 29	529 90
Pranie	23 11	208 20	156 84	199 92	217 51	.
Sprzęty	521 15	348 35	113 44	196 26	179 58	75 10
Opał	601 19	1461 52	567 .	1252 75	540 30	.
Światło	110 90	279 14	57 58	121 26	125 21	.
Słoma	28 70	95 47	38 61	.	61 20	39 64
Przybory do pisania, druki, stemple i t. p.	45 .	164 24	66 09	194 34	96 40	76 51
Narzędzia chirurgiczne	4 95	91 66	52 85	42 05½	135 33	25 .
Lekarz ordynujący	208 30	900 .	600 .	800 .	600 .	600 .
Lekarz pomocnik	.	600 .	300 .	883 29	350 .	300 .
Akuszerka i cyrulik	8 .	152 .	17 .	42 .	.	27 .
Rządca lub Siostry Miłosierdzia	500 .	800 .	920 .	700 .	550 .	500 .
Kontrolor	.	500 .	.	159 96	.	.
Dyurniści	180 .	360 .	.	500 .	.	240 .
Kapelan	20 .	120 .	81 25	.	.	50 .
Służba szpitalna	642 50	1404 .	207 .	1091 .	546 50	594 .
Wikt dla służby	589 48	1799 45	949 .	311 51	582 53	.
Zwrot kosztów administracyjnych	14 13	35 44	21 95	43 90	.	8 88
Odprawy, prowizye i pensye	.	.	.	316 66	371 98	160 .
Remuneracye	171 65	100 .	50 .	86 .	200 .	50 .
Relutum na pom. i drzewo Rządcy	.	.	486 .	.	.	.
Spłata kapitału	.	176 50	.	.	.	1005 19
Spłata odsetek	.	.	.	.	189 .	53 62
Koszta pogrzebowe	223 .	328 74	106 40	223 .	99 02	147 20
Różne inne	64 03	43 15	17 07	167 73	39 49	59 77½
Suma rzeczywistych wydatków	10704 80	27684 70	10497 .	18154 99	11175 75	9685 39½
B. Przenośne.						
Zwrot zaliczek fund. kraj., pow., i gmin	3000 .	2000 .	1174 57	1050 .	91 83	2587 17½
Zaliczki na płace i do wyrachow.	309 91	.	50 .	1685 .	315 .	4040 .
Na zakupno efektów	6779 73	4000 .	14 03	.	.	.
Zwrócone kaucye i depozyta	.	.	.	.	5517 65	13 41
Przeprowadzenie rachunkowe	.	.	.	.	32 65	.
Rozchód ogólny	20794 44	33684 70	11735 60	20889 99	17132 88	16325 98
Dochód ogólny	22785 88½	34964 73	12482 11	20921 19½	20637 06	16349 08½
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	12064 29	4000 .	2045 .	3704 .	5885 67	5328 41
Pozostanie dochód rzeczywisty	10721 59	30964 73	10437 11	17217 19½	14751 39	11020 67½

Poszczególnienie	Sącz Nowy	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol
Czynsz najmu	.	.	322 91	.	.	.
Konserwacye zwykłe	335 40	135 86	200 .	390 80	118 85	239 10
Budowy nadzwyczajne	.	.	591 08	970 78	.	.
Podatki	10 .	.	.	16 39	.	55 06½
Asekuracye	9 19	31 18	28 75	24 76	20 37	38 13
Czyszczenie kominów	25 .	.	3 .	42 37	45 92	18 80
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	44 .	2 40	145 50	56 05	.	75 .
Żywność	2251 57	951 28½	3762 41	8411 25	4173 39	4258 27½
Wino	11 65	37 41½	157 10	.	170 21	258 31
Lekarstwo	394 15	378 44	1342 44	1487 32	981 78	1140 33
Środki sanitarne	21 18	105 31	917 55	323 56	1064 38	.
Bielizna pościel i odzież	188 47	51 33	550 41	1132 14	600 .	430 68
Pranie	59 25	19 54	64 57	50 .	200 .	81 57
Sprzęty	1182 45	8 80	370 37	73 55	268 89	.
Opał	362 42	241 93	374 90	1253 50	653 60	614 76
Światło	1 01	25 49½	247 19	180 57	132 26	55 03½
Słoma	48 41	10 50	115 .	364 73	50 .	41 70
Przybory do pisania, druki, stemple i t. p.	63 05	23 17	193 64	106 41	33 40	59 15
Narzędzia chirurgiczne	.	3 48	48 40	19 40	.	.
Lekarz ordynujący	500 .	.	600 .	800 .	650 08	700 .
Lekarz pomocnik	250 .	.	350 .	350 .	250 04	350 .
Akuszerka i cyrulik	81 97	7 85	15 .	20 .	60 .	.
Rządca lub Siostry Miłosierdzia	500 .	240 .	500 .	600 .	650 .	500 .
Kontrolor	.	.	.	250 .	.	.
Dyurniści	100 .	.	275 .	209 20	325 .	474 50
Kapelan	.	.	33 90	100 .	.	.
Służba szpitalna	276 88	312 .	483 50	1243 50	676 .	624 .
Wikt dla służby	356 25	365 .	1099 11	900 .	828 .	690 .
Zwrot kosztów administracyjnych	164 86	2 68	14 49	200 .	13 80	16 94
Odprawy, prowizye i pensye	133 33	.	.	.	375 .	.
Remuneracye	.	.	50 .	100 .	40 .	130 .
Relutum na pom. i drzewo Rządcy	180 .	23 .	.	.	.	360
Spłata kapitału	.	.	.	.	1482 .	.
Spłata odsetek	.	.	.	.	.	.
Koszta pogrzebowe	152 98	6 50	212 90	74 35	.	157 80
						7200 51*)
Różne inne	9 92	7 03	82 64	159 95	69 62	131 96
Suma rzeczywistych wydatków	7713 39	2990 19½	13161 76	19910 59	13932 59	18701 61½
B. Przenośne.						
Zwrot zaliczek fund. kraj., pow., i gmin	.	200 .	.	460 .	800 .	.
Zaliczki na płace i do wyrachow.	400 .	30 .	.	355 58	.	360 .
Na zakupno efektów	.	123 31	.	.	.	4000 .
Zwrócone kaucye i depozyta	.		.	.	100 .	280 .
Przeprowadzenie rachunkowe	.	362 45	.	.	.	6000 .
Rozchód ogólny	8113 39	3705 95½	13161 76	20726 17	14832 59	29341 61½
Dochód ogólny	8716 83	3942 99	13167 20	20956 30	14975 82½	30919 74
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	2456 25	605 45	29 40	2695 28	2000 .	10325 .
Pozostanie dochód rzeczywisty	6260 58	3337 54	13137 80	18261 02	12975 82½	20594 74

Poszczególnienie	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
Czynsz najmu	.	487 33	.	.	432 08	.	4237 33
Konserwacye zwykłe	505 36	.	85 35	379 19	750 50	380 20	7470 27
Budowy nadzwyczajne	.	.	330 97	1177 40	304 71	.	7392 23
Podatki	5 40	.	3 51	.	9 72	2 79	414 85½
Asekuracye	36 06	.	22 27	32 71	78 73	24 44	684 02
Czyszczenie kominów	60 .	.	7 .	20 .	30 .	12 .	540 45
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	311 50	.	60 27	12 40	52 75	15 65	1467 38
Żywność	8152 27	2147 53	5561 49	4165 23	6168 04	3623 64	107940 40½
Wino	516 47	141 14	164 42	335 70	49 82	119 10	4250 98½
Lekarstwo	1335 11	525 38	1398 29	552 88	1265 86	841 16	24814 41
Środki sanitarne	288 24	182 34	396 54	55 40	66[illegible] 02	215 29	8645 68½
Bielizna pościel i odzież	727 25	140 59	395 90	354 35	472 60	779 80	12150 40
Pranie	240 44	155 22	48 .	13 87	216 .	79 83	2501 45
Sprzęty	108 09	25 80	92 94	226 69	727 69	498 49	6083 81
Opał	1122 82	215 09	419 .	325 47	1415 90	404 50	14744 49
Światło	181 92	.	46 15	118 40	291 69	122 01	2707 08½
Słoma	100 74	35 10	96 .	38 90	62 13	56 59	1566 73
Przybory do pisania, druki, stemple i t. p.	114 06½	66 91	86 64	30 82	80 27	78 68	2212 11½
Narzędzia chirurgiczne	117 49	. 79	88 14	29 14	118 90	161 98	128 40½
Lekarz ordynujący	900 .	600 .	700 .	600 .	700 .	600 .	14858 34
Lekarz pomocnik	900 .	.	350 .	260 .	362 50	102 .	7886 90
Akuszerka i cyrulik	20 .	15 .	10 .	32 .	28 91	.	646 72
Rządca lub Siostry Miłosierdzia	500 .	300 .	600 .	500 .	550 .	380 .	12606 65
Kontrolor	.	.	.	50 .	.	150 .	1312 28
Dyurniści	730 .	.	120 .	.	100 .	.	3926 14
Kapelan	.	.	.	40 .	.	50 .	730 15
Służba szpitalna	1187 75	300 .	308 .	644 20	565 50	324 35	14687 18
Wikt dla służby	1577 50	.	311 95	987 .	628 62	1526 .	16929 [illegible]
Zwrot kosztów administracyjnych	252 53	.	13 .	.	136 18	.	1104 92
Odprawy, prowizye i pensye	.	165 .	126 33	.	.	.	2400 99
Remuneracye	130 .	.	.	150 .	.	.	2117 65
Relutum na pom. i drzewo Rządcy	.	.	150 .	.	.	.	1199 .
Spłata kapitału	.	.	.	.	625 .	.	3288 69
Spłata odsetek	50 .	.	.	.	.	.	544 42
Koszta pogrzebowe	119 95	137 40	50 30	132 60	247 25	95 70	3646 59
Różne inne	260 43	65 54	13 60	78 35½	34 38	55 .	10053 68
Suma rzeczywistych wydatków	20551 38½	5706 16	12056 11	11342 70½	17174 75	10729 20	309043 97½
B. Przenośne.							
Zwrot zaliczek fund. kraj., pow., i gmin	1300 .	600 .	.	.	1600 .	.	17863 57½
Zaliczki na płace i do wyrachow.	750 .	.	.	25 .	453 10	.	10355 23
Na zakupno efektów	57 50	.	.	.	4 32	.	15587 79
Zwrócone kaucye i depozyta	780 .	.	.	.	.	.	6691 06
Przeprowadzenie rachunkowe	.	.	.	.	.	.	6395 10
Rozchód ogólny	23438 38½	6306 16	12056 11	11367 70½	19232 17	10729 20	365936 73
Dochód ogólny	24667 66	6351 26½	12416 56½	11469 03	19885 39	10794 56	380090 64½
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	4207 50	.	.	825 .	4955 04	.	69828 10
Pozostanie dochód rzeczywisty	20460 16	6351 26½	12416 56½	10644 03	14930 35	10794 56	310262 54½

*) Kupno realności.

BUDŻETY

szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1895.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło	Kołomyja	Przemyśl	Podhajce	Rzeszów	Sambor	Sanok
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Dochody:												
Z kosztów leczenia												
Od galic. funduszu krajowego	9804	8200	10000	9156	9039	11482	11597	22560	9580	19686	10264	10467
Od samopłacących	2679	420	575	300	1292	850	900	4250	460	2000	840	151
Od obcych funduszów	6800	38	75	75	28	15	225	370	69	.	112	363
Z własnych dochodów szpitala:												
Z gruntów, legatów, realności, zapisów, datków, odsetków od kapitałów, sprzedaży zużytych rzeczy itp.	448	127	254	33	41	.	150	268	37	33	.	133
Suma dochodów	19731	8785	10904	9519	10400	12347	12872	27448	10146	21719	11216	11114
Wydatki												
Czynsz najmu	.	.	.	1000	1350	.	.	.	.	1400	.	.
Konserwacye zwykłe	500	214	350	100	300	500	250	350	150	100	200	132
Budowy nadzwyczajne	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podatki	126	4	2	.	275	3	3	2	10	.	5	.
Asekuracya od ognia	49	28	25	12	19	18	40	35	20	20	15	20
Czyszczenie kominów	20	9	35	20	24	15	12	30	23	40	15	30
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	20	50	100	24	72	15	100	100	109	50	24	50
Żywność dla chorych	6766	2890	3800	3570	3518	5000	4150	10022	2748	6948	4005	3800
Wino	380	100	20	50	103	230	70	300	80	200	300	74
Lekarstwa	960	750	660	500	450	700	1700	3150	588	1737	801	900
Środki sanitarne	1000	30	250	200	197	130	70	680	130	200	300	100
Bielizna, pościel i odzież	1500	302	450	624	287	800	1342	1000	553	1400	540	522
Pranie	190	40	35	50	58	60	30	180	140	220	200	172
Sprzęty	500	25	100	700	110	400	200	470	100	465	169	82
Opał	513	500	600	400	339	600	650	1300	650	1200	500	498
Światło	310	70	100	80	71	100	100	250	70	140	140	96
Słoma	120	60	25	50	12	58	40	120	40	100	80	139
Przybory do pisania i inne potrzeby kancelaryjne	150	50	80	70	74	76	40	150	50	100	100	71
Narzędzia chirurgiczne	60	50	50	50	60	100	20	100	60	50	60	42
Lekarz ordynujący	700	600	600	600	600	700	500	1000	600	800	600	600
Lekarz pomocnik	350	450	300	250	350	400	.	800	300	800	350	300
Akuszerka i cyrulik	.	40	40	.	28	35	10	180	15	80	.	30
Rządca i Siostry Miłosierdzia	400	500	500	320	500	920	920	800	920	700	550	500
Kontrolor	.	.	.	.	.	.	50	500	.	160	.	50
Dyurniści	360	60	200	500	360	.	500	720	.	485	.	240
Kapelan	80	40	50	50	50	.	.	120	75	.	.	50
Służba szpitalna	492	890	456	288	478	568	648	1404	258	1188	576	594
Wikt dla służby	1150	270	657	774	438	.	720	1900	949	482	638	550
Pensye, prowizye, odprawy	167	350	.	.	.	186	.	.	.	377	388	160
Zwrot kosztów administracyjnych	.	175	12	10	100	185	.	36	82	25	.	15
Remuneracya	.	40	305	250	.	.	50	85	.	.	200	.
Relutum na pomieszkanie rządcy	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.	.	.
Spłata kapitałów	1000	.	.	.	.	200	.	.	500	1600	.	1130
Spłata odsetek	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	189	30
Ciężar fundacyjny	.	.	.	.	.	.	.	177	.	.	.	.
Koszta pogrzebowe	300	150	150	150	200	198	250	330	100	200	70	96
Rozmaite drobne	500	50	25	30	13	150	130	30	20	180	201	54
Suma wydatków	18963	8787	9977	10422	10436	12347	12595	26321	9731	21447	11216	11046

Poszczególnienie	Sącz nowy	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Dochody:													
Z kosztów leczenia													
Od galic. funduszu krajowego	6700	2500	11937	5000 17500	12000	12324	19663	5929	10633	11371	15050	10114	282556
Od samopłacących	150	.	782	1188	700	673	738	196	472	.	.	1007	20623
Od obcych funduszów	100	.	.	49	570	56	309	196	967	.	.	.	10372
Z własnych dochodów szpitala:													
Z gruntów, legatów, realności, zapisów, datków, odsetków od kapitałów, sprzedaży zużytych rzeczy itp.	20	154	222	228	.	3550	110	.	79	269	13	1000	7169
Suma dochodów	6970	2654	12941	23965	13270	16603	20820	6321	12151	11640	15063	12121	320720
Wydatki													
Czynsz najmu	.	.	.	.	.	.	.	300	.	.	.	.	4050
Konserwacye zwykłe	200	100	180	450	80	250	567	.	100	400	300	300	6073
Budowy nadzwyczajne	.	.	180	963	.	.	670	.	.	.	.	.	1813
Podatki	10	1	.	16	.	55	7	.	5	1	3	3	531
Asekuracya od ognia	10	30	29	25	30	58	37	.	21	33	78	32	684
Czyszczenie kominów	25	.	10	32	40	24	80	.	7	20	30	15	565
Desinfekcya i czyszczenie kanałów	50	4	200	50	50	140	284	.	25	100	60	20	1688
Żywność dla chorych	2493	1068	3950	7650	4037	5626	8510	2935	5004	4337	5728	3975	112230
Wino	40	30	120	.	170	248	500	150	167	200	50	150	3732
Lekarstwa	600	370	1000	1610	720	1125	1400	600	1261	500	1200	800	24142
Środki sanitarne	100	25	750	400	300	180	337	200	390	70	585	250	6874
Bielizna, pościel i odzież	600	100	670	1390	600	879	500	393	428	421	547	700	16548
Pranie	70	10	60	75	200	197	281	160	36	25	200	80	2769
Sprzęty	100	25	106	500	140	.	250	.	100	200	200	200	5142
Opał	300	125	400	1321	600	641	1023	300	440	400	1200	460	14870
Światło	90	20	150	135	130	128	224	60	47	100	209	150	2962
Słoma	30	10	120	230	100	40	125	60	47	30	50	80	1766
Przybory do pisania i inne potrzeby kancelaryjne	60	10	180	250	50	61	143	40	68	60	80	80	2093
Narzędzia chirurgiczne	60	10	60	100	50	65	60	.	52	50	60	100	1369
Lekarz ordynujący	500	.	700	800	600	700	900	600	700	600	700	600	15300
Lekarz pomocnik	250	.	400	750	250	350	900	.	350	260	300	400	8860
Akuszerka i cyrulik	100	.	20	25	60	.	20	30	13	30	30	20	806
Rządca i Siostry Miłosierdzia	500	240	500	480	320	500	500	300	600	500	600	400	12970
Kontrolor	.	.	.	500	=	.	.	.	.	.	.	150	1410
Dyurniści	.	.	400	365	420	474	730	.	120	60	240	.	6234
Kapelan	.	.	80	100	50	.	50	.	25	40	50	80	990
							24						
Służba szpitalna	503	312	580	1296	624	624	1116	460	308	636	612	350	15285
Wikt dla służby	503	336	1080	1800	1148	608	1486	.	316	987	670	1526	18988
Pensye, prowizye, odprawy	150	.	.	252	975	.	.	140	117	.	.	.	3262
Zwrot kosztów administracyjnych	133	2	15	.	.	.	200	.	17	100	135	.	1242
Remuneracya	50	.	.	200	.	80	100	.	.	150	.	.	1510
Relutum na pomieszkanie rządcy	180	.	.	.	.	360	.	.	150	.	.	.	1090
Spłata kapitałów	.	.	.	.	1905	.	.	600	.	800	1000	.	8735
Spłata odsetek	.	.	.	.	.	.	50	.	.	.	.	.	569
Ciężar fundacyjny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	177
Koszta pogrzebowe	150	.	250	100	250	158	106	100	50	103	200	100	3761
Rozmaite drobne	.	30	100	40	30	170	200	40	14	80	100	50	2237
Suma wydatków	7857	2858	12290	21906	13929	13741	21380	7468	10978	11353	15208	11071	313327

SPRAWOZDANIE

z czynności Departamentu VI. Wydziału krajowego

za czas

od 1. listopada 1893 po koniec listopada 1894.

z 7. Alegatami.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

Departament VI.

Szef Departamentu Dr. Damian Sawczak, Członek Wydziału krajowego.

W zakresie czynności tego Departamentu nie zaszły żadne zmiany i załatwiane były te same działy (16) jakie w poprzedniem sprawozdaniu za czas od 1. stycznia 1893 po koniec października 1893 wykazaliśmy.

W czasie od 1. listopada 1893 po koniec listopada 1894 wpłynęło do Departamentu VI. 6.382 exhibitów, z których wszystkie zostały załatwione.

I. Sprawy terytoryalne.

Uchwały sejmowe, podlegające Najwyższej Sankcyi.

Projekt ustawy w przedmiocie zmiany obszarów Reprezentacyi powiatowych w Cieszanowie i Jaworowie uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 5. lutego 1894 z powodu przeniesienia gmin Fehlbach, Kobylnica ruska i Kobylnica wołoska tudzież obszarów dworskich Kobylnicy ruskiej i wołoskiej z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Cieszanowie do okręgu takiejże Reprezentacyi powiatowej w Jaworowie uzyskał Najwyższą sankcyę postanowieniem Najjaśniejszego Pana z 22. marca 1894.

Uchwały niepodlegające Najwyższej Sankcyi i sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane.

Uchwała przekazująca Wydziałowi krajowemu petycyę gminy i obszaru dworskiego w Czyżowicach o wyłączenie z okręgu sądowego i urzędu podatkowego w Sądowej Wiszni a przyłączenie do okręgu w Mościskach.	Wszystkie te sprawy są w toku dochodzenia; o wyniku zdamy sprawę w swoim czasie Wys. Sejmowi.
Uchwała przekazująca Wydziałowi krajowemu petycyę p. Czecza o utworzenie sądu powiatowego w Cisnej.	
Uchwała, którą Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajow. petycyę Wydziału powiatowego i miasta Jarosławia o utworzenie c. k. sądu obwodowego.	
Uchwała w sprawie petycyi gminy Tartakowa miasta i okolicznych gmin o utworzenie c. k. sądu powiatowego.	
Uchwała w sprawie petycyi Zwierzchności gminnej Zalipia i Podlipia o wyłączenie tych gmin z c. k. sądu powiatowego w Dąbrowie.	
Uchwała w sprawie petycyi gminy m. Mrzygłód o utworzenie sądu powiatowego.	
Uchwała w sprawie petycyi gmin Kamienica, Szczawe, Zalesie, Zasadne, Zbłudza i Ochotnica o utworzenie sądu powiatowego w Kamienicy.	
Uchwała którą Wysoki Sejm udzielił c. k. Rządowi opinię za przeniesieniem siedziby c. k. Sądu powiatow. w Kosowie na terytoryum gminy Kosów stary.	Dotychczas nie nastąpiła decyzya ze strony c k. Rządu.

Uchwała, którą Sejm oświadcza opinię z uwzględnieniem petycyi gmin Ponikiew, Kozi-niec i Kaczyna o wydzielenie z okręgu Andrychowa i przydzielelenie do okręgu c. k. sądu m. del. w Wadowicach

Rozporządzeniem z 18. października 1894. l. 17.728 Ministerstwo sprawiedliwości przychyliło się do tego żądania a wykonanie wchodzi w życie z dniem 1.stycznia 1895.

Uchwała którą Sejm udziela opinię w sprawie przyłączenia gmin Świniarsko z Małą wsią Gaj i Niszkowa z Szymanowicami do okręgu c. k. sądu powiatowego w Nowym Sączu.

Rozporządzeniem z 11. października 1894 Ministerstwo sprawiedliwości przychyliło się do tego żądania i przeniosło z dniem 1. stycznia 1895 r., gminy te wraz z obszarami dworskiemi z okręgu sądowego Starego Sącza do okręgu sądowego w Nowym Sączu.

Uchwała Wys. Sejmu o potrzebie utworzenia trybunału pierwszej instancyi w Bochni, któryby obejmował okręgi sądów powiatowych w Bochni, Wiśniczu, Brzesku, Radłowie, Wojniczu i Niepołomicach.

Dotychczas nie nastąpiła decyzya ze strony c. k. Rządu.

Polecenie do Wydziału krajowego w sprawie miejscowości na siedzibę nowego Sądu obwodowego w północno wschodniej części kraju.

W tej sprawie Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. lutego 1894 polecił Wydziałowi krajowemu ażeby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego sądu obwodowego dla północno-wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą i Sanem uzupełnił badania swoje w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyi prawniczej i odpowiedni wniosek na następnej sesyi przedłożył.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy rozporządzeniem z 27. lutego 1894 L. 9325 wydał odpowiednie zarządzenia do Reprezentacyj powiatowych w Tarnobrzegu, Mielcu, Kolbuszowie i Nisku i zawezwał je, ażeby ze względu na interes jaki sprawa ta przedstawia dla tych powiatów — zechciały przedewszystkiem same między sobą się porozumieć i ostatecznie zgodziły się na wybór najodpowiedniego miejsca na siedzibę przyszłego sądu obwodowego w tej części kraju.

Otóż porozumienie takie dotychczas nie nastąpiło, a tylko Wydział powiatowy w Tarnobrzegu sprawozdaniem z 6. lipca 1894 L. 2759 zawiadomił Wydział krajowy, że w prawdzie sprosił na dzień 12. czerwca b. r. delegatów interesowanych Reprezentacyj powiatowych na konferencyą do Tarnobrzega celem porozumienia się w tej sprawie.

Wynik był taki, że każda z wymienionych wyżej Reprezentacyi powiatowych nie wyłączając Tarnobrzeskiej stanowczo żąda utworzenia sądu kolegialnego w swojej miejscowości, wobec czego sprawa ani na krok naprzód nie postąpiła. — Wobec takiego stanu rzeczy Wydział krajowy oznajmił tym Reprezentacyom powiatowym pismem z 3. sierpnia 1894 L. 39.696 że nie jest w możności popierać przed Wysokim Sejmem sprawy ustanowienia sądu kolegialnego między Wisłą a Sanem czem zdają się te Reprezentacye być zadowolnione, gdyż dotychczas z nikąd nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi.

Niezałatwione przez Wys. Sejm. petycye w sprawach terytoryalnych.

Uchwała z 17. lutego 1894 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie niezałatwione petycye a mianowicie gminy Magierowa o utworzenie sądu powiatowego w Magierowie.

Gminy Markowa powiatu Łańcuckiego o wyłączenie jej z sądu powiatowego w Przeworsku a przyłączenie do sądu pow. w Łańcucie.

Wydziału powiatowego w Łańcucie o utworzenie sądu obwodowego w Jarosławiu etc. etc.

Petycye te Wydział krajowy załatwił wydając odpowiednie zarządzenia. Gminie Markowa odpowiedział Wydział krajowy (Lw. 11655/94), że nie jest w możności popierania jej żądania przed Wysokim Sejmem, z powodu że sprawa o którą jej się rozchodzi była już dochodzoną przez władze sądowe i że żądaniu jej sprzeciwił się wyższy sąd kr. w Krakowie o czem już rozporządzeniem z 19. listopada 1893 L. 56.654 gmina ta zawiadomioną została.

Uchwały i wezwania do c. k. Rządu z poprzednich lat, — dotyczące Przeniesienia
a) Gmina Nowoczyn z Bursztyna do Żurawna.

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. maja 1894. L. 438 i c. k. Ministerstwa spraw. wew. z 5. kwietnia 1894. L. 1237. zarządzono zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 8. maja 1893 wyłączenie gminy Nowoszyn wraz z obszarem dworskim z dniem 1. stycznia 1895 z okęgu c. k. sądu powiatowego w Bursztynie, c. k. sądu obwodowego w Brzeżanaeh i c. k. Starostwa w Rohatynie i wcielono ją do okręgu c. k. sądu powiatowego w Żurawnie c. k. sądu Obwodowego w Samborze i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Odpowiednio do tego zachodzi potrzeba zrównania granic powiatów politycznych z okręgami Reprezentacyi powiatowych i przeniesienia w drodze ustawy gminy Nowoszyn z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Żydaczowie o czem zdajemy sprawę Wys. Sejmowi sprawozdaniem z 13. lipca 1894. L. 47571.

b) Gminy Pstrągowa z Ropczyc do Strzyżowa.

Zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 8. maja 1893 została na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 11. maja 1894 L. 1159 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 12. kwietnia 1894 L. 1322 gmina Pstrągowa wraz z obszarem dworskim z dniem 1. stycznia 1895 wyłączoną z okręgu c. k. sądu powiatowego w Ropczycach, c. k. sądu obwodowego w Tarnowie i c. k. Starostwa w Ropczycach i wcieloną do okręgu c. k. sądu powiatowego w Strzyżowie c. k. sądu obwodowego i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

W celu zrównania granic proponujemy sprawozdaniem z 1. czerwca 1894 L. 26.467 przeniesienie w drodze ustawy gminy Pstrągowy wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

a) Gminy Książnice, Podleszany i Wola Mielecka, z Radomyśla do Mielca.

Zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 8. maja 1893 przeniesiona na mocy rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z 16 sierpnia 1894 L. 3.777 z dniem 1. stycznia 1895 gminy Książnice, Podleszany i Wola Mielecka wraz z obszarami dworskimi z okręgu sądu powiatowego w Radomyślu do okręgu sądu powiatowego w Mielcu.

Uchwały Sejmu z 11. listopada 1889, 21. li-

Reskryptem z 23. lutego 1894 L. 14 738 c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zawiadomiło, że nie zamierza na razie utworzyć sądu powiato-

stopada 1890 i 9. maja 1893 względem kreowania nowego Sądu pow. w Wielopolu.

wego w Wielopolu, z powodu, że utworzenie tego sądu nie przyniosłoby korzyści ani zarządowi sprawiedliwości, ani też ludności, ani też skarbowi Państwa.

Uchwała Sejmu z 26. marca 1892 o utworzenie Sądu powiatowego w Żołyni.

Reskryptem z 2. lipca 1894 L. 8 189 c. k. Ministerstwo sprawiedliwości oznajmiło, że nie przechyliło się do żądania Wys. Sejmu utworzenie sądu powiatowego w Żołyni nie podając żadnych motywów.

Uchwała Sejmu z 12. listopada 1889 o kreowanie Sądu nowego pow. w Pomorzanach.

Rozporządzeniem z 19. maja 1894 L. 21.400 c. k. Ministerstwo sprawiedliwości odniosło się do Wydziału krajowego z oznajmieniem, że utworzenie sądu w Pomorzanach w takim tylko razie mogłoby nastąpić, gdyby prócz 14 gmin wymienionych w uchwale Sejmu z 12. listopada 1889 inne jeszcze jakie dalsze miejscowości z miej. del. sądu pow. w Złoczowie, który jest zanadto przeciążonym, mogły być wydzielone dla sądu w Pomorzanach — Z powodu tego zarządziliśmy dochodzenie i wynik przedstawiamy Wys. Sejmowi dla ponownego powzięcia uchwały w myśl żądania Ministerstwa sprawiedliwości.

Uchwały Sejmu z 29. grudnia 1885, 20. stycznia 1887 i 9. maja 1893 w sprawie kreowanie Sądu w Bołszowcach.

Reskryptem z 30. czerwca 1894 L. 9.204 c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zawiadomiło. że sprawę kreowania nowego sądu w Bołszowcach pozostawia bez skutku, ponieważ Bołszowce jako położone na granicy powiatu sądowego Bursztyn nie nadaje się na siedzibę sądu a utworzenie 3 sądu w powiecie rohatyńskim tylko wtedy mogłoby nastąpić, gdyby temuż nowemu sądowi mogła być przydzieloną odpowiednia ilość miejscowości z sądu powiatowego w Bursztynie i Rohatynie.

Uchwała Sejmu z 17. maja 1893 w sprawie kreowania nowego Sądu obwodow. w Stryju.

Rozporządzeniem z 20. marca 1894 L. 5.215 c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zawiadomiło Wydział krajowy, że na dniu 20. lutego 1894 zawarty został notaryalnie kontrakt z gminą miasta Stryja o budowę gmachu na pomieszczenie nowokreowanego sądu obwodowego w Stryju i że rozprawa ofertowa o budowę jest w toku. Według art. VI. kontraktu ma być gmach najpóźniej do 31. grudnia 1895 oddany do użytku administracyi sądowej.

Ustanowienie Sądu w Żabiu.

Reskryptem z 20. sierpnia 1894 L. 16.417 uwiadomiło Miniaterstwo sprawiedliwości Wydział krajowy, że ustanowiony rozporządzeniem tegoż Ministerstwa z 17. listopada 1892 L. 204 D. u. p. sąd powiatowy w Żabiu rozpocznie działalność swą z dniem 1. listopada 1894.

Sprawa petycyi miasta Chyrowa o utworzenie nowego Sądu powiat. w Chyrowie.

Z powodu petycyi wniesionej przez gminę miasteczka Chyrowa do Ministerstwa sprawiedliwości o utworzenie nowego sądu powiatowego w Chyrowie ewentualnie o przeniesienie siedziby c. k. sądu powiatowego w Starejsoli do Chyrowa przeprowadził Wyższy Sąd krajowy we Lwowie na polecenie Ministerstwa dochodzenie w tym przedmiocie i przedłożył odezwą z 2. maja 1894 L. 1.165 wszystkie w tej sprawie zebrane akta celem spowodowania opinii Wys. Sejmu o tej petycyi.

Wydział krajowy z uwagi, że sąd obwodowy w Samborze oświadczył się z ujemnem zdaniem nad tą petycyą, z uwagi dalej że sprawa ta była w Wys. Sejmie trzykrotnie traktowaną i że Wysoki Sejm przeszedł już dwa razy do porządku dziennego nad taką petycyą, z uwagi, że na przeniesienie sądu z Starejsoli do Chyrowa Ministerstwo nie zgodziło się w r. 1885 zaś na wydzielenie Chyrowa ze Starejsoli a przydzielenie do Dobromila nie zgodził się wyższy Sąd krajowy we Lwowie w r. 1888, ze względu, że z 20 gmin dzisiejszych należących do sądu starosolskiego tylko połowa oświadczyła się za należeniem do sądu powiatowego w Chyrowie, druga zaś połowa za dzisiejszym składem rzeczy t. j. chce pozostać przy Starejsoli, — postanowił nie przedkładać ponownie sprawę tej petycyi Wys. Sejmowi dla objawienia swej opinii.

Przeciw żądaniu gminy Chyrowa przemawia i to, że w razie przejścia do skutku projektu utworzenia sądu powiatowego w Chyrowie, liczył by on tylko 10396 mieszkańców a dzisiejszy sąd powiatowy w Staremmieście spadłby do 11 gmin z ludnością 9059 i musiałyby nadto być wydzielone dwie gminy z sądu Dobromilskiego, dwie gminy z sądu staromiejskiego, zaś z sądu starosolskiego aż 10 gmin, tak że ten ostatni straciłby racyę bytu.

Te były powody, że Wydział krajowy w r. 1893 w załatwieniu spadłej z porządku dziennego Wys. Sejmu takiejże petycyi m. Chyrowa o utworzenie tamże sądu powiatowego zawiadomił ją rozporządzeniem do Lw. 28.609/93, że nie jest w możności popierać żądania jej przed Wysokim Sejmem.

2. Sprawy wojskowe.

W roku 1894 przedstawił Wydział krajowy do wyłączenia od służby w pospolitem ruszeniu po koniec marca 1895 ogółem 296 rozmaitych funkcyonaryuszów autonomicznych. Z liczby tej uzyskało rzeczone uwolnienie ogółem 225 osób, a mianowicie:

Z proponowanych c. k. Komendzie obrony krajowej we Lwowie w liczbie 111 uwolniła taż władza 80. Z proponowanych c. k. Komendzie obrony krajowej w Krakowie w liczbie 132 uwolniła taż władza 85; 18 zaś funkcyonaryuszów uwolnionych zostało do 15 dnia po uruchomieniu pospolitego ruszenia. Z proponowanych c. k. komendzie obrony krajowej w Przemyślu w liczbie 53 uzyskało uwolnienie 13; 29 zaś funkcyonaryuszów do 15 dnia po uruchomieniu pospolitego ruszenia.

Nie uwolnionych zatem zupełnie zostało 54; 17 wreszcie nie było obowiązanych do pospolitego ruszenia.

W końcu zauważa się, że wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewn. z dnia 23. października 1894 L. 26.604 wezwało c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy odezwą z dnia 5. listopada 1894 L. 87.954, by wnioski na uwolnienie osób ze względów publicznych od służby w pospolitem ruszeniu przesyłał na przyszłość c. k. Namiestnictwu — a to dla uniknięcia niepotrzebnych korespondencyi i pracy z powodu uskuteczniać się mających zmian w przeznaczeniu tych osób do pewnych gałęzi służby

w pospolitem ruszeniu, co c. k. Komendę obrony krajowej i pospolitego ruszenia nadzwyczajnie i bezpotrzebnie obciąża.

3. Żandarmerya.

Sprawa zakupna parceli gruntownej realności pod l. 71 1/4 we Lwowie na rozszerzenie gmachu komendy żandarmeryi.

W sprawie tej osiągnięto porozumienie z delegatami Rady miejskiej i kuratorem sukcesorów ś. p. Sikorowej i ułożono ostatecznie projekt zawrzeć się mającego kontraktu z gminą miasta Lwowa względnie zakładem kalek św. Łazarza o kupno części gruntu z realnością l. 71 1/4, na który to projekt wedle sprawozdania Magistratu lwowskiego z 15. listopada 1894 l. 28.250 Reprezentacya miasta w zupełności już się zgodziła, żądając tylko zmiany jednego ustępu kontraktu mianowicie, żeby za dopełnienie obowiązków kontraktem objętych nie odpowiadała gmina miasta Lwowa całym swoim własnym majątkiem, lecz jedynie sprzedający fundusz kalek św. Łazarza, na co się Wydział krajowy zgodził wobec oznajmienia Magistratu, że fundusz św. Łazarza posiada nieruchomy majątek Malechów i Skniłówek i realność we Lwowie wartości około 80.000 zł., co wszystko wystarcza aż nadto na zabezpieczenie pretensyi funduszu krajowego. W tej sprawie musi jeszcze przed zawarciem kontraktu osiągnięte być zezwolenie sądu krajowego jako władzy nadkuratelanej a następnie zezwolenie Namiestnictwa jako najwyższej władzy fundacyjnej, i dopiero po uzyskaniu takiego zezwolenia można będzie przystąpić do spisania formalnego kontraktu, który znów musi uledz zatwierdzeniu sądu krajowego i c. k. Namiestnictwa.

Wezwanie Wys. Sejmu do c. k. Rządu w sprawie zrównania kwaterunkowego dla c. k. żandarmeryi z wynagrodzeniem za kwaterunek dla c. k. armii.

W tej sprawie Wysoki Sejm na posiedzeniu z 16. lutego 1894 powziął następującą uchwałę:

Wzywa się ponownie c. k Rząd do poczynienia na właściwej drodze odpowiednich kroków w celu podwyższenia noclegowego opłacanego teraz przez Skarb państwa za pomieszczenie c. k. żandarmeryi w kwocie 2 1/2 za jednego żandarma i za dobę do kwoty 6 ct. jaką Skarb państwa opłaca z tego samego tytułu dziennie za jednego żołnierza armii w myśl §. 31. ustępu I, ustawy z dnia 11. czerwca 1879 Nr. 93 D. p. p.

Taką samą rezolucyę Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu z 4. listopada 1889 r., z 8. kwietnia 1892 r., z 24. września 1892 r., i z 26. maja 1893 r., lecz dotychczas nie nastąpiła odpowiedź ze strony c. k. Rządu na żadną z tych rezolucyj.

Wydział krajowy każdą taką rezolucyę Wysokiego Sejmu popiera ze swej strony memoryałami do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie i do każdoczesnego Ministra dla Galicyi i ostatnie takie pismo wystosował do JE. Ministra dla Galicyi pismem z 3. kwietnia 1894 l. 18.045, lecz dotychczas nie otrzymał również żadnej odpowiedzi.

Petycya zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Prządzelnicy o ustanowienie posterunku żandarmeryi która nie weszła na porządek dzienny Wysokiego Sejmu.

Petycyę tę przesłaliśmy pismem z 9. marca 1894 l. 11. 653 c. k. Prezydyum Namiestnictwa do możliwego uwzględnienia, lecz nie otrzymaliśmy wiadomości czyli Prezydyum Namiestnictwa do prośby tej się przychyliło.

Nowe posterunki żandarmeryi i sprawy bieżące żandarmeryi.

W czasie od 1 listopada 1893 po raz ostatni ustanowionych zostało w Galicyi nowych 18 posterunków żandarmeryi; nowe te posterunki żandarmeryi nie wpływają jednak na powiększenie stanu żandarmeryi ponieważ powstały one przez ujęcie żandarmów z innych posterunków.

Z powodu trudności w odpowiedniem ulokowaniu została z dniem 1. grudnia 1894 komenda oddziałowa żandarmeryi z Czortkowa przeniesioną do Buczacza.

Stan żandarmeryi w Galicyi według listy dyslokacyjnej z 1. lipca 1894 wynosi 6 oficerów sztabowych, 42 oficerów 2583 żandarmów i 226 żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła.

4. Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego i karnego.

a) W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1894 przedkłada Wydział krajowy oddzielnie (do LW. 7.136/94) projekt ustawy o ulgach legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

b) Rezolucyą z dnia 26. marca 1892, wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby we właściwej drodze przeprowadził zmianę ustawy z dnia 24. maja 1882 Nr. 51. Dz. u. p., w tym kierunku, ażeby rozstrzyganie spraw o czyny karygodne wedle ustaw z 29. lutego 1880 Nr 35 i 37 Dz. u. p., o ile one należą do sądów, przydzielano tylko wtedy trybunałom I. instancyi, jeżeli z tych czynów, albo z zaniedbania wynikła już szkoda materyalna, we wszystkich zaś innych wypadkach przydzielano sprawy tego rodzaju sądom powiatowym".

W odpowiedzi na powyższą rezolucyę Wysokiego Sejmu oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 6. stycznia 1894 l. 13.757/pr. co następuje:

„Na sprawozdanie przedłożone w tej mierze c. k. Ministerstwu sprawiedliwości przez Prezydyum c. k. sądu krajowego wyższego we Lwowie, oznajmiło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości J. E. panu Ministrowi spraw wewnętrznych, że jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, iż doświadczenia poczynione w konkretnych lżejszych wypadkach przemawiać mogą za dalszem ograniczeniem zmienionej po części już ustawą z 24. maja 1882 Dz. p. p. Nr. 51 kompetencyi trybunałów I. instancyi w sprawach przekroczeń ustaw wyżej powołanych, to jednak z uwagi na wywody zawarte w sprawozdaniu sejmowej komisyi prawniczej, którem proponowano przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego tej sprawy dotyczącym nie mogłoby c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zalecać dalszej zmiany ustaw obecnie obowiązujących".

W końcu dodało c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że powyższe zapatrywanie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości podzielają tak JE. p. Minister spraw wewnętrznych jak i c. k. Ministerstwo handlu i rolnictwa.

c) Mimo kilkakrotnych ponagleń ze strony Wydziału krajowego nie ma dotąd odpowiedzi c. k. Rządu na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1894 w sprawie uzupełnienia ustawy o lichwie.

d) W załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 20. maja 1893 petycyi Stanisława Drohojow-

skiego z Czorsztyna o pomnożenie etatu c. k. geometrów ewidencyjnych oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa na podstawie zbadania tej sprawy przez Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu, odezwą z dnia 9. marca 1894 l. 2.564, że przytoczone w tej petycyi okoliczności o wrzekomem odmówieniu Stanisławowi Drohojowskiemu przez c k. geometrę ewidencyjnego pomiaru gruntu w Czorsztynie nie zostały stwierdzone.

Przeciwnie zarządzone w tym względzie dochodzenia wykazały że Drojowski przed wniesieniem rzeczonej petycyi wcale nie odnosił się o wspomniany pomiar gruntów do geometry ewidencyjnego, lecz że oparł się w swych twierdzeniach o odmówieniu mu tego pomiaru na informacyach danych mu ze strony do tego niepowołanej.

W końcu nadmieniło c. k Prezydyum Namiestnictwa że sprawa pomnożenia geometrów ewidencyjnych znajduje się już w toku na podstawie relacyi krajowej Dyrekcyi skarbu przedłożonej Wysokiemu Ministerstwu skarbu dnia 18. lutego 1894 l. 4 584

Następnie odezwą z dnia 24. sierpnia 1894 l. 8.892 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, Wydział krajowy, że uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 dotycząca pomnożenia liczby geometrów ewidencyjnych została przez Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu przedłożoną c. k. Ministerstwu Skarbu. Decyzyi c. k. Rządu dotąd nie ma.

Aleg. 1. Wreszcie dołącza Wydział krajowy w odpisie opinię swoją udzieloną na żądanie c. k. Prezydyum krajowej Dyrekcyi Skarbu o petycyi tutejszej Izby inżynierskiej cywilnych inżynierów architektów i geometrów wniesionej do Ministerstwa skarbu o zarządzenie, ażeby zawarte pod pewnymi ograniczeniami w §. 23. rozp. Ministr. skarbu z dnia 11. czerwca 1883 Dz. p. p. Nr. 91, zezwolenie dla urzędników ewidencyjnych do wykonania pomiarów na prośby prywatne także wtedy, gdy nie zachodzi żaden wypadek ewidencyjny, zupełnie i bez wyjątku uchylono z powodu, że zezwolenie takie wytwarza dla autoryzowanych cywilnych geometrów konkurencyę zawodową.

Czy i jaką decyzyę powziął c. k Rząd w tej sprawie, nie ma dotąd Wydział krajowy wiadomości.

e) Pismo Marszałka krajowego z dnia 17. lutego 1894 ls. 477 o niezałatwieniu przez Wysoki Sejm przedłożonego projektu ustawy łowieckiej przyjął Wydział krajowy do wiadomości i uchwalił w dniu 16. marca 1894 do LW. 13.458 przedłożenia tego nie ponawiać.

5. Sprawy odnoszące się do statutu krajowego i ordynacyi wyborczych.

a) Zawiadomienie Marszałka krajowego z dnia 17. lutego 1894 o niezałatwieniu przez Wys. Sejm sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Romańczuka w sprawie zmiany statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej, przyjął Wydział krajowy w dniu 13. marca 1894 do Lw. 13.456 do wiadomości.

b) Pismem z dnia 23. kwietnia 1894 L. 4.320 oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Jego Ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 12. kwietnia b. r. najmiłościwiej użyczyć

*

Najwyższej Sankcyi uchwalonym przez Sejm krajowy projektom ustawy:

1) zawierającej dodatek do §. 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa i

2) ustawy zawierającej dodatek do §§. 22. i 32 prowizorycznego statutu dla król. stoł. miasta Krakowa, a przyznającym dyplomowanym technikom i kandydatom notaryalnym prawa wybierania Radnych miejskich we Lwowie i Krakowie.

6. Sprawy dotyczące podatków i opłat stemplowych.

a) Na interpelacyę wystosowaną na posiedzeniu Wys. Sejmu w d. 5. lutego 1894 do Wydziału krajowego w sprawie wniesienia do ck. Rządu memoryału wykazującego przeciążenie kraju pod względem podatkowym oznajmiamy, że memoryał ten przedłożył Wydział krajowy c. k. Rządowi pod dniem 6. marcca 1894 Lw. 56.800 jednakże dotąd nie otrzymał nań odpowiedzi.

Również nie ma dotąd decyzyi c. k. Rządu o rezolucyi Wys. Sejmu z d. 10 lutego 1894 tyczącej się reformy ustaw i przepisów o należytościach prawnych i o stemplach. Udzielony nam odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 6 marca 1894 L. 2.392 odpis reskryptu JE. p. Ministra skarbu w przedmiocie ulg przyznanych dla Galicyi na rok 1894 w postępowaniu egzekucyjnem przedkładamy w załączeniu pod ·/. Reskrypt ten ministeryalny podał Wydaiał krajowy pod dniem 16. marca 1894 Lw. 14.029 do wiadomości wszystkim Wydziałom powiatowym. **Aleg. 2.**

Na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 25. stycznia 1894 wzywającą c. k. Rząd: 1) by uchylił postanowienia §. 8. rozp. c k. Minist. spraw. i skarbu z dnia 26 maja 1890 Dz. u. p. Nr. 93 i przyznał ulgi w wymiarze należytości prawnych §. 1. ustawy z dnia 31. marca 1890 L 53 Dz. u. p. zaprowadzone także w wypadkach przeniesienia idealnych części takich nieruchomości, których wartość kwoty 500 zł., 4.000 zł., ewentualnie 8.000 zł. przewyższa, jeżeli wartość przeniesionej części idealnej zostaje w ramach ustawą z dnia 31. marca 1890 L. 53 Dz. u. p. zakreślonych;

2) aby w drodze administracyjnej a ewentualnie w drodze ustawy uchylił dotychczasową praktykę według której c. k. władze skarbowe w wypadkach, w których c. k. Sądy należytość spadkową markami stemplowemi uiszczać się mającą wymierzają w razie niedostarczenia marek stemplowych w 8 dniowym terminie potrójną należytość od osób obowiązanych ściągają – otrzymaliśmy pod dniem 30. listopada 1894 Lw. 66.618 wiadomość z c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że rezolucye owe Wys. Sejmu przedłożone zostały przez c. k. kraj. Dyrekcyę Skarbu c. k. Ministerstwu Skarbu, które jednak dotąd swej decyzyi nie wydało;

b) wskutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. lutego 1894 wzywającej c. k. Rząd do zarządzenia rewizyi katastru podatkowego, co do gruntów, które położone są na brzegach rzek i zniszczone zostały przez powódź c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu oznajmiła Wydziałowi krajowemu na pod-

stawie reskryptu Wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 9. kwietnia 1894 L. 16.300 co następuje:

Według §. 16. ustawy z dnia 23. maja 1883 (Dz. p. p. Nr. 83.) obowiązani są posiadacze gruntów o zmianach w przedmiocie podatku gruntowego donosić w ciągu sześciu tygodni po zajściu zmiany do urzędu podatkowego lub też do urzędnika pomiarowego.

Jeżeli powódź wyrządziła stałe zmiany — w przedmiocie winni urzędnicy pomiarowi przedsiębrać sprawdzenia w myśl §. 12. powołanej ustawy także wtedy, gdy o zmianie takiej zkąd indziej się dowiedzieli, lub sami ją dostrzegli.

Urzędnicy pomiarowi otrzymali też polecenie, aby podczas swego pobytu w gminach, które dotknięte były powodzią, wyrządzone przez nią stałe zmiany w przedmiocie także z urzędu sprawdzali. Co się zaś tyczy czasowego wyjścia z uprawy gruntów to przyznanie uwolnienia od podatku za takowe zawisłem jest w myśl §. 33. powołanej ustawy od poprzedniego doniesienia strony o takiej zmianie.

Administracya skarbowa nie byłaby przeto upoważnioną do zarządzenia, by zmiany w przedmiocie i wyjścia z uprawy przez powódź powstałe sprawdzano z urzędu przez ogólną rewizyę, a zwłaszcza, że taka rewizya wywołałaby bardzo znaczne koszta.

Odpowiedź tę c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu udzielił Wydział krajowy do wiadomości wszystkim Wydziałom powiatowym z poleceniem zwrócenia uwagi gmin na potrzebę, by posiadacze gruntów obowiązkowi powyższych doniesień należycie zadość czynili a to we własnym interesie.

c) Nie załatwione przez Wysoki Sejm sprawozdanie komisyi podatkowej o wniosku posła Skałkowskiego w przedmiocie opodatkowania instytucyj obowiązanych do publicznego składania rachunków tudzież funduszów publicznych przyjął Wydział krajowy w dniu 3. lipca 1894 Lw. 13.445 do wiadomości, nie uważając za wskazane czynić w tej mierze dalszych kroków, skoro c. k. Rząd uznał już słuszność zapatrywania wnioskodawcy i w projekcie ogólnej reformy podatkowej (w rozdziale II. w §. 103.) zaproponował zmianę opodatkowania instytucyj publicznych w kierunku przez wnioskodawcę wskazanym.

d) Niezałatwioną przez Wys. Sejm petycyę Tadeusza i Julii Rupniewskich, tudzież ks. Marcelego Krzeczowskiego współwłaściciela realności Nr. 502 w Kętach o sprostowanie względnie zniżenie podatku czynszowego przesłał Wydział krajowy pod dniem 6. marca 1894 Lw. 16.651 do załatwienia c. k. Prezydyum Namiestnictwa przy dołączeniu w odpisie sprawozdania Komisyi podatkowej. O treści tego załatwienia nie otrzymał Wydział krajowy dotąd wiadomości.

e) Co się tyczy nakoniec wymiaru należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych, dokonywanego przez Wydział krajowy, to: 1) w II. półroczu 1893 wymierzono 1.678 zł. 17 ct. zaś 2) w I. półroczu 1894 wymierzono 2.278 zł. 70 ct. Z kwot tych pokrył fundusz krajowy na mocy odnośnych uchwał Wys. Sejmu: ad 1) kwotę 651 zł, 58½ ct., ad 2) kwotę 970 zł 44 ct.

7. Zakłady pracy przymusowej i poprawcze.

O wykonaniu uchwał Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1894 tyczących się urządzenia w kraju poprawczej kolonii rolniczej dla nieletnich chłopców, zda Wydział krajowy sprawę osobno: przyczem nadmienia się, że zwrócone po myśli ustawy z dnia 24. maja 1885 Nr. 90. dz. u, p. z funduszu policyi krajowej koszta utrzymania tutejszo-przynależnych w obcych zakładach pracy przymusowej i poprawczych wyniosły od r. 1887 po dzień dzisiejszy przeszło 10.000 zł.

8. Zapomogi z rubr. XVII. funduszu krajowego dla pogorzelców, i z rubr. VI.

W wykonaniu uchwał Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894 któremi udzielone zostały wsparcia dla pogorzelców:

1. gminy Srogowa w kwocie 150 zł.
2. „ Bokowa „ 150 „
3. Janowi Passakosowi z Cucyłowa „ 60 „

asygnowano odnośne kwoty i przesłano na ręce Prezesów Rad powiatowych z wezwaniem do rozdzielenia tych wsparć poszkodowanym.

Następnie w załatwieniu bądźto przekazanych przez Wys. Sejm bądź bezpośrednio do Wydziału krajowego wniesionych petycyj udzielił Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego tytułem wsparć dla pogorzelców 28-miu gmin, łącznej kwoty 3.805 zł.

O niezałatwieniu przez Wys. Sejm petycyi czterech pogorzelców gminy Ścianki i Eliasza Rosengartena z Przedmieścia sędziszowskiego zawiadomił Wydział krajowy petentów za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Złoczowie i w Ropczycach.

Wreszcie z rubr. VI. fund. kraj. wyasygnował Wydział krajowy pod dniem 9. marca 1894. do LW. 11 048 uchwaloną przez Wysoki Sejm subwencyą 1.200 zł. dla Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie.

9. Propinacya.

Pod dniem 23. marca 1894 do LW. 16184 otrzymał Wydział krajowy, nadesłany mu przez Magistrat miasta Przemyśla wyrok c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu z dnia 7. lutego 1894 Nr. 532/V G.H. wydany w sprawie dodatkowego wymiaru należytości propinacyjnej 8-miu szynkarzom licencyonowanym w Przemyślu znoszący orzeczenie c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 3. grudnia 1892. L. 86.721., którem zatwierdzony był wymiar należytości c. k. Starostwa w Przemyślu z dnia 12. stycznia 1892 L. 42.916.

Aleg. 3. Odpis wspomnianego wyroku przedkładamy w załączeniu pod ·/. z uwagą, iż wskutek powołanego wyroku odpisano z zaległych należytości

propinacyjnych przypisanych na rzecz specyalnego funduszu propinacyjnego miasta Przemyśla kwotę 10.440 złr. w. a

W motywach wyroku podniesiono, iż gdy przeciw pierwotnemu wymiarowi c. k. Starostwa w Przemyślu z dnia 11. marca 1878 L. 1737 którym wymierzono tym 8-miu koncesyonowanym szynkarzom roczne opłaty po 20 zł. w. a. — nikt rekursu nie wniósł (ani oni jako interesowani, ani też Wydział krajowy) przeto wymiar ten nabrał mocy prawnej, zatem i szynkarze (dziś 7-miu, gdyż jeden w międzyczasie umarł), nabyli prawa do spłaty rocznej po 20 zł. w. a. choć są licencyowanemi i jako tacy winni opłacać rocznie po 100 zł. w. a. i to aż do końca peryodu propinacyjnego, zatem do końca roku 1910.

Wydany w ten sposób wyrok, przynosi stratę funduszowi specyalnemu propinacyjnemu miasta Przemyśla nietylko pro praeterito — ale i pro futuro, gdyż na mocy powołanego wyroku tych 7-miu szynkarzy prowadzących przemysłowość na podstawie licencyj mających zatem opłacać po 100 zł. rocznie, będą opłacać tylko po 20 zł., w. a. rocznie jak wyżej wspomniano do końca peryodu propinacyjnego.

Co do momentu podniesionego w motywach wyroku trybunału administracyjnego, iż nie wniesiono rekursu przeciw pierwotnemu wymiarowi Starostwa z dnia 11. marca 1878 L. 1737 zauważyć należy, iż Wydział krajowy nie był w możności wniesienia swego czasu rekursu przeciw temu wymiarowi, gdyż nie wiedział, że szynkarze ci są licencyonowani, Starostwo przemyskie wykazało ich bowiem jako zwykłych szynkarzy propinacyjnych — mimo iż Starostwo jako takie jest władzą wydającą licencyę i przy wymiarze opłat nie powinno było przeoczyć, że są oni szynkarzami licencyonowanymi, a nie propinacyjnymi.

Sprostowanie należytości z niższych wymiarów po 20 zł. rocznie, na wyższe po 100 zł. rocznie winno było zdaniem Wydziału krajowego — nastąpić z urzędu, jako sprostowanie zwykłej omyłki — bez szkodliwych następstw dla funduszu propinacyjnego miasta Przemyśla, jak to wyżej przedstawiono.

Co do przedłożeń galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego będącego pod zarządem c. k. Dyrekcyi tego funduszu przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie nadmieniamy, że zamknięcie rachunków za rok 1892 i preliminarze na rok 1894 tego funduszu, przyjął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1894 do wiadomości, jak LW. 8442/94, zaś zamknięcie rachunków za rok 1893. tego funduszu przedkłada Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem z dnia 26. czerwca 1894. do LW. 29.119 wreszcie co do preliminarzy tego funduszu na rok 1895 nadesłanych odezwą c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego z dnia 29. listopada 1894 L. 8970/Dr. p. przedkłada Wydział krajowy równocześnie osobne sprawozdanie przy LW. 68024/94.

Zamknięcie rachunków za rok 1893 funduszów propinacyjnych miast (37. specyalnych) będących pod tutejszym zarządem, zostaje przedłożone jak LW. 53901/1894 i wydrukowane wraz z zamknięciami rachunkowemi innych pod zarządem Wydziału krajowego znajdujących się funduszów.

10. Szupaśnictwo.

W roku 1894. przeprowadzono likwidacyę kosztów szupasowych narosłych w r. 1891; na podstawie tej likwidacyi wykazano do zwrotu funduszowi krajowemu przypadające od dotyczących gmin i funduszów innych krajów z ogólnej sumy w kwocie 20.411 zł. 3 ct., część w łącznej kwocie 6.889 zł. 59 ct. Taka sama likwidacya za r. 1892. jest na ukończeniu.

W administracyi spraw tym działem objętych nadmieniamy iż ustanowiono w roku bieżącym na zasadzie art. IV. ustawy z dnia 15. listopada 1874. Dz. u. k. Nr. 65 kwoty ryczałtowe na odzież szupasową na lata 1894—1896. dla wszystkich stacyi szupasowych w Galicyi istniejących. Ukończono rokowania z c. k. Rządem względem upoważnienia c. k. ekspozytur policyi i komisaryatów do wydawania orzeczeń szupasowych, co jest korzystnem dla gmin przez skrócenie utrzymywania szupaśników w aresztach gminnych. O uchwale Wys. Sejmu 28. lutego 1894. którą Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad petycyą gminy Wara w powiecie Brzozowskim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów szupasowania cyganów, zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego rozporządzeniem z 20. lutego 1894 l. 8.556.

11. Krajowe opłaty konsumcyjne.

Uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 13. lutego 1894. ustawa o poborze krajowych opłat konsumcyjnych otrzymała najwyższą sankcyę na dniu 15. kwietnia 1894. Nr. 33. Dz. u. kr. Z przeprowadzenia w życie tej ustawy składamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Wysoki Sejm uchwalił, iż najmniej 50% czystego dochodu z krajowych opłat konsumcyjnych ma być użytym na obniżenie dodatków krajowych; do uchwały tej zastosowaliśmy się przy ułożeniu preliminarza budżetu krajowego na r. 1895.

Z poboru dotychczasowych opłat mamy tylko to do nadmienienia, że raty dzierżawne po koniec roku 1894 ze wszystkich powiatów z wyjątkiem Bochni, Czortkowa, Złoczowa i Podhajce zostały w zupełności zapłacone i że z powodu tego kaucye dzierżawne, jakie złożone były w kasie krajowej na zabezpieczenie praw tej dzierżawy bądź wydane zostały poszczególnym dzierżawcom bądź takowe zrekompensowano z przypadającą należytością za czwarty kwartał 1894 i stosownie do życzenia dzierżawców.

Na rok 1895 preliminujemy dochód z opłat konsumcyjnych w kwocie 800.000 zł.

12. Sprawa granicy kraju przy Morskiem Oku.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 19. maja 1893 wystosował Wydział krajowy na dniu 30. marca 1894 L. 17.901 memoryał do

c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu na ręce Prezydyum
Aleg. 4. Namiestnictwa Lwowskiego. Memoryał ten załączamy w odpisie.

Równocześnie wystosował Wydział krajowy na dniu 30. marca 1894 L. 17.363 prośbę do Najjaśniejszego Pana o najłaskawsze udzielenie posłuchania do wybranej przez Wysoki Sejm deputacyi w sprawie zachodzącego sporu między Galicyą a Węgrami; pismo to załączamy również
Aleg. 5. w odpisie.

Odezwę z z 25. kwietnia 1894/pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 20. kwietnia zezwolić najmiłościwiej na przedstawienie się deputacyi Sejmu krajowego złożonej z Marszałka krajowego Jaśnie Oświeconego Eustachego Księcia Sanguszki, zastępcy Marszałka krajowego ks. Metropolity Dra Sylwestra Sembratowicza, oraz posłów sejmowych Jana hr. Tarnowskiego, Jerzego ks. Czartoryskiego i Dra Damiana Sawczaka celem przedłożenia Najjaśniejszemu Panu pisma w sprawie sporu granicznego o Morskie Oko.

Deputacya ta przedstawiła się Najjaśniejszemu Panu na dniu 30. kwietnia 1894, wskład deputacyi weszli JE Marszałek krajowy, JO. ks. J. Czartoryski i Członek Wydziału krajowego Dr. Damian Sawczak; nie brali udziału w deputacyi JE. ks. Metropolita z powodu przeszkody doznanej przez święta i JE. hr. Jan Tarnowski z powodu słabości.

13. Sprawy policyi ogniowej i przymusowej asekuracyi od ognia.

Na rezolucyę z 8. lutego 1894, którą Wysoki Sejm zawezwał c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia budynków od szkód ogniowych w duchu uchwał Wys. Sejmu z 19. stycznia 1888, 26. listopada 1889. i 20. maja 1893 nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej odpowiedzi ze strony c. k. Rządu.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 13. lutego 1894. stałą subwencyę w kwocie 3.000 zł. dla krajowego Związku straży ochotniczych pożarnych asygnowaliśmy Radzie zawiadowczej tegoż Związku w kasie krajowej na dniu 27 lutego 1894 L. 10.161. Stosunkowo do tego odstąpiliśmy Radzie zawiadowczej krajowego Związku ochotniczych straży ogniowych do możliwego uwględnienia niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej w Czechach o subwencyę tudzież wszystkie inne podobne prośby innych Towarzystw, jakie w ciągu roku wprost do Wydziału krajowego wniesione zostały.

Wydział krajowy dąży ustawicznie do tego, ażeby istniejące przepisy o policyi ogniowej w gminach wiejskich i miejskich jak najściślej były przestrzegane i wszelkie nieprawidłowości usuwane. W tym celu wydane zostały w roku bieżącym dwa okólniki mianowicie z 16. stycznia 1894. L. 65.161 dotyczący zaprowadzenia straży pożarnych i sprawienia rekwizytów ogniowych w gminach miejskich, i z d. 20. kwietnia 1894 L. 21.399 względem wykonywania policyi ogniowej w miastach i gminach
Aleg. 6. i 7. wiejskich. Oba te okólniki załączamy.

Z odpowiedzi, jakie z powodu tych okólników otrzymaliśmy przekonywujemy się, że na wykonywanie przepisów o policyi ogniowej tak Wydziały powiatowe, jakoteż zarządy miast i miasteczek tudzież gminy wiejskie zwracają coraz większą uwagę i że stan rzeczy pod względem zaprowadzenia straży pożarnych, uchwalania regulaminów ogniowych i sprawienia przyrządów ogniowych w miastach i miasteczkach coraz bardziej się polepsza.

O powiatach, bobreckim, brzeskim, buczackim gorlickim i jaworowskim nic nam nie wiadomo i nie możemy zdać sprawy Wys. Sejmowi, ponieważ Wydziały powiatowe tych powiatów na wszelkie nasze wezwania pozostają głuchymi i nic nie odpowiadają.

Sprawy dotyczące ludności izraelickiej, indemnizacyi notaryalnej i służebnictw.

W sprawach tych Departament VI. w ubiegłym peryodzie czasu niniejszem sprawozdaniem objętem nie miał nic do załatwienia.

W końcu nadmieniamy, że do czynności szefa departamentu VI. należy szkontrum kasy krajowej, które w czasie właściwym zostało przeprowadzone.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 29. lipca 1894 L. 18.632 wystosowanej do c. k. Prezydyum krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie.

W odpowiedzi na szanowną odezwę z 2. kwietnia 1894 L. 994/pr., które Świetne c. k. Prezydyum zawezwało Wydział krajowy do objawienia swojej opinii z powodu petycyi wniesionej przez tutejszą izbę inżynierów cywilnych, architektów i geometrów do c. k. Ministerstwa Skarbu żądającej, ażeby zawarte pod pewnymi ograniczeniami w § 23. rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 11. czerwca 1883 dz. p. p. Nr. 91 zezwolenie dla urzędników ewidencyjnych do wykonywania pomiarów na prośby prywatne także wtedy, gdy nie zachodzi żaden wypadek ewidencyjny, zupełnie i bez wyjątku uchylono z powodu, że zezwolenie takie wytwarza dla autoryzowanych cywilnych geometrów konkurencyę zawodową, — Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić, że zdaniem jego, żądanie takie, ażeby zupełnie i bez wyjątku zabronione zostało urzędnikom ewidencyjnym wykonywanie pomiarów dla stron prywatnych nie może być uważane za uzasadnione. W Galicyi bowiem jest obecnie 36 inżynierów cywilnych i 32 geometrów autoryzowanych razem więc 68 osób uzdolnionych do wykonywania prac technicznych oraz zdjęć i pomiarów geometrycznych.

Jeżeli się uwzględni, że w wielu miejscowościach znajduje się po kilku inżynierów cywilnych i autoryzowanych geometrów, zaś w wielu powiatach zupełnie ich nie ma tak, że z ogólnej liczby 68 przypada 43 na 12 miejscowości zaś po jednemu na 25 miejscowości to okazuje się, że w 37 powiatach zupełny jest brak takowych; w razie więc gdyby żądanie petentów w tej rozciągłości, jakiej się domagają, było uwzględnione to 37 powiatów byłoby zupełnie pozbawionych zawodowych techników i geometrów a strone interesowane nie miałyby gdzie i do kogo się odnosić z zamówieniami potrzebnych im robót technicznych i pomiarowych.

Taka ilość cywilnych inżynierów i autoryzowanych geometrów nie odpowiadałaby potrzebie i dlatego żądanie petentów tak, jak jest postawione w petycyi do Ministerstwa nie powinno zasługiwać na uwzględnienie.

Zdaniem Wydziału krajowego niezdrowe stosunki, jakie dziś istnieją mające przyczynę w tem, że z jednej strony inżynierowi cywilni i autoryzowani geometrzy powszechnie żalą się na brak zajęcia i na ciężką z tego powodu egzystencyę a z drugiej strony rządowi technicy ewidencyjni przeciążeni są pracą i to tak prywatną jakoteż rządową, dałyby się usunąć, gdyby c. k. Ministerstwo zezwolenie swoje dla geometrów ewidencyjnych do wykonywania pomiarów i innych praktyk technicznych na zamówienia stron prywatnych zawarte w §. 23. rozporządzenia Ministerstwa skarbu z 11 czerwca 1883 ograniczyło tylko do tych miejscowości w których nie ma inżynierów cywilnych i autoryzowanych geometrów, w miejscowościach zaś, gdzie ci ostatni w dostatecznej liczbie się znajdują, wykonanie takiej praktyki w zupełności usunęło.

Zarządzenie takie pociągnęłoby za sobą to następstwo, że inżynierowi cywilni i autoryzowani geometrzy, którzy dzisiaj zbyt są skupieni we Lwowie i w Krakowie, przenosiliby się do miast prowincyonalnych a w dalszem następstwie więcej techników poświęcałoby się temu zawodowi, mając zapewnienie, że w miejscach gdzie osiędą, nie będą potrzebowali obawiać się konkurencyi geometrów ewidencyjnych i że znajdą tam odpowiednie dla swego zawodu zajęcie.

Odpowiedziałoby to pośrednio także i intencyom Wys. Sejmu krajowego, który rezolucyą z 13. lutego 1894 zawezwało c. k. Rząd do takiego pomnożenia geometrów ewidencyjnych w kraju, iżby w miejscach gdzie jest c. k. Sąd powiatowy i c. k. Urząd podatkowy jeden geometra ewidencyjny urzędował, gdyż przez równomierne rozdzielenie personalu inżynierów cywilnych i autoryzowanych geometrów po kraju — usunięteby zostały niedogodności dla publiczności powstające z braku sił mierniczych w kraju — a przeważnie ta okoliczność spowodowała Sejm krajowy do uchwalonia powyższej rezolucyi.

Zresztą nieprzeszkadzałoby to w zupełności pomnożeniu liczby geometrów ewidencyjnych, jak się tego Wys. Sejm domaga — byle zabronionem im zostało wykonywanie praktyk prywatnych tam, gdzie są biura inżynierów cywilnych lub geometrów z upoważnieniem rządowem.

Zarządzenie takie, o ile nam wiadomo, dogadzałoby i samym petentom, którzy uważaliby je jako najbardziej dla nich pożądane ustępstwo i niczego więcej na razie nie żądają.

Zresztą zwracamy uwagę Świetnego c. k Prezydyum, że i c. k. Namiestnictwo galicyjskie na rzecz tę tak się zapatrywało, gdyż okólnikiem jeszcze z 19. sierpnia 1894 L. 11.675 wezwało wszystkie c. k. Starostwa w Galicyi do przestrzegania, ażeby technicy rządowi nie zajmywali się sprawowaniem czynności, przekazanych rozporządzeniem c. k. Ministerstwa z 8. grudnia 1860 Dz. p. p. Nr. 268 a w szczególności §. 27. tegoż rozporządzenia autoryzowanym technikom cywilnym, zwłaszcza tam, gdzie są biura techników takich z upoważnieniem rządowem.

Udzielając w końcu Świetnemu c. k. Prezydyum wykaz rozmieszczenia obecnego stanu inżynierów cywilnych i autoryzowanych w Galicyi na podstawie informacyi z liczby inżynierów, tudzież sprawozdanie komisyi administracyjnej z 8. lutego 1894 L. 1432/94 nad wnioskiem o pomnożenie liczby geometrów ewidencyjnych, jako dające dokładny pogląd na powody, które skłoniły Sejm do powzięcia rezolucyi z 13. lutego 1894, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać Świetne c. k. Prezydyum o zawiadomienie go w swoim czasie o decyzyi jaka w mowie będącej sprawie powziętą zostanie przez c k. Rząd.

Subalegat do **Al. 1.** do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydz. kraj. za r. 1894.

Wykaz

rozmieszczenia inżynierów cywilnych i autoryzowanych geometrów w Galicyi.

Inżynierowi cywilni:		Geometrzy autoryzowani:	
Lwów	13	Lwów	4
Kraków	3	Kraków	5
Wiedeń (zapisany w izbie lwowskiej)	1	Kołomyja	2

Przemyśl	3
Stanisławów	2
Nowy Sącz	3
Tarnopol	2
Borszczów	1
Jarosław	1
Horodenka	1
Tarnów	1
Dobromil	1
Podwołoczyska	1
Stryj	1
Żywiec	1
Sambor	1

Tarnów	1
Przemyśl	2
Bochnia	1
Stryj	1
Łańcut	1
Krzeszowice	1
Ropczyce	1
Żółkiew	1
Słotwina	1
Brody	1
Brzeżany	1
Sokal	1
Gorlice	1
Rzeszów	2
Jasło	2
Stanisławów	1
Pstrągowa	1
Kossów	1

Alegat 2. do sprawozdania z czynności depart. VI. Wydziału kraj. za r 1894.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa Skarbu z 12. lutego 1894 L. 6394 w przedmiocie ulg przyznanych dla Galicyi na r. 1894. w postępowaniu egzekucyjnem, wystosowanego do c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie.

In Erleidigung des Berichtes vom 28. Jänner 1894 Z. 120.404 betreffend die Gewährung von Erleichternngen in Bezug auf die Steuereinzahlung für die durch Elementarschäden im Jahre 1893 hart betroffenen Steuesträger findet das Finanz-Ministerium: 1. vor Allem zu bewilligen, dass die mit dem hierortigen Erlasse vom 2. December 1893 Z. 43.674 für die kleinen Steuerträger im dortigen Verwaltungsgebiete in Bezug auf die Steuereinbringung gewährten Exekutions-Erleichterungen auch für das Jahr 1894 in Wirksamkeit bleiben, und zu gestatten, das diese Exekutionserleichterungen auch auf solche Rustikal-Contribuenten in den in dem vorgelegten Verzeichnisse aufgeführten von Elementarschäden besonders hart getroffenen 22. Bezirken deren Jahresschuldigkeit an Grund — und Hausklassensteuer den Betrag von 20 fl. übersteigt und welche neben der laufenden Schuldigkeit etwa auch mit älteren Rückstäuden aushalten ausgedehnt werden.

2. Wird die k. k. Direktion beauftragt, rücksichtlich der Steuerträger in den obgedachten von Elementarschäden besonders hart getroffenen 22 Bezirken die Bezirkshauptmannschaften anzuweisen, sich sofort Individual-Ausweise über die in den betreffenden Gemeinden im Rückstande aushaftenden Grund und Hausklassensteuern vorlegen zu lassen. Dieselben sodann unter Beziehung der Gemeindevorsteher zu überprüfen und daran jene Parteien welche wegen der erlittenen Elementarschäden momentan zahlungsunfähig sind, sowie den Zeitpunkt, bis zu welchem diese einer Steuerzufristung bedürfen, genau anzugeben. Auf Grund dieser Erhebungen und der von den k. k. Bezirkshauptmanuschaften hierüber zu stellenden Anträge hat die k k. Direktion sohin den betreffenden Steuerträgern, ohne dass es ihrerseits der Überreichung besonderer Gesuche bedürfte, zur Abstattung der bei ihnen bereits im Rückstande aushaftenden, wie auch der noch weiter fällig werdenden laufenden Grund- und Hausklassensteuer unter voller Berücksichtigung der gegebenen Verhältnisse eine Steuerzufristung und zwar bis längstens Ende September 1894 zu bewilligen.

Während der Dauer der Zufristung ist rücksichtlich der betreffenden Steuerträger mit der Hinausgabe von Mahnzettel und sonach auch mit der Verschreibung der Mahngebür pr. 10 kr. für jedes Quartal inne zuhalten.

Auch ist bei diesem Steuerträgern falls sie zur Entrichtung von Vorzugszinsen verpflichtet wären von der Einforderung der bis zum Ausgange der gewährten Steuerzufristung entfallenden Verzugszinsen Umgang zu nehmen

3. Wird die k. k. Direktion ermächtigt auch den Grossgrundbesitzern in den obgedachten, von Elementarschäden im Jahre 1893 hart betroffenen 22. Bezirken zur Abstattung der laufenden wie auch der bei ihnen für die Vorjahre etwa noch im Rückstande aushaftenden Grund und Hausklassensteuer wenn sie darum ausuchen und wenn sie nach den hierüber zu pflegenden Erhebungen in Folge der erlittenen Elementarschäden thatsächlich momentan zahlungsunfähig sind, nach Massgabe dieser Erhebungen eine Steuerzufristung und zwar bis längstens Ende September l. J. zu bewilligen und rücksichtlich dieser Steuerträger in jenen Fällen in denen das Ärar keiner Gefahr ausgesetzt ist, für die Dauer der Zufristung auch mit der bezüglichen Sicherstellung der Rückstände vorläufig inne zu halten Von dem Inhalte dieses Erlasses ist auch der dortigen Statthalterei entsprechend Mittheilung zu machen.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Dep. VI Wydziału krajowego za rok 1894.

Odpis

wyroku c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers! Der k. k. Verwaltungsgerichtshof hat unter dem Vorsitze des k. k. Präsidenten Grafen Belcredi, in Gegenwart der Räthe des k. k. Verwaltungsgerichtshofes k. k. Senatspräsidenten von Stransky, k. k. Hofräthe Dr. Freiherrn von Budwiński, Ritter von Hennig und Praxmarer, dann des Schriftführers k. k. Rathsekretärs-Adjunkten Pietsch, über die Beschverde des Naftali Berger, Mendel Berner, Josef Flinteisch, Isak Pröbstein, Mendel Raps, Elias Reif und Boruch Sperling, Schänker in Przemyśl, gegen die Entscheidung der galizisohen k. k. Statthalterei vom 3. Dezember 1892 Zl. 86,721, betref-

fend die Vorschreibung erhöhter Propinations Schankgebühren nach der am 7. Februar 1894 durchgeführten öffentlichen mündlichen Verhandlung und zwar nach Anhörung des Vertrages des Referenten, sowie der Ausführungen des Dr. Edmund Kornfeld, Hof- und Gerichtsadwokaten in Wien, in Vertretung der Beschverde und der Gegenausführungen des k. k. Ministerialrathes Dr. Roża, in Vertretung der k. k. galizischen Statthalterei, zu Recht erkannt:

Die angefochtene Entscheidung wird nach §. 7. des Gesetzes vom 22. Oktober 1875 RgBl. Nr. 36 ex 1876 aufgehoben.

Entscheidungsgründe:

Die k. k. Bezirkshauptmannschaft in Przemyśl hat mit dem Erkenntnisse vom 12. Jänner 1892 Zl. 42.916, die Abschreibung der mit ihrem Erkenntnisse vom 11. März 1878 Zl. 1.737, den Beschwerdeführern zu je 20 fl bemessenen jährlichen Propinationsschankgebühr verfügt und jedem der Beschwerdeführer die von dem Ausschanke zu entrichtende jährliche Gebühr mit 100 fl, bemessen welche Neubemessung der Gebühr mit rückwirkender Kraft auch für die Vergangenheit, sonach für die Zeit vom 1. April 1878 an, zu gelten hatte. Diese Neubemessung der Gebühr wurde damit motiwirt, dass die Beschwerdeführer den Ausschank nicht aus dem Titel des Propinationsrechtes, sondern auf Grund der ihnen vom bestandenen Bezirksamte in Przemyśl ertheilten Licenzen betreiben und daher im Grunde des §. 20. des Gesetzes vom 30. Dezember 1875, galizisches L. G. Bl. Nr. 55, ex 1877, diese nunmehr erhöhte Schankgebühr zu zahlen verpflichtet seien.

Dieses Erkenntniss wurde mit der Entscheidung der k. k. Statthalterei in Lemberg vom 3. Dezember 1892 Zl. 86.721 im Instanzenzuge aufrecht erhalten, wogegen die vorliegende Beschwerde gerichtet ist.

Das Erkenntniss des Verwaltungsgerichtshofes beruht auf folgenden Erwägungen.

Zunächst ist aus den Administrativ-Akten zu constatiren, dass die Bezirkshauptmannschaft in Przemyśl mit dem Erkenntnisse vom 11. März 1878 Zl. 1.737, den Przemyśler Schänkern und darunter auch den heutigen Beschwerdeführern, die von denselben zu entrichtende Propinationsschankgebühr bemessen und über diese festgesetzten Gebühren mittels eines Ausweises dem Landes-Ausschusse die Mittheilung gemacht hat und dass gegen die von der Bezirkshauptmannschaft damals verfügte Bemessung der Schankgebühren weder von Seite der hiervon verständigten Beschwerdeführer, noch von Seite des Landes-Ausschusses ein Rekurs eingebracht wurde.

Hienach musste sich der Verwaltungsgerichtshof vor allem die Frage vorlegen, ob die Behörden berechtigt waren, von der einmal erfolgten und in Rechtskraft erwachsenen Bemessung der Schankgebühren zum Nachtheile der heutigen Beschwerdeführer abzugehen.

In dieser Richtung ist folgendes zu bemerken. Der §. 20. des citirten Gesetzes vom 30. Dezember 1875, welcher die Entrichtung der Schankgebühren behandelt, macht in den Absätzen 1. und 2. das Ausmass dieser Gebühren allerdings auch davon abhäugig, ob der Ausschank auf Grund des Propinationsrechtes oder aus einem andern Titel betrieben wird. Nun bestimmt aber der §. 21. dieses Gesetzes, dass „die k k. Bezirkshauptmannschaft die im §. 20. „festgesetzen Gebühren zu bemessen, hievon die Verpflichteten zu verständigen und den Aus„weis über diese Gebühren in einem Exemplare dem Landes-Ausschusse mitzutheilen hat". Nach dem 2 Absatze dieses Paragraphen steht gegen diese Bemessung sowohl dem Verpflichteten als auch dem Landes Ausschusse als Propinationsfondsdirection der Rekurs an die k. k. Statthalterei offen und der Schlussabsatz dieses Paragraphen besagt: „Der Rekurs hält die „Invollzugsetzung der Erkenntnisse nicht auf".

Demnach ist im Sinne des §. 21. die erfolgte Bemessuug der Schankgebühren ein Erkenntniss, als welches sie auch das Gesetz ausdrücklich bezeichnet, woraus folgt, dass aus der Rechtskraft einer derartigen, als ein Erkenntniss sich darstellenden Bemessung den Partheien Rechte erwachsen.

Aus dem Schlussabsatze des § 20. des erwöhnten Gesetzes vom 30 Dezember 1875, welcher besagt: „Die obige Gebühr haben die Verpflichteten vom 1. des, 3. Monate nach er „folgter Wirksamkeit dieses Gesetzes nachfolgenden Monates und bis zu dem Tage zu entrichten, „mit welchem die im §. 3. bezeichnete Zeitperiode endigt", d. i. mit Rücksicht auf das nachgefolgte Gesetz vom 22. April 1889; galizisches L. G. Bl. Nr. 30. bis zum Ablauf des Jahres 1910, dann weiter aus dem §. 21. ergibt sich, dass die einmal erfolgte und in Rechtskraft erwachsene Bemessung der Schankgebühren für die ganze Zeit, d. i. bis zum Ablauf des Jahres 1910 zu gelteu hat. Dem Gesagten zufolge haben die Beschwerdeführer aus der im Jahre 1878 erfolgten und in Rechtskraft erwachsenen Bemessuug der Schankgebühren das Recht auf die Zahlung nur dieser Gebühr erlangt und die Behörden waren demnach nicht mehr berechtigt, zum Nachtheile der Beschwerdeführer von der einmal erfolgten rechtskräftigen Bemessung der Schankgebühren abzugehen, beziehungsweise diese Gebühren zu erhöhen, zumal eine Änderung in der Eigenschaft der Schänker im gegebenen Falle nicht eingetreten ist

Hienach musste die angefochtene Entscheidung nach §. 7. des Gesetzes vom 22. Oktober 1875 R. G. Bl. Nr. 35 ex 1876 aufgehoben werden. Wien, am 7. Februar 1894 Belcredi m. p. Pietsch m. p.

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydz. kraj. za r. 1894

LW. 17.901.

Odpis

Do Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu.

Wysokie c. k. Ministerstwo!

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązany w myśl §. 2. instrukcyi uchwalonej dlań przez Sejm krajowy, do strzeżenia całości kraju; od dłuższego już czasu, bo od chwili, kiedy w r. 1881 wznowiony został spór o granice kraju naszego i Królestwa Węgierskiego nad Morskiem Okiem i Czarnym Stawem w Tatrach, zwracał pilną na sprawę tę uwagę, przestrzegając praw naszego kraju sporem owym zagrożonych. Działalność Wydziału krajowego w tej sprawie zaznaczyła się już w r. 1883., a uprawnienie jego do tego działania uznanem też zostało przez Wysoki c. k. Rząd, skoro do składu Komisyi mięszanej, zebranej na spornem terytoryum w d. 16. sierpnia 1883 r. został zaproszonym odezwą c. k. Namiestnictwa we Lwowie z d. 29. lipca 1883 r. L. 8.035/pr. także delegat Wydziału krajowego. W latach następnych nie spuszczał też Wydział krajowy sprawy tej z oka i nie przestając z jednej strony zwracać uwagi c. k. Władz na doniosłość tej sprawy i konieczność rychłego rozstrzygnięcia sporu, z drugiej strony starał się usilnie być tymże c. k. Władzom pomocnym w odnalezieniu dowodów praw naszego kraju koronnego do spornego teryto-

ryum Kiedy nakoniec w ciągu ostatnich trzech lat spór ów zaostrzył się do najwyższego prawie stopnia wskutek arbitralnego postępowania organów Zarządu dóbr Księcia Krystyna Hohenlohe-Öringen, majątkowo w tym sporze interesowanego, postępowania, nie liczącego się z prawami naszego kraju a cieszącego się poparciem Władz Królestwa Węgierskiego, postanowił Wydział krajowy w wykonaniu powyżej wspomnianego postanowienia instrukcyi i w spełnieniu uchwał Sejmowych z d 22 listopada 1890, 5. kwietnia 1892 i 19. maja 1893 r. zebrać i zużytkować, o ile możności cały historyczny i prawny materyał mogący wyjaśnić sprawę sporu o którym mówimy, z rozproszonej po licznych bibliotekach i archiwach. W tym celu wysłał Wydział krajowy opierając się na zdaniu specyalnie zwołanej ankiety, p. Dra Aleksandra Czołowskiego, kustosza archiwum miejskiego we Lwowie, do Wiednia, Warszawy i Krakowa dla czynienia poszukiwań w tej sprawie.

Delegat ten oparty na dokumentach w tych zbiorach nagromadzonych tudzież na obszernej literaturze historycznej i opisowej, przedłożył wspomniany uczony Wydziałowi krajowemu obszerną pracę wyjaśniającą w sposób przedmiotowy, historyę i genezę sporu, zarazem zaś przedstawiającą szczegółowy obraz stosunków graniczących Rzeczypospolitej polskiej i Królestwa Węgier od samego prawie początku obu tych państw w okolicach spornego terytorytoryum. Pracę tę pozwala sobie Wydział krajowy przesłać Wysokiemu c. k. Ministerstwu jako załącznik niniejszego pisma, mając zaszczyt poniżej streścić i przedstawić JE. jedynie wyniki jej ostateczne, o ile one Wysokiemu c. k. Ministerstwu w dalszym toku sprawy posłużyć mogą, jako podstawa do należytego ocenienia, praw naszego kraju i dowodów, na których się te prawa opierają.

I. Otóż wszechstronne zbadanie historyi stosunków polsko-węgierskich, o ile one dotyczyły terytoryów po obu stronach łańcucha gór Tatr położonych, daje przedewszystkiem bezwzględną pewność, że terytoryum dziś sporne (obejmujące powierzchnię 899 morgów i 301☐ sążni, wedle pomiaru gminy galicyjskiej Brzegi, w kształcie mniej więcej nieregularnego trójkąta, zamkniętego od wschodu grzbietem górskim pasma „Nad Żabiem“ i „Ryby“ zwanego, od północnego zachodu biegiem potoku od Rybiego tudzież linią przecinającą jezioro zwane Morskie Oko (Rybi Staw lub Polski Rybi Staw) od wypływu potoku od Rybiego do ujścia potoku łączącego Czarny Staw z Morskiem Okiem, dalej od południowego zachodu linią idącą biegiem potoku łączącego oba jeziora a dalej przecinającą Czarny Staw od wypływu tego potoku do szczytu Rysy (Meeraugenspitze) było od wieków integralną częścią Państwa Polskiego, że nie tworzyło ono nigdy części tak zwanego polskiego Spiża lecz należało do ziemi sandeckiej i województwa krakowskiego. Dowodzi tego okoliczność, że tak zwany Polski Spiż czyli 13 miast spiskich (XIII civitates sequenter oppignoratae), które cesarz niemiecki i król węgierski Zygmunt I. dał w r. 1412 Polsce w zastaw za sumę 37.000 kóp groszy pragskich, nie tworzył nigdy terytoryalnie jednej z polskiem terytoryum całości, obejmował rozprószonych 13 miast z okręgami, które tworzyły jakżeby wyspy wśród węgierskiego terytoryum nie przytykając bezpośrednio do krajów Rzeczypospolitej, podczas gdy terytoryum dziś sporne przylegało zpośrednio do Polski. Dowodzą tego dokumenta już od początku XV. wieku począwszy, a mianowicie: 1) Dokument z r 1434 którym uposażono sołtysa wsi Waxmund, łanami, ciągnącemi się „wzdłuż rzeki Białki od wierzchów Gorzec po szczyty gór Tatry“, dalej 2) Dokument powstania, w XV. i w początkach XVI. wieku licznych osad polskich na obszarze bezpośrednio przylegającym do terytoryum spornego; wreszcie 3) dokument Stefana Batorego z r. 1578, wydany dla osadników wsi Zakopane, w których ten monarcha z rodu Węgier, określając granice włości Zakopane, stwierdza, iż sięgają one „tak samo jak granice Królestwa polskiego najwyższych wierzchów Tatr, gdzie się stykają z granicą „państwa spiskiego“ czyli dzisiejszego komitatu spiskiego; na koniec 4) Liczne dowody, o których jeszcze poniżej będziemy mówić, świadczące,

że terytoryum dziś sporne, nie leżało bezpośrednio nad granicą Królestwa Węgier od której dzieliła je znaczniejsza przestrzeń kraju polskiego, która dopiero w ostatnich dziesiątkach lat zeszłego wieku od Polski oderwaną i do Węgier przyłączoną była.

Okoliczność powyżej stwierdzona ma zdaniem Wydziału krajowego nie małą doniosłość dla sporu, który nas dziś zajmuje. Wyklucza ona stanowczo twierdzenie, jakoby terytoryum sporne było oderwane przez Polskę przy sposobności posiadania owych 13. miast spiskich, które później tworzyły polskie starostwo spiskie, skrawkiem ziemi pierwotnie węgierskiej, t. j. Spiża węgierskiego i czyni że dzisiejsze pretensye królestwa Węgier do spornego terytoryum, nie mogą się opierać na twierdzeniu, jakoby w sporze tym chodziło o odebranie tylko terytoryum przypadkowo utraconego, a wreszcie wykazuje agressywny charakter tych pretensyi.

II. Drugiem z rzędu wynikiem wszechstronnego zbadania ze stanowiska historycznego całego sporu, wynikiem mającym znowu doniosłe dla decyzyi o tym sporze znaczenie jest twierdzenie, że najdawniejsze dokumenta, które wspominają o granicach Polski w tej stronie, to jest, w samych Tatrach, a nie na Podtatrzu, mówią iż granica polska sięgała aż do najwyższych szczytów Tatr (ad summitatem montium Tatry) lub, że idzie „wierzchami gór przez Tatry“, wykluczają więc w tych stronach granice inne, a więc rzeki i jezioro, i tem samem przemawiają za słusznością granicy, jakiej Galicya dziś broni a przeciwko twierdzeniom ze strony węgierskiej podnoszonym. Tak zaś określają granice powyżej powołane: akt nadania dla sołtysa w Waxmundzie z r. 1434 i przywilej Stefana Batorego z r. 1578, a nadto list króla polskiego Zygmunta III. do cesarza niemieckiego i króla Węgier Ferdynanda II., z r. 1625, pisany w sprawie zatargów prywatnych sąsiadujących właścicieli dóbr w Polsce i na Węgrzech, gdzie król polski podnosi, że regulacya Granicy między Polską a Węgrami jest właściwie zbędną, od wieków bowiem oznaczyła trwale tę granicę przyroda, przyczem niewątpliwie ma na myśli jedyną trwałą granicę, to jest pasma górskie. W tym samym duchu wyraża się też inny dokument, z r. 1603, przez tegoż króla cesarzowi Rudolfowi II. przesłany, obejmujący spis gwałtów popełnionych na granicy polsko-węgierskiej przez Jerzego Horwarth de Palocsa, gdzie król się skarży, że magnat ten zagarnął „znaczną część gór Tatry, które dzielą Królestwo Polskie od Węgier“ (Magnam partem moutimu dictorum Tatri, qui Regnum Poloniae ab Hungaria dividunt, ubi praecipua sunt pascua simileter ädemit).

III. Trzecim ogólnego znaczenia i zdaniem Wydziału krajowego wielkiej doniosłości w sporze momentem, który wydobyło na jaw zbadanie jego historyi jest fakt, że terytoryum dziś sporne było w posiadaniu Państwa Polskiego od owych najodleglejszych czasów które giną w pomroce dziejów, nie zostawiły bowiem po sobie pomników trwałych aż do r, 1770, w którym nastąpiło przyłączenie Starostwa Nowotarskiego i ziemi sandeckiej do państwa austryackiego. Że rzeeczywiście w wieku XV. i w połowie XVI, terytoryum sporne należało do Polski, tego dowodzą powyżej już powołane dokumenta, tego dowodzi dalej może najsilniej fakt, że nikt temu dotąd nie przeczył, pretensye bowiem i zajścia, których dalekim echem jest spór dzisiejszy, datują się dopiero od drugiej połowy wieku XVI. Czy jednak zajścia owe i pretensye mogły przerwać przynależność tego terytoryum do Polski, czy były one tego rodzaju, iż mogły usunąć władzę zwierzchniczą Polski w tych stronach oto pytania, które się nasuwają, gdy o tych zajściach wspomnieć trzeba, przechodząc choćby pobieżnie dzieje tej sprawy.

Były to zajścia natury prywatnej, w owych czasach zwykłe i częste zatargi sąsiedzkie o granice — nie kraju i państwa — ale dóbr prywatnych. Wszczął je Polak, poddany polski Olbracht Łaski, który po ojcu swym Hieronimie odziedziczył włości na Spiżu węgierskim położone, mianowicie zamek Lewoczę, miasto Keszmark, Rychno, Gielnicz, Dunajec czyli Niedzica i inne sąsiadujące z terytoryum polskiem starostwa Nowotarskiego (Iapilaneatia Neoforeuid) do którego i Włości Zakopane, Białka i Brzęgi, a więc i dziś sporne terytoryum należały. Olbracht Łaski, wszcząwszy te spory, a chodziło w nich o granicę dóbr Dunajec-

Niedzica, odstąpił dobra te i przyległe wsie: Fridmann, Mathiasfalwa, Trepsehya Jurgów itd. Jerzemu Horwarth de Palocsa najpierw w zastaw a następnie sprzedał mu je na własność, wraz z wszelkiemi pretensyami swemi granice dotyczącemi. Spory wszczęte nie ustały wskutek tej zmiany lecz owszem przybrały ostrzejszy charakter, a prowadzone były z obu stron, ze strony polskiej przez starostów nowotarskich, z włości bowiem otaczających Nowy Targ będących własnością każdoczesnego króla polskiego utworzone zostałe z początkiem 16. wieku Starostwo tak zwane megrodowe i rządzili w niem mianowani przez króla dożywotni starostowie, ze strony węgierskiej przez Jerzego Horwarth de Palocsa z równą zawziętością. Rabunki, napady i zajazdy posiadłości dokonywane raz z jednej drugi raz z drugiej strony, zabory różnych przestrzeni gruntów następywały po sobie bez przerwy przez lat kilkanaście. W miarę tego która strona była w danej chwili słabszą i pobitą w tej walce, uciekała się o pomoc do swego panującego. Ztąd wywiązała się w tej sprawie korespondencya królów polskich z węgierskimi której zawdzięczamy nieco światła o tych stosunkach. Rezultatem jej było że zgodzono się, by komisya mieszana polsko-węgierska zajęła się wytyczeniem granicy. Sejm polski od r. 1550 począwszy wybierał komisye przez cały szereg lat, które, jak to stwierdza list króla Zygmunta III. do cesarza Ferdynanda II. w r. 1625 wystósowany (wydrukowany w całej osnowie na końcu dołączonej pracy) kilkakrotnie się zebrały w umówionym terminie, lecz napróżno, bo się komisarze Królestwa węgierskiego nie zjawili.

Znać nie były te pretensye tak bardzo ważne i uzasadnione, jak to dziś się przedstawia.

Wydział krajowy nie może tu oczywiście wdawać się w obszerniejszy rozbiór powyżej naszkicowanych stosunków, ale uważa za swój obowiązek podnieść, że 1. były to spory i zatargi prywatne obywateli dwu różnych państw, ale nie spory dwu państw i że spory te nie zostały załatwione w drodze porozumienia międzynarodowego a zatem w drodze, któraby mogła przesądzać o prawach tych państw do terytoryum i ich granicy; 2. jakiekolwiekby terytorya zajął, czy to Łaski lub Jerzy Horwarth de Palocsa z jednej, czyto starostowie nowotarscy z drugiej strony, to zajęcie takie było zawsze tylko aktem prywatnym nie mógłby zmienić granicy państwa, choćby był przez wyrok sądu w jednem z interesowanych państw urzędującego zatwierdzony: 3 nie ma dotąd dowodu, jakoby, czy to Łaski, czy Jerzy Horwarth de Palocsa, czyto zajęli w posiadanie dziś sporną przestrzeń, czyto podnosilili do niej specyalnie pretensye — natomiast zaś są dowody, że mieli oni pretensye do posiadania o wiele rozleglejszych obszarów, mianowicie całej Nowotarszczyzny i znacznej części powiatu sandeckiego jeśli więc tych rozległych pretensyi nie uważa się — i słusznie — za uprawnienie do oderwania od naszego kraju tak znacznej przestrzeni, toć należałoby także nie powoływać się na prawa płynące rzekomo z owych zatargów do terytoryum dziś spornego.

Przypuszczać należy, że tak się zapatrywano na rzecz już w czasie, kiedy ów spór się rozgrywał, bo jak powyżej zaznaczono, komisye wspólne się nie zebrały, a nie przechowały się też żadne ślady, by w jakikolwiek sposób dokonano nowego rozgraniczenia na terytoryum dziś spornem. Ślad taki, wedle wszelkiego prawdopobieństwa byłby się jednak dochował, gdyby podobny akt był miał miejsce. Wszak w lustracyi Nowotarszczyzny z r. 1636 znajdują się ślady, że w gminie Białce leżącej na północ od spornego terytoryum, gdzie już nie pasmo gór, ale rzeka Białka jedyną tworzyła granicę pewną część gruntów na wschód od tej rzeki położonych uznano za należące do Węgier. Takiego śladu co do Morskiego Oka (Rybiego Polskiego Stawu) i Czarnego Stawu i ich otoczenia nie tylko nie ma, ale natomiast są dowody już z najbliższych lat po r. 1636 dowody urzędowe, iż Morskie Oko należało do Polski, przekonywujące zatem najwymowniej, że ów kilkadziesiąt lat trwający epizod prywatnych zatargów sąsiedzkich nie pociągnął za sobą żadnych skutków w dziedzinie prawa publicznego, że nie wpłynął na zmianę granic państw i nie przerwał przynależności spornego terytoryum do państwa Polskiego.

Od roku zaś 1637 mamy już obfitsze dowody na to, że terytoryum wspomniane należało do Polski. Dowodem takim jest przedewszystkiem dyplom króla polskiego Władysława IV. z 20. czerwca 1637roku, którym monarcha ten nadał prawo paszenia nad morskiem Okiem (Rybim Stawem) Sołtysowi Wojciechowi Nowobilskiemu z Białki. Dyplom ten wydrukowany w całem brzmieniu na końcu dołączonej pracy wskazuje samem brzmieniem, że nie mogło być w chwili jego wydania mowy o posiadłościach należących do Królestwa węgierskiego nad Morskiem okiem czyli Rybim Stawem, czyżby bowiem, gdyby się tam stykały granice Polski i Węgier, mógł akt urzędowy, jakim jest dyplom królewski, tak ogólnikowo określić przestrzeń, na której obdarzony przywilejem otrzymuje służebność, czyżby w niem nie dodano ograniczenia lub wzmianki, że prawo to sięga tylko tak daleko, jak daleko sięga granica Polski, że paszący ma baczyć, by na terytoryum węgierskie nie wkraczał

Lakoniczność określenia użytego w dyplomie tym, wyrażenie „penes fendum Rybi Staw" jest właśnie zdaniem Wydziału krajowego, że granicy węgierskiej w bliskości nie było że niebezpieczeństwo naruszenia jej nie zachodziło, inaczej byłody w Dyplomie zamieszczone odpowiednie ostrzeżenie a bodaj czy nie zagrożenie karą na wypadek konfliktu z sąsiedniem państwem.

Dyplom, o którym powyżej mowa, ponowił następca króla Władysława IV., król Jan Kazimierz przywilejem z d. 8 stycznia 1661, dalej król Michał Korybut Wiśniowiecki przywilejem z d. 11. listopada 1669 r., a nakoniec król August III. przywilejem z d. 25. stycznia 1749 r. potomkom owego Wojciecha Nowobilskiego, dziedzicznym Sołtysom w Białce.

Dyplomy te podane w dołączonej pracy w dosłownem brzmieniu twierdzą, że i następcy króla Władysława IV. nie wiedzieli o zbyt bliskiem sąsiedztwie granicy węgierskiej i oni bowiem używali tego samego określenia przedmiotu służebnego co ich poprzednik „penes fundum Rybi Staw".

Rodzina Nowobilskich istnieje do dziś i na mocy owego dziedzicznego prawa wypasała swe bydło na pastwiskach na stokach pasma „nad Żabiem", rzekomo do Węgier należących aż po ostatnie lata, bo aż po r. 1890, w którym wskutek zabiegów pełnomocnika i zarządcy dóbr ks. Hohenlohe popartych przez królewskie sądy węgierskie wzbroniono jej wykonywania odwiecznego prawa.

Przytoczone powyżej dyplomy królów polskich nie są jednak jedynym dowodem, że po roku 1639 nieprzerwanie Polska sporne terytoryum posiadała.

Jest nim także protokół komisyi węgiersko-polskiej do rozstrzygnięcia sporów granicznych wydelegowanej w r. 1755—6 dla rozstrzygnięcia sporów powstałych na spiżu o granice polskiego Starostwa Spiskiego (13 miast zastawionych). Komisya ta zwana comissio Barkocziana, od nazwiska Barkoczy, które nosił biskup węgierski, przewodniczący komisyi ze strony węgierskiej, pragnęła załatwić zebrawszy się na pierwsze posiedzenie wszystkie spory graniczne między Węgrami a Polską wówczas istniejące i przedłożono na niej dokładny wszystkich skarg o naruszenie granicy. Załatwienie tego przedmiotu nie przyszło do skutku, polacy bowiem członkowie komisyi mieli specyalne tylko pełnomocnictwo do rozstrzygnięcia sporów spiskich; a tu tylko podnieść należy, że w spisie owym wszelkich sporów granicznych, zamieszczonym w protokole komisyi, nie ma żadnej wzmianki o jakichkolwiek pretensyach węgierskich do Morskiego Oka (Rybiego Stawu) i terytoryum dziś spornego. Dowód to, że spór ten wówczas jeszcze nie istniał wcale, dowód to dalej, że przynależność spornego dziś terytoryum do Polski uznawano, a więc że Polska legalnie owo terytoryum posiadała.

W ten sposób dowiedziono, zdaniem Wydziału krajowego niezbicie, opierając się na świadectwach wiarogodnych, bo na urzędowych dokumentach, fakta, że sporne terytoryum tworzyło integralną część państwa Polskiego, że królowie Polscy wykonywali nad niem prawo zwierzchności aż po r. 1769, że w ciągu wieków: od XV. począwszy aż do drugiej połowy XVIII.

nie istniał spór dzisiejszy, i nie zaszedł fakt żaden, mający znaczenie państwowo-prawne i międzynarodowe, któryby mógł być podstawą twierdzenia, że dziś sporne terytoryum było choćby chwilowo przyłączonem do krajów Krolestwa Węgierskiego.

Powyżej urzędowymi dokumentami stwierdzony stan rzeczy, znajduje też potwierdzenie w innego rodzaju źródłach, które jakkolwiek nie urzędowe i nie wprost ale pośrednio a przecież bezstronnie przydają właściwego światła do rozświecenia stosunków na spornem terytoryum w ubiegłych wiekach panujących. Mowa tu o opisach Tatr, przechowanych z ubiegłych wieków. Wyszłe z pod pióra ludzi, którzy je spisywali zwykle na podstawie nowoczesnego zwiedzenia lub na podstawie opowiadań naocznych świadków, pisane w czasie, gdy o sporze dzisiejszym i namiętnościach jakie on wywoływać może, nie było mowy, mają one wszelkie cechy, których wymaga historyk od bezstronnego źródła dziejowego, a są tem wiarygodniejsze im dawniejszych sięgają czasów i im większą dają rękojmię bezstronności a więc cennemi tu są przedewszystkiem te opisy, których autorowie pisali ze stanowiska węgierskiego. Z opisów tych pozwalamy sobie wymienić jako najdawniejszy, bo w połowie XVIII. w. powstały opis Michała Chrościńskiego, przechowany jako rękopis w bibliotece Pawlikowskich we Lwowie, pod tytułem: opisanie ciekawe gór Tatrów za Nowym Targiem na cały świat słynnych, wszelkiemi klejnotami i bogactwy ozdobionych i niezliczonemi minerałami napełnionych". Stwierdza w opisie tym autor wyraźnie, że Rybi Staw (Morskie oko) i Czarny Staw leżą oba w obrębie granic Polskich, opisują je dokładnie i mówi że granica Polski sięga tu dalej niż obecnie sporne terytoryum, że idzie ona nie grzbietem pasma Żabie, lecz szczytem także nad Zmarzłym Stawem i Polskim grzebieniem. Podobnie drugi chronologicznie rzecz biorąc opis ze strony polskiej pochodzący, pióra Rzączyńskiego pod tytułem: Historia naturalis curio de Regni Poloniae Magni ducatus XX. divisa (Saudomiriae 1721), wymienia Rybi Staw, który zwie Morskiem Okiem, jako jezioro leżące w Starostwie Nowotarskiem a także podaną powyżej granicę potwierdza.

Wreszcie trzecia polska wzmianka o jeziorze Morskie Oko, zawawarta jest w dziele ks. B. Chmielowskiego pod tytułem: Nowe Ateny albo akademia wszelkiej saenicycy pełna (Lwów 1754), z której to wzmianki również wynika, że jezioro to (Maris ocutus) do Polski należy mieści je bowiem autor na „wierzchołku Tatrów polskich". Podnieść tu należy wreszcie że wszyscy wymienieni pisarze nie wiedzą nic, o jakichkolwiek pretensyach Węgier do Morskiego Ooka, że więc świadectwa ich w tej sprawie nie podobna podejrzywać o stronniczość wynikającą z patryotycznego szowinizmu.

Podobnie, jak opisy pisarzów polskich, z których przytoczono tylko najdawniejsze, tak i opisy pochodzące z pod pióra Węgrów, lub z węgierskiego stanowiska Tatry opisujących autorów, stwierdzają pośrednio, powyżej urzędowymi dokumentami stwierdzony fakt, przynależności obu jezior tatrzańskich do Polski. I tak w dziele Csiby, „dissertatio historico physica de de montibus Hungariae (Tyrnaviae 1714)," w dziełach Beliusza „Hungariae antiquae et novae porodrmus (Norim beoge. 1723) i Notitia Hungariae novae historico-geographica (Vienae 1736), wreszcie u Bruckmana: „Epistolae literariae" (Wolfenbüttel 1740. Epistola LXXXIX p. t. Montes Carpatii in Hungaria), znajdujemy wprawdzie opisy wszystkich jezior położonych w Tatrach po stronie węgierskiej nie znajdujemy jednak wśród opisanych jezior ani Morskiego Oka (Rybiego Stawu) ani Czarnego Stawu. Ztąd pośredni wniosek nasuwa się sam przez się, że w czasie, gdy owe opisy powstały, a więc w ciągu wieku XVIII. jeziora te nie należały do Węgier, inaczej byłaby o nich wzmianka w opisach. Jedyny opis ze strony węgierskiej w którym wspominano o Morskiem Oku (Rybim Stawie), jest Buchholza: Beschreibung des Karpattischen Gebirges (ogłoszony w Ungarischer Magazin t. III. 1787 Pressburg), autor ten jednak wyraźnie zaznacza, że jezioro to które nazywa „Grosser polnischer Fischsee" w przeciwstawieniu do węgierskiego Rybiego Stawu „(polskiem jeziorem zwie też Frölich w dziele: „Bibliotheca seu Cy-

nosura Peregrinantium" (Ulmae, 1644) sporne jezioro nie leży po węgierskiej stronie. Nie bez znaczenia jest też zdaniem Wydziału krajowego okoliczność, iż żaden z powyżej wymienionych autorów węgierskich nie wspomina wcale o sporze dziś się toczącym, jest to bowiem dowodem, że spór ten powstać mógł dopiero później po ogłoszeniu owych opisów.

IV. Z kolei omówić należy czwarty wynik zbadania dokładnego historyi i genezy sporu. Rezultatem tym jest stwierdzenie, że terytorum sporu które, jak powyżej wykazano należało aż po rok 1795 względnie aż do r. 1770 do Polski, jako jej część integralna, mianowicie jako część włości stanowiących wówczas starostwo Nowotarskie nie przestało też od chwili wcielenia dzisiejszego kraju koronnego Królestwa Galicyi i Lodomeryi do krajów dziedzicznych najwyższego Domu panującego tworzyć części tego kraju, być w ciągłem posiadaniu zarówno władz tego kraju, jak jego poddanych. Że tak było wyjaśnia powołanie się na następujące fakta stwierdzone dokumentami, znajdującymi się przeważnie w Archiwum c. k. Ministerstwa, wśród materyałów zebranych do sprawy sporu o omawiane terytorum. Terytoryum dziś sporne zajęte przez wojska cesarskie w myśl Najwyższego rozkazu z dnia 19. sierpnia 1773 r., wraz z całem starostwem Nowotarskiem i znaczną częścią Sandeckiego powiatu, zostawało aż do dnia 16 sierpnia 1773 w administracyi i posiadaniu dawnej Rzeczypospolitej Polskiej ustanowionej, to jest w administracyi ostatniego starosty nowotarskiego, Franciszka Rychtera, podstolego ziemi krakowskiej, który prowizorycznie na rzecz c. k. Skarbu dobra te starostwo tworzące dzierżył aż do dnia 16. sierpnia 1773 r., w którym zdał je administracyi rządowej W jakich granicach objęła administracya rządowa, czyli c. k. Kamera Nowotarszczyznę i czy objęła też sporne terytoryum w posiadanie, oto pytania pierwszorzędnej wagi ze względu na kwestyę, w czyjem posiadaniu było sporne terytoryum w tym okresie czasu. Zbadanie sprawy wyjaśnia te pytania wyczerpująco i na korzyść praw kraju naszego, już bowiem w roku 1775 wygotowany opis lasów (Beschreibung sämmtlich dieser k. k. Kameral-Herrschaft Neumarck befindlichen Waldungen mit ihrer Grösse, Holz, Wuchs, Angränzung, dann durch oder nahe an desselben flissenden Flüssen nach der Herrschaftlichen Abtheilung in 4 Schlüssel) przechowany w oryginale w zbiorach c. k. Akademii Umiejętności w Krakowie, wyraźnie zalicza jezioro: Morskie Oko do posiadłości rewiru Waxmundzkiego, wraz z polanami przyległemi, między któremi wymienia polanę: „Nowobilskich Morskie Oko", to jest pastwisko, na którem, w myśl powołanych przywilejów królów polskich dla Nowobilskich rodzina ta od wieków miała prawo paszenia bydła i takowe aż po ostatnie lata wykonywała, jak o tem jeszcze poniżej wspominać nam przyjdzie. Dowód to więc pewny, że w r. 1775 c. k. Kamera posiadała spokojnie terytoryum dziś sporne. Że posiadanie to nie było tylko chwilowem, świadczą pomiary geometryczne dokonane w czasie między rokiem 1811 a 1813, w których całe terytoryum dziś sporne objęte zostało, jako część posiadłości c. k. Kamery nowotarskiej, rozmierzono je bowiem dokładnie przy gminie Bukowina i podano wymiary poszczególnych części pod nomenklaturami: „Las świerkowy, Roztoka, pastwiska czyli hale, S k a ł y Ż a b i e nad R y b i m S t a w e m, M o r s k i e O k o i Czarny Staw. Fakt, że przy operatach tych w ogóle po raz pierwszy podniesiono ze strony węgierskiej (ze strony dominium Friedmann) pretensye do przestrzeni wymienionych pod powyższemi nomenklaturami, a przedstawiających powierzchnię 796 morgów 1254 □, wskutek czego uwidoczniono je w mapach jako „kontrowers" (por. Auszug aus der geometrischen Tabelle der gewes königl. Cameral Herrschaft Neumarkt 2 Theiles vom J. 1811 u. 1813 w aktach Wys. Minist.) stwierdzał właśnie, że przestrzeń ta była wówczas w posiadaniu c. k. Kamery Nowotarskiej.

Podniesione wówczas pretensye nie spowodowały zmiany w tym stanie posiadania. Wygotowana w r. 1818 klasyfikacya szacunkowa losów Kamery nowotarskiej (Waldabschätzungs und Classificationstabelle Abth. III. 1818, Dorf Białka) w aktach Wydziału krajowego, obejmuje dziś sporne terytoryum, podobnie obejmuje je także opis rewiru Bukowina wygotowany w r. 1819, mówiący wyraźnie, „że pasmo Żabie tworzy linię graniczącą, którą państwo Nowy Targ

zachowuje, (w aktach sporu w archiwum Wys. c. k. Ministerstwa), potwierdzają to oszacowanie lasu „pod Rybim“ z r. 1819 i mapy kameralne, od r. 1811 począwszy sporządzane, które wszystkie zaznaczają wprawdzie sporne terytoryum, jako kontrowers“, ale granicę posiadłości Kamery prowadzą grzbietem Żabiego pasma, a nie korytem potoku z Morskiego Oka czyli Rybiego Stawu płynącego, na których też oba jeziora (Morskie Oko, czyli Rybi Staw i Czarny Staw mylnie także Morskiem Okiem zwany) w obrębie posiadłości c. k. Kamery się znajdują. Powyższy stan rzeczy, potwierdzają też akta, świadczące, że c. k. Kamera wydzierżawiała halę „Rybi staw“ góralom z wsi okolicznych, co następnie przy komisyiz r. 1837 gotowi byli stwierdzić świadkowie przysięgą, jako też stwierdzony protokolarnie fakt, że Nowobilscy wykonywali prawo paszenia bydła na hali w około Rybiego Stawu (Morskiego Oka) przez cały czas trwania rządów c. k. Kamery, na co ofiarowali przysięgę i akt urzędowy (indywidualny wykaz gruntowy) zaprodukowali. Nakoniec stwierdza powyższy stan rzeczy także akt oddania dóbr Zakopane-Kościelisko przy sprzedaży w r. 1824 Emanuelowi Homolacsowi, w którym to akcie urzędownie skonstatowano, że „Oddział Żabiego pasma od dawna tworzy granicę posiadłości Kamery“, która „całą objętą nią przestrzeń aż do tego czasu posiadała spokojnie“ i że „stan tego posiadania nigdzie nie został przez stronę węgierską naruszony“.

Z aktem sprzedaży i oddania w posiadanie dóbr Zakopane-Kościelisko z przyległościami osobie prywatnej i urzędowego, jakkolwiek tylko ze strony prywatnej, bo właściciela dóbr Frydmana, podniesienia pretensyi węgierskich do spornego terytoryum wchodzi sprawa w nową fazę rozpoczynającą się w r. 1824, a znaną powszechnie z licznych relacyi władz, protokołów komisyjnych i dochodzeń. Po krótce więc tylko zająć się nam przyjdzie tą fazą, w celu podniesienia jedynie tych stwierdzonych dotąd okoliczności, które dowodzą, że i po owym akcie oddania dóbr Zakopane-Kościelisko nowonabywcy utrzymanem zostało terytoryum sporne w posiadaniu właścicieli prywatnych dóbr Zakopane-Kościelisko, aż do czasów dzisiejszych. Otóż fakta te są następujące:

1. Nowonabywca dóbr wspomnianych, Emanuel Homolacs, uiścił cenę kupna za całe dobra wedle oszacowania dokonanego przez c. k. Kamerę, którem objęto także terytoryum dziś sporne, zapłacił więc także za przestrzenie stanowiące to terytoryum i zostały mu one urzędownie przez c. k. komornika mimo wniesionego ze strony pełnomocnika właściciela dóbr Friedmana protestu, po należytem oznaczeniu kopcami granic posiadłości w posiadanie oddane. W posiadaniu tem zostawał wspomniany Homolacs, mimo kilkakrotnych naruszeń tego stanu prawnego, utwierdzonego w myśl praw obowiązujących w naszej monarchii wpisanie do ksiąg tabularnych, aż do r. 1858, świadczy o tem, cały przebieg sporu jaki Homolacs prowadził od r. 1834 począwszy o naruszanie go w posiadaniu tego obszaru, przebieg świadczący, że bronił swego posiadania, a zatem, że był w posiadaniu, dalej świadczy o tem i wynik tego sporu w r. 1887 wobec komisyi mięszanej osiągnięty, która to komisya pozostawiła nadal stan dotychczasowy, to jest zostawiła właściciela Zakopanego w posiadaniu spornego obszaru, świadczy wreszcie karta w r. 1842—3 sporządzona p. t.: Uibersicht-Karte der vereigniten Herrschaften Kościelisko und Ludzimierz, nebst den angrenzenden Herrschaften und Gütern vergnügt und gezeichnet in der Forstsystemisirungs-Kanzlei der k. k. Landerer Kameral Ober-Försters F. E. Schwarz durch den Geometer Franz Richtscheid im Jahre 1842—3, w aktach Wys. c. k. Ministerstwa złożona. Najdowodniej zaś dowodzi utrzymania się wówczas właścicieli Zakopanego w posiadaniu spornego obszaru fakt, że w r. 1857 podjęto ze strony węgierskiego właściciela dóbr Landok na nowo kroki o przyznanie posiadania na tem terytoryum. Ten stan rzeczy stwierdza też i umowa, jaką „dla sąsiedzkiej zgody“ zawarto między właścicielami dóbr Zakopane a właścicielami państwa Landok w r. 1858. W umowie tej, o której jeszcze poniżej wspominać nam przyjdzie kilkakrotnie, odstępuje właścicielka dóbr Zakopane sporne parcele w katastrze gminy galicyjskiej Brzegi pod l. 2537, 2538, 2539, 2540, 2341 i 2683, zapisane, właścicielom dóbr Landok na

własność, zastrzegając sobie tylko pewne jednorazowe korzyści, w zamian za co oni z pretensyi swych rezygnują. W posiadaniu więc był ten, kto umową tą zobowiązywał się sporne parcele oddać. 2. Umowa powyższa nie weszła w wykonanie a spór przez dochodzenia w r. 1858 zarządzone przewleczony, wznowiony został dopiero w r. 1881 przez nowego właściciela dóbr węgierskich Jaworzyna Jurgów i Landok, który zawezwał interwencyi władz węgierskich z powodu rzekomego naruszenia terytoryum węgierskiego i jego posiadłości przez Nowobilskich i galicyjskie Towarzystwo tatrzańskie. Jaki był stan posiadania spornego terytoryum w czasie od r. 1858 do 1881 stwierdzić nie trudno, umowa bowiem powyżej wspomniana, z natury rzeczy wymagająca zatwierdzenia ze strony c. k. Namiestnictwa, do którego należy zezwolenie na wydzielenie pewnych obszarów z ciał tabularnych, zatwierdzenia tego nie uzyskała, c. k. sądy ani też królewskie sądy węgierskie nowych właścicieli w posiadanie spornego terytoryum nie wprowadziły, i w posiadaniu tem utrzymali się nadal dziedzice Emanuela Homolacsa, aż do chwili sprzedania dóbr Zakopane, jako właściciela tych gruntów, Nowobilscy zaś, jako uprawnieni do wykonywania na nich służebności. Ten stan rzeczy utrzymał się i nadal po sprzedaniu dóbr Zakopane baronowi Eichbornowi, który aż do r. 1881 w posiadaniu spornych parcel, jako właściciel wspomnianych dóbr, wspólnie z Nowobilskimi, jako uprawnionymi do wykonywania służebności, zostawał bez żadnych przeszkód ze strony węgierskiej. 3. Chwilowo w latach 1881 do 1883 r. niepokojony w tem posiadaniu, utrzymał się właściciel dóbr Zakopane przy stanie powyżej przedstawionym, po bezskutecznem zebraniu się komisyi mięszanej w r. 1883, aż do r. 1889, a sprzedając dobra powyższe na licytacyi, objęły c. k. sądy aktem oszacowania, w myśl stanu hipotecznego tych dóbr i długotrwałego posiadania, także terytoryum dziś sporne. 4 W ten sposób nabył parcele tworzące terytoryum sporne dzisiejszy właściciel Zakopanego Władysław hr. Zamoyski wraz z temi dobrami i został po zatwierdzeniu licytacyi przez c. k. sąd obwodowy w Nowym Sączu, komisyjnie i sądownie wprowadzony w posiadanie tych dóbr jako też i spornych parcel i granice swych posiadłości oznaczył nowemi znakami granicznemi, słupami z odpowiedniemi napisami. Protokół tego oddania w posiadanie zatwierdził c. k. sąd obwodowy w Nowym Sączu uchwałą z dnia 21. września 1889 r. l. 6.274, a następnie c. k. wyższy sąd krajowy w Krakowie uchwałą z dnia 12. marca 1890 r. l. 21942 i wspomniany właściciel dóbr Zakopane jakkolwiek niepokojony w posiadaniu swem przez podwładnych właściciela dóbr Jaworzyna, jakoteż i przez władz królestwa Węgier utrzymał się dotąd w posiadaniu prawnie nabytem spornego terytoryum. 5. Kilkakrotnie już wspomniano w ciągu powyższego zestawienia dowodów faktycznego posiadania spornego terytoryum, że sołtysi Nowobilscy z Białki wykonywali swe prawo paszenia na spornem terytoryum bydła bez żadnej przeszkody tak za czasów, gdy terytoryum to należało do c. k. Kamery jak i później i przytoczono na to dowody, tu nadmienić jeszcze należy, że protokół oddania w posiadanie dóbr Zakopane hr. Zamoyskiemu z r. 1889, stwierdza fakt, iż prawo to wykonywali oni jeszcze w tym czasie, tudzież zaznaczyć trzeba że ofiarują oni dowód z świadków iż od niepamiętnych lat wykonywali i wykonują wyłącznie prawo rybołowstwa na Morskiem Oku czyli Rybim Stawie i przewozu przez to jezioro.

W ten sposób zebrano fakta stwierdzające, że przez cały ciąg czasu od chwili przyłączenia naszego kraju koronnego do krajów dziedzicznych Najwyższego Domu Panującego w r. 1770 w posiadaniu spornego terytoryum byli poddani naszego kraju koronnego. Wywód ten znajduje uzupełnienie w dowodach, które pozwalają stwierdzić przynależność spornego terytoryum od pierwszych lat po przyłączeniu Królestwa Galicyi i Lodomeryi pod względem administracyjnym i sądowym do tegoż Królestwa. Dowodem takim jest przedewszystkiem fakt, że terytoryum sporne było w administracyi c. k. Kamery nowotarskiej, a zatem władzy nie węgierskiej lecz galicyjskiej. Powtóre dowodem takim jest, że wedle księgi pomiarowej Jozefińskiej, znajdującej się w aktach niniejszego sporu zebranych w Wys. c. k. Ministerstwa z r. 1787 dla gminy galicyjskiej Brzegi, sporne terytoryum należy do Galicyi, a podobnie potwierdza to też opis w Joze-

fińskiej metryce z r. 1789 zawarty granic gm. Białka. Po trzecie dowód taki stanowi fakt, iż z wszystkich parcel spornej przestrzeni opłacano w Galicyi podatki, bliższe bowiem zbadanie parcel l. kat. 2.537 do 2.541 w katastrze gminy Brzegi z r. 1846 wykazało, jak to dowodzi obszerny wywód w dołączonej pracy (str. 56—8), identyczność tych parcel z „Lasem Pańskim Rybie". Według pomiarów Jozefińskich dla gminy Białka z r. 1789 l top. 4328 a według metryki gruntowej z r. 1820 l. top 4276—4281 tak, że nie ulega już wątpliwości, że terytoryum sporne, o ile ulegało opodatkowaniu, było do pomiarów Jozefińskich wciągnięte i opodatkowane. Po czwarte dowód taki stanowi fakt, że kataster galicyjski z r. 1846 dla gminy Brzegi przyjął granicę Galicyi przez Żabie pasmo i całą sporną przestrzeń w 6 parcelach rozmierzył jako należącą do Galicyi, tudzież fakt, iż z parcel w tym katastrze uwidocznionych opłacał od r. 1846 podatek obszar dworski Zakopane-Kościelisko, po reambulacyi zaś z r. 1869, tj. od r. 1880 opłaca go dotąd w części także obszar dworski (z parc. 2.537 i 2538), w części zaś Bartłomiej Nowobilski z wspólnikami (z parc. 2539, 2540 i 2541). Po piąte wreszcie dowód taki stanowi jedyna karta naszego kraju, oparta na materyałach urzędowych, to jest karta w r. 1855 wydana przez Kummersberga pod tytułem: Administrativ Karte von dem Königreiche Galizien und Lodomerien Wien, Artavia, w której granica kraju naszego zgodnie z powyżej przedstawionym stanem rzeczy, przez pasmo Żabie poprowadzoną została. Nakoniec stwierdza ten stan rzeczy także szereg opisów Tatr w pracy dołączonej powołanych (str. 59—61), pochodzących z czasu od r. 1778—1833, wyłącznie ze stanowiska węgierskiego pisanych, z których jednak żaden nie twierdzi, jakoby Morskie Oko (Rybi Staw) i Czarny Staw do Węgier w tym czasie należały.

V. Ostatnim wreszcie rezultatem obecnie przeprowadzonego zbadania pod względem historycznym sporu, o którym mowa, jest wykrycie właściwego początku tego sporu, które to wykrycie pozwala z jednej strony ocenić należycie pretensye ze strony węgierskiej podnoszone z drugiej zaś strony daje możność odparcia tych argumentów, na które dotąd głównie zwracano uwagę, uzasadniając swe pretensye. Z kolei więc przystępujemy do przedstawienia w głównych zarysach tej sprawy i jej znaczenia dla sporu, o którym mowa

Początku jej szukać należy w stosunkach i wypadkach politycznych lat 1769 i 1770 c. k. Rząd ówczesny zamierzając przyłączyć polski Spiż (starostwo spiskie, czyli 13 miast spiskich) i zgodnie z ówczesnemi wymogami polityki zewnętrznej Monarchii powiększyć jej terytoryum, wydał w r. 1769 władzom wojskowym dowodzącym wojskami, tworzącemi kordon wzdłuż granicy polsko-węgierskiej polecenie wyprostowania i uregulowania granicy tej wszędzie tam gdzieby się przekonano, że istnieją pretensye Królestwa Węgier do posunięcia jej dalej w głąb Polski. W tym celu przydani zostali władzom wojskowym komisarze cywilni, których zadaniem było zebranie materyału prawnego dla władz wojskowych zajmujących się wypracowaniem map, granicznych przestrzeni tak, by na mapach tych już owe zmiany granic, w myśl pretensyi odszukanych, mogły być uwzględnione. Badania te co do okolicy, o którą chodzi, mieli sobie powierzone baron von Heger, c. k. pułkownik sztabu generalnego kwatermistrzowstwa i Józef Török de Szöndrö, król. węg. radca dworu, jako komisarz polityczny. Na podstawie dat dostarczonych przez Töröka przystąpił baron v. Seger do wypracowania mapy granicy Węgier, w okolicy, o którą chodzi i w krótkim czasie przesłał do Wiednia 3 zdjęcia. Na pierwszem z nich chronologicznie rzecz biorąc, które jest zarazem pierwszem oryginalnem zdjęciem tych stron, poprowadził on granicę potokiem od Rybiego, który na mapie tej nazwano Białką, następnie wschodniemi brzegami obu jezior tak, że w myśl tej mapy powierzchnie obie jezior pozostały przy Polsce. Podobizna tej karty jest dołączona na końcu alegowanej książki, oryginał zaś jej przechowany w c. i k. Archiwum Wojny w Wiedniu (Karten Abtheilung. Ungarn Administrativ-Karten Arch. Nr. 29); na drugiej poprowadził granicę również potokiem od Rybiego i środkiem obu jezior oryginał w tem samem Archiwum,

Ungarn, Aufnahmen Arch. Nr. 1.), wreszcie wypracował też zdjęcia, w których granice przesunięto aż po Beskid, zajęto więc niemi całą Wołoszczyznę i część ziemi sandeckiej (dziś powiatu sandeckiego).

Dla należytego ocenienia doniosłości tych map dla kwestyi kierunku granicy podnieść należy:

1) że były one wynikiem instrukcyi, o której powyżej wspomniano, podyktowanej nie chęcią sprawdzenia granic, ale interesu polityki;

2) że przesunięcie to granic wywołało protest ze strony króla i Rządu polskiego, na który cesarzowa odpowiedziała przyrzeczeniem pojednawczego załatwienia sprawy w odpowiednim czasie;

3) że sam br. Seeger, przesyłając swą pierwszą kartę, pisze wprawdzie, że na niej zaznaczył „die jetzige zwischen Polen und Ungarn bekannte Grenze", dodaje jednak słowa „woran noch einige kleine Flecke so strittig seiend gefunden, aber gar leicht entschieden werden können", sam więc uznaje potrzebę uregulowania w tem miejscu jeszcze granicy;

4) że to pierwsze zdjęcie br. Seegera dowodzi właśnie, jak szła pierwotnie granica Polski w tych stronach, że obejmowała całą przestrzeń na wschód od dziś spornego terytoryum aż po grzbiet nad Zmarzłym Stawem i Polski Grzebień, to jest całą przestrzeń na mapie Seegera wypełnioną orograficznemi szczegółami, gdy bowiem na mapie tej jedynie terytoryum polskie jest wypełnione, terytoryum zaś węgierskie puste, trudno sobie wytłómaczyć fakt, iż br. Seeger terytoryum od potoku od Rybiego do doliny Rówienki i Polskiego Grzebienia wypełnił, inaczej wytłómaczyć, jak tylko w ten sposób, iż już po wykonaniu odciął ową przestrzeń pierwotnie polską, czyniąc zadość względom politycznym;

5) iż powyżej wspomnianą granicę Polski przez grzbiet nad Zmarzłym Stawem i Polski Grzebień, stwierdza opis współczesny przez dwu c. k. oficerów, zajętych przy zdejmowaniu map w Tatrach, ogłoszony w piśmie „K. k Anzeigen aus sämmtlichen k. k. Erbländern, Wien 1772;

6) iż materyał prawny, na którym oparł się br. Seeger, dokonując rzekomej regulacyi granicy węgierskiej, nie wytrzymuje żadnej krytyki Materyał ten zebrany jest w relacyi komisarza Töröka de Söndrö przedłożonej w r. 1769 współczesnie z mapami br. Seegera i znajduje się obecnie w aktach sporu w Wys. c. k. Ministerstwa. Oparto się w nim, o ile chodzi o spór niniejszy, na dokumentach odnoszących się do prywatnych zatargów granicznych pomiędzy Starostwami nowotarskiemi z jednej a Olbrachtem Łaskim i Jerzym Horwathem de Palocsa z drugiej strony, toczących się w latach 1585—1625, a nadto podniesiono w nim pretensye Królestwa Węgier do znacznej przestrzeni naszego kraju bo do 275 wsi, 4 zamków (Czorsztyn, Sącz, Nawojowa, Nowy Targ) i sześciu starostw. Powyżej już wykazano, że owe zatargi prywatne, zakończone około roku 1630 nie mogą być uzasadnieniem praw do spornego terytoryum ze strony Królestwa Węgierskiego, tu więc ograniczamy się do zaznaczenia, że:

a) wywody w powyższej relacyi zebrane już współcześnie uznane zostały jako niedostateczne, jak tego dowodzą opinie Rady Stanu (Staats-Rath) z r. 1769 i 1770 (przechowane w k. k. Haus- Hof- und Staats-Archiv), opinia kanclerza ks. Kaunitza i samej Cesarzowej Maryi Teresy (A. v. Arneth. Maria Theresias letzte Regierungszeit 1763—1780 t. II. str. 299 i 588) i że jedynie względy polityki skłoniły ówczesny Rząd do zajęcia w r. 1770 w myśl wywodów relacyi Nowotarszczyzny i Sandeczyzny, mimo uznania zupełnej bezpodstawności zawartych w tej relacyi argumentów prawnych;

b) że Rząd, zająwszy te ziemie utrzymał starostwo nowotarskie a potem c. k. Kamerę w posiadaniu terytoryum dziś spornego, jak to powyżej udowodniono;

c) że Rząd po zajęciu Królestwa Galicyi i Lodomeryi sam uznał, iż zarówno Nowotarszczyzna jak i reszta zajętego w r 1770 kraju (powiat sandecki) tą integralną częścią tego Królestwa, dając tem wyraz przekonaniu, iż rzekome prawa węgierskie nie zasługują na uznanie;

d) że Rząd, w kilku szczególnych wypadkach sporów granicznych na granicy galicyjskiej od strony komitatu spiskiego, przyjął stan posiadania w czasie, w którym Galicya została przyłączoną do Monarchii, za podstawę granicy między Galicyą a Węgrami. Zasadę tę wypowiedzianą po raz pierwszy, w najwyższem Rozporządzeniu z dnia 24. kwietnia 1784 w słowach: „Limites Regis Hungariae et Galiciae juxta possesionem illius temporis, quo Galicia revindicata est, provisorio modo per exmittendos ex utraque parte Commissarios stabilientur“, ponowiono następnie w Dekrecie Kancelaryi nadwornej z dnia 28. grudnia 1792 r., a wreszcie w przedłożeniu Kancelaryi nadwornej z dnia 17. lipca 1828 r. i postanowieniu cesarskiem z r. 1835 (Arch. Wys Ministerstwa Galizien II. A. 3.). W ten sposób wciąż dowodnie uznano rzekome dowody praw węgierskich zawarte w relacyi Töröka za pozbawione podstawy.

Mając na uwadze powyżej treściwie podniesione okoliczności, nie podobna mapom przez br. Seegera wypracowanym przyznać znaczenia dowodu praw Królestwa Węgierskiego, mapy te jednak właśnie są, z jednej strony źródłem omawianego sporu, z drugiej zaś źródłem głównie przez stronę węgierską na poparcie jej wywodów podnoszonego argumentu. Są one źródłem sporu, gdyż fakt wygotowania mapy, na której oba jeziora w połowie do Węgier przyłączono i odcięto tak znaczną przestrzeń od sąsiedniego państwa, przyłączając ją do Węgier, nie pozostał nieznanym ludności najbliższej okolicy a zwłaszcza właścicielom dóbr sąsiednich. Toż przedewszystkiem uzyskali ci właściciele wskutek tego przesunięcia granicy przestrzeń znacznie większą niż ta, o którą się dziś spór toczy, przestrzeń między pasmem Żabie a doliną Rówienki na południe aż po Polski grzebień sięgającą, nic więc dziwnego, iż utkwiło w ich pamięci, że według mapy br. Seegera także przestrzeń od pasma nad Żabiem położona aż po potok od Rybiego, będąca w posiadaniu c. k. Kamery, mogłaby do nich należeć. Kiedy więc w r. 1811 przystąpiono do pomiarów geometrycznych posiadłości Kamery, podniesiono ze strony dominium Friedmann te pretensye i zażądano uwidocznienia ich w mapach, jako kontrawersu. I to właściwa geneza sporu. Ale mapy br. Seegera stały się, jakkolwiek, jak to powyżej wykazano, same żadnym dowodem prawnym, nie są źródłem, z którego płynie dla strony węgierskiej szereg argumentów, które nie znając ich pochodzenia od tych kart właśnie, możnaby uważać za bardzo poważne. Karty br. Seegera bowiem, jako pierwsze wymogom nowoczesnej kartografii odpowiadające zdjęcia okolic tatrzańskich, służyły wspólnie ze zdjęciami dokonanemi z ramienia c. k. Kamery Nowotarskiej w latach 1811 do 1813, na których po raz pierwszy uwidoczniono kontrowers, czyli terytoryum dziś sporne, jako źródło informacyjne dla wszystkich późniejszych prac katograficznych wojskowych, przy których nie przeprowadzano już dochodzeń co do kierunku granicy, lecz wykreślano ją bądź tak, jak jest oznaczona na zdjęciach br. Seegera, bądź tak, jak daleko sięga na mapach kameralnych oznaczony kontrowers. Stąd pochodzi, że strona węgierska może na poparcie swych pretensyi powołać prawie wszystkie mapy wojskowe. Wartość tego dowodu zawsze zdaniem Wydziału krajowego, tylko posiłkowego, bo Władze wojskowe zdejmujące mapy, nie są powołane do decyzyi, którędy mają iść granice krajów koronnych monarchii, obecnie po wyjaśnieniu, na czem on się opiera, zupełnie zakwestyonować należy, a to tembardziej, iż mapy te różnią się między sobą w podaniu granicy w spornem miejscu i że jedyna mapa na znajomości stosunków oparta, wspomniana już karta Kummersberga z r. 1855 różni się od nich, przemawiając na korzyść praw kraju naszego.

VI Zmierzając ku końcowi niniejszego wywodu, nie może Wydział krajowy nie wspomnieć krytycznie o dotychczas ze strony węgierskiej, w ciągu osiemdziesięciu lat trwania sporu, przedstawionych dowodach, mających popierać pretensye Królestwa węgierskiego. Przedewszystkiem przypomnieć tu należy, że kiedy w r. 1811 ogłoszono po raz pierwszy ze strony

węgierskiej pretensye do spornego dziś terytoryum, przy sposobności pomiarów geometrycznych posiadłości c. k. Kamery Nowotarskiej, to ogłoszono je zupełnie gołosłownie, nigdzie bowiem nie przechował się ślad, jakiegokolwiek umotywowania owego żądania lub przedłożenia jakich dowodów na jego poparcie, dalej podnieść należy, że także w roku 1824, gdy do protokołu oddania dóbr Zakopane i dziś spornego terytoryum w posiadanie Emanuelowi Homolacsowi, wniósł pełnomocnik państwa Friedmann, Franciszek Dydyński, protest przeciwko określonej przez c. k. Komornika Nerunowicza granicy, to ograniczył się tylko na powołaniu się na poprzednie „protesta ze strony Węgrów w tej sprawie przedkładane“, ale ani tych protestów nie okazał, ani ich nawet nie streścił, ani nie wspomniał do jakiej Władzy jej wnoszono. Wobec faktu, iż protestów tych dotąd nigdzie nie odszukano, należy chyba przypuścić, że ich nie było, a wobec tego uznać wniesiony przez Dydyńskiego protest, za niczem nie poparty i gołosłowny. Nie od rzeczy tu będzie nadto zwrócić uwagę na brzmienie złożonej przez Dydyńskiego deklaracyi. Opisawszy granicę tak, jak jej się domagał, oświadczył, że tak granica „iść powinna“, nie twierdził nawet, jakoby granica kiedykolwiek tak, jak on żądał, szła, nie twierdził, by dominium Friedmann było kiedykolwiek w jej posiadaniu, ale chciał tylko stwierdzić pretensye tego dominium, na których poparcie nie miał żadnego dowodu. Deklaracya więc Dydyńskiego nie tylko nie zawiera żadnego dowodu za pretensyami właścicieli dóbr Friedmann, ale owszem przemawia na korzyść Galicyi, stwierdzając pośrednio, że posiadanie spornego terytoryum było wykonywane ze strony galicyjskiej.

Podobnie nie przedłożyła też strona węgierska żadnych poważnych dowodów na poparcie swych pretensyi wobec zebranej w r. 1837 w Niedzicy komisyi mięszanej. Jedynym dowodem tych pretensyi była karta Liesganiga, opracowana na podstawie zdjęć br. Seegera i nic nie mówiąca karta prywatna inżyniera Killa z r. 1800, na której nawet nie uwidoczniono obu jezior. Temi dowodami starano się obalić z galicyjskiej strony przedstawione dowody, że przestrzeń sporna była od Kamery kupiona, że właściciel był formalnie w posiadanie wprowadzony, że posiadanie od wieków było po polskiej stronie, na co ofiarowano przysięgę 5 świadków, liczących wówczas po 80 do 95 lat wieku, że wreszcie zawsze opłacano od spornej przestrzeni podatek w Galicyi.

W r. 1858 przedłożono komisyi mięszanej zebranej w Jaworzynie, oprócz protokołu komisyi poprzedniej z wywodami stron, także jako nowe poparcie pretensyi węgierskich: 1) Kartę węgierską dróg z r. 1832, 2) fotograficzną kopię oryginalnej karty łańcucha Karpat c. k. Generalnego sztabu kwatermistrzostwa, wreszcie 3) odpis układu zawartego między ówczesną właścicielką dóbr Zakopane a właścicielami dóbr Landok, którym spór prywatny o własność spornego terytoryum miał być zakończony. Oczywiście dowody te nie wystarczyły do roztrzygnięcia sporu o granicę kraju. Karta bowiem dróg węgierskich z r. 1832 była zbyt późną, by mogła roztrzygać o rzeczy; karta Sztabu kwatermistrzostwa jako pochodząca od Władz nieuprawnionych do decyzyi o administracyjnych i politycznych granicach kraju już wówczas nie wystarczała a dziś tem mniej możnaby na niej polegać, gdy wiemy, że granica na niej jest skopiowaną z karty Seegera, wreszcie układ prywatnych właścicieli dwu majątków nie mógł być uznanym za dokument mogący rozstrzygać o granicach dwu krajów.

W r. 1883 miała komisya mięszana przed sobą ze strony węgierskiej przedłożone jedynie następujące dowody: powyżej wspomnianą ugodę z r. 1858, karty wydane w Węgrzech w r. 1881 i wyrok prowizoryalny wydany w r. 1882 przez sąd w Keszmarku o naruszenie posiadania gruntów przy Morskiem Oku. Dowodów tych zdaniem Wydziału krajowego potrzeba bliższej poddawać ktytyce, wystarczy wspomnieć, że umowa owa z r. 1858, o której kilkakrotnie w toku niniejszego wywodu wzmiankowano, a w której dla określenia przedmiotu jej powołano parcele według galicyjskiego katastru, może być tylko dowodem przynależności tych parcel do Galicyi, ale żadną miarą nie może ona być uważaną za dowód popierający twierdzenie

strony węgierskiej. Jako dokument prywatny i o ileby dotyczył dziedziny prawa publicznego, sam z siebie nie ważny, mogłaby ona tylko wpływać na spór prywatny, gdyby uzyskano dla niej zatwierdzenie kompetentnych władz, którego dotąd nie uzyskała, ale nie może żadną miarą rozstrzygać o kwestyi granicy kraju. Toż samo powiedzieć można o mapach w r. 1881 wydanych, które przecież nie mogą rzucić światła na spór od lat kilkudziesięciu się toczący i o wyroku sądu w Keszmarku, który tworząc sam przez się przedmiot sporu, boć od rozstrzygnięcia kwestyi, do którego kraju należy terytoryum, zależy kwestya, które sądy są uprawnione do wyrokowania w sprawach tego terytoryum, nie może być dowodem ani za, ani przeciw zwłaszcza, że wydany był w chwili, kiedy legalnie terytoryum wspomniane było w posiadaniu naszego kraju koronnego.

Pozostaje nam do omówienia jeszcze argument podniesiony ze strony węgierskiej już w r. 1824 a ponawiany przy każdej z wymienionych powyżej komisyi, argument, że granicą kraju w tej stronie ma być bieg rzeki Białki i że potok wypływający z Morskiego Oka, wpadający u północnych kończyn pasma Żabie do potoku zwanego Białą Wodą lub Podupłazkim Potokiem jest właśnie Białką. Przedewszystkiem musi tu Wydział krajowy przypomnieć powyżej pod II. powołane dokumenty, które pozwalają stwierdzić, że wedle najdawniejszych źródeł w tej sprawie granica Polski szła w tej okolicy szczytami Tatr, że więc źródła te wykluczają możliwość granicy wodnej w tej stronie. Powtóre zauważyć trzeba, chcąc z historycznego stanowiska ocenić powyższe twierdzenie, że ze strony węgierskiej nie przytoczono żadnych dowodów, iż granica ta szła właśnie Białką i że strumień wypływający z Morskiego Oka (z Rybiego Stawu) jest właśnie Białką. Po raz pierwszy i gołosłownie podniósł to twierdzenie plenipotent państwa Friedman w r 1824 przy oddaniu spornego terytoryum w posiadanie Homolacsowi i ani on, ani nikt później nie przedłożył ani dawnych dokumentów stwierdzających tę okoliczność, ani dawnych map, któreby tę granicę podawały. Brak tych dowodów tem bardziej daje się uczuć, że potok, który ze strony węgierskiej nazywany jest w sporze Białką, nazywa ludność miejscowa na przestrzeni od Morskiego Oka (Rybiego Stawu) począwszy aż do połączenia się tego potoku z potokiem Biała woda, potokiem Rybim, lub „od Rybiego“, nazwę zaś Białka nadaje dopiero rzece powstałej ze zlania się potoku tego z Potokiem Biała Woda.

Zbadanie na miejscu sprawy tej przekonuje dalej, że hydrograficzne i topograficzne warunki sprzeciwiają się przypuszczeniu, jakoby strumień wypływający z Morskiego Oka (Rybiego Stawu) zwany potokiem od Rybiego, był właśnie Białki początkiem, jak to przypuszcza strona węgierska, bo 1) kiernnek rzeki Białki jest ten sam co kierunek potoku Biała Woda, podczas gdy potok od Rybiego wpada do koryta tej rzeki prawie pod kątem prostym i już z tego względu przypuścić trudno, by to ten potok od Rybiego nadał kierunek dalszemu biegowi rzeki, a raczej przypuszczać trzeba, że ulegając silniej swemu prądowi potoku Biała Woda przyjął jego kierunek; 2) ilość wody w potoku od Rybiego jest znacznie mniejszą, niż w potoku Biała Woda, tak że raczej potok Biała Woda mógłby być uznanym za początek Białki, niż potok od Rybiego. Nadto, gdyby nawet uznać potok od Rybiego za Białkę, trudnoby dopatrzeć powodu, dla któregoby w tem miejscu, gdzie przyroda sama tak potężną granicę ustawiła, zamykającą koryto potoku od Rybiego i kotlinę w której leży Morskie Oko od wschodu, to jest pasmo: nad Żabiem, miano za granicę kraju uznać kiedykolwiek bieg nieznacznego potoku, nie tworzącego nawet żadnej rzeczywistej przeszkody trudnej do przekroczenia. Fakt, że na dalszej ku północy przestrzeni, rzeka Białka tworzy granicę między krajem naszym a Królestwem Węgier, nie może być argumentem za twierdzeniem postawionem ze strony węgierskiej, lecz właśnie przemawia za tem, że na spornej przestrzeni potok, płynący z Morskiego Oka, granicy tworzyć nie może, Białka bowiem, tam gdzie jest granicą, ma wszelkie warunki ku temu, których brak, jak to powyżej zaznaczono, potokowi płynącemu a raczej spadającemu od Morskiego Oka: mianowicie ma Białka tam, gdzie jest granicą, znaczniejszą już ilość wody i większą szerokość,

płynie wybitnie od natury zaznaczonem korytem, tworzącem wybitny dzia między pasmami gór, czego o potoku spadającym z Morskiego Oka żadną miarą powiedzieć nie można Wobec tych warunków miejscowych, wobec faktu, iż nazwa nadawana ze strony węgierskiej potokowi płynącemu od Morskiege Oka, nie zgadza się z nazwą, jaką ludność nadaje temu potokowi, wobec faktu, że nie ma żadnego dowodu historycznego, stwierdzającego taki stan rzeczy, by Białka aż do Morskiego Oka tworzyła granicę naszego kraju a owszem są dokumenty na których podstawie twierdzić można, że granica włości polskich Waxmund, Zakopane, Brzegi jako też Królestwa Polskiego w tej stronie, szła szczytami względnie grzbietami gór Wydział krajowy nie może przyznać żadnej wagi dowodowej powyżej omawianemu twierdzeniu strony węgierskiej.

Przedstawiwszy powyżej dowody praw naszego kraju, oceniwszy dowody przedłożone w tej sprawie ze strony przeciwnej, Wydział krajowy, opierając się na przeszło trzystoletnie przynależności spornego terytoryum do Królestwa Polskiego, na stuletnej przeszło nieprzerwanej przynależności tego terytooyum do Królestwa Galicyi i Lodomeryi, tudzież na stuletniem przeszło prawnem nieprzerwanem do dziś dnia utrzymanem posiadaniem uprasza Wysokie c. k. Ministerstwo o otoczenie praw naszegc kraju silną opieką powołując się nadto na to, na najwyższe rozporządzenie z dnia 24. kwietnia 1894 r. na dekret kancelaryi nadwornej z dnia 28. grudnia 1792 r. tudzież z 17. lipca 1828 i dotyczące najwyższe postanowienie z r. 1835, w których uznano, że prowizoryczną granicą Galicyi ma być stan posiadania w chwili przyłączenia tego kraju do monarchii, uprasza Wydział krajowy dalej, by Wysokie c. k Ministerstwo raczyło, stwierdziwszy, iż w onym czasie i później granica kraju naszego szła grzbietem pasma nad „Żabiem“, zarządzić, co potrzeba, ażeby granica ta była ze strony władz i poddanych Królestwa Węgier uszanowana i zachowana aż do jej stanowczego uregulowania i ostatecznego rozstrzygnięcia sporu.

Zarazem upraszamy Wysokie c. k. Ministerstwo, ze względu, że na dalszej odwloce sprawa tylko ucierpiećby mogła, o rychłe spowodowanie ostatecznego uregulowania granicy kraju w spornem miejscu, a ufni, że Wys. c. k. Ministerstwo raczy uznać usiłowania nasze w sprawie bezstronnego wyświecenia tej sprawy upraszamy wreszcie o dopuszczenie naszego delegata do Komisyi mięszanej, w razie, gdyby komisya taka zebrać się miała, tudzież o zakomunikowanie nam dalszych dowodów strony przeciwnej w razie, gdyby w dalszym toku sprawy jakie nowe dowody przedłożono, abyśmy mogli spełniając ciężący na Wydziale krajowym obowiązek obrony praw naszego kraju, na dowody te odpowiedzieć.

LW. 17.363.

Odpis.

Najjaśniejszy Panie!

Najmiłościwszy Cesarzu i Królu!

Deputacya wybrana przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwałą z dnia 20. maja 1893 r., składając u stóp Tronu Twego, Najjaśniejszy Panie wyrazy niezachwianej wierności i poddańczego przywiązania, przejmujących serca ludności tego kraju koronnego dla Twej uświęconej Osoby i całego Najdostojniejszego Domu Panującego, spełnia zarazem włożony na nią wolą Sejmu obowiązek przedstawienia Ci Najjaśniejszy Panie sprawy, która od dłuższego już czasu wywołujące wśród ludności tego kraju zaniepokojenia.

Sprawą tą jest spór o granicę między krajem naszym a Królestwem Węgier, w okolicy dwu jezior Tatrzańskich: Morskie Oko i Czarny Staw nad granicą kraju naszego i komitatu spiskiego, o przestrzeń kraju drobną, bo zaledwie kilkaset morgów obejmującą, przestrzeń skał i jezior górskich, którą mieszkańcy kraju naszego od wieków posiadając jako jego część integralną uważają i jako najpiękniejszą jego ozdobę kochają.

Wydział krajowy naszego kraju koronnego wypracował w wykonaniu obowiązku, ciężącego na nim w myśl instrukcyi i kilkakrotnie przez Sejm powziętych uchwał, memoryał, przedstawiający pewne historyczne dowody praw naszego kraju koronnego do spornego terytoryum i wywód ten przedłożył Wysokiemu Rządowi Waszej Cesarskiej Mości w właściwej drodze.

Spór ten, jako o granicę między obu połowami Monarchii tworzy wypadek nie przewidziany w ustawodawstwie państwowem i nie ma władzy uprawnionej do rozstrzygnięcia w tej sprawie, więc może jedynie najwyższa, wola w państwie u wszystkich poddanych najwyższą czcią otoczona wola Monarchy spowodować rozstrzygnięcie.

Ufni, że Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczysz znaleść w swem sercu, miłującem zarówno wszystkie Berłu Twemu podległe ludy, w Swej wspaniałomyślnej mądrości i sprawiedliwości, sposób słusznego załatwienia sprawy przedkładamy Waszej Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości, imieniem Sejmu naszego kraju koronnego najpoddańszą prośbę, byś raczył Najjaśniejszy Panie najmiłościwiej zwrócić swą ojcowską uwagę na tę sprawę, spowodować zbadanie praw naszego kraju a zarazem ostateczne rozstrzygnięcie tego sporu.

LW. 53161/93.

Okólnik

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Rada zawiadowcza krajowego związku ochotniczych straży pożarnych w Galicyi pismem dnia 16. października 1893. l. 551. odniosła do Wydziału krajowego z oznajmieniem, że z raportów i sprawozdań, jakie otrzymuje z różnych stron kraju, przekonuje się, iż pomimo wydanej ustawy z 10. lutego 1891 (Dzien. ust. i rozp. kraj. Nr. 18) i rozporządzeń Wydziału krajowego z 31. października 1891 l. 44204 i wszystkich późniejszych przynagleń Wydziału krajowego, większa część gmin miejskich w kraju dotychczas nietylko że nie zorganizowała u siebie obrony pożarnej, ale nadto nie sprawiła potrzebnej ilości narzędzi ratunkowych i sikawek.

Na 299 miast i miasteczek w kraju, jak Rada zawiadowcza Związku donosi, zaledwie 163 posiada straże pożarne, liczba zaś gmin miejskich, które nie posiadają żadnych przyborów ratunkowych, lub w których przybory te są w bardzo niedostatecznej ilości, dochodzi 200.

To zaniedbanie w wykonywaniu obowiązujących postanowień ustawy o policyi ogniowej sprawia, że t.k wielką ilość pożarów mamy co roku w kraju, które stały się prawdziwą klęską krajową. Ten stan rzeczy spowodował nas do zastanowienia się nad środkami zaradczemi, a jako najskuteczniejsze i do celu zdążające uznajemy, ażeby:

1. Przy układać się mających budżetach rocznych, gminy miejskie, nie posiadające odpowiednich sikawek i narzędzi ratunkowych, wstawiały do budżetów odpowiednie kwoty na ich zakupno; i

2. Aby Wydziały i Rady powiatowe wpływały na gminy i zniewalały je do energicznego czuwania nad postanowieniami ustawy o policyi ogniowej t. j. aby gminy przymuszone były do sprawienia potrzebnych narzędzi ratunkowych i zorganizowania obrony pożarnej.

Ponieważ oba te środki leżą w zakresie działania Wydziału i Rady powiatowej i należą do atrybucyj przyznanych Wydziałowi powiatowemu §. 38. ustawy z 10. lutego 1891, przeto Wydział krajowy wzywa Wydział powiatowy do wydania jak najenergiczniejszych zarządzeń celem zniewolenia gmin miejskich do ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z 10. lutego 1891, a w szczególności do czuwania nad tem iżby gminy zorganizowały obronę pożarną i sprawiły potrzebne przyrządy pożarne a zarazem do wpłynięcia na gminy nie posiadające odpowiednich sikawek i narzędzi ratunkowych, ażeby w zastosowaniu §. 38. ustawy z 10. lutego 1891 preliminowały na zakupno ich pewne kwoty w budżetach na rok 1894

Równocześnie przypominamy Wydziałowi powiatowemu potrzebę zaprowadzenia regulaminów ogniowych dla miast i miasteczek w myśl postanowień §. 3. ustawy o policyi ogniowej i zdania sprawy, które gminy powyższy regulamin przyjęły i w życie wprowadziły.

LW. 21.399/94.

Okólnik

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Szereg tegorocznych klęsk pożarowych zaznaczył się strasznym pożarem Nowego Sącza, który w znacznej bardzo części uległ zupełnemu prawie zniszczeniu; również i z innych stron kraju nadchodzą wiadomości o licznych pożarach. Idą więc z dymem całe wsie i miasta i ciężko zapracowany dobytek ludności.

Zbliżająca się pora letnia i dni gorących budzi uzasadnioną obawę, że klęski te pożarowe w kraju naszym, gdzie domy i zabudowania gospodarskie stawiane są z przeważnie materyału nieogniotrwałego a tem samem bardzo podatny przedstawiają materyał dla żywiołu ogniowego — coraz bardziej będą się rozszerzać wobec nieporadnej ludności nie znajdą w wielu wypadkach należytego hamulca w swym strasznym pochodzie.

W obec tych okoliczności Wydział krajowy widzi się zniewolonym odnieść się do Wydziału powiatowego z wezwaniem do przedsięwzięcia zawczasu wszelkich kroków, zdążających do zasłonięcia ludności przed możliwemi klęskami. Mianowicie wzywamy Wydział powiatowy do wytężenia całej baczności, ażeby ustawa z 10. lutego 1891 o policyi ogniowej dla miast i miasteczek w Galicyi, tudzież przepisy ustawy ogniowej dla gmin wiejskich z 28. lipca 1876 jak najściślej były przestrzegane.

W szczególności wzywamy Wydział powiatowy, ażeby

1) bezzwłocznie przypomniał wszystkim miastom i miasteczkom, tudzież gminom wiejskim swego powiatu, istniejące przepisy o policyi ogniowej i zawezwał wszystkich naczelników gmin tych miejscowości do ścisłego wykonywania ciężących na nich obowiązków;

2) ażeby zarządził we wszystkich miejscowościach swego powiatu rewizye przyborów i rekwizytów ogniowych i zbadał przez osobnych delegatów; albo też przez osobne do tego wyznaczyć się mające komisye, czyli takowe należycie funkcyonują i w dostatecznej znajdują się ilości, czy nie uległy zepsuciu, następnie czyli wszędzie istnieją pogotowia pożarowe i straże nocne, któreby swą służbę należycie spełniały, czyli wszędzie znajduje się dostateczny zapas wody i t. p. wreszcie w ogólności czyli wszelkie postanowienia ustawy o policyi ogniowej dla miast, miasteczek i dla wsi należycie są wykonywane;

3) w razie dostrzeżenia jakichkolwiek braków i opieszałości zawezwie Wydział powiatowy naczelników gmin do bezzwłocznego usunięcia dostrzeżonych wadliwości a gdyby wezwania Wydziału w oznaczyć się mającym terminie nie odniosły pożądanego skutku, postąpi Wydział powiatowy z całą surowością ustaw przeciw winnym i opieszałym a w razie potrzeby odniesie się do interwencyi Władz politycznych;

4) bardzo byłoby pożądanem wywarcie czy to za pośrednictwem wójtów i naczelników miast, czy za pomocą nauczycieli ludowych i duchowieństwa z ambon, które w tym wypadku wielką oddać może przysługę — takiego wpływu moralnego na ludność, iżby sama przyszła do przeświadczenia o konieczności zachowywania całej ostrożności o niebezpieczeństwie, jakie jej z powodu nieprzestrzegania takowej zagraża, iżby pamiętała o tem, że wszędzie i zawsze wszyst-

kie klęski pożarowe z małych powstawały przyczyn i że przez zachowanie zwykłej tylko ostrożności może się uchronić przed nieszczęściem ;

5) Gdy wreszcie mimo wszelkiej ostrożności klęski pożarów uniknąć się nie da, należy pouczać mieszkańców, osobliwie gmin wiejskich, o ważności i znaczeniu asekuracyi i zachęcać ich, ażeby swe mienie we własnym dobrze zrozumiałym intesie ubezpieczali w krajowych towarzystwach ubezpieczeń od ognia.

Wydział krajowy nie wątpi, że wyrobione poczucie obywatelskie i sama praktyka życia autonomicznego wskaże Wydziałowi powiatowemu, co i jak w każdym wypadku zarządzić należy w dobrze zrozumiałym interesie mieszkańców i że z całą gorliwością przystąpi do wykonania niniejszego naszego wezwania, oraz że najdalej w ciągu miesiąca złoży mu ze swych zarządzeń wyczerpujące sprawozdanie.

L. W. kr. 29.119/94.

Aleg. 12.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciach rachunkowych galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Udzielone nam przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego odezwą z 25. maja 1894. L. 4014 zamknięcia rachunkowe tego funduszu za r. 1893, a mianowicie:

1. galicyjskiego funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego z załącznikami;
2. galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   a) obrotowego,
   b) zarodowego z załącznikami,

oraz sprawozdanie c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego mamy zaszczyt w myśl §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 30 przedłożyć Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia rachunkowe galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. czerwca 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tego funduszu za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

C. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889. Dz. ust kraj. Nr. 30. przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do zatwierdzenia zamknięcia rachunkowe za rok 1893., a mianowicie:

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego.
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   a) obrotowego.
   b) zarodowego.

W osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1893. budżetem a wynikłością tego roku.

Z ogólnego stanowiska zauważa c. k. Dyrekcya do tych zamknięć rachunkowych co następuje:

1. Co do galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego:

Według zamknięcia za rok 1883 wynosiły przypisane w księgach zwyczajne dochody

bieżące	4,697.804	zł. 24	ct.
wydatki zaś	4,409.957	„ 62	„
przeto w porównaniu okazuje się zwyżka dochodów	287.846	zł. 62	ct.
ze względu jednak, że z zaległości czynnych pozostałych z końcem roku 1892 w kwocie 440.638 zł. 17½ ct. odpisano według załącznika Nr. 2. kwotę	12.839	zł. 81½	ct.
która służyć miała do pokrycia zaległych wydatków, przeto pokryto tę część zaległości biernych zwyżką dochodów roku 1893., która w skutek tego wynosi tylko	275.006	zł. 80½	ct.
a w porównaniu do zwyżki dochodów za rok 1892. w kwocie . .	230.924	„ 83	„
jest większą o	44.081	zł. 97½	ct.

Nadwyżka ta dochodów roku 1893. w kwocie . . . 275.006 zł. $80^{1}/_{2}$ ct.
jest w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1893 nadwyżką
w kwocie . . . . 208.211 „ — „
większą o . . . . 66.795 zł. $80^{1}/_{2}$ ct.
z powodów naprowadzonych przy pojedyńczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1).

Zwyżkę tę w kwocie 275.006 zł. $80^{1}/_{2}$ ct. wcielono do funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia za rok 1893. wynosi zwyżka dochodów majątku obrotowego kwotę . . . . 307.000 zł. $44^{1}/_{2}$ ct.
ktora w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1893. zwyżką
w kwocie . . . . 21.892 „ — „
jest większą o . . . . 285.108 zł. $44^{1}/_{2}$ ct.
z powodów naprowadzonych przy pojedyńczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1)

Według zamknięcia rachunku za rok 1893. wynosi majątek zarodowy funduszu zasobowego w papierach publicznych . . . . 585.600 zł. — ct.
w lokowanych kapitałach . . . . 526 242 „ $26^{1}/_{2}$ „
razem . 1,111.842 zł. $26^{1}/_{2}$ ct.
a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem roku 1892 . . 803.141 „ 82 „
powiększył się o . . . . 308.700 zł. $44^{1}/_{2}$ ct.

Szczegółowy przyrost, względnie zmiany zaszłe w tym funduszu w ciągu roku 1893. są uwidocznione w dotyczącem zamknięciu rachunku.

2. Co do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego:

Według zamknięcia rachunku za rok 1893. wynoszą dochody . 247.386 zł. 26 ct.
wydatki zaś . . . . 85.159 „ $64^{1}/_{2}$ „
przeto w porównaniu pozostaje zwyżka . . . . 162.226 zł. $61^{1}/_{2}$ ct.
ze względu jednak, że zaległość dochodów z końcem
roku w kwocie . . . . 1.656 zł. 98 ct.
jest od zaległości wydatków w kwocie . . . 490 „ $18^{1}/_{2}$ „
większą o . . 1.166 „ $79^{1}/_{2}$ ct.
przeto wynosi zwyżka dochodów z końcem roku 1893 . . . . 161.059 zł. 82 ct.
a w porównaniu z zwyżką roku 1892 w kwocie . . . . . . 155 207 „ $12^{1}/_{2}$ „
jest większą o . . . . 5 852 zł. $69^{1}/_{2}$ ct.

Korzystny ten wynik powstał w skutek wpływu odsetek od papierów wartościowych nabytych za zwyżkę dochodów za rok 1892.

Nadwyżka dochodów roku 1893. wynosząca . . . . . 161.059 zł. 82 ct.
w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1893. nadwyżką . 135 119 „ — „
jest większą o . . . . 25.940 zł. 82 ct.
z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedyńczych rubrykach w załączniku Nr. 1. zamknięcia rachunku.

Zwyżkę tę w kwocie 161.059 zł. 82 ct. przeniesiono do majątku zarodowego funduszu rezerwowego.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1893. wynosi majątek zarodowy:

a) w papierach publicznych nominalnie	5,886.250 zł.	—	ct.
b) w lokowanych kapitałach	48.610 „	—	„
c) w gotówce	81 „	44½	„
razem .	5,934.941 zł.	44½	ct.
a w porównaniu z majątkiem z końcem roku 1892. wynoszącym . .	5,741.791 „	72	„
jest większy o	193.149 zł.	72½	zł.

Szczegółowy przyrost w ciągu roku 1893. jest uwidoczniony w dotyczącem zamknięciu rachunku.

Ogólny stan majątku funduszu propinacyjnego wynosi z końcem r. 1893.

a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym	1,111.842 zł.	26½	ct.
b) w galic funduszu propinacyjnym rezerwowym	5,934.941 „	44½	„
razem .	7,046.783 zł.	71	ct.
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem r. 1892. wynoszącym	6,544.933 „	54	„
jest większy o	501.850 zł.	17	ct.

Ogólny stan funduszów propinacyjnych z końcem roku 1893. wynosi kwotę		7,046.783 zł. 71 ct.
a w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec roku 1889. w gotówce . .	41.592 zł. 91 ct.	
w papierach publicznych nominalnie . . .	3,770.200 „ — „	3.811.792 „ 91 „
powiększył się majątek z końcem roku 1893. o		3,234 990 zł. 80 ct.

W końcu wypada jeszcze nadmienić, iż tytułem wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyi wyasygnowano uprawnionym po dzień 19. maja 1894. w gotówce 33,553.212 zł. 87 ct. zaś w 4% po koniec roku 1894. winkulowanych obligacyach nominalnie 23,430.500 zł., pozostaje przeto jeszcze do wyasygnowania w gotówce 291.072 zł. 30½ ct, zaś w obligacyach nominalnie 451.600 zł.

Nadto przyznano i wyasygnowano uprawnionym tytułem odsetek od kapitałów w gotówce wyasygnowanych 327.572 zł. 53 ct.

Lwów, dnia 25. maja 1894.

Badeni *w. r.*

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1893.

(z 3 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 25. Maja 1894.

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Dochody						
		a) **Zwyczajne.**						
1	1	Czynsz za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zakresie	24 419	19½	3,505.296	31	3,529.715	50½
2	2	Opłaty od szynkarzy	14.057	55	202.570	01	216.627	56
3	3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	10.075	—	10.000	—	20.075	—
4	4	Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	7 719	50	11.798	30	19.517	80
5	5	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	88	21½	88	21½
6	6	Odsetki zwłoki	—	—	11.115	07½	11.115	07½
7	7	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa	371.303	84½	891.129	22	1,262.433	06½
8	—	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących i emisyi obligacyj propinacyjnych .	—	—	63.125	03	63.125	03
9	—	Rozmaite	223	27	2.682	08	2.905	35
		Razem .	427.798	36	4,697.804	24	5.125.602	60
		b) **Obojętne.**						
10	—	Mylnie zarachowane dochody przez c. k. urzędy podatk.	—	—	601	97	601	97
11	—	Zwrot mylnie przez c. k. urzędy podatkowe zarachowanych wydatków	8	50	48	66½	57	16½
12	—	Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	—	—	20.775	63½	20.775	63½
13	—	Wpłacone czynsze za wydzierżawione prawa propinacyi na rachunek lat przyszłych . .	—	—	287.691	56½	287.691	56½
14	—	Wpłacone opłaty od szynkarzy na rach. lat przyszłych	—	—	17.182	04	17.182	04
15	—	Zwrot wypłaconych kuponów od wylosowanych obligacyj w biegu będących	2.347	—	3.948	—	6.295	—
		Razem .	2.355	50	330.247	87½	332.603	37½
		c) **Operacye kredytowe.**						
16	—	Zwrot lokowanych kapitałów	1,957.658	10	3,283.293	94	5,240.952	04
		Razem .	1,957.658	10	3,283.293	94	5,240 952	04
		Zapas kasowy z początkiem roku . .	*198.081*	*36*	—	—	*198.081*	*36*
		Ogółem .	2,585.893	32	8,311 346	05½	10,897.239	37½
		W porównaniu z wydatkami .	2,598.733	13½	8,023.499	43½	10,622.232	57
		pozostaje zwyżka .	**12.839**	81½	287.846	62	275.006	80½
		którą przeniesiono do funduszu zasobowego galicyjskiego funduszu propinacyjnego.						

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
17.530	42$^1/_2$	3,491.090	26$^1/_2$	3,508.620	69	3,505.845	—	—	—	2.775	69	21.094	81$^1/_2$	90
8.017	26	188 220	36	196.237	62	204.000	—	7.762	38	—	—	20.389	94	94
73	37	3.000	—	3.073	37	—	—	—	—	3.073	37	17.001	63	96
1.664	49	1.573	77$^1/_2$	3.238	26$^1/_2$	3.500	—	261	73$^1/_2$	—	—	16.279	53$^1/_2$	103
—	—	88	21$^1/_2$	88	21$^1/_2$	20	—	—	—	68	21$^1/_2$	—	—	106
—	—	11.115	07$^1/_2$	11.115	07$^1/_2$	7.000	—	—	—	4.115	07$^1/_2$	—	—	111
371.303	84$^1/_2$	519.825	37$^1/_2$	891.129	22	891.129	—	—	—	—	22	371.303	84$^1/_2$	115
—	—	63 125	03	63.125	03	—	—	—	—	63.125	03	—	—	119
223	27	2.682	08	2.905	35	—	—	—	—	2.905	35	—	—	123
398.812	66	4,280.720	17$^1/_2$	4,679.532	83$^1/_2$	4,611.494	—	8.024	11$^1/_2$	76 062	95	446.069	76$^1/_2$	—
										68.038	83$^1/_2$			
—	—	601	97	601	97	—	—	—	—	—	—	—	—	147
8	50	—	—	8	50	—	—	—	—	—	—	48	66$^1/_2$	151
—	—	20.775	63$^1/_2$	20.775	63$^1/_2$	—	—	—	—	—	—	—	—	155
—	—	287.691	56$^1/_2$	287.691	56$^1/_2$	—	—	—	—	—	—	—	—	167
—	—	17.182	04	17.182	04	—	—	—	—	—	—	—	—	171
1.098	—	—	—	1.098	—	—	—	—	—	—	—	5.197	—	177
1.106	50	326.251	21	327.357	71	—	—	—	—	—	—	5.245	66$^1/_2$	—
35.780	45	3,281.684	97	3,317.465	42	—	—	—	—	—	—	1,923.486	62	214
35.780	45	3,281.684	97	3,317.465	42	—	—	—	—	—	—	1,923.486	62	—
								Ogółem . . .				2,374.802	05	—

Uwaga. *Stan czynny:*

z końcem r. 1892 wynosił w zaległych dochodach . . . 2,400.651 zł. 77$^1/_2$ ct.
w zapasie kasowym 198.081 „ 36 „
razem . 2,598.733 zł 13$^1/_2$ ct.
i wystarczył na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,598.733 zł. 13$^1/_2$ ct.

Stan czynny:

z końcem roku 1893 wynosi w zaległych dochodach . . . . 2.374 802 zł. 05 ct.
w zapasie kasowym . 314.233 „ 27$^1/_2$ „
razem . 2,689.035 zł. 32$^1/_2$ ct.
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,689.035 zł. 32$^1/_2$ ct.

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
		a) **Zwyczajne.**						
1	1	Spłata kapitału za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	875.750	—	1,571.900	—	2,447.650	—
2	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	1,208.116	—	2,298.083	—	3,506.199	—
3	3	Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów . .	—	—	2.237	82	2.237	82
4	4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa	1.162	50	2.790	—	3.952	50
5	5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi	—	—	534.887	60	534.887	60
6	6	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zakresie	—	—	59	20	59	20
		Razem .	2,085.028	50	4,409.957	62	6,494.986	12
		b) **Obojętne.**						
7	—	Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. urzędy podatkowe	3.407	67	601	97	4.009	64
8	—	Mylnie przez c. k. urzędy podatkowe zarachowane wydatki	—	—	48	66½	48	66½
9	—	Zwrot kaucyi złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi . . .	169.964	72	20.775	63½	190.740	35½
10	—	Zwrot wpłaconych czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi na rachunek lat przyszłych .	325.550	07½	287.691	56½	613.241	64
11	—	Zwrot wpłaconych opłat od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	14.782	17	17.182	04	31.964	21
12	—	Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyj w obiegu będących	—	—	3.948	—	3.948	—
		Razem .	513.704	63½	330.247	87½	843.952	51
		c) **Operacye kredytowe.**						
13	—	Lokacya kapitałów	—	—	3,283.293	94	3,283.293	94
		Razem .	—	—	3,283.293	94	3,283.293	94
		Ogółem .	2,598.733	13½	8,023.499	43½	10,622.232	57

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
715.750	—	757.300	—	1,473.050	—	1,571.900	—	98.850	—	—	—	974.600	—	232
1,122.439	—	1,217.649	—	2,340.088	—	2,298.083	—	—	—	42.005	—	1,166.111	—	236
—	—	2.237	82	2 237	82	3.200	—	962	18	—	—	—	—	239
1.162	50	1.627	50	2.790	—	2.790	—	—	—	—	—	1.162	50	248
—	—	444.409	$79^{1}/_{2}$	444.409	$79^{1}/_{2}$	527.250	—	82.840	$20^{1}/_{2}$	—	—	90.477	$80^{1}/_{2}$	250
—	—	54	47	54	47	60	—	5	53	—	—	4	73	255
1,839.351	50	2,423.278	$58^{1}/_{2}$	4,262.630	$08^{1}/_{2}$	4,403.283	—	182.657	$91^{1}/_{2}$	42.005	—	2,232.356	$03^{1}/_{2}$	—
								140.652	$91^{1}/_{2}$	—	—			
2.926	92	—	—	2.926	92	—	—	—	—	—	—	1.082	72	306
—	—	48	$66^{1}/_{2}$	48	$66^{1}/_{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	309
40.884	87	—	—	40.884	87	—	—	—	—	—	—	149.855	$48^{1}/_{2}$	313
324.682	$59^{1}/_{2}$	—	—	324.682	$59^{1}/_{2}$	—	—	—	—	—	—	288.559	$04^{1}/_{2}$	328
14.782	17	—	—	14.782	17	—	—	—	—	—	—	17.182	04	332
—	—	3.948	—	3.948	—	—	—	—	—	—	—	—	—	336
383.276	$55^{1}/_{2}$	3.996	$66^{1}/_{2}$	387.273	22	—	—	—	—	—	—	456.679	29	—
—	—	3,283.293	94	3,283.293	94	—	—	—	—	—	—	—	-	367
—	—	3,283.293	94	3,283.293	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—
											Ogółem	2,689.035	$32^{1}/_{2}$	—

*

Załącznik Nr. 1. do zamknięcia rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1893.

Uzasadnienie

różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Czynsze za wydzierżawione prawa propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie.

Wynikłość większa o		2.775 zł. 69 ct.

z powodu wpłacenia zaległości z lat dawniejszych.

Z pozostałej zaległości z końcem roku 1893 . . .		21.094 zł. $81\frac{1}{2}$ ct.
po koniec kwietnia 1894 odpisano w skutek niemożności ściągnięcia	2.579 zł. 31 ct.	
wpłacono	11.287 „ 95 „	13.867 „ 26 „
zalega jeszcze		7 227 zł. $55\frac{1}{2}$ ct.
a to za rok 1890		1.339 „ 58 „
„ „ 1891		836 „ 93 „
„ „ 1892		2.191 „ 38 „
„ „ 1893		2.859 „ $66\frac{1}{2}$ „

z zaległości za rok 1890 przyzwolono spłacać kwotę 1 089 zł. 83 ct. w kwartalnych ratach; co do reszty 249 zł. 75 ct. i co do zaległości za rok 1891, 1892 i 1893 są w toku procesa sądowe względnie postępowanie egzekucyjne.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość mniejsza o . . . . 7.762 zł. 38 ct.

z powodu zmniejszenia się ilości szynkarzy i zaległości pozostałych z roku 1893, których ściągnięcie jest w toku egzekucyi politycznej.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . 3.073 zł. 37 ct.

z powodu wpłacenia opłat budżetem nieprzewidzianych od gorzeln i miodosytni.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . 261 zł. 73$^1/_2$ ct.
z powodu zaległości pozostałych z końcem roku 1893, których ściągnięcie jest w toku egzekucyi politycznej.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . 68 zł. 21$^1/_2$ ct.
z powodu, iż dochód tej rubryki ściśle z góry budżetem oznaczyć się nie da.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . 4.115 zł. 07$^1/_2$ ct.
z tego samego powodu, jak przy dochodach ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa.

Wynikłość większa o . . . . — zł. 22 ct.
ponieważ w budżecie preliminowano ten dochód w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących i emisyi obligacyj propinacyjnych.

Wynikłość większa o . . . . 63.125 zł. 03 ct.
a to z powodu:

1. iż dochody bieżące mogły być przez cały rok 1893 lokowane, gdyż wypłata kuponów i kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego stopniowo w miarę zgłoszeń uskuteczniana była;
2. że kapitały w obligacyach za zniesione prawo propinacyi były w ciągu roku 1893 wypłacane stopniowo w miarę uzyskanych przekazów sądowych tak, iż z końcem roku 1893 pozostał w kasie zapas w kwocie 560.150 zł. uprawnionym nie wydany, którzy tem samem nie mogli ani kuponów, ani też kapitałów za wylosowane obligacye zrealizować, podczas gdy c. k. Dyrekcya potrzebne na ten cel fundusze już posiadała i je na procencie lokowała.

9. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 2.905 zł. 35 ct.
z powodu inkasowania kaucyj uznanych za przepadłe z powodu kontraktołomności dzierżawców uprawnień propinacyjnych.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . 98.850 zł. — ct.
ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacye do spłaty zgłoszone zostały.

2. Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . 42.005 zł. — ct.
z powodu wypłaty kuponów za rok 1890, 1891 i 1892.

3. Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . 962 zł. 18 ct.
ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

5. Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi.

Wynikłość mniejsza o . . . . 82.840 zł. 20½ ct.
z powodu zaległości pozostałych z końcem roku 1893.

6. Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zakresie.

Wynikłość mniejsza o . . . . 5 zł. 53 ct.
z tego samego powodu, jak przy podatku dochodowym.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego za r. 1893.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1892 pozostały zaległości z końcem roku 1892 w kwocie	2,400.651	77½	2,598.733	13½
z tego odpisano	12.839	81½	—	—
pozostało	2,387.811	96	2,598.733	13½
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1893 jako początkową zaległość				

Dochody.	Odpisano wskutek przedawnienia zł.	przedawnienia ct.	niemożności ściągnięcia zł.	niemożności ściągnięcia ct.	sprostowania należytości zł.	sprostowania należytości ct.
a) Zwyczajne:						
Czynsze za wydzierżawione prawa propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie . .	—	—	3 571	24	136	34
Opłaty od szynkarzy	—	—	395	69½	3.833	60½
Grzywny na przekroczenia propinacyjne . .	—	—	4.447	16½	449	50
Rozmaite	—	—	—	—	6	27
Razem	—	—	8.414	10	4.425	71½
Ogółem jak wyżej . . .	12.839 81½					

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego za rok 1893.

WYKAZ

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna	szyn-karzy	opłata roczna
1890	6.614	66.140	6.880	103.200	907	18 840	34	2.040	147	11.760	26	2.600	14.608	203.880
1891	5.973	59.730	7.010	105.150	1.204	24.080	33	1.980	130	10.400	30	3.000	14.380	204.340
1892	5.853	58.530	7.011	105.165	1.100	22.000	33	1.980	128	10 240	36	3.600	14.161	201.515
1893	5.828	58.280	7.096	106.440	1.028	20.560	23	1.380	133	10.640	29	2.900	14.137	200.200

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1893.

(z 2 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 25. Maja 1894.

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Gotówka.						
		Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	31.993	64	31.993	64
2	—	Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1893	—	—	275.006	80½	275.006	80½
		Razem . . .	—	—	307.000	44½	307.000	44½
		W porównaniu z wydatkami	—	-	—	—	—	—
		pozostaje zwyżka . . . którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego.	—	—	307.000	44½	307.000	44½
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1	—	Zwroty lokowanych kapitałów	256.541	82	307.000	44½	563 542	26½
2	—	Za wylosowane papiery wartościowe	—	—	11.000	—	11.000	—
3	—	Nadwyżka dochodów majątku obrotowego za r. 1893.	—	—	307.000	44½	307.000	44½
		Razem . . .	256.541	82	625.000	89	881 542	71
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Na zakupno papierów wartościowych	—	—	48 300	—	48.300	—
2	—	Lokacya kapitałów	—	—	307.000	44½	307.000	44½
		Razem . . .	—	—	355.300	44½	355.300	44½

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	31.993	64	31.993	64	21.892	—	—	—	10.101	64	—	—	381
—	—	275.006	80½	275.006	80½	—	—	—	—	275.006	80½	—	—	378
—	—	307.000	44½	307.000	44½	21.892	—	—	—	285.108	44½	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37.300	—	—	—	37.300	—	—	—	—	—	—	—	526 242	26½	395
—	—	11.000	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	399
—	—	307.000	44½	307.000	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	407
37.300	—	318.000	44½	355.300	44½	—	—	—	—	—	—	526.242	26½	—
—	—	—	—	355.300	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	48.300	—	48.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	414
—	—	307.000	44½	307.000	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	410
—	—	355 300	44½	355.300	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1	—	Zakupione papiery wartościowe	—	—	50.000	—	50.000	—
		Razem . . .	—	—	50.000	—	50.000	—
		Zapas kasowy z początkiem roku	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Wylosowane papiery wartościowe	—		11.000	—	11.000	—
		Razem . . .	—	—	11.000	—	11.000	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	50.000	—	50 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	460
—	—	50.000	—	50.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	546.600	—									
—	—	—	—	596.600	—									
—	—	—	—	11.000	—									
—	—	—	—	585.600	—									
—	—	11.000	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	504
—	—	11.000	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie

różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . 10.101 zł. 64 ct. z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galic. funduszu propinacyjnego za r. 1892, które nie były na rok 1893 preliminowane.

2. Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego za r. 1893.

Wynikłość większa o . . . . 275.006 zł. $80^1/_2$ ct. ponieważ w budżecie na rok 1893 nie preliminowano żadnej kwoty dochodu.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1893.

Majątek zarodowy.

WYKAZ

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w r. 1893.

L. porządkowa	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka							
		przyrost		ubytek		dochody				wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegół.	razem	szczegółowo		razem		szczegółowo		razem	
		złote austryackie				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Przyrost.												
	Zakupione papiery wartościowe:												
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego po kursie 96 zł. 60 ct.	50.000	50.000	—	—	—	—	—	—	48.300	—	48.300	—
	Ubytek.												
	Wylosowane papiery wartościowe:												
2	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	—	—	11.000	11.000	11.000	—	11.000	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	50.000	—	11.000	—	—	11.000	—	—	—	48.300	—
	Do tego początkowy zapas	—	546.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem .	—	596.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	W porównaniu z ubytk.	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	pozostaje zapas .	—	585.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego.

„Majątek zarodowy“

za rok 1893.

(z 4 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 25. Maja 1894.

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) **Zwyczajne.**						
1		Opłata od szynkarzy	6.712	37	—	—	6.712	37
2		Grzywny za przekroczenia propinacyjne . . .	5.538	58	—	—	5.538	58
3		Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych .	26	37	—	—	26	37
4		Odsetki zwłoki	—	—	179	75	179	75
5		Zwyżka dochodów majątku obrotowego gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1893 .	—	—	161.059	82	161.059	82
		Razem . . .	12 277	32	161.239	57	173 516	89
		b) **Operacye kredytowe.**						
6		Za sprzedane papiery wartościowe	—	—	574 572	—	574.572	—
7		Za wylosowane papiery wartościowe	—	—	167.000	—	167.000	—
8		Zwrot lokowanych kapitałów	336.479	—	48.610	—	385.089	—
		Razem . . .	336.479	—	790.182	—	1,126.661	—
		Ogółem . . .	348.756	32	951.421	57	1,300.177	89
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
		a) **Zwyczajne.**						
1		Zwrot opłat od szynkarzy	—	—	3.642	62	3.642	62
2		Zwrot odsetek zwłoki	—	—	20	35	20	35
		Razem . . .	—	—	3 662	97	3.662	97
		b) **Operacye kredytowe.**						
3		Na zakupno papierów wartościowych	—	—	1,267.117	—	1,267.117	—
4		Lokacya kapitałów	—	—	48.610	—	48.610	—
		Razem . . .	—	—	1,315.727	—	1,315.727	—
		Ogółem . . .	—	—	1,319 389	97	1,319.389	97

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.074	72	—	—	1 074	72	—	—	—	—	—	—	5.637	65	209
737	41½	—	—	737	41½	—	—	—	—	—	—	4.801	16½	213
5	99	—	—	5	99	—	—	—	—	—	—	20	38	216
—	—	179	75	179	75	—	—	—	—	—	—	—	—	221
—	—	161.059	82	161.059	82	—	—	—	—	—	—	—	—	230
1.818	12½	161.239	57	163.057	69½	—	—	—	—	—	—	10.459	19½	—
—	—	574.572	—	574.572	—	—	—	—	—	—	—	—	—	288
—	—	167.000	—	167.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292
336.479	—	—	—	336.479	—	—	—	—	—	—	—	48.610	—	296
336.479	—	741 572	—	1,078.051	—	—	—	—	—	—	—	48 610	—	—
338.297	12½	902.811	57	1,241.108	69½	—	—	—	—	—	—	59.069	19½	—
—	—	—	—	78.362	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1,319.471	41½	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1,319 389	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	81	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3.642	62	3.642	62	—	—	—	—	—	—	—	—	320
—	—	20	35	20	35	—	—	—	—	—	—	—	—	328
—	—	3.662	97	3.662	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1,267.117	—	1,267 117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	346
—	—	48.610	—	48.610	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350
—	—	1,315 727	—	1,315.727	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1 319.389	97	1,319.389	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł	ct.	razem zł.	ct.
		Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe	—		1,299,100	—	1,299 100	—
2		Wymiana papierów wartościowych	—	—	295 000	—	295 000	—
		Razem . . .	—	—	1,594.100	—	1,594 100	—
		Do tego zapas początkowy	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
3		Sprzedane papiery wartościowe	—	—	572.800	—	572.800	—
4		Wylosowane papiery wartościowe	—	—	167.000	—	167.000	—
5		Wymiana papierów wartościowych	—	—	295.000	—	295 000	—
		Razem . . .	—	—	1,034 800	—	1,034.800	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	1,299.100	—	1,299.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	397
—	—	295.000	—	295 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	401
—	—	1,594 100	—	1,594 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5,326 950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6,921.050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1,034 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5 886 250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	572.800	—	572.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	474
—	—	167.000	—	167.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	478
—	—	295.000	—	1,034.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	483
—	—	1,034.800	—	1,034.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 1. do zamknięcia rachunku galic. fund propinac. rezerwowego za r. 1893.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmniejszenia się zaległości w skutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1892 pozostała zaległość z końcem roku 1892	349.790	40	—	—
Z tego odpisano	1.034	08	—	—
pozostaje	348.756	32	—	—
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1893 jako zaległość początkową.				

Dochody.	Odpisano wskutek przedawnienia zł.	przedawnienia ct.	niemożności ściągnięcia zł.	niemożności ściągnięcia ct.	sprostowania należytości zł.	sprostowania należytości ct.
a) Zwyczajne.						
Opłaty od szynkarzy	—	—	595	16 1/2	—	—
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	—	—	438	91 1/2	—	—
Razem . .	—	—	1.034	08	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1893.

Majątek zarodowy.

WYKAZ

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w r. 1893.

Liczba porządkowa	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka							
		przyrost		ubytek		dochody				wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem		szczegółowo		razem	
		Złote austryackie				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	c.	zł.	c.
	Przyrost.												
	Zakupione papiery wartośctowe:												
1	4% obligi gal. fund. prop. po 96 zł. 60 ct.	50.000								48.300			
2	" " " " " " 96 " 75 "	50.000								48.375			
3	" " " " " " 97 " — "	184.100								178.577			
4	" " " " " " 97 " 25 "	100.000								97.250			
5	" " " " " " 97 " 80 "	5.000	389.100							4.890		377.392	
6	4% obl. poż. kraj. z r. 1893 po 94 " 75 "	10.000								9.475			
7	" " " " " " 95 " 40 "	200.000	210.000							190.800		200.275	
8	4% listy Tow. kred. ziem. po 98 " 45 "	600.000	600.000							590.700		590.700	
9	4% oblig. poż. komun. Banku peszteńskiego komercyaln. po 98 zł. 75 ct.	100.000	100.000							98.750		98.750	
	Wymiana papierów wartościowych:												
10	4% obligacye gal. fund. propinac. . .	220.000											
11	4½% " pożyczki kraj. z r. 1883 .	65.000											
12	4% " " " " 1893 .	10.000	295.000										
	Ubytek.												
	Sprzedane papiery wartościowe:												
13	4½% oblig. poż. kraj. z r. 1883 po 99 zł.			40.000									
14	" " " " " 1888			20.000		72.072							
15	" " " " " 1889			12.800									
16	" listy gal. Banku kraj po 100 zł. 50 c.			500.000	572.800	502.500		574.572					
	Wylosowane papiery wartościowe:												
17	4% oblig. gal. funduszu propinacyjn.			126.000		126.000							
18	4½% " poż. krajowej z r. 1888 . .			1.000		1.000							
19	" " " " " 1889 . .			5.000		5.000							
20	4½% listy Banku krajowego			35.000	167.000	35.000		167.000					
	Wymiana papierów wartościowych:												
21	4% oblig. gal. funduszu propinacyjn.			220.000									
22	4½% " pożyczki krajowej z r. 1885			30.000									
23	" " " " " 1888			30.000									
24	" " " " " 1889			5.000									
25	4% " " " " 1893			10.000	295.000								
	Razem . . .		1,594.100		1,034.800			741.572				1,267.117	
	Do tego zapas początkowy .		5,326.950										
	Ogółem . . .		6.921.050										
	W porównaniu z ubytkiem .		1,034.800										
	pozostaje zapas		5,886.250										

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. prop. rezerwowego za r. 1893.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów publicznych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego z dniem 31. grudnia 1893.

Liczba porząd	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość zł.
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	3,769.200
2	4½% „ pożyczki krajowej z roku 1883	145.000
3	4½% „ „ „ „ 1888	207.100
4	4½% „ „ „ „ 1889	205.800
5	4% „ „ „ „ 1893	210.000
6	4½% listy zastawne gal. Banku krajowego	499.150
7	4% „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	600.000
8	4% „ „ austr. Zakładu „ „ . . .	150.000
9	4% obligi pożyczki komunal. peszt. Banku komercyalnego . . .	100.000
	Razem . . .	5,886.250

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1893.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego pozostałego z końcem roku 1893 z pozostałością r. 1892.

	Szczegółowo		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem roku 1893				
a) w papierach publicznych	5,886.250	—		
b) w lokowanych kapitałach	48.610	—		
c) w gotówce	81	44½	5,934.941	44½
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1892 . .			5,741.791	72
w porównaniu przeto okazuje się z końcem r. 1893 powiększenie majątku zarodowego o			193.149	72½

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Zamknięcie rachunku
galicyjskiego funduszu propinacyjnego
rezerwowego.
„Majątek obrotowy“
za rok 1893.

(z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 25. Maja 1894.

*

Liczba porządkowa	Liczba rubr. budżetu	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.
		Dochody.						
		a) **Zwyczajne.**						
1	—	Odsetki czynne	—	—	244.177	95	244.177	95
2	—	Rozmaite	—	—	1.536	70	1.536	70
		Razem	—	—	245.714	65	245.714	65
		b) **Obojętne.**						
3	—	Mylnie zarachowane dochody	—	—	7	50	7	50
4	—	Zwrot danych zaliczek zwrotnych	90	—	1.574	11	1.664	11
		Razem	90	—	1.581	61	1.671	61
		Ogółem	90	—	247.296	26	247.386	26
		W porównaniu z wydatkami	2	94	85.156	70½	85.159	64½
		pozostaje zwyżka	87	06	162.139	55½	162.226	61½
		z której z powodu, że zaległość dochodów w kwocie 1.656 zł. 98 ct. jest od zaległości wydatków w kwocie 490 „ 18½ „ większą o	—	—	—	—	1.166	79½
		przenosi się do majątku zarodowego galic. fund. propinacyjnego rezerwowego tylko resztę w kwocie	—	—	—	—	161.059	82
		Wydatki.						
		a) **Zwyczajne.**						
1	—	Płace urzędników	—	—	24.618	18	24.618	18
2	—	Płace sług	—	—	939	—	939	—
3	—	Adjuta	—	—	799	94	799	94
4	—	Dyurna	—	—	14.156	44	14.156	44
5	—	Ryczałt do skarbu państwa na utrzymanie kasy gal. funduszu propinacyjnego	—	—	10.000	—	10.000	—
6	—	Czynsze najmu	—	—	2.500	—	2.500	—
7	—	Koszta administracyi powiatowej	—	—	21.516	64	21.516	64
8	—	Dyety i koszta podróży członków dyrekcyi	—	—	486	80	486	80
9	—	Potrzeby kancelaryjne	2	94	1.557	53	1.560	47
10	—	Koszta zarządu	—	—	813	82	813	82
11	—	Koszta sądowe	—	—	600	—	600	—
12	—	Remuneracye i zapomogi	—	—	5.586	74½	5.586	74½
		Razem	2	94	83.575	09½	83.578	03½
		b) **Obojętne.**						
13	—	Zwrot mylnie zarachowanych dochodów	—	—	7	50	7	50
14	—	Dane zaliczki zwrotne	—	—	1.574	11	1.574	11
		Razem	—	—	1.581	61	1.581	61
		Ogółem	2	94	85.156	70½	85.159	64½

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	244.177	95	244.177	95	234.631	—	—	—	9.546	95	—	—	5
—	—	1.453	83	1.453	83	—	—	—	—	1 453	83	82	87	39
—	—	245.631	78	245.631	78	234.631	—	—	—	11.000	78	82	87	—
—	—	7	50	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—	80
90	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	1.574	11	77
90	—	7	50	97	50	—		—	—	—	—	1.574	11	—
										Ogółem	.	1.656	98	
—	—	24.215	29	24 215	29	24.100	—	—	—	115	29	402	89	102
—	—	939	—	939	—	939	—	—	—	—	—	—	—	105
—	—	799	94	799	94	800	—	—	06	—	—	—	—	109
—	—	14.156	44	14.156	44	15.873	—	1.716	56	—	—	—	—	113
—	—	10.000	—	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—	—	—	117
—	—	2 500	—	2.500	—	2 500	—	—	—	—	—	—	—	120
—	—	21.516	64	21.516	64	27.000	—	5.483	36	—	—	—	—	125
—	—	486	80	486	80	1 500	—	1.013	20	—	—	—	—	128
2	94	1.556	73	1.559	67	5.000	—	3,440	33	—	—	—	80	133
—	—	813	82	813	82	1.000	—	186	18	—	—	—	—	136
—	—	600	—	600	—	800	—	200	—	—	—	—	—	141
—	—	5 507	75	5.507	75	10 000	—	4.492	25	—	—	78	99 1/2	145
2	94	83.092	41	83 095	35	99.512	—	16.531	94	115	29	482	68 1/2	—
								16 416 65						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	50	183
—	—	1 574	11	1.574	11	—	—	—	—	—	—	—	—	180
—	—	1.574	11	1 574	11	—	—	—	—	—	—	7	50	—
										Ogółem	.	490	18 1/2	—

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie

różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . 9.546 zł. 95 ct.
z powodu, że wpłynęły odsetki od papierów wartościowych nabytych za zwyżkę dochodów, które preliminarzem nie były objęte.

2. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 1.453 zł. 83 ct
ponieważ te dochody w budżecie nie były preliminowane.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość większa o . . . . 115 zł. 29 ct.
z powodu zamianowania drugiego asystenta rachunkowego na etacie funduszu propinacyjnego.

4. Dyurna.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.716 zł. 56 ct.
z powodu zmniejszenia personalu dyetaryuszów w oddziale administracyjnym i manipulacyjnym.

7. Koszta administracyi powiatowej.

Wynikłość mniejsza o . . . . 5.483 zł. 36 ct.
z powodu zmniejszenia się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

8. Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.013 zł 20 ct.
z powodu zmniejszenia się potrzeby odbywania częstszych posiedzeń w łonie Dyrekcyi.

9. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . 3.440 zł. 33 ct
ponieważ założone druki i księgi rachunkowe dla biura rachunkowego c. k. Dyrekcyi i dla c. k. kasy galic. funduszu propinacyjnego starczyły także i na rok przedmiotowy.

10. Koszta zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . 186 zł. 18 ct
z powodu, że wydatek tej rubryki ściśle z góry budżetem oznaczyć się nie da.

11. Koszta sądowe.

Wynikłość mniejsza o . . . . 200 zł. — ct.
z powodu zmniejszenia się sporów sądowych w dziale dzierżawnym.

12. Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . 4.492 zł. 25 ct.
ponieważ przyzwolona na ten cel kwota nie została w całości wyczerpaną.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 25. maja 1894.

Przedłożenie rządowe.

L. 13 379
pr.

Do

Jego Ekscelencyi Jaśnie Oświeconego Księcia

Eustachego Sanguszki,

Jego C. i K. Mości rzeczywistego tajnego Radcy, Marszałka krajowego etc. etc.

we

Lwowie.

Jaśnie Oświecony Książę!

Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 26. grudnia 1894 raczył odmówić Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1894 projektowi ustawy, mocą której miały być zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 25. czerwca 1873 (Dz. u. kr. Nr. 255) o władzach nadzorczych szkolnych okręgowych i miejscowych, a zarazem raczył upoważnić Jego Ekscelencyę Pana Ministra wyznań i oświaty do wniesienia w Sejmie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem jako przedłożeń rządowych załączonych projektów ustawy, którymi z jednej strony nadzór szkolny miejscowy, z drugiej zaś zakładanie szkół publicznych ludowych i uczęszczanie do nich na nowo mają być uregulowane.

Motywa, które zniewoliły c. k. Rząd do tego, aby wspomnianego przez Sejm uchwalonego projektu ustawy do Najwyższej sankcyi nie zalecić, były następujące:

Sejm przyznał wprawdzie obszarowi dworskiemu prawo zasiadania i głosowania w Radzie szkolnej miejscowej, jednakże nie unormował, jak prawo to miałoby być wykonywanem w tym przypadku, jeżeli w zakresie jednej Rady szkolnej miejscowej leży kilka obszarów dworskich, lub jeżeli jeden obszar dworski należy do kilku współwłaścicieli.

Ta luka w projekcie ustawy spowodowałaby przy przeprowadzeniu ewentualnej ustawy wielkie trudności i spory.

Dalsze postanowienie projektu ustawy, według którego każdej grupie, reprezentującej odrębne interesa, przyznano prawo założenia swojego veto przeciw uchwałom Rady szkolnej miejscowej, doprowadziłoby do rozlicznych nadużyć, a możliwie nawet do zupełnego sparaliżowania działalności Rady szkolnej miejscowej, względnie do przerzucenia jej agend na Rady szkolne okręgowe, które temu zadaniu tem mniej mogłyby odpowiedzieć, że są już teraz dotychczasowemi agendami przeciążone.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Jego Ekscelencyę Księcia Marszałka wskutek reskryptu J. E. Pana Ministra wyznań i oświaty z dnia 28. grudnia 1894 l. 29.993, a zarazem na mocy powołanego Najwyższego postanowienia i powyższego reskryptu J. E. Pana Ministra wyznań i oświaty mam zaszczyt złożyć do laski Marszałkowskiej, jako przedłożenia rządowe, dołączone w polskim i ruskim tekscie wyżej wspomniane projekty ustaw o nadzorze szkolnym miejscowym i o zakładaniu publicznych szkół ludowych i uczęszczaniu do nich i upraszam Jaśnie Oświeconego Księcia, aby zechciał te przedłożenia rządowe wnieść na jednem z pierwszych posiedzeń Sejmu krajowego.

Zarazem mam zaszczyt do projektów dołączyć uwagi objaśniające.

Przy tej sposobności proszę przyjąć wyraz mego wysokiego poważania.

Lwów, dnia 29. grudnia 1894.

Badeni.

Projekt A.

Ustawa

z dnia . . . . o zakładaniu i urządzeniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Tytuł I.

O zakładaniu i urządzeniu szkół ludowych.

A. Szkoły pospolite.

Art. 1.

Szkoły ludowe pospolite, podając wiadomości ludziom wszelkiego stanu najpotrzebniejsze, urządzone będą tak, ażeby dzieci z nauki czerpały oświecenie o zasadach religijnych i moralnych i o obowiązkach obywatelskich, tudzież o zadaniach i warunkach zawodu, jakiemu się według okoliczności, miejsca i czasu prawdopodobnie poświęcą.

W szkołach pięcio- i więcejklasowych nauka ma być tak rozłożona i prowadzona, ażeby uczniowie po ukończeniu czwartego roku nauki z pomyślnym skutkiem byli dostatecznie przysposobieni do pobierania nauki w szkole średniej lub wydziałowej.

Art. 2.

Szkoła publiczna ludowa ma być wszędzie zaprowadzoną, gdzie w promieniu jednej godziny drogi i po przeciętnem z pięciu lat obliczeniu, znajdzie się więcej niż 40 dzieci obowiązanych do nauki szkolnej, któreby w razie przeciwnym musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż cztery kilometry od ich mieszkania.

Art. 3.

Liczba nauczycieli w każdej szkole stosować się będzie do liczby jej uczniów. Jeżeli liczba uczniów pobierających naukę codzienną przez trzy następujące po sobie lata dosięga w przecięciu 80, należy

bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela; o trzeciego, gdy ta liczba dojdzie do 160, i w tym stosunku dalej.

Gdzie zostanie zaprowadzoną nauka półdniowa, przypadnie stu uczniów na jednego nauczyciela.

Za podstawę obliczenia tego przyjąć należy liczbę dzieci obowiązanych do nauki szkolnej z początkiem roku szkolnego.

Rada szkolna krajowa podniesie jednak w szkole liczbę nauczycieli ponad ten wymiar, jeżeli na opłacenie nadliczbowych nauczycieli znajdą się środki pochodzące z dobrowolnego zobowiązania.

Art. 4.

Dziewczęta mają pobierać naukę o ile można oddzielnie od chłopców.

Szkoła sześcioklasowa i piąta klasa szkoły pięcioklasowej nie mogą być pod względem płci młodzieży mieszane.

Art. 5.

Jeżeli w szkole czteroklasowej we wszystkich klasach, a w szkole więcejklasowej w czterech klasach niższych muszą być otwarte oddziały równorzędne, należy szkołę tę podzielić na dwie szkoły osobne.

Gdzie stosunki komunikacyjne peryodycznie lub trwale uczęszczanie młodzieży do szkoły jedno- lub dwuklasowej wiejskiej bardzo utrudniają, a gdzie ze względu na liczbę dzieci dane są warunki ustawowe rozszerzenia tej szkoły, tam zamiast ją rozszerzać, należy otwarcie drugiej szkoły zarządzić.

Art. 6.

Pozostawia się w ogóle uznaniu władz szkolnych, o ile nauczycielki mogą być użyte w szkołach, w których chłopcy bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami pobierają naukę.

W szkołach tego rodzaju więcej niż trzechklasowych mogą nauczycielki pełnić obowiązki tylko w trzech klasach niższych.

B. Szkoły wydziałowe.

Art. 7.

W miastach zaliczonych w art. 11. ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40) do klasy I., II. i III., zaprowadzone będą szkoły wydziałowe, osobne dla chłopców a osobne dla dziewcząt.

Do założenia takiej szkoły przystąpi jednak Rada szkolna krajowa dopiero wówczas, jeżeli w danem mieście klasa szósta szkoły sześcioklasowej liczyć będzie najmniej trzydziestu uczniów a względnie uczennic.

Koszta założenia i utrzymania tych szkół wydziałowych pokrywać należy w sposób określony ustawą z dnia 24. kwietnia 1894 (Nr. 49 Dz. u. kr.) o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych tudzież o funduszach szkolnych.

W innych miejscowościach szkoły wydziałowe mogą być założone, jeżeli znajdą się fundusze potrzebne dla trwałego pokrycia kosztów ich utrzymania.

Art. 8.

Szkoły wydziałowe połączone będą z czterema niższemi klasami szkoły pospolitej pod wspólną dyrekcyą a obejmować kurs nauki trzechletni.

Art. 9.

W szkołach wydziałowych ma być oprócz dyrektora i katechety przynajmniej trzech nauczycieli a względnie nauczycielek.

Art. 10.

Warunkiem przyjęcia do szkoły wydziałowej jest ukończenie czterech niższych klas szkoły pospolitej z pomyślnym skutkiem lub złożenie egzaminu wstępnego z nauki w klasach tych udzielanej.

Art. 11.

Szkoły wydziałowe chłopców mają zadanie udzielać nauki sięgającej poza cel wskazany nauce w szkole pospolitej, a przysposabiać przedewszystkiem do zawodu praktycznego w przemyśle i handlu, oraz do szkół zawodowych, do których przy wstępie nie jest wymaganem ukończenie szkoły średniej.

Zarazem będą one przygotowywać do seminaryów nauczycielskich.

Art. 12.

W szkołach tych przedmiotami nauki będą:

1. religia,
2. język wykładowy z nauką stylu praktycznego, względnie także drugi język krajowy,
3. język niemiecki z nauką stylu praktycznego,
4. historya i geografia ze szczególnem uwzględnieniem kraju rodzinnego i obowiązującej konstytucyi państwa,
5. historya naturalna,
6. fizyka,
7. rachunki w połączeniu z rachunkowością pojedynczą,
8. geometrya z rysunkiem geometrycznym,
9. rysunki odręczne,
10. kaligrafia,
11. śpiew,
12. nauka zręczności,
13. gimnastyka.

Układając plan nauki, uwzględnić należy obok ogólnego celu szkoły, miejscowe potrzeby i stosunki.

Art. 13.

W szkołach wydziałowych dziewcząt nauka stosować się będzie do właściwych tej płci potrzeb i usposobień i przyszłego jej stanowiska w rodzinie.

Przedmioty nauki będą teżsame, co w szkołach wydziałowych chłopców, z następującemi zmianami:

a) miejsce nauki zręczności zajmie nauka robót kobiecych;
b) gimnastyka nie będzie przedmiotem obowiązkowym.

Art. 14.

Szkoła wydziałowa żeńska może być rozszerzoną dodaniem dwóch lub trzech klas wyższych, o ile na ich utrzymanie znajdą się fundusze.

W szkole tak rozszerzonej przedmiotami nauki obok wymienionych w art. poprzednim będzie: język francuski, historya literatury ojczystej, najważniejsze wiadomości z literatury powszechnej i historyi sztuki, nauka hygieny i gospodarstwa domowego.

Trzy klasy niższe tej szkoły będą planem swoim i urządzeniem odpowiadały w ogólności szkole wydziałowej trzechklasowej. Klasy wyższe będą zaś miały charakter kursów specyalnych i tworzyć w swoim planie naukowym całość w sobie zamkniętą.

Przedmiotów nauki w tych wyższych klasach mogą udzielać nauczyciele szkół wyższych za osobnem wynagrodzeniem.

Szkoły wydziałowe pięcio- i sześcioklasowe mogą być zorganizowane oddzielnie od szkoły pospolitej.

C. Nauka dopełniająca.

Art. 15.

Przy każdej szkole ludowej będą urządzone kursa nauki dopełniającej w porach dnia, tygodnia i roku takich, któreby nie przeszkadzały młodzieży poświęcać się obok tego zatrudnieniom praktycznym.

Kursa te będą oddzielne dla chłopców, a oddzielne dla dziewcząt.

Art. 16.

Kursa dla chłopców mają na celu utwierdzić młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami teoretycznemi, a w danym razie praktycznemi, potrzebnemi dla życia praktycznego w kierunku rolniczym lub przemysłowym i handlowym.

Art. 17.

Nauki dopełniającej udzielać będą nauczyciele szkoły ludowej w granicach obowiązków określonych ustawą.

Do nauczania pewnych przedmiotów mogą być jednak przyjęci nauczyciele pomocniczy za osobnem wynagrodzeniem.

Art. 18.

Uczniowie uczęszczający na naukę dopełniającą brać będą udział w ćwiczeniach religijnych, jakie władza kościelna dla nich przepisze a władza szkolna zaprowadzi.

Art. 19.

We wszystkich miejscowościach, w których ludność oddaje się przeważnie rolnictwu, nauka dopełniająca mieć będzie kierunek rolniczy i odbywać się w 2—6 godzinach tygodniowo.

Liczba godzin zależeć będzie od liczby nauczycieli, którymi rozporządza szkoła ludowa, przy której nauka dopełniająca się odbywa.

Art. 20.

Przynajmniej w jednej szkole ludowej więcejklasowej w każdym powiecie nauka dopełniająca rolnicza udzielaną będzie w szerszem zakresie, ażeby młodzieży, która szkołę ludową codzienną już ukończyła, udzielić wykształcenia teoretycznego, a w części i praktycznego, niezbędnego do prowadzenia małego wiejskiego gospodarstwa.

Nauka na takim kursie obejmować będzie 10 godzin nauki tygodniowej w zimie, a 3 godziny w lecie.

Nauka w zimie będzie przeważnie teoretyczna, w lecie wyłącznie praktyczna.

Ćwiczenia praktyczne odbywać się będą w ogrodzie i polu szkolnem oraz w miarę możności w gospodarstwach sąsiednich.

Do udzielania nauki na tych kursach dodany będzie szkole osobny nauczyciel kwalifikowany do szkół ludowych pospolitych a egzaminowany specyalnie z rolnictwa.

Nauczycielowi temu poruczone będzie w regule kierownictwo szkoły ludowej, przy której założono kursa.

Art. 21.

W miastach i w miasteczkach, których ludność oddaje się handlowi i przemysłowi, nauka dopełniająca mieć będzie charakter przemysłowy względnie handlowy i odbywać się w 6—10 godzinach tygodniowo.

Art. 22.

W miastach posiadających kilka szkół, kursa przemysłowe urządzone zostaną oddzielnie od handlowych.

Gdzie liczba szkół jest większą i kilka kursów przemysłowych względnie handlowych istnieć będzie, tam przy przepisaniu planu nakowego dla każdego z nich baczyć należy o ile można na to: a) ażeby je podzielić według pokrewnych gałęzi przemysłu, b) ażeby dla młodzieży mającej rozmaite przygotowanie urządzać osobne kursa.

Do celu każdego z tych kursów stosować się będzie ściśle liczba godzin i plan nauki.

Art. 23.

Kursa dopełniające dla dziewcząt mają na celu utwierdzić młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami potrzebnemi kobiecie w jej życiu domowem.

Urządzone będą w 2—6 godzinach tygodniowo.

D. Inne kursa i zakłady naukowe.

Art. 24.

Ze szkołą ludową mogą być połączone:

1) zakłady wychowawcze dzieci nie obowiązanych jeszcze do nauki szkolnej;

2) kursa naukowe specyalne praktyczne dła młodzieży, ktora obowiązkową naukę szkolną ukończyła;

3) kursa czytania i pisania dla dorosłych, którzy nie uczęszczali do szkoły, a dla wieku swego do uczęszczania do szkoły nie są już obowiązani;

4) zakłady wychowawcze i naukowe dla dzieci upośledzonych na umyśle.

Art. 25.

Nauczyciele uczący w tych zakładach i kursach mają prawo do osobnego wynagrodzenia.

Do systemizowania ich posad może jednak Rada szkolna krajowa dopiero wówczas przystąpić, jeżeli potrzebne do tego środki są zapewnione.

Art. 26.

Na kursach naukowych i w zakładach wymienionych w art. 14. oraz w art. 24. niniejszej ustawy, do których przymus uczęszczania oraz postanowienia ustawy o konkurencyi szkolnej się nie stosują, może być za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej ustanowioną opłata szkolna na rzecz stron, które kursa te względnie zakłady utrzymują.

E. Postępowanie przy zakładaniu szkół.

Art. 27.

O założeniu, przeistoczeniu i zwinięciu każdej szkoły ludowej i kursów naukowych z nią połączonych, jak też o założeniu i zwinięciu klas równorzędnych orzeka Rada szkolna krajowa na podstawie dochodzeń i rokowań przeprowadzonych przez Radę szkolną okręgową i jej wniosków.

Wszystkie okoliczności, dotyczące założenia lub przeistoczenia szkoły sprawdzi komisya po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu.

Do stwierdzenia odległości wystarczają daty urzędowe dostarczone przez rządowe organa techniczne.

Protokół komisyi będzie podstawą orzeczeń.

Art. 28.

Władze szkolne starać się mają o to, ażeby potrzebne szkoły wszędzie, gdzie ich jeszcze niema, założone zostały i ażeby im zapewnić warunki trwałego istnienia i rozwoju.

Zakładanie nowych szkół dziać się jednakże powinno bez uszczerbku szkół poprzednio zorganizowanych.

Art. 29.

Gdzie szkoła lub kursa naukowe mają mieć pewien specyalny kierunek w myśl artykułów poprzednich niniejszej ustawy, tam Rada szkolna krajowa w orzeczeniu organizacyjnem wyda zarazem bliższe postanowienia o urządzeniu, o przedmiotach nauki i o planie ich naukowym, względnie zaś także bliższe postanowienia o rozdzieleniu młodzieży między pojedyncze kursa.

Tytuł II.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 30.

Obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się z ubiegłym siódmym rokiem życia i trwa:

a) w miastach, w których założono szkołę wydziałową, przez lat siedm;

b) we wszystkich innych miejscowościach przez lat sześć.

Dzieci będące w tym wieku winny uczęszczać do szkoły publicznej. Dzieci fizycznie dobrze rozwinięte mogą jednak naukę w szkole ludowej rozpocząć z ubiegłym szóstym rokiem życia.

Art. 31.

Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej na naukę codzienną ustaje po siedmiu, względnie po sześciu latach, jedynie pod warunkiem że uczeń udowodni dostateczną biegłość w przepisanych dla szkół ludowych gałęziach nauki.

Po ukończeniu szkoły ludowej codziennej winien jednak każdy uczeń, który nie uczęszcza do jakiegoś innego zakładu naukowego, uczęszczać jeszcze przez trzy lata na kursa nauki dopełniającej.

Osoby, które przekroczyły wiek szkolny, mogą korzystać z tej nauki we wszystkich lub pojedynczych przedmiotach za zezwoleniem kierownika szkoły, aż do ukończonego dwudziestego roku życia.

Art. 32.

Od uczęszczania do szkoły publicznej wolne są czasowo lub trwale dzieci, które uczęszczają do szkół wyższych, rolniczych, przemysłowych, handlowych, albo innych szkół zawodowych lub uzupełniających, o ile one są tak urządzone, że mogą zastąpić naukę udzielaną w szkołach ludowych; dalej dzieci, którym ułomności cielesne lub

umysłowe nie pozwalają uczęszczać do szkoły; wreszcie dzieci pobierające naukę w domu albo w prywatnym zakładzie naukowym.

W ostatnim przypadku odpowiedzialność za to, czy dzieci otrzymują taką przynajmniej naukę, jaka jest przepisana dla szkół ludowych, ciąży na rodzicach albo na ich zastępcach.

Jeżeli zachodzą w tej mierze jakie wątpliwości, ma Rada szkolna okręgowa w odpowiedni sposób przekonać się, czy wątpliwości te są uzasadnione lub nie.

Rodzice i ich zastępcy mają się poddać zarządzeniom wydanym w tej mierze. W razie potrzeby postąpi Rada szkolna okręgowa według przepisów w art. 34.—36. niniejszej ustawy.

Art. 33.

Najdalej na miesiąc przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego sporządza Rada szkolna miejscowa wykaz wszystkich dzieci w wieku szkolnym będących, w obrębie związku szkolnego zamieszkałych, i to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania i obrządku, i zestawi w nim osobno te, które na mocy art. 32. uwalnia od uczęszczania do szkoły. Do wykazu wciągnąć należy także te dzieci, które uczęszczały przez sześć, a względnie siedm lat do szkoły, lecz nie uzyskały świadectwa z nauk w szkole ludowej nabytych. Osobno zaś zapisać należy w wykazie młodzież obowiązaną do uczęszczania na naukę dopełniającą.

Art. 34.

Rodzice, względnie ich zastępcy prawni, powinni posyłać do publicznej szkoły ludowej dzieci, które do tego są obowiązane, a w myśl art. poprzedniego uwolnienia nie otrzymały.

Kto ukrywa dziecko przed spisem, lub poda okoliczności nieprawdziwe, aby je uwolnić od uczęszczania do szkoły, ulegnie grzywnie od 1 - 10 zł. w. a., albo w razie ubóstwa karze aresztu od 1 do 3 dni.

Kto w przeciągu 10 dni po rozpoczęciu roku szkolnego nie postara się o przyjęcie swego dziecka do szkoły, które do uczęszczania do niej jest obowiązane, ulegnie tej samej karze. W przypadkach §§. 176 i 177 ustawy cywilnej przewidzianych, należy do właściwego Sądu uczynić doniesienie.

Kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega karze pieniężnej od 50 ct. do 5 zł. w. a., albo karze aresztu od 1 do 2 dni, którąto karę można podwoić, jeżeli przerwy powtarzają się częściej w tem samem półroczu szkolnem.

Art. 35.

Po upływie dni przeznaczonych na wpisy obowiązany jest nauczyciel przedłożyć bezzwłocznie Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci obowiązanych a nie zapisanych, zaś Rada szkolna miejscowa obowiązaną jest upomnieć rodziców jak najrychlej, ażeby dzieci zapisali.

W dziesięć dni po rozpoczęciu roku szkolnego, obowiązany jest nauczyciel przedłożyć bezpośrednio Radzie szkolnej okręgowej odpis wykazu sporządzonego w myśl art. 33. niniejszej ustawy i zanotować na nim dzieci, których dotychczas do szkoły nie zapisano.

Następnie zaś obowiązany jest nauczyciel co miesiąc przedkładać Radzie szkolnej okręgowej wykaz dzieci szkołę zaniedbujących.

Obydwa te ostatnie wykazy udzielać będzie nauczyciel równocześnie w odpisie Radzie szkolnej miejscowej, która ma prawo uwagi swoje o nich Radzie szkolnej okręgowej przedkładać.

Art. 36.

Na podstawie takich doniesień urzędowych wydawać będzie Rada szkolna okręgowa mandaty karne przeciw rodzicom i opiekunom winnym, nakładając na nich kary w myśl art. 34. niniejszej ustawy.

Mandat taki orzekający karę staje się prawomocnym, jeżeli strona skazana w przeciągu ośmiu dni od dnia doręczenia nie wniesie opozycyi przeciw niemu do Rady szkolnej okręgowej, co w mandacie wyraźnie będzie wymienionem.

W razie założonej opozycyi Rada szkolna okręgowa przesłucha stronę bądź w siedzibie urzędu, bądź przez delegata na miejscu, a sprawdziwszy okoliczności, wyda nowe orzeczenie.

Przeciw temu orzeczeniu służy stronie rekurs w ciągu dni ośmiu do Rady szkolnej krajowej, która o nim orzeka ostatecznie. Rekurs wniesiony być powinien na ręce Rady szkolnej okręgowej.

Rekursy wniesione przeciw orzeczeniom zapadłym w sprawie nierozpoczętego, zaniedbanego, lub przedwcześnie przerwanego uczęszczania do szkoły, nie mają mocy wstrzymującej, jeżeli nie są skierowane przeciw wymierzeniu kar.

Art. 37.

Jeżeli strona, przeciw której wydano po raz pierwszy mandat karny, w ciągu dni ośmiu po doręczeniu mandatu udowodni poświadczeniem zarządu szkoły, że dziecko już zapisała i że ono na naukę uczęszcza, w takim razie Radzie szkolnej okręgowej służy prawo uwolnienia strony od kary nałożonej mandatem.

Art. 38.

Wykonywanie przymusu szkolnego, przyznane w artykułach poprzednich Radzie szkolnej okręgowej, może na jej wniosek Rada szkolna krajowa przekazać pojedynczym Radom szkolnym miejscowym, od których orzeczeń rekurs służyć będzie stronom w dniach ośmiu do Rady szkolnej okręgowej.

Art. 39.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą artykuły 1—13. włącznie i 40—47. włącznie ustawy krajowej z d. 2. maja 1873. nr. 250. Dz. ust. kraj. wraz ze zmianami w brzmie-

niu tych artykułów późniejszemi ustawami zaprowadzonemi, oraz ustawa krajowa z dnia 2. lutego 1885. nr. 28. Dzien. ust. kraj.

Art. 40.

Polecam mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia wykonanie niniejszej ustawy.

Motywa

do projektu A) ustawy o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Uchwalając projekt ustawy z d. 24 kwietnia 1894 r. o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych, uchwalił Sejm krajowy równocześnie wezwanie do c. k. Rządu a względnie c. k. Rady szkolnej krajowej o wypracowanie i przedłożenie na najbliższej sesyi sejmowej projektu nowej ustawy o zakładaniu i urządzeniu szkół ludowych.

Projekt opracowany wskutek tego wezwania łączy w jedną całość przepisy obowiązujące w sprawie zakładania i utrzymywania szkół ludowych, które mieszczą się w dwóch osobnych ustawach z dnia 2. maja 1893 (w tytule I i III) i z d. 2 lutego 1895.

Łącząc je razem, poprawiając i uzupełniając w wielu szczegółach, reformuje je nadto projekt w następujących kierunkach:

1) Szkoły nasze ludowe (z wyjątkiem nielicznych szkół wydziałowych) mają charakter elementarny i nie dostarczają ani szkołom fachowym, ani zawodom praktycznym młodzieży należycie przysposobionej. Brakowi temu starała się wprawdzie Rada szkolna zaradzić przez założenie wielu szkół pięcio- i sześcioklasowych i nadanie im w klasach wyższych kierunku handlowo-przemysłowego, ale szkoły te nie mogą zastąpić szkoły wydziałowej, która we wszystkich innych prowincyach monarchii rozwinęła się i stanowi podstawę wykształcenia klasy rzemieślniczej i kupieckiej. Projekt ustawy wypełnia tę dotkliwą lukę naszego ludowego szkolnictwa i w myśl życzenia objawionego w rezolucyi Sejmu krajowego zaprowadza obowiązkowo szkoły wydziałowe męskie i żeńskie w trzydziestu dwóch największych miastach naszego kraju. Szkoły te mają być trzechklasowe, i dlatego obowiązek uczęszczania na naukę codzienną w tych trzydziestu dwóch miastach należało rozciągnąć z lat sześciu na lat siedm.

Zaprowadzenie szkół wydziałowych z początkiem roku szkolnego 1895/6 nie ulegnie zresztą trudności, gdyż Rada szkolna krajowa urządzając od r. 1893 osobne kursa dla nauczycieli wydziałowych, roz-

porządza już dostateczną liczbą nauczycieli wydziałowych, a potrzebne książki szkolne są też wydrukowane.

2) Nauka dopełniająca trzechletnia, zaprowadzona ustawą z r. 1885 w kraju naszym, nie odpowiada dotychczas swemu zadaniu. Kursa dopełniające połączone ze szkołami ludowemi mają charakter zbyt ogólny i nie dają młodzieży zajętej już w zawodzie praktycznym tego, czego ona potrzebuje. Inne kursa uzupełniające, urządzane osobno, mają materyał uczniów zbyt różnorodny, nie mają często fachowych nauczycieli, skarżą się na nieregularną frekwencyę i nie spełniają też swego zadania w pożądanej mierze. Projekt ustawy reguluje całą naukę dopełniającą przy szkołach ludowych, zapewnia jej fachowych nauczycieli i nadaje jej praktyczny kierunek. Czyni to najpierw przezto, że naukę dopełniającą dzieli na rolniczą i przemysłowo-handlową a tę ostatnią wszędzie, gdzie potemu będą warunki, każe dzielić na handlową i przemysłową osobno, a nadto naukę przemysłową poleca specyalizować na pojedyncze działy przemysłu. Przez to dopiero będzie ona odpowiadała wprost praktycznej potrzebie. Następnie w nauce tej zaprowadza ścisłe kategorye, zależne od przygotowania uczniów, czego dotychczasowa nauka nie uwzględniała, a mając w jednej klasie materyał uczniów zbyt różnorodny, nie osiągała rezultatów. Dlatego dla młodzieży, która ukończyła szkoły pięcio- lub sześcioklasowe i wydziałowe, urządzi się, o ile to będzie możliwem, kursa nauki dopełniającej oddzielnie od młodzieży, która ukończyła szkoły mniejklasowe, a osobno znów urządzi się naukę dla młodzieży, która obowiązkowi nauki codziennej nie uczyniła zadość a z powodu swego wieku i zajęcia już do tej nauki pociągniętą być nie może. Według projektu kursa uzupełniające bedą miały młodzież jednolicie przygotowaną, będą więc mogły trzymać się ściśle przepisanego planu, a poziom nauki da się w nich naprawdę podnieść i utrzymać.

3) Nieregularność frekwencyi stanowi dotychczas wielką przeszkodę w rozwoju naszych szkół, mianowicie wiejskich, i pozbawia naukę istotnego skutku. Projekt ustawy zaradza temu najpierw przezto, że obowiązek rozpoczęcia nauki szkolnej przesuwa na ukończony siódmy rok życia, a zatem usuwa ze szkoły dzieci nierozwinięte, które dlatego regularnie do niej nie mogą uczęszczać. Następnie zaś wykonanie przymusu szkolnego składa projekt w ręce odpowiedniejsze, Rady szkolnej okręgowej.

4) Spełniając rezolucyę powziętą przez Sejm krajowy na ubiegłej sesyi, umożebnia projekt założenie wyższych zakładów naukowych dla dziewcząt w większych miastach. Nie będzie to gimnazyum klasyczne, któreby płeć żeńską wyprowadzało z właściwego jej zakresu, lecz szkoła, która ją w tym zakresie wykształci. Wyższa szkoła wydziałowa, obejmująca sześcioletni kurs nauki dla dziewcząt, które ukończyły czteroletnią naukę elementarną, ma uczynić zadość potrzebie intelligencyi miejskiej tam, gdzie się ta potrzeba rzeczywiście objawi i w ofiarach pieniężnych wyraz swój znajdzie. Surrogatem takiej szkoły są już dzisiaj kursa dodatkowe, istniejące przy niektórych szkołach wydziałowych, jedno- lub dwuletnie. Pomiędzy niemi a czterema klasami szkoły wy-

działowej nie było jednak należytego związku, a plan naukowy nie przedstawiał całości, którą obecny projekt tworzy.

Pojedyncze postanowienia projektu, oparte na tych zasadach, motywuje się w porównaniu z obowiązującemi ustawami w sposób następujący:

Art. 1. ustęp 1. powtórzony dosłownie z art. 1. ustępu 1. ustawy z 2. lutego 1885.

Ustęp 2. wzięty z art. 1. ustępu 2. tejże ustawy, dokładniej stylizowany.

Art. 2. powtórzony z art. 1. ustawy z d. 2. maja 1893.

Art. 3. powtórzony z art. 4. ustawy z r. 1893 (w brzmieniu z r. 1885) ze zmianą stylistyczną w ostatnim ustępie i z dodaniem ustępu trzeciego, w którym rozstrzygniętą została kwestya nasuwająca w praktyce trudności.

Art. 4., 5. i 6. odpowiadają art. 8. ustawy z r. 1873, normują jednak dokładniej obowiązek podziału jednej szkoły na dwie szkoły w razie wielkiego napływu uczniów. Ma to nastąpić mianowicie wówczas, jeżeli w czterech niższych klasach istnieją oddziały równorzędne. W ten sposób zapobiegnie się potwornym stosunkom niektórych miast, w których przy jednej szkole istnieje kilkanaście oddziałów równorzędnych, przez co nadzór i prowadzenie szkoły staje się niemożliwem, a nauczyciele tymczasowi nigdy nie mogą uzyskać stałej posady.

Taki sam rozdział nastąpić powinien w rozległych gminach wiejskich, w których młodzież dla trudności komunikacyi do jednej szkoły uczęszczać nie może.

Obu tych postanowień brakło dotychczas.

Art. 7. zmienia art. 5. ustawy z r. 1873 (w brzmieniu z r. 1885), w myśl którego o założeniu każdej szkoły wydziałowej i o jej kosztach orzekał Sejm, i wprowadza nową zasadę, normując, gdzie i kiedy szkoła wydziałowa założona być z urzędu musi. Ma to nastąpić w 32 większych miastach i pod warunkiem, że zapewnioną będzie dostateczna liczba dzieci.

Koszta utrzymania szkół takich wydziałowych trzechklasowych pokrywane będą tak jak koszta obowiązkowych szkół pospolitych. Nakładać z tego tytułu osobny ciężar na miasta wydało się rzeczą niewłaściwą, gdyż szkoła wydziałowa ma być zakładana z urzędu, a nadto artykułem 16. ustawy z d. 24. kwietnia 1894 r. miasta te pociągnięte już zostały z tego tytułu do wyższych prestacyi. Jeżeli jednak gmina życzyć sobie będzie szkoły wydziałowej więcej jak trzyklasowej, to w myśl art. 14. musi nadwyżkę kosztów sama pokryć.

Art. 8. odpowiada drugiemu ustępowi art. 2. ustawy z r. 1873, oraz 3. ustępowi art. 6. ustawy z r. 1883., zniża jednak naukę z lat czterech na trzy, gdyż nauka wydziałowa obowiązkowa czteroletnia nie ma w kraju naszym warunków, mianowicie dla młodzieży męskiej.

Art. 9. odpowiada piątemu ustępowi art. 6. ustawy z r. 1885.

Art. 10. jest konsekwencyą drugiego ustępu art. 1. projektu i stylizuje dokładniej ustęp 4. art. 6. ustawy z r. 1885.

Art. 11. odpowiada pierwszym ustępom art. 6. ustawy z r. 1885., opuszcza jednak zupełnie szkoły wydziałowe rolnicze, które w kraju

naszym nie mają warunków bytu. Potrzebie rolnictwa uczynią zadość dopełniające kursa rolnicze projektowane w art. 19.

Art. 12. odpowiada art. 7. i 8. ustawy z r. 1885, określa dokładniej naukę języków, a opuszcza technologię jako osobny przedmiot, gdyż wiadomości technologiczne podane być mogą najlepiej przy naukach przyrodniczych.

Art. 13. odpowiada art. 9. ustawy z r. 1885, z małemi zmianami, podyktowanemi tem, że kurs będzie trzech- nie czteroletni.

Art. 14. o wyższych szkołach wydziałowych uzasadniony na wstępie.

Art. 15.—23. wchodzą w życie w miejsce art. 3. i 4. ustawy z r. 1885., zbyt ogólnikowo sformułowanych, i nadają całej nauce dopełniającej praktyczny kierunek, jak to na wstępie uzasadniono.

Art. 17. dotyka ważnej kwestyi wynagrodzenia nauczycieli nauki dopełniającej. Dotychczas udzielają jej nauczyciele w granicach swego ustawowego obowiązku, t. j. w myśl art. 17 ustawy z dnia 17. stycznia 1883 Nr. 16 Dz. u. kr. bez wynagrodzenia jeżeli liczba godzin nauki udzielanej przez nich w ogóle wynosi 30 godzin tygodniowo, zaś za małem wynagrodzeniem, o ile ten wymiar przekracza.

Ponieważ jednak według projektu liczba godzin nauki dopełniającej w niektórych szkołach znacznie się zwiększy i wymagać będzie specyalnego wykształcenia ze strony nauczyciela, przeto nizkie to wygrodzenie nie mogło pozostać i należało je znacznie powiększyć. Zamiast to wprost czynić, projekt obiera inną drogę, bo w tych wszystkich szkołach, w których nauka dopełniająca będzie mieć więcej fachowy kierunek, mnoży liczbę nauczycieli. I tak w szkołach z kursami rolniczymi tworzy projekt posadę osobną nauczyciela rolnictwa, szkoły zaś z kursami przemysłowymi zamienia na wydziałowe, przezco przybywają w nich po dwie nowe posady a płace nauczycieli się zwiększają. Droga to właściwsza, bo nauczycielom zapewnia stałe większe utrzymanie, nie przeciąża ich pracą, a kursom praktycznym zapewnia siły fachowe. Gdzieby to nie wystarczało, tam przyjęci być mogą do pewnych przedmiotów nauczyciele pomocniczy z poza nauczycieli ludowych za osobnem, ugodzonem wynagrodzeniem.

Art. 19 opiera się na zasadach, które Rada szkolna na ubiegłej sesyi przedłożyła już Sejmowi krajowemu i na podstawie których uzyskała kredyt celem wykształcenia nauczycieli rolnictwa.

Art. 24 do 26 odpowiadają art. 11 i 12 ustawy z r. 1885 oraz art. 3 ustawy z r. 1873, redukując jednak całą sprawę kursów dodatkowych do rzeczywistej potrzeby i stosunków i normując koszta ich utrzymania.

Art. 27, 28 i 29 odpowiadają art. 9—13 ustawy z r. 1873, dokładnie rzecz formułując.

Art. 29. jest ważnem stwierdzeniem kompetencyi Rady szkolnej krajowej, bo pozostawia jej uznaniu urządzenie szkół i kursów w kierunku praktycznym, o ile ustawa go nie przesądziła. Ustawa zaś ogranicza się do norm najogólniejszych, wychodząc z tego założenia, że szkoły naprawdę praktyczne muszą swe urządzenie stosować do życia i jego zmieniających się potrzeb, a więc rozwijać i zmieniać. Dlatego

przy nauce dopełniającej projekt ustawy wstrzymuje się nawet od wyliczania przedmiotów nauki.

Art. 30. do 32. o obowiązku uczęszczania do szkoły, wzięte są z art. 40 i 41 ustawy z r. 1873 z tą jednak zmianą że: 1) w miastach mających szkoły wydziałowe przymus szkolny rozszerzają z lat sześciu na siedm, ażeby szkołom tym zapewnić warunki bytu a poziom wykształcenia podnieść; 2) początek nauki szkolnej przenoszą z ukończonego szóstego na ukończony siódmy rok życia, gdyż doświadczenie okazało, że w Galicyi ogół młodzieży w siódmym roku życia zamało jest fizycznie i umysłowo rozwinięty, ażeby z nauki szkolnej z pożytkiem mógł korzystać.

Art. 33 do 38 odpowiadają art. 42 45 ustawy z r. 1873, wprowadzając tę zmianę, że wykonywanie przymusu szkolnego odbierają Radom szkolnym miejscowym a wkładają na Rady szkolne okręgowe. Doświadczenie pouczyło bowiem, że Rady szkolne miejscowe obowiązku tego, z małymi wyjątkami, wcale nie spełniają, są bowiem zbyt zależne od miejscowych wpływów i stosunków.

Przy tej sposobności uregulowano zarazem jak najpraktyczniej postępowanie przy wymierzaniu kar za nieposyłanie dzieci do szkoły.

Projekt B.

Ustawa

z dnia . . . . . . , . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 25. czerwca 1873 Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych w Galicyi i Krakowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1—19 jakoteż końcowego ustępu §. 21 z dnia 25. czerwca 1873 Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych przestają obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu, a mają brzmieć jak następuje.

§. 1. Szkoły ludowe utrzymywane w całości lub częściowo z funduszów państwa, kraju, powiatu, gminy lub obszaru dworskiego zostają pod nadzorem Rady szkolnej miejscowej.

§. 2. Nadzór nad szkołami terytoryum ustanowionego prawomocnem orzeczeniem organizacyjnem wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa może jednak dla szkół kilku takich terytoryów utworzyć jedną Radę szkolną miejscową.

Taksamo może Rada szkolna okręgowa na wniosek reprezentacyi gminnej podzielić miejscowości, w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych. W tym przypadku dla każdej dzielnicy szkolnej utworzyć należy osobną Radę szkolną miejscową, zachowując podane w tym względzie poniżej przepisy.

W miastach tworzących dla siebie osobny okręg szkolny może Rada szkolna krajowa na wniosek reprezentacyi gminnej funkcye Rady szkolnej miejscowej poruczyć Radzie szkolnej okręgowej.

§. 3. Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły, gminy, obszaru dworskiego, tudzież z delegata mianowanego przez Wydział Rady powiatowej.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela ma prawo wstąpić jako członek do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania, czy to osobiście, czy przez swego zastępcę.

W miastach, w których korporacye i instytucye kupieckie i przemysłowe przyczyniają się stałymi dobrowolnymi datkami do utrzymania szkoły lub kursów z nią połączonych, może Rada szkolna krajowa

przyznać tymże korporacyom i instytucyom prawo wysyłania swego reprezentanta do Rady szkolnej miejscowej z prawem głosowania.

Każdy członek rady szkolnej miejscowej ma w niej tylko jeden głos, chociażby miał kilka tytułów do zasiadania w niej.

§. 4. Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są każdoczeńsi duszpasterze miejscowi.

Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelickiej wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant wyznaczony przez zwierzchność wyznaniową.

§. 5. Kierownik szkoły jest jej reprezentantem w Radzie szkolnej miejscowej.

Gdzie kilka szkół podlega jednej Radzie szkolnej miejscowej, tam wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jednej z tych szkół. którego Rada szkolna okręgowa przeznaczy. Nauczyciele kierujący innych szkół uczestniczą jednak w obradach z głosem doradczym.

§. 6. Reprezentantów gminy i ich zastępców wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacya gminna; w razie zaś jeżeli do zakresu jednej Rady szkolnej miejscowej należy kilka gmin, każda reprezentacya gminna wybiera osobno swoich, względnie swojego reprezentanta.

Reprezentantów gminy, a względnie gmin w Radzie szkolnej miejscowej jak również ich zastępców ma być najmniej dwóch, najwięcej siedmiu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa, określając zarazem liczbę reprezentantów każdej gminy, jeżeli kilka gmin do zakresu Rady szkolnej miejscowej należy.

Wybór dokonywa się absolutną wiekszością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa, jeżeli zaś liczba jest nieparzysta, większa połowa reprezentantów gminy i ich zastępców, a to za pierwszym razem losem, następnie koleją. Wybór ponowny jest dopuszczalny.

§. 7 Wybranym do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacyi jednej z gmin, należących do zakresu Rady szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą wykluczenie z Rady szkolnej miejscowej.

Od przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna tożsamo prawo co do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez ostatnich sześć lat był członkiem Rady szkolnej miejscowej. Za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20—100 zł., które mają być użyte na przybory szkolne dla ubogiej młodzieży szkolnej.

§. 8. Każdy właściciel obszaru dworskiego lub obszarów dworskich, leżących w terrytoryum Rady szkolnej miejscowej, ma prawo brać udział w jej obradach z głosem stanowczym, czy to osobiście, czy też przez swego zastępcę. Właścicie obszaru dworskiego może także wyznaczyć stałego reprezentanta, który mandat swój tak długo zatrzymuje

dopóki Rada szkolna miejscowa nie otrzyma pisemnego doniesienia o jego odwołaniu.

Jeżeli obszar dworski należy do kilku współwłaścicieli, lub jeżeli w jednej gminie katastralnej jest kilka obszarów, wszyscy razem wyznaczyć mają do Rady szkolnej miejscowej tylko jednego reprezentanta i jego zastępcę. Delegacya taka ważną jest na lat sześć.

Jeżeli ci właściciele nie mogą się zgodzić na wybór reprezentanta względnie jego zastępcy, wyznacza tychże z pośród nich Rada szkolna okręgowa.

§. 9. Rada szkolna miejscowa ma starać się troskliwie o interesa materyalne szkoły jakoteż popierać powagę szkoły i nauczycieli.

W szczególności winna Rada szkolna miejscowa w granicach każdocześnie obowiązujących ustaw i rozporządzeń:

1) Zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, z zachowaniem postanowień aktów fundacyjnych, tudzież czuwać nad tem, aby prestacye w naturaliach na rzecz szkoły i nauczyciela regularnie były uiszczane.

2) Starać się o dostarczanie szkole potrzebnego budynku, gruntów i sprzętów szkolnych, jakoteż o utrzymanie ich w dobrym stanie i prowadzić inwentarz własności szkolnej.

3) Wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali, i przyczyniać się do wykonywania przymusu szkolnego.

4) Starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, jak niemniej zakupno i utrzymanie przyborów naukowych.

5) Czuwać nad zachowaniem się młodzieży szkolnej po za szkołą.

6) Godzić wedle możności spory nauczycieli z gminą lub członkami gminy, o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych.

7) Czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanej liczbie godzin i w czasie planem nauki wskazanym i udzielać urlopu nauczycielom w granicach osobnymi przepisami określonych.

8) Zawiadamiać Radę szkolnę okręgową o wszystkiem, co niekorzystnie wpływa na szkołę a czego Rada szkolna miejscowa usunąć nie może.

9) Podawać wyjaśnienia, opinie i wnioski reprezentacyi gminnej i władzom przełożonym, bądź z własnej inicyatywy, bądź na żądanie.

10) Wykonywać wszystko, co jej na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych poruczonem zostanie.

§. 10. Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone z seminaryami nauczycielskiemi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są ze środków gminnych, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustępie 1. 2. 4.

§. 11. Członkowie rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Nauczyciele szkół podlegających Radzie szkolnej miejcowej nie mogą jej przewodniczyć.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiejkolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa, skoro się ukonstytuowała, donieść o tem powinna reprezentacyi gminnej, względnie reprezentacyom gminnym i Radzie szkolnej okręgowej.

§. 12. Termina zwyczajnych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych oznacza Rada szkolna krajowa drogą rozporządzenia.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie, ilekroć uzna to za potrzebne, winien zaś to uczynić w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

§. 13. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków i absolutna większość głosów. Przewodniczący ma prawo głosowania, a w razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którem przewodniczący głosował.

Przewodniczący ma prawo zawiesić przeprowadzenie uchwał sprzeciwiających się według jego zdania ustawie albo interesom szkoły, ma jednak w takim przypadku do trzech dni sprawę przedstawić do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej okręgowej.

Zażalenia przeciw rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej idą do Rady szkolnej okręgowej. Wnosić je należy w przeciągu ośmiu dni po doręczeniu w Radzie szkolnej miejscowej i mają moc odraczającą.

§. 14. Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradaah i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się interesów jego lub jego rodziny aż do czwartego stopnia.

§. 15. Jeżeli członkowie Rady szkolnej miejscowej, mimo należycie doręczonego im wezwania, na posiedzenie Rady szkolnej miejscowej nie przybyli w wymaganym komplecie, a sprawa zwłoki nie cierpi. obecni na posiedzeniu członkowie mogą ją sami uchwalić.

W sprawach zaś nieprzewidzianych i tak naglących, że wszelka zwłoka byłaby połączoną ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać zarządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwem; winien jednak na najbliższem posiedzeniu podać wydane rozporządzenie do zatwierdzenia.

Z wyjątkiem tego jednego przypadku nie służy prawo wydawania zarządzeń ani przewodniczącemu, ani pojedynczym członkom, lecz jedynie Radzie szkolnej miejscowej jako takiej.

§. 16. Przewodniczący jest organem wykonawczym Rady szkolnej miejscowej, podpisuje jej uchwały i pisma i prowadzi jej kasowość i rachunki, o ile rzecz ta nie jest przekazaną kasie gminnej. Do wykonania ważniejszych uchwał może jednak Rada szkolna miejscowa dodać mu jednego lub dwóch swoich członków.

W szczególności obowiązkiem jest przewodniczącego celem wykonania bezpośredniego nadzoru nad szkołami w zakresie przyznanym Radzie szkolnej miejscowej zwiedzać szkołę peryodycznie i donosić Radzie szkolnej miejscowej o potrzebach szkoły i o przeszkodach, które należy usunąć.

Gdzie stosunki tego wymagają, tam Rada szkolna okręgowa może do wyręczenia przewodniczącego z pośród członków Rady szkolnej miejscowej mianować osobnego nadzorcę szkolnego, przekazując mu prowadzenie kasowości i rachunków, wykonywanie zarządzeń Rady szkolnej miejscowej i peryodyczne zwiedzanie szkoły.

Zwiedzanie szkoły przez inne osoby zależne jest od specyalnego zezwolenia Rady szkolnej miejscowej.

§. 17. Członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Koszta kancelaryjne niezbędne pokrywa fundusz szkolny miejscowy.

§. 18. Nadzorowanie nauki religii udzielanej w szkole należy do duszpasterzy w skład Rady szkolnej miejscowej wchodzących, nie uwłaczając postanowieniom §. 2 ustawy państwowej z 25. maja 1868 (Dz. p. p. Nr. 48).

§. 19. Jeżeli przewodniczący Rady szkolnej miejscowej mimo udzielonego mu przez Radę szkolną okręgową upomnienia zaniedbuje swe obowiązki a w szczególności nie zwołuje potrzebnych posiedzeń lub na szkodę szkoły działa, ma Rada szkolna okręgowa prawo złożyć go z godności przewodniczącego i wezwać Radę szkolną miejscową do wyboru innego przewodniczącego.

Jeżeli Rada szkolna miejscowa mimo upomnienia jej nie spełnia swego zadania lub zakres swego działania przekracza, Rada szkolna okręgowa może ją rozwiązać i albo nowe wybory zarządzić, albo postąpić w myśl drugiego ustępu §. 2-go niniejszej ustawy.

Od tych orzeczeń Rady szkolnej okręgowej dozwolony jest rekurs w dniach ośmiu do Rady szkolnej krajowej i rekurs ten ma moc wstrzymującą.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Motywa

do projektu B) ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z d. 25. czerwca 1873 o władzach nadzorczych dla szkół ludowych (Dz. u. kr. Nr. 255.)

§. 1. projektu zgodny z §. 1. ustawy dotychczasowej, dodane jednak słowa „i obszaru dworskiego“ dlatego, że ustawa krajowa z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr. pociągnęła obszary dworskie na równi z gminami do ponoszenia ciężarów szkolnych.

§. 2. projektu w pierwszych dwóch ustępach odpowiada §. 2. ustawy, określa jednak dokładniej zakres terytoryalny Rady szkolnej miejscowej; w ustępie trzecim zgodny z §. 8. ustawy.

Ustęp czwarty projektu orzekający, że w miastach, tworzących osobny okręg szkolny, funkcye Rady szkolnej miejscowej mogą być przeniesione na okręgową, umieszczono dla uregulowania stosunków, które się pod tym względem wytworzyły w Krakowie i Lwowie. W obu tych miastach nie powstały dotychczas Rady szkolne miejscowe, a funkcyami ich dzieliły się dowolnie Rada szkolna okręgowa i Magistrat miasta.

§. 3. projektu w dwóch pierwszych ustępach odpowiada projektowi uchwalonemu przez Sejm na ostatniej sesyi z małą stylistyczną zmianą.

Ustęp 3 §. 3. projektu wprowadza rzecz nową, udział korporacyi handlowych i przemysłowych w Radzie szkolnej miejscowej w miastach. Udział ten pożądanym jest, bo szkoły miejskie w klasach wyższych i w nauce dopełniającej, mają kierunek handlowy i przemysłowy, a Rada szkolna miejscowa zyskać tylko może na tem, że w tym kierunku będzie miała członka fachowo wykształconego.

§. 4. projektu zgodny z §. 4. ustawy.

§. 5. projektu zgodny z §. 5. ustawy, z opuszczeniem zbytecznego objaśnienia w nawiasie.

§. 6. projektu odpowiada §. 6. ustawy z pewnemi zmianami. Wybór reprezentantów gmin, dokonywa się obecnie na zgromadzeniu wszystkich reprezentacyi gminnych, które jednak trudno doprowadzić do skutku i w którem pewne gminy mogą być tak zmajoryzowane, że w Radzie szkolnej miejscowej nie mają żadnego reprezentanta. Dlatego projekt dokonanie wyboru porucza każdej gminie z osobna, a przytem ze względu na większe miasta, połączone z kilku gminami sąsiedniemi, maximum liczby członków podnosi z 5 na 7.

§. 7. projektu zgodny z §. 7. ustawy ze zmianą stylistyczną.

§. 8. projektu reguluje prawo udziału obszaru dworskiego w Radzie szkolnej miejscowej. Właścicielowi obszaru przyznano tu nietylko prawo osobistego udziału lub wysłania na posiedzenie chwilowego zastępcy, lecz także prawo wydelegowania stałego reprezentanta, który byłby członkiem Rady, a jako taki mógłby być wybranym jej przewodniczącym. W takim razie właściciel obszaru osobiście nie może już brać udziału w Radzie. Postanowienie to pożądanem jest dla właścicieli kilku rozrzuconych majątków.

§. 9. projektu zmienia §. 9. ustawy dotychczasowej. Ustawa ta określała szczegółowo niektóre prawa i obowiązki Rady szkolnej miejscowej, odnoszące się do zarządu majątku szkolnego, do wykonywania przymusu i do nominacyi nauczycieli, które to prawa dokładniej i inaczej określone są w innych ustawach, a w szczególności w ustawie o kosztach zakładania i utrzymania szkół z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr., w ustawie o obowiązku posyłania do szkół dzieci z dnia 2. maja 1873. Nr. 250. Dz. u. kr., zmienionej ustawą z dnia 2. lutego 1885. Nr. 29. Dz. u. kr. i w ustawie o stosunkach prawnych nauczycieli z dnia 1. stycznia 1889. Nr. 16. Dz. u. kr. Dlatego projekt opuszcza te szczegółowe postanowienia, zawarte w alinei 1—10. i 16., a natomiast w alinei 1., 2., 3. zaznacza tylko ogólnikowo prawa i obowiązki Rady szkolnej miejscowej w tym kierunku. Alinea 4. odpowiada

alinei 6. ustawy. Alinea 5. odpowiada alinei 13. ustawy, uwalnia jednak Radę szkolną miejscową od czuwania nad prowadzeniem się nauczycieli, bo lepiej spełnia to Rada szkolna okręgowa, i od czuwania nad karnością szkolną, bo to należy do nauczycieli. Oba te postanowienia ustawy są dotychczas tylko źródłem niesnasek i nieporządków. Alinea 6. odpowiada alinei 15. ustawy, uwalnia jednak Radę szkolną miejscową od godzenia sporów pomiędzy nauczycielami, bo lepiej spełni to Rada szkolna okręgowa.

Alinea 7. odpowiada al. 11. i 12. ustawy z lepszą stylizacyą.

Alinea 8. zawiera nowe postanowienia.

Alinea 9. odpowiada al. 17. ustawy.

Alinea 10. formułuje lepiej wstępne postanowienia §. 9. ustawy.

We wstępnem postanowieniu §. 9. projektu podano natomiast istotne zadanie Rady szkolnej miejscowej, które polega na tem, ażeby szkołę popierać, nie zaś ażeby w niej rządzić. Rządy w szkole należą do Rady szkolnej okręgowej i do inspektora okręgowego. O ile bowiem rady szkolne miejscowe obecnie chciały w szkole rządzić, o tyle okazywało się często, że zadaniu temu nie umieją sprostać, a szkole tylko szkodę przynoszą. Dlatego projekt z §. 9. usuwa wszystko, coby Radę szkolną miejscową do rządzenia szkołą, nauczycielem i nauką mogło uprawniać, a podnosi natomiast istotne jej wobec szkoły zadanie.

§. 10. projektu zgodny z §. 10. ustawy.

§ 11. projektu zgodny z §. 11. ustawy.

§. 12. projektu odpowiada §. 12. ustawy, oddaje jednak Radzie szkolnej krajowej prawo wyznaczania terminów zwyczajnych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych.

§. 13. projektu formułuje dokładniej §. 13. ustawy.

§. 14. projektu zgodny z §. 14. ustawy.

§. 15. projektu w pierwszej części zawiera nowe potrzebne postanowienia, w drugiej odpowiada §. 15. ustawy, w trzeciej dla związku odpowiada końcowemu ustępowi §. 16. ustawy.

§. 16. projektu uchyla zupełnie nadzór miejscowy szkół pod względem dydaktyczno pedagogicznym, istniejący obecnie w myśl §. 16 ustawy, gdyż nadzór ten dotychczas nie przynosił korzyści, a bardzo często szkody. Nadzór pedagogiczno-dydaktyczny musi być skupiony w jednem ręku, tj. inspektorów szkolnych okręgowych, którzy obecnie w Galicyi w skutek ustawy państwowej z d. 2. czerwca 1892. Nr. 92. Dz. u. p. mają zapewnione urzędowe stanowisko i którzy wskutek pomnożenia ich posad mogą zupełnie sprostać swemu zadaniu.

Natomiast §. 16. projektu reguluje ważną sprawę wykonywania uchwał Rady szkolnej miejscowej. Nie zawsze może tem, jak doświadczenie uczy, zająć się jej przewodniczący, albo dla braku wykształcenia, albo dla wieku swego i innych obowiązków. W tych przypadkach Rada szkolna okręgowa ma w projekcie przyznane prawo ustanawiania organu wykonawczego rady szkolnej miejscowej w osobie tz. nadzorcy szkolnego. Postanowienie to jest niezbędne, ażeby szkole zabezpieczyć co potrzeba, a funduszom szkolnym miejscowym zapewnić należyty zarząd. Jest ono tem więcej uzasadnionem, że wskutek ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894. Nr. 49. Dz. u. kr. do funduszów

szkolnych miejscowych będzie się często i znacznie przyczyniał fundusz szkolny krajowy, a subwencye jego znajdą się pod zarządem Rad szkolnych miejscowych.

Końcowy ustęp §. 16. projektu zwiedzanie szkół przez członków Rady szkolnej miejscowej czyni zależnem od uchwały tejże Rady. Postanowienie to jest pożądanem, gdyż obecnie nieoświeceni członkowie Rady szkolnej miejscowej zwiedzali nieraz szkołę tylko w tym celu, ażeby wywoływać zajścia z nauczycielami.

§. 17. projektu odpowiada §. 17. ustawy z małą zmianą, że koszta kancelaryjne przenosi na fundusz szkolny miejscowy.

§. 18. projektu zgodny z §. 18. ustawy.

§. 19. projektu uchylony już ustawą z d. 1. stycznia 1889 o stosunkach prawnych nauczycieli Nr. 16. Dz. u. kr.

W miejsce tego §-fu projekt wprowadza postanowienia dające władzom wyższym pewne prawa wobec Rad szkolnych miejscowych. zaniedbujących swoje obowiązki. Doświadczenie nauczyło, że postanowienia takie są konieczne.

Dotychczas istnieje anomalia, że wszystkie ciała reprezentacyjne, jak rady powiatowe, rady gminne, mogą być rozwiązane, jedna Rada szkolna miejscowa nie może być rozwiązaną, choćby najgorzej postępowała.

LW. 70964/94.

Alig 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowych Składów publicznych dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 12. lutego 1894 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie Wydziału kraj. o zarządzie krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie za r. 1893 postanawiając zarazem co następuje:

1) Sejm wyraża opinię, że połączenie Dyrekcyi obydwu składów zbożowych w jednym ręku, obecnie nie jest polecenia godnem.

2) Sejm przyjmuje w imieniu kraju zobowiązania wynikające z odnośnych ustaw a w szczególności gwarancyę tak wobec stron składających towary, jak wobec zarządu państwa i skarbu państwowego z powodu wyjednać się mającego rozszerzenia dotychczasowych koncesyi krajowych Składów publ. połączonych ze Składem wolnym dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie na dział towarowy w ogóle z wyłączeniem olejów mineralnych.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemi, aby postarał się o rozszerzenie nadanych już Wydziałowi krajowemu koncesyi na kraj. publ. składy wolne dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie na dział towarowy w ogóle z wyłączeniem olejów mineralnych.

Co do uchwały pierwszej, zaznacza Wydział krajowy, że zamiar wprowadzenia oszczędności w kosztach zarządu, który był powodem życzenia komisyi gospodarstwa krajowego, by połączyć dyrekcye obydwu Składów w jednej osobie, starał się Wydziuł krajowy urzeczywistnić w sposób niżej podany.

Uchwała *ad 2* uzyskała Najwyższą sankcyę z 7. lipca 1894 i na tej podstawie przystąpił Wydział krajowy do wykonania uchwały *ad 3* mianowicie, przerobił w zupełności dotychczasowe regulamina obydwu Składów na jeden regulamin, uzupełniając lub zmieniając odnośne postanowienia z powodu wprowadzenia działu towarowego i regulamin ten przedłożył stosownem podaniem z 6. listopada 1894 L. 40454. c. k. Ministerstwu handlu za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą *o rozszerzenie dotychczasowych koncesyi* na dział towarowy z wyłączeniem olejów mineralnych, zatwierdzenie powyższego regulaminu i uwolnienie przedsiębiorstwa Składów krajowych od składania kaucyi wymaganej ustawą z 28. kwietnia 1894 Nr. 64. dz. p. p.

Odpowiedź na powyższe podanie dotąd nadejść jeszcze nie mogła.

Uchwałą zaś Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1894 odstąpioną została Wydziałowi kraj. niezałatwiona petycya Cecylii Gutter o uwzględnienie rzekomej jej pretensyi z powodu niedotrzymania kontraktu najmu sklepu i mieszkania w kraj. Składzie w Krakowie jeszcze w czasie kiedy realność przechodziła w drodze kupna na Wydział krajowy. Petycya ta, jak również petycya taka sama z r. 1892 została Gutterowej zwróconą z oznajmieniem, że sprawa nie weszła na porządek dzienny Wysokiego Sejmu.

W związku ze sprawą rozszerzenia koncesyi na dział towarowy pozostaje *sprawa rozszerzenie magazynów* Składu we Lwowie.

Pod tym względem postanowił Wydział krajowy dopiero wówczas przedstawić Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski oparte na żądanych przez komisyę gospodarstwa krajowego datach o obrocie towarów, jeśli praktyka uzasadni potrzebę rozszerzenia magazynów. Wówczas też będzie mógł Wydział krajowy *we własnym Składzie* zebrać stosowne daty, które w każdym razie będą pewniejsze a właściwie stosowniejsze od dat kolejowych.

Na razie zaś po nadejściu koncesyi zarządzi Wydział krajowy jak to nadmienił już w zeszłorocznem sprawozdaniu, przedzielenie obecnego magazynu zbożowego we Lwowie na dwie połowy (na towary i na zboże) i w tym celu wstawił Wydział krajowy do preliminarza Składu na rok 1895 kwotę 500 zł. jako kredyt nadzwyczajny.

Gdyby powyższe pomieszczenie towarów w magazynie zbożowym lwowskim okazało się niedostatecznem, zamierza Wydział krajowy czasowo nawet wstrzymać przyjmowanie nieopłacającego się zboża i zająć cały magazyn na towary a dopiero potem ewentualnie wnieść do Wysokiego Sejmu sprawę pobudowania szopy, która stosownie do wynikłej potrzeby przeznaczoną by była albo dla uboża, albo dla zboża i towarów.

W Krakowie natomiast zamierza Wydział krajowy, nie jakto podał w zeszłorocznem sprawozdaniu, magazyn cłowy Nr. 2. ale murowany magazyn zbożowy Nr. 1. użyć na skład towarów a pomieszczone dotąd w rzeczonym magazynie zboże krajowe, przenieść do szopy parterowej Nr. 3. Zboże krajowe bowiem wpływa do Składu krakowskiego w mniejszej ilości od zboża transitowego.

Do preliminarza zaś obydwu Składów na rok 1895 wstawił Wydział krajowy na razie w dochodach po 4.000 zł. a w wydatkach po 2.000 zł. jako cyfry próbne — przypuszczalne, licząc się z faktem, że niewiadomo kiedy i pod jakimi warunkami c. k. Ministerstwo handlu zezwoli na rozszerzenie dotychczasowego zakresu kraj. Składów a tem samem, kiedy dział towarowy będzie rzeczywiście wprowadzony, jak niemniej licząc się z faktem, że do nowości tego rodzaju musi publiczność się przyzwyczaić i z nią wpierw się zaznajomić.

W tem miejscu zaznacza Wydział krajowy na uwagę komisyi gospodarstwa krajowego zamieszczoną w jej ostatniem sprawozdaniu, że Wydział krajowy układając znaczną część rubryk budżetu Składów podług przecięcia faktycznej należytości, tem samem opiera się na ruchu towarów w Składzie, że jednakże nie może opierać się na ruchu towarów względnie przypadającej należytości za rok ostatni to jest poprzedzający rok budżetowy, ponieważ budżet układany jest w ciągu tego roku ostatniego, podczas gdy należytość wiadomą być może dopiero z końcem rzeczonego roku.

Dalej zaznacza Wydział krajowy, że do preliminarza Składów na rok 1895 *wprowadził oszczędności w kosztach zarządu,* mianowicie w Krakowie zmniejszono odnośne wydatki o kwotę 1.700 zł., we Lwowie zaś o kwotę 900 zł.

Oszczędności te wprowadzono w znaczniejszej części już w roku 1894 i mają główne swe źródło w zwinięciu dwóch samoistnych posad buchalterów a złączeniu ich z posadą dyrektora we Lwowie i Krakowie.

Do pomienionego preliminarza Składu we Lwowie na r. 1895 *zniewolony został Wydział krajowy* w myśl uchwały swej z 16. marca 1894 L. 10277. *wstawić jako nadzwyczajny kredy*

kwotę 7200 zł. na budowę w miejscu frontowej przybudówki *piątrowego domu administracyjnego,* mimo bowiem zarządzonego przez Wydział krajowy podciągnięcia szyn żelaznych nad głównem wejściem do biur dyrekcyi i innych naprawek dla przetrwania w dotychczasowem pomieszczeniu choćby jakiś czas krótki, zaczął dalej pękać i usuwać się mur nad tem wejściem a względnie na znajdującem się wyżej oknem, wskutek czego potrzeba było i sklepienie rzeczonego okna podstemplować.

Co do niebezpiecznego stanu obydwu przybudówek powołuje się Wydział krajowy na zeszłoroczne swe sprawozdanie.

Najem pomieszkania dla biur Dyrekcyi jest niemożliwy ponieważ wszystkie okoliczne kamienice są zajęte, najem zaś mieszkania w odleglejszych kamienicach jest niedopuszczalny już przez wzgląd na dobro Składu i kontrolę niezbędną.

W zeszłorocznem sprawozdaniu podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu że korzystając ze znacznej dotacyi kasy krajowej uzyskanej uregulowaniem funduszu krajowego przeprowadzoną konwersyą obligów indemnizacyjnych, wyznaczył *dla obydwu Składów krajowych dotacyę kasową w formie lokacyi na 4% rachunku bieżącym.*

Dotacya ta wyznaczoną została dla kraj. Składu we Lwowie do L. W. 67868/93 w wysokości 5.000 zł. Po dzień 30. listopada 1894 jednak Dyrekcya rzeczonego Składu nietylko niekorzystała z powyższej dotacyi, ale przeciwnie złożyła na 4% rachunek bieżący w funduszu krajowym kwotę 6.750 zł. 89 ct. podniosła zaś w tym czasie 4.000 zł. tak, że ma na swą korzyść 2.750 zł. 89 ct.

Dla kraj. składu w Krakowie wyznaczył Wydział krajowy do L. W. 56424/93 i 4075/94 kredyt do wysokości ogólnej 35.000 zł. z czego dyrekcya po 31 października 1894. korzystając,

podniosła razem kwotę	24.374 zł. — ct.
natomiast zwróciła	12.728 „ 33 „
tak, że pozostaje na korzyść funduszu krajowego	11.645 zł. 67 ct.

W listopadzie 1894 Dyrekcya nie podnosiła żadnej dotacyi.

W zeszłorocznem sprawozdaniu również podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu. że odezwą z 21. listopada 1893 L. 47655 odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o *uzyskanie refakcyi dla towarów przez krajowe Składy przechodzących.*

W sprawie powyższej odbyła się w dniu 20. lutego 1894 (L. W. 9218) ustna konfencya w Dyrekcyi ruchu kolei państwowych we Lwowie, w której udział wzięli delegaci Wydziału krajowego.

Wynikiem tej konferencyi było wyjaśnienie, że przyznanie składom krajowym jako takim nadzwyczajnych ulg taryfowych, jest wprost niedopuszczalne, wszelkie bowiem przez koleje państwowe, przyznawane ulgi muszą być i są dla wszystkich dostępne.

Natomiast zgodziła się dyrekcya ruchu przedstawić przychylnie życzenie Wydziału krajowego, aby towary nadawane w specyalnej relacyi a przechodzące przez Skład krajowy, nietraciły prawa do refakcyi, oraz aby prawo reekspedycyi ograniczono tylko do składów publicznych.

41. W odpowiedzi zakomunikowało nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 3. maja 1894 L. 4270 dołączony ./ reskrypt c. k. Ministarstwa handlu z 13. kwietnia 1894 L. 15.009 podług którego odmówiono przyznania kraj. Składom nadzwyczajnych ulg taryfowych tudzież odmówiono odjęcia składom prywatnym prawo reeskrypcyi.

Co do życzenia zaś, aby towary nadawane w specyalnej relacyi, przechodząc przez składy kraj. nietraciły prawa do refakcyi, oświadczyło c. k. Ministerstwo, że w tym wypadku transporty rzeczone prawo do refakcyi nietracą.

Reskrypt powyższy udzielony został do wiadomości obydwom Dyrekcyom kraj. Składów rozp. z 25. maja 1894 L. W. 24244.

W sprawie decentralizacyi składów, poruszonej przez kom. gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu jej o zarządzie Składów za rok 1892., co do której to sprawy Wydział krajowy wy-

stosował do J. E. Dra. Leona Bilińskiego jako prezydenta c. k. Generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, pismo z 19. grudnia 1893 L. 62379, nie nadeszła dotąd żadna odpowiedź.

Również niema Wydział krajowy dotąd odpowiedzi na wniesione rekursa przeciw wymiarowi podatku domowo czynszowego od budynków obydwu kraj. składów.

Co do systemizacyi etatu osób i płac obydwu krajowych Składów, Wydział krajowy przedstawi Wysokiemu Sejmowt odnośny wnio ek dopiero po wprowadzeniu działu towarowego.

Wreszcie podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że roboty główne około osuszenia gruntu krajowego Składu we Lwowie zostały ukończone.

Obrót zboża i spirytusu oraz warrantów za rok 1894 nie może być jeszcze podany ponieważ sprawozdanie niniejsze obejmuje tylko czas po koniec listopada 1894. brak zatem miesiąca grudnia, który zwykle dla składów jest najkorzystniejszy.

Wydział krajowy wnosi zatem, Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

W e Lwowie dnia 21. grudnia 184.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:
Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Odpis

reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra handlu we Wiedniu z dnia 13. kwietnia 1894 Nr. 15.009, wystosowanego do Jego Ekscelencyi Pana Namiestnika Dra Kazimierza hr. Badeniego we Lwowie.

In Beantwortung der geschätzten Zuschrift vom 20. Dezember v. J. Z. 12.888/pr., mit welcher es Euerer Excellenz gefällig war, eine Eingabe des galizischen Landesausschusses befürwortend anher zur Kenntniss zu bringen, worin derselbe im Verfolge der vom galizischen Landtage in der Sitzung vom 29. November 1890 gefassten Beschlüsse auf die von den k. k. Staatsbahnen im Interesse der öffentlichen Landes-Lagerhäuser in Lemberg und Krakau zu treffenden Massnahmen zurückkommt, beehre ich mich Euerer Excellenz Nachtstehendes zu eröffnen.

Mit Rücksicht darauf, dass zunächst die vollkommene Klarstellung der Angelagenheit erforderlich erschien, wurde zu diesem Behufe von der hiezu beauftragten k. k. Eisenbahn-Betriebs-Direction in Lemberg eine mündliche Verhandlug mit dem galizischen Landesausschusse gepflogen.

Bei dieser Besprechung wurden die Delegirten des galizischen Landesausschusses vor Allem dahin aufgeklärt, dass die k. k. Staatsbahnen weder Refactien, noch sonstige Frachtbegünstigungen auf Grund eines Minimalquantums gewähren, oder an Bedingungen knüpfen, welche nur vor einer bestimmten Person erfüllt werden können, und dass alle unter sorgfältiger Prüfung der Bedürfnissfrage gewährten, speziellen Frachtbegünstigungen im h. ä. Verordnungsblatte für Eisenbahnen und Schiffahrt publicirt werden.

Die Delegirten des Landesausschusses modificirten in Folge dessen das Ansuchen dahin, dass die Einräumung einer tarifarisch bevorzugten Stellung für die Landeslagerhäuser Lemberg und Krakau, beziehungsweise die Gewährung solcher Beneficien von den k. k. Staatsbahnen angestrebt werde, welche ausschliesslich den genannten Lagerhäusern zu Gute kämen.

Seitens der k. k. Eisenbahn-Betriebs-Direction wurde den Delegirten des Landesausschusses diesbezüglich dargethan, dass ein solches Zugeständniss dem Principe der gleichmässigen Behandlung aller Interessenten zuwiderlaufe und mittelbar eine Schädigung anderer Parteien zu Folge hätte, da es doch nich anginge, den durch die Landeslagerhäuser laufenden Sendungen nur aus diesem Titel eine Prämie einzuräumen.

Es wurde weiters darauf hingewiesen, dass bis nunzu kein einziges Lagerhaus weder ein öffentliches, noch ein privates, eine derartige tarifarische Prämie geniesse, wobei nicht unterlassen wurde, hervorzuheben, welch' bedeutendes tarifarisches Zugeständniss schon in der Gewährung der Reexpeditions-Befugniss liegt, und welche weitgehenden Consequenzen die Gewährung einer Prämie oder einer ähnlichen Bonification an einzelne öffentliche Lagerhäuser nach sich ziehen müsste, sowie dass die Zustimmung zu einem solchen Zugeständnisse seitens der anderen Bahnverwaltungen gewiss nicht zur erlangen wäre.

Dem entgegen wurde seitens der Delegirten des Landesausschusses hevorgehoben, dass die Begünstigung der Reexpedition nicht nur den öffentlichen Landeslagerhäusern, sondern auch privaten Lagerhäusern zugestanden sei, und von den letzteren trotz bahnämtlicher Controle und Mitsperre, namentlich in Krakau, missbraucht werden könne, indem die zur Reexpedition angemeldeten und eingelagerten Getreide-Sendungen zum Theile verkauft, beziehungsweise aus den Lagerräumen abgeführt und durch andere zur Achse oder von näheren Stationen zur Bahn zugeführte Sendungen substituirt werden. Auf diese Weise könnten sich Privatlagerhäuser unrechtmässig Vortheile zum Schaden des Landeslagerhäuser, die eine derartige unbefugte Manipulation absolut nicht dulden, zueignen, wodurch es auch erklärlich sei, dass die Letzteren eine weit geringere Clientel besitzen, zumal der Kaufmannsstand in der abgeschilderten Umgehung der Reexpeditions-Bedingungen, kein Unrecht sehe und sich derjegen Anstalt zuwende, welche ihm grössere Vortheile biete

Nach erschöpfender Discussion des Gegenstandes wurden die Wünsche des galizischen Landesausschusses durch die Vertreter derselben sohin, wie folgt formulirt.

1) Die Reexpeditions-Begünstigung soll nur öffentlichen Lagerhäusern zugestanden werden, und sind Privatlagerhäuser hievon gänzlich auszuschliessen.

2) Frachtbegünstigungen für Getreide- etc. Sendungen sollen nicht an die Bedingung der directen Abfertigung von der Versandt- bis zur Empfangs-Station geknüpft werden, sondern soll die Einlagerung in ein öffentliches Lagerhaus und die nachträgliche weitere Abfertigung der Sendungen aus denselben die Anwendung des zugestandenen ermässigten Frachtsatzes nicht ausschlissen, bezw. soll auch in diesen Fällen die Reexpeditions-Begünstigung gewährt bleiben.

Anlangend die derart concretirten Ansuchen des galizischen Landesausschusses, wird von der k. k. General-Direction der österr. Staatsbahnen.

Ad Punct 1 Folgendes ausgeführt:

Nach dem Gesetze vom 28. April 1889 R. G. Bl. Nr, 64 betreffend die Errichtung und den Betrieb öffentlicher Lagerhäuser, bestehe der Unterschied zwischen öffentlichen und Privatlagerhäusern hauptsächlich in dem ersteren eingeräumten Rechte zur Ausstellung indossabler Lagerscheine (§§. 1 und 17) wogegen es den öffentlichen Lagerhäusern untersagt ist, mit den zur Einlagerung zugelassenen Waaren für eigene oder fremde Rechnung Handel zu treiben und diese Waaren für eigene oder fremde Rechnung zu belehnen (§. 12); Privatlagerhäuser besitzen dagegen das Recht zur Ausstellung indossabler Lagerscheine nicht, unterliegen aber auch den erwähnten Beschränkungen nicht. Privat-Lagerhäuser befinden sich in Galizien und der Bukowina allein sieben und zwar:

a) in Czernowitz die Lagerhäuser der galizischen Actien-Hypothekenbank, der Firma Goldlust & Comp. und der Firma Zucker,

b) in Krakau das Lagerhaus der Firma J. Przeworski,

c) in Suczawa das Lagerhaus der Bukowina'er Boden-Credit-Anstalt, und

d) in Tarnopol die Lagerhäuser der Podolischen Bank und der galizischen Actien-Hypothekenbank.

Allen diesen Lagerhäusern und in weiterer Consequenz dessen sodann wohl auch den in anderen Kronländern bestehenden das Öffentlichkeitsrecht nicht geniessenden Lagerhäusern, müsste nach dem Antrage des galizischen Landesauschusses die Reexpeditions-Begünstigung entzogen werden, was zu einer empfindlichen Schädigung des an die Privat-Lagerhäuser gewöhnten Handelsverkehres und daher auch naturgemäss zu den heftigsten Recriminationen führen müsste, zumal als sich die vom Landes-Ausschusse den Privat-Lagerhäusern vorgeworfene, hin und wieder vielleicht vorkommende Substitutions-Manipulation fallweise kaum erweisen lässt und in Form einer allgemeinen Beschuldigung zur Motivirung der Entziehung einer seit vielen Jahren bestehenden Begünstigung nicht herangezogen werden könnte.

Auch könne es nicht Aufgabe der k. k. Staatsbahnen sein, an Stelle der Forderung des allgemeinen Verkehres eine Erschwerung desselben zu Gunsten eines einzigen, wenn auch noch so berücksichtigungswürdigen Interessentenkreises treten zu lassen. Seitens der übrigen öffentlichen Lagerhäuser sei auch eine ähnliche Forderung nie gestellt worden.

Ausserdem komme aber noch der Umstand in Betracht, dass das Reexpeditionsrecht durch allgemeine Bestimmungen des Localtarifes (Abschnitt A Punct IX) der k. k. oesterreichischen Staatsbahnen nicht nur allen Lagerhäusern gewährleistet, sondern unter gewissen Voraussetzungen auch anderen Etablisements zugänglich ist, was consequenter Weise gleichfalls aufhören müsste, wenn der Wunsch des galizischen Landesauschusses Berücksichtigung finden sollte.

Die k. k. Generaldirection kommt demnach zu dem Schlusse, dass im Interesse des Verkehres und selbst des Landes Galizien nicht darauf eingerethen werden könne, den Privat-Lagerhäusern das seit einer Reihe von Jahren besessene Reexpeditionsrecht zu entziehen, beziehungsweise die in den Privat-Lagerhäusern eingelagerten Waaren von den Vortheilen der Reexpedition auszuschliessen und nur jenen Producenten und Interessenten, welche ihre Waare in einem der beiden Landes-Lagerhäuser in Lemberg und Krakau einlagern, bahnseitig eine bevorzugte Behandlung angedeihen zu lassen.

Die Angelegenheit einer wirksameren Controle der Privat-Lagerhäuser werde übrigens eingehend studirt werden.

Was dagegen den *Punct 2* der Wünsche des galizischen Landesauschusses anbelangt, so bestehe dem gegenüber nicht nur kein principielles Bedenken, sondern werde auch thatsächlich schon jetzt in diesem Sinne vorgegangen, da Frachtbegünstigungen mit der Bedingung der directen Abfertigung mit Ausschluss der Reexpedition in einem Lagerhause nicht gewärt werden, und auf begünstigte Frachsätze bei vorliegendem Bedürfnisse die Reexpeditions-Berechtigung ebenso angewendet werde, wie auf normale Tarife.

Ausser den vorstehend dargelegten Anschauungen der k. k. General-Direction der oesterr. Staatsbahnen kommt bezüglich des Begehrens des galizischen Landesausschusses, wonach den Privatlagerhäusern in Galizien die Reexpediontsbegünstigung entzogen werden sollte, auch noch der Umstand in Betracht, dass nach dem Gesetze vom 28. April 1889, R. G. Bl. Nr. 64, betreffend die Errichtung und den Betrieb öffentlicher Lagerhäuser, die erforderliche Handhabe zu einer solchen Massnahme nicht gegeben erscheint.

Unter den obwaltenden Verhältnissen ist es leider unthunlich, die Erfüllung des ad 1) besprochenen Wunsches des galizischen Landesauschusses in Aussicht zu stellen.

Wohl aber dürfte es sich empfehlen, die in Galizien befindlichen Privatlagerhäuser nach der Richtung hin strenge zu überwachen, dass dieselben sich keine den öffentlichen Lagerhäusern vorbehaltenen Befugnisse anmassen, insbesondere keine indossablen Lagerscheine im Sinne des Gesetzes vom 28. April 1889, R. G. Bl. Nr. 64, oder der Ministerial-Verordnung vom 19. Juni 1866, R. G. Bl. Nr. 86, ausstellen wie auch der Bezeichnung als öffentliches Lagerhaus sich enthalten.

D. u. s.

Aleg. 15.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zakładania powiatowych i gminnych kas oszczędności na podstawie nowego wzorowego statutu wydanego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 19. maja 1892 l. 1.139.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z 5. stycznia 1894. L. 65.488/93. Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi sprawę zakładania powiatowych i gminnych kas oszczędności na podstawie nowego wzorowego statutu wydanego reskryptem c. k Ministerstwa spraw wewnętrznych z 19. maja 1892. L 1.139 W tej samej sprawie pojawił się w Wys. Sejmie wniosek p. Krzysztofowicza i tow. a nadto weszły petycye Reprezentacyj powiatowych w Śniatynie, Brzeżanach, Nowym Targu, zaś na ręce Wydziału krajowego weszły także petycye Wydziału powiat w Dąbrowie i Przemyślu.

Sprawa ta nie została jednak na ubiegłej sesyi załatwioną. Gdy stan rzeczy wytworzony wprowadzeniem w życie powyższego statutu wzorowego dotąd się nie zmienił i z tego powodu żadna nowa kasa oszczędności, a mianowicie powiatowa na podstawie tego statutu dotąd w kraju nie powstała mimo, iż założenie ich w kilku powiatach, jak Nowym Targu, Krośnie, Lisku, Horodence, Śniatynie i t. d. zamierzonem było, Wydział krajowy uznając zastój ten w rozbudzonej już przedtem akcyi ku stwarzaniu takich instytucyj kredytowych za szkodliwy dla stosunków ekonomicznych kraju, przedstawia Wys. Sejmowi sprawę ponownie, jak następuje:

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności departamentu I. Wydziału krajowego za rok 1892. (stron. 26. 27. i 28) zawiadomiliśmy Wys. Sejm, iż c. k. Rząd reskr. z 19. maja 1892. L. 1.139. wydał nowy wzorowy Statut, dla powiatowych i gminnych kas oszczędności, w zasadniczych
Aleg. 1. postanowieniach niezgodny z przepisami ustawy gminnej i ustawy o Reprezentacyi powiatowej i że z tego powodu wnieśliśmy do c. k Rządu dołączone tu w odpisie przedstawienie z 2. listopada 1892. L. 46 580, żądając uchylenia ze statutu tych postanowień.

Aleg. 2. Na przedstawienie rzeczone otrzymał Wydział krajowy załączoną pod ·/. odpowiedź c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 24. maja 1893. L. 9.538. intymowaną nam odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 4 czerwca 1893. L. 44.690. Podług tej odpowiedzi, nie uwzględnił c. k. Rząd ani jednego z postulatów Wydziału krajowego.

Najważniejszem z postanowień nowego wzorowego statutu jest to, które założyć się mającym kasom oszczędności na podstawie gwarancyi gminy lub powiatu, odbiera cechę autonomicznych instytucyj kredytowych, a stwarza z nich instytucye samodzielnie urządzone, tylko pod nadzorem państwa zostające.

Wobec takiego postanowienia statutu nie mogłaby być wykonywaną żadna kontrola ze stony Rady miejskiej, Reprezentacyi powiatowej, Wydziału krajowego nad majątkiem gminnych kas oszczędności a ze strony Rady powiatowej i z Wydziału krajowego nad majątkiem powiatowych kas oszczędności.

Wydział krajowy mając z mocy ustawy nałożony na siebie obowiązek naczelnego nadzoru nad zakładowym majątkiem powiatów i gmin uważał przeto powższe postanowienie statutu w drodze zwykłego rozporządzenia ministeryalnego zaprowadzone — jako ograniczenie zakresu działania dotyczących władz autonomicznych, sprzeczne z przepisami ustawy gminnej i ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Wydział krajowy bowiem jest zdania, iż udzielając ze swej strony zezwolenia na porękę powiatu za instytucyę powiatowej kasy oszczędności a względnie Rada powiat. za gminną kasę oszczędności może zezwolenie takie tylko w takiem razie udzielić, jeżeli każdego czasu będzie możliwe wglądnięcie w agendy kasy a względnie możliwe będzie wykonywanie kontroli nad jej interasami.

Inaczej ani Wydział krajowy ani Reprezentacye powiatowe i gminne nie mogłyby się wywiązać z obowiązku i odpowiedzialności za całość zakładowego majątku gmin i powiatów na nich nałożonej.

C. k. Rząd wychodzi w powyższej odpowiedzi z zapatrywania, iż uchylenie ze statutu w mowie będącego postanowienia sprzeciwiałoby się normom regulatywu dla kas oszczędności z 2. września 1844. Wydział krajowy jednak na to zauważyć musi, iż właśnie na podstawie tego regulatywu wydało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 17. czerwca 1872. L. 1.081. wzorowy statut, podług którego powstały już w kraju liczne powiatowe i gminne kasy oszczędności o charakterze zakładów gminnych i powiatowych, że zatem aż do wydania powołanym na wstępie reskryptem ministeryalnym nowego wzorowego statutu c. k. Rząd nie upatrywał w swoim pierwotnym wzorze statutu żadnej sprzeczności z regulatywem z r. 1844. Nadto już w przedstawieniu naszem wyżej powołanem i dołączonem zaznaczyliśmy, że kontrola władz autonomicznych obok władz rządowych może leżeć tylko w interesie samych instytucyj kas oszczędności.

W takim składzie rzeczy czuł się Wydział krajowy zniewolonym mimo, iż nowy statut zawiera wiele bardzo doniosłych szczególnie dla rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa nowych postanowień, zawiadomić Wydziały powiatowe załączonym pod 3) okólnikiem, iż będzie
Aleg. 3. odmawiał przyzwolenia swego na udzielenie ze strony powiatów gwarancyi za powiatowe kasy oszczędności i zarazem wezwał Wydziały powiatowe, iżby tej samej zasady przestrzegały odnośnie do powstać mających gminnych kas oszczędności

Gdy wszakże Wysoki Sejm licznemi uchwałami a ostatnią z dnia 28. listopada 1890. polecił Wydziałowi krajowemu popieranie i zachęcanie Reprezentacyi powiatowych i gminnych do zakładania instytucyj kredytowych, a powyższy nowy wzorowy statnt kas oszczędności zakładanie miejskich kas oszczędności w wysokim stopniu utrudnia, a zakładanie powiatowych kas oszczędności nawet uniemożliwia, gdy z tego powodu zastój nastąpić musi w rozbudzonej już akcyi ku stwarzaniu podobnych kredytowych instytucyj lokalnych, co oddziałać musi

niekorzystnie na stosunki ekonomiczne kraju, przeto Wydział krajowy powołując się na motywa przytoczone w powołanem na wstępie i tam dołączonem przedstawieniu LW. 46.580/92. przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby 1. z nowego wzorowego statutu dla gminnych i powiatowych kas oszczędności wydanego reskryptem c. k Ministerstwa spraw wewnętrzych z dnia 19. maja 1892. L. 1.139. uchylił dodatkowe postanowienie zamieszczone w drugim ustępie §. 2. podług którego kasy oszczędności nie mają być zakładami gminnymi względnie powiatowymi lecz instytucyami samodzielnemi, jedynie tylko pod kontrolą państwową zostającemi.

2. Wstawił napowrót do §. 43. postanowienie, że co do ważności i zapadania uchwał Wydziału obowiązują odnośne postanowienia ustawy gminnej względnie ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

3. Uchylił z §. 25. dodatkowe postanowienie, iż pożyczki z takich kas udzielane być mogą krajom, powiatom i gminom tylko za uzyskanem poprzednio zezwoleniem władzy politycznej.

Wreszcie 4. Uchylił z §. 10. ograniczenie wkładek do 1 zł. zamiast do 25 ct. w. a z §. 11. zaś postanowienie, że stopa procentowa od wkładek ma być tem niższą, im wyższy kapitał został złożony.

Alegat 1. do sprawozdania L. W. 62.190/94.

ODPIS

odezwy Wydziału krajowego z dnia 2. listopada 1892. L. 46.580 do c. k. Namiestnictwa we Lowie.

Udzielony nam przy szacownej odezwie z 16. września b. r. L. 71.385. nowy wzorowy statut dla kas oszczędności gminnych i powiatowych ustanowiony reskryptem Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 19. maja r. b. L. 1.139, zawiera wiele nowych postanowień, które zdaniem naszem nie mogą się przyczynić do rozbudzenia u Reprezentacyj gmin i powiatów intencyi zakładania kas oszczędności. Owszem żywimy wielką obawę, iż owe wprowadzone zmiany mogą dotychczasowe nasze usiłowania, zmierzające ku powiększeniu liczby kas oszczędności w kraju udaremnić.

1) Mamy tu przedewszytkiem na myśli jasno i kategorycznie wyrzeczone postanowienie w §. 2., iż kasa osszczędności nie ma być zakładem gminnym a względnie powiatowym, lecz instytucyą samodzielnie założoną i urządzoną a stojącą pod nadzorem państwa. Nie wchodząc w motywa. jakie Wys. c. k. Rząd skłonić mogły do zamieszczenia takiego postanowienia, Wydział krajowy mając obowiązek stać na straży praw samo-

rządu i całości zakładowego majątku gmin i powiatów, widzi się zniewolonym wypowiedzieć zdanie iż przyjęcie powyższego postanowienia do statutu narusza przepisy ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyi powiatowej a nadto uniemożliwia zabezpieczenie gmin a względnie powiatów od szkody z poręki wyniknąć mogącej. Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania, jakoby założona przez gminę lub powiat kasa oszczędności uważaną być miała za instytucyę samodzielną Instytucya ta bowiem nie mogłaby sama powstać, gdyby jej nie zasilił fundusz gminy względnie powiatu i nie mogłaby się rozwijać, gdyby się nie opierała na gwarancyi gminy lub powiatu. I mimo ustanowienia tego kapitału zarodowego, który przez gminy bardzo często a przez powiaty zwykle i wyłącznie z pożyczki uzyskany zostaje, oraz mimo poręki swojej, mają być obecnie Rady gminne względnie Rady powiatowe pozbawione prawa dyspozycyi. Co najważniejsze zaś, — projektowane postanowienie wyklucza już z góry możliwość wykonywania kontroli i nadzoru nad stanem majątkowym kasy ze strony poręczającej Rady gminnej lub poręczającej Rady powiatowej. Nadto uszczuplonym zostaje zakres i atrybucya władz nadzorczych. Reprezentacya powiatowa bowiem, która zatwierdzać ma uchwałę Rady gminnej, poręczającej za kasę gminną, pozbawioną zostaje wszelkiej ingerencyi i wszelkiego wpływu na sprawy majątkowe kasy. Na takie same stanowisko bierne skazuje powzięte w zwykłej drodze postanowienie minsteryalne także Wydział krajowy w obec kas zakładanych zarówno przez gminę jak i powiat, co wszystko jednak z przepisami §§ 98. i 99. ustawy gminnej z r. 1866. §§. 101. i 102. ustawy z 13. marca 1889. Nr. 24 Dz. ust. kr. oraz §§. 25. i 48. ust. o repr. pow. pogodzić się nie da. Rada powiatowa a względnie Wydział krajowy miałyby zatem udzielać przyzwolenia na zakładanie kas już z tem przeświadczeniem z góry, że na te instytucye żadnego wpływu ani żadnej nad niemi kontroli mieć nie będą. Przeciwko kontroli ze strony c. k. Rządu Wydział krajowy nie może mieć nic do zarzucenia; owszem jest zdania, że i najdalej idąca kontrola może tylko korzystnie oddziałać na interesa kasy, bo taka wzmocnić tylko może zaufanie do instytucyi i tem samem znakomicie się przyczynić do jej rozkwitu Dla tego też Wydział krajowy opierając się na powołanych wyżej postanowieniach ustawowych, w interesie majątku gmin i powiatów i w interesie powodzenia samejże przyszłej instytucyi przemawiać musi za utrzymaniem jak najobszerniejszej kontroli wszakże nietylko ze strony c. k. Rządu ale także i władz autonomicznych. Odmówienie zaś tej kontroli władzom autonomicznym, Wydział krajowy uważać musi, jako sprzeczne z powyższemi postanowieniami ustaw — mogące nadto zwichnąć intencye c. k. Rządu zarówno jak i kraju. Zachodzi bowiem całkiem uzasadniona obawa, iż w podobnych warunkach gminy i powiaty nie będą skłonne do zakładania u siebie kas oszczędności a i Wydział krajowy wahać się będzie musiał z udzielaniem swojego przyzwolenia przynajmniej powiatom na zakładanie podobnych kas. Konsekwencyą zaś tego może być, iż zamiast tak pożądanych kas oszczędności powstawać będą w kraju tylko zwykłe kasy pożyczkowe.

2) Dalszą zmianą, której z naszego stanowiska milczeniem pominąć nie możemy, jest iż w §. 43. wyeliminowano z dawnego statutu możliwy do umieszczenia ustęp, według którego ważność uchwał, zapadłych na posiedzeniach Wydziału kasy oszczędności; ocenianą być miała według przepisów ustawy gminnej a względnie ustawy o reprezentacyi pow. Wypuszczenie tego ustępu z nowego statutu zdaje się być następstwem, wprowadzenia do §. 2. wyżej omówionego postanowienia zasadniczego. Brak takiego postanowienia jednak, szczególnie co do postępowania członków Dyrekcyi w sprawach w §. 44. ust. gm. z r. 1866. względnie §. 40. ust. miejskiej z r. 1889. przewidzianych, Wydział krajowy nie może uważać ze względu na interesa zakładu, za wskazane. Wprawdzie zachowanie się członków Dyrekcyi w podobnych zdarzyć się mogących wypadkach, może być w regulaminie unormowane, Wydział krajowy jednak pragnąc, ażeby instytucyom kas oszczędności przywrócony został właściwy im charakter zakładów gminnych a względnie powiatowych, wyrazić również musi życzenie, ażeby we wszelkich kwestyach

kasy, gdzie to jest możliwem, miały zastosowanie przepisy ustawy gminnej lub ustawy o reprezentacyi powiatowej.

3) Dalsze nowo wprowadzone postanowienie, na które Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę Świetnego c. k. Namiestnictwa jest to dodane do §. 25. statutu zastrzeżenie, iż pożyczki krajom, powiatom i gminom udzielane być mogą tylko za uzyskanem od wypadku do wypadku zezwoleniem władzy politycznej.

Wydział krajowy jest zdania, iż skoro gminy lub powiaty ręczą całym majątkiem swoim za zakład, nie może zachodzić najmniejsza obawa, ażeby one, a względnie kraj nadużyły kredytu w swoich własnych instytucyach. Nadużycie bowiem takie, odbić by się musiało na ich własnym majątku. Dostateczną gwarancyą nato, że kredyt tylko na właściwe cele i tylko do granic możliwości czerpanym będzie, powinien być ten ustawowy przepis, na mocy którego do zaciągnięcia większych pożyczek potrzebnem jest przyzwolenie autonomicznej władzy nadzorczej. Zresztą obecność komisarza rządowego przy powzięciu takich uchwał przez Dyrekcyę kasy powinna być dostateczną rękojmią dla ochrony interesów zakładu, jak jest nią wówczas, kiedy dyrekcya zezwala na większe pożyczki dla stron prywatnych. Wydział krajowy nie widzi tedy żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby tego rodzaju pożyczki wymagać miały wyjątkowego traktowania, a natomiast upatruje w tem wielkie utrudnienie dla gmin i powiatów w szybkiem uzyskaniu potrzebnego im kredytu w ich własnej instytucyi, co również przyczynić się nie może do chętnego zakładania kas oszczędnści. 4) W końcu Wydział krajowy nie może pominąć i tych nowych postanowień statutu, na mocy których minimum wkładek oznaczono na 1 zł. zamiast 25 ct. i ustanowiono stopę procentową dla wkładek w ten sposób, iż takowa tem niższą być powinna, im większy kapitał złożony został. Postanowienia rzeczone, zdaniem Wydziału krajowego, nie mogą leżeć w interesie instytucyi kas oszczędności, zamykają bowiem przystęp oszczędnościom drobnym a zmuszają do wycofania oszczędności znaczniejszych, w ogóle więc przyczynią się do znacznego umniejszenia kapitału obrotowego. To są uwagi, które Wydział krajowy uważał za swój obowiązek przedstawić Świetnemu c. k. Namiestnictwu w interesie rozwoju i powiększenia w miastach i powiatach liczby kas oszczędności z prośbą uprzejmą, iżby Świetne c. k. Namiesnictwo zechciało je wziąć pod swoją światłą rozwagę, i jeżeli we własnym zakresie uchylenia ze statutu lub odpowiedniej modyfikacyi powyżej powołanych postanowień zarządzić nie może, raczyło nasze zdanie zakomunikować Wys. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z wnioskiem przychylnym. Jeżeliby bowiem postanowienia powyższe w statucie zatrzymane być miały, Wydział krajowy znalazłby się w bardzo trudnem położeniu względem popierania zamiarów zakładania takich kas w kraju a to pomimo iż nowy wzorowy statut zawiera wiele innych bardzo doniosłych zmian w urządzaniu kas mogących znakomicie wpłynąć na podźwignięcie rolnictwa i drobnego przemysłu. O skutku niniejszego naszego przedstawienia zechce nas Świetne c. k. Namiestnictwo w swoim czasie zawiadomić.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 6.290/94.

L. 9537.

ODPIS.

Unter Bezugnahme auf die Berichte vom 2. Dezember 1892. Z. 92.264. und vom 13. April 1893. Z. 30.189. betreffend die Zuschrift des galizischen Landesausschusses vom 2. November 1892. Z. 46,580. mit welcher die Anderung mehrer Bestimmungen des mit dem h. o. Erlasse vom 19. Mai 1892. Z. 1.139 hinausgegebenen neu redigirten Musterstatutes für Gemeinde und Bezirkssparkassen angeregt wurde,, wird der kk. Statthalterei Nachsthendes eröffnet;

Die in dem neuen Musterstatute für Sparkassen niedergelegten Grundsätze involvieren keineswegs ein Abgehen von der bisher in Sparkassenangelegenheiten beobachteten Praxis vielmehr wurde bei der Ausarbeitung des neuen Musterstatutes die Absicht verfolgt, einerseits die in der Praxis bei der Errichtung von Sparkassen beobachteten Grundsätze präzieser zum Ausdrucke zu bringen als dies in dem früherem Musterstatute der Fall war, anderseits aber die im Laufe der Jahre im Hinblicke auf die geänderten Credit- und Geldverhältnisse vielen Sparkassen zugestandenen Abweichungen von den Bestimmungen des früheren Musterstatutes. sowie die durch einige neue Gesetze bedingten Anderungen des Letzteren zu berücksichtigen.

Was insbesondere die in der vorangeführten Note des galizischen Landesausschusses hervorgehobenen Bestimmungen des §. 2. des neuen Musterstatutes angelangt, dass die von Gemeinden oder Bezirken errichteten Sparkassen keine Gemeinde beziehungsweise Bezirksanstalten, sondern selbständig errichtete und organisirte unter Staatsaufsicht stehende Institute sind, so wurde mit diesen Besimmungen lediglich ein Prinzip zum Ausdrucke gebracht, welches durch die gesetzlichen Normen des Regulatives über die Bildung, Einrichtung und Überwachung der Sparkassen vom 2. September 1844. bedingt ist von der Staatsverwaltung in der Praxis auch immer ausnahmlos aufrecht erhalten wurde.

Die den Sparkassen im Sinne dieses Regulatives gestellten Aufgaben reichen über den Kreis eines bestimmten Territoriums, beziehungsweise einer einzelnen Gemeinde oder eines einzelnen Bezirkes hinaus.

Der universall gemeinnützige Zweck dieser Institution berührt vielmehr unmittelbar das Staatsinteresse und macht eine einheitliche Behandlung der sämmtlichen Sparkassen seitens der Staatsverwaltung nothwendig ohne Unterschied ob dieselbe von Gemeinden oder Bezirken oder von Vereinen in's Leben gerufen wurden.

Demgemäss wurde auch bisher in Übereinstimmung mit den im Sparkassenregulative niedergelegten Grundsätzen bei der Errichtung von Sparkassen daran festgehalten, dass dieselben als selbstständig organisirte unter Staatsaufsicht stehende Institute mit eigener vermögensrechtlicher Existenz zu behandeln sein.

Die Gemeinde und Bezirksspaskassen unterscheiden sich somit sowohl rücksichtlich ihrer Zwecke als auch hinsichtlich ihrer innern Organisation wesentlich von Gemeinde oder Bezirksanstalten im Sinne der Gemeindeordnung und des Gesetzes über die Bezirksvertretungen und können daher auch die Bestimmungen der letztangeführten Gesetze auf dieselben nicht angewendet werden.

Allerdings kann nicht verkannt werden, dass die Gemeinden und Bezirke ein berechtigtes Interresse an den Gedeihen der unter ihrer Haftung errichteten Sparkassen haben.

Diesem Standpunkte ist jedoch in den Bestimmungen der verschiedenen Sparkassenstatuten und insbesondere auch in den §§ 32—34. des neuen Musterstatutes genügend Rechnung getragen, indem in diesen letzteren Bestimmungen ausdrücklich vorgesehen ist, dass der Sparkassaausschuss von der Gemeinde beziehungsweise von der Bezirksvertretung gewählt wird oder dass der jeweilige Gemeinde beziehugsweise Bezirksausschuss zugleich die Geschäfte des Sparkassaausschusses besorgt ferners dass der jeweilige Bürgermeister beziehungsweise der Obmann der Bezirksvertretung ohne Wahl Mitglied des Sparkassenausschusses und der Sparkassa-Direktion sowie Vorsitzender des Sparkassaausschusses sein kann.

Hingegen wäre eine Überwachung und Controlle der Gemeinde und Bezirkssparkassen durch die autonomen Behörden; wie eine solche bei den Gemeinde und Bezirksanstalten Platz zu greifen hat, mit dem Charakter der Sparkassen als selbständiger Institute, sowie mit den positiven Bestimmungen des §. 27. des Sparkassaregulatives nicht vereinbar, wonach alle Sparkassen der Aufsicht der Staatsverwaltung unterliegen, und ist das kk. Ministerium des Innern daher zu seinem lebhaften Bedauern nicht in der Lage den diesbezüglichen Anregungen des Galizischen Landesausschusses auf Abänderung des §. 2. des Musterstatutes zu entsprechen.

Selbstverständlich wird es aber für die Staatsverwaltung keinem Anstande unterliegen, einzelnen Falles in Angelegenheit der Vermögens-Gebahrung einer Gemeinde oder Bezirkssparkassa dem Landesausschusse etwa gewünschte Auskünfte zu geben.

Was weiters die im §. 43. des früheren Musterstatutes für Sparkassen enthaltene Eventual-Bestimmung betrifft, wonach rücksichtlich der Beschlussfähigkeit und Abstimmung im Ausschusse der Sparkassa die betreffenden Bestimmungen der Gemeindeordnung beziehungsweise des Gesetze über die Bezirksvertretung massgebend sein können, so wurde diese Bestimmung in das neu redigrite Musterstatut nichtmehr herübergenommen, nach dem dieselbe die irrthümliche Auslegung ermöglicht, als ob die Sparkassen lediglich als Gemeinde oder Bezirksanstalten von den bestreffenden autonomen Körperschaften verwaltet mürden.

Mit Rücksicht auf die vorstehenden Ausführungen erachtet das k k. Ministerium des Innern daher auch die Wiederaufnahme der in Rede stehenden Bestimmung in das Musterstatut nicht für opportim und muss sich die Prüfung über die Zulässigkeit von neuen den Verwaltungsorganismus einer Gemeinde, oder Bezirkssparkassa betreffenden Statutenbestimmungen welche sich nicht innerhalb des Rahmes des mehrerwähnten mit dem h. o Erlasse vom 19-ten Mai 1892. Z 1.139. hinausgegebenen Musterstatutes bewegen im eizelnen Falle vorbehalten.

Der im §. 25. Punkt 6. dieses Musterstatutes aufgenommene Bestimmung dass die Veranlagung der Sparkassaeinlagen und des eigenthümlichen Vermögens der Sparkassen in Darlehen an Länder, Bezirke und Gemeinden nur mit fallweiser einzuholender Bewilligung der politischen Landesstelle zulässig ist, war durch die Norm des Schlussabsatzes des §. 19. des Sparcassenregulatives sowie durch die Erwägung geboten, dass bei diesen Verwendungsarten, insbesondere bei der Gewahrung von Sparkassadarlehen an die eigenen Bezirke beziehungsweise Gemeinden nach den gemachten Erfahrungen die Gefahr nahe liegt, dass eine Sparkassa von lokalpolitischen Gesichtspunkten ausgehend, einen über massig grossen Theil ihres Vermögens in solchen weitsichtigen Forderungen anlegt.

Auch in dieser Beziehung vermag das k. k. Ministerium des Innern daher den Ansinnen des galizischen Landesausschusses auf Abänderung der bezeichneten Bestimmung nicht zu ensprechen.

Anlagend endlich die Bestimmung des §. 10. des Musterstatutes, wonach der Minimalbetrag der Sparkassaeinlagen mit 1 fl. festgesetzt wurde, wird bemerkt dass bereits seit Errichtung der Postsparkassa den neugegründeten Sparkassen die Annahme von Beträgen unter 1 fl. als Einlagen nicht zugestanden wurde.

Diesem bisher allgemein beobachteten Prinzipe wurde in der vorangeführten Bestimmung des Musterstatutes Rechnung getragen und muss es sich das Ministerium des Innern vorbehalten vorkommenden Falles im Einvernehmen mit den betheiligten Ministerien zu entscheiden ob und in wie weit von diesem Prinzipe in Hinkunft wird abgegangen werden können wobei selbstverständlich auf die praktischen Bedürfnisse der Bevölkerung jede thunliche Rücksicht genommen werden wird.

Die Beilagen der eingansangeführten Berichte folgen im Anschlusse zur weiteren, Veranlassung zurück.

Wien, am 24. Mai 1893.

Für den k. k Minister des Innern. **An die k. k. Stathalterei in Lemberg.**

Alegat 3. do sprawozdania LW. 62.190/94.

Odpis okólnika LW. kr. 28.946/93. do Wydziałów powiatowych.

Odezwą z 16. września 1892. L. 46.580. udzieliło c. k. Namiestnicwo Wydziałowi krajowemu do wiadomości nowy statut wzorowy dla powiatowych i miejskich kas oszczędności wydany przez c. k. Ministestwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 19. maja 1892. L. 1.139

Ponieważ do statutu tego wprowadzono nowe zasadnicze postanowienia sprzeczne z przepisami ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyi powiatowej, tudzież krępujące samodzielność tych instytucyi, widział się Wydział krajowy zniewolonym wnieść do c. k. Rządu memoryał z żądaniem uchylenia ze statutu takich postanowień.

Memoryał ten dołączamy w odpisie ·/. dla bliższej informacyi Wydziału powiatowego ·/. o motywach naszego żądania. Przedstawienie nasze nie odniosło jednak skutku, jak świadczy otrzymana na nie odpowiedź c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, którą Wydziałowi powiatowemu w załączeniu 2/1 udzielamy. 1/2

Wydział krajowy nie mogąc w obec tego przyjąć na siebie odpowiedzialności w obec Wys. Sejmu za majątki powiatów zaangażowane w instytucyi, nad którą Wydziałowi krajowemu nie przysłuża nadzór, postanowił nie zezwalać Reprezentacyom powiatowym na udzielanie poręki za tego rodzaju zakłady finansowe tj. urządzane według postanowień nowego wzorowego statutu, i o tem wszystkie Reprezentacye powiatowe uprzedzić.

Tej samej zasady zechce Wydział powiatowy przestrzegać również odnośnie do miejskich kas oszczędności, gdyby takowe na podstawie tego nowego statutu w powiecie powstać miały.

Lwów dnia 30. sierpnia 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14-go grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

ŁW. 52.702/94.

Aleg. 16.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Wykonując postanowienia §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy zamknięcia rachunkowe wszystkich, pod zarządem Reprezentacyi kraju pozostających funduszów, a mianowicie:

pod lit. A. funduszów budżetem objętych,
" " B. " " nieobjętych,
" " C. funduszu propinacyjnego miast,
" " D. " pożyczkowego dla gmin na budowę koszar,
" " E. " dla spółek wodnych,
" " F. " dla gmin na budowę szkół,
" " G. sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.

Dział A) zawiera fundusze budżetem objęte.

1) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu wraz z szczegółowymi rachunkami:
a) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
b) szkół rolniczych, folwarku i szkoły gorzelnictwa w Dublanach,
c) szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie,
d) szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach,
e) szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
f) szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku,
g) składów publicznych krajowych we Lwowie,
h) składów publicznych krajowych w Krakowie.
2) Fundusz szkolny kraj. z dołączeniem kraj. funduszu szkolnego emerytalnego.
3—4) Krajowy szpital powszechny we Lwowie — (2 oddziały).
5) Fundusz podrzutków we Lwowie.
6) Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
7—10) Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie — (4 oddziały).

11) Fundusz policyi krajowej.
12) „ pożyczki krajowej z r. 1883.
13) „ „ „ „ „ 1884.
14) „ „ „ „ „ 1885.
15) „ „ „ „ „ 1888.
16) „ „ „ „ „ 1891.
17) „ „ „ „ „ 1893.
18) „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
19) „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy.
20) „ „ potoku Kisieliny.
21) „ „ rzeki Łęgu.
22) „ „ „ Trześniówki.
23) „ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześni.
24) „ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami.
25) „ „ rzeki Białej z dopływami i uzupeł. prawego brzegu Dunajca.
26) „ dla uzupeł. prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
27) „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.
28) „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.
29) „ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa.
30) „ na zabudowanie potoku górskiego Michałów.
31) „ „ „ „ „ Niszkówki.
32) „ domestykalny.
33) „ kultury krajowej.
34) „ stanowy sierociński.
35) „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
36) „ pożyczki krajowej z roku 1873.
37) „ podrzutków w Krakowie.

Dział B) zawiera fundusze budżetem nieobjęte.

1) Fundusz pomnika Kościuszki.
2—186) Fundusze stypendyjne.
187) Administracya dóbr Winniki.
188) Fundusz galicyjskich inwalidów wojskowych.
189) „ niżankowickich „ „
190) „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.
191) Zakład narodowy im. Ossolińskich.
192) Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowskiego.
193) „ „ z roku 1868.
194) „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
195) „ śp. Pelagii Russanowskiej.
196) „ szkół ludowych z roku 1872.
197) „ Wincentego Łodzia Ponińskiego.
198) „ Franciszka Kochmana dla literatów.
199) „ „ „ „ dziewcząt służących.
200) „ śp. Maryi Jędrzejowiczowej.
201) „ pomnika hr. Gołuchowskiego.
202) Fundacyę sandecką „Dom roboczy“.

203) Fundusz hr. Weissenwolfowej.
204) „ śp. Piotra hr. Wodzickiego.
205—210) Fundusz Dra Józefa H. Malinowskiego.
211) Fundusz Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
212) „ im. A. Schiffnera.
213) „ Maryi Mochnackiej dla ciemnych.
214) „ Edwarda Lewińskiego dla włościan.
215) Fundacyę śp. Anny Helclowej.
216) Fundusz „Macierzy Polskiej“.
217) „ Feliksy z hr. Golejewskich-Czarkowskiej
218—219) Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego.
220) Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
221) „ Abrahama Oraużа.
222) „ Teofili i Malwiny Łukowskiej.
223) Fundacyę posagową śp. Siemianowskich dla dziewcząt.
224) „ śp. Siemianowskich dla wdów po nauczycielach.
225) „ hr. Weissenwolfowej dla dotkniętych wielką chorobą.
226) „ śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.
227) „ bursy ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludow.
228) „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
229) „ posagową śp. Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich.
230) „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich.
231) „ domu ubogich w Strzeliskach nowych.
232) „ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescent.
233—235) Fundusze im. Józefa Kosvitzkiego.
236) Fundusz im. Henryka Starzewskiego.
237) „ zboru św. Klaudyi.
238) „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.
239) Depozyta gminne i serwitutowe.
240) „ ogólne.

Ogółem działy A) i B), obejmują 277, zaś razem z funduszami działów C), D), E), F) 281 funduszów.

Za rok 1892 wykazano w tych działach . . .	267 funduszów
w porównaniu z obecnie wykazaną ilością . . .	281 „
okazuje się przybytek . .	14 funduszów.

Mianowicie przybyły:

1) Fundusz regulacyi rzeki Bugu od ujścia Peltwi do granicy państwa.
2) „ na zabudowanie potoku górskiego Michałów.
3) „ na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki.
4) „ ks. Jana Nowaka.
5) „ Brzezińskiego Antoniego Sylwestra.
6) „ Lipińskich Karola i Reginy.
7) „ Niezabitowskiej z hr. Duninów-Borkowskich Ludwiki.
8) „ Włochowicza Jana Michała.
9) „ ks. Kiełbusiewicza Tomasza.
10) „ Pierzchały Ignacego.
11) „ Zboru św. Klaudyi.
12) „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.

13) Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół.
14) „ pożyczki krajowej z roku 1893.

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zmiana zasadnicza, ściśle bowiem zastosowano się do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878 i z dnia 21. grudnia 1885.

Według **sumarycznego wykazu wydatków i dochodów** wszystkich budżetem objętych funduszów, wynik jest następujący:

	W funduszach: krajowym i z tegoż dotowanych:	W funduszach: samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem większe o	1,451.966 zł.	4.115 zł.
Dochody od budżetu większe o . . .	3,036.775 „	1.637 „
Wynik korzystniejszy od budżetu o . .	1,584.809 zł.	
„ niekorzystniejszy „ „ „ . .		5.752 zł.

Wynik korzystniejszy funduszów: krajowego i z tegoż dotowanych, objaśniony szczegółowo poniżej, powstał głównie z przelania do skarbu krajowego niepreliminowanej zwyżki dochodów z funduszów indemnizacyjnych — niekorzystniejszy zaś wynik funduszów samoistnych i niedotowanych głównie znajduje powód w wykazanych różnicach budżetowych: w funduszu domestykalnym i w funduszu pożyczki krajowej z roku 1873, które w odnośnych zamknięciach rachunków bliżej są objaśnione.

W funduszu **pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne**, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na bezprocentowe pożyczki Wydziałom powiatowym		44.000 zł. — ct.
b) na lokacyi w funduszu krajowym		55.591 „ 40 „
Razem .		99.591 zł. 40 ct.
Wydatki te pokryto własnymi zasobami funduszu w kwocie .	85.097 zł. 99 ct.	
oraz dotacyą z Rubr. X. lit. D. poz. 121 wydat. fund. kraj. . .	20 000 „ — „	105.097 zł. 99 ct.
pozostała tedy przewyżka dochodów na potrzeby roku następnego w kwocie		5.506 zł. 59 ct.
W aktywach posiada ten fundusz oprócz powyższej pozostałości nadto:		
a) w zwrotach pożyczek od Wydziałów powiatowych . .	210.461 zł. 16 ct.	
b) na lokacyi w funduszu krajowym	18.723 „ 39 „	229.184 zł. 55 ct.
razem .		234.691 zł. 14 ct.

Do tego działu należą jeszcze następujące fundusze:

1) Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy,
2) „ „ potoku Kisieliny,
3) „ „ rzeki Łęgu,
4) „ „ „ Trześniówki,
5) „ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześni,
6) „ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami,
7) „ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca,

8) Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami,
9) „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy,
10) „ „ „ „ „ „ „ Stryja,
11) „ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa,
12) „ na zabudowanie potoku górskiego Michałów,
13) „ „ „ „ „ Niszkówka,
14) „ szkolny krajowy emerytalny.

Specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów wykazują:

		Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegł. roku:	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem roku 1893.
1) Fun. reg. rzeki Gniłej Lipy:	a) fund. reg.	26.372 zł. $55\frac{1}{2}$ ct.	752 zł. 32 ct.	25.620 zł. $23\frac{1}{2}$ ct.
	b) „ konserw.	1.754 „ 71 „	— „ „ „	1.754 „ 71 „
2) „ „ potoku Kisieliny:	a) „ regul.	14.923 „ $40\frac{1}{2}$ „	14.923 „ $40\frac{1}{2}$ „	— „ — „
	b) „ konserw.	274 „ 75 „	— „ — „	274 „ 75 „
3) „ „ rzeki Łęgu	a) „ regul.	21.463 „ 05 „	15.511 „ 39 „	5.891 „ $66\frac{1}{2}$ „
	b) „ konserw.	1.722 „ 57 „	— „ — „	1.722 „ 57 „
4) „ „ „ Trześniówki	a) „ regul.	3.726 „ 97 „	3.680 „ 24 „	46 „ 73 „
	b) „ konserw.	3.333 „ 40 „	— „ — „	3.333 „ 40 „
5) „ „ pot. Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu:	a) „ regul.	21.420 „ 67 „	21.420 „ 67 „	— „ — „
	b) „ konserw.	220 „ 14 „	— „ — „	220 „ 14 „
6) „ „ rzeki Now. Brnia z dopływami:	a) „ regul.	104 384 „ 26 „	49.193 „ 32 „	55.190 „ 94 „
	b) „ konserw.	352 „ 53 „	10 „ 95 „	341 „ 58 „
7) „ „ rzeki Białej z dopływami i uzupełnienia prawngo brzegu Dunajca .		177.778 „ 69 „	115.037 „ 18 „	62.741 „ 51 „
8) Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami		39.898 „ 50 „	23.159 „ 55 „	16.738 „ 95 „
9) Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy		20.788 „ — „	— „ — „	20.788 „ — „
10) Fundusz do zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja		5.369 „ — „	— „ — „	5 369 „ — „
11) Fundusz reg. rzeki Bugu	a) „ regul.	19.800 „ — „	9.756 „ 35 „	10.043 „ 65 „
	b) „ konserw.	4 „ 50 „	— „ — „	4 „ 50 „
12) „ na zabudow. potoku górskiego Michałów .		2.000 „ — „	— „ — „	2.000 „ — „
13) „ na zabudow. potoku górskiego Niszkówki		4.288 „ — „	— „ — „	4.288 „ — „
14) „ szkolny kraj. emeryt.	a) „ obrot.	239.716 „ 18 „	215.833 „ $27\frac{1}{2}$ „	23.882 „ $90\frac{1}{2}$ „
	b) „ zarod.	66.085 „ 30 „	32.606 „ 65 „	33.478 „ 65 „
15) „ pożyczki krajowej z roku 1893 . .		236,167.183 zł. 22 ct.	236,005.583 „ 22 „	161.600 koron

Oprócz wykazanych pozostałości kasowych posiadają te fundusze z końcem r. 1893:

a) w aktywach: (po strąceniu stanu biernego):

ad 1.	13.281 zł.	24 ct.
„ 2.	4.100 „	82 „
„ 3.	25.694 „	10 „
„ 4.	18.705 „	29 „
„ 5.	28.130 „	49 „
„ 6.	11.606 „	78 „
„ 8.	21.484 „	22 „
„ 9.	10.394 „	— „
„ 10.	2.684 „	50 „
„ 11.	25 „	— „
„ 12.	2.000 „	— „
„ 13.	4.288 „	— „

b) w passywach: (po strąceniu stanu czynnego):

ad 7.	7.228 zł.	46 ct.
„ 14. a)	23.382 „	90 „
„ 14. b)	978 „	05 „
„ 15.	29,495.904 „	50 „

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu przedstawia wynik ostateczny, jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalony wraz z kredytami dodatkowymi	Z porównania wynik: większy	mniejszy
Wydatki budżetowe:	7,817.244 zł.	6,740.850 zł.	1,076.394 zł.	—
Dochody „	9,489.072 „	6.827.869 „	2,661.203 „	—
Przewyżka dochodów	1,671.828 zł.	87.019 zł.	1,584.809 zł.	—

Z powyższego zestawienia okazuje się, że wynik rzeczywisty w ogóle przedstawia się korzystniejszym od budżetu o kwotę . . . . . 1,584.809 zł.

Wspomnieliśmy już wyżej, że głównym powodem niezwykle wielkich różnic między budżetem a wynikiem, jest, iż po przeprowadzonej wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1892 konwersyi długu indemnizacyjnego, nadwyżki dochodów byłych funduszów indemnizacyjnych przeniesiono do funduszu krajowego, a części tych nadwyżek, o ile one były płynne, użyto na spłatę dawnych długów. Taż sama okoliczność jest powodem wyniku o tyle korzystniejszego od budżetu. Ażeby tedy przekonać się, jaki był rzeczywisty wynik tej gospodarki finansowej, jaką przewidywał budżet, przez Wysoki Sejm uchwalony, należy z dochodów i z wydatków potrącić kwoty, które wynikły tylko z przeprowadzonej konwersyjnej operacyi.

Wydatki, budżetem przewidziane wraz z kredytami dodatkowymi, uchwalonymi na sesyi Wysokiego Sejmu odbytej w maju roku 1893 wynosiły . . 6,740.850 zł.
dochody zaś, licząc z dodatkami do podatków — ale bez kwoty przewidzianej na pokrycie niedoboru pierwotnie (bez dodatkowych kredytów) na 1,534.000 zł. obliczonego, wynosiły . . . . 5,293.869 „

niedobór zatem . . . 1,446.981 zł.

Wynik zaś rzeczywisty jest następujący:

Wydatki w zamknięciu wykazane . . .	7,817.244 zł. 43 ct.	
Od tego należy potrącić niepreliminowany wydatek na spłatę dawnych długów	1,031.159 „ — „	
zostają właściwe wydatki		6,786.085 zł. 43 ct.
Dochody z zamknięć wykazane . . .	9,489.072 zł. 08½ ct.	
Od tego potrącić należy całą zwyżkę dochodów b. funduszów indemnizacyjnych w kwocie . .	4,247.384 „ 59½ „	
zostają właściwe dochody		5,241.687 „ 49 „
niedobór zatem . . .		1,544.397 zł. 94 ct.
w porównaniu z preliminowanym		1,446.981 „ — „
niedobór wyższy, zatem *wynik niekorzystniejszy* o		97.416 zł. 94 ct.
a mianowicie: wydatki większe o		45.235 zł. 43 ct.
dochody mniejsze o		52.181 „ 51 „
razem j. w.		97.416 zł. 94 ct.

Wyniku tego jednak w ogóle niekorzystnym nazwać nie można, jeżeli zważymy, że rok 1893 jest pierwszym, w którym rok budżetowy o 3 miesiące skrócono, w którym zatem można było obawiać się znacznego zniżenia wpływu z dodatków do podatków. Istotnie też zniżenie takie nastąpiło — nie w takiej wprawdzie wysokości, jaką przewidywano w czasie narad nad skróceniem roku budżetowego, ale w kwocie w każdym razie dość znacznej, bo wynoszącej 121.784 zł. a zatem wyższej od wykazanego wyżej niekorzystnego wyniku.

Wyniki wyżej wykazane powstały w skutek następujących różnic między wynikłościami rzeczywistemi, a kwotami uchwalonemi w budżecie, mianowicie:

A) W wydatkach.

			więcej	mniej
W rubr.	I.	Koszta reprezentacyi kraju wydano mniej o z powodu krótszego trwania sesyi sejmowej.		14.111 zł.
„	II.	Koszta zarządu wydano więcej o . . głównie z powodu przyznania nowych pensyj i zaopatrzeń na podstawie statutu emerytalnego.	2.870 zł.	
„	III.	Koszta leczenia ubogich chorych wydano więcej o . . . . z powodu zwiększonej ilości chorych i podwyższenia taks leczenia w wielu szpitalach.	42.766 „	
„	IV.	Koszta szczepienia wydano więcej o . . głównie z powodu większego wydatku na koszta podróży i dyety lekarzy, poniesionego na podstawie rachunków złożonych przez c. k. Namiestnictwo.	830 „	
„	V.	Wydatki sanitarne wydano mniej o . . głównie z powodu nie obsadzenia wszystkich posad lekarzy okręgowych.		5.760 „
		Do przeniesienia .	46.466 zł.	19.871 zł.

			więcej	mniej
		Z przeniesienia .	46.466 zł.	19.871 zł.
W rubr.	VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty wydano więcej o . . . . . . z powodu większego o 68.041 zł. niedoboru funduszu szkolnego krajowego (poz. 52).	68.088 „	
„	VIII.	Utrzymanie pomników historycznych mniej o z powodu mniejszych wydatków na potrzeby kancelaryjne w krajowych archiwach aktów grodzkich.		215 „
„	IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi więcej o . wedle rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi. Głównym powodem tego zwiększenia jest podniesienie czynszów najmu pomieszkań.	4.335 „	
„	X.	Drogi krajowe mniej o . . . . głównie z powodu mniejszego wydatku na utrzymanie dróg krajowych (dział C.) o 9.396 zł. i na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych (w dziale D.) o 8.842 zł.		18.048 „
„	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych mniej o . według specyalnych rachunków tych zakładów.		53.420 „
„	XII.	Wydatki na szupaśnictwo mniej o . . według rachunków złożonych przez stacye szupasowe.		6.412 „
„	XIII.	Budowy wodne i melioracye mniej o . głównie z powodu mniejszych wydatków na melioracye prywatne (poz. 150 b.) o 2.278 zł., na zawiklanie odsypisk (poz. 152 ll.) o 1.710 zł. i na obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (poz. 153 e.) o 2.907 zł., natomiast zaś większych wydatków na zdjęcia i projekty robót publicznych (poz. 150 a.) o 3.414 zł.		3.472 „
„	XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże, wydano więcej o . . . . . . głównie z powodu większej spłaty pożyczki z r. 1885 (poz. 164) o 249.408 zł. wskutek wypowiedzenia tej pożyczki i całkowitej spłaty pożyczki z funduszu policyi krajowej (poz. 174), na którą to spłatę poniesiono wydatek większy o 132.859 zł. oraz częściowej spłaty nieprelimiowanej,	1,035.870 zł.	
		Do przeniesienia .	1,154.759 zł.	101.438 zł.

	więcej	mniej
Z przeniesienia .	1,154.759 zł.	101.438 zł.
kapitału z galic. funduszu propinacyjnego (poz. 176) 650.000 zł, tudzież z powodu większych wydatków na umorzenie pożyczek krajowych z roku 1884 (poz. 161) o 2.492 zł., z r. 1873 (poz. 165) o 5.131 zł., z r. 1891 (poz. 168) o 8.026 zł. i na odsetki bierne od pożyczek chwilowych (poz. 172) 12.659 zł. Natomiast wydano mniej na umorzenie pożyczki r r. 1883 (poz. 159) o 10.024 zł. i na odsetki od pożyczek z galic. funduszu propinacyjnego (poz. 176) z powodu częściowej spłaty kapitału o 14.156 zł.		
W rubr. XV. Na cele rolnictwa i górnictwa wydano więcej o głównie z powodu większego wydatku na folwark w Dublanach (poz. 182) o kwotę 9.135 zł., na szkołę gorzelnictwa w Dublanach (poz. 183) o 977 zł., na średnią szkołę rolniczą w Czernichowie (poz. 185) o 7.308 zł., na folwark w Czernichowie (poz. 186) o 3.422 zł., na niższą szkołę rolniczą w Kobiernicach (poz. 189) o 922 zł., zaś mniejszych wydatków na niższą szkołę rolniczą w Jagielnicy (poz. 188) o 1.089 zł., na wydanie atlasu geologicznego (poz. 194) o 2.500 zł., na studya nad przeróbką nafty (poz. 199) o 500 zł., na stypendya dla uczni szkół górniczych (poz. 207) o 1.418 zł., na koszta strzeżenia granic kraju (poz 210) o 1.000 zł., na utrzymanie składów publicznych w Krakowie (poz. 213) o 6.224 zł., i na utrzymanie wędrownych nauczycieli rolnictwa (poz. 216) o 1 883 zł.	7.199 „	
„ XVI. Na cele przemysłowe wydano mniej o . głównie z powodu, iż nie uskuteczniono preliminowanego wydatku na budowę szkoły koronkarskiej w Zakopanem (poz. 277) o 1.000 zł.		1.025 zł.
„ XVII. Rozmaite wydatki wydano więcej o . . głównie w skutek poniesienia wydatków 17.069 zł. zwrotnych od rozmaitych funduszów i gmin.	16.899 zł.	
Razem wydano więcej o .	1,178.857 zł.	
mniej o .		102.463 zł.
W ogóle wydatek był większy o . .	1,076.394 zł.	

B) W dochodach.

W rubr.	II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych więcej o	33.273 zł.	
		według stanu kapitałów rozporządzalnych, od których procenta wpływały do funduszu kraj.		
"	III.	Dochody z dróg krajowych więcej o . .	1.580 "	
		głównie z powodu osiągnięcia większego dochodu z myt na drogach krajowych.		
"	IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej o	14.309 "	
		według specyalnych zamknięć rachunkow.		
"	V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o .	20.164 "	
		głównie z powodu większego wpływu od szpitali powszechnych (poz. 12) ze zwrotów rozmaitych (poz. 15) i zwrotu reszty niezużytych zaliczek, wypłaconych w r. 1892 funduszowi szkolnemu emerytalnemu.		
"	VI.	Zwroty pożyczek mniej o		4.977 zł.
		przeważnie z powodu przyznanych prolongat w spłatach ze względu na nowe klęski elementarne.		
"	VII.	Dochody szkoły gospodarst. lasowego więcej o	375 "	
"	VIII.	Dochody szkół i folwarku, kursu gorzelnictwa i gorzelni w Dublanach mniej o .		2.502 "
"	IX.	Dochody szkół i folwarku w Czernichowie, mniej o		181 "
"	X.	Dochody innych szkół rolniczych i ogrodniczej w Tarnowie, więcej o . . .	1.634 "	
		według specyalnych zamknięć rachunków tychże szkół.		
"	XI.	Zwroty za sprawdzenie rachunków aptekarskich, mniej o drobną różnicę . .		2 "
"	XII.	Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866, więcej o	1.966 "	
		z powodu wpływu zaległości z lat dawniejszych.		
"	XIII.	Dochody z kwaterunkowego żandarmeryi, więcej o	652 "	
		według rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi.		
"	XIV.	Dochody z zwrotu wydatków szupasowych więcej o	862 "	
		z powodu wpływów na poczet zaległości.		
		Do przeniesienia .	74.815 zł.	7.662 zł.

Z przeniesienia	74.815 zł.	7.662 zł.
V, rubr. XV. Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych we Lwowie i Krakowie, mniej o		15.633 „
według specyalnych zamknięć rachunków tych składów.		
„ XVI. Dochód z kraj. opłat konsumcyjnych, więcej o	14.358 „	
wedle rzeczywistego wpływu.		
„ XVII. Rozmaite dochody, więcej o kwotę . .	3.724 „	
głównie z powodu większego wpływu od c. k. skarbu państwa subwencyj na utrzymanie biura melioracyjnego (w dziale A.) i na podniesienie gospodarstwa nabiałowego (w dziale B.)		
„ XVIII. Dochód ze zwyżek budżetowych funduszów indemnizacyjnych niepreliminowany, wpłynął w kwocie	2,713.385 „	
i wcielony został do funduszu krajowego po myśli uchwały Wys. Sejmu z d. 28. Września 1892.		
„ XIX. Dodatki do podatków po 39 ct. od 1 zł. podatku z dodatkami mniej o . . .		121.784 „
w skutek skrócenia roku budżetowego w myśl uchwały Wysok. Sejmu z dnia 9. Maja 1893.		
Razem wpłynęło dochodów, więcej o .	2,806.282 zł.	
„ „ „ mniej o .		145.079 zł.
W ogóle dochody były większe o . . .	2,661.203 zł.	
gdy zaś wydatki były większe o . .	1,076.394 „	
okazuje się w ogóle ostateczny wynik odnośnych zamknięć rachunków cyfrowo korzystniejszy od budżetu o kwotę .	1,584.809 zł.	
jakto poprzednio zostało wykazanem.		

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego stan funduszu uposażenia Kasy krajowej wynoszący z końcem roku 1893 jak następuje:

a) na lokacyi na 3% rachunku czekowym . .	896.007 zł. 76 ct.
b) w należytościach czynnych z tytułu udzielonej zaliczki na pokrycie przewyżki wydatków z rachunków przenośnych składów publicznych	28.185 „ 85 „
Razem .	924·193 zł. 61 ct.

W funduszu propinacyjnym miast

są następujące wynikłości:

Dochody (wraz z pozostałością roku ubiegłego) . . .		2,593.999 zł. 39½ ct.
Wydatki		762.136 „ 02 „
Pozostałość w gotówce	44.832 zł. 15½ ct.	
„ w efektach	1,787.031 „ 22 „	1,831.863 zł. 37½ ct.

Stan czynny majątku		1,856.864 zł. 53 ct.
Stan bierny		2 „ — „
Czysty stan czynny		1,856.862 zł. 53 ct.

W funduszu pożyczkowym dla gmin na budowę koszar

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynoszą		804.331 zł. 29 ct.
Wydatki wynoszą		596.497 „ 88 „
Pozostałość a) w gotówce	143.533 zł. 98 ct.	
b) w efektach	64.299 „ 43 „	207.833 zł. 41 ct.
Nadto posiada ten fundusz w innych aktywach		1,185.175 „ 16 „
Razem stan czynny		1,393.008 zł. 57 ct.
Stan bierny		698 „ — „
Czysty stan czynny		1,392.310 zł. 57 ct.

Fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 stycznia 1888 przez emisyę $4^1/_2\%$ obligów pożyczki krajowej z r. 1889 imiennej wartości 700.000 zł.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego		753.971 zł. $55^1/_2$ ct.
Wydatki		524.584 „ 39 „
Pozostałość: a) w gotówce	4.387 zł. $16^1/_2$ ct.	
b) w efektach	225.000 „ — „	229.387 zł. $16^1/_2$ ct.
Należytości czynne		402.433 „ 60 „
Stan czynny majątku		631.820 zł. $76^1/_2$ ct.
Stan bierny		665.884 „ 75 „
Czysty stan bierny		34.063 zł. $98^1/_2$ ct.

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22 września 1892 przez wypożyczenie z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego efektów w kwocie 224.281 zł. 05 ct.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody	230.062 zł. — ct.
Wydatki	191.750 „ — „
Pozostałość	38.312 zł. — ct.
Należytości czynne	231.582 „ 50 „
Stan czynny	269.894 zł. 50 ct.
Stan bierny	38.312 „ — „
Czysty stan czynny	231.582 zł. 50 ct.

Według sumarycznego zestawienia lit. G.

stan wszystkich funduszów krajowych z końcem r. 1893 jest następujący:

a) w majątkach zarodowych:

1) Gotowizna w kasach .		3.817 zł. $31^1/_2$ ct.
2) Efekta imiennej wartości .	3,006.442 zł. 69 ct. 7,073.400 kor.	
razem w wal. austr. .		6,543.142 „ 69 „
3) Dobra i realności		5,516.358 „ 23 „
4) Kapitały hipotekowane		358.282 „ 93 „
5) Przewyżka należyt. czynnych		355.956 „ $27^1/_2$ „
		12,777.557 zł. 44 ct.

b) w majątkach obrotowych:

1) Gotowizna w kasach .	1,255.606 zł. 55 ct.	
2) Efekta im. wart.	2,187.088 zł. 14 ct. 629.700 kor.	
razem w wal. austr. .	2,501.938 „ 14 „	
3) Kapitały lokowane w bankach	1,861.803 „ 85 „	
Razem .	5,619.348 zł. 54 ct.	
4) Przewyżka należyt. biernych.	33,637.304 „ 26 „	
Przewyżka stanu biernego . , . .		28,017.955 „ 72 „
Pozostaje stan bierny .		15,240.398 zł. 28 ct.

Z końcem roku 1892 stan był następujący:		
a) w majątkach zarodowych stan czynny	12,357.609 zł. $22^1/_2$ ct.	
b) „ „ obrotowych przewyżka stanu biernego . . .	2,492.596 „ $40^1/_2$ „	9,865.012 zł. 82 ct.
Razem okazuje się z końcem roku 1893 ubytek		25,105.411 zł. 10 ct.
mianowicie:		
a) w majątkach zarodowych przyrost .	419.948 zł. $21^1/_2$ ct.	
b) „ „ obrotowych ubytek .	25,525.359 „ $31^1/_2$ „	

W ogóle ubytek jak wyżej 25,105.411 zł. 10 ct., a to z powodu, iż przez zaciągnięcie w tym roku pożyczki krajowej w sumie 58,850.000 koron, czyli 29,425.000 zł. wal. austr. powstał ubytek przewyższający przyrosty majątkowe o powyższą kwotę.

Należytości czynne nie wliczając kapitałów w banku lokowanych wynoszą z końcem r. 1893:

a) w majątkach zarodowych .	409.400 zł. $67^1/_2$ ct.	
b) „ „ obrotowych .	5,805.931 „ 50 „	6,215.332 zł. $17^1/_2$ ct.
Z końcem roku 1892 wynosiły te należytości:		
a) w majątkach zarodowych . .	307.806 zł. $31^1/_2$ ct.	
b) „ „ obrotowych . . .	4,866.087 „ 79 „	5,173.894 zł. $10^1/_2$ ct.
a zatem,		
a) w majątkach zarodowych przybyło .	101.594 zł. 36 ct.	
b) „ „ obrotowych „ .	939 843 „ 71 „	
Ogółem powiększyły się należytości czynne o , ... wedle poszczególnych zamknięć.		1,041.438 zł. 07 ct.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych, za rok 1893.

2) Rachunki funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar i funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, przyjmuje Sejm do wiadomości.

3) Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego z r. 1893 w kwocie 1,671.828 zł. przenosi się na rachunek roku 1895 i wstawia się ją do budżetu na rok 1895 jako pozycyę 1. dochodów.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 1. grudnia 1894.

Marszałek krajowy
w zastępstwie.
Antoni Jaxa Chamiec *w. r.*

Członek Wydziału krajowego
Romanowicz *w. r.*
sprawozdawca.

Sumaryczny wykaz

wydatków i dochodów krajowych

za rok

1893.

Sumaryczny wykaz wydatków i

i porównanie tychże z uchwalonemi przez

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1893 wynosiła	10,978.987 zł.
Uchwałami Wysokiego Sejmu z d. 22., 24., 27. i 28. września 1892 tudzież dodatkowemi z 24. kwietnia do 20. maja 1893 uchwalono na potrzeby krajowe	9,527.021 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *wydatków* jest *większą* o .	1,451.966 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	68.258 zł.
Budżetem z dnia 24. września 1892 uchwalono	64.143 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *wydatków* jest *większą* o .	4.115 zł.

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste wydatki wynosiły w roku 1893		10,978.987 zł.
„ dochody „ „ „ „		12,650.815 „
Z porównania wydatków z dochodami okazuje się *przewyżka dochodów*		1,671.828 zł.
Budżetem na r. 1893 wraz z kredytami dodatkowymi uchwalono:		
wydatki	9,527.021 zł.	
dochody	9,614.040 „	
czyli *przewyżkę dochodów* w kwocie		87.019 „
Różnicę stanowi wynik korzystniejszy od budżetu o . . .		1,584.809 zł.
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o .	1,451.966 zł.	
dochody „ *większe* „ „ „ .	3,036.775 „	
Z porównania okazuje się wynik korzystniejszy jak wyżej o .		1,584.809 zł.

C. Fundusze inne.

Suma *wydatków* funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych, krajowego funduszu szkolnego emerytalnego i funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 wynosi	236,574.671·19
Z porównania ze sumą *dochodów*, jak obok . . .	236,982.031·01½
okazuje się pozostałość kasowa z końcem roku 1893 . . .	407.359·82½

zgodnie z zamknięciami rachunków tych funduszów, a mianowicie:

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	5.506·59
„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy . fund. regulac. . . .	25.620·23½
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	1.754·71
„ „ potoku Kisieliny . „ regulac. . . .	—·—
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	274·75
„ „ rzeki Łęgu . . „ regulac. . . .	5.891·66½
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	1.722·57
„ „ rzeki Trześniówki . „ regulac. . . .	46·73
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	3.333·40
„ „ potoku Krzemicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu . . . „ regulac. . . .	—·—
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	220·14
„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami . „ regulac. . . .	55·190·94
„ „ „ „ „ konserwac. . . .	341·58
„ „ rzeki Białej z dopływami i uzupełnienie prawego brzegu Dunajca	62.741·51
„ uzupeł. prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	16.738·95
„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy . . .	20.788·—
„ „ „ „ „ „ Stryja . . .	5.369·—
„ regulacyi rzeki Bugu . fund. regulac.	10·043·65
„ „ „ „ „ konserwac.	4·50
„ zabudowania potoku Michałów	2.000·—
„ „ „ Niszkówka	4.288·—
„ szkolny krajowy emerytalny (majątek obrotowy). . . .	23.882·90½
„ pożyczki krajowej z roku 1893 (koron)	161.600 (koron)
Ogółem zgodnie jak powyżej	407.359·82½

dochodów krajowych za rok 1893

Wysoki Sejm krajowy kwotami dochodów i wydatków.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów z r. 1893 wynosiła	12,650.815 zł.
Uchwałami Wysokiego Sejmu z d. 22., 24., 27. i 28. września 1892 tudzież dodatkowemi z 9. i 20. maja 1893 preliminowano dochody w sumie	9,614.040 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *dochodów* jest *większą* o .	3,036.775 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	17.824 zł.
Budżetem z dnia 24. września 1892 uchwalono	19.461 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *dochodów* jest *mniejszą* o .	1.637 zł.

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych *wydatków* w roku 1893 w sumie .		68.258 zł.
z *dochodami* w sumie		17.824 „
okazuje się *przewyżka wydatków* w kwocie		50.434 zł.
Budżetem na rok 1893 uchwalono: wydatki .	64.143 zł.	
dochody .	19.461 „	
czyli *przewyżkę wydatków* w kwocie		44.682 „
Różnicę stanowi wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o . .		5.752 zł.
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o .	4.115 zł.	
dochody „ *mniejsze* „ „ „ .	1.637 „	
Z porównania okazuje się wynik *niekorzystniejszy* jak wyżej o .		5.752 zł.

C Fundusze inne.

Suma dochodów funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych, kraj. funduszu szkolnego emerytalnego i funduszu pożyczki krajowej z roku 1893, wynosi . . . . . 236,982.031·01$^1/_2$

INDEKS OGÓLNY.

ŁW. 52.702/1894.
Alegat **A.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW
funduszów dotowanych i samoistnych,
budżetem objętych
za rok
1893.

INDEKS:

Suma-
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
	A. Wydatki.						
	Dział I. Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie, Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i Krakowie .	7,019.311	59	797.932	84	7,817.244	43
II.	Fundusz szkolny krajowy	1,479.773	41½	160.260	98½	1,640.034	40
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie . . .	222.628	80½	123.399	92	346.028	72½
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.413	—	—	—	5.413	—
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . .	190.614	20½	35.749	11	226.363	31½
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie . .	196.660	16	77.479	33	274.139	49
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.034	02	—	—	6.034	02
VIII.	„ pożyczki krajowej z roku 1883. . . .	215.108	50½	—	—	215.108	50½
IX.	„ „ „ „ „ 1884. . . .	61.894	90½	—	—	61.894	90½
X.	„ „ „ „ „ 1885. . . .	270.642	15	—	—	270.642	15
XI.	„ „ „ „ „ 1888. . . .	27.006	35½	—	—	27.006	35½
XII.	„ „ „ „ „ 1891. . . .	89.078	41	—	—	89.078	41
	Suma wydatków funduszów dotowanych .	9,784 165	52	1,194.822	18½	**10,978.987**	**70½**
	Dział II. Fundusze samoistne niedotowane.						
XIII.	Fundusz domestykalny	—	—	—	—	—	—
XIV.	„ kultury krajowej	3.673	53	—	—	3.673	53
XV.	„ stanowy sierociński	872	84	—	—	872	84
XVI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	1.451	58	—	—	1.451	58
XVII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873 . . .	57.548	06	—	—	57.548	06
XVIII.	„ podrzutków w Krakowie	4.711	56	—	—	4.711	56
	Suma wydatków funduszów samoistnych.	68.257	57	—	—	68.257	57
	Dział III. Fundusze inne.						
XIX	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne .	99.809	32	—	—	99.809	32
XX.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy . . .	752	32	—	—	752	32
XXI.	„ „ potoku Kisieliny . . .	14.923	40½	—	—	14.923	40½
XXII.	„ „ rzeki Łęgu	15.511	39	—	—	15.511	39
XXIII.	„ „ „ Trześniówki . . .	3.680	24	—	—	3.680	24
XXIV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki, oraz Trześni i Rowu . . .	21.420	67	—	—	21.420	67
XXV.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami .	49.204	27	—	—	49.204	27
XXVI.	„ „ „ Białej z dopływami i uzup. prawego brzegu Dunajca .	115.037	18	—	—	115.037	18
XXVII.	„ dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami . .	23.159	55	—	—	23.159	55
XXVIII.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—	—
XXIX.	„ „ „ „ „ Stryja	—	—	—	—	—	—
XXX.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	9.756	35	—	—	9.756	35
XXXI.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów .	—	—	—	—	—	—
XXXII.	„ „ „ „ Niszkówki .	—	—	—	—	—	—
XXXIII.	„ szkolny krajowy emerytalny . . .	215.833	27½	—	—	215.833	27½
XXXIV.	„ pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	**236,005.583**	**22**	—	—	**236,005.583**	**22**
	Suma wydatków funduszów innych. .	**236,574.671**	**19**	—	—	**236,574.671**	**19**

ryusz
budżetem objętych za rok 1893.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 27. Września 1892.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 24/4 1893 do 20/5 1893	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
5,791.059	795.846	153.945	6,740.850	100.359	2.104	1,174.665	4.192	—	1,076.394	64.514	33	26.496	01
1,500.646	48.184	—	1,548.830	64.230	1.846	43.357	113923	—	91.204	—	—	8.844	39½
213.603	120.000	3.400	337.003	338	—	9.363	—	—	9.025	1.133	27	—	—
5.414	—	—	5.414	215	—	214	—	1	—	—	—	—	—
173.335	30.832	5.400	209.567	1.954	494	19.233	11	—	16.796	1.989	72	—	50
188.226	44.280	33.700	266.206	2.302	—	10.036	199	—	7.933	227	09	—	—
6.034	—	—	6.034	1.749	—	1.749	—	—	—	181	50	—	—
225.133	—	—	225.133	16.007	—	5.983	—	10.024	—	—	—	9.068	68
59.403	—	—	59.403	5	—	2.497	—	—	2.492	—	—	1.821	75
21.234	—	—	21.234	—	—	249.408	—	—	249.408	—	—	456	—
26.294	—	—	26.294	26	—	739	—	—	713	—	—	43	—
81.053	—	—	81.053	2	—	8.028	—	—	8.026	—	—	2.652	—
8,291.434	1,039.142	196.445	9,527.021	187.187	4.444	1,525.272	118325	10.025	1,461.991	68.045	91	49.382	33½
									1,451.966				
5	—	—	5	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—
3.448	—	—	3.448	13	—	238	—	—	225	—	—	—	—
1.692	—	—	1.692	819	—	—	—	819	—	—	—	126	—
1.105	—	—	1.105	2	—	349	—	—	347	—	—	106	02½
52.788	—	—	52.788	32	—	4.792	—	—	4.760	—	—	417	—
5.105	—	—	5.105	748	—	355	—	393	—	—	—	—	—
64.143	—	—	64.143	1.619	—	5.734	—	1.217	5.332	—	—	649	02½
									4.115				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.679	98½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.294	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.933	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.348	89
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.332	33½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480	—	29,528.031	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480	—	29,625.620	83

Suma-
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
	B. Dochody.						
	Dział I.						
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie, Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i Krakowie	5,241.687	49	4 247.384	59½	9,489.072	08½
II.	Fundusz szkolny krajowy	1,640.034	40	—	—	1,640.034	40
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie . . .	346.028	72½	—	—	346.028	72½
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.413	—	—	—	5.413	—
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie .	226.363	31½	—	—	226.363	31½
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie . .	274.139	49	—	—	274.139	49
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.034	02	—	—	6.034	02
VIII.	„ pożyczki krajowej z roku 1883. . .	215.108	50½	—	—	215.108	50½
IX.	„ „ „ „ „ 1884. . .	61.894	90½	—	—	61.894	90½
X.	„ „ „ „ „ 1885. . .	270.642	15	—	—	270.642	15
XI.	„ „ „ „ „ 1888. . .	27.006	35½	—	—	27.006	35½
XII.	„ „ „ „ „ 1891. . .	89.078	41	—	—	89.078	41
	Suma dochodów funduszów dotowanych. .	8,403.430	76½	4,247.384	59½	**12,650.815**	**36**
	Dział II.						
	Fundusze samoistne niedotowane.						
XIII.	Fundusz domestykalny	4.607	82	—	—	4.607	82
XIV.	„ kultury krajowej	3.673	53	—	—	3.673	53
XV.	„ stanowy sierociński	1.843	90	—	—	1.843	90
XVI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	1.357	94½	—	—	1.357	94½
XVII.	„ pożyczki krajowej z r. 1873. . . .	1.628	80	—	—	1.628	80
XVIII.	„ podrzutków w Krakowie	4.711	56	—	—	4.711	56
	Suma dochodów funduszów samoistnych .	17.823	55½	—	—	17.823	55½
	Dział III.						
	Fundusze inne.						
XIX.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne .	105.315	91	—	—	105.315	91
XX.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy . . .	28.127	26½	—	—	28.127	26½
XXI.	„ „ potoku Kisieliny . . .	15.198	15½	—	—	15.198	15½
XXII.	„ „ rzeki Łęgu	23.125	62½	—	—	23.125	62½
XXIII.	„ „ „ Trześniówki . . .	7.060	37	—	—	7.060	37
XXIV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki, oraz Trześni i Rowu . . .	21.640	81	—	—	21.640	81
XXV.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami .	104.736	79	—	—	104.736	79
XXVI.	„ „ „ Białej z dopływami i uzup. prawego brzegu Dunajca . .	177.778	69	—	—	177.778	69
XXVII.	„ dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami . .	39.898	50	—	—	39.898	50
XXVIII.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	20.788	—	—	—	20.788	—
XXIX.	„ „ „ „ „ Stryja	5.369	—	—	—	5.369	—
XXX.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	19.804	50	—	—	19.804	50
XXXI.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów .	2.000	—	—	—	2.000	—
XXXII.	„ „ „ „ Niszkówki .	4.288	—	—	—	4.288	—
XXXIII.	„ szkolny krajowy emerytalny . . .	239.716	18	—	—	239.716	18
XXXIV.	„ pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	**236,167.183**	**22**	—	—	**236,167.183**	**22**
	Suma dochodów funduszów innych .	**236,982.031**	**01½**	—	—	**236,982.031**	**01½**

ryusz
budżetem objętych za rok 1893.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 27. Września 1892.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 24/4 1893 do 20/5 1893	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
5,052.937	1,534.000	240.932	6,827.869	145.079	—	92.897	2,713.385	—	2,661.203	890.072	38½	6	81
1,548.830	—	—	1,548.830	17.883	—	109087	—	—	91.204	209.736	95½	—	—
333.603	—	3.400	337,003	17.939	—	26.964	—	—	9.025	127.320	98	—	—
5.414	—	—	5.414	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
204.167	—	5.400	209,567	23.087	—	39.883	—	—	16.796	34.654	53	—	—
232.506	—	33.700	266.206	17.832	—	25.765	—	—	7.933	124.995	52½	—	—
6.034	—	—	6.034	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
225.133	—	—	225.133	10.024	—	—	—	10.024	—	—	—	—	—
59.403	—	—	59.403	—	—	2.492	—	—	2.492	—	—	—	—
21.234	—	—	21.234	—	—	249408	—	—	249.408	—	—	—	—
26.294	—	—	26.294	—	—	713	—	—	713	—	—	—	—
81.053	—	—	81.053	—	—	8.026	—	—	8.026	—	—	—	—
7,796.608	1,534.000	283,432	9,614.040	231.845	—	555235	2,713.385	10.025	3,046.800	1,386.780	37½	6	81
									3,036.775				
5.996	—	—	5.996	2.273	—	885	—	1.388	—	—	—	—	—
3.448	—	—	3.448	—	—	225	—	—	225	786	69	—	—
1.807	—	—	1.807	529	—	566	—	—	37	—	—	—	—
1.105	—	—	1.105	—	—	253	—	—	253	—	—	—	—
2.000	—	—	2.000	371	—	—	—	371	—	—	—	—	—
5 105	—	—	5.105	402	—	9	—	393	—	—	—	—	—
19.461	—	—	19.461	3.575	-	1.938	—	2.152	515	786	69	—	—
								1.637					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	229.184	55	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.605	83	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.737	98	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46.542	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.854	16	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.414	03	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.394		—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.684	50	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.288	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.949	43	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31.647	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	382.801	48	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Do tego rachunku dołącza się: str.

LW. 52.702/1894.

Fundusz krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1–16	Koszta reprezentacyi kraju . . .	94.335	42	—	—	94.335	42
II.	17–33*e)*	„ zarządu	267.674	30½	—	—	267.674	30½
III.	34	„ leczenia	892.766	25½	—	—	892.766	25½
IV.	35–36	„ szczepienia	66.830	07	—	—	66.830	07
V.	37–38*a)*	Wydatki sanitarne	7.940	25	49.800	—	57.740	25
VI.	39–50	Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	18 426	25	—		18 426	25
VII.	51–85	Na cele wykształcenia i oświaty . .	1,687.345	14½	4.400	—	1 691.745	14½
VIII.	86–90	Utrzymanie pomników historycznych .	13 188	49	2.000	—	15.188	49
IX.	91–110	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	211 863	02	12.798	41	224.661	43
X.	111–137	Drogi krajowe	868.057	29½	71.095	73	939.153	02½
XI.	138–143	Dotacye dla zakładów krajowych . .	191.777	34	—	—	191.777	34
XII.	144	Wydatki na szupaśnictwo . . .	20.088	26	—	—	20.088	26
XIII.	145–154*b)*	Budowy wodne i melioracye . . .	298.780	07	—	—	298.780	07
XIV.	155–176*a)*	Umarzanie pożyczek	1,738.024	95½	—	—	1,738.024	95½
XV.	177–225*a)*	Na cele rolnictwa i górnictwa . .	381.615	75	45.068	78	426.684	53
XVI	226–300	Na cele przemysłu	137 638	05	30.769	92	168.407	97
XVII.	301–319	Rozmaite wydatki	122 960	66½	582.000	—	704.960	66½
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych .	7,019.311	59	797.932	84	7 817 244	43
		B. Przenośne.						
		Lokacya w Banku krajowym na 3% rachunek czekowy . . .					4,734.760	38
		Zwrot lokacyi funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska					361.527	47
		Zwrot lokacyi funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne .					44.000	—
		„ „ „ obwałowania Wisły i Sanu w pow. tarnobrzes.					90 870	16
		„ „ „ indemnizacyjnego Galicyi wschodniej . .					3 520.000	—
		„ „ „ „ „ zachodniej . .					1.892.000	—
		„ „ „ „ W. Ks. Krakowskiego .					244.000	—
		Zaliczki zwrócone depozytom					137.000	—
		Rachunek przenośny krajowego składu publicznego we Lwowie .					46.651	84
		„ „ „ „ „ w Krakowie .					78.916	28
		„ bieżący „ „ „ we Lwowie (z fund. kr.)					—	—
		„ „ „ „ „ w Krakowie „ „ .					8.374	—
		Funduszowi uposażenia kasy krajowej. zwrot zaliczki na pokrycie rachunku przebieżnego składów publicznych					28.485	70
		Fundusz uposażenia kasy krajowej — udzielona zaliczka j. w. . .					28 185	85
		Zwrot lokacyi funduszu regulacyi Łęgu					679	03
		„ „ „ „ Gniłej Lipy					11.989	71½
		„ „ „ „ Białej					7.797	90
		Dotacya kasy pożyczek krajowych					2 669.102	64½
		Suma wszystkich wydatków . .					**21,721.585**	40
		C. Pozostałość kasowa z rachunku z końcem roku 1893:						*)
		W. gotówce					730.952	63½
		Ogółem zgodnie ze sumą dochodów .					**22,452.538**	03½

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 27. września 1892.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 24/4, 2, 4, 6, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 19. i 20. maja 1893.	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
108.446	—	—	108.446	14.111	—	—	—	14.111	—	—	—	—	—
264.504	—	300	264.804	—	—	2.870	—	—	2.870	17 571	86 1/2	10	—
850 000	—	—	850 000	—	—	42.766	—	—	42.766	26.157	18 1/2	—	—
66 000	—	—	66.000	—	—	830	—	—	830	98	62	45	32
8.000	50 000	5.500	63.500	5.560	200	—	—	5.760	—	—	—	320	41
17.776	—	650	18 426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,613.757	4.400	5.500	1,623.657	—	—	68.088	—	—	68 088	—	—	—	—
13.404	2.000	—	15.404	215	—	—	—	215	—	—	—	—	—
166.587	12.794	40.946	220.327	—	—	4.330	5	—	4.335	—	—	—	—
879.201	73.000	5.000	957.201	16.144	1.904	—	—	18 048	—	1.618	58	24 575	50
202 697	—	42.500	245.197	53.420	—	—	—	53.420	—	—	—	—	—
26.500	—	—	26.500	6.412	—	—	—	6.412	—	—	—	463	85
300 252	—	2.000	302.252	3 472	—	—	—	3.472	—	444	95	—	—
702 155	—	—	702.155	—	—	1,035.870	—	—	1,035.870	—	—	—	—
376.704	40.882	1 900	419.486	—	—	3.012	4.187	—	7.199	140	—	522	93
138.663	30.770	—	169 433	1 025	—	—	—	1.025	—	1 413	54	558	
56.413	582.000	49.649	688 062	—	—	16.899	—		16.899	17.069	59	—	—
5,791.059	795 846	153 945	6.740 850	100 359	2.104	1,174.665	4.192	102.463	1.178.857	64.514	33	26 496	01
									1,076.394				
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	18.723	39
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	322	71
										—	—	8.409	13
										—	—	4.675	33
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										28.185	85	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										92.700	18	58 626	57
										—	—	—	—
										29.700	18	58.626	57

*) Wykazany zapas w gotówce . . . . . 730.952 zł. 63 1/2 ct.
jest własnością funduszu krajowego.
Nadto posiada ten fundusz na lokacyi w Banku krajowym 940 875 „ 02 „

Razem stanowi to nadwyżkę dochodów rzeczywisty h funduszu krajowego za rok 1893 w kwocie . . . . 1,671.827 zł. 65 1/2 ct.

Fundusz uposażenia kasy krajowej wynosi z końcem roku 1893:

a) na lokacyi w Banku kraj. na 3% rachunku czekowym . 896.007 zł 76 ct.
b) w należytości czynnej z tytułu udzielenia chwilowej zaliczki na pokrycie rachunku przenośnego składów publicznych w roku 1893 . . . . . . 28.185 „ 85 „

Stan funduszu z końcem roku 1893 wynosi . 924 193 zł. 61 ct.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste						
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	237.486	14	—	—	237.486	14
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	38.273	28	—	—	38.273	28
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych	233.249	49½	—	—	233.249	49½
IV.	7—10	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowan	17.838	28½	—	—	17.838	28½
V.	11—15	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych .	57.164	23	—	—	57.164	23
VI.	16—28	Zwroty pożyczek	56.278	24	—	—	56.278	24
VII.	29—30	Dochody szkoły gospod. las. we Lwowie	6.705	—	—	—	6.705	—
VIII.	31—35	„ szkół i folwarku w Dublanach	43.756	74½	—	—	43.756	74½
IX.	36—37	„ „ „ w Czernichowie	42.401	37½	—	—	42.401	37½
X.	38—52	„ innych szkół rolniczych kraj. .	17.803	93½	—	—	17.803	93½
XI.	43	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptek.	597	72	—	—	597	72
XII.	44	Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z fund. zapom z r. 1866	6.973	83	—	—	6.973	83
XIII.	45—48	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	58.161	61	—	—	58.161	61
XIV.	49	„ ze zwrotu wydat. szupasowych	8.361	92	—	—	8.361	92
XV.	50—51	„ z krajowych składów zbożowych i spirytusowych .	28.890	64	—	—	28.890	64
XVI.	52	Dochody z kraj. opłat konsumcyjnych	339 858	55	—	—	339 858	55
XVII.	53—60	Rozmaite dochody .	55.170	89	—	—	55 170	89
		Suma dochodów własnych	1,248.971	88½	—	—	1,248.971	88½
XVIII.	61	Dochód ze zwyżek budżetowych funduszów indemnizacyjnych	—	—	4,247.384	59½	4,247.384	$59^{0}/_{2}$
XIX.	62	Dodatki do podatków	3,992 715	60½	—	—	3,992.715	60½
		Suma dochodów rzeczywistych budżet objętych	5.241.687	49	4.247 384	59½	9,489.072	08½
		B Przenośne.						
		Lokacya w Banku krajowym; ściągnięto z 3% rachunku czekowego					3,535.486	88
		„ funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska .					361.527	47
		„ „ „ na drogi powiatowe i gminne					55.373	48
		„ „ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim . . .					90.870	16
		„ „ indemnizacyjnego Galicyi wschodniej					3.520 000	—
		„ „ „ „ zachodniej					1,892 000	—
		„ „ „ W. Księstwa Krakowskiego					244 000	—
		Zaliczki pobrane od depozytów					137.000	—
		Rachunek przenośny krajowego składu publicznego we Lwowie					46 514	59
		„ „ „ „ „ w Krakowie					87 727	38
		„ bieżący „ „ „ we Lwowie (z funduszem kraj.)					4 675	33
		„ „ „ „ „ w Krakowie (z funduszem kraj.)					—	—
		Fundusz uposażenia kasy krajowej — ściągnięta zaliczka z rachunku przenośnego składów publicznych					28.485	70
		Składy publiczne od funduszu uposażenia kasy krajowej, na chwilowe pokrycie rachunku przebieżnego					28.185	85
		Lokacya funduszu regulacyi Łęgu					—	—
		„ „ „ Gniłej Lipy					—	—
		„ „ „ Białej					7.797	90
		Dotacya kasy pożyczek krajowych					2,669.102	64½
		Suma wszystkich dochodów					22,197.769	47
		C. Pozostałość kasowa z rachunku roku 1892.						
		W gotówce . . . . 501.772 zł. 05½ ct.					—	—
		a po strąceniu przeniesionych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dn. 6. lutego 1894 na rachunek budżetu roku 1894 . . 247.003 „ 49 „					254.768	56½
		Ogółem zgodnie ze sumą wydatków .					22,452.538	03½

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 27. września 1892.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 9. i 20. maja 1893.	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	237 486	237.486	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.000	—	—	5 000	—	—	33 273	—	—	33.273	—	—	—	—
231.669	—	—	231.669	—	—	1.580	—	—	1.580	2.275	65	—	—
3.529	—	—	3.529	—	—	14.309	—	—	14.309	—	—	—	—
37.000	—	—	37.000	—	—	20.164	—	—	20.164	231	96	—	—
61.255	—	—	61.255	4.977	—	—	—	4.977	—	588	20	—	—
6 330	—	—	6 330	—	—	375	—	—	375	—	—	—	—
46.259	—	—	46.259	2.502	—	—	—	2.502	—	—	—	—	—
42.582	—	—	42.582	181	—	—	—	181	—	—	—	—	—
16 170	—	—	16.170	—	—	1.634	—	—	1.634	—	—	—	—
600	—	—	600	2	—	—	—	2	—	23	01	—	—
5.008	—	—	5.008	—	—	1.966	—	—	1.966	—	—	—	—
54.064	—	3.446	57.510	—	—	652	—	—	652	—	—	—	—
7.500	—	—	7.500	—	—	862	—	—	862	2.943	86 1/2	—	—
44.524	—	—	44.524	15.633	—	—	—	15.633	—	5.178	38	—	—
325.500	—	—	325 500	—	—	14.358	—	—	14.358	4.765	89 1/2	6	81
51.447	—	—	51.447	—	—	3.724	—	—	3.724	4.705	99	—	—
938.437	—	240 932	1,179.369	23 295	—	92.897	—	23.295	92.897	20 712	95	6	81
—	1,534 000	—	1,534.000	—	—	—	2,713.385	—	2,713.385	—	—	—	—
4.114.500	—	—	4,114 500	121.784	—	—	—	121.784	—	869.359	43 1/2	—	—
5,052.937	1,534.000	240 932	6,827 869	145.079	—	92.897	2 713 385	145.079	2 806.282	890 072	38 1/2	6	81
									2,661.203				

Uwaga. Stan lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym z końcem r. 1893 wynosi jak obok 1,860.281 zł. 50 ct. i jest własnością następujących funduszów:

1. funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu . . . . 940.875 zł. 02 ct.
2. funduszu uposażenia kasy krajowej . . . . 896.007 „ 76 „
3. funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne . . . . . 18.723 „ 39 „
4. składu publicznego we Lwowie . . . . 4.675 „ 33 „

razem j. w. . . . . . 1,860 281 zł 50 ct

czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
1,860.281	50	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
15.333	03	—	—
15.044	07	—	—
—	—	—	—
8.374	—	—	—
—	—	—	—
—	—	28.185	85
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
2,789.104	98 1/2	28.192	66
—	—	—	—
—	—	—	—
2,789.104	98 1/2	28.192	66

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

		Szczegół.	Ogół.
1. Pozostałość kasowa z rachunku z końcem r. 1893 w gotówce		730.952 zł. 63½ ct.	
2. Należytości czynne z roku bież.: *a)* w rubrykach wydatków	92.700 zł. 18 ct.		
b) w rubrykach dochodów	2,789 104 „ 98½ „		
3. Należytości czynne z lat ubiegłych (jak alegat 11.) .	1,321 387 „ 89 „	4,203.193 „ 05½ „	4,934 145 zł. 69 ct.
Z końcem roku 1892 wynosiła suma stanu czynnego	3,175.141 zł. 45½ ct.		
z porównania tedy z takimże stanem z końcem roku 1893	4,934.145 „ 69 „		
okazuje się w stanie czynnym z końcem r. 1893 **przyrost** o	1,759.004 zł. 23½ ct.		

Stan bierny:

			Ogół.
4 Należytości bierne z roku bież.: *a)* w rubrykach wydatków	58.626 zł. 57 ct.		
b) w rubrykach dochodów	28.192 „ 66 „		
5. Należytości bierne z lat ubiegłych (jak alegat 11) . .	2,189.845 „ 76½ „		2,276.664 „ 99½ „
Przewyżka stanu czynnego			2,657.480 zł. 69½ ct.
Z końcem roku 1892 wynosiła przewyżka stanu czynnego			57.887 „ 99 „

Stan przeto majątku z końcem roku 1893 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych, wykazanych w osobnych zamknięciach rachunkowych) przedstawia się *korzystniej* o sumę . . . 2,599.592 zł. 70½ ct.

mianowicie: stan czynny zwiększył się o	1,759 004 zł. 23½ ct.
stan bierny obniżył się o	840.588 „ 47 „
stan tedy majątku zwiększył się j. w. o	2,599.592 zł. 70½ ct.

przeważnie z powodu przelania do funduszu krajowego zapasów kasowych byłych funduszów indemnizacyjnych, częściowej spłaty długu z galic. funduszu propinacyjnego, spłaty długu do funduszu policyi krajowej i zwiększenia się zaległości czynnych w dodatkach krajowych.

Wyjaśnienia.

1 Wydatki budżetem uchwalone wraz z kredytami dodatkowymi wynosiły .	6,740.850 zł. — ct.	
2. Suma wydatków rzeczywistych wynosi	7,817.244 „ — „	
3. Wydatki są zatem *większe* od budżetu o		1,076.394 zł. — ct.
(Uzasadnienie przekroczeń znajduje się przy poszczególnych pozycyach).		
4. Dochody budżetem uchwalone wraz z kredytami dodatkowymi wynosiły .	6,827.869 zł. — ct.	
5. Suma dochodów rzeczywistych wynosi	9,489.072 „ — „	
6. Dochody zatem większe są od budżetu o		2,661.203 „ — „
7. Ogółem tedy okazuje się *wynik obrotu korzystniejszy* od budżetu o		1,584.809 zł. — ct.

Udowadnia to również następujące zestawienie:

Dochody rzeczywiste wynoszą	9,489.072 zł. 08½ ct.
Wydatki rzeczywiste wynoszą	7,817.244 „ 43 „
Nadwyżka dochodów rzeczywistych wynosi zatem	1,671.827 zł. 65½ ct.
Ponieważ wyżej wykazano *obrót od budżetu korzystniejszy* w sumie . . .	1,584 809 „ — „
przeto różnicę o . . .	87.019 zł.

stanowią następujące cyfry:

Budżet na rok 1893 zamknięto nadwyżką			32 zł.
Kredyty dodatkowe na rok 1893 wynoszą:			
w dochodach	240.932 zł.		
w wydatkach	153.945 „	różnica	86 987 „
	razem j. w. . .		87.019 zł

Jak to już wyżej oznajmiono, na korzystniejszy wynik budżetu wpłynęła głównie ta okoliczność, iż pobrano w dochód funduszu krajowego znaczniejsze nadwyżki funduszów indemnizacyjnych.

Chcąc jednak wykazać jak się przedstawiają wyniki zamknięcia funduszu krajowego za rok 1893 w ścisłem zastosowaniu do budżetu, zestawia się również porównanie z budżetem bez nadwyżek funduszów indemnizacyjnych i bez odnośnych wydatków poniesionych z tych nadwyżek, jak następuje:

Dochody rzeczywiste (wraz z nadwyżką indemnizacyjną) wynoszą				9,489.072 zł. 08½ ct.
a po strąceniu nadwyżki indemnizacyjnej budżetem nieobjętej				2,713.384 „ 59½ „
pozostają dochody . . .				6,775.687 zł. 49 ct
Wydatki rzeczywiste wynoszę ogółem			7,817.244 zł. 43 ct.	
a po strąceniu spłaconych nad budżet w rubr. XIV. wydatków (z uzyskanej od fund. indemn. nadwyżki) pożyczek z lat ubiegłych:				
a) galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu . .		650.000 zł.		
b) funduszowi policyi krajowej		132.859 „		
c) pożyczki krajowej z roku 1885	253.600 zł.			
a po strąceniu budżetem uchwalonych .	5.300 „	248.300 „	1,031.159 „ — „	
pozostają wydatki				6,786.085 „ 43 „
Niedobór				10.397 zł. 94 ct.
gdy zaś budżetem uchwalono z uwzględnieniem dodatkowych kredytów w dochodach .			6,827.869 zł.	
w wydatkach .			6,740.850 „	
uchwalono zatem nadwyżkę dochodów				87.019 „

Razem przeto byłby wynik od budżetu niekorzystniejszy o . . . . *97.417 zł.*

Część I.

WYDATKI.

I. ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki I.			
	1-12	*A)* Sejm krajowy	58.472	31	71 446
	13-16	*B)* Wydział krajowy	35.863	11	37.000
		Suma ogólna rubryki I. . .	94.335	42	108.446
		Poszczególnienie.			
		A) **Sejm krajowy.**			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	4.059	—	4.486
	2	Dyety pp. Posłów	24.260	—	36.000
	3	Koszta druków	19.820	09	20.000
	4	Spisywanie sprawozdań	3.901	07	5.000
	5	Pisarze dzienni	726	—	650
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	1.200
	7	Służba	1.214	10	1.200
	8	Opał	1.278	24	1.300
	9	Oświetlenie	982	51	950
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	86	47	100
	11*a)*	Potrzeby kancelaryjne	381	87	200
	11*b)*	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100	—	100
	12	Rozmaite drobne wydatki	462	96	260
		Razem . .	58.472	31	71.446
		B) **Wydział krajowy.**			
	13	Marszałek krajowy . . . . . 6.000 zł. i dodatek na reprezentacyę . . . 4.000 „	10.000	—	10.000
	14	Sześciu członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000	—	24.000
	15	Zastępcy	863	11	2.000
	16	Dodatek dla członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka Zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym .	1.000	—	1.000
		Razem .	35.863	11	37.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
12.974	—					
1.137	—					
14.111	—		—	—	—	—
427	—	*Wydatek mniejszy* wedle faktycznej potrzeby.				
11.740	—	*Wydatek mniejszy* w skutek krótszego trwania ogólnej sesyi sejmowej.				
180	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.				
1.099	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, jak pod poz. 2.				
—	76	*Wydatek* nieco *większy* wedle potrzeby.				
—	—					
—	14					
22	—					
—	33					
14	—	Różnice wedle potrzeby.				
—	182					
—	—					
—	203					
13.482	508		—	—	—	—
12.974						
—	—					
—	—					
1.137	—	Wedle faktycznej potrzeby.				
—	—					
1.137	—		—	—	—	—

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
II.		**Koszta zarządu.** *Sumaryczne zestawienie rubryki II.*					
	17-23	Płace urzędników i woźnych . .	141.447	25	143.900	—	143.900
	24	Dyurnïści	21.226	20	20.771	—	20.771
	25	Zasługi	4.561	10	4.266	—	4,266
	26	Emolumenta	12.770	43	15.151	—	15.151
	27	Remuneracye	5.149	21	5.450	—	5.450
	28	Koszta podróży i dyety . . .	7.059	60	6.400	—	6.400
	29	Pensye i zaopatrzenia . . .	30.633	95	22.509	—	22.509
	30	Dary z łaski	1.950	—	1.956	300	2.256
	30*a)*	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych . . .	2.825	87½	2.000	—	2.000
	31	Potrzeby kancelaryjne . . .	17.232	03½	18.800	—	18.800
	32	Gmach krajowy i jego utrzymanie .	6.059	30½	6 501	—	6.501
	33	Zaliczki na płace urzędników . .	16.759	35	16.800	—	16.800
		Suma rubryki II. . .	267.674	30½	264.504	300	264.804
		Płace urzędników i woźnych. *Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi.*					
	17	Oddział konceptowy	46.926	66	48.120		
	18	„ rachunkowy	56.070	59	58 770		
	19	„ kasowy	13.150	—	11.710		
	20	„ techniczny	—	—	—		
	21	„ sanitarny	2.300	—	2.300		
	22	„ statystyczny . . .	3.540	—	3.540		
	23	„ manipulacyjny . . .	19.460	—	19.460		
		Suma płac . .	141.447	25	143.900	—	—
		Poszczególnienie. *Oddział konceptowy.*					
	17	*a)* 3 radców, płaca po 2.800 zł., dodatek aktyw. po 480 zł.	9.840	—	9.840		
		b) 6 sekretarzy, płaca po 2.000 zł., dodatek aktywalny po 360 zł. . .	14.343	51	14.160		
		c) 6 wicesekretarzy, płaca po 1.300 dodatek aktywalny po 240 zł. . .	8.474	45	9.240		
		d) 6 adjunktów, płaca po 1.000 zł., dodatek aktywalny po 200 zł. . .	7.183	35	7.200		
		e) 6 koncepistów, płaca po 700 zł., dodatek aktywalny po 100 zł. . .	4.217	48	4.800		
		f) 3 aplikantów, płaca po 600 zł., 3 zaś po 360 zł.	2.867	87	2.880		
		Razem . .	46.926	66	48.120	—	—

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
2.453	—		—	—	—	—
—	455		—	—	—	—
—	295		—	—	—	—
2.381	—		—	—	—	—
301	—		78	85	—	—
—	660		746	56	—	—
—	8.125		—	—	—	—
306	—		—	—	—	—
—	826		682	76½	—	—
1.568	—		22	87	10	—
441	—		—	—	—	—
41	—		16.040	82	—	—
7.491	10.361		17.571	86½	10	—
	2.870					
1.193	—					
2.700	—					
—	1.440					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
3.893	1 440		—	—	—	—
2.453						
—	—					
—	184	*Wydatek większy* z powodu poboru płacy przez nowo mianowanego sekretarza z góry od 3. Lipca, podczas gdy spensyonowany tegoż poprzednik pobrał takową do 31. Lipca.				
766	—					
17	—					
582	—	*Wydatki mniejsze* z powodu *interkalaryów.*				
12	—					
1.377	184		—	—	—	—
1.193						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	18	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł., dodatek aktywalny 400 zł.	3.000	—	3.000
		b) Zastępca dyrektora „ 2.000 „ „ „ 360 „	2.360	—	2.360
		c) 7 rewidentów, „po 1 500 „ „ „ po 300 „	11.624	67	12.600
		d) 10 adjunktów, „ „ 1.200 „ „ „ „ 240 „	14.242	—	14.400
		e) 1 archiwista, „ 1.000 „ „ „ 200 „	949	16	1.200
		f) 1 protokolista, „ 1.000 „ „ „ 200 „	1 200	—	1.200
		g) 8 oficyałów, „ „ 900 „ „ „ „ 180 „	8.268	—	8.640
		h) 8 asystentow, „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	5.596	49	6.400
		i) 12 praktykantów, „ „ 600 „	7.083	74	7.200
		k) 1 aplikant 500 zł., 2 po 360 zł. . . .	1.196	53	1.220
		l) Woźny, płaca 500 zł., dodatek aktywalny 50 zł. . .	550	—	550
		Razem . .	56.070	59	58.770
	19	*Oddział kasowy.*			
		a) Dyrektor kasy, płaca 2.000 zł., dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360
		b) Zast. dyrektora, „ 1.600 „ „ „ 300 „	1.900	—	1 900
		c) Kontrolor, „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		d) Kasyer, „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		e) 2 adjunktów, „ po1.200 „ „ „ po 240 „	2.880	—	1.440
		f) Oficyał, „ 900 „ „ „ 180 „	1.080	—	1.080
		g) Asystent, „ 700 „ „ „ 100 „	800	—	800
		h) Praktykant	600	—	600
		i) Woźny, płaca 600 zł., dodatek aktywalny 50 zł. . .	650	—	650
		Razem . .	13.150	—	11.710
	20	*Oddział techniczny.*	—	—	—
	21	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali, płaca 2.000 zł., dodatek na pomiesz. 300 zł.	2.300	—	2.300
	22	*Oddział statystyczny.*			
		a) Naczelnik oddziału, płaca	2.000	—	2.000
		b) Wice sekretarz, płaca 1.300 zł., dodatek aktywalny 240 zł.	1.540	—	1.540
		Razem . .	3 540	—	3.540

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
975	—					
158	—					
251	—					
—	—					
372	—	*Wydatki mniejsze* z powodu *interkalaryów.*				
804	—					
116	—					
24	—					
—	—					
2.700	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	1.440	*Wydatek większy* o płacę jednego nadetatowego adjunkta, pozostałego z okresu przed dokonaną reorganizacyą Kasy krajowej, znajdujący jednak zupełne pokrycie w zaoszczędzeniach.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	1.440		—	—	—	—
—	—	Przeniesiony, zgodnie z budżetem, do rubryki X. wydatków.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	23	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	—	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800
		c) Ekspedytor, „ 1.300 „ „ „ 270 „	1.570	—	1.570
		d) Protokolista, „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		e) 4 kancelistow, „ po 1.000 „ „ „ po 200 „	4.800	—	4.800
		f) 5 asystentów, „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	4.000	—	4.000
		g) Odźwierny, płaca	600	—	600
		h) Portyer, płaca	500	—	500
		i) 5 woźnych, płaca po 500 zł., dodatek aktywalny po 50 zł.	2.750	—	2.750
		Razem	19.460	—	19.460
	24	*Dyurniści.*			
		a) Dla Oddziału konceptowego	2.334	60	3.477
		b) „ „ rachunkowego	4.484	40	3.500
		c) „ „ statystycznego	2.694	10	2.375
		d) „ „ manipulacyjnego	11.713	10	11.419
		Razem	21.226	20	20.771
	25	**Zasługi.**			
		13 stróżów po 300 zł. i 1 zastępca woźnego 366 zł.	4.561	10	4.266
	26	**Emolumenta.**			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	50
		b) „ „ 48 mtr. sześć drzewa	156	—	156
		c) Ubranie dla oddźwiernego i 7 woźnych po 50 zł. tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	430	—	430
		d) Ubranie dla portyera	91	—	100
		e) Opał dla oddźwiernego i portyera po 7·2 metr. sześć. drzewa	47	—	47
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i służby	10.743	62	12.688
		g) Dodatki osobiste	1.252	81	1.680
		Razem	12.770	43	15.151

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
1.142	—	Ogólne przekroczenie na dyurny wynosi nieznaczną stosunkową kwotę 455 zł., podczas gdy zaoszczędzenie na płacach urzędników wykazuje pokaźną sumę 2 453 zł. (Obacz poz. 17—23 tej rubryki).				
—	984					
—	319					
—	294					
1.142	1.597		—	—	—	—
	455					
—	295	*Wydatek większy* z powodu częstszej potrzeby wynajęcia zastępców.	—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
9	—	*Wydatek mniejszy* wedle istotnego kosztu.				
—	—					
1.945	—	*Wydatki mniejsze* z powodu zmian w personalu w ciągu roku.				
427	—					
2.381	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	27	**Remuneracye.**			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	2.209	09	2.500
		b) Tłumacze	940	12	950
		c) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	2.000	—	2.000
		Razem . .	5.149	21	5 450
	28	**Koszta podróży i dyety.**			
		a) W ogóle	6.659	60	6.000
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	400
		Razem . .	7.059	60	6.400
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**			
		a) Madejski Wojciech	1.200	—	1.200
		b) Tarczyńska Maryanna	350	—	350
		c) Łopuszańska Walerya	350	—	350
		d) Łopuszański Tadeusz, Jan, Paweł (3 imion) . .	50	—	50
		e) Placer Marya	314	06	314
		f) Stroiński Sylwery	200	08	200
		g) Olewińska Julia	350	—	350
		h) Gorczycowa Eudoksya	196	66	197
		i) Bulikowska Izabela	349	92	350
		k) Chrzanowska Joanna	350	—	350
		l) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz . .	262	50	263
		m) „ „ zaopatrzenie dla syna Włodzimierza do ukończenia 18. roku życia . . .	90	—	90
		n) Krzaczkowska Eugienia, Zofia	175	—	175
		o) Czaderska Eugenia	262	44	350
		p) Kalicka Jadwiga	350	—	350
		r) Kuźniar Jan	465	—	465
		s) Sternalowa Emilia	350	—	350
		t) Zienkowiczowa Wanda	350	—	350
		u) Orzechowska Józefa	350	—	350
		w) Orzechowskiego sieroty: Stanisław i Tadeusz po 58 zł. rocznie	116	—	116
		x) Mrozowicka Emilia	350	—	350
		Do przeniesienia . .	6.831	66	6.920

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
291	—	*Wydatek mniejszy* z powodu mniejszych w tym roku kosztów kancelaryjnych syndykatu.	78	85	—	—
10	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.				
—	—					
301	—		78	85	—	—
—	660	*Wydatek większy* z powodu znaczniejszych komisyj na koszt powiatów, znajduje z przewyżką pokrycie w przypisanych obok do zwrotu należytościach czynnych, po uwzględnieniu których okazuje się właściwie wydatek o 87 zł. *mniejszy* od preliminowanego.	746	56	—	—
—	—		—	—	—	—
—	660		746	56	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
88	—	Pensya wdowia ustała z dniem 30. Września 1893. z powodu zamążpójścia pensyonistki. (L. W. 46.321/1893).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
88	—		—	—	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	29	Z przeniesienia . .	6.831	66	6.920
		y) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz, Ignacy Eilip, Regina Anastazya, Wanda Laurencya po 43 zł. rocznie	172	—	172
		z) Łuniewska Natalia	350	—	350
		aa) Terlecka Marya	216	66	217
		bb) Karpuszkowa Marya	350	—	350
		cc) Karpuszki sieroty: Aniela Filipina, Adam Olgierd i Helena Janina po 50 zł. rocznie	150	—	150
		dd) Kukawska Julianna	166	68	167
		ee) Kukawskiego sieroty: Edward, Rajmund Henryk i Maryan Julian po 20 zł. rocznie	60	—	60
		ff) Mochnacki Edmund	3.616	—	3 616
		gg) Kraczyło Julianna	600	—	600
		hh) „ „ , dodatek na wychowanie 4. dzieci: Zygmunta, Juliana, Władysława, i Joanny po 60 zł. rocznie	170	—	200
		ii) Pierożyńska Sydonia	800	—	800
		kk) Strnadowa Kornelia	350	—	350
		ll) „ „ , dodatek na wychowanie 2. dzieci: Heleny Stanisławy i Jana Adama po 35 zł. rocznie	70	—	70
		mm) Marek Józef	2.600	—	2.600
		nn) Janikowska Julia	600	—	600
		oo) Chermiński Walenty	235	20	706
		pp) Birgfelner Julia	500	—	500
		rr) „ „ , dodatek na wychowanie dla 3. dzieci: Wiktoryi Julii, Karola Jana i Jana Pawła po 50 zł rocznie	150	—	150
		ss) Strzelecki Henryk	2.600	—	2.600
		tt) Niedziałkowski Karol	891	—	891
		nn) Sidorowicz Władysław Franciszek	120	—	120
		ww) Wasilewski Piotr	320	—	320
		— Woroniecki Franciszek książe, emerytowany praktykant Oddziału rachunkowego	256	65	—
		— Gordon Jakób, emeryt. archiwista oddziału rachunkowego	720	—	—
		— Obertyński Emil, emerytowany wice sekretarz Wydziału krajowego	550	—	—
		— Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier Wydziału krajowego	3.244	80	—
		— Chermińska Katarzyna, wdowa po woźnym . .	240	—	—
		— Żółkiewski Karol, emerytowany rewident Oddziału rachunkowego	1.900	—	—
		— Walterowa Marya, wdowa po praktykancie Oddziału rachunkowego	100	—	—
		Do przeniesienia . .	28.930	65	22.509

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
88	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
30	—	Zaopatrzenie jednej sieroty ustało z dniem 30. Czerwca w r. 1893. z powodu śmierci tejże. (L. W. 31.718/1893).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
471	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci pensyonisty L. W. 22.048/1893.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	256					
—	720					
—	550	*Wydatki większe* wskutek przeniesienia w ciągu roku w stały stan spoczynku wymienionych obok urzędników, oraz wyznaczenia wdowom i sierotom po zmarłych funkcyonaryuszach przepisanych ustanową zaopatrzeń.				
—	3.245					
—	240					
—	1.900					
—	100					
589	7.011		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24 września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
II.	29	Z przeniesienia .	28.930	65	22.509		
		— Walterowa Marya dla sierót po tymże	20	—	—		
		— Ziembicka Jadwiga, wdowa po adjunkcie Oddziału rachunkowego .	400	—	—		
		— Ziembicka Jadwiga, dla sierót po tymże	200	—	—		
		— Wolański Julian, emerytowany sekretarz Wydziału krajowego . .	1.083	30	—		
		Razem . .	30.633	95	22.509	—	—
	30	**Dary z łaski.**					
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfina po 100 zł.	200	—	300	—	300
		b) Kišš Stanisław	50	—	50	—	50
		c) Jeziorańska Natalia, wsparcie roczne aż do pełnoletności córki . .	300	—	206	300	506
		d) Kopertyńska Krystyna . . .	100	—	100	—	100
		e) Kopertyńska z Repiechowskich Malwina	100	—	100	—	100
		f) Chrzanowska Ignacowa, dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .	300	—	300	—	300
		g) Sternalowa Emilia, jednorazowo .	150	—	150	—	150
		h) Piotrowska Rozalia, „ .	150	—	150	—	150
		i) Ploder Karolina, „ .	150	—	150	—	150
		k) Barycka Marya, „ .	150	—	150	—	150
		l) Dziubińska Wanda, „ .	200	—	200	—	200
		m) Komaniewska Helena, „ .	100	—	100	—	100
		Razem . .	1.950	—	1.956	300	2.256
	30 *a)*	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych . .	2.825	87½	2.000	—	2.000

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydtki: mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydtki: większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
589	7.011					
—	20	*Wydatki większe* w skutek przeniesienia w ciągu roku w stały stan spoczyuku wymienionych obok urzędników, oraz wyznaczenia wdowom i sierotom po zmarłych funkcyonaryuszach przepisanych ustanową zaopatrzeń.				
—	400					
—	200					
—	1.083					
589	8.714		—	—	—	—
	8.125					
100	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci śp. Waleryi.				
—	—					
206	—	*Wydatek mniejszy* ponieważ Wys. Sejm uchwałą dodatkową z dnia 20. Maja 1893. otwarł kredyt w pełnej, całorocznej sumie 300 zł., podczas gdy takowy był tylko potrzebny do pokrycia uzupełnienia za czas od 8. Września do końca roku 1893.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
306	—		—	—	—	—
—	826	*Wydatek większy* z powodu liczniejszych mianowań urzędników w tym roku, znajdujący jednak w przeważnej części pokrycie w przypisanych obok należytościach czynnych.	682	76½	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	31	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	3.262	53	5.000
		b) Sprawianie i odnawianie sprzętów	1.500	84	1.500
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.354	62	2 300
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.054	83	2.500
		e) Oprawa ksiąg i druków	546	29	500
		f) Oświetlenie	1.570	36	1.500
		g) Opał	2.895	11	3.000
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.532	27½	1.000
		i) Rozmaite pomniejsze	1.515	18	1.500
		Razem . .	17.232	03½	18.800
	32	**Gmach krajowy i jego utrzymanie.**			
		a) Inspicyent techniczny gmachu krajowego . . .	300	—	300
		b) Maszynista, płaca 600 zł., 12 mtr. drzewa 40 zł., 45 litrów nafty 11 zł.	591	—	651
		c) Kominiarz	300	—	320
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	633	73	700
		e) Mycie podłóg	130	34½	100
		f) Pompowanie wody	283	62	450
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu	46	45	100
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości . . .	296	63	320
		i) Zabezpieczenie od ognia	199	97	260
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy . . .	93	52	150
		l) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . 100 zł. wynagrodzenie ogrodnika . . . 50 „	150	—	150
		m) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane	3.034	04	3.000
		Razem . .	6.059	30½	6.501

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
1.737	—	*Wydatek mniejszy,* wedle rachunków przedłożonych przez c. k. Namiestnictwo.	—	—	—	—
—	1	Zastosowano się do ram budżetu.	—	—	—	—
—	55	*Wydatki* nieco *większe* wedle potrzeby,	—	—	—	—
445	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż w tym roku rozporządzano znaczniejszą pozostałością nakładów z roku zeszłego.	19	50	—	—
—	46	Wedle potrzeby w tym roku.	—	—	—	—
—	70		—	—	—	—
105	—		—	—	—	—
—	532	*Wydatek większy* z powodu, iż dotychczasowo preliminowana kwota nie wystarczała, w skutek czego do preliminarza roku 1895 wstawiono już wyższy na ten cel kredyt.	—	—	—	—
			3	37	10	—
—	15	Różnica drobna.				
			22	87	10	—
2.287	719					
1.568						
—	—					
60	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że nowo przyjęty maszynista otrzymał niższą płacę.				
20	—	*Wydatek mniejszy,* wedle nowo zawartej umowy.				
66	—					
—	30	W ogóle wydatki tych pozycyj *mniejsze* o 339 zł. wedle potrzeb i zaoszczędzeń w tym roku.				
166	—					
54	—					
23	—					
60	—					
56	—	*Wydatek mniejszy* wedle przypisu właściwych władz.				
	—					
—	—					
—	34	Różnica drobna.				
505	64		—	—	—	—
441						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.	33	**Zaliczki na płace urzędników.**			
		a) Dla urzędników w ogóle i dla służby	11.959	35	12.000
		b) Dla Brzyskiego Wincentego, oficyała rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach .	800	—	800
		c) Dla Słomkowskiego Władysława, wicesekretarza Wydziału krajowego, zwrotna w 100 miesięcznych ratach . .	1.500	—	1.500
		d) Dla Brąglewicza Leopolda, adjunkta konceptowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach . .	1.500	—	1 500
		e) Dla Paklerskiego Alojzego, adjunkta rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 100 miesięcznych ratach .	1 000	—	1.000
		Razem . .	16.759	35	16.800

Wydatki. | Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
41	—	*Wydatek* nieco *mniejszy*, wedle udzielonych w roku 1893. zaliczek. Udzielono takowych w sumie 25 051 zł. 19 ct. Spłacono w ciągu roku . . . . 8.291 „ 84 „ pozostaje . . . 16 759 zł. 35 ct. że zaś z powodu śmierci odpisano jako nieściągalne . . . 718 „ 53 „ pozostała tedy z końcem roku należytość czynna z tego tytułu, jak obok wykazano . . 16.040 zł. 82 ct.				
—	—					
—	--					
—	—					
—	—					
41	—		16.040	82	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Stale z rubr. III. zł.	ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	34	**Koszta leczenia ubogich chorych.**									
		A) W szpitalach prowincyonalnych w kraju.									
		Biała . . .	6.631	90	—	—	6.631	90			
		Bochnia . . .	8.151	15	1.000	—	9.151	15			
		Brody . . .	9 555	15	—	—	9.555	15			
		Brzeżany . .	7.891	03	800	—	8.691	03			
		Drohobycz . .	8.882	01	1.000	—	9.882	01			
		Jasło . . .	10 833	55	800	—	11.633	55			
		Kołomyja . .	10 028	47	—	—	10.028	47			
		Podhajce . .	9 807	51	2.000	—	11.807	51			
		Przemyśl . .	26.854	54	—	—	26.854	54			
		Rzeszów . . .	17.123	32	3.000	—	20.123	32			
		Sambor . . .	10.895	75	—	—	10.895	75			
		Sanok . . .	10.507	20	—	—	10 507	20			
		Sącz nowy . .	5.249	26	1.000	—	6.249	26			
		Śniatyn . . .	2.801	15	—	—	2 801	15			
		Sokal . . .	10.183	15	3.000	—	13.183	15			
		Stanisławów . .	17.063	—	—	—	17.063	—			
		Stryj . . .	11.807	67	1.500	—	13 307	67			
		Tarnopol . .	14.845	53	—	—	14.845	53			
		Tarnów . . .	20.441	96	—	—	20.441	96			
		Wadowice . .	5.714	—	—	—	5.714	—			
		Zaleszczyki . .	10.505	10	—	—	10.505	10			
		Złoczów . .	9.431	15	800	—	10.231	15			
		Żółkiew . . .	14.602	93	—	—	14.602	93			
		Żywiec . . .	9.431	36	—	—	9.431	36			
		Suma .	269.237	84	14.900	—	284.137	84			
		Do tego:									
		Zakłady krajowe:									
		Kraków - klinika .	20.114	88	10.000	—	30.114	88			
		Kraków szpital św. Łazarza:									
		Oddział chorych .	75.094	90½							
		" położnic .	13.286	65							
		" syfilitycz.	33.950	70	—	—	146.974	21½			
		" obłąkanych	24.641	96							
		Kulparków zakład obłąkanych . .	175.074	47	—	—	175.074	47			
		Lwów szpital powsz.:									
		Oddział chorych .	191.249	96	205	86	191.455	82			
		" położnic .	11 924	56	—	—	11.924	56			
		Razem w szpitalach galicyjskich . .	814.575	92½	25.105	86	839.681	78½			
		Do przeniesienia .	814.575	92½	25.105	86	839.681	78½	839.681	78½	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie rożnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za koszta leczenia według powiatów.

Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość		Należytości czynne	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zwroty zaliczek od gmin.								
Biała	486	06	—	—	486	06		
Brody	115	84	—	—	115	84		
Gródek . . .	15	45	—	—	15	45		
Krosno	49	14	49	14	—	—		
Lwów	813	13½	347	42	465	71½		
Mościska . . .	219	75	68	85	150	90		
Przemyśl . .	156	30½	—	—	156	30½		
Rawa . . .	24	06	—	—	24	06		
Ropczyce . . .	52	65	—	—	52	65		
Sambor	5	25	—	—	5	25		
Sanok	148	92½	—	—	148	92½		
Złoczów	319	02½	50	—	269	02½		
Żydaczów . . .	25	—	—	—	25	—		
Suma zaliczek .	2.430	59	515	41	1.915	18	173	63½
Zwroty rozmaite .	111.929	99	64.675	02	47.254	97	25.983	55
Razem .	114.360	58	65.190	43	49.170	15	26.157	18½
Do przeniesienia .							26.157	18½

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Stale z rubr. III. zł.	ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	34	Z przeniesienia .	814.575	92½	25.105	86	839.681	78½	839.681	78½	
		B. Szpitale zagraniczne.									
		Austrya niższa .	41.565	26	—	—	41.565	26			
		„ wyższa .	29	37	—	—	29	37			
		Bośnia . . .	67	90	—	—	67	90			
		Bukowina . .	18.142	77	—	—	18.142	77			
		Czechy . . .	1.455	05	—	—	1.455	05			
		Dalmacya . .	97	27	—	—	97	27			
		Egipt . . .	153	72	—	—	153	72			
		Kroacya i Slawonia	300	24	—	—	300	24			
		Morawia . . .	2 375	27	—	—	2.375	27			
		Pogranicze wojskowe	367	86	—	—	367	86			
		Salzburg . .	100	41	—	—	100	41			
		Serbia . . .	44	15	—	—	44	15			
		Styrya . . .	740	65	—	—	740	65			
		Szląsk . . .	1 204	44	—	—	1.204	44			
		Tryest . . .	823	72	—	—	823	72			
		Turcya . . .	585	18	—	—	585	18			
		Tyrol . . .	32	67	—	—	32	67			
		Węgry . . .	19.262	89	—	—	19.262	89			
		Razem w szpit. zagran.	87.348	82	—	—	87.348	82	87.348	82	
		Razem we wszystkich szpitalach . .	901.924	74½	25.105	86	927.030	60½	927.030	60½	
		Do tego:									
		a) Wynagrodzenie za sprawdzenie rachunków aptekarskich i recept w zastępstwie szpitali 600 zł. — ct.									
		b) Wynagrodzenie w zastępstwie gmin . 39 „ 74 „									
		c) Zaliczki gminom darowane . . . 190 „ 35 „									
		d) Zwroty rozmaite . . . . 10.875 „ 42½ „							11.705	51½	
		Do przeniesienia .							938.736	12	

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	26 157	18½	—	—
		Do przeniesienia . .	26.157	18½	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	34	Z przeniesienia . . .	938.736	12	—
		Od tego zwroty:			
		a) Zaliczki od gmin 515 zł. 41 ct. po potrąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 13. dochodów ze zwrotu zaliczek z lat ubiegłych 483 „ 18 1/2 „ — 32 zł. 22 1/2 ct.			
		b) Zwroty rozmaite . 64.675 zł. 02 ct. po strąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 12. dochodów zwrotów z lat ubiegłych . . 18.737 „ 38 „ — 45.937 „ 64 „	45.969	86 1/2	
		Czysty wydatek rubryki III. . .	892.766	25 1/2	850.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydtki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		Z przeniesienia . . .	26.157	18 1/2	—	—
		Wydatki większe z powodu wzrastającej corocznie ilości dni leczenia, która wynosiła: w roku 1891. . . . . 1,400.450 " " 1892. . . . . 1,405.673 " " 1893. . . . . 1,409.872 A więc ilość dni leczenia wzrosła w roku 1893 w porównaniu z rokiem 1891 (na podstawie którego budżet na rok 1893 układano) o 9.422 dni; dalszym głównym powodem zwiększonego wydatku jest podwyższenie taks w wielu szpitalach, a mianowicie:				
—	42.766		26.157	18 1/2	—	—
		a) Podwyższono taksy: w szpitalach zagranicznych: w Arco o 3 ct.; w Borgo o 6 ct.; w Bosel o 8 ct; w Bruneck o 6 ct.; w Ceslau o 2 ct.; w Chrudim o 4 ct.; w Debreczynie o 24 ct.; w Gran o 2 ct.; w Fiume o 4 ct.; w Glina o 5 ct.; w Gospic o 11 ct.; w Hohenmauth o 4 ct.; w Horič o 6 ct.; w Innichen o 2 ct.; w Insbrucku o 3 ct.; w Karlawitz o 8 ct.; w Karlsbadzie o 4 ct.; w Kitzbühel o 1 ct.; w Kufstein o 4 ct.; w Klattau o 3 ct.; w Klosternenburgu o 13 ct.; w Korneuburgu o 10 ct.; w Knittenfeld o 5 ct.; w Krems o 15 ct.; w Leitomischl o 2 ct.; w Linzu o 1 ct.; w Marburgu o 5 ct.; w Meranie o 1 ct.; w Neubydzów o 6 ct.; w Nimburgu o 1 ct.; w Opocznie o 8 ct.; w Peszcie szpital św. Jana o 4 ct.; w Petrini o 7 ct.; w Pilgramie o 1 ct.; w Pola o 14 ct.; w Raudnitz o 12 ct.; w Roweredo o 15 ct.; w Riwa o 7 ct.; w Schlanders o 3 ct.; w Schenico o 7 ct.; w Sterzing o 3 ct.; w Sprada o 3 ct.; w Sepsi Szent-György o 3 ct.; w Tans o 4 ct.; w Tesero o 2 ct.; w Trient o 7 ct.; w Taunwald o 5 ct.; w Warazdynie o 7 ct.; w węg. Weisskirchen o 1 ct.; w mor. Weisskirchen o 8 ct.; w krajowych: w Białej o 7 ct.; w Brodach o 4 ct.; w Jaśle o 1 ct; w Sokalu o 2 ct.; w Zaleszczykach o 2 ct.; w Złoczowie o 4 ct.; w Żółkwi o 2 ct. *b)* Zniżono taksy: w zagranicznych: w Arnau o 2 ct; w Ogulin o 3 ct.; w Pardubitz o 2 ct.; w Raguzie o 4 ct.; w Raun o 5 ct.; w Spalato o 1 ct.; w Welin o 3 ct.; w Znaim o 6 ct.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z dnia 10. maja 1893. zł.	Razem zł.
IV.		**Koszta szczepienia.**					
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	9.982	—	10 000	—	—
	36	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	56.848	07	56.000	—	—
		Suma rubryki IV. .	66.830	07	66 000	—	—
V.		**Wydatki sanitarne.**					
	37	$^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	4.927	12	4.000	—	4.000
	38	Ryczałt na obowiązkowe koszta podróży lekarzy okręgowych . . .	3.013	13	4 000	5.500	9.500
	38*a)*	Zapomogi dla biednych gmin na zakładanie i urządzanie szpitali cholerycznych, *nadzwyczajne* . . .	*49.800*	—	*50.000*	—	*50.000*
		Razem { zwyczajne . .	7.940	25	8.000	5.500	13.500
		Razem { *nadzwyczajne* .	*49.800*	—	*50.000*	—	*50.000*
		Suma rubryki V. .	57.740	25	58.000	5.500	63.500

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego: czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
18	—	*Wydatek mniejszy* z powodu ściągniętego zwrotu za nieprzyjęcie się zaszczepionej krowianki.	—	—	—	—
—	848	*Różnica* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie przedłożonych rachunków przez c. k. Namiestnictwo.	98	62	45	32
18	848		98	62	45	32
	830					
—	927	*Różnica* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie przedłożonych rachunków przez c. k. Namiestnictwo.	—	—	120	41
6.487	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że tylko 13 posad lekarzy okręgowych było obsadzonych przy końcu roku 1893.	—	—	—	—
200	—	*Różnica* z powodu niezrealizowanej asygnaty.	—	—	200	—
6.487	927	Z kredytu uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 22. września 1892. w kwocie . 50.000 zł.	—	—	320	41
200	—	wyasygnowano po koniec roku budżetowego 1893 . . . 27.500 „	—	—	—	
6.687	927	resztę zaś . . . 22 500 zł. przeniesiono do rachunku roku 1894 na dalsze urządzanie szpitali cholerycznych. (LW. 15.327/1894).	—	—	320	41
5.760						

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**					
	39	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie. Rozdole i Bursztynie . .	900	—	900	—	900
	40	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	300	—	300	—	300
	41	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	5.424	—	5.424	—	5.424
	42	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000	—	1.000
	43	Komitet ochronek w Krakowie . .	550	—	550	—	550
	44	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	—	500	—	500
	45	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie . .	1.200	—	1.200	—	1.200
	46	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu .	500	—	500	—	500
	47	Zarząd Towarzystwa weteranów z roku 1831 w Krakowie	2.700	—	2.700	—	2.700
	48	Komitet wykonawczy opieki weteranów z roku 1831 we Lwowie . . .	1.800	—	1.800	—	1.800
	49*a)*	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie .	1.000	—	1.000	—	1.000
	49*b)*	Jednorazowy datek dla tegoż zakładu na opłacenie taks przenośnych (z zastrzeżeniem, że akt fundacyjny należycie sporządzony i przez władze zatwierdzony zostanie) do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	602	25	602	—	602
	49*c)*	Na utrzymania rymanowskiej kolonii leczniczej	300	—	300	—	300
	50	Lecznice Lwowskie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	1.000
	—	Dom przytułku SS. Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Wielkich Oczach .	500	—	—	500	500
	—	Ochronka dla dziewcząt sierot w Stanisławowie	150	—	–	150	150
		Suma rubryki VI. .	18 426	25	17.776	650	18.426

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 16. i 19. maja 1893. zł.	Razem zł.
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**					
	51	Akademia umiejętności w Krakowie .	30.000	—	25.000	5.000	30.000
	52	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	1,418.123	49 1/2	1,350.082	—	1,350.082
	53	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu emerytalnego	125.325	—	125.325	—	125.325
	54	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.546	65	7.200	—	7.200
	55	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 70 wychowanków . . . . 8.400 zł. *b)* na utrzymanie zakładu 500 „	8.900	—	8.900	—	8.900
		c) subwencya na pokrycie części budynku zakładowego dachem ogniotrwałym, jako wydatek *nadzwyczajny*	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*
	56	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400	—	400	—	400
	57	Zakład ciemnych we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	—	2.000
	58	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000	—	1.000	—	1.000
	59	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	500	—	500	—	500
	60	Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego.	500	—	500	—	500
	61	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XV. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000	—	7.000	—	7.000
	62	Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności wydziału krajowego . .	8.000	—	8.000	—	8.000
	63	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . 14.200 zł. *b)* opera polska . . . 10.000 „	24.200	—	24.200	—	24.200
	64	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	7.250	—	7.250	—	7.250
	65	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	800	—	800	—	800
	66	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000	—	2.000	—	2.000
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	1,643.545	14 1/2	1,570.157	5.000	1,575.157
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	--					
—	68.041	*Wydatek większy*, wedle specyalnego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego.				
—	—					
—	347	*Wydatek większy* z powodu wypłaty jednemu członkowi Rady należytości zaległej z roku poprzedniego w kwocie 956 zł. 66 ct. wykazanej w zamknięciu rachunku za rok 1892. na str. 59. Mimo tej wypłaty ogólny wydatek tej pozycyi znacznie jest mniejszy, z powodu *intercalare* po śmierci ś. p. radcy Sawczyńskiego.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	68.388					
—	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
VII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,643.545	14½	1,570.157	5.000	1,575.157
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*
	67	Towarzystwo muzyczne we Lwowie. .	3.000	—	3.000	—	3.000
	68	„ „Harmonia“ we Lwowie .	300	—	300	—	300
	69*a)*	„ śpiewackie „Lutnia“ we Lwowie	500	—	500	—	500
	69*b)*	Towarzystwo ruskie „Bojan“ we Lwowie	200	—	200	—	200
	70	Na koszta założenia nowych internatów przy seminaryach nauczycielskich (do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej)	1.000	—	1.000	—	1.000
	70*a)*	Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	4.500	—	4.500	—	4.500
	71	Ks. Siemiaszki Kazimierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie . . .	500	—	500	—	500
	72	Jedno stypendyum im Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie	1.000	—	1.000	—	1.000
	73	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich 2.000 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . 4.100 „	6.100	—	6 100	—	6.100
		do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie Komisyi książek szkolnych, przez tęż Radę ustanowionej.					
	74	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“ . .	500	—	500	—	500
	75	„ „ „ „Muzeum“ . .	1.000	—	1.000	—	1.000
	76	„ „ „ „Kosmos“ . .	400	—	400	—	400
	77	„ „ ruskiej gazety „Uczytel“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	—	500
	78	Zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej w archiwum watykańskiem pod kierunkiem profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego Dra Stanisława Smolki (I. rata z trzechlecia 1892/3—1894/5) w myśl Uchwały z dnia 9. kwietnia 1892	1.500	—	1.500	—	1.500
	79	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	3.000	—	3.000	—	3.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	1,667 545	14½	1,594.157	5.000	1,599.157
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	68.388					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	68.388					
—	—					

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maje 1893. zł.	Razem zł.
VII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,667.545	14½	1,594.157	5.000	1,599.157
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*
	80	Dla fundacyi „Macierz polska“, na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000	—	5.000	—	5.000
	80*a)*	„Macierz szkolna“ dla księstwa Cieszyńskiego (jednorazowo) . . .	500	—	500	—	500
	80*b)*	Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych (jednorazowo)	1.500	—	1.500	—	1.500
	80*c)*	Aleksander Barwiński, c. k. profesor seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu, na dalsze wydawnictwo historycznej biblioteki (do rozporządzenia Wydziału krajowego, jednorazowo)	500	—	500	—	500
	80*d)*	Ks. Dżułyński, gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i „Książeczki ruskie“ (do rozporządzenia Wydziału krajowego, jednorazowo)	400	—	400	—	400
	80*e)*	Redakcya dwutygodnika dla dzieci „Dźwinok“ (do rozporządzenia Wydziału krajowego jednorazowo) . . .	100	—	100	—	100
	81	Na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . .	500	—	500	—	500
	81*a)*	Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie (do rozporządzenia Wydziału krajowego, jednorazowo) . . .	1.000	—	1.000	—	1.000
	81*b)*	Towarzystwo „Przymierze braci“ (Agudas achim), (do rozporządzenia Wydziału krajowego, jednorazowo) . . .	—	—	300	—	300
	82	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, (do rozporządzenia Wydz. kraj.)	1.000	—	1.000	—	1.000
	83	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	1.000	—	1.000	—	1.000
	83*a)*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie, (do rozporządzenia Wydziału krajowego, jednorazowo) . . .	100	—	100	—	100
	83*b)*	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwo (do rozporządzalności Wydziału krajowego, jednorazowo)	700	—	700	—	700
		Do przeniesienia { zwyczajne .	1,679.845	14½	1,606.757	5.000	1,611.757
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	68.388					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
300	—	*Wydatku nie było* z powodu niezgłoszenia się towarzystwa.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
300	68.388					
—	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
VII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,679.845	14½	1,606.757	5.000	1,611.757
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*
	83*c)*	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską (do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej, jednorazowo)	4.000	—	4.000	—	4.000
	83*d)*	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt, (do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Senatem akademickim, jednorazowo) . .	700	—	700	—	700
	83*e)*	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo pamiętnika (jednorazowo	400	—	400	—	400
	83*f)*	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt (do rozporządzalności Wydziału krajowego, jednorazowo)	1.100	—	1.100	—	1.100
	84	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	200	—	200	—	200
	84*a)*	Stowarzyszenie „Przytulisko wiedeńskie“, jednorazowo	100	—	100	—	100
	84*b)*	Dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie, jednorazowo	300	—	300	—	300
	85	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia . .	200	—	200	—	200
	—	Łucyan Kwieciński, dyrektor teatru w Stanisławowie	500	—	—	500	500
		Razem { zwyczajne . .	1,687.345	14½	1,613.757	5.500	1,619.257
		Razem { *nadzwyczajne* . .	*4.400*	—	*4.400*	—	*4.400*
		Suma rubryki VII. .	1,691.745	14½	1,618.157	5.500	1,623.657

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
300	68.388					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
300	68.388		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
300	68.388		—	—	—	—
	68.088					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**			
	86	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3 000	—	3.000
	87	Na restauracyę kościoła i grobu zasłużonych na Skałce w Krakowie II. połowa z subwencyi 4.000 zł. *(nadzwyczajne)* .	*2.000*	—	*2.000*
	88	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	500
	89	Stała subwencya roczna dla muzeum narodowego w Krakowie	500	—	500
	90	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200
		b) Dyrektor w Krakowie	1.000	—	1.000
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca z dodatkami . . .	1.577	29	1.577
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca z dodatkami . . .	1.586	64	1.587
		e) 4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł. . .	1.200	—	1.200
		f) 2 aplikantów w Krakowie „ „ „ „ . .	600	—	600
		g) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600	—	600
		h) Stróże	840	—	840
		i) Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	284	56	500
		k) Dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske . . .	300	—	300
		Razem zwyczajne	13.188	49	13.404
		Razem *nadzwyczajne*	*2.000*	—	*2.000*
		Suma rubryki VIII. .	15.188	49	15.404

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydtki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
216	—	*Wydatek mniejszy*, ściśle wedle potrzeby w tym roku.				
—	—					
216	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
216	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z dnia 10. maja 1893. zł.	Razem zł.
IX.							
		Kwaterunkowe żandarmeryi.					
	91-106 i 108	Na koszta kwaterunkowe	208 889	68	164.071	40.946	205.017
	107	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.230	57	1.000	–	1.000
	109	Na koszta administracyi gmachu żandarmeryi	1.742	77	1.516	—	1.516
	110	Na pokrycie jednorazowych kosztów spowodowanych pomnożeniem korpusu żandarmeryi w roku 1892 o 180 ludzi (*nadzwyczajne*) . . .	*12.798*	*41*	*12.794*	—	*12.794*
		Razem zwyczajne .	211.863	02	166.587	40.946	207.533
		Razem *nadzwyczajne* .	*12.798*	*41*	*12.794*	—	*12 794*
		Suma rubryki IX. .	224.661	43	179.381	40.946	220.327

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł	Uzasadnienie rożnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	3.873	*Wydatki większe* o . . . . . . 4.103 zł. wedle rachunków złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi do LW. 24 153 / 1894.				
—	230					
—	227	*Wydatek większy* z powodu urządzenia poprawnych klozetów, oraz przerobienia i postawienia nowych kuchen i pieców (LW. 451 / 1894).				
—	*4*	Różnica drobna między kosztorysem a kosztem faktycznym.				
—	4.330		—	—	—	—
—	*4*		—	—	—	—
—	4.334		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
X.		**Drogi krajowe.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki X.			
	A)	Koszta zarządu (zwyczajne)	159.891	03½	160.603
	B)	Nowe budowy *(nadzwyczajne)*	*50.000*	—	*50.000*
	C)	Utrzymanie (zwyczajne)	388.143	86½	397.540
	D)	Zasiłki (zwyczajne)	306.158	46	315.000
		„ *(nadzwyczajne)*	*20.000*	—	*20.000*
	E)	Wydatki na myta (zwyczajne)	2.517	86½	1.900
		„ „ „ *(nadzwyczajne)*	*1.095*	*73*	*3.000*
	F)	Zaopatrzenia (zwyczajne)	7.178	48	4.158
		Suma zwyczajne	863.889	70½	879.201
		Suma *nadzwyczajne*	*71.095*	*73*	*73.000*
		Razem	934.985	43½	952.201
—		Koleje lokalne (**kredyt dodatkowy**)	4.167	59	5.000
		Suma rubryki X.	939.153	02½	957.201
		P o s z c z e g ó l n i e n i e.			
		Koszta zarządu.			
	111	*Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi.*			
		a) Dyrektor oddziału technicznego, płaca . 2.800 zł. — ct. dodatek aktywalny . 480 „ — „ dodatek osobisty . 80 „ — „	3.360	—	3.280
		b) Zastępca dyrektora, płaca . 2.000 zł. „ dodatek aktywalny . 360 „ — „ dodatek osobisty . 400 „ — „	2.760	—	2.760
		c) 3 starszych inżynierów płaca po . 2.000 zł. — ct. dodatek aktywalny po . 360 „ — „ i dla 1 inżyniera wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności . 80 „ — „	7.160	—	9.440
		Do przeniesienia	13.280	—	15.480

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
7.803	7.091		128	12	17	91
—	—		—	—	—	—
9.396	—		1.001	94	24.497	93
8.842	—		455	21	—	—
—	—		—	—	—	—
—	618		33	31	5	50
1.904	—		—	—	—	—
370	3.390		—	—	54	16
26.411	11.099		1.618	58	24.575	50
1.904	—		—	—	—	—
28.315	11.099		1 618	58	24.575	50
832	—		—	—	—	—
29.147	11.099		1.618	58	24.575	50
18.048						
—	80	Zachodzące różnice budżetowe, w dziale wydatków na płace technicznych urzędników etatowych, poz. 111. a—h powstały głównie z powodu, iż dla względów służbowych, nie wszystkie posady wyższe w ciągu roku zostały obsadzone; natomiast zaś, dla względów powyższych utrzymywano tymczasowo, nieco więcej osób na posadach niższych kategoryi i przyznano w pewnej mierze	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
2.280	-		—	—	—	—
2.280	80		—	—	—	—

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
X.		Z przeniesienia . .	13.280	—	15.480
		d) 10 inżynierów I. kl. płaca po 1 500 zł. 14.250 zł. — ct.			
		dodatki aktyw. dla 4 inżyn. po 300 zł. 1.050 „ — „			
		„ „ „ 1 „ 250 „ — „			
		„ „ „ 5 „ „ 200 „ 999 „ 92 „			
		„ osobiste „ 4 „ 1.110 „ — „			
		oraz wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności dla 6 inżynierów . . . 420 „ — „	18.079	92	15.750
		e) 4 inżynierów II. kl. płaca po 1.200 zł. . 4.800 zł. — ct			
		dodatki aktywalne: dla 1 inżyniera . 240 „ — „			
		„ „ „ 1 „ . 200 „ — „			
		„ „ „ 2 inż. po 160 zł. 320 „ — „			
		„ osobisty „ 1 „ . . . 360 „ — „			
		i wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności dla 3 inżynierów . . . . 180 „ — „	6.100	—	9.720
		f) 4 inżynierów adjunktów płaca po 1000 zł. 4.000 zł. — ct.			
		dodatek aktyw. dla 3 inż. adj. po 180 zł. 540 „ — „			
		„ „ „ 1 „ „ . . 120 „ — „			
		„ osobisty „ 1 „ „ . . 60 „ — „			
		i wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności dla 2 inżynierów adjunktów . 100 „ — „	4.820	—	2.360
		g) 4 inżynierów asystentów, płaca po 800 zł. 3.200 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . . 720 „ — „			
		i wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności dla dwóch inżynierów asystentów 85 „ 71 „	4.005	71	2.940
		h) 3 elewów technicznych, adjutum po 700 zł. 2.100 zł. — ct.			
		dodatek osobisty po 30 zł. . . . 90 „ — „			
		2 elewów techn. adjutum po 600 zł. . 1.200 „ — „			
		dodatek osobisty dla 1 elewa techn. . 130 „ — „			
		3 elewów techn. adjutum po 500 zł. . 1.103 „ 99 „			
		dodatek osobisty dla 1 elewa techn. . 78 „ 54 „			
		i wynagrodzenie za nadzwyczajne czynności dla 6 elewów . . . . . 220 „ — „	4 922	53	5.400
		i) 2 rysowników dziennie po . 2 zł. — ct.			
		2 „ „ „ . 1 „ 50 „			
		1 dyurnista jako manipulant po 1 „ 50 „	3.040	08	3.103
		k) 6 konduktorów I. klasy po . . . 800 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny po . . . . 100 „ — „	5.400	—	5.400
		16 konduktorów II. klasy po . . 650 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny po . . . . . 75 „ — „	11.366	78	11.600
		16 konduktorów III. klasy po . . 500 zł. — ct.			
		dodatek aktywalny po . . . . . 75 „ — „	8.904	37	9.200
		l) 339 drożników po . . . . . . 150 zł. — ct.	50.210	58	50.850
		Do przeniesienia . .	130.129	97	131.803

Wydatki. | Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
2.280	80		—	—	—	—
—	2.330	wynagrodzenie za zwiększone czynności. Wogóle jednak wydatków tych nie przekroczono, lecz przeciwnie w rezultacie, wydano mniej od kwoty preliminowanej o 442 zł.	—	—	—	—
3.620	—		—	—	—	—
—	2.460		—	—	—	—
—	1.065		—	—	—	—
477	—		—	—	—	—
63	—	*Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
233	—		—	—	—	—
296	—	*Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.	55	71	—	—
639	—		—	—	—	—
7.608	5.935		55	71	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . .	130.129	97	131.803
X.	112	*Pięciolecia.*			
		Bieńkowski Feliks, starszy inżynier	400	—	—
	113	*Ryczałty.*			
		a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg . .	13.781	97	13.776
		b) Na pomieszczenie biur	720	—	840
		c) Koszta kancelaryjne . . . . ,	1.108	57	1.184
	114	*Remuneracye i zapomogi.*			
		Remuneracye i zapomogi dla urzędników i sług . . .	2.999	82	3.000
	115	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych i konduktorów	3.605	09	3.000
	116	Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyi nadzwyczajnych . . .	7.145	61½	7.000
		Suma kosztów zarządu } zwyczajne .	159.891	03½	160.603
		Suma kosztów zarządu } *nadzwyczajne*	—	—	—
		Razem . .	159.891	03½	160.603
		B. Nowe budowy dróg krajowych.			
		Wydatki nadzwyczajne.			
	117	*a*) Na budowę drogi krajowej Dynów-Kańczuga . . .	*30.000*	—	*30.000*
		b) Na rekonstrukcyę dróg krajowych	*20.000*	—	*20.000*
		Razem budowa .	*50.000*	—	*50.000*
		C. Utrzymanie dróg krajowych.			
	118	Borszczów-Okopy . . . . . . kilometrów 53·265	3.820	90	
		Borszczów-Kolędziany . . . . . „ 21·550	3.608	37½	
		Brzeżany-Złoczów . . . . . . „ 38·000	7.252	01½	
		Buczacz-Tłuste . . . . „ 38·045	4 072	94	
		Buczacz-Czortków . . . . . . „ 29·379	5 209	10	
		Chodorów-Rohatyn . . . . . . „ —	—	—	
		Czorsztyn-Zabornia . . . . . . „ 40·540	6.599	48	
		Czortków-Skała . . . . „ 36·000	6 732	15	
		Czyżyny-Cło . . . . „ 12·966	4.411	57	
		Do przeniesienia 269·745	41.706	53	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
7.608	5.935		55	71	—	—
—	400	*Wydatki większe* z powodu nadania starszemu inżynierowi Bieńkowskiemu dwóch dodatków pięcioletnich po 200 zł. do których pozyskał prawo jeszcze przed reorganizacyą Oddziału technicznego (L.W. 59.063/92).				
—	6	*Wydatki nieznacznie większe* według rzeczywistej potrzeby.				
120	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
75	—					
—	—					
—	605	*Wydatki większe* ponieważ poniesiono znaczniejszy koszt na sprawienie walca drogowego.				
—	145	*Wydatki nieznacznie większe* według rzeczywistej potrzeby.	72	41	17	91
7.803	7.091		128	12	17	91
—	—		—	—	—	—
7.803	7.091		128	12	17	91
712						
					813	37
					—	—
					456	18½
					493	50
					—	—
					9	61
					381	17
					—	—
					—	—
					2.153	83½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia	269·745	41.706	53	
X.	118					
		Dembica-Nadbrzezie . . . . . . kilometrów	83·266	10.481	61	
		Dynów-Przeworsk . . . . . . „	11·200	4.342	68	
		Dynów-Sanok . . . . „	45·355	6.076	81	
		Gorlice Konieczna . . . . . . „	30 580	5.700	45	
		Horodenka-Załucze . . . . . . „	30·695	5 796	44	
		Husiatyn-Kopeczyńce . . . . . „	24·550	6.235	84	
		Jarosław-Bełzec . . . . „	73·218	20.196	15	
		Iwanie-Mossorówka . . . . . . „	10·617	752	92	
		Kraków Baran . . . . „	14·640	13.063	43	
		Kraków-Chełmek . . . . . . „	54·620	16.834	96	
		Krasne-Busk . . . . „	6·257	12 334	16	
		Krościenko-Szczawnica . . . . . „	5·810	1.736	53	
		Lwów-Rohatyn , ... „	66·925	17.362	79	
		Lwów-Stojanów . . . . „	75·800	9 176	30	
		Monasterzyska-Buczacz . . . . . „	19·000	3.628	84	
		Nowy-Targ-Zakopane . . . . . „	24·800	4.255	77 1/2	
		Przemyśl-Sanok . . . . „	68·420	9 233	19 1/2	
		Rohatyn-Tarnopol . . . . . . „	83 900	26 182	09	
		Rzeszów-Nadbrzezie . . . . . . „	93·000	20.288	59 1/2	
		Sędziszowska . . . . „	0·569	160	70	
		Sielec-Kłubowce . . . . . . „	29·500	4 267	95	
		Słotwina-Brzesko-Sącz . . . . . „	45·157	8.645	61 1/2	
		Smykowce-Suchostaw . . . . . „	60·080	17.453	68	
		Stanisławów-Bursztyn . . . . . „	39·256	7.697	68	
		Strusów-Buczacz . . . . . . „	42·666	10.336	91	
		Tarnopol-Podwołoczyska . . . . . „	43 237	8.368	—	
		Tarnopol-Zbaraż . . . . . . „	19·650	4.893	60	
		Tarnów-Szczucin . . . . . . „	36·570	4.345	61	
		Tłumacz Zaleszczyki . . . . . . „	61·800	9.614	46 1/2	
		Tyśmienica-Kołomyja . . . . . „	46·506	7.431	46	
		Zakliczyn-Sącz-Niedzica . . . . . „	94 000	25 310	08	
		Zaleszczyki-Skała . . . . . . „	53 100	8 708	22	
		Zator-Sucha . . . . „	35·075	9.177	04	
		Zborów-Założce . . . . „	28·351	5.103	74	
		Zimnawoda-Hoszany . . . . . . „	31·520	1.430	76	
		Żółkiew-Krystynopol . . . . . . „	41·510	19 812	26	
		Suma kosztów utrzymania dróg kilom.	1.800·945	388.143	86 1/2	397.540

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	2.153	83½
			—	—	—	—
			—	—	740	59
			—	—	39	25
			—	—	139	87
			—	—	143	78
			—	—	1.086	26
			—	—	—	—
			—	—	94	32
			—	—	—	—
			—	—	2.120	26
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	6.280	06
			—	—	—	—
			—	—	685	36
			—	—	825	87
			—	—	3	16
			—	—	3.232	04
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	16	18
			—	—	403	97
			—	—	14	50
			—	—	618	12
			87	84	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	524	26
			889	10	1.033	52½
			—	—	288	98
			—	—	—	—
			—	—	2 442	45
			—	—	—	—
			25	—	1.611	29
			—	—	—	—
			—	—	—	—
9.396	—	Wskutek skrócenia roku budżetowego o 3 miesiące, tj. do końca marca 1894, przedsiębiorcy nie podnieśli przypadających im należytości, które pozostają w zaległości, jak obok wykazana należytość bierna.	1.001	94	24.497	93

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł
X.	119	**D. Zasiłki.**			
		a) Dla dróg powiatowych.			
		W powiatach:			
		1. Wydane w roku 1892 na budowę dróg powiatowych z rachunku roku 1893 a potrącone w zamknięciu rachunku za rok 1892 . . . 14.006 zł. — ct.			
		2. Biała, na budowę drogi Biała-Jawiszowice 7.000 „ — „			
		3. Borszczów, na budowę drogi Bilcze-Uście biskupie . . . 7.000 „ — „			
		4. Brody, na budowę drogi Brody-Założce . 8.000 „ — „			
		5 Cieszanów, na budowę drogi Dachnów-Cieszanów . . . . 4.500 „ — „			
		6. Chrzanów, na budowę drogi Chrzanów-Zator . . . . . 2.000 „ — „			
		7. Czortków, na budowę drogi Jagielnica-Ułaszkowce . . . . . 8.000 „ — „			
		8. Horodenka, na budowę drogi Nieżwiska-Obertyn . . . . 3.000 „ — „			
		9. Jarosław, na budowę drogi Jarosław-Sieniawa i Jarosław-Rokietnica . . 6.000 „ — „			
		10. Jaworów, na budowę drogi Jaworów-Sądowa Wisznia . . . 9.000 „ — „			
		11. Kamionka, na budowę drogi z Jabłonówki do Chołojowa i z Nowosiółki do Liska . 9.000 „ — „			
		12. Kolbuszowa, na budowę drogi z Kolbuszowej do Sokołowa . . . 2.000 „ — „			
		13. Kossów, na budowę drogi z Kossowa do Jasieniowa górnego . . . . 7.000 „ — „			
		14. Łańcut, na budowę drogi z Łańcuta do Kańczugi . . . . 3.000 „ — „			
		15. Rawa, na budowę drogi Rawa-Uhnów-Zastawie . . . . . 3.500 „ — „			
		16. Rzeszów, na budowę drogi Tyczyn-Jawornik . . . . . 2.000 „ — „			
		17. Śniatyn, na budowę drogi Zabłotów-Różnów . . . . . 3.000 „ — „			
		18. Sokal, na budowę drogi Sokal-Krystynopol . . . . . . 6.500 „ — „			
		19. Stryj, na budowę drogi Stryj-Żurawno . 3.000 „ — „			
		20. Trembowla, na budowę drogi Trembowla-Skałat . . . . . 5 000 „ — „			
		Do przeniesienia . 112.506 zł. — ct.			

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . 112.506 zł. — ct.			
X.	119	21. Wadowice, na budowę drogi Wadowice-Brzeźnica . . . . . 2.000 „ — „			
		22. Zaleszczyki, na budowę drogi Uścieczko-Jazłowiec . . . . 3.000 „ — „			
		23 Złoczów, na budowę drogi Złoczów-Ożydów . . . . . 5.000 „ — „			
		24. Żółkiew, na budowę drogi Krechów-Fujna 2 000 „ — „			
		124.506 zł. — ct.			
		Po odtrąceniu:			
		a) zaliczonych na rachunek roku 1894 zasiłków Wydziałom powiatowym na drogi powiatowe . . . . 2.500 zł. —— ct.			
		b) zwroty od Wydziałów powiatowych, kosztów komisyjnych inżynierów Wydziału krajowego w sprawie budowy i lustracyi dróg powiatowych . . . 1.675 „ 35½ „ 4.175 zł. 35½ ct.	120.330	64½	
		b) Dla dróg gminnych.			
		W powiatach:			
		1. Wydane w roku 1892 na budowę dróg gminnych z rachunku roku 1893, a potrącone w zamknięciu rachunku za rok 1892 . . . . 28.013 zł. 86 ct.			
		2. Bochnia, na budowę drogi Chrostowa-Nieznanowice . . . . 4.000 „ — „			
		3. Bóbrka, na budowę drogi Bóbrka-Romanów . . . . 806 „ 02 „			
		4. Brzeżany, na budowę drogi Lilatyn Kozowa . . . . 4.000 „ — „			
		5. Buczacz, na budowę drogi Korościatyn-Uście zielone . . . . . 2.000 „ — „			
		6. Dąbrowa, na budowę drogi Wola żelechowska Uście jezuickie . . . 2.000 „ — „			
		7. Dobromil, na budowę drogi Posada rybotycka, Trójca, oraz na budowę mostu na Wiarze . . . . . 4.100 „ — „			
		Do przeniesienia . 44.919 zł. 88 ct.	120.330	64½	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydtki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł	ct	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
X.	119	Z przeniesienia .	44.919 zł. 88 ct.	120.330	64½	
		8. Drohobycz, na budowę drogi Borysław-Schodnica . . .	3.000 „ — „			
		9. Gorlice, na budowę drogi Ropa-Wysowa	2.000 „ — „			
		10. Grybów, na budowę drogi Korzenna-Wojnarowa . . .	5.000 „ — „			
		11. Husiatyn na budowę drogi Husiatyn-Probożne, oraz na regulacyę dróg i ulic spalonej części miasta Husiatyna . .	6.300 „ — „			
		12. Jarosław na naprawę zniszczonych dróg w powiecie	200 „ — „			
		13. Kałusz, na budowę drogi Kałusz-Kopanka	3.000 „ — „			
		14. Kraków, na budowę drogi Zwierzyniec-Wola justowska	2.000 „ — „			
		15. Limanowa, na budowę drogi Krasne-Tymbark i na budowę mostu na rzece Słomce . . .	3.300 „ — „			
		16. Lwów, na rekonstrukcyę drogi Krasów-Polana-Wybranówka i Jaryczów-Podliski	7.100 „ — „			
		17. Mielec, na budowę drogi Radomyśl-Czarna i Brzyście Sadkowa góra . .	3 000 „ — „			
		18. Myślenice, na budowę drogi Pcim-Jordanów	3.000 „ — „			
		19. Nadwórna, na budowę drogi Nadwórna-Markowce	6.000 „ — „			
		20. Nisko, na budowę drogi Zarzecze-Ulanów i Jeżów-Nart	5.000 „ — „			
		21. Nowy Targ, na budowę dróg w Zakopanem, oraz na regulacyę Czarnego Dunajca	16.265 „ — „			
		22. Podhajce, na budowę, drogi Podhajce-Bożyków	4.000 „ — „			
		23. Przemyśl, na budowę drogi Jaksmanice-Husaków	3.500 „ — „			
		24. Przemyślany, na budowę drogi Przemyślany-Pomorzany i Kurów-Bóbrka .	4.500 „ — „			
		25. Rzeszów, na budowę drogi Miłocin-Bratkowice	3.000 „ — „			
		26. Sanok, na budowę drogi Sanok-Bukowsko	4.000 „ — „			
		27. Sambor, na budowę drogi Sambor-Mościska	3.000 „ — „			
		28. Skałat, na budowę drogi Grzymałów-Sorocko-Trembowla	9.000 „ — „			
		29. Nowy Sącz, na budowę drogi Krynica-Tylicz, Muszyna Krynica i Nowy Sącz Librantowa-Bobowa . .	5.440 „ — „			
		30. Stryj, na budowę drogi Słobudka-Sokołów	2.000 „ — „			
		Do przeniesienia .	148.524 zł. 88 ct.	120.330	64½	

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
X.	119	Z przeniesienia . 148.524 zł. 88 ct.	120.330	64½	
		31. Tarnobrzeg, na budowę drogi w Grębowie . . . . . 1.000 „ — „			
		32. Tarnopol, na budowę drogi Tarnopol-Grzymałów i Iwaczow dolny Obarzańce 6.000 „ — „			
		33. Tarnów, na budowę drogi Tarnów-Wałki i Tuchów-Olszyny . . . . . 6.000 „ — „			
		34. Turka, na budowę drogi Turka-Lutowiska i na odbudowanie mostów zniszczonych wylewami . . . . 7.000 „ — „			
		35. Wadowice, na budowę drogi Zembrzyce-Wiertowice . . . . 2.000 „ — „			
		36. Wieliczka, na budowę drogi Krasne-Zerosławice-Kępanów . . . . . . 600 „ — „			
		37. Zbaraż, na budowę drogi Zbaraż-Podwołoczyska i Zbaraż-Berezowica . . 8.000 „ — „			
		38. Zakład zdrojowy w Szczawnicy na rekonstrukcyę drogi ze Szczawnicy do Czerwonego klasztoru . . . . 511 „ 70 „			
		179.636 „ 58 ct.			
		Po potrąceniu:			
		a) zaliczonych na rachunek roku 1894 zasiłków Wydziałom powiatowym na drogi gminne . . . 3.579 zł. 45 ct.			
		b) zwroty od Wydziałów powiatowych kosztów komisyjnych inżynierów Wydziału krajowego w sprawie budowy i lustracyi dróg gminnych . 2.712 „ 86 „ 6.292 zł. 31 ct.	173.344	27	
		c) Wydatki na kontrolę i pomoc techniczną.			
		Koszta podróży i dodatki budowlane dla inżynierów, elewów i pomocników technicznych, delegowanych do budowy dróg powiatowych i gminnych, — oraz koszta trasowania	6.325	08½	
		Razem . .	300.000	—	300.000
	120	*Datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych.*			
		W powiatach:			
		1. Biała, na utrzymanie dojazdu kolejowego w Białe, Jawiszowicach, Kozach i Kętach 132 zł. 76 ct.			
		2. Bochnia, na utrzymanie dojazdu kolejowego w Kłaju . . . . . . 2 „ — „			
		Do przeniesienia . 134 zł. 76 ct.	300.000	—	300.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		455	21	—	—
—	—		455	21	—	—
—	—		455	21	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
X.	120	Z przeniesienia .	134 zł. 76 ct.	300.000	—	300.000
		3. Buczacz, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Buczaczu, Jezierzanach, Korościatynie, Monasterzyskach i Pyszkowcach w latach 1890—1893 .	896 „ 47 „			
		4. Cieszanów, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Lubaczowie i Oleszycach	227 „ 14 „			
		5. Grybów, na utrzymanie dojazdu kolejowege do stacyi w Stróżach . . .	15 „ 57 „			
		6. Husiatyn, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Kopeczyńcach .	295 „ 51 „			
		7. Jasło, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Frysztaku, Jaśle, Moderówce, Skołyszynie i Wiśniowej . . .	561 „ 22 „			
		8. Kraków, na utrzymanie dojazdu kolejowego w powiecie Wielickim, w Podgórzu i z Janowa do Szczakowy . .	60 „ 28 „			
		9. Krosno, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Iwoniczu . . .	23 „ 05 „			
		10. Limanowa, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Dobrej i Tymbarku	76 „ 85 „			
		11. Mielec, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Dąbiu . . .	3 „ 08 „			
		12. Nowy Targ, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Chabówce . .	300 „ — „			
		13. Przemyślany, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Zadwórzu . .	119 „ 29 „			
		14. Przemyśl, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Żurawicy . . .	87 „ 71 „			
		15. Sanok, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Sanoku i Rymanowie	22 „ 37 „			
		16. Sokal, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Bełzie, Krystynopolu i Sokalu	1.039 „ — „			
		17. Stryj, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Skolem, Synowódzku, Lubieńcach i Uhersku	23 „ 03 „			
		18. Tarnobrzeg, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Baranowie, Chmielowie, Tarnobrzegu, Rozwadowie i Zbydniowie	844 „ — „			
		19. Tłumacz, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi Tłumacz-Pałachicze	58 „ 45 „			
		Do przeniesienia .	4.787 zł. 78 ct.	300.000	—	300.000

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		455	21	—	—
—	—		455	21	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia 4.787 zł. 78 ct.	300.000	—	300.000
X.	120	20. Wadowice, na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych w tamtejszym powiecie . . . . 912 „ 57 „			
		21. Wieliczka, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Swoszowicach i Skawinie . . . . 369 „ 18 „			
		22. Złoczów, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Złoczowie, Ożydowie i Olesku . . . . 231 „ 09 „			
		23. Żółkiew, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Żółkwi . . . 86 „ 38 „			
		24. Żywiec, na utrzymanie dojazdu kolejowego do stacyi w Suchej, Jeleśni i Milówce . . . . 29 „ 81 „			
		6.416 zł. 81 ct.			
		Po potrąceniu:			
		a) od Wydziału powiatowego w Nowym Targu, zwrot reszty z kredytu na budowę dojazdu kolejowego w Chabówce . . . 196 zł. 96 ct.			
		b) od c. k. Dyrekcyi kolei państwowej w Krakowie datek na utrzymanie dojazdu kolejowego w Chabówce . . . . . 33 „ 94 „			
		c) od Wydziału powiatowego w Tłumaczu, datek na utrzymanie dojazdu kolejowego Tłumacz-Pałachicze 27 „ 45 „ 258 „ 35 „	6.158	46	15.000
	121	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. jedenasta rata (*nadzwyczajne*)	*20.000*	—	*20.000*
		Suma wydatków zwyczajnych .	306.158	46	315.000
		Suma wydatków *nadzwyczajnych* .	*20.000*	—	*20.000*
		Razem . . .	326.158	46	335.000
		E. Wydatki na myta.			
	122	Budowa i utrzymanie domków mytniczych (*nadzwyczajne*) .	*1.095*	*73*	*3.000*
	123	Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyi i inne	1.995	11½	1.500
	124	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	522	75	400
		Suma wydatków na myta zwyczajne .	2.517	86½	1.900
		Suma wydatków na myta *nadzwyczajne* .	*1.095*	*73*	*3.000*
		Razem . . .	3.613	59½	4.900

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie rożnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne zł.	ct.
			455	21	—	—
8.842	—	*Wydatki mniejsze* według rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
8 842	—		455	21	—	—
—	—		—	—	—	—
8.842	—		455	21	—	—
1.904	—	*Wydatki mniejsze* według rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
—	495	*Wydatki większe* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju.	33	31	5	50
—	123		—	—	—	—
—	618		33	31	5	50
1 904	—		—	—	—	—
1 904	618		33	31	5	50
1.286						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		F. Zaopatrzenia.			
X.	125	Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor, rocznie . . .	312	50	312
	126	Hlawaty Alojzy, " " " . . .	300	—	300
	127	Ulanowski Rafał, " " " . . .	180	—	180
	128	Darowski Stanisław, " " " . . .	230	—	230
	129	Skwarczyński Jan, " " " . . .	481	—	481
	130	Reicher Stanisław, " " " . . .	546	—	546
	131	Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym, rocznie . . . . . 350 zł. i dla dwojga dzieci po 58 zł. rocznie . . 116 "	466	10	466
	132	Pohowska Ewelina, wdowa po pełniącym obowiązki inżyniera, rocznie . . . . . 200 zł. i dla czworga dzieci po 50 zł. rocznie . . 200 "	400	—	400
	133	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, rocznie . .	166	66	167
	134	Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze, rocznie .	100	—	100
	135	Zarembiny Franciszki, wdowy po konduktorze, dwojga dzieciom po 13 zł. rocznie	25	98½	26
	136	Grzymałowa Melania, wdowa po kondukt. z rocznych 250 zł. oraz dla czworga dzieci po 25 zł. rocznie . 100 "	350	—	350
	137	Zienkowiczowa Aleksandra, wdowa po inż. okręg. rocznie 600 "	230	—	600
	—	Hryniewicz Emilia, wdowa po konduktorze, rocznie .	325	—	—
	—	Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor, rocznie .	494	—	—
	—	Helfer Henryk, emerytow. konduktor, z rocznych 343 zł. 20 ct.	28	60	—
	—	Rymaszewski Adam, emerytowany inżynier okręgowy, rocznie	1.435	20	—
	—	Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze, z rocznych 220 zł. oraz dla 3ga dzieci po 22 zł. rocznie . . .	232	68	—
	—	Dziakiewicz Rozalia, wdowa po konduktorze, rocznie 325 zł. oraz dla 7 dzieci po 23 zł 22 ct. . . 162 zł. 54 ct.	446	83½	—
	—	Helferowa Anna, wdowa po konduktorze, rocznie . 260 zł.	238	36	—
	—	Rzaśnicka Helena, wdowa po konduktorze, z rocznych 325 "	189	56	—
		Razem . .	7.178	48	4.158
		Koleje lokalne.			
	—	Na popieranie kolei niższego rzędu *(dodatkowy kredyt)* . .	4.167	59	5.000

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
370	—	Zamknięto pobory z dniem 31. marca 1893 z powodu śmierci.	—	—	—	—
—	325	Pensya wdowia o rocznych 325 zł. od 1. lutego 1892. (LW. 43.415/92).	—	—	—	—
—	494	Przeniesiony w stan spoczynku od 1. stycznia 1893 z pensyą o rocznych 494 zł. (LW. 62.978/92).	—	—	—	—
—	28	Przeniesiony w stan spoczynku od 1. stycznia 1893 z pensyą roczną 343 zł. 20 ct. którą zamknięto z dniem 31. stycznia 1893 z powodu śmierci. (LW. 62.078/92).	—	—	—	—
—	1.435	Przeniesiony w stan spoczynku od 1893. z pensyą roczną 1435 zł. 20 ct. (LW. 64.541/94).	—	—	—	—
—	233	Pensya wdowia o rocznych 220 zł. oraz, dla 3 dzieci po 22 zł. od 1. kwietnia 1893. (LW. 46.143/92).	—	—	—	—
—	447	Pensya wdowia o rocznych 325 zł. oraz dla 7 dzieci po 23 zł. 22 ct. od 1. lutego 1893. (LW. 7.692/93).	—	—	—	—
—	238	Pensya wdowia o rocznych 260 zł. od 1. lutego 1893. (LW. 9 030/93).	—	—	—	—
—	190	Pensya wdowia rocznie 325 zł. od 1. kwietnia 1893. (LW. 15.732/93).	—	—	54	16
370	3.390		—	—	54	16
	3.020					
832	—	*Wydatki mniejsze* według rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł
		Dotacye dla zakładów krajowych.					
XI.	138	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	121.465	22	131.169	3.400	134.569
	139	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	17.687	5.400	23.087
	140	Fundusz podrzutków we Lwowie . .	5.413	—	5.414	—	5.414
	141	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	61.851	12	44.977	33.700	78.677
	142/3	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	3.048	—	3.450	—	3.450
	—	Na budowę zakładu położnic we Lwowie, II. rata	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XI. . .	191.777	34	202.697	42.500	245.197
		Wydatki na szupaśnictwo.					
XII.	144	*a)* Koszta szup. w kraju	16.005	02½			
		b) „ „ w Austryi niższej 742 zł. 77 ct.					
		c) „ „ w Austryi wyższ. 84 „ 43 „					
		d) „ „ w Bukowinie 198 „ 19 „					
		e) „ „ w Czechach 91 „ 92 „					
		f) „ „ w Dalmacyi 9 „ 71 „					
		g) „ „ w Gorycyi 20 „ 14 „					
		h) „ „ w Karyntyi 32 „ 05½ „					
		i) „ „ w Krainie 152 „ 64 „					
		k) „ „ w Morawie 1.636 „ 49 „					
		l) „ „ w Solnogrodzie — „ 60 „					
		m) „ „ w Styryi 220 „ 05 „					
		n) „ „ w Szląsku 679 „ 56 „					
		o) „ „ w w Tryeście 38 „ 71½ „					
		p) „ „ w Tyrolu 9 „ 79½ „	3.917	06½			
		r) Zwroty i inne rozmaite	166	17			
		Suma rubryki XII. .	20.088	26	26.500	—	—

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
13.104	—		—	—	—	—
23.087	—		—	—	—	—
1	—	Uzasadnienie zaoszczędzeń i przekroczeń obacz w szczegółowych zamknięciach tych zakładów.	—	—	—	—
16.826	—		—	—	—	—
402	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
53.420	—		—	—	—	—
—	—		—	—	427	08
—	—		—	—	6	64
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	30	13
6.412	—	*Wydatek mniejszy* wedle złożonych przez stacye szupasowe rachunków. Zmniejszenie to ma także w części powód w niezrealizowanych a obok wykazanych należytościach biernych, tudzież w tem, że wskutek skrócenia roku budżetowego, kwotę 2 535 zł. 60 ct. przypadającą dla stacyj szupasowych za IV. kwartał 1893, asygnowano do wypłaty na rachunek budżetu z roku 1894.	—	—	463	85

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIII.	145	**Budowy wodne i melioracye.**			
		A) Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya.			
		a) Dyrektor biura	3.280	—	3 280
		b) 3 starszych inżynierów . . . . 7.080 zł. — ct			
		do tego zaliczki na płace 500 zł. — ct.			
		po spłaceniu rat bieżących 400 „ — „ 100 „ — „	7 180	—	7.080
		c) 3 inżynierów I. klasy . . . . 5.250 zł. — ct.			
		do tego zaliczki na płace 300 zł. — ct.			
		po spłaceniu rat bieżących 270 „ — „ 30 „ — „	5.280	—	5.250
		d) 4 inżynierów II. klasy . . . . 4.508 zł. 32 ct.			
		do tego zaliczki na płace 500 zł. — ct.			
		po spłaceniu rat bieżących 310 „ — „ 190 „ — „			
		4.698 zł. 32 ct.			
		od tego fundusz regulacyjny Bugu, zwrot poborów jednego inżyniera, zatrudnionego przy budowie . . . . . 1.091 „ 67 „	3 606	65	3.850
		e) 9 inżynierów adjunktów . . . 11.100 zł. — ct.			
		do tego zaliczki na płace 500 zł. — ct.			
		po spłaceniu rat bieżących 250 „ — „ 250 „ — „			
		11.350 zł. — ct.			
		od tego zwroty z funduszów regulacyjnych:			
		a) Biały . . . 2.570 zł. 52 ct.			
		b) Nowego Brnia . . 742 „ 77 „			
		c) Krzemienicy . . 873 „ 33 „			
		d) Obwałowania Wisły i Sanu . . . 743 „ 33 „ 4.929 „ 95 „	6.420	05	6.067
		f) 6 inżynierów asystentów . . . 5.633 zł. 30 ct.			
		od tego zwrot od funduszów regulacyjnych:			
		a) Obwałowania Wisły i Sanu . . . 691 zł. 65 ct.			
		b) Bugu . . . . 680 „ 55 „ 1.372 „ 20 „	4.261	10	5.333
		g) elewi techniczni	1.837	74	1.100
		h) 3 dyetaryuszy . . . . . . 2.299 zł. 50 ct.			
		ryczałt na rysownika dla ekspozytury w Krakowie . . . . . 480 „ — „	2.779	50	1.940
		Do przeniesienia . . .	34.645	04	33.900

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—		
—	100	*Wydatek większy* znajduje pokrycie w reszcie niespłaconej zaliczki.	100	—		
—	30	*Wydatek większy* znajdujący pokrycie jak wyżej.	30	—		
243	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci jednego inżyniera i zamknięcia tegoż płacy z dniem 31. Sierpnia, tudzież z powodu wyższego zwrotu przez fundusz regulacyjny Łęgu. Niespłaconej zaliczki ad *d)* w kwocie 190 zł. nie wykazuje się w należytości czynnej, gdyż ta została odpisaną z powodu śmierci inżyniera Ludwika Sobolewskiego. LW. 46.225/1893.	—	—		
—	353	*Wydatek większy* znajduje przeważne pokrycie w reszcie niespłaconej zaliczki, jak obok.	250	—		
1.072	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zwrotu przez fundusz regulacyjny Bugu płacy kierownika budowy i z powodu interkalaryów.	—	—		
—	738	*Wydatek większy* spowodowany faktyczną potrzebą.	—	—		
—	840	*Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą przyjęcia 3 dyetaryuszy.	—	—		
1.315	2.061		380	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIII.	145	Z przeniesienia . .		34.645	04	33.900
		i) Utrzymanie ekspozytur		783	30	850
		k) Stypendya	4.280 zł. — ct.			
		od tego zwrócone przez c. k. Namiestnictwo i stypendystów . . .	1.700 „ — „	2.580	—	3.000
		Wynagrodzenie za sporządzenie planów, telegramy i portorya	498 zł. 28 ct.			
		od tego zwroty od stron prywatnych za uskutecznione dla nich plany .	148 „ 08 ct.	350	20	—
		Razem pozycya 145 . .		38.358	54	37.750
	146	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych		1.491	77	1.000
	147	Na utrzymanie dozorców drenarskich		1.140	—	1.140
	148	Na urządzenie i utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych		2.723	14	3 500
	149	Na obserwacye ombrometryczne i wodoskazowe, tudzież odnośne publikacye		2.757	89	2.750
	150	Na zdjęcia i projekty:				
		a) dla robót publicznych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. września 1882		8.414	21	5.000
		Do przeniesienia . .		54.885	55	51.140

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.315	2.061		380	—		
67	—	*Wydatki mniejsze* wedle faktycznej potrzeby.	—	—		
420	—		—	—		
—	350	*Wydatek większy* z powodu niewstawienia w budżet na ten cel żadnej kwoty.	—	—		
1.802	2.411		380	—		
—	492	*Wydatek większy* według faktycznej potrzeby.				
—	—					
777	—	*Wydatek mniejszy* według faktycznej potrzeby.				
—	8	*Wydatek większy* według faktycznej potrzeby.				
—	3.414	*Wydatek większy* spowodowany przeważnie znacznymi kosztami zdjęć i projektów dla regulacyi rzeki Pełtwy, Dniestru górnego i kolmatacyi bagien naddniestrzańskich. Zwrotów kosztów zdjęć i projektów w roku 1893 nie było. Natomast wpłyną w roku 1894 do funduszu krajowego zwroty kosztów zdjęć i projektów, poniesionych w latach poprzednich od następujących ustawowych funduszów regulacyjnych: *a)* od funduszu regulacyi potoka Dumnego 655 zł. 24 ct. *b)* „ „ „ rzeki Złotej Lipy 1.129 „ 11 „ *c)* „ „ „ „ Bugu 2.588 „ 78 „ *d)* „ „ „ „ Biały 4.710 „ 75 „ *e)* „ „ „ „ Wisły w pow. Wielickim 652 „ 98 „ *f)* „ „ osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławsk. 2 452 „ 81 „ Razem . . 12.189 zł. 67 ct. Powyższe należytości przypisane są do zwrotu w rachunku za rok 1894. (LW. 66680/94.)				
2.579	6.325		380	—		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIII.		Z przeniesienia .	54 885	55	51.140
		b) dla melioracyj prywatnych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892	3.721	80	6 000
	151	Na regulacyę systematyczną rzek karpackich:			
		a) na regulacyę rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca II. rata . .	30.000	—	30.000
		b) na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, uzupełnienie I. raty	24.666	67	24.667
	152	Zasiłki $33^1/_3$% na lokalną regulacyę rzek niespławnych:			
		a) na regulacyę Soły w powiecie żywieckim II. rata . .	1.000	—	1.000
		b) " " Raby pod Dolną Wsią i Brącowicami . .	1.500	—	1.500
		c) " " " " Winiarami, Stadnikami i Gdowem III. rata	1.800	—	1.800
		d) " " " " Dąbrowicą, Nieznanowicami i Marszowicami	1.200	—	1.200
		e) " " " " Damienicami i Proszówkami .	1.500	—	1.500
		f) " " " " Ujściem solnem . . .	2.806	—	2.806
		g) " " Dunajca pod Czorsztynem	577	33	561
		h) " " " " Rożnowem	1.579	—	1.579
		i) " " " " Trąbkami i Czchowem . .	2.000	—	2.000
		k) " " " " Filipowicami	1.387	—	1.387
		l) " " " " Biskupicami lanckorońskiemi .	1.016	—	1.016
		m) " " " " Olszynami i Sukmaniem . .	1.500	—	1.500
		n) " " " " Janowicami	1.400	—	1.400
		o) " " " " Wielką Wsią	2.344	—	2.344
		Do przeniesienia . .	134.883	35	133.400

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.579	6.325		380	—		
2.278	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż roboty melioracyjne programem objęte z powodu słotnego roku nie mogły być w całości wykonane.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	16	*Wydatek* nieco *większy* w miarę faktycznie poniesionych kosztów.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
4.857	6.341		380	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIII.	152	Z przeniesienia .	134.883	35	133.400
		p) na regulacyę Wisłoki pod Błażkową	1.363	—	1.363
		r) „ „ „ „ Skurową II. rata . . .	722	—	722
		s) „ „ „ „ Dęborzynem	3.373	—	3.373
		t) „ „ „ „ Parkoszem	518	—	518
		u) „ „ Wisłoka pod Cieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem II. rata	1.600	—	1.600
		w) „ „ „ „ Dobrzechowem	900	—	900
		x) „ „ „ „ Drabinianką	1.000	—	1.000
		y) „ „ Sanu pod Hroszówką	2.362	—	2.422
		z) „ „ „ „ Krzemienną i Jabłonicą ruską, II. rata	1.831	—	1.831
		aa) „ „ „ „ Krzemienną	1 177	15	1.177
		bb) „ „ „ „ Bartkówną, Bachorzem i Pawłokomą	2.850	—	2.850
		cc) „ „ „ „ Ruską wsią	763	—	763
		dd) „ „ „ „ Ruską wsią i Nienadową . .	3 930	—	3.930
		ee) „ „ „ „ Chyrzyną II. rata	385	—	385
		ff) „ „ „ „ Prałkowicami i Przemyślem I. rata	2.468	—	2.468
		gg) „ „ Świcy pod Hoszowem	1.500	—	1.500
		hh) „ „ Łomnicy pod Perehińskiem, III. rata . .	1.000	—	1.000
		ii) „ „ „ „ Błudnikami i Temerowcami I. rata	1 600	—	1.600
		kk) „ „ Bystrzycy nadwórn pod Nazawizowem III. rata	1.000	—	1.000
		ll) na premiow. zawiklania odsypisk na rzekach podkarpackich	289	75	2.000
		mm) Do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	4 958	59	5.000
	153	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116:			
		a) na regulacyę nowego Brnia, IV rata z przyznanych 92.825 zł.	15.471	—	15.471
		b) na uzupełnienie obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim, V. rata	45.373	—	45.373
		c) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy II rata	10.394	—	10.394
		d) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja II rata (ostatnia)	2.684	—	2 684
		e) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, II rata	14.533	—	17.440
		f) na regulacyę rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa, I rata	19.800	—	19.800
		g) na zabudowanie potoku górskiego Michałów, I rata . .	2.000	—	2.000
		h) „ „ „ „ Niszkówki, I rata .	4.288	—	4.288
	154	Dotacye na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. listopada 1889 .	5.167	42	5 000
	154*a)*	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk . . .	2.000	—	2 000
	154*b)*	Zasiłek na zakładanie fabryk drenarskich, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 . . .	4.595	81	5.000
		Do tego: Razem . .	296.780	07	300.252
	—	Na odbudowanie szluz i przepustów w wałach rzeki Uszwicy *(kredyt dodatkowy z dnia 17. maja 1893)*	2.000	—	2.000
		Suma Rubryki XIII. . .	298.780	07	302.252

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki — mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł	ct	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
4.857	6.341		380	—	—	—
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
60	—	*Wydatck mniejszy* według faktycznej potrzeby.				
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
—						
1.710	—	*Wydatki mniejsze* wedle faktycznej potrzeby.				
42	—					
—						
—						
—						
—						
—						
2.907	—	*Wydatek mniejszy* z powodu iż do funduszu regulacyjnego Wisły wpłacono ratę oznaczoną ustawą w kwocie 14.533 zł.				
—						
—						
—						
—	167	*Wydatek większy* według faktycznej potrzeby.	64	95		
—						
404	—	*Wydatek mniejszy* stosownie do korzystniejszych cen fabrycznych za prasy drenarskie.				
9.980	6.508		444	95	—	
—	—					
9.980	6.508		444	95	—	—
3.472						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**			
	155	Umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł. z pierwotnej sumy 66.000 zł., zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską: *a*) VII. rata kapitału . . . 351 zł 61 ct. *b*) $4^1/_2$ % odsetki . . . 1.133 „ 39 „	1.485	—	1.485
	156	Umorzenie pożyczki 40 400 zł. zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności na budowę kulparkowską: *a*) XXVIII i XXIX rata kapitału . 958 zł. 77 ct. *b*) 5 % odsetki . . . 1.556 „ 37 „	2.515	14	2 515
	157	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie w galic. Kasie oszczędności: *a*) XXIV i XXV rata kapitału . 168 zł 75 ct *b*) 5 % odsetki . . . 426 „ 05 „ *c*) podatek dochodowy od odsetek . 85 „ 60 „	680	40	675
	158	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie, w tamtejszej Kasie oszczędności: *a*) XI rata kapitału . . . 197 zł. 50 ct. *b*) $5^1/_4$ % odsetki . . . 177 „ 19 „ *c*) koszta stemplowe . . . 1 „ 25 „	375	94	376
	159	Umorzenie $4^1/_2$ % obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883, wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł. .	215.108	$50^1/_2$	225 133
	160	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty z kapitałów 346 796 zł. 34 ct., użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie: *a*) III rata kapitału . . 5.965 zł. 31 ct. *b*) $4^1/_2$ % odsetki . . . 13.612 „ 92 „	19.578	23	19.578
	161	Umorzenie pożyczki krajowej 1,000.000 zł., zaciągniętej w roku 1884 na pokrycie niedoborów z lat 1882, 1883 i 1884, tudzież na uposażenie kasy krajowej	61.894	$90^1/_2$	59.403
	162	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim: *a*) XVII i XVIII rata kapitału . 1.401 zł. 83 ct. *b*) 5% odsetki . . . . 623 „ 17 „	2 025	—	2 025
		Do przeniesienia . .	303.663	12	311.190

Wydatki. | Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	5	Różnica drobna w opłacie podatku dochodowego, wstawionego do budżetu w zaokrągleniu.				
—	—					
10.024	—	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu				
—	—					
—	2.492	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu.				
—	—					
10.024	2.497		—	—	—	—

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIV.		Z przeniesienia . .	303.663	12	311.190
	163	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim: *a)* XVII i XVIII rata kapitału . 5 733 zł. 84 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki . . . 1.266 „ 16 „ *c)* $^1/_8$ % dodatek na administracyę . 70 „ 35 „ *d)* należytość stemplowa od kwitów 25 „ — „	7.095	35	7.095
	164	Umorzenie pożyczki w sumie 200.000 zł. i 120.000 zł, względnie 354 800 zł., zaciągniętej w roku 1885 na pożyczki dla powodzian i dla miast budujących koszary . .	270 642	15	21.234
	165	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	55 919	26	50.788
	166	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1888, zaciągniętej w sumie 443 800 zł. na uzupełnienie funduszu przeznaczonego na pożyczki dla miast budujących koszary dla c. k. wojska	27.006	$35^1/_2$	26.294
	167	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1889., zaciągniętej w sumie 700.000 zł. na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych	38.339	24	38 564
	168	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1891., zaciągniętej w sumie 1,500.000 zł. na pokrycie niedoboru roku 1891. i na dotacyę Kasy krajowej	89.078	41	81.053
	169	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim: *a)* X. i XI. rata kapitału (połowa). . 960 zł. 44 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki (połowa) . . . . 414 „ $56^1/_2$ „ *c)* $^1/_8$ % dodatku na administracyę (połowa) . . . . 23 „ $03^1/_2$ „ *d)* należytość stemplowa od kwitów (połowa) . . . . 5 „ — „	1.403	04	1.403
		Do przeniesienia .	793.146	$92^1/_2$	537.621

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego czynne zł.	czynne ct.	bierne zł.	bierne ct.
10.024	2.497		—	—	—	—
—	—					
—	249 408	*Wydatek większy*, z powodu wypowiedzenia z dniem 1. Listopada 1893. całego kapitału tej pożyczki. (LW. 34.155/1894). Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu				
—	5 131	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu. Z końcem roku 1892 wynosił dług z tytułu pożyczki, zaciągniętej swego czasu na budowę Kulparkowską, w pozostałej reszcie 117 534 zł. 66 ct. w roku 1893. spłacono jak obok 55.919 " 26 " pozostało przeto w zaległości z końcem roku 1893 . . 61.615 zł. 40 ct.				
—	712	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu				
225	—	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu, oraz rubrykę XVII. poz. 59 dochodów.				
—	8 026	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu				
—	—					
10.249	265.774		—	—	—	—

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIV.		Z przeniesienia	793 146	92 1/2	537.621
	170	Umorzenie pożyczki pierwotnie 3.000 zł., ciężącej na rzecz gal. Kasy oszczędności na hipotece realności pod l. 70 I. cz., we Lwowie, zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu c. k. żandarmeryi: *a)* XXIII. i XXIV. rata kapitału . . 239 zł. 33 ct. *b)* 5% odsetki . . . . 42 „ 67 „	282	—	282
	171	Umorzenie pożyczki, zaciągniętej od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego, na pokrycie niedoboru tegoż funnduszu z roku 1889 w 4 1/2 % listach zastawnych galic. towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 94.700 zł. i gotówką 33 zł. 74 ct.: *a)* IV. rata w kapitale w 4 1/2 % listach zastawnych kredytowych imiennej wartości 9·500 zł., po kursie 98·60 za 100 . . 9.351 zł. 17 ct. *b)* w 4 1/2 % odsetkach od reszty kapitału 66.500 zł. . . . . 2.992 zł. 50 ct.	12 343	67	12.492
	172	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek	27.658	86	15.000
	173	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w roku 1889 klęską nieurodzaju, zaciągniętej w Banku krajowym:. . *a)* VII. i VIII. rata kapitału . . 44.500 zł. — ct. *b)* 4 3/8 % odsetki z dołu . . . . . 9.247 „ 66 „	53.747	66	53.748
	174	Odsetki 4 1/2 % od pożyczki 132 859 zł., zaciągniętej od funduszu policyi krajowej na częściowe pokrycie niedoboru z roku 1890	138.837	65	5.979
	175	Spłata pożyczki 19.000 zł. na wybudowanie dwupiątrowego domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	—	—	855
	176	*a)* Na 4% odsetki od pożyczki 1,650.000 zł. zaciągniętej z galic. funduszu propinacyjnego, na częściowe pokrycie potrzeb w roku 1892.	51.844	45	66 000
		Do przeniesienia	1,077.861	21 1/2	691.977

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
10.249	265.774		—	—	—	—
—	—					
148	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższego kursu $4^1/_2$ $^0/_0$wych listów zastawnych kredytowych od preliminowanego przypuszczalnego kursu *al pari.*				
—	12.659	*Wydatek większy* pokryty ze znaczną przewyżką wyższymi od budżetu dochodami z odsetek od chwilowo lokowanych kapitałów (obacz wyjaśnienie przy rubryce IIej dochodów).				
—	—					
—	132.859	*Wydatek większy* z powodu dokonanej doraźnej spłaty całego dłużnego kapitału; mianowicie uiszczono: *a*) z tytułu preliminowanych całorocznych odsetek . . . 5.978 zł 65 ct. *b*) z tytułu spłaty reszty dłużnego kapitału . 132.859 „ — „ Ogółem jak obok . 138.837 zł. 65 ct. (LW. 48 141/1893).				
855	—	*Wydatku nie było*, ponieważ pożyczka ta nie została zaciągniętą.				
14.156	—	*Wydatek mniejszy* w odsetkach, z powodu znacznej upłaty w Czerwcu 1893 r. kapitału, jak poz. następna:				
25.408	411.292		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIV.		Z przeniesienia . .	1,077.861	21 1/2	691.977
	176	*b)* Spłata części dłużnego kapitału z tej pożyczki	650.000	—	—
	176*a)*	Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów wydanych z majątku zarodowego, na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	10.163	74	10.178
		Suma rubryki XIV.	1,738.024	95 1/2	702.155
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**			
	177	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym	2.760	—	2.360
	178	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych	1.800	—	1.800
	179	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: zwyczajne .	14.060	27 1/2	14.367
		nadzwyczajne .	*928*	*55*	*950*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	18.620	27 1/2	18.527
		nadzwyczajne .	*928*	*55*	*950*

Wydatki. | Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
25.408	411.292		—	—	—	—
—	650.000	*Wydatek większy*, z powodu upłaty części dłużnego kapitału w sumie 650.000 zł., w skutek czego dług z końcem roku 1893 obniżył się do sumy 1,000.000 zł.				
14	—	*Wydatek* nieco *mniejszy* z powodu wylosowania części 6%wych, natomiast zaś zakupna 4½%wych efektów, w skutek czego wypadły odsetki niższe, płatne od faktycznej wartości tychże.				
25.422	1,061.292		—	—	—	—
	1,035.870					
—	400	*Wydatek większy*, w skutek przyznania inżynierowi górnikowi dwu dodatków pięcioletnich po 20[illegible] zł. (L.W. 50.367/1892), na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 24. września 1892., mocą której zrównano płacę tegoż inżyniera z płacami inżynierów drogowych i melioracyjnych.				
—	—					
307 *21*	— —	Specyalne zamknięcie rachunku tej szkoły wykazuje: *Wydatki* w ogólnej sumie 14.988 zł. 82½ ct. *Dochody* własne (obacz rubrykę XVII. dochodów) . 6.705 „ — „ *Niedobór* tedy, pokryty z funduszu krajowego, wyniósł 8.283 zł. 82½ ct. W porównaniu z budżetem rzeczywiste wydatki wynosiły *mniej* o . . . . 328 zł. Dochody były *większe* o . . . 375 „ Wynik przeto kasowy *korzystniejszy* od budżetu o . . . . . 703 zł. Dodawszy zaś do tego wykazaną obok należytość czynną, z tytułu zwrotu zaliczek udzielonych na płace w kwocie 140 „ *korzystniejszy* ten wynik podniesie się do wysokości . . . . . 843 zł.	140	—	—	—
307 *21*	400 —		140 —	— —	— —	— —

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XV.		Z przeniesienia	zwyczajne	18.620	27½	18.527
			nadzwyczajne	*928*	*55*	*950*
	180	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach,	zwyczajne	41 433	48½	41.440
			nadzwyczajne	*11.660*	*80*	*11.570*
	181	Szkoła parobków w Dublanach,	zwyczajne	11.031	78	11.644
			nadzwyczajne	*1.910*	—	*1.775*
	182	Folwark w Dublanach,	zwyczajne	22 635	07½	13.500
			nadzwyczajne	*700*	*27*	*700*
	183	Szkoła gorzelnictwa w Dublanach		4.536	91	3.560
	184	Gorzelnia krajowa w Dublanach		7.220	43	7.561
		Do przeniesienia	zwyczajne	105.477	95½	96.232
			nadzwyczajne	*15 199*	*62*	*14.995*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
307	400		140	—	—	—
21	—		—	—	—	—
6	—	a) Według szczegółowego zamknięcia rachunku tej szkoły wynosiły: *Wydatki netto* ogółem . 53.094 zł. 28½ ct. *Dochody* własne (obacz rubrykę VIII. poz. 31. dochodów) . . . . . 14.634 „ 25 „ *Niedobór* tedy, pokryty z funduszu krajowego . . 38.460 zł. 03½ ct.				
—	*91*					
612	—	b) Według szczegółowego zamknięcia rachunku tej szkoły wynosiły: *Wydatki netto* ogółem . 12.941 zł. 78 ct. *Dochody* własne (obacz rubrykę VIII. poz. 32. dochodów) . . . . . 2.683 „ 76 „ *Niedobór* przeto, pokryty z funduszu krajowego . 10.258 zł. 02 ct.				
—	*135*					
—	9.135	c) Według szczegółowego zamknięcia rachunku folwarku wynosiły: *Wydatki netto* ogółem . 23.335 zł. 34½ ct. *Dochody* własne (obacz rubrykę VIII. poz. 33. dochodów) . . . . . 19.509 „ 18½ „ *Niedobór* przeto, pokryty z funduszu krajowego . 3.826 zł 16 ct.				
—	—					
—	977	d) Według szczegółowego zamknięcia rachunku tej szkoły, wynosiły: *Wydatki netto* . . . . 4.536 zł. 91 ct. *Dochody* własne (obacz rubrykę VIII. poz 34. dochodów) . . . . . 2.310 „ — „ *Niedobór* zatem, pokryty z funduszu krajowego . 2.226 zł. 91 ct.				
341	—	e) Według szczegółowego zamknięcia rachunku gorzelni krajowej wynosiły: Wydatki *netto* . . . . 7.220 zł. 43 ct. Dochody własne (obacz rubrykę VIII. poz. 35 dochodów) 4.619 „ 55 „ *Niedobór* tedy pokryty z funduszu krajowego . . . 2.600 zł. 88 ct.				
1.266	10.512		140	—	—	—
21	*226*		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XV.	184	Z przeniesienia { zwyczajne .	105.477	95 1/2	96.232
		nadzwyczajne .	*15.199*	*62*	*14.995*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	105.477	95 1/2	96.232
		nadzwyczajne .	*15.199*	*62*	*14.995*

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
1.266	10.512	**Zestawienie rachunku szkół, folwarku, szkoły gorzelnictwa i gorzelni w Dublanach.**	140	—	—	—
21	*226*		—	—	—	—

Niedobór ad a) szkoły wyższej rolniczej . . . 38.460 zł. 03 1/2 ct.
„ *b)* szkoły parobków . 10.258 „ 02 „
„ *c)* folwarku . . 3.826 „ 16 „
„ *d)* szkoły gorzelnictwa 2.226 „ 91 „
„ *e)* gorzelni krajowej 2.600 „ 88 „

Suma niedoborów pokrytych z funduszu krajowego . . . 57.372 zł. — 1/2 „

W porównaniu z budżetem wydano:

	więcej	*mniej*
ad a) na szkołę wyższą w ogóle	85 zł.	— zł.
„ *b)* „ „ parobków . .	— „	477 „
„ *c)* „ folwark . . .	9.135 „	— „
„ *d)* „ szkołę gorzelnictwa .	977 „	— „
„ *e)* „ gorzelnię krajową .	— „	341 „
Razem .	10.197 zł.	818 zł.

Ogółem wydano *więcej* o 9.379 zł.

Dochody (z wyłączeniem dotacyj) były:

	większe	*mniejsze*
ad a) w szkole wyższej . .	— zł.	2.829 zł.
„ *b)* „ „ parobków . .	— „	304 „
„ *c)* na folwarku . . .	2.094 „	— „
„ *d)* w szkole gorzelnictwa .	510 „	— „
„ *e)* w gorzelni krajowej .	— „	1.973 „
Razem .	2.604 zł.	5.106 zł.

Ogółem dochody były *mniejsze* o 2.502 zł.

Z porównania okazuje się tedy wynik od budżetu *niekorzystniejszy* o . . . . . 11.881 zł. — ct.

uwzględniwszy jednak zwrotne zaliczki na płace, udzielone *ad a)* w wysokości 493 zł. 38 ct.
ad b) udzieloną a z powodu śmierci odpisaną zaliczkę 84 „ — „
ad d) zaliczkę w wysokości . .250 „ — „

razem . . 827 „ 38 „

niekorzystniejszy ten wynik obniży się do sumy . . . 11 054 zł.

wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunków tych zakładów.

mniejsze zł.	większe zł.		czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
1.266	10.512		140	—	—	—
21	*226*		—	—	—	—

Fundusz krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maje 1893. zł.	Razem zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	105.477	95 1/2	96.232	—	96.232
		nadzwyczajne	*15.199*	*62*	*14.995*	—	*14.995*
XV.	185	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie, zwyczajne .	55 529	06 1/2	48.315	—	48.315
		nadzwyczajne .	*3.323*	*97*	*2.430*	*800*	*3 230*
	186	Folwark w Czernichowie, zwyczajne .	9.017	35 1/2	7 340	—	7.340
		nadzwyczajne .	*6 094*	*89*	*3.850*	*500*	*4.350*
		Do przeniesienia { zwyczajne	170.024	37 1/2	151.887	—	151.887
		nadzwyczajne	*24.618*	*48*	*21.275*	*1.300*	*22.575*

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.266 *21*	10.512 *226*		140 —	— —	— —	— —
— —	7.214 *94*	*a)* Według szczegółowego zamknięcia rachunku tej szkoły wynosiły: wydatki *netto* ogółem . 58.853 zł. 03$^1/_2$ ct. dochody własne (obacz rubrykę IX. poz. 36 dochodów) 29.891 „ 58$^1/_2$ „ *Niedobór* zatem, pokryty z funduszu krajowego . . 28.961 zł. 45 ct.				
— —	1.677 *1 745*	*b)* Wedle szczegółowego zamknięcia rachunku tego folwarku, wynosiły: Wydatki *netto* ogółem . 15.112 zł. 24$^1/_2$ ct. Dochody własne (obacz rubrykę IX. poz. 37 dochodów) 12.509 „ 79 „ *Niedobór* tedy pokryty z funduszu krajowego . . 2.602 zł. 45$^1/_2$ ct.				
		Zestawienie rachunku szkoły i folwarku w Czernichowie. *Niedobór ad a)* szkoły średniej . 28.961 zł. 45 ct. „ „ *b)* folwarku . . 2.602 „ 45$^1/_2$ „ Ogółem *niedobór* pokryty z funduszu krajowego . . 31.563 zł. 90$^1/_2$ ct. W porównaniu z budżetem wydano: *ad a)* na szkołę *więcej* ogółem o 7.308 zł — ct. „ *b)* „ folwark więcej ogółem o 3.422 „ — „ Ogółem wydano *więcej* o 10.730 zł. — ct. Dochody (z wyłączeniem dotacyj) były: *ad a) większe* o . . 1.391 zł. *ad b) mniejsze* o , . 1.572 „ zatem *mniejsze* o . . 181 zł. — ct. okazuje się tedy wynik od budżetu *niekorzystniejszy* o . . 10.911 zł. — ct. uwzględniwszy jednak zwrotne zaliczki na płace udzlelone *ad a)* w wysokości . . . . 806 „ — „ obniży się *niekorzystniejszy* ten wynik do sumy . . . 10.105 zł. — ct. wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunków tych zakładów.				
1.266 *21*	19.403 *2.065*		140 —	— —	— —	— —

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	170.024	37 1/2	151.887	—	151.887
		nadzwyczajne	*24.618*	*48*	*21.275*	*1.300*	*22.575*
	187	Szkoła niższa rolnicza w Horodence, zwyczajne .	12.441	47 1/2	11.721	—	11.721
		nadzwyczajne .	*621*	*22*	*557*	—	*557*
	188	Szkoła niższa rolnicza w Jagielnicy, zwyczajne .	9.821	10 1/2	10.910	—	10.910
		nadzwyczajne .	*920*	—	*900*	—	*900*
	189	Szkoła niższa rolnicza w Kobiernicach, zwyczajne .	11.733	24	11.628	—	11.628
		nadzwyczajne .	*1 967*	*08*	*1.150*	—	*1.150*
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	204.020	19 1/2	186.146	—	186.146
		nadzwyczajne .	*28.126*	*78*	*23.882*	*1.300*	*25.182*

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego		Należytości bierne z roku bieżącego	
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.266 *21*	19.403 *2.065*		140 —	— —	— —	— —
— —	721 *64*	Wydatki *netto* tej szkoły wyniosły ogółem . . . . 13 062 zł. $69\frac{1}{2}$ ct. Dochody własne (obacz rubrykę X. poz. 38 dochodów) . . . . 2 625 „ — „ *Niedobór* zatem, pokryty z funduszu krajowego, wyniósł . . 10.437 zł. $69\frac{1}{2}$ ct. Gdy zaś tenże preliminowany był w wysokości . . . . . . 9.668 „ wynik tedy okazuje się od budżetu *niekorzystniejszym* o kwotę 770 zł. z powodów wyłuszczonych w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.				
1.089 —	— *20*	Wydatki *netto* tej szkoły wyniosły ogółem . . . . 10.741 zł. $10\frac{1}{2}$ ct. Dochody własne (obacz rubrykę X. poz. 39. dochodów) . . . . 3.781 „ $18\frac{1}{2}$ „ *Niedobór* tedy, pokryty z funduszu krajowego wyniósł . . . . 6.959 zł. 92 ct. Gdy zaś tenże preliminowany był w wysokości . . . . . . 8.850 „ — „ wynik przeto okazuje się od budżetu *korzystniejszy* o kwotę . 1.890 zł. wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.				
— —	105 *817*	Wydatki *netto* tej szkoły wyniosły ogółem . . . . 13.700 zł. 32 ct. Dochody własne (obacz rubrykę X. poz. 40. dochodów) . . . . 5.019 „ 21 „ *Niedobór* zatem, pokryty z funduszu krajowego, wyniósł . . 8.681 zł. 11 ct. Gdy zaś tenże preliminowany był w wysokości . . . . 7.910 „ — „ wynik tedy okazuje się od budżetu *niekorzystniejszym* o kwotę 771 zł. 11 ct. uwzględniwszy zaś zaliczkę daną na płacę, a pokrytą od-				
2.355 *21*	20.229 *2.966*	Do przeniesienia . . 771 zł. 11 ct.	140 —	— —	— —	— —

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne	204.020	$19^1/_2$	186 146	—	186.146
		nadzwyczajne	*28.126*	*78*	*23.882*	*1.300*	*25.182*
	190	Na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku, . . *nadzwyczajne* .	*15.000*	—	*15.000*	—	*15.000*
	191	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie, zwyczajne .	9.034	$19^1/_2$	9 455	—	9.455
		nadzwyczajne .	*942*	—	*1.000*	—	*1.000*
		Do przeniesienia { zwyczajne	213.054	39	195 601	—	195.601
		nadzwyczajne	*44.068*	*78*	*39.882*	*1 300*	*41.182*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.355 *21*	20.229 *2.966*	Z przeniesienia 771 zł. 11 ct. nośną należytością zwrotną w kwocie . . . . 56 „ 25 „ okazuje się właściwy od budżetu *niekorzystniejszy* wynik o kwotę . . . . 715 zł. wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.	140	—	—	—
—	—	Rachunek tej pozycyi przedstawia się jak następuje: Kredyt nadzwyczajny, na rok 1893. budżetem uchwalony wynosił 15.000 zł. — ct. do tego subwencya rządowa na rok 1893 . . . . 6.000 „ — „ oraz niezużyta część kredytu przeniesiona z roku 1892. na rachunek roku 1893. (obacz wyjaśnienie przy zamknięciu rachunku pozycyi 200*a*) za rok 1892 na str. 117) . . 6.468 „ — „ Ogółem do rozporządzalności w roku 1893. . . . . 27.468 zł. — ct. Wydano w ciągu roku 1893. na dalsze roboty przygotowawcze 283 „ 77 „ resztę zaś niezużytą w kwocie . 27.184 zł. 23 ct. przeniesiono na dalsze koszta założenia tej szkoły (LW. 57.800 1894) Potrąciwszy od ogólnej sumy wydatku . . . . 27.468 zł. — ct. Dochód korelatywny j. w. w kwocie 12.468 „ — „ Okazuje się wydatek *netto* . . . 15.000 zł. — ct. jak obok wykazano.				
421 *58*	— —	Wydatki *netto* tej szkoły wynosiły ogółem . . . . 9 976 zł. 19½ ct. Dochody własne (obacz rubrykę X. poz. 41 dochodów) . . . . 4.154 „ 61 „ *Niedobór* zatem, pokryty z funduszu krajowego wyniósł . . 5.821 zł. 58½ ct. Gdy zaś tenże preliminowany był w wysokości . . . . 7.105 „ — „ wynik tedy od budżetu *korzystniejszy* o kwotę . . . . 1.283 zł. wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.				
2.776 *79*	20.229 *2.966*		140 —	— —	— —	— —

Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 16. i 19. maja 1893. zł.	Razem zł.
		Z przeniesienia zwyczajne .	213.054	39	195.601	—	195 601
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	*44.068*	*78*	*39.882*	*1.300*	*41.182*
XV.	192	Krajowa szkoła uprawy lnu w Gródku .	4.137	99	4.040	—	4.040
	193	Szkoła weterynaryi we Lwowie: *a*) subwencya c. k. Rządowi 2.000 zł. — ct. *b*) asekuracya budynku . 40 „ 33 „ *c*) spłata Bankowi krajowemu $4^1/_2$ % pożyczki 12.400 zł. z pierwotnej 5% na 16.000 „ zaciągniętej swego czasu w galic. Kasie oszczędności na realność Nr. $466^4/_4$ we Lwowie: α) IX i X rata kapitału 230 „ 91 „ β) $4^1/_2$ % odsetki . . 513 „ 09 „ γ) $^1/_8$ % dodatek na administracyę. . . 28 „ 51 „ δ) koszta stemplowe . 2 „ 50 „ *d*) na 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni we Lwowie . . . 300 „ — „	3 115	34	3.114	—	3.114
	—	Krajowy nauczyciel weterynaryi . .	85	—	—	—	—
	194	Na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem	—	—	2.500	—	2.500
	195	Towarzystwo rolnicze we Lwowie . .	3.000	—	3.000	—	3 000
	196	Towarzystwo rolnicze w Krakowie . .	3 000	—	3.000	—	3.000
		Do przeniesienia zwyczajne .	226.392	72	211.255	—	211 255
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	*44 068*	*78*	*39.882*	*1.300*	*41.182*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.776	20.229		140	—	—	—
79	*2.966*		—	—	—	—
—	98	Wydatki *netto* tej szkoły wynosiły 4.137 zł. 99 ct. Dochody własne (obacz rubrykę X. poz. 42. dochodów) . . . . 2.223 „ 93 „ *Niedobór* tedy, pokryty z funduszu krajowego wyniósł . . 1.914 zł. 06 ct. Gdy zaś tenże preliminowany był w wysokości . . . . 1.658 „ — ct. wynik przeto od budżetu *niekorzystniejszy* o kwotę . . . . 256 zł. wedle poszczególnych wyjaśnień w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.				
—	1	Różnica drobna w kosztach stemplowych.				
—	85	*Wydatek niepreliminowany*, poniesiony w roku 1893. z powodu zamianowania tegoż nauczyciela od dnia 15. grudnia 1893., po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 20 maja 1893., LS. 1120.				
2.500	—	W tym roku wydatku nie było.				
—	—					
—	—					
5 276	20.413		140	—	—	—
79	*2.966*		—	—	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24 września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	226.392	72	211.255	—	211.255
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*44.068*	*78*	*39.882*	*1.300*	*41.182*
	197	Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie .	400	—	400	—	400
	198	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . .	1.455	90	1.500	—	1.500
	199	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego . .	—	—	500	—	500
	200	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego .	2.455	58	3.200	—	3.200
	201	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.050	—	1.000	—	1.000
	202	Udział kraju w dotacyi na utworzenie muzeum narzędzi wiertniczych dla wykładów górnictwa naftowego w c. k. szkole politechnicznej, jednorazowo, *nadzwyczajne* .	*1.000*	—	*1.000*	—	*1.000*
	203	Na zalesienie wydm piaszczystych:					
		a) w okręgu roboczym Tarnobrzeskim .	305	—	305	—	305
		b) „ „ „ Jarosławsko-cieszanowskim .	399	72	400	—	400
		c) „ „ „ Jaworowsko-mościskim . .	400	—	400	—	400
		d) „ „ „ Niskim . . .	700	—	700	—	700
		e) „ „ „ Krakowskim. .	100	—	100	—	100
	204	Stypendya dla abituryentów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	1.576	10	1.600	—	1.600
	205	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.702	50	2 500	—	2.500
	206	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	888	—	1.200	—	1.200
	—	Dwa stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkoły lasowej .	600	—	—	600	600
	207	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	1.582	50	3.000	—	3.000
		Do przeniesienia { zwyczajne .	241.008	02	228 060	600	228.660
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*45.068*	*78*	*40.882*	*1.300*	*42.182*

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
5.276 *79*	20.413 *2.966*		140 —	— —	— —	— —
—	—					
44	—	*Wydatek* nieco *mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.				
500	—	W tym roku wydatku nie było.				
744	—	*Wydatek mniejszy*, w miarę zgłoszeń.				
—	50	*Wydatek większy* z powodu zwrotu c. k. Namiestnictwu należytości za gaz zużyty przez wymienioną stacyę.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
24	—	Różnica drobna na korzyść budżetu wedle istotnej potrzeby w tym roku.				
—	203	*Wydatek* ogólny na te stypendya okazuje się *mniejszy* od budżetu o 109 zł. wedle potrzeby i zgłoszeń się w tym roku.				
312	—					
—	—					
1.418	—	*Wydatek mniejszy* wedle zgłoszeń w tym roku.				
8.318 *79*	20 666 *2 966*		140 —	— —	— —	— —

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	241.008	02	228.060	600	228.660
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*45.068*	*78*	*40.882*	*1 300*	*42 182*
	208	Dla Kółek rolniczych, na koszta zakładania i lustracyj tychże, na urządzanie zjazdów i t. d.	5 000	—	5.000	—	5.000
	209	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, III. (i ostatnia) rata z uchwalonych 15 000 zł. . .	5.000	—	5.000	—	5.000
	210	Na koszta strzeżenia granic kraju w razie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	—	—	1.000	—	1.000
	211	Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie: *a)* IX. i X. rata kapitału 10.542 zł. 15 ct. *b)* $4^1/_2$% odsetki z góry za I. i II. półrocze 15.949 „ 85 „	26.492	—	26.492	—	26.492
	212	Na utrzymanie krajowych składów publicznych we Lwowie . . .	15.718	44	16.712	—	16.712
	213	Na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie . . .	22.046	09	28.270	—	28.270
	214	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego" . .	500	—	500	—	500
	215	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan"	100	—	100	—	100
	216	Na utrzymanie czterech nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan .	6.116	69	8.000	—	8.000
	217	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . .	320	—	320	—	320
	218	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie .	250	—	250	—	250
	219	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi	2.083	33	2.000	—	2.000
	220	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi: *a)* na utrzymanie instruktora mleczarstwa, płaca z kosztami podróży .	4.000	—	2.000	—	2.000
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa . . . : . . .	200	–	200	—	200
		Do przeniesienia { zwyczajne .	328.834	57	323.904	600	324.504
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*45 068*	*78*	*40.882*	*1.300*	*42.182*

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
8.318 *79*	20.666 *2.966*		140 —	— —	— —	— —
—	—					
—	—					
1.000	—	C. k. Namiestnictwo nie zażądało w roku 1893. zwrotu z tego tytułu.				
—	—					
994	—	Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych składów.	—	—	419	95
6.224	—		—	—	30	20
—	—					
—	—					
1.883	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
—	84	*Wydatek większy*, zupełnie pokryty zwrotem od c. k. Rządu kwoty 83 zł. 33 ct., wykazanym w rubryce XVII. dochodów (obacz tamże, dochody rozmaite budżetem nieposzczególnione).				
—	2.000	*Wydatek większy*, zupełnie pokryty zasiłkiem od c. k. Rządu w kwocie 2.000 zł., wykazanym w rubryce XVII. dochodów (obacz tamże, dochody rozmaite budżetem wyszczególnione).	—	—	60	—
—	—		—	—	—	—
18.419 *79*	22.750 *2.966*		140 —	— —	510 —	15 —

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z dnia 10. maja 1893. zł.	Razem zł.
XV.		Z przeniesienia { zwyczajne	328.834	57	323 904	600	324 504
		{ *nadzwyczajne*	*45.068*	*78*	*40.882*	*1.300*	*42.182*
	221	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, Komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) , .	2 981	18	3.000	–	3.000
	222	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	2 000	—	2.000	—	2.000
	223	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych . . .	1.000	—	1.000	—	1.000
	224	Na wydawnictwo podręczników dla średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.300	—	1.300	—	1.300
	225	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. Kwietnia 1892):					
		a) I. rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł.	12.500	—	12.500	—	12.500
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła	30.000	—	30.000	—	30.000
	225*a*	Na szkołę gospodyń wiejskich w Iwoniczu	3.000	—	3.000	—	3.000
		Razem { zwyczajne .	381.615	75	376.704	600	377.304
		{ *nadzwyczajne*	*45.068*	*78*	*40.882*	*1.300*	*42.182*
		Suma rubryki XV. .	426.684	53	417.586	1.900	419.486

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
18.419 *79*	22.750 *2.966*		140 —	— —	510 —	15 —
19	—	Po uwzględnieniu wykazanej obok należytości biernej, różnica nieznaczna na korzyść budżetu.	—	—	12	78
—	—		—	—	—	—
—	—	Kredyt na ten cel budżetem uchwalony wynosił . . . 1.000 zł. — ct. do tego subwencya rządowa 1.000 „ — „	—	—	—	—
—	—	Razem do rozporządzalności 2.000 zł. — ct. Wydano w roku 1893 na druki programu podręcznika . . 74 „ 40 „ resztę zaś niezużytą w kwocie 1 925 zł. 60 ct. przeniesiono na cel powyższy do rachunku roku 1894. Od wydatku *brutto* . . 2.000 „ — „ potrąciwszy subwencyę rządową 1.000 „ — „ okazuje się czysty wydatek, j. o. 1.000 zł. — ct.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Kredyt na ten cel budżetem uchwalony . . . . . 42.500 zł. — ct. Wydatki w roku 1893 wyniosły 28.263 „ 96 „ resztę zaś kredytu w kwocie 14.236 zł. 04 ct. przeniesiono na ten cel do rachunku roku 1894. Cały tedy wydatek roku 1893 wynosi j. o. . . . . 42.500 zł. — ct. (LW. 43.447/1893.)	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
18 438 *79*	22.750 *2.966*		140 —	— —	522 —	93 —
18.517	25.716		140	—	522	93
	7.199					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVI.		**Na cele przemysłu.**			
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	226	W Białej	550	—	550
	227	„ Bochni	360	—	360
	228	„ Brodach	250	94	500
	229	„ Brzeżanach	438	—	438
	230	„ Drohobyczu	570	—	570
	231	„ Gorlicach	540	—	540
	232	„ Jarosławiu	600	—	600
	233	„ Jaśle	418	—	418
	234	„ Kołomyi	515	—	515
	235	„ Krakowie (cztery szkoły na Kleparzu, w ogrodzie angielskim, na Smoleńsku i na Kaźmierzu po 400 zł.) . .	1.600	—	1.600
	236	„ Lwowie (izraelicka im. Marka Bernsteina)	426	—	426
	237	„ Nowym Sączu	600	—	600
	238	„ „ Targu	500	—	500
	239	„ Podgórzu	365	—	365
	240	„ Przemyślu	600	—	600
	241	„ Rzeszowie	440	—	440
	242	„ Samborze	500	—	500
	243	„ Stanisławowie	590	—	590
	244	„ Starym Sączu	480	—	480
	245	„ Stryju	250	—	500
	246	„ Tarnopolu	550	—	550
	247	„ Tarnowie	600	—	600
	248	„ Wadowicach	218	—	218
	249	„ Wieliczce	360	—	360
	250	„ Żółkwi	380	—	380
	251	Na nowe szkoły, które w roku 1893 weszły w życie (*nadzwyczajne*)	*2.000*	—	*2.000*
		Razem { zwyczajne .	12.700	94	13.200
		Razem { *nadzwyczajne*	*2.000*	—	*2.000*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	12.700	94	13.200
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	*2.000*	—	*2.000*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
249	—	Wydatek mniejszy z powodu, iż szkoła w skutek epidemii cholerycznej przez pewien czas była zamkniętą.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
250	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
499	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
499	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVI.		Z przeniesienia { zwyczajne	12.700	94	13.200
		nadzwyczajne	*2.000*	—	*2.000*
		II. Szkoły przemysłowe, połączone z warsztatami wzorowymi.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.			
	252	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli (dawniej w Jarosławiu)	890	—	890
	253	Szkoła koszykarska w Jaśle	400	—	400
	254	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie:			
		a) utrzymanie warsztatu	1.200	—	1.200
		b) wystawienie kuźni i rozszerzenie warsztatu (*nadzwycz.*)	*1.520*	—	*1.520*
	255	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie (Toustem), zwyczajne	1.320	—	1.320
		nadzwyczajne	*1.400*	—	*1.400*
	256	Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	3.673	50	3.011
	257	Wzorowy warsztat stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie .	1.712	42	1.160
	258	Wzorowy warsztat stolarski i wyrobu zabawek dziecinnych w Żywcu	900	—	800
	259	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanych przez Spółkę huculską w Kołomyi	1.299	97	1.300
		Razem { zwyczajne	11.395	89	10.081
		nadzwyczajne	*2.920*	—	*2 920*
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	260	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	1.700	—	1.700
	261	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi (III. rata) . . . . . . *nadzwyczajne*	*1.000*	—	*1 000*
	262	Wzorowy warsztat garncarski w Porembie	1.036	—	1.036
	263	„ „ „ w Toustem	846	58	900
		Razem { zwyczajne	3.582	58	3.636
		nadzwyczajne	*1.000*	—	*1.000*
		Do przeniesienia { zwyczajne	27.679	41	26.917
		nadzwyczajne	*5.920*	—	*5.920*

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
499	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	662	*Wydatek większy* z powodu udzielenia odprawy wdowie po kierowniku Teofili Czyrniańskiej w kwocie 500 zł. (LW. 1753/93) i potrzeby zakupna więcej materyałów.				
—	552	*Wydatek większy*, częścią pokryty przypisaną obok do zwrotu należytością czynną a częścią powstały w skutek pokrycia należytości biernych szkoły za r. 1890, 1891 i 1892 z powodu zakupna narzędzi i materyałów.	101	04	—	—
—	100	*Wydatek większy* z powodu nie wpłynięcia zasiłku od Wydziału powiatowego, która to zaległość wykazaną została obok w kolumnie należytości czynnych.	100	—	—	—
—	—					
—	1.314		201	04	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
53	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.	—	—	50	—
53	—		—	—	50	—
—	—		—	—	—	—
552	1.314		201	04	50	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVI.		Z przeniesienia { zwyczajne	27.679	41	26.917
		nadzwyczajne	*5.920*	—	*5.920*
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	264	Wzorowy warsztat szewski w Uhnowie	1.029	09	600
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	265	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	2.837	12	3.798
	266	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego w Krośnie.			
		a) pierwotny zasiłek III. rata . . (*nadzwyczajne*)	*1.000*	—	*1.000*
		b) dodatkowy zasiłek I. rata . . (*nadzwyczajne*)	*2.500*	—	*2 500*
	267	Wzorowy warsztat tkacki w Błażowej	1.160	67	1.190
	268	" " " w Glinianach . zwyczajne	550	—	550
		nadzwyczajne	*250*	—	*250*
	269	" " " w Korczynie . zwyczajne	1.040	—	1.040
		nadzwyczajne	*100*	—	*100*
	270	" " " w Kossowie	650	—	650
	271	" " " w Łańcucie . zwyczajne	1.306	74	1.290
		nadzwyczajne	*300*	—	*300*
	272	" " " w Rychwałdzie	675	—	700
	273	" " " w Wilamowicach . . .	640	—	650
	274	Szkoła sukiennicza w Rakszawie . . zwyczajne	800	—	800
		nadzwyczajne	*4.200*	—	*4.200*
		Razem { zwyczajne	9.659	53	10.668
		nadzwyczajne	*8.350*	—	*8.350*
		E) Dla wyrobów koronkarskich.			
	275	Szkoła koronkarska w Kańczudze	763	—	763
	276	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	680	—	688
	277	" " " w Zakopanem	1.040	—	2.040
	278	Szkoła koronkarska u ŚŚ. Miłosierdzia w Przeworsku . .	300	—	300
			2.783	—	3.791
		Do przeniesienia { zwyczajne	41.151	03	41.976
		nadzwyczajne	*14.270*	—	*14.270*

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
552	1.314		201	04	50	—
—	—		—	—	—	—
—	429	*Wydatek większy* ponieważ c. k. Rząd dał mniej niż preliminowano o 220 zł., gmina z powodu długów mniej o 100 zł. i wreszcie pokryto należytości bierne warsztatu z r. 1891. w kwocie 109 zł. 09 ct.	—	—	—	—
961	—	*Wydatek mniejszy* z powodu nieobsadzenia posady drugiego nauczyciela fachowego z płacą 960 zł. Wykazane obok należytości powstały wskutek wzajemnej pretensyi pomiędzy gminą m. Krosna a funduszem krajowym, co do których pertraktacya dotychczas ukończoną nie została.	500	—	500	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
29	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	17	*Wydatek* nieco *większy* wedle potrzeby.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
25	—	*Wydatek mniejszy* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru tej szkoły.	200	—	—	—
10	—	*Wydatek mniejszy* z powodu ściągnięcia zaległej z roku ubiegłego subwencyi od gminy.	100	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1.025	17		800	—	500	—
—	—		—	—	—	—
—	—					
8	—	*Wydatek* nieco *mniejszy* wskutek wykazanej obok do spłaty pozostałej należytości biernej.	—	—	8	—
1.000	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż przeniesiony z roku 1892 na rachunek roku 1893 kredyt nadzwyczajny 1.000 zł. nie został zużytkowany, albowiem zamierzona budowa nie przyszła do skutku				
—	—					
1.008	-		—	—	8	—
2.585	1.760		1.001	04	558	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVI.		Z przeniesienia { zwyczajne	41.151	03	41.976
		nadzwyczajne	*14.270*	—	*14.270*
		F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
	279	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie . .	500	—	500
	280	Szkoła robót, utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	700	—	700
	281	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420
			1 620	—	1.620
		G) C. k. Szkoły przemysłowe zawodowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	282	C. k. Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem .	1.650	—	1.650
	283	C. k. Szkoła zawodowa ślusarska w Świątnikach . .	667	—	667
	284	Zasiłek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach . . .	500	—	500
	285	Reszta kredytu na wystawienie budynku dla szkoły ślusarskiej w Świątnikach , ... *nadzwyczajne*	*10.000*	—	*10.000*
		Razem { zwyczajne	2.817	—	2.817
		nadzwyczajne	*10.000*	—	*10.000*
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.			
	286	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.802	50	3.390
	287	Na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie II. rata *nadzwyczajne*	*2.500*	—	*2.500*
	288	Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000	—	2.000
	289	„ „ we Lwowie	2 000	—	2.000
		Do przeniesienia ad **III.** { zwyczajne	7.802	50	7.390
		nadzwyczajne	*2.500*	—	*2.500*
		Do przeniesienia ogółem { zwyczajne	45.588	03	46.413
		nadzwyczajne	*24.270*	—	*24.270*

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.585	1.760		1.001	04	558	—
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	412	*Wydatek większy*, spowodowany udzieloną kierownikowi zaliczką na płacę, której niespłacona reszta wykazaną jest obok w kolumnie należytości czynnych, a która w zupełności pokrywa to przekroczenie wydatku.	412	50		
—	—	Jak str. 131. zamknięcia rachunku za rok 1892 (poz. 291) przeniesiono niespotrzebowany a uchwalony na rok 1892 nadzwyczajny kredyt (1. ratę) 2.500 zł.				
—	—	do rachunku z roku 1893.				
—	—	Do tego: nadzwyczajny kredyt na rok				
—	412	1893 (II. rata) . . . . . 2.500 „	412	50	—	—
—	—	razem . 5.000 zł.	—	—	—	—
2.585	1.760	Ponieważ założenie w mowie będącej stacyi jeszcze w roku 1893. nie nastąpiło, przeniesiony został i ten kredyt na rachunek roku 1894.	1.001	04	558	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVI.		Z przeniesienia ogółem	zwyczajne	45.588	03	46.413
			nadzwyczajne	*24.270*	—	*24.270*
		Z przeniesienia ad **III.**	zwyczajne	7.802	50	7 390
			nadzwyczajne	*2.500*	—	*2.500*
	290	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych (dalsza rata)		1.530	—	1.500
	291	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających		1 999	66	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe		6.000	—	6.000
	292	Na nowe warsztaty powstałe w roku 1893	*nadzwyczajne*	*2.499*	*92*	*2.500*
	293	Druki rachunkowe dla szkół zawodowych	*nadzwyczajne*	*1.500*	—	*1 500*
	294	Dyety i koszta podróży inspektorów szkół przemysłowych		1.600	—	1.600
		Razem	zwyczajne	18.932	16	18.490
			nadzwyczajne	*6.499*	*92*	*6.500*
		IV. Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	295	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł		200	—	200
	296	Biuro komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży i dyety		757	86	1 400
		b) płaca sekretarza komis. 1.200 zł. i dodatek do płacy 600 zł.		1 800	—	1 800
		c) płaca pomocnika biurowego		360	—	360
				3.117	86	3.760
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	297	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe		7.000	—	7.000
	298	Dotacya krajowego funduszu przemysłowego (rata IX i X)		60 000	—	60.000
				67.000	—	67.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	299	Szkoła handlowa w Krakowie		1.000	—	1.000
	300	Na stypendya dla młodzieży handlowej		2 000	—	2 000
				3.000	—	3.000
		Razem	zwyczajne	137.638	05	138.663
			nadzwyczajne	*30.769*	*92*	*30.770*
		Suma rubryki XVI.		168.407	97	169.433

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego: czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
2.585	1.760		1.001	04	558	—
—	—		—	—	—	—
—	412		412	50	—	—
—	—		—	—	—	—
—	30	*Wydatek* nieco *większy,* wedle potrzeby w tym roku, przyczem zauważa się, że w poprzednim roku zaoszczędzono w tej pozycyi znaczną kwotę 550 zł	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	442		412	50	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
642	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
642	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
3.227	2.202		1413	54	558	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
3.227	2.202		1.413	54	558	—
1.025						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 24. kwietnia, 2., 4., 6., 10. 15. i 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XVII.		**Rozmaite wydatki.**					
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.					
		Wydatki w budżecie wyszczególnione — zwyczajne	105.890	06 1/2	56.413	49.649	106.062
		Wydatki w budżecie wyszczególnione — *nadzwyczajne*	*582.000*	—	*582.000*	—	*582.000*
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione — zwyczajne	17.070	60	—	—	—
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione — *nadzwyczajne*	—	—	—	—	—
		Razem . . . zwyczajne .	122.960	66 1/2	56.413	49.649	106.062
		Razem . . . *nadzwyczajne*	*582.000*	—	*582.000*	—	*582.000*
		Suma rubryki XVII. . .	704.960	66 1/2	638.413	49 649	688.062
		Wydatki w budżecie wyszczególnione.					
		Poszczególnienie.					
	301	Do rozporządzalności Wydziału krajowego					
		1. Zapomogi i wsparcia udzielone urzędnikom, dyurnistom i sługom.					
		Balzer, dyetaryusz konceptowy . 50 zł.					
		Barbarowski, stróż . . . 10 "					
		Baranowski, dyetaryusz manipulac. 65 "					
		Barczewski, dyetaryusz " 30 "					
		Biegański, inżynier . . . 300 "					
		Biliński, dyet. rach. . . . 80 "					
		Bochniak, inżynier . . . 60 "					
		Bojkowski, portier . . . 35 "					
		Borkowski, dyetaryusz rachunkowy 25 "					
		Borkowski, dyetaryusz konceptowy 90 "					
		Bubes, stróż . . . . . 20 "					
		Burczak, dyetaryusz statystyczny 25 "					
		Chermiński, woźny . . . 65 "					
		Czerepaniuk, dyetaryusz manipul. 25 "					
		Cybulski, maszynista . . . 15 "					
		Dauksza, praktykant rachunkowy 100 "					
		Demiańczuk, dyetaryusz manipul. 65 "					
		Domiszewski, dyetaryusz rach. . 25 "					
		Durkalec, stróż . . . . 25 "					
		Dwernicki, aplikant konceptowy . 50 "					
		Dyrdoń, inżynier . . . . 60 "					
		Do przeniesienia . . 1.220 zł.					

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
172	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	17.071		17.069	59	—	—
—	—		—	—	—	—
172	17.071		17.069	59	—	—
—	—		—	—	—	—
172	17.071		17.069	59	—	—
	16.899					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie				Wydatki w roku 1893. zł.	ct	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . .	1.220	zł.	— ct.			
XVII.	301	Gedl, inżynier biura melioracyjnego . .	100	„	— „			
		Giergel, woźny	15	„	— „			
		Gostyna, froter	20	„	— „			
		Grabowski, stróż . . .	35	„	— „			
		Herasimowicz, bezpł. prakt. rachunkowy	25	„	— „			
		Holuka, rewident rachunkowy . .	50	„	— „			
		Hupczyc, protokolista rachunkowy . .	30	„	— „			
		Hupert, asystent rachunkowy . .	50	„	— „			
		Jamiński, dyetaryusz rachunkowy . .	55	„	— „			
		Jasiński, kancelista . . .	110	„	— „			
		Kober, dyetaryusz manipulacyjny . .	20	„	— „			
		Koniarski, dyetaryusz manipulacyjny .	60	„	— „			
		Kowalski, woźny	20	„	— „			
		Kratochwil, dyetaryusz manipulacyjny .	45	„	— „			
		Krupa, dyetaryusz manipulacyjny . .	25	„	— „			
		Kunisch, protokolista	85	„	— „			
		Lardemer, dyetaryusz rachunkowy . .	30	„	— „			
		Lewicki, woźny . . .	27	„	— „			
		Lisiewicz, aplikant rachunkowy . . .	50	„	— „			
		Majewski, dyetaryusz manipulacyjny .	25	„	— „			
		Malewski, dyetaryusz rachunkowy . .	15	„	— „			
		Markowski, stróż	25	„	— „			
		Michalczewski, dyetaryusz manipulacyjny .	25	„	— „			
		Michalewicz, dyetaryusz statystyczny .	25	„	— „			
		Misiński, dyetaryusz rachunkowy . .	40	„	— „			
		Mortko, woźny	30	„	— „			
		Mystkowski, adjunkt rachunkowy . .	40	„	— „			
		Niedźwiecki, dyetaryusz manipulacyjny .	50	„	— „			
		Niewiadomski, odźwierny . .	20	„	— „			
		Nikodemowicz, dyetaryusz manipulacyjny .	45	„	— „			
		Nosarzewski, aplikant rachunkowy . .	20	„	— „			
		Nowosad, stróż	30	„	— „			
		Olszewski Konstanty, adjunkt kasowy .	100	„	— „			
		Olszewski Michał, dyetaryusz rach. . .	30	„	— „			
		Orłowicz, stróż	65	„	— „			
		Paklerski, adjunkt rachunkowy . . .	40	„	— „			
		Paszkowski, dyetaryusz manipulacyjny .	55	„	— „			
		Pini, dyetaryusz manipulacyjny . . .	127	„	60 „			
		Podlacha, woźny	15	„	— „			
		Pogorzelski, stróż	25	„	— „			
		Polak, dyetaryusz rachunkowy . . .	25	„	— „			
		Policz, stróż	25	„	— „			
		Popowicz, dyetaryusz rachunkowy . .	40	„	— „			
		Rudzki, asystent kasowy	50	„	— „			
		Do przeniesienia . .	3.059	zł.	60 ct.			

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.	301	Z przeniesienia . . 3.059 zł. 60 ct.			
		Rzeczycki, dyetaryusz manipulacyjny . 25 „ — „			
		Sałamaszyński, stróż . . . . 10 „ — „			
		Sawicki, dyetaryusz manipulacyjny . . 15 „ — „			
		Senczyszyn, stróż . . . . . 10 „ — „			
		Skwirczyński, dyetaryusz rachunkowy . 50 „ — „			
		Sobolewski, inżynier biura melioracyjnego 150 „ — „			
		Stocki, woźny . . . . 30 „ — „			
		Strnad, dyetaryusz statystyczny . . . 30 „ — „			
		Szandrowski, dyetaryusz manipulacyjny . 30 „ — „			
		Szim, dyetaryusz manipulacyjny . . 25 „ — „			
		Szczerban, dyetaryusz manipulacyjny . 25 „ — „			
		Tarnawiecki, dyetaryusz rachunkowy . 25 „ — „			
		Towarnicki, dyetaryusz manipulacyjny . 20 „ — „			
		Turczyński, stróż . . . . 35 „ — „			
		Tyblewicz, aplikant konc. . . . . 150 „ — „			
		Urbański, wice-dyrektor oddz. rach. . . 200 „ — „			
		Węgrzynowicz, dyet. rachunkowy . . 25 „ — „			
		Wiśniewski, dyetaryusz rachunkowy . . 30 „ — „			
		Wojciechowski, stróż . . . . . . 20 „ — „			
		Wojcyk, froter . . . . 10 „ — „			
		Wojtyna, stróż . . . . 50 „ — „			
		Wojtowicz, woźny . . . . 60 „ — „			
		Wolański, sekretarz . . . . . . 244 „ 96 „			
		Wolski, oficyał rachunkowy . . . 55 „ — „			
		Wolski, dyetaryusz techn. . . . . 50 „ — „			
		Wołek, woźny . . . . 15 „ — „			
		Zabłocki, dyetaryusz manipulacyjny . . 15 „ — „			
		Zajączkowski, dyetaryusz manipulacyjny . 55 „ — „			
		Zaklika, dyetaryusz rachunkowy . . 20 „ — „			
		Zieliński, „ „ . . 80 „ — „			
		Zych, praktykant rachunkowy . . . 25 „ — „			
		2. Zapomogi udzielone gminom.			
		Andrychów, pogorzelcy . . . . 100 „ — „			
		Basiówka „ . . . . . 30 „ — „			
		Chochoniów „ . . . . . 130 „ — „			
		Dźwinogród, Poddniestrzany, Mołodyńcze „ . . . . . 300 „ — „			
		Głęboka „ i dotknięci gradobiciem 200 „ — „			
		Husiatyn „ . . . . . 500 „ — „			
		Kozłów „ . . . . . 200 „ — „			
		Do przeniesienia . . 6.104 zł. 56 ct.			

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.	301	Z przeniesienia . . 6.104 zł. 56 ct.			
		Kukizów pogorzelcy . . . . . 10 „ — „			
		Mrzygłód „ . . . . . 100 „ — „			
		Nehrybka „ . . . . . 200 „ — „			
		Olchowa „ . . . . . 30 „ — „			
		Rolów „ . . . . . 150 „ — „			
		Sokołówka „ . . . . . 20 „ — „			
		Szlachtowa „ . . . . . 200 „ — „			
		Wroców „ . . . . . 150 „ — „			
		Zakomarze na rekwizyta pożarne . . 20 „ — „			
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże etc.			
		Benedyktowicz, artysta-malarz . . . 200 „ — „			
		Dom św. Kazimierza w Paryżu . . 400 „ — „			
		Frommel Juliusz na zwiedzenie zagranicznych szkół rolniczych połączonych z internatami . . . . . . 300 „ — „			
		Gumowski Józef, słuchacz akademii rolniczej w Wiedniu na wycieczkę geodezyjną . . . . . . 80 „ — „			
		Heydenreich Ludwika — część kosztów wychowania i kształcenia w pensyonacie p. Niedziałkowskiej . . 156 „ 68 „			
		Janeczko, b. akademik rolniczy, zasiłek na podróż . . . . . . 25 „ — „			
		Komitet kolonij wakacyjnych dla dziatwy wyzn. mojżeszowego . . . . 25 „ — „			
		Komitet internatu św. Cyryla w Tarnopolu . . . . 100 „ — „			
		Kornella technik, na doświadczenia naukowe . . . . 50 „ — „			
		Krudysz, słuchacz Akademii rolniczej w Wiedniu na wycieczkę naukową . 80 „ — „			
		Matejko, artysta-malarz, zaliczka na częściowe zakupno zbiorów . . . 1.000 „ 45 „			
		Młotek, nauczyciel szkół dublańskich . 50 „ — „			
		Pawelski, uczeń szkoły dublańskiej . . 80 „ — „			
		Piasecka, dyrektorka teatru prowincyonalnego . . . . 25 „ — „			
		Dr. Piotrowski, docent szkoły dublańskiej na dalsze kształcenie się za granicą . 400 „ — „			
		Do przeniesienia . . 9.956 zł. 69 ct.			

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.	301	Z przeniesienia . . 9.956 zł. 69 ct.			
		Pochwalski, malarz, zaliczka na portret Marszałka krajowego Eustachego ks. Sanguszki . . . . 1.000 „ — „			
		Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie . . . . 100 „ — „			
		Stowarzyszenie rękodzielniczej młodzieży katolickiej „Praca“ w Krakowie . 100 „ — „			
		Stowarzyszenie pomocy uczniów Akademii sztuk pięknych w Wiedniu . . 50 „ — „			
		Stowarzyszenie „Przytulisko polskie“ w Wiedniu . . . . . . 100 „ — „			
		Straż ogniowa w Dublanach . . . 50 „ — „			
		Szmal, instruktor szkoły dublańskiej zasiłek . . . . 50 „ — „			
		Towarzystwo przyjaciół uczącej się młodzieży na obiady dla biednej dziatwy szkolnej . . . . 100 „ — „			
		Towarzystwo opieki szpitalnej w Krakowie na utrzymanie dzieci w „Lecznicy“ w Rabce . . . . . 200 „ — „			
		Towarzystwo bratniej pomocy uczniów wyższ. szkoły rolniczej w Dublanach 100 „ — „			
		Towarzystwo bratniej pomocy uczniów szkoły lasowej we Lwowie . . 50 „ — „			
		Trochanowski, nauczyciel szkoły rolniczej w Czernichowie . . . . . . 50 „ — „			
		Związek ochotniczych straży pożarnych na urządzenie VI. walnego zjazdu strażackiego we Lwowie . . . 100 „ — „			
		4. Rozmaite inne.			
		Andahazy, sierota po dyetaryuszu konceptowym . . . . 40 „ — „			
		Bartowa, wdowa po nauczycielu szkół dublańskich . . . . 250 „ — „			
		Błocki, adjunkt szkoły lasowej . . . 75 „ — „			
		Chermińska, wdowa po woźnym kasowym 50 „ — „			
		Czarnecki, weteran b. wojsk polskich . 30 „ — „			
		Dobrowolski, b. instruktor warsztatu tkackiego w Glinianach . . . . 50 „ — „			
		Dublany, szkoła ludowa, ... 78 „ — „			
		Dydyńska i Bojarska, córki śp. sekretarza b. Stanów galicyjskich . . 75 „ — „			
		Dziakiewiczowa, wdowa po konduktorze drogowym . . . . 60 „ — „			
		Do przeniesienia . . 12.714 zł. 69 ct.			

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII	301	Z przeniesienia . .	12.714 zł. 69 ct.			
		Fundacja styp. Cesarza Franciszka Józefa I. na pokrycie niedoboru w r. 1893	461 „ 84 „			
		Galasiewicz, literat i artysta dram. na koszta kuracji	100 „ — „			
		Gierasińska, wdowa po dyet. manip. .	25 „ — „			
		Kantor, weteran b. wojsk polskich . .	30 „ — „			
		Kasprzycka, wdowa po ogrodniku szkół dublańskich.	60 „ — „			
		Koestlichowa, wdowa po oficyale szpitala powszechnego .	25 „ — „			
		Koszta pogrzebu: ś. p. Jana Matejki (część)	2.827 „ 69 „			
		„ „ „ Sałamaszyńskiego, stróża .	30 „ — „			
		„ „ „ Sobolewskiego, inżyniera .	130 „ — „			
		„ „ „ Zawadzkiego, praktykanta rach.	100 „ — „			
		„ „ „ Ziembickiego, adjunkta rach. .	150 „ — „			
		„ transportu obrazu ś. p. Matejki „Konstytucya 3 Maja" . .	54 „ 34 „			
		„ włożenia w ramy tegoż obrazu .	26 „ — „			
		„ czyszczenia ram do portretów Marszałków	25 „ — „			
		„ przesyłki do c. k. Sądu powiatowego zagubionych przy ekspedyowaniu oblig. indemnizacyjnych .	15 „ — „			
		„ sporzązrządzenia kontraktu kupna realności Schimserowej . . .	106 „ 90 „			
		Dr. Kornfeld za obronę prawną w Trybunale admin. w sporze z gminą m. Biały	25 „ — „			
		Kopciuch z Woli nowosielskiej, pogorzelec	10 „ — „			
		Kowalewski b. sługa szpitalny, . . .	20 „ — „			
		Kowalska, wdowa po dyet. manip. . .	25 „ — „			
		Kraczyłowa, wdowa po ekspedytorze .	40 „ — „			
		Krasuski, weteran	30 „ — „			
		Łopuszańska, wdowa po adjunkcie rach.	40 „ — „			
		Łuniewska, wdowa po inżynierze . .	70 „ — „			
		„Morskie Oko", koszta w sprawie sporu granicznego	1.323 „ 49 „			
		Mudrykowa, wdowa po słudze szkolnym w Dublanach	10 „ — „			
		Do przeniesienia . .	18.474 zł. 95 ct.			

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Fundusz krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.	301	Z przeniesienia . . 18.474 zł. 95 ct.			
		Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Teofila Lenartowicza . . . 211 „ 16 „			
		Olewińska, wdowa po protokoliście . . 40 „ — „			
		Orzechowska, wdowa po rewidencie rach. 40 „ — „			
		Pini, wdowa po dyet. manip. . . 60 „ — „			
		Piotrowska, wdowa po dyet. rach. . . 90 „ — „			
		Polniak, stróż Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie . . 40 „ — „			
		Podarki noworoczne . . . . 56 „ — „			
		Przygodzka, wdowa po inżynierze . . 200 „ — „			
		Remuneracye dla urzędników, dyurnistów i sług . . . . . . 7.005 „ — „			
		Rondewald, wdowa po konduktorze dróg 50 „ — „			
		Rozmaite drobne . . . . . . 48 „ 51 „			
		Sałamaszyńska, wdowa po stróżu . . 40 „ — „			
		Sapałaczyńskie, siostry ś. p. rewid. rach. 50 „ — „			
		Skrzynecka Zofia . . . . . 600 „ — „			
		Dr. Stefczyk, profesor szkoły rolniczej w Czernichowie, ... 300 „ — „			
		Sternalowa, wdowa po adjunkcie kasowym, ... 80 „ — „			
		Starcy zasłużeni, cele dobroczynne . . 2.000 „ — „			
		Strnadowa, wdowa po asystencie rachunkowym . . . . . . 25 „ — „			
		Szechowiczowa, wdowa po literacie ruskim . . . . . . 50 „ — „			
		Szeliski, weteran b. wojsk polskich . 100 „ — „			
		Szukatkowa, wdowa po dyetaryuszu rachunkowym . . . . . . 25 „ — „			
		Szymańska, wdowa po dyetaryuszu manipulacyjnym . . . . . 60 „ — „			
		Waliszewski, weteran . . . . 50 „ 35½ „			
		Wąsowiczowa, żona b. dyet. manip. . 25 „ — „			
		Wieńce na trumnę: ś. p. A. hr. Golejewskiego 39 „ 35 „			
		„ „ Wł. hr Koziebrodzkiego 35 „ 63 „			
		„ „ Z. Kozłowskiego 30 „ — „			
		„ „ Mazarakiego . 32 „ 74 „			
		„ „ J. Supińskiego 26 „ 50 „			
		Woźniakowa, wdowa po stróżu Archiwum w Krakowie . . . 25 „ — „			
		Zakrzewska, wdowa po sekretarzu . 90 „ — „	30 000	19½	30 000
		Do przeniesienia . . .	30.000	19½	30.000

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 24. kwietnia, 2., 4., 6., 10. 15. i 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XVII.		Z przeniesienia	30.000	19½	30.000	—	30.000
	302	Na fundacyę wieczystą im. Jego ces. król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12.000	—	12.000
	303	Dotacya dożywotnia J. E, Dra Franciszka Smolki	4.000	—	4.000	—	4.000
	304	Dotacya dożywotnia J. W. Oktawa Pietruskiego	5.000	—	5.000	—	5.000
	305	Dla księży Unitów chełmskich, ich wdów i sierot	1.500	—	1.500	—	1.500
	306	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza, II. rata *(nadzwyczajne)*	*2.000*	—	*2.000*	—	*2 000*
	307	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska *(nadzwyczajne)*	*80.000*	—	*80.000*	—	*80.000*
	308	Jednorazowa subwencya na zabezpieczenie budowy sieci kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania pustego *(nadzwyczajne)*	*500.000*	—	*500 000*	—	*500.000*
	309	Związkowi ochotniczych straży pożarnych	2.000	—	2.000	—	2.000
	310	Koszta utrzymania Anny Wołoszyn, gminie Tarnopol za gminę Serwery . .	202	75	203	—	203
	311	Pogorzelcom w Miejscu	250	—	250	—	250
	312	Pogorzelcom w Nawaryi . . .	200	—	200	—	200
	313	Pogorzelcom w Turowce	30	—	30	—	30
	314	Julii Szaszkiewicz	100	—	100	—	1C0
	315	Felicya Korosteńska, b. nauczycielka szkoły u P.P. Klarysek w Starym Sączu, stały dar roczny z łaski . . .	80	—	80	—	80
	316	Pogorzelcom gminy Przystań . .	200	—	200	—	200
	317	Dla Towarzystwa ratunkowego w Krakowie	350	—	350	—	350
	318	Pogorzelcom gminy Wildenthal . .	300	—	300	—	300
	319	Pogorzelcom gminy Kościejów .	200	—	200	—	200
	—	Koszta utrzymania Józefy Piękoś .	—	—	—	172	172
	—	„ „ Róży, Mechla i Abrahama Lieblichów vel Pintzlerów .	909	73	—	910	910
	—	„ pogrzebu śp. Józefa Blizińskiego	300	—	—	300	300
	—	Pogorzelcy gminy Powitna . .	400	—	—	400	400
	—	Koszta utrzymania Stefana Misińskiego	182	—	—	182	182
	—	Pogorzelcy gminy Terpiłówka . .	100	—	—	100	100
	—	„ „ Żupawa	50	—	—	50	50
		Do przeniesienia { zwyczajne	58.354	67½	56.413	2.114	58.527
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	*582.000*	—	*582.000*	—	*582.000*

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	Kredyt ten w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894, przeniesiono do rachunku r. 1894.				
172	—	*Wydatku nie było* z powodu cofnięcia asygnaty.				
172	—					
—	—					

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Dodatkowy kredyt z dnia 24. kwietnia; 2., 4., 6., 10., 15. i 20. maja 1893. zł.	Razem zł.
XVII.		Z przeniesienia . . { zwyczajne	58 354	67 1/2	56.413	2.114	58.527
		{ *nadzwyczajne*	*582.000*	—	*582.000*	—	*582.000*
	—	Pogorzelcy gminy Ulanów . . .	600	—	—	600	600
	—	„ „ Seredne wielkie . .	100	—	—	100	100
	—	„ „ Mikołajów . .	200	—	—	200	200
	—	Schmiedowa Walerya, dar z łaski . .	150	—	—	150	150
	—	Koszta utrzymania Wiktoryi, Heleny i Jadwigi Rusków	115	19	—	115	115
	—	Na ogólne cele wystawy krajowej .	25.000	—	—	25.000	25.000
	—	Gr. kat. komitet cerkiewny w Haliczu	200	—	—	200	200
	—	Towarzystwo djaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej	100	—	—	100	100
	—	Gr. kat. komitet cerkiewny w Niemirowie	100	—	—	100	100
	—	Koszta utrzymania Tomasza i Józefa Sajczuków	395	20	—	395	395
	—	Wydziałowi krajowemu na koszta udziału w wystawie krajowej	15.000	—	—	15.000	15.000
	—	Na koszta sprowadzenia zwłok śp. Teofila Lenartowicza	2.000	—	—	2.000	2.000
	—	Koszta utrzymania nieletnich Bąkowskich	575	—	—	575	575
	—	Dla dotkniętych klęską elementarną . .	1.000	—	—	1.000	1.000
	—	Budowa domu dla kolonii leczniczej w Rymanowie	1.500	—	—	1.500	1.500
	—	Pogorzelcy gminy Potutory . . .	500	—	—	500	500
		Razem . . { zwyczajne	105.890	06 1/2	56.413	49.649	106.062
		{ *nadzwyczajne*	*582.000*	—	*582.000*	—	*582.000*
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych	687.890	06 1/2	638.413	49.649	688.062

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
172	—					
—	—					
—	—	Z kredytu tego wypłacono pogorzelcom gmin: Sarańczuki (150 zł.), Mszana (20), Andrychów (64) i Potutory (266), ogółem 500 zł.				
172	172		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
172	172		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.		**Wydatki w budżecie niewyszczególnione.**			
		A. Zwrotne.			
		a) Od Zakładu kulparkowskiego zaliczka dla Dra Sawickiego na podróż wizytacyjną do zakładów obłąkanych 100 zł. — ct.			
		b) " gmin Bohorodczany i Krosno — gotówka dopłacona przy zakupnie efektów . — " 40 "			
		c) " Banku krajowego za przewóz mebli . 18 " — "			
		d) " fundacyi Pelagii Russanowskiej zaliczka na pokrycie chwilowego niedoboru . 612 " 70 "			
		e) " funduszów stypendyjnych — zaliczki na pokrycie chwilowych niedoborów . 1.196 " 85½ "			
		f) " Trandy Edwarda, zaliczka na fiakry z powodu zastępstwa rządcy szpitala lwowskiego . . . . 8 " 60 "			
		g) " funduszów regulacyjnych zaliczki na pokrycie niedoborów w r. 1893:			
		α) Trześniówka . . . 3.480 " 24 "			
		β) Krzemienica . . . 9.594 " 80 "			
		γ) Kisielina . . . 2.057 " 99½ "	17.069	59	—
		B. Bezzwrotne.			
		h) Drobne	1	01	—
		Suma wydatków w budżecie nieprzewidzianych	17.070	60	—

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł	ct	zł.	ct.
—	17.070	Wydatek ten znajduje pokrycie w przypisanej obok należytości czynnej.	17.069	59	—	—
—	1		—	—	—	—
—	17.071		17.069	59	—	—

Część II.

DOCHODY.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 9. maja 1893. zł.	Razem zł.
		Dochody.					
I.	1	**Pozostałość z rachunków z roku 1891**	237.486	14	—	237.486	237.48
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.**					
	2	Z kapitałów uposażenia kasy krajowej	38.273	28	5.000	—	5.0
III.		**Dochody z dróg krajowych.**					
	3	*Myta.*					
		1. Annopol, 2. Dąbie, 3 Ryszki, 4. Tuszów 2.178 zł. — ct.					
		5. Babice . . . . 450 „ 48 „					
		6. Babińce, 7. Białokiernica, 8. Borszczów, 9. Iwanków, 10. Iwanie puste, 11. Korolówka, 12. Kozaczówka, 13. Kozaczyzna, 14. Krzywcze dolne, 15. Jezierzany, 16. Łanowce, 17. Perejmy, 18. Uście biskupie 12.050 „ — „					
		19. Bagiennica . . . . 2.636 „ 17 „					
		20. Dobrowlany, 21. Kasperowce, 22. Tłuste . 3.406 „ — „					
		23. Bełzec, 24. Jarosław, 25. Cieszanów, 26 Oleszyce, 27. Płazów, 28. Wulka zapałowska . . . . . . 16.295 „ 88 „					
		29. Białakarczma, 30. Buczacz, 31. Demianów, 32. Husiatyn, 33. Krzywe, 34. Monasterzyska, 35. Podkamień, 36. Panasówka, 37. Podwołoczyska, 38. Zaleszczyki, 39. Zalipie . . . . 20.166 „ 66 „					
		40 Bieńczyce, 41. Mogiła, 42. Zwierzyniec . 7.700 „ — „					
		43. Bieśnik, 44. Gnojnik 45. Iwkowa, 46. Just, 47. Pomianowa . . . . . 5.185 „ — „					
		48. Bircza, 49. Grabownica . . . . . 3.605 „ 74 „					
		50. Błotnia . . . . . . 1.086 „ — „					
		51. Bohutyn, Rozhadów . . . . . 1.806 „ — „					
		52. Branice, 53. Kaszów, 54. Przeginia . . 1.582 „ 20 „					
		Do przeniesienia . 78.148 zł. 13 ct.					

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody większe zł.	**Uzasadnienie różnic**	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—	W skutek dodatkowej uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. maja 1893, zarachowuje się niniejszą pozostałość na poczet roku 1893. a to z uwagi na zmniejszone dochody z dodatków krajowych z powodu skrócenia roku budżetowego.	—	—	—	—
—	33.273	*Dochód* od budżetu *wyższy* o . . . . 33 273 zł. uwzględniwszy jednak, że w rubryce XIV. poz. 172. wydatków, opłata odsetków *biernych* od chwilowych pożyczek wyniosła *więcej* od budżetu o . . . . 12.659 „ okazuje się zatem w tym roku wynik od budżetu w ogóle *korzystniejszy* o znaczną kwotę . . . . . . 20.614 zł.	—	—	—	—
			363	83	—	—
			19	12	—	—
			382	95	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	3	Z przeniesienia 78.148 zł. 13 ct.			
		55. Brzeżany, 56. Horodyszcze, 57. Kozowa . 9.023 „ „			
		58. Brzeźnica . . . . . . 752 „ 40 „			
		59. Busk . . . . 1.700 „ — „			
		60. Chełmek . . . . . . 816 „ 55 „			
		61. Chołojów . . . . . . 1.725 „ — „			
		62. Czortków, 63. Dżuryn, 64. Koszyłowce . 1.480 „ — „			
		65. Dawidów, 66. Repechów, 67. Soliczyn . 3.331 „ 15 „			
		68. Dawidkowce . . . . . . 900 „ — „			
		69. Darachów, 70. Dobropol, 71. Kurzany, 72. Kutce, 73. Szlachcińce, 74. Strupów, 75. Zbaraż . . . . . . 7.486 „ — „			
		76. Dębno, 77. Nowy Targ (Czarny Dunajec), 78. Nowy Targ (Biały Dunajec), 79. Obidowa . . . . 10.100 „ — „			
		80. Dynów, 81. Newistka . . . . 2.964 „ 24 „			
		82. Gładyszów, 83. Konieczna, 84. Ropica ruska, 85. Siary . . . . . 6.200 „ — „			
		86. Gródek, 87. Stary Sącz, 88. Łękica, 89. Szczawnica, 90. Zabełcze . . . 8.250 „ — „			
		91. Graboszyce, 92. Goryczkowce, 93. Skawce 4.400 „ — „			
		94. Gołkowice . . . . . . 3.500 „ — „			
		95. Gorzyce . . . . . . 765 „ — „			
		96. Halicz, 97. Jamnica, 98. Jezupol, 99. Miłowanie, 100. Pobereże, 101. Tłumacz . 10.309 „ 02 „			
		102. Jasionka, 103. Sokołów, 104. Staromieście 5.175 „ — „			
		105. Jasienów . . . . . . 1.626 „ — „			
		106. Jeżowe. 107. Piorunka . . . . 1.779 „ — „			
		108. Kluwińce, 109. Suchostaw . . . 2.500 „ — „			
		110. Kadubińce, 111. Młynowce, 112. Założce . 2.155 „ 97 „			
		113. Krogulec . . . . . . 250 „ — „			
		114. Kurów . . . . . . 658 „ 43 „			
		115. Krzyż . . . . 2.478 „ 93 „			
		116. Łącko . . . . 2.073 „ — „			
		117. Miechocin . . . . . . 1.100 „ — „			
		118. Mosty drogowe, 119. Mosty mostowe . 1.300 „ — „			
		120. Mikulińce (Śniatyn) . . . . 6.200 „ — „			
		121. Nieżwiska . . . . . . 1.120 „ 08 „			
		122. Nowy dwór . . . . . . 1.800 „ — „			
		123. Niedzica . . . . . . 602 „ 36 „			
		124. Olszany, 125. Przemyśl . . . . 4.328 „ — „			
		126. Ottynia . . . . . . 2.015 „ — „			
		127. Podliski . . . . . . 5.112 „ 88 „			
		Do przeniesienia 194.125 zł. 14 ct.			

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			382	95	—	—
			35	76	—	—
			644	03	—	—
			400	—	—	—
			348	81	—	—
			1.811	55	—	—

Fundusz krajowy. Część II.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	3	Z przeniesienia 194.125 zł. 14 ct.			
		128. Porzecze, 129. Stawczany . . . 2.020 „ 13 „			
		130. Pieczychwosty . . . . . 1.815 „ „			
		131. Puchary . . . . . . 813 „ — „			
		132. Przeworsk . . . . . . 1.613 „ 33 „			
		133. Raszków, 134. Serafińce . . . . 1.872 „ 92 „			
		135. Radwan . . . . . . 1.742 „ 36 „			
		136. Łapajówka . . . . . . 2.700 „ — „			
		137. Rozwadów . . . . . . 1.105 „ — „			
		138. Stecowa . . . . . . 1.802 „ — „			
		139. Smykowce, 140. Zagrobela . . . . 8.600 „ — „			
		141. Szaflary, 142. Poronin . . . . 2.595 „ — „			
		143. Stojanów . . . . . . 608 „ 98 „			
		144. Tyrawa wołoska, 145. Załuż . . . 1.165 „ — „			
		146. Tyśmienica . . . . . . 1.702 „ — „			
		147. Wielowieś . . . . . . 1.042 „ 54 „			
		148. Żółkiew . . . . . . 3.105 „ — „	228.427	40	225.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	1.076	$36^1/_2$	430
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	197	19	100
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg krajowych od stron prywatnych:			
		1. Na drogę Lwów-Stojanów:			
		Rada powiatowa w Kamionce Strumiłowej . . . 1.000 zł. — ct.			
		Gmina Kamionka Strumiłowa 250 „ — „ 1.250 zł. — ct.			
		2. Most pod Kurowcem:			
		Rada powiatowa w Nowym Sączu . . . . 1.000 „ — „			
		3. Droga Rzeszów-Nadbrzezie:			
		Gmina Rozwadów . . 68 zł. 25 ct.			
		Horodyński Bogusław . . 200 „ — „			
		Ekstein Mendel . . . 214 „ 29 „			
		Konopka Ksawery . . 300 „ — „			
		Gminp Zalesie gorzyckie . 16 „ — „ 798 „ 54 „			
		4. Droga Tarnów-Szczucin:			
		Rada powiatowa w Dąbrowej 500 „ — „	3.548	54	6.139
		Do przeniesienia .	233.249	$49^1/_2$	231.669

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
			1.811	55	—	—
			458	08	—	—
			6	02	—	—
—	3.427	*Dochód większy* wedle zawartych kontraktów.				
—	646	*Dochody większe*, ponieważ wpływy tego rodzaju nie są stałe.				
—	97					
2.590	—	*Dochody mniejsze* z powodu, że spłatę datków dobrowolnych na drogę Lwów Stojanów od Reprezentacyi pow. w Kamionce strum. i od tamtejszej gminy, tudzież datku dobrowolnego na drogę Rzeszów - Nadbrzezie od gminy Sokołów rozłożono na mniejsze raty.				
2.590	4.170		2.275	65	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
III.	6	Z przeniesienia .	233.249	49½	231.669
		Subwencye z funduszów państwowych uwidacznia się jedynie dla ewidencyi przed kolumną, gdyż odnośne dochody przeznaczone na specyalne cele, strącono od wydatków dotyczących w rubr. X. Subwencye te są następujące:			
		1. Od Skarbu Państwa na budowę drogi krajowej Dynów-Kańczuga à conto III. raty . . . . 17.525 zł. — ct.			
		2. Od Skarbu Państwa pożyczka bezprocentowa na budowę powyższej drogi I. rata . . . . 30.000 „ — „			
		3. Od tegoż na koszta utrzymania drogi Chodorów-Rohatyn . . . . 3.000 „ — „			
		Razem . 50.525 zł. — ct.			
		Suma rubryki III. . .	233.249	49½	231.669
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**			
	7	Od funduszu policyi krajowej	2.436	29	3.529
	8	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	4.302	03	—
	9	„ „ „ lwowskiego	4.567	86½	—
	10	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . .	6.532	10	—
		Suma rubryki IV. .	17.838	28½	3.529
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**			
	11	Od urzędników krajowych z płac	18.032	49	19.000
	12	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . .	18.737	38	13.600
	13	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia	483	18½	600
	14	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	659	64	1.800
	15	Rozmaite: *a)* fundusze stypendyjne, zwroty na poczet zaliczek danych na pokrycie chwilowych niedoborów . . . . . 1.498 zł. 56½ ct.			
		Do przeniesienia . 1.498 zł. 56½ ct.	37.912	69½	35.000

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
2.590	4.170	Należytość w datkach dobrowolnych wynosiła z końcem roku 1892 . . . 23.828 zł. $06^1/_2$ ct. Odpisano . . . . 51 „ 20 „ 23.776 zł. $86^1/_2$ ct. Wpłacono w roku 1893 . 3.548 „ 54 „ Pozostaje z końcem r. 1893 . 20.228 zł. $32^1/_2$ ct.	2.275	65	—	—
2 590	4.170		2.275	65	—	—
	1.580					
1.093	—	Obacz specyalne zamknięcia rachunków odnośnych funduszów.				
—	4.302					
—	4 568					
—	6.532					
1.093	15.402		—	—	—	—
	14.309					
968	—	Różnice z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.				
—	5.137					
117	—					
1.139	—					
2.224	5.137		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
V.	15	Z przeniesienia .	1.498 zł.	56½ ct.	37.912	69½	35.000
		b) Stróże gmina, zwrot zaliczki udzielonej przy zakupnie efektów . . .	66 „	87 „			
		c) Rozmaite zwroty zaliczek w sprawach melioracyjnych, mianowicie na:					
		1. regulacyę Sanu pod Siedliskami i Warą	100 „	62 „			
		2. regulacyę Raby pod Winiarami .	97 „	55 „			
		3. zawiklanie odsypisk na rzekach podkarpackich	1.675 „	— „			
		4. koszta podróży w sprawie rachunków Starego Brnia	80 „	— „			
		5. zdjęcia i projekty	— „	44 „			
		d) Dr. Bieliński syndyk, zwrot zaliczki na koszta kancelaryjne	500 „	— „			
		e) Zwroty zaliczek na cele przemysłowe .	635 „	67 „			
		f) Zwroty kosztów komisyjnych w sprawach gminnych i powiatowych . . .	1.236 „	15 „			
		g) Zwrot zaliczek na koszta szczepienia .	614 „	30 „	6.505	16½	2.000
—	—	C. k. Rada szkolna krajowa, zwrot reszty niezużytych zaliczek wypłaconych funduszowi szkolnemu emerytalnemu w roku 1892			12.746	37	—
		Suma rubryki V. .			57.164	23	37.000
VI.		**Zwroty pożyczek.**					
	16	Sanok gmina, 32 (ostatnia) rata pożyczki 10.000 zł.:					
		a) w kapitale	470 zł.	18 ct.			
		b) 6% odsetkach	— „	— „	470	18	470
	17	Jasielska Spółka wodna, reszta z pożyczki bezprocentowej 1.500 zł. na regulucyę Wisłoka			—	—	150
	—	Łańcut, Wydział powiatowy, spłata reszty bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoka . .			450	—	—
	18	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł. VII. rata . .			509	89	718
		Do przeniesienia . .			1.430	07	1 338

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
2.224	5.137		—	—	—	—
		Do poz. 15 a) Zwroty z funduszów stypendyjnych: *a)* Barczewski IV. . . . 669 zł. 18 ct. *b)* Dolliner . . . . 8 „ 92 „ *c)* Egiersey dla Siedleckich II. . 3 „ 20 „ *d)* Chełmecki . . . — „ 50 „ *e)* Kretowicz . . . — „ 90½ „ *f)* Stupnicki Marceli . . 728 „ 40 „ *g)* Boznański . . . . 16 „ 12 „ *h)* Sapieha (fund. rezerw.) . 70 „ 30½ „ *i)* Tarnowski Franc. . . 1 „ 03 „ Razem jak wykazano . 1.498 zł. 56½ ct.				
—	4.505	Różnica z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.	231	96	—	—
—	12 746	*Dochód niepreliminowany* wpłynął z powodu zwrotu przez Radę szkolną krajową zapasu kasowego, wykazanego w zamknięciu za r. 1892. na str. 361.	—	—	—	—
2.224	22.388		231	96	—	—
	20.164					
—	—					
150	—	Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 6. maja 1893 odpisano całą resztę długu z procentami (L. S. 733).				
—	450	Ostatnia zaległa rata z roku 1892, która wstawioną była do budżetu roku 1892.				
208	—	*Dochód mniejszy* z powodu nieregularnego wpływania rozrepartowanych na strony konkurencyjne należytości, ściąganych wraz z podatkami przez c. k. urzędy podatkowe.	88	20	—	—
358	450		88	20	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	Dochody w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	1.430	07	1.338
	19	Chrzanów, Wydział powiatowy, IV. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300	—	300
	20	Myślenice, Wydział powiatowy, V. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300	—	300
	21	Wieliczka, Wydział powiatowy, VII. i VIII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300	—	300
	22	Kańczuga, szkoła koronkarska, III. i IV. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł. udzielonej na fundusz obrotowy . .	40	—	40
	23	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889., mianowicie:			
		1. Borszczów, Wydział powiat., II. rata od pożyczki 25.000 zł.	4.166	66	4.167
		2. Brzesko, „ „ „ „ „ „ 3.500 „	583	67	583
		3. Brzozów, „ „ „ „ „ „ 8.000 „	1.333	34	1.333
		4. Buczacz, „ „ „ „ „ „ 10.000 „	1.666	67	1.667
		5. Chrzanów, „ „ „ „ „ „ 5.000 „	833	—	833
		6. Czortków, „ „ „ „ „ „ 41.000 „	6.584	27	6.833
		7. Horodenka, „ „ „ „ „ „ 15.000 „	2.500	—	2.500
		8. Kolbuszowa, „ „ „ „ „ „ 12.000 „	2.000	—	2.000
		9. Mielec, „ „ „ „ „ „ 18.000 „	3.000	—	3.000
		10. Rohatyn, „ „ „ „ „ „ 4.000 „	290	47	667
		11. Ropczyce, „ „ „ „ „ „ 2.000 „	333	33	333
		12. Sokal, „ „ „ „ „ „ 9.000 „	1.500	—	1.500
		13. Stryj, „ „ „ „ „ „ 8.000 „	1.333	33	1.333
		14. Trembowla, „ „ „ „ „ „ 10.000 „	1.667	—	1.667
		15. Wadowice, „ „ „ „ „ „ 10.000 „	1.666	70	1.667
		16. Zbaraż, „ „ „ „ „ „ 18.000 „	3.000	—	3.000
		17. Złoczów, „ „ „ „ „ „ 1.500 „	250	—	250
	24	Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. II. rata	—	—	50
	25	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł. ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materyałów, III. i IV. rata	100	—	100
	26	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł. udzielonej na zakupno materyałów, II. i III. rata . . .	40	—	40
		Do przeniesienia . .	35.218	51	35.801

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
358	450		88	20	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	1	Różnica drobna.				
—	—					
—	—					
-	—					
249	—	*Dochód mniejszy* wedle faktycznego uiszczenia w tym roku, spowodowany trudnością ściągnięcia wszystkich spłat od stron obdarzonych pożyczkami.				
—	—					
—	—					
—	—					
376	—	*Dochód mniejszy* z powodu, jak przy poz. 6. Urgens do LW. 25.153/1893.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
50	—	*Dochodu nie było* z powodu restancyi. Urgens do LW. 65.130/1893 i 34.157/1894.				
—	—					
—	—					
1.033	451		88	20	—	—

Fundusz krajowy. Część II.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	35.218	51	35.801
	27	Sanok, komitet parafialny gr. kat., zwrot pożyczki bezprocentowej 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, II. rata	120	—	120
	28	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1891., mianowicie:			
		1. Biała, Wydz. powiatowy I. rata od pożyczki 3.000 zł.	1.000	—	1.000
		2. Bochnia, " " " " " " 5.000 "	969	59	1.667
		3. Brzesko, " " " " " " 3.500 "	1.167	—	1.167
		4. Chrzanów, " " " " " " 4.000 "	1.334	—	1.333
		5. Czortków, " " " " " " 1.000 "	333	33	333
		6. Dąbrowa, " " " " " " 2.500 "	833	34	833
		7. Gorlice, " " " " " " 3.000 "	—	—	1.000
		8. Grybów, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000
		9. Kolbuszowa, " " " " " " 4.000 "	1.333	34	1.333
		10. Kraków, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000
		11. Mielec, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000
		12. Myślenice, " " " " " " 4.000 "	1.333	34	1.333
		13. Nisko, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000
		14. Nowy Sącz, " " " " " " 3.500 "	954	63	1.167
		15. Nowy Targ, " " " " " " 3.500 "	1.500	—	1.167
		16. Pilzno, " " " " " " 3.000 "	653	78	1.000
		17. Ropczyce, " " " " " " 3.500 "	917	33	1.167
		18. Rzeszów, " " " " " " 2.500 "	817	37	833
		19. Tarnów, " " " " " " 2.500 " i od pożyczki 2.000 zł., razem od . . 4.500 "	—	—	1.500
		20. Tarnobrzeg Wydz. powiatowy I. rata od pożyczki 2.000 "	666	67	667
		21. Wadowice, " " " " " " 3.500 "	1.166	68	1.167
		22. Wieliczka, " " " " " " 5.000 "	1.667	—	1.667
		23. Żywiec, " " " " " " 3.000 "	—	—	1.000
	—	Michniewicz Mieczysław, nabywca pretensyi funduszu krajowego do K. Moraczewskiego & E. Brudzewskiego, na poczet reszty należytości 850 zł.	192	33	
		Do przeniesienia . .	56.178	24	61.255

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego: czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
1.033	451		88	20	—	—
—	—					
—	—					
697	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w skutek nowej klęski zezwolono niektórym dłużnikom na spłatę pożyczek dopiero od 1. października 1894. (LW. 46.015/1893).				
—	—					
—	1	*Dochód* nieco *większy* z powodu nadesłania raty zaokrąglonej do pełnego złotego a. w.				
—	—					
—	—					
1.000	—	Rata z roku 1893 nie wpłynęła. Urgens do L. W. 44.187/1894.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
212	—	*Dochód mniejszy* z powodu prolongaty do 1. października 1894. (LW. 48.259/1893).				
—	333	*Dochód większy* z powodu nadesłania z góry części upłaty długu, przypadającej w roku 1894.				
346	—	*Dochód mniejszy*, w miarę ściągnięcia przez c. k. urząd podatkowy od pojedyńczych dłużników przypadających upłat.				
250	—	*Dochody mniejsze* w miarę ściągnięcia przez c. k. urzędy podatkowe od pojedynczych dłużników przypadających upłat.				
16	—					
1.500	—	Rata za rok 1893 nie wpłynęła. Urgens do L. W. 44.186/1894.				
—	—					
—	—					
—	—					
1.000	—	Rata za rok 1893 nie wpłynęła. Urgens do L. W. 44.185/1894.				
—	192	*Dochód niepreliminowany* od pożyczki pierwotnej 4.500 zł., od której jeszcze w roku 1889 preliminowane przesłano stałe raty zwrotu, jako od pretensyi dochodzonej na drodze sądowej. Z końcem roku 1893., po odpisaniu do L. W. 30.676/1894 kwoty 450 zł., uiszczeniu zaś kwoty 192 zł. 33 ct., pozostała reszta wierzytelności w sumie 207 zł. 67 ct.				
6.054	977		88	20	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	56.178	24	61.255
	—	Chłopczyce gmina, zwrot reszty bezprocentowej pożyczki w pierwotnej wysokości 1.000 zł. na budowę kościoła .	100	—	—
	—	Zarząd kraj. naukowego warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki udzielonej na kapitał obrotowy 500 zł.	—	—	—
		Suma rubryki VI. . .	56.278	24	61.255
VII.		**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**			
	29	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
	30	Opłaty od uczniów	295	—	330
	—	Zwrot zaliczek udzielonych w latach ubiegłych . . .	410	—	—
		Suma rubryki VII. .	6.705	—	6.330
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**			
	31	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	14.634	25	17.463
	32	Szkoła parobków " "	2.683	76	2.988
	33	Folwark " "	19.509	18½	17.415
	34	Szkoła gorzelnicza " "	2.310	—	1.800
	35	Gorzelnia krajowa " "	4.619	55	6.593
		Suma rubryki VIII .	43.756	74½	46.259
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**			
	36	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	29.891	58½	28.500
	37	Folwark w Czernichowie	12.509	79	14.082
		Suma rubryki IX. .	42.401	37½	42.582

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
6.054	977		88	20		
—	100	*Dochód niepreliminowany* z tytułu spłaty ostatniej raty długu, preliminowanej na rok 1888. Rachunek tedy z gminą został w tym roku zupełnie wyrównany.				
—	—	Nowa pożyczka bezprocentowa, udzielona do LW. 20.772/1893 w roku 1893 z rubryki XVI. poz. 251., do spłaty w 10 równych ratach kwartalnych go 50 zł. od 1. Stycznia 1893.	500	—	—	—
6.054	1.077		588	20		—
4.977						
—	—	Obacz specyalne zamknięcie rachunku tej szkoły, oraz wyjaśnienia przy rubryce XV. poz. 179 wydatków.				
35	—					
—	410					
35	410		—	—	—	—
	375					
2.829	—	Obacz specyalne zamknięcie rachunków tych szkół, oraz wyjaśnienia przy rubryce XV. poz 180—184 wydatków.				
304	—					
—	2.094					
—	510					
1.973	—					
5.106	2.604		—	—	—	—
2.502						
—	1.391	Obacz specyalne zamknięcia rachunków, oraz wyjaśnienie przy rubryce XV. poz. 185 i 186 wydatków.				
1 572	—					
1.572	1.391		—	—	—	—
181						

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 9. maja 1893. zł.	Razem zł.
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**					
	38	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	2.625	—	2.610		
	39	" " " w Jagielnicy	3.781	18½	2.960		
	40	" " " w Kobiernicach	5.019	21	4.868		
	41	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	4.154	61	3.350		
	42	" uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku . .	2.223	93	2.382		
		Suma rubryki X. . .	17.803	93½	16.170	—	
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**					
	43	Od szpitali powszechnych	597	72	600	—	
XII.		**Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.**					
	44	Wpływ ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	6.973	83	5.008	—	
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**					
	45	Kwaterunkowe	12 250	—	10.017	3.446	13.4[illegible]
	46	Noclegowe	19.534	16½	18.214	—	18.9[illegible]
	47	Udział administracyi politycznej	13.441	44½	12.897	—	12.[illegible]
	48	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936	—	12.936	—	12.9[illegible]
		Suma rubryki XIII. .	58.161	61	54.064	3.446	57.51[illegible]
XIV.	49	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych.**					
		a) Od samopłacych . . . . 650 zł. 97½ ct.					
		b) " gmin . . . . . 7.038 " 82½ "					
		c) " obcych krajów . . . . 418 " 81 "					
		d) Rozmaite . . . . . 253 " 31 "	8.361	92	7 500		
		Suma rubryki XIV. .	8.361	92	7.500	—	

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	15	Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych szkół, oraz wyjaśnienia przy rubryce XV. poz. 187—189 i 191—192 wydatków.				
—	821					
—	151					
—	805					
158	—					
158	1 792		—	—	—	—
	1.634					
2	—	Różnica drobna z powodu, że od szpitala powszechnego w Stanisławowie wpłynęła zaległość z tego tytułu za rok 1892 w kwocie 20 zł. 73 ct., natomiast zaś nie wpłynęła wykazana obok należytość bieżąca za rok 1893 w kwocie 23 zł. 01 ct.	23	01	—	—
—	1.966	*Dochód większy* z powodu wpływu zaległości z lat dawniejszych.	—	—	—	—
1.213	—	Wyniki w ogóle korzystniejsze o 652 zł. wedle złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi rachunków do LW. 30.393/1894 i 34.517/1894.				
—	1.320					
—	545					
—	—					
1.213	1.865		—	—	—	—
	652					
			449	82	—	—
			1.952	12	—	—
			528	11$^1/_2$	—	—
—	862	*Dochód większy* z powodu wpływu zaległości z lat dawniejszych.	13	31	—	—
—	862		2.943	36$^1/_2$	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XV.		**Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych.**			
	50	We Lwowie	15.855	69	14.474
	51	W Krakowie	13.034	95	30.050
		Suma rubryki XV. .	28.890	64	44.524
XVI.	52	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** . . .	339.858	55	325.500

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.382		1.995	55	—	—
17.015	—		3.182	83	—	—
17.015	1.382	Obacz specyalne zamknięcie rachunków tych Składów.	5.178	38	—	—
15.633						
—	14.359	Wpływy z tego tytułu wynosiły: 1. Czynsze dzierżawne krajowych opłat konsumcyjnych w kraju (z wyłączeniem miasta Lwowa i Krakowa i bez 30% dodatku od wina) . . . 229.315 zł. 01 ct. 2. Opłaty konsumcyjne z miasta Lwowa wraz z 30% dodatkiem konsumcyjnym od wina wedle umowy (do L. W. 31.041/91) . . . . 48.000 „ 00 „ 3. Opłaty konsumcyjne z miasta Krakowa z takim samym dodatkiem od wina, mianowicie: *a)* administrowane przez tęż gminę na mocy ugody do (L. W. 27.198/91). 30.871 zł. 37½ ct. *b)* wydzierżawione opłaty od wyrabianych trunków w mieście Krakowie (do L. W. 27.198/91). 4.650 „ — „ 35.521 „ 37½ „ 4. Dochód z 30% dodatku krajowego do rządowego podatku od wina w powiatach pobieranego . . . . 26.157 „ 85 „ 5. Prowizya zwłoki . . . 1.084 „ 60½ „ 6. Grzywny i kary kontrawencyjne . . . . . 722 „ 24½ „ 7. Rozmaite . . . . 206 „ 81 „ Razem . . 341.007 zł. 89½ ct. a po strąceniu poniesionych wydatków na inseraty, druki, koszta komisyjne, portorya, honoraryа za czynności i t. d. . . . . 1.149 „ 34½ „ pozostaje czysty dochód . 339.858 zł. 55 ct.	4.765	89½	6	81

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.		**Rozmaite dochody.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.			
		A) Dochody w budżecie poszczególnione	52.514	12	51.447
		B) „ „ „ nieposzczególnione . . .	2.656	77	—
		Suma rubryki XVII. .	55.170	89	51.447
		Poszczególnienie.			
		A) Dochody w budżecie poszczególnione.			
	53	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	371	—	300
	54	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	3.000	—	1.000
	55	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000
	56	Przypadkowe:			
		a) Sprzedaż książek i druków	1.903	31	2.100
		b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	49	04	100
		c) Różne drobne	—	—	90
	57	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej tranrwersalną (c. k. państwową): *a)* Buczacz, Wydział powiatowy, . . 1000 zł. — ct. *b)* Czortków „ „ . . 1058 „ — „ *c)* Krosno „ „ . . 631 „ 62 „ *d)* Limanowa „ „ . . — „ — „ *e)* Nowy Targ „ „ . . — „ — „ *f)* Sanok „ „ . . — „ — „ *g)* Stanisławów „ „ . . 944 „ 22 „ *h)* Tłumacz „ „ . . 717 „ 69 „	4.351	53	4.193
	58	Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych	—	—	100
	59	Fundusz $4\frac{1}{2}\%$ pożyczki krajowej z roku 1889 dla Spółek wodnych na umorzenie kapitału i odsetek od pożyczki 700.000 zł.	38.339	24	38.564
	60	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych	3.500	—	4.000
		Suma dochodów w budżecie poszczególnionych .	52.514	12	51.447

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.067		4.705	99	—	—
—	2.657		—	—	—	—
—	3 724		4.705	99	—	—
—	71	Wynik *większy* na korzyść budżetu, uzasadniony niestałością dochodów tego rodzaju.				
—	2.000	*Dochód większy*, w wysokości przyznanej przez c. k. Ministerstwo od r. 1893.				
—	—					
197	—	*Dochód* nieco *mniejszy*, atoli obacz obok zamieszczone znaczne należytości czynne z tego tytułu.	4.705	99	—	—
51	—	*Dochód mniejszy*, uzasadniony niestałością dochodów tego rodzaju.				
90	—	W r. 1893. nie było z tego tytułu żadnego dochodu.				
		ad d), e), f). Udzielone przez Wys. Sejm, uchwałą z dnia 16. Listopada 1889. *moratorya.*				
—	159	*Dochód większy*, z powodu wpłynięcia zaległości.				
100	—	W roku 1893. nie było żadnego dochodu z tego tytułu dla braku zgłoszeń.				
225	—	Obacz rubrykę XIV. poz. 167. wydatków.				
500	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ c. k. Rząd udzielił zasiłku w miarę istotnie poniesionego wydatku z uwzględnieniem *intercalare.* Obacz rubrykę XV. poz. 216. wydatku.				
1.163	2.230		4.705	99	—	—
	1.067					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XVII.		*B) Dochody w budżecie nieposzczególnione.*			
		Bezzwrotne.			
		a) Fundusz kultury krajowej, pozostałość gotówki z roku 1893, ...	238	90½	—
		b) Bank krajowy za kupioną od Wydziału krajowego starą kasę ogniotrwałą	300	—	—
		c) Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na podniesienie gospodarstwa nabiałowego	2.000	—	—
		d) Od c. k. Skarbu państwa na założenie nowej szkoły rolniczej w Uhersku	—	—	—
		e) Od c. k. Skarbu państwa na wydawnictwo podręczników dla niższych szkół rolniczych	—	—	—
		f) Od c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 2go instruktora dla uprawy tytoniu	83	33	—
		g) Dochody byłego funduszu gmachu sejmowego . .	10	86	—
		h) Zwrot z pożyczek na zasiewy, udzielonych w r. 1880 .	23	67½	—
		Suma dochodów budżetem nieposzczególnionych	2.656	77	—
XVIII.	61	*a)* **Dochód ze zwyżek budżetowych funduszów indemnizacyjnych,** pobrany na pokrycie niedoboru budżetowego roku 1893 *(nadzwyczajne)* *1,534.000* zł. — ct. *b)* Dochód z przelania reszty zwyżek kasowych z byłych funduszów indemnizacyjnych *(nadzwyczajne)* . . . . *2,713.384* „ *59½* „	*4,247.384*	*59½*	*1,534.000*

Dochody. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne zł.	ct.
—	239	Według specyalnego zamknięcia rachunku tego funduszu (obacz tamże).				
—	300	LW. 19.179/1893.				
—	2.000	Wedle przyznanego przez c. k. Rząd do LW. 4.232/1892 zasiłku.				
—	—	Patrz wyjaśnienie przy rubr. XV. poz. 190. wyd.				
—	—	Patrz wyjaśnienie przy rubr. XV. poz. 223. wyd.				
—	83	Z przyznanej rocznej subwencyi 1.000 zł. uiszczono tylko jednomiesięczną ratę za grudzień 1893. zgodnie z mianowaniem instruktora (LW. 14.366/1894).				
—	11					
—	24					
—	2.657		—	—	—	—
—	2.713.385	Dochód ten stanowią zwyżki kasowe z byłych funduszów indemnizacyjnych, przelane do funduszu krajowego po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. Września 1892 (vide specyalne zamknięcie rachunków tych funduszów). Stosownie do tej uchwały Wys. Sejmu z dochodu tego pokryto niedobór budżetowy roku 1893., oraz spłacono część dawniejszych pożyczek krajowych w rubr. XIV. wydatków, mianowicie spłacono część pożyczki krajowej z roku 1885. (poz. 164.), pożyczkę z funduszu policyi krajowej (poz. 174.) i część pożyczki z galicyjskiego funduszu propinacyjnego (poz. 176 *b*).	—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XIX.	62	**Dodatki do podatków po 39 ct. od 1 zł. w. a. podatku z dodatkami.**			
		W c. k. urzędach podatkowych:			
		W miesiącu Styczniu 1893. . . 14.924 zł. 33½ ct.			
		" " Lutym " . . 14.502 " 93½ "			
		" " Marcu " . . 78.453 " 07 "			
		" " Kwietniu " . . 219.297 " 50 "			
		" " Maju " . . 117.512 " 87½ "			
		" " Czerwcu " . . 157.117 " 57½ "			
		" " Lipcu " . . 385.089 " 14½ "			
		" " Sierpniu " . . 189.296 " 49 "			
		" " Wrześniu " . . 345.438 " 51 "			
		" " Październiku " . . 693.015 " 50 "			
		" " Listopadzie " . . 507.277 " 10½ "			
		" " Grudniu " . . . 539.732 " 08 "			
		" " Styczniu 1894. na rach. r. 1893. 380.282 " 89½ "			
		" " Lutym " " " " " 197.443 " 83½ "			
		" " Marcu " " " " " 153.331 " 75½ "			
		Suma rubryki XIX.	3,992.715	60½	4.114.500

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Rachunek sumaryczny dodatków krajowych za rok budżetowy 1893. przedstawia się, jak następuje:				
121.784	—	Wydatność 1 centa dodatku krajowego wedle budżetu wynosić miała . . . . 105.500 zł. przyniosła zaś istotnie . . 102.377 " wskutek skrócenia roku budżetowego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. Maja 1893. (L. S. 749).	869.359	43½	—	—

Dodatki krajowe	Zaległe po koniec r. 1892.		Bieżące na r. 1893.		Razem	
	Zł.	ct.	Zł.	ct.	Zł.	ct.
a) Należytość . . .	1,323.685	15	4,386.134	97½	5,709.820	12½
b) Uiszczenie . . .	496.355	02½	3,516.775	54	4,013.130	56½
c) Zwroty opodatkowanym	14.070	23	6.344	73	20.414	96
d) Czysty dochód . .	482.284	79½	3,510.430	81	3.992.715	60½
e) Zaległość z końcem roku 1893.	827.330	12½	869.359	43½	1,696.689	56

ALEGATY

1—12.

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1893.

(Rubr. XV. wydatków, — Rubr. VII.. VIII., IX. i X. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Wydatki.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkiem aktyw.	2.360	—	2.360
	2	Profesor fachowy, drugi, płaca z dodatkami . . .	280	—	2.140
	3	Profesor fachowy, trzeci, płaca z dodatkami . . .	1.377	20	1.377
	4	Dwóch nauczycieli-adjunktów do nauk podstawowych i zawodowych, płace z dodatkami	2.153	34	1.920
	5	Docenci (nauczyciele-pomocnicy).	3.664	19	2.870
		Razem .	9.814	73	10.667
	—	Do tego: zaliczki udzielone na płacę . . 200 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących 60 „	140	—	—
		Suma rubryki I. .	9.954	73	10.667
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne . .	247	32	250
	7	Podatki	7	60	20
	8	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	27	42	60
	9	Opał i oświetlenie	345	67½	400
	10	Utrzymanie budynków	382	43	150
	11	Wewnętrzne urządzenie: *a)* utrzymanie	48	13	50
		b) uzupełnienie, *nadzwyczajne* . .	*278*	*55*	*300*
	12	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	580	—	540
		Razem . { zwyczajne . .	1.638	57½	1.470
		Razem . { *nadzwyczajne* .	*278*	*55*	*300*
		Suma rubryki II. .	1.917	12½	1.770
		Do przeniesienia . { zwyczajne . .	11 593	30½	12.137
		Do przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	*278*	*55*	*300*

lasowego we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
1.860	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że posada ta nie była w tym roku obsadzoną, zastępstwo zaś zarządzono dopiero od 1. Listopada 1893. (LW. 57.108/93).				
—	—					
—	234	*Wydatek większy*, z powodu przyznania adjunktowi Lipińskiemu dodatku osobistego o rocznych 280 zł. od 1. Marca 1893. (LW. 32.585/93).				
—	774	*Wydatek większy*, zależny od liczby godzin wykładanych przedmiotów, jakoteż z powodu, że okazała się potrzeba powołania osobnego docenta do nauk matematycznych. Przekroczenie w tej pozycyi i w pozycyi poprzedniej znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu pod poz. 2.				
1.860	1.008					
852						
—	140	*Wydatek większy*, niepreliminowany, zarachowany na stałą rubrykę w myśl uchwały sejmowej z dnia 14. Października 1874., a znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej.	140	—	—	—
852	140		140	—	—	—
712						
3	—	Różnica drobna na korzyść budżetu.				
12	—	*Wydatki mniejsze*, według urzędowego wezwania płatniczego i obliczenia asekuracyi.				
33	—					
54	—	*Wydatek mniejszy*, niedający się ściśle naprzód obliczyć.				
—	232	*Wydatek większy*, spowodowany konieczną potrzebą rekonstrukcyi studni. (LW. 19.955/93).				
2	—	*Wydatki mniejsze*, wedle rzeczywistych kosztów.				
21	—					
—	40	*Wydatek większy*, spowodowany udzieleniem jednorazowych zasiłków służbie (LW. 65.469/93).				
104	272					
21	—					
125	272					
	147					
544	—		140	—	—	—
21	—					

Wydatki.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . { zwyczajne . .	11.593	30½	12.137
		{ *nadzwyczajne* .	*278*	*55*	*300*
III.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia	300	—	300
	14	Laboratorya:			
		a) chemii ogólnej i technologicznej . . 60 zł. — ct.			
		b) botaniczno-fizyologicznej . . . . 46 „ 69 „	106	69	150
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń:			
		zwycz. nadzwycz.			
		a) do geografii fizycznej i politycznej . 22 zł. 79 ct. — zł.			
		b) fizyki . . . . 20 „ — „ 50 „			
		c) meteorologii i klimatologii . . . 20 „ — „ — „			
		d) geometryi wykreślnej i mechaniki . 50 „ — „ — „			
		e) inżynieryi leśnej . . . . . 50 „ — „ 350 „			
		f) botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . . . . 60 „ — „ — „			
		g) zoologii . . . . 20 „ — „ — „			
		h) technologii chemicznej . . . 50 „ — „ — „			
		i) leśnictwa w ogóle . . . 150 „ — „ 250 „			
		Razem . { zwyczajne . .	442	79	430
		{ *nadzwyczajne* .	*650*	—	*650*
	16	Wycieczki naukowe z uczniami	944	19	800
	17	Utrzymanie ogrodu przy szkole	152	50	150
		Razem . { zwyczajne . .	1.946	17	1.830
		{ *nadzwyczajne* .	*650*	—	*650*
		Suma rubryki III. .	2.596	17	2.480
IV.		**Spłata pożyczki.**			
	18	Bankowi krajowemu we Lwowie, spłata kapitału i odsetek, XXXVII. i XXXVIII. rata *a)* w kapitale 235 zł. 75 ct. *b)* w odsetkach 285 „ 05 „	520	80	400
		Razem . { zwyczajne . .	14.060	27½	14.367
		{ *nadzwyczajne* .	*928*	*55*	*950*
		Suma wydatków .	14.988	82½	15.317

lasowego we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
544	—		140	—	—	—
21	—		—	—	—	—
—	—					
43	—	*Wydatki* w ogóle o 30 zł. *mniejsze*, wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.				
—	13					
—	—					
—	144	*Wydatek większy*, z powodu liczniejszych w tym roku wycieczek naukowych, tudzież z powodu większej ilości uczniów, biorących w nich udział.				
—	2	Różnica drobna.				
43	159					
—	—					
43	159					
	116					
—	121	*Wydatek większy*, wedle pierwotnego planu umorzenia z powodu nieprzeprowadrenia konwersyi reszty długu na $4^1/_2$% pożyczkę w Banku krajowym. Reszta dłużnego kapitału z końcem roku 1893. wynosi 5.641 zł. 55 ct.				
544	237					
21	—					
565	237		140	—	—	—
328						

Dochody.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1893. zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**				
		a) wpisowe	30 zł.			
		b) czesne	265 „	295	—	330
—	—	**Dochody rozmaite.**				
		Uiszczone należytości z lat ubiegłych		410	—	—
		Suma dochodów		6.705	—	6.330
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**		8.283	$82^1/_2$	8.987
		Razem .		14.988	$82^1/_2$	15.317

Uwaga: Stan majątku funduszu szkoły wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 45.786/1894.

lasowego we Lwowie. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	**Uzasadnienie różnic**	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
35	—	*Dochód mniejszy*, zależny od liczby uczniów.				
—	410	*Dochód większy* nieprelimiuowany z tytułu zwrotu zaliczek, udzielonych na płace w latach ubiegłych.				
35	410					
703	—	Wynikłość *korzystniejsza* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				
738	410		—	—	—	
328						

2. Krajowe szkoły

Liczba rubryki budżetu	Liczba poz. budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1893 zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		a) Wyższa szkoła rolnicza.						
		Wydatki.						
I.	1-17	Płace profesorów i docentów . . .	20.290	55	800	—	21.090	55
II.	18-26	Inne płace	3 429	95	—	—	3.429	95
III.	27 33	Zasługi	2.434	91	—	—	2.434	91
IV.	34-48	Koszta administracyjne	7.790	86	670	—	8.460	86
V.	49 57	Potrzeby naukowe	6.974	51½	190	80	7.165	31½
VI.	58-59	Podatki i opłaty	512	70	—	—	512	70
VII.	60	Budowa internatu	—	—	10.000	—	10.000	—
		Suma wydatków rzeczyw., budżetem objętych	41.433	48½	11.660	80	53.094	28½
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . .	7.500	—	—	—	7.500	—
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej .	3.433	—	—	—	3.433	—
III.	3 7	Opłaty od uczniów	2.547	50	—	—	2.547	50
IV.	8	Dochód z pasieki	2	88	—	—	2	88
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	40	65		—	40	65
VI.	10	Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego .	98	72	—	—	98	72
—	—	Rozmaite nieprzewidziane	1.011	50	—	—	1.011	50
—	—	Dotacya z funduszu krajowego . . .	38.460	03½	—	—	38.460	03½
		Suma dochodów rzeczyw., budżetem objętych	53.094	28½	—	—	53.094	28½
		b) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.						
		Wydatki.						
I.	1 5	Płaca nauczycieli	2.574	—	1.510	—	4.084	—
II.	6-9	Koszta administracyjne	1.194	14	400	—	1.594	14
III.	10-11	Utrzymanie uczniów	6.752	01	—	—	6.752	01
IV.	12 15	Potrzeby naukowe	448	63	—		448	63
V.	16	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej .	40	—	—	—	40	—
—	—	Rozmaite nieprzewidziane	23	—	—	—	23	—
		Suma wydatków rzeczyw., budżetem objętych	11.031	78	1.910	—	12.941	78
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . .	1.500	—	—	—	1.500	—
II.	2 3	Opłaty i datki	229	—	—	—	229	—
III.	4	Zarobek uczniów	826	06	—	—	826	06
—	—	Rozmaite nieprzewidziane	128	70	—	—	128	70
—	—	Dotacya z funduszu krajowego . . .	10.258	02	—	—	10.258	02
		Suma dochodów rzeczyw., budżetem objętych	12.941	78	—	—	12.941	78

Stan majątku

A) Wyższa szkoła rolnicza.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny:			
Należytości czynne: *a*) z roku bieżącego: w rubr. wydatków . . .	713 zł. 38 ct.		
„ „ „ dochodów . . .	24 „ — „		737 zł. 38 ct.
b) z lat ubiegłych: w rubrykach wydatków:			
1) zaliczki na płacę (rubr. I. poz. 1—17) . .	509 zł. — ct.		
2) zaliczka na płacę ogrodnika (rubr. V. poz. 56a)	88 „ 50 „	597 zł. 50 ct.	
w rubrykach dochodów:			
1) opłaty od uczniów (rubr. III. poz. 3- 7) .	1.407 zł. 66 ct		
2) za warzywa (rubr. V. poz. 9)	8 „ 73 „		
3) rozmaite	984 „ 25 „	2.400 „ 64 „	2.998 „ 14 „
		Razem .	3.735 zł. 52 ct.
Stan bierny:			
Należytości bierne			— „ — „
		Czysty stan czynny .	3.735 zł. 52 ct.

rolnicze w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
									z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
21.522	800	22.322	1.701	—	469	—	1.232	—	303	38	—	—
3.240	—	3.240	—	—	190	—		190	190	—	—	-
2.472	—	2.472	110	—	73	—	37	—	—	—	—	
6.132	670	6.802	141	—	1.800	—	—	1.659	220	--	—	—
6.905	100	7.005	667	—	736	91	—	160	—	—	—	—
1.169	—	1.169	1.103	—	447	—	656	—	—	—	—	—
—	10.000	10.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
41.440	11.570	53.010	3.722	—	3.715	91	1.925	2.009	713	38	—	—
								84				
7.500	—	7.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.433	—	3.433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 950	—	5.950	3.403	—	—	—	3.403	—	—	—	—	
230	—	230	227	—	—	—	227	—	—	—	—	—
250	—	250	209	—	—	—	209	--	24	—	—	—
100	—	100	1	—	—	—	1	-	—	—	—	--
—	—	—	-	—	1.011	—	—	1.011	—	—	—	
35.547	—	35.547	—	—	2.913	—	—	2.913	—		—	-
53.010	—	53.010	3 840	—	3.924	—	3.840	3.924	24	—	—	—
								84				
2.490	1.375	3.865	—	—	84	135	—	219	—	—	—	—
1.340	400	1.740	193	—	47	—	146	—	—	—	--	—
7.344	—	7.344	592	—	—	—	592	—	—	—	—	—
430	—	430	93	—	112	—	—	19	—	—	—	—
40	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	23	—	—	23	—	—	—	—
11.644	1.775	13.419	878	--	266	135	738	261	—	—	--	—
							477					
1.500	—	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
840	—	840	611	—	—	—	611	—	—	—	—	—
648	—	648	—	—	178	—	—	178	—	—	—	—
—	—	—	—	—	129	—	—	129	—	—	—	—
10.431	—	10.431	173	—	—	—	173	—	—	—	—	—
13.419	—	13.419	784	--	307	--	784	307	—	—	—	-
							477					

z końcem roku 1893:

B) Szkoła parobków.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
Należytości czynne: z lat ubiegłych: w rubrykach wydatków: zaliczki na płacę (rubr. I. poz. 1—5)	7 zł. — ct.	
" dochodów: opłaty od uczniów (rubr. II. poz. 2—3)	25 " — "	32 zł. — ct.

Stan bierny:

Należytości bierne: . . . . — " — "

Czysty stan czynny . 32 zł. — ct.

Wydatki.

2. a) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	1.213	90	2.360
	2	5 profesorów fachowych, płace z dodatkami, zwyczajne .	8.402	67	8.842
		nadzwyczajne .	*800*	—	*800*
	3	Pełniący obowiązki profesora administracyi, płaca . .	1.440	—	1.440
	4	Jeden adjunkt, płaca z dodatkami	1.200	—	1.200
	5	Asystent zarazem docent zoologii, płaca 600 zł., remuneracya 540 zł.	1.140	—	1.140
	6	Dwóch asystentów	1.156	—	1.200
	7	Docent ekonomii	1.080	—	1.080
	8	" fizyki	800	—	800
	9	" hodowli	766	60	600
	10	" weterynaryi	480	—	480
	11	" leśnictwa	240	—	240
	12	" ustaw rolnych	360	—	360
	13	" ogrodnictwa	200	—	200
	14	" melioracyi	240	—	240
	15	" fizyologii zwierząt domowych	468	—	540
	16	" historyi i literatury polskiej	600	—	600
	17	" hodowli ryb i gospodarstwa stawowego . . .	200	—	200
		Razem { zwyczajne .	19.987	17	21.522
		Razem { *nadzwyczajne*	*800*	—	*800*
		Do tego zaliczki udzielone na płacę . . 860 zł. — ct.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących 556 " 62 "	303	38	—
		Ogółem { zwyczajne .	20.290	55	21.522
		Ogółem { *nadzwyczajne*	*800*	—	*800*
		Suma rubryki I. .	21.090	55	22.322
II.		**Inne płace.**			
	18	Lekarz zakładowy	399	97	400
	19	Dr. Skałkowski Władysław, emerytowany lekarz zakładowy .	200	—	200
	20	Auowa Berta, wdowa po profesorze, dożywocie . . .	300	—	300
	21	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze, dożywocie . .	600	—	600
	22	Kapelan	300	—	300
	23	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca z dodatkami . . .	650	—	650
	24	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku, dożywotni zasiłek .	150	—	150
	25	Pisarz dyrekcyi	540	—	540
	26	Remuneracya dla pomocnika w bibliotece	99	98	100
		Razem . . .	3.239	95	3.240
		Do tego zaliczki udzielone na płacę . . . 200 zł.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących . 10 "	190	—	—
		Suma rubryki II. .	3.429	95	3.240

rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
1.146	—					
439	—					
—	—					
—	—					
—	—					
	—					
—	—					
44	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 1.535 zł. wedle obecnego stanu personalu nauczycielskiego, jako też z powodu, że posada dyrektora, którego zastępstwo zarządzono, do końca roku obsadzoną nie została.				
—	—					
—	—					
—	166					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
72	—					
—	—					
—	—					
1.701	166					
—	—					
1.535						
—	303	*Wydatek nieprelimininowany*, zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874. Tenże znajduje zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej.	303	38	—	—
1.535	303		303	38	—	—
—	—		—	—	—	—
1.535	303		303	38	—	—
1.232						
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	190	*Wydatek niepreliminowany*, zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874. Tenże znajduje zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej.	190	—	—	—
—	190		190	—	—	—

Wydatki.

2. a) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
III.		**Zasługi.**			
	27	Sługa szkolny oraz ubranie dla tegoż	340	46	330
	28	Dwóch stróżów, domowy i nocny	389	70	372
	29	Preparator i usługa dla uczniów w laboratoryach . .	1 329	75	1.440
	30	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	204	—	180
	31	Remuneracya dla służby	71	—	50
	32	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50	—	50
	33	Macherowa Marya, wdowa po dozorcy	50	—	50
		Suma rubryki III. .	2.434	91	2.472
IV.		**Koszta administracyjne.**			
	34	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne . . . . 79 zł. 84 ct.			
		b) druki i inseraty . . . . . 173 „ 11 „			
		c) portorya i posyłki . . . . 93 „ 54 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi . . . 111 „ — „	457	49	500
	35	Opał	1.672	77	1.050
	36	Oświetlenie	226	53	300
	37	Utrzymanie budynków i ogrodzeń: *a)* zwyczajne . . .	1.669	97	1.500
		b) nadzwyczajne . .	*400*	—	*400*
	38	Na restauracyę kaplicy wewnątrz i na jej urządzenie . .	—	—	—
	39	Utrzymanie dziedzińców i ścieżek	154	22	100
	40	Ubezpieczenie budynków	459	18	400
	41	Najem pomieszkań: dla kasyera, dwóch asystentów i dla sługi szkolnego	445	—	412
	42	Płaca kominiarza	110	—	100
	43	Sprzęty i ruchomości: *a)* utrzymanie	94	72	120
		b) uzupełnienie nowych, *nadzwyczajne*	*70*	—	*70*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	5.289	88	4.482
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	*470*	—	*470*

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	10	*Wydatki* w ogóle o 37 zł. *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	18					
110	—					
—	24					
—	21					
—	—					
—	—					
110	73		—	—	—	—
37						
43	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby w tymże roku.				
—	623	*Wydatek większy*, z powodu wyższych cen drzewa opałowego, którym w miejsce węgla opalać musiano, gdyż piece w ubikacyach szkolnych nie nadają się na opalanie węglem, coby było niezawodnie tańszem.				
73	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.				
—	170	*Wydatek większy*, z powodu, że okazała się potrzeba uskutecznienia liczniejszych a niezbędnych napraw przy budynkach szkolnych.				
—	—					
—	—					
—	54	*Wydatek większy*, spowodowany przygotowaniem materyału na sztachety, jakoteż wymurowaniem słupa na dziedzińcu pod zegar słoneczny.				
—	59	*Wydatek większy*, spowodowany opłatą asekuracyi nowego gmachu.				
—	33	*Wydatki* nieco *większe*, wedle rzeczyistego kosztu w tym roku.				
—	10					
25	—	*Wydatek mniejszy*, wedle istotnej potrzeby.				
—	—					
141	949					
—	—					

Wydatki.

2 a) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	5.289	88	4.482
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	*470*	—	*470*
	44	Koszta przewozu prelegentów	1.637	13	1.400
	45	„ lustracyi zakładu	244	44	300
	46	„ nabożeństwa	127	63	50
	47	Apteka i rozmaite inne	491	78	100
	48	Datek na urządzenie telegrafu do Dublan, *nadzwyczajne* .	*200*	—	*200*
		Razem { zwyczajne .	7.790	86	6.132
		Razem { *nadzwyczajne*	*670*	—	*670*
		Suma rubryki IV. .	8.460	86	6.802
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	49	Eksperymenta przy wykładach	154	21	325
	50	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie	1.268	05	1.010
	51	Laboratorya: *a)* laboratoryum rolnicze i biblioteka podręczna 295 zł. 06 ct. *b)* „ chemiczne „ „ 576 „ 84 „ *c)* „ roślinno-fizyologiczne i biblioteka podręczna . . . 286 „ 34 „ *d)* „ zootomiczne i biblioteka podręcz. 37 „ 65 „	1.195	89	1.515
	52	Biblioteka i czytelnia: *a)* na przykupno dzieł . . . . . 689 zł. 34 ct. *b)* „ oprawę książek . . . . . 83 „ — „ *c)* „ czasopisma . . . . . . 320 „ 72 „	1.093	06	1.000
		Do przeniesienia .	3.711	21	3.850

rolnicza w Dublanach. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
141	949					
—	—					
—	237	*Wydatek większy*, spowodowany większą liczbą zamiejscowych docentów.				
—	144	*Wydatek większy*, spowodowany kosztami przyjęcia komisyi egzaminacyjnej.				
—	78	*Wydatek większy*, spowodowany sprawieniem nowych kwiatów do kaplicy.				
—	392	*Wydatek większy*, spowodowany: *a*) kosztem podróży prof. Olszowego z Wiednia (LW. 34.172/1893). *b*) wydatkiem na sprawienie sztanc do odznak dla uczniów (LW. 17.781/1893). *c*) wykazaną obok w należytościach czynnych niezwróconą zaległością.	220	—		
—	—					
141	1.800		220	—	—	—
—	—					
141	1.800					
	1.659					
171	—					
—	258	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 232 zł. wedle istotnej potrzeby w tym roku,				
319	—					
—	93	*Wydatek większy*, znajdujący zupełne pokrycie, w zaoszczędzeniu pod poz. 51.				
490	351					

Wydatki.

2. a) Wyższa szkoła

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
V.		Z przeniesienia .	3.711	21	3.850
	53	Utrzymanie pola doświadczalnego	343	08	350
	54	Wycieczki naukowe z uczniami	429	65	600
	55	Utrzymanie pasieki	33	48	30
	56	Ogród:			
		a) płaca ogrodnika . . zwycz. 740 zł. — ct., nadzwycz. — zł. — ct.			
		b) utrzymanie ogrodu . zwycz. 717 „ 09½ „, nadzwycz. — „ — „			
		c) rekonstrukcya cieplarni i zakupno narzędzi . . zwycz. — „ — „, nadzwycz. 190 „ 80 „			
		d) druk katalogu . . zwycz. — „ — „, nadzwycz. — „ — „			
		Razem { zwyczajne .	1.457	09½	1.075
		Razem { *nadzwyczajne*	*190*	*80*	*100*
	57	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły . . . . . , ...	1.000	—	1.000
		Razem { zwyczajne .	6.974	51½	6.905
		Razem { *nadzwyczajne*	*190*	*80*	*100*
		Suma rubryki V. .	7.165	31½	7.005
VI.		**Podatki i opłaty.**			
	58	Podatek gruntowy i domowy	512	70	66
	59	Odsetki od pożyczki hipotecznej w kapitale 21.500 zł. na budowę gorzelni	—	—	1.103
		Suma rubryki VI. .	512	70	1.169
VII.	60	**Na budowę internatu** (dalsza rata) *nadzwyczajne* . .	*10.000*	—	*10.000*

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
490	351					
7	—	*Różnica drobna* na korzyść budżetu.				
170	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od ilości urządzonych wycieczek.				
—	3	*Różnica* nieznaczna.				
—	382	*Wydatki większe*, spowodowane konieczną potrzebą i urządzeniem aparatu, rozprowadzającego wodę z wodociągu gorzelniczego po ogrodzie botanicznym (L.W. 25.028/1893), jakoteż i większemi a niezbędnemi wydatkami, poniesionemi na rekonstrukcyę cieplarni, oraz w skutek sprawienia narzędzi ogrodniczych.				
—	*91*					
—	—					
667	736					
—	*91*					
667	827		—	—	—	—
	160					
—	447	*Wydatek większy*, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.				
1.103	—	*Wydatku nie było* żadnego, z powodu niezaciągnięcia projektowanej pożyczki.				
1.103	447		—	—	—	—
656						
—	—		—	—	—	—

Dochody.

2. a) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .**	7.500	—	7.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej . . .**	3.433	—	3.433
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe	120	—	250
	4	Czesne	1.979	50	5.000
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach	175	—	200
	6	Na bibliotekę	78	—	200
	7	Na usługę	195	—	300
		Suma rubryki III. .	2.547	50	5.950
IV.	8	**Dochód z pasieki . . . .**	2	88	230
V.	9	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	40	65	250
VI.	10	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego . .**	98	72	100
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane . . . . . .**	1.011	50	—
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego . . . . .**	38.460	03½	35.547

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
130 3 021 25 122 105	— — — — —	*Dochody mniejsze*, spowodowane uwolnieniem 23 uczni od opłat szkolnych (LW. 67.437/1893. i 19.585/1894). Liczba uczniów z końcemII. półrocza 1892/1893. wynosiła 39, preliminowano zaś opłaty od 50 uczniów.	—	—	—	—
3.403	—		—	—	—	—
227	—	*Dochód mniejszy*, gdyż stosunki klimatyczne były dla pszczół tak jak w roku 1892. niekorzystnymi.	—	—	—	—
209	—	*Dochód mniejszy*:	24	—	—	—
1	—	*a)* z powodu uprawy w ogrodzie roślin tylko do nauki potrzebnych; *b)* z powodu, że znaczną przestrzeń pola doświadczalnego oddano pod budowę internowe zaś pole doświadczalne, w miejsce dawniejszego, nie zostało jeszcze założonem.	—	—	—	—
—	1.011	*Dochody niepreliminowane* uzyskane: *a)* z uiszczenia należytości od szkoły gorzelniza użycie laboratoryum przez uczniów szkoły gorzelniczej, w kwocie . . 80 zł. — ct. *b)* ze zwrotu zaliczek na płacę udzielonych w latach ubiegłych, w kwocie . . . . 931 „ 50 „ razem jak obok . . . 1.011 zł. 50 ct.	—	—	—	—
—	2.913	*Dotacya większa*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru. Na niekorzystny ten wynik wpłynęły głównie mniejsze dochody Rubr. III. doch. „Opłaty od uczniów“. (Obacz wyjaśnienie przy rubr. III. doch.).	—	—	—	—

Wydatki.

2. b) Szkoła parobków i dozorców

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	*a)* Nauczyciel fachowy	—	—	—
		b) Zastępstwo nauczyciela fachowego, *nadzwyczajne* . .	*1.510*	—	*1.375*
	2	Dwóch nauczycieli pomocniczych, płace z dodatkami . .	1.600	—	1.600
	3	Docent weterynaryi	150	—	150
	4	Katecheta	200	—	200
	5	Instruktor robót ręcznych	540	—	540
		Razem . { zwyczajne . .	2.490	—	2.490
		{ *nadzwyczajne* .	*1.510*	—	*1.375*
		Do tego: Zaliczki na płace . . . . 120 zł.			
		Po strąceniu rat bieżących . . 36 „	84	—	—
		Ogółem . { zwyczajne . .	2.574	—	2.490
		{ *nadzwyczajne* .	*1.510*	—	*1.375*
		Suma rubryki I. .	4.084	—	3.865
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora . . . . 400 zł. — ct.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . 136 „ 15 „	536	15	500
	7	Opał i oświetlenie	250	50	240
	8	*a)* Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz, zwyczajne	107	49	300
		nadzwyczajne	*400*	—	*400*
		b) Naprawa dachu	—	—	—
	9	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300	—	300
		Razem . { zwyczajne . .	1.194	14	1.340
		{ *nadzwyczajne* .	*400*	—	*400*
		Suma rubryki II. .	1.594	14	1.740
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	10	Stołowanie uczniów	4.836	75	5.184
	11	Odzież, pościel i pranie	1.915	26	2.160
		Suma rubryki III. .	6.752	01	7.344

gospodarskich w Dublanach.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	135	*Wydatek większy*, zależny od ilości godzin wykładowych.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	135					
—	84	*Wydatek większy*, niepreliminowany, spowodowany udzieleniem zaliczki b. nauczycielowi Młotkowi, któremu resztę niespłaconej zaliczki odpisano w skutek ustąpienia tegoż z posady (LW. 13.785/1894).				
—	84					
—	135					
—	219		—	—	—	—
—	36					
—	11	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 146 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.				
193	—					
—	—					
—	—					
—	—					
193	47					
—	—					
193	47		—	—	—	—
146						
347	—	*Wydatki mniejsze*, wedle rzeczywistego kosztu i z powodu mniejszej ilości uczniów.				
245	—					
592	—		—	—	—	—

Wydatki i dochody.

2. b) Szkoła parobków i dozorców

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wyd. i doch. w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	12	Zaprzęgi do demonstracyi	12	20	80
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	193	70	120
	14	Przykupno zwierząt do sekcyj	4	(0	30
	15	„ modeli, machin i narzędzi	238	13	200
		Suma rubryki IV.	448	63	430
V.	16	**Kurs ćwiczeń** dla szkolnej straży pożarnej	40	—	40
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	23	—	—
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	229	—	480
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	—	—	360
		Suma rubryki II.	229	—	840
III.	4	**Zarobek uczniów**	826	06	648
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	128	70	—
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	10.258	02	10.431

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyd. i doch. mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyd. i doch. większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
68						
—	74	*Wydatki* w ogóle *większe* o 19 zł. wedle potrzeby w tym roku.				
25	—					
—	38					
93	112		—	—	—	—
	19					
—	—		—	—	—	—
—	23	*Wydatek niepreliminowany*, spowodowany kosztami sprowadzenia lekarza ze Lwowa do chorego ucznia.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
251	—	*Dochody mniejsze*, wedle rzeczywistego wpływu.				
360	—	*Dochodu* w tym roku nie było żadnego.				
611	—		—	—	—	—
—	178	*Dochód większy*, spowodowany liczniejszemi robotami wykonanemi przez uczniów.	—	—	—	—
—	129	*Dochód niepreliminowany*, uzyskany: *a*) z grzywny ściągniętej od restauratora w kwocie . . . . 15 zł. — ct. *b*) ze zwrotu zaliczek na płacę udzielonych w latach ubiegłych w kwocie . . . . 113 „ 70 „ razem jak obok . . . 128 zł. 70 ct.	—	—	—	—
173	—	*Dotacya mniejsza* (a zatem wynik *korzystniejszy* od od budżetu) w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.	—	—	—	—

3. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba poz. budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1893 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1-17	Wydatki na gospodarstwo	13.300	77½	700	27	14.001	04½
II.	18	Cegielnia	5.655	88	—	—	5.655	88
III.	19 20	Podatki i opłaty	651	60	—	—	651	60
IV.	21-22	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych . .	2.596	—	—	—	2.596	—
V.	23	Rozmaite nieprzewidziane	430	82	—	—	430	82
—	—	Nadwyżka dochodów	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczyw. budżetem objętych	22 635	07½	700	27	23.335	34½
		Dochody						
I.	1-4	Dochody z gospodarstwa	13.265	95½	—	—	13 265	95½
II.	5	Z cegielni	5.655	88	—	—	5.655	88
III.	6-7	Z dzierżaw	230	—	—	—	230	—
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	357	35	—	—	357	35
—	—	Dotacya z funduszu krajowego . . .	3.826	16	—	—	3 826	16
		Suma dochodów rzeczyw., budżetem objętych	23.335	34½	—	—	23.335	34½

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół	Ogół
Należytości czynne w rubrykach dochodów:			
1. Z roku bieżącego		331 zł. 04 ct.	
2. Z lat ubiegłych:			
a) za ziemiopłody (rubr. I. poz. 1. *a*) .	114 zł. 10 ct.		
b) z wynajętych łąk (rubr. I. poz. 2.) .	1.803 „ 15 „		
c) za mleko (rubr. I. poz. 3. *a*). . .	474 „ 52 „		
d) z lasu i stawów (rubr. I. poz. 4.) . .	12 „ 25 „		
e) z cegielni (rubr. II. poz. 5.) . . .	752 „ 58 „		
f) z polowania (rubr. III. poz. 7.) . .	25 „ — „		
g) wartość materyałów budowlanych (rubr. IV. poz. 8.)	1.137 „ 80 „	4.319 „ 40 „	4.650 zł. 44 ct.
Czysty stan bierny			49.421 „ 80 „
Zgodnie ze sumą stanu biernego . .			54.072 zł. 24 ct.

w Dubianach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892.			Wynikłości są zatem:						Należytości z roku bieżącego			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
9.675	700	10.375	444	—	4.070	—	—	3 626	—	—	—	—
500	—	500	—	—	5.156	—	—	5.156	—	—	—	—
850	—	850	268	—	69	—	199	—	—	—	—	—
2.425	—	2.425	—	—	171	—	—	171	—	—	—	—
50	—	50	—	—	381	—	—	381	—	—	—	—
3.215	—	3.215	3.215	—	—	—	3.215	—	—	—	—	—
16.715	700	17.415	3 927	—	9 847	—	3.414	9.323	—	—	—	—
								5.920				
16.360	—	16.360	3.094	—	—	—	3.094	—	331	04	—	—
600	—	600	—	—	5.056	—	—	5.056	—	—	—	—
405	—	405	175	—	—	—	175	—	—	—	—	—
50	—	50	—	—	307	—	—	307	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3.826	—	—	3.826	—	—	—	—
17.415	—	17.415	3.269	—	9.189	—	3.269	9.189	331	04	—	—
								5.920				

z końcem roku 1893.

Stan bierny.

	Szczegół	Ogół
Należytości bierne w rubrykach wydatków z lat ubiegłych:		
a) kapitały dłużne galic. Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu (rubr. IV. poz. 21.)	14.072 zł. 24 ct.	
b) kapitał dłużny galic. Towarzystwu gospodarczemu (rubr. IV. poz. 22.)	40.000 „ — „	54.072 zł. 24 ct.
Suma stanu biernego		54.072 zł. 24 ct.

Wydatki. 3. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera	2.698	10	1.800
	2	Najem robotnika	5.442	$34^1/_2$	3 500
	3	Dokupno i zmiana nasienia	225	60	300
	4	„ nawozów dopełniających	411	87	400
	5	„ karmy (owsa, makuchów, kiełków i t. d.)	2.654	37	2.000
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży oraz powiększenie stanu koni	446	73	400
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	255	38	150
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	700	21	350
	9	Utrzymanie rowów i dróg	—	—	50
	10	Melioracye łąk, *nadzwyczajne*	*300*	*27*	*300*
	11	Drenowanie pól, *nadzwyczajne*	*400*	—	*400*
		Do przeniesienia { zwyczajne	12.834	$60^1/_2$	8.950
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	*700*	*27*	*700*

w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	898	*Wydatki* w ogóle *większe* o 2.840 zł., spowodowane konieczną potrzebą zwiększenia służby folwarcznej i podwyższenia tejże płac z powodu drożyzny panującej nieustannie w Dublanach. Kwoty na ten cel preliminowane są niewystarczające, co udowadniają coroczne, znaczne przekroczenia tych pozycyj.				
—	1.942					
74	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 62 zł. wedle potrzeby w tym roku.				
—	12					
—	654	*Wydatek większy*, spowodowany drożyzną i nieurodzajem w skutek ciągłych klęsk elementanych.				
—	47	*Wydatek większy*, spowodowany większymi wydatkami poniesionymi przy zakupnie koni.				
—	105	*Wydatek większy*, spowodowany konieczną potrzebą i niedającą się odwlec naprawą dachów na budynkach folwarcznych.				
—	350	*Wydatek większy*, spowodowany zakupnem niezbędnych maszyn i narzędzi, oraz częściowem pokryciem (100 zł.) wydatków poniesionych na zakupno kolejki żelaznej, która jest użyteczną tak dla gospodarstwa folwarcznego ze względu na zaoszczędzenie robocizny folwarcznej, jak dla próbnych demonstracyjnych kultur torfowych, jakoteż i dla zaoszczędzenia robocizny przy eksploatacyi torfu opałowego. Wydatek kosztu tej kolejki rozłożony został na lat cztery (LW. 18.341/1893).				
50	—	Wydatku w tym roku nie było żadnego.				
—	—					
—	—					
124	4.008					
—	—					

Wydatki. 3. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
I.		Z przeniesienia { zwyczajne .	12.834	60½	8.950
		{ *nadzwyczajne*	*700*	*27*	*700*
	12	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	69	58	300
	13	Kuchnia folwarczna	239	98	200
	14	Koszta kancelaryjne	7	77	25
	15	Światło i smarowidło	10	83	50
	16	Kultura lasu i plantacye nieużytków	15	91	50
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku . . .	122	10	100
		Razem { zwyczajne .	13.300	77½	9.675
		{ *nadzwyczajne*	*700*	*27*	*700*
		Suma rubryki I. .	14.001	04½	10.375
II.	18	**Cegielnia**	5.655	88	500
III.		**Podatki i opłaty.**			
	19	Podatek gruntowy i domowy	651	60	582
	20	Należytość od przeniesienia własności folwarku . . .	—	—	268
		Suma rubryki III. .	651	60	850
IV.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**			
	21	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:			
		a) 28. i 29. rata kapitału od pożyczki 5.000 zł. . . . 98 zł. 59 ct.			
		5% odsetki . . . . 201 „ 41 „ 300 zł. — ct.			
		b) 19. i 20. rata kapitału od poczki 11.600 zł. . . . 183 zł. 17 ct.			
		5% odsetki . . . . 512 „ 83 „ 696 „ — „	996	—	825
	22	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu . . .	1.600	—	1.600
		Suma rubryki IV. .	2.956	—	2.425
V.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	430	82	50
—	—	**Nadwyżka dochodow**	—	—	3.215

w Dublanach.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
124	4.008					
—	—					
230	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż zabezpieczono mniejszą ilość zbiorów, stosownie do urodzajów (obacz uzasadnienie przy poz. 5. wyd.)				
—	40	*Wydatek większy*, jak uzasadnienie przy poz. 1. wydat.				
17	—					
39	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 68 zł. wedle potrzeby w tym roku.				
34	—					
—	22					
444	4.070					
—	—					
444	4.070					
	3.626					
—	5.156	*Wydatek większy*, w skutek większego nakładu na wyrób cegły dla budującego się internatu. Ponieważ jednak budowa internatu dopiero w roku 1894. ukończoną będzie, a więc i rachunki z użytkowania cegły na tę budowę dopiero w tymże roku ostatecznie zestawione być mogą, przeto zanulowano go przez pobranie w dochód rubr. II. poz. 5 i przez przeniesienie na rok 1894, w którym to roku ostatecznie cały rachunek ścisły przy zamknięciu rachunkowem przedstawionem będzie.				
—	69	*Wydatek większy*, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.				
268	—	*Wydatku* nie było *żadnego*, gdyż resztę dłużnej należytości uiszczono w roku 1892.				
268	69					
199						
—	171	*Wydatek większy*, z powodu, że zamierzonej konwersyi 5% pożyczek nie przeprowadzono, opłacono tedy odsetki 5% zamiast preliminowanych $4^1/_2$%. *ad a)* Pożyczka zaciągnięta wynosiła 5.000 zł. — ct. po koniec r. 1893. spłacono . 1.046 „ 24 „ pozostaje dług . 3.953 zł. 76 ct. *ad b)* Pożyczka zaciągnięta wynosiła 11.600 zł. — ct. po koniec roku 1893. spłacono 1.481 „ 52 „ pozostaje dług . 10.118 zł. 48 ct.				
—	—					
—	171					
—	381	*Wydatek większy*, spowodowany wydatkami nadzwyczajnymi na zakupno buhaja, uiszczeniem prestacyj szkolnych i drogowych, oraz subwencyą na potrzeby szkoły ludowej.				
3.215	—	*Nadwyżki* dochodów *nie było*, natomiast okazał się *niedobór*. (Obacz uzasadnienie przy poz. doch. „Dotacya z funduszu krajowego".)				

Dochody.

3. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . 6.340 zł. 08 ct. *b*) Za owies i siano dostarczone szkołom . 793 „ 27 „	7.133	35	8.900
	2	Z wynajętych łąk	897	36	1.000
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: *a*) Krowiarnia: *α*) mleko . 3.290 zł. 11½ ct. *β*) przychowek 272 „ 63 „ *γ*) braki i opasy 548 „ — „ 4.110 zł. 74½ ct. *b*) Nierogacizna . . . . . . 104 „ — „ *c*) Owce . . . . 20 „ 50 „ *d*) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół . . . . . . 1.000 „ — „	5.235	24½	6.180
	4	Z lasu i stawów	—	—	280
		Suma rubryki I. .	13.265	95½	16.360
II.	5	**Z cegielni**	5.655	88	600
III.		**Z dzierżaw.**			
	—	Z obligów propinacyjnych	85	—	230
		Do przeniesienia . .	85	—	230

w Dublanach. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego		Należytości bierne z roku bieżącego	
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.767	—	*Dochód mniejszy* spowodowany nieurodzajem (co w obec ciągłych klęsk elementarnych, jakie miały miejsce w roku 1893. zupełnie jest usprawiedliwionem) w szczególe zaś spowodowany zupełnym brakiem dochodu z rzepaku, który doszczętnie zniszczał.	37	56	—	—
102	—	*Dochód* nieznacznie *mniejszy* z uwzględnieniem obok wykazanej należytości czynnej, wedle zawartych umów.	44	57	—	—
			248	91	—	—
945	—	*Dochód mniejszy* niedający się ściśle naprzód obliczyć: *ad a)* poz. *α)* z powodu wysprzedaży krów chorych, poz. *β)* zależny od ilości przychowków kwalifikujących się do sprzedania. Różnica ta znajduje częściowe pokrycie w wyżej wykazanej należytości czynnej.				
280	—	Dochodu w tym roku niebyło żadnego.				
3.094	—		331	04	—	—
—	5.056	*Dochód większy*, z powodu jak wyjaśnienie przy rubr. II. poz. 18. wydatków).				
145	—	*Dochód mniejszy*, wedle stanu efektów znajdujących się tymczasowo w depozytach, mianowicie: obligi na 4.215 zł. i książeczka gal. Banku krajowego na 585 zł., na której jest ulokowana chwilowo gotówka, otrzymana z odsetków. W roku 1894. za tęż książeczkę zakupiono efekta 4% (jak LW. 9.864/1894), od których odsetki dopiero w tymże roku pobrane zostaną a następnie w roku 1895. cały kapitał będzie oddany fund. krajowemu po myśli uchwał Wys. Sejmu z d. 18. listopada 1889. i z d. 22. listopada 1890., oraz z d. 2. kwietnia 1892.				
145	—					

Dochody.

3. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	Dochody w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
III.		Z przeniesienia . .	85	—	230
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów	120	—	150
	7	Z polowania	25	—	25
		Suma rubryki III. .	230	—	405
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	357	35	50
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	3.826	16	—

w Dublanach.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
145	—					
30	—	*Dochód mniejszy*, wedle zawartych umów z dzierżawcami.				
—	—					
175	—					
—	307	*Dochód większy* spowodowany: *a*) grzywnami ściągniętemi od włościan za szkody wyrządzone w polu . . 38 zł. 28 ct. *b*) dochodem z torfiarni w kwocie 319 „ 07 „ razem jak obok . 357 zł. 35 ct. Rachunek torfu za rok 1893.: Dochód *brutto* ze sprzedaży torfu wynosił . . . 2.970 zł. 10 ct. koszta wyrobu tegoż wynosiły 2.651 „ 03 „ czysty więc dochód j. w. 319 zł. 07 ct.				
—	3.826	W budżecie na rok 1893. preliminowano *nadwyżkę dochodów* w kwocie . . . 3.215 zł. okazał się natomiast *niedobór*, który musiał być pokryty dotacyą z funduszu krajowego w wysokości . 3.826 „ okazał się przeto wynik od budżetu *niekorzystniejszy* o . . . . 7.041 zł. przeważnie w skutek większych poniesionych wydatków na gospoderstwo (rubr. I wydatków), natomiast zaś niższych dochodów w rubryce 1. dochodów. (Obacz wyjaśnienia przy odnośnych rubrykach).				

Wydatki.

4. a) Krajowa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik szkoły, zarazem kierownik gorzelni zakładowej .	600	–	600
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni . . .	1.000	—	1.000
	3	Docenci:			
		a) matematyki i rysunków	150	—	150
		b) fizyki	100	—	100
		c) chemii	150	—	150
		d) gorzelnictwa	450	—	450
		e) nauki o kotłach i maszynach	150	–	150
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelni	150	—	150
		g) administracyi i rachunkowości	60	—	60
		Suma rubryki I. .	2.810	—	2.810
		Do tego: zaliczka na płacę	250	—	—
		Razem . .	3.060	—	2.810
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Druki, inseraty, portorya i t. d.	26	43	30
	5	Koszta przewozu prelegentów	45	30	60
		Suma rubryki II. .	71	73	90
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	6	Szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80	—	80
	7	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni	—	—	50
	8	Książki i czasopisma	61	90	60
	9	Wycieczki profesorów z uczniami	186	60	150
		Suma rubryki III. .	328	50	340
IV.	10	**Zapomogi dla uczniów**	750	—	300
		Do przeniesienia . .	4.210	23	3.540

gorzelnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	250	*Wydatek niepreliminowany,* znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej, a zarachowany na stałą rubrykę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874.	250	—	—	—
—	250		250	—	—	—
4	—	*Wydatki mniejsze,* wedle potrzeby w tym roku.				
15	—					
19	—		—	—	—	—
—	—					
50	—	*Wydatku nie było* w tym roku żadnego.				
—	2	Różnica nieznaczna.				
—	37	*Wydatek większy,* wedle rzeczywistego kosztu.				
50	39		—	—	—	—
11						
—	450	*Wydatek większy,* znajdujący zupełne pokrycie w większych dochodach rubryki I. poz. 1. dochodów.	—	—	—	—
30	700		250	—	—	—

Wydatki i Dochody. 4. a) Krajowa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . .	4.210	23	3.540
V.	11	Rozmaite drobne	326	68	20
		Suma wydatków .	4.536	91	3.560
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	2.000	—	1.500
II.	2	Opłaty od uczniów	310	--	300
		Suma dochodów .	2.310	—	1.800
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	2.226	91	1.760
		Razem . .	4.536	91	3.560

Stan majątku z końcem roku 1893.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny.	1. Należytości czynne z roku bieżącego w rubryce I. wydatków	250 zł. — ct.	
	2. Należytości czynne z lat ubiegłych w rubryce „Rozmaite dochody“ za niesprzedane egzemplarze dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ .	66 „ 50 „	316 zł. 50 ct.
Stan bierny	. . . .		— „ — „
	Czysty stan czynny		316 zł. 50 ct.

gorzelnicza w Dublanach. **Wydatki i Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
30	700		250	—	—	—
—	307	*Wydatek większy*, spowodowany kosztem kursu dla nauki c. k. organów skarbowych (LW. 21.521 r. 1892. i 58.408/1893.)	—	—	—	—
30	1.007		250	—	—	—
	977					
—	500	*Dochód większy*, z powodu, że c. k. Rząd udzielił subwencyę większą o kwotę 500 zł. na zapomogi dla uczniów (LW. 3.927/1893).	—	—	—	—
—	10	*Dochód większy*, wedle rzeczywistego wpływu.	—	—	—	—
—	510		—	—	—	—
—	467	*Dotacya większa*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru spowodowanego głównie wydatkami kursu dla nauk c. k. organów skarbowych (Patrz rubryka V. poz. 11. wydatków).	—	—	—	—
—	977		—	—	—	—

Wydatki.

4. b) Krajowa gorzelnia

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace.**			
	1	Maszynista	400	—	400
	2	5 robotników	487	20	360
		Suma rubryki I.	887	20	760
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Opał	1.677	80	1.296
	4	Kartofle	2.917	80	4.104
		Do przeniesienia {	4.595 887	60 20	5.400 760

w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnie	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	127	*Wydatek większy*, z powodu drożej opłaconego robotnika i uiszczonej opłaty za ubezpieczenie tychże w Zakładzie od wypadków.				
—	127					
—	382	*Wydatek większy*, spowodowany wyższemi cenami drzewa opałowego, którem musiano opalać gdy temczasem preliminowano tylko koszt torfu, i z powodu złego palewiska, na którego przerobienie przyznał już Wys. Sejm kredyt w budżecie na r. 1894.				
1.186	—	*Wydatek mniejszy* w stosunku, do mniejszej ilości wyrobionego alkoholu. W roku 1893. użyto 1.584 q. kartofli po 1·20 ct. co czyni . . . . 1.900 zł. 80 ct. w porównaniu więc z wydatkiem przy poz. 4. w kwocie 2.917 „ 80 „ okazuje się różnica . . 1.017 zł. — ct. o którą właściwie powinien być wydatek w tej rubryce jeszcze mniejszy. Kwota ta, przedstawia wartość 565 q. kartofli po 1 zł. 80 ct. danych gorzelni w roku administracyjnym folwarku 1893/1894. Dla zrównania wię roku administracyjnego powyższego funduszu (folwarku) z rachunkiem gorzelni różnice te na r. 1893. zarachowano. Dochód zaś z alkoholu wyprodukowanego z owych 565 q. kartofli będzie wykazany dopiero w zamknięciu rachunku funduszu gorzelni za rok 1894. Zrównanie roku administracyjnego było niezbędnem celem wykazania tych samych wydatków i z tego samego roku w niniejszym funduszu jakie wykazuje dochody fundusz folwarku.				
1.186	382					
—	127					

Wydatki.

4. b) Krajowa gorzelnia

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
II.		Z przeniesienia	887	20	760
			4.595	60	5.400
	5	Zboże	638	11	821
	6	Swiatło smorowidło, drożdże itp.	226	28	180
	7	Mouter, drobne naprawy	166	50	300
		Suma rubryki II. .	5.626	49	6.701
III.	8	**Na utrzymanie budynków i dziedzińca** . . .	348	60	100
—	—	**Rozmaite wydatki**	358	14	—
		Suma wydatków .	7.220	43	7.561

w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	127					
1.186	382					
183	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do mniejszej produkcyi alkoholu.				
—	46	*Wydatek większy*, wedle koniecznej potrzeby.				
134	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistych kosztów.				
1.503	428					
1.075						
—	249	*Wydatek większy*, spowodowany konieczną potrzebą odrestaurowania mieszkania w gorzelni, dla adjunkta-gorzelnika, oraz zarachowaniem drugiej połowy kosztów przerobienia kanału odpływowego. (Patrz str. 235. zamknięcia rachunku za rok 1892. LW. 49.583 z roku 1892. i 58.408 z roku 1894).				
—	358	*Wydatek niepreliminowany*, spowodowany uiszczeniem podatku zarobkowego i dochodowego, następnie kosztami przyjęcia komisyi kontrolujących, kosztami posyłek i jazdy w interesach gorzelni.				
1.075	734					
341						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	Dochody w roku 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu**	2.093	19	4.320
II.	2	**Ze sprzedaży brahy**	849	68	473
III.	3	**Bonifikacya**	1.468	22	1.800
—	—	**Dochody rozmaite**	208	46	—
		Soma dochodów .	4.619	55	6.593
		Do przeniesienia .	4.619	55	6.593

w Dublanach. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.227	—	*Dochód mniejszy*, stosownie do wyrobionego i sprzedanego alkoholu. W roku 1893. sprzedano spirytusu 190·29 hl. po 11 zł. co czyni obok wykazany dochód w kwocie 2.093 zł. 19 ct. Preliminowano zaś na rok 1893. 360 hl. po 13 zł.— na mniejszy więc dochód wpłynęła mniejsza produkcya spirytusu i niższa cena na 1 hl. o 2 zł.	72	50	—	—
—	376	*Dochód większy* stosownie do ilości sprzedanej brahy i z powodu iż fundusz folwarku dublańskiego uiścił należytość za brahę pobraną w r. 1892. w kwocie 192 zł. 24 ct. (vide zamknięcie rachunku za rok 1892. str. 238).	—	—	—	—
332	—	*Dochód mniejszy*, stosonie do ilości wywiezionego alkoholu (vide wyjaśnienie przy następnej pozycyi).	—	—	—	—
—	209	*Dochód większy* niepreliminowany. W styczniu roku 1893., oddano—pragnąc skrócić pędzenie na własny rachunek wobec spadku ceny spirytusu w porównaniu do preliminowanej o 2 zł. na hektolitrze i wobec widoków na znaczne straty — firmie J. A. Baczewski we Lwowie na jej własny rachunek, pędzenie spirytusu ze żyta. Rachunek ten przedstawia się następująco:	—	—	—	—
2.559	585		—	—	—	—
		Dochody. 1. Zwrot fund. gorzelni za materyały, za opał, koszt służby i inne drobne wydatki w ogólnej kwocie . . . 796 zł. 31 ct. **Wydatki.** 2. Fundusz gorzelni zwrócił firmie J. A. Baczewski pobraną bonifikacyę za 117.57 hl . 587 „ 85 „ czysty więc dochód na rzecz gorzelni jak obok . . . 208 zł. 46 ct.				
2.559	585		72	50	—	—

Dochody.

4. b) Krajowa gorzelnia

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł
		Z przeniesienia .	4.619	55	6.593
		Suma dochodów .	4.619	55	6.593
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	2.600	88	968
		Razem .	7.220	43	7.561

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:	Należytość czynna z roku bieżącego w rubr. I. dochodów remanent 150 l. spirytusu . .	72 zł. 50 ct.
Stan bierny	. . . .	— „ — „
	Czysty stan czynny . .	72 zł. 50 ct.

w Dublanach. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.559	585		72	50	—	—
2.559	585		72	50	—	—
—	1.633	*Dochód większy*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, na który głównie wpłynął wydatek przy poz. 4. w kwocie 1.017 zł. Właściwe więc przekroczenie preliminowanej dotacyi wynosi 616 zł. którego przyczyną rozmaite wydatki niepreliminowane i niższej o 2 zł. na hektolitrze od preliminarza ceny spirytusu.				
2.559	2.218		72	50	—	
341						

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1892. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1-10	Płace nauczycieli	18.516	92	—	—	18.516	92
II.	11 13	Inne płace i zasługi	3.167	73½	81	10	3.248	83½
III.	14-28	Koszta administracyjne	8.415	54	2.205	03	10.620	57
IV.	29-36	Utrzymanie uczniów	20.912	94	493	53	21.406	47
V.	37-44	Potrzeby naukowe	4.515	93	544	31	5 060	24
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	55 529	06½	3.323	97	58.853	03½
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	—	—	6.000	—
II.	2-3	Opłaty od uczniów	22.162	84	-	—	22.162	84
III.	4-6	Inne dochody	904	34	—	—	904	34
—	—	Rozmaite nieprzewidziane	824	40½	—	—	824	40½
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	28 161	45	800	—	28.961	45
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	58.053	03½	800	—	58.853	03½

Stan majątku

Stan czynny.

Należytości czynne:

		Szczegół	Ogół
1) Z roku bieżącego: a) w rubrykach wydatków	832 zł. 14 ct.		
b) „ dochodów	584 „ 62 „	1.416 zł. 76 ct.	
2) Z lat ubiegłych: a) „ wydatków, a mianowicie: rubr. I. poz. 1-10. zaliczka na płacę naucz. Piotrowskiego	104 zł. — ct.		
rubr. III. poz. 15. za opał	97 „ 97 „		
„ „ „ 27. „Rozmaite nieprzewidziane“	140 „ 36 „	342 „ 33 „	
b) w rubrykach dochodów: rubr. II. poz. 2. opłaty od uczniów		182 zł. 50 ct.	1.941 zł. 59 ct.
W porównaniu ze stanem biernym		— zł. — ct.	— zł. — ct.
Czysty stan czynny			1.941 zł. 59 ct.

LW. 59.703/1894.

rolnicza w Czernichowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. Września 1892.		Kredyt dodatkowy z dnia 20. Maja 1893.	Razem	Wynikłości są zatem:						Małeżytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
17.950	—	—	17.950	239	—	806	—	—	567	806	—	—	—
2.380	80	—	2.460	—	—	788	1	—	789	—	—	—	—
5.360	1.400	800	7.560	146	—	3.202	5	—	3.061	26	14	—	—
18.480	450	—	18 930	471	—	2.904	43	—	2.476	—	—	—	—
4.145	500	—	4 645	75	—	446	44	—	415	—	—	—	—
48.315	2.430	800	51.545	931	—	8.146	93	—	7.308	832	14	—	—
6.000	—	—	6.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21.300	—	—	21.300	274	—	1.137	—	—	863	584	62	—	—
1.200	—	—	1.200	295	—	—	—	295	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	824	—	—	824	—	—	—	—
22.245	—	800	23.045	—	—	5.916	—	—	5.916	—	—	—	—
50.745	—	800	51.545	569	—	7.877	—	295	7.603	584	62	—	—
									7.308				

z końcem roku 1893.

Stan bierny.

Wydatki.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor: płaca	1.700 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „			
		„ osobisty	500 „	2.560	—	2.560
	2	5 profesorów fachowych do nauk zawodowych . . .		6.863	23	7.500
	3	2 profesorów fachowych do nauk zasadniczych . .		3.222	10	3.150
	4	Profesor do nauk ogólnie kształcących		1.390	—	1.240
	5	Kapelan i katecheta (płaca, wikt, opał i światło) . . .		1.155	60	1.050
	6	Docent weterynaryi		799	92	800
	7	„ leśnictwa		400	—	400
	8	„ sadownictwa i warzywnictwa oraz chmielarstwa i uprawy wikli		100	—	100
	9	Instruktor do robót praktycznych		100	—	100
	10	Prefekt internatu i nauczyciel gimnastyki (płaca, wikt, opał i światło)		1.120	07	1.050
		Razem . .		17.710	92	17.950
	—	Do tego:				
		zaliczki udzielone na płace . .	950 zł. 04 ct.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących	144 „ 04 „	806	—	—
		Suma rubryki I. .		18.516	92	17.950

rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
637	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu że profesor Dr. Prażmowski został spensyonowany z dniem 17. czerwca 1893. (LW. 30.143/93), nowo mianowanemu zaś asygnowano płacę dopiero z dniem 1. października 1893.				
—	72	*Wydatek większy*, spowodowany udzielonym wiktem prof. Trochanowskiemu (jak LW. 49.216/1893).				
—	150	*Wydatek większy*, spowodowany kosztem zastępstwa chorego profesora (LW. 57.742/1893).				
—	106	*Wydatek większy*, w skutek większego kosztu wiktu spowodowanego ogólnem podrożeniem artykułów żywności.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	70	*Wydatek większy*, z powodu jak uzasadnienie przy pozycyi 5.				
637	398					
239						
—	806	*Wydatek niepreliminowany*, znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej, który zarachowano na stałą rubrykę w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874. r.	806	—	—	—
239	806		806	—	—	—
	567					

Wydatki.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
II.		**Inne płace i zasługi.**			
	11	Kasyer, zarazem magazynier	935	57	800
	12	Pomoc kancelaryjna Dyrekcyi	500	—	500
	13	Służba zakładowa:			
		a) sługa szkolny (płaca 150 zł., wikt 216 zł. ubranie 50 zł.) .	416	—	300
		b) laborant chemii i fizyki (płaca 178 zł., wikt 138 zł. 30 ct.) zwyczajne	316	30	250
		pomieszkanie dla tegoż, opał i światło, *nadzwyczajne*	*81*	*10*	*80*
		c) sługa przy muzeach (płaca 40 zł., wikt 141 zł. 83 ct.) .	181	83	150
		d) stróż domowy (płaca 85 zł., wikt 141 zł. 83 ct.) .	226	83	180
		e) stróż nocny i podwórzowy (płaca 100 zł., wikt 141 zł. 83 ct.)	241	83	200
	—	Dr. Prażmowski Adam, emer. profesor	349	37½	—
		Razem { zwyczajne .	3.167	73½	2.380
		Razem { *nadzwyczajne*	*81*	*10*	*80*
		Suma rubryki II. .	3.248	83½	2.460
III.		**Koszta administracyjne.**			
	14	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . .	200	—	200
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły	121	50	100
		c) druki i inseraty	126	26	100
		d) portorya i przesyłki	144	70	100
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	614	01	450
		f) koszta przywozu docenta weterynaryi . . .	124	20	200
	15	Opał	701	60	500
	16	Oświetlenie	676	96	340
		Do przeniesienia { zwyczajne .	2.709	23	1.990
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	—	—	—

rolnicza w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	136	*Wydatek większy*, spowodowany przyznanym wiktem i opałem nowomianowanemu kasyerowi (LW. 47.551/93).				
—	—					
—	116					
—	66	*Wydatki większe*, spowodowane kosztem zastępstwa powołanego do ćwiczeń wojskowych laboranta,				
—	1					
—	32	oraz z powodu jak uzasadnienie przy rubryce				
—	47	I. poz. 5. wydatków.				
—	42					
—	349	*Wydatek niepreliminowany*, a spowodowany przeniesieniem tego profesora w stan spoczynku.				
—	788					
—	1					
—	789					
—	—					
—	21					
—	26	*Wydatki* w ogóle *większe*, wedle rzeczywistego kosztu,				
—	45	a spowodowane głównie budową internatu.				
—	164		15	34	—	—
76	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby w tym roku.				
—	202	*Wydatek większy*, spowodowany opalaniem większej ilości ubikacyj, przeznaczonych na sypialnie dla uczniów, których we właściwych sypialniach nie można było pomieścić.				
—	337	*Wydatek większy*, spowodowany większą liczbą uczniów, a zatem większą ilością oświetlanych ubikacyj (obacz poz. 15. wyd).				
76	795		15	34	—	—
—	—		—	—	—	—

Wydatki.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
III.		Z przeniesienia { zwyczajne	2.709	23	1.990
		nadzwyczajne	—	—	—
	17	Utrzymanie budynków i ogrodzeń: *a)* zwyczajne	1.736	32	800
		b) nadzwyczajne	*1.000*	—	*1.000*
	18	Zabezpieczenie budynków i zbiorów	129	98	200
	19	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	952	66	800
	20	Płaca kominiarza	102	60	100
	21	Sprzęty i ruchomości: *a)* zwyczajne	129	51	100
		b) nadzwyczajne	*105*	*03*	*100*
		Do przeniesienia { zwyczajne	5.760	30	3.990
		nadzwyczajne	1.105	03	1.100

rolnicza w Czernichowie

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
76	795		15	34	—	—
—	—		—	—	—	—
—	936	*Wydatki* tej pozycyi wynoszą jak obok 1.736 zł. 32 ct. od której należy właściwie potrącić kwotę . . . . 890 „ — „ stanowiącą rachunkowe przeprowadzenie wartości remanentu materyałów budowlanych jako zwrot do roku 1892. Przy użyciu jednak tych materyałów w r. 1893. okazało się, że przechowywane od kilku lat na składzie i corocznie jako remanent w pełnej wartości szacowane, uległy znacznej zmianie i nie przedstawiały już tej wartości, jaką im rachunkowo przypisano. Gdyby zatem tylko rzeczywistą wartość remanentu wziąć w rachubę, okazałoby się wykazane przekroczenie znacznie mniejsze, właściwe zatem przekroczenie budżetu wynosiłoby tylko . . 46 zł. — ct.				
	—	*Wydatki* tej pozycyi wynoszą w tym roku 280 zł. resztę zaś kredytu w kwocie 720 zł. przeniesiono do rachunku roku 1895., w którym to roku rozszerzenie mieszkania i osuszenie tegoż ukończonem zostanie.				
70	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej opłaty.				
—	153	*Wydatek większy*, spowodowany wypłaconem profesorowi Trochanowskiemu relutum za mieszkanie; tenże zajmował tylko pomieszkanie kawalerskie, gdyż innego zakład. już nie miał, relutum zaś dane mu było na mieszkanie dla familii jego w Krakowie (LW. 38.597/93.)				
—	3	Różnica drobna.				
—	29	*Wydatki* nieco *większe*, wedle rzeczywistego kosztu, niedającego się ściśle naprzód obliczyć.				
—	5					
146	1.916		15	34	—	—
—	5		—	—	—	—

Wydatki.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 20. Maja 1893. zł.
III.		Z przeniesienia { zwyczajne .	5.760	30	3.990	—
		nadzwyczajne	*1.105*	*03*	*1.100*	—
	22	Koszta lustracyi zakładu	283	68	200	—
	23	„ nabożeństwa	131	75	120	—
	24	Lekarz (500 zł.) i apteka (205 zł. 58 ct.)	705	58	600	—
	25	Dowóz wody dla zakładu	269	75	250	—
	26	Utrzymanie dziedzińców	213	03	150	—
	27	Rozmaite nieprzewidziane: *a)* zwyczajne	1.051	45	50	—
		b) nadzwyczajne . . .	*800*	—	—	*800*
	28	Na urządzenie linii telegraficznej z Krakowa do Czernichowa, *nadzwyczajne*	*300*	—	*300*	—
		Razem { zwyczajne	8.415	54	5.360	—
		nadzwyczajne	*2.205*	*03*	*1.400*	*800*
		Suma rubryki III. .	10.620	57	6.760	*800*
					7 560	
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	29	Żywność	14.274	65	12 350	—
	30	Opał do kuchni	407	84	400	—
	31	Służba internatu: *a)* kredensowy uczniów (płaca 115 zł., wikt 120 zł.) 235 zł. — ct. *b)* 3 chłopców do obsługi uczniów (płaca 233 zł. 41 ct., wikt 410 zł.) . . . . . 643 „ 41 „	878	41	650	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	15.560	90	13.400	—
		nadzwyczajne	—	—	—	—

rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
146	1.916		15	34	—	—
—	5		—	—	—	—
—	81	*Wydatek większy*, z powodu częstszych lustracyi ze strony dotyczących władz.				
—	12	*Wydatek nieco większy*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	106	*Wydatek większy*, z powodu kosztów desinfekcyjnych podczas epidemii cholery.				
—	20	*Wydatki większe*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	63					
—	1.001	*Wydatek większy*, spowodowany: *a*) kosztem zastępstwa profesora rolnictwa (LW. 19.296/1893). *b*) kosztem zastępstwa Dyrektora szkoły (LW. 52.521/1893). *c*) zapomogą udzieloną byłemu kasyerowi Wojnie (LW. 9.155/1893). Koszt *ad a*) i *b*) znajduje częściowe pokrycie w zaoszczędzeniu przy rubryce I. poz. 2. wydatków.	10	80	—	—
—	—					
—	—					
146	3.202					
—	5					
146	3.207		26	14	—	—
	3 061					
—	1.925	*Wydatek większy*, z powodu większej liczby uczniów, preliminowano bowiem dla 65 uczniów, w ciągu zaś roku stołowano w zakładzie uczniów przeciętnie 72. O ile zwiększona liczba uczniów wpłynęła częściowo na przekroczenie, o tyle zwiększył się dochód rubr. II. poz. 2. Głównym powodem przekroczenia było ogólne podrożenie artykułów żywności, skutkiem czego koszt wiktu ucznia wypadł drożej, aniżeli preliminowano.				
—	8	Różnica drobna.				
—	228	*Wydatek większy*, spowodowany tak większą ilością uczniów, w skutek czego musiano liczbę służby pomnożyć, jak oraz z powodu, że wikt służby wypadł drożej aniżeli preliminowano.				
—	2.161		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Wydatki.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. września 1892. zł.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	15.560	90	13.400
		{ *nadzwyczajne*	—	—	—
	32	Służba kuchenna: gospodyni, kucharka, piekarz i 3 dziewki (płaca 694 zł. 15 ct., wikt 1.083 zł.)	1 777	15	1.200
	33	Sprzęty:			
		a) do sal sypialnych, infirmeryi i jadalni . . zwycz. 139 zł. 75 ct. nadzw. — zł. — ct.			
		b) do kuchni i naczynia stołowe . . . . zwycz. 136 „ 42 „ nadzw. 193 „ 53 „			
		Suma pozycyi 33. { zwyczajne .	276	17	180
		{ *nadzwyczajne*	*193*	*53*	*150*
	34	Odzież	2.809	26	3.250
	35	Pościel: *a)* zwyczajne	119	91	150
		b) nadzwyczajne	*100*	—	*100*
	36	*a)* Pranie bielizny i pościeli	369	55	300
		b) Sprawienie magli korbowej, *nadzwyczajne* . . .	*200*	—	*200*
		Razem { zwyczajne .	20.912	94	18.480
		{ *nadzwyczajne*	*493*	*53*	*450*
		Suma rubryki IV. .	21.406	47	18 930
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	37	Eksperymenta przy wykładach	263	38	263
	38	Zbiory i muzea: *a)* zwyczajne	977	42	980
		b) nadzwyczajne	*218*	*31*	*200*
	39	Laboratorya	654	98	700
	40	Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł	399	36	300
		b) oprawa książek	52	—	50
		c) czasopisma	144	85	100
	41	Ogród pomologiczny i warzywny:			
		a) ogrodnik	549	92	550
		b) pomocnik ogrodnika (pł. 150 zł., wikt 216 zł.) . .	366	—	250
		c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów	380	35	400
		d) sprawienie nowych okien do cieplarni *nadzwyczajne* .	*126*		*100*
	42	Ogród botaniczny	93	46	100
	43	Utrzymanie pola doświadczalnego: *a)* zwyczajne . . .	150	—	150
		b) nadzwyczajne . .	*200*	—	*200*
	44	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . . .	484	21	300
		Razem { zwyczajne .	4 515	93	4.145
		{ *nadzwyczajne*	*544*	*31*	*500*
		Suma rubryki V. .	5.060	24	4.645

rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	2.161					
—	—					
—	577	*Wydatek większy*, spowodowany tak większą ilością uczniów, w skutek czego musiano liczbę służby pomnożyć, jak oraz z powodu, że wikt służby wypadł drożej aniżeli preliminowano.				
—	96	*Wydatki większe*, ponieważ w skutek zwiększenia się liczby uczniów musiano sprawić większą ilość sprzętów i naczyń stołowych. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu przy poz. następnej.				
—	*43*					
441	—	*Wydatki* wogóle *mniejsze*, o 401 zł.				
30	—					
—	—					
—	70					
—	—					
471	2.904					
—	*43*					
471	2.947					
	2.476					
2	—	*Wydatki* wogóle *większe* o 114 zł. z powodu wyrównania rachunku za dzieła zakupione w roku 1892., z którego to powodu w poprzednim roku okazało się znaczne bo 167 zł. wynoszące zaoszczędzenie.				
3	—					
—	*18*					
45	—					
—	99					
—	2					
—	45					
—	—					
—	116	*Wydatek większy*, z powodu droższego wiktu.				
19	—	*Wydatki* wogóle *większe*, o 7 zł. wedle potrzeby.				
—	*26*					
6	—	Różnica drobna na korzyść budżetu.				
—	—					
—	—					
—	181	*Wydatek większy*, spowodowany większą liczbą uczniów (z trzeciego roku) biorących udział w wycieczkach. (LW. 22.010/1893.).				
75	446					
—	*44*					
75	490					
	415					

Dochody.

5. a) Krajowa średnia szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 20. Maja 1893. zł.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000	
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie	19.987	09	18.850	
	3	Czesne	2.175	75	2.450	
		Suma rubryki II. .	22.162	84	21.300	
III.		**Inne dochody.**				
	4	Z gospodarstwa kuchennego i spiżarni	19	80	150	
	5	Ze sprzedaży płodów z ogrodów	884	54	1.000	
	6	" " " z pola doświadczalnego . . .	—	—	50	
		Suma rubryki III. .	904	34	1.200	
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	824	$40\frac{1}{2}$	—	
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego:** a) zwyczajna . . .	28.161	45	22.245	
		b) nadzwyczajna . .	*800*		—	*800*

rolnicza w Czernichowie. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego: czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
—	—					
—	1.137	*Dochód większy*, spowodowany zwiększeniem się liczby uczniów.	532	37	—	—
274	—	*Dochód mniejszy*, spowodowany zwolnieniem ubogich uczniów od zapłaty czesnego.	52	25	—	—
274	1.137		584	62	—	—
	863					
130	—	*Dochody mniejsze*, wedle rzeczywistych wpływów.				
115	—					
50	—	Dochodu w tym roku niebyło żadnego, dopiero bowiem z końcem roku, urządzonem zostało pole doświadczalne.				
295	—					
—	824	*Dochód niepreliminowany*: a) z tytułu zwrotu zaliczek na płacę z lat ubiegłych . . . . 580 zł. 46 ct. b) z tytułu uiszczonych należytości z lat ubiegłych przez funkcyonaryuszów za pobrany węgiel ze szkolnego magazynu . . . . 241 „ 84½ „ c) Rozmaite drobne . . 2 „ 10 „ razem jak obok . 824 zł. 40½ ct.				
—	5.916	*Dotacya większa*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, spowodowana głównie większymi wydatkami rubr. III. i IV. Potrąciwszy od przewyżki dotacyi w kwocie . . . 5.916 zł. zwrotne zaliczki na płacę udzielone w roku 1893. w sumie . . . 806 „ okazuje się właściwy wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o . . . 5.110 zł.				
—	—					

5. b) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wyniałości w roku 1893 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1-13	Wydatki na gospodarstwo	5.613	13	5.075	91	10.689	04
II.	14, 15	Las i plantacya wikla	990	90	750	—	1.740	90
III.	16	Wydatki na piec wapienny	3	75	—	—	3	75
IV.	17	Wydatki na cegielnię	1.015	65	—	—	1.015	65
V.	18, 19	Wydatki na przewóz	12	—	—	—	12	—
VI.	20	Utrzymanie brzegów Wisły	169	90	168	98	338	88
VII.	21-26	Podatki i opłaty	889	43½	100	—	989	43½
VIII.	27	Fundusz dyspozycyjny dla dyrektora . .	259	76	—	—	259	76
IX.	28	Rozmaite nieprzewidziane	62	83	—	—	62	83
—	—	Nadwyżka dochodów	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczyw., budżetem objętych	9.017	35½	6.094	89	15.112	24½
		Dochody.						
I.	1-6	Z gospodarstwa	6.221	66	—	—	6.221	66
II.	7, 8	Z lasu i wikla	3.603	12	—	—	3.603	12
III.	9	Z rybołowstwa	60	—	—	—	60	—
IV.	10	Z pieca wapiennego	—	—	—	—	—	—
V.	11	Z cegielni	1.413	51	—	—	1.413	51
VI.	12	Z dzierżaw	200	—	—	—	200	—
VII.	13	Odsetki od kapitałów	944	50	—	—	944	50
VIII.	14, 15	Lądowe i olborne	67	—	—	—	67	—
IX.	16	Rozmaite nieprzewidziane	—	—	—	—	—	—
—	—	Dotacya z funduszu krajowego . . .	2.102	45½	500	—	2.602	45½
		Suma dochodów rzeczyw., budżetem objętych	14.612	24½	500	—	15.112	24½

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół	Ogół
Należytości czynne: *a)* z roku bieżącego: w rubrykach wydatków . . . . 14 zł. — ct.		
w rubrykach dochodów . . . . 850 „ — „		864 zł. — ct.
b) z lat ubiegłych: *a)* w rubrykach wydatków:		
1. Rozmaite (rubr. VIII. poz. 27.)	20 zł. — ct.	
b) w rubrykach dochodów:		
1) Z gospodarstwa (rubr. I. poz. 1.). 22 zł. 25 ct.		
2. Z lasu i wikla (rubr. II. poz. 8.). 50 „ — „		
3. Z cegielni (rubr. V. poz. 11.). . 288 „ — „	360 „ 25 „	380 „ 25 „
Razem		1.244 zł. 25 ct.
W porównaniu ze stanem biernym		— „ — „
Okazuje się czysty stan czynny . .		1.244 zł. 25 ct.

LW. 56.700/1894.

w Czernichowie.

Kwota preliminowana wodle ustawy z dnia 22. Września 1882.		Kredyt dodatkowy z d. 20. Maja 1893.	Razem	Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
4.180	2.700	500	7.380	—	—	1.433	1.876	—	3.309	—	—	—	—
1 080	750	—	1.830	89	—	—	—	89	—	—	—	—	—
50	—	—	50	46	—	—	—	46	—	—	—	—	—
1.050	—	—	1.050	35	—	—	—	35	—	—	—	—	—
30	150	—	180	18	150	—	—	168	—	—	—	—	—
170	150	—	320	—	—	—	19	—	19	—	—	—	—
530	100	—	630	62	—	421	—	—	359	—	—	—	—
200	—	—	200	—	—	60	—	—	60	14	—	—	—
50	—	—	50	—	—	13	—	—	13	—	—	—	—
2.892	—	—	2.892	2.892	—	—	—	2.892	—	—	—	—	—
10.232	3.850	500	14.582	3 142	150	1 927	1.895	3.230	3.760	14		—	—
									530				
4.760	—	—	4.760	606	—	2.067	—	—	1 461	100	—	—	—
3.300	—	—	3.300	255	—	558	—	—	303	200	—	—	—
60	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
550	—	—	550	550	—	—	—	550	—	550	—	—	—
4.000	—	—	4.000	2.586	—	—	—	2.585	—	—	—	—	—
300	—	—	300	100	—	—	—	100	—	—	—	—	—
932	—	—	932	—	—	13	—	—	13	—	—	—	—
130	—	—	130	63	—	—	—	63	—	—	—	—	—
50	—	500	50	50	—	—	—	50	—	—	—	—	—
—	—	—	500	—	—	2.102	—	—	2.102	—	—	—	—
14.082	—	500	14.582	4 210	—	4.740	—	3.349	3.879	850	—	—	—
									530				

z końcem roku 1893.

Stan bierny.

Wydatki.

5. b) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 20. maja 1893. zł.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) ekonom (płaca, wikt, mieszkanie i opał) 613 zł. 70 ct.				
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya) 1.100 „ 87 „	1.714	57	1.670	
	2	Najem robotnika:				
		a) do gospodarstwa folwarcznego	964	49	600	
		b) do chmielarni:				
		α) dodatek zawiadującemu chmielarnią 49 zł. 92 ct.				
		β) utrzymanie i roboty przy chmielarni 178 „ 35 „	228	27	200	
	3	Dokupno i zmiana nasienia	363	73	300	
	4	„ nawozów dopełniających, *nadzwyczajne* . . .	*117*	*87*	*200*	
	5	„ słomy i karmy	1.609	86	600	
	6	Inwentarz użytkowy:				
		a) dokupno lub zmiana koni . . 95 zł. — ct.				
		b) naprawa uprzęży . . . 70 „ 82 „	165	82	220	
	7	*a)* Utrzymanie budynków folwarcznych	86	72	100	
		b) Budowa nowej stodoły, *nadzwyczajne*	*4.458*	*04*	*2.500*	
	—	Rozszerzenie chlewów, *nadzwyczajne*	*500*	*—*	—	*500*
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów	157	02	100	
	9	Dokupno maszyn i narzędzi	152	98	150	
	10	Utrzymanie rowów	—	—	100	
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	74	51	90	
	12	Koszta kancelaryjne	59	38	20	
	13	Światło i smarowidło	35	78	30	
		Razem { zwyczajne .	5.613	13	4.180	—
		Razem { *nadzwyczajne*	*5.075*	*91*	*2.700*	*500*
		Suma rubryki I. .	10.689	04	6.880	*500*
					7.380	

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	45	*Wydatek większy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	364	*Wydatek większy*, spowodowany większym kosztem robocizny na gruntach folwarcznych, na który to wydatek preliminowana kwota nie wystarczyła.				
—	28					
—	64	*Wydatek większy*, spowodowany konieczną potrzebą.				
82	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby w tym roku.				
—	1.010	*Wydatek większy*, z powodu braku karmy i jej wysokich cen.				
54	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do potrzeby.				
13	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistych kosztów konserwacyjnych.				
—	*1.958*	*Wydatek większy*, spowodowany wydatkami nadkosztorysowymi jako to: przybudowaniem wozowni, budynku na kierat, oraz przeprowadzeniem wodociągu do stajen. O przekroczeniu tem został Wys. Sejm zawiadomiony sprawozdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego z d. 8. lutego 1894., które przyjął do wiadomości na posiedzeniu Swem z d. 12. lutego 1894. (LW. 1.403/94).				
—	—					
—	57	*Wydatek większy*, z powodu koniecznej naprawy jednego wozu i bron.				
—	3	Różnica drobna.				
100	—	Wydatku w tym roku nie było żadnego.				
16	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej opłaty.				
—	39	*Wydatek większy*, spowodowany koniecznym nakładem nowych druków na listy tygodniowe.				
—	6	Różnica drobna.				
183	1.616					
82	*1.958*					
265	3.574		—	—	—	—
	3.309					

Wydatki. 5. b) Folwark

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
II.		**Las i plantacya wikla.**			
	14	Służba, roboty i zalesienie: *a*) zwyczajne	603	79	680
		b) *nadzwyczajne* . . .	*300*	—	*300*
	15	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi:			
		a) zwyczajne	387	11	400
		b) *nadzwyczajne*	*450*	—	*450*
		Razem { zwyczajne .	990	90	1.080
		Razem { *nadzwyczajne*	*750*	—	*750*
		Suma rubryki II. .	1 740	90	1.830
III.	16	**Wydatki na piec wapienny**	3	75	50
IV.	17	**Wydatki na cegielnię**	1.015	65	1.050
V.		**Wydatki na przewóz.**			
	18	Naprawa dwóch łodzi ratunkowych	12	—	30
	19	Zakupno żelaznej liny, *nadzwyczajne*	—	—	*150*
		Razem { zwyczajne .	12	—	30
		Razem { *nadzwyczajne*	—	—	*150*
		Suma rubryki V. .	12	—	180
VI.	20	**Utrzymanie brzegów Wisły**	169	90	170
	20*a*	Na zasypanie bagnisk w pobliżu zakładu, *nadzwyczajne* .	*168*	*98*	*150*
		Razem { zwyczajne .	169	90	170
		Razem { *nadzwyczajne*	*168*	*98*	*150*
		Suma rubryki VI. .	338	88	320

w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
76	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistego kosztu.				
—	—					
13	—	Różnica drobna na korzyść budżetu.				
—	—					
89	—					
—	—					
89	—		—	—	—	—
46	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w tym roku nie zachodziła potrzeba większych reparacyj.	—	—	—	—
35	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistego kosztu.	—	—	—	—
18	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.				
150	—	*Wydatku nie było*, gdyż w tym roku nie zakupiono jeszcze żelaznej liny.				
18	—					
150	—					
168	—		—	—	—	—
—	—					
—	*19*	*Wydatek większy*, wedle rzeczywistego kosztu.				
—	—					
—	*19*					
—	*19*		—	—	—	—

Wydatki. 5. b) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
VII.		**Podatki i opłaty.**			
	21	Podatek gruntowy i domowy	667	98	275
	22	„ dochodowy z promu	—	—	32
	23	„ „ i zarobkowy od palenia wapna	68	24 1/2	86
	24	„ „ „ „ wyrobu cegły	—	—	12
	25	Opłata na utrzymanie dróg powiatowych, gminnych i własnych:			
		zwyczajne	103	21	75
		nadzwyczajne	*50*	—	*50*
	26	Opłata konkurencyjna na szkołę ludową i kościół:			
		zwyczajne	50	—	50
		nadzwyczajne	*50*	—	*50*
		Razem zwyczajne	889	43 1/2	530
		Razem *nadzwyczajne*	*100*	—	*100*
		Suma rubryki VII.	989	43 1/2	630
VIII.	27	**Fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora**	259	76	200
IX.	28	**Rozmaite nieprzewidziane**	62	83	50
—	—	**Nadwyżka dochodów**	—	—	2.892

w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	393					
32	—					
18	—					
12	—					
—	28	*Wydatek* w ogóle *większy*, wedle nakazów płatniczych c. k. Urzędu podatkowego.				
—	—					
—	—					
—	—					
62	421					
—	. .					
62	421		—	—	—	—
	359					
-	60	*Wydatek większy*, spowodowany kosztami wyjazdu uczniów, nakazanego przez doktora. Wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w obok wykazanej należytości czynnej do zwrotu.	14	—	—	—
—	13	Różnica drobna wedle potrzeby.	—	—	—	—
2.892	—	Nadwyżki dochodów nie było, gdyż okazał się *niedobór* pokryty z funduszu krajowego, a wykazany przy pozycyi dochodów: „Dotacya z funduszu krajowego“.	—	—	—	—

Dochody.

5. b) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	3.067	17	1.000
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia . . . . . . 782 zł. 06 ct.			
		b) nierogacizna . . . . . . 1.576 „ 72 „			
		c) owczarnia . . . . . . 94 „ 08 „	2.452	86	2.600
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	213	50	500
	4	Czynsz z kuźni	40	—	40
	5	Za wynajęte konie	448	13	500
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	—	—	120
		Suma rubryki I. .	6.621	66	4.760
II.		**Z lasu i wikla.**			
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego . . .	1.758	12	1.200
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	1.845	—	2.100
		Suma rubryki II. .	3.603	12	3.300
III.	9	**Z rybołowstwa**	60	—	60
IV.	10	**Z pieca wapiennego**	—	—	550

w Czernichowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	2.067	*Dochód większy*, z powodu znaczniejszej sprzedaży ziemiopłodów.				
147	—	*Dochód mniejszy*, w skutek mniejszej produkcyi krowiarni.				
287	—	*Dochód mniejszy*, spowodowany opustem czynszu dzierżawnego z łąk i pastwiska w Kłokoczynie, w skutek strat poniesionych przez dzierżawcę przez wylew Wisły (LW. 37.969|1894). Ubytek ten ma częściowe pokrycie w obok wykazanej należytości czynnej.	100	—	—	—
—	—					
52	—	*Dochód mniejszy*, wedle rzeczywistych wyników.				
120	—	*Dochód mniejszy*, gdyż po uprawie gruntów folwarcznych, nie starczyło nawozu dla ogrodów.				
606	2 067		100	—	—	—
	1.461					
—	558	*Dochód większy*, wedle rzeczywistych wpływów, w skutek dostarczonego drzewa budowlanego do budowy internatu, oraz do budowy nowej stodoły.				
255	—	*Dochód mniejszy* przeważnie z powodu, że dzierżawca nie uiścił całej tenuty dzierżawnej (obacz obok wykazaną należytość czynną).	200	—	—	—
255	558		200	—	—	—
	303					
—	—		—	—	—	—
550	—	*Dochodu nic było*, pozycya ta jednak znajduje zupełne pokrycie w obok wykazanej należytości czynnej, przypadającej od dzierżawcy.	550	—	—	—

Dochody.

5. b) Folwark

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 20. maja 1893. zł.
V.	11	**Z cegielni**	1.413	51	4.000	
VI.		**Z dzierżaw:**				
	12	*a)* z bud jarmarcznych	50	—	50	
		b) z promu na Wiśle	—	—	100	
		c) z budynków propinacyjnych	150	—	150	
		Suma rubryki VI.	200	—	300	
VII.		**Odsetki od kapitałów.**				
	13	Z obligów propinacyjnych	944	50	932	
VIII.		**Lądowe i olborne.**				
	14	Z lądowego	—	—	30	
	15	Olborne za łamanie kamienia	67	—	100	
		Suma rubryki VIII.	67	—	130	
IX.	16	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	50	
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** zwyczajne	2.102	45½	—	
		Dotacya z funduszu krajowego *nadzwyczajne*	*500*	—	—	*500*

w Czernichowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
2.586	—	*Dochód mniejszy.* Właściwy dochód w tym roku wynosił kwotę . . . 4.521 zł. 51 ct. z którego potrąca się wartość remanentu z końcem roku 1892. pozostałego, oceniona w wysokości . . . . . 3.108 „ — „ dochód czysty przeto wynosił 1.413 zł. 51 ct. Remanent powyższy oceniony był za wysoko, a że znaczna ilość cegły była do budowli nie zupełnie odpowiednią, musiano tedy też cegłę zarachowywać po niższej cenie.				
—	—					
100	—	*Dochód mniejszy*, gdyż promu nie wydzierżawiono, za to zaś dzierżawca zbudował go własnym kosztem.				
—	—					
100	—		—	—	—	—
—	13	*Dochód większy*, wedle stanu efektów z końcem roku 1893.	—	—	—	—
30	—	*Dochodu nie było* w tym roku żadnego.				
33	—	*Dochód mniejszy*, wedle rzeczywistych wpływów, nie dających się dokładnie z góry obliczyć.				
63	—		—	—	—	—
50	—	*Dochodu nie było* w tym roku żadnego.	—	—	—	—
—	2.102		—	—	—	—
—	—	*Dotacya nie preliminowana*, pobrana z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru, zamiast preliminowanej nadwyżki dochodów. Na niekorzystny ten wynik wpłynęły przedewszystkiem nadzwyczajne wydatki budowlane (obacz rubrykę I. wydatków poz. 7. b), oraz większe wydatki zwyczajne gospodarcze (w rubryce I. wydatków poz. 2. i 5.) — nie mniej znacznie mniejsze dochody z pieca wapiennego i z cegielni, wedle uzasadnień podanych przy poszczególnych tych pozycyach.	—	—	—	—

Wydatki.

6. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	1.639	92	1.640
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	1.184	96	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca z dodatkiem na wikt	600	—	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkiem aktyw.	549	96	550
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat., płaca	133	30	200
		Suma rubryki I. .	4.108	14	4.090
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 92 zł. 25 ct.; *b)* sługa szkolny . . . . . 272 „ — „	364	25	340
	7	Opał	500	—	500
	8	Oświetlenie	100	—	100
	9	Utrzymanie budynków { *a)* zwyczajne	199	62	200
		Utrzymanie budynków { *b) nadzwyczajne*	*502*	*39*	*432*
	10	Sprzęty i ruchomości { *a)* zwyczajne	135	42	100
		Sprzęty i ruchomości { *b) nadzwyczajne*	*68*	*85*	*75*
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .	331	45	400
	12	Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych, 8 rata	46	$37^1/_2$	46
	13	Podatek od gruntu szkolnego	28	88	25
		Razem { zwyczajne . .	1.705	$99^1/_2$	1.711
		Razem { *nadzwyczajne* .	*571*	*24*	*507*
		Suma rubryki II. .	2.277	$23^1/_2$	2.218
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	5.814	$13^1/_2$	5.801
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	*571*	*24*	*507*

rolnicza w Horodence. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	85	*Wydatek większy*, spowodowany udzielonemi funkcyonaryuszom szkoły zapomogami na koszta leczenia.				
—	—					
—	—					
67	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu interkalaryów.				
67	85					
	18					
—	24	*Wydatek większy*, spowodowany kosztami zastępstwa chorego sługi. (LW. 18.573/93.)				
—	—					
—	—					
—	—					
—	70	*Wydatek większy*, wedle koniecznej potrzeby.				
—	36	*Wydatek większy*, z powodu zakupienia niezbędnych trzech łóżek żelaznych dla uczniów.				
6	—	*Wydatek nieco mniejszy* dla częściowego pokrycia poprzedniej pozycyi.				
69	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	—					
—	4	*Wydatek większy*, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.				
69	64					
6	*70*					
75	134					
	59					
—	13					
—	*64*					

Wydatki.

6. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	5.814	13½	5.801
		nadzwyczajne .	*571*	*24*	*507*
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie	4.612	89	5.250
	15	Odzież, pościel i pranie	1.251	19	
	16	Lekarz, apteka i różne inne	172	23	150
		Suma rubryki III. .	6.036	31	5.400
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	120	64	120
	18	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . 153 zł. 21 ct. *b*) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 „ 05 „ *c*) ogród szkolny . . . . . . 29 „ 76 „	263	02	250
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu, *nadzwyczajne* .	*49*	*98*	*50*
		Razem . { zwyczajne . .	383	66	370
		nadzwyczajne .	*49*	*98*	*50*
		Suma rubryki IV. .	433	64	420
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	40	40
	21	„ mleczarstwa	—	—	50
	22	„ uprawy tytoniu	60		60
		Suma rubryki V. .	100	40	150
	—	Rozmaite nieprzewidziane	106	97	—
		Razem . { zwyczajne . .	12.441	47½	11.721
		nadzwyczajne .	*621*	*22*	*557*
		Suma wydatków .	**13.062**	**69½**	**12.278**

rolnicza w Horodence.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	13					
—	*64*					
—	—					
—	614	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości uczniów, w preliminarzu bowiem przyjęto za podstawę obliczenia 35 uczniów, rzeczywiście zaś było ich przeciętnie miesięcznie 38, licząc tu praktykanta (pomocnika instruktora LW. 35.361/93). Nadto z powodu zaprowadzenia środków zapobiegawczych (udzielanie uczniom herbaty i t. d.) podczas epidemii cholery. (LW. 42.869/92).				
—	23	*Wydatek większy*, spowodowany kosztami leków i wódek desinfekcyjnych podczas epidemii cholery.				
—	637					
—	1					
—	13	*Wydatek nieco większy*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	—					
—	14					
—	—					
—	14					
—	—					
50	—	*Wydatku nie było.*				
—	—					
50	—					
—	107	*Wydatek niepreliminowany*, spowodowany kosztami przygotowania okazów na wystawę krajową (LW. 49.258/93).				
50	771					
—	*64*					
50	835					
	785					

Dochody.

6. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	2.000	—	2.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	550	—	550
III.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) okazowego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	—	—	60
IV.	4	**Zarobek uczniów**.	—	—	—
—	—	**Dochody rozmaite:** uiszczona należytość z lat ubiegłych	75	—	—
		Suma dochodów .	2.625	—	2.610
		Do tego:			
		Dotacya z funduszu krajowego	10.437	69½	9.663
		Razem .	13.062	69½	12.273

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Należytości czynne:
a) z roku bieżącego . . . . . — zł. — ct.
b) z lat ubiegłych:
α) w rubr. wydat. (zaliczki na płace) . 43 „ 75 „
β) w rubryce dochodów (opłaty na utrzymanie uczniów) . . . . . 500 „ — „ 543 zł. 75 ct.

Stan bierny: Należytości bierne (c. k. Skarbowi Państwa reszta od przeniesienia własności) . . . . 92 „ 75 „

Czysty stan czynny . . 451 zł. — ct.

Wartość realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 30.001/1894.

rolnicza w Horodence. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
60	—	*Dochodu nie było*, okazy zużytkowane zostały częściowo przy demonstracyach, częściowo do przedstawienia na Wystawie krajowej, lub odnowienia okazów w Muzeum szkolnem.				
—	—					
—	75	*Dochód większy*, niepreliminowany, z tytułu zwrotu z lat ubiegłych zaliczki na płacę.				
60	75					
—	770	*Wynik niekorzystniejszy*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				
60	845					
	785					

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatki .	1.540	—	1.540
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	1.055	—	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt	600	—	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami . .	720	—	670
	5	Katecheta obrz. łać. i gr.-kat.	200	—	200
		Suma rubryki I. .	4.115	—	4.110
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . . 83 zł 19½ ct.; *b)* sługa szkolny . . . . . 192 „ — „	275	19½	340
	7	Opał	500	—	500
	8	Oświetlenie	46	80	100
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .	223	60	250
	10	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	99	45½	100
		Sprzęty i ruchomości { *nadzwyczajne*	*100*	—	*100*
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .	226	16	200
	12	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki	50	19	50
		Razem . { zwyczajne . .	1.421	40	1.540
		Razem . { *nadzwyczajne* .	*100*	—	*100*
		Suma rubryki II. .	1.521	40	1.640
		Do przeniesienia . { zwyczajne . .	5.536	40	5.650
		Do przeniesienia . { *nadzwyczajne* .	*100*	—	*100*

rolnicza w Jagielnicy. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
45	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że posada ta pozostała jeszcze z płacą niższą od preliminowanej.				
—	—					
—	50	*Wydatek większy*, z powodu wypłaconego dodatku pięcioletniego, który preliminarzem nie był objęty. (LW. 51.976/92.				
—	—					
45	50					
	5					
65	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż sługa szkolny pobierał część wiktu w naturze z kuchni szkolnej.				
—	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
53	—					
26	—					
—	—					
—	—					
—	26	*Wydatek większy*, spowodowany konieczną naprawą chomont.				
—	—					
144	26					
—	—					
144	26					
118						
113	—					
—	—					

Wydatki.

7. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Z przeniesienia . { zwyczajne . .	5.536	40	5.650
		{ *nadzwyczajne* .	*100*	—	*100*
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie	2.177	98	} 4.500
	14	Odzież, pościel i pranie	1.486	67½	
	15	Lekarz, apteka i rozmaite inne	160	48	150
		Suma rubryki III. .	3.825	13½	4.650
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	113	11	120
	17	Środki naukowe: zwycz. nadzw.			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . . . . 135 zł. 70 ct 320 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 94 „ 39 „ — „			
		c) ogród szkolny . . . . 14 „ 97 „ — „			
		Suma pozycyi 17 . { zwyczajne . .	245	06	250
		{ *nadzwyczajne* .	*320*	—	*300*
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu, *nadzwyczajne* .	*500*	—	*500*
	19	Wycieczki z uczniami	1	40	50
		Razem { zwyczajne . .	359	57	420
		{ *nadzwyczajne* .	*820*	—	*800*
		Suma rubryki IV. .	1.179	57	1.220
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	—	—	40
	21				
	22	„ mleczarstwa	—	—	50
		„ uprawy i suszenia tytoniu	100	—	100
		Suma rubryki V. .	100	—	190
		Ogółem . { zwyczajne . .	9.821	10½	10.910
		{ *nadzwyczajne* .	*920*	—	*900*
		Suma wydatków .	10.741	10½	11.810

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
113	—					
—	—					
835	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od cen artykułów żywności zakupywanych do kuchni, prowadzonej we własnej administracyi.				
—	10	*Wydatek większy*, spowodowany kosztami desynfekcyi podczas epidemii cholery.				
835	10					
825						
7	—	*Wydatki* zwyczajne nieco *mniejsze*, dla częściowego pokrycia wydatków nadzwyczajnych.				
5	—					
—	*20*	*Wydatek* nadzwyczajny *większy*, spowodowany kosztami transportu zakupionych modeli (LW. 24.894/94).				
—	—	Kredyt przyznany na postawienie suszarni liści tytoniowych, przeniesiono do rachunku roku 1894, w którym to roku budowa tejże suszarni nastąpi podług planu (LW. 25.684/94), jaki sporządzić ma p. Jakliński na podstawie spostrzeżeń, jakie zbierze w podróży swej naukowej.				
49	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że w obec panującej epidemii cholery, nie można było żadnych dalszych wycieczek naukowych przedsiębrać.				
61	—					
—	*20*					
61	20					
41						
40	—	*Wydatków* tych nie było, gdyż w tym roku nie można było pozyskać Instruktora.				
50	—	Koszta kursu mleczarskiego w r. 1894. zakończonego, wykazane zostaną w r. 1894.				
—	—					
90	—					
1.089	—					
—	*20*					
1.089	20					
1.069						

Dochody.

7. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	Dochody w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.000	—	2.000
II.		**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
	2	Od rady powiatowej w Borszczowie, *nadzwyczajne* . .	*400*	—	*300*
III.	3	**Czysty dochód** z gospodarstwa szkolnego . . .	1.000	23½	300
IV.	4	**Zarobek uczniów**	380	95	360
		Ogołem { zwyczajne . .	3.381	18½	2.660
		Ogołem { *nadzwyczajne* .	*400*	—	*300*
		Suma dochodów .	3.781	18½	2.960
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	6.959	92	8 850
		Razem .	10.741	10½	11.810

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.
„ bierny . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . — zł. — ct.

Wartość gruntów, będących własnością szkoły, wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 30.002/1894.

rolnicza w Jagielnicy. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	*100*	*Dochód większy*, wskutek wpłaty złożonej przez oddział podolski Towarzystwa gospodarskiego.				
—	700	*Dochód* z ogólnego gospodarstwa rolnego przyniósł *brutto* w roku 1893 (wraz z pozostałymi remanentami) . . . . 4.262 zł. 87 ct. wydatki na ten cel wyniosły w ciągu roku 1893 . . 3.262 „ 63½ „ Z porównania okazuje się dochód *netto*, jak obok . . 1.000 zł. 23½ ct. na który głównie wpłynęła większa produkcya płodów zwierzęcych.				
—	21	*Dochód większy*, wedle istotnego poboru, oraz obliczeń miesięcznych wartości robocizny uczniów.				
—	721					
—	*100*					
—	821					
1.890	—	*Wynik korzystniejszy*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				
1.890	821					
1.069						

Wydatki.

8. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	1.500	—	1.540
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	1.100	—	1.200
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca z dodatkiem na wikt	600	—	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami . .	550	—	550
	5	Katecheta obrz. łać.	150	—	150
		Razem .	3.900	—	4.040
	—	Do tego: Zaliczka udzielona na płacę . 120 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących 68 „ 75 „	56	25	—
		Suma rubryki I. .	3.956	25	4.040
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 125 zł. 55 ct. *b)* sługa szkolny . . . . . . 194 „ 36 „	319	91	340
	7	Opał	475	35	500
	8	Oświetlenie	117	62	100
	9	Utrzymanie budynków *a)* zwyczajne	245	71	200
		Utrzymanie budynków *b)* *nadzwyczajne*	*1.648*	*62*	*1.000*
	10	Sprzęty i ruchomości *a)* zwyczajne	112	40	100
		Sprzęty i ruchomości *b)* *nadzwyczajne*	*247*	*46*	*100*
		Do przeniesienia . zwyczajne . .	1.270	99	1.240
		Do przeniesienia . *nadzwyczajne* .	*1.896*	*08*	*1.100*
		Do przeniesienia . zwyczajne . .	3.956	25	4.040

rolnicza w Kobiernicach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
40	—	*Wydatki mniejsze* z powodu, że posady te pozostały z płacą niższą od preliminowanych.				
100	—					
—	—					
—	—					
—	—					
140	—		—	—	—	—
—	56	*Wydatek niepreliminowany*, znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej obok należytości czynnej, zarachowany zaś na stałą rubrykę po myśli uchwały Wys. Sejmu z d. 14. Października 1874.	56	25	—	—
140	56		56	25	—	—
84						
20	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze*, wedle istotnej potrzeby, z tem, iż posada sługi szkolnego pozostała z płacą niższą od preliminowanej.				
25	—					
—	18	*Wydatek* nieco *większy*, wedle potrzeby w tym roku.				
—	46	*Wydatki większe*: *ad a)* w skutek koniecznej naprawy drzwi na korytarzach; *ad b)* z powodu rekonstrukcyi infirmeryi i ekonomówki, następnie w skutek dwukrotnego zdejmowania podłogi, pod którą skonstatowano grzyb, a w końcu z powodu zakupna starej szopy od Kuratora szkoły. (L. W. 12.188,1893, 53.997/1893, 56,497/1893.)				
—	*649*					
—	12	*Wydatki większe*, z powodu koniecznej potrzeby zakupienia nowych łóżek w skutek zwiększonej liczby uczniów (35 w roku 1893), oraz z powodu sprawienia pralni i naprawy umywalni w nowo urządzonym lokalu.				
—	*147*					
45	—					
—	7(					
84	*796*					

Wydatki.

8. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
II.		Z przeniesienia .	zwyczajne . .	3.956	25	4.040
			zwyczajne . .	1.270	99	1.240
			nadzwyczajne .	*1.896*	*08*	*1.100*
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		511	61	400
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem . . .		758	46	758
		Razem .	zwyczajne . .	2.541	06	2.398
			nadzwyczajne .	*1.896*	*08*	*1.100*
		Suma rubryki II. .		4.437	14	3.498
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	3.445 zł. 52 ct.			
	14	Odzież, pościel i pranie	934 „ 17 „	4 379	69	4 500
	15	Lekarz, apteka i rozmaite inne		334	31	150
		Suma rubryki III. .		4.714	—	4.650
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . . .		37	44	120
	17	Środki naukowe:				
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych .	209 zł. 43 ct.			
		b) biblioteka i czytelnia	88 „ 50 „			
		c) ogród szkolny	58 „ 10 „	356	03	280
	18	Wycieczki z uczniami		52	58	50
		Suma rubryki IV. .		446	05	450
V.		**Kursy specyalne.**				
	19	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej, *a)* zwyczajne .		45	72	40
		b) nadzwyczajne .		*71*	—	*50*
	20	„ mleczarstwa		30	16	50
		Razem .	zwyczajne . .	75	88	90
			nadzwyczajne .	*71*	—	*50*
		Suma rubryki V. .		146	88	140
		Razem .	zwyczajne . .	11.733	24	11.628
			nadzwyczajne .	*1.967*	*08*	*1.150*
		Suma wydatków .		13.700	32	12.778

rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
84	—					
45	76					
—	*796*					
—	112	*Wydatek większy*, zależny od cen zbożowych, znajdujący pokrycie w większych dochodach przy Rubr. IV. poz. 4. dochodów.				
—	—					
45	188					
—	*796*					
45	984					
	939					
120	—	*Wydatek* stosunkowo nieco *mniejszy*, niedający się z góry ściśle obliczyć, zależny od cen artykułów żywności.				
—	184	*Wydatek większy*, wedle rzeczywistej potrzeby, spowodowany kosztami desinfekcyjnemi.				
120	184					
	64					
83	—	*Wydatek mniejszy*, ograniczono się bowiem li tylko do koniecznej potrzeby w tym roku, a to w celu pokrycia przekroczenia wydatku przy poz. 17.				
—	76	*Wydatek większy*, z powodu zakupna modeli bydła rogatego (LW. 11.702/1893.) Przekroczenie tej pozycyi znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu przy poz. 16 wydatków.				
—	3	Różnica nieznaczna.				
83	79					
4						
—	6	*Wydatki większe*, wedle rzeczywistego kosztu zakupna niezbędnych przyrządów, na które kwota preliminowana nie wystarczyła.				
—	*21*					
20	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
20	6					
—	*21*					
20	27					
	7					
20	125					
—	*817*					
20	942					
	922					

Dochody.

8. Krajowa niższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	3 000	—	3.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	575	—	690
III.	3	Dochód z pola i ogrodu szkolnego	149	07	60
IV.	4	Dochód z dzierżawy folwarku	919	73	759
V.	5	Zarobek uczniów	375	41	360
		Suma dochodów . .	5.019	21	4 869
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	8.681	11	7 910
		Razem .	13.700	31	12.778

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Należytości czynne:

a) opłaty na utrzymanie uczniów, z roku bieżącego (w dziale dochodów)	490 zł. – ct.	
b) opłaty, jak wyżej, z lat ubiegłych (w dziale dochodów).	730 „ — „	
c) zwrot zaliczki na płacę (w dziale wydatków) .	56 „ 25 „	
d) zwrot wydatków z tytułu oświetlenia z lat ubiegłych (w dziale wydatków)	3 „ — „	1.279 zł. 25 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.279 zł. 25 ct.

L.W. 39.821/1894.

rolnicza w Kobiernicach. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
115	—	*Dochód mniejszy*, gdyż nie uiściły należytości Rady powiatowe w Biale i Bochni.	490	—	—	—
—	89	*Dochód większy* wedle rzeczywistego zysku z ogrodu w tym roku.				
—	162	*Dochód większy*, spowodowany głównie sprzedażą przychowków i nabiału: Dochód *brutto* wynosił w 1893 roku 4.789 zł. 61 ct. wydatki zaś . . . . 3.869 „ 88 „ z porównania *czysty dochód* jak obok 919 zł. 73 ct.				
—	15	*Dochód większy*, spowodowany większą ilością uczniów zajętych na gruntach folwarcznych i w ogrodzie.				
115	266					
—	771	*Wynik korzystniejszy*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				
115	1.037		490	—	—	—
	922					

Wydatki.

9. Krajowa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel, kierownik, płaca . . . . . 1.200 zł. dodatek aktywalny . . . . . . 140 „ ryczałt na pomieszkanie . . . . . 240 „	1.580	—	1.580
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	620	—	780
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca .	180	—	240
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	677	50	780
	5	Ochmistrz i dozorca robót	240	—	480
	6	Kapelan i katecheta	150	—	150
		Suma rubryki I. .	3.447	50	4.010
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 257 zł. 33 ct. *b)* sługa szkolny . . . . 180 „ — „	437	33	280
	8	Opał	199	98	200
	9	Oświetlenie	59	66	60
	10	Utrzymanie budynków	104	78	100
	11	Sprzęty i ruchomości: *a)* zwyczajne	46	95	50
		b) nadzwyczajne	*942*	—	*1.000*
		Razem . { zwyczajne . .	848	70	690
		{ *nadzwyczajne* .	*942*	—	*1.000*
		Suma rubryki II. .	1.790	70	1.690
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie	2.791	98½	} 4.125
	13	Odzież, pościel i pranie	1.253	54	
	14	Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki	98	52	100
		Suma rubryki III. .	4.144	04½	4.225
		Do przeniesienia . { zwyczajne . .	8.440	24½	8.925
		{ *nadzwyczajne* .	*942*	—	*1.000*

ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
160	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że posada ta pozostała dotychczas prowizoryczną z płacą niższą od preliminowanej.				
60	—	*Wydatek mniejszy*, wedle liczby godzin wykładanych przedmiotów.				
102	—	*Wydatck mniejszy*, z powodu, iż posada ta nadaną została dopiero z końcem Lipca 1893.				
240	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że prow. ochmistrz pobierał wikt w naturze z R. III. poz. 12.				
—	—					
562	—					
—	157	*Wydatek większy*, spowodowany znacznymi kosztami ogłoszenia konkursu na posadę nauczyciela do nauk elementarnych, które to koszta wyniosły kwotę 149 zł.				
—	—					
—	—					
—	5	*Wydatek większy* } wedle rzeczywistej potrzeby.				
3	—	*Wydatek mniejszy* } wedle rzeczywistej potrzeby.				
58	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że ograniczono się na zakupnie tylko najniezbędniejszych przedmiotów.				
3	162					
58	—					
61	162					
	101					
79	—	*Wydatck* nieco *mniejszy*, niedający się z góry ściśle obliczyć z powodu zmienności cen artykułów żywności zakupywanych za gotówkę od obcych lub za porachunkiem z ogrodu szkolnego.				
2	—					
81	—					
484	—					
58	—					

Wydatki.

9. Krajowa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	8.440	24½	8.925
		nadzwyczajne .	*942*	—	*1.000*
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Przybory do nauki	79	60	80
	16	Zbiory środków do demonstracyi	100	14	100
	17	Biblioteka i czytelnia	66	75	100
	18	Wycieczki naukowe	49	01	50
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego	298	45	200
		Suma rubryki IV. .	593	95	530
		Razem . { zwyczajne . .	9.034	19½	9.455
		nadzwyczajne .	*942*	—	*1.000*
		Suma wydatków .	9.976	19½	10.455

ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
484	—					
58	—					
—	—					
—	—					
33	—	*Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby w tym roku.				
1	—					
—	98	*Wydatek większy*, spowodowany zakupnom niezbędnych narzędzi i naczyń ogrodowych dla nowo urządzonego ogrodu.				
34	98					
	64					
420	—					
58	—					
478	—					

Dochody.

9. Krajowa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892. zł.
		Dochody.			
		Subwencye.			
I.	1	Z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	2.300
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250	—	250
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300	—	300
		Suma rubryki I. .	3.550	—	2.850
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	145	—	250
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego**	378	61	150
IV.	6	**Zarobek uczniów**	81	—	100
		Suma dochodów .	4.154	61	3.350
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	5.821	58½	7.105
		Razem .	9.976	19½	10.455

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny	— zł.	— ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny .	— zł.	— ct.

Wartość nieruchomości zarachowano przy funduszu krajowym.

L. W. 27.965/1894.

ogrodnicza w Tarnowie. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	700	*Dochód większy*, z powodu przyznanej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa wyższej subwencyi. (LW. 3.098/93).				
—	—					
—	—					
—	700					
105	—	*Dochód mniejszy*, zależny od stanu zamożności uczniów.				
—	229	*Dochód większy*, wedle rzeczywistej produkcyi.				
19	—	*Dochód mniejszy*, wedle istotnego wyniku w tym roku.				
124	929					
1.283	—	Wynik *niższy* od budżetu.				
1.407	929		—	—	—	—
478						

Wydatki.

10. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 22. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	799	92	800
	2	Nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	660	—	660
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych	239	92	240
	4	Katecheta	60	—	60
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli	200	—	200
		Suma rubryki I. .	1.959	84	1.960
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Inspekcya zakładu	118	12	120
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	59	15	50
	8	Opał i oświetlenie	137	29	120
	9	Utrzymanie i asekuracya budynków	119	93	100
	10	„ inwentarza szkolnego	5	15	60
	11	Podatki	99	38	50
		Suma rubryki II. .	539	02	500
III.		**Potrzeby do nauki.**			
	12	*a*) Na utrzymanie i dokupno maszyn i narzędzi do uprawy roślin włóknistych	207	26	60
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli . . .	4	36	40
		c) „ „ moczarni	11	40	40
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów . . .	11	52	60
	14	Zbiory okazów do demonstracyj	8	33	60
	15	Biblioteka i czytelnia	—	—	40
		Suma rubryki III. .	242	87	300
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	16	Stołowanie	1.238	78	} 1.280
	17	Odzież i pościel	157	48	
		Suma rubryki IV. .	1.396	26	1.280
		Suma wydatków .	4.137	99	4.040

lnu i konopi w Gródku.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
2	—					
—	9	*Wydatki* w ogóle o 11 zł. *mniejsze* wedle potrzeby w tym roku.				
—	17					
—	20					
55	—					
—	50	*Wydatek większy*, z powodu zapłacenia podatków za rok 1892 i 1893.				
57	96					
	39					
—	147					
36	—	*Wydatki* w ogóle o 57 zł. *mniejsze* z powodu, że kierowano się ścisłą oszczędnością i zakupiono tylko najpotrzebniejsze środki naukowe.				
28	—					
48	—					
52	—					
40	—					
204	147					
57						
—	116	*Wydatek większy*, spowodowany zwiększeniem się liczby uczniów; preliminowano bowiem utrzymanie dla 8 uczniów, było zaś ich w zakładzie przeciętnie 13.				
—	116					
57	155		—	—	—	—
	98					

Dochody.

10. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892. zł
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.200	—	2.200
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna**	23	93	98
III.	3	**Zarobek uczniów**	—	—	84
		Suma dochodów	2.223	93	2.382
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	1.914	06	1.658
		Razem	4.137	99	4.040

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny	— zł. — ct.
„ bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	— zł. — ct.

LW. 61.042/1894.

lnu i konopi w Gródku.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
. .	—					
74	—	*Dochody mniejsze* usprawiedliwione ciągłemi klęskami elementarnemi, które w r. 1893 nawidzały cały kraj.				
84	—	Zarobku uczniów nie było żadnego.				
158	—					
—	256	Dotacya większa w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				
158	256		—	—	—	—
	98					

Wydatki.

11. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892 zł.
I.		**Wydatki.**			
	1	**Koszta zarządu i służby.**			
		a) Dyrektor, płaca z dodatkiem na fiakra	3.000	—	3.000
		b) Buchalter	1.500	—	1.500
		c) Likwidator	1.200	—	1.200
		d) Kasyer	800	—	800
		e) 2 magazynierów	1.600	—	1.600
		f) Maszynista	600	—	600
		g) Pomocnik biurowy	—	—	—
		h) Woźny	383	80	360
		i) Stróż nocny	292	—	292
		k) Odźwierny, zarazem stróż dzienny	180	—	216
		Suma rubryki I. .	9.555	80	9.568
II.		**Koszta administracyi**			
	2	Należytości rządowe i opłaty stałe:			
		a) Ekspozytura cłowa	300	—	1.400
		b) Podatki	308	77	264
		c) Ubezpieczenie od wypadków	258	33	250
		d) Asekuracya budynków	169	04	187
		e) Telefon	60	—	100
		f) Czynsze dzierżawne	43	93	65
		g) Kominiarz	21	32	23
	3	Gaz do motoru, opał, światło, oliwa do maszyn itp. . .	526	67	700
	4	Książki i druki	168	38	150
	5	Inseraty i ogłoszenia	229	—	250
	6	Drobne potrzeby kancelaryjne	111	24	60
	7	Manipulacya, robocizna i dostawa wagonów . . .	2.911	96	2.500
		Do przeniesienia .	5.108	64	5.949
			9.555	80	9.568

dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	24	*Wydatek większy*, spowodowany zakupnem munduru dla woźnego.				
—	—					
36	—	*Wydatek mniejszy* stosownie do umówionego wynagrodzenia.				
36	24		—	—	—	—
12						
1.100	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 30. Listopada 1892. L. 36.058, którym ustanowiono ryczałtową opłatę roczną 300 zł.	—	—	—	—
—	45	Różnice nieznaczne wedle urzędowego wymiaru.	—	—	—	—
—	8		—	—	129	92
18	—		—	—	—	—
40	—		—	—	—	—
21	—		—	—	—	—
2	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zaległej należytości za IV. kwartał.	—	—	5	33
173	—	*Wydatek mniejszy* wskutek niezapłacenia obok wykazanej należytości biernej.	—	—	160	52
—	18	*Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą.	—	—	47	57
21	—	*Wydatek mniejszy* — uwzględniwszy jednak przypisaną należytość bierną, okazałoby się przekroczenie kwoty preliminowanej, której wysokości z góry oznaczyć nie można.	—	—	57	60
—	51	*Wydatki większe* nie dające się naprzód dokładnie przewidzieć, spowodowane znaczniejszym ruchem towarowym i niezbędnemi robotami konserwacyjnemi.	—	—	—	—
—	412		—	—	14	60
1.375	534					
12	—		—	—	415	54

Wydatki.

11. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.		Z przeniesienia .	9.555 5.108	80 64	9 568 5.949
	8	Konserwacye budynków, urządzeń (drobne naprawki) i inwestycye: zwyczajne	511	81	300
		nadzwyczajne	—	—	*225*
	9	Utrzymanie torów, dojazdów, chodników i zwrotnicy . .	128	40	250
	10	Kasa chorych 1% służbodawcy	13	79	20
	11	Noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej, drobne, podróże i t. p.	400	—	400
		Razem . zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	6.162 —	64 —	6.919 *225*
		Suma rubryki II. .	6 162	64	7.144
		Suma wydatków .	15.718	44	16.712
—	—	**Nadwyżka dochodów** oddana funduszowi krajowemu . .	137	25	—
		Razem .	15.855	69	16.712

dla zboża i spirytusu we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnio	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
12	-					
1.375	534		—	—	415	54
—	212	*Wydatki większe* nie dające się naprzód dokładnie przewidzieć, spowodowane znaczniejszym ruchem towarowym i niezbędnemi robotami konserwacyjnemi.				
225	—	*Wydatku nie było*, albowiem nie zakupiono zapasowej pompy do magazynu spirytusowego.				
122	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem nie zachodziła potrzeba naprawy torów, nadto odgartywanie śniegu nie wiele kosztowało.				
6	—	*Wydatek* nieco *mniejszy* przeważnie z powodu wykazanej obok zaległości biernej.	—	—	4	41
—	—					
1.503	746					
225	—					
1.728	746					
982						
994	—		—	—	419	95
—	137	*Wydatki* rzeczywiste wynoszą . 15.718 zł. 44 ct budżetem uchwalono . . 16.712 „ — „	—	—	—	—
857		wydano zatem *mniej* od budżetu o . . . 993 zł. 56 ct a gdy należytości *bierne* z roku bieżącego, pozostałe do zapłacenia wynoszą . . 419 „ 95 „ okazuje się wynik od budżetu *korzystniejszy* o . . . 573 zł. 61 ct. Ponieważ jednak w sumie wydatków (15.718 zł. 44 ct.) mieszczą się zapłacone należytości bierne, pozostałe z roku 1892 w kwocie . . 380 „ 93 „ zatem właściwy wynik wydatków za rok 1893 był od budżetu *korzystniejszym* o . 954 zł. 54 ct.	—	—	419	95

Dochody.

11. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.		**Składowe od spirytusu.**			
	1	Rachunek składowego od spirytusu	7.629	08	8.500
II.		**Manipulacya przy spirytusie.**			
	2	*a)* Wyładowanie . . . . . . *b)* Oznaczenie miary, stopnia itd. . . . . *c)* Dostawa i ekspedycya wagonów . . .	1.026	18	720
III.		**Składowe za zboże.**			
	3	Rachunek składowego od zboża	2.347	36	1.600
IV.		**Manipulacya przy zbożu.**			
	4	*a)* Wyładowanie wagonów . . . . . *b)* Załadowanie " . . . . . . *c)* Wysypanie, szuflowanie, nabieranie i t. p. . . *d)* Wietrzenie elewatorem i przyrządami . . *e)* Młynkowanie . . . . *f)* Trienrowanie . . . . *g)* Różne drobne manipulacye	3.524	39	3.110
V.		**Manipulacya ogólna.**			
	5	Dochód z asekuracyi, odsetków, warantów itp. . . .	1.328	68	544
		Suma dochodów .	15.855	69	14.474
—	—	**Niedobór** pokryty z funduszu krajowego	—	—	2.238
		Razem .	15.855	69	16 712

Stan majątku wykazany jest przy funduszu krajowym.

LW. 20.604/1894.

dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
871	—		1.333	44	—	—
—	306		36	26	—	—
--	747	*Dochody* po uwzględnieniu obok wykazanych należytości czynnych wykazują w każdej pozycyi znaczną przewyżkę ponad budżet, a to w ogóle wskutek znaczniejszego obrotu.	323	07	—	—
—	414		194	63	—	—
—	785		108	15	—	—
871	2.252		1.995	55	—	—
2.238	—		—	—	—	—
3.109	2.252		1.995	55	—	—
857						

Dochody rzeczywiste wynoszą .	15.855 zł. 69 ct.
budżetem uchwalono . .	14.474 „ — „
są zatem *większe* o . .	1.381 zł. 69 ct.
należytości czynne z roku bieżącego wynoszą . .	1.995 „ 55 „
razem . .	3.377 zł. 24 ct.
ponieważ jednak w sumie dochodów (15.855 zł. 69 ct.) mieszczą się zapłacone należytości czynne, pozostałe z r. 1892 w kwocie . . .	1.482 „ 78 „
przeto wynik dochodów za r. 1893 okazuje się od budżetu *korzystniejszym* o . .	1.894 zł. 46 ct.

Wydatki przedstawiają wynik od budżetu *korzystniejszy* o .	954 zł. 54 ct.
Dochody przedstawiają również wynik *korzystniejszy* o . .	1.894 „ 46 „
Ogółem więc wynik w r. 1893 był od budżetu *korzystniejszym* o	2.849 zł. — ct.

Wydatki.

12. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor, płaca	2.126	49	2.000
	2	Buchalter, zarazem zastępca dyrektora, płaca	1.749	96	1.500
	3	Magazynier	1.296	—	1.200
	4	Kontrolor magazynów, płaca	1.200	—	1.200
	5	Korespondent, zarazem kasyer, płaca	840	—	1.000
	6	Registrator, zarazem pomocnik magazyniera	630	—	750
	7	Kancelista, płaca	240	—	600
	8	Maszynista, płaca	600	—	600
	9	Woźny i dwóch stróżów, płaca	904	04	900
		Suma rubryki I.	9.586	49	9.750
II.		**Koszta administracyjne.**			
	10	Podatki i zabezpieczenie robotników	1.312	73	1.150
	11	Utrzymanie budynków:			
		a) magazynów zbożowych . . . 1.423 zł. 84 ct.			
		b) magazynu spirytusowego . . . 87 „ 39 „			
		c) administracyjnych . . . 817 „ 98 „	2.329	21	1.100
		Do przeniesienia	3.641	94	2.250
			9.586	49	9.750

dla zboża i spirytusu w Krakowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	127	*Wydatek większy* z powodu wyższej płacy wysłanego na zastępstwo ze Lwowa dyrektora do Krakowa od d. 1. Października 1893.				
—	250	*Wydatek większy* z powodu podwyższenia przez Towarzystwo wzajemn. kredytu w Krakowie płacy buchaltera z 1.500 zł. na 1750 zł.				
—	96	*Wydatek większy* z powodu większych poborów magazyniera wysłanego ze Lwowa na zastępstwo do Krakowa od d. 1. Października 1893.				
—	—					
160	—	*Wydatek mniejszy* z powodu wstrzymania na razie awansu.				
120		*Wydatek mniejszy* z powodu jak wyżej.				
360	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak wyżej i z powodu przyjęcia młodszego funkcyonaryusza.				
—	—					
—	4	*Wydatek* nieznacznie *większy* z powodu naprawy liberyi woźnego.				
640	477	W roku 1894 wprowadził Wydział krajowy w tej rubryce oszczędność w stosunku rocznych około 2.000 zł.				
163						
—	163	*Wydatek większy* wedle wymiaru c. k. urzędu podatkowego i obliczenia Kasy chorych należytości za ubezpieczenie robotników.				
—	1.229	*Wydatek większy* spowodowany niezbędną potrzebą nowego pokrycia dachu na magazynie Nr. III papą kosztem 612 zł. 51 ct. w myśl uchwały Wydz. kraj. z d. 11. kwietnia 1893 do L. W. 16316/93 o czem zawiadomiono W. Sejm w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności, niemniej zakupnem dwóch cylindrów zbożowych kosztem 872 zł. 87 ct., w myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 18. Października 1892 LW. 50.863/92, powziętej na podstawie wykazanej przez ówczesny zarząd Składu w relacyi z dnia 12. Października 1892 L. 90 niezbędnej potrzeby i korzyści sprawienia rzeczonych trieurów. Wreszcie na przedstawienie nowego zarządu zezwolił Wydział kraj. uchwałą z 24/10 1893 LW. 53.670 na sprawienie kuźni polowej dla maszynisty kosztem 68 zł. 17 ct.				
—	1.392					
163	—					

Wydatki.

12. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia .	9.586	49	9.750
			3.641	94	2.250
	12	Zabezpieczenie budynków od ognia	260	40	270
	13	Inseraty i potrzeby kancelaryjne	879	17	700
	14	Opał i światło	257	19	200
	15	Rozmaite (sprzęty, stemple i t. d.)	28	26	600
	16	Droga dojazdowa (przez grunta kolejowe)	150	—	150
	17	Do dyspozycyi Towarzystwa Wzajemnego kredytu: *a)* Odprawa magazyniera Brzozowskiego . . 500 zł. — ct. *b)* Kolendy noworoczne . . . . . 357 „ 50 „ *c)* Remuneracye urzędników . . . . 170 „ — „ *d)* Podatek dochodowy i ubezpieczenie za urzędników . . . . 217 „ 89 „ *e)* Dyety i koszta podróży dyrektora i magazyniera . . . . 126 „ 64 „ *f)* Zmiana prokury, koszta notaryalne, itp. . 169 „ 77 „	1.541	80	1.000
		Suma rubryki II. .	6.758	76	5.170
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	18-19	Nadzór magazynów przez c. k. straż skarbową . . .	521	70	1.850
		Suma rubryki III. .	521	70	1.850
		Do przeniesienia .	16.866	95	16.770

dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
163	—	Koszt tej kuźni opłaci się już samemi naprawkami, jakie maszynista wykonywać obecnie musi, zamiast oddawania tych robót do kowala lub ślusarza.				
	1.392					
10	—	Wydatek podług faktycznej należytości.				
—	179	*Wydatek większy* przeważnie z powodu niepreliminowanego kosztu telefonu w łącznej kwocie 60 zł. i zapasowego nakładu druków i szematów potrzebnych do wewnętrznej manipulacyi biurowej. Przekroczenie tej pozycyi znajduje zresztą całkowite pokrycie w oszczędności przy poz. 15.				
—	57	*Wydatek większy* pokrywa remanent węgla opałowego pozostały na rok 1894.				
572	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż znaczniejszych sprzętów w r. 1893 nie sprawiano.				
—	—					
—	542	*Wydatek większy* spowodowany przeważnie odprawą przyznaną magazynierowi.				
582	2.170					
	1.588					
1 328	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 30. Listopada 1892 l. 36.058 zniżyło koszt do 300 zł. rocznie. Zapłacono przeto za rok 1893 ryczałt . . 300 zł. — ct. i zaległą należytość z roku 1892 w kwocie . . . 221 „ 70 „ razem jak obok . . 521 zł. 70 ct.				
1.328	1.588					
1.491	1.588					

Wydatki.

12. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	Wydatki w roku 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892. zł.
		Z przeniesienia .	16.866	95	16.770
IV.		**Manipulacya magazynowa.**			
	20	Robotnik dzienny	4.277	16	8.500
	21	Motor gazowy	286	—	700
	22	Procenta od rachunku bieżącego, asekuracya zboża . .	222	56	2.300
	—	Szpagat, stemple i porto	393	42	
		Suma rubryki IV. .	5.179	14	11.500
—	—	**Nadwyżka dochodów** oddana funduszowi krajowemu . .	—	—	1.780
		Suma wydatków .	22.046	09	30.050

dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
1.491	1.588					
4.223	—	*Wydatki mniejsze* z powodu zmniejszonego ogólnego ruchu w magazynach.	—	—	—	—
414	—		—	—	—	—
1.684	—		—	—	30	20
6 321	—		—	—	30	20
1.780	—	Zamiast preliminowanej nadwyżki dochodów okazał się *niedobór*, pokryty z funduszu krajowego. Obacz ostatnią pozycyę dochodów.				
9.592	1.588	*Wydatki rzeczywiste* wynoszą . 22.046 zł. 09 ct.	—	—	30	20
8.004		budżetem uchwalono z wyłączeniem preliminowanej nadwyżki . . . . 28.270 „ -- „ wydano zatem *mniej* od budżetu o . . . . 6.223 zł. 91 ct. a gdy należytości bierne z roku bieżącego pozostałe do zapłacenia wynoszą jak obok . 30 „ 20 „ okazuje się wynik w wydatkach *korzystniejszy* o . . 6.193 zł. 71 ct. Ponieważ jednak w sumie wydatków 22.046 zł. 09 ct. mieszczą się zapłacone należytości bierne, pozostałe z końcem roku 1892 w kwocie . 221 „ 70 „ przeto właściwy wynik *wydatków* z roku 1893 był od budżetu *korzystniejszym* o . 6.415 zł. 41 ct.				

Dochody.

12. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.		**Składowe za zboże.**			
	1	Z przecięcia ilości wagonów	4.858	72	8.000
II.		**Składowe za spirytus.**			
	2	Z przecięcia ilości hektolitrów	—	—	3.600
III.		**Manipulacye przy zbożu.**			
	3	Dostawa wagonów	436	50	1.300
	4	Wyładowanie	1.321	23	3.700
	5	Manipulacya przy magazynach	2.186	03	3.500
	6	Naładowanie	1.353	21	2.500
	7	Formalności cłowe	645	97	800
	8	Wypożyczenie worów	24	35	200
	9	Ubezpieczenie od ognia	395	27	1.000
	10	Ekspedycye	203	57	250
	11	Wystawienie warrantów	3	80	150
	12	Przyjęcie i wydanie partyi	392	40	600
	13	Procent od opłat za frachty	464	21	1.000
	14	Zwrot zaliczek i rozmaite	301	20	1.700
		Suma rubryki III.	7.727	74	16.700
IV.		**Manipulacye przy spirytusie.**			
	15	Dostawa wagonów	—	—	150
	16	Stopniowanie i ładowanie	—	—	850
	17	Ekspedycya	—	—	150
	18	Komisye akcyzowe	—	—	250
	19	Wystawienie warrantów	—	—	25
	20	Ubezpieczenie od ognia	—	—	250
	21	Rozmaite	—	—	75
		Suma rubryki IV.	—	—	1.750
	—	**Prowizye**	127	33	—
		Do przeniesienia	12.713	79	30.050

dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
3.141	—	*Dochód mniejszy*, gdyż nie było na składzie preliminowanej ilości zboża.	1.243	02	—	—
3.600	—	*Dochód mniejszy*, gdyż nie było na składzie preliminowanej ilości spirytusu. Preliminowano bowiem składowe z przecięcia 4000 Hl. na składzie były zaś zaledwie 4 wagony, za które należytość wykazana jest w zaległości.	145	74	—	—
863	—	*Dochody* w ogóle *mniejsze* z powodu jak wyżej pod poz. 1.	81	60	—	—
2.379	—		356	90	—	—
1.314	—		356	79	—	—
1.147	—		60	94	—	—
154	—		38	30	—	—
176	—		3	10	—	—
605	—		113	23	—	—
46	—		10	53	—	—
146	—		1	—	—	—
207	—		48	80	—	—
536	—		203	61	—	—
1.399	—		344	91	—	—
8.972	—		1.619	71	—	—
150	—	*Dochody* w ogóle *mniejsze* z powodu jak wyżej pod poz. 1.	4	20	—	—
850	—		21	24	—	—
150	—		2	—	—	—
250	—		10	—	—	—
25	—		—	—	—	—
250	—		15	22	—	—
75	—		16	40	—	—
1.750	—		69	06	—	—
—	127	*Dochód większy*, niepreliminowany.	—	—	—	—
17.463	127		3.077	53	—	—

Dochody.

12. Krajowy skład publiczny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
		Z przeniesienia	12.713	79	30.050
—	—	**Zwroty** z asekuracyi, robocizny i kosztów pokrycia dachu	321	16	—
		Suma dochodów	13.034	95	30.050
—	—	**Niedobór** pokryty z funduszu krajowego	9.011	14	—
		Razem	22.046	09	30.050

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 26.702|1894.

dla zboża i spirytusu w Krakowie. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
17.463	127		3.077	53	—	—
—	321	*Dochód większy,* niepreliminowany.	105	30	—	—
17.463	448		3 182	83	—	—
17.015						
—	9.011	*Dochody rzeczywiste* własne wynoszą . . . 13.034 zł. 95 ct. budżetem uchwalono . . . 30.050 „ — „				
17.015	9.011	zatem były *mniejsze* o . . . 17.015 zł. 05 ct. Uwzględniając jednak pozostałe należytości czynne z roku bieżącego, wynoszące . . . 3.182 „ 83 „ zmniejsza się wynik niekorzystny do kwoty . . . 13.832 zł. 22 ct. a po doliczeniu zrealizowanych należytości czynnych z roku 1892 w kwocie . . . 2.092 „ 51 „ okazuje się w dochodach *wynik od budżetu niekorzystniejszy* o . . . 15.924 zł. 73 ct. ——— *Wydatki* przedstawiają wynik *korzystniejszy* o . . . 6.415 zł. 41 ct. *Dochody* wynik *niekorzystniejszy* o 15.924 „ 73 „ *Różnica* zatem wykazuje wynik gospodarki *niekorzystniejszy od budżetu* o . . . 9.509 zł. 32 ct.				
8.004						

L. W. 52.702/1894.

Alegat 10. do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1893.

Wyciąg
z zamknięcia rachunkowego
podatków stałych
za rok
1893.

to jest za czas od 1. stycznia 1893 po koniec marca 1894.

udzielony przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu we Lwowie, odezwą z dnia 7. lipca 1894 L. 60.419. (L. W. 37.960/1894).

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Pozycya	Dział	Tytuł	Oznaczenie rubryk i przedmiotu wedle porządku preliminarza	Wynik od 1. stycznia do końca marca 1894 za lata ubiegłe		Wynik za rok bieżący 1893.		Razem za rok 1893.		Preliminarz za rok 1893.	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			Przychód.								
			A. Zwyczajne.								
1	12	—	Podatek gruntowy	810.328	59½	4,328.137	49	5,138.466	08½	5,197.000	—
2	13	—	" domowy *a)* czynszowy	367.066	30	1,406.628	22	1,773.694	52	1,580.000	—
			" domowy *b)* klasowy	220.332	45	1,336.037	81½	1,556.370	26½	1,530.000	—
3	14	—	5% podatek od dochodu z domów zwolnionych od podatku czynszowego	37.663	32	119.022	52	156.685	84	100.000	—
4	15	—	Podatek zarobkowy	95.786	35½	776.130	62½	871.916	98	795.000	—
5	16	—	Podatek dochodowy *a)* z dochodu fasyonowanego	289.518	48½	1,358.940	13	1,648.458	61½	1,641.900	—
			Podatek dochodowy *b)* od płac stałych	—	—	61.028	19	61.028	19	146.323	—
			Podatek dochodowy *c)* od odsetek obligów	—	—	154.624	76½	154.624	76½	156.777	—
			Razem	1,820.695	50½	9,540.549	75½	11,361.245	26	11,147.000	—

Z c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

Lwów dnia 7. lipca 1894.

Wykaz

zwrotów podatkowych strąconych z przychodu za czas od 1. stycznia po koniec grudnia 1893.

Pozycya	Rodzaj podatku	Rok bieżący zł.	Rok bieżący ct.	Lata ubiegłe zł.	Lata ubiegłe ct.
1	Podatek gruntowy	30.430	02	3.540	82
2	„ czynszowy	12.302	37	3.171	09 1/2
3	„ klasowy	14.306	03 1/2	1.784	52
4	5% podatek od dochodu z domów zwolnionych od podatku czynszowego	1.430	64 1/2	413	11 1/2
5	Podatek zarobkowy	10.253	47 1/2	2.268	99
6	Podatek dochodowy wedle fasyi	10.386	99 1/2	1.521	90
7	Podatek dochodowy od płac stałych	665	34	—	—
8	Podatek dochodowy od odsetek od obligów	—	—	—	—
	Razem	79.774	88	12 700	44

Z c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

Lwów dnia 7. lipca 1894.

Wykaz

zwrotów podatkowych strąconych z przychodu za czas

od 1. stycznia po koniec marca 1894.

Pozycya	Rodzaj podatku	Rok bieżący zł.	Rok bieżący ct.	Lata ubiegłe zł.	Lata ubiegłe ct.
1	Podatek gruntowy	—	—	3.911	44 ½
2	„ czynszowy	65	73	3.204	59 ½
3	„ klasowy	—	—	1.715	30
4	5% podatek od dochodu z domów zwolnionych od podatku czynszowego	—	—	167	16 ½
5	Podatek zarobkowy	—	—	1.543	45
6	Podatek dochodowy *a)* wedle fasyi	—	—	8.310	30
7	Podatek dochodowy *b)* od płac stałych	8	60	—	—
8	Podatek dochodowy *c)* od odsetek od obligów . . .	85	98	—	—
	Razem . . .	160	31	18.852	25 ½

Z c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

Lwów dnia 7. lipca 1894.

L. W. 52.702/1894.

11. Alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1893.

Wykaz

należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	Zaległości czynne ct.	Zaległości bierne zł.	Zaległości bierne ct.
		Wydatki.				
II.	27 *a)*	Rzecznik prawny za zastępstwo	300	91	—	—
	28 *a)*	Koszta podróży i dyety w ogóle . . .	1.582	20	—	—
	30 *a)*	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników . .	11	88	—	
	31 *i)*	Rozmaite pomniejsze kancelaryjne	83	53	—	—
	33	Zaliczki na płace urzędników	11.469	70	—	—
III.	34	Zaliczki od gmin na koszta leczenia	1.741	54 1/2	—	—
	„	„ „ szpitali „ „ „	9 675	—	—	—
	„	Od samopłacących „ „ „	9 523	93	—	—
	„	Za sprawdzanie recept	18	18	—	—
	„	Zwroty rozmaite na koszta leczenia . . .	2.054	31	—	—
IV.	36	Koszta szczepienia	48	56	98	34
IX.	108	Kwaterunkowe żandarmeryi	180	—	—	—
X.	111—116	Koszta zarządu dróg krajowych	105	—	—	—
	118	Utrzymanie „ „	2.343	71 1/2	456	73
	119	Zasiłki dla dróg	1 950	—	—	—
XII.	112	Wydatki na myta	64	25		—
	145	„ „ szupaśnictwo	—	—	34	38
XIII.	146	Biuro melioracyjne, zwroty za plany	165	39	—	—
	„	Zaliczki na płace inżyn. meliorac.	70	—	—	—
	150	Przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin . . .	414	69	—	—
	153	Popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych . .	197	42	—	—
XIV.	155	Pożyczka z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską	—	—	24.834	83
	156	„ z kasy oszczędności na budowę kulparkowską .	—	—	30.883	85
	157	„ „ „ zaciągnięta przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo	—	—	8.478	06
	158	„ zaciągnięta przez Zbór izraelicki w Krakowie	—	—	3.374	89
	160	Funduszowi szpitala św. Łazarza i funduszowi podrzutków w Krakowie	—	—	296.544	01
	162	Pożyczka z galic. kasy oszczędności na budowę pralni w szpitalu lwowskim	—	—	12.108	48
		Do przeniesienia .	42.000	21	376.813	57

Rubryka	Pozycya	Poszczegolnienie	Zaległości czynne zł.	Zaległości czynne ct.	Zaległości bierne zł.	Zaległości bierne ct.
		Z przeniesienia . .	42.000	21	376.813	57
XIV.	163	Pożyczka z Banku krajowego na budowę skrzydła w szpitalu lwowskim	—	—	26.687	16
	165	Funduszowi pożyczki krajowej z roku 1873 . . .	—	—	61.615	40
	169	Połowa pożyczki z Banku krajowego na odbudowanie szpitala tarnowskiego .	—	—	8.969	73½
	170	Pożyczka z kasy oszczędności na hipotekę realności pod l. 70¼ we Lwowie (gmach c. k. Żandarmeryi) przejęta do spłaty przez fundusz krajowy .	—	—	792	66
	171	Pożyczka od majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego, na pokrycie niedoboru tegoż funduszu w r. 1889 . . . . *(koron)* . .	—	—	114.000	—
	173	Pożyczka z Banku krajowego dla dotkniętych w r. 1889 klęską nieurodzaju z roku 1889 . . .	—	—	178.000	—
	—	Pożyczka z galicyjskiego funduszu propinacyjnego na częściowe pokrycie niedoboru roku 1892 . .	—	—	1,000.000	—
XV.	178	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych, zaliczka na płacę	56	25	—	—
	179	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie:				
		a) pożyczka na hipot. realności	—	—	5.641	55
		b) zaliczki na płacę	195	—	—	—
	191	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	37	—	—	—
	193	„ weterynaryi we Lwowie	—	—	11 043	74
	198	Badania głębszych pokładów ziemi	12.874	76	—	—
	211	Pożyczka na składy publiczne we Lwowie i Krakowie	—	—	351.775	79
XVI.	258	Warstat stolarski w Żywcu	100	—	—	—
	282	C. k. szkoła fachowa dla wyrobów z drzewa w Zakopanem .	26	77	—	—
	272	Warstat tkacki w Rychwałdzie	200	—	—	—
	297	Zasiłki na cele przemysłowe	3.564	66	—	—
	—	Warstat powroźniczy w Radymnie	664	20	—	—
XVII.	301	Do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	4.105	41	—	—
	—	Zaliczki c. k. Skarbowi Państwa	—	—	54.436	28
	—	Rozmaite budżetem nieprzewidziane	43.736	02	—	—
		Dochody.				
III.	3	Myta na drogach krajowych	6.296	03½	—	—
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg krajowych . .	20.228	32½	—	—
V.	14	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych . . .	679	25	—	—
	15	Rozmaite zwroty z lat ubiegłych	5.526	27½	—	—
VI.	18	Chorzelowska Spółka wodna	1.718	04	—	—
	—	Fibich Władysław w Ropiance	3.000	—	—	—
	19	Chrzanów, Wydział powiatowy	1 800	—	—	—
	20	Myślenice „ „	1.500	—	—	—
	21	Wieliczka „ „	1.800	—	—	—
	—	Michniewicz Mieczysław (Moraczewski i Brudzewski w Krygu)	207	67	—	—
	—	Marconi Leonard	3.125	—	—	—
	22	Kańczuga, szkoła koronkarska	120	—	—	—
		Do przeniesienia . .	153.560	87½	2,189.775	88½

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	Zaległości bierne zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	153.560	87 1/2	2,189.775	88 1/2
VI.	23	Wydziały powiatowe — zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r 1889:				
		1. Borszczów	16.666	68	—	—
		2. Brzesko	2.333	33	—	—
		3. Brzozów	5 333	32	—	—
		4. Buczacz	6.666	66	—	—
		5. Chrzanów	3 333	—	—	
		6. Czortków	27.582	43	—	—
		7. Horodenka	10.000	—	—	—
		8. Kolbuszowa	8.000	—	—	—
		9. Mielec	12.000	—	—	—
		10. Rohatyn	3.224	03	—	—
		11. Ropczyce	1.333	34	—	—
		12. Sokal	6.000	—	—	—
		13. Stryj	5.333	33	—	—
		14 Trembowla	6.666	—	—	—
		15. Wadowice	8.333	30	—	—
		16. Zbaraż	12.000	—	—	—
		17. Złoczów	1.000	-	—	—
	24	Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa	500	--	—	—
	25	Uhnów, warstat szewski (2 pożyczki)	800	—	—	—
	26	Muszyna, szkoła koronkarska	140	—	—	—
	27	Sanok, komitet parafialny obrz. gr. kat. . . .	960	—	—	--
	28	Wydziały powiatowe — zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1891:				
		1. Biała	2.000	--	—	—
		2. Bochnia	4 030	41	—	--
		3. Brzesko	2.333	—	—	—
		4. Chrzanów	2.666	—	—	—
		5. Czortków	666	67	—	—
		6. Dąbrowa	1 666	66	—	—
		7. Gorlice	3.000	—	—	—
		8. Grybów	2.000	—	—	—
		9. Kolbuszowa	2.666	66	—	—
		10. Kraków	2.000	-	—	—
		11. Mielec	2.000	—	—	—
		12. Myślenice	2 666	66	—	—
		13. Nisko	2.000	—	—	—
		14. Nowy Sącz	2.545	37	—	—
		15. Nowy Targ	2.000	—	—	—
		16. Pilzno	2.346	22	—	—
		17. Ropczyce	2.582	67	—	—
		18. Rzeszów	1.682	63	—	—
		Do przeniesienia . .	332.619	24 1/2	2,189.775	88 1/2

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	Zaległości bierne zł.	ct.
VI.	28	Z przeniesienia . .	332.619	24 ½	2.189.775	88 ½
		19. Tarnów	4.500	—	—	—
		20. Tarnobrzeg	1 333	33	—	—
		21. Wadowice	2.333	32	—	—
		22. Wieliczka	3 333	—	—	—
		23. Żywiec	3 000	—	—	—
	—	Szpital św. Zofii we Lwowie	10.000	—	—	—
	—	„ „ Ludwika w Krakowie	10.000	—	—	—
XII.	44	Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866 . . .	21 888	03 ½	20	—
XIV	49	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych . . .	3 389	08 ½	—	-
XVI	52	Opłaty konsumcyjne	75	28	—	—
XVII.	56 *a)*	Sprzedaż książek i druków	16.304	25 ½	—	—
	56 *c)*	Różne drobne	2 111	90	49	88
	57	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną:				
		a) Buczacz	18 406	—	—	—
		b) Czortków	4.761	05	—	—
		c) Krosno	5.684	57	—	—
		d) Limanowa	9.383	44	—	—
		e) Nowy Targ	5.420	09	—	—
		f) Sanok	15.920	15	—	—
		g) Stanisławów	9.442	47	—	—
		h) Tłumacz	6.459	21	—	—
	—	Od sprawców kradzieży jasielskiej	5.631	47 ½	—	—
	—	Dochody byłego funduszu gmachu sejmowego .	2.038	79	—	—
	—	Zwroty pożyczek udzielonych na zasiewy w r. 1880	23	07	—	—
XIX.	62	Dodatki do podatków	827.330	12 ½	—	—
		Razem . .	1,321.387	89	2,189.845	76 ½

II.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIECIE RACHUNKU

za rok

1893.

Uwaga ogólna. Rachunek wydatków sporządziła c. k. Rada szkolna krajowa.

Do tego rachunku dołącza się:

a) Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych, pozostałych z końcem roku 1893.
b) Wykaz należytości, uiszczeń i zaległości zaliczek, udzielonych c. k. Radom szkolnym okręgowym po koniec roku 1893.
c) Sumaryczne zamknięcie rachunków Rad szkolnych okręgowych za rok 1893.
d) Wykaz zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych, za czas od roku 1874 do końca roku 1893.
e) Wykaz zaległych z końcem roku 1893 zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne.

LW. 52.914/1894.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1893. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki.						
		DZIAŁ I.						
		A. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.						
I.	1—3	Na pokrycie niedoboru z powodu płac nauczycieli i nauczycielek etatowych tudzież z powodu remuneracyi dla katechetów na rok 1892/93	677.086	97	—	—	677.086	97
II.	4	Na mniejsze potrzeby szkolne	44.875	—	—	—	44.875	—
III.	5	„ przybory naukowe	15.783	—	—	—	15.783	—
IV.	6	„ konferencye naukowe okręgowe . .	27.207	—	—	—	27.207	—
V.	7	„ biblioteki okręgowe	4.123	50	—	—	4.123	50
VI.	8	„ rozmaite wydatki	15.393	—	—	—	15.393	—
VII.	9—10	„ utrzymanie szkół nowych	—	—	—	—	—	—
VIII.	11	„ płace nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok 1892/3	282.188	82	—	—	282.188	82
IX.	12	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych	—	—	133.922	71½	133.922	71½
		Suma działu I. . .	1,066.657	29	133.922	71½	1,200.580	—½
		DZIAŁ II.						
		B. Wydatki własne krajowego funduszu szkolnego.						
X.	13—14	Substytucye	60.610	78½	—	—	60.610	78½
XI.	15—23	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	15.788	—	15.788	—
XII.	24	Stypendya	60.000	—	—	—	60.000	—
XIII.	25—26	Remuneracye i zapomogi	39.785	49	—	—	39.785	49
XIV.	27	Remuneracye i zapomogi dla inspektorów okręgowych	2.000	—	—	—	2.000	—
XV.	28—29	Podatki i daniny	630	28	—	—	630	28
XVI.	30	Koszta podróży i dyety	1.910	01	—	—	1.910	01
XVII.	31—33	Dodatki pięcioletnie	180.039	03½	—	—	180.039	03½
XVIII.	34	Dodatek do funduszu emerytalnego . . .	12.800	—	—	—	12.800	—
XIX.	35	Emerytury	—	—	3.550	27	3.550	27
XX.	36—67	Dary z łaski	4.684	56	—	—	4.684	56
XXI.	68—70	Potrzeby szkół ogólnej natury	15.234	48	—	—	15.234	48
XXII.	71	Przebieżne wydatki	35.421	48½	—	—	35.421	48½
XXIII.	72—73	Zasiłki na budowę szkół	—	—	7.000	—	7.000	—
		Suma działu II. . .	413.116	12½	26.338	27	439.454	39½
		Do tego suma działu I. . .	1,066.657	29	133.922	71½	1,200.580	—½
		Ogólna suma wydatków . .	1,479.773	41½	160.260	98½	1,640.034	40

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. września 1892			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
699.526	—	699.526	22.439	—	—	—	22 439	—	—	—	150	—
45.310	—	45.310	435	—	—	—	435	—	—	—	—	—
15.783	—	15.783	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27.207	—	27.207	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 125	—	4.125	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
15.447	—	15.447	54	—	—	—	54	—	—	—	—	—
11.500	—	11.500	11.500	—	—	—	11.500	—	—	—	—	—
											—	—
302 341	—	302 341	20.152	—	—	—	20.152	—	—	—	—	—
											...	—
—	20.000	20 000	—	—	—	113.923	—	113.923	—	—	—	—
1,121.239	20.000	1,141.239	54.582	—	—	113.933	54.582	113 923	—	—	150	—
60.000	—	60.000	5.131	—	5.742	—	—	611	—	—	2.104	52
—	16.184	16.184	—	396	—	—	396	—	—	—	396	—
60 000	—	60.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-
43.270	—	43.270	3.485	—	—	—	3.485	—	—	—	1.284	—
2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
650	—	650	403	—	384	—	19	—	—	—	—	—
2.000	—	2.000	90	—	—	—	90	—	—	—	87	—
170.000	—	170 000	—	—	10.039	—	—	10.039	—	—	3.030	99
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5.000	5.000	—	1.450	—	—	1.450	—	—	—	245	25
5.017	—	5.017	427	—	95	—	332	—	—	—	271	74
11.346	—	11.346	112	—	4.000	—	—	3.888	—	—	—	—
12.324	—	12.324	—	—	23.097	—	—	23.097	—	—	1.274	89½
—	7.000	7.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
379 407	28.184	407.591	9 658	1.846	43.357	—	5.772	37.635	—	—	8.694	39½
1,121.239	20.000	1,141.239	54.582	—	—	113.923	54.582	113.923	—	—	150	
1,500 646	48.184	1,548.830	64.240	1.846	43.357	113 923	60.354	151.558	—	—	8.844	39½
								91.204				

Fundusz

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1893. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
		Dochody.						
I.	1—10	Odsetki od kapitałów	14 399	91½	—	—	14.399	91½
II.	11—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	166	93	—	—	166	93
III.	16—18	Dodatki	36	69	—	—	36	69
IV.	19	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . .	2 835	—	—	—	2 835	—
V.	20	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—
VI.	21	Taksy od spadków	10.163	42	—	—	10.163	42
VII.	22—26	Rozmaite wpływy	129.510	95	—	—	129.510	95
VIII.	27	Dodatek z c. k. Skarbu państwa . . .	54.943	—	—	—	54.943	—
IX.	28	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne	9.855	—	—	—	9.855	—
—	—	Dodatek z funduszu krajowego	1,418.123	49½	—	—	1,418.123	49½
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	1,640.034	40	—	—	1,640.034	40

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.

Stan czynny.

Należytości czynne: *a)* z lat ubiegłych . . . . 339.576 zł. 25 ct.
b) z roku bieżącego . . . . . . 209.736 „ 95½ „ 549.313 zł. 20½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: *a)* z łat ubiegłych . . . . — zł. — ct.
b) z roku bieżącego . . . . 8.844 „ 39½ „ 8.844 zł. 39½ ct.

Czysty stan czynny 540.468 zł. 81 ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. września 1892			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
14.057	—	14.057	10.164	—	10.503	—	—	339	793	84	—	—
171	—	171	4	—	—	—	4	—	3	46½	—	—
530	—	530	516	—	23	—	493	—	40	25	—	—
2 835	—	2.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.600	—	8.600	—	—	1.563	—	—	1.563	4.595	68	—	—
102.612	—	102.612	2.058	—	28.957	—	—	26 899	204 303	72	—	—
54 943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15.000	—	15.000	5.145	—	—	—	5 145	—	—	—	—	—
1,350.082	—	1,350.082	—	—	68.041	—	—	68 041	—	—	—	—
1,548.830	—	1,548.830	17.887	—	109.087	—	5.642	96.842	209.736	95½	—	—
								91.200				

Uwaga. Wydatki większe od budżetu o . . . . 91.204 zł. 40 ct.
Dochody (nieuwzględniając dotacyi z funduszu krajowego) większe o . . 23.162 „ 90½ „

Wynik zatem w ogóle nie korzystniejszy od budżetu o . . . 68.041 zł. 49½ ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
		Wydatki.			
		Dział I.			
		A. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.			
I.	1	Na pokrycie niedoboru z powodu płac i dodatków na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek etatowych	607.110	03	607.260
		Tudzież:			
	2	Na pokrycie niedoboru na płace stałych nauczycieli religii . . . . 51.524 zł. — — i na remuneracye za udzielanie raligii . . . 18.390 „ 94 ct.	69.914	94	92.204
		Wreszcie:			
	3	Na częściowe pokrycie płac nauczycieli szkół w Tyczynie, Jaśliskach, Brzozowie i Radymnie, odsetki od kapitału legowanego przez ś. p. biskupa Betańskiego, a wcielonego do majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego po 15 zł. 60 ct.	62	—	62
		Suma rubryki I. . . .	677.086	97	699 526
II.	4	**Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe**	44.875	—	45.310
III.	5	**Na przybory naukowe**	15.783	—	15.783
IV.	6	**Na konferencye okręgowe**	27.207	—	27.207
V.	7	**Na biblioteki okręgowe**	4 123	50	4.125
VI.	8	**Na rozmaite wydatki**	15 393	—	15.447

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
150	—	*Do rubryki I. poz. 1.* Wydatek mniejszy o 149 zł. 97 ct. ponieważ preliminowanych dla nauczycieli Antoniego Armhausa w Krakowie i Jana Ztepki w Jasionowie dodatków osobistych, dla pierwszego w kwocie 100 zł., a dla drugiego w kwocie 50 zł. z funduszu szkolnego krajowego niewypłacono.	—	—	150	—
22.289	—	*Do rubryki I. poz. 2.* Wydatek mniejszy o 22.289 zł. 6 ct. częścią z powodu zastrzeżenia późniejszego zaasygnowania preliminowanego na rok 1893 dla miasta Krakowa w tej rubryce zasiłku 8.200 zł. w myśl art. 2. ustawy krajowej 2. lutego 1885 Nr. 29 dopiero po przedłożeniu odnośnego zamknięcia rachunku, częścią zaś dla tego, że w wielu szkołach nie ustanowiono jeszcze dla braku kandydatów stałych nauczycieli religii, lecz poruczono udzielanie nauki religii tymczasowym zastępcom za wynagrodzeniem 60% płacy stałego nauczy- nauczyciela.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
22.439	—		—	—	150	—
435	—	*Do rubryki II. poz. 4.* Wydatek mniejszy o 435 zł. z powodów przytoczonych wyżej w ustępie pierwszym przy rubr. I. poz. 2. t. j. z powodu zastrzeżenia tego zasiłku dla miasta Krakowa.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
2	—	*Do rubryki V. poz. 7.* Wydatek mniejszy o 1 zł. 50 ct. z powodu niezaasygnowania tej należytości, przyczem zauważa się, że na wydatki przewidziane w tej rubryce zaasygnowano także funduszowi szkolnemu okręgowemu miejskiemu w Krakowie w prost z funduszu szkolnego krajowego zasiłek 36 zł., który zostanie uwzględniony w zamknięciu rachunku tegoż funduszu, które Świetnemu Wydziałowi krajowemu zostanie przesłane w swoim czasie.	—	—	—	—
54	—	*Do rubryki VI. poz. 8.* Wydatek mniejszy o 54 zł. z powodu jak przy rubryce II.	—	—	—	—

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	Wydatki w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
VII.		**Na utrzymanie szkół nowych.**			
	9	Na utrzymanie 54 szkół nowych dnia 1. września 1893 w życie wejść mających, a w preliminarzach okręgowych nie uwzględnionych	—	—	11.500
	10	Na utrzymanie 50 szkół nowych, które mają być zorganizowane i wejść w życie od 1. września 1893	—	—	—
		Suma rubryki VII. . .	—	—	11.500
VIII.	11	Na płace i dodatki na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok 1892/93.	282.188	82	302.341
IX.	12	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych . .	*139.922*	*71½*	*20.000*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
11.500	—	*Do rubryki VII. poz. 9.* Wydatek mniejszy o 11.500 zł. z powodu nieasygnowania na wydatki w tej rubryce przewidziane, żadnych należytości, gdyż Rady szkolne okręgowe w których obrębie nowe szkoły utworzono, zasiłków z tego tytułu nieżądały.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
11.500	—		—	—	—	—
20.152	—	*Do rubr. VIII. poz. 11.* Wydatek mniejszy o 20.152 zł. 18 ct. z powdu jak przy rubr. II.	—	—	—	—
—	*113.923*	*Do rubryki IX. poz. 12.* Wydatek większy o 113.922 zł. $71\frac{1}{2}$ ct. ponieważ prestacye szkolne na utrzymanie nauczycieli, z powodu klęsk elementarnych, w roku 1893 wpływały nieregularnie, skutkiem czego udzielono funduszom szkolnym okręgowym na pokrycie chwilowego niedoboru. Zaliczek ogółem . . . . 105.026 zł· $71\frac{1}{2}$ ct. które są uwzględnione w zamknięciach rachunków tych funduszów przesłanych Swietnemu Wydziałowi krejowemu, a nadto udzielono funduszowi szkolnemu miejskiemu w Krakowie zaliczkę . . . 28.896 zł. Razem . . 133.922 zł. $71\frac{1}{2}$ ct. która zostanie również uwzględniona w zamknięciu rachunków tego funduszu, a dotyczące zamknięcie zostanie przesłane Świetnemu Wydziałowi w swoim czasie. — Przytem się zauważa że, na poczet zaliczek w kwocie {zaległe 95.761 zł. 77 ct. {bieżące 133.922 „ $71\frac{1}{2}$ „ razem . . 229.684 zł. $48\frac{1}{2}$ ct. zwrócono w roku 1893 kwotę 41.380 zł. $96\frac{1}{2}$ „ zalega . . . . . 188.303 zł. 52 – ct.	—	—	—	—

Wydatki. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
		Dział II.			
		Wydatki własne krajowego funduszu szkolnego.			
X.		**Substytucye.**			
	13	Na wynagrodzenie dla nauczycieli i nauczycielek za godziny nadobowiązkowe	47.869	25	53.000
	14	Na zastępstwo nauczycieli i nauczycielek niemogących udzielać nauki w skutek choroby lub innych przyczyn.	12.741	$53^1/_2$	7 000
		Suma rubryki X. . .	60.610	$78^1/_2$	60.000
XI.		**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.**			
	15	Dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrządku orm. we Lwowie	3.000	—	3.000
	16	„ „ „ PP. Klasysek w Starym Sączu . . .	1.000	—	1.000
	17	„ „ „ PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu .	1 188	—	1.584
	18	„ „ żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	500	—	500
	19	„ „ „ w Krakowie	2.500	—	2 500
	20	„ „ „ św. Tomasza w Krakowie	500	—	500
	21	„ „ „ Augustyanek w Krakowie	500	—	500
	22	„ „ „ w Stryju	500	—	500
	23	„ „ „ izraelickiej w Brodach	6.000	—	6.000
	23/a	„ „ ludowej ewangielickiej w Steinau	100	—	100
		Suma rubryki XI. . .	15.788	—	16.184
XII.		**Stypendya.**			
	24	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego . . .	60 000	—	60 000
XIII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	25	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	13.967	58	14.000
	26	Remuneracye za naukę robót ręcznych	25.817	91	29 270
		Suma rubryki XIII. . .	39.785	49	43 270

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
5.131	—	*Do rubryki X. poz. 13.* Wydatek mniejszy o 5.130 zł. 75 ct. częścią z powodu niepobrania należytości do końca Grudnia 1893, częścią z powodu ograniczenia liczby godzin nadobowiązkowych.	—	—	—	—
—	5.742	*poz. 14.* Wydatek większy o 5.741 zł. 53½ ct. z powodu powołania większej liczby nauczycieli szkół ludowych na kursa matymatyczno-przyrodnicze i rysunkowe we Lwowie i Krakowie okazała się potrzeba przyjęcia na ich miejsce zastępców.	—	—	—	—
5.131	5.742		—	—	2.104	52
	611					
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
396	—	*Do rubryki XI. poz. 17.* Wydatek mniejszy o 396 zł. z powodu wypłacenia tej należytości przez c. k. Urząd podatkowy mylnie z funduszu szkolnego okręgowego, zamiast funduszu szkolnego krajowego.	—	—	396	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
396	—		—	—	396	—
—	—		—	—	—	—
33	—	*Do rubryki XIII. poz. 25.* Wydatek mniejszy o 32 zł. 42 ct. z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1893.	—	—	105	—
3.452	—	*Do rubryki XIII. poz. 26.* Wydatek mniejszy o 3.452 zł. 9 ct. częścią z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1893, częścią z powodu, że nie we wszystkich szkołach ludowych była udzielaną nauka robót ręcznych, dla których preliminowano przypadające wynagrodzenie.	—	—	1.179	—
3.485	—		—	—	1.284	—

Wydatki. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
XIV.	27	Renumeracye dla inspektorów okręgowych	2.000	—	2.000
XV.		**Podatki i daniny.**			
	28	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych . .	96	51	500
	29	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	533	77	150
		Suma rubryki XV. . .	630	28	650
XVI.		**Koszta podróży i dyety.**			
	30	Na koszta podróży i dyety dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	1.910	01	2.000
XVII.		**Dodatki pięcioletnie.**			
	31	Dodatki dla nauczycieli do tego czasu już asygnowane . . .			
	32	Drugie, trzecie i czwarte dodatki w roku 1893 asygnować się mające	180.039	03½	170.000
	33	Pierwsze dodatki w roku 1893 przypadające			
		Suma rubryki XVII. .	180.039	03½	170.000
XVIII		**Dodatek do funduszu emerytalnego.**			
	34	Dodatek stale systemizowany dla nauczycieli etatowych i na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	—	12.800
XIX.		**Emerytury.**			
	35	Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacyi szkół	*3.550*	*27*	*5.000*
XX.		**Dary z łaski.**			
		a) Stałe:			
	36	Kloss Franciszka	35	—	35
	37	Hołubowicz Petronela	68	25	63
		Do przeniesienia . . .	103	25	98

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
403	—	*Do rubryki XV. poz. 28.* Wydatek mniejszy o 403 zł. 49 ct. z powodu, że przypadający podatek od gruntów szkolnych tylko częściowo w tym roku uiszczony został.	—	—	—	—
—	384	*poz. 29.* wydatek większy o 383 zł. 77 ct. ponieważ w tym roku były większe wydatki na adaptacye w budynku szkolnym tarnowskim.	—	—	—	—
403	384		—	—	—	—
19						
90	—	*Do rubryki XVI. poz. 30.* Wydatek mniejszy o 89 zł. 99 ct. z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1893.	—	—	87	—
—	10.039	*Do rubryki XVII. poz. 31—33.* Wydatek większy o 10.039 zł. $3^1/_2$ct. z powodu wypłacenia zaległości pozostałej z końcem roku 1893 i przyznania dodatków pięcioletnich za lata poprzednie.	—	—	—	—
—	10.039		—	—	3.030	99
—	—		—	—	—	—
1.450	—	*Do rubryki XIX. poz. 35.* Wydatek mniejszy o 1.449 zł. 73 ct. częścią z powodu niepobrania należytości po koniec grudnia 1893, częścią z powodu wstrzymania dalszej wypłaty emerytur wskutek śmierci.	—	—	245	25
—	—		—	—	—	—
—	5	*Do rubryki XX. poz. 37.* Wydatek większy o 5 zł. 25 ct. z powodu wypłacenia zaległości z r. 1892.	—	—	10	50
—	5		—	—	10	50

Wydatki. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1892 zł	ct.	Kwota prelliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
XX.		Z przeniesienia . .	103	25	98
	38	Klesiewicz Julia	36	—	36
	39	Dubiel Amalia	63	—	63
	40	Prokopowicz Emilia	30	—	30
	41	Mikiewicz Eleonora	20	—	20
	42	Horakowska Marya	38	32½	39
	43	Praszałowicz Marya	40	—	40
	44	Kołdrasińska Zofia	60	—	80
	45	Januszewska Wiktorya	166	68	167
	46	Rogozińska Józefa	40	—	40
	47	Seniów Agata	31	82	38
	48	Nowomiejska Karolina	51	10	51
	49	Ferencewiczowa Agata i 2 sieroty	124	92	125
	50	Rogoszewski Jan	90	—	90
	51	Jankowska Julia	100	—	100
	52	Witkowska Julia	51	10	51
	53	Czaporowska Tekla	51	10	51
	54	Kamińska Tekla	28	66½	39
	55	Łepka Eulampia	51	10	51
	56	Kruczkowski Leopold	22	50	30
	57	Gromadka Jan	—	—	40
	58	Martusiewicz Marya	80	—	80
	59	Mliko Anna	—	—	60
	60	Guźkiewicz Aniela	80	—	80
	61	Strojkowa Julia	50	—	60
	62	Bernadzikiewicz Antonina	20	—	20
	63	Fedoryńczuk Arkadya	—	—	60
	64	Kołtko Wiktorya	40	—	60
	65	Makarewiczowa Marya	60	—	60
	66	Dąbrowskiego Jana 3 sieroty	60	—	60
	66a	Iwańcio Damian	150	—	120
	66b	Knihinicka Jadwiga	120		60
		Do przeniesienia	1 859	56	1.999

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
	5				10	50
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	7	50
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	10	—
20	—	*poz. 44.* Wydatek mniejszy o 20 zł. z powodu niepobrania zaległości.	—	—	26	72
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
6	—	*poz. 47.* Wydatek mniejszy o 6 zł. 18 ct. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	—	—
—	—		—	—	10	—
—	—		—	—	19	32
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	12	88
10	—	*poz. 54.* Wydatek mniejszy o 10 zł. $33^1/_2$ ct. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	—	—
—	—		—	—	19	32
7	—	*poz 56.* Wydatek mniejszy o 7 zł. 50 ct. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	7	50
40	—	*poz. 57.* Wydatek mniejszy o 40 zł. ponieważ dalszą spłatę z powodu przyznania 3 i 4 dodatku pięcioletniego od 1. lipca 1892 z końcem czerwca 1892 wstrzymano.	—	—		
—	—		—	—	—	—
60	—	*poz. 59.* Wydatek mniejszy o 60 zł. ponieważ dalszą wypłatę z powodu powtórnego zamążpójścia z końcem czerwca 1892 wstrzymano.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
10	—	*poz. 61.* Wydatek mniejszy o 10 zł. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	10	—
—	—		—	—	—	—
60	—	*poz. 63.* Wydatek mniejszy o 60 zł. z powodu jak przy poz. 59.	—	—	—	—
20	—	*poz. 64.* Wydatek mniejszy o 20 zł. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	20	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	30	*poz 66. a)* Wydatek większy o 30 zł. ponieważ należytość tę zaasygnowano w myśl uchwały Wysokiego Sejmu od chwili przeniesienia w stan spoczynku a zatem już od 1. października 1892.	—	—	—	—
—	60	*poz. 66 b)* Wydatek większy o 60 zł. z powodu wstawienia do budżetu krajowego funduszu szkolnego kwoty 60 zł., zamiast 120 zł. albowiem dar ten przyznano już od 1. stycznia 1892.	—	—	—	—
234	95		—	—	153	74

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
		Z przeniesienia . .	1.859	56	1.999
	66/c	Bukowski Szymon	75	—	150
	66/d	Kabarowska Michalina	—	—	83
		Suma *a*) stałe . . .	1.934	56	2.232
	67	*b*) jednorazowe . .	2.750	—	2.785
		Suma rubryki XX. . .	4.684	56	5.017
XXI.		**Potrzeby szkół ogólnej natury.**			
	68	Na potrzeby szkół według obecnego stanu	5.000	—	1.000
	68/a	Na krajową konferencyę nauczycieli :	4.888	48	5.000
	69	Na kurs wakacyjny nauki zręczności (ślöjd) dla nauczycieli szkół ludowych	1.600	—	1.600
	70	Na zakupno narzędzi do nauki zręczności	3.746	—	3.746
		Suma rubryki XXI. . .	15.234	48	11.346
XXII.		**Pobieżne wydatki.**			
	71	Z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych . .	35.421	$48^1/_2$	12.324
XXIII.		**Zasiłki na budowę szkół.**			
	72	Zasiłki bezzwrotne	7.000	—	7.000
	73	Zaliczki zwrotne	—	—	—
		Suma rubryki XXIII. .	7.000	—	7.000

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
234	95				153	74
75	—	*poz. 66 c)* Wydatek mniejszy o 75 zł. z powodu wstawienia do budżetu krajowego funduszu szkolnego kwoty 150 zł., zamiast 75 zł. przyznanych od 1. stycznia 1893.	—	—	—	—
83	—	*poz. 66 d)* Wydatek mniejszy o 83 zł. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	83	—
392	95		—	—	—	—
35	—	*poz. 67.* Wydatek mniejszy o 35 zł. z powodu jak przy poz. 44.	—	—	35	—
427	95		—	—	271	74
332						
—	4.000	*Do rubryki XXI. poz. 68.* Wydatek większy o 4.000 zł. ponieważ w tej rubryce pomieszczono przyzwolony osobną uchwałą Wys. Sejmu dodatkowy kredyt 4000 zł. na cele powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie w roku 1894 odbyć się mającej.	—	—	—	—
112	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	*poz. 68 a)* Wydatek mniejszy o 111 zł. 52 ct. z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły.	—	—	—	—
112	4.000		—	—	—	—
	3.888					
—	23.097		—	—	1.274	89½
—	—	*Do rubryki XXII. poz. 71.* Wydatek większy o 23.097 zł. 48½ ct. z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od $4^1/_2$% obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . .	4	50	1.827
	2	„ $4^1/_2$% obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1884 . .	—	—	3.199
	3	„ $4^1/_2$% obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1888 . .	—	—	27
	4	„ 6% listów zastawnych Zakładu kredytow. ziemsk. w Krakowie .	—	—	360
	5	„ 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytow. ziemsk. .	—	—	24
	6	„ $4^1/_2$% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytow. ziemsk.	—	—	4.199
	7	„ $4^1/_2$% listów zastawnych galic. Banku krajowego . . .	13	50	535
	8	„ 4% książeczki galicyjskiego Banku krajowego	—	—	7
	9	6%, $4^1/_2$% i 4% od kapitałów wypożyczonych na uposażenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół	13.156	24	2.992
	10	5% od kapitałów hipotekowanych	1.225	$67^1/_2$	887
		Suma rubryki I. . .	14.399	$91^1/_2$	14.057
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	11	Czynsz z ogrodu w Dunajowie	—	—	1
	12	„ „ „ Krukienicach	—	—	2
	13	„ „ „ Bieczu	—	—	1
	14	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	5	—	5
	15	„ od gminy miasta Tarnowa na wynajęcie budynku będącego w części własnością krajowego funduszu szkolnego . .	161	93	162
		Suma rubryki II. . .	166	93	171
III.		**Dodatki.**			
	16	Od c. k. Skarbu salin zwrot $^1/_3$ części pensyi emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej panieńskiej w Wieliczce .	—	—	490
	17	Od gminy i obszaru dworskiego w Zaleszczykach dodatek na wydatki szkoły głównej	36	69	14
	18	Od gminy żydowskiej Tarnów dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	—	—	26
		Suma rubryki III. . .	36	69	530

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytoźci			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.825	—	*Rubryka I. poz. 1. do 9.* Różnicę dochodów rzeczywistych od preliminowanych, spowodowała sprzedaż efektów w myśl uchwały Sejmowej z dnia 22. września 1893, na uposażenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół. (LW. 12.278 i 17.565/93).	—	—	—	—
3 199	—		—	—	—	—
27	—		—	—	—	—
360	—		—	—	—	—
24	—		—	—	—	—
4.199	—		—	—	—	—
523	—		—	—	—	—
7	—		—	—	—	—
—	10.164		—	—	—	—
—	339	*poz. 10.* Dochód większy, z powodu ściągnięcia należytości zaległych.	793	84	—	—
10.164	10.503		793	84	—	—
	339					
1	—	*Rubryka II. poz. 11.* Dochód mniejszy z powodu zapłacenia należytości w roku 1892.	—	—	—	—
2	—	*poz. 12. i 13.* Dochód mniejszy, z powodu nieściągnięcia należytości.	1	89	—	—
1	—		1	$57\frac{1}{2}$	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
4	—		3	$46\frac{1}{2}$	—	—
490	—	*Rubryka III. poz. 16.* Dochód mniejszy, z powodu odpisania należytości (LW. 9.244/93).	—	—	—	—
—	23	*poz. 17.* Dochód większy, z powodu ściągnięcia należytości zaległych.	14	—	—	—
26	—	*poz. 18.* Dochód mniejszy, z powodu nieściągnięcia należytości.	26	25	—	—
516	23		40	25	—	—
493						

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z. d. 23 września 1892 zł.
IV.	19	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych**	2.835	--	2.835
V.	20	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	21	**Taksy od spadków**	10.163	42	8.600
VII.		**Rozmaite wpływy.**			
	22	Zwrot zaliczek udzielonych funduszom szkolnym okręgowym . .	41.380	$96^1/_2$	30.000
	23	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych	40.176	$27^1/_2$	22.600
	24	Zwroty zaliczek z lat dawniejszych miasta Krakowa, Sanoka i Tarnopola	—	—	—
		Do przeniesienia . .	81.557	24	52.600

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—			—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	1.563	*Rubryka VI. poz. 21.* Dochód większy, z powodu ściągnięcia należytości zaległych.	4 595	68	—	--
—	11.381	*Rubryka VII. poz. 22.* Według alegatu pod *b*) zaległości zaliczek Rad szkolnych okręgowych wynosiła z końcem r. 1892 . . 95.761 zł. 77 — ct. W roku 1893 udzielono nowych zaliczek . . . 133.922 „ $71^1/_2$ „ Razem . . 229.684 zł. $48^1/_2$ ct Na poczet tej należytości uiszczono w roku 1893 . . 41.380 „ $96^1/_2$ „ Zaległość zatem z końcem roku 1893 wynosi . . 188.303 zł. 52 — ct. a mianowicie: według sumarycznych zamknięć rachunkowych funduszów szkolnych okręgowych pod *c*) przypada: *a*) na fundusze okręgowe . . 142.781 zł. 98 — ct. *b*) na fundusz miasta Krakowa 45.521 „ 54 -- „ razem j. w. . . 188.303 zł. 52 — ct. Ściągnięcie powyższej należytości urgowano odezwami wystosowanymi do LW. 13.471/94 zbiorowo do c. k. Rady szkolnej krajowej i do odnośnych c. k. Starostw.	118.471	45	—	—
—	17.576	*poz. 23.* Dochód większy o . .17.576 zł. 27 $^1/_2$ ct. z powodu, że dochodów tego rodzaju nigdy z góry dokładnie obliczyć nie można.	6.734	$44^1/_2$	—	—
—	—	*poz. 24.* Zaliczki z lat dawniejszych winny: *a*) Kraków 9.839 zł. 39 ct. a po odpisaniu: 2.510 zł. 47 ct. 7.328 zł. 92 -- ct. *b*) Sanok . . . 12 „ $35^1/_2$ „ *c*) Tarnopol . . . . . 23 „ 31— „ razem . . 7.364 zł. $58^1/_2$ ct. W roku 1894 miasto Kraków zwróciło zaliczkę, zalegają jeszcze miasta Sanok i Tarnopol. — Sprawa ściągnięcia tych zaległości w toku. (LW. 27.888/94).	—	—	—	—
—	28.957		125.205	$89^1/_2$	—	—

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. września 1892 zł.
		Z przeniesienia	81 557	24	52.600
	25	Różne nieprzewidziane	11	94	12
	26	Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach, danych funduszom szkolnym okręgowym za czas od roku 1874 do końca roku 1893	47.941	77	50.000
		Suma rubryki VII.	129.510	95	102.612
VIII.	27	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa**	54.943	—	54.943
IX.	28	**Zwrot zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne**	9.855	—	15.000
—	—	**Dodatek z funduszu krajowego**	1,418.123	49½	1,350.082

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
--	28.957		125.205	$89^1/_2$	—	—
—	—		—	—	—	—
2.058	—	*poz. 26.* Według alegatu *d*) należytość nadebranych zasiłków wynosiła: z końcem roku 1892 . . 222.168 zł. 35— ct. z tego odpisano . . . 26.552 „ $07^1/_2$ „ pozostało . . 195 616 zł. $27^1/_2$ ct. W roku 1893 udzielono zasiłków w kwocie. . . 79.097 „ $82^1/_2$ „ razem . . 284.714 zł. 10— ct. Na poczet tej należytości uiszczono w roku 1893 . . 47.941 „ 77— „ Zaległość zatem z końcem roku 1893 wynosi . . 226.772 zł. 33— ct. z której przypada na zaległość: *a*) z lat dawniejszych . . 147.674 zł. $50^1/_2$ ct. *b*) z roku bieżącego. . . 79.097 „ $82^1/_2$ „ O przyspieszenie zwrotu tej zaległości urgowano tak c. k. Radę szkolną krajową jako też c. k. Rady szkolne okręgowe, odezwami do LW. 11 280/94.	79.097	$82^1/_2$	—	—
2.058	28.957		204.303	72	—	—
	26.899					
—	—		—	—	—	—
5.145	—	*Rubryka IX. poz. 28.* Dochód mniejszy o 5.145 zł. z powodu nieściągnięcia zaległości pomimo urgensów do LW. 20.550/94. — Wedle alegatu *e*) zaległość tych zaliczek wynosiła z końcem roku 1892 w kwocie . . . . 66.952 zł. 81 ct. odpisano z powodu mylnego zarachowania . . . 100 „ — „ pozostało . . 66.852 zł. 81 ct. N ato uiszczono w roku 1893 9.855 „ — „ Zaległość z końcem r 1893 wynosi . . . . 56.997 zł. 81 ct.	-	—	—	—
—	68.041	Dochód większy o 68.041 zł. $49^1/_2$ ct. ponieważ pobrano z funduszu krajowego taką kwotę, jaka okazała się potrzebna na pokrycie niedoboru.	—	—	—	--

Alegat *a*) do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1893.

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych, pozostałych z końcem roku 1893.

Rubryki	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	czynne ct.	bierne zł.	bierne ct.
	Wydatki . . .	—	—	—	—
	Dochody.				
I.	Odsetki od kapitałów	2.008	43½	—	—
II.	Dochody z dóbr realności i innych praw	2.647	66½	—	—
III.	Dodatki	7	08	—	—
VI.	Taksy od spadków	2.953	56½	—	—
VII.	Rozmaite wpływy	279.961	69½	—	—
IX.	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne . .	56.997	81	—	—
	Suma . .	339 576	25	—	—

Uwaga. Oprócz powyżej wykazanej należytości czynnej, prowadzi się w ewidencyi naszych ksiąg rachunkowych pretensya do skarbu Królestwa polskiego, a względnie Rządu Rosyjskiego, w sumie 232.269 złp. 22 gr. czyli 58.066 zł. 43½ ct. w. a. o której wywalczenie odbywają się od lat wielu z wymienionym rządem płonne dotychczas układy.

Dochody.

ZESTAWIENIE

zamknięć rachunków 74 Rad szkolnych okręgowych za rok 1893., sporządzone na podstawie zamknięć nadesłanych przez c. k. Radę szkolną krajową.

Dochody (cz. 1): Zapas, Z należytości zaległej, Należytość

Liczba porządkowa	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Zapas w gotówce z początkiem roku 1893 zł.	ct.	Z należytości zaległej: odpisano zł.	ct.	dopisano zł.	ct.	Należytość: zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.
1	Biała	3 155	37	—	—	—	—	3.473	65	42.085	91	45.559	56
2	Bóbrka	640	93	440	02	—	—	3.698	22	36.935	01	40.643	23
3	Bochnia	—	—	6.907	66	—	—	28.248	48	56.577	42	84.825	91
4	Bohorodczany	—	—	529	62	292	63	4.394	20	15.830	—	20.224	20
5	Borszczów	448	20	848	08	—	—	4.531	74	35.304	56	39.836	30
6	Brody	—	—	699	30	—	—	20.128	35	42.774	12	62.902	47
7	Brzesko	—	—	23	80	—	—	3.276	76	32.843	86	36.120	62
8	Brzeżany	4.841	48	196	26	—	—	10.382	79	34.773	35	45.156	14
9	Brzozów	298	43	70	17	—	—	693	51	26.749	96	27.434	47
10	Buczacz	2 237	86	29	45	—	—	5.488	93	30.236	54	35.725	47
11	Chrzanów	—	—	479	43	—	—	3.782	01	38.549	82	42.331	84
12	Cieszanów	1.369	41	220	31	—	—	4.925	33	23.269	66	27.898	—
13	Czortków	1.824	49	319	76	—	—	1 721	83	18.073	18	19.795	02
14	Dąbrowa	799	62	29	67	—	—	1.448	93	18.551	10	19 995	04
15	Dobromil	1 727	78	99	82	—	—	1 474	47	20.251	94	21.726	41
16	Dolina	—	—	181	82	—	—	3.192	66	23.945	78	27.138	44
17	Drohobycz	282	39	245	13	—	—	24.979	57	51.724	27	76.703	85
18	Gorlice	—	—	3	75	2	81	1.967	98	32.567	10	34.535	08
19	Gródek	—	—	79	16	—	—	13.877	72	24.854	16	38.731	88
20	Grybów	—	—	402	24	406	47	1.941	34	18.072	43	19.113	77
21	Horodenka	5.679	14	50	28	—	—	3.192	22	24.615	19	27.807	41
22	Husiatyn	144	40	271	93	—	—	4.063	[illegible]	31.269	64	35.332	87
23	Jarosław	—	—	2.059	82	—	—	11.558	63	55.596	75	67.155	38
24	Jasło	391	13	118	31	—	83	1.591	28	42 670	73	44.262	01
25	Jaworów	167	93	—	—	—	27	29 167	04	31.158	92	60 325	57
26	Kałusz	345	35	14	33	—	—	2.364	62	21.285	96	23.650	58
27	Kamionka strum.	—	—	1.323	—	388	81	5.606	91	49.084	14	54.691	06
28	Kolbuszowa	1.242	92	—	96	—	—	2.250	74	23.570	14	25.820	88
29	Kołomyja	321	73	50	02	—	—	5 631	73	48.367	30	53.999	03
30	Kossów	723	41	5	17	—	—	876	01	20.683	71	21.559	72
31	Kraków (zamiej.)	—	—	111	46	—	—	25.202	94	36.084	62	61.287	57
32	Krosno	1.999	67	97	85	—	—	2.955	01	30.301	08	33.256	09
33	Limanowa	172	08	74	91	—	—	1.056	15	19 846	78	20.902	93
34	Lisko	6.479	31	—	—	—	—	1.093	62	19.427	32	20.520	94
35	Łańcut	881	78	77	[illegible]	—	—	4.005	41	33.371	14	37.376	55
36	Lwów (zamiej.)	41	42	7 1[illegible]	31	6.751	76	11.747	53	74.128	68	85.876	21
37	Mielec	—	—	13	91	—	—	11.296	19	25.409	71	36.705	90
38	Mościska	4[illegible]6	05	8	2	—	—	6 629	[illegible]	30 906	23	37.635	80
39	Myślenice	[illegible]4	47	173	97	—	—	2.446	08	25.217	60	30.663	68
40	Nadwórna	1.365	51	33	16	—	—	298	39	23.019	41	23 317	80
41	Nisko	526	18	18	47	—	—	129	96	20.094	89	20.224	86
42	Nowy Sącz	—	—	884	70	240	18	4.233	56	54.840	80	59.074	37
43	Nowy Targ	6.214	03	—	—	—	—	240	13	31.217	05	31.457	18
44	Pilzno	—	—	[illegible]	83	—	—	8.722	44	17.169	45	25.891	89
45	Podhajce	820	88	—	—	—	31	3.353	87	18.767	94	22.121	18
46	Przemyśl	—	—	144	03	—	—	9.834	55	54.411	05	64.295	60
47	Przemyślany	2.032	65	90	98	—	—	1.310	25	26.138	55	27.448	81
48	Rawa	—	—	37	50	—	—	4.860	10	23.717	26	28.577	36
49	Rohatyn	—	—	892	04	—	—	5 558	61	44.248	47	49.807	09
50	Ropczyce	1.572	95	48	84	—	—	7.022	17	22.972	82	29.994	98
51	Rudki	3.156	57	247	12	—	—	2.157	57	20.224	37	22.381	94
52	Rzeszów	—		3.731	76	533	81	13.295	04	49.674	83	62.969	57
53	Sambor	—	—	26	27	—	—	4.879	83	47.092	81	51.972	65
54	Sanok	2	—	153	57	—	—	7.245	46	43 306	64	50.552	10
55	Skałat	123	82	195	67	—	—	1.414	82	24.309	60	25.724	42
56	Śniatyn	915	51	77	96	—	—	3.769	36	34.206	99	37.976	36
57	Sokal	783	81	1.474	03	1.162	29	7 394	44	52.438	90	59 833	34
58	Stanisławów	—	—	314	54	20	69	5.339	34	60.418	01	65.757	35
59	Staremiasto	2.041	71	—	—	—	—	936	88	18.718	34	19.665	22
60	Stryj	—	—	27	40	—	—	39.946	50	47 987	28	87.933	78
61	Tarnobrzeg	287	89	20	98	—	—	2.943	13	23.446	76	26.389	90
62	Tarnopol	—	—	262	79	—	—	33.752	30	70.921	73	104.674	03
63	Tarnów	—	—	2.475	96	—	—	10.988	01	66.357	14	77.345	15
64	Tłumacz	2.844	94	421	84	—	—	1.042	63	23.789	76	24.832	39
65	Trembowla	—	—	388	87	—	—	2.801	44	31.151	18	33.952	62
66	Turka	629	77	125	53	—	—	1.146	95	11.798	33	12.945	29
67	Wadowice	950	95	684	68	—	—	10.181	74	39.681	20	49.862	94
68	Wieliczka	746	89	54	84	20	69	14.203	77	52.219	29	66.423	07
69	Zaleszczyki	—	—	188	40	—	—	3 419	59	23.327	93	26.747	52
70	Zbaraż	2.845	61	112	90	—	—	1.319	16	18.576	86	19.896	03
71	Złoczów	—	—	325	90	—	—	18.328	37	56.223	53	74.551	91
72	Żółkiew	—	—	791	13	—	—	2.791	80	37.282	63	40.074	43
73	Żydaczów	—	—	337	62	—	—	6.212	14	37.981	14	44.193	28
74	Żywiec	—	—	35	83	33	33	4.200	79	18.897	15	23.097	94
	Suma	64.598	53	38 319	66	11 354	97	520.486	62	2.516 595	60	3.037.082	23
				24.764	72								

Dochody — Uiszczenie (cz. 2): I.–IX.

Liczba porządkowa	Nazwa	I. Dochody miejscowych funduszów szkolnych (prestacye) zł.	ct.	II. 3% dodatek do podatków zł.	ct.	III. Rozmaite dochody zł.	ct.	IV. Zwroty z płac nauczycieli etatowych zł.	ct.	V. Zwroty z płac nauczycieli nadetatowych zł.	ct.	VI. Zwroty z pomniejszych potrzeb szkolnych zł.	ct.	VII. Zwroty z przyborów naukowych zł.	ct.	VIII. Konferencya okręgowa zł.	ct.	IX. Biblioteka okręgowa zł.	ct.
1	Biała	26.321	57	6.461	39	—	—	623	55	100	—	22	50	—	—	—	—	—	—
2	Bóbrka	9.664	69	3.319	24	—	—	567	76	—	—	5	84	—	—	—	—	—	—
3	Bochnia	12.630	71	4.230	75	—	—	1.169	58	53	86	20	—	—	—	—	—	—	—
4	Bohorodczany	4.388	69	1.277	59	—	—	79	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Borszczów	11.892	39	4 391	23	—	—	295	12	—	—	22	50	—	—	—	—	—	—
6	Brody	16.561	26	5.095	00	—	—	1.310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Brzesko	9.147	83	3.435	02	—	—	586	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Brzeżany	21.227	66	4 248	10	—	—	346	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	7.072	86	2 403	06	—	—	10	99	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
10	Buczacz	13.434	98	4.885	87	—	—	186	88	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
11	Chrzanów	11.425	90	4 101	06	—	—	1.301	30	—	—	7	50	—	—	—	—	—	—
12	Cieszanów	9.323	61	2.595	17	—	—	656	58	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
13	Czortków	8.521	03	3.469	21	—	—	116	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Dąbrowa	5.794	21	3 238	84	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Dobromil	7.489	15	1.814	37	—	—	368	04	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	8.503	15	2.262	97	—	—	44	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Drohobycz	29.446	43	5.177	28	—	—	415	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Gorlice	9.633	13	2.726	92	—	—	530	44	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	8.736	62	2.823	92	—	—	251	05	—	—	4	17	—	—	—	—	—	—
20	Grybów	3 496	97	1 224	59	—	—	10	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
21	Horodenka	10.845	25	4.862	70	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Husiatyn	11.738	19	4.701	07	—	—	171	—	—	—	12	35	—	—	—	—	—	—
23	Jarosław	18.206	98	6.907	89	—	—	444	14	—	—	17	50	—	—	—	—	—	—
24	Jasło	11.681	31	3.807	94	—	—	391	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Jaworów	11.365	01	3,056	50	—	—	367	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Kałusz	8.039	61	3.074	39	—	—	57	66	20	—	5	—	—	—	—	—	—	—
27	Kamionka strum.	17.052	10	4.172	18	—	—	29	15	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
28	Kolbuszowa	5.031	84	1,999	47	—	—	493	15	22	50	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Kołomyja	16.233	79	6.923	16	—	—	3.021	32	—		—	—	—	—	—	—	—	—
30	Kossów	7.028	41	2.779	07	—	—	—	—	—	—	—	83	—	—	—	—	—	—
31	Kraków (zamiej.)	13.660	44	4 292	01	—	—	359	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Krosno	10.078	27	3.265	52	—	—	417	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Limanowa	4.046	61	1.836	90	—	—	25	—	25	—	5	—	—	—	—	—	—	—
34	Lisko	4.829	74	2.467	31	—	—	25	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
35	Łańcut	12.574	40	5.267	19	—	—	260	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
36	Lwów (zamiej.)	19.155	70	6.349	10	—	—	241	17	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
37	Mielec	10.443	28	3.029	27	—	—	672	29	—	—	35		—	—	—	—	—	—
38	Mościska	9.241	75	3.883	65	—	—	503	11	75	—	10	—	—	—	—	—	—	—
39	Myślenice	7.515	84	2.918	64	—	—	68	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Nadwórna	6.980	31	2.051	46	—	—	—	17	11	46	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Nisko	4.290	18	1 675	96	—	—	4	19	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Nowy Sącz	15.860	68	4.449	11	—	—	137	19	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
43	Nowy Targ	6.497	53	2.610	86	—	—	75	17	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Pilzno	6 308	43	1.686	32	—	—	100	08	—	—	12	50	—	—	—	—	—	—
45	Podhajce	8.518	57	4.608	78	—	—	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Przemyśl	18.692	19	7.481	25	—	—	988	42	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
47	Przemyślany	10.881	53	2.428	68	—	—	21	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Rawa	7.892	03	3.651	81	—	—	104	85	5	83	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Rohatyn	14.373	31	5.770	14	—	—	163	24	—	—	7	50	—	—	—	—	—	—
50	Ropczyce	8.546	15	3.166	90	—	—	275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	Rudki	7.385	71	2 486	78	—	—	198	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	Rzeszów	14.194	78	6.954	32	—	—	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	Sambor	18.137	80	3.905	80	—	—	906	64	—	—	7	50	—	—	—	—	—	—
54	Sanok	12.187	20	3.302	40	—	—	702	47	2	50	5	—	—	—	—	—	—	—
55	Skałat	11.894	17	3.992	30	—	—	176	—	—	—	26	67	—	—	—	—	—	—
56	Śniatyn	11.359	79	4.055	48	—	—	990	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	Sokal	21.495	20	4.470	23	—	—	26	16	16	66	13	77	—	—	—	—	—	—
58	Stanisławów	26.552	02	6.252	34	—	—	596	03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Staremiasto	6.191	76	1.261	66	—	—	25	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Stryj	23.284	76	4.488	54	—	—	156	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	Tarnobrzeg	6 571	78	2.779	90	—	—	49	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	Tarnopol	31.945	76	7.802	33	—	—	529	60	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
63	Tarnów	18.589	01	5.675	89	—	—	389	96	—	—	8	33	—	—	—	—	—	—
64	Tłumacz	7.739	29	2.948	16	—	—	46	25	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
65	Trembowla	12.380	90	4.211	80	—	—	18	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	Turka	3.726	11	1.140	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	Wadowice	11.986	00	4.023	78	—	—	250	90	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
68	Wieliczka	17.748	59	5.563	85	—	—	396	70	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
69	Zaleszczyki	9.986	60	4.298	16	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	Zbaraż	10.301	21	3.293	92	—	—	61	35	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
71	Złoczów	23.550	94	5.786	31	—	—	195	81	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
72	Żółkiew	11.484	30	2.999	69	—	—	761	79	—	—	26	67	—	—	—	—	—	—
73	Żydaczów	14.406	77	2.784	20	—	—	82	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
74	Żywiec	7.668	76	3.869	62	—	—	103	74	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	894.00[illegible]	83	282 703	73	—	—	25.137	30	390	31	436	13	—	—	—	—	—	—

Dochody — Uiszczenie (cz. 3): X.–XIII. oraz Należytości czynne z końcem roku 1893. (XIV.)

Liczba porządkowa	Nazwa	X. Inne dochody (Przebierne depozyta interkalarye, dodatek na mieszkanie, zwroty z fund. szkol. okręg. i t. d.) zł.	ct.	XI. Zasiłek z funduszu szkolnego krajowego zł.	ct.	XII. Zaliczki z funduszu szkolnego krajowego na pokrycie potrzeb bieżących zł.	ct.	XIII. Razem zł.	ct.	XIV. a) Zaległe prestacye szkolne zł.	ct.	b) Zaległy 3% dodatek zł.	ct.	c) Inne zaległości zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Uwagi
1	Biała	293	48	8.255	86	—	—	42.078	35	1.742	96	1.415	79	322	45	3.481	21	
2	Bóbrka	256	79	22.544	48	—	—	36.358	68	2.472	74	1.523	55	278	25	4.274	54	
3	Bochnia	35	95	680	53	9.837	83	46.659	22	28.589	96	3.064	68	6.512	04	38.166	69	
4	Bohorodczany	318	63	8.191	13	578	65	14.833	86	3.615	34	1.775	—	—	—	5.390	34	
5	Borszczów	963	42	12.907	96	2.800	—	33 272	42	5.985	01	543	03	35	84	6.563	88	
6	Brody	498	87	22.252	39	—	—	45.717	52	15.359	81	991	17	833	96	17.184	95	
7	Brzesko	15	—	13.107	46	3.686	56	29.979	20	2.508	22	1.523	05	2.110	15	6.141	42	
8	Brzeżany	1.548	65	15 345	54	—	—	42.716	64	1.113	33	625	82	700	35	2.439	50	
9	Brzozów	370	76	15.969	69	—	—	26.732	26	521	08	88	18	101	95	711	21	
10	Buczacz	72	98	12.823	25	—	—	31.418	97	1.760	31	2.482	38	63	60	4.306	50	
11	Chrzanów	181	03	21.060	85	—	—	38.097	64	3.516	56	97	94	639	89	4.254	19	
12	Cieszanów	1	09	9.351	07	1.037	41	22.974	94	3.155	49	1.628	77	138	80	4.923	06	
13	Czortków	74	92	5.620	22	—	—	17.801	57	476	56	1.502	15	14	74	1.993	45	
14	Dąbrowa	89	72	7.267	21	561	84	17.001	83	1.597	42	915	91	479	87	2.993	21	
15	Dobromil	186	77	10.679	35	—	—	20.532	68	626	16	221	64	45	93	1.193	73	
16	Dolina	10	—	7.109	47	2.986	72	20.916	82	3.030	94	1.911	57	1.279	10	6.221	62	
17	Drohobycz	321	69	6.289	17	4.198	54	45.848	88	28.996	37	1.696	52	162	07	30.854	96	
18	Gorlice	1.264	15	18.516	67	—	—	32.691	31	943	28	801	48	99	00	1 843	77	
19	Gródek	2.017	08	9.695	04	—	—	23.527	88	14.955	87	121	08	97	04	15.204	00	
20	Grybów	673	07	9 331	14	1.665	53	16.426	30	1.966	86	90	45	630	16	2.687	47	
21	Horodenka	72	50	6.863	17	—	—	22.676	62	4.930	09	132	48	68	21	5.130	79	
22	Husiatyn	166	79	11.005	80	966	74	28.761	92	5.934	91	140	09	495	91	6.570	92	
23	Jarosław	1.415	93	22.089	08	2.921	18	52.062	71	7.431	73	6.018	35	1.702	59	15.152	67	
24	Jasło	1.323	98	24.009	25	—	—	41.214	13	801	28	616	72	1.629	87	3.047	88	
25	Jaworów	299	76	12 262	21	2.500	—	29.851	30	22.540	14	1.641	38	6.293	14	30.474	66	
26	Kałusz	104	41	9.811	88	—	—	21.112	96	454	37	1.722	28	360	97	2.537	62	
27	Kamionka strum.	2 798	24	19.192	12	3.087	70	46.936	50	3.531	03	2.607	91	1.615	60	7.754	55	
28	Kolbuszowa	51	94	15.108	38	942	59	23.649	88	547	43	405	11	1.218	46	2.171	00	
29	Kołomyja	234	99	23.949	50	—	—	50.362	76	1 515	13	1.337	97	783	16	3.636	26	
30	Kossów	1	—	10 260	11	—	—	20.069	42	1.245	84	186	71	57	74	1.490	19	
31	Kraków (zamiej.)	2.343	90	16.606	64	—	—	37.262	40	3.722	11	3 200	59	17.102	46	24.025	71	
32	Krosno	181	22	12.190	81	2.232	29	28.365	78	1.309	84	1.279	50	2.300	97	4.890	31	
33	Limanowa	115	32	15.981	57	—	—	18.035	40	120	13	519	57	2.227	83	2.867	53	
34	Lisko	2.375	71	9.545	68	—	—	19.238	45	608	11	616	00	58	28	1.272	49	
35	Łańcut	49	21	15.740	30	2 500	—	32.401	19	3.068	61	1.748	71	158	04	4.975	36	
36	Lwów (zamiej.)	6.809	79	40.782	06	2.358	77	75.706	60	1.792	16	3.632	94	4.447	50	10.169	60	
37	Mielec	64	62	58.208	52	1.595	68	24 048	66	10.802	41	1.308	94	545	89	12.653	24	
38	Mościska	48	12	9.729	40	3.637	95	27.128	99	4.211	95	4.468	85	1.626	01	10.406	81	
39	Myślenice	727	20	16.921	48	—	—	28.153	05	2.000	21	354	19	156	22	2.510	63	
40	Nadwórna	57	28	11 163	14	—	—	20.263	82	241	62	116	80	2.692	56	3.053	98	
41	Nisko	482	78	12.295	51	426	37	19.299	99	20	13	529	80	374	93	924	86	
42	Nowy Sącz	280	91	23.413	40	—	—	44 146	29	13.204	76	1.479	58	243	73	14.928	07	
43	Nowy Targ	44	—	21.829	81	—	—	31.064	87	375	62	16	69	—	—	392	31	
44	Pilzno	453	52	9 176	22	—	—	17.737	08	2.505	08	103	09	5.546	63	8.154	81	
45	Podhajce	196	01	6.463	28	—	—	19.787	89	817	23	1.384	43	132	26	333	92	
46	Przemyśl	7.181	29	17.337	75	1.107	30	52.793	21	7.665	76	3.082	43	754	20	11.502	39	
47	Przemyślany	1.597	34	11.021	32	—	—	25.950	39	1.152	95	151	67	193	79	1.498	41	
48	Rawa	214	44	8.097	71	2 690	64	22.657	32	4.118	36	1.607	75	193	93	5.920	04	
49	Rohatyn	2.148	69	21.303	12	751	69	44.517	70	559	31	3.379	63	1.350	44	5.289	39	
50	Ropczyce	533	24	9.361	58	—	—	21 882	88	5.739	53	52	29	2.320	27	8.112	10	
51	Rudki	59	71	[illegible]	95	—	—	20.844	67	1.782	47	151	71	155	09	2.087	27	
52	Rzeszów	5.667	08	20.983	97	2.459	57	50.260	23	3.960	41	1.537	15	7.211	58	12.709	14	
53	Sambor	1.020	81	23.057	83	—	—	47.036	39	2.039	56	1.524	70	1.371	99	4.936	26	
54	Sanok	9	25	26.556	86	—	—	42.765	68	6.841	45	818	58	126	38	7.786	41	
55	Skałat	265	73	5.171	92	1.359	86	22.886	45	1.047	41	1.689	39	101	17	2.837	97	
56	Śniatyn	6.349	29	12.818	35	—	—	35.572	92	2.317	60	80	83	5	—	2.403	44	
57	Sokal	1.198	34	23.017	43	612	92	50.850	72	4.501	67	4.438	76	42	19	8.982	62	
58	Stanisławów	69	62	27.213	14	—	—	61.683	15	2.367	98	1.183	08	523	13	4.074	20	
59	Staremiasto	83	15	11.855	61	—	—	19.442	19	125	10	82	93	5	—	213	03	
60	Stryj	1.041	62	11 070	78	4 652	27	44.694	64	42.128	18	1.110	96	—	—	43.239	14	
61	Tarnobrzeg	539	19	9.465	94	3.036	17	22.442	48	2.128	38	1.497	75	321	28	3.947	41	
62	Tarnopol	917	82	5.755	69	19.912	83	64.869	03	37.359	39	2.324	68	120	93	39.805	—	
63	Tarnów	6.182	25	31.821	79	3.359	93	66.027	16	2.750	42	2.230	50	6.337	05	11.317	98	
64	Tłumacz	70	37	11.122	58	—	—	21.931	66	1.429	85	167	76	1.303	12	2.900	73	
65	Trembowla	—	—	12.910	75	—	—	29.522	20	4.271	27	99	94	59	21	1.430	42	
66	Turka	1.229	72	5.423	66	—	—	11.519	75	164	63	1.260	91	—	—	1 425	54	
67	Wadowice	45	69	18.246	37	2.000	—	36.562	81	5.707	37	2.708	84	4.883	92	13.300	13	
68	Wieliczka	238	56	23.798	47	3.568	80	51.319	98	10.166	13	1.741	18	3.195	77	15.103	08	
69	Zaleszczyki	42	11	9.161	19	—	—	23.538	06	2.930	24	186	02	93	19	3.209	46	
70	Zbaraż	20	90	5.633	28	—	—	10.320	66	382	83	115	40	77	14	575	37	
71	Złoczów	192	72	21.979	90	3.207	12	54.914	81	5.409	06	2.407	52	11.820	51	19.637	10	
72	Żółkiew	128	23	9.770	92	6.478	18	31.648	78	1.091	68	2.284	95	5.050	01	8.425	65	
73	Żydaczów	2	50	21.032	95	—	—	38.323	79	5.428	64	200	88	239	96	5.869	49	
74	Żywiec	—	—	8.079	48	—	—	13.726	60	3.275	58	71	01	24	75	3.371	34	
	Suma	67.022	82	1.066.421	29	103.737	69	2,439.852	12	385.892	55	96.777	18	114.560	37	597 230	10	
	Do tego zapas w gotówce							64.598	53									
	Razem							2,504.450	65									

Załącznik C. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1895.

Wydatki.

ZESTAWIENIE

zamknięć rachunków 74 Rad szkolnych okręgowych za rok 1893., sporządzone na podstawie zamknięć nadesłanych przez c. k. Radę szkolną krajową.

Liczba porządkowa	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Z należytości zaległej: odpisano zł. ct.	Z należytości zaległej: dopisano zł. ct.	Należytość: zaległa zł. ct.	Należytość: bieżąca zł. ct.	Należytość: razem zł. ct.	Wydatki – Wyszczególnienie: I. i II. Płaca nauczycieli etatowych i remuneracye katechetów zł. ct.	III. Płace nauczycieli nadetatowych zł. ct.	IV. 10% dodatki na mieszkanie dla nauczycieli zł. ct.	V. Pomniejsze potrzeby szkolne zł. ct.	VI. Przybory naukowe zł. ct.	VII. Konferencya okręgowa zł. ct.	VIII. Biblioteka okręgowa zł. ct.	IX. Rozmaite wydatki zł. ct.
1	Biała	42 66	42 66	6.629 03	42.085 91	48 714 94	35.711 18	2.152 30	1.605 28	617 50	292 30	400 —	72 50	196 38
2	Bóbrka	444 18	4 16	4.339 15	36.935 01	41.274 16	30.006 60	3.608 34	680 03	828 74	344 80	490 —	72 50	303 61
3	Bochnia	6.967 06	—	28.248 48	56.577 42	84.825 91	37.214 72	5.867 81	1 617 46	750 —	388 70	513 —	36 —	202 86
4	Bohorodczany	226 99	—	4.384 20	15.880 —	20.224 20	10.887 74	1.405 09	307 54	285 —	148 20	185 —	72 50	188 12
5	Borszczów	1.726 95	888 87	4.979 95	35.304 56	40.284 51	24.583 56	2.934 82	567 32	612 50	222 —	414 —	72 50	208 —
6	Brody	699 30	—	20.188 35	42.774 12	62.902 47	34.274 51	3.195 66	1 145 94	811 —	393 50	486 —	72 50	209 —
7	Brzesko	182 99	130 13	3.276 76	32.843 86	36.120 62	23.730 05	3.640 66	559 92	570 —	166 30	351 —	72 50	207 —
8	Brzeżany	196 26	—	15.224 27	34.773 35	49.997 62	27.238 33	2.208 35	945 90	655 —	382 50	405 —	36 —	198 91
9	Brzozów	70 17	—	991 94	26.749 96	27.741 90	22.345 48	1.189 72	502 80	565 —	136 50	342 —	72 50	207 —
10	Buczacz	122 28	92 80	7.726 79	30.236 54	37.963 33	21.014 64	5.352 04	843 45	565 —	386 —	400 —	72 50	208 —
11	Chrzanów	479 43	—	3.782 01	38.549 82	42.331 84	28.448 52	4.622 51	590 13	605 50	206 50	460 —	72 50	207 —
12	Cieszanów	513 94	292 63	5.997 75	23.269 66	29.267 41	18.761 25	1.619 06	463 24	475 —	100 —	265 —	72 50	202 80
13	Czortków	319 76	—	3 546 33	18.073 18	21.619 51	13.677 63	1.686 68	364 40	411 63	229 40	230 —	36 —	207 —
14	Dąbrowa	54 69	25 02	2.243 56	18.551 10	20.794 66	14.257 96	1.664 30	384 48	382 50	32 —	230 —	72 50	208 —
15	Dobromil	102 91	3 08	3.202 25	20.251 94	23.454 19	16 699 46	1.526 61	515 75	417 50	36 —	247 —	72 50	207 —
16	Dolina	181 82	—	3.193 66	23 944 78	27 138 44	17.574 86	1.524 54	637 68	410 —	68 10	234 —	72 50	208 —
17	Drohobycz	245 13	—	25.261 97	51.724 27	76.986 24	35.063 17	7.547 78	1.527 76	702 50	119 90	504 —	36 —	207 40
18	Gorlice	35 97	35 03	1.967 98	32.567 10	34.535 08	24.410 65	4.368 10	910 59	519 50	169 10	418 —	36 —	201 84
19	Gródek	79 16	—	13.877 72	24.854 16	38.731 88	17.899 11	2 246 60	719 03	395 —	165 70	257 —	36 —	207 10
20	Grybów	110 77	25 —	1.041 34	18.072 43	19.113 77	14 072 04	877 47	387 40	350 —	234 20	198 —	72 50	177 52
21	Horodenka	431 75	381 47	8.871 37	24.615 19	33.486 56	16 704 70	2.404 68	495 85	412 —	201 90	285 —	72 50	169 95
22	Husiatyn	271 93	—	4.207 64	31.269 64	35.477 28	19.328 57	4.645 91	381 02	471 53	285 90	355 —	72 50	208 —
23	Jarosław	2.059 82	—	11.558 63	55.596 75	67.155 35	40.352 06	6.632 66	1.625 81	830 —	455 70	558 —	36 —	208 —
24	Jasło	131 33	13 85	1.982 41	42 670 73	44.653 14	35.221 80	2.946 10	1.496 28	702 50	178 —	464 —	36 —	207 —
25	Jaworów	— 10	— 37	29.334 98	31.158 92	60.493 90	23.238 69	2.486 37	795 74	555 —	149 30	310 —	36 —	198 20
26	Kałusz	14 33	—	2.709 97	21.285 96	23.995 93	16.647 10	2.508 60	419 72	435 —	32 —	257 —	36 —	179 24
27	Kamionka strum.	434 13	—	5.606 91	49.084 14	54.691 06	35.739 11	5.304 27	981 16	927 50	256 70	553 —	72 50	195 62
28	Kolbuszowa	— 96	—	3.493 66	23.570 14	27.063 80	17.106 63	3.727 43	540 30	405 —	120 —	284 —	36 —	208 —
29	Kołomyja	50 02	—	5 953 46	48.367 30	54.320 76	34.034 95	8.383 20	2.245 90	577 66	172 90	445 —	36 —	207 99
30	Kossów	91 69	86 51	1 599 42	20.683 71	22.283 13	14,009 35	2.274 12	598 51	293 50	333 90	207 —	72 50	179 26
31	Kraków (zamiej.)	111 46	—	25.202 94	36.084 62	61.287 57	29.343 32	4.390 86	—	644 50	273 30	405 —	36 —	208 —
32	Krosno	175 89	78 04	4.954 68	30.301 08	35.255 76	22.411 48	3.315 55	979 83	457 50	120 60	306 —	72 50	208 —
33	Limanowa	74 91	—	1.228 24	19 846 78	21.075 02	11.880 90	2.679 86	215 67	322 50	157 50	248 —	72 50	207 —
34	Lisko	2.188 89	2.188 89	7 572 93	19.427 32	27.000 25	11 891 70	1.322 59	282 86	317 50	98 —	243 —	72 50	208 —
35	Łańcut	77 60	—	4.887 19	33.371 14	38.258 33	26.087 01	1.345 38	941 26	630 —	211 80	346 —	72 50	204 50
36	Lwów (zamiej.)	417 48	25 04	11.788 95	74 128 68	85.917 63	59.491 27	7.138 31	413 31	1.434 17	672 30	864 —	36 —	201 46
37	Mielec	13 93	—	11.296 19	25.409 71	36.705 90	20.644 43	1.641 70	503 54	517 50	49 40	288 —	36 —	166 24
38	Mościska	8 24	—	7.115 57	30.906 28	38.021 85	20.660 38	3.564 82	554 77	552 50	120 10	288 —	72 50	191 76
39	Myślenice	173 97	—	2.480 55	28.217 60	30.698 15	22.400 40	1.628 30	308 75	537 50	48 —	378 —	36 —	182 83
40	Nadwórna	41 13	7 97	1.663 90	23.019 41	24 683 31	14.819 68	1.990 32	389 84	397 50	124 80	238 —	36 —	187 84
41	Nisko	246 96	228 49	656 14	20.094 89	20.751 04	14.915 80	2.845 75	309 90	332 50	163 90	243 —	72 50	208 —
42	Nowy Sącz	644 52	—	4.233 56	54 840 80	59.084 37	33.013 77	6.921 13	1.593 61	715 10	277 40	500 —	36 —	208 —
43	Nowy Targ	4.564 20	4.564 20	6.454 16	31.217 05	37.671 21	22.779 73	1.548 18	496 87	555 60	203 30	405 —	72 50	168 16
44	Pilzno	29 19	26 35	8.722 44	17.169 45	25.891 89	12.204 03	1.087 47	396 24	270 —	195 80	198 —	36 —	208 —
45	Podhajce	274 88	275 19	4.174 76	18.767 94	22.942 70	14.441 31	2.194 68	377 37	382 50	74 90	252 —	72 50	197 77
46	Przemyśl	3 677 84	3.533 81	9.884 55	54.411 05	64.295 60	40.862 46	4.689 95	1.694 16	802 50	102 50	482 —	36 —	204 15
47	Przemyślany	90 98	—	3.342 90	26.138 55	29.481 46	19.187 11	2.918 08	314 46	567 50	266 —	337 —	72 50	208 —
48	Rawa	37 50	—	4.860 10	23.717 26	28.577 36	17.171 99	1.566 24	461 70	447 50	263 90	239 —	72 50	198 48
49	Rohatyn	892 04	—	5 558 61	44.248 47	49.807 09	33.967 13	4.378 61	878 61	872 —	473 90	495 —	36 —	204 93
50	Ropczyce	52 59	3 75	8.595 11	22.972 83	31.567 93	14.705 05	1.830 —	541 57	337 50	144 10	279 —	72 50	208 —
51	Rudki	247 12	—	5.314 14	20.224 37	25.538 51	14.467 74	1.130 82	375 —	385 —	202 20	256 —	72 50	208 —
52	Rzeszów	222 92	24 98	13.295 04	49 674 33	62 969 37	[illegible]	[illegible]	1.920 90	752 50	204 50	455 —	36 —	208 —
53	Sambor	26 27	—	4.879 53	47.092 81	51.972 65	39.572 72	3.534 08	1 551 64	772 50	159 30	486 —	36 —	207 —
54	Sanok	153 57	—	7.247 46	43.306 64	50.554 10	33.137 69	2.359 02	789 90	800 —	404 —	522 —	36 —	209 —
55	Skałat	195 67	—	1.538 65	24.309 60	25.848 25	18.535 58	2.014 83	431 67	455 —	244 30	283 —	72 50	201 59
56	Śniatyn	77 96	—	4.684 88	34.206 99	38.891 87	23.575 48	4.359 98	1.131 —	474 50	354 20	297 —	36 —	205 08
57	Sokal	311 74	—	8 178 25	52.438 90	60.617 15	42.547 32	5.008 37	1.134 64	1.395 41	146 10	594 —	36 —	198 49
58	Stanisławów	293 84	—	5.339 34	60.418 01	65.757 35	39.386 57	11.345 39	3.011 70	594 —	96 —	563 —	36 —	209 —
59	Staremiasto	7 50	7 50	2.978 59	18 718 34	21.696 93	13.673 56	924 63	288 93	340 —	82 90	248 —	72 50	208 —
60	Stryj	27 40	—	39.946 50	47 987 28	87 933 78	33 931 37	5.604 90	1.244 50	832 —	229 90	490 —	36 —	209 —
61	Tarnobrzeg	28 06	7 08	3.231 02	23.446 76	26.677 79	17 693 81	1.722 30	423 70	405 83	60 —	234 —	72 50	193 10
62	Tarnopol	262 79	—	33.752 30	70.921 73	104.674 03	42.134 80	5.431 47	1.548 94	877 50	211 90	517 —	36 —	209 —
63	Tarnów	2,475 06	—	10.988 01	66.357 14	77.345 15	44.286 66	7.992 47	2 891 43	639 50	231 10	477 —	36 —	209 —
64	Tłumacz	1,584 14	1.162 30	3.887 57	23.789 76	27.677 24	16.811 95	3.790 69	494 23	475 —	64 —	288 —	72 50	208 —
65	Trembowla	388 87	—	2.801 44	31.151 18	33.952 62	20.394 77	5.526 67	714 23	475 —	346 90	347 —	36 —	207 94
66	Turka	125 53	—	1.776 73	11.798 33	13.575 06	8.598 39	171 64	160 —	240 —	87 50	131 —	72 50	203 —
67	Wadowice	684 68	—	11.132 70	39.681 20	50.813 90	29.942 03	3.993 51	1.049 80	655 —	185 40	418 —	36 —	205 57
68	Wieliczka	87 88	53 74	14.950 66	52.219 29	67.169 96	36.458 70	9.639 78	2.122 61	637 50	177 30	508 —	72 50	208 —
69	Zaleszczyki	188 40	—	3 419 59	23.327 93	26.747 52	16.557 26	887 44	371 11	447 50	181 50	297 —	36 —	208 —
70	Zbaraż	112 90	—	4.164 78	18.576 86	22.741 64	15.076 15	820 88	295 —	395 —	298 90	230 —	72 50	208 —
71	Złoczów	325 90	—	18.328 37	56.223 53	74.551 91	45.283 12	2.907 24	815 74	1.210 —	477 40	715 —	36 —	209 32
72	Żółkiew	791 13	—	2.791 80	37.282 63	40.074 43	25 478 13	2.814 41	780 31	628 34	451 30	347 —	36 —	205 36
73	Żydaczów	337 62	—	6.212 14	37.981 14	44.193 28	27.811 78	3.697 91	726 83	747 50	304 30	500 —	72 50	208 —
74	Żywiec	2 50	—	4.200 79	18,897 15	23.097 94	14.751 23	860 —	539 13	322 60	132 8	220 —	72 50	177 52
	Suma	39 002 73	14.238 00	585.085 15	2.516.595 60	3.101.680 76	1.641.905 78	251.257 93	61 328 24	42 552 60	15 783 —	27.207 —	4.087 50	4.929 82
		24.764 72												

Liczba porządkowa	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	X. Zwroty 3% dodatków zł. ct.	XI. Zwroty nadpłaconych pensyj zł. ct.	XII. Zwrot kraj. funduszowi szkolnemu nadebranych zasiłków zł. ct.	XIII. Zwroty kraj. funduszowi szkolnemu otrzymanych zaliczek zł. ct.	XIV. Inne wydatki: przebieżne, depozyta, interkalarya, i t. p. zł. ct.	XV. Razem zł. ct.	Należytości bierne z końcem roku 1893. XVI. a) Zaległe płace etatowe i nadetatowe, tudzież rem. katechetów zł. ct.	b) Zwrot 3% dodatku do potatków zł. ct.	c) Inne zaległości: depozyta interkalarya, zaliczki, nadpłaty i t. d. zł. ct.	d) Zwrot funduszowi szkolnemu nadebranego zasiłku: po koniec roku 1892 zł. ct.	d) za rok 1893. zł. ct.	e) Zwrot funduszowi szkolnemu otrzymanych zaliczek: po koniec roku 1892 zł. ct.	e) za rok 1893. zł. ct.	Razem zł. ct.	Zapas gotówka w c. k. kasach z końcem r. 1893. zł. ct.
1	Biała	—	—	186 99	—	561 23	41.795 73	770 04	4.681 51	756 50	—	711 16	—	—	6.919 22	3.438 01
2	Bóbrka	—	—	17 42	—	507 74	36.759 82	1.907 61	—	1.040 78	—	172 17	1.393 71	—	4.514 27	239 73
3	Bochnia	—	—	—	—	63 67	46 653 19	1.706 64	1.018 81	11.256 38	10.679 75	—	3.673 29	9.837 83	38.172 72	6 03
4	Bohorodczany	—	—	—	1.131 67	225 —	4 833 86	245 53	484 28	395 27	—	1.580 54	2 105 06	578 65	5.390 35	—
5	Borszczów	—	—	116 73	1.000 —	3.287 82	33.019 44	1.377 71	1.490 59	1 091 45	—	1.625 31	—	1.800 —	7.265 07	701 19
6	Brody	—	—	473 01	3.421 60	1 234 80	45.717 52	1.772 56	—	15.059 85	—	352 55	—	—	17.184 95	—
7	Brzesko	—	—	8 09	534 18	139 62	29.970 20	1.081 73	—	1.489 65	—	—	—	3.570 03	6.141 42	—
8	Brzeżany	—	—	708 91	—	615 35	33.392 23	1.204 56	12.722 03	1.038 05	—	1.640 74	—	—	16.609 39	14.165 89
9	Brzozów	—	—	245 83	—	620 87	26.225 70	119 57	—	378 07	—	1.018 56	—	—	1.516 20	804 99
10	Buczacz	—	—	27 65	—	211 07	29.080 38	1.401 23	4.977 04	898 35	—	1.611 32	—	—	8.882 94	4.576 44
11	Chrzanów	—	455 25	—	1.332 61	1.055 05	38.053 35	1.214 68	—	249 98	—	2.813 82	—	—	4.278 48	24 29
12	Cieszanów	—	—	499 27	1 037 41	791 30	24.286 83	1.151 63	—	3.764 42	—	64 53	—	—	4.980 58	37 52
13	Czortków	—	—	68 68	—	263 12	17.174 54	101 65	2.777 73	444 46	—	1.121 12	—	—	4.444 97	2.451 52
14	Dąbrowa	—	—	—	530 86	38 85	17.801 45	713 66	667 06	1.516 24	63 27	—	—	30 98	2.999 21	—
15	Dobromil	—	—	26 50	—	2.368 67	22.117 08	640 34	—	540 34	—	156 42	—	—	1.337 11	143 38
16	Dolina	—	—	—	—	179 41	20.909 09	682 60	—	886 97	94 68	—	1.578 87	2.986 72	6.229 35	7 73
17	Drohobycz	—	—	—	—	422 77	46.131 28	559 79	858 60	722 32	20.978 84	1272 93	2.263 93	4.198 54	30.854 96	—
18	Gorlice	—	—	93 75	—	1.500 84	32.628 38	1.300 24	—	598 77	—	7 68	—	—	1.906 70	62 93
19	Gródek	—	—	284 87	—	1.317 47	23.527 88	694 68	2.403 01	1.110 97	8.494 78	2.504 55	—	—	15.204 00	—
20	Grybów	—	12 96	—	—	44 12	16.420 30	83 33	—	418 61	—	—	—	1.685 [illegible]	2.687 47	—
21	Horodenka	—	—	3.314 54	—	3.675 55	27.739 67	636 87	1.071 09	515 55	—	3.513 37	—	—	5.746 88	616 09
22	Husiatyn	—	—	1.362 45	966 74	828 13	28.906 56	1.379 12	688 10	703 53	—	3.800 16	—	—	6.570 92	—
23	Jarosław	—	—	—	—	1 304 48	52.002 71	1.456 62	2 117 19	1.332 83	453 87	—	6.870 97	2.921 18	15.152 67	—
24	Jasło	—	10 54	—	—	342 98	41.608 26	1.327 31	—	431 54	—	—	—	1.289 02	3.047 88	—
25	Jaworów	—	—	757 84	816 01	681 58	30.019 24	152 66	11.706 66	1.672 32	10.643 25	—	4.609 78	1.689 98	30.474 66	—
26	Kałusz	—	—	730 85	—	202 50	21.448 02	50 42	—	1.932 53	564 95	—	—	—	2.547 91	10 29
27	Kamionka strum.	—	—	—	779 05	2.127 59	46.936 59	2.751 97	—	1.914 88	—	—	—	3.087 70	7.754 55	—
28	Kolbuszowa	—	—	310 76	—	2.148 14	24.896 76	873 33	—	337 60	—	23 52	—	942 59	2.177 04	6 04
29	Kołomyja	—	—	3.019 51	—	1.351 16	50.474 37	2.515 28	—	1.169 90	—	161 21	—	—	3 846 39	210 13
30	Kossów	—	—	150 90	—	444 56	18.653 60	1.445 18	—	935 01	—	1.249 34	—	—	3.629 53	2.139 23
31	Kraków (zamiej.)	—	329 64	98 03	389 19	1.054 06	37.180 80	988 68	—	20.539 31	—	54 09	2.524 68	—	24.106 77	81 60
32	Krosno	—	—	—	—	2 493 99	30 365 45	785 39	—	898 45	109 62	—	864 53	2.232 29	4.890 31	—
33	Limanowa	—	—	17 64	—	2.406 52	18.207 49	726 43	—	372 56	—	1.768 54	—	—	2.867 53	—
34	Lisko	—	—	1.909 44	—	4 467 07	20.812 66	568 89	2.493 18	929 75	—	2.195 77	—	—	6.187 59	4.905 10
35	Łańcut	—	—	5 90	2.500 —	692 65	33.037 01	845 53	—	4.373 71	—	2 08	—	—	5 221 32	245 96
36	Lwów (zamiej.)	—	—	—	4.487 42	225 26	74.963 51	3.625 07	—	2.970 28	—	—	2.000 —	2.358 77	10.954 12	784 51
37	Mielec	—	—	—	—	201 85	24.048 66	931 21	—	423 81	1.545 44	—	8.161 09	1.595 68	12.657 24	—
38	Mościska	—	—	191 04	1.093 34	325 83	27.615 04	1.257 43	—	4.706 03	—	—	805 40	3.637 95	10.406 81	—
39	Myślenice	—	54 56	10 61	334 99	973 41	26.943 35	1.200 31	—	1.050 77	—	1.503 72	—	—	3.754 80	1 244 17
40	Nadwórna	—	40 —	596 17	—	2.809 18	21.629 33	399 32	—	1.281 08	—	1.373 58	—	—	3.053 98	—
41	Nisko	—	—	—	—	734 82	19.826 17	20 83	—	425 94	51 72	—	—	426 37	924 86	—
42	Nowy Sącz	—	13 16	—	—	622 96	43.901 13	4.308 95	—	950 22	—	9.914 07	—	—	15.173 24	245 16
43	Nowy Targ	—	126 10	—	—	5.282 03	31.637 47	1.055 99	—	1.431 90	—	3.545 85	—	—	6.033 74	5.641 42
44	Pilzno	—	—	1.873 94	—	279 03	16.748 49	80 —	—	5 689 37	—	2.012 06	1.361 96	—	9.143 40	988 59
45	Podhajce	—	—	796 12	—	1.821 62	20 608 77	537 70	—	1.425 66	363 59	6 97	—	—	2.333 92	—
46	Przemyśl	—	—	—	2.553 46	1.366 02	52.793 21	1.186 55	—	8.447 81	683 34	77 38	—	1.107 30	11.502 39	—
47	Przemyślany	—	—	1.567 25	—	1.822 14	27.260 05	1.228 59	—	935 51	—	57 31	—	—	2.221 41	722 99
48	Rawa	—	—	105 99	934 47	1.192 55	22.657 32	559 04	—	2.136 67	—	30 24	714 48	2.479 61	5.920 04	—
49	Rohatyn	—	—	—	707 32	2.504 20	44.717 70	210 37	—	836 77	996 54	—	2.494 01	751 69	5.289 39	—
50	Ropczyce	—	—	2.008 07	—	2.515 23	22.641 03	571 48	—	6.057 86	—	2 297 56	—	—	8.926 90	814 80
51	Rudki	—	—	1.705 48	—	2.883 67	21.686 41	1.080 46	—	1.095 47	—	1.676 17	—	—	3.852 10	1.814 83
52	Rzeszów	—	—	—	2.447 87	484 55	50 265 23	1.841 55	—	593 83	—	—	7.814 39	2.459 57	12.709 14	—
53	Sambor	—	—	452 82	—	274 09	47.036 39	487 54	—	955 36	3.543 36	—	—	—	4.936 26	—
54	Sanok	—	—	4.172 90	—	335 17	42.765 68	1.356 03	—	1.408 05	324 38	4 699 95	—	—	7.788 41	2 —
55	Skałat	—	—	—	—	377 39	22.615 86	891 67	—	386 19	542 68	51 99	—	1.359 86	3.232 39	394 41
56	Śniatyn	—	—	632 40	—	3.607 22	34.615 86	788 40	—	814 19	—	2.643 42	—	—	4.246 01	1.842 57
57	Sokal	—	—	—	—	574 20	51.634 53	1 609 19	—	6.706 41	—	54 10	—	612 92	8.982 62	—
58	Stanisławów	—	—	—	85 42	1.019 89	56.346 77	1.892 41	—	2.070 76	—	4.993 56	453 84	—	9.410 58	5.336 38
59	Staremiasto	—	—	2.459 03	—	84 50	18.382 05	262 44	—	574 62	—	2.477 82	—	—	3.314 88	3.101 85
60	Stryj	—	—	1.486 63	—	630 34	44.694 64	1.910 06	—	536 —	35 899 74	241 07	—	4.652 27	43.239 14	—
61	Tarnobrzeg	—	—	79 35	1.098 36	460 69	22.444 75	779 70	—	411 17	—	—	—	3.036 17	4.253 04	285 62
62	Tarnopol	—	—	3.410 72	9.190 50	1.301 59	64.869 03	1.276 18	874 14	1.026 94	25.645 40	854 06	—	10.127 67	39.805 —	—
63	Tarnów	—	—	—	3.616 71	5.647 29	66.027 16	1.255 01	—	823 40	5.879 65	—	—	3.359 93	11.317 98	—
64	Tłumacz	—	—	281 98	—	1.318 49	23.894 84	1.345 75	—	2.291 39	—	287 35	—	—	3.872 49	971 76
65	Trembowla	—	—	1.435 10	—	—	29.483 61	517 90	—	561 96	—	2.918 04	471 11	—	4.469 01	38 59
66	Turka	—	—	1.171 17	—	216 66	11.057 06	119 48	—	1.694 48	—	704 04	—	—	2.518 00	1.092 46
67	Wadowice	—	—	950 95	11 50	66 —	37.513 76	1.803 18	—	603 95	7.404 50	—	1.458 50	2.000 —	13.300 13	—
68	Wieliczka	—	—	4 73	—	2.247 69	52.066 87	3.526 75	—	8.007 53	—	—	—	3.568 50	15.103 08	—
69	Zaleszczyki	—	—	1.098 40	—	454 02	20.538 23	1.420 92	301 03	1.247 23	—	2.604 60	635 50	—	6.209 29	2.989 83
70	Zbaraż	—	—	499 65	—	700 48	18.596 56	160 98	2.703 17	394 49	—	886 43	—	—	4.145 08	3.560 71
71	Złoczów	—	—	2.211 77	—	1.049 22	54.914 81	2.379 90	—	2.432 69	11.514 84	105 55	—	3.204 12	19.637 10	—
72	Żółkiew	—	—	—	492 51	415 51	31.648 78	587 80	—	556 90	614 78	—	680 43	5.985 66	8.425 65	—
73	Żydaczów	—	—	766 35	1.175 38	2.313 28	38.323 79	2.429 61	—	1.276 07	—	1.922 35	241 45	—	5.869 49	—
74	Żywiec	—	—	2.207 38	— 89	442 49	15.726 30	100 —	—	954 84	579 49	1.737 01	—	—	3.371 34	—
	Suma	—	1.042 19	46 609 16	42.713 57	88.248 02	2,437.664 84	82.185 09	54.005 87	158.270 64	147 674 50	79.097 82	53.206 53	89 575 45	664.015 93	66.785 81
											226.772 zł. 33 ct.		142 781 zł. 98 ct.			

Do tego zapas w gotówce	66.785	81
Razem	2,504.450	65

Alegat *b)* do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1893.

WYKAZ

należytości, uiszczeń i zaległości zaliczek, udzielonych c. k. Radom szkolnym okręgowym po koniec roku 1893, na pokrycie potrzeb bieżących,

Liczba porz.	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Należytość zaległa		Należytość bieżąca		Należytość razem		Uiszczono w ciągu roku 1893		Zaległość z końcem grudnia 1893	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bóbrka . . .	1.393	71	—	—	1.393	71	—	—	1.393	71
2	Bochnia . .	3.673	29½	9.837	83½	13.511	13	—	—	13.511	13
3	Bohorodczany .	3.236	73	578	65	3.815	38	1.131	67	2.683	71
4	Borszczów. .	—	—	2.800	—	2.800	—	1.000	—	1.800	—
5	Brody . . .	3.421	60½	—	—	3.421	60½	3.421	60½	—	—
6	Brzesko . .	416	65½	3.687	56½	4.104	22	534	18½	3.570	03½
7	Cieszanów. .	—	—	1.037	41	1.037	41	1.037	41	—	—
8	Dąbrowa . .	—	—	561	84½	561	84½	530	86½	30	98
9	Dolina . . .	1.578	37½	2.986	72½	4.565	10	—	—	4.565	10
10	Drohobycz .	2.263	93	4.198	54½	6.462	47½	—	—	6.462	47½
11	Grybów. . .	—	—	1.685	53	1.685	53	—	—	1.685	53
12	Husiatyn . .	—	—	966	74½	966	74½	966	74½	—	—
13	Jarosław . .	6.870	97½	2.921	18	9.792	15½	—		9.792	15½
14	Jasło . . .	—	—	1.289	02½	1.289	02½	—	—	1.289	02½
15	Jaworów . .	4.609	78½	2.500	—	7.109	78½	810	01½	6.299	77
16	Kamionka . .	779	05½	3.087	70½	3.866	76	779	05½	3.087	70½
17	Kolbuszowa .	—	—	942	59½	942	59½	—	—	942	59½
18	Kraków (zamiej.)	2.913	87	—	—	2.913	87	389	19	2.524	68
19	Kraków (miejs.)	16.625	54	28.896	—	45.521	54	—	—	45.521	54
20	Krosno . . .	864	53	2.232	29	3.096	82	—	—	3.096	82
21	Lwów (zamiej.)	6.487	42½	2.358	77	8.846	19½	4.487	42½	4.358	77
22	Łańcut . . .	—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—
23	Mielec . . .	8.161	09½	1.595	68	9.756	77½	—	—	9.756	77½
24	Mościska . .	1.898	74	3.637	95½	5.536	69½	1.093	34	4.443	35½
25	Myślenice . .	384	99	—	—	384	99	384	99	—	—
26	Nisko . . .	—	—	426	37	426	37	—	—	426	37
27	Pilzno . . .	1.361	96½	—	—	1.361	96½	—	—	1.361	96½
28	Przemyśl . .	2.553	46½	1.107	30½	3.660	77	2.553	46½	1.107	30½
29	Rawa . . .	1.437	92	2.690	64	4.128	56	934	47	3.194	09
30	Rohatyn . .	3.201	33	751	69½	3.953	02½	707	32	3.245	70½
31	Rzeszów . .	10.262	26½	2.459	57	12.721	83½	2.447	87	10.273	96½
32	Sanok . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Skałat . . .	—	—	1.359	86	1.359	86	—	—	1.359	86
34	Sokal . . .	—	—	612	92	612	92	—	—	612	92
35	Stanisławów .	539	27	—	—	539	27	85	42½	453	84½
36	Stryj . . .	—	—	4.652	27	4.652	27	—	—	4.652	27
37	Tarnobrzeg .	1.098	86	3.036	17	4.135	03	1.098	86	3.036	17
38	Tarnów . .	3.616	71	3.359	93½	6.976	64½	3.616	71	3.359	93½
39	Tarnopol . .	1.404	95	17.912	83	19.317	78	9.190	10½	10.127	67½
40	Trembowla .	471	11	—	—	471	11	—	—	471	11
41	Wadowice .	1.500	—	2.000	—	3.500	—	11	50	3.488	50
42	Wieliczka . .	—	—	3.568	80	3.568	80	—	—	3.568	80
43	Zaleszczyki .	635	50½	—	—	635	50½	—	—	635	50½
44	Złoczów . ,	—	—	3.204	12	3.204	12	—	—	3.204	12
45	Żółkiew . .	680	43	6.478	18	7.158	61	492	51½	6.666	09½
46	Żydaczów . .	1.416	79	—	—	1.416	79	1.175	33½	241	45½
47	Żywiec . .	—	89½	—	—	—	89½	—	89½	—	—
	Razem .	95.761	77	133.922	71½	229.684	48½	41.380	96½	188.303	52

Uwagi:

Z kwoty zaległej z końcem grudnia 1893	188.303 zł. 52 ct.
przypada: na zaległość z lat dawniejszych	69.832 „ 07 „
„ „ z roku 1893	118.471 „ 45 „
Razem jak wyżej	188.303 zł. 52 ct.

Alegat *d)* do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1893.

WYKAZ

zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od roku 1874 do końca roku 1893, ułożony podstawie zamknięć rachunkowych 74 Rad szkolnych okręgowych, sporządzonych przez Radę szkolną krajową

Liczba porz.	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Należytość: zaległa z końcem roku 1892. zł.	ct.	Należytość: bieżąca za rok 1893. zł.	ct.	Należytość: razem zł.	ct.	Odpisano w r. 1893. zł.	ct.	Uiszczono w r. 1893. zł.	ct.	Pozostała zaległość z końcem roku 1893. zł.	ct.	Uwagi
1	Biała . . .	186	99½	711	16½	898	16	—	—	186	99½	711	16½	
2	Bóbrka . . .	17	42½	172	17	189	59½	—	—	17	42½	172	17	
3	Bochnia . .	17.488	71	—	—	17.488	71	6.808	95½	—	—	10.679	75½	
4	Bohorodczany.	206	55	1.580	54	1.787	09	206	55	—	—	1.580	54	
5	Borszczów . .	1.005	59	1.625	31	2.630	90	888	87	116	72	1.625	31	
6	Brody . . .	473	01	352	55	825	56	—	—	473	01	352	55	
7	Brzesko . .	8	03	—	—	8	03	—	—	8	03	—	—	
8	Brzeżany . .	708	91	1.640	74	2.349	65	—	—	708	91	1.640	74	
9	Brzozów . .	243	83	1.018	56½	1.262	39½	—	—	243	83	1.018	56½	
10	Buczacz . .	27	65½	1.611	32	1.638	97½	—	—	27	65½	1.611	32	
11	Chrzanów . .	1.332	61	2.813	82	4.146	43		—	1.332	61	2.813	82	
12	Cieszanów . .	791	90	64	53½	856	43½	292	63	499	27	64	53½	
13	Czortków . .	68	68	1.121	12½	1.189	80½	—	—	68	68	1.121	12½	
14	Dąbrowa . .	65	27	—	—	65	27	—	—	—	—	65	27	
15	Dobromil . .	27	42	156	42½	183	84½	—	83	26	59	156	42½	
16	Dolina . . .	94	68	—	—	94	68	—	—	—	—	94	68	
17	Drohobycz. .	20.978	84	1.272	93½	22.251	77½	—	—	—	—	22.251	77½	
18	Gorlice . . .	93	75½	7	68½	101	44	—	—	93	75½	7	68½	
19	Gródek . . .	8.779	65½	2.504	55½	11.284	21	—	—	284	87	10.999	34	
20	Horodenka .	3 696	02	3.513	37	7.209	39	381	47½	3.314	54½	3.513	37	
21	Husiatyn . .	1.362	45	3.800	16½	5.162	61½	—	—	1.362	45	3.800	16½	
22	Jarosław . .	1.941	82	—	—	1.941	82	1.487	94½	—	—	453	87½	
23	Jaworów . .	11.401	09½	—	—	11.401	09½	—	—	757	84	10.643	25½	
24	Kałusz . . .	1.295	81	—	—	1.295	81	—	—	730	85½	564	95½	
25	Kolbuszowa .	310	76	23	52	334	28	—	—	310	76	23	52	
26	Kołomyja . .	3.019	51	161	21½	3.180	72½	—	—	3 019	51	161	21½	
27	Kosów . . .	150	90	1.249	34	1.400	24	—	—	150	90	1.249	34	
28	Kraków . .	98	03	54	09½	152	12½	—	—	98	03	54	09½	
29	Krosno . .	109	62	—	—	109	62	—	—	—	—	109	62	
30	Limanowa. .	17	04	1.768	54	1.785	58	—	—	17	04	1.768	54	
31	Lisko . . .	4.098	33½	2.195	77	6.294	10½	2.188	89½	1.909	44	2.195	77	
32	Łańcut . . .	5	90	2	08½	7	98½	—	—	5	90	2	08½	
33	Mielec . . .	1.545	44½	—	—	1.545	44½	—	—	—	—	1.545	44½	
34	Mościska . .	191	04	—	—	191	04	—	—	191	04	—	—	
35	Myślenice . .	10	61	1.503	72	1.514	33	—	—	10	61	1.503	72	
36	Nadwórna . .	596	17	1.373	58	1.969	75	—	—	596	17	1.373	58	
37	Nisko . . .	51	72½	—	—	51	72½	—	—	—	—	51	72½	
38	Nowy Sącz .	196	50	9.914	07	10.110	57	196	50	—	—	9.914	07	
39	Nowy Targ .	4.562	87	3.545	85	8.108	72	4.562	87	—	—	3.545	85	
40	Pilzno . . .	1.873	94	2.012	06½	3.886	00½	—	—	1.873	94	2.012	06½	
41	Podhajce . .	1.399	90	6	97	1.406	87	240	18	796	12½	370	56½	
42	Przemyśl . .	4.217	15½	77	38½	4.294	54	3.533	81½	—	—	760	72½	
43	Przemyślany .	1.567	25½	57	31	1.624	56½	—	—	1.567	25½	57	31	
44	Rawa . . .	105	99	30	24	136	23	—	—	105	99	30	24	
	Do przeniesienia	96.425	40½	47.942	73	144.368	13½	20.789	51½	20.906	75	102.671	87	

Liczba porz.	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Należytość						Odpisano w r. 1893.		Uiszczono w r. 1893.		Pozostała zaległość z końcem roku 1893.		Uwagi
		zaległa z końcem roku 1892.		bieżąca za rok 1883.		razem								
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
45	Z przeniesienia .	96.425	40½	47.942	73	144.368	13½	20.789	51½	20.906	75	102.671	87	
46	Rohatyn . .	1.800	78½	—	—	1.800	78½	804	24½	—	—	996	54	
47	Ropczyce . .	2.008	07	2.297	56	4.305	63	—	—	2.008	07	2.297	56	
48	Rudki . . .	1.705	48½	1.676	17	3.381	65½	—	—	1.705	48½	1.676	17	
49	Sambor . .	3.995	68	—	—	3.995	68	—	—	452	32	3.543	36	
50	Sanok . . .	4.497	29	4.699	95	9.197	24	—	—	4 172	90½	5 024	33½	
51	Skałat . . .	542	68	51	99	594	67	—	—	—	—	594	67	
52	Śniatyn. . .	632	40	2.643	42	3.275	82	—	—	632	40	2.643	42	
53	Sokal . . .	7	55	54	10½	61	65½	7	55	—	—	54	10½	
54	Stanisławów .	—	—	4.993	56	4.993	56	—	—	—	—	4.993	56	
55	Staremiasto .	2.459	03½	2.477	82	4.936	85½	—	—	2.459	03½	2.477	82	
56	Stryj . . .	37.386	37½	241	07	37.627	44½	—	—	1.486	63	36.140	81½	
57	Tarnobrzeg .	79	95	—	—	79	95	—	—	79	95	—	—	
58	Tarnopol . .	29.056	12½	854	06	29.910	18½	—	—	3.410	72½	26.499	46	
59	Tarnów . .	8.291	57	—	—	8.291	57	2.411	93½	—	—	5.879	63½	
60	Tłumacz . .	1.444	27½	287	35	1.731	62½	1.162	29½	281	98	287	35	
61	Trembowla .	1.435	10	2.918	04½	4.353	14½	—	—	1.435	10	2.918	04½	
62	Turka . . .	1.171	17	704	04½	1.875	21½	—	—	1.171	17	704	04½	
63	Wieliczka . .	25	43	—	—	25	43	20	69½	4	73½	—	—	
64	Wadowice . .	9.010	27	—	—	9.010	27	654	81	950	95½	7.404	50½	
65	Zaleszczyki .	1.098	40	2.604	60½	3.703	00½	—	—	1.098	40	2.604	60½	
66	Zbaraż . . .	499	65½	886	43	1.386	08½	—	—	499	65½	886	43	
67	Złoczów . .	13.726	61	105	55	13.832	16	—	—	2.211	77	11.620	39	
68	Żółkiew . .	1.315	81½	—	—	1.315	81½	701	03	—	—	614	78½	
69	Żydaczów . .	766	35	1.922	35½	2.688	70½	—	—	766	35	1.922	35½	
	Żywiec . . .	2.786	87½	1.737	01	4.523	88½	—	—	2.207	38½	2.316	50	
	Razem .	222.168	35	79 097	82½	301.266	17½	26.552	07½	47.941	77	226.772	33	

Z kwoty zaległej z końcem roku 1893 . . 226.772 zł. 33 ct.
przypada na zaległość z lat dawniejszych 147.674 „ 50½ „
„ „ „ z roku 1893 . 79.097 „ 82½ „
Razem jak wyżej . . 226.772 zł. 33 ct.

Alegat *e)* **do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok** 1893.

WYKAZ

zaległych z końcem roku 1893 zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1893 zł.	ct.	Należytość pozostała z końc. r. 1893 zł.	ct.
Sambor	1	Barańczyce	gmina	200	—	40	—	160	—
Nowy Sącz	2	Bartków i Posadowa	„	60	—	20	—	40	—
Brzozów	3	Bartkówka	„	210	—	30	—	180	—
Wadowice	4	Barwald	„	1 500	—	—	—	1.500	—
Sanok	5	Bazanówka	„	180	—	—	—	180	—
Sambor	6	Bereźnica szl. i rust.	„	270	—	30	—	240	—
Brzesko	7	Biesiadki i Zerków	„	800	—	80	—	720	—
Cieszanów	8	Bihale	„	150	—	50	—	100	—
Rudki	9	Błożew dolna	„	70	—	10	—	60	—
Stanisławów	10	Błudniki	„	140	—	20	—	120	—
Brody	11	Boratyn	„	90	—	30	—	60	—
Ropczyce	12	Brzezina	„	160	—	—	—	160	—
Kolbuszowa	13	Brzostowa góra	„	120	—	20	—	100	—
Łańcut	14	Brzoza królewska	„	105	—	35	—	70	—
Łańcut	15	Brzoza królewska	„	160	—	—	—	160	—
Bóbrka	16	Bukowina	„	160	—	50	45	109	55
Rudki	17	Burcze	„	160	—	20	—	140	—
Sambor	18	Burczyce	„	70	—	—	—	70	—
Kamionka	19	Busk	„	100	—	100	—	—	—
Staremiasto	20	Busowisko	„	160	—	—	—	160	—
Przemyśl	21	Buszkowice	„	20	—	—	—	20	—
Jaworów	22	Cetula	„	140	—	20	—	120	—
Jarosław	23	Chłopice	„	200	—	40	—	160	—
Horodenka	24	Chocimierz	„	150	—	50	—	100	—
Przemyśl	25	Chodnowice	„	160	—	20	—	140	—
Nisko	26	Cholewiana góra	„	200	—	—	—	200	—
Mościska	27	Chorośnica	„	350	—	—	—	350	—
Borszczów	28	Chudyjowce	„	180	—	20	—	160	—
Grybów	29	Cieniawa	„	450	—	50	—	400	—
Jarosław	30	Cieszacin wielki	„	120	—	—	—	120	—
Bochnia	31	Cikowice	„	400	—	80	—	320	—
Kolbuszowa	32	Cmolas	„	180	—	20	—	160	—
Sambor	33	Czaple	„	120	—	20	—	100	—
Skałat	34	Czerniszówka	„	60	—	10	—	50	—
Lwów	35	Czerepin	„	90	—	60	—	30	—
Sambor	36	Czukiew	„	1.000	—	200	—	800	—
Stryj	37	Daszawa	„	250	—	50	—	200	—
Dąbrowa	38	Dąbrowa	„	622	95½	207	70	415	25½
Sanok	39	Dąbrówka	„	300	—	50	—	250	—
Łańcut	40	Dembno	„	60	—	60	—	—	—
Brzesko	41	Dembno	„	120	—	20	—	100	—
Łańcut	42	Dębina	„	17	75	—	—	17	75
Zbaraż	43	Dobromirka	„	240	—	80	—	160	—
Nadwórna	44	Dora	„	120	—	60	—	60	—
Żółkiew	45	Doroszów wielki	„	160	—	40	—	120	—
Brody	46	Dubie	„	120	—	—	—	120	—
Stanisławów	47	Dubowa z Dechową	„	120	—	—	—	120	—
Sanok	48	Dudyńce	„	120	—	20	—	100	—
		Do przeniesienia .	.	10.935	70½	1.713	15	9.220	55

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1893 zł.	ct.	Należytość pozostała z końc. r. 1893 zł.	ct.
		Z przeniesienia . .		10 935	$70^1/_2$	1.713	15	9.220	55
Czortków	49	Dżuryn	gmina	1.200	—	120	—	1.080	—
Borszczów	50	Dźwiniaczka	„	600	—	60	—	540	—
Sanok	51	Falejówka z Raczkową	„	200	—	40	—	160	—
Skałat	52	Faszczówka	„	50	—	50	—	—	—
Lwów	53	Ganczary	„	50	—	50	—	—	—
Łańcut	54	Gedlarowa	„	90	—	30	—	60	—
Sanok	55	Głębokie	„	100	—	20	—	80	—
Bochnia	56	Gerczyce	„	210	—	30	—	180	—
Lwów	57	Głuchowice ad Gaje	„	180	—	30	—	150	—
Wieliczka	58	Gotkowice	„	800	—	—	—	800	—
Ropczyce	59	Góra ropczycka	„	160	—	20	—	140	—
Brzozów	60	Górki	„	160	—	20	—	140	—
Bochnia	61	Grabie	„	160	—	—	—	160	—
Przemyśl	62	Grochowce	„	250	—	50	—	200	—
Zaleszczyki	63	Gródek	„	500	—	50	—	450	—
Nisko	64	Gwoździec i Cisowlas	„	1.500	—	—	—	1.500	—
Kolbuszowa	65	Hadykówka	„	600	—	—	—	600	—
Przemyśl	66	Hermanowice	„	100	—	25	—	75	—
Zbaraż	67	Hnilice wielkie	„	1.500	—	150	—	1.350	—
Zbaraż	68	Hniliczki	„	240	—	—	—	240	—
Złoczów	69	Hodów	„	120	—	60	—	60	—
Zaleszczyki	70	Holowczyńce	„	135	—	15	—	120	—
Zaleszczyki	71	Hołowczyńce	„	70	—	—	—	70	
Staremiasto	72	Hołowecko	„	240	—	—	—	240	—
Husiatyn	73	Husiatyn	„	240	—	—	—	240	—
Kolbuszowa	74	Huta przedborska	„	70	—	—	—	70	—
Stanisławów	75	Jamnica	„	105	—	30	—	75	—
Nisko	76	Jarocin	„	90	—	30	—	60	—
Brzozów	77	Jasiennica	„	160	—	20	—	140	—
Krosno	78	Jaszczew	„	200	—	40	—	160	—
Jaworów	79	Jazów nowy	„	140	—	—	—	140	—
Sanok	80	Jędruszkowce	„	180	—	20	—	160	—
Sanok	81	Jurowce	„	160	—	—	—	160	—
Złoczów	82	Kalne	„	120	—	15	—	105	—
Nadwórna	83	Kamienne	„	160	—	20	—	140	—
Lwów	84	Kamienopol	„	150	—	60	—	90	—
Bochnia	85	Kłaj	„	210	—	60	—	150	—
Cieszanów	86	Kobielnica ruska	„	84	46	—	—	84	46
Wieliczka	87	Kobierzyn	„	200	—	—	—	200	—
Staremiasto	88	Kobło stare	„	160	—	20	—	140	—
Kolbuszowa	89	Kolbuszowa	„	350	—	70	—	280	—
Rzeszów	90	Konieczkowa	„	200	—	50	—	150	—
Kolbuszowa	91	Kosowa	„	600	—	60	—	540	—
Sanok	92	Kostarowce	„	120	—	60	—	60	—
Zbaraż	93	Korszytówka	„	100	—	50	—	50	—
Przemyśl	94	Kosienice	„	150	—	30	—	120	—
Tarnów	95	Kowalowa	„	150	—	—	—	150	—
Lwów	96	Kozielniki	„	100	—	20	—	80	—
Jaworów	97	Krakowiec	miasto	150	—	30	—	120	—
Rzeszów	98	Krasne	gmina	70	—	—	—	70	—
Rzeszów	99	Krasne	„	140	—	-	—	140	—
Lwów	100	Krasów	„	40	—	20	—	20	—
Dobromil	101	Kreców	„	140	—	20	—	120	—
		Do przeniesienia . .		24.890	$16^1/_2$	3.258	15	21.632	$01^1/_2$

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1893 zł.	ct.	Należytość pozostała z końc. r. 1893 zł.	ct.
		Z przeniesienia . .		24.890	16 1/2	3 258	15	21 632	01 1/2
Złoczów	102	Kropiwna i Uhorce	gmina	210	—	30	—	180	—
Rzeszów	103	Krzaczkowa	"	240	—	40	—	200	—
Sambor	104	Krużyki	"	160	—	20	—	140	—
Lwów	105	Krotoszyn	"	174	—	58	—	116	—
Myślenice	106	Krzyszkowice	"	200	—	100	—	100	—
Bochnia	107	Książnice	"	180	—	40	—	140	—
Lwów	108	Kulparków	"	310	—	150	—	160	—
Bochnia	109	Kierlikówka z Ujazdem i Rdzawa	"	180	—	40	—	140	—
Mościska	110	Lacka wola	"	150	—	—	—	150	—
Dobromil	111	Lacko	"	60	—	20	—	40	—
Gródek	112	Leśniowice	"	200	—	40	—	160	—
Lisko	113	Leszczowate	"	540	—	60	—	480	—
Bochnia	114	Leszczyna	"	800	—	80	—	720	—
Łańcut	115	Leżajsk	"	1 400	—	300	—	1.100	—
Grybów	116	Lipnica wielka	"	120	—	60	—	60	—
Brzesko	117	Łęki	"	160	—	20	—	140	—
Brzesko	118	Łęki	"	1 500	—	150	—	1.350	—
Nadwórna	119	Łojowa	"	105	—	—	—	105	—
Brzesko	120	Łoniowa	"	800	—	80	—	720	—
Jarosław	121	Łowce	"	120	—	60	—	60	—
Tarnopol	122	Magdalówka	"	240	—	60	—	180	—
Nadwórna	123	Majdan górny	"	160	—	20	—	140	—
Złoczów	124	Majdan gołogórski	"	40	—	20	—	20	—
Przemyślany	125	Majdan lipowiecki	"	240	—	—	—	240	—
Jarosław	126	Makowisko	"	160	—	—	—	160	—
Rzeszów	127	Malawa	"	1.000	—	100	—	900	—
Lisko	128	Monasterzec z Łukawicą	"	160	—	40	—	120	—
Nowy Sącz	129	Marcinkowice	"	60	—	20	—	40	—
Borszczów	130	Michałków	"	90	—	15	—	75	—
Borszczów	131	Mielnica	"	210	—	30	—	180	—
Brzesko	132	Miłówka	"	500	—	50	—	450	—
Bóbrka	133	Mołotów z Demidowem	"	80	—	20	—	60	—
Lwów	134	Mostki	"	150	—	30	—	120	—
Staremiasto	135	Mszaniec		160	—	40	—	120	—
Mościska	136	Myślatycze	"	200	—	50	—	150	—
Tarnopol	137	Myszkowice	"	200	—	80	—	120	—
Nadwórna	138	Nadwórna	"	640	—	400		240	—
Zaleszczyki	139	Nagorzany	"	240	—	40	—	200	—
Lwów	140	Nawarya	"	200	—	20	—	180	—
Bochnia	141	Nieszkowice	"	240	—	30	—	210	—
Sambor	142	Nowoszyce	"	140	—	—	—	140	—
Chrzanów	143	Oklesna	"	1.500	—	150	—	1.350	—
Tłumacz	144	Okniany	"	140	—	20	—	120	—
Tłumacz	145	Okniany	"	70	—	10	—	60	—
Bochnia	146	Olchowa	"	160	—	20	—	140	—
Horodenka	147	Olchowiec	"	240	—	30	—	210	—
Cieszanów	148	Oleszyce	"	300	—	200	—	100	—
Cieszanów	149	Oleszyce stare	"	100	—	100	—	—	—
Sambor	150	Ortyniec	"	150	—	30	—	120	—
Myślenice	151	Osielec	"	150	—	—	—	150	—
Ropczyce	152	Ostrów	"	120	—	—	—	120	—
Łańcut	153	Ostrów	"	140	—	—	—	140	—
Brzozów	154	Pawłokoma	"	150	—	25	—	125	—
		Do przeniesienia .		40.829	16 1/2	6.256	15	34.573	01 1/2

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty		Spłacono w r. 1893		Należytość pozostała z końc. r. 1893	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia	.	40.829	16½	6.256	15	34.573	01½
Kołomyja	155	Peczeniżyn	miasto	140	—	20	—	120	—
Złoczów	156	Pietrzyce	gmina	60	—	20	—	40	—
Bochnia	157	Pierzchów	"	180	—	20	—	160	—
Borszczów	158	Piłatkowice	"	80	—	10	—	70	—
Sanok	159	Pisarowice	"	210	—	30	-	180	—
Zborów	160	Pleśniany	"	120	—	15	—	105	—
Przemyśl	161	Płeszowice	"	80	—	20	—	60	—
Nadwórna	162	Pniów	"	140	—	40	—	100	—
Stanisławów	163	Pobereże	"	300	—	100	—	200	—
Kamionka	164	Pobużany	"	160	—	40	—	120	—
Lwów	165	Podborce	"	50	—	—	—	50	—
Lwów	166	Polanka	"	150	—	30	—	120	—
Złoczów	167	Pomorzany	"	150	—	60	—	90	—
Lisko	168	Poraż	"	160	—	20	—	140	—
Brzesko	169	Porąbka	"	400	—	40	—	360	—
Krosno	170	Potok	"	160	—	80	—	80	—
Kolbuszowa	171	Przedbórz	"	160	—	20	-	140	—
Brzozów	172	Przedmieście dynowskie	"	160	—	20	—	140	—
Złoczów	173	Przewłoczna	"	150	—	30	—	120	—
Rzeszów	174	Przybyszówka	"	210	—	90	—	120	—
Brzozów	175	Przysietnica	"	160	—	20	—	140	—
Brzozów	176	Przysietnica	"	240	—	30	—	210	—
Nisko	177	Przyszów kameralny	"	80	—	20	—	60	—
Ropczyce	178	Pstrągowa	"	450	—	50	—	400	—
Ropczyce	179	Pstrągowa	"	900	—	90	—	810	—
Lwów	180	Pustomyty	"	40	—	20	—	20	—
Myślenice	181	Raba	"	90	—	—	—	90	—
Mościska	182	Radenice	"	180	—	—	—	180	—
Jarosław	183	Radymno	"	500	—	500	—	—	—
Sambor	184	Rajtarowice	"	120	—	—	—	120	—
Sambor	185	Rajtarowice	"	500	—	50	—	450	—
Łańcut	186	Rakszawa	"	180	—	20	—	160	—
Dolina	187	Reszniate	"	120	—	—	—	120	—
Dolina	188	Reszniate	"	200	—	—	—	200	—
Ropczyce	189	Ropczyce	"	2.000	—	—	—	2.000	—
Skałat	190	R sochowaciec	"	160	—	20	—	140	—
Lisko	191	Równa	"	160	—	—	—	160	—
Dolina	192	Rożniatów	"	300	—	30	—	270	—
Dolina	193	Rożniatów	"	300	—	—	—	300	—
Mielec	194	Ruda	"	100	—	20	—	80	—
Żywiec	195	Rychwałd (200 zł. zrzekła się)		—	—	—	—	—	—
Rudki	196	Ryczychów	gmina	140	—	20	—	120	—
Gorlice	197	Rzepiennik stary	"	200	—	50	—	150	—
Wieliczka	198	Rzeszotary	"	1.200	—	—	—	1.200	—
Jaworów	199	Semerówka	"	160	—	—	—	160	—
Nadwórna	200	Sadzawka	"	180	—	40	—	140	—
Lwów	201	Siedliska ad Tołszczew	"	180	—	30	—	150	—
Tarnów	202	Siemiechów	"	500	—	50	—	450	—
Sanok	203	Siemuszowa	"	200	—	20	—	180	—
Łańcut	204	Siennów	"	100	—	100	—	—	—
Przemyśl	205	Sierakowce	"	90	—	—	—	90	—
Myślenice	206	Skawa	"	70	—	—	—	70	—
Lwów	207	Skniłów	"	100	—	50	—	50	—
		Do przeniesienia	.	53.949	16½	8.191	15	45.758	01½

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1893 zł.	ct.	Należytość pozostała z końc. r. 1893 zł.	ct.
		Z przeniesienia .		53.949	$16^1/_2$	8.191	15	45.758	$01^1/_2$
Złoczów	208	Skniłów	gmina	150	—	30	—	120	—
Zbaraż	209	Skoryki	„	200	—	40	—	160	—
Zaleszyki	210	Słobódka koszyłowiecka	„	360	—	40	—	320	—
Staremiasto	211	Słochynia	„	180	—	—	—	180	—
Lwów	212	Sołonka wielka	„	210	—	30	—	180	—
Złoczów	213	Snowicz	„	120	—	30	—	90	—
Kamionka	214	Spas	„	120	—	30	—	90	—
Staremiasto	215	Stryłki (200 zł. zrzekła się)		—	—	—	—	—	—
Przemyśl	216	Srednia	gmina	140	—	20	—	120	—
Przemyśl	217	Stubienko	„	300	—	—	—	300	
Gorlice	218	Strzeszyn	„	160	—	80	—	80	—
Bóbrka	219	Suchodół	„	160	—	40	—	120	—
Staremiasto	220	Suszyca rykowa	„	180	—	60	—	120	—
Kamionka	221	Suszno	„	180	—	30	—	150	—
Limanowa	222	Szczawa	„	150	—	30	—	120	—
Lisko	223	Tarnawa górna i dolna	„	140	—	20	—	120	—
Nadwórna	224	Tarnawica leśna	„	149	76	60	—	89	76
Sokal	225	Tartaków	miasteczko	320	—	80	—	240	—
Staremiasto	226	Terto szlach. i rustyk.	gmina	80	—	40	—	40	—
Staremiasto	227	Terszów	„	160	—	—	—	160	—
Złoczów	228	Trościaniec mały	„	120	—	60	—	60	—
Bochnia	229	Trzciana	„	250	—	100	—	150	—
Kosów	230	Tudiów	„	120	—	20	—	100	—
Turka	231	Turka	„	200	$36^1/_2$	48	49	151	$87^1/_2$
Rzeszów	232	Trzebowiska	„	140	—	20	—	120	—
Żółkiew	233	Udnów	„	120	—	20	—	100	—
Łańcut	234	Urzejowice gmina	„	100	—	50	—	50	—
Borszczów	235	Uście biskupie	„	300	—	—	—	300	—
Lisko	236	Ustyanowa	„	180	—	20	—	160	—
Sambor	237	Waniowice	„	240	—	60	—	180	—
Brzozów	238	Wesoła (200 zł. zrzekła się)		—	—	—	—	—	—
Kamionka	239	Wierzblany	„	90	—	30	—	60	—
Kamionka	240	Witków nowy	„	240	—	60	—	180	—
Kraków	241	Witkowice	„	210	—	—	—	210	—
Przemyśl	242	Witoszyńce	„	160	—	20	—	140	—
Brzozów	243	Witryłów	„	160	—	20	—	140	—
Husiatyn	244	Wola czarnokoniecka	„	240	—	80	—	160	—
Staremiasto	245	Wola koblańska	„	140	—	20	—	120	—
Mielec	246	Wola pławska	„	160	—	20	—	140	—
Sanok	247	Wola senkowa	„	210	—	30	—	180	—
Kolbuszowa	248	Wola sokołowska	„	140	—	20	—	120	—
Kamionka	249	Wola derewlańska	„	140	—	—	—	140	—
Ropczyce	250	Wola ługowa	„	900	—	90	—	810	—
Nadwórna	251	Wołosów	„	150	—	30	—	120	—
Jarosław	252	Wylewa i Dybków	„	838	52	5	36	833	16
Rzeszów	253	Wysoka	„	105	—	15	—	90	—
Rzeszów	254	Wysoka	„	180	—	20	—	160	—
Przemyślany	255	Wyżniany	„	120	—	20	—	100	—
Ropczyce	256	Zagórzyce	„	900	—	—	—	900	—
Lwów	257	Zamarstynów	„	160	—	40	—	120	—
Lwów	258	Zarudce	„	120	—	20	—	100	—
Gródek	259	Zawidowice	„	200	—	—	—	200	—
Bochnia	260	Zbydniów część I.	„	160	—	20	—	140	—
		Do przeniesienia .		64.902	81	9.810	—	55 092	81

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Należytość do spłaty		Spłacono w r. 1893		Należytość pozostała z końc. r. 1893	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia .	64.902	81	9.810	—	55.092	81
Nowy Sącz	261	Zbyszyce i Wielkonosze „	150	—	30	—	120	—
Zborów	262	Żabin „	120	—	15	—	105	—
Lwów	263	Żurawniki „	120	—	—	—	120	—
Żydaczów	264	Żurawno „	1.400	—	—	—	1.400	—
Sambor	265	Żwór „	160	—	—	—	160	—
		Odpisano .	100	—	—	—	—	—
		Suma .	66 852	81	9.855	—	56.997	81

Uwaga.

Zaległość w kwocie 56.997 zł. 81 ct. rozpada się:

a) na zaległość z lat dawniejszych w kwocie 52.067 zł. 06 ct.
b) „ „ z roku 1893 . . . 4.930 „ 75 „
razem jak wyżej . . 56.997 zł. 81 ct.

Uwaga. Gminy pod poz. 194 — 214 i 237 t. j. Rychwald, Stryłki i Wesoła zaliczki po 200 zł. nie podniosły, w miejsce tych dano gminom poz. 187 Rożniate 200 zł. poz. 192 Rożniatów 300 zł. z należytości więc odpisano 100 zł.

Do L. 24.438 ex 1894.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

krajowego funduszu szkolnego emerytalnego

za rok 1893.

Sporządzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

LW. 63.833/94.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Liczba porząd.	Rubryka	Odpisano zł.	Odpisano ct.	Dopisano zł.
	Majątek obrotowy.			
	I. Przychody.			
1	Odsetki od kapitałów	—	—	—
2	Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	—	—	—
3	Zapisy i darowizny	—	—	—
4	Interkalarya od opróżnionych posad	236	10	—
5	Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	—	—	—
6	Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	—	—	—
7	Rozmaite przychody	—	—	—
8	Zwroty emerytur czasowych	—	—	—
9	Zwroty z emerytur dożywotnich	—	—	—
10	Zwroty z pensyi wdów	—	—	—
11	Zwroty z dodatków na wychowanie sierót	—	—	—
12	Przyjęto z majątku zarodowego	—	—	—
13	Razem dochody własne	236	10	—
14	Zasiłek otrzymany z funduszu krajowego na rok 1893	—	—	—
15	Dodatkowy zasiłek z funduszu krajowego na rok 1891	9.855	16	—
16	Razem	10 091	26	—
17	Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1893	—	—	—
18	Ogółem	—	—	—

Należytość						Uiszczenie		Budżet na rok 1893.	W porównaniu z kwotą budżetową okazuje się wynikłość				Zaległości czynne			
zaległa		bieżąca		łącznie					pomyślniejsza		niepomyślniejsza		z początkiem roku		z końcem roku	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
730	75	1.380	75	2.111	50	1 461	50	1.461	—	50	—	—	730	75	650	—
—	—	12.800	—	12 800	—	12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.485	77	19 342	02½	22 887	79½	20.445	85½	11.983	8.472	85½	—	—	3.721	87	2.371	94
31	77	56 636	16½	56.667	93½	56.636	16½	46.279	10.357	16½	—	—	31	77	31	77
1.105	51½	9 181	23	10.286	74½	8.715	66	10.472	—	—	1.756	34	1.105	51	1.571	08½
154	85	590	30	745	15	547	92	—	547	92	—	—	154	85	197	23
10	55	—	—	10	55	10	55	—	10	55	—	—	10	55	—	—
18	54	102	74	121	28	20	05	—	20	05	—	—	18	54	101	23
4	45	—	—	4	45	—	—	—	—	—	—	—	4	45	4	45
10	23½	29	95	40	18½	18	46	—	18	46	—	—	10	23½	21	72½
—	—	978	65	978	65	978	65	—	978	65	—	—	—	—	—	—
5.552	43	101 041	81	106 594	24	101.644	81	82.995	20 406	15	1.756	34	5 788	53	4.949	43
—	—	125 325	—	125 325	—	125 325	—	125 325	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.855	16	—	—
5.552	43	226.336	81	231.919	24	226 969	81	208.320	20.406	15	1.756	34	15.643	69	4.949	43
—	—	—	—	—	—	12.746	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	239.716	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Liczba porząd.	Rubryka	Odpisano zł.	Odpisano ct.	Dopisano zł.	Dopisano ct.
	Majątek obrotowy.				
	II. Wydatki.				
1	Emerytury czasowe	70	90	—	—
2	Emerytury dożywotne	306	85½	—	—
3	Pensye wdów	410	53	—	—
4	Dodatki na wychowanie sierót	365	42	—	—
5	Odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—
6	Zwroty z interkalaryów	—	—	—	—
7	Koszta zarządu	—	—	—	—
8	Zwroty wkładek emerytalnych	—	—	—	—
9	Rozmaite wydatki . . , ...	—	—	—	—
10	Wydano na zakupno efektów wartościowych	—	—	—	—
11	Razem	1.153	70½	—	—
12	Zwrot krajowemu funduszowi za rok 1892	9.855	16	917	60½
13	Zwrot krajowemu funduszowi za rok 1893	—	—	—	—
14	Razem	11 008	86½	917	60½
		10.091	26		
15	Do tego zapas kasowy z końcem roku 1893	—	—	—	—
	Ogółem . . .	—	—	—	—

Należytość						Uiszczenie		Budżet na rok 1893.	W porównaniu z kwotą budżetową okazuje się wynikłość				Zaległości bierne			
zaległa		bieżąca		łącznie					pomyślniejsza		niepomyślniejsza		z początkiem roku		z końcem roku	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
18	32	7 045	08	7.063	40	7 031	47	7 700	668	53	—		89	22	31	93
2.053	30½	121 152	57	123.205	87½	121.659	46½	126 700	5 040	53½	—	—	2 360	16	1.546	41
1.134	11	48.266	35½	49 400	46½	47.862	33½	48 900	1.037	66½	—	—	1 544	64	1.538	13
538	86	15.159	63	15.698	49	15 019	84½	15 900	880	15½	—	—	904	28	678	64½
825	—	9.501	03½	10.326	03½	8 251	03½	7.850	—	—	401	03½	825	—	2.075	—
—	—	1.145	59½	1.145	59½	1.145	59½	—	—	—	1.145	59½	—	—	—	—
—	—	20	25	20	25	20	25	50	29	75	—	—	—	—	—	—
6	34	1.338	43	1.344	77	1.085	77	1.220	131	23	—	—	6	34	256	—
—	—	1.116	38	1 116	8	1.008	14	—	—	—	1 008	14	—	—	108	24
—	—	978	65	978	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	978	65
4.575	93½	205.723	97½	210.299	91	203 086	90½	208.320	7.787	86½	2 554	77	5.729	64	7.213	00½
13.722	86½	—	—	13.722	86½	12.746	37	—	—	—	12.746	37	22 660	42	976	49½
—	—	20.642	83½	20.642	83½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.642	83½
18.298	80	226.366	81	244.665	61	215 833	27½	208.320	7.787	86½	15.301	14	28.390	06	28.332	33½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	23 882	90½	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	239.716	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bilans majątku obrotowego.

Liczba porząd.	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	Stan czynny.		
1	Zapas kasowy z końcem roku 1892	12.746	37
2	Dochody wynosiły według liczby porządkowej 16 wykazu szczegółowego 226·969 zł. 81 ct.		
3	a doliczywszy do tego zaległości czynne . . . . 4.949 „ 43 „	231.919	24
4	Łącznie przeto	244.665	61
	Stan bierny.		
5	Wydatki wynosiły według liczby porządkowej 14. wykazu szczegółowego ogółem . . . . 215.833 zł. $27^{1}/_{2}$ ct.		
6	a odliczywszy od tego zaległości bierne (l. p. 11. i 12) . . . 8.189 „ 50 – ct.		
7	Razem	224.022	$77^{1}/_{2}$
8	W porównaniu stanu czynnego ze stanem biernym okazuje się zwyżka stanu czynnego . .	20.642	$83^{1}/_{2}$

MAJĄTEK

krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

A) Zarodowy.

B) Powstały z nadwyżek dochodów, umieszczonych chwilowo w papierach wartościowych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	łącznie zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległości czynne zł.	ct.
	A). Majątek zarodowy.										
	Dochody.										
	I. W efektach wartościowych.										
1	Zakupione obligacye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Przepisane „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Zakupione listy gal. Tow. kredyt. ziemskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Zkonwertowane 4% listy gal. Tow. kred. ziemskiego	—	—	32.300	—	32.300	—	32.300	—	—	—
5	Książeczki kasy oszczędności przyjęte z majątku obrotoweg.o	—	—	258	37	258	37	258	37	—	—
6	Rozmaite przychody	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Łącznie	—	—	32.558	37	32 558	37	32.558	37	—	—
8	Do tego początkowy zapas kasowy	—	—	—	—	—	—	32.548	28	—	—
9	Ogólna suma	—	—	—	—	—	—	65.106	65	—	—
	II. W gotówce.										
10	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Wartość sprzedanych obligacyj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	„ wylosowanych listów zast.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Gotówka uzyskana za zrealizowanie książeczek kasowych	—	—	381	10	381	10	381	10	—	—
14	Rozmaite przychody (dopłata konwersyjna)	—	—	597	55	597	55	597	55	—	—
15	Razem	—	—	978	65	978	65	978	65	—	—
16	Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Ogółem	—	—	—	—	—	—	978	65	—	—

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość łącznie zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległości bierne zł.	ct.
	Wydatki.										
1	**I. W efektach wartościowych.**										
2	Sprzedane obligacye . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Obligacye wydane do przepisania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Wylosowane listy zastawne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Sprzedane „ „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	4% listy zastawne wydane do konwersyi	—	—	32.300	—	32.300	—	32.300	—	—	—
7	Zrealizowane książeczki kasy oszczędności	—	—	306	65	306	65	306	65	—	—
8	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Łącznie	—	—	32.606	65	32.606	65	32.606	65		—
10	Do tego zapas kasowy z końcem r. 1893	—	—	—	—	—	—	32.500	—	—	—
	Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—	65.106	65	—	—
11	**II. W gotówce.**										
12	Na zakupno obligacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Na zakupno listów zastawnych .	—	—	978	65	978	65	—	—	978	65
14	Na rzecz majątku obrotowego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Umieszczono w kasie oszczędności .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Razem . .	—	—	978	65	978	65	—	—	978	65
18	Do tego zapas kasowy z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—	978	65	—	—
	Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—	978	65	—	—

Bilans majątku zarodowego.

Liczba porząd.	Przedmiot	Kwota zł.	ct.
	I. W efektach wartościowych.		
1	Stan pokryty wynosił z końcem roku 1892	32.548	28
	A. Przybyło w roku 1893.		
2	Według liczby porządkowej 7. wykazu szczegółowego a doliczywszy do tegozaległości czynne	32.558	37
	Łącznie	65.106	65
	B. Ubyło w roku 1893.		
3	Według liczby porządkowej 8. wykazu szczegółowego, a doliczywszy do tego zaległości bierne	32.606	65
4	W porównaniu wynosi stan z końcem roku 1893 składający się z efektów wartościowych uwidocznionych w wykazie szczegółowym lit. A.	32.500	—
	II. W gotówce.		
5	Zapas kasowy wynosił z końcem roku 1892.	—	—
6	Przychody wynosiły według liczby porz. 15. wyk. szczeg.	978	65
7	Łącznie	978	65
8	Wydatki wynosiły według liczby porz. 16. wykazu szczegółowego, a doliczywszy do tego zaległości bierne.	—	—
9	W porównaniu okazuje się zapas kasowy	978	65

Wykaz Lit. A,

majątku zarodowego w efektach wartościowych powstałych z kwoty 20.000 złr. przyzwolonej z funduszów państwowych w r. 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Licz. porz.	Bliższe oznaczenie efektów	Datum	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę pojedyńczo zł.	ct.	Opiewa na kwotę razem zł.	ct.
1.	List zastawny gal. Tow. kred. ziemsk.	1/7 1893	I.	1.411		10.000			
2.	" " " " " "	"	I.	1.412		10.000			
3.	" " " " " "	"	I.	1.413		10.000			
4.	" " " " " "	"	III.	26 648		1.000			
5.	" " " " " "	"	III.	26.649		1.000			
6.	" " " " " "	"	V.	7.137		100			
7.	" " " " " "	"	V.	7.138		100			
8.	" " " " " "	"	V.	7.139		100			
9.	" " " " " "	"	V.	154		100			
10.	" " " " " "	"	V.	155		100		32.500	

Licz. porz.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość zalegla zł.	ct.	bieżąca zł.	ct	łącznie zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległości czynne zł.	ct.
	B) Majątek powstały z nadwyżek dochodów umieszczonych chwilowo w papierach wartościowych.										
	Dochody.										
	I. W efektach wartościowych.										
1	Zakupione obligacye . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Przepisane „ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Zakupione listy zastawne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Przepisane „ „ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Książeczki kasy oszczędności . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Rozmaite przychody . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Razem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—	258	37	—	—
9	Łącznie . . .	—	—	—	—	—	—	258	37	—	—
	II. W gotówce.										
10	Nadwyżka majątku obrotowego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Wartość sprzedanych obligacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Wartość „ listów zast. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	„ wylosowanych „ „ .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Podjęto z kasy oszczędności . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Rozmaite przychody	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Razem . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Ogółem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Licz. porz.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość: Zaległa zł.	ct.	Należytość: bieżąca zł.	ct.	Należytość: łącznie zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległości bierne zł.	ct.
	Wydatki.										
	I. W efektach wartościowych.										
1	Sprzedane obligacye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Obligacye wydane do przepisania .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Wylosowane listy zastawne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Listy zastawne wydane do przepisania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Sprzedane listy zastawne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Wydane książ. kasy oszczędn. do majątku zarodowego . . .	—	—	258	37	258	37	258	37	—	—
8	Razem . . .	—	—	258	37	258	37	258	37	—	—
9	Do tego zapas kasowy z końcem r. 1893.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Łącznie . . .							258	37		
	II. W gotówce.										
11	Na zakupno obligacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	„ „ listów zastawnych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Umieszczono w kasie oszczędności										
14	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Do majątku obrotowego na pokrycie niedoboru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Razem . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Do tego zapas kasowy z końcem roku 1893.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bilans

majątku, powstałego z nadwyżek dochodów krajowego funduszu emerytalnego szkolnego umieszczonych chwilowo w papierach wartościowych.

Licz. porz.	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. W efektach wartościowych.		
1.	Stan pokryty wynosił z końcem roku 1892	258	37
	A. Przybyło w. r. 1893.		
2.	Według liczby porządkowej 7 wykazu szczegółowego	—	—
	a doliczywszy do tego zaległości czynne	—	—
	Łącznie	258	37
	B. Ubyło w r. 1893.		
3.	Według liczby porządkowej 8 wykazu szczegółowego	258	37
	a doliczywszy do tego zaległości bierne		
	Łącznie		
	W porównaniu więc okazuje się z końcem roku 1893	—	—
	II. W gotówce.		
	Zapas kasowy wynosił z końcem r 1892	—	—
	Przychody wynosiły według liczby porządkowej 7. wykazu szczegółowego	—	—
	a doliczywszy do tego zaległości czynne	—	—
	Ogółem	—	—
	Wydatki wynosiły według liczby porządkowej 16 wykazu szczegółowego	—	—
	a doliczywszy do tego zaległości bierne	—	—
	Łącznie	—	—
	W porównaniu okazuje się	—	—

Wykaz

dochodów i wydatków krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1893, według dzienników c. k. głównej Kasy krajowej we Lwowie.

Licz. porz.	W miesiącu	Dochody w gotówce zł.	ct.	Dochody w papierach wartościowych zł.	ct.	Wydatki w gotówce zł.	ct.	Wydatki w papierach wartościowych zł.	ct.
1	Styczniu 1893	12.258	46	—	—	1.617	28	—	—
2	Lutym . . . . „	12.215	79	—	—	1.631	66	—	—
3	Marcu . . . . „	22.922	17	—	—	30 738	51	—	—
4	Kwietniu . . . . „	17.663	77½	—	—	16.340	91½	—	—
5	Maju . . . . „	17 022	42	—	—	15.183	65½	—	—
6	Czerwcu . . . . „	20 932	62½	—	—	16.819	06½	—	—
7	Lipcu . . . . „	22 646	23	—	—	15.745	90	—	—
8	Sierpniu . . . . „	24.401	55½	—	—	17.220	34½	—	—
9	Wrześniu . . . . „	17.816	46½	—	—	30.193	45	32.300	—
10	Październiku . . . . „	18.517	21½	—	—	18.577	51½	—	—
11	Listopadzie . . . . „	17.200	09½	32.300	—	17.359	04½	—	—
12	Grudniu . . . . „	17.644	54½	—	—	18.759	27	306	65
13	Lutym 1894 za Grudzień 1893 . . „	5.728	46½	—	—	15.646	66½	—	—
14	Razem . . .	226 969	81	32.300	—	215.833	27½	32.606	65
	Zapas kasowy z początkiem 1893 r. . .	12.746	37	32.806	65	—	—	—	—
	„ „ z końcem „ r. . .	—	—	—	—	23.882	90½	32.500	—
	Ogółem . . .	239 716	18	65 106	65	239.716	18	65.106	65

Do L 24.438/94.

UZASADNIENIE RÓŻNIC

do zamknięcia rachunku kraj. funduszu emerytalnego szkolnego

za rok

1893.

Sporządzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	Dochody w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.		Odsetki od kapitałów	1.461	50	1.461
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	12.800	—	12.800
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad	20.455	85½	11.983
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	56.636	16½	46.279
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej . . .	8.715	66	10.472
VII.		Rozmaite przychody	547	92	—
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych	10	55	—
IX.		Zwroty z emerytur dożywotnich	20	05	—
XI.		Zwroty z datków na wychowanie dzieci	18	46	—
XII.		Przyjęto z majątku zarodowego	978	65	—

szkolny emerytalny. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	ct.	większe zł.	ct.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—	—	50	*ad I.* Wynikłość większa o 50 ct. z powodu, że preliminowano tylko w okrągłej sumie 1.461 zł.	650	–	—	—
—	—	—	—		—	—	—	—
—	—	8.472	85½	*ad IV.* Wynikłość pomyślniejsza o 8.472 zł. 85½ ct. z powodu częściowej spłaty zaległości z lat dawniejszych i zwiększonych interkalaryów w roku 1893.	2.371	94	—	—
—	—	10.357	16½	*ad V.* Wynikłość pomyślniejsza o 10.357 zł. 16½ ct. z powodu znacznych wpływów wkładek emerytalnych w roku 1893, skutkiem zamianowania w tym roku większej liczby nauczycieli stałych.	31	77	—	—
1.756	34	—	—	*ad VI.* Wynikłość niepomyślniejsza o 1.756 zł. 34 ct. ponieważ obecnie następuje mianowanie stałych nauczycieli po upływie mniejszej liczby lat służby przedetatowej aniżeli w latach dawniejszych.	1.571	08½	—	—
—	—	547	92	*ad VII.* Wynikłość pomyślniejsza o 547 zł. 92 ct. z powodu mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.	197	13	—	—
—	—	10	55	*ad VIII.* Wyonikłość pomyślniejsza o 10 zł. 55 ct. z powodu ściągnięcia nadebranej emerytury.	—	—	—	—
—	—	20	05	*ad IX.* Wynikłość pomyślniejsza o 20 zł. 5 ct. z powodu jak ad *VIII.*	101	23	—	—
—	—	18	46	*XI.* Wynikłość pomyślniejsza o 18 zł. 46 ct. z powodu jak ad VIII.	21	72½	—	—
—	—	978	65	*ad XII.* Wynikłość pomyśluiejsza o 978 zł. 65 ct. z powodu uzyskania gotówki 381 zł. 10 ct. za zrealizowane książeczki kasy oszczędności na ogólną kwotę 306 zł. 65 ct. należące do majątku zarodowego funduszu emerytalnego i otrzymania gotówki 597 zł. 55 ct. tytułem dopłaty konwersyjnej do 4½% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego.	—	—	—	—

Wydatki. Krajowy fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	Wydatki w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 22. września 1892 zł.
		Wydatki			
I.		Emerytury czasowe	7.031	47	7.700
II.		Emerytury dożywotnie	121.659	46½	126.700
III.		Pensye wdów po nauczycielach	47 862	33½	48 900
IV.		Dodatki na wychowanie sierót	15.019	84½	15 900
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	8.251	03½	7.850
VI.		Zwroty z interkalaryów	1.145	59½	—
VII.		Koszta zarządu	20	25	50
VIII.		Zwroty z wkładek emerytelnych	1.088	77	1.220
XI.		Rozmaite wydatki	1.008	14	—
XII.		Zwrot zasiłku krajowemu funduszowi	12.746	37	—

szkolny emerytalny. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki				Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze		większe			czynne		bierne	
					z roku bieżącego			
zł.	ct.	zł.	ct.		zł.	ct	zł.	ct.
668	53	—	—	*ad I.* Wynik pomyślniejszy o 668 zł. 53 ct. z powodu ubytku emerytur czasowych wskutek wypadków śmierci, częścią w skutek przeniesienia emerytów czasowych w stały stan spoczynku.	—	—	31	93
5.040	53½	—	—	*ad II.* Wynik pomyślniejszy o 5.040 zł. 53½ ct. z powodu ubytku emerytur wskutek zaszłych znaczniejszych wypadków śmierci emerytów.	—	—	1.546	41
1.037	66½	—	—	*ad III.* Wynik pomyślniejszy o 1.037 zł. 66½ ct. z powodu jak do rubr. II.	—	—	1.538	13
880	15½	—	—	*ad IV.* Wynik pomyślniejszy o 880 zł. 15½ ct. częścią skutkiem otrzymania przed osiągnięciem normalnego wieku innego utrzymania częścią skutkiem wypadków śmierci.	—	—	678	64½
—	—	401	03½	*ad V.* Wynik niepomyślniejszy o 401 zł. 03½ ct. z powodu częściowego wypłacenia zaległości z lat dawniejszych.	—	—	2.075	—
—	—	1.145	59½	*ad VI.* Wynik niepomyślniejszy o 1.145 zł. 59½ ct. z powodu zwrotu nienależnie pobranych interkalaryów do krajowego funduszu emerytalnego szkolnego.	—	—	—	—
29	75	—	—	*ad VII.* Wynik pomyślniejszy o 29 zł. 75 ct. z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły.	—	—	—	—
131	23	—	—	*ad VIII.* Wynik pomyślniejszy o 131 zł. 23 ct. z powodu, iż w bieżącym roku była mniejsza liczba nauczycieli uprawnionych do żądania zwrotu wkładek emerytalnych.	—	—	256	—
—	—	1.008	14	*ad IX.* Wynik niepomyślniejszy o 1.008 zł. 14 ct. wskutek mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.	—	—	108	24
—	—	12.746	37	*ad XII.* Wynikłość niepomyślniejsza o 12.746 zł. 37 ct. z powodu przeprowadzenia tej kwoty tytułem zwrotu zasiłku należącego się krajowemu funduszowi od krajowego funduszu emerytalnego szkolnego.	—	—	976	49½

III.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

ODDZIAŁ CHORYCH i POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

L. W. 58.555/94.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział chorych – Wynikłości w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic – Wynikłości w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
		A. Wydatki.									
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe	32.950	73	2 914	25	35.864	98	35.335	—	35.335
II.	16 21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	27.671	88	2 370	63	30.042	51	28.377	—	28.377
III.	22 34	Pensye i emerytury	7.061	50	620	—	7.681	50	7.578	—	7.578
IV.	35 38	Zaopatrzenia i dary z łaski	176	—	62	75	238	75	239	—	239
V.	39	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	100	—	100
VI.	40-41	Remuneracye i zapomogi	1.029	58	328	—	1.357	58	1.355	—	1.355
VII.	42 51	Koszta gospodarcze	93.860	84	5.815	89	99.676	73	97.464	—	97.46[illegible]
VIII.	52-58	„ sanitarne	18.692	86	968	43	19.661	29	19.650	—	19.650
IX.	59	„ kancelaryjne	779	01	53		832	01	1.000	—	1.000
X.	60	„ kapliczne	198	27	12	—	210	27	240	—	240
XI.	61-63	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	3.596	94	231	90	3.828	84	3.830	—	3.830
		Utrzymanie budynków 2. *nadzwyczajne*	*3.196*	—	*120.203*	*92*	*123.399*	*92*	*120.000*	*3.400*	*123.400*
XII.	64-65	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	352	02	1.760	08	1.760	—	1.760
XIII.	66	Podatki i daniny	7	54	1	—	8	54	20		20
XIV.	67-68	Rozmaite	847	38	48	08	895	46	625	—	625
XV.	69	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	2	40	2	40	30	—	30
XVI	70	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000		—	—	16.000		16.000	—	16.000
		Suma wydatków 1. zwyczajne	204.280	59	13 780	35	218.060	94	213.603	—	213 603
		Suma wydatków 2. *nadzwyczajne*	*3 196*	—	*120.203*	*92*	*123.399*	*92*	*120.000*	*3.400*	*123.400*
		Razem	207.476	59	133.984	27	341.460	86	333.603	3.400	337.003
—	71	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	4.567	$86^{1}/_{2}$	—	—	4.567	$86^{1}/_{2}$	—	—	—
		Suma wydatków	212.044	$45^{1}/_{2}$	133.984	27	346.028	$72^{1}/_{2}$	333 603	3·400	337.003
		B. Dochody.									
I.	1-3	Dodatki	27.554	98	165	14	27.720	12	27.434	—	27.434
II.	4	Opłaty pośmiertne	4.164	73	—	—	4.164	73	9.000	—	9.000
III.	5 7	Zwroty kosztów leczenia	178.442	$08^{1}/_{2}$	12.200	16	190.642	$24^{1}/_{2}$	165.850	—	165.850
IV.	8	Rozmaite	1.882	66	153	75	2.036	41	150	—	150
		Suma dochodów	212.044	$45^{1}/_{2}$	12.519	05	224.563	$50^{1}/_{2}$	202.434	—	202.434
—	9	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	121.465	22	121.465	22	131.169	3 400	134.569
		Suma dochodów zgodna z wydatkami	212.044	$45^{1}/_{2}$	133.984	27	346.028	$72^{1}/_{2}$	333.603	3.400	337.003

powszechny we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Porównanie sumaryczne kwot preliminowanych z rzeczywi-				
—	530	stemi wynikłościami bez względu na pobraną dotacyę	1.133	27	—	—
—	1.665	lub oddaną nadwyżkę, przedstawia następujące wyniki.				
—	103					
—	—	**I. W oddziale chorych:**				
100	—					
—	3	**Wydatki** prelimin. wynosiły 201.981 zł.				
—	2 213	„ rzeczywiste „ 207.477 „				
—	11	Wydatki *większe* o . . . . . 5.496 zł.				
168	—	**Dochody** prelimin. wynosiły 190.028 zł.				
30	—	„ rzeczywiste „ 212.045 „				
1	—	Dochody *większe* o . . . . 22.017 zł.				
—	—	**Wynik** *korzystniejszy o różnicę* w kwocie . . 16.521 zł.				
—	—					
11	—					
	270	**II. W oddziale położnic:**				
		Wydatki prelimin. wynosiły 135.022 zł.				
28	—	„ rzeczywiste „ 133.984 „				
		Wydatki *mniejsze* o . . . . . 1.038 zł.				
—	—					
		Dochody prelimin. wynosiły 12.406 zł.				
338	4.795	„ rzeczywiste „ 12.519 „				
—	—					
		Dochody *większe* o 113				
338	4.795					
		Wynik *korzystniejszy o sumę* w kwocie . . . . 1.151 zł.				
—	4.568	Ogółem *wynik korzystniejszy* o kwotę . . . . 17.672 zł.				
338	9.363	a zgodny *a*) z oddaną nadwyżką . . 4.568 zł.	1.133	27	—	—
		b) z mniej pobraną dotacyą . 13.104 „				
	9.025	czyli jak wyżej wykazano o 17.672 zł.				
—	286					
4.835	—		2.158	05	—	—
—	24.792		125.162	93	—	—
—	1.886					
4.835	26.964					
13.104	–					
17.939	26.964	**Stan majątku z końcem r. 1893.**	127.320	98	—	—
	9.025	**Stan czynny.**				

Należytości czynne;

1) W rubryce wydatków: *a*) bieżące . . . 1.133 zł. 27 ct.
b) z lat ubiegłych (str. 380) 1.571 „ — „ 2.704 zł. 27 ct.

2) W rubryce dochodów: *a*) bieżące . . 127.320 zł. 98 ct.
b) z lat ubiegłych (str. 380) 91 319 „ 92½ „ 218.640 zł. 90½ ct.

Razem . . 221.345 zł. 17½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 221.345 zł. 17½ ct.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych – Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic – Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**							
	1	Dyrektor:							
		a) płaca	1.504	—	96	—	1.600	—	1.600
		b) 3 dodatki pięcioletnie . . .	846	—	54	—	900	—	900
		c) dodatek na pomieszkanie . .	376	—	24	—	400	—	400
		d) opał	173	80	11		184	80	182
	2	7 prymaryuszów:							
		a) płaca	8 276	65	—	—	8.276	65	8.400
		b) dodatki pięcioletnie . . .	2.800	—	—	—	2.800	—	2 800
	3	Profesor położnictwa, płaca . . .	—	—	650	—	650	—	650
	4	8 sekundaryuszów I. klasy . . .	4.111	67	600	—	4.711	67	4 800
	5	7 „ II. „ . . .	3.500	—	—	—	3.500	—	3.500
	6	Akuszerka I-sza, płaca . . .	—	—	400	—	400	—	400
	7	„ II-ga „ . . .	—	—	300	—	300	—	300
	8	Prosektor:							
		a) płaca	1.034	—	66	—	1.100	—	1.200
		b) dodatki pięcioletnie . . .	517	—	33	—	550	—	600
	9	Chemik patologii: *a)* płaca . . .	940	—	60	—	1.000	—	1,000
		b) dodatek pięcioletni	141	—	9	—	150	—	150
	10	2 kapelanów: *a)* płaca	843	25	58	—	901	25	1.200
		b) dodatki na pomieszkanie	188	—	12	—	200	—	400
	11	Rządca: *a)* płaca	1.128	—	72	—	1 200	—	1.200
		b) dodatki pięcioletnie . .	564	—	36	—	600	—	600
		c) opał	173	80	11	—	184	80	182
		d) oświetlenie . . .	32	80	2	—	34	80	41
	12	2 oficyałów: *a)* płaca	1.880	—	120	—	2.000	—	2.000
		b) dodatki pięcioletnie .	141	—	9	—	150	—	150
	13	2 pisarzy: *a)* płaca	1.120	09	72	—	1.192	09	1.200
		b) dodatki pięcioletnie . .	352	—	23	—	375	—	400
		c) „ na pomieszkanie .	186	15	12	—	198	15	200
	14	Woźny: *a)* płaca	376	—	24	—	400	—	400
		b) dodatki pięcioletnie . .	28	—	2	—	30	—	30
		c) dodatek na ubiór . .	47	—	3	—	50	—	50
	15	Odźwierny: *a)* płaca	329	—	21	—	350	—	350
		b) dodatek na ubiór . .	47	—	3	—	50	—	50
		Razem .	31.656	21	2 783	—	34.439	21	35.335
		Do tego:							
	15a	Zaliczki udzielone na płace 2.037 zł. 50 ct. Po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . 611 „ 73 „	1.294	52	131	25	1.425	77	—
		Suma rubryki I. .	32.950	73	2.914	25	35.864	98	35.335

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
	—					
—	—					
	—					
-	3	*Wydatek większy* z powodu nieco wyższych cen drzewa.				
124	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalare wskutek śmierci Dra Krówczyńskiego.				
—	—					
—	—					
88	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
—	—					
100	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalare wskutek śmierci Dra Feigla Longina.				
50	—					
—	—					
—	—					
299	—	*Wydatki mniejsze*, ponieważ kapelan obrz. łać. nie pobierał płacy systemizowanej i preliminowanego dodatku na mieszkanie.				
200	—					
—	—					
—	—					
—	3	*Wydatek większy* z powodu nieco wyższych cen drzewa.				
6	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen nafty.				
—	—					
—	—					
8	—	*Wydatek mniejszy* wskutek interkalare.				
25	—	" " wskutek przejścia w stan spoczynku Jezierskiego Eustachego.				
2	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalare.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
902	6					
—	1.426	*Wydatek niepreliminowany*, zarachowany tu w myśl uchwały wys. Sejmu z d. 14. października 1874 znajdzie tylko częściowe pokrycie w ściąganych zwrotach z płac w wysokości wykazanej obok należytości czynnej wskutek odpisania zaliczki Dra Feigla w kwocie 292 zł. 50 ct. z powodu jego śmierci.	1.133	27	—	—
902	1.432		1.133	27	—	—
	530					

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic — Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
	16	19 Sióstr Miłosierdzia:							
		a) płaca	1.435	—	85	—	1.520	—	1.520
		b) wikt z pieczywem i dodatkami	3.501	82	207	60	3.709	42	3.610
		c) ryczałt za pranie bielizny	390	50	22	75	413	25	413
	17	Dyetaryusze, płaca z dodatkiem drożyźnianym	3.448	30	225		3.673	30	3.796
	18	Dla 2 dyetaryuszów wikt z pieczywem	597	98	38	—	635	98	460
	19	2 stypendya stałe dla akuszerek	—	—	230	—	230	—	240
	20	Służba oddziałowa: *a)* płaca . . . 5.419 zł. 36 ct. *b)* wikt z pieczywem . 8.560 „ 58 „ *c)* gratyfikacye . . 155 „ — „ *d)* bluzy dla służby . 476 „ 89 „	13.364	55	1.247	28	14.611	83	12.516
	21	Służba wspólna: *a)* płaca . . . 2.712 zł. 60 ct. *b)* wikt z pieczywem . 2.406 „ 13 „ *c)* gratyfikacye . . 80 „ — „ *d)* bluzy . . 50 „ — „	4.933	73	315	—	5.248	73	5.822
		Suma rubryki II.	27.671	88	2.370	63	30.042	51	28.377
III.		**Pensye i emerytury.**							
	22	Grund Ludwika	206	—	13	—	219	—	219
	23	Burkhardt Franciszka	147	—	9	—	156	—	156
	24	Dr. Berthleff Karol	1.176	—	75	—	1.251	—	1.251
	25	„ Finger Józef	315	—	—	—	315	—	315
	26	Neuhauser Karolina	600	—	—	—	600	—	600
	27	Jaroszyńska Eugenia	313	20	20	—	333	20	333
	28	Köstlich Józefa z dodatkiem na wychowanie dzieci	407	20	26	—	433	20	433
	29	Marczak Helena z dodatkiem na wychowanie dzieci	428	—	27	—	455	—	455
	30	Dr. Chądzyński Jan	1.238	40	—	—	1.238	40	1.238
	31	Grochalska Marya	—	—	385	—	385		385
	32	Piro Karol	290	—	18	—	308	—	308
	33	Dr. Kilarski	1.195	20	—	—	1.195	20	1.195
	34	Gralewska Zofia z dodatkiem na wychowanie dzieci	649	—	41		690	—	690
	—	Jezierski Eustachy, były pisarz	49	50	3	—	52	50	—
	—	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	47	—	3	—	50	—	
		Suma rubryki III.	7.061	50	620		7.681	50	7.578

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	99	*Wydatek większy* na podstawie rzeczywistego kosztu wiktu, obliczonego przez zarząd szpitala.				
	—					
123	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	176	*Wydatek większy* jak pod poz. 16 lit. *b*).				
10	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalare wskutek przyznania jednego stypendyum o jeden miesiąc później.				
—	2.096	*Wydatek większy*, gdyż z powodu należytego pielęgnowania chorych ze względu na ich ilość preliminowany stan 54 osób nie był wystarczającym i utrzymywano istotnie 60 osób — ponieważ było więcej chorych II klasy, aniżeli w innych latach, dla których obsługi przeznacza się stosunkowo więcej dozorców. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w oszczędności poz. 21.				
573	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż z powodu odpowiedniego rozkładu w zajęciu służby i celem zarządzenia możliwych zaoszczędzeń utrzymywano zamiast 20 tylko 18 osób służby wspólnej.				
706	2.371					
	1.665					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—						
—	53	*Wydatek większy* wskutek przejścia byłego pisarza Jezierskiego Eustachego w stały stan spoczynku.				
—	50	*Wydatek większy* wskutek śmierci prosektora Dra Feigla Longina				
—	103					

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	Poszczególnienie	Oddział chorych – Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic – Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana według ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
IV.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**							
	35	Czarnecka Wiktorya	72	—	—	—	72	—	72
	36	Christl Laura	52	—	4	—	56	—	56
	37	Hammer Joanna	52	—	4	—	56	—	56
	38	Swoboda Marya	—	—	54	75	54	75	55
		Suma rubryki IV .	176	—	62	75	238	75	239
V.	39	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—	—	—		100
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**							
	40	Za sprawdzanie recept	150	58	7	—	157	58	155
	41	Remuneracye i zapomogi . . .	879	—	321	—	1.200	—	1.200
		Suma rubryki VI. .	1.029	58	328	—	1.357	58	1.355
VII.		**Koszta gospodarcze.**							
	42	Żywienie chorych: *a*) Zwykła strawa i dodatki: *α*) dla pozostających w szpitalu . . 57.845 zł. 38 ct. *β*) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa . 763 „ 70 „	55.069	91	3.539	17	58 609	08	56.000
		b) 4 Siostry Miłosierdzia w kuchni: *α*) płaca . . . 320 zł. — ct. *β*) wikt z pieczywem . 782 „ 40 „ *γ*) ryczałt za pranie bielizny . . 87 „ — „	1.118	40	71	—	1.189	40	1.167
		c) koszta utrzymania służby kuchennej: *α*) płaca . . . 681 zł. 95 ct. *β*) wikt z pieczywem . 1.359 „ 04 „ *γ*) gratyfikacye . . 40 „ — „	1.955	99	125	—	2.080	99	2.440
		Do przeniesienia .	58.144	30	3.735	17	61.879	47	59.607

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
100	—	Nie było żadnego wydatku z tego tytułu.				
—	3	*Wydatek większy* przypadający na ten fundusz z rozdziału ryczałtu w stosunku do ilości dni leczenia.				
—	—					
—	3					
—	2.609	*Wydatek większy*, ponieważ zapisywano chorym więcej potraw mięsnych, które są droższe od mącznych, i tak w r. 1892. spotrzebowano mięsa 50.007 klg. przy 269.863 dniach leczenia, zaś w 1893 r. 49.746 klg. przy 254.471 dniach leczenia, zatem w r. 1893. spotrzebowano mięsa tylko o 261 klg. mniej pomimo iż w r. 1893. było 14.392 dni leczenia mniej aniżeli w r. 1892. Nadto z powodu wyższych cen kartofli, bo gdy w roku 1892. wynosiła przeciętna cena 1 zł. 40 ct. za korzec, kosztował w r. 1893. korzec kartofli przeciętnie 2 zł. 69 ct. W końcu przekroczenie tej pozycyi spowodował wydatek na rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa w kwocie 763 zł. 70 ct.				
—	22	*Wydatek większy* z powodu, jak pod poz. 16 lit. *b*).				
359	—	*Wydatek mniejszy* z powodu stosowniejszego rozdziału w zajęciach tej służby, oraz niższych cen artykułów mącznych.				
359	2.631					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic — Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
VII.		Z przeniesienia .	58.144	30	3.735	17	61.879	47	59.607
		d) Drzewo do kuchni . . .	1.726	—	110	—	1.836	—	1.800
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne . .	305	49	19	—	324	49	350
		f) Pieczywo dla chorych . . .	6.089	58	285	40	6.374	98	7.800
		g) Wino dla chorych . . .	1.597	03	—	—	1.597	03	1.000
	43	Wikt lekarza dyżurnego . . .	384	68	25	—	409	68	365
	44	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj .	4.366	85	279	—	4.645	85	4.200
	45	Oświetlenie naftą z lampiarzem i innemi potrzebami	1.480	08	95	—	1.575	08	1.800
	46	Sprzęty, zakupno i naprawa . .	1.509	02	98	20	1.607	22	2.000
	47	Fiakrowe dla rządcy . . .	188	—	12	—	200	—	200
	48	Utrzymanie ogrodu spacerowego . .	103	59	5	—	108	59	100
	49	Pralnia	7.698	68	493	—	8.191	68	7.200
	50	Bielizna, pościel i odzież: *a*) Zakupno i naprawa . . .	9.390	20	603	12	9.993	32	10.000
		b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny: *α*) płaca . . . 80 zł. — ct. *β*) wikt z pieczywem i dodatkami . . 195 „ 60 „ *γ*) ryczałt za pranie bielizny . . . 21 „ 75 „	279	35	18	—	297	35	292
	51	Słoma do sienników	597	99	38	—	635	99	750
		Suma rubryki VII. .	93.860	84	5.815	89	99.676	73	97.464

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł	większe zł	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct
359	2.631					
—	36	*Wydatek większy* z powodu nieco wyższych cen drzewa.				
26	—	*Wydatek mniejszy* z powodu większego zapasu z końcem r. 1892.				
1.425	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen mąki.				
—	597	*Wydatek większy* z powodu zapisywania chorym ze względów leczniczych większej ilości wina, i cen jego nieco wyższych w stosunku do lat dawniejszych.				
—	45	*Wydatek większy* na podstawie rzeczywistego kosztu wiktu obliczonego przez zarząd szpitala.				
—	446	*Wydatek większy* z powodu nieco wyższych cen drzewa tudzież silnych mrozów.				
225	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższej ceny nafty.				
393	—	„ „ z powodu zakupna w r. 1892. nowych żelaznych łóżek.				
—	—					
—	9	*Wydatek większy* nieznacznie, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.				
—	992	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa i za nisko uchwalonej na ten cel kwoty. Pranie bielizny kosztowało bowiem: w 1890 r. 6.994 zł. w 1891 r. 7.192 „ w 1892 r. 8.418 „ 22.604 zł. za 3 lata. czyli przeciętnie 7.535 zł., a w stosunku do 2 ostatnich lat przeciętnie 7.805 zł.				
7	—	*Wydatek mniejszy* nieznacznie.				
—	6	*Wydatek większy*, z powodu, jak przy poz. 16 lit. *b*).				
114	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu niższych cen. W 1892. roku kosztowało 100 klg. słomy przeciętnie 1 zł. 87 ct. zaś w r. 1893 tylko 1 zł. 40 ct.				
2.549	4.762					
	2.213					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Oddział chorych zł.	ct.	Oddział położnic zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
			Wydatki w roku 1893.						
VIII.		**Koszta sanitarne.**							
	52	Lekarstwa	8.417	21	379	67	8.796	88	8.000
	53	Potrzeby sanitarne	7.386	87	411	77	7.798	64	8.800
	54	Szczudła, buty, opaski i t. p. . .	932	90	55	—	987	90	750
	55	Laboratoryum chemiczno-patologiczne .	148	63	9	—	157	63	100
	56	Prosektoryum	77	19	5	—	82	19	250
	57	Instrumenta chirurgiczne . . .	790	06	47	99	838	05	750
	58	Koszta pogrzebowe	940	—	60	—	1.000	—	1.000
		Suma rubryki VIII.	18.692	86	968	43	19.661	29	19 650
IX.		**Koszta kancelaryjne.**							
	59	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. . . .	779	01	53	—	832	01	1.000
X.	60	**Koszta kapliczne**	198	27	12	—	210	27	240
XI.		**Utrzymanie budynków.**							
	61	Konserwacye i reparacye: *a*) zwyczajne	3.022	10	194	90	3.217	—	3.200
		Do przeniesienia .	3.022	10	194	90	3.217	—	3.200

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł. ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł. ct.
—	797	*Wydatek większy*, ponieważ kwotę 8.000 zł. w obec wydatku w 1891. roku w kwocie 8.515 zł. i wydatku 1892. r. w kwocie 9.146 zł. za niską uchwalono — zrównoważony zaoszczędzeniem poz. 53.		
1.002	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ w obec zwiększonej ilości zakupionych lekarstw pod poz. 52., zakupiono mniej surowych materyałów aptecznych. Wogóle te 2 pozycye razem wzięte przedstawiają zaoszczędzenie 205 zł.		
—	238	*Wydatek większy* odpowiedni do ilości chorób, leczonych chirurgicznie.		
—	58	*Wydatek większy*, z powodu zakupna paru nowych przyrządów nieodzownych do doświadczeń, odpowiednich do obecnego stanu nauki.		
168	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu większego zapasu narzędzi sekcyjnych i materyałów aptecznych z r. 1892.		
—	88	*Wydatek większy*, ponieważ przedsiębrano znaczniejsze naprawy i zakupiono nowe instrumenta najnowszych wynalazków.		
—	—			
1.170	1.181			
	11			
168	—	*Wydatek mniejszy* wskutek większego zapasu druków pozostałych z r. 1892. i niższych kosztów insercyjnych z powodu ogłoszeń konkursów na posady.		
30	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby, tudzież zapasu świec z r. 1892.		
—	17	*Wydatek większy* z powodu naprawy studni, wodociągów i obrukowań.		
—	17			

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Oddział chorych — Wynikłości w roku 1893. zł.	ct.	Oddział położnic — Wynikłości w roku 1893. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
XI.		Z przeniesienia .	3.022	10	194	90	3.217	—	3.200	—	3.20
		b) nadzwyczajne:									
		α) Na budowę zakładu położnic .	—	—	*119.999*	*92*	*119 999*	*92*	*120.000*	—	*120.00*
		β) Na rekonstrukcyę i wybetonowanie kanałów, tudzież przerobienie wychodków . . .	*3.196*	—	*204*		*3.400*	—	—	*3.400*	*3.40*
	62	Asekuracya budynków	151	84	10	—	161	84	180	—	18
	63	Kominiarze i straż ogniowa . . .	423	—	27	—	450	—	450	—	45
		Razem: zwyczajne .	3.596	94	231	90	3.828	84	3.830	—	3.83
		Razem: *nadzwyczajne* .	*3.196*	—	*120.203*	*92*	*123.399*	*92*	*120.000*	*3.400*	*123.40*
		Suma rubryki XI. .	6.792	94	120.435	82	127.228	76	123.830	*3.400*	127.23
XII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**									
		Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego:									
	64	5% od kwoty 6.705 zł. 3 kr. m. k. za część budynku użytą dla oddziału położnic	—	—	352	02	352	02	352	—	—
	65	5% od kwoty 26.802 złr. 11 kr. m. k. za część budynku użytą dla oddziału chorych	1.408	06	—	—	1.408	06	1.408	—	—
		Suma rubryki XII. .	1.408	06	352	02	1.760	08	1.760	—	—
XIII.	66	**Podatki i daniny**	7	54	1	—	8	54	20	—	—
XIV.		**Rozmaite.**									
	67	Utrzymanie biblioteki	119	50	8	—	127	50	125	—	—
	68	Przypadkowe:									
		a) Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	188	22	17	08	205	30	200	—	—
		b) Zastępstwa chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów . . .	539	66	23	—	562	66	300	—	—
		Suma rubryki XIII. .	847	38	48	08	895	46	625	—	—

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	17					
—	—	Z uchwalonej kwoty 120.000 zł. — ct. wydano rzeczywiście 117.090 „ 03 „ przenosząc pozostałe 2.909 zł. 97 ct. na rachunek roku 1894. w myśl uchwały wys. Sejmu z d. 2. kwietnia r. 1892.				
—	—	Z dodatkowo uchwalonej kwoty 3.400 zł. wydano rzeczywiście tylko . . 700 „ przenosząc pozostałe . . . . 2.700 zł. na rachunek r. 1894. w myśl uchwały wys. Sejmu z d. 2. kwietnia r. 1892.				
18	—	*Wydatek mniejszy*, wskutek wyższego procentu zwrotów od zapłaconych polic przez Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń.				
—	—					
18	17					
—	—					
18	17					
1						
—	—					
—	—					
—	—					
11	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu ryczałtowego zapłacenia w poprzednim roku należytości ekwiwalentowej za V. dziesięciolecie.				
—	2	*Wydatek większy* nieznacznie nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.				
—	5	*Wydatek większy* dla zmienności wydatków tej pozycyi.				
—	263	*Wydatek większy* z powodu chorób dłuższych oficyała, prosektora i kapelana znajduje pokrycie zupełne w interkalaryach rubryki I. poz. 2. i 7. wydatków.				
—	270					

Wydatki i Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Wyniki w roku 1893 zł.	ct.	Oddział położnic — Wyniki w roku 1893 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana według ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
XV.		**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
	69	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesiono . . .	—	—	2	40	2	40	30
XVI.	70	**Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii . . . .**	16.000	—	—	—	16.000	—	16.000
—	71	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu . . .**	4.567	$86^1/_2$	—	—	4.567	$86^1/_2$	—
		Dochody.							
I.		**Dodatki.**							
	1	Od c. k. Skarbu za 681·58 mtr. kub. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały . . .	1.420	56	159	11	1.579	67	1.450
	2	Od kasy miejskiej we Lwowie $^1/_5$ część dochodu z myta	26.056	45	—	—	26.056	45	25.900
	3	Od kasy miejskiej we Lwowie na utrzymanie trupiarni . . .	77	97	6	03	84	—	84
		Suma rubryki I. .	27.554	98	165	14	27.720	12	27.434
II.	4	**Opłaty pośmiertne . . . .**	4.164	73	—	—	4.164	73	9.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości z roku bieżącego: czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
28	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ w r. 1893. tylko jeden taki wypadek zaszedł.				
—	—					
—	4.568	*Wydatek większy*, ponieważ dochody rzeczywiste oddziału chorych były większe od uchwalonych o kwotę . . . . . . 22.017 zł. natomiast wydatki rzeczywiste były większe od uchwalonych tylko o kwotę . 5.496 „ zatem okazała się nadwyżka w kwocie . 16.521 zł. z której po pokryciu niedoboru wykazanego w budżecie . . 8.757 zł. i potrąceniu przypadającej na ten oddział części z kredytu dodatkowego 3.400 zł. w kwocie 3.196 „ 11.953 „ pozostaje ostateczna nadwyżka j. w. 4.568 zł.				
—	130	*Dochód większy*, z powodu wyższych cen drzewa.				
—	156	*Dochód większy*, zależny od dochodu z myta jaki magistrat pobiera.				
—	—					
—	286					
4.835	—	*Dochód mniejszy* wskutek niestałości wpływów nie dający się naprzód obliczyć a zależny od śmiertelności.	2.158	05	—	—

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Oddział położnic — Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**									
	5	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	156.795	35	11.924	56	168.719	91	151.000	—	—
	6	„ samopłacących	12.195	00½	95	60	12.290	60½	10.200	—	—
	7	„ funduszów obcokrajowych i innych publicznych	9.451	73	180	—	9.631	73	4.650	—	—
		Suma rubryki III. .	178.442	08½	12.200	16	190.642	24½	165.850	—	—
IV.	8	**Rozmaite.**	58	23	—	–	58	23	150	—	—
		Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych, przeniesione z rubr. I. wyd. . .	1 824	43	135	—	1.959	43	—	—	—
		Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych, przeniesione z rubr. II. wyd. .	—	—	18	75	18	75	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.882	66	153	75	2.036	41	150	—	—
—	9	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	121.465	22	121.465	22	131.169	3.400	134.56

powszechny we Lwowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	17.720	*Dochód większy*, z powodu zlikwidowania znacznych zaległości z lat ubiegłych.	124.982	13		
—	2.090	*Dochody większe*, z powodu energicznego ściągania zaległości, tudzież większych wpływów od kas chorych.	180	80		
—	4.982		—	—		
—	24.792	*)Z wykazanych obok zaległości czynnych z roku bieżącego w kwocie . . . . . 125.162 zł. 93 ct. i takichże zaległości z lat ubiegłych w kwocie . . . . 90.120 „ 64½ „ zatem w ogólnej kwocie 215.283 zł. 57½ ct. przypada: *a)* Na oddział chorych: z roku bieżącego 124.394·13 zł. z lat ubiegłych 89.675·88½ „ 214.070·01½ zł. *b)* Na oddział położnic: z roku bieżącego 768·80 zł. z lat ubiegłych 444·76 „ 1.213·56 zł. Strąciwszy z powyższych zaległości zarachowane należytości do zwrotu w rachunkach za III. i IV. kwartał r. 1893. a pobrane na rachunek r. 1894. w łącznej sumie 98.322·73 „ -- Okazuje się ostateczna zaległość 115.747·28½ zł. 1.213·56 ct. Ogółem w obu oddziałach . . . 116.960·84½ zł. a zgodna z odnośnymi protokołami stanu chorych za r. 1893.	125.162	93*)	—	—
92	—	*Dochód mniejszy*, wskutek zmienności tej rubryki.				
—	1.959	*Dochód większy*, jako budżetem nieobjęty ze zwrotu zaliczek udzielonych na płace w latach ubiegłych, a zarachowanego na rubryki stałe w myśl uchwały wys. Sejmu z d. 14. października 1874.				
—	19					
92	1.978					
	1.886					
13.104	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ wydatki rzeczywiste mniejsze były od uchwalonych budżetem o kwotę . 1.038 zł. zaś rzeczywiste dochody większe od uchwalonych o kwotę . . . . . 113 „ doliczywszy do tego potrącony w uzasadnieniu różnic przy poz. 71. wydatków niedobór funduszu chorych uchwalony budżetem w kwocie . . . . . 8.757 „ wraz z częścią kredytu dodatkowego 3.400 zł. na fundusz chorych przypadającą . . 3.196 „ otrzymujemy mniejszą dotacyę jak obok . 13.104 zł.				

WYKAZ NALEŻYTOŚCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
		A. Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	15*a*	Zaliczki na płace	1.571	—	—	—
		Suma A. . .	1.571	—	—	—
		B. Dochody				
II.		**Opłaty pośmiertne.**				
	4	Zaległe należytości od stron obowiązanych . . .	1.199	28	—	—
III.	5—7	**Zwroty kosztów leczenia.**				
		a) od samopłacących . . . . . 2.117 zł. 10 ct.				
		b) „ funduszów obcokraj. i innych publ. 1.029 „ 22 „				
		c) „ stron rozmaitych niewyśledzonych 86.974 „ $32^1/_2$ „	90.120	$64^1/_2$	—	—
		Suma B. .	91.319	$92^1/_2$	—	—
		Do tego: Suma A .	1.571	—	—	—
		Razem . .	92.890	$92^1/_2$	—	—

IV.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku

za rok

1893.

LW. 41.366/94.

Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Potrzeby kancelaryjne** na druki i t. p.	—	—	10
II.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręczenie żywicielek, tudzież pieluszkowe	—	—	10
	3	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia	—	—	10
	4	Tymże za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci i na potrzeby szkolne	15	—	50
		Suma rubryki II. .	15	—	70
III.	5	**Koszta utrzymania dzieci**	184	—	264
IV.	6	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	10
V.	7	**Zapomogi dla położnic**	5.214	—	5.000
VI.		**Rozmaite wydatki.**			
	8	Żywicielkom na koszta pogrzebowe ryczałt . . .	—	—	10
	9	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przynależnych	—	—	50
		Suma rubryki VI. .	—	—	60
		Ogólna suma wydatkow .	5.413	—	5.414
		Dochody.			
	1	**Dotacya z funduszu krajowego**	5.413	—	5.414

we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
10	—	Nie było żadnego wydatku.	—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
35	—	*Wydatki mniejsze*, zastosowane do rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
55	—		—	—	—	—
80	—		—	—	—	—
10	—	Nia było żadnego wydatku.	—	—	—	—
—	214	*Wydatek większy* z powodu większej liczby położnic, które się poddały praktyce lekarskiej.	—	—	—	—
10	—	Nie było żadnego wydatku.	—	—	—	—
50	—		—	—	—	—
60	—		—	—	—	—
215	214		—	—	—	—
1	—					
1	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w takiej wysokości pobrano dotacyę, jaka okazała się potrzebną do pokrycia wydatków.	—	—	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
Należytości czynne z lat ubiegłych:		
a) taksy od przyjęcia dzieci tutejszo- i obcokrajowych . . .	369 zł. 50 ct.	
b) zwrot kosztów utrzymania dzieci	72 „ 96 „	442 zł. 46 ct.

Stan bierny:

Należytośc bierna z roku bieżącego	— „ — „
Czysty stan czynny .	442 zł. 46 ct.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

V.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
		Wydatki.					
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	22.041	29	20.805	—	20.805
II.	12-17	Koszta utrzymania osób nieetatowych	33.226	71	34.767	—	34.767
III.	18-26	Pensye i emerytury	977	82	1.351	—	1.351
IV.	27-28	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	14	—	14
V.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	40	—	40
VI.	30 31	Remuneracye i zapomogi	733	34	726	—	726
VII.	32-43	Koszta gospodarcze a) zwyczajne	106.058	58	97.752	—	97.752
		Koszta gospodarcze *b) nadzwyczajne*	*1.011*	*20*	*1.000*	—	*1.000*
VIII.	44-48	" sanitarne	7.278	93	6.260	—	6.260
IX.	49	" kancelaryjne	453	16	450	—	450
X.	50	" kapliczne	197	95	200	—	200
XI.	51-55	" utrzymania budynków, dróg i urządzeń zwyczajne	9.762	24	8.050	—	8.050
		" utrzymania budynków, dróg i urządzeń *nadzwyczajne*	*400*	—	—	*400*	*400*
XII.	56	Podatki i daniny	239	30	120	—	120
XIII.	57-60	Rozmaite	2.884	72½	2.600	—	2.600
XIV.	61	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	53	16	50	—	50
XV.	62	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	160	90	150	—	150
XVI.	63	Nowe budowy *nadzwyczajne*	*29.337*	*91*	*29.832*	—	*29.832*
	63*a*	Wewnętrzne urządzenie dwóch pawilonów *nadzwyczajne dodatkowe*	*5.000*	—	—	*5.000*	*5.000*
		Suma wydatków rzeczywistych 1. zwyczajnych	184.082	10½	173.335	—	173.335
		Suma wydatków rzeczywistych 2. *nadzwyczajnych*	*35.749*	*11*	*30.832*	*5.400*	*36.232*
		Razem	219.831	21½	204.167	*5.400*	209.567
		Do tego:					
	64	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	6.532	10	—	—	—
		Ogólna suma wydatków	226.363	31½	204.167	*5.400*	209.567
		Dochody.					
I.	1	Odsetki od kapitałów	229	67	230	—	230
II.	2-3	Dodatki	736	48	660	—	660
III.	4-5	Dochody z dóbr	15.750	57	11.890	—	11.890
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	205.887	12	172.500	—	172.500
V.	9-11	Rozmaite	3.759	47½	1.200	—	1.200
		Razem	226.363	31½	186.480	—	186.480
		Do tego:					
—	12	Dotacya pobrana z funduszu krajowego	—	—	17.687	5.400	23.087
		Ogólna suma dochodów	226.363	31½	204.167	*5.400*	209.567

obłąkanych na Kulparkowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Porównanie sumaryczne				
—	1.236	kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami	1 265	90	—	—
1.540	—	bez względu na nadwyżkę dochodów, przedstawia się jak następuje:				
372	—	**Wydatki** prelimin. wynosiły 209.567 zł.				
—	—	rzeczywiste bez nadwyżki 219.831 „				
40	—	zatem były *większe* o kwotę 10.264 zł.				
—	7	**Dochody** prelimin. wynosiły 186.480 zł.				
—	8.307	rzeczywiste zaś . . . 226.363 „				
—	*11*	były zatem *większe* o kwotę 39.883 zł.				
—	1 019	**Wynik** w ogóle jest *korzystniejszy* o ró-				
—	3	żnicę w kwocie . . . . 29.619 zł.				
2	—	a zgodny z większym wy-				
—	1.712	nikiem oddanej nadwyżki				
—	—	dochodów przy poz. 64 w				
—	119					
—	284	kwocie . . . . 6.532 zł.	723	82	—	50
—	3	a mniej pobraną dotacyę				
—	11	w kwocie . . . . . . 23.087 „				
494	—	Razem j. w. 29.619 zł.				
—	—					
1.954	12.701		1.989	72	. .	50
494	*11*					
2.448	12.712					
—	6.532					
2.448	19.244					
	16.796					
		Stan majątku z końcem roku 1893.				
—	—	*Stan czynny:*				
—	76	Należytości czynne: Szczegół: Ogół.				
—	3.861	1. W rubrykach wydatków:				
—	33.387	*a)* Bieżące . 1.989 zł. 72 ct.	34.609	28	—	—
—	2.559	*b)* Z lat ub.	45	25	—	—
		(str. 406) 1.606 „ 36 „ 3.596 zł. 08 ct.				
—	39.883	2. W rubrykach dochodów:	34.654	53	—	—
		a) Bieżące . 34.654 zł. 53 ct.				
		b) Z lat ub.				
23.087	—	(str. 406) 20.347 „ 56 „ 55.002 „ 09 „ 58.598·17				
—	16.796	*Stan bierny:*				
		Należytości bierne z końcem roku 1893. — ·50				
		zatem **czysty stan czynny 58.597·67**				

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor: *a*) Płaca	2.200	—	2.200
		b) Dodatek osobisty	800	—	800
		c) Dodatki pięcioletnie	600	—	600
	2	2 prymaryuszów: *a*) Płaca	3.000	—	3.000
		b) Relutum za wikt	816	—	816
		e) Dodatki pięcioletnie	400	—	400
	3	2 sekundaryuszów: *a*) Płaca	2.000	—	2.000
		b) Relutum za wikt	816	—	816
	4	2 kapelanów: *a*) Płaca	800	—	800
		b) Wikt w naturze gr. kat. kapelana	303	61	300
		c) Relutum za wikt rz. „ „	300	—	300
		d) Dodatki pięcioletnie	208	59	209
	5	Rządca: *a*) Płaca	1.200	—	1.200
		b) Relutum za wikt	408	—	408
		c) Dodatki pięcioletnie	428	83	429
	6	2 oficyałów: *a*) Płaca	2.120	—	2.120
		b) Dodatki pięcioletnie	325	—	325
		c) Dodatki osobiste	300	—	300
	7	I. pisarz: *a*) Płaca	600	—	600
		b) Relutum za wikt	360	—	360
	8	II. pisarz: *a*) Płaca	400	—	400
		b) Relutum za wikt	360	—	360
		c) Dodatki pięcioletnie	100	—	100
	9	Maszynista: *a*) Płaca	600	—	600
		b) Relutum za wikt	360	—	360
	10	Woźny: *a*) Płaca	150	—	150
		b) Wikt z pieczywem	269	68	286
		c) Dodatek na ubiór	50	—	50
		d) „ pięcioletni	30	—	30
	11	Odźwierny: *a*) Płaca	150	—	150
		b) Wikt z pieczywem	269	68	286
		c) Dodatek na ubiór	50	—	50
		Razem	20.775	39	20.805
	—	Do tego zaliczki udzielone na płace w kwocie 1.917 zł. — ct. po strąceniu rat bieżących 651 „ 10 „	1.265	90	—
		Suma rubryki I.	22.041	29	20.805

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	3	*Wydatek większy* obliczony wedle rzeczywistego kosztu.				
—	—					
1	—	*Wydatek mniejszy* z powody jak wyżej.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
16	—					
—	—	*Wydatki mniejsze* w skutek nieco tańszych artykułów żywności.				
—	—					
—	—					
16	—					
—	—					
33	3					
—	1.266	*Wydatek niepreliminowany* znajduje pokrycie w przypisanych obok do zwrotu należytościach, ściąganych z płac (vide Rubr. V. dochodów).	1.265	90	—	—
33	1.269		1.265	90	—	—
	1.236					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	Wydatki w roku 1893. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	12	18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:			
		a) Płaca	1.360	—	1.440
		b) Wikt z pieczywem i dodatkami	3.615	05	4 140
	13	Dyetaryusz: *a*) Płaca	456	25	456
		b) Relutum za wikt	360	--	360
	14	Służba wyższa:			
		a) Płaca: Ślusarz . . . . 264 zł. — ct.			
		Stolarz . . . . 240 „ — „			
		Krawiec . . . . 180 „ — „			
		Szewc . . . . 180 „ — „			
		5 dozorców starszych . 847 „ 50 „			
		2 palaczy przy maszynie parowej 312 „ — „	2.023	50	2.076
		b) Wikt z pieczywem 8 osób służby wyższej 1.725 zł. 40 ct.			
		„ „ 3 „ „ „ 394 „ 48 „	2.119	88	2.210
	15	Służba oddziałowa:			
		a) Płaca	8.354	09	8.628
		b) na podwyższenie płac	535	65	700
		c) Wikt z pieczywem	11.430	03	11.644
		d) Gratyfikacye z końcem roku	250	—	250
	16	Premie dla dozorców i dozorczyń	—	—	—
	17	Służba domowa:			
		a) Płaca	1.143	63	1.188
		b) Wikt z pieczywem	1.528	63	1.625
		c) Gratyfikacye z końcem roku	50	—	50
		Suma rubryki II. . .	33.226	71	34.767
III.		**Pensye i emerytury.**			
	18	Grund Ludwika, wdowa po rządcy	26	—	26
	19	Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze . . .	19	—	19
	20	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor	149	—	149
	21	Kłosowski Jan, były dozorca	48	—	48
	22	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48	—	48
	23	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz . . .	566	66	567
	24	Wojtowicz Karolina, była akuszerka	15	33	184
	25	Sterniuk Jakób, były odźwierny	45	83	250
	26	Węgrzyn Jan, były dozorca	60	—	60
		Suma rubryki III. . .	977	82	1.351

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
80	—	*Wydatek mniejszy* o płacę 1 Siostry Miłos., której przyjęcie do nowego pawilonu, otwartego dopiero przy końcu r. 1893, nie było koniecznem.				
525	—	*Wydatek mniejszy* o koszt wiktu 1 Siostry Miłosierdzia i z powodu tańszych artykułów żywności.				
—	—					
—	—					
53	—	*Wydatek mniejszy* w skutek interkalaryum jednego dozorcy.				
90	—	*Wydatek mniejszy* z powodu podanego przy poz. 10.				
274	—	*Wydatek mniejszy* w skutek interkalaryów.				
164	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w skutek interkalaryów odpadły niektóre podwyższenia.				
214	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen artykułów żywności i interkalaryów.				
—	—					
—	—					
44	—	*Wydatki mniejsze* w skutek interkalaryów i tańszych artykułów żywności.				
96	—					
—	—					
1.540	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
168	—	*Wydatki mniejsze* z powodu śmierci emerytów.				
204	—					
—	—					
372	—					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	27	Christl Laura, sierota po kontrolorze	7	—	7
	28	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	7	—	7
		Suma rubryki IV. . .	14	—	14
V.	29	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . . .	—	—	40
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	30	Za sprawdzanie recept	128	34	126
	31	Remuneracye i zapomogi	605	—	600
		Suma rubryki VI. . .	733	34	726
VII.		**Koszta gospodarcze.**			
	32	Żywienie chorych:			
		a) Zwykła strawa i dodatki . . . . , .	52.273	95	48.000
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia: *α)* Płaca roczna . . . . . . 400 zł. — ct. *β)* Wikt z dodatkami . . . . . 1.063 „ 25 „	1.463	25	1.550
		c) Służba kuchenna i magazynowa: *α)* Płaca . . . . 826 zł. 78 ct. *β)* Wikt z pieczywem . . . . . 1.335 „ 52 *γ)* Gratyfikacye . . . . . . 40 „ — „	2.202	30	2.200
		Do przeniesienia .	55.939	50	51.750

obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
40	—	Nie było żadnego wydatku z tego tytułu.				
—	2	*Wydatek* nieznacznie *większy* wynikł z repartycyi kosztów na ten fundusz.				
—	5	*Wydatek* nieznacznie *większy* z powodu rzeczywistej potrzeby.				
—	7					
—	4.274	*Wydatek większy* pomimo tańszych niż w roku 1892. artyknłów żywności z powodu większej ilości dni leczenia, która w stosunku do r. 1892. była wyższą o 4.583 dni. Pomimo to jednak wydatki tej pozycyi są w tym roku mniejsze, aniżeli były w r. 1892.; i tak: W r. 1892. było dni leczenia 230.014, a koszta wynosiły 53.660 zł.; w r. 1893 było dni leczenia 234.597, a koszta wynosiły tylko 52.274 zł., a zatem dni leczenia więcej o 4.583, koszt zaś mniejszy o 1.386 zł. Wzrostu dni leczenia dowodzą niżej podane cyfry: w r. 1891. było dni leczenia 218.180 „ 1892. „ „ „ 230.014 „ 1893. „ „ „ 234.597				
87	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak poz. 10.				
—	2	*Wydatek* nieznacznie *większy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu z pieczywem.				
87	4.276					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892 zł.
VII.		Z przeniesienia .	55.939	50	51.750
		d) Drzewo i węgle do kuchni	3.129	57	3.000
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne	577	39	600
		f) Pieczywo z piekarzem	9.069	04	8.600
		g) Wino dla chorych	720	24	450
	33	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	7.284	61	7.000
	34	Oświetlenie	1.734	37	1.700
	35	Sprzęty gospodarcze:			
		a) Zakupno i naprawa: 1. zwyczajne	2.031	35	2.000
		2. *nadzwyczajne* . . .	*1.011*	*20*	*1.000*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia: Płaca	80	—	80
		Wikt z dodatkami . .	212	65	230
	36	Utrzymanie 2 par koni z furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. . . . . . . , . . .	1.372	03	1.400
	37	Uprawa pól z połową kosztów utrzymania ogrodnika i innemi potrzebami	10 978	29	8.219
	38	Utrzymanie ogrodów warzywnych z połową kosztów utrzymania ogrodnika	713	30	624
	39	Podatek gruntowy i inne nieprzewidziane wydatki folwarku	102	—	147
	40	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych .	184	27	200
	41	Utrzymanie pralni:			
		a) Drzewo i inne potrzeby	4.679	98	4.422
		b) 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* Płaca	160	—	160
		β) Wikt z dodatkami: .	425	30	460
	42	Bielizna, pościel i odzież:			
		a) Zakupno i naprawa	5.600	50	5.600
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne .	104.994	39	96.642
		2. *nadzwyczajne* .	*1.011*	*20*	*1.000*

obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
87	4.276					
—	130	*Wydatek większy* z powodu źle funkcyonujących przez pewien czas kotłów parowych i gotowania strawy dla większej liczby chorych.				
23	—	*Wydatek mniejszy* w skutek oszczędnego zakupna.				
—	469	*Wydatek większy* z powodu wzrostu dni leczenia, podanego przy poz. 32 *a*).				
—	270	*Wydatek większy* spowodowany wzrostem ilości dni leczenia, tudzież podrożeniem wina.				
—	285	*Wydatek większy* z powodu opalania nowych pawilonów.				
—	35	*Wydatek większy* z powodu oświetlania nowych pawilonów.				
—	31	*Wydatki większe* z powodu iż kwota na ten cel uchwalona okazała się niewystarczającą.				
—	*11*					
—	—					
17	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak poz. 10.				
28	—	*Wydatek mniejszy* z powodu miernej ceny siana.				
—	2 759	*Wydatek większy* z powodu słotnego roku, zatem kosztowniejszej uprawy, wreszcie iż wydatkiem tym objęty jest koszt utrzymania krów, wołów, i trzody chlewnej. Przekroczenie to znajduje pokrycie w zyskach pomienionych działów gospodarstwa, wstawionych do rubr. III. poz. 4. dochodów.				
—	89	*Wydatek większy* z powodu, iż rok był słotny, obrobienie więc i plewienie wymagało więcej robotników donajętych.				
45	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż z kwoty preliminowanej na nieprzewidziane wydatki wyjątkowo nic nie wydano.				
15	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż do robót używano przeważnie chorych za niską opłatą.				
—	258	*Wydatek większy* w skutek większej ilości chorych.				
—	—					
35	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 10.				
—	—					
250	8 602					
—	*11*					

Wydatki. **Krajowy zakład dla**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.
VII.		Z przeniesienia { 1. zwyczajne .	104.994	39	96.642
		2. *nadzwyczajne* .	*1.011*	*20*	*1.000*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia: *α*) Płaca	80	—	80
		β) Wikt z dodatkami . .	212	65	230
	43	Słoma do sienników	771	54	800
		Suma wydatków: 1. zwyczajne .	106.058	58	97.752
		2. *nadzwyczajne* .	*1.011*	*20*	*1.000*
		Ogólna suma rubryki VII. .	107.069	78	98.752
VIII.		**Koszta sanitarne.**			
	44	Lekarstwa	783	56	900
	45	Potrzeby sanitarne	6.247	32	5.000
	46	Instrumenta chirurgiczne	42	08	100
	47	Utrzymanie prosektoryum	4	50	60
	48	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	201	47	200
		Suma rubryki VIII. . .	7.278	93	6.260
IX.		**Koszta kancelaryjne.**			
	49	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t p..	453	16	450
X.	50	**Koszta kapliczne**	197	95	200

obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
250	8.602 *11*					
—	—					
17	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 10.				
28	—	*Wydatek mniejszy* w skutek niższej ceny słomy.				
295 —	8.602 *11*					
295	8.613					
	8.318					
116	—	*Wydatek mniejszy* w skutek ograniczenia się w zadawaniu chorym leków aptecznych, bacząc więcej na hygieniczne środki.				
—	1.247	*Wydatek większy* z powodu zarachowania na tę pozycyę niektórych środków aptecznych używanych na lekarstwa, tudzież zakupna w większej ilości materyałów, używanych przeciw epidemii cholerycznej. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w oszczędnościach poz 44,				
58	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
55	—	*Wydatek mnieszy*, ponieważ nie było potrzeby wyczerpania całej preliminowanej kwoty.				
—	1	*Wydatek* nieznacznie *większy* zależny od śmiertelności.				
229	1.248					
	1.019					
—	3	*Wydatek* nieznacznie *większy* z powodu większego nakładu kancelaryjnych druków.				
2	—	*Wydatek* nieznacznie *mniejszy* wedle potrzeby.				

Wydatki. Krajowy szpital dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
XI.		**Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.**					
	51	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg: *a*) zwyczajne	6.137	11	5.500	—	5.500
		b) *nadzwyczajne* Rozszerzenie i ogrodzenie cmentarza	*400*	—	—	*400*	*400*
	52	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	1.739	71	600	—	600
	53	Asekuracya budynków i ruchomości	535	67	600	—	600
	54	Kominiarze i straż ogniowa	550	—	550	—	550
	55	Utrzymanie dróg dojazdowych	799	75	800	—	800
		Razem 1. zwyczajne	9.762	24	8.050	—	8.050
		Razem 2 *nadzwyczajne*	*400*	—	—	*400*	*400*
		Soma rubryki XI.	10.162	24	8 050	*400*	8.450
XII.	56	**Podatki i daniny.**	239	30	120	—	120
XIII.		**Rozmaite.**					
	57	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	170	57	150	—	150
	58	Książki i czasopisma dla chorych	243	87	250	—	250
	59	Myto drogowe	211	91	210	—	210
	60	Przypadkowe:					
		a) Ubezpieczenie służby od wypadku choroby	39	66	70	—	70
		b) „ „ i robotników od wypadku	104	52	130	—	130
		c) Zabawy z tańcami urządzane dla chorych	167	50	220	—	220
		d) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	423	—	500	—	500
		e) Koszta przyjęcia komisyi i różne poczesne	50	23	60	—	60
							1.590
		Do przeniesienia	1.411	26	1.590	—	

obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	637	*Wydatek większy* w skutek pokostowania podłóg w nowych pawilonach, tudzież zaopatrzenia domu mieszkalnego rządcy w nowe okiennice.				
—	—	Z obok wykazanego kredytu nadzwyczajnego 400 zł. wydano w tym roku tylko . . 76 zł. 11 ct. resztę zaś w kwocie . . . 323 „ 89 „ przeniesiono do rachunku z r. 1894. razem jak wyżej . 400 zł.				
—	1.140	*Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby gruntownej reparacyi kotłów parowych, wypożyczenia kotła od c. k. kolei państwowej, tudzież zakupna rur wodociągowych.				
65	—	*Wydatek mniejszy* w skutek większych zwrotów dywidendy.				
—	—					
—	—					
65	1.777					
—	—					
65	1.777					
	1.712					
—	119	*Wydatek większy* z powodu zapłacenia należytości ekwiwalentowej za r. 1891. i 1892.				
—	21	*Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby nabycia dzieł nowych z dziedziny psychiatryi.				
6	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	2	*Wydatek* nieznacznie *większy* spowodowany konieczną potrzebą.				
30	—	*Wydatki mniejsze* odpowiednio do liczby ubezpieczonej służby i robotników i wysokości ich utrzymania.				
26	—					
53	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż z powodu słoty w tym roku odbyto mniej wycieczek z chorymi.				
77	—	*Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.				
10	—					
202	23					

Wydatki.

Krajowy zakład dla

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
XIII.	60	Z przeniesienia .	1.411	26	1.590	—	1.590
		f) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20	—	20	—	20
		g) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, tychże spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików, itp.	48	45	40	—	40
		h) Koszta przywozu i odstawienia chorych do zwrotu od gmin ich przynależności	881	77	800	—	800
		i) Inne nieprzewidziane	523	24½	150	—	150
		Suma rubryki XIII. . .	2.884	72½	2.600	—	2.600
XIV.	61	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	53	16	50	—	50
XV.	62	**Koszta podróży i dyety członków komisyi opieki nad obłąkanymi**	160	90	150	—	150
XVI.		**Nowe budynki w zakładzie postawić się mające.**					
	63	Na dwa pawilony z przyznanej kwoty 59.664 zł., płatnej w dwu ratach (*Nadzwyczajne*)	*29.337*	*91*	*29.832*	—	*29.832*
	63*a*	Na wewnętrzne urządzenie dwóch pawilonów (*Nadzwyczajne*)	*5.000*	—	—	*5.000*	*5.000*
		Suma rubryki XVI. . .	34.337	91	29.832	*5.000*	34.832
—	64	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu . .	6.532	10	—	—	—

obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
202	23					
—	—					
—	8	*Wydatek większy* z powodu częstych dojazdów inżyniera Wydziału krajowego do nadzoru budowy pawilonów.				
—	82	*Wydatek większy* z powodu większej ilości chorych, a zwrotny od gmin przynależności.	723	82	—	50
—	373	*Wydatek większy*, gdyż w tej pozycyi mieści się całe utrzymanie z dodatkiem na ubiór (368 zł. 67 ct.) drugiego odźwiernego przy bramie wjazdowej, a wstawiony do budżetu na r. 1894. przy rubr. II. poz. 14.	—	—	—	—
202	486		723	82	—	50
	284					
—	3	*Wydatek* nieznacznie *większy* z powodu pokrycia potrzeb szkolnych, wynikłych z repartycyi na zakład.				
—	11	*Wydatek większy* odpowiednio do odbytych komisyi.				
494	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ zarządzone roboty nadkosztorysowe przy pawilonach uskuteczniono dopiero w r. 1894., na co wydano kwotę, przekraczającą obok wykazaną.				
—	—	Z tego dodatkowego kredytu . . . 5.000 zł. wydano w tym roku tylko 4.856 zł. 85 ct. resztę zaś w kwocie . 143 „ 15 „ przeniesiono do rachunku r. 1894. . . 5.000 zł. — ct.				
494	—					
—	6.532	*Wydatek większy* z powodu korzystniejszych wynikłości w dochodach. Ogólna suma dochodów wynosiła 226.363 zł. „ „ wydatków „ 219.831 „ Nadwyżka więc dochodów jak obok 6.532 zł.				

Dochody.

Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	4% od gal. oblig. propinacyjnych imien. wart. 5.750 zł.	229	67	230
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe . . .	636	48	560
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100	—	100
		Suma rubryki II. . .	736	48	660
III.		**Dochody z dóbr.**			
	4	Dochody z pól i pastwisk	14.779	38	10.890
	5	Dochód z ogrodów	971	19	1.000
		Suma rubryki III. . .	15.750	57	11.890
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	175.074	47	145.000
	7	Od samopłacących	26.379	75	24.000
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	4.432	90	3.500
		Suma rubryki IV. .	205.887	12	172.500
V.		**Rozmaite.**			
	9	Zwroty z zarobków chorych w myśl §. 22. statutu. . .	388	43	400
		Do przeniesienia .	388	43	400

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
—	76	*Dochód większy* w skutek wyższej ceny drzewa przez rząd policzonej.				
—	—					
—	76					
—	3.890	*Dochod większy*, ponieważ obecnie tu zarachowuje się dochód z mleka, chowu krów, bicia wołów, tudzież z chowu i bicia trzody chlewnej (patrz uzasadnienie do Rubr. VII. wyd. poz. 37).				
29	—	*Dochód* nieznacznie *mniejszy* z powodu mniej korzystnych zbiorów.				
29	3 890					
	3.861					
—	30.074	*Dochód większy* z powodu wzrostu dni leczenia, a tem samem większej liczby ubogich chorych, leczonych kosztem funduszu krajowego.	33.071	83	—	—
—	2.380	*Dochód większy* z powodu nader ścisłego badania stosunków majątkowych osób leczonych i energicznego ściągania należytości.	560	67	—	—
—	933	*Dochód większy* z powodu, iż z ogólnie zwiększonej ilości dni leczenia przypada również stosunkowo większa ilość na koszta tych funduszów.	976	78	—	—
—	33.387		34.609	28	—	—
12	—	*Dochód* nieznacznie *mniejszy* z powodu, iż przybudową sal warstatowych była w toku, nie było więc pomieszczenia dla niektórych rzemieślników.				
12	—					

Dochody. **Krajowy zakład dla**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 13. maja 1893. zł.	Razem zł.
V.		Z przeniesienia .	388	43	400	—	400
	10	Zwroty zaległych kosztów przywozu	117	95	500	—	500
	11	Przypadkowe:					
		a) Czynsz z baraku propinacyjnego	—	—	48	—	48
		b) Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych . .	417	03	120	—	120
		c) Depozyta po zmarłych	74	88	50	—	50
		d) Inne drobne nieprzewidziane.	—	38	82	—	82
	—	Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych przeniesione z rubr. I. wyd. w kwocie	1.944	65	—	—	—
	—	Zwroty kosztów odstawienia rekonwalescentów i spokojnych nieuleczalnych, przeniesione z rubr. XIII. wyd. . .	816	15½	—	—	—
		Suma rubr. V. . .	3.759	47½	1.200	—	1.200
—	12	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	17.687	*5.400*	23 087

obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
12	—					
382	—	*Dochód mniejszy* z powodu trudności ściągnienia od gmin tych pretensyj, pomimo licznych urgensów (patrz **wykaz** należytości czynnych z lat ubiegłych na str. 406).	45	25	—	—
48	—	Z powodu, iż barak ten adaptowano na szpital choleryczny, nie było żadnego dochodu.				
—	297	*Dochód większy* z powodu, iż w tym roku sprzedano także wydzielone z użytku rzeczy z r. 1892.				
—	25	*Dochód większy* zależny od śmiertelności.				
82	—	*Dochód mniejszy*, jako nieprzewidziany, nie dający się naprzód obliczyć.				
—	1.945	*Dochody większe* budżetem nieobjęte, są zwrotami zaliczek, które tu zarachowano w myśl uchwały Wys. Sejmmu z dnia 14. października 1874.				
—	816					
524	3.083		45	25	—	—
	2.559					
23.087	—	Z powodu korzystniejszego wyniku Rubr. IV. doch. nie było potrzeby pobrania uchwalonej dotacyi; nadto zwrócono funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 6.532 zł. 10 ct. (patrz poz. 64. wyd.).				

WYKAZ NALEŻYTOŚCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
		A. Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1-11	Zaliczki na płace	171	95	—	—
IX.		**Koszta kancelaryjne.**				
	49	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi skarbu do procesów o koszta leczenia	32	46	—	—
XIII.		**Rozmaite.**				
	60	Różne zwroty oraz koszta odstawienia rekonwalescentów i spokojnych nieuleczalnych ze zakładu do gmin przynależności	1.401	95		—
		Suma A. . .	1.606	36	—	—
		B. Dochody.				
IV.	6 8	**Zwroty kosztów leczenia.**				
		a) od samopłacących . . . . . 5.861 zł. 19 ct. *b)* „ funduszów obcokraj. i innych publ. 880 „ 51 „ *c)* „ stron rozmaitych i niewyśledzonych 13.106 „ 51 „	19.848	21	—	—
V.		**Rozmaite.**				
	10-11	Koszta przywozu umysłowo chorych z kraj. szpita'a powsz. we Lwowie do zakładu, zwrotne od gmin przynależności . . . . 47 zł. 35 ct. Zaliczki na płace z lat ubiegłych . . 352 „ — „ Należytość z c. k. poczt. kasy oszczędn. . . 100 „ — „	499	35	—	—
		Suma B. .	20.347	56	—	—
		Do tego: Suma A .	1·606	36	—	—
		Ogółem . .	21.953	92	—	—

VI.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych na str. 428.

LW. 57.361/894

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłość z roku 1893									
		Wydatki.										
I.	1-17	Płace i emolumenta etatowe	17.519	04	2 538	65	5 193	77	5.455	96	30.707	42
II.	18 22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	12.721	13	1.775	01	4 546	67	6.074	12	25.116	93
III.	23-25	Pensye i emerytury	2.572	40	686	97	982	47	847	86	5 089	70
IV.	26-29	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	109	20	14	70	192	20	39	90	356	—
V	30	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	31	Remuneracye i zapomogi	468	—	63	—	198	—	171	—	900	—
VII.	32-41	Koszta gospodarcze	46.492	18½	5.841	29	18.762	42	19.471	61	90.567	50½
VIII.	42-49	„ sanitarne	8.956	89	531	31	1 989	23	1.287	95	12.765	38
IX.	50	„ kancelaryjne	522	55	70	09	220	27	190	34	1 003	25
X.	51	„ kapliczne 1. zwyczajne	130	—	17	50	55	—	47	50	250	—
		2. *nadzwyczajne*	*561*	*60*	*75*	*60*	*237*	*60*	*205*	*20*	*1.080*	—
XI.	52-55	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	3.554	77	358	45	1 126	57	972	95	6.012	74
		2. *nadzwyczajne*	*65.959*	*93*	*1.396*	—	*4.182*	—	*4.861*	*40*	*76.399*	*33*
XII.	56	Podatki i daniny	725	90	—	—	—	—	—	—	725	90
XIII.	57-60	Rozmaite	680	53½	63	74	200	74	237	54	1.182	55½
XIV.	61	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic	—	—	489	75	—	—	—	—	489	75
XV.	62-63	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	12.000	—	4.871	63	—	—	—	—	16.871	63
XVI.	64-66	Zapisy	109	50	—	—	—	—	—	—	109	50
XVII	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	68-69	Dyety, koszta podróży, i różne inne	108	80	—	—	—	—	101	07	209	87
		Suma wydatków 1. zwyczajnych	106.670	90	17.322	09	33 467	34	34.897	80	192.358	13
		2. *nadzwyczajnych*	*66.521*	*53*	*1.471*	*60*	*4 419*	*60*	*5.066*	*60*	*77.479*	*33*
		Razem	173.192	43	18.793	69	37.886	94	39.964	40	269.837	46
		Do tego:										
—	70	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	—	—	—	—	4 302	03	—	—	4.302	03
		Ogólna suma wydatków	173.192	43	18.793	69	42.188	97	39.964	40	274.139	49
		Dochody.										
I.	1—3	Odsetki od kapitałów	17.415	65	1.386	58	224	—	163	64	19.189	87
II.	4—9	Dochody z dóbr i realności	8.487	45	184	62	33	—	28	50	8.733	57
III.	10-12	Zwroty kosztów leczenia	90 094	64½	14 042	99	41.931	97	37.512	75	183.582	35½
IV.	13	Dochody rozmaite	764	57½	18	—	—	—	—	—	782	57½
		Suma dochodów	116.762	32	15.632	19	42.188	97	37.704	89	212.288	37
		Do tego:										
—	14	Dotacya pobrana z fundnszu krajowego	56.430	11	3.161	50	—	—	2 259	51	61 851	12
		Ogólna suma dochodów.	173.192	43	18.793	69	42.188	97	39.964	40	274.139	49

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

		Szczegół	Ogół
A) Należytości czynne: 1) w rubr. wydatków *a*) bieżące	227 zł. 09 ct.		
b) z lat ubiegłych (str. 428)	170 „ 85 „	397 zł. 94 ct.	
2) „ dochodów *a*) bieżące	124.995 zł. 52½ „		
b) z lat ubiegłych (str. 428)	75.288 „ 52½ „	200.284 „ 05 „	200.681 zł. 99 ct.

Stan bierny:

B) Należytości bierne: w rubr. wydatków z lat ubiegłych (str. 428).	3.253 zł. 48 ct.
Czysty stan czynny	**197.428 zł. 51** ct.

św. Łazarza w Krakowie.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892 zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 12 maja 1893 zł.	Razem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	większe zł.
31.980	—	31.980	1 273	—
25 327	—	25.327	210	—
2.425	—	2.425	--	2.665
356	—	356	.	—
50	—	50	50	—
900	—	900	—	—
89.242	—	89 242	—	1.326
12.162	--	12.162	—	603
1.000	—	1.000	—	3
250	—	250	—	—
1.080	—	*1.080*	—	—
5.048	—	5 048	—	965
43.200	*33.000*	*76.200*	—	*199*
1.027	—	1.027	301	—
750	*700*	*1.450*	268	—
500	—	500	10	—
16.700	-	16.700	—	172
109	—	109	—	—
50	—	50	50	—
350	—	350	140	—
188.226	—	188.226	2.302	5.734
44.280	*33.700*	*77.980*	—	*199*
232.506	*33.700*	266.206	2 302	5 933
—	—	--	—	4.302
232.506	*33.700*	266 206	2.302	10.235
				7.933
19.227	—	19.227	37	—
9.702	—	9.702	969	—
158.500	—	158.500	—	25.082
100	—	100	—	683
187.529	—	187 529	1 006	25.765
44.977	*33.700*	78.677	16 826	—
232.506	*33.700*	266.206	17 832	25.765
				7.933

Uzasadnienie różnic

Porównanie sumaryczne

kwot budżetem uchwalonych z rzeczywistemi wynikłościami poszczególnych oddziałów bez względu na pobraną z funduszu krajowego dotacyę, przedstawia wyniki następujące:

I. W oddziale chorych:

Wydatki prelim. wynosiły 181.010 zł.
rzeczywiste „ 173.192 „
wydano *mniej* o . . . 7.818 zł.
Dochody prelim. wynosiły 108.801 zł.
rzeczywiste „ 116.762 „
otrzymano *więcej* o . . . 7.961 „
Wynik korzystniejszy o sumę . . . . 15.779 zł.

II. W oddziale położnic:

Wydatki prelim. wynosiły 17.776 zł.
rzeczywiste „ 18.794 „
wydano *więcej* o . . . 1.018 zł.
Dochody prelim. wynosiły 13.271 zł.
rzeczywiste „ 15 632 „
otrzymano *więcej* o . . 2.361 zł.
Wynik korzystniejszy o różnicę . . . 1.343 zł.

III. W oddziale syfilitycznych:

Wydatki prelim. wynosiły . 36.436 zł.
rzeczywiste „ 37.887 „
wydano *więcej* o . . . 1.451 zł.
Dochody prelim. wynosiły 35.636 zł.
rzeczywiste „ 42.189 „
otrzymano *więcej* o . . 6.553 „
Wynik korzystniejszy o różnicę . . . 5.102 zł.
22.224 zł.

IV. W oddziale obłąkanych:

Wydatki prelim. wynosiły 30.984 zł.
rzeczywiste „ 39.964 „
wydano *więcej* o . . . 8.980 zł.
Dochody prelim. wynosiły 29.821 zł.
rzeczywiste „ 37.705 „
otrzymano *więcej* o . . 7.884 „
Wynik mniej korzystny o różnicę . . . 1.096 zł.
z porównania wynik korzystniejszy w ogóle o 21.128 zł.
a zgodny z mniej pobraną dotacyą 16.826 zł.
i więcej oddaną nadwyżką dochodów 4.302 „
razem jak wyżej . . 21.128 zł.

Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne zł.	ct.
187	50		
39	59		
227	09		
9	$43^1/_2$		
124.980	09		
6	—		
124.995	$52^1/_2$		

*

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie		Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
				Wynikłość z roku 1893									
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**											
	1	Dyrektor, płaca	1.599 zł. 99 ct.										
		dodatek pięcioletni . . . 150 zł.											
		„ na mieszkanie . . 50 „	200 „ — —	936	—	125	83	396	33	341	83	1.799	99
	2	5 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł. . .	6 000 zł. — ct.										
		dodatki pięcioletnie po 200 zł. . .	2.600 „ — „	5.200	—	—	—	1.800	—	1.600	—	8.600	—
	3	2 profesorów, jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po	650 „ — „	650	—	650	—	—	—	—	—	1.300	—
	4	7 sekundaryuszów I. klasy po . . .	600 „ — „	2.325	21	600	—	600	—	600	—	4.125	21
	5	5 „ II. „ „	500 „ — „	2.497	17	—	—	—	—	—	—	2.497	17
	6	Akuszerka płaca				400	—	—	—	—	—	400	—
	7	Aptekarz, płaca	800 „ — „										
		dodatek pięcioletni	200 „ — „										
		„ na mieszkanie	200 „ — „	624	—	84	—	264	—	228	—	1.200	—
	8	Prosektor płaca		416	—	56	—	176	—	152	—	800	—
	9	Chemik patologii, płaca		364	—	49	—	154	—	133	—	700	—
	10	Kapelan, płaca	600 zł. — ct.										
		dodatek na mieszkanie	200 „ — „	416	—	56	—	176	—	152	—	800	—
	11	Rządca, płaca	1.200 „ — „										
		dodatek osobisty	460 „ — „	863	20	116	20	365	20	315	40	1.660	—
	12	2 oficyałów, płaca po 1000 zł. . . .	2.000 zł. — ct										
		dodat. pięcioletni po 150 zł. . . .	300 „ — „	1.196	—	161	—	506	—	437	—	2.300	—
	13	2 pisarzy, płaca po 600 zł. . . .	1.200 zł. — zł.										
		dodatek pięcioletni po 100 zł. . .	200 „ — „										
		na mieszkanie po 100 zł. . . .	200 „ — „	832	—	112	—	352	—	304	—	1.600	—
	14	Maszynista płaca		448	33	52	50	165	—	142	50	808	33
	15	Dozorca domu obląk., płaca . . .	300 zł. — ct.										
		dodatek pięcioletni	— „ — „										
		relutum na mieszkanie	280 „ — „										
		wikt II kl. (wzmoc.)	263 „ 61 „							843	61	843	61
	16	Woźny, płaca	300 zł. — —										
		dodat. pięcioletni	200 „ — „										
		„ na ubiór	50 „ — „	286	—	38	50	121	—	104	50	550	—
	17	Odźwierny, płaca	150 zł. — ct.										
		dodat. pięcioletni	120 „ — „										
		wikt II. klasy	215 „ 61 „										
		dod. na ubiór	50 „ — „	277	63	37	62	118	24	102	12	535	61
		Razem		17.331	54	2.538	65	5.193	77	5.455	96	30.519	92
		Do tego:											
	—	Zaliczki udzielone na płace . . .	400 zł. — ct.										
		a po strąceniu spłaconych rat . .	212 „ 50 „	187	50	—	—	—	—	—	—	187	50
		Suma rubryki I.		17.519	04	2.538	65	5.193	77	5.455	96	30.707	42

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze	większe	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893		Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893	
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.500	700	—	*Wydatek mniejszy* wskutek przeniesienia dyrektora w stan spoczynku i powstałego z tąd interkalaryum.				
8.600	—	—					
1.300	—	—					
4.200	75	—	*Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.				
2.500	3	—					
400	—	—					
1.200	—	—					
800	—	—					
700	—	—					
800	—	—					
1.660	—	—					
2.750	450	—	*Wydatki mniejsze* z powodu przeniesienia jednego oficyała w stan spoczynku, posunięcia starszego pisarza na wyższą posadę i powstałego stąd interkalaryum.				
1.700	100	—					
750	—	58	*Wydatek większy* ponieważ były maszynista i nowo przyjęty pobierali płacę od 3. do 31. Października 1893.				
1.010	166	—	*Wydatek mniejszy* wskutek umniejszenia poborów w płacy i dodatku pięcioletnim o 150 zł. z powodu przeprowadzonego śledztwa dyscyplinarnego, tudzież zmniejszonego w wiktu jak przy poz. 17. (LW. 53.822/92)				
550	—	—					
560	24	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu obliczonego przez zarząd szpitala.				
31.980	1.518	58					
—	—	187	*Wydatek niepreliminowany* znajduje pokrycie w przypisanych obok zwrotach ściąganych z płac (vide rubr. IV. dochodów).	187	50		
31.980	1.518	245		187	50		
	1.273						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłość z roku 1893									
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**										
	18	17 Sióstr miłosierdzia:										
		a) Płaca:										
		α) 15 Sióstr oddziałowych po 80 zł. . 1.200 zł. – ct.										
		β) 2 „ wspólnych po 80 zł. . . 160 „ — „	723	20	171	20	275	20	190	40	1.360	—
		b) Wikt:										
		α) 17 Sióstr po 209 zł. 42 ct. . . . 3.560 zł. 14 ct.										
		β) emerytki i postulantki po 209 zł. 42 ct. 954 „ 77 „	2.328	46	496	64	1.011	27	678	54	4.514	91
		c) Pranie bielizny	127	70	27	08	54	46	36	92	246	16
	19	Dyetaryusze, płaca	1.989	92	265	74	835	12	723	22	3.814	—
	20	Służba wyższa:										
		a) Płaca:										
		Odźwierny . . . . 240 zł. — ct.										
		Stolarz . . . . 150 „ — „										
		2 palaczy do maszyny . . . . 246 „ 99 „										
		2 nadzorców oddz. I. i. III po 144 zł. . 270 „ — „										
		b) Wikt z pieczywem . . . . 964 „ 07 „	1.000	61	90	95	538	06	241	44	1.871	06
	21	Służba oddziałowa:										
		a) Płaca. . . . . 4.731 zł. 82 ct.										
		b) Wikt. . . . . 6.322 „ 18 „										
		c) Gratyfikacya . . . . . . 200 „ — „										
		d) Bluzy . . . . 142 „ 25 „	5.555	76	589	37	1.411	32	3.839	80	11.396	25
	22	Służba wspólna:										
		a) Płaca. . . . . 742 zł. 20 ct.										
		b) Wikt . . . . 1 122 „ 35 „										
		c) Gratyfikacya . . . . . . 50 „ — „	995	48	134	03	421	24	363	80	1.914	55
		Suma rubryki II.	12.721	13	1.775	01	4.546	67	6.074	12	25.116	93
III.		**Pensye i emerytury.**										
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu . . .	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—
	24	Nycz Karol, były rządca	786	24	105	84	332	64	287	28	1.512	—
	25	Przybyłowa Magdalena była akuszerka	—	—	374	40	—	—	—	—	374	40
		Wojciechowski Wiktor były oficyał	452	85	60	90	191	50	164	75	870	—
		Harajewicz Jan, były dyrektor.	1.083	31	145	83	458	33	395	83	2.083	30
		Suma rubryki III. . . .	2.572	40	686	97	982	47	847	86	5.089	70
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**										
	26	Kudas Regina, była nadzorczyni	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—
	27	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	78	—	10	50	33	—	28	50	150	—
	28	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	51	20	4	20	13	20	11	40	60	—
	29	Tekielska Julia, była nadzorczyni	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—
		Suma rubryki IV. . . .	109	20	14	70	192	20	39	90	356	—

św. Łazarza w Krakowie. | Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.
1.360	—	—					
4.800	285	—	*Wydatki mniejsze* z powodu mniejszej ilości sióstr emerytek i postulantek.				
272	26	-					
3.833	19	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
1.908	37	—	*Wydatek mniejszy* ponieważ nowo przyjęty nadzorca chorych oddziału III. pobierał od 1. Kwietnia niższą płacę o 2 zł. miesięcznie, tudzież z powodu niższego kosztu wiktu.				
11.234	—	162	*Wydatek większy* wynikł z różnicy zwiększonego wydatku na płacę o 448 zł. i na wikt o 112 zł., czyli razem o . . . . . 560 zł. z powodu większej ilości chorych, natomiast zmniejszonego wydatku na bluzy dla służby o . . . 398 „ Ogółem więcej jak obok o . . 162 zł.				
1.920	5	—	*Wydatek nieznacznie mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
25.327	372	162					
	210						
250	—	—					
1.800	288	—	*Wydatek mniejszy* z powodu umniejszenia emerytury na skutek przeprowadzonego śledztwa dyscyplinarnego L. W. 53822/92.				
375	—	—					
—	—	870	*Wydatki większe* wynikłe wskutek przyznania nowych emerytur na mocy uchwalonego przez Wysoki Sejm statutu emerytalnego. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w rubr. I. poz. 1., 12. i 13.				
—	—	2.083					
2.425	288	2.953					
		2.665					
73	—	—					
150	—	—					
60	—	—					
73	—	—					
356	—	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłość z roku 1893									
V.	30	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	31	**Remuneracye i zapomogi**	468	—	63	—	198	—	171	—	900	—
VII.		**Koszta gospodarcze.**										
	32	Żywienie chorych:										
		a) Zwykła strawa i dodatki	25.476	32½	3.232	15	11.362	87	12.011	42	52.082	76½
		b) 5 Sióstr miłosierdzia: α) Płaca po 80 zł. 400 zł. — ct. β) Wikt po 217 zł. 42 ct. 1.087 „ 10 „ γ) Pranie bielizny po 11 zł. 32 ct. 56 „ 60 „	802	73	108	06	339	61	293	30	1.543	70
		c) Służba kuchenna i magazynowa: α) Płaca 579 zł. 31 ct. β) Wikt 978 „ 92 „ γ) Gratyfikacye 50 „ — „	812	29	115	57	364	81	315	56	1.608	23
		d) Opał do kuchni i pod kotły parowe do wytwarzania pary	546	—	73	50	231	—	199	50	1.050	—
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne	154	63	14	—	44	—	38	—	250	63
		f) Pieczywo (drożdże i mąka wraz z piekarzem i służbą)	2.532	55	307	94	1.145	28	1.411	32	5.397	09
		g) Wino dla chorych	1.148	49	76	11	80	28	283	28	1.588	16
	33	Lekarz dyżurny, wikt z pieczywem i winem	188	87	25	41	79	90	69	01	363	19
	34	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	3.091	01	416	10	1.307	74	1.129	41	5.944	26
	35	Oświetlenie: *a*) Koszt gazu { 12.168m^3 po 8·5 ct. 1.034 zł. 28 ct.; 1.242 „ „ 9 „ 111 „ 78 „ } 1.146 zł. 06 ct. *b*) Nafta, świece i t. p. 1.445 „ 51 „ *c*) VI. rata amortyzac. 813 „ 37 „ *d*) Lampiarz α) Płaca 70 „ 80 „ β) Wikt 106 „ 19 „	2.814	74	251	17	175	39	340	63	3.581	93
	36	Sprzęty gospodarcze, zakupno i naprawa	1 151	34	170	21	487	23	654	30	2.463	08
		Do przeniesienia	38.718	97½	4.790	22	15.618	11	16.745	73	75.873	03½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.
50	50	—	Z tego tytułu nic nie wydano.	—	—	—	—
900	—	—		—	—	—	—
48.000	—	4.083	*Wydatek większy* spowodowały wysokie ceny najważniejszych artykułów żywności t. j. mięsiwa, oraz większa ilość dni leczenia o 23.890 dni w porównaniu z przyjętymi w preliminarzu na rok 1893 wynoszącymi 207.000 dni. Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1891 — 215.540 „ 1892 — 219.036 „ 1893 — 230.890				
1.457	—	87	*Wydatek większy* w kosztach wiktu z powodu podanego przy poz. 32 lit. *a*).				
1.812	204	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów i nieco niższego kosztu wiktu na skutek zaprowadzonych oszczędności.				
1.050		—					
200	—	51	*Wydatek większy* zastosowany do koniecznej potrzeby.				
7.119	1.722	—	*Wydatek mniejszy* z powodu znacznie niższych cen mąki przennej i żytnej tudzież zaprowadzonej ściślejszej kontroli w piekarni.				
1.100	—	488	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen wina i większej ilości chorych.				
390	27	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu.				
6.600	656	—	*Wydatek mniejszy* z powodu nakazanych oszczędności na skutek badania dobroci i wydatności węgla kamiennego przez fachową komisyę, tudzież wybudowania w roku 1892 osobnej szopy na skład węgli.				
4 500	918	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zarządzonych oszczędności w oświetleniu gazowem i ściślejszej kontroli w wydawaniu nafty, tudzież nieco niższych cen nafty.				
1.800	—	663	*Wydatek większy* spowodowany zakupnem sprzętów dla rozszerzonych oddziałów szpitalnych (LW. 45.172/93) tudzież konieczną potrzebą sprawienia nowego karawanu (L. W. 25.909/93).	—	—	—	—
74.028	3.527	5.372					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
		Wynikłość z roku 1893										
VII.		Z przeniesienia . .	38.718	97½	4.790	22	15.618	11	16 745	73	75.873	03½
	37	Utrzymanie jednej pary koni:										
		a) Reparacya wozów i karma . . 962 zł. 79 ct.										
		b) Fuman:										
		α) Płaca . . . . 72 zł. — ct.										
		β) Wikt . . . . 107 „ 36 „ 179 „ 36 „	594	21	80	17	250	63	217	14	1.142	15
	38	Utrzymanie ogrodów:										
		a) warzywnego	370	47	50	18	—	—	—	—	420	65
		b) spacerowego	54	10	11	54	36	26	31	31	133	21
		c) ogrodnik, płaca	187	20	25	20	79	20	68	40	360	—
	39	Utrzymanie pralni:										
		a) Opał . . . . . . 1.500 zł. — ct.										
		b) Mydło, krochmal i t. p. . . . 987 „ 67 „										
		c) 2 Siostry miłosierdzia:										
		α) Płaca . . . . 160 zł. — ct.										
		β) Wikt . . . . 418 „ 84 „										
		γ) Pranie . . . 22 „ 64 „ 601 zł. 48 ct.										
		d) Utrzymanie służby:										
		α) Płaca . . . . 719 zł. 80 ct.										
		β) Wikt . . . . 1.170 „ 07 „ 1.889 zł. 87 ct.	2.589	10	348	53	1.095	38	946	01	4.979	02
	40	Bielizna, pościel i odzież:										
		a) Zakupno i naprawa. . . . 6.435 zł. 74 ct.										
		b) 2 Siostry miłosierdzia:										
		α) Płaca . . . . 160 zł. — ct.										
		β) Wikt . . . . 418 „ 84 ct.										
		γ) Pranie . . . 22 „ — — 600 „ 84 „										
		c) Utrzymanie 2 szwaczek:										
		α) Płaca 2 . . . 150 zł. — —										
		β) Wikt 1 . . . 97 „ 83 ct. 247 „ 83 „	3.783	10	509	20	1.600	34	1.391	77	7.284	41
	41	Słoma do sienników	195	03	26	25	82	50	71	25	375	03
		Suma rubryki VII. . .	46.492	18½	5.841	29	18.762	42	19.471	61	90.567	50½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości większe zł.	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.
74.028	3.527	5.372					
687	—	455	*Wydatek większy* z powodu zakupna nowych koni i wózka w miejsce zużytego (LW. 25.909/93).				
600	179	—	*Wydatek mniejszy* z powodu użycia części ogrodu pod budowę zakładu anatomo-patologicznego i rozszerzenia ogrodu spacerowego dla chorych. (vide rubr. II. poz. 8 dochodów.				
200	67	—	*Wydatek mniejszy* zastosowany do rzeczywistej potrzeby.				
360	--	—					
			Wydatek mniejszy z powodu zaprowadzonej ściślejszej kontroli przy wydawaniu mydła, krochmalu i t. p. wskutek zmiany zarządcy, tudzież oszczędniejszego wydatku na wikt dla praczek.				
5.220	241	—					
7.347	62	—	*Wydatek nieznacznie mniejszy* zastosowany ściśle do kwot preliminowanych.				
800	425	--	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen słomy i zaprowadzonej ściślejszej kontroli w wydawaniu tejże.				
89.242	4.501	5.827		—	—	—	—
		1.326					

Wydatki. **Krajowy szpital**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
		Wynikłość z roku 1893										
VIII.		**Koszta sanitarne.**										
	42	Lekarstwa	3.058	17	244	82	733	30	715	34	4.751	63
	43	Utrzymanie apteki: *a*) Opał . . . 130 zł. — ct. *b*) 2 Siostry miłosierdzia: *α*) Płaca . . . 160 zł. — — *β*) Wikt . . . 418 „ 84 ct. *γ*) Pranie . . . 22 „ — — 600 zł. 84 ct. *c*) 2 laborantki: *α*) Płaca . . . 120 zł. — ct. *β*) Wikt . . . 197 „ 05 „ 317 „ 05 „	544	90	73	35	230	54	199	10	1.047	89
	44	Laboratoryum chemiczno patologiczne	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—
	45	Potrzeby sanitarne	4.387	46	138	42	710	56	162	58	5.399	02
	46	Przybory opatrunkowe, jak szczudła, buty i t. p.	265	30	—	—	—	—	—	—	265	30
	47	Instrumenta chirurgiczne	437	36	46	75	176	91	135	—	796	02
	48	Koszta pogrzebowe	135	70	17	47	54	92	47	43	255	52
	49	Czynsz dzierżawny domu przedpogrzebowego	78	—	10	50	33	—	28	50	150	—
		Suma rubryki VIII.	8.956	89	531	31	1.989	23	1.287	95	12.765	38
IX.	50	**Koszta kancelaryjne.**	522	55	70	09	220	27	190	34	1.003	25
X.		**Koszta kapliczne.**										
	51	Urzymanie kościoła 1. zwyczajne	130	—	17	50	55	—	47	50	250	—
		Urzymanie kościoła 2. *nadzwyczajne*	*561*	*60*	*75*	*60*	*237*	*60*	*205*	*20*	*1.080*	—
		Suma rubryki X.	691	60	93	10	292	60	252	70	1.330	—
XI.		**Utrzymanie budynków.**										
	52	Konserwacye i reparacye: 1. zwyczajne	2.488	79	245	78	772	45	667	12	4.174	14
		Do przeniesienia	2.488	79	245	78	772	45	667	12	4.174	14

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 12 maja 1893	Razem	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: większe	Uzasadnienie różnic	Zaległości pozostałe z końcem r. 1893: czynne		Zaległości pozostałe z końcem r. 1893: bierne	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
3 500	—	—	—	1.252	*Wydatek większy* spowodowany większą ilością chorych i dni leczenia tudzież coraz liczniejszemi wymaganiami lekarskiemi. — Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w oszczędności poz. 45.				
1.062	—	—	14	—	*Wydatek mniejszy* spowodowany oszczędnością w koszcie wiktu dwóch laborantek.				
100	—	—	—	—					
6.100	—	—	701	—	*Wydatek mniejszy* z powodu trudności rozdziału niektórych materyałów na dział lekarstw lub środków sanitarnych, wskutek czego poz. 42 wydatków przekroczono a niniejszą zaoszczędzono.				
300	—	—	35	—	} *Wydatki wogóle nieznacznie większe* zastosowane do rzeczywistej i koniecznej potrzeby.				
700	—	—	—	96					
250	—	—	—	5	*Wydatek większy* zależny od śmiertelności.				
150	—	—	—	—					
12.162	—	—	750	1.353		—	—	—	—
				603					
1.000	-	—	—	3	*Wydatek nieznacznie większy* wedle rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
250	—	—	—	—					
1.080	—	—	—	—					
1.330	—	—	—	—		—	—	—	—
3 400	—	3.400	—	774	*Wydytek większy* ponieważ prócz zwykłych reparacyj okazała się konieczna potrzeba postawienia parkanu murowanego i drewnianego i wykonania znaczniejszym kosztem adaptacyj dawnego oddziału chirurgicznego tudzież mieszkania Sióstr Miłosierdzia. (LW. 26 345 — 46.699 — 47.611/1893).	—	—	—	—
3.400	—	3.400	—	774		—	—	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych — Wynikłość z roku 1893 zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
XI.	52	Z przeniesienia . .	2.488	79	245	78	772	45	667	12	4.174	14
		2. *nadzwyczajne*: *a*) budowa II. piętra, urządzenie separatek i rozszerzenie ogrodu spacerowego . . .	*10.818*	*93*	—	—	—	—	*1.080*	*40*	*11.899*	*33*
		b) Budowa pawilonu chirurgicznego .	*43.200*	—	—	—	—	—	—	—	*43.200*	—
	53	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej . . . *a*) zwyczajne	748	98	70	—	220	—	190	—	1.228	98
		b) *nadzwyczajne* urządzenia mechaniczne . . .	*11.941*	—	*1.396*	—	*4.182*	—	*3.781*	—	*21.300*	—
	54	Asekuracya budynków i ruchomości	110	21	14	83	46	63	40	27	211	94
	55	Czyszczenie kominów	206	79	27	84	87	49	75	56	397	68
		Suma wydatków { zwyczajnych . . .	3.554	77	358	45	1.126	57	972	95	6.012	74
		Suma wydatków { *nadzwyczajnych* . .	65.959	93	1.396	—	4.182	—	4.861	40	76.399	33
		Ogólna suma rubryki XI. .	69.514	70	1.754	45	5.308	57	5.834	35	82.412	07
XII.		**Podatki i daniny.**										
	56	*a*) Z gruntów i realności szpitalnych . 98 zł. 13 ct. *b*) Z dóbr w Prądniku czerwonym . 627 „ 77 „ *c*) Z dóbr w Tropiszowie . . . — „ — „	725	90	—	—	—	—	—	—	725	90
XIII.		**Rozmaite.**										
	57	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	52	—	7	—	22	—	19	—	100	—
	58	Książki i czasopisma dla chorych	50	94	6	86	21	55	18	61	97	96
	59	Ubezpieczenie służby od wypadków	23	61	3	18	9	99	8	63	45	41
		Do przeniesienia . .	126	55	17	04	53	54	46	24	243	37

św. Łazarza w Krakowie. | Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d 12 maja 1893 zł.	Razem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.
3.400	—	3.400	—	774		—	—	—	—
—	*13.100*	*13.100*	*1.201*	--	*Wydatek mniejszy* z powodu wykonania budowy II. piątra we własnym zarządzie znacznie mniejszym kosztem. (LW. 56.707/93).				
43.200	—	*43.200*	—	—	Wedle zamknięcia rachunku tej rubryki za r. 1892 (str. 444 poz. 50, 2, lit. *a*) przeniesiono na rok 1893 niewyczerpany kredyt w kwocie . . . 20.223 zł. 42 ct. a po dodaniu przyznanego na r. 1893 kredytu w kwocie . . . . 43.200 „ — „ otrzymano rozporządzalną sumę w ogóle 63.423 zł. 42 ct. w roku 1893 wydano jednak tylko kwotę 52.031 „ 87 „ resztę zaś kredytu przeniesiono do rachunku roku 1894 . . . . 11.391 zł. 55 ct. Potrąciwszy od ogólnej sumy rozporządzalnej . . . . 63.423 zł. 42 ct. przeniesiony kredyt na rok 1893 w kwocie 20.223 „ 42 „ okazuje się czysty wydatek jak wyżej . . 43.200 zł. — ct.				
1.000	—	1.000	—	229	*Wydatek większy* z powodu znaczniejszego wydatku na czyszczenie rur wodociągowych tudzież naprawę i wymianę zużytych pasów do maszyn. (LW. 9.521/1893 1.579 i 14.263/1893).				
—	*19.900*	*19.900*	—	*1.400*	*Wydatek większy* ponieważ okazała się konieczna potrzeba, urządzenia przewodów parowych dla zbiornika wody ciepłej i zbierania wody skroplonej (LW. 14.263/893).				
250	—	250	38	—	*Wydatek mniejszy* zależny od wysokości wymiaru premii asekuracyjnej.				
398	—	398	—	—					
5.048	—	5.048	38	1.003					
43.200	*33.000*	*76 200*	*1.201*	*1.400*					
48.248	33.000	81.248	1.239	2 403		—	—	—	—
				1 164					
1.027	--	--	301	—	*Wydatek mniejszy* zależny od wymiaru c. k. urzędu podatkowego, nadto z powodu, iż dzierżawca dóbr Tropiszowa nie żądał zwrotu przypadającego mu podatku dochodowego.				
100	—	100	—	—	*Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.				
100	—	100	2	—					
50	—	50	5	—		—	—	—	—
250	--	250	7	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłość z roku 1893									
XIII.		Z przeniesienia . .	126	55	17	04	53	54	46	24	243	37
	60	Rozmaite nieprzewidziane: *a)* Koszta sądowe, portorya i różne drobne . . . . 158 zł. $68^{1}/_{2}$ ct. *b)* pomocnik aptekarza . . . . 700 „ 50— „ *c)* zastępstwa chorych funkcyonaryuszy 80 „ —— „	553	$98^{1}/_{2}$	46	70	147	20	191	30	939	$18^{1}/_{2}$
		Suma rubryki XIII. . .	680	$53^{1}/_{2}$	63	74	200	74	237	54	1.182	$55^{1}/_{2}$
XIV.		**Koszta utrzymania dzieci zrodznych na oddziale położnic.**										
	61	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci . . .	—	—	489	75	—	—	—	—	489	75
XV.		**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**										
	62	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	—	4.871	63	—	—	—	—	4.871	63
	63	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci . .	12.000	—	—	—	—	—	—	—	12.000	—
		Suma rubryki XV. . .	12.000	—	4.871	63	—	—	—	—	16.871	63
XVI.		**Zapisy.**										
	64	Szembeka na odprawianie Mszy św.	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50
	65	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	31	50	—	—	—	—	—	—	31	50
	66	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	40	50	—	—	—	—	—	—	40	50
		Suma rubryki XVI. . .	109	50	—	—	—	—	—	—	109	50
XVII.	67	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.		**Dyety, koszta podróży i różne inne.**										
	68	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr .	108	80	—	—	—	—	—	—	108	80
	69	Dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi . .	—	—	—	—	—	—	101	07	101	07
		Suma rubryki XVIII. . .	108	80	—	—	—	—	101	07	209	87
—	70	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	—	—	—	—	4.302	03	—	—	4.302	03

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 17 maja 1893 zł.	Razem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.	Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893 zł.	ct.
250	—	250	7	—		—	—	—	—
500	700	1.200	261	—	*Wydatek mniejszy* ponieważ Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. Maja 1893, przeznaczył dla nowo przyjętego prowizora apteki, osobny dodatkowy kredyt, w kwocie 700 zł. w. a.	39	59	—	—
750	700	1.450	268	—		39	59	—	—
500	—	—	10	—	*Wydatek mniejszy* zależny od ilości dzieci potrzebujących pokarmu od obcych matek.	—	—	—	—
4.700	—	—	—	172	*Wydatek większy* z powodu większej ilości dzieci do karmienia oddanych.				
12 000	-	—	—	—					
16.700	-	—	—	172		-	—	—	—
38	—	—	—	—					
31	—	—	—	—					
40	—	—	—	—					
109	--	—	—	—		—	—	—	—
50	—	—	50	—	Z tego tytułu niebyło w tym roku żadnego wydatku.	—	—	—	—
150	--	—	41	—	*Wydatki mniejsze* ponieważ nie było koniecznej potrzeby wyczerpania kwot preliminowanych.				
200	-	—	99	—					
350	—	—	140	—		—	—	—	—
-	—	—	—	4.302	*Wydatek większy*, wynikł z korzystniejszego wyniku pomiędzy kwotami preliminowanemi a rzeczywistemi a mianowicie: Dochody rzeczywiste oddziału III. wynosiły . . . . . 42.189 zł. zaś preliminowane . . . 36.436 „ czyli większe o . . . 5.753 zł. Wydatki rzeczywiste wynosiły . . 37.887 zł. zaś preliminowane . . . 36.436 „ zatem większe o . . . 1.451 „ z porównania okazuje się wynik korzystniejszy jak obok wykazano w kwocie . . 4.302 zł.	—	—	—	--

Dochody. Krajowy szpital

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
		Wynikłość z roku 1893										
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi.**										
	1	Od efektów	4.017	72	700	16	72	—	—	—	4.789	88
	2	Od kapitałów										
		a) $4^1/_2$% od reszty dłużnego kapitału . . .	12.240	08	686	42	—	—	—	—	12.926	50
		b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	Od fundacyi	1.157	85	—	—	152	—	163	64	1.473	49
		Suma rubryki I. . . .	17.415	65	1.386	58	224	—	163	64	19.189	87
II.		**Dochody z dóbr i realności.**										
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa . 3.024 Rbl.	3.810	24	—	—	—	—	—	—	3.810	24
	5	Czynsz dzierżawny z Prądnika Czerwonego . . .	3 400	—	—	—	—	—	—	—	3.400	—
	6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
	7	Czynsz za salę wykładową c. k. kliniki	150	—	—	—	—	—	—	—	150	—
	8	Dochód z ogrodów szpitalnych	949	21	174	12	—	—	—	—	1.123	33
	9	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok na cmentarz	78	—	10	50	33	—	28	50	150	—
		Suma rubryki II. . . .	8.487	45	184	62	33	—	28	50	8.733	57
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**										
	10	Od funduszu krajowego galicyjskiego	75.094	$90^1/_2$	13.286	65	33.950	70	24.641	96	146.974	$21^1/_2$
	11	Od samopłacących	8 394	62	481	11	2.916	83	10 677	44	22.470	—
	12	Od funduszów obcokrajowych i innych	6 605	12	275	23	5.064	44	2.193	35	14.138	14
		Suma rubryki III. . . .	90.094	$64^1/_2$	14.042	99	41.931	97	37 512	75	183.582	$35^1/_2$

św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze	większe	Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893		Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893	
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
4.856	66	—	*Dochód mniejszy* ponieważ za wylosowane $4^1/_2$% listy zastawne galic. Tow. kredytow. ziemskiego zakupiono nowe listy opiewające tylko na 4%.	—	—	—	—
12.926	—	1		—	—	—	—
9	9	—	Z tego tytułu i w tym roku nic nie wpłynęło pomimo corocznych urgensów, odsetki te pozostały w zaległości.	9	$43^1/_2$	—	—
1.436	—	37	*Dochód większy* z powodu uiszczenia zaległych odsetek z fundacyi ś. p. Kaspra Małeckiego.	—	—	—	—
19.227	75	38		9	$43^1/_2$	—	—
	37						
4.052	242	—	*Dochód mniejszy* z powodu niższego kursu rubli, którymi dzierżawca czynsz opłaca.	—	—	—	—
3.400	—	—		—	—	—	—
50	—	50	*Dochód większy* ponieważ w tym roku zapłacono zaległą należytość z r. 1892.	—	—	—	—
150	—	—		—	—	—	—
2.000	877	—	*Dochód mniejszy* z powodu mniej korzystnego zbioru jarzyn, tudzież z powodu podanego przy rubr. VII. poz. 38 a) wydatków.	—	—	—	—
50	—	100	*Dochód większy* stanowi zwrot ubocznej należytości za dwa lata ubiegłe t. j. 1891 i 1892	—	—	—	—
9.702	1.119	150		—	—	—	—
	969						
136.000	—	10.974	*Dochód większy* z powodu większej ilości chorych i dni leczenia w stosunku do preliminowanych (vide rubr. VII. poz. 32 lit. *a*) wydatków.	122.338	04	—	—
17.600	—	4.870	*Dochody większe* z powodu większej ilości chorych samopłacących i obcokrajowych, tudzież zaprowadzenia ustawy dla kasy chorych obowiązanej do płacenia kosztów leczenia za swych członków.	93	40	—	—
4.900	—	9.238		2.548	65	—	—
				*			
158.500	—	25.082	*) Z wykazanych obok zaległości czynnych . . . 124.980 zł. 09 — ct. i takichże zaległości z lat ubiegłych (str. 428) 75.024 „ $34^1/_2$ „ zatem w ogólnej kwocie . . 200.004 zł. $43^1/_2$ ct.	124.980	09	—	—

	I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycz. zł.	ct.	IV. obłąkan. zł.	ct.	Razem zł.	ct.
przypada na oddziały: z roku bieżącego	66.023	61	11.276	84	23.051	97	24.627	67	124.980	09
z lat ubiegłych	34.301	$74^1/_2$	7.685	60	20.135	74	12.901	26	75.024	$34^1/_2$
razem	100.325	$35^1/_2$	18.962	44	43.187	71	37.528	93	200.004	$43^1/_2$
Straciwszy z wykazanych powyżej zaległości, zarachowane należytości w rachunkach za III. i IV. kwartał 1893 oddziału I., II., i III. i IV. kwartał oddziału IV. a pobrane na rachunek r. 1894 w łącznych kwotach	47.376	85	8.323	60	19.329	15	9.193	32	84.222	92
pozostaje właściwa zaległość w kwocie	52.948	$50^1/_2$	10.638	84	23.858	56	28.335	61	115.781	$51^1/_2$

Zgodna z odnośnymi protokółami stanu chorych przedłożonymi za r. 1893

Dochody. Krajowy szpital św. Łazarza

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
budżetu			Wynikłość z roku 1893									
IV.	13	**Dochody rozmaite.**										
		a) ze sprzedaży zużytych sprzętów	197	83	—	—	—	—		—	197	83
		b) depozyta po zmarłych	46	37	—	—	—	—	—	—	46	37
		c) wynagrodzenie za liweranki z Prądnika czerwonego z lat 1805 - 1815 i inne drobne	37	12½	—	—	—	—	—	—	37	12½
		d) zaliczki na płace z lat ubiegłych	483	25	—	—	—	—	—	—	483	25
		e) zapomogi udzielone położnicom w latach ubiegłych	—	—	18	—	—	..	—	—	18	—
		Suma rubryki IV. . . .	764	57½	18	—	—		—	—	782	57½
	14	**Dotacya z funduszu krajowego.**	56.430	11	3.161	50	—	—	2.259	51	61.851	12

w Krakowie. Dochody.

Kwota prelimin. wedle ustawy z dnia 24. września 1892.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały z d. 12 i 17 maja 1893	Razem	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Zaległości czynne pozostałe z końcem r. 1893		Zaległości bierne pozostałe z końcem r. 1893	
			mniejsze	większe					
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—					
—	—	—	—	—					
—	—	—	—	—					
—	—	—	—	—					
—	—	—	—	—		6			
100	—	100	—	683	*Dochód większy* dla zmienności tej rubryki nie dającej się naprzód ściśle obliczyć.	6	—	—	—
44.977	33.700	78.677	16.826	—	*Dochód mniejszy* z powodu korzystniejszych wynikłości w ogóle a w szczególności rubr. III. dochodów „Zwroty kosztów leczenia". Szczegółowe wyniki pojedynczych oddziałów podano obok sumaryusza.	—	—	—	—

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
		A) Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
		Zwrot zaliczek na płace	153	—	—	—
VII.		**Koszta gospodarcze.**				
		Zarząd gazowni miejskiej w Krakowie reszta za urządzenia gazowe	—	—	3.253	48
XIII.		Rozmaite	17	85	—	—
		Suma A. . . .	170	85	3.253	48
		B) Dochody.				
I.		Odsetki od kapitałów i fundacyj	264	18	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
		a) Od samopłacących	209	26	—	—
		b „ funduszów obcokrajowych i innych	1.704	15	—	—
		c) „ stron rozmaitych niewyśledzonych	73.110	93½	—	—
		Suma B. . . .	75.288	52½	—	—
		Do tego „ A. . . .	170	85	3.253	48
		Razem . . .	75.459	37½	3.253	48

VII.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

LW. 34.976/1894.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Wydatki.			
I.	1	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy .	1.844	08	2.500
II.	2	Rozmaite . . . . 2.068 zł. 65 ct.			
		od tego zwroty . . . 315 „ — „			
		Czysty wydatek	1.753	65	5
		Suma wydatków	3.597	73	2.505
	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego . .	2.436	29	3.529
		Suma wszystkich wydatków . .	6.034	02	6.034

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
656	–	*Wydatek mniejszy*, bowiem dyrekcye zakładów przymusowej pracy i poprawy, rachunki kosztów utrzymania korygendów za III. kwartał 1893 dopiero w roku 1894 przedłożyły, tudzież, że wydatki tego rodzaju naprzód ściśle obliczyć się nie dają.	181	50	—	—
—	1.749	*Wydatek większy* z powodu wypłaconego honoraryum w kwocie 1.500 zł. za wypracowanie planów dla urządzić się mających w kraju poprawczych kolonij rolniczych (L. W. 19 599/93), oraz zapłaconych odsetek biernych przy zakupnie efektów, od których kupony są płatne dopiero w roku 1894.	—	—	—	—
656	1.749		181	50	—	–
1.093	—	Nadwyżka dochodów mniejsza z powodu przekroczenia poz. 2 wydatków.	—	—	—	—
1.749	1.749		181	50	—	—

*

Dochody. Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w sumie 109 zł. pol. 1 gr.	1	37	1
	2	4½% od kapitału 132.859 zł. wypożyczonego funduszowi krajowemu (patrz budżet tegoż funduszu rubr. XIV poz. 107 wydatków) .	5.978	65	5.979
	3	4½% od obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1884 . . .	54	—	54
		Suma rubryki I. . .	6.034	02	6.034
II.	4	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych zgodna z ogólną sumą wydatków	6.034	02	6.034

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Należytość czynna. Zwrot kosztów utrzymania niewoleńców w zakładzie przymusowej pracy i poprawy w Korneuburgu:

a) z lat ubiegłych	329 zł. 50 ct.	
odpisano	329 „ 50 „	— zł. — ct.
b) z roku bieżącego		181 „ 50 „
Razem . . .		181 zł. 50 ct.
Stan bierny		— —
Czysty stan czynny		181 zł. 50 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	..					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—

Wydatki *większe* od budżetu o . . . 1.093 zł.
Dochody *równe* budżetowi . . . . —
Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . 1.093 zł

VIII.—XIII.

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1883.

(Str. 436).

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1884.

(Str. 440).

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1885.

(Str. 444).

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1888.

(Str. 448).

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1891.

(Str. 452).

Fundusz pożyczki krajowej
z roku 1893.

(Str. 456).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1893.

Wydatki. VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Umorzenie pożyczki** przez losowanie obligacyj	41.400	—	57.400
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących . . .	157.020	75	151.646
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% dodatek dochodowy od kuponów .	15.702	07½	15.165
	4	„ „ „ należytość stemplowa od kuponów . .	804	72	812
	5	Potrzeby kancelaryjne, koszta inseracyjne, 1% i ⅛% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i inne pomniejsze	180	96	110
		Suma rubryki III. . .	16.687	75½	16.087
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	215.108	50½	225.133
		b) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893	—	—	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	215.108	50½	

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
16.000	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacye zgłoszono do wypłaty. Z emitowanych obligacyj na . . 3,800.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec roku 1893 473.300 zł. spłacono zaś i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1893 . . . 441.100 zł. pozostaje do spłacenia z końcem roku 1893 . . . . . 3,358.900 zł.	—	—	—	—
—	5.375	*Wydatek większy*, gdyż zaległe kupony z lat ubiegłych zgłoszono do wypłaty. Należytość kuponowa w roku 1893 wynosiła: *a*) zaległa z lat ubiegłych . . 14.443 zł. 43 ct. *b*) bieżąca z dnia 1. maja i 1. listopada 1893 . . . . 151.646 „ — „ *c*) za nadpłacone kupony w r. 1893 315 „ — „ razem . 166.404 zł. 43 ct. od tego nadpłacone kupony w r. 1893 315 „ — „ pozostaje należytość . . 166.089 zł. 43 ct. spłacono w roku 1893 . . . 157.020 „ 75 „ pozostało do spłaty w zaległości . 9.068 zł. 68 ct.	—	—	9.068	68
—	537	*Wydatek większy*, odpowiednio do wypłaconych kuponów.	—	—	—	—
7	—		—	—	—	—
—	71	*Wydatki* te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.	—	—	—	—
7	608		—	—	—	—
16.007	5.983		—	-	9.068	68
10.024						

Dochody. VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Uposażenie** z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 159) na umorzenie obligacyj przez losowanie, na wypłatę kuponów podatku dochodowego od tychże i na pokrycie wydatków administracyjnych	215.108	$50^1/_2$	225.133
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych . .	215.108	$50^1/_2$	225.133
		b) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893	—	—	
		Razem . . .	215.108	$50^1/_2$	

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.

Stan bierny.

Należytości bierne a to:

a) w rubryce z lat ubiegłych . . . . 3,358.900 zł. — ct.

b) „ z roku 1893 . . . . . 9.068 „ 68 „ 3,367.968 zl. 68 ct.

Czysty stan bierny . . . . . . **3,367.968** zł. **68** ct.

L.W. 47.460/1894.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
10.024	—	*Dochód mniejszy*, wedle potrzeby wykazanej przy pozycyi 1—5 wydatków.	—	—	—	—
10.024	—		—	—	—	—

*

Wydatki. IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Umorzenie** pożyczki przez losowanie obligacyj	16.000	—	14.400
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących . . .	41.370	75	40.566
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów .	4.137	07½	4.057
	4	„ „ „ należytość stemplowa	325	24	330
	5	Potrzeby kancelaryjne i ⅛% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj	61	84	50
		Suma rubryki III. .	4.524	15½	4.437
		Suma wydatków budżetem objętych . .	61.894	90½	59.403

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.600	*Wydatek większy*, ponieważ spłacono część zaległych obligacyj dawniej wylosowanych. Z emitowanych obligacyj na . . 1,000.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec r. 1893. 109.400 zł. spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1893 . . . 108.600 zł. pozostaje do spłacenia z końcem roku 1893 . . . . . 891.400 zł.	—	—	—	—
—	805	*Wydatek większy*, ponieważ zaległe kupony z lat ubiegłych przedłożono do wypłaty. Należytość kuponowa wynosiła w roku 1893. *a*) zaległość z roku 1892 . . . 2.626 zł. 50 ct. *b*) bieżąca z dnia 1. maja i 1. listopada . . . . . . 40 566 " -- " *c*) za nadpłacone kupony w r. 1993 236 " 25 " Razem . . 43.428 zł. 75 ct. od tego nadpłacone kupony w r. 1893 . . . . . . 236 " 25 " pozostaje . . 43.192 zł. 50 ct. wypłacono . . 41.370 " 75 " pozostaje w zaległości . . 1.821 zł. 75 ct.	—	—	1.821	75
—	80	*Wydatek większy*, odpowiadający zrealizowanym kuponom.	—	—	—	—
5	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiednio do wypłaconych kuponów.	—	—	—	—
—	12	*Wydatki* te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.	—	—	—	—
5	92		—	—	—	—
5	2.497		—	—	1.821	75
	2.492					

Dochody. IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Uposażenie** z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 161) na umorzenie obligacyj przez wylosowanie, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego, należytości stemplowej i kosztów administracyjnych	61.894	90½	59.403
		Suma dochodów budżetem objętych . .	61.894	90½	59.403

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: . . . . — —
Stan bierny
Należytości bierne a to:
a) w rubryce z lat ubiegłych . . . 891.400 zł. —
b) „ z roku 1893 . . . . . 1.821 „ 75 893.221 zł. 75 ct.
Czysty stan bierny . . . . . . 893.221 zł. 75 zł.

(LW. 51.207/1894).

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	2.492	Różnica odpowiadająca wynikłościom poz. 1–5 wydatków.	—	—	-	—
—	2.492		—	—	—	—

Wydatki. X. Fuudusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Umorzenie pożyczki** przez losowanie i wypowiedzenie obligacyj .	253.600	—	5.300
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących . . .	15.034	50	14.413
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów .	1.503	45	1.441
	4	„ „ należytość stemplowa od kuponów . .	43	24	42
	5	Potrzeby kancelaryjne i 1/8% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj	460	96	38
		Suma rubryki III. .	2.007	65	1.521
		Suma wydatków budżetem objętych .	270.642	15	21.234

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	248.300	*Wydatek większy*, z powodu, że cały pozostały kapitał tej pożyczki wypowiedziany został w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 28. września 1892 z dniem 1. listopada 1893 z którym też dniem dalsze oprocentowanie ustało. Z emitowanych obligacyj na . . . 354.800 zł. spłacono po koniec roku 1893 . 284.700 „ pozostaje tedy do spłacenia z końcem roku 1893 . . . . . 70.100 zł.	—	—	—	—
—	622	*Wydatek większy*, ponieważ zaległe kupony z lat ubiegłych przedłożono do wypłaty. Należytość kuponowa w roku 1893 wynosiła: *a*) zaległość z roku 1892 . 1.077 zł. 50 ct. *b*) bieżąca na dniu 1. maja i 1. listopada 1893 . . . 14.413 „ — „ *c*) za nadpłacane kupony z roku 1893 . . . 182 „ 25 „ razem . 15.672 zł. 75 ct. od tego nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyj . 182 „ 25 „ pozostaje . 15.490 zł. 50 ct. wypłacono . 15.034 „ 50 „ Pozostaje w zaległości . . 456 zł. — ct.	—	—	456	—
— —	62 1	*Wydatek większy*, odpowiadający zrealizowanym kuponom.	— —	— —	— —	— —
—	423	*Wydatek większy*, z powodu ogłoszenia wypowiedzenia całego resztującego kapitału tej pożyczki.	—	—	—	—
—	486		—	—	—	—
—	249.408		—	—	456	—

Dochody. X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 164) na umorzenie wylosowanych i wypowiedzianych obligacyj, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego, należytości stemplowej i kosztów administracyjnych	270.642	15	21.234
		Suma dochodów budżetem objętych . . .	270.642	15	21.234

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny . . . . — zł -- ct

Stan bierny:

a) w rubryce wydatków z lat ubiegłych . . . . 70.100 zł. — ct.
b) „ „ z roku 1893 . . . . 456 „ — „

Czysty stan bierny . . . 70.556 zł. — ct.

L.W. 51.208/1894.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	249.408	*Dochód większy* wedle potrzeby wykazanej przy pozycyi 1—5 wydatków.	—	—	—	—
—	249.408		—	—	—	—

Wydatki. XI. Fundusz pożyczki krajowoj z roku 1888.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	Wydatki w roku 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Umorzenie pożyczki** przez losowanie obligacyj	5.700	—	5.300
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących . . .	19.356	75	19.049
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów . .	1.935	67½	1.905
	4	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	13	93	40
		Suma rubryki III. .	1.949	60½	1.945
		Suma wydatków budżetem objętych . . .	27.006	35½	26.294

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	400	*Wydatek większy*, ponieważ spłacono część zaległych obligacyj dawniej wylosowanych: Zemitowanych obligacyj na . . 443.800 zł. spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1893 . . . 24.400 „ pozostaje tedy do spłacenia z końcem roku 1893 . . . . 419.400 zł.	—	—	—	—
—	308	*Wydatek większy*, gdyż zaległe kupony z lat ubiegłych przedstawiono do wypłaty. Należytość kuponowa w roku 1893 wynosiła: *a*) zaległość z roku 1892. . . 350 zł. 75 ct. *b*) bieżąca na dzień 1. maja i 1. listopada . . . . . 19 049 „ — „ *c*) za nadpłacone kupony z r. 1893 22 „ 50 „ razem . . 19.422 zł. 25 ct. od tego nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyj . . . 22 „ 50 „ pozostaje . . . 19.399 zł. 75 ct. wypłacono . . . 19.356 „ 75 „ pozostaje w zaległości . . . 43 zł. — —	—	—	43	—
—	30	*Wydatek większy*, odpowiednio do wypłaconych kuponów.	—	—	—	—
26	—	*Wydatki* te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.	—	—	—	—
26	30		—	—	—	—
26	738		—	—	43	—
	712					

Dochody. XI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1888.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 166) na umorzenie wylosowanych obligacyj, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego od tychże i pokrycie wydatków administracyjnych	27 006	35½	26.294
		Suma dochodów budżetem objętych	27.006	35½	26.294

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny . . . . — zł. - ct.

Stan bierny:

Należytości bierne:
z lat ubiegłych . . . . 419.400 zł.
z roku bieżącego . . . . . . 43 „ 419.443 zł.

Czysty stan bierny . . . 419.443 zł.

(LW. 51.209/1894).

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	712	Odnośnie do pozycyi 1—4 wydatków.	—	—	—	—
—	712		—	—	—	—

Wydatki. XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Wydatki.			
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	21.700	—	15.800
II.	2	Wypłyta kuponów od obligacyj w obiegu będących	60.780	—	58.940
III.		**Koszta administracyjne,**			
	3	C. K. Skarbowł Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów .	6.078	—	5.894
	4	„ „ „ należytość stemplowa „ „ .	356	53	359
	5	Potrzeby kancelaryjne i $^1/_8$% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj	163	88	60
		Suma rubryki III. . .	6.598	41	6.313
		Suma wydatków budżetem objętych . .	89.078	41	81.053

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	5.900	*Wydatek większy,* ponieważ spłacono część zaległych obligacyj dawniej wylosowanych. Z emitowanych obligacyj na . . 1,500.000 zł. spłacono i z obiegu ściągnięto po koniec roku 1893. . . . 35.900 „ pozostaje tedy do spłacenia z końcem roku 1893 . . . 1,464.100 zł.	—	—	—	—
—	1.840	*Wydatek większy,* gdyż zaległe kupony przedłożono do wypłaty. Należytość kuponowa w roku 1893 wynosiła: *a)* zaległość z roku 1892 . . 4.492 zł. *b)* bieżąca na dniu 1. maja i 1. listopada . . . . . 58.940 „ *c)* za nadpłacone kupony w roku 1893 . . . . . 182 „ razem 63.614 zł. od tego nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyj . . 182 „ pozostaje . . 63.432 zł. wypłacono . . 60.780 „ pozostaje w zaległości . 2.652 zł.	—	—	2.652	—
—	184	*Wydatek większy,* odpowiednio do wypłaconych kuponów.	—	—	—	—
3	—	*Wydatki* te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.	—	—	—	—
—	104		—	—	—	—
3	288		—	—	—	—
3	8.028		—	—	2.652	—
	8.025					

Dochody. XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV poz. 168) na umorzenie wylosowanych obligacyj, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego, należytości stemplowej i pokrycie wydatków administracyjnych	89.078	41	81.053

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

Stan bierny:

a) obligacye w obiegu będące . . . . . . 1,464.100 zł.
b) kupony zapadłe a niezrealizowane . . . . . . 2.652 „ 1,466.752 zł.

Czysty stan bierny: . . . 1,466 752 zł.

L.W. 51.210/1894.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	8.025	Odnośnie do poz. 1—5 wydatków.	—	—	—	—

Wydatki. XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	Wydatki w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana zł.
		Wydatki.			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Umorzenie pożyczki przez losowanie**	51.800	—	—
		Do przeniesienia . . .	51.800	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Uwagi ogólne. *a)* W celu spłacenia niewylosowanych 5% obligacyj funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa krakowskiego, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu swem dnia 28. września 1892. zaciągnięcie pożyczki imieniem kraju w takiej nominalnej wysokości, jaka się okaże potrzebną dla uzyskania gotówki 26,925.000 zł. W wykonaniu tej uchwały sejmowej, Wydział krajowy zawarł układ z Unionbankiem (LW. 5.361/93) mocą którego tenże Bank objął sfinansowanie 4% koronowej pożyczki krajowej po kursie 91 zł. 50 ct. za każde 100 zł., czyli 200 koron. Stosując się do powyższej uchwały sejmowej, puszczono w obieg 4% obligacye imiennej wartości 58,850.000 koron, czyli 29,425.000 zł. a. w. za które otrzymano, licząc po wyżej wymienionym kursie, kapitał w kwocie 26,923.875 zł. *b)* Wydatki i dochody tego funduszu, którego zamknięcie rachunkowe po raz pierwszy się przedkłada, nie były wcale preliminowane, a zatem wszelkie potrzeby tegoż funduszu pokryto z bieżących dochodów funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, na który to cel pobrano z tegoż funduszu dotacyę w kwocie 629.446 zł. 20 ct.				
—	—	*Do rubryki I.* Z emitowanych obligacyj na 58,850.000 koron czyli . . . . . 29,425.000 zł. wylosowano w roku 1893 zgodnie z planem umorzenia 188.500 koron, czyli . . . . . 94.250 „ pozostaje tedy z końcem roku 1893 58,661.500 koron, czyli . . 29,330.750 zł. Z wylosowanych zaś, jak wyżej imiennej wartości na . . . . 94.250 zł. zrealizowano po koniec roku 1893 obligacye imiennej wartości na . 51.800 „ nie przedłożono więc do wypłaty wylosowanych obligacyj z r. bieżącego imiennej wartości na . . 42.450 „ a po doliczeniu do tej zaległości sumy obligów w latach następnych wylosować się mających . . 29,330.750 „ Zaległość ogólna z końcem roku 1893 wynosi . . . . . . 29,373.200 zł.	—	—	29,373.200	—
	—	Do przeniesienia . .	—	—	29,373.200	—

Wydatki. XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana zł.
		Z przeniesienia . .	51 800	—	—
II.	2	**Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących** . . .	545.769	—	—
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Koszta konfekcyi i konwersyi	29.062	53	—
	4	Koszta kancelaryjne	1.868	53	—
	5	Prowizya zapłacona Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj	599	14	—
		Suma rubryki III. .	31.530	20	—
IV.	6	**Uposażenie funduszów indemnizacyjnych.**			
		a) Galicyi wschodniej . . . . 16.371.000 zł.			
		b) „ zachodniej . . . . 10.024.000 „			
		c) Wielkiego Księstwa Krakowskiego . . . 528.875 „	26.923,875	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych (do przeniesienia) . .	27,552.974	20	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—	Z przeniesienia . .	—	—	29.373.200	—
—	—	*Do rubryki II.* Należytość za kupony w roku 1893 wynosiła 1,177.000 koron czyli . . . . . 588.500 zł. wypłacono . . . . . 545.769 „ pozostała zaległość . . . 42.731 zł.	—	—	42.731	—
—	—	*Do rubryki III.* Na koszta konfekcyi kwitów tymczasowych i obligacyj z kuponami i talonem, tudzież koszta konwersyi długu indemnizacyjnego wydano w poszczególnych pozycyach: 1) na papier z przywozem . . 1.854 zł. 25$^1/_2$ ct. 2) na grawurę . . . . 350 „ — „ 3) na druk i numerowanie . . 8.717 „ 14$^1/_2$ „ 4) na roboty litograficzne . . 2.910 „ 30 „ 5) na roboty stolarskie, ślusarskie, introligatorskie i t. p. . 1.638 „ 34 „ 6) na portorya i telegramy . 73 „ 71 „ 7) na przybory kancelaryjne . 433 „ 99 „ 8) na koszta podróży i dyety . 740 „ 70 „ 9) na zaliczki do wyrachowania . 480 „ — „ 10) na inseraty . . . . 469 „ 09 „ 11) na remuneracye . . . 9.934 „ — „ 12) na dyurna . . . . 1.461 „ — „ Razem . . 29.062 zł. 53 ct.	480	—	—	—
—	—	Według istotnej potrzeby.	—	—	—	50
—	—		—	—	—	—
—	—		480	—	—	50
—	—	W myśl uchwały sejmowej z dnia 28. września 1892. uposażono fundusze indemnizacyjne kapitałem 26,923.875 zł. służącym do umorzenia długu indemnizacyjnego.	—	—	—	—
—	—	Do przeniesienia .	480	—	29,415 931	50

Wydatki. XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana zł.
		Z przeniesienia .	27 552.974	20	—
		b) **Przenośne.**			
	1	Mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych	366	—	—
	2	Zaliczki udzielone i zwrócone	3,400.405	29 1/2	—
	3	Kwity tymczasowe wydane i zamieniane	117,653.500	—	—
	4	Obligacye wydane i zamieniane	59,283.900	—	—
	5	Kapitały złożone przez Unionbank	28,106.227	45 1/2	—
	6	Zwrot mylnych dochodów	8.210	27	—
		Suma wydatków przenośnych . .	208,452.609	02	—
		Suma wszystkich wydatków . . .	236 005.583	22	—
		c) Zapas kasowy z końcem roku 1893. w efektach (koron) . .	161.600	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . . .	236,167.183	22	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—	Z przeniesienia . .	480	—	29,415.931	50
—	—	*Do poz. 1.* Wydatek w kwocie 366 zł. znajduje pokrycie w należytościach czynnych, wykazanych w odnośnej pozycyi dochodów.	—	—	—	—
—	—	*Do poz. 2.* Wydatek ten przenośny odpowiada poz. 2. dochodów przenośnych.	—	—	—	—
—	—	*Do poz. 3.* Należytość bierna w kwocie 62.600 koron, czyli 31.300 zł. w a. wykazana, stanowi wartość tych kwitów tymczasowych, które z końcem r. budżetowego 1893. nie zostały wymieniane na definitywne obligacye, a które po ściągnięciu z obiegu, przeznaczone są do zniszczenia. Tej pozycyi biernej odpowiada kwota 62.600 koron, wykazana w dochodach przenośnych pod poz. 3. jako należytość czynna.	—	—	31.300	—
—	—	*Do poz. 4.* Należytość bierna, wykazana w kwocie 161.600 czyli 80.800 zł. w. a. koron stanowi: *a)* wartość definitywnych obligacyj imiennej wartości . . . . . . 62.600 koron które po ściągnięciu kwitów tymczasowych, opiewających na tę samą sumę, stronom wydane zostaną; *b)* wartość obligacyj drobnych, przeznaczonych do zamiany, imiennej wartości . . . . . 99.000 „ które puszczone zostaną w obieg dopiero po ściągnięciu i zniszczeniu obligacyj wyższych seryj, opiewających na tę samą kwotę.	—	—	80.800	—
—	—	*Do poz. 5.* Pozycyę tę przenośną znosi dochód przenośny.	—	—	—	—
—	—	*Do poz. 6.* Wydatek ten znosi dochód przenośny wykazany pod poz. 6	—	—	—	—
—	—		—	—	112.100	—
—	—		480	—	29,528.031	50

Dochody. XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	Dochody w roku 1893 ct.	Kwota preliminowana zł.
		Dochody.			
		a) **Rzeczywiste.**			
	1	Kapitał uzyskany z emisyi 4% obligacyj własnych, imiennej wartości 29,425.000 zł., czyli 58,850 000 koron, po kursie 91 zł 50 ct. za 200 koron	26.923 875		—
	2	Dotacya z funduszów indemnizacyjnych na pokrycie potrzeb bieżących	629.446	20	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	27 553.321	20	—
		b) **Przenośne.**			
	1	Mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych	19	—	—
	2	Zaliczki otrzymane i zwrócone	3,400.405	29½	—
	3	Kwity tymczasowe otrzymane z konfekcyi, zamieniane i ściągnięte z obiegu	117,653.500	—	—
	4	Obligacye otrzymane z konfekcyi i zamieniane	59,445.500	—	—
	5	Kapitały złożone przez Unionbank	28 106.227	45½	—
	6	Rozmaite mylne dochody	8.210	27	—
		Suma dochodów przenośnych . .	208,613.862	02	—
		Suma wszystkich dochodów . . .	236,167.183	22	—
		c) **Zapas kasowy z początkiem roku 1893**	—	—	—
		Razem zgodnie ze sumą wydatków . . .	236,167.183	22	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—	Wyjaśnienie podano w ogólnej uwadze na czele zamknięcia rachunkowego.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	*Do poz. 1.* Mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych wynoszą . . . . . 366 zł. a po strąceniu zwrotów w kwocie . . 19 „	—	—	—	—
		pozostaje zaległość czynna . . . 347 zł.	347	—	—	—
—	—	*Do poz. 2.* Dochód ten odpowiada poz. 2. wydatków przenośnych.				
—	—	*Do poz. 3.* Patrz tę samą pozycyę w wydatkach przenośnych.	31.300	—	—	—
—	—	*Do poz. 4.* Obligacye otrzymane z konfekcyi i zamieniane wynoszą sumę . . 59,445.500 koron wydano zaś przez puszczenie w obieg lub zamianę obligi w imiennej wartości . 59,283.900 „ a zatem pozostało jeszcze z końcem r. budżetowego 1893 w zapasie obligów imiennej wartości . . . . 161.600 koron co stanowi należytość bierną, wykazaną przy poz. 4. wydatków przenośnych.	—	—	—	—
—	—	*Do poz. 5.* Dochód ten znosi się z wydatkiem wykazanym pod poz. 5. wydatków przenośnych.	—	—	—	—
—	—	*Do poz. 6.* Patrz tę samą pozycyę w wydatkach przenośnych.	—	—	—	—
—	—		31.647	—	—	—
—	—		31.647	—	—	—

XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Pozycya	Poszczególnienie	W imiennej wartości			
	Stan majątku z końcem roku 1893.				
	Stan czynny:				
1	Zapas kasowy w efektach	161.600	—		
2	Należytości czynne w dziale kosztów administracyjnych . .	480	—		
3	Należytości czynne z tytułu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych	347	—		
4	Nieściągnięte z obiegu kwity tymczasowe	62.600	—		
	Suma stanu czynnego . .			225.027	
	Stan bierny:				
1	Obligacye w obiegu będące	58,746.400	—		
2	Kupony zapadłe a nie zrealizowane	42.731	—		
3	Koszta administracyi	—	50		
4	Kwity tymczasowe do zniszczenia przeznaczone	62.600	—		
5	Obligacye niepodniesione i do wymiany przeznaczone . .	161.600	—		
	Suma stanu biernego . . .			59.013.331	50
	Czysty stan bierny	—	—	58,788.304	50

LW. 51.928/94.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

W walucie austryackiej				
zł,	ct.	zł.	ct.	
80.800	—			
480	—			
347	—			
31.300	—			
		112.927	—	
29,373,200	—			
42.731	—			
—	50			
31.300	—			
80.800	—			
		29,528.031	50	
		29,415.104	50	

XIV. — XVIII.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	Wydatki w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Rozmaite przypadkowe**	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	—	—	5
	2	Przeniesiono do majątku zarodowego	5.541	63	
	3	Dyrekcyi Banku krajowego	4.607	82	
		Suma wszystkich wydatków . . .	10.149	45	

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
5	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że z tej rubryki żadnych kosztów nie poniesiono.	—	—	—	—
5			—	—	—	—
		W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10 maja 1893 wydano Dyrekcyi Banku krajowego cały fundusz domestykalny na utworzenie stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, a mianowicie: *a*) efektami . . 171.782 zł. 27 ct. *b*) gotówką: . *α*) z majątku zarodowego 25.186 zł. 45 ct. *β*) „ obrotowego 4.607 „ 82 „ (LW. 69.488/93 i 33.502/94).				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	$4^1/_2\%$ od pożyczonego kapitału na budowę zakładu kulparkowskiego	1 692	17	1.133
	2	4% i $4^1/_2\%$ od listów zastawnych galicyjsk. Towarzystwa kredyt. ziemsk.	1 300	—	2.362
	3	$4^1/_2\%$ od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . .	63	—	4
	4	$4^1/_2\%$ od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1884 . .	60	—	558
	5	$4^1/_2\%$ od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1885 . .	144	—	9
	6	$4^1/_2\%$ od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1889 . .	36	—	18
	7	4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 234 zł. — ct. od tego odsetki bierne . . . . . . 165 „ 22 „	68	78	—
	8	$4^1/_2\%$ od listów zastawnych galic. Banku krajowego . . .	700	87	1.910
	9	4% od **książeczek** galic. Banku krajowego	—	—	—
		Suma rubryki I. . .	4.607	82	5 994
II.	10	**Sprzedaż dzieła** p. t. „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej"	—	—	2
III.	11	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych . .	4.607	82	5.996
		Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce	5.541	63	
		Suma wszystkich dochodów .	10.149	45	

LW. 46.092/94.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
	559	Różnicę dochodów rzeczywistych w porównaniu z kwotami preliminowanemi, spowodowało wylosowanie efektów jednej kategoryi, a zakupna innej kategoryi, tudzież wydania takowych Dyrekcyi Banku krajowego z kuponem bieżącym.				
1.062	—					
—	59					
—	45					
—	135					
—	18					
—	69					
1.209	—					
2.271	885					
2	—					
—	—					
2.273	885		—	—	—	—
1.388						

Wydatki. — Dochody. XV. Fundusz kultury krajowej.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Zwroty kar**	1	63	15
II.		**Rozmaite.**			
	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	3.433	—	3.433
	3	Nieprzewidziane	—	—	—
	4	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego . .	238	90½	—
		Suma rubryki II. . .	3.671	90½	3.433
		Suma wszystkich wydatków . .	3.673	53½	3.448
		Dochody.			
I.	1	**Odsetki** od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883, 1884 i 1889	1.948	50	1.948
II.	2	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	1.725	03½	1.500
III.	3	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	3.673	53½	3.448

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
Należytości czynne: *a*) z roku bieżącego . .	786 zł. 69 ct.	
b) z lat ubiegłych . .	2.274 „ 13 „	3.060 zł. 82 ct.

Stan bierny:

Zwroty kar z lat ubiegłych	— zł. — „
Czysty stan czynny. . .	3.060 zł. 82 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki. — Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyd. i dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
13	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ zwroty są przypadkowe.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	238	*Wydatek większy*, odpowiedni niespotrzebowanym dochodom tegoż funduszu.	—	—	—	—
—	238		—	—	—	—
13	238		—	—	—	—
	225					
—	—		—	—	—	—
—	225	*Dochód większy*, z powodu ściągnięcia zaległych grzywien.	786	69	—	—
—	—		—	—	—	—
—	225		786	69	—	—

Wydatki bez wliczenia nadwyżki dochodów przeniesionej do funduszu krajowego (rubr. IV.) *mniejsze* od budżetu o . . . . . . 13 zł.
Dochody większe od budżetu o . . . 225 „
Wynik w ogóle korzystniejszy o . . . 238 zł.

Wydatki. XVI. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	Wydatki w roku 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.		**Utrzymanie sierót.**			
	1	Siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie . . .	840	—	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej ogrodu botanicznego we Lwowie	31	50	252
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie . . .		—	480
	4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie . . .	—	—	115
		Suma rubryki I. . .	871	50	1.687
II.	5	**Rozmaite**	1	34	5
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	872	84	1.692
		Nadwyżka dochodów (rozporządzalna) z końcem roku 1892, przeniesiona do majątku zarodowego	789	85	
		Suma wszystkich wydatków . .	1.662	69	
		Zapas z końcem roku 1893 gotówką	1.034	06	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	2.696	75	

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
220	—	Wynikłości od preliminarza mniejsze, z powodu nieobsadzenia wolnych miejsc, tudzież, że dwóch uczni niepobrało stypendyum przez cały rok.	—	—	126	—
480	—		—	—	—	—
115	—		—	—	—	—
815	—		—	—	126	—
4	—					
819	—					

Dochody. XVI. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki.**				
	1	$4^1/_2\%$ od listów zastawnych galic. Banku krajowego . . .		171	—	139
	2	$4^1/_2\%$ od oblig. gal. pożyczki krajowej z roku 1883 . . .		382	50	382
	3	4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . . .		35	32	44
	4	$4^1/_2\%$ od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . .		650	—	1.170
	5	4% od listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. nowej emisyi		520	—	—
	6	4% od obligac. galic. pożyczki kraj. z roku 1893 .	24 zł. — ct.			
		od tego odsetki bierne	19 „ 60 „	4	40	—
	7	$4^1/_2\%$ od obligac. galic. pożyczki kraj. z roku 1884 . . .		58	50	59
	8	$4^1/_2\%$ obligac. galic. pożyczki kraj. z roku 1885		13	50	13
	9	4% od obligac. propinacyi galicyjsk.	22 zł. — ct.			
		od tego odsetki bierne	13 „ 32 „	8	68	—
		Suma rubryki I. . .		1.843	90	1.807
II.	10	**Rozmaite**		—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych . .		1.843	90	1.807
		Zapas z początkiem roku 1893 gotówką		852	85	
		Suma wszystkich dochodów		2.696	75	

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas gotówki z końcem roku 1893 . . . . . 1.034 zł. 06 ct.

Stan bierny: . . . . 126 „ — „

Czysty stan czynny . . . . 908 zł. 06 ct.

LW. 48.532/94.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	32		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
9	—		—	—	—	—
520	—		—	—	—	—
—	520	Różnicę dochodów od kwot preliminowanych, spowodowało przykupno efektów za nadwyżkę dochodów z roku 1892.	—	—	—	—
—	5		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	.	—
—	9		—	—	—	—
529	566		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
	37					

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . 819 zł.

Dochody większe od budżetu o . . . 37 „

Wynik w ogóle korzystniejszy o . . . 856 zł.

Wydatki. XVII. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Płaca** Dra Antoniego Prohaski za czynność około wydawnictwa „Aktów grodzkich i ziemskich“ archiwum bernardyńskiego	800	—	800
II.	2	**30% rabat księgarski** za sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich“	35	28	30
III.	3	**Koszta druku i oprawy** „Aktów grodzkich i ziemskich“	614	—	270
IV.	4	**Rozmaite**	2	30	5
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	1.451	58	1 105
		Zapas z końcem roku 1893	—	—	—
		Razem zgodnie z sumą dochodów	1.451	58	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	5	*Wydatek większy,* z powodu sprzedaży większej ilości tomów.	—	—	—	—
—	344	*Wydatek większy* z powodu druku XVI. tomu aktów grodzkich i ziemskich.	—	—	—	—
2	—	*Wydatek mniejszy,* nie da się bowiem naprzód oznaczyć.	—	—	106	02 1/2
2	349		—	—	106	02 1/2
—	—					
	347					

Dochody. XVII. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	Dochody w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.	1	Sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich"	117	60	100
II.		**Odsetki.**			
	2	5% od austr. renty państwowej papierowej	603	75	546
	3	$4^1/_2$% od obligacyi galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1883	225	—	225
	4	$4^1/_2$% od obligacyi galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1889	135	—	135
	5	4% od obligacyi galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1893 267 zł. — ct.	—	—	—
		od tego correlativum odsetek . . . 195 zł. 43 ct.	71	57	—
	6	$4^1/_2$% od listów zastawnych galicyjsk. Banku krajowego	99	—	99
		Suma rubryki II.	1.134	32	
III.	7	Rozmaite: Zaliczka zwrotna z funduszu krajowego	106	$02^1/_2$	—
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	1.357	$94^1/_2$	1.105
		Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce	93	$63^1/_2$	
		Razem zgodnie ze sumą wydatków	1.451	58	

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.

Stan czynny	— zł. — ct.
Stan bierny	106 „ $02^1/_2$ „
Czysty stan bierny	106 zł. $02^1/_2$ ct.

(LW. 46.901/1894.).

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	18	*Dochód większy,* z powodu sprzedaży większej ilości tomów.	—	—	—	—
—	58	*Dochód większy* z powodu sprzedaży obligacyi renty państwowej, a zakupna 4% obligacyi pożyczki krajowej z roku 1893.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
·	71		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
			—	—	—	—
—	106	*Dochód większy* z powodu pobrania zaliczki zwrotnej z funduszu krajowego na pokrycie wydatków spowodowanych drukiem tomu XVI.				
—	253		—	—	—	—

Wydatki większe od budżetu o . . . 347 zł.
Dochody większe od budżetu o . . . 253 „
Wynik w ogóle niekorzystnicjszy o . . 94 zł.
z powodu druku XVI. tomu aktów grodzkich i ziemskich.

Wydatki. XVIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Wydatki			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.		**Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj.**			
	1	Spłata obligacyj wylosowanych	35 500	—	31.100
II.		**Wypłata kuponów.**			
	2	Od obligacyj w obiegu będących	19.839	—	19.485
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów . .	1.983	90	1.948
	4	" " " należytość stemplowa " "	147	54	145
	5	Potrzeby kancelaryjne, prowizya Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj i inne pomniejsze	77	62	110
		Suma rubryki III. . .	2.209	06	2.203
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	57.548	06	52.788
		Zapas kasowy z końcem roku 1893	—	—	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . . .	57.548	06	

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	4.400	*Wydatek większy*, z powodu zrealizowania obligacyj dawniej wylosowanych: Z emitowanych obligacyj na . . 1,600.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia od roku 1874 po koniec roku 1893 . . . 375.200 zł. Z tego spłacono i ściągnięto z obiegu: *a*) od r. 1874 do r. 1893 368.700 zł. *b*) fundusz pożyczki krajowej z roku 1883 po koniec roku 1892 wykupił z obiegu . . 772.000 „ *c*) własne obligacye przedziurawione . . 154.800 „ Razem . . 1,295.500 „ pozostaje do spłacenia z końcem r. 1893 304.500 zł.	—	—	—	—
—	354	*Wydatek większy*, z powodu spłacenia zaległych kuponów z lat ubiegłych.	—	—	417	—
—	36	*Wydatek większy*, odpowiednio do wypłaconych kuponów.				
—	2	*Wydatki* te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.				
32	—					
—	—					
32	38		—	—	—	—
32	4.792					
	4.760		—	—	417	—

Dochody. XVIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d 24. września 1892. zł.
		Dochody.			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.		**Zwrot kapitału wypożyczonego.**			
	1	Od Wydziałów powiatowych	446	67	
II.		**Odsetki.**			
	2	6% od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym . .	974	03	2.000
	3	10% i 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów	208	10	
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych . .	1.628	80	2.000
		b) **Przenośne.**			
	4	Zwrot zasiłku danego na budowę „Kulparkowską"	55.919	26	
		Razem . . .	57.548	06	
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893	—	—	
		Suma wszystkich dochodów . . .	57.548	06	

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Suma udzielonych pożyczek wynosiła: w kapitale . . . . 1,166.300 zł. — — na to uiszczono po koniec roku 1893 . . . . 1,163.619 „ 94 ct. pozostaje do ściągnięcia . 2.680 zł. 06 ct.				
371	—	Zaległość z tytułu odsetek anuitetowych wynosiła: z końcem roku 1892 . . . 4.223 zł. 13 ct. należytość bieżąca . . . 22 „ 36 „ razem . . 4.245 zł. 49 ct. na to ściągnięto . . . . 974 „ 03 „ pozostaje zaległość . . 3.271 zł. 46 ct. *ad 3.* Zaległość z roku 1892 wynosiła . . . . . . 1.456 „ 60 „ ściągnięto w roku 1893 . . 208 „ 10 „ pozostaje w zaległości . . . 1.248 zł. 50 ct.				
371	—		—	—	—	—

XVIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Pozycya	Stan majątku z końcem roku 1893	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	Stan czynny:				
1	Należytości czynne:				
	W rubrykach dochodów z lat ubiegłych	68.815	42	68.815	42
	Stan bierny:				
2	Należytości bierne:				
	W rubrykach wydatków z lat ubiegłych	304.500	—		
	„ „ z roku 1893	417	—	304.917	—
	Czysty stan bierny . .	—	—	236.101	58

Rubryka budżetu	Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych i z roku bieżącego.	Należytości czynne zł.	czynne ct.	bierne zł.	bierne ct.
	Dochody.				
I.	Zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym . . .	2.680	06	—	—
II.	Odsetki:				
	a) od wypożyczonego kapitału Wydziałom powiatowym . .	3.271	46	—	—
	b) od wypożyczonego kapitału Wydz. powiat. za zwłokę . .	1.248	50	—	—
	Zwrot zasiłku na budowę kulparkowską	61.615	40	—	—
	Wydatki.				
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie	—	—	304.500	—
II.	Wypłata kuponów	—	—	417	—
	Razem . . .	68.815	42	304.917	—

LW. 51.927/1894.

XIX.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. XIX. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892. zł.
		Wydatki			
I.		**Płace urzędników.**			
	1	Funkcyonaryusze szpitalni za czynności przy tym funduszu . .	50	—	50
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2	Druki, potrzeby do pisania i t. p.	1	80	20
III.		**Remuneracye.**			
	3	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . . . . . — zł. —			
	4	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . . . . 3 „ —	3	—	20
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	5	Za utrzymanie dzieci, nie mających prawa do dobrodziejstwa ustawy z 23. maja 1873 a przyjętych w miarę własnych zasobów .	1.228	01	1.525
V.	6	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	10
VI.	7	**Podatki i daniny**	—	—	—
VII.		**Zapomogi dla położnic.**			
	8	Dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.048	—	3.450
VIII.		**Rozmaite.**			
	9	Koszta pogrzebowe, podróże i różne inne	25	78	30
		Suma wydatków . .	4.356	59	5.105
		Do tego:			
	10	Nadwyżka dochodów oddana do majątku zarodowego tego funduszu	354	97	—
		Ogólna suma wydatków . . .	4.711	56	5.105

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	—					
18	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
17	—					
297	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu utrzymania podrzutków a zastosowany do wysokości własnych funduszów.				
10	—	Nie było potrzeby leczenia dzieci kosztem tego funduszu.				
—	—					
402	—	*Wydatek mniejszy* z powodu mniejszej ilości położnic poddających się praktyce klinicznej.				
4	—	*Wydatek mniejszy* zależny od śmiertelności dzieci.				
748	—					
—	355	*Wydatek niepreliminowany* wynikł z korzystniejszej różnicy rzeczywistych wynikłości w porównaniu z preliminowanemi a to: wydatki (bez zapomóg dla położnic) były mniejsze o kwotę 346 zł. zaś dochody większe o kwotę . . 9 „ zatem wynik *korzystniejszy* o . . 355 zł.				
748	355		—	—	—	—
393						

Dochody. XIX. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 24. września 1892 zł.
		Dochody.			
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**			
	1	Od efektów	895	07	887
	2	$4^1/_2$% od reszty dłużnego kapitału wypożyczonego funduszowi krajowemu	686	42	686
	3	5% od kapitału fundacyjnego Tarły	82	07	82
II.	4	**Dochody z realności.**	—	—	—
III.	5	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.663	56	1.655
		Do tego:			
	6	Dotacya z funduszu krajowego na zapomogi dla położnic . .	3.048	—	3.450
		Ogólna suma dochodów . .	4.711	56	5.105

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	8	*Dochód większy* z powodu przykupna efektów.	—	—	—	—
—	1	Nieznaczna różnica.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	..	—	—
—	—		—	—	—	—
—	9		—	—	—	—
402	—	*Dochód mniejszy* zależny od wydatków rubryki VII. poz. 8.	—	—	—	—
402	9		—	—	—	—
393						

FUNDUSZ POŻYCZKOWY

na drogi powiatowe i gminne.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

LW. 48.860/1894.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. XX. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym: *a*) Jarosławskiemu 6.000 zł., *b*) Krakowskiemu 2.000 „, *c*) Lwowskiemu 3.000 „, *d*) Rawskiemu 10.000 „, *e*) Rzeszowskiemu 20.000 „, *f*) Tarnowskiemu 3.000 „	44.000	—	44.000	—	—	—
		3% odsetki od lokacyi w funduszu krajowym	217	92	217	92	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Lokacya na 3% rachuuku bieżącym w funduszu krajowym	55.591	40	55.591	40	—	—
		Suma wydatków	99.809	32	99.809	32	—	—
		Zapas z końcem roku 1893 w gotówce	—	—	5.506	59	—	—
		Razem	—	—	105.315	91	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny.

a) Zapas w kasie krajowej gotówką	5.506 zł.	59 ct.
b) Zwroty, pożyczek od Wydziałów powiatowych	210.461 „	16 „
c) Gotówka na lokacyi w funduszu krajowym	18.723 „	39 „
Suma stanu czynnego	234.691 zł.	14 ct.

Stan bierny.

Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	234.691 zł	14 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1892.	214.191 „	48 „
okazuje się **przyrost** majątku o	20.499 zł.	66 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego rubr. X. lit. D. poz. 121.	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	248.483	37	38.022	21	210.461	16
	3	Odsetki od lokacyi w funduszu krajowym. . .	588	81	588	81	—	—
	4	Odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych. .	128	77	128	77	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	269.200	95	58.739	79	210.461	16
		b) **Przenośne.**						
	5	Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym za rok 1892 . . . 7.349 zł. 91 ct. Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym za rok 1893 55.591 „ 40 „	62.941	31	44.217	92	18.723	39
		Suma dochodów . . .	332.142	26	102.957	71	229.184	55
		Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	2.358	20	—	—
		Razem . . .	—	—	105.315	91	229.184	55

LW. 48.860/1894.

XXI—XXXIII.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
		Datek z funduszu krajowego	—	—	—	—		
		„ z państwowego funduszu melioracyjnego .	—	—	—	—		
		Datki konkurencyjne	3.105	83	—	—	3.105	83
		Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	764	14	764	14		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	3.869	97	764	14	3.105	83
		b) **Przenośne:**						
		Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	11.989	71½	11.989	71½		
		Zwrot pożyczek udzielonych Spółce wodnej .	1 500	—	—	—	1.500	—
		Zaliczki wyrachowane	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	17.359	68½	12 753	85½	4.605	83
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. .	—	—	13.618	70		
		Razem . .	—	—	26.372	55½		
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
I.	1-3	*Wykupno młynów*	12	10	12	10		
II.		*Wykupno gruntów:*						
	4	Koszta komisyjne	104	57	104	57		
	5	Wykupno gruntów	144	95	144	95		
	6	Odszkodowanie za czasowo zajęte grunta . .	—	—	—	—		
	7	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki II. . .	249	52	249	52		
III.		*Roboty ziemne:*						
	14	Materyały i narzędzia	—	—	—	—		
IV.	16-22	*Mosty*	—	—	—	—		
		Do przeniesienia .	261	62	261	62		

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Z przeniesienia	261	62	261	62		
V.		*Konserwacya w czasie budowy:*						
	24	Opaski faszynowe	49	50	49	50		
	25	Narzut kamienny	—	—	—	—		
	26	Obsiew szkarp	—	—	—	—		
	27	Czyszczenie łożyska i naprawa skarp	11	05	11	05		
	28	Straż rzeczna	372	—	372	—		
		Suma rubryki V.	432	55	432	55		
VI.	35-59	*Koszta zarzadu*	35	—	35	—		
VII.	29-34	*Nieprzewidziane*	23	15	23	15		
		Suma wydatków rzeczywistych	752	32	752	32		
		b) **Przenośne:**						
	1	Zaliczki dane	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków	752	32	752	32		
		c) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893.	—	—	25.620	23½		
		Razem	—	—	26.372	55½		
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Za sprzedaną trawę ze szkarp	477	45	477	45		
	2	Odsetki od lokowanego kapitału	37	20	37	20		
		Suma dochodów	514	65	514	65		
	3	**Zapas kasowy** z początkiem r. 1893.	—	—	1.240	06		
		Razem	—	—	1.754	71		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem r. 1893.	—	—	1.754	71		

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem r. 1893.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	25.620 zł.	$23^1/_2$ ct.
b) Wartość wykupionych gruntów	8.675 „	41 „
c) Należytość czynna: Datki konkurencyjne	3.105 „	83 „
d) Pożyczka udzielona Spółce wodnej	1.500 „	„
Suma stanu czynnego	38.901 zł.	$47^1/_2$ ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	38.901 zł.	$47^1/_2$ ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	1.754 zł.	71 ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	1.754 zł.	71 ct.

Uwaga: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym.

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
		Datek z funduszu krajowego	4	—	—	—	4	—
		Datek z państwowego funduszu melioracyjnego .	—	—	—	—	—	—
		Datki konkurencyjne	24.589	39	12.855	41	11.733	98
		Rozmaite	10	—	10	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	24.603	39	12.865	41	11.737	98
		b) **Przenośne:**						
		Zaliczki wyrachowane	—	—	—	—	—	—
		Zaliczka z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru	2.057	99½	2.057	99½	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	26.661	38½	14.923	40½	11.737	98
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	14.923	40½	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
		A) Kisielina.						
I.		*Wykupno gruntów:*						
	1	Grunta pod nowe koryto rzeki						
	2-4	Grunta pod rowy dopływowe i odpływowe, pod wał prawy i lewy	4.909	06½	4.909	06½		
	5	Odszkodowanie za grunta pod rowy materyałowe						
	6	" " zniszczone plony . . .	282	57	282	57		
	7	Koszta komisyjne	20	—	20	—		
	8	" intabulacyi	82	94	82	94		
		Suma rubryki I. . .	5.294	57½	5.294	57½		
		Do przeniesienia . .	5.294	57½	5.294	57½		

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia . .	5.294	$57^1/_2$	5.294	$57^1/_2$		
II.		*Roboty ziemne*:						
	1	Trasowanie i profilowanie	5	25	5	25		
	2	Wykop z koryta rzeki z odwozem na wał prawy	1.137	17	1.137	17		
	3	" " " " " " " " lewy .	993	04	993	04		
	4	" " " " " " " odkład						
	4a	" dla przejazdu Nr 7 " " " prawy	1.586	11	1.586	11		
	4b	" " " " 8 " " " lewy .						
	5	" z rowów materyałowych " " " prawy	84	88	84	88		
	6	" " " " " " lewy .	—	—	—	—		
	7	Wykonanie nasypu prawego	318	35	318	35		
	8	" " lewego	265	57	265	57		
	9	Obsiew szkarp koryta	38	30	38	30		
	10	Dozór budowy	529	54	529	54		
	11	Materyały i narzędzia	200	76	200	76		
	12	Przygotowanie terenu pod wały . . .	152	99	152	99		
	13	Rampy	6	—	6	—		
		Suma rubryki II. .	5.317	96	5.317	96		
III.		*Roboty ochronne*:						
	1	Darniowanie	180	12	180	12		
	2	Płotki i faszynada: Materyały i robocizna .	350	87	350	87		
		Suma rubryki III. .	530	99	530	99		
IV.	1-7	*Budowa objektów*	—	—	—	—		
		Suma działu A) . .	11.143	$52^1/_2$	11.143	$52^1/_2$		
		B) Kanały osuszające.						
		Wykop z koryta Olszówki z odwozem na okład .	—	—	—	—		
		C) Obwałowanie Dunajca i Wisły . .	—	—	—	—		
		Do przeniesienia .	11.143	$52^1/_2$	11.143	$52^1/_2$		

XXII Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	11.143	52½	11.143	52½		
		D) Wydatki wspólne.						
I.		*Koszta zarządu:*						
	1	Koszta kancelaryjne	79	73	79	73		
	2	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	802	15	802	15		
	3	Zastępca delegata: dyety i koszta podróży .	—	—	—	—		
	4	Płatnik: wynagrodzenie i „ „ .	175	26	175	26		
	5	Dozór po za okresem budowy	—	—	—	—		
	6	Rozmaite inne	30	—	30	—		
	7	Koszta inspekcyi robót	30	20	30	20		
	8	„ komisyi kolaudacyjnej	—	—	—	—		
		Suma rubryki I. . .	1.117	34	1.117	34		
II.		*Koszta utrzymania w czasie budowy:*						
	1	Czyszczenie koryta Kisieliny i kanałów osuszających	1.020	10	1.020	10		
	2	Naprawa wałów Dunajca i Kisieliny . .	20	27	20	27		
	3-4	„ przejazdów, budowa mostów etc. .	436	76	436	76		
	5	Kładka pod Zofiowem	21	51	21	51		
	6	Dozór rzeki, wałów i kanałów	492	62	492	62		
		Suma rubryki II. . .	1.991	26	1.991	26		
III.		*Nieprzewidziane:*						
	1 18	Przepusty	—	—	—	—		
	19	Wykonanie mostku na Olszówce . . .	12	04	12	04		
	20	Zdjęcie uzupełniające dla regulacyi Kisieliny .	262	04	262	04		
	—	Odsetki od pobranych zaliczek z funduszu krajowego	397	20	397	20		
		Suma rubryki III.. .	671	28	671	28		
		Suma działu D. , .	3.779	88	3.779	88		
		Suma kosztów budowy . .	14.923	40½	14.923	40½		
		Do przeniesienia . .	14.923	40½	14.923	40½		

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia . .	14.923	40½	14.923	40½		
		b) **Przenośne:**						
	1	Zaliczki dane	—	—	—	—		
	2	Zwrot funduszowi krajowemu zaliczki udzielonej w r. 1892/3	15.679	98½	—	—	15.679	98½
		Suma wszystkich wydatków . .	30.603	39	14.923	40½	15.679	98½
		c) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893. . .	—	—	—	—		
		Razem . .	—	—	14.923	40½		
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy ze szkarp rzeki i wałów .	46	—	46	—		
	2	Grzywny za szkody w szkarpach . . .	—	—	—	—		
	3	Odsetki od kapitału	6	66	6	66		
	4	Rozmaite	—	—	—	—		
		Suma dochodów . .	52	66	52	66		
	5	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. . .	222	09	222	09		
		Razem . .	274	75	274	75		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	274	75	274	75		

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Wartość wykupionych gruntów		8.042 zł. 82 ct.
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne		11.733 „ 98 „
Zaległy datek krajowy		4 „ — „
	Suma stanu czynnego	19.780 zł. 80 ct.

Stan bierny.

Należytość bierna: Zwrot fund. krajowemu zaliczek udzielonych w r. 1892/3		15.679 zł. 98 ct.
	Czysty stan czynny	4.100 zł. 82 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce		274 zł. 75 ct.
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny	274 zł. 75 ct.

LW. 62.043/1894.

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego	—	—	—	—		
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—		
	3	Datki konkurencyjne	2.100	—	2.100	—		
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych	446	76	446	76		
	5	Rozmaite	81	82	81	82		
		Suma dochodów rzeczywistych	2.628	58	2.628	58		
		b) **Przenośne:**						
	6	Lokacya na 3% rachunku bieżącym	679	03	679	03		
	7	Zaliczki pobrane	—	—	—	—		
	8	Zwrot od c. k. Starostwa w Tarnobrzegu wydatków na naprawę przerw powodziowych w wałach	336	20	336	20		
		Suma wszystkich dochodów	3.643	81	3 643	81		
		c) **Zapas kasowy z początkiem roku 1893.** *a)* w gotówce 17.520 zł. 81½ ct. *b)* w efektach 238 „ 43 „	—	—	17.759	24½		
		Razem	—	—	21.403	05½		
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
I.		*Wykupno gruntów:*						
	1	Koszta komisyjne	36	56	36	56		
	2	Grunta pod nowe łożysko rzeki	74	90	74	90		
	3	„ „ wał prawy	—	—	—	—		
	4	„ „ „ lewy	175	73	175	73		
	5	Odszkodowanie	116	41	116	41		
	6	Koszta intabulacyi	60	80	60	80		
		Suma rubryki I.	464	40	464	40		
		Do przeniesienia	464	40	464	40		

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia	464	40	464	40		
II.		*Roboty ziemne:*						
	7	Trasowanie i profilowanie	68	—	68	—		
	8	Zdzieranie darni	—	—	—	—		
	9	Wykop z koryta rzeki z odwozem na wał prawy	—	—	—	—		
	10	" " " " " " lewy	643	31	643	31		
	11	" " " " do starego łożyska	1.574	89	1.574	89		
	11a	Wykop z k ryta rzeki z odwozem na odkład	—	—	—	—		
	12	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał prawy	—	—	—	—		
	13	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał lewy	1.487	68	1.487	68		
	14	Wykonanie nasypu na wale prawym	—	—	—	—		
	15	" " " " lewym	65	62	65	62		
	16	Darniowanie szkarp rzeki	—	—	—	—		
	17a	" " wału prawego	—	—	—	—		
	17b	" " " lewego	120	30	120	30		
	18	Obsiew szkarp wałów	—	—	—	—		
	19	Materyały i narzędzia	170	62	170	62		
	20	Dozór budowy	482	—	482	—		
		Suma rubryki II.	4.612	42	4.612	42		
III.		*Ubezpieczenie brzegów:*						
	21a	Płotki: Materyały	1.838	29	1.838	29		
	21b	Robocizna	826	85	826	85		
		Suma rubryki III.	2.665	14	2.665	14		
IV.		*Szluzy murowane*	—	—	—	—		
V.		*Przepusty*	—	—	—	—		
VI.		*Koszta utrzymania w czasie budowy:*						
	43	Czyszczenie łożyska rzeki	119	06	119	06		
	44	Naprawa szkarp rzeki. Materyały i robocizna	—	—	—	—		
	44a	" " wału prawego	—	—	—	—		
	44b	" " " lewego	539	95	539	95		
	44c	Sadzenie wikliny w rowach materyałowych	317	37	317	37		
	44d	Utrzymanie szluz i przepustów. Materyały i robocizna	91	64	91	64		
	45	Straż rzeczna i wałowa	305	—	305	—		
		Suma rubryki VI.	1.373	02	1.373	02		
		Do przeniesienia	9.114	98	9.114	98		

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	9.114	98	9.114	98		
VII.		*Koszta zarządu:*						
	46	Najem lokalu na biuro	—	—	—	—		
	47	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . . .	35	58	35	58		
	48	Przyrządy geodetyczne	7	19	7	19		
	49	Delegat, dyety i koszta podróży . .	31	62	31	62		
	50	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	2.189	16	2.189	16		
	51	Wynagrodzenie płatnika	225	—	225	—		
	52	Koszta inspekcyi robót	256	77	256	77		
	52*a*	Koszta komisyi kolaudacyjnej	—	—	—	—		
	52*b*	Rozmaite drobne	149	39	149	39		
		Suma rubryki VII. .	2.894	71	2.894	71		
VIII.		*Nieprzewidziane:*						
	63	Budowa ramp i przejazdów. Materyały i robocizna	371	94	371	94		
	65	Znaki hekto- i kilometrowe	96	28	96	28		
	68	Szluza nawadniająca	—	—	—	—		
	69	Akcya ratunkowa w czasie wielkiej wody . .	37	19	37	19		
	70	Przepust dodatkowy Nr. 19.	—	—	—	—		
	71	Regulacya potoku Osy	—	—	—	—		
	72	Podwyższenie nasypu wałów	2.281	62	2.281	62		
	73	Zasypanie przerwy w przekopie wału . .	336	20	336	20		
	75	Koszt przeniesienia budynków w Gorzycach .	100	—	100	—		
	76	„ zdjęć dla projektu ubezpieczenia brzegów .	40	04	40	04		
		Suma rubryki VIII. .	3.263	27	3.263	27		
		Suma wydatków rzeczywistych .	15.272	96	15.272	96		
		a) **Przenośne:**						
	77	Zaliczki dane delegatowi	—	—	—	—		
	78	Rata kolaudacyjna przedsiębiorcy R. Kanarka .	238	43	238	43		
		Suma wszystkich wydatków . .	15.511	39	15.511	39		
		c) **Zapas kasowy** z końcem r. 1893:						
		a) w gotówce . . 5.653 zł. 23½ ct.						
		b) w efektach . . 238 „ 43 „	—	—	5.891	66½		
		Razem .	—	—	21.403	05½		
		B) Fundusz konserwacyjny						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży traw z wałów	808	74	808	74		
	2	Grzywny za szkody w szkarpach . . .	—	—	—	—		
	3	Odsetki od kapitału	26	61	26	61		
		Suma dochodów .	835	35	835	35		
		Zapas kasowy z początkiem r. 1893. . .	887	22	887	22		
		Razem .	1.722	57	1.722	57		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	1.722	57	1.722	57		

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy *α*) w gotówce	5.653 zł. 23½ ct.	
β) w efektach	238 „ 43 „	5.891 zł. 66½ ct.
b) Wartość wykupionych gruntów		25.694 „ 10 „
Suma stanu czynnego		31.585 zł. 76½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		31.585 zł. 76½ ct.

B) Fundnszu konserwacyjnego.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	1.722 zł. 57 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	1.722 zł. 57 ct.

3% Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowane łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 62046/1894.

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego .	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	13.000	—	200	—	12.800	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	13.000	—	200	—	12.800	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Zaliczki pobrane	—	—	—	—	—	—
	7	Zaliczka od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru	3.480	24	3.480	24	—	—
		Suma wszystkich dochodów	16 480	24	3.680	24	12.800	-
		c) **Zapas kasowy z początkiem roku 1893.** .	—	—	46	73	—	—
		Razem . .	—	—	3.726	97	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1-6	*Wykupno gruntów:*	—	—	—	—		
II.	7-8	*Roboty ziemne:*	—	—	—	—		
	9-11	Wykop z koryta	596	06	596	06		
	12 13	„ z rowów dopływowych . . .	181	18	181	18		
	16	Materyały i narzędzia	102	43	102	43		
		Suma rubryki II. .	879	67	879	67		
III.		*Ubezpieczenie brzegów:*						
	18	Materyały	388	25	388	25		
	19	Robocizna . . . . , . . .	673	91	673	91		
		Suma rubryki III. .	1.062	16	1.062	16		
		Do przeniesienia . .	1.941	83	1.941	83		

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia . .	1.941	83	1.941	83		
IV.	20-21	*Szluza murowana*	—	—	—	—		
V.	22-39	*Budowa przepustów*	343	12	343	12		
VI.		*Koszta utrzymania w czasie budowy:*						
	40	Naprawa szkarp rzeki	76	63	76	63		
	41	„ wału prawego	109	64	109	64		
	42	„ „ lewego	13	35	13	35		
	43	Pogłębienie dna rzeki	64	26	64	26		
	44	Dozór rzeki	420	—	420	—		
		Suma rubryki VI. .	683	88	683	88		
VII.		*Koszta zarządu:*						
	45	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . . .	—	—	—	—		
	46	Przybory miernicze	—	—	—	—		
	47	Delegat — dyety i koszta podróży . . .	123	25	123	25		
	48	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	63	84	63	84		
	—	Rozmaite	218	02	218	02		
		Suma rubryki VII. .	405	11	405	11		
	—	3% odsetki od zaliczek pobranych z funduszu krajowego	306	30	306	30		
		Suma wydatków rzeczywistych .	3.680	24	3.680	24		
		b) **Przenośne:**						
		Funduszowi krajowemu zwrot zaliczki . .	13.247	44	—	—	13.247	44
		Zaliczki wydane delegatowi	—	—	—	—	—	—
		Depozyta	46	73	—	—	46	73
		Suma wszystkich wydatków .	16.974	41	3.680	24	13.294	17
		c) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893. . .	—	—	46	73		
		Razem .	—	—	3.726	97		

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy z wałów	778	85	778	85		
	2	Odsetki od kapitału	74	40	74	40		
		Suma dochodów .	853	25	853	25		
	3	Zapas kasowy z początkiem roku 1893. . .	2.480	15	2.480	15		
		Razem .	3.333	40	3.333	40		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem r. 1893. . . .	3.333	40	3.333	40		

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny:

a) Zapas kasowy w gotówce		46 zł. 73 ct.
b) Wartość wykupionych gruntów		19.199 „ 46 „
c) Należytość czynna z powodu zaległych datków konkurencyjnych . .		12.800 „ — „
Suma stanu czynnego . .		32.046 zł. 19 ct.

Stan bierny:

a) Należytość bierna funduszu krajowego tytułem zwrotu zaliczek	13.247 zł. 44 ct.	
b) Depozyta	46 „ 73 „	
Suma stanu biernego . .		13.294 zł. 17 ct.
Czysty stan czynny . .		18.752 zł. 02 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny:

Zapas kasowy w gotówce	3.333 zł. 40 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	3.333 zł. 40 ct.

Uwaga: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.042|1894.

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny:						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego .	9.300	—	9.300	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	46.500	—	—	—	46.500	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	30	86	30	86	—	—
		Suma rzeczywistych dochodów .	55.830	86	9.330	86	46.500	—
		b) **Przenośne:**						
	6	Zaliczki wyrachowane	42	—	—	—	42	—
	7	„ pozostałe w ręku byłego delegata pana Stanisława Dolańskiego w Baranowie . .	2.495	01	2.495	01	—	—
	8	Zaliczka pobrana z funduszu krajowego . .	9.594	80	9.594	80	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	67.962	67	21.420	67	46.542	—
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	21.420	67	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
		A) Krzemienica.						
		Wykupno gruntów:						
I.	1	Grunta pod nowe łożysko rzeki i pod wały .	766	45	766	45		
	2	Odszkodowania	375	89	375	89		
	3	Koszta komisyjne	32	80	32	80		
	4	„ intabulacyi	21	30	21	30		
		Suma rubryki I. .	1.196	44	1.196	44		
		Do przeniesienia .	1.196	44	1.196	44		

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	1.196	44	1.196	44		
II.		*Roboty ziemne:*						
	5	Trasowanie i profilowanie	243	06	243	06		
	6	Zdzieranie darni	459	29	459	29		
	7	Wykop z łożyska z odrzuceniem na bok . .	314	31	314	31		
	8	„ z koryta rzeki z odwozem na wał prawy	1.636	08	1.636	08		
	9	„ „ „ „ „ „ lewy .	2.090	96	2.090	96		
	10	„ z rowów materyałowych z odwozem na wał prawy	1.186	26	1.186	26		
	11	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał lewy	1.253	52	1.253	52		
	12	Wykonanie nasypu prawego	1.035	94	1.035	94		
	13	„ „ lewego	1.016	21	1.016	21		
	14	Materyały i narzędzia do robót ziemnych . .	340	35	340	35		
	15	Dozór budowy	660	23	660	23		
		Suma rubryki II. .	10.236	21	10.236	21		
III.	16-17	*Szluzy*		—	—	—		
IV.		*Przepusty:*						
	18	Materyały	553	67	553	67		
	19	Robocizna	320	39	320	39		
		Suma rubryki IV. .	874	06	874	06		
V.		*Konserwacya w czasie budowy:*						
	20	Obsiew szkarp	118	86	118	86		
	21	Czyszczenie łożyska	913	84	913	84		
	22	Naprawa wałów	1.147	37	1.147	37		
	23	Straż rzeczna i wałowa	228	—	228	—		
		Suma rubryki V. .	2.408	07	2.408	07		
VI.		*Koszta zarządu:*						
	24	Najem lokalu na biuro	48	—	48	—		
	25	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . . .	74	94	74	94		
	26	Przybory geodetyczne	48	17	48	17		
	27	Delegat: dyety i koszta podróży . . .	—	—	—	—		
	28	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	1.727	72	1.727	72		
		Do przeniesienia .	1.898 14.714	83 78	1.898 14.714	83 78		

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
VI.		Z przeniesienia .	14.714 1.898	78 83	14.714 1.898	78 83		
	29	Wynagrodzenie płatnika	187	50	187	50		
	30	Inne drobne	189	16	189	16		
		Suma rubryki VI. .	2.275	49	2.275	49		
VII.		*Nieprzewidziane:*						
	31	Ubezpieczenie szkarp płotkami: *a)* Materyały .	957	15	957	15		
		b) Robocizna .	373	52	373	52		
	32	Darniowanie	940	66	940	66		
	33	Koszta zdjęć uzupełniających	75	80	75	80		
	34	Znaki hektometrowe	13	32	13	32		
	35a	Budowa ramp i przejazdów	1.121	68	1.121	68		
	35b	Rozmaite inne	415	40	415	40		
		Suma rubryki VII. .	3.897	53	3.897	53		
		Suma działu A.) .	20.887	80	20.887	80		
		B) Trześni.						
	1	Koszta konserwacyi	222	25	222	25		
		Suma działu B.) .	222	25	222	25		
		Suma kosztów budowy .	21.110	05	21.110	05		
	1	Odsetki od zaliczek pobranych z funduszu krajowego	310	62	310	62		
		Suma wydatków rzeczywistych .	21.420	67	21.420	67		
		b) **Przenośne:**						
	1	Zaliczki dane	—	—	—	—		
	2	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu . .	21.933	95	—	—	21.933	95
		Suma wszystkich wydatków .	43.354	62	21.420	67	21.933	95
		Zapas kasowy z końcem r. 1893. . . .	—	—	—	—		
		Razem .	—	—	21.420	67		

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		B) Fundusz konserwacyjny:						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy etc.	40	20	40	20		
	2	Odsetki od kapitału	5	23	5	23		
		Suma dochodów	45	43	45	43		
	3	Zapas kasowy z początkiem roku 1893.	174	71	174	71		
		Razem	220	14	220	14		
		Wydatki.						
	1	Zapas kasowy z końcem roku 1893.	220	14	220	14		

XXV. Fundusz ryguląeyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Wartość wykupionych gruntów:	3.522	zł. 44	ct.
b) Należytości czynne: 1) Datki konkurencyjne	46.500	„ —	„
2) Zaliczki w ręku kierownika budowy	42	„ —	„
Suma stanu czynnego	50.064	zł. 44	ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot funduszowi krajowemu udzielonej zaliczki	21.933	„ 95	„
Czysty stan czynny	28.130	zł. 49	ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce	220	zł. 14	ct.
Stan bierny	—	„ —	„
Czysty stan czynny	220	zł. 14	ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunku bieżącym w banku krajowym.

LW. 62.044|1894.

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Brnia Nowego z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego	15.471	—	15.471	—		
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego .	7.804	25	-	—	7.804	25
	3	Datki konkurencyjne	2.739	—	2.739	—		
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	1.621	90	1.621	90		
	5	Rozmaite	863	38	863	08	—	30
		Suma dochodów rzeczywistych .	28.499	53	20.694	98	7.804	55
		b) **Przenośne:**						
	1	Zwrot kosztów leczenia z kasy chorych . .	49	61	—	—	49	61
		Suma wszystkich dochodów .	28.549	14	20.694	98	7.854	16
		Zapas kasowy z początkiem roku 1893. . .	—	—	83.689	28		
		Razem .	—	—	104.384	26		
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
I.		*Wykupno gruntów:*						
	1	Grunta pod nowe koryto rzeki	739	92	739	92		
	2	„ „ rowy szluz	—	—	-	—		
	3	Odszkodowanie za grunta pod wał prawy . .	237	02	237	02		
	4	„ „ „ „ lewy . .	153	55	153	55		
	5	„ „ „ „ rowy materyałowe	62	62	62	62		
	6	„ „ „ „ odkłady . .	—	—	—	—		
	7	„ „ „ „ budynki . .	—	—	—	—		
	8	Koszta komisyjne	84	93	84	93		
	9	„ intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki I. .	1.278	04	1.278	04		
		Do przeniesienia .	1.278	04	1.278	04		

XVI. Fundusz regulacyi rzeki Brnia Nowego z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	1.278	04	1.278	04		
II.		*Roboty ziemne*:						
	1	Trasowanie i profilowanie	602	32	602	32		
	2	Wykop z wielkiego koryta	10.884	22	10.884	22		
	3	„ z małego koryta	1.250	87	1.250	87		
	4	„ rowów materyałowych	1.561	93	1.561	93		
	5	Odwóz ziemi z koryta na wały i odkład .	5.998	52	5.998	52		
	6	Odwóz ziemi z rowów materyałowych na wały i okład	338	44	338	44		
	7	Przygotowanie pod nasypy . . .	586	78	586	78		
	8	Wykonanie nasypów	1.519	33	1.519	33		
	9	Dozór budowy	1.677	40	1 677	40		
	10	Materyały i narzędzia: Zaległość z r. 1892. . . 351 zł. 96 ct. Należytość bieżąca . . 3.019 „ 89 .	3.371	85	3.371	85		
		Suma rubryki II. .	27.791	66	27.791	66		
III.		*Roboty ochronne*:						
	1	Ubezpieczenie małego koryta: *a*) Materyały .	1.225	06	1.225	06		
		b) Robocizna	396	39	396	39		
	2	Ubezpieczenie wielkiego koryta: *a*) Materyały .	1.203	41	1.203	41		
		b) Robocizna .	821	24	821	24		
	3	Obsiew wałów: *a*) Materyały	360	94	360	94		
		b) Robocizna	103	37	103	37		
		Suma rubryki III .	4.110	41	4.110	41		
IV.		*Budowa objektów*	2.879	09	2.879	09		
V.		*Koszta utrzymania w czasie budowy*:						
	1	Czyszczenie koryta rzeki	754	83	754	83		
	2	Naprawa koryta rzeki	488	13	488	13		
	3	„ wałów	278	63	278	63		
	4	„ objektów	22	40	22	40		
	5	Dozór rzeki	597	04	597	04		
		Suma rubryki V. .	2.141	03	2.141	03		
VI.		*Koszta zarządu*:						
	1	Najem lokalu	314	67	314	67		
	2	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . .	176	01	176	01		
	3	Przybory miernicze	172	11	172	11		
	4	Delegat, dyety i koszta podróży . . .	195	05	195	05		
	5	Kierownik budowy, płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	3.779	67	3.779	67		
	6	Płatnik, wynagrodzenie	300		300	—		
	7	Koszta inspekcyi robót	249	11	249	11		
	8	„ komisyi kolaudacyjnej	—	—	—	—		
	9	Inne pomniejsze	243	35	243	35		
		Suma rubryki VI. .	5.429	97	5.429	97		
VII.		*Nieprzewidziane*	5.513	51	5.513	51		
		Suma wydatków rzeczywistych .	49.143	71	49.143	71		
		Do przeniesienia .	49.143	71	49.143	71		

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Brnia Nowego z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	49.143	71	49.143	71		
		b) **Przenośne:**						
	1	Zaliczki wydane	—	—	—	—		
	2	Koszta leczenia robotników	49	61	49	61		
	3	Zaliczka pobrana przez inżyniera Biegańskiego .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	49.193	32	49.193	32		
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	—	—	55.190	94		
		Razem .	—	—	104.384	26		
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy	97	18	97	18		
	2	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	7	43	7	43		
		Suma dochodów .	104	61	104	61		
		Zapas kasowy z początkiem roku 1893. . .	—	—	247	92		
		Razem .	—	—	352	53		
		Wydatki.						
		Zwrot do funduszu regulacyjnego za sprzedane w roku 1892. taczki	10	95	10	95		
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	—	—	341	58		
		Razem .	—	—	352	53		

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Brnia Nowego z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego:

S t a n c z y n n y.

a) Zapas kasowy w gotówce	55.190 zł.	94	ct.
b) Wartość wykupionych gruntów	3.752 „	62	„
c) Należytości czynne: 1) Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	7.804 „	25	„
2) Zwrot nienależnie pobranych portoryów	— „	30	„
3) Zwrot kosztów leczenia z kasy chorych	49 „	61	„
Suma stanu czynnego	66.797 zł.	72	ct.
S t a n b i e r n y	— „	—	„
Czysty stan czynny	66.797 zł.	72	ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce	341 „	58	„
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan czynny	341 zł.	58	ct.

Uwaga. Wydatek wykazany w Rubr. II. poz. 10. za materyały i narzędzia w kwocie 351 zł. 96 ct. został już w technicznem zestawieniu kosztów budowy w r. 1892. wliczony.

Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 62.047|1894.

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego	30.000	—	30.000	—	—	—
	2	" z państwowego funduszu melioracyjnego i państwowej dotacyi budowli wodnych .	96.672	—	93.462	—	3.210	—
	3	Datki konkurencyjne powiatów . . .	10.899	99	10.899	99	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	732	67	732	67	—	—
	5	Rozmaite	43	18	43	18	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	138.347	84	135.137	84	3.210	—
		b) **Przenośne:**						
	6	Kaucye i depozyta:						
		a) rata kolaudacyjna Krajewskiego . .	49	11	49	11		
		b) depozyt Wydziału powiatowego w Tarnowie z pozostałych należytości przy robotach ziemnych i wykupnie gruntów . . .	18 275	73	18.275	73		
	7	Zwroty:						
		a) C. k. Nadprokuratorya Państwa zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni	1.866	36	1.800	—	66	36
		b) Zarząd dóbr Tarnowskich za materyały .	122	26	—	—	122	26
		c) Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę	15	41	—	—	15	41
	8	Lokacye	7.797	90	7.797	90	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	166.474	61	163.060	58	3.414	03
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. .	—	—	14.718	11		
		Razem .	—	—	177.778	69		

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
		A) Biała i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.						
I.		*Roboty ziemne:*						
	1-13	Ryczałt w myśl §. 15. rozporządzenia wykonawczego	46.516	42	46.516	42		
II.		*Roboty regulacyjne:*						
	14	Budowle faszynowe: Materyały . . .	—	—	—	—		
		a) Faszyny . . .	6.466	06	6.466	06		
		b) Paliki . . .	926	45	926	45		
	15	Bndowle faszynowe: Robocizna . . .	1.232	95	1.232	95		
	16	„ kamienne: Materyały	—	—	—	—		
	17	„ „ Robocizna	—	—	—	—		
		a) pod wodą . . .	—	—	—	—		
		b) nad wodą . . .	—	—	—	—		
	18	Budowle mięszane: Materyały	—	—	—	—		
		a) Faszyny . . .	—	—	—	—		
		b) Drut	—	—	—	—		
	19	Budowle mięszane: Robocizna	—	—	—	—		
	20	Narzędzia , ...	94	87	94	87		
	21	Dozór robót regulacyjnych	30	—	30	—		
		Suma rubryki II. .	8.750	33	8.750	33		
III.		*Objekty w wałach:*						
	22	Roboty ciesielskie *a)* Materyały i narzędzia .	2.124	56	2.124	56		
	23	*b)* Robocizna . . .	1.270	37	1.270	37		
	24	„ murarskie *a)* Materyały i narzędzia .	8.186	77	8.186	77		
	25	*b)* Robocizna . . .	1.984	16	1.984	16		
	26	„ kowalskie	561	—	561	—		
	27	Rozmaite: *a)* Roboty ziemne	428	93	428	93		
		b) Pompowanie wody . . .	666	28	666	28		
		c) Ubezpieczenia dodatkowe . .	59	04	59	04		
		Suma rubryki III. .	15.281	11	15.281	11		
		Do przeniesienia .	70.547	86	70.547	86		

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	70.547	86	70.547	86		
VI.		*Roboty dodatkowe:*						
	28	Zasadzanie odsypisk: *a*) Sadzonki . . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . . .	—	—	—			
	29	Obsiew szkarp wałowych: *a*) Nasiona . .	333	79	333	79		
		b) Robocizna . .	67	24	67	24		
		Suma rubryki IV. .	401	03	401	03		
V.		*Wykupno gruntów:*						
	30	Koszta komisyjne	190	92	190	92		
	31	Wykupno gruntów pod przekopy . . .	128	62	128	62		
	32	" " " wał prawy . . .	4.521	67	4.521	67		
	33	" " " " lewy . . .	3.056	11	3.056	11		
	34	Odszkodowania za rowy materyałowe . .	5.682	13	5.682	13		
	35	" " grunta odcięte przekopami .	—	—	—	—		
	36	" " zniszczone plony . . .	607	66	607	66		
	37	Koszta intabulacyi	6	95	6	95		
		Suma rubryki V. .	14.194	06	14.194	06		
VI.		*Utrzymanie w czasie budowy:*						
	38	Pogłębienie przekopów samoczynnych . .	64	83	64	83		
	39	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych .	146	03	146	03		
	40	" szkarp wałów	110	17	110	17		
	41	Straż wałowa	—	—	—	—		
		Suma rubryki VI. .	321	03	321	03		
VII.		*Koszta zarządu:*						
	42	Najem lokalu	117	—	117	—		
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne	347	92	347	92		
	44	Przyrządy geodetyczne	83	05	83	05		
	45	Dyety i koszta podróży delegata . . .	72	75	72	75		
	46	Dodatek budowlany, dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy	4.420	07	4.420	07		
	47	Wynagrodzenie kasyera	418	75	418	75		
	48	Inne drobne	288	03	288	03		
		Suma rubryki VII. .	5.747	57	5.747	57		
		Do przeniesienia .	91.211	55	91.211	55		

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	91.211	55	91.211	55		
VIII.		*Rozmaite i nieprzewidziane:*						
	49	Budowa ramp	1.048	23	1.048	23		
	50	„ brodów	183	74	183	74		
	51	Korrekcya ujść dopływowych	—	—	—	—		
	52	Pogłębienie rowów odpływowych . . .	1.745	66	1.745	66		
	53	Zabudowanie debr i dopływów niosących żwir i kamienie	—	—	—	—		
	54	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami	555	47	555	47		
	55	Objekty dodatkowe	1.302	73	1.302	73		
	56	Zwrot kosztów sporządzenia projektu . .	—	—	—	—		
	57	Inne	719	66	719	66		
		Suma rubryki VIII. .	5.555	49	5.555	49		
		Suma działu A. .	96.767	04	96.767	04		
		B) Zabudowanie potoków górskich.						
A.		Potok Suchy	534	74	534	74		
B.		„ Bieliczna	722	91	722	91		
C.		„ Sycholski	1.001	55	1.001	55		
D.		„ z pod Pariw	1.424	71	1.424	71		
E.		„ Niski	4.062	07	4.062	07		
F.		Szkółka w Śnietnicy wraz z ogrodzeniem . .	463	12	463	12		
G.		Nasienie wysiane w debrach	24	47	24	47		
H.		Zużyte materyały i narzędzia	30	94	30	94		
I.		Koszta Zarządu	1.934	80	1.934	80		
		Suma działu B. .	10.199	31	10.199	31		
		Suma wydatków rzeczywistych .	106.966	35	106.966	35		
		b) **Przenośne:**						
	1	Kaucye i depozyta	18.417	79	68	90	18.348	89
	2	Utrzymanie baraku więziennego . . .	66	36	66	36		
	3	Za materyały dla Zarządu dóbr Tarnowskich .	122	26	122	26		
	4	Kaucya na dzierżawę gruntu pod szkółkę . .	15	41	15	41		
	5	Lokacye	7.797	90	7.797	90		
		Suma wszystkich wydatków .	133.386	07	115.037	18	18.348	89
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	—	—	62.741	51		
		Razem .	—	—	177.778	69		

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem r. 1893.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	62.741	zł. 51	ct.
b) Należytość czynna: Z państw. funduszu melioracyjnego . . .	3.210	„ —	„
C. k. Nadprokuratorya Państwa, zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni	66	„ 36	„
Zarząd dóbr Tarnowskich za materyały	122	„ 26	„
Kaucya z dzierżawy gruntu pod szkółkę	15	„ 41	„
c) Wartość wykupionych gruntów	7.706	„ 40	„
Suma stanu czynnego . .	73.861	zł. 94	ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Kaucye i depozyta	18.348	zł. 89	ct.
Czysty stan czynny . .	55.513	zł. 05	ct.

Uwaga: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym.

LW. 62.041|1894.

XXVIII. Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Datek z funduszu krajowego (LW. 40.478/1893) .	10.394	—	10.394	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego I. rata	10.394	—	—	—	10.394	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	20.788	—	10.394	—	10.394	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1893 . .	—	—	10.394	—		
		Razem . .	—	—	20.788	—		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1893 . . .	—	—	20.788	—	—	—

LW. 62.051/1894.

XXIX. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Datek z funduszu krajowego (LW. 40.478/1893) .	2.684	—	2.684	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego I. rata	2.684	50	—	—	2.684	50
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych . . ,	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	5.368	50	2.684	—	2.684	50
		Zapas kasowy z początkiem roku 1893 . .	—	—	2 685	—		
		Razem .	—	—	5.369	—		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1893 . . .	—	—	5.369	—	—	—

LW. 62.050/1894.

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego	14.533	—	14.533	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego I. i II. rata	21.400	—	10 700	—	10.700	—
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	132	50	132	50	—	—
	5	Rozmaite	150	—	150	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	36.215	50	25 515	50	10.700	—
		b) Przenośne.						
	6	Zaliczki pobrane	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	36.215	50	25.515	50	10.700	—
		c) Zapas kasowy z początkiem roku 1893 . .	—	—	14 383	—		
		Razem .	—	—	39.898	50		
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		*Roboty ziemne*:						
	1	Trasowanie i profilowanie	86	95	86	95		
	2	Zdzieranie darni	140	18	140	18		
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	4.103	87	4.103	87		
	4	„ „ łożyska „ „ „ „	449	52	449	52		
	5	„ „ „ „ „ „ odkład	—	—	—	—		
	6	Wykonanie nasypu: *a)* Warstwowanie i ubijanie	700	85	700	85		
		b) Szkarpowanie . .	440	62	440	62		
	7	Materyały i narzędzia	402	33	402	33		
	8	Dozór robót ziemnych	529	77	529	77		
		Suma rubryki I. .	6.854	09	6.854	09		
		Do przeniesienia .	6.854	09	6.854	09		

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia .	6.854	09	6.854	09		
II.		*Budowa objektów:*						
	9	Wykop fundamentów	83	64	83	64		
	10	Czerpanie lub pompowanie wody . . .	25	39	25	39		
	11	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały i narzędzia .	229	59	229	59		
		b) Robocizna . . .	285	41	285	41		
	12	Roboty murarskie: *a)* Materyały . . .	811	01	811	01		
		b) Robocizna . . .	478	67	478	67		
	13	Roboty kowalskie: *a)* Materyały . . .	51	76	51	76		
		b) Robocizna . . .	—	—	—	—		
		Suma rubryki II. .	1.965	47	1.965	47		
III.		*Roboty dodatkowe:*						
	14	Płotki: *a)* Materyały	—	—	—	—		
		b) Robocizna	—	—	—	—		
	15	Obitki faszynowe: *a)* Materyały	—	—	—	—		
		b) Robocizna	—	—	—	—		
	16	Darniowanie szkarp, łożysk i wałów . . .	3	20	3	20		
	17	Obsiew wałów: *a)* Nasiona	28	—	28	—		
		b) Robocizna	7	55	7	55		
		Suma rubryki III. .	38	75	38	75		
IV.		*Wykupno gruntów i odszkodowania:*						
	18	Koszta komisyjne	78	55	78	55		
	19	Wykupno gruntów: *a)* pod wał nadwiślański .	1.136	25	1.136	25		
		b) „ łożyska dopływów .	9.647	97	9.647	97		
		c) „ wały	—	—	—	—		
	20	Odszkodowanie: *a)* za rowy materyałowe . .	977	43	977	43		
		b) „ plony	301	16	301	16		
	21	Koszta intabulacyi	14	29	14	29		
		Suma rubryki IV. .	12.155	65	12.155	65		
V.		*Utrzymanie w czasie budowy:*						
	22	Czyszczenie łożysk	105	93	105	93		
	23	Naprawa szkarp: *a)* łożysk	—	—	—	—		
		b) wałów	19	85	19	85		
	24	Zasadzanie wikliną rowów materyałowych . .	—	—	—	—		
	25	Naprawa objektów	—	—	—	—		
	26	Straż rzeczna i wałowa	—	—	—	—		
		Suma rubryki V. .	125	78	125	78		
		Do przeniesienia .	21.139	74	21.139	74		

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Z przeniesienia . .	21.139	74	21.139	74		
VI.		*Koszta zarządu*:						
	27	Najem lokalu na kancelaryę	48	07	48	07		
	28	Zakupno sprzętów i potrzeb kancelaryjnych .	98	46	98	46		
	29	„ przyrządów geodetycznych . . .	6	65	6	65		
	30	Dyety i koszta podróży delagata . . .	—	—	—	—		
	31	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy	1.516	86	1.516	86		
	32	Wynagrodzenie płatnika	172	60	172	60		
	33	Koszta inspekcyi i kolaudacyi	20	—	20	—		
	34	Rozmaite drobne wydatki	16	94	16	94		
		Suma rubryki VI. .	1.879	58	1.879	58		
VII.		*Rozmaite i nieprzewidziane*:						
	35	Budowa przejazdów przez wały (ramp) . .	37	10	37	10		
	36	„ brodów	—	—	—	—		
	37	„ objektów i t. p.	42	43	42	43		
	38	Rozmaite	60	70	60	70		
	39	Koszta urządzenia katastru konkurencyjnego .	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII. .	140	23	140	23		
		Suma wydatków rzeczywistych .	23.159	55	23.159	55		
		b) **Przenośne:**						
	40	Zaliczki wydane	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	23.159	55	23 159	55		
		c) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893. . .	—	—	16.738	95		
		Razem .	—	—	39.898	50		

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regluacyjnego:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	16.738	zł.	95 ct.
b) Należytości czynne: II. rata z państwowego funduszu melioracyjnego	10.700	„	— „
c) Wartość wykupionych gruntów	10.784	„	22 „
Suma stanu czynnego	38.223	zł.	17 ct.
Stan bierny	—	zł.	— ct.
Czysty stan czynny	38.223	zł.	17 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym.

LW. 62.048 1894.

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1893.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny:						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego	19.800	—	19.800	—		
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego .	—	—	—	—		
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—		
	4	Rozmaite	—	—	—	—		
		Suma dochodów rzeczywistych .	19 800	—	19.800	—		
		Przenośne:						
		c) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893. . .	—	—	—	—		
		Razem .	—	—	19.800	—		
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
I.		*Roboty ziemne:*						
	1	Trasowanie i profilowanie	53	55	53	55		
	2	Karczowanie	26	10	26	10		
	3	Wykop z przekopów nad wodą . . .	3.013	64	3.013	64		
	4	Wykop z przekopów pod wodą . . .	—	—	—	—		
	5	Wykop dla regulacyi młynówek . . .	—	—	—	—		
	6	Materyały i narzędzia	69	78	69	78		
	7	Dozór robót ziemnych	128	56	128	56		
		Suma rubryki I. .	3.291	63	3.291	63		
II.		*Roboty regulacyjne:*						
	8	Budowle faszynowe: Materyały . . .	2.596	—	2 596	—		
	9	Budowle faszynowe: Robocizna . . .	1.010	85	1.010	85		
	10	Narzędzia	11	50	11	50		
	11	Dozór robót regulacyjnych	309	03	309	03		
		Suma rubryki II. .	3.927	38	3 927	38		
III.	12-15	*Budowa objektów*	—	—	—	—		
IV.		*Wykupno gruntów:*						
	16	Koszta komisyjne	154	65	154	65		
	17	Wykupno gruntów pod przekopy . . .	25	—	25	—		
	18	Wykupno młynów	—	—	—	—		
	19	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami .	55	55	55	55		
	20	Odszkodowanie za zniszczone plony . . .	151	—	151	—		
	21	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki IV. .	386	20	386	20		
		Do przeniesienia .	7.605	21	7.605	21		

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	7.605	21	7.605	21		
V.	22-25	*Koszta utrzymania w czasie budowy* . . .	—	—	—	—		
VI.		*Koszta zarządu:*						
	26	Najem lokalu	—	—	—	—		
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . . .	94	14	94	14		
	28	Przybory geodetyczne	26	—	26	—		
	29	Dyety i koszta podróży delegata . . .	—	—	—	—		
	30	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy	1.581	60	1.581	60		
	31	Wynagrodzenie płatnika	158	—	158	—		
	32	Inne	94	48	94	48		
	32	Koszta inspekcyi robót	63	07	63	07		
		Suma rubryki VI. .	2.017	29	2.017	29		
VII.		*Rozmaite i nieprzewidziane:*						
	33	Korekcya ujść dopływowych	—	—	—	—		
	34	Ubezpieczenie szkarp rzeki płotkami: *a)* Materyały	—	—	—	—		
		b) Robocizna	—	—	—	—		
	35	Zawiklenie odsypisk: *a)* Sadzonki . . .	21	50	21	50		
		b) Robocizna . . .	112	35	112	35		
	36	Koszta sporządzenia katastru konkurencyjnego .	—	—	—	—		
	37	Koszta sporządzenia projektu	—	—	—	—		
	38	Inne	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII. .	133	85	133	85		
		Suma wydatków rzeczywistych .	9.756	35	9.756	35		
		b) **Przenośne**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	9.756	35	9.756	35		
		c) **Zapas kasowy** z końcem roku 1893. . .	—	—	10.043	65		
		Razem .	—	—	19.800	—		
		B) Fundusz konserwacyjny:						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy	4	50	4	50		
		Suma dochodów .	4	50	4	50		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1893. . . .	4	50	4	50		

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszów z końcem roku 1893.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	.	10.043 zł. 65 ct.
b) Wartość wykupionych gruntów	.	25 „ — „
Suma stanu czynnego	.	10.068 zł. 65 ct.
Stan bierny	.	— zł. — ct.
Czysty stan czynny	.	10.068 zł. 65 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	.	4 zł. 50 ct.
Stan bierny	.	— „ — „
Czysty stan czynny	.	4 zł. 50 ct.

LW. 62.049 1894.

XXXII. Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Datek z funduszu krajowego (LW. 40.478/1993) .	2.000	—	2 000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego .	2.000	—	—	—	2.000	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	4.000	—	2.000	—	2.000	—
		Wydatki.						
		Zapas z końcem r. 1893.	—	—	2.000	—	—	—

LW. 62.053/1894.

XXXIII. Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Datek z funduszu krajowego (LW. 40.478/1893) .	4.288	—	4.288	—	—	—
	2	" " państwowego funduszu melioracyjnego .	4.288	—	—	—	4.288	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite		—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	8.576	—	4.288	—	4.288	—
		Wydatki.						
		Zapas z końcem roku 1893	—	—	4.288	—	—	—

LW. 62.052/1894.

Alegat do lit. B. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. B.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Indeks.

I. Fundusz pomnika Kościuszki. Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwentowane . . . . 11.028·60 od tego spieniężone i wydane do konwersyi. . 8 053·80 rzeczywisty dochód . . .	2.974	80	2 974	80	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . —·—$^1/_2$ *b*) w efektach . . . 15.279·02	—	—	15.279	$02^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	18.253	$82^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 5.306·90 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyj 5.306·90 czysty wydatek . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . —·—$^1/_2$ *b*) w efektach . . . 18.253·82	—	–	18.253	$82^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	18.253	$82^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . . . . —·—$^1/_2$
b) w efektach:

1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego . . 6.200 zł. — ct.
2. $4^1/_2$% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1883 1.000 „ — „
3. 4% „ „ „ „ „ 1891 5.400 „ — „
4. 4% „ „ „ „ „ 1893 200 koron
5. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . . 5.400 „
6. 4% książeczka Banku krajowego . . . 53 zł. 82 ct.

Razem . . . { 12.653 zł. 82 ct. / 5.600 koron } 18.253·82

Suma stanu czynnego . . . 18.253 $82^1/_2$

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . . 18.253·$82^1/_2$

Redukując wykazane wyżej pod *b.* 4 i 5 efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 5 600 koron, na walutę austryacką — czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 2.800·—

okazuje się *czysty stan czynny* w walucie austryackiej . . . . . 15.453 zł. $82^1/_2$ ct.
z porównania zaś z takim stanem z końcem roku 1892 . . . . . 15.279 „ $02^1/_2$ „
okazuje się *przyrost* majątku o . . . . 174 „ 80 „

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 5% obligacyj indemnizacyjnych	9·45						
		b) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	60·75						
		c) od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	224·19						
		d) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1883 .	45·—						
		e) od $4^1/_2\%$ listów zas. Banku krajowego . . .	285 75						
		f) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893	10·—						
		g) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1891	6·60						
		h) dopłata kuponowa przy skonwertowaniu $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarzystws kredytowego ziems.	6·75						
		razem .	648·49						
		od tego odsetki bierne .	1·60						
		czysty dochód . .		646	89	646	89	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane.	851·—						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . .	400·—						
		rzeczywisty dochód. .		451	—	451	—	—	—
		Suma dochodów . . .		1.097	89	1.097	89	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .		—	—	558	32	—	—
		Razem . . .		—	—	1.656	21	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Gotówka odesłana Komitetowi zarządzającemu w Krakowie	646	89	646	89	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . 420 zł. - ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 420 „ — „						
		czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	646	89	646	89	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893 w efektach. .	—	—	1.009	32	—	—
		Razem . .	—	—	1.656	21	—	—

Uwaga: Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności (za rok 1893 patrz L.W. 13.933/1894). W roku 1892 Komitet pomnika nadesłał do przechowania w Kasie krajowej efekta imiennej wartości 550 zł. mon. kon. na rzecz majątku obrotowego z zastrzeżeniem, że efekta te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby kopca Kościnszki (LW.7.387/1892).

Wykazany wyżej zapas majątku obrotowego z końcem r. 1893 w efektach 1.009 zł. 32 ct. składa się obecnie z:

1. 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	800 koron.	
2. 4½% listów zast. Banku krajowego	150 zł. — ct.	
3. 4% książeczka Banku krajowego	59 „ 32 „	
razem w walucie austryackiej i koronowej j. w.	209 „ 32 „ 800 koron	1.009·32
Redukując wykazane wyżej pod 1. efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 800 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		400·—
okazuje się się zapas majątku obrotowego z końcem roku 1893 w w. a. .		609·32

(LW. 32.391/94).

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.	Uiszczenie w. a. i kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.
		Dochody.				
I.		**Fundacye nowoprzybyłe:**				
	1	*Ks. Nowaka Jana.*				
		a) $4^1/_2\%$ listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk. . .	8.000·—			
		b) 4% książeczka gal. kasy oszczędności	91·96			
	2	*Brzezińskiego Antoniego Sylwestra.*				
		a) $4^1/_2\%$ listy zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk. .	3.100·—			
		b) 4% listy zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk.. . . .	5.100·—			
		c) 4% książeczka gal. kasy oszczędności	17·10			
	3	*Lipińskich Karola i Reginy.*				
		a) $4^1/_2\%$ listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk. . .	7.300 —			
		b) 4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego .	4.400·—			
		c) 4% książeczki gal. kasy oszczędności	191·06			
		d) gotówką	98·25			
	4	*Niezabitowskiej z hr. Duninów Borkowskich Ludwiki.*				
		a) 4% listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk. . .	40.000·—			
		b) 4% książeczka gal. kasy oszczędności	1.526·50			
		c) gotówką	5.400·—			
	5	*Włochowicza Jana Michała.*				
		a) gotówką	2.000·—			
	6	*Ks. Kiełbusiewicza Tomasza.*				
		a) $4^1/_2\%$ listy zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk. .	4.000—			
		b) księżeczka Rzeszowskiej kasy oszczędności . .	863·81			
		c) gotówką	69·84			
	7	*Pierzchały Ignacego.*				
		a) 4% listy zast. gal. Towarz. kredyt. . . .	2.000·—			
		b) 4% książeczka gal. Kasy oszczędności . . .	104·31	84.262 83	84.262 83	—
		Do przeniesienia		84.262 83	84.262 83	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Z przeniesienia	84.262	83	84.262	83	—	—
II.	8	Wpływy na rzecz już istniejących fundacyi: *a*) efektami: należytość zaległa . . 12.050·— odpisano 1.000·— 11.050·— należytość bieżąca . 368·91 11.418·91 *b*) gotówką: należytość bieżąca . 1.527·11½	12.946	02½	12.946	02½	—	—
III.	9	Kapitały hipotekowane spłacone: należytość zaległa 15.878 64½ „ bieżąca 6.743·85½	22.622	50	315	—	22.307	50
IV.	10	Gotówka za sprzedane realności:	35.201	49½	—	—	35.201	49½
V.	11	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego . 56.937·16½ Od tego gotówka przeniesiona do majątku obrotowego . . . 1.402·81½	55.534	35	55.534	35	—	—
VI.	12	*a*) Efekta zakupione i odebrane z konwesyi	3,900.757	69	3,900.757	69	—	—
		b) Gotówka za spieniężone efekta . .	356.697	76	356.697	76	—	—
		Suma dochodów .	4,468.022	65	4,410.513	65½	57.508	99½
		Do tego: *a*) Zapas kasowy z początkiem roku 1893. α) w gotówce . . — zł 50 ct. β) w efektach . . 3,574.803 „ 98 „ *b*) Wartość dóbr i realnosci 149.147 „ 83 „	—	—	3,723.952	31	—	—
		Razem .	—	—	8,134.465	96½	—	—

Wydatki.

Rubryka	Pozycya		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała w. a. i kor.	
	1	Efekta spieniężone i wydane do konwersyi .	1.954.764	22	1,954.764	22	—	-
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	421.592	81½	421.592	81½	—	—
	3	Efekta wydane do winkulacyi. 39.700·— od tego odebrane z winkulacyi 39.700·—	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	2,376.357	03½	2,376.357	03½	—	—
		Do tego: *a*) Zapas kasowy z końcem roku 1893: α) w gotówce . . 50·— β) w efektach . . 5,608.911·10 *b*) Wartość dóbr i realności 149.147·83	—	—	5,758.108	93	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	—	—	8,134.465	96½	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.	Szczegół		Ogół	
		Stan czynny:				
	1	Zapas kasowy: 1. w gotówce	—		50	—
		2. w efektach				
		a) 6% oblig. gal. pożyczki kraj. z roku 1873 .	6.000 zł.			
		b) $4^1/_2$% „ „ „ „ „ 1883 .	257.300 „			
		c) $4^1/_2$% „ „ „ „ „ 1884 .	134.300 „			
		d) $4^1/_2$% „ „ „ „ „ 1888 .	59.500 „			
		e) $4^1/_2$% „ „ „ „ „ 1889 .	419 400 „			
		f) 4% „ „ „ „ „ 1891 .	121.700 „			
		g) 4% „ „ „ „ „ 1893 .	514 600 koron			
		h) 4% „ „ funduszu propinacyjnego. .	192.900 zł.			
		i) 6% listy zast. Zakładu kred. krakow. . .	56.000 „			
		j) 4% „ „ gal. Tow. kredyt. ziemk. .	18.900 „			
		k) 4% „ „ „ „ „ „ . .	3,198.800 koron			
		l) 4% „ „ „ Banku krajowego . .	14 200 „			
		ł) $4^1/_2$%„ „ „ „ „ . .	458.650 zł.			
		m) 3% „ „ austr. zakładu kred. ziemsk. .	1.400 „			
		n) 5% akcye Banku dla handlu i przemysłu .	400 „			
		o) 5% akcye kolei Karola Ludwika . . .	36.400 „			
		p) 10 sztuk akcyi użytkowania kolei Karola Ludwika	—			
		r) 4% losy państwowe z roku 1854 . . .	500 „			
		s) 4% „ „ „ 1860 . . .	4.100 „			
		t) „ miasta Krakowa	60 „			
		u) 5% prem. listy zast. Banku hipotecznego .	90.900 „			
		w) 5% nieprem.„ „ „ „ .	1.100 „			
		x) 5% obligacye indem. ks. bukowińskiego .	1.000 „			
		y) 4% książeczka wkładkowa gal. Banku kraj. .	6.058 „	98 ct.		
		z) 4% „ „ „ Kasy oszczęd.	1.890 „	12 „		
		ż) 4% „ „ „ innych kas i Towarz. zaliczkowych	5.825 „	—		
			1,881.311 zł.	10		
			3,727.600 koron	—	5,608.911	10
	2	Należytości czynne.	—	—	57.508	$99^1/_2$
	3	Wartość dóbr i realności:				
		a) dobra Grodowa z przyległościami własność ś. p. Dydyńskiego	39.972 „	—		
		b) realność w Strzyżowie Nr. 97. własność fundacyi ś. p. Dydyńskiego	3.527 „	—		
		c) dobra Winniki z przyległościami własność fundacyi ś. p. Głowińskiego.	67 875 „	03 „		
		d) realność w Rzeszowie Nr. 7 i 9 własność fundacyi ś. p. Dr. Towarnickiego . . .	37.773 „	80 „	149.147	83
		Suma stanu czynnego .	—	—	5,815.617	$92^1/_2$
		Stan bierny.			—	—
		Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej			5,815.617	$92^1/_2$
		Redukując wykazane pod 2. *g*, *k*, *l*, efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 3,727.609 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . .	—	—	1,863.800	—
		Okazuje się *czysty stan czynny* w wal. austr. .	—	—	3.951.817	$92^1/_2$

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

1. Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1893 jak wykazano 3,951.817 zł. 92½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 w kwocie . . . 3,787.082 „ 45 „
okazuje się przyrost majątku o kwotę . . . 164.735 zł. 47½ ct.
głównie z powodu przybycia nowych fundacyi i fruktyfikowania zapasów gotówki majątku obrotowego na rzecz majątku zarodowego:

A mianowicie:

Stan gotówki z końcem roku 1893 wynosi . 50 zł. - ct.
„ „ „ „ 1892 wynosił . — . 50 „ przyrost o 49 zł. 50 ct.
„ efektów z końcem roku 1893 wynosi . . 5,608.911 zł. 10 ct. wal. austr. i kor.
a po zredukowaniu jak wyżej 3,727.600 koron na wal. austr. . . 1,863.800 „ — „ 3,745.111 zł. 10 ct.
Stan efektów z końcem roku 1892 wynosił 3.574.803 „ 98 „ przyrost o 170 307 „ 12 „
z porównania okazuje się w ogóle przyrost o kwotę . . 170.356 zł. 62 ct.

Stan należytości czynnych z końcem roku 1893 wynosi 57.808 zł. 99½ ct.
„ „ „ „ „ 1892 wynosił . . . . 63.130 „ 14 „ ubytek o 5.621 „ 14½ „
(wskutek odebrania kapitału za zniesione prawo propinacyjne w dobrach Szypowce fundacyi Stupnickiego Marcelego 12 050 zł. i spłacenia należytości czynnej 315 zł. w fundacyi Dr Jana Towarnickiego, zaś przyrostu należytości czynnych a to: w fundacyi Lipińskich, pretensya od Konstantego Lipińskiego 2.637 zł. 32 ct. i 1.541 zł. 95 ct.; w fundacyi Boznańskiego, kapitał zahipotokowany 2.564 zł. 58½ ct.) z porównania więc okazuje się czysty przyrost majątku jak wyżej wykazano o kwotę . . . . 164.735 zł 47½ ct.

2. Należytości czynne z tytułu wierzytelności hipotecznych wykazane z końcem roku 1893, pod poz. 9 dochodów, składają się z następujących poszczególnych kapitałów:

a)	w fundacyi	Boznańskiego w sumie . . .	2.564 zł. 58½ ct.
b)	„	Lipińskich „	4.179 „ 27 „
c)	„	Łosia „	6.363 „ 64½ „
d)	„	Olszewskiego „	4.200 „ — „
e)	„	Torosiewicza „	5.000 „ — „
		razem jak wykazano . .	22.307 zł. 50 ct.

3. Wierzytelność z tytułu sprzedanych realności, wykazana pod poz. 10. dochodów z końcem roku 1893 stanowi dług funduszów obłąkanych i położnic za nabytą w swoim czasie od funduszu Głowińskiego realność Popijarską w sumie . . . . 35.201 zł. 49½ ct.

4. Oprócz wykazanych wstanie czynnym majątku pod poz. 1. *o*) akcyi kolei Karola Ludwika na 36.400 zł., posiadają fundusze Konieckiego i Dr. Towarnickiego obecnie 10 sztuk akcyi „użytkowania“ tej kolei, akcye te z powodu wylosowania nie przynoszą rocznych odsetków, zaś w roku 1893 nie przyniosły zwykłej na nie przypadającej dywidendy.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od papierów publicznych 161.768 zł. 49½ ct. od tego: odsetki bierne przy zakupnie efektów 2.449 „ 38 „	159.319	11½	159.319	11½	—	—
	2	Od spieniężonych książeczek Kasy oszczędności i Banku krajowego	975	49	975	49	—	—
	3	Od kapitałów hipotekowanych należytość zaległa . . 375 zł. - ct. należytość bieżąca . . . 3.914 „ 70 „ 4.289 zł. 70 ct. od tego zwrot nadpłaconych odsetek . . . . . . 2 „ — „	4.287	70	3 662	70	625	—
		Suma rubryki I. .	164.582	30½	163 957	30½	625	—
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr „Winniki“ (fund. Głowińskiego)	4 967	83½	4.967	83½	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr „Godowa“ (fund. Dydyńskiego)	2.100	—	2.100	—	—	—
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr „Jacowce“ (fund. Strzałkowskiego)	4 408	39½	4 408	39½	—	—
	7	Nadwyżka dochodów z dóbr „Szypowce“ (fund. Stupnickiego Marc.)	5 750	—	5.750	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów z dóbr „Kochanówka“ (fund. Dr. Lachowicza).	3.200	-	3 200	—	—	—
	9	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fund. Dr. Towarnickiego)	—	—	—	—	—	—
	10	Czynsz dzierżawny z dóbr „Dźwonowa“ (fund. Boznańskiego)	473	22	473	22	—	—
	11	Czynsz dzierżawny z dóbr „Urlowa“ (fund. Lipińskich)	—	—	—	—	—	—
	12	Nadwyżka dochodów z realności w „Tarnopolu“ (fund. Strzałkowskiego).	2.282	—	2 282	—	—	—
		Suma rubryki II. .	23.181	45	23.181	45	—	—
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	13	Zasiłek z funduszu krajowego dla fundacyi Cesarza Franc. Józ. I.	5	58	5	58	—	—
	14	Dotacya z funduszu krajowego dla fundacyi Cesarza Franc. Józ. I. jubileusz . . .	12.000	—	12.000	-	—	—
		Suma rubryki III. .	12.005	58	12.005	58	—	—
		Do przeniesienia .	199.769	33½	199.144	33½	625	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozocya	B Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Z przeniesienia .	199.769	33 1/2	199.144	33 1/2	625	—
IV.		**Dochody i zwroty rozmaite.**						
	15	Odsetki zwłoki { należytość zaległa 3 zł. 92 ct. / „ bieżąca 1 „ 50 „	5	42	1	50	3	92
	16	Wpływy i zwroty rozmaite { należytość zaległa 76 zł. 67 ct. / „ bieżąca 29.634 „ 76 „	29.711	43	29.659	76	51	67
		Suma rubryki IV. .	29.716	85	29.661	26	55	59
		Suma dochodów wszystkich rubryk .	229.486	18 1/2	228.805	59 1/2	680	59
		Do tego:						
		Zapas kasowy z początkiem roku 1893 w gotówce	—	—	37.523	28	—	—
		Razem .	—	—	266.328	87 1/2	—	—
		Wydatki.						
I.		**Stypendya.**						
	1	Wypłacone stypendya: należytość zaległa 4.841 zł. 59 ct. odpisano . 1.991 „ — „ pozostało 2.850 zł. 59 ct. należytość bieżąca . 129 597 „ 57 „ razem . 132.448 zł. 16 ct. od tego: zwrot nadpłaconych stypendyów . . 186 „ 50 „	132.261	66	125.675	11	6.586	55
	2	Opłaty za uczniów wychowywanych w c. k. zakładach wojskowych	11.192	82	11.192	82	—	—
		Suma rubryki I. .	143.454	48	136.867	93	6.586	55
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Subwencya szkole więźniów w Rzeszowie .	50	—	50	—	—	—
	4	„ bursom i innym zakładom naukowym	980	—	980	—	—	—
	5	„ stowarzyszeniom i zakładom dobroczynnym	965	—	965	—	—	—
	6	Zapomogi na kszałcenie się młodzieży w specyalnych zawodach	988	—	988	—	—	—
	7	Wsparcia wdowom, sierotom i innym potrzebującym	768	—	768	—	—	—
		Suma rubryki II. .	3.751	—	3.751	—	—	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	8	Pietnastu uczniom i uczenicom z fundacyi Dr. Jana Towarnickiego	400	—	400	—	—	—
	9	Dla krewnych z fundacyi Dr. Antoniego Lachowicza	1.926	—	1.926	—	—	—
	10	Dla krewnych z fundacyi Stanisława Strzałkowskiego	350	—	350	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.676	—	2.676	—	—	—
		Do przeniesienia .	149.881	48	143.294	93	6.586	55

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Z przeniesienia .	149.881	48	143.294	93	6.586	55
IV.		**Subwencye stałe innym fundacyom**						
	11	Kapitule katedralnej obrz. łac. we Lwowie .	446	46	446	46	—	—
	12	Zakładowi ubogich we Lwowie . . .	12	60	12	60	—	—
	13	Domowi kalek u św. Łazarza we Lwowie .	8	40	8	40	—	—
	14	Galicyjskiemu funduszowi religijnemu . .	57	54	57	54	—	—
	15	Kościołowi OO. Jezuitów we Lwowie . .	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	546	—	546	—	—	—
V.		**Legata i pensye.**						
	16	Baranowska z Szmidowiczów Augusta . .	100	—	100	—	—	—
	17	Towarnicka Marya	1.500	—	1.500	—	—	—
	18	Kowalska Ksawera	633	37	599	96	33	41
	19	Jełowicka Kamila	600	—	600	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2.833	37	2.799	96	33	41
VI.		**Wynagrodzenia i wsparcia stałe.**						
	20	Wynagrodzenia z fundacyi Strałkowskiego .	146	76	112	76	34	—
	21	Wsparcia stałe z fund. Czajkowskiego Waleryana	1.200	—	1.200	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.346	76	1.312	76	34	—
VII.	22	**Dodatki do funduszów**	—	—	—	—	—	—
VIII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	23	Podatki gruntowe, domowo-klasowe, dochodowe i t, p. z dodatkami	932	89½	902	93½	29	96
	24	Należytość rządowa od przeniesienia majątku fundacyi w zarząd kraju, tudzież ekwiwalent i inne opłaty.	1.353	18½	1.291	16	62	02½
		Suma rubryki VIII. .	2.286	08	2.194	09½	91	98½
IX.		**Wydatki administracyjne.**						
	25	Płace nadkuratora i kuratorów fundacyi Dr. Jana Towarnickiego, tudzież administratora fundacyi Dr. Antoniego Lachowicza . .	5.200	—	5.200	—	—	—
	26	Remuneracye stałe	460	—	460	—	—	—
	27	„ nie stałe	—	—	—	—	—	—
	28	Konserwacye i budowy	7.608	06	7.608	06	—	—
		Suma rubryki IX. .	13.268	06	13.268	06	—	—
X.	29	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego . . 56.937 zł. 16½ ct. od tego: przeniesiono z majątku zarodowego . 1.402 „ 81½ „	55.534	35	55.534	35	—	—
	30	Gotówka przeniesiona z ogólnego majątku obrotowego . . . . . . 978 zł. 03 ct. od tego: przeniesiona do poszczególnych majątków obrotowych 978 „ 03 „	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki X. .	55.534	35	55.534	35	—	—
		Do przeniesienia .	522.696	10	218.950	15½	6.745	94½

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Z przeniesienia .	225.696	10	218 950	15½	6.745	94½
XI.		**Wydatki i zwroty rozmaite.**						
	31	Koszta insercyjne	979	82	979	82	—	—
	32	Utrzymanie grobowca śp. fund. Laskowskich .	5	27	5	27	—	—
	33	Koszta stemplowe, portorya i inne 5.038 zł. 23 ct. od tego: zwrot kosztów stemplowych . . . . . 235 „ 41 „	4.802	82	4.802	82	—	—
	34	Zaliezki zwrócene funduszowi krajowemu . . . . . 3.092 zł. 93 ct. od tego: pobrane z funduszu krajowego . . . . 1.196 „ 85½ „	1.896	07½	301	71	1.594	36½
		Suma rubryki XI. .	7.683	98½	6.089	62	1.594	36½
		Suma wydatków wszystkich rubryk .	233.380	08½	225.039	77½	8.340	31
		Do tego:						
	35	**Zapas kasowy z końcem roku 1893 w gotówce**	—	—	41.289	10	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	—	—	266.328	87½	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.	Szczegół		Ogół	
		Stan czynny.				
	1	Zapas kasowy w gotówce	41.289	10		
	2	Należytości czynne.	680	59	41.969	69
		Stan bierny				
	3	Należytości bierne	—	—	8.340	31
		Czysty stan czynny			33.629	38

Uwagi do zamknięcia rachunków majątku obrotowego.

1. Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1893 jak wykazano 33.629 zł. 38 ct.
zaś w roku 1892 wynosił . . . . 30.892 „ 83¹/₂ „.
Z porównania okazuje się przyrost czystego stanu czynnego w roku 1893 o 2 736 zł. 54¹/₂ ct.
Z powodu przybycia nowych fundacyi stypendyjnych, które jeszcze nie weszły w życie.
2. Zapas ostateczny w gotówce, wykazany jak wyżej pod poz. 35. w kwocie 41.289 zł. 10 ct. został po strąceniu należytości biernych odnośnych funduszów, sfruktyfikowany w roku 1893 na rzecz majątku zarodowego, przez przykupno papierów wartościowych, z pupilarnem bezpieczeństwem i lokacyą pozostałych potem zakupnie nadwyżek gotówki na książeczki wkładkowe Banku krajowego.

(L. W. 34.143/94).

Alegat A. do zamknięcia rachunków funduszow stypendyjnych za rok 1893.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek zarodowy.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		bierna	
1	Aywas Grzegorz	12.463	27	19.267	—	31.630	27	9.288	68	22.441	59	—	—	—	—
2	Aywas Mikołaj	1.139	17	2.147	50	3.286	67	1.071	59	2.215	08	—	—	—	—
3	Artymowicz Jan	2.338	52	147	50	2.486	02	81	50	2.404	52	—	—	—	—
4	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	113.007	16	102.357	50	215.364	66	50.138	31	165.226	35	—	—	—	—
5	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	112.389	70	99.407	50	211.797	20	49.153	68	162.643	52	—	—	—	—
6	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	11.678	77	26.880	70	38.559	47	15.834	78	22.724	69	—	—	—	—
7	Barczewski IV (dla panien pol.)	32.853	31	29.499	—	62.352	31	14.694	—	47.658	31	—	—	—	—
8	Bier Jael	8.815	28	7.393	35	16.208	63	4.100	15	12.108	48	—	—	—	—
9	Bodzioch Tomasz	15.451	10	32.074	55	47.525	65	16.010	77	31.514	88	—	—	—	—
10	Bohdanowicz Dominik	10.837	98	21.140	50	31.978	48	10.455	36	21.523	12	—	—	—	—
11	Boznański Leon	25.183	68	13.318	78	38.502	46	6.786	89	31.715	57	2.564	58½	—	—
12	Broniewska Klementyna	2.012	82	3.452	50	5.465	32	1.756	94	3.708	38	—	—	—	—
13	Brześciańska Kunegunda	4.882	82	1.547	50	6.430	32	792	—	5.638	32	—	—	—	—
14	Brześciański Aleksander	6.369	72	347	50	6.717	22	183	51	6.533	71	—	—	—	—
15	Brzeski Damian	4.655	50	947	50	5.603	—	487	07	5.115	93	—	—	—	—
16	Brzeżany	1.734	—	1.406	—	3.140	—	703	—	2.437	—	—	—	—	—
17	Brzeziński Antoni Sylwester	—	—	14.469	60	14.469	60	3.152	50	11.317	10	—	—	—	—
18	Chełmecki Jan	1.501	40	—	—	1.501	40	—	—	1.501	40	—	—	—	—
19	Chlebowski Stanisław	1.345	47	347	50	1.692	97	186	50	1.506	47	—	—	—	—
20	Cesarz Franciszek Józef I.	55.497	33	106.819	50	162.316	83	53.014	50	109.302	33	—	—	—	—
21	" " " (jubil.)	13.468	27	10.915	—	24.383	27	4.578	97	19.804	30	—	—	—	—
22	Cieszewski i Zawadzki	8.518	04	10.910	75	19.428	79	5.823	—	13.605	79	—	—	—	—
23	Czajkowski Hipolit	21.264	58	28.661	55	49.926	13	14.193	36	35.732	77	—	—	—	—
24	Czajkowski Waleryan *a*) zarod.	100.000	—	13.318	—	113.318	—	10.318	—	103.000	—	—	—	—	—
	Czajkowski Waleryan *b*) rezer.	6.846	13	17.267	05	24.113	18	5.979	75	18.133	43	—	—	—	—
25	Czerkawski Józef	5.344	34	737	50	6.081	84	250	16	5.831	68	—	—	—	—
26	Cznczawa Krzysztof	4.791	63	2.096	—	6.887	63	1.174	26	5.713	37	—	—	—	—
27	Dolliner Karolina	2.434	32	7.250	40	9.684	72	4.750	40	4.934	32	—	—	—	—
28	Br. Dulska Teodozya	4.923	40	5.147	60	10.071	—	2.666	47	7.404	53	—	—	—	—
29	Dydyński Antoni	81.633	61	117.814	35	199.447	96	72.150	64	127.297	32	—	—	—	—
30	Egierski dla Egierskich I.	7.167	-	6.638	15	13.805	15	5.880	98	7.924	17	—	—	—	—
31	" " " II.	4.751	38	4.519	—	9.270	38	3.255	—	6.015	38	—	—	—	—
32	Egierski dla Siedleckich I.	6.963	41	6.925	03	13.888	44	4.467	06	9.421	38	—	—	—	—
33	" " " II.	5.106	83	4.374	50	9.481	33	3.674	50	5.806	83	—	—	—	—
34	Englowa Teofila	5.872	56	2.337	50	8.210	06	1.181	71	7.028	35	—	—	—	—
35	Falkenfels Dyonizy	135	63	9	—	144	63	4	50	140	13	—	—	—	—
36	Gizela arcyksiężniczka	3.344	44	6.347	50	9.691	94	3.191	50	6.500	44	—	—	—	—
37	Głowiński Roch Samuel	574.034	77	390.030	66	964.065	43	204.791	38	759.274	05	35.201	49½	—	—
38	Hr. Gołuchowski Agenor	32.812	42	53.943	63	86.756	05	36.017	14	50.738	91	—	—	—	—
39	Ks. Harbut Jan	2.558	83	347	50	2.906	33	182	50	2.723	83	—	—	—	—
40	Br. Hauer Franciszek	2.390	27	1.646	05	4.036	32	929	—	3.107	32	—	—	—	—
41	Dr. Hoffman Korneli	20.049	75	41.543	30	61.593	05	20.920	—	40.673	05	—	—	—	—
42	Ks. Horecki Eliasz	5.652	64	6.566	60	12.219	24	5.878	10	6.841	14	—	—	—	—
43	Ks. Janowski Floryan Amand	2.469	69	2.947	50	5.417	19	1.491	45	3.925	74	—	—	—	—
44	Jankowscy Władysław i Marya	1.056	25	147	50	1.203	75	90	—	1.113	75	—	—	—	—
45	Jarosław	12.793	98	4.741	05	17.535	03	2.431	35	15.103	68	—	—	—	—
46	Jarosz Leonard	2.159	38	4.347	50	6.506	88	2.190	50	4.316	38	—	—	—	—
	Do przeniesienia	1,362.700	55	1,234.501	65	2,597.202	20	655.853	41	1,941.348	79	37.766	08	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stydendyjnych.

Majątek zarodowy.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		bierna
	Z przeniesienia . .	1,362.700	55	1,234.501	65	2,597.202	20	655.853	41	1,941.348	79	37.766	08	—
47	Jeleński Napoleon I. dla szkoły w Czernichowie	11.251	41	18.382	50	29.633	91	11.394	49	18.239	42	—	—	—
48	Jeleński Napoleon II. dla szkoły w Łuczycach	11.711	66	19.506	44	31.218	10	11.786	97	19.431	13	—	—	—
49	Jezienicki	6.981	69	13.677	—	20.658	69	6.653	40	14.005	29	—	—	-
50	Jurgas Magdalena	11.270	71	19.648	95	30.919	66	15.690	77	15.228	89	—	—	—
51	Dr. Kaczkowski Antoni . . .	6.567	12	1.426	80	7.993	92	840	90	7.153	02	—	—	—
52	Kallir Majer.	7.641	19	19.559	35	27.200	54	12.598	70	14.601	84	—	—	—
53	Karol Ludwik arcyksiążę . .	9.096	83	3.000	—	12.096	83	1.588	22	10.508	61	—	—	—
54	Kielbusiewicz Tomasz . . .	—	—	15.623	88	15.623	88	5.808	58	9.815	30	—	—	—
55	Kiślicki Mikołaj	8.443	24	8.540	—	16.983	24	4.658	61	12.324	63	—	—	—
56	Koniecki Menard	70.725	46	83.874	50	154.599	96	59.379	80	95.220	16	—	—	—
57	Kopernik Mikołaj	1.536	34	209	—	1.745	34	104	50	1.640	84	—	—	—
58	Kopiński Adam	2.760	17	947	50	3.707	67	477	25	3.230	42	—	—	—
59	Korzelińska Sabina . . .	7.779	30	8.696	—	16.475	30	4.343	09	12.132	21	—	—	—
60	Kraków (zakordonowy) . . .	88.318	11	139.866	95	228.185	06	73.176	90	155.008	16	—	—	—
61	Krakowiec	2.983	81	5.737	50	8,721	31	2.912	—	5.809	31	—	—	—
62	Dr. Krausnecker Piotr . . .	26.500	57	40.782	10	67.282	67	22.580	15	44.702	52	—	—	—
63	Ks. Kretowicz Paweł . . .	1.423	71	2 798	30	4.222	01	1.498	30	2.723	71	—	—	—
64	Krościenko	2.055	19	1.052	50	3.107	69	589	—	2.518	69	—	—	—
65	Kruszewska Marya	8.462	61	2.022	50	10.485	11	846	97	9.638	14	—	—	—
66	Krzeczunowicz Ignacy . . .	14.583	37	27.083	65	41.667	02	23.762	03	17.904	99	—	—	—
67	„ Walery . . .	7.957	36	1.495	--	9.452	36	716	80	8.735	56	—	—	—
68	Ks. Kucharski Jan	6.949	87	2:947	50	9.897	37	1.487	—	8.410	37	—	—	—
69	Kulczycki Jakób	10.450	79	13.614	65	24.065	44	11.705	72	12.359	72	—	—	—
70	Kurdwanowska Marya . . .	6.661	27	11.030	20	17.691	47	8.766	89	8.924	58	—	—	—
71	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	23.765	87	2.250	57	26.016	44	942	10	25.074	34	—	—	—
72	Dr. Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	23.808	90	1.077	98½	24.886	88½	557	92½	24.328	96	—	—	—
73	Laskowscy Zygmunt i Marya	91.635	93	76.862	71	168.498	64	61.611	06	106.887	58	—	—	—
74	Hr. Lewicki Kajetan. . . .	26 803	06	35.125	55	61.928	61	27.510	85	34.417	76	—	—	—
75	Lewicki Bazyli	4.123	73	6.790	—	10.913	73	3 402	80	7.510	93	—	—	—
76	Lipińscy Karol i Regina . .	—	—	26 789	31	26.789	31	7.398	25	19.391	06	4.179	27	—
77	Loewensteinowa Rozalia . .	3.155	80	947	50	4.103	30	485	50	3.617	80	—	—	—
78	Ładuński Stanisław	4.083	67	4.639	60	8.723	27	2.575	77	6.147	50	—	—	—
79	Łazowski Adolf	22.115	53	31.578	96	53.994	49	28.599	73	25.094	76	—	—	—
80	Hr. Łoś Feliks Antoni . . .	24.359	58	16.592	—	40.951	58	8.250	40	32.701	18	6.363	64½	—
81	Małecki Antoni.	1.397	05	495	—	1.892	05	283	37	1.608	68	—	—	—
82	Matczyński Marek	19.948	76	14.144	55	34.093	31	7.582	80	26.510	51	—	—	—
83	Hr. Mieroszewski Jan . . .	19.604	07	65.615	62½	85.219	69½	40.292	34½	44.927	35	—	—	—
84	Mickiewicz Adam I.	1.848	40	347	50	2.195	90	190	73	2.005	17	—	—	—
85	„ „ II. . . .	550	—	—	—	550	—	—	—	550	--	—	—	—
86	Mikiewicz Jędrzej	1.557	60	1.990	—	3.547	60	1.036	--	2.511	60	—	—	—
87	Mikołajów	9.759	20	5.695	—	15 454	20	2.816	92	12.637	28	—	—	—
88	Miller Maksymilian	1.080	47	295	—	1.375	47	157	06	1.218	41	—	—	—
89	Monasterzyska	3.636	15	4 895	—	8.531	15	2.430	72	6.100	43	—	—	—
90	Dr. Morawski Adam I. familijna)	1.606	84	1.689	61	3.296	45	964	28	2.332	17	—	—	—
91	Dr. Morawski Adam II. (niefamilijna)	5.944	52	3.042	50	8.987	02	1.478	42	7.508	60	—	—	—
92	Dr. Moysa Rosochacki Michał	6.464	89	13.044	50	19.509	39	6.466	72	13.042	67	—	—	—
93	Hr. Moszczeńska Ludwika. .	1.007	32	—	—	1.007	32	—	—	1.007	32	—	—	—
	Do przeniesienia . . .	1,993.069	67	2,009.932	89	4,003.002	56	1,144.254	20	2,858.748	36	48.308	99½	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

M a j ą t e k z a r o d o w y.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		Należytość pozostała z końcem roku 1893 bierna	
	Z przeniesienia . .	1,993.069	67	2,009.932	89	4,003.002	56	1,144.254	20	2,858.748	36	48.308	99½	--	—
94	Nahaczów	1.400	69	620	54	2.021	23	310	27	1.710	96	—	—	—	—
95	Nawratil Jakób	1.592	21	4.130	—	5.722	21	2.596	55	3.125	66	—	—	—	—
96	Nielepiec Jędrzej	.1357	99	1.147	50	2.505	49	586	50	1.918	99	—	—	—	—
97	Niezabitowska Ludwika I. . .	29.899	13	9.148	50	39.047	63	4.548	50	34.499	13	—	—	—	—
98	Niezabitowska z hr. Duninów Borkowskich Ludwika II. .	—	—	144.607	90	144.607	90	49.107	90	95.500	—	—	—	—	—
99	Ks. Nowakowski Józef . . .	2.326	42	3.227	—	5.553	42	1.613	50	3.939	92	—	—	—	—
100	Nowak Jan	—	—	24.388	96	24.388	96	8.097	—	16.291	96	—	—	—	—
101	Obniski Filip	9.253	72	16.644	50	25.898	22	8.278	—	17.620	22	—	—	—	—
102	Ks. Olszewski Michał . . .	1.912	65	3.065	56	4.978	21	1.532	78	3·445	43	4.200	—	—	—
103	Oranż Abraham	2.627	63	4.813	04	7.440	67	2.406	52	5.034	15	—	—	—	—
104	Ks. Otowski Henryk . . .	793	64	295	—	1.088	64	188	50	900	14	—	—	—	—
105	Ożańsko	4.124	05	5.190	—	9.314	05	2.500	88	6.813	17	—	—	—	—
106	Paprocki Stanisław Teodor .	12.654	70	13.782	—	26.436	70	6.702	72	19.733	98	—	—	—	—
107	Parzelski Franciszek . . .	5.437	63	1.698	55	7.136	18	899	73	6.236	45	—	—	—	—
108	Ks. Pawłowski Franciszek .	6.519	28	1.347	50	7.866	78	650	37	7.216	41	—	—	—	—
109	Petryczyn Prus Kazimierz. .	114.802	11	174.420	35	289.222	46	91.611	85	197.610	61	—	—	—	—
110	Pineles Jakób	6.260	25	3.095	—	9.355	25	1.513	72	7.841	53	—	—	—	—
111	Pierzchała Ignacy	—	—	2.104	31	2.104	31	—	—	2.104	31	—	—	—	—
112	Ks. Pitoń Jan	3.261	83	295	—	3.556	83	113	—	3.443	83	—	—	—	—
113	Ks. Pniewski Feliks	2.656	35	547	50	3.203	85	290	78	2.913	07	—	—	—	—
114	Ks. Popkiewicz Antoni . . .	12.088	68	16.013	30	28.101	98	10.532	49	17.569	49	—	—	—	—
115	Potocki Mikołaj	32.833	—	19.783	—	52.616	—	9.712	68	42.903	32	—	—	—	—
116	Ks. Pukalski Alojsy	49.313	61	82.242	25	131.555	86	48.052	98	83.502	88	—	—	—	—
117	Przemyśl	3.174	22	2.347	50	5.521	72	1.185	50	4.336	22	—	—	—	—
118	Radymno I.	1.920	87	400	—	2.320	87	200		2.120	87	—	—	—	—
119	„ II.	4.525	17	1.420	62	5.945	79	710	31	5.235	48	—	—	—	—
120	Dr. Rappaport Jakób . . .	1.630	40	2.230	85	3.861	25	1.163	35	2.697	90	--	—	—	—
121	Dr. Reifer Adolf	460	50	1.336	—	1.796	50	886	—	910	50	—	—	—	—
122	Rostocki Piotr Jakób . . .	9.069	40	14.444	50	23.513	90	7.177	79	16.336	11	—	—	—	—
123	Rudolf (arcyksiążę)	3.181	57	1.547	60	4.729	17	885	70	3.843	47	—	—	—	—
124	Russyan Rafał	21.216	42	16.044	50	37.260	92	7.955	02	29.305	90	—	—	—	—
125	Ks. Ryżnerski Walenty. . .	3.490	64	990	—	4.480	64	436	72	4.043	92	—	—	—	—
126	Rzeszów	3.604	84	3.714	41	7.319	25	1.905	13	5.414	12	—	—	—	—
127	Ks. Sapieha Leon a) zarod.	20.210	32	11.243	50	31.453	82	5.643	50	25.810	32	—	—	—	—
128	Ks. Sapieha Leon b) rezerw.	4.850	88	5.000	—	9.850	88	2.500	—	7.350	88	—	—	—	—
129	Sarama Tomasz	3.295	61	6.295	—	9.590	61	3.175	47	6.415	14	—	—	—	—
130	Sącz	6.774	75	7.791	—	14.565	75	3.834	72	10.731	03	—	—	—	—
131	Schlesingerowie Jan i Tekla .	1.081	73	2.295	—	3.376	73	1.144	06	2.232	67	—	—	—	—
132	Schnel Franciszek	1.855	34	2.547	50	4.402	84	1.289	—	3.113	84	—	—	—	—
133	Seidler Chrystyan	2.328	01	3.427	—	5.755	01	1.713	50	4.041	51	—	—	—	—
134	Seeling-Saulenfels-Ferdynand .	872	28	295	—	1.167	28	154	—	1.013	28	—	—	—	—
135	Sielecka Aniela	10.911	83	18.079	55	28.991	38	9.060	30	19.931	08	—	—	—	—
136	Siemianowscy I. (wszechnica i politechnika)	23.259	25	64.726	88	87.986	13	41.568	44	46.417	69	—	—	—	—
137	Siemianowscy II. (szkoła sztuk pięknych)	22.761	33	62.297	50	85.058	83	40.751	30	44.307	53	—	—	—	—
138	Siemiradzki Henryk	2.525	54	405	—	2.930	54	202	50	2.728	04	—	—	—	—
139	Sołowijowie Jan i Wanda I. (szkoła lud. w Herbutowie)	1.250	36	297	50	1.547	86	145	—	1.402	86	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	2,448.436	50	2,771.716	56	5,220.153	06	1,529.788	73	3,690.364	33	52.508	99½	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek zarodowy.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		bierna
	Z przeniesienia .	2,448.436	50	2,771.716	56	5,220.153	06	1,529.788	73	3,690.364	33	52.508	99½	—
140	Sołowijowie Jan i Wanda II. (dla uczennic w Poturzycy)	624	53	50	—	674	53	25	—	649	53	—	—	—
141	Sozański, Jan Franciszek Kaź.	12.581	83	3.317	50	15.899	33	1.899	31	14.000	02	—	—	—
142	Skibiński Karol	5.726	54	18.585	—	24.311	54	11.608	21	12.703	33	—	—	—
143	Ks. Skibiński Szczęsny I. . .	2.112	06	7.634	64	9.746	70	4.443	26	5.303	44	—	—	—
144	„ „ II. .	2.035	02	7.910	50	9.945	52	4.543	19	5.402	33	—	—	—
145	„ „ III. .	2.212	03	3.864	60	6.076	63	2.260	49	3.816	14	—	—	—
146	„ „ IV. .	2.127	12	7.615	50	9.742	62	4.433	70	5.308	92	—	—	—
147	„ „ V. .	2.054	81	7.615	50	9.670	31	4.438	20	5.232	11	—	—	—
148	„ „ ogólna .	1.745	26	745	26	2.490	52	1.490	52	1.000	—	—	—	—
149	Słapowie Rozalia i Karol . .	9.481	18	14.572	—	24.053	18	7.045	43	17.007	75	—	—	—
150	Słowacki Juliusz	8.038	58	14.244	50	22.283	08	7.082	—	15.201	08	—	—	—
151	Sobota Karol I.	7.901	17	16.612	26	24.513	43	8.177	05	16.336	38	—	—	—
152	„ „ II.	7.901	17	16.612	26	24.513	43	8.177	05	16.336	38	—	—	—
153	„ „ III.	1.975	51	4.141	52	6.117	03	2.093	77	4.023	26	—	—	—
154	Spadwiński Antoni	12.525	13	24.673	26	37.198	39	12.259	38	24.939	01	—	—	—
155	Stanisławów.	1.272	42	547	50	1.819	92	291	—	1.528	92	—	—	—
156	Stankiewicz Migoła Szczepan.	22.407	23	43.101	—	65 508	23	21.186	—	44.322	23	—	—	—
157	Staszewski i Bielak	6.034	55	885	—	6.919	55	318	39	6.601	16	—	—	—
158	Stawek Jędrzej	3.950	14	3.165	25	7.115	39	2.084	48	5.030	91	—	—	—
159	Stowarzyszenie urzęd. i sług. kolei Karola Ludwika . .	1 339	50	90	—	1.429	50	45	—	1.384	50	—	—	—
160	Strissower Adolf	3 511	83	2.983	25	6.495	08	1.682	75	4.812	33	—	—	—
161	Strzałkowski Stanisław . . .	31.607	10	32.582	—	64.189	10	17 370	—	46.819	10	—	—	—
162	Stupnicki Marceli	24.071	35	48 070	—	72 141	35	22.220	—	49.921	35	—	—	—
163	Stupnicki Hipolit	2.213	58	164	—	2.377	58	55	75	2.321	83	—	—	—
164	Szachłacki de Barachka Wincenty	34.219	54	40.927	64	75.147	18	20.309	32	54.837	86	—	—	—
165	Szmoniewski Józef	2.050	98	547	50	2.598	48	281	—	2.317	48	—	—	—
166	Tarnów	1 834	34	2	—	1 836	34	1	—	1.835	34	—	—	—
167	Tarnowski Franciszek . . .	8.722	11	4.798	—	13.520	11	2.596	—	10.924	11	-	—	—
168	Tchórznicka Honorata . . .	2.141	48	4.442	50	6.583	98	2.148	93	4.435	05	—	—	—
169	Teodorowiczówna Klementyna	1.558	22	3.147	50	4.705	72	1.559	85	3.145	87		—	—
170	Torosiewicz Emil	639	25	600	—	1 239	25	300	—	939	25	5.000	—	—
171	Dr. Towarnicki Jan . . .	412.409	68	742.684	40	1,155.094	08	376.263	25	778.830	83	—	—	—
172	„ Bazylewicz .	27.907	58	7.662	46	35.570	04	4.253	23	31.316	81	—	—	—
173	Trojanowski Wincenty . . .	3.636	11	1.755	25	5.391	36	1.272	45	4.118	91	—	—	—
174	Unia lubelska	1.379	16	1.495	—	2.874	16	731	50	2.142	66	—	—	—
175	Dr. Urbański Franciszek . .	43.436	85	77.037	—	120.473	85	37.854	75	82.619	10	—	—	—
176	Uścieński Jędrzej	4.603	77	453	50	5.057	27	148	—	4.909	27	—	—	—
177	Dr. Warteresiewicz Maryan .	21.671	44	41.733	50	63 404	94	20.704	—	42.700	94	—	—	—
178	Wierzbicki Nieczuja Julian .	33.786	45	895	—	34.681	45	453	50	34.227	95	—	—	—
179	Wilczyński Konrad	3.220	20	3.735	46	6.955	66	2.518	40	4.437	26	—	—	—
180	Włochowicz Jan Michał . . .	—	—	6.034	57	6.034	57	2.000	—	4.034	57	—	—	—
181	Wystawa krajowa z rokn 1877	20.114	86	33.662	90	53 777	76	16.650	20	37.127	56	—	—	—
182	Zawadzki Korwin Franciszek	59.572	46	28.338	03	87.910	49	19.517	25	68.393	24	—	—	—
183	Zawadzki Rogala Antoni . .	8.090	43	13.775	95	21.866	38	11.960	55	9.905	83	—	—	—
184	Ziętkiewicz Wincenty . . .	1.826	93	3.650	15	5.477	08	3.071	46	2.405	62	—	—	—
185	Żalebocki Andrzej	76.344	25	121.137	95	197.482	20	77.146	02	120.336	18	—	—	—
186	Żebrowski Adam	49.298	53	7.981	—	57.279	53	3.867	50	53.412	03	—	—	—
187	Żurakowski Jan	132.453	72	253.620	35	386.074	07	136.833	03	249.241	04	—	—	—
	Suma . . .	3,574.804	48	4,451.616	47	8,026.420	95	2,417.459	85	5,608.961	10	57.508	99½	—

Uwaga. Zapas ostateczny w ogólnej sumie . . : . . . . 5,608.961·10 stanowią:
a) efekta . . . . 5.608.911·10
b) gotówka (Kulczycki Jakób) . . . . 50·—
Suma . . . 5,608.961·10

Alegat B. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1893.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek obrotowy.

L. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		Należytość pozostała z końcem roku 1893 bierna	
1	Aywas Grzegorz	548	32½	709	60	1.257	92½	649	32	608	60½	—	—	—	—
2	„ Mikołaj	23	41½	66	50	89	91½	68	61	21	30½	—	—	—	—
3	Artymowicz Jan	13	50½	104	50	118	—½	107	39	10	61½	—	—	—	—
4	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	1.449	19½	5.891	50	7.340	69½	5.294	29	2.046	40½	—	—	800	—
5	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej	333	82	5.844	50	6.178	32	4.274	92	1.903	40	—	—	300	—
6	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	268	12	597	45	865	57	629	75	235	82	—	—	250	—
7	Barczewski IV. (dla panien polskich)	—	—	1.867	48	1.867	48	1.867	48	—	—	—	—	124	69
8	Bier Joel	133	20	513	02	646	22	365	57	280	65	—	—	—	—
9	Bodzioch Tomasz	337	78	948	81	1.286	59	1.039	90	246	69	—	—	—	—
10	Bohdanowicz Dominik	80	14	704	20	784	34	578	44	205	90	—	—	—	—
11	Boznański Leon	—	—	2031	42	2.031	42	1.695	62½	335	79½	—	—	179	96
12	Broniewska Klementyna	38	06½	114	75	152	81½	89	36	63	45½	—	—	—	—
13	Brześciańska Kunegunda	3	—	228	20	231	20	213	20	18	—	—	—	—	—
14	Brześciański Aleksander	11	49	286	10	297	59	11	69	285	90	—	—	280	—
15	Brzeski Damian	7	93	214	40	222	33	198	13	24	20	—	—	—	—
16	Brzeżany	3	—½	87	70	90	70½	76	50	14	20½	—	—	—	—
17	Brzeziński Antoni Sylwester	—	—	273	85	273	85	—	—	273	85	—	—	—	—
18	Chełmecki Jan	—	—	67	50	67	50	67	50	—	—	—	—	36	15
19	Chlebowski Stanisław	8	50	61	10	69	60	15	51	54	90	—	—	—	—
20	Cesarz Franciszek Józef I.	—	—	3.356	83	3.356	83	3.356	83	—	—	—	—	—	—
21	„ „ „ jubil.	2.406	03	12.654	50	15.060	53	13.728	24	1.332	29	—	—	—	—
22	Cieszewski i Zawadzki	—	—½	68	45	68	45½	49	85	18	60½	—	—	—	—
23	Czaykowski Hipolit	348	19	1.174	—	1.522	19	1.442	11	80	08	—	—	—	—
24	„ Waleryan	200	50	6.125	39	6.325	89	6.292	14	33	75	—	—	701	89
25	Czerkawski Józef	224	84½	243	50	468	34½	234	63	233	71½	—	—	—	—
26	Czuczawa Krzysztof	16	50½	226	30	242	80½	221	90	20	90½	—	—	—	—
27	Dolliner Karolina	—	—	124	12	124	12	108	92	15	20	—	—	—	—
28	Br. Dulska Teodozya	28	73	259	90	288	63	119	04	169	59	—	—	—	—
29	Dydyński Antoni	2.598	71	6.092	09	8.690	80	7.329	31	1.361	49	—	—	—	—
30	Egierski dla Egierskich I.	4	67	325	05	329	72	329	72	—	—	—	—	25	15
31	„ „ „ II.	11	50	244	81	256	31	219	86	36	45	—	—	—	—
32	Egierski dla Siedleckich I.	5	47	369	04	374	51	334	40	40	11	—	—	—	—
33	„ „ „ II.	—	—	277	62	277	62	128	87	148	75	—	—	—	—
34	Englowa Teofila	50	79½	276	55	327	34½	293	69	33	65½	—	—	—	—
35	Falkenfels Dyonizy	4	50	8	—	12	50	12	50	—	—	—	—	3	50
36	Gizela arcyksiężniczka	3	50	199	10	202	60	148	70	53	90	—	—	—	—
37	Głowiński Roch Samuel	9.043	63½	34.806	41½	43.850	05	40.277	97	3.572	08	1	50	1.365	—
38	Hr Gołuchowski Agenor	26	49	1.590	54	1.617	03	1.258	85	358	18	—	—	—	—
39	Ks. Harbut Jan	12	50½	115	10	127	60½	15	34	112	26½	—	—	—	—
40	Br. Hauer Franciszek	56	—	116	50	172	50	160	63	11	87	—	—	—	—
41	Dr. Hoffman Korneli	—	—	372	60	372	60	372	60	—	—	—	—	2	60
42	Ks. Horecki Eliasz	131	—½	285	06	416	06½	236	37	179	69½	—	—	—	—
43	Janowski Floryan Amand	3	55	131	40	134	95½	107	75	27	20½	—	—	—	—
44	Jankowscy Władysław i Marya	5	—	46	—	51	—	45	20	5	80	—	—	—	—
45	Jarosław	143	65	608	90	752	55	577	03	175	52	—	—	—	—
46	Jarosz Leonard	4	50	129	10	133	60	94	70	38	90	—	—	—	—
47	Jeleński Napoleon I. dla szkoły w Czernichowie	465	51	523	30	988	81	642	62	346	19	—	—	—	—
	Do przeniesienia	19.055	29	91.362	74½	110.418	03½	95.382	95½	15.035	08	1	50	4.068	94

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek obrotowy.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		Należytość pozostała z końcem roku 1893 bierna	
	Z przeniesienia . . .	19.055	29	91.362	74	110.418	03½	95.382	95½	15.035	08	1	50	4.068	94
48	Jeleński Napoleon II. (dla szk. w Luczycach)	481	97	541	40	1.023	37	483	97	539	40	—	—	—	
49	Jezieniekich	303	60	418	10	721	70	415	85	307	85	—	—	—	
50	Jurgas Magdalena	5	68½	495	35	501	03½	470	13	30	90½	—	—	—	
51	Dr. Kaczkowski Antoni . . .	270	90	282	13	553	03	465	21	87	82	—	—	—	
52	Kallir Majer	8	15	438	73	446	88	389	67	57	21	—	—	—	
53	Karol Ludwik arcyksiążę . .	1	78½	425	95	427	73½	406	48	21	25½	—	—	—	
54	Ks. Kiełbusiewicz Tomasz .	—	—	146	98	140	98	62	38	84	60	—	—	—	
55	Kiślicki Mikołaj	326	39	433	75	760	14	566	90	193	24	—	—	—	
56	Koniecki Menard	1.526	20	3.735	70	5.261	90	3.813	66	1.448	24	—	—	633	34
57	Kopernik Mikołaj	4	50	69	10	73	60	70	50	3	10	—	—	—	
58	Kopiński Adam	17	75½	128	90	146	65½	135	95	10	70½	—	—	—	
59	Korzelińska Sabina	—	41	415	70	416	11	401	01	15	10	—	—	—	
60	Kraków (zakordonowy) . . .	618	30	4.933	60	5.551	90	5.290	20	261	70	—	—	210	
61	Krakowiec	20	50	173	25	193	75	173	40	20	35	—	—		
62	Dr. Krausnecker Piotr . . .	296	95½	1.394	90	1.691	85½	1.665	28	26	57½	—	—	—	
63	Ks. Kretowicz Paweł . . .	—	—	86	26	86	26	2	11½	84	14½	—	—	56	
64	Krościenko	6	—½	95	55	101	55½	91	30	10	25½	—	—	—	
65	Kruszewska Marya	355	53	389	95	745	48	427	83	317	65	—	—	—	
66	Krzeczunowicz Ignacy . . .	393	07	573	65	966	72	880	13	86	59	—	—	—	
67	Krzeczunowicz Walery . . .	73	20½	367	10	440	30½	353	60	86	70½	—	—	—	
68	Ks. Kucharski Jan	8	—	333	90	341	90	308	20	33	70	—	—	—	
69	Kulczycki Jakób	6	43	542	—	548	43	337	52	210	91	—	—	—	
70	Kurdwanowska Marya . . .	10	81	363	97	374	78	363	38	11	40	—	—	—	
71	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyj.)	262	91½	2.671	89½	2.934	81	2.537	10	397	71	—	—	—	
72	Dr. Lachowicz Antoni II. (zapomog.)	284	52	2.653	40	2.937	92	2.694	38	243	54	—	—	—	
73	Laskowcy Zygmunt i Marya .	502	08	4.909	88	5.411	96	4.190	20	1.221	76	—	—	—	
74	Hr. Lewicki Kajetan . . .	347	20	1.248	84	1.596	04	1.596	04	—	—	—	—	51	58
75	„ Bazyli	82	20	235	85	318	05	177	60	140	45	—	—	—	
76	Lipińscy Karol i Regina . .	—	—	624	55	624	55	163	20	461	35	—	—	—	
77	Loewensteinowa Rozalia . .	9	50½	146	90	156	40½	139	70	16	70½	—	—	—	
78	Ładuński Stanisław	146	73	1.382	57	1.529	30	1.387	56	141	74	—	—	—	
79	Łazowski Adolf	52	73	876	75	929	48	496	02	433	46	—	—	150	
80	Hr. Łoś Feliks Antoni . . .	36	60	1.541	50	1.578	10	1.301	51	276	59	—	—	—	
81	Małecki Antoni	6	63½	62	10	68	73½	57	03	11	70½	—	—	—	
82	Matczyński Marek	368	20	982	20	1.350	40	784	36	566	04	—	—	—	
83	Hr. Mieroszewski Jan . . .	115	28	910	86	1.026	14	768	11½	258	02½	—	—	—	
84	Mickiewicz Adam I.	4	27	83	60	87	87	84	47	3	40	—	—	—	
85	„ „ II. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
86	Mikiewicz Jędrzej	1	50	108	70	110	20	110	20	—	—	—	—	28	96
87	Mikołajów	73	08½	481	70	554	78½	432	63	122	15½	—	—	—	
88	Miller Maksymilian	32	94½	49	24	82	18½	79	34	2	84½	—	—	—	
89	Monasterzyska	59	28	200	80	260	08	159	68	100	40	—	—	—	
90	Dr. Morawski Adam I. (famil.)	69	28	82	75	152	03	65	94	86	09	—	—	—	
91	„ „ II. (niefamiliju.)	106	58½	289	30	395	88½	352	01	43	87½	—	—	186	67
92	Dr. Moysa Rosochacki . . .	25	28	391	80	417	08	236	61	180	47	—	—	—	
93	Hr. Moszczeńska Ludwika .	—	—½	45	—	45	—½	45	—	—	—½	—	—	—	
94	Nahaczów	10	27½	67	80	78	07½	10	27	67	80½	—	—	—	
	Do przeniesienia . . .	26.388	54	128.196	65	154.585	19	130.824	58½	23.760	60½	1	50	5.384	79

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek obrotowy.

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893			
												czynna		bierna	
	Z przeniesienia . . .	26.388	54	128.196	65	154.585	19	130.824	58½	23.760	60½	1	50	5384	73
95	Nawratil Jakób	63	45	79	30	142	75	83	97	58	78	—	—	—	—
96	Nielepiec Jędrzej . , . . .	8	50½	67	50	76	—½	33	70	42	30½	—	—	25	—
97	Niezabitowska Ludwika I. .	26	77½	1.414	—	1.440	77½	1.012	96	427	81½	—	—	—	—
98	Niezabitowska z hr. Duninów Borkowsk. Ludw. II. . . .	—	—	1.753	07	1.753	07	707	53	1.045	54	—	—	—	—
99	Ks. Nowakowski Józef . . .	13	50½	129	10	142	60½	103	50	39	10½	—	—	—	-
100	Ks. Nowak Jan	—	—	667	75	667	75	111	21	556	54	—	—	—	—
101	Obniski Filip	14	—	546	60	560	60	512	80	47	80	—	—	—	—
102	Ks. Olszewski Michał . . .	32	78	319	78	352	56	321	39	31	17	—	—	—	—
103	Oranż Abraham	6	52½	155	40	161	92½	63	87	98	05½	—	—	—	—
104	Ks. Otowski Henryk	1	50	33	50	35	—	31	90	3	10	—	—	—	—
105	Ożańsko	179	12	376	80	555	92	329	92	226	—	—	—	—	—
106	Paprocki Teodor Stanisław .	264	28½	675	80	940	08½	824	82	115	26½	—	—	—	—
107	Parzelski Franciszek . . .	90	27	256	60	346	87	242	13	104	74	—	—	—	—
108	Ks. Pawłowski Franciszek . .	280	63½	303	10	583	73½	289	80	293	93½	—	—	118	—
109	Petryczyn Pius Kazimierz . .	458	50½	6.465	45	6.923	95½	5.990	17	933	78½	—	—	579	18
110	Pineles Jakób	76	28	303	40	379	68	276	68	103	—	—		—	—
111	Pierzchała Ignacy	—	—	20	—	20	—	1	—	19	—	—	—	—	—
112	Ks. Pitoń Jan	77	—½	146	—	223	—½	213	55	9	45½	—	—	—	—
113	Ks. Pniewski Feliks	4	22	121	20	125	42	114	42	11	—	—	—	—	—
114	Ks. Popkiewicz Antoni . . .	24	76½	646	60	671	36½	562	25	109	11½	—	—	—	—
115	Potocki Mikołaj	365	32½	1.632	80	1.998	12½	1.984	22	13	90½	—	—	—	—
116	Ks. Pukalski Alojzy	86	02	2.432	07½	2.518	09½	2.437	89	80	20½	—	—	—	—
117	Przemyśl	9	50½	158	10	167	60½	141	85	25	75½	—	—	—	—
118	Radymno I.	—	—	88	70	88	70	75	—	13	70	—	—	—	—
119	" II.	10	31½	213	70	224	01½	195	86	28	15½	—	—	—	—
120	Dr. Rappaport Jakób . . .	67	50½	81	90	149	40½	63	48	85	92½	—	—	—	—
121	Dr. Reifer Adolf	—	—	39	45	39	45	24	60	14	85	—	—	—	—
122	Dr. Rostocki Piotr Jakób . .	14	21	520	—	534	21	305	—	229	21	—	—	—	—
123	Rudolf (arcyksiąże)	9	50	150	10	159	60	25	41	134	19	—	—	—	—
124	Russyan Rafał	36	98	1.081	80	1.118	78	891	78	227	—	—	—	157	50
125	Ks. Ryżnerski Walenty . .	143	28	160	20	303	48	291	07	12	41	—	—	—	—
126	Rzeszów	84	28	189	20	273	48	230	26	43	22	—	—	—	—
127	Książe Sapieha Leon . . .	—	—	1.342	90	1.342	90	1.126	81½	216	08½	—	—	250	—
128	Sarama Tomasz	14	53	194	—	208	53	134	93	73	60	—	—	-	—
129	Sącz	98	78½	363	10	461	88½	348	68	113	20½	—	—	—	—
130	Schlesingerowie Jan i Tom. .	45	94	63	—	108	94	97	24	11	70	—	—	—	—
131	Schnell Franciszek	6	—½	101	20	107	20½	81	20	26	—½	—	—	—	—
132	Seidler Chrystyan	13	50	130	70	144	20	103	50	40	70	—	—	—	-
133	Seeling Saulenfells Ferdynand	36	—	38	—	74	—	36	40	37	60	—	—	—	—
134	Sielecka Aniela	66	75	633	41	700	16	585	01	115	15	—	—	—	—
135	Siemianowscy I. (wszech i polit.)	768	44½	1.334	37	2.102	81½	1.659	64	443	17½	—	—	—	—
136	Siemianowscy II. szk. sztuk. pięk.)	43	70	1.182	60	1.226	30	1.226	30	—	—	—	—	70	15
137	Siemiradzki Henryk	2	50	115	70	118	20	112	50	5	70	—	—	—	—
138	Sołowijowie Jan i Wanda I. dla Herbutowa	50	—	51	—	101	—	100	20	—	80	—	—	—	—
139	Sołowijowie Jan i Wanda II. dla Poturzyc	25	—	25	—	50	—	25	—	25	—	—	—	—	—
140	Sozański Jan Kazimierz . .	13	19	579	35	592	54	592	54	—	—	—	—	95	58
	Do przeniesienia . . .	30.021	93	155.579	95½	185.601	88½	155.548	53	30.053	35½	1	50	6680	14

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Majątek obrotowy.

Licz. poz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1893		Dochody w ciągu roku 1893		Razem		Wydatki w ciągu roku 1893		Zapas kasowy z końcem roku 1893		Należytość pozostała z końcem roku 1893 czynna		bierna	
	Z przeniesienia . . .	30 021	93	155.579	95½	185.601	88½	155.548	53	30.053	35½	1	50	6.680	14
141	Skibiński Karol	404	29½	223	50	627	79½	615	10	12	69½	—	—	—	—
142	Ks. Skibiński Szczęsny I. . .	14	½	396	62	410	62½	354	18	56	44½	—	—	42	50
143	„ „ „ II. .	94	50	386	62	481	12	481	12	—	—	—	—	2	07
144	„ „ „ III. .	11	80	385	80	397	60	249	51	148	09	—	—	85	—
145	„ „ „ IV. .	14	—	387	05	401	05	387	10	13	95	—	—	—	—
146	„ „ „ V. .	52	—½	3-2	58	434	58½	311	25	123	33½	—	—	—	—
147	„ „ „ ogólna	—	—	1.416	53	1.416	53	1.416	53	—	—	—	—	—	—
148	Słapowie Rozalia i Karol . .	401	57	537	40	938	97	810	78	128	19	—	—	—	—
159	Słowacki Juliusz	10	½	473	40	483	40½	458	80	24	60½	—	—	—	—
150	Sobota Karol I.	177	75	486	90	664	65	276	95	387	70	—	—	—	—
151	„ „ II.	177	75	486	90	664	65	276	95	387	70	—	—	—	—
152	„ „ III.	42	75	120	27	163	02	43	15	119	87	—	—	—	—
153	Spadwiński Antoni	147	22½	759	10	906	32½	763	81	142	51½	—	—	66	68
154	Stanisławów	4	—½	58	20	62	20½	54	20	8	—½	—	—	—	—
155	Stankiewicz Mogiła Szczepan	395	—½	1.350	—	1.745	—½	1.613	94	131	06½	—	—	—	—
156	Staszewski i Bielak	251	61	276	—	527	61	377	81	149	80	—	—	—	—
157	Stawek Jędrzej	10	52	202	50	213	02	128	97	84	05	—	—	—	—
158	Stowarzyszenie urzęd. i sług kolei Karola Ludwika . .	45	—	45	—	90	—	45	—	45	—	—	—	—	—
169	Strissower Adolf	151	25½	161	95	313	20½	152	25	160	95½	—	—	—	—
160	Strzałkowski Stanisław . . .	116	42½	8.902	50	9.018	92½	9.018	92½	—	—	50	17	186	87½
161	Stupnicki Marceli	—	—	8.902	50	8.902	50	5.927	32	2.975	18	—	—	150	02
162	„ Hipolit	55	75	123	89	179	64	179	64	—	—	—	—	23	89
163	Szachłacki de Barachka Wincenty	18	32	1.796	—	1.814	32	1.754	12	60	20	—	—	—	—
164	Szmoniewski Józef	14	—½	94	20	108	20½	90	20	18	—½	—	—	—	—
165	Tarnów	1	—	81	—	82	—	81	—	1	—	—	—	—	—
166	Tarnowski Franciszek . . .	—	—	426	70	426	70	350	56	76	14	—	—	—	—
167	Tchórznicka Honorata . . .	136	07	129	50	265	57	136	67	128	90	—	—	—	—
168	Teodorowiczówna Klementyna	35	15	92	50	127	65	103	78	23	87	—	—	—	—
179	Torosiewicz Emil	—	—	133	11	133	11	133	11	—	—	628	92	337	98
170	Dr. Towarnicki Jan	—	—	24.446	05	24.446	05	22.822	70½	1.623	34½	—	—	400	—
171	„ Bazylewicz .	152	23½	1.308	10	1.460	33½	1.264	50	195	83½	—	—	100	—
172	Trojanowski Wincenty . . .	202	48½	155	50	357	98½	352	—	5	98½	—	—	—	—
173	Unia Lubelska	58	50½	70	10	128	60½	58	90	69	70½	—	—	—	—
174	Dr. Urbański Franciszek . .	883	75	2.408	20	3.291	95	2.642	92	649	03	—	—	—	—
175	Uścieński Jędrzej	148	—	205	50	353	50	269	06	84	44	—	—	—	—
176	Dr. Warteresiewicz Maryan .	72	—	1.304	20	1.376	20	1.268	40	107	80	—	—	—	—
177	Wierzbicki Nieczuja Julian .	36	50	1.523	30	1.559	80	1.159	83	399	97	—	—	—	—
178	Wilczyński Konrad	143	31	178	02	321	33	278	63	42	70	—	—	62	1½
179	Włocbowicz Jan Michał . .	—	—	90	85½	90	85½	90	85½	—	—	—	—	37	—
180	Wystawa krajowa z r. 1877 .	107	70	1.177	80	1.285	50	1.154	60	130	90	—	—	—	—
181	Zawadzki Korwin Franciszek	470	74	3.287	35	3.758	09	2.904	08	854	01	—	—	140	00½
182	Zawadzki Rogala Antoni . .	60	40½	426	87½	487	28½	487	28	—	—	—	—	26	—
183	Ziętkiewicz Wincenty . . .	73	69	98	64	172	33	137	09	35	24	—	—	—	—
184	Żalchocki Andrzej	324	43	3.972	81	4.297	24	4.109	45	187	79	—	—	—	—
185	Żebrowski Adam , ...	351	—½	2.162	90	2.513	90½	1.525	15	988	75½	—	—	—	—
186	Żurakowski Jan	1.634	82½	7.642	21	9.277	03½	8.824	06	452	97½	—	—	—	—
	Razem . . .	37.523	28	235.256	58½	272.779	86	231.490	76½	41.289	10	680	59	8.340	31

III. Administracya dóbr Winniki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
		A) Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów .	394	65	394	65	—	—
II.	2	**Czynsze z budynków wydzierżawionych** propinatorowi i zaległy z lat dawnych czynsz dzierżawny z propinacyi należytość zaległa 11.361 zł. 63 ct. „ bieżąca 648 — — —	12.009	63	648	—	11.361	63
III.	3	**Zwroty kosztów zarządu** wadya na dzierżawę łąk . . . . 21 zł. — — zwrócone wadya . . . 21 „ — —	—	—	—	—	—	—
IV.		**Dochody rozmaite:**						
	4	Odsetki zwłoki należytość zaległa 1.158 zł. 07 ct. „ bieżąca 1.368 „ 36$^1/_2$ „	2.526	43$^1/_2$	4	97	2.521	46$^1/_2$
	5	Rozmaite wierzytelności i zwroty należytość zaległa . . . . . . 2.971 zł. 92 ct. należytość bieżąca 290 zł. 55 ct. od tego zwrot korektywny . . 60 „ — „ 230 „ 55 „	3.202	47	1	55	3.200	92
		Suma rubryki IV. . .	5.728	90$^1/_2$	6	52	5.722	38$^1/_2$
V.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	6	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego . .	9.938	50	9.938	50	—	—
	7	„ „ „ „ materyałowego .	1.275	24	1 275	24	—	—
	8	„ z grzywien lasowych zaległe 41 zł. 10 ct. bieżące 28 „ 40 „	69	50	28	40	41	10
	9	Zwroty kosztów rąbania	41	60	41	60	—	—
	10	Rozmaite dochody	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	11.324	84	11.283	74	41	10
		Suma wszystkich dochodów . .	29.458	02$^1/_2$	12.332	91	17.125	11$^1/_2$
		Wydatki.						
I.		**A) Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Utrzymanie i adaptacya budynków gospodarskich	—	—	—	—	—	—
	2	Asekuracya tychże budynków . 117 zł. 97 ct. od tego zwroty . . 87 „ 75 „ czysty wydatek . .	30	22	30	22	—	—
		Suma rubryki I. . .	30	22	30	22	—	—
		Do przeniesienia . .	30	22	30	22	—	—

III. Administracya dóbr Winniki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Z przeniesienia . .	30	22	30	22	—	—
II.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	3	Utrzymanie budynków leśnych	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego . . .	1.201	60	1.201	60	—	—
	5	„ „ „ materyałowego. . .	56	90	56	90	—	—
	6	Rozmaite wydatki:						
		a) tantyema i pniowe zarządcy lasów . . .	433	65½	433	65½	—	—
		b) koszta korowania osiczyny	10		10	—	—	—
		c) „ uprawy lasu	96	86	96	86	—	—
		Suma rubryki II. .	1.799	01½	1.799	01½	—	—
III.		**C) Koszta zarządu.**						
	7	Płaca zarządcy lasów, gajowych i kominiarza należytość . . . . 1658 zł. od tego zwrot . . . . . 60 „	1.598	—	1.583	—	15	—
	8	Pensye i dary z łaski	116	—	98	—	18	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką	643	10	643	10	—	—
	10	Rozmaite wydatki						
		a) koszta poniesione w sprawie przeciwko Salomonowi Tandowi o zaległe czynsze dzierżawne od propinacyi w Winnikach	89	—	89	—	—	—
		b) datek na premie szkolne	10	—	10	—	—	—
		c) wynagrodzenie straży leśnej tytułem nadwyżki od ściągniętych odszkodowań za przestępstwa lasowe w roku 1892	16	75	16	75	—	—
		d) jednorazowy datek dla wdowy po wyrobniku w Winnikach	15	—	15	—	—	—
		e) koszta podróży i dyety	15	45	15	45	—	—
		f) „ stemplowe	21	22	—	—	21	22
		Suma rubryki III. . . .	2.524	52	2.470	30	54	22
IV.	11	**Podatki rządowe**	1.919	28	1.919	28	—	—
V.		**Wydatki z prawa patronatu**:						
	12	Płaca księży i nauczyciela: *a)* należytość zaległa . . . 8 zł. 80 ct. *b)* należytość bieżąca . . . 598 zł. 50 ct.	607	30	598	51	8	79
	13	Emolumenta księży drzewem	460	—	460	—	—	—
	14	Rozmaite wydatki: prestacya na rzecz szkoły ludowej w Winnikach i Podbereżcach . . .	87	75	87	75	—	—
		Suma rubryki V. . .	1.155	05	1.146	26	8	79
VI.	15	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej Głowińskiego** . . .	4.967	83½	4.967	83½	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	12.395	92	12.332	91	63	01

III. Administracya dóbr Winniki.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan funduszu z końcem roku 1893.

Stan czynny: Należytości czynne	17.125 zł. $11^1/_2$ ct.
Stan bierny: „ „	63 „ 01 „
Czysty stan czynny	**17.062 zł. $10^1/_2$ ct.**
Z porównania z takimże stanem, wykazanym z końcem roku 1892 . .	15.502 „ 70 „
okazuje się **przyrost majątku o**	1.559 zł. $40^1/_2$ ct.

Uwagi: Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Wykazane z końcem roku 1893 należytości czynne w ogólnej kwocie 17.125 zł. $11^1/_2$ ct. dzielą się na zaległości czynne:

1) Od byłego dzierżawcy propinacyi w Winnikach Salamona Tanda a to:		
a) z tytułu czynszu dzierżawnego . .	11.361 zł. 63— ct.	
b) „ odsetek zwłoki . . .	2.521 „ $46^1/_2$ „	
c) „ kosztów sądowych . . .	3.060 „ 92— „	16.944 zł. $01^1/_2$ ct.
2) Reszta niespłaconej zaliczki od zarządcy lasów		140 „ — „
3) Nieściągnięte grzywny lasowe		41 „ 10 „
Razem jak wyżej . . .		17.125 zł. $11^1/_2$ ct.

O ściągnięcie zaległości od Salamona Tanda toczy się proces cywilno-sądowy.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochód.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 27.063·76 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 25.116·40						
		rzeczywisty dochód . .	1.947	36	1.947	36	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	37	01	37	01	—	—
		Suma dochodów .	1.984	37	1.984	37	—	—
	3	**Zapas** z pczątkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . — zł. ½ ct. *b*) w efektach . . . 35.413 „ 66 „	—	—	35.413	66½	—	—
		Razem .	—	—	37.398	03½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 23.666·41 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 23.629·40						
		czysty wydatek .	37	01	37	01	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . — · ½ *b*) w efektach . . . 37.361·02	—	—	37.361	02½	—	—
		Razem .	—	—	37.398	03½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . . — ·—½

b) w efektach:

1. 4½% listy zastawne Banku krajowego 10.300 zł. — ct.
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki kraj z r. 1891. 24 400 „ — „
3. 4% oblig. galic. pożycz. kraj. z r. 1893 . . 400 koron
4. 4% listy zastawne galic. Tow. kred. ziemsk. . . 2 200 „
5. 4% książeczka galic. Kasy oszczędności . . 61 zł. 02 ct.

Razem . { 34.761 zł. 02 ct. / 2.600 koron } 37.361·02

Suma stanu czynnego . . 37.361·02½

Stan bierny: . . . . — —

Czysty stan czynny w walucie koronowej i austryackiej. 37.361·02½

Redukując wykazane wyżej pod *b. 3.* i *4.* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 2.600 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 1.300·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej. . . . . 36.061 zł. 02½ ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 35.413 „ 66½ „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 647 zł. 36 ct.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% nieprem. listów zast. galic. Banku hipotecznego. . . . 5 zł. — ct.						
		b) od 4½% listów zast. galic. Tow. kred. ziemsk. . . 27 „ 50 „						
		c) od 4% listów zast. galic. Tow. kred. ziemsk. . . 786 „ 50 „						
		d) od 4½% listy zast. Banku krajowego . . . . 465 „ 75 „						
		e) od 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1891 . . 29 „ 83 „						
		f) od 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 2 „ — „						
		g) od 4% książeczki galic. Kasy oszczędności. . . . 2 „ 24 „						
		razem . 1.318 zł. 82 ct.						
		od tego odsetki bierne . . 1 „ 23 „						
		czysty dochód .	1.317	59	1.317	59	—	—
	2	Zaliczka zwrotna pobrana z funduszu krajowego .	47	55	47	55	—	—
		Suma dochodów .	1.365	14	1.365	14	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	37	01	—	—
		Razem .	—	—	1.402	15		—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów (54 po 25 zł. a 2 po 20 zł.	1.390	—	1.365	—	25	—
	2	Koszta stemplowe	—	14	—	14	—	—
	3	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu . . .	47	55	—	—	47	55
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	37	01	37	01	—	—
		Suma wydatków .	1.474	70	1.402	15	72	55
	5	**Zapas** z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	1.402	15	72	55

(L. W. 32.392/94).

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 5.814·72 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 2.550·— rzeczywisty dochód .	3.264	72	3.264	72	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	12	47	12	47	—	—
		Suma dochodów .	3.277	19	3.277	19	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . — zł. — ct. *b*) w efektach . . . . . 2.590 „ 67 „	—	—	2.590	67	—	—
		Razem .	—	—	5.867	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno wydatków 2.689·97 od te o za spieniężone efekta . 2.677·50 czysty wydatek .	12	47	12	47	—	—
	2	Zapas z ońcem roku 1893: *a*) w g tówce . . . . . — ·— *b*) w ef tach . . . . . 5.855·39	—	—	5.855	39	—	—
		Razem .	—	—	5.867	86	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: w gotówce . . . . — ·—
1. 4% obl. galic. poż. kraj. z r. 1893 5.800 koron
2. 4% książeczka galicyjskiej kasy oszczędności . . . . . 55 zł. 39 ct.

Razem . { 5.800 koron / 55 zł. 39 ct. } 5.855·39

Suma stanu czynnego . . 5.855·39

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . 5.855·39

Redukując wykazane wyżej pod *b. 1.* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 5.800 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . . . 2.900·—

okazuje się *czysty stan czynny* w walucie austryackiej . . . . . . 2.955 zł. 39 ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 2.590 „ 67 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 364 zł. 72 ct.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od 5% obligacyj idemn. . 60 zł. 23½ ct. *b*) od 4% „ galic. pożyczki kraj. z roku 1893 . . 58 „ — „ *c*) od 4% książeczki gal. Kasy oszczędności . . . . — „ — „	118	23½	118	23½	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	12	47	—	—
		Razem .	—	—	130	70½	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia trzech inwalidów po 36 zł. rocznie .	108	—	108	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	12	47	12	47	—	—
		Suma wydatków .	120	47	120	47	—	—
	3	**Zapas** s końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	10	23½	—	—
		Razem .	—	—	130	70½	—	—

Uwaga: Wykazany wyżej z końcem roku 1893 zapas w gotówce 10 zł. 23½ ct. wal. austr. przeniesiono w roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 29.098/94).

LW.32.393/1894.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . . . . . . 828·40 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . 400·— rzeczywisty dochód . .	428	40	428	40	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . — zł. —$^1/_2$ ct. *b*) w efektach . . 1.643 „ 32 „	—	—	1.643	32$^1/_2$	—	—
		Razem .	—	—	2.071	72$^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 28·40 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 28·40 czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . —·-$^1/_2$ *b*) w efektach 2.071 72	—	—	2.071	72$^1/_2$	—	—
		Razem .		—	2.071	72$^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotowce . . . . . —·—$^1/_2$

b) w efektach:

1. 4$^1/_2$% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883	1.000 zł. — ct.	
2. 4%$^1/_2$ obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1889	200 „ — .	
3. 4% listy zast. galic. Tow. kredyt. ziemsk. . .	800 koron	
4. 4% książeczka Banku krajowego.	71 zł. 72 ct.	
Razem .	1.271 „ 72 „ 800 koron	2.071·72
Suma stanu czynnego . . .		2.071·72$^1/_2$
Stan bierny:		—·—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej. .		2.071·72$^1/_2$
Redukując wykazane wyżej *b. 3.* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 800 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . .		400·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . 1.661 zł. 72$^1/_2$ ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . 1.643 „ 32$^1/_2$ „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 28 „ 40 „

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . . 45 zł. — ct. *b*) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1889 . 9 „ — „ *c*) od $4^1/_2$% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 10 „ — „ *d*) od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 8 „ — „	72	—	72	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893: w gotówce	—	—	22	—	—	—
		Razem .	—	—	94	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Wyposażenie Kincel Anieli z Magierowa . .	50	—	50	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	22	—	22	—	—	—
		Suma wydatków . . .	72	—	72	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893: w gotówce	—	—	22	—	—	—
		Razem .	—	—	94	—	—	—

Uwaga: Wykazany zkońcem roku 1893 zapas gotówki 22 zł. wal. austr. przeniesiono z początkiem roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 20546/94).

L. W. 32.394/1894.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Dochody.	Gotówka w. a. i	kor.	Efekta w. a. i	kor.
1	W Styczniu	10000	—	10000	—
2	„ Lutym	4841	66	—	—
3	„ Marcu	—	—	—	—
4	„ Kwietniu	60992	63	—	—
5	„ Maju	75	20	129310	87
6	„ Czerwcu	8168	12	—	—
7	„ Lipcu	8135	26	—	—
8	„ Sierpniu	—	—	—	—
9	„ Wrześniu	2050	—	—	—
10	„ Październiku	130	20	84000	—
11	„ Listopadzie	1293	—	—	—
12	„ Grudniu	17253	54	18244	43
	Suma dochodów	112939	61	241555	30
	Zapas z początkiem roku 1893	143	12½	242138	45
	Razem	113082	73½	483693	75

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Wydatki	Gotówka w. a. i kor.		Efekta w. a. i kor.	
1	W Styczniu	10075	—	10000	—
2	„ Lutym	5118	06	5000	—
3	„ Marcu	1000	—	56810	—
4	„ Kwietniu	500	—	—	—
5	„ Maju	61650	49½	—	—
6	„ Czerwcu	7489	39	5000	—
7	„ Lipcu	5000	—	39975	25
8	„ Sierpniu	1500	—	—	—
9	„ Wrześniu	80	64	—	—
10	„ Październiku	4.000	90	—	—
11	„ Listopadzie	—	—	—	—
12	„ Grudniu	16261	98	7552	33
	Suma wydatków	112676	46½	124337	58
	Zapas z końcem roku 1893 *a)* w gotówce	406	27		
	b) w efektach 1. Listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziems. 185.400 kor. 2. Obligacye pożyczki papiezkiej (franków) 300 frn. 3. Obligacye propinacyjne 33.600 zł. — ct. 4. Obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893 (kor.) 129.300 kor. 5. Pryorytety I węgiersko-galic. kolei żelaznej 2.000 zł. — „ 6. Renty państwowe 2.500 zł. — „ 7. Książeczki Banku kraj. i galic. kasy oszczęd. 2.513 zł. 67 „ Razem 355.613 zł. 67 ct. **Do tego kaucye:** Ostrowskiego, dzierżawcy dóbr 4½% listy zastawne galic. Towarz. kredytowego Ziemskiego 3.000 zł. — ct. Książeczka Banku krajowego 742 „ 50 „			359356	17
	Razem	113082	73½	483693	75

c

Uwagi. W sumie wydatków w gotówce 112.676 zł. 46½ ct. mieści się ulokowana w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwota 1.522 zł. 35 ct. w. a.

Kaucya w efektach imiennej wartości 3.742 zł. 50 ct. stanowi należytość bierną funduszu. Funduszem tym zarządza kuratorya, ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu corocznie rachunek do sprawdzenia, kasa zaś krajowa w moc §. 41 listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnacyami kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego.

LW. 43450/94.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale . . . 487 zł. 73 ct.						
		z tego odpisano . . 109 „ 96 „	377	77	153	60	224	17
		b) w odsetkach anuitetowych 29 „ 22½ „						
		z tego odpisano . . 7 „ 75 „	21	47½	12	11½	9	36
	2	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego	228	24	228	24	—	—
	3	Odsetki zwłoki	66	54½	66	54½	—	—
	4	Efekta zakupione	460	50	460	50	—	—
		Suma dochodów . . .	1.154	53	921	—	233	53
	5	Zapas z początkiem zoku 1893 w efektach .	—	—	5.649	95	—	—
		Razem			6.570	95		

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	460	50	460	50	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	6.110	45	—	—
		Razem . . .	—	—	6.570	95	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:	Zapas kasowy w efektach: 4% książeczka w kładkowa Banku krajowego	6.110 zł. 45 ct.
	Należyści czynne	233 „ 53 „
	Suma stanu czynnego	6.343 zł. 98 ct.
Stan bierny:	. . . .	— zł. — ct.
Czysty stan czynny	. . . .	6.343 „ 98 „
Z pozównania z takimże stanem z końcem roku 1892	. . . . . .	6.166 „ 90½ „
	Okazuje się przyrost .	177 zł. 07½ zł.

LW. 36.451/94.

IX. Fundusz zapomogi z roku 1868.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Zwrot od zapomożonych:						
		a) w kapitale	105	48	—	—	105	48
		b) w odsetkach	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . . .	105	48	—	—	105	48
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893		—	—	—	—	—
		Razem . .	105	48	—	—	105	48
		Wydatki.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	4.982	48	—	—	4.982	48
	2	**Zapas** z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	4.982	48	—	—	4.982	48

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Wierzytelności u zapomożonych . . . . 105 zł. 48 ct.
Stan bierny: Reszta długu do funduszu krajowego . . . . 4.982 „ 48 „

Czysty stan bierny który pozostał także z końcem roku 1892 . . . . 4.877 zł. — ct.

Uwaga. Wierzytelności z końcem roku 1893 zalegają w powiecie grybowskim w kapitale . . . . 105 zł. 48 ct.

LW. 36.478/94.

X. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% oblig. indemnizacyjnych 87 zł. 41 ct.						
		b) od $4^1/_2$% obligacyi poż. kraj. z r. 1883. . . . . 33 „ 75 „						
		c) od 4% obligacyi poż. krajowej z roku 1893 . . . 84 „ — „						
		d) od $4^1/_2$% listów zast. galic. Tow. kred. ziemsk. . . 51 „ 75 „						
		e) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . . . 46 „ — „						
		f) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego . . . . 216 „ — „						
		g) od $5^0/_9$ listów. zastaw. galic. Banku hipotecznego . . 5 „ — „						
		h) od 4% książeczki Banku kraj. 26 „ 17 „	550	08	550	08	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane 13.995·58						
		Od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 6.468·61						
		rzeczywisty dochód . .	7.526	97	7.526	97	—	—
		Suma dochodów . .	8.077	05	8.077	05	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . — zł. — ct.						
		b) w efektach . . . 11.532 „ 31 „	—	—	11.532	31	—	—
		Razem . .	—	—	19.609	36	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efekt. 4.881 zł. 24 ct. Od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . 4.396 „ 16 „						
		Czysty wydatek . .	485	08	485	08	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . 65·— *b)* w efektach . . . 19.059·28			19.124	28		
		Razem . .	—	—	19.609	36	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce 65 zł. — ct.
b) w efektach:
1. 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 8.400 koron
2. 4½% oblig. „ „ „ 1883 700 zł. — ct.
3. 4½% listy zast. Banku krajow. 4.950 „ — „
4. 4% list. zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . . . . . . 4.600 koron
5. 5% list. zast. Banku hipot. . 100 zł. — ct.
6. 4% książeczka Banku kraj. . 309 „ 28 „

Razem . . { 6.124 zł. 28 ct. / 13.000 koron } 19.124·28

Suma stanu czynnego . . . 19.124·28

Stan bierny . . . . —·

Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej . . . 19.124.28

Redukując wykazane wyżej pod *b 1)* i *4)* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 13.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . , . 6.500·—

okazuje się *czysty stan czynny* w walucie austr. w kwocie . 12.624·28

z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . 11.532·31

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 1.091 zł. 97 ct.

(LW. 41.366/94).

XI. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	173	60	173	60	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . — zł. – $^1/_2$ ct. *b*) w efektach . . 64.494 „ 70 „	—	—	64.494	70 $^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	64.668	30 $^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone i skonwertowane 68 094 zł. 70 ct. od tego zakupione i pobrane z konwersyi . . . . 67.200 „ — „ czysty wydatek . .	894	70	894	70	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 68.508 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta 68.334 „ 40 „ czysty wydatek . ,	173	60	173	60	—	—
		Suma wydatków . .	1.068	30	1.068	30	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . — zł. — $^1/_2$ ct. *b*) w efektach . . 63.600 „ — „	—	—	63.600	— $^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	64.668	30 $^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . . — zł. — $^1/_2$ ct.
b) w efektach:
1. 6% listy zast. krak. Zakładu kredyt. ziemsk. 2.000 zł. — ct.
2. 5% „ „ galic. Banku hipot. (nieprem.) 1.600 „ — „
3. 5% obligi komunalne Banku kraj. (II. emisyi) 60.000 „ - „ 63.600 zł. — ct.

Suma stanu czynnego . . 63.600 zł. — $^1/_2$ ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . **63.600** zł. — $^1/_2$ ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 64.494 „ 70 $^1/_2$ „

okazuje się **ubytek** majątku o . . . . **894** zł. **70** ct.

Ubytek ten powstał w skutek skonwertowania (patrz LW. 14.262/893) 4 $^1/_2$% efektów na 5% oblig. komunalne Banku krajowego, przez co zmniejszyła się nominalna wartość wszystkich efektów o wyżej wykazaną różnicę. Konwersyę zaś tę zarządzono, celem powiększenia dochodów majątku obrotowego, wobec rokrocznych niedoborów tej fundacyi i w przewidywaniu na przyszłość zmniejszenia się jeszcze tych dochodów, a to wskutek ogólnej dążności do konwersyi papierów wartościowych wyżej oprocentowanych na niżej oprocentowane.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odtetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. Zakładu kred. ziems. w Krakowie . . 225 zł. — ct.						
		b) od 5% nieprem. listów. zast. Banku hipotecznego . . . 80 „ — „						
		c) od 4½% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 276 „ 08 „						
		d) od 4½% listów zast. Banku krajowego. . . . . . 36 „ 71 „						
		e) od 4½% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1883 . 447 „ — „						
		f) od 4½% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1888 . 206 „ 74 „						
		g) od 4½% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1889 . 63 „ 32 „						
		h) od 5% obligów komunalnych Banku krajowego . . . 1.500 „ — „						
		i) od 4% książeczki Banku krajowego . . . . . . 7 „ 06 „						
		razem. . 2.841 zł. 91 ct.						
		od tego odsetki bierne . 112 „ 42 „						
		czysty dochód . .	2.729	49	2.729	49	—	—
	2	Zaliczka zwrotna pobrana z funduszu krajowego .	612	70	612	70	—	—
		Suma dochodów .	3.342	19	3.342	19	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.342	19	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wykaz niżej)	3.150	—	3.150	—	—	—
	2	Rozmaite wydatki	18	59	18	59	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	173	60	173	60	—	—
	4	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu: zaległa. . . . . . . 381 zł. 33 ct. bieżąca. . . . . . . 612 „ 70 „	994	03	—	—	994	03
		Suma **wydatków** . .	4.336	22	3.342	19	994	03
	5	**Zapas** z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.342	19	994	03

XI. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Wykaz szczegółowy wsparć dożywotnich w roku 1893.

1.	Borysewicz Szymon	300 zł.
2.	Brzosko Stanisław Eugeniusz Szymon	— „
3.	Chodorowski Aleksander	150 „
4.	Dobrzański Władysław Józef	300 „
5.	Jarmiński Stanisław	150 „
6.	Kozłowski Leon	300 „
7.	Malczewski Józef	300 „
8.	Malinowski Jakób	150 „
9.	Odynecki Tomasz	300 „
10.	Januszewski Szymon	300 „
11.	Przetocki Franciszek	300 „
12.	Ręczyński Jerzy	300 „
13.	Rostkowska Józefa	300 „
	Razem jak wyżej	3.150 zł.

L W. 32395/94.

XII. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	2.919	10	2.919	10	—	—
	2	Efekta odebrane z konwersyi	178.200	—	178.200	—	—	—
	3	Dopłata przy skonwertowaniu $4^1/_2\%$ list. Towarz. kredyt. ziem.	1.425	60	1.425	60	—	—
		Suma dochodów . .	182.544	70	182.544	70	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1893. *a)* w gotówce . . . . — zł. — $^1/_2$ ct. *b)* w efektach . . . . 100.007 „ 60 „	—	—	100.007	$60^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	282.552	$30^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta wydane do konwersyi	89.100	—	89.100	—		—
	2	Gotówka wydane na zakupno efektów . . .	1.425	60	1.425	60	—	—
		Suma wydatków . .	90.525	60	90.525	60	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893. *a)* w gotówce . . . . —·—$^1/_2$ *b)* w efektach . . . . 191.026·70	—	—	192.026	$70^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	282.552	$30^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy. *a)* w gotówce		$0·00^1/_2$
b) w efektach:		
1) $4^1/_2\%$ listy zast. gal. Tow. kred. ziems. we Lwowie	178.200 koron	
2) $4^1/_2\%$ obligacye „ pożyczki krajowej z roku 1883	10.500 zł. — ct.	
3) $4^1/_2\%$ „ „ „ „ „ 1884	200 „ — „	
4) $4^1/_2\%$ listy zast. „ Banku krajowego . . .	200 „ — „	
5) 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1893	2.900 koron	
6) 4% książeczka „ Banku krajowego . . .	26 zł. 70 ct.	192. 026·70
Razem	10.926 zł. 70 ct. 181.100 koron	192.026·70
Suma stanu czynnego		$192.026·70^1/_2$
Stan bierny:		— .—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		$192.026·70^1/_2$

Redukując wykazane wyżej pod b. 1. i 5 efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 181.100 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 90.550·—

okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . 101.476 zł. $70^1/_2$ ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . 100.007 „ $60^1/_2$ „

okazuje się przyrost majątku o . . . . 1.469 zł. 10 ct.

XII. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od 4 i $4^1/_2$% list. zast. gal. Towarz. kredyt. ziems. . 4.009 zł. 50 ct. *b*) od $4^1/_2$% obligacyi gal. pożyczki kraj. z roku 1883 . 472 „ 50 „ *c*) od $4^1/_2$% obligacyi gal. pożyczki kraj. z roku 1884 . 9 „ — „ *d*) od 4% obligacyi gal. pożyczki kraj. z r. 1893. 29 zł. — ct. mniej za kupon bierny . . . 23 „ 20 „ 5 „ 80 „ *e*) od $4^1/_2$% list. zast. gal. Banku krajowego . . . . 9 „ — „ *f*) od 4% książeczki gal. Banku krajowego . . . . — „ — „	4.505	80	4.505	80	—	—
	2	Dochody rozmaite, odsetki z chwilowej lokacyi .	50	23	50	23	—	—
	3	Zwrot z depozytów zasiłków dla gmin. Należytość zaległa . . . . . . 200 zł. — ct. Należytość bieżąca . . . . 485 „ — „	685	—	295	—	390	—
		Suma dochodów . .	5.241	03	4.851	03	390	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	1.448	55	—	—
		Razem . .	5.241	03	6.299	58	390	—
		Wydatki.						
	1	Niepobrane zasiłki przez gminy przeniesiono do depozytów	485	—	485	—	—	—
	2	Zasiłki dla gmin na cele szkolne: Należytość zaległa . . . . 1.435 zł. — ct. od tego: przeniesione do depozytów . . 485 zł. odpisano z powodu zrzeczenia się . . 45 „ 530 „ — „ pozostało 905 „ — „ do tego należytość bieżąca . . 4.134 „ — „ pobrane z depozytów . . . 295 „ — „ część odsetek z chwilowej lokacyi 49 „ 90 „	5.384	40	4.634	50	749	90
	3	Spłata należytości rządowej (XVIII rata) . .	1.063	50	354	50	709	—
		Suma wydatków . .	6.932	90	5.474	—	1.458	90
	4	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w efektach . . . . 45 zł. — ct. *b*) w gotówce . . . . 780 „ 58 „	—	—	825	58	—	—
		Razem . .	6.932	90	6.299	58	1.458	90

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.

	Szczegół zł.	ct.	Ogół zł.	ct.
Stan czynny: a) zapas kasowy *a*) w efektach 45 zł. — ct.				
b) w gotówce 780 „ 58 „	825 „	58 „		
b) należytości czynne	390 „	-- „	1.215 „	58 „
Stan bierny: należytości bierne			1.458 „	90 „
Czysty stan bierny			243 zł.	32 ct.

Uwaga. Dołącza się wykaz gmin obdzielonych zasiłkami.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1893 w kwocie . .	825 „	58 „
zatrzymano część na pokrycie zasiłków gminom przyznanych a nie wypłaconych	749 „	90 „
resztę zaś w kwocie	75 zł.	68 ct.

ulokowano w roku 1893 na rzecz majątku zarodowego.

Wykaz

zasiłków bezzwrotnych, udzielonych gminom na budynki szkolne i podniesionych w roku 1893.

Liczba porząd.	Asygnowano do L. W.	Nazwa gminy	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Uiszczono zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	ct.
1	54.383/92	Adamówka	100	—	—	—	100	—	—	—
2	"	Błażkowa	100	—	—	—	100	—	—	—
3	36.428/93	Błyszczanka	—	—	100	—	100	—	—	—
4	54.383/92	Błyszczywody.	100	—	—	—	100	—	—	—
5	36.428/93	Borowa góra	—	—	100	—	100	—	—	
6	"	Brzezinka ad Andrychów	—	—	100	—	100	—	—	—
7	54.383/92	Buszcze	100	—	—	—	100	—	—	—
8	36.428/93	Cebrów	—	—	100	—	100	—	—	—
9	"	Chomczyn	—	—	100	—	100	—	—	—
10	"	Cucyłów	—	—	100	—	—	—	100	—
11	23.570/89	Dobrostany	50	—		—	50	—	—	—
12	36.428/93	Dołhe	—	—	100	—	100	—	—	—
13	"	Gnojnica	—	—	100	—	100	—	—	—
14	23.570/89	Góra motyczna	50	—	—	—	50	—	—	—
15	36.428/93	Gorliczyna	—	—	100	—	100	—	—	—
16	"	Gródna dolna i górna	—	—	100	—	100	—	—	—
17	23.570/89	Haliczany	50	—	—	—	50	—	—	—
18	36.428/93	Hołosko wielkie	—	—	100	—	100	—	—	—
19	"	Hołuczków	—	—	100	—	100	—	—	—
20	"	Horożanka	—	—	100	—	100	—	—	—
21	"	Jureczkowa	—	—	100	—	100	—	—	—
22	54.383/92	Kapuścińce	100	—	—	—	100	—	—	—
23	23.762/90	Kondratów	50	—	—	—	50	—	—	—
24	36.428/93	Końskie	—	—	100	—	100	—	—	—
25	"	Kotoryny	—	—	100	—	100	—	—	—
26	"	Kosztowa	—	—	100	—	100	—	—	—
27	23.570/89	Lubomierz	45	—	—	—	45	—	—	—
28	"	Łomnica	50	—	—	—	50	—	—	—
29	36.428/93	Łubianki niższe	—	—	100	—	—	—	100	—
30	"	Miechocin	—	—	100	—	100	—	—	—
31	"	Nahorce	—	—	100	—	100	—	—	—
32	32.798/91	Nawojowa	100	—	—	—	—	—	100	—
33	36.428/93	Niedzielna	—	—	100	—	100	—	—	—
34	23.570/89	Niedzwieć	45	—	—	—	45	—	—	—
35	36.428/93	Niskołyży	—	—	100	—	100	—	—	—
36	23.570/89	Olszowka	45	—	—	—	45	—	—	—
37	"	Paszyn	50	—	—	—	50	—	—	—
38	54.383/92	Plesna	100	—	—	—	100	—	—	—
39	"	Pleśniany	100	—	—	—	100	—	—	—
40	36.428/93	Podhajczyki	—	—	100	—	—	—	100	—
41	"	Podlipce	—	—	100	—	100	—	—	—
42	"	Podzwierzyniec	—	—	100	—	100	—	—	—
43	23.762/90	Przewłoka	50	—	—	—	50	—	—	—
		Do przeniesienia .	1.285	—	2.500	—	3.385	—	400	—

Liczba porząd.	Asygnowano do L. W.	Nazwa gminy	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Uiszczono zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	ct.
		Z przeniesienia .	1.285	—	2.500	—	3.385	—	400	—
44	60.599/93	Przewłoka		—	50	—	50	—	—	—
45	36.428/93	Puławy	—	—	100	—	100	—	—	—
46	„	Równia	—	—	100	—	100	—	—	—
47	„	Różanka wyzna	—	—	100		100	—	—	—
48	„	Ruda	—	—	100	—	100	—	—	—
49	„	Rudka	—	—	100	—	100	—	—	—
50	64.742/93	Sędziszów	—	—	249	90	—	—	249	90
51	36.428/93	Sieradza.	—	—	100	—	100	—	—	—
52	„	Skowielna biała	—	—	100	—	100	—	—	—
53	„	Swięcany	—	—	100	—	100	—	—	—
54	„	Szlembarg	—	—	100	—	100	—	—	—
55	„	Tawrów	—	—	134	50	134	50	—	—
56	54.383/92	Tarnoruda	100	—	—	—	—	—	100	—
57	36.428/93	Torhanowice	—	—	100	—	100	—	—	—
58	„	Ujazd	—	—	100	—	100	—	—	—
59	„	Wielka wieś	—	—	100	—	100	—	—	—
60	„	Wola zgłobienska	—	—	100	—	100	—	—	—
61	„	Wulka łaniewska	—	—	100	—	100	—	—	—
62	„	Zabierzów	—	—	100	—	100	—	—	—
63	23.570/89	Zyndranowa	50	—	—	—	50	—	—	—
		Razem . .	1.435	—	4.434	40	5.119	50	749	90

Uwaga. Z uiszczonej kwoty . . . . 5.119 zł. 50 ct.
przeniesiono do depozytów na rzecz gmin, kwotę 485 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . 4.634 zł. 50 ct.
wypłacono gminom.

LW. 16.310/94

XIII. Fundusz Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.							
	1	Efekta zakupione . . .	10 714 zł. 70 ct.						
		od tego spieniężone . .	5.100 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .		5.614	70	5.614	70	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	— „ — „						
		b) w efektach	59.633 „ 51 „	—	—	59 633	51	—	—
			Razem . .			65.248	21	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	5.100 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta	5.100 „ — „						
		czysty wydatek .		—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893:							
		a) w gotówce . . .	— ·—						
		b) w efektach . . .	65.248·21	—	—	65.248	21	—	
			Razem . .	—	—	65.248	21	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . — ·—
b) w efektach:
1. $4^1/_2$% listy zast Banku krajowego . . . 54.500 zł. — ct.
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . . . 200 koron
3. 4% obligacyi galic. pożyczki kraj. z roku 1893. . 10.500 „
4. 4% książeczka Banku krajowego . . . . 48 zł. 21 ct.

Razem . . { 54.548 zł. 21 ct. / 10.700 koron } 65.248·21

Suma stanu czynnego . . . . 65.248·21

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 65.248·21

Redukując wykazane wyżej pod *b. 2. 3.*, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 10.700 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 5.350·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 59 898 zł. 21 ct.
z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 59.633 „ 51 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 264 zł. 70 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego . . . . 2.569 zł. 50 ct.						
		b) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 105 „ — „						
		c) od 4% książeczek Banku krajowego . . . . 47 „ 25 „						
		razem . 2.721 „ 75 „						
		Od tego odsetki bierne . 57 „ 98 „						
		czysty dochód . .	2 663	77	2.663	77	—	—
	2	Efekta zakupione . . . 1.341 zł. — ct.						
		od tego spieniężone . . 1.341 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	2.663	77	2.663	77	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	1.354	$94^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	4 018	$71^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Premie dla czeladników	2 592	—	2 592	—	—	—
	2	Koszta losowania . . . 103 zł. $94^1/_2$ ct.						
		od tego zwroty . . . 7 „ $69^1/_2$ „						
		czysty wydatek .	96	25	96	25	—	—
	3	Koszta insercyjne	6	31	6	31	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1.341 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 1.341 „ — „						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	2 694	56	2.694	56	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	1.324	$15^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	4 018	$71^1/_2$	—	—

Uwaga: Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 1.324 zł. $15^1/_2$ ct., ulokowany z początkiem roku 1893 tymczasowo na książeczkę Banku krajowego (z opuszczeniem $^1/_2$ centa) przeznaczony jest na cele losowania w roku 1894.

L. W. 32.396/1894.

XIV. Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 31.749·80 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 15.528·24 rzeczywisty dochód . .	16.221	56	16.221	56	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	276	56	276	56	—	—
		Suma dochodów . .	16.498	12	16.498	12	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . — zł. — ct. *b*) w efektach . . . . 26.045 „ 32 „	—	—	26.045	32	—	—
		Razem . .	—	—	42.543	44	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 651 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 374 „ 64 „ czysty wydatek . .	276	56	276	56	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . 300 zł. — ct. od tego pobrane z winkulacyi . 300 „ — „ czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	276	56	276	56	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . — ·— *b*) w efektach 42.266 88	—	—	42.266	88	—	—
		Razem . .	—	—	42.543	44	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . — ·—
b) w efektach:
1. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kred. ziems. . 31.400 koron
2. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kred. ziems. . 10.800 zł. — ct.
3 4% książeczka Banku kraj. 66 „ 88 „

Razem . . { 10.866 zł. 88 ct. / 31.400 koron } 42.266·88

Suma stanu czynnego . . . . 42.266·88

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 42.266·88

Redukując wykazane wyżej pod *b. 1.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 31.400 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . 15.700·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . 26.566 zł. 88 ct.

z porównanie z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 26.045 „ 32 „

okazuje się **przyrost** majątku . . . . 521 zł. 56 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	ct.
		Dochody.						
		Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziems. 387 zł. 25 ct.						
		b) od 4% listów zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 746 „ — „						
		razem . 1.133 „ 25 „						
		od tego odsetki bierne . 5 „ 78 „						
		czysty dochód . .	1.127	47	1.127	47	—	—
		Efekta zakupione	829	67	829	67	—	—
		Suma dochodów . .	1.957	14	1.957	14	—	—
		Zapas z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 1.106 zł. $23^1/_2$ ct.						
		b) w efektach . . . 1.088 „ 70 „	—	—	2.194	$93^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	4.152	$07^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
		Premie dla literatów	—	—	—	—	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	276	56	276	56	—	—
		„ „ na zakupno efektów . .	829	67	829	67	—	—
		Rozmaite drobne (portorya)	1	80	1	80	—	—
		Suma wydatków . .	1.108	03	1.108	03	—	—
		Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 1.125 zł. $67^1/_2$ ct.						
		b) w efektach . . . 1.918 „ 37 „	—	—	3.044	$04^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	4.152	$07^1/_2$	—	—

Uwaga. W myśl postanowienia §. 23 aktu fundacyjnego $^1/_4$ część czystych dochodów majątku obrotowego przypada na pomnożenie majątku zarodowego, zaś $^3/_4$ części przypadają na premie dla literatów polskich; pozostałe tedy w majątku obrotowym $^3/_4$ części czystych dochodów lokuje się corocznie tylko chwilowo na książeczkę wkładkową Banku krajowego, zanim użyte zostaną na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi (w myśl ogłoszonego konkursu do L. W. 65.863/92) w roku 1894.

Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce 1.125 zł. $67^1/_2$ ct. ulokowano z początkiem roku 1894 $^3/_4$ części na książeczkę Banku krajowego, dla majątku obrotowego, zaś $^1/_4$ część przeniesiono do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 24.982/1894).

L. W. 32.397/94.

XV. Fundusz posagowy Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 26.300· – od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 12.468·05						
		rzeczywisty dochód . .	13.831	95	13.831	95	—	—
	2	Odsetki od efektów: *a)* od $4^1/_2$% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziems. 310 zł. — ct. *b)* od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 328 „ 40 „ razem . . 638 „ 40 „ od tego odsetki bierne . 9 „ 18 „						
		czysty dochód .	629	22	629	22	—	—
		Suma dochodów . . .	14.461	17	14.461	17	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . 290 40 *b)* w efektach . . . . 13.883·85	—	—	14.174	25	—	—
		Razem . .	—	—	28.635	42	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 898 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . 266 „ 45 „						
		czysty wydatek . .	631	75	631	75	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . 600 zł. — ct. od tego odebrane z winkulacyi 600 „ — „						
		czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	631	75	631	75	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1883: *a)* w gotówce . . . . 287·87 *b)* w efektach . . . . 27.715·80	—	—	28.003	67	—	—
		Razem . .	—	—	28.635	42	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:	Zapas kasowy: *a)* w gotówce		287·87	
	b) w efektach:			
	1. 4% listy zast. galic. Towarz. kredyt. ziems. w. a.	1.500 zł. — ct.		
	2. 4% listy zast. galic. Towarz. kred. ziems mon. kon.	200 „ — „		
	3. 4% listy zast. galic. Towarz. kredyt. ziems. .	26.000 koron		
	4. 4% książeczka Banku krajowego	15 zł. 80 ct.		
	Razem . .	1.715 „ 80 „ 26.000 koron	27.715·80	
	Suma stanu czynnego		28.003·67	
Stan bierny:			—·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej .			28.003·67	
Redukując wykazane wyżej pod *b. 3.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 26.000 koron, na walutę austryacką czyli strącając połowę wartości tych efektów .			13.000·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej				15.003 zł. 67 ct.
z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892				14.174 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o				829 „ 42 „
a mianowicie: przybyło w efektach			831 zł. 95 ct.	
ubyło w gotówce			2 „ 53 „	
Czysty przyrost jak wyżej .			829 zł. 42 ct.	

Uwaga. Dopóki fundacya nie wejdzie w życie fruktyfikuje się wszelkie dochody na rzecz majątku zarodowego. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 287 zł. 87 ct., sfruktyfikowano też z początkiem roku 1894 na rzecz tegoż majątku (patrz L. W. 25.199/1894).

L. W.33.307/1894.

XVI. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.							
		Efekta zakupione i skonwertowane	5.213·05						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi	2.560·20						
		rzeczywisty dochód .		2.652	85	2.652	85	—	—
		Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .		3	90	3	90	—	—
		Suma dochodow . .		2.656	75	2.656	75	—	—
		Zapas z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce . . .	—·—½						
		b) w efektach . . .	7.872·32	—	—	7 872	32½	—	—
		Razem . .		—	—	10.529	07½	—	—
		Wydatki.							
		Gotówka wydana na zakupno efektów	300 zł. 90 ct.						
		od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . .	297 „ — „						
		czysty wydatek . .		3	90	3	90	—	—
		Zapas z końcem roku 1893:							
		a) w gotówce	— zł. —½ ct.						
		b) w efektach	10.525 „ 17 „	—	—	10.525	17½	—	—
		Razem . .		—	—	10.529	07½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . . — ·–$^{1}/_{2}$

b) efektach:

1. $4^{1}/_{2}$% obligacye galic. pożyczki kraj. z roku 1883 — 4.000 zł. — ct.
2. $4^{1}/_{2}$% obligacye galic. pożyczki kraj. z roku 1884 — 1.000 „ — „
3. $4^{1}/_{2}$% obligacyi galic. pożyczki kraj. z roku 1889 — 300 „ „
4. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z roku 1893 . — 600 koron
5. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziems. — 4.600 „
6. 4% książeczka Banku krajowego . . . . — 25 zł. 17 ct.

Razem . . { 5.325 zł. 17 ct. / 5.200 koron — 10.525·17

Suma stanu czynnego . . . . 10.525·17$^{1}/_{2}$

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 10.525·17$^{1}/_{2}$

Redukując wykazane wyżej pod *b. 4.* i *5.* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 5.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 2.600·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 7.925 zł. 17$^{1}/_{2}$ ct.

z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 7.872 „ 32$^{1}/_{2}$ „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 52 zł. 85 ct.

XVI. Fundacya ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1883 . 180 zł. — ct.						
		b) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1884 . 45 „ — „						
		c) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1889 . 13 „ 50 „						
		d) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1893 . 4 „ — „						
		e) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. 57 „ 50 „						
		f) od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 46 „ — „						
		g) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1885 . 6 „ 75 „						
		razem . 352 „ 75 „						
		od tego odsetki bierne . 1 „ 73 „						
		czysty dochód . .	351	02	351	02	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	3	90	—	—
		Razem . .	—		354	92	—	—
		Wydatki.						
		Dożywocia czterech wiekowych kobiet . .	344	—	344	—	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	3	90	3	90	—	—
		Suma wydatków . .	347	90	347	90	—	—
		Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	7	02	—	—
		Razem . .	—	—	354	92	—	—

Uwaga. Zapas majątku obrotowego wykazany wyżej z końcem roku 1893 w gotówce 7 zł. 02 ct. wal. austr. przeniesiono z początkiem roku 1994 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 13.469/1894).

L. W. 33.306/1894.

XVII. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.		Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i	kor.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego	886 zł. 50 ct.						
		b) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1883	922 „ 50 „						
		c) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1889	4 „ 50 „						
		razem	1.813 „ 50 „						
		od tego odsetki bierne	8 „ 08 „						
		czysty dochód		1.805	42	1.805	42	—	—
	2	Efekta zakupione	3.240 zł. 91 ct.						
		od tego spieniężone	25 „ 50 „						
		rzeczywisty dochód		3.215	41	3.215	41	—	—
		Suma dochodów		5.020	83	5.020	83	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	414 zł. 87 ct.						
		b) w efektach	39.911 „ 30 „	—	—	40.326	17	—	—
		Razem		—	—	45.347	—	—	—

XVII. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	**Majątek zarodowy.**	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
		Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1 803 zł. 71 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 25 „ 50 „						
		czysty wydatek . .	1.778	21	1.778	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . 442 zł. 08 ct.						
		b) w efektach . . . . 43.126 „ 71 „	—	—	43.568	79	—	—
		Razem . .	—	—	45.347	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . . 442·08

b) w efektach:

1. $4^1/_2\%$ listy zast. Banku krajowego . . . . . . 19.700 zł. — ct.
2. 4% listy zast. Banku krajowego . . . . . 1.000 koron
3. $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1883 . 20.500 zł. — ct.
4. $4^1/_2\%$ obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1889 . 100 „ — „
5. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . 1.800 koron
6. 4% książeczka Banku krajowego . . . . . . 26 zł. 71 ct.

Razem . . { 40.326 zł. 71 ct. / 2.800 koron } 43.126·71

Suma stanu czynnego . . . . . 43.568·79

Stan bierny: . . . . — · —

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 43.568·79

Redukując wyżej wykazane pod *b 2. i 5* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 2.800 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 1.400· —

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . 42.168 zł. 79 ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 40 326 „ 17 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 1.842 zł. 62 ct.

a mianowicie: przybyło w efektach . . . 1.815 zł. 41 ct.

„ w gotówce . . . 27 „ 21 „

Czysty przyrost jak wyżej 1.842 zł. 62 ct.

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 442 zł. 08 ct. w. a. użyty został celem pomnożenia majątku zakładowego funduszu, na zakupno efektów (patrz L. W. 10925/94).

L. W. 33.305/1894.

XVIII. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozocya	Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Tow. kredyt. ziemsk. . . 122 zł. 50 ct.						
		b) od $4^1/_2\%$ listów zast. Banku krajowego . . . . 94 „ 50 „						
		c) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1883 . 513 „ — „						
		d) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1885 . 229 „ 50 „						
		e) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1889 . 72 „ — „						
		f) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 23 „ — „						
		g) od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 98 „ — „						
		razem . 1.152 „ 50 „						
		od tego odsetki bierne . 18 „ 21 „						
		czysty dochód . .	1.134	29	1.134	29		
	2	Efekta zakupione i skonwertowane 24.329 zł. 85 ct.						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 10.366 „ 76 „						
		rzeczywisty dochód .	13.963	09	13.963	09		
		Suma dochodów . . .	15.097	38	15.097	38		
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 564 zł $75^1/_2$ ct.						
		b) w efektach . . . 25.170 „ 39 „	—	—	25.735	$14^1/_2$		
		Razem . . .	—	—	40.832	$52^1/_2$	—	—

XVIII. Fundacya sandecka „Dom roboczy".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . 7.098 zł. 95 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 5.545 „ 16 „ czysty wydatek . .	1.553	79	1.553	79		
	2	Zapas z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . 145 zł. 25$^1/_2$ ct. *b)* w efektach . . . 39.133 „ 48 „	—	—	39 278	73$^1/_2$		
		Razem . . .	—	—	40.832	52$^1/_2$	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . 145·25$^1/_2$

b) w efektach:

1. 4% listy zast. galic. Towarz. kredytowego ziemskiego . 9.800 koron
2. 4$^1/_2$% listy zast. galic. Banku krajowego . . . . 2 100 zł. — ct.
3. 4% listy zast. galic. Banku kraj. 1.600 koron
4. 4$^1/_2$% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . 11.300 zł. — ct.
5. 4$^1/_2$% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1889 . 1 600 „ — „
6. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 12.700 koron
7. 4% książeczki Banku kraj. 33 zł. 48 ct.

Razem . . . { 15.033 zł. 48 ct. / 24.100 koron } 39.133·48

Suma stanu czynnego . . . . 39.278·73$^1/_2$

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 39.278·73$^1/_2$

Redukując wyżej wykazane pod *b. 1, 3, 6,* efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 24.100 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 12.050·—

okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . 27.228 zł. 73$^1/_2$ ct.

z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . 25.735 „ 14$^1/_2$ „

okazuje się przyrost majątku o . . . . 1.493 zł. 59 ct.

a mianowicie: przybyło w efektach . . 1.913 zł. 09 ct.

ubyło w gotówce . . . 419 „ 50 „

Czysty przyrost jak wyżej . . **1.493 zł. 59 ct.**

Uwaga. Dopóki fundacya na założenie „Domu roboczego" w Sączu nie będzie mogło wejść w życie, powiększa się majątek zakładowy kapitalizowaniem wszelkiej rozporządzalnej gotówki, więc też i wykazany wyżej zapas gotówki z końcem roku 1893 w kwocie 145 zł. 25$^1/_2$ ct. użyty został z początkiem roku 1894 na zakupno efektów (patrz L. W. 10.930/1894).

L. W. 36.173/1894.

XIX. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej, dla obłąkanych ozdrowieńców.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 3 233·75 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 1.400·25 rzeczywisty dochód .	1.833	50	1.833	50		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	44	75	44	75		
		Suma dochodów . . .	1.878	25	1.878	25		
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . — zł. — ct. *b)* w efektach . . . . 1.840 „ 54 „	—	—	1.840	54		
		Razem . . .	—	—	3.718	79	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1 512 zł. 50 ct. od tego za spieniężone efekta . 1.467 „ 75 „ czysty wydatek . .	44	75	44	75		
	2	**Zapas** z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . — zł. — ct. *b)* w efektach . . . . 3.674 „ 04 „	—	—	3.674	04		
		Razem . .		—	3.718	79	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . . . —

b) w efektach:

1. $4^1/_2$% listy zast. Banku kraj. 400 zł. — ct.
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 3.200 koron
3. 4% książeczki Banku kraj. . 74 zł. 04 ct.

Razem . . { 3.200 koron / 474 zł. 04 ct. — 3.674·04

Suma stanu czynnego . . . . . 3.674·04

Stan bierny: . . . . — —

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 3.674·04

Redukując wyżej wykazane pod *b. 2,* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 3.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 1.600·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryckiej . . . . . 2 074 zł. 04 ct.

z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 1.840 „ 54 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 233 zł. 50 ct.

XIX. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych ozdrowieńców.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 5% obligacyj indemnizacyjnych	31 zł. 89 ct.						
		b) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego	18 „ — „						
		c) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . .	32 „ — „						
		razem .	81 zł. 89 ct.						
		od tego odsetki bierne . .	1 „ 10 „						
		czysty dochód . .		80	79	80	79	—	—
	2	Efekta zakupione	71 zł. 79 ct.						
		od tego spieniężone . . .	47 „ 25 „						
		rzeczywiste przykupno .		24	54	24	54	—	—
		Suma dochodów . . .		105	33	105	33	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	44 zł. 75 ct.						
		b) w efektach	47 „ 25 „	—	—	92	—	—	—
		Razem . .		—	—	197	33	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcie dla ozdrowieńca za rok 1892 i 1893: .		94	50	47	25	47	25
	2	Gotówka wydana na zakupno efeefektów	71 zł. 79 ct.						
		od tego za spieniężone efekta .	47 „ 25 „						
		czysty wydatek . .		24	54	24	54	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .		44	75	44	75	—	—
		Suma wydatków . . .		163	79	116	54	47	25
	4	Zapas z końcem roku 1893:							
		a) w gotówce	9 zł. — ct.						
		b) w efektach	71 „ 79 „	—	—	80	79	—	—
		Razem . .		—	—	197	33	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce . . . 9 zł. — ct.
i część zapasu w efektach (książeczki Banku krajoweg·) . . . 24 „ 54 „
t. j. razem . . . . . 33 „ 54 „
przeniesiono z początkiem roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 14.908/94).

Reszta zapasu wykazanego wyżej w efektach t. j. kwota 47 zł. 25 ct. przeznaczoną jest na wypłatę jednego wsparcia dla obłąkanego ozdrowieńca w roku 1894.

L. W. 36.182/1894.

XX. Fundacya ś. p. hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1893.	
			w. a. i kor.		w. a. i kor.		w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 21.419·22 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 10.250·40						
		rzeczywisty dochód .	11.168	82	11.168	82		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	219	22	219	22		
		Suma dochodów . . .	11.388	04	11.388	04		
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	24.149	71		
		Razem . .	—	—	35.537	75	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 5.451 zł. 22 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 5.232 „ — „						
		czyzty wydatek . .	219	22	219	22		
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	35.318	53		
		Razem . .	—	—	35.537	75	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. $4^1/_2\%$ listy zastaw. Banku kraj. 12.700 zł. — ct.
2. 4% listy zastawne Banku kraj. 200 koron
3. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 10.200 „
4. $4^1/_2\%$ obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . 1.100 zł. — ct.
5. $4^1/_2\%$ obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1889 . 300 „ — „
6. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 10.800 koron
7. 4% książeczki Banku kraj. . 18 zł. 53 ct.

Razem . . { 14.118 zł. 53 ct. / 21.200 koron } 35.318 53

Suma stanu czynnego . . . . . 35.318·53

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 35.318·53

Redukując wykazane wyżej efekta pod *2*, *3*, *6*, w walucie koronowej, nominalnej wartości 21.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 10.600·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . 24.718 zł. 53 ct.

z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892. . . . 24.149 „ 71 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 568 „ 82 „

XX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica, i Zastawce.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk.	240 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. .	102 „ — „						
		c) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Banku krajowego . .	571 „ 50 „						
		d) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1883 .	54 „ — „						
		e) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1889 .	13 „ 50 „						
		f) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . .	108 „ — „						
		g) od 4% książeczek Banku krajowego	18 „ 80 „						
		razem .	1.107 zł. 80 ct.						
		od tego odsetki bierne .	62 „ 48 „						
		czysty dochód . .		1.045	32	1.045	32	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta .	868 zł. 87 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów	857 „ 80 „						
		czysty dochód . .		11	07	11	07	—	—
		Suma dochodów . . .		1.056	39	1.056	39	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce . . .	227 zł. $25^1/_2$ ct.						
		b) w efektach . . .	868 „ 87 „	—	—	1.096	$12^1/_2$	—	—
		Razem . .		—	—	2.152	$51^1/_2$	—	—

XX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
	1	Wsparcia włościanom gmin Hołhocze i t. d. .	876	90	876	90	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	219	22	219	22	—	—
	3	Efekta spieniężone . . . 868 zł. 87 ct.						
		od tego zakupione . . . 857 „ 80 „						
		czysty wydatek . .	11	07	11	07	—	—
		Suma wydatków . . .	1.107	19	1.107	19	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 187 zł. 52½ ct.						
		b) w efektach . . . 857 „ 80 „	—	—	1.045	32½	—	—
		Razem . .	—	—	2.152	51½	—	—

Uwaga. Odsetki przypadające za cały rok od efektów majątku zarodowego lokuje się tymczasowo aż do miesiąca marca roku następnego na książeczki wkładkowe Banku krajowego, poczem z uzyskanej po spieniężeniu książeczek gotowizny ⁴/₅ części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy z ubożałych włościan gmin Hołhacze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce ześ ¹/₅ część fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego. Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna Komisya, w myśl statutu utworzona pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach.

Wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893, w gotówce 187 zł. 52½ ct. i w efektach 857 zł. 80 ct., użyto w roku 1894 na cele fundacyi (patrz L. W. 16.195/1894).

L. W. 36.172/1894.

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	220	90	220	90	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	222	10	222	10	—	—
		Suma dochodów	443	—	443	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893 w efektach	—	—	21.126	42	—	—
		Razem	—	—	21.569	42	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	222	10	222	10	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893 w efektach	—	—	21.347	32	—	—
		Razem	—	—	21.569	42	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	20.100 zł — ct.	
2. $4^1/_2\%$ obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883	200 „ — „	
3. $4^1/_2\%$ obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1884	1.000 „ — „	
4. 4% książeczki Banku krajowego	47 „ 32 „	21.347 zł. 32 ct.
Suma stanu czynnego		21.347 zł. 32 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		21.347 zł. 32 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892		21.126 „ 42 „
okazuje się **przyrost** majątku w efektach o		220 zł. 90 ct.

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1893	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego . . . . . 904 zł. 50 ct.						
		b) od $4^1/_2$% obligacyj galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1883 . . 9 „ — „						
		c) od $4^1/_2$% obligacyj galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1884 . . 45 „ — „						
		razem . . . 958 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne . . — „ 80 „						
		czysty dochód . . .	957	70	957	70	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	222	10	—	—
		Razem . . .	—	—	1.179	80	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla dwóch wdów po adwokatach po 360 zł. . . . . . . 720 zł. — ct.						
		z tego odpisano . . . . 120 „ — „						
		czysty wydatek . . .	600	—	600	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	222	10	222	10	—	—
		Suma wydatków . .	822	10	822	10	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	357	70	—	—
		Razem . . .	—	—	1.179	80		—

Uwaga Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 357 zł. 70 ct. przeniesiono z początkiem roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 13.473 1894).

L. W. 36.211/894.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . 1.295·29 od tego spieniężone . . . 169·—						
		rzeczywiste przykupno . . .	1.126	29	1.126	29	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	513	09	513	09	—	—
	3	Kapitał hipotekowany do zwrotu od Kasyna miejskiego we Lwowie	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma dochodów . .	21.639	38	1 639	38	20.000	—
	4	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	500	11	—	—
		Razem . . .	—	—	2.139	49	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 682 zł. 09 ct. od tego za spieniężone efekta . 169 „ — „						
		czysty wydatek . .	513	09	513	09	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	1.626	40	—	—
		Razem . . .	—	—	2.139	49	—	—

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy *a*) w efektach:			
1. $4^1/_2$% listy zast. Banku krajowego . . .	400 zł. — ct.		
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	1.200 koron		
3. 4% książeczki Banku krajowego . . .	26 zł. 40 ct.		
Razem . . .	426 zł. 40 ct. 1.200 koron	1.626·40	
b) należytość czynna: kapitał hipotekowany do zwrotu od Kasyna miejskiego we Lwowie . .		20.000·—	
Suma stanu czynnego .		21.626·40	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej		21.626·40	
Redukując wykazane wyżej pod *a*) 2 efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 1.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		600·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .			21.026 zł. 40 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . .			20.500 „ 11 „
okazuje się **przyrost** majątku o			526 zł. 39 ct.

Uwaga. W myśl życzenia ś. p. fundatora spieniężono w roku 1885 efekta imiennej wartości 20.000 zł. i wypożyczono Reprezentacyi Kasyna miejskiego we Lwowie kapitał w gotówce takiejże wysokości, który zabezpieczono aktem notaryalnym na realności Nr. konskrybcyjny 962 dzielnica I. we Lwowie.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1891 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1891 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki:						
		a) 6% od wypożyczonego kapitału Kasynu miejskiemu we Lwowie . . . 1.200 zł. — ct.						
		b) od $4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego . . . . 22 „ 50 „						
		razem . . 1.222 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne . . 1 „ 40 „						
		czysty dochód . . .	1.221	10	1.221	10	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	233	09	—	—
		Razem . . .	—	—	1.454	19	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla jednego literata i jednego artysty po . . . . 280 zł.	560	—	559	96	—	04
	2	Stypendya dla dwóch artystek:						
		a) należytość zaległa. . . . 140 „						
		b) „ bieżąca . . . 560 „						
		razem . . 700 zł.						
		z tego odpisano . . . . 420 „						
		czysty wydatek . . .	280	—	280	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	513	09	513	09	—	—
		Suma wydatków . . .	1.353	09	1.353	05	—	04
	4	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	101	14	—	—
		Razem . . .	—	—	1.454	19	—	—

Uwaga. „Intercalare“ w kwocie 420 zł. powstałe wskutek odpisania niepodniesionej przez Artystkę Władysławę Maryę Dąbrowską raty przyznanego stypendyum za I-sze półrocze roku szkolnego 1892/93 i I-szej i II-giej półrocznej raty za rok szkolny 1893/94, sfruktyfikowano już w ciągu roku 1893 na rzecz majątku zarodowego (patrz L. W. 68.269/93.)

Od wykazanego zaś wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . 101 zł. 14 ct
potrącono zaległą należytość bierną . . . . — „ 04 „
pozostałą zaś resztę **czystą nadwyżkę** dochodów majątku obrotowego w kwocie . . . . 101 zł. 10 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 13.474 1894).

L. W. 36.210/94.

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . . 2.067·75						
		od tego spieniężone . . . 1.000·—						
		rzeczywiste przykupno . .	1.067	75	1.067	75	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	45	75	45	75	—	—
		Suma dochodów . . .	1.113	50	1.113	50	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	20.411	08	—	—
		Razem . . .	—	—	21.524	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1.045 zł. 75 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 1.000 „ — „						
		czysty wydatek .	45	75	45	75	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	21.478	83	—	—
		Razem . . .	-	—	21.524	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: w efektach:

1. 4½% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1883 — 1.000 zł. — ct.
2. 4½% listy zastawne Banku kraj. — 18.400 „ — „
3. 4% listy zastawne Banku krajowego — 2.000 koron
4. 4% książeczki Banku krajowego — 78 zł 83 ct.

Razem . . . { 19.478 zł. 83 ct. / 2.000 koron } — 21.478·83

Suma stanu czynnego . . . . — 21.478·83

Stan bierny: . . . . — -·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej — 21.478·83

Redukując wykazane wyżej pod 3 efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 2.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . — 1.000·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . — 20.478 zł. 83 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . — 20.411 „ 08 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . — 67 zł. 75 ct.

XXIII. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od $4^1/_2\%$ obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883 . . . 45 zł. — ct. *b*) od $4^1/_2\%$ listów zastawnych Banku krajowego . . . . 873 „ — „ razem . 918 zł. — „ od tego odsetki bierne . . 2 „ 34 ct. czysty dochód . . .	915	66	915	66	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	482	05	—	—
		Razem . . .	—	—	1.397	71	-	—
		Wydatki.						
	1	Subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie	868	55	868	55	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	45	75	45	75	—	—
		Suma wydatków . .	914	30	914	30	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	483	41	—	—
		Razem . . .	—	—	1.397	71	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . 483 zł. 41 ct.
część w kwocie . . . . 432 „ 25 „
wydano z początkiem roku 1894 tytułem II-giej półrocznej raty subwencyi za rok 1893 dla galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie przeznaczonej; z reszty zaś w kwocie . . 51 zł. 16 ct.
przeniesiono część w kwocie . . . . 45 „ 78 „
do majątku zarodowego tytułem 5% czystych stałych dochodów majątku obrotowego za rok 1893 (w myśl aktu fundacyjnego); zaś pozostałą kwotę . . . . 5 zł. 38 ct.
pozostawiono w majątku obrotowym, celem wydania galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie w roku 1894 tytułem niezużytej nadwyżki dochodów, w roku 1893 na cele fundacyi.

XXIV. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . . 10.171·05						
		od tego spieniężone 5.108 97						
		rzeczywiste przykupno .	5 062	08	5.062	08	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	62	43	62	43	—	—
		Suma dochodów .	5.124	51	5.124	51	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	20.772	—	—	—
		Razem .	—	—	25.896	51	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 5.171 zł. 40 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 5.108 „ 97 „						
		czysty wydatek .	62	43	62	43	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	25.834	08	—	—
		Razem .	—	—	25.896	51	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 6% obl. gal. poż. kraj. z r. 1873	12.700 zł. — ct.		
2. 4½% „ „ „ „ 1883	900 „ — „		
3. 4½% „ „ „ „ 1888	1.100 „ — „		
4. 4½% „ „ „ „ 1889	500 „ — „		
5. 4% „ „ „ „ „ 1891	500 „ — „		
6. 4% „ „ „ „ „ 1893	9.300 koron		
7. 4½% listy zast. Banku kraj. .	600 zł. — ct.		
8. 4% „ „ „ „ .	200 koron		
9. 4% książeczki Banku krajowego	34 zł. 08 ct.		
Razem .	16.334 zł. 08 ct. / 9.500 koron	25.834 08	
Suma stanu czynnego .		25.834·08	
Stan bierny		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej. . . .		25.834·08	
Redukując wykazane wyżej pod *6* i *8* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 9.500 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . .		4.750·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej			21.084 zł. 08 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892			20.772 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o			312 zł. 08 ct.

XXIV. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873 . . . 789 zł. — ct.						
		b) od 4½% oblig. gal. pożyczki krajowej z roku 1883 . . 63 „ — „						
		c) od 4½% oblig. gal. pożyczki krajowej z roku 1885 . . 9 „ — „						
		d) od 4½% oblig. gal. pożyczki krajowej z roku 1888 . . 49 „ 50 „						
		e) od 4½% oblig. gal. pożyczki krajowej z roku 1889 . . 22 „ 50 „						
		f) od 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 89 „ — „						
		g) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego . . . 27 „ — „						
		h) od 5% węgierskiej renty państwowej papierowej . . 64 „ 60 „						
		razem 1.113 zł. 60 ct.						
		od tego odsetki bierne . 2 „ 10 „						
		czysty dochód .	1.111	50	1.111	50	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	62	43	—	—
		Razem .	—	—	1.173	93	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia — należytość . . 1.090 zł. — ct.						
		od tego odpisano . 66 „ 72 „						
		czysty wydatek .	1.023	28	1.006	54	16	74
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	62	43	62	43	—	—
		Suma wydatków .	1.085	71	1.068	97	16	74
	3	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	104	96	—	—
		Razem .	—	—	1.173	93	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . 104 zł. 96 ct.
potrącono na wypłatę zaległości biernej (niepodniesionej raty wsparcia za grudzień 1893, przyznanego Salomei Dołżyckiej) w kwocie . . . 16 „ 74 „
resztę zapasu w gotówce . . . . 88 zł. 22 ct.
przyniesiono z początkiem roku 1894, w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 10.926/894).

L. W. 36.212/894.

XXV. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla biednych dziewcząt służących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . 9.072.50 od tego spieniężone . . 4.360.86 rzeczywiste przykupno . . .	4.711	64	4.711	64	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	40	24	40	24	—	—
		Suma dochodów . .	4.751	88	4.751	88	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	10.586	93	—	—
		Razem . . .	—	—	15.338	81	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 4.401 zł. 10 ct. od tego za spieniężone efekta 4.360 „ 86 „ czysty wydatek	40	24	40	24	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	15.298	57	—	—
		Razem . . .	—	—	15.338	81	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny Zapas kasowy w efektach:

1) 6% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1873. . . . 5.000 zł. — ct.
2) 4½% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . . . 1.200 „ — „
3) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . . . 8.900 koron
4) 4½% listy zas. Banku krajowego. 100 zł. — ct.
5) 4% książeczki Banku krajowego . 98 „ 57 „

Razem { 6.398 zł. 57 ct. / 8.900 koron } 15.298·57

Suma stanu czynnego 15.298 57

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . 15 298·57

Redukując wykazane wyżej pod 3 efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 8.900 koron, na walutę austryacką czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . . 4 450·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 10.848 zł. 57 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 10 586 „ 93 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . **261** zł. **64** ct.

XXV. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“

Fundusz V. „posagowy dla biednych dziewcząt służących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od 6% obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873 . . . 330 zł. — ct. *b)* od 4½% obligacyj galicyjsk. pożyczki kraj. z roku 1883 . . 54 „ — „ *c)* od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . . 89 „ — „ *d)* od 4½% listów zastaw. Banku krajowego . . . . . . 4 „ 50 „ *e)* od 5% węgierskiej Renty państwowej papierowej . . . 62 „ 70 „ razem 540 zł. 20 ct. od tego odsetki bierne . 1 „ 17 „ czysty dochód	539	03	539	03	—	—
	2	Efekta zakupione: ulokowano na odrębne książeczki galic. Kasy oszczędności posagi dla dwóch dziewcząt, wylosowane w roku 1893 po 251 zł. 75 ct.=503 zł. 50 ct., po strąceniu jednak kwoty 25 zł. 18 ct. jako 5% od tychże posagów, wypłaconej przy losowaniu uprawnionym dziewczętam na rękę, więc czysta należytość . . .	478	32	478	32	—	—
		Suma dochodów	1.017	35	1.017	35	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . . 40 zł. 24 ct. *b)* w efektach . . . . . . 755 „ 97 „	—	—	796	21	—	—
		Razem . . .	—	—	1.813	56	—	—

XXV. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla biednych dziewcząt służących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana tytułem dwóch posagów w roku 1893 wylosowanych, ulokowana tymczasowo na odrębne książeczki galic. Kasy oszczędności we Lwowie po 239 zł. 16 ct. = . 478 zł. 32 ct. 5% odsetki od tych posagów wypłacone uprawnionym dziewczętom przy losowaniu na rękę . . 25 „ 18 „	503	50	503	50	—	—
	2	Pięć posagów, ulokowanych na odrębne książeczki galic. Kasy oszczędności we Lwowie, do wydania uprawnionym dziewczętom: *a*) należytość zaległa . . . 755 zł. 97 ct. *b*) „ bieżąca — dwa posagi po 251 zł. 75 ct. = 503 zł. 50 ct., po strąceniu jednak raty 25 zł. 18 ct. jako 5% odsetki od tychże posagów wypłaconej uprawnionym dziewczętom przy losowaniu na rękę, czyli należytość czysta . 478 „ 32 „	1.234	29	995	13	239	16
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	40	24	40	24	—	—
		Suma wydatków . . .	1.778	03	1.538	87	239	16
	4	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . . 35 zł. 53 ct. *b*) w efektach . . . . . 239 „ 16 „	—	—	274	69	—	—
		Razem . . .	—	—	1.813	56	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 35 zł. 53 ct. przeniesiono w roku 1894 do majątku zarodowego (w myśl aktu fundacyjnego) i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz. LW. 14.902/94). Wykazany zaś taki zapas w efektach 239 zł. 16 ct. stanowi posag Anny Grzyb, wylosowany w roku 1893 ulokowany tymczasowo na książeczkę galic. Kasy oszczędności Nr. 99.927/93 jeszcze nie wydany.

LW. 36.208/894.

XXVI. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.							
	1	Efekta zakupione	10.818·07						
		od tego spieniężone . . .	5.103·07						
		rzeczywiste przykupno . .		5.715	—	5.715	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .		98	03	98	03	—	—
		Suma dochodów . . .		5.813	03	5.813	03	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .		—	—	13.324	01	—	—
		Razem . . .		—	—	19.137	04	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	5.201 zł. 67 ct.						
		od tego za spieniężone efekta	5.103 „ 64 „						
		czysty wydatek . . .		98	03	98	03	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .		—	—	19.039	01	—	—
		Razem . . .		—	—	19 137	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1) 4% węgierska renta złota . . 7.900 zł. — ct.
2) 4½% listy zast. Banku krajowego 400 „ — „
3) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . . . 10.700 koron
4) 4% książeczka Banku krajowego . 39 zł. 01 ct.

Razem { 8.339 zł. 01 ct. / 10.700 koron } 19 039·01

Suma stanu czynnego . . . . . . 19.039·01

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . 19.039·01

Redukując wykazane wyżej pod 3 efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 10.700 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów. . . . 5.350·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . **13.689 zł. 01** ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 13.324 „ 01 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . **365** zł. — ct.

XXVI. Fundacya ś. p. Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% austryackiej renty państwowej papierowej . . . 157 zł. 50 ct.						
		b) od 5% węgierskiej renty państwowej papierowej . . . 1 „ 90 „						
		c) od 4% węgierskiej renty państwowej złotej . . . . 388 „ 29 „						
		d) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego . . . . . 18 „ — „						
		e) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . . 107 „ — „						
		razem . 672 zł. 69 ct.						
		od tego odsetki bierne . 1 „ 25 „						
		czysty dochód	671	44	671	44	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	98	03	98	03	—	—
		Razem . . .	—	—	769	47	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla dziewięciu chłopców uczących się rzemiosła	540	—	360	—	180	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	98	03	98	03	—	—
		Suma wydatków . . .	638	03	458	03	180	—
	3	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	311	44	—	—
		Razem . . .	—	—	769	47	—	—

Uwaga. Od wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . 311 zł. 44 ct.
potrącono zaległość bierną (niepodniesionych sześć rat półrocznych za rok 1893 po 30 zł.) w kwocie . . . . 180 „ — „
resztę zaś czystego zapasu w kwocie . . . . 131 zł. 44 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1894 w myśl aktu fundacyjnego, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patr LW. 14.426|894).

LW. 36.207|894.

XXVII. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowwskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2$% listów zas. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	25 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zas. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	20 „ — „						
		c) od $4^1/_2$% listów zastaw. Banku krajowego	90 „ — „						
		d) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893. . .	2 „ — „						
		e) od 4% książeczki Banku krajowego	15 „ 79 „						
		razem .	152 zł. 79 ct.						
		od tego odsetki bierne .	3 „ 94 „						
		czysty dochód		148	85	148	85	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane .	4.228·21						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi	2.081·42						
		rzeczywisty dochód . . .		2.146	79	2.146	79	—	—
		Suma dochodów . .		2.295	64	2.295	64	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	60 zł. — ct.						
		b) w efektach	3.081 „ 42 „	—	—	3.141	42	—	—
		Razem . . .		—	—	5.437	06	—	—

XXVII. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	135	—	135	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 1.103 zł. 21 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 1.097 „ 42 „						
		czysty wydatek . . .	5	79	5	79	—	—
		Suma wydatków . .	140	79	140	79	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . . . 68·06						
		b) w efektach . . . . . 5.228·21	—	—	5.296	27	—	—
		Razem . . .	—	—	5.437	06	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce. . . . . . 68·06
b) „ efektach:
1) 4% listy zas. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 2·000 koron
2. 4½% listy zas. Banku krajowego. 1.000 zł. — ct.
3. 4% „ „ „ „ 2.000 koron
4) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . . 200 „
5) 4% książeczka Banku krajowego . 28 zł. 21 ct.
Razem { 1.028 zł. 21 ct. / 4.200 koron } 5.228·21
Suma stanu czynnego . . . . . . 5.296·27
Stan bierny: . . . . — —
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . 5.296·27
Redukując wykazane wyżej pod *b*) 1, 3, 4, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 4.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . 2.100·—
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 3.196 zł. 27 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 3.141 „ 42 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 54 zł. 85 ct.
a mianowicie: przybyło w gotówce . . 8 zł. 06 ct.
„ „ efektach . . 46 „ 79 „
czysty przyrost jak wyżej . 54 zł. 85 ct.

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku w gotówce 68 zł. 06 ct. przeznaczony jest na wypłatę dożywocia za I. półrocze 1894 roku.
Fundacya ta wejdzie w życie dopiero po śmierci dożywotniczki.

L.W. 36.213|894.

XXVIII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 3.669·70 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . . 1.859·85 rzeczywisty dochód . . .	1 809	85	1.809	85	—	—
	2	A. Schiffner złożył niespotrzebowaną gotówkę na rzecz fundacyi	84	25	84	25	—	—
		Suma dochodów . .	1.894	10	1.894	10	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	1.705	85	—	—
		Razem . .	—	—	3 599	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 171 zł. 55 ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . 91 „ 30 „ czysty wydatek . . .	80	25	80	25	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . 4 zł. — ct. *b*) w efektach . . . 3.515 „ 70 „	—	—	3.519	70	—	—
		Razem . . .	—	—	3.599	95	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . . . 4.—

b) w efektach:

1) 4% listy zastawne galic. Towarzystwo kredytowego ziemskiego . 3.400 koron

2) 4% książeczka banku krajowego . 95 zł. 70 ct.

3) los miasta Krakowa . . . 20 „ — „

Razem { 115 zł. 70 ct. / 3.400 koron } 3 515.70

Suma stanu czynnego 3.519 70

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . **3.519 70**

Redukując wykazane wyżej pod *b*, 1, efekta w walucie koronowej nominalnej wartośli 3.400 koron, na walutę austryacką czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . . 1 700·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 1.819 zł. 70 ct.

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 1.705 „ 85 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . **113 zł. 85 ct.**

mianowicie: przybyło w efektach . . 109 zł. 85 ct.

„ „ gotówce . . 4 „ — „

przyrost jak wyżej . . . **113 zł. 85 ct.**

XXVIII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów pobiera sam fundator **A. Schiffner** na cele fundacyi.

L. W. 40.366.894.

XXIX. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.							
	1	Efekta zakupione i skonwertowane .	9.025·10						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi	4.426·60						
		rzeczywisty dochód . .		4.598	50	4.598	50	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .		25	10	25	10	—	—
		Suma dochodów . . .		4.623	60	4.623	60	—	—
	3	**Zapas z początkiem roku 1893 w efektach** .		—	—	4.621	55	—	—
		Razem . .		—	—	9.245	15	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	122·10						
		od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . .	97·—						
		czysty wydatek . . .		25	10	25	10	—	
	2	**Zapas z końcem roku 1893 w efektach** . .		—	—	9.220	05	—	—
		Razem . .		—	—	9.245	15	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4½% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883 .	200 zł.	
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	200 koron	
3. 4% listy zast. galic. Towarz. kredytowego ziemskiego .	8.800 „	
4. 4% książeczka Banku kraj. .	20 zł. 05 ct.	
Razem . .	220 zł. 05 ct. 9.000 koron	9.220 05
Suma stanu czynnego		9.220 05
Stan bierny:		— —
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej .		9·220 05
Redukując wykazane wyżej pod *2*, *3*, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 9.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów .		4 500·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej	4.720 zł. 05 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892	4.621 „ 55 „
okazuje się **przyrost** majątku o	98 zł. 50 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . 110 zł. — ct.						
		b) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1883 . . 9 „ — „						
		c) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . . 2 „ — „						
		d) od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 88 „ — „						
		razem . 209 „ — „						
		od tego odsetki bierne . . 1 „ 60 „						
		czysty dochód . .	207	40	207	40	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	125	10	—	—
		Razem . .	—	—	332	50	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 50 zł.	200	—	200	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	25	10	25	10	—	—
		Suma wydatków . .	225	10	225	10	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	107	40	—	—
		Razem . .	—	—	332	50	—	—

Uwaga: Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . . 107 zł. 40 ct.
kwota . . . . . . : . . . . 100 „ — „
służy na pokrycie 4 półrocznych rat na wsparcia, płatnych z góry dnia 1. stycznia 1894; reszta zaś w kwocie . . . . 7 zł. 40 ct.
użytą zostanie na wyrównanie ubytku w dochodach majątku obrotowego w roku 1894, spowodowanego skonwertowaniem wyżej oprocentowanych efektów majątku zarodowego na efekta niżej oprocentowane.

Wskutek zmniejszenia się dochodów fundacyi, zarządzono na przyszłość począwszy od II. półrocza 1894 zniżenie wsparć rocznych z kwoty po 50 zł. na kwotę po 47 złr. (patrz LW. 15.305/1894).

L. W. 40.367/1894.

XXX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan Galicyi.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1893	
			w. a.	i kor.	w. a.	i kor.	w. a.	i kor.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 67.126·— od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . . 32.900·— rzeczywisty dochód .	34.226	—	34.226	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	32.968	73		—
		Razem . .	—	—	67.194	73	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 31.898·— od tego za spieniężone efekta . 31.898·— czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	67.194	73	—	—
		Razem . .	—	—	67.194	73	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:
1. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 67.100 koron
2. 4% książeczki Banku kraj. 94 zł. 73 ct.

Razem . { 67.100 koron / 94 zł. 73 ct. } 67.194·73

Suma stanu czynnego . 67.194 73

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 67.194 73

Redukując wykazane wyżej pod 1 efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 67.100 na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . . 33.550·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . 33.644 zł. 73 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 32.968 „ 73 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 676 zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% obligacyj jednolitego długu państwa . . . 1.340 zł. 06 ct.						
		b) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1893 . 671 „ — „						
		c) od 4% książeczek Banku krajowego . . . . 57 „ 06 „						
		razem . 2.068 zł. 12 ct.						
		od tego odsetki bierne . . 492 „ 57 „						
		czysty dochód . .	1.575	55	1.575	55	—	—
	2	Efekta zakupione . . . 1.557 zł. 35 ct.						
		od tego spieniężone . . . 1.381 „ 80 „						
		rzeczywiste przykupno .	175	55	175	55	—	—
		Suma dochodów . . .	1.751	10	1.751	10	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	1.381	80	—	—
		Razem . . .	—	—	3.132	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla z ubożałych włościan powiatu Borszczowskiego	1.400	—	1.400	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1.557 zł. 35 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 1.381 „ 80 „						
		czysty wydatek . .	175	55	175	55	—	—
		Suma wydatków . .	1.575	55	1.575	55	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	1.557	35	—	—
		Razem . .	—	—	3.132	90	—	—

Uwaga: Odsetki od efektów majątku zarodowego lokuje się w ciągu roku, aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym, tymczasowo na książeczki Banku krajowego. Z powstałego tym sposobem zapasu z końcem roku 1893 w majątku obrotowym w książeczkach wkładkowych Banku krajowego . . . . 1.557 zł. 35 ct.
przeznaczono na zapomogi dla zubożałych włościan powiatu Brzozowskiego do rozdania w roku 1894 (patrz. LW. 16.181/94) kwotę . . 1.500 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . 57 zł. 35 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1894 do majątku zarodowego, w myśl art. VI. aktu fundacyjnego, i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 28.728/894).

LW. 40.357/894.

XXVI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane 1,407.918 69 od tego spieniężone i skonwertowane . . . . . . 690.000·—						
		rzeczywisty dochód .	717 918	69	717.918	69	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	2 585	19	2.585	19	—	—
		Sumd dochodów . . .	720 503	88	720.503	88	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	925.501	58	—	—
		Razem . .	—	—	1,646.005	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 13.625 19 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną : . . 11.040·—						
		czysty wydatek . .	2 585	19	2.585	19	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efekach . .	—	—	1,643.420	27	—	—
		Razem . .	—	—	1,646.005	46	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w efektach:

1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . . 163 500 zł. — ct.
2. 4% listy zastaw. gal. Tow. kredyt. ziemskiego . . 1,380.000 koron
3. 4½% oblig. galic. pożycz. krajowej z roku 1883 . 20.000 zł. — ct.
4. 4½% obl. gal. poż. kraj. z r. 1884 . . . 10.000 „ — „
5. 4½% obl. gal. poż. kraj. z roku 1889 . . . 1.700 „ — „
6. 4% obl. galic. poż. kraj. z roku 1893 . . . 27.800 koron
7. 4% obl. gal. propinacyi 40.300 zł. — ct.
8. 4% książ. Banku kraj. . 120 „ 27 „

Razem . { 235.620 zł. 27 ct. / 1,407.800 koron } 1,643.420·27

b) wartość dóbr i realności jak wykazano w zamknięciu w roku 1891 . . 729.667·55

Suma stanu czynnego . 2,373.087·82

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie koronowej i austryackiej . . 2,373.087·82

Redukując wykazany wyżej pod *a*, 2, 6, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 1,407.800 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . 703.900·—

okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . 1,669.187 zł. 82 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 1,655.169 „ 13 „

okazuje się przyrost majątku o . . . . 14.018 zł. 69 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego w myśl aktu fundacyjnego art. VII. ustęp 7. tytułem 10% czystych stałych dochodów za rok 1893	4.148	13	4.148	13	—	—
	2	Efekta zakupione	5.101	39	5.101	39	—	—
	3	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1888 225 zł. — ct.						
		b) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1889 166 „ 50 „						
		razem . 391 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne . 9 „ 45 „						
		czysty dochód . .	382	05	382	05	—	—
		Suma dochodów . . .	9.631	57	9.631	57	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	8.718	33	—	—
		Razem . .	—	—	18.349	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	2.516	39	2.516	39	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . . 2.013 zł. 79 ct.						
		b) w efektach . . . . . 13.819 „ 72 „	—	—	15.833	51	—	—
		Razem . .	—	—	18.349	90	—	—

XXXI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce		2.013·79	
b) w efektach:			
1. $4^1/_2\%$ oblig. galic. poż. kraj. z roku 1888	5.000 zł. — ct.		
2. $4^1/_2\%$ oblig. galic. poż. kraj. z roku 1889	3.700 „ — „		
3. 4% oblig. galic. poż. kraj. z roku 1893	5.000 koron		
4. 4% książeczka Banku kraj.	119 zł. 72 ct.		
Razem .	8.819 zł. 72 ct. 5.000 koron	13.819·72	
Suma stanu czynnego .		15.833·51	
Stan bierny:		. — ·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . .		15.833·51	
Redukując wykazane wyżej pod *b. 3*, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 5,000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		2.500·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej			13.333 zł. 51 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892			8.718 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o			4.615 zł. 18 ct.
a mianowicie: przybyło *a)* w gotówce . .		2.013 zł. 69 ct.	
b) w efektach . .		2.601 „ 39 „	
przyrost jak wyżej .		4.615 zł. 18 ct.	

Uwaga: Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . .	2.013 zł. 79 ct.
wyasygnowano w roku 1894, Zarządowi „Domu ubogich“ na pokrycie nadzwyczajnych wydatków, w myśl art. VII, ustępu 7 aktu fundacyjnego (LW. 57.243/893) kwotę.	2.000 „ — „
resztę zaś w kwocie	13 zł. 79 ct.

sfruktyfikowano w roku 1894 na rzecz majątku rezerwowego.

XXXI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2{}^0/_0$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1883 . 900 zł. — ct.						
		b) od $4^1/_2{}^0/_0$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1884 . 450 „ — „						
		c) od $4^1/_2{}^0/_0$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1889 . 76 „ 50 „						
		d) od $4^0/_0$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 226 „ — „						
		e) od $4^0/_0$ obligacyj galic. propinacyi . . . . 1.612 „ — „						
		f) od $4^1/_2{}^0/_0$ listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . 17.250 „ — „						
		g) od $4^0/_0$ listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 13.800 „ — „						
		h) od $4^1/_2$ listów zastaw. galic. Banku krajowego . . 7.357 „ 50 „						
		razem . 41.672 zł. — ct.						
		odtego odsetki bierne . . 190 „ 63 „						
		czysty dochód . .	41.481	37	41.481	37	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	20.057	38	—	—
		Razem . .	—	—	61.538	75	—	—
		Wydatki.						
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ w czasie od 1. stycznia do 31. grudnia 1893 . . .	38.358	—	38.358	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego .	2.585	19	2.585	19	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku rezerwowego, w myśl aktu fundacyjnego art. VII. ustęp 7. tytułem $10^0/_0$ czystych stałych dochodów majątku obrotowego za rok 1893	4.148	13	4.148	13	—	—
		Suma wydatków . .	45.091	32	45.091	32	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	16.447	43	—	—
		Razem . .	—	—	61.538	75	—	—

Uwaga: Wykazany wyżej zapas majątku obrotowego z końcem roku 1893 w gotówce 16.447 zł. 43 ct. służy na pokrycie półrocznej raty zaliczki asygnowanej na koszta utrzymania „Domu ubogich“ w roku 1894, płatnych w ratach kwartalnych z góry.

L. W. 40.362/94.

XXXII. Fundusz „Macierzy Polskiej“

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 46.000·— od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . . 22.623·75						
		rzeczywisty dochód . .	23.376	25	23 376	25	—	—
	2	Datki złożone na rzecz funduszu żelaznego „Macierzy polskiej“	2	65	2	65	–	–
		Suma dochodów . .	23.378	90	23.378	90	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	36.774	92	—	—
		Razem . .	—	—	60.153	82	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 388·— od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 385·35						
		czysty wydatek . .	2	65	2	65	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . ,	—	–	60.151	17	—	—
		Razem . .	—	—	60.153	82	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. $4\frac{1}{2}\%$ obligacye galic. pożyczki kraj. z roku 1883 . . 500 zł.
2. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. r roku 1893 . . . 800 koron
3. $4\frac{1}{2}\%$ listy zast. Banku kraj. 13.600 zł.
4. 4% listy zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . . 45.200 koron
5. 4% książeczki Banku kraj. . 51 zł. 17 ct.

Razem . . { 14.151 zł. 17 ct. / 46.000 koron — 60.151·17

Suma stanu czynnego . . . . 60.151·17

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . 60.151·17

Redukując wykazane wyżej pod *2. 4.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 46.000 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . 23.000·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . 37.151 zł. 17 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 36.774 „ 92 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 376 zł. 25 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy.**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektow:						
		a) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1883 . 22 zł. 50 ct.						
		b) od $4^1/_2\%$ listów zast. Banku krajowego . . . . 612 „ — „						
		c) od $4^1/_2\%$ listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . 565 „ — „						
		d) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 8 „ — „						
		e) od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 452 „ — „						
		razem . 1.659 „ 50 „						
		od tego odsetki bierne . . 6 „ 40 „						
		czysty dochód . .	1.653	10	1.653	10	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:						
		a) subwencye z funduszu krajowego . . . , . 5.000 zł. — ct.						
		b) subwencya od gminy m. Lwowa . . . . 200 „ — „	5.200	—	5.200	—	—	—
	3	Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych .	2.602	89	2.602	89	—	—
	4	Zaliczka zwrotna z funduszu krajowego . .	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma dochodów . .	10.455	99	10.455	99	—	—
	5	**Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce** . .	—	—	377	55	—	—
		Razem . .	—	—	10.833	54	—	—

XXXII. Fundusz „Macierzy Polskiej".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
	1	Koszta wydawnictw własnych:						
		a) honorarya autorskie i ryciny 735 zł. — ct.						
		b) druk wydawnictw i rycin . 2.039 „ 89 „						
		c) wydawn. kalend. „Macierzy" 350 „ — „						
		d) „ czasopisma „Niedziela" 2.500 „ — „						
		e) „ „ „Gosdodarz" 200 „ — „						
		f) oprawa wydawn. „Macierzy" 810 „ 09 „						
		razem . 6.634 „ 98 „						
		od tego zwroty . . . 64 „ — „						
		czysty wydatek . .	6.570	98	6.570	98	—	—
	2	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców	500	—	500	—	—	—
	3	Koszta administracyi	1.020	40	1.020	40	—	—
	4	Wynagrodzenie sekretarza „Macierzy" . . .	200	—	200	—	—	—
	5	„ redaktora czasopisma „Gospodarz"	300	—	300	—	—	—
	6	„ sług za nadzór lokalu i sprzątanie	15	—	15	—	—	—
	7	Rozmaite nieprzewidziane	15	—	15	—	—	—
	8	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu:						
		a) z roku 1892 . . . . 1.000 zł. — ct.						
		b) „ „ bieżącego . . . 1.000 „ — „	2.000	—	2.000	—	—	—
		Suma wydatków . .	10.621	38	10.621	38	—	—
	9	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	212	16	—	—
		Razem . .	—	—	10.833	54	—	—

Uwaga: Wydatkami tej fundacyi zarządza „Rada wykonawcza" na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby. Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych składa Rada na rzecz fundacyi do Kasy krajowej, w której przechowany jest majątek fundacyi „Macierzy".

Powyższy rachunek tedy obejmuje jedynie wynikłości, wypływające z obrotu kasowego w Kasie krajowej.

Zapas z końcem roku 1893 w gotówce 212 zł. 16 ct. służy na pokrycie pierwszych potrzeb „Macierzy" w roku 1894, nim wpłyną odsetki od efektów majątku zarodowego.

L. W. 40.320/1894.

XXXIII. Fundacya Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej, „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Galicyjski Bank kredytowy we Lwowie złożył tytułem kapitału fundacyjnego:						
		a) w efektach . . . 280.000·—						
		b) w gotówce . . . 1.181·80	281.181	80	281.181	80	—	—
	2	Efekta zakupione . . . . 62.204·55						
		od tego spieniężone . . . 60.000·—						
		rzeczywiste przykupno .	2.204	55	2 204	55	—	—
	3	Odsetki od 4% oblig gal. propinacyi 1.242·—						
		od tego odsetki bierne . . . 910·80						
		czysty dochód .	331	20	331	20	—	—
		Suma dochodów .	283.717	55	283 717	55	-	—
	4	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	100.001	28	—	—
		Razem .	—	—	383.718	83	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 60.000·—						
		od tego za spieniężone efekta . 60.000·—						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	2	Efekta wydane do zamiany . . 3.000·—						
		od tego pobrana z zamiany. . 3.000·—						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893;						
		a) w efektach . . . . . 1.513·—						
		b) w gotówce . . . . . 382.205·83	—	—	383.718	83	—	—
		Razem .	—	—	383.718	83	—	—

XXXIII. Fundacya Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		1.513·—	
b) w efektach:			
1. 5% nie prem. listy zastawne galic. Banku hipotecznego . . .	40.000 zł.		
2 4% obligacye galicyjsk. propinacyi . . .	62.100 „		
3. 4% listy zast. galic. Towarzystwa kred. ziemsk.	280.000 koron		
4. 4% książeczka Banku krajowego . . .	105 zł. 83 ct.		
Razem . .	102.205 zł. 83 ct. 280.000 koron	382.205·83	
Suma stanu czynnego		383.718·83	
Stan bierny:		— —	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		383.718·83	
Redukując wykazane wyżej pod 3 efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 280.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		140.000·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .			243.718 zł. 83 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892			100.001 „ 28 „
okazuje się **przyrost** majątku o			143.717 zł. 55 ct.
a mianowicie: przybyło w gotówce . .		1.513 zł. —	
„ „ efektach . .		142.204 „ 55 ct.	
przyrost jak wyżej . .		143.717 zł. 55 ct.	

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce . . 1.513 zł. — ct. ulokowano tymczasowo w roku 1894 na dwie odrębne książeczki Banku krajow. t. j.

na jedną książeczkę ulokowano kwotę . .	331 zł. 20 ct.	
zaś na drugą kwotę	1.181 „ 80 „	
razem j. w. . .	1.513 zł. — ct.	

W dniu 14. Października 1893 zmarła w Paryżu fundatorka, zatem od tego czasu odsetki od efektów pobierać będzie Kasa krajowa.

LW. 40.354/94.

XXXIV. Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	574	16	—	—
		Razem .	—	—	574	16	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	574	16	—	—
		Razem .	—	—	574	16	—	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4% książeczka galic. Banku krajowego (dla szkoły agronomicznej w Dublanach) Nr. 682 . . 287 zł. 08 ct.

2. 4% książeczka galic. Banku krajowego (na cele oświaty ludowej) Nr. 683 . . . . . 287 „ 08 „ 574 zł. 16 ct.

Stan bierny: . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 574 zł. 16 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . 574 „ 16 „

okazuje się stan majątku **niezmieniony**.

L. W. 40.355/94.

XXXV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Ściągnięte grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich 67 zł. 95 ct. Odpisano z należytości zaległej. . — „ 50 „	67	45	60	45	7	—
	2	Ze sprzedaży chromolitografowanej mapy obrazowej ryb krajowych	107	10	—	—	107	10
	3	Efekta zakupione	60	45	60	45	—	—
		Suma dochodów .	235	—	120	90	114	10
	4	**Zapas** z początkiem roku 1893 *a*) w gotówce . . . — zł. - ct. *b*) w efektach . . . 1.487 „ 82 „	—	—	1.487	82	—	—
		Razem .	—	—	1.608	72	114	10
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów. . .	60	45	60	45	—	—
		Suma wydatków .	60	45	60	45	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	1.548	27	—	—
		Razem .	—	—	1.608	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: 1) Zapas kasowy w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) 1.548 27
2) Należytości czynne . . . . 114·10

Suma stanu czynnego . . 1.662·37

Od tego należytości bierne . . . . — —

Czysty stan czynny . . . . 1.662·37

W porównaniu z czystym stanem czynnym wykazanym z końcem roku 1892 w kwocie . . . . 1.595·42

okazuje się **przyrost** w majątku o . . . . 66·95

a mianowicie: 1. *a*) w efektach . . . . . . 60 zł. 45 ct.
2. *a*) Należytości czynne z początkiem roku 1893 . . 107 zł. 60 ct.
b) z końcem r. 1893 114 „ 10 „
przybyło więc w należytościach czynnych . . . 6 „ 50 „
w ogóle **przyrost** j. w. o . . . . . . 66 zł. 95 ct.

LW. /94.

XXXVI. Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 18.500·10 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 9.100·— rzeczywisty dochód .	9.400	10	9.400	10	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach. .	—	—	9.103	66	—	—
		Razem .	—	—	18.503	76	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 145·60 od tego za spieniężene efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 145·60 czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	18.503	76	—	
		Razem .	—	—	18.503	76	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytow. ziemskiego . . .	18.200 koron		
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajow. z r. 1893.	300 „		
3. 4% książeczka Banku krajowego . . .	3 zł. 76 ct.		
Razem . .	3 zł. 76 ct. 18.500 koron	18.503·76	
Suma stanu czynnego . . .		18.503·76	
Stan bierny:		— —	
Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej		18.503·76	
Redukując wykazane wyżej pod *1.* i *2.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 18.500 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		9.250·—	
okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . .			9.253 zł. 76 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			9.103 „ 66 „
okazuje się przyrost majątku o			150 zł. 10 ct.

XXXVI. Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4\frac{1}{2}\%$ listów zastawnych galic. Towarz. kredyt ziemskiego . . 227 zł. 50 ct.						
		b) od 4% listów zast. gal. Tow. kredytowego ziemsk. . . 182 „ — „						
		c) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . 3 „ — „						
		d) od 4% książeczki Banku kraj. 4 „ 49 „						
		razem . 416 zł. 99 ct.						
		od tego odsetki bierne . . 2 „ 40 „						
		czysty dochód .	414	59	414	59	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . 409 zł. 50 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów . . . . 228 „ 10 „						
		czysty dochód .	181	40	181	40	—	—
		Suma dochodów .	595	99	595	99	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	409	50	—	—
		Razem .	—	—	1.005	49	—	—
		Wydatki.						
	1	Jałmużny rozdane ubogim izraelitom w Krakowcu	413	99	413	99	—	—
	2	Efekta spieniężone . . . . 409 zł. 50 ct.						
		od tego zakupione . . . 228 „ 10 „						
		czysty wydatek .	181	40	181	40	—	—
		Suma wydatków .	595	39	595	39	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 182 zł. — ct.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach . . . 228 „ 10 „	—	—	410	10	—	—
		Razem .	—	—	1.005	49	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 tak w gotówce jak w efektach (książeczka Banku krajowego) użyty został z początkiem roku 1894 na cele fundacyi (patrz LW. 64.224/93).

(LW. 40.368/94).

XXXVII. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . . . 202·20 od tego spieniężone . . . . 100·— rzeczywiste przykupno .	102	20	102	20	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach. .	—	—	8.404	60	—	—
		Razem .	—	—	8.506	80	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 100·— od tego za spieniężone efekta . . 100·— czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	8.506	80	—	—
		Razem .	—	—	8.506	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4½% listy zast. Banku krajowego . . .	8.300 zł. — —		
2. 4% listy zast. Banku krajowego . . .	200 koron		
3. 4% książeczka Banku krajowego . . .	6 zł. 80 ct.		
Razem . .	8.306 zł. 80 ct. 200 koron	8506.80	
Suma stanu czynnego		8.506·80	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej		8.506·80	
Redukując wykazane wyżej pod *2* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		100·-	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .			8.406 zł. 80 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			8.404 „ 60 „
okazuje się **przyrost** majątku o			2 zł. 20 ct.

XXXXII. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od $4^{1}/_{2}\%$ listów zast. Banku kraj. 378 zł. — ct. *b*) od $4^{0}/_{0}$ książ. Banku kraj. . 1 „ 08 „ razem . 379 zł. 08 ct. od tego odsetki bierne . . — „ 23 „ czysty dochód .	378	85	378	85	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce:	—	—	297	60	—	—
		Razem .	—	—	676	45	—	—
		Wydatki.						
	1	Łukowskiej Teofili wydano na wsparcia za rok 1893	297	60	297	60	—	—
	2	Należytość rządowa wymierzona fundacyi od przeniesienia własności	321	60	80	40	241	20
	3	Rozmaite wydatki. . . . . 337 zł. 80 ct. od tego zwroty . . . 337 „ 80 „ czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	619	20	378		—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1893 gotówce . . .	—	—	298	45	241	20
		Razem .	—	—	676	45	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . 298 zł. 45 ct.
część w kwocie . . . . 297 „ 60 „
użyto na wsparcia dla osieroconych dziewcząt za rok 1893; reszta zaś w kwocie . . . . — zł. 85 ct.
włiczoną zostanie do czystego dochodu za rok 1894, który posłuży na wsparcia dla osieroconych dziewcząt za tenże rok.

LW.40.361/94.

XXXVIII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych, moralnie prowadzących się dziewcząt.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 42.228·32 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 20.728·13						
		rzeczywisty dochód .	21.500	19	21.500	19	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	16	87	16	87	—	—
		Suma dochodów .	21.517	06	21.517	06	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	21.239	82	—	—
		Razem .	—	—	41.756	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 20.073·32 od tego za spieniężone efekta . 20.056 45						
		czysty wydatek .	16	87	16	87	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	42 740	01	—	—
		Razem .	—	—	42.756	88	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4% losy państwowe loteryjne z roku 1860 .	500 zł. — —		
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	42.200 koron		
3. 4% książeczka Banku krajowego . . .	40 zł. 01 ct.		
Razem . . .	540 zł. 01 ct. 42 200 koron	42.640 01	
Suma stanu czynnego		42.740·01	
Stan bierny:		— —	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		42.740·01	
Redukując wykazane wyżej pod *2* efekta, w walucie koronowej, nominalnej wartości 42.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		21.100· —	
okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . .			21.640 zł. 01 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			21.239 „ 82 „
okazuje się przyrost majątku o			400. zł. 19 ct.

XXXVIII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% losów państ. z r. 1860 20 zł. — ct.						
		b) „ 5% austr. renty srebrnej 609 „ 38 „						
		c) „ 4% oblig. galic. pożycz. kraj. z r. 1893 . . . 422 „ — „						
		d) od 4% książeczki gal. Kasy oszczędności . . . 22 „ 68 „						
		e) od 4% książ. Banku kraj. . 13 „ 98 „						
		razem . 1.088 zł. 04 ct.						
		od tego odsetki bierne . 308 „ 40 „						
		czysty dochod .	779	64	779	64	—	-
	2	Efekta zakupione . . . . 1.561 zł. — ct.						
		od tego spieniężone . . 1.304 „ 65 „						
		rzeczywiste przykupno .	256	35	256	35	—	—
		Suma dochodów .	1.035	99	1.035	99	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . 434 zł. 22 ct.						
		b) w efektach . . . . 443 „ 65 „	—	—	877	87	—	—
		Razem .	—	—	1.913	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 287 zł., ulokowane na osobne książeczki galic. Kasy oszczęd.	861	—	861	—	—	—
	2	Koszta insercyjne	22	75	22	75	—	—
	3	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego .	16	87	16	87	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów 700 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 443 „ 65 „						
		czysty wydatek .	256	35	256	35	—	—
		Suma wydatków .	1.156	97	1.156	97	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . 56 zł. 89 ct.						
		b) w efektach . . . 700 „ — „	—	—	756	89	—	—
		Razem .	—	—	1.913	86	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 56 zł. 89 ct. i w efektach (książeczka Banku krajowego) 700 zł., użyty został w roku 1894 w części na wypłatę posagów, w części zaś przeniesiony do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfuktyfikowany.

L. W. 40.364/94.

XXXIX. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 42.049·35 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 20.650·—						
		rzeczywisty dochód .	21.399	35	21 399	35	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	29	35	29	35	—	—
		Suma dochodów .	—	—	21.428	70	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach. .	—	—	21.877	58	—	—
		Razem .	—	—	43.306	28	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów. 19.999·35 od tego za spieniężone efekta . 19.970.--						
		czysty wydatek .	29	35	29	35	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	43.276	93	43.276	93	—	—
		Razem .	—	—	43.306	28	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. $4^1/_2$% listy zast. Banku krajowego . . .	700 zł. — —		
2. 4% losy państwowe z roku 1854 . . .	500 „ — —		
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	42.000 koron		
4 4% książeczka Banku krajowego . . .	76 zł. 93 ct.		
Razem .	1.276 zł. 93 ct. / 42.000 koron	43.276·93	
Suma stanu czynnego . . .		43.276·93	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		43·276·93	
Redukując wykazane wyżej pod *3* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 42.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		21.000·—	
okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej			22.276 zł. 93 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			21.877 „ 58 „
okazuje się przyrost majątku o			399 zł. 35 ct.

XXXIX. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od 4% losów państwowych loteryjnych . . . . 16 zł. 80 ct. *b*) od 5% austryackiej renty panstwowej srebrnej . . . 783 „ 87 „ *c*) od 4½% listów zastów Banku krajowego . . . . 31 „ 50 „ *d*) od 4% obligacyj galic. pożycz. z roku 1893 . . . . 420 „ — „ razem . 1.252 zł. 17 ct. od tego odsetki bierne . 308 „ — „ czysty dochód .	944	17	944	17	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	29	35	—	—
		Razem .	—	—	973	52	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dożywotne dla dziewięciu wdów: *a*) należytość zaległa . . 16 zł. 70 ct. *b*) „ bieżąca . . 800 „ — „ razem . 816 zł. 70 ct. od tego odpisana . . . 16 „ 74 „ czysty wydatek .	799	96	799	96	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	29	35	29	35	—	—
		Suma wydatków .	829	31	829	31	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	144	21	—	—
		Razem .	—	—	973	52	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 144 zł. 21 ct. przeniesiono z początkiem roku 1894, w myśl aktu fundacyjnego, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfuktyfikowano (patrz L. W. 21.580/94).

(L. W. 40.365/94).

XL. Fundacya ś. p. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% oblig. indemnizacyjnych . 48 43						
		b) 4½% listów zast. Banku kraj. . 126.—						
		c) 4% obl. galic. poż. kraj. z r. 1893 . 51·—						
		razem . 225·43						
		od tego odsetki bierne . . . 3·21						
		czysty dochód .	222	22	222	22	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane . 5.548·92						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . . 2.230·39						
		rzeczywisty dochód .	3.318	53	3.318	53	—	—
		Suma dochodów .	3.540	75	3.540	75	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce 111 43½						
		b) w efektach . . . . 4 936·18	—	—	5.047	61½	—	—
		Razem .	—	—	8.588	36½	—	—

XL. Fundacya ś. p. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozocya	Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 2.603·77 od tego za spieniężone efekta . 2.332·89 czysty wydatek .	270	88	270	88	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . 62·77½ *b*) w efektach . . . 8.254·71	—	—	8 317	48½	—	—
		Razem .	—	—	8.588	36½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy *a*) w gotówce . . .		62·77½
b) w efektach:		
1. 4½% listy zast. Banku krajowego . . .	2.700 zł. — —	
2. 4% listy zast. Banku krajowego . . .	400 koron	
3. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893	5.100 „	
4. 4% książeczka Banku krajowego . . .	54. zł. 71 ct.	
Razem . .	2.754 zł. 71 ct. 5.500 koron	8.254·71
Suma stanu czynnego		8.317·48½
Stan bierny:		— ·—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		8.317·48½
Redukując wyżej wykazane pod *b*) *2. 3.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 5.500 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		2.750·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .		5.567 zł. 48½ ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892		5.047 „ 61½ „
okazuje się **przyrost** majątku o		519 zł. 87 ct.
a mianowicie *a*) przybyło w efektach . .	568 zł. 53 ct.	
b) ubyło w gotówce . .	48 „ 66 „	
czysty przyrost jak wyżej .	519 zł. 87 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody od majątku fundacyjnego fruktyfikuje się na rzecz tegoż majątku. Wykazany też wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 62 zł. 77½ ct., sfruktyfikowano z początkiem roku 1894 na rzecz majątku zakładowego fundacyi (patrz L. W. 12.309/94).

(L. W. 40.343/94).

XLI. Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.		Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i	kor.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1885 . . .	94·50						
		b) od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1889 . . .	13.50						
		razem . .	108·—						
		od tego odsetki bierne . .	3·27						
		czysty dochód . .		104	73	104	73	—	—
	2	Efekta zakupione	4.741·15						
		od tego spieniężone . . .	2.244·87						
		rzeczywiste przykupno .		2.496	28	2.496	28	—	—
		Suma dochodów . . .		2.601	01	2.601	01	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	— ·—						
		b) w efektach	2.430·49	—	—	2.430	49	—	—
		Razem . .		—	—	5.031	50	—	—

XLI. Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.349 60						
		od tego za spieżone efekta . .	2.244.87						
		czysty wydatek . .		104	73	104	73	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893:							
		a) w gotówce	— —						
		b) w efektach	4.926·77	—	—	4.926	77	—	—
		Razem . .		—	-	5.031	50	--	—

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. $4^1/_2$% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1889	300 zł. — —	
2 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 .	4.200 koron	
3. 4% listy zast. Banku krajowego . . .	400 „	
4. 4% książeczka Banku krajowego . . .	26 zł. 77 ct.	
Razem .	326 zł. 77 ct. 4.600 koron	4.926·77
Suma stanu czynnego		4.926·77
Stan bierny:		— —
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron.		4.926·77
Redukując wykazane wyżej pod *2* i *3* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 4.600 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę tych efektów		2.300·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . 2.626 zł. 77 ct.

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 2.430 „ 49 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 196 zł. 28 ct.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie wpływy z odsetek od efektów majątku zakładowego fundacyi fruktyfikuje się na pomnożenie tegoż majątku.

(L. W. 40.352/94).

XLII. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i	kor.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2$% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . .	277·50						
		b) od $4^1/_2$% listów zast. galic. Banku krajowego	126·—						
		c) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	10·—						
		d) od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . .	222·—						
		razem . .	635·50						
		od tego odsetki bierne . . .	5·10						
		czysty dochód . .		630	40	630	40	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane .	23.863·35						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi	11.100·—						
		rzeczywisty dochód .		12.763	35	12.763	35	—	—
		Suma dochodów . . .		13.393	75	13.393	75	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893:							
		a) w gotówce	312·75						
		b) w efektach	13.905·44	—	—	14.218	19	—	—
		Razem . .		—	—	27.611	94	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	835·75						
		od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . .	177·60						
		czysty wydatek		658	15	658	15	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893:							
		a) w gotówce	285·—						
		b) w efektach	26.668.79	—	—	26.953	79	—	—
		Razem . .		—	—	27.611	94	—	—

XLII. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . .		285·—	
b) w efektach:			
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytow. ziemsk.	22.200 koron		
2. $4^1/_2$% listy zastawne gal. Banku krajowego . .	2.800 zł. — —		
3. 4% listy zastawne galic. Banku krajowego . .	600 koron		
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	1.000 „		
5. 4% od książeczki Banku krajowego . . .	68 zł. 79 ct.		
Razem . .	2.868 zł. 79 ct. 23.800 koron	26.668·79	
Suma stanu czynnego		26.953·79	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		26.953·79	
Redukując wykazane wyżej pod *b) 1.* 3. i *4.* efekta w walucie koronowej, nomin. wartości 23.800 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		11.900·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej			15.053 zł. 79 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			14.218 „ 19 „
okazuje się **przyrost** majątku o			835 zł. 60 ct.
a mianowicie: przybyło w efektach . .		863 zł. 35 ct.	
ubyło w gotówce . . .		27 „ 75 „	
Czysty przyrost jak wyżej . . .			835 zł. 60 ct

Uwaga. Fundacya ta wejdzie wówczas w życie, gdy dochody jej wystarczą na założenie bursy, opłacenie należytości rządowej i utrzymanie przynajmniej 10 uczniów. Zanim to nastąpi, kapitalizuje się wszelkie dochody majątku zarodowego na powiększenie tegoż majątku. Wykazany tedy wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 285 zł. sfruktyfikowano z początkiem roku 1894 na rzecz majątku zakładowego fundacyi (patrz. LW. 11.450/94).

(LW. 40.363/94).

XLIII. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione i skonwertowane . 3.241·21 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . 1.532·67						
		rzeczywisty dochód .	1.708	54	1.708	54	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	77	54	77	54	—	—
		Suma dochodów . .	1.786	08	1.786	08	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893 w efektach .	—	—	2.786	75	—	—
		Razem . .	—	—	4 572	83	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 331·01 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 253 47						
		czysty wydatek . .	77	54	77	54	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893 w efektach . .	—	—	4.495	29	—	—
		Razem . .	—	—	4.572	83	—	

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:			
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	1.200 zł. — —		
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	600 koron		
3. 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemsk.	2.600 „		
4. 4% książeczka Banku krajowego . . .	95 zł. 29 ct.		
Razem . .	1.295 zł. 29 ct. 3.200 koron	4.495·29	
Suma stanu czynnego		4.495·29	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		4.495·29	
Redukując wykazany wyżej pod 2. i 3. efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 3.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		1.600·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .			2.895 zł. 29 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			2.786 „ 75 „
okazuje się **przyrost** majątku o			108 zł. 54 ct.

XLIII. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od $4^1/_2$% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . 32 zł. 50 ct. *b)* od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 26 „ — „ *c)* od $4^1/_2$% listów zast. galic. Banku krajowego . . 54 „ — „ *d)* od 4% książeczki galic. Kasy oszczędności . . . 39 „ 18 „ razem . 151 zł. 68 ct. od tego odsetki bierne . . 1 „ 87 „ czysty dochód . .	149	81	149	81	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	12	54	—	—
		Razem . .	—	—	162	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla jednego ucznia krajowego, naukowego warsztatu szewskiego w Uhnowie . .	35	—	35	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	77	54	77	54	—	—
		Suma wydatków . .	112	54	112	54	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	49	81	—	—
		Razem . .	—	—	162	35	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 49 zł. 81 ct. przeniesiono w roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż sfruktyfikowano, (patrz L. W. 36 479/94.

L. W. /94.

XLIV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i	kor.	Uiszczenie w. a. i	kor.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i	kor.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami 100.000 zł. polskich, czyli 7.954 zł. 55 ct. wał. austr.	7.954	55	—	—	7.954	55
	2	Efekta zakupione i skonwertowane . 5.660·40 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . . . 1.313·47						
		rzeczywisty dochód .	4.346	93	4.346	93	—	—
	3	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	1.475	53	1.475	53	—	—
		Suma dochodów . .	13.777	01	5.822	46	7.954	55
	4	**Zapas** zpoczątkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . — ·—½ *b*) w efektach . . . . . 15.991·52	—	—	15.991	52½	—	—
		Razem . . .	—	—	21.813	98½	7.954	55
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 1.509·80 od tego za spieniężone efekta i za doplatę konwersyjną . . . 34·27						
		czysty wydatek . .	1.475	53	1.475	53	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . — ·—½ *b*) w efektach . . . . . 20.338·45	—	—	20.338	45½	-	- -
		Razem . .	—	—	21.813	98½	—	—

XLIV. Fundacya posagowa ś p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: *a*) Zapas kasowy: *α* w gotówce . .		—·—½	
β) w efektach:			
1. 4½% listy zast. Banku krajowego . . .	14.600 zł. — —		
2. 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemsk.	2.600 koron		
3. 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 .	3.000 „		
4. 4% książeczki Banku krajowego . . .	138 zł. 45 ct.		
Razem . .	14.738 zł. 45 ct. 5.600 koron	20.338·45	
b) Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami 100.000 zł. polskich, czyli 7.954 zł. 55 ct. wal. austr. . .		7.954·55	
Suma stanu czynnego . . .		28.293·—½	
Stan bierny:		—·—	
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron.		28.293·—½	
Redukując pod *β*) *2.* i *3.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 5.600 koron, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . .		2.800·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej			25.493 zł. — ½ ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892			23.946 „ 07 ½ „
okazuje się **przyrost** majątku o			1.546 zł. 93 — ct.

Uwaga. Od wykazanego wyżej pod *b*) kapitału 100.000 zł. polskich, czyli 7.954 zł. 55 ct. w. a. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami, co roku płacić 5% odsetki z dołu do Kasy Wydziału krajowego (patrz. L. W. 23.702/90).

XLIV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki: *a)* 5% od kapitału hipotekowanego . . 407 zł 67 ct. *b)* od 4½% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . . 32 „ 50 „ *c)* od 4% listów zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . . 26 „ — „ *d)* od 4½% listów zast. Banku krajowego . 657 „ — „ *e)* od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . . . 14 „ 64 „ *f)* od 4% książeczki Banku krajowego . 18 „ — „ razem . 1.155 zł. 81 ct. od tego odsetki bierne . 11 „ 20 „ czysty dochód . .	1.144	61	1.144	61	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta	800	—	800	—	—	
		Suma dochodów . .	1.944	61	1.944	61	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . 675 zł. 53 ct. *b)* w efektach . . . . . 800 „ — „	—	—	1.475	53	—	—
		Razem . .	—	—	3.420	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi dla panien szlacheckich, wydane do przechowania c. k. Sądom powiatowym, jako depozytowym trzy po . . . 216 zł. — ct.	648	—	648	—	—	—
	2	Rozmaite wydatki	16	75	16	75	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	1.475	53	1.475	53	—	—
	4	Efekta spieniężone	800	—	800	—	—	—
		Suma wydatków . .	2.940	28	2.940	28	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	479	86	—	—
		Razem . .	—	—	3.420	14	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku w gotówce . . . . 479 zł. 86 ct.
zarezerwano na ewentualną wypłatę niepodniesionego za rok 1893 posagu nadanego przy LW. 33.272/93 Jadwidze Antoninie Maryi tr. im. Stobieckiej w kwocie . . . . 216 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . 263 zł. 86 ct.
przeniesiono w roku 1894 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

LW. 40698/1894.

XLV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 10. dziewcząt wiejskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Lużna z przyległościami 20.000 zł. polskich, czyli 1.590 zł. 91 ct. wal. austr.	1.590	91	—	—	1.590	91
	2	Efekta zakupione i skonwertowane . . 525·73 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 236·70						
		rzeczywisty dochód . . .	289	03	289	03	—	—
	3	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	84	13½	84	13½	—	—
		Suma dochodów . . .	1.964	07½	373	16½	1.590	91
	4	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	—	—	3.390	64	—	—
		Razem . .	—	—	3.763	80½	1.590	91
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 222.43 od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . . . 138·30						
		czysty wydatek . . .	84	13	84	13	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . . —·— ½ *b*) w efektach . . . . . 3.679·67	—	—	3.679	67½	—	—
		Razem . .	—	—	3.763	80½	—	—

XLV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 10. dziewcząt wiejskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: *a*) Zapas kasowy: *α*) w gotówce . .		— ·— ½	
β) w efektach:			
1. 4% listy zastawne gal. Towarz. kred. ziemsk.	200 koron		
2. 4½% listy zast. galic. Banku krajowego . .	3.100 zł. — —		
3. 4½% oblig. galic. poż. krajowej z roku 1883	100 „ — —		
4. 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893	200 koron		
5. 4% książeczka galicyjsk. Kasy oszczędności . .	41 zł. 54 ct.		
6. 4% książeczka galicyjsk. Banku krajowego . .	38 „ 13 „		
Razem . .	3.279 zł. 67 ct. 400 koron	3.679 67	
b) Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami 20.000 zł. polskich, czyli 1.590 zł. 91 ct. wal. austr. . .		1.590·91	
Suma stanu czynnego . . .		5.270·58½	
Stan bierny:		— ·—	
Czysty stan czynny w walucie austryac. i koronowej		5.270 58½	
Redukując wykazane wyżej pod *α*), *β*) *1.* i *4.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 400 koron, czyli strącając połowę wartości tych efektów		200·—	
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej			5.070 zł. 58½ ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1893			4.981 „ 55 „
okazuje się **przyrost** majątku o			89 zł. 03½ ct.

Uwaga. Od wykazanego wyżej pod *b*) kapitału 20.000 zł. polskich, czyl. 1.590 zł. 91 ct. w. a. obowiązani są właściciele dóbr Łuzina z przyległościami, co roku płacić 5% odsetki z dołu do Kasy Wydziału krajowego (patrz L. W. 23.702/1890).

XLV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego 10. dla dziewcząt wiejskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki: *a)* 5% od kapitału hipotekowanego . . . . 81 zł. $53^1/_2$ ct. *b)* od $4^1/_2$% listów zast. gal. Towarzyst. kred. ziemskiego . . 2 „ 50 „ *c)* od $4^1/_2$% listów zas. Banku krajowego . 139 „ 50 „ *d)* od 4% listów zas. gal. Towarzyst. kredytow. ziemskiego . . 2 „ — „ *e)* od $4^1/_2$% obligacyj galic. pożyczki kraj. z roku 1883 . . 4 „ 50 „ razem 230 zł. $03^1/_2$ ct. od tego odsetki bierne . — „ 48 „ czysty dochód	229	$55^1/_2$	229	$55^1/_2$	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1893 w gotówce . .	—	—	104	$13^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	333	69	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi dla dziewcząt wiejskich: niepodniesiony w roku 1893 posag Antoniny z Kotowiczów Abramowej	20	—	20	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	84	$13^1/_2$	84	$13^1/_2$	—	—
		Suma wydatków . . .	104	$13^1/_2$	104	$13^1/_2$	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	229	$55^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	333	69	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1893 w gotówce . . 229 zł. $55^1/_2$ ct
rezerwowano na ewentualną wypłatę 10 posagów za rok 1893 po 22 zł. 50 ct. . . . . 225 „ — „
i kwotę tę ulokowano tymczasowo na książeczce Banku krajowego, zaś resztę w kwocie . . . . 4 zł. $55^1/_2$ ct.
przeniesiono w roku 1894, w myśl aktu fundacyjnego, do majątku zarodowego i na rzecz tegoż sfruktyfikowano.

(L. W. 40.699/94).

XLVI. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% obligacyi indemnizacyjnej . . . . . . 15 zł. 35½ ct.						
		b) od 5% oblig. jednolitego długu państwa . . . . . . 37 „ 16 „						
		c) od 4½% listów zastaw. Banku krajowego . . . . 355 „ 50 „						
		d) od 4% oblig. galic. poż. kraj. 30 „ — „						
		razem . 438 zł. 01½ ct.						
		od tego odsetki bierne . . 11 „ 73 „						
		czysty dochód .	426	28½	426	28½	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane . 3.078 75						
		od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . 1.450·—						
		rzeczywisty dochód .	1 628	75	1.628	75	—	—
		Suma dochodów .	2 055	03½	2.055	03½	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . . . 419·81						
		b) w efektach . . . . . . 9.402·86	—	—	9.822	67	—	—
		Razem . . .	—	—	11.877	70½	—	-

XLVI. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki na potrzeby „Domu ubogich“ . . .	377	81	377	81	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów 1.484 zł. 50 ct. od tego za spieniężone efekta . 1.457 „ 70 „						
		czysty wydatek .	26	80	26	80	—	—
		Suma wydatków .	404	61	404	61	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . 441 zł. 48½ ct. *b*) w efektach . . . 11.031 „ 61 „	—	—	11.473	09½	—	—
		Razem . . .	—	—	11.877	70½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		441 48½
b) w efektach:		
1) 4½% listy zast. Banku krajowego . . .	7.900 zł. — —	
2) 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z roku 1893.	3.000 koron	
3) 4% książeczka Banku krajowego . . .	131 zł. 61 ct.	
Razem . .	8.031 zł. 61 ct. / 3.000 koron	11.031·61
Suma stanu czynnego		11.473·09½
Stan bierny:		—·—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej		11.473·09½
Redukując wykazane wyżej pod *b*) 2. efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 3.000 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów		1.500·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej	9.973 zł. 09½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892	9 822 „ 67 „
okazuje się **przyrost** majątku o	150 zł. 42 ct.

a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce .	21 zł. 67½ ct.
b) w efektach .	128 „ 75 „
czysty przyrost jak wyżej . . .	150 zł. 42½ ct.

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1893 w gotówce 441 zł. 48½ ct. odesłano w myśl statutu fundacyjnego, z początkiem roku 1894 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce, po po potrąceniu jednak z powyższej gotówki 10% na pomnożenie majątku rezerwowego (patrz L. W. 16.126/94).

(L. W. 40.705/94).

XLVII. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	1.207	88	1.207	88	—	—
	2	Efekta zwrócone z konwersyi	76.000	—	76.000	—	—	—
		Suma dochodów .	77.207	88	77.207	88	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893 w efektach . .	38.000	—	38.000	—	—	—
		Razem . . .	115.207	88	115.207	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta wydane do konwersyi	38.000	—	38.000	—	—	—
		Suma wydatków .	38.000	—	38.000	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w efektach . .	77.207	88	77.207	88	—	—
		Razem . . .	115.207	88	115.207	88	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach: — — — —
1. 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemsk. 77.200 koron
2. 4% książeczka banku krajowego Nr. 7.489 . 7 zł. 88 ct.

Suma stanu czynnego . . 77.207·88

Stan bierny: . . . . — — — —

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron. 77.207.88

Redukując wykazane wyżej pod poz. 1. efekta w walucie koronowej nominalnej wartości 77.200 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów 38.600

okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . 38.607 zł. 88 ct.

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 38.000 „ — „

okazuje się przyrost majątku o . . . . 607 zł. 88 ct.

XLVII. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
	1	Kupony zrealizowane od 38 600 list zast gal. Tow. kred. ziemsk. i odsetki podniesione od książki wkładkowej Banku krajowego	1 627	$15^1/_2$	1.627	$15^1/_2$	—	—
	2	Dopłata od skonwertowanych 38.000 zł. listów zast. gal Tow. kredyt ziemsk. po 1 zł. 85 ct. od 100	703	—	703	—	—	—
		Razem . . .	2.330	$15^1/_2$	2.330	$15^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Odsetki pobrane za rok 1893 przez dożywotniczkę Annę z Lundów Krzeczunowiczowę . . .	1.627	$15^1/_2$	1.627	$15^1/_2$	—	—
	2	Wydano na zakupno 600 zł. list. zast kred. ziemsk. 600 zł. 12 ct.						
	3	Ulokowano na książki Banku krajowego . . . . 7 „ 88 „	608	—	608	—	—	—
	4	Wypłacono dożywotniczce Annie z Lundów Krzeczunowiczowej tytułem różnicy kuponowej wynikłej z konwersyi	95	—	95	—	—	—
		Razem . . .	2.330	$15^1/_2$	2.330	$15^1/_2$	—	—

XLVIII. Fundacya im. Jozefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . . 730 82 od tego spieniężone . . . 368 32 rzeczywiste zakupno .	362	50	362	50	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . 365·02 od tego wydana gotów. na zakupno efek. 363 32 rzeczywisty dochód .	1	70	1	70	—	—
		Suma dochodów .	364	20	364	20	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893	—	—	1.568	32	—	—
		Razem . . .	—	—	1.932	52	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . 1·70 *b)* w efektach 1.930 82	—	—	1.932	52	—	—
		Razem .	—	—	1.932	52	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . 1·70

b) „ efektach:

1. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1891 . 1.200 zł.
2. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 . 700 koron
3. 4% książeczka Banku krajowego . . . 30 zł. 82 ct.

Razem . . { 1.230 zł. 82 ct. / 700 koron } 1 930 82

Suma stanu czynnego . . . 1.932·52

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austr. i koronowej 1.932·52

Redukując wykazane wyżej pod *b) 2.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 700 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . . . 350·—

okazuje się czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . 1.582 zł. 52 ct.

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 1 568 „ 32 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 14 zł. 20 ct.

Uwaga. Wykazana gotówka 1 zł. 70 ct. ulokowaną została w roku 1894 na książeczkę Banku krajowego (L. W. 19.116/94).

XLVIII. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie."

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
		Odsetki od efektów:						
	1	*a*) od 4% obligacyi pożyczki kraj. z roku 1892 . . . . 48 zł. — ct. *b*) od 4% obligacyi pożyczki kraj. z roku 1893 . . . 7 „ — „ *c*) od 4% książeczki Kasy oszczędności przy spieniężeniu . . 16 „ 78 „ *d*) za kupon od spienięż. renty państ. 3 „ 94 „ Razem . 75 zł. 72 ct. od tego odsetki bierne . . 2 „ 46 „ czysty dochód .	73	26	73	26	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	73	26	—	—
		Wydatki.						
	1	Za stempel do aktu fundacyjnego. . . .	1	50	1	50	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	71	76		—
		Razem .	—	—	73	26	—	—

Uwaga. Zapas pozostały z końcem roku 1893 użyty zostanie na cele fundacyi, która w roku 1894 wchodzi w życie.

(L. W. 33.487/94).

XLIX. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione 1.529 93						
		od tego spieniężone . . . 754 98						
		rzeczywiste zakupno .	775	—	775	—	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . 746·86						
		od tego wydana gotówka na zakupno . . . . . . 742·48						
		pozostaje gotówka .	4	38	4	38	—	—
		Suma dochodów .	779	38	779	38	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . . . 5·25						
		b) w efektach. . . . . . 3.154·98	—	—	3.160	23	—	—
		Razem . .	—	—	3.939	61	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . . . . . . 9·63						
		b) w efektach . . . . . 3.929·98	—	—	3.939	61	—	—
		Razem . .	—	—	3.939	61	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . 9·63

b) w efektach:

1. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1891 . 2.400 zł. — —
2. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 . 1.500 koron
3. 4% książeczka Banku krajowego . . . 29 zł. 98 ct.

Razem . . { 2.429 zł. 98 ct. / 1.500 koron } 3.929·98

Suma stanu czynnego . . . 3.939·61

Stan bierny: . . . . — · —

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron. 3.939·61

Redukując wykazane wyżej pod *b)* *2.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 1.500 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 750·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . 3.189 zł. 61 ct.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . 3.160 „ 23 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 29 zł. 38 ct.

Uwaga. Wykazana gotówka w kwocie 9 zł. 23 ct. ulokowaną została w roku 1894 na książeczkę Banku krajowego (L. W. 19.117/94).

XLIX. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
		Odsetki od efektów:						
	1	*a)* od 4% oblig. pożyczki kraj. z roku 1891 . . . . 96 zł. — ct.						
		b) od 4% oblig. pożyczki kraj. z roku 1893 . . . . 15 „ — „						
		c) od 4% książ. Kasy oszczęd. przy spieniężeniu . . . 30 „ 26 „						
		d) za kupon od spieniężonej renty państwowej . . . . 7 „ 23 „						
		Razem . 148 zł. 49 ct.						
		od tego odsetki bierne . . 5 „ 66 „						
	2	czysty dochód .	142	83	142	83	—	—
		Zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	142	83	—	—
		Wydatki.						
	1	Za stemple do aktu fundacyjnego . . .	1	50	1	50	—	—
	2	**Zapas z końcem roku 1893 w gotówce** . .	—	—	141	33	—	—
		Razem .	—	—	142	83	—	—

Uwaga. Zapas pozostały z końcem roku 1893 użyty zostanie na cele fundacyi, która w roku 1894 w chodzi w życie.

(L. W. 33.488/94).

L. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1893	
			w. a. i kor.		w. a. i kor.		w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . . . . . 729·50 od tego spieniężone . . . . 367·—						
		rzeczywiste zakupno .	362	50	362	50	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . 363·75 od tego wydana gotówka na zakupno . . . . 362·—						
		pozostaje gotówka .	1	75	1	75	—	—
	3	Suma dochodów .	364	25	364	25	—	—
		Zapas z początkiem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . . 2.10 *b*) w efektach . . . . . 1.567·—	—	—	1.569	10	—	—
		Razem .	—	—	1 933	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1893: *a*) w gotówce . . . . . . 3·85 *b*) w efektach . . . . 1.929·50	—	—	1.933	35	—	—
		Razem .	—	—	1.933	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy *a*) w gotówce . . . . 3·85
b) w efektach:

1. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1891 . 1.200 zł. — —
2. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 . 700 koron
3. 4% książeczka Banku krajowego . . . . 29 zł. 50 ct.

Razem . . { 1.229 zł. 50 ct. / 700 koron } 1.929·50

Suma stanu czynnego 1.933 35

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron. 1.933·35

Redukując wykazane wyżej pod *b*) 2, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 700 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 350·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . 1.583·35

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . 1.569·10

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 14 zł. 25 ct.

Uwaga. Wykazana gotówka 3 zł. 85 ct. ulokowaną została w roku 1894 na książeczkę Banku krajowego. (L. W. 19.118/94).

L. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie."

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893. w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% oblig. poż. kraj. z r. 1891 48 zł. — ct.						
		b) od 4% oblig. poż. kraj. z r. 1993 7 „ — „						
		c) od 4% książ. Kasy oszczędności przy spieniężeniu . . 16 „ 67 „						
		d) za kupon od renty państwowej 2 „ 89 „						
		Razem . 74 zł. 56 ct.						
		od te o odsetki bierne . . 2 „ 46 „						
		Czysty dochód .	72	10	72	10	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1893:	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	72	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Za stemple do aktu fundacyjnego . . .	1	50	1	50	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1893 w gotówce . .	—	—	70	60	—	—
		Razem .	—	—	72	10	—	—

Uwaga. Zapas pozostały z końcem roku 1893 użyty zostanie na cele fundacyi, która w r. 1894 wchodzi w życie.

(L. W. 33.489/94).

LI. Fundusz zapomogowy imienia Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów Tow. kredyt. ziemskiego	92	98	92	98	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . 172 zł. 72 ct. od tego gotówka wydana na zakupno efektów . . 92 „ — „	80	72	80	72	—	—
		Suma dochodów .	173	70	173	70	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . 46 zł. — ct. *b)* w efektach . . . . 2.319 „ 77 „	—	—	2.365	77	—	—
		Razem .	—	—	2.539	47	—	—
		Wydatki.						
	1	Należytość prawna od przeniesienia własności .	219	70	219	70	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . 100 zł. — ct. od tego odebrane z winkulacyi 100 „ — „						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	3	Efekta spieniężone . . . . 174 zł. 42 ct. od tego zakupione . . . 92 „ — „						
		czysty wydatek .	82	42	82	42	—	—
		Suma wydatków .	302	12	302	12	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . — zł. — ct. *b)* w efektach . . . 2.237 „ 35 „	—	—	2.237	35	—	—
		Razem .	—	—	2.539	47	—	—

LI. Fundusz zapomogowy imienia Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce			— zł. — ct.
b) w efektach:			
1. 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemsk.	2.200 zł. – ct.		
2. 4% książeczka Banku krajowego . . .	37 „ 35 „		2.237 „ 35 „
Suma stanu czynnego			2.237 zł. 35 ct.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny			2.257 zł. 35 ct
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892			2.365 „ 77 „
okazuje się **ubytek** majątku o			128 zł. 42 ct.
a mianowicie: 1) w efektach:			
a) ubyło . .	274 zł. 42 ct.		
b) przybyło .	100 „ — „		
ubyło . . .		174 zł. 42 ct.	
2) w gotówce:			
a) przybyło .	92 zł. — ct.		
b) ubyło . .	46 „ — „		
przybyło . .		46 „ — „	
Z porównania okazuje się ubytek jak wyżej			128 zł. 42 ct.

Uwaga. Ubytek powyższy spowodowało zapłacenie należytości prawnej imieniem gminy od przeniesienia własności. — Dopóki fundacya nie wejdzie w życie, fruktyfikuje się wszelkie dochody na rzecz kajątku zarodowego.

(L. W. 33.486/94).

LII. Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru im. św. Klaudyi.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Kapitał fundacyjny podniesiony z c. k. głównego urzędu podatkowego, jako depozytu c. k. Sądu krajowego we Lwowie: *a*) 4$^1/_2$% listy zastawne galic. Tow. kred. ziemsk. . . 8.000 zł. — ct. *b*) 4% list zast. zastawny gal. Tow. kred. ziemsk. . . 1.000 „ — „ *c*) w gotówce . . . . 56 „ 34 „	9.056	34	9.056	34	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane . 18.333·50 od tego spieniężone i wydane do konwersyi . . . . 9.000·— rzeczywisty dochód .	9.333	50	9.333	50	—	—
	3	Odsetki od efektów: *a*) od 4$^1/_2$% list. zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . . . . 200 zł. — ct. *b*) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk (w wal. austr.) . 20 „ — „ *c*) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk. (w wal. koron) 160 „ — „ *d*) od 4% oblig. gal. poż. kraj. z roku 1893 . . . . 23 „ — „ razem . 403 zł. — ct. od tego odsetki bierne . . 13 „ 15 „ czysty dochód .	389	85	389	85	—	—
		Suma dochodów .	18.779	69	18.779	69	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	18.779	69	—	—

LII. Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru im. św. Klaudyi.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Wydatki.						
	1	Postruska Julia, przełożona Zboru św. Klaudyi czysty roczny dochód od kapitału fundacyjnego: *a)* reszta z roku 1892 . . 56 zł. 34 ct. *b)* za rok 1893 . . . . . 389 „ 85 „	446	19	446	19	—	
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . . . 1.128 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . . 1.128 „ — „ czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	3	Efekta wydane do winkulacyi . 9.000 zł. — ct. od tego pobrane z winkulacyi 9.000 „ — „ czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	446	19	446	19	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . — zł. — ct. *b)* w efektach . . . . 18.333 „ 50 „	—	—	18.333	50	—	—
		Razem .	—	—	18.779	69	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarz. kred. ziemsk . . . . 16.000 koron
2. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki kraj. z r. 1893 2.300 „
3. 4% książeczka Banku krajowego . . . 33 zł. 50 ct.

Razem . . { 18.300 koron; 33 zł. 50 ct. } 18.333·50

Suma stanu czynnego . . . . . 18.333·50

Stan bierny: . . . . — ·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koron. 18.333·50

Redukując wykazany wyżej pod *1*, *2*, efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 18.300 koron, na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 9.150·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . 9.183 zł. 50 ct.

Uwaga. Fundacya ta weszła w życie w roku 1893. — Odsetki od efektów majątku fundacyjnego pobiera przełożona Zboru im. św. Klaudyi, Julia Postruska, na pokrycie wydatków Zboru, w dwóch półrocznych ratach płatnych z dołu w dniu 30. Czerwca i 31. Grudnia, z potrąceniem jednak ewentualnych odsetek biernych przy zakupnie nowych efektów (patrz L. W. 62.636/93).

(L. W. 40.700/94).

LIII. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość w. a. i kor.		Uiszczenie w. a. i kor.		Należytość pozostała z końcem roku 1893 w. a. i kor.	
		Dochody.						
	1	Pobrano z kasy fundacyi hr. Skarbka przy odbiorze funduszu w zarząd kraju d. 7. lutego 1893: *a)* Zapas kasowy z początkiem roku . . . . . 230.200 zł. — ct. *b)* Dokupione w miesiącu styczniu 1893 . . . . 6.000 „ — „	236.200	—	236.200	—	—	—
	2	Efekta zakupione i odebrane z konwersyi . . . . 4.032·— od tego wydane do konwersyi . 2.000·—	2.032	—	2.032	—	—	—
	3	Gotówka przeniesione z majątku obrotowego .	6.016	90	6.016	90	—	—
	4	Dopłata przy skonwertowaniu $4^1/_2$% listów Tow. kredytowego	32	—	32	—	—	—
		Razem . .	244.280	90	244.280	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	6.040	45	6.040	45	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . . 6.000·— od tego odebrane z winkulacyi . 6.000·—	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	6.040	45	6.040	45	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1893: *a)* w gotówce . . . . . 8·45 *b)* w efektach . . . . . 238.232·—	—	—	238.240	45	—	—
		Razem . . .	—	—	244.280	90	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy *a)* w gotówce			8·45
b) w efektach:			
1) $4^1/_2$% listy zast. gal. Banku krajowego	234.200 zł. — ct.		
2) 4% „ „ „ Tow kredyt. ziems.	4.000 koron		
3) 4% książeczka „ Banku krajowego	32 zł. — ct.		
Razem . .	234.232 zł. — ct. 4.000 koron		238.232·—
Suma stanu czynnego			238.240·45
Stan bierny:			—·—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej			238.240.45
Redukując wykazane wyżej pod *b. 2.* efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości 4.000 koron na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów.			2.000·—
okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . .			236.240 zł. 45 ct.

LIII. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
	1	Pobrano z kasy fundacyi hr. Skarbka przy odbiorze funduszu w zarząd kraju dnia 7. lutego 1893: gotówką	2.253	57	2.253	57	—	—
	2	Przeprowadzenia rachunkowe z dziennika fundacyi hr. Skarbka od 1. stycznia do 7. lutego 1893. *a*) emerytury wypłacone . . 683 zł. 44 ct. mniej wkładki . 241 „ 56 „ 441 zł. 88 ct. *b*) gotówka na zakupno efektów do majątku zarodowego . . 6.008 zł. 45 ct.	6.450	33	6.450	33	—	—
	3	Odsetki: *a*) od 4½% list. zast. galic. Towarz. kredyt. ziemsk. . . 90 zł. – ct. *b*) od 4½% list. zastaw. galic. Banku krajowego . . 10.539 „ — „	10.629	—	10 629	—	—	—
	4	Wkładki od uczestników emerytury: należytość zaległa . . . 24.370 zł. 48 ct. odpisano . . . . . . 8.422 „ 66 „ 15.947 zł. 82 ct. należytość bieżąca . . . 1.502 „ 46 „	17.450	28	4.519	21	12.931	07
	5	Wkładki od pensyi emerytalnych . . .	389	53	389	53	—	—
	6	Rozmaite i odsetki zwłoki: należytość zaległa . . . 542 zł. 49 ct. odpisano . . . . . . 331 „ 38 „ 211 zł. 11 ct. należytość bieżąca . . . 411 „ 53 „	622	64	199	38	423	26
		Razem . . .	37.795	35	24.441	02	13.354	33
		Wydatki.						
	1	Wypłacone emerytury	9 952	82	9.951	12	1	70
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego .	6.016	90	6.016	90	—	—
	3	Rozmaite przypadkowe	85	59	85	59	—	—
	4	Ekwiwalent za V. dziesięciolecie	471	97½	471	97½	—	—
		Suma wydatków . .	16.527	28½	16.525	58½	1	70
	5	Zapas kasowy z końcem roku 1893 w gotówce .	—	—	7 915	43½	—	—
		Razem . . .	—	—	24 441	02	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1893.

Stan czynny: *a*) zapas kasowy w gotówce: . . . 7.915 zł. 43½ ct.
b) należytości czynne . . . . 13.354 „ 33 . 21.269 zł. 76½ ct.

Stan bierny:
Należytości bierne . . . . 1 „ 70 „
Czysty stan czynny . . . . 21.268 zł. 06½ ct.

Uwaga: Wykazany zapas kasowy w kwocie 7.915 zł. 43½ ct., po wyłączeniu 550 zł. na ewentualne pokrycie kosztów zarządu, sfruktyfikowano na rzecz majątku zarodowego.
(LW. 44.450/94).

LIV. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
I.	1	Odsetki od 5% obligacyj indemnizacyjnych . .	2.588	03½	2.588	03½		
	2	„ „ 4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1889	575	38	575	38		
	3	„ „ 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	2.574	67	2.574	67		
	4	„ 4½% listów Banku krajowego . .	11.744	04	11.744	04		
II.		Efekta zakupione:						
	1	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 .	276.400	—	276.400	—		
	2	4½% listy Banku krajowego . . .	19.550	—	19.550	—		
	3	4% książeczki Banku krajowego . . .	8.410	87	8.410	87		
III.		Gotówka ze spieniężenia:						
	1	5% obligacyj indemnizacyjnych . . .	115.027	50	115.027	50		
	2	4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1889 .	800	30	800	30		
	3	4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893 .	2.110	70	2.110	70		
	4	4½% listów Banku krajowego . . .	24.516	45	24.516	45		
	5	4½% „ „ „ wylosowanych .	14.250	—	14.250	—		
	6	4½% oblig. poż. kraj. z r. 1889 „ . .	200	—	200	—		
	7	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 „ . .	100	—	100	—		
IV.	1	Zamiana 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 . .	2.000	—	2.000	—		
	2	4½% listów Banku krajowego . . .	4.300	—	4.300	—		
V.	1	Zwrot 5% oblig. indemnizacyjnych po zaopatrzeniu w żyro	600	—	600	—		
VI.	1	Zaliczki zwrócone	85	85½	85	85½		
		Suma dochodów . .	485.833	80	485.833	80		
VII.		**Zapas** z początku roku 1893:						
		w gotówce	8.956	49½				
		„ 5% oblig. indemnizacyjnych . . .	109.550					
		„ 4½% oblig. poż. krajowej z roku 1889 .	12.900	—				
		„ 4½% listach Banku krajowego . . .	262.550		393.956	49½	—	—
		Razem . .	—	—	879.790	29½	—	—

Uwaga. Depozyta te stanowią własność obcą; wykazuje się zatem wszelkie wynikłości w pełnym obrocie kasowym.

LIV. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku ra rok 1893.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
I.	1	Kapitały wydane: w gotówce	16.767	22	16.767	22		
	2	w 4% obligacyach pożyczki kraj. z r. 1893 .	400	-	400	—		
	3	„ 4% listach Banku krajowego . . .	13.000	—	13.000	—		
	4	„ 4% książeczkach Banku kraj. . . .	8.410	87	8.410	87		
II.	1	Zwroty za kupony od 4% listów Bankn kraj.	131	26	131	26		
	2	„ od 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 . .	134	93	134	93		
III.	1	Gotówka na zakupno 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893	128.046	05	128.046	05		
	2	4½% listów Banku krajowego . . .	19.734	50	19.734	50		
	3	4% książeczek Banku krajowego . . .	8.410	87	8.410	87		
IV.	1	Efekta spieniężone 5% oblig. indemnizacyjne .	109.550	—	109.550	—		
	2	4½% oblig. poż. kraj z r. 1889 . , .	800	—	800	—		
	3	4% „ „ „ „ 1893 . . .	4.400	—	4.400	—		
	4	4½% listy Banku krajowego . . .	24.400		24.400	—		
	5	4½% „ „ „ wylosowane .	14.250	-	14.250	—		
	6	4½% oblig. poż. kraj. z r. 1889 „ . .	200	—	200	—		
	7	4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 „ . .	200	—	200	—		
V.	1	Zamiana 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 . .	2.000	—	2.000	—		
	2	4½% listów Bankn krajowego . . .	4.300	—	4.300	—		
VI.	1	Efekta do zaopatrzenia żyrem: 5% oblig. indemn.	600	—	600	—		
VII.	1	Zaliczki dane	85	85½	85	85½		
		Suma wydatków . .	355.821	55½	355.821	55½		
VIII.	1	**Zapas** z końcem roku 1893:						
		w gotówce	10.218	74				
		„ 4½% listach Banku krajowego . . .	230 450	—				
		„ 4½% obligacyach pożyczki kraj. z r. 1889	11.900	—				
		„ 4% „ „ „ „ 1893	271.400	--	523.968	74		
		Razem . .			879.790	29½	—	—

Stan depozytów serwitutowych z końcem roku 1893.

Stan czynny: Zapas kasowy: 1) w gotówce . . . . 10.218·74
2) „ 4½% listach Banku krajowego . . . . 230.450.—
3) „ 4½% obligacyach pożyczki kraj. z r. 1889 . 11.900·—
4) „ 4% „ „ „ „ 1893 . . 271.400·—
Należytość czynna . . . . —.—

Suma stanu czynnego . . . 523.968·74

a mianowicie:
252.268·74 zł. austr. wal.
271.400·— koron.

Stan bierny: . . . . —·—

Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronach . . . . . . 523.968·74
Redukując wykazane wyżej efekta w walucie koronowej, nominalnej wartości . . . . 271.400 koron
na walutę austryacką, czyli strącając połowę wartości tych efektów . . . . 135.700 „ 135.700·—

okazuje się **czysty stan czynny** w walucie austryackiej . . . . . 388.268·74
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 . . . . . . 393.956.49½

nastąpił w roku 1893 w tym funduszu **ubytek** . . . . . . 5.687·75½
LW. 51.216/94.

LV. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Dochody.				
	A) **W kasie krajowej:**				
I.	Kaucye służb. urzęd. i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	42.339	81	128.523	37
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych . . .	14.682	25	25.334	18
III.	Kaucye i wadya przedsiębiorców i dzierżawców opłat konsumcyjnych	4.688	20	15.760	82
IV.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	60	83	—	—
V.	Podatek od płac urzędników	9.219	02½	—	—
VI.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	969	36	—	—
VII.	Depozytą rozmaite	675.816	44½	10,600.980	30
VIII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie . .	4.172	07	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	764	25	9.555	05
X.	„ administracyi dóbr „Winniki"	99	—	—	—
XI.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie	232	08	2 629	31
XII.	Zwroty zasiłków chwilowo udzielanych dziennikom funduszowym .	140.950	—	11.000	—
XIII.	Kondykta na płace urzędników	9.518	76	—	—
XIV.	Depozyta ściągane od urzędników i sług na rzecz asekuracyi krak. .	800	53	—	—
	Razem .	904.312	61	10,793.783	03
	B) **W kasie pożyczek krajowych:**				
XV.	Depozyta pożyczek krajowych	71.387	01	15,430.148	82
	Razem (w kasie krajowej) .	975.699	62	26,223.931	85

LV. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta zł.	ct.
	C) **W c. k kasach rządowych:**				
I.	Kaucye i wadya rozmaitych przedsiębiorców i dzierżawców . .	—	—	4.300	—
	D) **W kasie szpitala powszechnego we Lwowie:**	13.469	$34^1/_2$	13.321	61
	E) „ **zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie** . .	6.095	$72^1/_2$	7.036	51
	F) „ **szpitali krakowskich**	9.075	12	57.767	81
	G) „ **krajowej szkoły rolniczej w Dublanach** . .	1.281	47	200	—
	H) „ **funduszu folwarku w Dublanach** . . .	—	—	—	—
	I) „ **krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie** .	16.531	91	1.266	66
	K) „ „ **niższej szkoły rolniczej w Horodence**	676	10	—	—
	L) „ „ „ „ „ **w Jagielnicy**	53	$84^1/_2$	—	—
	M) „ „ „ „ „ **w Kobiernicy**	669	64	—	—
	N) „ **szkoły ogrodniczej w Tarnowie**	20	—	—	—
	Suma dochodów . .	1,023,572	$77^1/_2$	26,307.824	44

Zapas z początkiem roku 1893.

	Gotówka		Efekta	
a) w kasie krajowej	10.738 zł.	87 ct.	245.468 zł.	25 ct.
b) w kasie pożyczek krajowych	— „	— „	— „	— „
c) w c. k. kasach rządowych .	— „	— „	2.950 „	— „
d) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	891 „	14 „	7.649 „	20 „
e) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . .	1.437 „	85 „	8.660 „	80 „
f) w kasach szpitali krakowskich	1.664 „	42 „	146 „	40 „
g) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	525 „	$94^1/_2$ „	75 „	— „
h) w kasie kraj. niższej szkoły rolniczej w Horodence . .	— „	— „	— „	— „
i) w kasie kraj. niższej szkoły w Jagielnicy . . .	— „	— „	— „	— „
k) w kasie kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicy. .	28 „	88 „	50 „	— „
l) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Dublanach . . .	1.534 „	47 „	6 900 „	— „
m) w kasie funduszu folwarku w Dublanach . . .	50 „	— „	— „	— „
n) w kasie krajowej szkoły ogrodniczej w Dublanach .	11 „	47 „	— „	— „

	Gotówka zł.	ct.	Efekta zł.	ct.
Zapas z początkiem roku 1893	16.883	$04^1/_2$	271.899	65
Ogółem . .	1,040.455	82	26,579.724	09

LV. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Wydatki.				
	A) **W kasie krajowej:**				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	42.317	61	121.648	89
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych . . .	15.810	30	26.566	54
III.	Kacye i wadya przedsiębiorców i dzierżawców opłat konsumcyjnych .	4.655	29	18.725	—
IV.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	62	28	—	—
V.	Podatek od płac urzędników	9.194	02½	—	—
VI.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	867	30	—	—
VII.	Depozyta rozmaite	678.772	05	10,603.654	61
VIII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie . .	5.329	—	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	654	55	12.750	—
X.	„ administracyi dóbr „Winniki“	8	—	—	—
XI.	„ szpitała św. Łazarza w Krakowie	232	08	3.834	31
XII.	Zwroty zasiłków chwilowo udzielanych dziennikom fundnszowym .	140.950	—	11.000	—
XIII.	Kondykta na płace urzędników	9.360	94	—	—
XIV.	Depozyta ściągane od urzędników i sług na rzecz asekuracyi krak. .	779	07	—	—
	Razem .	908.992	49½	10,798.179	35
	B) **W kasie pożyczek krajowych.**				
XV.	Depozyta pożyczek krajowych	71.267	56	15,129.382	13
	Razem (w kasie krajowej) . .	980.260	05½	25,927.561	48

LV. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1893.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	C) **W c. k. kasach rządowych:**				
	Kaucye i wadya rozmaitych przedsiębiorców i dzierżawców . .	—	—	4.250	—
	D) **W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . . .**	13.602	42½	8.458	76
	E) „ **zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . .**	6.806	99	7.203	15
	F) „ **szpitali krakowskich . . . .**	10.148	25½	38.254	91
	G) „ **krajowej szkoły rolniczej w Dublanach . .**	1.475	62	—	—
	H) „ **funduszu folwarku w Dublanach . . .**	—	—	—	—
	I) „ **krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie .**	14.630	04	1.266	66
	K) „ „ **niższej szkoły rolniczej w Horodence**	676	10	—	—
	L) „ „ „ „ „ **w Jagielnicy**	53	84½	—	—
	M) „ „ „ „ „ **w Kobiernicy**	256	87	—	—
	N) „ „ **szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .**	8	47	—	—
	Suma wydatków .	1,027.918	67	25,986.994	96

Zapas z końcem roku 1893.

	Gotówka	Efekta
a) w kasie krajowej . .	6.058 zł. 98½ ct.	241.071 zł. 93 ct.
b) w kasie pożyczek krajowych	119 „ 45 „	300.766 „ 69 „
c) w c. k. kasach rządowych .	— „ — „	3.000 „ — „
d) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie . . .	758 „ 06 „	12.512 „ 05 „
e) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie .	726 „ 58½ „	8.494 „ 16 „
f) w kasach szpitali krakowskich	591 „ 28½ „	19 659 „ 30 „
g) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	2.427 „ 81½ „	75 „ — „
h) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence .	— „ — „	— „ — „
i) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy .	— „ — „	— „ — „
k) w kasie krajowej niższej szkoły w Kobiernicy . . .	441 „ 65 „	50 „ — „
l) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Dublanach . .	1.340 „ 32 „	7.100 „ — „
m) w kasie krajowej funduszu folwarku w Dublanach .	50 „ — „	— „ — „
n) w kasie krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	23 „ — „	— „ — „

	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
(Zapas)	12.537	15	592.729	13
Razem . .	1,040 455	82	26,579.724	09

LW. 45.520/94.

Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. C.

FUNDUSZE PROPINACYJNE MIAST.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie.

Dochody. F u n d u s z e

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
		Rzeczywiste.						
I.	1	Opłaty od szynkarzy	58.164	17	35.253	89½	22.910	27½
II	2	Jednorazowe opłaty od zakładania browarów, gorzelń i miodosytni	1.600	—	100	—	1.500	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	911	38	339	—	572	38
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	2	97	2	97	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki	657	19½	657	19½	—	—
Va)	5a)	Zasiłek z c. k. Skarbu państwa . . .	108 525	78	108 525	78	—	—
VI.	6	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	52 060	98	52 060	98	—	—
VII.	7	Rozmaite dochody	5 544	45	5.525	95	18	50
		Suma dochodów rzeczywistych .	227.466	92½	202.465	77	25.001	15½
	8	Kupno i sprzedaż efektów:						
		a) w gotówce	111 814	84	111 814	84	—	—
		b) w efektach	498.549	95	498 549	95	—	—
	9	Gotówka za wylosowane efekta . . .	32.550	—	32.550	—	—	—
	10	Winkulacya	—		—		—	—
	11	Wymiana	7.700	—	7.700	—	—	—
	12	Zwrot udzielonych pożyczek	—	—	—	—	—	—
	13	Konwersya	597 400	—	597.400	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,475.481	71½	1,450.480	56	25.001	15½
		Zapas z początkiem r. 1893:						
		a) w gotówce . 9.372 zł. 72½ ct.						
		b) w efektach . 1,134.146 „ 11 „			1,143.518	83½		
		Ogółem . .			2,593.999	39½		

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Wydatki.						
		Rzeczywiste.						
I.	1—2	Płace urzędników i dyetaryuszy rachunkowych Wydziału krajowego	2 247	—	2.247	—	—	—
II.	3	Potrzeby kancelaryjne	30	90	30	90	—	—
III.	4—5	Remuneracye urzędników i dyetaryuszy Wydziału krajowego, tudzież c. k. urzędników i sekwestratorów podatkowych . .	100	—	100	—	—	—
IV.	6	Rozmaite nieprzewidziane	6	50	4	50	2	—
V.	7	Koszta komisyi krajowej	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	2.384	40	2.382	40	2	—
	8	Kupno i sprzedaż efektów:						
		a) w gotówce	308.988	78	308 988	78	—	—
		b) w efektach	111.814	84	111.814	84	—	—
	9	Efekta wylosowane	32.550	—	32.550	—	—	—
	10	Winkulacya efektów	—	—	—	—	—	—
	11	Wymiana efektów	7.700	—	7.700	—	—	—
	12	Pożyczki udzielone	—	—	—	—	—	—
	13	Konwersya	298.700	—	298.700	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	762 138	02	762.136	02	2	—
		Zapas z końcem r. 1893:						
		a) w gotówce 44.832 zł. 15½ ct.						
		b) w efektach 1,787.031 „ 22 „			1.831.863	37½		
		Ogółem . .			2,593.999	39½		

Fundusze

Stan majątku

Rubryka	Pozycya	Stan czynny	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	1	**1. Zapas kasowy:**				
		w gotówce	44.832	15 1/2		
		w efektach:				
		a) 4 1/2 % listy zastawne Banku krajowego 802.050 zł. — ct.				
		b) 4% „ „ „ „ 200.900 „ — „				
		c) 4% książka wkładkowa . . . 20.881 „ 22 „				
		d) 4% listy zastawne Tow. kred. ziemsk. 597.400 „ — „				
		e) 4% obligi pożyczki kraj. z r. 1893 . 165.800 „ — „	1,787.031	22	1,831.863	37 1/2
	2	**2. Należytości czynne**	—	—	25.001	15 1/2
		Suma stanu czynnego . .	—	—	1 856 864	53

propinacyjne miast.

Rubryka	Pozycya	Stan bierny	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		z końcem r. 1893.				
	1	**Należytości bierne**	—	—	2	—
	2	**Czysty stan czynny**	—	—	1,856 862	53
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego . .	—	—	1.856.864	53

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
		Opłaty od szynkarzy.						
I.	1	1. Bełz	454	78	374	02	80	76
		2. Bochnia	682	50	642	50	40	—
		3. Brody	5.755	12	5.481	68	273	44
		4. Dobromil	264	50	242	—	22	50
		5. Drohobycz	2.091	10	986	40	1.104	70
		6. Gródek	1.157	19	908	79	248	40
		7. Grybów	200	—	177	50	22	50
		8. Jarosław	2 239	62	2 103	69	135	93
		9 Jaryczów nowy	325	—	278	50	46	50
		10. Jasło	428	3	331	50	96	53
		11. Kołomyja	3.071	73	1.651	78	1.419	95
		12. Krosno	413	80	323	80	90	—
		13. Lubaczów	530	73	485	52	45	21
		14 Mrzygłód	20	—	20	—	—	—
		15. Myślenice	241	25	240	—	1	25
		16. Nowytarg	463	34	438	34	25	—
		17. Pilzno	232	50	232	50	—	—
		18. Podgórze	1.386	67	675	—	711	67
		19. Przemyśl	15 751	34	3.562	69	12.188	65
		20. Rzeszów	1.079	03	931	92	147	11
		21. Sambor	1 509	85	1 022	08	487	77
		22. Sanok	545	36	515	83	29	53
		23. Sącz nowy	1.041	—	1.041	-	—	—
		24. Sącz stary	217	50	217	50	—	—
		25. Skawina	262	50	132	50	130	—
		26. Śniatyn	1.076	15	700	—	376	15
		27. Sokal	640	—	500	—	140	—
		28. Stanisławów	6.144	84	2.752	70 1/2	3.392	13 1/2
		29. Staremiasto	267	99	60		207	99
		30. Starasól	194	86	89	63	105	23
		31. Stryj	1.224	47	965	65	258	82
		32. Tarnopol	2.336	61	2.236	28	100	33
		33. Tarnów	2.643	54	2 350	21	293	33
		34. Trembowla	632	21	491	56	140	65
		35 Wieliczka	540	—	270	—	270	—
		36. Złoczów	979	06	745	82	233	24
		37. Żółkiew	1.120	—	1.075	—	45	—
		Suma rubryki I.	58.164	17	35.253	89 1/2	22.910	27 1/2
II.	2	**Jednorazowe opłaty od zakładania browarów, gorzelń i miodosytni.**						
		1. Podgórze	100	—	100	—	—	—
		2. Skawina	1 500	—	—	—	1.500	—
		Suma rubryki II.	1.600	—	100	—	1.500	—

propinacyjne miast. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych:**						
		1. Kołomyja	115	27	25	—	90	27
		2. Przemyśl	85	—	35	—	50	—
		3. Rzeszów	160	—	150	—	10	—
		4. Śniatyn	40	—	—	—	40	—
		5. Sokal	7	—	4	—	3	—
		6. Stanisławów	15	—	—	—	15	—
		7. Tarnopol	249	11	—	—	249	11
		8. Tarnów	15	—	15	—	—	—
		9. Trembowla	225	—	110		115	—
		Suma rubryki III.	911	38	339	—	572	38
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych:**						
		1. Rzeszów	2	97	2	97	—	—
		Suma rubryki IV.	2	97	2	97		—
V.	5	**Odsetki zwłoki:**						
		1. Bełz	6	38	6	38	—	—
		2. Bochnia	6	42	6	42	—	—
		3. Brody	42	98	42	98	—	—
		4. Dobromil	4	57	4	57	—	—
		5. Drohobycz	21	79	21	79	—	—
		6. Gródek	23	55	23	55	—	—
		7. Grybów	2	23	2	23	—	—
		8. Jarosław	13	55	13	55	—	—
		9. Jaryczów nowy	3	51	3	51	—	—
		10. Jasło	1	16	1	16	—	—
		11. Kołomyja	66	10	66	10	—	—
		12. Krosno	5	22	5	22	—	—
		13. Lubaczów	2	98	2	98	—	—
		14. Mrzygłód	—	25	—	25	—	—
		15. Myślenice	5	42	5	42	—	—
		16. Nowytarg	1	92	1	92	—	—
		17. Pilzno	2	52	2	52	—	—
		18. Podgórze	10	52	10	52	—	—
		19. Przemyśl	167	35	167	35	—	—
		20. Rzeszów	9	04	9	04	—	—
		21. Sambor	16	60	16	60	—	—
		22. Sanok	5	54	5	54	—	—
		23. Sącz nowy	8	02	8	02	—	—
		24. Sącz stary	1	66	1	66	—	—
		25. Skawina	2	10	2	10	—	—
		26. Śniatyn	10	55	10	55	—	—
		27. Sokal	8	27	8	27	—	—
		28. Stanisławów	69	05	69	05	—	—
		Do przeniesienia	519	25	519	25	—	—

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
V.	5	Z przeniesienia . .	519	25	519	25	—	—
		29. Staremiasto	3	24	3	24	—	—
		30. Starasól	2	66 1/2	2	66 1/2	—	—
		31. Stryj	15	14	15	14	—	—
		32. Tarnopol	31	97	31	97	—	—
		33. Tarnów	47	03	47	03	—	—
		34. Trembowla	14	61	14	61	—	—
		35. Wieliczka	1	72	1	72	—	—
		36. Złoczów	7	46	7	46	—	—
		37. Żółkiew	14	11	14	11	—	—
		Suma rubryki V. .	657	19 1/2	657	19 1/2	—	—
V*a)*	5*a)*	**Zasiłek z c. k. skarbu państwa za czas od 1. Września 1892 do końca Sierpnia 1893.**						
		1. Bełz	1.116	36	1.116	36	—	—
		2. Bochnia	3.555	12	3 555	12	—	—
		3. Brody	2.213	64	2.213	64	—	—
		4. Dobromil	992	28	992	28	—	—
		5. Drohobycz	11.442	72	11.442	72	—	—
		6. Gródek	3.105	90	3.105	90	—	—
		7. Grybów	624	36	624	36	—	—
		8. Jarosław	4.298	64	4.298	64	—	—
		9. Jaryczów nowy	354	72	354	72	—	—
		10. Jasło	1.161	96	1.161	96	—	—
		11. Kołomyja	5.437	32	5.437	32	—	—
		12 Krosno	975	—	975	—	—	—
		13. Lubaczów	606	60	606	60	—	—
		14. Mrzygłód	59	52	59	52	—	—
		15. Myślenice	1.016	28	1.016	28	—	—
		16. Nowytarg	711	48	711	48	—	—
		17. Pilzno	575	16	575	16	—	—
		18. Podgórze	2.352	72	2.352	72	—	—
		19. Przemyśl	8.191	68	8.191	68	—	—
		20. Rzeszów	5.574	—	5.574	—	—	—
		21. Sambor	4.475	76	4.475	76	—	—
		22. Sanok	1 740	84	1.740	84	—	—
		23. Sącz nowy	2.442	12	2.442	12	—	—
		24. Sącz stary	1.208	64	1.208	64	—	—
		25. Skawina	530	76	530	76	—	—
		26. Śniatyn	2.386	20	2.386	20	—	—
		27. Sokal	2.896	32	2.896	32	—	—
		28. Stanisławów	2.265	24	2.265	24	—	—
		29. Staremiasto	1.171	68	1.171	68	—	—
		30. Starasól	692	04	692	04	—	—
		31. Stryj	5.032	44	5 032	44	—	—
		Do przeniesienia . .	79.207	50	79.207	50	—	—

propinacyjne miast. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
V *a)*	5 *a)*	Z przeniesienia . .	79.207	50	79.207	50	—	—
		32. Tarnopol	8.405	64	8.405	64	—	—
		33. Tarnów	12.636	72	12.636	72	—	—
		34. Trembowla	1.475	40	1.475	40	—	—
		35. Wieliczka	2.128	32	2.128	32	—	—
		36. Złoczów	4.417	92	4.417	92	—	—
		37. Żółkiew	254	28	254	28	—	—
		Suma rubryki V. *a)* .	108.525	78	108 525	78	—	—
VI.	6	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. 4½% listy zast. Tow. kred. ziem. . .	6.743	25	6.743	25	—	—
		2. 4½% „ „ Banku krajowego . .	37.438	71	37.438	71	—	—
		3. 4% kor. „ „ Tow. kred. ziem. . .	5.974	—	5.974	—	—	—
		4. 4% „ „ „ Banku krajowego . .	457	60	457	60	—	—
		5. 4% „ obligi poż. krajowej z r. 1893 .	236	52	236	52	—	—
		6. 4% książeczka wkład. Banku krajowego .	1.210	90	1.210	90	—	—
		Suma rubryki VI. .	52.060	98	52.060	98	—	—
VII.	7	**Rozmaite dochody.**						
		a) Dopłata z konwersyi 4½% listów zast. Tow. kredytowego ziemskiego.						
		1. Bełz	53	65	53	65	—	—
		2 Bochnia	148	—	148	—	—	—
		3. Brody	223	85	223	85	—	—
		4. Dobromil	77	70	77	70	—	—
		5. Drohobycz	336	70	336	70	—	—
		6. Gródek	170	20	170	20	—	—
		7. Grybów	12	95	12	95	—	—
		8. Jarosław	249	75	249	75	—	—
		9. Jaryczów nowy	46	25	46	25	—	—
		10. Jasło	37	—	37	—	—	—
		11. Kołomyja	368	15	368	15	—	—
		12. Krosno	48	10	48	10	—	—
		13. Lubaczów	83	25	83	25	—	—
		14. Mrzygłód	3	70	3	70	—	—
		15. Myślenice	40	70	40	70	—	—
		16. Nowytarg	46	25	46	25	—	—
		17. Pilzno	40	70	40	70	—	—
		18. Podgórze	120	25	120	25	—	—
		19. Przemyśl	347	80	347	80	—	—
		20. Rzeszów	164	65	164	65	—	—
		21. Sambor	220	15	220	15	—	—
		22. Sanok	66	60	66	60	—	—
		23. Sącz nowy	210	90	210	90	—	—
		Do przeniesienia . .	3.117	25	3.117	25	—	—

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
VII.	7	Z przeniesienia . .	3.117	25	3.117	25	—	—
		24. Sącz stary	44	40	44	40	—	—
		25. Skawina	3	70	3	70	—	—
		26. Śniatyn	131	35	131	35	—	—
		27. Sokal	92	50	92	50	—	—
		28. Stanisławów	573	50	573	50	—	—
		29. Staremiasto	40	70	40	70	—	—
		30 Starasól	11	10	11	10	—	—
		31. Stryj	153	55	153	55	—	—
		32 Tarnopol	547	60	547	60	—	—
		33. Tarnów	493	95	493	95	—	—
		34. Trembowla . . .	116	55	116	55	—	—
		35. Wieliczka	68	45	68	45	—	—
		36. Złoczów	131	35	131	35	—	—
		37. Żółkiew	—	—	—	—	—	—
		b) Zwroty korelat. wydatków nieprzewidzianych	18	50	—	—	18	50
		Suma rubryki VII. .	5.544	45	5.525	95	18	50
VII.	8	**Lokacye.**						
		Kupno i sprzedaż						
		1. Efekta zakupione:						
		a) 4% oblig. pożyczki krajowej z r. 1893 po kursie przeciętnym 95·60 (200 kor.) .	165 800	—	165.800	—	—	—
		b) 4% listy zastawne Banku kraj. po kursie 97·45 (200 kor.)	200.900	—	200.900	—	—	—
		c) 4% książeczki wkładkowe Banku kraj.	131.849	95	131.849	95	—	—
		2. Gotówka za sprzedane 4% książ. wkład. Banku krajowego	111.814	84	111.814	84	—	—
		Suma efektami .	498.549	95	498.549	95	—	—
		„ gotówką .	111.814	84	111.814	84	—	—
	9	**Gotówka za wylosowane efekta:**						
		4½% listy zastawne Banku krajowego . .	31.550	—	31.550	—	—	—
		4½% „ „ Tow. kredyt. ziem. .	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma .	32.550	—	32.550	—	—	—
	10	**Winkulacya**	—	—	—	—	—	—
	11	**Wymiana:**						
		Pobrano z wymiany 4½% listy zastaw. Banku krajowego	7.700	—	7.700	—	—	—
	12	**Zwrot udzielonych pożyczek**	—	—	—	—	—	—
	13	**Konwersya:**						
		Pobrano z konwersyi 4% listy zastaw. Tow. kredytowego ziemskiego . . .	597.400	—	597.400	—	—	—

propinacyjne miast. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
I.		**Koszta administracyjne:**						
		Płace urzędników i dyetaryuszów rachunkowych Wydziału krajowego:						
	1	Adjunkt rachunkowy	—	—	—	—	—	—
	2	Dyurna	2.247	—	2.247	—	—	—
		Suma	2.247	—	2.247	—	—	—
II.	3	**Potrzeby kancelaryjne:**						
		a) Oprawa ksiąg	—	90	—	90	—	—
		b) Inne potrzeby	30	—	30	—	—	—
		Suma	30	90	30	90	—	—
III.		**Remuneracye:**						
	4	Urzędników i dyetaryuszy Wydziału kraj.	100		100	—	—	—
	5	C. k. urzędników i sekwestratorów podatkowych	—	—	—	—	—	—
		Suma	100	—	100	—	—	—
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	6	50	4	50	2	—
V.	7	**Koszta komisyi krajowej**	—	—	—	—	—	—
	8	**Lokacye.**						
		1. Gotówka wydana na zakupno:						
		a) 4% obligów pożyczki krajowej z r. 1893						
		α) 17.700 po 95·80 . . . 8.478 zł. 30 ct.						
		β) 91.500 „ 95·00 . . . 43.462 „ 50 „						
		γ) 56.600 „ 96·50 . . . 27.309 „ 50 „						
		165.800 79.250 zł. 30 ct.	79.250	30	79.250	30	—	—
		b) 4% listów zast. Banku kraj. 200.900 po 97·45	97.888	53	97.888	53	—	—
		c) 4% książ. wkładk. Banku krajowego	131.849	95	131.849	95	—	—
		2. Sprzedano 4% książeczki wkład. Banku kraj.	111.814	84	111.814	84	—	—
		Suma gotówką	308.988	78	308.988	78	—	—
		„ efektami	111.814	84	111.814	84	—	—
	9	**Wylosowane efekta.**						
		Wydano do zrealizowania:						
		4½% listy zastawne Banku krajowego	31.550	—	31.550	—	—	—
		4½% „ „ Tow. kred. ziemskiego	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma	32.550	—	32.550	—	—	—
	10	**Winkulacya**	—	—	—	—	—	—
	11	**Wymiana.**						
		Wydano do wymiany 4½% listy zast. Banku krajowego	7.700	—	7.700	—	—	—
	12	**Pożyczki udzielone**	—	—	—	—	—	—
	13	**Konwersya.**						
		Wydano do konwersyi 4½% listy zast. Tow. kredytowego ziemskiego	298.700	—	298.700	—	—	—

L. W. 52.702/1894.

Stan funduszów propinacyjnych miast specyalnych

z końcem roku 1893.

Liczba porz.	Nazwa miast	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Banku krajowego	4% listy zastawne Tow. kredytowego ziemskiego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% książeczka wkładkowa Banku krajowego		Gotówka		Razem		
		koron	koron	koron	zł.	zł	ct.	zł.	ct.	koron	zł.	ct.
1	Bełz	900	2.400	5.800	8.800	257	23	409	88	9.100	9 467	11
2	Bochnia	3.100	5.900	16.000	23.600	622	49½	1.054	92	25.000	25.277	41½
3	Brody	13.400	5.300	24.200	21.500	443	46½	1 317	84	42.900	23.261	30½
4	Dobromil	700	1.900	8.400	8.550	200	26½	622	95	11.000	9.373	21½
5	Drohobycz . . .	9.400	17.600	36.400	67.000	2.021	29	3.063	92	63.400	72.085	21
6	Gródek	2.500	6.100	18.400	22.850	554	88½	1 139	93	27.000	24.544	81½
7	Grybów	900	1.200	1.400	7.550	153	78	281	76	3.500	7.985	54
8	Jarosław	4.400	8.600	27.000	35.350	755	79	2.452	73	40 000	38.558	52
9	Jaryczów nowy . .	500	1.100	5.000	4.500	64	79½	184	74	6.600	4.749	53½
10	Jasło	4 100	2.100	4.000	9.200	301	95½	389	49	10.200	9.891	44½
11	Kołomyja	6 500	10.500	39.800	42.950	994	68½	2.526	35	56.800	46.471	03½
12	Krosno	2.800	1.800	5.200	6.400	217	89	437	30	9.800	7.055	19
13	Lubaczów	600	1.900	9.000	8.000	131	33½	751	02	11.500	8.882	35½
14	Mrzygłód	100	100	400	550	26	35½	22	30	600	598	65½
15	Myślenice	1.100	1.700	4.400	6.900	224	37½	361	90	7.200	7.486	27½
16	Nowytarg	3.100	1.600	5.000	6.800	185	80	376	23	9.700	7.362	03
17	Pilzno	500	1.400	4.400	5.200	114	86	214	62	6.300	5.529	48
18	Podgórze	1.900	4.300	13.000	18.700	452	58½	1.195	75	19.200	20.348	33½
19	Przemyśl	19.500	14.700	37.600	56.650	1.617	60	4.368	69	71.800	62.636	29
20	Rzeszów	4 900	9.200	17.800	36.150	983	80	1.540	15	31.900	38 643	95
21	Sambor	5.300	8.500	23.800	31.250	810	27½	1.517	53	37.600	33.577	80½
22	Sanok	1.700	2.900	7.200	13.400	331	95½	687	52	11.800	14.419	47½
23	Sącz nowy . . .	2.500	5.400	22.800	23.700	439	77	1.158	97	30.700	25.298	74
24	Sącz stary . . .	1.100	1.900	4.800	8.050	250	33½	366	41	7.800	8.666	74½
25	Skawina	500	800	400	4.250	136	06	152	73	1 700	4 538	79
26	Śniatyn	4.500	4.500	14.200	18.550	484	15½	834	08	23.200	19.868	23½
27	Sokal	16.200	4.500	10.000	10.800	760	24½	952	30	30 700	12.512	54½
28	Stanisławów . . .	3.100	9.600	62.000	44.600	425	99	2.577	21	74.700	47.603	20
29	Starasól	500	1.000	1.200	6.000	160	95	288	20	2.700	6.449	15
30	Staremiasto . . .	900	1.700	4.400	7.400	218	21½	387	02	7.000	8.005	23½
31	Stryj	4.000	8 300	16.600	36.350	912	60½	1.976	94	28.900	39.239	54½
32	Tarnopol	10.900	16.600	59.200	63.100	1.509	99	3.361	79	86.700	67.971	78
33	Tarnów	23.700	20.300	53.400	78.350	2.427	66½	4.676	38	97.400	85.454	04½
34	Trembowla . . .	1.100	3.400	12.600	12.050	299	34	675	86	17.100	13.025	20
35	Wieliczka	3 500	3.400	7.400	12.850	428	49	711	18	14 300	13 989	67
36	Złoczów	4.900	7.000	14.200	25.850	812	09	1.223	43	26.100	27.885	52
37	Żółkiew	500	1.700	—	8.300	147	85½	572	13½	2.200	9.019	99
	Razem . .	165.800	200.900	597.400	802.050	20.881	22	44.832	15½	964.100	867.763	37½
											1,831.863	37½

LW. 52.702/94.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. D.

FUNDUSZ POŻYCZKOWY DLA GMIN

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

LW. 36.174/1894.

Związkowa Drukarnia we Lwowie.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin na

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Pobrany z c. k. gł. Kasy krajowej były fundusz korpusu ochotników a to: *a)* w gotówce . 14.686 zł. 41½ ct. *b)* w efektach . 49 613 „ 02 „	64.299	43½	64.299	43½	—	—
II.	2	Dotacya funduszu koszarowego . . .	80 000	—	80 000	—	—	—
III.	3	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar, — zaległe 1,069.434 zł. 78 ct. bieżące 220 000 „ — „	1,289.434	78	104.259	62	1,185.175	16
IV.	4	Odsetki od: kapitałów chwilowo lokow. 4.599 zł. 25 ct. 4½ listu Tow. kred. ziemsk. 4 „ 50 „	4 603	75	4 603	75	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki od rat na termin niewpłaconych	302	32	302	32	—	—
VI.	6	Rozmaite dochody	982		982	-	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	1,439.622	28½	254.447	12½	1,185.175	16
		B. Przenośne.						
	7	Gotówka odebrana z rachunku bieżącego w funduszu krajowym	361.527	47	361 527	47	—	—
	8	Ulokowano na książeczkę Banku krajowego .	14.686	41	14.686	41	—	
		Suma dochodów przenośnych . .	376 213	88	376.213	88	—	
		Suma wszystkich dochodów . .	1.815.836	16½	630.661	½	1.185 175	16
		C. Zapas z początkiem roku 1893 w gotówce	—	—	173 670	28½	—	—
		Ogółem . .	—	—	804 331	29	—	—

Stan czynny:	Stan majątku z końcem r. 1893. szczegół zł.	szczegół ct.	ogół zł.	ogół ct.
1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce	143.533	98	—	—
b) w efektach:				
1. 5% renta państwowa papierowa . . 13.850 zł w. a.				
2. 5% renta państwowa srebrna . . 9 400 „				
3. 5% nieprem. listy Banku hipotecznego 1.100 „				
4. 4½% list zast. Tow. kredyt. ziemsk. 100 „				
5. 4% oblig. gal. poż. kraj z r 1893 . 25 100 koron				
6. 4% książeczka Banku krajowego 14.749 zł. 43 ct.	64.299	43	207.833	41
2. Należytości czynne: Zwroty pożyczek od gmin	—	—	1,185.175	16
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej i koronowej . . .			1,393.008	57
Stan bierny			698	—
Czysty stan czynny w walucie austryackiej i koronowej . . .			1,392.310	57
Po zredukowaniu waluty koronowej na austryacką, a to: wykazanych pod *b)* 5. 4% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1893 w koronach 25.100 na wal. austr. czyli potrącając połowę wartości			12.550	—
okazuje się stan czynny majątku z końcem roku 1893 w walucie austryackiej			1,379.760	57
z porównania z takimże stanem z końcem roku 1892 w walucie austryackiej			1,243.105	06½
okazuje się przyrost majątku o			136.655	50½

z powodu odebrania funduszu byłego korpusu ochotników i chwilowej lokacyi zapasowej gotówki.

budowę koszar dla c. i k. wojska. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893 ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I	1	Wydano na lokacyę w Banku krajowym .	14.686	41	14.686	41	—	—
II.	2	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska . .	220.000	—	220.000	—	—	—
III.	3	Rozmaite wydatki	982	—	284	—	698	—
IV.	4	Koszta kancelaryjne	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	235.668	41	234.970	41	698	—
		B. Przenośne.						
	5	Gotówka ulokowana na 3% rachunek bieżący w funduszu krajowym	361.527	47	361.527	47	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	597.195	88	596.497	88	698	—
		C. Zapas z końcem roku 1893:						
		a) w gotówce . 143.533 zł. 98 ct.						
		b) w efektach . 64.299 „ 43 „	—	—	207.833	41	—	—
		Ogółem . .	—	—	804.331	29	—	—

Uwaga. Wykazany zapas kasowy z końcem roku 1893 w gotówce składa się:

a) z gotówki pobranej z końcem II. półrocza 1893 z rachunku bież. w fund. kraj.	141.326 zł.	47	ct.
b) z pobranych w d. 19. i 22. stycznia 1894 na rach. r. 1893 $4\frac{1}{2}$% odsetek od efektów	4 „	50	„
c) z pobranej dn 8. stycznia 1894 na rach. r. 1893 od gminy Sanok raty pożyczki	2.203 „	—	„
d) z niefruktyfikowanej gotówki składającej się z dwóch pół centów . . .	— „	01	„
Razem jak wyżej pod *a)* wykazano	143.533 zł.	98	ct.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin na

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
I.		**Pobrany z c. k. gł. Kasy krajowej fundusz byłego Korpusu ochotników.**						
	1	*a)* w gotówce	14.686	41 1/2	14.686	41 1/2	—	—
		b) w efektach	49.613	02	49.613	02	—	—
	2	Ulokowano pobraną *ad a)* gotówkę na książeczkę Banku krajowego	14.686	41	14.686	41	—	—
		Suma rubryki I. . .	78.985	84 1/2	78.985	84 1/2	—	—
II.	3	**Dotacya funduszu koszarowego:**						
		W myśl specyalnej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. września 1892 podniesiono z fund. kraj. dotacyę w gotówce .	80.000	—	80.000	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	80.000	—	80.000	—	—	—
III.	4	**Zwroty pożyczek bezprocentowych udzielonych gminom na budowę koszar:**						
		a) od gminy Bochnia	21.958	35	2.583	30	19.375	05
		b) „ „ Brzeżany	4.900	—	1.700	—	3.200	—
		c) „ „ Czortków: zaległa 13.751 zł. 66 ct. bieżąca 10.000 „ — „	23.751	66	2.499	—	21.252	66
		d) „ „ Gródek	4.999	98	1.666	66	3.333	32
		e) „ „ Jarosław	152.002	—	17.248	—	134.754	—
		f) „ „ Jaworów	37.500	—	1.900	—	35.600	—
		g) „ „ Kołomyja	13.750	—	2.500	—	11.250	—
		h) „ „ Kraków: zaległa 50.000 zł. bieżąca 100.000 „	150.000	—	5.000	—	145.000	—
		i) „ „ Lwów	30.000	—	5.000	—	25.000	—
		k) „ „ Łańcut	1.668	—	166	—	1.502	—
		l) „ „ Nowy Sącz	23.130	98	2.915	34	20.215	64
		m) „ „ Przemyśl	130.847	—	9.914	—	120.933	—
		n) „ „ Rzeszów	96.178	04	11.260	66	84.917	38
		o) „ „ Sanok	70.511	—	6.624	—	63.887	—
		p) „ „ Stanisławów . . .	60.004	—	8.332	—	51.672	—
		r) „ „ Stryj	55.500	02	7.626	91	47.873	11
		s) „ „ Tarnopol	64.588	—	6.248	—	58.340	—
		t) „ „ Tarnów	50.000	—	—	—	50.000	—
		u) „ „ Trembowla	126.000	—	7.000	—	119.000	—
		w) „ „ Złoczów	23.652	—	2.582	—	21.070	—
		y) „ „ Żółkiew: zaległa 88.493 zł. 75 ct. bieżąca 60.000 „ — „	148.493	75	1.493	75	147.000	—
		Suma rubr. III. .	1,289.434	78	104.259	62	1,185.175	16

budowę koszar dla c. i k. wojska. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
IV.	5	**Odsetki od kapitałów:**						
		a) odsetki od gotówki, ulokowanej na rachunek bieżący w fund. krajowym	4.599	25	4.599	25	—	—
		b) pobrane odsetki od efektów	4	50	4	50	—	—
		Suma rubryki IV . .	4.603	75	4.603	75	—	—
V.	6	**Odsetki zwłoki od rat na terminie nie wpłaconych:**						
		a) 6% odsetki zwłoki od gminy Rzeszów . .	232	85	232	85	—	—
		b) " " " " Jaworów .	10	60	10	60	—	—
		c) " " " " Brzeżany . .	1	70	1	70	—	—
		d) " " " " Trembowla	57	17	57	17	—	—
		Suma rubryki V.	302	32	302	32	—	—
VI.	7	**Rozmaite dochody:**						
		a) Bełz — mylny pobór do dziennika pożyczkowego koszarowego (własność funduszu drogowego)	201	—	201	—	—	—
		b) Sanok — do zwrotu gminie, nadwyżka nadesłana przy przesyłce raty .	698	—	698	—	—	—
		c) Łańcut — mylnie pobrana rata na rok 1893 przeprowadzona rachunkowo na rok 1894	83	—	83	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	982	—	982	—	—	—

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Wydatki.						
I.		**Z pobranego z c. k. głównej Kasy krajowej funduszu byłego Korpusu ochotników:**						
	1	Wydano na lokacyę w Banku krajowym gotówkę	14 686	41	14.686	41	—	—
		Suma rubryki I.	14 686	41	14.686	41	—	—
II.	2	**Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom na budowę koszar:**						
		a) gminie Kraków	100.000	—	100.000	—	—	—
		b) „ Tarnów	50.000	—	50.000	—	—	—
		c) „ Żółkiew	60 000	—	60 000	—	—	—
		d) „ Czortków	10.000	—	10.000	—	—	
		Suma rubryki II.	220.000	—	220.000	—	—	—
III.	3	**Rozmaite wydatki:**						
		a) Bełz — mylny pobór ad *b)* a doch. wydany do funduszu drogowego . . .	201	—	201	—	—	—
		b) Sanok — nadpłata raty do zwrotu gminie .	698	—	—		698	—
		c) Łańcut — mylnie pobrane w dzienniku na rok 1893 — wydano do dziennika na rok 1894	83	—	83	—	—	—
		Suma rubryki III. . .	982	—	284	—	698	—
IV.	4	**Koszta kancelaryjne**	—	—	—	—	—	—

L. W. 52.702/1894.
Alegat **E**. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. E.

FUNDUSZ POŻYCZKI KRAJOWEJ z roku 1889

dla „SPÓŁEK WODNYCH“.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

L. W. 51.211/94.

Dochody. Fundusz pożyczki krajowej z roku

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	382.720	54	13 096	28	369.624	26
	2	$5\frac{1}{4}$% odsetki od pożyczek i zaliczek udzielonych Spółkom wodnym	22.654	71	15 703	30	6 951	41
	3	Odsetki zwłoki od Spółek wodnych za niedotrzymanie rat pożyczkowych .	438	65	438	65	—	—
	4	$4\frac{1}{2}$% odsetki od kapitałów lokowanych chwilowo w funduszu krajowym, w Banku krajowym	11.430	50	11.430	50	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	417.244	40	40.668	73	376.575	67
		b) **Przenośne.**						
	5	Zakupione 4% asygnaty kasowe Banku krajowego (efekta)	300.000	—	300.000	—	—	—
	6	Gotówka za spieniężone 4% asygnaty kasow. Banku krajowego	75.000	—	75 000	—	—	—
	7	Zaliczka otrzymana z funduszu krajowego (Rubr. XIV. poz. 167) na wypłatę obligacyj z kosztów administracyjnych . . .	38.339	24	38.339	24	—	—
	8	Zwroty zaliczek udzielonych Spółkom wodnym na rachunek pożyczek	25.857	93	—	—	25.857	93
		Suma wszystkich dochodów .	856.441	57	454.007	97	402.433	60
	9	*c)* **Zapas kasowy** z początkiem roku 1893 w gotówce			298.057	$67\frac{1}{2}$		
		Razem .			752.065	$64\frac{1}{2}$		

1889 dla „Spółek wodnych“. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1893. zł.	ct.
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Umorzenie pożyczek przez losowanie obligacyj .	673.900	—	8.100	—	665.800	—
	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	30 306	75	30.222	—	84	75
	3	Koszta administracyjne . . .	17	24	17	24	—	—
	4	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym . .	71.000	—	71.000	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	775 223	99	109.339	24	665.884	75
		b) **Przenośne.**						
	5	Gotówka na zakupno 4% asygnat kasowych Banku krajowego . .	300.000	—	300.000	—	—	—
	6	Efekta wydane do spieniężenia (4% asygnaty kasowe Banku krajowego) . .	75.000	—	75.000	—	—	—
	7	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu (Rubr. XVII. poz. 59) pobranej na wypłatę obligacyj, kuponów i kosztów administracyjn.	38.3 39	24	38.339	24	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1,188 563	23	522.678	48	665.884	75
	8	*c)* **Zapas kasowy** z końcem roku 1893 w gotówce	4.387	16½				
		w efektach .	225.000	—	229.387	16½		
		Razem .			752.065	64½		

Uwaga.

1. Z emitowanych obligacyj w imiennej wartości . . . . . 700.000 zł. — ct.
   wylosowano i spłacono po koniec roku 1893 . . . . . . 34.200 „ — „
   pozostaje tedy do spłacenia z końcem r. 1893 jak przy poz. 1 wydatków wykazano . . . . 665.800 zł. — ct.

2. Należytość kuponów przypadająca do wypłaty w roku 1893 wynosiła, a to:
   a) zaległa z r. 1892 . . . . 77 zł. 75 ct.
   b) bieżąca za r. 1893 . . . 30.229 „ — „ 30.306 zł. 75 ct.
   wypłacono w ciągu roku 1893 . . . . 30 222 „ — „
   pozostaje więc w zaległości jak pod poz. 2 wydatków wykazano 84 zł. 75 ct.

Stan majątku z końcem roku 1893.

Stan czynny:

Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . .	4.387 zł. 16 1/2 ct.		
b) w efektach . . .	225.000 „ — „		
Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	369.624 „ 26 „		
5 1/4 % odsetki od Spółek wodnych przypadających po koniec roku 1893	6.951 „ 41 „		
Zwroty zaliczek udzielonych Spółkom wodnym	25.857 „ 93 „	631.820 zł. 76 1/2 ct.	

Stan bierny:

Obligacye w obiegu będące z końcem roku 1893	665.800 zł. — ct.	
Kupony niewykupione „ „ „	84 „ 75 „	665.884 „ 75 „
Czysty stan bierny . .		34.063 zł. 98 1/2 ct.

LW. 51211/1894.

LW. 52.702/94.
Alegat **F.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. F.

FUNDUSZ POŻYCZKOWY NA BUDOWĘ SZKÓŁ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

LW. 14.763/94.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość Razem zł.	ct.	Uiszczenie na należytość zaległą zł.	ct.	Uiszczenie na należytość bieżącą zł.	ct.	Uiszczenie na należytość Razem zł.	ct.	Zaległość ostateczna zł.	ct.
	Dochody.														
	A) W gotówce.														
	a) Zwyczajne.														
1	Kapitał otrzymany z funduszu szkolnego kraj.	—	—	228 692	30	228.692	30	—	—	228.692	30	228.692	30	—	—
2	Zwroty pożyczek bezprocentowych na budowę szkół .	—	—	191.300	—	191.300	—	—	—	150	—	150	—	191.150	—
3	Odsetki od ulokowanych kapitałów w Banku krajowym . .	—	—	3 040	20	3 040	20	—	—	1 369	70	1.369	70	1.670	50
	Razem .	—	—	423.032	50	423 032	50	—	—	230.212	—	230.212	—	192 820	50
	b) Obojętne.														
4	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków . . .	—	—	450	—	450	—	—	—	—	—	—	—	450	—
	c) Lokacya gotówki.														
5	Zwrot lokacyi w Banku krajowym . .	—	—	230.062	—	230 062	—	—	—	191.750	—	191 750	—	38.312	—
	Razem .	—	—	653.544	50	653.544	50	—	—	421.962	—	421 962		231.582	50
	Do tego zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
	Ogółem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—		421 962		—	—
	B) W efektach.														
6	Otrzymane karnety na gotówkę lokowaną w Banku krajowym	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—
	Razem .	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—
	Do tego zapas z początkiem roku 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230.062	—	—	—

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie rubryk	Należytość						Uiszczenie na należytość						Zaległość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		Razem		zaległą		bieżącą		Razem			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Wydatki.														
	A) **W gotówce.**														
	a) **Zwyczajne.**														
1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu:														
	a) otrzymanego kapitału	—	—	228.692	30	228.692	30	—	—	—	—	—	—	228.692	30
	b) opłaconych odsetek od lokowanej gotówki .	—	—	1.369	70	1.369	70	—	—	—	—	—	—	1.369	70
2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół .	—	—	191.300	—	191.300		—	—	191.300	—	191.300	—	—	—
	Razem . .	—	—	421.362	—	421.362	—	—	—	191.300	—	191.300	—	230.062	—
	b) **Obojętne.**														
3	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki .	—	—	450	—	450	—	—	—	450	—	450	—	—	—
	c) **Lokacya gotówki.**														
4	Lokacya w Banku krajowym . . .	—	—	230.062	—	230.062		—	—	230.062	—	230.062	—	—	—
	Razem . .	—	—	651.874	—	651.874	—	—	—	421.812	—	421.812	—	230.062	—
	Do tego zapas kasowy z końcem roku 1893 .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—
	Ogółem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	421.962	—	—	—
	B) **W efektach.**														
5	Zwrot otrzymanych karnetów na lokowaną gotówkę w Ban. kraj.	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—	191.750	—	191.750	—	38.312	—
	Razem . .	—	—	230.062	—	230.062	—	—	—	—	—	191.750	—	38.312	—
	Do tego zapas kasowy z końcem roku 1893 .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.312	—	—	—
	Ogółem . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230.062	—	—	—

Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1893.

Lit. G.

Sumaryczne zestawienie

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1893

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	501.772	05½	.	.	675.435	.	24,003.243	36½	65.513	63	24,505.015	42	65.513	[illegible]
	b) Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach	.	.	.	.	.	.	121.252	51	.	.	121.252	51	.	.
	c) Folwark w Dublanach	.	.	.	.	.	.	59.005	29½	.	.	59.005	29½	.	.
	d) Szkoła gorzelnicza w Dublanach	.	.	.	.	.	.	6.718	72½	.	.	6.718	72½	.	.
	e) Gorzelnia w Dublanach	.	.	.	.	.	.	8.344	27	.	.	8.344	27	.	.
	f) Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	.	.	.	.	.	.	183.873	44	.	.	183 873	44	.	.
	g) Folwark w Czernichowie	.	.	.	.	.	.	37.690	66	.	.	37.690	66	.	.
	h) Krajowa szkoła roln. w Horodence	.	.	.	.	.	.	18.528	44	.	.	18.528	44	.	.
	i) " " " w Jagielnicy	.	.	.	.	.	.	18.043	10	.	.	18.043	10	.	.
	k) " " " w Kobiernicach	.	.	.	.	.	.	23.380	37	.	.	23.380	37	.	.
	l) " " ogrodn. w Tarnowie	.	.	.	.	.	.	35.151	07½	.	.	35.151	07½	.	.
II.	Fundusz szkolny krajowy	.	.	.	.	.	.	1,640.034	40	.	.	1,640.034	40	.	.
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie.														
III.	Oddział chorych	.	.	.	.	.	.	540.864	69½	.	.	540.864	69½	.	.
IV.	" położnic	.	.	.	.	.	.	177.987	06	.	.	177.987	06	.	.
V.	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.	.	.	5.413	.	.	.	5.413	.	.	.
VI.	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	.	.	.	.	.	.	550.943	76	.	.	550.943	76	.	.
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:														
VII.	Oddział chorych	.	.	.	.	.	.	583.570	89½	.	.	583.570	89½	.	.
VIII.	" położnic	.	.	.	.	.	.	34.556	16	.	.	34.556	16	.	.
IX.	" syfilitycznych	.	.	.	.	.	.	81.739	17	.	.	81.739	17	.	.
X.	" obłąkanych	.	.	.	.	.	.	75.209	24	.	.	75.209	24	.	.
XI.	Fundusz policyi krajowej	.	.	.	.	.	.	6.349	02	.	.	6.349	02	.	.
XII.	" pożyczki " z r. 1883	.	.	.	.	.	.	273.437	18½	.	.	273.437	18½	.	.
XIII.	" " " " 1884	.	.	.	.	.	.	79.504	70½	.	.	79.504	70½	.	.
XIV.	" " " " 1885	.	.	.	.	.	.	303.745	70	.	.	303.745	70	.	.
XV.	" " " " 1888	.	.	.	.	.	.	29.121	35½	.	.	29.121	35½	.	.
XVI.	" " " " 1891	.	.	.	.	.	.	97.008	45	.	.	97.008	45	.	.
XVII.	" " " " 1893	.	.	.	.	.	.	59,068.383	22	177,099.000	.	59,068.383	22	177,099.000	.
XVIII.	" pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	2.358	20	.	.	.	.	102.957	71	.	.	105.315	91	.	.
XIX.	" regulacyi rzeki Gniłej Lipy	14.858	76	.	.	.	.	22.884	96½	.	.	37.743	72½	.	.
XX.	" " potoku Kisieliny	222	09	.	.	.	.	43.961	49½	.	.	44.183	58½	.	[illegible]
XXI.	" " rzeki Łęgu	18.408	03½	238	43	.	.	35.084	32	.	.	53.492	35½	238	43
XXII.	" " " Trześniówki	2.526	88	.	.	.	.	11.644	56	.	.	14.171	44	.	.
XXIII.	" " potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	174	71	.	.	.	.	73.209	79	.	.	73.384	50	.	.
XXIV.	" " rzeki Nowego Brnia z dopływami	83.937	20	.	.	.	.	136.070	19	.	.	220.007	39	.	.
XXV.	" " " Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	14.718	11	.	.	.	.	379.877	56	.	.	394.595	67	.	.
XXVI.	" na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	10.394	.	.	.	.	.	10.394	.	.	.	20 788	.	.	.
XXVII.	" na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja	2.685	.	.	.	.	.	2.684	.	.	.	5.369	.	.	.
XXVIII.	" na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	14.383	.	.	.	.	.	88.013	44	.	.	102.396	44	.	.
XXIX.	" na zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	.	.	.	.	.	2.000	.	.	.	2.000	.	.	.
XXX.	" na zabudowanie potoku górskiego Niszkowki	.	.	.	.	.	.	4.288	.	.	.	4.288	.	.	.
XXXI.	" regulacyi rzeki Bugu	.	.	.	.	.	.	41.492	48	.	.	41.492	48	.	.
XXXII.	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	12.746	37	.	.	.	.	226.969	81	.	.	239.716	18	.	.
	Suma funduszów dotowanych	679.184	41	238	43	675.435	.	89,244.631	58½	177,164.513	63	89.923.815	99½	177,164.752	06
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.														
XXXIII.	Fundusz domestykalny	5.541	63	.	.	.	.	4.773	04	.	.	10.314	67	.	.
XXXIV.	" kultury krajowej	.	.	.	.	.	.	3.676	20	.	.	3.676	20	.	.
XXXV.	" stanowy sierociński	852	85	.	.	.	.	1.876	82	.	.	2.729	67	.	.
XXXVI.	" Aleksandra hr. Stadnickiego	93	63½	.	.	.	.	1.553	37½	.	.	1.647	01	.	.
XXXVII.	" pożyczki krajowej z r. 1873	.	.	.	.	.	.	73.686	66	.	.	73.686	66	.	.
XXXVIII.	" podrzutków w Krakowie	.	.	.	.	.	.	6.297	24	.	.	6.297	24	.	.
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	6.488	11½	.	.	.	.	91.863	33½	.	.	98.351	45	.	.

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
23.774.062	78½	65.513	63	730.952	63½	.	.	1,860.281	50	2,342.911	55	2,276.664	99½	2.657.480	69	.	.
121.252	51	.	.	.	.	.	.	.	.	3.767	52	.	.	3.767	52	.	.
59.005	29½	.	.	.	.	.	.	.	.	4.650	44	54.072	24	.	.	49.421	80
6.718	72½	.	.	.	.	.	.	.	.	316	50	.	.	316	50	.	.
8.344	27	.	.	.	.	.	.	.	.	72	50	.	.	72	50	.	.
183.873	44	.	.	.	.	.	.	.	.	1.941	59	.	.	1.941	59	.	.
37.690	66	.	.	.	.	.	.	.	.	1.244	25	.	.	1.244	25	.	.
18.528	44	.	.	.	.	.	.	.	.	543	75	92	75	451	.	.	.
18.043	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23.380	37	.	.	.	.	.	.	.	.	1.279	25	.	.	1.279	25	.	.
35.151	07½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1,640.034	40	.	.	.	.	.	.	.	.	549.313	20½	8.844	39½	540.468	81	.	.
540.864	69½	.	.	.	.	.	.	.	.	219.975	36½	.	.	219.975	36½	.	.
177.987	06	.	.	.	.	.	.	.	.	1.369	81	.	.	1.369	81	.	.
5.413	.	.	.	.	.	.	.	.	.	442	46	.	.	442	46	.	.
550.943	76	.	.	.	.	.	.	.	.	58.598	17	.	50	58.597	67	.	.
583.570	89½	.	.	.	.	.	.	.	.	100.957	32	3.253	48	97.703	84	.	.
34.556	16	.	.	.	.	.	.	.	.	18.968	44	.	.	18.968	44	.	.
81.739	17	.	.	.	.	.	.	.	.	43.187	71	.	.	43.187	71	.	.
75.209	24	.	.	.	.	.	.	.	.	37.568	52	.	.	37.568	52	.	.
6.349	02	.	.	.	.	.	.	.	.	181	50	.	.	181	50	.	.
273.437	18½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3,367.968	68	.	.	2.367.968	68
79.504	70½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	893.221	75	.	.	893.221	75
303.745	70	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	70.556	.	.	.	70.556	.
29.121	35½	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	419.443	.	.	.	419.443	.
97.008	45	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1,466.752	.	.	.	1,466.752	.
59,068.383	22	176,937.400	.	.	.	161.600	.	.	.	32.127	.	29,528.031	50	.	.	29,334.304	50
99.809	32	.	.	5.506	59	.	.	.	.	229.184	55	.	.	234.691	14	.	.
10.368	78	.	.	27.374	94½	.	.	.	.	13.281	24	.	.	10.656	18½	.	.
43.908	83½	.	.	274	75	.	.	.	.	19.780	80	15.679	98	4.375	57	.	.
46.116	55	.	.	7.375	80½	238	43	.	.	25.694	10	.	.	33.308	33½	.	.
10.791	31	.	.	3.380	13	.	.	.	.	31.999	46	13.294	17	22.085	42	.	.
73.164	36	.	.	220	14	.	.	.	.	50.064	44	21.933	[illegible]	28.350	63	.	.
164.474	87	.	.	55.532	52	.	.	.	.	11.606	78	.	.	67.139	30	.	.
331.854	16	.	.	62.741	51	.	.	.	.	11.120	43	18.348	89	55.513	05	.	.
.	.	.	.	20.788	.	.	.	.	.	10.394	.	.	.	31.182	.	.	.
.	.	.	.	5.369	.	.	.	.	.	2.684	50	.	.	8.053	50	.	.
85.657	49	.	.	16.738	95	.	.	.	.	21.484	22	.	.	38.223	17	.	.
.	.	.	.	2.000	.	.	.	.	.	2.000	.	.	.	4.000	.	.	.
.	.	.	.	4.288	.	.	.	.	.	4.288	.	.	.	8.576	.	.	.
31 444	33	.	.	10.048	15	.	.	.	.	25	.	.	.	10.073	15	.	.
215 833	27½	.	.	23.882	90½	.	.	.	.	4.949	33	28.832	33½	500	.	.	.
88,947·341	96½	177,002.913	63	976.474	03	161.838	43	1,860.281	50	3,857.973	80	38.186.490	61½	1.271.711	87½	35,601.667	73
10.314	67	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3.676	20	.	.	.	.	.	.	.	.	3.060	82	.	.	3.060	82	.	.
1.695	61	.	.	1.034	06	.	.	.	.	.	.	126	.	908	06	.	.
1.647	01	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	106	02½	.	.	106	02½
73.686	66	.	.	.	.	.	.	.	.	68.815	42	304.917	.	.	.	236.101	58
6.297	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
97.317	39	.	.	1.034	06	.	.	.	.	71.876	24	305.149	02½	3.968	88	236.207	60½

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	.	.	558	32	.	.	1.068	49	851	.	1.068	49	1.409	32
II.	Fundusze stypendyjne	37.523	28	.	.	.	.	235.256	58½	.	.	272.779	36½	.	.
III.	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.	.	.	12.501	66	.	.	12.501	66	.	.
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	37	01	.	.	.	.	1.366	37	.	.	1.403	38	.	.
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	12	47	.	.	.	.	118	23½	.	.	130	70½	.	.
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	22	.	.	.	.	.	72	.	.	.	94	.	.	.
VII.	Zakład narodowy im. Ossolińskich	143	12½	.	.	5	76	112.939	61	.	.	113.082	73½	.	.
VIII.	Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowsk.	.	.	5.649	95	.	.	460	50	460	50	460	50	6.110	[illegible]
IX.	„ „ z r. 1868.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
X.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XI.	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	.	.	.	.	.	.	3.454	61	.	.	3.454	61	.	.
XII.	„ szkół ludowych z r. 1872	1.448	55	.	.	.	.	4.829	23	45	.	6.277	78	45	.
XIII.	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	1 354	94½	.	.	.	.	4.070	44½	1.341	.	5.425	39	1.341	.
XIV.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.106	23½	1.088	70	.	.	1.133	25	829	67	2.239	48½	1.918	37
XV.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XVI.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	3	90	.	.	.	.	352	75	.	.	356	65	.	.
XVII.	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XVIII.	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XIX.	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych i wyzdrowieńców	44	75	47	25	.	.	129	14	71	79	173	89	119	04
XX.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	227	25½	868	87	.	.	1.976	67	857	80	2.203	92½	1.726	67
	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
XXI.	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	222	10	.	.	.	.	958	50	.	.	1.180	60	.	.
XXII.	2) ku wspieraniu artystów i literatów	233	09	.	.	.	.	1.222	50	.	.	1.455	59	.	.
XXIII.	3) ku popieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie	482	05	.	.	.	.	918	.	.	.	1.400	05	.	.
XXIV.	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	62	43	.	.	.	.	1.113	60	.	.	1.176	03	.	.
XXV.	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	40	24	755	97	.	.	540	20	478	32	580	44	1.234	[illegible]
XXVI.	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	98	03	.	.	.	.	672	69	.	.	770	72	.	.
XXVII.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXVIII.	„ imienia Antoniego Schiffnera	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXIX.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	125	10	.	.	.	.	209	.	.	.	334	10	.	.
XXX.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	.	.	1.381	80	.	.	3.449	92	1.557	[illegible]	3.449	92	2.939	[illegible]
XXXI.	Fundacya „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	20.057	38	.	.	.	.	41.672	.	.	.	61.729	38		
	b) rezerwowy	.	.	8.718	33	.	.	4.539	63	5.101	39	4 539	63	13.819	[illegible]
XXXII.	Fundusz „Macierzy polskiej“	377	55	.	.	.	.	10.526	39	.	.	10.903	94	.	.
XXXIII.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Do przeniesienia	63.621	49	19.069	19	.	76	445.551	97½	11.593	[illegible]	509.173	46½	30.663	[illegible]

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1.068	49	450	.	.	.	1.900	32	.	.	.	.	.	.	1.009	32	.	.
281.490	76½	.	.	41.289	10	.	.	.	.	650	[illegible]	8.340	31	35.629	38	.	.
12.501	66	.	.	.	.	.	.	.	.	17.125	11½	63	01	17.062	10½	.	.
1.403	38	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	72	55	.	.	72	55
120	47	.	.	10	23½	.	.	.	.	.	.	.	.	10	23½	.	.
72	.	.	.	22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22	.	.	.
112.676	46½	.	.	406	27	.	.	1.522	35	.	.	.	.	1.928	62	.	.
460	50	.	.	.	.	6.110	45	.	.	233	53	.	.	6.343	98	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	105	48	4.982	48	.	.	4.877	[illegible]
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3.454	61	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	994	03	.	.	994	03
5.497	20	.	.	780	58	45	.	.	.	390	.	1.458	90	.	.	243	32
1.101	23½	1.341	.	1.324	15½	.	.	.	.	.	.	.	.	1.324	15½	.	.
1.113	81	.	.	1.125	67½	1.918	37	.	.	.	.	.	.	3.044	04½	.	.
349	63	.	.	7	02	.	.	.	.	.	.	.	.	7	02	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
164	89	47	25	9	.	71	79	.	.	.	.	47	25	33	54	.	.
2.016	40	868	87	187	52½	857	80	.	.	.	.	.	.	1.045	32½	.	.
822	90	.	.	357	70	.	.	.	.	.	.	.	.	357	70	.	.
1.351	45	.	.	101	14	.	.	.	.	.	.	.	04	101	10	.	.
916	64	.	.	483	41	.	.	.	.	.	.	.	.	483	41	.	.
1.071	07	.	.	104	96	.	.	.	.	.	.	16	71	88	22	.	.
544	91	995	13	35	53	239	16	.	.	.	.	239	16	35	53	.	.
459	28	.	.	311	44	.	.	.	.	.	.	180	.	131	44	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
226	70	.	.	107	40	.	.	.	.	.	.	.	.	107	40	.	.
3.449	92	1.381	80	.	.	1.557	35	.	.	.	.	.	.	1.557	35	.	.
45.281	95	.	.	16.447	43	.	.	.	.	.	.	.	.	16.447	43	.	.
2.225	84	.	.	2.013	79	13.819	72	.	.	.	.	.	.	15.833	51	.	.
10.691	78	.	.	212	16	.	.	.	.	.	.	.	.	212	16	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
443.836	94½	5.034	05	65.336	52	25.628	96	1.522	35	18.534	71	16.394	47	100.814	97½	6.186	90

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct
	Z przeniesienia . .	63.621	19	19.069	19		5 76	445.551	97½	11.593	82	509.173	46½	30.663	01
XXXIV.	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXXV.	„ ku podniesieniu rybactwa . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXXVI.	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu . .	.	.	409	50	.	.	826	49	228	10	826	49	637	60
XXXVII.	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	297	60	.	.	.	.	716	88	.	.	1.014	48	.	.
XXXVIII.	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	434	22	413	65	.	.	1.531	69	1.561	.	1.965	91	2.004	65
XXXIX.	„ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	29	35	.	.	.	.	1.252	17	.	.	1.281	52	.	.
XL.	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XLI.	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XLII.	„ bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XLIII.	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	12	54	.	.	.	.	151	68	.	.	164	22	.	.
XLIV.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	675	53	800	.	.	.	1.955	81	.	.	2.631	34	800	.
XLV.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	104	13½	.	.	.	.	230	03½	.	.	334	17	.	.
XLVI.	„ „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XLVII.	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego:														
XLVIII.	1) dla ślepych w Krakowie .	.	.	.	.	.	.	75	72	.	.	75	72	.	.
XLIX.	2) „ wychowank. zakł. sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	.	.	.	.	.	.	148	49	.	.	148	49	.	.
L.	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	.	.	.	.	.	.	74	56	.	.	74	56	.	.
LI.	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
LII.	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
LIII.	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	.	.	.	.	.	.	24.441	02	.	.	24.441	02	.	.
LIV.	„ propinacyjny	9.372	72½	1,134.146	11	.	.	350.911	67	1,103.649	95	360.284	39½	2,237.796	06
LV.	„ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska	173.670	28½	.	.	.	.	566.361	57½	64.299	43	740.031	86	64.299	4½
LVI.	„ pożyczkowy z r. 1889. dla Spółek wodnych	298.057	67½	.	.	.	.	155.913	88	300.000	.	453.971	55½	300.000	.
LVII.	„ pożyczkowy na budowę szkół	.	.	.	.	.	.	421.962	.	230.062	.	421.962	.	230.062	.
LVIII.	Depozyta gminne serwitutowe	8.956	49½	385.000	.	.	.	174.572	93	311.260	87	183.529	42½	696.260	87
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych . .	555.232	04½	1,539.868	45		5 76	2,146.678	57½	2.022.655	17	2.701.910	62	3.562.523	62

Rekapitulacya.

		w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct
	Suma funduszów dotowanych	679.184	41	238	43	675.435	.	89,244.631	58½	177.164.513	63	89,923.815	99½	177,164.752	06
	„ „ samoistnych, budżetem objętych . . .	6.488	11½	.	.	.	.	91.863	[illegible]	.	.	98.351	45	.	.
	„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych . .	555.232	04½	1,539.868	45		5 76	2,146.678	57½	2,022.655	17	2,701.910	62	3.562.523	62
	Ogólna suma majątku obrotowego	1,240.904	57	1,540.106	88	675.440	76	91,483.173	49½	179,187.168	80	92,724.078	06½	180.727.275	68

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
443.636	94½	5.034	05	65.336	52	25.628	96	1.522	35	18.534	71½	16.394	47	100.814	97½	6.186	90
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
644	49	409	70	182	.	228	10	.	.	.	.	.	.	410	10	.	.
716	03	.	.	298	45	.	.	.	.	.	.	241	20	57	25	.	.
1.909	02	1.304	65	56	89	700	.	.	.	.	.	.	.	756	89	.	.
1.137	31	.	.	144	21	.	.	.	.	.	.	.	.	144	21	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
114	41	.	.	49	81	.	.	.	.	.	.	.	.	49	81	.	.
2.151	48	800	.	479	86	.	.	.	.	.	.	.	.	479	86	.	.
104	61½	.	.	229	55½	.	.	.	.	.	.	.	.	229	55½	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	96	.	.	71	76	.	.	.	.	.	.	.	.	71	76	.	.
7	16	.	.	141	33	.	.	.	.	.	.	.	.	141	33	.	.
3	96	.	.	70	60	.	.	.	.	.	.	.	.	70	60	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16.525	58½	.	.	7.915	43½	.	.	.	.	13.354	33	1	70	21.268	06½	.	.
315.452	24	450.764	84	44.832	15½	1,787.031	22	.	.	25.001	15½	2	.	1,856.862	53	.	.
596·497	88	.	.	143.533	98	64.299	43	.	.	1,185.175	16	698	.	1,392.310	57	.	.
449.584	39	75.000	.	4.387	16½	225 000	.	.	.	402.433	60	665.884	75	.	.	34.063	98½
421.812	.	191.750	.	150	.	38.312	.	.	.	231.582	50	268.374	.	1.670	50	.	.
173.310	68½	182.510	87	10.218	74	koron 513.750	.	.	.	.	.	.	.	korony i złote 523.968	74	.	.
2,423.812	16	907.573	91	278.098	46	2,654.949	71	1.522	35	1,876.081	46	951.596	12	3,899.306	74½	40.250	88½
88,947.341	96½	177,002.913	63	976.474	03	161.838	43	1,860.281	50	3,857.973	80	38,186.490	61½	4,271.744	87½	35,601.667	73
97.317	39	.	.	1.034	06	.	.	.	.	71.876	24	305.149	02½	3.968	88	236.207	60½
2,423.812	16	907.573	91	278.098	46	2,654.949	71	1.522	35	1,876.081	46	951.596	12	3,899.306	74½	40.250	88½
91,468.471	51½	177,910.487	54	1,255.606	55	2,816.788	14	1,861.803	85	5,805.931	50	39,443.235	76	8,175.020	50	35,878.126	22

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł ct	Stan z początkiem roku 1893. w kasie efekta zł ct	Stan z początkiem roku 1893. wartość dóbr i realności zł ct	Stan z początkiem roku 1893. kapitały hipotekowane zł ct	Stan z początkiem roku 1893. w bankach zł ct	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł ct	Dochody w ciągu roku 1893. efekta zł ct	Dochody w ciągu roku 1893. wartość dóbr i realności zł ct	Dochody w ciągu roku 1893. kapitały hipotekowane zł ct	R a … gotówka zł ct	R a … efekta zł ct
	Fundusze dotowane ze środków kraju.											
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:											
	a) Gmach sejmowy . .	. .	. .	1.318.154 04	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	. .	. .	39.848 36	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	c) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach .	. .	2.312 90	238.469 2[illegible]½	. .	. .	547 38	8.335 96	. .	. .	566 50	10.648 86
	d) Zakład w Czernichowie	19 12	23.319 .	155.675 41	. .	. .	2.260 28	5.369 65	4.958 04	. .	2.260 28	28.688 65
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	. .	. .	381.761 30½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	f) Krajowa szkoła rolnicza w Horodence .	. .	. .	24 275 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	g) Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy .	. .	. .	2.020 25½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	h) Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	. .	. .	5.600	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	k) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	. .	. .	154.886 73	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	l) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem we Lwowie . .	. .	. .	201.753 00½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	m) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem w Krakowie	. .	. .	194.120 39½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	B) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie .	. 00½	370 67	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. 00½	370 67
2	Fundusz szkolny krajowy	. .	224.751 40	6.117 94½	18.149 43	. .	230.055 75	29.826 40	. .	. .	230.055 75	254.577 80
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie.											
3	Oddział chorych	. 01	1.592 86	354.291 58½	. .	. .	72 39	272 39	. .	. .	72 40	1.865 25
4	„ położnic . . .	. 00½	1.053 61	15.747 78½	. .	. .	157 50	1.154 99	. .	. .	157 50	2.238 63
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	. .	5.777 .	1,083.158 39	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	5.777 .
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.											
7	Oddział chorych	. .	95.661 67	413.950 07	290.681 76	. .	11.641 22½	62.637 30	4.700 .	1.864 31	11.641 22½	158.298 97
8	„ położnic . . .	. .	16.295 83	27.752 50	. .	. .	1.137 22	1.125 92	. .	. .	1.137 23	17.421 75
9	„ syfilitycznych .	. .	4.008 12	5.699 19	. .	. .	. 31	. 31	. .	. .	. 31	4.008 43
10	„ obłąkanych . .	. .	. .	4.603 01	3.272 72	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
11	Fundusz policyi krajowej	. .	1.371 02	. .	27 25	. .	132.859	271.800 .	. .	. .	132.859 .	273.171 02
12	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
13	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
14	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1885	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
15	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1888	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	Do przeniesienia .	19 14	376.544 11	4,627.884 81	312.131 16	. .	378.731 05½	380.522 92	9.658 04	1.864 31	378.750 19	757.067 03

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	[illegible] (wartość dóbr i realności)	[illegible] (kapitały hipotekowane)	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
1,318.154 64	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	1,318.154 64	. .	. .	. .	. .	1,318.154 64	. .
39.848 36	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	39.848 36	. .	. .	. .	. .	39.848 36	. .
238.469 23½	. .	558 57	511 90	. .	. .	7 93	10.136 96	238.469 23½	. .	. .	. .	. .	248.614 12½	. .
160.633 45	. .	2.260 28	2.012 63	. .	. .	. .	26.676 02	160.633 45	. .	. .	. .	. .	187.309 47	. .
381.761 30½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	381.761 30½	. .	. .	. .	. .	381.761 30½	. .
24.275 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	24.275 .	. .	. .	. .	. .	24.275 .	. .
2.020 25½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	2.020 25½	. .	. .	. .	. .	2.020 25½	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
5.600 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	5.600 .	. .	. .	. .	. .	5.600 .	. .
154.886 73	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	154.886 73	. .	. .	. .	. .	154.886 73	. .
201.753 00½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	201.753 00½	. .	. .	. .	. .	201.753 00½	. .
194.120 39½	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	194.120 39½	. .	. .	. .	. .	194.120 39½	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. 00½	370 67	. .	. .	. .	. .	. .	370 67½	. .
6.117 94½	18.149 43	230.036 16	235.106 .	. .	. .	19 59	19.471 80	6.117 94½	18.149 43	. .	339.230 25	18.242 92	364.746 09½	. .
354.291 58½	. .	72 39	100 .	. .	. .	. 01	1 765 25	354.291 58½	. .	. .	2.000 .	28.161 18	329.895 66½	. .
15.747 78½	. .	156 40	601 10	. .	. .	1 10½	1.637 53	15.747 78½	. .	. .	. .	7.040 30	10.346 12	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
1,088.158 39	. .	. .	. .	. .	. .	. .	5.777 .	1,088.158 39	. .	. .	. .	. .	1.088.935 39	. .
418.650 07	292.546 07	11.641 22½	29.674 12	. .	7.565 50	. .	128.624 85	418.650 07	284.980 57	. .	. .	. .	832.255 49	. .
27.752 50	. .	1.137 22	606 50	. .	. .	. .	16.815 25	27.752 50	. .	. .	15 166 75	. .	59.734 50	. .
5.699 19	. .	. 31	. .	. .	. .	. .	4.008 43	5.699 19	. .	. .	880 .	. .	10.587 62	. .
4.603 01	3.272 72	. .	. .	. .	. .	. .	. .	4.603 01	3.272 72	. .	. .	. .	7.875 73	. .
. .	27 25	132.842 25	. .	. .	. .	16 75	273.171 02	. .	27 25	. .	. .	. .	273.215 02	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
4,637.542 85	313.995 47	378.704 80½	268.612 25	. .	7.565 50	15 39	488.454 78	1,637.542 85	306.429 97	. .	357.277 .	53.444 40	[illegible],736.305 59	. .

Rachunek ma…

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł. ct	Stan z początkiem roku 1893. w kasie efekta zł. ct	Stan z początkiem roku 1893. wartość dóbr i realności zł. ct	Stan z początkiem roku 1893. kapitały hipotekowane zł. ct	Stan z początkiem roku 1893. w bankach zł. ct	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł. ct	Dochody w ciągu roku 1893. efekta zł. ct	Dochody w ciągu roku 1893. wartość dóbr i realności zł. ct	Dochody w ciągu roku 1893. kapitały hipotekowane zł. ct	Ra… gotówka zł. ct	Ra… efekta zł. ct
	Z przeniesienia . .	19 14	376.544 11	4,627.884 81	312.131 16	. .	378.731 05	380.522 92	9.658 04	1.864 31	378.750 19	757.067 65
16	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
17	„ pożyczki krajowej z r. 1893	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
18	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
19	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy . . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
20	Fundusz regulacyi potoku Kisieliny . . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
21	Fundusz regulacyi rzeki Łęgu	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
22	Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
23	Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopł.	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
24	Fundusz regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
25	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
26	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
27	Fundusz na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
28	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	. .	32.806 65	. .	. .	. .	. .	32.300 .	. .	. .	. .	65.106 65
	Suma funduszów dotowanych	19 14	409.350 76	4,627.884 81	312.131 16	. .	378.731 05	412.822 92	9.658 04	1.864 31	378.750 19	822.173 68
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem objęte.											
29	Fundusz domestykalny .	. 01	102.508 94	. .	. .	. .	39.692 54	219.977 80	. .	. .	39.692 [illegible]	322.486 74
30	„ kultury krajowej	. .	43.373 09	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	43.373 09
31	„ stanowy sierociński	. ½	41.052 27	. .	. .	. .	3.587 15	57.189 80	. .	. .	3.587 15	98.242 07
32	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	. .	23.389 84	. .	. .	. .	12.692 .	26.700 .	. .	. .	12.692 .	50.089 84
33	„ pożyczki krajowej z r. 1873 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
34	„ podrzutków w Krakowie . .	237 70½	20.511 57	. .	. .	. .	1.771 32	6.362 81	. .	. .	2.009 02	26.874 38
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	237 72	230.835 71	. .	. .	. .	57.743 01	310.230 41	. .	. .	57.980 [illegible]	541.066 12

…jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.								
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w kasie: gotówka	w kasie: efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości czynne: w bankach	należytości czynne: inne	należytości: bierne	czysty stan: czynny	czysty stan: bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
…637.542 85	313.995 47	378.704 80	268.612 25	. .	7.565 50	45 39	488.451 78	4,637.542 85	306.429 97	. .	357.277 .	53.444 40	5,736.305 59	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	32.606 65	. .	. .	. .	32.500 .	. .	. .	. .	. .	. .	32.500 .	. .
4,637.542 85	313.995 47	378.704 80	301.218 90	. .	7.565 50	45 39	520.954 78	4,637.542 85	306.429 97	. .	357.277 .	53.444 40	5.768.805 59	. .
. .	. .	39,692 55	322.486 74	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	43.373 09	. .	. .	. .	. .	. .	43.373 09	. .
. .	. .	3.567 90	28 400 .	. .	. .	19 25	69.842 07	. .	. .	. .	. .	. .	69.861 32	. .
. .	. .	12 682 50	13.095 .	. .	. .	9 50	36.994 84	. .	. .	. .	. .	. .	37.004 34	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	1.654 05	5.606 91	. .	. .	354 97	21.267 47	. .	. .	. .	16.808 08	. .	38.430 52	. .
. .	. .	57.597 .	369.588 65	. .	. .	383 73	171.477 47	. .	. .	. .	16.808 08	. .	188.669 28	. .

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł. ct.	w kasie efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł. ct.	efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	Ra… gotówka zł. ct.	efekta zł. ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.											
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	. ½	15.279 02	. .	. .	. .	5.306 90	11.028 60	. .	. .	5.306 90	26.307 62
2	Fundusze stypendyjne	. 50	3.571.803 98	149.147 83	15.878 64	. .	423.045 13	4.028.571 34	. .	6.743 85	423.045 63	7.603.375 32
3	Administracya dóbr Winniki	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	.
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	. ½	35.413 60	. .	. .	. .	23.666 41	27.063 76	. .	. .	23.666 41	62.477 42
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	. .	2.590 67	. .	. .	. .	2.689 97	5.814 72	. .	. .	2.689 97	8.405 39
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	. ½	1.643 32	. .	. .	. .	28 40	828 40	. .	. .	28 40	2.471 72
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	. .	242.138 45	. .	. .	. .	. .	241.555 30	. .	. .	. .	183.693 75
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	.
9	Fundusz zapomogi z r. 1868	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	.
10	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	. .	11.532 31	. .	. .	. .	1.916 24	13.995 58	. .	. .	1.916 24	25.527 89
11	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	. ½	64.494 70	. .	. .	. .	68.508 .	67.200 .	. .	. .	68.508 ½	131.694 70
12	Fundusz dla szkół ludowych z r. 1872	. ½	100.007 60	. .	. .	. .	1.425 60	181.119 10	. .	. .	1.425 60	281.126 70
13	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego	. .	59.633 51	. .	. .	. .	5.100 .	10.714 70	. .	. .	5.100 .	70.348 21
14	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich	. .	26.045 32	. .	. .	. .	651 20	32.049 80	. .	. .	651 20	58.095 12
15	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	290 40	13.883 85	. .	. .	. .	904 85	26.900 .	. .	. .	1.195 25	40.783 85
16	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	. ½	7.872 32	. .	. .	. .	300 90	5.213 05	. .	. .	300 90	13.085 37
17	Fundusz budowy pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	414 87	39.911 30	. .	. .	. .	1.839 .	3.210 91	. .	. .	2.253 87	13.152 21
18	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	564 75½	25.170 39	. .	. .	. .	6.697 66	24.329 85	. .	. .	7.262 41	49.500 24
19	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	. .	1.840 54	. .	. .	. .	1.512 50	3.233 75	. .	. .	1.512 50	5.074 29
20	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawie	. .	24.149 71	. .	. .	. .	5.451 22	21.419 22	. .	. .	5.451 22	45.568 93
21	Fundacya Dr. Józefa Kazimierza Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana: 1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	. .	21.126 42	. .	. .	. .	222 10	220 90	. .	. .	222 10	21.347 32
	Do przeniesienia	1.270 55	4.267.537 07	149.147 83	15.878 64	. .	552.296 08	4,704.498 98	. .	6.743 85	553.566 63	8.972.036 03

jątku zarodowego.

zem: wartość dóbr i realności zł. ct.	zem: kapitały hipotekowane zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1893: gotówka zł. ct.	Wydatki: efekta zł. ct.	Wydatki: wartość dóbr i realności zł. ct.	Wydatki: kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z końcem roku 1893: w kasie gotówka zł. ct.	w kasie efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	należytości czynne w bankach zł. ct.	należytości czynne inne zł. ct.	należytości bierne zł. ct.	czysty stan czynny zł. ct.	czysty stan bierny zł. ct.
. .	. .	5.306 90	8.058 80	. .	. .	. ½	18.258 82	. .	. .	. .	. .	. .	18.258 82½	. .
149.147 83	22.622 50	422.995 63	1.094.164 22	. .	315 .	50 .	5.608.911 10	149.147 83	22.307 50	. .	35.201 49	. .	5.815.617 92½	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	23.666 41	25.116 40	. .	. .	. ½	37.361 02	. .	. .	. .	. .	. .	37.361 02½	. .
. .	. .	2689 97	2.550 .	. .	. .	. .	5.855 39	. .	. .	. .	. .	. .	5.855 39	. .
. .	. .	28 40	100 .	. .	. .	. ½	2.071 72	. .	. .	. .	. .	. .	2.071 72½	. .
. .	. .	. .	124.337 58	. .	. .	. .	359.356 17	. .	. .	. .	. .	. .	359.356 17	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
. .	. .	1.881 24	6.468 61	. .	. .	65 .	19.059 28	. .	. .	. .	. .	. .	19.124 28	. .
. .	. .	68.508 .	68.094 70	. .	. .	. ½	63.600 .	. .	. .	. .	. .	. .	63.600 ½	. .
. .	. .	1.425 60	89.100 .	. .	. .	. ½	192.026 70	. .	. .	. .	. .	. .	192.026 70	. .
. .	. .	5.100 .	5.100 .	. .	. .	. .	65.248 21	. .	. .	. .	. .	. .	65.248 21	. .
. .	. .	651 20	15.828 24	. .	. .	. .	42.266 88	. .	. .	. .	. .	. .	42.266 88	. .
. .	. .	907 38	13.068 [illegible]	. .	. .	287 87	27.715 80	. .	. .	. .	. .	. .	28.003 [illegible]	. .
. .	. .	300 90	2.560 20	. .	. .	. ½	10.525 17	. .	. .	. .	. .	. .	10.525 17	. .
. .	. .	1.811 79	25 50	. .	. .	112 08	43.126 71	. .	. .	. .	. .	. .	43.568 79	. .
. .	. .	7.117 [illegible]	10.366 76	. .	. .	145 25	39.133 [illegible]	. .	. .	. .	. .	. .	39.278 73	. .
. .	. .	1.512 50	1.100 27	. .	. .	. .	3.674 04	. .	. .	. .	. .	. .	3.674 04	. .
. .	. .	5.451 22	10.250 10	. .	. .	. .	35.318 53	. .	. .	. .	. .	. .	35.318 53	. .
. .	. .	222 10	. .	. .	. .	. .	21.347 32	. .	. .	. .	. .	. .	21.347 32	. .
149.147 83	22.622 50	552.576 40	2.377.184 71	. .	315 .	900 29	6.591.851 34	149.147 83	22.307 50	. .	35.201 19	. .	6.802.498 40	. .

Rachunek ma…

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893: w kasie: gotówka zł. ct.	Stan z początkiem roku 1893: w kasie: efekta zł. ct.	Stan z początkiem roku 1893: wartość dóbr i realności zł. ct.	Stan z początkiem roku 1893: kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z początkiem roku 1893: w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893: gotówka zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893: efekta zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893: wartość dóbr i realności zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893: kapitały hipotekowane zł. ct.	Ra…: gotówka zł. ct.	Ra…: efekta zł. ct.
	Z przeniesienia	1.270 5[illegible]	4,267.537 07	149.147 83	15.878 64	. .	552.296 08	4,701.198 98	. .	6.743 85	553.566 63	8,972.036 0[illegible]
	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:											
22	2) ku wspieraniu artystów i literatów	. .	500 11	. .	20.000 .	. .	682 09	1.295 29	. .	. .	682 09	1.795 40
23	3) ku popieraniu celów Towarzystwa muzycznego we Lwowie	. .	20.411 08	. .	. .	. .	1.045 75	2.067 75	. .	. .	1.015 75	22.478 83
24	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	. .	20.772 .	. .	. .	. .	5.171 40	10.171 05	. .	. .	5.171 40	30.943 05
25	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	. .	10.586 93	. .	. .	. .	4.401 10	9.072 50	. .	. .	4.401 10	19.659 43
26	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	. .	13.324 01	. .	. .	. .	5.201 67	10.818 07	. .	. .	5.201 67	21.142 08
27	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	60 .	3.081 42	. .	. .	. .	1.250 21	4.228 21	. .	. .	1.310 21	7.309 63
28	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera	. .	1.705 85	. .	. .	. .	175 55	3.669 70	. .	. .	175 55	[illegible].375 55
29	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	. .	4.621 55	. .	. .	. .	122 10	9.025 10	. .	. .	122 10	13.646 65
30	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	. .	32.968 73	. .	. .	. .	31.898 .	67.126 .	. .	. .	31.898 .	100.094 73
31	Fundacya „Dom ubogich" imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:	. .	925.501 58	729.667 55	. .	. .	13.625 19	1,407.918 69	. .	. .	13.625 19	2,333.420 27
32	Fundusz „Macierzy polskiej"	. .	36.774 92	. .	. .	. .	388 .	46.000 .	. .	. .	388 .	82.774 92
33	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	. .	100.001 28	. .	. .	. .	62.423 80	345.204 55	. .	. .	62.423 80	445.205 83
34	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	. .	574 16	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	574 16
35	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	. .	1.487 82	. .	. .	. .	60 45	60 45	. .	. .	60 45	1.548 27
36	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowie	. .	9.103 66	. .	. .	. .	145 60	18.500 10	. .	. .	145 60	27.603 76
37	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	. .	8.404 60	. .	. .	. .	100 .	202 20	. .	. .	100 .	8.606 80
38	Fundacya Siemianowskich dla biednych dziewcząt	. .	21.239 82	. .	. .	. .	20.073 32	42.228 32	. .	. .	20.073 32	63.468 14
39	Fundacya Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	. .	21.877 58	. .	. .	. .	19.999 35	42.049 35	. .	. .	19.999 35	63.926 93
40	Fundacya hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	111 43	4.936 18	. .	. .	. .	2.558 32	5.548 92	. .	. .	2.669 75	10.485 10
41	Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	. .	2.430 49	. .	. .	. .	2.352 87	4.741 15	. .	. .	2.352 87	7.171 64
	Do przeniesienia	1.141 99	5,507.840 84	878.815 38	35.878 64	. .	723.970 87	4,734.426 38	. .	6.743 85	725.412 84	12.212.267 22

jątku zarodowego.

(Przychody ra)zem: wartość dóbr i realności zł. ct.	(razem): kapitały hipotekowane zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1893: gotówka zł. ct.	Wydatki: efekta zł. ct.	Wydatki: wartość dóbr i realności zł. ct.	Wydatki: kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z końcem roku 1893: w kasie gotówka zł. ct.	w kasie: efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	należytości czynne w bankach zł. ct.	należytości czynne inne zł. ct.	należytości bierne zł. ct.	czysty stan czynny zł. ct.	czysty stan bierny zł. ct.
149.147 83	22.622 50	552.576 19	2.377.184 71	.	315 .	990 23	6.591.851 31	149.147 83	22.307 50	.	35.201 49	.	6.802.498 40	.
.	20.000 .	682 09	169 .	.	.	.	1.626 40	.	20.000 .	.	.	.	21.626 10	.
.	.	1.045 75	1.000 .	.	.	.	21.478 83	.	.	.	.	.	21.478 83	.
.	.	5.171 40	5.108 97	.	.	.	25.834 08	.	.	.	.	.	25.834 08	.
.	.	4.101 10	4.360 86	.	.	.	15.298 57	.	.	.	.	.	15.298 57	.
.	.	5.201 67	5.103 07	.	.	.	19.039 01	.	.	.	.	.	19.039 01	.
.	.	1.242 15	2.081 42	.	.	68 06	5.228 21	.	.	.	.	.	5.296 27	.
.	.	171 55	1.[illegible]9 85	.	.	4 .	3.515 70	.	.	.	.	.	3.519 70	.
.	.	122 10	4.426 60	.	.	.	9.220 05	.	.	.	.	.	9.220 05	.
.	.	31.898 .	32.900 .	.	.	.	67.194 73	.	.	.	.	.	67.194 73	.
729.667 55	.	13.625 19	690.000 .	.	.	.	1,643.420 27	729.667 55	.	.	.	.	2,373.087 82	.
.	.	388 .	22.623 75	.	.	.	60.151 17	.	.	.	.	.	60.151 17	.
.	.	60.910 80	63.000 .	.	.	1.513 .	382.205 86	.	.	.	.	.	383.718 86	.
.	.	.	.	.	.	.	571 16	.	.	.	.	.	571 16	.
.	.	60 45	.	.	.	.	1.548 27	.	.	.	114 10	.	1.662 37	.
.	.	145 60	9.100 .	.	.	.	18.503 76	.	.	.	.	.	18.503 76	.
.	.	100 .	100 .	.	.	.	8.506 80	.	.	.	.	.	8.506 80	.
.	.	20.073 32	20.728 13	.	.	.	12.740 01	.	.	.	.	.	12.740 01	.
.	.	19.999 35	20.650 .	.	.	.	43.276 93	.	.	.	.	.	43.276 93	.
.	.	2.606 98	2.230 39	.	.	62 77½	8.254 71	.	.	.	.	.	8.317 48½	.
.	.	2.352 87	2.244 87	.	.	.	4.926 77	.	.	.	.	.	4.926 77	.
878.815 38	42.622 50	732.774 77	3,264.871 62	.	315 .	2.638 07	8,977.395 60	878.815 38	42.307 50	.	35.315 59½	.	9,936.472 14½	.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893. w kasie gotówka zł. ct.	w kasie efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1893. gotówka zł. ct.	efekta zł. ct.	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	Ra… gotówka zł. ct.	efekta zł. ct.
	Z przeniesienia . .	1.441 99½	5.507.840 84	878.815 38	35.578 64	. .	723.970 85	6.734.426 38	. .	6.743 85	725.412 84	12,242.267 22
42	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	312 75	13.905 44	. .	. .	. .	813 10	23.863 35	. .	. .	1.125 85	37.768 79
43	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła .	. .	2.786 75	. .	. .	. .	331 01	3.241 21	. .	. .	331 01	6.027 96
44	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich . .	— ½	15.991 52	. .	7.954 55	. .	1.509 80	5.660 40	. .	. .	1.509 80½	21.651 92
45	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich .	. .	3.390 64	. .	1.590 91	. .	222 43½	525 73	. .	. .	222 43½	3.916 37
46	Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych	419 81	9.402 86	. .	. .	. .	1.895 71½	3.078 75	. .	. .	2.315 52½	12.481 61
47	Fundacya Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	. .	38.000 .	. .	. .	. .	2.330 15½	77.207 88	. .	. .	2.330 15½	115.207 88
	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:											
48	1) dla ślepych w Krakowie	. .	1.568 32	. .	. .	. .	365 02	730 82	. .	. .	365 02	2.299 14
49	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	5 25	3.154 98	. .	. .	. .	746 86	1.529 98	. .	. .	752 11	4.684 96
50	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	2 10	1.567 .	. .	. .	. .	363 75	729 50	. .	. .	365 85	2.296 50
51	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	46 .	2.319 77	. .	. .	. .	265 70	192 .	. .	. .	311 70	2.511 77
52	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	. .	. .	. .	. .	. .	1.587 34	36.333 50	. .	. .	1.587 34	36.333 50
53	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . .	. .	. .	. .	. .	. .	6.048 90	246.232 .	. .	. .	6.048 90	246.232 .
54	Fundusz propinacyjny	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
55	„ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
56	„ pożyczkowy z r. 1889. dla Spółek wodnych .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
57	„ na budowę szkół	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
58	Depozyta gminne serwitutowe	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych	2.227 90½	5,599.928 12	878.815 38	45.424 10½	. .	740.450 63½	7.133.751 50	. .	6743 85¼	742.678 54	12,733.679 62

…jątku zarodowego.

…zem		Wydatki w ciągu roku 1893.				Stan z końcem roku 1893.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
878.815 38	42.622 50	722.774 77	8.264.871 62	. .	315 .	2.638 07	8.977.395 60	878.815 38	42.307 50	. .	35.315 59½	. .	9.936.472 14½	. .
. .	. .	840 85	11.100 .	. .	. .	285 .	26.668 79	. .	. .	. .	. .	. .	26.953 79	. .
. .	. .	331 01	1.532 67	. .	. .	. .	4.495 29	. .	. .	. .	. .	. .	4.495 29	. .
. .	7.954 55	1.509 80	1.313 47	. .	. .	. ½	20.338 45	. .	7.954 55	. .	. .	. .	28.293 00½	. .
. .	1.590 91	222 [illegible]	236 70	. .	. .	. ½	3.679 67	. .	1.590 91	. .	. .	. .	5.270 58½	. .
. .	. .	1.874 09	1.450 .	. .	. .	441 48½	11.031 61	. .	. .	. .	. .	. .	11.473 09½	. .
. .	. .	2.330 15½	38.000 .	. .	. .	. .	77..207 88	. .	. .	. .	. .	. .	77.207 88	. .
. .	. .	363 32	368 32	. .	. .	1 70	1.930 82	. .	. .	. .	. .	. .	1.932 52	. .
. .	. .	742 18	751 98	. .	. .	9 63	3.929 98	. .	. .	. .	. .	. .	3.939 61	. .
. .	. .	362 .	367 .	. .	. .	3 85	1.929 50	. .	. .	. .	. .	. .	1.933 35	. .
. .	. .	311 70	274 12	. .	. .	. .	2.237 35	. .	. .	. .	. .	. .	2.237 35	. .
. .	. .	1.587 34	18.000 .	. .	. .	. .	18.333 50	. .	. .	. .	. .	. .	18.333 50	. .
. .	. .	6.040 45	8.000 .	. .	. .	8 45	238.232 .	. .	. .	. .	. .	. .	238.240 45	. .
878.815 38	52.167 96	739.290 34½	8.346.263 18	. .	315 .	3.388 19½	9.387.410 44	878.815 38	51.852 96	. .	35.315 59½	. .	10.356.782 57	. .

Rekapitulacya i Depozyta.

Stan z początkiem roku 1893 / Dochody w ciągu roku 1893 (zł. ct.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1893: w kasie – gotówka	w kasie – efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	Dochody w ciągu roku 1893: gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane
	Rekapitulacya.									
	Suma funduszów dotowanych	19 14	409.350 76	4,627.884 81	312.131 16	. .	378.731 05½	412.822 92	9.658 04	1.864 31
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	237 72	230.835 71	. .	. .	. .	57.743 01	310.230 41	. .	. .
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	2.227 90½	5,599.928 12	878.815 38	45.424 10½	. .	740.450 63½	7.133.751 50	. .	6.743 85½
	Suma majątku zarodowego	2.484 76½	6,240.114 59	5,506.700 19	357.555 26½	. .	1,176.924 70	7,856.804 83	9.658 04	8.608 16½
	Suma majątku obrotowego	1,240.904 57	1,540.106 88	. .	. .	675.440 76	91,483.173 49½	179,187.168 80	. .	. .
	Razem	1,243.389 33½	7,780.221 47	5,506.700 19	357.555 26½	675.440 76	92,660.098 19½	187,043.973 63	9.658 04	8.608 16½
	Depozyta.									
1	Depozyta w ogólności	10.738 87	248.418 25	. .	. .	. .	975.699 62	26,228.231 85	. .	. .
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	891 14	7.649 20	. .	. .	. .	13.469 34½	13.321 61	. .	. .
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1.437 85	8.660 80	. .	. .	. .	6.095 72½	7.036 51	. .	. .
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.664 42	146 40	. .	. .	. .	9.075 12	57.767 81	. .	. .
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	1.534 47	6.900 .	. .	. .	. .	1.281 47	200 .	. .	. .
6	Depozyta folwarku w Dublanach	50 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	525 94½	75 .	. .	. .	. .	16.531 91	1.266 66	. .	. .
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	. .	. .	. .	. .	. .	676 10	. .	. .	. .
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	. .	. .	. .	. .	. .	53 84½	. .	. .	. .
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	28 88	50 .	. .	. .	. .	669 64	. .	. .	. .
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	11 47	. .	. .	. .	. .	20 .	. .	. .	. .
	Suma depozytów	16.833 04½	271.899 65	. .	. .	. .	1,023.572 77½	26,307.824 44	. .	. .
	Do tego suma funduszów krajowych	1,243.389 33½	7,780.221 47	5,506.700 19	357.555 26½	675.440 76	92,660.098 19½	187,043.973 63	9.658 04	8.608 16½
	Ogółem	1,260.272 38	8.052.121 12	5,506.700 19	357555 26½	675.440 76	93,683.670 97	213.351.798 07	9.658 04	8.608 16½

Razem / Wydatki w ciągu roku 1893 (zł. ct.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Razem: gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	Wydatki w ciągu roku 1893: gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane
	Rekapitulacya.								
	Suma funduszów dotowanych	378.750 19½	822.173 68	4,637.542 85	313.995 47	378.704 80½	301.218 90	. .	7.565 50
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	57.980 73	541.066 12	. .	. .	57.597 .	369.588 65	. .	. .
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	742.678 54	12.733.679 62	878.815 38	52.167 96	739.290 34½	3,346.269 18	. .	315 .
	Suma majątku zarodowego	1,179 409 46½	14,096.919 42	5,516.358 23	366.163 43	1.175.592 15	1.017.076 73	. .	7.880 50
	Suma majątku obrotowego	92,724.078 06½	180,727.275 68	. .	. .	91,468.471 51½	177,910.487 54	. .	. .
	Razem	93,903.487 53	194.824.195 10	5,516.358 23	366.163 43	92,644.063 66½	181,927.564 27	. .	7.880 50
	Depozyta.								
1	Depozyta w ogólności	986.438 49	26.476.650 10	. .	. .	980,260 05½	25,931.811 48	. .	. .
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	14.360 48½	20.970 81	. .	. .	13.602 42½	8.458 76	. .	. .
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	7.533 57½	15.697 31	. .	. .	6.806 99	7.263 15	. .	. .
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	10.739 54	57.914 21	. .	. .	10.148 25½	38 254 91	. .	. .
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	2.815 94	7.100 .	. .	. .	1.475 62	. .	. .	. .
6	Depozyta folwarku w Dublanach	50 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	17.057 85½	1.341 66	. .	. .	14.630 04	1.266 66	. .	. .
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	676 10	. .	. .	. .	676 10	. .	. .	. .
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	53 84½	. .	. .	. .	53 84½	. .	. .	. .
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	698 52	50 .	. .	. .	256 87	. .	. .	. .
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	31 47	. .	. .	. .	8 47	. .	. .	. .
	Suma depozytów	1,040.455 82	26.579.724 09	. .	. .	1,027.918 67	25,986.994 96	. .	. .
	Do tego suma funduszów krajowych	93,303.487 53	194,824.195 10	5,516.358 23	366.163 43	92,644.063 66½	181,927.564 27	. .	7.880 50
	Ogółem	94.943.943 35	221.403.919 19	5,516.358 23	366.163 43	93,671.982 33½	207,914.559 23	. .	7.880 50

Stan z końcem roku 1893 (zł. ct.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	w kasie – gotówka	w kasie – efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości czynne – w bankach	należytości czynne – inne	należytości bierne	czysty stan czynny	czysty stan bierny
	Rekapitulacya.									
	Suma funduszów dotowanych	45 39	520.954 78	4,637.542 85	306.429 97	. .	357.277 .	53.444 40	5,768.805 59	. .
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	383 73	171.477 47	. .	. .	. .	16.808 08	. .	188.669 28	. .
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	3.388 19½	9.387.410 44	878.815 38	51.852 96	. .	35.315 59½	. .	10,356.782 57	. .
	Suma majątku zarodowego	3.817 31½	10,079.842 69	5,516.358 23	358.282 93	. .	409.400 67½	53.444 40	16,314.257 44	. .
	Suma majątku obrotowego	1.255.606 55	2,816.788 14	. .	. .	1,861.803 85	5,805.931 50	39,443.235 76	8.175.020 50	35,878.126 22
	Razem	1,259.423 86½	12.896.630 83*	5,516.358 23	358.282 93	1,861.803 85	6,215.332 17½	39.496.680 16	24.489.277 94	35,878.126 22
										11,388.848 28
	Depozyta.									
1	Depozyta w ogólności	6.178 43½	544.838 62	. .	. .	. .	. .	551.017 05½	. .	. .
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	758 06	12.512 05	. .	. .	. .	. .	13.270 11	. .	. .
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	726 58½	8.494 16	. .	. .	. .	. .	9.220 74½	. .	. .
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	591 28½	19.659 30	. .	. .	. .	. .	20.250 58½	. .	. .
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	1.340 32	7.100 .	. .	. .	. .	. .	8.440 32	. .	. .
6	Depozyta folwarku w Dublanach	50 .	. .	. .	. .	. .	. .	50 .	. .	. .
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	2.427 81½	75 .	. .	. .	. .	. .	2.502 81½	. .	. .
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	441 65	50 .	. .	. .	. .	. .	491 65	. .	. .
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	23 .	. .	. .	. .	. .	. .	23 .	. .	. .
	Suma depozytów	12.537 15	562.729 13	. .	. .	. .	. .	605.266 28	. .	. .
	Do tego suma funduszów krajowych	1,259.423 86½	12.896.630 83	5,516.358 23	358.282 93	1,861.803 85	6,215.332 17½	39,496.680 16	. .	11,388.848 28
	Ogółem	1,271.961 01½	13.489.359 96	5,516.358 23	358.282 93	1,861.803 85	6,215.332 17½	40.101.946 44	. .	11,388.848 28

Uwaga. Suma efektów imiennej wartości . . . 12.896.630·83
składa się z efektów w walucie austryackiej . . . 5,193.530 zł. 83 ct.
i z efektów w walucie koronowej . . . 7,703.100 kor.
razem, jak wyżej . . . 12,896.630·83
która to suma zredukowana na walutę austryacką wynosi . . . 9,045.080 zł. 83 ct.
a więc różni się od sumy efektów imien. wartości o . . . 3,851.550 „ — „
Z tego powodu wykazany czysty stan bierny w kwocie . . . 11,388.848 „ 28 „
przedstawia się w rzeczywistości (po zredukowaniu waluty koronowej na walutę austryacką) w kwocie . . . 15,240.398 zł. 28 ct.

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1893.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	2.657.480	69	1,868.914	77	4.526.395	46	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	39.848	36	39.848	36	—	—
	c) Szkoła rolnicza, folwark i gorzelnia w Dublanach (w majątku obrotowym stan bierny 45.265 zł. 28 ct., „ zarodowym „ czynny 248.614 „ 52½ „)	—	—	203.348	84½	203.348	84½	—	—
	d) Zakład w Czernichowie	3.185	84	187.680	14½	190.865	98½	—	—
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	381.761	30½	381.761	30½	—	—
	f) Szkoła rolnicza w Horodence	451	—	24.275	—	24.726	—	—	—
	g) „ „ w Jagielnicy	—	—	2.020	25½	2.020	25½	—	—
	h) „ „ w Kobiernicach	1.279	25	—	—	1.279	25	—	—
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	5.600	—	5.600	—	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	540.468	81	364.746	09½	905.214	90½	—	—
2a	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	500	—	32.500	—	33.000	—	—	—
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	219.975	36½	329.895	66½	549.871	03	—	—
4	„ „ „ „ „ — „ położnic	1.369	81	10.346	12	11.715	93	—	—
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	442	46	—	—	442	46	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	58.597	67	1,088.935	39	1.147.533	06	—	—
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	97.703	84	832.255	49	929.959	33	—	—
8	„ „ „ — „ położnic	18.968	44	59.734	50	78.702	94	—	—
9	„ „ „ — „ syfilitycznych	43.187	71	10.587	62	53.775	33	—	—
10	„ „ „ — „ obłąkanych	37.568	52	7.875	73	45.444	25	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	181	50	273.215	02	273.396	52	—	—
12	„ pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	—	—	—	—	9,807.968	68
13	„ „ „ „ 1884.	—	—	—	—	—	—	898.221	75
14	„ „ „ „ 1885.	—	—	—	—	—	—	70.[illegible]	—
15	„ „ „ „ 1888.	—	—	—	—	—	—	419.11[illegible]	—
16	„ „ „ „ 1891	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
17	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	29.[illegible]	50
18	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	234.691	14	—	—	234.691	14	—	—
19	„ regulacyi rzeki Gnilej Lipy	40.656	18½	—	—	40.656	18½	—	—
20	„ „ potoku Kisieliny	4.375	57	—	—	4.375	57	—	—
21	„ „ rzeki Łęgu	33.308	33½	—	—	33.308	33½	—	—
22	„ „ „ Trześniówki	22.085	42	—	—	22.085	42	—	—
23	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	28.350	63	—	—	28.350	63	—	—
24	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	67.139	30	—	—	67.139	30	—	—
25	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	55.513	05	—	—	55.513	05	—	—
26	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	31.182	—	—	—	31.182	—	—	—
27	„ „ „ „ „ „ „ Stryja	8.053	50	—	—	8.053	50	—	—
28	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	38.223	17	—	—	38.223	17	—	—
29	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—
30	„ „ „ „ Niszkówki	8.576	—	—	—	8.576	—	—	—
31	„ regulacyi rzeki Bugu	10.073	15	—	—	10.073	15	—	—
32	„ domestykalny	—	—	—	—	—	—	—	—
33	„ kultury krajowej	3.060	82	43.373	09	46.433	91	—	—
34	„ stanowy sierociński	908	06	69.861	32½	70.769	38½	—	—
35	„ Aleksandra hr. Stadnickiego (majątek zarodowy stan czynny 37 004 zł. 54 ct., „ obrotowy „ bierny 106 „ 02½ „)	—	—	36.898	31½	36.898	31	—	—
36	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	—	—	—	—	—	—	2[illegible].101	58
37	„ podrzutków w Krakowie	—	—	38.430	52½	38.430	52½	—	—
38	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1.009	32	18.253	82½	19.263	14½	—	—
39	Fundusze stypendyjne	33.629	38	5,815.617	92½	5.849.247	30½	—	—
40	Administracya dóbr Winniki	17.062	10½	—	—	17.062	10½	—	—
41	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych (w majątku zarodowym stan czynny 37 361 zł. 02½ ct., „ obrotowym „ bierny [illegible] „ [illegible] „)	—	—	37.288	47½	37.288	47½	—	—
42	„ niżankowicki „	10	23½	5.855	39	5.865	62½	—	—
43	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	22	—	2.071	72½	2.093	72½	—	—
44	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.928	62	359.356	17	361.284	79	—	—
45	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	6.343	98	—	—	6.343	98	—	—
46	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	4.877	—
47	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	19.124	28	19.124	28	—	—
48	„ Pelagii Russanowskiej (w majątku zarodowym stan czynny 63.600 zł. —½ ct., „ obrotowym „ bierny 994 „ 03 „)	—	—	62.605	97½	62.605	97½	—	—
49	„ szkół ludowych z roku 1872. (w majątku obrotowym stan bierny 243 zł. 32 ct., „ zarodowym „ czynny 192.026 „ 70½ „)	—	—	191.783	38½	191.783	38½	—	—
	Do przeniesienia	4.331.562	87½	12,424.060	71½	16.755.623	59	35,7[illegible]3.224	51

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny: obrotowy zł.	ct.	zarodowy zł.	ct.	Razem: czynny zł.	ct.	bierny zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	4.331.562	87½	12,424.060	71½	16,755.623	59	35.793.224	51
50	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.324	15½	65.248	21	66.572	36½	—	—
51	" Franciszka Kochmana dla literatów polskich	3.044	04½	42.266	88	45.310	92½	—	—
52	" " " " dziewcząt służących	—	—	28.003	67	28.003	67	—	—
53	" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	7	02	10.525	17½	10.532	19½	—	—
54	" pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	43.568	79	43.568	79	—	—
55	" Sandecka „Dom roboczy"	—	—	39.278	73½	39.278	73½	—	—
56	" Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	33	54	3.674	04	3.707	58	—	—
57	" ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	1.045	32½	35.318	53	36.363	85½	—	—
	" Dra Józefa Malinowskiego:								
58	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	357	70	21.347	32	21.705	02	—	—
59	2) ku wspieraniu artystów i literatów	101	10	21.626	40	21.727	50	—	—
60	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie . . .	483	41	21.478	83	21.962	24	—	—
61	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	88	22	25.834	08	25.922	30	—	—
62	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	35	53	15.298	57	15.334	10	—	—
63	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	131	44	19.039	01	19.170	45	—	—
64	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	—	5.296	27	5.296	27	—	—
65	" imienia Antoniego Schiffnera	—	—	3.519	70	3.519	70	—	—
66	" Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	107	40	9.220	05	9.327	45	—	—
67	" ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	1.557	35	67.194	73	68.752	08	—	—
	a) obrotowy . . .	16.447	43	—	—	—	—	—	—
68	" Anny Helzlowej na rzecz „Domu ubogich" w Krakowie b) rezerwowy . .	15.833	51	—	—	—	—	—	—
	c) zarodowy . . .	—	—	2,373.087	82	2.405.368	76	—	—
69	Fundusz „Macierzy polskiej"	212	16	60.151	17	60.363	33	—	—
70	" Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	383.718	83	383.718	83	—	—
71	" z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16	574	16	—	—
72	" ku podniesieniu rybactwa	—	—	1.662	37	1.662	37	—	—
73	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowe	410	10	18.503	76	18.913	86	—	—
74	" Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	57	25	8.506	80	8.564	05	—	—
75	" Siemianowskich dla biednych dziewcząt	756	89	42.740	01	43.496	90	—	—
76	" " " wdów po nauczycielach szkół ludowych	144	21	43.276	93	43.421	14	—	—
77	" hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	8.317	48½	8.317	48½	—	—
78	" ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie . .	—	—	4.926	77	4.926	77	—	—
79	" bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	26.953	79	26.953	79	—	—
80	" Franciszka Steczkowskiego z Jasła	49	81	4.495	29	4.545	10	—	—
81	" posagowa ś. p Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	479	86	28.293	—½	28.772	86½	—	—
82	" " " " " " .. dziewcząt wiejskich	229	55½	5.270	58½	5.500	14	—	—
83	" „Domu ubogich" w Strzeliskach nowych	—	—	11.473	09½	11.473	09½	—	—
84	" Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	—	77.207	88	77.207	88	—	—
	im. Józefa Kosvitzky'ego:								
85	1) dla ślepych w Krakowie	71	76	1.932	52	2.004	28	—	—
86	2) " wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie .	141	33	3.939	61	4.080	94	—	—
87	3) " poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	70	60	1.933	35	2.003	95	—	—
88	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	—	—	2.237	35	2.237	35	—	—
89	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	18.333	50	18.333	50	—	—
90	" emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	21.268	06½	238.240	45	259.508	51½	—	—
91	Depozyta gminne serwitutowe	523.968	74	—	—	523.968	74	—	—
92	Fundusz propinacyjny	1,856.862	53	—	—	1,856.862	53	—	—
93	" pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska	1,392.310	57	—	—	1.392.310	57	—	—
94	" " z roku 1889. dla Spółek wodnych	—	—	—	—	—	—	34.063	98½
95	" pożyczkowy na budowę szkół	1.670	50	—	—	1.670	50	—	—
	Suma	8,170.863	98	16,267.576	23½	24,438.440	21½	35.827.288	49½
								11,388.848	28

Objaśnienie.

Oprócz wyżej wykazanego majątku utrzymują się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną.

a) Przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych. . . . . . 90.000 złp. — gr. czyli 22.500 zł. — ct. w a

b) " " szkolnym krajowym . . . . 232.256 " 22 " " 58.066 .. 43½ " "

c) " funduszach stypendyjnych 10 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą rocznych odsetków, lecz czasami przypadającą na nie dywidendę.

d) " funduszu ś. p. Anny Helzlowej 9 sztuk akcyj użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą jak wyżej czasami dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych

z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta zł.	ct.
	A. W kasie krajowej.				
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	730.952	63½	.	.
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	.	00½	27.046	69
	c) „ „ w Dublanach	7	93	10.136	96
2	Fundusz szkolny krajowy	19	59	19.471	80
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	.	01	1 765	25
4	„ „ „ „ „ — „ położnic	1	10½	1.637	53
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	5.777	.
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	.	.	128.624	85
8	„ „ „ „ — „ położnic	.	.	16 815	25
9	„ „ „ „ — „ syfilitycznych	.	.	4.008	43
10	„ „ „ „ — „ obłąkanych	.	.	.	.
11	Fundusz policyi krajowej	16	75	273.171	02
12	„ pożyczki z roku 1883.	.	.	.	.
13	„ „ „ „ 1884.	.	.	.	.
14	„ „ „ „ 1885.	.	.	.	.
15	„ „ „ „ 1888.	.	.	.	.
16	„ „ „ „ 1891.	.	.	.	.
17	„ „ „ „ 1893.	.	.	161.600	.
18	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	5.506	59	.	.
19	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	27.374	94½	.	.
20	„ „ potoku Kisieliny	274	75	.	.
21	„ „ rzeki Łęgu	7.375	80½	238	43
22	„ „ „ Trześniówki	3.380	13	.	.
23	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trzesnią	220	14	.	.
24	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	55.532	52	.	.
25	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	62.741	51	.	.
26	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	20.788	.	.	.
27	„ „ „ „ „ „ Stryja	5.369	.	.	.
28	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	16.738	95	.	.
29	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	2.000	.	.	.
30	„ „ „ „ „ Niszkówki	4.288	.	.	.
31	„ regulacyi rzeki Bugu	10.048	15	.	.
32	„ szkolny krajowy emerytalny	23.882	90½	32.500	.
33	„ domestykalny	.	.	.	.
34	„ kultury krajowej	.	.	43 373	09
35	„ stanowy sierociński	1.053	31½	69.842	07
36	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	9	50	36.994	84
37	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	.	.	.	.
38	„ podrzutków w Krakowie	354	97½	21.267	47
39	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	.		19.263	14
40	Fundusze stypendyjne	41.339	10½	5,608 911	10
41	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.
42	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	.	00½	37.361	02
43	„ niżankowicki „ „	10	23½	5.855	39
44	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	22	00½	2.071	72
45	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	406	27	359.356	17
46	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	6.110	45
47	„ „ z roku 1868.	.	.	.	.
48	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	65	.	19.059	28
49	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	.	00½	63.600	.
50	„ szkół ludowych z roku 1872	780	58½	192.071	70
	Do przeniesienia	1,020.560	42	7,167.930	65

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia .	1,020.560	42	7,167 930	65
51	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.324	15½	65.248	21
52	" Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.125	67½	44.185	25
53	" " " " dziewcząt służących	287	87	27.715	80
54	" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	7	02½	10 525	17
55	" pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	442	08	43.126	71
56	Fundacya Sandecka „Dom ubogich"	145	25½	39.133	48
57	" Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców . .	9	.	3.745	83
58	" Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	187	52½	36.176	33
	" Dr. Józefa Malinowskiego:				
59	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach .	357	70	21.347	32
60	2) ku " artystów i literatów	101	14	1.626	40
61	3) ku popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie .	483	41	21.478	83
62	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	104	96	25.834	08
63	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	35	53	15.537	73
64	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła . . .	311	44	19.039	01
65	" Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej . . .	68	05	5.228	21
66	" imienia Antoniego Schiffnera	4	.	3.515	70
67	" Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	107	40	9.220	05
68	" ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	.	.	68.752	08
69	" " Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich" w Krakowie a) obrotowy .	16.417	43	.	.
	b) rezerwowy .	2.013	79	13.819	72
	c) zarodowy .	.	.	1.643.420	27
70	Fundusz Macierzy polskiej	212	16	60.151	17
71	" Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców .	1.513	.	382 205	83
72	" z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	574	16
73	" ku podniesieniu rybactwa	.	.	1.548	27
74	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu . . .	182	.	18.731	86
75	" Teofila i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt . .	298	45	8.506	80
76	" Siemianowskich dla biednych dziewcząt	56	89	43.140	01
77	" " " wdów po nauczycielach ludowych . . .	144	21	43.276	93
78	" hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą . . .	62	77½	8.254	71
79	" ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie .	.	.	4 926	77
80	" bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	285	.	26.668	79
81	" Franciszka Steczkowskiego z Jasła	49	81	4.495	29
82	" posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	479	86½	20.338	45
83	" " " " " " " dziewcząt wiejskich	229	56	3.679	67
84	" „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych	441	48½	11.031	61
85	" Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	.	77.207	88
86	" im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie . . .	73	46	1.930	82
87	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	150	96	3.929	98
88	3) " poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	74	45	1.929	50
89	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	.	.	2.237	35
90	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	.	.	18.333	50
91	" emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	7 923	88½	238.282	.
92	Depozyta gminne serwitutowe	44.832	15½	513.750	.
93	Fundusz propinacyjny	10.218	74	1,787.031	22
94	" pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska . .	143 533	98	64.299	43
95	" " z roku 1889. dla Spółek wodnych	4.387	16½	225.000	.
96	" " na budowę szkół	150	.	38.312	.
97	Depozyta	6.178	43½	541.838	62
	Razem . . .	1,265.602	30	13,438.469	45

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł	ct.	Efekta zł.	ct.
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych	.	.	3 000	.
	„ kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . . .	758	06	12 512	05
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, depozyta . .	726	58½	8.494	16
	„ „ szpitali krakowskich „ . .	591	28½	19.659	30
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach „ . .	1.340	32	7.100	.
	„ „ funduszu folwarku w Dublanach „ . .	50	.	.	.
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „ . .	2.427	81½	75	.
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Jagielnicy „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach „ . .	441	65	50	.
	„ „ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie „ . .	23	.	.	.
	Razem . . .	6.358	71½	50.890	51
	Zestawienie sumaryczne.				
	A) W kasie krajowej	1,265.602	30	13.438.469	45
	B) „ innych kasach	6 358	71½	50.890	51
	Suma . . .	1,271.961	01½	13,489.359	96

Poszczególnienie

papierów wartościowych według ich rodzaju

z końcem roku 1893.

Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.		Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Zakładu kredyt. ziemsk. w Krakowie	Listy zastawne: Banku krajowego		Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye: indemnizacyjne	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1873	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1883
	Wartość									
	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.
a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	—	—	3,000	2.000	—	—	—	—
c) Szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	450	3.700	—	—	—	—
Fundusz szkolny krajowy	—	19.000	—	—	—	300	—	—	—	100
Krajowy fundusz szkolny emerytalny . . .	32.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	—	200	—	—	1.300	—	—	—	—	—
„ „ „ „ — „ położnic	—	1.000	—	—	400	—	—	—	—	100
Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych .	—	52.800	400	—	48.500	—	—	—	—	10.700
„ „ „ „ — „ położnic .	—	—	—	—	7.800	—	—	—	—	—
„ „ „ „ — „ syfilitycznych	—	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
„ „ „ „ — „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	271.800	—	—	—	—
„ pożyczki „ z r. 1883. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1884. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1885. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1888. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1891. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1893. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ potoku Kisieliny . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ Trześniówki . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ „ „ „ Stryja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ uzupełnienienie obwałowania prawego brzegu Wisły	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundusz domestykalny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
„ stanowy sierociński	—	52.000	—	—	3.800	—	—	—	—	8.500
„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	—	—	—	—	2.200	—	—	—	—	5.000
„ pożyczki krajowej z r. 1873 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—	12.200	—	—	—	—	—
Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki . . .	—	5.400	—	—	6.350	—	—	—	—	1.000
Fundusze stypendyjne	18.900	3,198.800	101.000	56.000	458.650	14.200	1.400	1.000	6.000	257.300
Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundusz galic. inwalidów wojskowych . . .	—	2.200	—	—	10.300	—	—	—	—	—
„ niżankowicki inwalidów wojskowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich .	—	800	—	—	—	—	—	—	—	1.000
Zakład narodowy im. Ossolińskich. . . .	3.000	185.400	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ z roku 1868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ budowy domu podrzutków we Lwowie .	—	4.600	—	100	4.950	—	—	—	—	700
„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	1.600	2.000	—	—	—	—	—	—
„ szkół ludowych z roku 1872 . . .	—	178.200	—	—	200	—	—	—	—	10.500
„ Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	—	—	—	—	54.500	200	—	—	—	—
„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich .	10.800	31.400	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ dla dziewcząt służących	1.700	26.000	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej . .	—	4.600	—	—	—	—	—	—	—	4.000
„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego .	—	—	—	—	19.700	1.000	—	—	—	20.500
Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . . .	—	9.800	—	—	2.10	1.600	—	—	—	11.300
„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąk. wyzdrowieńców	—	—	—	—	—	400	—	—	—	—
„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	—	10.200	—	—	12.700	200	—	—	—	1.100
„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:										
1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	—	—	20.100	—	—	—	—	200
2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	—	—	—	400	1.200	—	—	—	—
Do przeniesienia .	66.900	3,782.400	103,000	58.100	763.600	296.600	1.400	1.000	6.000	332.200

Obligacye									Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei		Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem				Zapisy dłużne, weksle i in[ne] dokument[y]	
pożyczki krajowej z roku						komunalne Banku krajowego	pożyczki papieskiej	funduszów propinacyjnych			Karola Ludwika	węgiersko-północno-wschod. i inne									
1884.	1885.	1888.	1889.	1891.	1893.																
imienna																					
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct	zł.	ct.	kor.	h.	zł.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2.100	—	—	—	19.300	—	—	—	—	—	646	69	25.046	69	2.000	—	739.456	-
—	—	—	—	—	—	—	—	5.950	—	—	—	—	—	36	96	6.436	96	3.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	80	171	80	19.300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.500	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	265	25	1.535	25	200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137	53	637	53	1.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5.750	—	—	—	—	—	27	—	5.777	—	—	—	—	—
4.500	—	—	—	—	—	—	—	11.550	—	—	—	—	—	174	85	75.824	85	52.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	8.950	—	—	—	—	—	65	25	16.815	25	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	43	4.008	43	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
1 200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	02	1.371	02	271.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	161.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161.600	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	238	43	238	43	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43.000	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	09	43.373	09	—	—	—	—
300	—	—	—	1.000	3.000	—	—	1.100	—	—	—	—	—	142	07	14.842	07	55.000	-	26.150	08½
—	—	—	3.000	—	26.700	—	—	—	—	—	—	—	—	94	84	10.294	84	26.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	8.950	—	—	—	—	—	117	47	21.267	47	—	—	—	—
—	—	—	—	5.400	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	113	14	12.863	14	6.400	—	—	—
134.300	—	59.500	119.400	121.700	514.600	—	—	192.900	—	4.660	36.400	—	400	11.801	10	1,881.311	10	3.727.600	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.490	—
—	—	—	—	24.400	400	—	—	—	—	—	—	—	—	61	02	34.761	02	2.600	—	—	—
—	—	—	—	—	5.800	—	—	—	—	—	—	—	—	55	39	55	39	5.800	—	—	—
—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	72	1.271	72	800	—	—	—
—	—	—	—	—	129.300	—	300	33.600	2.500	—	—	2.000	—	3 256	17	44.656	17	314.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.110	45	6.110	45	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	8.400	—	—	—	—	—	—	—	—	309	28	6.059	28	13.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	60.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68.600	—	—	—	—	—
200	—	—	—	—	2.900	—	—	—	—	—	—	—	—	71	70	10.971	70	181.100	—	—	—
—	—	—	—	—	10.500	—	—	—	—	—	—	—	—	48	21	54.548	21	10.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.985	25	12.785	25	31.400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	80	1.715	80	26.000	—	—	—
1.000	—	—	300	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	25	17	5.325	17	5.200	—	—	—
—	—	—	100	—	1.800	—	—	—	—	—	—	—	—	26	71	40.326	7	2.800	—	—	—
—	—	—	1.600	—	12.700	—	—	—	—	—	—	—	—	33	48	15.033	48	24.100	—	—	—
—	—	—	—	—	3.200	—	—	—	—	—	—	—	—	145	83	145	83	3.600	—	—	—
—	—	—	300	—	10.800	—	—	—	—	—	—	—	—	876	33	14.976	33	21.200	—	—	—
1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	32	21.347	32	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	40	126	40	1.200	—	20.000	—
185.500	—	59.500	425.000	154.600	893.300	60.000	300	288.050	2.500	4.660	36.400	2.000	400	27.351	15	2,488.461	15	4,972.300	—	—	—

Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.		Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Zakładu kredyt. ziemsk. w Krakowie	Listy zastawne: Banku krajowego		Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye: indemnizacyjne	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1873.	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1883.
	Wartość									
	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.
Z przeniesienia . .	66.900	3.782.400	103.000	58.[illegible]00	753.600	296.600	1.400	1.000	6.[illegible]00	332.200
Fundacye Dr. Józefa Malinowskiego:										
3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzyczn. we Lwowie	—	—	—	—	18.100	2.000	—	—	—	1.000
4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych .	—	—	—	—	600	200	—	—	12.700	900
5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	—	—	—	—	100	—	—	—	5.000	1.200
6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	—	—	—	—	400	—	—	—	—	—
Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	2.000	—	—	1.000	2.000	—	—	—	—
„ imienia Antoniego Schiffnera	—	3.400	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	—	8.800	—	—	—	—	—	—	—	200
„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie a) rezerwowy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) zarodowy . .	—	1.380.000	—	—	—	168.500	—	—	—	20.000
Fundusz „Macierzy polskiej“	—	45.200	—	—	13.9[illegible]	—	—	—	—	500
„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	280.000	40.000	—	—	—	—	—	—	—
„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	—	18.200	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	—	—	—	—	8.300	200	—	—	—	—
„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	—	—	[illegible]00	—	—	—	—	—
„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	—	—	2.700	100	—	—	—	—
„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—
„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	22.200	—	—	2.800	500	—	—	—	—
„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	—	2.600	—	—	1.200	600	—	—	—	—
„ posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	—	2.600	—	—	11.600	—	—	—	—	—
„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich . . .	—	200	—	—	3.100	—	—	—	—	100
„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych . .	—	—	—	—	7.900	—	—	—	—	—
„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	77.2[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—
„ im. Józefa Kosvitzky'ego:										
1) dla ślepych w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale .	—	—	2.200	—	—	—	—	—	—	—
„ Ludwiki hr. Dunin z Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	16.000	—	—	—	—	—	—	—	—
„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	—	1.000	—	—	234.200	—	—	—	—	—
Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	230.450	—	—	—	—	—
Fundusz propinacyjny	597.100	—	—	—	1.002.95[illegible]	—	—	—	—	—
„ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska	100	—	1.100	—	—	—	—	—	—	—
„ „ z roku 1889 dla Spółek wodnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma papierów funduszowych . .	664.100	5.644.800	146.300	58.100	2.216.6[illegible]0	466.500	1.400	1.000	23.700	356.100
Do tego: Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	664.1[illegible]0	5.644.80[illegible]	146.300	58.10[illegible]	2.216.600	466.500	1.400	1.000	23.700	356.100

Obligacye pożyczki krajowej z roku 1884.	1885.	1888.	1889	1891.	1893.	Obligacye komunalne Banku krajowego	Obligacye pożyczki papieskiej	Obligacye funduszów propinacyjnych	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei Karola Ludwika	Akcye kolei węgiersko-północno-wschodniej i inne	Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem				Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta	
i m i e n n a																					
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct	kor.	h.	zł.	ct
185.500	—	59.500	425.000	154.600	[illegible]	60.000	300	288.050	2.500	[illegible]	36.100	2.000	400	27.351	15	2,488.461	15	4,972.300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	83	19.478	83	2.000	—	—	—
—	—	1.100	500	500	9.300	—	—	—	—	—	—	—	—	34	08	16.334	08	9.500	—	—	—
—	—	—	—	—	8.900	—	—	—	—	—	—	—	—	337	7.	6.637	73	8.900	—	—	—
—	—	—	—	—	10.700	—	—	—	7.900	—	—	—	—	39	01	8.339	01	10.700	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	28	21	1.028	21	4.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	95	70	115	70	3.400	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	20	05	220	05	9.000		—	—
—	—	—	—	—	67.100	—	—	—	—	—	—	—	—	1.65.	08	1.652	08	67.100	—	—	—
—	—	5.000	3.700	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	119	74	8.819	72	5.000	—	—	—
10.000	—	—	1.700	—	27.800	—	—	10.300	—	—	—	—	—	120	27	72.120	27	1,571.300	—	—	—
—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	51	17	14.151	17	46.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	62.100	—	—	—	—	—	105	83	102.205	83	280.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	16	574	16	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.548	27	1.548	27	—	—	—	—
—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	231	86	231	86	18.500	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	80	8.306	80	200	—	—	—
—	—	—	—	—	42.200	—	—	—	—	500	—	—	—	740	01	1.240	01	42.200	—	—	—
—	—	—	—	—	42.000	—	—	—	—	500	—	—	—	76	93	1.276	93	42.000	—	—	—
—	—	—	—	—	5.100	—	—	—	—	—	—	—	—	54	71	2.751	71	5.500	—	—	—
—	—	—	300	—	4.200	—	—	—	—	—	—	—	—	26	77	326	77	4.600		—	—
—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	68	79	2.868	79	23.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95	29	1.295	29	3.200	—	—	—
—	—	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—	—	—	—	138	45	14.738	45	5.600		—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	79	67	3.279	67	400	—	—	—
—	—	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—	—	—	—	131	61	8.031	61	3.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	88	7	88	77.200	—	—	—
—	—	—	—	1.200	700	—	—	—	—	—	—	—	—	30	82	1.230	82	700	—	—	—
—	—	—	—	2.400	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	29	98	2.429	98	1.500	—	—	—
—	—	—	—	1.200	700	—	—	—	—	—	—	—	—	29	50	1.229	50	700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	35	2.237	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2.300	—	—	—	—	—	—	—	—	33	50	33	50	18.300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	234.232	—	4.000	—	—	—
—	—	—	11.900	—	271.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—		242.350	—	271.400	—	—	—
—	—	—	—	—	165.800	—	—	—	—	—	—	—	—	20.881	22	1,621.231	22	165.800	—	—	—
—	—	—	—	—	25.100	—	—	—	23.250		—	—	—	14.749	43	39.199	43	25.100	—	2,033.377	80
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	225.000	—	225.000	—	—	—	504.405	76
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.312	—	38.312	—	—	—	—	—
195.500	—	65.600	443.100	159.900	1,591.800	60.000	300	390.450	33.650	5.680	36.400	2.000	400	332.950	83	5,193.530	83	7,703.100	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	592.729	13	—	—	—	—
195.500		65.600	443.100	159.900	1.591.800	60.000	300	390.450	33.650	5.680	36.400	2.000	400	332.950	83	5,786.259	96	7,703.100	—	—	—

Wykaz dóbr i realności

stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1893.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół zł.	ct.	Ogół zł.	ct.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^2/_4$ (gmach sejmowy)	1,318.154	64		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^1/_4$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	39 848	36		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	238.469	$23^1/_2$		
	4. Zakład w Czernichowie	160.633	45		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dzieln. II.)	381 761	$30^1/_2$		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	24.275	.		
	7. „ „ w Jagielnicy	2.020	$25^1/_2$		
	8. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	5 600	.		
	9. Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	154 886	73		
	10. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie	201.753	$00^1/_2$		*)
	11. „ „ „ „ „ „ w Krakowie	194 120	$39^1/_2$	2,721.522	$37^1/_2$
II.	**Fundusz szkolny krajowy:**				
	1. Budynek szkolny w Tarnowie	6.117	$94^1/_2$	6.117	$94^1/_2$
III.	**Krajowy szpital powszechny** we Lwowie:				
	1. Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^1/_4$ *a)* Oddział chorych . . . 354.291 zł. $58^1/_2$ ct. *b)* „ położnic . . . 10.103 „ 52 „	364 395	$10^1/_2$		
	2. Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna“ należący do oddziału położnic	5 644	$26^1/_2$	370.039	37
IV.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** na Kulparkowie:				
	1. Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	1 081.338	39		
	2. Realność z gruntem pod l. k. 768A $^2/_4$ we Lwowie	1.820	.	1,083.158	39
V.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie:				
	Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221, 48/222 i 49/222, dzieln. VI na Wesołej z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych: *a)* Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50/221 . . . 132.032 zł. 70 ct. *b)* Wartość kościoła szpitalnego doń należącego 85.000 „ — „ *c)* Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (4.700 zł) 64.267 „ 37 „ *d)* Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) 110.250 „ — „ *e)* „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) 27.100 „ — „	418 650	07		
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie: *a)* Część wartości starego gmachu 50/221	27.752	50		
	3. Oddział syfilitycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	5.699	19		
	4. Oddział obłąkanych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	4.603	01	456.704	77
VI.	**Fundusze stypendyjne:**				
	1. Fundusz Dydyńskiego: *a)* Dobra Godowa z przyległościami . . . 39.972 zł. — ct. *b)* Realność w Strzyżowie Nr. 97 . . . 3 527 „ — „	43.499	.		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przyległościami	67.875	03		
	3. Fundusz Dra Jana Towarnickiego realność w Rzeszowie Nr. 7 i 9	37.773	80	149.147	83
VII.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helclów“ w Krakowie:**				
	Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie	729.667	55	729.667	55
	Razem	5.516.358	23	5,516.358	23

*) Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność Marconich Nr. 976 $^1/_4$ we Lwowie realność w Gródku na szkołę uprawy lnu, Zamek w Olesku, realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę sukienniczą w Rakszawie, których wartość dopiero później będzie mogła być oznaczoną.

LW. 51.930/1894.

Alleg. 17.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28. września 1892, postanowił Wysoki Sejm zaciągnąć pożyczkę w wysokości potrzebnej na uzyskanie gotówki 26,925.000 zł. celem spłacenia całego długu wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych, a zarazem postanowił, iż wszelkie aktywa i pasywa tych funduszów przejść mają na fundusz krajowy.

Gdy uchwała powyższa wykonaną została w ciągu roku 1893, przeto niniejsze zamknięcie rachunków funduszów indemnizacyjnych jest już ostatniem, jakie Wysokiemu Sejmowi Wydział krajowy przedkłada. Fundusze te przestają odtąd istnieć jako samoistne, a wpływy na ich niezrealizowane jeszcze aktywa i wydatki na niespłacone jeszcze pasywa, będą się odtąd mieścić w budżetach i zamknięciach funduszu krajowego w rubryce XVII. dochodów i rubryce XIV. wydatków.

Gdy w chwili uchwalenia budżetów funduszów indemnizacyjnych na rok 1893, możliwy wynik operacyi konwersyjnej jeszcze nie mógł nawet w przybliżeniu być wiadomym, a nawet samo jej wykonanie, jako zawisłe od warunków, przez wysoki Sejm uchwalonych, jeszcze zapewnionem nie było, przeto budżety te uchwalone zostały tak, jak gdyby operacya wcale nie miała być przeprowadzoną. Zapreliminowano przeto w dochodach wpływy z osobnych dodatków do podatków na fundusze indemnizacyjne, tudzież dochód z subwencyi ze skarbu państwa w niezmienionej łącznej kwocie 2,425.000 zł., w wydatkach zaś całe kwoty potrzebne na zwykłą, z losowania wynikłą spłatę kapitału, tudzież na dwa półroczne kupony. Wskutek dokonanego jednak na dzień 1. maja 1893 wypowiedzenia całego kapitału indemnizacyjnego, i spłaty jego, o ile do spłaty zgłoszony został, zaszły między wynikami a budżetem niezwykle wielkie różnice: W dochody weszła cała kwota, uzyskana z pożyczki, t. j. 29,923.875 zł. subwencya rządowa zaś została umniejszona o kwotę, jaka wynikła z ugody, zawartej między Skarbem państwa a krajem, celem skompensowania wzajemnych pretensyj. Natomiast w wydatki weszła cała kwota

na spłatę długu, o ile obligi zostały do spłaty zgłoszone, a wydatek na kupon już tylko za pierwsze, a nie jak preliminowano za dwa półrocza. Weszła dalej do wydatków bonifikacya skarbowi państwa za ubytek w dochodzie z podatku kuponowego, także wskutek umowy z rządem zawartej z powodu uwolnienia nowej pożyczki od podatku. Różnice te są cyfrowo wykazane w załączonych zamknięciach rachunków.

Skutkiem przeprowadzonej konwersyi powstała w roku 1893 we wszystkich trzech funduszach znaczna nadwyżka dochodów. Z nadwyżki tej pokryto przedewszystkiem wszystkie potrzeby funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 (t. j. pożyczki konwersyjnej), z której już w roku 1893 przyszła w listopadzie do spłaty pierwsza rata kapitałowa wraz z pierwszym kuponem półrocznym. Ponieważ w budżecie krajowym na rok 1893 kwota na ten cel potrzebna nie była preliminowana, przeto musiano cały wydatek funduszu tej pożyczki w kwocie 629.446 zł. 20 ct. pokryć z funduszów indemnizacyjnych, a dla uproszczenia rachunku zaliczono ten wydatek w funduszu Galicyi wschodniej, jako największym. Ztąd pochodzi w zamieszczonem poniżej zestawieniu w rubryce „inne wydatki“ wysoka cyfra 640.989 zł. 19½ ct. w funduszu Galicyi wschodniej.

Dla lepszego poglądu zestawiamy tu sumarycznie dochody i wydatki wszystkich trzech funduszów.

A) Dochody.	alicya wschodnia	Galicya zachodnia	Wielk. Księstw. Krak.	Razem
Dodatki do podatków . .	2,340.933 zł. 61½ ct.	788.851 zł. 66 ct.	158.770 zł. 97½ ct.	3,288.556 zł. 25— ct.
Za zrealizowane obligacye własne	239.997 „ 17 „	303.152 „ 25 „	92.575 „ 80— „	635.725 „ 22— „
Subwencya ze skarbu państwa	757.409 „ 84 „	731.525 „ 36 „	— —	1,488.935 „ 20— „
Inne dochody	83.796 „ 19 „	32.754 „ 75 „	10.048 „ 32½ „	126.599 „ 26½ „
Zapas początkowy	299.065 „ 97½ „	8.076 „ 04 „	— —	307.142 „ 01½ „
Razem	3,721.202 zł. 79— ct.	1,864.360 zł. 06 ct.	261.395 zł. 10— ct.	5,846.957 zł. 95— ct.
Z pożyczki konwersyjnej	16,371.000 „ — —	10,024.000 „ — —	528.875 „ — — „	26,923.875 „ — — „
Ogół dochodów . .	20,092.202 zł. 79— ct.	11,888.360 zł. 06 ct.	790.270 zł. 10 ct.	32,770.832 zł. 95— ct.

B) Wydatki.	Galicya wschodnia	Galicya zachodnia	Wielk. Księstw. Krak.	Razem
Spłata kapitału	16,506.997 zł. 50 ct.	10,080.609 zł. — ct.	549.706 zł. 50— ct.	27 137.313 zł. — — ct.
Spłata procentów	405.704 „ 11½ „	242.505 „ 87— „	18.963 „ 29— „	667.173 „ 27½ „
Bonifikacya podatku kuponowego	18.760 „ 25½ „	11.593 „ 15½ „	564 „ 02— „	30.917 „ 43— „
Inne wydatki	640.989 „ 19½ „	6.222 „ 75— „	40.832 „ 70½ „	688.044 „ 65— „
Razem	17,572.451 zł. 06½ ct.	10,340.930 zł. 77½ ct.	610.066 zł. 51½ ct.	28,523.448 „ 35½ „
Zwyżka dochodów przelana do funduszu krajowego	2,519.751 „ 72½ „	1,547.429 „ 28½ „	180.203 „ 58½ „	4,247.384 „ 59½ „
Razem j. w.	20,092.202 zł. 79— ct.	11,888.360 zł. 06— ct.	790.270 zł. 10— ct.	32,770.832 zł. 95— ct.

Z powyższej zwyżki pokryto naprzód w myśl art. X. uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1892, niedobór funduszu krajowego, w preliminowanej kwocie . . 1,534.000 zł. — ct.
przeniesiono do funduszu krajowego . . . . 2,713.384 „ 59½ „

razem . . . 4,247.384 zł. 59½ ct.

Porównując obecne zamknięcia rachuukowe z budżetem, otrzymujemy następne rezultaty:

a) W Galicyi wschodniej dochody większe są od budżetu o	16,121.437 zł.
wydatki większe o	16,420.502 „
a zatem wynik niekorzystniejszy o kwotę . .	299.065 zł.
która stanowi właśnie zapas początkowy wzięty do zrównania wydatków.	
b) w Galicyi zachodniej dochody większe od budżetu o	9,803.520 zł.
wydatki większe od budżetu o	9,811.596 „
a zatem wynik niekorzystniejszy o . . .	8.076 zł.
właśnie o zapas początkowy.	
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem dochody i wydatki większe od budżetu o . .	606.708 zł.

Na tak znaczne różnice w ogóle między wynikłościami zamknięć rachunkowych a budżetem, wpłynęła jak już wspomnieliśmy konwersya długu indemnizacyjnego.

Dochody rubryki IV. pochodzące z dodatków do podatków, dają następujące wyniki:

	mniejsze	większe
a) w Galicyi wschodniej mniejsze są od budżetu o	41.571 zł.	
b) w Galicyi zachodniej mniejsze są od budżetu o	42.046 „	
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem większe o		4.99 zł.
razem mniejsze . .	83.617 zł.	większe 499 zł.
a w porównaniu do tych wynikłości okazują się dochody tej rubryki w ogóle mniejsze od budżetu o	83.118 zł.	

W myśl powołanej kilkakrotnie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1892, przechodzą na fundusz krajowy wszystkie aktywa i pasywa funduszów indemnizacyjnych. W aktywach najważniejszą rubrykę stanowi zaległość dodatków do podatków na te fundusze opłacanych. Zaległość ta wynosi z końcem roku budżetowego 1893:

w Galicyi wschodniej . . . . , . . .	1,336.471 zł. 98½ ct.
w Galicyi zachodniej	239.249 „ 38— „
w Wielkiem Księstwie Krakowskiem	62.927 „ 29— „
Razem . . .	1,638.648 zł. 65½ ct.

Należytości te zalegają u pojedyńczych kontrybuentów i Towarzystw kolejowych i ściągane bywają wraz z podatkami.

Na rachunek tej należytości funduszu krajowego spłacono w roku 1894 po koniec lipca	441.505 zł. 28— ct.
a zatem obecnie zaległość z tego tytułu wynosi jeszcze	1,197.143 „ 37½ ct.
Powyżej wymienione należytości wynoszące z końcem roku budżetowego 1893 sumę	1,638.648 zł. 65½ ct.

wykazano na podstawie wykazów specyalnych przedłożonych przez c. k. Urzędy podatkowe, lecz ażeby uniknąć wytknień danych przez komisyę budżetową na zamknięcia rachunkowe za rok 1891, aktem z dnia 11. lipca b. r. do LW. 37.040 przesłano (taksamo jak i w ubiegłym roku) owe wykazy wraz z sumaryuszami, sporządzonymi przez oddział rachunkowy, c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z prośbą o ich sprawdzenie na podstawie tamtejszych ksiąg i rachunków.

W odpowiedzi na to pismo zwróciła nam rzeczona c. k. Dyrekcya odezwą z dnia 24. lipca 1894 do L. 65.898 (LW. 41.080/94) w mowie będące wykazy, lecz tylko częściowo sprawdzone i sprostowane a to z powodu, iż nie wszystkie c. k. Urzędy podatkowe, zamknięcia rachunków za rok 1893 przedłożyły.

Oddział rachunkowy nie mając innej podstawy do sprawdzenia przedłożonych wykazów, zniewolony był wstawić do zamknięcia rachunkowego za rok 1893 taką zaległość, jaką wykazują zestawienia c. k. Urzędów podatkowych, częściowo przez c. k. krajową Dyrekcyę zrektyfikowane.

Powyższą odezwą przysłała c. k. krajowa Dyrekcya również wykazy należytości czynnych i biernych w dodatkach indemnizacyjnych za rok 1891, sporządzone na podstawie rachunków podatków stałych, których to wykazów żądano odezwą z dnia 6. grudnia 1893 do LW. 64.068 celem otrzymania niezawodnych cyfr dla dania wyjaśnień na wytknienia z zamknięć rachunkowych za rok 1891, lecz nadesłane obecnie wykazy są bezprzedmiotowe, gdyż zaległość wykazana z końcem roku 1893, obejmuje całą należytość zaległą z lat dawniejszych i z roku bieżącego, a to o tyle, o ile wykazy za rok 1893 przez c. k. Urzędy podatkowe przedłożone i przez c. k. krajową Dyrekcyę częściowo sprawdzone są prawdziwe.

Gdyby jednak wykazy te nie przedstawiały pod każdym względem ścisłych wyników, to należytość, na podstawie tych wykazów obecnie podana w następnych zamknięciach rachunkowych, t. j. wtedy gdy c. k. krajowa Dyrekcya skarbu będzie w możności sprawdzić wszystkie wykazy, zostanie zrektyfikowaną.

Oprócz należytości czynnych z tytułu dodatków indemnizacyjnych, pozostały jeszcze zaległości inne, które ogółem wynoszą:

w Galicyi wschodniej	22.167 zł. 36— ct.
w Galicyi zachodniej	3.142 „ 77½ „
w Wielkiem Księstwie Krakowskiem	640 „ 26— „
Razem . . .	25.950 zł. 39½ ct.

Należytości te, pochodzące przeważnie z nieuiszczonych kapitałów i rent, wpływają w drobniejszych kwotach.

W należytościach biernych najznaczniejszą cyfrę wynosi rubryka „Spłata kapitałów i rent dla uprawnionych“ a to z powodu, że mimo konwersyi długu indemnizacyjnego nie zgłoszono do zrealizowania znacznej ilości obligów indemnizacyjnych i kuponów, z którego to powodu zaległość ta z końcem roku budżetowego 1893 wynosi:

a) w Galicyi wschodniej:	
w kapitale	98.112 zł. —— ct.
w rentach	308.336 „ 52½ „
b) w Galicyi zachodniej:	
w kapitale	66.412 „ 50— „
w rentach	145.899 „ 64— „
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem:	
w kapitale	7.402 „ 50— „
w rentach	112.747 „ 27½ „
Razem	738.910 zł. 44— ct.
a po strąceniu przypisanych zwrotów w kwocie	489 „ 03½ „
należytość bierna z wymienionego tytułu wynosi ogółem kwotę . .	738.421 zł. 40½ ct.

która prawdopodobnie, o ile w należytym terminie zrealizowaną nie zostanie, w znacznej sumie jako przedawniona, odpisaną zostanie.

Inne należytości bierne, wynikłe przeważnie ze zwrotów nadpłaconych należytości wynoszą:

w Galicyi wschodniej	40.926 zł. 19½ ct.
w Galicyi zachodniej	4.889 „ —— „
w Wielkiem Księstwie Krakowskiem	279 „ 60— „
Razem . .	46.094 zł. 79½ ct.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. października 1894

Marszałek krajowy
w zastępstwie
Antoni Jaxa Chamiec w. r.

Sprawozdawca:
Romanowicz w. r.
Członek Wydziału kraj.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Galicyi wschodniej.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1893. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		A) Wydatki.						
I.	1	Koszta zarządu	10.677	29$^1/_2$	—	—	10.677	29$^1/_2$
II.	2	Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę .	16,506.997	50	—	—	16,506.997	50
III.	3	Renty dla uprawnionych.	405.704	11$^1/_2$	—	—	405.704	11$^1/_2$
IV.	4	Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych . .	—	—	—	—	—	—
V.	5	Zaliczki zwrotne (przebieżne).	768	54	—	—	768	54
VI.	6	Rozmaite wydatki	97	16	—	—	97	16
	6 a)	Dotacya udzielona funduszowi pożyczki krajowej z roku 1893 na pokrycie potrzeb bieżących .	629.446	20	—	—	629 446	20
	6 b)	Bonifikacya c. k. Skarbu państwa 10% podatku dochodowego od kuponów	18 760	25$^1/_2$	—	—	18 760	25$^1/_2$
	6 c)	Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego	2,519.751	72$^1/_2$	—	—	2.519.751	72$^1/_2$
		Suma wydatków . . .	20,092.202	79	—	—	20,092.202	79
		Zapas z końcem roku 1893 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .					20,092.202	79
		B) Dochody.						
I.	1—3	Od obowiązanych	34.004	07	—	—	34.004	07
II.	4—7	Własne dochody	247.436	23	—	—	247.436	23
III.	8	Zaliczki zwrócone (przebieżne)	42.353	06	—	—	42.353	06
IV.	9	Od kraju.	2,340.933	61$^1/_2$	—	—	2,340.933	61$^1/_2$
V.	10-11	Ze Skarbu Państwa.	757.409	84	—	—	757.409	84
—	11 a)	Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 na umorzenie długu indemnizacyjnego	16,371.000	—	—	—	16,371.000	—
		Suma dochodów. . . .	19,793.136	81$^1/_2$	—	—	19,793.136	81$^1/_2$
		Zapas z początkiem roku 1893 . . .	—	—	—	—	299.065	97$^1/_2$
		Razem . . .					20,092.202	79

Galicya wschodnia.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892.			Wynikłości są zatem: mniejsze		większe		w ogóle		Należytości czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z końcem roku 1893.			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
13.829	—	13.829	3.152	—	—	—	3.152	—	—	—	—	—
2,787.750	—	2,787.750	—	—	13,719.247	—	—	13,719.247	—	—	98.112	—
816.112	—	816.112	410.408	—	—	—	410.408	—	489	03½	308.336	52½
52.426	—	52.426	52.426	—	—	—	52.426	—	—	—	—	—
1.108	—	1.108	339	—	—	—	339	—	—	—	—	—
475	—	475	378	—	—	—	378	—	—	—	40.768	63½
—	—	—	—	—	629.446	—	—	629.446	—	—	—	—
—	—	—	—	—	18.760	—	—	18.760	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2,519.752	—	—	2,519.752	—	—	—	—
3,671.700	—	3,671.700	466.703	—	16,887,205	—	466.703	16,887.205				
								16,420.502				
15.193	—	15.193	—	—	18.811	—	—	18.811	20.864	28	157	56
37.702	—	37.702	—	—	209.734	—	—	209.734	—	—	—	—
1.033	—	1.033	—	—	41.320	—	—	41.320	814	04½	—	—
2,382.505	—	2,382.505	41.571	—	—	—	41.571	—	1,336,471	98½	—	—
1,235.267	—	1,235.267	477.857	—	—	—	477.857	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	16,371,000	—	—	16,371,000	—	—	—	—
3,671.700	—	3,671.700	519.428	—	16,640.865	—	519.428	16,640.865				
								16,121.437				
									1,358.639	34½	447.374	72

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892 zł.
		A) Wydatki			
I.		**Koszta zarządu.**			
	1	*a)* Płace urzędników	817	18	
		b) Dodatki służbowe i osobiste	974	36	
		c) „ aktywalne	62	95	
		d) Płace sług	345	77	
		e) Dyurna	4.602	77	13.829
		f) Remuneracye i zapomogi	414	82	
		g) Potrzeby kancelaryjne	316	56	
		h) Wydatki na judykaturę	3.142	88½	
		Suma rubryki I.	10.677	29½	13.829
II.	2	**Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę**	16,506 997	50	2,787.750

Galicya wschodnia. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	ct.	bierne zł.	ct.
3.152	—	*Do rubryki I.* Wydatek mniejszy o 3.151 zł. 70½ ct. z powodu ograniczenia wydatków do rzeczywistej potrzeby i wszelkiej możliwej oszczędności.				
3.152	—		—	—	—	—
—	13,719 247	*Do rubryki II.* Wydatek większy o 13,719.247 zł. 50 ct. z powodu przeprowadzonej w r. 1893 konwersyi długu indemnizacyjnego, który uchwałą sejmową z dnia 28. września 1892 polecono Wydziałowi krajowemu spłacić przez zaciągnięcie nowej pożyczki imieniem kraju. Wydział krajowy, wykonując to polecenie, emitował 4% koronową pożyczkę krajową z r. 1893, imiennej wartości 58,850.000 koron, czyli . . , . 29,425.000 zł. co licząc po kursie 91 zł. 50 ct. za 200 koron, czyli 100 zł., uzyskano kapitał konwersyjny w sumie . . . . . 26,923.875 zł. a ponieważ według zamknięcia rachunkowego z r. 1892 ogólny dług indemn. wynosił z końcem roku 1892 . . . . . 26,924.247 „ przeto z nowej pożyczki otrzymano kapitał mniejszy od istotnego długu o . . . 372 zł. jednakowoż różnica ta pokryta zostanie oszczędnością, spowodowaną niewypłaceniem, ekwiwalentu, za przedawnione obligacye. Z powodu owej różnicy w uzyskanym kapitale, fundusz pożyczki krajowej z r. 1893 uposażył fundusze indemnizacyjne następującymi kapitałami: fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej kapitałem . . 16,371.000 zł. fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej kapitałem . . 10,024.000 „ Do przeniesienia . . 26,395 000 zł.	—	—	98.112	—

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
III.	3	**Renty dla uprawnionych**	405.704	11 1/2	816·112
IV.	4	**Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych**	—	—	52.426
V.		**Zaliczki zwrotne** (przebieżne).			
	5	Zaliczki wydane na poczet płac etatowych i wydatków przez c. k. urzędy podatkowe mylnie zarachowanych	768	54	1.108
VI.	6	**Rozmaite wydatki**	97	16	475

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	Należytości czynne z końcem roku 1893 ct.	Należytości bierne z końcem roku 1893 zł.	Należytości bierne z końcem roku 1893 ct.
		Z przeniesienia . . . 26,395.000 zł. fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego kapitałem . . . . . 528.875 „ razem . 26.923.875 zł. których użyto na splatę długu indemnizacyjnego. Należytość za obligacye Galicyi wschodniej dawniej wylosowane, a do końca roku 1892 niewypłacona, wynosiła . . 234.003 zł. — ct. należytość zaś za obligacye, które jeszcze miały być losowane wynosiła wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1892 kapitał w kwocie . 16.371.106 „ 50 „ razem . 16,605.109 zł. 50 ct. Na to wypłacono w roku przedmiotowym . . . 16,506.997 „ 50 „ Zaległość bierna z końcem roku budżetowego 1893 wynosi zatem . . . . 98.112 zł. — ct.				
410.408	—	*Do rubryki III.* Wydatek mniejszy, ponieważ wskutek konwersyi długu indemnizacyjnego nie przypadł do wypłaty kupon płatny dnia 1. listopada 1893, tudzież z powodu, iż nie wypłacono procentu, płatnego 1. maja 1893 od własnych obligacyj.	489	$03^1/_2$	308.336	$52^1/_2$
52.426	—	*Do rubryki IV.* Wydatek mniejszy o całą kwotę preliminowaną, ponieważ gotówki uzyskanej za spieniężone efekta częścią użyto na bieżące potrzeby, częścią zaś odwieziono do funduszu krajowego tytułem nadwyżki dochodów.	—	—	—	—
339	—	*Do rubryki V. i VI.* Wydatek mniejszy w rubryce V. o . . . . . . 339 zł. 46 ct.	—	—	—	—
378	—	a w rubryce VI. o . . . 378 „ 16 „ z powodu zmienności tego rodzaju wydatków.	—	—	40.768	$63^1/_2$

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
—	6*a*)	**Dotacya udzielona funduszowi pożyczki krajowej z roku 1893 na zapłacenie pierwszej raty kapitału wraz z pierwszym kuponem, tudzież potrzeb bieżących**	629.446	20	—
—	6*b*)	**Bonifikacya c. k. Skarbu państwa 10% podatku dochodowego od kuponów**	18.760	25½	—
—	6*c*)	**Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego.**			
		a) na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1893 . . . . . . 1,534.000 zł. — ct.			
		b) reszta nadwyżki przeniesionej do funduszu krajowego . . . . 985.751 „ 72½ „	2,519.751	72½	—

Galicya wschodnia. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
—	629.446	*Do pozycyi 6 a.* Wydatek większy o 629.446 zł 20 ct., ponieważ na potrzeby bieżące nowej pożyczki, która posłużyła na spłatę długu indemnizacyjnego, nic nie preliminowano na rok 1893. podczas gdy w funduszach indemnizacyjnych okazały się nadwyżki dochodów, przeto na pokrycie pierwszej raty kapitału pożyczki krajowej z r. 1893 wynoszącej . . . . . 51.800 zł. — ct. wraz z kuponem płatnym w listopadzie 1893, a wynoszącym . . . . 545.769 „ — „ tudzież innych potrzeb w kwocie . . . . 31.877 „ 20 „ razem . 629.446 zł. 20 ct. wydatków bieżących funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 przeniesiono z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej do tegoż funduszu dotacyę w kwocie . . 629.446 zł. 20 ct. (patrz zamknięcie rachunku funduszu pożyczki krajowej z roku 1893).	—	—	—	—
—	18.760	*Do pozycyi 6 b.* Patrz wyjaśnienie do rubryki V. pozycya 10 dochodów.	—	—	—	—
—	2,519.752	*Do pozycyi 6 c.* W myśl ustępu X. uchwały sejmowej z dnia 28. września 1892 przeniesiono nadwyżkę dochodów funduszu indemnizacyjnego do funduszu krajowego na pokrycie niedoboru z r. 1893 i częściową spłatę dawniejszych długów.	—	—	—	—

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d 27. września 1892. zł.
		B) Dochody.			
		Od obowiązanych.			
I.					
	1	Wpłata kapitałów	2.563	24½	943
	2	Wpłata rent	268	74	224
	3	Odsetki za zwłokę i inne dochody:			
		a) Odsetki za zwłokę od rat w terminie niespłaconych . .	485	53½	753
		b) Zwroty kosztów podróży	48	75½	635
		c) Taksy za blankiety do przepisania obligacyi indemnizacyjnych	—	—	68
		d) Zwroty za nadpłacone kupony przy wylosowanych obligacyach indemnizacyjnych	29.612	71½	11.932
		e) Zwroty rachunkowe i rozmaite inne	1.025	08	638
		Suma rubryki I. . .	34.004	07	15.193
		Własne dochody.			
II.					
	4	Odsetki od obligacyi będących własnością funduszu	1.801	14	11.702
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu	229.287	17	—
	6	Dochód ze zrealizowania własnych obligacyj indemnizacyjnych .	10.710	—	17 000
	7	Odsetki od chwilowych lokacyj nadwyżek	5.637	92	9.000
		Suma rubryki II. . .	247.436	23	37.702

Galicya wschodnia. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.620	*Do rubryki I. poz. 1 i 2.* Dochód większy o 1.664 zł. $98^{1}/_{2}$ ct., ponieważ znaczną część należytości z lat dawniejszych spłacono.	12.835	57	—	—
—	44		839	$32^{1}/_{2}$	—	—
267	—	*Do pozycyi 3.* Dochód większy ogółem o 17.146 zł. $08^{1}/_{2}$ ct. z powodu zmienności tego rodzaju dochodów.	5.392	$13^{1}/_{2}$	—	—
586	—		745	$87^{1}/_{2}$	—	—
68	—		—	—	—	—
—	17.681		—	—	—	—
—	387		1.051	$37^{1}/_{2}$	157	56
921	19.732		20.864	28	157	56
	18.811					
9.901	--	*Do rubryki II. poz. 4.* Dochód mniejszy o 9.900 zł. 86 ct. z powodu, że kupony od własnych obligacyi indemnizacyjnych, należących do majątku funduszowego, nie zostały zrealizowane; odsetki zaś wykazane w kwocie 1.801 zł. 14 ct. pobrano od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893, które otrzymano z konwersyi obligów indemnizacyjnych, tudzież od obligacyj indemnizacyjnych Galicyi zachodniej, względnie Wielkiego Księstwa Krakowskiego.	—	—	—	—
—	229.287	*Do pozycyi 5.* Dochód większy o 229.287 zł. 17 ct. z powodu, iż celem przeniesienia w myśl uchwały sejmowej z 28. września 1892 wszystkich nadwyżek do funduszu krajowego, spieniężono wszystkie obligacye, będące własnością funduszu.	—	—	—	—
6.290	—	*Do pozycyi 6.* Dochód mniejszy z powodu zmienności tego rodzaju dochodów, których wysokości z góry dokładnie obliczyć nie można. W r. 1893 zapłacono w miesiącu maju ekwiwalent za obligacye wylosowane 31 października 1892.	—	—	—	—
3.362	—	*Do pozycyi 7.* Dochód mniejszy o 3.362 zł. 08 ct., ponieważ przez skonwertowanie długu indemnizacyjnego wszelkie nadwyżki dochodów funduszów indemnizacyjnych stały się własnością funduszu krajowego i przeto fundusz krajowy przestał z dniem 1. maja opłacać 3% od kapitałów indemnizacyjnych w tymże funduszu lokowanych (LW. 32.756/93).	—	—	—	—
19.553	229.287		—	—	—	—
	209.734					

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	Dochody w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892 zł.
III.		**Zaliczki zwrócone (przebieżne).**			
	8	*a)* Zwroty zaliczek danych na płace i mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych	2.353	06	1.033
		b) Zwrot zaliczek od innych funduszów indemnizacyjnych . .	40.000	—	—
		Suma rubryki III. . .	42.353	06	1.033
IV.		**Od kraju.**			
	9	Dodatki indemnizacyjne:			
		a) od kontrybuentów	2,340.933	61½	2,382.505
		b) od Towarzystw kolejowych	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	2,340.933	61½	2,382.505

Galicya wschodnia. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.320	*Do rubryki III. poz. 8.* Dochód większy o 1.320 zł. 06 ct. z powodu zmienności tego rodzaju wpływów.	814	04½	—	—
—	40.000	*Do pozycyi 8 b.* Dochód większy z powodu, iż w roku przedmiotowym fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego zwrócił zaliczkę pobraną w r. 1892 na pokrycie potrzeb bieżących.	—	—	—	—
—	41.320		814	04½	—	—
41.571	—	*Do rubryki IV.* Dochód mniejszy o 41.571 zł. 38½ ct.	1,336.444	57½	—	—
—	—	Zaległość z końcem roku budżetowego 1892 wynosiła 1,259.814 zł. 87 ct.	27	41	—	—
41.571	—	Z końcem r. 1893 wynosi . 1,336.471 „ 98½ „	1,336.471	98½	—	—
		a to na podstawie wykazów przez c. k. urzędy podatkowe Wydziałowi krajowemu przedłożonych, a przez c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu częściowo sprawdzonych i zatwierdzonych (L 41.080/94). Zaległość czynna zwiększyła się zatem z końcem rokn 1893 o . . . . 76.657 zł. 11½ ct.				
		Kwota preliminowana w dodatkach indemn. za r. 1893 wynosi 2,382.505 zł. — ct. rzeczywista należytość wynosi 2,428.659 „ 61½ „ a zatem rzeczywista należytość jest większa od preliminowanej o 46.154 „ 61½ „				
		z porównania obu tych cyfr okazuje się różnica . . 30.502 zł 50 ct.				
		a po dodaniu zwróconych nadpłat . . . . . 11.068 „ 88½ „				
		okazuje się rzeczywista różnica wynikłości między preliminowaną kwotą a uiszczeniem w kwocie . . . 41.571 zł. 38½ ct.				

*

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
V.		**Ze Skarbu Państwa.**			
	10	Zasiłek bezzwrotny	757.409	84	1,069.716
		Do przeniesienia . . .	757.409	84	1.069.716

Galicya wschodnia. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytość			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
312.306	—	*Do rubryki V. poz. 10.* Dochód mniejszy o 312.306 zł. 16 ct. Na mocy ugody (LW. 5363/93) zawartej między Skarbem państwa a krajem z powodu podjęcia przez kraj konwersyi długu indemnizacyjnego w zamian za dotychczasową subwencyę bezwrotną dla Galicyi wschodniej i zachodniej w sumie 2,100.000 zł. i zwrotną w sumie 325.000 zł. c. k. Skarb państwa płaci począwszy od r. 1893 do końca r. 1897 subwencyę roczną 1,488.935 zł. 20 ct. w ratach kwartalnych po 372.233 zł. 80 ct. W stosunku do dawniejszej subwencyi przypada dla Galicyi wschodniej . 757.409 zł. 84 ct. a w porównaniu z dawniejszą subwencyą wynoszącą . 1,069.716 „ — „ daje wykazany dochód mniejszy w kwocie . . . 312.306 zł. 16 ct. Subwencyę za rok 1893 pobrano do funduszu indemnizacyjnego, zaś począwszy od r. 1894 stanowi dochód rubryki XVII. poz. 62 funduszu krajowego. Zauważa się zarazem, że w myśl ugody powyżej powołanej Skarb kraju obowiązany jest zapłacić c. k. Skarbowi państwa bonifikacyę za 10% podatek dochodowy od tych kuponów (po 1. maja 1893 płatnych), jaki byłby Rząd pobrał, gdyby konwersya długu indemnizacyjnego nie była przeprowadzoną i kupony według planu umorzenia były wypłacone. Według aktu do LW. 30.385/93 cała suma bonifikacyi, wynosząca 347.989 zł. 30 ct., strącaną będzie od każdoczesnej kwartalnej raty subwencyi rządowej, a to w kwotach podanych w planie, znajdującym się przy akcie powołanym. Pierwsza rata bonifikacyi przypadła do zapłacenia dnia 1. października 1893 w kwocie 30.917 zł. 43 ct., którą w roku przedmiotowym zapłacono z funduszów indemnizacyjnych w stosunku do obowiązującego dzielnika, mianowicie: z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej . . 18.760 zł. 25½ ct. z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej . . 11.593 „ 15½ „ z funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego . 564 „ 02 „	—	—	—	—
312.306	—	razem j. w. . 30.917 zł. 43 ct. Dalsze raty bonifikacyi począwszy od roku 1894 płacić będzie fundusz kraj. z rubr. XIV. poz. 173.	—	—	—	—

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
V.		Z przeniesienia . .	757.409	84	1,069.716
	11	Pożyczka bezprocentowa	—	—	165.551
		Suma rubryki V. . .	757.409	84	1,235.267
—	11a	**Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 na umorzenie długu indemnizacyjnego . . . .**	16,371.000	—	—

Galicya wschodnia. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytość			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
312.306	—		—	—	—	-
165.551	—	*Do pozycyi 11.* Wobec umowy zawartej z c. k. Rządem pożyczka ta stała się zbędną.	—	—	—	—
477.857	—		—	—	—	—
—	16,371.000	*Do pozycyi 11 a.* W myśl uchwały sejmowej z dnia 28. września 1892 spłacono dług indemnizacyjny pożyczką krajową z r. 1893, a w tym celu pobrano odpowiedni kapitał z funduszu tej pożyczki.	—	—	—	—

Do l. 51.930/95.

Wykazy pomocnicze

do

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

funduszu indemnizacyjnego

Galicyi wschodniej

za rok budżetowy

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

1. Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Kwota zł.	Kwota ct.
	A. Należytości czynne.		
1	Wpłata kapitałów	12.835	57
2	„ rent	839	$32^1/_2$
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	7.189	$38^1/_2$
4	Zapas własnych oblig. indem. (fundusz rezerwowy)	—	—
5	Książeczka galic. kasy oszczędności	—	—
6	Dodatki indemnizacyjne:		
	a) od towarzystw kolejowych	27	41
	b) od kontrybuentów	1,336.444	$57^1/_2$
7	Zaliczki zwrócone	814	$04^1/_2$
8	Zwroty nadpłaconych rent	489	$03^1/_2$
9	Pozostałość z rachunku z końcem roku budżetowego 1893	—	—
	Razem	1.358.639	$34^1/_2$
	B. Należytości bierne.		
10	Spłata kapitałów	98.112	—
11	Renty dla uprawnionych	308.336	$52^1/_2$
12	Rozmaite wydatki	40.926	$19^1/_2$
	Razem	447.374	72
	W porównaniu należytości biernych z należytościami czynnemi	1,358.639	$34^1/_2$
	Pozostaje należytość czynna	911.264	$62^1/_2$

2. Wykaz

stanu obligacyi będących własnością funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Nominalna wartość w wal. ast. zł.	ct.
	A. Dochód.		
1	Zapas z końcem roku budżetowego 1892:		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 221.400 zł. m. k. czyli . .	232.470	—
	b) w książeczce galic. kasy oszczędności	3	19
2	Zakupione obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, w wartości nominalnej 504.000 koron, czyli	252.000	—
3	Wymienione { obligacye indemnizacyjne na 71.200 zł. m. k., czyli . .	74.760	—
	„ pożyczki kraj. z r. 1893 na 221.000 koron, czyli	110.500	—
4	Otrzymane obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 do sprzedania rozmaitym funduszom na 2,000.000 koron, czyli	1,000.000	—
	Suma dochodów . . .	1,669.733	19
	B. Wydatek.		
5	Z powodu wymiany { obligacyi indem. na 71.200 zł. m. k., czyli . .	74.760	—
	„ pożycz. kraj. z r. 1893 na 221.000 koron, czyli	110.500	—
6	„ wylosowania obligacyi indem. na 10.200 zł. m k., czyli . .	10.710	—
7	„ sprzedania { oblig. indem. na 211.200 zł. m. k., czyli . .	221.760	—
	„ pożyczki kraj. z r. 1893 na 504.000 koron, czyli	252.000	—
8	Wydano do sprzedania rozmaitym funduszom obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 na 2,000.000 koron, czyli	1,000.000	—
9	Wydano książeczkę gal. kasy oszczędności na	3	19
	Suma wydatków . . .	1,669.733	19
	W porównaniu dochodów z wydatkami pozostaje według dziennika głównego ostateczny zapas z końcem roku budżetowego 1893 . .	—	—

3. Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Nominalna wartość wal. aust. zł.	ct.
	Dochód.		
1	Zapas z roku zeszłego	—	—
2	Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	—	—
3	" " " zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
4	Przepisane obligacye	—	—
5	Obligacye indemnizacyjne { wykupione	—	—
	zniszczone	16,506.997	50
	Suma dochodów	16,506.997	50
	Wydatek.		
6	Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
7	" " w rentach zaległych	—	—
8	Wypłata dewinkulowanych oblig. indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
9	Przepisane obligacye indemnizacyjne	—	—
10	Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	16,506.997	50
	Suma wydatków	16,506.997	50
	W porównaniu dochodu z wydatkami według dziennika głównego z końcem roku budżetowego 1893 pozostaje ostateczny zapas	—	—

4. Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	kapitały		renty		20-roczne raty kapitałowe		5% odsetki		annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem r. budżetowego 1892.	149	69½	289	22	7.007	94½	585	92½	8.241	62½
Przybyło w roku 1893:										
a) wskutek przypisań nowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek . .	—	—	7	48½	—	—	225	43½	—	—
Razem . .	149	69½	296	70½	7.007	94½	811	36	8.241	62½
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania przypisanych należytości . .	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—
Rzeczywista należytość . .	149	69½	296	70½	7.007	49½	811	36	8.241	62½
Na to wpłynęło w gotówce .	—	—	27	93½	1.266	07½	240	80½	1.297	17
Zaległość z końcem r. budżetowego 1893.	149	69½	268	77	5.741	42	570	55½	6.944	45½

5. Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia zł.	ct.	Renty zaległe zł.	ct.	Razem zł.	ct.
Stan wydanych obligacyi indemnizacyjnych uprawnionym z końcem roku budżetowego 1892.	4,467.613	50	12,137.496	—	16,605.109	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	4,467.613	50	12,137.496	—	16,605.109	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych i skonwertowanych obligacyj	4,467.613	50	12,039.384	—	16,506.997	50
Odpada przez anulowanie	—	—	—	—	—	—
Stan z końcem roku budżetowego 1893	—	—	98.112	—	98.112	—

6. Sprawdzenie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Uwaga
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	
Pozostałość z początkiem roku . .	232.473	19	2,522.650	01	42.293	67½	—	—	
Przybyło w roku budżetowym bieżącym.	1,252,000	—	—	—	768	54	—	—	
Wskutek sprostowania dopisuje się i przenosi z Galicyi zachodniej jak akt do LW. 10.472 ex 1892 i 8.219 ex 1894.	—	—	—	—	104	89	—	—	
Razem . .	1,484.473	19	2,522.650	01	43.167	10½	—	—	
Odpada w roku bieżącym . . .	1,484.473	19	—	—	42.353	06	—	—	
„ „ „ wskutek odpisania na mocy ugody zawartej pomiędzy krajem a Skarbem Państwa jak akt do LW. 5.363 ex 1893.	—	—	2,522.650	01	—	—	—	—	
Pozostaje z końcem r. budżetowego 1892.	—	—	—	—	814	04½	—	—	

7. Wyszczególnienie

nadwyżek ulokowanych i wyjętych z funduszu krajowego w roku 1893.

	Kwoty	
	zł.	ct.
Pozostałość z końcem roku budżetowego 1892	—	—
Z nadwyżek za rok 1893 ulokowano w funduszu krajowym.	3,490.000	—
Podjęto z funduszu krajowego	3,490.000	—
Pozostaje na lokacyi z końcem roku budżetowego 1893.	—	—

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Galicyi zachodniej.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		A) Wydatki.						
I.	1	Koszta zarządu	5.823	42	—	—	5 823	42
II.	2	Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę	10,080.609	—	—	—	10,080.609	—
III.	3	Renty dla uprawnionych	242.505	87	—	—	242.505	87
IV.	4	Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—
V.	5	Zaliczki zwrotne (przebieżne)	399	33	—	—	399	33
VI.	6	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
—	6*a*)	Bonifikacya c. k. Skarbu państwa 10% podatku dochodowego od kuponów	11.593	15½	—	—	11.593	15½
—	6*b*)	Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego	1,547.429	28½	—	—	1,547.429	28½
		Suma wydatków	11,888.360	06	—	—	11 888 360	06
		Zapas z końcem roku 1893	—	—	—	—	—	—
		Razem					11.888.360	06
		B) Dochody.						
I.	1—3	Od obowiązanych	28.306	92½	—	—	28.306	92½
II.	4—7	Własne dochody	307.214	69	—	—	307.214	69
III.	8	Zaliczki zwrócone	385	38½	—	—	385	38½
IV.	9	Od kraju	788.851	66	—	—	788.851	66
V.	10-11	Ze Skarbu Państwa	731 525	36	—	—	731.525	36
	11*a*)	Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893, na umorzenie długu indemnizacyjnego	10,024.000	—	—	—	10,024 000	—
		Suma dochodów	11,880.284	02	—	—	11,880 284	02
		Zapas z początkiem roku 1893					8.076	04
		Razem					11.888 360	06

Galicyi zachodniej.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z końcem roku 1893.			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
7.543	—	7.543	1.720	—	—	—	1.720	—	—	—	—	—
1,535.100	—	1,535.100	—	—	8,545.509	—	—	8.545.509	—	—	66.412	50
508.305	—	508.305	265.799	—	—	—	265.799	—	—	—	145.899	64
25.257	—	25.257	25.257	—	—	—	25.257	—	—	—	—	—
538	—	538	139	—	—	—	139	—	—	—	—	—
20	—	20	20	—	—	—	20	—	—	—	4.885	57
—	—	—	—	—	11.593	—	—	11.593	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1,547.429	—	—	1,547.429	—	—	—	—
2,076.763	—	2,076.763	292.935	—	10 104.531	—	292.935	10,104 531				
								9,811.596				
9.782	—	9.782	—	—	18.526	—	—	18.526	2.573	$25\frac{1}{2}$	3	43
45.900	—	45.900	—	—	261.315	—	—	261.315	—	—	—	—
450	—	450	65	—	—	—	65	—	569	52	—	—
830 898	—	830.898	42.046	—	—	—	42.046	—	239 249	38	—	—
1,189.733	—	1,189.733	458.208	—	—	—	458.208	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	10,024.000	—	—	10.024.000	—	—	—	—
2.076.763	—	2,076.763	500.319	—	10,303.841	—	500.319	10,303,841				
								9,803.522				
									242.392	$15\frac{1}{2}$	217.201	14

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
		A) Wydatki.			
I.	1	**Koszta zarządu.**			
		a) Płace urzędników	445	68	
		b) Dodatki służbowe	531	36	
		c) „ aktywalne	34	20	
		d) Płace sług	188	52	7.543
		e) Dyurna	2.510	52	
		f) Remuneracye	226	32	
		g) Potrzeby kancelaryjne	172	56	
		h) Wydatki na judykaturę	1.714	26	
		Suma rubryki I.	5.823	42	7.543
II.	2	**Spłata kapitałów przez losowanie**			
		Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę	10,080.609	—	1,535.100
III.	3	**Renty dla uprawnionych**	242.505	87	508 305
IV.	4	**Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych**	—	—	25.257

Galicyi zachodniej. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	ct.	Należytości bierne z końcem roku 1893 zł.	ct.
1.720	—	*Do rubryki I. poz. 1.* Ogólny wydatek tej rubryki mniejszy o . . . . 1.719 zł. 58 ct. z powodów podanych w zamknięciu rachunkowem przy tejże samej rubryce funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
1.720	—		—	—	—	—
—	8,545.509	*Do rubryki II. poz. 2.* Wydatek większy o 8,545 509 zł. z powodu przeprowadzenia konwersyi długu indemnizacyjnego Należytość za obligacye dawniej wylosowane, a do końca roku 1892 niewypłacone wynosiła . . . . 34.631 zł. 50 ct. należytość zaś za obligacye, które jeszcze miały być losowane, wynosiła wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1892 . . . . . 10,112.390 „ — „ Razem należytość bierna z końcem r. 1892 wynosiła 10,147.021 zł. 50 ct. Na to spłacono w roku przedmiotowym . . . . 10,080.609 „ — „ Pozostała z końcem r. 1893 zaległość bierna w kwocie 66.412 zł. 50 ct. (Dalsze wyjaśnienie podano przy tej samej rubryce w zamknięciu rachunkowem funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi wschodniej).	—	—	66.412	50
265.799	—	*Do rubryki III.* Wydatek mniejszy o 265.799 zł. 13 ct. z powodu iż wskutek konwersyi odpadł wydatek za kupon płatny dnia 1. listopada 1893, tudzież z powodu, iż nie zrealizowano procentu od własnych obligacyj, płatnego dnia 1. maja 1893.	—	—	145.899	64
25.257	—	*Do rubryki IV.* Wydatek mniejszy z powodów podanych przy tej samej rubryce przy funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892 zł.
V.		**Zaliczki zwrotne (przebieżne).**			
	5	Zaliczki wydane na poczet płac etatowych i wydatków przez c. k. Urzędy podatkowe mylnie zarachowanych	399	33	538
VI.	6	**Rozmaite wydatki**	—	—	20
	6 a)	Bonifikacya c. k. Skarbu Państwa 10% podatku dochodowego od kuponów	11.593	15½	—
	6 b)	**Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego** . .	1,547.429	28½	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
139	—	*Do rubryki V. i VI.* Wydatek mniejszy w rubryce V. o 138 zł. 67 ct., a w rubryce VI. o 20 zł. z powodu zmienności wydatków tych rubryk.	—	—	—	—
20	—		—	—	4.885	57
—	11.593	*Do pozycyi 6 a.* Patrz wyjaśnienie w funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
—	1,547.429	*Do pozycyi 6 b.* Wydatek większy o 1,547.429 zł. 28½ ct. z powodu podanego przy tej pozycyi w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej.	—	—	—	—

Dochody. Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892 zł.
		B) Dochody.			
I.		**Od obowiązanych.**			
	1	Wpłata kapitałów	526	26½	288
	2	Wpłata rent	92	20½	22
	3	Odsetki za zwłokę i inne dochody:			
		a) Odsetki za zwłokę od rent w terminie niespłaconych . .	306	50	1.382
		b) Zwroty kosztów podróży.	—	—	182
		c) Taksy za blankiety do przepisywania obligacyj indemnizacyjnych	—	80	25
		d) Zwrot za nadpłacone upony przy wylosowanych obligacyach indemnizacyjnych	27.337	29	7.806
		e) Zwroty rachunkowe i rozmaite inne	43	86½	77
		Suma rubryki I. . .	28.306	92½	9.782
II.		**Własne dochody.**			
	4	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	1.348	11	15.650
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych, będących własnością funduszu.	281.837	25	—
	6	Dochód ze zrealizowania obligacyj wylosowanych, a będących własnością funduszu	21.315	—	23.250
	7	Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent . .	2.714	33	7.000
		Suma rubryki II. . .	307.214	69	45.900

Galicyi zachodniej. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	238	*Do rubryki I. poz. 1.* Dochód większy o 238 zł. $26\frac{1}{2}$ ct. ponieważ znaczniejszą część należytości z lat dawniejszych ściągnięto.	1.586	42	—	—
—	70	*Do pozycyi 2.* Dochód większy o 70 zł. $20\frac{1}{2}$ ct. z powodu wyżej podanego.	148	$59\frac{1}{2}$	—	—
1.074	—	*Do poz. 3.* Dochód większy ogółem o 18.216 zł. $45\frac{1}{2}$ ct.	780	25	—	—
182	—	z powodu zmienności tego rodzaju dochodów.	57	69	—	—
24	—		—	—	—	—
—	19.531		—	—	—	—
33	—		—	30	3	43
1.313	19.839		2.573	$25\frac{1}{2}$	3	43
	18.526					
14.302	—	*Do rubryki II. poz. 4.* Dochód mniejszy o 14.301 zł. 89 ct. ponieważ nie zrealizowano kuponów od obligacyj indemnizacyjnych, będących własnością funduszu; wykazane zaś odsetki w kwocie 1.348 zł. 11 ct. pobrano od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893, które otrzymano z konwersyi obligów indemnizacyjnych, tudzież od obligacyj indemnizacyjnych innych funduszów indemnizacyjnych, które były własnością majątku tego funduszu.	—	—	—	—
—	281.837	*Do pozycyi 5.* Dochód większy o 281.837 zł. 25 ct. z powodu podanego przy tej pozycyi w funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
1.935	—	*Do pozycyi 6* Dochód mniejszy o . . 1.935 zł., jako zależny od ilości wylosowanych obligacyj, ktorych wysokości z góry obliczyć nie można. W roku przedmiotowym zapłacono ekwiwalent za obligacye indemnizacyjne wylosowane 31. października 1892.	—	—	—	—
4.285	—	*Do pozycyi 7.* Dochód mniejszy o 4.285 zł. 67 ct. z powodu podanego w wyjaśnieniu tej samej pozycyi w funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
20.522	281.837		—	—	—	—
	261.315					

Dochody. Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892 zł.
III.		**Zaliczki zwrócone (przebieżne)**			
	8	Zwrot zaliczek danych na płace i mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych	385	38½	450
IV.		**O d k r a j u.**			
	9	Dodatek indemnizacyjny do podatków			
		a) od kontrybuentów	788 851	66	} 830.898
		b) „ Towarzystw kolejowych	—	—	
		Suma rubryki IV. . .	788.851	66	830.898

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	ct.	bierne z końcem roku 1893 zł.	ct.
65	—	*Do rubryki III.* Dochod mniejszy o 64 zł. $61^{1}/_{2}$ ct. z powodu zmienności dochodów tej rubryki.	569	52	—	—
42.046	—	*Do rubryki IV.* Dochód mniejszy o 42.046 zł. 34 ct.	238.104 1.144	77 61	— —	— —
42.046	—	Zaległość z końcem roku budżetowego 1892 wynosiła 235.338 zł. $48^{1}/_{2}$ ct. Zaległość zaś z końcem roku budżetowego 1893 wynosi . 239.249 „ 38 „ a to według wykazów przez c. k. urzędy podatkowe Wydziałowi krajowemu przedłożonych i przez c. k. kraj. Dyrekcyę Skarbu częściowo sprawdzonych i zatwierdzonych. Zaległość czynna zwiększyła się zatem z końcem roku budżetowego 1893 o . . 3.910 zł. $89^{1}/_{2}$ ct. Kwota prelimin. na r. 1893 wynosi . 830.898 zł. — ct. rzeczywista zaś należytość wynosi na 1893 r. 798.885 „ 76 „ mniejszą jest przeto od preliminowanej o 32.012 zł. 24 ct. a po dodaniu nadpłat 6.123 „ $20^{1}/_{2}$ „ jest właściwie mniejszą o 38.135 „ $44^{1}/_{2}$ „ a przy dodaniu obu kwot okazuje się powyższa różnica w kwocie . . . . . 42.046 zł. 34 ct.	239.249	38	—	—

Dochody. Fundusz indemnizacyjny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	Dochody w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
V.		**Ze Skarbu Państwa.**			
	10	Zasiłek bezzwrotny	731 525	36	1,030.284
	11	Pożyczka bezprocentowa	—	—	159.449
		Suma rubryki V. . .	731.525	36	1,189.733
—	11a	**Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 na umorzenie długu indemnizacyjnego**	10,024.000	—	—

Galicyi zachodniej. Dochody.

W porównaniu z kwotą prełiminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
298.759	—	*Do rubryki V.* W myśl wyjaśnienia podanego przy tej rubryce w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej z subwencyi rządowej przyznanej Skarbowi kraju za czas od 1. stycznia 1893 do końca roku 1897 w ogólnej kwocie 1,488.935 zł. 20 ct. przypada dla Galicyi zachodniej 731 525 zł. 36 ct., którą w roku 1893 pobrano do funduszu indemnizacyjnego; zaś począwszy od roku 1894 stanowi dochód rubryki XVII. poz. 62 funduszu krajowego. Z porównania wymienionej subwencyi z kwotą z tego tytułu preliminowaną, wynika wykazany dochód mniejszy o 298.758 zł. 64 ct.	—	—	—	—
159 449	—	*Do pozycyi 11.* Dochód mniejszy o . 159.449 zł z powodu podanego w wyjaśnieniu przy tej pozycyi w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
458.208	—		—	—	—	—
—	10 024 000	*Do pozycyi 11 a.* Dochód większy o 10,024.000 zł. z powodu podanego w zamknięciu rachunków funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—

Do l. 51.930/95.

Wykazy pomocnicze

do

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

funduszu indemnizacyjnego

Galicyi zachodniej

za rok budżetowy

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

1. Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Przedmiot	Kapitał zł.	ct.
	A. Należytości czynne.		
1	Wpłata na kapitały	1.586	42
2	" " renty	148	59½
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	838	24
4	Zapas własnych oblig. indem. (fundusz rezerwowy)	—	—
5	Książeczka galic. kasy oszczędności	—	—
6	Dodatki indemnizacyjne do podatków:		
	a) od kontrybuentów	238.104	77
	b) od towarzystw kolejowych	1.144	61
7	Zaliczki zwrócone	569	52
8	Pozostałość z rachunku z końcem roku budżetowego 1893	—	—
	Razem	242.392	15½
	B. Należytości bierne.		
9	Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę	66.412	50
10	Renty dla uprawnionych	145.899	64
11	Rozmaite wydatki	4.885 3	57 43
12	Zwroty zaliczek ze Skarbu Państwa { nieoprocentowane oprocentowane	— —	— —
	Razem	217.201	14
	W porównaniu należytości biernych z czynnemi w kwocie	242.392	15½
	Pozostaje należytość czynna	25.191	01½

2. Wykaz

stanu obligacyi będących własnością funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej, tudzież pozostałej gotówki do dyspozycyi z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Pszedmiot	Kapitał zł.	Kapitał ct.
	A. Dochody.		
1	Zapas z końcem roku budżetowego 1892:		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 280.000 zł. m. k., czyli . .	294.000	—
	b) w książeczce galic. kasy oszczędności	18	07
2	Zakupione obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, w wartości nominalnej 637.300 koron, czyli	318.650	—
3	Wymienione obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 453.800 koron, czyli	226.900	—
	Suma dochodów	839.568	07
	B. Wydatki.		
4	Z powodu wymiany obligacyj pożycz. kraj. z r. 1893 nominalnej wartości 453.800 koron, czyli	226.900	—
5	Wylosowane obligacye indem. imiennej wartości na 20.300 zł. m k., czyli	21.315	—
6	Sprzedane { oblig. indem. nomin. wart. na 259.700 zł. m. k., czyli . .	272.685	—
	Sprzedane { „ pożyczki kraj. z r. 1893 nom. wart na 637.300 koron, czyli	318.650	—
7	Wydano książeczkę gal. kasy oszczędności na	18	07
	Suma wydatków	839.568	07
	W porównaniu dochodów z wydatkami pozostaje według dziennika głównego ostateczny zapas z końcem roku budżetowego 1893 . .	—	—

3. Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Nominalna wartość zł.	ct.
	Dochód.		
1	Zapas z roku zeszłego	—	—
2	Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	—	—
3	" " zamiast złożonych i zniszczonych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
4	Przepisane obligacye	—	—
5	Obligacye indemnizacyjne { wykupione	—	—
	{ zniszczone	10,080.609	—
	Suma dochodów	10,080.609	—
	Wydatek.		
6	Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
7	" " w rentach zaległych	—	—
8	Wypłata winkulowanych oblig. indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
9	Przepisane obligacye indemnizacyjne	—	—
10	Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	10,080 609	—
	Suma wydatków	10,080.609	--
	W porównaniu dochodów z wydatkami według dziennika głównego z końcem roku budżetowego 1893 pozostaje ostateczny zapas	—	—

4. Uwidocznienie

spłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	kapitały		renty		20-roczne raty kapitałowe		5% odsetki		annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem r. budżetowego 1892.	—	—	—	—	1.839	26½	220	87½	276	92
Przybyło w roku 1893:										
a) wskutek przypisań nowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek	—	—	—	—	—	—	19	92½	—	—
Razem	—	—	—	—	1.839	26½	240	80	276	92
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania przypisanych należytości	—	—	—	—	3	50	—	—	—	—
Rzeczywista należytość	—	—	—	—	1.835	76½	240	80	276	92
Na to wpłynęło w gotówce	—	—	—	—	524	08	92	20½	2	18½
Zaległość z końcem r. budżetowego 1893.	—	—	—	—	1.311	68½	148	59½	274	73½

5. Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan wydanych obligacyi indemnizacyjnych uprawnionych z końcem roku budżetowego 1892.	3,611.664	—	6,535.357	50	10,147.021	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	–	—	—	—
Razem	3,611.664	—	6,535.357	50	10,147.021	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych i skonwertowanych obligacyj	3,611.664	—	6,468.945	—	10,080.609	—
Odpada przez anulowanie	—	—	—	—	—	—
Stan z końcem roku budżetowego 1893	—	—	66.412	50	66.412	50

6. Sprawdzenie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Uwaga
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	
Pozostałość z początkiem roku . .	294.018	07	2,127.349	99	555	57	—	—	Wykaz depozytów wszystkich trzech funduszów znajduje się na końcu zamknięcia rachunków.
Przybyło w roku budżetowym bieżącym.	318.650	—	—	—	399	33	—	—	
Wskutek sprostowania dopisuje się . .	—	—	—	—	—	00$^{1}/_{2}$	—	—	
Razem . .	612 668	07	2,127.349	99	954	90$^{1}/_{2}$	—	—	
Odpada w roku bieżącym . . .	612.668	07	—	—	385	38$^{1}/_{2}$	—	—	
„ „ „ wskutek odpisania na mocy ugody zawartej pomiędzy krajem a c. k. Skarbem Państwa, jak akt do LW. 5.363 ex 1893.	—	—	2,127.349	99	—	—	—	—	
Pozostaje z końcem r. budżetowego 1893.	—	—	—	—	569	52	—	—	

7. Wyszczególnienie

nadwyżek ulokowanych i wyjętych z funduszu krajowego w roku 1893.

	Kwota zł.	ct.
Pozostałość z końcem roku budżetowego 1892	—	—
Z nadwyżek za rok 1893 ulokowano w funduszu krajowym	1,892.000	—
Wyjęto z funduszu krajowego	1,892.000	—
Pozostaje na lokacyi z końcem roku budżetowego 1893.	—	—

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Wielkiego Ks. Krakowskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1893. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		A) Wydatki.						
I.	1	Koszta zarządu	485	$28^1/_2$	—	—	485	$28^1/_2$
II.	2	Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę	549.706	50	—	—	549.706	50
III.	3	Renty dla uprawnionych	18.963	29	—	—	18.963	29
IV.	4	Zaliczki zwrotne (przebieżne)	40.000	—	—	—	40.000	—
V.	5	Rozmaite wydatki	105	20	—	—	105	20
—	5a	Odsetki zapłacone od zaliczek oprocentowanych	242	22	—	—	242	22
—	5b	Bonifikacya c. k. Skarbu państwa 10% podatku dochodowego od kuponów	564	02	—	—	564	02
—	5c	Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego	180.203	$58^1/_2$	—	—	180.203	$58^1/_2$
		Suma wydatków	790.270	10	—	—	790.270	10
		Zapas z końcem roku 1893					—	—
		Razem					790.270	10
		B) Dochody.						
I.	1—3	Od obowiązanych	4.491	$86^1/_2$	—	—	4.491	$86^1/_2$
II.	4—8	Własne dochody	98.067	94	—	—	98.067	94
III.	9	Zaliczki zwrócone	64	32	—	—	64	32
IV.	10	Od kraju	158.770	$97^1/_2$	—	—	158.770	$97^1/_2$
—	10a	Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 na umorzenie długu indemnizacyjnego	528.875	—	—	—	528.875	—
		Suma dochodów	790.270	10	—	—	790.270	10
		Zapas z początkiem roku 1893					—	—
		Razem					790.270	10

Wielkie Księstwo Krakowskie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892.			Wynikłości są zatem: mniejsze		większe		w ogóle		Należytości czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z końcem roku 1893.			
zł	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
629	—	629	144	—	—	—	144	—	—	—	—	—
156.450	—	156 450	—	—	393.257	—	—	393.257	—	—	7 402	50
26.446	—	26 446	7.483	—	—	—	7 483	—	—	—	112.747	27½
30	—	30	—	—	39.970	—	—	39.970	—	—	—	—
7	—	7	—	—	98	—	—	98	423	14	279	60
—	—	—	—	—	242	—	—	242	—	—	—	—
—	—	—	—	—	564	—	—	564	—	—	—	—
—	—	—	—	—	180.204	—	—	180.204	—	—	—	—
183.562	—	183 562	7.627	—	614 335	—	7.627	614.335				
								606.708				
2.168	—	2.168	—	—	2.324	—	—	2.324	217	12	—	—
23.110	—	23.110	—	—	74.958	—	—	74.958	—	—	—	—
12	—	12	—	—	52	—	—	52	—	—	—	—
158.272	—	158.272	—	—	499	—	—	499	62.927	29	—	—
—	—	—	—	—	528.875	—	—	528.875	—	—	—	—
183.562	—	183.562	—	—	606.708	—	—	606.708				
									63.567	55	120.429	37½

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
		A. Wydatki.			
I.	1	**Koszta zarządu.**			
		a) Płace urzędników	37	14	
		b) Dodatki służbowe i osobiste	44	28	
		c) Dodatki aktywalne	2	85	
		d) Płace sług	15	71	
		e) Dyurna	209	21	
		f) Remuneracye	18	86	
		g) Potrzeby kancelaryjne	14	38	
		h) Wydatki na judykaturę	142	85½	
		Suma rubryki I.	485	28½	629
II.	2	**Spłata kapitałów przez losowanie.**			
		Spłata kapitałów przez losowanie i konwersyę	549 706	50	156.450
III.	3	**Renty dla uprawnionych**	18.963	29	26.446

Wielkie Księstwo Krakowskie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
144	—	*Do rubryki I.* Ogólny wydatek mniejszy o 143 zł. $71^{1}/_{2}$ ct. znajdnje uzasadnienie w zamknięciu rachunkowem tej samej rubryki funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
—	393.257	*Do rubryki II.* Wydatek większy o 393.256 zł. 50 ct. z powodu przeprowadzedia konwersyi długu indemnizacyjnego. Należytość za obligacye dawniej wylosowane, a do końca roku 1892 niewypłacone wynosiła . . . 21.294 zł. — ct. należytość zaś za obligacye, które jeszcze miały być losowane, wynosiła wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1892 . . . . . . 535 815 „ — „ Razem należytość bierna z końcem r. 1892 wynosiła 557.109 zł.— ct. Na to spłacono w r. 1893 549.706 „ 50 „ Pozostała zaległość z końcem roku budżetowego 1893 w sumie . . . . 7.402 zł. 50 ct. Dalsze wyjaśnienie podano przy tej samej rubryce w zamknięciu rachunkowem funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi wschodniej.	—	—	7.402	50
7.483	—	*Do rubryki III.* Wydatek mniejszy o 7.482 zł. 71 ct. z powodu, iż wskutek konwersyi ustał wydatek na kupon listopadowy.	—	—	112.747	$27^{1}/_{2}$

Wydatki. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w r. 1893. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
IV.		**Zaliczki zwrotne (przebiczne).**			
	4	Zaliczki zwrotne wydane na płace etatowe i na wydatki przez c. k. Urzędy podatkowe mylnie zarachowane	—	—	30
	4a	Zwrot zaliczki otrzymanej w r. 1892 z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej	40.000	—	—
		Suma rubryki IV. . .	40.000	—	30
V.		**Rozmaite wydatki.**			
	5	Zwroty nadpłaconych odsetek, kapitałów i inne nieprzewidziane wydatki	105	20	7
	5a	**Odsetki zapłacone od zaliczek oprocentowanych . . .**	242	22	—
	5b	**Bonifikacya c. k. Skarbu 10% podatku dochodowego od kuponów**	564	02	—
	5c	**Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego . .**	180.203	58½	—

Wielkie Księstwo Krakowskie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z końcem roku 1893			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
30	—	*Do rubryki IV. poz. 4.* Wydatek mniejszy o całą kwotę preliminowaną z powodu zmienności wydatków tej rubryki.	—	—	—	—
—	40 000	*Do pozycyi 4 a.* Wydatek większy o . 40.000 zł., ponieważ w roku przedmiotowym zwrócono funduszowi indemnizacyjnemu Galicyi wschodniej zaliczkę pobraną w roku 1892 na pokrycie potrzeb bieżących.	—	—	—	—
30	40 000		—	—	—	—
	39 970					
—	98	*Do rubryki V.* Wydatek większy o 98 zł. 20 ct. z powodu zmienności wydatków tej rubryki.	423	14	279	60
—	242	*Do pozycyi 5 a.* Wydatek większy o 242 zł. 22 ct., ponieważ zapłacono odsetki od pożyczek zaciągniętych na pokrycie chwilowego niedoboru.	—	—	—	—
—	564	*Do pozycyi 5 b.* Patrz odnośne wyjaśnienie w funduszu Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
—	180.204	*Do pozycyi 5 c.* Wydatek większy o 180.203 zł. $58^{1}/_{2}$ ct. z powodu podanego przy tej pozycyi w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej.	—	—	—	—

Wielkie Księstwo Krakowskie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w r. 1893 zł.	Dochody w r. 1893 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
		B. Dochody.			
I.		**Od obowiązanych.**			
	1	Wpłata kapitałów	19	98	—
	2	Wpłata rent	—	—	—
	3	Odsetki za zwłokę i inne dochody:			
		a) odsetki za zwłokę od kapitałów i rent niespłaconych w terminie	—	—	13
		b) zwroty kosztów podróży	-	—	7
		c) taksy za blankiety do przepisania obligacyj indemnizacyjnych	—	20	2
		d) zwroty za nadpłacone kupony przy wylosowanych obligacyach indemnizacyjnych	4 465	12½	2.087
		e) zwroty rachunkowe i rozmaite inne	6	56	59
		Suma rubryki I. . .	4.491	86½	2.168
II.		**Własne dochody.**			
	4	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu . . .	4.999	06½	4.462
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu	92.260	80	5.248
	6	Dochód ze zrealizowania wylosowanych własnych obligacyj indemnizacyjnych	315	—	11.214
		Do przeniesienia . .	97.574	86½	20.924

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	ct.	Należytości bierne z końcem roku 1893 zł.	ct.
—	20	*Do rubryki I. poz. 1.* Dochód większy o 19 zł. 98 ct. z powodu częściowego ściągnięcia zaległej należytości.	88	13	—	—
—	—	*Do pozycyi 2 i 3.* Dochód większy ogółem o 2.303 zł. $88^1/_2$ ct. z powodu zmienności tego rodzaju dochodów.	4	$04^1/_2$	—	—
13	—		102	72	—	—
7	—		15	$66^1/_2$	—	—
2	—		—	—	—	—
—	2.378		—	—	—	—
52	—		6	56	—	—
74	2.398		217	12	—	—
	2.324					
—	537	*Do rubryki II. poz. 4.* Dochód większy o 537 zł. $06^1/_2$ ct., ponieważ pobrano odsetki od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893, które otrzymano z konwersyi własnych obligów indemnizacyjnych, tudzież z powodu częściowego zrealizowania kuponów za rok ubiegły obligacyj innych funduszów, które były własnością majątku tegoż funduszu indemnizacyjnego.	—	—	—	—
—	87.013	*Do pozycyi 5.* Dochód większy o 87.012 zł. 80 ct. z powodu podanego przy tej pozycyi w zamknięciu rachunkowem funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej.	—	—	—	—
10.899	—	*Do pozycyi 6.* Dochód mniejszy o . . 10.899 zł. jako zależny od ilości wylosowanych obligacyj, czego z góry obliczyć nie można. W roku przedmiotowym zapłacony został ekwiwalent za obligacye wylosowane 31. października 1892.	—	—	—	—
10.899	87.550		—	—	—	—

Dochody. Fundusz indemnizacyjny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1893 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 27. września 1892. zł.
II.		Z przeniesienia . .	97.574	86½	20.924
	7	Dochód z gotówki w zapasie kasowym	493	07½	2.186
	8	Odsetki od pieniędzy funduszu, umieszczonych chwilowo na procent	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	98.067	94	23.110
III.		**Zwrócone zaliczki (przebieżne).**			
	9	Zwrot zaliczek danych na poczet płac etatowych i mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych	64	32	12
IV.		**Od kraju.**			
	10	Dodatek indemnizacyjny do podatków:			
		a) od kontrybuentów	158.770	97½	158.272
		b) od Towarzystw kolejowych	—	—	
		Suma rubryki IV. . .	158.770	97½	158.272
—	10 a)	**Kapitał otrzymany z funduszu pożyczki krajowej z roku 1893 na umorzenie długu indemnizacyjnego**	528.875	—	—

Wielkie Księstwo Krakowskie. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z końcem roku 1893 zł.	ct.	Należytości bierne z końcem roku 1893 zł.	ct.
10.899	87.550		—	—	—	—
1.693	—	*Do pozycyi 7.* Dochód różni się o 1.692 zł. 92½ ct., ponieważ rzeczywisty zapas w gotówce z r. 1892 był mniejszy o tę kwotę.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
12.592	87 550		—	—	—	—
	74 958					
—	52	*Do rubryki III.* Dochód większy o 52 zł. 32 ct. z powodu zmienności dochodów tej rubryki.	—	—	—	—
—	499	*Do rubryki IV.* Dochód większy o 498 zł. 97½ ct., ponieważ z jednej strony zaległość dodatków indemnizacyjnych która z końcem roku budżetowego 1892 wynosiła . . 60.569 zł. 67 ct. wynosi z końcem roku 1893 62.927 „ 29 „ a więc zwiększyła się o . 2.357 zł. 62 ct. z drugiej zaś strony preliminowano należytość dodatków indemnizacyjnych na 158.272 zł. — ct. istotna zaś należytość na rok 1893 wynosi 161.295 „ 88½ „ a zatem więcej o 3.023 „ 88½ „ co daje różnicę . . . 666 zł. 26½ ct. a po strąceniu nadpłat za lata dawniejsze w kwocie . 167 „ 29 „ pozostaje rzeczywista różnica między preliminarzem a uiszczeniem w sumie wykazanej . . . . . 498 zł. 97½ ct.	61.829	03	—	—
—	--		1 098	26	—	—
—	499		62.927	29	—	—
—	528.875	*Do pozycyi 10 a.* Dochód większy o 528.875 zł. z powodu podanego w zamknięciu rachunkowem Galicyi wschodniej.	—	—	—	—

Do l. 51.930/95.

Wykazy pomocnicze

do

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

funduszu indemnizacyjnego

Wielkiego Księstwa Krakowskiego

za rok budżetowy

1893.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

1. Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Kwota zł.	Kwota ct.
	A. Należytości czynne.		
1	Wpłata na kapitały	88	13
2	„ „ renty	4	04½
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	548	08½
4	Własne obligacye indemnizacyjne z końcem r. 1892 (fundusz rezerwowy) .	—	—
5	Dodatki indemnizacyjne:		
	a) od kraju	61.829	03
	b) od towarzystw kolejowych	1.098	26
6	Zaliczki zwrócone	—	—
7	Pozostałość z rachunku z końcem roku budżetowego 1893	—	—
	Razem	63.567	55
	B. Należytości bierne.		
8	Spłata kapitałów	7.402	50
9	Renty dla uprawnionych	112.747	27½
10	Rozmaite wydatki	279	60
	Razem	120.429	37½
	W porównaniu należytości biernych z czynnemi w kwocie	63.567	55
	Pozostaje należytość bierna . . .	56.861	82½

2. Wykaz

stanu obligacyi, będących własnością funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego, tudzież pozostałej gotówki do dyspozycyi z końcem roku budżetowego 1893.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Kapitał zł.	Kapitał ct.
	A. Dochody.		
1	Zapas z końcem roku budżetowego 1892:		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 85.000 zł. m. k., czyli . .	89.250	—
	b) w książeczce galic. kasy oszczędności	—	—
2	Zakupione obligacye pożyczki krajowej z r. 1893, imiennej wartości nominalnej 193.400 koron, czyli	96.700	—
3	Wymienione 200.000 koron, czyli	100.000	—
4	Książeczka kasy oszczędności	—	—
	Suma dochodów	285.950	—
	B. Wydatki.		
5	Z powodu wymiany obligacyj pożycz. kraj. z 1893 r. 200.000 koron, czyli	100.000	—
6	„ wylosowania obligacyj indem. 300 zł. m. k., czyli . . .	315	—
7	„ konwersyi „ „ 84.700 „ „ „	88 935	—
8	„ sprzedaży obligacyj pożyczki kraj. z r. 1893 wartości 193.400 koron, czyli	96.700	—
	Suma wydatków . . .	285.950	—
	W porównaniu dochodów z wydatkami pozostaje według dziennika głównego ostateczny zapas z końcem roku budżetowego 1893 . .	—	—

3. Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Nominalna wartość zł.	ct.
	A) Dochody.		
1	Zapas z roku zeszłego	—	—
2	Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	—	—
3	" " " zamiast złożonych i zniszczonych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
4	Przepisane obligacye indemnizacyjne	—	—
5	Obligacye indemnizacyjne { wykupione	—	—
	{ zniszczone	549.706	50
	Suma dochodów . . .	549.706	50
	B) Wydateki.		
6	Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
7	" " w rentach zaległych	—	—
8	Wypłata dewinkulowanych oblig. indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych	—	—
9	Przepisane obligacye	—	—
10	Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	549 706	50
	Suma wydatków , . .	549.706	50
	W porównaniu dochodów z wydatkami według dziennika głównego z końcem roku budżetowego 1893 pozostaje ostateczny zapas	—	—

4. Wyszczególnienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	kapitały		renty		20-roczne raty kapitałowe		5% odsetki		annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem r. budżetowego 1892.	—	—	—	—	19	25½	4	04½	88	85½
Przybyło w roku 1893:										
a) wskutek przypisań nowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowań . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	—	—	—	—	19	25½	4	04½	88	85½
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania przypisanych należytości . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należytość . .	—	—	—	—	19	25½	4	04½	88	85½
Na to wpłynęło w gotówce .	—	—	—	—	—	—	—	—	19	98
Zaległość z końcem r. budżetowego 1893.	—	—	—	—	19	25½	4	04½	68	87½

5. Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

Poszczególnienie	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan wydanych obligacyi indemnizacyjnych uprawnionym z końcem roku budżetowego 1892.	—	—	557.109	—	557.109	—
Do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	557.109	—	557.109	—
Odpada przez wypłatę wylosowanych i skonwertowanych obligacyj	—	—	549.706	50	549.706	50
Odpada przez anulowanie	—	—	—	—	—	—
Stan z końcem roku budżetowego 1893	—	—	7.402	50	7.402	50

6. Sprawdzenie

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Uwaga
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	
Zapas z początkiem roku 1893 . .	89.250	—	—	—	59	60	—	—	
Przybyło w roku budżetowym bieżącym.	96.700	—	—	—	—	—	—	—	
Przybyło wskutek sprostowania . .	—	—	—	—	4	72	—	—	
Razem . .	185.950	—	—	—	64	32	—	—	
Odpada w roku bieżącym . . .	185.950	—	—	—	64	32	—	—	
Pozostaje z końcem r. budżetowego 1893.	—	—	—	—	—	—	—	—	

7. Wyszczególnienie

nadwyżek wyjętych i ulokowanych z funduszu krajowego w roku 1893.

Poszczególnienie	Kwota	
	zł.	ct.
Pozostałość z końcem roku budżetowego 1892	—	—
Z nadwyżek za rok 1893 ulokowano w funduszu krajowym.	224.000	—
Wyjęto z funduszu krajowego w roku 1893	224..000	—
Pozostaje z końcem roku budżetowego 1893. na lokacyi w funduszu krajowym .	—	—

Wykaz depozytów

wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych z końcem roku 1893.

Liczba porząd.	Przedmiot	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Zapas depozytów wszystkich trzech fund. z końcem r. 1892 .	—	—	151 438	—
2	Dochody depozytów we wszystkich trzech fund. w r. 1893 .	25.265	74	1,306 509	75
	Razem	25.265	74	1,457.947	75
3	Wydatki depozytów we wszystkich trzech fund. w r. 1893 .	25.203	35	1,426.138	35
	Zapas depozytów z końcem r. 1893 wynosi	62	39	31.809	40

Aleg. 18.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zamierzonego wydania „Sprawozdania“ o wynikach powszechnej wystawy krajowej we Lwowie w r. 1894.

Wysoki Sejmie!

Głównem zadaniem tegorocznej Wystawy krajowej było postawić przed oczy kraju dokładny obraz wyników jego kilkunastoletniej pracy i wysiłków celem wszechstronnego podniesienia krajowej produkcyi — a tem samem wskazać, jakiemi siłami do dalszej pracy kraj rozporządza i jaką drogą do wytkniętego celu ma zmierzać. Wystawa przeto stać się może i powinna punktem zwrotnym w ekonomicznym i cywilizacyjnym rozwoju naszego kraju.

Podobne też znaczenie miała wystawa w r. 1877 pomimo jej skromnych stosunkowo rozmiarów. Od niej datuje się początek systematycznej pracy nad ekonomicznem podźwignięciem kraju, okazała ona bowiem skromne a jednak dla wielu nieznane i niespodziewane zarodki sił. Poczęto siły te rozwijać: Szkoły fachowe przemysłowe i rolnicze, stypendya, mające przysposobić pracowników na wszelkich polach ekonomicznego życia — żywsza działalność około melioracyj i podniesienia hodowli bydła, — to wszystko są skutki impulsów, danych przez skromną lwowską wystawę z r. 1877.

Tegoroczna wystawa okazała znaczny rozwój tych sił, które mogą być ku ekonomicznemu podźwignięciu kraju zużytkowane. Okazała ona znakomity postęp pod względem fachowego uzdolnienia pracowników we wielu gałęziach przemysłu, ale łudziłby się, ktoby z wystawy wyprowadził wniosek, że nasza produkcya tak się podniosła, aby już można mówić o istotnej zamożności kraju.

Produkcya ta zrobiła postępy pod względem jakości swej, pod względem wartości wyrobów, ale ilościowo stoi jeszcze bardzo nisko, nie daje ludności dostatecznego zarobku, nie wystarcza na zaspokojenie potrzeb krajowego targu i krajowej konsumcyi, zawsze jeszcze zmuszonej do zaopatrywania się w obce wyroby. Jeżeli przeto wystawa może każdemu o przyszłość kraju dbałemu obywatelowi dać niewątpliwie wielkie zadowolenie — to zadowolenie to odnosić się może tylko do tego, iż widzimy możność, ale tylko możność, —

rzeczywistego ekonomicznego podźwignięcia kraju, zwiększenia tej produkcyi, która jest, i stworzenia nowych gałęzi produkcyi. Tę możność stworzyły prace, podjęte po wystawie z r. 1877 — wyzyskanie wyników tych prac, zamienienie owej możności w czyn rzeczywisty, powinno być celem usiłowań i prac kraju po wystawie r. 1894. — Ku temu zaś nie wystarczą starania samych władz — ku temu trzeba zainteresowania szerokich kół społeczeństwa naszego, zwłaszcza zaś tych, które do pracy ekonomicznej wnieść mogą ożywczą siłę kapitału.

Ażeby ten pożądany zwrot w naszem ekonomicznem życiu nastąpił, potrzeba dokładnie zdać sobie sprawę z wyników wystawy we wszelkich jej szczegółach, — potrzeba te wyniki, które rychło ulotnić się mogą z pamięci zwiedzających wystawę, utrwalić za pomocą przystępnej dla ogółu publikacyi, — z której czytelnik nabrałby wiadomości tego, w jakich gałęziach produkcyi i w jakim kierunku poczyniło się postępy, jakiemi siłami te gałęzie produkcyi rozporządzają, jakie luki są do wypełnienia, jakie pola dla ekonomicznej przedsiębiorczości do wyzyskania.

Publikacya taka, jeżeli ma odpowiedzieć tak określonemu celowi, powinna być bardzo poważną, krytyczną, a przedewszystkiem bezstronną; potrzeba zaś takich wydawnictw jest ogólnie uznaną, czego dowodzi najdosadniej okoliczność, że wszystkie niemal większe wystawy zostawiały po sobie w ten sposób trwały a cenny ślad, a sprawozdania te wychodziły kosztem funduszów publicznych i pod kontrolą publiczną.

Po wystawach państwowych wydają takie sprawozdania rządy kosztem funduszów państwowych, po wystawie krajowej tedy autonomiczna władza krajowa i fundusz krajowy są do podjęcia dzieła takiego w pierwszym rzędzie powołane.

I w rzeczy samej pod firmą i wpływem Wydziału krajowego dokonane sprawozdanie takie daje największą rękojmię bezstronnej przedmiotowości, będzie mieć w obec publiczności największą powagę, będzie też najlepszym wyrazem uznania ze strony kraju dla Wystawy i jej twórców, którzy z prawdziwem poświęceniem sił, pracy i czasu, z najwyższem zaparciem się dzieła tego tak świetnie dokonali.

Wydawnictwo takie nie będzie i u nas nowością, sprawozdanie bowiem o wystawie w r. 1877 we Lwowie odbytej wydane zostało staraniem Wydziału krajowego i pod jego firmą, tudzież kosztem funduszu krajowego.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy, kiedy grono osób znanych na polu ekonomicznego i technicznego pismiennictwa w porozumieniu z wybitnemi osobistościami stojącemi na czele Wystawy, zwróciło się do Wydziału krajowego z propozycyą i prośbą o wydanie takiego sprawozdania kosztem funduszu krajowego i pod firmą Wydziału krajowego, powziął następującą uchwałę:

1. Wydział krajowy uznaje niezbędną potrzebę wydania poważnego sprawozdania o wynikach Wystawy krajowej w r. 1894. obejmującego z wyjątkiem działu sztuki, starożytności i etnografii (o ile ona nie wchodzi w zakres przemysłu domowego) wszystkie na Wystawie reprezentowane działy krajowej pracy i produkcyi, a ułożonego tak, aby bez wszelkich upiększeń wypowiedziało o wynikach Wystawy i o ekonomicznem położeniu kraju, prawdę i tylko prawdę, chociażby ona nawet przykrą być miałą, aby w każdej gałęzi pracy wskazało nie tylko dokonane postępy, ale też i luki jakie są jeszcze do wypełnienia, usterki, jakie są do naprawienia, nie tylko siły rozporządzalne, ale i sposoby wydatnego tych sił zużytkowania dla rozwoju krajowej produkcyi.

II. Jeżeli Wydziałowi krajowemu przedłożonym będzie do zatwierdzenia:

a) skład komitetu redakcyjnego dla wydawnictwa podjętego w myśl uchwały I, który to komitet przedłoży Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia referentów poszczególnych działów;

b) odpowiedni tej uchwale program wydawnictwa.

c) kosztorys jego;

i jeżeli daną będzie deklaracya bezwłocznego rozpoczęcia prac przygotowawczych, w takim razie Wydział krajowy przedłoży Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie do wydania takiego sprawozdania pod firmą Wydziału krajowego i na koszt funduszu krajowego i o wyznaczenie na ten cel w budżecie na rok 1895 kredytu do wysokości 15.000 złr.

III. Szefowi Departamentu II. poleca się przeprowadzenie rokowań na podstawie powyższych uchwał i przedłożenie Wydziałowi krajowemu ich wyniku wraz z dalszemi wnioskami.

Wskutek tego przedstawiono Wydziałowi kraj. komitet redakcyjny do zatwierdzenia w następującym składzie:

Franke Jan,
Dr. Lewicki Witold,
Łoziński Władysław,
Dr. Marchwicki Zdzisław,
Dr. Pawlikowski Jan,
Dr. Pilat Tadeusz,
Romanowicz Tadeusz.
Dr. Rutowski Tadeusz,
Dr. Skałkowski Tadeusz,
Prof. Skibiński Karol,
Syroczyński Leon,
Dr. Szpilman Józef,
Szczepanowski Stanisław,
Zacharjewicz Julian.

Wydział krajowy zatwierdził ten komitet uchwałą z d. 13. września br. upoważniając zarazem Szefa dep. II. do używania sił biurowych Wydziału kraj. do załatwiania czynności biurowych komitetu redakcyjnego.

Komitet ten rozpoczął bezwłocznie wstępne czynności, przedewszystkiem zaś zarządził reprodukcyę przedmiotów z wystawy potrzebnych do illustracyi dzieła, rozdał referaty powołując do opracowania poszczególnych działów wyłącznie ludzi fachowych w odnośnej gałęzi, wreszcie ogłosił prospekt dzieła załączony jako Al. 1).

Prospekt ten zawiera dokładny plan całego dzieła, które ma nosić tytuł „Wystawa krajowa r. 1894 i siły produkcyjne kraju", oraz nazwiska współpracowników.

Kwota zasiłku z funduszu krajowego, którą Wydział krajowy wnosi, odpowiada rzeczywistej potrzebie. Dzieło całe obejmie około 200 arkuszy druku, a jeżeli ma odpowiedzieć celowi i obudzić zajęcie w publiczności musi być zaopatrzone licznemi illustracyami. W obec tego koszt wydawnictwa wyniesie przeszło 20.000 zł. w. a., a gdy na liczną prenumeratę u nas liczyć nigdy nie można, zasiłek 15.000 zł., okazuje się niezbędnym. Nakład cały zostanie oczywiście własnością funduszu krajowego.

Gdy w ten sposób stało się zadość warunkom pod któremi przyrzekliśmy przedstawić Wysokiemu Sejmowi i poprzeć sprawę tego wydawnictwa, przeto Wydział krajowy przekonany najsilniej o niezbędnej potrzebie i wysokiej użyteczności takiego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania pod firmą Wydziału krajowego i kosztem funduszu krajowego sprawozdania z Powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie r. 1894.

2) Na ten cel otwiera się Wydziałowi kraj. w Rubr. XVII. wydatków budżetu na rok 1895. kredyt do wysokości 15.000 zł. w. a.

Lwów, dnia 18. grudnia 1894.

Marszałek krajowy,

w zastępstwie:

Antoni Jaxa Chamiec *m. p.*

Sprawozdawca

Tadeusz Romanowicz *m. p.*

członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

PROSPEKT.

Powszechnem jest przekonanie, że wystawa krajowa z r. 1894 stać się powinna początkiem bardziej niż dotąd wytężonej a systematycznej pracy nad ekonomicznem podniesieniem kraju.

Jeżeli wyniki tej wystawy mogły nas słusznie napełnić otuchą i podnieść wiarę we własne siły i w możność skutecznej pracy na wszelkich polach życia — to z drugiej strony wykazała ona, zwłaszcza pod względem ekonomicznem, jak wiele jeszcze brakuje nam do tego, abyśmy na owoce prac naszych z zupełnem zadowoleniem spoglądać mogli.

Produkcya nasza jest jeszcze bardzo mała w stosunku do produkcyi innych krajów cywilizowanych. Bardzo wiele gałęzi przemysłu, któreby u nas z powodzeniem zaprowadzić można, zupełnie jeszcze leży odłogiem — inne, chociaż rozporządzają znakomitemi technicznemi i artystycznemi siłami, są na zbyt małą skalę rozwinięte. Skąd też pochodzi, iż zawsze jeszcze bardzo wiele potrzeb zaspokajać musimy przez sprowadzanie obcych wyrobów, podczas gdy u nas wielka siła pracy pozostaje niezużytkowana a znaczne ilości naszych surowych płodów wychodzą za granice kraju, ażeby stamtąd wrócić jako wyrób gotowy, za który ogromne sumy pieniężne z kraju wysyłamy.

Produkcyę tę na szerszę skalę rozwinąć, szerokim warstwom ludności otworzyć nowe, a utrwalić i ulepszyć istniejące źródła zarobku, własne surowe płody w kraju na wyrób gotowy przerabiać, a rolnictwu naszemu umożliwić urozmaicenie produkcyi, ażeby nie stało wyłącznie na coraz mniej opłacającej się uprawie zboża — oto cele, ku którym zwrócić się powinny usiłowania tych wszystkich, którzy w ekonomicznym rozwoju kraju słusznie widzą niezbędny czynnik narodowej siły.

Jeżeli wszakże wystawa krajowa ma się stać punktem wyjścia dla takiej pracy ekonomicznej — trzeba wyniki w pamięci społeczeństwa utrwalić — krytycznie je ocenić, zdać sobie sprawę z tego, co i jak zrobiono, co jeszcze zrobić można i potrzeba i jakiemi do tej przyszłej pracy rozporządzamy siłami.

Wystawa była dziełem wielce poważnem. Ażeby skutki jej były również poważne, trzeba, żeby kraj o swem ekonomicznem położeniu i o wynikach dotychczasowej swej pracy dowiedział się prawdy i to nie w ogólnych zarysach, ale w szczegółowem ocenieniu faktycznego stanu każdej gałęzi produkcyi.

Ten cel mając na oku a wsparci bardzo życzliwą zachętą Wysokiego Wydziału krajowego, który potrzebę podjętej przez nas pracy uznał, skład komitetu i program za-

mierzonego wydawnictwa zatwierdził i przyrzekł wyjednać u Wysokiego Sejmu finansowe dla wydawnictwa poparcie, przystępujemy do wydania dzieła pod tytułem:

WYSTAWA KRAJOWA W R. 1894.

I SIŁY PRODUKCYJNE KRAJU.

Jak już z powyższych uwag i z tytułu wydawnictwa wynika, wytknęliśmy sobie cel przeważnie ekonomiczny — i dlatego wszelkie inne a niewątpliwie także bardzo doniosłe działy wystawy i bardzo dodatnie jej wyniki na innych polach, musimy pominąć, a wydawnictwem naszem obejmiemy to tylko, co ma znaczenie ekonomiczne. Że zaś oświata i stan zdrowotny ludności, tworzą główną podstawę produkcyjnej siły — przeto wchodzą one w program naszego wydawnictwa obok produkcyi surowej i przemysłowej, obok stanu komunikacyi i t. p. Nie będziemy zaś poprzestawali na ocenieniu tego, co się skupiło na wystawie, ale w każdym dziale damy pogląd na stan rzeczy w kraju, illustrując go tem, co nam przedstawiła wystawa.

Dzieło całe wyjdzie w 4 tomach, z których każdy obejmować będzie około 50 arkuszy druku w formacie wielkiej ćwiartki i zaopatrzone będzie licznemi illustracyami, tabelami, kartogramami i t. p. Dla przyspieszenia druku wydawać będziemy zeszyty z których każdy obejmie jeden dział albo więcej pokrewnych działów, przyczem dokładna numeracya zeszytów według ułożonego z góry planu dozwoli każdemu nabywcy złożyć je w tomy, odpowiednio do przyjętej przez nas systematyki całego dzieła.

W ten sposób program wydawnictwa przedstawia się jak następuje:

TOM I.

(Zeszyt 1.)

Wstęp: Szkic geograficzny. — Ludność — jej rozsiedlenie — zawody i zatrudnienie.

I. Powszechna wystawa krajowa we Lwowie w r. 1894.

1. Historya powstania wystawy.
2. Organizacya wystawy.
3. Plan topograficzny i rozpołożenie pawilonów.
4. Statystyka wystawców i udział publiczności.
5. Kronika wystawy.
   Dodatek: Wyrok sędziów.

(Zeszyt 2.)

II. Oświata.

1. Analfabeci.
2. Rozwój szkolnictwa.
3. Statystyka szkolnictwa.
4. Plany nauki — środki naukowe.
5. Budżety szkolne.
6. Budynki szkolne.
7. Stypendya.
8. Produkcya literacka.

(Zeszyt 3.)

III. Zdrowie.

1. Stan zdrowotny kraju.
2. Hygiena publiczna—policya zdrowia.
3. Kanalizacya i wodociągi.
4. Zakłady sanitarno-humanitarne.
5. Instytucye i urządzenia ochronne fabryczne.
6. Gimnastyka.
7. Czem się lud żywi?

TOM II.

(Zeszyt 1.)

IV. Rolnictwo.

1. Wstęp: Własność ziemi i stosunki posiadania.
2. Uprawa roślin.

Komitet redakcyjny składają:

Franke Jan Nepom.,
Dr. Lewicki Witołd,
Łoziński Władysław,
Dr. Marchwicki Zdzisław,
Dr. Pawlikowski Jan Gwalbert,
Dr. Pilat Tadeusz,
Romanowicz Tadeusz,
Dr. Rutowski Tadeusz,
Dr. Skałkowski Tadeusz,
Skibiński Karol,
Syroczyński Leon,
Dr. Szpilman Józef,
Szczepanowski Stanisław,
Zacharjewicz Julian.

Współpracownictwo przyrzekli dotychczas:

Acht Bronisław,
Baranowski Bolesław.
Biedroń Jan,
Blauth Jan,
Dr. Bobrzyński Michał,
Dr Bruchnalski Wilhelm,
Bykowski Juliusz Jaxa,
Dr. Ciesielski Teofil,
Dr. Cybulski Napoleon,
Dyrekcya wystawy,
Dżieślewski Roman.
Dr. Fischer Ksawery.
Dr. Fischer Zygmunt,
Franke Jan.
Gizowski Józef,
Gruszecki Henryk,
Kędzior Andrzej,
Dr. Koliszer Henryk,
Krzen Edmund,
Dr. Krzysztofowicz Mikołaj,
Dr. Lewicki Witołd,
Lubomęski Władysław,
Małaczyński Maryan,
Nawratil Arnulf,
Niewiadomski Stanisław,
Odrzywolski Sławomir,
Pańkowski Kazimierz,
Paudler Edward,
Pawlewski Bronisław,
Dr. Pawlikowski Jan Gwalbert,
Dr. Pilat Tadeusz,
Podwin Edmund,
Rebczyński Władysław,
Romanowicz Tadeusz,
Rutkowski Jan,
Dr. Rutowski Tadeusz,
Dr. Sawicki-Stella Jan,
Dr. Schramm Hilary,
Seeling Ludwik de Saulenfels,
Dr. Skałkowski Tadeusz,
Skibiński Karol,
Sołtyński August,
Dr. Szpilman Józef
Stahlberger Julia,
Starkel Juliusz,
Strusiewicz Zygmunt,
Syroczyński Leon,
Dr. Szajnocha Władysław,
Szczepanowski Stanisław,
Dr. Szyszyłowicz Ignacy,
Włodzimirski Walery,
Zacharjewicz Julian,
Dr. Załoziecki Roman,
Dr. Zgórski Alfred.

Prenumeratę oznaczamy w ten sposób, że przy wpisie opłaci się 5 zł. (10 koron), następnie zaś przy każdym zeszycie bez względu na jego objętość, opłacać się będzie 50 ct. (1 koronę).

Zeszytów będzie 25 — cena całego dzieła zatem w prenumeracie wyniesie 17 zł. 50 ct. — którą to kwotę można także w całości z góry złożyć. Prenumeratorowie, pragnący otrzymywać każdy zeszyt zaraz po wyjściu pocztą, opłacać będą porto.

Dla prenumeratorów w Cesarstwie Niemieckiem; przy wpisie 10 marek — przy każdym zeszycie 80 fenigów — razem pocztą 30 marek i porto.

W Królestwie Polskiem i Cesarstwie Rosyjskiem: przy wpisie 5 rubli, przy każdym zeszycie 50 kopiejek — razem przeto 17 rubli 50 kopiejek i porto.

Po wyjściu całego dzieła cena znacznie będzie podwyższoną.

Prenumeratę przyjmują wszystkie księgarnie w kraju.

Skład główny i wyłączna epspedycya w księgarni Gubrynowicza i Schmidta we Lwowie.

We Lwowie, w październiku 1894.

Komitet redakcyjny.

KARTA ZAMÓWIENIA.

Podpisany zamawia .... egzempl. dzieła ***„Wystawa krajowa we Lwowie i siły produkcyjne kraju“*** *i składa prenumeratę w kwocie* ***17 zł. 50 ct.*** *za całe dzieło — (albo) jako wpisową zaliczkę* ***5 zł.*** *i obowiązuje się składać po* ***50 ct.*** *przy każdym zeszycie.*

Życzy sobie odbierać zeszytami, pocztą, w księgarni.

Imię i nazwisko, adres:

....

....

Uwaga: Prosimy o dokładne przekreślenie tego, czego sobie Prenumerator nie życzy.

L. W. 65677/94.

Aleg. 19.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie pokrycia z funduszu krajowego reszty pożyczki bezprocentowej z roku 1889 w kwocie 4166 zł. 65 ct,, dłużnej Skarbowi państwa przez powiat Bohorodczański z tytułu poręczonej przez fundusz krajowy bezprocentowej pożyczki w kwocie 5000 zł. z r. 1889.

Wysoki Sejmie!

Z kredytu w sumie 600.000 zł. w. a., przyzwolonego Najwyższem postanowieniem z dnia 6. października 1889 (dz. p. p. Nr. 161) na bezprocentowe pożyczki dla ludności kraju naszego z powodu nieurodzaju niedostatkiem dotkniętej, udzielono Wydziałowi Rady powiatowej w Bohorodczanach, pod gwarancyą galicyjskiego funduszu krajowego pożyczkę w kwocie 5000 zł. zwrotną w sześciu równych ratach począwszy od 1. stycznia 1892.

Gdy na częściowe umorzenie tej pożyczki, pomieniony Wydział uiścił zapadłą dnia 1. stycznia 1892 pierwszą ratę w kwocie 833 zł. 35 ct. dopiero w lipcu 1893 r., a nadto zalegał wówczas z drugą ratą zapadłą dnia 1. stycznia 1893 r. w kwocie 833 zł. 33 ct, zarządziło Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu przymusowe ściągnięcie tej zaległości w drodze egzekucyi politycznej, przez tamtejsze c. k. Starostwo, stosownie do §. 3. cesarskiego rozporządzenia z dnia 6. października 1889 (dz. p. p. Nr. 161). Wydział powiatowy odniósł się do Wydziału krajowego i c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu o wstrzymanie egzekucyi i zwłokę a następnie kiedy z dniem 1. stycznia b. r. zapadła trzecia rata, a stosunki finansowe tamtejszego powiatu nie pozwoliły na spłatę choćby jednej z zaległych rat, wniósł Wydział powiatowy Bohorodczański do c. k. Prezydyum Dyrekcyi Skarbu prośbę o odpisanie całej niespłaconej pożyczki, udzielając równocześnie prośbę tę Wydziałowi krajowemu do wiadomości i poparcia sprawozdaniem z dnia 18. maja b. r., l. 647 L. W. 29.793: Prośbę swą uzasadnia Wydział powiatowy tem, że powiat ten doznał od szeregu lat ciężkich klęsk elementarnych: w r. 1892 poczyniły myszy polne szkody tak znaczne, że Wydział powiatowy musiał zasilać ludność z funduszów powiatowych, by ją ochronić od śmierci głodowej; w r. 1893 wielka powódź sprawiła w powiecie tamtejszym spustoszenie, z którego się powiat nie prędko zdoła podźwignąć. Wedle obliczeń Wydziału powiatowego nawiedziła powódź ówczesna 27. gmin z 37, większych szkód doznało 1194 rodzin, 191 morgów gruntu rozszalały żywioł zagarnął, 677 morgów pokrył żwirem i zmienił w pustkowie; ogólną szkodę obliczono na 82.385 zł., prócz strat w uszkodzonych komunikacyach ocenionych na 2.900 zł. Wobec tej klęski musiał Wydział powiatowy pospieszyć z doraźną pomocą ludności na zaspokojenie najnaglejszych potrzeb i wydał na ten cel 600 zł., w której to kwocie nie mieszczą się wydatki na uszkodzone komunikacye.

Na domiar złego. epidemia cholery nawiedziła ten powiat, co znów pociągnęło za sobą znaczne wydatki tak, że ostatecznie zamknięto rachunki roczne znacznym niedoborem, zwiększonym jeszcze przez to, że wskutek nieurodzaju i szkód podatki, a za temi i dodatki powiatowe bardzo szczupło wpłynęły.

Na pokrycie niedoboru i zaległych rat pożyczki, potrzeba by podwyższyć dodatki powiatowe, co jednak ze względu na bardzo zły stan materyalny ludności włościańskiej jest niedopuszczalnem.

Dyrekcya skarbu jednak nie przychyliła się do prośby o odpisanie niespłaconej reszty pożyczki, ponieważ w analogicznym wypadku orzekło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Skarbu reskryptem z dnia 30. czerwca 1887 l. 9008, że odpisanie zaległości z pożyczek bezprocentowych, jako sprzeczne z ustawą, bezwarunkowo jest wykluczonem, przyczem c. k, Ministerstwo wyraźnie zaznaczyło, że termina spłaty, mają być ściśle dopilnowane, ewentualnie zapadłe raty w drodze przymusowej ściągnięte. (Odezwa Prezydyum Dyr. Skarbu z dnia 1. października 1894, l. 1929, lw. 52.761).

Wobec tego stanu rzeczy postanowił Wydział krajowy, chcąc przyjść w pomoc powiatowi Bohorodczańskiemu, przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek spłacenia z funduszu krajowego całej reszty pożyczki tej w kwocie 4.166 zł 65 ct. z nałożeniem na powiat Bohorodczański obowiązku zwrotu tej kwoty w 10. rocznych ratach po 416 zł. 61½ ct.

Sprawozdaniem z dnia 17. listopada b. r., l. 1444 (LW. 65.677) przyjął Wydział powiatowy imieniem Rady powiatowej Bohorodczańskiej na podstawie §. 36 ust. o Repr. pow. obowiązek zwrotu tej pożyczki w wyżej określonych ratach.

Ze względu zatem na wyżej przytoczone okoliczności wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na spłacenie reszty pożyczki w kwocie 4166 zł. 65 ct. z 5.000 pożyczki bezprocentowej zaciągniętej przez powiat Bohorodczański ze Skarbu Państwa w. r. 1889, wstawia się w budżet krajowy na rok 1895 w Rubr. XVII. wydatków kwotę 4.166 zł. 65 ct.

II. Kwotę tę 4.166 zł. 65 ct uiszczoną Skarbowi Państwa w zastępstwie powiatu Bohorodczańskiego, ma powiat Bohorodczański zwrócić funduszowi krajowemu w 10 równych ratach po 416 zł. 66½ ct., z których pierwsza płatną będzie dnia 1. stycznia 1896, następne zaś zawsze 1. stycznia każdego z następnych dziewięciu lat.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 4 grudnia 1894.

Marszałek krajowy
w zastępstwie
Antoni Jaxa Chamiec *w. r.*

Sprawozdawca
Tadeusz Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Do LW. 73.756/94.

Aleg. 20.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w Galicyi w roku szkolnym 1893/4.

Wysoki Sejmie!

Odezwą z dnia 24. grudnia 1894 L. 31.722 nadesłała Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół średnich w Galicyi za rok szkolny 1893/4.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

We Lwowie dnia 29. grudnia 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Sanguszko, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:

Antoni Chamiec *w. r.*

Sprawozdawca.

Do LW. 73.756/94.

Alleg. 21.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w Galicyi za rok szkolny 1893/4.

Wysoki Sejmie!

Odezwą z dnia 24. grudnia 1894. L. 31.722 nadesłała Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w Galicyi w roku szkolnym 1893/94.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

We Lwowie dnia 29. grudnia 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Antoni Chamiec, w. r.
Sprawozdawca.

L. W. 62.300/1894.

Aleg. 22.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj kilku gmin o zniżenie prestacyi na płace nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu Wydział krajowy składa niniejszem sprawozdanie co do kilku petycyj gmin domagających się zniżenia prestacyi na płace nauczycieli.

1. Gmina Babuchów powiatu rohatyńskiego, która zobowiązała się dobrowolnie uiszczać rocznie 185 zł. na płacę nauczyciela, wniosła do Wysokiego Sejmu petycyą o zniżenie tej prestacyi, wynoszącej 18% podatków, do 9%.

Jakkolwiek Wydział Rady powiatowej oświadczył się za uwzględnieniem tej prośby, nie sądzi Wydział krajowy, by gmina Babuchów prestacyą na płacę nauczyciela była zbytnio obarczoną, na pokrycie bowiem wszystkich potrzeb gminnych, łącznie z wydatkami szkolnymi obciążoną jest tylko 36% dodatkiem do podatków. Prestacya dobrowolna tej gminy zostanie zresztą od roku 1895 na podstawie art. 4 ustawy z 24. kwietnia b. r. l. 49 dz. u. kr. obniżona o 3% podatków, co już będzie znaczną ulgą. Zgodnie z opinią krajowej Rady szkolnej wnosi zatem Wydział krajowy na nieuwzględnienie tej petycyi.

2. Gmina Tenetniki powiatu rohatyńskiego wniosła do Wysokiego Sejmu petycyą o zniżenie dotychczasowej prestacyi szkolnej 140 zł. do tej wysokości, jaką nakłada ustawa.

Wydział powiatowy popiera tę prośbę z uwagi, że prosząca gmina nie ma żadnego majątku i na dotacyą nauczyciela opłaca około 30%, łącznie zaś z wydatkami na utrzymanie szkoły i gminnymi razem 65% dodatków do podatków bezpośrednich.

Gdy także Rada szkolna okręgowa w Rohatynie jest tego zapatrywania, że dotychczasowa prestacya obciąża dotkliwie mieszkańców gminy Tenetniki, a i Rada szkolna krajowa jest zdania, że obniżenie dobrowolnej prestacyi na podstawie wyżej powołanej ustawy o 3% podatków (ogółem o 10 zł. 68 ct.) nie będzie znaczniejszą ulgą dla gminy i że wypada przyznać zniżenie do wysokości 20% podatków, Wydział krajowy przychyla się do opinii krajowej Rady szkolnej i przedstawia poniżej odpowiedni wniosek.

3. Gmina Stebnik powiatu bohorodczańskiego wniosła petycyą o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela z 126 zł. do 63 zł.

Wydział powiatowy poparł tę prośbę ze względu, iż gmina Stebnik jest najmniejszą i najuboższą w całym powiecie, a pomimo swego ubóstwa chętnie i bez oporu ponosi ofiary na cele szkolne. Na pokrycie dobrowolnej prestacyi już po odliczeniu ulgi z ustawy z r. 1894 wypływającej musiałaby prosząca gmina opłacać 28% podatków państwowych, co przenosi jej możność.

Dlatego po zasiągnięciu opinii krajowej Rady szkolnej Wydział krajowy przemawia za zniżeniem tej prestacyi do 20% podatków bezpośrednich.

4. Gmina Jędruszkowce powiatu sanockiego, opłacająca dotąd tytułem dobrowolnej prestacyi na płacę nauczyciela 50 zł. rocznie, wniosła petycyą o uwolnienie jej od tego zobowiązania.

Prosząca gmina składa się tylko z 33 chat i opłaca zaledwie 150 zł. 01 ct. wszystkich podatków bezpośrednich. Na pokrycie skromnych wydatków gminnych w kwocie 44 zł. pobierany bywa 30% dodatek do podatków, a na prestacyą szkolną 33%, łącznie przeto na cele gminne 63%.

Ponieważ przeciążenie jest widocznem, i tak Wydział powiatowy jak i władze szkolne oświadczyły się za przyznaniem tej gminie jak najdalej idących ulg, Wydział krajowy sądzi, że gmina Jędruszkowce zasługuje na wyjątkowe obniżenie jej prestacyi do 15% podatków bezpośrednich.

5. Gmina Jasienna (pow. Nowy Sącz) udała się do Wysokiego Sejmu z prośbą o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela z 150 zł. do 100 zł.

Wedłng sprawozdania Wydziału Rady powiatowej całoroczne podatki w gminie tej opłacane wynoszą 328 zł. 3 ct., na własne potrzeby gminne ma nałożone 26% dodatki do podatków, doliczywszy zaś do tego datek na nauczyciela 150 zł., tudzież koszt utrzymania stróża i dostarczenia opału, wypada na nią przeszło 100% dodatków do podatków.

Rada szkolna krajowa wyraziła na podstawie sprawozdania okręgowej Rady szkolnej zapatrywanie, że wypadałoby dobrowolną prestacyę gminy Jasienna, równającą się już po uwzględnieniu ulgi z art. 4 ustawy z 24. kwietnia 1894 rocznej należytości w wysokości 41% podatków, zniżyć do 25% podatków bezpośrednich.

Gdy jedhak gmina prosząca nie jest zupełnie ubogą, bo posiada majątek ruchomy wartości 1.273 zł., sądzi Wydział krajowy, że stanie się zadość słuszności, jeżeli prestacyę gminy Jasienna zniży się do wysokości 30% podatków.

6. Gmina Dembowa powiatu pilzneńskiego wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o zniżenie prestacyi na utrzymanie nauczyciela, opłacanej w kwocie 120 zł., do wysokości ustawą przepisanej.

Jeszcze przed r. 1860 założyła prosząca gmina u siebie szkołę parafialną, opłacając nauczyciela. W r. 1874 przekształcono tę szkołę na filialną i w orzeczeniu organizacyjnem włożono na gminę obowiązek przyczyniania się rocznym datkiem 120 zł. do płacy nauczyciela, odpowiadającym wydatkowi przedtem na ten cel ponoszonemu, a równającemu się $35^1/_2$% podatków bezpośrednich. Ponieważ z biegiem lat ludność tej gminy wskutek rozdrobnienia gruntów i wzrostu ciężarów publicznych zubożała i nie jest w możności dalej przyjętej na siebie dobrowolnej prestacyi w dotychczasowej wysokości opłacać, z uwagi, że tak Wydział powiatowy, jak i władze szkolne prośbę gminy Dembowa popierają, Wydział krajowy wyraża zapatrywanie, że wypada prestacyą tej gminy zniżyć do wysokości 20% podatków bezpośrednich.

7. Gmina Kłusów powiatu sokalskiego wniosła petycyą o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela, corocznie w kwocie 250 zł. opłacanej, do połowy tej sumy.

Według sprawozdania Wydziału Rady powiatowej budżet tej gminy przedstawia się w następujących cyfrach: Dochody własne wynoszą 102 zł., wydatki gminne 829 zł., z czego 340 zł. przypada na cele szkolne. Na pokrycie potrzeb gminnych bywa nakładany 50%, zaś na cele szkolne 55% dodatek do podatków, a to przeciążenie podatkowe przechodzi siły materyalne mieszkańców.

Wydział powiatowy przedstawił wniosek na zniżenie prestacyi tej gminy, wynoszącej istotnie tylko 200 zł., do 9% podatków, okręgowa Rada szkolna wyraziła opinię, by zniżono tę należytość o połowę, a krajowa Rada szkolna do 125 zł., Wydział krajowy zaś sądzi, że obniżenie do sumy 135 zł. będzie dostateczną ulgą.

8. Gmina Niepla powiatu jasielskiego przedłożyła prośbę o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela, dotychczas prócz przypadającej na nią z mocy ustawy jeszcze w dalszej rocznej kwocie 150 zł. na podstawie dobrowolnego zobowiązania uiszczanej.

Gmina ta na ulgę zasługuje, ponieważ na pokrycie potrzeb gminnych i szkolnych opłacać musi dodatki do podatków w wysokości 64%. Dlatego Wydział krajowy, podzielając zgodne zapatrywania Wydziału powiatowego, tudzież okręgowej i krajowej Rady szkolnej, proponuje zniżenie dobrowolnej prestacyi gminy Niepli do sumy 100 zł. rocznie.

9. Gmina Rehfeld powiatu bobreckiego, która obowiązała się uiszczać rocznie 80 zł. na płacę nauczyciela, wniosła do Wysokiego Sejmu petycyą o zniżenie tej prestacyi przynajmniej do połowy.

Wydział powiatowy zaleca tę prośbę do uwzględnienia, ponieważ gmina Rehfeld, składająca się tylko z 18 gospodarstw, nie posiada żadnego majątku, a na potrzeby gminne nakładane tam bywają dodatki w wysokości 50%, na cele zaś szkolne około 102%, nie jest przeto w stanie płacić na dotacyę nauczyciela nawet według zniżonego o 3% podatków wymiaru na podstawie nowej ustawy. Krajowa Rada szkolna obliczyła, że pomimo ustawowego obniżenia gmina Rehfeld musiałaby uiszczać na płacę nauczyciela prestacyą, równającą się 62% podatków, dlatego też wyraziła opinią, by wyjednać u Wysokiego Sejmu zniżenie tej należytości do wysokości 40% podatków, które w tej gminie wynoszą 115 zł. 33 ct.

Wydział krajowy zgadza się na takie obniżenie prestacyi gminy Rehfeld.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nad petycyą gminy Babuchów o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela przechodzi Sejm do porządku dziennego.

II. Począwszy od 1. stycznia 1895 r. zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli następującym gminom: Kłusów w powiecie sokalskim z 200 zł. na 150 zł., Niepla w powiecie jasielskim z 150 na 100 zł., Tenetniki w powiecie rohatyńskim z 140 zł. na kwotę równającą się 20%, Stebnik w powiecie bohorodczańskim z 126 zł. na kwotę równającą się 20%, Jędruszkowce w powiecie sanockim z 50 zł. na kwotę równającą się 15%, Jasienna w powiecie nowosądeckim z 150 zł. na kwotę równającą się 30%, Dembowa w powiecie pilzneńskim z 120 zł. na kwotę równającą się 20% i Rehfeld w powiecie bobreckim z 80 zł. na kwotę równającą się 40% wszystkich podatków bezpośrednich w gminie każdego roku opłacanych. W zniżeniu tem mieści się już ulga, przyznana artykułem 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 l. 49 Dz. u. kr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 29. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Antoni Chamiec *w. r.*

Członek Wydziału krajowrgo.

L. W. 53.852/94.

Aleg. 23.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj trzech nauczycieli szkół ludowych o przyznanie lub podwyższenie emerytury i wdowy po nauczycielu Waleryi Iwańskiej o przyznanie pensyi wdowiej.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie z kilku petycyj nauczycieli szkół ludowych o przyznanie lub podwyż- emerytury i z petycyi Waleryi Iwańskiej wdowy po nauczycielu o przyznanie zaopatrzenia:

1) Emerytowany nauczyciel z Kozłowa Jau Antoni Lisowski wniósł do Wysokiego Sejmu prośbę o policzenie w drodze łaski lat służby nauczycielskiej.

Petent pełnił służbę nauczycielską od r. 1856 przy rozmaitych szkołach prywatnych i niezorganizowanych na podstawie kontraktów i prywatnych umów z gminami a pierwszą nominacyą na zastępcę nauczyciela otrzymał dopiero dnia 2. września 1870 i dlatego przenosząc go reskryptem z 7. czerwca 1891 L. 9.769 z dniem 31. sierpnia 1891 na własną prośbę w stały stan spoczynku, przyznała Lisowskiemu krajowa Rada szkolna emeryturę rocznych 210 zł., policzywszy mu czas służby od r. 1870.

Gdyby petentowi policzono dodatkowo lata służby od r. 1856, przypadłaby mu emerytura w rocznej kwocie 350 zł.

Z uwagi, że petent oddawał się od 1. września 1856 bez przerwy faktycznie zawodowi nauczycielskiemu, że będąc w podeszłym wieku, niezdolnym jest do jakiejkolwiek pracy, a nadto obarczony liczną rodziną, -- z drugiej zaś strony mając na względzie, by krajowy fundusz szkolny nie był zbytnio przeciążony — Wydział krajowy po wysłuchaniu krajowej Rady szkolnej przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, by Janowi Antoniemu Lisowskiemu od d. 1. stycznia 1895 wypłacano emeryturę w podwyższonej rocznej kwocie 300 zł.

2) Grzegorz Sądowy, b. tymczasowy nauczyciel w Podłysiu, wniósł do Wysokiego Sejmu petycyą o przyznanie w drodze łaski emerytury.

Petent pełnił od r. 1857 przez przeszło 36 lat obowiązki tymczasowego nauczyciela ludowego przy rozmaitych szkołach nienagannie i skutecznie i dopiero, gdy wskutek podeszłego wieku nie mógł obowiązkom podołać, Rada szkolna krajowa była zmuszoną z dniem 3. sierpnia 1893 uwolnić go z posady. Jako prowizoryczny nauczyciel bez kwalifikacyi nie nabył Sądowy prawa do zaopatrzenia, chociaż zdaniem krajowej Rady szkolnej na nie zasługuje, tak ze względu na długoletnią służbę jak i na przykre położenie materyalne, jako 70-letni starzec jest bowiem niezdolny do pracy i niema środków do życia. Wydział krajowy jest zdania, że należy

Grzegorzowi Sądowemu przyznać w drodze łaski od r. 1895 stałe zaopatrzenie rocznych 120 zł., jakie proponuje krajowa Rada szkolna.

3) Michał Dmytryk tymczasowy nauczyciel jednoklasowej szkoły ludowej w Tyśmieniczanach wniósł do Wysokiego Sejmu prośbę o przyznanie prawa do emerytury. Petycyą tego nauczyciela poleciła podczas ostatniej sesyi Komisya szkolna łasce Wysokiego Sejmu, jednak dotyczące sprawozdanie nie przyszło pod obrady Wysokiej Izby.

Petent liczący obecnie 62 lat, pełni swe obowiązki za wynagrodzeniem rocznem 300 zł., a nie mając przepisanego patentu kwalifikacyjnego na nauczyciela szkół ludowych, nie może uzyskać stałej posady nauczycielskiej, a tem samem i nie ma prawa do emerytury. Ponieważ jednak pracuje w zawodzie nauczycielskim pilnie, gorliwie, i skutecznie od roku 1853 — zatem przeszło 40 lat, i w tym czasie za swą pracę około podniesienia oświaty otrzymał tak od Rad szkolnych okręgowych, jak i od Wydziału powiatowego w Tłumaczu kilka pism pochwalnych, a od galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego za gorliwe szerzenie sadownictwa pomiędzy włościanami i za utrzymywanie szkółki owocowej nagrodę, przeto krajowa Rada szkolna przemawia za wyjednaniem u Wysokiego Sejmu dla petenta w razie uwolnienia go od dalszego pełnienia obowiązków nauczycielskich, stałego daru z łaski w rocznej kwocie 200 zł.

4) Walerya Iwańska, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, udała się do Wysokiego Sejmu o przyznanie w drodze łaski pensyi wdowiej i datku na wychowanie trojga dzieci.

Mąż petentki śp. Antoni Iwański pozostawał przez 16 lat w zawodzie nauczycielskim, jednak tylko na posadach tymczasowych, przeto petentka niema prawa do zaopatrzenia.

Gdy jednak Walerya Iwańska po śmierci męża na dniu 29. listopada 1893 pozostała z dziećmi bez środków do życia i tylko z ofiar osób prywatnych się utrzymuje, zachowanie zaś jej jest pod każdym względem bez zarzutu, krajowa Rada szkolna przedstawiła potrzebę przyznania jej stałego daru z łaski w rocznej kwocie 72 zł., a potrzebę tę Wydział krajowy uznaje.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Janowi Antoniemu Lisowskiemu, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. stycznia 1895 r., emeryturę rocznych 300 zł., w miejsce dotąd pobieranej.

II. Grzegorzowi Sądowemu, byłemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. stycznia 1895 stałe zaopatrzenie rocznych 120 zł.

III. Michałowi Dmytrykowi tymczasowemu nauczycielowi w Tyśmieniczanach, przyznaje Sejm stały dar z łaski w rocznej kwocie 200 zł. od dnia uwolnienia go od dalszego pełnienia obowiązków nauczycielskich.

IV. Waleryi Iwańskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm stały dar z łaski w rocznej kwocie 72 zł. od dnia śmierci męża.

Z Rady Wydziału Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Antoni Chamiec *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 73794/94.

Aleg. 24.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania Szymonowi Wojciechowskiemu, byłemu stróżowi przy Wydziale krajowym zaopatrzenia w drodze łaski.

Wysoki Sejmie!

Na ubiegłej sesyi przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi petycyę swojego stróża Szymona Wojciechowskiego z prośbą o wyznaczenie mu dożywotniego daru z łaski tytułem zaopatrzenia. Uchwałą z dnia 16. lutego 1894 zwrócił Wysoki Sejm petycyę Wojciechowskiego Wydziałowi krajowemu do przedstawienia wniosku wtenczas, gdy petent będzie przechodzić w stan spoczynku.

Chwila ta już nadeszła, albowiem Wydział krajowy zmuszony był Szymona Wojciechowskiego z dniem 1. czerwca 1894 roku uwolnić ze służby, gdyż z powodu braku sił i podeszłego wieku nie może jej nadal pełnić. Zarazem wyznaczył Wydział krajowy Wojciechowskiemu z zastrzeżeniem przyzwolenia Wysokiego Sejmu tymczasowo datek z łaski po 15 zł. miesięcznie.

Szymon Wojciechowski, który pełnił obowiązki stróża przy Wydziale krajowym wzorowo od dnia 25. października 1870 r. zatem przez 23 i pół lat za wynagrodzeniem rocznych 300 zł. i z prawem do wolnego pomieszkania w gmachu sejmowym, zasługuje na łaskę Wysokiego Sejmu tak z powodu długoletniej nienagannej służby jak z powodu zupełnej niezdolności do pracy, liczy on już bowiem 60. rok życia i w służbie stracił zdrowie i siły. Gdyby Wojciechowski miał prawo do emerytury, wówczas według §. 12. statutu emerytalnego za 23-letnią służbę należałoby mu się 66% pobieranej płacy t. j. 198 zł. rocznie.

W uwzględnieniu powyżej przytoczonych okoliczności

raczy Wysoki Sejm uchwalić:

Sejm przyznaje Szymonowi Wojciechowskiemu, byłemu stróżowi przy Wydziale krajowym stały dar z łaski rocznych 180 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26 grudnia 1894.

Marszałek krajowy
Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca
Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 25.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o potrzebie sprawienia nowego kotła parowego dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie, oraz nowego pokrycia części dachu na głównym budynku tego zakładu.

Wysoki Sejmie!

Zakład Kulparkowski posiada obecnie 2 kotły parowe o powierzchni ogrzewalnej po 18 metrów kwadratowych, dostarczone w roku 1883. przez fabrykę Menck & Hambrock w Altonie.

Kotły te okazały się pod względem jakości bardzo dobrymi, gdyż dopiero w r. 1893. to jest po 10-cio letniem użyciu potrzebowały gruntownej naprawy, którą dość znacznym kosztem uskuteczniono.

Rzeczoznawcy przy sposobności tej naprawy orzekli, że reperacyą tą na krótki tylko czas zaradzono złemu; gdyż jedną z głównych przyczyn zepsucia kotłów było ich nadmierne natężenie, — tej bowiem objętości kotły dla potrzeb zakładu są stanowczo za małe.

W roku 1883. kotły takich rozmiarów, były dla zakładu najzupełniej wystarczające, było podówczas przeciętnie tylko 408 chorych i 58 służby, a kotły były w ruchu 19 godzin 50 minut i zużywały węgla 329 ton. — W roku zaś 1894. było przeciętnie 643 chorych i 94 osób służby a kotły były w ruchu 34 godzin 45 minut i spotrzebowały węgla 371 ton.

Z powyższego zestawienia wynika, że czynność kotłów w ciągu lat 10. urosła prawie w dwójnasób — kotły dotychczasowe jako niewystarczające psuć się często muszą, a chcąc uchronić zakład od dalszych znacznych wydatków na naprawy, okazuje się potrzeba sprawienia jednego nowego kotła o 35 m^2 powierzchni ogrzewalnej. Koszt sprawienia takiego kotła obliczony został przez rzeczoznawcę wraz z transportem i umontowaniem na kwotę 6.520 zł.

Jeśliby kocioł takich rozmiarów został sprawiony, to obecne dwa kotły mogłyby być użyte razem przez jeden tydzień, zaś na przemian przez drugi tydzień nowy kocioł, a stosunek byłby taki, że oba stare kotły miałyby razem 36 m^2, zaś nowy kocioł 35 m^2 powierzchni ogrzewalnej. W takim razie nie byłyby kotły przeciążone i nie zużywałyby się tak prędko.

W preliminarzu budżetu zakładu w Kulparkowie na r. 1895. w rubrykę XI. poz. 58. wstawił Wydział krajowy na sprawienie nowego kotła parowego tylko 4.000 zł. a. w. uczynił

to opierając się na obliczeniu kosztu sprawienia kotła parowego w r. 1893. Gdy jednak już po wydrukowaniu preliminarza nadesłali rzeczoznawcy swe orzeczenie, w którem wykazali, że sprawienie dla zakładu nowego kotła o powierzchni ogrzewalnej takiej samej jak poprzednie, byłoby zupełnie nie wystarczającem, Wydział krajowy opierając się na tej fachowej opinii, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek zakupienia dla zakładu Kulparkowskiego nowego kotła o powierzchni ogrzewalnej 35 m^2.

Oprócz powyższego wydatku okazała się obecnie potrzeba pokrycia części dachu w zakładzie nową blachą pocynkowaną, gdyż dach w wielu miejscach zacieka a rynny dachowe w głównym budynku są porąbane i przez lód zniszczone, przez co gzymsy okopowe zamakają i opadają.

Gdy naprawy z roku na rok pociągały tylko coraz znaczniejsze koszta, Wydział krajowy wydelegował na miejsce inżyniera, który stwierdził potrzebę pokrycia części dachu nad kuchnią oraz konieczności zastąpienia w wielu miejscach starej rynny nową i obliczył koszt powyższych robót na 5.000 zł, a w

Wydział krajowy uznając w zupełności potrzebę sprawienia nowego kotła parowego jakoteż odnowienia dachu, wnosi:

Wysoki Sejm raczy wstawić do budżetu zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na rok 1895. jako wydatek nadzwyczajny:

1. kwotę 6.520 zł. zamiast 4.000 zł wstawionych w preliminarzu Rub. XI. poz. 58 b na sprawienie nowego kotła parowego;

2. kwotę 5.000 zł. w Rub. XI. poz. 56 b β na odnowienie części dachu w tym zakładzie.

Lwów dnia 12 grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko. w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

L W. 69885/94. **Aleg. 26.**

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy ~~miasta~~ Łąkty dolnej o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 167 zł. 73 ct. a. w. tytułem zwrotu kosztów utrzymania nieletniego Jana Jagielskiego w Buda-Peszcie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1894 Wysoki Sejm w załatwieniu prośby gminy Łąkty dolnej o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 312 zł. 90 ct. tytułem kosztów utrzymania nieletniego Jana Jagielskiego w Buda-Peszcie przyjął tę kwotę na fundusz krajowy Rubr. XVII.

Obecnie gmina pomieniona w podaniu swem z dnia 5. grudnia 1894 roku znów udaje się z prośbą o przyjęcie kwoty 167 zł. 73 ct. żądanej od nich przez gminę Buda Pesztańską za utrzymanie dalsze tegoż samego nieletniego Jana Jagielskiego na fundusz krajowy.

W zeszłorocznem sprawozdaniu naszem w sprawie tej przedłożonem Wysokiemu Sejmowi, przytoczyliśmy szczegółowo powody przemawiające za uwzględnieniem prośby gminy Łąkta dolna.

Położenie pomienionej gminy od czasu naszego sprawozdania w niczem się na lepsze nie zmieniło, a członkowie jej już i tak biedni, mając na całe utrzymanie liche i bardzo szczupłe kawałki kamienistych gruntów, ponoszą ogromne wydatki na budowę nowego kościoła parafialnego w Rzegocinie, które prócz składki na zakupno gruntu pod cmentarz w kwocie 160 zł. wynoszą 4240 zł. na samą gminę Łąktę dolną.

Pragnąc uwolnić się od płacenia wysokich składek na utrzymanie wspomnianego Jana Jagielskiego, gmina gotową była wysłać posłańca po odbiór jego z Buda-Pesztu, lecz odebrawszy wiadomość za pośrednictwem c. k. Starostwa w Bochni, iż ów Jagielski został przyjęty na wychowanie przez nieznaną osobę dobroczynną w Buda-Peszcie, zaniechała tego zamiaru.

Tymczasem egzekwowana jest o zapłacenie resztujących kosztów jego utrzymania w kwocie 167 zł. 73 ct., których w żaden sposób zapłacić nie jest w stanie. Z tych zatem powodów Wydział krajowy, popierając przedłożenie Wydziału Rady powiatowej Bocheńskiej co do uwzględnienia petycyi proszącej gminy, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Koszta utrzymania Jana Jagielskiego w kwocie 167 zł. 73 ct. należące się gminie miasta Buda Pesztu od gminy Łąkty dolnej powiatu Bocheńskiego, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 18. grudnia 1894

Marszałek krajowy
Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. kr. 65.421.

Alleg. 27.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dodatku osobistego dla p. Dr. Stanisława Ponikły, Dyrektora szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

P. Dr. Stanisław Ponikło, były c. k. lekarz powiatowy i docent krakowskiego Wydziału lekarskiego, przedstawiouy przez Wydział krajowy na posadę Dyrektora Św. Łazarza w Krakowie, jako jedyny kandydat z grona współubiegających się, mianowany został Najwyższem postanowieniem Najjaśniejszego Pana z dnia 7. listopada 1893 r. i objął swój urząd w pierwszych dniach grudnia 1893 r. (LW. 61.591/94 i 65.690/94).

Na posadzie tej dał się p. Dr. Ponikło poznać, jako energiczny, zdolny, pracowity i pełen taktu kierownik tak w dziale gospodarczym jak i lekarskim.

Od świtu do późnego wieczora zajęty w szpitalu (L. 14.575/94) pracuje p. Dr. Ponikło z całem poswięceniem i znajomością rzeczy.

W kancelaryi szpitalnej bada dokładnie tok korespondencyj, wydał dla wszystkich ważniejszych czynności stosowne instrukcye i wskazówki i sprawdza sam osobiście, czy polecenia jego ściśle są wykonywane. Dla spraw lekarskich zwołuje p. Dyrektor częste posiedzenia pp. prymaryuszów, na posiedzeniach tych porusza wszystkie ważniejsze kwestye, dotyczące szpitala i poszczególnych jego oddziałów, a ujmując sobie wszystkich lekarzy taktownem postępowaniem i fachową wiedzą, przy ich pomocy ściąga oszczędności na lekach i w żywieniu chorych (jak LW. 67.816/94).

Gdy w czerwcu i lipcu b. r. szef Departamentu szpitalnego odbył lustracyą w szpitalu św. Łazarza, znalazł wszystko w największym porządku tak w dziale lekarskim jakoteż gospodarczo-administracyjnym i w tym duchu zdał sprawę Wydziałowi krajowemu, który uchwalił (LW. 43.852/94) wyrazić p. Dyrektorowi Ponikle uznanie za energiczne i umiejętne kierownictwo.

Także i komitet administracyjny, (LW. 63.872/94) i jego Przewodniczący (LW. 65.421/94) podnoszą zasługi p. Dra Ponikły, jako kierownika szpitala uznają potrzebę wyznaczenia mu znaczniejszego dodatku osobistego, któryby go uwolnił od troski o utrzymanie siebie i rodziny, i pozwolił poświęcić cały swój czas szpitalowi bez oglądania się na praktykę prywatną.

Dyrektor szpitala św. Łazarza, pobiera tytułem płacy 1.600 zł., a na mieszkanie 600 zł.; takie wynagrodzenie za całodzienną, wytężoną i wszechstronną pracę jest zbyt małem i mogłoby skłonić p. Dyrektora do oddania się w godzinach pozabiurowych, praktyce prywatnej, której by mu nie zabrakło, — gdyż, jak wziętym byłby jako lekarz, wnosić można i z tej okoliczności, że (jak LW. 66.912/94) ceniąc w p. Drze Ponikle, męża nauki i fachowej wiedzy przedstawiło grono Profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia, wniosek udzielenia mu tytułu nadzwyczajnego profesora Uniwersytetu, z obowiązkiem odbywania wykładów z dziedziny nauki o chorobach zaraźliwych.

Żeby więc umożliwić p. Drowi Ponikle oddanie się i nadal jedynie służbie szpitala, dla którego już w ciągu jednego roku bardzo wiele dobrego zdziałać potrafił, uważa Wydział krajowy za wskazane, ażeby p Drowi Ponikle, jako Dyrektorowi szpitala św. Łazarza, wyznaczony został dodatek osobisty w kwocie 500 zł. w. a. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyznaje p. Drowi Stanisławowi Ponikle, jako Dyrektorowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, dodatek osobisty o rocznych 500 zł. w. a.

2. Sejm wstawia na ten cel do budżetu funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1895, w Rubr. I. poz. 1. a. wydatków kwotę pięciuset (500) zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 28. listopada 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 68024/94.

Alleg. 28.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem preliminarzy galicyjskiego funduszu propinacyjnego na r. 1895.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone nam przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego preliminarze tego funduszu na r. 1895 wraz ze sprawozdaniem tejże c. k. Dyrekcyi mamy zaszczyt w myśl §. 41 ustawy z 22. kwietnia 1889 Nr. 30 Dz. ust. kraj. przedłożyć z wnioskiem:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy uchwalić załączone preliminarze galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1895 i sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z przedłożeniem preliminarzy na rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889. Dz. ust. kraj. Nr. 30. ma zaszczyt c. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do uchwalenia preliminarze na rok 1895, a mianowicie:

1. galicyjskiego funduszn propinacyjnego ogólnego;
2. galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego;
3. galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

W osobnych załącznikach do preliminarzy wyjaśniono przy odnośnych rubrykach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1894 preliminarzem a wnioskiem na rok 1895.

Z ogólnego stanowiska zauważa c. k. Dyrekcya do tych preliminarzy co następuje:

1. Co do galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Dochody na rok 1895 preliminuje się w kwocie	4,672.583 zł.
wydatki zaś w kwocie	4,429.898 „
przeto zwyżkę dochodów w kwocie	242.685 zł.
która w porównaniu z podobną zwyżką preliminowaną na rok 1894 w kwocie .	230.662 „
jest większą o	12.023 zł.

a to głównie z powodu wyższego dochodu w czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi.

2. Co do galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego.

Preliminowana na rok 1895 zwyżka w kwocie	42.566 zł.
jest w porównaniu z zwyżką roku 1894. w kwocie	32.126 „
większą o	10.440 zł.

z powodu wpływu odsetek od nadwyżki dochodów ogólnego fnnduszu propinacyjnego za rok 1893 wcielonej do tego funduszu.

3. Co do galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Na rok 1895. preliminuje się dochody w ogólnej kwocie	.	243.668 zł.
wydatki zaś w kwocie	.	98 940 „
przeto zwyżkę dochodów w kwocie	.	144.728 zł.
która w porównaniu do zwyżki uchwalonej na rok 1894 w kwocie	.	143.071 „
jest większą o	.	1.657 zł.

a to z powodu zwiększenia się dochodów o 1.125 zł. i zmniejszenia się wydatków na administracyę o 532 zł.

Zwyżka dochodów preliminowana na rok 1895 wynosi:

a) w galicyjskim funduszu propinacyjnym ogólnym	.	242 685 zł.
b) w galicyjskim funduszu propinacyjnym zasobowym	.	42.566 „
c) w galicyjskim funduszu propinacyjnym rezerwowym	.	144.728 „
razem	.	429.979 zł.

która wcieloną będzie do majątku zarodowego funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego i użytą na zakupno papierów wartościowych.

W końcu wypada jeszcze nadmienić, iż tytułem wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyi wyasygnowano uprawnionym po dzień 28. listopada 1894. w gotówce

	33,619.602	zł.	35 ct.
zaś w 4% po koniec roku 1894. winkulowanych obligacyach nominalnie	23,608.050	„	— „
pozostaje przeto jeszcze do wyasygnowania w gotówce . . .	224.621	„	93 „
zaś w obligacyach nominalnie	274.050	„	— „

Nadto przyznano i wyasygnowano uprawnionym tytułem odsetek od kapitałów w gotówce wyasygnowanych kwotę 338.984 zł. 05$^1/_2$ ct.

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

Badeni *w. r.*

SUMARYCZNY PRELIMINARZ

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1895

(z 12 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

Badeni *w. r.*

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na r. 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierzawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie	3,508.621	3,540.841	3,574 834	
2/2	Opłaty od szynkarzy . . .	196.238	200.000	196 300	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni . .	3.073	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	3.238	3.500	3.300	
5/4	Dochody że sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	88	20	20	
6/5	Odsetki zwłoki	11.115	7 000	7.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa .	891 129	891.129	891.129	
8	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących i emisyi obligacyj propinacyjnych . . .	63 125	—	—	
9	Rozmaite . . .	2.905	—	—	
	Razem	4.679 532	4.642 490	4,672.583	
	W porównaniu z wydatkami		4 411.828	4.429.898	
	pozostaje zwyżka .		230 662	242.685	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków na rok 1895.				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na r. 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego . . .	1,473.050	1,635 400	1,701.450	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,340.088	2,234 578	2,168.508	
3/3	Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów . . .	2.238	3 200	3.200	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa . .	2.790	2.790	2.790	
5/5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo pr. pinacyi	444.410	535.800	553.890	
6/6	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie .	54	60	60	
	Razem .	4,262.630	4,411 828	4,429 898	

Załącznik Nr. 1. do Dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Rubryka: Czynsze za wydzierżawione prawa propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie jego prawa we własnym zarządzie.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		Zł. wał. austr.			
1	Biała		70.959	70.964	
2	Bochnia		36.040	36.083	
3	Bohorodczany		37.460	41.405	
4	Brzozów		62.257	62.257	
5	Bóbrka		46.692	46.739	
6	Brody		53.166	53.064	
7	Brzesko		44.707	44.863	
8	Brzeżany		64.037	64.037	
9	Brzozów		29.686	29.706	
10	Buczacz		85.906	86.349	
11	Chrzanów		74.653	74.653	
12	Cieszanów		32.800	31.940	
13	Czortków		42.062	46.645	
14	Dąbrowa		21.133	20.665	
15	Dobromil		42.728	42.618	
16	Dolina		60.305	65 015	
17	Drohobycz		82.251	82 251	
18	Gorlice		40.928	40.975	
19	Gródek		30.308	29 948	
20	Grybów		13 644	13.730	
21	Horodenka		68.609	69.259	
22	Husiatyn		42.342	41.985	
23	Jarosław		59.222	54 922	
24	Jasło		41.834	41.114	
25	Jaworów		45.703	46.738	
26	Kałusz		41.441	45 955	
27	Kamionka		52.242	51.413	
28	Kolbuszowa		24.688	24.923	
29	Kołomyja		63.265	63.265	
30	Kossów		38.250	38.250	
31	Kraków		64.208	64.778	
32	Krosno		28.095	29.673	
33	Limanowa		32.821	32.876	
34	Lisko		55.661	55 778	
35	Lwów		84.701	83.754	
36	Łańcut		58.093	59.148	
37	Mielec		33.925	34.166	
38	Mościska		44.916	44.767	
39	Myślenice		37.284	38 349	
40	Nadwórna		64.590	64.590	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		Zł. wal. austr.			
41	Nisko		20.459	20.419	
42	Nowy Targ		27 395	27.215	
43	Nowy Sącz		61.693	66 158	
44	Pilzno		15.152	15.197	
45	Podhajce		52.244	52 364	
46	Przemyśl		75 051	73.991	
47	Przemyślany		38.742	38.742	
48	Rawa		41.178	41.001	
49	Rohatyn		59.912	64 457	
50	Ropczyce		40.261	39 809	
51	Rudki		35.418	35.352	
52	Rzeszów		62.453	64.310	
53	Sambor		39.731	40.427	
54	Sanok		48.701	49.084	
55	Skałat		47.236	47.861	
56	Śniatyn		33.543	33.543	
57	Sokal		51.328	50.999	
58	Stanisławów		65.932	66.155	
59	Staremiasto		22.414	23.072	
60	Stryj		51.615	51.447	
61	Tarnobrzeg		43.776	43.776	
62	Tarnopol		46.293	46.303	
63	Tarnów		17.438	17.473	
64	Tłumacz		58.872	58.872	
65	Trembowla		30.191	30.191	
06	Turka		22.889	23.785	
67	Wadow.ce		76.554	77.106	
68	Wieliczka		42.791	43 009	
69	Zaleszczyki		46.333	46.383	
70	Zbaraż		27.547	27.547	
71	Złoczów		74.435	74.435	
72	Żółkiew		42 629	42.763	więcej o 33.993 zł.
73	Żydaczów		44.158	44.478	
74	Żywiec		122.865	126.800	
	Razem . .	3,508.621	3,540.841	3,574.834	

Załącznik 2. do Dochodów

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy".

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Opłaty od szynkarzy .	196.237	200.000	196.300	*Mniej o 3.700 zł.* ponieważ preliminuje się według wynikłości r. 1893 w zaokrąglonej kwocie.

Załącznik 3. do Dochodów

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne".

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	3.238	3.500	3.300	*Mniej o 200 zł.* ponieważ preliminuje się według wynikłości r. 1893 w zaokrąglonej kwocie.

Załącznik 4. do Dochodów

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych".

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	88	20	20	

Załącznik 5. do Dochodów

Rubryka: „Odsetki zwłoki".

1	Odsetki zwłoki . . .	11.115	7.000	7.000	

Załącznik 6. do Dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu panstwa".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa .	891.129	891.129	891.129	

Załącznik Nr. 1. do Wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Posszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	1,473.050	1,635.400	1,701.450	*Więcej o 66.050 zł.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa emitowano po myśli §. 5. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 (Dz ust. i rozporz. kraj. Nr. 30 z r. 1889) 4% obligacye w nominalnej wartości 62,200.000 zł. które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na rok 1894 pozostało jeszcze do spłacenia 54,633.850 zł. Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem wys. c. k. Ministerstwa skarbu z d. 31. maja 1889 do l. 2.216/F. M. wynosi w r. 1895: I rata płatna 30. czerwca 1895 842.300 zł. II. rata płatna 31. grudnia 1895 859.150 „ razem jak obok 1,701.450 zł. pozostanie jeszcze do spłacenia w następnych 20 latach 52,932.400 zł.

Załącznik Nr. 2. do Wydatków.

Rubryka: „Wypłata kuponów obligacyj w obiegu będących".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Wypłata kuponów obligacyj w obiegu będących	2,340.088	2,234 578	2,168.508	*Mniej o 66 070 zł.* Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem wys. c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 31. maja 1889 do l. 2.216/F. M. wynosi należytość od kuponów płatnych w r. 1895 a mianowicie: od obligacyj w nominalnej wartości 54,633.850 zł. płatna 30. czerwca 1895 1,092.677 zł. od obligacyj w nominalnej wartości 53,791 550 zł. płatna 31. grudnia 1895 . 1,075.831 " razem 2,168.508 zł.

Załącznik Nr. 3. do Wydatków.

Rubryka: „Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów".

1	Prowizya c. k. uprz Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	2.238	3.200	3.200	

Załącznik Nr. 4. do Wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa".

1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa	2.790	2.790	2.790	

Załącznik Nr. 5. do Wydatków.

Rubryka: „Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		zł. wal austr.			
1	Podatek dochodowy za wydzierżawione prawa propinacyi .	444.410	535 800	553.890	*Więcej o 18.090 zł.* ponieważ preliminuje się należytość roku 1894.

Załącznik Nr. 6. do Wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie“.

1	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie . . .	54	60	60	

SUMARYCZNY PRELIMINARZ

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1895

(z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

Badeni *w. r.*

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	31.994	32.126	42.566	
2	Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1893 . . .	275.006	—	—	
	Razem . .	307.000	32.126	42.566	
	W porównaniu z wydatkami .		—	—	
	pozostaje zwyżka . . którą użyć się ma na zakupno papierów wartościowych.		32.126	42.566	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do Dochodów galic. fund. propinacyjnego zasobowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Posszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Odsetki czynne.				
	A. Od papierów wartościowych.				
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego 723.500 zł.	—	—	28.940	
	B. Od lokowanych kapitałów.				
2	na 3½% rachunku w kwocie . . . . . . 389.309 zł.	—	—	13.626	
	Razem	31.994	32.126	42.566	

SUMARYCZNY PRELIMINARZ

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1895

(z 13 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

Badeni *w. r.*

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 29. listopada 1894.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na r. 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	244.178	242.543	243.668	
2	Rozmaite	1.454	—	—	
	Razem .	245 632	242.543	243 668	
	W porównaniu z wydatkami .	—	99.472	98.940	
	pozostaje zwyżka . . o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków za rok 1895.	—	143.071	144.728	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na r 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Wydatki.				
$1/_{1}$	Płace urzędników . .	24.215	26.440	27.640	
$2/_{2}$	Płace sług	939	939	939	
$3/_{3}$	Adjuta	800	800	800	
$4/_{4}$	Dyurna	14.156	14.193	14.461	
$5/_{5}$	Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy gal. funduszu propinacyjnego	10.000	10.000	10 000	
$6/_{6}$	Czynsze najmu	2.500	2.500	2.500	
$7/_{7}$	Koszta administracyi powiatowej	21.517	27.000	27.000	
$8/_{8}$	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi . .	487	1.000	1.000	
$9/_{9}$	Potrzeby kancelaryjne . .	1.560	5.000	3.000	
$10/_{10}$	Koszta zarządu	814	1.000	1.000	
$11/_{11}$	Koszta sądowe	600	600	600	
$12/_{12}$	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	5 507	10.000	10.000	
	Razem . .	83.095	99.472	98.940	

Załącznik Nr. 1. do Dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne".

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
			zł. wal. austr.			
	Odsetki czynne.					
1	$4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	333.050 zł.	—	—	14.987	
2	$4^1/_2$% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883	145.000 „	—	—	6.525	
3	4% listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego .	903 500 „	—	—	36.140	
4	4% obligacye pożyczki komunalnej peszteńskiego Banku komercyalnego	100.000 „	—	—	4.000	
5	4% listy zastawne Banku krajowego	349.000 „	—	—	13 960	
6	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893	210.000 „	—	—	8.400	
7	4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego	3,991.400 „	—	—	159.656	
	Razem . .	6,031.950 zł.	244.178	242.543	243 668	

Załącznik Nr. 1. do Wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Oddział administracyjny.				
1	1 zastępca przewodniczącego płaca rocznie . . . 600 zł.				
2	1 c. k. radca Namiestn. referent administracyjny i członek Dyrekcyi: płaca rocznie 3.200 zł. dod. aktywalny rocznie . 480 „ dod. do osoby rocznie . 1.000 „ 4.680 „				
3	1 stale urzędujący członek Dyrekcyi powołany przez Wydział kraj., płaca rocznie 2.000 „				
4	1 c. k. sekretarz, zastępca referenta administracyjnego dodatek do osoby rocznie . . 400 „				
5	1 syndyk, płaca rocznie 3.000 „				
6	1 zastępca syndyka płaca rocznie . . . . 1.000 „				
7	1 c. k. sekretarz Namiestnictwa płaca rocznie . . . 1.400 zł. dodatek aktywalny rocznie . . 360 zł. 1.760 „				Od poz. 1 do 7. *Więcej o 1.200 zł.* z powodu przyrostu płacy zastępcy syndyka i dodatków pięcioletnich c. k. radcy Namiestnictwa i c. k. komisarza powiatowego.
8	1 c. k. komisarz powiat. płaca rocznie 1.200 zł. dodatek aktywalny rocznie . . 300 zł. 1.500 „				
9	2 c. k. komisarzy powiatowych, płaca rocznie po 1.100 zł. 2.200 zł. dod. aktywalny rocznie po 300 zł. 600 zł 2.800 „	—	16 540	17.740	
	do przeniesienia . .	—	16.540	17.740	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		zł. wal austr.			
	Z przeniesienia . .	—	16.540	17.740	
	Oddział rachunkowy.				
10	1 c. k. radca rachunkowy płaca rocznie . . 1.400 zł. dod. aktyw. 360 „ dod. do osoby rocznie . . 500 „ 2.260 zł.				
11	1 c. k. rewident rachunkowy, płaca rocznie 1.100 „ dod. aktywalny rocznie . 300 „ dod. do osoby rocznie . . 400 „ 1.800 „				
12	1 c. k. oficyał rachunkowy, płaca rocznie 900 zł. dod. aktywalny rocznie . 240 „ dod. do osoby rocznie . . 300 „ 1.440 „				
13	2 c. k. asystentów rachun. płaca rocznie po 600 zł. 1.200 zł. dod. aktywalny rocznie po 180 zł. . . 360 „ dod. do osoby rocz. po 200 zł. 400 „ 1.960 „		7.460	7.460	
	Oddział manipulacyjny.				
14	1 c. k. oficyał płaca rocznie . . . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny rocznie . . . . . 240 „		1.240	1.240	
	C. k. główna kasa krajowa jako kasa gal. funduszu propinacyjnego.				
15	1 c. k. dyrektor, dodatek do osoby rocznie 500 zł.				
16	1 c. k. kontrolor, dodatek do osoby rocznie. . 400 „				
17	1 c. k. adjunkt, dodatek do osoby rocznie 300 „		1.200	1.200	
	Razem	24.215	26.440	27.640	

Załącznik Nr. 2. do Wydatków.

Rubryka: „Płace sług".

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
			Zł. wal. austr.			
	Płace sług.					
1	2 woźnych płaca rocznie po 300 zł. .	600 zł.				
2	1 woźny dodatek aktywalny rocznie	75 „				
3	1 stróż miesięcznie po 22 zł. . . .	264 .	939	939	939	

Załącznik Nr. 3. do Wydatków.

Rubryka: „Adjuta"

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
	Adjuta.					
	Oddział rachunkowy.					
1	2 praktykantów rocznie po 400 zł.		800	800	800	

Załącznik Nr. 4. do Wydatków.

Rubryka: „Dyurna".

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
	Oddział administracyjny.					
1	1 rocznie	720 zł.				
2	1 dziennie 1 zł. 50 ct.	548 „	—	1.000	1.268	Do poz. 1 i 2. *Więcej o 268 zł.* z powodu przyrostu 1 posady dyurnisty.
	Oddział rachunkowy.					
3	4 dzien. po 2 zł. — ct.	2.920 zł.				
4	8 „ „ 1 „ 50 „	4.380 „				
5	1 „ „ 1 „ 30 „	475 „				
6	1 „ „ 1 „ — „	365 „	—	8.140	8.140	
	Oddział manipulacyjny.					
7	1 rocznie	600 zł.				
8	1 dzien. po 1 zł. 40 ct.	511 „				
9	2 „ „ 1 „ 30 „	949 „				
10	1 „ „ 1 „ 20 „	438 „				
11	7 „ „ 1 „ — „	2.555 „	—	5.053	5.053	
	Razem		14.156	14.193	14.461	

Załącznik Nr. 5. do Wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy galic. funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
		Zł. wał. austr.			
1	Ryczałt ze skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy galic. funduszu propinacyjnego	10.000	10.000	10.000	

Załącznik Nr. 6. do Wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
1	Czynsz najmu za lokalności dla Biura administracyjnego, rachunkowego, registratury, ekspedytu i protokołu .	2.500	2.500	2.500	

Załącznik Nr. 7. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893	Kwota uchwalona na r. 1894	Wniosek na rok 1895	Uwaga
1	Koszta administracyi powiatowej	21.517	27.000	27.000	

Załącznik Nr. 8. do Wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi	487	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 9. do Wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

1	Potrzeby kancelaryjne . . .	1.560	5.000	3.000	*Mniej o 2.000 zł.* z powodu, że księgi założone w poprzednich latach i potrzebne druki wystarczą także i na r. 1895.

Załącznik Nr. 10. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

1	Oświetlenie, opał, zapuszczenie i czyszczenie podłóg i liberya dla sług	814	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 11. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wniosek na rok 1895.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Koszta sądowe	600	600	600	

Załącznik Nr. 12. do Wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki".

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	5.507	10.000	10.000	

L. s. 20/1894.

Aleg. 29.

Wniosek.

Zważywszy, że w zaprowadzonych Najwyższem postanowieniem po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia 1887 r. klasach równorzędnych z ruskim językiem wykładowym w c. k. gimnazyum wyższem w Przemyślu w ciągu sześcioletniego ich istnienia frekwencya była zawsze odpowiednią;

zważywszy, że kierowanie tak licznem gimnazyum, które w bieżącym roku szkolnym ma 21 oddziałów, nasuwa wielkie trudności dydaktyczne i pedagogiczne, czynię wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby istniejące w c. k. gimnazyum wyższem w Przemyślu klasy równorzędne z językiem wykładowym ruskim oddzielił od tegoż gimnazyum i utworzył z nich osobne gimnazyum państwowe w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim".

We Lwowie dnia 28. grudnia 1894.

Wnioskodawca:
Barwiński *w. r.*

Wojciech Dziedaszycki, Ochrymowicz, J. Romańczuk, Brykczyński, Okuniewski, Korol, A. Barabasz, Herasymowicz, Rożankowski, Szeptycki, Kułaczkowski, Stanisław Badeni. Stanisław Tarnowski (senior), Sylwester Sembratowicz, A. Wodzicki, Dr. Sawczak, Hamorak, Huryk, Kowalski, Sękowski, Piniński, Dr. Olpiński, Zaleski, J. Męciński, T. Fedorowicz, Niezabitowski, Mandyczewski.

L. s. 100/1894,

Aleg. 30.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Minimalną granicę pożyczek hipotecznych na posiadłości gruntowe w listach zastawnych Banku krajowego, ustanawia się zł. 200 w. a.

2) Co do pożyczek włościańskich, powinna być dla Banku krajowego każda hipoteka wystarczającą, o ile żądana pożyczka pomieścić się może w pierwszej połowie jej wartości szacunkowej.

Lwów, 29 grudnia 1894.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz m. p.

Fruchtman, Dr. Adam Czyżewicz, Romanowicz, Palch, Klemensiewicz, Dr. Olpiński, Żardecki, Lenartowicz, Witosławski, Kramarczyk, Stręk, Potoczek, Mizia, Huryk, Browicz.

ŁW. 72861/94.

Aleg. 31.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1893.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 9. lutego 1894 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie kraj. funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za rok 1893 i weznał c. k. Rząd, aby wniosł do Rady Państwa nowy projekt ustawy kwaterunkowej.

O wyniku tej rezolucyi nie otrzymał Wydział krajowy do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej wiadomości. Czyniąc zadość życzeniu komisyi administracyjnej zawartemu w jej sprawozdaniu o zarządzie kraj. funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za rok 1893, zawiadomił Wydział krajowy rozp. z 13. marca 1894 L. 9198 wszystkie gminy, które z funduszu powyższego korzystały, o wydoskonalonym przez J. E. feldmarszałka porucznika Juliana Roszkowskiego systemie barakowym, jak nie mniej zwrócił ich uwagę na to, że podobnie jak w Krakowie winny w razie potrzeby wystarać się o przedsiębiorcę, któryby podjął się budowy koszar dla wojska na własny rachunek.

W sprawie uzyskania w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 pomocy państwowej na budowę koszar dla wojska w kraju, wystosował Wydział krajowy po raz trzeci memoryał z 27. lutego 1894 l. 9053 (dołączony tu w odpisie) na który jednak niestety otrzymał odpowiedź c. k. Namiestnictwa z 19. maja 1894 L. 34.249 że c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z 22. kwietnia 1894 L. 8119 nie uwzględniło wniosku o przyznanie gminom Lwów i Przemyśl bezprocentowych pożyczek z funduszów państwowych na budowę koszar w myśl bowiem postanowień §. 23. ustawy kwaterunkowej, stały kwaterunek wojska jest obowiązkiem „poszczególnych krajów koronnych".

W obec tej odmownej decyzyi c. k. Namiestnictwo domaga się iżby Wydział krajowy „tym gminom w których wskutek pomnożenia stanu czynnego obrony krajowej brak wspólnych pomieszczeń dla wojska się okazuje, i w następstwie tego ciężar rozdzielonego zakwaterowania wojska, bardzo byłby szkodliwy dla właścicieli realności, przyjść w pomoc przez udzielenie bezprocentowych pożyczek z funduszu krajowego i w tym celu wyjednać ewentualnie u Wysokiego Sejmu podwyższenia przyzwolonej dotacyi".

W obec powyższych wyjaśnień przedstawia się stan rzeczy co do pożyczek jak następuje:

A) Pożyczki przyznane bez zastrzeżenia:

1) Gródek LW. 39.136|94 . . . . 50.000 zł.
2) Kołomyja LW. 34.824|94 zamiast przyznanej do LW. 41.828|93 pożyczki w kwocie 52.000 zł. przyznano pożyczkę w kwocie 60.750 zł. z której nie podjęto reszty . . . . . 9.326 „
3) Rzeszów LW. 25.492|94 przyznano lecz nie podjęto . . 100.000 „
4) Nowy Sącz LW. 17392|92 . . . . 30.000 „
5) Przemyśl LW. 19.882|92 . . . . 100.000 „
6) Tarnów LW. 8601|93 reszta . . . . 50.000 „
7) Żółkiew LW. 28.033|93 do wypłaty w latach 1896—1900 . 150.000 „

Razem . 489.326 zł.

B) Pożyczki przyznane na r. 1897 pod warunkiem, jeśli Wysoki Sejm przyzna odpowiedni kredyt:

1) Kołomyja LW. 34.824|94 i odezwa c. k. Namiestnictwa z 25. czerwca 1894 L. 50063, 3, lipca 1894 L. 51.082 i c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca 1894 L. 7752|pr. . . 190.000 zł.
2) Rzeszów LW. 32.120|94 i odezwa c. k. Namiestnictwa z 20. lipca 1894 L. 49.487 i 11. października 1894 L. 81.268 . 150.000 „
3) Stanisławów LW. 33.556|94 odezwa c. k. Namiestnictwa z 20. lipca 1894 L. 56.934 i c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca L. 7752|pr. . . . . 40.000 „

Razem . 380.000 zł.

C) Pożyczki żądane dla gmin bądź przez c. k. Namiestnictwo, bądź pzez władze wojskowe:

1) Lwów, LW. 9053. 27.864 i 41.425|94 oraz odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 13. lutego 1894 L. 1594|pr. 10. maja 1894 L. 34.249 i z dnia 27. lipca 1894 L. 7752|pr. . . 200.000 zł.
2) Złoczów LW. 41.425|94 i odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca 1894 L. 7752|pr. . . . . . . 70.000 „
3) Przeworsk LW. 38.211 oraz odezwa komendy 10° korpusu z 17. października 1894 L. 4551 (LW. 55.570|94) . . . 94.000 „

Razem . 364.000 zł.

D) Pożyczki zgłoszone przez gminy bezpośrednio:

1) Czortków LW. 11.022|93 17.778|93 dodatkowo do wypłaconych już 45.000 zł. . . . . 30.000 zł.
2) Przemyśl LW. 28.550|93 i 27.863|94 dodatkowo do przyznanych 160.000 zł. . . . . 45.000 „
3) Sanok LW. 45.494|94 . . , ... 150.000 „
4) Wadowice LW. 53.882|94 . . . . 90.000 „

Razem . 315.000 zł.

Ogółem przeto wynoszą pożyczki zgłoszone po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania.

ad A.) kwotę	.	489.326 zł.
ad B.) kwotę	.	380.000 „
ad C.) kwotę	.	364.000 „
ad D.) kwotę	.	315.000 „
Czyli razem	.	1,548.326 zł.

Z kwoty **ad A.** w wysokości 489.326 zł. przypadnie od wypłaty w r. 1895 i 1896 kwota 369.326 zł. Żółkiew bowiem otrzyma w roku 1896 dopiero pierwszą ratę w kwocie 30.000 zł.

Na pokrycie zaś powyższej należytości w kwocie 369.326 zł.

służyć będzie zapas kasowy z końcem 1894 około	.	110.000 zł.
zwroty z pożyczek w latach 1895 i 1896 około	.	225.000 „
i procenta z lokacyi około	.	5.000 „
Czyli razem	.	340.000 zł.

Zabraknie przeto przeszło 29.000 zł. które Wydział krajowy zniewolony będzie wstawić do preliminarza funduszu krajowego na rok 1896 celem pomnożenia fundszu pożyczkowewgo na budowę koszar.

Do kwoty **ad B.** płatnej w roku 1897 w wysokości 380.000 zł. doliczyć należy drugą ratę pożyczki dla Zółkwi w kwocie 30.000 zł.

Należytość przeto wynosić będzie do wypłaty w r. 1897 kwotę 410.000 zł.

Na jej pokrycie zaś dysponować będzie Wydział krajowy tylko dochodem z r. 1897. w kwocie około 130.000 zł. tak, że pozostałą resztę w kwocie około 280.000 zł. zniewolony będzie Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897 celem uzupełnienia funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska.

Reszta ze zgłoszonych pożyczek **ad C.** w ogólnej kwocie 364.000 zł. i **ad D.** w ogólnej kwocie 315.000 zł. do których doliczyć należy jeszcze trzyroczne raty pożyczki dla Żółkwi w kwocie ogólnej 90.000 zł. wreszcie pożyczki, które w między czasie zgłoszone zostaną, będą mogły od roku 1898 uwzględnione być tylko o tyle o ile nato wystarczą dochody roczne funduszu pożyczkowego i korpusu ochotników, przyczem oczywiście mogą zostać uwzględnione tylko pomniejsze pożyczki.

Wydział krajowy podaje dalej do wiadomości Wysokiego Sejmu, że uchwałą swą z 17. listopada 1894 L. 32.109 zezwolił gminie miasta Jarosławia na spłatę w 12 latach reszty dłużnej sumy w kwocie 117.506 zł. w. a. począwszy od 1. stycznia 1895.

Stan krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska przedstawia się podług dat oddziału rachunkowego z dniem 30. listopada 1894 jak następuje:

Podług przedłożonego Wysokiemu Sejmowi zamknięcia rachunków funduszu krajowego z r. 1893 wynosiła należytość od gmin z końcem roku 1893 kw.		.	1,185.175 zł. 16 ct.
Od tego należytość bierna dla gminy Sanok		.	698 „ —
Pozostaje przeto		.	1,184.477 zł. 16 ct.
Od 1. stycznia do 30. listopada 1894 wypłacono gminom pożyczki:			
Czortków	35.000 zł.		
Kołomyja	51.424 „		
Tarnów	100.000 „		
Trembowla	15.000 „		201.424 „ —
Razem		.	1,385.901 zł. 16 ct.

Nato zwróciły gminy w czasie od 1. stycz. do 30. list. 1894.

Bochnia	1.291 zł. 65 ct.		
Brzeżany	1.700 „		
Czortków	833 „		
Jarosław	17.248 „		
Jaworów	1.900 „		
Kołomyja	11.350 „		
Kraków	13.336 „		
Lwów	5.000 „		
Łańcut	166 „		
Nowy Sącz	2.915 „ 34 ct.		
Przemyśl	9.914 „		
Rzeszów	7.720 „		
Sanok uiszczono w r. 1893 na r. 1894 kwotę 2203 zł. a w r. 1894 również	2.203 „		
Stanisławów . . , .	3.332 „		
Stryj	2.542 „ 32 ct.		
Tarnopol	6.248 „		
Tarnów	4.168 „		
Trembowla	7.375 „		
Złoczów	2.332 „		
Żółkiew	7.500 „		113.974 zł. 31 ct.

Alegat 2. Pozostaje więc u gmin z dniem 30. listopada 1894 podług dołączonego •|. wykazu . . . . 1,271.962 zł. 85 ct.

Do tego zapas kasowy z $30/_{11}$. 1894 . . . . 58.297 zł. 28 ct.

Stan czynny wynosi przeto z dniem powyższem . . 1,330.224 zł. 13 ct.

prócz odsetek z lokacyi i prowizyi zwłoki za II. półrocze 1894.

Powyższy stan czynny powstał:

1) Z kredytu uchwalonego 11. stycznia 1888 w kwocie 1,000.000 zł.
2) Z kredytu uchwalonego 5. kwietnia 1892 w kwocie 200.000 zł.
3) Z kredytu uchwalonego 24. września 1892 w kwocie 80.000 zł.
4) Z odsetek z chwilowych lokacyi
   po koniec r. 1893 . . . 45.517 zł. 06 ct.
   i za I. półrocze 1894 . . . 2.181 — 47.698 zł. 06 ct.
   Z 6% odsetek zwłoki:
   po koniec roku 1893 . . . 2.489 zł. 57 ct.
   i za I. półrocze 1894 . . 36 zł. 50 ct. — 2.526 zł. 07 ct.

Razem przeto jak wyżej . . 1,330.224 zł. 13 ct.

Prócz tego funduszu pozostaje w administracyi Wydziału krajowego samoistny fundusz korpusu ochotników przeznaczony na budowę koszar dla wojska i szpitali wojskowych. Fundusz ten wynosi z dniem 30. listopada 1894

gotówkę . . . . 589 zł. 63 ct.

i efektami . . . . 51.782 zł. 93 ct.

Zapas tego funduszu jako samoistnego nie może być łączony z rachunkiem kraj. fuuduszu pożyczkowego.

Z krajowego funduszu pożyczkowego wypłacono wogóle gminom po 30, listop. 1894 kwotę	1,831.124 zł.
gminy zaś zwróciły . . , . . .	559.197 zł. 15 ct.
Pozostaje zatem u gmin jak to wyżej wykazano .	1.271.926 zł. 85 ct.

Wydział krajowy przeto na podstawie niniejszego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy je przyjąć do wiadomości.

Lwów dnia 27. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Wereszczyński *w. r.*
członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 72861.

Do Świetnego c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Odezwa.

Na rzeczoną odezwę z 13. lutego b. r. L. 1594/pr. (weszła 15. lutego b. r.) Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić uprzejmie Świetnemu c. k. Prezydyum przedewszystkiem, że poruszoną w dołączonem piśmie c. k. komendy obrony krajowej we Lwowie z dnia 12. lutego b. r. L. 707 sprawa przyznania gminie miasta Lwowa bezprocentowej pożyczki na budowę koszar dla sztabu pułkowego i 3 szwadr. pułku obrony kraj. Nr. 1 nie mogła być przedłożoną Wysokiemu Sejmowi na ostatniej sesyi zamkniętej już dn. 17. lutego 1894 albowiem Wys. Sejm jeszcze w d. 7. lutego 1894 powziął następującą uchwałę.

„Wszystkie petycye, któreby miały być przydzielone komisyi budżetowej, przydzielać należy od dnia dzisiejszego, w obec zamknięcia przez komisyę budżetu, Wydziałowi krajowemu“. Nadto przedłożenie sprawy niniejszej Wysokiemu Sejmowi natrafiało również na tę przeszkodę, że jeszcze na posiedzeniu z dnia 5. kwietnia 1892 powziął Wysoki Sejm uchwały polecającą Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z ck. Skarbu państwowego dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar dla wojska. Już wówczas bowiem wykazaliśmy Wysokiemu Sejmowi, że dochód z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska, nie może zaspokoić licznych żądań o pożyczki. Uchwałę tę mieliśmy zaszczyt przedstawić Świetnemu c. k. Prezydyum w memoryale naszym z dnia 8. czerwca 1892. L. 19623, w którym zarazem upraszaliśmy o wspólne z władzami wojskowemi ułożenie programu budowy potrzebnych koszar, ażebyśmy mogli uporządkować wydawanie promes na pożyczki dla gmin, jak również, żeby c. k. Rząd ewentualnie mógł mieć podstawę do wyjednania corocznej pomocy czy to dla kraju, czy też dla gmin na cel zamierzony.

Odezwami z dnia 16. i 31. grudnia 1892 L. 101446 i 107770 udzieliło nam swej odpowiedzi Świetne c. k. Namiestnictwo trzy wykazy tutejszo krajowych komend korpuśnych, owych budowli na cele wojskowe, które już w najbliższym czasie wykonane być miały.

Otrzymawszy te wykazy koszar (26 znaczniejszych objektów), odniósł się Wydział krajowy ponownie do Świetnego c. k Namiestnictwa odezwą z dnia 2. lutego 1893 L. 64158/92 z przedstawieniem, że równoczesne wykonanie tych budowli, względnie udzielenie na nie pożyczki, jest rzeczą wręcz niemożliwą i że między niemi muszą znajdować się i takie, które są pilniejsze i ważniejsze.

Wskutek tego otrzymaliśmy odezwą z dnia 18. marca 1893. L. 16487 trzy zmienione wykazy: budowli, co do których pertraktacye już ukończone zostały, które zatem w pierwszym rzędzie mają być wykonane, dalej budowli, co do których pertraktacye są jeszcze w toku i wreszcie budowli, co do których niewdrożono jeszcze kroków przedwstępnych.

W żadnym jednak z powyższych wykazów niema nawet wzmianki o potrzebie budowy koszar dla sztabu pułkowego i trzech szwadronów pułku ułanów obrony krajowej Nr. 1. we Lwowie, jak również niema i wzmianki o potrzebie budowy koszar dla sztabu pułkowego i trzech szwadronów pułku ułanów obrony krajowej Nr. 3. w Rzeszowie, na który to cel ostatni Wydział krajowy w odezwie swej z dnia 8. sierpnia 1893. L. 41282 wystosowanej do Świetnego c. k. Namiestnictwa, zniewolony był dla braku funduszów, odmówić gminie przyrzeczenia pożyczki.

Świetne c. k. Namiestnictwo oznajmiło nam dalej w swej odezwie z dnia 18. marca 1893 L. 16487., że powołanej wyżej uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 5. maja 1892. stało się na razie o tyle zadość, że c. k. Rząd udzielił gminie miasta Brodów bezprocentową pożyczkę w kwocie 350.000 złr. w. a. zwrotnej w 25 latach.

Co do tej pożyczki zaznacza Wydział krajowy jednak, że udzielił był swego czasu pomienionej gminie promesę na 100.000 złr. w. a. na ten sam cel, na który pożyczka rządowa udzieloną została, że o resztę potrzebnego funduszu miała gmina sama się postarać że udzielenie gminie pożyczki rządowej Wydział krajowy wcale nie interweniował, że wreszcie pożyczka ta udzieloną została gminie z powodu zniesienia wolnego okręgu cłowego.

Kraj zatem uzyskał faktyczną pomoc tylko przez odwołanie promesy powyższej na 100.000 złr., promesę tę jednak w tej chwili rozdał innym gminom.

Wreszcie odezwą z dnia 9. maja 1893 LW. 15797 odniósł się Wydział krajowy ponownie do Świetnego c. k. Namiestnictwa z przedstawieniem stanu krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska i wykazał szczegółowo, że cały dyspozycyjny fundusz został już po koniec roku 1895 w zupełności wyczerpany, upraszając, aby z uwagi, że w latach 1894 i 1895 niezawodnie wejdą żądania o budowę koszar promesami naszemi nie objętych, Świetne ck. Namiestnictwo zechciało wyjednać u Władz dotyczących pomoc dla kraju względnie dla gmin w ten sposób, iżby ck. Rząd zrealizował udzieloną już gminie miasta Przemyśla promesę naszą na 100.000 złr. i gminie miasta Tarnowa na 200.000 złr., na co odezwą z dn. 16. sierpnia 1893. L. 59628 otrzymał odpowiedź, że sprawa ta przedłożoną została c. k. Ministerstwu obrony krajowej relacyą z dnia 13. czerwca 1893. L 40038.

Jaki jednak sprawa ta wzięła dalszy obrót, Wydział krajowy dotąd niema wiadomości i powołuje się w tym względzie na odezwę Świetnego c. k. Namiestnictwa z dnia 6. listopada 1893. L. 88.791.

Od czasu powyższego zmienił się stan krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska o tyle, że przybyła nagła sprawa udzielenia gminie Gródek pożyczki w kwocie 50.000 złr. na budowę dorywczych koszar dla jednego batalionu piechoty, co do której to pożyczki Wydział krajowy przedstawił stan rzeczy Świetnemu c. k. Namiestnictwu w osobnej odezwie, oraz że gmina Żółkiew otrzymała na wykończenie koszar dla kawaleryi promesę na 150.000 złr. płatnych w latach 1896 do 1900 po 30.000 złr. rocznie tak, że krajowy fundusz pożyczkowy dysponować będzie w tych latach tylko około 80.000 złr. rocznie. Dalej gmina Kołomyja otrzymała promesę na 52.000 zł. płatnych jednak z oddanego nam funduszu ochotników, gminie zaś Czortków niewątpliwie trzeba będzie przyznać i w latach 1894 i 1895 wypłacić dodatkowo do 45.000 złr. jeszcze pożyczkę 30.000 złr. na wykończenie normalnych koszar dla 2-ch batalionów piechoty. Wreszcie gminie Tarnów musiał Wydział kraj. na rachunek przyrzeczonych jak wyżej 200.000 zł., już wypłacić 75.000 złr. i w najbliższym czasie będzie musiał wypłacić jej jeszcze dalszych 75.000 złr. w. a., z powodu wykończenia jednej części koszar a rozpoczęcia dalszej budowy.

Z tych wszystkich powodów nie może Wydział krajowy gminie miasta Lwowa przyrzec jakiejkolwiek pożyczki tak jak niemógł przyrzec pożyczki i gminie Rzeszów, która obecnie ze swej strony wzniosła prośbę z dnia 24. lutego 1894 L. 1574 o udzielenie ewentualnie ze Skarbu państwowego pożyczki w kwocie 250.000 złr. Prośbę tę przedkłada Wydział krajowy równocześnie Świetnemu c. k. Namiestnictwu przy LW. 11229|94.

Powołując się zaś w sprawie niniejszej na motywa tutejszego memoryału z 8. czerwca 1892 zwłaszcza w tym kierunku, że podczas gdy w innych krajach koronnych państwa Austryackiego ustawa kwaterunkowa z roku 1879 została znaczniejsza część koszar pobudowanych przez ck. Rząd, to w Galicyi w stosunku do owych innych krajów, oraz w stosunku do obszaru kraju naszego, faktycznych potrzeb, podobnych koszar było bardzo mało, Wydział krajowy ma zaszczyt zwrócić uprzejmie uwagę Świetnego c. k. Prezydyum, że fundusz krajowy podług dołączonego, sprawozdania Komisyi administracyjnej wypłacił gminom na budowę koszar wojskowych z końcem roku 1893 kwotę 1,629.700 zł. w. a., że do końca roku 1895 wypłacić ma przyrzeczonych 382.000 złr. w. a., prócz dodatkowej pożyczki dla gminy Czortków w tym samym czasie 30.000 zł. w. a. a dla gminy Żółkiew w r. 1896|1900, 150.000 zł. w. a., co wszystko razem czyni poważną sumę 2,191.700 zł. w. a,, nie obejmującą jeszcze 50.000 zł. dla Gródka ani ewentualnej pomocy dla Rzeszowa.

Cyfra powyższa stwierdza jak wielką ofiarę kraj dotąd ponieść został zniewolony, spodziewane zaś a powołanymi wyżej wykazami Świetnego c. k. Namiestnictwa widocznie niezupełnie objęte życzenia c. k. Władz wojskowych wskazują, na jak wielkie ciężary kraj ten ma być jeszcze przygotowany aby uzupełnić lukę powstałą jedynie tylko wskutek dawniej panującego systemu administracyi rządowej.

Wszakże i w tym stanie rzeczy uczyniłby kraj zadość swemu z ustawy wynikającemu obowiązkowi bez starania się o pomoc panstwową, gdyby nie okoliczność że liczne a poważne życzenia c. i k. Władz wojskowych schodzą się n a r a z, są n a g ł e a co niemniej bardzo ważne są n i e p r z e w i d z i a n e ani co do czasu, w którym ma być budowla wykonaną, ani co do kosztu, ani nawet co do jakości samej budowy lub miejscowośći.

Tego rodzaju życzenia, przedstawiające, l e k k o l i c z ą c p ó ł m i l i o n o w y kredyt roczny, na którego zrealizowanie kraj dysponować może zaledwie piątą częścią raczy Świetne ck Prezydum uznać, musiałyby zwichnąć równowagę finansów kraju, z takim trudem na razie uregulowanych, co spowodowałoby i sprowadziło stan szkodliwy zarówno dla żywotnych interesów kraju samego jak i dla ogólnego interesu państwa.

Pragnąc temu zapobiedz, poczuwał się Wydział krajowy do obowiązku przedstawić stan rzeczy raz jeszcze Świetnemu c. k. Prezydyum z usilną prośbą, aby Swietne c. k. Prezydyum raczyło na sprawę niniejszą zwrócić Swą szczególniejszą uwagę i przedstawić ze Swej strony ck. Władzom centralnym przychylny wniosek co do faktycznej potrzeby corocznej dla kraju pomocy państwowej bądź to udzielaniem gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla wojska o ile pożyczki nie mogłyby być udzielone ze skarbu krajowego, bądź własną budową koszar, bądź wreszcie jak to np. w r. 1892|93. stało się w Krakowie przy budowie koszar dla trzech szwadronów kawaleryi, poruczeniem budowy prywatnemu przedsiębiorcy za opłatę temuż przez pewien szereg lat czynszu, poczem koszary takie przechodziłyby na własność skarbu wojskowego.

Lwów, dnia 27. lutego 1894.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie

Alegat 2. do L. W. 72.861/94.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Wypłacono gminom po dzień 30. listopada 1894. Nr. pożyczek	Wypłacono gminom po dzień 30. listopada 1894. zł. w. a.	Spłacone raty pożyczek po dzień 30. listop. 1894. zł.	Spłacone raty pożyczek po dzień 30. listop. 1894. ct.	Wysokość rocznych rat zł.	Wysokość rocznych rat ct.	Ostatnia rata przypada	Uwaga
1	Bochnia . .	1a	16.000	6.666	60	1.333	32	1/7 1901	
		2a	8 000	3.333	30	666	66	1/7 1901	
		3a	7.000	2.916	70	583	32	1/7 1901	
2	Brzeżany . .	1a	4.000	4.000	—	—	—	—	
		2a	12.000	12.000	—	—	—	—	
		3a	6.000	4.500	—	500	—	1/10 1897	
3	Czortków . .	1a	15.000	7.500	34	1.250	—	1/7 1900	Gmina Czortków wniosła prośbę o odroczenie rozpoczęcia spłaty pożyczki 3-ej do roku 1896.
		2a	5.000	2.080	—	416	—	1/7 1901	
		3a	45.000	—	—	—	—	1/7 1915	
4	Gródek. . .	1a	20.000	16.666	68	1.666	66	15/12 1895	
5	Jarosław . .	1a	35.000	20.420	—	9.800	—	1/7 1906	LW. 32.109/94 zezwolono na konwersyę reszty niespłaconych pożyczek w latach 12 od r. 1895.
		2a	7.000	4.074	—				
		3a	150.000	62.500	—				
		4a	15.000	2 500	—				
6	Jaworów . .	1a	20.000	2.500	—	1.000	—	1/1 1912	
		2a	18.000	1.800	—	900	—	1/7 1912	
7	Kołomyja . .	1a	30.000	30.000	—	—	—	—	
		2a	51.424	—	—	3.037	50	10/7 1914	
8	Kraków . .	1a	60.000	20.000	—	5.000	—	1/7 1902	
		2a	100.000	8.336	—	8.336	—	1/7 1905	
9	Lwów . . .	1a	60.000	40.000	—	5.000	—	1/7 1898	
10	Łańcut . . .	1a	2.000	664	—	166	—	1/7 1902	
11	Nowy Sącz .	1a	25.000	13.533	-	2.082	—	1/1 1900	
		2a	10.000	4.166	70	833	34	1/7 1901	
12	Przemyśl . .	1a	15.000	15.000	—	—	—	—	
		2a	10.000	9.152	—	832	—	1/7 1895	
		3a	20.000	5.831	—	1.666	-	1/1 1903	
		4a	20.000	4.998	—	1.666	—	1/7 1903	
		5a	90.000	9.000		4.500	—	1/7 1912	
13	Rzeszów . .	1a	132.000	54.802	62	7.720	—	1/7 1904	
14	Sanok . . .	1a	80.700	19.714	—	4.406	—	1/7 1908	

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Wypłacono gminom po dzień 30. listopada 1894.		Spłacone raty pożyczek po dzień 30. listop. 1894.		Wysokość rocznych rat.		Ostatnia rata przypada	Uwaga
		Nr pożyczek	zł. w. a.	zł.	ct.	zł.	ct.		
15	Stanisławów .	1a	60.000	40.000	—	5.000	—	1/7 1898	
		2a	40.000	16.660	—	3.332	—	1/7 1901	
16	Stryj . . .	1a	22.000	9.166	57	1.833	32	1/7 1901	
		2a	25.000	4.166	64	2 083	32	1/7 1904	
		3a	14.000	2.336	—	1.168	—	1/7 1904	
17	Tarnopol . .	1a	25.000	10.410	—	2.082	—	1/7 1901	
		2a	50.000	12.498	—	4 166	—	1/7 1903	
18	Tarnów. . .	1a	50.000	4.168	—	4.168	—	15/7 1905	
		2a	100.000	—	—	8.334	—	15/7 1906	
19	Trembowla .	1a	160.000	48.000	—	7.000	—	1/7 1910	
		2a	15.000	375	—	750	—	1/1 1914	
20	Złoczów . .	1a	6.000	6.000	—	—	—	—	
		2a	25.000	6 262	—	2.082	—	1/7 1903	
21	Żółkiew . .	1a	30.000	4.500	—	1.500	—	1/7 1911	
		2a	120.000	6 000	—	6.000	—	1/7 1913	
	Razem .		1,831.124	559.197	15	112.859	44		

Porównanie:

Wypłacono pożyczek	1,831.124 zł. — ct.
Spłacono ratami	559.197 „ 15 „
Pozostaje należytość od gmin z d. 30/11 1894	1,271.926 zł. 85 ct.

L. W. 65.821/94.

Aleg. 32.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Trzyletni kurs praktyczny dozorców melioracyjnych, ustanowiony przy krajowym biurze melioracyjnem uchwałą Wys. Sejmu z d. 21. listopada 1890 r., ukończył się z dniem 30. listopada 1893 r., a w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 9. maja 1893 r. został otwartym z d. 1. grudnia 1893 r. nowy 3-letni kurs, dla którego z d. 1. grudnia b. r. upłynął już pierwszy rok nauk teoretycznych i praktycznych.

Wydział krajowy przedstawia niniejszem sprawozdanie szczegółowe:

I. o wyniku pierwszego egzaminu głównego, czyli końcowego dla pierwszego 3-lecia;

II. o otwarciu nowego 3-letniego kursu i o wyniku z nauk teoretycznych i praktycznych z I. roku tego kursu;

III. o kosztach utrzymania kursu w r. 1893–4 z przybliżonym preliminarzem na r. 1894—5.

I.

Zgodnie z postanowieniem §. 13. statutu organizacyjnego kursu odbył się dnia 20., 21., 22., 23. marca 1894 r. egzamin główny czyli końcowy dla 17 uczniów, którzy z końcem listopada 1893 r. ukończyli pierwszy trzyletni kurs nauk teoretycznych i praktycznych.

Alegat 1. Wynik tego egzaminu, jak załączony wykaz uwidocznia, był następujący:

11 uczniów otrzymało świadectwa uzdolnienia na dozorców, a z tych:

7 do całego zakresu robót melioracyjnych,
2 do robót ziemnych, drenowania i nawodnienia,
1 „ „ „ i regulacyjnych,
1 „ „ „ i drenowania.

Z powyższych 11 uczniów:

1 otrzymał ogólny postęp celujący,
3 otrzymało „ „ bardzo dobry,
4 „ „ „ dobry,

3 otrzymało ogólny postęp dostateczny,

6 uczniów nie zdało egzaminu głównego, z tych 1 ma powtórzyć po upływie roku cały egzamin, a 5 mają poprawki z jednego lub dwóch przedmiotów zawodowych.

Egzamin dodatkowy dla tych 6-ciu uczniów będzie zarządzonym w marcu 1895 r.

II.

W celu otwarcia nowego 3-letniego kursu z dniem 1. grudnia 1893 roku, został rozpisanym konkurs rozporządzeniem z dnia 22. maja 1893 r. l. 25.142.

Kandydatów zgłosiło się 136.

Przyjęto na kurs:

15-stu jako stypendystów Wydziału krajowego po 25 złr. miesięcznie, w czasie nauki zimowej od dnia 1. grudnia do końca marca, t. j. przez 4 miesiące.

4 zezwolono uczęszczać na kurs na koszt funduszów regulacyjnych Nowego Brnia, Biały, Bugu i obwałowania Wisły w powiecie wielickim.

2 przyjęto z udzieleniem zasiłku miesięcznego po 15 złr., a

5 na koszt własny.

Zaraz na początku kursu uwolniono 2 stypendystów na własne żądanie, a 1 pobierającego zasiłek miesięczny 15 złr. uwolniono po upływie pierwszego miesiąca, tak, że po udzieleniu stypendyum krajowego dwom najzdolniejszym z przyjętych na własny koszt, pozostało:

stypendystów	15	
dozorców uczęszczających na koszt funduszów regulacyjnych .	4	
pobierających zasiłki miesięczne po 15 złr. . . .	2	
na własnym koszcie	2	
razem .	23	uczniów.

Kierownictwo kursu poruczył Wydział krajowy tak jak w pierwszem 3-leciu starszemu inżynierowi biura melioracyjnego Józefowi Jankowskiemu, a wykłady nauk teoretycznych następującym docentom:

1) naukę języka polskiego i geografii Galicyi Wicesekretarzowi Wydziału krajowego Marcelemu Białobrzeskiemu;

2) naukę kaligrafii i rysunków wolnoręcznych inżynierowi adjunktowi biura melioracyjnego Janowi Bochniakowi;

3) naukę rachunków inżynierowi biura melioracyjnego Stanisławowi Szczepanowskiemu;

4) naukę geometryi inżynierowi adjunktowi biura melioracyjnego Aleksandrowi Wierzbickiemu;

5) naukę przyrody (wiadomości wstępnych z nauk przyrodniczych) profesorowi kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach Drowi Romanowi Wawnikiewiczowi;

6) naukę botaniki adjunktowi krajowej szkoły lasowej Bronisławowi Błockiemu;

7) naukę miernictwa i rysunków sytuacyjnych inżynierowi biura melioracyjnego Pawłowi Dyrdoniowi;

8) naukę hydrotechniki rolniczej starszemu inżynierowi biura melioracyjnego Tadeuszowi Sikorskiemu.

Zamiast nauki rolnictwa rozpoczęto na I. roku tylko naukę botaniki, a naukę właściwego rolnictwa przesunięto na rok II. nauk teoretycznych, ażeby uczniowie przystępując do tego przedmiotu posiadali już wstępne zasady z nauk przyrodniczych.

Wynik postępu uczniów w naukach teoretycznych w czasie 4-miesięcznego kursu zimowego od 1. grudnia 1893 do 31. marca 1894., oraz w robotach praktycznych w czasie

ich praktyki letniej od początku miesiąca kwietnia do końca listopada b. r. — został uwi-
Alegat 2. docznionym na załączonym . wykazie, w którym podano równocześnie: rok urodzenia, nauki przygotowawcze i zajęcie ucznia przed wstąpieniem na kurs.

W ogólności postęp uczniów był bardzo dobrym, gdyż, jak to z wykazu powyżej wymienionego okazuje się, postęp przeciętny był następujący:

a) w naukach teoretycznych:

u 1 ucznia	celujący,
u 8 uczniów	bardzo dobry,
u 9 „	dobry,
u 4 „	dostateczny
u 1 ucznia	niedostateczny

Ten ostatni został z listy uczniów z końcem nauki z zimowej wykreślony.

b) w robotach praktycznych:

u 6 uczniów był postęp celujący,
u 9 „ „ „ bardzo dobry
u 4 „ „ „ dobry
u 1 ucznia „ „ dostateczny
u 1 ucznia „ „ niedostateczny
a 2 nie odbyło praktyki letniej.

1 z tych uczniów, który otrzymał z praktyki letniej stopień niedostateczny i pilność także niedostateczną, został ze szkoły uwolnionym; 2 uczniów, którzy nie odbyli praktyki, zostało także z listy wykreślonych.

Oprócz zwykłych robót praktycznych, w których uczniowie kształcili się w czasie praktyki letniej, jako dozorzy przy krajowych i prywatnych robotach melioracyjnych, odbyli oni specyalną jedno- lub dwutygodniową praktykę drenarską przy ekspozyturach krajowego biura melioracyjnego we Lwowie, w Tarnowie i w Krakowie.

III.

Koszta utrzymania kursu w roku 1893—1894. przedstawiają się następnie:

I. Płace nauczycieli.

1. Wynagrodzenie kierownika kursu . . .	100 zł. — ct.	
2. „ 8 docentów	1.352 „ — „	1.452 zł. — ct.

II. Koszta administracyjne.

3. Zakupno sprzętów	212 zł. 10 ct.	
3. Obsługa sali wykładowej	70 „ — „	282 „ 10 „

III. Utrzymanie uczniów.

5. Stypendya 15 uczniów w czasie 4-miesięcznej zimowej nauki teoretycznej . . .	1.475 zł. — ct.	
6. Zasiłki miesięczne po 15 zł. dla 2 uczniów nie pobierających stypendyów	120 „ — „	
7. Zapomogi dla uczniów z Igo 3-lecia . .	70 „ — „	
8. Koszta praktyki drenarskiej	43 „ 06 „	1.708 „ 06 „

IV. Potrzeby naukowe.

9. Przybory naukowe i rysunkowe . . .	611 zł. 73 ct.	
10. Zakupno przyrządów, narzędzi roboczych, wzorów i modeli	910 „ 17 „	1.521 „ 90 „
	Suma wydatków	4.964 zł. 06 ct.

Dochody kursu w tym samym roku wynosiły:

1) Dotacya Wysokiego Sejmu	3.500 zł. — ct.	
2) Zasiłek Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa	1.000 „ — „	
3) Zwroty (stypendya i płace)	743 „ 92 „	
razem		5.243 zł. 92 ct.

Z porównania wydatków z dochodami okazuje się z d. 21. grudnia 1894 pozostałość kasowa 279 zł, 86 ct., która będzie jeszcze użytą na pokrycie niezałatwionych partykularzy kosztów podróży uczniów z powodu praktyki drenarskiej. Koszta te byly pokryte zaliczkowo z funduszów regulacyjnych.

Przybliżony preliminarz kosztów na rok szkolny 1394 - 1895. jest następujący:

I. Płace nauczycieli.		
1) Wynagrodzenie kierownika	100 zł. — ct.	
2) „ docentów	1.520 „ — „	1.620 zł. — ct.
II. Koszta administracyjne.		
3) Zakupno sprzętów	60 zł. — ct.	
4) Obsługa sali wykładowej	90 „ — „	150 „ — „
III. Utrzymanie uczniów.		
5) Stypendya 15 uczniów	1.500 zł. — ct.	
6) Zasiłki miesięczne dla 2 uczniów po 25 zł.	200 „ — „	
7) Zapomogi	100 „ — „	
8) Koszta uzupełniającej praktyki drenarskiej	400 „ — „	2.200 „ — ct.
IV. Potrzeby naukowe.		
9) Przybory naukowe i rysunkowe	300 zł. — ct.	
10) Zakupno przyrządów, narzędzi i wzorów	230 „ — „	530 „ — „
Razem potrzeba		4.500 zł. — ct.

t. j. ten sam kredyt, jak na rok szkolny 1893—1894.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 27. grudnia 1894. l. 65,821 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych“.

Lwów, dnia 27. grudnia 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Wereszczyński *w. r.*

członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

LWkr. 73.749/94.

Aleg. 33.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853. Dz. p. p. Nr. 130. i ustawy krajowej z d. 26. kwietnia 1871. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 18. o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 20. stycznia 1894. wniesiony został do Wys. Sejmu jako przedłożenie rządowe projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853. Dz. pr. p. Nr. 130. i ustawy krajowej z d. 26. kwietnia 1871. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 18. o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Projekt ten, przez Wys. Sejm komisyi prawniczej do sprawozdania przekazany, zmierzał do tego, ażeby drobna ilość spraw serwitutowych, jakie są jeszcze w toku, albo jeszcze może zgłoszone będą, zwróconą została napowrót do judykatury sądowej i nie podlegała wyjątkowemu orzecznictwu władz Ces. patentem z 5. lipca 1853. dla wykupu lub regulacyi ciężarów gruntowych utworzonych. Komisya prawnicza zgodziła się z zasadniczą myślą projektu rządowego, poczyniła w nim jednak niektóre zmiany, jakie dla jaśniejszego i ścislejszego określenia rzeczy wydały jej się potrzebnemi.

Na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1894. uchwalił Wys. Sejm projekt według wniosku komisyi w drugim i trzecim czytaniu.

Projekt ten jednak nieuzyskał Najw. sankcyi, o czem Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział kraj. odezwą z dnia 27. grudnia 1894 L. 13.268/pr., którą tu w odpisie
Alegat 1. jako alegat 1 załączamy.

Jak z odezwy tej przekonać się można, powodem odmowy Najw. sankcyi jest okoliczność, iż w §. 2. uchwalonego projektu ustawy zamieszczono postanowienie, że przy rozstrzyganiu spraw wykupu lub regulacyi ciężarów gruntowych mają mieć zastosowanie postanowienia §. 2-go rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. października 1860. Nr. 249. Dz. pr. p. Że zaś zastosowanie §. 2-go wymienionego rozporządzenia pociąga za sobą kompetencyę trybunałów I-ej instancyi dla wszystkich spraw, o których mowa, jest zatem wyjątkiem od ogólnych przepisów normy jurysdykcyjnej, której zmiana nie należy do ustawodawstwa krajowego, przeto z tego powodu nastąpiła odmowa Najw. Sankcyi.

Według załączonej odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa, nie zamierza Rząd wnosić ponownie projektu tego i pozostawia w tej mierze inicyatywę Wydz. krajowemu „aby doprowadzić do skutku p o ż ą d a n e przekazanie c k. Sądom czynności istniejących władz dla wykupna i regulacyi ciężarów gruntowych“.

Wydział krajowy uznaje także, iż przyjście do skutku takiej ustawy byłoby pożądanem, — a to ze względów, w sprawozdaniu komisyi prawniczej z dnia 26 stycznia 1894. przytoczonych.

Nie zachodzi bowiem żadna potrzeba, ażeby dla bardzo małej liczby mniej ważnych spraw, któreby jeszcze do rozstrzygnięcia przyjść mogły, istniała odrębna i wyjątkowa organizacya władz Ces. pat. z r. 1853. zaprowadzonych, która zresztą fundusz krajowy obarcza zupełnie zbytecznym ciężarem 5.000 zł. rocznie opłacanych, jako ryczałt na koszta urzędowania tych władz.

Zupełnie też słusznie uznała komisya prawnicza,, iż przeniesienie tych spraw do zwyczajnej judykatury sądów, będzie usunięciem jednego z ostatnich wyjątkowych urządzeń wywołanych zniesieniem stosunku poddańczego.

Że zaś wprowadzone przez komisyę prawniczą do projektu ustawy powołanie się na §. 2. rozporządzenia ministeryalnego z 24. października 1860. nie jest bynajmniej postanowieniem tak essencyonalnem, żeby przez upieranie się przy niem, narażać sankcyonowanie projektu, przeto Wydział kraj. sądzi, iż postanowienie to opuścić należy, ażeby przyjście do skutku ustawy umożliwić — a to tem bardziej, że ze zmian przez komisyę prawniczą do projektu rządowego wprowadzonych, tylko ta jedna wywołała trudności.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy wnosi:

./. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31-go grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienia się niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853. Dz. pr. p. Nr. 140 i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 18. o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy ustaje działalność Władz dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych co do wszystkich praw wyszczególnionych w §. 1 i 2. Ces. patentu z d. 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. pr. p., i w ustawie krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Nr. 18 dz. u. p. które do tego dnia u c. k. komisyi krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych zgłoszone względnie prowokowane nie zostały (§. 6. patentu). Odtąd władze te załatwiać będą tylko takie sprawy, które do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy w wspomnianej c. k. komisyi krajowej już były zgłoszone względnie prowokowane a orzeczenia ich w myśl §. 34. patentu wydane i nadal w drodze prawa zaczepione być nie mogą. Po ukończeniu spraw jeszcze po ogłoszeniu niniejszej ustawy do ich kompetencyi należących, władze te istnieć przestaną.

§. 2.

Od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy wszelkie spory o to, czy prawa w poprzednim §. 1. wymienione, dotychczas nie zgłoszone względnie

nie prowokowane istnieją lub nie, tudzież spory co do punktów określonych w §. 7. lit. *a* do włącznie *f*. ces. patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 dz. p. p. mogą być wytaczane tylko przed sądami, które takie spory rozstrzygać będą w drodze procesu sumarycznego, z zastowaniem §. §. 4. i 5. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. października 1860 Nr. 249 dz. p. p.

§. 3.

Wykupno lub regulacyę praw w §. 1 wymienionych, dotychczas niezgłoszonych, względnie nieprowokowanych, o ile prawa te zgodne oświadczeniem stron lub wyrokiem sądowym ustalone zostały, przeprowadzać będą na żądanie obowiązanego lub uprawnionego, c. k. Władze polityczne.

§. 4.

Do wydania orzeczenia o wykupnie lub regulacyi powołane jest w I Instancyi c. k. Namiestnictwo. Potrzebne w tym celu dochodzenia przeprowadzać będzie z polecenia c. k. Namiestnictwa z reguły to c. k. Starostwo, w którego obrębie położony jest grunt służebny. Do niego należyć będzie przeprowadzenie wszystkich czynności urzędowych, które według instrukcyi obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnem z d. 31. października 1857 Nr. 218. Dz. pr. p., pod względem wykupu lub regulacyi praw poruczone są c. k. komisyi miejscowej.

§. 5.

Przeciw orzeczeniom c. k. Namiestnictwa służy w nieprzekraczalnym terminie 6 tygodni rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które rozstrzygać będzie w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

§. 6.

Koszta wynikłe z powodu dochodzeń co do wykupu lub regulacyi, pokrywane będą według przepisów obowiązujących w postępowaniu władz politycznych. O obowiązku uiszczenia ich orzec należy w toku instancyi.

§. 7.

Powyższe postanowienia mają być stosowane także do tych w §§. 1. i 2. Cesarskiego

patentu z dnia 5. Lipca 1853 i w ustawie krajowej z dnia 26. Kwietnia 1871 L. 18. Dz. u. k. wymienionych praw, które dopiero po ogłoszeniu tego patentu (§. 43) nabyte zostały, o ile te prawa już przed ogłoszeniem niniejszej ustawy nie zostały zgłoszone, względnie prowokowane u Władzy krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza w niczem postanowień ustaw państwowych z 7. czerwca 1883. Dz. pr. p. Nr. 92 i 94 o składaniu gruntów rolniczych i dzieleniu gruntów wspólnych, o ile one odnoszą się do wymienionych w §. 1 ustęp 4 ad a) i b) Ces. patentu z 5. lipca 1853 praw spólnego posiadania i używania gruntów.

§. 9.

Postanowienia Ces patentu z 5. lipca 1853 i obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnem z 31. października 1857 Dz. pr. p. Nr. 218 instrukcyi, o ile nie zostały zmienione niniejszą ustawą, obowiązywać będą tak sądy jak i Władze polityczne.

§. 10.

Co do praw §. 1. niniejszej ustawy objętych, przestają obowiązywać postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z 3. września 1855 Dz. pr. p. Nr. 161 w ustępach 1 i 2.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego z d. 31. grudnia 1894. l. 73.749/94.

L. 13.268/pr.

O d e z w a.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość, raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 18. grudnia r. b. odmówić Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez wys. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dnia 1. lutego 1894 r. projektowi ustawy, zmieniającemu niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 dz. u. p. Nr. 130 o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych. — Powodem tego jest, jak już w mojej odezwie z dnia 15. października 1894 L. 10.558/pr. nadmienić miałem zaszczyt, uchwalony przez wys. Sejm dodatek do §. 2. odnośnego przedłożenia rządowego, o ile nim zamierzono przepisać zastosowanie zawartego w §. 2. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. października 1860 (Nr. 249 dz. u. p.) postanowienia o kompetencyi do postępowania sumarycznego. — Prawa, których istnienie według przedłożonego projektu ustawy ma być w przyszłości przedmiotem sporu wobec c. k. Sądów, odnosić się mogą także do nietabularnych posiadłości gmin lub osób prywatnych, co do których według przepisów cywilnej normy juryzdykcyjnej (Ces. patent z dnia 20 listopada 1852 dz. u. p. 251 §§. 50. i 52.) Sąd powiatowy stanowi instancyę realną. — Jeśli więc ustanowiona w §. 2. powołanego rozporządzenia ministeryalnego z r, 1860 dla spraw spornych innego rodzaju zwyczajna kompetencya S ą d u k o l e g i a l n e g o I. instancyi, ma być przepisaną także dla w s z y s t k i c h sporów o prawa wspomniane w §. 1. uchwalonego przez Wysoki Sejm projektu ustawy b e z w y j ą t k u, to postanowienie takie jest wyjątkiem od ogólnych przepisów kompetencyjnych normy jurysdykcyjnej, której zmiana w drodze ustawodawsta krajowego według konstytucyi nie jest dopuszczalna.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy odnośnie do pisma Jego Ekscelencyi Księcia Marszałka krajowego z dnia 1. lutego 1894 L. 1.028/s i zarazem nadmienić, że Rząd niema zamiaru wniesienia ponownie odnośnego przedłożenia w nadchodzącej sesyi Sejmu krajowego i pozostawia w tej mierze inicyatywę Świetnemu Wydziałowi krajowemu, aby doprowadzić do skutku pożądane przekazanie c. k. Sądom czynności istniejących Władz dla wykupna i regulacyi ciężarów gruntowych.

O swem postanowieniu zechce mię Świetny Wydział krajowy zawiadomić. — Lwów dnia 27. grudnia 1894. Badeni m. p. Do Świetnego Wydziału krajowego we Lwowie

WYKAZ

postępów uczniów krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych na egzaminie głównym dnia 20., 21. i 22. marca 1894.

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko	Elaborat pisemny	Miernictwo	Budownictwa lądowe	Budownictwa wodne	Hydrotechnika rolnicza	Ogólny postęp	Świadectwo uzdolnienia na dozorcę	Uwagi
	a) Stypendyści:								
1	Jaworski Konstanty	dobry	bardzo dobry	dobry	dobry	bardzo dobry	dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
2	Krawczuk Antoni	niedostateczny	dostatecznie	niedostateczny	niedostateczny	dostateczny	—	—	ma powtórzyć egzamin za rok
3	Marek Jan	dobry	dobry	dostateczny	dostateczny	dobry	dostateczny	do robót ziemnych, drenowania i nawodniania	
4	Mondalski Józef	dobry	bardzo dobry	celujący	bardzo dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
5	Moskal Wojciech	dostateczny	niedostateczny	dostateczny	dostateczny	niedostateczny	—	—	otrzyma świadectwo po zdaniu poprawki z miernictwa i hydrotech. rol.
6	Ortyński Władysław	dobry	dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	dobry	dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
7	Polek Wojciech	dostatecznie	dostateczny	dostateczny	niedostateczny	dostateczny	—	—	otrzyma świadectwo po zdaniu poprawki z miernictwa i budownictwa wodn,
8	Ślisz Stanisław	dostatecznie	bardzo dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	dobry	dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
9	Sławek Adam	dobry	bardzo dobry	celujący	bardzo dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
10	Szczerba Jan	celujący	celujący	bardzo dobry	bardzo dobry	celujący	celujący	do całego zakresu robót melioracyjnych	
	b) Dozorcy robót:								
11	Konstantynowicz Maryan	dostatecznie	dobry	dostateczny	dobry	dostateczny	dostateczny	do robót ziemnych i regulacyjnych	
12	Marek Jędrzej	dostatecznie	dobry	dostateczny	dostateczny	dobry	dostateczny	do robót ziemnych, drenowania i nawodniania	
13	Spiewak Wojciech	bardzo dobry	dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	bardzo dobry	do całego zakresu robót melioracyjnych	
14	Weresz Józef	dostatecznie	dobry	dostateczny	niedostateczny	dostateczny	—	—	otrzyma świadectwo po zdaniu poprawki z budownictwa wodnego
	c) Na własnym koszcie:								
15	Borkowski Jan	dobry	dostateczny	dobry	dobry	dobry	dobry	do robót ziemnych i drenowania	
16	Olszewski Zygmunt	dobry	niedostateczny	niedostateczny	dostateczny	dostateczny	—	—	otrzyma świadectwo po zdaniu poprawki z miernictwa i budownictwa wodn.
17	Orłowicz Michał	bardzo dobry	dobry	dostateczny	niedostateczny	dobry	—	—	otrzyma świadectwo po zdaniu poprawki z budownictwa wodnego

Lwów, w kwietniu 1894.

J. Jankowski
kierownik kursu.

WYKAZ

postępów uczniów krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych za rok 1893—1894 (I. Rok, drugie 3-lecie.)

Liczba porz.	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Nauki przygotowawcze przed wstąpieniem na kurs	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				UWAGA
				Postęp przeciętny w naukach	Pilność	Zachowanie się	Wyszczególnienie robót przy których odbyto praktykę letnią	Postęp przeciętny w robotach	Pilność	Zachowanie się	
	a) **Stypendyści:**										
1	Abrahamowicz Kornel	1869	1. klasa szkoły miejskiej przemysłowej w Kołomyi	dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	Ekspozytura Kołomyjska.	celujący	chwalebna	zupełnie odpow.	Były kapral przy artyleryi.
2	Bielecki Edmund	1868	4. klasa szkoły etatowej w Dąbrowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Nowego Brnia i praktyka drenarska w Tarnowcu.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Były nadstrażnik skarbowy.
3	Chenik Józef	1868	4. klasa szkoły ludowej w Tarnobrzegu	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya rzeki Biały i praktyka drenarska w Tarnowcu.	celujący	chwalebna	zupełnie odpow.	Były tamiarz przy robotach rządowych.
4	Hausner Franciszek	1875	4. klasa szkoły ludowej w Radziechowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya rzeki Biały i praktyka drenarska w Tarnowcu.	dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Syn konduktora dróg krajowych.
5	Korybutiak Eugeniusz	1873	Absolutoryum szkoły zawodowej przem drzewnego w Zakopanem	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Kołomyjska i osuszenie gruntów pod Przemyślem.	celujący	dostateczna	zupełnie odpow.	Były kapral 80 pułku.
6	Ledwina Antoni	1870	4. klasa szkoły ludowej we Lwowie.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu i osuszenie bagien Łańcucko-Jarosł. i praktyka drenarska w Hujczu.	dostateczny	chwalebna	zupełnie odpow.	Starszy kanonier i szewc we Lwowie.
7	Mazur Tomasz Władysław	1861	3. klasa szkoły ludowej w Padwi.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Łańcucko-Jarosławskich i praktyka drenarska w Strzałkowie.	dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Były dozorca drogowy.
8	Miksiewicz Mieczysław	1872	1. klasa gimnazyalna w Sanoku.	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Biały i praktyka drenarska w Tarnowcu.	celujący	chwalebna	zupełnie odpow.	Podoficer rachunkowy i subjekt handl.
9	Pankiewicz Adam	1871	1. klasa wyższ. gimnazyum w Rzeszowie.	dostateczny	chwalebna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Łańcucko Jarosł. i praktyka drenarska w Strzałkowie.	niedostateczny	niedostateczna	zupełnie odpow.	Wykreślony z listy uczniów.
10	Postawa Jan	1869	3. klasa szkoły etatowej w Bielczy.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie prawego brzegu Dunajca i praktyka drenarska w Tarnowcu.	celujący	chwalebna	zupełnie odpow.	Kapral 37 pułku zatrudniony przy gospod.
11	Przeździecki Wojciech	1875	4. klasa szkoły ludowej w Żurawnie.	niedostateczny	niedostateczna	zupełnie odpowied.	—	—	—		Wykreślony z listy uczniów.
12	Ryglewicz Karol	1869	4. klasa szkoły ludowej w Skale.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu w Busku i eksp. Lwów	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Dozorca obwałowań Sanu. Chorował 3 miesiące w czasie lata.
13	Sokulski Władysław	1867	3. klasa szkoły ludowej w Trześni.	dostateczny	chwalebna	zupełnie odpowied.	Drenowanie w ekspozyturze lwowskiej.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Były dozorca drenowania.
15	Uścieński Stanisław	1861	1. klasa gimn. Fran. Józefa we Lwowie.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya p. [illegible] i praktyka drenarska w Busku.	bardzo dobry	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	b) **Dozorcy robót:**										
16	Domosławski Eustachy	1876	4. klasa gimn. IV. we Lwowie.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie prawego brzegu Dunajca i praktyka drenarska w Tarnowcu.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	
17	Głuszak Józef	1863	6. klasa szkoły realnej w Krakowie.	bardzo dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie Wisły w pow. Wielickim i praktyka drenarska w Liszkach.	dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	
18	Rondewald Roman	1871	4. klasa gimn. Fran. Józefa we Lwowie.	dostateczny	dostateczna	zupełnie odpowied.	Regulacya Nowego Brnia.	dobry	dostateczna	odpowiednie	
19	Rusiński Józef	1861	1. klasa gimn. w Brzeżanach.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Były majster ciesielski.
	c) **Pobierający zasiłki lub na własnym koszcie:**										
20	Kuryłowicz Kazimierz	1875	3 klasa gimn. w Brzeżanach.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu i praktyka drenarska w Hujczu.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Był zatrudniony przy gospodarstwie.
21	Miękuszewski Stanisław	1874	4. klasa szkoły ludowej w Jaworowie.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Zdjęcia bagien naddniestrzańskich i praktyka drenarska w Strzałkowie.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Uczył się snycerstwa w szkole przem. art. we Lwowie.
22	Moroz Daniel	1875	1. klasa seminaryum naucz. we Lwowie.	dostateczny	chwalebna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Oleskich.	—	—	—	Wystąpił z kursu na własne żądanie.
23	Wiszniowski Nicefor	1867	6. kl. szkoły Wydział. 8-kl. w Śniatynie.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Złotej Lipy i praktyka drenarska w Strzałkowie.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpow.	Był strażnik akcyzowy we Lwowie.

L. W. 73.659/94.

Aleg. 34.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie organizacyi sprzedaży soli warzonki w zarządzie kraju.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17. lutego 1894. powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwał sejmowych w sprawie objęcia sprzedaży soli warzonki w zarząd kraju.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1) aby zażądał od Wydziałów powiatowych sprawozdań o dotychczasowych doświadczeniach w handlu solą i do wyniku tych sprawozdań starał się zastosować pożądane w organizacyi zmiany.

2) aby pozostawił Wydziałom powiatowym i zastępcom swobodę pobierania soli mianowicie transportowanej kołowo, wprost ze salin po cenach przez Wydział krajowy oznaczonych.

3) ażeby wyjednał u c. k. Rządu oddanie mu do dyspozycyi eraryalnych magazynów w salinach, lub części tych magazynów.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1) ażeby uchylił zarządzenia, któremi ograniczono 14-dniowy termin rzeczywistego poboru zamówionej soli z żup, oznaczony w ustępie 6. reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 11. grudnia 1892. l. 40.296.

2) aby taryfy dla przewozu soli na kolejach żelaznych znacznie obniżył, a przynajmniej o tyle, by dla półwagonowych przesyłek soli, przyjętą była taka sama podstawa w obliczeniach frachtu jak dla całowagonowych.

Zanim przystąpimy do zdania sprawy z wykonania powyższych uchwał, musimy z przykrością zawiadomić Wysoki Sejm o fakcie sprzeniewierzenia, jaki zaraz na początku okresu, będącego przedmiotem niniejszego sprawozdania, zaszedł w biurze zarządu sprzedaży soli. Przyjęty przez nas na referenta fachowego funkcyonaryusz, p. Kijański pobrał w kilku wypadkach, wbrew wszelkim ogólnym przepisom, niepozwalającym na inkasowanie pieniędzy innym urzędnikom oprócz kasowych, pieniądze od stron i wprowadziwszy w błąd funkcyonaryusza, mającego obowiązek asy-

gnowania soli, że na mocy porozumienia się z Szefem Depart. II. owe strony otrzymały częściowy kredyt, skłonił go do zaasygnowania tej soli, pieniędzy zaś nie złożył w kasie.

Kwoty sprzeniewierzone w ten sposób były stosunkowo drobne w porównaniu z tą kwotą, jaką sprzeniewierzył p. Kijański przy zleconej mu sprzedaży soli, zmagazynowanej w Kałuszu. Przy tej salinie założyliśmy magazyn, w którym pomieściliśmy kilkanaście wagonów soli, celem usunięcia jej z rąk handlu prywatnego. Magazynowanie to nie przyniosło spodziewanego rezultatu, bo salina zapełniła w krótkim czasie powstałą stąd próżnię w magazynach, wskutek czego prywatni handlarze znaleźli się w posiadaniu takiej samej jak przedtem ilości soli. Gdy zatem sól z powodu dłuższego leżenia, zaczęła się psuć, poleciliśmy ją przysyłać do Lwowa i tutaj sprzedać po cenie, jaka się da uzyskać. Sprzedaż tę poleciliśmy uskutecznić p. Kijańskiemu. Nadchodzące awiza, a więc przez pewien czas jedyne zawiadomienia o wysłaniu tej soli, jakie mogły przyjść do Wydziału krajowego, odbierał p. Kijański od listonosza, często nawet uprzedzając jego przyjście do biura i wyszukując go na ulicy. W ten sposób Wydział krajowy był pozbawiony zawiadomienia o nadejściu wagonów z solą, a fakt, że przez jakiś czas one nie nadchodziły o tyle nie potrzebował wzbudzać podejrzenia, że nie były to zamówienia dla stron, które natychmiast bywają wysyłane, lecz zamówienia, które wysyłać miała spedycya w czasie wprawdzie nie długim, ale nie oznaczonym. Uzyskanych ze sprzedaży tej soli pieniędzy nie składał p. Kijański w kasie Wydziału krajowego. Odkrycie jednego z pierwszych sprzeniewieżeń pociągnęło za sobą oczywiście bezzwłoczne zasuspendowanie, a w następstwie oddanie defraudanta w ręce sprawiedliwości.

Przyjęcie p. Kijańskiego do biura solnego nastąpiło pomimo dość rozpowszechnionego powątpiewania o jego charakterze, na podstawie tego, że był on właściwym autorem planu obniżenia ceny soli dla konsumentów przez zorganizowanie drobnego handlu, że w sprawie tej przez czas dłuższy w Towarzystwie handlowem pracował i uchodził za jedynego znawcę stosunków handlu solą. Wydział krajowy, nie ukrywając sobie trudności, z jakiemi będzie połączone wprowadzenie takiej organizacyi, oceniał tę kwalifikacyę p. Kijańskiego jako najważniejszą, obawy zaś, jakie wznieciło wspomniane wyżej powątpiewanie co do charakteru p. Kijańskiego, starał się Wydział krajowy uchylić przez to, iż zredukował do minimum wpływ jego na rozdawnictwo zastępstw sprzedaży soli. Tego, że p. Kijański dopuści się defraudacyi, która w krótkim czasie musiała wyjść na jaw, Wydział krajowy nie przypuszczał — również jak nie mógł zapobiec temu, że defraudant, wbrew najwyraźniejszym zakazom inkasowania pieniędzy nie przez kasowego urzędnika, będzie jakie kwoty bez wiadomości władzy inkasował i przy sobie zatrzymywał. Smutna ta sprawa skończyła się skazaniem p. Kijańskiego na dwuletnie więzienie i szkodą dla funduszu solnego, która w orzeczeniu sądu w wysokości 16 800 zł. przyznaną nam została, ale w obec zachodzącej teraz niemożności ściągnięcia jej od winnego, jako strata uważaną i z następnych czystych dochodów funduszu solnego pokrytą będzie.

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu mieliśmy już zaszczyt zawiadomić Wysoki Sejm, organizacya handlu solą krajową opierała się na systemie, który możnaby nazwać monopolowym, t. j. na systemie wprowadzającym dla każdego zastępstwa taką cenę przy poborze soli, żeby reszta pozostająca od ceny, którą Wydziałowi krajowemu zastępstwo płaciło, do ceny wyznaczonej w sprzedaży na pojedyncze topki, stanowiąca prowizyę zastępstwa, była mniej więcej wszędzie równa t. j. wynosiła około 45 ct. na cetnarze. Wskutek tego płaciły niektóre zastępstwa stosunkowo niższą cenę za dostarczoną sól, inne zaś wyższą, niż wynosiły koszta surowe Wydziału krajowego i procent na administracyę. Zależało to od tego, jaka cena w drobnej sprzedaży była wyznaczona i jaki był jej stosunek do kosztów dostawy.

Wprowadzając tę organizacyę, wychodził Wydział krajowy z założenia, że oddanie Wydziałowi krajowemu tak znacznej części produkcyi soli, jaką było 420.000 cet. metr. rocznie w stosunku do preliminarza produkcyi na rok 1893., nie przenoszącego 490.00 cetn. metr. stanowić będzie taką przewagę dla akcyi Wydziału krajowego, że prywatny handel będzie się musiał zasto-

sować do cen przez Wydział krajowy naznaczonych i że wskutek tego konkurencya żadna się nie rozwinie.

Tymczasem o oddaniu tej przewagi w ręce Wydziału krajowego nie było mowy — co gorsza, warunki, pod jakimi c. k. Skarb postanowił nam wydawać sól, a które w zeszłorocznem sprawozdaniu w całości podaliśmy, były tego rodzaju, że nieledwie uniemożliwiały nam z góry odbieranie przyznanego nam kontyngentu soli.

Sytuacya była następująca: każda ze salin miała znaczne stosunkowo zapasy jeszcze przed rozpoczęciem naszej akcyi wyprodukowane i te według ducha warunków poboru soli krajowej, dla nas zupełnie przepadły. Ze świeżej dopiero produkcyi wyznaczała nam Dyrekcya skarbu co miesiąc kontyngent w stosunku przyznanej nam przez c. k. Skarb ilości 420.000 cetn. metr. do preliminowanej a względnie przypuszczalnej produkcyi każdej saliny. Ponieważ zaś każda salina ma prawo i obowiązek w miarę popytu powiększać produkcyę, oczywiście do pewnych możliwością zakreślonych granic, ponieważ dalej handel prywatny, który zorganizował bardzo dobrze obmyślaną i zaciętą konkurencyę, właśnie w tych salinach, w których myśmy więcej soli brali, dopominał się dobitniej o sól, reszta owa, od naszego kontyngentu pozostała, nie dała się nigdy obrachować, bo zależała od tego, czy handel prywatny więcej lub mniej soli żądał. Handel prywatny znajdował się zatem w czasie, kiedyśmy naszą organizacyę wprowadzali w życie w posiadaniu całych zapasów i reszty pozostałej od naszego kontyngentu, której wysokości nie można było oznaczyć, a która do pewnego stopnia zależała właśnie od prywatnego popytu, miał zatem do dyspozycyi co najmniej taką ilość soli, jaką i my rozporządzaliśmy. Wobec tego, zarządzenia c. k. Skarbu, że mamy sól wybierać regularnie w pewnych stosunkowo bardzo krótkich terminach i to pod grozą utraty prawa żądania przepadłej soli, która naturalnie dalej podsycała konkurencyę, były dla naszej akcyi wprost zabójcze.

Nic też dziwnego, że handel prywatny coraz więcej potężniał na niekorzyść handlu krajowego Nie byłoby w tem nic złego, gdyby wobec faktu, że Wydział krajowy poustanawiał zastępstwa, zobowiązane do pobierania odpowiednich, możliwie najniższych cen w drobnej sprzedaży, handel prywatny był się do tych cen zastosował i również sól po tych niskich cenach sprzedawał. Cel, jaki Wysoki Sejm osiągnąć pragnął, t. j. podawanie ludności taniej soli, byłby ten sposób całkowicie osiągnięty. Tak się jednak nie wszędzie stało. Prywatny handel, którego duszą byli dawni spedytorzy przy salinach zamieszkali, stanowiący wielką siłę, jak tego dali dowód, monopolizując dawniej w swoich rękach handel solą warzonką wbrew wszelkim zasadom wiego handlu, dążył do zachowania sobie wolnych rąk w drobnej sprzedaży, t. j. możności brania takiej ceny, jaką brać okoliczności pozwoliły. Nie chodziło zatem handlarzom prywatnym o sprzedawanie soli obok zastępstw Wydziału krajowego, lecz o wyparcie tych zastępstw, aby pozostać samym i mieć niejako monopol sprzedaży, który możnaby wykorzystać. Dla tego też cała akcya spedytorów i kupców dawniejszych, którzy albo od Wydziału krajowego zastępstw brać nie chcieli albo którym Wydział krajowy udzielenia zastępstw odmówił, skierowaną była ku temu, aby ejno pozbawiać zastępstwa nasze dróg zbytu, zniechęcać zastępców i usuwać całkowicie ich yw na zniżenie ceny, tak, żeby potem można było wprowadzić cenę wyższą. Osiągnięcie tego ı ułatwiała handlarzom prywatnym pierwotna organizacya Wydziału krajowego i wyżej skreślone stosunki pobierania soli, które o ile były dla Wydziału krajowego niekorzystne, o tyle sprzyjały handlowi prywatnemu, tem bardziej, że u personalu skarbowych zarządów sprzedaży soli spotkaliśmy początkowo najczęściej zupełną obojętność dla naszej sprawy a w niektórych salinach czem niewytłumaczoną niechęć.

Pomiędzy zastępcami naszymi znalazła się pewna liczba ludzi, którzy z całą energią i wytrwałością opierała się konkurencyi i którzy nie dawali się wyprzeć z zajętego stanowiska. Większość jednak, szczególniej ci, którzy nie posiadali kupieckiej przeszłości i uzdolnienia, a którzy przytem spotkali się z trudnemi stosunkami, stworzonemi przez konkurencyę a po części przez pierwotną organizacyę Wydziału krajowego, ustąpili, częstokroć poniósłszy straty.

W tem stadyum zastała sprawę ostatnia sesya Wysokiego Sejmu.

Potrzebę reorganizacyi uznał i pracę koło niej rozpoczął już Wydział krajowy przed zebraniem się Wysokiego Sejmu.

Po wyczerpujących dyskusyach w Komisyi i w Izbie powziął Wysoki Sejm umieszczone na wstępie niniejszego sprawozdania uchwały, wychodząc z tej zasady, że w sprawie reorganizacyi akcyi solnej należy Wydziałowi krajowemu zostawić wolną rękę. Jedynie tylko na tej drodze mógł Wydział krajowy reorganizacyę z nadzieją pomyślnego rezultatu przeprowadzić. Do reorganizacyi tej przystąpił Wydział krajowy bezzwłocznie i to na zasadzie dążenia przedewszystkiem i całemi siłami do wyczerpania całego kontyngentu, do usunięcia w ten sposób przeważnej części soli z rąk handlu prywatnego, pozostawiając sobie w ten sposób możność uorganizowania całej akcyi w duchu intencyi Wysokiego Sejmu wtedy, gdy z powodu wyczerpania kontyngentu nabędziemy rzeczywistej przewagi w handlu solą, tak że przyjęcie trudnych ale koniecznych warunków co do zakładania znacznej liczby filii nie tylko dla zastępstwa nie będzie niemożliwością, ale nawet nie będzie dla niego stanowić ciężaru.

Udanie się do c. k. Rządu o zmianę warunków poboru, co w każdym innym razie byłoby w pierwszym rzędzie wskazanem, w tym wypadku nie uważał Wydział krajowy za odpowiedni — wobec ówczesnego bowiem usposobienia władz krajowych a w następstwie prawdopodobnego usposobienia władz centralnych, bylibyśmy się spotkali z zarzutem, że powodem niepowodzenia nie są warunki przez c. k. Rząd nam dane, ale system organizacyi, polegający na tem, że na jednem zastępstwie, będącem w dogodniejszych warunkach dostawy, mieliśmy odbijać straty na innych zastępstwach ponoszone.

Nie chcąc się narazić na ten zarzut, postanowiliśmy udać się do c. k. Rządu z naszemi żądaniami dopiero wtedy, gdy przynajmniej część pracy reorganizacyjnej przyjdzie do skutku i gdy będziemy mieli oczywiste dowody, że główną przyczyną niepowodzenia akcyi były ciężkie warunki, dane nam przez c. k. Skarb.

Aby reorganizacyę jak najbardziej przyspieszyć przydzieliliśmy do biura solnego p. dr. Stanisława Miziewicza, adjunkta koncnptowego Wydziału krajowego i zamianowali go naszym delegatem w sprawach solnych, dając mu pełnomocnictwo do zawierania na miejscu, po zbadani[u] stosunków, układów, których zatwierdzenie jednak oczywiście zależy od Wydziału krajowego. Z[a]razem poleciliśmy p. dr. Miziewiczowi, aby układy zawierane mieściły warunek wyczerpywan[ia] kontyngentu przeznaczonego na każde zastępstwo i ażeby przed przedłożeniem nam wniosku co[do] zatwierdzenia układu starał się porozumieć z właściwym Wydziałem powiatowym i zasięg[ał] jego opinii.

Pośpiech z jakim reorganizacya, jeżeli się miała udać, musiała być przeprowad[zon]ą i bezwzględne dążenie do zapewnienia wyczerpania kontyngentu, ze względu na to, że miało [o]no stanowić podstawę do dalszej organizacyi, powodował czasem kolizye interesów tak z Wydzi[ała]mi powiatowymi jak i z prywatnemi osobami, a mianowicie z zastępcami.

Z przyjemnością możemy tu zaznaczyć, że bardzo znaczna większość Wydział[ów] powiatowych, z którymi dotychczas mogliśmy się porozumieć, jak i osób prywatnych szła [w] tych wypadkach na rękę Wydziałowi krajowemu, nie robiąc najmniejszych przeszkód w osiągni[ęciu] tak ważnego w tej sprawie celu, jakim było zapewnienie wybierania kontyngentu. Były jedna[k] wypadki, że porozumienie z niektórymi Wydziałami powiatowymi nie mogło przyjść do sku[tku] i że z przykrością musieliśmy postąpić wbrew opinii Wydziału powiatowego.

Reorganizacyę zaczęliśmy od s a l i n y l a c k i e j, jako najdalej na zachód le[ż]y, mając zamiar urządzić handel solą krajową najprzód w okręgu salin lackiej, stebnickie[j i] drohobyckiej, tworzących do pewnego stopnia odrębną grupę.

Ceny, jakie obecnie ustanawialiśmy pokrywały nasze surowe koszta i zawie[rały] pewien mały procent na administracyę, co jednak ze względu na ciętą konkurencyę nie wszęd[zie] na razie

dało się uzyskać. Z drugiej jednak strony miało to takie następstwa, że Wydział krajowy musiał w niektórych miejscach restytuować ceny przed organizacyą Wydziału krajowego, albo z początkiem tej organizacyi praktykowane. Restytuowanie cen pierwotnych, oczywiście nie sprzeciwiające się w niczem uchwale Wysokiego Sejmu, polecającej aby Wydział krajowy przeprowadził taką organizacyę, którаby zapewniała cenę w drobnej sprzedaży nie wyższą niż dawniej istniejąca, a w każdym razie nie wyższą niż 11 ct., postanowił Wydział krajowy zastosować tam, gdzie tego względy na ogólną organizacyę wymagają, tem bardziej, że Wydział krajowy ani razu nie spotkał się z jakimiś objawami niezadowolenia ludności, która będzie bardzo zadowolona, jeżeli będzie płacić regularnie tylko tę cenę, jaką Wydział krajowy ustanowi, a nie wyższą.

Reorganizacya okręgu saliny lackiej odbyła się w głównych zarysach bardzo prędko, dzięki temu, że Wydziały powiatów przemyskiego i jarosławskiego, które to powiaty stanowią najważniejszy okręg zbytu dla soli lackiej, nie czyniły nam najmniejszej trudności, decyzyę powzięły bardzo prędko i chociaż ze względu na ogólną organizacyę, nie mogliśmy w całości żądań tych powiatów zadowolnić, spotkaliśmy u tych Wydziałów powiatowych, widocznie także ze względu na ogólny interes kraju, gotowość do udzielenia nam pomocy, dla której tu najzupełniejsze wyrażamy uznanie.

Nie tak poszło ze s a l i n ą s t e b n i c k ą. Przedewszystkiem salina ta, produkująca bardzo wielką ilość soli, bo blisko 100 wagonów miesięcznie, znajdująca się o 9 km. od saliny drohobyckiej, która także kilkadziesiąt wagonów produkuje, przedstawiała już przez to, że w Drohobyczu, jako stacyi kolejowej obu salin, znajdowała się zawsze do dyspozycyi handlu prywatnego więcej niż trzecia część całej produkcyi salin galicyjskich, wielkie trudności przy reorganizacyi handlu solą w tych salinach produkowaną. Nie możemy także nie zauważyć, że w okręgu saliny stebnickiej nie spotkaliśmy tej gotowości do ułatwienia Wydziałowi krajowemu organizacyi, jak o tem wyżej przy salinie lackiej wspomnieliśmy. Owszem w kilku powiatach pomimo próśb naszego delegata i jego przedstawień, że na pośpiechu w decyzyi niesłychanie dużo zależy, z decyzyą tą zwlekano bardzo długo, a gdy wreszcie Wydział krajowy ze względu na ogólny interes akcyi solnej musiał zrezygnować z porozumienia się z tymi Wydziałami, sprawa była tak spóźnioną, że reorganizacya handlu solą z saliny stebnickiej okazała się na razie prawie niemożliwą. Zrozumieć to łatwo, jeżeli się przedstawi trudności, z jakiemi Wydział krajowy miał z początku reorganizacyi do walczenia. Pozyskawszy w kilku miejscach zastępców, którzy zoobowiązali się do wybierania przeznaczonego sobie kontyngentu, przyjmowaliśmy zarazem na siebie zobowiązanie, że przez zabezpieczenie wybierania kontyngentu i w innych miejscowościach przyjdziemy w pomoc naszym zastępcom — w przeciwnym razie sól, która w ten sposób w większej ilości zostawałaby na salinie, służyłaby konkurencyi do szkodzenia naszym uorganizowanym już zastępstwom. Gdy więc z powodu braku porozumienia z Wydziałami powiatowymi przez sześć tygodni nie mogliśmy pozyskać ani jednego znaczniejszego zastępstwa, zaczęły oczywiście pierwej założone zastępstwa obstalowywać coraz mniej soli, skarżyć się na brak poparcia a wreszcie zaczęli się zastępcy usuwać i przechodzić do konkurencyi, która nie próżnowała lecz owszem wytężała wszelkie siły, aby akcyi naszej przeszkodzić. Doszło do tego, że właśnie z powodu tej zwłoki, musieliśmy chwilowo zaniechać akcyi naszej co do Stebnika i porzuciwszy na razie racyonalnie ułożony plan, polegający, na tem, żeby zorganizować najprzód grupę złożoną z salin lackiej, stebnickiej i drohobyckiej, musieliśmy rozpocząć reorganizacyę drugiej grupy, złożonej z salin bolechowskiej i dolińskiej.

Ten niepomyślny początek, przy którym tyle czasu napróżno straciliśmy, przyczynił się co najmniej do trzech miesięcznego opóźnienia ogólnej organizacyi i spowodował, że organizacyi tej nie mogliśmy i w okręgu saliny lackiej w zupełności ukończyć, choć od niej zaczęliśmy z tym skutkiem, że jej kontyngent w krótkim czasie zaczęliśmy już wyczerpywać. Salina stebnicka, nie ukończona, ze swoimi znacznymi zapasami stała nam ustawicznie na przeszkodzie.

Reorganizacya okręgu zbytu saliny bolechowskiej i dolińskiej poszła już prędzej. Tradności ze strony reprezentacyi powiatowych nie było żadnych — w krótkim stosunkowo czasie, bo do końca czerwca doszliśmy do tego rezultatu, że z salin tych wyczerpywaliśmy cały kontyngent.

W ten sposób z końcem czerwca mieliśmy trzy saliny tj. Lacko, Bolechów i Dolina, o tyle zorganizowane, że kontyngent w całości z nich wyczerpywaliśmy.

Z tym dodatnim częściowym rezultatem i doświadczeniami, jakie podczas reorganizacyi na miejscu zebrane zostały, udaliśmy się do c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z żądaniem udzielenia nam pomocy celem przeprowadzenia organizacyi.

Trudności, które Wydział krajowy w czasie całej swojej akcyi napotykał, nietylko polegały na trudnych warunkach poboru soli, które z prywatnego kupca czyniły właściwie uprzywilejowanego wobec Wydziału krajowego kupca, ale polegały na powszechnem przekonaniu w kraju, że c. k. Skarb, udzielając nam prawa pobierania znaczniejszej ilości wyprodukowanej soli, nie pragnął, abyśmy prawo to wyzyskać mogli i dlatego podyktował nam takie ciężkie warunki, które wprowadzenie w życie naszej organizacyi uniemożliwiają. Tak często powtarzały się te głosy i często z takich źródeł, że zmuszało nas to do myślenia, iż zachowanie się organów skarbowych wobec naszej akcyi ma może w tem przyczynę. Pomimo naszych najenergiczniejszych zaprzeczeń nie mogliśmy tego przekonania wykorzenić, i zawsze z niem spotykaliśmy się ze strony tych, z którymi układaliśmy się w zastępstwa, co wprost szkodziło naszej akcyi. Kiedy jednak po przeprowadzeniu organizacyi sprzedaży soli z salin w Lacku, Bolechowie i Dolinie przedstawiliśmy p. Wiceprezydentowi Dyrekcyi Skarbu osiągnięte już rezultaty, a skreśliwszy zarazem trudności, jakie na każdym kroku spotykamy, uzyskaliśmy od Niego kilka ułatwień, opinia pod tym względem tak u organów skarbowych jak i u prywatnych kół interesowanych doznała zupełnej przemiany. Od tej chwili datuje się żywszy rozwój naszej akcyi. Uważamy sobie za obowiazek na tem miejscu wyrazić najwdzięczniejsze uznanie JWP. Wiceprezydentowi Korytowskiemu, że od chwili, kiedy przekonał się o wyczerpaniu przez nas kontyngentu w salinach lackiej, bolechowskiej i dolińskiej, przyszedł naszej akcyi w pomoc a to w ten sposób, iż dawniej obowiązujące a przez czas słabego z naszej strony wybierania kontyngentu zawieszone rozporządzenia ścisłego przestrzegania pewnych warunków co do prywatnych handlarzy solą reaktywował, ukrócając przez to tę konkurencyę, która nie miała na oku rzetelnego korzystania z zasady wolnego handlu solą ale powrót do dawnych stosunków, jakie przed organizacyą naszą istniały a były w całem znaczeniu tego wyrazu monopolistyczne. Że sprawa ta nietylko nie upadła, ale że znajduje się na drodze rozwoju, że możemy mieć nadzieję zupełnego przeprowadzenia organizacyi handlu solą w myśl intencyi Wysokiego Sejmu, zawdzięczamy bezwzględnie osobistemu, energicznemu zajęciu się JWP. Korytowskiego żądaniami naszemi, odnoszącemi się do tej organizacyi i popieraniu ich, o ile to w granicach obowiązujących przepisów jest możliwe i Jego prawdziwie obywatelskiemu pojmowaniu tej sprawy.

Pod innymi zatem warunkami przystępowaliśmy do organizacyi handlu w salinach pokuckich, tj. delatyńskiej, łanczyńskiej i kossowskiej. W miejsce dawnej, w najlepszym razie, obojętności zarządów sprzedaży soli, spotkaliśmy się obecnie z jak najlepszemi ich chęciami ograniczonemi naturalnie przez konieczność ścisłego przestrzegania form i przepisów, ale świadczącemi w każdym razie o przejęciu się humanitarnym celem, jaki sobie Wysoki Sejm w sprawie tej wytknął. To też gdy w połowie września, korzystając ze sposobnej pory, t. j. ze zmniejszenia się zapasów w salinie łanczyńskiej, niespodzianie rozpoczęliśmy akcyę przez zmagazynowanie znacznej ilości soli, opanowaliśmy wkrótce tak te trzy saliny, że od tego czasu do dnia dzisiejszego cały kontyngent z nich wybieramy. Sukces ten był tem więcej niespodziewany, że od samego początku akcyi w salinach pokuckich szło najgorzej tak, że prawie wszystkie zastępstwa się pozrzekały, a starania Wydziału krajowego, poczynione przez Wydziały powiatowe

o pozyskanie nowych zastępców, spełzły na niczem. Spedycyi w tych salinach zrzekło się gal. akc. kraj. Towarzystwo handlowe i Spka — wskutek czego musieliśmy ustanowić tam własnych naszych funkcyonaryuszów. Tutaj też mogła być całkowicie wykonana uchwała Wysokiego Sejmu, ażeby tam, gdzie dostawa odbywa się drogę kołową, pozostawić zastępcom swobodę sprowadzania soli wprost ze salin po cenach, przez Wydział krajowy ustanowionych. Na wszystkie zastępstwa pozyskaliśmy zastępców, którzy zobowiązali się zakładać filie z tablicami w każdej wsi, rzecz, do której spełnienia w całym kraju jako do celu całej akcyi dążymy. Organizowanie tych filii znajduje się właśnie w toku — tworzą one się ustawicznie i to w znacznej liczbie.

Wyznaczoną nam produkcyę saliny łanczyńskiej, najmniejszej ze wszystkich salin, odstąpiliśmy dotychczasowemu zastępstwu kołomyjskiemu, które pomimo trudności, z jakiemi miało do walczenia, utrzymało się przez cały czas od początku akcyi przy Wydziale krajowym. Ostatnie sprawozdanie zastępstwa świadczy, że organizacya filii w każdej wsi należącej do wyznaczonego mu okręgu postępuje szybkim krokiem naprzód.

W salinie delatyńskiej znajdowały się do niedawna bardzo znaczne, bo trzechmiesięczne prawie zapasy. Na zapasy te nie było kupców aż do otwarcia kolei — z chwilą jednak jej otwarcia udali się wyparci przez nas z Doliny i Bolechowa spedytorowie do Dyrekcyi Skarbu z prośbą o prawo zakupywania soli z tych zapasów i otrzymawszy je, pomimo przedstawienia Wydziału krajowego, który gotów był w pewnym przeciągu czasu wyczerpać te zapasy, starają się zniweczyć naszą organizacyę nietylko w okręgu saliny delatyńskiej, ale i innych salin. Przeciwko tej akcyi działać możemy tylko pewnego rodzaju poforsowaniem, to jest, zmagazynowaniem znaczniejszej ilości soli.

Z saliny kossowskiej wyczerpujemy cały kontyngent, pomimo rozlicznych trudności, jakie nam czyniła konkurencya prywatna, także w osobie jedynego handlarza, starającego się odstręczyć zgłaszających się do nas zastępców. Tworzenie filii w okręgu do tej saliny należącym odbywa się pod dozorem naszego funkcyonaryusza przy salinie p. Polończyka i postępuje naprzód.

Po zorganizowaniu salin pokuckich przyszła kolej naturalnym porządkiem na salinę kałuską. Nad zwróceniem prywatnych handlarzy do zastępstw Wydziału krajowego pracujemy właśnie. Sól kałuską zmuszeni jesteśmy także magazynować — czynimy to w zastępstwach naszych w Stanisławowie, Bołszowcach, Bursztynie i Bukaczowcach, jak również w Kałuszu samym. Organizacya ta idzie powolnie, wymaga wiele zachodów i kosztów. Salina ta produkuje stanowczo więcej soli, niż okręg do niej należący a szczupły ze względu na bliskość salin bolechowskiej, dolińskiej i delatyńskiej wymaga. Zwiększenie produkcyi przez październik i listopad było zdaniem naszem, ze względu na wielkie zapasy delatyńskie, których trudno przychodzi się pozbyć, nieusprawiedliwione a nam bardzo pod każdym względem szkodliwe. Mamy jednak nadzieję, że produkcya ta obecnie przybierze odpowiednie rozmiary.

Po zorganizowaniu handlu solą ze saliny kałuskiej pozostałaby jeszcze do zorganizowania salina stebnicka i drohobycka. Stosunki na pierwszej poprawiły się w ostatnich dwóch miesiącach znacznie tak, że i co do tej saliny mamy jak najlepsze nadzieje — również wobec zmniejszenia się zapasów w salinie drohobyckiej powinna się obecnie udać organizacya naszego handlu solą z tej saliny.

Obrót solą wzmógł się znacznie w ostatnich czasach. I tak sprzedaliśmy:

w styczniu	1894.	r.	17024	cetn. metr.
w lutym	„	„	12902	„ „
w marcu	„	„	12606	„ „
w kwietniu	„	„	12762	„ „
w maju	„	„	14714	„ „
w czerwcu	„	„	13859	„ „
w lipcu	„	„	15839	„ „
w sierpniu	„	„	17082	„ „

we wrześniu	„	„ 20854	„	„
w październiku	„	„ 28584	„	„
w listopadzie	„	„ 28675	„	„
w grudniu	„	„ 29471	„	„

podczas gdy w roku zeszłym wynosiła sprzedaż ta:

w lipcu	1893. r.	14385	cetn.	metr.
w sierpniu	„	„ 19490	„	„
we wrześniu	„	„ 19863	„	„
w paździeznikn	„	„ 20780	„	„
w listopodzie	„	„ 17427	„	„
w grudnia	„	„ 15767	„	„

Jaki jest rezultat finansowy dotychczasowej akcyi okaże zamknięcie rachunków, nad którego zestawieniem celem przedłożenia go Wysokiemu Sejmowi biuro pracuje. Nie okaże ono rezultatów dodatnich, bo do znacznego braku, pochodzącego z defraudacyi przyłączy się prawdopodobnie brak powstały z tego powodu, że Wydział krajowy chcąc sprawę tę do pomyślnego skutku doprowadzić, musiał pojmować ją w całem tego słowa znaczeniu po kupiecku i w niejednym wypadku poforsować, czy to przez zniżenie ceny, czy też przez inne wydatki, jak n. p. wydatki na same koszta reorganizacyi, magazynowanie etc. Wydział krajowy ma jednak nadzieję, że wobec obrotu jaki ta sprawa w ostatnim czasie przybrała, straty te stosunkowo w bardzo krótkim czasie, bez obciążenia handlu solą, pokryte zostaną z dochodów funduszu solnego, jakie mieć on może stale od chwili, gdy Wydział krajowy uzyska takie przeważnie stanowisko w tym handlu, jakie mu c. k. Skarb na żądanie Wysokiego Sejmu w zasadzie przyznał.

W toku reorganizacyi wystosowaliśmy do JE. P. Ministra Skarbu memoryał, w którym przodstawiliśmy potrzebę zmiany warunków, pod którymi sól mamy pobierać i wykazaliśmy, że ta właśnie klasa kupców prywatnych, która w dawniejszych czasach, przed organizacyą, zmonopolizowała handel solą, ma przy poborze soli uprzywilejowane stanowisko, zamiast, żeby je miał Wydział krajowy, jako akcyę humanitarną na celu mający. Wobec tego, że dla uzyskania kredytu dokonaliśmy wszelkich przepisami wymaganych warunków, i otrzymaliśmy przy przyznaniu kredytu tylko to, co byłoby nam z prawa służyło, tak jak każdemu któryby tych warunków dopełnił — wobec tego dalej, że prawo pierwokupna, t. j. to, że nam sól najprzód przed wszystkimi, na salinie wydają, jest związane ściśle ze sprawą kredytu, bo w ten sposób przychodzimy zabierać sól, której cena już z góry wekslem jest pokryta, dalej wobec tego, że korzyści przyznania pewnego kontyngentu są wobec warunków jego poboru iluzoryczne, wszystkie przyznane nam dotychczas przez c. k. Skarb ułatwienia schodzą do minimum. Udzielenie nam pewnego rodzaju pomocy, którаby w cale nie potrzebowała przekraczać przepisów istniejących która byłaby, zdaniem naszem, drobną rzeczą dla c. k. Skarbu, a z której Wydział krajowy potrafiłby skorzystać tak, żeby przyznane nam w zasadzie uprawnienia w życie wejść mogły, moglibyśmy dopiero uważać za właściwe poparcie usiłowań Wysokiego Sejmu, dążących do uchronienia wiejskiej, uboższej ludności przed wyzyskiwaniem przy drobnej sprzedaży soli.

Prosiliśmy zatem P. Ministra, aby przywrócił nam pierwotnie przyznany 14to dniowy termin do wybierania soli kontyngentowej, jedną bowiem z głównych przyczyn przepadania kontygentu było to, że terminy te były bardzo krótkie na niektórych salinach, bo 2—3 względnie 7—8 dniowe. W salinach pokuckich, gdzie terminy te były 8, względnie 13 dniowe, poszła nam uż z tego powodu łatwiej organizacya. Dzisiejsze terminy dwu lub trzech dniowe sprawiały, że jeżeli w niektórych miesiącach przy końcu miesiąca, t j. wtedy gdy i rezerwowy 5ciodniowy termin nie miał zastosowania, przypadały dwa lub trzy dni świąt, przyznanie kontyngentu na ten okres było na papierze, bo salina przedtem soli nie wydała, w czasie świąt oczywiście także wydawać nie mogła a po świętach już nie miała prawa do tego, zatem część kontygentu

przepadała na rzecz prywatnego handlu, dla którago magazyny solne są wtedy jakby jego własnymi magazynami, bo sól dostanie zawsze i nikt go nie zmusza brać soli wtedy, kiedy mu to nie jest wygodne. Na prośbę naszą zapobiegł JW. wice-Prezydent kraj. dyrekcyi Skarbu natychmiast podobnym ewentualnościom przez udzielenie nam pięciodniowego rezerwowego terminu po końcu każdego miesiąca — podajemy to jednak na dowód, jak pierwotnie rozumiano ułatwianie Wydziałowi krajowemu sytuacyi i tak bardzo trudnej, co tu jest tem drastyczniejsze, że §. 6. warunków przez c. k. Ministerstwo zatwierdzonych mówi wyraźnie o 3 lub 5 dniowym terminie rezerwowym bez jakiejkolwiek wzmianki, że z końcem miesiąca termin ten nie istnieje.

Prosiliśmy zatem p. Ministra, aby na przyszłość termin ten wynosił co najmniej dni 14. a ponieważ o ile nam wiadomo, powodem wyznaczenia tak krótkich terminów był brak magazynów na salinach, oświadczyliśmy, że jesteśmy gotowi postawić do rozporządzenia c. k. Dyrekcyi Skarbu odpowiednie kwoty na zaadaptowanie, albo na rozszerzenie magazynów na niektórych salinach — przez co mogłaby chcć częściowo wejść w wykonanie uchwała Wys. Sejmu o oddanie Wydziałowi krajowemu magazynów soli albo przynajmniej ich części przy c. k. urzędach sprzedaży soli.

Drugą jeszcze ważniejszą kwestyą, którą musieliśmy w memoryale poruszyć, była sprawa urugulowania stosunku naszego kontyngentu do całej produkcyi.

Dotychczas mieliśmy przyznany konstyngent w ilości 420.000 cetn. metr. W stosunku do preliminarza na r. 1893. który przy naszych obradach nad przyjęciem tej sprawy mógł być wzięty za podstawę obliczeń, a wynosił 487.000 cetn. było to około $^8|_9$ części całej produkcyi. Tymczasem w r. 1893 wyprodukowano więcej o 13.100 cetn. a na rok 1894 zapreliminowano więcej o 6000 cetn. choć zdaniem Wydziału krajowego, ani jedno ani drugie nie było usprawiedliwione, bo większy popyt jaki się w r. 1893 z rozpoczęciem akcyi Wydziału krajowego rozwinął, był oczywiście pozorny, skoro z jednej strony Wydział krajowy a z drugiej strony konkurencya w jednym czasie zarzucały jedne i te same okolice podwójną ilością soli, co po jakimś czasie na pokrycie musiało się niekorzystnie odbić. Gdy jeszcze ze względów ekonomicznych, których dokładnego wytłumaczenia się nie podejmujemy, jak słyszeliśmy, sprzedaż soli warzonki w ogóle wypadła gorzej w tych dwóch ostatnich latach niż w poprzednich, spotykaliśmy się w swoim czasie z zarzutami że mniejsza sprzedaż jest winą akcyi Wydziału krajowego i że winą Wydziału krajowego jest, iż niekiedy z powodu przepełnienia magazynów saliny muszą panwy gasić.

Wobec tego, że akcya Wydziału krajowego miała na celu obniżenie ceny soli i że o ile się rozwinęła celu tego dopieła, powinna ona według wszelkich zasad ekonomicznych powiększyć tylko konsumcyę a nie zaś zmiejszyć ją. Zarzuty te więc moglibyśmy pominąć, gdyby znowu nie stanowiły one dowodu trudności, z któremi się nasza akcya spotykała bo przekonanie to było oczywiście powodem zawieszenia wszelkich, rozporządzeniami ministeryalnemi zaprowadzonych jeszcze przed naszą akcya ograniczeń dla prywatnego handlu, które dopiero w czasie reorganizacyi p. Wiceprezydent z całą gotowością kolejno reaktywował.

Wśród takich stosunków pierwotnych i wśród tego, że saliny, mające pod względem ilości produkcyi zostawioną zupełną swobodę produkują miesięcznie rozmaite ilości soli, my zaś mając z góry na miesiąc przedtem wyznaczony kontyngent, nie możemy nigdy wiedzieć i obrachować ile prywatnemu handlowi soli pozostaje — ulepszenie i wykończenie naszej organizacyi natrafia na nieprzyzwyciężone trudności. Prosimy zatem p. Ministra, aby wyznaczono nam jako kontyngent niepewną z góry oznaczoną ilość centnarów metrycznych soli ale pewną stosunkową część produkcyi — mianowicie $9|_{10}$ całej produkcyi i to tak, żeby przy oddaniu każdego magazynu ze strony zarządu wyboru soli zarządowi sprzedaży, rezerwowano dla nas $9|_{10}$ a $1|_{10}$ dla handlu prywatnego. Wtedy ureguluje się handel naszą solą i handel solą prywatną, która wtedy konkurencyi z nami prowadzić nie będzie, lecz zastosuje się zupełnie do cen naszych.

Oprócz tego upraszaliśmy p. Ministra, aby upoważnił krajową Dyrekcyę Skarbu do czynienia nam w granicach przepisów wszelkich ułatwień, które nie byłyby połączone ze szkodą Skarbu a do rozwoju naszej akcyi mogłyby się znacznie przyczynić. Łatwość porozumienia się z miejscową władzą a zarazem dotychczasowe nasze doświadczenia, co do uwzględniania naszych żądań przez p. Wiceprezydenta, dają nam pewność, że wszelkie nasze słuszne żądania pomyślnie i rychło zostaną załatwione.

Memoryał nasz poparliśmy u p. Ministra przez wysłanie delegata naszego w osobie podpisanego referenta tej sprawy w Wydziale krajowym, jak również przez postaranie się o poparcie Koła polskiego, którego referent p. Rutowski brał udział w konferencyi z c. k. Ministerstwem, JE. p. Ministra dla Galicyi i wiceprezydenta izby p. Abrahamowicza. Dotychczas nie mamy jeszcze odpowiedzi na ten memoryał, ale delegat nasz odniósł z konferencyj w Wiedniu wrażenie, iż spodziewać się możemy jeżeli nie całkowicie to choć w znacznej części przychylnego załatwienia sprawy.

Tymczasem ani na chwilę nio spuszczamy z oka pierwszego z celów reorganizacyjnych tj. dojścia do tego, aby przeznaczony dla nas kontyngent wyczerpać. Używamy do tego wszelkich wysiłków choć często nasze zarządzenia co do osób zastępców nie sę miłe witane i pracujemy w tym kierunku z całą energią w tem przekonaniu, że wyczerpanie kontyngentu stanowić będzie tło, na którem dopiero właściwa organizacya, a mianowicie założenie w każdej wsi filii, będzie mogła być dokonane.

Przy tej organizacyi liczymy bardzo na współdziałanie Wydziałów powiatowych. Chodzić będzie wtedy o wyegzekwowanie, aby ustanowieni przez nas zastępcy z całym pośpiechem zakładali f i l i e z t a b l i c a m i w k a ż d e j m i e j s c o w o ś c i. Przy zbiżeniu się odpowiedniej pory prześle Wydział krajowy Wydziałom powiatowym odpowiednią instrukcyę.

Również liczy Wydział krajowy na niektóre Wydziały powiatowe, że przyjmą opiekę nad magazynami, które Wydział krajowy będzie musiał w roku przyszłym w kilku miejscowościach założyć. W porze, w której ludność mniej soli konsumuje moglibyśmy łatwo nie wybrać kontyngentu, coby znowu podsyciło konkurencyą prywatną. W tym celu mamy zamiar w miejscach większego zbytu potworzyć magazyny, w których sól mogłaby znaleźć czasowe przechowanie i być wydawaną zastępcom. Na takie miejsca nadają się najwięcej Rzeszów, Łańcut, Krosno, Jasło, Mielec lub Tarnobrzeg, Tarnopol, Czortków, Stanisławów, Kołomyja, Lwów. W Łańcucie weszliśmy już w porozumienie z Wydziałem powiatowym, który od samego początku gorliwie sprawą solną się zajmował i częściowo już sól tam magazynujemy. Z Wydziałem powiatowym w Czortkowie nastąpiło również już porozumienie. Akcyi jednak magazynowania na większą skalę dopóty nie rozpoczniemy, dopóki nie zostanie unormowany stosunek naszego kontyngentu do produkcyi i sama produkcya, w obecnych bowiem stosunkach, każde zmagazynowanie większej ilości soli, groziłoby tem, żeby salina powstałą stąd próżnię w magazynach z całym pośpiechem zapełniła, skutkiem czego cel magazynowania zupełnie byłby chybiony. Magazynujemy więc tylko w razie koniecznej potrzeby, zaś po uregulowaniu i ustaleniu stosunków produkcyi, tak, że będziemy wiedzieli, z czem się rachować, magazynowanie to, mające na celu ochronę naszych zastępców przed handlem prywatnym, rozpoczniemy na większą skalę. Zwiększone koszta administracyi dadzą się pokryć ze zwiększonych dochodów, które jednak nie zacięźą ani na pośredniku, ani na konsumencie, gdyż wiele bardzo wydatków, jakie obecnie ponosi pośrednik idzie na cele konkurencyjne. Mamy wielu zastępców, którzy choć są handlarzami soli z zawodu, pomimo sprzedawania wielkiej ilości soli nie zyskują nic, bo mają jeszcze ciągle do czynienia z konkurencyą, która choć mniej soli dostarcza, jednakże zawsze cenę hurtowną zniża. Konsument na małej zniżce ceny hurtownej nie zyskuje nic, zyskuje na niej trochę posrednik, zysk ten jednak jest tak mały i ze względu na to, że w ogóle sól musi być uważana za artykuł handlowy tego rodzaju, jak i inne najniezbędniejsze artykuły i wskutek tego przynosić przy sprzedaży mały zysk, powinien być mały, tak że pewna różnica drobna w cenie hurtownej pośrednika, podającego sól konsumentowi, a więc najczęściej

kupca korzennego, greizlernika, itd. nie robi żadnego wpływu. Zastępca nasz, mający obowiązek utrzymywania magazynu, sprowadzania soli na czas wagonami, a więc obowiązek wydawania znaczniejszej kwoty pieniężnej, zmuszony do poświęcenia całego swego czasu interesowi, musi mieć jakiś zysk, inaczej bowiem interes jako nieproduktywny a jedyny porzuci.

Konkurencya prywatna, wychodząca ze salin, od dawnych spedytorów pracuje niezmordowanie nad tem, żeby naszych zastępców w ten sposób do prowadzenia zastępstw zniechęcić — nie ustaje ona i tam, gdzie ustanowiliśmy zastępcą dawnego handlarza soli, konkurencya postarała się zawsze w każdym wypadku o współzawodnika, któremu najczęściej na własny koszt i ryzyko prowadzenie konkurencyi powierza. Fakt ten, że właściwie konkurencyą wykonuje tylko pewna nieliczna grupa osób i to tych, którzy swojego czasu z wolnego handlu solą uczynili dla siebie monopol, powinienby być decydującym dla władz skarbowych i spowodować je do poparcia naszych dążeń.

Kończąc niniejsze ogólne sprawozdanie, w którem pragnęliśmy dać Wysokiemu Sejmowi obraz naszej działalneści dla zreorganizowania sprawy i trudności, jakie się ze wszech stron pojawiały i pojawiają, przechodzimy do zdania sprawy z tego, o ile mogliśmy załatwić uchwały Wysokiego Sejmu na wstępie wymienione.

Uchwała pierwsza polecała nam zasiągnięcie opinii Wydziałów powiatowych i zorganizowanie handlu solą o ile możności z uwzględnieniem tych opinii.

Chwila, kiedy Wydział krajowy po rozejściu się Wysokiego Sejmu przystępował do rozpoczętej już z własnej inicyatywy reorganizacyi, była tego rodzają, że chodziło już o ratowanie sprawy, która upadała. Zastępcy nasi, zgnieceni w większej części konkurencyą, zniechęceni poniesionemi, często znacznemi stratami, bardzo licznie opuszczali zastępstwa, albo też wyczekiwali zmiany sytuacyi, zachowując się wobec konkurencyi zupełnie biernie. W takich stosunkach załatwienie uchwały Wysokiego Sejmu przez rozpisanie okólnika do Wydziałów powiatowych z zapytaniem o ich szczegółową opinię, byłoby załatwieniem sprawy od zielonego stolika, a narażeniem się na to, że zanim by odpowiedzi nadeszły i Wydział krajowy na ich podstawie system organizacyjny sobie ułożył. stosunki pogorszyłyby się tak, żeby już nie dały się naprawić. Nie można zapomnieć, że przy ustawicznem zmniejszaniu się zamówień naszych, otrzymywaliśmy w urzędowej i w krótkiej drodze wezwania od władz skarbowych do wybierania kontyngentu, iż mogliśmy obawiać się, że w miarę usuwania się naszych zastępców konkurencya na miejscach, w których zwyciężyła zacznie brać od konsumentów ceny wyższe, co jedno połączone z drugiem może spowodować naturalnym porządkiem rzeczy wytrącenie tej akcyi z rąk Wydziału krajowego. Chcąc zatem temu zapobiec, postanowiliśmy opinię pojedynczych Wydziałów powiatowych uzyskać w jak najkrótszej drodze, a zarazem reorganizować sprawę według planu z góry powziętego, na razie jedynie racyonalnego, t. j. aby przedewszystkiem zdążyć do wyczerpywania kontyngentu, jako podstawy całej akcyi. W tym celu wysłaliśmy delegata, aby tenże po zażądaniu opinii od Wydziałów powiatowych, którą nam miał zakomunikować, zarządził zaraz na miejscu, co potrzeba, aby warunek wyczerpania kontyngentu mógł być dopełniony. Póki chodziło o opanowanie kilku chociażby salin dla uzyskania podstawy do dalszej operacyi, sposób ten był najpraktyczniejszy, kiedy zaś po zorganizowaniu trzech salin udaliśmy się do c. k. Władz skarbowych i zaczęliśmy działać niejako od środka, starając się o niedopuszczenie konkurencyi do zabieżania naszego kontyngentu, porozumiewanie się z Wydziałami powiatowymi, mogliśmy na razie odłożyć, nie czyniliśmy bowiem żadnych większych zmian ani co do osób zastępców ani co do systemu organizacyi. Gdy doprowadzimy do wyczerpania kontyngentu, a jak podany wyżej wykaz świadczy zbliżamy się do tego dość szybkim krokiem, zwrócimy się do Wydziałów powiatowych z pewnymi już rezultatami i sądzimy, że na punkcie możebnej już takiej organizacyi, żeby każda miejscowość miała filię z tablicą, porozumienie z całą pewnością nastąpi i że zarazem uzyskamy ze strony Wydziałów powiatowych pomoc co do uzupełnienia organizacyi i co do kontroli.

Co się tyczy drugiej uchwały, odnoszącej się do pozostawienia zastępcom swobody pobierania sobie soli transportowanej kołowo samym ze salin, uchwała ta została w trzech salinach pokuckich wykonaną — po wyczerpującym jednak zastanowieniu się nad tem na zarządzonych przez Wydział krajowy konferencyach, nie mogliśmy uznać, aby ogólne wprowadzenie tego zarządzenia było dla sprawy korzystne. Byłoby ono prawdopodobnie pociągnęło za sobą wstrząśnienie, które w takich stosunkach, jakie w owym czasie mieliśmy, mogłoby być dla sprawy bardzo niebezpieczne.

Oprócz tego byliśmy przekonani, że jeżeli dla niektórych, stosunkowo bardzo nielicznych powiatów, oddanie im dostawy, byłoby rzeczą dla nich bardzo pożyteczną a dla nas nieszkodliwą, to znowu oddanie tej dostawy w wielu wypadkach ludziom prywatnym, których trudno przyszłoby skontrolować gdzie sól wożą, byłoby pociągnęło za sobą tyle zamieszania i nadużyć że wszelka organizacya, szczególniej w ówczesnych stosunkach byłaby niemożliwą. Dla tego wytrwał Wydział krajowy przy zasadzie generalnej spedycyi, chociaż z przykrością przyszło mu odmówić dla zasady żądaniom niektórych powiatów, co do których miał przekonanie, że sprawę należycie by prowadziły.

Uchwały w sprawie uzyskania eraryalnych magazynów i 14 dniowego terminu do poboru soli zostały zakomunikowane c. k. Rządowi i poparte w naszym memoryale, w sposób, który wyżej skreśliliśmy.

Na nasze odniesienie się do c. k. Rządu o obniżenie taryf dla przewozu soli na kolejach państwowych, otrzymaliśmy odmowną odpowiedź. C. k. Dyrekcya kolej państwowych, podała jako powód okoliczność, że fracht dla soli w Galicyi wynosi stosunkowo mniej niż w innych krajach koronnych.

Przystępujemy obecnie do skreślenia stanu naszej organizacyi w każdym pojedynczym powiecie.

I tak:

B ó b r k a. Po wypowiedzeniu zastępcy poprzedniemu, który nie mógł doprowadzić do wybierania kontyngentu, powierzyliśmy, po porozumieniu się z Wydziałem powiatowym zastępstwo w Bóbrce zastępcy dotychczasowemu w Chodorowie, który okręg swój należycie urządził i dał nam się poznać, jako sprężysty i sumienny zastępca. Temu samemu zastępcy powierzyliśmy także Rozdół z powiatu żydaczowskiego, Knihińcze, Podkamień i sam Rohatyn z powiatu Rohatyńskiego.

W ten sposób utworzyliśmy okręg znaczniejszy, którym zastępcy temu opłaci się zająć prawie wyłącznie — uważaliśmy bowiem w wielu wypadkach, że zainteresowanie zastępcy w ten sposób przynosi sprawie korzyści.

B o h o r o d c z a n y, należące do saliny delatyńskiej są właśnie w toku organizacyi.

Mamy nadzieję, że w krótkim czasie oddamy powiat ten z urządzonemi wszędzie filiami pod kontrolę Wydziału powiatu.

B o r s z c z ó w pobiera częściowo sól z Łanczyna, a mianowicie Borszczów i Jezierzany z 23 miejscowościami Mielnica i Skała zaś z resztą wsi z Kossowa. Część łańczyńska jest już prawie zorganizowana — Borszczów ma 7 f i l i i, Jezierzany 3 f i l i e — 23 miejscowości zaś 21 f i l i i, wszystko z tablicami, a według sprawozdania zastępcy, tworzenie dalszych f i l i i jest w toku. W części powiatu pobierającej sól z saliny kossowskiej powstają także filie, tworzone pod wpływem naszego spedytora kossowskiego.

B r o d y. Wydział powiatowy zrzekł się wykonywania zastępstwa. Brody i Leszniów powierzyliśmy dawnemu wekturantowi Wydziału powiatowego, który wszedł w spółkę z najznaczniejszym prywatnym handlarzem soli — Podkamień pozostał w rękach poprzedniego zastępcy Wydziału — do Toporowa i Łopatyna dostarczamy soli z zastępstwa naszego w Sokołówce - Olesku.

Załośce zostały w rękach poprzedniego zastępcy, który przybrał sobie do spółki konkurujących z nim handlarzy.

B r z e ż a n y. Zastępstwo wykonywał Wydział powiatowy. Zacięta jednak konkurencya, którą handel prywatny podtrzymywał solą dolińską w tym mieście, należącym właściwie do saliny kałuskiej, nie dozwoliła akcyi Wydziału należycie się rozwinąć. Po ustąpieniu Wydziału powiatowego powierzyliśmy sprzedaż jednemu z najznaczniejszych handlarzy soli w Brzeżanach. Po zorganizowaniu saliny kałuskiej mamy nadzieję, że handel solą w tym powiecie rozwinie się należycie.

B r z o z ó w. Wydział powiatowy brzozowski, który miał zastępstwo w Brzozowie miał trudne stosunkowo pierwotne warunki sprzedaży. Byłoto jednak z tych miejsc, dla których system monopolowy przedstawiał się niekorzystnie. Pomimo zniżenia ceny, jakie nasz delegat w naszem imieniu Wydziałowi zaproponował, nie chciał się Wydział powiatowy zobowiązać do jakiegokolwiekbądź kontyngentu, wskutek czego do porozumienia dojść nie mogło.

Zastępstwo w Brzozowie powierzyliśmy dawnemu zastępcy Wydziału powiatowego. Ponieważ oddanie zastępstwa nastąpiło w czasie, kiedy sprawa zorganizowania saliny stebnickiej była do pewnego stopnia z powodu zwłoki skompromitowaną, prosperowało zastępstwo z początku słabo — obecnie polepszyły się stosunki i mamy wszelką nadzieję, że zastępstwo to znajdujące się w rękach inteligentrego, młodego kupca rozwinie się prawidłowo.

Haczów zaopatruje się solą stebnicką przez zastępstwo brzozowskie. — Dynów należący do saliny lackiej, pomimo ułatwienia mu warunków zupełnie się nie rozwija, tak, że będziemy musieli zarządzić zmianę zastępstwa.

B u c z a c z należy do saliny delatyńskiej, dla której stanowi dosyć znaczne miejsce zbytu. Zastępstwo pozostawiliśmy w rękach dotychczasowego zastępcy. Ponieważ jednak dawni spedytorzy dolińscy, którzy delatyńską solą chcą nam zrobić dywersyę, zwrócili się także przeciwko Buczaczowi, i tam będziemy musieli przejść walkę konkurencyjną, nie wiadomo nam, jak prędko ostateczne zorganizowanie tego okręgu nastąpi. Do Buczacza przyłączyliśmy Barysz i Potok złoty. Monasterzyska mają osobne zastępstwo, które jednak jeszcze należycie nie jest zorganizowane, zakłada jednak filie.

C i e s z a n ó w. Jest to jeden z najtrudniejszych okręgów do zorganizowania. Sól lacka, której dostawa jeszcze najtaniej wynosi, nie ma należytego popytu — sól stebnicka jest za drogą, aby można ją po $10^1/_2$ ct. sprzedawać bez straty — cena zaś dawniejsza, właśnie na krótki czas przed samą akcyą Wydziału krajowego ustanowioną była na mocy układu wekturanta z Wydziałem powiatowym na $10^1/_2$ — zatem według uchwały sejmowej obowiązuje Wydział krajowy ta cena, która nie odpowiada rzeczywistym stosunkom, czego dowodem to, że wekturant, a właściwie wekturantka, która cenę tę podjęła się pobierać, poniosła straty. Do Dzikowa, Oleszyc i Narola dostarczamy soli — z organizacyą zaś samego Cieszanowa i Lubaczowa zaczekamy do tej pory, kiedy będziemy mogli ze względu na stan finansowy sprawy solnej, dokładać na soli dla powiatu cieszanowskiego. Tymczasem nie dochodziły nas skargi, żeby cena topki soli w powiecie cieszanowskim była wyższa niż 11 ct.

C z o r t k ó w. Na mocy porozumienia się z Wydziałem powiatowym założyliśmy magazyn krajowy w Czortkowie. Sądzimy, że po zreorganizowaniu saliny kałuskiej, co jest obecnie w toku, handel solą w tym powiecie rozwinie się prawidłowo.

W Jagielnicy, która pobiera sól z saliny Kossowskiej wyczerpuje nowy zastępca kontyngent i zakładu filie.

Powiaty:

D o l i n a, D o b r o m i l, D r o h o b y c z, pozostały niezmienione ze względu na to, że w ich obrębie znajdują się saliny. Ponieważ dla rozwoju akcyi Wydziału krajowego było wskazanem, aby część soli dla prywatnych pozostała, rozchodziła się jak to zresztą było w intencyi rozporządzeń c. k. Ministerstwa skarbu, w okolicach po pobliżu salin leżących i aby nią nie konkurowano gdzie indziej, ograniczał Wydział krajowy do pewnego stopnia pobór soli w zastępstwach

miejscowych, aby pozostawić miejsce dla soli prywatnej. Zastępstwa jednak istnieją jako kontrola, aby prywatny handel pozostawszy sam, nie podniósł ceny. Zażalenie powiatu dobromilskiego na zastępstwo dobromilskie załatwiliśmy wysłaniem kontrolora, który w krótkiej drodze niewłaściwości usunął. Nowych zażaleń nie było.

G o r l i c e. Zastępcą był Wydział powiatowy — kontyngentu jednak nie wybierał. Musimy tu jednak zaznaczyć, że winy Wydziałowi przypisać nie możemy — pierwotne bowiem ceny, według systemu monopolowego, wychodziły na niekorzyść powiatu. Delegat nasz zaproponował Wydziałowi dalsze wykonywanie zastępstw pod warunkami znacznie ułatwionymi i znalazł Wydział powiatowy ożywiony jak najlepszymi chęciami. Pomimo jednak staran tak Wydziału powiatowego, jak i delegata, dążących do zapewnienia odbioru kontyngentu, nasuwały się takie trudności, że Wydział powiatowy usunął się od wykonywania zastępstwa. Były to właśnie czasy, kiedy nie udało nam się zorganizowanie saliny stebnickiej — konkurencya była tak rozzuchwalona, że handlarze soli w Gorlicach nie chcieli robić układu — dopiero posłanie ajenta z wagonem soli, i polecenie sprzedawania soli tak długo o $^1/_2$ centa taniej, póki konkurencyi nie pokona, skłoniło tamtejszych kupców do przyjęcia zastępstwa. Pomimo wybierania kontyngentu, nie możemy jednak stosunków gorlickich uważać za odpowiednie — zastępstwo bowiem nie okazuje odpowiedniej zdolności czy ochoty do zakładania filii.

G r ó d e k. Po zrzeczeniu się zastępstwa ze strony powiatowego lwowskiego Towarzystwa handlowego, powierzyliśmy zastępstwo w porozumieniu z Wydziałem powiatowym dawnemu wekturantowi powiatowemu. Gródek jednem, tak jak Mościska i Rudki należy do tych powiatów, które mogą być zorganizowane odpowiednio dopiero wtedy, gdy salinę stebnicką i drohobycką zupełnie opanujemy.

H o r o d e n k a pobiera sól z Łanczyna. Miasto Horodenka ma dotychczas 7 filii, Obertyn 4, — 43 miejscowości zaś należących oo tego okręgu ma utworzonych świeżo 40 filii.

H u s i a t y n pozostawiliśmy bez zmiany. Zastępstwa nasze mają ciężką walkę do stoczenia z konkurencyą, obecnie operująca już tylko solą kałuską — mamy jednak nadzieję, że wyjdą zwycięsko z tej walki, tem bardziej, że ostatnie miesiące świadczą o pewnym postępie. Z powodów od nas niezależnych została ta okolica w ostatnich czasach przez kilka, dwa czy trzy dni, bez soli — konkurencya, która stara się pobić zastępstwo niższą ceną — podskoczyła z ceną topki natychmiast na 12 i 13 cnt. Jest to jeden z licznych dowodów, że konkurencya prywatna, podsycana przez dawniejszych spedytorów przy salinach, którzy niegdyś w kilkanaście osób zdołali zmonopolizować handel solą, a których z powodu braku dostatecznej gwarancyi dotychczas nie dopuściliśmy do interesu, jak dotąd nie dąży do utrzymania się przez podawanie soli po niższych cenach niż nasze, lecz uważa to za środek do celu, którym właściwie jest podkopanie naszej akcyi i przywrócenie dawnych stosunków dla nich tyle korzystnych a dla ludności wiejskiej tak ciężkich.

J a r o s ł a w. Co do tego powiatu jesteśmy w tem nieprzyjemnem położeniu, że zcentralizowanie organizacyi, tak jak to Wydział krajowy uczynić był zmuszony, usunęło dawniejszą organizacyę Wydziału powiatowego, wzorową i zupełnie odpowiadającą wymaganiom. Dzisiejsza nasza organizacya biorąc ją ze stanowiska powiatu, nie jest lepszą, choć zapewnia w głównym celu to samo, co zapewniała organizacya powiatowa, a mianowicie dostatek soli i cenę $10^1/_2$ cnt. za topkę. Sprzedaż soli odbywa się w bardzo licznych miejscach, tak po miasteczkach, jak i po wsiach, wszystkie a liczne kółka rolnicze otrzymują z całą łatwością sól i po cenach, o ile to osądzić możemy, nie wyższych, niż przy dawniejszej organizacyi Ponieważ przez dłuższy czas prywatni handlarze z Lacka obrali sobie za cel Jarosław, a i dzisiaj jeszcze, po usunięciu konkurencyi z Lacka starają się spedytorzy drohobyccy podkopać naszą organizacyę, nasyłając sól z Drohobycza, nie możemy uważać organizacyi za dokonaną — jesteśmy jednak przekonani, że w krótkim czasie założenie w k a ż d e j w s i filii nie będzie przedstawiało najmniejszej trudności, tem bardziej, że i dzisiaj już ceny wyższej handle wiejskie nie biorą.

Wydział powiatowy jarosławski był drugim z rzędu, od którego rozpoczynając reorganizacyę zażądaliśmy opinii w myśl uchwały Wysokiego Sejmu. W oświadczeniu swojem zastrzegł Wydział powiatowy swoją zasadniczą opinię — jednakże, uznając widocznie trudne położenie Wydziału krajowego, nie obstawał na razie przy żądaniach restytuowania dawnego stanu rzeczy, lecz podał nam swoje uwagi co do urządzenia dzisiejszego, którym w części uczyniliśmy, w części zaś uczynimy zadość w krótkim czasie. Uwagi co do złagodzenia formalistyki i rygorów, na które się skarżyły zastępstwa i filie są słuszne i Wydział krajowy rzeczywiście ułatwił zadanie zastępcom pod tym względem. Znajdzie to wyraz w instrukcyi, którą Wydział krajowy na podstawie dotychczasowych doświadczeń wyda.

Do stosunku z Towarzystwem spedycyjnem odnoszą się nasze poprzednie uwagi.

Za szybkie powzięcie decyzyi i za samą decyzyę, która nam bardzo ułatwiła organizacyę saliny lackiej uważamy sobie za obowiązek wyrazić tu uznanie Wydziałowi powiatowemu.

J a s ł o. Nowo mianowani zastępcy, z których jeden jest dawnym wekturantem powiatowym, drugi największym handlarzem soli w Jaśle, wyczerpują kontyngent. Konkurencya prywatna nie pozwoliła nam dotychczas ukończyć organizacyi — sądzimy jednak, że to w krótkim czasie nastąpi. Cenę w Jaśle musieliśmy przywrócić na 11 ct. za topkę. Kołaczyce oddaliśmy przedstawionemu przez Wydział powiatowy kandydatowi.

J a w o r ó w. Zastępstwo jest w rękach Wydziału powiatowego, który wśród znacznych trudności z całą energią organizuje handel solą krajową. W ostatnich czasach widać znaczny postęp w zastępstwach w Jaworowie i Krakowcu. Zastępstwo Wielkie-Oczy, które należałoby właściwie traktować razem z Lubaczowem nie funkcyonuje wcale.

K a ł u s z znajduje się w toku organizacyi.

K a m i o n k a s t r u m i ł o w a. Zastępstwo objął od samego początku i prowadzi wzorowo Wydział powiatowy wyczerpując cały kontyngent i rozsprzedząc go za pośrednictwem znacznej ilości filii. Rozpoczęte z Wydziałem powiatowym rokowania o zmianę warunków poboru soli, zostały przerwane z powodu chwilowego podniesienia głowy przez konkurencyę bolechowską, wobec czego nie chcieliśmy utrudniać Wydziałowi położenia i narażać przeprowadzonej przezeń organizacyi.

K o l b u s z o w a. Zastępstwo kolbuszowskie prowizorycznie ustanowione w związku z Sędziszowem. Sokołów nieobsadzony zaopatruje się w sól z zastępstwa rzeszowskiego. Majdan oddany zastępcy tarnobrzeskiemu ze względu na jednę stacyę odbiorczą. Przeciwko temu wniósł Wydział powiatowy przedstawienie, przedewszystkiem ze względu na to, że przez przyłączenie jakiejś miejscowości do innego zastępstwa, a szczególniej z innego powiatu, traci miejscowa ludność zarobek przy przewożeniu soli Tak jednak nie jest — połączenia takie, które Wydział krajowy musiał częściej wprowadzać ma na celu tylko zapewnienie zastępcy miejscowości, w której znajduje się stacya kolejowa, pewnego wpływu na to, aby mu zastępca innej miejscowości w tej samej stacyi sól pobierający, przez zostawianie soli w tej samej miejscowości lub po drodze nie konkurował.

K o ł o m y j a pobiera sól w Łanczynie — zastępca utrzymał się od samego początku akcyi. Po zreorganizowaniu saliny łanczyńskiej organizacya handlu solą w powiecie kołomyjskim poszła szybkim tempem. Obecnie ma zastępstwo 45 f i l i i w mieście Kołomyi, 4 w Gwoździcu — po wsiach zaś 76 f i l i i — razem zatem już około 120 filii w s z y s t k i e z t a b l i c a m i. Okręg Peczeniżyński, które pobiera znaczne ilości surowicy i nie potrzebuje dużo soli ma rzadkie filie — w okręgu jednak kołomyjskim i gwozdzieckim nierzadko dwie i trzy filie w jednej wsi się znajdują.

K o s s ó w, samo miasto i jego okręg trzymany we własnej administracyi przez naszego spedytora p. Polończyka. Kuty zatrzymał dawniejszy zastępca. Żabie oddaliśmy tamtejszemu handlarzowi soli. Zobowiązał się on sprzedawać sól, pomimo trudnej dostawy, nie drożej niż po 11 ct.

przez cały rok, kontrolę zaś nad tem zobowiązaniem przyrzekła nam dyrekcya dóbr fundacyi skarbkowskiej, co z wdzięcznością przyjęliśmy.

Organizacya filii postępuje w okręgu kossowskim szybko, mamy nadzieję, że w bardzo krótkim czasie nie będzie wsi bez filii.

Krosno. Wydział powiatowy krośnieński należy do tych, z którymi porozumienie nie doszło do skutku. Wydział powiatowy wykonywał zastępstwo w Krośnie i w Dukli, zastępstwo w Jedliczu znajdowało się w rękach prywatnych, w Korczynie zaś było w rękach tamtejszego „Kółka rolniczego". Nowych warunków jakie Wydziałowi powiatowemu delegat nasz postawił, nie uważał Wydział powiatowy za możliwe do przyjęcia a zarazem postanowił działać w porozumieniu z Wydziałami powiatowymi Sanockim i Brzozowskim. Na wspólnej konferencyi tych trzech Wydziałów powiatowych, z których każdemu Wydział krajowy przez swego delegata postawił nowe warunki, nie powzięto żadnej konkretnej decyzyi, ale powzięto ogólną uchwałę, zastrzegającą się między innemi przeciwko ewentualnemu ustanowieniu zastępców bez rozpisania konkursów i porozumienia z Wydziałami powiatowymi. Gdyby Wydział krajowy chciał był wejść na tę drogę, byłaby nastąpiła dalsza zwłoka w reorganizacyi, której udanie się zależało od wielkiego pospiechu. Pospiech był tak ważnym, że już nie o tygodnie ale o dnie chodziło. Najlepszym dowodem było to, że zwłoka, jaka nastąpiła z powodu nieudzielenia nam odrazu decyzyi, pomimo, że w końcu Wydział krajowy rezygnując do pewnego stopnia na porozumienie się z Wydziałem powiatowym, decyzyę tę przyspieszył, już się nie dała naprawić i zmusiła Wydział krajowy nawet do zmiany stanu i porządku reorganizacyi. Aby decyzyę przyspieszyć, wyznaczył Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu termin do oświadczenia się i po zrzeczeniu się zastępstwa przez Wydział powiatowy, powierzył Wydział krajowy zastępstwo całego powiatu dawnemu wekturantowi powiatowemu, używanemu przez Wydział powiatowy aż do ostatniej chwili.

Z uznaniem musimy skonstatować, że mimo nie dojścia do skutku porozumienia, pomimo protestu Wydziału powiatowego przeciwko zamianowaniu zastępcy, Wydział powiatowy sprawy tej tak ważnej dla ludności nie spuścił z oka, komunikując nam bezzwłocznie, już po dwakroć zażalenia, jakie w tej sprawie do niego wnoszono. W obydwóch wypadkach wysłaliśmy na miejsce komisyę w celu zbadania sprawy. W pierwszym wypadku odnoszącym się do Korczyny, skarga wniesiona do Wydziału powiatowego okazała się bezpodstawną — w drugim wypadku, co do Dukli, była zupełnie uzasadnioną. Delegat nasz skonstatował, że istnienie krajowego składu i jego jedynej filii było za mało ogłoszone i polecił zastępcy, aby uczynił to bezzwłocznie za pośrednictwem zwierzchności gminnej, którą do dalszego kontrolowania sprzedaży soli imieniem Wydziału krajowego wezwał. Stosunki w Dukli są rzeczywiście trudne. Każdy bowiem z zastępców spotyka się tam z zorganizowaną kliką miejscowych handlarzy soli, którzy, jak świadczy kampania przeciwko pierwotnemu zastępcy Wydziału krajowego przeprowadzona, póty sól sprzedają po cenie tańszej, nawet ze stratą często znaczną, póki zastępstwa naszego nie zmuszą do ustąpienia, poczem cenę na 12 ct. podnoszą, twierdząc zupełnie otwarcie, że taka cena powinna w Dukli być bo taką była od dawien dawna. Porządek w Dukli wprowadzić się da dopiero wtenczas, gdy będziemy na tyle silni, aby odebranie komuś zastępstwa znaczyło wykluczenie go od hurtownego handlu solą.

Dukla jest miejscowością, w której ze względu na koszta dostawy zmuszeni byliśmy restytuować pierwotną cenę 11 ct., w miejce później wprowadzonej ceny $10^1/_2$ ct. za topkę.

W Krośnie będziemy zmuszeni założyć magazyn na 4—5 wagonów soli stebnickiej i mamy zamiar zaproponowyć nadzór i opiekę nad tym magazynem Wydziałowi powiatowemu.

Lisko. W Liskim powiecie oprócz zastępcy w Lutowiskach nie zmieniliśmy nic. Zamierzona reorganizacya tego powiatu, zakomunikowana przez naszego delegata p. prezesowi powiatu, wywołała ze strony Wydziału powiatowego przedstawienie zastrzegające Wydziałowi prawo wydania opinii co do organizacyi i osób do sprzedaży solą użytych. Ponieważ w obecnym stadyum

sprawy możemy w razie potrzeby na zaciągnięcie tej opinii użyć więcej czasu niż dawniej, nie zaniedbamy tego uczynić.

Lwów. Lwów miasto oddaliśmy w jedne ręce, zamiast jak przedtem ustanawiać liczne bezpośrednie zastępstwa. Zainteresowanie w ten sposób jednego przedsiębiorcy, do sprawy już większej i mogącej się opłacić spowodowało wyczerpywanie kontyngentu.

Lwów powiat zostawiliśmy w rękach tego samego zastępcy tj. pow. Towarzystwa handlowego, któremu mogliśmy znacznie zniżyć cenę, tak, że przy energicznem zajęciu się tą sprawą Towarzystwa pobudzonego nadzieją, że obecnie praca jego nie będzie bez rezultatów, możemy założenia filii w każdyj wsi spodziewać się w czasie niedługim.

Łańcut. Wydziałowi powiatowemt w Łańcucie, który objął zastępstwo całego powiatu należy się uznanie za wytrwałe prowadzenie tego zastępstwa wśród bardzo trudnych warunków. Mamy nadzieję, że już uzyskane dodatnie rezultaty po opanowaniu saliny stebnickiej zwiększą się jeszcze w krótkim czasie. Na prośbę naszą zajął się Wydział powiatowy z całą gotowością urządzeniem magazynu na kilka wagonów soli, którą to ilość w Łańcucie będziemy musieli przechowywać stale, oczywiście uzupełniając magazyn w miarę wyczerpania.

Mielec. Zmieniony zastępca wyczerpuje kontyngent. Na założenie znacznej ilości filii w tych okolicach rachować na razie nie możemy.

Mościska należą do tych powiatów, których zorganizowanie należyte, jak to już przy Gródku nadmieniliśmy, może nastąpić dopiero po zupełnem opanowaniu saliny stebnickiej i drohobyckiej. Dowóz do tych powiatów odbywa się kołowo, kolejowa dostawa nie konweniuje handlarzom soli, chociaż wypadłaby taniej niż kołowa. Ponieważ jednak jest w okolicy Mościsk dużo furmanów trudniących się dowozem soli, musimy się z tem przy organizacyi liczyć.

Wydział powiatowy, z którym porozumieliśmy się, pozostawił nam zupełnie wolne ręce do urządzenia handlu solą w powiecie, zastrzegając pewne warunki w interesie ludności, które w zupełności uznajemy i do których organizacyę zastosujemy. Kilkakrotnie już rozpoczynaliśmy rokowanie z handlarzami soli w Mościskach, jednakże wszystkie spełzły na niczem, bo kupcy ci, mający podostatkiem jeszcze prywatnej soli stebnickiej lub drohobyckiej, nie przyjmowali tych warunków, jakie na nich Wydział krajowy chciał nałożyć. Gdy zaś obserwując ciągle stosunki sprzedaży soli w powiecie, widzieliśmy, że żadne nadużycia się nie dzieją, zajmowaliśmy wyczekujące stanowisko, chcąc uzyskać jak najlepsze warunki. Wobec zbliżającego się opanowania saliny stebnickiej, które objawia się już tem, że od początku tego miesiąca prywatny handel prawie nic soli nie dostał, możemy obecnie przystąpić do organizacyi handlu solą w tym powiecie z nadzieją dodatniego rezultatu. Na Hussaków, pobierający sól ze saliny lackiej zgłosił się kandydat, który zobowiązał się założyć filie we wszystkich wsiach należących do jego, zresztą niewielkiego okręgu. Sądzimy, że i reszta powiatu da się tak urządzić, przyczem rachujemy na pomoc Wydziału powiatowego, który nam jej szczególniej w wyegzekwowaniu założenia filii, nie odmówi.

Nadwórna posiada dwie saliny Łanczyn i Delatyn. Powiat zaopatruje się przeważnie w sól delatyńską. Urządzenie filii w toku.

Nisko. Cały powiat zaopatruje się w sól w Rozwadowie nad Sanem, gdzie jest najbliższa stacya kolei. Zastępcy, których ustanowiliśmy, wybierają wprawdzie kontyngent, ale nie okazują należytej gorliwości w zakładaniu filii. Pociągnięci do odpowiedzialności tłumaczyli się pożarem Rozwadowa, przy którym miał spłonąć lokal na magazyn i cholerą, która im organizacyę utrudniała, przyrzekli jednak do miesiąca filie utworzyć i to pod grozą utraty zastępstwa.

Pilzno, mało konsumuje soli warzonki. W Brzostku pozostał ten sam zastępca ze zmienionymi tylko warunkami poboru soli. Kontyngent wyczerpuje.

Podhajce zupełnie nie zorganizowane, mogą otrzymać odpowiednią organizacyę dopiero po stanowczem opanowaniu soliny Kałuskiej, nad którem właśnie pracujemy.

Przemyśl był pierwszym z powiatów, od których reorganizacyę rozpoczęliśmy. Zastępstwo, ktore przez wypowiedzenie z naszej strony zostało opróżnione, oddaliśmy w porozu-

mieniu z Wydziałem powiatowym dawnej wekturantce powiatowej, która przybrała sobie do spółki jednego z najznaczniejszych miejscowych kupców. Uznając stosowność żądań Wydziału powiatowego, który twierdził, że za dawnej organizacyi cena soli w Przemyślu wynosił a przez pół roku $9^1/_2$ ct, za topkę, przez drugie zaś pół roku 10 ct. dołożyliśmy starań przy zawieraniu nowego układu o to, aby cena $9^1/_2$ ct. obowiązywała przynajmniej przez 2 miesiące przednówkowe. Gdy stan finansowy sprawy solnej się polepszy, postaramy się aby zobowiązanie to rozciągnąć na 6 miesięcy.

W Dubiecku i Niżankowicach pozostały te same zastępstwa. Ostatnie rozwija się pomyślnie.

Wydział powiatowy przemyski w oświadczeniu swojem, zastrzegł podobnie jak Wydział Jarosławski, swoje zasadnicze stanowisko, podobne do stanowiska Wydziału Jarosławskiego, ale równie jak tamten, ze względu na ogólny interes sprawy, ułatwił Wydziałowi krajowemu sytuacyę, co z uznaniem zaznaczamy.

Przemyślany. Podczas akcyi reorganizacyjnej w Kałuszu poczęło się zastępstwo przemyślańskie i dunajowskie silniej rozwijać — gliniańskie zawsze wyczerpywało kontyngent.

Rawa ruska pozostała bez zmiany. Kontyngent powiatowy wyczerpują zastępstwa.

Rohatyn. Organizacya handlu solą w tym powiecie zależy od opanowania saliny kałuskiej, dla której ten powiat stanowi najważniejszy okręg zbytu. Bołszowce, gdzie zastępstwo znajduje się w rękach prywatnych ale zaufani4 godnych, Bursztyn i Bukaczowce, gdzie zastępstwa wykonują gminy służą nam obecnie za składy, do których wysyłamy sól, usuwając ją z rąk prywatnych handlarzy — drugą część powiatu, w której znajduje się sam Rohatyn, Knihinicze i Podkamień pragniemy oddać doświadczonemu zastępcy chodorowskiemu do zorganizowania, w nadziei, że się z tego zadania należycie wywiąże. Wobec jednak tego, że dostawa kosztuje stosunkowo bardzo dużo, że na Bursztynie i Bołszowcach dokładamy, będziemy musieli restytuować pierwotną cenę $10^1/_2$ ct. w tych miejscowościach.

Ropczyce wraz z Sędziszowem i Dębicą po porozumieniu z Wydziałem powiatowym pozostawiliśmy w tych samych rękach. Kontyngent wyczerpnjemy.

Rudki i Komarno — zastępstwa słabo prosperujące, choć w ostatnich czasach okazujące postęp, w każdym razie utrzymują cenę soli na wysokości ceny wydziałowej.

Rzeszów dotychczas bez zmiany, oprócz tej, że po ustąpieniu zastępcy głogowskiego przydzieliliśmy ten skład do Rzeszowa. Zakładanie filii idzie pomału, obecnie jednak będzie można przymusić zastępców do energicznego postępowania w tym kierunku.

Sambor, pobierający sól wyłącznie z saliny drohobyckiej, jeszcze nie zorganizowany. Zastępstwo samborskie sól pobiera — w ostatnich czasach znać nawet postęp.

Sanok. Wydział powiatowy wykonywał zastępstwo w całym powiecie od początku akcyi. Trzy zastępstwa tj. Sanok, Zagórz i Zarszyn, do których dokładaliśmy, przebierały kontyngent w wysokim stopniu — trzy inne zaś Rymanów, Jaśliska i Bukowsko, które kalkulowały się z naszym zyskiem nie zamawiały wcale soli. Wobec systemu, który przyjęliśmy przy reorganizacyi, stosunki w powiecie sanockim musiały ulec zmianie. Propozycyę przedłożoną w naszem imieniu przez delegata naszego Wydział powiatowy nie przyjął — natomiast powzięto uchwałę o której wspomnieliśmy przy powiecie krośnieńskim. Wobec pośpiechu z jakim reorganizacya musiała być przeprowadzoną, jeżeli się miała udać, musiał Wydział krajowy zrezygnować z porozumienia się z Wydziałem powiatowym i poustanawiał zastępców, którzy za ceny, nie przynoszące Wydziałowi krajowemu straty zobowiązali się sól pobierać i sprzedawać. Zarazem podnieśliśmy cenę w Zagórzu i Zarszynie z 10 ct. na $10^1/_2$ ct. za topkę — zastępstwa te bowiem szkodziły zastępstwom sąsiednim, za co jeszcze dopłacaliśmy.

Wobec silnej konkurencyi soli stebnickiej nie mogły się stosunki należycie ułożyć — w ostatniah nawet dniach otrzymaliśmy zażalenie Magistratu sanockiego z powodu sposobu sprze-

daży soli krajowej — sądzimy jednak, że coraz większe wyczerpywanie przez nas soli w salinach, które dostarczają soli powiatowi sanockiemu tj. w salinach stebnickiej i lackiej ułatwi zastępcom lepsze zorganizowanie sprzedaży.

Skałat. Wydział powiatowy jest zastępcą — nie wyczerpuje jednak kontygentu. Ponieważ jednak Wydział powiatowy stwierdził, że samym faktem, iż zastępstwa są w jego ręku trzyma konkurencyą tak, że ona nie może robić nadużyć i ponieważ widzieliśmy starania Wydziału powiatowego koło podniesienia handlu solą krajową w powiecie, nie nalegaliśmy na razie na Wydział powiatowy, ażeby się zrzekł prowadzenia zastępstwa, chcieliśmy bowiem dać mu sposobność rozwinięcia akcyi, tak jak ona w niektórych innych powiatach została rozwinięta.

Śniatyn pobiera sól z Kossowa. Nowi zastępcy zakładają filie — szczególniej w okręgu zabłotowskim, gdzie każda wieś ma filię z tablicą.

Sokal. Dotychczas nie zmienialiśmy zastępstw, które miały do walczenia z silną konkurencyą. Termin próby w Sokalu, Bełzie i Warężu dany został zastępcom do 15. stycznia 1895. w którym dniu mają być zmienione warunki poboru soli i od którego dnia ma być rozpoczęte zakładanie filii na większą skalę.

Stanisławów. Organizacya powiatu jest przygotowaną przez pow. Towarzystwo handlowe i z chwilą, kiedy nastąpi stanowcze opanowanie saliny kałuskiej organizacya ta wejdzie w życie. Tymczasem magazynujemy sól kałuską w dosyć znacznej ilości w Stanisławowie, chcąc usunąć ją z rąk prywatnego handlu.

Staremiasto. Zmiany żadne nie zaszły. Wobec wyczerpywania saliny lackiej, będziemy zmuszeni powiatowi staromiejskiemu dostarczać soli z Drohobycza, co przyczyni się do wybierania kontygentu drohobyckiego i umożliwi organizacyę filii.

Stryj. Za porozumieniem i gorliwem współdziałaniem Wydziału powiatowego powierzyliśmy zastępstwo dawnemu wekturantowi, który wyczerpuje w całości kontyngent.

Tarnobrzeg. Nowy zastępca wyczerpuje kontyngent. Rachujemy na pomoc Wydziału powiatowego, że teraz, gdy stosunki konkurencyjne musiały się poprawić, w myśl porozumienia, które w tych dniach nastąpi, wymoże na zastępcy założenie filii w znaczniejszej ilości.

Tarnopol. Zastępstwo prowadzone przez Wydział powiatowy w całem znaczeniu tego słowa wzorowo. Uznanie nasze wyraziliśmy już Wydziałowi powiatowemu i jego Prezesowi po odbytej lustracyi przez naszą komisyę — tutaj uważamy sobie za obowiązek podnieść tę okoliczność, że Wydział powiatowy tarnopolski miał jedne z najtrudniejszych warunków tak co do ceny jak i co do konkurencyi i pomimo tego nietylko akcyę utrzymał, ale ją znakomicie rozwinął. Około 70 filii sprzedaje sól krajową. Wydział powiatowy potrafił wpłynąć na zwierzchności gminne w tych miejscach, gdzie kto inny filii wziąć nie chciał, że się zajęły sprzedażą soli krajowej. Wydział powiatowy tarnopolski dał dowód, że w najtrudniejszych stosunkach wytrwałością i energią można należytą organizacyę handlu solą zaprowadzić. To też i z własnej inicyatywy i na żądanie Wydziału powiatowego udzieliliśmy mu tyle ułatwień, ile tylko mogliśmy, aby akcyę Wydziału poprzeć.

Tłumacz należy do Łanczyna i pobiera sól łanczyńską. Bliskość jednak jeszcze stanowczo niezorganizowanej saliny kałuskiej sprawia, że okręg ten nie ma jeszcze tyle filii, ile mają inne okręgi należące do saliny łańczyńskiej. W każdym razie jest już filii 24 — po pokonaniu zaś konkurencyi soli kałuskiej liczba ta bardzo znacznie się zwiększy.

Trembowla. Zastępstwa częściowo się pozrzekały, częściowo zaś bardzo słabo funkcyonują. Mamy nadzieję, że po urządzeniu magazynu w Tarnopolu, który mamy zamiar oddać pod opiekę Wydziału powiatowego tamtejszego, rozruszamy handel trembowelski już przez te samo, że odpadnie potrzeba zamawiania soli całymi wagonami i że będzie można wykorzystać okazyonalną dostawę.

Turka. Nowe zastępstwo wybiera kontyngent. Podobnie jak Staremiasto będzie musiała wkrótce i Turka pobierać sól zamiast ze saliny lackiej, ze saliny drohobyckiej.

Zaleszczyki pobierają częściowo sól ze sól ze saliny kossowskiej, częściowo z łanczyńskiej. Organizacya filii w toku.

Zbaraż. Wydział powiatowy jest zastępcą i jak mieliśmy sposobność się przekonać stara się usilnie o rozwinięcie akcyi naszej w powiecie. Popierając te usiłowania staraliśmy się udzielić powiatowi jak najwięcej pomocy mianowicie przy poborze soli, której powiat ten w czasie żniw w większej ilości potrzebuje.

Złoczów. Od początku akcyi Wydział powiatowy był w znaczniejszej części powiatu zastępcą i pobierał znaczne ilości soli. W roku bieżącym zaczął Wydział powiatowy pobierać mniej soli, wreszcie prawie całkiem poboru zaprzestał. Przypadło to właśnie na czas, kiedy Wydziałowi krajowemu koniecznie było potrzeba dla wyczerpania kontyngentu z saliny bolechowskiej i dolińskiej, zapewnić jeszcze wybieranie po kilka wagonów miesięcznie z każdej z tych salin. Z przykrością przyszło nam przystąpić do zmiany zastępstwa — uczyniliśmy to z powodu koniecznej potrzeby, oddając zupełne uznanie Wydziałowi za jego starania i zabiegi od początku akcyi. Dzisiejsi zastępcy wyczerpują kontyngent, choć spedytorzy bolechowscy i dolińscy stworzyli im konkurencyę i ciągle ją podtrzymują. To jest powodem, że dotychczas nie mogliśmy przystąpić do zorganizowania odpowiedniej liczby filii.

Żółkiew pozostała niezmieniona. Wszystkie zastępstwa wyczerpują kontyngent.

Żydaczów — nie zmieniono na razie nic — kontyngent wyczerpują zastępstwa słabo, choć w ostatnich czasach widać postęp.

Kończąc niniejsze sprawozdanie wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie organizacyi handlu solą warzonką przyjmuje Sejm do wiadomości.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby Wydziałowi krajowemu przyznał wszelkie ułatwienia, dążące do zabezpieczenia organizacyi krajowej handlu solą warzonką a przedewszystkiem ułatwienia, o które Wydział krajowy w swoim memoryale do c. k. ministerstwa Skarbu upraszał.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 27. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Romanowicz *w. r.*

LW. 69.958/94.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 13. lutego r. b. do L. S. 1.427 powziętą w załatwieniu sprawozdania komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych, przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie przedłożone przez Wydział krajowy o czynnościach w sprawach górniczych w ciągu roku 1893, oraz:

1. wstawił w budżet krajowy r. 1894.

a) na utrzymanie niższych krajowych szkół we Wietrznie i w Borysławiu . . 3.200 zł.
b) na wydawnictwo atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem . . . . 2.500 „
c) na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . . . . 1.500 „
d) na stacyę doświadczalną produktów naftowych . . . . 1.000 „
e) na stypendya dla górników i uczni wyższych i niższych szkół górniczych . 2.500 „
f) na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego . . . . 800 „
g) na badanie geologicznego układu głębszych warstw ziemi w północno-wschodniej części kraju, jako subwencya na głębokie wiercenie we Lwowie, w czasie wystawy wykonać się mające . . . . 5.000 „

płatne ratami komitetowi wykonawczemu VII. Sekcyi Wystawy krajowej z r. 1894 we Lwowie, a mianowicie:

1.500 zł. a. w. po wykonaniu otworu świdrowego do głębokości 300 metrów — 1.500 zł. a. w. po osiągnięciu głębokości 400 metrów a 2.000 zł. a. w. po osiągnięciu 500 metrów, za przedłożeniem w każdym z tych wypadków dokładnego profilu tego otworu i próbek warstw odkrywanych wierceniem.

2. Upoważnił Wydział krajowy do oświadczenia c. k. Rządowi, że pod warunkami, wypowiedzianymi w uchwale Sejmu z dnia 24. września 1892 r., przyczyniać się będzie roczną dotacyą 150 zł. a. w. do utrzymywania i uzupełnienia muzeum narzędzi wiertniczych i górniczych w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Wysoki Sejm uchwalił nadto rezolucyę:

wzywa się c. k. Rząd:

a) aby do kosztów utrzymania obu niższych szkół górniczych odpowiednią kwotą się przyczyniał;

b) aby do badania geologicznego układu głębszych warstw ziemi w północno-wschodniej części kraju przez wykonanie we Lwowie głębokiego wiercenia, przyczynił się kwotą taką samą, jaką fundusz krajowy na ten cel przeznaczy;
c) aby katedrę górnictwa z kursem o głębokich wierceniach i ze szczegółowem uwzględnieniem potrzeb krajowego górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej (we Lwowie) systemizował.

Z użycia tych funduszów, i ze starań poczynionych u Wys. Rządu celem uczynienia zadość rezołucyi Wysokiego Sejmu, przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie, które obejmuje również i sprawozdanie o czynnościach kraj. Rady górniczej i poszczególnych tej Rady komisyj.

Dla jaśniejszego zaś przedstawienia rzeczy przedkładamy to sprawozdanie w porządku przestrzeganym w sprawozdaniach z lat poprzednich i łączymy poszczególne uchwały Wysokiego Sejmu z jego rezolucyami do Rządu, o ile się do tego samego przedmiotu odnosiły.

I.

Organizacya niższych krajowych szkół górniczych i nauczanie w tych szkołach nie uległy w ciągu ubiegłego roku żadnej ważniejszej zmianie. Mimo bowiem przyjęcia przez Wysoki Sejm do wiadomości przedłożonych przez Wydział krajowy przy sprawozdaniu z dnia 5. stycznia b. r. l. w. 66922/893 r. projektów statutów dla obu szkół we Wietrznie i w Borysławiu, i mimo rezolucyi Wys. Sejmu, wzywającej c. k. Rząd, aby do utrzymania obu tych szkół odpowiednią kwotą się przyczynił, nie otrzymał Wydział krajowy od c. k Rządu tej subwencyi, którąby mu dozwoliła siły i środki naukowe tych szkół uzupełnić, a ciężaru płynącego z ustalenia ich się podjąć. C. k. Rząd wdrożył wprawdzie pewne w tym kierunku rokowania, i za pośrednictwem c. k. starostwa górniczego w Krakowie i c. k. okręgowych urzędów górniczych zebrał wiadomości o stanie tych szkół, ich zarządzie i nauczaniu, oraz frekwencyi uczniów w ciągu lat ostatnich, ale nie oświadczył się ani co do zaprojektowanych statutów, ani co do wysokości kwoty jaką dla tych szkół przeznaczy, i warunków w jakich jej udzieli. Wydział krajowy będzie miał też zaszczyt proponować Wys. Sejmowi powtórzenie uchwalonej w tym przedmiocie roku zeszłego rezolucyi.

Praktyczny kurs nauki wiercenia we *Wietrznie* odbyło w roku ubiegłym tylko 7 uczniów, bo 5 kandydatów nie posiadało dostateeznych do przyjęcia kwalifikacyj; jest to mniej o 5 niż w roku zeszłym. To zmniejszenie liczby uczniów stąd także pochodzi, że Wydział krajowy przedłużył okres nauki robiąc tylko 3 kursa w roku, zamiast 4. Mniejsze też zdaje się być obecnie zapotrzebowanie kierowników kopalń i trudniej im znaleźć odpowiednie zatrudnienie.

Do szkoły w *Borysławiu* uczęszczało 8 uczniów. Ze względu na prowizoryczne tylko obsadzenie, a raczej zastępstwo nauczyciela fachowego tej szkoły, które sprawował c. k. zarządca saliny w Drohobyczu Leon Cehak i na wagę jaką do tej szkoły zdawały się przywiązywać c. k. władze górnicze, które słusznie w niej widzą pepinierę niższych urzędników górniczych (sztygarów) dla kopalń wosku ziemnego posiadających tyle cech odrębnych od kopalń soli i węgla, zaprosił Wydział krajowy na doroczny examin tej szkoły przedstawicieli tych władz; w examinie na dniu 16. sierpnia b. r. wzięli udział nietylko członkowie komisyi egzaminacyjnej inżynier górniczy Wydziału krajowego L. Syroczyński, sekretarz kraj. towarzystwa naftowego Dr. Olszewski, dyrektor szkoły K. Gąsiorowski i obaj nauczyciele, ale nadto c. k. starszy komisarz górniczy w Drohobyczu Z. Podgórski, c. k. starszy zarządca saliny w Drohobyczu, radca Wolski i pełnomocnik gal. banku kredytowego, jako przedstawiciel właścicieli kopalni wosku ziemnego w Borysławiu, L. Wiśniewski. Nauka dwuletnia w Borysławiu obejmowała w roku

ubiegłym kurs pierwszy; z 8 uczniów, którzy na tem kurs uczęszczali stanęło do egzaminu 4, i wszyscy uznani zostali za ukwalifikowanych do przejścia na kurs drugi; wiadomości okazane z fizyki i mineralogii zasłużyły na zaszczytną wzmiankę w protokole komisyi egzaminacyjnej.

Opróżnioną od roku 1892 przez ustąpienie inż. Kostkiewicza posadę fachowego nauczyciela w szkole w Borysławiu nadał Wydział krajowy w drodze konkursu, prowizorycznie na rok jeden inżynierowi górniczemu Stanisławowi Nowakowi, dawniej nauczycielowi fachowemu w szkole we Wietrznie, a mała ilość kandydatów, (dwóch tylko) którzy o tę posadę kompetowali wskazuje, iż wynagrodzenie, a szczególniej szczupły tylko dodatek na pomieszkanie w Borysławiu, nie są dla tej posady odpowiedniemi. Dopóki jednak rokowania z c. k. Rządem o przyczynienie się funduszu państwowego do kosztów tych szkól nie zostały ukończone, nie widzimy powodu podnoszenia tej płacy.

Plan nauki w szkole w Borysławiu małej tylko doznaje zmiany przez uzupełnienie nauk ogónych wykładem religii 2 razy tygodniowo. Pomoc pilnym a ubogim uczniom tej szkoły postanowił Wydział krajowy udzielić w ten sposób, aby w bieżącym roku szkolnym przeznaczyć 200 zł. na zapomogi, któreby za wiadomością i zatwierdzeniem Wydziału krajowego rozdzielała Dyrekcya szkoły, dając pierwszeństwo uczniom drugiego, fachowego, kursu, a więc takim o których pilności i zdolnościach do pracy górniczej już się przekonano.

Fundusze przeznaczane przez Wys. Sejm na *stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych* były użyte w ten sposób, że przez czas nauki otrzymywali zasiłek wszyscy uczniowie wiertniczej szkoły we Wietrznie, a kilku uczniów szkoły w Borysławiu i w Wieliczce otrzymało subwencyę celem zwiedzenia krajowej wystawy powszechnej we Lwowie, przedstawiającej tak piękne i pouczające przedmioty i roboty górnicze. Dwom uczniom c. k. akademii górniczej w Leoben udzielał Wydział krajowy stałego zasiłku, trzem innym i uczniom kursu górniczego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie dano zasiłek jednorazowy na odbycie naukowej, programem nauk objętej, wycieczki. Przychylając się zaś do podania Rektoratu szkoły politechnicznej z d. 29. grudnia r. z. l. w. 69652 *przyobiecał Wydział krajowy uwzględniać uczniów tej szkoły* uczęszczających na kurs górniczy tyleż co uczniów akademii w Leoben przy udzieleniu zapomogi celem odbycia naukowych wycieczek lub praktyki w kopalniach, w czasie feryi wakacyjnych.

II.

Starania Wydziału krajowego u Wysokiego c. k. Rządu o uzyskanie uczynienia zadość trzeciej ad c) rezolucyi Wysokiego Sejmu, aby *katedrę górnictwa z kursem o głębokich wierceniach* i ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb krajowego górnictwa nafty i wosku ziemnego, w c. k. szkole politechnicznej systemizowano — nie odniosły dotychczas pożądanego skutku. Zapowiedzią przychylnego załatwienia tej sprawy jest oświadczenie c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 30. sierpnia r. b. l. 9089, że w budżecie państwa na r. 1895 preliminowało kwotę 1000 zł. jako jednorazową dotacyę dla muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego i co roku 150 zł. na jego utrzymanie. Wydział krajowy przedstawił jednak w odezwie z d. 18. listopada r. b. l. w. 60615 Ministerstwu wyznań i oświecenia, że to zwlekanie z ustanowieniem tak dla przemysłu krajowego potrzebnej katedry nie może nie oddziaływać ujemnie na naukę, a jest przeciwne nietylko powołanej rezolucyi Wys. Sejmu, ale i daleko dalej idącemu żądaniu, wyrażonemu przez Sejm przy sposobności zatwierdzenia statutu c. k. szkoły politechnicznej, a mianowicie uzupełnienia tej szkoły piątym, górniczym wydziałem. Wszystkie przytaczane dotychczas, a stanowczo za utworzeniem tej katedry przemawiające motywa pozostały w swej mocy: frekwencya uczniów na wykład górnictwa jest znaczną, udział ich w wycieczkach naukowych stały, postęp okazywany w egzaminie i w colloquiach zadowalniający; dla nauki górnictwa byłaby

ta, jedyna z polskim wykładowym jezykiem, katedra górnictwa nader cennym nabytkiem, a młodym przemysłowcem otwiarałoby się jedno pole więcej do pracy. To też Wydział krajowy, wykonując uchwałę Wys. Sejmu z d. 13. lutego r. b. wstawił w preliminarz budżetu roku 1895 roczny zasiłek dla tej katedry t. j. dla muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w kwocie 150 zł., a zgodnie z opinią kraj. Rady górniczej uprasza Wys. Sejm o ponowienie uchwalonej już kilkakrotnie w tym przedmiocie rezolucyi do Wys. Rządu.

III.

Wykonane w roku bieżącym *geologiczne badania* miały nietylko na celu wydawnictwo atlasu geologicznego kraju i opis pożytecznych jego kopalin, ale także i zbadanie układu głębszych warstw w północno-wschodniej części Galicyi, przez subwencyonowanie podjętego na placu i podczas trwania powszechnej wystawy we Lwowie głębokiego wiercenia. Za subwencyę kraju i miasta robotę tę wykonywano, a zarówno ze względu na jej doniosłość, jak i na koszta omówimy ją przed innemi badaniami.

Już w sprawozdaniu z dnia 5. stycznia r. b. l. w. 66922/93, przedstawił Wydział krajowy Wys. Sejmowi, że dla motywów obszerniej przytoczonych kraj. Rada Górnicza na posiedzeniu z dnia 4. grudnia r. z. oświadczyła się za poparciem zaprojektowanego przez Wykonawczy komitet VII. (naftowej) sekcyi Wystawy i ofiarnych przedsiębiorców wiercenia, któreby w obrębie m. Lwowa, a więc na brzegu wyżyny podolskiej i północno-wschodniego galicyjskiego niżu wywykazało układ warstw przynajmniej do 500 metrów głębokości. Najgłębsze we Lwowie wiercenie dosięgało dotychczas tylko 150 m.; 350 m. nowszej miąższości byłoby więc badane i poznane, a naukowe podstawy pozwalały się spodziewać, że w tej głębokości już się skończy znana gruba formacya kredowa, że odryjemy jej bezpośredni, a może i dalszy podkład.

Kr. stoł. miasto Lwów uznało takie badanie za bezpośrednio dla siebie interesujące i ewentualnie użyteczne, bo miasto to, mało we wodę zasobne. i podejmujące w bierzącym roku studya hydrologiczne okolicy, by oznaczyć sposób zaopatrzenia Lwowa we większe ilości wody, mogło się tem wierceniem dowiedzieć, czy i ile wody, w jakiej głębokości i jakiego gatunku posiada we własnem terytorium.

To też w powołanem wyżej sprawozdaniu z dnia 5. stycznia b. r. wnosił Wydział krajowy przyznanie komitetowi wykonawczemu VII. sekcyi wystawy subwencyi w kwocie 5000 zł. pod warunkami ściśle określonemi, t. j. w ratach, płatnych po wykonaniu 300, 400 i 500 m. głębokości, i po przedłożeniu dokładnego profilu otworu i próbek odkrywanych wierceniem, a miasto Lwów uchwaliło naprzód 1.500, następnie 3.200 zł. subwencyi na to wiercenie. Tylko c. k. Rząd mimo naukowego znaczenia każdego badania głębszych warstw ziemi i popieranie takich prac z funduszów państwowych w innych krajach, i mimo uchwalonej w tym celu rezolucyi Wys. Sejm, żadnego poparcia temu badaniu nie udzielił.

Rozpoczęte 12. maja r. b. zostało to głębokie wiercenie istotnie, w zamierzonym okresie czasu i do zamierzonej głębokości wykonane i inżynier górniczy Wydziału krajowego, któremu specyalny dozór nad wierceniem i przechowywaniem otrzymanych próbek był poruczony, zdał sprawę na dniu 20. października r. b., że głębokość 500 m. została w otworze świdrowym osiągniętą, próbki namułu z każdego metra ułożone prawidłowo, do tymczasowego przechowania w muzeum geologicznem c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie oddane, a rysunek otworu i dziennik wiercenia do dyspozycyi Wydziału krajowege złożone. Ostatnie próbki namułu wiertniczego wskazały, że opoka kredowa ma tu tak wyjątkową miąższość, iż ją jeszcze nie przebito a w całej warstwie nie spotkano warstw wodnośnych; nie otrzymano więc odpowiedzi na oba stawiane pytania: jak gruba jest kredowa formacya we Lwowie i jaki jej podkład, oraz czy ten podkład, a względnie ile i jaką wodę zawiera. Wobec tego wniosło Towarzystwo przy-

rodników im. Koperuika we Lwowie do Jego Excellencyi księcia Marszałka i Jego Excellencyi Pana Namiestnika podanie, zwracając uwagę, że wiercenie na placu wystawy nie należy uważać za skończone, mimo zamknięcia wystawy, bo nie dało ważnego dla nauki wyjaśnienia o pokładzie warstw kredowych i to wyjaśnienia, którego się można spodziewaś przy niewielkiem, o jakie 100 do 200 metrów pogłębieniu otworu. Wydział krajowy, uwzględniając naukowe motywa, przytoczone przez Wydział towarzystwa przyrodników, zawiązał też rokowania z J. W. Augustem Gorayskim i Adamem Trzecieskım, którzy wiercenie na wystawie prowadzili w celu zatrzymania pracy w sposób, któryb y dozwolił bez kosztów podjąć je na nowo t. j. odpowiedniego zabezpieczenia otworu, ale zanim rokowania te do konklazyi doprowadziły nadeszła depesza Jego Exc. Pana Ministra Wyznań i Oświecenia, że c. k. Rząd do subwencyonowania tego wiercenia się nie przyczyni. Wydział krajowy wobec tekstu uchwały Wys. Sejmu i braku dalszego na ten cel kredytu nie mógł nic więcej ofiarować i przedsiębiorcy pracę przerwali, zostawiając 302 metrów rur blaszanych w otworze, zabezpieczających otwór na czas jakiś od opadów i zepsucia, i dozwalając w ten sposób tanio wyrobić resztę głębokości, względnie taniej pogłębić otwór.

Stosunek w jaki Wydział krajowy wszedł z komitetem wykonawczym VII. (naftowej) sekcyi wystawy i przedsiębiorcami wiercenia został rozwiązany i udział kraju w tem badaniu nie przekroczył przeznaczonej nań kwoty. Kwestya jednak ewentualnego dalszego subwencyonowania tego wiercenia, czy to z kasy krajowej, czy z kasy miasta, czy z zasobów sekcyi naftowej i przedsiębiorców płynącego, nie jest zamkniętą, bo cel badania nie został osiągnięty, a dalsze jego prowadzenie wymaga już stosunkowo małych, o wiele mniejszych niż nowe badanie funduszów. Na tem stanowisku stanęła krajowa Rada górnicza uchwalając jednomyślnie, na wniosek prezesa kraj. tow. naftowego J. W. Gorayskiego i referenta Rady, przedłożyć Wydziałowi kraj potrzebę dalszego podjęcia tej pracy, uzyskanie na ten cel subwencyi od c. k. Rządu i przyczynić się do wydatku mimo udzielonego już z funduszu krajowego zasiłku. Kraj. Rada górnicza wyszła z trgo założenia, że wystarczy zapewne pogłębić otwór o 100 metrów a najdalej o 200, aby przebić opokę kredową i dosięgnąć jej podkładu lub podkładów a wówczas cel naukowy wiercenia byłby w całości osiągnięty, a zapewne i cel użyteczny t. j. skonstatowanie ilości i jakości, względnie znajdowanie się wody. Zważywszy zaś, że otwór mierzący 145 milim. średnicy łatwo o tyle metrów pogłębić można, że mając dobrze zabezpieczone 300 m., a nadto ułatwione wiercenie 200 m., koszta pogłębienia po 75 zł. za metr rachować, już z ponownem urządzeniem mechanicznem należy, wnosiła też aby u c. k. Rządu uzyskać przynajmniej połowę potrzebnych na ten cel 15.000 zł., a drugą z funduszu krajowego pokryć.

Nie potrzebujemy szczegółowo dowodzić naukowej potrzeby znajomości układu głębszych warstw ziemi i użyteczności tej wiadomości; uznaną jest ona przez przyrodników całego świata i za ich idąc zdaniem rządy państw subwencyonują lub wykonują ten rodzaj naukowych badań i ten sam co u nas użyty sposób, t. j. wiercenie, które daleko jest tańszem niż kopanie szybu i do zbadania głębokich warstw używanem bywa. Nietylko w Ameryce dla poznania układu warstw naftowych też je zastosowano, ale kilkakrotnie w Prusiech, dla zbadania terenów zawierających sole kuchenną i potasową, a ostatnie, na Szlązku w Paruszowicach, dla zbadania formacyi węglowej. To ostatnie wiercenie, mierzące 2002 m. jest dowodem, iż w badaniu nie chodzi o bezpośrednie zużytkowywanie kopalin, o którychby znajdowanin się przekonano, a więc o użyteczność otworu, w ścisłem tego słowa znaczeniu, ale o spostrzeżenie naukowe dotyczące układu warstw i ich natury, dające się zastosować i porównać do układu warstw gdzieindziej. Najgłębsze kopalnie Pruskiego Szląsku eksploatują węgiel w 700 i 800 metrach głębokości pod poziomem, najgłębsza w Europie, a może na świecie, kopalnia ołowiu w Przibram nie dosięgła 1200 m. Wiercenie do 2000 metrów było więc w drugiej swej, kosztowniejszej części li dla celów naukowych i ogólnie górniczych podjęte.

Sama głębokość otworu wiertniczego we Lwowie 500 metrów, ewentualnie 700 m. nie jest znów tak wielką by oznajomionych z tym działem pracy ludzkiej wprawiać w zdumienie, lub odstraszać mogła. Obecnie dla celów przemysłowych i rolniczych wykonują już wiercenia po 300 i 400 m., głębokie wiercenie od lat 20, stało się koniecznym działem robót inżynierskich, a od lat kilku bardzo się rozpowszechniło. Koszta wiercenia przedstawiają zawsze kwotę kilkunastu lub kilkudziesięciu tysięcy zł., ale są bez porównania mniejsze od kwoty wymaganej, by ten sam cel, t. j. tę samą głębokość osięgnąć na innej drodze. Koszta za metr wykonania są u nas niskie i znacznie niższe niż te, które c. k. Rząd zapłacił w roku bieżącym za wiercenie w Turzy wielkiej (pod Stryjem).

Z tych wszystkich względów zgodnie z uchwałą kraj. Rady górniczej wnosi Wydział krajowy rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd do przeznaczenia na pogłębienie obecnie 500 względnie 300 metrów mierzącego otworu kwotę 7.500 zł., rachując, że drugą połowę potrzebnego na ten cel nakłada Wys. Sejm z funduszu krajowego pokryć pozwoli.

Badania geologiczne kraju, mimo, iż podejmujący się tego zadania uczeni, byli w roku bieżącym zatrudnieni wystawą we Lwowie, a dżdżysty rok samą pracę utrudniał, nie doznały przerwy. Wydział krajowy poruczył Dr. Władysławowi Szajnosze, w dalszym ciągu poprzednich badań, kartograficzne. wedle wymogów Akademii umiejętności przedstawienie i opis okolicy objętej arkuszem siatki geograficznej kraju Wieliczka Wiśnicz, a radcy górniczemu Henrykowi Walterowi, przy pomocy asystenta katedry geologii w uniwersytecię krakowskim p. Józefa Grzybowskiego, takie same opracowanie dwóch arkuszy mapy Pilzno, Ciężkowice i Tarnów, profesorowi Dr. Dunikowskiemu wykończenie badań Pokucia, mianowicie tej okolicy z arkuszy mapy Śniatyna, Kołomyi i Stanisławowa, który wchodzi klinem między zbadane już i wydane części kraju Karpat i Podola.

Dla poparcia krajoznawstwa w ogóle przesłał Wydział krajowy bezpłatnie książkę Dr. Szajnochy „Płody kopalne w Galicyi“ tym Wydziałom rad powiatowych, które sprawę zbiorów mineralogiczno-geologicznych swego powiatu się zajmują, a p. Łomnickiemu poruczył ułożenie wzorowego takiego zbioru dla powiatu lwowskiego i przedstawienie go w dziale górniczym krajowej wystawy.

Oprócz tego popierał Wydział krajowy tytułem próby mikroskopowe badania namułów wiertniczych, otrzymywanych w kopalniach naftowych, wykonywane przez p. Józefa Grzybowskiego, asystenta geologii przy Uniwersytecie krakowskim. Rozpoczęte w r. 1893 badania otwornic, znajdujących się w wielu piaskowcach i łupkach formacyi karpackich, zostały przedłożone Akademii Umiejętności, a skoro zostało przyznane że stanowią one nie tylko cenny przyczynek do paleontologii i stratygrafii tych piaskowców, ale i górnictwu naftowemu pożyteczne dać mogą wskazówki, przeznaczył Wydział krajowy mały, bo tylko 100 zł. a. w. wynoszący zasiłek na takie zestawienie rezultatów rozpoczętych badań, by ono mogło być na wystawie okazane, i zarówno naukowo pracującym jak i praktycznym przemysłowcom objaśnione. Wystawę taką p. Grzybowski urządził, Sekcyi geologicznej VII. Zjazdu polskich przyrodników i lekarzy objaśniał, a otrzymawszy wskazówkę, że najciekawsze byłyby zestawienia otwornic jakie się znajdują w tym samym otworze świdrowym, ale w różnych poziomach pozornie jednolitej warstwy, w tym kierunku badania swe dalej prowadzi.

C. k. radca górniczy p. Walter i profesor Dr. Szajnocha, którzy obaj pilnie za biegiem robót p. Grzybowskiego śledzą, przedłożyli Wydziałowi krajowemu w listopadzie roku bieżącego potrzebę ustalenia i rozszerzenia tych badań, których rezultaty mogą stać się bardzo ważnymi, a które są tak żmudne i absorbujące iż wyłącznie im się poświęcić należy; miano na myśli utworzenie przy Uniwersytecie krakowskim stacyi doświadczalnej dla mikroskopowych badań. Krajowa Rada Górnicza po obszernem wyłuszczeniu tej sprawy przez uproszonego ad hoc referenta, profesora Niedźwiedzkiego, który podnosił i pracowitość p. Grzybowskiego, i dobrą metodę badań, uznała właściwość popierania jego pracy przez zapewnienie p. Grzybowskiemu możność

zajęcia się nią wyłącznie, i łączenia tego stanowiska z posadą asystenta katedry geologii tylko o tyle, o ile to prof. Szajnocha za możliwe uzna, i przeznaczenia po 200 zł. w. a. w roku bieżącym na urządzenie gabinetu badań, i wycieczki do kopalń, oraz koszta z przesyłką materyałów połączone, nie uznała jednak potrzeby dawania tej pracy ani charakteru ani tytułu odrębnej krajowej stacyi naukowej. Do wniosku tego przychylił się i Wydział krajowy, i nie tworząc osobnej pozycyi rozchodu, zwiększył w swym preliminarzu budżetu krajowego w r. 1895 pozycyę badań geologicznych o 500 zł. nad preliminarz roku zeszłego, a o 800 nad istotnie wydaną w r. 1893 kwotę. W tych granicach, mniema Wydział krajowy, będzie można zmieścić cały potrzebny na badanie mikroskopowe p. Grzybowskiego wydatek.

Co do *wydawnictwa atlasu geologicznego kraju* i objaśniającego ten atlas tekstu, widzimy wielki tych robót postęp, mimo zwłoki jaką prawidłowe wydawnictwo doznaje ze strony c. i k. wojskowego zakładu geograficznego, który daje i zapewne dawać musi pierwszeństwo robotom żądanym przez c. i k. władze wojskowe i rządowe. Cztery zeszyty (5, 6, 7. i 8.) są w druku, i tylko dla żmudnych i częstych korrekt, tak kolorów jak i nazw miejscowości bywają zwracane, 5. a w porządku zeszytów 9. przez autora też wykończony, a 6. czyli 10. w ciągu bieżącego roku jeszcze do druku oddany będzie; przedstawia to łącznie 29 — respective 34, a razem z 18-ma wydanemi 52 arkuszy mapy. Tekst dla trzech z tych pięciu zeszytów jest zupełnie do druku gotów — dwa drugie, przyrzekli autorowie oddać w najkrótszym czasie.

W sprawozdaniu z d. 17. listopada r. b. 63.946, podnosi Zarząd Akademii Umiejętności z naciskiem, że wobec częstych nalegań Wydziału krajowego o przyspieszenie wydawnictwa, komisya fizyograficzna nie czekała wykończenie poprzednio wydanych map, ale przesyłała c. k. Zakładowi Geograficznemu wszystkie gotowe do wydania, i przyjęła w ten sposób w obec Zakładu tego zobowiązania znacznych na razie wypłat. To też Wydział krajowy przychylił się do zawartej w tem sprawozdaniu prośby, i kwotę 2.500 zł. przypadającą na ten cel Akademii Umiejętności za rok 1894 przesłał, zastrzegając tylko, by ona została przelaną do osobnego, na pokrycie kosztów wydawnictwa przeznaczonego, funduszu.

IV.

Technologiczno-chemiczne badania produktów naftowych. do których Wydział krajowy w roku ubiegłym tak samo jak w latach zeszłych, zachęcał, podając do wiadomości kierowników laboratoryów chemicznych przy wyższych zakładach naukowych temata, których opracowanie za pożądane uważa i wynagradza, nie wydały ani jednej pracy, — i Wydział krajowy mniema, że nie zapoznając korzyści konkursu i zachęty, jaką on stanowi, należy kierownika kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych zobowiązywać bezpośrednio do opracowywania tematów, przedstawiających większą dla przedsiębiorców tego przemysłu doniosłość Krajowa ta stacya w roku bieżącym podjęła szereg prac ważnych dla praktycznego fabrykanta, i wzięła udział zaszczytny w zbiorowej wystawie produktów naftowych. Kierownik jej docent Roman Zadoziecki zawiązał nadto rokowanie z krajowem towarzystwem naftowem w celu stałego współuczestnictwa w redakcyi pisma tego towarzystwa, noszącego tytuł „Sprawozdanie krajowego towarzystwa naftowego w Galicyi“, i drukowania w tem piśmie wyników wszelkich, ogół przedsiębiorców interesujących, prac stacyi. Wszystkie te względy skłoniły kraj. Radę Górniczą do przedstawienia Wydziałowi krajowemu stosowności zmiany instrukcyi obowiązującej dla kierownika tej stacyi, w kierunku wyżej wymienionym, i podniesienia jego płacy, która obecnie jest niższą niż płaca asystenta katedry Uniwersyteckiej, a przecie powinna wystarczać wraz z remuneracyą za inne dodatkowe czynności na utrzymanie samoistnie pracującego, uniwersyteckie wykształcenie posiadającego, człowieka.

Wydział krajowy nie wnosi w roku bieżącym podniesienia dotacyi stacyi, ani funduszów na technologiczno-chemiczne badania w ogóle przeznaczonych; mając upoważnienie do przenoszenia funduszów uchwalonych w pozycyach 196 i 198 budżetu r. 1894 z jednej do drugiej, zaznacza tylko że się zgodził uczynić zadość przedstawionej mu przez Radę górniczą potrzebie podniesienia remuneracyi kierownika stacyi.

V.

Sprawa zbierania i ogłaszania *dat statystycznych o produkcyi i handlu minerałów żywicznych,* a w szczególności nafty krajowej, mającej jak wiadomo ciągle do walczenia z konkurencyą zagraniczną produktu, wchodzi z obecną chwilą na nieco odmienne tory. W sprawozdaniu z dnia 11 kwietnia r. 1893, L. W. 1.644, przedstawił już Wydział krajowy, że krajowa Rada Górnicza, ze względu właśnie na tę konkurencyę zagranicznego produktu, i na co miesięczne, a nieraz i co tygodniowe publikacye o produkcyi tego surowca w Ameryce i na Kaukazie, oświadczyła się za potrzebą częstszych, comiesięcznych publikacyi o ilościach produkowanych w kraju, i że specyalna komisya Rady Górniczej, przy udziale posła do Rady Państwa i Sejmu Dr. Rutowskiego, jako kierownika bióra statystyki dla handlu i przemysłu w Wydziale krajowym, opracowała program zbierania tych dat. Program polegał na tem, że territorium kopalń naftowych podzielono na 20 małych okręgów, i w porozumieniu z Wydziałem krajowego towarzystwa naftowego zaproszono 20 osób z pomiędzy przedsiębiorców tego przemysłu, aby o produkcyi nafty w tym malym okręgu wiadomości zbierały, i co miesiąc według przesłanego im a bardzo uproszczonego formularza Wydziałowi krajowemu przesyłały. — Wydział krajowy zamierzał wiadomości te zestawiać, i co miesiąc w pismach publicznych publikować, a tym osobom które je zbierały w odpisie komunikować. W przekonaniu że znajomość produkcyi i wpływu jej na targ surowej i destylowanej nafty leży przedewszystkiem w interesie przedsiębiorców kopalń i destylarń, nie przeznaczał za tę pracę Wydział krajowy żadnej remuneracyi.

W ciągu roku bieżącego o tyle czynność ta została zmienioną, że Wydział krajowy postanowił przeznaczyć na wzór amerykańskich pism i stowarzyszenia przedsiębiorców naftowych w Baku małe wynagrodzenie za regularnie komunikowane sobie wiadomości o produkcyi kopalń; zmiana ta nie sprowadziła jednak spodziewanego rezultatu, i Wydział krajowy w ciągu obu lat odbierał tak mało informacyi o miesięcznych produkcyach nafty, że ich zestawiać i publikować nie mógł. Dla siebie, dla znajomości kraju, zestawiono tylko jak dawniej corocznie produkcyę surowca, wedle dat udzielonych z końcem każdego roku przez c. k. starostwa polityczne i c. k. urzęda górnicze — lub c. k. administracyę podatków konsumcyjnych, i daty te w formie graficznej na krajowych wystawach przedstawiano. To też za zupełnie naturalne uważał Wydział krajowy, że kraj. tow. naftowe wniosło 10. grudnia r. b. do L. 1.261 podanie, w którem oświadczyło zamiar zbierania i publikowania tych dat o produkcyi nafty, bo dysponuje ono w tym celu własnem co dwa tygodnie wydawanem pismem „Sprawozdanie kraj. tow. naftowego w Galicyi“, i jeśli nie może zapłacić więcej, to może zachęcić przedsiębiorców do pilniejszego i ogólniejszego poparcia tej pracy. Większość członków wydziału tego towarzystwa nie tylko brała udział na posiedzeniach kraj. Rady Górniczej w ułożeniu formularza tych dat statystycznych ale i była wzywaną do czynnej pomocy przy zbieraniu dat z pewnych, poszczególnych okręgów. Wydział krajowy będzie przez swego inżyniera górniczego, brał udział i kontrolował czynność redakcyi sprawozdań przy zamierzonych publikacyach.

Przekazując na razie czynność tę wydziałowi towarzystwa naftowego, mniemamy pomóc sprawie z powodu właśnie wydawanego przez to towarzystwo dwutygodnika, którego redakcya łatwiej współpracownictwo w zbieraniu dat zorganizować może.

VI.

Z przedmiotów nie objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego od 5. stycznia r. b., i nie wymagających żadnych kosztów, dwie sprawy będące w związku z górnictwem i przemysłem naftowym kraju, traktował Wydział krajowy.

Przychylając się do życzenia kraj. towarzystwa naftowego, zawartego w podaniu z dnia 18. stycznia r. b. L. 63. brał Wydział krajowy udział w ankiecie zwołanej w porozumieniu z dyrekcyą ruchu c. k. kolei państwowych w Krakowie do Lwowa, celem omówienia urządzenia tych stacyi kolejowych, w których bywają nagromadzone i ładowane produkta naftowe w większych ilościach, i podanie przepisów ostrożności, jakie przy składaniu i ładowaniu tych produktów powinny być zachowywane. Uprzejme i życzliwe traktowanie spraw dotyczących naszego przemysłu naftowego przez obie dyrekcye ruchu c. k. kolei państwowych we Lwowie i w Krakowie, spowodowały przyjście i wykonywanie omówionych przepisów tak, że żadnych zażaleń przedsiębiorcy z tego tytułn nie podnoszą.

W końcu zaś roku ubiegłego upomniał się Wydział krajowy u c. k. Rządu, o to aby do komisyi świeżo, bo po wypadkach nieszczęśliwych w kopalni w Karwinie ustanowionej, celem rozpatrzenia obowiązujących policyjno-górniczych przepisów w kopalniach i miejscach, gdzie istnieje obawa zapalenia się piorunujących gazów, — byli powołani znawcy stosunków kopalń wosku ziemnego w Galicyi, i badanie komisyi do tych kopalń rozciągnięte. Sprawę tę podniósł Wydział krajowy jeszcze w roku 1890., przedstawiając w odezwie z dnia 6 października t. r. L. W. 41.033. Prezydyum Namiestnictwa potrzebę powołania do Centralnej komisyi znawców ustanowionej wówczas dla zbadania warunków bezpieczeństwa w kopalniach węgla, zawierających gazy wybuchowe, expertów, oznajmionych z warunkami kopalń nafty, a szczególniej wosku ziemnego w Galicyi. Życzeniu temu c. k. rząd nie uczynił zadość, bo już w r. 1891 komisya ta została rozwiązaną.

Publiczne pisma jednak doniosły w listopadzie r. b., zdając sprawę z czynności komisyi górniczej Rady państwa, że po nieszczęśliwym wypadku w kopalni w Karwinie, który tyle ofiar pochłonął, J. E. Pan Minister Rolnictwa na nowo komisyę, chociaż nie w tym samym składzie powołał. Jakkolwiek więc liczba wypadków nieszczęśliwych w naszych kopalniach nafty i wosku ziemnego znacznie od r. 1891 się zmniejszyła, — mniemał Wydział krajowy, że dla obu powołanych wówczas motywów badania niebezpieczeństwa w kopalniach, napełnionych atmosferą zawierającą gazy wybuchowe i u nas przeprowadzone być powinny.

Atmosfera kopalni wosku ziemnego zawiera gazy wybuchowe z innemi niż w kopalniach wosku ziemnego przymieszkami — porównawcze te badania posłużą do określenia roli i niebezpieczeństwa powstającego z powodu tych przymieszek, a przedewszystkiem miału węglowego; — ta atmosfera może wymagać nieco odmiennych lamp bezpieczeństwa niż te, które za stosowne uznano do kopalni węgla, lub odmiennych przepisów używania tych lamp.

Warunki te jako przyrodzone nie uległy żadnej zmianie i Wydział krajowy przedłożył je c. k. Rządowi z prośbą, by w skład komisyi powołano także znawców z Galicyi.

Dla wyszczególnionych w ten sposób w niniejszem Sprawozdaniu powodów Wydziałowi krajowemu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w ciągu r. 1894 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd do przeznaczenia kwoty 7.500 zł. w. a. na dalsze prowadzenie otworu świdrowego wierconego na placu i podczas wystawy powszechnej we Lwowie do możliwej, ewentualnie do 700 metrów mierzącej głębokości, celem rozpoznania warstw stanowiących podkład opoki kredowej.

W razie uzyskania tej subwencyi upoważnia Sejm Wydział krajowy do wydania takiej samej kwoty z funduszu krajowego i wstawia na ten cel w budżet r. 1895 kwotę 7.500 zł. w. a.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd do systemizowania katedry górnictwa ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb krajowego górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie i udzielenia subwencyi obu krajowym niższym szkołom górniczym we Wietrznie i Borysławiu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:
Tadeusz Romanowicz, *w. r.*
Sprawozdawca.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. K. 72.541/94. **Aleg. 36.**

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV

w zakresie spraw kolejowych

za czas

od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

(z 8. alegatami).

LWÓW
Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.
1895.

L. W. kr. 72541/94.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV w zakresie spraw kolejowych za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894. z 8 alegatami.

Wysoki Sejmie!

Dla dania poglądu na dotychczasowy rozwój działalności kraju w zakresie spraw kolejowych zdajemy niniejszem sprawę z wykonanania odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu, oraz z innych czynności naszych ze sprawami temi w związku będących.

A. Uchwały Wysokiego Sejmu.

1. Uchwała zmieniająca pierwotną uchwałę z d. 13 maja 1893 w przedmiocie fundnszu kolei lokalnych i upoważniająca Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu kraj. dotacyi rocznej w kwocie 300 000 zł. przez 75 lat

Pierwotną swą uchwałę z dnia 13. maja 1893, upoważniającą Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania kolei niższorzędnych, rocznej dotacyi w kwocie 300.000 zł. przez lat 30 począwzzy od r. 1894 zmienił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 15. lutego 1894, która postanawia:

„Upoważnia się Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania budowy kolei niższorzędnych w myśl ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893 (D. u. k. Nr. 42), rocznej dotacyi w kwocie 300.000 zł. przez lat 75 począwszy od roku 1894 Wszelkie oszczędności w tej rubryce jakoteż wszelkie wpływy od dłużników lub z tytułów kolejowych przez kraj nabytych, tak w kapitale jak w odsetkach, wpływać będą do funduszu kolejowego, który osobno zarachowywany i administrowany być ma“.

Pomieniona uchwała z d. 15. lutego 1894 zatwierdzoną została Najwyższem postanowieniem z d. 24. czerwca 1894, o ile przez takową będzie kraj stale obciążony (LWK. 42003/94), wobec czego Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. lipca 1894 do L. 31618 postanowił, ażeby z dotacyi przeznaczonej na cele popierania kolei niższorzędnych, każdego kwartału z dołu kwota 75.000 zł. lokowaną została w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym.

2. Uchwała w sprawie kolei lokalnej z Rzeszowa do Rozwadowa.

W sprawie wniosku posła Stanisława Jędrzejowicza i towarzyszy o wykonanie trasy kolejowej z Rozwadowa na Leżajsk do Rzeszowa, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 12.

lutego 1894 następującą uchwałę: Wniosek posła Jędrzejowicza odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy".

W wykonaniu powyższej uchwały, której przedmiot jest w związku z projektem kolei Przeworsk-Rozwadów, opracowanym przez c. k. jeneralną Inspekcyę kolei austryackich, a udzielonym nam odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 13. grudnia 1893 L. 13.110 w tym celu, aby Wydział krajowy objawił co do tej linii swe zdanie c. k. Ministerstwu handlu, oznajmiliśmy c. k. Rządowi odezwą wystosowaną d. 20. lutego 1894 L. 9342 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że za ewentualnem połączeniem koleją żelazną Rozwadowa z jedną ze stacyi szlaku kolejowego Rzeszów-Jarosław, mógłby Wydział krajowy oświadczyć się w tym razie, gdyby trasa projektowana z Rozwadowa na Leżajsk przeprowadzona była w dalszym ciągu z Leżajska do Rzeszowa. Ze względu na to że za połączeniem Rozwadowa przez Leżajsk z Rzeszowem przemawia nietylko kierunek naturalnego prądu transportów, dążącego w kraju naszym ku zachodowi (w czem właśnie trasa z Leżajska do Rzeszowa odpowiadałaby celowi), ale nadto ta okoliczność, że przedłożony jest także przez Dra Lewakowskiego projekt kolei lokalnej z Rzeszowa na Dynów do Rymanowa, który prrzyczynia się do połączenia Rozwadowa na Rzeszów z pograniczem Węgier. Wydział krajowy oznajmił także c. k. Namiestnictwu w pomienionej odezwie, że jeżeliby projekt wstępny kolei z Rozwadowa na Leżajsk do Rzeszowa został mu udzielony, to po przeprowadzeniu odnośnych badań i wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej będzie mógł zastanowić się w jakiej mierze mogłoby nastąpić ewentualne poparcie budowy pomienionej kolei po myśli ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893.

Do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy pomienionego projektu kolei z Rozwadowa na Leżajsk do Rzeszowa, jednakowoż w rokowaniach przeprowadzonych przez naszych delegatów z c. k. Ministerstwem handlu w listopadzie br., któremi objęty był także projekt linii z Rozwadowa do Przeworska względnie do Rzeszowa zarezerwowaliśmy na razie stanowisko nasze co do oświadczenia się za jednym lub drugim kierunkiem trasy, w ten sposób, że w wypadku, jeżeliby najprzód tylko jedna część tej kolei z Rozwadowa do Rudnika, ewentualnie do Leżajska miała być zbudowaną, tu z udziału kraju, który na rzecz całej linii ma wynosić 250.000 zł. wypłaconą by była tylko taka kwota, jakaby przypadła na pomienioną kolej w stosunku do kosztów budowy.

Odnośny wniosek przekładamy Wysokiemu Sejmowi w osobnem sprawozdaniu w przedmiocie poparcia budowy poszczególnych kolei lokalnych.

8. Uchwała przekazująca ck. Rządowi petycyę gmin Żywca, Suchy i 16 wsi o wybudowanie przystanku w gminie Isep.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi petycyjnej o petycyj zwierzchności gminnych m. Żywca, Suchy i 16 wsi okolicznych w sprawie wybudowania kosztem państwa przystanku kolejowego w Isep pod Żywcem, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1894 następującą uchwałę: „Petycyę Zwierzchności m. Żywca, Suchy i 16 okolicznych wsi o wybudowanie przystanku w Isep na rucie c. k. kolei państwowej transwersalnej, odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia".

O powyższej uchwale Wys. Sejmu zawiadomił Marszałek krajowy pismem z dnia 8. lutego 1894 L. s. 848. JE. Pana Namiestnika, a gdy o skutku pomienionego pisma Wydział krajowy nie otrzymał wiadomości od c. k. Rządu, odniósł się odezwą z dnia 26. września b. r. L. 35.449 do c. k. Namiestnictwa w tej sprawie. W odpowiedzi oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 11. października b. r. (LWk. 55189), że powyższa uchwała Wysokiego Sejmu została przedłożona sprawozdaniem z. d. 9. marca b. r. c. k. Ministerstwu handlu, skąd jednak decyzya w tej sprawie jeszcze dotąd nie nadeszła.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowie osobne sprawozdanie.

Uchwała w przedmiocie

subwencyi krajowej na rzecz budowy kolei wschodnio-galicyjskich (podolskich).

5. Uchwała w sprawie wyjednania w drodze ustawodawczej jak najdalej sięgających ulg podatkowych, należytościowych i stemplowych dla obligacyi kolejowych Banku krajowego, tudzież w sprawie przyznania tymże obligacyom charakteru walorów pupilarnych i kaucyjnych.

W tym przedmiocie zdajemy sprawę Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu o Banku krajowym.

6. Uchwała w sprawie pomocy kraju na rzecz kolei Halicz-Tarnopol z odnogami do Brzeżan i Podhajec.

Uchwałą z dnia 19. maja 1893 Wysoki Sejm postanowił:

1. polecić Wydziałowi krajowemu, by tenże przeprowadził ostateczne rokowania z ck. Rządem w sprawie objęcia przez Rząd programem budowy kolei Halicz-Ostrów (Tarnopol) także odnóg do Brzeżan i Podhajec — oraz rokowania z interesantami co do odpowiednich ofiar na rzecz budowy pomienionej sieci kolejowej;

2. upoważnić Wydział kraowy, by do kosztów budowy powyższej kolej przyczynił się subwencyą bezzwrotną, któraby łącznie z ofiarami interesentów nie przenosiła sumy jednego miliona złr. i wydatek przypadający na fundusz krajowy pokrył w sposób przewidziany krajową ustawą o popieraniu kolei niższorzędnych.

W zeszłorocznem sprawozdaniu naszem do LW. 69.001/93, z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu w przedmiocie popierania kolei niższorzędnych wyjaśniliśmy powody, dla których Wydział krajowy nie przedstawił c. k. Rządowi konkretnych oświadczeń co do pokrycia z funduszu krajowego subwencyi uchwalonej powyższem postanowieniem Wysokiego Sejmu. Nadto w odpowiedzi na interpelacyę posła Onyszkiewicza i towarzyszy z dnia 12. lutego 1894 Wydział krajowy podał do wiadomości Wysokiego Sejmu, że z udzielonego sobie upoważnienia co do przyczynienia się pomienioną subwencyą do kosztów kudowy kolei Halicz-Ostrów z odnogami do Brzeżan i Podhajec, nie mógł uczynić użytku, gdyż wobec zmiany sytuacyi wytworzonej postanowieniem art. II ustawy państw. z d. 26. grudnia 1893 (D. u. p. Nr. 6) i późniejszemi oświadczeniami ck. Ministerstwa handlu w tym przedmiocie, zachodzi potrzeba zmiany powyższej uchwały Wys. Sejmu z d. 19. maja 1893.

W obec tego, na podstawie ustnych rokowań przeprowadzonych przez naszych delegatów z Ministerstwem handlu w listopadzie br., przedkładamy Wys. Sejmowi w sprawozdaniu o poparciu poszczególnych lini lokalnych, odnośny wniosek zmierzający do uchylenia powyższej uchwały sejmowej i przeznaczenia zaoszczędzonego w ten sposób wydatku z funduszu krajowego w formie subwencyi nieprzekraczającej miliona zł. łącznie z ofiarami interesentów na subwencyę bezwrotną dla projektowanej przez c. k. Rząd kolei Podwysokie-Rohatyn-Chodorów.

B. Dalszy tok spraw poruszonych lub przedstawionych w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego.

(LW. 69.001/94. Aleg. 63. do sprawozdań stenograficznych Sejmu krajowego z 1894 r.)

7. Ogólny program kolejnego popierania niższorzędnych kolei żelaznych.

Przedmiot ten objęty jest odnośnemi uwagami ustępu 11. niniejszego sprawozdania.

8. Krajowa Rada kolejowa.

Wydział krajowy zwołał zwyczajne sesye krajowej Rady kolejowej do 31. stycznia i 6. grudnia b. r., a w myśl §. 3. statutu organizacyjnego tejże Rady wyznaczył z grona jej trzech członków, mianowicie: dra Henryka Kolischera, dra Tadeusza Pilata i prof. Karola Skibińskiego, tudzież dwóch zastępców, tj. radcę Józefa Glanza i dra Tadeusza Skałkowskiego, którzy tworzą ściślejszy Komitet doradczy Szefa dep. IV. Wydziału krajowego w zakresie spraw kolejowych. Pomieniony Komitet ściślejszy zebrał się dotychczas 6 razy w biurze szefa dep. IV. Wydziału krajowego celem rozpatrzenia kwestyi projektu kolei lokalnej Chabówka-Zakopane, dalej poszczególnych projektów kolejowych przedłożonych Wydziałowi krajowemu do poparcia i do rokowań z c. k. Rządem, przepisów Banku krajowego co do udzielania pożyczek kolejowych, wzorów deklaracyi opracowanych przez krajowe Biuro kolejowe dla interesentów, mających przyczyniać się do kosztów budowy projektowanych kolei, w końcu celem rozpatrzenia programu krajowej akcyi kolejowej w najbliższym czasie.

Na pierwszej swej sesyi, otwartej d. 31. stycznia 1894 pod przewodnictwem Marszałka krajowogo, krajowa Rada kolejowa rozpatrzyła prowizoryczny regulamin dla siebie, ktory następnie wydał Wydział krajowy (Al. 1) d. 2. marca 1894 do LW. 11.537, — dalej zasady opracowane przez krajowe Biuro kolejowe do instrukcyi dla zamierzających starać się o poparcie przez kraj budowy projektowanych kolei niższorzędnych po myśli ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893, — co się zaś tyczy projektów kolei lokalnych, przedłożonych podówczas Wydziałowi krajowemu, krajowa Rada kolejowa wyraziła na posiedzeniu d. 1. lutego b. r. opinię, doradzającą mu, by na ówczesnej sesyi sejmowej nie wnosił do Wys. Sejmu rzeczonych projektów, a to z powodu, że takowe zapóźno przez interesentów nadesłane, nie mogły być w tak krótkim czasie dostatecznie zbadane przez biuro kolejowe ani przez radę kolejową. Zgodnie z pomienioną opinią przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi swe zapatrywania w tej mierze sprawozdaniem z d. 6. lutego 1894, LW. 6.875.

Al. 1.

Na 2-giej sesyi kraj. Rady kolejowej, która odbyła się 6. i 7. grudnia b. r. po przeprowadzeniu rokowań między delegatami Wydziału krajowego a Ministerstwem handlu, zasięgnęliśmy opinii Rady kolejowej co do programu najbliższej akcyi w przedmiocie poparcia poszczególnych kolei lokalnych, programu wyłuszczonego w ustępie 11. niniejszego sprawozdania. Po wyczerpujących dyskusyach w tej sprawie, oświadczyła się Rada kolejowa za poparciem z funduszu krajowego w formie i wysokości zamierzonej przez Wydział krajowy, następujących linii: Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, Borki wielkie-Grzymałów i Kołomyja-Stefanówka (Zaleszczyki), projektowanych przez konsorcya prywatne, tudzież Rozwadów-Przeworsk lub Rzeszów i Podwysokie-Rohatyn-Chodorów, projektowanych przez c. k. Rząd, doradzając nadto Wydziałowi krajowemu, by poparł z funduszu krajowego nieobjętą jeszcze obecnym programem budowę kolei lokalnej Jaworzno-Piła, a to o ile można do wysokości $^2/_3$ kapitału zakładowego

w obligacyach pierwszeństwa i równocześnie z poparciem kolei Trzebinia-Skawce, której rentowność bardzoby się podniosła skutkiem zbudowania linii Jaworzno-Piła, stanowiącej połączenie tamtej kolei z Szląskiem i z najobfitszym basenem węgli kamiennych w naszym kraju.

Natomiast nie doradzała Rada kolejowa Wydziałowi krajowemu, by wystąpił wobec Wysokiego Sejmu z jakimkolwiek wnioskiem celem poparcia z funduszu krajowego linii Łupków-Cisna, z uwagi, że linia ta jest projektowana w interesie prywatnego przedsiębiorstwa lasowego i nie przedstawia korzyści dla większej liczby gmin i obszarów; co się zaś tyczy poparcia linii Szeparowce-Delatyn z funduszu krajowego, odroczyła Rada kolejowa wyrażenie swej opinii z powodu, że w ostatnich dniach zaszły nowe okoliczności, mogące spowodować co do tej linii, zmianę w propozycyach Wydziału krajowego.

W końcu krajowa Rada kolejowa doradziła Wydziałowi krajowemu, by stronom interesowanym wyznaczył krótki termin do złożenia deklaracyi udziałów na rzecz kolei lokalnych, mających być przez kraj popartemi i wyraziła życzenie, by ściślejszy Komitet doradczy Szefa departamentu IV., wyznaczony przez Wydział krajowy z jej łona, był uważany za **stałą komisyą** do rozpatrywania prac przedkładanych przez krajowe Biuro kolejowe.

9. Krajowe Biuro kolejowe.

W zeszłorocznem sprawozdaniu do LWk. 69.001/93 przedstawił Wydział krajowy, że stosownie do upoważnienia danego mu uchwałą Wys. Sejmu z d. 13. maja 1893, powiększył nieznacznie w drugiej połowie owego roku, siły prowizoryczne przy dep. IV. celem wdrożenia czynności zamierzonych ustawą krajową o kolejach niższorzędnych. Pomimo oczekiwanego wzrostu tych czynności, nie uważał Wydział krajowy za niezbędne przedkładać Wys. Sejmowi, w zeszłorocznem sprawozdaniu, wniosku o znaczniejsze powiększenie sił technicznych; starając się bowiem o to, aby prace przygotowawcze jak najmniej kosztów powodowały, ograniczył się Wydział krajowy do wstawienia na ten cel kwoty 10.000 zł. w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1894. — Kwota ta, zdaniem Komisyi kolejowej raczej za nisko preliminowana, okazała się w rzeczywistości niewystarczającą z powodu znacznego napływu projektów kolejowych w ciągu bieżącego roku, które należało możliwie najrychlej w Wydziale krajowym przestudyować i na tej podstawie program pierwszej akcyi ułożyć.

Wydział krajowy widział się przeto zmuszonym — a to siłą stosunków wynikłych z wprowadzenia w życie ustawy krajowej o kolejach lokalnych, siłą samego biegu spraw i odnośnych wymogów — do stopniowego w miarę konieczności nieodzownego powiększania sił prowizorycznych oraz tymczasowego zorganizowania czynności fachowych, wskutek czego powstało przy Wydziale krajowym faktycznie już dzisiaj istniejące **krajowe Biuro koiejowe**, aczkolwiek takowe całkiem prowizorycznie jest zaprowadzone.

Ażeby dać ogólny pogląd na czynności tego biura, wystarczy przytoczyć, że zadaniem jego było i być nie przestaje: zbadanie wymagane postanowieniami §§. 12. i 13. ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893, szesnastu dotychczas Wydziałowi krajowemu przedłożonych projektów kolei lokalnych o łącznej długości 783 km. a to tak pod względem technicznym i ekonomicznym, jak komercyalnym i finansowym, przygotowanie na powyższej podstawie osobnych operatów i sprawozdań do pertraktacyi z c. k. Ministerstwem handlu, reprezentacyami powiatowemi i gminnemi koncesyonaryuszami oraz interesentami, — informowanie zgłaszających się stron interesowanych — gruntowne studya w kwestyach znaczenia zasadniczego, jakoto w przedmiocie rewizyi ustawy państwowej o kolejach lokalnych i odnośnych rozporządzeń ministeryalnych, w przedmiocie norm co do kosztów eksploatacyi i kontraktów o eksploatacyę kolei lokalnych przez zarząd kolei państwowych, dalej opracowywanie instrukcyi, wzorów, przepisów, zestawień statystycznych ruchu przewozowego i odnośnych taryf, norm i typów tyczących się budowy oraz urządzeń kolejowych, ułożenie wymiaru i cen robocizny tudzież materyałów dla budowy kolei lokalnych w Galicyi, utrzymywanie różnych ewidencyi i wykazów, — przygotowywanie spra-

wozdań do posiedzeń Rady kolejowej i jej Komitetu ściślejszego, załatwianie czynności biurowych i uchwał tejże Rady oraz jej Komitetu, — opracowywanie sprawozdań i wniosków do Wysokiego Sejmu, uczestniczenie w urzędowych komisyach rewizyjnych, stacyjnych i reambulacyjnych dla linii projektowanych, — niezbędne czynności na terenie, gdy interesenci upraszają o radę techniczną, chwilową pomoc lub nadzór Wydziału krajowego, — wreszcie kompletne załatwianie administracyjne bieżących spraw kolejowych, których od 1. stycznia b. r. do 15. grudnia b. r. przydzielono Biuru kolejowemu 401, a w których zachodzi nadto to utrudnienie, że ilekroć Wydział krajowy znosi się z Ministerstwem handlu tudzież władzami innych krajów monarchii, odnośne odezwy sprawozdania, memoryały, operaty, przygotowuje Biuro kolejowe w dwóch językach.

Potrzeba należytego zorganizowania czynności fachowych spowodowała Wydział krajowy do ustanowienia prowizorycznej posady dyrektora krajowego Biura kolejowego, w przedmiocie której, z powodu konieczności jej systemizowania, przedkładamy Wysokiemu Sejmowi do LW. 40.682/94 osobne sprawozdanie.

Wyłaniające się jedne z drugich wymogi pociągnęły za sobą dalsze niezbędne uzupełnienia sił prowizorycznych, tak, że powiększony stopniowo personal prow. Biura kolejowego składa się obecnie z:

2 referentów od 1. lipca 1893,
1 inżyniera od 1. stycznia 1894,
2 dyetaryuszy kancelaryjnych od 12. marca 1894,
1 manipulanta od 1. kwietnia 1894,
1 dyrektora od 1. lipca 1894,
1 technika od 23. lipca 1894,
1 rysownika od 1. sierpnia 1894,
1 rysownika od 1. listopada 1894,
1 starszego technika od 7. listopada 1894.

Mimo nader skromnego wynagrodzenia przeważnej liczby tych pracowników, suma ich poborów przy dzisiejszym składzie personalu wyniosłaby w stosunku rocznym już 15.600 zł. nie wliczając tu kosztów wyjazdów, powodowanych udziałem urzędników w komisyach kolejowych i tym podobnych czynnościach na terenie.

Siłami tak szczupłemi w stosunku do dokonanej pracy, przyjmowanemi tylko stopniowo w miarę ostatecznej potrzeby, Wydział krajowy o ile sądzić może, doprowadził sprawy kolejowe w bieżącym roku do ważnych rezultatów, jak to wyłuszczają dalsze ustępy i alegata niniejszego sprawozdania.

Zadania, które Wydział krajowy ma do spełnienia w najbliższym czasie t. j. w okresie organizowania i tworzenia po myśli §. 5. ustawy krajowej towarzystw akcyjnych, kontrolowania ich agend administracyjnych, technicznych i finansowych, dalej w okresie budowy a następnie w ciągu eksploatacyi poszczególnych kolei lokalnych, są atoli znacznie rozleglejsze. Sama ustawa krajowa z d. 17 lipca 1893 nakłada na Wydział krajowy a względnie na krajowe Biuro kolejowo obowiązki bezpośredniego czuwania nad tem, aby budowa kolei przeprowadzoną była w sposób odpowiadający interesom kraju (§§. 5 i 6), przyczem rozdawnictwo robót i dostaw ma być dokonywane za zgodą Wydziału krajowego. Do Wydziału kraj. należy nadto oprócz nadzoru budowy, także zawieranie wstępnych umów z przedsiębiorstwami i zarządami kolejowymi (§. 12), oraz kontraktów o eksploatacyę z zarządem kolei państwowych (§. 7), dalej nadzór eksploatacyi, sprawdzanie rachunków eksploatacyi i dochodów (§. 12), które to rachunki dla każdej linii odrębnie mają być prowadzone (§. 7).

Wynika więc samo z siebie, że tak ważny zakres działania wymagać będzie w odpowiednim czasie znacznego i należycie zorganizowanego Biura kolejowego.

Nie można przedtem spuszczać z oczu, że zanim rozpocznie się budowa, przedłożone być mają Wydziałowi krajowemu projekty szczegółowe (Detailprojecte) tych linii, które są przedmiotem naszych wniosków o poparcie ze strony kraju na podstawie przedłożonych nam projektów wstępnych (Generalprojecte) – i że przestudyowanie projektów szczegółowych wymagać będzie – z powodu przepisanego pomienioną ustawą obowiązku zawierania wstępnych umów z przedsiębiorstwami, tudzież zatwierdzania rozdawnictwa robót i dostaw – znacznie większej jeszcze pracy w Biurze kolejowem niż ta, jaką poświęcono projektom wstępnym.

Jak to zaznaczyliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu do LW. 69.001/93, należy mieć również na uwadze, że w samem projektowaniu kolei lokalnych, tak wstępnem jak szczegółowem, daną być powinna stronom interesowanym pomoc Wydziału krajowego, która jak doświadczenie wykazało przy projektowaniu linii Chabówka-Zakopane z częściową pomocą naszego Biura kolejowego — znacznie ułatwia tok czynności tego biura, zmniejszając bezproduktywną niejako, a mozolną pracą prostowania, uzupełniania a wreszcie i przerabiania przedkładanych mu projektów, które częstokroć, a to z różnych powodów, są niedostatecznie, mylnie lub nieumiejętnie opracowane. Najpewniej prowadziłoby do pożądanego celu, jeżeliby Wydział krajowy, w razie gdy interesenci w myśl §. 12. ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893 upraszają go o sporządzenie na ich koszt projektów kolei lokalnych, podejmował własnemi siłami technicznemi takie czynności. Mając na uwadze odnoszące się do tego przedmiotu wskazówki Komisyi kolejowej, unikamy prowadzenia tras i kompletnych studyów na terenie zapomocą naszych organów fachowych, choćby to na koszt interesentów miało się odbywać, zaznaczyć atoli musimy, że w wypadkach, gdzie Wydział krajowy studya takie oddaje w akord inżynierom cywilnym, lub gdy siły techniczne do tego potrzebne miałby przyjąć li tylko na czas ściśle ograniczony, nieodzowną jest nietylko kontrola i nadzór w takich wypadkach ze strony Biura kolejowego, ale nadto jego ingerencya w ogólnej dyrektywie i pomoc w opracowaniu strony ekonomicznej, komercyalnej i finansowej projektu. Taki nadzór i taka częściowa pomoc w projektowaniu wymagają także osobnej pracy, osobnego poświęcenia czasu ze strony Biura kolejowego, a więc w obec innych czynności, także pewnego zasobu sił, stale potrzebnego z tego względu, że niezaprzeczenie obowiązkiem Wydziału krajowego jest również udzielać fachowych informacyi, rady i pomocy chwilowej interesentom w licznych wypadkach, w których się po to zgłaszają.

W końcu, co się tyczy jeszcze zakresu czynności Biura kolejowego, nie można tu pominąć potrzeby dalszego przeprowadzenia prac statystycznych celem wytknięcia ogólnego kierunku popierania produkcyi krajowej, jej zbytu i ruchu handlowego zapomocą budowy nowych linii lokalnych i odpowiednich taryf przewozowych.

Po gruntownem zbadaniu wyżej streszczonego zakresu działania Biura kolejowego i zastanowieniu się nad wymogami zamierzonej akcyi kraju, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że w obec nieuniknionej potrzeby dalszego powiększania personalu w miarę zachodzących a przewidzianych okoliczności, najniższy kredyt jaki można preliminować na koszta utrzymania krajowego Biura kolejowego w r. 1895, nie powinien zejść poniżej kwoty 24.000 zł. a to zwłaszcza w obec warunku postanawiającego w układzie wstępnym z c. k. Ministerstwem handlu i na żądanie tegoż Ministerstwa, że budowa linii lokalnych, objętych programem Wydziału krajowego, ma być rozpoczętą w roku 1895 i ukończoną w 2 latach. — W kwotę preliminowaną 24.000 zł. wchodzą oprócz wynagrodzenia personalu, koszta wyjazdów tegoż personalu, koszta kancelaryjne jakoto: sprzęty biurowe, materyały i przybory rysunkowe, mapy, druki, oprawy, książki i czasopisma fachowe, przyrządy etc. — Tę też kwotę zamieścił Wydział krajowy w preliminarz wydatków budżetu krajowego na rok 1895 z odnośnem uzasadnieniem jako kredyt na utrzymanie krajowego Biura kolejowego.

Wstrzymując się jeszcze z przedłożeniem Wysokiemu Sejmowi po myśli §. 15. ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893, ostatecznego projektu składu i organizacyi krajowego Biura kolejowego, uważa Wydział krajowy obecnie ustanowienie stałej posady dyrektora tego biura za pierwszy i konieczny krok do należytej organizacyi biura oraz właściwego unormowania składu personalu i zakresu jego czynności.

10. Instrukcya dla zamierzających starać się o poparcie przez kraj budowy kolei niższorzędnych. Al. 2.

Opracowane przez krajowe Biuro kolejowe wskazówki co do postępowania w zamiarze uzyskania pomocy kraju na rzecz projektowanych kolei lokalnych, oraz zestawienie obowiązujących przepisów Ministerstwa handlu w przedmiocie projektowania kolei żelaznych, jakoteż wzory deklaracyi dla interesentów celem przyczynienia się tychże do kosztów budowy pomienionych kolei, wydał Wydział krajowy do L. 11.537/94 po wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej i ściślejszego Komitetu doradczego, tudzież po dokonanem przez syndyka Wydziału krajowego zbadaniu rzeczonych wzorów deklaracyi ze stanowiska prawnego w formie (Al. 2) Instrukcyi z załącznikami „dla zamierzających starać się opoparcie przez kraj budowy projektowanych kolei niższorzędnych w myśl ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893".

Instrukcyę tę, w myśl wyrażonego przez Komisyę kolejową zdania, rozesłał Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym, c. k. starostwom, c. k. Namiestnictwu, c. k Ministerstwu handlu, c. k. Dyrekcyom kolei państwowych, c. k. Starostwu górniczemu i c k. Urzędom górniczym, konsorcyom zamierzającym budowę kolei lokalnych, przedsiębiorstwom przemysłowym, Izbom handlowym, Izbie inżynierskiej, Towarzystwu politechnicznemu, różnym krajowym Towarzystwom, Instytucyom i Korporacyom, czem niemało przyczynił się do wyświecenia stronom interesowanym zamierzonej akcyi kraju i podał im pomoc do właściwego pojmowania sprawy tudzież podejmowania odnośnych starań

11. Program Wydziału krajowego i rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie poparcia budowy poszczególnych linii lokalnych w najbliższym czasie.

W przedmiocie projektów kolei lokalnych, wniesionych do końca stycznia 1894 przez strony interesowane celem wyjednania poparcia w myśl ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893 (D. u. kr. Nr. 32) przedłożyliśmy Wys. Sejmowi sprawozdanie z dnia 6. lutego 1894 L. 6.875, (Aleg. 199 do sprawozdań stenograficznych Sejmu krajowego z 1894 r.) nie czyniąc żadnych wniosków co do udzielenia poparcia tym projektom, z powodu, że takowe za późno przez interesentów nadesłane, nie mogły być dostatecznie zbadane.

W pomienionem sprawozdaniu, którego dla braku czasu Wysoki Sejm w ubiegłej sesyi nie załatwił, opisano w krótkości 7 przedłożonych Wydziałowi krajowemu projektów kolei lokalnych, a co do 3 innych projektów zaznaczono, że w istocie interesenci nie operaty, ale tylko niektóre części operatów przedstawili.

W dalszym ciągu wpłynęło do Wydziału krajowego jeszcze kilka innych projektów kolei lokalnych, tak, że ogółem biorąc, dotychczasowy materyał przedstawia się w następującem zestawieniu:

Tabl. I. Projekty dotychczas Wydziałowi kraj. przedłożone.

L. p.	Projekt linii	Długość km.	Wniesiony do Wydziału krajowego z kosztorysem zł.	dnia	przez
1.	Trzebinia Wadowice-Skawce	50	2,547.369	25/8 1894	Juliusz Siegler d'Eberswald
2.	Chabówka-Nowy-Targ-Zakopane	47	1,431.800	18/9 1894	Władysław hr. Zamoyski
3.	Gorlice-Konieczna . .	44	1,957.000	18/1 1894	Wojciech Biechoński
	do przeniesienia .	141	5,936.169		

L. p.	Projekt linii	Długość km.	Wniesiony do Wydziału krajowego z kosztorysem zł.	dnia	przez
	Z przeniesienia .	141	5,936.169		
4.	Jasło-Żmigród-Konieczna	56	2,886.400	11/6 1894	Dr. Karol Lewakowski
5.	Przybówka-Krosno-Dukla	34	1,524.546	24/1 1894	
6.	Rzeszów-Rymanów zdrój	99	2,366 400	17/5 1894	
7.	Przeworsk-Dynów . .	44	2,033.113	11/10 1894	Andrzej ks. Lubomirski
8.	Łupków-Cisna	25	1,100.000	27/1 1894	St. Klucki i H. Czecz Lindenwald
9.	Borki wielkie-Grzymałów	31	900.000	15/1 1894	Szczęsny hr. Koziebrodzki
10.	Delatyn-Szeparowce-Kołomyja	37	1,510.548	23/1 1894	Dr. Stefan Grudziński (br. Romaszkan)
11.	Kołomyja-Horodenka-Kostrzyżówka (Zaleszczyki)	71	2,809.550	23/1 1894	
12.	Szeparowce-Delatyn . .	29	987.030	15/5 1894	Towarzystwo kolei lokalnych kołomyjskich.
13.	Kołomyja-Horodenka Stefanówka (Zaleszczyki) .	65	2,477.421	12/10 1894	
14.	Przeworsk-Rozwadów względnie Rzeszów-Rozwadów	76	3,181.250	15/12 1893	C. k. Rząd
15.	Chodorów-Rohatyn-Podwysokie	44	3,378.000	10/12 1893	
16.	Odnogi { Potutory-Brzeżany	7	384 000	10/12 1893	
	Odnogi { Potutory-Podhajce	24	1.385.000	10/12 1893	
	Ogółem .	783	32,869.427		

Według wniesionych kosztorysów ogółem, 1 km. kolei kosztowałby średnio $\frac{32,869.427}{783}$ =42.000 zł. przyczem nadmienić należy, że dwie z wymienionych linii t. j. Chabówka-Zakopane i Rzeszów-Rymanów figurują tu jako wąskotorowe, zaś niektóre inne jak Przeworsk-Rozwadów i Chodorów-Podwysokie mają charakter linii głównych 2-go rzędu. Linia Łupków-Cisna, zaprojektowana później w typie wąskotorowym kosztowałaby jako taka, według wniesionego do Wydziału kraj. kosztorysu 665.000 zł. i miałaby 27 km. długości.

Z dwóch współubiegających się o koncesyę projektów kolei z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę ku Zaleszczykom, odejmując jeden n. p. ten, który wniesiony przez Dra Grudzińskiego (Jakóba br. Romaszkana), przedstawia się jako kosztowniejszy, ogólna suma przedłożonych dotychczas projektów opiewa na 675 km. i 28,549.329 zł. kosztów budowy.

Wobec tak wielkiego materyału, w którym stosunkowo szczupłe krajowe Biuro kolejowe powołane było do przestudyowania pod względem technicznym, komercyalnym i finansowym 783 km. projektowanych kolei żelaznych, nie pozostawało jak: na podstawie ogólnych badań każdego operatu przez to biuro przeprowadzonych, ułożyć program najbliższej akcyi kraju w kierunku poparcia najdojrzalszych z przedłożonych projektów kolejowych, nie poświęcając na razie czasu na opracowywanie t. z. „programu kolejnego popierania budowy kolei niższorzędnych, w miarę stopnia ich użyteczności“, z którego miałyby być wyprowadzane wnioski, że pewne wskazane okolice winnyby czynić starania o doprowadzenie do skutku budowy odnośnej kolei. Opracowanie takiego ogólnego programu na podstawie dat statystycznych i odpowiedniego studyum komercyalnego, miałoby niewątpliwie pewną teoretyczną wartość, ale

przy szczupłym zasobie sił biura kolejowego i niekompletnym materyale statystycznym, opóźniłoby bardzo znacznie właściwą akcyę, której kraj żywo wyczekuje, a do której nagliło także c. k. Ministerstwo handlu, żądając od Wydziału krajowego przedłożenia konkretnych wniosków co do poszczególnych linii z końcem lata b. r., to jest przed otwarciem sesyi Rady państwa.

Ażeby rzecz dla kraju tak wielce pożądaną ile możności przyspieszyć a oraz intencyom c. k. Rządu odpowiedzieć, wydelegował Wydział krajowy w połowie kwietnia b. r. Zastępcę Marszałka krajowego i Szefa Dep. IV. do Ministerstwa handlu celem wdrożenia wstępnych rokowań i omówienia zasadniczych punktów co do poparcia przez kraj i państwo poszczególnych linii kolejowych, których projekty po ówczas Wydziałowi krajowemu były przedłożone lub co najmniej dokładnie określone, a mianowicie:

Projekty konsorcyów prywatnych:

1. Chabówka - Zakopane,
2. Gorlice - Konieczna,
3. Krosno - Dukla, względnie Przybówka - Krosno - Dukla,
4. Rzeszów - Rymanów zdrój,
5. Łupków - Cisna,
6. Borki wielkie - Grzymałów,
7. Kołomyja - Zaleszczyki, ewentualnie Delatyn - Kołomyja - Zaleszczyki.

Projekty c. k. Rządu:

1. Chodorów - Podwysokie,
2. Potutory - Brzeżany i Potutory - Podhajce,
3. Rzeszów lub Przeworsk - Rozwadów.

W konferencyi tej, reprezentanci Ministerstwa handlu oświadczyli pomienionym delegatom Wydziału krajowego, że przedewszystkiem jest wskazanem, aby krajowe Biuro kolejowe przeprowadziło w ciągu lata 1894 gruntowne studya dla każdego z wyżej wymienionych projektów nierządowych tak, aby w regule każda z tych linii mogła być traktowaną jako wąskotorowa — i zalecili zarazem, aby Wydział krajowy wziął na uwagę poparcie budowy t. z. kolei salinarnych w Galicyi.

W następstwie tej konferencyi, Wydział krajowy odezwą z dnia 18. maja 1894 **Alegat 3.** (Al. 3.), oświadczył c. k. Ministerstwu handlu, że po przeprowadzeniu wskazanych studyów co do projektów przedłożonych przez konsorcya prywatne, jeszcze w bieżącym roku przedstawi Ministerstwu odpowiednie wnioski co do poparcia takowych, zaznaczając równocześnie, że usiłowaniem Wydziału krajowego będzie ułatwić dostarczenie tej części kapitału potrzebnego do budowy pomienionych linii, która mogłaby liczyć na oprocentowanie i umorzenie.

Co do linii przez c. k. Rząd projektowanych tudzież co do t. z. kolei salinarnych, które służyć mogą przedewszystkiem interesom państwa lub zakładów skarbowych, wyraził Wydział krajowy w tejże odezwie oczekiwanie, że udzielone mu zostaną ze strony c. k. Rządu odnośne projekty z kompletnymi kosztorysami, na podstawie których mógłby dopiero poczynić pewne wnioski co do poparcia tych linii.

Pomieniona odezwa Wydziału krajowego załatwiona reskryptem c. k. Ministerstwa **Alegat 4.** handlu z dnia 15. czerwca 1894 l. 29.976 (Al. 4.), była także przedmiotem konferencyi odbytej dnia 1. lipca b. r. w tutejszym gmachu sejmowym, na której JE. Pan Minister handlu osobiście objawił swe zapatrywania w tej sprawie. W powołanym wyżej reskrypcie oznajmił JE. Pan Minister handlu, że ewentualną finansową pomoc państwa dla projektowanych przez pry-

watne konsorcya kolei, możnaby wziąć na uwagę tylko w tych wypadkach i w takim rozmiarze w jakich z jednej strony: linie odnośne uznane będą za potrzebne i użyteczne przez c. k. Rząd względnie przez zarząd kolei państwowych, z drugiej zaś strony należycie udowodnionem zostanie, że interesenci nie są w możności przyczynienia się z własnych środków udziałami w zamian za akcye zakładowe, wymaganymi ustawą krajową.

Co się zaś tyczy kolei przez Rząd projektowanych, oświadczył JE. Pan Minister w reskrypcie pomienionym, że zdaniem jego, udział kraju i interesentów w budowie linii Chodorów-Podwysokie w stosunku do kosztorysu, obliczonego na 3,400.000 zł., winien wynosić **milion zł.**, w budowie zaś linii z Przeworska lub Rzeszowa do Rozwadowa **500.000 zł.**, a to à fond perdu lub w zamian za akcye zakładowe.

Nadto wyraziło c. k. Ministerstwo życzenie, aby oprócz powyższych udziałów objął kraj jeszcze dla pomienionych 2 linii całkowitą lub przynajmniej częściową gwarancyę tej części kapitału, która w preliminowanych dochodach kolei znajdzie prawdopodobnie oprocentowanie.

Natomiast wyklucza JE. Pan Minister z programu linii rządowych, odnogi z Potutor do Brzeżan i Podhajec, a to z tego powodu, że postanowiony w art. II. ustawy z dnia 26. grudnia 1893 D. u. p. Nr. 9. warunek przyczynienia się kraju i interesentów kwotą 1 miliona zł. do kosztów budowy tych odnóg, nie został spełniony; w obec czego powinienby, zdaniem c. k. Rządu, Wydział krajowy objąć najbliższym programem swoim odnogę Putotory-Brzeżany, posiadającą pod każdym względem ważne znaczenie.

W końcu nadmienił JE. Pan Minister, że koleje salinarne zaliczyćby należało raczej do „krajowych“ kolei lokalnych, niż do kolei głównie interesom państwa służyć mających.

Odezwą z dnia 31. lipca b. r. LW. kr. 33 413 (Al. 5.) odpowiedział Wydział krajowy **Alegat 5.** na pomieniony reskrypt c. k. Ministerstwa handlu, powołując się co do sposobu poparcia kolei lokalnych, pożądanych w interesie kraju, na postanowienie §. 2. punkt 6. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, oraz oznajmiając, że po otrzymaniu i zbadaniu kosztorysów budowy linii przez c. k. Rząd zamierzonych, przedłoży odpowiednie wnioski w tej mierze Wysokiemu Sejmowi, nie mogąc wszakże zalecać przyjęcia jakiejkolwiek gwarancyi kapitału dla tych linii, które już w inny sposób finansowy miałyby być przez kraj poparte, — dalej że budowy odnogi z Potutor do Brzeżan nie uważa obecnie za rzecz pilną i wreszcie, że obstaje przy swem zapatrywaniu, jako doprowadzenie do skutku budowy kolei salinarnych leży głównie w interesie administracyi państwowej.

W dalszych rokowaniach z c. k. Rządem przyjął Wydział krajowy w myśl zasadniczej intencyi ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, za podstawę, że co najwyżej $^2/_3$ części kapitału budowy kolei zaliczonych przez c. k. Ministerstwo do grupy kolei „krajowych“ zapewnić może kraj w walorach pierwszeństwa, zaś co najmniej $^1/_3$ część w akcyach zakładowych lub à fond perdu zapewnią czynniki interesowane, do których w pierwszym rzędzie zaliczone jest państwo.

Co do samego programu linij „krajowych“ Biuro kolejowe o ile sił wystarczało, przestudyowało i sprawdziło w ciągu ubiegłego lata warunki techniczne i komercyalne siedmiu linii, poprzednio wymienionych, skutkiem czego w pierwotnym programie zaszła o tyle zmiana, że odpadła z niego linia, Gorlice-Konieczna, a to z tego powodu, że ta linia w stosunku do swej użyteczności ekonomicznej dla kraju jest zbyt kosztowna, że według oświadczeń projektującego nie może liczyć na odpowiednie poparcie finansowe ze strony interesentów; i że wreszcie plan finansowy przedstawiony przez ubiegającego się o poparcie kraju nie odpowiada ani postanowieniom ustawy krajowej z 17. lipca r. 1893 (L. 42. D. u. k.) ani intencyi c. k. Rządu ani też zasadom programu naszego; na miejsce zaś tej linii przyjęto do programu nowy projekt: Trzebinia-Skawce, jako jeden z najkorzystniejszych między projektami kolejowymi w Galicyi. Z inicyatywy Andrzeja hr. Potockiego, projekt ten przedłożył Wydziałowi krajowemu (dnia 25 sierpnia b. r.) ubiegający się o koncesyę p. Juliusz Siegler d' Eberswald z prośbą o poparcie finansowe.

Linie na tej podstawie objęte studyami przez krajowe Biuro kolejowe wykazane są w następującej tabliczce:

Tabl. II. Wykaz linij przedstawionych w pierwszym rzędzie do poparcia przez kraj.

L. p.	Oznaczenie linii	Długość km.	Koszta budowy		
			normalny tor	wąski tor	ogółem
1	Trzebinica-Wadowice-Skawce .	49·5	2,500.000	—	2,500.000
2	Chabówka-Zakopane	47·0	—	1,400.000	1,400.000
3	Łupków-Cisna	27·4	—	700.000	700.000
4	Krosno-Dukla	20·5	800.000	—	800.000
5	Rzeszów-Rymanów zdrój . .	98·6	—	2,400.000	2,400.000
6	Borki wielkie-Grzymałów . .	31·4	900.000	—	900.000
7	Kołomyja-Zaleszczyki	70·5	2,700.000	—	2,700.000
8	Kołomyja-Delatyn	36·9	1,200.000	—	1,200.000
	Razem . . .	381·8	8,100.000	4,500.000	12,600.000

Program poparcia poszczególnych linii musi być jednak zastosowany do zasobów finansowych, jakimi kraj na ten cel rozporządzać może.

Uchwałą z dnia 13. lutego b. r. postanowił Wysoki Sejm wstawiać do budżetu krajowego przez lat 75 kwotę roczną 300.000 zł. na cele popierania budowy kolei niższorzędnych po myśli ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. Ponieważ §. 8. tej ustawy przewiduje stopę procentową 4%, przeto przy 75-cio letnim okresie umorzenia, nie biorąc jednak w rachubę dodatku adminstracyjnego, powyższa roczna rata 300.000 zł. skapitalizowana przedstawia kapitał $\frac{300.000}{0.042239}$ = 7,104.125 zł. a okrągło **7,100.000 zł.**

Z kapitału tego odkładając sumę 1,500.000 zł. potrzebną nietylko na ewentualne poparcie budowy linii rządowych Chodorów-Podwysokie i Rzeszów względnie Przeworsk-Rozwadów ale także i na odpowiednią r e z e r w ę kolejowego funduszu krajowego, pozostaje do dyspozycyi na poparcie linii przez konsorcya prywatne projektowanych suma **5,600.000 zł.**

Przyjmując, że w regule kraj ma zapewnić do $^2/_3$ kapitału zakładowego owych kolei, powyższa kwota wystarczyłaby na udzielenie pomienionego poparcia pewnej liczbie linii, których łączny kapitał zakładowy nie mógłby przekroczyć $^3/_2$ × 5,600.000 zł. to jest sumy 8,400.000 zł.

Tabl. II. wykazuje, że łączny kapitał zakładowy linii przez krajowe Biuro kolejowe przestudyowanych wynosi 12,600.000 zł. przekracza więc wyżej obliczoną sumę o 4,200.000 zł. Z wykazanych przeto w tej tabliczce linij, trzeba było koniecznie niektóre wyłączyć i odroczyć do czasu, gdy będzie mógł być ułożony i Wysokiemu Sejmowi przedstawiony dalszy program krajowej akcyi kolejowej.

Już po zestawieniu dat powyższą tabliczką objętych zaszła znowu pewna zmiana w szeregu projektów przez krajowe Biuro kolejowe do poparcia przestudyowanych, albowiem kosztorysy projektów linii Kołomyja-Zaleszczyki i Kołomyja-Delatyn, wniesionych przez Dra Grudzińskiego (barona Romaszkana) zostały zastąpione tańszymi kosztorysami projektów tychże linij przedłożonych osobno przez Towarzystwo kolei lokalnych Kołomyjskich, wskutek czego, po zbadaniu odnośnych kosztorysów przez Biuro kolejowe, nastąpiło obniżenie kosztów budowy o 500.000 zł. Uwzględniając tę zmianę, uznał Wydział krajowy za stosowne w obec wykazanej powyżej konieczności wyłączyć z najbliższego programu krajowej akcyi kolejowej projekty: Rzeszów-Rymanów i Krosno-Dukla a to z powodów następujących.

Co do do linii Rzeszów-Rymanów, projektowanej o wąskim torze i posiadającej wedle studyów opracowanych przez krajowe Biuro kolejowe, odpowiednie warunki rentowności, Ministerstwo handlu reskryptem z dnia 27. września b. r. L. 26.294 (LW. kr. 52.333) oświadczyło projektantowi, że nie zgadza się na zastosowanie toru wąskiego, ani na pokrycie przez państwo nadwyżki kosztów, jaka wyniknęłaby z zastowania toru normalnego do tej linii, a oprócz tego żąda zupełnej zmiany projektowanej trasy.

W obec tego Wydział krajowy nie bierze również obecnie na uwagę projektu linii Przeworsk-Dynów, który zamierzaliśmy traktować jako waryantę lub alternatywę częściową projektu Rzeszów-Rymanów a dla którego zresztą projektujący nie przedstawił nam ani rachunku rentowności, ani planu finansowego ani też w ogóle dat wymaganych instrukcyą dla ubiegających się o pomoc krajową (LW. 11.537/94. Alegat 2 do sprawozdania).

Co do linii Krosno-Dukla zaznaczyć przedewszystkiem wypada, że projektujący ją nie przedłożył na odnośne wezwanie ze strony Wydziału krajowego, żądanych wyjaśnień i nie uzasadnił spodziewanego ruchu ani rentowności, której główną podstawę miałby stanowić miejscowy przemysł naftowy. W szczególności brakuje pod tym względem zobowiązania się interesentów do przewożenia wyłącznie linią Krosno-Dukla ropy, którą odprowadzają obecnie z kopalni rurociągami do stacyi kolei transwersalnej.

Przy tem, co do obu linii (Rzeszów-Rymanów i Krosno-Dukla) należy nadmienić, że projektujący je Dr. Lewakowski, na wezwanie ze strony Wydziału krajowego do przedłożenia deklaracyi interesentów, celem przyczynienia się tychże w myśl postanowienia §. 2. punktu b) ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 do kosztów budowy pomienionych linii, odpowiedział do LWkr. 58.956/94, że przyczynienie się interesentów wymagane pomienioną ustawą krajową jest wykluczone w obec braku większych zakładów przemysłowych i stanu zamożności obywatelstwa w okolicy.

Plan zaś finansowy przedstawiony przez projektującego jest w sprzeczności nie tylko z postanowieniami §§. 2. i 8. ustawy krajowej z dnia 19. lipca 1893 r. (Nr. 42 D. u. k.) lecz także z intencyami c. k. Rządu i z zasadami przyjętemi przez nas w porozumieniu z c. k. Ministerstwem handlu; albowiem projektujący zamiast dopełnienia warunku, według którego interesenci pokryć mają najmniej $^1/_3$ część kapitału w akcyach zakładowych (§. 2. ustawy) żąda, aby kraj pokrył 40% w akcyach zakładowych, on sam zaś zamierza finansować resztę tego kapitału w $4^1/_2$% zamiast 4 procentowych akcjach pierwszeństwa (§. 8. ustawy), a jak wynika z dołączonego do jego projektu sprawozdania technicznego, po kursie emisyjnym 75%, zamiast 95 procentowego kursu przyjętego w układach naszych z c. k. Ministerstwem handlu.

Dla pozostałych w naszym programie 6 linii krajowych nie mamy wprawdzie dotychczas prawomocnych deklaracyi interesentów, wszakże dla każdej z tych linii istnieją przyrzeczenia ofiar miejscowych, a mianowicie:

1) na rzecz linii Trzebinia-Skawce, oświadczył Andrzej hr. Potocki, że bez najmniejszej wątpliwości zapewni wspólnie z innymi interesentami kwotę 400.000 złr. w akcyach zakładowych;

2) na rzecz linii Chabówka-Zakopane oświadczył ustnie Władysław hr. Zamoyski gotowość zapewnienia w akcyach zakładowych połowy trzeciej części kapitału budowy. Oprócz tego na rzecz tej linii posiadamy pomniejsze deklaracye prawomocne miejscowych interesentów na datki w gotówce i gruntach;

3) na rzecz linii Łupków-Cisna oświadczyli interesowani, że pokryją w zamian za akcye zakładowe całą trzecią część kapitału budowy;

4) na rzecz linii Borki wielkie-Grzymałów, podług ustnej informacyi otrzymanej przez Biuro kolejowe, zebrali interesenci deklaracye na 90.000 złr. w akcyach zakładowych;

5) i 6) na rzecz linii Kołomyja-Zaleszczyki względnie raczej Kołomyja-Uścieczko i na rzecz linii Kołomyja-Delatyn, Rady powiatowe w Kołomyi i Horodence, tudzież Rada gminna w Kołomyi, powzięły wymagające jeszcze pewnych zmian uchwały (LWk. 3603/94, 24982/93,

3799/94) zobowiązujące każdą z nich do przyczynienia się gwarancyą aż do wysokości $^1/_{18}$ części dochodu tych kolei, czyli łącznie do wysokości $^1/_6$ części tegoż dochodu a to po myśli ostatniego ustępu §. 2 *b)* ustawy z dnia 17. lipca 1893 r.

Nie mając jeszcze prawomocnych deklaracyi interesentów i nie znając przed rozpoczęciem rokowań z c. k. Rządem zamiarów ostatecznych tegoż Rządu co do udzielenia powyższym kolejom finansowej pomocy państwa po myśli ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 przyjęliśmy w programie rokowań pomienionych jako założenie, że średnio jedną połowę trzeciej części kapitału zakładowego pokryć mają interesenci w akcyach zakładowych, drugą zaś połowę tejże trzeciej części w ten sam sposób pokryć ma państwo, przyczem tak ogółowo przypuszczalny udział państwa uważaliśmy tylko za minimalny, gdyż w zupełności usprawiedliwionem zdawało nam się oczekiwanie, że państwo pokryje także i tę część kapitału w akcyach zakładowych, której interesenci nie będą w stanie zapewnić.

Co do rodzaju krajowego poparcia finansowego, postanowienie §. 1. ustawy krajowej z 17. lipca 1893 dopuszcza 3 formy:

a) udzielanie oprocentowanych pożyczek,

b) objęcie na kraj akcyi przedsiębiorstwa kolejowego,

c) przeprowadzenie we własnym zarządzie budowy kolei.

Ostatnią z wymienionych form wykluczamy na teraz, gdyż wymagałaby ona zupełnie innej organizacyi biura kolejowego niż tą, którą Wydział krajowy zaprowadzić zamierza celem załatwiania spraw kolejowych w najbliższej przyszłości. Podjęcie budowy kolei we własnym zarządzie spowodowałoby trudności i koszta, na które administracya krajowa nie może obecnie się narażać.

Pod pierwszą z wymienionych form podciągnąć można częściowe lub całkowite objęcie przez kraj obligacyi przedsiębiorstwa kolejowego; forma zaś druga stosuje się w zasadzie do objęcia przez kraj akcyi pierwszeństwa, a to z uwagi na punkt *b)* §. 2. tejże ustawy, który postanawia, że co najmniej $^1/_3$ część kapitału zakładowego zapewnić mają państwo i inni interesenci w zamian za akcye zakładowe lub à fond perdu.

Uznając formę poparcia krajowego przez objęcie obligacyi kolejowych, jako najodpowiedniejszą dla krajowej akcyi kolejowej w ogólności, stosowaliśmy ją do linii naszego programu, wyjątek czyniąc dla linii Łupków-Cisna, która projektowana głównie dla eksploatacyi lasów, mogłaby nie uzyskać zezwolenia rządowego na emisyę obligacyi. Co do linii Łupków-Cisna wskazanem jest zresztą w razie poparcia jej po myśli ustawy wyżej powołanej, aby kraj objął akcye pierwszeństwa, a to z tego względu, że eksploatacya lasów, która w pierwszych czasach istnienia pomienionej kolei przynosiłaby jej bardzo znaczne dochody, może po pewnym czasie krótszym n. p. niż okres koncesyi kolei, zmniejszyć się do tego stopnia, że dochody kolei nie wystarczałyby już na normalne oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego. W tych warunkach kraj wskutek posiadania akcyi pierwszeństwa biorąc w pierwszych czasach istnienia kolei udział w nadwyżce czystego jej dochodu nad oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego, mógłby ewentualnie pokryć z pobieranej nadwyżki wydatek na umorzenie w krótszym terminie akcyi pierwszeństwa przez siebie objętych.

W myśl powyższego wywodu, zestawiono w tabliczce III. linie objęte najbliższym programem akcyi krajowej wraz z ogółowo projektowanem zapewnieniem potrzebnego do ich budowy kapitału.

Tabl. III. Wykaz linii objętych najbliższym programem Wydziału krajowego.

L. porządkowa	L. p. na mapie	Oznaczenie linii	Długość Klm.	Kapitał nominalny obliczony przez Biuro kolejowe: tor normalny	Kapitał nominalny obliczony przez Biuro kolejowe: tor wąski	Kapitał nominalny obliczony przez Biuro kolejowe: ogółem	Ogółowo projektowane zapewnienie kapitału przez kraj: w walorach pierwszeństwa: w obligacyach	przez kraj: w walorach pierwszeństwa: w akcyach pierwszeństwa	przez kraj: w akcyach zakładowych	przez czynniki interesowane: państwo: w walor. pierwsz.	przez czynniki interesowane: państwo: w akcyach zakładow.	przez czynniki interesowane: inni interesenci: walor pierw	przez czynniki interesowane: inni interesenci: w akcyach zakładow.	Ubiegający się o koncesyę
1		Trzebinia-Skawce	49·5	2,500.000	—	2,500.000	1,700.000	—	—	—	400.000	—	400.000	Juliusz Siegler d'Eberswald, Andrzej Potocki
2		Chabówka-Zakopane	47·0	—	1,400.000	1,400.000	940.000	—	—	—	230.000	—	230.000	Władysław hr. Zamoyski.
3		Łupków-Cisna	27·4	—	700.000	700.000	—	470.000	—	—	—	—	230.000	Stan. Klucki i Herman Czech.
4		Borki wielkie-Grzymałów	31·4	900.000	—	900.000	600.000	—	—	—	210.000	—	90.000	Szczęsny hr. Koziebrodzki etc.
5		Kołomyja - Zaleszczyki	64·6	2,550.000	—	2,550.000	1,700.000	—	—	—	425.000	—	425.000	Tow. kolei lokalnych kołomyjskich (także br. Romaszkan).
6		Szeparowce-Delatyn	28·9	850.000	—	850.000	570.000	—	—	—	140.000	—	140.000	
		Razem	248·8	6,800.000	2,100.000	8,900.000	5,510.000	470.000	—		1,405.000	—	1,515.000	

Udział kraju	. . .	5,980.000	67%
„ państwa	. .	1,405.000	16%
„ interesentów		1,515.000	17%
Razem	.	8,900.000	100%

Al. (6—a) ·/. Odezwą z dnia 17. października b. r. l. 55.182/94 (Al. 6.—a) przedstawił Wydział krajowy pomieniony program c. k. Ministerstwu handlu, dołączając doń obszerny memoryał techniczny z alegatami, uzasadniający koszta budowy i eksploatacyi, spodziewany ruch i stopień
Al. (6- b) ·/. rentowności wymienionych wyżej linii (Al. 6. - b).

Memoryał ten, którego egzemplarz polski złożony jest w Biurze kolejowem do dalszego użytku urzędowego, służył za podstawę do ustnych rokowań z c. k. Ministerstwem handlu,
Al. 7. ·/. które to rokowania w następstwie reskryptu tegoż Ministerstwa z dnia 9. listopada 1894, l. 59.038 (Al. 7.) określającego w głównych zarysach stanowisko c. k. Rządu wobec przedstawionego mu przez nas programu, odbyły się z końcem listopada b. r. w Wiedniu przy udziale delegatów Wydziału krajowego a to; Zastępcy Marszałka krajowego, Szefa Dep. IV. i Dyrektora krajowego Biura kolejowego.

Program powyższy usiłowaliśmy tak ułożyć, aby przy wszelkiej nakazanej w takich razach przezorności, osiągnąć przecież możność jak najdalej idącego zużytkowania rozporządzalnych zasobów finansowych w pierwszym okresie krajowej akcyi kolejowej.

Według przeprowadzonych przez krajowe Biuro kolejowe rachunków rentowności przyjmując, że ogół linii zestawionych w tabl. III. przyniesie prawdopodobnie czysty dochód potrzebny na oprocentowanie i umorzenie $^2/_3$ części kapitału nominalnego, nie możemy tem samem przypuszczać niedoboru dochodów z ruchu na pokrycie kosztów eksploatacyi pomienionych linii; mimo to jednak nie przyjmujemy w naszej kalkulacyi finansowej w pierwszych paru latach eksploatacyi pomienionych kolei, jakiegokolwiek czystego dochodu któryby na oprocentowanie kapitału mógł być obrócony. Takiem przezornem założeniem nie narażamy kolejowego funduszu krajowego na żadne niespodzianki.

Pomimo, że wykluczamy niedobór eksploatacyi stanowczo z naszej rachuby, w czem niejaką gwarancyę daje w najniekorzystniejszym razie Artykuł IX. dopiero co uchwalonego w Radzie państwa projektu ustawy państwowej o kolejach lokalnych, a który to artykuł postanawia w pewnych wypadkach kredytowanie takich niedoborów przez państwo, to jednak przy obliczeniu kapitału nominalnego linii zestawionych w tablicy III. przewidzieliśmy jeszcze fundusz rezerwowy, wynoszący w ogóle 5% tego kapitału.

Po paru lub kilku latach eksploatacyi wpływać zaczną według naszych obliczeń do krajowego funduszu kolejowego procenta od kapitału wyłożonego z tego funduszu na linie subwencyonowane. Na podstawie zaś tych dochodów funduszu pomienionego kraj będzie mógł przystąpić do dalszej akcyi kolejowej obejmując swym programem w miarę możności linie obecnie odroczone, które nie przestają być przedmiotem studyów krajowego Biura kolejowego.

Przed rozpoczęciem ustnych rokowań z c. k. Ministerstwem handlu w przedmiocie poparcia ze strony państwa projektów kolei lokalnych naszym programem objętych oświadczył J. E. Pan Minister handlu w powołanym już wyżej reskrypcie z dnia 9. listopada b. r. w odpowiedzi na naszą odezwę z dnia 17. października b. r. l. 55.182, że subwencya państwowa na budowę kolei z Szeparowiec do Delatyna nie może być z tego względu wziętą na uwagę, ponieważ na podstawie przeprowadzonych studyów nasuwa się obawa, iż kolej ta spowodowałaby częściowe odwrócenie ruchu od istniejących kolei w zarządzie państwa zostających, a tem samem wpłynęłaby niekorzystnie na finansowe interesa administracyi kolei państwowych. Coby się zaś tyczyło zamierzonych pertraktacyi o udzielenie subwencyi państwowej na rzecz kolei lokalnych: Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, Borki wielkie-Grzymałów i Kołomyja-Zaleszczyki, zaznaczył J. E. Pan Minister stanowczo, że linje te mogą być subwencyonowane prze państwo tylko pod tym warunkiem jeżeli kraj i interesenci wezmą odpowiedni udział a fond perdu w dostarczeniu kapitału potrzebnego do budowy kolei żelaznych z Podwysokiego na Rohatyn do Chodorowa i z Rozwadowa do Przeworska lub Rzeszowa, które odpowiadając przedewszystkiem interesom ogólno państwowym, służą jednak równocześnie i interesom miejscowym.

Wynikiem ustnych rokowań przeprowadzonych na tych zasadach między delegatami Wydziału krajowego, a Ministerstwem handlu w Wiedniu są następujące punktacye przedugodne:

I.

1. Na podstawie galicyjskiej ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. k. Nr. 42. może kraj objąć w razie wydania koncesyi państwowej na następujące koleje lokalne, a mianowicie

1. Trzebinia-Skawce.
2. Chabówka-Zakopane.
3. Łupków-Cisna.
4. Borki wielkie-Grzymałów,
5. Kołomyja-Zaleszczyki i
6. Szeparowce-Delatyn i

pożyczki pierwszeństwa, oprocentowane po 4%, zwrotne w ciągu 75 lat od dnia udzielenia koncesyi, w maksymalnych kwotach niżej podanych i po kursie co najmniej 95 od sta, mające się zaciągnąć w celu dostarczenia pieniędzy dla kolei lokalnych, wymienionych pod 1. 2. tudzież pod 4, 5, 6, równie jak i akcye pierwszeństwa w kwocie maksymalnej 470.000 zł. w pełnej nominalnej wartości, które dla kolei lokalnej ad 3. mają być wypuszczone, 4% procentową dywidendą pierwszeństwa wyposażone i w ciągu 75 lat umorzone.

2. W tym razie może kraj następnie objąć gwarancyę rocznego czystego dochodu, odpowiadającego potrzebom 4% oprocentowania i raty umorzenia pomienionych pożyczek pierwszeństwa, jakoteż potrzebom wypłaty 4% dywidendy pierwszeństwa wraz z ratą umorzenia od akcyi pierwszeństwa, mających się wypuścić dla kolei lokalnej pod 3. wymienionej, a więc gwarancyę maksymalnych kwot poniżej podanych, tak mianowicie, że jeżeli czyste dochody pomienionych kolei nie miałyby wystarczyć na pokrycie kwot gwarantowanych, niedobór pokryty zostanie z funduszu krajowego.

3. Co do walorów pierwszeństwa, które kraj ma objąć dla pomienionych kolei i co do czystego dochodu, który kraj tym kolejom ma gwarantować, ustanawia się stosownie do wyżej określonych potrzeb, następujące maksymalne kwoty dla poszczególnych linii:

		Maksymalna kwota w zł.	
		pożyczki, względnie dla linii ad 3. kapitału w akc. pierw.	gwarancyi krajowej
Trzebinia-Skawce	(1)	1,700.000	72.117
Chabówka-Zakopane	(2)	940.000	39.877
Łupków-Cisna	(3)	470.000	19.938
Borki wielkie-Grzymałów	(4)	600.000	25.453
Kołomyja-Zaleszczyki	(5)	1,700.000	72.117
Szeparowce-Delatyn	(6)	570.000	24.181

4. Czas trwania gwarancyi czystego dochodu, którą, jak wyżej zaznaczono, może kraj zapewnić, ustanawia się aż do końca 75 roku koncesyi.

5. Objęcie przez kraj powyższych walorów kolei lokalnych, jakoteż zapewnienie wyżej wymienionej gwarancyi krajowej, łączy się z warunkiem, że dla linii wymienionych pod 1. 2. 4. 5. interesenci wraz z państwem, zaś dla linii pod 3. i 6. interesenci sami, obejmą akcye zakładowe towarzystw akcyjnych mających się dla tych kolei utworzyć, w wysokości $1/3$ części nominalnego kapitału zakładowego tych kolei, a przeto w następujących kwotach maksymalnych, w pełnej nominalnej wartości, które to akcye zakładowe nie będą niosły procentów interkalarnych w czasie budowy:

Trzebinia-Skawce	. . . .	800.000 zł.
Chabówka-Zakopane	. . . .	460.000 „
Łupków-Cisna	. . . .	230.000 „
Borki wielkie-Grzymałów	. . . .	300.000 „
Kołomyja-Zaleszczyki	. . . .	850.000 „
Szeparowce-Delatyn	. . . .	280.000 „

6. Objęcie walorów pierwszeństwa przez kraj i udzielenie krajowej gwarancyi czystego dochodu dla linii wymienionych pod 1. 2. 4. 5. czyni się zależnem w szczególności od objęcia przez państwo akcyi zakładowych towarzystw akcyjnych, mających się utworzyć dla tychże kolei, a to w takich kwotach, jakie są potrzebne celem dopełnienia $^1/_3$ części nominalnego kapitału zakładowego akcyi zakładowych, mających być objętemi przez interesentów.

Maksymalna kwota akcyi zakładowych, które państwo ma objąć, przyjmuje się przytem jak następuje:

Trzebinia-Skawce	. . . .	400.000 zł.
Chabówka-Zakopane	. . . .	230.000 „
Borki wielkie-Grzymałów	. . . .	210.000 „
Kołomyja-Zaleszczyki	. . . .	425.000 „

7, Budowę kolei lokalnych, z których wymienione pod 1. 4. 5. 6. jako normalnotorowe, zaś pod 2. 3 jako wąskotorowe mają być wykonane, należy rozpocząć w roku 1895 i ukończyć najdalej w ciągu 2 lat.

Budowa ma być prowadzoną w myśl postanowień §. 6. powołanej ustawy krajowej przy bezpośredniej ingerencyi Wydziału krajowego i galicyjskiego kraj. Biura kolejowego.

8. Co do eksploatacyi należy w myśl postanowienia §. 7. powołanej już ustawy krajowej dążyć przedewszystkiem do porozumienia się z zarządem kolei państwowych o objęcie przez tenże zarząd eksploatacyi wymienionych linii za zwrotem własnych kosztów, które ewentualnie mają być oznaczone ryczałtowo, z zastosowaniem ułatwień i ulg w tej mierze ustawą dopuszczonych.

Jeżeliby okazała się potrzeba odmiennego postanowienia w przedmiocie eksploatacyi powyższych kolei, to takowe zależeć będzie od przyzwolenia Wydziału krajowego.

II.

Opierając się na założeniu, że państwo stosownie do postanowień ustępu I. poz. 5. i 6. przyczyni się objęciem akcyi zakładowych do dostarczenia pieniędzy dla wymienionych tamże linii, kraj zapewni następujące udziały à fond perdu dla projektowanych kolei żelaznych:

a) z Rozwadowa do jednego z punktów galic. kolei Karola Ludwika w okolicy Przeworska lub Rzeszowa,

b) z Podwysokiego na Rohatyn do Chodorowa,

a to w tym razie, jeżeli resztujący kapitał zakładowy zostanie pokryty przez państwo i interesentów miejscowych bez obciążenia kraju:

ad a) Udział kraju dla kolei z Rozwadowa do jednego z punktów galic. kolei Karola Ludwika (Przeworsk, lub Rzeszów) ustanawia się w kwocie 250.000 zł. z warunkiem, że w razie gdyby najprzód tylko jedna część tej kolei z Rozwadowa do Rudnika ewentualnie do Leżajska miała być zbudowaną, z powyższego udziału wypłaconą będzie tylko ta kwota, jaka przypadnie według stosunku kosztów budowy na tę część kolei, która ma być zbudowaną.

ad b) Dla kolei z Podwysokiego na Rohatyn do Chodorowa przyczyni się kraj udziałem w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną celem dopełnienia do sumy 1,000.000 zł. udziałów à fond perdu, którymi do kosztów budowy tej kolei przyczynić się mają interesenci miejscowi (powiaty, gminy, osoby prywatne).

Wypłata udziału kraju dla wyżej wymienionych obu kolei nastąpić ma w dwóch częściach, a mianowicie połowa przy rozpoczęciu budowy, druga połowa najpóźniej w 14 dni po otwarciu ruchu odnośnej kolei względnie części kolei.

III.

Środki pieniężne potrzebne do wykonania postanowień ustępów I. i II. określających pomoc kraju na rzecz wyżej wymienionych kolei żelaznych, mają być dostarczone stosownie do postanowienia §. 10. galic. ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893 D. u. k. Nr. 42, w miarę potrzeby przez zaciąganie w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczek oprocentowanych najwyżej po 4 od sta i zwrotnych co najwyżej w ciągu 75 lat.

Punktacye powyższe przedstawiliśmy krajowej Radzie kolejowej, której opinię odnośną podajemy w ustępie 8-mym niniejszego sprawozdania.

Następnie wezwaliśmy interesentów kolei, dla poparcia których kraj miałby objąć obligacye pierwszeństwa, aby przedłożyli nam jak najrychlej deklaracye prawomocne, co do zabezpieczenia udziałów na nich przypadających Po otrzymaniu odpowiedzi na to wezwanie, tudzież odpowiedzi c. k. Rządu w sprawie objęcia przez zarząd kolei państwowych eksploatacyi kolei przy pomocy kraju i bezpośredniej ingerencyi Wydziału krajowego zbudować się mających, przedłożymy Wysokiemu Sejmowi, osobnem sprawozdaniem, wnioski stanowcze, w przedmiocie poparcia budowy poszczególnych kolei lokalnych po myśli ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893.

12. Sprawa rewizyi ustawy państwowej z d. 17. czerwca 1887, D. u. p. Nr. 81, o kolejach lokalnych, tudzież odnośnych rozporządzeń ministeryalnych.

Sprawa rewizyi ustawy państwowej o kolejach lokalnych, która miała być załatwioną z końcem kadencyi Rady państwa roku 1893 przedłożeniem projektu nowej ustawy, została, jak wiadomo, odroczoną do sesyi roku 1894 z powodu nieukończoych prac przygotowawczych przez właściwe Ministerstwa.

Projekt nowej ustawy został przedłożony Radzie państwa w ostatnich dniach października b. r. i uchwalony w Izbie poselskiej dnia 13. grudnia 1894 r.

Krajowe Biuro kolejowe, któremu projekt nowej ustawy został zakomunikowany, przestudyowało go i przedstawiło Wydziałowi krajowemu swoje uwagi i wnioski co do zmian i uzupełnień rzeczonego projektu w duchu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. maja 1893 r. i odezwy Wydziału krajowego wystosowanej w myśl pomienionej uchwały do c. k. Ministerstwa handlu dnia 19. grudnia 1893 (alegat *C* do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. kr. 69001/93).

/. Alegat 8.

Na podstawie wniosków krajowego Biura kolejowego, streszczonych w załączonym alegacie 8. */.* porozumiał się Wydział krajowy za pośrednictwem swoich delegatów wysłanych do Wiednia w sprawie krajowego programu kolejowego, z Kołem polskiem deputowanych do Rady państwa, przedstawiając mu życzenia swoje co do zmian i uzupełnień pożądanych w projekcie nowej ustawy.

13. Używanie dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei żelaznych.

W zeszłorocznem sprawozdaniu do LW. 69001/93 nadmieniliśmy, że celem wydania norm ogólnych, które mają być przestrzegane przy stosowaniu ustawy krajowej z dnia 23. stycznia 1891 o używaniu dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei żelaznych, udzielił Wydział krajowy projekt odnośnych norm ogólnych c. k. Prezydyum Namiestnictwa do zaopiniowania. W sprawie tej nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi.

Z pięciu przedsiębiorstw, wymienionych w zeszłorocznem sprawozdaniu naszem, którym Wydział krajowy udzielił zezwolenia na częściowe użycie dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei dowozowych, trzy uzyskały już poówczas przepisany konsens na budowę

od władz rządowych, dwa zaś przedsiębiorstwa w bieżącym dopiero roku taki konsens otrzymały. A mianowicie p. Michał Ader otrzymał dnia 8. stycznia b. r. pozwolenie od c. k. Namiestnictwa na budowę kolei konnej wąskotorowej od brzegu Dunajca do tartaku parowego w Jazowsku (powiat Nowy Sącz), przecinającej w poprzek drogę krajową Zakliczyn-Sącz-Niedzica, zaś cukrowarnia „Gumiński, Volter i Spółka“ w Tłumaczu otrzymała od c. k. Namiestnictwa dnia 14. lutego b. r. konsens na budowę kolei konnej wąskotorowej z tejże cukrowarni do granicy Jezierzan, która to kolej używać ma części drogi krajowej Tłumacz-Zaleszczyki, tudzież dróg i placów gminnych w obrębie m. Tłumacza i gminy Gruszki.

Nowych podań o zezwolenie na używanie dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei żelaznych, do Wydziału krajowego nie wniesiono.

14 Komisye urzędowe w sprawie nowych linii kolejowych

Ważniejsze komisye urzędowe w sprawie nowych linii kolejowych, które się odbyły w r. 1894 przy udziale delegatów Wydziału krajowego, są poniżej wymienione:

1) Dnia 23. kwietnia i następnych, odbyła się rewizya trasy kolei lokalnej wąskotorowej z Rzeszowa na Dynów i Grabownicę do zakładu kąpielowego w Rymanowie, na podstawie projektu przedłożonego przez dra Karola Lewakowskiego.

2) Dnia 5. lipca i następnych, komisya stacyjna dla projektowanej kolei państwowej Halicz-Ostrów (Tarnopol).

3) Dnia 12. lipca i następnych, rewizya trasy kolei lokalnej normalnotorowej z Jasła na Żmigród do Konieczny, na podstawie projektu przedłożonego przez dra Karola Lewakowskiego.

4) Dnia 24. lipca i następnych, rewizya trasy kolei lokalnej normalnotorowej z Szeparowiec do Delatyna, na podstawie projektu przedłożonego przez Radę zawiadowczą kolei lokalnych Kołomyjskich.

5) Dnia 6. sierpnia i następnych, obchód administracyjny (komisya reambulacyjna) projektowanej kolei lokalnej normalnotorowej (tramwaj parowy) ze stacyi Lwów-Kleparów do Janowa, tudzież z głównego dworca kolejowego we Lwowie do św. Anny we Lwowie, na podstawie projektu przedłożonego przez galic. Bank hipoteczny wspólnie z Wilhelmem hr. Siemińskim-Lewickim.

6) Od 12. sierpnia do 1. września obchód administracyjny (komisya reambulacyjna) wraz z rozprawą co do wywłaszczeń i ubezpieczeń od ognia, dla szlaku Podwysokie-Ostrów projektowanej kolei państwowej Halicz-Ostrów (Tarnopol).

7) Dnia 27. września i następnych, powtórna rewizya trasy kolei lokalnej normalnotorowej z Szeparowiec do Delatyna ua podstawie projektu przedłożonego przez Zarząd kolei lokalnych Kołomyjskich.

8) Dnia 27. listopada i następnych, rewizya trasy kolei lokalnej wąskotorowej Chabówka-Nowytarg-Zakopane w połączeniu z komisyą stacyjną, na podstawie projektu przedłożonego przez Władysława hr. Zamoyskiego.

9) Dnia 11. grudnia i następnych, rewizya trasy kolei lokalnej normalnotorowej Borki wielkie-Skałat-Grzymałów w połączeniu z komisyą stacyjną, na podstawie projektu przedłożonego przez Szczęsnego hr. Koziebrodzkiego i sp.

C) Petycye o subwencyonowanie lub budowę poszczególnych kolei lokalnych, przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania przekazane.

Na posiedzeniach dnia 13. i 17. lutego 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycye L. s. 764, 978, 1187, 1188, 1250, 1272 i 1249 o budowę

lub subwencyonowanie kolei żelaznych Chodorów-Podwysokie, Delatyn-Kołomyja, Kołomyja-Zaleszczyki, Dębica-Jasło, Przybówka-Dukla, Gorlice-Konieczna i Rzeszów-Rymanów.

Ponieważ oprócz linii Dębica-Jasło, wszystkie inne wyżej wymienione są między innemi przedmiotem ustępu 11-go niniejszego sprawozdania, Wydział krajowy ogranicza się na tem tu miejscu do zdania sprawy jedynie z formalnego załatwienia pomienionych petycyi.

15. Petycya Reprezentacyi m. Rohatyna o przyspieszenie budowy linii Chodorów-Podwysokie.

W załatwieniu petycyi Reprezentacyi gminy m. Rohatyna L. s. 764/94 o przyspieszenie budowy linii Chodorów-Rohatyn-Podwysokie, Wydział krajowy reskryptem z dnia 1. maja b. r. L. 21696 oznajmił interesowanym, że sprawa tej budowy jest właśnie przedmiotem pertraktacyi między Wydziałem krajowym a c. k. Rządem.

16. Petycye Towarzystwa budowy kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Zaleszczyki o poparcie tej budowy.

Petycyami do L. s. 978 94 i 1187/94, Towarzystwo budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Zaleszczyki (Jakób br. Romaszkan, Sobiesław hr Mieroszowski, Stefan Zakrzeński i dr. Stefan Grudziński) uprasza o poparcie przez kraj tej budowy w wysokości $^1/_3$ części potrzebnego kapitału zakładowego, tudzież o zawezwanie c. k. Rządu, by budowie tej kolei swego poparcia udzielił. W załatwieniu tych petycyi, Wydział krajowy reskryptem z dnia 14. lipca b. r. L. 21697 adresowanym do dra Stefana Grudzińskiego, oświadczył pomienionemu Towarzystwu, że w obec tego, iż projekt z Delatyna do Szeparowiee i z Kołomyi na Horodenkę ku Zaleszczykom przedłożył Wydziałowi krajowemu także Zarząd kolei lokalnych Kołomyjskich, oraz wobec różnych wątpliwości nasuwających się w projekcie przedłożonym przez konsorcyum Jakóba br. Romaszkana, a dotąd niewyjaśnionych, Wydział krajowy nie może dzisiaj przeceniać, który z projektów współubiegających się o pomoc kraju, okaże się odpowiedniejszym do poparcia przez Wydział krajowy. Zarazem nadmienił Wydział krajowy, że gdyby Konsorcyum zechciało dokładnie wyjaśnić wytknięte wątpliwości, Wydział krajowy mógłby wówczas wziąć pod rozwagę projekt tegoż konsorcyum wspólnie z projektem Zarządu kolei lokalnych Kołomyjskich. Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy od Konsorcyum Jakóba br. Romaszkana wyjaśnień w żądanem kierunku, ani żadnej w ogóle odpowiedzi.

17. Petycya obywateli i mieszkańców miast Brzostka, Kołaczyc, Pilzna i okolicy w przedmiocie budowy kolei z Dębicy do Jasła.

W załatwieniu petycyi obywateli, kupców, przemysłowców i mieszkańców miast Brzostka, Kołaczyc, Pilzna i okolicy do L. s. 1188/94 o budowę kolei lokalnej z Dębicy do Jasła, Wydział krajowy reskryptem z dnia 30. lipca b. r. L. 21699 poinformował interesowanych, że zamierzający starać się o poparcie budowy kolei lokalnej przez kraj, winni przedłożyć Wydziałowi krajowemu odnośny projekt, lub zwrócić się do tegoż z prośbą o wypracowanie takiego projektu na ich koszt.

18. Petycya dra Karola Lewakowskiego o pomoc w kwocie 350.000 złr. dla kolei lokalnej Przybówka-Dukla.

W petycyi do L. s. 1250,94, dr. Karol Lewakowski uprasza o udzielenie pomocy na rzecz kudowy kolei lokalnej Przybówka-Krosno-Dukla, przez przyjęcie akcyi zakładowych w kwocie 350.000 zł. na własność funduszu krajowego.

W załatwieniu powyższej petycyi, oznajmił Wydział krajowi drowi Lewakowskiemu (LW. 21700/94) na podstawie badań projektu pomienionej kolei, przeprowadzonych przez krajowe Biuro kolejowe, że przedewszystkiem należy oddzielić od tego projektu część Przybówka-Krosno, której użyteczność i potrzeba dla miejscowych interesów nie jest uzasadnioną, a z której trudno rokować korzyści dla okolicy. Co do części Krosno-Dukla, której użyteczność ekonomiczna ze stanowiska lokalnych interesów nie nasuwa wątpliwości, oznajmił Wydział krajowi dr. Lewakowskiemu, że projektowany typ budowy i koszt eksploatacyi nie są zastosowane do spodziewa-

nego ruchu i dochodu kolei, a ponieważ na rachunek pokrycia nierentującej się części kapitału zakładowego, projektant nie przedłożył żadnych deklaracyi udziału czynników interesowanych po myśli ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893 i oświadczył, że udziały takie są wykluczone, przeto celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej Krosno-Dukla nie pozostaje projektantowi – zdaniem Wydziału krajowego — jak dążyć do zredukowania kapitału zakładowego, biorąc na uwagę budowę kolei w typie znacznie tańszym.

19. Petycya p. Wojciecha Biechońskiego i Dra Karola Neumana o poparcie budowy kolei Gorlice-Konieczna z połączeniem z Węgrami.

W petycyi do Ls. 1272/94 pp. Wojciech Biechoński i dr. Karol Neumann, ubiegający się o koncesyę na budowę kolei lokalnej Gorlice-Ropa-Konieczna, upraszają o pomoc kraju przez przyjęcie $^1/_3$ części kapitału efektywnego kosztów budowy tej kolei w akcyach pierwszeństwa na rzecz funduszu krajowego.

W załatwieniu powyższej petycyi, a z uwagi na to, że stopień spodziawanego ruchu i rentowności pomienionej kolei, oraz gotowość interesentów do wzięcia udziału w kosztach jej budowy, nie zostały należycie wykazane, dalej, że na wezwanie ze strony Wydziału krajowego (LW. 49872/94), ubiegający się o koncesyę nie wyjaśnili dostatecznie, w jaki sposób żądana przez nich pomoc kraju dawałaby możność doprowadzenia do skutku pomienionej kolei, – Wydział krajowy oznajmił petentom reskryptem z d. 17. listopada b. r. L. 21698, że nie mógł jej objąć programem tych linii, które zalicza do najbliższego okresu akcyi kraju i co do których wdrożył rokowania z c. k. Rządem, a Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi pozytywne zamierza przedłożyć wnioski

20. Petycya p. Zdzisława Skrzyńskiego i innych o poparcie budowy kolei lokalnej Rzeszów-Dynów Rymanów.

Petycyą do L. s. 1249/94, pp. Zdzisław Skrzyński, Adam Jędrzejowicz, Ludwik hr. Wodzicki, dr. Karol Lewakowski i Seweryn Skrzyński, których kosztem sporządzony został projekt kolei lokalnej wąskotorowej z Rzeszowa na Dynów do zakładu zdrojowego w Rymanowie upraszają o wstawienie tej kolei w kategoryę kolei lokalnych w pierwszym rzędzie dla kraju potrzebnych, a następnie o przyczynienie się do jej zbudowanin subskrypcyą odpowiedniej ilości akcyi zakładowych.

W załatwieniu powyższej petycyi zażądał Wydział krajowy pismem z dnia 8. maja br. L. 12.665, wystosowanem do przedstawicieli powyższego konsorcyum rychłego przysłania nam projektu linii pomienionej. Wskutek tego projekt rzeczony został do Wydziału krajowego wniesiony d. 17. maja b. r., a następnie przez krajowe Biuro kolejowe dokładnie zbadany. Dalszy przebieg sprawy kolei Rzeszów-Rymanów podajemy w ustępie 11 niniejszego sprawozdania.

Przedstawiwszy niniejszem sprawozdaniem przebieg czynności swoich w zakresie spraw kolejowych, Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV w zakresie spraw kolejowych za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 21. grudnia 1894.

Eustachy Sanguszko w. r.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca
Edward Jędrzejowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 72.541/94.

L. W. kr. 11.537/94.

Prowizoryczny regulamin

gal. krajowej Rady kolejowej,

wydany przez Wydział krajowy w myśl §. 9. statutu organizacyjnego tejże Rady.

§. 1.

Sprawy przez Wydział krajowy do zaopiniowania sobie przekazane (§. 6. Statutu organizacyjnego) załatwia galic. krajowa Rada kolejowa na posiedzeniach pełnych. Może jednakże, czy to na żądanie przewodniczącego, czy na wniosek członka Rady wyznaczać komisye dla spraw poszczególnych, lub dla pewnego zakresu spraw kolejowych.

Każdej z tych komisyi specyalnych przewodniczy bądź Szef Departamentu IV. Wydziału krajowego, bądź wybrany z pośród członków komisyi zastępca przewodniczącego.

Do ważności uchwał tych komisyi specyalnych potrzebną jest obecność przynajmniej 3 członków. W razie równości głosów, głos przewodniczącego rozstrzyga.

§. 2.

Każdemu z członków krajowej Rady kolejowej służy prawo czynienia wniosków.

Wnioski samoistne, odnoszące się do przedmiotów nie objętych porządkiem dziennym pełnej Rady kolejowej, mogą być stawiane jedynie za zgodą przewodniczącego (vide §. 1. statutu organizacyjnego) lub $^{2}/_{3}$ obecnych członków Rady kolejowej i mają być bądź odesłane do następnej sesyi pełnej Rady, bądź przekazane do rozpatrzenia Komitetowi ściślejszemu lub jakiej komisyi specyalnej, przewidzianej w §. 1.

Jedynie za jednomyślną uchwałą Rady, mogą one być na tej samej sesyi stanowczo załatwione.

Samoistne wnioski członków Rady kolejowej, zgłoszone do Wydziału krajowego przynajmniej na 30 dni przed sesyą, mają być umieszczone na porządku dziennym.

§. 3.

Co do toku obrad pełnej Rady kolejowej, tudzież Komitetu ściślejszego lub komisyi specyalnych, zachowane być mają ogólne zwyczaje ciał obradujących.

W razie zachodzącej wątpliwości, rozstrzygają analogiczne postanowienia regulaminu sejmowego.

§. 4.

Zwyczajne sesye krajowej Rady kolejowej odbywać się mają stale dwa razy do roku, a to w maju i listopadzie. W razie potrzeby Wydział krajowy zwołać może Radę kolejową na sesyę nadzwyczajną.

§. 5.

Zaproszenie na każde posiedzenie wraz z porządkiem dziennym tegoż, mają być przesłane członkom Rady kolejowej na 14 dni przed posiedzeniem.

§. 6.

Biurowe czynności Rady kolejowej załatwia prowizoryczne biuro kolejowe przy Dep. IV. Wydziału krajowego.

Protokół obrad Rady kolejowej, tudzież jej Komitetu ściślejszego i komisyi specyalnych, prowadzą urzędnicy wyznaczeni przez Wydział krajowy.

Od uznania Rady kolejowej zależy, czy i o ile ogłaszane być mają treściwe sprawozdania o przebiegu jej obrad, czy też i w których wypadkach ma być przebieg obrad uważanym za poufny.

§. 7.

Powołanym ewentualnie do uczestnictwa w posiedzeniu krajowej Rady kolejowej innym zamiejscowym organom krajowym i znawcom z poza administracyi Wydziału krajowego (końcowy ustęp §. 4. Statutu organizacyjnego, przysługuje zwrot kosztów podróży oraz dyety w stosunku 5 zł. w. a. dziennie).

We Lwowie dnia 2. marca 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 72541/94.

L. W. K. 11537/94.

Instrukcya

dla zamierzających starać się o poparcie przez kraj budowy projektowanych kolei niższorzędnych w myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. ust. kr. Nr. 42).

Aby ułatwić akcyę kraju w zakresie popierania budowy kolei niższorzędnych, a zarazem uchronić strony interesowane od zwłoki w odnośnem postępowaniu, tudzież od ewentualnych zarzutów i zawodów Wydział krajowy widzi potrzebę objaśnić jak najszersze w kraju koła interesowanych co do toku postępowania, jaki wynika z ustawy krajowej o popieraniu kolei niższorzędnych dla uzyskania w mowie będącego poparcia ze strony kraju.

W tym celu wydaje Wydział krajowy niniejszą instrukcyę, dołączając do niej ./· „Zestawienie przepisów administracyjnych, tyczących się projektowania kolei lokalnych“, z któremi to przepisami pomieniona instrukcya w ścisłym pozostaje związku.

Wskazówki w niniejszej instrukcyi zawarte dzielą się na dwie części, rozróżniając dwa rodzaje wypadków.

Część *A.* odnosi się mianowicie do wypadków, w których osoby starające się o przyprowadzenie kolei lokalnej do skutku, same przygotowują odnośne projekty i przeprowadzają potrzebne w tym celu czynności.

Część *B.* odnosi się zaś do wypadków, w których strony interesowane, w myśl końcowego ustępu §. 12. powołanej ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 udają się do Wydziału krajowego z prośbą o wygotowanie projektów i przeprowadzenie potrzebnych czynności, za zwrotem wynikłych stąd dla funduszu krajowego kosztów.

Część A.

I.

Zamierzający starać się o finansowe przez kraj poparcie budowy projektowanej kolei lokalnej, winni — a to co najmniej równocześnie z przedstawieniem c. k. Ministerstwu handlu operatów wymaganych rozporządzeniem tegoż Ministerstwa z dnia 29. Maja 1880 r. (Dz. ust. p. Nr. 57.) [1]) — złożyć Wydziałowi krajowemu na stały tegoż użytek, dokładną kopię każdego pomienionych operatów, przyczem się nadmienia, iż każda część składowa operatów winna być albo równolegle w polskim i niemieckim, albo tylko w polskim sporządzona języku.

Do wyż wymienionych kopii operatów, przedkładanych Wydziałowi krajowemu projektant równocześnie dołączyć winien wyjaśnienia, daty i zestawienia, o których mowa poniżej, a które w odnośnych wypadkach nie są wymagane powołanem rozporządzeniem c. k. Ministerstwa Handlu. A mianowicie w każdym wypadku, czy do projektowanej kolei lokalnej stosowne jest postępowanie uproszczone[2]), czy też postępowanie zwyczajne[3]), projektant przedłożyć wi-

[1]) Vide załączone jako Alegat I. „Zestawienie przepisów administracyjnych tyczących się projektowania kolei lokalnych„.

[2]) Vide Alegat I. „Zestawienie przepisów administracyjnych tyczących się projektowania kolei lokalnych“.

[3]) Vide Alegat. I. Zestawienie przepisów administracyjnych etc.“.

nien Wydziałowi krajowemu równocześnie z pierwszymi operatami:

a) Wyjaśnienie i uzasadnienie głównych zadań i celów projektowanej kolei, tudzież korzyści, jakich spodziewać się z niej można dla interesów miejscowych i gospodarstwa krajowego. Przytem przedstawić i umotywować należy, czy kolej projektuje się tak dla ruchu towarowego jak osobowego, czy tylko dla osobowego lub tylko dla towarowego i wymienić ważniejsze zakłady gospodarcze, przemysłowe, górnicze i t. p., które niewątpliwie w znacznej mierze korzystałyby z przewozu po szynach kolei projektowanej. Zarazem podać odległości drogowe od każdego z wymienionych zakładów do najbliższej projektowanej stacyi kolejowej.

b) Oznaczenie obszaru, który z uwzględnieniem istniejących dróg oraz najbliższych kolei żelaznych, siłą stosunków miejscowych i przy zastosowaniu proponowanych stóp taryfowych dla najważniejszych rodzajów towarów, zasilać będzie niewątpliwie ruch projektowanej kolei.

Wszystkie miejscowości graniczne tego obszaru szczegółowo wymienić należy, a obwód tegoż obszaru oznaczyć ile możności na mapie ogółowej projektu 1 : 75.000, w razie zachodzącej przeszkody zaś na mapie osobnej 1 : 200.000 lub 1 : 300.000.

c) Wykazanie i należyte uzasadnienie minimalnego ruchu towarowego, na jakiej dla projektowanej kolej z wszelkiem liczyć można prawdopodobieństwem. W wykazach tych podane być winny szczegółowo główne przynajmniej rodzaje produktów i towarów, oraz kierunek ich przebiegu po szynach projektowanej kolei z każdej i do każdej stacyi, wraz z prawdopodobną długością ich przebiegu tą koleją, według naturalnego ich przeznaczenia. Wykazy te zestawione być winny tabelarycznie w ilościach rocznych (w tonnach i kilometrach).

Wykazać zarazem należy o ile możności źródła, z których czerpano odnośne daty.

d) Najwyższe dla głównych rodzajów produktów i towarów stopy taryfowe na projektowanej kolei lokalnej przy którychby takowa odpowiednie jeszcze dla odnośnych okolic przedstawiała korzyści. Tu z podaniem źródeł, z których daty czerpano, dołączyć należy wykaz praktykowanych dotychczas w różnych porach roku cen transportu furmanką do najbliższych stacyj kolei istniejących ze wszystkich do projektowanej kolei ciążących okolic. Ceny te podane według zwyczajów miejscowych od jednostki ładunku lub ciężaru, obliczyć należy obok również od tonno-kilometra czyli od przewozu ciężaru 1.000 kg. na odległość 1 kilometra.

e) Podobnie jak pod *b)c)* i *d)* dla ruchu towarowego, wykazanie i należyte uzasadnienie spodziewanego ruchu osobowego i proponowanej taryfy osobowej, z podaniem źródeł skąd daty czerpano i uwzględnieniem praktykowanych obecnie w okolicy sposobów przewozu osób po cenach najtańszych.

f) Obliczenie prawdopodobnych dochodów surowych (brutto na podstawie powyżej wskazanych danych oraz innych właściwych czynników, z wykazaniem odnośnych stóp taryfowych jednostkowych za tonno-kilometr i osobo-kilometr [1]) jakie do obliczania tego przyjęto.

g) Co się tyczy eksploatacyi projektowanej linii, podać należy maksymalny ciężar brutto pociągu i szybkość z jaką przy przyjętym typie lokomotyw taki pociąg może być po największych zaprojektowanych wzniesieniach prowadzony, tudzież skreślić ogólnikowy zarys urządzenia ruchu na projektowanej kolei (plan eksploatacyi) stosownie do przewidywanych potrzeb (liczba i rodzaje pociągów: osobowe, mięszane, towarowe. z uwzględnieniem zmiennych według pór potrzeb), nakoniec podać prawdopodobny koszt utrzymania kolei w ruchu bądź we własnym zarządzie przedsiębiorstwa, bądź w zarządzie kolei państwowych (t. j. koszt eksploatacyi, do którego zaliczają się wydatki na: zarząd ogólny, nadzór i utrzymanie szlaku, trakcyę, warsztaty, służbę ruchu) i czysty dochód z eksploatacyi, t. j. nadwyżkę przewidywanych dochodów surowych po nad wydatki na utrzymanie kolei w ruchu (po nad wydatki na eksploatacyę). Jeżeli kontrakt lub wstępne warunki kontraktu o eksploatacyę były już układane z zarządem kolei państwowych warunki te, względnie odpis kontraktu, należy wraz z operatem Wydziałowi krajowemu przedłożyć.

h) Właściwe koszta budowy i urządzenia projektowanej kolei, tudzież zaopatrzenia jej w tabor (ogólna suma kosztorysowa) oraz procenta interkalarne z oznaczeniem przewidywanego czasu trwania budowy.

i) Ponieważ jednym z pierwszych celów badania przedłożonych Wydziałowi krajowemu projektów, jest ocenienie, czy i o ile do danej linii mógłby lub powinienby być zastosowany tańszy typ budowy i eksploatacyi bez uszczerbku dla ekonomicznych potrzeb okolicy, a to w celu podniesienia ile można rentowności projektowanej kolei, przeto projektanci winni gruntownie uzasadnić, o ile w obec miejscowych stosunków ekonomicznych i potrzeb handlowych, natury przewidy-

---

[1]) Przez osobo-kilometr rozumie się przewóz jednej osoby na odległość 1 kilometra.

wanych transportów, gęstości ruchu, oraz spodziewanych dochodów kolei, nie byłoby możliwem zastosować do projektowanej kolei tańszego typu budowy i eksploatacyi, niż ten, który w projekcie przyjęto (szerokość toru, maksymalne spadki podłużne, sposób urządzenia i zaopatrzenia kolei, ilość i rodzaj pociągów, zarząd, służba ruchu etc.).

j) Dokładne wiadomości o tem, co już osiągnięto i zdziałano w kwestyach technicznych i formalnych — i pod jakimi warunkami prawdopodobnie nastąpićby mogło wspólne użytkowanie dworca lub dworców, w których kolej projektowana łączyć się ma z kolejami istniejącemi.

k) W myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. kr. Nr. 42) załączone być winny deklaracye stron interesowanych (powiaty, gminy, właściciele obszarów dworskich i osoby prywatne) co do ich przyczynienia się do kosztów budowy kolei projektowanej, a to:

1. według wzoru *A.* (Alegat II.) ·/. jeżeli kwotę udziału swego w kosztach budowy ofiarują à fond perdu;

2. według wzoru *B.* (Alegat III.) ·/. jeżeli ją ofiarują w zamian za akcye zakładowe w pełnej ich nominalnej wartości;

3. według wzoru *C.* (Alegat IV.) ·/. jeżeli deklaracye, o których mowa pod k—1 i k—2, zamiast na kwoty pieniężne, opiewają na przedmioty w naturze, jak grunt pod kolej, materyał drzewny, kamień, szuter i t. p., w którym to razie wykazać należy na podstawie cen jednostkowych w danej okolicy praktykowanych, przybliżoną wartość takiego w naturze przyczynienia się interesentów do kosztów budowy kolei projektowanej.

4. według wroru *D.* (Alegat V.) ·/. jeżeli ofiarują corocznie do określonej wysokości na cały czas trwania koncesyi, gwarancyę ewentualnego pokrywania brakujących z dochodów kolei kwot, potrzebnych na opłatę rat rocznych (procent i umorzenie) kapitału zakładowego.

Deklaracye te stron interesowanych winny być opatrzone podpisami notaryalnie lub sądownie legalizowanymi.

Objaśnić zarazem należy, czy oprócz złożonych już deklaracyi mogą być nadto spodziewane inne jeszcze, i jakie one prawdopodobnie byćby mogły.

O ile projektanci uzyskali sami u c. k. Rządu przyrzeczenie co do przyczynienia się Państwa czy to udziałem w kapitale zakładowym, czy w inny sposób, lub w tym przedmiocie pertraktacye z c. k. Rządem wdrożyli, winni przedstawić Wydziałowi krajowemu stan rzeczy pod tym względem, z załączeniem odnośnych aktów w oryginale lub odpisie legalizowanym. Wydział krajowy może zresztą sam podjąć rokowania z c. k. Rządem, oraz ewentualnie poprzeć już rozpoczęte.

l) Dołączyć należy plan zebrania i sfinansowania potrzebnego kapitału, przyczem uwzględniając prawdopodobne straty na kursie emitować się mających papierów, oraz potrzebny zapasowy fundusz, wykazać prawdopodobny kapitał nominalny w akcyach zakładowych i w akcyach pierwszeństwa, oraz ewentualnie obligacyach pierwszeństwa, z obliczeniem prawdopodobnej jego rentowności, t. j. spodziewanych od tego kapitału procentów, oraz planem pokrycia rat jego rocznych (procent i umorzenie).

Uwaga 1. Zestawienia i obliczenia ad c), e), f), g), h), winny być podane zbiorowo dla całej kolei projektowanej, tudzież średnio na 1 kilometr jej długości.

Uwaga 2. Kosztorys sumaryczny, sporządzony według przepisów wskazanych pod punktem B. I. 6. załączonego w Alegacie I. „Zestawienia przepisów tyczących się projektowania kolei lokalnych“, winien być przy operatach na czele niniejszej „Instrukcyi“ wymienionych, przedłożony Wydziałowi krajowemu bez względu na to, czy do projektowanej kolei zastosowanem jest przez organa państwowe postępowanie uproszczone, czy postępowanie zwyczajne.

Jeżeli potrzeba się okaże, zażąda nadto Wydział krajowy do przejrzenia zbioru wszystkich profilów poprzecznych projektowanej kolei na skalę 1: 200, jakoteż jeżeli przedkłada się projekt wstępny [1]) - planu sytuacyjnego, względnie warstwowego który służył za podstawę do sporządzenia profilu podłużnego ściślejszego.

Uwaga 3. Zaleca się projektantom zbieranie od stron interesowanych w ogóle, o ile to tylko możliwe, deklaracye na ewentualne odstąpienie pod kolej projektowaną gruntów po cenach z góry umówionych, oraz na dostarczenie znajdujących się na miejscu materyałów, podobnież po oznaczonych cenach jednostkowych.

Uwaga 4. Zaleca się zbieranie podobnych deklaracyi na dobrowolne bezpłatne lub po pewnych oznaczonych cenach odstępowanie gruntów, potrzebnych przez czas budowy na składy materyałów, prowizoryczne budynki, tymczasowe objazdy (drogi) etc., a to na korzyść kapitału zakładowego kolei.

Uwaga 5. Gdyby pod pewnymi względami projektanci nie mogli zadość uczynić wszy-

---

[1]) Vide Alegat I. „Zestawienie przepisów“ ... i t. d. punkt B. I.

stkim żądanym instrukcyą wymogom, w tym razie winni przedstawić Wydziałowi krajowemu wyjaśnienie dotyczących powodów, z prośbą o ewentualne uwzględnienie poszczególnych braków, albo jeżeli to jest niemożliwem — o uzupełnienie elaboratów, stosownie do wymogów instrukcyi przez organa fachowe Wydziału krajowego na koszt interesentów.

II.

Wydział krajowy sprawdza wymienione pod I. operaty i sprawozdania, — przeprowadza potrzebne badania i studya, — postanawia czy dostarczone mu operaty, sprawozdania i dokumenty są dostateczne, w danym razie żąda ich uzupełnienia i zmian w projekcie, ewentualnie wdraża rokowania z projektantami i innymi interesentami.

Na tych podstawach ocenia Wydział krajowy po wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej, czy ze stanowiska interesów kraju projektowana kolej lokalna zasługuje na poparcie przez kraj, a w takim razie, w jakim rzędzie kolei lokalnych na to poparcie zasługujących, przedstawić takową może Sejmowi krajowemu.

Szczupłość środków jakie kraj, na te cele może przeznaczyć, i jakie też uchwałami Sejmu krajowego przeznaczone zostały, oraz obowiązek baczenia, by fundusz krajowy nie był narażonym na zbyt wielkie i niespodziewane ciężary, — nakazują nietylko nader ścisłe ocenianie projektów kolei lokalnych, jakie Wydziałowi krajowemu będą przedkładane, lecz nadto klasyfikowanie takowych według ich dla kraju pożyteczności w pewne grupy.

Z powyższych powodów, zanim dla projektowanej kolei lokalnej zbierze się pierwsza komisya urzędowa, naznaczona przez c. k. Namiestnictwo, — Wydział krajowy, jeżeli to uzna za potrzebne, wyśle na miejsce swego delegata lub delegatów celem zbadania stosunków i obejrzenia trasy.

W każdej komisyi urzędowej, odbywającej się w sprawie projektowanej kolei lokalnej, na rzecz której projektant stara się o finansowe ze strony kraju poparcie, weźmie udział Wydział krajowy przez swego delegata.

Odpis uwierzytetnionego protokołu każdej komisyi winien Wydziałowi krajowemu nadesłać projektant.

III.

Według §. 12. powołanej na czele ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893 r. „do Wydziału krajowego należy w ogóle przygotowanie i przedłożenie wniosków w sprawach podlegających według §. 11. uchwałom i decyzyi Sejmu krajowego [1])".

We własnym interesie stron jest wskazanem, iżby przedkładały projekta Wydziałowi krajowemu w czasie takim, w którymby mu dawał możność przedstawienia Sejmowi krajowemu wniosków na najbliższej sesyi po dokładnem zbadaniu projektów, a nastąpnie wysłuchaniu (w myśl §. 14. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893) opinii krajowej Rady kolejowej, której sesye odbywają się regularnie w maju i listopadzie każdego roku.

IV.

Po odbytych komisyach urzędowych i ostatecznem zbadaniu projektów, Wydział krajowy krajowy przeprowadza pertraktacye z ubiegającym się o koncesyę, tudzież rokowania z c. k. Rządem, celem wspólnego ułożenia projektu warunków pod któremi c. k. Ministerstwo handlu zapewniłoby udzielenie koncesyi.

Na podstawie podanych przez c. k. Ministerstwo handlu za porozumieniem z Wydziałem krajowym warunków udzielenia koncesyi, Wydział krajowy ewentualnie przedkłada Sejmowi krajowemu odpowiedni wniosek co do rodzaju i wysokości poparcia finansowego ze strony kraju, tudzież co do warunków, pod ktorymi pomienione poparcie projektowanej kolei lokalnej miałoby być udzielonem.

V.

Jeżeli Sejm krajowy uchwali poparcie projektowanej kolei lokalnej w myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 roku, odtąd wszelkie czynności ubiegającego się o koncesyę (względnie koncesyonaryusza), tyczące się tej kolei, podlegają bezpośredniej ingerencyi Wydziału krajowego (§§. 6. 7. i 12. ustawy).

Projektant obowiązany jest składać na użytek stały Wydziału krajowego kopie wszelkich szczegółowych operatów, wymaganych tak do przeprowadzenia dalszych komisyi urzędowych, jak do uzyskania zezwolenia rządowego na wykonanie poszczególnych działów i części budowy.

O każdem przez c. k. Ministerstwo handlu udzieleniu zezwolenia na budowę i wszelkie inne czynności, tudzież o każdem dalszem zarządzeniu tegoż c. k. Ministerstwa, koncesyonaryusz bezzwłocznie uwiadomić winien Wydział krajowy, a organa krajowe czuwać będą nad ścisłem dopełnieniem warunków, pod którymi

[1]) Tu należy decyzya o tem, jakim kolejom lokalnym ma być finansowe poparcie kraju przyznanem, tudzież o rodzaju i wysokości tego poparcia.

udzielonem zostało poparcie ze strony kraju i brać będą udział w nadzorze budowy, w dalszych komisyach, w kolaudacyach i t. d.

Zarządzenie i dokonywanie rozdawnictwa robót budowlanych i dostaw wymaga zgody Wydziału krajowego, i następować winno ile możności przez rozpisanie ofert (§. 6 ustawy).

Oddanie eksploatacyi kolei czy to zarządowi kolei państwowych czy jakiemubądź przedsiębiorstwu, nie może nastąpić bez zatwierdzenia odnośnej umowy przez Wydział krajowy (§. 7. ustawy).

Wydziałowi krajowemu zastrzeżonem jest nadto, iż oddanie zarządowi kolei państwowych eksploatacyi kolei lokalnej, której przyznanem zostało poparcie kraju, nastąpić może również na podstawie umowy, zawartej bezpośrednio między tymże zarządem a Wydziałem krajowym.

Z tego prawa Wydział krajowy korzystać będzie w ten sposób, iż przedewszystkiem wezwie przedsiębiorstwo kolei lokalnej do zrobienia układu w sprawie eksploatacyi kolei z zarządem kolei państwowych wprost lub za pośrednictwem Wydziału krajowego, w razie zaś odmowy temuż wezwaniu, postąpi Wydział krajowy w myśl ustawy.

Eksploatacya takiej kolei podlega nadzorowi Wydziału krajowego a rachunki eksploatacyi tudzież wykazy dochodów kolei winny być Wydziałowi krajowemu do sprawdzenia przedkładane (§. 12. ustawy).

Część B.

Jeżeli w myśl końcowego ustępu §. 12. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. interesowani życzą sobie już w samem projektowaniu kolei lokalnej korzystać z fachowej pomocy, jakiej użyczyć może Wydział krajowy dla przeprowadzenia potrzebnych studyów i wygotowania elaboratów odnośnego projektu, i w tym celu, a pod warunkiem zwrotu kosztu tych czynności, zamierzają udać się do Wydziału krajowego z prośbą, — to w odnośnem podaniu do Wydziału krajowego wyjaśnić winni główne zadania i cele projektowanej kolei, tudzież korzyści, jakie w ogóle oczekiwać z niej można dla interesów miejscowych i gospodarstwa krajowego, nadto przedstawić, jakie już zapewnione zostało przyczynienie się interesowanych do kosztów budowy i jakie jeszcze spodziewanem być może, tudzież w ogóle wszystko, co dotychczas przedsięwzięto i osiągnięto w celu doprowadzenia do skutku zamierzonej kolei.

Do podania dołączyć należy mapę ogółową wojskowego instytutu geograficznnego na skalę 1 : 75.000 (najnowsze wydanie) z uwidocznieniem kierunku zamierzonej trasy (barwą czerwoną), oraz waryant (innemi barwami), jeżeli takowe są przewidywane, z oznaczeniem proponowanych stacyi, i dokładnem nakreśleniem będących już w ruchu lub budujących się kolei, projektowaną trasę otaczających.

Jeżeli Wydział krajowy przychyli się do życzenia interesowanych, to w załatwieniu ich prośby poda warunki, pod którymi podejmie przeprowadzenie studyów i sporządzenie operatów, oraz oznaczy wysokość kaucyi, jaką złożyć winni w kasie krajowej przed zarządzeniem pomienionych czynności przez Wydział krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Gylicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. marca 1894.

L. W. kr. 11.537/94.

Alegat I.

Zestawienie przepisów administracyjnych tyczących się projektowania kolei lokalnych

(według rozporządzenia Ministerstwa handlu z dnia 29. maja 1880 r. Dz. ust. p. Nr. 57. w związku z rozporządzeniem tegoż Ministerstwa z d. 25. stycznia 1879. D. u. p. Nr. 19).

Zamierzający projektować kolej wnosi podanie do Ministerstwa handlu o pozwolenie do wykonania przygotowawczych robót technicznych.

Udzielając pozwolenia orzeka Ministerstwo handlu;

a) w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami, czy kolej projektowana ma być uważana za lokalną (o ile ustawa w danym wypadku o tem nie postanowiła) (§. 1. rozp.)

b) czy do tejże kolei stosowane będzie uproszczone postępowanie urzędowe, czyli też postępowanie zwyczajne (§. 2. rozp.).

Postępowanie uproszczone stosowane jest w zasadzie do kolei lokalnych mniejszego znaczenia i mniejszej długości, gdy wybór trasy jako też położenie i ilość stacyi zależy od stosunków miejscowych i warunków terenu, albo gdy wybór trasy, tudzież położenie i ilość stacyi opiera się na przyzwoleniu interesowanych (§. 2. rozp.).

Pozwolenie do wykonania przygotowawczych robót technicznych daje Ministerstwo handlu na przeciąg najwięcej jednego roku, ale je w razie potrzeby przedłuża, jeżeli projektant udowodni, że przygotowawcze roboty techniczne rozpoczęły się rzeczywiście, lub że zaszła przeszkoda tego niedozwalająca (§. 1 rozp.).

A) Postępowanie uproszczone (§. 3—5. rozp.).

I.

Po utrzymaniu pozwolenia do wykonania przygotowawczych robót technicznych i po dokonaniu tychże, może projektant razem z prośbą o koncesyę przedstawić Ministerstwu handlu odrazu projekt szczegółowy (Detailproject) (§. 3.), który zawierać ma następujące dokumenta:

1. Mapę topograficzną szczegółową (topografische Detailkarte) najnowsze wydanie) na skalę 1 : 25.000 albo 1 : 28.000 z oznaczeniem tych przestrzeni, które przechodzą przez tereny objęte prawem poszukiwań górniczych lub kopalnie eksploatowane;

2. Plan sytuacyjny na skalę katastralną: 1 : 2.880 (do woli zostawiona skala 1 : 1.000) ze stacyami i budkami strażniczemi, przełożeniami dróg i rzek, skarpami, przejazdami górą, dołem i w poziomie szyn, objektami budowlanymi w ogólności, dla których wpisać należy otwory i wysokości w świetle;

3. Profil podłużny szczegółowy (Detaillängenprofil) na skalę 1 : 2.000 dla długości, a 1 : 200 dla wysokości;

4. Profile poprzeczne gościńców, których kolej ma używać, zdjęte w miejscach, gdzie szerokość gościńca się zmienia lub gdzie są węziny;

5. Profile podłużne i profile poprzeczne normalne wszystkich znacznie przełożonych dróg i wód bieżących;

6. Tablicę kierunków, wzniesień i spadków kolei;

7. Tablicę dróg i wód bieżących z głównymi wymiarami odnośnych objektów budowlanych oraz przejazdów w poziomie szyn i wymienienieniem korporacyj lub stron, mających objąć utrzymanie każdej w projekcie przełożonej lub uregulowanej drogi albo wody bieżącej.

Uwaga: Jeżeli starający się o koncesyę zmierza korzystać z prawa wywłaszczenia, w tym razie plan sytuacyjny *ad 2* ma być w ten sposób sporządzony, aby służył zarazem za plan wykupna gruntów. Uwidocznione być mają na nim zamierzone granice wykupna i numera katastralne parceli gruntowych, przez które kolej przechodzi, tudzież sąsiednich. Projektantowi

wolno jednak odłączyć plan wykupna gruntów od właściwego planu sytuacyjnego, to jest przedstawić dwa plany zamiast jednego o którym mowa. W każdym razie, wraz z planem wykupna gruntów przedłożone być mają:

8. Wykaz zapotrzebowanych gruntów i praw. W wykazach tych wymienić należy sądy powiatowe, w których okręgach leżą gminy. wszelkie numera katastralne i powierzchnie parcel, co do których nastąpić ma wywłaszczenie, jakoteż, zapotrzebowane grunty (§. 12. ustawy o wywłaszczeniu).

9. Wykaz nazwisk i mieszkań osób wywłaszyć się mających, sporządzony podług §. 14. ustawy o wywłaszczeniu. Ten ostatni wykaz można jednak posłać także wprost Władzy administracyjnej krajowej w jednym egzemplarzu.

Plan kupna gruntów, tudzież dokumenta 7. 8. i 9. podzielone podług gmin katastralnych, wystawione będą w gminach miejscowych najmniej przez dni 14 przed odbyciem się obchodu administracyjnego, z zachowaniem przepisów podanych w §. 14. ustawy o wywłaszczeniu. Tyczy się to także obszarów dworskich w Galicyi i Bukowinie.

II.

Jeżeli Ministerstwo handlu uzna projektowaną kolej lokalną za użyteczną dla ogółu, wówczas zarządzić może obchód administracyjny (politische Begehung) na zasadzie przedstawionego projektu szczegółowego (§. 4.).

Obchód może być zarządzony także warunkowo z zastrzeżeniem co do poszczególnych części projektu.

Zadaniem komisyi obchodowej jest:

a) wydanie zdania o planie budowy ze stanowiska interesu publicznego, a względnie o zarzutach przeciw niemu wniesionych, mianowicie co się tyczy dróg i wód bieżących, które kolej ma przecinać, tudzież co się tyczy położenia i wymiarów objektów budowlanych, zamknięcia dróg i t. p.

b) zbadanie co do ustanowienia przedmiotu i rozciągłości wywłaszczenia pod budowę kolei, a względnie wydanie zdania o wymienionych przeciw temu zarzutach, — jeżeli w ogóle starający się o koncesyę zamierza z prawa wywłaszczenia korzystać.

W obu względach *ad a)* i *b)* komisya proponować może zmiany kierunku, wzniesień i spadków kolei. Jeżeli roboty mające na celu ubezpieczenie od ognia są małego znaczenia, to mogą być rozważane przy obchodzie administracyjnym lub później przy rozprawie tyczącej się wykupna gruntów, zatem, bez osobnej dla ubezpieczenia od ognia komisyi. (§. 21. ustawy o wywłaszczeniu) (§. 26. rozp. min. handlu z dnia 25. stycznia 1879. Dz. ust. p. Nr. 19.).

Sprawę trasy i stacyj załatwia komisya przed wszystkiemi innemi. Jeżeli się okaże, iż do tego potrzebne będą znaczne zmiany projektu, komisya aż do ich wykonania wstrzymuje się z rozstrzygnięciem wątpliwości szczegółowych stąd wynikających, a według okoliczności przerywa obchód aż decyzyi co do pytań wstępnych.

Interesowani mogą przedstawiać komisyi swoje zarzuty, nietylko przeciw żądanemu wywłaszczeniu (§. 15. ustawy z dnia 18. lutego 1878.) lecz także przeciw planowi budowy. Roszczenia, które wywłaszczeni opierają na prawie prywatnem, jeżeli nie tyczą się interesu publicznego i mogą być zaspokojone wynagrodzeniem, nie należą do zakresu działania komisyi obchodowej, a ustanowienie tego wynagrodzenia jest rzeczą sądu (§§. 24. i 27. ustawy o wywłaszczeniu).

III.

Celem wyjednania najwyższej koncesyi, rezultat obchodu administracyjnego przedkłada się Ministerstwu handlu na zasadzie §. 5. ustawy o koncesyach. Władza administracyjna krajowa wstrzymuje wydanie orzeczeń wywłaszczających aż do udzielenia najwyższej koncesyi. (§. 5. rozp.).

Żadna budowa nie może być wykonaną bez poprzedniego zatwierdzenia przez Ministerstwo handlu, które to zatwierdzenie upoważnia do budowy po udzieleniu najwyższej koncesyi. Pozwolenie na budowę nie może być ogólne, lecz jeżeli przedewszystkiem grunt potrzebny pod budowę jest wzięty w posiadanie, — wynika dla rozmaitych robót z zatwierdzenia projektów, które się ich tyczą a to na zasadzie §§. 20—24. rozp. min. handlu z dnia 25. stycznia 1879. Dz. ust. p. Nr. 19.

B) Postępowanie zwyczajne.

I.

Jeżeli projektowana kolej lokalna według zdania Minsterstwa handlu nie posiada warunków potrzebnych do zastosowania postępowania uproszczonego, lub jeżeli zastosowanie tego postępowania (uproszczonego) sprzeciwia się wyraźne żądanie starającego się o koncesyę, wówczas po utrzymaniu pozwolenia do przygotowawczych robót technicznych należy przedstawić Ministerstwu handlu projekt wstępny (projekt ogółowy, Vorproject, Generalproject), na podstawie którego odbędzie się rewizya trasy. Z rewizyą trasy połączona być może komisya w sprawie stacyi kolejowych (stacyjna)

w tym razie, jeżeli dla ustanowić się mającej trasy nie ma waryant, które wymagałyby zmiany zakładów stacyjnych. (§. 6. rozp,),

Projekt wstępny zawierać ma następujące części składowe:

1. Mapę ogółową (Generalkarte) Instytutu geograficznego wojskowego na skalę 1 : 75.000 1 : 144.000 lub 1 : 288.000 (zawsze najnowsze wydanie) z dokładnem oznaczeniem projektowanej linni tudzież kolei ją otaczających, już w ruchu będących lub budujących się;

2. Mapę topograficzną szczegółową (topographische Detailkarte) (najnowsze wydanie) na skalę 1 : 25.000 albo 1 : 28.000 z oznaczeniem tych przestrzeni, które przechodzą przez tereny objęte prawem poszukiwań górniczych lub kopalnie eksploatowane;

3. Profil podłużny ogółowy (Generallängenprofil) na skalę 1 : 100.000 dla długości i 1 : 2.000 dla wysokości. Profil pomieniony należy jednak tylko w tym wypadku przedstawić, jeżeli długość kolei jest większa nad 30 klm.

4. Profil podłużuy ścislejszy (Speciallängenprofil) na skalę 1 : 10.000 dla długości i 1 : 1.000 dla wysokości.

5. Jeżeli kolej ma używać gościńców, przedłożyć należy profile gościńców zdjęte w tych miejscach, gdzie szerokość gościńca się zmienia, lub gdzie są węziny.

6. Kosztorys sumaryczny, (Summarischer Kostenvoranschlag) oparty ile możności na rezultatach z doświadczenia wiadomych, podający koszta całej kolei i średnie koszta jednego kilometra, zawierający następujące rubryki:

a) roboty przygotowawcze i nadzór budowy;

b) wykupno gruntów i wszelkie wynagrodzenia za grunta, tudzież za roboty w celu ubezpieczenia od ognia;

c) roboty ziemne (wszelkiego rodzaju);

d) roboty poboczne (ubezpieczenie skarp za pomocą sadzonek, drenów, bruków, narzutów kamiennych, murów podporowych, lub okładzin murowanych, żwirowanie dróg i t. d.);

e) mniejsze objekty budowlane jakoto: przejazdy, przepusty i mosty, których otwór w świetle nie przychodzi 20 m.;

f) większe objekty budowlane, wiadukty i tunele (obliczając ich cenę przeważnie na jednostkę miary bieżącej);

g) wyżwirowanie toru (łącznie z ułożeniem budowy wierzchniej);

h) budowa wierzchnia (łącznie z obrotnicami, wagami pomostowemi, żurawiami, sygnałami i t. d.);

i) budynki (z urządzeniem mechanicznem stacyj wodnych i warsztatów);

k) wydatki rozmaite (ogrodzenia, znaki, telegraf, ruchomości, zaopatrzenie warsztatów, zapasy, wydatki przygotowawcze do otwarcia ruchu i t. d.).

l) tabor (park);

7. Sprawozdanie techniczne uzasadniające i objaśniające cały projekt, mianowicie co się tyczy wybranych punktów przejścia przez działy wód, rodzaju gruntu pod względem geologicznym, przyjętych spadków i najmniejszych promieni krzywizn, normalii przyjętych za podstawę, większych objektów budowlanych niezbędnie potrzebnych, ilości i położenia dworców i stacyi i t. d.

Nadto w załącznikach tabelarycznych wyszczególnić należy odległość stacyi pomiędzy sobą, kierunki, wzniesienia i spadki kolei, ilość i wymiary objektów budowlanych.

Waryanty, jeżeli o takowe zachodzi jeszcze kwestya, należy z sobą porównać i wyłuszczyć ich korzyści i niedogodności.

Rząd zastrzega sobie, że w razie potrzeby zażąda odręcznie, aby mu przedstawiono plan sytuacyjny, który służył za podstawę do sporządzenia (narysowania) ścislejszego profilu podłużnego (Nr. 4.).

Do projektu dołączyć należy tyle kopij mapy szczegółowej (1 : 25.000) lub w braku tejże, mapy ogółowej i wyciągu sprawozdania technicznego, objaśniającego proponowaną trasę, stacye i drogi do nich prowadzące, ile okręgów władz administracyjnych powiatowych przecinać ma projektowana kolej lokalna (§. 7. rozp.).

O ile to jest potrzebne co zbadania projektu, wolno jest generalnej Inspekcyi kolei austryackich ze względu na te miejsca trasy, w których zachodzą trudności, zażądać do przejrzenia profili poprzecznych (1 : 200), a jeżeli profil podłużny był wyprowadzony z planu rzędnych niwelacyjnych (Cotenplan) lub z planu warstwowego (Schichtenplan), może jeneralna Inspekcya zażądać także i tego planu. (§, 7. rozp.).

II.

Jeżeli żąda się połączenia komisyi stacyjnej z komisyą rewizyi trasy, dołączyć należy do projektu wstępnego zbiór planów sytuacyjnych projektowanych dwórców, stacyj i przystanków (na skalę najlepiej 1 : 5.000, a najwyżej 1 : 2.880) z oznaczeniem budynków i dróg do nich prowadzących, o ile można w takim rozmiarze, aby przyległa osada była widoczną (§. 8. rozp.).

III.

Jeżeli Ministerstwo handlu uzna projekt za odpowiedni, zarządza za pośrednictwem władzy administracyjnej krajowej, aby komisya wyko-

nała z nim czynność urzędową, a jednocześnie kopie wyżej pomienione posyła wprost władzom administracyjnym powiatowym, celem wystawienia ich na widok publiczny (§. 10 rozp.)

Czynność urzędowa komisyi odbyć się może na terenie trasy lub w miejscu odpowiedniem niedaleko tegoż i przeprowadzoną być powinna najpóźniej w przeciągu czterech tygodni od nadejścia polecenia do Namiestnictwa (§. 10 rozp.)

Zadaniem komisyi rewisyi trasy jest zbadać nową kolej i położenie stacyj pod względem wojskowym, administracyjnym, handlowym i ekonomicznym, roztrząsać interesa i nabyte prawa istniejących zakładów transportowych, wogóle orzec, czy można pozwolić na budowę projektowanej kolej, zdecydować, która z proponowanych waryant ma być wybraną, lub zaproponować zmianę w kierunku kolei (rozp z 25. stycznia 1879 §. 3.).

Zadaniem komisyi stacyjnej, jest wyrzec swą opinię nietylko co do ilości i położenia stacyi zbudować się mających, lecz także co do ich nazwy, jakoteż co do dróg do nich prowadzących i ich kierunku. Dołożyć należy starania, aby przytem porozumiano się co do pokrycia kosztów, terminu ukończenia budowy i utrzymania na przyszłość dróg prowadzących do stacyj, w myśl przepisów ustawy o dojazdach kolejowych (rozp. 25. stycznia 1879. r. §. 10.) [1]).

Do komisyi przyzwać należy ubiegającego się o koncesyę lub jego zastępcę (§. 11. rozp.) swoje zarzuty lub uwagi, tyczące się kierunku kolei i zakładow stacyjnych, jakoteż interesów i praw nabytych przez istniejące zakłady przewozowe (§. 11 rozp.).

Według uznania przewodniczącego komisyi, członkowie tejże oglądać mogą trasę i projektowane stacye na miejscu i tamże odbierać protokolarnie oświadczenia interesowanych (§. 14 roz.)

Przewodniczący komisyi przedstawić ma Ministerstwu handlu protokół komisyi w przeciągn 8 dni od zamknięcia rozpraw tejże komisyi (§. 14. rozp.).

Na zasadzie protokołu komisyi Ministerstwo handlu decyduje o trasie jaką należy przyjąć dla budowy kolei lokalnej, jakoteż — z zastrzeżeniem wydania później ostatecznej decyzyi na zasadzie ustawy o koncesyach na koleje żelazne — podaje warunki pod którymi koncesya uzyskaną być może (§. 15. rozp.).

IV.

Do obchodu administracyjnego stosują się przepisy objaśnione w ustępie A. II., a projekt szczegółowy ma się składać z dokumentów wymienionych w ustępie A. I. (postępowanie uproszczone).

Zarządzając obchód administracyjny, Ministerstwo handlu w przypadkach, które uzna za pilne, upoważnić może władzę administracyjną krajową, aby orzeczenie w ustępie 2gim §. 17. ustawy o wywłaszczeniu z dnia 18 lutego 1878. Dz. ust. p. Nr. 30.) jakoteż w ustępie 3-cim §. 17 i w §. 20. rozporządzenia z dnia 25. stycznia 1879. Ministerstwu handlu zastrzeżone, wydawała w tym przypadku, gdy wniosek komisyi uchwalony został jednogłośnie (§. 17. rozp.).

C) Uwagi ogólne.

Celem uniknięcia zarzutów i zwłoki w postępowaniu urzędowem, stosować się należy przy sporządzaniu projektów, planów i rysunków do postanowień zawartych w §§. 39—46. rozporządzenia Min. handlu z dnia 25. stycznia 1879. (Dz. u. p. Nr. 19.), które to przepisy stosują się także i do kolei dowozowych. W temże rozporządzeniu (§. 13.) ustanowiono prawidła, których trzymać się należy przy sporządzaniu projektu szczegółowego.

Wreszcie, w razie potrzeby odnieść się należy do tegoż rozp. min. w sprawie stacyi kolejowych do §§. 8—12., dalej w sprawie ubezpieczenia od ognia do §§. 25—27. i w sprawie pozwolenia na użytkowanie kolei do §§. 28—34. z tą tylko zmianą, że z dokumentów, które według §. 30. tegoż rozporządzenia mają być przedstawione, odpada profil podłużny ogółowy Nr. 1.

Koleje dowozowe.

Przez koleje dowozowe (Schleppbahnen) rozumie się koleje nie przewożące osób, poruszane bądź to motorem mechanicznym, lokomotywami i t. p., bądź innym sposobem, a prowadzące z kopalń lub zakładów przemysłowych do kolei publicznych. Dla tych kolei obowiązują postanowienia §§. 20—24. rozp. min. handlu z dnia 29. maja 1880 r. Dz. u. p. Nr. 57.

[1]) Patrz także: ustawa krajowa o dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881 r. Dz. ust. k Nr. 46.

L. WK. 11.537/94 48.670/94.

Alegat II. (udział à fond perdu).

Wzór A. dla interesentów prywatnych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z d. 17. czerwca 1887. D. u. p. Nr. 81. z d. 28. grudnia 1890, D. u. p. Nr. 229. i z d. 27. grudnia 1893, D. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, niżej podpisany *) . . . . będąc w tem interesowany, aby wspomniana kolej lokalna jak najprędzej do skutku przyszła, obowiązuje się niniejszem uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei bezzwrotnie („à fond perdu“) do kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. w. a. . . . . wyraźnie . . . . w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (30) trzydzieści dni po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś ratę najdalej w trzy miesiące, licząc od dnia zapadłości pierwszej raty.

W razie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów obowiązuje się podpisany opłacić odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty, względnie od niespłaconej jej części.

Zarazem zgadza się niżej podpisany . . . . aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej jakoteż odsetków zwłoki w myśl §. 3. ustawy notar. z 25. lipca 1874 (Nr. 75. dz. u. p.) natychmiast był wykonalny.

*) Tu wymienić należy imię, nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania zeznającego to oświadczenie.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór A.₁ (dla Wydziału powiatowego).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887 Dz. u, p. Nr. 81 z dnia 28. grudnia 1890 Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 dz. u. i rozp. kr. Nr. 42. o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych, Reprezentacya powiatowa w . . . . w imieniu funduszu powiatowego będąc w tem

interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia . . . . obowiązuje się uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei do kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. . . . . . . wyraźnie . . . . bezzwrotnie (a fond perdu) w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (6) sześć miesięcy po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś ratę najdalej w trzy miesiące, licząc od dnia zapadłości pierwszej raty.

W razie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów zobowiązuje się Wydział powiatowy w . . . . względnie fundusz powiatowy . . . . opłacać odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty względnie niespłaconej części.

Zarazem zgadza się Wydział powiatowy w . . . . aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej jakoteż odsetków zwłoki w myśl §. 3. ustawy notar. z 25. lipca 1871 Nr. 75. dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu Reprezentacyi powiatu . . . . podpisuje . . . . prezes Rady powiatowej i dwóch członków Wydziału powiatowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór A.$_2$ (dla gmin).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1877 dz. u. p. Nr. 81. z dnia 28. grudnia 1890 Dz. u. p. Nr. 229. i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 dz. u. i rozp. kr. Nr. 42. o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych, gmina miasta (wsi) w . . . . będąc w tem interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały swej rady gminnej z dnia . . . . zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej (Wydziału powiatowego) w . . . . . z dnia . . . . przez swoich uchwałą powyższą ustanowionych pełnomocników . . . . zobowiązuje się uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei do kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. . . . . wyraźnie . . . . bezzwrotnie („a fond perdu“) w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (6) sześć miesięcy po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś ratę najdalej w trzy miesiące, licząc od dnia zapadłości pierwszej raty. W razie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów zobowiązuje się gmina miasta (wsi) . . . . opłacać odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty, względnie niespłaconej części.

Zarazem zgadza się gmina miasta (wsi) . . . . aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej jakoteż odsetków zwłoki w myśl §. 3. ustawy notar. z 25. lipca 1871 Nr. 75. dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu gminy miasta (wsi) w . . . . podpisuje naczelnik gminy i dwóch radnych w myśl uchwały rady gminnej z dnia . . . . jako pełnomocnicy gminy przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

LW. kr. 11.537/94. i 48.670/94.

Alegat III. (Udział w zamian za akcye zakładowe).

Wzór B. (dla interesentów prywatnych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887. Dz. u. p. Nr. 81. z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229. i z dnia 27. grudnia 1893. Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, niżej podpisany *) . . . . będąc w tem interesowany, aby wspomniana kolej lokalna jak najprędzej do skutku przyszła, obowiązuje się niniejszem uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei do Kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. . . . . . . wyraźnie. . . . . złotych w zamian za akcye zakładowe Towarzystwa tejże kolei, przyjmując je w pełnej nominalnej wartości.

Wpłatę tę uskuteczni podpisany w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (30) trzydzieści dni po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś najdalej w trzy miesiące licząc od dnia zapadłości pierwszej raty.

W razie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów obowiązuje się podpisany opłacać odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty, względnie od niespłaconej jej części, odsetki te przypadają w zupełności na rzecz kosztów budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . Natomiast zastrzega sobie podpisany, że akcye zakładowe dostarczone mu będą natychmiast, skoro tylko w obieg wypuszczone zostaną.

Zarazem zgadza się podpisany, aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej jakoteż odsetków zwłoki w myśl §. 3. ustawy notaryalnej z 25. lipca 1871. Nr. 75. Dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

---

*) Tu wymienić należy imię, nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania zeznającego tę deklaracyę.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór B₁ (dla Rad powiatowych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 16. czerwca 1887. Dz. u. p. Nr. 81. z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229. i z dnia 27. grudnia 1893. Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

D e k l a r a c y a.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. Dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, Reprezentacya powiatowa w . . . . w imieniu funduszu powiatowego działająca, będąc w tem interesowana, aby wspomniana kolej lokalna jak najprędzej do skutku przyszła, obowiązuje się niniejszem uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei do kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. . . . . . wyraźnie . . . . złotych w zamian za akcye zakładowe Towarzystwa tejże kolei, przyjmując je w pełnej nominalnej wartości.

Wpłatę tę uskuteczni Wydział powiatowy w . . . . w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (6) sześć miesięcy po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś ratę najdalej w trzy miesiące licząc od dnia zapadłości pierwszej raty.

W razie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów obowiązuje się Wydział powiatowy w . . . . opłacać odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty, względnie od niespłaconej jej części, — odsetki te przypadają w zupełności na rzecz kosztów budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . Natomiast zastrzega sobie Wydział powiatowy w . . . . że akcye zakładowe Reprezentacyi powiatowej dostarczone będą natychmiast, skoro tylko w obieg wypuszczone zostaną.

Zarazem zgadza się Wydział powiatowy w . . . . aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej, jakoteż odsetków zwłoki w myśl §. 3. ustawy notaryalnej z 25. lipca 1871 Nr. 75. Dz. u p. natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu Reprezentacyi powiatu . . . . podpisuje . . . . prezes Rady powiatowej i dwóch członków Wydziału powiatowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór B₂ (dla gmin).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887 Dz. u. p. Nr. 81, z dnia 28. grudnia 1890 Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, gmina miasta (wsi) . . . . będąc w tem interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały swej Rady gminnej z dnia . . . . zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej (Wydziału powiatowego) w . . . . z dnia . . . . przez swoich uchwałą powyższą ustanowionych pełnomocników . . . . obowiązuje się niniejszem uiścić na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na koszta budowy tej kolei do kasy Wydziału krajowego we Lwowie sumę zł. . . . . . wyraźnie . . . . złotych w. a. w zamian za akcye zakładowe Towarzystwa tejże kolei przyjmując je w pełnej nominalnej wartości.

Wpłatę tę uskuteczni gmina miasta (wsi) . . . . w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę w (6) sześć miesięcy po dniu, w którym Wydział krajowy budowę rzeczonej kolei uzna za zabezpieczoną, drugą zaś ratą najdalej w trzy miesiące licząc od dnia zapadłości pierwszej raty. Wrazie uchybienia któregokolwiek z powyższych terminów obowiązuje się gmina miasta (wsi) . . . . opłacać odsetki zwłoki po (6%) sześć od sta rocznie od powyższej kwoty, względnie od niespłaconej jej części, — odsetki te przypadają w zupełności na rzecz kosztów budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . Natomiast zastrzega sobie gmina miasta (wsi) . . . . że akcye zakładowe dostarczone jej będą natychmiast, skoro tylko w obieg wypuszczone zostaną.

Zarazem zgadza się gmina miasta (wsi) . . . . aby niniejszy akt notaryalny tak co do kwoty deklarowanej jakoteż odsetków zwłok w myśl §. 3. ustawy notaryalnej z 25. lipca 1871. Nr. 75. Dz. u. p natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu gminy miasta (wsi) . . . . podpisuje naczelnik gminy i dwóch radnych w myśl uchały rady gminnej z dnia . . . . jako pełnomocnicy gminy przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

L. Wk. 11.537/94 i 48.670/94.

Alegat IV. (odstąpienie gruntów i materyałów do budowy kolei).

Wzór C. (Bezpłatne odstąpienie gruntów przez interesentów prywatnych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887. Dz. u. p. Nr. 81., z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893. Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. Dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ja niżej podisany*) . . . . będąc w tem interesowany, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, zobowiązuję się niniejszem odstąpić bezpłatnie w stanie wolnym od wszelkich ciężarów na własność funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, grunta moje własne w gminie katastralnej . . . . położone, o ile takowe do budowy tej kolei będą potrzebne.

Zarazem oświadczam, iż zrzekam się wszelkich pretensyi jakieby dla mnie z powodu przeszkód w całem gospodarstwie mojem w majętności . . . . w skutek wybudowania wspomnianej kolei lokalnej wyniknąć mogły.

. . . . . dnia . . . . . . 189 .

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór C₁. (Bezpłatne odstąpienie gruntów przez gminy, miasta, wsie).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887. Dz. u. p. Nr. 81, z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893. Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księ-

*) Tu wymienić imię, nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania zeznającego tę deklaracyę.

stwem Krakowskiem, gmina miasta (wsi) . . . . będąc w tem interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały swej rady gminnej z dnia . . . . zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej (Wydziału powiatowego) w . . . . z dnia . . . . przez swoich uchwałą powyższą ustanowionych pełnomocników . . . . zobowiązuje się odstąpić bezpłatnie w stanie wolnym od wszelkich ciężarów na własność funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem grunta w gminie katastralnej . . . . położone, własnością gminy będące, o ile takowe do budowy tej kolei będą potrzebne.

Dokument niniejszy w imieniu gminy (miasta, wsi) . . . . pod-pisuje naczelnik gminy i dwóch radnych w myśl uchwały rady gminnej z dnia . . . . L. . . . . . jako pełnomocnicy gminy przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór C_2. (Sprzedaż gruntów pod kolej).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887. Dz. u. p. Nr. 81., z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego.)

Deklaracya.

Ja niżej podpisany*) niniejszem oświadczam, że z powodu zamierzonej budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . gotów jestem funduszowi krajowemu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odstąpić na własność grunta moje w gminie katastralnej . . . . położone, o ile takowe do budowy tej kolei lokalnej będą potrzebne za cenę kupna. . . . zł. w. a. wyraźnie . . . . zł. od jednego $\frac{\text{hektara}}{\text{morga}}$. Zarazem oświadczam, iż w razie nabycia przez fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem powyższych gruntów moich pod budowę kolei lokalnej z . . . . do . . . . zrzekam się wszelkich pretensyi jakieby dla mnie z powodu przeszkód w całem gospodarstwie mojem w majętności . . . . wskutek wybudowania wspomnianej kolei lokalnej wyniknąć mogły.

(Zakończenie aktu notaryalnego.)

---

*) Tu wymienić imię, nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania zeznającego tę deklaracyę.

Alegat IV.

Wzór C_3 (odstąpienie materyałów przez interesentów prywatnych i przez gminy).

Wykaz

materyałów ofiarowanych na budowę kolei

lokalnej z .... do ....

przez *) ....

Oznaczenie rodzaju	Miejsce pochodzenia	Jakość i stan przysposobienia	Ilość (w sztukach, metrach bieżących, kubicznych, w wadze, wymiary itp.)	Wartość podana według cen miejscowych (loco miejsce pochodzenia)	Uwagi
materyału					

(Data) .... *dnia* ....

(Podpis ofiarującego).

*) Tu wymienić należy imię, nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania ofiarującego względnie gminę ofiarującą.

L. Wkr. 11.537/94. i 48.670/94.

Alegat V. (gwarancya oprocentowania i umorzenia).

Wzór D. (Dla interesentów prywatnych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887. Dz. u. p Nr. 81., z dnia 28. grudnia 1890. Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutu budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . niżej podpisany*) . . . . . „ . . . . „ . . . . będąc w tem interesowany, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, zobowiązuje się na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pokrywać z własnego majątku przez cały czas trwania koncesyi pomienionej kolei, a to w myśl ustępu *b)* §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u k. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ratę roczną potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie częściowej kapitału zakładowego sumy . . . . zł. a. w. wyraźnie złotych w. a. . . . . wchodzącej w tę część kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych. Powyższe zobowiązanie ma moc obowiązującą tak długo i o tyle, o ile tej części kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych, nie przypadnie żadne oprocentowanie z czystego dochodu pomienionej kolei t. j. z nadwyżki wszelkich dochodów brutto nad rzeczywiste wydatki należycie wykazane.

W latach, w których wyżej określony kapitał zakładowy po odliczeniu oprocentowania po 4% i planem wskazanego umorzenia kapitału pierwszeństwa czysty dochód przyniesie rata roczna mająca być uiszczoną przez podpisanego, zmniejszy się w takim stosunku, w jakim wyżwymienione częściowe oprocentowanie względnie umorzenie w odnośnym roku akcyom zakładowym przypadnie.

W latach, w których wyżej określony czysty dochód kolei wystarczy na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego, podpisany nie będzie uiszczał żadnej wpłaty.

Kwoty wpłacone przez podpisanego z tytułu powyższej gwarancyi będzie zarząd kolei z . . . . do . . . . utrzymywał w ewidencyi przez cały ciąg trwania koncesyi. Kwoty te nie będą niosły procentu.

Jeżeli czysty dochód kolei przewyższy ratę potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego podpisany nie tylko żadnej wpłaty nie uiści, lecz nadto w granicach tej nadwyżki czystych dochodów zwracane mu będą przez zarząd kolei z . . . . do . . . . dopłaty dokonane przez niego w poprzednich latach z tytułu gwarancyi a to *pro parte rata* łącznych przez wszystkich wogóle poręczycieli dopełnionych dopłat na oprocentowanie i umorzenie emitowanej w akcyach zakładowych części kapitału

Zarazem zgadza się niżej podpisany, aby niniejszy akt notaryalny co do wszelkich kwot przez podpisanego z tytułu powyższej gwarancyi na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego ewentualnie uiścić się mających w myśl §. 3. ustawy notar. z d. 25. lipca 1871 Nr. 75. Dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

---

*) Tu wymienić imię i nazwisko, charakter i miejsce zamieszkania zeznającego to oświadczenie.

Wzór D₁ (dla Wydziałów powiatowych).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887 Dz. u. p. Nr. 81, z dnia 28. grudnia 1890 Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 42. o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych, Reprezentacya powiatowa w . . . . w imieniu funduszu powiatowego, będąc w tem interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia . . . . zobowiązuje się na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pokrywać z własnego majątku przez cały czas trwania koncesyi pomienionej kolei, a to w myśl ustępu *b)* §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. k. Nr. 42. o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ratę roczną, potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie częściowe kapitału zakładowego sumy . . . . . zł. w. a. wyraźnie złotych w. a. . . . . wchodzącej w tę część kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych.

Powyższe zobowiązanie ma moc obowiązującą tak długo i o tyle, o ile tej części kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych, nie przypadnie żadne oprocentowanie z czystego dochodu pomienionej kolei t. j. z nadwyżki wszelkich dochodów brutto nad rzeczywiste wydatki należycie wykazane.

W latach, w których wyżej określony kapitał zakładowy po odliczeniu oprocentowania po 4% i planem wskazanego umorzenia kapitału pierwszeństwa czysty dochód przyniesie, rata roczna mająca być uiszczoną przez Wydział powiatowy . . . . zmniejszy się w takim stosunku, w jakim wyż wymienione częściowe oprocentowanie względnie umorzenie w odnośnym roku akcyom zakładowym przypadnie.

W latach, w których wyżej określony czysty dochód kolei wystarczy na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenia całego kapitału zakładowego, Wydział powiatowy nie będzie uiszczał żadnej wpłaty.

Kwoty wpłacone przez Wydział powiatowy w . . . . z tytułu powyższej gwarancyi będzie zarząd kolei z . . . . do . . . . utrzymywał w ewidencyi przez cały ciąg trwania koncesyi. Kwoty te nie będą niosły procentu. Jeżeli czysty dochód kolei przewyższy ratę potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego, Wydział powiatowy w . . . . nie tylko żadnej wpłaty nie uiści, lecz nadto w granicach tej nadwyżki czystych dochodów zwracane mu będą przez zarząd kolei z . . . . do . . . . dopłaty dokonane przez niego w poprzednich latach z tytułu gwaranacyi a to *pro parte rata* łącznych przez wszystkich w ogóle poręczycieli dopełnionych dopłat na oprocentowanie i umorzenie emitowanej w akcyach zakładowych części kapitału.

Zarazem zgadza się Wydział powiatowy w . . . . aby niniejszy akt notaryalny co do wszelkich kwot przez podpisanego z tytułu powyższej gwarancyi na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego ewentualnie uiścić się mających w myśl §. 3. ust. notar. z 25. lipca 1871 Nr. 75 Dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu Reprezentacyi powiatu . . . . podpisuje . . . . prezes Rady powiatowej i dwóch członków Wydziału powiatowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Wzór D. (dla gmin).

(Wolne od stempla z mocy ustaw z dnia 17. czerwca 1887 Dz. u. p. Nr. 81, z dnia 28. grudnia 1890 Dz. u. p. Nr. 229 i z dnia 27. grudnia 1893 Dz. u. p. Nr. 198).

(Forma aktu notaryalnego).

Deklaracya.

Celem doprowadzenia do skutku budowy kolei lokalnej z . . . . do . . . . w myśl §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 42 o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych, gmina miasta (wsi) . . . . będąc w tem interesowaną, aby wspomniana linia kolejowa jak najprędzej do skutku przyszła, na podstawie uchwały swej rady gminnej z dnia. . . . . zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej (Wydziału powiatowego) w . . . . z dnia . . . . przez swoich uchwałą powyższą ustanowionych pełnomocników obowiązuje się na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pokrywać z własnego majątku przez cały czas trwania koncesyi pomienionej kolei, a to w myśl ustępu *b)* §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42 o popieraniu kolei niższorzędnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ratę roczną, potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie częściowej kapitału zakładowego sumy . . . zł. w a. wyraźnie . . . . złotych w. a. wchodzącej w tę część kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych. Powyższe zobowiązanie ma moc obowiązującą tak długo i o tyle, o ile tej części kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych, nie przypadnie żadne oprocentowanie z czystego dochodu pomienionej kolei t. j. z nadwyżki wszelkich dochodów brutto nad rzeczywiste wydatki należycie wykazane.

W latach, w których wyżej określony kapitał zakładowy po odliczeniu oprocentowania po 4% i planem wskazanego umorzenia kapitału pierwszeństwa czysty dochód przyniesie rata roczna mająca być uiszczoną przez gminę miasta (wsi) . . . . zmniejszy się w takim stosunku, w jakim wyżwymienione częściowe oprocentowanie względnie umorzenie w odnośnym roku akcyom zakładowym przypadnie.

W latach, w których wyżej określony czysty dochód kolei wystarczy na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego, gmina miasta (wsi) . . . . nie będzie uiszczała żadnej wpłaty.

Kwoty wpłacone przez gminę miasta (wsi) . . . . z tytułu powyższej gwarancyi będzie zarząd kolei z . . . . do . . . . utrzymywał w ewidencyi przez cały ciąg trwania koncesyi. Kwoty te nie będą niosły procentu.

Jeżeli czysty dochód kolei przewyższy ratę potrzebną na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego, gmina miasta (wsi) . . . . nie tylko żadnej wpłaty nie uiści, lecz nadto w granicach tej nadwyżki czystych dochodów zwracane jej będą przez zarząd kolei z . . . . do . . . . dopłaty dokonane przez nią w poprzednich latach z tytułu gwarancyi, a to *pro parte rata* łącznych przez wszystkich w ogóle poręczycieli dopełnionych dopłat na oprocentowanie i umorzenie emitowanej w akcyach zakładowych części kapitału.

Zarazem zgadza się gmina miasta (wsi) . . . . aby niniejszy akt notaryalny co do wszelkich kwot przez gminę miasta (wsi) . . . . z tytułu powyższej gwarancyi na oprocentowanie i umorzenie kapitału zakładowego ewentualnie uiścić się mających w myśl §. 3. ustawy notaryalnej z 25. lipca 1871 Nr. 75 Dz. u. p. natychmiast był wykonalny.

Dokument niniejszy w imieniu gminy miasta (wsi) . . . . podpisuje naczelnik gminy i dwóch radnych w myśl uchwały rady gminnej z dnia . . . . jako pełnomocnicy gminy przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Zakończenie aktu notaryalnego).

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 72.541/94.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 18, maja 1894 L. 19,401 do JE. c. k. Ministra handlu w Wiedniu.

Ekscelencyo!

Przy wstępnych rokowaniach, które miały miejsce między reprezentantami Wys. c. k. Ministerstwa handlu, a delegatami tutejszego Wydziału krajowego w dniach 13., 14. i 18. kwietnia b. r. w Wiedniu, omówione zostały pewne zasadnicze punkta co do najbliższej akcyi w celu spowodowania poparcia przez kraj i państwo poszczególnych linii kolejowych projektowanych w Galicyi.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania swych delegatów, Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć Waszej Ekscelencyi odnośnie do omówionych punktów, że zamierza przedłożyć Wys. c. k. Ministerstwu handlu jeszcze w bieżącym roku projekty następujących linii lokalnych wraz z odpowiednimi wnioskami co do poparcia takowych:

1. Krosno-Dukla, ewentualnie Przybówka-Krosno-Dukla;
2. Borki wielkie-Grzymałów;
3. Kołomyja-Horodenka-Zaleszczyki, ewentualnie Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Zaleszczyki;
4. Gorlice-Konieczna;
5. Chabówka-Zakopane;
6. Rzeszów-Rymanów zdrój;
7. Łupków-Cisna.

Stosownie do wskazówek udzielonych delegatom Wydziału krajowego przez reprezentantów Wys. c. k. Ministerstwa handlu linie pomienione zamierza Wydział krajowy traktować w projektach z reguły jako linie wąskotorowe tembardziej, że według uznanej zasady, głównem dążeniem wspólnej akcyi państwa i kraju jest, aby koleje lokalne nie obciążały funduszu krajowego, a przeto aby tak tanio były budowane, eksploatowane i administrowane, żeby potrzebny kapitał zakładowy znalazł bez mała swe oprocentowanie i umorzenie w dochodach z ruchu.

W tych warunkach, usiłowaniem Wydziału krajowego byłoby ułatwić dostarczenie tej części kapitału potrzebnego do przyprowadzenia do skutku wyżej wymienionych linii, która mogłaby liczyć na oprocentowanie i umorzenie.

Co się tyczy przeprowadzenia studyów projektów pomienionych linii, staraniem Wydziału kraj. będzie wykonać je krajowemi siłami technicznemi. Gdyby atoli zaszły trudności niedozwalające spełnić tego zadania w tak krótkim czasie, Wydział krajowy zwróciłby się do Wys. c. k. Ministerstwa handlu z prośbą o udzielenie odpowiedniej pomocy technicznej w miarę potrzeby, stosownie do oświadczenia Waszej Ekscelencyi. według którego Wysoki c. k. Rząd z gotowością wspierać będzie swemi siłami fachowemi prace przygotowawcze, podejmowane przez poszczególne kraje.

Co zaś tyczy się następujących linii kolejowych:

1. Chodorów-Rohatyn-Podwysokie;
2. Brzeżany-Potutory-Podhajce;
3. Rozwadów-Rzeszów,

tudzież linii dowozowych do salin i w ogóle linii służyć mogących przedewszystkiem interesom państwa lub zakładów skarbowych, Wydział kraj. powołując się na umówione przy wyżej wspomnianej konferencyi punkta oraz na odezwy swoje z dnia 21. lutego b. r. L. 9.342 i z dnia 24. lutego b. r. L. 6.475 wystosowane do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie, wyraża niepłonne oczekiwanie, że Wys. c. k. Rząd, raczy w zamian udzielić mu odnośnych projektów kompletnych, w stosownym czasie przed najbliższą sesyą sejmową, a mianowicicie: o ile można na dwa miesiące przed otwarciem tejże, ażeby Wydział krajowy projekty pomienione należycie mógł rozpatrzyć i na tej dopiero pod-

stawie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wnioski co do ewentualnego wzięcia udziału w dostarczeniu kapitału.

Ze względu na krótki czas pozostający do zamierzonego przeprowadzenia studyów linii wąskotorowych w pierwszej grupie wymienionych, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać Waszą Ekscelencyą, by raczył łaskawie spowodować możliwie najrychlejsze załatwienie niniejszej odezwy.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 72.541/94

O d p i s

reskryptu JE. c. k. Ministra handlu z dnia 15. czerwca 1894 L. 29.976 (LWk. 33.413) do Wydziału krajowego we Lwowio.

(Przekład z niemieckiego).

Odnośnie do odezwy Świetnego Wydziału krajowego z dnia 18. maja b. r. L. 19.401 nadesłanej tu przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie w sprawie tych projektów kolei lokalnych w Galicyi, których budowa względnie poparcie zamierzone są przez reprezentacyę krajową w najbliższej przyszłości, mam zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu co następuje:

Zamiarem Świetnego Wydziału krajowego jest, zarządzić przeprowadzenie w ciągu bieżącego lata przez swoje organa wyczerpujących studyów technicznych i komercyalnych dla tych w piśmie wymienionych kolei lokalnych, których budowa jest ze względu na interesa krajowe bardzo pożądaną, a mianowicie:

1. K r o s n o - D u k l a ewentualnie P r z y b ó w k a - K r o s n o - D u k l a.
2. B o r k i w i e l k i e - G r z y m a ł ó w;
3. K o ł o m y j a - H o r o d e n k a - Z a l e s z c z y k i z ewentualnem przedłużeniem K o ł o m y j a - D e l a t y n;
4. G o r l i c e - K o n i e c z n a;
5. C h a b ó w k a - Z a k o p a n e;
6. R z e s z ó w - R y m a n ó w (zdrój);
7. Ł u p k ó w - C i s n a

i przedstawić następnie na podstawie powyższych wstępnych badań, sformułowane wnioski co do ewentualnego zabezpieczenia budowy i sfinansowania powyżej wymienionych projektów kolei lokalnych.

Wiadomość tę z prawdziwą przyjemnością powitałem i chętnie oświadczam gotowość po-

Mit Beziehung auf die im Wege der k. k. Statthalterei in Lemberg anhergelangten Zuschrift des löblichen Landesausschusses vom 18. Mai d. J. Z. 19.401, betreffend diejenigen Localbahnprojecte in Galizien, deren Ausführung resp. Förderung durch die Landesvertretung zunächst in Aussicht genommen wird, finde ich dem löblichen Landesausschusse Nachstehendes zu eröffnen:

Die Absicht des löblichen Landesausschusses geht dahin zunächst die in der Eingabe bezeichneten Localbahnen, deren Ausführung vorzugsweise als im Landesinteresse gelegen erachtet wird und zwar die Localbahnlinien:

1. K r o s n o - D u k l a, eventuell P r z y b ó w k a - K r o s n o - D u k l a;
2. B o r k i w i e l k i e - G r z y m a ł ó w;
3. K o l o m e a - H o r o d e n k a - Z a l e s z c z y k i, eventuell mit der Fortsetzung von K o l o m e a nach D o l a t y n;
4. G o r l i c e - K o n i e c z n a;
5. C h a b ó w k a - Z a k o p a n e;
6. R z e s z ó w - R y m a n ó w (Bad);
7. Ł u p k ó w - C i s n a,

im Laufe dieses Sommers durch Landesorgane einem eingehenden technischen und commerziellen Studium unterziehen zu lassen, und auf Grund des Ergebnisses dieser Vorerhebungen concrete Anträge wegen der eventuellen Sicherstellung und der finanziellen Durchführung dieser Localbahnprojecte zu stellen.

Indem ich hievon mit Befriedigung Kenntniss nehme, werde ich gerne bereit sein, die fraglichen Erhebungen durch die technischen Organe des h. o. Localbahnamtes und, soweit erforder-

parcia pomienionych prac przez techniczne organa tutejszego urzędu kolei lokalnych, jakoteż o ile to będzie potrzebnem przez Generalną Dyrekcyę kolei państwowych względnie przez Dyrekcye ruchu we Lwowie i Krakowie a to w miarę możności. Również oświadczam gotowość użyczenia Świetnemu Wydziałowi krajowemu w razie potrzeby, odpowiednich do tego celu sił technicznych, o ile takowe będą rozporządzalne.

Uwiadamiając o tem powyżej wymienione urzędy, upraszam Świetny Wydział krajowy, by przy przeprowadzeniu pomienionych badań technicznych i komercyalnych zechciał a ile możności działać w ścisłem porozumieniu z tutejszym urzędem kolei lokalnych jakoteż z organami któreby przez tenże były wysyłane.

Jednym z ważniejszych przedmiotów tego porozumienia winnaby być kwestya, czy i pod jakimi warunkami da się zastosować do rzeczonych projektów, a to ze stanowiska ogólno-państwowego i komunikacyjno-politycznego zamierzone przez Świetny Wydział krajowy użycie toru wąskiego, o które i wedle mego przekonania usilnie staraćby się należało ze względu na ekonomiczne interesa i tanią budowę oraz eksploatacyę kolei.

Co do finansowego zabezpieczenia omawianych projektów, wyrażam oczekiwanie, że kapitał zakładowy pomienionych linii, o ile nie zostanie częściowo pokrytym przez interesentów udziałami w zamian za akcye zakładowe lub też á fond perdu, winien być dostarczony przez kraj lub za jego gwarancyą przy finansowym współdziałaniu galicyjskiego Banku krajowego na podstawie galicyjskiej ustawy o kolejach lokalnych.

Zaznaczam przy tem, że ewentualną pomoc finansową państwa dla takich kolei w zamian za objęcie akcyi zakładowych towarzystw akcyjnych, mających się dla tych linii utworzyć, możnaby wziąć na uwagę jedynie w tych wypadkach i w takim rozmiarze, w jakich z jednej strony linie odnośne zostaną uznane za potrzebne i korzystne ze stanowiska administracyi państwowej, względnie ze stanowiska ruchu kolei państwowych, z drugiej zaś strony udowodnionem zostanie należycie, że interesenci nie są w stanie przyczynić się z własnych środków udziałami w zamian za akcye zakładowe, wymaganymi galicyjską ustawą o kolejach lokalnych.

Co się tyczy projektów tych kolei, które Świetny Wydział krajowy cechuje jako służyć mające głównie ogólnym interesom państwa a których przygotowanie techniczne i finansowe pozostawione ma być w pierwszym rzędzie organom państwowym, to równocześnie polecam c. k. Generalnej Dyrekcyi kolei państwowych możliwie najrychlejsze sporządzenie żądanych projek-

lich durch die k. k. General-Direction der österreichischen Staatsbahnen, beziehungsweise der Betriebs-Direction in Krakau und Lemberg nach Kräften zu fördern und im Bedarfsfalle dem löblichen Landesausschusse zu dem bezeichneten Zwecke auch die erforderlichen technischen Hilfskräfte, soweit solche vorhanden sind, zur Verfügung zu stellen.

Indem ich ferner die genannten Aemter gleichzeitig entsprechend anweise, lade ich den löblichen Landesausschuss ein, bei Durchführung der mehrgedachten technischen und commerziellen Studien soweit als möglich im engsten Einvernehmen mit dem h. o. Localbahnamte und den von letzteren zu entsendenden Organe vorzugehen.

Einen Gegenstand dieses Einvernehmens dürfte hiebei insbesondere die Frage zu bilden haben, ob, eventuell unter welchen Voraussetzungen die von dem löblichen Landesausschuss in erster Linie in Aussicht genommen Anwendung der Schmalspur, welche auch nach meiner Überzeugung in volkswirthschaftlichen Interessen und aus Rücksichten der Bau- und Betriebs-Ökonomie vorzugsweise anzustreben wäre vom gesammtstaatlichen und verkehrspolitischen Standpunkte bezüglich der einzelnen, in Frage kommenden Localbahnprojecte zulässig erscheint.

In Bezug auf die finanzielle Sicherstellung der fraglichen Localbahnprojecte gebe ich der Erwartung Ausdruck, dass das Anlage Capital für diese Bahnen, soweit dasselbe nicht durch die in Anspruch zu nehmenden entsprechenden Beitragsleistungen der Interessenten in Stammactien oder á fonds perdus theilweise bedeckt wird, unter finanzieller Mitwirkung der galizischen Landesbank auf Grund des galizischen Localbahngesetzes durch das Land, respective unter Garantie desselben aufgebracht werden soll.

Ich bemerke hiebei, das eine eventuelle finanzielle Unterstützung solcher Localbahnprojecte durch Beitragsleistungen des Staates gegen Refundirung in Stammactien der für die Bahnen zu bildenden Actiengesellschaften nur in jenen Fällen und in jenem Umfange in Erwägung gezogen werden könnte, in welcher einerseits die betreffenden Projecte auch vom Standpuncte der Staatsverwaltung, respective des Staats-Eisenbahn- Betriebes als nothwendig und nützlich anerkannt werden, anderseits, gehörig dargethan sein wird, dass die Interessenten ausser Stande sind, die nach dem galizischen Landes-Localbahngesetze erforderlichen Beitragsleistungen in Stammactien aus eigene Mitteln aufzubringen.

Was nun diejenigen Bahnprojecte anbelangt, welche vom löblichen Landesausschusse als sol-

tów wstępnych, kosztorysów i obliczeń rentowności jakoteż zebranie deklaracyi udziałów interesentów dla następujących połączeń kolejowych, za któremi galicyjska Reprezentacya krajowa ze stanowiska interesów kraju, niejednokrotnie usilnie przemawiała;

1) z Podwysokiego (w połączeniu z budującą się linią państwową Halicz-Tarnopol) przez Rohatyn do Chodorowa,

2) z Rozwadowa (w przedłużeniu linii państwowej Dębica-Rozwadów) do jednego z punktów głównej linii galicyjskiej kolei Karola-Ludwika w okolicy Przeworska lub Rzeszowa.

Nie będę również nic miał przeciwko temu, by odnośne operata zostały Świetnemu Wydziałowi krajowemu możliwie najprędzej przesłane celem powzięcia decyzyi względnie postanowienia wniosków co do wysokości udziałów funduszu krajowego w kosztach budowy powyższych linii.

Co się tyczy tego ostatniego punktu, to zwracam już dzisiaj na to uwagę, że wobec podniesionego niejednokrotnie przez sam Świetny Wydział krajowy znaczenia wybitnego obu tych projektów dla interesów krajowych, zabezpieczenie budowy tych kolei przez państwo zależnem być musi w każdym razie od zapewnienia odpowiednich udziałów ze strony kraju i interesentów w zamian za akcye zakładowe lub też à fond perdu.

Mojem zdaniem udział ten kraju i interesentów w kosztach budowy kolei z Podwysokiego do Chodorowa, w stosunku do kosztorysu obliczonego okrągło na na 3,400.000 zł. winienby łącznie opiewać na ów milion, który swojego czasu przez Sejm galicyjski na budowę odnóg z Putotor do Brzeżan i Podhajec przeznaczony, obecnie z powodu zmiany uchwały sejmowej został zaoszczędzony, — dla kolei zaś z Rozwadowa do Przeworska lub Rzeszowa udział takowy winienby wynosić 500.000 zł.

Prawdziwie jednak w każdym razie doznałyby poparcia obapomienione projekty kolejowe, gdyby galicyjska Reprezentacya krajowa zdecydować się mogła oprócz powyższych udziałów wziąć na siebie także jeszcze całkowitą lub przynajmniej częściową gwarancyę tej kwoty kapitału, która w preliminowanych dochodach owych linii znajdzie prawdopodobnie pokrycie, a to biorąc za wzór postanowienia Sejmu styryjskiego tyczące się projektów kolejowych Zeltweg-Wolfsberg, Unter-Drauburg Wöllau i St. Georgen-Rohitsch Grenze.

Natomiast nie jestem w możności, wedle propozycyi świetnego Wydziału krajowego, objąć także przewidzianych ustawą z dnia 26. grudnia

che bezeichnet werden, welche vorwiegend dem allgemeinen Interesse des Staates zu dienen bestimmt sind, deren technische und finanzielle Vorbereitung daher in erster linie den Organen des Staates überlassen werden soll, so beauftrage ich gleichzeitig die k. k. General-Direction der österreichischen Staatsbahnen mit der ehemöglichsten Aufstellung der erforderlichen generellen Projecte, Kostenvoranschläge und Rentabilitätsberechnungen wie auch der Sammlung von Interessentenbeiträgen für die, auch von der galizischen Landesvertretung vom Standpunkte der Landesinteressen wiederholt angelegentlich befürworteten Verbindungslinien:

1) von Podwysokie, im Anschlusse an die im Baue begriffene Staatsbahnlinie Halicz-Tarnopol über Rohatyn nach Chodorów,

2) von Rozwadów in Fortsetzung der Staatsbahnlinie Dembica-Rozwadów an einem Punkt der Hauptlinie der galizischen Carl-Ludwigbahn bei Przeworsk oder Rzeszów. Auch werde ich keinen Anstand nehmen, die bezüglichen Operate sobald als möglich dem löblichen Landesausschusse behufs der Beschlussfassung respective Antragstellung über die den gedachten Bahnprojecten aus Landesmitteln zuzuwenden Beitragsleistungen zu übermitteln.

In letzterer Beziehung mache ich übrigens schon jetzt darauf aufmerksam, dass in Anbetracht der vom löblichen Landesausschusse selbst bei wiederholten Anlässen geltend gemachten hervorragenden Wichtigkeit dieser beiden Bahnprojekte für die Landesinteressen die eventuelle Sicherstellung dieser Bahnbauten durch den Staat unter allen Umständen von der Zusicherung entsprechenden Beitragsleistungen des Landes und der Interresenten in Stammactien oder in Fonds perdus abhängig gemacht werden müsste.

Diese Beitragsleistungen des Landes und der Interessenten wären meines Erachten für den Bahnbau von Podwysokie nach Chodorów entsprehend dem voraussichtlichen Kostenaufwande von rund 3,400 000 fl. zusammen mit jenem Betrage von 1,000.000 fl. welcher vom galizischen Landtage seinerzeit für die Ausführung der Flügelbahn von Potutory nach Brzeżany und nach Podhajce gewidmet worden ist, in Folge der geänderten Beschlussfassung des Landtages aber nunmehr in Ersparung gebracht wird, festzusetzen, für die Verbindungsbahn von Rozwadów nach Przeworsk oder Rzeszów aber mit etwa 500.000 fl. zu bemessen.

Eine wesentliche Förderung würden aber die vorgedachten beiden Bahnprojecte jedenfalls dadurch erfahren, wenn die galizische Landesvertretung sich entschliessen könnte, nach dem

1893 (D. u. p. Nr. 9) odnóg kolejowych z Potutor do Brzeżan i Podhajec, poprzednio wymienionym sposobem zapewnienia budowy połączeń kolejowych Podwysokie-Chodorów i Rozwadów-Przeworsk (Rzeszów).

Ponieważ wskutek odnośnego postanowienia galicyjskiej Reprezentacyi krajowej, wymieniony w artykule II. powyższej ustawy warunek, oznaczający pomoc kraju i interesentów na rzecz pomienionych odnóg kolejowych w łącznej kwocie zł. 1,000.000 nie zostanie dopełniony, nie pozostaje na razie nic innego jak postarać się o zabezpieczenie budowy tych odnóg według postanowień galicyjskiej ustawy krajowej o kolejach lokalnych, a zalecam świetnemu Wydziałowi krajowemu wstawić przedewszystkiem ważną pod każdym względem odnogę z Potutor do Brzeżan w grupę tych galicyjskich linii lokalnych, które jeszcze w ciągu bieżącego lata przez organa krajowe mają być zbadane.

Co się tyczy tak zwanych kolei salinarnych, poruszonych również w cennem piśmie, to zastrzegam sobie decyzyą jakoteż ewentualne dalsze postanowienia jakieby mogły nastąpić wskutek rokowań z c. k Ministerstwem skarbu; na to jednak już teraz muszę zwrócić uwagę, że koleje te niezależnie od korzyści jakich wskutek ich budowy dla salin i lasów kameralnych spodziewać się należy, a natomiast ze względu na znaczniejsze lokalne obszary ciążenia ruchu do tychże linii, winny być zaliczone raczej do grupy kolei krajowych aniżeli do kolei leżących więcej w ogólnopaństwowym interesie.

Polecając powyższe wywody i uwagi uwzględnieniu świetnego Wydziału krajowego, oczekuję z prawdziwem zainteresowaniem się konkretnych wniosków z jakiemi świetny Wydział krajowy ma w stosownym czasie wystąpić w sprawie wyżej wymienionych projektów kolejowych lub niektórych z pomiędzy nich.

Vorbilde des vom steiermärkischen Landtage in Bezug auf die Bahnprojecte Zeltweg-Wolfsberg, Unter Drauburg-Wöllau und St. Georgen-Rohitsch-Grenze eingehaltenen Vorganges ausser den obigen Beitragsleistungen auch noch die Garantie für jenen Capitalsbetrag, welcher in den ermittelten Erträgnissen der Bahnen voraussichtlich seine Bedeckung finden wird, ganz oder wenigstens theilweise auf sich zu nehmen.

Dagegen bin ich nicht in der Lage, die im Vorstehenden bezüglich der Sicherstellung der Bahnverbindungen Podwysokie-Chodorów und Rozwadów-Przeworsk (Rzeszów) erörterten Modalitäten nach dem Vorschlage des löblichen Landesausschusses auch auf die im Gesetze vom 26. December 1893 R. G Bl. Nr. 9. vorgesehenen Abzweigunhen von Potutory nach Brzeżany und nach Podhajce auszudehnen

Nachdem in Folge der bezüglichen Beschlussfassung der galizischen Landesvertretung die im Artikel II. des vorbezogenen Gesetzes festgesetze Bedingungen einer Beitragsleistung des Landes und der Interessenten zusammen von 1,000.000 fl. für die fraglichen Flügelbahnen nicht erfüllt wird, erübrigt derzeit wohl nichts Anderes, als die Sicherstellung dieser Flügelbahnen auf Grund der Bestimmungen des galizischen Landes-Localbahn Gesetzes anzustreben und gebe ich dem löblichen Landesausschusse anheim, zunächst die in jeder Hinsicht wichtigen Abzweigung von Potutory nach Brzeżany in die Gruppe der noch im Laufe dieses Sommers durch Landesorgane zu studirenden Localbahnprojecte in Galizien einzubeziehen.

Bezüglich der in der geschätzten Eingabe gleichfalls zur Sprache gebrachten sogenannten Salinenbahnen behalte ich mir die Schlussfassung und ewentuelle weitere Verfügung auf Grund des mit dem k. k. Finanzministerium zu treffenden Einvernehmens vor, muss jedoch schon jetzt darauf aufmerksam machen, dass auch diese Bahnen ungeachtet der aus der Anlage derselben für das Salinen- und Forst- Aerar erhoffenden Vortheile mit Rücksicht auf die durch dieselben ermöglichte Einbeziehung beachtenswerther localen Verkehrgebiete mehr in die Gruppe der Landesbahnen, als in jene der mehr im gesammtstaatlichen Interesse gelegenen Bahnen einzubeziehen wären.

Indem ich die vorstehenden Ausführungen und Anregungen der Berücksichtigung des löblichen Landesausschusses empfehle, sehe ich den seinerzeit zu erstattenden concreten Anträgen des löblichen Landesausschusses in Absicht auf die Sicherstellung der vorangeführten Bahnprojecte oder einzelnen derselben mit Interesse entgegen.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 31. lipca 1894 L. 33.413|1894 do JE. c. k. Ministra handlu w Wiedniu.

Ekscelencyo!

W częściowem załatwieniu reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu z dnia 15. czerwca 1894 r. l. 29.976 w sprawie najbliższej akcyi, której celem jest wyjednanie pomocy materyalnej kraju i państwa na rzecz poszczególnych linii kolejowych projektowanych w Galicyi, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Waszej Ekscelencyi co następuje:

Przyjmując zgodnie z opinią Waszej Ekscelencyi podział tych linii na dwie grupy, z których — ze względu na pożądane doprowadzenie budowy do skutku — jedna leżałaby przeważnie w zakresie starań kraju, a druga przeważnie w zakresie starań państwa, mamy zaszczyt zaznaczyć ze swej strony, że w sposobie finansowania linii obu tych grup, oraz poparcia finansowego takowych tak przez państwo, jak przez kraj, zdaje nam się potrzebną pewna wzajemność świadczeń, a pod tym właśnie względem, reskrypt Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu z dnia 15. czerwca b. r. nasuwa nam niejakie wątpliwości co do interpretacyi odnośnych postanowień tutejszej ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 D. u. kr. Nr. 42, o popieraniu kolei niższorzędnych.

Punkt b) §. 2. tej ustawy postanawia mianowicie, że określone w §. 1. tej ustawy poparcie kraju może być udzielane, jeżeli czynniki interesowane, t. j. państwo, powiaty, gminy, obszary dworskie i osoby prywatne, lub jeden tylko z tych czynników, zapewnią w sposób prawomocny pokrycie udziałami swymi co najmniej $^1/_3$ nominalnej wartości kapitału zakładowego odnośnej kolei, a to bądź à fond perdu, bądź w zamian za objęcie akcyi zakładowych w pełnej ich nominalnej wartości, lub też jeżeli w formie prawomocnej zobowiążą się pokrywać co najmniej jedną trzecią raty rocznej potrzebnej na oprocentowanie oraz planem wskazane umorzenie tegoż kapitału zakładowego.

Pomieniona ustawa zalicza więc państwo do czynników interesowanych, mających zapewnić co najmniej $^1/_3$ część kapitału zakładowego projektowanej kolei niższorzędnej, bądź to udziałami à fond perdu, bądź w zamian za objęcie akcyi zakładowych, bądź wreszcie gwarancyą oprocentowania i umorzenia tejże części kapitału. Tak wskazany sposób poparcia państwowego w regule dla wszystkich kolei niższorzędnych, któreby także przez kraj miały być popartemi, znajduje zdaniem Wydziału krajowego zupełne uzasadnienie w korzyściach wszelkiego rodzaju, bezpośrednich i pośrednich, jakie z kolei niższorzędnych wynikają dla państwa i dla istniejących kolei państwowych.

Dla tego też w piśmie swojem z d. 8. maja b. r. L. 19.401., Wydział krajowy miał zaszczyt zaznaczyć, że w myśl wskazanego przez Waszą Ekscelencyę zadania wspólnej akcyi państwa i kraju, t. j. dążenia do tego, aby koleje lokalne nie obciążały funduszów krajowych, staraniem Wydziału krajowego będzie ułatwiać dostarczenie tej części kapitału, która o ile możności znalazłaby oprocentowanie i umorzenie w spodziewanym czystym dochodzie kolei. Pokrycie reszty kapitału, nie mogącej w regule liczyć na oprocentowanie, byłoby więc pozostawione państwu i interesentom miejscowym.

Takie jest i dzisiaj zapatrywanie Wydziału krajowego co do sposobu finansowania i poparcia kolei niższorzędnych, których doprowadzenie do skutku leżałoby w zakresie starań kraju, a to tem bardziej, że nawzajem, dla linii przedstawiających przedewszystkiem interes ogólno-państwowy, jako to dla linii Chodorów-Rohatyn-Podwysokie i Rzeszów, względnie Przeworsk-Rozwadów, Wysokie c. k. Ministerstwo handlu — mając prawdopodobnie na uwadze postanowienie ustępu pierwszego §. 3. powołanej już ustawy krajowej, według którego Sejm krajowy określa w każdym wypadku, czy budowie kolei niższorzędnej ma być udzielone poparcie w myśl §. 1., czy też w jakikolwiek inny sposób — żąda od kraju i interesentów ofiar à fond perdu, przekraczających nawet $^1/_3$ część kapitału potrzebnego do zbudowania wymienionych dwóch li-

nii w typie kolei niższorzędnych, który to typ, nie biorąc w rachubę wymogów strategicznych, najzupełniej odpowiadałby miejscowym stosunkom ekonomicznym i spodziewanemu na tych liniach ruchowi. Że zaś proporcya udziału kraju stosować się może tylko do kosztów budowy kolei w typie ekonomicznym-niższorzędnym obliczonych, zastrzega to ustęp drugi §. 3. powołanej ustawy krajowej, który brzmi: „Kraj o tyle tylko ma się przyczyniać do finansowego poparcia budowy niższorzędnych kolei, o ile będzie potrzeba zapewnienia takiej budowy kolei, jakiej wymagać będzie regularny ruch zastosowany do wymogów miejscowych stosunków ekonomicznych“.

Jeżeli więc Wysokie c. k. Ministerstwo uważa za stosowne, aby na rzecz budowy proponowanych linii państwowych kraj i interesenci dostarczyli w zasadzie $^1/_3$ część tej sumy, jaka potrzebną by była do zbudowania tych linii w typie ekonomicznym niższorzędnym, zdaje nam się logicznem, żeby nawzajem dla linii krajowych, państwo łącznie z interesentami zapewniło co najmniej $^1/_3$ część kapitału potrzebnego do budowy kolei bądź to udziałami à fond perdu, bądź w zamian za akcye zakładowe, bądź gwarancyą oprocentowania i umorzenia tejże części kapitału.

Odnośnie do poparcia przez kraj budowy kolei Chodorów-Podwysokie i Rzeszów względnie Przeworsk-Rozwadów, Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć Waszej Ekscelencyi, że po otrzymaniu i rozpatrzeniu elaboratów pomienionych linii, których udzielenie zostało nam przez Wysokie c. k. Ministerstwo handlu zapowiedziane, ale jeszcze niedokonane, przedłożymy Wysokiemu Sejmowi nasze wnioski.

Co się tyczy jednak życzenia wyrażonego w reskrypcie Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu z dnia 15. czerwca b. r., że „Eine wesentliche Förderung würden aber die vorgedachten beiden Bahnprojecte (Podwysokie-Chodorów und Rozwadów nach Rzeszów oder Przeworsk) jedenfalls dadurch erfahren, wenn die galizische Landesvertrettung sich entschliessen könnte, nach dem Vorbilde des vom steiermärkischen Landtage in Bezug auf die Bahnprojecte Zeltweg-Wolfsberg, Unterdrauburg-Wöllau und St. Georgen-Rohitsch-Grenze eingehaltenen Vorgänge ausser den obigen Beitragsleistungen (circa 1,500.000 fl. à fond perdu) auch noch die Garantie für jenen Kapitalsbetrag, welcher in den ermittelten Erträgnissen der Bahnen voraussichtlich seine Bedeckung finden wird, ganz oder wenigstens theilweise auf sich zu nehmen“, — już teraz mamy zaszczyt oświadczyć, że nie moglibyśmy zalecać Wysokiemu Sejmowi przyjęcia jakiejkolwiek gwarancyi dla linii budowanych przez państwo, które miałyby być przez kraj już w inny sposób finansowo poparte.

Odnośnie do projektu dwóch odnóg Potutory-Brzeżany i Potutory-Podhajce, których użyteczności nie zaprzeczamy, Wydział krajowy nie uważa za wskazane, żeby projekty te, lub jeden z nich tylko: Potutory-Brzeżany, były objęte programem, który w roku bieżącym Wyokie c. k. Ministerstwo handlu zamierzamy przedstawić, — a to z tego powodu, że 1) pilna potrzeba połączenia kolejowego Brzeżan i Podhajec nie jest już aktualną w obec tego, że okolica tamtejsza w bliskim czasie przeciętą będzie linią Halicz-Tarnopol, 2) odnogi te prędzej czy później stanowić będą mogły część trasy kolejowej, któraby prowadziła z jednego z punktów szlaku Lwów-Tarnopol, przez Brzeżany i Podhajce ku Monasterzyskom; nakoniec 3) miejscowi interesenci nie czynią dalszych kroków w celu przyspieszenia budowy tych odnóg.

Co się zaś tyczy t. z. kolei salinarnych, Wydział krajowy mniema, iż winien trwać przy zapatrywaniu, że doprowadzenie tych kolei do skutku leży głównie w interesie administracyi państwowej.

Przedkładając powyższe wywody i uwagi do łaskawego uwzględnienia Waszej Ekscelencyi, mamy zaszczyt ponownie wyrazić zamiar prdstawienia Waszej Ekscelencyi w odpowiednim czasie konkretnych wniosków co do poparcia kilku projektów kolei lokalnych w Galicyi.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 17. października 1894 L. 55.182 do JE. c. k. Ministra handlu w Wiedniu.

Ekscelencyo!

Odnośnie do reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu z dnia 15. czerwca b. r. L. 29 976 i w ślad za odezwą naszą z dnia 31. lipca b. r L. 33.413, którą wyraziliśmy zamiar przedłożenia Waszej Ekscelencyi wniosków co do poparcia kilku projektów kolei lokalnych w Galicyi, podpisany Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Waszej Ekscelencyi co następuje:

Po przeprowadzeniu przez nasze organa wyczerpujących studyów technicznych i komercyalnych dla poszczególnych projektów, a mianowicie dla linii:

Trzebinia—Skawce,
Chabówka—Zakopane,
Łupków—Cisna,
Borki wielkie—Grzymałów,
Kołomyja Zaleszczyki
i Szeparowce—Delatyn,

jesteśmy obecnie w możności przedłożyć Waszej Ekscelencyi nasze wnioski celem ewentualnego zakończenia podjętych z Wysokiem c. k. Ministerstwem rokowań w sprawie koncesyi, sfinansowania, budowy i eksploatacyi wymienionych linii

Do niniejszej odezwy naszej dołączamy krótki memoryał o studyach technicznych i komercyalnych, tyczących się przedłożonych przez nas projektów, z wykazaniem rezultatów osiągniętych na podstawie tychże studyów.

Stosownie do Wys. reskryptu L. 29.976/94 przewidujemy zastosowanie toru wąskiego dla tych linii, gdzie tego wymaga konfiguracya terenu i gdzie przy zastosowaniu toru normalnego na odpowiednią rentowność liczyć nie można. Linie te są:

Chabówka—Zakopane i Łupków—Cisna.

Na wybór wąskiego toru dla linii Chabówka-Zakopane wpłynęły warunki terenu; budowa normalnotorowej kolei nawet przy użyciu spadku 25% w tym terenie górzystym i usuwistym, wymagałaby wysokich nasypów, głębokich wykopów, znaczniejszych objektów, ewentualnie wiaduktów lub nawet tunelu na dziale wód przez co koszta budowy tak byłyby wysokie, że kapitał zakładowy nie mógł by znaleźć w dochodach eksploatacyi dostatecznego oprocentowania.

Dla linii Łupków-Cisna uważamy tor wąski jako bezwarunkowo wskazany, gdyż na tej linii, którą za górską kolej uważać należy, zastosowanie toru normalnego wymagałoby tak znacznego zwiększenia kosztów, że rentowność tejże byłaby wątpliwą.

Dla innych programem niniejszym objętych linii zastosowanie toru normalnego jest według naszego zdania jedynie racyonalne.

Linia Trzebinia-Skawce łączyć ma stacye istniejących kolei normalnotorowych: Trzebinia, Spytkowice, Wadowice i Skawce, zastosowanie więc wąskiego toru wymagałoby czterokrotengo przeładowywania i z tego względu jest wykluczonem.

Dla linii Borki wielkie-Grzymałów osiągnięta przez zastosowanie toru wąskiego oszczędność byłaby tak małą, że zaledwie wystarczyłaby na pokrycie kosztów przeładowywania i innych wydatków jak to w alegacie dołączonego sprawozdania, jest wykazanem, a to dla tego, że teren którym rzeczona linia ma być przeprowadzoną wcale nie wymaga znacznych robót ziemnych.

Do linii Kołomyja-Zaleszczyki i Szeparowce-Delatyn stosuje się ta sama uwaga co do linii Borki wielkie-Grzymałów; niemniej przemawia tu za torem normalnym i ta okoliczność, że obie wymienione linii mają łączyć trzy bądź to istniejące, bądź to na pewno budować się mające linie kolejowe o torze normalnym, wskutek czego zastosowanie toru wąskiego wymagałoby kilkakrotnego przeładowywania.

Sprawdzony przez nasze organa kapitał nominalny potrzebny do budowy wymienionych linii, przedstawiamy w następującem zestawieniu:

L. porządkowa	Nazwa linii	Długość w kilometrach	Kapitał potrzebny dla		
			toru normalnego	toru wązkiego	Ogółem
1	Trzebinia-Skawce	49·5	2,500.000	—	2,500.000
2	Chabówka-Zakopane	47·0	—	1,400.000	1,400.000
3	Łupków-Cisna	27·4	—	700.000	700.000
4	Borki wielkie-Grzymałów	31·4	900.000	—	900.000
5	Kołomyja-Zaleszczyki	64·6	2,550.000	—	2,550.000
6	Szeparowce-Delatyn	28·9	850.000	—	850.000
	Razem .	248·8	6,800.000	2,100.000	8,900.000

Ułożenie teraźniejszego programu naszego oparliśmy na następujących zasadach:

1) Linie programem objęte odpowiadają ogólnym interesom kraju, a szczególnie ekonomicznym potrzebom odnośnych okolic.

2) Rachunki rentowności poszczególnych linii zestawione przez koncessyonaryuszów, jakkolwiek takowe były bardzo optymistycznie przedstawiane, jakoteż te, które nam przez fachowe organa c. k. kolei państwowych dostarczone zostały, a następnie przez nasze organa zbadane i co się tyczy pierwszych. znacznie zredukowane, pozwalają jednak spodziewać się, że $^2/_3$ kapitału zakładowego znajdą w czystych dochodach (netto) stosowne oprocentownnie po 4$^0/_0$ i umorzenie w ciągu trwania koncesyi.

3) Wychodząc z założenia, że kraj w regule zapewnić ma $^2/_3$ kapitału, przyjęliśmy jako zasadę przy oznaczeniu ogólnej sumy potrzebnej do budowy kolei lokalnych w najbliższym okresie, że roczna rata uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13. lutego 1894 w wysokości 300.000 złr. na przeciąg lat 75, odpowiednio skapitalizowana według przewidzianej w §. 8. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. kr. Nr. 42) 4$^0/_0$ stopy procentowej, po potrąceniu sumy ewentualnie użytą być mającej na subwencyonowanie niektórych przez Wysoki c. k. Rząd projektowanych kolei, wystarczy do zupełnego pokrycia gwarantowanego przez kraj kapitału budowy linii pogramem naszym objętych, a to bez względu na ich spodziewany czysty dochód.

Co do sfinansowania potrzebnego kapitału zakładowego przyjęliśmy założenie stosownie do §. 2. ustępu 6) wspomnianej ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, że oprócz $^2/_3$ kapitału, zapewnionych przez kraj przy współdziałaniu finansowem banku krajowego, resztująca $^1/_3$ część pokrytą zostanie przez czynniki interesowane t j. przez pnństwo, powiaty, obszary dworskie, gminy i prywatne osoby i że państwo ze względu na wielkie korzyści jakie dla niego przedstawiają linie programem naszym objęte pokryje z pomienionej $^1/_3$ części »i tę kwotę także, której—o ile to będzie dostatecznie udowodnione — interesenci prywatni nie będą w stanie dostarczyć w zamian za akcye zakładowe w myśl ustawy krajowej o popieraniu kolei niższorzędnych«.

Co się tyczy udziału finansowego interesentów w kosztach budowy omawianych linii, to oprócz ustnych oświadczeń na rzecz budowy iini Chabówka-Zakopane, Łupków-Cisna i Borki wielkie-Grzymałów, nie posiadamy jeszcze żadnych innych deklaracyi; spodziewamy się jednak, że takowe w formie prawnej otrzymamy w najbliższym czasie.

Dla linii Trzebinia-Skawce, ubiegający się o koncesye oświadczył gotowość dostarczenia kwoty 400.000 złr. to jest połowy tej $^1/_3$ części kapitału, która ma być zebraną przez interesentów w zamian za akcye zakładowe.

Ubiegający się o koncesyę na budowę linii Chabówka-Zakopane oświadczył gotowość złożenia kwoty 230.000 złr. to jest połowy tej $^1/_3$ części kapitału nominalnego, która ma być dostarczoną przez interesentów w zamian za akcye zakładowe.

Dla linii Borki wielkie-Grzymałów kwota, którą interesenci obiecują dostarczyć w zamian za akcye zakładowe wynosi 90.000 złr.

Dla linii Łupków-Cisna zobowiązują sią koncessonaryusze zapewnić całą $^1/_3$ część kapitału budowlanego w akcyach zakładowych t. j. 230.000 złr.

Co się tyczy kolei lokalnych Trzebinia-Skawce, Kołomyja-Zaleszczyki i Szeparowce-Delatyn to w braku na razie deklaracyi ze strony koncessonaryuszów przyjmujemy, że kwota mająca być złożona przez czynniki interesowane, zostanie w połowie przez państwo, a w połowie przez innych interesowanych pokrytą.

W powyższem założeniu przedstawia się gwarancya kapitału budowy rzeczonych linii jak następuje:

L. porządkowa	Nazwa linii	Zabezpieczenie kapitału budowy									Razem
		przez kraj w			przez czynniki interesowane						
					przez państwo w			przez strony prywatne			
		obligacyach	akcyach pierwszeństwa	akc. zakładowych	obligacyach	akc. pierwszeńs.	akcyach zakładowych	obligacyach	akc. pierwszeńs.	akcyach zakładowych	
1	Trzebinia-Skawce .	1,700.000	—	—	—	—	400.000	—	—	400.000	2,500.000
2	Chabówka-Zakopane	940.000	—	—	—	—	230.000	—	—	230.000	1,400.000
3	Łupków-Cisna . .	—	470.000	—	—	—	—	—	—	230.000	700.000
4	Borki w.-Grzymałów	600.000	—	—	—	—	210.000	—	—	90.000	900.000
5	Kołomyja-Zaleszczyki	1,700.000	—	—	—	—	425.000	—	—	425.000	2,700 000
6	Szeparowce-Delatyn.	570.000	—	—	—	—	140.000	—	—	140.000	850.000
	Suma . .	5,510.000	470.000	—	—	—	1,405.000	—	—	1,515.000	8,900.000

Z tego przypada:

na kraj		5,980.000 złr.	67%
na interesentów	państwo	1.405.000 „	16%
	strony pryw.	1,515.000 „	17%
Ogółem . . .		8,900.000 złr.	100%

Wykazany w powyższem zestawieniu udział finansowy kraju może być uważany za ostatecznie oznaczony i zabezpieczony, z zastrzeżeniem ewentualnej w tym przedmiocie uchwały Wys. Sejmu.

Dwie inne sumy, to jest udziały państwa i interesentów mogą o tyle uledz zmianie o ile, by c. k. Rząd w myśl oświadczenia wyrażonego w reskrypcie Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu z dnia 15. czerwca 1893 L. 29.976 byłby skłonnym celem umożliwienia budowy tych linii pokryć ze skarbu państwa tę część udziału której interesenci pokryćby nie mogli wskutek tego udział państwa obliczony w naszem zestawieniu może być uważany tylko jako minimalny.

O ile więc Wysoki c. k. Rząd zgodzi się na nasze propozycye i o ile wyżej wskazane udziały interesentów będą prawomocnie zapewnione, kwestya sfinansowania programem objętych linii byłaby załatwioną.

Co się tyczy dalszych kwestyi, jako to, koncesyonowania, utworzenia towarzystw prywatnych, sposobu prowadzenia budowy i eksploatacyi tychże linii, to sprawy te zamierzamy uczynić przedmiotem osobnych rokowań, z Wys. c. k. Ministerstwem.

Pod tym względem zachodzi zdaniem naszem konieczna potrzeba porozumienia się z Wysokiem c. k. Ministerstwem co do niektórych zasadniczych kwestyi, omówionych bliżej w załączonym memoryale.

Wychodzimy z tego zapatrywania, że budowa i urządzenie tych kolei lokalnych przeprowadzone będą z największą oszczędnością stosownie do charakteru kolei niższorzędnych jakoteż, że budowle nowe, powiększenia budynków, torów, urządzeń stacyjnych, oraz innych potrzeb na stacyach złączenia z liniami należącemi do państwa lub przez państwo zawiadowanemi, na jego koszt przeprowadzone zostaną; nakoniec, że przy ustanawianiu taryf i innych należytości, które mają być od stron pobierane, pozostawioną będzie koncesyonaryuszom zupełna swoboda w granicach warunków koncesyi; i że w razie objęcia eksploatacyi przez c. k. koleje państwowe jak najdalej idące ulgi i ułatwienia będą stosowane.

Co do tej ostatniej kwestyi, w memoryale naszym przedkładamy Wys. c. k. Ministerstwu do rozważenia i ewentualnego zatwierdzenia formułę przez nas ułożoną celem ustanowienia wysokości wydatków na eksploatacyę w stosunku do spodziewanych dochodów brutto kolei.

Wreszcie sądzimy, że przyjście do skutku omawianych linii zawisłem jest w pierwszym rzędzie od ulg i ułatwień, jakie przynieść powinna nowa ustawa państwowa o kolejach lokalnych, przyczem nadmienić należy, że popieranie tych przedsiębiorstw wieleby na tem zyskać mogło, gdyby państwo oprócz swego udziału finansowego, zechciało pewną część przez wybudowanie tychże kolei osiągniętych oszczędności wszelkiego rodzaju jakoteż z tejże samej przyczyny wynikających dla państwa i dla c. k. kolei państwowych zysków obrócić na korzyść tychże kolei lokalnych.

W załączonym memoryale i tę kwestyę bliżej omawiamy.

Ponieważ urzeczywistnienie podjętej przez kraj akcyi kolejowej jest dla niego potrzebą naglącą przeto mamy zaszczyt upraszać: Wasza Ekscelencya raczy najłaskawiej przedłożyć do przyjęcia Wysokiej Radzie państwa, jeszcze w ciągu pierwszego okresu jej teraźniejszej sesyi, wynikające z naszych propozycyi wnioski, aby nam daną była możność przedstawienia z naszej strony Wysokiemu Sejmowi krajowemu, na zbliżającej się sesyi tegoż to jest z początkiem 1895 roku odpowiednich wniosków do uchwały odnośnej.

Alegat 6 b do sprawozdania Wydziału krajowego L. 72541/94.

Odpis

w przekładzie polskim memoryału technicznego dołączonego do odezwy Wydziału krajowego z dnia 17. października 1894 L. 55.182|94. wystosowanej do JE. c. k. Ministra handlu w Wiedniu.

Program pierwszego okresu akcyi krajowej w zakresie popierania kolei lokalnych obejmuje następujące linie:

1. Trzebinia-Skawce
2. Chabówka-Zakopane
3. Łupków Cisna
4. Borki w.-Grzymałów
5. Kołomyja-Zaleszczyki
6. Szeparowce-Delatyn.

Łączna długość tych linii wynosi 248·8 km., zaś koszta ich budowy 8,900.000 zł.

Przedmiotem niniejszego memoryału jest:

1) umotywowanie zasad i dat, na których opierają sie nasze obliczenia;

2) wykazanie i uzasadnienie rezultatów badań technicznych i komercyalnych, przeprowadzonych przez krajowe biuro kolejowe dla każdej poszczególnej linii.

Wychodząc z założenia, że projektowane koleje lokalne spowodują bardzo znaczny wzrost ruchu osobowego i towarowego na liniach c. k. kolei państwowych, z któremi łączyć się mają, przyjmujemy w zasadzie, że pewna część zysków z tego powodu przypadających kolejom państwowym, przeznaczoną będzie na rzecz kolei lokalnych.

Założenie powyższe jest tem uzasądnione, że w rzeczywistości każda osoba koleją lokalną jadąca, jak niemniej każda jednostka towarowa koleją lokalną przewieziona, przebywa w dalszym ciągu o wiele dłuższą drogę na głównych liniach c. k. kolei państwowych, wskutek czego dochód z tego ruchu wypływający przypada stosunkowo w znacznie większej części c. k. kolejom państwowym, aniżeli samym kolejom lokalnym.

W zupełności byłoby przeto usprawiedliwionem, jak zresztą znachodzimy podobne temu przykłady w niektórych krajach, by c. k. koleje państwowe uiszczały kolejom lokalnym premie za każdą oddaną im lub odebraną od tychże do dalszego przewozu osobę lub tonę towaru. Wysokość tej premii oceniliśmy na 10 ct. od każdej osoby, a 15 ct. od każdej tony towaru, uzasadniając to w załączniku Nr. 1.

Dalszą kwestyą, którą w odezwie naszej do Wysokiego c. k. Ministerstwa poruszylismy byłoby ustanowienie pewnej formuły dla oznaczenia kosztów eksploatacyi, w tym wypadku, gdy c. k. koleje państwowe obejmują zarząd kolei lokalnej.

Wedle poniżej przedstawionej formuły kilometryczne koszta eksploatacyi pozostawałyby w związku z kilometrycznymi dochodami kolei.

Formuła ta jest następująca:
jeżeli przez **E** oznaczymy kilometryczny dochód (brutto) zaś przez **A** kilometryczne koszta eksploatacyi, to:

$$\mathbf{A} = 800 + \frac{0.25}{1 + 0{\cdot}0000262[E-800]}[\mathbf{E}-800].$$

Przy ułożeniu powyższej formuły uwzględniliśmy zasady niejednokrotnie przez Wysoki c. k. Rząd zalecane, opierając się równocześnie na tem, że zarząd i ruch kolei lokalnych winien być jak najprostszy.

Formuła ta da się przeto zastosować do takich kolei lokalnych, dla których wskazanem jest urządzenie ruchu i zarządu w sposób jak najprymitywniejszy i których dochody kilometryczne nie przekraczają 6.000 zł.

Stałą cyfrę 800 zł. od kilometra, przyjętą jako minimum kilometrycznych wydatków, oznaczyliśmy na podstawie rzeczywistych danych (uzasadnienie w załączniku L. 2) z uwzględnieniem praktykowanych w Galicyi cen materyałów i robocizny; oprócz tego dla uzasadnienia powyższej cyfry przytaczamy w załączniku L. 2. cały szereg dat z wyników eksploatacyi licznych kolei niższorzędnych.

Co się tyczy podziału nadwyżki dochodów ponad 800 zł., to w naszej formule bierzemy w rachunek 0·25 tejże nadwyżki, a spółczynnik ten

otrzymujemy z faktycznych rezultatów już istniejących kolei lokalnych w Austryi i Węgrzech.

W kwestyi taryf przyjęliśmy zasadę, że na każdej poszczególnej linii, taryfy dla przewozu osób zastosowane być powinny do stosunków miejscowych.

Co do przewozu osób i przesyłek wojskowych, jakoteż urzędników, szupaśników i poczty, przyjmujemy, iż w tym względzie specyalne umowy muszą być zawarte z Wysokim c. k. Rządem, przyczem wyraźnie zastrzegamy, że takie ulgi jakie na kolejach głównych przysługują podobnym transportom, żadną miarą nie mogłyby być przyznane na kolejach lokalnych i że przeciwnie, Wysoki c. k. Rząd, powodowany przewodnią myślą popierania kolei lokalnych w każdym kierunku, przyzna krajowym kolejom lokalnym jak najdalej idące wynagrodzenie za oddawane celom państwowym usługi.

Jako zasadę przyjęliśmy, że podróżnym nie przyznaje się bezpłatnego przewozu pakunków.

Dla przewozu towarów przyjmujemy taryfy idące najdalej do podwójnej wysokości stopy taryfowej c. k. kolei państwowych. Prócz tego bierzemy w rachunek należytość za manipulacyę w wysokości 4 centów za cetnar metryczny towaru.

Co się tyczy klasyfikacyi towarów, trzymamy się w tym względzie w ogóle systemu c. k. kolei państwowych.

Dla kolei o wąskim torze, należytość za przeładowanie towarów na stacyach złączenia z kolejami normalnotorowemi wcielamy do jednostkowej kilometrycznej stopy taryfowej za przewóz.

Każdy z projektów przedłożonych nam przez interesentów został pod względem technicznym zbadany przez nasze organa, a rezultaty tych badań podajemy w specyalnych załącznikach, w których uwidocznione są dokonane przez nas obniżenia, względnie uzupełnienia wykazanych kosztów budowy.

Podobnież zbadane zostały także rachunki rentowności, przedłożone przez ubiegających się o koncesyę projektantów, jak to miało miejsce przy linii Borki wielkie-Grzymałów. Dla linii Chabówka-Zakopane i Trzebinia-Skawce przyjęliśmy za podstawę naszych obliczeń rachunki rentowności zestawione przez organa c. k. kolei państwowych, zmieniając tylko przyjęte tam taryfy i obszary ciążenia. Co się tyczy linii Kołomyja-Zaleszczyki i Szeparowce-Delatyn nie byliśmy w możności przeprowadzić wyczerpujących studyów komercyalnych, raz dla braku czasu, a powtóre dla braku przedłożenia nam odpowiednio i fachowo sporządzonego rachunku rentowności.

Linia Kołomyja-Zaleszczyki pozwala jednak spodziewać się dosyć korzystnych rezultatów; a chociaż na linii Szeparowce-Delatyn, stosunki mogą na razie mniej korzystnie się przedstawiać, nie jest wykluczonem, że z czasem czysty dochód obu tych kolei oprocentuje po 4% kapitał pierwszeństwa.

Linia Trzebinia-Skawce.

Budowa linii Trzebinia-Skawce projektowaną jest przez centralny zarząd dóbr hr. Andrzeja Potockiego, który jako właściciel kopalń węgla w Sierszy jest bardzo interesowany w doprowadzeniu do skutku tej kolei.

Linia ta przedstawia wysoką ważność nietylko dla interesów naszego kraju lecz również i państwa, w szczególności zaś c. k. kolei państwowych, gdyż wpłynie na podniesienie przemysłu tej ruchliwej i postępu domagającej się okolicy, a nadto tworząc połączenie nowych a bogatych pokładów węgla z liniami c, k. kolei państwowych, uwolni takowe od uciążliwej i kosztownej konieczności przewożenia obcą koleją węgla przeznaczonego do własnego użytku.

Prócz tego linia ta jest najkrótszem połączeniem w kierunku z północy na południe między Górnym Szląskiem a zachodnią Galicyą, a więc połączeniem Górnego Szląska ze znacznymi obszarami lasów na stokach zachodnich Karpat, wskutek czego zapewni w kierunku na północ rozwój ożywionego wywozu drzewa, które dzisiaj o wiele dłuższą okrężającą drogę odbywać musi, aby się tam dostać.

Kolej ta jest 49·5 kilometrów długa, pod względem budowy i urządzenia projektowana jako normalnotorowa kolej lokalna.

Zastosowania wąskiego toru nie bierzemy dla niej na uwagę z tego powodu, że Wysokie c. k. Ministerstwo reskryptem L. 44.821/93 odnoszącym się do rezultatów rewizyi trasy, zatwierdziło takową, a tem samem przyjęło w zasadzie tor normalny, jakoteż i z tego względu że przy linii, która stanowi połączenie kilku istniejących kolei normalnotorowych, użycie toru wąskiego wydaje się wykluczonem.

Koszta budowy tej linii zostały przez nasze organa zbadane i z uwględnieniem zarządzonych, wyżprzytoczonym reskryptem zmian niwelety i kierunku trasy odpowiednio zredukowane.

Rezultaty zarządzonej przez nas rewizyi kosztorysu podajemy w załączniku Nr. 3.

Praliminowane przez koncesyonaryusza koszta budowy w kwocie 2,547.369 zł., dadzą sie zredu-

kować na 2,410.000 zł., przyczem przyjmujemy 159.759 zł. na fundusz rezerwowy i 150.000 zł. na koszta złączenia.

Co się tyczy tych ostatnich, to z jednej strony wskazówki i zastrzeżenia Wysokiego c. k. Ministerstwa poczynione w odezwie z dnia 4. sierpnia 1893 L. 44.821 w sprawie połączenia omawianej linii z c. k. koleją państwową w Spytkowicach i Skawcach, z drugiej zaś strony warunki stawiane przez kolej północną w sprawie złączeń w Trzebinii i Wadowicach, uniemożliwiają ustanowienie sumy kosztorysowej, bez poprzedniego stanowczego załatwienia tej kwestyi.

Dalsze trudności nasuwają się z powodu żądań Wysokiego c. k. Ministerstwa wojny, stojących w sprzeczności z charakterem niższorzędnym projektowanej kolei, a które to żądania zwiększyłyby znacznie koszta budowy.

Należy przypuszczać, że wyrażone w powyżej przytoczonem piśmie z dnia 4. sierpnia 1893 ówczesne zapatrywania Wysokiego c. k. Ministerstwa zmieniły się w duchu ułatwienia i umożliwienia budowy kolei lokalnych, i że dzisiaj nie stoi już nic na przeszkodzie załatwieniu tej sprawy w sposób słuszny.

Na podstawie tego założenia i powyżej wspomnianego kapitału budowlanego można oznaczyć kapitał nominalny na 2,500.000 zł. Przyjmujemy że $^2/_3$ tego kapitału t. j. 1,700 000 zł. pokryte będą przez kraj. Resztująca zaś trzecia część t. j. 800.000 zł., ma być dostarczoną przez interesentów wraz z rządem.

Koncesyonaryusz oświadczył gotowość pokrycia 400.000 bądź w zamian za akcye zakładowe al pari, bądź też obejmując gwarancyą dochodów.

Przypada zatem i na państwo zapewnienie 400.000 zł. Kwota ta w stosunku do korzyści, jakieby dla rządu wynikły z przyjścia do skutku tej kolej, jest za nisko oszacowaną.

Kwota zapewniona przez kraj, przedstawia przy kursie emisyjnym 95% kapitał wartości 1,615.000 zł., do tego zapewniona przez interesentów $^1/_3$ al pari 800.000 zł., razem 2,415.000 zł.

Kwota ta wystarcza w zupełności do pokrycia wykazanych przez koncesyonaryusza, a przez nas sprawdzonych kosztów budowy.

Przy zestawieniu rachunku rentowności posługiwaliśmy się datami, przesłanemi nam w krótkiej drodze przez krakowską Dyrekcyę c. k. kolei państwowych, jak to w załączniku Nr. 4. jest przedstawione

Zestawienie rachunku rentowności oparte na badaniach w granicach obszaru ciążenia tejże linii nie mogło być przeprowadzone, a to dlatego, że granica takiego obszaru dla tej linii nie da się oznaczyć.

Przyjęte do naszego rachunku taryfy, są te same jak przy c. k. kolejach państwowych, zaznaczamy jednak iż należałoby wziąć na uwagę, czy nie byłoby korzystniej oznaczyć w koncesyi wyższe jednostki taryfowe, aniżeli te, jakie barem em kolei państwowych są objęte.

Przyjmujemy, że przewożenie pakunków bez odpowiedniej opłaty nie będzie podróżnym dozwolone, jakoteż, że c. k. koleje państwowe będą płaciły premie nowej kolei lokalnej za ruch związkowy przechodowy (Anschlussverkehr) a to w wysokości 10 ct. za każdego podróżnego, a 15 ct. za każdą tonę.

Wychodząc z założenia, że eksploatacyę tej linii obejmuje zarząd c. k. kolei państwowych, koszta eksploatacyi oznaczone zostaną na podstawie wspomnianej już formuły:

$$A = 800 + \frac{0{\cdot}25}{1+0.0000262\,[E-800]}[E-800].$$

Z uwagi na to co wyżej powiedziano, dochody brutto przedstawiają się w wysokości 181.220 zł.

koszta eksploatacyi	. . . .	75.035 „
	pozostaje .	106 185 „

jako czysty dochód.

Do oprocentowania kapitału pierwszeństwa po 4% i umorzenia tegoż w przeciągu lat 75 potrzeba rocznej raty . . . 73.100 zł.
Pozostaje jako czysty dochód . . 33.085 „
która to kwota oprocentuje jeszcze akcye zakładowe po 4·14%.

Linia Chabówka - Zakopane.

Budowę tej linii projektuje właściciel Zakopanego hr. Wł. Zamoyski, a domagają się jej równocześnie właściciele ziemscy, powiat i gminy.

Linia ta jest niermiernej wagi ze względu na podniesienie powszechnie znanego zdrojowiska Zakopanego, które już dzisiaj licznie jest odwiedzane, jak nie mniej ze względu na rozwój przemysłu i gospodarstwa lasowego tamtejszej okolicy. Przyłączamy się też w zupełności do wywodu uzasadnienia ekonomicznego budowy tej linii, jakie projektant ubiegający się o koncesyę w sprawozdaniu technicznem przedłożył.

Linia ta 47 km. długa, prejektowana jest o torze wąskim, z powodu słusznych, a przez projektanta w sprawozdaniu technicznem wyłuszczonych motywów.

Przedłożone przez projektanta studyum o ewentualnem zastosowaniu toru normalnego umocniło

w nas przekonanie, że ze względu na nadzwyczajne trudności terenu a tem samem na bardzo znaczne koszta zastosowanie toru wąskiego jest jedynie racyonalne dla tej linii.

Koszta budowy kolei o wąskim torze wynoszą na kilometr bieżący 29.000 zł., podczas gdy budowa tejże linii przy zastowaniu toru normalnego wymagałaby wedle dat podanych przez samego projektanta na kilometr bieżący 69.000 zł.

Naszem zdaniem cyfra ta jest stanowczo za niską i mamy słuszne powody do twierdzenia, że budowa kolei o torze normalnym w tym tak urwistym i w wielu miejscach usuwistym terenie nie da się wykonać za niższą cenę jak 80.000 zł. od kilometra.

W załączniku Nr. 5. podajemy rezultaty zarządzonych przez nas badań kosztorysu budowy w wysokości 1,383.210 zł., dadzą się zredukować na 1,353.340 zł., kapitał nominalny można więc oznaczyć na 1,400.000 zł.

Przy oznaczeniu tego kapitału przyjęliśmy jako założenie, że kraj obejmując obligacye, po kryje $^2/_3$ takowego w wysokości 940.000 zł. co przy kursie emisyjnym 95% przedstawia wartość 893.000 zł.

Resztująca zaś $^1/_3$, która ma być przez interesentów pokryta w zamian za objęcie akcyj zakładowych al pari wynosi . . 460 000 zł.
doliczając do tego . . . . . 893.000 „
otrzymujemy kapitał rzeczywisty do budowy potrzebny . . . . . 1,353.000 zł.
która to kwota w zupełności do pokrycia kosztów budowy wystarcza.

Co do zapewnienia tej $^1/_3$ części, która być dostarczoną przez interesentów, przyjmujemy, że połowę tejże $^1/_3$ części t. j. 230.000 zł. pokryje projektant ubiegający się o koncesyę, do czego gotowość swą oświadczył.

Drugą połowę będzie musiał pokryć rząd przez objęcie akcyi zakładowych albo à fond perdu.

Żądanie to jest uzasadnione niezmiernem znaczeniem jakie linia ta dla interesów państwowych, a w szczególności dla c. k. kolei państwowych przedstawia.

Rachunek rentowności oparty został na datach dostarczonych nam przez c. k. koleje państwowe, w których poczyniliśmy tylko nieznaczne zmiany pod względem ilości przewozu jak to w załączniku Nr. 7 jest przedstawione.

Odstąpiliśmy jednak od jednostek taryfowych, przez organa c. k kolei państwowych przyjętych z tego powodu, że taka stopa taryfowa nie zapewniłaby wcale rentowności tej kolei, dlatego też podwoiliśmy jednostkę stopy taryfowej dla ruchu towarowego.

Na podstawie powyższego założenia otrzymujemy następujące taryfy dla przewozu osób:

I klasa 4·5 ct.
II „ 3 „
III „ 2 „

Dla przewozu towarów otrzymana przeciętna jednostka wynosi 4·66 ct. za ton kilometr., aby zaś i należytość za przeładowanie wziąć w rachubę, rozdzieliliśmy odpowiednio takową i podnieśliśmy kilometryczną jednostkę taryfową na 5·4 ct.

Oprócz tego projektowane jest pobieranie należytości za manipulacyę w wysokości 4 ct. od cetnara metrycznego towaru.

Przyjmujemy, że podróżnym nie będzie w zasadzie przyznanym bezpłatny przewóz pakunków jakoteż, że c. k. koleje państwowe będą płaciły kolei lokalnej premie za ruch związkowy, a to wysokości 10 ct. od osoby, a 15 ct. od tony towaru włącznej kwocie 10.773 zł. rocznie.

Na podstawie powyż przytoczonych cyfr otrzymujemy dochód brutto . . . 111 405 zł.
wydatki wynoszą wedle proponowanej przez nas formuły . . . . 59.793 „
którą to kwotą objęte są koszta przeładowania . . . 2.888 zł.
jakoteż koszta ogólnego zarządu . . . . 1.657 „
Pozostały więc czysty dochód wynosi 51.612 zł.

Ponieważ zaś kapitał pierwszeństwa wynosi 940.000 zł. i na oprocentowanie po 4% oraz umorzenie w ciągu trwania koncesyi potrzebuje kwoty 40.420 zł., pozostały więc czysty dochód dla kapitału akcyi zakładowych wynosi więc 11.192 zł.

Objęcie zatem pomienionej linii programem akcyi krajowej jest zupełnie uzasadnione.

Linia Łupków-Cisna.

Budowa tej kolei zamierzona jest przez grupę właścicieli lasów a to głównie dla tego, aby umożliwić eksploatacyę prawie dziewiczych obszarów leśnych, które teraz niemal żadnego zbytu nie mają.

Linia powyższa będzie urządzoną dla ruchu dziennego tak osobowego jak i towarowego i jako kolej lokalna o torze wąskim (0·76) budowaną.

Użycie toru wąskiego jest koniecznem ze względu na konfiguracyę terenu, jakoteż ze względu na ogólny charakter tej linii, jako kolei dowozowej.

Sprawdzone i sprostowane przez nas koszta budowy wynoszą 676.500 zł.

Przyjmujemy z góry przy złączeniu tej linii czy to w Łupkowie czy w jakim innym punkcie

linii głównej nie napotkamy na żadne utrudnienia ani ze strony c. k. kolei państwowych, ani też ze strony innych kompetentnych organów administracyjnych, oraz, że ewentualnie c. k kolej państwowa sama zechce pokryć koszta wspomnianego złączenia.

Jako podstawę przyjmujemy, że kraj zapewni $^2/_3$ kapitału nominalnego t. j. 470.000 zł. wzamian za akcye pierwszeństwa, resztującą zaś $^1/_3$ 230.000 zł. dostarczą sami interesenci.

Ogólny kapitał nominalny wynosi zatem 700.000 zł.

Przyjęliśmy w tym wypadku akcyę pierwszeństwa zamiast obligacyi dlatego że dochody kolei tej zależne są od eksploatacyi lasów, która trwać będzie przez czas nie dający się ściśle oznaczyć, należy więc mieć na oku okres umorzenia, a potrzebna na ten cel roczna rata może być uzyskaną tylko zapomocą odpowiedniego rozdziału zysków w formie superdywidendy.

Z tego też powodu nie należy liczyć na pomoc materyalną rządu a to tem bardziej że sami interesenci obowiązują się dostarczyć ustawą przepisaną $^1/_3$ część kapitału nominalnego.

Rachunek rentowności zestawiony został na podstawie fachowej opinii c. k. radcy dworu i byłego dyrektora domen i lasów p. Józefa Glanza.

Obszar ciążenia projektowanej kolei, oznaczony został na podstawie tejże opinii jakoteż z uwzględnieniem warunków racyonalnego gospodarstwa lasowego, przyczem ilości drzewa przeznaczone do wyrębu i wysyłki projektowaną koleją jak najściślej zostały obliczone.

W załączniku Nr. 10 podajemy rezultaty naszych komercyalnych obliczeń. Przy oznaczeniu dochodów braliśmy w rachubę tylko ruch drzewa bez uwględnienia przewozu innych towarów ani ruchu osobowego.

Taryfy przyjęliśmy następujące:

Za t o n o k i l o m e t r drzewa budowlanego i materyału rzniętego 9 ct., zaś drzewa opałowego 4·5 ct

Następnie tak jak i przy innych liniach bierzemy w rachubę że c. k. koleje państwowe uiczać będą i tej kolei lokalnej premie w wysokości 15 ct. od każdej tony.

Przy oznaczeniu wydatków użyliśmy również poprzednio omówionej i uzasadnionej formuły:

$$A = 800 + \frac{0{\cdot}25}{1 + 0{\cdot}0000262[E - 800]}[E - 800]$$

wychodząc z założenia, że linia ta dla ogólnego publicznego ruchu urządzoną zostanie.

Zastrzegamy jednak, że gdyby ruch projektowanej linii ograniczonym został tylko do przewozu towarów w pełnych ładugach wagonowych, to koszta eksploatacyi obliczone na podstawie powyższej formuły znacznieby się dały zredukować; z tego więc powodu należy uważać otrzymaną na podstawie powyższych obliczeń cyfrę wydatków jako najwyższą (maximum) a obliczony czysty zysk (minimum).

Na podstawie powyższych dat dochody b r u t o w pierwszym 20-letnim okresie wynoszą 70.850 zł., koszta eksploatacyi 38.450 zł., pozostaje przeto czysty dochód 32.400 zł.

Ponieważ na oprocentowanie kapitału pierwszeństwa po 4% i umorzenia takowego w przeciągu lat 30 potrzeba 5·78% t. j . . . 27.200 zł,
to pozostaje jeszcze . . . . 5.200 zł.
czyli 2·26% na oprocentowanie akcyi zakładowych jako czysty dochód.

Dla następnego dziesięcioletniego okresu ruchu przedstawia się rentowność jak następuje:

dochód brutto	172.100 zł.
wydatki	65.655 „
czysty dochód	106.445 zł.
odtrąciwszy od tego aunuitety potrzebne na umorzenie i oprocentowanie akcyi pierwszeństwa . . .	27.200 „
pozostaje	79·245 zł.

jako czysty dochód.

Z tego czystego dochodu należy oprocentować akcye zakładowe po 5% t. j. 11.500 zł. pozostawałaby zatem jeszcze pewna superdywidenda do rozdziału między akcye zakładowe i akcye pierwszeństwa, jakoteż do utworzenia funduszu budowlanego funduszu rezerwowego dla przedłużenia projektowanej linii do W i e t l i n y.

Przedłużenie to wynosiłoby około 20 kilometrów, przyjmując więc koszta budowy po 28.000 zł. na kilometr potrzeba ogólnego kapitału wynosić będzie 560.000 zł., czyli że rocznie trzeba z czystego dochodu obrócić na ten cel 56.000 zł.

Odstąpiliśmy dlatego od wypuszczenia obligacyi, chociaż koncesya na lat 75 udzieloną będzie, że sądzimy, iż po zupełnem umorzeniu akcyi pierwszeństwa w 30 latach, kolejowy fundusz krajowy będzie mógł mieć pewien udział w czystych zyskach przez wypuszczenie w obieg akcyi użytkowych (Genusscheine).

Powyższe w ogóle uwagi, jakoteż potrzeba popierania przemysłu krajowego przez umożliwienie dostarczenia mu taniego kapitału, motywują dostatecznie objęcie linii Ł u p k ó w - C i s n a obecnym programem akcyi krajowej.

Linia Borki wielkie-Grzymałów.

Budowa tej linii zamierzoną jest przez grupę właścicieli większych posiadłości, a tem uzasadnioną że ta linia jest niezmiernej wagi dla tamtejszej, jednej z najurodzajniejszych części kraju. Nadto doprowadzenie do skutku tej linii, koniecznem jest dla tamtejszej okolicy celem podniesienia rolnictwa i powołania do życia niezbędnego tamże przemysłu cukrowniczego.

Linia ta 31 kilometrów długa, projektowaną jest o torze normalnym, z charakterem kolei niższorzędnej, nie uwzględniając użycia takowej do celów wojskowych.

Sprostowany przez nas kapi.ał normalny (załącznik 11.) wynosi 900.000 zł., z czego przypada na rzeczywiste wydatki 810.000 zł., a 90.000 uważać należy jako fundusz dyspozycyjny do pokrycia nieprzewidzianych wydatków i do utworzerzenia kapitału rezerwowego potrzebny.

W myśl pisma Wysokiego c. k. Ministerstwa handlu L. 29.967 z dnia 15/6 b r rozpatrywaliśmy kwestyę zastosowania toru wąskiego do tej kolei i doszliśmy do przekonania, że w tym konkretnym wypadku użycie toru wąskiego nie przedstawia żadnych korzyści, co przypisać należy charakterowi i konfiguracyi terenu, przez który projektowana kolej ma być poprowadzoną, a mianowicie temu, że nie można użyciem ostrych łuków zmniejszyć robót ziemnych.

Oszczędność osiągnięta przez zastosowanie toru wąskiego ogranicza się na zmniejszeniu szerokości korony, względnie przekrojów poprzecznych, oraz na zmniejszeniu wagi szyn i wynosi ogółem około 91.000 zł. to znaczy na kilometr około 2.900 zł.

Natomiast ponieważ przy zastosowaniu wąskiego toru nie można liczyć na posiłkowanie się taborem c. k. kolei państwowych, wrazie chwilowego wzrostu ruchu, przeto należy tu wziąć w rachubę takie pogotowie taboru, któreby wszelkiem zapotrzebowaniom i wymogom odpowiedziało, jakoteż urządzenia potrzebne do przeładowywania na stacyi złączenia, wskutek czego wykazana powyżej oszczędność redukuje się okrągło na 39.000 zł., czyli nominalnie na 40.000 zł, co odpowiada rocznej rencie w wysokości 1.900 zł.

Wziąwszy jednak na uwagę zwiększenie wydatków powodowane przeładowywaniem wszelkich towarów jakoteż kosztami utrzymania i naprawy zwiększonej ilości taboru, które około 4.700 zł. rocznie wynosić będzie, otrzymujemy na niekorzyść toru wąskiego rocznie około 2.800 zł.

Eksploatacya tej kolei prowadzoną będzie przez c. k. koleje państwowe na podstawie zawrzeć się mającej umowy, przyczem do oznaczenia wydatków zastosować należy kilkakrotnie wspomnianą już formułę:

$$A = 800 + \frac{0{\cdot}25}{1 + 0{\cdot}0000262\,[E - 800]}\,[E - 800$$

W umowie tej należy przyjąć również za podstawę, że koncesyonaryuszowi przysługuje prawo ustanowienia taryf, niezależnie od norm przyjętych przy c. k. kolejach państwowych.

Taryfy przyjęte za podstawę naszego rachunku rentowności są następujące:

za osobokilometr
I klasa 4·5 ct.
II " 3 "
III " 2 "

Przewozu pakunków bez odpowiedniej opłaty nie uwzględnia się.

Taryfowa jednostka za przewóz przesyłek pospiesznych i pakunkow wynosi 2 ct. za cetnar metryczny.

Dla przewozu towarów przyjęta stopa taryfowa wynosi dla każdej poszczególnej klasy prawie dwa razy tyle, co odpowiednia jednostka taryfowa na c. k. kolejach państwowych, czyli w przecięciu 5.55 ct. za tonokilometr.

Do obliczenia rozmiarów ruchu, przyjęliśmy za podstawę ruch obecnie do istniejących stacyi kolei Karola Ludwika ciężący i podzieliliśmy takowy w stosunku do powierzchni i ilości mieszkańców obszaru ciążenia projektowanej kolei uwidocznionego w załączniku Nr. 14, nie biorąc przy tem w rachubę napewno oczekiwanego zwiększenia istniejącego ruchu wskutek przyjścia do skutku pomienionej kolei.

Również nie uwzględniono ruchu, jaki powstanie między własnemi stacyami tejże kolei, a to z braku dat opartych na pewnych podstawach.

W załączeniu podajemy wyniki sprawdzonych przez nasze organa rachunków rentowności, które wykazują dochody brutto całej linii na 63.595 zł. czyli na kilometr 2.025 zł.

Rachunkiem rentowności objęte są premie, jakie c. k. koleje państwowe kolei lokalnej za ruch związkowy uiszczać będą, a to w kwocie 6.170 zł.

Wydatki na podstawie kilkakrotnie wspomnianej formuły obliczone wynoszą 34.446 zł. czyli na kilometr 1.097 zł., do czego doliczyć należy koszta ogólnego zarządu w kwocie 1.033 zł.

Ogół wydatków wynosi zatem 35.479 zł.

A więc czysty dochód . . 28.116 zł.

Ponieważ kapitał nominalny wynosi 900.000 zł i składa się z obligacyi w kwocie 600·000 zł. i akcyi zakładowych 300 000 zł., przeto na oprocentowanie kapitału pierwszeństwa po 4% i umorzenie w czasie trwania koncesyi potrzeba użyć z czystego dochodu . . . . 25.800 zł. pozostaje zatem na rzecz akcyi zakładowych nadwyżka . . . 2.316 zł. która jednak zapewne się zwiększy.

Założenie to opiera się na spodziewanem zwiększeniu ruchu wskutek zamierzonej przez koncesyonaryuszów budowy cukrowni.

Linia Kołomyja - Stefanówka (Zaleszczyki).

Połączenie Kołomyi z Zaleszczykami projektowane jest przez dwie różne grupy interesentów, z których każda swój projekt nam przedłożyła.

Pierwsze konsorcyum z baronem Jakóbem Romaszkanem na czele zamierza budowę linii o łącznej długości 70·5 km., która wychodząc z Kołomyi kończyłaby się w Zaleszczykach lub też w miejscowości Kostrzyżówka po prawej stronie Dniestru naprzeciw Zaleszczyk położonej.

Drugi przez Kołomyjskie lokalne koleje przedłożony projekt ma na celu połączenie Kołomyi z projektowaną koleją lokalną Łużany - Zaleszczyki na stacyi Stefanówka; długość tej linii wynosiłaby 64·6 km.

Ponieważ dotychczas nie doszliśmy do stanowczego porozumienia z żadną z dwóch grup, zaś wybór między jednym a drugim projektem zależnym jest od dalszych pertraktacyi, uwzględniając jednak, że przy obydwu projektach prawie te same kierunki i wzniesienia trasy są zastosowane, wzięliśmy jednen z dwóch, a mianowicie drugi pod rozwagę.

Wynikające z naszych spostrzeżeń rezultaty i wnioski mogą być następnie zastosowane do jednego z dwóch, a mianowicie do tego projektu, który programem akcyi krajowej objęty zostanie.

Przyjmując, że budowa linii Łużany - Zaleszczyki przyjdzie do skutku, to przy założeniu powyżej przez nas wspomnianem długość linii wynosić będzie 64·6 km., gdyby to jednak nie nastąpiło w takim razie długość ta wynosiłaby 70·5 km.

Linia Kołomyja - Stefanówka (Zaleszczyki) projektowaną jest jako kolej lokalna o torze normalnym; zastosowanie toru wąskiego wykluczonem jest z tego względu, że linia ta łączyć ma normalnotorową kolej istniejącą z drugą koleją projektowaną również o normalnym torze.

Z długości linii Kołomyja - Stefanówka przypada na terytoryum Galicyjskie . . 57·0 km.
„ „ Bukowińskie . 7·6 „
Przeto razem . 64·6 km.

Linia ta będzie budowaną i urządzoną dla ruchu dziennego osobowego i towarowego i to dla chyżości 30 km. na godzinę.

W załączniku Nr. 15 podajemy wyniki badań kosztorysu przedłożonego przez projektanta, poczynione przez nasze organa.

Rzeczywiste koszta budowy obliczone na podstawie powyższej wynoszą dla całej linii 2,465.000 złr. to jest . . . . 38.158 „ na kilometr.

Z tego przypada na Galicyę . 2,175.000 złr.
„ „ „ Bukowinę 290.000 „

Pod względem sfinansowania nie otrzymaliśmy dotąd odnośnych deklaracyi od żadnej grupy, dlatego przyjmujemy, że dostarczenie potrzebnego kapitału i przy tej linii nastąpi w ten sposób, jak przy innych, a mianowicie, że kraj zapewni $^2/_3$ kapitału nominalnego, a reszta pokrytą zostanie przez państwo i inne czynniki interesowane.

Kapitał nominalny oznaczony został na 2,550.000 złr., na kraj przypada 1,700.000 złr., na interesentów 850.000 złr.

Kapitał nominalny dostarczony przez kraj w zamian za obligacye pierwszeństwa wynosić będzie przy kursie emisyjnym 95% . 1,615.000 złr.
z czego przypada:
na Galicyę 1,400.000 złr.
na Bukowinę zaś 215.000 złr.
do tego kapitał mający być dostarczony przez interesentów w zamian za objęcie *al pari* akcyi zakładowych. . . . 850,000 złr.
Zatem razem . 2,465.000 złr.

który zupełnie wystarcza do pokrycia wyżej wymienionych kosztów.

Przy obliczaniu rentowności omawianej kolei lokalnej trzymaliśmy się tych samych zasad w przedmiocie taryf, premii przez c. k. koleje państwowe uiszczać się mających oraz użycia formuły kosztów eksploatacyi, co przy liniach poprzednio omówionych, a programem naszym objętych.

Musimy jednak nadmienić, że ani pierwsza, ani druga grupa nie dostarczyła nam wcale wyczerpujących i na pewnych podstawach opartych rachunków rentowności. Dla proejktu przedłożonego przez koleje kołomyjskie miał przeprowadzić rachunek rentowności starszy inspektor stacyonowany w Czerniowcach p. Brühl, a to na mocy odnośnego polecenia c. k. Generalnej Dyrekcyi kolei

państwowych w myśl wysokiego reskryptu L. 29.976 z dnia 15. czerwca 1894.

Udzielenie takowego polecenia opóźniło się prawdopodobnie z powodu okoliczności nieznanych nam tak, że pomieniony p. nadinspektor nie był w stanie odpowiedzieć na czas zadaniu, które mu było powierzone.

W braku więc dat pewnych opiera się projektant na formule Plessnera, podanej w jego broszurze: „Anleitung zur Ermittelung der Betriebseinnahmen und Ausgaben der Localbahnen". Berlin, Seydel 1873. Seite 64.

Naszem zdaniem, użycie tej formuły w tym wypadku nie jest uzasadnione i sądzimy, że dokładne obliczenia, jakich zresztą bez wątpienia p. Brühl dostarczy, są konieczne. W braku tego musimy na razie ograniczyć się na pobieżnem i ogólnem ocenieniu spodziewanego ruchu i wyników takowego, jakoteż na przybliżonem porównaniu z kolejami lokalnemi już istniejącemi, a w podobnych warunkach położonemi. Jako minimum jednak spodziewanego ruchu przyjmujemy:

Ruch osobowy:

75.000 osób o 1,950.000 osobokilometrach a 2·1 ct. . . . . 40.950 złr.

Ruch towarowy:

60.000 ton, o 1,950.000 tonokilometrach a 4·3 ct. . 83.850 złr.
należytości za manipulacyę 20.000 ton×0.40 . . . 8.000 „
razem . . 91.850 „

Premie od c. k. kolei państw.:
za osoby 37.500×0·10 . 3.750 złr.
za towary 30.000×0·15 . 4.500 „
razem . . 8.250 „

przeto suma dochodów „brutto" . 141.050 złr.
czyli na kilometr . 2.183 złr.
Koszta eksploatacyi obliczonej na podstawie formuły:

$$A = 800 + \frac{0{\cdot}25}{1 + 0{\cdot}0000\ 262\ [E - 800]}[E - 800]$$

wynoszą na km. . . 1.134 złr.
przeto na całą linię . . 73.256 „
zarząd zaś ogólnego zarządu 3% kosztów eksploatacyi t. j. 2.194 „
przeto ogółem . . 75.450 złr.

Zostaje zatem czysty dochód . . 65.600 złr.
Cały kapitał nominalny wynosi 2,250.000 złr., ponieważ najmniej ⅔ jako walory pierwszeństwa wypuszczone będą, przeto na oprocentowenie po 4% i umorzenie kapitału pierwszeństwa potrzeba raty rocznej . . . . 73.000 „
posostałby zatem jeszcze brak . 7.500 złr.
do oprocentowania i umorzenia kapitału pierwszeństwa.

Można jednak liczyć na pewno, że rezultat rozpoczętych już szczegółowych studyów komercyalnych, przewyższy znacznie ruch przyjęty przez nas jako minimalny i nie wątpimy, że dochody tej linii oprocentują i umorzą ⅔ kapitału budowy.

Linia Kołomyja-Szeparowce-Delatyn.

Połączenie Kołomyi z Delatynem projektowane jest przez dwie różne grupy.

Pierwsza z baronem Romaszkanem na czele przedłożyła nam projekt linii lokalnej o własnym szlaku, która to linia odgałęzia się od stacyi Delatyn, linii Stanisławów-Woronienka i przebiegłszy 37·7 km. dosięga stacyi Kołomyja linii Lwowsko-Czerniowieckiej.

Trasa projektu drugiej grupy to jest Towarzystwa kolei Kołomyjskich jest krótszą, gdyż wynosi tylko 28·9 km. wychodzi ona ze stacyi Szeparowce istniejącej kolei lokalnej i dochodzi do 20km. użytkując gościniec rządowy; stąd podąża już dalej własnym szlakiem aż do stacyi Delatyn linii Stanisławów-Woronianka, której dosięga po dwukrotnem przejściu Prutu.

Z powyżej przytoczonych dwóch projektów, wybrał Wydział krajowy do programu akcyi krajowej projekt tańszy to jest ten, który ma być drogą prowadzony.

Kwestya finansowego poparcia jednego lub drugiego konsorcyum zależną jest od przedłużenia pomienionych linii do Horodenki względnie do Zaleszczyk. Po rozstrzygnięciu kwestyi tego przedłużenia, jakoteż po zredukowaniu kosztów budowy tej linii przez pierwszą grupę będzie mógł Sejm powziąć jaką uchwałę w tej sprawie.

Z tych względów wzięliśmy pod rozwagę linię projektowaną na gościńcu rządowym.

Linia ta, projektowana jest pod względem budowy i urządzenia jako kolej o torze normalnym dla ruchu dziennego osobowego i towarowego. Badane przez nasze organa koszta budowy wynoszą po sprostowaniu uwidocznionem w załączniku Nr. 17. 821.500 złr.

Co do sposobu zebrania kapitału budowlanego nie mamy dotąd żadnych prawomocnych deklaracyi od projektantów.

Przyjmujemy zatem tak jak dla innych linii, że ⅔ takowego kapitału zapewni kraj, a resztującą

1/3 część dostarczą po połowie państwo i interesenci prywatni.

Kapitał nominalny wynosi 850.000 złr., na kraj zatem przypada 570.000 złr., na inne interesowane czynniki 280.000 złr.

Przyjąwszy kurs emisyjny 95% przy wypuszczaniu obligacyi wynosić będzie kapitał rzeczywisty . . . . 541.500 złr.
do tego udział interesentów *al pari* w akcyach zakładowych . . 280.000 „
Ogółem zatem wynosi kapitał zakładowy . . . . . . 821.500 złr.
i wystarcza w zupełności na opędzenie powyżej wykazanych kosztów budowy.

Konsorcyum br. Romaszkana nie przedłożyło żyło nam dla swego projektu żadnych dat dotyczących obliczeń rentowności, dlatego nie byliśmy w możności powziąć naszego orzeczenia w tej mierze; ponieważ jednak projektowana przez drugą grupę linia przez te same punkta przechodzi, przeto poniżej wymienione uwagi znajdą zastosowanie i przy projekcie pierwszej grupy.

Drugie konsorcyum przedłożyło dla przeprowadzenia naszych obliczeń rentowności, sumaryczne wykazy, które mają być rzekomo zestawione na podstawie studyum komercyalnego opracowanego przez pomienionego już nadinspektora Brühla, szczegółowych jednak dat i wykazów nie dołączono, dlategoteż nie mogliśmy przeprowadzić dokładnego i szczegółowego rachunku.

Zaznaczamy z góry, że dla linii Szeparowce-Delatyn należy odróżnić i oddzielić przy rachunku rentowności doliczone przez projektantów zwiększenie dochodu istniejącej linii Kołomyja-Szeparowce.

W braku jednak dostatecznych danych i dokładnego zbadania nie sądzimy, żeby ilość osób i towarów podana przez projektantów, była za wysoką.

Co się tyczy taryf, to podana przez projektantów jednostka taryfowa dla przewozu osób 2·77 ct. za osobokilometr jest naszem zdaniem za wysoką. Ta sama uwaga da się zastosować do stopy taryfowej dla przewozu towarów, oznaczonej przez projektantów na 8·14 ct. za tonokilnmetr, a to tembardziej, że pomiędzy towarami stanowiącemi główny ruch projektowanej linii przeważa drzewo i to opałowe, a mianowicie stanowi ono 52% całego ruchu towarowego.

Zredukowanie wiąc powyżej przytoczonych jednostek taryfowych jest koniecznem szczególniej ze względu na drzewo. Naszem zdaniem przeciętna stopa taryfowa 4·3 ct. za tonokilometr jest maksymalną jaką projektować można dla ruchu towarowego.

Rezultaty otrzymane na podstawie powyższego założenia przedstawiają się jak następuje:

Dochód brutto.

Ruch osobowy:
700.000 osobokilometrów à 2·1 ct. . 14.700 złr.
Ruch towarowy:
833.500 tonokilom. à 4·3 ct. 27.850 złr.
Opłata za manipulacyę:
10.220×0·40= 7.680 „
razem . 35.438 złr.

Premie:
za osoby 18.500×0.40=1850
za towary 19.222×0 15=2878
razem . 4.728 „
Ogólna suma dochodów brutto . . 54.961 złr.
czyli na kilometr 1.902 złr.

Wydatki na eksploatacyę:

Takowe otrzymujemy na podstawie wiadomej nam formuły:

$$A=800+\frac{0{\cdot}25}{1+0{\cdot}0000262\,[E-800]}\,[E-800]$$

Wynoszą one na km. . 1.068 złr.
t. j. na całą linię . . 30.865 „
do tego koszta ogólnego zarządu 3% kosztów eksploatacyi t. j. . . . 926 „
Ogół wydatków . . 31.791 złr.
Zostaje zatem czysty dochód . . 23.170 złr.
Na oprocentowanie i umorzenie kapitału pierwszeństwa potrzeba 570.000×0.043 . . . . . 24.510 „
Wykazuje się przeto brak . . . 1.340 złr.

Wyżej wymieniony, a na podstawie pewnych dat obliczony czysty dochód linii Szeparowce-Delatyn mimo bardzo niskich kosztów jej budowy, wystarcza zaledwie na oprocentowanie kapitału pierwszeństwa; o podniesieniu więc kosztów budowy myśleć nawet nie można, dlategoteż objęcie programem akcyi krajowej drugiego projektu t. j. tego, który zapożycza gościńca do budowy podtorowej jest najzupełniej uzasadnionem.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z dnia 9. listopada 1894 L. 59 038 do Wydziału krajowego we Lwowie.

(Przekład z niemieckiego.)

Treść cennej odezwy z dnia 17. października 1894 L. 55.182, jakoteż postawione w tejże wnioski co do linii lokalnych w Galicyi, które w najbliższym czasie mają być doprowadzone do skutku wspólnemi siłami państwa, kraju i interesentów, z prawdziwem zajęciem do wiadomości przyjąłem, zarządziwszy poprzednio w tutejszym urzędzie kolei lokalnych, tudzież w c. k. jeneralnej Dyrekcyi austr. kolei państwowych ścisłe zbadanie przedłożonych operatów technicznych i komercyalnych.

Niezależnie od wyniku badań fachowych, tyczących się wspomnianych operatów starannie i ściśle opracowanych, jestem zniewolony już teraz zaznaczyć, że premie żądane przez Świetny Wydział krajowy, które miałyby być ze strony administracyi c. k. kolei państwowych uiszczane na rzecz odnośnych przedsiębiorstw kolei lokalnych, w miarę ruchu przechodowego osób i towarów, jakiby istniał między kolejami lokalnemi a przyległemi liniami c. k. kolei państwowych w łącznej kwocie zł. 40.000 rocznie, wydają się z zasadniczych względów niedopuszczalne, tem bardziej że dla pierwszych trzech w cennej odezwie przytoczonych kolei lokalnych, wedle obliczeń rentowności zestawionych przez sam Wydział krajowy, premie rzeczone wcale nie są potrzebne do zabezpieczenia takiego stopnia rentowności tychże kolei, któryby już nie powodował finansowego obciążenia kraju.

Zresztą jak to Świetnemu Wydziałowi krajowemu wiadomem będzie z projektu rządowego nowej ustawy o kolejach lokalnych, przedłożonego Radzie państwa do konstytucyjnego traktowania w najbliższej przyszłości, projektowane jest ze strony Rządu, w uwzględnieniu korzyści jakie dla administracyi kolei państwowych wskutek budowy nowych kolei lokalnych wynikną, wspieranie rzeczonych kolei w innej formie, a mianowicie udziałem w kapitale lub

Von dem Inhalte der geschätzten Zuschrift vom 17. October 1894, Z. 55.182 und den in derselben gestellten Anträgen über die durch das Zusammenwirken des Staates, des Landes und der Interessenten zunächst sicherzustellenden Localbahnen in Galizien habe ich mit Interesse Kenntniss genommen und vorerst eine eingehende Überprüfung der vorgelegten technischen und commerciellen Operate im Wege des h. a. Localbahnamtes und der k. k. General-Direction der österr. Staatsbahnen veranlasst.

Unbeschadet des Ergebnisses der diesfälligen fachmänischen Überprüfung der gedachten sorgfältig und eingehend ausgearbeiteten Operate sehe ich mich jedoch veranlasst, schon jetzt darauf aufmerksam zu machen, dass mir die seitens des löblichen Landesausschusses in Anspruch genommenen Prämien, welche nach Massgabe der zwischen den Localbahnen und den anschliessenden Staatsbahnen transitirenden Personen und Frachten seitens der Staatseisenbahnverwaltung an die betreffenden Localbahnunternehmungen im Gesammtjahresbetrage von rund 40.000 fl. zu leisten wären, aus principiellen Rücksichten nicht zulässig erscheinen, zumal nach den vom löblichen Landesausschusse selbst aufgestellten Rentabilitätsberechnungen die angesprochenen Prämien bezüglich der in der geschätzten Zuschrift erst angeführten drei Localbahnen auch gar nicht nothwendig sind, um jene Rentabilität der betreffenden Localbahnen sicherzustellen, bei welcher eine finanzielle Belastung des Landes nicht mehr zu besorgen ist.

Ueberdies ist wie dem löblichen Landesausschusse aus der zunächst zur verfassungsmässigen Behandlung im Reichsrathe eingebrachten Regierungsvorlage eines neuen Localbangesetzes bekannt sein wird,, seitens der Regierung für die eventuelle Zuwendung von Vortheilen, welche der Staatseisenbahnverwaltung in Folge der Anlage neuer Localbahnen erwachsen an die betreffenden Localbahnunternehmungen eine andere Form, nämlich jene der Bei-

w ratach rocznych, a to bądź w zamian za objęcie walorów kolejowych, bądź bez tegoż, która to forma wedle przedłożenia Wydziału krajowego i tak jest przewidzianą.

Żądanie Świetnego Wydziału krajowego by wszelkie roboty i urządzenia na stacyach złączenia c. k. kolei państwowych lub kolei prywatnych w zarządzie państwa pozostających, potrzebne celem przystosowania wnijścia projektowanych kolei lokalnych, zostały bezpłatnie wykonane, nie może być także za co innego poczytane, jak tylko za dalsze zwiększenie żądanej od państwa pomocy dla rzeczonych kolei lokalnych i to w dodatku jeszcze *à fond perdu*.

W tym względzie zaznaczam, że tylko te budowle na stacyach złączenia przeprowadzone będą przez c. k. jeneralną Dyrekcyę kolei państwowych na rachunek kolei lokalnych, które mają służyć do wjazdu tudzież wyjazdu ich pociągów i to wyłącznie do ich własnych celów.

O ile i te koszta złączenia, wedle obowiązujących prawideł administracyi, ciążące jedynie na przedsiębiorstwach kolei lokalnych, miałyby być pokryte całkowicie lub częściowo przez Zarząd kolei państwowych, to w każdym razie musiałoby naątąpić refundowanie tych kosztów w walorach kolei lokalnych, a przez to samo dostarczenie kapitału na ten cel potrzebnego musiałoby być rozłożone na wszystkie trzy interesowane czynniki t. j. państwo, kraj i interesentów.

Co się tyczy żądanego przez Świetny Wydział krajowy subwencyonowania przez państwo 6 kolei lokalnych w szanownej odezwie wymienionych, to przedewszystkiem zwrócić muszę uwagę Świetnego Wydziału krajowego na ustne wyjaśnienia dane swego czasu szanownym Jego zastępcom, wedle których państwowa subwencya na połączenie kolejowe Szeparowce-Delatyn nie może być z tego względu wziętą w rachubę, ponieważ na podstawie przeprowadzonych studyów nasuwa się obawa, że połączenie to spowoduje częściowe odwrócenie ruchu od istniejących kolei prywatnych na rachunek państwa eksploatowanych, a tem samem wpłynie niekorzystnie na finansowe interesa administracyi c k. kolei państwowych.

Chociaż więc na państwową subwencyę dla rzeczonej linii liczyć nie można, to jednak mając na oku ważne znaczenie, przywiązywane do tego projektu ze stanowiska interesów miejscowych i kra-

tragsleistung im Capitale oder in Jahresbeträgen mit oder ohne Refundirung in Localbahntitres in Aussicht genommen, welche Modalität der finanziellen Unterstützung der fraglichen Localbahnen nach den Vorschlägen des löblichen Landesausschusses ohne dies in Aussicht genommen wird.

Auf die vom löblichen Landesausschusse angestrebte unengeltliche Ausführung der sämmtlichen infolge der Einmündung der projectirten Localbahnen nothwendigen Anlagen in den Auschlussstationen der k. k. Staatsbahnen und der vom Staate betriebenen Privatbahnen kann kaum anders, deren als eine weitere, noch dazu *à fonds perdu* in Ausspruch genommenen Erhöhung der angestrebten staatlichen Beitragsleistungen für die mehrgedachten Localbahnen aufgefasst werden. Ich bemerke in dieser Hinsicht, dass seitens der General-Direction der österr. Staatsbahnen nur jene Herstellungen in den Auschlussstationen auf Rechnung der Localbahnen durchzuführen sein werden, welche die letzteren für die Ein- und Ausfahrt ihrer Züge und ausschliesslich für ihre eigenen Zwecke benöthigen.

Insoferne aber auch diess, nach wichtigen Verwaltungsgrundsätzen die Loccalbahnunternehmungen selbst treffenden Auschlusskosten ganz oder theilweise von der Staatseisenbahnverwaltung bestritten werden sollten, müsste jedenfalls eine Refundirung dieser Kosten in Localbahntitres platzgreifen und dementsprechend die Vertheilung der zu beschaffenden Kapitalsquoten auf die drei betheiligten Factoren: Staat, Land und Interesenten stattfinden.

Was nun die von dem löblichen Landesausschusse beantragte Subventionirung der in der geschätzten Zuschrift angeführten 6 Localbahnen durch den Staat enbelangt, muss ich vor Allem den löblichen Landesausschuss auf die seinerzeit bereits den wohldortigen Herrn Vertreten gemachten mündlichen Mittheilungen verweisen, wonach eine staatlich Beitragsleistung für die letztangeführte Bahnverbindung Szeparowce-Delatyn aus dem Grunde nicht in Aussicht genommen werden kann, weil diese Bahnverbindung nach den gepflogenen Erhebungen eine theilweise Ablenkung des Verkehres von bestehenden Staatsbahnen, bezw. von einer für Rechuung des Staates betriebenen Privatbahn und mitthin eine erhebliche Schädigung der finanzzielen Interessen der Staatseisenbahnverwaltung besorgen lässt.

Wenn sonach auch eine staatliche Beitragsleistung für die vorgedachte Bahn nicht in Aussicht gestellt werden kann, so würde ich meinerseits doch in Anbetracht der besonderen Bedeutung,

jowych, nie będę z mej strony czynił żadnych trudności co do dopuszczenia tej linii do budowy, ani o ile to możliwe, co do popierania jej w drodze administracyjnej, skoro tylko sfinansowanie tego przedsiębiorstwa kolejowego zabezpieczone zostanie z wykluczeniem jakiegokolwiek bezpośredniego wsparcia finansowego ze strony państwa.

Co się tyczy innych w szacownej odezwie postawionych wniosków w przedmiocie subwencyi państwowej dla projektów kolei lokalnych Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, Borki wielkie-Grzymałów i Kołomyja-Zaleszczyki, to mogę już teraz, niezależnie od wyniku badań urzędowych powyżej wspomnianych, rozpocząć rokowania z delegatami Świetnego Wydziału krajowego w sprawie omówienia wysokości, bliższych warunków i form poparcia państwowego, żądanego dla rzeczonych kolei lokalnych, przyczem spodziewam się, że żądana subwencya możliwie zredukowaną zostanie.

Stosownie do udzielonych Świetnemu Wydziałowi krajowemu wyjaśnień w piśmie z dnia 16. czerwca b. r. L. 29 976 muszę jednak stanowczo przy tem pozostać, że koleje lokalne obecnie najbardziej ze względu interesów krajowych w Galicyi pożądane, mogą być subwencyonowane przez państwo tylko pod tym warunkiem, jeżeli kraj i interesenci wezmą także odpowiedni udział w dostarczeniu kapitału dla połączeń kolejowych, będących wprawdzie przedewszystkiem w interesie ogólnopaństwowym, służących jednak równocześnie i interesom miejscowym, a mających prowadzić z Podwysokiego przez Rohatyn do Chodorowa i z Rozwadowa do Przeworska lub też do innego odpowiedniego punktu kolei Karola Ludwika.

Przedmiotem ustnych rokowań z Szanownymi zastępcami tamtejszymi będzie także zatem omówienie sposobu zabezpieczenia budowy powyżej przytoczonych dwu projektów kolejowych leżących głównie w interesie ogólnopaństwowym, względnie oznaczenia wysokości i rodzaju subwencyi krajowej na ten cel, przyczem nie zajdzie z naszego stanowiska żadna przeszkoda co do odroczenia na później — a to z powodu uchylania się Świetnego Wydziału krajowego oraz interesentów — omawiawianej w swoim czasie sprawy odnóg od kolei Halicz-Tarnopol do Brzeżan i Podhajec, budować się mających w danym razie jako koleje lokalne, jak równie tak zwanych kolei salinarnych, dla których brak na razie opracowanych projektów i odpowiednich wniosków.

welche diesem Bahnprojecte vom Standpunkte der localen und der Landesinteressen beigelegt wird, keinen Anstand nehmen, die Ausführung dieses Bahnbaues zuzulassen und, soweit thunlich, in administrativem Wege zu fördern, wenn und sobald die Finanzierung dieses Bahnunternehmens unter Umgangnahme von jeder directen finanzielen Unterstützung durch den Staat sichergestellt sein wird.

Bezüglich der übrigen in der geschätzten Zuschrift gestellten Anträge wegen staatlicher Subventionirung der Localbahnprojecte Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, Borki wielkie-Grzymałów und Kolomea-Zaleszczyki bin ich unbeschadet des Ergebnises der eingangs erwähnten ämtlichen Erhebung schon jetzt bereit, mit Vertretern des löblichen Landesausschusses wegen Vereinbarung des Ausmasses und der näheren Bedingungen und Modalitäten der erbetenen staatlichen Beitragsleistung für die obige Localbahn in Anhoffnung der thunlichsten Subventionsbeträge sofort in Verhandlung zu treten.

Im Einklange mit den dem löblichen Landesausschusse bereits unterm 16. Juni 1894 Z. 29.976 diesfalls gemachten Mittheilungen muss ich jedoch unbedingt daran festhalten, das eine Beitragsleistung des Staates für die zunächst im Landesinteresse gelegenen Localbahnen in Galizien nur unter der Bedingung erfolgen kann, dass seitens des Landes und der Interessenten auch eine angemessene Betheiligung an der Kapitalsbeschaffung für die zwar in erster Linie im gesammtstaatlichen Interesse gelegenen, zugleich aber auch den Bedürfnissen des Localinteressen dienenden Bahnverbindungen von Podwysokie über Rohatyn nach Chodorów und von Rozwadów nach Przeworsk oder an einen anderen geeigneten Punkt der galizischen Carl Ludwig Bahn zugeführt werde.

Es wurde sonach in die im Gegenstande mit wöhldortigen Vertretern zu pflegen den mündlichen Verhandlungen auch die Modalitäten der Sicherstellung der letztangeführten mehr im gesammtstaatlichen Interesse gelegenen beiden Bahnprojecte, bezw. auch die Festsetzung des Ansmasses und der Art den diesen Bahnprojecten aus Landesmitteln zuzuwendenden finanzielen Uuterstützung einzubeziehen sein, wogegen es vom h. o. Standpunkte keinem Anstande unterliegt, die bei den seinerzeitigen Besprechungen gleichfalls in Erörterung gezogenen, gegebenen falls als Localbahnen herzustellenden Zweigbahnen der Eisenbahn Halicz-Tarnopol nach Brzeżany und Podhajce mit Rücksicht auf die ablehnende Haltung des löblichen Landesausschusses und der Interessenten bis auf Weiteres ebenso ausser Betracht zu lassen, wie die sog. Salinenbahnen, bezüglich welcher geeignete Projecte und entsprechende Anträge noch nicht vorliegen.

Ze względu na powyższe uwagi zalecam Świetnemu Wydziałowi krajowemu, możliwie najrychlejsze wysłanie delegatów do Ministerstwa handlu celem zniesienia i porozumienia się w powyższej sprawie oraz poruczenie takowym by o dzień i godzinę rozpoczęcia tych rokowań ułożyli się bezpośrednio z tutejszem urzędem I. kolei lokalnych.

Przy tem pozostawiam uznaniu Świetnego Wydziału krajowego czy nie należałoby do ustnych rokowań, jakie mają być przeprowadzone, powołać także zastępców galicyjskiego banku krajowego do współdziałania przy dotyczących transakcyach finansowych.

Im Hinblicke auf die vorstehenden Bemerkungen gebe ich sohin dem löblichen Landessauschusse anheim baldmöglichst Vertreter zum Zwecke der im Gegenstande zu pflegenden Besprechungen und Vereinbarungen in das Handelsministerium zu entsenden und dieselben anzuweisen, sich bezüglich des Tages und der Stunde des Beginnes der Verhandlungen mit dem h. ä. Localbahnamte I unmittelbar ins Einvernehmen zu setzen.

Ich überlasse es hiebei dem Ermessen des löblichen Landessausschusses, ob zu der in Aussicht genommenen mündlichen Verhandlungen auch bereits Vertreter der zur Mitwirkung bei den bezüglichen financiellen Transactionen berufenen galizischen Landesbank beigezogen werden sollen.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału krajowego do L. 72.541 z r. 1894.

Przegląd

uwag przedłożonych przez krajowe biuro kolejowe co do projektu ustawy państwowej o kolejach lokalnych i kolejach najniższego rzędu.

Co do części A. projektu ustawy:
(Koleje lokalne).

do Artykułu I.

O udzielaniu ulg i ułatwień poszczególnym kolejom lokalnym Ministerstwo handlu nie tylko w porozumieniu z innemi Ministerstwami powinnoby stanowić, ale także w porozumieniu z odnośnym Wydziałem krajowym i za jego zgodą, jeżeli kolej lokalna otrzymuje pomoc finansową kraju.

do Artykułu II.

Oprócz uwolnienia kolei lokalnych od bezpłatnego przewożenia poczty i od ponoszenia kosztów nadzoru policyjnego i skarbowego, pożądaną jest także ulga w tym kierunku, aby obowiązek przymusowych transportów wojennych według przepisów §. 10. lit. *f)* rozporządzenia ministeryalnego z dnia 14. września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238.) ciążył na kolejach lokalnych pod tym tylko warunkiem, że wysokość wynagrodzenia za te transporta będzie przedmiotem osobnych układów między c. i k. Ministerstwem wojny a koncesyonaryuszami poszczególnych kolei.

Nadto pożądany jest w części *A.* ustawy, osobny artykuł, któryby w duchu i uzupełnieniu artykułu XVIII. rzeczonej ustawy postanawiał dla kolei lokalnych, iż takowe, podobnie jak koleje najniższego rzędu (Kleinbahnen), obowiązane będą do zadośćuczynienia wymogom administracyi wojskowej jedynie w tym razie, jeżeli wymogi te nie będą stały w sprzeczności z ich charakterem budowy i urządzeniem ruchu, przyczem koszta wymaganych przez Ministerstwo wojny budowli i urządzeń linii projektowanych, jak w ogóle rozszerzeń i uzupełnień na liniach już istniejących, ponieść powinno państwo, o ile żądane roboty nie będą zgodne z naturą niższorzędnego charakteru poszczególnych linii lokalnych.

do Artykułu III.

Dla kolei lokalnych które mają być wybudowane przy finansowym współudziale kraju, maksymalne jednostki taryfowe powinnyby być ustanawiane w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Przedsiębiorstwom kolei lokalnych należałoby przyznać tak dla linii we własnym ich zarządzie pozostających, jak dla linii administrowanych przez państwo, prawo swobodnego ustanawiania taryf w granicach przepisów koncesyi, z uwzględnieniem powinności ogłaszania tych taryf i równego traktowania stron prywatnych.

do Artykułu IV.

Pożądanem byłoby uchylenie ustępu ograniczającego prawo uwolnienia kolei lokalnych od stempli i należytości w ten sposób, że uwolnienie to miałoby tracić moc swoją jeszcze przed upływem 30-go roku koncesyi, jeżeli własne dochody linii wystarczyłyby na oprocentowanie i umorzenie całego kapitału zakładowego, a to po 4% od pożyczek pierszeństwa, po 5% od kapitału akcyjnego.

Pożądanem byłoby natomiast uwolnienie biletów osobowych od opłaty należytości stemplowej tak na liniach lokalnych mających się budować jak na liniach lokalnych już istniejących.

Do Artykułu VII.

Uwolnienie od należytości podatkowych i stemplowych należałoby przyznać także, obligom dłużnym wypuszczonym przez Banki krajowe na cele kolejowe. Tym obligom należałoby także zapewnić inne ulgi, o których mowa w ustępie 5. niniejszego sprawozdania.

Do Artykułu VIII.

Pożądaną jest zmiana przepisu projektu ustawy państwowej w tym kierunku, aby obligi wypuszczone przez banki krajowe mogły służyć bezwarunkowo, — a więc bez wydawania w każdym poszczególnym wypadku osobnej ustawy, — za kaucye w kasach państwowych jakoteż za lokacye kapitałów fundacyjnych, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych. Kwestya ta jest również w związku z ustępem 6. niniejszego sprawozdania.

Do Artykułu IX.

W razie, gdy kolej lokalna miałaby się łączyć z koleją państwową, albo z koleją w zarządzie państwa będącą lub wreszcie z koleją przez państwo gwarantowaną, koszta budowy nowej stacyi złączenia albo powiększenia istniejącej stacyi, jakoteż koszta nowych budowli i urządzeń dla obopólnej służby powinnoby ponieść państwo względnie administracya koleji skarbowych.

Inwentarz i tabor powinnyby być w regule dostarczone tylko w stosunku do potrzeb normalnego ruchu na kolei lokalnej; w razie wyjątkowego powiększenia ruchu należałoby używać zapasowego taboru i inwentarza kolei państwowych.

Przewóz wszelkich materyałów potrzebnych do budowy i eksploatacyi kolei lokalnych winien być dokonany przez koleje państwowe za zwrotem własnych kosztów bez policzenia kosztów centralnego zarządu i innych dodatków administracyjnych.

Do Artykułu X.

Pożądanem jest postanowienie, któreby kolejom lokalnym, łączącym się z kolejami państwowymi lub przez państwo eksploatowanymi albo gwarantowanymi, zapewniało ze strony kolei państwowych pewną stałą premię za każdą osobę jakoteż za każdą tonnę ruchu przechodowego.

Premie te mogłyby być przyznawane w formie rocznej subwencyi albo skapitalizowane; pokrycie tych premii miałoby być wstawione do rocznego budżetu kolei państwowych.

Do Artykułu XII.

Ustęp o prawie odkupienia kolei powinienby być przedmiotem osobnego artykułu któryby zastrzegał państwu prawo odkupienia kolei lokalnej każdego czasu po otwarciu ruchu na niej.

Jeżeliby koncesyonowana linia była przez kraj subwencynowana, warunki tego wykupna powinny być w porozumieniu z Wydziałem krajowym oznaczone.

Do oznaczenia ceny wykupu względnie spłat rocznych odpowiadających oprocentowaniu i umorzeniu wartości kolei powinien być wzięty w regule za podstawę średni czysty dochód z ostatnich lat siedmiu, wykluczając dwa najgorsze lata. Annuiteta ta nie powinna być mniejsza od 5·2% całego nominalnego kapitału zakładowego.

Prawo współużywania szlaku kolejowego do prowadzenia obcych wagonów i pociągów za stosowną opłatą (péage), przysługiwać winno Rządowi tylko na tych kolejach lokalnych, którym przyznane zostały ułatwienia i korzyści artykułami V, VI, VII, VIII, IX, X, oraz pomoc finansowa państwa wyszczególniona w artykułach IX, X, i XI, projektu nowej ustawy z tem jednakże zastrzeżeniem, że pomieniona pomoc w dostarczaniu kapitału budowy wyniesie przynajmniej 15% tego kapitału.

Prawo to przysługiwałoby kolejom państwowym do prowadzenia szynami kolei lokalnych nie pojedynczych wagonów ale całych pociągów.

Na kolejach lokalnych, które mają być wybudowane przy finansowym współudziale poszczególnych krajów, opłata za prawo współużywania kolei (peage) powinna być oznaczona w porozumieniu i za zgodą odnośnych krajów.

Co do części B. projektu ustawy.

Koleje najniższego rzędu (Kleinbahnen).

Do Artykułu XVI.

Celem zawarowania wpływu kraju na warunki koncesyonowania poszczególnych linii, należałoby artykuł ten uzupełnić w następującym kierunku: Prawo uznania kolei za kolej najniższego rzędu, tudzież udzielania koncesyi na takową, przysługuje Ministerstwu handlu w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami a jeżeli kolej taką popiera finansowo kraj także w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Koncesya trwać powinna najwyżej 75 lat, zamiast jak projekt rządowy podaje, tylko 50 lat.

Do Artykułu XIX.

Na kolejach najniższego rzędu co do których państwo zrzekło się prawa odkupienia i prawa spuścizny, prawo zniżenia taryf przysługiwać winno rządowi a w razie finansowego poparcia przez kraj, w porozumieniu z tymże, jeżeli czysty dochód pokryje przez dwa po sobie następujące lata 5% kapitału zakładowego wraz z umorzeniem.

Prawo to powinno być wykluczone względem tych kolei, które państwo może każdego czasu odkupić.

Do Artykułu XX.

Uwolnienie kolei najniższego rzędu od podatków i innych należytości wszelkiego rodzaju powinnoby być tak jak dla kolei lokalnych zastrzeżone na lat 30 nie na 15 jak podaje projekt rządowy.

Co do części C. projektu ustawy.

Postanowienia końcowe.

Do Artykułu XXII.

Przepisy i rozporządzenia ministeryalne mające być wydawane odnośnie do nowej ustawy państwowej, należałoby ułożyć w porozumieniu z Wydziałami krajowymi celem uproszczenia postępowania przy wywłaszczeniu gruntów, uwzględnienia udziału delegatów krajowych przy komisyach kolejowych w charakterze rzeczywistych członków tych komisyi i utworzenia dla kolei lokalnych osobnych agend generalnej Dyrekcyi kolei państwowych przy poszczególnych Dyrekcyach ruchu.

LW. 374.

Aleg. 37.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uznania dojazdu, łączącego zakłady naukowe dublańskie z drogą krajową lwowsko-stojanowską, za drogę krajową.

Wysoki Sejmie!

Odwołując się do motywów podanych w sprawozdaniu o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach (L. W. 60.455).

Wydział krajowy uprasza:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy, którą się uznaje dojazd, łączący szkoły rolnicze w Dublanach z drogą krajową lwowsko-stojanowską za drogę krajową.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Wereszczyński, w. r.
Członek Wydz. krajow.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą się uznaje dojazd, łączący krajowe zakłady naukowe rolnicze w Dublanach z drogą krajową lwowsko-stojanowską, za drogę krajową.

Zgodnie u uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dojazd wiodący od drogi krajowej lwowsko-stojanowskiej do krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, uznaje się za drogę krajową.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 375/95.

Aleg. 38.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu nadzwyczajnego na budowę klinik chorób wewnętrznych i chirurgicznej, tudzież na budowę kuchni i rozszerzenie pralni i adaptacye w gmachu głównym krajowego szpitala powszechnego.

Wysoki Sejmie!

Umową zawartą z c. k. Administracyą Państwa a zatwierdzoną uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. Marca 1892 L. S. 1213 obowiązanym jest Wydział krajowy do wybudowania na gruncie należącym do kraj. szpitala powsz. we Lwowie dwóch pawilonów kosztem funduszu krajowego a to na klinikę wewnętrzną i klinikę chirurgiczną.

Klinika chorób wewnętrznych obejmować ma 4—6 sal większych i 4 pokoje (separatki) razem na 50 łóżek, amfiteatralną salę wykładową, podręczne laboratoryum bakteryologiczne i chemiczno-mikroskopowe, oraz małe laboratoryum dla uczniów, gabinet profesora, poczekalnię dla chorych przychodnich, mieszkania dla dwóch asystentów po jednym pokoju i przedpokoju — w suterenach lub na poddaszu dwa pokoje dla służby i jeden pokój dla nadzorczyni, izbę do przechowania zwierząt dla doświadczeń, łazienkę, kuchnię i wychodki.

Klinika chirurgiczna obejmować ma 4 sale dla chorych po 10 łóżek, 2 separatki, salę operacyjną małą dla laparatomii, gabinet profesora, poczekalnię i salę ordynacyjną dla chorych przychodnich, pokój do przyrządzania opatrunków antiseptycznych, dwa mieszkania asystentów i dwa mieszkania dozorców, garderobę uczniów, kuchnię, łazienki dla chorych i dla personalu, windę, wychodki — w osobnem zabudowaniu podręczną pracownię bakteryologiczną.

Obie kliniki powyższe, zupełnie urządzone oddać ma Wydział krajowy na użytek fakultetu lekarskiego w dniu 1. Kwietnia 1897.

Oprócz powyższych nowych budynków obowiązanym jest Wydział krajowy umową na wstępie przytoczoną umieścić w głównym gmachu szpitala po przeprowadzeniu kosztem funduszu krajowego stosownych adaptacyi:

a) Klinikę chorób ocznych obejmującą potrzebną ilość sal do umieszczenia 40 łóżek dla chorych, amfiteatralną salę operacyjną, zarazem wykładową, która ma służyć także dla wykładów kliniki chorób skórnych i wenerycznych, poczekalnię dla chorych przychodnich, pokój ordynacyjny dla tychże, pokój dla badań aftalmologicznych, gabinet profesora. mieszkanie asystenta, pokój dla dozorczyń i pokój dla dozorczyni starszej, kuchnię, łazienki, wychodki, pokój dla służącego;

b) Klinikę chorób skórnych i wenerycznych, obejmującą potrzebną ilość sal dla, chorych, na umieszczenie 40 łóżek, gabinet profesora, poczekalnię dla chorych przychodnich, mieszkanie asystenta, łazienki z 7 wannami, kuchnię, wychodki, mieszkanie sług

Dla wszystkich wyżej wymienionych klinik obowiązanym jest również Wydział krajowy dostarczyć kosztem funduszu krajowego całego urządzenia wewnętrznego, jednakże tylko takiego, jakie jest używane w szpitalu krajowym. Koszt tych urządzeń nie może przekraczać sumy 20.000 złr.

Klinikę okulistyczną oddać ma Wydział krajowy zupełnie urządzoną w dniu 1. października 1897, zaś klinikę chorób skórnych i wenerycznych dnia 1. października 1898.

Czyniąc zadość zobowiązaniom wypływającym z umowy zawartej z Administracyą Państwa polecił Wydział krajowy rozp. z dnia 10. Kwietnia 1894 L. W. 19.140 architekcie p. Janowskiemu, sporządzenie szkiców dla wymienionych klinik.

Po przedłożeniu tych szkiców zwołał Wydział krajowy komitet, złożony z lekarzy, inżynierów i architektów, do którego zaprosił też p. wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej i poddał temu komitetowi rozpatrzenie szczegółów opracowanych szkiców.

Z uwagi na okoliczność, że plany budowy obu pawilonów przedłożone być muszą c. k. Ministerstwu do zatwierdzenia, a to za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, które, jak to na posiedzeniu Komitetu podniesionem zostało, zasięgnie przed tem opinii fakultetu medycznego w Krakowie, zgodził się Wydział krajowy dla uproszczenia drogi, a raczej zyskania na czasie, na wniosek Komitetu, żeby wysłać p. architektę Janowskiego do Krakowa, celem porozumienia się co do szczegółów szkicu z tamtejszymi profesorami fakultetu lekarskiego.

Rozp. z d 29. Maja b. r. do L. 28.121 otrzymał tedy p. architekta Janowski upoważnienie do wyjazdu w tym celu do Krakowa i zasiągnięcia opinii co do szczegółów ewentualnie wprowadzenia w opracowanych szkicach zmian, jakie za konieczne uznane zostaną.

Sprawozdaniem z dnia 29 Sierpnia 1894 do L. 46 581 przedłożył p Janowski powyższe szkice po przerobieniu onych stosownie do wyników odbytej konferencyi wraz ze szczegółowem uzasadnieniem zmian — jakie zaproponowanemi zostały.

Szkice te poddane zostały następnie ocenieniu konferencyi, zwołanej przez p. wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej w dniu 25. Października 1894, która odbyła się w c. k. Namiestnictwie przy współudziale szefa dep. sanitarnego w Wydziale krajowym.

Wnioski i uchwały powzięte na tej konferencyi a dotyczące bliższych szczegółów i zmian w przedłożonych szkicach z uwzględnieniem żądań przedstawionych przez profesorów fakultetu lekarskiego w Krakowie zakomunikowane zostały rozp. z d. 26. Października 1894. L. 46.581 p. architekcie Janowskiemu z wezwaniem, ażeby stosownie do tych uchwał wypracował ostateczne szkice budowy klinik chirurgicznej i medycznej tudzież plan sytuacyjny.

Zarazem polecił Wydział krajowy p. architekcie wypracowanie planu i kosztorysu budynku, w którym pomieszczoną być ma kuchnia, parnia i magazyny tudzież przybudowki pralni.

Opracowanie zaś projektu i kosztorysu przeistoczenia ubikacyi w gmachu głównego szpitalu krajowego na kliniki oczną i syfilityczną polecił Wydział krajowy rozp. z dnia 12. Czerwca 1894. L. 29.721 architekcie p. Augustowi Boguchwalskiemu.

Sprawozdaniem do LW. 59.722 przedłożył p. architekt Janowski szkice na budowę

klinik medycznej i chirurgicznej wykonane i wypracowane na podstawie uchwał konferencyi, odbytej w c. k. Namiestnictwie — które to szkice przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 6. Listopada 1894 do L. W. 59.722 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie jak najrychlejszego zatwierdzenia tychże przez c. k. Ministerstwo, a to ze względu na zbliżający się termin zwołania Wys Sejmu

Przyczem uważamy za stosowne zaznaczyć, że ze względu na podniesiony przez prof Dr. Rydygiera projekt przybudowania sali operacyjnej uwidoczniony na szkicach osobnemi częściami. Wydział krajowy w odezwie powyższej zastrzegł się, iż budowę klinik wykona tylko ściśle wedle warunków obowiązującej umowy. Gdyby więc c. k. Rząd uznał za stosowne pójść za wnioskiem prof. Dr. Rydygiera, moglibyśmy podjąć się wykonania tych dodatkowych żądań tylko za zwrotem kosztu z c. k. Skarbu Państwa.

Sprawę stosownego przerobienia ubikacyi w głównym gmachu szpitala na pomieszczenie dwóch klinik, t. j. okulistycznej i chorób skórnych i wenerycznych, poddał Wydział krajowy również ocenieniu fachowej ankiety, która przestudyowawszy szczegółowo warunki rozmieszczenia, zawarte w umowie z c. k. Administracyą Państwa, orzekła jednomyślnie, że adaptacya istniejących ubikacyi na owe dwie kliniki tylko przy zupełnem usunięciu kuchni z głównego gmachu szpitala nastąpić może. Opinię tę ankiety fachowej uznał Wydział krajowy jako zupełnie uzasadnioną, tem bardziej. że gdyby nawet nie zachodziła potrzeba tak znacznego rozszerzenia ubikacyi w szpitalu głównym na cele kliniczne — uważa za niewłaściwe bliskie sąsiedztwo sal chorych z kuchnią — przeciw czemu względy zdrowotne przemawiają.

Z tych powodów okazała się potrzeba wybudowania osobnego budynku dla kuchni a zarazem i parni — niemniej też stosownego rozszerzenia pralni, która przy wzrastającem przepełnieniu szpitala jest niewystarczającą w obecnych rozmiarach

Koszta budowy obu klinik przedstawiają się wedle obliczenia architekty jak następuje:

a) klinika medyczna	127.553 złr.
b) „ chirurgiczna	117.708 „
Koszta zaś budowy nowej kuchni parowej z przynależytościami wyniosą wraz z honorarium architekty i kosztami administracyi	84.209 „
Koszta rozszerzenia pralni z dodatkami jak wyżej	10.500 „
wreszcie koszta adaptacyi klinik okulistycznej i skórnej w głównym gmachu szpitala obliczone zostały na kwotę	2.000 „
nakoniec na wewnętrzne urządzenie klinik	20.000 „
Ogółem .	361.970 złr.

Od ogólnej sumy tej potrącić należy subwencyę w kwocie 150.000 złr., którą c. k. Skarb Państwa w myśl Art. XIII umowy Wydziałowi krajowemu w trzech ratach rocznych, począwszy od Stycznia 1895 r. wypłacić jest obowiązany, a to jako przyczynienie się ze strony c. k. Rządu do kosztów budowy klinik.

Po odtrąceniu tej subwencyi okaże się potrzeba kredytu na cele powyższe w sumie . . . . 211.970 złr.

Jakkolwiek nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi z c. k. Namiestnictwa co do zatwierdzenia szkiców — to jednak z uwagi na wszechstronne przestudyowanie tychże przez Koła fachowe i kompetentne — które wyklucza niejako wątpliwości w tym względzie — z drugiej strony zaś konieczność przystąpienia do budowy już z wiosną roku bieżącego Wydział kraj. postanowił nie czekając tej odpowiedzi przedłożyć Wys. Sejmowi sprawozdanie niniejsze poparte brulionami szkiców — jako usprawiedliwienie kredytu w kwocie 75.000 złr., wstawionego w preliminarz budżetu na r. 1895.

Składając tedy na stół Wys Izby szkice i kosztorysy tak na nowe budowle i rekonstrukcye w gmachu szpitala głównego dokonać się mające, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać

Wys. Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu kraj. na r. 1875 kredyt nadzwyczajny w kwocie 75.000 złr. jako pierwszą ratę na budowę klinik.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do wstawienia w preliminarz budżetu na rok 1896 na ten sam cel drugiej raty w kwocie . . . . 75.000 złr.

b) do wstawienia w preliminarzu budżetu na rok 1897 trzeciej raty w kwocie . . . . 62.000 „

na dokończenie budowy i koszta wewnętrznego urządzenia tudzież adaptacyi w gmachu głównym szpitala dokonać się mających.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Gylicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie.

LW. 72.737/1894.

Alleg. 39.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dożywotniego wsparcia dla Heleny Lorenz, byłej posługaczki w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W czerwcu b. r. (jak LW. 34.220/1894) wniosła b. posługaczka szpitala św. Łazarza Helena Lorenz, popartą przez Dyrekcyę tegoż szpitala, prośbę o wyznaczenie jej daru z łaski, ponieważ z powodu kalectwa, którego się nabawiła w szpitalu, przenosząc ciężko chorą do sali operacyjnej, do cięższej pracy stała się nieudolną, co stwierdza przedłożone przez petentkę świadectwo lekarskie. Gdy nadto prymaryusz oddziału, na którym H. Lorenz pełniła obowiązki posługaczki, stwierdził, że petentka w czasie swej 12-letniej służby odznaczała się wzorową pilnością, sumiennością i gorliwą pracą, przeto uwzględniając jej przykre położenie i kalectwo, bez jej winy spowodowane czynnością w służbie szpitalnej, Wydział krajowy uchwalił (jak LW. 34.220/1894) udzielić jej 36 zł. tytułem jednorazowej zapomogi, oraz udać się do Wysokiego Sejmu z wnioskiem udzielenia H. Lorenz dożywotniego wsparcia po 6 zł. miesięcznie; dlatego wstawił Wydział krajowy kwotę 72 zł. do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1895 w rubr. IV. poz. 40. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy tę pozycyę wstawić do budżetu tegoż szpitala.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***Sanguszko**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Franciszek Hoszard**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. s. 246/95.

Aleg. 40.

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

W roku 1894 w 11 gminach powiatu trembowelskiego grad wytłukł cały plon, znajdujący się w polu, do szczętu — tak, że nawet słomy nie zebrano. Nędzę, jaka zapanowała między ludnością w tych gminach, opisać trudno i tak w Łaskowcach i Wierzbowcu bardzo wiele chat zamkniętych, a ludność przed głodem przeniosła się do innych wsi, a nawet do sąsiednich powiatów. Aby głód zaspokoić, wyrabiają zgłodniali już dzisiaj chleb z domieszką plewy — a cóż będzie póżniej?

Wysoki Rząd udzielił subwencyę 4.000 zł., z tego zakupiło Starostwo dla rozdzielenia na wiosnę na zasiewy 300 korcy jęczmienia, a za resztę budowano drogę między Wierzbowcem a Łaskowcami; budowa na ukończeniu, fundusz wyczerpany, a ludzie jeść co nie mają, bo co zarobili przy budowie, zaraz z rodzinami zjedli.

Parcel (1 morg) zupełnie zniszczonych jest 16.629, a licząc przeciętnie tylko po 10 zł. szkody z jednej parceli, mamy szkodę minimalną na 166.290 zł.

Teraz więc potrzebna jest dwojaka pomoc, dostarczyć żywności w zimie i na wiosnę, oraz dostarczyć zboża na wiosenne zasiewy. Gdy się zważy jeszcze i to, że w powiecie trembowelskim do połowy grudnia r. 1894 panowała cholera, więc jeżeli zgłodniałej i wynędzniałej ludności nie dostarczymy żywności, to z wiosną powróci cholera znowu do powiatu, a wtedy natrafi na grunt już przygotowany.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Zapomogę z funduszów krajowych, albo bezprocentową pożyczkę dla ludności dotkniętej gradobiciem powiatu trembowelskiego w kwocie 12.000 zł.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby Wydziałowi powiatowemu w Trembowli udzielił subwencyę na budować się mającą drogę powiatową Janów-Młyniska Kobyłowołoki.

Lwów dnia 4. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Dr. Julian Olpiński.

T. Merunowicz, Barwiński, Dr. Adam Asnyk, Goldmann, Stręk, Rożankowski, A. Rayski, Dworski, Witosławski, Palch, Michalski, Dr. Midowicz, Dr. Sawczak, Czaykowski, Fruchtman, Lenartowicz.

LW. 68.621/894.

Aleg. 41.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności podjętych w dziale robót wodnych oraz wnioski swoje w tym przedmiocie Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi w następujących rozdziałach:

I. Wykonanie uchwał Wys. Sejmu powziętych na ostatniej sesyi;

II. Załatwienie petycyj;

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w latach 1892 i 1893;

IV. Wnioski w sprawie podjęcia regulacyi rzek karpackich i nowych przedsiębiorstw melioracyjnych;

V. Wnioski w sprawie konserwacyi wykonanych kraj. robót melioracyjnych (regulacya Trześniówki);

VI. Uzasadnienie Rubr. XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1895;

VII. Czynności kraj. biura melioracyjnego, zmiany w personalu biura i wnioski w sprawie utworzenia nowych ekspozytur, oraz praktycznego wykształcenia techników komasacyjnych;

VIII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

Regulacya potoku Dumnego

Uchwalony na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 7 lutego 1894 projekt ustawy o regulacyi potoku Dumnego otrzymał Najwyższem postanowieniem z dnia 9 lipca 1894 sankcyę. W skutek uchwalonej pierwszej raty zasiłku krajowego w kwocie 11.520 zł. w. a. zarządził Wydział krajowy ze względu na naglącą potrzebę przyjścia z pomocą ludności interesowanych powiatów zeszłorocznemi klęskami elementarnemi dotkniętej budowę przy tej regulacyi zaraz z wiosną b. r., o czem też c. k. Namiestnictwo odezwą swoją z dnia 23 lutego 1894 l. 10.300 przy równoczesnem przedłożeniu projektu rozporządzenia wykonawczego

zawiadomił. Kierownictwo techniczne powierzył Wydział krajowy inżynierowi asystentowi Dyonizemu Howarthowi, pod względem administracyjnym zaś właścicielowi dóbr w Ubiniu i posłowi na Sejm p. Stanisławowi Polanowskiemu.

Odezwą z dnia 3. czerwca 1894 l. 43073 (do l. W. kr. 3.058194) zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło się na rozpoczęcie robót regulacyjnych na potoku Dumnym mimo, iż podówczas sankcya projektu ustawy jeszcze nie nadeszła.

Zatwierdzenie rozporządzenia wykonawczego ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa dotąd jednak jeszcze nie nastąpiło.

Obwałowanie lewego brzega Dunajca od mostu w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

Uchwalony na tem samem posiedzeniu Wys. Sejmu z d. 7. lutego 1894. projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od mostu w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich dotąd nie uzyskał sankcyi.

Przyczyną zwłoki w wyjednaniu sankcyi upatruje Wydział krajowy w tem, iż na r. 1894. nie uchwalił Wys. Sejm pierwszej raty zasiłku krajowego.

Ustawa o regulacyi Bugu.

Uchwalony na posiedzeniu Wys. Sejmu z 23. września 1892. projekt ustawy o regulacyi Bugu uzyskał według odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 1. sierpnia 1894 l. 7937 sankcyę Najwyższem postanowieniem z 9. lipca 1894.

Na żądanie c. k. Namiestnictwa zaprojektował Wydział krajowy rozporządzenie wykonawcze do powyższej ustawy i przesłał takowe odezwą z dnia 26. listopada 1894. l. 44.788 c. k. Namiestnictwu celem wyjednania zatwierdzenia ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Projekt tego rozporządzenia ułożył Wydział krajowy na wzór innych tego rodzaju rozporządzeń wykonawczych.

Wpłatę zasiłków krajowego i państwowego do funduszu regulacyjnego rozłożył Wydział krajowy stosownie do uchwały Wys. Sejmu z 23. września 1892. w sposób następujący:

a) 40% zasiłek krajowy w kwocie 237.600 zł. w. a. wstawiony będzie do preliminarza krajowego w dwunastu równych ratach rocznych od roku 1893, do r. 1904 po 19.800 zł.

b) 30% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 178.000 zł. wstawiony być ma do państwowego preliminarza w dwunastu równych rocznych ratach od r. 1894. do r. 1905. po 14.850 zł. w. a. wreszcie

c) 20% zasiłek z państwowej dotacyi dla budowli wodnych w kwocie 118.800 zł. w. a. w dwunastu równych ratach rocznych od r. 1894. do r. 1905. po 9.900 zł. w. a.

Wypłata zasiłków państwowych odbywać się ma w miarę rzeczywistej potrzeby dla programowego wykonania regulacyi.

Reszta postanowień jest identyczną z zatwierdzonemi już rozporządzeniami wykonawczemi innych ustaw melioracyjnych.

Organizacya zarządów budowy.

Oprócz wyż wspomnianej regulacyi potoku Dumnego przystąpił Wydział krajowy w roku bieżącym do wykonania dwóch nowych przed-

siębiorstw melioracyjnych mianowicie do regulacyi Złotej Lipy, na podstawie ustawy z dnia 10. maja 1893. Nr. 30. Dz. ust. kraj., tudzież do osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim, na podstawie ustawy z 26. kwietnia 1893. Nr. 28. D. u. kr.

Kierownikiem technicznym przy pierwszem przedsiębiorstwie zamianował Wydział krajowy swojego inżyniera Pawła Dyrdonia, delegatem zaś Edmunda Lityńskiego właściciela dóbr w Litwinowie a jego zastępcą ks. Hilarego Stetkiewicza proboszcza w Bożykowie.

Kierownikiem technicznym przedsiębiorstwa dla osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich zamianował Wydział krajowy swojego inżyniera asystenta Jana Haładeja, delegatem zaś ks. Witołda Czartoryskiego z Pełkinia dodając mu zastępców na powiat jarosławski p. Ferdynanda Majera rządcę dóbr w Pełkiniu, zaś na powiat łańcucki ks. Józefa Ciasnochę proboszcza w Gniewczynie.

Uchwała w sprawie kredytu melioracyjnego.

Na posiedzeniu z d. 7. lutego 1894. uchwalił Wysoki Sejm między innemi następującą rezolucyą:

„Sejm ponawiając uchwały swe z d. 19. lipca 1880. i z dnia 12. października 1883. roku wzywa Wysoki c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze ustawodawstwa państwowego wydanie postanowień, któreby uregulowały kredyt melioracyjny dla poszczególnych właścicieli gruntów w tym kierunku, aby utworzyły one prawną i finansową podstawę tego kredytu z jednej, a oznaczyły dogodne warunki, pod którymi ów kredyt użytym być może, z drugiej strony — oraz ułatwiły go przyznaniem ulg finansowych, pierwszeństwa hipotecznego i egzekucyi politycznej“.

O skutku tej rezolucyi Wydział krajowy nie otrzymał urzędowego zawiadomienia; jak jednak z protokołów obrad Izby posłów Rady państwa okazuje się, Wys. Rząd czyniąc zadość wnioskowi posła Struszkiewicza i tow. uczynionemu na posiedzeniu Izby posłów z d. 25. stycznia 1892., przedłożył Wys. Radzie państwa w roku bieżącym projekt ustawy o pożyczkach melioracyjnych (Nr. 1.003. aleg. do stenogr. prot. Izby posłów — sesya XI. 1894.), który czyni zadość powyższemu wezwaniu Wysokiego Sejmu.

Popieranie przez kraj melioracyj prywatnych *a*) zapomocą zakładania fabryk drenarskich.

W dalszym wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892. postanowił Wydział krajowy z dotacyi przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 7. lutego 1894. w kwocie 5.000 zł. na subwencyonowanie fabryk drenarskich przeznaczonej dostarczyć bezpłatnie prasy drenarskie z krajaczami dla następujących fabryk:

1) w Zurawcach, powiat Rawa, majątku p. Franciszka Jędrzejowicza;

2) w Brzezinach pow. Nowy Sącz, majątku Dra Włodzimierza Olszewskiego;

3) w Kornatce powiat Wieliczka, majątku p. Henryka Turnaua;

4) w Dołhomościskach, powiat Mościska, majątku p. Zdzisława Gottleba;

5) w Porchowy, pow. Buczacz, majątku p. Artura Cieleckiego;

zaś z wypłacić się mającej dotacyi państwowej dla fabryk:

6) w Uhrynowie, pow. Stanisławów, majątku p. Jana Burzyńskiego;

7) w Myszkowcach, pow. Lisko, majątku p. Wiktora Żurowskiego

8) w Strzegocicach, pow. Pilzno, majątku Ignacego Pieniążka;

9) w Załuczu, pow. Śniatyn, majątku p. Dra Mikołaja Krzysztofowicza;

10) w Siarach, powiat Gorlice, majątku p. Władysława Dembowskiego.

O tem postanowieniu swojem zawiadomił Wydział krajowy tak strony interesowane, jako też odezwą z d. 24. kwietnia 1894. l. 10.299 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, to ostatnie celem wyjednania w ślad pisma biura Marszałkowskiego z 7. lutego 1894. l. s. 1.247 asygnaty zasiłku ze skarbu państwowego na owe pięć pras drenarskich.

Z przyznanych w ten sposób subwencyi nie skorzystał w b. r. właściciel majątku Porchowy, w skutek tego na przedstawienie Wydz. pow. w Kałuszu przyznaliśmy uchwałą z 19. paźdz. 1894. l. 50.495 przeznaczoną dla Porchowy prasę drenarską z potrzebnemi przyrządami dla założyć się mającej fabryki w Dubowicy, majątku p. Henryka Mierzeńskiego w powiecie Kałuskim.

Przyznaną zaś z zeszłorocznej dotacyi prasę drenarską z przyborami p. Drowi Władysławowi Kraińskiemu dlazałożyć się mającej fabryki w Jabłonce przekazał Wydział krajowy na życzenie właściciela a za zgodą Wydziału pow. w Brzozowie uchwałą swoją z 14. września 1894. l. 42.748 p. Duklanowi Słoneckiemi dla fabryki w Jurowcach.

W odpowiedzi na powyższe pismo biura marszałkowskiego, którem zakomunikowaną została c. k. Rządowi uchwała Wys. Sejmu wzywająca c. k. Rząd, ażeby przyznał z państwowej dotacyi melioracyjnej z r. 1894 kwotę 5.000 zł. na urządzenie fabryk drenarskich, oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 11. czerwca 1894 l. 9.120/1.424, intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 28. czerwca 1894 l. 48.823, iż Rząd gotów jest udzielić zasiłku w kwocie 4.000 zł. na sprawienie pięciu pras, wszakże pod warunkiem, skoro zostanie udowodnioną potrzeba subwencyonowania zakupna takich pras a nadto skoro wykazanem zostanie, do jakich wzajemnych świadczeń zobowiązały się osoby subwencyą obdarzone.

Na umotywowane przedstawienie przeciw tej decyzyi otrzymał Wydział krajowy odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 4. grudnia 1894 l. 98.429 zawiadomienie, że w obec „nastąpionego“ już rozdziału tegorocznych dotacyi, c. k. Ministerstwo rolnictwa będzie mogło dopiero z początkiem roku przyszłego oddać do rozporządzenia Wydziału krajowego przyznaną reskryptem tegoż c. k. Ministerstwa z dnia 11. czerwca 1894 l. 9.120 subwencyę w kwocie 4.000 zł. na sprawienie pras drenarskich.

Zwyż powołana rezolucya Wys. Sejmu nie została tedy w zupełności uwzględnioną. Nadto zachodzi obawa, ażali c. k. Rząd zechce na r. 1895 przyznać zasiłek z państwowej dotacyi melioracyjnej w równej wysokości, jak zasiłek krajowy, a to właśnie z przyczyny, iż zasiłek państwowy za r. 1894 nie został w tymże roku zaasygnowanym lecz wpłata tegoż do funduszu krajowego zarezerwowaną z dotacyi państwowej na r. 1895.

Równocześnie z uchwaleniem powyższej rezolucyi do c. k. Rządu polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu poczynić starania w c. k.

Ministerstwie handlu celem uzyskania dalszych ulg taryfowych dla transportu rurek kolejami żelaznemi.

W wykonaniu tego polecenia wniósł Wydział krajowy na ręce c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 6. października 1894 l. 22.865 odpowiednio umotywowane przedstawienie, na które atoli nie otrzymał jeszcze do tej chwili odpowiedzi.

b) Za pomocą pożyczek z funduszu przemysłowego.

Uchwałą z dnia 6. kwietnia 1892 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby fabryki rurek drenarskich zasilał Wydział krajowy pożyczkami z krajowego funduszu przemysłowego,

Uchwałę tę zakomunikował Wydział krajowy pismem z 20. lutego 1893 l. 9.272 komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, która atoli przy danej sposobności oświadczyła, iż popieranie melioracyi na polu budowli wodnych a w szczególności fabrykacyi rurek drenarskich nie należy do zakresu działania komisyi dla spraw przemysłowych.

Wydział krajowy podzielając to zapatrywanie komisyi i sądząc, iż ku temu celowi właściwszym jest utworzony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. maja 1893 fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, pozwala sobie przedstawić poniżej wniosek na zmianę powyższej uchwały sejmowej w tym kierunku, iżby na przyszłość pożyczki na tego rodzaju melioracye prywatne udzielane być mogły z funduszu dla przemysłu rolniczego.

c) za pomocą doświadczeń z kulturą torfowisk.

Uchwałą z 7. lutego 1894 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu ażeby:

1. wyjednał u c. k. Rządu w ciągu roku 1894 założenie dwóch stacyi doświadczalnych dla kultury i exploatacyi torfowisk w okolicy Oleska i na Podolu w najodpowiedniejszej do tego miejscowości;

2. postarał się w najbliższym czasie o siłę fachową do kierowania doświadczeniami z kulturą i exploatacyą torfowisk, tudzież do udzielania pomocy technicznej właścicielom gruntów, przeprowadził rokowanie z c. k. Rządem o wyznaczenie na ten cel stałej dotacyi z c. k. Skarbu państwa i wynik tych rokowań wraz z wnioskiem przedłożył Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi.

W obu powyższych kierunkach uczynił Wydział krajowy poleceniu o tyle zadość, iż wdrożył z c. k. Rządem jakoteż z interesowanymi wskazane rokowania, których rezultat jest następujacy.

Mianowicie co do założenia dwóch stacyi doświadczalnych w okolicy Oleska i na Podolu oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 25. listopada 1894 l. 21.462, intymowanym nam odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 4. grudnia 1894 l. 98.928, że jest gotowem przyznać w ciągu trzech lat począwszy od r. 1895 na utrzymanie stacyi doświadczalnej w Olesku, pod kierunkiem dyrektora dóbr w Kontach, Ebenbergera, rocznie 5.00 zł. i taki sam zasiłek dla stacyi doświadczalnej w Chorostkowie na Podoln w dobrach hr. Siemieńskiego Lewickiego.

Stacya doświadczalna w Olesku.

Urządzenie doświadczeń z kulturą torfowisk w Olesku nie mogło nastąpić w ciągu r. 1894 a także nie można było przystąpić do wykonania robót przygotowawczych na polu doświadczalnem, albowiem spółka wodna dla osuszenia bagien Oleskich nie doprowadziła jeszcze

kanału głównego do miejsca na ten cel przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa upatrzonego.

Jak wielkiej wagi jest założenie stacyi dla okolicy Oleska, dowodem tego dwa sprawozdania przewodniczącego spółki wodnej dla osuszenia bagien Oleskich, do Wydziału krajowego z d. 4 listopada 1894 LW. 59.422 i z 9. listopada 1894 LW 60.377, w których Spółka uprasza o urządzenie drugiego pola doświadczalnego w Olesku a względnie w Ciszkach.

Wydział krajowy zgadzając się na założenie drugiego pola doświadczalnego w Ciszkach, wszakże bez podwyższania rocznej subwencyi, przedłożył odezwą z 13. listopada 1894 LW. 57.139 powyższe sprawozdanie c. k. Namiestnictwa celem wyjednania decyzyi ministeryalnej.

Stacya doświadczalna w Chorostkowie.

Również nie mogło nastąpić w roku bieżącym urządzenie stacyi na Podolu w Chorostkowie, właściciel jednak tego majątku JE. Wilhelm hr. Siemieński-Lewicki oświadczając w piśmie do Wydziału krajowego z d. 5. grudnia 1894 LW. 68.196 gotowość do urządzenia stacyi doświadczalnej oznajmił nam zarazem, iż już roboty przygotowawcze na polu doświadczalnem według wskazówek kierownika stacyi w Ruduiku p. Koppensa zarządził i to, co miało być w jesieni wykonanem, już uskutecznionem zostało.

Stacye doświadczalne w Czarnym Dunajcu i Ludzimierzu.

Na urządzenie stacyi w obu tych miejscowościach przyznał Wys. Sejm zasiłek na r. 1894 po 1000 zł. pod tym warunkiem, jeżeli c. k. Rząd udzieli na ten cel dalszej subwencyi przynajmniej w tej samej wysokości.

Urządzenie stacyi w obu tych miejscowościach nie mogło atoli przyjść do skutku i przeznaczony na ten cel kredyt Wydział krajowy zmuszony był w pewnej części użyć na urządzenie stacyi w innej miejscowości.

Gdy bowiem Wydział krajowy zarządził reskryptem z dnia 6. maja 1894 LW. 22.206 odebranie ofiarowanych przez gminy Czarny Dunajec i Łudzimierz przestrzeni torfowisk na pola doświadczalne i poczynienie robót przedwstępnych, ludność tych gmin w obawie, iżby im przez to nie zostało odjętem prawo swobodnego zarządu torfowiskami, wzbroniła przystępu na grunt i wykonywania jakichkolwiek robót.

Stacya w Nowym-Targu.

Wobec tego Wydział krajowy odstąpić musiał od zamiaru urządzonia w tych gminach stacyi a natomiast na wniosek Wydziału pow. w Nowym Targu wniesiony na podstawie uchwały Rady gminnej w Nowym Targu, którą oświadczyła się Reprezentacya gminna z całą gotowością oddać potrzebną na pola doświadczalne przestrzeń z gminnych torfowisk, postanowił Wydział krajowy przystąpić do założenia stacyi doświadczalnej w tejże gminie.

Gdy tedy c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało reskryptem z d. 5. lipca 1894. LW. 12.906 zasiłek w kwocie 500 zł. na wykonanie robót przedwstępnych zarządził Wydział krajowy reskryptem z dnia 9. października 1894 LW. 53.441 podjęcie tych robót, co też w b. r. rzeczywiście dokonanem zostało.

Kierownictwo stacyi powierzył Wydział krajowy na wniosek Wydziału pow. i za zgodą c. k. Ministerstwa rolnictwa naczelnikowi gminy Jakóbowi Potkaniewiczowi.

Preliminarz kosztów urządzenia i utrzymania tej stacyi na najbliższy okres trzechletni przedstawił kierownik ekspozytury kr. biura melioracyjnego p. Chrząszczewski, który wspólnie z p. Koppensem delegowanym był do urządzenia stacyi.

Na podstawie tego preliminarza Wydział krajowy wstawił do preliminarza funduszu krajowego na r. 1895. dotacyę dla stacyi w Nowym Targu w kwocie 1.000 zł.

Zwyż powołanym reskryptem ministeryalnym został i dla tej stacyi zapewniony stały roczny zasiłek państwowy w kwocie 500 zł. na lat trzy, począwszy od r. 1895.

Stacye w Rudniku i Korsowie.

Tym samym reskryptem przyznał c. k. Rząd dla istniejącej już stacyi w Rudniku zasiłek o rocznych 1.800 zł. zaś dla stacyi w Korsowie o rocznych 1.000 zł. płatny przez 3 lata począwszy od r. 1895.

Tem też uzasadnione zostają odnośne pozycye preliminarza Wydziału krajowego na r. 1895.

Siły fachowe dla kultury i esploatacyi torfowisk.

Rokowania z c. k. Rządem względem pozyskania i wykształcenia sił fachowych do zarządu stacyi oraz do kultury i eksploatacyi torfowisk osiągnęły ten rezultat, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło się reskryptem z dnia 25. listopada 1894 LW. 21.462 w myśl naszego wniosku na ustanowienie stypendyum w kwocie 2.400 zł. w celu wykształcenia jednego technika dla melioracyi w zawodzie kultury torfowisk i na udzielenie mu w swoim czasie posady inżyniera dla spraw kultury torfowisk w krajowem biurze melioracyjnem i że jest gotowem przyczynić się z funduszów państwowych do tego stypendyum w r. 1895 kwotą 500 zł., w r. 1896 kwotą 700 zł.. Wniosek zaś Wydziału krajowego o wyznaczenie z c. k. skarbu państwa stałej dotacyi rocznej na utrzymanie takiego specyalisty-inżyniera w kwocie 1.000 zł. począwszy od r. 1896 o tyle c. k. Ministerstwo uwzględniło, iż oświadczyło gotowość przyczynienia się do poborów takiego inżyniera w r. 1896. kwotą 450 zł. a w r. 1897 kwotą 1.000 zł. Zarazem zastrzegło sobie c. k. Ministerstwo przyzwolenie tak co do udzielenia tego stypendyum na podróż jak i co do nadania posady inżyniera, mianowicie pod względem wyboru osób.

Co do kwestyi poruczenia bezpośredniego nadzoru nad subwencyonowanemi stacyami doświadczalnemi Juliuszowi Koppensowi obecnemu zarządcy stacyi w Rudniku, za rocznem wynagrodzeniem 400 zł., płatnem po połowie z funduszów kraju i państwa, zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa z wnioskiem Wydziału krajowego i wypłatę tego zasiłku ze skarbu państwa po 200 zł. rocznie za każdą stacyę przyrzekło począwszy od r. 1895.

Kształcenie techników melioracyjnych.

Stosownie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 rozpisał Wydział krajowy obwieszczeniem z 1. maja 1894 l. 22997 konkurs na trzy stypendya roczne (1. rządowe i 2 krajowe) po 1000 zł. a. w. mające się nadać z początkiem roku szkolnego 1894/5 dla ukończonych słuchaczów wydziału inżynieryi c. k. szkół politechnicznych, którzy się chcą wykształcić na inżynierów kultury na kursie melioracyjnym krol. akademii rolniczej w Poppelsdorf pod Bonn (nad Renem).

Gdy w naznaczonym terminie (t. j. do końca sierpnia 1894) mimo ogłoszenia konkursu w szkołach politechnicznych w Wiedniu,

Pradze, Bernie i Gracu żadne podanie nie wpłynęło, a nie wpłynęło, jak Wydział krajowy przypuszcza z powodu słabej frekwencyi wydziału inżynieryi, widział się Wydział krajowy zmuszonym wysłać jednego z grona swoich techników melioracyjnych na akademią rolniczą w Berlinie celem wykształcenia go w technice melioracyjnej, a w szczególności w kulturze torfowisk.

Po ukończeniu kursu i przedłożeniu świadectw mógłby rzekomy kandydat uzyskać posadę inżyniera dla kultury i eksploatacyi torfowisk.

Uchwała o ustanowieniu referatu administracyjno prawnego dla spraw melioracyjnych.

Uchwałą z d. 7. lutego 1894 (l. S. 1.247) ustanowił Wysoki Sejm posadę stałego referenta administracyjno-prawnego w randze sekretarza w biurze melioracyjnem. Posadę tę nadał Wydział krajowy dekretem z d., 1. marca 1894. l. 10.266 dotychczasowemu wice-sekretarzowi Leopoldowi Bręglewiczowi. Referentowi temu przydzielono załatwianie spraw sejmowych i administracyjno-prawnych przy publiczych robotach melioracyjnych, oraz spraw personalnych. Ponieważ jednak w braku sił konceptowych w biurze gminnem okazała się potrzeba użycia tego referenta do załatwiania trudniejszych i zawilszych rekursów, zatem mimo ustanowienia osobnego referenta administracyjno-prawnego dyrektor biura melioracyjnego nie mógł jeszcze w r. 1894. oddać się zupełnie swemu właściwemu zadaniu, t. j. kierownictwu zdjęć, projektowania i wykonania robót.

II. Załatwienie petycyi przekazanych Wydziałowi krajowemu i c. k. Rządowi.

Petycya przysiołka Brzoza ad Wrzawy o zabezpieczenie gruntów od zalewu Sanu.

Petycyę tę przekazał Wys. Sejm uchwałą z 30. stycznia 1894 Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania sprawy wspólnie z c. k. Rządem ewentualnie do zaprojektowania potrzebnych robót ochronnych i udzielenia zasiłków z krajowej i państwowej dotacyi melioracyjnej.

W wykonaniu tej uchwały odniósł się Wydział krajowy odezwą z 6. marca 1894 l. 7614 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wydanie zarządzenia, ażeby jeden z techników państwowych prowadzących roboty regulacyjne na Wiśle poniżej ujcia Sanu zbadał sprawę odwodnienia przysiółka Brzózy od Wrzawy wspólnie z kierownikiem budowy przy obwałowaniu Sanu i ażeby wynik badania przedłożonym został Wydziałowi krajowemu.

Według odezwy c. k. Namiestnictwa z 22. maja 1894 l. 33762 wydane zostały żądane przez nas zarządzenia, na podstawie zaś wyniku przeprowadzonych badań zostanie sporządzonym przez kierownika obwałowania Sanu projekt techniczny.

Petycya gmin i obszarów dworskich nad górnym biegiem rzeki Biały o wykonanie robót regulacyjnych na tej rzece w r. 1894.

Stosownie do polecenia Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1894 przedłożył Wydz. kraj. sprawę c. k. Namiestnictwu odezwą swoją z 6. marca 1894 l. 7038 celem wyjednania decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa w tym kierunku, czyli w obec obowiązującego programu robót, według którego żądana regulacya Biały pod Jankową i Bobową miałaby nastąpić mniej więcej dopiero za lat dziesięć, można odstąpić od programu i wykonanie regulacyi na tej części rzeki Biały przyspieszyć.

C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 26. kwietnia 1894 l. 7603/984 zażądało jednak wyczerpującej opinii technicznej, czyli żą-

dana zmiana programu budowy jest ze stanowiska technicznego dopuszczalną i celowi odpowiednią, nadto, czy i o ile ta zmiana wpłynie na wymiar kosztów a wreszcie, czy i o ile pociągnąć to za sobą może zmianę rozporządzenia wykonawczego co do wysokości rocznych datków, które uiszczać mają czynniki konkurencyjne.

Po zbadaniu rzeczy na miejscu i obliczeniu kosztów wykonania tej części regulacyi wedle zatwierdzonego projektu i kosztorysu na 23.597 zł. 60 ct. a. w. i gdy Wydział pow. w Grybowie uznał wykonanie tych robót za naglące ze względu na zamierzoną budowę mostu na Biale w Bobowej, przedstawił Wydział krajowy c. k. Ministerstwu rolnictwa za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa odezwą z 13. listopada 1894 l. 28098 wniosek na wykonanie tej lokalnej regulacyi niezależnie od programowych robót kosztem funduszu regulacyjnego rzeki Biały w ciągu lat dwóch t. j. r. 1895. i 1896. tudzież na oddanie tych robót w przedsiębiorstwo Wydziałowi pow. w Grybowie a względnie autor. inżynierowi cywilnemu Bolesławowi Długoszewskiemu za ryczałt kosztorysowy (z potrąceniem kosztów zarządu 1.077 zł. 88 kr.) i opustem 10% t. j. za sumę 20.272 zł. 25 kr. Decyzya c. k. Ministerstwa rolnictwa na ten wniosek dotychczas jeszcze nie nadeszła.

Petycya gminy Wola otałęska o wykończenie regulacyi potoka Brnika.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 30. stycznia 1894, którą petycyę tę odstąpiono Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia w projekcie uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki, wydał Wydział krajowy reskryptem z 6. marca 1894 l. 7.040 odpowiednie zarządzenie i o tem petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Mielcu zawiadomił.

Petycya Wydziału pow. w Kolbuszowej o regulacyę rzeki Łęgu w gminach Kopcie i Wilcza Wola.

Uchwałą z 30. stycznia 1894 przekazał Wys. Sejm obok wymienioną petycyę Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przy rozdziale zapomóg powodziowych z poleceniem wzięcia pod rozwagę sprawy systematycznej regulacyi Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Stosując się do tego polecenia zarządził Wydział krajowy sporządzenie planu i kosztorysu tej lokalnej regulacyi, udzielił następnie kopię planów i kosztorys Wydziałowi pow. w Kolbuszowej asygnując mu równocześnie z zapomogowego funduszu powodziowego kwotę 3.000 zł. na koszta wykonania częściowych robót.

Zarazem udzielił Wydział krajowy odezwą z 20. czerwca 1894 l. 24.260 plany i kosztorys c. k. Namiestnictwu celem zatwierdzenia i wyjednania $33^1/_3$% zasiłku z państwowej dotacyi melioracyjnej w kwocie 4.200 zł. i oświadczył gotowość uzupełnienia datku krajowego do wysokości $^1/_3$ części kosztów t. j. udzielenia dalszego zasiłku w kwocie 1.200 zł., który też został wstawionym do preliminarza funduszu krajowego na r. 1895.

Co do sprawy systematycznej regulacyi Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z 12. kwietnia 1894 l. 7.039, z żądaniem wyjednania decyzyi ministeryalnej, ażeby zbadanie tej sprawy i sporządzenie projektu regulacyi, ze względu, iż górny bieg Łęgu przedstawia charakter górskiego potoku, poleconem zostało sekcyi przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Ani co do udziału państwa w kosztach powyższej lokalnej regulacyi, ani też co do zbadania sprawy systematycznej regulacyi przez organa leśno-techniczne Wydział krajowy nie otrzymał dotąd ze strony c. k. Rządu odpowiedzi.

Petycya gminy Ilkowice o podniesienie szluzy w prawym wale Dunajca.

Stosownie do danego Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z dnia 30. stycznia 1894 polecenia zarządził Wydział krajowy zbadanie sprawy podniesienia szluzy w nowym wale Dunajca w Ilkowicach przez komisyę fachową, w której wzięli udział ze strony c. k. Namiestnictwa nadinżynier przy c. k. Starostwie w Tarnowie Hipolit Zbyszewski, zaś ze strony Wydziału krajowego dyrektor krajowego biura melioracyjnego Andrzej Kędzior.

Komisya ta zbadała rzecz na miejscu i przekonała się, że szluza zbudowaną została według zatwierdzonych planów i że stąd żadne dla żalących się nie zagraża niebezpieczeństwo.

O wyniku tych badań zawiadomił Wydział krajowy petycyonujących za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnowie.

Petycya Wydziału pow. w Starem mieście o udzielenie zapomogi na wykonanie nagłych budowli wodnych.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 3. lutego 1894 l. s. 851 polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie obok wymienionej petycyi i uwzględnienie jej przy rozdziale krajowych i państwowych zapomóg powodziowych udzielił Wydział krajowy powiatowi staromiejskiemu zasiłku bezzwrotnego w kwocie 3.000 zł. na koszta nagłych budowli wodnych celem zabezpieczenia dróg powiatowych i gminnych wykonać się mających i równocześnie odezwą z dnia 11. kwietnia 1894 l. 7544 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o udzielenie temuż powiatowi dalszej pomocy ze skarbu państwa.

Petycya Spółki wodnej dla regulacyi Trześniówki o zasiłek na pokrycie datku konkurencyjnego od włościan.

Na skutek tej petycyi polecił Wys. Sejm uchwałą z 3. lutego 1894 wypłacić na umorzenie datku konkurencyjnego, należącego się od właścicieli mniejszych posiadłości, połowę w kwocie 1749 zł. 92 kr. z krajowej dotacyi dyspozycyjnej r. 1894. przeznaczonej na popieranie mniejszych melioracyi, co też Wydział krajowy zarządzeniem z 6. marca 1894 l. 7615 uskutecznił, zaś na pokrycie drugiej połowy tego datku polecił Wys. Sejm wyjednanie zasiłku z państwowej dotacyi melioracyjnej w tej samej wysokości.

Przeprowadzone w tej mierze rokowania z c. k. Rządem osiągnęły dodatni rezultat a wypłata drugiej połowy tego datku z c. k. skarbu państwa przyrzeczoną została z dotacyi na r. 1895.

Petycya Dra Romana Adamskiego o przesunięcie prawego wału Dunajca w Pasiece otfinowskiej.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 7. lutego 1894 w załatwieniu tej petycyi powziętej, przeprowadził Wydział krajowy polecone mu dochodzenie w porozumieniu z c. k. Rządem, w rezultacie których okazało się, iż obok wymieniona petycya uwzględnioną być nie może.

Najprzód bowiem uznało c. k. Namiestnictwo w odezwie swej z dnia 22. października 1894 l. 72590 żądaną przez petycyonującego zmianę trasy prawego wału Dunajca w Pasiece otfinowskiej za przedwczesną, gdyż stare łożysko Dunajca nie jest jeszcze zamulonem; nadto zaś, według zdania c. k. Namiestnictwa, szkoła i zabudowania włościańskie pozostałe między wałem a rzeką byłyby na większe zniszczenie narażone wskutek czego musianoby zabudowania te przenieść i właścicielom tak za przeniesienie budynków jak i za grunta znaczne odszkodownia wypłacić; powtóre dla tego, iż proszący o zmianę trasy dr. Roman Adamski

oświadczył, iż nie chce pokryć nadwyżki kosztów tej zmiany na 5.180 złr. obliczonej.

Wydział krajowy postanowił tedy uchwałą z 14. listopada 1894 l. 57742 pozostawić petycyę bez skutku, o czem strony interesowane za pośrednictwem Wydziału pow. w Dąbrowie oraz samego petycyonującego wprost zawiadomił.

Petycya komitetu kościelnego w Pniowie o o zmianę trasy regulacyjnej rzeki Strachockiej.

Według relacyi kierownika obwałowania Sanu z 12. kwietnia 1894 l. 19726, któremu Wydział krajowy polecił na skutek uchwały Wys. Sejmu z 7. lutego 1894 zbadanie tej sprawy, komitet kościelny odstąpił od swojego żądania w petycyi przedstawionego, w skutek czego uznał Wydział krajowy sprawę tę za bezprzedmiotową.

Petycya gminy Josefsdorf o wykonanie rowów dopływowych do potoku Babulówki.

W wykonaniu polecenia Wys. Sejmu z d. 7. lutego 1894 l. S. 1166 Wydział krajowy zarządził wypracowanie projektu technicznego wzmiankowanych rowów dopływowych, poczem sporządzone plany wraz z kosztorysem robót, na 1977 zł. 21 ct. a. w. obliczonych, udzielił odezwą z 18. września 1894 l. 46580 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedstawienie c. k. Ministerstwu rolnictwa wniosku na pokrycie całych kosztów z funduszów publicznych, mianowicie w połowie z krajowej dotacyi melioracyjnej, w drugiej połowie zaś z dotacyi państwowej na popieranie mniejszych robót melioracyjnych.

Jednocześnie zarządził Wydział krajowy wykonanie robót i wyasygnował na ten cel połowę ceny kosztorysowej w kwocie 988 zł. 60 kr. ze strony c. k. Rządu nie otrzymał jednak dotąd odpowiedzi.

Petycya gminy Bohorodczany o regulacyę Bystrzyczy, gminy Swiniarsko o regulacyę Dunajca i gmin Torki, Poździacz, Nakło, Stubno i Stubieńko o regulacyę Sanu.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 9. lutego 1894, w załatwieniu obok wymienionych petycyi powziętej, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z 10- kwietnia 1894 l. 9197 z prośbą o zarządzenie wykonania nagłych robót ochronnych na rzekach Bystrzycy, Dunajcu i Sanie w gminach o to proszących z tem nadmienieniem, iż z funduszu zapomogowego rezerwuje Wygział krajowy na regulacyę Bystrzycy 2.000 zł., Dunajca 1.000 zł., Sanu 5.000 do 7.000 zł. a. w. płatne do końca czerwca 1894.

C. k. Namiestnictwo zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z 26. kwietnia 1894 l. 29844, iż dla braku zdjęć obecnego układu rzek oraz projektów na regulacyę którejkolwiek z wymienionych przestrzeni nie jest w stanie użyć ofiarowanych na ten cel datków w terminie do końca czerwca b. r.

Na ponowne przedłożenie Wydziału krajowego, ażeby roboty te przynajmniej w roku następnym mogły być przeprowadzone przy pomocy kraju i państwa, oświadczyło c. k. Namiestnictwo odezwą z 13. września 1894 l. 68917, że z powodu wyczerpania rozporządzalnych funduszów jak niemniej braku sił technicznych nie może zarządzić przygotowania projektu na powyższe lokalne regulacye.

Petycya obszaru dworskiego w Wojsławiu o obwałowanie prawego brzegu Wisłoki między Rzyskami a Mielcem.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z 13. lutego 1894. zarządził Wydział krajowy wykonanie uzupełniających zdjęć z wiosną 1894., które zużytkowane zostaną w projekcie ogólnym uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Petycya gminy Michałowice o zabezpieczenie brzegów rzeki Tyśmienicy.

Petycyę tę odstąpił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przez udzielenie gminie pomocy technicznej oraz zasiłków z krajowej i państwowej dotacyi melioracyjnej.

Poleceniu temu uczynił Wydział krajowy zadość, udzielił mianowicie gminie pomocy technicznej i wyasygnował na wykonanie robót kosztorysem wykazanych zasiłek w kwocie 960 złr. a. w. z funduszu powodziowego, który w zupełności wystarczył.

W załatwieniu powyższej petycyi, powziął Wys. Sejm równocześnie uchwałę wzywającą c. k. Rząd do zbadania poruszej w petycyi sprawy zanieczyszczania wody w rzece przez rafineryę nafty w Borysławiu i ewentualnie do uchylenia nadużyć.

I w tym kierunku stało się podług odezwy c. k. Namiestnictwa z 7go maja 1894 L. 34698 żądaniu gminy zadość.

Petycya gminy Hłomcza o zapomogę na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacyi Sanu.

W wykonaniu polecenia Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1894. l. s. 1.316 Wydział krajowy uchwałą z 20. lipca 1894 3400 przyznał gminie Hłomcza z krajowego funduszu powodziowego zasiłek w kwocie 1969 złr. 30 ct. na pokrycie jednej $1/3$ części kosztów budowy przekopu rzeki San pod Hłomczą, oraz wyjednał z państwowego funduszu budowli wodnych pokrycie $1/3$ części kosztów właściwej budowy i całych kosztów zarządu, łącznie w sumie 2111 złr. 40 ct. Wykonanie robót powierzono gminie Hłomcza po cenach fiskalnych.

Petycya gminy Mikluszowice o obwałowanie i zabezpieczenie brzegów rzeki Raby.

Stosownie do otrzymanego polecenia Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1894, l. S. 1380. Wydział krajowy zarezerwował z krajowego funduszu powodziowego kwotę 2000 złr. na koszta nagłych budowli regulacyjnych na Rabie pod Mikluszowicami i odezwą z dnia 10. kwietnia 1894. l. 10070 odniósł się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o jak najrychlejsze zarządzenie tych robót.

Jednocześnie polecił Wydział krajowy kierownikowi ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Krakowie, ażeby włączył do projektu, uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły poniżej Niepołomic, tudzież lewego brzegu Raby także obwałowanie Raby w Mikluszowicach.

Odpowiedzi ze strony c. k. Namiestnictwa, Wydział krajowy dotąd nie otrzymał w skutek czego użył zarezerwowany zasiłek na inne roboty publiczne w okolicach powodzią dotkniętych, zaś c. k. Namiestwo upraszał odezwą z 13. sierpnia 1894. l. 23044 ażeby po myśli uchwały sejmowej z 6. października 1882. zarządziło opracowanie projektu technicznego i wykonanie robót w ciągu roku przyszłego.

Petycya Franciszka Wrębskiego o przełożenie szluzy w prawym wale Uszwicy.

Petycya ta odstąpiona uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1894. c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia nie jest jeszcze stanowczo załatwioną, jakkolwiek wskazane badania przez c. k. Namiestnictwo już przeprowadzone zostały.

Petycye gmin Bielany, Łęki, Nowa wieś i innych o wykończenie kanału ulgi między Macochą a Sołą.

Petycya ta odstąpiona c. k. Rządowi z wezwaniem do rychłego udzielenia zasiłku z państwowej dotacyi melioracyjnej w myśl odezwy Wydziału krajowego z d. 23. czerwca 1892 l. 28.284 została pomyślnie załatwioną, gdyż projekt techniczny budowy tego kanału został w zasadzie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzonym i pierwsza rata zasiłku państwowego za r. 1894 w kwocie 3.500 zł. na koszta tej budowy do kasy krajowej wpłaconą, wypłata zaś drugiej raty w tej samej wysokości zapewnioną w r. 1895.

Petycya małż. Feledów o odgraniczenie ich gruntu zerwanego przez Rabę.

Podług odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 10. maja 1894 l. 5.050 (LW. 25.803/94) została sprawa w petycyi przedstawiona załatwioną w drodze dobrowolnej ugody pomiędzy stronami interesowanymi wobec c. k. geometry ewidencyjnego zawartej.

Zasiłki z funduszu powodziowego na wykonanie lokalnych budowli wodnych.

Z sumy 100.000 zł. w. a. uchwalonej przez Wys. Sejm na posiedzeniu z 9. lutego r. 1894 na dotkniętych klęskami elementarnemi przeznaczył Wydział krajowy uchwałą swoją z 9. marca 1894. l. 13721 sumę 30.000 zł. w. a. na wykonanie lokalnych budowli wodnych.

Z kwoty tej przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

1) na lokalną regulacyę Bugu pod Buskiem 4.409 zł.

2) „ „ „ Nowego Brnia w gminie Radwan 6.500 zł.

3) „ „ „ Worony w Przenicznikach 2.100 zł.

4) „ „ „ Łomnicy pod Babinem 1.000 zł.

5) na rowy osuszające w gminach Siedliszowice i Bienieszowice 200 zł.

6) na lokalną regulacyę Łęgu w powiecie Kolbuszowskim jak wyżej 3.000 zł.

7) na roboty około wałów nadwiślańskich w Czernichowie 670 zł.

8) na naprawę wału ochronnego w Jasionce 654 zł.

9) na zabezpieczenie dróg pow. i gminnych w Starem mieście jak wyżej 3.000 zł.

10) na lokalną regulacyę Białego Dunajca pod Nowym Targiem 2.765 zł.

11) na lokalną regulacyę Tyśmienicy pod Michałowicami jak wyżej 960 zł.

12) na rowy osuszające w gminach Hurko, Jaksmanice, Krowniki i Siedliska 2.500 zł.

13) gminie Brzegi pow. Wieliczka na odwodnienie gruntów po powodzi w czerwcu 1894. 200 zł.

14) na roboty regulacyjne Sanu pod Hłomczą 1.969 zł. 30 ct.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w roku 1892. i 1893.

A. Przedsiębiorstwa krajowe.

1. Regulacya Łęgu.

Sprawdzone przez Wydział krajowy koszta budowy wynosiły *w r. 1892*:

I. Wykupno gruntów	5.478 zł.	71 ct.
II. Roboty ziemne	14.909 „	67 „
III. Ubezpieczenie brzegów	3.519 „	74 „
IV. i V. Budowa przepustów	1.306 „	30 „
VI. Konserwacya w czasie budowy	3.488 „	91 „
VII. Zarząd	2.288 „	61 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.798 „	— „
Ogółem	35.789 zł.	94 ct.

Na roboty wykonane w r. 1892 preliminowano w kosztorysie 19.964 zł. 61 ct., przekroczenie wynosi zatem 15.825 zł. 33 ct. Przekroczenie to spowodowanem zostało nadzwyczaj wysokimi kosztami konserwacyi wywołanemi przez szkody powodziowe a zwłaszcza przez czerwcową wysoką wodę, która przewyższała najwyższy znany stan

wody Łęgu w r. 1884, potrzebą wykonania dwóch przepustów dla odwodnienia gruntów obwałowanych i koniecznością podwyższenia wałów powyżej mostu kolejowego w Zaleszanach o 0·3 m. t. j. o wysokość spiętrzenia, jakie ten most przy najwyższym stanie wody Łęgu w roku 1884 wywołał.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy przy regulacyi Łęgu *za r. 1893* przedstawiają się następnie:

I. Wykupno gruntów	464 zł.	40 ct.
II. Roboty ziemne	4.612 „	42 „
III. Ubezpieczenie brzegów	2.665 „	14 „
IV. i V. Budowa objektów	— „	— „
VI. Konserwacya w czasie budowy . . .	1.373 „	02 „
VII. Zarząd	2.894 „	71 „
VIII. Rozmaite nieprzewidziane . . .	3.263 „	27 „
Ogółem .	15.272 zł.	96 ct.

Na roboty wykonane w r. 1893 preliminowano w kosztorysie 4.382 zł. 68 ct., w porównaniu zatem z rzeczywistemi kosztami budowy (15.272 zł. 96 ct.) okazuje się przekroczenie w kwocie 10.890 zł. 28 ct. Tak znaczne przekroczenie tłumaczy się tą okolicznością, że bardzo wiele robót konserwacyjnych i nieprzewidzianych prawie na całej przestrzeni w doprzednich latach uregulowanej rzeki w tym roku wykonano.

Wykazane w obywn latach budowy, t. j. za r. 1892 i 1893 przekroczenia znajdują pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

2. Regulacya Kisieliny.

Koszta budowy wynosiły przy regulacyi Kisieliny w *r. 1892:*

I. Wykupno gruntów	2.357 zł.	65 ct.
II. Roboty ziemne	16.206 „	13 „
III. Roboty ochronne	919 „	50 „
IV. Budowa objektów	761 „	05 „
V. Koszta zarządu	2.518 „	87 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy . . .	1.185 „	04 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	1.023 „	98 „
Ogółem .	24.972 zł.	22 ct.

Na powyższe roboty preliminowano w kosztorysie 17.252 zł. 11 ct.; przekroczenie wynosi zatem 7.720 zł. 11 ct., na które wpłynęły niskie ceny kosztorysowe prawie we wszystkich działach odnośnego kosztorysu i znacznie zwiększona ilość wykonanych robót zwłaszcza konserwacyjnych.

Koszta budowy wynosiły przy tej regulacyi w *r. 1893*:

I. Wykupno gruntów	5.294 zł.	57½ ct.
II. Roboty ziemne	5.317 „	96 „
III. Roboty ochronne	530 „	99 „
IV. Budowa objektów	— „	— „
V. Koszta zarządu	1.117 „	34 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy . . .	1.991 „	26 „
Do przeniesienia .	14.252 zł.	12½ ct.

	Z przeniesienia	. 14.252 zł. $12^1/_2$ ct.
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane (koszta zdjęć uzupełniających dla regulacyi Kisieliny)	. 671 „ 28 „
	Ogółem	. 14.923 zł. $40^1/_2$ ct.

Na roboty wykonane w r. 1893 preliminowano w kosztorysie 5 550 zł. 99 ct., w porównaniu tedy z rzeczywistymi kosztami robót w sumie 14.923 zł. $40^1/_2$ ct., okazuje się przekroczenie w kwocie 9.372 zł. $41^1/_2$ ct. Tak znaczne przekroczenia preliminarza kosztorysowego spowodowały niskie ceny jednostkowe i niedostateczność kosztorysu jakoteż naprawy szkód wyrządzonych przez wielkie wody i utrudnione z powodu tego warunki budowy.

3. Regulacya Gniłej Lipy (sekcyi górnej.)

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót przy regulacyi Gniłej Lipy przedstawiają się następnie: w *r. 1892*:

I.	Koszta wykupna młynów	101 zł.	82 ct.
II.	„ „ gruntów	2.305 „	26 „
III.	Roboty ziemne	92 „	14 „
IV.	Budowa mostów	— „	— „
V.	Konserwacye w czasie budowy	354 „	— „
VI.	Koszta zarządu	8 „	44 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	21 „	20 „
	Ogółem	2.919 zł.	61 ct.

W roku 1893:

I.	Koszta wykupna młynów	12 zł.	10 ct.
II.	„ „ gruntów	249 „	52 „
III.	Roboty ziemne	— „	— „
IV.	Budowa mostów	— „	— „
V.	Konserwacye w czasie budowy	432 „	55 „
VI.	Koszta zarządu	35 „	— „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	23 „	15 „
	Ogółem	752 zł.	32 ct.

Wywłaszczenie młyna na Gniłej Lipie w Brzuchowicach dotychczas nie zostało przeprowadzonem, w skutek czego pozostaje jeszcze do wykończenia uregulowanie łożyska Gniłej Lipy na długości 305·5 m. powyżej rzeczonego młyna.

4. Regulacya Trześniówki.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy przy regulacyi Trześniówki *za r. 1892* wynoszą:

I.	Wykupno gruntów	117 zł.	50 ct.
II.	Roboty ziemne	210 „	98 „
III.	Ubezpieczenie brzegów	— „	— „
IV. i V.	Budowa objektów	— „	— „
VI.	Konserwacya w czasie budowy	943 „	90 „
VII.	Koszta zarządu	528 „	$64^1/_2$ „
VIII.	Rozmaite nieprzewidziane	3.739 „	52 „
	Ogółem	5.540 zł.	$54^1/_2$ ct.

Koszta robót wykonanych w r. 1892 nie były przewidziane w preliminarzu kosztorysem, znajdują jednak pokrycie o oszczędnościach z lat poprzednich. Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót *za r. 1893* przedstawiają się następnie:

I.	Wykupno gruntów	— zł.	— ct.
II.	Roboty ziemne	879 „	67 „
III.	Ubezpieczenie brzegów	1.062 „	16 „
IV. i V.	Budowa objektów	343 „	12 „
VI.	Koszta utrzymania w czasie budowy . .	683 „	88 „
VII.	Koszta zarządu	405 „	11 „
VIII.	Rozmaite nieprzewidziane	306 „	30 „
	Ogółem . .	3.680 zł.	24 ct.

Koszta robót wykonanych w r. 1893 nie były objęte preliminarzem kosztorysowym, pokryte zaś zostały z oszczędności lat poprzednich.

5. Regulacya Krzemienicy.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót za *r. 1892* przedstawiają się następnie:

a) przy regulacyi Krzemienicy.

I.	Wykupno gruntów	3.067 zł.	95 ct.
II	Roboty ziemne	11.740 „	65 „
III.	Budowa szluzy	3 „	82 „
IV.	Budowa przepustów	1.571 „	09 „
V.	Konserwacya w czasie budowy . . .	1.014 „	38 „
VI.	Koszta zarządu	2 380 „	37 „
VII.	Rozmaite nieprzewidziane	4.397 „	99 „
	Ogółem . .	24.176 zł.	24 ct.

Na roboty wykonane w r. 1892 preliminowano w kosztorysie 11.995 zł 90 ct., w porównaniu tedy z rzeczywistemi kosztami robót w sumie 24.176 zł. 24 ct., okazuje się przekroczenie 12.181 zł. 24 ct. Przekroczenie to przypisuje kierownik budowy następującym okolicznościom:

1. Preliminarz kosztorysowy nie uwzględnił wykupna gruntów ani pod wały, ani pod rzekę, których właściciele nie chcieli oddać bezpłatnie, nadto zaś jeszcze przewidywał znacznie mniejszy ruch ziemi aniżeli budowa tego nieodzownie wymagała. 2. Wody czerwcowe zastały wszystkie rozpoczęte roboty w największym ruchu, wyrządziły wiele szkód i spowodowały większy wydatek na konserwacyę. 3. Na pokrycie kosztów zarządu budowy wstawiono w preliminarzu bardzo niską stopę procentową. 4. Zbudowano kilka niezbędnych objektów nieprzewidzianych wcale projektem.

b) przy regulacyi potoku Trześni.

Regulacya potoku Trześni wymagała tylko nakładu na konserwacyę kosztem 250 zł. 26 ct. Wykazana po koniec roku 1891 oszczędność w kwocie 1.446 zł. 34 ct., redukuje się z końcem roku 1892 na 1.196 zł. 08 ct.

c) przy regulacyi potoku Rowu.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót za r. 1892 przedstawiają się następnie:

I.	Roboty ziemne	1.412 zł. 63 ct.
II.	Koszta zarządu	160 „ — „
III.	Rozmaite nieprzewidziane . . .	73 „ 48 „
	Ogółem . .	1.646 zł. 11 ct.

Na roboty wykonane w r. 1892 preliminowano w kosztorysie 2.115 zł. 80 ct. zaoszczędzenie więc wynosi 469 zł. 69 ct.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy *w r. 1893* przedstawiają się następująco:

A) Krzcmienica.

I.	Wykupno gruntów	1.196 zł. 44 ct.
II.	Roboty ziemne	10.236 „ 21 „
III.	Budowa szluz	— „ — „
IV.	„ przepustów	874 „ 06 „
V.	Konserwacya w czasie budowy . . .	2.408 „ 07 „
VI.	Koszta zarządu	2.275 „ 49 „
VII.	„ nieprzewidziane	3.897 „ 53 „
	Razem . .	20.887 zł. 80 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 6.823 zł. 19 ct., przekroczenie preliminarza wynosi zatem 14.064 zł. 61 ct., które spowodowane zostało temi samemi okolicznościami, jak w roku poprzednim.

B) Potok Trześnia.

Koszta konserwacyi wynosiły 222 zł. 25 ct. Fundusz dyspozycyjny wynosił na te roboty 1.196 zł. 08 ct.; redukuje się przeto z końcem r. 1893 do kwoty 973 zł. 83 ct.

Budowę prowadzili: w r. 1892 inżynier-adjunkt Tadeusz Gedl, w r. 1893 zaś inżynier-adjunkt Jan Bochniak.

6) Regulacya Nowego Brnia i dopływów.

Roboty były prowadzone w r. 1892 w dwóch miejscach: na dolnej i górnej sekcyi.

A) Sekcya dolna.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1892 przedstawiają się następująco:

a) Nowy Breń (koryto główne).

I.	Wykupno gruntów . . .	110 zł. 70 ct.	
II.	Roboty ziemne . . .	635 „ 84 „	
III.	Ubezpieczenia . . .	51 „ 63 „	
IV.	Budowa objektów . . .	449 „ 29 „	
V.	Koszta konserwacyi . .	2.672 „ 09 „	
VI.	Koszta administracyi . .	212 „ 42 „	
VII.	Nieprzewidziane . . .	3.068 „ 98 „	
	Razem		7.200 zł. 95 ct.

	Z przeniesienia .		7.200 zł. 95 ct.

b) Dopływ Upust.

I.	Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II.	Roboty ziemne . . .	7.786 „ 95 „	
III.	Ubezpieczenia . . .	1.089 „ 41 „	
IV.	Budowa objektów . . .	693 „ 84 „	
V.	Koszta konserwacyi . .	593 „ 29 „	
VI.	„ administracyi . .	1.466 „ 05 „	
VII.	„ nieprzewidziane . .	1.522 „ 95 „	
	Razem		13.152 „ 49 „

c) Dopływ Rybnica.

I.	Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II.	Roboty ziemne . . .	5.754 „ 80 „	
III.	Ubezpieczenia . . .	1.182 „ 84 „	
IV.	Budowa objektów . . .	— „ — „	
V.	Koszta konserwacyi . .	47 „ 55 „	
VI.	„ administracyi . .	1.062 „ 85 „	
VII.	„ nieprzewidziane . .	364 „ 79 „	
	Razem		8.412 „ 83 „
	Ogólne koszta budowy		28.766 zł. 27 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 18.736 zł. 60 ct., w porównaniu zatem z rzeczywistemi kosztami budowy, okazuje się przekroczenie w kwocie 10.029 zł. 67 ct.

Przypisać to należy niskim cenom jednostkowym robót ziemnych na dopływach Nowego Brnia, zbyt niskiej stopie procentowej kosztów budowy, preliminowanej na pokrycie kosztów zarządu, jakoteż budowie niezbędnych objektów, nieprzewidzianych projektem, wreszcie niekorzystnemu stanowi powietrza i częstym wezbraniom wody.

d) Dopływ Zgórsko.

I.	Wykupno gruntów . . .	331 zł. 96 ct.	
II.	Roboty ziemne . . .	47 „ 44 „	
V.	Koszta konserwacyi . .	3.321 „ 25 „	
VI.	„ administracyi . .	153 „ 82 „	
VII.	„ nieprzewidziane . .	26 „ 07 „	
	Razem		3.880 zł. 54 ct.

e) Dopływ Jamnica.

I.	Wykupno gruntów . . .	15 zł. 32 ct.	
II.	Roboty ziemne . . .	690 „ 92 „	
III.	Ubezpieczenie . . .	313 „ 24 „	
V.	Koszta konserwacyi . .	2.219 „ 29 „	
VI.	„ administracyi . .	385 „ 15 „	
VII.	„ nieprzewidziane . .	172 „ 56 „	
	Razem		3.796 „ 48 „
	Ogółem koszta budowy		7.677 zł. 02 ct.

B) Górna sekcya.

a) Nowy Breń (koryto główne).

I. Wykupno gruntów . . .	1.892 zł. 15 ct.		
II. Roboty ziemne . . .	5.243 „ 23 „		
III. Ubezpieczenia . . .	981 „ 49 „		
IV. Budowa objektów . . .	209 „ 63 „		
V. Konserwacya	16 „ 75 „		
VI. Koszta zarządu . . .	641 „ 19 „		
VII. Nieprzewidziane . . .	940 „ 48 „		
Razem		9.924 zł. 92 ct.	

b) Dopływ Brnik.

I. Wykupno gruntów . . .	320 zł. 99 ct.	
II. Roboty ziemne . . .	7.067 „ 75 „	
III. Ubezpieczenia . . .	1.639 „ 17 „	
IV. Budowa objektów . . .	157 „ 67 „	
V. Konserwacya	32 „ 14 „	
VI. Koszta zarządu . . .	558 „ 90 „	
VII. Nieprzewidziane . . .	365 „ 93 „	
Razem		10.142 „ 55 „
Ogółem koszta budowy		20.067 zł. 47 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 17.439 zł. 17 ct., okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 2.628 żł. 30 ct., które tłumaczy się znacznie większą ilością robót ziemnych, aniżeli projektem przewidziano.

Postęp budowy **w roku 1893** przy regulacyi Nowego Brnia i dopływów, przedstawia się następująco:

A) Dolna sekcya.

a) Nowy Breń (koryto główne).

I. Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II. Roboty ziemne . . .	14.428 „ 10 „	
III. Ubezpieczenie . . .	498 „ 62 „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	820 „ 81 „	
VI. „ administracyi . .	2.629 „ 58 „	
VII. „ nieprzewidziane . .	1.014 „ 86 „	
Razem		19.391 zł. 97 ct.

b) Dopływ Upust.

I. Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II. Roboty ziemne . . .	33 „ 49 „	
III. Ubezpieczenia . . .	31 „ 76 „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
Do przeniesienia .	65 zł. 25 ct.	19.391 zł. 97 ct.

Z przeniesienia .	65 zł. 25 ct.	19.391 zł. 97 ct.
V. Koszta konserwacyi . .	47 „ 12 „	
VI. „ administracyi . .	— „ — „	
VII. „ nieprzewidziane . .	980 „ 28 „	
Razem		1.092 „ 65 „

c) Dopływ Rybnica.

I. Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II. Roboty ziemne . . .	— „ — „	
III. Ubezpieczenia . . .	8 „ — „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	38 „ 52 „	
VI. „ administracyi . .	— „ — „	
VII. „ nieprzewidziane . .	— „ — „	
Razem		46 „ 52 „

d) Dopływ Zgórsko.

I. Wykupno gruntów . . .	5 zł. 62 ct.	
II. Roboty ziemne . . .	— „ — „	
III. Ubezpieczenia . . .	— „ — „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	149 „ 94 „	
VI. „ administracyi . .	16 „ 66 „	
VII. „ nieprzewidziane . .	333 „ 69 „	
Razem		505 „ 91 „

e) Dopływ Jamnica.

I. Wykupno gruntów . .	271 zł. 12 ct.	
II. Roboty ziemne . . .	— „ — „	
III. Ubezpieczenia . . .	— „ — „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	215 „ 63 „	
VI. „ administracyi . .	8 „ 44 „	
VII. „ nieprzewidziane . .	4 „ 50 „	
Razem		499 „ 69 „
Ogólne koszta budowy		21.536 zł. 74 „

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 13.327 zł. 84 ct.

Przekroczenie w kwocie 8.208 zł. 90 ct., tłumaczy się zbyt niskiemi cenami jednostkowemi kosztorysu, większym wymiarem wykonanych robót, w porównaniu z projektowanymi, oraz ddżystą porą, niesprzyjającą prowadzeniu takich robót.

B) Górna sekcya.

a) Nowy Breń (koryto główne).

I. Wykupno gruntów . . .	621 zł. 56 ct.
II. Roboty ziemne . . .	8.526 „ 51 „
Do przeniesienia .	9.148 zł. 07 ct.

Z przeniesienia .	9.148 zł. 07 ct.	
III. Ubezpieczenie . . .	1.252 „ 35 „	
IV. Budowa objektów . . .	2.607 „ 97 „	
V. Koszta konserwacyi . .	147 „ 11 „	
VI. „ administracyi . .	2.517 „ 40 „	
VII. „ nieprzewidziane . .	2.795 „ 59 „	
Razem		18 468 zł. 49 ct.

b) Dopływ Brnik.

I. Wykupno gruntów . . .	373 zł. 57 ct.	
II. Roboty ziemne . . .	3.271 „ 66 „	
III. Ubezpieczenia . . .	2.007 „ 18 „	
IV. Budowa objektów . . .	271 „ 12 „	
V. Koszta konserwacyi . .	715 „ 28 „	
VI. „ administracyi . .	257 „ 89 „	
VII. „ nieprzewidziane . .	384 „ 59 „	
Razem		7.291 „ 09 „

e) Rów osuszający.

I. Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II. Roboty ziemne . . .	588 „ 86 „	
III. Ubezpieczenia . . .	83 „ 41 „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	— „ — „	
VI. „ administracyi . .	— „ — „	
VII. „ nieprzewidziane . .	— „ — „	
Razem		672 „ 27 „

d) Dopływ Młynówka.

I. Wykupno gruntów . . .	— zł. — ct.	
II. Roboty dzienne . . .	144 „ 56 „	
III. Ubezpieczenia . . .	108 „ 79 „	
VI. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	— „ — „	
VI. „ administracyi . .	— „ — „	
VII. „ nieprzewidziane . .	— „ — „	
Razem		253 „ 15 „

e) Dopływ Oleśnica.

I. Wykupno gruntów . . .	6 zł. 37 ct.	
II. Roboty ziemne . . .	446 „ 72 „	
III. Ubezpieczenia . . .	110 „ 30 „	
IV. Budowa objektów . . .	— „ — „	
V. Koszta konserwacyi . .	6 „ 62 „	
VI. „ administracyi . .	— „ — „	
VII. „ nieprzewidziane . .	— „ — „	
Razem		570 „ 01 „
Ogólne koszta budowy		27.255 zł. 01 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 19.194 zł. 61 ct., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 8.060 zł. 40 ct. — Przekroczenie to, spowodowały wydatki nieprzewidziane kosztorysem, jak odszkodowanie za zniszczone plony, wycięcie drzew z trasy, zakupno lasu pod trasę w Wólce Grądzkiej, przedłużenie regulacyi Brnika o 596 m. b., oraz uregulowanie Młynówki, na długości 301 m. b.

Budowę sekcyi dolnej prowadził w r. 1892 i 1893 inżynier Maryan Rörich, budową zaś sekcyi górnej kierował inżynier - adjunkt Antoni Biegański. Po zasłabnięciu tegoż w czerwcu 1893, Wydział krajowy powierzył prowadzenie tej budowy inżynierowi-asystentowi, Maksymilianowi Czernikowi.

7) Regulacya rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca.

W roku 1892 rozpoczął Wydział krajowy systematyczną regulacyę Biały, w myśl ustawy z dnia 1. września 1892, Dz. u. i rozp. kr. Nr. 72.

Wynik budowy w r. 1892, przedstawia się następująco:

I.	Roboty ziemne: Prawy wał Dunajca powyżej i poniżej ujścia Biały, potok Klikowski, przekop Biały	4.558 zł. 02 ct.
III.	Bubowa objektów: Szluza Nr. 5 i Nr. 7 . .	5.233 „ 61 „
VII.	Koszta zarządu	2.232 „ 16 „
VIII.	„ nieprzewidziane	871 „ 93
	Razem	12.895 zł. 72 ct.

W kosztorysie preliminowano na wykonanie tych robót sumę 14.667 zł. 42 ct., zaoszczędzenie przeto wynosi 1.771 zł. 70 ct.

Wynik budowy w r. 1893 przedstawia się jak następuje:

A) Biała.

I.	Roboty ziemne	27.143 zł. 86 ct.
II.	„ regulacyjne	8.750 „ 33 „
III.	Budowa objektów	9.659 „ 57 „
IV.	Roboty dodatkowe	171 „ 26 „
V.	Wykupno gruntów	12.088 „ 15 „
VI.	Utrzymanie w czasie budowy	96 „ 44 „
VII.	Koszta zarządu	2.928 „ 56 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.726 „ 85 „
	Razem . . , .	63.365 zł. 02 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 70.581 zł. 02 ct.

W porównaniu przeto z rzeczywistymi kosztami budowy, okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 7.016 zł.

Kierownictwo budowy regulacyi Biały, powierzył Wydział krajowy inżynierowi Janowi Haponowiczowi, którego pilności i racyonalnym dyspozycyom, należy w przeważnej części zawdzięczyć tak pomyślny postęp budowy.

B) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

W myśl §. 8. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzeki Biały, Wydział krajowy w r. 1893, rozdzielił kierownictwo budowy między dwóch inżynierów, powierzając budowę wału Dunajcowego inżynierowi Tadeuszowi Gedlowi.

Wynik budowy w r. 1893, przedstawia się następująco:

I. Roboty ziemne	19.372 zł. 56 ct.
III. Budowa objektów	5.602 „ 05 „
IV. Roboty dodatkowe	222 „ 17 „
V. Wykupno gruntów , ...	2.105 „ 91 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy . . .	192 „ 13 „
VII. Koszta zarządu	2.819 „ 01 „
VIII. Rozmaite nieprzewidziane	2.888 „ 19 „
Razem	33.202 zł. 02 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 33.122 zł. 63 ct., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 79 zł. 39 ct., co głównie spowodowanem zostało zastępstwem kierownika budowy w czasie tegoż długotrwającej choroby.

C. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

Stosownie do §. 8. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzeki Biały zabudowanie potoków górskich, prowadził wyznaczony przez c. k. Ministerstwo rolnictwa technik lasowy, pod kierownictwem sekcyi c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków gorskich w Przemyślu.

Wynik budowy w r. 1893., przedstawia się jak następuje:

1. Zabudowanie potoków: Suchy, Bieliczna, Sycholski, Pariw i Niski	7.745 zł. 98 ct.
2. Szkółka w Śnietnicy	463 „ 12 „
3. Nasiona w debrach wydane . . .	23 „ 47 „
4. Koszta zarządu	1.934 „ 80 „
5. Zużycie materyałów	1 „ 45 „
6. Zużycie narzędzi	29 „ 49 „
Razem . .	10.199 zł. 31 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 5.637 zł. 41 ct., przekroczono zatem preliminarz o kwotę 4.561 zł. 90 ct.

8. Obwałowanie Wisły w powiecie Wielickim.

W roku 1892. wytrasowano i przygotowano wykupno gruntów, właściwa zaś budowa rozpoczęła się w roku 1893. Kierownictwo budowy powierzył Wydział krajowy inżynierowi-asystentowi Stefanowi Stobieckiemu, poruczając równocześnie nadzór nad tą budową kierownikowi ekspozytury krakowskiej Stanisławowi Chrząszczewskiemu.

Koszta budowy po koniec roku 1893. podług sprawdzonych przez oddział rachunkowy rachunków, przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne: wał ochrony Wisły i wał wsteczny Śrawy	6.854 zł. 09 ct.
Do przeniesienia .	6.854 zł. 09 ct.

	Z przeniesienia .	6.854 zł. 09 ct.
II.	Budowa upustów: upust drwiny w Brzegach i w Rybitwach	1.965 „ 47 „
III.	Ubezpieczenia	38 „ 75 „
IV.	Wykupno gruntów	12.155 „ 65 „
V.	Konserwacya	125 „ 78 „
VI	Koszta zarządu	1.879 „ 58 „
VII.	Rozmaite nieprzewidziane . . .	140 „ 23 „
	Razem .	23.159 zł. 55 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie sumę 15.406 zł. 72 ct., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 7.752 zł. 83 ct., które przypisać należy tej okoliczności, że grunta pod wały wsteczne dopływów Wisły, zamiast obciążać służebnością, jak przewidziano w kosztorysie, za pewnem odszkodowaniem, zakupiono na rzecz przedsiębiorstwa.

9. Regulacya Bugu.

Regulacyę tej rzeki rozpoczął Wydział krajowy w roku 1893., powierzając kierownictwo budowy inżynierowi asystentowi Sylweremu Strzelbickiemu.

Koszta budowy w r. 1893. sprawdzone przez oddział rachunkowy, przedstawiają się jak następuje;

I.	Roboty ziemne	3.291 zł. 63 ct
II.	Roboty regulacyjne	3.927 „ 38 „
III.	Budowa objektów	— „ — „
IV.	Wykupno gruntów	386 „ 20 „
V.	Koszta konserwacyi	— „ — „
VI.	Koszta zarządu	2.017 „ 29 „
VII.	Koszta nieprzewidziane	133 „ 85 „
	Razem .	9.756 zł. 35 ct.

W kosztorysie preliminowano na wykonanie tych robót sumę 8.117 zł. 42 ct, okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 1.638 zł 93 ct., usprawiedliwione zmianą trasy przekopów, w myśl reskryptu. Wys. Ministerstwa rolnictwa z dnia 3. września 1892 l. 12.638 i przeszkodą w budowie z powodu wysokich stanów wody na rzece Bugu, które trwały od początku czerwca do połowy września.

10) 11) 12) 13) Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy i Stryja tudzież potoku Michalów i potoku Niszkówki.

Sekcya przemyska c. k. oddziału leśnego dla zabudowania potoków górskich w r. 1893 robót tych nie rozpoczęła.

W skutek rezolucyi jednak Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 l. S. 1.247 zarządziło Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa w ciągu r. 1894 budowę przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Skawy tudzież potoków Michalów i Niszkówka, tak iż dotychczas tylko roboty górskie w dorzeczu Stryja nie zostały jeszcze podjęte.

B. Przedsiębiorstwo powiatowe.

14. Obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

a) Obwałowanie Wisły.

Podług protokołu komisyi kolaudacyjnej z dnia 31. października 1894, po latach 1892 i 1893 wykonano:

w sekcyi IV.	wał na długość	4.077 m. b.
w sekcyi V.	„ „ „	690 m. b.
w sekcyi VI.	„ „ „	2.356 m. b.
w sekcyi VII.	„ „ „	4.645 m. b.
Razem na długości	.	11.768 m. b.

Objekty wykonano następujące: w sekcyi IV. szluzę i przepust w Zakorzenicach, oraz wymurowano nowy przyczółek szluzy w Miechocinie, w sekcyi VI. szluzę w Siedleszczanach i przepust w Suchoczowie, w sekcyi VII. trzy przepusty betonowe w Suchoczowie i w Dymitrowie małym. W końcu wykonano rowy osuszające w sekcyi IV. Sielecko-Zakorowski, w sekcyi V. Miechociński i w sekcyi VII. Dymitrowski o łącznej długości 5.175 m. b.

Koszta budowy w latach 1892 i 1893 przedstawiają się według protokołu kolaudacyjnego jak następuje:

I.	Roboty ziemne	54.761	zł.	70 ct.
II.	Budowa objektów	10.613	„	94 „
III.	Obsiew wałów	695	„	66 „
IV.	Wykupno gruntów	12.285	„	67 „
V.	Konserwacya	1.064	„	91 „
VI.	Koszta zarządu	3.768	„	05 „
VII.	Rozmaite nieprzewidziane	2.889	„	46 „
	Razem .	86.079	zł.	39 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 88.453 zł. 45 ct., oszczędzono przeto w latach 1892 i 93 kwotę 2.374 zł. 06 ct., a że w roku 1891, okazało się przekroczenie w kwocie 2.338 zł. 43 ct., przeto oszczędność redukuje się do kwoty 35 zł. 63 ct. W latach 1892 i 1893 kierowali kolejno budową tych wałów technicy krajowego biura melioracyjnego A. Wierzbicki, ś. p. L. Sobolewski i Ks. Pietraszkiewicz.

b) Obwałowanie Sanu.

Według protokołu komisyi kolaudacyjnej z dnia 5. listopada 1894, wykonano w lalach 1892 i 1893 wały Sanu, lewy i prawy o łącznej długości 16.603 m., wały Jodłówki zupełnie na długości 1.840 m. częściowo 822 m.

Przekop Jodłówki w zupełności wykonano na długości 1.312 m., częściowo na długości 100 m.

Co do objektów, wykonano uzupełnienie przy szluzie Nr. II. i przepuście Nr. II., zbudowano szluzę Nr. I. w Skonierzynie i cztery przepusty betonowe na terytoryum gminy Żabno; most drewniany na przekopie Jodłówki, oraz dwa małe mostki na rowach odpływowych od szluz. Wreszcie wybudowano nieprzewidziany projektem przepust betonowy w Skonierzynie.

Dla umożliwienia przejazdu przez wały, usypano 41 ramp, wreszcie wykopano 5 rowów odpływowych od szluz i przepustów do Sanu.

Nad Wisłą zaś wykonano przekop Strachockiej rzeki na długości 700 m. zupełnie, a 310 m. częściowo.

Koszta budowy w latach 1892 i 93 przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	55.672	zł. 01	ct.
II. Budowa objektów	6.970	„ 04	„
III. Obsiew wałów	718	„ 97	„
IV. Wykupno gruntów	16.025	„ 56	„
V. Konserwacya	1.125	„ 75	„
VI. Koszta zarządu	4.333	„ 87	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.663	„ 51	„
Razem	89.509	zł. 71	ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano sumę 87.319 zł. 85 ct. przekroczenie zatem wynosi 2.189 zł. 86 ct., które jest usprawiedliwiono budową znacznej ilości ramp, rowów odpływowych, oraz potrzebą ubezpieczenia przekopu Jodłówki.

Oszczędność po koniec roku 1891 wynosiła 3.492 zł. 66 ct., która w obec tego przekroczenia redukuje się do kwoty 383 zł. 63 ct. w. a.

Robotami przy obwałowaniu Sanu, kierowali kolejno inżynier asystent Michał Kornella i elew Andrzej Kornella.

C. Przedsiębiorstwo spółkowe.

15. Osuszenie bagien Rudnickich.

Wedle sprawozdania spółki wodnej z dnia 21/11. 1894. L. 101 wynik budowy w r. 1892, przedstawia się, jak następuje:

1. Wykupno gruntów	371	zł. 02	ct.
2. Roboty ziemne	7.600	„ 40	„
3. Budowa mostów i progów	2.192	„ 58	„
4. Koszta utrzymania w czasie budowy	1.242	„ 13	„
5. Wydatki nieprzewidziane	771	„ 38	„
6. Koszta własne spółki, zarząd, kataster konk. etc.	1.333	„ 27	„
Razem	13.510	zł. 27	ct.

Wynik budowy w roku 1893, według protokołu komisyi kolaudacyjnej, opartego na zestawieniu kosztów budowy, przedstawia się następująco:

1. Kanał Kończyce	1.756	zł. 56	ct.
2. „ Łętownia	765	„ 61	„
3. „ Groble	668	„ 43	„
4. Koszta własne spółki	469	„ 20	„
Razem	3.659	zł. 80	ct.

Roboty te prowadził w r. 1892, a po części i w r. 1893 inżynier asystent kraj. biura melioracyjnego Jan Haładej.

16. Osuszenie bagien Niskich.

Koszta budowy w r. 1892 sprawdzone przez oddział rachunkowy, przedstawiają się jak następuje.

I. Roboty ziemne	4.111 zł.	28	ct.
II. Ubezpieczenia	3.674 „	34	„
III. Budowa mostów	66 „	46	„
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania . .	697 „	56	„
V. Koszta wspólne i nieprzewidziane . .	331 „	49	„
VI. Konserwacya	751 „	61	„
VII. Zarząd	4.288 „	64	„
Razem koszta budowy .	13.921 zł.	38	ct.

Postęp budowy w r. 1893 przedstawia się następująco:

I. Roboty ziemne	4.293 zł.	09	ct.
II. Ubezpieczenia	3.452 „	81	„
III. Budowa mostów	929 „	84	„
VI. Wykupno gruntów i odszkodowania . .	55 „	48	„
V. Koszta wspólne i nieprzewidziane . .	945 „	91	„
VI. Koszta własne spółki, zarząd konserwacya etc.	4.121 „	49	„
Razem .	13.798 zł.	62	ct.

17. Osuszenie bagien Oleskich.

Pmimo kilkakrotnego wezwania, spółka wodna operatów wykonawczych nie przedłożyła.

W ciągu r. 1894 zwidził delegat Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa, c. k. nadradca budownictwa w Ministerstwie spraw wewnętrznych, p. Romuald Iszkowski następujące roboty melioracyjne:

1. obwałowanie prawego brzegu Wisły w powiecie Wielickim;
2. regulacyą rzeki Biały i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca;
3. regulacyę Nowego Brnia;
4. „ Krzemienicy;
5. „ Łęgu;
6. obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim;
7. regulacyę górnej sekcyi Gniłej Lipy;
8. osuszenie bagien Oleskich.

Alegat 1. Jak z załączonego ·|. odpisu reskryptu Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 30. października 1894 l. 16.033|2.051 okazuje się, Ministerstwo to z zadowoleniem powzięło wiadomość, że sprawozdania p. Iszkowskiego, że wykonano, lub też w stadyum wykonania znajdujące się roboty melioracyjne przedstawiają w ogóle rezultat względnie postęp bardzo dobry (*sehr erfreuliche* Erfolge, beziehungsweise Fortschritte).

Dostrzeżone przy robotach ad 6) usterki datują się z roku 1893 i nie są winą obecnego zarządu budowy.

IV. Wnioski w sprawie podjęcia regulacyi rzek karpackich i nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

A) Regulacya rzek karpackich.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o rezultatach osiągniętych przy

wykonanych dotychczas publicznych robotach melioracyjnych, tudzież w sprawie programu regulacyi wód i melioracyi w całym kraju powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 13. lutego 1894. cały szereg uchwał, między innemi zaś wezwał c. k. Rząd, ażeby:

1) w myśl Najwyższego postanowienia z dnia 30. października 1830. przeprowadził regulacyę granicznych przestrzeni: Wisły od ujścia Białki do ujścia Przemszy, — Białki tatrzańskiej, — Dunajca i Zbrucza.

2) w myśl uchwały Sejmowej z d. 17. października 1884 rozszerzył swą opiekę nad dalszemi przestrzeniami rzek spławnych, a w szczególności nad przestrzenią Sanu między Przemyślem a Jarosławiem;

3) przyspieszył regulacyę rzek spławnych zostających pod wyłączną pieczą państwa;

4) celem ochrony kraju od powtarzających się prawie corocznie klęsk powodziowych, obok regulacyi górnego Dniestru powyżej Rozwadowa przeprowadził regulacyę głównych rzek karpackich w myśl odezwy Wydziału krajowego z d. 2. stycznia 1894 l. 119 w następującym porządku:

a) Soły i Łomnicy z Czeczwą od r. 1895.;

b) Raby i Swicy ze Sukielem od r. 1896;

c) Wisłoki od Mielca w górę wraz z Ropą i Jasiółką, oraz Bystrzycy nadwórniańskiej od r. 1897.;

d) Skawy i Stryja od r. 1898.:

e) Wisłoka i Bystrzycy sołotwińskiej od r. 1899.;

f) Sanu od Przemyśla w górę i Prutu od r. 1900.;

g) Dunajca z Popradem i Czeremosza od r. 1901.;

5. zarządził w ciągu roku 1894. rewizyą projektów regulacyi Soły i Łomnicy, tudzież opracowanie projektów zabudowań potoków górskich w ich dorzeczach, a odnośne projekty do ustaw przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi;

6) przy zrealizowaniu projektu kanału łączącego Dunaj z Odrą zainicyonował i przeprowadził budowę kanałów spławnych łączących Odrę z Wisłą i San z Dniestrem.

Rezolucye powyższe udzielone c. k. Rządowi pismem Marszałka krajowego z d. 13. lutego 1894. l. S. 1409 poparł Wydział krajowy odezwą z d. 19. kwietnia 1894 l. 10.083 u c. k. Namiestnictwa, oraz u JE. pp. Ministra dla Galicyi i Prezesa Koła posłów polskich do Rady państwa, upraszając o wyjednanie u władz centralnych wydania zasadniczej decyzyi co do udziału państwowej dotacyi budowli wodnych i państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach regulacyi rzek karpackich, rewizyi projektów regulacyi Soły i Łomnicy, oraz zarządzenie opracowania projektów zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły, Łomnicy i Dunajca, tak ażeby projekty ustaw mające za przedmiot regulacyę Soły i Łomnicy w myśl przytoczonej programowej uchwały mogły być przedłożone na najbliższej sesyi Wysokiemu Sejmowi.

Mimo kilkakrotnych przypomnień ze strony Wydziału krajowego interesowane Ministerstwa nie powzięły dotychczas decyzyi co do udziału skarbu państwa w kosztach regulacyi rzek karpackich; nato-

miast za wstawieniem się JE. p. Filipa Zaleskiego, Prezesa Koła polskiego, polecił JE. p. Minister rolnictwa c. k. nadradcy budownictwa p. Romualdowi Jszkowskiemu zbadać w roku bieżącym rzeki Sołę i Łomnicę celem eweytualnego przerobienia projektów i kosztorysów c. k. Namiestnictwa z r. 1886. Na podstawie opinii p. Jszkowskiego co do tych projektów, która zawartą jest w reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 30. października 1894 l. 16033/2051 (Alegat 1. niniejszego sprawozdania), przerobił departament techniczny c. k. Namiestnictwa kosztorysy regulacyi Soły i Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą, mając na oku cel i zasadę, aby koszta utrzymania budowli regulacyjnych w przyszłości były jak najmniejsze, co osiągnąć się da tylko przez przeprowadzenie systematycznej regulacyi, oraz przez jednoczesne wykonanie budowli po obu brzegach.

Według doświadczeń uzyskanych dotychczas przez c. k. Namiestnictwo na systematycznie już uregulowanej rzece Przemszy i przestrzeni Wisły między Krakowem a Niepołomicami wymaga regulacya 1 kilometra biegu rzeki przynajmniej 1·7 km. budowli regulacyjnych.

Uwzględniając oprócz kosztów budowli regulacyjnych koszta przekopów i wykupna gruntów, zagajenie odsypisk, wydatki na utrzymanie i częściowe obwałowanie rzeki Soły, wreszcie koszta zarządu, obliczyło c. k. Namieatnictwo koszta regulacyi:

a) Soły na 1,*790.000*

b) Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą na *2,388.500*

W ten sposób uzupełnione kosztorysy wraz z udzielonym przez Wydział krajowy projektem ustawy przedłożyło c. k. Namiestnictwo wys. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z d. 21. października 1894 l. 75104, że w swoim czasie zakomunikuje decyzyę władz centralnych. Jakkolwiek o decyzyi tej nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej wiadomości, to jednak stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. lutego 1894, pozwalamy sobie przedłożyć projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy z uwzględnieniem sum kosztorysowych zestawionych w roku bieżącym przez oddział techniczny c. k. Namiestnictwa, oraz z terminem rozpoczęcia robót w r. 1895.

Postanowienia tych projektów ustaw identyczne są z obowiązującą już ustawą z d. 1. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 33. o regulacyi rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, a mianowicie poruczają wykonanie regulacyi i zarząd funduszów Administracyi państwa i normują udział w kosztach państwowego funduszu melioracyjnego na 20%, państwowej zaś dotacyi budowli wodnych, zarówno jak i funduszu krajowego na 40%.

40% udział kraju w kosztach wynosi:

a) przy regulacyi Soły *716.000* zł. w. a.

b) przy regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą *955.400* zł. w. a.

Przy piętnastoletnim okresie budowy obciąży fundusz krajowy coroczny datek:

a) na regulacyę Soły kwotą . 47.733$^1/_3$ zł.
b) „ „ Łomnicy kwotą 63.693$^1/_3$ zł.

Powyższe datki pozwolił sobie też Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

B) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Uchwałą z d. 13. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził opracowanie projektów technicznych dla przedsiębiorstw melioracyjnych, oraz przedkładał Sejmowi odnośne projekty ustaw mające na celu wykonanie tych przedsiębiorstw w następującym porządku:

a) obok kolmatacyi bagien naddniestrzańskich projekty uzupełnienia obwałowania Wraz z regulacyą jej nizinnych dopływów między Krakowem a Zawichostem, tudzież projekty regulacyi górnego Bugu i jego dopływów, oraz Pełtwi i Styru z dopływami;

b) projekty regulacyi dopływów górnego Dniestru między Rozwadowem a Samborem;

c) projekty regulacyi dopływów Wisły powyżej Krakowa, prawych dopływów Dniestru i nizinnych dopływów głównych rzek karpackich:

d) projekty regulacyi podgórskich dopływów rzek karpackich, o ile takowe nie będą objęte projektem zabudowań potoków górskich;

e) projekta regulacyi lewych dopływów Dniestru poniżej Rozwadowa.

Powyższy porządek robót nie obowiązuje Wydziału krajowego co do tych meioracyj, dla których projekty techniczne były już poprzednio przygotowane, tudzież co do zbiorowych drenowań i nawodnień, jakie dla zachęty rolników w drodze specyalnych ustaw krajowych Wydział krajowy zamierza przeprowadzić.

W myśl tego przez Wysoki Sejm uchwalonego programu, według którego Wydział krajowy zresztą już przedtem postępował, pozwalamy sobie przedłożyć wniosek na przeprowadzenie w drodze specyalnych ustaw krajowych następujących przedsiębiorstw melioracyjcyjnych, dla których biuro melioracyjne wygotowało projekty techniczne:

1) regulacyi potoka Przegnojówki, dopływu Pełtwi;

2) osuszenia bagien Stojanowskich w dorzeczu Styru;

3) uzupełnienia regulacyi Łęgu w nizinie Wisły.

4) nadto regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy (lewego dopływu Dniestru), dla której projekt techniczny w myśl specyalnej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 21. stycznia 1886. przed zapadnięciem powyższej programowej uchwały został opracowanym.

Wszystkie te roboty proponuje Wydział krajowy przeprowadzić w drodze przedsiębiorstw krajowych przy udziale państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach budowy.

1. Regulacya Przegnojówki z dopływami.

W skutek licznych petycyj stron interesowanych i kilkakrotnych uchwał Wysokiego Sejmu zarządził Wydział krajowy potrzebne

pomiary dla regulacyi Pełtwi i dopływów, które w roku bieżącym zostały ukończone.

Ponieważ projekt regulacyi głównego recypienta t. j. Pełtwi ze względu na zamierzone nawodnienie łąk nadbrzeżnych które wymaga obszerniejszych studyów, nie mógł być jeszcze wygotowanym, a regulacya 2 dopływów tej rzeki, mianowicie: potoku Dumnego i Przegnojówki może być niezależnie od Pełtwi przeprowadzoną, zatem w sprawozdaniu z d. 19. grudnia 1893 l. 64941 pozwoliliśmy sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek co do regulacyi pierwszego z wymienionych dopływów, która też na podstawie sankcyonowanej w roku bież. ustawy została już rozpoczętą, a obecnie mamy zaszczyt przedstawić projekt ustawy mający na celu wykonanie regulacyi Przegnojówki z dopływami.

Sporządzony przez inżyniera Stanisława Szczepanowskiego elewa Tadeusza Korasadowicza projekt techniczny obejmuje regulacyę potoku Przegnojówki (zwanego także Żeniówką) od stawu w Żaniowie do młyna w Krzywicach, wraz z potokiem Jaktorowskim i potrzebnymi rowami osuszającymi, z pominięciem przestrzeni Przegnojówki poniżej młyna Żeniowskiego, która należy do okręgu konkurencyjnego Pełtwi i projektem tej rzeki będzie objętą.

Projekt ten ma na celu osuszenie i ochronę od dorocznych wylewów 3.289 morgów z natury bardzo urodzajnych, lecz zabagnionych gruntów w gminach i obszarach dworskich: Przegnojów, Gliniany, Krzywice, Faktorów, Słowita i Mitulin, wymagać zaś będzie nakładu 84.000 zł. w. a. (czyli po 25 zł. 50 ct. na 1 morg).

Wedle sprawozdań interesowanych gmin i obszarów dworskich przedłożonych nam relacyą Wydziału powiatowego w Przemyślanach z d. 4. marca 1892. l. 712. wynoszą coroczne szkody spowodowane zalewem i zabagnieniem w trzech tylko gminach (Sławita, Krzywice i Gliniany) i na jednym obszarze dworskim (Gliniany 18.750 zł. w. a.) bez uwzględnienia szkód w gminach Przegnojów, Jaktorów i Mitulin, które nie nadesłały szczegółowych sprawozdań.

Gdy więc rentowność tej regulacyi nie ulega żadnej wątpliwości przedłożyliśmy odezwą z d. 4. września 1894. l. 33.137. projekt techniczny za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa Wys. c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia wraz z wnioskiem na wstawienie do preliminarza państw. funduszu melioracyjnego na rok 1895. I raty zasiłku państwowego.

W przypuszczeniu, że projekt ten zostanie zatwierdzonym, upraszamy Wysoki Sejm o przyjęcie projektu ustawy ogłaszającej regulacyę tę za przedsiębiorstwo krajowe z 40% udziałem funduszu krajowego w kosztach.

Wobec obliczonej na 84.000 zł. w. a. sumy kosztorysowej wynosić będzie całkowity datek kraju 33.600 zł. w. a., państwa i konkurencyi po 25.200 zł. w. a. (po 30%). Przy trzyletnim okresie budowy roczny datek kraju wyniesie 11.200 zł. w. a., państwa zaś i konkurencyi po 8.400 zł. w. a.

2. Osuszenie bagien Stojanowskich.

Czyniąc zadość petycyi gminy Stojanów z d. 28. października 1889. l. 662. wniesionej do Wysokiego Sejmu, oraz prośbie Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej z d. 11. marca 1890. l. 112. zarządził Wydział krajowy zdjęcie bagien torfiastych ciągnących się wzdłuż granicy Wołynia nad potokiem Sydołówka (v) Neboczka w gminach: Stojanów, Tetenczyce, Peratyn, Sieńków i Wolica baryłowa powiatu Kamioneckiego.

Sporządzony przez inżyniera-adjunkta biura melior. Stanisława Ruebenbauera projekt techniczny ma na celu osuszenie, oraz zwilżanie 5.160 morgów bagnistych łąk i pastwisk kosztem 60.000 zł. w. a.

Z uwagi, że przeciętny koszt osuszenia 1 morga wypada zaledwie na 11 zł. 60 ct. w. a., a osuszenie jest niezbędnym warunkiem jakiejkolwiek dalszej kultury tych nieużytków, przedłożyliśmy ten projekt odezwą z d. 4. września, 1894. l. 15.833 c. k. Rządowi do zatwierdzenia z wnioskiem na przeprowadzenie robót przy pomocy państwa i kraju na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

W razie ogłoszenia tej melioracyi na przedsiębiorstwo krajowe przypadnie do pokrycia:

a) przez kraj 40% kosztów w sumie 24.000 zl. w. a.

b) przez państwo (fundusz melioracyjny) i konkurencyą po 30%, tj. po 18.000 zł. w. a. Przy dwuletnim okresie budowy wynosić będzie roczny datek kraju 12.000 zł. w. a., państwa i konkurencyi po 9.000 zł

W oczekiwaniu zatwierdzenia projektu przez Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa upraszamy Wysoki Sejm o uchwalenie odnośnego projektu ustawy, oraz I raty zasiłku krajowego na rok 1895. w kwocie 12.000 zł. w. a.

3) Uzupełnienie regulacyi Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Podjęta w myśl ustawy z d. 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 65. regulacya rzeki Łęgu od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły ukończoną została w roku 1893. w granicach sumy kosztorysowej 245.000 zł. w. a.

Wykonane według projektu biura melioracyjnego z roku 1885. obustronne wały Łęgu wraz z objektami utrzymują się bardzo dobrze i odpowiadają zupełnie celowi, gdyż wytrzymały nadzwyczaj wielką wodę w czerwcu 1892 r., której stan był znacznie wyższym od pamiętnej wielkiej wody z r. 1894. Pogłębione zgodnie z projektem łożysko, którego brzegi w miarę potrzeby ubezpieczone płotkami i darniami, utrzymywało się do końca r. 1891 również dobrze, co też skonstatował na miejscu w październiku 1891 delegat Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa p. nadradca Jaszkowski. Nadzwyczajna jednak powódź zatorowa, jaka się wydarzyła z wiosną 1892 roku na Łęgu, a następnie powódź czerwcowa w tym samym roku zrujnowały do tego stopnia brzegi o gruncie piasczystym i zaniosły piaskiem łożysko, że kierownik budowy mimo znacznego nakładu na konserwacyę w ciągu lat 1892. i 1893. nie był w stanie pogłębić dna do projektowanej niwelety.

Gdy zamulenie to łożyska zaczęło niekorzystnie oddziaływać na funkcyonowanie objektów wałowych (szluz i przepustów), a tem

samem za odwodnienie gruntów, zarządził Wydział krajowy dokładne zbadanie stanu łożyska i nowe zdjęcie, które wykonał w r. 1893. inżynier Szczepanowski z inżynierem-asystentem Howarthem. Z przeprowadzonych zdjęć okazała się potrzeba:

1) Pogłębienia łożyska i ubezpieczenia uszkodzonych brzegów budowlami faszynowemi;

2) ustalenia ruchomych piasków w szerokiem zdziczałem łożysku powyżej uregulowanej przestrzeni za pomocą odpowiednich budowli faszynowych i zadrzewienia przynajmniej do granicy powiatu Niżańskiego na długości 3.363 metrów.

Koszta robót ad 1), które bezpośrednio obchodzą spółkę wodną zawiązaną na podstawie powołanej ustawy, obliczono w projekcie, który sporządził kierownik budowy inżynier Karol Boziewicz z inżyn. asyst. Howarthem, na 97.000 zł., koszta zaś robót ad 2), które przedstawiają charakter robót górskich, na 23.000 zł. w. a.

Gdy zaprojektowane roboty uzupełniające ze względu na odwodnienie znacznego okręgu konkurencyjnego, który obejmuje obszar 17.898 morgów gruntów, nie cierpią zwłoki a przeciętny koszt ochrony i odwodnienia 1 morga podnoszą tylko do 19 zł. 11 ct., przedłożyliśmy odezwą z dnia 1. grudnia 1894. l. 43.042 projekt techniczny c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie zatwierdzenia u c. k. Ministerstwa rolnictwa i przyznania zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Co się tyczy pokrycia kosztów, zaproponowaliśmy c. k. Rządowi traktowanie sprawy robót uzupełniających na przestrzeni od granicy gminy Krawce do Wisły, objętej ustawą z d. 1. lipca 1886. w sposób przewidziany w §. 3. tej ustawy, t. j. udzielenie zasiłku krajowego w wysokości 40%, zasiłku zaś państwowego w wysokości 30% kosztów obliczonych na 97.000 zł., natomiast robót powyżej przestrzeni uregulowanej do granicy powiatu Niżańskiego, których koszta wynoszą 23.000 zł., jako robót górskich, tak ażeby te roboty wykonane zostały bez pociągania ubogiej gminy Krawce do konkurencyi, wyłącznie tylko kosztem kraju i państwa.

W ten sposób pokryłby: *a*) fundusz krajowy 40% kosztów robót uzupełniających od granicy gminy Krawce do Wisły (97.000 zł.) w kwocie 38.800 zł. i 50% kosztów ustalenia i zalesienia odsypisk w Krawcach (23.000 zł.) w kwocie 11.500 zł., razem 50.300 zł., *b*) państwowy fundusz melioracyjny 30% sumy 97.000 zł. w. a. i 50% sumy 23.000 zł., razem 40.600 zł.; *c*) spółka wodna regulacyi Łęgu 30% sumy 97.000 zł. w kwocie 29.100 zł.

Przy trzyletnim okresie budowy wyniesie roczny datek:

a) kraju	$16.766^2/_3$ zł.
b) państwa	$13.533^1/_3$ „
c) spółki wodnej	9.700 „

Ze względu na nagłość tych robót proponuje Wydział krajowy rozpoczęcie budowy w r. 1895.

4) Regulacya środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Na posiedzeniu z dnia 22. grudnia 1887. uchwalił Wys. Sejm projekt ustawy ogłaszającej regulacyą środkowej sekcyi rzeki Gniłej

Lipy za przedsiębiorstwo krajowe mające się wykonać przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego. Za podstawę techniczną służyć miał projekt biura melioracyjnego preliminujący koszta budowy na 285.000 zł., który uznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 20. listopada 1887. l. 11.871|1.353 za odpowiedni, oraz tak w ogólności, jak i w szczegółach gruntownie opracowany.

Ponieważ jednak mimo żądania c. k. Ministerstwa rolnictwa wyrażonego w reskrypcie z d. 28. lutego 1888. l. 1.009. Wysoki Sejm nie przyjął przedkładanego przez Wydział krajowy dwukrotnie (w r. 1887. i 1888.) projektu ustawy o regulacyi dolnej sekcyi Gniłej Lipy, Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 16. lipca 1889. odmówić Najwyższej sankcyi uchwalonemu projektowi ustawy o regulacyi środkowej sekcyi tej rzeki.

Częste jednak wylewy, które w ostatnich latach niszczyły prawie doszczętnie zbiory siana w średnim biegu Gniłej Lipy, spowodowały interesentów i Wydział powiatowy Rohatyński do ponownego poruszenia tej sprawy tak w Wysokim Sejmie, jak i w Wydziale krajowym, w skutek czego Wydział krajowy odezwą z d. 30. sierpnia 1893. l. 45138 odniósł się do c. k. Namiestnictwa o zesłanie delegata ministerialnego do zbadania możliwości regulacyi środkowej sekcyi tej rzeki bez równoczesnego podejmowania robót w dolnym biegu, Wysoki Sejm zaś na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1894. (L. S. 646|94). powziął następującą uchwałę:

„Petycyę l. S. 646. gminy miejskiej Rohatyn o przyspieszenie regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem przeprowadzenia rokowań z c. k. Ministerstwem rolnictwa co do dalszej regulacyi tej rzeki między Rudą a Haliczem, oraz przedłożenia Sejmowi odnośnych projektów ustaw na najbliższej sesyi.“

Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa uczyniło zadość żądaniu Wydziału krajowego i wydelegowało do zbadania sprawy w maju 1894. c. k. nadradcę budownictwa p. Romualda Iszkowskiego, który wspólnie z delegatem c. k. Namiestnictwa, oraz delegatami Wydziału krajowego i Reprezentacyi powiatu Rohatyńskiego zwidził całą przestrzeń Gniłej Lipy.

Gdy z przeprowadzonego dochodzenia, którego wynik uwidocznia załączony ·/. protokół, okazało się, że regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy między Rudą a Bursztynem jest nagłą, a przy tem możliwszą do przeprowadzenia bez względu na dolną przestrzeń postanowiliśmy ponownie przedłożyć w tej sprawie projekt ustawy Wysokiemu Sejmowi.

Z uwagi na doświadczenia zrobione przy wykupnie młynów dla regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy, a mianowicie przy młynie w Brzuchowicach, za którego zniesienie fundusz regulacyjny zobowiązanym został przez władze polityczne do uiszczenia wynagrodzenia blisko cztery razy wyższego nad wartość wypośrodkowaną z fatowanego dochodu, przeprowadził Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Rohatynie rokowania z właścicielami młynów położonych na środkowej przestrzeni tej rzeki, rezultat zaś tych roko-

wań okazał, że właściciele zamiast wstawionych do kosztorysu z roku 1886. wartości, które wypośrodkowano z fasyj, w sumie 64.157 60 ct. zażądali wynagrodzenia 125.000 zł., czyli 60.842 zł. 60 ct. ponad kosztorys.

Jakkolwiek żądane przez właścicieli wynagrodzenie dosięga prawie dwukrotnej wartości obliczonej według fatowanego czystego dochodu, to jednak z uwagi, że to wynagrodzenie mniej więcej odpowiada rzeczywistej wartości mających się wykupić 4 młynów (w Kuniczach, Koniuszkach, Rohatynie i Zalipiu), a przy tem dla uniknięcia długotrwałego postępowania ekspropryacyjnego i ewentualnego przekroczenia kosztorysu Wydział krajowy proponuje podwyższenie sumy kosztorysowej o wykazaną różnicę na *346.000* zł. a. w.

Zgodnie z przyjętym już raz przez Wysoki Sejm projektem ustawy proponuje Wydział krajowy następujący rozkład kosztów:

a) 40% na kraj w kwocie 138.400 zł.

b) po 30% na państwowy fundusz melioracyjny i konkurencyą, t. j. po 103.800 zł.

Ze względu na dość wysoką sumę kosztorysową, a przytem trudność uzyskania potrzebnej liczby robotnika w tamtejszej okolicy zamierza Wydział krajowej przeprowadzić tę regulacyę w ciągu lat siedmiu, przy którym to okresie budowy wynosiłby roczny datek kraju 19.771$^{3}/_{7}$ zł., datek zaś państwowego funduszu melioracyjnego i konkurencyi po 14.828 zł. 57 ct.

Powołując się co do uzasadnienia projektu i rentowności przedsiębiorstwa na przedłożone w r. 1887. sprawozdanie techniczne (alegat 14 Sprawozdania melior. Wydziału kraj. z r. 1887—8.), mamy zaszczyt upraszać Wysoki Sejm o przyjęcie projektu ustawy o regulacy środkowej sekcyi Gniłej Lipy, oraz o wstawienie na ten cel I. raty zasiłku krajowego do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895. w kwocie okrągłej 19.771 zł. w. a.

V. Konserwacya krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych

(regulacya Trześniówki).

W myśl obowiązujących specyalnych ustaw melioracyjnych prowadzenie robót konserwacyjnych. zarówno jak i zarząd funduszów konserwacyjnych przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych należy do Wydziału krajowego.

Do funduszów konserwacyjnych wpływać mają, w myśl tych ustaw, przedewszystkiem kwoty osiągnięte ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów (starych łożysk), następnie zaś dochody z wydzierżawiania skarp rzek — względnie wałów ochronnych; co się tyczy zaś rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane (spółki wodne), ewentualne utworzenia w tym celu osobnych spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych do konserwacyi wykonanych budowli, dalsze postanowienia wydane być mają w drodze ustawodawstwa krajowego.

Do tych krajowych przedsiębiorstw, dla których przedewszystkiem winna być wydaną ustawa konserwacyjna, należy regulacya rzeki

Trześniówki w powiecie Tarnobrzeskim, przy której roboty programowe już w r. 1891. zostały ukończone, roboty zaś uzupełniające, jak rowy osuszające i szluzy do nawodnienia w ciągu lat 1892 do 1894. zostały w zupełności wykonane.

Stósownie do postanowienia §. 6. ustawy z d. 11. czerwca 1887. Dz. u. kraj. Nr. 43, która miała za przedmiot tę regulacyą, proponuje Wydział krajowy zamieszczenie w ustawie konserwacyjnej:

1) przepisów normujących rozkład kosztów utrzymania na kraj i spółkę wodną;

2) przepisów mających na celu z jednej strony ochronę wykonanych budowli od uszkodzeń dla możliwego zredukowania kosztów utrzymania, z drugiej zaś strony obronę wałów ochronnych w czasie powodzi.

Co się tyczy rozkładu kosztów utrzymania, Wydział krajowy sądzi, że ze względu na charakter przedsiębiorstwa krajowego, wypada pokryć z funduszu krajowego przynajmniej 50% kosztów utrzymania, nadto zaś koszta zarządu (pomocy technicznej do sporządzania kosztorysów, kontroli i kolaudacyi robót konserwacyjnych), zwłaszcza że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. kwietnia 1892. pomoc techniczna biura melioracyjnego udzielaną bywa na koszt funduszu krajowego nawet dla melioracyj prywatnych. W ten sposób fundusz konserwacyjny opłacałby straż rzeczną, część kosztów utrzymania konduktora mającego się ustanowić dla całej grupy przedsiębiorstw melioracyjnych w powiecie Tarnobrzeskim, oraz koszta naprawy brzegów, wałów i objektów.

Wedle dotychczasowych doświadczeń dochód z wydzierżawienia wałów ochronnych na Trześniówce wystarcza na opłacenie strażników rzecznych, zwyczajne zaś roczne koszta naprawy budowli wynoszą około 1.000 zł. Na tej więc podstawie proponuje Wydział krajowy wymiar datków konserwacyjnych kraju i spółki wodnej na przeciąg pierwszych lat trzech od r. 1895. do r. 1897. w wysokości po 500 zł., w następnych natomiast latach w wysokości przecięcia z trzech lat ostatnich.

Z uwagi, że na Wiśle i jej dopływach zdarzają się często powodzie zatorowe i letnie, które mogą znacznie uszkodzić wykonane budowle i spowodować nadzwyczajny wydatek, należy w ustawie konserwacyjnej zapewnić utworzenie funduszu rezerwowego na podobne nadzwyczajne wydatki wywołane klęskami elementarnemi. Do tego celu najodpowiedniej będzie zużytkować zapasy dotychczasowe funduszu konserwacyjnego, uzyskane ze sprzedaży starych łożysk i wydzierżawiania trawy na wałach, oraz coroczne nadwyżki datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę.

Dla ściągania datków konkurencyjnych na konserwacyą nie proponuje Wydział krajowy zawiązywania nowej spółki wodnej, ani też ustanawiania nowej miary dla rozkładu datków, gdyż oznaczona w statucie obowiązującym miara według klas zagrożenia, okazała się odpowiednią, a przytem zmiana katastru konkurencyjnego obciążyłaby spółkę znacznymi kosztami.

Co się tyczy wydania zarządzeń potrzebnych dla ochrony wykonanych budowli, oraz obrony grobel w czasie powodzi, pozwalamy sobie zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na postanowienia pruskiego ustawodawstwa wałowego (ustawa z d. 28. stycznia 1848., instrukcya z dn. 24 sierpnia 1850. o tworzeniu związków wałowych i Najwyższe rozporządzenie z d. 14. listopada 1853.), które mimo wydania nowej ustawy wodnej pozostały niezmienione, oraz na postanowienia kroackiej ustawy wodnej z d. 31. grudnia 1891., wraz z rozporządzeniem wykonawczem do tej ustawy z d. 8. października 1892.

W celu ochrony wałów i łożysk rzek od uszkodzeń, oraz zapewnienia trwałości i wytrzymałości wykonanych budowli, wzbroniono w tych ustawach:

a) w terenie ochronionym wałami:

1. orać grunt, lub zasadzać go drzewami w pewnej odległości od wałów (1 metr w Prusiech, 5 metrów w Kroacyi);

2. kopać doły dla wydobywania kamieni, piasku, torfu i gliny, dalej stawy, studnie i inne zagłębienia na odległość 75 m. (w Prusiech), względnie 10 do 20 metrów (w Kroacyi) od wałów, fundamenty zaś pod budynki na odległość 18·5 metrów od wałów (w Prusiech);

3. orać lub wypasać brzeg rowów osuszających na szerokość 0·6 m., która winna być zadarnioną;

4. sadzić drzewa lub stawiać płoty w odległości 1 m. od brzegu rowów;

5. sypać jakiekolwiek wały;

b) w profilu indemnizacyjnym rzek:

1. orać grunt w odległości 3·76 m. od wałów lub brzegów;

2. stawiać wały poprzeczne, sadzić wysokie drzewa i wznosić budowle, które zwężają profil i wstrzymują lody;

3. sadzić wikle na brzegach wystających.

Konserwacya i obrona grobel w czasie powodzi prowadzoną jest w Prusiech przez osobnych inspektorów (techników), który ma do dyspozycyi niższe organa techniczne (podmajstrzych) dla nadzoru robót, oraz po 2 przysięgłych (wójtów) wałowych, wybieranych z pośród członków związku na każdy okręg wałowy dla kontroli podmajstrzych, oraz porządkowania ludzi, fur itp. przy obronie wałów.

Przy zbliżaniu się lodów, lub gdy woda dosięgnie stopy wałów, mają być wały pilnowane przez najętych strażników, w razie zaś grożącego niebezpieczeństwa obowiązani są członkowie związku (spółki) na polecenie prezesa związku (Deichhauptmann) dostarczyć potrzebnych ludzi, fur, posłańców konnych i materyałów. Ludność każdej miejscowości oznaczoną ma słupami kamiennymi lub palikami przestrzeń wału, której ma bronić. Materyały może prezes związku polecić wywieźć na wały, nim jeszcze wielka woda nadejdzie.

Deski, faszyny i pale opłaca fundusz wałowy, resztę zaś materyałów (nawóz, słomę itp.), tudzież robociznę rozkłada się na członków związku.

W razie potrzeby cała ludność związku wałowego musi wystąpić do obrony z wyjątkiem słabowitych i chorych osób, kobiet i dzieci poniżej lat szesnastu. Obrona ta jest bezpłatną.

Każdy członek związku wezwany do obrony wałów musi się sam zaopatrzyć w łopatę i siekierę, resztę narzędzi, jak: taczek, latarni itp. dostarczyć muszą gminy i właściciele dóbr. Kto się usuwa od pełnienia straży, płaci karę od 5 groszy srebrnych do 3 talarów. Za niedostarczenie przepisanych materyałów lub fur płaci winny do kasy wałowej:

a) na furę nawozu	5 talarów	— gr. sr.
b) „ snop słomy	—	6 „ „
c) „ furę	5 talarow	— „ „
d) „ posłańca konnego . . .	3 „	— „ „

e) za niezupełnie, lub źle dostawione materyały ad a) i b) połowę oznaczonej powyżej grzywny. Oprócz tego opieszały członek związku obowiązanym jest do uzupełnienia dostawy, względnie do zwrotu kosztów materyałów zakupionych na jego rachunek.

Ważniejsze z powyższych postanowień, o ile uważaliśmy je za niezbędne dla ochrony wykonanych budowli, pozwoliliśmy sobie wstawić do ustawy konserwacyjnej dla regulacyi Trześniówki, pozostawiając wydanie dalszych policyjnych przepisów rozporządzeniu wykonawczemu.

Z uwagi, że o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, ustawa konserwacyjna dla regulacyi Trześniówki jest pierwszym tego rodzaju projektem w tej części Monarchii, przedłożyliśmy ją odezwą z d. 12. grudnia 1894 l. 43.043 za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wys. c. k. Ministerstwu rolnictwa, ewentualnych zaś uwag c. k. Rządu nie omieszkamy zakomunikować komisyi, której Wysoki Sejm tę sprawę przydzieli.

Co się tyczy stanu funduszu regulacyjnego Trześniówki, to wedle sporządzonego przez oddział rachunkowy zamknięcia wynosił niedobór na dniu 8. października 1894 *2.152 zł. 83 ct.*

Niedobór ten zostanie pokrytym z zapasów funduszu konserwacyjnego wynoszących z końcem r. 1893 3.333 zł. 40 ct., tem bardziej, że spowodowanym on został robotami ściśle konserwacyjnemi w latach 1893 i 1894.

VI. Uzasadnienie rubryki XIII. wydatków preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

Uzasadniając w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag 16) preliminarz rub. XIII. wydatków na r. 1894; zaznaczyliśmy że z preliminowanych wówczas wydatków w sumie 463.295 zł. kwotę około 80.000 zł. uważać należy za przemijającą, spowodowaną klęskami powodziowemi, które wpłynęły na podwyższenie zasiłków na lokalne regulacye rzek niespławnych, oraz wykonanie mniejszych melioracyj subwencyonowanych z państwowej dotacyi melioracyjnej.

Na rok 1895 preliminuje Wydział krajowy rub. XIII. wydatków

w sumie	589.657 zł.
która w obec kwoty uchwalonej na r. 1894 . .	451.735 „
okazuje podwyższenie	*137.922 zł.*

a łącznie z powyższą kwotą 80.000 zł., okrągło *218.000 zł.*

Podwyższenie to zostało spowodowanem:

1. wysoką dotacyą na lokalne regulacye rzek niespławnych w kwocie 119 066 zł., która podobnie jak w r. 1894 okazuje nadwyżkę około 60.000 zł. nad przeciętny wydatek z lat poprzednich, a to z powodu szkód zrządzonych wielkiemi wodami w roku bieżącym;

2. dotacyą 111.426 zł. wstawioną tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych na regulacyę systematyczną 2 rzek karpackich: Soły i Łomnicy w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894;

3. wyższą dotacyą na regulacyę Biały o 13.317 zł., gdyż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 4. kwietnia 1892, oraz rozporządzenia wykonawczego (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7. ex 1894) zasiłek krajowy na tę regulacyę został w ten sposób rozłożonym, iż zamiast w 15 różnych ratach rocznych po 40.653 zł. zasiłek ten ma być wypłaconym w pierwszych 3 latach budowy w ratach po 30.000 zł., w następnych zaś 12 latach (1895 – 1906) w ratach po $43.316^{2}/_{3}$ zł.

4. wyższą dotacyą 26.362 zł. na wykonanie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych z powodu zamierzonego w r. 1895 podjęcia pięciu nowych robót publicznych.

5. wreszcie wstawieniem dotacyi 5.000 zł. na pokrycie połowy kosztów utrzymania oddziału galicyjskiego państwowego biura hydrograficznego.

Wzrost tej rubryki wydatków jest więc wynikiem uchwał Wysokiego Sejmu i odpowiada potrzebie kraju rolniczego, bo jak to Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu o rezultatach osiągniętych z wykonania dotychczasowych publicznych robót melioracyjnych wykazał, roboty te bezpośrednio przyczyniają się do powiększenia produkcyi rolniczej, od której dalszy rozwój kraju na polu ekonomicznem jest zależny.

Co się tyczy poszczególnych pozycyj rub. XIII wydatków, to takowe zostały już przeważnie umotywowane w wyjaśnieniach do preliminarza; w niniejszem zaś sprawozdaniu uzasadnia się poz. 155. h, k, l, poz. 157., 158., 162. b, 164. c, d, 165., 166. i, k, m, n, poz. 166. a) i poz. 166.

Do poz. 155. h. Dotacya na utrzymanie dwóch elewów komasacyjnych przez 5 miesięcy w kwocie 500 zł. w. a. uzasadnioną jest w VII części niniejszego sprawozdania.

Do poz. 155. k. Na utrzymanie ekspozytury biura melioracyjnego w Tarnowie (najem lokalu, obsługę, opał i światło) wstawiono na rok 1895 dotacyą wyższą o 100 zł. w kwocie 300 zł. w. a., gdyż z powodu licznych zgłoszeń z tego okręgu przydzielono tej ekspozyturze w r. 1894. inżyniera adjunkta Józefa Gryzieckiego, w skutek czego kierownik ekspozytury utrzymywać musi większy lokal.

Do poz. 155. l. Kwota 500 zł. w. a. wstawiona tytułem I raty połowy stypendyum dla wykształcenia inżyniera melioracyjnego do kultury i eksploatacyi torfowisk (2.400 zł. w. a.), które ma być utworzonem po połowie z funduszu krajowego i państwowego, została uzasadnioną w I części tego sprawozdania.

Do poz. 157. i 158. W myśl §§. 36. i 37. ustanowy służby krajowej przyzwala Wysoki Sejm w Rubr. II. i X. budżetu krajowego coroczne dotacye na zaliczki i renumeracye dla urzędników i sług krajowych. Z dotacyj tych zamieszczonych w rub: II., oraz z funduszu dyspozycyjnego przyznawał Wydział krajowy w pewnych granicach zaliczki na płace i remuneracye także urzędnikom biura melioracyjnego. Gdy jednak ze wzrostem agend powiększył się personal biura melioracyjnego, Wydział krajowy zmuszonym był odmawiać urzędnikom tego biura tak zaliczek na płace z Rub. II., jak i remuneracyj z funduszu dyspozycyjnego.

Zaliczki na płace mogłyby być udzielane tylko z pozycyi płac, zwrotne w ciągu tego samego roku, zatem w drugiej połowie roku z powodu szybkiego ściągania bez tej skutecznej pomocy, jako innym urzędnikom przypada w udziale, remuneracye zaś mógł Wydział krajowy udzielać urzędnikom biura melioracyjnego tylko z funduszów budowy, i to za poprzedniem zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Z uwagi, że to wykluczenie urzędników biura melioracyjnego od korzystania z zaliczek na płace, oraz remuneracyj świątecznych doprowadza do miernego traktowania urzędników krajowych, z uwagi dalej, że personal biura melioracyjnego, do którego Wydział krajowy stawia wyższe wymagania, znajduje uznanie tak w kraju, jak i u władz centralnych, Wydział krajowy pozwala sobie upraszać Wysoki Sejm o wstawienie w tych pozycyach rub. XIII dotacyi 1.000 zł. na zaliczki na płace, a 2.000 zł. w. a. na remuneracye dla urzędników biura melioracyjnego, podobnie jak to ma miejsce w rub. X. przy personalu drogowym.

Do poz. 162. b. Odezwą z d. 1. lipca 1894. l. 36.854. zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych postanowiło zorganizować państwową służbę hydrograficzną, która się ma zajmować obserwacyami hydrograficznemi i ombrometrycznemi oraz wyniki tych obserwacyj opracowywać dla użytku przy wykonywaniu regulacyi wód i melioracyj rolnych. W tym celu utworzonem zostało przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych biuro centralne pod kierunkiem c. k. nadradcy budownictwa pana Romualda Iszkowskiego, w ciągu zaś r. 1895. zorganizowane będą przy Rządach krajowych oddziały krajowe tego biura. Koszta biura centralnego i połowę kosztów utrzymania oddziałów krajowych pokrywać będzie skarb państwa, pokrycia zaś 58% kosztów oddziałów krajowych domaga się c. k. Ministerstwo z funduszów krajowych.

Koszta utrzymania krajowej służby hydrograficznej w Galicyi oblicza c. k. Namiestnictwo w przybliżeniu jak następuje:

1) Płace personalu (1. nadinżyniera, 1. inżyniera, 2. praktykantów i 1. pomocnika)		5.000 zł.
2) Wynadrodzenie za obserwacye		
a) 200 płatnych obserwatorów ombrometrycznych po 15 zł.	3.000 zł.	
b) 100 dtto wodoskazowych po . .	2.000 „	5.000 „
Do przeniesienia .		10.000 „

Z przeniesienia 10.000 zł.

3) Uzupełnienie instrumentów, pomiary hydrometryczne (3.000 zł.), druki, papier i inne nieprzewidziane . 4.500 „

razem . . 14.500 zł.

z czego na kraj przypadłoby 50% t. j. . . . 7.250 zł.

W uznaniu wielkiej doniosłości dla kraju tej instytucyi, tudzież znakomicie obmyślonej organizacyi biura i jego oddziałów, postanowiliśmy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie 50% kosztów utrzymania oddziału galicyjskiego pod warunkiem, jeżeli wyniki obserwacyj i studyów odnoszących się do rzek galicyjskich będą publikowane w języku polskim i 50 egzemplarzy tych publikacyj oddawanych będzie do użytku Wydziału krajowego, oraz jeżeli oddział galicyjski w miarę potrzeby i uchwalonego przez Wysoki Sejm programu regulacyi wód w kraju przy prowadzeniu studyów hydrometrycznych uwzględniać będzie żądania Wydziału krajowego. Postanowienie to podaliśmy po wiadomości c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 10. lipca 1894. l. 35999 a zarazem zażądzaliśmy udzielenia dokładnego preliminarza kosztów na rok 1895.

Ponieważ dotychczas nie nadesłało Wys. c. k. Ministerstwo spraw zewnętrznych żądanego zestawienia kosztów, a galicyjski oddział biura hydrograficznego rozpocznie swą działalność mniej więcej dopiero w połowie r. 1895., zatem pozwoliliśmy sobie wstawić do preliminarza na r. 1895. dotacyę na ten cel w kwocie 5.000 zł. i upraszamy Wysoki Sejm o powzięcie zasadniczej uchwały co do pokrywania połowy kosztów utrzymania galic. służby hydrograficznej.

O ile dotacya 2.750 zł. (w poz. 162. a) na utrzymanie krajowych stacyj ombrometrycznych i wodoskazowych, tudzież odnośne publikacye, w skutek objęcia przez c. k. Rząd administracyi tych obserwacyj ulegnie redukcyi, zależeć będzie od przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem. Na razie jednak upraszamy Wysoki Sejm o utrzymanie tej pozycyi, gdyż i w r. 1895. obserwatorzy krajowi z tej dotacyi muszą być opłacani, oraz koszta druku wyników obserwacyj na rok 1894 również z tej dotacyi będą pokryte.

Do poz. 164. c, d. Zasiłki 40% na regulacyę Soły w kwocie 47.733 zł. i na regulacyę Łomnicy w kwocie 63.693 zł. zostały uzasadnione w IV. części niniejszego sprawozdania.

Do poz. 165. Odezwą z d. 15. grudnia 1894. l. 97449 zażądało c. k. Namiestnictwo w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. października 1882 na regulacye lokalne Soły, Skawy, Raby, Dunajca, Wisłoki, Wisłoka, Sanu, Swicy, Sukiela, Łomnicy i Bystrzycy zasiłków krajowych w sumie 113.063 zł. 57 ct. na premiowanie zaś zawiklenia odsypisk dotacyi 1.000 zł., razem 114.063 zł. 57 ct. Zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa uprasza Wydział krajowy Wysoki Sejm o uchwalenie tej dotacyi w kwoci okrągłej 114.066 zł., oraz dotacyi do dyspozycyi Wydziału krajowego w kwocie 5.000 zł.

Uzasadnienie tych zasiłków znajduje się w udzielonym przez
Aleg. 3 a i 3 b. c. k. Namiestnictwo wykazie, który załączamy pod 3 a, rezultat zaś lokalnych regulacyj wykonanych w r. 1893 w załączniku *3 b.*

Do poz. 166. i, k, m, n. Potrzebę dotacyj na 4 nowe przedsiębiorstwa melioracyjne uzasadnione w IV. części niniejszego sprawozdania.

Do poz. 166. a) Dotacya 500 zł. na konserwacyę robót regulacyjnych na rzece Trześniówce uzasadniono w V części tego sprawozdania.

Do poz. 167. a. (Regulacya Czeczwy pod Strutynem wyżnim).

W skutek kilkakrotnych podań wnoszonych od r. 1892. przez gminę Strutyn wyżni, a popartych przez Wydział powiatowy w Dolinie, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektów lokalnej regulacyi Czeczwy w tej gminie dla ochrony domów zagrożonych zerwaniem.

Wedle projektu sporządzonego przez inżyniera-adjunkta Seweryna Nowakowskiego wynoszą koszta budowy 4.200 zł.

Gdy interesowana gmina uchwałą z dnia 2. lipca 1894. zobowiązała się pokryć $^1|_3$ część kosztów, a c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 6. listopada 1894. l. 63.159 oświadczyło gotowość przyczynienia się takiem samem datkiem do kosztów budowy, pozwoliliśmy sobie wstawić na ten cel do preliminarza funduszu kraj. na r. 1895. zasiłek $33^1/_3\%$ w kwocie 1,400 zł., o którego uchwalenie Wysoki Sejm upraszamy.

Do poz. 167. b. Jak w sprawozdaniu melioracyjnem z r. 1893. (pag. 11.) mieliśmy zaszczyt zdać sprawę, zamierzonem jest w r. 1895. wykonanie ostatniej (III.) grupy robót regulacyjnych na Lubaczówce poniżej wsi Monasterza kosztem 2.550 zł., do których państwowa dotacya melioracyjna, fundusz krajowy i powiat Jarosławski datkami po $33^1|_3\%$ mają się przyczynić. Nadto okazała się potrzeba uzupełnienia wykonanych przez powiat Jarosławski przy pomocy kraju i państwa robót regulacyjnych na tej rzece powyżej mostu powiatowego w Monasterzu, którego koszta obliczono na 1.300 zł.

Pierwsza z tych robót wymaga przerobienia projektu stosownie do żądania c. k. Ministerstwa rolnictwa wyrażonego w reskrypcie z d. 6. listopada 1893 l. 18.292|2.643.

W oczekiwaniu, że uzupełnienie projektu w roku 1895. będzie uskutecznionem a roboty przyjdą do wykonania, pozwoliliśmy sobie wstawić na ten cel $33^1|_3\%$ zasiłek krajowy w łącznej kwocie 1.284 zł.

Do poz. 167. c. Dotacyą 1.200 zł., jako uzupełnienie $33^1|_3\%$ zasiłku krajowego na regulacyę Łęgu w gminach Kopcie i Wilcza wola powiatu kolbuszowskiego, uzasadniono w II. części tego sprawozdania.

Do poz. 167. d. Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w Rudniku i Korsowie wstawiono w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z d. 6. kwietnia 1892., względnie z d. 23. września 1892. zasiłki po 1.000 zł. Zamiast zasiłków po 1000 zł, dla stacyi doświadczalnych w Ludzimierzu i Czarnym Dunajcu (uchwalonych przez Wys. Sejm d. 7. lutego 1894) wstawiono zasiłek 1.000 zł. dla stacyi w Nowym Targu, gdyż jak to wyjaśniono w I. części tego sprawozdania, urządzono w r. 1894. pole doświadczalne dla kultury i eksploatacyi torfowisk w tej miejscowości.

Na doświadczenia z kulturą torfowisk w Olesku i na Podolu (w Chorostkowie) nie wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1895. żadnej dotacyi, gdyż roboty zostaną podjęte w tych miejscowościach dopiero w r. 1895. i na ten cel wystarczą zasiłki po 1.000 zł. uchwalone w poz. 151 g. budżetu z r. 1894.

Do poz. 167. e. Na zakupno 5 pras drenarskich z przyborami wstawiono w tej pozycyi trzecią ratę 5.000 zł. w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 6. kwietnia 1892.

Do poz. 167. f. Do dyspozycyi Wydziału krajowego wstawiono w tej pozycyi, jak na r. 1894. dotacyę 10.000 zł., z której udzielone będą $33^{1}/_{3}\%$ zasiłki na wykonanie mniejszych melioracyj w myśl specyalnych uchwał Wysokiego Sejmu powziętych na poprzednich sesyach na skutek licznych petycyj, a to w miarę wygotowania odnośnych projektów technicznych i pod warunkiem równoczesnego subwencyonowania z państwowej dotacyi melioracyjnej.

VII. Czynności biura melioracyjnego od 1. lipca 1893. do 30. czerwca 1894.

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych.

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye lokalne			Uwaga
		na długości w kilomtr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami (w morgach)	drenowanie (w morgach)	nawodnienie (w morgach)	
1	Wydział krajowy, obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. Krakowskim	9·9	—	—	—	—	
2	— regulacyą Czarnego Dunajca	3·2	—	—	—	—	
3	— obwałowanie Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim	4·4	—	—	—	—	
4	— regulacya dopływów Trześniówki	1·5	—	—	—	—	
5	— uzupełnienie regulacyi Łęgu	24·2	—	—	—	—	
6	— regulacya górnego Dniestru	22·6	—	—	—	—	
	i dopływu Tyśmienicy	2·8	—	—	—	—	
7	— kolmatacya bagien nadniestrzańskich	—	7.560	—	—	—	
8	— regulacya potoku Żeżawy	15·1	2.000	—	—	—	
9	— regulacya Tyśmienicy pod Michałowicami	2·0	—	—	—	—	
10	— regulacya Czeczwy pod Strutunem wyżnim	2·5	—	—	—	—	
11	— regulacya Bystrzycy pod Sołotwiną	5·0	—	—	—	—	
12	— regulacya Bugu pod Buskiem	1·0	—	—	—	—	
13	— regulacya Pełtwi (dopływy)	49·8	3.562	—	—	—	
14	Miasto Rzeszów, regulacya Mikoszki	2·3	—	—	—	—	
15	Osuszenie gruntów między Przemyślem a Medyką (konkurencya)	12·0	—	—	—	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilomtr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye lokalne: drenowanie (w morgach)	Melioracye lokalne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
16	J. E. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	—	—	—	30	—	
	Tarnowcu .	—	—	—	42	—	
	Klikowy .	—	—	—	—	58	
17	Fundacya St. hr. Skarbka w Żydaczowie .	4·0	—	—	—	—	
18	Juliusz Tustanowski w Oskrzesińcach . .		—	180	—	—	
19	J. E. Jan hr. Tarnowski w Dzikowie . .	—	—	—	55	—	
20	Waleryan Krzeczunowicz w Prusach . .	—	—	—	45	—	
21	Karol Wiszniewski w Dobrzanach . .	—	—	—	125	—	
22	Kazimierz Jaworski w Ostrowczyku . .	—	—	25	—	—	
23	J. E. Kazimierz hr. Badeni:						
	a) w Humniskach . ,	—	—	—	130	—	
	b) w Pobużanach . .	—	—	—	300	—	
	c) w Wierzblanach .	—	—	—	40	—	
24	Jan Paygert w Jamnem	—	—	—	—	60	szkic sporządzony na miejscu
25	Zdzisław Obertyński w Hujczu . . .	—	—	—	32	—	
26	Tadeusz hr. Harsdorf w Świstelnikach . .	—	—	70	—	—	
27	Kazimierz Gołębski w Czeremchowie . .	—	—	—	120	—	
28	Władysław Niwicki w Mołodyńcach . .	—	—	110	—	—	
29	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach . .	—	—	—	105	—	
30	Julian hr. Brunicki w Wierczanach . .	—	—	—	75	—	
31	Elżbieta hr. de Vauz w Chochrowie . .	—	—	—	85	—	
32	Stanisław Śnieżko w Lubelli , . . .	—	—	60	—	20	osuszenie wytyczono
33	Józef hr. Bieliński w Sierczy . . .	—	—	—	8	—	
34	Ignacy Ostrzeszewicz w Chorągwicy , .	—	—	—	20	—	
35	Władysław Haller w Polance	—	—	—	31	—	
	— Monowicach . . .	0·8	—	—	—	142	stawy rybne
36	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	25	—	
37	Herman Czecz w Kozach	—	—	—	17	—	
38	August hr. Potocki w Zatorze . . .	6·5	—	—	—	212	stawy rybne
39	Jan Skirliński w Liszkach	—	—	—	14	—	
40	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy . . .	—	—	—	15	—	
41	Adam Skrzyński:						
	a) w Libuszy . . .	—	—	—	3	—	
	b) w Zagórzanach . .	—	—	—	7	—	
	c) w Klęczanach . .	—	—	—	4	—	
42	Jan Götz w Pomianowy	—	—	—	22	—	
43	Dr. Franciszek Paszkowski w Toniach . .	—	—	—	12	—	
44	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	108	—	
45	Feliks Armatowicz w Łąkcie górnej . .	—		—	80	—	
46	Dr. Władysław Lisowski w Korabnikach .	—	—	—	138	—	
47	Władysław hr. Mycielski w Łuczanowicach .	—	—	—	96	—	
48	Stefan Wątorski w Rudawie	—	—	—	55	—	
49	Adolf Globus w Łodygowicach . . .	—	—	—	31	—	
50	Dr. Józef Rettinger w Nieporazie . .	—	—	—	—	5	
51	Dawid Mandelbaum w Wyciążu . . .	—	—	—	18	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilomtr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye lokalne: drenowanie (w morgach)	Melioracye lokalne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
52	J. E. Eustachy ks. Sanguszko w Krzyżu	—	—	—	44	—	
	Gumniskach	—	—	—	10	—	
53	Mikołaj hr. Rey w Grabinach	5·0	—	—	64	—	
54	Gmina Czarna, regulacya Czarny . . .	0·6	—	—	—	—	
55	Karol hr. Raczyński w Zawadzie . . .	2·0	—	—	—	—	
56	Wydział krajowy w Tropiszowie . . .	—	—	—	4	—	
57	Jan hr. Tarnowski:						
	w Chrząstowie . .	1·8	—	—	179	—	
	w Złotnikach . .	0·6	—	—	—	—	
	w Chorzelowie . .	—	—	—	21	—	
58	Ks. Aleksander Kwieciński:						
	a) w Lipinkach . .	—	—	—	47	—	
	b) w Wójtowy . .	—	—	—	35	—	
59	Dr. Adam Jordan:						
	a) w Więckowicach .	2·6	—	—	—	—	
	b) w Grabnie . .	—	—	—	23	—	
	c) w Rudce . . .	—	—	—	30	—	
60	Wydział krajowy, regulacya Więckówki .	2·9	—	—	—	—	
61	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi . . .	—	—	—	10	—	
62	Władysław Zaklika w Łękach dolnych . .	—	—	—	40	—	
63	Zdzisław hr. Tyszkiewicz:						
	w Kolbuszowy . .	—	24	—	72	—	
	w Widełce . . .	—	—	—	9	—	
64	Mieczysław Stojowski w Dyamencie . .	0·8	—	20	—	—	
65	Jan Błotnicki w Dzikowcu	—	—	—	5	—	
65	Gmina Lipnica (pow. Kolbuszowa) . .	2·8	—	—	—	—	
67	„ Sokołów „ „	6·7	—	—	—	—	
68	Wacław Oborski w Cyrance	1·3	—	—	—	—	
69	Eleonora ks. Lubomirska w Szczucinie .	1·0	—	—	—	97	
70	Zenon Słonecki w Jurowcach	—	—	—	19	—	
71	Józef hr. Potocki w Rymanowie . . .	—	—	—	—	122	
72	Duklan Słonecki w Kostarowcach . . .	—	—	—	61	—	
73	Dr. Władysław Kraiński w Niebocku . .	—	—	—	24	—	
74	Adam Wiktor w Załużu	—	—	40	—	—	
75	Kazimierz Trzciński w Gdyczynie . . .	—	—	—	40	—	
76	Stanisław Wysocki w Jasienicy . . .	—	—	—	24	5	
77	Stanisław Starowiejski w Ustrobnie . .	—	—	—	7	—	
78	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	20	—	—	
79	Władysław Rieger:						
	a) w Zimnowodzie . .	—	—	—	50	—	
	b) w Warzycach . .	1·0	—	—	—	23	
80	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	12	—	
81	Dr. Kanty Dzianott w Lubli	—	—	—	33	22	
82	Dr. Wincenty Kraiński w Leszczowatem .	—	·	—	42	—	
83	Kazimierz Stein w Hoszowie		—	—	10	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilometr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye lokalne: drenowanie (w morgach)	Melioracye lokalne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
84	Stanisław Agopsowicz w Błożwi . . .	—	—	—	86	40	
85	Jan hr. Potocki w Rymanowie . . .	1·5	20	—	—	—	regul. Taby
86	Wydział krajowy w Uhersku	1·8	—	—	31	—	Dla niż. szkoły rol.
87	Dawid Abrahamowicz:						
	a) w Siemianówce . .	—	—	30	—	—	
	b) w Krasowie . .	—	—	—	—	26	stawy rybne
88	Wanda Biesiadecka w Kleszczównie . .	—	—	—	—	102	
89	Antoni Chamiec w Skowiatynie . . .	—	500	—	—	—	
90	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchnie polnej	—	—	25	51	—	
91	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu . .	—	—	—	12	—	
92	Gmina Kniaże (pow. Śniatyn) . . .	1·0	—	40	—	—	
93	Ignacy Kosiński w Zamulińcach . . .	—	—	—	150	—	
94	Stanisław Jasiński w Pererowie . . .	—	—	—	80	—	
95	Julian kniaź Puzyna w Piadykach . .	—	—	—	40	—	
	— w Czarnołożcach	—	—	—	50	—	
96	Józef br. Brunicki w Hryniowcach . . .	—	—	—	100	—	
97	J. Ładomirski w Markowcach . . .	—	—	—	100	—	
98	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym . .	—	—	—	100	—	
99	Olimpia Podlewska w Czernicy , . .	—	—	—	—	40	
100	Edwin Hohendorff w Byszowie . . .	—	—	—	75	—	
101	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach .	—	—	—	24	—	
102	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach . .	—	—	—	20	—	
103	Gmina Tyśmienica (pow. Tłumacz) . .	—	—	15	—	—	
104	Władysław Przybysławski w Uniżu . .	—	—	40	—	—	
105	Seweryn br. Brunicki w Dubaniowicach .	—	—	—	300	—	
	Ogółem .	193·0	13666	675	4022	974	

Zdjęcia pod 3. do 32. i pod 105. wykonało biuro centralne, pod 1—2., tudzież pod 33. do 51. ekspozytura Krakowska, pod 52. do 69. ekspozytura Tarnowska, pod 70. do 85. ekspozytura Sanocka, wreszcie pod 86. do 104. ekspozytura Kołomyjska.

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilomtr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne (w morgach): osuszenie rowami	Melioracye lokalne (w morgach): drenowanie	Melioracye lokalne (w morgach): nawodnienie	Uwaga
1	Wydział krajowy, obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. krakowskim	9·9	—	—	—	—	
2	— regulacya Bugu pod Buskiem	1·0	—	—	—	—	
3	— „ Pełtwi	—	—	—	—	—	kontynuowano
4	— „ Przegnojówki	12·8	3.289	—	—	—	
	i dopływów	25·7	—	—	—	—	
5	— osuszanie bagien Stojanowskich	54·5	5.160	. .	—	—	
6	— regulacya Moszczanki	14·0	2.200	—	—	—	
7	— „ Tyśmienicy w Michałowicach	2·0	—	—	—	—	
8	— „ Bystrzycy pod Sołotwiną	5·0	—	—	—	—	
9	— „ Czeczwy pod Strutynem wyżnim	2·5	—	—	—	—	
10	— projekt uzupełnienia regulacyi Łęgu	24·2	—	—	—	—	
11	— osuszenie gruntów między Przemyślem a Medyką	9·2	—	—	—	—	
12	J. E. Eustachy ks. Sanguszko:						
	a) w Gumniskach	—	—	—	30	—	
	b) w Tarnowcu	—	—	—	42	—	
13	Seweryn hr. Brunicki w Dubaniowicach	—	—	—	190	—	
14	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawicach	—	—	—	122	—	
15	Waleryan Krzeczunowicz w Prusach	—	—	—	45	—	
16	J. E. Kazimierz hr. Badeni:						
	a) w Pobużanach	—	—	—	220	—	
	b) w Wierzblanach	—	—	—	137	—	
17	Julian hr. Brunicki w Wierczanach	—	—	—	69	—	
18	Elżb. br. de Vaux w Chodorowie	—	—	—	70	—	
19	Józef hr. Bieliński w Sierczy	—	-	—	8	—	
20	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	53	—	
21	Władysław Haller:						
	a) w Polance	—	—	—	31	—	
	b) w Monowicach	—	—	—	—	142	stawy
22	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	24	—	
23	German Czecz w Kozach	—	—	—	17	—	
24	Jan Skirliński w Liszkach	—	—	—	23	—	
25	August hr. Potocki w Zatorze	6·5	—	—	—	212	stawy
26	Wład. hr. Mycielski w Łuczanowicach	—	—	—	24	—	
27	Jan Götz w Pomianowy	—	—	—	22	—	
28	Dr. Franc. Paszkowski w Toniach	—	—	—	10	—	
29	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	13	—	
30	Dr. Józef Rettinger w Nieporazie	—	—	—	—	5	
31	Stefan Wątorski w Rudawie	—	—	—	55	—	
32	Adam Skrzyński w Libuszy	—	—	—	3	—	chmielnik
33	Ignacy Ostrzeszewicz w Chorągwicy	—	—	—	20	—	
34	Stanisław Żeleński w Dąbrowy	—	—	7	—	—	kultura torfu
35	Wydział kraj., przerobienie projektu kanału ulgi Macocha—Soła	—	—	—	—	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye lokalne			Uwaga
		na długości w kilomtr.	na długości w kilomtr.	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
36	— regulacya Czarnego Dunajca . .	3·2	—	—	—	—	
37	J. E. Eustachy ks. Sanguszko:						
	a) w Krzyżu . .	—	—	—	22	—	szkic
	b) w Gumniskach . .	—	—	—	10	—	„
38	Gmina Czarna, regulacya pot. czarny . .	0·6	—	—	—	—	„
39	Karol hr. Raczyński w Zawadzie . .	2·0	—	—	—	—	„
40	Wydział krajowy w Tropiszowie . .	—	—	—	4	—	„
41	Jan hr. Tarnowski:						
	a) w Chrząstowie . .	1·8	—	—		—	„
	b) w Złotnikach . .	0·2	—	—	—	—	„
42	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi . .	—	—	—	10	—	„
43	Adam Jordan w Więckowicach . . .	2·9	—	—	—	—	„
44	Józef Łasiński w Rysiu	—	—	—	—	21	„
45	Mieczysław Stojowski w Dyameniu . .	0·8	—	—	—	—	„
46	Jan Błotnicki w Dzikowcu	—	—	—	5	—	„
47	Gmina Lipnica (pow. Kolbuszowa) . .	2·3	—	—	—	—	„
48	„ Sokołów „ „ . .	6·7	—	—	—	—	„
49	Wacław Oborski w Cyrance . . .	1·3	—	—	—	—	„
50	Jan hr. Potocki w Rymanowie . . .	1·6	20	—	—	—	„
51	Zenon Słonecki w Jurowcach . . .	—	—	—	25	—	„
52	Stanisław Ostaszewski w Klimkówce . .	—	—	—	54	23	„
53	Duklan Słonecki w Kostarowcach . .	—	—	—	60	—	„
54	Dr. Władysław Kraiński w Niebocku . .	—	—	—	24	—	„
55	Kazimierz Trzciński w Gdyczynie . .	—	—	—	40	—	„
56	Stanisław Wysocki w Jasienicy . . .	—	—	—	24	5	„
57	Stanisław Starowiejski w Ustrobnie . .	—	—	—	7	—	„
58	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	20	11	52	„
	Władysław Rieger:						
	a) w Zimnowodzie . .	—	—	—	50	—	„
59	*b)* w Warzycach . .	1·0	—	—		23	„
60	Józef Lesikowski w Łękach . . .	—	—	—	17	—	„
61	Dr. Kanty Dzianott w Lubli . . .	—	—	—	33	—	„
62	Dr. Wincenty Kraiński w Leszczowatem .	—	—	—	42	—	„
63	Kazimierz Stein w Hoszowie . . .	—	—	—	10	—	„
64	Stanisław Agopsowicz w Błozwi . . .	—	—	—	86	40	„
	Dawid Abrahamowicz:						
	a) w Siemianówce .	—	—	30	—	—	„
65	*b)* w Krasowie . .	—	—	—	—	26	stawy
66	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni pol. .	—	—	25	11	—	szkic
67	Antoni Chamiec w Skowiatynie . . .	—	500	—	—	—	„
68	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu . .	—	—	—	12	—	
69	Gmina Kniaże (pow. Śniatyn) . . .	—	—	40	—	—	„
70	Stanisław Jasiński w Pererowie . . .	—	—	—	80	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye lokalne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
71	Julian kniaź Puzyna:						
	a) w Piadykach	—	—	—	40	—	
	b) w Czarnołożcach	—	—	—	50	—	
72	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	12	—	szkic
73	Gmina Tyśmienica	—	—	15	—	—	"
74	Władysław Przybysławski w Uniżu	—	—	40	—	—	"
	Ogółem	191·7	11.169	177	1967	549	

Projekty pod 2 do 18 sporządziło biuro centralne, pod 1 i pod 19 do 36 ekspozytura krakowska, pod 65 do 74 zaś ekspozytura kołomyjska. Wykazane pod 37 do 49, względnie pod 50 do 64 szkice, które miały sporządzić ekspozytury tarnowska i sanocka, nie były przedkładane Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

C. Nadzorowano lub przeprowadzono roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

1. przy regulacyi Kisieliny (kierownictwo techniczne i kontrola),
2. " " Nowego Brnia " " "
3. " " Krzemienicy " " "
4. " " Łęgu " " "
5. przy obwałowaniu Wisły i Sanu kier. " "
6. przy regulacyi Biały i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (kierownictwo techniczne i kontrola),
7. przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (kierownictwo techniczne i kontrola),
8. przy regulacyi Bugu (kierownictwo techniczne i kontrola),
9. " " potoku Dumnego kier. " "
10. " " Złotej Lipy " " "
11. " osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (kier. techniczne i kontrola),
12. " " " Niskich (kontrola),
13. " " " Rudnickich "
14. " " " Oleskich "
15. przy regulacyi Wisłoka i Pielnicy "
16. przy konserwacyi robót regulacyjnych na Trześniówce (kierownictwo),
17. " " " " " Gniłej Lipie "

b) przy innych robotach publicznych i prywatnych:

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilomtr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye lokalne: drenowanie (w morgach)	Melioracye lokalne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
1	Wydział krajowy, regulacya pot. Czarny	5·6	—	—	—	—	
2	Osuszenie gruntów między Przemyślem a Medyką	9·2	—	—	—	—	
3	Wydział krajowy, regulacya Czeczwy pod Strutynem niżnim	2·0	—	—	—	—	
4	— regulacya Lubaczówki pod Zakopcami	1·2	—	—	—	—	
5	— regulacya Bugu pod Buskiem	1·0	—	—	—	—	
6	— drenowanie składów zboża we Lwowie	—	—	—	—	—	
7	Fundacya St. hr. Skarbka w Żydaczowie	7·0	—	—	—	—	
8	Juliusz Tustanowski w Oskrzesińcach	—	—	180	—	—	
9	Waleryan Krzeczunowicz *a)* w Prusach	—	—	—	45	—	
	b) w Jaryczowie	—	—	—	—	150	
10	Kazimierz Jaworski w Ostrowczyku	—	—	30	—	—	
11	JE. Kazimierz hr. Badeni *a)* w Żuratynie	25·0	—	—	—	—	
	b) w Pobużanach	5·0	—	—	—	—	
	c) w Busku		—	—	—	—	
	d) w Kupczu	2·0	—	—	—	—	
	e) w Jabłonówce	—	—	—	65	—	
12	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	3·0	—	—	—	—	
13	Jubian hr. Brunicki w Podhorcach	—	—	—	100	—	
14	Jan Paygert: *a)* w Streptowie	—	—	—	35	—	
	b) w Jamnem	2·5	—	—	—	—	
15	Jan Gnoiński w Cieszanowie	3·0	—	—	—	18	
16	Karol Wiszniewski w Dobrzanach	1·5	—	—	—	—	
17	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	120	—	—	
18	Gmina Nowy targ, konserwacya regulacyi Białego Dunajca	—	—	—	—	—	
19	Adam Skrzyński w Libuszy	—	—	—	90	—	
20	Stefan Wątorski w Rudawie	—	—	—	55	—	
21	Jan Götz w Okocimie	—	—	—	22	—	
22	Dr. Franciszek Paszkowski w Toniach	—	—	—	9	—	
23	Jan Skirliński w Liszkach	—	—	—	23	—	
24	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	53	—	
25	Stanisław Żeleński w Dąbrowie	—	—	3	—	—	kultura torfowa
26	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	15	—	
27	Wład. hr. Mycielski w Łuczanowicach	—	—	—	24	—	
28	Herman Czecz w Kozach	—	—	—	21	—	
29	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	27	—	
30	August hr. Potocki w Zatorze, Podolszu, Przeciszowie i Przyrębie	—	—	—	—	212	stawy
31	Władysław Haller w Manowicach	—	—	—	—	142	„
32	JE. Eustachy ks. Sanguszko: w *a)* w Krzyżu	—	—	—	22	—	
	b) w Gumniskach	—	—	—	10	—	
33	Mikołaj hr. Rey w Przyborowie i Grabinach	3·7	—	—	20	—	
34	Jan hr. Tarnowski: *a)* w Chrząstowie	1·8	—	—	—	—	
	b) w Złotnikach	0·2	—	—	—	—	

L. p.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilomtr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye lokalne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye lokalne: drenowanie (w morgach)	Melioracye lokalne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
35	Karol hr. Raczyński w Zawadzie . . .	2 0	—	—	—	—	
36	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi . . .	—	—	—	5	—	
37	Zdzisław hr. Tyszkiewicz: *a)* w Widełce .	—	—	—	2	—	
	b) w Kolbuszowy	—	—	—	14	—	
38	Jadwiga Straszewska w Lipnikach. . .	0·3	—	—	—	20	
39	Probostwo w Lipnikach (Wojtowa) . .	—	—	—	13	—	
40	Gmina Wojtowa (ogród szkolny) . . .	—	—	—	1	—	
41	Mieczysław Stojowski w Dyameniu . .	0·8	—	—	—	—	
42	Gmina Lipnica (pow. Kolbuszowa) . . .	1·5	—	—	—	—	
43	Gmina Sokołów (pow. Kolbuszowa) . .	6·7	—	—	—	—	
44	Wacław Oborski w Cyrance	1·3	—	—	—	—	
45	Wydział krajowy w Tropiszowie . . .	—	—	—	21	—	
46	Józef hr. Potocki w Rymanowie . . .	1·5	20	—	—	—	rozpoczęto
47	Zenon Słonecki w Jurowicach . . .	—	—	—	25	—	
48	Dr. Władysław Kraiński *a)* w Niebocku. .	—	—	—	22	—	
	b) w Jabłonce . .	—	—	—	17	—	
49	Duklan Słonecki w Kostarowcach . . .	—	—	—	60	—	
50	Kazimierz Trzciński w Gdyczynie . . .	—	—	—	40	—	
51	Stanisław Wysocki w Jasienicy . . .	—	—	—	23	5	
52	Stanisław Starowiejski w Ustrobnie . .	—	—	—	3	—	
53	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	20	30	15	
44	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	17	—	
55	Dr. Kanty Dzianott w Lubli	—	—	—	25	—	
56	Stanisław Agopsowicz w Błozwi . . .	—	—	—	—	15	
57	Andrzej ks. Lubomirski w Gorliczynie . .	—	—	30	20	—	
58	Feliks Gniewosz w Nowosielcach . . .	—	—	15	—	—	
59	Stanisław Ostaszewski w Klimkówce . .	—	—	5	—	—	
60	Kazimierz Horodyński w Żabińcach . .	0·9	—	—	—	2	staw
61	Zofia Cielecka w Słobódce dżuryńskiej . .	—	—	87	—	—	
62	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz w Załuczu . .	—	—	100	—	—	
	— w Drahasymówce	—	—	120	—	—	
63	Gmina kniarze (pow. Śniatyn) . . .	—	—	40	—	—	
63	Julian kniaź Puzyna w Czarnołożcach . .	—	—	—	35	—	
65	JE. Jan hr. Tarnowski w Miechocimie . .	—	—	—	57	—	
	Ogółem .	88·7	20	750	1066	579	

Roboty wyszczególnione pod 1 do 17, tudzież pod 65 wytyczyło i nadzorowało biuro centralne, pod 18 do 31 ekspozytura krakowska, pod 31 do 45 ekspozytura Tarnowska, pod 46 do 59 ekspozytura Sanocka, wreszcie pod 60 do 64 ekspozytura kołomyjska.

D) Wykonano badania wstępne, lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej:

1) Komisyonowano:

a) wsprawie regulacyi Prutu pod Zabłotowem;
b) „ „ Łomnicy z dopływami;
c) „ „ Soły;
d) „ „ środkowej sekcyi Gniłej Lipy;
e) „ założenia stacyi doświadczalnej dla kultury torfowisk na bagnach Oleskich.

2) Sporządzono plany normalne wraz z przedmiarami suszarni i pieca dla subwencyonowanych fabryk drenarskich.

3) Sporządzano katastry konkurencyjne dla regulacyi Złotej Lipy i potoka Dumnego, oraz dla osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.

4) Sporządzono projekty:

a) wodociągu dla szkoły rolniczej w Czernichowie;
b) budowy II piętra nad starym pawilonem szpitala św. Łazarza w Krakowie;
c) budowy drogi powiatowej Nowy Targ — Sucha góra w Czarnym Dunajcu.

5. Prowadzono, lub nadzorowano budowę:

a) wodociągu w Czernichowie;
b) II piętra i konserwacyę szpitala św. Łazarza w Krakowie;
c) internatu dla szkoły rolniczej w Czernichowie;
d) kanału ulgi Macocha—Soła.

6) Przeprowadzono kolaudacye:

a) domu Rady powiatowej w Bochni;
b) budynków administracyjnych szpitala św. Łazarza w Krakowie;
c) naprawy wałów nadwiślańskich w pow. Krakowskim, Wielickim i Bocheńskim.

7) Sporządzono kataster konkurencyjny dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

8) Komisyonowano.

a) w sprawie udzielenia koncesyi na kanał ulgi Macocha-Soła;
b) w sprawie założenia stacyi doświadczalnej dla kultury torfowisk w powiecie Nowotarskim;
c) w sprawie wylewu Sanki i Morawicy w Budzyniu;
d) w sprawie przywrócenia komunikacyi między Nowym Targiem a Czarnym Dunajcem;
e) w sprawie zakupna hali maszyn wystawy lwowskiej dla składów krajowych.

9) Brano udział w komitecie budowy szkoły zawodowej ślusarskiej w Świątnikach.

10) Udzielano fachowej porady.

a) w sprawie zabezpieczenia brzegów potoku Czarna w Grabinach.
b) „ „ budowy jazu i młynówki w Lipnikach;
c) „ „ osuszenia gruntów i regulacyi potoku w Łękach doln.;
d) „ „ zasypania stawu w Tarnowie;

e) „ „ osuszenie budynków dworskich w Kąśny;
f) „ „ drenowania w Dzikowcu;
g) „ „ zabezpieczenia potoku na targowicy w Sokołowie;
h) „ „ melioracyj w Mielca i Cyrance.

11) Komisyonowano:
a) w sprawie osuszenia przedmieścia Zabłocie w Tarnowie;
b) „ „ założenia stawów rybnych w Czarny.

12) Udzielono fachowej porady:
a) w sprawie melioracyj w Rymanowie, Jasienicy i Hoszowie;
b) „ „ ubezpieczenia brzegów Jasiółki w Wietrznie, oraz Wisłoka w Krośnie i Bratkówce.

13) Wykonano podział pól dla komasacyi w Załużu i Markuszowy.

14) Komisyonowano:
a) w sprawie kanalizacyi Rymanowa i Posady sanockiej;
b) „ „ budowy jazu i młynówki w Srogowie;
c) „ „ zmiany mostu kolejowego dla odwodnienia gruntów w Warzycach;
d) „ „ wylewy Wisłoka we Wzdowie.

Badania i czynności pod 1 do 3) przeprowadziło biuro centralne, pod 4 do 9 ekspozytura krakowska, pod 10 i 11 eskpozytura Tarnowska, wreszcie pod 12 do 14 ekspozytura Sanocka.

Oprócz powyższych czynności pod A, B, C i D wykazanych prowadziło biuro melioracyjne referat wszystkich spraw wodnych i i melioracyjnych (łącznie z badaniem rachunków budowlanych.) kontrolowało krajowe stacye wodoskazowe i zajmowało się w ogóle sprawą obserwacyj hydrologicznych.

Nadto urzędnicy tego biura brali udział w obradach spółek wodnych, zajmowali się wykładami teorytecznemi na kraj. kursie praktycznym dozorców melioracyjnych i instruowali uczniów tego kursu w praktycznym wykonywaniu robót. Wreszcie nadmienia się, że urzędnicy biura zajęli się urządzeniem wystawy projektów kraj. biura melioracyjnego, oraz prac uczniów i środków naukowych kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych na powszechnej wystawie krajowej we Lwowie w r. 1894.

Zmiany w personalu biura melioracyjnego

W ciągu r. 1894. ubyły biuru melioracyjnemu dwie siły, mianowicie:

1) Inżynier-adjunkt Antoni Biegański, który z powodu dłuższej choroby w myśl statutu emerytalnego przeniesiony został w czasowy stan spoczynku (dekretem z d. 18. września 1894. l. 41.659);

2) Elew techniczny Franciszek Ksawery Pietraszkiewicz, który na własną prośbę uwolniony został ze służby krajowej (dekretem z d. 24. lipca, 1894. l. 38.775.)

Uzupełniając stopniowo uchwalony przez Wysoki Sejm etat osób biura melioracyjnego w granicach dotacyi na r. 1894. przyznanej, zamianował Wydział krajowy:

a) uchwałą z d. 20. lutego 1894. l. 9.682:

Iżynierami II. klasy dotychczasowych inżynierów-adjunktów: Pawła Dyrdonia, Tadeusza Gedla i Jana Haponowicza;

Inżynierem adjunktem dotychczasowego inżyniera-asystenta Sylwerego Strzelbickiego;

Inżynierem-asystentem dotychczasowego ewela technicznego Jana Pisza;

b) uchwałą z d. 18. września 1894. l. 41.659:

Inżynierem-adjunktem dotychczasowego inżyniera-asystenta Jana Haładeja;

Inżynierami-asystentami elewów technicznych: Juliana Misiakiewicza i Konstantego Wiśniewskiego:

Inżynierem-asystentem exstra statum kierownika regulacyi dolnej sekcyi Nowego Brnia Maryana Röhricha, którego pobory pokrywa fundusz regulacyjny.

Ukończonego słuchacza inżynieryi Władysława Brodowicza, który przy pomocy stypendyum rządowego ukończył jednoroczny kurs melioracyjny na akademii rolniczej w Poppelsdorf pod Bonn, zamianował Wydział krajowy dekretem z d. 24. sierpnia 1894. l. 45.131. elewem technicznym, w którym też celu Wysoki Sejm uchwalił w Rubr. XIII. na rok 1894. potrzebne adjutum.

W miejsce ubyłych 2 sił technicznych powiodło się Wydziałowi krajowemu pozyskać tylko jednego technika w osobie ukończonego słuchacza inżynieryi Władysława Zgorlakiewicza, który dekretem z d. 25. września 1894 l. 50.481 zamianowany został elewem technicznym.

W ogóle zaznacza tu Wydział krajowy, że z powodu stałej frekwencyi politechniki lwowskiej napotyka w ostatnich latach na trudności w angażowaniu techników ukwalifikowanych, wskutek czego też mimo mnożących się ogłoszeń o pomoc techniczną dla melioracyj prywatnych skompletowania biura w ramach uchwalonego przez Wysoki Sejm etatu musi uledz zwłoce.

Utworzenie ekspozytur biura melioracyjnego w Stanisławowie i Jaśle

Rada oddziału stanisławowsko-bohorodczańsko-nadwórniańskiego c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego odniosła się podaniem z dnia 22. marca 1894 l. 31 do Wydziału krajowego z prośbą o otwarcie ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Stanisławowie, do której zakresu działania należałyby także okręgi oddziałów tłumackiego i kałuskiego.

Z podobnem żądaniem wystąpiło okręgowe Towarzystwo rolnicze w Jaśle w podaniu z d. 15. czerwca 1894 l. 21 popartem przez komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego o utworzeniu ekspozytury biura melioracyjnego w Jaśle dla powiatów jasielskiego, krośnieńskiego i gorlickiego.

Oba żądania uważa Wydział krajowy za uzasadnione, gdyż grunta w tych okolicach o glebie nieprzepuszczalnej potrzebują drenowania i z tych właśnie okolic wpływają do Wydziału krajowego liczne ogłoszenia o pomoc techniczną.

Tak Stanisławów, jak i Jasło są odpowiednimi punktami dla inżynierów eksponowanych, ze Stanisławowa bowiem rozchodzi się pięć, względnie sześć, z Jasła zaś trzy linie kolejowe, które ułatwiają komunikacyę i umożliwiają należyte zużytkowanie czasu.

Gdy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. kwietnia 1892 ma być stopniowo dziesięć ekspozytur biura melioracyjnego w kraju urządzonych, dotychczas zaś tylko pięć takich ekspozytur (Kraków, Tarnów, Sanok, Lwów i Kołomyja) istnieje, pozwalamy sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na otwarcie ekspozytury w Stanisławowie w ciągu r. 1895, w Jaśle zaś w r. 1896.

Ponieważ uchwalony przez Wysoki Sejm d. 6. kwietnia 1892 etat osób i płac biura melioracyjnego przewidziany był tylko dla pięciu istniejących ekspozytur, okazuje się z chwilą otwarcia każdej nowej ekspozytury potrzeba powiększenia personalu przynajmniej o jednego technika, tj. kierownika ekspozytury w randze inżyniera I. klasy w którym też celu przedkładamy Wysokiemu Sejmowi stosowny wniosek (pod VI).

Personal techniczny dla komasacyi gruntów.

Z uwagi, że do komasacyi gruntów dostarczać mają sił technicznych fundusze krajowe, wyznaczył Wysoki Sejm zgodnie z życzeniem JE. p. Ministra rolnictwa (wyrażonem w reskrypcie z d. 23. października 1891 l. 15.821|2.410) uchwałą z d. 6. kwietnia 1892 dwa stypendya po 500 zł. dla ukończonych uczniów szkół średnich, którzy po ukończeniu kursu melioracyjnego na akademii rolniczej w Wiedniu mają odbyć praktykę w tutejszem biurze melioracyjnem oraz przy komasacyi gruntów w Austryi dolnej, następnie zaś mają być użytymi tak bezpośrednio do prac komasacyjnych, jak i do wykształcenia dalszych sił geometrycznych w kraju.

Stypendya te nadane zostały dekretem z d. 9. sierpnia 1892 l. 32.933 Józefowi Gumowskiemu i Janowi Krudyszowi.

Gdy w miesiącu lipcu 1895 stypendyści ci kończą swe studya teoretyczne na wymienionej akademii rolniczej, Wydział krajowy zamierza ich powołać na razie na elewów komasacyjnych do biura melioracyjnego, gdzie się zaznajomią z prowadzeniem zdjęć i sporządzaniem projektów melioracyjnych, w roku zaś 1896 wysłać ich na praktykę komasacyjną do Austryi dolnej. W tym celu uprasza Wydział krajowy Wys. Sejm o udzielenie mu upoważnienia; oraz o otwarcie kredytu na rok 1895 w kwocie 500 zł. tj. w wysokości adjutów po 600 zł. na przeciąg pięciu miesięcy (od 1. sierpnia do końca grudnia 1895).

Służba dozorców melioracyjnych.

Na podstawie uchwalonej przez Wysoki Sejm d. 30. stycznia 1894 instrukcyi służbowej dla dozorców melioracyjnych zamianował Wydział krajowy w r. 1894 jedenastu, ukończonych uczniów kursu, którzy złożyli z dobrym skutkiem egzamin główny, prowizorycznymi dozorcami melioracyjnymi.

VIII. Stan obecny państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle zatwierdzonego przez Radę państwa preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1894. przyznane zostały z tego funduszu dalsze zasiłki dla następujących przedsiębiorstw:

Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt przedsiębiorstwa w zł. w. a.	Zasiłek z państwowego funduszu melior. w zł. w. a.
1. w Tyrolu:		
Przełożenie prawego wału Adygi w przekopie Kurtinig . .	40.000	20.000
Ubezpieczenie brzegów rzeki Eisack pod Schrambach . .	23.100	7.550
2. w Czechach:		
Uzupełnienie regulacyi Mrliny	37.363½	11.209
Osuszenie niwy Załużanki	61.300	18.390
Regulacya potoku Srebrnego (Silberbach)	12.000	2.400
„ potoków Domanowickiego i Radowiećnickiego wraz z drenowaniem gruntów nadbrzeżnych	318.120	74.391½
Regulacya rzeki Iser w gminie Jabłoniec	9.400	2.820
„ potoku Dobrówka	207.700	62.310
3. w Karyntyi:		
Zabudowanie potoku Nötschbach	66.000	33.000
„ „ Loiblbach	7.500	3.750
4. w Austryi dolnej:		
Regulacya rzeki Ybbs w Stronzwinkel	42.000	16.800
„ „ Pittan w gminie Grimmenstein . . .	6.000	2.400
Zabudowanie potoków Preiner pod Reichenau	120.000	60.000
Zabudowanie potoków Zöbern i Weissen pod Kirchschlag .	95 000	47.500
Regulacya potoku Taschel	55.000	22.000
5. w Krainie:		
Odprowadzenie wielkich wód z dolin Reifnitz i Gottschee .	12.000	6.000
6. na Szląsku:		
Regulacya Opy pod Jägerndorf	262.000	78.600
7. na Bukowinie:		
Ubezpieczenie brzegów Suczawy w Tratowcach . . .	21.267	6.405
8. w Galicyi:		
Regulacya rzeki Bugu	594.000	178.200
„ potoku Dumego	57.600	17.280
	2,047.350½	671.005½
do roku 1893	20,668.782½	7.639.527
Ogółem . .	22,716.132½	8,310.532½

(z wyłączeniem pożyczek i kosztów utrzymania oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.)

Z tego wynosi koszt przedsiębiorstw galicyjskich *7,032227 zł.* (w obec 6,380.627 zł. w r. 1893.), udział zaś tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym *2,402.199 zł.* czyli *28·95%* zaangażowanej sumy 8,310.532½ zł. w. a. (w obec 2,206.719 zł. czyli 28·88% w roku 1893.)

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 27. grudnia, 1894. l. 68.621 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882. w Rubr. XIII. poz. 152. wydatków na rok 1895. następujące zasiłki:

a)	na	regulacyę	Soły	pod	Cięciną	2.367	zł.
b)	„	„	Skawy	„	Witanowicami i Graboszycami	750	„
c)	„	„	„	„	Jaroszowicami i Wadowicami	1.600	„
d)	„	„	Raby	„	Dolną wsią i Osieczanami .	2.580	„
e)	„	„	„	„	Dobczycami i Niezdowem .	2.435	„
f)	„	„	„	„	Dobczycami	2.969	„
g)	„	„	„	„	Winiarami	1.000	„
h)	„	„	„	„	Kunicami i Gdowem . .	2.000	„
i)	„	„	„	„	Niedarami	1.352	„
k)	„	„	„	„	Bochnią, Proszówkami i Damianicami	4.825	„
l)	„	„	„	„	Krzyżanowicami	1.000	„
m)	„	„	Dunajca	„	Jazowskiem i Maszkowicami	2.000	„
n)	„	„	„	„	Witowicami dolnemi . .	500	„
o)	„	„	„	„	Zabełczem i Chełmcem . .	1.825	„
p)	„	„	„	„	Chełmcem	2.185	„
r)	„	„	„	„	Podehrodziem i Stadłem .	1.000	„
s)	„	„	„	„	Drużkowem, Tropiem, Będzieszyną i Trąbkami . .	1.000	„
t)	„	„	„	„	Biskupicami i Charzewicami	1.800	„
u)	„	„	„	„	Stróżami	683	„
w)	„	„	„	„	Charzewicami	1.446	„
x)	„	„	„	„	Wesołowem	418	„
y)	„	„	„	„	Lusławicami	2.247	„
z)	„	„	„	„	Wróblowicami	2.144	„
aa)	na	regulacyę	Dunajca	pod	Roztoką . . .	1.900	„
ab)	„	„	„	„	Olszynami . . .	3.164	„
ac)	„	„	„	„	Sukmaniem . . .	800	„
ad)	„	„	„	„	Rożnowem . . .	279	„
ae)	„	„	„	„	Melsztynem . . .	2.000	„
af)	„	„	„	„	Wielogłowami . .	1.493	„
ag)	„	„	Wisłoki	„	Parkoszem . .	646	„
ah)	„	„	„	„	Mokrzcem . . .	418	„
ai)	„	„	„	„	Kleciami i Skurową .	429	„
ak)	„	„	„	„	Skurową . . .	888	„
ai)	„	„	„	„	Lipinami . . .	375	„
am)	„	„	„	„	Przeczycą . . .	2.500	„
an)	„	„	„	„	Brzyskami i Bukową .	2.000	„
ao)	„	„	„	„	Bukową . . .	1.000	„

ap)	na regulacyę	Wisłoki	pod	Pilznionkiem . .	2.644	zł.
ar)	„	„	„	Błażkową, Kleciem i Skurową	3.220	„
as)	„	„	„	Skurową i Zawadką .	1.000	„
at)	„	„	„	Bobrową . . .	497	„
au)	„	„	„	Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami . .	2.000	„
aw)	„	Wisłoka	„	Wiśniową i Cieszyną .	500	„
ax)	„	„	„	Dobrzechowem . .	1.726	„
ay)	„	Sanu	„	Sośnicą i Składem Solnym	3.421	„
az)	„	„	„	Wilczą i Buszkowicami .	2.000	„
ba)	„	„	„	Bachorzem i Letnicą .	815	„
bb)	„	„	„	Ruską wsią i Nienadową	450	„
bc)	„	„	„	Tarnawcami i Ostrowem	2.202	„
bd)	„	„	„	Ruską wsią . . .	700	„
be)	„	„	„	Ostrowem i Przemyślem	2.759	„
bf)	„	„	„	Chyrzyną . . .	2.730	„
bg)	„	„	„	Jabłonicą ruską . .	1.479	„
bh)	„	„	„	Pawłokomą . . .	2.344	„
bi)	„	„	„	Bachorzem . . .	1.799	„
bk)	„	„	„	Siedliskami i Warą .	723	„
bl)	„	„	„	Iskaniem . . .	2.506	„
bm)	„	„	„	Gdyczyną . . .	442	„
bn)	„	„	„	Krzemienną . . .	2.033	„
bo)	„	„	„	Muniną i Sobiecinem .	2.410	„
bp)	„	Świcy i Sukiela	„	Sokołowem i Łanami sokołowskimi . . .	2.500	„
br)	„	Świcy	„	Hoszowem . . .	2.500	„
bs)	„	„	„	Sulatyczami . . .	1.012	„
bt)	„	„	„	Baliczami podgórnemi i zarzecznemi . . .	1.000	„
bu)	„	„	„	Mielniczem i Dubrawką	1.000	„
bw)	„	Łomnicy	„	Błudnikami i Temerowcami	3.135	„
bx)	„	„	„	Babinem . . .	1.500	„
by)	„	Bystrzycy	„	Mykietyńcami i Uhornikami	1.000	„
bz)	„	„	„	Uhrynowem, Jamnicą i Jezupolem . . .	1.000	„
ca)	„ premiowanie zawikleń odsypisk				1.000	„
bc)	do dyspozycyi Wydziału krajowego				5.000	„
				Ogółem .	119.066	zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z d. 26. listopada 1889. w Rubr. XIII. poz. 167. wydatków na r. 1895. następujące dotacye:

a) na regulacyę Czeczwy pod Strutynem wyżnim . . 1.400 zł.
b) „ „ Lubaczówki pod Manasterzem . . 1.284 „
c) „ „ Łęgu w powiecie Kolbuszowskim . . 1.200 „
d) „ na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

w Rudniku . . 1.000 zł.
w Korsowie . . 1.000 „
w Nowym Targu . 1.000 „

Razem . . . 3.000 „

e) na zakładanie fabryk drenarskich (w myśl uchwały z d. 6. kwietnia 1892) . . . . 5.000 zł.
f) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . 10.000 „

Ogółem . 21.884 zł.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1895 subwencyę 5.000 zł. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V. Sejm wyznacza stypendyum w kwocie 1.200 zł. na wykształcenie technika melioracyjnego w kulturze i eksploatacyi torfowisk i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu na rok 1895 kredyt w kwocie 500 zł.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia w ciągu roku 1895 i 1896 ekspozytur krajowego biura melioracyjnego w Stanisławowie i Jaśle i powiększa w tym celu personal tego biura o dwóch etatowych inżynierów I. klasy.

VII. Sejm zmieniając uchwałę swą z dnia 6. kwietnia 1892 poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby począwszy od roku 1895 udzielił właścicielom gruntów nisko oprocentowanych pożyczek na zakładanie fabryk drenarskich z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do powołania dwóch stypendystów krajowych po ukończeniu przez nich kursu melioracyjnego w c. k. akademii rolniczej w Wiedniu na elewów komasacyjnych w biurze melioracyjnem i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt na 1895 w kwocie 500 zł.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego połowy kosztów utrzymania galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego i otwiera w tym celu kredyt na rok 1895 w kwocie 5.000 zł.

X. Sejm uchwala załączone .|. projekty ustaw:

a) o regulacyi rzeki Soły,
b) o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami,
c) o regulacyi Przegnojówki,
d) o osuszeniu bagien stojanowskich,
e) o regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy,
f) o uzupełnieniu regulacyi Łęgu w powiecie tarnobrzeskim,
g) o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniówce.

XI. Sejm przyznaje na rok 1895 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

a) na regulacyę rzeki Soły dotacyą w kwocie 47.733 zł.,

b) na regulacyę rzeki Łomnicy z dopływami dotacyą w kwocie 63.693 zł.

c) na regulacyę Przegnojówki dotacyę w kwocie 11.200 zł.

d) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy dotacyą w kwocie 19.771 zł.

e) na uzupełnienie regulacyi Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim dotacyą w kwocie 16.767 zł.,

f) na konserwacyę robót regulacyjnych na rzece Trześniówce dotacyą w kwocie 500 zł.

XII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych Rubr. XIII. na rok 1895 do końca lutego 1897 r., a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 27. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Wereszczyński *w. r.*,

członek Wydziału krajowego.

Alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 68621/94.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 30. października 1894 l. $\frac{16033}{2051}$ do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Der k. k. Oberbaurath des Ministeriums des Inneren Romuald Iszkowski hat über die im Sinne des hä. Erlasses vom 30. April d. J. Z. 8475 von ihm vorgenommene Besichtigung mehrerer Flussstrecken und Melorationsperimeter in Galizien anher einen Bericht erstattet, aus welchem das Ackerbau-Ministerium mit Befriedigung entnommen hat, das die mit Unterstützung des staatlichen Melorationsfondes ausgeführten oder in Ausführung stehenden Unternehmen, insoweit sie von dem genannten Staatstechniker besichtigt wurden, im Allgemeinen sehr erfreuliche Erfolge beziehehungsweise Fortschritte aufzuweisen haben.

Die Bemängelungen, zu welchen sich Oberbaurath Iszkowski in einzelnen Fällen veranlasst fand, wurden den Organen des Landesaussschusses, welche an der Besichtigung theilnahmen, bereits an Ort und Stelle mitgetheilt; das Ackerbau-Ministerium findet sich jedoch immerhin veranlast, die k. k. Staathalterei einzuladen, den Landesausschuss speziell auf folgende Punkte, hinsichtlich deren eine Abhilfe nothwendig erscheint, aufmerksam zu machen und um die entsprehenden Vorkehrungen zu ersuchen.

Dahin gehört zunächst die bei der Inspizirung der Eindeichungsarbeiten am rechten Weichselufer zwischen Podgórze und Niepołomice gemachte Wahrnehmung, dass die deiche nicht den diessfälligen Vorschriften gemäss hergestellt sind, indem unter dem Anschüttungsmateriale Rasenziegeln und nicht gehörig zerstampfte Erdklumpen aufgedeckt wurden.

Eine derartige Bauweise ist verwerflich, weil hiedurch einerseits die so wichtige Homogenität des Dammkörpers unterbrochen, andererseits aber der ärgste Feind der deiche, nämlich der Maulwurf, welcher dem im Rasen vorfindlichen Gewürm nachgeht, herangelockt wird.

Auch bei der Bedeichung der Weichsel im Tarnobrzeger Bezirke wurde ein ähnlicher incorrecter Vorgang konstatirt, indem daselbst der mit Rasen bewachsene Grund, auf welchem der Deich angeschüttet wird, entgegen den bezüglichen Vorschriften nicht in der ganzen Basisfläche überackert, sondern in demselben blos Längsfurchen mittels Ppfluges gezogen wurden. In Folge dessen verbindet sich der angeschüttete Deich mit dem gewachsenen Boden nicht an der ganzen Basis, sondern blos mit ca $^{1}/_{3}$ tel ihrer Fläche und kann demnach nicht dasjenige Widerstandsvermögen haben, welches zu erreichen war.

Die k. k. Statthalterei wolle daher die Aufmerksamkeit des Landesausschusses auf diese Wahrnehmungen, sowie auf die Nothwendigkeit einer genaueren Beobachtung der Bauvorschriften seitens der Bauführer und einer schärferen Controlle des Gebahrens der Lezteren lenken.

Endlich wurde bei der Besichtigung der Arbeiten zur Trockenlugung der Oleskoer Stümpfe constatirt, dass die Aussteckung der Trace namentlich dort, wo sie in Bögen angelegt werden sollte, Vieles zu wünschen übrig lässt, dass die die Orientirung erleichternden Kilometermarken fehlen und dass der Bau trotz der in genügender Anzahl vorhandenen Arbeitskräfte sehr langsam fortschreitet.

Was die von Oberbaurath Iszkowski im Hinblicke auf eine künftige Regulirung besichtigten Flussstrecken betrifft, findet das Ackerbau-Ministerium mit dem ausdrücklichen Beifügen, dass hieraus keinerlei Konsequenzen für die künftige Entscheidung bezüglich etwaier staatlicher Unterstützung der betreffenden Unternehmen abgeleitet werden dürfen, — Folgendes zu bemerken:

Bei Feststellung des Projektes für die Regulirung der Mittelstrecke des Gniła-Lipaflusses (von der Reichsstrassenbrücke in Ruda bis zur Gemeindestrassenbrücke in Bursztyn) wäre thunlichst festzustellen, ob und welche nachtheilige Folgen die Regulirung dieser Strecke für die unterste Strecke des gedachten Flusses nach sich ziehen kann und in welcher Weise, beziehungsweise mit welchen Kosten diesen Folgen durch entsprechende Begradigung des Flussbettes der untersten Strecke und Vergrösserung seines Consumtionsvermögens abgeholfen werden könnte.

Bezüglich der Łomnica-Regulirung hat Oberbaurat Iszkowski seine Ansicht dahin ausgesprochen, dass das für die Łomnica im Jahre 1885 entworfene Regulirungsprojekt dem Zwecke kaum entsprechen würde.

So erscheine es vor Allem angezeigt die Regulirung des Łomnicaflusses nicht erst von Angelów, sondern schon von der ca 11 Km. flussaufwärts gelegenen Einmündung des an dieser Stelle fast ebenso starken Zuflusses Mołoda, oder wenigstens von den Ortschaften Podluty und Kuzmieniec an zu beginnen.

Die Wahrnehmungen, welche der Berichterstatter anlässlich seiner Bereisung an anderen zum Theile bereits regulirten Flussstrecken Galiziens, namentlich am oberen Dunajec und am San in Betreff der Wirkungsart der Regulirungs-bauten, ihres Widerstandsvermögens und der Bedingungen ihrer Conservation gemacht hat, führten zu dem Resultate, dass im Allgelmeinen die in zu scharfen Krümmungen oder gar in zu scharfen Contrabögen angelegten Reguirungswerke nicht zu erhalten seien, oder wenigstens übermässige Erhaltungskosten erfordern.

Im Hinblicke hierauf und bei dem Umstande, alls die Angriffskraft des Wassers in der Łomnica nach viel stärker sei als in den obgedachten Flussstrecken, könne die für den Łomnica fluss in dem Projekte vom Jahre 1885 eingetragene Regulirungstrace nicht empfohlen und müsse vielmehr auf die Einhaltung wesentlich sanfterer Krümmungen und Uibergänge an Stelle jener, übrigens schon durch die seit der Projektsverfassung eingetretenen Änderungen der Flutsbettverhältnisse grösstentheils gegenstandslos gewordenen Trace dringend eingerathen werden.

Es unterliegt ferner nach den gedachten Wahrnehmungen keinem Zweifel, das die im Jahre 1885 projektirten und dem bezüglichen Kostenüberschlage zu Grunde gelegten Regulirungsbauten zu einer definitiven Fixirung der Regulirungstrace nicht genügen würden, dass sonach die Einschaltung weiterer Werke zwischen die bereits projektirten, nicht zu vermeiden sei.

Die für den Łomnica fluss gelteuden Normalbreiten vom Jahre 1885 wären nicht sofort, sondern erst dann beiderseits definitiv zu fixiren, wenn deren Zweckmässigkeit oder allenfals die Nothwendigkeit ihrer Modifizirung, sich aus den zu diesem Ende systematisch zu verbauenden Versuchsstrecken ergeben werde. — Bis dahin wären — was übrigens sich auch auf die Versuchsstrecken bezieht — in Krümmungen die concaven Ufer mit Parallelbauten, die convexen mit senkrechten Bauten und in geraden Strecken das eine Ufer mit Parallelwerken, das andere mit senkrechten Werken zu verbauen.

Was die für die Regulirungs bauten im Projekte vom Jahre 1885 beantragten Typen anbelangt, bei welchen theils auf Faschinen und Holzbauten theils auf gemischtes Baumateriale (Sinkwalzen, Steinkästen) reflectirt wurde, könnten dieselben wohl in dem, einen relativ sanfteren Wasserabfluss aufweisenden unteren Lauf des Łomnicaflusses und zwar von dessen Mündung bis eiwa zur Mündung des Czeczwaflusses, oder allenfalls überhaupt dort, wo eine beiderseitige Verlandung an diesen Werken zu erwarten ist — so namentlich für die in den abzubauenden Flussarmen herzustellenden Verlandungswerke vortheilhaft in Anwendung kommen, wobei jedoch Faschinenwerke, welche einseitig im offenen Strome liegen, behufs Hintanhaltung grosser Conservationsauslagen in der Zukunft jedenfalls mit einem Steinmateriale entsprechendert Art (Grösse) und Qualität zu incrustiren wären.

Oberhalb der Czeczwamündung empfehlen sich dagegen angesichts des Widerstandsvermögens, welches hier den zur Einfassung des eigentlichen Flussbettes bestimmten Werken bei der bedeutenden Stosskraft des Hochwassers innewohnen muss, sowie bei dem Umstande, dass das zu Wasserbauten verwendete zumeist dem Wechsel der Nässe und Trockenheit ausgesetzte Holzmateriale erfahrungsgemäss nach 7 bis 8 Jaeren zu Grunde geht, wodann die Bauten erneuert werden müssten und die Regulirung des Flussses in dieser Weise eigentlich kein Ende nehmen würde, überhaupt die Verwendung des Steinmaterials unter Einhaltung der diessfalls bewährten und allgemein bekannten Typen, wie solche beispielsweise sich bei der Regulirung der Alpengewässer erfahrungsmässig herausgebildet haben.

Das Steinmateriale, insbesondere aber das jenige, welches sich zur Herstellung der Werkskerne eignet, sei im Flussbette in genügender Menge vorhanden und werde es blos auf die Beschaffung des zur Bepflasterung der Kronen und Böschungen der Werke nothwendigen. aus entsprechend grossen Stücken bestehenden Steinmaterials ankommen.

Zu diesem Zwecke könnten aber von Angelów aufwärts in den nahen Berglehnen mit relativ geringem Kostenaufwande Steinbruche eröffnet werden, von welchen das Steinmateriale zu den einzelnen Bauplätzen entweder mit Hilfe einer bei den obwaltenden Localverhältnissen ohne Schwierigkeit anzulegenden Feldbahn oder nach Massgabe der flussabwärts vorzunehmenden Concentrirung des Flusslaufes, auf dem Wasser verführt werden könnte.

Oberbaurath Iszkowski hat übrigens bemerkt, dass im Hinblicke auf die Änderungen, welehen das Flussbett der Łomnica im Laufe der relativ langen Bauzeit voraussichtlich unterliegen werde, eine endgiltige Bestimmung der Regulirungstrace dermalen kaum möglich sein undes vielmehr genügen würde bloss die allgemeine Richtung der Trace nebst den unbedingt einzuhaltenden Minimalradien festzustellen, bei der thatsächlichen Durchführung der Regulirung aber die jeweiligen Verhältnisse des Flussbettes entsprechend auszunützen.

Bezüglich des im Jahre 1885 verfassten Projektes für die Soła-Regulirung bemerkt Oberbaurath Iszkowski, dass dasselbe den an eine zielbewusste Regulirung zu stellenden Anforderungen sowohl hinsichtlich der prinzipiellen Durchbildung der Regulirungstrace und insbesondere der in Anwendung gebrachten Krümmungsradien als auch hinsichtlich der zur Fixirung dieser Trace erforderlichen Gesammtlänge der Regulirungswerke, wenn auch nicht vollständig, so doch weitaus besser Rechnung trage, als jenes für die Łomnica-Regulirung.

Indessen müsste auch dieses Regulirungsprojekt in der Erwägung, dass der Zustand des Sołaflusses gleich jenem des Łomnicaflusses seit dem Jahre 1885 wesentlichen Änderungen unterlag, jedenfalls entsprechend modifizirt werden, wobei hinsichtlich der Normalbreiten und Versuchsstrecken, so wie des von der endgiltigen Feststellung der Normalbreiten und Regulirungs tracen zu beobachtenden Vorganges, die für die diessfällige Behandlung des Łomnicaflusses aufgestellten Grundsätze zu beobachten wären.

Das Sołaregulirungsprojekt vom Jahre 1885 bedürfe übrigens auch in soferne eine Ergänzug, als hier ebenfalls die Einschaltung weiterer Bauten zwischen die projektirten und eine

entsprechende Abänderung der Bautypen — wenn auch in geringerem Masse als bei der Łomnica — nicht zu vermeiden sein werde.

Hinsichtlich des bei den Regulirungsbauten an der Soła zu verwendenden Materiales hat Oberbaurath Iszkowski darauf hingewiesen, dass Weiden an der Soła nur spärlich vorkommen und Weidenfaschinen für die Regulirung der unteren Strecke insbesondere aus den am nahe gelegenen Pszemsza-Flusse vorhandenen Pflanzungen bezogen werden könnten. Da übrigens auch die Waldfaschinen sehr theuer seien und anderseits besonders in der oberen Strecke Steinmateriale in genügender Menge vorhanden und auch nicht kostspielig sei, so scheine es — auch im Hinblicke auf die thunlichste Ermässigung der künftigen Erhaltungskosten — empfehlenswerth, für die Regulirung der unteren Streoke des Soła-Flusses etwa von Porąbka abwärts incrustirte Faschinenbauten, in der oberen Strecke aber, soweil als möglich, Steinmateriale zu verwenden.

Der k. k. Ackerbau-Minister
Falkenhayn *mp.*

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 68621/94.

Odpis

protokołu z dnia 22. czerwca 1894 w sprawie regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy.

Protokół

spisany z dnia 22. czerwca 1894 we Lwowie w sprawie regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy w powiecie Rohatyńskim.

Obecni:

1. Delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa, p. Romuald Iszkowski, c. k. nadradca budownictwa przy Minist. spraw wewnętrznych.
2. Delegat c. k. Namiestnictwa p. Maciej Moraczewski, c. k. nadradca budownictwa.
3. Delegat Wydziału krajowego p. Andrzej Kędzior, dyrektor krajowege biura melior.

Wymienieni powyżej delegaci wspólnie z członkiem Wydziału krajowego, p. drm Józefem Wereszczyńskim i zastępcą Rady powiatowej Rohatyńskiej p. Izydorem Kowalewskim zwidzili dnia 29. i 30. maja 1894 objęty projektem regulacyi przestrzeń rzeki Gniłej Lipy od ujścia do Dniestru pod Haliczem do mostu na gościńcu państwowym w Rudzie, niemniej też część zregulowanej już górnej sekcyi tej rzeki od mostu w Rudzie do mostu w Janczynie.

Badanie stanu rzeki Gniłej Lipy, oraz wpływu jej na kulturę gruntów nadbrzeżnych okazało, że o ile woda na przestrzeni zregulowanej odpływa nieszkodliwie w łożysku bez zatapiania łąk nadbrzeżnych, o tyle gorzej przedstawiają się stosunki na przestrzeni niżej położonej, zwłaszcza między Rudą a Bursztynem, gdzie cała średnia woda ujęta jest młynówkami przy zakładach wodnych w Zalipiu, Rohatynie, Koniuszkach, Kuniczach i Bursztynie, właściwe zaś łożysko Gniłej Lipy poniżej jazów piętrzących wodę do tego stopnia zamuliło się, zasunęło i zarosło, że

ledwie minimalną część przelewającej się przez jazy wielkiej wody może pomieścić, wskutek czego po każdym dłużej trwającym deszczu następują wylewy. Komisya skonstatowała na miejscu zalew gruntów nadbrzeżnych powyżej jazu w Kuniczach i Zalipiu, oraz ślady zamulonych łąk i pastwisk w Rohatynie, Wierzbiłowicach i Babuchowie. Właściciele gruntów interesowanych z zwierzchnościami gmin na czele zgłaszali się też na tej przestrzeni tłumnie do komisyi z prośbą o jak najspieszniejsze uregulowanie Gniłej Lipy między Rudką a Bursztynem, w szczególności zaś właściciele gruntów z gmin: Ruda, Podgrodzie i Zalipie, dalej Rohatyn z Załużem i Babińcami, Babuchów, Koniuszki i Kunicze.

Co się tyczy dolnej sekcyi Gniłej Lipy między Bursztynem a Haliczem, komisya oglądając łożysko i grunta nadbrzeżne w Tustaniu i Haliczu, w Słobódce bołszowskiej i Bołszowcach, dalej w Bouszowie i Bursztynie, nie znalazła gruntów zatopionych, ani też śladu zalewów, jakkolwiek grunta powyżej jazów i szluz położone cierpią widocznie wskutek zabagnienia, łożysko zaś Gniłej Lipy znaleziono na tej przestrzeni głębsze i lepiej wyrobione. Na tej przestrzeni strony interesowane nie występywały wcale przed komisya z żądaniem regulacyi, — a nawet właściciele dóbr Bołszowiec z przyległościami p. Aleksander Krzeczunowicz oświadczył się wprost przeciw regulacyi.

Z badania stanu rzeczy na miejscu i przesłuchania stron interesujących doszła komisya do tego przeświadczenia, że regulacya Gniłej Lipy, między Rudą a Bursztynem jest nieodzownie potrzebna i nagłą, podczas gdy potrzeby regulacyi dolnej sekcyi między Bursztynem a Haliczem na razie nie można było skonstatować a wykonanie jej lub zaniechanie dopiero po zregulowaniu środkowej sekcyi może być zadecydowanem. W braku dat hydrotechnicznych a w szczególności obserwacyj co do stanu wód i przebiegu wielkiej wody nie może komisya ocenić z góry, o ile regulacya dolnej sekcyi okaże się potrzebną po zregulowaniu środkowej.

d. j. w.

Romuald Iszkowski *mp.*
c. k. starszy radca budown. w Minist. spraw wewnętrznych.

Maciej Moraczewski *mp.*
c. k. nadradca budown.

Andrzej Kędzior *mp.*
Dyrektor krajowego biura melior.

Alegat 3. a. do Sprawozd. Wydz. kraj. L. 68.621/9 4.

W y k a z

budowli wodnych które przy współudziale funduszu krajowego i prywatnej konkurencyi mają być wykonane częścią w roku 1895. częścią w roku 1896.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy		Z ogólnych kosztów przypada na						Z części przypadającej na fundusz kraj. wypada wstawić do preliminarza na r. 1895.		Uwagi
					fundusz budowli wodnych		fundusz krajowy		prywatna konkurencya				
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Soła	Cięcina	7.100	.	2.366	67	2.366	67	2.366	67	2.366	67	
2	Skawa	Witanowice-Gruboszyce	.	.	.	.	.	.	.	.	750	.	
3	"	Jaroszowice-Wadowice	15.266	51	5.326	05	4.970	23	4.970	23	1.600	.	Odezwa z 31/8. 894. l. 44.138 przyznano zasiłek. Na rok 1895 i 1896 ma być wstawiona dotacya po 1600 zł. a na r. 1897. kwota 1770 1sza rata.
4	Raba	Dolna wieś-Osieczany	7.813	65	2.653	89	2.579	88	2.579	88	2.579	88	Zasiłek przyznany odezwą z 17/8 1894. l. 42.775.
5	"	Dobczyce-Niezdów	19.715	68	6.973	69	6.371	.	6.370	99	2.435	.	Zasiłek przyznany odezwa z 21/8. 1894 l. 39.140. Na rok 1894 1.500 zł. na 1895. 2435 zł., na 1896. 2436 zł. 2-ga rata.
6	"	Dobczyce	27.331	38	9.517	60	8.906	89	8.906	89	2.969	.	Zasiłek przyznany odezwą z 29/12. 1894 l. 67.577 2-ga rata i na r. 1894 przypadało z fund. dysp. 2.968·96 zł. reszta 2.969 zł. na rok 1896.
7	"	Winiary	6.000	.	2.000	.	2.000	.	2.000	.	1.000	.	Operat bedzie dopiero przedłożony.
8	"	Kunice-Gdów	17.900	.	6.000	.	5.950	.	5.950	.	2.000	.	" " " "
9	"	Niedary	4.674	63	1.609	55	1.532	54	1.532	54	1.352	.	Zasiłek przyznany odezwą z 24/4 1894 l. 883. 180 zł. z r. 1894.
10	"	Bochnia-Prosiówka Domienica	33.826	79	11.526	15	11.150	32	11.150	32	4.825	.	Zasiłek przyznany odezwą z 24/4. 1894. l. 14.175. Z dot. r. 1893 mają być użyte 1.500 zł. do prelimin. na r. 1895 4.825 zł. reszta na r. 1896.

11	„	Krzyżanowice	6.000	.	2.000	.	2.000	.	2.000	.	1.000	10	Operat będzie dopiero przedłożony.
12	Dunajec	Jazowsko-Maszkowice	.	.	.	.	.	.	.	.	2.000	.	1-sza rata. Ogólne koszta nawet w przybliżeniu nie wiadome.
13	„	Witowice dolne	9.445	51	3.313	51	3.066	.	3.066	.	500	.	Operat będzie wkrótce udzielony. W prelim. na 1894 była dot. 1.652 zł. 2-ga rata.
14	„	Zabełcze-Chełmiec	9.476	07	3.867	08	3.651	08	1.957	91	1.825	08	Zasiłek przyznany odezwą z 18/7. 1893 l. 37.119. W prelim. na r. 1894. była dot. 1.826 zł. 2-ga rata.
15	„	Chełmiec	.	.	.	.	.	.	.	.	2.185	.	W prelim. na 1894. była dot. 1.600 zł. budowa na 3 lata. 2-ga rata.
16	„	Podebrodzie-Stadło	14.000	.	4.809	.	4.600	.	4.600	.	1 000	.	
17	„	Dróżków-Trople-Będzieszyna (Trąbki).	9.951	68	3.478	63	3.236	53	3.236	52	1.000	.	
18	„	B skupie-Charzewice	11.500	.	3.900	.	3.800	.	3.800	.	1.800	.	2ga rata. W prelim. na 1894 była dot. 2000 zł.
19	„	Stróże	2.117	.	751	52	682	74	682	74	682	74	Operat udzielono odezwą LN. 72353/94 (LW. 56216/94).
20	„	Charzewice	4.479	.	1.586	04	1.446	48	1.446	48	1.446	48	Zasiłek przyznany odezwą z 9/10. 1894 l. 50.700.
21	„	Wesołów	1.290	.	454	18	417	91	417	91	417	91	Zasiłek przyznany odezwą z dnia 34/8 1894 l. 41900.
22	„	Lustawice	8.988	.	4.494	.	4.494	.	.	.	2.247	.	Zasiłek przyznany odezwą z dnia 7/8. 1894 l. 34.712 1-sza rata.
23	„	Wróblowice	8.575	82	4.287	91	4.287	91	.	.	2.144	.	Zasiłek przeznaczony odezwą z 24/8 1894 l. 51900 1-sza rata
24	„	Roztoka	.	.	.	.	.	.	.	.	1.900	.	
25	„	Olszyny	3.295	.	1.167	04	1.063	98	1.063	98	1.063	98	Zasiłek przyznany odezwą z 9/10 1894 l. 52437.
26	„	Olszyny	6.525	.	2.322	.	2.101	50	2.101	50	2.101	50	„ „ „ „ „ „ l. 51254.
27	„	Sukmanie	5.842	.	2.074	86	1.883	57	1.883	57	800	.	Operat udzielono odezwą z LN. 79045/94. (LW. kraj. 55216/94.
28	„	Rożnów	.	.	.	.	.	.	.	.	279	.	
29	„	Wielogłowy	5.119	73	1.635	83	1.493	10	1.990	80	1.493	10	Zasiłek przyznany odezwą z 24/4 1894 l. 9690.
30	„	Narzuty kam. k. Melntyna	.	.	.	.	.	.	.	.	2.000	.	
31	Wisłoka	Parkosz	2.000	,	708	64	645	68	645	68	645	68	„ „ „ „ „ l. 15367.
32	„	Mokrzec	1.298	29	462	36	417	96	417	96	417	96	Operat kolaud. zostanie wkrótce będzie udzielony.
33	„	Klecie-Skurowa	1.340	.	482	53	428	71	428	71	428	71	Zasiłek udzielono odezwą z 9/10. 1894 l. 47079.
34	„	Skurowa	1.798	74	911	22	887	52	.	.	887	52	„ „ „ z 24/4. 1894 l. 11313.
35	„	Lipiny	1.160	.	409	20	375	40	375	40	375	21	Operat przesłano odezwą LN. 61640/94 (LW. kraj. 60894.
36	„	Przuryca	13.736	31	4.732	83	4.501	24	4.501	24	3.500	40	Zasiłek udzielono odezwą z 24/4 1894 l. 18227 1-sza rata.
37	„	Brzyska-Bukowa	20.952	32	7.698	32	7.225	04	6.028	96	2.000	.	Operat udzielono odezwą LN. 85896/94. Budowa na 2 lub 3 lata.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy		Z ogólnych kosztów przypada na: fundusz budowli wodnych		fundusz krajowy		prywatna konkurencya		Z części przypadającej na fundusz kraj. wypada wstawić do preliminarza na r. 1895.		Uwagi
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
38	"	Bukowa	14.210	12	4.949	78	4.630	17	4.630	17	1.000	.	Zasiłek przyznano odezwą z 24/8 1894 l. 40997. W prelimin. 1894 była dot. 1000 zł. 2-ga rata.
39	"	Pilznionek	3.970	.	1.392	24	1.288	88	1.288	88	1.288	88	Zasiłek przyznany odezwą z 21/8 1894 l. 38019.
40	"	Pilznionek	.	.	.	.	.	.	.	.	1 355	.	" " " z 31/8 " l. 44748.
41	"	Błażkowa-Klecie Skurowa	9.979	36	3.540	16	3.219	60	3.219	60	3.220	.	" " " z 10/8 " l. 27503.
42	"	Skurowa-Zawadka	11.313	91	3.981	27	3.666	32	3.666	32	1.000	.	Operat będzie przedłożony. Budowa na 2 lata.
43	"	Bobrowa	.	.	.	.	.	.	.	.	496	.	Zasiłek przyznany odezwą z 25/9 1894 l. 45882.
44	"	Rzemień Rzochów-Rzyska	31.802	83	12.833	54	12.112	71	6.856	58	2 000	.	" " " z 26/5 1893 l. 21067 do roku 1894 włącznie udzielono 4145 zł. 21 ct.
45	Wisłok	Wiśniowa-Cieszyna	15.260	46	4.807	87	4.479	67	5.972	92	500	.	Zasiłek przyznany odezwą z 30/5 1893 l. 26690 dot. 1892, 93 i 94. Ponieważ nastąpi przekroczenie przeto należy wstawić do prelim. na 1895.
46	"	Dobrzechów	13.0?0	.	7.069	.	4.300	.	4.300	.	1.726	.	Zasiłek przyznano odezwą z 9/6 1893 l. 28741 (2574 zł. na lata 1893 i 94). Dalszy operat udzielono odezwą L.N. 76539 94.
47	San	Sośnica-Skład solny	10.500	.	110.000	25	3.420	75	.	.	3.420	75	Zasiłek przyznany odezwą z 9.10 1894 l. 48234.
48	"	Wilcze Buszkowice	165.000	.	1.110	.	55.000	.	.	.	2.000	.	W prelim. na 1894 była dot. 8000 zł. 2-ga rata.
49	"	Bochórz-Sielnica	4.900	.	1.670	.	1.615	.	1.615	66	815	.	" " " " " 800 " " "
50	"	Ruska wieś-Nienadowa	4.500	.	933	.	1.450	.	1.450	.	450	.	" " " " " 1000 " " "
51	"	Ruska wieś	2 666	48	1.600	16	866	66	866	66	700	.	Zasiłek przyznano odezwą z 10 lipca 1894 l. 24.384 167·46 udzielno dot. 1894.
52	"	Tarnowce-Ostrów	6.770	.	2.365	64	2.202	18	2.202	18	2.202	18	Zasiłek przyznano odezwą.
53	"	Ostrów-Przemyśl	8.475	54	5.716	86	2.758	68	.	.	2.758	68	Zasiłek przyznano odezwą z 3.10 1893 l. 50281.
54	"	Chyczyna	5.617	99	2.888	31	2.729	68	.	.	2.729	68	" " " z 24/4 1894 l. l. 9440.
55	"	Jabłonica ruska	2.844	99	977	66	933	66	933	67	933	66	" " " z " " l. 68522.
56	"	Jabłonica ruska	.	.	.	.	.	.	.	.	545	.	" " " z 31 8 " l. 38002.
57	"	Pawłokoma	7.225	56	2.538	18	2.343	69	2.343	69	2.343	69	" " " z 6 8 " l. 34400.
58	"	Bachórz	5.544	75	1.947	32	1.798	71	1.798	71	1.798	71	Częściowy zasiłek przyznano odezwą z 24/4 1894 l. 4316. Dalszy operat udzielono.
59	"	Siedliska-Wara	2.233	.	787	.	723	.	723	.	723	.	Zasiłek przyznany odezwą z 24 4 1891 l. 14498
60	"	Iskuń	5.050	.	2.543	76	2 506	24	.	.	2.506	24	" " " z 24 8 " l.
61	"	Gdyczyna	1.361	46	478	32	441	57	441	57	441	57	" " " z 10 8 " l. 28423.
62	"	Krzemienna	6.250	.	2.184	17	2.032	92	2.032	92	2.032	92	" " " z 17 8 " l. 32834.

63	"	Monina-Sobiecin	7.400	.	4.990	.	2.410	.	.	.	2.410	.	" " " " 17/8 " l. 56980.
64	Świca	Sokołów-Łany sokołów.	47.381	.	22.609	.	21.172	.	3.600	42	2.500	.	Operat przesłano LN. 17550 1-sza rata.
65	"	Hoszów	18.847	41	7.788	62	7.354	38	3.704	14	2.500	.	Z dot. 1894 1154 zł. 2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 24/4 1894 l. 326.
66	"	Sulatycze	5.000	.	1.700	.	1.650	.	1.650	.	1.012	.	Częściowy operat przesłano LN: 48737.
67	"	Balicze podgórne	6.000	.	2.000	.	2.000	.	2.000	.	1.000	.	W prelim. na 1894 jest dot. 500 zł. 2-ga rata.
68	"	Mielnicz-Dubrawka	6.000	.	2.000	.	2.000	.	2.000	.	1.000	.	Operat będzie dopiero udzielony.
69	Łomnica	Błudniki-Temczowce	25.642	47	8.902	49	8.369	99	8.369	99	3.135	.	Zasiłek przyznany odezwą z 17 lipca 1894 l. 38020. W prelim. na 1893 i 1894 było dot. 2100 zł. reszta na rok 1896.
70	"	Babin	6.100	.	2.100	.	2.000	.	2.000	.	1.500	.	Operat będzie przedłożony.
71	Bystrzyca	Mykietyńce Uhorniki	10.300	.	3.597	34	3.351	33	3.351	33	1.000	.	Zasiłek udzielono odezwą z 26/9 1894 l. 49660.
72	"	Uhrynów-Jamnica-Jezupol	9.150	.	3.150	.	3.000	.	3.000	.	1.000	.	Operat będzie dopiero przedłożony.
73	Premiowanie zawikłenia odsypisk		2.000	.	1.000	.	1.000	.	.	.	1.000	.	
		Razem	770.815	44	342.963	29	267.361	67	160.490	48	114.065	57	

Alegat 3. b. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 68521/94.

Zestawienie

wykonanych w roku 1893 przy współudziale funduszu krajowego budowli wodnych i uzyskanych przez to rezultatów.

Liczba porządk.	Rzeka	Miejsce budowy	Powiat polityczny	Długość		Powierzchnia		Uwagi
				wykonanych budowli w	zabezpieczonych brzegów	uzyskanych	spodziewanych	
				w metrach		odsypisk w hektar.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Raba	Dębowica	Bochnia	480.00	500.00	—	3.000	
2	„	Ujście solne	„	785.00	800.00	—	0.500	
3	„	Niedary	„	330.00	250.00	—	1.000	
4	Dunajec	Chełmiec	Nowy Sącz	232.00	232.00	—	0.800	
5	„	Wielogłowy	„	150.00	150.00	—	2.400	
6	„	Dąbrowa	„	30.00	60.00	—	0.050	
7	„	Marcinkowice	„	48 00	120.00	—	0.036	
8	„	Lipie	„	152.00	180.00	—	0.030	
9	„	Zagórze	„	289.00	289.00	—	0.060	
10	„	Rożnów	„	298.00	298.00	—	—	
11	„	Filipowice	Brzesko	225.00	280.00	—	4.050	
12	„	Biskupice lanckor	„	307.00	300.00	—	12.000	
13	„	Wesołów	„	49.00	32.00	—	—	
14	„	Zawada	„	100.00	100.00	—	—	
15	„	Charzewice	„	124.00	100.00	—	5.350	
16	„	Rostoka	„	169.00	300.00	—	5.100	
17	„	Olszyny	„	146.00	150.00	—	2.000	
18	„	Wielka wieś	„	466.00	320.00	—	3.000	
19	„	Dąbrowa Szczep. i Zawadzie	„	430.00	600.00	—	52.000	
20	„	Szczepanowice	„	140.00	140.00	—	2.800	
21	„	Lubanowice	„	40.00	40.00	—	0.300	
22	„	Błonie	„	60.00	60.00	—	—	
23	Poprad	Stary Sącz	Nowy Sącz	275.00	275.00	3.000	1.800	
24	Wisłoka	Błażkowa	Jasło	413.00	450.00	—	7.500	
25	„	Klecie	Pilzno	339.00	320.00	—	4.000	Wybrano oprócz tego przekop 400 mtr. długi. Stare koryto około 15 hr.
26	„	Skurowa	„	131.00	109.00	—	1.500	
27	„	Dęboszyn	„	365.00	365.00	—	4.800	
28	„	Mokrzec	„	113.00	113.00	—	—	
29	„	Pilznionek	„	121.00	116.00	—	0.600	
30	„	Lipiny	„	641.00	600.00	—	6.000	
31	„	Bobrowa	„	60.00	350.00	—	3.000	
32	Wisłok	Dobrzechów	Rzeszów	155.00	155.00	—	2.750	Wskutek wykonanego przekopu.
33	San	Hroszówka - Temeszów	Brzozów	570 00	570.00	4.000	—	
34	„	Jabłonica ruska	„	500.00	500.00	5.000	5.000	Stare koryto.
35	„	Nozdrzec	„	530.00	530.00	—	—	

Liczba porządk.	Rzeka	Miejsce budowy	Powiat polityczny	Długość: wykonanych budowli w	Długość: zabezpieczonych brzegów	Powierzchnia: uzyskanych	Powierzchnia: spodziewanych	Uwagi
				w metrach		odsypisk w hektar.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
36	San	Bachorzec	Brzozów	85.00	85.00	—	—	
37	„	Bartkówka	„	120.00	120.00	2.000	—	
38	„	Pawłokoma	„	282.00	282.00	4.500	5.500	
39	„	Bachorzec	„	120.00	120.00	—	—	
40	„	Sielnica	„	140.00	170.00	1.000	1.000	
41	„	Ruska wieś	„	350.00	350.00	—	2.000	
42	„	Nienadowa	„	410.00	410.00	5.000	5.000	
43	„	Bachów	Przemyśl	98.00	98.00	—	10.000	Stare Sanowisko
44	„	Chyrzyna	„	ca 300.00	1000.00	—	0.500	
45	„	Ostrów	„	250.00	250.00		—	
46	Stryj	Chodowice	Stryj	341.00	500.00	0.750	—	
47	Świca	Hoszów	Dolina	302.00	350.00	0.950	—	
48	„	Balicze podgórne	Żydaczów	159.00	700.00	0.100	—	
49	„	Mielnicz	„	208.00	2000.00	2.000	—	Przekopem odcięte zakole około 2 klm, długie
50	Łomnica	Perehinsko	Dolina	881.00	3000.00	5.000	—	
51	„	Tużyłów Dołhe	Kałusz	685.00	—	—	15.000	Zamknięte ramię Łomnicy pod Tużyłową
52	Bystrzyca nadw.	Nazawizów	Nadwórna	379.00	050.00	4.028	—	
		Razem		14373.00	19839.00	37.328	175.426	

Do l. Nam. 97449/7549 z r. 1894.

Lwów 15. grudnia 1894.

Ustawa

z dnia . . . o regulacyi rzeki Soły.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Soły od Milówki do ujścia do Wisły ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu, począwszy od roku 1895 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma uzupełniony w r. 1894 generalny projekt rządowy z r. 1886, preliminujący koszta budowy na 1,790.000 zł. w. a.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekte, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

1) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, oraz z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz u. p. Nr. 116 w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów, które to datki państwowe mają być wypłacone z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

2) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowienia §. 51. kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca Dz. u. kr. Nr. 38., służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku funduszu krajowego.

§. 4.

Wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fnndusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów, jako kapitału zakładowego;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

O ile dochody tego funduszu nie wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania, resztę kosztów konserwacyi pokrywać ma państwowa dotacya budowli wodnych w wysokości 60%, fundusz krajowy zaś w wysokości 40%.

§. 6.

Wykonanie regulacyi zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Administracya państwa.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu przyznanym zostaje odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonewcze, które ułoży Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowgo l. 68.621/94.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu, począwszy od r. 1895. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma uzupełniony w r. 1894 generalny projekt rządowy z roku 1886. preliminujący koszta budowy na 2,388.500 zł. w. a.

Administracya państwa jednak jest upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

1) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, oraz z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów, które to datki państwowe mają być wypłacone z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

2) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości, lub sąsiednich zakładów wodnych, w myśl postanowienia §. 51. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku funduszu krajowego.

§. 4.

Wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz:

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów jako kapitału zakładowego;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

O ile dochody tego funduszu nie wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania, resztę kosztów konserwacyi pokrywać ma państwowa dotacya budowli wodnych w wysokości 60% fundusz krajowy zaś w wysokości 40%.

§. 6.

Wykonanie regulacyi zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i koserwacyjnego obejmie Administracya państwa.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym,

któremu przyznanym zostaje odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 68 621/94.

Ustawa

z dnia . . . o regulacyi Przegnojówki z dopływami.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Przegnojówki od stawu w Żeniowie do młyna w Krzywicach z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1894 preliminujący koszta robót na 84.000 złr. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym

zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze polityczne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się uskutecznić, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków stron interesowanch w §. 3 pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określić statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z tem ograniczeniem, że rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowege funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po ukończeniu budowy ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uyskanych przez regulacyę gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych do konserwacyi wykonanych robót wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie

wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Minist-rstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 68621/94.

Ustawa

z dnia . . . . o osuszeniu bagien Stojanowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich powiatu kamioneckiego: Stojanów, Tetewczyce, Peratyn, Sieńków i Wolica baryłowa ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1894 preliminujący koszta robót na 60.000 złr. w. a. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu I. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. up. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą

preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nieda się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i osiągnięcia datków stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3 pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z tem ograniczeniem, że rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy. Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstw. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót ponosić mają członkowie spółki wodnej według wskazanego w §. 3. pod c) stosunku.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . o regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy na przestrzeni od mostu na drodze państwowej w Rudzie do mostu na drodze gminnej w Bursztynie, w powiecie Rohatyńskim, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Ministerstwo rolnictwa projekt Wydziału krajowego z r. 1886, preliminujący koszta robót na 346.000 złr. w. a. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 bezwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyą państwa z porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry, zasiłki zaś krajowe i państwowe w miarę konstytucyjnego zezwolenia.

Wypłata zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego ododbywać się ma w miarę rzeczywistej potrzeby dla programowego wykonania przedsiębiorstwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyą grutów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, co do terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykazaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . o uzupełnieniu regulacyi rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Łęgu od granicy powiatu Niżańskiego do ujścia do Wisły w powiecie Tarnobrzeskim, ma być wykonanem jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawą techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1894, który preliminuje koszta robót na 120.000 zł. w. a. a mianowicie:

a) koszta ubezpieczenia i pogłębienia łożyska Łęgu na przestrzeni uregulowanej w myśl ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 65, na 97.000 zł. w. a.;

b) koszta przedłużenia regulacyi Łęgu od granicy gminy Krawce do granicy powiatu Niżańskiego wraz z ustaleniem i zalesieniem odsypisk na 23.000 zł. w. a.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów wymienionych w §. 2. pod b) oraz pięćdziesięciu procent kosztów wymienionych w §. 2. pod a) razem w kwocie 50.300 zł. w. a.;

b) państwowy fundusz melioracyjny bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod a), oraz pięćdziesięciu procent kosztów w §. 2. pod b) wymienionych, razem w kwocie 40.600 zł. w. a z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) zawiązana w myśl §. 4. ustawy z dnia 1 lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 65 spółka wodna resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 29.100 zł. w. a., która ma być rozłożoną na uczestników spółki w myśl postanowień obowiązującego statutu z r. 1887.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa, kraju i spółki wodnej oznaczony Wydział krajowy, wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracyi państwa jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co sposobu wykonania przedsiębiorstwa, określa instrukcya techniczno-administracyjna z dnia 18 listopada 1887 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. ust. kr. Nr. 65.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trrześniówce.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z d. 11. czerwca 1887. Nr. 43. Dz. u. kr. jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Trześniówce ponosić będzie po połowie fundusz krajowy spółka wodna, zawiązana w myśl §. 4. ustawy z d. 11. czerwca 1887. Nr. 43. Dz. u. kr.

Koszta zarządu technicznego przyznane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość rocznych datków kraju spółki na utrzymanie wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach tj. od r. 1895. do r. 1897. włącznie po 500 zł. czyli razem 1000 zł.

Wysokość rocznego datku w latach następnych wynosić będzie sumę jaka z przecięcia trzech lat ostatnich wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1894. zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1887. Nr. 43. Dz. u. kr. nie mniej też nie zużyte nadwyżki corocznych datków kraju i spółki wodnej (§. 2.) mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków utrzymania, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych, po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z d. 11. czerwca 1887. Nr. 43. Dz. u. kr. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w dniu 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna a to według miary ustanowionej w statucie spółki, zatwierdzonym reskryptem Namiestnictwa we Lwowie z d. 5. lipca 1888. Nr. 39.609.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: łożyska, brzegów, wałów, szluzy, przepustów, rowów i wszelkich innych urządzeń wodnych jest wzbronionem.

W szczególności wzbronionem zostaje:

a) Przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki, wały, rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i tp. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami, wiklinami, i w ogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenie wałów jakoteż ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) Paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki wałów i wozów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronionem zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny, w profilu inundacyjnym rzeki;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i tp. zbiorników wody, studzien w odległości dwudziestu metrów od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli na dwa metry po obu stronach wałów pół metra od brzegów rzeki i rowów.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w okręgu konkurencyjnym na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj rzeki dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczane bezpłatnie za materyały zaś utrzymują strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi zarówno jak i ochronę wykonanych budowli wodnych wydane

zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 10.

Wszelkie przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać popisom powszechnej ustawy kraj., karane będą według przepisów kraj. ustawy wodnej z d. 14. marca 1875. Nr. 38. oraz ustawy z d. 10. czerwca 1892. Nr. 43. Dz. u. kr. Według tychże samych przepisów oznaczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i w ogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

LW. 72.391/94.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 10. tymczasowego statutu król. stoł. miasta Krakowa z kwietnia 1866 N. 7 Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Za przyjęcie na własną prośbę do związku gminy miasta Krakowa służy Radzie miejskiej prawo na podstawie §. 10. tymczasowego statutu tegoż miasta z 1. kwietnia 1866 N. 7. Dz. u. kr. pobierać opłatę w kwocie 10, 25 lub 50 zł. w. a. stosownie do zamożności przyjętego. Celem uzyskania większych źródeł dochodu z tego tytułu uchwaliła Rada miejska poczynić kroki o podwyższenie tej opłaty i wniosła na ręce Wydziału krajowego petycyę z 18. grudnia 1894 L. 56.296 do Wys Sejmu następującej treści:

„Celem uzyskania nowych źródeł dochodu do pokrycia wzrastających z każdym rokiem wydatków gminnych wezwała Rada miasta Krakowa przy obradach nad budżetem w r. 1892 Sekcyę V. Rady do postarania się na właściwej drodze o podniesienie opłat za przyjęcie do związku gminnego.

W wykonaniu powyższego wezwania udał się Magistrat Krakowski do Magistratów dziewięciu większych miast monarchii, własnym statutem się rządzących, a mianowicie: Wiednia, Pragi, Linzu, Grazu, Salzburga, Insbrucku, Berna, Ołumuńca i Czerniowiec z zapytaniem, jakie też opłaty pobierają gminy powyższych miast za przyjęcie do swego związku.

Z otrzymanych odpowiedzi, które w oryginale dołączam, widoczna, że przeważnie gminy powyższe, niektóre z nich o równej a nawet mniejszej niż Kraków ludności, pobierają wyższe niż tutejsza gmina za przyjęcie do swego związku opłaty.

Zebrawszy potrzebne daty i opracowawszy następnie całą sprawę, przedłożył Magistrat pojedynczym Sekcyom Rady, a następnie pełnej Radzie, odpowiednie wnioski w celu podniesienia opłat za przyjęcie do gminy, a Rada miasta na posiedzeniu w dniu 6. grudnia 1894 uchwaliła co następuje:

„Upoważnia się Magistrat do wniesienia petycyi do Wysokiego Sejmu krajowego o zmianę §. 10. tymczasowego statutu dla gminy m. Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 N. 7 Dz. u. kr., aby ten paragraf brzmiał jak następuje:

Od przyjęcia na własną prośbę do gminy pobierać się będzie na fundusz miejski opłatę w kwocie od 10 zł. do 300 zł., którą Rada miasta stosownie do zamożności przyjętego i czasu jego pobytu w gminie oznaczy, a w wyjątkowych przypadkach może Rada miasta uwolnić od opłaty“.

Głównymi motywami, które Radę do powzięcia powyższej uchwały skłoniły, były: z jednej strony konieczność starania się o powiększenie dochodów gminy, z drugiej strony obawa, że przez wprowadzenie w życie projektowanej przez Wysoki c. k. Rząd noweli do ustawy z 3. grudnia 1863 N. 105 Dzpp. o przymusowem przyjmowaniu do związku gminy osób przez pewien szereg lat w gminie przebywających, dochody gminy z opłat za przyjęcie do związku gminnego się zmniejszą, podczas gdy wydatki wskutek projektowanej noweli się wzmogą.

W wykonaniu uchwały Rady miasta z dnia 6. grudnia 1894 mam zaszczyt upraszać;

Wysoki Sejm uchwali: „Znosi się §. 10. tymczasowego statutu dla gminy m. Krakowa z dnia 1, kwietnia 1866 N. 7 Dz. u. kr. w dotychczasowem jego brzmieniu, natomiast paragraf ten ma brzmieć jak następuje:

„Od przyjęcia na własną prośbę do gminy pobierać się będzie na fundusz miejski opłatę w kwocie od 10 do 300 zł., którą Rada miasta stosownie do zamożności przyjętego i czasu jego pobytu w gminie wyznaczy, a w wyjątkowych przypadkach może Rada miasta uwolnić od oplaty.“

Wydział krajowy popierając powyższą petycyę wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 14 grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dotycząca zmiany §. 10. tymczasowego statutu król. stoł. miasta Krakowa z 1. kwietnia 1866 N. 7. Dz. u. kr,

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

§. 10. tymczasowego statutu król. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 N. 7. Dz. ust. kraj. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać jak następuje:

§. 10.

Od przyjęcia na własną prośbę do związku gminy pobieraną będzie na rzecz funduszu miejskiego opłata w kwocie od 20 koron (10 zł. w. a.) do 600 koron (300 zł. w. a.), którą Rada miejska oznaczy stosownie do zamożności przyjętego i czasu jego pobytu w gminie.

W wyjątkowych przypadkach może Rada miejska uwolnić przyjętego od opłaty.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 43.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o folwarku i gorzelni dublańskiej.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając przedłożone przez sejmową komisyę gospodarstwa krajowego sprawozdanie o naukowych zakładach dublańskich powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1894 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o szkołach folwarku, gorzelni jak również sprawozdanie o eksploatacyi torfu w Dublanach.

II. Sejm przyjmuje do wiadomości zarządzenia Wydziału krajowego w sprawie rozszerzenia pokoików internatowych pociągające za sobą koszta w kwocie 2.200 zł.

III. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac personalu internatowego.

1. Przełożony internatu płaca	1.000 zł.
" " wikt	240 "
" " opał i światło	100 "
" " trzy dodatki pięcioletnie po	100 "
2. Portyer płaca	150 "
wikt	180 "
" opał i oświetlenie	40 "
" ubranie	60 "
" dodatki pięcioletnie po	40 "

3. Przełożony jest urzędnikiem, portyer sługą krajowym.

IV. *a)* Sejm ustanawia dwanaście miejsc funduszowych w internacie dublańskim dla uczniów ubogich, a odpowiednio ukwalifikowanych.

b) Na pokrycie kosztów połączonych z tymi miejscami funduszowemi, otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1894 w kwocie 2.000 zł.

V. Sejm postanawia, że pierwszy ustęp A, tudzież B, 1. 2. i 3. ustanowionego uchwałami sejmowemi z 8. kwietnia 1876 etatu osób i płac grona nauczycielskiego krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach tracą moc obowiązującą i mają opiewać jak następuje:

A. Grono nauczycielskie krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach składa się:
I. z Dyrektora
II. ze ze siedmiu stałych profesorów fachowych.
III. z dwóch stałych adjunktów
IV. z odpowiedniej liczby docentów.
B. 1. Dyrektor wyższej szkoły w Dublanach otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:
roczną stałą płacę w kwocie . . . . 2.400 zł.
roczny dodatek aktywalny w kwocie . . . . 360 „
dodatek pięcioletni w kwocie . . . . 300 „
2. Czterech stałych profesorów fachowych wyższej szkoły rolniczej otrzyma wolne pomieszkanie i pobiera:
roczną stałą płacę . . . . 2.000 zł.
roczny dodatek aktywalny . . . . 360 „
dodatek pięcioletni . . . . 200 „
3. Trzech stałych profesorów fachowych wyższej szkoły rolniczej otrzyma wolne pomieszkanie i pobiera:
roczną stałą płacę w kwocie . . . . 1.300 zł.
roczny dodatek aktywalny w kwocie . . . . 240 „
dodatek pięcioletni w kwocie . . . . 200 „
4. Dwóch stałych adjunktów wyższej szkoły pobiera obok wolnego pomieszkania:
roczną stałą płacę w kwocie . . . . 1.000 zł.
roczny dodatek aktywalny w kwocie . . . . 200 „
dodatek pięcioletni w kwocie . . . . 100 „
Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1894.

VI. Na zakupno nowej obory bydła zarodowego dla folwarku w Dublanach, Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu w budżecie na rok 1894 kredyt do wysokości 4.000 zł.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do postawienia w r. 1895 stajni opasowej przy gorzelni w Dublanach na sztuk 25, tak aby koszt tej budowy kwotę 2.500 zł. nie przekroczył.

VIII. Na urządzenie i utrzymanie stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach wstawia Sejm do budżetu krajowego na r. 1894 2.060 zł.

IX. Wdowie po nauczycielu szkoły niższej p. Helenie Bartowej przyznaje Sejm dotacyę roczną w kwocie 250 zł.

Zarazem uchwalił Wysoki Sejm następujące rezolucye:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, jakie zmiany w organizacyi ciał nadzorczych przy wszystkich zakładach rolniczych krajowych, byłyby pożądane i wynik owych badań na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby obmyślił stan normujący emeryturę profesorów, tracących kwinkwenia i którzy w czasie przejścia na emeryturę nie będą korzystali z zamierzonego polepszenia.

W następującem sprawozdaniu z czynności, odnoszących się do naukowych zakładów dublańskich, pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić kolejno Wysokiemu Sejmowi, w jaki sposób spełnił wolę jego zawartą w powyższych uchwałach.

Szkoła wyższa.

Rozpoczęta w r. 1893 budowa internatowego gmachu, przeznaczonego na pomieszczenie 40 uczniów, została ukończoną w drugiej połowie października b. r. tak, że z jednomiesięcznem opóźnieniem mógł się bieżący rok szkolny w wyższej szkole rozpocząć w warunkach, jakie

Wysoki Sejm zakreślił i uchwałami swemi i wskazówkami, zawartemi w sprawozdaniach komisyi gospodarstwa krajowego.

Ogólny koszt budowy obliczony początkowo na 66.732 zł. zwiększony następnie, jak to Wysokiemu Sejmowi wiadomem z naszego zeszłorocznego do zatwierdzającej wiadomości przyjętego sprawozdania, o kwotę 2.200 zł. uległ w bieżącym roku w trakcie wykończenia budowy dalszej zwyżce, częścią wskutek wprowadzonych z woli Wysokiego Sejmu ulepszeń, częścią zaś wskutek wykonania rzeczy nieodzownych, które co prawda przy układaniu kosztorysu wydawały się mniej nagłemi w chwili jednak wykończenia robót nieuniknionemi.

I tak objawił był Wysoki Sejm życzenie, by projektowane piece kamyczkowe zastąpić w całym gmachu piecami kaflowymi wyrobu dublańskiego. Wydział krajowy spełnił to życzenie, co spowodowało znaczniejszy od preliminowanego wydatek, którego część przypadnie wprawdzie w zysku folwarkowi dublańskiemu, o który jednak podniósł się ogólny wydatek na budowę.

Następnie wprowadził Wydział krajowy w całym gmachu w miejsce miękiej podłogi podłogę deszczułkową twardą. Powodem tego było doświadczenie, nabyte przy budowie koszar żandarmeryi we Lwowie i domu mieszkalnego profesorskiego w Dublanach, a poparła to doświadczenie i ta okoliczność, że trudność w ogóle nabycia suchego i niezagrzybionego materyału miękiego we Lwowie spotęgowała się jeszcze w czasie budowy pawilonów na placu wystawowym, dokąd wyprowadzono wszelaki materyał drzewny cokolwiek lepszej jakości.

Okazało się wreszcie, że istniejąca przed gmachem szkolnym studnia jest najpierw dość odległą od gmachu internatowego, a następnie nie tyle wydatna, aby w zupełności zaspokoić potrzeby nowego gmachu. Zaszła tedy potrzeba kopania nowej studni przed gmachem internatowym i rozprowadzenia po gmachu wody wtłaczanej pompą do rezerwoaru, umieszczonego na strychu.

Koszt tych nadprogramowych robót, mianowicie zwiększenie pokoików, zastąpienia zwykłych pieców kaflowemi, a miękkiej podłogi deszczułkową, wreszcie wykopania studni i rozprowadzenia wody w gmachu wyniesie około 7.000 zł. Że zaś Wysoki Sejm na pokrycie kosztorysowej kwoty przyznał dotąd 61.800 zł. tak, że pozostało niepokrytych 4.932 zł., przeto łącznie z kwotą 7.000 zł. na roboty nadkosztorysowe pozostaje do pokrycia 11.932 zł. czyli w zaokrągleniu 12.000 zł. i taką też kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza wydatków na rok 1895 szkoły wyższej w rubryce VIII. a pozycya 54.

Kiedy już wiadomem było, że gmach będzie na czas wykończonym i że internat będzie mógł wejść w życie z rokiem szkolnym, przystąpił Wydział krajowy do wykonania tych czynności, które bądź to z natury rzeczy, bądź też, bo taką była wola Wys. Sejmu, musiały być ukończone przed otwarciem nowego roku szkolnego.

Rozchodziło się mianowicie o:

a wyszukanie dyrektora dla szkół dublańskich;

b) wewnętrzne urządzenie mieszkań, sal rekreacyjnych, pokoi jadalnych; i kuchni;

c) ułożenie przepisów, obowiązujących przyszłych internistów;

d) zapewnienie im wiktu;

e) obmyślenie dla nich munduru i zabezpieczenie dostawy;

f) dobór personalu zatrudnionego w internacie, zwłaszcza wyszukanie odpowiedniej osobistości na prefekta.

Mając w jednej z dawniejszych uchwał sejmowych wolną rękę w przyznaniu wynagrodzenia przyszłemu dyrektorowi szkół dublańskich, a zarazem nie mogąc postąpić wbrew kilkakrotnie w sprawozdaniach komisyi gospodarstwa krajowego wypowiedzianemu zapatrywaniu, by żadnego z profesorów dublańskich nie mianować dyrektorem, Wydział krajowy ponowił przerwane przed dwoma laty rokowania z p. Juliuszem Frommlem, znanym w kraju praktycznym rolnikiem, o objęcie posady dyrektora. Rokowania te zakończyły się tem, że Wydział krajowy

zdecydował się ostatecznie 25. września 1894 L. 50622 zamianować p. Frommla dyrektorem szkół dublańskich za rocznem wynagrodzeniem 6.000 zł., ryczałtem na utrzymanie koni w kwocie 500 zł. i wolnem pomieszkaniem, złożonem z pomieszkania przeznaczonego dla dyrektora i zdobudowanych własnym kosztem przez p. Lubomęskiego i dotąd jego własność stanowiąch pokojów. Z kwoty 6.000 zł. przypada 5.600 zł. na ciężar szkoły wyższej, zaś 400 zł. na szkołę niższą.

Z dniem 1. grudnia 1894 objął p. Frommel czynności jako dyrektor na razie prowizorycznie.

Do czasu objęcia posady przez p. Frommla kierował zakładami dublańskiemi prof. Rylski po 15 lipca 1894, uwolniony z tej godności na własną prośbę wskutek nadwątlonego zdrowia. W ciągu kilkoletniego kierownictwa zakładami dublańskimi doprowadził p. Rylski do tego, że młodzież, która przedtem nie zawsze należycie pojmowała swe obowiązki, zrozumiała, iż pobyt jej w Dublanach winien mieć tylko naukę na celu. Z 16 uczniów 3-go roku wszyscy przystąpili i wszyscy złożyli egzamin główny wobec komisyi, złożonej przez Wydział krajowy ze znanych w kraju teorycznych i praktycznych rolników. Następnie zaś od 15. lipca 1894 objął dyrekcyę prof. Dr. Szyszyłowicz, który objął te czynności w porze największych i najtrudniejszych prac. Obznajomiony jednak dokładnie z potrzebami szkoły, obdarzony przytem talentem administracyjnym wywiązał się Dr. Szyszyłowicz z poruczonego mu zadania ku zupełnemu zadowoleniu Wydziału krajowego. Nie tylko bowiem zajął się i wykonał wewnętrzne urządzenie internatu ściśle się trzymając w zestawionym przez siebie a przez Wydział krajowy zatwierdzonym kosztorysie kwot przez Wys. Sejm przyzwolonych, nietylko postarał się o przedsiębiorców, którym Wydział krajowy mógł powierzyć stołowanie internistów i dostawę mundurów według modelu przez Wydział krajowy obmyślanego, ale nadto wypracował projekt przepisów, mających obowiązywać w internacie. Projekt ten poddany szczegółowej dyskusyi w zwołanej w tym celu dwukrotnie ankiecie, w której członkowie Kuratoryi bardzo czynny brali udział, zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z 23. października 1894 L. 55661 z uwzględnieniem zmian zaproponowanych przez
. Aleg. 1. ankietę. Zbiór tych przepisów podaje Wydział krajowy w załączeniu ⁄. Wysokiemu Sejmowi do wiadomości. Tu tylko pozwala sobie Wydział krajowy nadmienić, że przepisy te ułożone są na zasadach, które Wysoki Sejm przyjmując zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości uznał tem samem za słuszne. Zarazem stało się zadość woli Wysokiego Sejmu, bo wedle tych przepisów nie będzie już w szkole dublańskiej ani eksternistów, ani uczniów nadzwyczajnych. Zarazem nadmienia Wydział krajowy, że na I. rok przyjęto 18 uczniów, gdyż dla tylu było miejsca w internacie. Z pomiędzy nich jest 11 tutejszokrajowych, a z tych 10 ma egzamin dojrzałości. Ustanowione przez Wys. Sejm wolne miejsca funduszowe w ilości 12 przyznał Wydział krajowy na propozycyę Dyrekcyi przedstawioną przez Kuratoryę 5 uczniom III. roku, 3 uczniom II. roku i 4. uczniom I. roku.

Ze zbliżaniem się pory otwarcia roku szkolnego poruczył Wydział krajowy Dr. Szyszyłowiczowi wyszukanie służby niższej do internatu, sam zaś rozpoczął starania około wynalezienia osobistości, którejby można było z całem zaufaniem powierzyć dosyć trudny, zwłaszcza w początkach, urząd prefekta internatu. Z pomiędzy kilku kandydatów, którzy się zgłosili o tę posadę, uznał Wydział krajowy po zasięgnięciu wiarogodnych informacyi p. Gabryela Lipskiego za najodpowiedniejszego i jego też dekretem z 23. października 1894 L. 56742 na tej posadzie prowizorycznie zamianował. O ile obecnie z krótkiego co prawda czasu wnosić można p. Lipski sprosta w zupełności przyjętemu obowiązkowi. Zachodzi tylko ta przeszkoda, że p. Lipski, jakkolwiek jest w pełni sił fizycznych, przekroczył wiek, wymagany od wstępujących do służby krajowej. W tem samem położeniu znajduje się również i p. dyrektor Frommel. Wydział krajowy mniema, że Wysoki Sejm w interesie pozyskania na stałe do służby krajowej tych dwóch osób raczy tę przeszkodę usunąć i dlatego pozwala sobie przedstawić do uchwały wniosek *ad 2.*

W kategoryi służby z charakterem sługi krajowego ustanowił Wysoki Sejm zgodnie z zeszłoroczną propozycyą Wydziału krajowego jedną posadę t. j. portjera. W toku organizacyi

okazało się jednak, że dozór i opieka nad całym inwentarzem internatowym, reprezentującym poważną kwotę, tudzież zwierzchni nadzór nad służbą niższą należałoby powierzyć osobie, któraby dawała rękojmę, że w obu tych kierunkach odpowie zadaniu i że jej będzie można zaufać. Jest niewątpliwem, że większą rękojmię co do pewności przedstawia sługa stały, któremu we własnym interesie zależeć będzie na tem, ażeby stałego kawałka chleba nie utracić, aniżeli sługa niestały, którego nic niewiąże z zajmowaną posadą. Wydział krajowy mniema przeto, że należałoby dla tych czynności ustawić drugą etatową posadę sługi krajowego w internacie dublańskim t. j. magazyniera z poborami takiemi, jakie uchwała Wysokiego Sejmu z 7. lutego 1894 przyznaje portjerowi. W tym celu przedkłada Wydział krajowy do uchwały wniosek *ad 3.* a to tem śmielej, że wydatek z tego tytułu, nieunikniony zresztą nawet, gdyby to miała pozostać posada nieetatowa, nie obciąża bezpośrednio funduszu krajowego, gdyż znajdzie pokrycie w dochodach płynących na rzecz internatu.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 7. lutego 1894, regulującej etat płac profesorów i adjunktów szkoły dublańskiej, stało się, iż dwaj profesorowie: Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz, pomimo że zostali zaliczeni do kategoryi lepiej honorowanych, na tej regulacyi płac materyalnie bardzo mało zyskali, gdyż im odjęto wbrew zasadniczym przepisom ustanowy służby krajowej pięciolecia, które byli sobie zapracowali swą długoletnią i gorliwą pracą około wychowania prawie dwu pokoleń Dublańczyków. Co więcej obadwaj zostali przez to materyalnie postanowieni na równi z tymi kolegami, którzy do tej samej kategoryi płac są zaliczeni, a którzy w szkole dublańskiej od kilku lat, względnie od roku dopiero działają i mają wszelkie widoki dosłużenia się dodatków pięcioletnich.

Wysoki Sejm sam to odczuwał, że w tem zrównaniu płac jest pewna nierówność, skoro polecił Wydziałowi krajowemu obmyśleć plan normujący emeryturę profesorów tracących kwinkwenia. Wydział krajowy mniema jednak, że byłoby cokolwiek spóźnionem polepszać maryalny byt tych dwóch zasłużonych profesorów dopiero z chwilą ich dalszej niezdolności do pracy zawodowej i że raczej byłoby wskazanem wprowadzić to polepszenie już teraz, kiedy są jeszcze w czynnej służbie i oddają szkole rzeczywiste usługi. Za tem przemawia nadto obowiązująca dotąd uchwała Wysokiego Sejmu z 3. stycznia 1874 dotycząca między innemi przyznawania urzędnikom krajowym, a takimi są profesorowie szkoły dublańskiej, dodatków pięcioletnich. Uchwała ta stanowi w §. 4. al. 3., że „przy nadaniu dodatku pięcioletniego nie stanowi różnicy różność płacy, pobieranej na mocy regulacyi płacy, na jednej i tej samej posadzie", a w al. 1., że dodatek pięcioletni nadany będzie każdemu urzędnikowi za każde pięć lat spędzonych nieprzerwanie na jednej i tej samej posadzie.

Wymienieni profesorowie pozostali na jednej i tej samej posadzie, a choć płaca z tą posadą połączona uległa regulacyi to oni przez to nie stracili praw do dodatków pięcioletnich, których się dosłużyli. Wydział krajowy mniema, że byłoby rzeczą słuszną i sprawiedliwą, aby tym dwom profesorom zgodnie z postanowieniem powyżej zacytowanem przywrócić pobór dodatków pięcioletnich, nabytych przed regulacyą płac, i dlatego pozwolił sobie wstawić do preliminarza wydatków szkoły wyższej w rubr. I. p. 2. po 3 dodatki dla każdego. Dodatki te stanowiąc integralną część płacy, branej za podstawę przy wymiarze emerytury, uchylą zarazem potrzebę dalszego normowania emerytalnej płacy tych dwóch profesorów w chwili przejścia ich w stan spoczynku.

W podobnem położeniu znalazł się adjunkt Manasterski, który nawet przez regulacyę płacy poniósł materyalną stratę, gdyż przedtem mając dwa pięciolecia miał 1.200 zł. płacy, policzalnej przy pensyonowaniu, po regulacyi zaś otrzymał tylko według nowej normy 1.000 zł.

Wydział krajowy sądzi, że i w tym wypadku zachodzi okoliczność, przewidziana §. 4. al. 3. zacytowanej uchwały sejmowej z roku 1874 i dlatego wstawia do poz. 4. wydatków szkoły wyższej dwa pięciolecia po 100 zł. dla wymienionego adjunkta.

Przez powiększenie personalu nauczycielskiego o jednego profesora i jednego adjunkta, a obydwu żonatych, zabrakło pomieszkań tak, że w obecnej chwili nowomianowany dyrektor musi się na razie ograniczać na pokój kawalerski a rodzinę swą pozostawić do pewnego czasu w miejscu pobytu przed objęciem posady w Dublanach, gdyż mieszkanie dla dyrektora przeznaczone Wydział krajowy był zniewolony nie mając żadnego wolnego pomieszkania do dyspozycyi oddać do czasu zamianowania dyrektora mianowanemu w zeszłym roku prof. adjunktowi Pomorskiemu.

Z chwilą jednak nominacyi p. Frommla ma p. Pomorski to pomieszkanie opróżnić, a Wydział krajowy znajduje się w tem niemiłem położeniu, że mu innego pomieszkania nie może przeznaczyć. Oglądanie się za mieszkaniem poza obrębem zakładu nie przyniosło rezultatu, gdyż na wsi w Dublanach nie ma takich domów. Pozostał tylko do wyboru dom, który wymurował przed kilku laty za zezwoleniem Wydziału krajowego na gruncie zakładowym p. Krasuski, p. o kasyera szkół dublańskich urzędnik Oddziału rachunkowego, gotów obecnie odsprzedać go funduszowi krajowemu.

Przeprowadzone na miejscu badanie przez rzeczoznawców i taksatorów wykazało, że dom jest w dobrym stanie o suchych murach i zdrowem drzewie i że wart jest w przybliżeniu 5.500 zł. Wydział krajowy mniema, że będziej korzystniej dla funduszu krajowego nabyć, skoro się nadarza sposobność, dom stojący już kilka lat a bez wad, jakiemi się odznaczają prawie wszystkie mieszkalne domy dublańskie, aniżeli przystąpić do budowy nowego domu zwłaszcza, że mieszkanie jest niezbędnie potrzebne teraz, a ewentualna budowa ciągnąca się przez dwa lata dałaby je dopiero na jesień r. 1896.

Z tych powodów uprasza Wydział krajowy we wniosku *ad 4.* o upoważnienie do nabycia tego domu, wstawiwszy na ten cel do preliminarza wydatków rubr. VIII. b. p. 55 potrzebną kwotę 5.500 zł.

Z wybudowaniem gmachu, przeznaczonego na internat, wypadnie koniecznie usunąć stamtąd cegielnię i przenieść ją w inne miejsce tem bardziej, że i tak eksploatacya pokładu gliny w tem miejscu jest już na ukończeniu. W preliminarzu wydatków folwarku dublańskiego Wydział krajowy to przewidział i wstawił na przeniesienie i urządzenie cegielni 1.500 zł.

Po nieuniknionem usunięciu cegielni trzeba jednak bezzwłocznie przystąpić do zasypania dołów i do splantowania całej tej przestrzeni, a zarazem do zbudowania drogi dojazdowej do budynku internatowego, dokąd dzisiaj tylko krętą ścieżką, wijącą się wśród zarośli i dołów cegielnianych z trudnością dojść można. Koszta tych robót według szczegółowego obliczenia p. Rohringa wyniosą w przybliżeniu 3.000 zł.

Wydział krajowy wstawił tę kwotę do preliminarza wydatków szkoły wyższej w rubr. IX. poz. 56 a. i niniejszem uprasza o jej przyznanie.

Załączając w końcu sprawozdanie Dyrekcyi za ubiegły rok szkolny, w którem podane są bliższe szczegóły, dotyczące frekwencyi uczniów ich pilności i postępu w naukach, oraz wiadomości o udziale szkół dublańskich w powszechnej wystawie krajowej przechodzimy do zdania sprawy o szkole niższej.

Szkoła niższa.

W zeszłorocznem swem sprawozdaniu podał Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, że drugi nauczyciel pomocniczy ustąpił z zajmowanej posady i że skutkiem tego rozpisano konkurs. Z pomiędzy kandydatów z których się zresztą niewielu zgłosiło, wybrał Wydział krajowy na przedstawienie Kuratoryi p. Maryana Nowickiego jako najodpowiedniejszego i pod względem wykształcenia i pod względem rutyny nauczycielskiej. Pragnąc go jednak dla Dublan pozyskać przychylił się Wydział krajowy do jego żądania przez Kuratoryę popartego i przy-

znał mu dodatek osobisty w wysokości do jakiej mu iść wolno, a nadto zapewnił go, że w razie jeżeli złoży dowody swego uzdolnienia i dobrej aplikacyi, przedstawi Wysokiemu Sejmowi wniosek na stabilizacyę tej posady. Sposobność ku złożeniu tych dowodów nadarzyła się niebawem, gdyż pierwszy nauczyciel p. Michał Stepek ustąpił z posady 15. maja 1894, powołany przez Radę administracyjną fundacyi hr. Skarbka na dyrektora zakładu naukowego i wychowawczego w Drohowyżu. Skutkiem tego pozostał p. Nowicki sam aż do czasu zamianowania następcy po p. Stepku, co nastąpiło dopiero w połowie września. Przez cały ten czas zdołał p. Nowicki, pomimo że dopiero od kilku miesięcy był w Dublanach, tak szkołę niższą prowadzić że Wydział krajowy nie waha się przedstawić Wys. Sejmowi wniosku na ustalenie tej posady.

Z ustąpieniem p. Stepka zachodziła pewna trudność w wyszukaniu następcy, raz dlatego, że po nauczycielu tej miary, co p. Stepek niełatwo w ogóle znaleść godnego następcy a powtóre, że jakkolwiek to jest posada nauczyciela do nauk pomocniczych, to jednak pożądanem jest, aby zajmujący ją był dobrze obznajomiony z naukami fachowemi i pojmował należycie zadanie fachowej szkoły rolniczej, by mógł wiedzieć i ocenić, co i ile z nauk pomocniczych jest niezbędnie potrzebnem, a co znów zbędnem dla ucznia szkoły rolniczej.

Wydział krajowy uznał, że najodpowiedniejszą jeszcze osobistością na tę posadę będzie p. Szalay, krajowy wędrowny nauczyciel rolnictwa, mający i kwalifikacyjny egzamin na nauczyciela niższych szkół rolniczych i posiadający zarazem pedagogiczną rutynę. Powołał go przeto na tę posadę przyznając mu na razie p. Szalay pobierał jako wędrowny nauczyciel łącznie z ryczałtem na objazdy 2000 tylko tę płacę, jaka dotąd do posady pierwszego nauczyciela jest przywiązana.

Że jednak płaca ta w łącznej kwocie 1000 zł. w ogóle jest za niską, że Wydział krajowy niechciałby ciągłem przyznawaniem dodatków osobistych, do czego ma wprawdzie pełne prawo, co jednak pragnąłby aplikować tylko w razie, jeżeli się istotnie rozchodzi o odszczególnienie urzędnika, wyrównywać niedostatki w etatowych płacach, przeto pozwala sobie przedłożyć Wys. Sejmowi we wniosku ad 5 propozycye tak co do powiększenia rocznych poborów pierwszego nauczyciela o kwotę 140 zł. jak i drugiego o kwotę 200 zł., przyczem nadmienia, że wydatek w proponowanej wysokości jest także zamieszczony w preliminarzu budżetu szkoły niższej w rubr. I. p. 2.

Odwołując się do wspomnianego sprawozdania Dyrekcyi, w którem się znajdują bliższe szczegóły w szkole samej Wydział krajowy zaznacza w końcu, że w ciągu roku miał kilkakrotnie sposobność w czasie lustracyi zakładu przekonać się o jego statecznym rozwoju.

Stacya doświadczalna.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 7. lutego 1894. przytoczonej na wstępie niniejszego sprawozdania pod VIII utworzył Wydział krajowy w Dublanach dwie stacye doświadczalne: botaniczną i chemiczną.

Zadaniem pierwszej, której urzędowy tytuł opiewa: kraj. stacya doświadczalna i kontrolna botaniczno-rolnicza, jest na teraz ocena nasion, botaniczna analiza siana, wskazywanie środków, umożliwiających ochronę roślin przed zaraźliwemi chorobami, w przyszłości nadto bakterylogiczne badania paszy, wody i ziemi, tudzież mikroskopowa ocena skoncentrowanych pasz.

Zadanie zaś drugiej, której urzędowy tytuł brzmi: kraj. stacya doświadczalna i kontrolna chemiczno-rolnicza, stanowi chemiczna kontrola i ocena nawozów, gleby wody oraz wszelkich produktów, spotrzebowanych lub wytwarzanych w rolnictwie.

Kierownictwo stacyi botanicznej powierzył Wydział krajowy prof. Drowi Szyszyłowiczowi, zaś chemicznej prof. adjunktowi Pomorskiemu.

Z powodu nawału czynności, jakie miał do pokonania, prof. Dr: Szyszyłowicz, zajęty wprowadzeniem w życie internatu, tudzież z powodu braku odpowiednich lokalności, które można było uzyskać dla stacyi dopiero z wykończeniem internatu i z przeniesieniem doń biblioteki i czytelni uczniów, nastąpiło pewne opóźnienie w otwarciu tych instytucyj. Pierwsza z nich funkcyonuje już od 1. listopada 1894, druga otwarta zostanie niebawem po nowym roku.

Pragnąc stacyom tym nadać kierunek odpowiedni potrzebom interesentów, szukających tam fachowej porady i pomocy, tudzież pragnąc postawić je na tej wysokości, na jakiej one stoją poza granicami kraju, uznał Wydział krajowy za wskazane wysłać kosztem funduszu krajowego kierownika stacyi chemicznej p. Pomorskiego za granicę, ażeby tam w zakładach tego rodzaju zapoznał się z najnowszemi urządzeniami stacyjnemi i przyswoił sobie niezbędną rutynę stacyjną, która obok wielkiej ścisłości w oznaczaniu składników stanowi nieodzowny przymiot dobrego kierownika stacyi.

Plan lekcyjny w szkole wyższej, w której p. Pomorski wykłada chemię rolną, został tak ułożony na bieżące półrocze, że nieobecność prelegenta w tem półroczu nie wpłynie ujemnie na całość nauki, gdyż p. Pomorski obowiązany jest w półroczu letniem przez przybranie lekcyi wykładowych tych profesorów, którzy w zimowem półroczu jego godziny między siebie dla wykładania swych przedmiotów rozebrali, powstałą lukę w wykładach chemii rolnej wypełnić.

Co do kwot, które Wys. Sejm przeznaczył na założenie stacyj i ich utrzymanie w drugiem półroczu bieżącego roku, to one okażą się wystarczającemi, jeżeli i c k. rząd, któremu sprawa ta została przedstawioną wraz z szczegółowym rachunkiem kosztów założenia i utrzymania, ze swej strony przyczyni się taką samą kwotą, jaką Wys. Sejm na ten cel przeznaczył w budżecie na r. 1894.

Co do preliminarza wydatków tych stacyj na rok 1895 Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę Wys. Sejmu, że tenże w porównaniu z rachunkiem kosztów utrzymania zestawionym w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu, które Wys. Sejm raczył do wiadomości przyjąć, przedstawia się korzystniej o 340 zł. Ogólna bowiem suma wydatków, jaką obliczyliśmy w tym rachunku, miała wynosić 3.360 zł. podczas gdy wydatki, które preliminujemy na rok 1895, zamykają się kwotą 3.020 zł. są zatem mniejsze o 340 zł. Na redukcyę tę wpłynęło to, że Wydział krajowy powierzył kierownictwo stacyi chemicznnj tylko jednej osobie t. j. profesorowi chemii rolnej za projektowaną remuneracyą 600 zł., a udział profesora rolnictwa, który wedle pierwotnego projektu miał pospołu z profesorem chemii rolnej stacyą kierować i także taką samą remuneracyę za to pobierać, ograniczył ze względów na interes stacyi samej jedynie na obowiązek udzielania fachowych rad rolniczych, o które często proszą rolnicy przy nadsyłaniu czy to nasion, czy też nawozów i wyznaczył mu za to remuneracyą 240 zł. Przez to obniżył się ogólny koszt, jakie pociągnie za sobą całoroczne utrzymanie stacyi, o kwotę 360 zł. a że remuneracya asystenta przy botanicznej stacyi jest preliminowana wyżej o 20 zł. więc wprowadzona oszczędność redukuje się do kwoty 340 zł. jak to wyżej podano,

Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

W zeszłorocznem swem sprawozdaniu usprawiedliwił się Wydział krajowy wobec Wys. Sejmu, dlaczego nie zdołał wystąpić z pozytywnemi wnioskami, zmierzającemi do założenia przy dublańskiej szkole, opartej o gorzelnię, stacyi doświadczalnej gorzelniczej, o którą się liczne koła producentów spirytusu dosyć natarczywie upominały i upominają w tem słusznem ocenieniu rzeczy, że ten jedyny w kraju przemysł rolniczy tylko wówczas zdoła pokonać mnożące się niemal z każdym rokiem trudności, jeżeli wsparty nauką i doświadczeniami, wykonywanemi bez względu na koszta, potrafi z przerobionego surowca możliwie najwyższe wydobyć wydatki przy możliwie najniższych kosztach produkcyi.

Że zaś stosownych rad i wskazówek dziś nikt w kraju nie jest w stanie producentowi udzielić, że on sam niepodobna, aby we własnej gorzelni mógł i chciał robić próby często kosztowne a nieraz bezowocne, jest pewnikiem, który niepotrzebuje bliższego udowadniania.

Zadanie to spełnić winna stacya doświadczalna, której celem byłoby wspieranie przemysłu gorzelnianego przez umożliwienie temuż oceniania użyteczności surowych płodów w gorzelniach przerabianych, wartości materyałów opałowych, dobroci wód używanych, słodów, drożdży, smarowideł i t. p. Obok tego winnaby taka stacya zajmować się badaniem płynów scukrzanych sfermentowanych, spirytusów, wódek, świeżych lub suszonych wywarów, słowem tego wszystkiego, co gorzelnika żywo obchodzi, co daje dopiero podstawę jego technicznym usiłowaniom i zabiegom.

Dlatego Wydział krajowy nie waha się wystąpić wobec Wys. Sejmu z wnioskiem na założenie kraj. stacyi doświadczalnej gorzelniczej przy kraj. szkole gorzelniczej i gorzelni w Dublanach, a opierając się na cyfrach, przedłożonych przez dyrektora szkoły gorzelniczej Dra Wawnikiewicza zestawia koszta założenia, a właściwie koszta uposażenia w potrzebne przyrządy jak następuje:

waga analityczna	250	zł.
mikroskop	240	„
młynek do rozdrabiania Dreefs'a .	300	„
parnik Soxhlet'a	150	„
waga Reimanna	30	„
aparaty do oznaczenia siły kiełkowania	40	„
Kieldakta aparat do oznaczenia azotu	70	„
Aparat Rösego do oznaczenia fuzlu .	50	„
kwasomierze, sachorometry, alkoholometry	100	„
pipety, naczynia dzielone . . .	60	„
platynowe tygle	100	„
suszarki, lampki, naczynia szklanne i porcelanowe, flaszki odczynnikowe	150	„
preparaty	120	„
szafy, stoły, biórka stołki . . .	500	„
druki, książki stacyjne . . .	60	„
razem .	2220	zł.

Co zaś do kosztów utrzymania, to te preliminuje Wydział krajowy następująco:

remuneracya kierownika . . .	600	zł.
„ asystenta . . .	500	„
służący	360	„
dotacya na utrzymanie . . .	400	„
razem .	1.860	zł.

Wydział krajowy mniema, że c. k. rząd w interesie tego przemysłu, na którego prosperowaniu niewątpliwie mu zależy, przyczyni się ze skarbu państwa jednorazowym datkiem w wysokości połowy kosztów założenia i corocznym datkiem w wysokości połowy kosztów utrzymania.

Że zaś ze względów technicznej natury stacya ta, któraby znalazła pomieszczenie w laboratoryum chemicznem szkoły wyższej, nie mogłaby pierwej wejść w życie jak z dniem 1. lipca 1895, a skutkiem tego jej półroczne koszta utrzymania wyniosłyby w r. 1895 tylko połowę powyżej podanych kosztów t. j. 930 zł., przeto Wydział krajowy we wniosku ad 6. uprasza o upoważnienie do założenia i otwarcia w Dublanach kraj. stacyi doświadczalnej gorzelni-

czej z dniem 1. lipca 1895 i o przyznanie na ten cel kredytu w wysokości połowy ogólnych kosztów t. j. w kwocie 1.110 zł. + 465 zł. = 1.575 zł. pod warunkiem, że c. k. rząd przyczyni się do tego taką samą kwotą na założenie i utrzymanie.

W preliminarzu wydatków i dochodów szkoły gorzelniczej na r. 1895 niema znaczniejszych różnic od budżetu r. 1894. Tylko w remuneracyach 4 docentów, udzielających fachowych wiadomości, są nieznaczne różnice in plus, wynoszące łączną kwotę 180 zł. Ze względu na osobistości, udzielające nauki w tych przedmiotach, niemniej ze względu na istotne korzyści, jakie szkoła odnosi mogąc się pochlubić takimi prelegentami i z takim pożytkiem dla frekwentantów wykładającymi, Wydział krajowy uważa za zbyteczne uzasadniać bliżej potrzebę tego zresztą bardzo nieznacznego podwyższenia remuneracyj.

Nadto jest jeszcze preliminowane podwyższenie remuneracyi dyrektora tej szkoły o 200 zł. Z bieżącym rokiem upływa 15 lat od założenia kursu gorzelniczego, przeistoczonego następnie w szkołę gorzelniczą. Przez ten cały przeciąg czasu zostawał kurs, a następnie szkoła pod dyrekcyą Dra Wawnikiewicza, który przyjęte obowiązki spełniał zawsze z całą gorliwością i z wielkim pożytkiem dla powierzonej sobie instytucyi. Wydział krajowy sądzi, że jest rzeczą słuszną i sprawiedliwą, aby p. Wawnikiewiczowi, wynagrodzić piętnastoletnią pracę w tym naukowym zakładzie, który się cieszy uznaniem ogółu, przyznaniem wyższej remuneracyi i uprasza Wys. Sejm o przychylenie się do wniosku, przedstawionego w tej sprawie w preliminarzu szkoły gorzelniczej.

W składzie personalu nauczycielskiego tej szkoły zaszła ta zmiana, że dotychczasowy adjunkt p. Czaykowski ustąpił z posady z końcem września, gdyż uzyskał posadę w służbie państwowej. Dotąd nie nastąpiło jeszcze definitywne obsadzenie tej posady, zajmuje ją tylko czasowo przez czas kampanii praktyczny gorzelnik p. Scherautz.

Nowy rok szkolny rozpoczął się we właściwym terminie, a liczba uczniów wynosi 20.

Podobnie jak w latach ubiegłych odbył się i tego roku na prośbę krajowej Dyrekcyi skarbu dziewięciodniowy kurs praktyczny dla straży skarbowej.

Uchwałą z dnia 7. lutego 1894 na wstępie niniejszego sprawozdania pod VII przytoczoną Wys. Sejm upoważnił Wydział krajowy do postawienia w r. 1895 przy gorzelni Dublańskiej stajni opasowej na 25 sztuk bydła kosztem 2.500 zł. tem samem upoważnił go do wstawienia tej kwoty w preliminarzu wydatków gorzelni.

Przystępując do wykonania tej uchwały Wydział krajowy zbadał rzecz na gruncie, obrał miejsce, na którem miałaby ta stajnia stanąć, a rozpatrzywszy się następnie dokładnie w sytuacyi przyszedł do przekonania, że przy tej ilości brahy, tudzież obfitości paszy i słomy niewątpliwie korzystniej będzie, skoro się już ma nową stajnię stawiać, wybudować ją od razu na 35. sztuk.

Brak jakiegokolwiek pomieszczenia dla służby gorzelanej, którą skutkiem tego i drożej opłacać trzeba i z wielką trudnością wynaleść przychodzi, nasunął myśl aby skorzystać ze sposobności budowy stajni i nieznacznym kosztem przedłużyć część przeznaczoną na stajnię i brażarkę o tyle, aby z tego odciąć murem działowym obszerną izbę na pomieszczenie tej służby.

Sporządzony przez p. Kuhla, profesora budownictwa wiejskiego w szkole czernichowskiej posiadającego w projektowaniu tego rodzaju budowli pewną rutynę, szkic i kosztorys oblicza wydatek na tę budowę potrzebny na 4.300 zł. Taką też kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza wydatków gorzelni w rubr. III. p. 14. i o jej przyznanie niniejszem uprasza.

Jak Wys. Sejmowi z dawniejszych naszych sprawozdań w tym przedmiocie wiadomem gorzelnia dublańska otrzymuje potrzebną wodę ze stawu, położonego na dole za ogrodami w odległości przeszło 300 metrów, skąd pompa nad stawem ustawiona i parowym mo-

torem poruszana pcha wodę rurami do gorzelni. Motor ten jednak jest dziś już w tym stanie, że potrzebuje ciągłej reperacyi i że najpóźniej w roku będzie go trzeba albo nowym zastąpić, albo, co jest mniej prawdopodobnem, z gruntu znacznym kosztem odrestaurować.

Zastosowane na wystawie krajowej motory i transmisye elektryczne okazały się tyle praktycznemi i wygodnemi w użyciu, że się nasunęła myśl zastąpienia dzisiejszego już zdezelowanego motoru parowego motorem elektrycznym, który dozwoli regulować ruch pompy z gorzelni bez używania, jak to dzisiaj ma miejsce, osobnego człowieka do obsługi maszyny nad stawem. Nie ulega wątpliwości, że takie zastosowanie elektrycznego motoru działałoby pouczająco i przyczyniłoby się do żywszego zajęcia się sprawą elektrycznych motorów, które niezawodnie odegrają w przyszłości ważną rolę w gospodarstwie. Z tego powodu Wydział krajowy mniema, że przyspieszając o rok lub dwa wydatek, jakiby niechybnie poniósł fundusz krajowy przy zastąpieniu, względnie odnowieniu dzisiejszego motoru parowego, popędzającego pompę, należałoby już teraz wprowadzić w jego miejsce motor elektryczny, którýby nietylko poruszał pompę nad stawem w czasie ruchu gorzelni, ale nadto mógłby być użyty z korzyścią jako motor na folwarku, a nadto jako motor do pompowania wody tak w gmachu szkolnym, jak i co najważniejsza w gmachu internatowym. Reprezentant znanej firmy Siemens & Halske inżynier Hirschmann zapytany o koszt takiego motoru łącznie z jego instalacyą obliczył cały wydatek na okrągło 1.600 zł. i oświadczył zarazem, że należytość tę gotowa jest rzeczona firma w razie otrzymania dostawy przyjąć w 4 rocznych ratach.

Wydział krajowy we wniosku ad 7. uprasza o upoważnienie sprawienia dla gorzelni dublańskiej motoru elektrycznego dla pompowania wody kosztem 1.600 zł. i o przyznanie na ten cel 400 zł. jako pierwszej raty na poczet tej sumy.

Obok tego wydatku nadzwyczajnego, który już nie mógł być umieszczonym w preliminarzu, wstawił Wydział krajowy do preliminarza jednorazowy nadzwyczajny wydatek w kwocie 820 zł., przeznaczony na najniezbędniejsze uzupełnienie urządzeń gorzelnianych, mianowicie na sprawienie aparatu do robienia drożdży konstrukcyi Paukscha, do 2 zacierów z kołem transmisyjnem i pasem, tudzież na sprawienie trójdzielnego kranu parowego. Brak tych przyrządów bardzo się daje odczuwać i dlatego Wydział krajowy prosi o przyznanie preliminowanych kwot na ich sprawienie.

Folwark.

Na zakupno nowej obory bydła zarodowego dla folwarku dublańskiego przyznał Wys. Sejm kredyt 4.000 zł., wyrażając przytem zdanie, że za te pieniądze z doliczeniem kwoty także około 4.000 zł., jakie się uzyska za Anglery i Algauery, które się powinno sprzedać, należy zakupić mniej więcej po 12 krów i po 1 buhaju pełnej krwi rasy Simenthal i Oldenburg.

Przystępując do wykonania tego polecenia zbadał Wydział kraj. przedewszystkiem, czy w ogóle za przyzwolony kredyt 4.000 zł. i za kwotę około 4.000 zł. prawdopodobną do uzyskania ze sprzedaży starej obory, zatem za łączną sumę około 8.000 zł. powiedzie się istotnie nabyć tyle sztuk, ile Wys. Sejm przypuszczalnie obliczał.

Odpowiedź wyczerpującą na to pytanie dały informacye, zasięgnięte tak na miejscu jak i na tegorocznej okresowej wystawie bydła rozpłodowego w Berlinie. Pokazało się mianowicie, że przeciętny koszt sztuki Simenthal z transportem nie wypadnie niżej jak 700 zł., a sztuki Oldenburg jak 500 zł., że zatem za około 8.000 zł. można będzie nabyć 7 sztuk Simenthalerów a 6 sztuk Oldenburgów.

Z tego wynikało jednak, że w ten sposób złożona obora dublańska spadłaby z 54 sztuk na 13. w którychby było 11 krów a 2 reproduktory, jeden do obsługi 6 krów, a drugi

dla 5 krów, że zatem nie można iść w redukcyi inwentarza tak daleko bez narażenia całego gospodarstwa na dotkliwe, latami się ciągnące straty.

Wydział krajowy mniemał, że w tym wypadku jest jego powinnością niewykonywać uchwały Wys. Sejmu dosłownie, lecz ograniczyć się na razie na częściowem jej spełnieniu mianowicie nabywając na razie dla obory dublańskiej jednę rasę, a zarazem nie pozbawiając jej całego dotychczasowego inwentarza czy to przez zatrzymanie części dotychczasowego zawodu bydła, czy też, gdyby się to okazało nadal niemożliwem, przez zastąpienie go zwykłem bydłem targowem, produkującem przynajmniej nawóz i dającem trochę nabiału.

Przy decyzyi, którą z wymienionych ras najpierw zaprowadzić, dał Wydział pierwszeństwo Oldenburgom raz dlatego, że go tegoroczna wystawa krajowa pouczyła, iż w stosunku do znacznej ilości Simenthalerów brak w kraju dobrego materyału w Oldenburgach a zatem i brak dobrych reproduktorów wszędzie tam, gdzie stosunki miejscowe nakazują utrzymywać rasę nizinną, a powtóre, iż wobec znanego braku paszy w ubiegłym roku w Szwajcaryi i w słynnych z hodowli Simenthalerów okręgach górno-badeńskich i górno-bawarskich wysprzedano tam masami bydła tak, że cena jego w tym roku dosięgła wyjątkowej wysokości.

Wysłany do Oldenburga prof. Pańkowski w miesiącu wrześniu zakupił tam u 8-miu pierwszorzędnych hodowców 12 sztuk, mianowicie 1 krowę cielną, 10 jałówek $2^1/_2$—3-letnich wysoko cielnych i $1^1/_2$-rocznego buhaja. Cena kupna na miejscu wynosiła od 600 do 900 marek za sztukę; za wszystkie razem zapłacono 8.475 marek, koszta transportu z Rodenkirchen do Dublan i koszta dozorcy wyniosły ogółem 1.460 marek, razem przeto wyniosło nabycie i sprowadzenie tych 12 sztuk 9.935 marek, to jest 6.061 zł. czyli po 505 zł. przeciętnie za sztukę.

W chwili, gdy piszemy niniejsze sprawozdanie, stan zdrowotny importowanych po przebyciu choroby pyskowo-racicznej, której się nabawiły w drodze przez Prusy, jest zadowalniający a stan ogólny zwiększył się o 6 sztuk młodego przychowku.

Kończąc rzecz o oborze dublańskiej nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że na uzupełnienie inwentarza wstawił w rubr. I. p. 20. preliminarza kwotę 2.000 zł., która ma posłużyć w części na zakupno dójek, a w części na zakupno bydła do stajni opasowej.

Co do innych pozycyj preliminarza, to Wydział krajowy odwołuje się do wyjaśnień, zamieszczonych przy każdej z nich, a co do nadzwyczajnego wydatku na cegielnię do wyjaśnień, zamieszczonych w części omawiającej sprawy szkoły wyższej.

W końcu pozwala sobie Wydział krajowy powtórzyć ustęp z swego zeszłorocznego sprawozdania, który brzmiał: „Tutaj nadmieniamy, że rok obecny (1893) tak pod każdym względem dla ogółu rolników w kraju niepomyślny, dał się uczuć także bardzo dotkliwie folwarkowi dublańskiemu“. Zamknięcie rachunkowe za r. 1893, które się od kilku dni znajduje w rękach Wys. Sejmu, stwierdza powyżej przytoczone słowa, w których zarazem tkwi usprawiedliwienie przekroczeń w niektórych pozycyach wydatków, a mniejszych wpływów w pozycyach dochodów. Nieuniknionemi były zwiększone wydatki na najem robotnika, którego w ogóle ze względu na panującą ciągle słotę i zwiększony skutkiem tego popyt za nim trudno było dostać i drożej trzeba było opłacać, a który choć za droższe pieniądze najęty mimo to mniej mógł zrobić, bo deszcz po kilkakroć dziennie padający zmuszał do przerywania roboty. Spodziewane zaś dochody wskutek słabych wydatków i to lichej jakości, a zwłaszcza dlatego, że rzepak zupełnie chybił, wypadły w rzeczywistości znacznie niżej od preliminarza.

Rezolucyą ad 1. na wstępie przytoczoną otrzymał Wydział krajowy polecenie zbadania, czy byłaby pożądaną i jaka zmiana w organizacyi ciał nadzorczych przy wszystkich krajowych zakładach rolniczych. Rzecz ta stanowi przedmiot badań sekcyi stałej komisyi krajowej dla spraw rolniczych i skoro tylko zostanie tam opracowana, co już niebawem ma nastąpić, wejdzie natychmiast na porządek dzienny obrad Wydziału krajowego, który o powziętej w tej sprawie decyzyi nie omieszka zdać Wysokiemu Sejmowi sprawy.

Zamykając niniejsze sprawozdanie pozwala sobie Wydział krajowy poruszyć jeszcze dwie sprawy, obchodzące całość zakładów dublańskich.

Jedną z nich jest kwestya drogi dojazdowej, łączącej drogę krajową lwowsko-stojanowską z zakładami dublańskimi a mającą 1820 metrów długości. Dojazd ten, naprawiony ostatnim razem w r. 1888 znacznym kosztem, pokrytym nieprawidłowo z rubryki przeznaczonej na konserwacyę dróg krajowych, jest wedle opinii naszego oddziału technicznego drogowege dziś w tym stanie, że musi być koniecznie zrekonstruowany, jeżeli ma służyć nadal dla komunikacyi. Koszt, jakie za sobą pociągnie ta rekonstrukcya, będzie wedle obliczeń oddziału technicznego stosunkowo dość znaczny, a Wydział krajowy jest zdania, że nienależałoby takim wydatkiem obciążać budżetu dublańskiego lecz pokryć go z ogólnego funduszu, przeznaczonego na utrzymanie dróg krajowych. Do tego, jednak potrzeba, aby się rzecz cała odbywała prawidłowo, uznania tego kawałeczka drogi dojazdowej za krajową.

Wydział krajowy mniema, że jest rzeczą wskazaną, i że leży to w interesie krajowych zakładów naukowych umieszczonych w Dublanach, ażeby przystęp do nich był dogodny i w każdej porze roku możliwy i sądzi, że Wysoki Sejm łożąc tyle grosza krajowego na uposażenie tych zakładów nie odmówi i tego w stosunku do innych nakładów nieznacznego wydatku, jaki pociągnie za sobą uznanie krótkiego dojazdu dublańskiego za drogę krajową i przychyli się do wniosku, przedłożonego w oddzielnem sprawozdaniu, a zawierającego projekt ustawy, którą uznanym być ma za drogę krajową dojazd 1820 metrów długi, łączący zakłady dublańskie z drogą krajową lwowsko-stojanowską.

Drugą zaś stanowi niezałatwiona sprawa systemizowania posad kasyera i sekretarza dyrekcyi. W ubiegłej sesyi sejmowej przedłożył Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu z dnia 9. stycznia 1894 l. 67.869/93 wnioski na utworzenie w Dublanach i Czernichowie stałych posad kasyerów i sekretarzy w biurze dyrekcyi. Wysoki Sejm raczył tylko częściowo przychylić się do tej propozycyi i utworzył żądane posady w Czernichowie, odkładając do bieżącej sesyi załatwienie drugiej połowy tych wniosków, odnoszących się do Dublan. Wydział krajowy pozwala sobie odwołując się do motywów, podanych w wymienionem sprawozdaniu, ponowić swe wnioski z nadmienieniem, że uregulowanie tej sprawy stało się obecnie bardziej aktualnem, gdyż z wprowadzeniem w życie internatu i założeniem 2 stacyj doświadczalnych wzmogły się niepomierne czynności i odpowiedzialność kasyera, niemniej też czynności kancelaryjne w biurze dyrekcyi. Dla pełnienia funkcyj kasyera musi Wydział krajowy, nie mogąc tej posady obsadzić osobistością, którejby z całem zaufaniem mógł powierzyć kasę, bo osobistość taka nie będzie kompetować o licho płatną niestałą posadę, przeznaczyć urzędnika swego Oddziału rachunkowego z wielkim uszczerbkiem dla wewnętrznej służby w Wydziale krajowym. Ten anormalny stan wymaga koniecznie rychłego uchylenia i Wydział krajowy ma nadzieję, że Wysoki Sejm przychyli się do jego wniosków mających na oku zabezpieczenie prawidłowego toku administracyjnych czynności w Dublanach.

Na podstawie przedstawionego stanu rzeczy Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski, które Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach tudzież o folwarku i gorzelni dublańskiej.

2. Sejm udziela veniam aetatis prowizorycznemu dyrektorowi szkół dublańskich p. Juliuszowi Frommlowi i prowizorycznemu prefektowi internatu p. Gabryelowi Lipskiemu.

3. Sejm ustanawia przy internacie dublańskim drugą etatową posadę sługi krajowego z poborami, ustanowionymi uchwałą sejmową z 7. lutego 1894.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do nabycia za kwotę 5.500 zł· na własność kraju domu murowanego, zbudowanego na gruncie zakładowym a będącego własnością p. Krasuskiego.

5. Dotychczasowy etat osób i płac pomocniczych nauczycieli w krajowej niższej szkole rolniczej w Dublanach przestaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1894, w jego miejsce ustanawia Sejm z dniem 1. stycznia 1895 następujący etat:

a) Pierwszy nauczyciel pomocniczy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie	1.000 zł.
dodatek aktywalny w rocznej kwocie	140 „
dodatek pięcioletni	100 „

b) drugi nauczyciel pomocniczy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną płacę stałą w kwocie	700 zł.
dodatek aktywalny w rocznej kwocie	100 „
dodatek pięcioletni	80 „

Nauczycieli ci są urzędnikami krajowymi.

Co do przyznania dodatków pięcioletnich obowiązują postanowienia ustanowy służby krajowej.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do założenia i otwarcia z dniem 1. lipca 1895 stacyi doświadczalnej gorzelniczej przy krajowej szkole gorzelniczej w Dublanach pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd przyczyni się do tego z funduszów państwa jednorazowym zasiłkiem, równającym się połowie kosztów założenia i corocznym stałym datkiem w wysokości połowy kosztów utrzymania.

Sejm przyznaje Wydziałowi krajowemu na rok 1895 na powyższy cel kredyt w wysokości 1.575 zł.

7. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprawienia dla gorzelni dublańskiej motoru elektrycznego kosztem 1.600 zł. i przyznaje mu w tym celu na rok 1895 kredyt w wysokości 400 zł. jako pierwszą ratę na częściowe pokrycie tego wydatku.

8. Sejm ustanawia następujący etat administracyjny w szkołach rolniczych dublańskich:

a) Kasyer-rachmistrz otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę	1.200 zł.
dodatki pięcioletnie po	150 „

b) Sekretarz w biurze dyrekcyi otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę	600 „
dodatki pięcioletnie po	60 „

Funkcyonaryusze ci są urzędnikami krajowymi.

Etat niniejszy wchodzi w życie z dniem 1. kwietnia 1895. Na pokrycie zwiększonych wydatków na etat administracyjny przyznaje Sejm Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1895 w kwocie 265 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 21. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:

Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania LW. 60455/94.

Zbiór przepisów

obowiązujących uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

Młodzież, kształcąca się w krajowej wyższej Szkole rolniczej w Dublanach, powinna zakład ten, jako mający na celu podniesienie wiedzy rolniczej uważać za dobytek nauki, który uszanować należy, tak w poczuciu jego znaczenia dla kraju, jakoteż w interesie własnym.

Uczniowie tej Szkoły otrzymując w domu zakładowym mieszkanie wraz z całem utrzymaniem, zatem wolni od trosk codziennego życia mają poświęcać się wyłącznie nauce. Dbałość o zachowanie godności i dobrej sławy Szkoły jest każdego z nich obowiązkiem honorowym. Korzystający z nauk odznaczać się stąd powinni w Szkole i po za Szkołą wzorową przyzwoitością, która jest cechą dojrzałości do wyższego zakładu naukowego, istotnem zamiłowaniem nauki i szlachetnem pragnieniem kształcenia się na pożytecznych krajowi obywateli, słowem zachowanie się ich powinno być godnem zakładu, do którego mają zaszczyt należeć.

Celem przepisów niniejszych jest zachowanie porządku i dobrego obyczaju. Przez nieład upadają gospodarstwa i giną narody — nierządem one stać nie mogą. Młodzież, która ma kiedyś dobrym przykładem przyświecać swym podwładnym, powinna się zawczasu do tego sposobić pomna przytem, że pilnem przestrzeganiem niniejszych przepisów nietyłko się przyczyni do wyrobienia dobrej opinii o sobie i o instytucyi, do której należy, ale nadto wdroży się wcześnie do poszanowania praw, ustanowionych przez władzę.

A) Przepisy porządkowe.

Początek roku szkolnego.

§. 1. Rok szkolny w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach rozpoczyna się 23. września.

Uczniowie zwyczajni hospitanci.

§. 2. Uczniowie są zwyczajni, albo hospitanci.

Warunki przyjęcia na ucznia zwyczajnego.

§. 3. Kto zdał egzamin dojrzałości (uzyskał patent) w wyższem gimnazyum, lub w wyższej szkole realnej (na oddziale zasadniczym) może być przez Dyrekcyę przyjętym do szkoły jako uczeń zwyczajny.

§. 4. Kto skończył wyższe gimnazyum lub wyższą szkołę realną lub inny jaki zakład naukowy, który kolegium profesorów uzna za równorzędny z wyższem gimnazyum, lecz świadectwa dojrzałości nie otrzymał, lub kto uzyskał patent z oddziału handlowego szkoły realnej, może przystąpić do egzaminu wstępnego, uprawniającego go do wstąpienia do szkoły.

§. 5. Nie posiadający warunków w §. 4. wymienionych może być przypuszczony do egzaminu wstępnego tylko wyjątkowo za oddzieloną uchwałą kolegium profesorów, zatwierdzoną na wniosek Dyrekcyi przez Kuratoryę.

Egzamin wstępny.

§. 6. W egzaminie wstępnym powinien kandydat wykazać:

1, Zapomocą egzaminu ustnego, że posiada matematykę, fizykę i nauki przyrodnicze (botanikę, zoologię, mineralogię) w takim zakresie, w jakim są udzielane w wyższych klasach austryackich gimnazyów.

2. Zapomocą wypracowania pisemnego na temat ogólny, przez egzaminatora dany, iż posiada wykształcenie ogólne i włada językiem polskim.

§. 7. Egzamin wstępny zdaje się przed komisyą, wybraną na rok przez kolegium profesorów, w terminie oznaczonym przez kolegium.

§. 8. O przyjęciu kandydata rozstrzyga kolegium profesorów na wniosek komisyi egzaminacyjnej.

Hospitanci.

§. 9. Hospitantem może być ten, kto będąc pełnoletnim wedle ustaw austryackich a nieposiadając warunków przyjęcia ną ucznia zwyczajnego, otrzyma na mocy uchwały kolegium profesorów, zatwierdzonej przez Kuratoryę pozwolenie słuchania pewnych wykładów i brania udziału w demonstracyach i ćwiczeniach.

Obowiązki uczniów zwyczajnych a hospitantów.

§ 10. Uczniowie zwyczajni obowiązani są bez wyjątku mieszkać w domu zakładowym, poddać się przepisom porządku domowego (lit. C. Regulamin domu zakładowego), słuchać wykładów i brać udział w demonstracyach i ćwiczeniach, trzymając się ściśle planu naukowego w szkole obowiązkowego oraz zdawać przepisane egzamina we właściwym czasie. Od słuchania jednak tych wykładów, których słuchali w innym wyższym zakładzie naukowym i od zdawania tych egzaminów szczegółowych, które tamże zdali, mogą być za uchwałą kolegium profesorów uwolnieni.

Hospitanci wybierają wykłady, których słuchać i demonstracye i ćwiczenia, w których zamierzają brać udział. O swojem mieszkaniu i każdorazowej jego zmianie winni są zawiadomić Dyrekcyę.

Wpis Rodowód.

§. 11. Kto został przyjęty do szkoły przez Dyrekcyę (§. 3.) lub na mocy uchwały kolegium profesorów (§. 8.), wypełnia formularz „Rodowodu“, którego mu wraz z egzemplarzem niniejszych przepisów dostarcza kancelarya, i składa go w Dyrekcyi.

Dokumenta

§. 12. Wraz z rodowodem mają być przedłożone w Dyrekcyi:

a) metryka lub inny wiarogodny dokument, dowodzący, że kandydatat ukończył 18. rok życia;

b) świadectwa szkolne, na podstawie których kandydat żąda przyjęcia do szkoły, lub przypuszczenia do egzaminu wstępnego;

c) świadectwo przynajmniej z jednorocznej praktyki gospodarskiej;

d) świadectwo moralności za czas od wystąpienia ze szkoły;

e) świadectwo zdrowia potwierdzone przez lekarza zakładowego;

§. 13. Dokumenta te pozostają w kancelaryi Dyrekcyi przez cały czas pobytu ucznia w szkole i będą wydane za pokwitowaniem ucznia, na rodowodzie umieszczonem.

Opłaty uczniów zwyczajnych.

§. 14. Równocześnie z rodowodem i dokumentami wnosi uczeń zwyczajny nowowstępujący następujące opłaty:

a) za całe utrzymanie z obsługą, opałem, światłem, tudzież za umundurowanie półrocznie	255	zł.
b) czesne półrocznie	50	„
c) wpisowe w 1, 3 i 5 półroczu po	5	„
d) na loboratorya i usługę w szkole półrocznie	4	„

Opłaty hospitantów.

§. 15. Hospitanci opłacają:

a) czesne za każde półrocze po	100	„
b) wpisowe „ „ „	10	„
c) na laboratorya i usługę półrocznie	15	„

Termin wpisów i wnoszenia opłat. §. 16. Wpisy i wnoszenie opłat uczniów wstępujących odbyć mogą tylko w ciągu pierwszego tygodnia od rozpoczęcia wykładów

§. 17. Ten sam termin obowiązuje uczniów szkole przebywających co do wnoszenia opłat z początkiem *każdego* półrocza.

§. 18. Uczniowie prawdziwie niezamożni a pilni i dobrze się prowadzący mogą otrzymać zupełnie bezpłatne miejsce funduszowe.

Miejsca funduszowe, których jest dwanaście, nadaje Wydział krajowy na rok jeden a to na wniosek kolegium profesorów, przedłożony na ręce Kuratoryi.

Z nowowstępujących uczniów mogą miejsce funduszowe otrzymać ci, którzy mają warunki wymienione w §. 3.

§. 19. Od opłat szkolnych wymienionych w §. 14. pod *b) c) d)*, mogą być przez Kuratoryę szkoły na przedstawienie kolegium profesorów uwolnieni ci, którzy pilnością i zachowaniem się na to zasługują, a wiarygodnym świadectwem udowodnią, że uiszczenie tej opłaty przechodzi ich siły meteryalne. Nowowstępujący jednak uczniowie uwolnienia tego za pierwsze półrocze uzyskać nie mogą.

§. 20. Starający się o bezpłatne miejsce funduszowe winni na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku szkolnego zaś starający się o uwolnienie od opłat (§. 14. b, c, d) w ciągu pierwszego tygodnia od rozpoczęcia wykładów, wnieść na ręce Dyrekcyi należycie udokumentowane podanie.

Książeczki frekwentacyjne. §. 21. Po dokonaniu wpisu otrzymuje uczeń wstępujący książeczkę frekwentacyjną, do której wpisuje wszystkie wykłady tak zwyczajne, jak nadzwyczajne, których ma słuchać, i ćwiczenia, w których ma udział brać.

Przyjęcie na wykłady w I półroczu. §. 22. Z książeczką frekwentacyjną, w której uwidoczniono, że uczeń w swoim czasie uiścił czesne, lub wniósł podanie o uwolnienie udaje się uczeń do każdego z docentów, u których wykładów ma słuchać, aby mu ten podpisem stwierdził, iż na wykład przyjętym został.

§. 23. Czynność ta załatwioną być musi w ciągu pierwszych 10 dni od rozpoczęcia wykładów.

Tym, którzy czesnego lub podania o uwolnienie nie wnieśli, nie może docent udzielić podpisu wcale, a tym, ktorzy zgłaszają się później, tylko za uchwałą kolegium profesorów.

W półroczach następnych. §. 24. W następnych półroczach uczeń, wypełniwszy pierwszą rubrykę książeczki frekwentacyjnej, przedkłada książeczkę kancelaryi celem uzyskania poświadczenia, iż uiścił czesne lub wniósł podanie o uwolnienie, poczem postępuje z nią tak samo jak uczeń nowo wstępujący.

Immatrykulacya. §. 25. Przyjęci do szkoły uczniowie zgromadzą się na wezwanie Dyrektora w celu immatrykulacyi. Zobowiązawszy się w obec profesorów i zgromadzonych kolegów, podpisem i podaniem ręki Dyrektorowi, do ścisłego przestrzegania niniejszych przepisów i wszelkich przez władze szkolne wydawanych rozporządzeń i poleceń dotyczących zachowania się w szkole, otrzymują z rąk Dyrektora poświadczenie przyjęcia w poczet uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

§. 26. Immatrykulacya jest ważną przez trzy lata; ustaje jednakże:

I. z końcem półrocza, jeżeli uczeń

a) nie uzyskał z własnej winy poświadczenia frekwentacyi wszystkich wykładów i ćwiczeń, na które był zapisany;

b) dwa razy otrzymał napomnienie z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów. (§. 7. lit. *b*. Przep. dyscyp.);

c) w wypadkach, przewidzianych §. 8. przepisów o egzaminach.

II. w ciągu półrocza w wypadkach przewidzianych §. 36. niniejszych przepisów i §. 7. *d* przepisów dyscyplinarnych.

O ponownem przyjęciu ucznia do szkoły rozstrzyga kolegium profesorów.

Poświadczenie frekwentacyi. §. 27. Na dwa tygodnie przed końcem pierwszych pięciu półroczy, a w półroczu 6. od dnia 16. czerwca począwszy, może się zgłosić uczeń do docentów po poświadczenie frekwentacyi.

§. 28. Poświadczenie frekwentacyi musi być uzyskane najdalej w ostatnim tygodniu półrocza.

Księga klasyfikacyjna.

§. 29. Książeczka frekwentacyjna po uzyskaniu przyjęcia na wykłady i po uzyskaniu poświadczenia frekwentacyi musi być oddana do kancelaryi, aby odpowiednie rubryki księgi klasyfikacyjnej wypełnione być mogły.

Duplikaty książeczek frekwentacyjnych

§. 30. W razie zaginienia książeczki frekwentacyjnej może uczeń żądać duplikatu tylko za te półrocza, które były wpisane do księgi klasyfikacyjnej.

Za duplikat należy się opłata w kwocie 5 zł.

Pilność.

§. 31. Uczniowie są obowiązani uczęszczać regularnie na wszelkie wykłady, demonstracye i ćwiczenia, i starać się należycie z nich korzystać, o czem nauczyciele przekonywać się będą zapomocą czytania list jakoteż za pomocą repetytoryów, konserwatoryów i t. d.

Kollokwia

§. 32. Z końcem każdego półrocza mają uczniowie zdawać kollokwia z przedmiotów, których w tem półroczu słuchali. Termina do kollokwiów wyznacza każdy z docentów. Kollokwium z chemii ogólnej, chemii rolnej, botaniki i zoologii musi poprzedzać przyjęcie na ćwiczenia w laboratorium chemicznem.

Kollokwia i egzamina stypendyst. i uczniów uwolnionych od czesnego

§. 33. Uczeń pragnący uzyskać albo posiadający już stypendyum, bezpłatne miejsce funduszowe lub uwolnione od czesnego, musi we właściwym czasie pozdawać z dobrym skutkiem egzamina i kollokwia, do zdawania których obowiązuje go §. 1. przepisów o egzaminach i §. 32. niniejszych przepisów. Niedopełnienie tego obowiązku pociąga za sobą utratę stypendyum, bezpłatnego miejsca funduszowego, lub uwolnienia od czesnego.

§. 34. O wyniku kollokwium uwiadamia docent kancelaryą na odnośnym formularzu, zapisując ten wynik równocześnie do książeczki frekwentacyjnej egzaminowanego w rubryce na to przeznaczonej.

Ferye.

§. 35. W krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach są ferye następujące:

a) Ferye letnie od 16. lipca do 23. września.

b) Ferye Bożego Narodzenia oo 22. grudnia do 8. stycznia włącznie.

c) Ferye wielkanocne od niedzieli kwietniej do pierwszej niedzieli po Wielkanocy włącznie.

Wykłady nie odbywają się:

a) w przerwie pomiędzy półroczem zimowem a letniem, a mianowicie od dnia 15. do 18. lutego włącznie;

b) w dzień zaduszny;

c) w poniedziałek i wtorek zapustny i w środę popielcową.

Prócz tego ma Dyrektor prawo zawiesić wykłady dwa razy do roku na jeden dzień.

Przedłużenie feryj.

§. 36. Feryj uczniom samowolnie przedłużać nie wolno. Kto po którychbądź feryach w terminie właściwym do Dublan nie wróci albo w czasie wykładów z domu zakładowego samowolnie wyjedzie, zostaje z listy uczniów wykreślonym i na nowo przyjętym być może tylko za osobną uchwałą kollegium profesorów i za ponowną opłatą wpisowego i czesnego.

Spaźniający się po wielkich feryach, a wskutek osobnej uchwały kolegium profesorów wpisany, opłaca podwójne wpisowe i czesne. Jeżeli ponownie wpisany jest stypendystą, nie może on już za to półrocze raty stypendyjnej otrzymać, jeśli był umieszczony na bezpłatnem miejscu funduszowem, nie może go już dostać na ten rok, jeśli wreszcie miał uwolnienie od czesnego, to je traci.

§. 43. Kto w ciągu studyów szkołę opuścić zamierza, winien na piśmie zażądać od Dyrekcyi zwrotu dokumentów, które po upływie tygodnia odebrać może.

Małoletni obowiązany jest wykazać się przyzwoleniem ojca lub opiekuna.

Kto szkołę opuści warunków tych nie dopełniwszy, z listy uczniów wykreślonym zostanie.

W ciągu śledztwa dyscyplinarnego uczeń szkoły dobrowolnie opuścić nie może.

B) Przepisy o egzaminach i świadectwach.

Egzamina.

§. 1. Każdy uczeń zwyczajny winien zdawać następujące egzamina:

1. z poszczególnych nauk zasadniczych i pomocniczych, a mianowicie:

W pierwszym roku studyów.

w końcu pierwszego półrocza egzamin z fizyki,
w końcu drugiego półrocza egzamina *a)* z mineralogii, petrografii i geologii; *b)* z zoologii, anatomii opisowej i fizyologii zwierząt domowych.

W drugim roku studyów:

w końcu zimowego półrocza egzamina *a)* z chemii, *b)* z nauki gospodarstwa społecznego i statystyki;
w końcu letniego półrocza egzamina *a)* z botaniki ogólnej, systematycznej i z fizyologii roślin, *b)* z inżynieryi wiejskiej.

2. Egzamin główny z nauk zawodowych w końcu trzeciego roku studyów.

§. 2. Egzamina z poszczególnych nauk zasadniczych odbywać się mają z całości przedmiotu, a od zasady tej o tyle tylko odstąpić można, że zdający egzamin z fizyki z końcem 1-go półrocza winien będzie uzupełnić go w końcu 2-go półrocza zrobieniem kollokwium z meteorologii, i że przy egzaminie z inżynieryi nie będą dostawać pytań z miernictwa, niwelacyi lub mechaniki ogólnej uczniowie, którzy z tych przedmiotów poprzednio zrobili kollokwium z postępem bardzo dobrym.

Termina egzaminów.

§. 3. Termin każdego z tych egzaminów ogłoszony będzie za kratkami.

Komisya egzaminowa

§. 4. Egzamina te zdają uczniowie przed komisyą złożoną z egzaminatora i assesora.

§. 5. Każdy egzamin trwa od 15 do 30 minut.

§. 6. Na oznaczenie wyniku egzaminów służą następujące stopnie; celujący: bardzo dobry, dobry, dostateczny i niedostateczny.

Wynik egzaminów będzie uwidocznionym w świadectwie frekwentacyjnem i absolutoryum. Osobnych świadectw z tych egzaminów uczniowie nie otrzymują.

Egzamin powtórny.

§. 7. W razie wykazania niedostatecznego postępu przy egzaminie, lub niezdawania w terminie wymienionym w §. 1. może uczeń zdawać ten egzamin w końcu letniego półrocza, albo dostanie termin ponowny po wielkich feryach w czasie między 23. września a 1. października. Jeśli w tym drugim terminie uczeń nie wykaże dostatecznego postępu, musi w następnym roku szkolnym powtórnie słuchać wykładów i przerobić ćwiczenia z odnośnej nauki obowiązującej na tym kursie, w którem §. 1 ustanawia egzamin; winien on będzie w tym następnym roku obok powyższych słuchać wykładów tego samego lub wyższego kursu te, które mu wskaże Dyrektor, i obok egzaminu powtarzanego zrobić przynajmniej jeden egzamin obowiązujący na kursie wyższym.

§. 8. Uczeń zwyczajny, który bez szczególnie ważnych powodów w pierwszym i drugiw roku studyów nie zrobi co najmniej po dwa egzamina, a do końca trzeciego roku nie zrobi wszystkich szczegółowych egzaminów, nie może nadal pozostać w szkole.

Zgłoszenie się do egzaminu.

§. 9. Uczeń, mający poddać się jednemu z tych egzaminów, zgłosić się winien na tydzień przed terminem do kancelaryi i przedłożyć książeczkę frekwentacyjną celem wykazania, że uzyskał poświadczenie frekwentacyi z odpowiednich wykładów i ćwiczeń.

Egzamin główny

§. 10. Do egzaminu głównego dopuszczony być może tylko uczeń, który:

Uprawnienie do zdawania egzaminu głównego.

a) wysłuchał wykładu wszystkich obowiązkowych przedmiotów i otrzymał z nich potwierdzenie frekwentacyi;

b) zdał wszystkie egzamina wymienione w §. 1. niniejszych przepisów z postępem co najmniej „dostatecznym“ (§. 21. st. organizacyi.).

Zgłoszenie się do egzaminu.

§. 11. Mający zamiar przystąpić do egzaminu tego, powinien zgłosić się przed 25. czerwca do Dyrekcyi, i przedłożyć swą książeczkę frekwentacyjną na dowód, że dopełnił warunku zawartego w §. 10. a); zgłaszający się później mogą być przypuszczeni do egzaminu dopiero po feryach.

Zakres egzaminu

§. 12. Egzamin główny powinien wykazać, że kandydat jest w naukach zawodowych biegły o tyle, że nietylko zna sposoby powszechniej używane do rozwiązywania zadań technicznych i ekonomicznych gospodarzowi w praktyce się nastręczających, ale że nadto umie krytycznie je oceniać, naukowo uzasadniać i wykazywać zgodność ich z tłem ekonomicznem i przyrodzonem danej okolicy.

Ponieważ kandydat sposobił się na przyszłego samoistnego zarządcę majątku większego przeto powinien wykazać, że posiada dokładną znajomość zasad, których racyonalny zarząd majątku trzymać się winien, nie mniej jak zasad tych które przy urządzeniu majątku o wyborze systemu i o sposobie wprowadzeuia go w życie rozstrzygają.

§. 13. Zgodnie z tem założeniem składa się egzamin z trzech części: z egzaminu ustnego, z wypracowania na piśmie i z obrony ustnej tego wypracowania (§. 22. st. org.)

Egzamin ustny.

§. 14. Egzamin ustny obejmuje nauki całość nauki rolnictwa, chemii rolnej, hodowli i administracyi.

Termin.

§. 15. Egzamin ustny odbywa się z reguły w czasie od 10. czerwca do końca półrocza letniego.

Termin szczegółe, jakoteż termina dla kandydatów zgłaszających się po feryach wyznacza kolegium profesow.

§. 16. Egzamin ten odbyws się publicznie z każdym kandydatem z osobna, w obec komisyi egzaminowej. (§. 23. st. org.)

Komisya egzaminacyjna.

§. 17. Komisya składa się z członków 10ciu, z których w każdym egzaminie bierze udział 7-miu a mianowicie:

a) z 4 członków wybranych na przeciąg 1 roku szkolnego przez kolegium profesorów ze swego grona, a to do każdego przedmiotu po jednym;

b) z 3 członków, których z pomiędzy 6ciu przez Wydział krajowy mianowanych, kolejno wzywa Dyrektor.

Członków ad b) mianuje Wydział krajowy z pomiędzy znanych w kraju gospodarzy praktycznych.

Członkowie komisyi mianowani urzędują również przez jeden rok szkolny.

W razie gdyby który z członków czy to przez kolegium wybranych, czy przez Wydział mianowanych w terminie oznaczonym urzędować nie mógł wyznacza dyrektor zastępcę.

§. 18. Komisya egzaminowa organizuje się przed rozpoczęciem egzaminu wybierając przewodniczącego i sprawozdawcę.

Trwanie egzaminu.

§. 19. Egzamin trwa do dwóch godzin, z których mniej więcej równe części przypadać winny na każdy z przedmiotów.

Następstwo przedmiotów.

Nauka Administracyi jest ostatnim z kolei przedmiotem egzaminu.

Przyjęcie egzaminu i udzielanie stopnia.

§. 20 Bezpośrednio po egzaminie decyduje komisya czy egzamin ma być przyjęty i jaki stopień ma być kandydatowi udzielony.

Do uznania egzaminu za dostateczny potrzeba 4-ech głosów, do przyznania stopnia większości, przyczem w razie równości głosów, głos przewodniczącego liczy podwójnie.

Stopnie.

Stopni jest trzy: celujący, dobry, dostateczny.

Przepuszczenie do egzaminu pisemnego. Nieprzyjęcie egzaminu

§. 21. Jeśli egzamin został przyjęty, uwiadamia Dyrekcya kandydata, iż może przedłożyć wypracowanie pisemne. W razie przeciwnym, orzeka kolegium na wniosek komisyi, kiedy egzamin powtórzony być może.

Egzamin powtórny.

§. 22. Egzamin ten raz tylko powtórzony być może i to nie wcześniej jak po upływie 3 miesięcy (§. 24 stat org.)

Egzamin pisemny.

§. 23. Przedmiotem egzaminu pisemnego jest opracowanie zupełnego projektu organizacyi gospodarstwa.

Temat.

Za podstawę do tego opracowania służy opis gospodarstwa.

Kandydat sam sporządza opis gospodartwa przez kolegium wyznaczonego, albo przez nie na propozycyą kandydata akceptowanego, który to opis ewentualnie kolegium zmodyfikować może.

Kolegium profesorów ma prawo w danym razie dostarczyć kandydatowi gotowego opisu.

§. 24. Wyznaczenia tematu do pracy może kandydat żądać już z początkiem półrocza 6-go a więc przed zgłoszeniem się formalnem do egzaminu.

Termin wniesienia wypracowania.

§. 25. Wypracowanie to wnosi kandydat najpóźniej w 6 miesięcy po zdaniu egzaminu ustnego. W wyjątkowych razach kolegium termin ten przedłużyć może (§. 21 stat. org.)

Ocenienie wypracowania.

§. 26. Wypracowanie pisemne daje Dyrekcya trzem członkom komisyi egzaminowej do ocenienia. Każdy z członków komisyi ma prawo zatrzymać u siebie wypracowanie przez dni 4, i otrzymuje naraz tylko jedno wypracowanie.

W czasie feryi letnich, Bożego Narodzenia i świąt Wielkanocnych nie ocenia się wypracowań.

§. 27. Referenci po przeczytaniu rozprawy zbierają się na wezwanie Dyrektora i orzekają większością głosów o jej przyjęciu.

Termin obrony.

§. 28. Po przyjęciu wypracowania wyznacza Dyrektor termin do ustnej jego obrony.

Termin ten musi być tak wyznaczony, aby wypracowanie przez trzy dni w kancelaryi Dyrekcyi przez profesorów i docentów szkoły przeglądane być mogło.

Wypracowanie pisemne pozostaje w aktach.

§. 29. Obrona ma trwać nie więcej nad 3 godziny.

Oponować oprócz referentów, którzy oponują z urzędu, mogą wszyscy nauczyciele szkoły.

Wynik całości egzaminu.

§. 30. Po obronie orzeka kolegium na podstawie referatów obydwu komisyi i wyniku obrony, o wyniku całości egzaminu i o stopniu udzielić się mającym.

Stopień świadectwa.

Stopni tych jest 3: celujący, dobry dostateczny.

§. 31. Uczeń, który zdał egzamin główny w całości, otrzymuje świadectwo z ukończonych nauk. Uczeń, który zrobił tylko część ustną egzaminu głównego, otrzymuje absolutoryum.

Przed złożeniem ustnego egzaminu głównego może uczeń otrzymać tylko świadectwo frekwentacyjne.

Tak świadectwo frekwentacyjne, jak absolutoryum, oprócz wymienienia czasu, który uczeń w szkole przepędził i wyliczenia wykładów i ćwiczeń, z których uzyskał poświadczenie frekwentacyi, mieszczą wyniki egzaminów szczegółowych i ocenienie zachowania się ucznia podczas pobytu w szkole, a absolutoryum także wynik ustnego egzamina głównego.

Prócz tego jest na świadectwach tych paragraf niniejszy zamieszczony w dosłownem brzmieniu. (§. 26. stat. org.)

C) Regulamin domu zakładowego.

§. 1. Głową domu jest Dyrektor szkoły, on przestrzega porządku domowego, rozstrzyga sprawy sporne, uzupełnia przepisy w duchu regulaminu i kieruje całą administracyą; zastępcą tegoż w domu zakładowym jest przełożony lub inny funkcyonaryusz przez Dyrektora chwilowo ekut mu przeznaczony.

§. 2. Obowiązkiem uczniów jest bezwzględne posłuszeństwo wobec Dyrektora i przełożonego.

W razie nieporozumień mają uczniowie prawo odnieść się w pierwszej linii do Przełożonego, w drugiej dopiero do Dyrekcyi, w tym ostatnim jednak wypadku na piśmie.

§. 3. W miarę zgłaszania się do zapisu Dyrekcya przydziela równocześnie uczniom i pomieszczenia. Pierwszeństwo w tym kierunku mają uczniowie II. i III. roku oraz ci których wskaże lekarz zakładowy.

§. 4. Uczniowie otrzymują pokój zupełnie umeblowany. Mebli zakładowych innemi zastępywać nie jest dozwolonem.

Za wszelkie uszkodzenia przedmiotów, będących własnością zakładu odpowiada uczeń przed Dyrekcyą.

§. 5 Trzymanie psów lub innych zwierząt w domu zakładowym nie jest dozwolonem.

§. 6. Przechowywanie w pokojach jakiejkolwiek broni palnej jest wzbronionem.

§. 7. Do mieszkań służby, do kuchni, infirmeryi oraz innych do dyspozycyi uczniów nie oddanych lokalów wstęp jest stanowczo wzbroniony.

§. 8. Przybywanie w pokojach mieszkalnych w czasie trwania wykładów, ćwiczeń w laboratoryach, w czasie demonstracyi i repetytoryów nie jest dozwolonem.

Uczniowie udający się na wykłady i ćwiczenia i t. d. mają klucz od pokoju zostawić u portyera na numerowanej tablicy.

§. 9. Dyrektor, Przełożony lub funkcyonaryusz przez Dyrektora wyznaczony, mają prawo każdej chwili wejść do pomieszkań i sal zajmowanych przez uczniów.

§. 10. Palenie tytoniu w salach wykładowych, laboratoryach i muzeach, w salach jadalnych podczas jedzenia a dalej w obrębie budynków folwarcznych nie jest dozwolonem w infirmeryi zaś li tylko za szczególnem pozwoleniem lekarza.

§. 11. Każdy uczeń otrzyma wedle norm bliżej określonych i w czasie ściśle oznaczonym śniadanie, obiad i kolacyę. Wszystkie spóźnienia nieuzasadnione narażają ucznia na utratę przypadającej nań porcyi.

§. 12. Początek jedzenia oraz koniec oznajmia dzwonek.

Śniadanie będzie podawane od godziny $6^1/_2$ do $7^3/_4$, obiad trwa od 1 do 2ej kolacya od 7 do 8 godziny.

§. 13. Przesiadywanie w salach jadalnych nie jest dozwolone, jakkolwiek wolno jest uczniom na swój koszt po nad naznaczone normy jeść i pić w restauracyi.

§. 14. Restaurator obowiązanym jest tylko od godziny $6^1/_2$ rano do 10 wieczór podawać jedzenie i napitki.

§. 15. Wszelkie jedzenia dozwolone są tylko w sali jadalnej, wyjątkowo i to za zezwoleniem lekarza we własnych pokojach.

Podawanie napojów w sali zabaw i w sali szermierki nie jest restauratorowi wzbronionem, cena jednak tychże może być w stosunku do cen normalnych o 10% wyższą.

§. 16. W restauracyi na jedzenie i napitki długów robić nie jest dozwolonem, za wszelki kredyt udzielony uczniom odpowiada restaurator.

§. 17. Nadużycie napojów jest surowo wzbronionem.

§. 18. W razie gdyby dostarczane potrawy lub napoje nie odpowiadały co do ilości dobroci lub ceny przepisanej normie, uczeń ma prawo wnieść zażalenie do Przełożonego lub za tegoż pośrednictwem do Dyrektora. Wszelkie w tym kierunku zażalenia robione wprost do restauratora nie będą urzędowo uwzględniane.

§. 19. Sala szermierki przeznaczoną jest wyłącznie do ćwiczeń ciała, które pod umiejętnym kierunkiem będą prowadzone. Sala zabaw ma służyć na czytelnię, miejsce gier towarzyskich i zebrań.

§. 20. Gry w karty, kości i t. p. uznane przez ustawy państwa jako hazardowe są surowo wzbronione.

§. 21. Wszelkie gry tak w karty, jak i inne zabawy, oraz zebrania tudzież ćwiczenia muzyczne i wokalne w pokojach mieszkalnych nie są dozwolone.

§. 22. Ćwiczenia muzyczne, śpiewy, gwarne zebrania lub zabawy po godzinie 10 wieczór nie są dozwolone.

§. 23. O godzinie 10 wieczór zamyka się dom zakładowy oraz gasi światło w sali szermierki i wielkie lampy na korytarzach i schodach, najpóźniej zaś o godzinie 11 w sali jadalnej i w sali zabaw.

§. 24. Obowiązkiem służby jest opalanie, zaopatrywanie w światło oraz utrzymanie czystości pokojów i ubrań uczniów. Wszelkie wysyłki służby poza dom zakładowy nie są dozwolone, w sprawach tego rodzaju pośredniczy portyer za osobnem wynagrodzeniem.

§. 25. Ze służbą powinni uczniowie obchodzić się sprawiedliwie i względnie. Wszelkich większych wykroczeń służby nie wolno jest uczniowi karcić osobiście, lecz ma się z tem odnieść do Przełożonego.

§. 26. Dawanie napitków służbie zakładowej lub służbie restauracyjnej jest stanowczo nie dozwolonem.

§. 27. Bez otrzymanego pozwolenia od Dyrektora nie mogą się uczniowie wydalać z Dublan.

Zbyt częste i zadługie pobyty poza zakładem pociągają następstwa przewidziane ogólnemi przepisami szkoły.

§. 28. Przy wstąpieniu do zakładu oraz przy każdorazowym powrocie z feryj winni uczniowie przedstawić się lekarzowi zakładowemu.

§. 29. W razie choroby powinien uczeń bezzwłocznie i z całem zaufaniem zwrócić się do Przełożonego oraz pilnie przestrzegać przepisów wydanych przez lekarza.

§. 30. Uczniom nie jest dozwolonem nikogo u siebie w mieszkaniu przyjmować.

§. 31. Podczas wielkich feryj dozwolonym jest pobyt uczniów w domu zakładowym za osobnem wynagrodzeniem 40 zł. miesięcznie, tym zaś, którzy mają miejsce funduszowe, bezpłatnie.

W razie jednak, gdyby uczeń nie miał już w najbliższem półroczu uczęszczać do szkoły, obowiązany jest na dwa tygodnie przed rozpoczęciem kursów zakład opuścić.

§. 32. Wszelkie przekroczenia §§. niniejszego regulaminu, normującego porządek domowy, pociągają za sobą kary przewidziane w ógólnych przepisach szkoły.

D) Przepisy dyscyplinarne.

§. 1. Nadzór i władzę dyscyplinarną nad uczniami kraj. wyż. Szkoły rolniczej w Dublanach wykonywa Dyrektor i Kolegium profesorów.

§. 2. Uczniowie obowiązani są do ścisłego wypełniania wszelkich przez Władze szkolne wydawanych rozporządzeń, przepisów i poleceń, dotyczących zachowania się w szkole i w domu zakładowym.

§. 3. Uczniowie krajowej wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach nie stanowią korporacyi, a zgromadzać się mogą na narady tylko za zezwoleniem Dyrektora i w obecności jego lub jego delegata.

§. 4. Uczniom nie wolno bez zezwolenia grona profesorów należeć do żadnego stowarzyszenia czy to w Dublanach, czy też poza Dublanami, lub brać udział w jakichkolwiek zebraniach.

Stowarzyszenia uczniów nie zatwierdzone przez kolegium profesorów i władze polityczne i nie zostające pod nadzorem Dyrekcyi nie będą cierpiane.

Towarzystw bez takiego zezwolenia nie wolno zawiązywać.

§. 5. Za uchybienia dyscyplinarne uważane będą:

a) lekceważenie przepisów, rozporządzeń i poleceń lub nie poszanowanie władz szkolnych.

b) wykroczenie przeciw moralności i obyczajności;

c) naruszenie spokoju lub porządku;

d) opieszałość w naukach (niedostateczny postęp w kollokwiach z większości przedmiotów; niezdawanie szczegółowych egzaminów §. 8. przep. o egz.).

e) rozmyślne uszkodzenie wszelkiej własności szkoły.

§. 6. Wykroczenia mniejsze pociągają za sobą upomnienia za strony Dyrektora lub profesora.

§. 7. Za wykroczenie cięższe wymierza kolegium profesorów następujące kary:

a) napomnienie;

b) napomnienie z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów;

c) napomnienie z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów z zagrożeniem wydalenia

d) wydalenie ze szkoły.

Skazany na wydalenie winien opuścić zakład w ciągu 24 godzin.

O wydaleniu ze szkoły orzeka Wydział krajowy na wniosek kolegium profesorów lub Dyrektora.

§. 8. Kolegium profesorów nie jest obowiązane trzymać się przy wymierzaniu kary powyższego porządku.

§. 9. Wszelkie kary, wymierzane przez kolegium wpisywane będą do księgi klasyfikacyjnej i wpływać będą na klasyfikacyę zachowania się w świadectwie frekwentacyjnem lub absolutoryum wymienioną.

§. 10. Kary pod d) będą ogłaszane za kratkami.

§. 11. Napomnienie podług §. 7 c) pociąga za sobą utratę stypendyum, bezpłatnego miejsca funduszowego i uwolnienia od czesnego.

Alegat 2. do sprawozdania LW. 60.455/94.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej wyższej szkoły za rok 1893/4.

(od 1. października 1893 do 11. listopada 1894).

Dyrekcya jest w tym miłym obowiązku zaznaczyć, że właśnie rok ubiegły był jednym z tych w którym największa liczba uczniów nie tylko zasiadła do egzaminu głównego, ale go i zdało względnie z bardzo dobrym postępem. Znakomita reforma Szkoły, wyprzedzająca zagraniczne instytucye, które dziś dopiero zaczynają zrywać z średniowieczną wolnością naukową, wprowadzająca obok przymusowej nauki i przymusowe egzamina, wydała przewidywany owoc, jakkolwiek może nie odrazu, w tak pomyślnym stopniu. Wolność uczenia i nauczania jest dobra tam, gdzie idzie o ogólne wykształcenie a nie o fachowe. Słuchanie nadobowiązkowych przedmiotów rozjaśnia wprawdzie umysł i rozwija zdolności uczniów, przedłuża jednak za to, szczególniej wobec niezbędnej dłuższej praktyki, fachowe studya, gdy z drugiej strony opuszczeniem którychkolwiek z nauk zasadniczych naraża nieprzygotowany umysł na fałszywe zrozumienie teoryi opartych na ściśle naukowych podstawach, stwarzając nieszczęśliwe indywidyum niedouczonego teoretyka. Egzamin przymusowy jest prostą konsekwencyą przymusu naukowego: gdzie jest ściśle postawiony program, tam musi być również i odpowiednia kontrola wpływu Szkoły na uposażenie umysłów jej w opiekę oddanych. Rok ubiegły pod tym względem przyniósł kietylko wielką zdobycz moralną dla szkołyi ale i udokumentował jedną z pedagogicznych zasad, że miłość do nauki objawiająca się nawet u tych uczniów, którzy, materyalnie nie zależni, nie potrzebują oddawać zapasu swej wiedzy pod kontrolę profesorów, wzrasta w miarę nabycia przekonania we własne siły a to właśnie możliwem jest tylko na drodze egzaminów. Przymus egzaminowy na roku I. i II., zniewalający nowo wstępujących uczniów, którzy naturalnie widzą tylko w ściśle rolniczych przedmiotach ideał, ba nawet całą potrzebę swej wiedzy, do egzaminów z fizyki, zoologii, botaniki itd., budzi w nich z chwilą, gdy posiedli niezbędny już zasób przygotowawczej wiedzy, prawdziwy zapał do nauki, uwieńczający się w dublańskiej Szkole właśnie egzaminem głównym. Rok obecny był pierwszym dowodem tej nader pomyślnej reformy naukowej Szkoły, reformy, która w przyszłości nie tylko w murach zakładu, ale nawet i w całym kraju, gdzie los rzuci dublańskich uczniów, wydać musi nie tylko świetne, bo takie już dawniej bywały, ale także obfite owoce, a od tych może na razie najwięcej zależy dobro naszego całego kraju. Zastęp młodzieży, wynoszący w całem tego słowa znaczeniu prawdziwe wykształcenie, usunie raz na zawsze z pola najszkodliwsze dla opinii Szkoły, dla pomyślności kraju, ba nawet dla potrzeby nauki w ogóle jednostki niedouczone: Nie mając praktyki życiowej, czerpią oni zaślepieni swym małym zasobem wiedzy z tej tylko odrobiny wszystko, zapominając, że po za prawdą rzetelnej nawet wiedzy istnieje najstarsza i najżywotniejsza prawda: a tą jest doświadczenie wieków. Przez przymus nauki i egzaminów stwarza Szkoła pod gwarancyą sumiennego spełniania swych obowiązków przez profesorów, nowy zastęp młodzieży, który wynosi ze Szkoły, wszystko to, co Szkoła dać może, t. j. szeroką wiedzę, jako przygotowanie do spełniania tych najtrudniejszych, bo najróżnorodniejszych, najszczytniejszych jednak,

bo bezpośrednio z ziemią ojczystą związanych obowiązków rolnika, wraz z tem silnem moralnem przekonaniem, że teorya jest tylko najwytworniejszem narzędziem; trzeba jednak do umiejętnego sprawiania niem nietylko dzielnej ręki, którą wyrabia długoletnia praktyka, ale i silnej woli, która leży w charakterze jednostek i ich obywatelskiem poczuciu obowiązków względem kraju.

Z najpoważniejszych zmian w składzie profesorskim bylo obsadzenie wreszcie długo osieroconych a jednak najważniejszych katedr rolnictwa i chemii rolnej, które oddał Wysoki Wydział prof. Juliuszowi Olszowemu, byłemu asystentowi przy katedrze rolnictwa: w „Hochschule für Bodenkultur“ w Wiedniu i panu Józefowi Mikułowskiemu Pomorskiemu, ukończonemu uczniowi Politechniki Rygskiej, który dłuższy czas zajmywał się następnie administracyą własnego majątku ziemskiego. Nauki też w roku ubiegłym mogły iść daleko normalnej a spodziewać się należy, że unormowany ten stosunek, wyda w przyszłości skutki daleko jeszcze pomyślniejsze.

Wystawa krajowa, która poruszyła umysły kraju całego, nie minęła bez żywego udziału Dublan; oprócz bowiem swej specyalnej wystawy całe ciało nauczycielskie brało udział w licznych komisyach tejże i starało się przy każdej sposobności wyzyskać ją, jako przedmiot demonstracyjny dla młodzieży.

W udziale Dublan na Wystawie wspominamy niżej obszerniej. Młodzież szkolna, jak to już wspomniano, swą pilnością, pracą oraz godnością zachowania się najzupełniej odpowiadała wymogom, przez Szkołę stawianym. Prawdziwe koleżeństwo, oparte na rzetelnej a uczciwej pracy nad samymi sobą, było hasłem większości; gorącemu też współudziałowi młodzieży przypisać musi Dyrekcya oraz całe ciało nauczycielskie pomyślność minionego roku.

W roku ubiegłym zaszczycił odwiedzinami szkołę JE. Pan Minister rolnictwa Hr. Falkenhayn w towarzystwie JE. Pana prezesa Koła polskiego Filipa Zaleskiego, JE. ks. Marszałka Eustachego Sanguszki JW. Radcy Wydziału krajowego Pana Dr. Wereszczyńskiego, JW. Radcy ministeryalnego Pana Władysława Struszkiewicza, J. Wielmożnych kuratorów szkoły Pana Taaeusza Langiego JW. p. hr. Stanisława Stadnickiego, Pana Radcy Namiestnictwa Dr. J. Kleeberga. Jego Ex. Pan Minister zwiedził cały zakład był na wykładzie jednego z profesorów, wizytował szkołę niższą, wreszcie folwark. obory i raczył nader pochlebnie wyrażać się o całej organizacyi i bogatych środkach naukowych szkoły. Z lustracyi urzędowych mieliśmy prócz tego kilkakrotne odwiedziny JW. Radcy W. k. Pana Dr. Wereszczyńskiego, Radcy Ministeryalnego Pana Wł. Struszkiewicza i całej Kuratoryi podczas zaś sesyi sejmowej JW. Panów posłów Stanisława Jędrzejowicza i Wł. Struszkiewicza. W czatie trwania wystawy mimo nader niewygodnego połączenia szkoły ze Lwowem odwiedziły Dublany już to gremialne wycieczki uczniów i profesorów innych szkół rolniczych już też pojedyncze osobistości interesujące się więcej naszą szkołą. Szczególniej miłemi były dla nas odwiedziny profesorów Studyum rolniczego krakowskiego a mianowicie prof. Czarnomskiego, prof. Adametra, as. Jasińskiego w towarzystwie licznych uczniów, którzy szczególniejszą życzliwością i prawdziwem uradowaniem podziwiali bogactwo naszych środków naukowych i znakomite pole do demonstracyi folwark Dublański. Bardzo liczna wycieczka szkoły rolniczej w Przyrowie w towarzystwie Dyrektora tejże i 3 profesorów może najdłużej zabawiła w Dublanach. Profesorowie z posłuchów znając tylko naszą szkołę zdumieni byli organizacyą tejże, jej świetnemi muzeami a przechodząc po pracowniach urządzali prawdziwe wykłady by przedstawić uczniom co najciekawsze modele i preparaty.

Z niepomiernym żalem muszę wspomnieć smutne fakta, które w tym roku pokryły żałobą cały nasz kraj: zgony: JE. Hr. Jana Tarnowskiego i JE. Hr. Ludwika Wodzickiego byłych marszałków, którzy do ostatniej chwili zaszczycali szkołę naszą swoją serdeczną opieką, dotknęły głęboko całe ciało nauczycielskie. Skromne wieńce były obrazem naszego żalu, pamięć jednak tych naszych wielkich opiekunów nigdy nie zaginie i zostanie zapisaną w szeregu tych patryotów a przyjaciół naszej szkoły, którzy czując jej w kraju wielką potrzebę nieprzestawali tracić dla niej serca nawet w najgorszej jej godzinie.

Jubileusz 50-letni c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego mimo pory wakacyjnej w jakiej się odbywał nie obszedł się bez współudziału Szkoły dublańskiej, która czując głęboką wdzięczność dla całego Towarzystwa jako pierwszego inicyatora i założyciela szkoły przez usta zastępcy dyrektora prof. Dr. Szyszyłowicza wyraziła głęboki hołd na Walnem tegoż Zebraniu.

Najjaśniejszy Pan uznając zasługi prof. Dra Romana Wawnikiewicza na polu rolnictwa krajowego zaszczycić go raczył odznaczeniem kawalerskiego krzyża Franciszka Józefa.

Kronika szkoły.

Rezolucyą z dnia 10. października 1893 l. 51.634 udzielił Wysoki Wydział krajowy 6-tygodniowy urlop w celu poratowania zdrowia p. prof. Dr. Ignacemu Szyszyłowiczowi, zastępstwo zaś jego poruczył p. Dr. Michałowi Rozłuckiemu.

Dekretem z dnia 15. października 1893 l. 50.765 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. Józefa Pomorskiego prof. adjunktem chemii rolnej.

Dekretem z dnia 29. grudnia 1893 l. 67.436 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. Juliusza Olszowego profesorem rolnictwa.

Dekretem z dnia 20. lutego 1894 do l. 3.993 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. Dr. Waleryana Kleckiego asystentem przy katedrze rolnictwa.

Dekretem z dnia 20. lutego 1894 l. 3.990 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. Dr. Stanisława Golińskiego asystentem przy katedrze botaniki z równoczesnem przyjęciem rezygnacyi p. Dr. Michała Rozłuckiego z zajmowanej przez niego prowizorycznie posady.

Dekretem z dnia 23. kwietnia 1894 l. 10.267 zwiększył Wysoki Wydział krajowy etat mianując w myśl uchwały Wysokiego Sejmu 6 profesorów i dwóch profesorów adjunktów.

Dekretem z dnia 30. marca 1894 l. 10.996 przyznaje Wysoki Wydział krajowy p. prof. Dr. Stefanowi Pawlikowi zasiłek celem zebrania materyałów o ekonomicznych stosunkach hodowli bydła w kraju.

Dekretem z dnia 26. kwietnia 1894 l. 21.289 udzielił Wysoki Wydział krajowy doc. Karolowi Malsburgowi urlop do 15. lipca tegoż roku dla odbycia studyów naukowych za granicą.

Dekretem z dnia 26. czerwca 1894 l. 32.726 zamknął Wysoki Wydział krajowy płacę Dr. Wł. Ostrożyńskiemu z dniem 31. lipca 1894.

Dekretem z dnia 6. lipca 1894 uwolnił Wysoki Wydział krajowy prof. Rylskiego od pełnienia obowiązków Dyrektora i poruczył je prof. Dr. Szyszyłowiczowi.

Dekretem z dnia 10. lipca 1894 l. 36.705 uwolnił na własne żądanie Wysoki Wydział krajowy Dr. Waleryana Kleckiego od pełnienia obowiązków asystenta przy katedrze rolnictwa.

Dekretem z dnia 27. lipca 1894 l. 39.858 przyznał Wydział krajowy remuneracyę prof. adj. Manasterskiemu za wykłady nadzwyczajne.

Rezolucyą Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 27. lipca 1894 l. 64.415 zezwala Wysoki Wydział krajowy na zajęcie pola doświadczalnego pod ogród.

Dekretem z dnia 25. września 1894 l. 50.622 mianuje Wysoki Wydział krajowy p. Juliusza Frommla Dyrektorem szkół rolniczych w Dublanach z objęciem obowiązków z dniem 1. grudnia 1894.

Rezolucyą z dnia 9. października 1894 l. 53.442 wzywa Wysoki Wydział krajowy do wzięcia udziału w ankiecie na dniu 12. października 1894 w Dep. I. celem ułożenia przepisów mających obowiązywać w internacie.

Dekretem z 23. października 1894 L. 56.742 zamianował Wys. Wydział krajowy p. Gabryela Lipskiego prefektem internatu w Dublanach.

Dekretem z d. 6. listopada 1894 L. 57.558 zamianował Wys. Wydział kraj. portyera i magazyniera w internacie.

Rezolucyą z d. 17. października L. 51.867 udzielił Wys. Wydział krajowy prof. Rylskiemu urlopu z powodu choroby aż do wyzdrowienia.

Dekretem z 30. października 1894 L. 57.425 uwolnił Wys. Wydział kraj. Dra Stanisława Golińskiego od pełnienia obowiązku asystenta botaniki i polecił zarazem rozpisać konkurs na posadę asystenta botaniki rolnictwa.

Rezolucyą z d. 26. lipca 1894 L. 40.537 wezwał Wys. Wydział krajowy Dyrekcyę do

przedłożenia planu urządzenia stacyi doświadczalnych w Dublanach.

Skład ciała nauczycielskiego.

Dyrektor: w zastępstwie do 15. lipca 1894 prof. Rylski, później prof. Dr. Szyszyłowicz.

Profesorowie:

Pańkowski Kazimirz, prof. hodowli zwierząt domowych i administrator folwarku.

Rylski Tomasz, prof. inżynieryi wiejskiej.

Wawnikiewicz Roman Dr., prof. chemii i i technologii, kierownik szkoły gorzelniczej i gorzelni krajowej.

Szyszyłowicz Ignacy Dr., prof. botaniki i doc. ogrodnictwa.

Olszowy Juliusz, prof. rolnictwa.

Pawlikowski Jan Dr., prof. ekonomii politycznej i statystyki.

Pawlik Stefan Dr., prof. administracyi wiejskiej, sekretarz kolegium Profesorów.

Profesorowie adj.

Manasterski Piotr, dla mineralogii.

Mikułowski Pomorski Józef, dla chemii rolnej.

Docenci:

Szulc Kazimierz, doc. fizyki.

Malsburg Karol, do hodowli bydła.

Kowalewski Mieczysław Dr., doc. zoologii.

Blauth Jan, doc. melioracyi rolnych.

Kubicki Józef, doc. Weterynaryi z tytułem profesora.

Piotrowski Gustaw Dr. doc. fizyologii zwierząt.

Lipiński Bronisław, doc. leśnictwa.

Finkel Ludwik Dr., doc. historyi i literatury polskiej.

Tadeusz Rozwadowski, do nauki rybactwa.

Kancelarya Dyrekcyi:

Dyrektor jak wyżej.

Kasyer i rachmistrz: Maryan Krasuski, przydzielony z Wydziału krajowego.

Sekretarz Dyrekcyi: Władysław Komarnicki.

Kapelani zakładowi:

Ks. Jaszowski Błażej Dr., ob. rzym. kat.

Ks. Konowalec Włodzimirz ob. gr. kat.

Lekarz zakładowy: Dr. Michał Rozłucki

Służba zakładowa:

Błażkiewicz Julian, woźny Dyrekcyi.

Eberharth Jan, pasiecznik.

Deudor Jędrzej, furman zakładowy:

Rzemykoski Józef, stróż.

Deudor Walenty, stróż.

Rracownie i muzea.

Pracownia botaniczna:

Kierownik: prof. Dr. Szyszyłowicz.

Asystent: Dr. Stanisław Goliński.

Laborant: Szymon Wojciechowski.

Ogród botaniczny:

Kierownik: prof. Dr. Szyszyłowicz.

Asystent: Dr. Stanisław Goliński.

Ogrodnik: Emil Mautzel.

Pomocnik ogrod. Marek Wieczorkowski.

Pracownia zoologiczna:

Kierownik: doc. a zarazem asystent Dr. Kowalewski Mieczysław.

Preparator: Eugeniusz Znatowicz.

Gabinet fizyczny:

Kierownik: doc. Szulc Kazimirz.

Laborant Śliwa Józef.

Stacya meteorologiczna:

Kierownik: doc. Szulc Kazimirz.

Laborant: Śliwa Józef.

Pracownia chemiczna:

Kierownik: Dr. Roman Wawnikiewicz.

Adjunkt pełniący obowiązki asystenta: Manasterski Piotr.

Laborant: Siciarz Józef.

Gabinet mineralogiczny:

Kierownik: prof. adj. Manasterski Piotr.

Pracownia chemii rolnej:

Kierownik: adj. Mikołowski Pomorski Józef.

Laborant: Zając Jędrzej.

Pracownia i muzeum rolnicze:

Kierownik: Juliusz Olszowy.

Asystent: Dr. Waleryan Klecki.

Laborant: Zając Jędrzej.

Pole doświadczalne:

Kierownik: prof. Juliusz Olszowy.

Asystent: Dr. Waleryan Klecki.

Laborant: Zając Jędrzej.

Muzeum mechaniki rolnej:
Kierownik: prof. Tomasz Rylski.
Laborant Śliwa Józef.

Muzeum hodowlane:
Kierownik: prof. Pańkowski Kazimirz.
Preparator: Znatowicz Eugeniusz.

Zbiór modeli anatomicznych:
Kierownik: prof. Józef Kubicki.

Pracownia mleczarska:
Kierownik: prof. Pańkowski Kazimirz.
Docent: Malsburg Karol.

Zbiory administracyjne:
Kierownik: Dr. Stefan Pawlik.

Biblioteka i czytelnia profesorska:
Kierownik: doc. Szulc Kazimirz.

Frekwencya:

W roku szkolnym 1893/4 uczęszczało do krajowaj wyższej szkoły rolniczej w Dublanach uczniów, a mianowicie:

pozostałych w r. 1892/3 uczniów zwycz.	.	26
„ nadzw.	.	2
przyjętych w r. 1893/4 uczniów zwycz.	.	21
„ nadzw.	.	1
Razem uczniów	.	50

Z tych było na I. roku	22	uczniów
„ II. „	12	„
„ III. „	16	„
Razem	50	uczniów

Według przygotowania naukowego można ich podzielić:

przybyli do szkoły z wyższych zakł. nauk.	11
„ „ „ na podstawie egzaminu dojrzałości	14
przybyli do szkoły na podstawie długoletniej praktyki	6
przybyli do szkoły na podstawie egzaminu wstępnego	19
Razem	50

Dzieląc wedle społecznego stanowiska ojców było:

synów właśc. większych posiadłości ziemsk.	30
„ dzierżawców większ. „ „	4
„ właśc. mniejszych „ „	2
„ oficyalistów gospodarskich ziemskich	4
„ przemysłowców, urzędników i innych	10
Razem	50

Wysłuchali wszystkich wykładów, które szkoła podaje i opuściło ją uzyskawszy absolutorya uczniów zwyczajnych 14

Egzamina.

Egzamina w kraj. wyższej szkole rolniczej dzielą się na 2 kategorye:

1. na egzamina szczegółowe z pojedynczych przedmiotów;

2. na egzamin główny: z rolnictwa i chemii rolnej, z hodowli i administracyi.

Każdy więc uczeń zasiadający do egzaminu głównego, do którego wolno dopiero przystąpić na końcu roku III. po zdaniu 7 egzaminów szczegółowych, z nauk zasadniczych, musi zdawać egzamin z 4 przedmiotów fachowych przed komisyą mieszaną złożoną z profesorów szkoły i z egzaminatorów dobranych z grona obywateli pytających na równi z profesorami ze wszystkich przedmiotów z uwzględnieniem jednak strony praktycznej.

Egzaminów szczegółowych złożono ogółem	110
Wypadło ze stopniem celującym	11
„ „ „ bardzo dobrym	16
„ „ „ dobrym	26
„ „ „ dostatecznym	48
„ „ „ niedostatecznym	9

Według nauk dzielą się powyższe egzamina złożone z dobrym stopniem następująco:

z fizyki	17
z chemii	12
z mineralogii, petrografii i geologii	16
z botaniki ogólnej i szczegół. i fizyologii roślin	14
z zoologii anatomii i fizyologii zwierząt dom.	15
z inżynieryi wiejskiej	13
z ekonomii politycznej i skarbowości	14

Kolokwiów obowiązujących oraz w celach uwolnienia od opłat szkolnych jak również celem uzyskania stypendyów złożono w bieżącym roku w ogólnej liczbie 57

Egzamin główny po ukończeniu studów złożyło 14 zgłosiło się do egzaminu głównego z 16 uczniów III. roku 15 z tych jednemu kandydatowi pozwoliła komisya egzaminacyjna poprawić egzamin po wakacyach.

Ostatni kandydat odstąpił w terminie pierwszym.

Porównywując ilość egzaminów szczegółowych z nauk zasadniczych, które co do ilości ponieważ przedmioty są podzielone, przewyższać muszą ilość egzaminów głównych widzimy widoczną poprawę w tym kierunku uczniów. Jeszcze wyraźniej występuje to przy porównaniu egzaminów głównych z latami poprzednimi, do których, jako końcowych, przepisami szkoły nikt zmuszonym być nie może i tak: w r. 1891/2 i 1892/3 tylko 5 uczniów zasiadało do egzaminu głównego, gdy w roku ubiegłym na 16 wychodzących uczniów ze szkoły 14 złożyło chlubnie egzamin końcowy.

Komisya egz. w której skład weszli z grona obywateli: Tadeusz Langie jako przewodniczący, Stanisław hr. Stadnicki, Władysław Struszkiewicz, Juliusz Frommel w obecności Dr. Juliusza Kleeberga c. k. Radcy Namiestnictwa jako komisarza rządowego (z kolegium Kazimirz Pańkowski, Juliusz Olszowy i Dr. Stefan Pawlik) — przyznała kandydatom następujące stopnie:

z postępem	celującym . . .	2
„	bardzo dobrym . .	4
„	dobrym . . .	6
„	dostatecznym . .	2

Dyplom na samodzielnego gospodarza po napisaniu tezy i ustnej obronie uzyskało 2 kandydatów.

Kazimierz Higersberger ze stop. celującym.

Władysław Jeleńkowski ze stop. dobrym.

Opis gospodarstwa wniósł p. Stanisław Dzierzbicki.

Stypendya i uwolnienie od opłat.

Stypendya z rozmaitych fundacyj pobierało uczniów w łącznej kwocie . . 3.323 zł.

Od wniesienia opłat szkolnych uwolniła Kuratorya Szkoły:

w półroczu zimowem .	24	ucz.
„ letniem . .	24	„

Prócz tego Wys. Wydział kraj. nadał ukończonym dublańczykom stypendya w celu dalszego ich kształcenia się a mianowicie:

P. Mieczysławowi Pańkowskiemu w celu studyów naukowych za granicą i p. Stanisławowi Dzierzbickiemu w celu praktycznego wykształcenia się w kraju.

Wycieczki.

Wycieczkę większą doroczną, w której wzięli udział profesorowie z uczniami II-go i III-go roku urządza w celu zwiedzenia gospodarstw i zakładów przemysłowych J. O. Książąt Jerzego i Widołda Czartoryskich.

Wobec przygotowanego z góry planu przez właścicieli, zwiedzenie dóbr Wiązownicy i Pełkinie wraz z wszystkiemi folwarkami odbyło się z niemałą korzyścią dla uczniów. Oprócz rozległego gospodarstwa charakteryzującego się odmiennymi gatunkami gleby, różnych kierunków produkcyi zwierzęcej, wzorową rachunkowością, rozejrzano się w licznych rodzajach przemysłu jako to: gorzelni, serkarni, oraz tak wysoko tam stojącym koszykarstwie wraz z uprawą wikla, domowem farbiarstwie wełny, oraz największym zakładem stojącem pod kierownictwem p. Podivina hodowli uszlachetnionych ras drobiu i królików.

Umiejętnie przygotowane doły w charakterystycznych punktach gruntu dawały znakomity demonstracyjny objekt pedologiczny, który umożebnił docentom teoryę podawaną w Szkole udukomentować uczniom w terenie. Wspaniała stajnia, przedstawiła się uczniom w charakterystycznej formie a to więc wyborem koni luxusowych, narażających hodowę u nas często na straty, ale owego przejścia z koni więcej rasowych służących jako remonty dla wojska do koni użytkowych szlachetniejszej krwi.

Obora skierowana głównie w kierunku mleczności a składająca się przeważnie z Holendrów, była wyraźnem unaocznieniem zasady, że przy odpowiedniej karmie i staranności o bydło nawet rasa za niemożliwą w naszych stosunkach uważana, znakomicie da się aklimatyzować bez strat swoich przyrodzonych zalet. Dodać atoli musimy, że zawiązek tej obory powstał już przed kilkudziesięciu laty.

Nader serdeczne i gościnne przyjęcie połączone z niemałem trudem jakie sobie zadawali obydwaj właściciele, aby pokazać młodzieży wszystkie dobre a nawet i słabe strony gospo-

darstwa, kierunek i poprawę tegoż, były dla nas wzruszającym dowodem szczególniejszej życzliwości i opieki, jaką większa część naszego obywatelstwa raczy zaszczycać naszą Szkołę.

Równocześnie z wycieczką gorzelniczą — podobnie jak roku zeszłego korzystali uczniowie ze sposobności, aby ile możności i w innych kierunkach wyzyskać bytność swą w Podhorcach i Strzałkowie. Zacząwszy od gorzelni i przy niej urządzonej gospodarskiej olejarni zwiedzono w majętnościach JW. Juliana barona Brunickiego, o ile na to czas pozwolił, prawie całe tegoż gospodartwo.

Postępowy duch gospodarstwa, wykazujący nader staranne a nawet forsowne dążenie do poprawy we wszystkich możliwych kierunkach, dał sposobność poznania uczniom obrazu gospodarstwa przechodzącego w tak charakterystyczną formą intenzywności. Obora, owczarnia, chlewnia, spichrze z małą wystawą płodów rolnych a specyalnie zbóż i ziemniaków, ich przechowanie i czyszczenie dawało uczniom obraz tego, do czego umiętną a o dobro swoje dbający rolnik dążyć powinien. Serdeczne przyjęcie zakończyło ten ze wszech miar miły i pożyteczny dzień dla uczniów.

Z okazyi wystawy krajowej we Lwowie starano się przez odpowiednie wycieczki z uczniami i o ile możności wyzyskać ten nader bogaty materyał, który szczególniej na czasowych wystawach był prawdziwą ozdobą całości. Pod kierownictwem profesorów Rylskiego, Pańkowskiego, Pawlikowskiego i Pawlika udali się uczniowie na próbę pługów, gdzie zademonstrowano im najważniejsze cechy i przymioty, jakie narzędzia te wobec praktyki mieć powinne. Wystawę bydła, owiec, trzody oglądali kilkakrotnie uczniowie pod kierownictwem prof. Pańkowskiego, oraz w czasie urzędowego wyjazdu tegoż pod uprzejmem kierownictwem p. Karola Madeyskiego z Łańcuta. Prof. Olszowy oprowadzał uczniów po pawilonach charakterem specyalnie rolniczym i objaśniał im tamże wystawione płody rolnicze; przy sposobności innych wycieczek starał się objaśnić uczniom prof. Pawlik cały materyał administracyjny wraz z graficznemi przedstawienia tak bogato reprezentowanemi na naszej wystawie.

Podróże i prace członków ciała nauczycielskiego.

Prof. Olszowy zajmował się zbieraniem typowych gleb Galicyi wschodniej oraz ich chemiczną analizą. Owoce pracy swojej wystawił na wystawie powszechnej we Lwowie.

Ogłosił drukiem: Kainit und Thomachlacke als Wiesendünger (Verwaltungskalender des Vereins für Güterbeamte. Wien 1895).

Prof. Pańkowski wyjeżdżał z polecenia Wydziału kraj. do Oldenburga w celu zakupna bydła rozpłodowego, równocześnie bawił też na wystawie rolniczej w Berlinie.

Prof. Szyszyłowicz zajmował się badaniem chemicznem glykozydów znajdujących się w kaniance oraz badaniem porównawczem mikrochemicznych odrzymików na cukry. Podczas zjazdu przyrodników i lekarzy we Lwowie przedstawił prace: Plagispteron, studyum systematyczne.

Drukiem ogłosił: Prigillus plantarum novarum Americae centralis et meridionalis (Rozp. Akad. Umiej. tom. XXVI 1894.)

Diagnoses plantarum novarum a et d. Const. Jelski in Peruvia lectarum (Rozp. Akad. Umiej. tom. XXIX. Kraków 1894).

Prof. Dr. Pawlikowski redagował czasopismo „Ekonomista polski“ w którym umieszczał artykuły dotyczące polityki agrarnej.

Dr. Pawlikowski i Dr. Pawlik wzięli udział w nadzwyczajnem zjeździe ekonomistów, który się odbył w czasie wystawy krajowej we Lwowie.

Prof. Dr. Pawlik jeździł de Wiednia i Mödling w celu zebrania materyałów o ekonomicznych stosunkach hodowli bydła w kraju i rozpatrzenia się w środkach naukowych w zakres administracyi wchodzących.

Ogłosił drukiem: Ekonomiczne nawożenie roli (Rocznik Dubl. Tom. IV.)

Kronika 40 letniej działalności komitetu krakowskiego Tow. rolniczego ku podniesieniu hodowli bydła. (Ekonomista 1894. Zeszyt grudniowy).

Wzory regestrów zastosowane do potrzeb gospodarstwa wiejskiego (Kraków 1894).

Prof. adj. Pomorski Jozef zajmował się zbieraniem typowych gleb Galicyi wschodniej

oraz ich ekonomiczną analizą. Owoce pracy swojej wystawił na Wystawie powszechnej we Lwowie.

Prof. adj. Manasterski badał wydatność torfu dublańskiego przy przeróbce sztucznej na spirytus; drukiem ogłosił: O solach kałuskich i stassfurtckich. (Rocznik dubl. Tom. IV).

Prof. Kubicki został wysłany przez miasto Lwów celem zbadania budowy i urządzeń rzeźni i targowisk na zwierzęta domowe, objeżdżał: Wiedeń, Monachium, Norymbergię, Würzburg, Frankfurt nad Menem, Darmstadt, Halle nad Salą, Lipsk, Drezdno, Wrocław i t. d.

Oprócz celów praktycznych jakie miała ta podróż niemałe korzyści naukowe zdobył p Kubicki przez równoczesne studya i zwiedzanie zbiorów naukowych.

Ogłosił drukiem: Weterynarya popularna (II. Wydanie Macierzy polskiej).

doc. Szulz Kazimierz ogłosił drukiem: Spostrzeżenia meteorologiczne za r. 1891 i 1892 (rocznik Dubl. Tom. IV.).
doc. Malsburg Karol w marcu 1894 zdał rządowy egzamin nauczycielski dla średnich szkół rolniczych we Wiedniu, a otrzymawszy urlop przez półrocze letnie i stypendyum krajowe i rządowe na podróż za granicę, zwiedzał zakłady mleczarskie i rolniczo-naukowe w krajach alpejskich austryackich, w Lombardyi, w Szwajcaryi, Niemczech i Danii, a najdłuższy czas przepędził w Kiel, pracując w tamtejszej stacyi doświadczalnej mleczarskiej i bakteryologicznej.
Drukiem ogłosił: Z systematyki bydła krajowego (rocznik Dubl. Tom. IV.).

doc. Dr. Kowalewski Mieczysław ogłosił drukiem: Helmintologiczna fauna krajowa pasożytnicza naszych zwierząt użytecznych, roślin oraz człowieka (rocznik Dubl. Tom IV.).

Wystawa Dublańska.

Myśl piewotna kolegium profesorskiego zcentralizowania całego ruchu szkolnego rolniczego w jednym pawilonie musiała upaść z powoda braku odpowiednich funduszów. Przedstawienie nawet bogatych środków demonstracyjnych samej szkoły Dublańskiej napotkało na tak wielkie trudności, że ograniczono się w końcu na przedstawieniu działalności profesorów jużto czysto naukowych, już też zastosowanych do rolnictwa.

Z otwarciem ogólnej Wystawy przedstawiono to, na co skromne zasoby na urządzenie wystawy wystarczały i to co długo zdekompletowane ciało nauczycielskie na razie wystawić mogło.

Prof. Szyszłowicz przedstawił działanie dziś wprowadzonego do praktyki grzybka gronika (Botrytis tenella) na pędraki oraz rozmaite faxy zarażonego pędraka i chrząszcza.

Prof. adj. Manasterski przedstawił własnego wynalazku aparat do mechanicznej analizy ziemi, spirytus przez siebie wyrobiony z torfu dublańskiego, oraz bardzo interesujący zbiór mineralogiczny, demonstrujący stopniowe, wietrzenie skał i powstawanie gleby.

Doc. Kowalewski Dr. oprócz bardzo pięknych okazów skiletów zwierząt ssących i wypchanych ryb wykonanych przez tutejszego preparatora p.' Znatowicza, przedstawił liczny zbiór pasorzytów, nawiedzających nasze zwierzęta domowe lub też hodowane.

Doc. Szulc przedstawił 7 map meteorologicznych, dotyczących klimatografii Galicyi.

Prof. Rylski zestawił przez siebie zebrany interesujący zbiór rozmaitych a zużytych przez nieodpowiednią obsługę części maszyn rolniczych.

Prof. Pawlik Dr. przedstawił grafikony, wykazujące surowe dochody z roli w różnych warunkach naturalnych, grafikon przedstawiający dochody z gospodarstwa w połączeniu z przemysłem rolnem i gospodarstwem leśnem, dalej grafikon przedstadstawiający dochód z chmielu z okresu 30-letniego, mapę bonitacyjną Dublan oraz wzory regestrów gospodarskich.

Prof. Pańkowski przedstawił: Wpływ melioracyi łąk na mleczność w oborze dublanskiej z 15-letniego okresu na podstawie własnych doświadczeń; wpływ uprawy rzepaku w pojedyncze i podwójne rzędy na ilość plonu na podstawie własnych doświadczeń; mapę folwarku Dublany z podziałem pól.

Z prac uczniów wyższej szkoły wystawiono 5 tez na samodzielnych gospodarzy; oraz kilkakonwersatoryów hodowlanych i rolniczych.

Oprócz tego wystawili profesorowie i docenci cały szereg swych naukowych publikacyi. W pawilonach obcych wystawili profesorowie: Szyszyłowicz Dr. „Zbiór nowych roślin peruwiańskich“ (pawilon uniwersytecki).

Prof. Kubicki w pawilonie sanitarnym księgi szczepień i zbiorów, wykaz urzędowych i prywatnych rozsyłek krowianki ze swego zakładu krowiankowego we Lwowie, oraz przegląd 12-letniej działalności tegoż, całe instrumentaryum i fiolki.

Dalej prof. Dr. Pawlik, docent Dr. Piotrowski doc. inż. Blauth wystawili pojedyncze prace w pawilonach rolniczym, uniwersyteckim i hr. Romana Potockiego.

W wystawie komitetu Towarzystwa gospodarskiego pomieszczono zbiór gleb charakterystycznych dla Galicyi wschodniej, wraz z tabelami wykazującemi tychże skład chemiczny, pracy pp. prof. Olszowego, Pomorskiego i ass. Dr. Kleckiego, oraz wykaz składu mechanicznego pracy p. Władysława Pawelskiego ucznia szkoły dublańsklej.

Z okazyi przyjazdu Najjaśniejszego Pana Wys. Wydział krajowy polecił usunąć wystawę szkoły niższej, a natomiast uzupełnić całość przez przestawienie najcenniejszych modeli z muzeum mechanicznego. Odpowiednio ku temu celowi Wystawa cała została odświeżoną oraz przedstawiono na modelach, z których kilka było w ruchu przegląd wszelkich robót koło roli, zbioru i wymłotu. Najjaśniejszy Pan podczas pobytu swego w pawilonie rolniczym raczył uwagę swoją zwrócić na wystawę dublańską i szczegółowo wypytywał się o organizacyę i frekwencyę szkoły.

Z późną jesienią usunięto wszystkie przedmioty wystawowe zastąpiwszy je natomiast płodami ogrodu botanicznego. Z celniejszych przedstawiono na przeszło 300 okazach ziemniaków działanie zarazy ziemniaczanej, oraz jej wpływ na rozwój i regeneracyę bulw ziemniaczanych. Obok tego wystawiono wszystkie nasiona tak pastewne jak i jarzynowe wyprodukowane w ogrodzie botanicznym. Oprócz przygotowania do samej wystawy wzięli także profesorowie dublańscy żywy udział i w czynnościach urzędowych podczas tejże a mianowicie: prof. Rylski, Pańkowski, Pawlikowski i Pawlik należeli jako sędziowie do konkursu pługów.

W dalszych pracach sędziów brali udział prof. Pańkowski, Wawnikiewicz, Kubicki, Pawlik. Szyszyłowicz, doc. dr. Malsburg i Klecki. Za prace wystawione otrzymali: prof. Pańkowski 2 medale złote za ziemiopłody i tabelaryczne zestawiania, prof. Kubicki medal złoty za zakład krowiankowy, prof. Pawlik medal srebrny rządowy za grafikony, adj. Manasterski, doc. dr. Kowalewski i K. Szulc medale srebrne gal. Towarzystwa gospodarskiego za udział w wystawie Dublańskicj.

Z zamknięciem Wystawy środki demonstracyjne Szkoły wzogaciły się pięknymi darami wielu Wystawców. JWielmożny Andrzej hr. Potocki ofiarował cenny zbiór wzorowo prowadzonych ksiąg administracyjnych oraz grafikony przedstawiające dochód brutto z roli w okresie 10-letnim. JWielmożny Julian br. Brunicki wszystkie swoje płody ziemne wystawione w pawilonie rolniczym. Towarzystwo galic. handlowe za pośrednictwem Wielmożnego Pana dyrektora E. Breyera ziemiopłody z Królestwa Polskiego wystawione w pawilonie przemysłowym oraz jeden z pługów nagrodzony na konkursie dyplomem honorowym. Skład nasion Mauthnera w Budapeszcie piękny zbiór nasion rolniczych i kukurudz w Kaczanach. Szanownym ofiarodawcom tak łaskawym dla naszej Szkoły składa Dyrekcya jak najserdeczniejsze podziękowanie.

Środki naukowe.

Na środki naukowe wydano w roku budżetowym kwotę   w której mieści się wydatek 1.000 zł. w. a. odszkodowania gospodarstwa folwarcznego zastosowanego do potrzeb Szkoły, dalej wydatek na utrzymanie ogrodu i pasieki (wraz z płacą ogrodnika i pasiecznika) jakoteż na wycieczki naukowe profesorów z uczniami.

Dla pracowni rolniczej zakupiono mikroskop, suszarkę oraz przyrządy i chemikalia potrzebne do analiz ziemi; do muzeum zaś skielety najważniejszych typów buraków cukrowych. Przeprowadzone doświadczenia nawozowe na polu

doświadczalnem z jęczmieniem i owsem miały na celu słuchaczom pokazać w jaki sposób gospodarz postępować powinien, ażeby mógł oznaczyć tak dokładnie jak tylko nasze dotychczasowe środki na to pozwalają potrzebę nawozową ziemi co do azotu, kwasu fosforowego i potasu. Zastosowano w tym celu ogólnie teraz używaną metodę Drechslera. Tak jęczmień jak i owies był wysiany na 13 parcelach po 200 m^2 Parc. 1. 5. 9. 13. bez nawozu; 2. 6. 10. azot; 3. 7. 11. azot i kwas fosforowy; 4. 8. 12. azot, kwas fosforowy i potas.

Oprócz tego robiono uprawy próbne: dwóch odmian kukurydzy i dwóch odmian konopii z nasienia przysłanego przez c. k. Towarzystwo gosp. galic. we Lwowie.

Do muzeum zootomicznego, 8 okazów zwierząd wypchanych wartości 30 zł., 8 preparatów spirytusowych przemian owadów wartości 31 zł., 40 preparatów spirytusowych glist pasorzytnych wartości 40 zł.

Do pracowni zootomicznej zakupiono 5 sztuk szkieł optycznych do mikroskopów Zeissa wartości 235 zł., 30 dzieł do biblioteki podręcznej oraz dwie tablice ścienne wartości około 100 zł.

Gabinet fizyki zakupił: Pompę Arzberger'a (rozrzedzająca); kolekcyę termometrów; między któremi jeden do wysokich temperatur (0^0—450^0) i jeden do niskich temperatur (—105^0... +25^0); Zbiór naczyń absorpcyjnych; statyw uniwersalny.

Stacya meteorologiczna zakupiła: anemometr wiatraczkowy.

Stacya prowadziła obserwacye jak i lat poprzednich codziennie 3 razy, zaś rezultaty swoje udzielała komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności i Centralnemu Instytutowi Meteorologicznemu w Wiedniu (k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus in Wien). Przez cały rok prenumerowano dzienne mapy synoptyczne pogody, wydawane przez wspomnianą Wiedeńską Instytucyę (Telegraphische Wetterberichte des k. k. Central-Anst. etc), zaś przez miesiące (Maj-Lipiec) otrzymywała stacya telegraficzne przepowiednie pogody również z Wiedeńskiego Instytu.

Dla muzeum hodowlanego zakupiono kilka modeli rasowych zwierząt z pracowni artystycznej Landberga.

Dla pracowni mleczarskiej: jeden aparat Sohleta i przyrząd do oznaczania tłuszczu Gerbera; do podręcznej biblioteki: Encyklopedie der gesammten Thierheilkunde und Thierzucht A. Koch.

Dla muzeum mineralogicznego zakupiono: Zbiór najważniejszych skał w ilości 44 sztuk. Zbiór 36 gatunków produktów zwietrzenia najważniejszych skał. Zbiór składający się ze 42 najważniejszych typowych okazów gleby.

Pracownia botaniczna zakupiła zielnik flory polskiej wydawany przez prof. Rehmana i Wołoszczaka we Lwowie, oprócz tego uzupełniono przyrządy do badań bakteorologicznych oraz zbiór szkła i chemikaliów.

W ogrodzie botanicznym prowadzono dalej kultury głównie z uwzględnieniem roślin rolniczych. Prowadzono na kukurudzy studya nad sztucznem skróceniem potrzebnego czasu wegetacyi oraz starano się zbadać obecnie poruszoną nowo kwestyę wpływu pikowania na rozwój i dobór liści tytuniowych. Przeszłego roku rozpoczęte porównawcze badania nad odpornością różnych gatunków ziemniaków wobec zarazy ziemniaczanej rozszerzono na ziemniaki z nasienia wyprowadzone przez Henryka Dołkowskiego w Kętach, przyczem uderzającą odporność tychże ziemniaków w porównaniu do innych stwierdzono.

W roku bieżącym wydał ogród botaniczny katalog nasion, który umożebnił zawarcie na nowo stosunków z najwybitniejszymi instytutami zagranicznymi.

Do biblioteki profesorskiej przybyło nowych dzieł 86 w 107 tomach (z tego bezpłatnie publikacye c. k. Ministeryum rolnictwa w Wiedniu, Akademii Umiejętności w Krakowie oraz Departamentu rolnictwa w Waszyngtonie). Oprócz tego starannie zajęto się kompletowaniem dawniejszych dzieł bibliotecznych.

Czasopism prenumerowano 51 (z tego bezpłatnie przychodziło 12).

Sprawy administracyjne.

W myśl rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 26. lipca 1894 l. 40.536 zajęła się Dyrekcya umeblowaniem i urządzeniem domu zakładowego uczniów wyższej szkoły, co też z wyjątkiem mniej ważnych szczegółów do skutku doprowadzonem zostało.

Dyrekcya krajowej Wyższej Szkoły rolniczej

W Dublanach dnia 27. grudnia 1894.

Prof. Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Sprawozdanie

Dyrekcyi kraj. niższej szkoły rolniczej w Dublanach

za rok 1893/4.

Zachowanie się młodzieży szkonej oraz pilność były w ubiegłym roku — podobnie jak i lat poprzednich — wzorowe. Nauki idąc utartym torem nabyłego doświadczenia, podawano w ściśle określonej formie i granicach: uczono tylko tyle, wiele trzeba do rozjaśnienia młodych umysłów i tego tylko, co jest niezbędnem dla ich przyszłej praktyki życiowej. Główny jednak nacisk położony był na praktykę, którą w całej pełni czerpali uczniowie na umiejętnie prowadzonym folwarku; tu uczono ich nie tylko poznawać fachowe prace na roli w gumnie i oborze, lecz także zapoznawano ich w ogóle z tem, co jest praca sama, a przez wykonywanie własnoręczne wszystkich, nawet najprostszych i najcięższych robót, wyrabiano w nich, w tych przyszłych dozorcach gospodarskich, to co może jest najtrudniejszem: ocenienie wysiłku przy każdej pracy. Obok zajęć, czy to praktycznych czy teoretycznych, tak na polu jak i w szkole, starano się wpoić w młodzież religijność, moralność, poczucie obowiązku, bezwzględne posłuszeństwo dla przełożonych, zmysł porządku i pewną gładkość w obejściu tak względem starszych jak i pomiędzy sobą.

Niżej podpisana Dyrekcya starała się nieschodząc z dawnych torów, które wyrobiły chłopcom opinię wzorowych pomocników gospodardarskich, mimo zmian w ciele uauczycielskim zachować dawne tradycye w całej pełni, uważa je bowiem jako najważniejszą rejkojmię prawdziwego jej powodzenia.

Najpoważniejszą zmianą w ciele nauczycielskim było ustąpienie nauczyciela pomocniczego p. Michała Stepka, który prowadząc szkołę od lat wielu, jako pomocnik Dyrektora był prawdziwym filarem umiejętnego jej kierownictwa. On to niezwykłym taktem umiał zjednywać sobie nawet najgorszych uczni sumiennem spełnianiem obowiązków i bezwzględnem poświęceniem całej swej osoby i czasu dla szkoły, zdołał nietylko wszystkiego dojrzeć ale przykładem swym nawet najwięcej do pracy niechętnych poruszyć — wreszcie co na tego rodzaju stanowisku najważniejszem, rozumiejąc dobrze interes prawdziwy szkoły, umiał utrzymywać zakres nauk w karbach ścisłych, prostych niezbędnych — nie starając się o nic, coby mogło podnieść tylko pozory a nie samą użyteczność nauki.

Powołanie go na tak ze wszech miar zaszczytne i wysokie stanowisko dyrektora Zakładów Drohowyzkich jest najwyraźniejszem dowodem, jaki wysoki szacunek i jak wielkie zaufanie umiał sobie p. Stepek swą cichą tylko pracą zdobyć w naszych kołach rządzących. Dyrekcya nie traci nadziei, że mimo ustąpienia p. Stepka szkoła i nadal pójdzie drogą zwykłą, utartą i tak powszechnie uznaną, następcą bowiem tegoż p. Stanisław Szalay, długoletni gospodarz praktyczny i wypróbowany nauczyciel swą niezwykłą pilnością i sumiennem wypełnianiem obowiązków już dziś daje tego najzupełniejszą gwarancyę.

Miejsce pomocniczego nauczyciela p. Maryana Młotka zajął p. Józef Nowicki.

Ze spraw administracyjnych najpoważniejszej natury było rozszerzenie samych ubikacyi szkolnych i doprowadzenie ich wreszcie do odpowiedniej ilości. Z chwilą założenia bowiem domu zakładowego dla uczni wyższej szkoły opróżniło się w zabudowaniu szkoły niższej kilka sal, które z polecenia Wydziału krajowego oddano tejże do użytku: Tak że dziś niższa szkoła jest cała skonsolidowaną w jednym gmachu i składa się z trzech sypialni, na które wybrano największe i najzdrowsze sale, w dwóch sal do nauki, małej salki jadalnej, infirmeryi i kancelaryi.

Korzystyjąc z Wystawy robiono kilkakrotne wycieczki z uczniami już też w celu zapoznania ich z całą Wystawą już też w celu korzystania z okresowych wystaw bydła, koni itd.

Na wystawie szkoły Dublańskiej w pierwszym jej okresie przedstawiono pracę uczniów a mianowicie raporta różne, zeszyty rysunkowe, wypracowania polskie, rachunkowe itp.

Nauki udzielali w r. 1893/4:

Ks. Dr. Jaszowski, religii w 2 god. tygodniowo.

K. Pańkowski, Prof. W. Szkoły i Administrator folwarku, uprawy roli, ogólnej i szczególnej uprawy roślin, 7 godz. tygodniowo.

Tenże, prowadzenia zapisków i raportów gospodarskich w 2 godz. tyg.

Dr. R. Wawnikiewicz, Prof. W. Szkoły, wstępne wiadomości z nauk przyrodniczych — 4 godz. tyg.

T. Rylski, Prof. W. Szkoły, naukę o narzędziach i machinach rolniczych i użyciu tychże -- 2 godz. tyg.

M. Stepek, hodowli zwierząt gospodarskich, rachunków, geometryi, rysunków i pszczelnictwa — 24 g. tyg.

Inż. J. Blauth, Docent W. Szkoły, nauki drenowania — 2 g. tyg.

J. Kubicki, Prof. W. Szkoły, weterynaryi — 2 godz. tyg.

M. Młotek (później J. Nowicki), języka polskiego. geografii i historyi polskiej -- 24 g. tyg.

Jan Smal, Instuktor Szkoły, miał bezpośredni dozór w szkole i przy wykonywaniu robót gospod. uczniów.

Oprócz zajęć szkolnych i gospodarskich odbywają uczniowie ćwiczenia ciała i tworzą dobrze zorganizowaną straż pożarną, która tak w Dublanach jak i w okolicy oddała wcale poważne usługi.

Stan sanitarny w szkole był ze wszech miar zadawalniający.

W roku 1892/3 przeszło z r. I. na r. II. uczniów	9
W roku 1892/3 przeszło z r. II. na r. III. uczniow	7
Razem pozostało z r. 1892/3 .	16
Na podstawie egzaminu przyjęto:	
na rok I.	15
na rok II.	5
Razem . .	20
Z pozostałymi po przyjęciu nowych było uczniów	36
Z braku wszelkich zdolności musiało ustąpić . . . , ...	9
Pozostało z dniem egzaminu .	27

Z tej liczby ukończyli Szkołę i otrzymali świadectwo uzdolnienia na dozorców robót polnych, stajennych, oraz na pisarzy ekonomicznych:

z postępem bardzo dobrym . . .	3
„ dobrym . , . .	3
„ dostatecznym . . .	1
Razem . .	7

Przy wstąpieniu do Szkoły wykazali się świadectwami:

z ukończoną szkołą ludową i nauką dopełn.	13
z ukończoną 2. klasą realną . . .	1
z ukończoną 1., 2., 4., 5. klasą gimn. . .	13
Razem . .	27

Według wieku było:

między 16—18 lat . . .	28
„ 18—20 „ . . .	6
„ 20—22 „ . . .	2
Razem . .	36

Według obrządku:

rzymsko-katolickiego . . .	29
grecko-katolickiego . . .	6
wyznania mojżeszowego . .	1
Razem . .	36

Według stanu:

było synów rzemieślników i kupców .	1
„ „ urzędników . . .	4
„ „ oficyalistów . . .	18
„ „ włościan	13
Urodzonych w Galicyi . . .	35
„ w Królestwie Polskiem .	1

Dyrekcya kraj. niższej Szkoły rolniczej.

W Dublanach dnia 27. Grudnia 1894.

Prof. Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

L. 372/94.

Aleg. 44.

Sprawozdanie

Wydziału kraj. w przedmiocie uwolnienia urzędowych korespondencyi władz autonomicznych od opłaty pocztowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawa uwolnienia urzędowych korespondencyi Wydziałów powiatowych od opłaty pocztowego toczy się od tak dawna, odkąd konstytucya krajowa a z nią i Reprezentacye powiatowe weszły w życie.

Każdego roku wnosiły i wnoszą Wydziały pow. zażalenia do Wydziału krajowego przeciwko pobieranym od ich korespondencyi opłatom pocztowym i domagają się pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego przyznania im praw w tej samej rozciągłości, z jakiej przyznane zostały ustawą z dnia 2. Października 1865. Nr. 108 Dz. p. p. c. k. władzom publicznym, tudzież Wydziałowi krajowemu.

Kwestya ta była też kilkakrotnie przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu, których wynikiem były uchwalone rezolucye, wzywające c. k. Rząd do spowodowania zmiany w drodze konstytucyjnej obowiązujących przepisów ustawy w kierunku jak się tego domagały Reprezentacye powiatowe.

I tak w r. 1869. uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z 9. października 1869. na skutek petycyi czternastu Wydziałów powiatowych odstąpić rzeczone petycye Wydziałowi krajowemu z poleceniem poczynienia odpowiednich kroków u c. k. Ministerstwa handlu, ażeby w drodze ustawodawczej wyjednał uwolnienie korespondencyi Wydziałów powiatowych od opłaty pocztowej.

Na memoryał Wydziału krajowego wniesiony w wykonaniu powyższego polecenia do c. k. Ministerstwa handlu, otrzymał Wydział krajowy od tegoż c. k. Ministerstwa pismem z 12. Maja 1871. l. 1.646 (l. W. kr. 6.713/71) między innemi zawiadomienie, iż przy zamierzonej zmianie ustawy z 2 Października 1865. sprawa rozszerzenia uwolnień od opłaty pocztowej korespondencyi i przesyłek wartościowych — urzędów gminnych i Wydziałów powiatowych będzie odpowiednio uwzględnioną.

Gdy zapowiedziana powyższem pismem ministeryalnem rewizya pomienionej ustawy w ciągu lat — mimo przynaglań ze strony Wydziału krajowego — do skutku nie przyszła, ponowił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. Października 1878. uchwałą swoją z r. 1869.

Na odnośne przedstawienie Wydziału krajowego do c. k. Rządu wystosowane, zawiadomiło Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 6. sierpnia 1879.

o reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 24. lipca 1879. l. 8.899 tej treści, iż jakkolwiek c. k. Ministerstwo handlu tej sprawy nie spuści z oka przy zamierzonej zmianie ustawy, to jednak wątpi, aby przyszła ustawa przyznała Reprezentacyom powiatowym i gminnym większe od dotychczasowych uwolnienia od opłat pocztowych, a to ze względu na zmniejszające się dochody pocztowe.

W r. 1881. pojawia się ta sprawa po raz trzeci w Wys. Sejmie.

Na skutek sprawozdania Wydziału krajowego z 2. października 1881. l. 46.272 powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z 23. października 1881. uchwałę wzywającą c. k. Rząd, ażeby w razie, gdyby w granicach obowiązujących ustaw c. k. Rząd nie mógł uwzględnić przedstawienia Wydziału krajowego, wyjednał żądane uwolnienia korespondencyi Wydziałów powiatowych od opłaty pocztowej w drodze ustawodawczej.

I na tę rezolucyę otrzymał Wydział krajowy odmowną odpowiedź c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Taką samą odpowiedź udzielił c. k. Rząd na analogiczną rezolucyę Wys. Sejmu z 17. października 1882, powziętą w załatwieniu sprawozdania komisyi lustracyjnej.

Odtąd sprawa ta nie była więcej poruszaną w Wys. Sejmie. Natomiast zajmował się nią Wydział krajowy bezustannie i próbował wszelkich ustawą wskazanych środków prawnych, ażeby wywalczyć dla urzędowych korespondencyi i przesyłek pieniężnych Wydziałów powiatowych uwolnienie od porta.

Z usiłowań swoich w tym kierunku zdawał Wydział krajowy Wys. Sejmowi sprawę w corocznie przedkładanych sprawozdaniach z czynności swoich.

Wszystkie te usiłowania pozostały bez skutku. C. k. Rząd mianowicie nie uznał dotąd za stosowne wziąć inicyatywę w wyjednaniu w drodze ustawodawczej zmiany w mowie będącej ustawy, w duchu przez Reprezentacyę kraju żądanym.

Tylko w interpretacyi tej ustawy zaszła od tego czasu pewna zmiana na korzyść Wydziałów powiatowych.

C. k. Ministerstwo handlu rozporządziło bowiem reskryptem z 19. grudnia 1885. l. 43.561 do Dyrekcyi poczt w Pradze, Lwowie i Gracu wystosowanym, że urzędowe korespondencye Reprezentacyi powiatowych i tychże Wydziałów *z urzędami gminnemi* mają być w myśl art. II. ustępu 7. ustawy z dnia 2. października 1865. na przyszłość wolne od opłaty pocztowej.

W praktyce zaś interpretowano i stosowano powołany przepis ustawy w ten sposób, że korespondencye Wydziałów powiatowych do urzędów gminnych nie podlegały opłacie pocztowej tylko w wypadkach w ustępie 6. art. II. powołanej ustawy przewidzianych, tudzież w sprawach dróg krajowych. Natomiast obciążano je opłatą w sprawach, tyczących się nadzoru nad majątkiem i dobrem gmin, w sprawach rekursowych od uchwał Rad gminnych i w ogóle we wszelkich sprawach samoistnego zakresu działania, nie podpadających pod przepisy, ustępami *b*) do *l*) §. 27. ust. gminnej objęte.

Rozporządzenie powyższe, jako odnoszące się jedynie do korespondencyi w stosunku ze Zwierzchnościami gminnemi, czyni atoli tylko w bardzo małej części zadość żądaniu Reprezentacyi powiatowych.

Wszelkie bowiem korespondencye i przesyłki Wydziałów powiatowych w sprawach powyżej wymienionej kategoryi do innych władz publicznych stosowane, podlegają i nadal opłacie pocztowej.

Opłaty te, według relacyi Wydziałów powiatowych, zajmują w miarę rozwoju czynności Wydziału powiatowego coraz poważniejszą pozycyę w rubryce wydatków budżetu powiatowego.

To też Reprezentacye powiatowe nie zaniedbują przy każdej zdarzającej się sposobności, przy każdem wymierzeniu należytości pocztowej od ich korespondencyi urzędowej wnosić zażalenia i domagać się uchylenia tej niewłaściwości.

Z tego powodu wydała c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów we Lwowie okólnik z 18. kwietnia 1894. l. 16.669 do wszystkich podwładnych organów pocztowych, w obec czego wniosło znowu kilkadziesiąt Reprezentacyj powiatowych na ręce Wydziału krajowego petycye do Wys. Sejmu, w których ponawiają swoje żądania.

·/. Okólnik ten, jak świadczy treść jego, ·/. nie zawiera wprawdzie żadnego nowego rozporządzenia na niekorzyść powiatów, rejestruje tylko obowiązujące przepisy, objaśnia je i poucza c. k. urzędy pocztowe, jak te przepisy pod względem uwolnień korespondencyi Wydziałów powiatowych od porta pojmować i stosować należy. Nie wprowadza też okólnik ów odmiennej od dotychczasowej praktyki interpretacyi przepisów; sam więc przez się nie może być przedmiotem zażalenia.

Przypomniał wszakże Reprezentacyom powiatowym ich stanowisko wobec innych władz publicznych pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego, niewłaściwie ich ustawą z 2. października 1865. krzywdzące, przypomniał im niezałatwioną sprawę, której pomyślnego zakończenia od tylu lat napróżno oczekują.

Wydział krajowy mniema, iż wobec wnoszonych tego rodzaju petycyi także wprost do Rady państwa, tudzież wobec zapowiedzianej od tak dawna, a dotąd nie przeprowadzonej rewizyi w mowie będącej ustawy, wreszcie wobec faktycznie wzrastających z każdym rokiem w budżetach powiatowych wydatków na opłacanie korespondencyi i przesyłek urzędowych, należy podjąć sprawę na nowo i domagać się od c. k. Rządu jak najrychlejszego jej załatwienia.

Przytoczony przez c. k. Rząd argument co do zmniejszania się dochodów pocztowych, nie powinien, zdaniem naszem, stanowić przeszkody w załatwieniu tego żądania, zresztą przez sam c. k. Rząd za słusznie uznanego.

C. k. Zakład pocztowy nie jest bowiem przedsiębiorstwem prywatnem na zyski obliczonem, lecz instytucyą publiczną, stojącą na sile podatkowej całego państwa.

Władze autonomiczne są tak samo urzędami publicznymi, jak c. k. władze rządowe, współdziałają też na równi z niemi w spełnieniu żądań administracyi państwa, a istnienie swoje i rozwój swój opierają na konstytucyi i także na sile podatkowej.

Wydział krajowy nie znajduje tedy żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby władzom autonomicznym nawet z powodu rzekomego zmniejszania się dochodów pewnej c. k. instytucyi państwowej miały przysługiwać mniejsze prawa w korzystaniu z tych instytucyi, aniżeli c. k. władzom państwowym.

Wydział krajowy wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował i uzyskał w drodze konstytucyjnej zmianę ustawy z dnia 2. października 1865. Nr. 108. Dz. p. p. w tym kierunku, iżby wszelkie korespondencye i przesyłki urzędowe władz autonomicznych w równej mierze z władzami rządowemi wolne były od opłaty pocztowej.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie d. 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego

Z drukarni Pillera i Sp.

Tłumaczenie

z tekstu niemieckiego zawartego w Nrze 14. okólników c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów dla Galicyi z 29. kwietnia 1894.

L. 16.669.

Uwolnienie od opłaty pocztowych przesyłek Wydziałów powiatowych i pocztowo-urzędowe postępowanie z niemi.

Od dłuższego czasu zauważano, te istniejące przepisy dotyczące uwolnienia od opłaty pocztowej nadawanych przez Wydziały powiatowe przesyłek nie tylko ze strony tych władz autonomicznych i podwładnych im organów rozmaicie pojmowano, lecz także ze strony c. k. urzędów pocztowych pomimo wielokrotnych objaśnień (rozporządzenia cyrk. z 11. lipca 1876. L. 13.267. Nr. 50. ex 1876., 4. stycznia 1886. L. 35.352/85. Nr. 1. ex 1886. i 19. października 1887. L. 31.924. Nr. 37. ex 1887.) rozmaicie i niedokładnie wykonywane bywały. Ażeby ten niewłaściwy stan rzeczy usunąć, i równomierne traktowanie pocztowo-urzędowych przesyłek Wydziałów powiatowych i podwładnych im organów wprowadzić, reprodukuje się ponownie odnośne przepisy, jak następuje:

Ponieważ Wydziały powiatowe nie są ani postawione na równi z Wydziałem krajowym, ani w ogólności nie mogą być uważane jako organa temuż podporządkowane, przeto nie przysługuje urzędowej ich korespondencyi z wymienionym w art. II. ustęp 1. Dz. ustawy z 2. października 1865. Nr. 108. Dz. p. p. władzami, organami i korporacyami, z urzędami gminnymi, z wymienionymi w ustępie 10. artykuł II. ustawy powyższej zakładami humanitarnymi i między sobą uwolnienie od porta, tak jak Wydziałowi krajowemu w obszerniejszej rozciągłości na podstawie art. II. ustęp 2. ust. rzeczonej, t. j. dla każdej urzędowej korespondencyi w ogóle, lecz w ograniczonej mierze według Art. II. ustęp 6. względnie 7. powyższej ustawy.

Takie urzędowe korespondencye Wydziałów powiatowych muszą jednak zaopatrzone być na adresie, obok zamknięcia urzędową pieczęcią i wyraźnego oznaczenia: „z Wydziału Rady powiatowej w . . . . .“ — jak to postanawia Art. V. ustęp 2. ustawy, jeszcze uwagą uzasadniającą wolność od porta: „Rzecz urzędowa Wydziału powiatowego wolna od opłaty pocztowej“, a to w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z 14. października 1887. L. 33.310.

Wydziały powiatowe zawiadują dalej także sprawami drogowemi w powiecie, w którym to celu ustanowione są własne organa jako to: główni referenci do spraw drogowych, delegaci drogowi, inspektorowie dróg, inżywierowie powiatowi i ich zastępcy i konduktorowie drogowi. Również i tym organom Wydziału powiatowego, przysługuje w razie przebywania ich poza siedzibą reprezentacyi powiatowej, uwolnienie od opłaty za przesyłki pocztowe w tej samej rozciągłości jak Wydziałom powiatowym, korespondencya ich jednak urzędowa musi na stronie adresu zawierać dopisek „do inspektora dróg powiato-

towych etc.“ i uwagę uzasadniającą uwolnienie od porta „w sprawie dróg powiatowych.“

Gdy zaś Wydziały powiatowe mają sobie powierzony także zawiadywanie sprawami dróg krajowych, przeto pod tym względem uważać je należy jako organa Wydziałowi krajowemu podporządkowane, i wtedy przysługuje tak im, jak i ich organom drogowym pod względem korespondencyi urzędowej w sprawach dróg krajowych, uwolnienie od opłaty porta w obszerniejszej rozciągłości według Art. II. ustępu 2. jako też uwolnienie od opłaty od przesyłek pieniężnych według Art. VIII. ust. o uwoln. od porta. Zamieścić się mająca w takim razie na stronie adresu uwaga musi opiewać: „Z Wydziału Rady powiatowej w . . . . .“ a względnie: „Od intpektora dróg powiatowych (etc.) jako organu Wydziału powiatowego“ i „w sprawie dróg krajowych.“ Ocenienie, czy pewnej korespondencyi urzędowej Wydziału powiatowego i któregokolwiek z jego organów, przysługuje ze względu na treść tejże korespondencyi uwolnienie od opłaty porta, nie należy do urzędów pocztowych i tylko te władze, urzędy, organa i korporacye do których odnośna korespondencya urzędowa jest wystosowaną, obowiązane są w razie braku powyższych warunków, wydać kopertę oddawczemu urzędowi pocztowemu celem przedłożenia takowej c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów do dalszego urzędowania.

C k. urzędy pocztowe natomiast mogą tę okoliczność (t. j. czy odnośnej korespondencyi urzędowej może przysługiwać prawo do bezpłatnej przesyłki), oceniać tylko według zewnętrznych znamion przesyłki dla tego są one uprawnione i obowiązane przesyłki, na których nie ma powyższych zewnętrznych znamion, względnie nie odpowiednie są zewnątrz oznaczone, zwrócić władzy nadającej do odpowiedniego uzupełnienia. albo nałożyć przypadające porto, chociażby w myśl Art. II. ustęp 4. ustawy o uwolnienie od opłaty za przesyłki poczt., w skutek oznaczenia „na wezwanie urzędowe“, domagano się uwolnienia od opłaty.

Od należności rekomendacyjnej nie są korespondencye urzędowe Wydziałów powiatowych i ich organów drogowych w żadnym razie uwolnione (artykuł IV. pow. ustawy).

Również nie przysługuje im uwolnienia od porta przy poczcie wozowej z wyjątkiem wypadków przewidzianych w Art. VII. ustawy. jak i przesyłek pieniężnych w sprawach dróg krajowych w myśl Art. VIII. tej ustawy.

Według dosłownego brzmienia ustępów 6. i 7. Art. II. ustawy powyższej, oraz reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z 23. maja 1869. L. 9.495—731 nie rozciąga się przyznane Wydziałom powiatowym uwolnienie od porta także i na korespondencye stosowane do przewodniczących i pojedynczych członków Wydziału. Tego rodzaju korespondencye jednak mają być w myśl reskryptów Ministra handlu z 24. stycznia 1870. L. 25.155|2.528, i 21. lutego 1876. L. 4.934 obłożone tylko pojedynczą należytością pocztową bez dotatkowej taksy. Powyższe objaśnienia powinne wystarczyć do wprowadzenia należytego i równomiernego przystępowania przy urzędowych przesyłkach pocztowych Wydziałów powiatowych i ich organów podwładnych, należy więc oczekiwać, że przepisy te na przyszłość ze strony c. k. urzędów pocztowych jak najściślej przestrzegane będą.

Lwów, 18 kwietnia 1894.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Aleg. 45.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 29. stycznia 1893 l. 791, mianowicie o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894 następujące uchwały.

I. Sejm poleca wstawić w rubrykę XV. poz. 223 c) budżetu na rok 1894 kwotę 4000 złr. na pokrycie kosztów komisyj licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892. Nr. 52. Dz. u. p. przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku, jaki kraj na ten cel ponosić będzie.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu by rozpatrzywszy gruntownie, całą sprawę rozważył czy w celu obniżenia wydatków na koszta licencyonowania nie dałoby się w granicach obowiązującej ustawy uzyskać prawidłowego funkcyonowania komisyj licencyonujących, przy możliwem obniżeniu kosztów, wynikających z zastostosowania §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z d. 20. grudnia 1893, Nr. 176 Dz. u. p. i po zasięgnięciu opinii c. k. Towarzystwa gospodarczego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie z soli dla bydła po zniżonej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893. Nr. 65. Dz. u. p.

Zanim Wydział krajowy przystąpi do zdania sprawy z wykonania powyższych poleceń Wys. Sejmu, uważa za swój obowiązek przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dokładne sprawozdanie z czynności, odnoszących się do podniesienienia hodowli bydła w naszym kraju podjętych w roku ubiegłym. Czynności te były dwojakie:

Pierwsze odnosiły się do wprowadzenia w życie ustawy z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51. o licencyonowaniu buhai i wykonania obowiązków z ustawy tej na Wydział krajowy włożonych, drugie do współdziałania Towarzystw rolniczych w kraju działających w kierunku podniesienia hodowli przez użycie funduszów na ten cel przez Wys. Sejm uchwalonych.

1.

Wprowadzenie w życie ustawy z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51. o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych.

Punktem wyjścia dla całej akcyi podniesienia hodowli bydła rogatego w kraju naszym było wprowadzenie w życie ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51. Najpierwszą zaś i najważniejszą w tej mierze czynnością było wygotowanie odpowiednich przepisów wykonawczych celem wprowadzenia w życie ustawy, opartej na zupełnie nowych w kraju naszym jeszcze nie wypróbowanych zasadach licencyonowania rozpłodników i włożenia na gminy nowych obowiązków dostarczania zdrowego materyału rozpłodowego.

Wypracowany przez Wydział krajowy w porozumieniu z komitetem obydwu w kraju dzia łających Towarzystw rolniczych projekt przepisów wykonawczych przez Wys. Sejm uchwałą z d. 20. maja 1893, przyjęty do wiadomości, ogłoszony został w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie dopiero w dniu 10. października 1894. Od tej dopiero chwili może być mowa o wprowadzeniu w życie ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51.

Gdy od tej chwili aż do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania upłynęło zaledwie dni 75 a pora ta nie była odpowiednią do rozpoczęcia czynności przez komisye licencyonujące przeto sprawozdanie niniejsze żadnych jeszcze rezultatow samej czynności licencyonowania a więc wykonania powyższej ustawy co do jej najważniejszego praktycznego celu podać nie jest w możności.

Przyczyną tego opóźnienia były kilkakrotne wymiany pism między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem zanim nastąpiło ostateczne porozumienie obydwu tych władz co do textu przepisów wykonawczych.

Przepisy wykonawcze przez Wysoki Sejm dnia 20. maja 1893. do wiadomości przyjęte przesłał był Wydział krajowy w dniu 10. czerwca 1893 c. k. Namiestnictwu do ogłoszenia w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych. W odpowiedzi na to zostaliśmy zawiadomieni ze strony c. k. Namiestnictwa we Lwowie pismem z 20. lutego 1894, do l. 1863, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych reskryptem z d. 3. stycznia 1894 L. 19824/2862 oznajmiło, że z uwagi na postanowienia art. 11. ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867, według którego wydawanie rozporządzeń z mocą obowiązującą zastrzeżonem jest władzom *państwowym* prawo wydawania rozporządzeń wykonawczych do istniejących ustaw może być Wydziałom krajowym w zasadzie tylko o tyle przyznane, o ile tego rodzaju przepisy przedstawiają się jedynie jako instrukcye dla podwładnych autonomicznych organów.

Że przeto w zastosowaniu tej zasady do przedmiotu szczegółowego jakiem było wydanie przepisów wykonawczych do ustawy z 20. lipca 1892 z przedłożonego przez Wydział krajowy a przez Wys. Sejm do wiadomości przyjętego projektu przepisów wykonawczych wyłączone być muszą te postanowienia, które przekraczają ramy tego rodzaju instrukcyi, względnie zakres uprawnień, przyznanych Wydziałowi kraj. w ustawie z dnia 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51. Do takich postanowień należało zdaniem tych władz:

1. postanowienie do §. 16. ustawy o zakazie pasania buhajów wspólnie z krowami i jałówkami;
2. postanowienie do §. 13. o obchodzeniu się i używaniu licencyonowanych buhajów o ile ma być zastosowane nie tylko do wymienionych w tym przepisie kategoryj buhajów lecz i do nakładania prywatnym właścicielom buhajów zobowiązań co do sposobu używania buhai;
3. ten sam zarzut odnosił się do postanowień do §. 14. o wydawianiu potwierdzeń odstanowienia.

4. przeciw postanowieniu do §. 18. podniesiono zarzut, „że w żadnym razie na władze powiatowe nie może być rozszerzonym obowiązek wspierania komisyi licencyonujących i nadzorowania zwierzchnictw gminnych pod względem przestrzegania ustawy z dnia 20. lipca 1892 r. tak dalece, aby przez to zobowiązauo władze powiatowe do nadzorowania zwierzchności gminnych nawet pod względem wykonywania zarządzeń poleconych im przez Wydział krajowy w przepisach wykonawczych“.

Oprócz tego wytknięto jeszcze dwa mniejszej wagi postanowienia do §. 8. i nadto dodało c. k. Namiestnictwo, że do §. 16. c. k. Namiestnictwo we własnym zakresie wyda i ogłosi zakaz pasania młodych buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.

Nie chcąc sprawy na tory sporu kompetycyjnego przesuwać i tym sposobem wejściu w życie tak bardzo potrzebnej ustawy hodowlanej przewlekać, Wydział krajowy w pismie z dnia 23. marca 1894. do l. w. 11019 ustąpił na wszystkich punktach z wyjątkiem jednego a mianowicie postanowień co do §. 8; a gdy c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 17. kwietnia 1894. do l. 25444. obstawało przy usunięciu z przepisów wskazówki zawartej w uwadze do §. 8. ustawy, o ile się tyczy przełożonych obszarów dworskich, Wydział krajowy w interesie najszybszego ogłoszenia tych przepisów i wprowadzenia ustawy w życie odstąpił i co do tego jedynego punktu. W skutek tego przepisy wykonawcze ogłoszone zostały dnia 10. października 1894 r. w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 10. października 1894 r. Nr. 72. Pod dniem 24. października b. r. zarządził Wydział krajowy rozesłanie tych przepisów do wszystkich przewodniczących komisyj licencyonujących na ręce właściwych Wydziałów powiatowych. Od tej dopiero chwili uważać można ustawę krajową z dnia 20. lipca 1892 jako w życie wprowadzoną.

Tak zmienione przepisy wykonawcze załączamy dla wiadomości Wys. Sejmu jako załącznik. Al. 1.

Przepisy te ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych różnią się od przepisów przez Wydział krajowy wspólnie z kraj. komisyą rolniczą wypracowanych i Wys. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1893 przedłożonych w następujących szczegółach:

Do §. 7. ustępu trzeciego dodano: *„Regestra te i wykazy“* (Regestr licencyonowanych buhajów i wykazy buhajów zakupionych z funduszów subwencyjnych) *„składać będzie komisya licencyonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i przeszle c. k. Starostwu powiatowemu, tudzież odnośnemu Komitetowi centralnemu c. k. Towarzystwa rolniczego“*.

Do §. 13. ustęp ostatni zamiast: Przepisy dla utrzymujących buhaje *licencyonowane* objęte są osobną instrukcyą, — brzmi obecnie: *Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne, bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową* (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892 r.) *przez prywatnych właścicieli utrzymywane, objęte są osobną Instrukcyą“*.

Przepis do §. 14. zmieniono w ten sposób, że zamiast: „Każdy utrzymujący *licencyonowanego* buhaja ma prowadzić regestr stanowienia“, — powiedziano: *„Każdy utrzymujący buhaja gminnego lub na podstawie umowy z gminą* (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku) *utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego,* ma prowadzić regestr stanowienia.. “

Do §. 20. w którym jest mowa o zakupnie buhajów dla gmin z funduszu hodowlanego przez Komitet Towarzystwa gospodarskiego, — dodano: *w porozumieniu z właściwymi gminami*“.

Przepis do §. 16. i 18. opuszczono, a zamiast przepisu do §. 16. wzbraniającego pasać buhajki wspólnie z krowami i jałówkami, wydało c. k. Namiestnictwo pod dniem 2. sierpnia b. r. l. 58.567 we własnym zakresie osobne rozporządzenie, *z zakazem pasania dorastających buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.*

II.

Wykonanie ustawy z 20. lipca 1892.

Zgodnie z wnioskami komitetów centralnych obydwu krajowych Towarzystw rolniczych opinią krajowej komisyi dla spraw rolniczych zatwierdził Wydział krajowy program działania obu wspomnianych komitetów i zatwierdził rozgraniczenie stref dla ras bydła nizinnego i górskiego przez obydwa komitety zaprojektowane. Jako naczelną zasadę przyjął Wydział krajowy uchwałę krajowej komisyi rolniczej z dnia 15. kwietnia 1893 r., w myśl której ustanowiono, że „prócz głównych ras, przeznaczonych dla okolic górskioh (Simmenthal i t. d.) i nizinnych (Oldenburg i rasa Majdańska) mogą być wprowadzane także i rasy pokrewne z tem jedynie ograniczeniem, że bydło n i z i n n e nie może być w okolicach g ó r s k i c h wprowadzone.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego przedłożył następujący projek rozgraniczenia stref:

I. Strefa dla płowego bydła krajowego.

Przestrzeń leżąca na południe od Białej, Kent, Wadowic, Skawiny, Dobczyc, Limanowy aż do Nowego Sącza. Na północ zaś od Krościenka ku Rabce, dalej wzdłuż kolei od Suchy i Żywca.

II. Strefa nizinna. Oldenburgi.

Obejmuje całą przestrzeń na północ do Białej, Wadowic, Skawiny, Wieliczki, Gdowa, Bochni, Brzeska, Wojnicza, Tuchowa, Pilzna, Czudca i Tyczyna ku Kańczudze.

III. Strefa podgórska. Simmanthalery-Bernery.

Obejmuje przestrzeń na południe od Wieliczki, Gdowa, Bochni, Brzeska, Wojnicza, Tuchowa, Pilzna, Czudca i Tyczyna, na północ zaś od Krosna w prostym kierunku do Gorlic, od Grybowa, Nowego Sącza, Limanowy w prostym kierunku do Skawiny.

IV. Strefa górska. Pinzgauy i Bernery.

Przestrzeń na południe do Żywca, Suchy, Rabki, następnie granicą powiatu Nowotargskiego do Krościenka, a stamtąd prosto do Nowego Sącza, dalej na południe do Grybowa, Gorlic i Krosna.

Na żądanie Towarzystwa okręgowego wolno Komitetowi uczynić zmianę w rozgraniczeniu stref i wyborze rasy buhai, przeznaczonych na stacye.

Buhaje zawodu krajowego mogą być zaprowadzone w miarę, jak będzie ich przybywać, we wszystkich strefach hodowlanych.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego dzieli wschodnią część kraju na 4 strefy, a mianowicie:

I. *Strefę podgórską*, do której zalicza 14 powiatów: Liski, Borszczowski Turzański, Staromiejski, Sanocki, Drohobycki, Nadwórniański, Kołomyjski, Kossowski, Stanisławowski, Bohorodczański, Kałuski, Doliński i Śniatyński.

II. *Strefę środkową*, obejmującą 7. powiatów opola, do których liczy powiaty: Rohatyński, Lwowski, Mościcki, Grodecki, Bobrecki, Przemyślański i Łańcucki.

III. *Strefę podolską*, obejmującą 8. powiatów podolskich, a mianowicie powiaty: tarnopolski, Zbaraski, Trembowelski, Skałacki, Podhajecki, Buczacki, Husiatyński i Horodeński wreszcie:

IV. *Strefę wschodnio-północną* do której liczą 4. powiaty leśne: Brodzki, Złoczowski, Żółkiewski i Sokalski.

Komitet centralny Towarzystwa gosp. galic. przedłożył nadto wyciąg ze sprawozdań Wydziałów powiatowych, tyczących się wprowadzenia ustawy o licencyonowaniu buhajów z których podajemy następującą opinię Wydziałów powiatowych:

I. Strefa Podgórska.

1. **Lisko** — szczegółowego wykazu gmin nie przedkłada Ludność biedna, chowem bydła mało się trudni. Produkowany owies sprzedaje, na karmę zostaje tylko słoma. Proponuje wprowadzenie ustawy w całym powiecie *na lat 3 odroczyć.*

Przy udzieleniu znaczniejszych subwencyi, można by ostatecznie wprowadzić ustawę w życie zaraz w gminach: Czarna, Żurawie, Wetlina, Hoczew i Wola.

2. **Brzozów** i **Dynów** — wykaz szczegółowy podany. Chów bydła stoi wysoko, ludność przeważnie ma do tego zamiłowanie — ustawę można *wprowadzić zaraz w całym* powiecie, z wyjątkiem poszczególnych miejscowości, w których ludność chowem się nie trudni, i tam może należałoby wprowadenie odroczyć.

3. **Turka i Borynia** — wykaz szczegółowy podany. W całym powiecie ustawy na razie wprowadzić nie można, bo ludność przeważnie biedna i buhajów tam nie dostanie, Wykazanych jest *24 gmin i 7 obszarów dworskich,* gdzieby się ustawa w lecie r. 1893 wprowadzić dała, dla reszty 50 gmin, należy zastósować §. 21 ustawy o odroczeniu.

4. **Staremiasto**. Ludność trudni się chowem bydła jako główuem źródłem dochodu i ma rozległe pastwiska, nadające się do rozwoju hodowli, ale jest bardzo biedna.

5. **Sanok** — Wykaz szczegółowy gmin załączony z uwagą: „Ustawa będzie mogła być zaraz wprowadzoną, jednakże gdyby w niektórych miejscowościach natrafiono na trudności, należy je uwzględnić i zwolna z zaprowadzeniem postępować“. *Oddział* jest za wprowadzeniem ustawy zaraz, bez tych zastrzeżeń.

6. **Drohobycz** — załączono szczegółowy wykaz gmin z podaniem ilości bydła. Stosunki majątkowe wyrażone słowami: „złe, średnie, dobre“. W *siedmiu* gminach pod rubryką „złe“ należy się wstrzymać z wprowadzeniem ustawy. *Oddział* wymienia 28 gmin na r. 1893.

7. **Nadwórna** — Przemawia za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz, ze względu że chów bydła jest tam jedynem źródłem dochodu dla włościan.

8. **Kołomyja** — Dzieli powiat na trzy okręgi, i proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w całym powiecie. *Oddział* zupełnie ogólnikowo, przemawia za wprowadzeniem ustawy zaraz.

9. **Kosów, Kuty** — wykaz szczegółowy gmin podany. W ogóle ludność biedna. Są jednak *gminy trudniące się chowem bydła,* jako głównem źródłem dochodu, i mające połoniny, *i w tych ustawę zaraz wprowadzić* należy, jednak tylko przy udzieleniu pomocy z funduszów subwencyjnych. Podanych takich gmin *21.*

10. **Stanisławów** — Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy zaraz, w całym powiecie.

11. **Bohorodczany** — *W połowie gmin* proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w zupełności, w połowie z opuszczeniem §§. 2, 3, 8 i 9.

12. **Kałusz** — Wykaz szczegółowy podaje *44 gmin* w których ustawę zaraz wprowadzić można; w innych na razie z wprowadzeniem wstrzymać się należy, ponieważ i o pieniądze i o buhaje trudno by teraz było.

13. **Dolina** — Proponuje utworzenie pięciu stacyi w r. 1893, dziesięciu w najbliższej przyszłości, w gminach imiennie wymienionych.

14. **Śniatyn** — Przymus utrzymywania buhajów gminnych należy zaprowadzić *w 20* wymienioych gminach, w innych 21 wprowadzić stopniowo do lat trzech.

II. Strefa środkowa.

1. **Rohatyn.** W porozumieniu z Prezesem Oddziału Towarzystwa gosp. podzielono gminy *na 5 grup, w których od r. 1893 począwszy, stopniowo ustawę wprowadzać będzie można* Na rok 1893 przypana *gmin 19.* W ogóle sądzą, że bez pomocy funduszów subwencyjnych, ustawa wprowadzić się nie da.

2. **Lwów.** Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz.

3. **Mościska.** Wykaz szczegółowy podany, 21 gmin, w których ustawę zaraz wprowadzić można.

4. **Gródek.** Wymienia *25 gmin*, w których ustawę zaraz wprowadzić można, w innych z wprowadzeniem, wstrzymać się należy.

5. **Bóbrka.** Dzieli gminy na *3 grupy, w których kolejno co dwa lata ustawę* wprowadzać będzie można. Grupa pierwszych dwóch lat obejmuje *23 gmin.*

6. **Przemyślany.** Wymienia *29 gmin* w których ustawa może być zaraz wprowadzoną, jednakże tylko przez udzielenie odpowiedniej subwencyi — w innych wprowadzenie odroczyć należy.

7. **Łancut.** Wymienia *3 gminy*, w których w roku 1894 można by ustawę w życie wprowadzić, w innych co najprędzej, po latach trzech. Oddział proponuje *8 gmin* na r. 1893.

III. Strefa Podolska.

1. **Tarnopol.** Bydła chowają włościanie dość, choć nigdzie głównym źródlem dochodu ono nie jest. Jest pożądanem żeby ustawa *zaraz* w całym powiecie była wprowadzona. *Oddział* wprowadzenie ustawy proponuje z 4. powiatów, najpierw w powiecie Trembowelskim, a na ostatniem miejscu powiat Skałacki.

2. **Zbaraż, Nowe-Sioło.** Dzieli gminy na *trzy kategorye;* zamożne, w których *można* ustawę zaraz wprowadzić — *mniej zamożne*, w których z wprowadzeniem *do dwóch lat* wstrzymać by się należało — *i biedne*, w których trzeba korzystać *w całej pełni* z §. 21 ustawy (odroczenie do lat 6). Wszystkie trzy kategorye są osobno wyszczególnione.

3. **Trembowla.** Wymienia *25 gmin* w których ustawa może być zaraz wprowadzoną, w innych, z wprowadzeniem wstrzymać się należy.

4. **Skałat.** Proponuje rozłożyć wprowadzenie *na lat 6*, na razie dałaby się wprowadzić *w 20* gminach w wykazie wymienionych, ale także tylko przy pomocy subwencyi.

5. **Podhajce.** Proponuje wprowadzić ustawę zaraz w całym powiecie — bez motywów.

6. **Buczacz.** Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz, wymienia tylko 22 gmin, które by od obowiązku utrzymywania własnego buhaja uwolnić należało.

7. **Husiatyn.** Przemawia za wprowadzeniem ustawy *w całym powiecie* w obec zamiłowania jakie lud ma do chowu bydła, i znajdującego się odpowiedniego materyału, jednakże przy udzieleniu znacznych subwencyi na zakupno buhajów.

8. **Horodenka.** Sądzi że w powiecie nie ma tak biednej gminy, któraby buhaja zakupić nie mogła; trudności zaś zakupna i utrzymania dadzą się przy dobrej woli pokonać. Proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w całym powiecie.

IV. Strefa wschodnio-północna.

1. **Brody.** Jest niemożliwem na razie oznaczyć gminy których do utrzymywania buhaja licencyonowanego zniewolićby należało. W powiatach sądowych Brody i Załośce, obywatele chowają dobre bydło, i jeżeli postawią większą ilość buhajów do licencyonowania, pokryje się tem

potrzeba gmin. W powiecie sądowym Łopatyńskim należałoby ustanowić buhaje licencyonowane gminne w Stanislawczyku, Bordulakach, Monastyrku, Szczurowicach, Laszkowie, Hrycowoli i Mikołajowie.

2. **Złoczow.** Wymienia tylko *18 gmin*, w których wprowadzenie ustawy do lat trzech co najmniej odroczyć należy. W reszcie gmin, można i należy ustawę wprowadzić zaraz.

3. **Żółkiew.** Żadna wieś nie jest w stanie zakupić i utrzymać buhaja z własnych funduszów. Jeżeliby koniecznie przyszło do przymusowego utrzymywania buhajów licencyonowanych, to można by zaprowadzić w r. 1893 chyba w *8 gminach* (wymienionych) i to tylko w razie otrzymania odpowiedniej subwencyi.

4. **Sokal.** Wymienia tylko gminy — 27 w których możnaby ustawę wprowadzić. W innych nie powinno się na razie tej sprawy poruszać. *Oddział* proponuje na razie tylko cztery gminy

Nadto proponował Komitet c. k. Tow. gosp. gal. w celu ujednostajnienia ras na granicy działalności obydwu Towarzystw, następujący rozdział stref: dla okręgów sądowych dukielskiego, krośnieńskiego, strzyżowskiego, tyczyńskiego wprowadzenie zarodu Simmenthalerów, do okręgów sądowych rzeszowskiego, głogowskiego i ulanowskiego zaród Oldenburgski, a dla okręgów sądowych sokołowskiego i niskiego zaród bydła Majdańskiego.

W wykonaniu §. 4. ust. z 20. lipca 1892 Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Wydziałów powiatowych i Komitetów obydwu Towarzystw rolniczych przystąpił do zorganizowania okręgowych komisyi licencyonujących.

Przy tem zarządzeniu Wydział krajowy miał do pokonania dwojakiej natury trudności.

Jedne wynikały stąd, że według świadectwa komitetów Towarzystw rolniczych i informacyi Wydziałów powiatowych wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej nie mogło się odbyć od razu w całym kraju. Opinie wybornych znawców stosunków hodowlanych w naszym kraju zatwierdzają jednozgodnie że są pewne powiaty, w których na razie tylko w niektórych gminach ustawą hodowlaną wprowadzić można, z powodu braku i zbyt wielkich trudności w nabywaniu odpowiednich rozpłodników.

Druga trudność na którą Wydział krajowy przy organizowaniu komisyj licencyonujących natrafił, polega w *braku ludzi* chcących i mogących podjąć się obowiązków z ustawy na członków komisyi włożonych.

Odnosi się to głównie do obowiązków przewodniczących komisyj licencyonujących.

Jeżeli pomimo tych trudności Wydział krajowy potrafił w roku ubiegłym zorganizować *108* komisyj w 50 powiatach i powołać do tych nowych a bardzo uciążliwych i wiele czasu zajmujących czynności *452* obywateli, którzy te obowiązki przyjęli, to zawdzięcza ten wynik tylko silnie wyrobionemu poczuciu obywatelskich obowiązków, które w kołach naszych rolników, przeciążonych publiczną służbą w powiecie i kraju nie tylko nie osłabło lecz w miarę stawienia konkretnych celów ekonomicznego podniesienia naszego ludu wiejskiego trwale się wzmaga. Zestawiając poniżej spis obywateli, powołanych do czynności w komisyach licencyjnych, wyraża im publiczne podziękowanie za przyjęcie tych uciążliwych i pełnych odpowiedzialności obowiązków. Jako allegat 8 przedkładamy w załączeniu imienny spis wszystkich zamianowanych komisyj licencyonujących w okręgu krak. Towarzystwa rolniczego i galic. Towarzystwa gospodarskiego. Allg. 8.

III.

Współdziałanie krajowych Towarz. roln. w kierunku podniesienia chowu bydła w Galicyi.

Równolegle z akcyą Wydziału krajowego idzie akcya krajowych Towarzystw rolniczych w kierunku podniesienia chowu bydła w naszym kraju.

Krajowe Towarzystwa rolnicze otrzymując ze skarbu krajowego subwencye na podniesienie chowu bydła w swych okręgach czuły się zobowiązane do przedłożenia Wydziałowi krajowemu

szczegółowych sprawozdań ze swych w tym kierunku czynności. Uważamy przeto za nasz obowiązek rezultaty tych prac i usiłowań krajowych Towarzystw rolniczych Wysokiemu Sejmowi w tem sprawozdaniu wyłącznie hodowli poświęconemu przedstawić.

1. Towarzystwo gospodarskie galic. we Lwowie.

Sprawozdanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie obejmuje ośmiomiesięczny okres czasu od 1. stycznia 1894 do końca sierpnia 1894, podczas gdy sprawozdanie c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego obejmuje okres 14. miesięczny od 1. lipca 1893 do końca sierpnia 1894.

Uważamy tedy za za słuszne sprawozdanie c. k. Towarzystwa gosp. galic. uzupełnić kilkoma cyframi z r. 1893 na podstawie sprawozdania drukowanego i Walnemu zgromadzeniu przedstawionego, ażeby w ten sposób cała metoda jednolicie i wyczerpująco przedstawioną być mogła.

1. C. k. Towarzystwo gospodarskie galic. w roku 1893 dostarczyło pełnej krwi rozpłodników trzem oborom pełnej krwi w Zarzynie (Simmenthal) w Firlejówce i Stojańcach (Oldenburg).

Obory bydła majdańskiego przeniesiono z Krzyża i Hadli do Czech, Lublińca, Pawłowa, Dynisk i Machnowa.

Obór pełnej krwi było w r. 1893 razem 15, obór pół krwi pozostało w r. 1893 nowych 18, licząc w to 7 przyznanych na r. 1892.

Rozpłodników do tych obór dostarczył komitet Towarzystwa częścią z zagranicy, częścią z krajowych obór pełnej krwi.

Komisya zakupiła:	buhai	jałówek	ogółem
we Wiedniu	2	9	11
w Badeńskiem	13	12	25
w Oldenburgu	13	—	13
w Wittingen Czechy)	2 (Szwyca)	—	2
	30	21	51

Na życzenie powiatów zakupiła Komisya dla gmin powiatu staromiejskiego 5 buhai, dla gmin powiatu śniatyńskiego i kossowskiego 10 buhai.

Obór zarodowych włościańskich założono w r. 1893 dwie w Odrzechowej (Simmenthal) i w Długiem stacyj subwencyjnych było w r. 1892/3 razem 52, subwencyonowanych 161, razem 213.

Z działalności Towarzystwa gosp. galic. w r. 1894 podajemy sprawozdanie za czas od 1. stycznia 1894 do końca sierpnia 1894. W tym czasie założyło c. k. Tow. gosp. gal. 9 nowych obór zarodowych pół krwi a to:

W Horodence u J. Wgo Jakóba br. Romaszkana, w Wołeczkowcach u Wgo Bogdana Zadurowicza, w Czarnołoścach u J. Wgo Juliana kniazia Puzyny, w Cebłowie u Wgo Józefa Grünwalda, w Trzciańcu u Wgo Stanisława Gniewosza, w Bachórzu u J. Wgo Ignacego br. Krasickiego, w Jasienicy u Wgo Stanisława Wysockiego, w Róbliku u Wgo Kazimierza Wiktora, w Radłowicach u Wgo Karola Barańskiego, nadto jedną nie subwencyonowaną pełnej krwi majdańskiej w Glinianach u J. Wgo Franciszka hr. Potulickiego.

Prócz tego założyło c. k. Towarzystwo gosp. gal.:

Nową oborę gminną w Tarnawicy polnej pod nadzozorem znanego hodowcy księdza Topolnickiego. Obecnie obora tu już jest skompletowaną i założoną została dla niego księga rodowodowa.

Obora zarodowa gminna w Kamiennej wzrosła w tym roku z 10 do 17 sztuk.

W okresie tym od lipca 1893 do sierpnia 1894 wzrosła ilość stacyi subwencyjnych, więc z własnymi buhajami z 52 do 77, na co się wydało 4.576 zł., na 12 stacyach zużyte buhaje zastąpiono świeżemi, co znów 965 zł. kosztowało, ponad zwrot otrzymany za buhaje sprzedane.

Wystaw przeglądowych urządziło Towarzystwo gosp. w miesiącu maju 17 w miejscowościach: Przemyślany, Bolechow, Rożniatów, Kalusz, Wojniłów, Śniatyn, Winniki, Sambor, Ole-

szyce, Złoczów, Haczów, Zarszyn, Bukaczowce, Bołszowiec, Przemyśl, Dobromil i Buczacz — wypłacono na premie 2.630 zł.

Oprócz tego wypłacono z funduszów subwencyjnych towarzystwa, za porozumieniem się z c. k. Ministerstwem rolnictwa 3.030 zł. na premiowanie bydła włościańskiego na Wystawie krajowej, 400 zł. za nagrody honorowe i 398 zł. za medale, razem 3.828 zł., na co wpłynęło od Towarzystwa Rolniczego krakowskiego 750 zł.

Na wiosnę b. roku postawiono stajnię na połoninie w górach Nadwórniańskich za 1.300 zł., z połoniny jednak jeszcze nie korzystano, ponieważ bydło włościańskie przeważnie z tamtych stron było na Wystawie we Lwowie.

Straty z najmu połoniny nie było żadnej, została ona odnajętą na ten rok w tej samej cenie, którą Towarzystwo gospodarskie samo zapłaciło.

2. Towarzystwo rolnicze krakowskie.

Z równą usilnością i wydatnością pracowało w rokuubiegłym krakowskie Towarzystwo roln.

Komitet, mając w zeszłym roku do rozporządzenia subwencyę rządową i krajową w łącznej kwocie 18.000 zł., działał według projektu zużycia subwencyj, zatwierdzonego przez Wys. Wydział krajowy reskryptem z dnia 27. maja 1893 L. 22.660. Główną część wspomnianej subwencyi, mianowicie 55% przeznaczył Komitet na zakupno buhai, w celu utworzenia stacyj dla bydła włościańskiego i zakładanie obór pół krwi.

Stacyj buhai funduszowych było około 1. lipca 1893 r. pięćdziesiąt kilka; liczba ta do sierpnia 1894 r. wzrosła do sześćdziesięciu kilku; ponieważ Komitet chciał w tych powiatach, w których wprowadza się licencya buhai, warunki dla wykonania tej ustawy ułatwić, przez dostarczanie odpowiednich buhai dla stacyj subwencyjnych. Dokładną liczbę stacyi buhai może Komitet podać dopiero z końcem roku bieżącego, ponieważ Towarzystwa rolnicze okręgowe zakupna i umieszczenia buhai na stacyach jeszcze nie ukończyły.

Komitet z jednej strony stara się wytworzyć jak największą liczbę stacyj buhai, a nie spuszcza równocześnie z uwagi tworzenie obór pół krwi, w celu uzyskania tak potrzebnych reproduktorów dla stacyj subwencyjnych. Nadmieniamy, że tam tylko tworzy się tak zwana obora pół krwi, gdzie staciciel przedstawi 20 typowych jednolitych krów; wtedy dostaje odpowiedniego buhaja który, jeżeli już funkcyonować nie może, bywa sprzedany, połowę ceny sprzedaży wraca do kasy Komitetu. Takich obór półkrwi posiadał Komitet przed 1. lipca 1893 10, mianowicie pięć obór rasy Oldenburskiej, pięć rasy Simmenthalskiej; w okresie tym do ostatniego sierpnia 1894 wytworzył Komitet 15 nowych obór, mianowicie 7 obór Fryzyjskich, 2 obory rasy Simmenthalskiej, 1 oborę rasy Piuzgau i 5 obór rasy czerwonej krajowej.

Te obory zostają pod nadzorem c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego i znajdują się w rękach obywateli, oddających się hodowli z zamiłowaniem.

Podniesienie hodowli bydła potrzebuje z jednej strony dobrych reproduktorów, z drugiej strony jednak ulepszenie pielęgnowania i żywienia, inaczej odpowiednich rezultatów osiągnąć nie podobna. W tem przekonaniu Komitet chce przez urządzanie premiowań połączonych z wykładami popularnemi, wywołać potrzebną emulacyę między hodowcami i działać pouczająco. Na te cele przeznacza Komitet 25% całej subwencyi i żąda od każdego Towarzystwa rolniczego okręgowego, aby w każdym powiecie politycznym przeprowadziło coroczne premiowanie. Dotychczas otrzymał Komitet sprawozdania z 9 powiatów i oczekuje nadejścia dalszych sprawozdań. Powiatom Kolbuszowa i Nisko dozwolono wyjątkowo w tym roku kwot przeznaczonych na premiowanie użyć na zakupno buhai.

Komitet już dawniej miał na oku premiowanie bydła włościańskiego, o ile ówczesne szczupłe subwencye na to pozwalały. Wobec podwyższonych subwencyj stało się możebnem rozwinięcie tego środka podniesienia hodowli na szerszą skalę, przyczem nadmienić już można, że

po złamaniu dawnej nieufności włościan, premiowania obecnie wykazują rzeczywiste korzyści, co stwierdza porównanie stanu bydła, dawniej a teraz przedstawionego.

Do donioślejszych czynności około podniesienia hodowli bydła w kraju, zalicza Komitet usilne starania swoje około polepszenia i rozpowszechnienia czerwonego bydła krajowego tego typu, który pomimo częstego napływu ras zagranicznych do naszego kraju, jeszcze w niektórych okolicach utrzymał się w pierwotnej czystości, który dla wybitnych zalet swoich, jak odporność przeciw chorobom, znoszenie ostrego klimatu, małe wymaganie co do ilości i jakości paszy i zadowalającą mleczność, na szczególniejszą uwagę zasługuje, przedewszystkiem jako zawód bydła najodpowiedniejszy dla włościan.

Trudność w wynalezieniu dobrego materyału rozpłodowego tej rasy, zniewoliła Komitet do założenia tak zwanej „cielęciarni“ czerwonego bydła krajowego, gdzie cielęta o doskonałych formach zakupione od włościan, w odpowiedni sposób żywione i wychowane dają pożądany materyał rozpłodowy.

W roku ubiegłym utworzył Komitet cielęciarnię w Jodłowniku, wychowującą 30 sztuk typowych, z których już utworzono dwie nowe obory zarodowe bydła krajowego i umieszczono 4 buhaje tam wychowane, na stacyach włościańskich. Powszechna wystawa we Lwowie, oraz niektóre wystawy przeglądowe wykazują już znaczny postęp w kierunku hodowli czerwonego bydła krajowego.

Komitet też widząc te dodatnie wyniki z całą uwagą i nadal śledzić będzie postępy i dołoży starań, by ten zaród bydła, który jak żaden inny posiada tyle zalet, dla podniesienia bydła włościańskiego, mieć ciągle pod troskliwą opieką.

Na cele cielęciarni poświęcił Komitet w okresie czasu wspomnianym 10% całej subwencyi. Jak już w poprzednim ustępie wspomniano, utworzył Komitet dwie obory bydła krajowego, biorąc materyał z cielęciarni w Jodłowniku, i to w tym celu, aby produkcyę dobrych buhai typu krajowego jak najsilniej rozszerzać.

Komitet odstępuje na teraz od tworzenia obór zarodowych ras zagranicznych, mając tylko dalsze tworzenie obór czystej rasy krajowej na oku.

Przed 1. lipca 1893 posiadał Komitet jedną oborę pełnej krwi Pinzgau, trzy obory pełnej krwi Oldenburg, jedną oborę pełnej krwi Simmenthal i cztery rasy krajowej. Piątą oborę bydła krajowego zakłada Komitet i udziela na ten cel subwencyę 250 zł. w. a.

Dla zupełnego przeglądu działalności obydwu Towarzystw rolniczych, zestawiamy w załącznikach następujące wykazy:

1. Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi po koniec sierpnia 1894 w okręgu Towarz. rolniczego krak. i Tow. gosp. galic.;

2. Wykaz stanu obór zarodowych półkrwi utworzonych przez c. k. Tow. gosp. gal. i Tow. rol. krak.;

3. Wykaz stacyj buhai dla bydła włościańskiego (subwencyjnych i subwencyonowanych) po koniec sierpnia 1894 w okręgach obydwu c. k. Towarzystw rolniczych.

Al. 2. 3. 4. Wykazy te załączamy jako allegaty *2, 3, 4.*

Pozostaje nam jedynie dla wyczerpania działalności obydwu Towarzystw rolniczych przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie rachunkowe z użycia subwencyi krajowej, przeznaczonej na podniesienie hodowli bydła za rok 1893.

Al. 5. 6. Sprawozdanie c. k. Tow. gosp. gal. załączamy pod 5), c. k. Tow. rol. krak. pod 6).

Współdziałanie obydwu Towarzystw rolniczych w prawdzie przez kraj podjętych około podniesienia hodowli bydła przedstawione zostało na podstawie sprawozdań obydwu Towarzystw rolniczych umyślnie w tym celu Wydziałowi krajowemu przedłożonych. Wynikało to z programu akcyi hodowlanej, że prace około podniesienia tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego rozłożone być musiały na Wydział krajowy i na Towarzystwa rolnicze.

Przedstawiona powyżej działalność Towarzystw rolniczych, uzupełniła w każdym względzie akcyę Wydziału krajowego a rozwinięte przez Towarzystwo rolnicze działalność w roku ubiegłym 1893/4 była jak się z tych sprawozdań okazuje wielce wydatną.

IV.

Stały fundusz hodowlany na udzielanie gminom pożyczek dla zakupna buhai.

Na posiedzeniu z dnia 4. kwietnia 1892. powziął Wys. Sejm między innemi następującą uchwałę:

„Utworzonym zostaje stały fundusz hodowlany w wysokości 50.000 zł. na udzielanie pożyczek tym gminom, które według ustawy o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych będą musiały postarać się o buhaja gminnego, a nie rozporządzają dostatecznymi na ten cel środkami.

Fundusz ten będzie osobno administrowany, a zwroty udzielanych z niego pożyczek będą wpływać napowrót do tegoż funduszu.

Na utworzenie funduszu tego wstawiane będą w budżet krajowy od roku 1893, począwszy przez 4 lata, raty po 12.500 zł. rocznie.

Na wspomniany fundusz hodowlany, w myśl powyżej powołanej uchwały Wysokiego Sejmu, zaliczone zostały po koniec roku 1894 dwie raty po 12.500 zł., czyli razem 25.000 zł.

Fundusz ten postanowił Wydziałowi krajowemu ulokować w Banku krajowym — i sam nim bezpośrednio rozporządzać.

Gdy przepisy wykonawcze do ustawy hodowlanej zostały już zatwierdzone i w październiku roku 1894 (Dz. u. i r. k. Nr. 72) przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzone, a komisye licencyonujące już w 50 powiatach są zorganizowane, ustanowił Wydział krajowy, po zasiągnięciu opinii krajowej Komisyi rolniczej (jej sekcyi stałej) następujące „Normy udzielania pożyczek z tego funduszu hodowlanego“.

1. Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 4. kwietnia 1892 utworzony został krajowy „*stały fundusz hodowlany*“ w kwocie 50.000 zł. w. a. mający na celu ułatwienie gminom nabywania własnych buhajów.

2 Z funduszu tego, zarządzanego bezpośrednio przez Wydział krajowy, udzielane będą na zakupno buhajów gminnych bezprocentowe pożyczki tym gminom, które w myśl ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. k. Nr. 51.) muszą postarać się o buhaja gminnego a nie posiadają na ten cel własnych funduszów.

3. Podania o pożyczki wnosić mają gminy do Wydziału krajowego za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, które podania te opiniują, a — w razie potrzeby — równocześnie pozwolenia na zaciągnięcie pożyczki udzielają.

4. Wydziały powiatowe, przedkładając Wydziałowi krajowemu podania gmin, wraz ze swoją opinią, winny zarazem donieść, jakie orzeczenie co do obowiązku utrzymania buhajów gminnych, w myśl §. 9. ustawy o licencyonowaniu, wydała komisya licencyonująca co do tychże gmin.

5. W sprawie udzielenia pożyczek proszącym o to gminom, zasięga Wydział krajowy także opinii Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarczego galicyjskiego a względnie rolniczego krakowskiego.

6. Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą gminy najuboższe, w pierwszym rzędzie tych powiatów, których reprezentacye przyczynią się swymi funduszami do wydatków na podniesienie hodowli bydła, a względnie do pokrycia kosztów zakupna buhajów gminnych w powiecie; — jak najmniej te gminy, którym komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego

galicyjskiego a względnie Tow. rolniczego krakowskiego, udzieli na zakupno buhajów gminnych zasiłków ze swoich funduszów subwencyjnych.

7. Gmina biorąca pożyczkę zeznać musi skrypt dłużny notarialnie, według wzoru przez Wydział krajowy wydanego, który — w razach ustawą gminną przewidzianych — zatwierdzony być musi przez Wydział powiatowy.

8. Pożyczka na zakupno buhaja gminie udzielona, spłaconą być ma w trzech (3) latach, w ratach rocznych lub półrocznych z dołu.

9. Kwotę potrzebną na spłacenie corocznych rat zaciągniętej pożyczki obowiązaną jest gmina wstawiać do budżetu swego — a Wydziały powiatowe przestrzegają tego ściśle.

10. Zakupną buhajów dla gmin, które uzyskały na ten cel pożyczkę z funduszu hodowlanego, lub bezwrotną subwencyę z funduszów publicznych, uskuteczniać będzie, z upoważnienia Wydziału krajowego, Komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, względnie c. k. rolniczego krakowskiego, w porozumieniu z właściwą gminą i komisyą licencyonującą".

V.

Przyczynianie się Wydziałów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie.

Na tem samem posiedzeniu z dnia 4. kwietnia 1892. powziął Wys. Sejm nadto następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wezwał Wydziały powiatowe do przyczynienia się z funduszów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie".

W wykonaniu tej uchwały wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby od Rad powiatowych wyjednały odpowiednie kwoty na wydatki ku podniesieniu hodowli bydła w powiecie, który Rada powiatowa reprezentuje. Zarazem zawiadomił Wydział krajowy Wydziały powiatowe, iż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu pożyczki na zakupno buhajów gminnych tudzież zasiłki na inne środki podniesienia hodowli bydła udzielane będą z funduszów subwencyjnych w pierwszym rzędzie w tych powiatach, w których reprezentacye funduszami swymi przyczynią się do pokrycia wydatków na podniesienie hodowli bydła w ich powiecie.

Odpowiedzi Wydziałów powiatowych wypadły pomyślnie, gdyż większa część Wydziałów powiatowych albo natychmiast wstawiła do budżetu powiatowego znaczne subwencye na cel hodowli, albo też przyrzekła wystarać się o kredyt na ten cel u Rad powiatowych.

W ogóle otrzymaliśmy odpowiedzi od 64 powiatów, z tych 51 powiatów przyznało subwencye na rok 1893; 4 na okres czteroletni; 1 na okres trzyletni; 2 raz na zawsze; 1 jednorazowo; 5 powiatów odmówiło wszelkich subwencyj; 10 powiatów nie odpowiedziało wcale.

Ze względu na doniosłość tej sprawy zestawiamy w umyślnej tabeli odpowiedzi wszystkich Wydziałów powiatowych i załączamy je jako *alegat 7.*

VI.

Załatwienie zeszłorocznych rezolucyj Wys. Sejmu.

Na posiedzeniu z dnia 12. tutego 1894 powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie hodowli bydła w kraju następujące uchwały:

„I. Wzywamy c. k. Rząd, ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892 Nr. 52. dz. u. p., przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku, jaki kraj na ten cel ponosić będzie.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by rozpatrzywszy gruntownie całą sprawę, rozważył, czy w celu obniżenia wydatków na koszta licencyonowania, nie dałoby się w granicach obowiązującej ustawy, uzyskać prawidłowego funkcyonowania komisyj licencyonujących, przy możliwym obniżeniu kosztów, wynikających z zastosowania §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 r.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Min. Skarbu z dnia 20. grudnia 1893 roku Nr. 176 Dz. u. p. i po zasięgnięciu opinii Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie z soli dla bydła po zniżonej cenie, w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 r. (Nr. 65. Dz. u. p.).“

O wykonaniu tych uchwał Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

ad 1. Rezolucyę Wys. Sejmu wzywającą c. k. Rząd ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892, Nr. 52. dz. u. p. przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku jaki kraj na ten cel ponosi przesłaliśmy Prezydyum c. k. Namiestnictwa, dotychczas jednak nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi.

ad 2. W sprawie poleconego nam zbadania, czyby się koszta licencyonowania buhai nie dały obniżyć, udaliśmy się z prośbą do obu Towarzystw rolniczych z prośbą o udzielenie opinii. C. k. Towarzystwo gosp. galic. odpowiedziało pismem z dnia 20. lipca 1894 r., że koszta te dałyby się obniżyć i w tym celu należałoby zmienić §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku Dz. u. kr. Nr. 51 w tym duchu, ażeby dyety pobierał tylko weterynarz, członkowie zaś komisyi mieliby prawo żądać tylko zwrotu rzeczywistych kosztów. W razie zaś niezmienienia §. 4. powyższej ustawy wypowiedziało Towarzystwo gosp. galic. przkonanie, że komisye licencyonujące dyet i kosztów zazwyczaj likwidować nie będą.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie już pismem z dnia 26. maja 1894 r. widzi możność obniżenia kosztów licencyonowania tylko w tworzeniu mniejszej ilości komisyj licencyonujących. Również jednak wypowiedział komitet krak. Towarzystwa zdanie, że przewodniczącym komisyj należałoby zostawić wolność żądania przypadającego im wynagrodzenia kosztów z urzędowania ich wynikłych.

Wobec tego, że Wydział krajowy przy mianowaniu komisyj zastosował się do uwagi komitetu Towarzystwa rolniczego i mianował małą liczbę komisyj przyznając im działalność nieraz w całym powiecie i tym sposobem do obniżenia kosztów licencyonowania doszedł, nie widzi Wydział krajowy potrzeby przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku o zmianę §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 roku.

ad 3. Sprawa poboru denaturalizowanej soli dla bydła i ułatwienia korzystania soli dla bydła po zniżonej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 r. Dz. u. p. Nr. 65. Wydział krajowy zajął się szczegółowo, odniósł się do Wydziałów powiatowych po bliższe informacye, otrzymał sprawozdania od 60. przeszło Wydziałów powiatowych i na tej podstawie przygotowuje osobne sprawozdanie, które Wysokiemu Sejmowi na tę jeszcze sesyę przedłoży.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1894 r. wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków z funduszu krajowego na r. 1895 w Rub. XV. poz. 227 pod:

a) kwotę 12.500 zł. jako trzecią ratę przeznaczoną na utworzenie stałego funduszu pożyczkowego w kwocie 50.000 zł., zaś pod

b) kwotę 30.000 zł. na inne środki podnoszenia hodowli bydła, jako subwencyę między obydwa Towarzystwa rolnicze w kraju rozdzielić się mającą.

Kończąc to sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1895 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisyj licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku i wstawia tę kwotę do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1895.

2) Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1894.

Marszałek krajowy
Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca
Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Obwieszczenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 2. sierpnia 1894 r., L. 58.567, którem podaje się do publicznej wiadomości przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51, o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych.

Przepisy wykonawcze

do ustawy z dnia 20. lipca 1892, o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 51).

do §. 4. Wydział krajowy ustanowi, po zasięgnięciu opinii właściwych Wydziałów powiatowych i komitetu c. k. Towarzystwa gosp. względnie ck. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, okręgi dla komisyi licencynujących z których przynajmniej jedna ma istnieć w każdym powiecie i oznaczy gminy i obszary dworskie do każdego okręgu należące.

Okręgi działalności komisyi, tudzież nazwiska członków komisyi i ich zastępców, ogłaszane będą każdego roku w miesiącu styczniu w Dzienniku utaw krajowych, oraz w każdym powiecie okólnikiem Rady powiatowej.

Kancelarya „Komisyi licencyonującej buhaje" mieścić się będzie w lokalnościach Wydziału powiatowego, dokąd też należy przesyłać wszystkie pisma do niej wystosowane.

Przewodniczący Komisyi licencyonującej kieruje załatwieniem wszelkich spraw, wynikających z postanowień ustawy i niniejszego rozporządzenia wykonawczego i czuwa nad ich wykonaniem.

Wszelkie pisma Komisyi licencyonującej będą opatrzone liczbą protokołu i podpisywane przez przewodniczącego.

Celem kolegialnego załatwienia spraw bieżących, zbierają się Komisye licencyonujące dwa razy do roku na posiedzenia stałe. Oprócz tego obowiązani są członkowie Komisyi zbierać się na posiedzenia nadzwyczajne, w razie uznanej przez przewodniczącego potrzeby.

Na każde posiedzenie otrzymać mają członkowie zaproszenie tydzien naprzód.

Jeżeli członek Komisyi nie może wziąć udziału w jej pracach, winien zawiadomić o tem pisemnie przewodniczącego, który powoła do składu Komisyi jego zastępcę.

Członkowie Komisyi mają prawo do zwrotu kosztów podróży i poboru dyet, według norm przez Wydział krajowy ustanowionych.

do §. 5. Licencyonowanie główne odbywać się ma w zasadzie na wiosnę, o ile możności łącznie z premiowaniem bydła, urządzonem w powiecie przez oddziały towarzystw rolniczych.

Miejsce i czas oglądania buhajów, dla których właściciele chcą uzyskać licencyę, lub tych buhajów, dla których wydana licencya straciła swą ważność (§. 7. 1.) ustawy, oznaczy przewodniczący Komisyi i ogłosi na 6 tygodni naprzód osobnym okólnikiem, rozesłanym za pośrednictwem Wydziałów powiatowych (§. 18.) do wszystkich przełożonych gmin i obszarów dworskich, celem dalszego ogłoszenia w sposób zwykle używany. Okólnik winien być osobno udzielony wszystkim członkom Komisyi licencyonującej i ich zastępcom, oraz Wydziałowi krajowemu, Komitetowi Towarzystwa gospodarczego względnie Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Wydziałowi powiatowemu i c. k. Starostwu.

Jeżeli po odbyciu licencyonowania głównego wpłynie do Komisyi najmniej 10 próśb, na piśmie wystosowanych, o zarządzie dodatkowego licencyonowania, natenczas przewodniczący Komisyi oznaczy na trzy tygodnie naprzód miejsce i czas oglądania buhajów, zawiadomi o tem petentów i poda to do wiadomości w sposób wyżej wskazany.

Licencyonowanie buhaji, w terminie i miejscu przez Komisyę licencyonującą naznaczonych jest bezpłatne.

Gdy jednak kto pragnął w innym czasie lub miejscu buhaje przedstawić do licencyonowania, winien zgłosić się z tem pisemnie do Komisyi i złożyć kwotę, wystarczającą na pokrycie kosztów. W takim razie przewodniczący zarządzi co należy, uwiadamiając petenta i członków Komisyi licencyonującej, względnie ich zastępców, tudzież Wydział powiatowy i c. k. Starostwo, co najmniej na sześć dni naprzód.

do §. 6. Licencyonowanym może być tylko taki buhaj, którego Komisya licencyonująca, według zasad zawartych w udzielonej jej instrukcyi, uzna odpowiednim do rozpłodu w danym okręgu licencyonowania.

Instrukcya zawierająca zasady ocenienia przydatności buhaja do rozpłodu podaną jest w załączniku 1.

do §. 7. Właścicielowi względnie posiadaczowi buhaja, uznanego za przydatnego do rozpłodu, wyda przewodniczący Komisyi „licencyę“, ważną na jeden rok, według załączonego wzoru **A**.

Buhaj taki będzie zaraz opiętnowany na prawym rogu, a w braku jego na lewym rogu, znakiem *L* (licencyonowany) i liczbą roku licencyonowania.

Komisya ma prowadzić regestr licencyonowanych buhajów według dołączonego wzoru **B**. a zaraz po ukończeniu licencyonowania głównego ogłaszać nazwiska miejscowości, w których są licencyonowane buhaje, z wymienieniem ich właścicieli. Nadto obowiązkiem jej będzie utrzymywać osobną ewidencyę buhajów, zakupionych z subwencyi państwowych lub krajowych i umieszczonych w gminach położonych w jej okręgu działalności, a to według wzoru C.

Regestra te i wykazy składać będzie komisya licencyonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i prześle c. k. Starostwu powiatowemu tudzież odnośnemu komitetowi centralnemu kraj. Towarzystwa rolniczego.

do §. 8. Naczelnicy gmin obowiązani są przesyłać przewodniczącemu Komisyi licencyonującej, do 15. stycznia każdego roku, wykaz stanu bydła rogatego, według załączonego wzoru **D**. wypełniony należycie we wszystkich rubrykach.

Wykazy te służyć będą Komisyi licencyonującej za podstawę do orzeczenia, ile licencyonowanych buhajów znajdować się ma w gminie, przyjmując jednego buhaja na 80 do 100 krów i stanownych cielic.

do §. 12. Jeżeli licencyonowany buhaj przejdzie w posiadanie innej osoby, lub przeprowadzony zostanie do innej miejscowości, albo też zginie, obowiązany jest dotychczasowy jego posiadacz zawiadomić natychmiast zwierzchność gminną, która doniesie o tem bezzwłocznie przewodniczącemu właściwej komisyi licencyonującej.

do §. 13. Zwierzchność gminna, pod dozorem komisyi licencyonującej, ma czuwać, aby buhaje gminne (§. 9. ustawy) umieszczane były, celem ich utrzymania, żywienia i pielęgnowania,

jedynie u takich osób, które posiadają odpowiednie dość obszerne obejście, dobrze zbudowane stajnie, podostatkiem odpowiedniej karmy i urządzą na obejściu osobne podwórze lub odgrodzenie do stanowienia.

Osoby te obowiązane są utrzymywać buhaja w stajni zdrowej i suchej, w odgrodzeniu od innego bydła, i pielęgnować go starannie, to jest czyścić codziennie i trzymać go na suchej codziennie świeżej podściółce; także nawóz z pod buhaja musi być codziennie wyrzucany.

Buhaj ma dostawać jako karmę owies, tudzież zdrowe doborowe siano i słomę w odpowiedniej (słomę w małej) ilości.

Wypuszczanie buhaja razem z bydłem na pastwisko, jest najsurowiej wzbronione.

Buhaj może być dopuszczony do krowy lub cielicy w regule raz na dzień i ma być zaraz po skoku odprowadzony do stajni. Wyjątkowo tylko można buhaja dopuszczać do dwóch krów dziennie, w odstępie jednakże nie krótszym, jak 6-cio godzinnym.

Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) przez prywatnych właścicieli utrzymywane objęte są osobną Instrukcyą, wydaną przez Wydział krajowy w porozumieniu z komitetami c. k. Towarzystw gospodarskich galicyjskich i c. k. Towarzystwa krakowskiego.

do §. 14. Każdy, utrzymujący buhaja gminnego, lub na podstawie umowy pomiędzy właścicielem prywatnym buhaja a gminą zawartej (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego, ma prowadzić „regestr stanowienia“ według dołączonego wzoru E. i wydawać właścicielowi krów i cielic stanowionych potwierdzenie odstanowienia, według dołączonego wzoru F. sporządzone. Za poświadczenie takie nie należy się żadne wynagrodzenie.

Z końcem każdego roku obowiązany jest on przedłożyć „regestr stanowienia“ przewodniczącemu Komisyi licencyonującej.

Niedokładne prowadzenie tych regestrów, pociągnie za sobą karę pieniężną (§. 17. ustawy).

Druków potrzebnych do prowadzenia regestrów, wymaganych niniejszą ustawą, oraz na poświadczenia stanowienia, udzieli przewodniczący Komisyi licencyonującej właścicielom i utrzymującym buhaje licencyonowane bezpłatnie.

Wszelkie druki, oraz pieczęć i piętno, otrzyma przewodniczący Komisyi licencyonującej z Wydziału krajowego, za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

do §. 19. Komitetom c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, a względnie c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, przysługuje prawo przedstawienia Wydziałowi krajowemu umotywowanego wniosku na rozwiązanie Komisyi licencyonującej.

do §. 20. Zakupno buhajów dla gmin, które uzyskały w tym celu pożyczkę z funduszu hodowlanego, lub bezzwrotną subwencyę z funduszów publicznych, przeprowadzać będzie, z upoważnienia Wydziału krajowego, Komitet Towarzystwa gospodarskiego, względnie Komitet krakowskiego Towarzystwa rolniczego w porozumieniu z właściwemi gminami.

Koszta zakupna i dostawy zakupionego buhaja na miejsce przeznaczenia ponosić będzie gmina.

Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi

do 31. sierpnia 1894 w okręgu Towarzystwa gospodarczego galicyjskiego:

Liczba porząd.	Właściciel obory	Miejscowość	Rasa	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem roku 1894.		Przeciętna mleczność krów w litrach w roku 1894	Przeciętna waga w kilogramach w roku 1894	Urodziło się		Sprzedano na chów		Wcielono do obory	Uwagi
				buhajów	krów	buhajów	krów			byczków	jałówek	byczków	jałówek	jałówek cielnych	
1	Franciszek hr. Potulicki. . .	Gliniany	Majdańska*)	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*) niesubwencyonowana. W oborach Majdańskich przenoszonych i rozdzielanych w ciągu roku, mleczności i wagi krów w tym wykazie podać nie możemy.
2	Adam Krajewski	Czechy	„	1	10	1	10	—	—	—	2	—	—	—	
3	Zdzisław br. Brunicki . . .	Lubliniec	„	1	9	1	9	—	—	1	3	—	—	—	
4	Ks. Kornel Kuzyk	Machnów	„	1	7	1	7	—	—	3	2	—	—	—	
5	Józef Skulimowski	Dyniska nowe	„	1	7	1	7	—	—	2	3	—	—	—	
6	Roman Ujejski	Pawłów	„	1	13	1	13	—	—	4	4	—	—	—	
7	Róża hr. Koziebrodzka. . .	Podhajczyki	Simenthal	1	10	1	9	1405	500	2	7	-	—	4	
8	Józef Kellerman	Żuklin	„	1	12	2	17	1113*	503	5	12	7	—	4	*) W oborach Zublin i Klebanówka zapiski co do mleczności nie są dokładne, ponieważ nie jest wciągnięte mleko wyssane przez cielęta.
9	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	„	1	10	2	18	nie podana	nie podana	6	5	2	—	2	
10	Grzegorz Głuchowski. . . .	Kamienna	„	1	10	1	20	1776	466	10	8	5	—	5	
11	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	„	1	8	1	11	1852*	607	4	7	7	—	3	
12	Kazimierz Jadowski	Buków	„	1	10	1	11	2128	495	7	2	4	—	6	
13	Aleksander Hulimka	Myców	„	1	27	1	28	2105	582	13	11	10	8	4	
14	Gmina Kamienna	Kamienna	„	—	10	—	10	nie prowadzi się		2	6	2	—	—	
15	Bolesław Śmiałowski . . .	Stojańce	Oldenburg	1	10	2	18	1779	517	7	7	3	—	4	
16	Oskar Schnell.	Firlejówka	„	1	10	2	15	1615	510	3	8	10	—	9	
17	Władysław Górski*)	Rozmienica	Simenthal	1	25	--	—	—	—	—	—	—	—	—	
				16	188	18	203	—	—	69	87	50	8	41	

*) Obora w Rozwienicy założona w październiku 1894 r. z materyału zakupionego częścią w Szwajcaryi, częścią w Badeńskiem. — W przecięciu kosztowała sztuka 296 zlr.

Alegat 2 a) do LW. 342/95.

Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi

subwencyonowanych po dzień 31. sierpnia 1894 r. w okręgu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Numer bieżący	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rasa	Liczba sztuk całej obory zarodowej							Liczba sztuk własnością komitetu będących				Uwaga
				Krowy dojne	Jałowice cielne	Cieliczki	Bubaje rozpłodniki	Bubaje wyżej roku	Bubaje niżej roku	Ogółem	Bubaje rozpłodniki	Krowy dojne	Jałówki	Ogółem	
1	Dr. Herman Czecz . . .	Kozy	Krajowa bułeczkowata	14	3	8	1	3	4	33	1	9	—	10	
2	Karol Czecz.	Bierzanów	dtto	4	3	2	1	1	1	12	1	4	2	7	
3	Tadeusz Romer	Jodłownik	dtto	21	4	2	1	3	—	31	1	—	—	1	
4	Wojciech Brandys. . . .	Kalwarya	dtto	10	4	1	1	—	—	16	1	7	—	8	
5	Jan Brandys	Wielkie drogi	dtto	18	6	6	1	4	3	38	—	—	—	—	
6	Jerzy Piwocki.	Stara wieś	dtto	10	1	—	1	—	—	12	1	7	—	8	
7	Mikołaj hr. Rey	Przyborów	dtto	5	—	—	1	—	—	6	—	2	—	2	
8	Kazimierz Rudnicki . . .	Łukawica	Pinzgau-Pongau	7	1	4	1	3	2	18	1	7	1	9	
9	Adam Jordan	Więckowice	Simmenthal	15	3	—	1	—	—	19	1	1	—	2	
10	Oskar Rudziński z Rudna .	Osiek	Oldenburg	5	1	2	1	—	2	11	1	2	—	3	
11	Stanisław Dolański . . .	Baranów	dtto	6	3	4	1	—	2	16	1	1	—	2	
			Razem . . .	115	29	29	11	14	14	212	9	40	3	52	

Wykaz stanu obór zarodowych pół krwi

utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. gal. po koniec sierpnia 1894.

1. Obory zarodowe po koniec roku 1893.

Liczba porz.	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	Rasa	Stan z końcem r. 1893		Urodziło się	
				bubajów	krow	bubajów	jałówek
1	Skibniewski Bronisław* . . .	Balice	pół krwi Oldenburgska	2	22	9	5
2	Giżowski Józef*	Podwysokie	„	—	—	—	—
3	Zamoyski Stefan hr. . . .	Wysocko	„	1	22	11	10
4	Pawlikowski Konstanty . . .	Brześciany	„	1	40	20	11
5	Augustynowicz Bolesław . . .	Kniaże	pół krwi Simmentalska	1	17	6	7
6	Orzechowicz Bolesław. . . .	Kalników	„	1	44	6	6
7	Suchodolski Kornel*	Sosnów	pół krwi Szwycka	1	31	9	4
8	Breyer Jan*	Suchowola	„	1	24	2	[illegible]
9	Michał Garapich	Cebrów	pół krwi Simmentalska	1	34	18	12
10	Bołesław Wierzchlejski . . ,	Kabarowce	„	1	19	—	—
11	Władysław Morawski	Odrzechowa	„	1	24	2	4
12	Antoni Gniewosz	Besko	„	1	19	12	7
13	Wincenty Kraiński	Leszczowate	„	1	20	—	—
14	Stanisław Fihanser	Niebieszczany	„	1	22	4	5
15	Michał Tustanowski	Podmichałowice	„	1	20	1	3

2. Obory przyznane w roku 1893.

16	Krzysztofowicz Eugeninsz . .	Zalucze	pół krwi Simmentalska	1	20	—	—
17	Reizenstein Rudolf	Trześniów	„	—	21	5	4
18	Dzieduszycki Stan. hr. . . .	Gwoździec stary	„	1	9	—	—
19	Duniewicz Zofia	Brzozów Widacz	„	2	25	8	4
20	Waligórski Adolf	Swaryczów	„	1	24	1	4
21	Agopsowicz Stanisław	Błozew górna	„	1	22	—	—
22	Mûnter Alfred	Waniów	„	1	28	6	5
23	Torosiewicz Mikołaj	Putiatyńce	pół krwi Oldenburgska	2	28	—	—
24	Abrahamowicz Dawid	Siemianówka	„	1	25	—	—
25	Gmina	Odrzechowa gmina	pół krwi Simmentalska	—	6	—	1
26	Gmina , ...	Długie Zarszyn	„	1	25	—	—
27	Potworowski Kazimierz . . .	Koropiec	„	1	19	—	—
28	Doschot Oktaw	Pałahicze	„	1	24	4	4

3. Obory przyznane w roku 1894.

29	Jakób Br. Romaszkan	Horodenka	pół krwi Simmentalska				
30	Julian kniaź Puzyna	Czarnołożce	„				
31	Bohdan Zadnrowicz.	Wołczkowce	„				
32	Józef Grünwald	Cebłów	„				
33	Stan. Wysocki	Jasienica	„				
34	Każm. Wiktor	Wróblice	„				
35	Karol Barański	Radłowice	„				
36	Stan. Kierski	Dobromirka	„				
37	Michał Czarniakowski	Lisiczyńce	„				
38	Gmina Tarnawica	Tarnawica	„				
39	Stan. Gniewosz	Trzcianiec	pół krwi Ayrshire				
40	Ign. hr. Krasicki.	Bachorzec	„				

Wykaz obór zarodowych półkrwi

po koniec sierpnia 1894 r. powstałych przez zakupno buhai rasowych w okręgu krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Numer bieżący	Właściciel obory zarogowej	Miejscowość	Rasa	Ilość udzielonych buhai	Uwaga
1	Adam Fink	Komorniki	Siemmenthal	1	
2	Kazimierz Baltaziński	Jasień	„	1	
3	Władysław Rieger	Zimna woda	„	1	
4	Józef Kierwiński	Gliny wielkie	„	1	
5	Witold hr. Łoś	Zyznów	„	1	
6	Władysław Płocki	Nowodworze	„	1	
7	Jadwiga Biechońska	Zarnowice	„	1	
8	Dr. Franciszek Lubieński	Stryszów	„	1	
9	Władysław Żeleński	Pogorzyce	Fryzyjski	1	
10	Kazimierz Żeleński	Cichawa	„	1	
11	Roman Rydel	Niziny	„	1	
12	Kazimierz Popiel	Kościelec	„	1	
13	Seweryn Kisielewski	Słupiec	„	1	
14	Henryk hr. Breza	Podleszany	„	1	
15	Dr. St. Larysz Niedzielski	Śledziejowice	„	1	
16	Wincenty Schmidt	Krzywaczka	„	1	
17	Czesław Czechowski	Brzezna	Pinzgau	1	
18	Adolf Dobrzyński	Zakrzów	Oldenburg	1	
19	Ludwik Miętta	Zdrohec	„	1	
20	Mieczysław Artwiński	Kliszów	„	1	
21	Izabela Szybalska	Morawica	„	1	
22	Władysław Haller	Polanka	„	1	
23	Antoni Wrotnowski	Łęka	„	1	
24	Franciszek hr. Mycielski	Wiśniowa	Krajowa	1	
25	Br. Franciszek Lewartowski	Wołowice	„	1	
26	Anna Dzwonkowska	Gromnik	„	1	
27	Dr. Jan Zduń	Raba wyżna	„	2	

Wykaz stacyj buhai dla bydła włościańskiego

(subwencyjnych i subwenconowanych)

po koniec sierpnia 1894 roku.

1. Okręg lwowski gal. Tow. gospodarskiego.

Liczba porządk.	Oddział Towarzystwa gospodarskiego	Było stacyj		Ilość odlatowanych krów
		subwencyjnych	subwencyonowanych	
1	Bełz-Sokal	—	8	435
2	Brzeżany	—	6	297
3	Bóbrka	1	4	220
4	Cieszanów	3	5	398
5	Jarosław-Łańcut	2	19	1181
6	Kałusz-Dolina	6	10	879
7	Lwów	—	—	240
8	Podolski	1	10	685
9	Pokucki	3	12	900
10	Przemyślany	2	3	254
11	Przemyśl	7	8	771
12	Rohatyn	3	5	415
13	Rudki-Gródek	4	3	203
14	Sambor	—	3	127
15	Sanok	5	10	870
16	Stanisławów	10	6	942
17	Stryj	1	11	678
18	Tarnopol	1	9	580
19	Tłumacz	1	7	420
20	Złoczów-Brody-Kamionka	1	17	668
21	Zółkiew	1	1	120
	Razem	52	161	11.282

Wykaz stacyi buhai dla bydła włościańskiego

po koniec sierpnia 1894 r. z okręgu krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Liczba porz.	Towarzystwo rolnicze okręgowe	Miejscowość	Liczba porz.	Towarzystwo rolnicze okręgowe	Miejscowość
1	Biała	Osiek górny	33	Nowy Sącz	Czarny Potok
2	"	Kozy	34	"	Podegrodzie
3	"	Nowa wieś	35	"	Rojówka
4	"	Zywiec	36	Rzeszów	Dąbrowa
5	"	Grojec	37	"	Łukawiec
6	Bochnia	Niepołomice	38	"	Boguchwała
7	"	Grobla	39	"	Jasionka
8	"	Cerekiew	40	"	Strzyżów
9	Brzesko	Łętowice	41	Tarnów	Wierzchosławice
10	"	Lusławice	42	"	Szynwałd
11	"	Górka	43	"	Partyń
12	Jasło	Osobnica	44	"	Swiebodzin
13	"	Miejsce	45	"	Rudka
14	"	Sieklówka	46	"	Bistuszowa
15	"	Niegłowice	47	"	Gromnik
16	"	Lajsze	48	"	Janowice
17	Kraków	Raciborowice	49	"	Dąbrówka tuchow.
18	"	Liszki	50	Wadowice	Spytkowice
19	"	Prądnik czerwony	51	"	Chocznia
20	"	Wyciąże	52	Wieliczka	Piaski wielkie
21	"	Rakowice	53	"	Rzozów
22	"	Rudawa	54	"	Soboniowice
23	Mielec	Dąbie	55	"	Głogoczów
24	"	Borowa	56	"	Dąbie
25	"	Wychylówka	57	"	Słupia
26	"	Gorzyce	58	"	Mogilany
27	"	Gawłuszowice	59	"	Ochmanów
28	"	Złotniki	60	"	Glichów
29	"	Chrząstów	61	"	Mierzeń
30	Nowy Sącz	Podole	62	"	Chorągwica
31	"	Łącko	63	"	Wola Duchacka
32	"	Łososina dolna	64	"	Skawina

Alegat 5. do LW. 342/94.

Rachunek z użycia subwencyi

na podniesienie chowu bydła za rok 1893, przedłożony przez c. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie.

Przychód.

1. Pozostałość z roku 1892:		
a) z subwencyi państwowej	7.107 zł. 24 ct.	
b) „ krajowej	2.048 „ 66 „	9.155 zł. 90 ct.
2. Subwencya państwowa za rok 1893:		
a) na hodowlę	20.000 zł. — —	
b) na wydawnictwo dzieła „O rasach bydła w Galicyi“ (I. rata)	500 „ — —	20.500 „ — —
3. Subwencya krajowa za rok 1893		17.000 „ — —
4. Za sprzedane buhaje		3.472 „ 25 „
5. Zwroty za druki i księgi		40 „ 81 „
		50.168 zł. 96 ct.

Rozchód.

1. Na dalsze zakładanie obór zarodowych pełnej i pół-krwi:		
A) Na zakupno buhajów do obór pełnej krwi . .	661 zł. 42 ct.	
B) „ „ „ „ „ półkrwi . . .	2.544 „ 54 „	3.205 zł. 96 ct.
2. Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich		1.923 „ 10 „
3. Na zakupno krów rasy poprawnej dla wzorowych hodowców mniejszej własności		1.965 „ 44 „
4. Na dalsze usiłowania uszlachetnienia bydła nizinnego rasy krajowej:		
A) Na założenie obór zarodowych bydła nizinnego rasy krajowej . . . . . . , . . .	2.048 zł. 80 ct.	
B) Na zakupno cieląt tej rasy na wychów dla obór zarodowych	107. „ 71 „	2.156 zł. 51 ct.
5. Na zakupno buhajów na stacye subwencyjne		7.091 „ 46 „
6. Na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan		12.547 „ 20 „
7. Na premiowanie bydła włościańskiego		3.242 „ — —
8. „ „ wzorowych stajen włościańskich na bydło		50 „ — —
9. Na koszta zbadania stosunków hodowlanych		35 „ 10 „
10. Na koszta kontroli i administracyi		6.210 „ 60 „
11. Na wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane		356 „ 22 „
		38.783 zł. 59 ct

Z zestawienia dochodów	50.168 zł. 96 ct.	
Z rozchodów w kwocie	38.783 „ 59 „	
Okazuje się pozostałość w kwocie		11.383 zł. 37 ct.

Wykazaną pozostałość z końcem roku 1893 w sumie 11.383 zł. 37 ct. a. w. wzięto na pokrycie następujących wydatków w roku 1894:

1. Na dalsze zakładanie obór zarodowych pełnej i półkrwi	2.800 zł. — —
2. Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich	1.000 „ — —
3. „ „ krów rasy poprawnej dla wzorowych hodowców mniejszej własności	1.200 „ — —
4. Na zakupno buhajków na stacye subwencyjne	1.200 „ — —
5. Na utrzymanie stacyi buhajów reszta za rok 1892/93	600 „ — —
6. Na wychów młodzieży na połoninach	1.000 „ — —
7. Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych . .	1.000 „ — —
8. Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich na bydło	450 „ — —
9. Na dostarczenie gminom pożytecznych nasion pastewnych	500 „ — —
10. Na koszta badania stosunków hodowlanych	300 „ — —
11. Na koszta zbadania przyczyn choroby, zwanej „gruda z brahy“	250 „ — —
12. Na wydawnictwo dzieła „o rasach bydła w Galicyi“	500 „ — —
13. Na koszta kontroli i administracyi	220 „ — —
Razem preliminowane wydatki	11.020 zł. — —
Resztę preliminuje się na wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane . . .	363 „ 37 ct.
Ogółem pozostałość, wykazana z końcem roku 1893	11.383 zł. 37 ct.

Sprawozdanie

zużycia subwencyi krajowej przezna-

przedłożone przez c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie

Dochód.

		zł.	ct.
1	W myśl reskryptu Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 16 Czerwca r. 1893 L. 30223. jako ratę I. subwencyi krajowej przeznaczonej na hodowlę bydła za r. 1893. podniesiono z c. k. głównego Urzędu podatkowego w Krakowie	5000	—
2	Reskryptem z dnia 28 Listopada r. 1893 L. 62554. jako II. ratę za rok 1893.	3000	—
3	Reskryptem z dnia 18 Maja r. 1894 L. 25004. za rok 1894.	10000	—
	Razem . .	18.000	—
	Saldo . .	18.000	—

rachunkowe

czonej na podniesienie hodowli bydła,

za czas od 1 Lipca 1893 do końca Sierpnia 1894.

		zł.	ct.
	Rozchód.		
	Od 1 Lipca do końca Grudna 1893.		
1	Stemple na kwity	14	39
2	Druki	42	90
3	Portorya i telegramy	13	93
4	Koszta podróży i dyety p. Inspektora hodowli oraz delegatów przy objeździe obór pół-krwi, stacyj buhai dla bydła włościańskiego i premiowań	126	70
5	Zakupno 4 buhai rasy Fryzyjskiej importowanych wraz z kosztami sprowadzenia	1263	74
6	Koszta podróży i dyety	514	—
7	2 buhaje razy Simmenthalskiej wraz z kosztami sprowadzenia	1129	77
8	Remuneracya urzędnikowi za prowadzenie biura Sekcyi hodowlanej	150	—
	Od 1 Stycznia do końca Sierpnia 1894.		
9	Na premiowanie bydła włościańskiego Towarzystwom rolniczym okręgowym: w Brzesku . . . . 200 złr. w Wieliczce . . . . 600 „ w Białej . . . . 400 „ w Krakowie . . . . 400 „ w Nowym Sączu . . . . 400 „ w Rzeszowie . . . . 600 „ w Tarnowie . . . . 600 „ w Jaśle . . . . 600 „ w Bochni . . . . 200 „	4000	—
10	Stemple	62	50
11	Portorya i telegramy	13	26
12	Koszta podróży i dyety p. Inspektora i delegatów	98	74
13	Druki	10	80
14	2 buhaje rasy Fryzyjskiej zakupione w kraju	450	
15	1 „ „ „ importowany.	400	—
16	1 „ „ Simmenthalskiej zakupiony w kraju	250	--
17	1 „ „ Pinzgan	200	—
	Razem . .	8740	73
		9259	27
		18.000	—

Zestawienie odpowiedzi Wydziałów powiatowych

co do przyczynienia się z funduszów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
1	Biała . .	—	—	—	—	Wydział pow. przyrzeka 23. września 1892 wstawić w budżet na r. 1893 pewną kwotę.
2	Bochnia .	24. marca 1893	—	200	—	Na koszta komisyj licencyonujących.
3	Bóbrka . .	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 11. czerwca 1892, że uchwali na najbliższem posiedzeniu.
4	Bohorodczany	17. czerw. 1892	—	400	—	Przeznacza z tej kwoty 300 zł. na kupno dwu buhai i po 50 zł. na utrzymanie tychże. Prosi kraju o 3.000 zł.
5	Borszczów .	—	—	—	—	
6	Brody . .	15. czerw. 1892	—	400	—	Pod warunkiem, że powiat otrzyma już w r. 1893 pewną ilość buhai dla gmin i to rasy żądanej.
7	Brzesko . .	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 26. stycznia 1893, że Rada pow. nie uchwaliła subwencyi.
8	Brzeżany .	20. wrześ. 1892	—	300	—	
9	Brzozów .	14. lipca 1892	—	100	—	
10	Buczacz .	—	—	—	—	
11	Cieszanów .	29. maja 1882	—	100	—	t. j. kwota, którą daje Wydział od lat 3 Towarzystwu rolniczemu na ten cel.
12	Chrzanów .	1. lutego 1893	—	—	po 300 przez lat 4 na fundusz pożyczkowy bezprocentowy, po 200 przez lat 4 na fundusz zapom.	Od r. 1893—1896.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
13	Czortków .	6. sierpnia 1892	—	150	—	Na lata następne powiększy subwencyę, jeżeli Wydział krajowy przynajmniej 500 zł. przeznaczy na powiat.
14	Dąbrowa .	23. wrześ. 1892	patrz uw.	patrz uw.	—	Datek jednorazowy w stosunku 10% do ceny kupna trzech buhai.
15	Dobromil .	28. listop. 1892	—	—	po 25 rocznie	Na razie.
16	Dolina . .	23. lutego 1893	—	100	—	Wypłacono na ręce przewodniczącego Towarzystwa gospodarczego dolińsko-kałuskiego dla Kazimierza Rojowskiego.
17	Drohobycz .	21. wrześ. 1892	—	100	—	
18	Gorlice . .	—	—	200 patrz uw.	—	Wydział pow. uwiadamia 22. września 1892, że wstawił do budżetu na 1893 r. 200 zł. i ma nadzieję, że na Radzie wniosek ten przejdzie.
19	Gródek . .	—	—	—	—	Przyrzeka przedłożyć Radzie wniosek, aby dać pewną kwotę.
20	Grybów . .	8. czerwca 1892	—	100	—	
21	Horodenka .	28. wrześ. 1892	—	100	100 na r. 1894	Na r. 1894 w gotówce przysłano.
22	Husiatyn .	—	—	—	—	
23	Jarosław .	5. stycznia 1893	—	100	—	
24	Jasło . .	24. wrześ. 1892	—	500	—	
25	Jaworów .	—	—	—	—	Nie może dać, ale spodziewa się, że powiat nie będzie pominięty przy obsadzeniu stacyj buhajami.
26	Kałusz . .	30. grudn. 1892	—	100	—	
27	Kamionka .	15. czerw. 1892	—	200	—	Jeżeli ustawa będzie w powiecie zastosowana.
28	Kolbuszowa .	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia, że może dać dopiero w r. 1893.
29	Kołomyja .	30. wrześ. 1892	—	500	—	
30	Kosów . .	3. listop. 1892	—	200	—	

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
31	Kraków . .	28. paźdz. 1892	—	200	—	
32	Krosno . .	13. czerw. 1892	—	—	po 100 przez lat 4	Od r. 1893—1896, jeżeli Wydział krajowy da co roku 400 zł.; jeżeli Wydział kraj. podwyższy subwencyę, podniesie i Wydział pow.
33	Limanowa .	—	—	—	—	Wydział powiatowy uwiadamia, że na r. 1893 nie może dać z powodu wysokich dodatków do podatków.
34	Lisko . .	9. lipca 1892	—	100	—	Prosi o 1.000 zł. subwencyi kraj.
35	Lwów . .	—	—	—	—	
36	Łańcut . .	22. lipca 1892	—	600	—	
37	Mielec . .	16. czerw. 1892	—	250	—	
38	Mościska .	25. sierp. 1892	—	—	1.000 zł. w 3 równych ratach rocznych od roku 1893 począwszy	
39	Myślenice .	19. sierp. 1892	—	—	po 100 przez lat 4	Da także z rubryki wydatków nadzwyczajnych, jeżeli kraj weźmie powiat w opiekę. — 200 zł. dało Towarzystwo zaliczkowe w Makowie.
40	Nadwórna .	18. czerw. 1892	—	216	—	Prosi o subwencyę na 4 stacye.
41	Nisko . .	7. czerw. 1892	—	300	—	
42	Nowy-Sącz .	23. sierp. 1892	—	400	—	Jeżeli zastosowanie ustawy przyniesie w powiecie korzyści, da Rada w roku następnym większą subwencyę.
43	Nowy-Targ .	19. lipca 1892	—	100	—	
44	Pilzno . .	10. paźdz. 1892	—	200	—	
45	Podhajce .	—	—	—	—	Wydział powiatowy uwiadamia, że 13. czerwca 1892 postanowił wstawić w budżet na r. 1893 pewną kwotę.
46	Przemyśl .	—	—	—	—	Przyrzeka dać przy uchwaleniu budżetu na rok 1893.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
47	Przemyślany .	6. sierpnia 1892	—	200	—	
48	Rawa . .	8. lipca 1892	—	300	—	Da kwotę wyższą, jeżeli od tego zależeć będzie wysokość subwencyi krajowej.
49	Rohatyn .	22. lipca 1892	—	500	—	
50	Ropczyce .	—	—	—	—	
51	Rudki . .	27. lipca 1892	—	300 patrz uw.	—	Wydział pow. uchwalił wstawić tę kwotę; uchwały Rady nie ma.
52	Rzeszów .	—	—	200 patrz uw.	—	Wydział pow. uwiadamia, że wstawił 13. października 1892 do budżetu na 1893 r. 200 zł.
53	Sambor . .	17. grudn. 1892	—	100	—	
54	Sanok . .	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 17. czerwca 1892, że oznaczenie wysokości kwoty czyni zawisłem od wysokości subwencyi krajowej.
55	Skałat . .	28. wrześn. 1892	—	200	—	
56	Śniatyn . .	16. sierpn. 1892	—	1.000	—	
57	Sokal . .	—	—	—	—	Uwiadamia 29. czerwca 1892, że gminy powiatu z nielicznymi wyjątkami posiadają fundusze własne; więc na razie Wydział nie daje nic,
58	Stanisławów .	—	—	—	—	
59	Staremiasto .	23. lipca 1892	—	1.000	—	Pod warunkiem, jeżeli powiat otrzyma buhai dla 11 stacyj — uchwała ankiety powołanej przez Radę powiatową.
60	Stryj . .	—	—	—	—	
61	Tarnobrzeg .	23. sierpn. 1892	—	50	—	Przyrzeka na lata następne stałą subwencyę.
62	Tarnopol .	20. czerw. 1892	—	500	—	Prosi o znaczniejszy zasiłek z funduszu krajowego.
63	Tarnów . .	—	—	—	—	Da tyle, co kraj.
64	Tłumacz .	1. sierpn. 1892	—	—	po 250 przez lat 4	

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
65	Trembowla . .	28. sierpn. 1892	—	100	—	
66	Turka . .	—	—	—	—	
67	Wadowice .	15. grudn. 1892	300	—	—	
68	Wieliczka .	20. paźdz. 1892	—	200	—	
69	Zaleszczyki .	10. paźdz. 1892	—	250 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow., „który jest skłonny“ subwencyę 250 zł. rocznie wypłacać.
70	Zbaraż . .	15. lipca 1892	—	300	—	
71	Złoczów .	15. grudn. 1892	—	500	—	
72	Żółkiew .	20. czerw. 1892	—	300 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow.; uchwały Rady pow. nie ma jeszcze.
73	Żydaczów .	3. grudnia 1892	—	200 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow.; uchwały Rady nie ma jeszcze.
74	Żywiec . .	—	—	—	—	Rada pow. uchwaliła 26. stycznia 1893 nie przyczynić się.

Wykaz komisyj licencyonujących.

I. W okręgu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca	Członkowie		Zastępcy członków	
				Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa roln. krak.	Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa roln. krak.
Biała	Biała	Dr. Hermann Czecz	Ks. Józef Hemerlak	Aleksander Giełdanowski	Robert Jankowski	Wilhelm Zipser	Jerzy Krzemień
	Kęty	Adryan br. Larisch	Otton Schwarz	Karol Hempel	Henryk Dołkowski	Feliks Smiałowski	Franciszek Richterle
	Oświęcim	Henryk Dołkowski	Karol Hempel	Wincenty Zwiling	Adam Stanowski	Ignacy Czarnik	R. Schwand
Bochnia	Bochnia	Kazimierz Żeleński	Władysław Artwiński	Konstanty Chrzanowski	Alfons Ulaniecki	—	Franciszek Ruebenbauer
	Niepołomice	j. w.	j. w.	Tadeusz Kwieciński	Ks. Jan Migdał	Maciej Borzęcki	Stanisław Skrzyszowski
	Wiśnicz	j. w.	j. w.	Zygmunt Ruebenbauer	Stanisław Lgocki	Sawicki	Józef Ożegalski
Brzesko . . : .	Brzesko	Adam Jordan	Karol Bronec	Kazimierz Bałtaziński	Antoni Górski	Roman br. Lewartowski	Jan Götz
	Radłów	j. w.	j. w.	Władysław Eterlein	Ludwik Miętta	Konstanty Sadowski	Władysław Dąbski
	Wojnicz	j. w.	j. w.	Zygmunt z Zakliczyna Jordan	Floryan br. Gostkowski	Wincenty Stoja	Stanisław Tłuchowski
Chrzanów . . .	Chrzanów	Józef Baranowski	Kazimierz Popiel	Władysław Żeleński	Michał Ochwicz	Wincenty Noworyta	Józef Kenia
	Krzeszowice	j. w.	Franciszek Krzeszkowski	Ludwik Nowakowski	Juliusz Eberswald Siegler	Antoni Furdzik	Stanisław Remin
Dąbrowa	Dąbrowa	Seweryn Kisielewski	Piotr Treter	Józef Romer	Józef Maziarski	Oskar Bernowski	Malinowski
	Żabno	Franciszek Gaszyński	Leon Groman	Władysław Kłobukowski	Zygmunt br. Gostkowski	Leopold Fałdziński	Stanisław Starzewski
Gorlice	Biecz	Edward Miłkowski	Władysław Plocki	Gustaw Kozierowski	Wacław Pieniążek	Kazimierz Groblewski	Gabryel Hnatyszek
	Gorlice	j. w.	j. w.	Dr. Kazimierz Szczaniecki	Józef Olszewski	Juljusz Krzyszkowski	Kazimierz Gntwiński
Grybów	Ciężkowice	Władysław Żuk Skarzewski	Antoni Wejda	Stanisław Fihauser	Witold Zaleski	Bolesław Bzowski	Aleksander Kaczanowicz
	Grybów	j. w.	j. w.	Konstanty Werecki	Ks. Jan Czerniański	Ks. Teofil Kaczmarczyk	Wojciech Rysiewicz
Jasło	Jasło Frysztak Żmigród	Stanisław Kotarski	Zygmunt Dobrzyński	Kazimierz Horodyński	Kazimierz Piliński	Józef Przyłęcki	Józef Lisikowski
Kraków	Kraków	Jan Skierliński	dr. Witołd Mileski	Mieczysław Piotrowski	Kazimierz Rutowski	Tadeusz br. Konopka	Karol Klich
Krosno	Dukla	Cezary hr. Męciński	Stanisław Ostaszewski	Tadensz Peszyński	Adam Trzecieski	August hr. Łoś	Jan Wejda
	Krosno	Kazimierz Orpiszewski	Stanisław Ostaszewski	August Jordan Stojowski	Władysław hr. Bobrowski	Edgar Aulich	Edward Paszkowski
Limanowa . . .	Limanowa	Stefan Romer	Adam Żuk-Skarzewski	Stanisław Potocki	Jan Marszałkiewicz	Aleksander Dydyński	Kazimierz Mars
Nisko	Nisko	Władysław Komorowski	Olivier hr. Ressegnier	Ignacy Piotrowski	F. hr. Hompesch	Jan Skrzata	Pawlik
	Ulanów	j. w.	j. w.	Jan Łabędzki	Dr. Kl. Kostheim	Antoni Brzuch	Wroński
Nowy Targ . . .	Czarny Dunajec	Andrzej Glosser	Jan Zdun	Wawrzyniec Ptasio	Jan Pietraszkiewicz	Michał Kapla	Jan Maniecki
	Krościenko	j. w.	j. w.	Zygmunt Dziewolski	j. w.	Konstanty Dziewolski	j. w.
	Nowy Targ	j, w.	j. w.	Wojciech Kamiński	j. w.	Bartłomiej Rajski	j. w.
Rzeszów	Głogów	Aleksander Dąbski	Kazimierz Jędrzejowicz	Kazimierz Doliński	Maryan Jędrzejowicz	Dr. Stanisław Dąbski	W. Stasiewicz
	Strzyżów-Tyczyn	j. w.	j. w.	Stanisław Dydyński	Józef Wiktor	Kazimierz Jędrzejowicz	W. Wojnarowski
Wieliczka . . .	Dobczyce-Podgórze	Adam Fink	Stanisław Mars	Jan Glazer	Stanisław Mars	Władysław Jakubowicz	Stefan Kaluski
	Wieliczka-Skawina	Karol Czecz de Lindenwald	Feliks Sandoza	Stanisław Konopka	Feliks Sandoza	Jan Strumiłło	Kazimierz Czarnowski

WYKAZ KOMISYJ LICENCJONUJĄCYCH.

II. W okręgu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca	Członkowie		Zastępcy członków	
				Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.	Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.
Bóbrka	Bóbrka	Jan Czajkowski	Stanisław Zwolski	Kazimierz Rudn cki	Ignacy Smalawski	Henryk Czajkowski	Franciszek Kamiński
	Chodorów	Kazimierz Bastgen	Władysław Niwicki	Tadeusz Link	Kazimierz Gołębski	Czesław Trzecieski	Wiktor Korzenny
Borszczów	Borszczów	Edmund Schnurpfeil	Antoni Józefowicz	Edmund Dzierzko	Stanisław Gromnicki	—	Marceli Trotner
	Mielnica	Gustaw Dwernicki	Stanisław Gromczewski	Mieczysław hr. Borkowski	Michał Żelechowski	Ks. Kanonik Smoczyński	Karol Henisz
Brzozów	Brzozów	Mieczysław Urbański	Stanisław Dydyńksi	Stanisław Leszczyński	Tadeusz Cybulski	Franciszek Prohaska	Władysław Hickiewicz
	Dynów	Ignacy hr. Krasicki	Zdzisław Nowosielecki	Zdzisław Madejski	Alf. Beizenstein	Kazimierz Trzecieski	Stefan Trzecieski
Brody	Brody	Artur Schwell	Ks Wiktor Cegielski	Adam Krajewski	Oskar Sala	Jan Mryglodowicz	Władysław Gniewosz
	Łopatyn	Bronisław Rozwadowski	Ks. Juliusz Maudyczewski	Tadeusz Wysocki	Stanisław hr. Sokolnicki	Tadeusz Karniewski	Ks Kanonik Kubistal
	Założce	Antoni Garapich	Józef Mięczyński	Leon Starkiewicz	Rotter	—	Leon Starkiewicz
Buczacz	Buczacz	Aleksander hr. Potocki	Stanisław Bogdanowicz	Ignacy Wachowicz	Jan Turkułł	Franciszek Borysikiewicz	Baltazar Kozik
	Monasterzyska	Kazimierz Potworowski	Maryan br. Błażowski	Ludwik-Soltan Abgarowicz	Władysław Drzewiecki	Radzikowski	B. Czajkowski
	Potok złoty	Adam Malbachowski	Franciszek hr. Haydel	Jan Turkułł	Leon Kobylański	Piórecki	Ludwik Antler
Cieszanów	Cieszanów	Jan Gnoiński	Zdzisław br. Brunicki	Ludwik br. Wattmann	Ignacy Zborıl	J. Fischer	Hipolit Skibiński
	Lubaczów	Władysław ks. Sapieha	Władysław br. Brunicki	Władysław Rivoli	Leon Moszczyński	Józef Kotarski	Piotr Budzyński
Czortków	Czortków	Józef Krokowski	Tadeusz Szeliga Potocki	Adam Noël	Piotr Platner	Stefan Komornicki	Ks. Czmoła
Dolina	Bolechów	Józef Petri	Julian Hanke	Jan Reif	Okornicki	Ks. Górnikiewicz	Mścisław Zakrzewski
	Dolina	Ks. Kanonik Antoni Gorski	Hipolit Węgrzynowski	Michał Witwicki	Ad. Waligórski	Józef Nowak	Langner
	Rożniatów	Franciszek Janowski	Ks. Józef Łopatyński	Jędrzej Patrej	Selwester Hołubowski	Teodor Prokopiw	Emil Walicz
Dobromil	Bircza	Józef Nowosielecki	Feliks Podolski	Leopold Janiszewski	Kazimierz br. Czarnecki	Bronisław Nowosielecki	Władysław Nowacki
	Dobromil	Paweł Tyszkowski	Julian Terlecki	Władysław Młodkowski	Włodzimierz Guzkowski	Julian Terlecki	Wiktor Geissler
Drohobycz	Drohobycz Medynia-Podbuż	Stanisław hr. Tarnowski	Ks. Roman Hanczakowski	Jan Kiszko	Jan Bielski (senior)	Tadeusz Kocko	Zdzisław Krynicki
Horodenka	Horodenka	Jakób br. Romaszkan	Kajetan Passakas	Feliks Bogdanowicz	Jan Wielowiejski	Wiktor Zarygiewicz	Tytus Zulauf
	Obertyn	Antoni Theodorowicz	Zygmunt Łukasiewicz	Ignacy Theodorowicz	Jerzy Gierzkowski	Albin Kunz	Tadeusz Osadca
Husiatyn	Husiatyn	Bronisław Horodyski	Ks. Kazimierz Głowiński	Ks. Włodzimierz Koziorowski	Jerzy Horodyski	Ks. Mikołaj Temnicki	Dr. Kazimierz Paygert
	Kopeczyńce	Władysław Bogucki	Ksawery Korytko	Michał Müller	Kazimierz Horodyski	Kazimierz Cieński	Henryk Rozwadowski
Jarosław	Jarosław-Pruchnik	Juliusz Frommel	Mieczysław Marynowski	Edward Micewski	Aleksander Ossoliński	Stanisław hr. Siemiński	Mar. Bogdanowicz
	Radymno	Stefan hr. Zamojski	Konstanty Mikiewicz	Mieczysław Marynowski	Eustachy Wolski	Władysław Górski	Franciszek Łastawiecki
	Sieniawa	Witołd ks. Czartoryski	Józef Łysakowski	Jan Ligman	Aleksander Ostrowski	Władysław Ossoliński	Władysław Merczyński
Jaworów	Jaworów	Jan hr. Szeptycki	Seweryn Frank	Józef Skarbek-Borowski	Jan Konopka	Ferdynand Smulski	Zygmunt Białobrzeski
	Krakowiec	Stanisław br. Hagen	Bolesław Orzechowicz	Adam Łucki	Kazimierz hr. Łubieński	Piotr Tartuch	—
Kałusz	Kałusz	Stanisław Komornicki	Ks. Onufry Senyk	Ignacy Przestalski	Kazimierz Rojowski	Dr. Adolf Wurst	Dr. Adotf Wurst
	Wojniłów	Witołd Postruski	Jan Kunaszowski	Henryk Mierzeński	Jan Barzykowski	Bronisław Barzykowski	—
Kamionka strum.	Busk	Klemens Torosiewicz	Adam Thullie	Ks. Aktel	Michał Tokarzewski	Gretschel	Ks. Wiktor Harach
	Kamionka strum.	Jan Paygert	Stanisław Łodyński	Jul. Czerkawski	Mac. Bardecki	Ks. Kanonik Ziemiański	Dymitr Wanio
	Radziechów	Antoni Wasilewski	Roman Ujejski	Ks. Kanonik Skalski	Ks. Izydor Dawidowicz	—	Ks. Izydor Swistun
Kołomyja	Gwoździec	Konstanty Siwicki	Stanisław Jasiński	Maryan Czajkowski	Roman Kniaź Puzyna	Antoni Krzysztofowicz	Jan Kosiba
	Kołomyja	Stanisław hr. Dzieduszycki	Jakób Agopsowicz	Kazimierz Agopsowicz	Kazimierz Kobylański	Kazimierz Kobylański	Leon Kniaź Puzyna
	Peczeniżyn	Izydor Torosiewicz	Franciszek Jasiński	Heller	Jan Kleski	Ks. Charzewski	Antoni Kunz
Kossów	Kossów	Stanisław Przybysławski	Jan Jasienicki	Władysław Sidorowicz	Franciszek Mathias	Franciszek Feuer	Alfred Mitsowits
	Kuty-Żabie	Franciszek Zajączkowski	Władysław Poluszyński	Ks. Kanonik Jakób Mossoro	Ks. Kanonik Teodor Lisiewicz	Julian Kozakiewicz	Stanisław Bursa
Lwów	Lwów	Adolf Wiesiołowski	Dr. Józef Szpilman	Jan Papara	Kazimierz Pańkowski	Franciszek Szoffer	Józef Kubicki
	Winniki	Czesław Lekczyński	Antoni Romański	Aleksander Ruloff	Bronisław Maciszkiewicz	Aleksander Strzelecki	Władysław Czerkawski
	Szczerzec	Ferdynand Knauer	Józef Sniadowski	Adam Tretter	Dawid Abrabamowicz	Filip Simon	Leopold Kübner
Lisko	Baligród	Józef Jordan	Franciszek Gostwicki	Bolesław Zatorski	Ks. Cypryan Jasienicki	Jan Zatorski	Wiktor Kościński
	Lisko	j. w.	j. w.	Władysław Bal	Józef Żurowski	Tadeusz Łępkowski	Józef Bielak
	Lutowiska	Ignacy Sołdraczyński	Marceli Nadziak	hr. Starzeński	Jan hr. Bülow	Jan Gayer	Karol Newelski
	Ustrzyki	Emil Leszczyński	Floryan Michalski	Józef Nanowski	Adam Ziętarski	Konstanty Hołyński	Jan Kusznierski
Łańcut	Łańcut-Przeworsk	—	Karol Madczyski	Bolesław Żakiej	Zygmunt Lastawiecki	Bolesław Jasiński	Antoni Trojnar
	Leżajsk	Józef Kellerman	Zygmunt hr. Drohojowski	Ks. Kanonik Swierczyński	Ks. Aleksy Iwasiówka	Jan Zawiejski	Fryderyk Metzger
Mościska	Mościska	Stanisław br. Stadnicki	Stefan Irsay	Karol hr. Drohojowski	Bronisław Skibniewski	Stefan Nanowski	Dyonizy Pogłodowski
	Sądowa-Wisznia	Bolesław Smiałowski	Kazimierz Kędzierski	Bolesław Górski	Stanisław Brykczyński	Juliusz Uleniecki	Zdzisław Gottleb
Nadwórna	Nadwórna	Grzegorz Głuchowski	Antoni Iwanicki	Dr. Alf. Dubs	Ks. Antoni Mojseowicz	Władysław Kułakowski	—
Przemyślany	Gliniany	Adam Tretter	August Goławski	Michał Torosiewicz	Stanisław Burliga	Stanisław Kędzierski	Mieczysław Rozen
	Przemyślany	Władysław Czerkawski	Zygmunt Wiszniewski	Konstanty hr. Romer	Stanisław Wybranowski	Alojzy Madejski	Floryan Stormke
Przemyśl	Dubiecko	Bolesław Jocz	Ignacy hr. Krasicki	ks. Józef Karpiński	Józef Jaruzelski	Gabryel Załęski	Darowski
	Niżankowice	Włodzimierz Younga	Adam Fryda	Juliusz Terlecki	Mieczysław Romanowski	Leon Hoszowski	Kazimierz Zbyszewski
	Przemyśl	Mikołaj Drużbacki	Zygmunt Madejski	Alojzy Kostheim	Adam Dębicki	Edmund Woźniakowski	Julian Korypski
Rudki	Komarno	Władysław Spausta	Zdzisław Younga	Józef Gizowski	Józef Trojan	Szczęsny Piechowski	Stanisław Bal
	Rudki	Albin Rayski	Stefan Janko	Mieczysław Lewicki	Władysław Olszański	Stanisław Żurowski	Stanisław Barański
Sambor	Łąka	Feliks Sozański	Jan Zieliński	Julian hr. Komorowski	Józef Bereznicki	Jan Barański	Michał Szuster
	Sambor	Ludwik Baliński	Karol Barański	Maciej Zenon Serwatowski	Karol Jędrzejowicz	Antoni Stankiewicz	Stanisław Stefanowski
Sanok	Bukowsko	Władysław Wiktor	Kazimierz Rodkiewicz	Włodzimierz Truskolawski	Adolf Pożniak	Michał Groblewski	—
	Rymanów	Kazimierz Wiktor	Antoni Gniewosz	Stanisław Ostaszewski	Władysław Morawski	Jan Nowakowski	Jan hr. Potocki
	Sanok	Feliks Gniewosz	Wojciech Wasilewski	Stanisław Fibauzer	Kazimierz Jachimowski	Adam Wiktor	Juliusz Kozma
Skałat	Grzymałów	Jan Vivien Chateaubrem	Mieczysław Janicki	Cwierzewicz	Michał hr. Baworowski	Leszczyński	Grzegorz Barącz
	Skałat	Jacek Kieszkowski	Bronisław Rozwadowski	Henryk Miączyński	Leon Teodorowicz	Dziubkiewicz	Stanisław Zawistowski
Stanisławów	Halicz	Zygmunt Jaroszyński	Stanisław Pieniążek	Łazarz Czuczawa	Kazimierz Pieniążek	Jan Janko	Kazimierz Ożegalski
	Stanisławów	Jan Barzyński	Aleksander Czołowski	Oskar Hofmokl	Józef Budziński	Jan Pawlikiewicz	Zygmunt Regenstreif
Staremiasto	Stara sól	Alf. Ks. Sułkowski	Mściwojowski	Karol Jędrzejowicz	Marceli Zieliński	Tadeusz Sozański	Jan Studziński
	Stare miasto	Stanisław Agopsowicz	Władysław Skarzyński	Bielański	Błażej Rudnicki	Włodek	Albert Knauer
Stryj	Skole	Juljan br. Brunicki	Józet Galiński	Adam Onyszkiewicz	Ks. Stanisław Swi-drigełło Swiderski	Jan Smoluchowski	Ks. Bazyli Dawydiak
	Stryj	Julian br. Brunicki	Włodzimierz Barański	Jan Motyka	Aleksander Stojałowski	Karol hr. Dzieduszycki	Adam König
Tarnopol	Mikulińce	Konrad Glogier	Aleksander Ujejski	Aleksander br. Brunicki	Ryszard Iwanicki	Dr. Ludwik Brunicki	Franciszek Herman
	Tarnopol	Michał Garapich	Maryan Maniewski	Aleksander Sozański	Antoni Nikorowicz	Zygmunt Mochnacki	Ludwik Puntschert
Żółkiew	Żółkiew	Eugieniusz Rozwadowski	Włodzimierz Gorecki	Bronisław Lang	Chaskel Raff	Mieczysław Lewandowski	Jan Kilar
Żydaczów	Mikołajów	Józeł Gizowski	Wiktor Abrahamowicz	Mikołaj Podlewski	Józef Bentz	Adam Bogusz	Józef Sielski
	Żurawno	Stanisław Chojecki	Antoni Skrzyński	Tadeusz Romanowski	Edmund hr. Dzieduszycki	Józef Windisch	Stefan Myszkowski
	Żydaczów	Kazimierz Winnicki	Stanisław Pawlikowski	Antoni Listowski	Wincenty Berczowski	Józef Sielski	Józef Jarzymowski

LW. kr. 62.263/94.

Aleg. 46

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17. maja 1893 r. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o przedłożonem przez Wydział krajowy sprawozdaniu o Banku krajowym za rok 1881 i 1892 następujące uchwały:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym z dnia 14. kwietnia i 5. maja 1893. r.

2) Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia 1891. r. do 31. grudnia 1892. r. t. j. za lat dwa.

W wykonaniu tych uchwał zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 7. lipca 1893. LW. 26337 poszczególnych członków Dyrekcyi Banku krajowego o drugiej z przytoczonych uchwał i podał ją równocześnie do wiadomości Rady nadzorczej tegoż Banku.

Na wspomnianem posiedzeniu powziął też Wysoki Sejm szereg uchwał dotyczących Banku krajowego, w załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o przedłożeniach Wydziału krajowego, a mianowicie: 1) w przedmiocie budowy skrzydła gmachu Sejmowego dla pomieszczenia biur Banku i Wydziału krajowego; 2) w przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych; 3) w przedmiocie podniesienia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności, w Banku krajowym lokowane, do wysokości 2,000.000 złr.; 4) w przedmiocie projektu zmiany statutu Banku krajowego w celu utworzenia oddziału dla pożyczek i obligacyi kolejowych.

O udzieleniu Najwyższej Sankcyi uchwałom pod 1), 2) i 3) streszczonym podał Wydział krajowy wiadomość w przedłożonem Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniu z swych czynności za czas od 1. Stycznia 1893. po koniec roku 1893. (Aleg 15 do Sprawozdań stenograficznych z V. Sesyi II. peryodu Sejmu krajowego: str. 4 i 5), gdzie również podał do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż zmiany Statutu Banku krajowego uchwalone przez Wysoki Sejm w celu utworzenia oddziału kolejowego, uzyskały zatwierdzenie c. k. Rządu. Wobec tego pozostaje nam obecnie jedynie zdanie sprawy o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu powziętych także na posiedzeniu z d. 17. maja 1893. r., któremi Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, „aby się postarał u c. k. Rządu, iżby w drodze Ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym w celu popierania budowy kolei w Galicyi przez Bank krajowy wydać się mającym, jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należytościowe a co naj-

mniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z d. 15. czerwca 1890. roku Nr. 121 dz. u. p. przyznano, tudzież, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby wymienione obligacye kolejowe mogły być użyte jako lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów zakładów pod dozorem publicznym zostających, funduszów publicznych, fideikomisowych i depozytowych, dalej iżby te obligacye kolejowe służyć mogły podług kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako małżeńskie kaucye wojskowe, kaucye cłowe, jakoteż na lokacye c. k. pocztowej kasy oszczędności."

W wykonaniu tego polecenia odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 7. lipca 1893 r. LW. 26337 do c. k. Prezydum Namiestnictwa i wykazując doniosłość jak najkorzystniejszego sfinansowania zamierzonej emisyi kolejowych obligacyj Banku krajowego dla całej akcyi kraju na polu popierania budowy kolei lokalnych, dalej podnosząc, iż walory te zasługują ze wszech miar na udzielenie im żądanych przez Wysoki Sejm ulg i przywilejów zarówno ze względu na wysoce ekonomiczny, dla podźwignięcia produkcyi krajowej doniosły, cel zamierzonej emisyi tych walorów, jak i ze względu na zupełne bezpieczeństwo, jakie statuta Banku krajowego i gwarancya kraju nadają wspomnianym papierom, upraszał c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Rządu centralnego przedłożenia do konstytucyjnego traktowania projektu ustawy, któraby przyznała emisyi obligów kolejowych Banku krajowego: 1) uwolnienie od należytości i stempla, 2) uwolnienie odsetek tych obligów od podatku dochodowego, tudzież wszelkiego podatku, któryby był zaprowadzony w miejsce dzisiejszego podatku dochodowego, 3) uwolnienie od opłaty stempla kuponowego w całości i na cały czas trwania emisyi lub przynajmiej na lat 30 od dnia emisyi, 4) charakter walorów dających pupilarne bezpieczeństwo tak, iżby obligi kolejowe Banku krajowego mogły służyć do lokowania kapitałów sierocińksich, fundacyjnych, majątków zakładów stojących pod nadzorem publicznym, kapitałów fideikomisowych i depozytowych a wreszcie, iżby mogły być używane do składania w nich kaucyj służbowych i kontraktowych. Stawiając powyższe żądania miał Wydział krajowy na uwadze te ulgi i przywileje, jakie ustawą z dnia 15. czerwca 1890 r. dz. p. p. Nr. 121. nadane zostały obligacyom krajowej pożyczki styryjskiej dla popierania budowy kolei lokalnych zaciągniętej a które to ulgi i przywileje Wysoki Sejm uznał w powyżej przytoczonej uchwale z d. 17. maja 1893. roku za minimum tego, czego się Wydział krajowy ma domagać pod tym względem dla obligacyj kolejowych Banku krajowego. Zarazem upraszał też Wydział krajowy w powołanej odezwie, ażeby c. k. Prezydyum Namiestnictwa po przyjściu do skutku wspomnianej powyżej ustawy raczyło przedstawić J. E. Ministrowi Skarbu sprawę: 1) wyjednania w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Wojny Najwyższego postanowienia cesarskiego, któreby zezwoliło na używanie obligacyj kolejowych Banku krajowego do składania w nich małżeńskich kaucyj służbowych; 2) wyjednania za porozumieniem z c. k. Ministerstwem Handlu zarządzenia, by wspomniane papiery mogły służyć do lokacyi zasobów c. k. pocztowej kasy oszczędności, wreszcie, 3) zarządzenia c. k. Ministerstwa Skarbu, zezwalającego na przyjmowanie w obligacyach Banku krajowego złożonych kaucyj cłowych, — tak, by także i pod tym względem wyrażonym przez Wysoki Sejm w powyżej powołanej uchwale żądaniom, stało się zadość.

Przedstawienie powyższe ponowił Wydział krajowy odezwą z dnia 21. listopada 1893. r. (LW. 58642/93.), wystósowaną do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, upraszając o możliwie jaknajrychlejsze przedłożenie ze strony c. k. Rządu centralnego wspomnianego powyżej projektu ustawy do konstytucyjnego traktowania.

Równocześnie zwrócił się też Wydział krajowy z przedstawieniem w tej sprawie do JE. P. Ministra dla Galicyi i do Prezydyum Koła Polskiego w Wiedniu.

Wsród rokowań, jakie z końcem r. 1893. i początkiem r. 1894. Wydział krajowy z c. k. Rządem centralnym w sprawie programu akcyi na polu popierania budowy kolei drugorzędnych nawiązał, powziął Wydział krajowy wiadomość, iż powodem nieprzedłożenia przez c. k. Rząd centralny projektu ustawy nadającej obligom kolejowym Banku krajowego charakter walorów kaucyjnych i pupilarnych tudzież ulgi należytościowe, stemplowe i podatkowe, był zamiar c. k. Rządu umieszczenia w wypracowywanym wówczas projekcie ustawy państwowej, o popieraniu kolei lokalnych przez

państwo, norm ogólnie określających warunki, od których ziszczenia byłoby w przyszłości zawisłem przyznanie papierom publicznym, emitowanym dla dostarczenia pomocy i środków przedsiębiorstwom kolei lokalnych, wspomnianego charakteru i ulg w drodze rozporządzenia ministeryalnego. Wobec tego musiał Wydział krajowy w sprawie powyższej zająć wyczekujące stanowisko aż do chwili przedłożenia wspomnianego projektu ustawy o popieraniu kolei niższorzędnych do konstytucyjnego traktowania. Skoro tylko Rząd projekt ten Radzie Państwa przedłożył, zastanowił się Wydział krajowy nad pytaniem, czy zawarte w pomienionym projekcie normy ogólne, od których zależnem by było w przyszłości przyznanie walorom kolejowym charakteru walorów pupilarnych i kaucyjnych tudzież ulg podatkowych, stemplowych i należytościowych, w drodze rozporządzenia ministeryalnego, są tego rodzaju, iż obligi kolejowe galicyjskiego Banku krajowego mogłyby na ich podstawie charakter ten i ulgi uzyskać w wspomnianej drodze, tudzież, czy postanowienia rzeczonego projektu pozwalają na przyznanie wspomnianym obligom ulg podatkowych, należytościowych i stemplowych w takich rozmiarach, jakie Wysoki Sejm określił w powyżej przytoczonej uchwale z dnia 17. maja 1893 r. Rozbiór projektu okazał przedewszystkiem, że w myśl postanowień Artykułu VIII. projektu ustawy państwowej obligi kolejowe Banku krajowego nie mogłyby uzyskać charakteru walorów pupilarnych i kaucyjnych w drodze rozporządzenia ministeryalnego, lecz jedynie w drodze specyalnej ustawy, warunki bowiem, od których c. k. Ministerstwo handlu w Artykule VIII. wspomnianego projektu uczyniło zawisłem przyznanie wspomnianego charakteru walorem pożyczek kolejowych, emitowanym przez instytucye przez kraj gwarantowane, a więc także obligom kolejowym Banków krajowych, nie zachodziłyby co do obligów kolejowych galicyjskiego Banku krajowego, w tych wszystkich bowiem wypadkach, w których Bank krajowy udzieliłby pożyczki kolejowej, w myśl postanowień §. 56 swego statutu, krajowi wprost lub przedsiębierstwu kolejowemu za gwarancyą kraju, nie miałyby obligi na pokrycie tej pożyczki wydane tego zabezpieczenia, którego wymaga alinea b. Artykułu VIII. przedłożonego przez c. k. Rząd projektu, to jest, gwarancyi państwa, względnie hipotecznego zabezpieczenia w księdze gruntowej kolejowej, miałyby bowiem tylko gwarancyę kraju, której jednak projekt wspomniany wyraźnie nie uznał za dostateczną. Nadto okazał dokonany przez nas rozbiór postanowień Artykułu VII. projektu wspomnianego, któryto artykuł traktuje o ulgach należytościowych dla walorów emitowanych przez instytucye finansowe gwarantowanych tylko przez kraj, a więc o ulgach dla walorów kolejowych Banków krajowych, w przeciwstawieniu do walorów przedsiębiorstw kolejowych, (o których mowa w Artykule V. projektu) i do walorów kolejowych emitowanych bezpośrednio przez kraj, (do których odnoszą się postanowienia Art. VI. projektu), że zachodzić może poważna wątpliwość, czyli ulgi, jakie na podstawie tego artykułu mogłyby być przyznane obligom kolejowym Banku krajowego, będą odpowiadały temu minimum żądań Wysokiego Sejmu w tym względzie, jakie Wysoki Sejm w powyżej przytoczonej uchwale swej z dnia 17. maja 1893. r. określił.

Wobec tego odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 22. listopada 1894. LW. 64421. które w odpisie załączamy ·/. do Prezesa „Koła Polskiego“ w Wiedniu, i upraszał o poddanie tej sprawy pod obrady „Koła“ i użycie wpływu w tym kierunku, by c. k. Rząd wniósł w drodze konstytucyjnego traktowania projekt specyalnej ustawy, przyznającej obligacyom kolejowym Banku krajowego tak charakter walorów pupilarnych i kaucyjnych jak i ulgi stemplowe, należytościowe i podatkowe w tych rozmiarach, jakie przyznano obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z dnia 15. czerwca 1890 r. (dz. u. p. Nr. 121). ·/. **Al. 1.** Odpis LW. 6421/94

Za staraniem i wpływem Koła polskiego w Wiedniu przedłożył też c. k. Rząd, natychmiast po uchwaleniu projektu ustawy o popieraniu kolei niższorzędnych, Radzie Państwa projekt ustawy specyalnej, przyznającej obligom krajowym Banku krajowego charakter walorów pupilarnych i kaucyjnych, który w obu Izbach Rady Państwa uchwalony został i obecnie jedynie Najwyższej sankcyi oczekuje. Oznajmił o tem Wydziałowi krajowemu Prezes Koła polskiego we Wiedniu depeszą z dnia 17. grudnia 1894 (LW. 71878), dodając nadto, iż obligi te na podstawie artykułu VI. i VII. uchwalonej już ustawy o popieraniu kolei lokalnych będą miały przyznane ulgi stemplowe, należytościowe i podatkowe w tych rozmiarach, jakie wskazała uchwała Wys. Sejmu z dnia 17. maja 1893 r.

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 12. grudnia 1893 r. LW. 67246, w przedmiocie utworzenia osobnego oddziału parcelacyjnego w Banku krajowym (Al. 32 do sprawozdań stenograficznych V. sesyi VI. peryodu Sejmu krajowego), przekazane przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 11. stycznia 1894 r. Komisyi gospodarstwa krajowego, nie było już następnie przedmiotem obrad pełnej Izby Wysokiego Sejmu.

Wspomniana Komisya wygotowała w powyższem przedmiocie dwa sprawozdania, przedstawiające zapatrywania jej większości i mniejszości. Wydział krajowy, otrzymawszy te sprawozdania, postanowił zbadać jeszcze sprawę proponowanego wypracowania i przedłożenia „projektu“ norm i warunków, pod jakiemi Bank krajowy mógłby przychodzić w pomoc „Spółkom ziemskim“ lub podobnym instytucyom na wzajemności opartym, których celem byłoby parcelowanie częściowe dóbr tabularnych oraz racyonalna kolonizacya wewnętrzna“. W tym celu odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 16. marca 1894 r. LW. 12652 do Dyrekcyi Banku krajowego i wezwał ją, komunikując jej sprawozdanie większości Komisyi gospodarstwa krajowego wraz z wnioskiem powyżej streszczonym, by wniosek ten pod obrady Rady Nadzorczej Banku krajowego poddała i opinią w tej sprawie tak Rady Nadzorczej jak i Dyrekcyi Banku Wydziałowi krajowemu przedłożyła.

Czyniąc zadość temu wezwaniu, oznajmiła Dyrekcya Banku krajowego relacyą z d. 11. sierpnia 1894. r. L. 10584/94. (LW. 44.682) na podstawie uchwał Rady Nadzorczej z d. 23. maja i 7. lipca 1894. r., „że współudział Banku krajowego przy interesach parcelacyjnych mieści się zupełnie w dotychczasowym ustroju i ramach organizacyi Banku, a polega w licznych wypadkach parcelacyi, w których Bank pośredniczył nie tylko na dostarczaniu kredytu hipotecznego dla cząstkowych nabywców rozparcelowanych majątków, konwersyi długów hipotecznych, lecz także i na tem, że Bank krajowy użycza z całą gotowością poparcia parcelacyom przedsięwziętym rozważnie, z uwzględnieniem interesów narodowych i gospodarczych;“ że dalej Bank krajowy nie ograniczył swej działalności na tem polu do licznych wypadków wspomnianych w sprawozdaniach za lata 1892 i 1893, lecz że nadto szczęśliwie w ciągu r. 1893 i 1894 przeprowadził parcelacyę, nabytych na rachunek konsorcyum swoich klientów, dóbr Zborowskich; że wreszcie „gdy w myśl statutu bankowego (§§ 95. i następne) istnieje już w Banku osobny oddział interesów bankowych dla Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, w celu ułatwienia tym Stowarzyszeniom kredytu nie tylko w granicach postanowień statutowych, lecz także w celu otwarcia im kredytu niepokrytego w rachunku bieżącym na podstawie skryptów notaryalnych i załatwienia interesów pieniężnych tych Stowarzyszeń a stosunek Banku do nich dokładnie jest określony osobnemi normami i instrukcyami“ — że przeto Dyrekcya i Rada Nadzorcza Banku są przekonane, „iż w granicach dotychczasowej organizacyi Banku a zwłaszcza w ramach §§. 95. i następnych statutu, Bank krajowy posiada dostateczną możność popierania akcyi parcelacyjnej w kraju“, tudzież, że „istniejące w Banku zasadnicze postanowienia normujące stosunki Banku do Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych dają Bankowi dostateczną możność przychodzenia z pomocą zasługującym na poparcie Spółkom parcelacyjnym.“

Wydział krajowy, powołując się na swe zeszłoroczne sprawozdanie w przedmiocie utworzenia oddziału parcelacyjnego, w którem wyłuszczono powody przemawiające przeciw podjęciu akcyi parcelacyjnej na taką skalę, by zachodziła potrzeba utworzenia w Banku krajowym osobnego oddziału parcelacyjnego i stwierdzono, że Bank krajowy może w ramach swej dzisiejszej organizacyi dostateczną dla obecnie zachodzących stosunków nieść pomoc przedsiębiorstwom i instytucyom lokalnym podejmującym rozważnie i z uwzględnieniem interesów narodowych i gospodarczych kraju akcyę parcelacyjną — opierając się nadto na powyżej streszczonem zapatrywaniu Dyrekcyi i Rady Nadzorczej Banku, wyraża przekonanie, iż byłoby dziś w każdym razie przedwcześnie przystąpić do wypracowania projektu norm i warunków specyalnych, mających na celu poparcie przez Bank krajowy instytucyi opartych na wzajemności a oddanych przeprowadzaniu parcelacyi dóbr tabularnych i wewnętrznej kolonizacyi. Podjęcie wypracowania takiego projektu może być na czasie, zdaniem Wydziału krajowego dopiero wtedy, gdy w społeczeństwie naszem instytucye takie, jako wyraz odczutej i dobrze zrozumianej potrzeby, powstaną, i gdy doświadczeniem będzie można stwierdzić, o ile dla tych właśnie

instytucyi okażą się niedostatecznemi dziś istniejące w statucie Banku krajowego przepisy (§§. 95. i następne Statutu) i postanowienia normujące stosunek i działalność Banku wobec wszelkich Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Uchwałą z d. 11. Stycznia 1894 r. wybrał Wysoki Sejm członkiem Rady Nadzorczej Banku krajowego p. Władysława Kraińskiego. O uchwale tej zawiadomił Wydział krajowy wybranego tudzież Prezydyum Rady Nadzorczej i Dyrekcyę Banku krajowego pismem z dnia 26. Stycznia 1894 r. LW. 3161.

Przystępując do zdania sprawy z czynności wymienionych w §§. 112 i 113 Statutu Banku krajowego, oznajmiamy przedewszystkiem, że w myśl postanowienia zawartego w ustępie 3. §. 112. Statutu Banku zaliczył Wydział krajowy, w czasie od przedłożenia ostatniego sprawozdania o Banku krajowym, w poczet miast, w których Bank krajowy w myśl §. 4. ustęp 2. może udzielać pożyczek hipotecznych na zapisane w księgach hipotecznych domy mieszkalne, podlegające podatkowi domowoczynszowemu, miasto: Sokal (uchwałą z dnia 6. listopada 1893 r. LW. 56307/93) i Przemyślany (uchwałą z dnia 16. Lutego 1894 r. LW. 6501/94).

Skutkiem śmierci ś. p. Andrzeja Kochanowskiego i rezygnacyi p. Stanisława Markiewicza zawakowały dwa miejsca w komitecie cenzorów dla działu wekslowego w Banku krajowym z początkiem r. 1894. Z mocy postanowienia §. 112. (ustęp 5) i w myśl §. 78. Statutu Banku krajowego zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z d. 10. Kwietnia 1894 r. LW. 15992. zamianowanych przez Radę Nadzorczą na wniosek Dyrekcyi Banku i po poprzedniem zasięgnięciu opinii Izb handlowych i przemysłowych tudzież Towarzystw rolniczych, na członków komitetu cenzorów działu wekslowego Banku we Lwowie, Pp.: Bolesława Długoszewskiego, inżyniera i Stanisława Polanowskiego, właściciela dóbr ziemskich, a to na czas do końca bieżącej kadencyi trzechletniej, to jest do dnia 30. Czerwca 1895 r. Wobec zbliżającego się terminu otwarcia ustanowionej w Krakowie filii Banku, o czem poniżej zdajemy sprawę, zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z dnia 18. Grudnia 1894 r. LW. 68239, w myśl powyżej powołanych postanowień Statutu tudzież w myśl §. 113. tegoż Statutu, wybór 12 członków komitetu cenzorów dla działu wekslowego filii Banku krajowego w Krakowie, dokonany przez Radę nadzorczą Banku, na wniosek Dyrekcyi przedstawiony po poprzedniem wysłuchaniu zdania c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Izby handlowej i przemysłowej tamże i po zaciągnięciu opinii komitetu nadzorczego filii Banku. W myśl tej uchwały składać się będzie komitet cenzorów działu wekslowego filii Banku Krajowego w Krakowie w trzechleciu (od 1. Stycznia 1895. do 31. Grudnia 1897 r.) z następujących osobistości:

1. Epstein Tadeusz, z firmy „Blau i Epstein“ w Krakowie.
2. Czecz Lindenwald Karol, właściciel dóbr ziemskich.
3. Krotte Józef, kupiec w Krakowie.
4. Jawornicki Józef, kupiec w Krakowie.
5. Kröbl Franciszek, szef biura Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.
6. Fuchs Edward, kupiec w Krakowie.
7. Chrząszczewski Stanisław, inżynier Wydziału krajowego w Krakowie.
8. Rehman Stanisław, majster kominiarski i przedsiębiorca w Krakowie.
9. Schwarz Henryk, kupiec w Krakowie.
10. Słonecki Zenon, Dyrektor Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.
11. Stryjeński Tadeusz, architekt w Krakowie.
12. Szpakowski Witalis, farbiarz w Krakowie.

W wykonaniu uprawnienia przyznanego Wydziałowi krajowemu w postanowieniu §. 6. i §. 112. (ustęp czwarty) statutu Banku krajowego, w myśl których Wydział krajowy oznacza zakład ubezpieczeń, w którym mają być ubezpieczone budynki, służące za hipotekę pożyczek Banku krajowego, zmienił Wydział krajowy, na prośbę Dyrekcyi Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ we Lwowie, po zbadaniu bilansu i sprawozdania rachunkowego tegoż towarzystwa, uchwałą z dnia

1. Czerwca 1894 r. (LW. 26115/94.) dawniejszą uchwałę swą z dnia 29. Stycznia 1884 r. LW. 1113 w ten sposób, iż budynki, służące za hipotekę dla pożyczek hipotecznych udzielanych przez Bank krajowy, mają być odtąd stale ubezpieczane w jednem z krajowych towarzystw assekuracyjnych, mianowicie w „Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie“ lub w „Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ we Lwowie“, a co do tej ostatniej instytucyi na podstawie warunków. których ułożenie Wydział krajowy pozostawił Dyrekcyi Banku krajowego w porozumieniu z Dyrekcyą wspomnianej instytucyi. Relacyą z dnia 11. Sierpnia 1894 r. L. 27306/94. (LW. 44683) zawiadomiła Dyrekcya Banku krajowego, Wydział krajowy, że Rada Nadzorcza Banku zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi uchwaliła co do warunków ubezpieczenia budynków w „Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ we Lwowie“ co następuje:

1. że prawo wyboru między „Towarzystwem wzajemnych ubezpieczeń Dniestr we Lwowie“ a „Towarzystwem wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie“ przyznane ma być jedynie przyszłym dłużnikom Banku a bynajmniej nie może obejmować dotychczasowych dłużników hipotecznych, którzy się już zobowiązali skryptami dłużnymi ubezpieczać budynki do hipoteki należące wyłącznie w „Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie“;

2. że Towarzystwo asekuracyjne „Dniestr“ przyjmie na siebie wobec Banku wszystkie zobowiązania i przyzna Bankowi wszelkie korzyści, jakie obecnie przez „Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie“ Bankowi krajowemu są przyznane.

Zarazem zawiadomiła Dyrekcya Banku Wydział krajowy, że Bank przyjmować będzie w przyszłości police assekuracyjne Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ pod powyższemi zastrzeżeniami, jeśli to Towarzystwo do warunków zawartych w ustępie 2 zastósować się zechce. Do chwili niniejszego sprawozdania nie został Wydział krajowy zawiadomiony, jakie stanowisko zajęło wobec tych warunków Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr.“

Stósownie do postanowienia §. 112. ustęp 9. i do obowiązujących norm służbowych dla Dyrektorów Banku krajowego, zmienionych uchwałą Wydziału krajowego z d. 14. czerwca 1892. r. (LW. 28045/92.), o czem zdaliśmy już sprawę Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu naszem o Banku krajowym za czas od 1. stycznia do 31. grudniu 1891. r. (LW. 29276/92), przyznał Wydział krajowy uchwałą z d. 19. listopada 1893. r. LW. 59741 Dr. Alfredowi Zgórskiemu, Dyrektorowi Banku krajowego drugi dodatek pięcioletni w kwocie rocznej 600 złr. w. a., płatny począwszy od d. 20. listopada 1893. r. jako od dnia, w którym upłynęło pierwsze dziesięciolecie służby Dr. Zgórskiego na posadzie Dyrektora Banku krajowego.

W wykonaniu postanowienia §§. 106. i 112. ustęp 9. Statutu Banku krajowego, które uprawnia Wydział krajowy do przeprowadzenia zmian w etacie urzędników Banku krajowego, jeśli tego zajdzie potrzeba, uchwalił Wydział krajowy postanowieniem z 26. maja 1893. r. LW. 20960 zgodnie z wnioskiem Rady nadzorczej Banku powiększenie etatu urzędników Banku krajowego o 3 posady adjunktów w V. randze, tudzież o trzy posady assystentów w VI. randze, które to powiększenie pociągnęło za sobą zwiększenie wydatku rocznego o kwotę 1800 złr., a okazało się wobec zwiększonego zakresu działania Banku koniecznem i nieodzownem. Już w relacyi, którą Prezydyum Rady Nadzorczej Banku przedstawiło wniosek powyżej omówionego powiększenia etatu, zaznaczyła Rada Nadzorcza przekonanie, że powiększenie to nie odpowiada potrzebie zwiększonych czynności Banku, że jedynie przez wzgląd na trudność pomieszczenia w ówczesnych lokalnościach Banku większej liczby urzędników ogranicza się w swym wniosku do koniecznego minimum, że jednak wkrótce będzie musiała przedłożyć wnioski zasadnicze zmiany w etacie mające na celu. Zapowiedź ta spełnioną została w relacyi Prezydyum Rady Nadzorczej z d. 29. maja 1894. r. L. 10893, w której przedstawiono Wydziałowi krajowemu wnioski nowych zmian w etacie Banku krajowego. Wydział krajowy, uwzględniając motywa przez Radę Nadzorczą Banku przywiedzione, mianowicie niezwykły wzrost czynności we wszystkich działach Banku a zwłaszcza w oddziale hipotecznym, dalej utworzenie filii Banku krajowego w Krakowie, wreszcie konieczność utworzenia osobnej kasy efektów w Banku, przychylił się do wniosków Rady

Nadzorczej i uchwałą z d. 8. czerwca 1894. r. LW. 28534. zmienił dotychczasowy etat urzędników Banku krajowego jak następuje:

I. Zniesioną została dotychczasowa posada sekretarza oddziału hipotecznego w randze III. etatu.

II. Ustanowione zostały następujące nowe posady:

a) w randze II. jedna posada naczelnika oddziału hipotecznego.

b) w randze III. jedna posada kierownika filii Banku.

c) w randze IV. trzy posady referentów hipotecznych.

d) w randze IV. jedna posada kasyera efektów.

III. w randze V. klasie I. dodano jedną posadę adjunkta.

IV. w randze VIII. dodano 2 posady woźnych.

Nadto zniósł Wydział krajowy w oddziale korespondencyjnym w randze III dotychczasowy tytuł „starszy korrespondent,“ zastępując go tytułem „szef korespondencyi,“ i uchylił też w randze IV. dotychczasowy tytuł: „młodszy korespondent“ przywiązując do tej posady tytuł: „sekretarz oddziału Bankowego.“

Skutkiem tych zmian przedstawia się stan etatu urzędników i służba banku w porównaniu ze stanem przed tą zmianą, jak następuje:

Ranga	I.	przed zmianą	1.	posada	obecnie	1.
„	II.	„ „	2.	posady	„	3.
„	III.	„ „	4.	„	„	4.
„	IV.	„ „	9.	posad	„	13.
„	V.	„ „	15.	„	„	16.
„	VI.	„ „	12.	„	„	12.
„	VII.	„ „	5.	„	„	5.
„	VIII.	„ „	3.	posady	„	5.
		Razem	51	posad	„	59.

Koszt zmianą powyższą spowodowany, wynosi rocznie:

W randze	II.	1. posada	z płacą wraz z dodatkiem	2.120 złr.
„	IV.	4. posady	„ „ „	5.760 „
„	V.	1. posada	„ „ „	1.200 „
„	VIII.	2. posady	„ „ „	880 „
Razem		8. posad	„ „ z dodatkami	9.960 złr.

rocznie w czem się już mieszczą płace urzędników i służby filii w Krakowie, wynoszące kwotę 4.160 zł.

Już w r. 1892 wniosła Rada m. Krakowa w myśl swej uchwały z d. 12. maja 1892 r. prośbę do Wydziału krajowego, w której przedstawiwszy stosunki w mieście Krakowie co do kredytu hipotecznego i wekslowego panujące, równie jak niedogodności wynikające ztąd, iż w Krakowie jedynie zastępstwo Banku krajowego istniało, upraszała o utworzenie w Krakowie filii Banku krajowego, któreby jedynie mogło zdaniem Reprezentacyi m. Krakowa umożliwić Bankowi krajowemu spełnianie w całej pełni jego zadań wobec zachodniej części kraju i wesprzeć rozwój handlowy i ekonomiczny miasta Krakowa, nie narażając Banku na żadne straty. Petycyę tę przesłał Wydział krajowy pismem z dnia 31. maja 1892 r. Dyrekcyi Banku krajowego z wezwaniem, by w porozumieniu z Radą Nadzorczą Banku przedłożyła w tym przedmiocie swe wnioski. W dniu 8. września 1892 r. wniosła też do Wydziału krajowego w tej sprawie Rada powiatowa krakowska przedstawienie, w którem oświadczyła się przeciw utworzeniu Filii Banku krajowego w Krakowie, albowiem zdaniem Reprezentacyi powiatowej nie było wówczas warunków odpowiadających otwarciu tej filii, które nadto mogłoby narazić na szwank instytucyę tak pożyteczną jak krakowska „Powiatowa Kasa Oszczędności“. Przedstawienie to zakomunikował Wydział krajowy pismem z d. 18. października 1892 r. LW. 44022 Dyrekcyi Banku krajowego celem zbadania przed załatwieniem prośby i memoryału Rady miasta

Krakowa, o których powyżej była mowa. Sprawozdaniem z d. 2. listopada 1892 r. L. 11010 oznajmiła Dyrekcya Banku wywiązując się z powyższych poleceń, zgodnie z uchwałami Rady Nadzorczej Banku, iż Bank krajowy nie może przedstawić w sprawie tej dodatnich wniosków, jakkolwiek potrzebę otwarcia filii w Krakowie w zasadzie uznaje, a to przeważnie dlatego, iż Bank ani w swym funduszu zakładowym, ani w zapasie dopuszczalnych wkładek oszczędności nie posiadał wówczas dostatecznych środków do odpowiedniego udotowania filii w Krakowie. Równocześnie zastrzegł sobie Bank możność postawienia wniosków w tym przedmiocie w czasie, kiedy środki Banku na utworzenie filii samoistnej pozwolą. Podzielając wyrażone powyżej zapatrywanie Dyrekcyi i Rady Nadzorczej, Banku dał Wydział krajowy uchwałą z d. 16. grudnia 1892 r. LW. 53912 wyraz temu zapatrywaniu w piśmie do Prezydyum m. Krakowa wystósowanem w odpowiedzi na powyżej omówioną prośbę, a uznając utworzenie filii w Krakowie za wskazane zarówno w interesie m. Krakowa jak i dalszego prawidłowego rozwoju Banku krajowego, uważał Wydział krajowy sprawę utworzenia filii w Krakowie za jeden z motywów wniosku przedłożonego Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z d. 21. Marca 1893 r. LW. 53844/92. w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju za wkładki oszczędności lokowane w Banku krajowym do wysokości 2,000.000 zł. Skoro tedy w skutek uchwały Wysokiego Sejmu w tej sprawie powziętej na posiedzeniu z d. 17. maja 1893 r. Bank znalazł się w posiadaniu znacznych zasobów pieniężnych, przystąpiła Rada Nadzorcza Banku na wniosek Dyrekcyi uchwałą z dnia 20. marca 1894 r. do zrealizowania myśli otwarcia filii w Krakowie i wnioski swe w sprawie tej przedłożyła Wydziałowi krajowemu, celem zatwierdzenia ich po myśli postanowień §§. 112 (ustęp 10) i 113 statutu Banku krajowego. Uchwałą z d. 26. kwietnia 1894 r. LW. 20727 postanowił Wydział krajowy, stwierdziwszy, iż Dyrekcya Banku przeprowadziła poprzód rokowania z głównie interesowanemi w sprawie tej instytucyami, a mianowicie z „Krakowską powiatową Kasą Oszczędności" i osiągnęła z niemi zupełne porozumienie, utworzyć filię Banku krajowego w Krakowie, oznaczając termin jej wejścia w życie na dzień 1. stycznia 1895 i określając, iż zakres jej działania ma obejmować następujące czynności:

1. Knpno i sprzedaż emisyi bankowych i obligacyi krajowych.
2. Eskont wylosowanych własnych listów i obligacyi oraz kuponów od tychże.
3. Udzielanie zaliczek na papiery wartościowe po myśli §. 3. lit. D. d. statutu Banku.
4. Eskont weksli i warrantów.
5. Przyjmowanie pieniędzy na: książeczki wkładkowe, asygnaty kasowe i w rachunku bieżącym oraz przekazowym.
6. Przyjmowanie depozytów zachowawczych.
7. Przyjmowanie podań o pożyczki hipoteczne, komunalne i kolejowe i opiniowanie tychże dla Dyrekcyi.
8. Wypłata pożyczek hipotecznych, komunalnych i kolejowych oraz inkasso rat.
9. Wykonywanie zleceń i komisów Banku krajowego a za przyzwoleniem Dyrekcyi i innych także komitentów.

O ustanowieniu komitetu cenzorów dla działu wekslowego Filii Krakowskiej zdaliśmy już sprawę powyżej.

Od daty ostatniego sprawozdania naszego o Banku krajowym spełniało na mocy uchwał Wydziału krajowego, powziętych w myśl postanowienia §. 112 ustęp 10 statutu Banku, pięćdziesiąt pięć instytucyi finansowych, rozrzuconych po całym kraju, funkcye organów pomocniczych i wykonawczych Banku krajowego. Szczegółowy obraz czynności załatwionych w r. 1893 przez te zastępstwa Banku krajowego, przedstawiony jest w dołączonem do sprawozdania Rady Nadzorczej Banku zamknięciu rachunkowem (str. 17 i 18). Tutaj nadmienić należy, że do wykazanych tam zastępstw przybyły w ciągu roku 1894: 1) „Towarzystwo Zaliczkowe" w Lisku, któremu Wydział krajowy poruczył uchwałą z d. 29. stycznia 1894 r. LW. 4008 zastępstwo Banku na powiat Liski; 2) „Powiatowa Kasa Oszczędności" w Brodach, której Wydział krajowy uchwałą z d. 27. lutego 1894 r. LW.

8968 zastępstwo Banku na powiat brodzki poruczył; 3) „Powiatowa Kasa Oszczędności“ w Kałuszu, której Wydział krajowy poruczył zastępstwo Banku na powiat kałuski, uchwałą z d. 8. czerwca 1894 r. LW. 28475 i wreszcie: 4) „Towarzystwo Zaliczkowe w Czortkowie“, któremu zastępstwo Banku na powiat czortkowski poruczone zostało uchwałą Wydziału krajowego z d. 8. czerwca 1894 r. LW. 28476.

Przedkładając w załączeniu ·/2 w myśl §. 100 Statutu Banku sprawozdanie Rady Nadzorczej za r. 1893 wraz z bilansem i zamknięciem rachunków Banku krajowego za czas od 1. Stycznia do 31. grudnia 1893. r. zawierające nadto daty z dziesięciolecia istnienia Banku, świadczące chlubnie o ciągłym rozwoju tej instytucyi, Wydział krajowy wnosi:

·/2 Al. 2. Odpis sprawozdania Rady nadzorczej Banku Alega LW. 41636 94 i bilans B. kr za r. 1894.

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

2) Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1893. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejewicz *m. p.*

Odpis

pisma LW. 64421/94 do JE. Filipa Zaleskiego prezesa »Koła polskiego« w Wiedniu.

Pismem z dnia 21. listopada 1893 r. LW. 58.642, zwrócił się był podpisany Wydział krajowy do Prezydyum Koła polskiego z prośbą o łaskawe przychylne poparcie u c. k. Rządu sprawy przedłożenia do konstytucyjnego traktowania projektu ustawy, przyznającej obligacyom kolejowym Banku krajowego charakter walorów pupilarnych i kaucyjnych, tudzież uwolnienia od opłat, stempli należytości i podatków, w granicach jakie Wys. Sejm zakreslił w tym względzie uchwałą swą z d. 17. maja 1893 r.

Po powyższem przedstawieniu nie poruszał Wydział krajowy sprawy tej ponownie, w toku bowiem konferencyi z c. k. Rządem w sprawach popierania budowy kolei lokalnych nabrał przekonania, że c. k. Rząd zamierza w przygotowywanym projekcie nowej ustawy państwowej o popieraniu kolei lokalnych zamieścić także postanowienia, normujące ogólne warunki od których zależnem bądzie w przyszłości przyznanie już nie w drodze ustawy, ale w drodze rozporządzenia ministeryalnego obligom pożyczek wydawanych w celu dostarczenia funduszów na popieranie budowy kolei lokalnych charakteru walorów pupilarnych i koncesyjnych, tudzież uwolnień od stempli, opłat i należytości skarbowych oraz podatków, a nadto żywił nadzieję, do której wobec faktu, iż cała akcya utworzenia w Banku krajowym oddziału dla pożyczek kolejowych przeprowadzona była w ścisłem porozumieniu z c. k. Rządem, warunki te będą w ten sposób ustanowione, że obligacye kolejowe galicyjskiego Banku krajowego będą mogły natychmiast po wejściu w życie ustawy projektowanej uzyskać tak dla korzystnej emissyi tych papierów pożądane uwolnienia od opłat, stempli, i podatków w rozmiarach jakie wskazała uchwała W. Sejmu wyżej powołana, tudzież uzyskać charakter walorów pupilarnych i kaucyjnych.

Otrzymawszy projekt wspomnianej ustawy poddał go więc Wydział krajowy dokładnemu rozbiorowi i roztrząsnął przytem skrupulatnie te postanowienia projektu, które normują warunki przyznania obligom pożyczek kolejowych emitowanych przez instytucye opatrzone gwarancyą kraju (Banki krajowe) w celu dostarczenia środków pieniężnych na nowe koleje lokalne lub inwestycye na już istniejących kolejach lokalnych" charakteru walorów pupilarnych i kaucyjnych, tudzież uwolnień stemplowych i podatkowych.

Wynikiem rozbioru tych postanowień jest, że obligi kolejowe galicyjskiego Banku krajowego nie mogły na podstawie projektowanej ustawy uzyskać przyznania im charakteru walorów kaucyjnych i pupilarnych w drodze administracyjnej lecz jedynie w drodze specyalnej ustawy, tudzież że — co najmniej — ulegać może wątpliwości, czy mogłyby one w myśl postanowienia pomienionego projektu uzyskać te uwolnienienia stemplowe, należytościowe i podatkowe, których się domagał dla nich Wys. Sejm w swej uchwale z dnia 17. maja 1893 r.

Wyniku na pierwszem miejscu wspomianego dowodzi z jednej strony brzmienie §. 56 statutu Banku krajowego, a z drugiej brzmienie alinei b) str. VIII projektu ustawy państwowej o popieraniu kolei lokalnych. §. 56. statutu Banku krajowego stanowi zgodnie z postanowieniami krajowej ustawy o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych, że Bank krajowy udziela pożyczek w obligacyach kolejowych:

a) Państwu i krajowi za skryptami dłużnymi, celem uzyskania funduszów potrzebnych dla kolei przez nie wybudować i prowadzić się mających jakoteż celem wpłaty akcyi pierwszeństwa i zakładowych towarzystw akcyjnych założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.

W ostatnim wypadku można zastrzedz ewentualne złożenie (zastawienie) dotyczących w zupełności wpłaconych akcyi lub obligacyi pierwszeństwa tych towarzystw".

Udzielanie pożyczek jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyi kolejowych udzielonych tytułem pożyczki znajdują pokrycie w annuitetach przez Państwo lnb kraj poręczonych."

b) Prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych za skryptami dłużnymi na hipotece dotyczących linii kolejowych, w księdze kolejowej zapisanymi, ewentualnie za złożeniem (zastawieniem obligacyi pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych, a to w każdym razie tylko do wysokości owej sumy, której oprocentowanie i amortyzacya planu umorzenia przewidziana, to zapewnione gwarancyą Państwa kraju lub też w inny sposób."

Otóż wobec tego postanowienia jasną jest rzeczą, że Bank krajowy udzielać będzie pożyczek kolejowych krajowi, za skryptem dłużnym na objęcie odpowiedniej ilości akcyi pierwszeństwa lub zakładowych przedsiębiorstw kolejowych, i że te pożyczki będą miały w takim razie jedyne pokrycie w pretensyi do kraju, nie będą zaś miały dla swego pokrycia jak tego wymaga al. b) Art. VIII projektu ustawy państwowej ani poręki Państwa, ani prawa zastawu na nieruchomości zapisanego w kolejowej księdze gruntowej.

Opierając się więc na tem postanowieniu al. 6. Art. VIII., które tylko gwarancyę Państwa lub hipoteczne zabezpieczenie za dostateczne uznaje, a wierzytelność do kraju pomija, będzie musiał c. k. Rząd odmówić przyznania galicyjzkim obligacyom kolejowym Banku krajowego charakteru walorów pupilarnych w drodze administracyjnej jeśli projekt ustawy będzie bez zmiany przyjęty, obligi te bowiem nie zawsze w myśl powołanego paragrafu statutu Banku będą odpowiadały warunkom, jakie projekt ustawy ustanawia. Dla przyznania więc obligom wspomnianym charakteru walorów pupilarnych i kaucyjnych pozostawałaby więc w takim razie jedynie droga otwarta w postanowieniu końcowem Art. VIII. projektu ustawy, to jest wydanie specyalnej ustawy charakter ten nadającej.

Z drugiej strony brzmienie ustępu pierwszego Art. VII. projektu ustawy budzi tenże silne i uzasadnione wątpliwoćci, czyli uwolnienia stemplowe, jakie projekt zapewnia obligacyom pożyczek emitowanym w celu poparcia budowy kolei lokalnych przez Banki krajowe będą odpowiadały żądaniu wyrażonemu przez W. Sejm w uchwale z d. 17. maja 1893 r. Uchwałą tą domagał się Sejm przyznania kolejowym obligacyom Banku krajowego „jak najdalej idących ulg podatkowych, stemplowych i należytościowych a co najmniej takich, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z d. 15. czerwca 1890 r. Nr. 121 dz. u. p. przyznane zostały". Wspomniana ustawa dla pożyczki styryjskiej przyznała jej obligacyom uwolnienie od stempla i opłat (die Stempel- und Gebührenfreiheit), dalej uwolnienie odsetek tych obligów od podatku dochodowego (Einkommensteuer) i wszelkiego podatku któryby w jego miejsce miał być ustanowionym, wreszcie uwolnienie na lat 30 od chwili emisyi od opłaty kuponowych należytości stemplowych. To są więc uwolnienia, których co najmniej w myśl powołanej uchwały sejmowej winien się Wydział krajowy dla obligów kolejowych Banku krajowego domagać, tyczasem Art. VII. projektu nowej ustawy, powiada jedynie, że obligom tym „może być" w razie zajścia warunków w tym artykule wyszczególnionych „przyznana wolność od opłat"

(kann die Gebührenfreiheit zugestanden werden). Zważywszy, że w artykułach poprzednich projekt ustawy, wyraźnie odróżnia stempel od opłaty (Stempel-Freiheit und Gebühren-Freiheit) a mianowicie w art. IV., V. i VI., tu zaś w Art. VII. używa tylko słowa „Gebührenfreiheit", zrodzić się musi wątpliwość, czy odróżnienie to nie jest rozmyślnem i czy w następstwie nie pociągnie za sobą ograniczenie ulg, które mają być przyznane tylko do opłat należytościowych tak, że nie obejmie stempli, a zwłaszcza opłaty stemplowej od kuponów. Nadto zdaje się nie ulegać wątpliwości, że uwolnienie z jakiego mogłyby w myśl Art. VII. projektu korzystać obligi kolejowe Banku krajowego, nie obejmowałoby wcale uwolnienia od podatku dochodowego (Einkommensteuer), którego się W. Sejm domagał w swej uchwale, a którego to uwolnienia nie może obejmować pojęcie przyznania wolności od opłat należytości (Gebühren-Freiheit), przedmiotem bowiem tego uwolnienia nie byłaby „opłata" (Gebühr) ale „podatek" (Steuer).

Wszystko powyżej przytoczone wskazuje, że w razie przyjścia do skutku ustawy projektowanej, mogłyby obligi kolejowe Banku krajowego uzyskać na jej podstawie znacznie szczuplejsze ulgi, niż te które Sejm w swej uchwale za słuszne uznał, a w zamian za to musiałby jeszcze Bank krajowy w myśl postanowień Art. VII. projektu poddać się uciążliwej kontroli państwa, której w myśl swych statutów przez Rząd zatwierdzonych w dziale kolejowym dotąd podlegać nie był obowiązanym, całą bowiem kontrolę nad tym działem ma w myśl statutu oddaną Wydział krajowy.

Zwróciwszy uwagę Waszej Ekscelencyi na powyższe okoliczności, Wydział krajowy nie przesądzając opinii Waszej Ekscelencyi w sprawie, czy należałoby dążyć do zmiany odpowiedniej projektu rządowego ustawy o popieraniu kolei lokalnych, wyraża przekonanie, że byłoby może łatwiejszem do uzyskania i przeprowadzenia przedłożenie przez c. k. Rząd jak najrychlej specyalnej ustawy, którąby obligom kolejowym Banku krajowego przyznano charakter walorów kaucyjnych i pupilarnych tudzież uwolnienia stemplowe, należytościowe i podatkowe w tych granicach, jakich przyznano je obligom styryjskiej krajowej pożyczki.

W przekonaniu, że Wasza Ekscelencya w ocenieniu doniosłości sprawy rychłego przyznania kolejowym obligom Banku krajowego dla całej akcyi kraju na polu popierania budowy kolei lokalnych w Galicyi, tudzież w uwzględnieniu rozwiniętych powyżej zapatrywań Wydziału krajowego, zechce się tą sprawą gorąco zająć, upraszamy Waszą Ekscelencyę, ażeby sprawę powyższą pod obrady „Koła" poddać zechciał i użył swego wpływu w tym kierunku, by skłonić c. k. Rząd do jak najrychlejszego przedłożenia do konstytucyjnego traktowania projektu specyalnej ustawy, przyznającej galicyjskim obligom kolejowym Banku krajowego te ulgi stemplowe, należytościowe i podatkowe, jakie przyznane zostały obligacyom styryjskiej pożyczki krajowej ustawą z d. 15. czerwca 1890 r. dz. u. p. Nr. 121, a do których to ulg obligi Banku krajowego, jako równą pewność i bezpieczeństwo dające,, — za pokrycie bowiem zobowiązań z nich płynących odpowiada nie tylko specyalny fundusz rezerwowy ale wszelkie aktywa Banku krajowego a nadto kraj całym swym majątkiem w myśl uchwały gwarancyjnej, zatwierdzonej Najw. postanowieniem z d. 18. września 1893 — a dalej równie doniosły cel użyteczności publicznej — popieranie kolei lokalnych mające, mają w pełni to samo uprawnienie co obligi pożyczki styryjskiej.

Racz Ekscelencyo przyjąć wyrazy naszego wysokiego poważania.

We Lwowie dnia 22. listopada 1894.

L. 12.149/94.

Odpis

sprawozdania Rady nadzorczej Banku krajowego do Wydziału krajowego.

Wysoki Wydziale krajowy!

W myśl §. 61. statutu Banku, mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu dziesiąte z rzędu zamknięcie rachunkowe i Bilans z dnia 31. grudnia 1893 wraz ze sprawozdaniem Dyrekcyi i Rady nadzorczej Banku.

Bilansem Banku krajowego za rok 1893 będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania, zamykamy pierwszy dziesięcioletni okres czynności, — a jeżeli co roku dotąd mogliśmy konstatować i cyframi wykazywać stopniowy i coraz znaczniejszy rozwój interesów oraz działalności w Banku, to rezultaty osiągnięte w roku ubiegłym, przeszły wszystkie poprzednie; — dziesięcioletnie zaś zestawienie główniejszych tylko pozycyj — które podajemy poniżej — stwierdza niewątpliwie, że takiego rozwoju i tak pomyślnych rezultatów, nie oczekiwał i nie wróżył Bankowi krajowemu nikt przed dziesięciu laty, w chwili założenia z woli Wysokiego Sejmu tej instytucyi krajowej, pod laską nieodżałowanej pamięci Marszałka Dra Mikołaja Zyblikiewicza.

Coraz znaczniejszym jest przyrost agend i działów, które Zarząd Banku przezornie i roztropnie, a coraz liczniej wprowadza, rozszerzając finansowo zdrowy wpływ swój na powstające oraz rozwijające się w kraju zakłady i przedsiębiorstwa, udzielając każdemu niemal wskazówek, rady i przystępnego kredytu.

Po dziesięciu latach istnienia, majątek własny Banku zdwojony został. Uposażony przy założeniu kwotą zł. 1,000.000 z funduszu krajowego, doszedł, łącznie z rezerwami, w dniu 31. grudnia 1893 do zł. 2,009.166·79.

W poprzednich sprawozdaniach Rady nadzorczej, mianowicie zaś w sprawozdaniu za rok 1892 wyszczególniono ważniejsze z nowo przez Dyrekcyę Banku podjętych czynności. Rezultata roku 1893 nie pozostały też w tyle, — i tak:

Wybitny udział wziął Bank krajowy w syndykacie konwersyi długu indemnizacyjnego; skonwertował sam kwotę zł. 9,913.100, a subskrypcya w Banku na nieumieszczone sztuki wyniosła zł. 5,715.650.

W syndykacie konwersyi $4^1/_2$ na 4 procentowe listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego, skonwertował Bank zł. 2,728.600.

Obydwa te syndykaty, w bardzo krótkim przeciągu czasu — po dokonaniu swych czynności — rozwiązane zostały, a zysk Banku krajowego mieści się w prowizyach roku ubiegłego.

Zarząd Banku zakupił w roku 1893 na rachunek zawiązanej ku temu swojem staraniem Spółki, znaczne dobra ziemskie Zbaraż o obszarze 11.220 morgów. Z przeprowa-

dzenia pierwszego w tym rodzaju interesu, wywiązała się Dyrekcya ku zupełnemu zadowoleniu wszystkich, albowiem w przeciągu roku całość tych dóbr między dwunastu nowonabywców rozdzieloną została, kilkaset morgów rozparcelowano między włościan i Spółka w r. b. rozwiązaną zostaje. Zysk cyfrowy, wynikający z tego dla Banku, znajdzie swój wyraz w rachunkach roku 1894; — zysk zaś moralny, czyli zasługę Dyrekcyi Banku, poczytuje sobie Rada nadzorcza za obowiązek tu zanotować.

W roku 1893 nie omieszkała Dyrekcya Banku, przy zdarzających się sposobnościach, ułatwiać czynności parcelacyjne; miało to miejsce w pięciu powiatach i gminach.

Udział Banku polegał na udzielaniu kredytu nabywającym i na konwertowaniu długów ciążących u sprzedających ziemię.

Celem dalszego popierania przemysłu w kraju, przystąpił Bank w r. z. z udziałem do Towarzystwa tkackiego „Prządka" w Krośnie i postanowił przystąpić do „Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie" po wypełnieniu przez Zarząd Związku, wskazanych mu zmian i kauteli.

Udziały Banku krajowego w przedsiębiorstwach krajowych — uwidoczniany odtąd przez Dyrekcyę w osobnej rubryce bilansu — wynoszą obecnie t. j. z końcem roku 1893 zł. 125.500.

Bank, jak wiadomo, administruje funduszami pożyczkowymi krajowymi: przemysłowym i Kółek rolniczych. Do tychże przybył jeszcze fundusz dla przemysłu rolniczego przyjęty w r. 1893 od Wydziału krajowego w sumie zł. 139.367·84.

Utworzony uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. maja 1893 Oddział kolejowy przy Banku krajowym, emitować mający obligacye kolejowe na pożyczki dla państwa, kraju i przedsiębiorstw prywatnych, celem budowania kolei, — nie mógł dotąd wejść w życie i oczekuje na odnośne uchwały Rady państwa, oraz postanowienia organizacyjne władz krajowych.

Z przedsięwziętych w latach poprzednich przez Zarząd Banku czynności ważniejszego dla kraju ekonomicznego znaczenia, a nie ściśle bankowych lub emisyjnych, doznały w r. 1893 dalszej pomocy i rozwoju: Fabryka wagonów Lipińskiego w Sanoku; — zaliczkowanie towarów złożonych w magazynach kolejowych i będących w transporcie; udzielanie poręki dla kredytów podatku spożywczego, od spirytusu, piwa, cukru i nafty.

W roku 1893 obrót ogólny operacyj bankowych doszedł do zł. 417,438.906·73 i był większym od obrotu w roku 1892 o zł. 94,717.915·89; obrót kasowy wyniósł zł, 105,368.538·24, i zwiększył się od roku o zł. 14,921.724·79. Zysk netto osiągnięty w r. 1893 zł. 211.046·52 1/2 jest wyższym od uzyskanego w roku poprzednim o zł. 83.584·59 1/2. Zaznaczyć należy, iż zysk ten jest wyjątkowym, że ze zwykłych, aczkolwiek doniośle rosnących obrotów. nie byłby doszedł do tej wysokości, że przyczynił się do tego udział Banku w obydwóch syndykatach konwersyjnych, o których wyżej wspomniano.

Przystępujemy teraz do rozbioru pojedyńczych działów:

Oddział hipoteczny Banku krajowego w żadnym dotąd roku niemiał tyle czynności co w roku 1893. W tymże przystąpiono do emisyi 4% listów zastawnych, zaprzestając z końcem roku wydawania promes na pożyczki w 4 1/2 procentowych listach zastawnych, tak że już tylko dawniejsze zobowiązania Banku, w pierwotnych listach zastawnych są realizowane.

Wśród ubiegłego roku, otrzymała Dyrekcya Banku o pożyczki hipoteczne —

podań	1.513	o zł.	13,678.100
co z pozostałemi z r. 1892	207	„	1,668.250
przedstawiało materyał podań	1.720	o zł.	15,346.350
Z tego: — załatwiono odmownie podań	303	na zł.	3,882.150
wydawano nowych promes	1.155	„ „	8,866.300
pozostało do badania	262	„ „	2,597.900

W ciągu roku 1893 wypłacił Bank pożyczek:

63 na większą własność w kwocie	. . . .	zł. 2,495.600
215 „ miejskie realności „	. . . .	„ 3,151.550
664 „ własność mniejszą „	. . . .	„ 557.850
942 pożyczek razem w kwocie zł.	. . . .	zł. 6,205.000

z których co do kategoryi listów zastawnych wypada:

58 pożyczek w 4% listach zastawnych na zł.	. . . .	„ 1,246.450
884 „ w $4^1/_2$% „ „ „	. . . .	„ 4,958.550

Tak wysokiej sumy, nie przyszło Zarządowi Banku w żadnym z dziesięciu lat poprzednich wypłacić.

Ogólna ilość i suma wydanych przez Bank krajowy pożyczek hipotecznych, wynosi do końca r. 1893.

Na dobra ziemskie	423	w sumie	zł 13,754.000
„ realności miejskie	1.526	„	„ 16,153.650
„ mniejszą własność	2.893	„	„ 2,506.500
Razem pożyczek	4.842	„	„ 32,415.050

z których pozostaje niespłaconych 4516 pożyczek na sumę zł. 27,110.262·68.

Listów zastawnych Banku krajowego pozostawało w obiegu dnia 31. grundnia 1893 za zł. 27,099.600.

Wypłacalność rat hipotecznych była zadowalniającą. — Wszystkie zaległości z lat ostatnich wynosiły razem zł. 88.681·94 w czem część wypadająca na spłatę kapitału zł. 34.435·88 czyli $^{12}/_{100}$ procent kapitału bieżącego.

Z końcem roku ubiegłego, notowane były listy zastawne Banku krajowego: 4-procentowe po 97·25 do 97·75 — zaś $4^1/_2$ procentowe po $100^1/_2$ do 101.

Zysk w Oddziale hipotecznym wyniósł w roku 1893 zł. 71.461·37 był więc większym od zysku w r. 1892 o zł. 12.685·52.

Fundusz specyalny rezerwy hipotecznej wzrósł o zł. 57.571·80 i doszedł do sumy zł. 223.939·64.

Oddział komunalny doznał w r. 1893 małej zwyżki obrotu. — Udzielono nowych pożyczek powiatom i gminom 34 w obligacyach komunalnych na zł. 569.900.

Wszystkich pożyczek komunalnych wydano dotąd;

powiatom	. . . .	zł. 1,155.000
gminom miejskim	. . . .	„ 2,590.900
„ wiejskim	. . . .	„ 366.700
		Razem zł. 4,112.600

Raty należne Bankowi, wpływały z nieznacznemi tylko zwłokami, a cała zaległość 31. grudnia 1893 roku wynosiła zł. 10.274·38 na zł. 4,112.600 udzielonych pożyczek. Zaległości rozdzielały się na: 6 rat w kwocie zł. 1.121·74 z r. 1892 i 42 rat z r. 1893 w sumie 9.152·64 zł.

Obligacyj komunalnych pozostawało w obiegu — już tylko z emisyi II. na sumę zł. 2,583.400. — Notowane były wśród roku po $102^1/_4$ do $102^1/_2$.

Zysk w oddziale komunalnym, wynosił w roku 1893 zł. 30.353·11 to jest o zł. 10.669·39 więcej niż w roku poprzednim, co przeważnie korzystnemu wycofaniu reszty obligacyi emisyi I. przypisać należy.

Rezerwa komunalna zwiększona wśród roku zeszłego o zł. 22.529·40 wynosi zł. 154.384·52. — Rezerwa osobna będąca własnością dłużników komunalnych Banku stanowi kwotę zł. 24.699.

Rada Nadzorcza, uwzględniając ogólną zniżkę stopy procentowej, wyraziła życzenie, by Dyrekcya Banku wzięła pod rozwagę potrzebę zniżenia stopy pożyczek komunalnych i wybrała chwilę, w której do emisyi obligacyj o niższej stopie procentowej będzie można przystąpić.

Oddział bankowy, w którym się naturalnie koncentruje rezultat finansowy czynności wszystkich działów, został co do znacznego rozwoju swego w roku ubiegłym określony na wstępie tego sprawozdania, gdyśmy przytoczyli cyfry obrotu ogólnego i kasowego. — Rozpatrzmy czynności ścislej bankowe. — Własnej emisyi listów zastawnych i obligacyj komunalnych, sprzedano w roku 1893 za zł. 5,417.900 z zarobkiem zł. 42.759·82½ wyższym niż był z tego samego źródła w r. 1892 o zł. 14.419·71.

Weksli i warantów podano 21.487 na zł. 15,302.915·57 z tychże nięprzyjęto 2124 na złr. 1,427.670·95. Zeskontowano w r. 1893: — 19.363 na złr. 13,875.244·62. Podano do eskontu weksli więcej niż w roku 1892 sztuk 4875 na zł. 2,553.775·51 a zeskontowano więcej 3.506 na zł. 363.139·58.

Stan portfelu weksli i warrantów z dniem 31. grudnia 1893 wynosił zł. 4,474.771·64 więcej niż rok przedtem o zł. 819.885·46.

Reeskontowano razem zł. 719.764·92 mniej niż w roku 1892 o zł, 1,226.760·81, Stan reeskontu z końcem grudnia 1893 wynosił tylko zł. 9.272·99. — Odpisano weksli wątpliwych w roku 1893 na zł. 13.525 a to z zysków i z osobnej rezerwy; reszta zaprotestowanych i zaskarzonych weksli w kwocie 46.232·62 zł. znajduje należyte pokrycie w odpowiednich zabezpieczeniach a znaczna ich część już w pierwszym kwartale r. 1894 wykupioną została.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. maja 1893 dział wkładkowy rozszerzony został do zł. 2,000.000 i na tę sumę przyznaną jest gwarancya kraju.

Dnia 31. grudnia 1893 wynosiły wkładki oszczędności zł. 1,207.383·17.

Wszystkie kapitały obce powierzone Bankowi na lokacye w wkładkach oszczędności, rachunkach bieżących i asygnatach kasowych doszły do sumy zł. 6,307.988·61 i były zwiększone w porównaniu ze stanem z dnia 31. grudnia 1892 o zł. 1,932.007·32.

Wartość depozytów osób trzecich przedstawia się w sumie zł. 8,989.781·52 powiększona o zł. 1,251.516.

Wydział krajowy miał do żądania od Banku z końcem roku 1893 zł. 1,860.281·50, więcej niż rok przedtem o zł. 1,199.323·50.

Dłużnicy w rachunkach bieżących winni zł. 1,337.023·42.

Rachunki i zaliczki pokryte efektami zł. 574.830·43.

Zaliczki na towarach będących w ruchu kolejowym, doszły do zł. 123.590 w dniu końcowym roku, a stan ten zwiększył się o zl. 87.068, pomimo braku zboża.

Koszta handlowe wzrosły o zł. 7.978·54 z powodu częściowego podwyższenia płac, a znacznego powiększenia czynności, o czem — jako o konieczności na rok przeszły i bieżący — wspomnieliśmy w sprawozdaniu naszem za rok 1892.

Podatków opłacono więcej o zł. 11.684·64.

Stopa procentowa niezmiennie od r. z. była utrzymaną.

Zysk z oddziału bankowego doszedł do zł. 279.037·75; zwiększył się w roku 1893 w porównaniu do r. 1892 o zł. 79.894·01, a to przeważnie w rubrykach prowizyj i komisowego.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze korzystały w roku 1893 jak i w poprzednich latach, z kredytów przysługujących im na podstawie §§. 73. i 95. statutu Banku.

Zeskontowane ich weksle wynosiły kwotę zł. 1,953.694·13, z której to kwoty pozostawało w portfelu Banku 31. grudnia 1893 zł. 549.287·75.

Zastępstw Banku było z końcem roku 1893 razem 55. Działalność ich nie przestaje być zawsze bardzo pożyteczną, a rozwój tejże wzrasta z każdym rokiem.

Obrót kasowy w Zastępstwach na rzecz Banku, doszedł w ostatnim roku do zł. 18,212.055·44½, a wzrósł w porównaniu z rokiem 1892 o zł. 2,196.080·14½.

Szczegółowy obraz czynności Zastępstw, daje załącznik osobny Dyrekcyi przy zamknięciach rachunkowych. W roku 1893 kilkanaście zastępstw wzięło udział w obydwóch konwersyach krajowych do których Bank należał.

Czysty zysk wynikający z czynności we wszystkich działach Banku krajowego, wykazany zamknięciami rachunkowemi za rok 1893 doszedł do zł. 211.046·52½.

Zysk ten jest większy od uzyskanego w roku 1892 o zł. 83.584·59½ a jest najwyższym z dotąd od założenia Banku osiągniętych.

Podług postanowienia §. 101. statutu bankowego, zysk ten rozdzielony został między majątek zakładowy i rezerwy Banku, mianowicie:

40% do kapitału zakładowego	zł	84.418·61
30% do funduszu rezerwowego	„	63.313·96
20% do rezerwy hipotecznej	„	42.209·30½
10% do „ komunalnej	„	21.104·65
Razem .	zł.	211.046·52½

Zanotować wreszcie winniśmy, iż po rozpoczętych jeszcze w roku 1892 badaniach o potrzebie rozszerzenia działalności Banku w zachodniej Galicyi, po nabyciu przekonania, że Zastępstwa nie mogą takiemu zadaniu zadość uczynić — nie uszczuplając własnego zakresu działania — uchwaliła Rada Nadzorcza wniosek do Wydziału krajowego, o utworzenie Filii Banku krajowego w Krakowie od 1. stycznia 1895.

Nie należy nam i nie możemy zamknąć tego dziesiątego sprawozdania o czynnościach Banku, bez treściwego chociaż poglądu wstecz, na wynikłości dziesięciu lat ubiegłych.

Podajemy więc Przegląd obrotów w Banku krajowym przez lat dziesięć od założenia 1884—1893 (str. 10), a uzupełniamy go niektóremi jeszcze wybitniejszemi cyframi, na wzmiankę zasługującemi. I tak: Oprócz papierów własnej emisyi w sumie powyższej sfinansował Bank w okresie od roku 1884 do 1893 drogą konwersyi, subskrypcyi lub dewinkulacyi, sumę zł. 33,468.550 w pożyczkach krajowych, obligacyach propinacyjnych i listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, czyli razem z własnemi zł 69,996.200, co jako dowód siły emisyjnej, daje miarę zaufania pozyskanego przez Bank, w krótkim stosunkowo czasie.

Po za pożyczkami w listach własnych, w obligacyach komunalnych i eskontem weksli, udzielił Bank klientom swoim pożyczek na zastaw papierów i w rachunkach bieżących zł. 10,869.081 i 65½ ct przez lat dziesięć.

Poręką od kredytu podatkowego dla nafty, spirytusu, piwa i cukru, dopomógł Bank producentom w 103 wypadkach na sumę zł. 2,648.000.

Stowarzyszeniom zarobkowym i gospodarczym udzielono w kredycie specyalnym pokrytym wekslami w tem dziesięcioleciu zł. 15,704.603·36 oraz na skrypta zł. 225.500. Suma zaś osobno pod zwykłą cenzurą eskontowanych stowarzyszeniom weksli doszła w tymże czasie do zł. 10,000.000.

Na towary złożone do magazynów kolejowych i w przesyłkach będące, wydano zaliczek, tylko przez ostatnich lat dwa zł. 224.729.

Warrantów wystawionych przez Zarządy krajowych składów publicznych, zeskontowano przez lat trzy od ich wprowadzenia za zł. 109.824. (Wiadomo jakie utrudnienia w obrocie tym papierem, ustanowiła odnośna ustawa państwowa).

Niektórym powiatom i gminom udzielił Bank pożyczek w gotówce, nie w obligacyach na sumę zł. 249.500.

Czem się stał i czem, w coraz większym rozwoju swoim, jest Bank dla Wydziału krajowego, za długo korzyści wyliczać a zbytecznie ich dowodzić. Stała fruktyfikacya gotówki, udzielanie zaliczek, finansowanie pożyczek, zakupno i sprzedaż wszelkich efektów, zawiadywanie specyalnymi funduszami, poręka w interesie solnym i inne tym podobne czynności oraz usługi przez Bank oddawane, bardzo liczne i doniosłe przyniosły funduszowi krajowemu korzyści.

Nie było też przez ostatnich lat dziesięć, żadnej w kraju podniesionej sprawy wybitniejszego ekonomicznego znaczenia, w którejby Bank nie brał udziału.

Likwidacya c. k. galicyjskiego Zakładu kredytowego włościańskiego, doznała prawie najpierwszej pomocy ze strony Banku krajowego, którego Dyrektor należy do komitetu. Tu, objęto pozycyj 34.737 na zł. 6,168.014·91 a do końca roku 1893 zlikwidowano 29.171 rachunków na zł. 5,498.314·40. Wypłacono wszystkie listy dłużne w sumie zł. 6,895.200 oraz wszystkie asygnaty kasowe i inne długi, w sumie zł. 2,634.224·45.

Bank krajowy objął wśród roku 1889 likwidacyę galic. Zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie, z obiegiem listów zastawnych na zł. 3,333.600 i ze znaczną kwotą złożoną na książeczki oszczędności wydawane przez ten Zakład. Z tego umorzono już listów zastawnych za zł. 2,333.600 i wypłacono wkładek oszczędności zł. 370.487·36. Przejęciem tej likwidacyi wielce Bank krajowy dopomógł Bankowi galic. dla handlu i przemysłu w Krakowe, ściśle z Zakładem kredytowym związanem, umożliwiając sanacyę tego Banku, przez najwybitniejsze osobistości w kraju przedsięwziętą.

O udziale Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych, mówiliśmy wyżej. Tu już tylko wspominamy instytucye jak: Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe, krajowe Towarzystwo tkackie w Krośnie „Prządka", Związek handlowy Kółek rolniczych, Cukrownia w Tłumaczu, Kolej Pałahicze-Tłumacz, krajowa fabryka wagonów w Sanoku, bo w tychże ma Bank akcye lub udziały, albo też dopomógł kredytem do ich powstania i rozwoju, zatrzymując sobie w każdej, głosy Banku w dalszym zarządzie.

Przez członków Zarządu, brał Bank i bierze udział we wszystkich finansowych interesach krajowych. Sprawa propinacyjna, konwersya indemnizacyi, oraz listów Towarzystwa kredytowego, regulacya waluty, budowa kolei drugiego rzędu, melioracye gruntowe, parcelacye i projektowane cukrownie, nie obeszły się i nie obchodzą bez współudziału Banku.

Cyfrowym rezultatem dotychczasowej działalności Banku krajowego, jest następujący stan majątku po dzień 31. grudnia 1893 roku.

Kapitał zakładowy	zł.	1,333.923·94
Fundusz rezerwowy	„	296.918·69
Rezerwa hipoteczna	„	223.939·64
Rezerwa komunalna	„	154.384·52
Razem .	zł.	2,009.166·79

czyli jak już wspomnieliśmy na wstępie: Dziesięciolecie Banku krajowego przyniosło zdwojenie majątku własnego.

Rada Nadzorcza Banku krajowego ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Wydział krajowy raczy przyjąć do wiadomości zamknięcia rachunkowe, bilans oraz sprawozdanie Rady i wyjednać u Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za rok 1893.

Lwów dnia 23. maja 1894.

Prezes Rady:
H. Bohdan m. p.

Sprawozdawca:
K. Scipio m. p.

Przegląd obrotów w Banku krajowym przez lat dziesięć
od założenia 1884—1893.

Rok	Obrót ogólny		Obrót kasowy		Pożyczki emisyjne			Eskont weksli			Zysk	
					Hipoteczne	Komunalne	Razem	Sztuk	Kwota			
1884	87,745.549	28	28,295.843	14	639.550	690.500	1,330.650	6.575	6,566.957	58	26.067	74
1885	129,874.903	32	37,551.513	64	2,399.300	201.400	2,600.700	8.146	7,162.015	80	28.673	61
1886	189,887.245	48	45.984.608	99	5,671.650	150.800	5,822.450	7.706	7,269.440	01	48.235	43
1887	209,540.464	18	52,719.789	41	5,408.100	208.700	5,616.800	7.024	6,580.829	12	17.694	94
1888	155,854.959	56	45,597.174	10	1,016.200	250.600	1,266.800	6.780	5,978.170	90	58.106	04
1889	202,384.226	72	54,996.591	79	1,468.400	19.600	1,488.000	8.387	7,541.101	21	77.093	07
1890	307,259.986	88	81,128.890	14	3,213.700	223.900	3,437.600	9.230	7,274.148	05	138.780	18
1891	293,361.397	98	74,519.247	93	2,858.350	648.600	3,506.950	10.669	8,618.614	47	101.650	49
1892	322,720.990	84	90,446.813	45	3,534.800	1,148.600	4,683.400	15.829	12,474.979	04	127.461	93
1893	417,438.906	73	105,368.538	24	6,205.000	569.900	6,774.900	19.317	13,845.429	62	211.046	52 1/2
Do wykazanych zysków doliczyć należy kwotę za własne oprocentowanie rezerw i wpisowę od dłużników:											174.356	83 1/2
Razem	2.316,068.630	97	616,609.010	83	32,415.050	4,112.600	36,527.650	99.663	83,311.685	80	1,009.166	79

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

1893.

LWÓW.
Z drukarni Pillera i Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

W r. 1893 zakończył Bank pierwsze dziesięciolecie swego istnienia, w którym to okresie zdwoił majątek własny, jeżeli do funduszu zakładowego doliczymy uzbierane w tym czasie rezerwy własne.

W roku 1893 osiągnął też Bank największe dotąd obroty i najwyższy zysk z tych obrotów wynikający.

Sprzedaż i kurs emisyi bankowych.

Zapas $4^1/_2$% listów zastawnych Banku i 5% obligacyj komunalnych

wynosił z końcem roku 1892	zł.	209.600·—
nowe emisye tych walorów wynosiły w r. 1893 . .	„	6,774.900·—
	zł.	6,984.500·—
gdy zaś zapas 4% i $4^1/_2$% listów zastawnych i 5% obligacyj komunalnych Banku wynosił 31. Grudnia 1893	„	1.566.600·—
przeto w ciągu roku 1893 umieszczono	zł.	5,417.900·—

Zysk na sprzedaży i kupnie efektów własnych wynosi w roku ubiegłym zł. 42.759 ct. $82^1/_2$.

Dnia 31. Grudnia 1893 notowały 4% listy zastawne Banku: $97^1/_4$—$97^3/_4$%; $4^1/_2$% listy: $100^1/_2$—101%, zaś 5% obligacye komunalne: $102^1/_4$—$102^1/_2$%.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj komunalnych odbywała się, jak w latach ubiegłych w kasie głównej Banku, a oprócz tego w jego Zastępstwach w Drohobyczu, Kołomyi, Krakowie, Nowym Sączu, Podhajcach, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Stanisławowie, Stryju i Tarnopolu, jakoteż we Wiedniu w c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych, Union-Banku i w Towarzystwie akcyjnem „Merkur“, w Beneszowie, Bernie, Budziejowicach, Igławie, Pilznie czeskiem i Pradze w „Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu“, a w Tryeście w filii Union-Banku.

Konwersya gal. obligacyj indemnizacyjnych.

Rozpoczęte w r. 1892 czynności około przeprowadzenia konwersyi gal. obligacyj indemnizacyjnych zostały w r. 1893 przeprowadzone. Bank wziął wybitny udział w utworzonym syndykacie celem konwersyi resztującego długu indemnizacyjnego zapomocą sfinansowania 4% koronowych obligacyj pożyczki

krajowej z r. 1893 w sumie 29.425.000 zł. Na poczet tej sumy skonwertował Bank kwotę 9,913.100 zł., a subskrypcya w Banku na nieumieszczone w drodze konwersyi sztuki wyniosła kwotę 5,715.650 zł. Konwersya wszakże wyczerpała prawie cały zapas nowo wydanych obligacyj — syndykat w ciągu 30 dni od dnia rozpisania konwersyi się rozwiązał — a udział Banku w zysku z tego syndykatu mieści się w rachunku strat i zysków w rubryce prowizyi.

Konwersya 4½% listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Wziął też Bank krajowy udział w konwersyi 4½% na 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. W Banku skonwertowano kwotę 2,728.600 zł., a gdy i ta operacya wkrótce z zyskiem zakończoną została — syndykat dotyczący został rozwiązany, udział zaś Banku w zysku z tejże operacyi mieści się również w wyż wykazanej rubryce rachunku strat i zysków.

Kupno i sprzedaż dóbr Zbarazkich.

Na wiosnę r. 1893 zakupił Bank na rachunek konsorcyum swoich klientów dobra Zbarazkie od Ks. Jadwigi z Ks. Lubomirskich de Ligne, obejmujące obszar 11.220 morgów. Dobra te rozprzedał Bank ze zyskiem dla spólników częściami 12-stu nowym nabywcom, którzy zdaniem Banku nabyte majątki w rękach dla interesów kraju pewnych zatrzymać zdołają. Sprzedaż dóbr Zbarazkich spowodowała też na razie 5 parcelacyj włościańskich na obszarze 359 morgów. Udział Banku w zysku na tym interesie uwidoczniony będzie dopiero w następnym roku w rachunku strat i zysków Banku.

Interes parcelacyjny.

Popierając dalej akcyę parcelacyjną w kraju ułatwił Bank w r. 1893. parcelacye w Łuczyńcach pow. Rohatyń, w Mikulińcach pow. Śniatyn, w Toporowcach pow. Horodenka, w Wołoszczyźnie pow. Podhajce i Zabawie pow. Brzesko. Udział Banku w tych parcelacyach był taki sam, jak w roku poprzednim. przez dostarczanie kredytu hipotecznego dla cząstkowych nabywców rozparcelowanych gruntów i przez pośrednictwo przy konwersyi długów hipotecznych, ciążących na parcelowanych majątkach.

Zawiadowanie krajowymi funduszami pożyczkowymi.

Do zawiadywanych przez Bank funduszów: pożyczkowego przemysłowego i pożyczkowego dla kółek rolniczych — przybył z końcem roku 1893 jeszcze fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, którego aktywa przyjął Bank od Wydziału krajowego w sumie 139.367 zł. 84 ct. w. a.

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Idąc we wskazanym poprzednio kierunku popierania przemysłu krajowego przystąpił Bank z udziałem 25.000 zł. w. a. do „Krajowego Towarzystwa tkackiego „Prządka“ w Krośnie“ i przyrzekł przystąpić z udziałem 10.000 zł. w. a. do „Związku handlowego kółek rolniczych w Krakowie.“ Udziały Banku w takich przedsiębiorstwach uwidoczniać Bank odtąd będzie w osobnej rubryce rachunku bilansu.

Oddział hipoteczny. W roku 1893 rozpoczął Bank wydawać pożyczki w 4% listach zastawnych z końcem zaś r. 1893 zaprzestał Bank zupełnie wydawania pożyczek w 4½% listach zastawnych. Interes hipoteczny Banku wykazuje w roku 1893 dalszy wzrost, jak to widoczne z poniższego zestawienia cyfrowego:

	Z roku 1892 pozostało niezałatwionych:	
207	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę . .	zł. 1,668.250·—
	w roku 1893 weszło nowych:	
1.513	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę . .	„ 13,678.100·—
	razem więc było w roku 1893 do załatwienia:	
1.720	podań na	zł. 15,346.350·—

z czego Bank w roku 1893 załatwił odmownie:

303 podań na kwotę . . . . „ 3,882.150·—

z pozostałych zaś:

1.417 podań na kwotę . . . . zł. 11,464.200·—

wydał Bank nowych promes:

1.155 na pożyczki hipoteczne w kwocie . . . . „ 8,866.300·—

pozostaje jeszcze niezałatwionych:

262 podań na kwotę . . . . zł. 2,597.900·—

Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1893 walutę:

63 pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . . . . „ 2,495.600·—

215 „ „ realności miejskie w kwocie . . . „ 3,151.550·—

664 „ „ włościańskie w kwocie . . . . „ 557.850·—

942 „ razem w kwocie . . . . zł. 6.205.000·—

co łącznie z pożyczkami, wypłaconymi przez Bank w latach poprzednich, czyni:

4.842 pożyczek w ogólnej sumie zł. 32,415.050·— a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 423 pożyczek w ogólnej sumie 13,754.900 zł., czyli 42·43%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 30·42%,

2. na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu rzeczowego przez Wydział krajowy dopuszczonych, 1 526 pożyczek w ogólnej sumie 16,153.650 zł., czyli 49 84%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 43·49%,

3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską, 2.893 pożyczek w ogólnej sumie 2 506.500 zł., czyli 7·73%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 45·11%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1892 łącznie z wydanymi w roku 1893 na:

1.599 pożyczek w kwocie . . . . zł. 12,592.300·—

230 promes nie zostało przyjętych w kwocie . . . „ 3,191.300·—

z pozostałej reszty:

1.369 promes na kwotę . . . . zł. 9,401.000·—

zrealizowano w ciągu roku 1893 jak wyżej wykazano:

942 pożyczek na kwotę . . . . „ 6.205.000·—

427 więc promes pozostaje w obiegu na kwotę . . . zł. 3.196.000·—

Z wypłaconych w roku 1893 pożyczek hipotecznych wypada:

58 4% pożyczek w kwocie . . . . . . zł. 1.246.450·—

884 4½% „ „ „ . . . . „ 4.958.550·—

942 pożyczek w łącznej kwocie . . . . . . zł. 6,205.000·—

Niespłaconych z dniem 31. Grudnia 1893 pożyczek pozostało:

58 4% pożyczek w kwocie . . . . zł. 1,246.264·69

4.458 4½% „ „ „ . . . . „ 25,863.997·99

4.516 pożyczek w łącznej kwocie . . . . . . zł. 27,110.262·68

Wypłatność rat hipotecznych była zupełnie zadowalającą.

Z końcem roku 1893 zalegały raty:

u 1 dłużnika raty z r. 1890 w sumie	. . . . .	zł. 2 792	ct. 79
„ 2 dłużników „ „ „ 1891 „ „	. . . . .	„ 2.826	„ 14
„ 28 „ „ „ „ 1892 „ „	. . . . .	„ 11.161	„ 19
„ 282 „ „ „ „ 1893 „ „	. . . . .	„ 71.901	„ 82
cała zaległość ratalna wynosiła	. . .	zł. 88.681	ct. 94

w czem zaległy kapitał wynosił kwotę zł. 34.435 ct. 88, czyli 0·12% kapitału bieżącego.

Z powyższych zaległości wypada zaległość zł. 41.064 ct. 58 u 25 dłużników na większe posiadłości; zł. 41.039 ct. 43 u 53 dłużników na realności miejskie, a zł. 6.577 ct 93 u 204 dłużników na grunta włościańskie.

Zysk w oddziale hipotecznym z roku 1893 wyniósł 71.461 zł. 37 ct., zwiększył się przeto o 12.685 zł. 52 ct.

Nadto fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. Grudnia 1892 roku 166.367 zł. 84 ct., doszedł w ciągu r. 1893 do sumy 223.939 zł. 64 ct., został zatem powiększony o 57.571 zł. 80 ct.

Z dniem 31. Grudnia r. z. znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego 4% na sumę zł. 1,246.450, zaś 4½% na sumę zł. 25,853.150 czyli na ogólną sumę 27,099.600 zł. — natomiast pożyczki udzielone przez Bank po strąceniu funduszu, złożonego na umorzenie, wynosiły 27,110.262 zł. 68 ct.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w r. 1893. 34 pożyczek w obligacyach komunalnych, w ogólnej sumie 569.900. — Z liczby 274 pożyczek udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie 4.112.600 zł. przypada:

1. na powiaty 45 pożyczek w ogólnej sumie 1,155 000 zł., czyli 28·08%,
2. na gminy miejskie 114 pożyczek w ogólnej sumie 2.590.900 zł., czyli 63%.
3. na gminy wiejskie 115 pożyczek w ogólnej sumie 366.700 zł., czyli 8·92%.

Raty, przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie, lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym 229.985 zł. 33 ct., pozostało zaś do ściągnięcia zaległych: z r. 1892 6 rat w kwocie 1.121 zł. 74 ct. i z r. 1893 42 rat w kwocie 9.152 zł. 64 ct., z pomiędzy 274 udzielonych pożyczek w kwocie 4,112.600 zł.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1893 wynosi 30.353 zł. 11 ct., zwiększył się przeto o 10.669 zł. 39 ct. na skutek wycofania reszty obligacyj emisyi I.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością Banku, wynosiła z końcem r. 1893: zł. 154.384 ct. 52 i powiększyła się od roku 1892 o kwotę zł. 22.529 ct. 40.

Oddział kolejowy utworzony został w Banku na mocy uchwały Sejmu z dnia 17. maja 1893. Celem tego oddziału jest udzielanie pożyczek w obligacyach kolejowych państwu, krajowi, tudzież prywatnym przedsiębiorstwom na budowę kolei żelaznych w kraju.

Oddział ten jeszcze nie wszedł w życie, gdyż ani władze krajowe dotąd nie mogły powziąć potrzebnych dla budowy takich kolei postanowień, ani parlament państwowy nie uchwalił zażądanych ułatwień i przywilejów dla obligacyj kolejowych Banku, przez kraj poręczonych.

Wszakże żywić należy nadzieję, że oddział ten niebawem z pożytkiem dla kraju wejdzie w życie.

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyi Banku w roku 1893 wynosi sumę zł. 417,438.906 ct. 73.

Obrót kasowy w r. 1893 w Banku i Zastępstwach	zł.	105.368.538	ct. 24
W ciągu r. 1893 podano do skupu:			
21.487 sztuk weksli i warrantów na ogólną sumę	„	15,302.915	„ 57
z tego odmówił Bank przyjęcia:			
2.124 sztuk na sumę	„	1,427.670	„ 95
zaś 19.363 sztuk na sumę	zł.	13,875.244	ct. 62

czyli 90·67% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1892 podano do skupu w r. 1893 więcej o 4.875 sztuk weksli w kwocie zł. 2,553.775 ct. 51 i zeskontowano więcej o 3.506 sztuk weksli na kwotę zł. 363.139 ct 58. Stan portfelu wesklowego z dniem 31. Grudnia 1893 zwiększył się o 812 sztuk i kwotę zł. 819.855 ct. 46.

Bank reeskontował w r. 1893: 697 sztuk weksli na ogólną sumę zł. 719.764 ct. 92, a zatem mniej jak w roku ubiegłym o 117 sztuk weksli na kwotę zł. 1.226.760 ct. 81.

Weksli zaprotestowanych lub zaskarżonych pozostało z dniem 31. Grudnia 1893 na sumę	zł	59.757	ct. 62
z tego przyjdzie do odpisania z zysków z r. 1893 i osobnej rezerwy z r. 1892	„	13 525	„ —
a reszta	zł.	46.232	ct. 62

jest należycie ubezpieczoną i nie budzi obawy dalszej straty. Część tych weksli w sumie 12.607·20 nawet rzeczywiście przed ogłoszeniem niniejszego sprawozdania zapłaconą została.

Inne interesa oddziału bankowego wyjaśnia dostatecznie dołączone zamknięcie rachunkowe. Na tem miejscu zauważa się jedynie, że w myśl uchwały Sejmu z dnia 17. maja 1893 dział wkładkowy Banku i udzielona dla tego działu poręka kraju rozszerzoną została do kwoty 2,000.000 zł. w. a.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wyniósł w r. 1893 zł. 279.037 ct. 75 i zwiększył się w porównaniu z takimże zyskiem z r. 1892 o kwotę zł. 79.894 ct. 01.

Oddział interesów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczymi. Osobny komitet cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1893: 79 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 3.608 sztuk ich weksli, na ogólną sumę 1,953.694 ct. 13; saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1893 wynosiło sztuk 887 na zł. 549.287·75.

Oprócz tego korzystały stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu komitetu cenzorów, istniejącego wedle §. 78 statutu bankowego, a stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem roku 1893 wynosiło saldo netto na rzecz Zastępstw zł. 17.879 ct. 13½ a mianowicie: 15 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę zł. 94.230 ct. 08, natomiast 40 Zastępstw było dłużnych kwotę zł. 76.350 ct. 94½.

Czynność Banku w Zastępstwach. Liczba Zastępstw Banku wynosiła do końca roku 1892: 54, w roku 1893 przybyło jedno zastępstwo, a mianowicie w Dukli — w ogóle więc wynosi liczba Zastępstw: 55. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa daje obraz szczegółowy załącznik 1-szy do zamknięć rachunkowych za rok 1893 (str. 17—19), wykazujący dalsze w roku ubiegłym powiększenie tych obrotów, a dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku. Szczególnie w r. 1893. wzięły udział Zastępstwa Banku w obu konwersyach, do których Bank należał. Zastępstwa te przeprowadziły konwersyą i sub-krypcyą na 4% koronowe obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 w sumie 494.800 zł. i skonwertowały 4½% listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumie 1,186.200 zł. w. a.

Czysty zysk i rezerwy Banku. Przypadający na rok 1892 zysk z operacyj bankowych wynosił zł. 127.461 ct. 93 — zysk zaś z r. 1893 wynosi zł. 211.046 ct. 52½, czyli o 83 584 ct. 59½ więcej.

Wykazany w zamknięciu rachunkowem czysty zysk w kwocie zł. 211.046 ct. 52½ został po myśli postanowienia §. 101. statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku.

Uwzględniając powyższe powiększenie, wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach zł. 2,033.865 ct. 79, strącając zaś kwotę zł. 24.699, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 1,000.000 zł., kwotę 1,009.166 ct. 79 uzbieraną przez Bank w ciągu dziesięciu lat jego istnienia.

X.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok

1893.

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1893.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyi Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1893. r. . . . . w. a. zł. 417.438 906 ct. 73

Kasa.

Gotowizna w banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1892. wynosiła . .	w. a. zł. 272.399·76	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1893. wpłynęło .	" " " 43.653.781·26½	
	w. a. zł. 43,926.181·02½	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	" " 43,502.701·52	
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1893. r.		w. a. zł. 423.479 ct. 50½
Obrót kasowy w Banku w roku 1893. . . .	w. a. zł. 87,156.482·78½	

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1892. r. na korzyść Zastępstw wynosiła	w. a. zł. 11.229·72	
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1893. dotowano Zastępstwa łączną sumą	" " 9,102.703·02	
	w. a. zł. 9,091.473·30	
W tymże czasie Zastępstwa wypłaciły . . .	" " " 9,109.352·43½	
Obrót dotacyi kasowych w Zastępstwach w r. 1893. .	w. a. zł. 18,212.055·45½	
Łączny obrót kasowy wynosił . . .	w. a. zł. 105,368.538·24	
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1893. r. na ciężar Zastępstw		" " " 76.350 " 94½
na korzyść Zastępstw: w. a. zł. 94.230 ct. 08		w. a. zł. 499.830 ct. 45

Efekta własne, eskontowane i w komisie.

a) własne:

Z d. 31. Grudnia 1892. r. Bank posiadał na własność papierów publicznych wart. imien. .	w. a. zł.	227.800·—	za sumę w. a. zł.	227.519·80
Od d. 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1893. nabyto papierów publicznych wart. imien. . .	" " "	10,658.550·—	" " " " "	10,595.482·71½
Różnica kursu wynosi			. " " "	42.759 82½
Do przeniesienia	w. a. zł.	10,886.350·—	w. a. zł.	10,865.762·34

Z przeniesienia	w. a. zł. 10,886.350·—	za sumę		w. a. zł. 10,865.762 ct. 34
W tymże czasie sprzedano papierów publiczn. wart. imiennej . . .	„ „ „ 9,168.650·—	„ „		„ „ „ 9,151.345 „ 66
Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1893. r.: *a*) w papier. kraj. w. a. zł. . 151.100 *b*) w papierach własn. emis. w. a. zł. . 1,566.600 wart. imien	w. a zł. 1,717.700 —	za sumę		w. a. zł. 1,714.416 ct. 68

b) eskontowane

Z d. 31. Grudnia 1892 pozostawało wylosowanych efektów wartości imiennej . . w. a. zł.	18.189·87	w sumie	w. a. zł. 18.169·97	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1893 eskontowano efekta wylosowane wart. imien. . w. a. zł.	496.916·37	na zł. 496.899·75		
za potrąceniem dyskonta	. .	„ 754·71		
		w sumie	„ „ „ 496.145·04	
w. a. zł.	515.106·24		w. a. zł. 514.315·01	
W tymże czasie zrealizowano wylosowanych efektów war. imien. w. a. zł.	514.310·03	na sumę	„ „ „ 513.531·—	
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. Grudnia 1893 wart. imien. w. a. zł.	796·21		na sumę	„ „ „ 784 „ 01

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1892 pozostawało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich	w. a. zł. 41.200	za sumę	w. a. zł. 42.378·20	
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1893 nabyto z polecenia i na rachunek osób trzecich papier. publicz. wartości imiennej .	„ „ „ 835.995	za sumę	„ „ „ 847.575·09	
	w. a. zł. 877.195		w. a. zł. 889.953·29	
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart. imiennej . .	„ „ „ 817.795	za sumę	„ „ „ 831.319·29	
Zapas papierów publicz. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunek osób trzecich z d. 31. Grudnia 1893 wynosi wart. imiennej .	w. a. zł. 59.400	. . . .	za sumę	„ „ „ 58.634 „ —

Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1893 roku podług załączonego wykazu wynosi . . w. a. zł. 1,773.834 ct. 69

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1892 r. pozostawało w portfelu weksli zdyskontowanych i inkasowych, jakoteż warrantów	3.909	sztuk na sumę	w. a. zł.	4,206.715 ct. 64
W ciągu r. 1893 przyjęto do portfelu weksli i warrantów	19.363	„ „ „	„ „ „	13,875.244 „ 62
razem	23.272	„ „ „	w. a. zł.	18,081.960 ct. 26
W tymże czasie:				
spłacono . 18.842 sztuk na w. a. zł. 13,597.915·63				
pozostało w reesk. 13 „ „ „ „ „ 9.272·99	18.855	„ „ „	„ „ „	13,607.188 ct. 62
Pozostaje z d. 31. Grudnia 1893 r. weksli i warrantów	4.417	„ „ „	w. a. zł.	4,474.771 ct. 64
W powyższej sumie mieszczą się weksle:				
a) na Lwów i Zastępstwa	3.477	„ „ „	w. a. zł.	3,803.912 ct. 27
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych	887	„ „ „	„ „ „	549.287 „ 75
c) zabezpieczone hipotecznie	9	„ „ „	„ „ „	99.500 „ —
d) inkasowe	25	„ „ „	„ „ „	9.533 „ 63
e) warranty Lwów	6	„ „ „	„ „ „	3.265 „ —
w portfelu	4.404	„ „ „	w. a. zł.	4,465.498 ct. 65
reeskontowane	13	„ „ „	„ „ „	9.272 „ 99
jak powyżej	4.417	„ „ „	w. a. zł.	4,474.771 ct. 64

Zaliczki na zastaw efektów.

Z d. 31. Grudnia 1892 r. pozostawało udzielonych pożyczek na	228	zastawów	w. a. zł.	77.601 ct. 21
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1893 udzielono „	„ 142	„	„ „ „	90.136 „ —
razem na	370	„	w. a. zł.	167.737 ct. 21
Zwrócono w tymże peryodzie	„ 174	„	„ „ „	102.439 „ 21
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1893 r. na	196	„	w. a. zł.	65.298 ct. —
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości			w. a. zł.	90.700 ct. —

Zaliczki na towary w magazynach c. k. austr. kolei państwowych w Galicyi.

Z d. 31. Grudnia 1892 pozostało zaliczek u	17	stron na	w. a. zł.	36.522 ct. —
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1893 udzielono zaliczek	96	stronom na	„ „ „	169.207 „ —
	113	„ „	w. a. zł.	205.729 „ —
Zwrócono w tymże peryodzie	36	stron na	„ „ „	82.139 „ —
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1893	77	stron na	w. a. zł.	123.590 ct. —

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1892 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi	u stron	92 z sumą	w. a. zł.	595.163 ct. 52
W ciągu roku 1893 udzielono	stronom	28 w sumie	„ „ „	1,840.656 „ 49¹/₂
	razem stron	120 w sumie	w. a. zł.	2,435.820 ct. 01¹/₂
Z tego spłaciło w tymże czasie	„	15 „ „	„ „ „	1,926.287 „ 58¹/₂
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1893. r.	stron	105 ze sumą	w. a. zł.	509.532 ct. 43
pokrytą efektami wartości imiennej			w. a. zł.	2,908.540 ct. 49

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1892 r. wynosiła na ciężar Banku .	. w. a. zł.	946.615 ct. 10
Obroty w ciągu roku 1893 wynoszą na rzecz korespondentów .	. „ „ „	43 765.202 „ 02
	w. a. zł.	44,711.817 ct. 12
zaś na ich ciężar	. „ „ „	43,697.387 „ 62
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1893 r. na ciężar Banku wynosi .	. w. a. zł.	1,014.429 ct. 50

składa się z sum:

Passywa.

Conti lori:

a) sumy do dyspozycyi korespondentów . .	w. a. zł.	709.846 ct. 01				
b) weksle do zainkasowania z pn. . . .	„ „ „	20.863 „ 97				
c) sumy lokacyjne . .	„ „ „	1,225.403 „ 75	w. a. zł.	1,956.113 ct. 73		

Conti nostri:

a) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku . . .	w. a. zł.	285 799 ct. 17				
b) należytości za odcięte kupony . . .	„ a „	109.540 „ 02	„ „ „	395.339 „ 19	w. a. zł.	2,351.452 ct. 92

Aktywa.

Conti lori:

a) pozostałości z bieżących dyspozycyi korespondentów . . .	w. a. zł.	110.483 ct –				
b) zaliczki krótko zwrotne	„ „ „	183 „ 46	„ „ „	110.666 ct. 46		

Conti nostri:

a) rachunki w bankach .	w. a. zł.	803.866 ct. 72				
b) należytości u stron, zabezpieczone podkładem	„ „ „	295.671 „ 08				
c) weksle do zainkasowania u korespondentów	„ „ „	67.061 „ 54				
d) dłużnicy z weksli protestowanych . .	„ „ „	59.757 „ 62	„ „ „	1,226.356 „ 96	w. a. zł.	1,337.023 ct. 42
				pozostaje jak powyżej	w. a. zł.	1,014.429 „ 50

Obce kapitały.

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności.

Z dniem 31. Grudnia 1892 r. pozostawało lokowanych w Banku kapitałów			
na asygnaty kasowe		w. a. zł. 162.700 ct. —	
na oddział żyrowy:			
rach. bież. Lit. A. w. a. zł.	815.620 ct. 18		
" " " B. " " "	32 727 " 40		
" " " C. " " "	91.632 " 50	" " " 939 980 " 08	
na wkładkach oszczędności		" " " 1,009.014 " 83	w. a. zł. 2,111.694 ct. 91
Od d. 1. Stycznia do d. 31. Grudnia 1893 r. wpłynęło			
na asygnaty kasowe		w. a. zł. 647.800 ct. —	
na oddział żyrowy:			
rach. bież. Lit. A. w. a. zł.	10,894.679 ct. 37		
" " " B. " " "	153.413 " 95		
" " " C. " " "	239.003 " 94	" " " 11,287.097 " 26	
na wkładki oszczędności		" " " 1,456.435 " 29	" " " 13,391.332 " 55
			w. a. zł. 15,503.027 ct. 46
W tymże czasie zwrócono z lokacyi:			
na asygnaty kasowe		w. a. zł. 272.000 ct. —	
na oddział żyrowy:			
rach. bież. Lit. A. w. a. zł.	9,622.004 ct. 64		
" " " B. " " "	127.353 " 85		
" " " C. " " "	267.066 " 33	" " " 10,016.424 " 82	
na wkładki oszczędności		" " " 1,258.066 " 95	" " " 11,546.491 " 77
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1893 r. kapitałów obcych:			
w asygnatach kasowych		w. a. zł. 538.500 ct. —	
w oddziale żyrowym:			
rach. bież. Lit. A. w. a. zł.	2,088.294 ct. 91		
" " " B. " " "	58.787 " 50		
" " " C. " " "	63.570 " 11	" " " 2,210.652 " 52	
na wkładkach oszczędności		" " " 1,207.383 " 17	w. a. zł. 3,956.535 ct. 69

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	" " " 2,351.452 " 92
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1893 łącznie	w. a. zł. 6,307.988 ct. 61

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. Grudnia 1893.

Przegląd

czynności

ZASTĘPSTW BANKU KRAJOWEGO

w roku

1893.

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyi kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.
1	Biecz	85.491	27	25	19.380	—	22	16.180	—
2	Bochnia	91.364	73	—	—	—	—	—	—
3	Bóbrka	84.625	80	56	32.375	40	27	13.920	—
4	Borszczów	33.695	98	—	—	—	—	—	—
5	Brzesko	203.927	28	15	23.550	—	14	22.550	—
6	Brzeżany	116.685	94	17	16.100	—	14	10.100	—
7	Cieszanów	113.428	49	2	9.000	—	2	9.000	—
8	Dąbrowa	175.416	65	5	6.300	—	3	1.800	—
9	Delatyn	109.643	22	127	42.045	—	122	36.145	—
10	Dobromil	142.359	17	75	55.800	—	70	46.400	—
11	Drohobycz	112.660	25	24	29.636	51	22	26.544	14
12	Dukla	10.356	78	25	16.020	—	9	3.300	—
13	Gliniany	59.848	30	4	4.700	—	2	2.000	—
14	Jarosław	250.747	53	162	74.042	50	120	46.332	50
15	Jasło	145.570	05	4	6.788	—	2	5.000	—
16	Jaworów	116.693	71	58	41.370	—	51	33.370	—
17	Kamionka strumiłowa . . .	52.646	18	—	—	—	—	—	—
18	Kołomyja	878.887	26	54	77.810	—	42	57.610	—
19	Kraków	5,170.355	20	187	198.376	20	167	174.806	61
20	Krosno	43.568	37	9	15.750	—	7	13.750	—
21	Limanowa	223.389	84	292	84.483	—	194	74.701	—
22	Lwów	133.088	—	—	—	—	—	—	—
23	Łańcut	273.334	61	149	87.885	—	123	53.820	—
24	Maków	119.253	40	23	19.650	—	16	14.100	—
25	Mielec	139.188	26	49	48.490	—	47	45.990	—
26	Mościska	296.237	—	39	43.800	50	37	41.900	—
27	Myślenice	2.805	16	—	—	—	—	—	—
28	Nadwórna	227.640	67	167	100.332	44	128	77.265	—
29	Nowy Sącz	123.391	39	8	6.000	—	8	6.000	—
30	Oświęcim	83.079	11	28	21.279	72	27	20.939	91
31	Podhajce	334.853	78 1/2	69	109.875	—	66	101.375	—
32	Przemyśl	468.847	07	107	169.724	—	95	155.104	—
33	Przemyślany	496.158	61	339	232.252	—	324	217.652	—
34	Radziechów	67.491	24	5	4.650	—	3	2.100	—
35	Rohatyn	184.780	54	21	18.450	—	20	17.450	—
26	Ropczyce	76.070	23	11	17.200	—	8	11.000	—
37	Rudki	16.041	94	2	580	—	2	580	—
38	Rzeszów	395.483	48	51	108.550	—	47	104.050	—
39	Sambor	644.322	93	52	76.740	—	51	74.340	—
40	Sanok	919.597	67	499	488.452	34	426	394.916	90
41	Śniatyn	50.263	22	6	5.075	—	6	5.075	—
42	Sokal	246.836	76	10	9.200	—	8	7.700	—
43	Stanisławów	1,233.178	23	2.333	570.620	53	2.120	467.103	72
44	Stryj	569.505	13	587	297.867	45	446	237.389	79
45	Tarnobrzeg	29.805	66	2	3.600	—	—	—	—
46	Tarnopol	132.008	98	5	5.230	—	3	1.730	—
47	Tarnów	512.790	68	268	109.593	82	243	82.278	29
48	Trembowla	373.486	88	—	—	—	—	—	—
49	Tłumacz	459.155	45	92	208.011	19	85	193.371	19
50	Wadowice	177.790	79	—	—	—	—	—	—
51	Wieliczka	685.435	55	301	320.936	09	263	259.136	09
52	Zaleszczyki	159.617	61	49	67.575	—	34	47.825	—
53	Zbaraż	118.714	—	25	34.650	—	19	22.450	—
54	Złoczów	166.566	40	32	35.530	35	28	29.330	35
55	Żółkiew	73.873	02	35	17.540	—	32	14.840	—
		18,212.055	45 1/2	6.505	3,992.867	04	5.605	3,300·321	49

Weksle inkasowane przez Zastępstwo na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwo	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie		Pożyczek hipotecznych wypłaciło Zastępstwo		Lokacyi na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo	
sztuk	zł.	ct.	i. w. a.	sztuk	zł.	sztuk	zł.	zł.	ct.
21	15.300	—	—	5	8.000	2	1.900	—	—
12	1.388	08	—	—	—	—	—	—	—
130	30.489	15	—	23	17.200	13	9.650	—	—
1	73	30	—	35	27.000	20	14.950	—	—
16	22.945	49	—	6	5.900	7	12.500	626	42
146	14.835	81	—	11	10.650	14	34.750	600	—
24	49.450	—	—	7	7.900	3	1.800	—	—
4	1.300	—	—	45	34.750	39	21.500	731	72
191	49.946	22	—	4	2.500	5	2.500	—	—
83	51.338	64	—	13	8.250	9	6.050	—	—
97	32.465	28	—	1	3.500	3	11.500	—	—
11	3.693	—	650	3	850	—	—	—	—
16	6.706	—	—	22	13.600	11	6.450	—	—
203	54.485	67	—	17	19.200	13	19.100	3.046	69
45	28.119	58	—	—	—	2	7.000	—	—
83	36.832	12	—	5	2.700	4	3.150	3.065	78
38	5.261	52	900	8	9.500	6	5.100	1.422	02
355	121.179	62	—	11	22.300	8	62.200	—	—
344	251.257	07	1.450	2	9.200	46	600.200	2.113.620	—
4	863	77	2.100	—	—	1	1.000	2.750	—
23	22.212	80	5.000	3	3.000	2	2.900	205	59
—	—	—	—	90	71.150	48	33.500	—	—
127	58.042	88	—	6	11.100	13	9.500	2.391	74
13	8.770	—	—	3	2.400	—	—	—	—
49	49.099	75	—	21	14.350	21	16.100	—	—
50	36.375	34	—	9	7.900	6	4.300	6.615	64
—	—	—	—	2	2.000	—	—	—	—
219	102.120	11	—	5	9.800	4	4.300	—	—
68	15.693	85	—	3	5.750	3	9.250	—	—
33	17.560	42	2.000	—	—	—	—	—	—
155	112.647	51	—	21	32.000	25	22.050	—	—
292	143.273	29	4.100	9	19.100	4	21.400	—	—
319	205.122	40	—	9	7.100	6	3.450	287	91
64	9.609	47	—	12	10.100	17	13.250	2.000	—
47	21.381	42	—	28	25.070	30	14.400	2.185	31
35	27.986	21	—	12	19.400	1	2.000	—	—
1	1.000	—	—	6	6.700	1	700	—	—
154	96.396	82	—	20	23.600	21	40.000	—	—
179	83.091	63	550	6	11.100	5	26.100	3.000	—
392	330.234	12	57.000	15	26.650	10	6.750	20.707	67
53	12.531	34	6.150	2	5.700	4	9.700	—	—
287	51.976	43	—	57	50.300	62	42.250	1.424	97
889	303.639	64	6.500	16	15.250	13	21.100	1.796	50
498	243.613	41	100	36	52.000	21	21.550	319	81
7	7.324	—	—	2	1.000	7	4.800	—	—
126	22.065	26	16.500	15	17.050	17	13.600	—	—
330	91.337	69	—	13	37.500	5	22.800	48.980	82
3	363	50	10.000	6	9.700	5	3.150	—	—
115	158.242	09	—	19	21.850	16	14.600	1.528	38
3	561	05	—	1	5.600	1	90.000	—	—
229	218.705	73	—	—	—	—	—	—	—
42	40.057	51	—	10	16.500	7	6.300	517	60
71	22.588	54	—	64	39.100	38	29.900	380	58
99	28.442	96	—	5	12.500	5	10.900	1.373	59
56	19.506	31	—	4	6.100	3	3.100	311	96
6.852	3,339.503	80	113.000	748	801.420	627	1,345.000	2,219.890	70

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1893 r.

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
					Kapitał		Procenta do $^{31}/_{12}$ 93		Łącznie		Ogółem	
	w. a. zł.	ct.			w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.
A.												
Efekta funduszu rezerwowego.												
§. 101 ust. C. statutu.												
4% Obligacye propinacyjne	229.000	—	$^{30}/_{6}$ 94	al pari	229·000	—	—	—				
Wkładka na książeczkę oszczędności Nr. 4135	4.604	73	—	al pari	4.604	73	—	—	—	—		
Stan z dniem 31. Grudnia 1893	233.604	73			233.604	73	—	—	—	—	233.604	73
B.												
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) **Własność Banku.**												
4% pożyczka krajowa z r. 1891	27.100	—	$^{1}/_{5}$ 94	95·50	25.880	50						
4% pożyczka krajowa z r. 1893	17.150	—	$^{1}/_{5}$ 94	96·—	16.464	—						
4½% pożyczka krajowa z r. 1883/4	75 300	—	$^{1}/_{5}$ 94	100·—	75 300	—						
5% Obligacye komunalne	27.100	—	$^{1}/_{4}$ 94	102·25	27.709	75						
4% Krajowe listy zastawne koronowe	269.850	—	$^{30}/_{6}$ 94	97·25	262.429	13						
4½% Krajowe listy zastawne	1,269.650	—	$^{30}/_{6}$ 94	100·50	1,275.998	25						
4% Obligacye funduszu propinacyjnego Królestwa Galicyi i Lod. z W. Ks. Krakowskiem	31.550	—	$^{30}/_{6}$ 94	97·10	30.635	05						
	1,717.700				1.714.416	68	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych		1,714.416	68		
b) **Eskontowane.**												
Efekta wylosowane i kupony	796	21			784	01			784	01		
c) **Własność osób trzecich w komisie.**												
4% Listy zastawne gal. Tow. kred. ziemskiego	54.400	—	$^{30}/_{6}$ 94	98·50	53.584	—	—	—				
6% Listy zastawne gal. Zakł. kred. ziemskiego	5.000	—	$^{1}/_{5}$ 94	100·—	5.000	—	50	--				
Stan z dniem 31. Grudnia 1893	59.400	—			58.584	—	50	—	58.634	—	1,773.834	69

Wykaz depozytów osób trzecich
według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		Depozyta: do przechowania		Depozyta: na zabezpieczenie otwartego kredytu		Razem	
5% jedn. renta papierowa, Maj-Listopad	$^1/_5$ 94	3.600	—	203.000	—	32.600	—	239.200	—
5% jedn. renta papierowa, Luty-Sierpień	$^1/_2$ „	300	—	63.150	—	9 150	—	72 000	—
5% jedn. renta srebrna, Styczeń-Lipiec	$^1/_7$ „	1.050		32.450	—	8.750	—	42.250	—
5% jedn. renta srebrna, Kwiecień-Październik	$^1/_4$ „	—	—	18.150	—	700	—	18.850	—
Losy państwowe z r. 1854	$^1/_4$ „	750	—	3.000	—	3 000	—	6.750	—
Losy państwowe z r. 1860	$^1/_5$ „	5.900	—	11 800	-	8.800	—	26 500	—
Losy państwowe z r. 1864	—	2.750	—	7.100	—	3.100	—	12.950	—
4% austryacka renta w złocie . . .	$^1/_4$ „	—		18.200	—	—		18.200	—
4% austryacka renta koronowa . .	$^1/_3$ „	—	—	53.500	—	26.850	—	80.350	—
Zapisy długu upaństw. kolei Elżbiety w złocie	$^1/_7$ „	—	—	100	—	5.100	—	5.200	—
Zapisy długu upaństw. kolei Franciszka Józefa	$^1/_7$ „	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
Zapisy długu upaństw. kolei Pilsen-Priesen	$^1/_7$ „	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
Zapisy długu upaństw. kolei Rudolfa w kor.	$^1/_7$ „	1.000	—	19.200	—	—	—	20.200	—
4% pryorytety kolei Franciszka Józefa	$^1/_4$ „	—	—	10.800	—	—	—	10.800	—
4% pryorytety kolei Karola Ludwika	$^1/_7$ „	—	—	1.100	—	—	—	1.100	—
Akcye kolei Karola Ludwika . . .	$^1/_7$ „	—	—	42.600	—	8.000	—	50.600	—
4% pryorytety kolei Rudolfa . . .	$^1/_4$ „	—	—	—	—	800	—	800	—
4% węgierska renta w złocie . . .	$^1/_7$ „	—	—	6.800	—	—	—	6.800	—
4% węgierska renta koronowa . .	$^1/_6$ „	600	—	132.450	—	31.350	—	164.400	—
4½% pożyczka węg. kolei państwowych	$^1/_2$ „	400	—	12.400	—	600	—	13.400	—
5% obligacye węg. kolei wschodniej w złocie	$^1/_7$ „	—	—	1.800	—	—	-	1.800	—
4½% obligacye propinacyjne węgierskie	$^1/_7$ „	100	—	15 800	—	—	—	15.900	—
Losy węgierskie premiowe	—	2.350	—	5.500	—	2.850	—	10.700	—
4% losy cisańskie	$^1/_4$ „	3.500	—	6.100	—	3.800	—	13.400	—
5% obligacye indemniz. bukowińskie	$^1/_5$ „	—	—	300	—	—	—	300	—
4% obligacye indemniz. węgierskie	$^1/_5$ „	—		7.600	—	13.500	—	21.100	—
5% losy regulacyi Dunaju	$^1/_7$ „	200	—	1.100		2.300	—	3.600	—
5% pożyczka regulacyi Dunaju . .	$^1/_7$ „	—	—	100	—	700	—	800	—
5% obligacye propinacyjne bukowińskie	$^1/_7$ „	—	—	2.250	—	11.200	—	13.450	—
6% obligacye pożyczki krajowej z r. 1873	$^1/_5$ „	—	—	11.700	—	7.300	—	19.000	—
4½% pożyczka krajowa z r. 1883 .	$^1/_5$ „	300	—	88.300	—	8.300	—	96.900	—
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1884	$^1/_5$ „	100	—	11.700	—	5.100	—	16.900	—
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1888	$^1/_5$ „	—	—	1.000	—	-	—	1.000	—
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1889	$^1/_5$ „	—		1.200	—	—	—	1.200	—
do przeniesienia . .		22.900	—	797.250	—	193 850	—	1,014.000	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta do przechowania		Depozyta na zabezpieczenie otwartego kredytu		Razem	
Z przeniesienia . .		22.900	—	797.250	—	193.850	—	1,014.000	—
4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1891	1/5 94	—	—	87.300	—	8.800	—	96.100	—
4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 w kor.	1/5 "	400	—	91.100	—	59.950	—	151.450	—
4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego	30/6 "	6.700	—	378.250	—	499.000	—	883.950	—
4% pożyczka m. Tryestu	1/7 "	—	—	50	-	—	—	50	-
Losy komunalne m. Wiednia . . .	—	1.950	-	3.800	—	2.500	—	8.250	—
6% pożyczka państwowa ks. Bułgaryi	1/7 "	- -	—	1.500	—	—	—	1.500	—
3% losy serbskie	3/1 "	—	—	1.100	—	800	—	1.900	—
Losy tureckie	—	—	—	2.800	—	2.800	—	5.600	—
4% listy austr. zakładu kred. ziem.	1/4 "	—	—	109.500		8.000	—	117.500	—
3% prem. zapisy długu austr. zakł kred. ziemsk. I.	1/6 "	11.500	—	28.500	—	10.900	—	50.900	—
3% prem. zapisy długu austr. zakł. kred. ziemsk. II.	1/2 "	3.900	—	16.900	—	9.000	—	29.800	—
4% listy zast. czeskiego Banku hipotecznego	1/2 "	—	—	3.000	—	10.700	—	13.700	—
5% listy zast. bukow. zakł. kred. ziemsk.	30/6 "	—	—	6.100	—	—	—	6.100	—
5% listy zast. peszteńskiego Banku handlowego	1/2 "	—	—	2.000	—	4.400	—	6.400	—
4½% listy zast. peszteńskiego Banku handlowego	1/2 "	—	—	2.200	—	—	—	2.200	—
4½% obligacye komun. peszteńsk. Banku handlowego	1/4 "	—	—	100	—	—	—	100	—
4% prem. listy zast. peszteńskiego Banku handlowego	1/4 "	100	—	31.000	—	—	—	31.100	—
5% prem. listy zast. gal. Banku hipotecznego	1/3 "	500	—	142.200	—	30.100	—	172.800	—
5% nieprem. listy zast. gal. Banku hipotecznego	1/5 "	2.100	—	100.100	—	12.300	—	114.500	—
4½% listy zast. gal. Banku hipotecznego	1/5 "	18.200	—	163 800	—	24.500	—	206.500	—
6% listy zast. gal. zakładu kredyt. ziemskiego	1/5 "	—	—	1.000	—	1.000	—	2.000	—
4½% listy zast. gal. Towarz. kred. ziemskiego	30/6 "	7.300	—	12.300	—	55.400	—	75.000	—
4% nieokres. listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk.	30/6 "	100	—	9.900	—	4.700	—	14.700	—
4% 41-letnie listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk.	30/6 "	100	—	129.600	—	7.700	—	137.400	—
4% 56-letnie listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk.	30/6 "	100	—	86 200	—	50.500	- -	136.800	—
4% koronowe listy zast. gal. Towarz. kred. ziemsk.	30/6 "	4.900	—	1,360.100	—	462.700	—	1,827.700	—
4½% listy zast. Banku krajowego .	30/6 "	4.750	—	1,469.000	—	877.450	—	2,351.200	—
4% koronowe listy zast Banku kraj.	30/6 "	—	-	34.300	—	128.600	—	162.900	—
5% obligacye komunalne Banku kraj.	1/4 "	1 000	—	248.100	—	238 500	—	487.600	—
5% listy zast. moraw. Banku hipot.	1/4 "	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
4% listy zast. moraw. Banku hipot.	1/4 "	—	—	500	—	—	—	500	—
4% listy zast dolno-austr. zakładu hipot.	1/4 "	—	—	450	—	—	—	450	—
4% listy zast. austro-szlązk. zakładu kred. ziemsk.	1/7 "	—	—	1.400	—	—	—	1.400	—
Do przeniesienia . .		86.500	—	5,322.400	—	2,704.150	—	8,113.050	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta do przechowania		Depozyta na zabezpieczenie otwartego kredytu		Razem	
Z przeniesienia . .		86.500	—	5,322.400	—	2,704.150	—	8,113.050	—
4% listy zast. Banku austro-węgiers.	1/4 94	—	—	44.000	—	21.000	—	65.000	—
4½% oblig. komun. peszt. ojczyst. I. stow. kas oszczędn.	1/4 „	—	—	7.200	—	—	—	7.200	—
4% zapisy długu peszt. ojczyst. I. stow. kas oszczędn.	1/4 „	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% listy zast. węgier. instytutu kred. ziemsk.	1/4 „	—	—	800	—	—	—	800	—
5% listy zast. węgier. Banku hipot.	1/7 „	—	—	500	—	—	—	500	—
4% prem. listy zast. węgier. Banku hipot.	1/6 „	4.200	—	17.400	—	19 700	—	41.300	—
4% pryorytety czeskiej kolei zachod.	1/7 „	—	—	200	—	—	—	200	—
5% pryorytety kolei buschtehradzkiej	1/4 „	—	—	300	—	—	—	300	—
4% pryorytety kolei północ. Ferdynanda	1/3 „	—	—	800	—	—	—	800	—
4% pryorytety kolei czerniowieckiej	1/5 „	—	—	7.800	—	15.000	—	22.800	—
5% pryorytety kolei łupkowskiej I.	1/3 „	—	—	5.000	—	6.600	—	11.600	—
5% pryorytety kolei łupkowskiej II.	1/7 „	—	—	600	—	10.400	—	11.000	—
Losy Basilica	—	—	—	205	—	20	—	225	—
Losy kredytowe	—	—	—	3.200	—	1.200	—	4.400	—
Losy „Clary“	—	—	—	240	—	—	—	240	—
4% losy żeglugi parowej na Dunaju	—	—	—	100	—	—	—	100	—
Losy m. Innsbruck	—	—	—	60	—	40	—	100	—
Losy m. Krakowa	—	—	—	920	—	560	—	1.480	—
Losy m. Lublany	—	—	—	180	—	60	—	240	—
Losy m. Budy	—	—	—	320	—	120	—	440	—
Losy „Palffy“	—	—	—	200	—	—	—	200	—
Losy czerwonego krzyża austryackie	—	—	—	570	—	380	—	950	—
Losy czerwonego krzyża węgierskie	—	—	—	305	—	295	—	600	—
Losy Rudolfa	—	—	—	290	—	30	—	320	—
Losy Salm	—	—	—	200	—	—	—	200	—
Losy m. Salzburga	—	—	—	160	—	40	—	200	—
Losy „St. Genois“	—	—	—	160	—	360	—	520	—
Losy m. Stanisławowa	—	—	—	280	—	40	—	320	—
Losy „Waldstein“	—	—	—	40	—	—	—	40	—
Losy „Windischgraetz“	—	—	—	20	—	20	—	40	—
Akcye gal Banku hipotecznego . .	1/7 „	—	—	—	—	3.800	—	3.800	—
Akcye gal. Banku dla handlu i przem.	—	—	—	2.400	—	—	—	2.400	—
Akcye „Unionbanku“	1/7 „	—	—	—	—	200	—	200	—
Akcye kolei koszycko-bogumińskiej	1/7 „	—	—	—	—	10.000	—	10.000	—
Akcye kolei czerniowieckiej	1/5 „	—	—	11 000	—	—	—	11.000	—
Akcye kolei Praga-Dux	—	—	—	150	—	—	—	150	.
Akcye kolei łupkowskiej	1/7 „	—	—	—	—	5.000	—	5.000	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe	—	—	—	33.500	—	2.425	—	35.925	—
Książeczki wkładkowe i oszczędności	—	—	—	201 850	03	12.836	49	214.686	52
Walory w austryackiej walucie . .	—	—	—	45 200	—	64.040	—	109.240	—
Walory w obcych walutach	—	—	—	189.882	—	17.624	—	207.506	—
Dokumenta prywatne	—	—	—	90.909	—	12.600	—	103.509	—
		90.700	—	5,990.541	03	2,908.540	49	8,989.781	52

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych
do końca roku 1893.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1892	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z r. 1892 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca roku 1892)	410	12,926,900	1.546	16,374.350	2.595	2,303.050	4.551	31,604.300	+ 766	+ 4,139.750
Zgłoszono w roku 1893	144	6,163.600	420	6,550.350	949	964.150	1.513	13,678.100	+ 424	+ 5,195.300
Razem . .	554	19,090.500	1.966	22,924.700	3.544	3,267.200	6.064	45,282.400	+1.190	+ 9,335.050
Odmówiono w roku 1893	42	1 349.500	139	2,295.600	122	237.050	303	3,882.150	+ 100	+ 815.650
Pozostało . .	512	17,741.000	1.827	20,629.100	3.422	3,030.150	5.761	41,400.250	+1.090	+ 8,519.400
Promesy wycofane w roku 1893. . . .	32	1,495.700	102	1,593.500	96	102.100	230	3,191.300	+ 110	+ 1,914.750
„ w obiegu będące	36	1,749.700	90	1,170.600	301	275.700	427	3,196.000	— 17	— 530,000
„ zrealizowane do końca r. 1893 .	423	13,754.900	1.526	16,153.650	2,893	2.506.500	4.842	32,415.050	+ 942	+ 6.205.000
Pozostaje w toku . .	21	740.700	109	1,711.350	132	145.850	262	2,597.900	+ 55	+ 929.650

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie			Na realności miejskie			Na grunta włościańskie			Razem		
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna
Po koniec r. 1893 zrealizowano	423	28,518.865	13,754 900 —	1.526	32,951.069	16,153.650 —	2.893	5.410.899	2,506.500 -	4.842	66,880.833	32,415.050 —
Po koniec roku 1893 spłacono gotówką .	—	—	618.232 90	—	—	1,403.790 28	—	—	431.814 14	—	—	2,453.837 32
Po koniec roku 1893 spłacono listami .	90	4,537.124	2,130.850 -	104	1.754.169	624.650 —	132	283.197	95.450	326	6,574.490	2,850.950 —
Pozostaje z 31. Grudnia 1893. . . .	333	23,981.741	11,005.817 10	1.422	31,196.900	14,125.209 72	2.761	5,127.702	1,979.235 86	4.516	60,306.343	27,110.262 68

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych

po koniec roku 1893.

A. według wysokości				B. według planu umorzenia			
	Do wysokości w. a. zł.	ilość	kwota		Na lat	ilość	kwota
	300	135	39.350		13	—	—
					13½	1.637	1,531.200
	500	1.040	483.700		14½	1	750
					15	—	—
	1.000	1.279	976.050		15½	370	432.550
					17½	—	—
	5.000	1.112	2,816.200		18	2	10.500
					18½	416	918.950
					21	—	—
	10.000	473	3,573.100		22	5	153.200
					23	1.056	3,293.750
	25.000	526	8,3 3.350		24	1	2.000
					29	5	53.000
	50.000	146	5,131.600		30½	954	12,429.100
					34½	9	236.500
	100.000	92	6,217.700		37½	16	304.650
					39	20	414.500
					44	—	—
	nad 100.000	39	4,844.000		51	335	12.258.400
					57	15	376.000
Razem . .		4.842	32,415.050	Razem . .		4.842	32,415.050

C. według lat		
	ilość	kwota
W roku 1884	57	639.550
„ „ 1885	368	2,399.300
„ „ 1886	505	5,671.650
„ „ 1887	597	5,408 100
„ „ 1888	270	1.016.200
„ „ 1889	379	1,468.400
„ „ 1890	557	3 213.700
„ „ 1891	517	2,858.350
„ „ 1892	650	3,534.800
„ „ 1893	942	6,205.000
Razem . . .	4.842	32,415.050

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych

do końca roku 1893.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1892	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z r. 1892 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca roku 1892)	40	961.000	113	2,574.900	118	379.400	271	3,915 300	+ 52	+1,081.900
Zgłoszono w roku 1893	10	257.500	22	399.300	13	49.300	45	706.100	— 18	— 701.400
Razem	50	1,218.500	135	2,974.200	131	428.700	316	4,621.400	+ 34	+ 380.500
Odmówiono w roku 1893	-	—	5	60.300	2	24.800	7	85.100	—	— 209.400
Pozostało	50	1,218.500	130	2.913.900	129	403.900	309	4,536.300	+ 34	+ 589.900
Promesy wycofane w roku 1893	—	—	2	7.000	7	16.500	9	23.500	+ 5	— 7.600
„ w obiegu będące	2	31,000	7	181.000	5	13.200	14	225.200	— 9	+ 42.600
„ zrealizowane do końca r. 1893	45	1.155.000	114	2.590.900	115	366.700	274	4.112.600	+ 34	+ 569.900
Pozostaje w toku	3	32.500	7	135.000	2	7.500	12	175.000	+ 4	— 15.000

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota	
Po koniec roku 1893 zrealizowano	45	1,155.000	—	114	2,590.900	—	115	366.700	—	274	4,112.600	—
„ „ „ „ spłacono gotówką	3	191.197	17	18	624.354	04	9	99.019	96	30	914.571	17
„ „ „ „ obligacyami	—	9.100	—	—	156.300	—	—	6.800	—	—	172.200	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1893.	42	954.702	83	96	1,810.245	96	106	260.880	04	244	3.025.828	83

Wykaz emisyi Banku.

Emitowano po włącznie d. 31/12 1893				Umorzono na skutek: losowania				Umorzono na skutek: splaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu: odnośnie do pojedyńczych emisyi				Pozostaje w obiegu: Ogółem w. a. zł.
serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	
a) cztero procentowe listy zastawne																
I.	245	zł. 50 / k. 100	12.250	I.	—	zł. 50 / k. 100	—	I.	—	zł. 50 / k. 100	—	I.	245	zł. 50 / k. 100	12.250	
II.	352	zł. 100 / k. 200	35.200	II.	—	zł. 100 / k. 200	—	II.	—	zł. 100 / k. 200	—	II.	352	zł. 100 / k. 200	35.200	
III.	378	zł. 500 / k. 1.000	189.000	III.	—	zł. 500 / k. 1.000	—	III.	—	zł. 500 / k. 1.000	—	III.	378	zł. 500 / k. 1.000	189.000	
IV.	122	zł. 2.500 / k. 5.000	305.000	IV.	—	zł. 2.500 / k. 5.000	—	IV.	—	zł. 2.500 / k. 5.000	—	IV.	122	zł. 2.500 / k. 5.000	305.000	
V.	141	zł. 5.000 / k. 10.000	705.000	V.	—	zł. 5.000 / k. 10.000	—	V.	—	zł. 5.000 / k. 10.000	—	V.	141	zł. 5.000 / k. 10.000	705.000	1,246.450
	1.238		1.246.450		—		—		—		—		1.238			
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.088	50	154.400	I.	308	50	15.400	I.	201	50	10.050	I.	2.579	50	128.950	
II.	11.962	100	1,196.200	II.	971	100	97.100	II.	729	100	72.900	II.	10.262	100	1,026.200	
III.	5.010	500	2,505.000	III.	448	500	224.000	III.	194	500	97.000	III.	4.368	500	2,184.000	
IV.	8.913	1.000	8,913.000	IV.	738	1.000	738.000	IV.	526	1.000	526.000	IV.	7.649	1.000	7.649.000	
V.	3.680	5.000	18,400.000	V.	278	5.000	1,390.000	V.	429	5.000	2,145.000	V.	2.973	5.000	14.865.000	25.853.150
	32.653		31.168.600		2.743		2,464.500		2.079		2,850.950		27.831			
c) pięcio procentowe obligacye komunalne II. emisyi																
A.	1.035	100	103.500	A.	6	100	600	A.	—	100	—	A.	1.029	100	102.900	
B.	491	500	245.500	B.	2	500	1.000	B.	—	500	—	B.	489	500	244.500	
C.	957	1.000	957.000	C.	6	1.000	6.000	C.	—	1.000	—	C.	951	1.000	951.000	
D.	257	5.000	1,285.000	D.	—	5.000	—	D.	—	5.000	—	D.	257	5 000	1.285.000	2.583.400
	2.740		2,591.000		14		7.600		—		—		2.726			
Stan emisyi Banku z dniem 31. Grudnia 1893. r. . . . . , .																29,683.000

Zamknięcie rachunków

z dniem

I. Oddział

Wydatki	Waluta austr. zł.	ct.
Kupony od $4\frac{1}{2}\%$ listów zastawnych	1,204.923	81
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	71.461	37
	1,276.385	18

II. Oddział

	zł.	ct.
Kupony od 5% obligacyi komunalnych	118.522	50
Saldo zysku z oddziału komunalnego	30.353	11
	148.875	61

III. Oddział

			zł.	ct.
Procenta:				
a) z rachunków przekazowych	zł. 52.325	ct. 21		
b) z wkładek oszczędności	„ 45.001	„ 83		
c) z własnych asygnat kasowych	„ 18.022	„ 92		
d) z weksli reeskontowanych	„ 3.763	„ 99		
e) z rachunków bieżących	„ 8.580	„ 79	127.694	74
Straty oddziału bankowego:				
na wekslach			12.235	62
Saldo zysku z oddziału bankowego			279.037	75
			418.968	11

IV. Ogólne zamknięcie

			zł.	ct.
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia	zł. 78.977	ct. 14		
b) Dyety i koszta podróży Prezeza i członków Rady nadzorczej	„ 8.311	„ 50		
c) Fundusz emerytalny i emerytury	„ 4.289	„ 63		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu i koszt utrzymania kasy	„ 3.427	„ 32		
e) Koszta prawne, porta, depesze, książki, druki, przybory do pisania abonament gazet, ogłoszenia i koszta ogólne	„ 21.072	„ $12\frac{1}{2}$	119.077	$71\frac{1}{2}$
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			49.918	24
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			809	75
Zysk do rozdziału:				
W myśl §. 101. statutu:				
40% na kapitał zakładowy	zł. 84.418	ct 61		
30% na fundusz rezerwowy	„ 63.313	„ 96		
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 42.209	„ $30\frac{1}{2}$	211.046	$52\frac{1}{2}$
10% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komunaln. II. em.	„ 21.104	„ 65		
			380.852	23

strat i zysków

31. Grudnia 1893.

hipoteczny.

Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	1,192.669	28
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	15.166	55
Dodatek na koszta administracyi tychże pożyczek	68.109	45
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1890 od $4^1/_2$% listów zastawnych w myśl §. 32. statutu	439	90
	1,276.385	18

komunalny.

	zł.	ct.
Procenta od pożyczek w 5% obligacyach komunalnych	140.163	92
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	779	43
Dodatek na koszta administracyi tychże pożyczek	7.864	76
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1890 od 5% obligacyi komunalnych I. emisyi w myśl §. 9. ust. 2. przep. kom.	67	50
	148.875	61

bankowy.

		zł.	ct.
Procenta:			
a) od weksli zeskontowanych	zł. 185.774 ct. 84		
b) od pożyczek na zastaw efektów	„ 27.069 „ 70		
c) od zaliczek na towar w magazynach kolejowych	„ 1.112 „ 60		
d) od warrantów	„ 389 „ 58	214.346	72
Prowizye i komisowe		113.810	—
Dochód z efektów własnych:			
a) z kuponów	zł. 48,051 ct. $56^1/_2$		
b) z różnicy kursu	„ 42.759 „ $82^1/_2$	90.811	39
		418.968	11

rachunków strat i zysków.

	zł.	ct.
Dochód z oddziału hipotecznego	71.461	37
Dochód z oddziału komunalnego	30.353	11
Dochód z oddziału bankowego	279.037	75
	380.852	23

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Walutą austr. zł.	ct.
Kasa:				
w banku	zł.	423.479·50$^1/_2$		
w zastępstwach	„	76.350·94$^1/_2$	499.830	45
Efekta funduszów rezerwowych			233.604	73
Efekta funduszu emerytalnego			29.789	88
Efekta własne, eskontowane i w komisie			1,773.834	69
Pożyczki w 4% i 4$^1/_2$% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	zł.	27,065,164·12		
kapitał zalegający	„	34.435·88		
	zł.	27,099.600·—		
z doliczeniem niedoboru funduszu umorzenia	„	10.662·68	27,110.262	68
Pożyczki w obligacyach komunalnych I. i II. emisyi:				
kapitał bieżący	zł.	3,021.057·08		
kapitał zalegający	„	4.771·75	3,025.828	83
Weksle i warranty:				
w portfelu	zł.	4,465.498·65		
w reeskoncie	„	9.272·99	4,474.771	64
Zaliczki na zastaw efektów			65 298	—
Rachunek bieżący pokryty efektami			509.532	43
Zaliczki na towar w magazynach kolejowych			123.590	—
Dłużnicy w rachunku bieżącym			1,337.023	42
Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			125.500	—
Ruchomości z roku 1892	zł.	7.277·54		
dokup w roku 1893	„	820·—		
	zł.	8.097·54		
amortyzacya w roku 1893	„	809.75	7.287	79
Różne Rachunki:				
z oddziału hipotecznego	zł.	394.974 33		
z oddziału komunalnego	„	21.567·39		
z oddziału kolejowego	„	750·—		
z oddziału bankowego	„	201.020·78	618.312	50
			39.934.467	04

We Lwowie, dnia

Naczelny buchalter:
Longchamps.

i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

dnia 1893 r.

Stan bierny			Walutą austr. zł.	ct.
Kapitał zakładowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1893			1,333.923	94
Rezerwy:				
fundusz rozerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		zł. 296.918 69		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 223.939 64		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych . .	zł. 24.699·—			
własność Banku, emisya II	„ 154.384·52	„ 179.083·52	699.941	85
Fundusz emerytalny			29.789	88
Emissye banku:				
4% listy zastawne	zł. 1,246·450			
4½% listy zastawne	„ 25,853.150	zł. 27,099.600·—		
5% obligacye komunalne II. emisyi		„ 2,583.400·—	29,683.000	—
Wylosowane efekta własnych emisyi:				
4½% listy zastawne		zł. 607.350·—		
5% obligacye komunalne I. i II. emisyi		„ 37.400·—	644.750	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		zł. 490.441·85		
od obligacyi komunalnych I. i II. emisyi		„ 3.442·50	493.884	35
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		zł. 3,956.535·69		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 2,351.452·92	6,307.988	61
Lokacye Zastępstw			94.230	08
Żyro-obligo			9.272	99
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		zł. 339.119·—		
z oddziału komunalnego		„ 17.353·85		
z oddziału bankowego		„ 112 849·14	469.321	99
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		zł. 58.066·33		
z oddziału komunalnego		„ 68.506 88		
z oddziału bankowego		„ 41.790·14	168.363	35
Czysty zysk		zł. 211.046·52½		
rozdzielony w myśl §. 101. st				
40% na kapitał zakładowy	zł. 84.418·61			
30% na fundusz rezerwowy	„ 63.313·96			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 42.209·30½			
10% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komunalnych II. emisyi	„ 21.104·65	zł. 211.046·52½		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	zł. 90.700·—			
efekta jako pokrycie rach. bieżąc.	„ 2,908.540·49	zł. 2,999.240 49		
efekta w przechowaniu		„ 5,990.541·03		
Razem		zł. 8,989.781 52		
			39,934.467	04

31. Grudnia 1893.

DYREKCYA:

Dr. Zgórski. *Dr. Domaszewski.*

Bilans stałego funduszu przemysłowego

z dniem 31. Grudnia 1893.

Stan czynny	Walutą austr. zł.	ct.	Stan bierny	Walutą austr. zł.	ct.
Kapitał z pożyczek udzielonych:			Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dn. 1. Stycznia 1888 zł. 111.410·08		
Przem. tkackiemu 23 poż. zł. 67.140·—			Odpisano „ 17.160·98	94.249	10
„ skórnemu 15 „ „ 78.853·14			Dotacya 7 rat funduszu krajowego za r. 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 i 1893 . . .	300.000	—
„ drzewnemu 15 „ „ 48.386·65			Przyrost do 31. Grudnia 1893	40.398	33
„ metalowemu 12 „ „ 49.470·—					
„ ceramiczn. 7 „ „ 44.245·97					
Innym gałęziom przemysłu 23 „ „ 78.941·67	367.037	43			
Udział w gal. akc. Tow. handlowem	50.000	—			
Kasa Banku krajowego	17.610	—			
	434.647	43		434.647	43

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1893.

Za zgodność:

Kossak
saldokontysta Banku krajowego,
jako prowadzący rachunkowość funduszu.

Longchamps
naczelny buchalter Banku krajowego.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. Grudnia 1893.

Wydatki	Walutą austr. zł.	ct.	Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
Prowizya Banku krajowego	230	94	Odsetki pobrane od dłużników	7.747	28
Koszta lustracyi i inne	28	89	Odsetki od lokacyi w Banku krajowym . .	296	13
Saldo zysku jako przyrost dotacyi w r. 1893	7.956	97	Odsetki zwłoki	173	39
	8.216	80		8.216	80

Przegląd przyrostu dotacyi.

W roku 1887	zł. 441	ct. 76
„ „ 1888	„ 4.063	„ 34
„ „ 1889	„ 4.021	„ 68
„ „ 1890	„ 5.887	„ 15
„ „ 1891	„ 8.296	„ 68
„ „ 1892	„ 9.730	„ 75
„ „ 1893	„ 7.956	„ 97
	zł. 40.398	ct. 33

Przegląd zestawień Bilansów z lat $188^3/_4$ — 1893.

Stan czynny

Rok	Kasa	Efekta własne eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% listach zastawnych	Pożyczki w $4^1/_2$% listach zastawnych	Pożyczki w 5% obligacyach komunalnych	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym
$188^3/_4$	281.423 96	315.057 15	— —	639.550 —	583.100 —	1,561.321 20	697.424 47	— —	116.215 37
1885	326.830 20	441.447 13	— —	3,032.850 —	843.900 —	1,856.860 43	359.908 11	— —	194.511 11
1886	229.330 19	702.398 64	— —	8,663.200 —	971.200 —	2,295.385 84	727.485 54	— —	177.469 89
1887	186.136 80	2,263.058 48	— —	13,854.750 —	1,127.700 —	2,132.717 35	419.967 85	— —	340.672 24
1888	223.702 94	393.681 60	— —	14,409.400 —	1,224.900 —	1,901.400 25	443.090 64	— —	1,162.508 38
1889	211.223 02	438.939 26	— —	15,255.150 —	1,170.900 —	2,588.652 02	410.732 52	— —	1,437.623 12
1890	183.968 58	1,029.593 38	— —	17,738.300 —	1,294.000 —	2,441.769 26	663.256 71	— —	2,458.874 04
1891	206.842 90	1,539.469 86	— —	19,536.600 —	1,532.800 —	2,981.079 37	598.636 74	— —	2,126.789 49
1892	319.946 60	288.067 97	— —	22,314.550 —	2,572.300 —	4,206.715 64	709.286 73	— —	1,317.671 28
1893	499.830 45	1,773.834 69	1,246.450	25,853.150 —	3,025.800 —	4,474.771 64	698.420 43	125.500 —	1,337.023 42

Depozyta osób trzecich and **Stan bierny**

Rok	Depozyta osób trzecich	Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% listy zastawne	Emisye Banku: $4^1/_2$% listy zastawne	Emisye Banku: 5% obligacye komunalne	Obce kapitały	Wierzyciele w rachunku bieżącym
$188^3/_4$	2,737.661 11	1,049.241 89	— —	639.550 —	683.100 —	372.056 18	1,221.276 70
1885	3,192.511 89	1,092.755 98	— —	3,032.850 —	843.900 —	913.746 74	711.487 43
1886	5,566.644 72	1,164.116 54	— —	8,663.200 —	971.200 —	1,268.987 68	1,133.806 12
1887	4,376.518 62	1,190.738 11	— —	13,854.750 —	1,127.700 —	1,011 637 02	2,369.124 32
1888	4,301.096 24	1,285.469 08	— —	14,409.400 —	1,224.900 —	1,077.336 93	1,210.198 69
1889	4,779.532 21	1,377.359 48	— —	15,255.150 —	1,170.900 —	1,615.657 14	1,811.034 85
1890	6,395.341 31	1,536.430 03	— —	17,738.300 —	1,294.000 —	1,563 125 35	3,103.500 56
1891	6,737.950 08	1,657.180 20	— —	19,536.600 —	1,397.400 —	2,316.325 52	2,704.165 27
1892	7,738.265 52	1,796.754 48	— —	22,314.550 —	2,196.100 —	2,111.694 91	2,264.286 38
1893	8,989.781 52	2,033.865 79	1,246.450 —	25,853.150 —	2,583.400 —	3,956.535 69	2,351.452 92

Dochody, **Wydatki**, **Zysk do rozdziału**

Rok	Dochody: z procentów	Dochody: z kuponów efektów własnych	Dochody: z różnicy kursu efektów własnych	Dochody: z prowizyi i komisowego	Dochody: z oddziału hipotecznego	Dochody: z oddziału komunalnego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Wydatki: Odpisania	Zysk do rozdziału
$188^3/_4$	73.367 82	13.809 07	+ 13.376 73	6.933 58	902 30	2.802 22	82 526 32	2.597 66	26.067 74
1885	66.135 10	15.477 30	+ 14.388 71	6.631 87	6.406 60	2.066 33	79.081 93	3.350 37	28.673 61
1886	69.472 73	8.820 33	+ 22.938 63	12.884 25	17.495 78	2.155 23	82.121 52	3.410 —	48.235 43
1887	16.547 58	81.458 54	— 5.478 95	16.710 88	32.140 65	2.567 54	96.325 49	5 010 60	75.800 98
1888	26.258 91	81.551 49	— 24.915 21	11.155 93	38.753 80	2 967 23	97.380 18	5.201 14	
1889	57.962 89	29.758 86	+ 20.525 12	22.220 55	47.447 34	1.739 63	97.931 16	4.630 21	77 093 07
1890	56 813 73	45.724 84	+ 20.400 -	93.933 76	48.870 05	1.494 32	109 004 24	19.482 28	138.780 18
1891	80.595 96	49.444 40	+ 18.919 37	37.039 55	51.410 25	6.612 46	137.268 33	5.103 17	101.650 49
1892	86.804 56	53.003 08	+ 28.340 11	33.032 74	58.775 85	19.683 72	149.332 77	2.845 36	127.461 93
1893	86.651 98	48.051 $56^1/_2$	+ 42.759 $82^1/_2$	113.810 —	71.461 37	30.353 11	168.995 $95^1/_2$	13.045 37	211.046 $52^1/_2$
	620.641 26	427.099 $47^1/_2$	+151.254 $33^1/_2$	354.353 11	373.663 99	72.441 84	1,099.967 $89^1/_2$	64.676 16	834.809 $95^1/_2$

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA
Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Wiceprezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, poseł na Sejm krajowy, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Wiceprezes Towarzystwa rolniczego w Jaśle, Prezes Rady powiatowej w Krośnie.

Członkowie:

Jędrzejowicz Adam, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy i do Rady państwa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, Członek Rady zawiadowczej Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Krakowie, Prezes Rady powiatowej w Rzeszowie, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Kieszkowski Henryk, Dyrektor Tow. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, kawaler orderu Leopolda, Członek Wydziału Kasy oszczędności w Krakowie, Członek honorowy c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie

Kraiński Władysław, doktor praw, właściciel dóbr, poseł do Rady państwa, Zastępca Dyrektora Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i Rady powiatowej w Przemyślu, Członek c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Męciński hr. Józef, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek Rady powiatowej w Dąbrowej, Wiceprezes Tow. Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Romer Gustaw, doktor praw, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Nowym Sączu, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Członek c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Członek Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Żywicki Klemens, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, Członek Rady powiatowej w Tarnopolu i c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Zastępcy:

Brunicki br. Adolf, właściciel dóbr, Członek Wydziału Rady powiatowej Gródeckiej.

Krzyżanowski Stanisław, doktor praw, adwokat krajowy, Dyrektor gal. Banku kredytowego we Lwowie, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych, Wiceprezydent Rady dyscyplinarnej Izby adwokatów.

Schayer Karol, kupiec, właściciel realności, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handl. i przemysł. we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydziału Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

1 miejsce nieobsadzone.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Bochdan Hipolit j. w.

Członkowie:

Romer Dr. Gustaw j. w. | **Scipio hr. Karol** j. w. | **Żywicki Dr. Klemens** j. w.

Zastępca:

Jędrzejowicz Adam j. w.

Komisarz rządowy:

Karasiński Franciszek, c. k. Radca dworu, kawaler orderu żelaznej korony III. klasy, honorowy obywatel miasta Jasła.

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu i c. k. Prokurator skarbu, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych.

Komisarz krajowy:

Jędrzejowicz Edward, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Członek Wydziału okręgowego Towarzystwa rolniczego w Rzeszowie.

Zastępcy:

Sawczak Damian, doktor praw, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego.

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału krajowego.

Dyrekcya:

Dr. Zgórski Alfred. | **Dr. Domaszewski Wacław.**

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Członek Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Baczewski Józef, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Badeni hr. Stanisław, doktor praw, właściciel dóbr, Członek Izby Panów i Trybunału państwowego, poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Kamionce Strumiłowej, Członek c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego we Lwowie, Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Wiceprezes gal. akc. Towarzystwa handlowego.

Brajer Emil de Bertemilian, właśc. domu komisowego pod firmą „Józef Brajer“ we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Breuer Jan de Bertemilian, właściciel dóbr, Dyrektor referent galicyjskiej Kasy oszczędności, Członek komitetu wykonawczego gal. akc. Towarzystwa handlowego, Członek komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Stanisławowie, Zastępca Członka Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy.

Buber Salomon, właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Asesor c. k. Sądu krajowego, właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności.

Epstein Maksymilian, właściciel domu bankowego. Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt“, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności, Członek c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Klarfeld Jakób, przemysłowiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, właściciel realności.

Lange Tadeusz, Dyrektor fundacyi Stanisława hr. Skarbka, poseł na Sejm krajowy i Członek komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Lilien Ignacy, właściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien“.

Markiewicz Stanisław, kupiec, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Michalski Michał, przemysłowiec, poseł na Sejm krajowy, pierwszy delegat Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek Rady administracyjnej fundacyi hr. Skarbka.

Piepes Jakób, aptekarz, właściciel dóbr, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Wiceprezydent lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Reiss Juliusz, kupiec, właściciel realności, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Dyrektor galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie.

Russman Ignacy, kupiec, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej.

Schayer Karol, kupiec, właściciel realności, członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Schellenberg August, właściciel domu bankowego i spedycyjnego, kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady nadzorczej Banku rolniczego we Lwowie, Członek komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, Cenzor Banku austro-węgierskiego i gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Wybranowski Leoncyusz, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

1 miejsce nieobsadzone.

Komitet cenzorów

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczymi.

Badeni hr. Stanisław Dr. j. w.

Czyżewicz Adam, doktor medycyny, c. k profesor Uniwersytetu, poseł na Sejm krajowy, Przewodniczący c. k. krajowej Rady zdrowia, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobk., Dyrektor Banku zaliczkowege we Lwowie, Prezes Galic. Towarzystwa lekarskiego.

Goldman Bernard, doktor praw, naczelny kasyer i prokurzysta gal. Banku kredytowego, poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Merunowicz Teofil, sekretarz Rady powiatowej lwowskiej, poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi, redaktor czasopisma „Związek“, Wiceprezes galicyjskiego Tow. pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie, Członek Wydziału Towarzystwa wzaj. pomocy oficyalistów prywatnych.

Piętak Leonard, doktor praw, profesor c. k. Uniwersytetu we Lwowie, Członek korespondent Akademii umiejętności w Krakowie, poseł do Rady państwa, Członek rządowej komisyi egzaminac., Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes c. k. gal. Towarz. gospod., Naczelnik Biura statystycznego Wydziału krajowego, Członek Komisyi prawniczej krajow. Stowarz. czerw. krzyża w Galicyi.

Romanowski Erazm, doktor praw, adwokat krajowy, Zastępca Dyrektora i Członek Rady nadzorcz. Banku zaliczkowego we Lwowie.

Skałkowski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności i Syndyk galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Komitetu c. k. gal. Tow. gosp. we Lwowie.

Szczepanowski Stanisław, przemysłowiec, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, Członek Izby handl. i przemysł. we Lwowie, Prezes Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności, Dyrektor Banku zaliczkowego i powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stow. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Ulmer Narcyz, sekretarz Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Zima Franciszek, Dyrektor gal. Kasy oszczędności, Prezes gal. akc. Towarzystwa handlowego, likwidator b. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek Rady nadz. Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Radca prawny.

Till Ernest, doktor praw, adwokat krajowy, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, Członek komisyi dla egzaminów rządowych, właściciel i Redaktor „Przeglądu prawa i administracyi“, Wiceprezes Towarzystwa prawników we Lwowie.

Urzędnicy
Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

PROKURZYŚCI:

Longchamps de Berier Bogusław, naczelny buchalter.

Horoszkiewicz Julian, Dyrektor głównej kasy Wydziału krajowego, zastępuje głównego kasyera Banku.

Majewski Michał, naczelnik likwidatury hipotecznej.

Padewski Józef, szef korespondencyi.

SEKRETARZ RADY i DYREKCYI:

Dr. Drohojowski hr. Jan.

REFERENT SZACUNKOWY:

Thilsch Julian.

ZASTĘPCA BUCHALTERA:

Kozakiewicz Leon.

SEKRETARZ ODDZIAŁU HIPOTECZNEGO:

Dr. Małaczyński Aleksander.

KORESPONDENCI:

Matkowski Antoni.

Stachiewicz Ludwik.

KASYERZY:

Kotiers Franciszek, kontrolor Wydziału krajowego, prowadzi kasę efektów Banku.

Nartowski Antoni.

LIKWIDATOROWIE:

Marszałkiewicz Wiktor.
Białaczewski Władysław.

Erlacher Walery.
Sędzimir Mieczysław.

REWIDENT:

Kratochwil Emil.

SALDOKONTYSTA:

Kossak Stefan.

ADJUNKCI:

I. klasy: **Łoziński Roman.**
Pieńczykowski Stanisław.
Strzyżowski Józef.
Krzyszkowski Ignacy.
Gawroński Ludwik.

II. klasy: **Hamerski Maryan.**
Hanke Artur.
Armółowicz Jan.

II. klasy: **Wojciechowski Julian.**
Rump Fryderyk.
Kövess Aleksander.
Dr. Rzepecki Jan.
Świeżawski Stefan.
Nowicki Maksymilian.
Królikowski Aloizy.
Krassowski Bronisław.

PROTOKOLIŚCI i ARCHIWIŚCI:

Sobek Józef.

Kowalski Mieczysław.

ASYSTENCI:

Trzciński Emil.
Dzikowski Maryan.
Gajewski Maryan.
Wilusz Tadeusz.

Narajewski Włodzimierz.
Reiner Juliusz.
Czauderna Karol.
Hoffman Andrzej.
1. miejsce nieobsadzone.

PRAKTYKAŃCI:

Krug Emil.
Biesiadecki Franciszek.
Wolski Jan Adam.
Grolle Józef.

Jaszek Józef Czesław.
Kocowski Teofil.
Wisłocki Włodzimierz.
Górski Antoni.
Dr. Lewandowski Karol.

8 WOŹNYCH.

Zastępstwa

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała.**

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Franciszek Knihinicki. Komisarz bankowy: Dr. Gustaw Nowak. Zastępca: Józef Smieszko.

2. Okręg: **Bóbrka.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 24. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Witołd Niezabitowski, Adam Godlewski i ks. Eugeniusz Dżerowicz. Komisarz bankowy: Kazimierz Rudnicki. Zastępca: Stanisław Frankowski.

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 3. Maja 1886. Dyrekcya: Wojciech Chrzanowski, Andrzej Łopacki i Dr. Leonard Serafiński. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

4. Okręg: **Borszczów.**

Tylko dla spraw komunalnych i hipotecznych.

Zastępstwo: **Wydział Rady powiatowej w Borszczowie.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. pod kierownictwem każdoczesnego Prezesa i Zastępcy Prezesa Rady powiatowej. Komisarz bankowy: Mieczysław hr. Borkowski. Zastępca: Teofil Witosławski.

5. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogran.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Nowicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Franciszek Kalinowski. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Seweryn Godzieliński.

6. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Brzeżanach, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Dr. Albert Zauderer, Ferdynand Maresch i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Franciszek Wolski. Zastępca: Dr. Stanisław Schätzel.

7. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Jacek Jabłoński i Michał Gilewicz. Komisarz bankowy: Edward Münter. Zastępca: Jan Gumiński.

8. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Konstanty Michniewski i Włodzimierz Sroczyński. Komisarz bankowy: Piotr Treter. Zastępca: Leon Groman.

9. Okręg: **Delatyn** (okręg sądowy Delatyn).

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy „Nadzieja“ w Delatynie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Ks. Józef Bochdan, Maurycy Ryniewicz i Adolf Schima. Komisarz bankowy: Franciszek Jelinek. Zastępca: Franciszek Fischer.

10. Okręg: **Dobromil**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Joachim Piątkowski, Leon Steciak i Franciszek Szanek. Komisarz bankowy: Ludwik Unger. Zastępca: Jan Teśla.

11. Okręg: **Drohobycz-Turka**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski, Jan Niewiadomski i Karol Wincenty Szufa. Komisarz bankowy: Juliusz Bielski. Zastępca: ks. Roman Hanczakowski.

12. Okręg: **Dukla**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zarej. z ogr. por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya Franciszek Lewiński, Edward Zieliński i Bronisław Lasociński. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: August hr. Łoś.

13. Okręg: **Gliniany**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszytyłowicz, Andrzej Bałtarowicz i Stanisław Burliga. Komisarz bankowy: Rudolf Körber. Zastępca: Edward Brückner.

14. Okręg: **Gorlice**.

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, zar. z ogr. por.**

Otwarte 27. Grudnia 1884. Dyrekcya: Józef Olszewski, Władysław Chmielewski i Józef Górnisiewicz. Komisarz bankowy: Adam Skrzyński. Zastępca: Józef Olszewski.

15. Okręg: **Jarosław**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Mieczysław Marynowski, Waleryan Baczyński i Józef Stephan Komisarz bankowy: Ksawery Prus Niewiadomski. Zastępca: Ludwik Grzymała Wisłocki.

16. Okręg: **Jasło**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogran. por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, ks. Leon Sroczyński i Feliks Bochniewicz. Komisarz bankowy: Apolinary Przyłęcki. Zastępca: Romuald Palch.

17. Okręg: **Jaworów-Janów**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Feliks Sienicki i Jerzy Pytlik. Komisarz bankowy: Józef Skarbek Borowski. Zastępca: Ferdynand Paar.

18. Okręg: **Kamionka-Strumiłowa** (bez okręgu sądowego radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stow. zar. z ogran. por.**

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya; Stanisław hr. Badeni, ks. Michał Cegielski i Adam Thullie. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Andrzej Daniłowicz.

19. Okręg: **Kołomyja-Horodenka-Kossów.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa, rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stow. zar. z ogran. odpow.**

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Dr. Walery Stauber Dr. Maciej Krobicki i Edward Stenzel. Komisarz bankowy: Dr. Teofil Dębicki. Zastępca: Dr. Maxymilian Trachtenberg.

20 Okręg: **Kraków Chrzanów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Krakowie.**

Otwarte 6. Lutego 1884. Dyrekcya: Władysław Fischer, Sobiesław Gawroński i Julian Bereźnicki. Komisarz bankowy: Franciszek Wojnarowski. Zastępca: Teofil Zarembski.

21. Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Fidelis Kadyi, Feliks Kaczorowski i Włodzimierz Suryn. Komisarz bankowy: August Gorayski. Zastępca: Jan Trzecieski.

22. Okręg: **Limanowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 22. Stycznia 1884. Dyrekcya: Józef Mars, Walenty Jaworski i Józef Macharski. Komisarz bankowy: Dr. Kazimierz Krug. Zastępca: Eugeniusz Rozwadowski.

23. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy, Teofil Merunowicz i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Feliks Zabłocki. Zastępca: Wiktoryn Łonicki.

24. Okręg: **Łańcut.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya: Dr. Jan Fleszar, Bolesław Żardecki i Józef Gaweł. Komisarz bankowy: Antoni Hanusz. Zastępca: Filip Kahane.

25. Okręg: **Maków Żywiec.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc" w Makowie z por. nieogran. w sądzie zapis.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan, Emil Ullrich i Romuald Turyczyn. Komisarz bankowy: Aleksander Paczowski. Zastępca: Edward Wagner.

26. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Hipolit Szanecki i Feliks Leyko. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Stefan Sękowski.

27. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z poręką nieogr.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Wittek i Michał Lebedyński. Komisarz bankowy: Wiktor Krokowski. Zastępca: Ks. Józef Liskowacki.

28. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Wincenty Schmidt, Dr. Emil Adelmann i Dr. Mikołaj Klakurka. Komisarz bankowy: Bolesław Targowski. Zastępca: Bartłomiej Brylak.

29. Okręg: **Nadwórna** (bez okręgu sądowego Delatyn).

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: ks. Wojciech Rosebayger, Edmund Łaszcz i Michał Garbiak. Komisarz bankowy: Ks. Kornel Mandyczewski. Zastępca: Aleksander Taniaczkiewicz.

30. Okręg: **Nowy Sącz-Nowy Targ-Grybów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Wiktor Wyszyński. Komisarz bankowy: Dr. Gustaw Romer. Zastępca: Karol Merkel.

31. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach. stow. zar. z nieogran poręką.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Kazimierz Zaremba, Adolf Kraus i Dr. Kazimierz Pawlikowski. Komisarz bankowy: Józef Krzysztofowicz. Zastępca: Franciszek Stobiecki.

32. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Mieczysław Ritterschild, Henryk Słotwiński i Dr. Wacław Skórski. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Czajkowski. Zastępca: Dr. Wilhelm Rosenbach.

33. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Antoni Harasiewicz, Jan Rudnicki, Józef Grossmann. Komisarz bankowy: Dr. Albin Waligórski. Zastępca: Aloizy Madejski.

34. Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów i Łopatyn).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Stanisław hr. Badeni, Juliusz Brand i Roman Ujejski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Jan Skalski.

35. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na powiat rohatyński w Rohatynie, Stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Manasterski i Apolinary Jamrogiewicz. Komisarz bankowy: Władysław Monasterski. Zastępca Izydor Kowalewski.

36. Okręg: Ropczyce.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12 Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Strzelbicki, ks. Dr. Jan Krzysiak i Dr. Gustaw Ujejski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Strzelbicki. Zastępca: Ks. Dr. Jan Krzysiak.

37. Okręg: Rudki- (okręg sądowy) Gródek.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Albin Rayski, Piotr Zbrożek i Adolf Terenkoczy. Komisarz bankowy Albin Rayski. Zastępca: Andrzej hr. Fredro.

38. Okręg: Rzeszów-Kolbuszowa.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Antoni Karpiński, Leon Schott, Ferdynand Schaiter i Dr. Roderyk Als. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz. Zastępca: Ignacy Gumiński.

39. Okręg: Sambor-Stare Miasto.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Samborze, spółka zar. z nieogran. odpow.**

Otwarte 5. Stycznia 1884. Dyrekcya: Juliusz Haisig, Bronisław Bukietyński i Władysław Skulicz. Komisarz bankowy: Ludwik Balicki. Zastępca: Dr. Ignacy Budzynowski.

40. Okręg: Sanok-Brzozów-Lisko.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya: Cyryl Jaksa Ładyżyński, ks. Bazyli Czemarnik i Ludwik Świrczyński. Komisarz bankowy: Feliks Gniewosz. Zastępca: Franciszek Bem.

41. Okręg: Śniatyn.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Tytus Niemczewski, Józef Kossowski, Odillo Dankiewicz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: ks. Cyryl Hamorak.

42. Okręg: Sokal-Rawa.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Adolf Doening, Piotr Karpiuk i Jan Semetkowski. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Weyda.

43. Okręg; Stanisławów-Bohorodczany-Kałusz.

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Aleksander Czołowski, Włodzimierz Doboszyński i Jan Klimuntowski. Komisarz bankowy: Ignacy Zdrassil. Zastępca: Bolesław Cieński.

44. Okręg: Stryj-Żydaczów-Dolina.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 8. Lutego 1884. Dyrekcya: Jan Mierczuk, Edward Praxmayer i Franciszek Zapłatyński, Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Michał Slosarski.

45. Okręg: **Tarnobrzeg-Nisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Dr. Adolf Reifer, Władysław Gryglewski, Andrzej Winiarski i Tytus Starzewski. Komisarz bankowy: Gustaw Hinzinger. Zastępca: Aleksander Różycki.

46. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy, zarejestrowane stowarzyszenie zarobkowe w Tarnopolu z ogran. odpow.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Włodzimierz Łuczakowski, Dr. Alfred Kwiatkowski i Dr. Stanisław Glogier. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Glogier. Zastępca: Dr. Włodzimierz Łuczakowski.

47. Okręg: **Tarnów-Pilzno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Felicyan Jordan Stojowski, Karol Smolik i Tomasz Fusiarski. Komisarz bankowy: Witołd Rogoyski. Zastępca: Dr. Jan Mikuciński.

48. Okręg: **Tłumacz-Buczacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność", Towarzystwo kredytowe w Tłumaczu, stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Ks. Ignacy Tychowicz, Adolf Fuchs i Kazimierz Jasiński. Komisarz bankowy: August Gumiński. Zastępca: Alfred Orski.

49. Okręg: **Trembowla-Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890. Dyrekcya: Dr. Julian Olpiński, ks. Jan Biliński i Jarosław Paszkowski. Komisarz bankowy: ks. Jan Kaliniewicz. Zastępca: Klemens Bielecki.

50. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. Marca 1884. Dyrekcya: Jan Iwański, Przecław Sławiński i Ignacy Dobrodzicki. Komisarz bankowy: Ferdynand br. Baum. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

51. Okręg. **Wieliczka.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Czecz de Lindenwald, Floryan Nowacki i Wilhelm Koch. Komisarz bankowy: Wilhelm Koch. Zastępca: Aleksander Siedlecki.

52. Okręg: **Zaleszczyki-Czortków.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zaleszczykach, stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Antoni Bielański, Zygmunt Pawłowski i Józef Stroner. Komisarz bankowy Antoni Gr ss. Zastępca: Szymon Kajetanowicz.

53. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Władysław Prytyka i Jakób Kruh. Komisarz bankowy: Dr. Julian Kopczyński. Zastępca: Zygmunt Dzierżanowski.

54. Okręg: **Złoczów-Brody** (bez okręgu sądowego Łopatyn).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Józef Mirunowicz i Karol Podgórski. Komisarz bankowy: Aleksander Korczyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

55. Okręg: **Żółkiew**.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Żółkwi, stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 23. Marca 1884. Dyrekcya: Eugeniusz Rozwadowski, Adolf Dadlec i Maryan Punicki. Komisarz bankowy: Franciszek Michalski. Zastępca: ks. Karol Bauch.

Aleg. 47.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia kursu nauki pielęgnowania chorych przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu rezolucyi Wysokiego Sejmu z d. 27. Listopada 1890 r. polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę sprawy założenia szkoły dozorców przy szpitala lwowskim z zastrzeżeniem odpowiedniego wpływu Sióstr Miłosierdzia na jej kierunek, przedłożyliśmy Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie pod d. 7. Lutego 1893 r. (Aleg. 94) z następującym wnioskiem: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w prelimiaarz wydatków szpitala lwowskiego na r. 1894 kwoty 300 zł. na wynagrodzenie lekarza za udzielanie nauki jak z chorymi postępować należy.

Powyższe sprawozdanie jednak nie weszło na porządek obrad Wysokiego Sejmu podczas ostatniej sesyi, chociaż komisya budżetowa w rozpoznaniu naszego wniosku wygotowała swoje sprawozdanie (Alleg. 271) w którem postawiła następujący wniosek: „Wniosek w sprawie założenia szkoły osób do posługi chorych przeznaczonych odsyła się do Wydziału krajowego w celu zwołania ankiety i postawienia wniosków w myśl uchwały tejże. Stosując się do powyżej udzielonych wskazówek i mając na uwadze zupełny brak tego rodzaju obsługi przy chorych we wszystkich szpitalach w kraju naszym, jak również i brak odpowiednio przysposobionych Sióstr Miłosierdzia zarządzających służbą użytą do pielęgnowania chorych, zwołaliśmy ankietę z osób w tej sprawie kompetentnych i protokół jej posiedzeń przedłożyliśmy przy sprawozdaniu z czynności Departamentu V. w roku 1893 do 1894 jako allegat V.

Następnie podzielając zdanie ankiety, że tego rodzaju szkoła założoną i utrzymywaną być powinna wspólnie przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża i fundusz krajowy, odnieśliśmy pismami z dnia 21. Października 1893 L. 54.937 i 30 Listopada 1893 L. 63.415 w tym względzie do pomienionego Towarzystwa, które dopiero na posiedzeniu dnia 11. Grudnia 1894 przyjęło postawione przez wybraną w tym celu komisyę wzmocnioną, przybraniem do niej Inspektora szpitali krajowych dra Stelli Sawickiego, wnioski, następujące postanowienia zasadnicze:

1. Chcąc uzyskać odpowiednie kandydatki do nauki, należy rozpisać kilka stypendyów płatnych w ratach miesięcznych przez cały czas nauki.

2. Ponieważ do pielęgnowania chorych najlepiej nadają się kobiety, komisya zaleca, aby tylko one przyjmowane były do nauki i to w wieku od 24 do 40 lat życia, umiejące dobrze czytać i pisać, o ile możności z lepszem wychowaniem i jedynie osoby nieskazitelnego prowadzenia się.

3. Kurs nauki ma trwać przez 5 miesięcy tak, aby z odliczeniem czasu wakacyjnego, rocznie dwa kursa odbyć się mogły. Nauka jest przeważnie praktyczną, chociaż niektóre wykłady z demonstracyami są niezbędnie potrzebne. Każda kandydatka powinna od-

być praktykę na oddziale chorób wewnętrznych, chirurgicznych, na oddziale chorób dzieci, kobiet i umysłowych.

4. Jedynie w szpitalu powszechnym we Lwowie lub w Krakowie może być szkoła dozorczyń z pożytkiem umieszczoną, a naukę udzielać winni pod okiem prymaryuszów wybrani do tego sekundaryusze i osobno za to honorowani.

Po odbytym kursie, poddają się kandydatki egzaminowi praktycznemu, a te, które otrzymają kwalifikacye, mają potem zapewnioną opiekę Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża. W tym celu komisya gorąco zaleca internat dla ukwalifikowanych dozorczyń na wzór pragskiego Krankenpflegerinen des rothen Kreuzes, lub wiedeńskiego Rudolfineum, ażeby wyuczone dozorczynie pozostały przy swoim zawodzie i koszt na ich wyuczenie nie był straconym. Również wyraża komisya przekonanie, że Wydział krajowy zezwoli podwyższyć płacę tym wykwalifikowanym dozorczyniom, ażeby weszły na stałą służbę do szpitali powszechnych, dotychczasowe bowiem wynagrodzenie jest zbyt niskie.

6. Koszt utrzymania takiej szkoły dla dziesięciu dozorczyń w roku to jest po pięć na kurs byłby następujący: dla dwóch sekundaryuszów po 300 zł. na rok i dla 10 kandydatek po 15 zł. miesięcznie przez 10 miesięcy 1.500 zł., na potrzeby szkolne 100 zł. razem 2.200 zł.

7. Także Siostry Miłosierdzia oddające się obsłudze chorych, powinny pobierać naukę w tym samym zakresie, jak kandydatki świeckie i byłoby najodpowiedniej, aby nauka była wspólną. Towarzystwo Czerwonego Krzyża zawiadamiając nas w odezwie z dnia 20. Grudnia 1894 L. 117 o powzięciu swoich postanowień oświadczyło się za przyjęciem w pierwszym roku połowy kosztów utrzymania szkoły w kwocie 1.100 zł.

Otóż Wydział krajowy podzielając w zasadzie zapatrywania Towarzystwa Czerwonego Krzyża jest zdania, że zaprowadzenie jak najrychlej i to na razie przy lwowskim szpitalu powszechnym kursów dla dozorczyń chorych jest ze wszech miar pożądanem, następnie i przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, jeżeli rezultaty osiągnięte w szpitalu lwowskim, okażą się dla tego rodzaju szkoły pomyślnymi. Dalej, że Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo zatwierdzenia przedłożonego przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża szczegółowego programu szkoły i wszelkich zmian późniejszych, wreszcie, że urządzenie kursów nauki dla Sióstr miłosierdzia nastąpić może oddzielnie, albowiem pomienione siostry oświadczyły, iż z tytułu ich stanowiska w szpitalu i różnych zajęć obowiązkowych, nie mogłyby należycie ze wspólnych wykładów korzystać.

Z tych zatem powodów przedkładając Wys. Sejmowi niniejszy stan sprawy wnosimy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zaprowadzenie jak najrychlejsze przy szpitalu krajowym we Lwowie szkoły dla dozorczyń przy chorych wspólnym kosztem z Towarzystwem Czerwonego Krzyża. Na ten cel wstawia do budżetu szpitala lwowskiego w Rubr. XIV. p. 2a) połowę potrzebnych wydatków w kwocie 1.100 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 14 grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. W. 35.646.

Aleg. 48.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego w Ślemieniu do Suchej i utworzenia równocześnie nowego Sądu powiatowego w Jeleśni.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 9. maja 1893 L. S. 457/93 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby względem petycyi Rady gminnej miasteczka Suchy o przeniesienie Sądu powiatowego ze Ślemienia do Suchy, jak najprędzej rokowania z c. k. Sądem wyższym krajowym w Krakowie i c. k. Władzą polityczną krajową przeprowadził, a wynik tychże na najbliższej sesyi sejmowej z stosownym wnioskiem przedłożył.“

Wywiązując się z danego polecenia Wydział krajowy po przeprowadzonem dochodzeniu przez Wyższy Sąd krajowy w Krakowie i po zasiągnięciu zdania c. k. Prezydyum Namiestnictwa ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

Miasteczko Sucha należące do powiatu politycznego Żywieckiego, a do okręgu Sądu powiatowego w Ślemieniu liczy wedle ostatniego spisu ludności 4.225 mieszkanców, jest jedynem miasteczkiem w powiecie sądowym Ślemieńskim, położonem przy gościńcu rządowym a zarazem i przy kolei żelaznej, posiada więc łatwą komunikacyę ze wszystkiemi gminami między Ślemieniem a Suchą. Ruch na stacyi państwowej kolei w Suchy z powodu krzyżujących się tamże pociągów z trzech stron t. j. z Krakowa, Nowego Sącza i Żywca, jest bardzo znaczny a kursujące między Suchą i Żywcem kilka razy dziennie pociągi umożebniają ludności powiatu Ślemieńskiego zwłaszcza bliżej kolei zamieszkałej za nader przystępną ceną, dogodną i szybką komunikacyą ze Suchą, które to miasteczko pod względem handlowym i przemysłowym zajmuje bezsprzecznie pierwsze miejsce pomiędzy wszystkiemi miejscowościami w okręgu Sądu powiatowego w Ślemieniu położonemi. Sucha jest nadto siedzibą urzędu pocztowego i telegraficznego, posterunku żandarmeryi, zupełnej szkoły ludowej, dwóch lekarzy, apteki i kilku kupców przemysłowców i licznego personalu, urzędników państwowej kolei, tudzież oficyalistów administracyi dóbr hr. Branickiego; jest w powiecie najliczniejszą i najzamożniejszą gminą, w niej bowiem koncentruje się cały handel powiatu ślemieńskiego i tam też ludność powiatu sądowego cięży ze wszystkimi swymi interesami ekonomicznymi, gdyż w odbywających się co drugi tydzień wielkich targach nie tylko znajduje korzystne warunki zbytu dla swych ziemiopłodów i wyrobów drobnego przemysłu, lecz także i we wszystkie swe potrzeby domowe zaopatrzyć się może.

Natomiast Ślemień, obecna siedziba c. k. Sądu powiatowego jest tylko wsią liczącą 1845 mieszkańców, pod względem geograficznym bardzo niekorzystnie między górami, w oddaleniu 2 kilometrów od gościńca rządowego położoną, wskutek czego w zimie podczas wielkich opadów śniegu, komunikacya z Ślemieniem częstokroć pieszo i wozem jest niemożebną i miejscowość ta od reszty gmin powiatu zupełnie odciętą zostaje. Nie ma też w Ślemieniu oprócz urzędu pocztowego ani zupełnej szkoły ludowej, ani lekarza, ani apteki; pod względem handlowym i przemysłowym, pomimo, że w samym środku powiatu sądowego

położony, jest zupełnie bez znaczenia, gdyż sąsiednia ludność na targi tamże, które dopiero od grudnia 1892 zaprowadzone zostały, wcale nie uczęszcza i w ogóle wtedy tylko przybywa do Ślemienia, gdy jaki interes obecności jej w sądzie wymaga.

Ludność powiatu ślemieńskiego przeważnie biedna trudniąca się tylko drobnym przemysłem, mianowicie wyrobem i handlem naczyń drewnianych i to tylko w gminach bliżej Suchy położonych, szuka z nastaniem pory letniej zarobku poza granicami państwa austryackiego, głównie w Królestwie polskiem, w zimie zaś w fabrykach na Szląsku i w Morawie, zdąża więc raz w kierunku ku Suchej, drugi raz w kierunku ku Żywcowi, a nigdy ku Ślemieniowi, który zupełnie leży poza sferą interesów ludności powiatowej.

Z powyższych danych już wynika, że Sucha jakkolwiek położona na wschodnim krańcu obecnego powiatu ślemieńskiego na granicy powiatu Wadowickiego i Makowskiego, posiada wszelkie warunki na siedzibę sądu powiatowego i to w nierównie wyższym stopniu od Ślemienia, który pomimo istnienia w nim od 40 lat sądu powiatowego bardzo mało się rozwinął.

Żądanie mieszkańców Suchy i okolicznych gmin o ułatwienie im w korzystaniu wymiaru sprawiedliwości jest zupełnie uzasadnione; z natury rzeczy wypływa, że gminy z liczniejszą ludnością i znaczniejszym obrotem handlowym i wywywiązującymi się stąd interesami prawnymi więcej mają spraw spornych i częściej są w położeniu szukania pomocy Sądu, aniżeli gminy, które tych warunków nie posiadają; pod tym względem mieszkańcy Suchy i okolicznych gmin z powodu dość znacznego, bo 20 km. wynoszącego oddalenia od obecnej siedziby sądu powiatowego spotykają się ze znacznemi trudnościami, co oczywiście oddziaływa niekorzystnie na rozwój ekonomiczny tak samego miasteczka Suchy, jakoteż gmin najbliżej tego miasteczka położonych. Również jest rzeczą pewną, że w gminach z liczniejszą ludnością częściej wydarzają się czyny karygodne i faktycznie wedle skonstatowania władz sądowych ze Suchy i ościennych gmin Stryszawy, Krzeszowa i Lachowiec najwięcej napływa spraw karnych do sądu powiatowego w Ślemieniu, tak da lece, że wydatki tegoż Sądu z funduszu na potrzeby inkwizacyjne wynoszące rocznie od 1000 1200 zł. obracane bywają obecnie po większej części na wynagrodzenie należytości świadków i lekarzy jako znawców sądowych ze Suchy i wymienionych trzech gmin.

Wreszcie względy na materyalne położenie urzędników należących do Sądu powiatowego w Ślemieniu czyni przeniesienie siedziby tegoż Sądu do Suchy bardzo pożądanem; egzystencya bowiem w Ślemieniu dla urzędnika zwłaszcza obarczonego rodziną z powodu braku szkół, lekarza, apteki, mieszkań i potrzebnych artykułów spożywczych jest nietylko przykrą i trudną, lecz także i nadzwyczajnymi wydatkami połączoną.

Przytoczone powody d sadnie popierają prośbę Rady gminnej miasteczka Suchy o przeniesienie siedziby sądu powiatowego ze Ślemienia do Suchy, zwłaszcza, że rzeczona gmina na ten wypadek oświadcza gotowość wystawienia własnym kosztem odpowiedniego budynku dla Sądu jakoteż i urzędu podatkowego.

Zachodzą jednak z drugiej strony przy dzisiejszym stanie rzeczy ważne względy, które za pozostawieniem obecnego składu przemawiają. W razie bowiem przeniesienia siedziby sądu ze Ślemienia do Suchy, gminy na zachodnim i północnym krańcu okręgu sądowego ślemieńskiego położone, jak Rychwałd, Rychwałdek, Łękawica, Oczków, Okwajnik, Łysina, Rocierz Moszczaniecki i Rocierz Rychwałdski, bardzo znacznie bo 28 do 39 kilometrów od siedziby Sądu zostałyby oddalone, podczas gdy odległość ich do obecnej siedziby Sądu tylko od 10 do 18 kilometrów wynosi; jakkolwiek ludność wymienionych gmin razem tylko 4.501 mieszkańców liczy i oddalenie gmin Rychwałdu i Rychwałdku od Suchy przez użycie kolei żelaznej od stacyi Pewel niejako by się zredukowało, to jednak nie da się zapoznać, że tak znaczne oddalenie siedziby sądu na materyalne interesa mieszkańców owych gmin szkodliwie musiałoby oddziaływać. Gminy te mogłyby wprawdzie być wydzielonemi

z okręgu Sądu powiatowego w Ślemieniu i przyłączone do okręgu sądu powiatowego w Żywcu, gdyż gminy Rocierz Moszczanicki, Oczków, Łękawica, Rychwałd i Rychwałdek bezpośrednio graniczą z okręgiem sądowym Żywieckim i połączone są z Żywcem w odległości 6 do 18·2 kilometrów dobremi drogami a przytem gminy te miałyby jeszcze i korzyść spólnej siedziby władz t. j. Starostwa Rady powiatowej i Sądu w jednem miejscu.

Przez przyłączenie atoli wspomnianych gmin do okręgu sądu powiatowego w Żywcu, który obecnie już 45 gmin z ludnością 42.540 mieszkańców liczy okręg ten zbytnioby się powiększył, a wedle zdania Prezydyum sądu krajowego w Wadowicach czynność Sądu powiatowego w Żywcu obecnie już jest tak znaczną, — z roku na rok się wzmagającą, iż systemizowany personal urzędników przy tymże sądzie nawałowi agendy w skutek wcielenia 8 nowych gmin do tamtejszego okręgu sądowego nie byłby wstanie podołać.

Wszystkim trudnościom stojącym na przeszkodzie przeniesieniu siedziby sądu powiatowego ze Ślemienia do Suchy zaradziłoby utworzenie nowego sądu powiatowego ze siedzibą w Jeleśni i przyłączenie do tegoż sądu gmin w pobliżu Jeleśni położonych a obecnie do sądów powiatowych w Żywcu, w Ślemieniu i Milówce należących. Wniosek ten wyszedł od Wydziału powiatowego w Żywcu i znalazł jak najżyczliwsze przyjęcie i poparcie ze strony wszystkich władz i urzędów, mianowicie wyższego Sądu krajowego w Krakowie, Sądu krajowego w Wadowicach c. k. Starostwa w Żywcu, Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie, które w rezultacie na przeniesienie siedziby sądu powiatowego w Ślemieniu do Suchy tylko pod tym warunkiem się godzą, gdyby równocześnie utworzonym został nowy sąd powiatowy w Jeleśni z gmin Jeleśnia, Pewel mała, Mutne, Pewel wielka Koszarowa, Sopotnia mała, Przyborów, Sopotnia wielka, Hucisko, Krzyżowa i Korbielów należących obecnie do okręgu sądowego w Żywcu, w którym to wypadku gminy powiatu Ślemieńskiego, Pewel, Gilowice, Łysina, Rocierz ad Rychwałd, Rocierz ad Moszczanica, Okrajnik, Łękawica, Rychwałd, Rychwałdek, Oczków należałoby przedzielić do okręgu Sądu powiatowego w Żywcu a temsamem obecny Sąd powiatowy w Ślemieniu zwinąć.

Rady gminne w Jeleśni, Pewli małej, Mutnem, Pewli wielkiej, Konarowie, Sopotni małej, Przyborowie, Sopotni wielkiej, Krzyżowie i Korbielowie oświadczyły się wszystkie za utworzeniem nowego Sądu powiatowego w Jeleśni i za przydzieleniem ich do okręgu tego sądu powiatowego. Rada gminna w Jeleśni w uzasadnieniu swej uchwały podnosi, że z powodu znacznego oddalenia wymienionych gmin od obecnej siedziby Sądu powiatowego w Żywcu dla stron stawających w sądzie prócz niedogodności wynikają obok straty czasu znaczniejsze koszta a Jeleśnia dla tychże gmin jest naturalnym nie tylko geograficznym ale ekonomicznym oraz duchowym punktem środkowym, gdyż w Jeleśni zbiegają się koncetrycznie drogi ze wszystkich ościennych gmin, że w tej miejscowości znajduje się nadto stacya kolei żelaznej transwersalnej, że zatem gminy do okręgu nowego Sądu powiatowego należeć mające, połączone byłyby przy znacznie mniejszem oddaleniu bardzo dogodną i zawsze należycie utrzymaną komunikacyą z nową siedzibą Sądu, że wszystkie te gminy z wyjątkiem jednej Konarowy należą do parafii i do kościoła w Jeleśni, że więc ludność ich już i tak sprawami swemi religijnemi i duchowemi grawituje do Jeleśni i że wreszcie w tejże gminie znajduje się budynek murowany w dobrem miejscu położony, który przy odpowiednich adaptacyach w zupełności nadawałby się na umieszczenie Sądu a na pomieszczenie urzędników sądowych, inicyatywa prywatna postarałaby się o odpowiedne budynki. Również i dyrekcya dóbr arcyksiążęcych w Żywcu oświadczają się za kreowaniem nowego Sądu powiatowego w Jeleśni uzasadniając potrzebę tego Sądu temi samemi mniej więcej argumentami, co i rada gminna w Jeleśni.

Według spisu ludności w r. 1890. ludność gmin do okręgu utworzyć się mającego nowego Sądu powiatowego w Jeleśni należeć mających liczy 12.908 mieszkańców, zaś

powierzchnia tego okręgu sądowego zawierałaby według pomiaru katastralnego obszaru 35.845 morgów 906☐ sążni.

Jakkolwiek Sąd ten ani co do ludności obszaru, ani też co do czynności nie dorównywałby innym Sądom w Galicyi, to jednak okoliczność ta zdaniem Prezydyum Sądu obwodowego w Wadowicach i wyższego Sądu krajowego w Krakowie nie powinnaby stać na przeszkodzie utworzeniu Sądu powiatowego w Jeleśni, gdyż w innych prowincyach Monarchii jak w Śląsku, Austryi wyższej i niższej, Styryi etc. istnieją sądy powiatowe o takiej samej a nawet znacznie mniejszej ludności a doświadczenie uczy, że w miarę ułatwienia warunków korzystania z wymiaru sprawiedliwości i szybkości pomocy sądowej, czynności sądu wzrastają, coby niewątpliwie także i w danym wypadku miało miejsce, gdyż utworzenie siedziby sądu w Jeleśni ściągnęłoby do tej miejscowości rozmaitych kupców i przemysłowców, zaśrodkowałoby tamże handel ościennych gmin i przyczyniłoby się tem samem do ekonomicznego rozwoju tamtejszej ludności, za czem w naturalnem następstwie ożywił by się obrót prawny, który większy popyt za wymiarem sprawiedliwości za sobą pociągnie.

Utworzenie zresztą sądów powiatowych o mniejszych okręgach i mniejszej ludności leży zarówno w interesie sądownictwa, jakoteż i publiczności, nie da się bowiem zapoznać, iż przyczynę istniejących jeszcze ujemnych stron w działalności naszych sądów powiatowych głównie w zbyt obszernych okręgach tychże sądów i wynikającego z tąd nadmiernego stanu agendy nie pozostającego w odpowiednim stosunku do systemizowanych sił urzędniczych, upatrywać należy.

Poprzestając na tym wywodzie Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie i c. k. Prezydyum Wyższego Sądu krajowego w Krakowie, wnosi:

Wysoki Sejm raczy w załatwieniu petycyi Rady gminnej miasteczka Suchy względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego ze Ślemienia do Suchy powziąć następującą uchwałę:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w myśl ustawy z d. 11. czerwca 1868 Nr. 59. Dz. p. p., oświadcza c. k. Rządowi opinię, iż w interesie dogodności mieszkańców, tudzież należytego wymiaru sprawiedliwości, pożądanem jest przeniesienie siedziby c. k. Sądu powiatowego w Ślemieniu do Suchy pod warunkiem, jeżeli równocześnie utworzonym zostanie nowy Sąd powiatowy w Jeleśni, z gmin Jeleśnia, Pewel mały, Mutne, Pewel wielki, Koszarowa, Sopotnia mała, Przyborów, Sopotnia wielka, Hucisko, Krzyżowa i Kobielów należących do okręgu Sądu powiatowego Żywieckiego, w którym to wypadku gminy okręgu sądowego Ślemieńskiego, Pewel, Gilowica, Łysina, Kocierz ad Rychwałd, Kocierz ad Moszczanica, Okrajnik, Łękawica, Rychwałd, Rychwaldek, Oczków, należałoby przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Żywcu, zaś reszta gmin okręgu Ślemieńskiego, Koców, Krzeczów, Kuków, Kurów, Lachowiec, Las, Pewełka, Slemień i Sucha do okręgu sądowego w Suchy, a tem samem obecny c k. Sąd powiatowy w Ślemieniu zwinąć.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi. z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie d. 4. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca

Dr. Damian Sawczak *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Do LW. 51.562/94.

Aleg. 49.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Zalipia i Podlipia w sprawie wyłączenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 9. lutego 1894. LS. 850/94 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Zwierzchności gminnych Zalipie i Podlipie o wyłączenie tych gmin z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie i przyłączenie ich do c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowie, do ponownego dokładnego zbadania „przytoczonych w niej okoliczności i przedłożenia odpowiedniego wniosku na następnej sesyi“.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy odniósł się w tej sprawie do Reprezentacyi powiatowej w Dąbrowie, a następnie do Wyższego c. k. Sądu krajowego w Krakowie.

Dochodzenia przeprowadzone przez Wydział powiatowy w Dąbrowie wykazało, iż przyczyną dla której obie te gminy starają się o tę zmianę, stanowi dogodniejsze i lepsze połączenie tych gmin z Dąbrową aniżeli z Żabnem; do Dąbrowy mają bowiem 10 do 11 kilometrów, i to dobrą drogą, gdy do Żabna odległość ich wynosi 15—18 klm. i to nie szosą albo drogą murowaną, ale drogami gminnemi, które szczególnie w mokrych porach roku z powodu iłowatego podkładu są trudne do przebycia; nadto Dąbrowa jest siedzibą władz i urzędów, oraz wielkiego ruchu handlowego, gdzie każdego mieszkańca tych gmin wiążą i łączą rozliczne interesa, podczas gdy Żabno jakkolwiek jest siedzibą c. k. Sądu powiatowego i Urzędu podatkowego tego znaczenia dla mieszkańców tych gmin nie ma.

Z tych powodów tak Wydział jakoteż i Rada powiatowa, stwierdziwszy słuszność i prawdziwość powodów, dla których Reprezentacye tych gmin starają się o tę zmianę, jak najusilniej popierają prośbę tych gmin.

Odmiennego zdania jednak jest c. k. Sąd Wyższy krajowy w Krakowie, który odwołując się na opinię swą wyrażoną w tej sprawie w r. 1889, a w której oświadczył się ze stanowiska administracyi rządowej i należytego wymiaru sprawiedliwości przeciw żądaniu petycyonujących gmin, oznajmia, iż i obecnie pozostaje przy tej opinii, albowiem w międzyczasie t. j. od r. 1889 nie zaszła żadna zmiana w sytuacyi, któraby na zmianę niekorzystnego zapatrywania c. k. Wyższego Sądu krajowego

na tę sprawę znaczny wpływ wywrzeć mogła; przyczem oświadcza Wyższy Sąd krajowy, iż różnica odległości nie jest znaczna a że drogi są gorsze jak w innych powiatach, to nie może to być powodem do zmiany terytoryalnej okręgów sądowych.

Gminy Zalipie i Podlipie już kilkakrotnie udawały się w tej sprawie do Wysokiego Sejmu, jednak nie znalazły uwzględnienia, a to głównie z powodu niekorzystnej opinii Wyższego Sądu krajowego i tak na posiedzeniach z 28. października 1889 i 22. listopada 1890 r. przeszedł Wysoki Sejm nad petycyami tych gmin na wniosek komisyi prawniczej do porządku dziennego.

Z tego powodu i z uwagi, że c. k. Wyższy Sąd krajowy w Krakowie i obecnie przy tej niekorzystnej opinii pozostaje a względy na stanowisko administracyi sądowej i wymiaru sprawiedliwości, na które się wyższe władze sądowe powołują, są istotnie ważne, gdyż nie może być obojętną rzeczą, czyli terytoryum jednego okręgu sądowego zostanie zanadto zmniejszone, a drugiego niezmiernie zwiększone, na czem cierpi bez wątpienia tok spraw sądowych i wymiar sprawiedliwości z uwagi wreszcie, że okręg sądowy Dąbrowa liczy 42.038 mieszkańców, podczas gdy Żabno tylko 21.509, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy i tym razem nad petycyą gminy Zalipia i Podlipia o przeniesienie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowej przejść do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

***Sanguszko**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Damian Sawczak**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. s. 360/95.

Aleg. 50.

Wniosek.

Uznając za niezbędne dla przyspieszenia postępu pod względem oświaty, zdrowotności i materyalnego dobrobytu kraju obfitsze dostarczanie powiatom i gminom środków pieniężnych na pokrywanie kosztów takich przedsięwzięć, które wymagają jednorazowo wielkich wkładów kapitału;

ażeby chronić gminy i powiaty od potrzeby nadmiernego podnoszenia w takich wypadkach dodatków do podatków, co niejednokrotnie niszcząco wpływa na siłę płatniczą ludności;

ażeby mianowicie ułatwić dostarczanie kapitału na budowę dróg lądowych i wodnych, na melioracye rozmaite, na budowę szkół, szpitali i innych pożytecznych zakładów, studni, wodociągów, kanałów, zakładów do oświetlania, na bruki i chodniki, racyonalne urządzenia targowic, rzeźni i t. d.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnienie do lokowania propinacyjnego funduszu rezerwowego w pożyczkach dla gmin i powiatów na inwestycye, pożyteczne dla oświaty, zdrowotności albo też dla ekonomicznych interesów pewnych miejscowości lub okolic kraju, za należytem ubezpieczeniem oprocentowania i umorzenia tych pożyczek;

II. Polecenie dla Wydziału krajowego, aby zbadał, ewentualnie odpowiednie wnioski poczynił w tym kierunku, ażeby inne kapitały, znajdujące się w administracyi kraju, mogły być również lokowane produktywnie w sposób określony we wniosku I-szym;

III. Ustanowienie drugiego typu obligacyj komunalnych Banku krajowego oprocentowanych w stosunku 4% rocznie.

Lwów dnia 10. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz.

Weigel, Dr. Midowicz, Dr. Adam Asnyk, Dr. Olpiński, Palch, Klemensiewicz, Michalski, Żardecki, Goldman, Fruchtman, Barwiński, Witosławski, Rutowski, Lenartowicz, Dworski, Dr. Czyżewicz, Rayski.

Aleg. 51.

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o prośbie c. k. inspektorów okręgowych szkolnych o zwrot wkładek uiszczonych na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego (L. s. 209 pet. 163).

Wysoki Sejmie!

Dwudziestu i czterech takich c. k. inspektorów szkolnych okręgowych, którzy dawniej byli na etacie nauczycieli szkół ludowych, zwróciło się do Wysokiego Sejmu z prośbą o zwrot wkładek, uiszczonych przez nich na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wówczas, gdy pełnili służbę nauczycieli szkół ludowych.

W podaniu swojem zbiorowem podnoszą oni tę okoliczność, że, gdy ze służby krajowej w etacie nauczycieli szkół ludowych przeszli w służbę państwową, otrzymawszy nominacye na c. k. inspektorów okręgowych, utracili przez to prawa do zaopatrzenia z krajowego funduszu emerytalnego szkolnego, gdy natomiast musieli znów uiścić przy objęciu posad rządowych odpowiednią taksę, ażeby okupić sobie prawo do emerytury w służbie państwowej. U inspektorów VIII. rangi wynosi owa taksa wstępna 366 zł. 66 ct., u inspektorów zaś IX. rangi 266 zł. 66 ct.

Taksę tę ściągnięto już niektórym z tych inspektorów w całości, u innych ściągnięcie jest w toku.

Petenci czują się tem słusznie pokrzywdzeni, że zniewoleni byli ze szczupłych swoich dochodów opłacać wkładki do dwóch odrębnych funduszów emerytalnych: krajowego i państwowego, mimo, że kiedyś z jednego tylko z tych funduszów korzystać będą mogli.

Z uwagi, iż petenci czy to na stanowisku nauczycieli, czy obecnie na stanowisku urzędników państwowych, jako inspektorowie okręgowi służą bez przerwy jednej i tej samej sprawie — mianowicie szkolnictwu ludowemu — nie ma przeto przedmiotowego powodu do wymagania od nich podwójnych wkładek na emeryturę:

zważywszy, że byłoby istotnie niesprawiedliwością narażać ich na bezpowrotną utratę uiszczonych przez nich na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wkładek, gdy właśnie za odznaczającą się służbę w zawodzie nauczycielskim awansowani zostali na c. k. inspektorów okręgowych, tracąc przez to nabyte prawa do krajowego funduszu emerytalnego;

Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia c. k. Radę szkolną krajową, iżby tym c. k. inspektorom okręgowym szkolnym, którzy na te stanowiska powołani zostali z szeregów nauczycielstwa szkół ludowych, zwróciła wkładki, uiszczone przez nich w ciągu trwania służby nauczycielskiej na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

We Lwowie dnia 10. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Klemensiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
T. Merunowicz *w. r.*

Alcg. 52.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o szkole i folwarku w Czernichowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894 następujące uchwały:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wdrożył rokowania z c. k. Rządem celem pokrycia z funduszów państwowych połowy kosztów na budowę trzech pomieszkań dla profesorów w Czernichowie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na hipotekę Czernichowa, do wysokości 6.500 zł. i do użycia tejże na budowę trzech pomieszkań dla profesorów w Czernichowie.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by poczynił starania u c. k. Rządu celem zapewnienia udziału jego w kosztach urządzenia stawków przy szkole rolniczej w Czernichowie.

Na rok 1894 przeznacza Sejm na ten cel z funduszów krajowych kwotę 500 zł.

V. W zamian za nabyte dla zaarendowania gruntów folwarcznych parcele włościańskie wydziela się z ciała tabularnego obszaru dworskiego w Czernichowie parcele gruntowe l. kat. 53/1 części nową liczbą kat. 53/9 oznaczonej, mierzącej 195□⁰, dalej z parceli gruntowej l. kat. 469 części oznaczonej nową liczbą kat. 469/3 a mierzacej 1340□⁰, wreszcie z parceli gruntowej l. kat. 516 części oznaczonej nową liczbą kat. 516/3 mierzącej 950□⁰ i upoważnia się Wydział krajowy do oddania wyżej wymienionych parcel w posiadanie Franciszkowi i Maryannie Ryszkom i Izydorowi Michno, a względnie ich prawonabywcom.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w ocenieniu motywów, zawartych w petycyi profesora Mieczysława Piotrowskiego, życzeniom tegoż o ile to jest słusznem, uczynił zadość.

W następującem sprawozdaniu o szkole czernichowskiej i tamtejszym folwarku, obejmującem okres czasu niespełna całoroczny, przedstawia Wydział krajowy kolejno w jaki sposób spełnił wolę Wysokiego Sejmu zawartą w powyższych uchwałach.

Gmach internatowy, którego budowę rozpoczęto w r. 1892 a w r. 1893 pod dach doprowadzono, został w terminie oddany do użytku tak, że bieżący rok szkolny mógł się rozpocząć z nieznacznem opóźnieniem. Ogólny koszt tej budowy wraz z urządzeniem centralnego ogrzewania i wykonaniem wodociągu obliczony na kwotę 63.000 zł. nie został przekroczonym a nawet okazało się w rezultacie drobne zaoszczędzenie, którego wysokość będzie można dokładnie podać dopiero po szczegółowem sprawdzeniu rachunków w zamknięciu, które będzie Wys. Sejmowi w przyszłym roku przedłożone. Na pokrycie tej kwoty przyznał Wysoki Sejm na r. 1892, 23.300 zł., zaś na r. 1894, 31.700 zł. razem tedy 55.000 zł. tak, że pozostaje jeszcze niepokrytą reszta w kwocie 8.000 zł., którą Wydział krajowy wstawił do preliminarza na r. 1895.

W kosztorysie tego gmachu była preliminowana kwota 600 zł. mająca posłużyć na pokrycie koszta, spowodowanego adaptacyą starych sal sypialnych i usunięciem umywalni w starym gmachu i przerobienia jej na kurytarz, łączący nowy gmach z starym. Na ten cel kwota ta byłaby najzupełniej wystarczyła, gdyby nie okoliczność, którą dopiero można było przy wykonaniu skonstatować, że mur dawniej zewnętrzny, dziś działowy właśnie dla tego, że tam przez szereg lat były umywalnie, był tak zawilgocony i tak już słaby, a nadto legary pod podłogą tak zbutwiałe, że niepodobna było bez narażenia się na wypadek ograniczyć się tylko na usunięciu umywalni, i przebiciu muru, oraz wstawieniu drzwi, lecz trzeba było zabrać się do wymiany legarów, jako też przebudowania muru.

Nadto okazało się, że przy tej ilości uczniów, jaka się na każdym roku znajduje, nie będzie można dawnych sal sypialnych żywcem użyć na sale naukowe, lecz, że trzeba w nich poprzestawiać ściany działowe, tudzież że w wielu miejscach podłoga, a nawet niektóre legary będą musiały być nowymi zastąpione. Wreszcie przekonano się — takie zresztą niespodzianki trafiają się zawsze przy przerabianiu starych gmachów, których pierwotny cel był zupełnie inny — że ubikacye przeznaczone na pomieszczenie laboratoryum chemicznego a zajmowane dotąd przez kuchnią i magazyny trzeba przedtem znaczniejszym kosztem zaadaptować, nim się tam laboratoryum umieści. Skutkiem tego stało się, iż laboratoryum chemiczne mieści się dotąd w dawnem miejscu, uznanem jeszcze przed kilku laty przy mniejszej wówczas ilości uczniów za ciasne, i zupełnie nieodpowiednie.

Zbadawszy rzecz całą na miejscu Wydział krajowy polecił prof. Kuhlowi, aby wypracował szkic i kosztorys tych przeróbek i przedłożył po zaopiniowaniu przez starszego inżyniera krajowego Chrząszczewskiego Wydziałowi krajowemu. Przy zastosowaniu najdalej idącej oszczędności okazało się, iż koszta tych robót wyniosą 5.500 zł. Uznając ich wykonanie za nieuniknione — część, mianowicie przebudowanie łączącego kurytarza i najniezbędniejsze przeróbki w salach wykładowych, musiały być ze względu na rozpoczynający się rok szkolny zrobioną — Wydział krajowy wstawił do preliminarza w rubr. V. poz. 29. b. potrzebną kwotę 5.500 zł. i niniejszem uprasza Wysoki Sejm o jej przyznanie.

Z wybudowaniem gmachu, którego potrzebę dawno odczuwano, odpowiednie pomieszczenie szkoły i internatu, a co najważniejsza oddzielenie jednej części od drugiej i tem samem utrzymanie ładu i porządku stało się możliwem. Dotychczas bowiem i szczupłość miejsca i brak sal: rekreacyjnej i gimnastycznej, w którychby uczniowie mogli swobodnie spędzać czas wolny od nauki, zmuszały siłą stanu rzeczy do tego, że trzeba było sale sypialne trzymać przez cały dzień dla uczniów otwarte, co niebyło ani higienicznem, ani pedagogicznie wskazanem.

Obecnie z usunięciem trudności co do miejsca można było przeprowadzić zupełny rozdział między ubikacyami, przeznaczonemi na naukę, na rozrywki i na wypoczynek tak, że sale sypialne służąc jedynie do celu, dla którego są przeznaczone, są przez cały dzień dla uczniów niedostępne.

Zarządzenia Dyrekcyi co do tego rozdziału niemniej zarządzenia, zmierzające do utrzymania porządku wywołały u uczniów, nieprzyzwyczajonych do tego i upatrujących w tem niemiłe innowacye, pewien opór objawiający się lekceważeniem i niestosowaniem się do otrzymanych poleceń.

Na telegraficzną wiadomość o tem udał się bezzwłocznie członek Wydziału krajowego kierujący dep. I. do Czernichowa, zbadał rzecz wszechstronnie na miejscu a przekonawszy się, że Dyrekcya zastosowała do opornych środki dyscyplinarne, jakie jej aplikować wolno w własnym zakresie działania, i że to skutku nie odniosło, rozwiązał z upoważnienia Wydziału krajowego rok II. jako najwinniejszy i polecił zarazem Dyrekcyi, aby o tem rodziców zawiadomiła z podaniem terminu ponownych wpisów. Przy nowych wpisach nieprzyjęto czterech, których w interesie utrzymania spokoju nadal uznano jako nie pożądanych w szkole.

Ubolewania godne to zajście mimowolnie wymagało tak zbadania powodów wywołujących te częste erupcye, jak i wyszukania zapobiegawczych środków.

Obok tego, że rozmiar i rozkład ubikacyi przed wybudowaniem skrzydła nie dozwalał na wprowadzenie ścisłego porządku, zaczem szły drobne koncesye na razie młodzież ujmujące a w skutkach zawsze szkodliwe, główne źródło tego rodzaju wybryków leży w tem, że się przyjmuje do szkoły kandydatów o bardzo nierównym wieku i z niejednakowem przygotowaniem. Obok chłopca, który wprost z ławki dobrze ukończonej niższej szkoły średniej przechodzi na ławkę czernichowską i jest w wieku 16—17 lat, zasiada taki, który już dawno mury szkolne opuścił, bo mu w nich duszno było, przez kilka lat dobrze świata zakosztował i wszystko gruntownie zapomniał, czego się w ogóle uczył, a stawszy się w końcu dla najbliższego otoczenia w domu ciężarem, li tylko kłopoty sprawiającym, oddany został wreszcie do Czernichowa, jako do ostatniego jeszcze dlań schroniska. Że tacy młodzieńcy w pełnem tego słowa znaczeniu z wielką trudnością pozbywają się swych nawyczek i niełatwo dają się naginać w tym wieku do dyscypliny szkolnej, jest pewnem niemniej jak pewnem jest i to, że młodsi, którzyby się chętnie poddawali przepisom, mając przed oczyma ciągłą dążność do wyłamywania się z pod rygoru, sami zaczynają tego próbować a nieraz nawet z junakeryi i dla popisania się odwagą prześcigiwać w tem starszych wiekiem kolegów.

Nabrawszy takiego przekonania o powodach wybryków z zeszłorocznych zajść Wydział krajowy polecił Dyrekcyi spełniając tem samem wolę Wysokiego Sejmu, objawioną w sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego, aby przy nowych wpisach na rok szkolny 1894/5 ściśle tego przestrzegała, żeby przyjęci kandydaci mieli wymaganą kwalifikacyę t. j. ukończoną z dobrym postępem niższą szkołę średnią w kraju i nieprzekroczony wiek 18 lat.

Uchwałą ad III. na wstępie przytoczoną, która uzyskała Najwyższą sankcyę, otrzymał Wydział krajowy upoważnienie do zaciągnięcia na hipotekę Czernichowa pożyczki 6.500 zł. z poleceniem użycia jej na budowę domu mieszkalnego dla 3 profesorów, a zarazem w uchwale ad II. wezwanie do rokowania z c. k. Rządem o przyczynienie się ze skarbu państwa do tej budowy połową kosztów. Na mocy tej ostatniej uchwały Wydział krajowy odniósł się do c. k. rządu przy sposobności żądania zasiłków dla krajowych szkół rolniczych, dotąd jednak nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

Co zaś do budowy samej, to jej Wydział krajowy nie rozpoczynał w tym roku nie chcąc przed wykończeniem gmachu internatowego odrywać części sił roboczych, aby przez to nie spowodować opóźnienia w wykończeniu internatu. Nadto zdawało się Wydziałowi krajowemu potrzebnem jeszcze raz sprawę tę Wysokiemu Sejmowi przedstawić. Mianowicie okazało się przy bliższem badaniu, że połowa domu, zwanego „Leśniczówką“ może być kosztem 2.800 zł. odrestaurowaną i powiększoną tak, że będzie stanowić zupełnie odpowiednie mieszkanie dla jednego profesora. Skutkiem tego nie zajdzie potrzeba budowania nowego domu na pomieszczenie trzech profesorów, wystarczy tylko dom dla dwóch. Zresztą przy budowie domu o 3 mieszkaniach zajdzie trudność w wyszukaniu tak obszernego miejsca, aby na niem dom taki mógł

stanąć tem bardziej, że w stosunku do szerokości wypadłaby długość nieproporcyonalnie wielką, gdyż musiałby to być oczywiście dom parterowy, bo domu piątrowego o 3 równych mieszkaniach nie możebnem jest stawiać.

Z tych powodów pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić w preliminarz wydatków w rubr. V. poz. 20 a. kwotę 2.100 zł., która łącznie z oszczędzoną kwotą 700 zł. przy dawniejszej przeróbce drugiej połowy Leśniczówki wystarczy na przebudowanie jednego mieszkania, a w rubr. V. poz. 20 b. kwotę 5.000 zł. jako I. ratę z 10.000 zł., którą to sumę będzie kosztował nowy dom dla 2 profesorów. Dochód z zaciągnąć się mającej pożyczki w wysokości 6.500 zł. wstawiono równocześnie do rubr. III. poz. 7. dochodów.

W składzie personalu zaszły następujące zmiany: Wydział krajowy uwolnił z końcem roku szkolnego prefekta p. Żakowskiego z posady i zgodnie z propozycyą Dyrekcyi i Kuratoryi przydzielił z początkiem roku szkolnego do pełnienia tych czynności p. Rożańskiego, nauczyciela niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach. Przydzielenie to ma na razie charakter tymczasowy, gdyż p. Rożański będąc stałym nauczycielem nie mógłby z oczywistą swą stratą decydować się na objęcie nieetatowej posady prefekta. Skoro się w przyszłości okaże, że wybór ten był trafny i że leży w interesie szkoły pozyskać na stałe taką siłę, Wydział krajowy nie omieszka wystąpić wobec Wysokiego Sejmu z odpowiednim wnioskiem.

Z początkiem bieżącego roku szkolnego ustąpił także z posady lekarz zakładowy Dr. Michalik, opróżnioną posadę nadał Wydział krajowy sekundaryuszowi szpitala św. Łazarza Drowi Malinowskiemu.

Podobnie jak w ubiegłych latach prosił i w tym roku dyrektor szkoły Dr. Łaszczyński z końcem czerwca o 3 miesięczny urlop dla poratowania nadwątlonego zdrowia. Gdy jednak stan jego zdrowia się nie polepszył, a lekarze zalecili mu, aby się wstrzymał przez dłuższy czas od wszelkiej pracy, zwrócił się do Wydziału krajowego z prośbą o przedłużenie mu urlopu do końca kwietnia 1895. Wydział krajowy przychylił się do tej prośby i poruczył równocześnie prof. Dr. Birkenmajerowi zastępstwo dyrektora do czasu powrotu p. Łaszczyńskiego.

Wywiązując się z polecenia, otrzymanego w ustatniej uchwale, przytoczonej we wstępie niniejszego sprawozdania wstawił Wydział krajowy do preliminarza wydatków w rubr. I. dodatek osobisty 200 zł. dla prof. Piotrowskiego, który pobierał dotąd płacę niższą od innych profesorów nauk zawodowych. W tem samem położeniu znajdował się również prof. Kuhl i dlatego uznał Wydział krajowy za słuszne preliminować i dla niego dodatek osobisty w tej samej wysokości, na co prof. Kuhl dwunastoletnią służbą i sumiennem wypełnianiem obowiązkowych i nadobowiązkowych czynności w zupełności zasługuje.

Przyznaniem osobistych dodatów tym dwom profesorom uchyloną zostanie tylko w części nieuzasadniona różnica, jaka w poborach poszczególnych profesorów tej szkoły powstała z biegiem lat, w ciągu których sukcesywnie kreowano nowe stałe posady. Wydział nie widzi słusznego powodu, dla któregoby przy równych kwalifikacyach i jednakowem zajęciu miała nadal istnieć różnica w płacach profesorów Czernichowskiej szkoły a profesorów szkoły lasowej, stojącej na równi ze szkołą czernichowską i dlatego pozwala sobie teraz zaznaczyć, że w swem przyszłorocznem sprawozdaniu będzie miał zaszczyt wystąpić wobec Wys. Sejmu z wnioskami zmierzającemi do reorganizacyi płac profesorów tej szkoły.

W wykonaniu uchwały, przytoczonej pod III., wezwał Wydział krajowy p. Chrząszczewskiego, starszego inżyniera kraj. biura melioracyjnego eksponowanego w Krakowie, by po zbadaniu na gruncie terenu, na którym Wys. Sejm życzył sobie mieć urządzone stawki, sporządził plan takiego urządzenia i obliczył koszt wykonania. Wedle raportu tego inżyniera, który mając praktykę w tego rodzaju robotach utrzymuje, że dla należytego uzmysłowienia nauki rybactwa potrzebaby urządzić 14 stawków, na obszarze tym mierzącym 0·68 *ha* na koszt urządzenia stawków, z których każdy po odtrąceniu odpowiedniej przestrzeni na groble i szkarpy miałby 205 m^2 powierz-

chni, wynosiłby 3.700 zł. Spiętrzenie konieczne młynówki o 0·80 *m* nad obecny stan, a co za tem idzie wywłaszczenie młyna stanowiącego prywatną własność, wreszcie obwałowanie spiętrzonej młynówki dla ochrony sąsiednich pól od zabagnienia, pociągnąłoby za sobą wydatek co najmniej 3.500 zł. tak, że ogólny koszt urządzenia tych stawków o 205 m^2 powierzchni dosięgnąłby kwoty 7.200 zł. Wobec takiego stanu rzeczy Wydział krajowy wstrzymał się z dalszemi krokami i ogranicza się na zdaniu o tem Wys. Sejmowi sprawy.

·/. Dołączone ·/. sprawozdanie Dyrekcyi za ubiegły rok szkolny zawiera bliższe szczegóły o frekwencyi uczniów, ich postępach w naukach, wreszcie o stanie i jakości zbiorów szkolnych. W sprawozdaniu tem mieszczą się się zarazem szczegóły o gospodarstwie folwarcznem i o gospodarstwie leśnem.

Zamykając na tem niniejsze sprawozdanie Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej średniej Szkoły rolniczej w Czernichowie

za rok szkolny 1893/4.

W ciągu roku szkolnego 1893/4 nie zaszła żadna zmiana, dotycząca planu naukowego i programu Szkoły, tak iż pod tym względem można się odwołać na sprawozdanie Dyrekcyi z lat ubiegłych, chociaż nie brakło usiłowań zmierzających do poczynienia niektórych zmian planu naukowego z roku 1885/6, jak świadczą o tem zamieszczone poniżej prace kollegium nauczycielskiego.

Grono nauczycielskie.

1. Dyrektor Dr. Władysław Łaszczyński, przewodniczączy kolegium profesorów, przełożony nad internatem, administrator folwarku, udzielał nauki hodowli zwierząt domowych (zootechniki) na II roku 4 godzin tygodniowo.

2. Kapelan i katecheta ks. Władysław Jelonek, nauczyciel religii i języka polskiego, zawiadowca biblioteki i czasopism, wspólnie z prefektem regens internatu, sekretarz kolegium nauczycielskiego, udzielał nauki 9 godzin tygodniowo.

3. Profesor Dr. Ludwik Birkenmajer, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacyi meteorologicznej, docent fizyki matematycznej w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim, członek c. k. Komisyi fizyograficznej, członek korespondent Akademii Umiejętności w Krakowie, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo.

4. Profesor Konrad Kuhl, nauczyciel budownictwa wiejskiego, rysunków, miernictwa, melioracyi i mechaniki rolniczej, zawiadowca gabinetu budownictwa, miernictwa i mechaniki, udzielał nauki w 14 godzinach tygodniowo.

5. Profesor Dr. Franciszek Stefczyk, nauczyciel języka niemieckiego, historyi, geografii, statystyki rolniczej i ustaw agrarnych, udzielał nauki w 13 godzinach tygodniowo.

6. Profesor Mikołaj Wojciechowski, nauczyciel administracyi i taksacyi z rachunkowości, oraz ekonomii społecznej, członek Towarzystwa leśno-rolniczego dla powiatów Biała i Żywiec, były kierownik krajowej niższej Szkoły rolniczej w Kobiernicach, udzielał nauki w 13 godzinach tygodniowo.

7. Profesor Mieczysław Piotrowski, nauczyciel anatomii z fizyologią zwierząt, dalej hodowli zwierząt domowych, udzielał nauki w 8 godzinach tygodniowo.

8. Profesor Karol Trochanowski, nauczyciel chemii ogólnej i rolniczej, oraz technologii chemicznej, zawiadowca laboratoryum chemicznego, kierownik miejscowej stacyi oceny nawozów sztucznych, członek c. k. Komisyi fizyograficznej, udzielał nauki w 18 godz. tygodniowo.

9. Profesor Jan Szczęsny Sikorski, nauczyciel rolnictwa, zawiadowca zbioru rolniczego i pola doświadczalnego, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo.

10. Profesor Dr. Leon Nowakowski, nauczyciel zoologii, mineralogii i botaniki oraz fizyologii roślin, zawiadowca zbiorów historyi naturalnej, pracowni roślinno-fizyologicznej, a wreszcie ogrodu botanicznego, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo.

11. Docent Dr. Andrzej Walentowicz, profesor weterynaryi w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim, uczył weterynaryi oraz kierował ćwiczeniami z zakresu tej nauki w 2 godzinach tygodniowo.

12. Docent Stanisław Remin, nadleśniczy dóbr J. W. Andrzeja hr. Potockiego w Krzeszowicach, udzielał encyklopedyi gospodarstwa leśnego w 2 godzinach tygodniowo (w ciągu jednego półrocza).

13. Docent Alojzy Rużyczka, miejscowy ogrodnik, były kierownik Szkoły ogrodniczej w Czernichowie; udzielał ogrodnictwa i sadownictwa w 2 godzinach tygodniowo (w ciągu jednego półrocza).

14. Instruktor do ćwiczeń praktycznych w gospodarstwie: posada nieobsadzona (zobacz niżej „Prefekt internatu").

Uwaga. Kolegium profesorów Szkoły składało się z osób pod 1—10. wymienionych.

Prefekt internatu (czasowo p. o. instruktora) Bolesław Żakowski.

Lekarz zakładowy: Dr. med. Franciszek Michalik.

Lustracya Zakładu.

W ciągu roku szkolnego 1893/4 odbyli następujący przedstawiciele zwierzchnich władz szkolnych lustracyę zakładu:

22. września 1893 c. k. Radca rządowy Wny Władysław Struszkiewicz.

2. grudnia 1893 c. k. Radca dworu, delegat c. k. Namiestnictwa, Wny Kazimierz Laskowski, Członek Kuratoryi Szkoły.

2. grudnia 1893 Członek Wydziału krajowego, Wny Dr. Józef Wereszczyński.

2. grudnia 1893 Wny Dr. Edward Janczewski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Kuratoryi Szkoły.

1. lutego 1894 Wny Stanisław Homolacs, Prezes Kuratoryi.

1. lutego 1894 Wny profesor Dr. Edward Janczewski, jak wyżej.

1. lutego 1894 Wny Karol Czecz, zastępca Członka Kuratoryi Szkoły.

9. kwietnia 1894 Wny Dr. Antoni Górski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wiceprezes Kuratoryi Szkoły.

22. kwietnia 1894 c. k. Radca Dworu, Wny Kazimierz Laskowski, jak wyżej.

31. maja 1894 Wny Stanisław Homolacs, jak wyżej.

16. czerwca 1894 Wny profesor, Dr. Antoni Górski, jak wyżej.

18. czerwca 1894, Tensam.

20. czerwca 1897 Wny Dr. Józef Wereszczyński, jak wyżej.

Ważniejsze rozporządzenia Władz.

Wysoki Wydział krajowy poleca (rozp. z dnia 1. sierpnia 1893 l. 38.596), zaprowadzić księgę, w którejby profesorowie i docenci umieszczali notatki w kilku wierszach o treści wykładu każdej odbytej lekcyi, celem uzyskania w ten sposób materyału do osądzenia, o ile materyał naukowy bywa wyczerpanym.

Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 11. sierpnia 1893 l. 38.597 przyznał relutum w kwocie rocznych 350 zł. na mieszkanie w Krakowie dla rodziny profesora Karola Trochanowskiego.

Wysoki Wydział krajowy przeznacza rozporządzeniem z dnia 20. października 1893 l. 54.048 definitywne miejsce na pole doświadczalne przy Szkole tutejszej.

Wysoki Wydział krajowy pismem z dnia 31. października 1893 l. 56.502 zezwolił za nieprzekraczalną kwotę 200 zł. zakupić 30 litografowanych egzemplarzy rolnictwa i 20 egzemplarzy administracyi gospodarczej celem odstępywania ich za zwrotem samych kosztów uczniom w latach następnych.

Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. listopada 1893 l. 54.995 polecił tutejszemu ogrodowi pomologicznemu wydać bezpłatnie 120 sztuk szczepków owocowych oraz 310 sztuk dziczek na rzecz Studyum rolniczego przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Świetna Kuratorya Szkoły pismem z dnia 7. stycznia 1894. L. 368. postanowiła utrzymać ochotniczą straż pożarną przy tutejszej Szkole z uwagi, że w dalszem życiu nabyta pod tym względem rutyna może się okazać bardzo pożądaną. Zarazem wyraziła Św. Kuratorya życzenie, aby nadzór nad czynnościami straży sprawował prefekt internatu.

Świetna Kuratorya Szkoły postanowiła rozporządzeniem z dnia 3. lutego 1894 L. 383, aby poprawcze egzamina dla uczniów reprobowanych z końcem półrocza pierwszego odbywały się nie wcześniej jak po upływie 6ciu tygodni.

Świetna Kuratorya Szkoły zezwoliła rozporządzeniem z dnia 8. lutego 1894 L. 384 na powiększenie ilości godzin rolnictwa (dla profesora Sikorskiego) na roku III., byle inne przedmioty na tem nie ucierpiały.

Świetna Kuratorya Szkoły zarządziła rozporządzeniem z dnia 5. marca 1894 L. 404 wprowadzenie w życie nauki gospodarstwa stawowego w 1. godzinie tygodniowo w półroczu letniem i poruczenie jej profesorowi Piotrowskiemu.

Wysoki Wydział krajowy przyznał rozporządzeniem z dnia 13. marca 1894 L. 14.006 profesorowi Karolowi Trochanowskiemu remuneracyę w kwocie 120 zł. za nadobowiązkowe czynności w pracowni chemicznej, spowodowane tem, iż skutkiem wielkiej ciasnoty lokalu a znaczniejszej ilości uczniów, zmuszonym był profesor podzielić zastęp uczniów na dwie połowy i z każdą połową osobno jedne i te same demonstracye lub ćwiczenia przeprowadzać.

Wysoki Wydział krajowy rozporządza pod dniem 20. kwietnia 1894, L. 22.303, aby ze względu na mające nastąpić przeróbki starego budynku szkolnego, rok szkolny zamknąć tym razem w dniu 20. czerwca, a nowy rok szkolny otworzyć z dniem 20. września 1894. roku.

Wysoki Wydział krajowy postanawia rozporządzeniem z dnia 6. maja 1894 L. 24.155 zmienić obowiązujące dotąd przepisy dotyczące warunków przyjmowania uczniów, oraz unormować ich umundurowanie.

Świetna Kuratorya Szkoły wzywa Dyrekcyę pismem z dnia 20. maja 1894 L. 422, aby włożyła na prefekta internatu obowiązek ścisłego czuwania nad każdą ucznia absencyą celem umożebnienia pociągnięcia go w danym razie do odpowiedzialności przed Dyrekcyą.

Personalia.

W ubiegłym roku szkolnym zaszła zmiana w składzie Kuratoryi Szkoły, mianowicie zrezygnował profesor Dr. Edward Janczewski z godności długoletniego Członka Kuratoryi z ramienia Towarzystwa rolniczego; w miejsce Jego Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego wybrał dnia 2. marca 1894 Dra Antoniego Górskiego, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członkiem Kuratoryi.

Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa zamianowało c. k. Radcę rządowego W. Pana Władysława Struszkiewicza, inspektora średnich Szkół rolniczych, oczem Wysoki Wydział krajowy zawiadomił Dyrekcyę rozporządzeniem z dnia 1. sierpnia 1893. L. 39.721.

Dyrektor Dr. Władysław Łaszczyński otrzymał urlop na lipiec, sierpień i wrzesień 1893 celem poratowania nadwątlonego zdrowia. Zastępstwo Dyrekcyi Szkoły sprawował w miesiącu lipcu ks. Władysław Jelonek, zaś w sierpniu i wrześniu p. Marceli Białobrzeski, wice sekretarz Wydziału krajowego, a oraz docent krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. Zarząd folwarku na przeciąg tych trzech miesięcy oddamym był profesorowi Konradowi Kuhlowi.

Dyrektor Dr. Władysław Łaszczyński otrzymał przyznany rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 1. maja 1894 L. 22.228, pierwszy dodatek pięcioletni.

Profesor M. Wojciechowski otrzymał dwutygodniowy urlop na pierwszą połowę września 1893 celem dokończenia kuracyi w Szczawnicy.

Profesor Dr. Franciszek Stefczyk bawił na urlopie przez miesiąc wrzesień 1894, zaniemógłszy na poważną chorobę.

Profesor Kuhl otrzymał rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego L. 14.185 — 3 tygodniowy urlop począwszy od 12. marca 1894.

Z początkiem października 1893 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. J. S. Sikorskiego, dotychczasowego asystenta krajowego wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, prowizorycznym nauczycielem rolnictwa w szkole czernichowskiej.

Profesor Dr. Nowakowski stabilizowany został na swej posadzie dekretem Wysokiego Wydziału krajowego z 8. maja 1894 L. 23.945.

Lekarz Zakładowy Dr. med. Franciszek Michalik bawił na urlopie przez część maja i czerwiec 1894. r.; w tym czasie zastępował go Dr. Barański.

Profesor Wojciechowski zaproszonym został przez Komitet Wystawy krajowej we Lwowie na Członka jury do Działu produkcyi i hodowli zwierząt domowych.

Zauważyć należy, iż obecnie wszystkie posady tak miejscowych nauczycieli, jak niemniej personalu administracyjnego są systemizowane, z wyjątkiem jedynej posady Katechety i Kapelana Zakładowego.

Dotychczasowy kasyer p. Stanisław Gadomski przestał pełnić swe funkcye z końcem października 1893.

Sprawowanie obowiązków kasyera przy kasie Zakładowej poruczonem zostało p. Stanisławowi Eminowiczowi, który swoje czynności objął z dniem 27. września 1893. roku.

Pisarzem Dyrekcyi zamianowanym został (począwszy od dnia 1. kwietnia 1894) p. Bolesław Zadorecki, któremu poruczone zostały zarazem inne obowiązki administracyjne (opieka nad magazynami).

Prace Kolegium nauczycielskiego.

W roku ubiegłym odbyło Kolegium nauczycielskie posiedzeń ogółem 26. Prócz klasyfikacyj uczniów z zachowania się i pilności, jakoteż spraw stojących w najbliższej łączności z nauką i dyscypliną, zajmowało się Kolegium kwestyą uregulowania nauki języka niemieckiego, ewentualnie wprowadzenia nauki języka francuskiego, dalej wprowadzeniem nauki rybactwa do planu naukowego, repartycyą funduszów bibliotecznych na poszczególne działy naukowe, kwestyą czasopism naukowych mających się prenumerować, kwestyą czasowego powiększenia godzin nauki rolnictwa na roku III., kwestyą zasadniczego ustalenia terminów egzaminów poprawczych dla uczniów reprobowanych przy egzaminach półrocznych, polecaniem podań uczniów na stypendya, oraz o uwolnienie od opłaty „czesnego", wypracowaniem rozkładu godzin i rozkładu egzaminów, sprawami użycia dotacyj na zbiory i laboratorya, oraz przyszłego ich umieszczenia, a wreszcie kwestyą wprowadzenia egzaminu pisemnego (pod nadzorem) przy ostatecznych egzaminach głównych. Przykra sprawa niesubordynacyi jednego ucznia czasowe rozjechanie się wszystkich uczniów, zajęła również uwagę Kolegium nauczycielskiego na trzech posiedzeniach.

Frekwencya uczniów.

(Daty dotyczące liczby uczniów, religii, pochodzenia, wieku, przygotowania naukowego przed wstąpieniem do Zakładu, egzaminów i pobieranych stypendyów).

1. Wpisano z początkiem roku

szkolnego na rok	I.	32 uczniów
„ „	II.	20 „
„ „	III.	26 „
	Razem .	78 uczniów

2. z tych było eksternistów

na rok	I. . . .	1 uczeń
„ „	II. . . .	2 uczni
„ „	III. . . .	1 uczeń
	Razem .	4 uczni

3. z tych było

a) religi rz. kat.		73 uczniów
b) „ gr. kat.		1 uczeń
c) wyznania Helweckiego	.	1 „
d) wyznania augsburskiego	.	3 uczni
Razem	.	78 uczniów

Między nimi byli:

4. Synowie *a)* wł. dóbr ziemsk. . 52 uczniów
b) „ mniejszych posiadłości . . 3 „
c) dzierżawców . . 4 „
d) pryw. oficyalistów 7 „
e) urzędników . . 11 „
f) przedsiębiorców . 1 „

5. Wiek uczniów nowo wpisanych:
15 lat . . 1 uczeń
16 „ . . 5 uczniów
17 „ . . 11 „
18 „ . . 11 „
19 „ . . 4 „

6. Ukończyło nauki przed wstąpieniem do zadkładu:
a) prywatnego przygotowania 4 uczniów
b) z 4 klasą gimnazyalną 20 „
c) z 5 „ „ 6 „
d) z 6 „ „ 2 „

7. Przyjęto na rok I., na podstawie:
a) wstępnych egzaminów 8 uczniów
b) przedłożonych świadectw 19 „
c) repetentów 4 „
d) eksternistów 1 „

8. Wystąpiło w ciągu roku:
z roku I. 4 uczniów
„ „ II. 1 „
„ „ III. 1 „
Razem 6 uczniów

9. Z pozostałych przystąpiło z końcem roku do egzaminów:
na rok I. 28 uczniów
„ „ II. 19 „
„ „ III. 25 „
Razem 72 uczniów

10. z 28 uczniów roku I. złożyło egzamina:
a) z postępem celującym 1 uczniów
b) „ „ bardzo dobrym 4 „
c) „ „ dobrym 9 „
d) do egzaminu poprawczego po wakacyach przypuszczono 7 „
e) z postępem niedostatecznym z prawem powtarzania 3 „
f) z postępem złym bez prawa powtarzania 4 „

11. Z 19 uczniów roku II. złożyło egzamina:
a) z postępem celującym 1 uczniów
b) „ „ dobrym 10 „
c) do egzaminu poprawczego po wakacyach przypuszczono 4 „
d) z postępem niedostatecznym z prawem powtarzania 4 „

12. Z 26 uczniów roku III. złożyło egzamina roczne:
a) z postępem celującym 6 uczniów
b) „ „ bardzo dobrym 5 „
c) „ „ dobrym 15 „

13. Z ukończonych uczniów roku III:
a) złożyło egzamin główny 24 uczniów
b) zezwolono na poprawczy egzamin z 1 przedmiotu po 3 miesiącach 1 „
c) odstąpił od egzaminu głównego 1 „

W końcu nadmienić wypada, iż Dyrekcya pośredniczyła, jak i po inne lata, w umieszczaniu ukończonych uczniów na praktyce gospodarczej po majątkach, których Zarządy zwróciły się o to do Dyrekcyi Szkoły.

Stan zdrowotny w Zakładzie należał do pomyślnych, jakoż z wyjątkiem jednej poważnej choroby ucznia, zakończonej zresztą wyzdrowieniem, nie był Zarząd Szkoły narażonym w tym względzie na większe troski i obawy.

Stypendya

pobierało ogółem 18 uczniów Szkoły czernichowskiej a mianowicie:

1. z fundacyi Jana Maciągi o rocznych 300 zł. 4 uczniów = 1.200 zł.
2. z fundacyi Kazimierza Prus Petryczyna o rocznych 125 zł. 5 „ = 625 „
3. z fundacyi Piotra Więcławskiego o rocznych 150 zł. 3 „ = 450 „
4. z fundacyi Tomasza Bodziocha o rocznych 100 zł. 4 „ = 400 „

Do przeniesienia 2.675 zł.

	Z przeniesienia			2.675 zł.
5. z fundacyi Napoleona Jeleńskiego o rocznych 200 zł.	2	„	=	400 „
6. z fundacyi Agenora hr. Gołuchowskiego o rocznych 200 zł.	1	„	=	200 „
7. z fundacyi Kajetana hr. Lewickiego o rocznych 200 zł.	1	„	=	200 „
	Razem			3.475 zł

Należy z ubolewaniem skonstatować, iż pomimo wielkiej wyrozumiałości w kwestyi uiszczania należytości szkolnych przypadających od rodziców uczniów funduszowi krajowemu, pomimo rozłożenia opłaty na dwie raty półroczne, znaczniejszej ilości rozdanych stypendyów i uwolnień od opłaty „czesnego" znaczna część rodziców okazuje na tym punkcie opieszałość i nie dotrzymuje swych zobowiązań złożonych na piśmie. Zaległości ztąd urosłe były w roku ubiegłym znaczniejsze, a z przykrością podnieść należy, iż nawet energiczne wezwania Dyrekcyi o zwrot, należytości dość rzadko osiągały pożądany skutek.

Od czesnego zwolnił Wysoki Wydział krajowy:

w półroczu	I	5	uczniów	roku	II.
„ „	„	11	„	„	III.
„ „	II.	6	„	„	I.
„ „	„	4	„	„	II.
„ „	„	10	„	„	III.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1893/4 rozpoczął się dnia 2. września 1893 uroczystem nabożeństwem w miejscowym kościele parafialnym; nazajutrz odczytano uczniom przepisy obowiązujące ich w Zakładzie, 4. września odbyto egzamina poprawcze, zaś od 5. rozpoczęto regularne wykłady.

Z powodu, iż tak Dyrektor Zakładu jakoteż dwaj inni członkowie Grona nauczycielskiego w miesiącu wrześniu bawili na urlopach skutkiem choroby, rozdzielili pozostali członkowie grona wakujące lekcye pomiędzy siebie, przyczem ówczesny zastępca Dyrektora p Marceli Białobrzeski objął dobrowolnie 7 godzin tygodniowo nauki języka niemieckiego i geografii, co z wdzięcznością na tem miejscu podnosimy.

Gospodarzami na poszczególnych latach byli: na roku I. Profesor Trochanowski, w drugiem półroczu Dr. Birkenmajer, na II. Profesor Sikorski, zaś na III. Profesor Kuhl.

W niedzielę i święta uczniowie prócz nabożeństwa w kościele parafialnym słuchali exhort ks. Kapelana, na których bywali także członkowie Grona nauczycielskiego, stale zaś i z obowiązku Profesorowie gospodarze klas.

W czasie wielkotygodniowym od 18 do 21 marca 1894 odbyły się rekolekcye uczniów, poczem przystąpili do spowiedzi Wielkanocnej; prócz tego odbyła się także w jesieni 1893 spowiedź uczniów.

W dniu 4 października, jako w dzień Imienin Najjaśniejszego Pana, odbyło się w kościele miejscowym uroczyste nabożeństwo, na którem byli obecni wszyscy profesorowie i uczniowie Szkoły. To samo dnia 19 listopada, jako w dniu imienin Najjaśniejszej Pani. Ferye Bożego Narodzenia trwały w ubiegłym roku szkolnym od 22 do 28 grudnia, wyjątkowo nieco króciej celem powetowania straty czasu, wynikłej rozjechaniem się uczniów w ostatnim dniu listopada. Jedna część uczniów powróciła jednak ze świąt dopiero w dniu 7 stycznia 1894.

Egzamina półroczne odbyły się w dniach 30. i 31. stycznia 1894 z przedmiotów, których nauka kończy się z końcem I. półrocza, a mianowicie z anatomii i fizyologii zwierząt, z fizyologii roślin na roku II., a z ustaw agrarnych na roku III.

W dniu 31. marca 1894 obchodziła Szkoła, podobnie jak i inne Szkoły średnie w kraju, uroczystość stuletniej rocznicy powstania Tadeusza Kościuszki.

Zarówno z innymi Zakładami naukowemi obchodziła młodzież tutejsza w końcu listopada 1893 tradycyonalny wieczorek Mickiewiczowski, stosownym odczytem, śpiewem, muzyką i deklamacyą.

Dnia 16. maja 1894 wzięła Szkoła udział w pogrzebie śp. Jana hr. Tarnowskiego, byłego Marszałka krajowego, zastąpiona podczas tego smutnego obrzędu przez Dyrektora Dr. Łaszczyń-

skiego, profesora Dra Birkenmajera, oraz czterech uczniów.

Egzamina roczne (czerwcowe) odbyły się we wszystkich trzech latach w ciągu od 4. czerwca do 13. czerwca 1894; ostateczne posiedzenie klasyfikacyjne w dniach 14. i 15. czerwca. W jednej części tych egzaminów wziął udział delegowany przez Kuratoryę, Dr. Francisek Karliński, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz starszy inżynier krajowy Stanisław Chrząszczewski.

Egzamin główny uczniów roku III. odbył się w dniach 16. i 18. czerwca 1894 w przytomności inspektora Szkół rolniczych c. k. Radcy dworu delegata Kazimierza Laskowskiego i Dr. Antoniego Górskiego, profesora Uniwerzytetu Jagiellońskiego.

Zakończenie roku szolnego nastąpiło dnia 15. czerwca uroczystem nabożeństwem oraz rozdaniem świadectw uczniom roku I. i II.; abituryenci roku III. pozostali jeszcze przez pięć dni w Zakładzie celem odbycia egzaminu głównego, tak iż ostatecznie został rok szkolny w dniu 20. czerwca zamkniętym.

Wcześniejszy ten niż po inne lata termin zamknięcia, postanowionym został przez Wyscki Wydział krajowy ze względu na uzyskanie w ten sposób więcej czasu potrzebnego do wykonania znaczniejszych przeróbek w starym budynku szkolnym.

Nagrodę z fundacyi śp. Napoleona Jeleńskiego (t. z. *viale*) w kwocie 70 zł. w. a. przyznała Świetna Kuratorya ukończonemu uczniowi III. roku Janowi Stasieniewiczowi, który – stosownie do warunków w testamencie czcigodnego fundatora wyrażonych — prócz pięknych postępów w naukach zawodowych — odznaczył się zarazem w przedmiocie języka i literatury polskiej.

Zbiory, muzea i laboratorya.

Zbiór geograficzno-historyczny.

W roku szkolnym 1893/4 zakupiono:

1. Mirosław Suchecki: Ziemia (globus).
2. Andrée: Allgemeiner Handatlas, III. Auflage.
3. Jan Matejko: Poczet królów polskich zeszyt XIX—XXIII.
4. Dr. A. Petermann: Mittheilungen aus Justus Perthes geogr. Austalt, — 39 Band 1893.
5. Amand Schweiger-Lerchenfeld: Geografia powszechna illustrowana, przełożył i uzupełnił Dr. Karol Jurkiewicz, zeszyt I—XIV.

Laboratoryum chemii ogólnej.

W laboratoryum chemii ogólnej odbywali ćwiczenia uczniowie I. roku w drugiem półroczu (2 godziny tygodniowo) wykrywając na ciałach prostych rozpuszczalnych i nierozpuszczalnych we wodzie zasady i kwasy z równoczesnem powtórzeniem wszelkich reakcyj chemicznych na sole ważniejsze, które to reakcye były uczniom demonstrowane w toku wykładu chemii nieorganicznej.

Laboratoryum chemii rolniczej.

W pierwszem półroczu uczniowie II. roku (2 godziny tygodniowo) wykrywali w ciałach złożonych odpowiednio im przygotowanych, ważniejsze zasady i kwasy, a na podstawie nabytej wprawy oznaczali jakościowo składniki ziemi, wody, różnych minerałów, skał i nawozów sztucznych; w drugiem zaś półroczu wykonywali ilościowe oznaczenia kwasu fosforowego łatwo rozpuszczalnego w wodzie, azotu organicznego metodą Kjejdahla, azotu nieorganicznego w saletrze, siarkanie amonowym, potasu w różnych próbkach nawozów handlowych, — dochodząc zarazem zanieczyszczenia takowych.

Laboratoryum technologiczne.

W laboratoryum technologicznem (2 godziny tygodniowo) wykonywali uczniowie III. roku oznaczenie skrobi (uwagą Rajchmana) w różnych próbkach ziemniaków solną metodą Krakera, ilościowe oznaczenie cukru w burakach, wartość słodu; uskutecznili oznaczanie tłuszczu w mleku metodą Soxletha, metodą chemiczną oznaczali wartość niektórych materyałów służących za paszę (słodzin, makuchów, kiełków) co do zawartości proteinowców, tłuszczu, popiołu i węglowodanów. Na przyrządzie Schwatza wydemonstrowano odpędzenie alkoholu z przygotowanego zacieru.

Dnia 17. stycznia odbyli uczniowie tegoż roku technologiczną wycieczkę do gorzelni w Ple-

szowie, a w ciągu jednodniowego tamże pobytu mieli sposobność przypatrzeć się wszelkim czynnościom gorzelniczym i urządzeniom gorzelni.

Stacya oceny nawozów sztucznych.

W ubiegłym roku szkolnym 1893/4 wykonał profesor chemii, kierujący stacyą oceny nawozów przeszło 60 rozbiorów.

Analizowane próbki rozdzielają się następująco:

Na mączkę kostną przypada . . .	11
„ „ preparowaną i superfosfaty .	28
„ „ żużlową Thomasa . . .	10
„ kainit	2
„ wodę	2
„ inne produkta rolnicze (buraki, torf, makuchy)	9
Razem .	62

Z powyższych 62 rozbiorów różnych próbek wykonał kierujący 18 zupełnych rozbiorów nawozów handlowych na wezwanie Świetnych c. k. Sądów (w Tarnowie, Brzozowie, Sanoku) w sprawach karnych o zdrodnię oszustwa.

Wykonany został również wszechstronny, ilościowy rozbiór wody źródlanej do picia sprowadzonej wodociągiem do Zakładu.

Stacya oceny nawozów sztucznych i innych produktów rolniczych, istniejących od lat trzech, dotąd nie ma żadnej dotacyi na pokrycie zakupna potrzebnych przyrządów i odczynników, a pokrywa to z dotacyi na laboratoryum chemiczne.

Zbiór technologiczny.

Do zbioru technologicznego zakupiono: Wagę zwykłą z ciężarkami mosiężnemi, kilka lamp metalowych, dwa areometry do przyrządu Soxletha.

Laboratoryum chemii rolniczej.

Zakupiono sześć siatek mosiężnych w oprawie do przesiewania ziemi, szlamownik Knoppa i Schutzego.

Gabinet chemii ogólnej.

Do gabinetu i laboratoryum chemii ogólnej sprowadzono następujące przyrządy:

Tygiel platynowy, 10 *gr* drutu platynowego, szczypce z końcami platynowymi, trzy przyrządy do oznaczenia kwasu węglowego metodą Bunsena, przyrząd do oznaczenia azotu organicznego złożony z chłodnicy, dwóch kolb do destylacyi, 12. kolbek do utleniania i dwóch odbieralników Erlenmajerowskich; dwa dokładne rtęciowe termometry, 10 pipet, kilka kolb litrowych i cylindrów szklannych z podziałką, blaszkę srebrną, lampę spirytusową do badań spektralnych, przyrząd do ekstrakcyi tłuszczu, nadto uzupełniono zbiór preparatów chemicznych potrzebnych do wykładu i sprowadzono znaczniejszą ilość naczyń ze szkła i porcelany.

Z dotacyi na gabinet i laboratoryum chemii ogólnej zakupiono dzieło: „Grundlagen der Chemie von der Dr. D. Mendelejeff“, a prenumerowane jest czasopismo „Chemiker-Zeitung“.

Gabinet fizyki.

Z przybytków do gabinetu fizyki należy w pierwszym rzędzie wymienić termometer regestrujący (samopis) Richard'a, który lubo przeznaczony głównie do użytku tutejszej stacyi meteorologicznej, musi tutaj być wymienionym, skoro na zakupno tego ważnego narzędzia musiała być użytą znaczniejsza część skromnej dotacyi na gabinet fizyczny, gdyż sama stacya meterologiczna rozporządza tylko niepokaźnym fundusikiem (20 zł.) na roczne opędzenie swych potrzeb.

Zakupiono dalej kilka przyrządów do hydrostatyki, dwa większe ciepłomierze W. J. Rohrbecka z Wiednia, kilka drobniejszych narzędzi, oraz zarządzono dwie reparatury.

Nabyto również kilka książek z zakresu przedmiotu dla posiłkowania się niemi przy wykładach, względnie doświadczeniach fizyki; kilka innych takich dziełek wpłynęło też i z daru. Z darowizny przybył także do skromnych tych zbiorów mały aparat indukcyjny z bateryą węglową.

Eksperymenta ograniczały się oczywiście jedynie dla tak zwanych szkolnych doświadczeń ilustrujących poszczególne zjawiska i prawa przyrody. Wykonywanie samodzielnych eksperymentów i badań fizycznych przez uczniów nie może być zadaniem szkoły tutejszej, a w ogóle żadnej szkoły średniej. Zresztą sam arcyszczupły lokal gabinetu i niedostateczność dotychczasowego urzą-

dzenia wewnętrznego (mały pokoiczek w którym ani myśleć o urządzeniu amfiteatralnem, brak okiennic wewnętrznych i t. p.) utrudniał wykonywanie nawet zwykłych demonstracyj fizycznych. Spodziewane w najbliższej przyszłości powiększenie lokalu ułatwi niezawodnie spełnienie zadania jakie wypada w udziale nauce fizyki doświadczalnej w szkole tutejszej.

Stacya meteorologiczna.

Prócz termografu Richarda, o którym mowa przy gabinecie fizyki, zakupiono jeden zapasowy termometr do celów meteorologicznych (na przypadek uszkodzenia jednego z dwóch ciepłomierzów psychrometru), zarządzono reparaturę ombrometru i oddano do oczyszczenia barometr lewarowy Koppeller'a, którym stacya przez cały szereg lat (od 1881) się posługiwała. Anemometr (wiatromierz) zakupiony przed kilku latami oczekuje dotąd jeszcze ustawienia we właściwem miejscu (na szczycie dachu), z czem się zwlekało w obec oczekiwanych przeróbek starego budynku i translokacyi gabinetów, względnie stacyi meteorologicznej. Wodoskaz na pobliskiej Wiśle zerwany powodzią wiosenną przed dwoma laty niedoczekał się dotąd rekonstrukcyi z powodu miejscowych trudności zabezpieczenia pala wodoskazowego przed naciskiem kry w czasie pękania lodów.

Stacya meteorologiczna tutejsza ukończyła 18 rok swego istnienia i nieprzerwanej działalności. Terminy obserwacyjne (7 rano, 2 popołudniu, i 7 wieczór) zachowano te same co i w latach ubiegłych; dzięki termografowi otrzymano dla najważniejszego elementu meteorologicznego, jakim jest temperatura powietrza, kilka tysięcy obserwacyi godzinnych (w dzień i w nocy), które porównane z Krakowskiemi, pozwalają wglądnąć szczegółowo w jakość przebiegu dziennych i rocznych zmian ciepłoty.

Materyały naukowe stacyi są publikowane w sprawozdaniach c. k. Komisyi fizyograficznej; na ich podstawie możnaby już dzisiaj przystąpić do opracowania monografii stosunków klimatycznych Czernichowa i okolicy. Prócz właściwych dostrzeżeń meteorologicznych prowadziła stacya, jak i w poprzednich 13 latach, regestr spostrzeżeń fitofenologicznych t. j. dostrzeżonych objawów w świecie roślinnym i zwierzęcym (pora listnienia, kwitnienia, owocowania, opadania liści i t. d.); nadto wyznaczono natężenie i nachylenie magnetyczne dla Czernichowa zapomocą narzędzi przez c. k. Komisyę fizyograficzną na ten cel uprzejmie wypożyczonych.

Laboratoryum roślinno-fizyologiczne.

Do laboratoryum roślinno-fizyologicznego dla demonstratowania uczniom zjawisk fizyologicznych roślin sprowadzono przyrząd do uwidocznienia wydzielanego przez rośliny tlenu, przyrząd służący do okazania parowania wody z roślin i trzy wielkie słoje do hodowli wodnych roślin. W laboratoryum tem wykonywano obserwacye nad sztucznem zarażaniem pędraków chrabąszcza przez grzybek *Bothrytis tenella*, oraz złączonej w laboratoryum roślinno-fizyologicznem stacyi oceny nasion zbadano 60 próbek nadesłanych przez firmy kupieckie i właścicieli ziemskich. W 33 nadesłanych próbkach oznaczono siłę kiełkowania nasion, a w 27 zawartość kanianki.

Zbiór hodowlany.

Dla zbioru hodowlanego zakupiono sześć starannie wykonanych modeli z gipsu firmy Landsberg w Berlinie, przedstawiających następujące rasy, a względnie odmiany bydła rogatego, dwa modele bydła oldenburgskiego, dwa modele bydła Angeln i dwa modele bydła Wilstermarsch

Zbiór mleczarski.

Dla zbioru tego zakupiono kierznię holsztyńską, kołyskową i kierznię Lavoisy'ego, jakoteż 4 ulepszone laktobutyrometry Marchand'a z wszelkiemi przyborami.

Pracownia mleczarska.

W pracowni tej oznaczali uczniowie III. roku pod kierownictwem nauczyciela dla nauki mleczarstwa tłuszcz sposobami, które w praktyce mleczarskiej są najwięcej w użyciu jak również brali czynny udział przy uzyskiwaniu śmietanki zapomocą wirówek ręcznych i wyro-

bie masła ze śmietanki słodkiej, śmietany kwaśnej i mleka kwaśnego.

Zbiór wetenaryjny.

Do zbioru weterynaryjnego przybyły w roku szkolnym 1893/4 cztery narzędzia mianowicie: kleszcze z wysuwalnymi potrójnymi zębami i trzema łopatkami do spajania szczelin kopytowych lub racicowych. — Do apteki przybyły leki i opaski.

W ciągu ubiegłego roku szkolnego odbyto 37 demonstracyi na żywych zwierzętach mianowicie: na 26 koniach i 11 krowach, oraz wykonano przy współudziale uczniów 9 operacyi z tych 8 krwawych; wykonano dwie sekcye.

Pracownia rolnicza.

Pracownia rolnicza zaopatrzoną została w trzy szlamowniki systemu Kühn-Wagner i odpowiedni komplet sit dla mechanicznej analizy ziemi. Sprawiono też pewną ilość naczyń i przyrządów do ilościowych chemicznych rozbiorów produktów z pólka doświadczalnego. W obec braku środków niepodobnem było sprowadzenie potrzebnych odczynników, których pracownia wcale nie posiada a gdy pomieszczenie zbioru nie pozwalało na dokonywanie prac chemicznych, żadna większa praca w tym kierunku dokonaną być nie mogła. W najbliższej przyszłości, o ile fundusze na cele pracowni rolniczej zostaną przyznane, będzie mogła ona normalnie funkcyonować. Jak dotąd pracownia rolnicza tuli się przy zbiorze rolniczym i z jego dotacyi spędza swe potrzeby.

Laboratoryum roślinno fizyologiczne, mające zresztą na oku cele mniej specyalne niż pracownia rolnicza, zostaje pod zawiadowstwem profesora historyi naturalnej, a skromna jego dotacya zaledwo że jest dostateczną na pokrycie własnych potrzeb. Wstawienie do budżetu na rok 1895 odpowiednej kwoty na wyłączne cele pracowni rolniczej musi Dyrekcya uważać za rzecz bardzo pożądaną, inaczej bowiem pólko doświadczalne nie posiadałoby nawet racyi bytu.

Demonstracyi laboratoryjnych rolniczych po których należy się spodziewać bardzo dodatnich skutków, a na które plan nauki wyznacza 4 godziny tygodniowo w zimowem półroczu, dla braku odpowiedniego pomieszczenia i środków było zaledwie kilka, a godziny przeznaczone na ten cel, musiałyby być wypełnione wykładem lub repetycyą. Skutkiem rozszerzenia budynków szkolnych, Wysoki Wydział krajowy przeznaczył odpowiednie pomieszczenie dla pracowni rolniczej. W roku więc 1894/5, skoro pomieszczenie to zostanie uskutecznione demonstracye staną się możliwemi jeżeli i środki zostaną po temu przyznane.

W roku szkolnym 1893/4 dokonała pracownia 12 analiz mechanicznych gleby i podglebia pochodzących bądź z pola doświadczalnego bądź z pól folwarcznych, których rezultaty po odpowiedniem uzupełnieniu analizą chemiczną zostaną ogłoszone drukiem.

Prócz tego wykonano tu badania nad niszczeniem zarodników śnieci (Tiletia Ustilago) u zbóż za pomocą wody ogrzanej do 56°C. i badano wpływ moczenia ziarna surowego w nafcie, jako środka mającego chronić przed szkodnikami zwierzęcymi. Sprawozdania z tych badań ogłoszono drukiem.

Muzeum rolnicze.

Muzeum rolnicze zostało wzbogaconem dwoma nowemi zielnikami, kilku okazami szkodników zwierzęcych oraz licznemi preparatami mikroskopowemi grzybków pasożytujących na roślinach uprawnych Na pólku doświadczalnem niepodobna było w roku bieżącym rozpoczynać dla braku funduszów nie tylko jakichkolwiek doświadczeń na szerszą skalę ale nawet nie można było urządzić kilkunastu zajęć demonstrujących uprawę roślin powszechnie w kraju uprawianych a nieuprawianych w najbliższej okolicy na który to cel pólko doświadczalne w pewnej części powinno być przeznaczonem. Ograniczono się więc tylko na wykorczowaniu drzewek dawnych sadów włościańskich zasypaniu dołów wyrównaniu i oczyszczeniu z chwastów oddanej do dyspozycyi części pola, a przytem uprawiono 10 odmian ziemniaków od pana Dołkowskiego z Nowej wsi i założono kulturę *Polygaum sachalinense i Lahyrus silvestris.* Naturalnie że o wartości użytkowej zarówno ziemniaków krajowego hodowcy jak i wymienionych wyżej nowych roślin pastewnych dopiero po kilku latach można będzie coś stanowczego orzec.

Zbiór machin i narzędzi rolniczych.

Zbiór machin i narzędzi rolniczych wzbogacony został w ciągu bieżącego roku szkolnego następującymi okazami: Pług Mayfartha ramowy na stołach, dwuskibowy, w którym jeden z ustrojów zastąpionym być może pogłębnikiem spulchniającym podglebie równocześnie z orką wykonywaną ustrojem drugim. W razie potrzeby użycia pługa do orki głębszej — ustrój prawy może być odjętym a zastąpiony podrzynaczem.

Z powodu odpowiedniego zestawienia kół na których cała rama wraz z ustrojami i ziemią przesuwającą się po odkładnicach w czasie orki spoczywa — pług wymaga znacznie mniejszej siły pociągowej aniżeli inne tę samą pracę wykonujące. — Resztę dotacyi zużyto na zakupno machin dla stodoły w połączeniu z dotacyą nadzwyczajną, na ten cel uchwaloną. — Skutkiem tego sprawiono prócz nowego kieratu dzwonowego systemu Claytona & Shuttlewortha, nową „Polską wialnię" do młocarni sztyftowej, którą w zupełności zrestaurowano. Przeprowadzono nadto poziomy wał transmisyjny górą przez całą szerokość (10 m.) stodoły z pięcioma kołami pasowemi do poruszania nowo zrekonstrowanej sieczkarni Benthala umieszczonej nad dołem Goffarda do cięcia końskiego zębu, — do zwykłej sieczkarni drugiej do cięcia słomy na sieczkę, nadto do młynka o wielkim kamieniu francuskiem do mielenia osypki i małego śrutownika systemu Smeji. Z dotacyi tej sprawiono nadto wyborną sieczkarnię do ruchu ręcznego przy pomocy nogi, dla użytku stajennego do chwilowego przygotowania karmy zielonej i t. p.

Biblioteka i czasopisma.

Następujący wykaz zawiera przybytki biblioteczne, bądź ze zakupna, bądź też z darowizny pochodzące w ciągu upłynionego roku szkolnego.

Z działu III. „Język, Literatura i Sztuka" zakupiono książek 8, tomów 9.

Z działu IV. "Beletrystyka" przybyło książek 69, tomów 12, z tych kupiono 10 książek w 21 tomach, a reszta t. j. 59 książek w 81 tomach pochodzi z dobrowolnych składek uczniów.

Z działu V. „Historya powszechna i polska" kupiono książek 14 w 19 tomach.

Z działu VI. „Geografia" książek 3, tomów 3 zakupiono.

Z działu VII. „Matematyka" kupiono 5 książek w 6 tomach.

Z działu VIII. „Nauki przyrodnicze" kupiono książek 10, tomów 12.

Z działu IX. „Gospodarstwo wiejskie" kupiono książek 24, tomów 27.

Z działu X. „Technologia" kupiono książek 1, tomów 1.

Z działu XIII. „Ekonomia społeczna, Statystyka" kupiono książek 6, tomów 14.

Z działu XIV. „Podręczniki szkolne" kupiono książek 19, tomów 19.

Z działu XV. „Wydawnictwa peryodyczne" przybyło z daru Akademii umiejętności w Krakowie książek 27 w 27 tomach.

Stan innych działów (I, II, XI, XII) bibliotecznych pozostał niezmiennym.

W roku 1893 były prenumerowane następujące pisma perycdyczne. „Przegląd polski", „Czas", „Ekonomista", „Wiener landwirtschaft. Zeitung", „Landwirthschaftliche Jahrbücher", „Die Landwirthschaftlichen Versuchsstationen", „Botanisches Centralblatt", „Naturwissenschaftliche Rundschau", „Journal d' Agriculture practique", „Zeitschrift für anal. Chemie", „Kosmos", „Zeitschrift für Meteorologie", „Ziemianin", „Tygodnik rolniczy", „Rolnik szląski", „Rolnik", „Przegląd weterynarski", „Milch-Zeitung", „Gorzelnik" i Deutsche landwirtschaftliche Presse". Nadto niektóre zbiory, względnie laboratorya prenumerowały z własnych funduszów, inne jeszcze publikacye peryodyczne jak „Botanische Zeitung", „Forschungen auf dem Gebiete der Agriculturphysik" i „Chemiker Zeitung".

Akademia Umiejętności w Krakowie obdarzała nas w roku ubiegłym cennemi publikacyami pochodzącemi z własnego wydawnictwa; przybyło w ten sposób 27 tomów dzieł należących do różnych dziedzin naukowych, głównie historycznych i przyrodniczych.

Z daru Wysokiego Wydziału krajowego przybył nowy tomik Wykazu stanu wód na rzekach oraz spadów atmosferycznych w kraju, obszerny tom publikacyj krajowego biura statystycznego; niemniej też z daru pochodzą niektóre publikacye Wysokiego c. k. Ministerstwa rol-

nictwa, jak wreszcie wielka publikacya c. k. centralnego Zakładu meteorologicznego w Döbling pod Wiedniem.

Wszystkich razem dzieł w roku szkolnym 1893/4 przybyło 176 w 249 tomach. Liczba ogólna wszystkich dzieł znajdujących się w bibliotece tutejszej wynosi 2.087, zaś liczba tomów dochodzi do 2.600. Najliczniej przedstawiają się przybytki w dziale beletrystyki, co się tem tłómaczy, iż uczniowie złożyli dobrowolnie 65 zł. 50 ct. na ręce p. Marcelego Białobrzeskiego ówczesnego zastępcy dyrektora Szkoły, za którą to kwotę zakupiono znaczniejszą liczbę dzieł z działu beletrystyki. Godzi się też zaznaczyć, że uczniowie zwłaszcza roku III. korzystali przeważnie z dzieł treści zawodowej. Ze skromnej dotacyi bibliotecznej, dział IV. zresztą nic albo nader mało korzystał w latach ubiegłych, a gdy wiele tomów tego działu zdefektowanych jak to ostatnie skontrum biblioteki wykazało, byłoby rzeczą nader pożądaną, aby budżet przyszłoroczny przeznaczył jakąś kwotę pieniężną na uzupełnienie defektów bibliotecznych, o co już zresztą Dyrekcya przy sposobności przedkładania preliminarza Szkoły usilnie upraszała. W ten sposób daną zostałaby możność, aby uczniowie w godzinach wolnych od pracy obowiązkowej mogli się zapoznać z ważniejszymi i lepszymi autorami polskimi, z kwoty tej możnaby bowiem również zakupić kilka lepszych dzieł literatury polskiej, a resztę obrócić na skompletowanie defektów.

Pozycye w budżecie szkolnym umieszczone na przykupno dzieł, na oprawę książek i na prenumeratę czasopism wyczerpano do szczętu, a pomimo tego dawała się uczuwać dotkliwa potrzeba zaopatrzenia biblioteki w pewną ilość dzieł zawodowych i przyrodniczych, których — skrępowani cyfrą budżetową — nie mogliśmy sobie pozwolić z powodu ich kosztowności. W tym celu Dyrekcya w projekcie preliminaryum budżetowego na rok 1895 upraszała gorąco o powiększenie ogólnej dotacyi bibliotecznej, która nawet na rok bieżący z 300 zł. na 250 zniżoną została.

Z uwagi, że biblioteka miała być przed otwarciem roku szkolnego 1894/5 przeniesioną do innego niż dotąd lokalu, udała się Dyrekcya z prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego o udzielenie pewnej kwoty, aby można było przy tej sposobności przeprowadzić skontrum i uporządkowanie biblioteki, do czego Wysoki Wydział krajowy się przychylił przeznaczając na ten cel 20 zł., co zostało użytem na przynajęcie pomocy, a biblioteka w ciągu kilkunastu dni wakacyjnych została przeniesioną, uporządkowaną i przeskontrowaną. Książki bywają uczniom wydawane przez ks. kapelana jako zawiadowcę biblioteki każdej niedzieli.

Wycieczki naukowe.

Ze zaproszenia Komitetu urządzającego Wystawę rolniczą dla Księstwa Cieszyńskiego skorzystała Szkoła czernichowska wysełając uczniów roku III. pod przewodnictwem pp. profesorów Wojciechowskiego i Piotrowskiego na tę wystawę — w dniach 4—8 października 1893 celem szczegółowego zwiedzenia wystawy i pouczenia uczniów o stanie i postępach kultury rolniczej w Ks. Cieszyńskiem. Prócz tego pod przewodnictwem ks. kapelana Władysława Jelonka udali się tam także uczniowie II. roku mniej dla studyów jak raczej dla samego zwiedzenia wystawy.

W dniu 17. stycznia 1894 odbyli uczniowie III. roku pod przewodnictwem profesora Karola Trochanowskiego naukową wycieczkę do Pleszowa (Wielkiem Ks. Krakowskiem) majątku p. Attesländera celem zwiedzenia urządzeń gorzelnianych.

Dnia 10. maja 1894 pod przewodnictwem pp. profesorów Kuhla i Trochanowskiego zwiedzili uczniowie II. roku skład narzędzi i machin rolniczych firmy Claytona et Shutlewortha, dalej Zieleniewskiego fabrykę machin i odlewarnię, oraz fabrykę sztucznych nawozów Schönberga i Fränkla w Dąbiu pod Krakowem.

Ubolewać żywo należy, iż zamierzona w kwietniu, a na dzień 7. maja 1893 projektowana, wycieczka naukowa do Dzikowa majątku nieodżałowanej pamięci J. E. Jana hr. Tarnowskiego do skutku przyjść nie mogła, z powodu choroby czcigodnego dziedzica dóbr Dzikowskich, która się zakończyła tak bolesną dla kraju stratą byłego Marszałka i Prezesa Towarzystwa rolniczego.

Natomiast odbyła się naukowa wycieczka uczniów III. roku w dniach 21—24 maja 1894 do Pszczyny (Pless) do majątku fideikomisowego

Księcia na Pszczynie (Szląsk pruski), pod przewodnictwem profesora Piotrowskiego i Wojciechowskiego, w towarzystwie wiceprezesa Kuratoryi Szkoły profesora Dra Antoniego Górskiego.

Zwiedzono mleczarnię parową, gorzelnię, urządzenia folwarczne Kempa, Rudoltowice, Mizerau i Krier, dalej wielkie obszary najrozmaitszych kultur torfowych, wielką stadninę i t. d., doznając na każdym kroku ze strony Zarządu wielkiej uprzejmości i nadspodziewanej gościnności. — W ciągu całego pobytu towarzyszył i udzielał uczestnikom wycieczki bardzo pouczających wyjaśnień Dyrektor gospodarstwa, Radca ekonomiczny Ziegert. Wycieczkę tę poprzedziło zwiedzenie urządzeń gospodarczych w Zatorze majątku Augusta hr. Potockiego (w dniu 21. maja 1894), gdzie uczestnikom wycieczki nietylko że dostarczono wyczerpujących informacyj i różnorakiego pouczenia, ale zarazem zgotowano im najgościnniejsze przyjęcie.

W dniu 19. czerwca (1894) i następnych udali się uczniowie III. roku zaraz po odbyciu egzaminu głównego na krajową Wystawę do Lwowa, a to pod przewodnictwem pp. Dra Łaszczyńskiego i profesora J. S. Sikorskiego otrzymawszy na ten cel specyalny zasiłek z funduszu krajowego (rozp. Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 8. czerwca 1894, L. 25.255).

Tak Wysokim Władzom szkolnym, jak i wszystkim tym P. P. Panom, którzy raczyli udzielić swej gościnności uczniom Szkoły rolniczej, przyjmując ich w towarzystwie profesorów celem demonstrowania urządzeń gospodarczych w swych posiadłościach, a w ten sposób dopomogli do spełnienia zadania naszej Szkoły, składa Dyrekcya najpowinniejsze dzięki.

Prace naukowe.

Dr. Ludwik Birkenmajer ogłosił drukiem:

1. Pomiary magnetyczne w Tatrach (część I. pracy poruczonej autorowi przez c. k. Komisyę fizyograficzną, a rozłożonej na kilka lat z rzędu). Ogłoszone w Rozprawach krakowskiej akademii umiejętności; wyciąg w sprawozdaniach c. k. Komisyi fizyograficznej.
2. Marcin Bylica z Olkusza, monografia z działu historyi nauk matematycznych w Polsce XV. wieku, (ogłoszono w Rozprawach Wydziału matem. — przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie).
3. Sprawozdania o postępie nauk matematycznych itd. ogłoszone w miesięczniku p. t. „Kossmos“ł wychodzącym we Lwowie.
4. Hydrografia i termografia jezior tatrzańskich; praca konkursowa (dotąd w rękopisie, uwieńczona nagrodą konkursową im. Mikołaja Kopernika przez Akademię Umiejętności w Krakowie na publicznem posiedzeniu dnia 5. maja 1894).

Prof. J. T. Sikorski ogłosił drukiem następujące prace:

1. Doświadczenia z koniczyną amerykańską.
2. Fascyjacya u buraków nasiennych.
3. Ochrona ziemiaków przed zarazą (Phytophtora infistans).
4. Nowa metoda niszczenia zarodników śnieci u zbóż.
5. Moczenie ziarna suszonego w nafcie, jako środek przeciwko szkodnikom.
6. Kilka uwag w kwestyi ceny i kupna nawozów pomocniczych.

Prace te pomieszczone zostały w warszawskim „Rolniku i Hodowcy“, a prócz tego wyszły w oddzielnej odbitce nakładem redakcyi „Rolnika i Hodowcy“ w Warszawie p. t. Sprawozdanie z prac laboratoryjnych i doświadczeń polowych, 8" str. 60.

Prof. Karol Trochanowski ogłosił drukiem:

Wszechstronny chemiczny rozbiór wód mineralnych ze zdroju Karola, Amelii, Emmy w Iwoniczu.

Rzecz odczytana na posiedzeniu Komisyi przemysłowo-lekarskiej Towarzystwa lekarskiego Krakowskiego ogłoszona drukiem, nakładem Zakładu zdrojowego w Iwoniczu.

Profesor Dr. Franciszek Stefczyk ogłosił drukiem:

1. Przewodnik handlowy dla użytku sklepów Kółek rolniczych i w ogóle handlów mieszanych towarów.
2. Handlowa działalność Kółek rolniczych w Galicyi, (Ekonomista Polski“, kwiecień i maj 1894 — osobna odbitka).

3. Spółkowe kasy oszczędności i pożyczek systemu Reiffeisena (Kalendarz asekuracyjno-ekonomiczny na rok 1894).
4. Licytacye sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi w latach 1885 do 1889 („Ekonomista Polski“ za sierpień i wrzesień 1894, osobne odbicie).

Docent Dr. Walentowicz ogłosił drukiem dwie prace pod tytułem „Przyczynek do powstania promienicy u bydła“, oraz „Rzecz z psychologii zwierząt“, Lwów, „Przegląd weterynarski“ 1894. r.

Profesor M. Wojciechowski ogłosił drukiem następującą pracę sprawozdawczą: „Galizien im Jahre 1893 Westgalizien v. H. H. Hitschmann, die Land und Forstwirthschaft in Oesterreich Ungarn“ z r. 1894. str. 170—178 sprawozd.

Budowle, przebudówki i t. d.

W czasie od 1883 po koniec roku 1894 zaprojektowane i wedle planów profesora tutejszej Szkoły p. Konrada Kuhla i pod jego kierownictwem wykonane zostały na mocy odnośnych rozporządzeń Wysokiego Wydziału krajowego następujące budowle w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie:

1. Rekonstrukcya gmachu szkolnego wraz z dobudowaniem prawego skrzydła gmachu w r. 1893.
2. Przeistoczenie i rozszerzenie domu dla 4 profesorów (1886. roku).
3. Przeistoczenie i rekonstrukcya „leśniczówki“ dla dwóch profesorów (1884).
4. Brama główna wjazdowa i mur frontowy (1885 r.)
5. Rekonstrukcya i kompletne przeistoczenie stajni dla koni, krów i owczarnia (1890 r.) po zupełnem przebudowaniu.
6. Stodoła z halą machin i dołem Gofferda z kompletnem urządzeniem wewnętrznem (1893 r.)
7. Świniarnia (budynki dla trzody chlewnej) (1891—1893).
8. Muzeum i Magazyn machin i narzędzi rolniczych.
9. Nowy gmach Internatu dla 75 uczniów wraz kaplicą z wodociągani i parowem ogrzewaniem oraz kompletnem wewnętrznem urządzeniem.
10. Lodownia i pralnia przy Internacie.

Przez cały przeciąg ubiegłego roku szkolnego Internat był jeszcze połączony ze Szkołą w jednym (starym) budynku, prowadzone jednak bardzo energicznie roboty około wykończenia nowego budynku pozwalają w najbliższej już przyszłości oczekiwać rozgoszczenia się Szkoły (sal wykładowych, gabinetów, laboratoryów, biblioteki i t. d.) i Internatu dwóch odrębnych lubo połączonych ze sobą budynków. — W jesieni roku 1893 ukończono roboty około wodociągu, a w ten sposób zaopatrzono Zakład dostatnio we wodę ze źródeł wytryskających w odległości $1/2$ kilometra od Zakładu.

Nie przystąpiono w roku ubiegłym do przybudowania północnego skrzydła domu „leśniczówka“ zwanego, a mieszczącego w sobie pomieszkania dwóch profesorów, gdyż wszystkie siły techniczne skierowane były do pilnej roboty około wykończenia nowo wzniesionej budowli Internatu.

Ogród warzywny, pomologiczny, plantacya, wikliny i chmielnik.

W ogrodach z ważniejszych robót wykonano: podwyższono nowo przyłączony kawałek ogrodu zbytnio zawilgocony i założono nowo szparagarnię. Warzyw wyprodukowano ogólnej wartości za 460 zł. i za tyleż sprzedano częściowo kuchni Zakładowej, częściowo innym odbiorcom.

W ogrodzie pomologicznym część starych szkółek zostoła wykorczowaną, drzewka silniejsze sprzedane, słabsze przesadzono na inne stanowiska, zaś egzemplarze wybrakowane zostały miejscowym włościanom rozdane, tym mianowicie którzy okazywali chęć sadzenia.

Szkółki poprzedniego roku założone zaoczkowano lub zaszczepiono z bardzo pomyślnym rezultatem, tak iż jednoroczne pędy są długie na $1 1/2$ metra.

Drzew wysokopiennych i karłowych sprzedano za gotówkę za 376 zł., dla braku fundu szów nowe szkółki nie mogły być założone.

Podwórze zakładowe przedstawiało zwłaszcza w części budującego się podówczas nowego gmachu, jedną kupę gruzów, po których uprzątnięciu nowe trawniki założono, a drogi popsute dowozem materyału budowlanego — naprawiono.

W plantacyach wikliny zrównano doły powstałe podczas sypania wału ochronnego, ziemię w tem miejscu przekopano i na nowo wiklinę posadzono.

Prócz tego zregulowano 1854 kwadratowych sążni pod nową kulturę obsadzając ją 18.000 sztuk sadzonek.

Nowa ta kultura została prawie w całości przez tegoroczny wylew czerwcowy wymuloną chociaż znów w innych miejscach przyniósł wylew korzystne rezultaty: o tyle iż zniknął zupełnie szkodnik *(Phratrera vitelinae)*, zniszczało wiele chwastów a wreszcie osłabiona wiklina (skutkiem późnego wycinania) po powodzi znacznie się poprawiła.

Chmiel w roku 1893 udał się bardzo pięknie, a pomimo starości chmielarni oraz braku nawozu wydał 198 klg sprzedanych w kraju za 455 zł. 40 ct. Chmielarnia tutejsza jest już wyczerpaną i w roku przyszłym potrzeba będzie pomyśleć o założeniu nowej.

Folwark.

(Według dat dostarczonych przez miejscowego ekonoma).

Folwark krajowej Szkoły rolniczej czernichowskiej posługuje się w polu dwoma płodozmianami 1. Łazy, 2. Żakowiec.

Na pierwszem o przestrzeni 27 morgów gleby ornej jest następujący płodozmian:

(gnój)	1. Kartofle
	2. Owies
	3. Koniczyna
(400 klg. superfosfat)	4. Przenica
(gnój)	5. Koński ząb
	6. Jęczmień
(gnój)	7. Bobik
	8. Przenica
	9. Przelot.

Na drugiem o przestrzeni 25 morgów:

(gnój)	1. Kartofle
	2. Seradella
(Łubin)	3. Żyto
	4. Owies
	5. Koniczyna
	6. Koniczyna
(Łubin)	7. Żyto.

W skutek tego rozkładu wypadło na rok 1893/4 na Łazach:

Na Łazach:	kartofli	3	morgi
	owsa	3	„
	przenicy	6	„
	koniczyny	3	„
	końskiego zębu	3	„
	jęczmieniu	3	„
	bobiku	3	„
	przelotu	3	„
	Razem	27	morgów.
Na Żakowcu:	kartofli	2	morgi
	mieszanki	1	„
	seradelli	3	„
	żyta	6	„
	owsa	5	„
	koniczyny	8	„
	Razem	25	morgów.

Prócz tych objętych powyższym płodozmianem pól — jest jeszcze jedna parcela t. z. „Sadzawki“ rozległości 4 800 kwadratowych sążni, która zajętą jest pod kulturę łąkową.

Zebrano w roku 1894:

przenicy	83	kóp	wydały ziarna	96.00	ctn.
żyta	65	„	„ „	46.00	„
jęczmieniu	23	„	„ „	26.00	„
owsa	100	„	„ „	82.00	„
bobiku	50	„	„ „	39.00	„
koniczyny i traw				205.00	„
końskiego zębu ukiszonego systemu Goffarda				896.00	„
kartofli				344.00	„
buraków i marchwi				180.00	„

Wszystkie wyżej wymienione produkta zostały częścią obróconą na własne potrzeby jak na: ordynaryę, zasiewy, karmę dla krów, trzody chlewnej i owiec — częścią zaś sprzedane zostały na potrzeby szkoły, lub też innym poza obrębem gospodarstwa będącym konsumentom, tak że dniem 1 lipca 1894 nie było żadnego remanentu.

Rachunek inwentarza żywego:

a) Krowy:

Ilość na dniu 1. lipca 1893 krów rasy Jurasowej odmiany Simmenthal . . 9 sztuk
buhaj . . . . 1 „
cieląt . . . . 2 „
Razem . 12 sztuk;
od dnia 1. lipca 1893 do 1. lipca 1894 z ocielelenia przybyło . . 8 „
Ogólny całoroczny przychód . 20 sztuk.

Ubytek w czasie od 1. lipca 1893 do 1. lipca 1894:
sprzedano na rzeź krowę . . 1 „
„ „ „ cieląt . . 4 „
„ na chów cieląt . . 1 „
padła wskutek śmierci płodu . 1 „
Razem ubyło . 7 sztuk.

Pozostało z dniem 1. lipca 1894 13 sztuk, a mianowicie: 1 buhaj, 7 krów i 5 cieląt.

b) Konie:

Ilość na dniu 1. lipca 1893:
wałachów . . . . . . 5 sztuk
źrebiczka . . . . . . 1 „
Razem . 6 sztuk
w ciągu roku kupiono . . 2 „
Ogólny całoroczny przychód . 8 sztuk;
od 1. lipca 1893 do 1. lipca 1894 sprzedano włościanom 2 konie i 1 źrebiczkę . . . . 3 „
Pozostaje z dniem 1. lipca 1894 koni 5 sztuk.

c) Owce:

Co do owiec, to rok 1893/4 nie był dla nich pomyślnym; mokre lato było przyczyną, że znaczna ich część uległa motylicy.

I tak:
Stan owiec z dniem 1. lipca 1893:
baranów . . . . . . 2 sztuk
maciorek . . . . . . 8 „
jagniąt . . . . . . 3 „
Razem . 13 sztuk;
z przeniesienia . 13 sztuk
od 1. lipca 1893 do 1. lipca 1894 przybyło z okocenia . . . . 6 „
Ogólny całoroczny przychód . 19 sztuk.
Ubytek: od 1. lipca 1893 do 1. lipca 1894 sprzedano . 7 sztuk
Padło na motylicę . 5 „ 12 „
Pozostałość z dniem 1. lipca 1894 7 sztuk.

d) Trzoda chlewna:

Stan z dniem 1. lipca 1893:
kiernozów . . . . . 2 sztuk
macior . . . . . 3 „
wieprzków . . . . . 38 „
Razem . 43 sztuk;
w ciągu roku przybyło:
przez urodzenie . . . . 72 „
przez zakupno . . . . 5 „
Ogólna ilość przychodu 120 sztuk.
Z tego sprzedano . 45 sztuk
zmarniało po urodzeniu 8 „ 53 „
Pozostałość z dniem 1. lipca 1894 69 sztuk.

Nadmienić jeszcze wypada, iż w ciągu upłynionego roku szkolnego dokonano pewnych zmian w wewnętrznem urządzeniu stodoły, sprawiono nowy kierat dzwonowy, który może być użytym do poruszania kilku machin jak: sieczkarnię, młócarni i z wialnią i śrótownika w tym celu stale umieszczonych w stodole.

Prócz tego skorzystano z wodociągu szkolnego od którego rurami sprowadzano wodę do zbiornika tuż pod samemi stajniami urządzonego nad którym to zbiornikiem urządzono pompę korbową.

Las.

W gospodarstwie lasowem nie zaszły żadne zmiany, ograniczono się tylko ze względów czysto administracyjnych — na dokładnem okopaniu głębokiemi rowami granic lasu — zaś miejsca przeznaczone do wjazdów zamknięto 8ma rogatkami tak, iż wjazd do lasu bez poprzedniego odemknięcia kluczem rogatki – jest niemożliwym.

Aleg. 53.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki w sumie 25.000 zł. z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

Wysoki Sejmie!

./· Według załączonej ./· w odpisie uchwały z dnia 13. czerwca 1894 postanowiła Rada powiatowa w Tarnobrzegu zaciągnąć z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych pożyczkę w sumie 25.000 zł. na spłatę datku konkurencyjnego na uzupełnienie obwałowania rzeki Wisły i Sanu na powiat tarnobrzeski w myśl ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Nr. 48. Dz. u. kr. przypadającego. Wprawdzie uchwałą z 11. października 1888 r. (obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 31. maja 1889 Nr. 47. Dz. u. kr.) zezwolił Wysoki Sejm na pokrycie tego dodatku na pobór 42% dodatku do podatków bezpośrednich w latach 1889 do 1894 włącznie, lecz ta forma obciążenia powiatu, od szeregu lat klęskami elementarnemi nawiedzanego, okazała się dla opodatkowanych zbyt uciążliwą. Nadto powiat mając oddane wykupno gruntów pod wały w przedsiębiorstwo, liczył na zyski, któremi sądził, iż będzie mógł udział swój w kosztach budowy w zupełności pokryć. Zyski nie osiągły jednak spodziewanej cyfry i stąd powstała konieczność pokrycia niedoboru albo dodatkami albo też pożyczką.

Reprezentacya powiatowa wybrała tę ostatnią drogę.

Wszystkie długi powiatu wraz z zaległościami biernemi wynoszą według przedłożonego inwentarza majątku powiatowego z r. 1893 ogólną sumę 32.378 zł. 47 ct.

W powyższej sumie mieszczą się następujące ciężary powiatu:

Reszta długu z pożyczki zaciągniętej w sumie 30.000 zł. w Banku krajowym w kwocie	17.250	zł.	— ct.
Reszta długu z pożyczki zaciągniętej w sumie 10.500 zł. w funduszu krajowym w kwocie	5.250	„	— „
Reszta długu przypadającego funduszowi krajowemu w sumie	8.500	„	— „
Reszta pożyczki głodowej w r. 1891 w kwocie . .	1.333	„	37 „
Zaległości bierne w sumie	45	„	10 „
Ogółem wynosi obciążenie jak wyżej .	32.378	zł.	47 ct.
Do tego zaciągnąć się mająca pożyczka . . .	25.000	„	— „
Razem	57.378	zł.	47 ct.

wynosić będzie łączna suma spłacić się mających długów z uwzględnieniem uzyskać się mającej pożyczki.

Gdy podatki bezpośrednie na rok 1894 w powiecie przypisane wynosiły kwotę 93.495 zł., a zamierzona pożyczka z doliczeniem reszty długów przekracza 50% podatków bezpośrednich t. j. tę granicę, do jakiej Wydział krajowy na obciążenie powiatu zezwalać może, udaje się Reprezentacya powiatowa do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie jej ustawowego zezwolenia po myśli §. 24. ust. o repr. pow. na zaciągnięcie tej pożyczki.

Wydział krajowy uznając w zupełności potrzebę tej pożyczki, oraz upatrując w rzeczonej pożyczce jedyny sposób umożliwienia powiatowi tarnobrzeskiemu spłaty datku konkurencyjnego na uzupełnienie obwałowania rzeki Wisły i Sanu — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 zł.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu tarnobrzeskiego w krajowym funduszu pożyczkowym dla spółek wodnych pożyczkę w sumie 25.000 zł.

Art. II.

Pożyczka ta użytą być ma na spłatę datku konkurencyjnego celem uzupełnienia obwałowania rzeki Wisły i Sanu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 67.548|94.

Aleg. 54

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 26. ustawy o Repr. pow.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał kwestyę potrzeby zmian w ustawie o reprezentacyach powiatowych celem zobowiązania Wydziałów powiatowych do utrzymywania personalu urzędniczego z odpowiednią kwalifikacyą, tudzież by rezultat tych badań i wnioski Sejmowi przedłożył.“

Powyższa uchwała zapadła na wniosek posła Dra Skałkowskiego.

Dr. Skałkowski uzasadniając swój wniosek, podniósł, że ustawa gminna i ustawa o reprezentacyach powiatowych z dnia 12. sierpnia 1866 pozostawiły organizacyę personalu władz wykonawczych Radom gminnym, względnie Radom powiatowym.

Co do Rad powiatowych pozostał taki stan do dziś.

Naczelna zasada, że członkowie Rady powiatowej pełnią swój urząd bez wynagrodzenia, sprowadza konsekwencyę, że należy im się pomoc skuteczna dodaniem sławych sił z należytą kwalifikacyą. Temu nieodzownemu wymogowi uczyniły zadość nie wszystkie Rady powiatowe, czego następstwem jest, że obok powiatów, w których wszystko jest odpowiednio urządzone, istnieją powiaty, w których albo nie ma dostatecznych sił biórowych, albo najważniejsze posady obsadzone są osobistościami nie posiadającymi odpowiednej kwalifikacyi. Co się tyczy gmin nastąpiła częściowo ustawodawcza poprawa, albowiem Wys. Sejm przystępując do reformy ustawodastwa dla miast większych uznał, że nie należy organizacyi biurowej pozostawiać do woli i upodobania reprezentacyi gminnych, ale ze względu na ważność zadania należy zakreślić ramy w jakich organizacya ma być przeprowadzoną. Z tąd też w uchwalonej przez Wys. Sejm ustawie dla 30 większych miast z d. 13. marca 1889 zawarte są zasadnicze postanowienia, które tym miastom nakładają obowiązek mieć przynajmniej 9 posad stałych płatnych, a mianowicie 3 członków Magistratu i 6 stałych urzędników. Nadto mają ci urzędnicy Magistratu posiadać kwalifikacyę, ustanowioną przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Otóż te wszystkie argumenta, które przemawiały zatem, ażeby w organizacyi miejskiej ustanowiony był minimalny etat urzędników z odpowiednią kwalifikacyą, przemawiają zatem, co najmniej w równej mierze, ażeby i w organizacyi powiatowej ustanowiony został w drodze ustawodawczej również podobny minimalny etat z kwalifikacyą, a to tem więcej, ile że czynności Wydziałów powiatowych pomnażają się z każdym rokiem i wzrastają.

Załatwiając wniosek posła dra Skałkowskiego, przekazany Wydziałowi krajowemu do zbadania powyżej przytoczoną rezolucyą. Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Wys. Sejmowi, że stosunki kancelaryi Wydziałów powiatowych są mu najdokładniej znane, tak ze sprawozdań Wydziałów powiatowych, jak i z lustracyi Wydziałów powiatowych, które przeprowadzał i że zgadza się w zupełności, tak na wnioski posła Dra Skałkowskiego, jak i na tychże uzasadnienie.

Pozostałoby chyba do wyjaśnienia, dlaczego Wydział krajowy nie wziął w tej mierze inicyatywy, podczas gdy występując z projektem ustawy dla 30 miast wziął inicyatywę w unormowaniu etatu Magistratów i kwalifikacyi etatowych urzędników.

Otóż stało się to dlatego, że Wydział krajowy zamierzał poprzód przeprowadzić reformę ustawodawstwa gminnego, która to reforma wpływ mieć może na postanowienie ustawy o repr. pow. a nawet i na zakres działania Wydziałów powiatowych, a dopiero następnie wystąpić z projektem zmiany niektórych postanowień ustawy o repr. pow. Powtóre Wydział krajowy mając sobie nadane rozszerzone prawo nadzoru nad reprezentacyami powiatowymi ustawą z d. 7. kwietnia 1886 przeprowadził od tego czasu do 50 lustracyi Wydziałów powiatowych, mając sobie wytknięty ten sam cel, do którego poseł Dr. Skałkowski zdąża. W tym okresie od r. 1886 usuniętą została znaczna ilość funkcyonaryuszów powiatowych, z jakiegokolwiek względu nieodpowiednych znachodził, jeżeli się rozchodziło o Wydział krajowy dobrą wolę Wydziałów powiatowych przy tej akcyi.

Tylko w Radach powiatowych, gdy się rozchodziło o utworzenie nowej posady, choćby najpotrzebniejszej, szło i idzie, a później, ze względów źle zrozumianej oszczędności.

Postępując w ten sposób, sądził Wydział krajowy, że przeprowadzi zwolna reorganizacyę i uzupełnienie kancelaryi Wydziałów powiatowych.

Wydział krajowy nie może jednak zaprzeczyć, że środki proponowane przez Dr. Skałkowskiego a mianowicie ustanowienie w drodze ustawy krajowej minimalnego etatu urzędników powiatowych i określenie kwalifikacyi tychże, doprowadza o wiele prędzej do zamierzonego celu, wszelako pod tym wyraźnym warunkiem, że Rady powiatowe *uregulują płace etatowych urzędników Wydziałów powiatowych stosunkowo do płac i emolumentów urzędników państwowych i krajowych i że uchwalą odpowiednc normy ich zaopatrzenia*, gdyż w przeciwnym razie wszelkie ich starania o pozyskanie odpowiednych i ukwalifikowanych funkcyonaryuszów i rozpisywanie konkursów nie doprowadzą do żadnego rezultatu. O tem miał Wydział krajowy sposobność przekonać się niejednokrotnie.

Wydział krajowy jest przeto tego zdania, że w wydać się mającej ustawie powinien być z pewnym naciskiem podniesiony obowiązek uchwalenia norm zaopatrzenia przynajmniej dla urzędników minimalnego etatu, który każda Rada powiatowa utrzymywać będzie obowiązaną, a zarazem ustanowione rygory, gdyby temu obowiązkowi Rada powiatowa zadość uczynić nie chciała.

Przystępujemy z kolei do odpowiedzi na pytanie, jakie posady powinny być co najmniej przy każdej Radzie powiatowej obsadzone.

Otóż opierając się na wieloletniem doświadczeniu, w zupełności zgodnem z wnioskami posła Dra Skałkowskiego Wydział krajowy jest zdania, że przy każdej Radzie powiatowej powinna być co najmniej obsadzoną odpowiednio posada sekretarza, lustratora i inżyniera powiatowego.

Organa te powinny istnieć przy każdej Radzie powiatowej jeżeli one odpowiednio mają funkcyonować, gdyż są niezbędnie potrzebne dla trzech najważniejszych działów administracyi, a mianowicie:

a) dla załatwiania spraw biórowych, utrzymania porządku kancelaryjnego, udzielania informacyi wójtom, pisarzom i innym stronom i t. d.;

b) dla nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, dla kontroli rachunków i kas gminnych i pożyczkowych, udzielania pomocy gminom przy sporządzaniu budżetów i zamknięć rachunkowych i dla wykonywania nadzoru nad policyą miejscową w gminach;

c) dla budowy i utrzymania dróg powiatowych, gminnych, dojazdów kolejowych.

Wydział krajowy jest przeto zdania, że należy ustawą krajową nałożyć na Rady powiatowe obowiązek utrzymywania sekretarza, lustratora i inżyniera powiatowego.

Zamieszczenie posad kasyera i kontrolora w tym minimalnym etacie, który każda Rada powiatowa utrzymywać będzie obowiązaną, nie proponuje Wydział krajowy z tego powodu, ponieważ fundusze stojące pod zarządem Rad powiatowych nie wzrosły jeszcze do tej wysokości, ażeby opłaciło się utrzymywać samoistnych kasyerów i kontrolorów, a jeżeli by z czasem wzrosły, to oczywiście każdej Radzie powiatowej przysługiwało i przysługuje prawo takie posady ustanowić. Zresztą celem utrzymania porządku w rachunkowości i kasowości udzielać będzie Wydział krajowy Wydziałom powiatowym swej pomocy o ile mu na to siły starczą. Dodać i to musimy, że Wydziały powiatowe mogą z łatwością uzyskać odpowiedne organa, dla rachunkowości i kasowości, a to przez utworzenie instytucyi kredytowych powiatowych, którym następnie kasa powiatowa i księgi w zarząd oddane być mogą, jak to zresztą wiele powiatów uczyniło.

Ograniczając się w propozycyi do trzech wymienionych posad Wydział krajowy nie może pominąć i tego, że jest jeszcze wiele ważnych gałęzi gospodarstwa powiatowego, któreby również zorganizować należało.

I tak n. p. w powiatach, w których gminy znaczniejsze kompleksa lasów gminnych posiadają, powinien być ustanowiony l e ś n i k p o w i a t o w y, dla należytego zorganizowania gospodarki lasowej gmin i nadzoru nad takową, ażeby lasy gminne nie ulegały zczasem zniszczeniu, koszta utrzymania leśnika mogłyby być repartowane pomiędzy gminy posiadające lasy gminne w stosunku do ilości posiadanych morgów.

Z kolei przystępuje Wydział krajowy do odpowiedzi na pytanie jakiej kwalifikacyi wymagać należy od sekretarza, lustratora i inżyniera powiatowego.

Według zdania Wydziału krajowego powinien kandydat na sekretarza posiadać ukończone studya prawnicze z wszystkiemi egzaminami państwowymi i co najmniej dwuletnią praktykę przy Urzędach administracyjnych państwowych lub autonomicznych.

Posadę lustratora uważa Wydział krajowy jako bardzo ważną i ma to przekonanie, że gdyby w kraju funkcyonowało 74 gorliwych, uzdolnionych i bezstronnych lustratorów, musiałaby się administracya gminna we wielu kierunkach poprawić.

Zdaniem Wydziału krajowego powinien kandydat na lustratora posiadać nie tylko egzamin buchhalteryczny lecz nadto złożyć w obec komisyi egzamicyjnej Wydziału krajowego egzamin ze znajomości ustawy gminnej, ustaw i przepisów dotyczących policyi miejscowej i gruntownej znajomości gospodarki gminnej, cyfrowe bowiem sprawdzanie rachunków gminnych, bez dokładnej znajomości gospodarki gminnej nie byłoby dostateczne, tak samo jak lustracya gmin bez wglądnięcia w wykonywania policyi miejscowej.

W końcu od inżyniera powiatowego wymagać należy ukończonych studyów technicznych, z wszystkiemi egzaminami państwowymi i dwuletnej praktyki w zawodzie.

W projekcie ustawy, który Wydział krajowy Wys. Sejmowi przedkłada, zamieścił Wydział krajowy ze względu na urzędników, którzy obecnie w służbie przy Wydzia-

łach powiatowych pozostają, pewne ulgi i ułatwienia, zupełnie analogicznie do ulg i ułatwień, które przyznane zostały urzędnikom Magistratów 30 miast rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 29. maja 1891 wydanem w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a ogłoszonem w Dzienniku ustaw i rozporządzeń Nr. 67 z r. 1890.

Postanowienia te nie wymagają bliższych wyjaśnień.

Na zakończenie podajemy niektóre statystyczne daty odnoszące się do przedmiotu:

Według wiadomości statystycznych Tom 10 zeszyt II. Dział „urzędnicy Wydziałów powiatowych“ z r. 1888 było na 73 Wydziałów powiatowych, które sprawozdania przedłożyły, było:

Sekretarzy:

a) z ukończonymi studyami prawnymi	22
b) z nieukończonymi studyami akademicznymi	7
Reszta sekretarzy nie miała prawniczego wyższego wykształcenia.	
Lustratorów było w 73 powiatach	33
Inżynierów było w r. 1887 w 73 powiatach	46
z tych ukończyło studya politechniczne	23
były instytut techniczny	5
dawniejsza technika w Krakowie	6
szkoła wojskowa techniczna	4

reszta nie miała technicznej kwalifikacyi.

W roku 1894, według relacyi przedłożonych przez 66 Wydziałów powiatowych (reszta Wydziałów powiatowych nie przedłożyła sprawozdań mimo urgensów do chwili złożenia niniejszego sprawozdania) było: w 66 powiatach:

Sekretarzy:

a) z ukończonemi studyami prawniczemi	20
b) z nieukończonemi studyami prawniczemi	10

reszta nie posiada prawniczego wykształcenia

Lustratorów jest obecnie w 66 powiatach 39, w 27 powiatach nie jest posada lustratora obsadzoną. Z 39 lustratorów posiada państwowy egzamin rachunkowy . 5

szkoły średnie (częściowo)	28
tylko szkoły ludowe	6

Inżynierów jest obecnie w 66 powiatach 53, w 13 powiatach nie jest posada inżyniera obsadzoną. Z 53 inżynierów posiada ukończone studya techniczne 23, niedokończone studya techniczne 21.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.

We Lwowie, d. 4. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §. 26. Ustawy o Repr. pow. z dnia 12. Sierpnia 1866 (Dz. ust. kraj. Nr. 21).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Paragraf 26Ust. o Repr. pow. z d. 12. Sierpnia 1866 (Dz. ust. kraj. Nr. 21. z r. 1866) znosi się w całej osnowie, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

Art. I.

Rada powiatowa uchwali na wniosek lub po wysłuchaniu Wydziału powiatowego potrzebny etat urzędników i sług, ich płacę, instrukcyę służbową i postanowienia co do ich zaopatrzenia. Prawo mianowania urzędników i sług przysługuje Wydziałowi powiatowemu.

Przy każdym Wydziale pow. następujące posady mają być ustanowione i obsadzone, sekretarza, lustratora i inżyniera powiatowego.

Co do tych trzech posad obowiązaną jest Rada pow. uchwalić odpowiednie zaopatrzenie, gdyby temu obowiązkowi mimo zawezwania Wydziału kraj. zadość nie uczyniła uprawnionym będzie Wydział kraj. wydać obowiązujące orzeczenia, zastosowując analogicznie postanowienia statutu emerytalnego wydanego dla urzędników krajowych.

Art. II.

Sekretarz, inżynier i lustrator muszą posiadać następującą kwalifikacyę:

Od sekretarzy wymagane być mają ukończone nauki prawnicze z wszystkimi egzaminami państwowymi i co najmniej dwuletnią praktyką w dziale administracyjnym przy władzach rządowych lub autonomicznych.

Od inżyniera powiatowego wymagać należy ukończonych nauk technicznych z wszystkimi egzaminami państwowymi i co najmniej dwuletnej praktyki w zawodzie.

Od lustratorów wymagać należy egzaminu z rachunkowości państwowej tudzież egzaminu złożonego w Wydziale kraj. ze znajomości ustawy gminnej, ustaw i przepisów dotyczących policyi miejscowej i znajomości gospodarki gminnej we wszystkich działach.

Bliższe postanowienia co do składania egzaminów wyda Wydział krajowy.

Art. III.

Czas przejściowy, w którym urzędnicy pozostający w stałej służbie przy Wydziale powiatowym uzupełnić mogą brakującą im kwalifikacyę wymienioną w Art. II. niniejszej ustawy oznacza się na lat dwa licząc od dnia wejścia w wykonanie niniejszej ustawy.

Art. IV.

Na równi ze sekretarzami, lustratorami i inżynierami powiatowymi posiadającymi kwalifikacyę w Art. II. wymienioną uważani będą ci Sekretarze, Lustratorowie i Inżynierowie, którzy co najmniej na lat 5 przed wejściem w życie niniejszej ustawy byli stale zamianowani Sekretarzami, Lustratorami i Inżynierami powiatowymi i wykażą się świadectwem uchwalonem przez Wydział powiatowy, a zatwierdzonem przez Wydział krajowy, że wskutek dłuższej praktyki nabyli potrzebnego wykształcenia fachowego i odznaczają się prawością i nieskazitelnością charakteru.

Art. V.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. W. 742/94.

Aleg. 55.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia gminie król. stoł. miasta Krakowa na użycie kwoty 400.000 zł. pochodzącej z $1^1/_2$ milionowej przez kraj poręczonej pożyczki na cele asanacyi miasta.

Wysoki Sejmie!

Gmina król. stoł. miasta Krakowa wniosła d. 4. stycznia 1895. do L. 742. do Wydziału krajowego podanie następującej treści:

Wysoki Wydziale krajowy!

Z ostatniej $1^1/_2$ milonowej, przez kraj poręczonej pożyczki miejskiej, podjęła i zużytkowała Gmina miasta Krakowe tylko sumę 1,100.000 zł. w. a.; resztę 400.000 zł. w. a. zastrzegł Wysoki Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892. r. na budowę c. k. wyższej szkoły realnej i III-go gimnazyum w Krakowie. Owe 400.000 zł w. a. ulokowano z powyższem zastrzeżeniem w Kasie Oszczędności miasta Krakowa.

Gdy sprawa budowy gmachów na pomieszczenie c. k. wyższej szkoły realnej i III gimnazyum w Krakowie kosztem funduszu m. Krakowa upadła z powodu, iż c. k. Rząd gmachy te jako budowle państwowe stawiać postanowił, przeto należało owym 400.000 zł. w. a. nadać inne przeznaczenie. Wysoki Wydział krajowy przeto reskryptem z dnia 8. maja 1894. roku L. 24245. oświadczył Magistratowi, że przeznaczenie owego kapitału 400.000 zł. w. a. na inny cel zależy od zezwolenia Wysokiego Sejmu i że w tym względzie winny być Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedłożone, należycie umotywowane i uchwałą Rady miasta poparte wnioski. Z tego powodu Rada miasta uchwałą z dnia 6. grudnia 1894. r. w wierzytelnym odpisie z protokołu obrad pod 1) załączoną postanowiła przeznaczyć kwotę 400.000 zł. w. a. na cele asanacyi miasta, to jest, na kanalizacyą i nieodzownie z tem łączące się wydatki na przebrukowanie ulic i zakład czyszczenia miasta. Rada miasta zamierza mianowicie owe 400.000 zł. w. a. obrócić na budowę kanałów, dalej na bruki, głównie zaś na naprawę i uzupełnienie bruków na tych ulicach i placach miejskich, na których nowe kanały budowane będą, a wreszcie na budowę zakładu czyszczenia miasta, a to z następujących powodów:

I. Kraków nie posiada sieci kanałów któreby porzebom zdrowotnym miasta w należytej i dostatecznej mierze zadość czyniły; kanały bowiem, jakie w Krakowie dotąd, zwłaszcza w ostatnich 25 latach zbudowano, stanowią zaledwo część kanalizacyi miasta. Kanały te dzielą się na dwie kategorye:

a) na kanały stare, budowane jeszcze za czasów wolnego miasta lub nieco później, które są przeważnie źle założone, znajdują się głównie w śródmieściu i są dla najgęściej zaludnionej dzielnicy miasta poprostu podziemną kloaką, a nie urządzeniem, któreby spełniało zadanie polepszenia warunków sanitarnych. Kanały te muszą być częściowo wymienione na kanały nowego systemu, aby tę starą, najpiękniejszą i najludniejszą część miasta uwolnić od zakażenia;

b) na kanały nowego systemu, budowane w ostatnich 25 latach, głównie po przedmieściach, które tak są założone, że w razie zaprowadzenia wodociągów mogą służyć do odprowadzania wody wodociągowej, a nadto mogą także dobrze spełniać swoje zadanie w razie przyjęcia systemu przewałowego dla kloak.

Magistrat przyznaje, że za sumę 400.000 zł. w. a. nie wykona urządzeń kanałowych w Krakowie na potrzeby dzisiejszej doby, bo to wymagać będzie znaczniejszych funduszów; zawsze jednak potrafi za tę sumę przeprowadzić uzupełnienie sieci kanałów już istniejących tam, gdzie one koniecznie są potrzebne i o tyle, aby najpilniejszej potrzebie sanitarnej miastu zadość uczyniły, a nadto potrafi urządzić zakład czyszczenia miasta taki, aby celowi swemu dobrze odpowiedział, wreszcie potrafi z tej sumy poprawić bruki zwłaszcza na tych ulicach i placach, na których nowe kanały budowane będą. Z owych funduszów 400.000 zł. w. a. mogą być wykonane w najbliższym czasie następujące kanały w Krakowie uwidocznione na załączonym pod 2) planie miasta Krakowa:

1) Kanał w ulicy Batorego i całej karmelickiej ku górym młynom;
2) „ „ Bożego ciała od ulicy Józefa do ulicy Dietlowskiej;
3) kanał w ulicach św. Wawrzyńca, Dajwor i Starowiślanej;
4) kanał w ulicy Krakowskiej od ulicy Miedzuch do Wolnicy;
5) „ „ Augustyańskiej od św. Katarzyny do ulicy Węgłowej;
6) „ na Gródku ku ulicy Siennej;
7) „ w ulicy św. Sebastyana;
8) „ „ Józefa do połączenia z kanałem w ulicy św. Wawrzyńca;
9) „ „ Krowoderskiej;
10) „ „ Garncarskiej i Studenckiej:
11) „ „ Pawiej ku ulicy Basztowej;
12. przedłużenie kanału do leja na Grzegórzkach;
13) kanał przy rzeźni miejskiej przez Starą Wisłę;
14) kanał w Rynku głównym ku ulicy Sławkowskiej;
15) kanał główny w ulicy Podwale i Starzewskiego;
16) Wylot kollektora pod zamkiem;
17) kanal na Rynku kleparskim;
18) „ w ulicy Szlak;
19) „ „ Grodzkiej;
20) „ „ św. Jana przez rynek ku ulicy Floryańskiej;
21) „ „ Szpitalnej;
22) „ „ Lubicz do ulicy Rakowickiej i Mogilskiej;
23) „ „ Podgórskiej;
24) przedłużenie kanału w ulicy Siennej;
25) kanał w górnej części ulicy Łobzowskiej ku Rudawie;
26) „ w ulicy Topolowej i Aryańskiej;

27) kanał w ulicy Siemiradzkiego;

28) zamknięcia wodne w miejsce starych klap kanałowych;

Kanały wyżej pod 1 do 12 wymienione mogłyby być wykonane jeszcze w roku 1895. jeżeli przyzwolenie na użycie sumy 400.000. zł. na cele kanalizacyi miasta, w styczniu 1895. roku nastąpi.

Powyżej wymienione kanały są niezbędne w interesie zdrowia publicznego w Krakowie i wykonane być winne jak najrychlej. Takie ulice, jak rynek główny i kleparski, ulica św. Jana, Szpitalna, Karmelicka, Straszewskiego, Podwale, Lubicz, Krakowska, Bożego Ciała i Starowiślna powinny były jużdawno mieć kanały należycie założone i fungujące. Wiedział o tem Magistrat, wiedziała Rada miasta, lecz mimo chęci i starań nie mogła ich zbudować, bo nie miała za co. Gmina miasta Krakowa, w rzeczy samej bardzo uboga, pozostawiona samej sobie, mająca oprócz zwykłych swych potrzeb materyalnych i intellektualnych wyjątkowe jeszcze potrzeby i obowiązki moralne doniosłego lokalnego, krajowego i narodowego znaczenia — ta gmina krakowska, która ze swych dochodów budżetem wykazanych, które dopiero na rok 1895. sumę jednego miliona dosięgły, przeszło 200.000 zł. na cele oświaty i wychowania w budżet na rok 1895. wstawić musiała, nie zawsze mogła w latach poprzednich przeznaczyć kilkanaście tysięcy na budowę nowych kanałów.

Budowa kanałów wyżej pod 1. do 28. wymienionych kosztować będzie wedle przybliżonego obliczenia około 250.000. zł. Takiej sumy nie może gmina m. Krakowa wydać ze swych budżetowych funduszów, a innych nadzwyczajnych fundusów oprócz owych 400.000. zł. nie posiada.

II. Kanalizacya miasta nie stanowi jeszcze wyłącznej potrzeby asanizacyi miasta. Z tą asanizacyą łączą się ściśle inne zakłady i urządzenia miejskie, a w pierwszym rzędzie zakład czyszczenia miasta, to jest zakład czyszczenia kanałów, szluz i dołów kloacznych.

Gmina miasta Krakowa zaprowadziła w r. 1886. w celu poprawienia stosunków i warunków zdrowotnych w mieście pewnego rodzaju przymus zakładania dołów kloacznych w domach mieszkalnych, a czyszczenie tychże wzięła na siebie i w tym celu urządziła osobny zakład.

Czyszczenie (wypróżnianie) tych dołów odbywa się systemem pneumatycznym, bezpłatnie w domach, płacących dodatki gminne, czynszowe, a za niską opłatą w domach, z których właściciele nie płacą dodatków gminnych.

Dzisiejszy zakład czyszczenia miasta, nie odpowiada celowi i potrzebie i nie może należycie spełnić swego zadania. Budynki — przeważnie drewniane szopy — są zniszczone i szczupłe; maszyny, narzędzia, konie i w ogóle siły robocze, jakkolwiek w stanie dobrym, z powodu niedostatecznej liczby, nie mogą podołać pracy. Zakład dzisiejszy urządzono na prędce prowizorycznie w tej nadziei, że gmina miasta Krakowa zbuduje wkrótce zakład murowany, należycie urządzony, a maszyny i siły robocze wyposaży tak, aby zadaniu swemu w zupełności odpowiedziały. To się dotąd nie stało głównie z braku funduszów. Budynki dzisiejszego zakładu są w tak opłakanym stanie pod względem bezpieczeństwa budowniczego i ogniowego, iż dłużej cierpieć ich nie można.

Budowa zatem tego zakładu jest konieczna i niecierpiąca zwłoki. Zakład czyszczenia miasta zawsze będzie gminie m. Krakowa potrzebny nawet po zaprowadzeniu wodociągów w mieście Krakowie i kanałów spławnych, miasto Kraków zmuszonem będzie pozostać jeszcze dłuższy czas przy systemie dołów kloacznych odosobnionych i posługiwać się będzie systemem wywozowym, gdyby nawet system dołów kloacznych po zaprowadzeniu wodociągów zaniechany został, to jeszcze zakład ten stale funkcyonować musi dla czyszczenia kanałów i miasta samego. Zakład czyszczenia miasta należycie zbudowany i urządzony kosztować będzie około 60.000 zł.

III Budowa kanałów wymagać będzie koniecznie przebrukowania ulic i placów, przez które nowe kanały prowadzone będą. Na ten cel postanowiła gmina m. Krakowa przeznaczyć resztę, jaka się z sumy 400.000 zł. po wydatkach na kanały i na zakład czyszczenia miasta pozo-

stanie. O ileby zaś reszta ta nie starczyła starać się będzie gmina miasta Krakowa wydatki na bruki pokryć z corocznych funduszów budżetowych.

Z powyższych tedy powodów na podstawie powołanej wyżej uchwały Rady miasta z dnia 6. grudnia 1894. r. mam zaszczyt upraszać Wysoki Wydział krajowy o wyjednanie u Wysokiego Sejmu krajowego przyzwolenia, aby zastrzeżenie względem użycia sumy 400.000 zł. pozostałej z ostatniej $1^1/_2$ milionowej przez kraj poręczonej pożyczki na cele bodowy c. k. wyższej szkoły realnej i III gimnazyum w Krakowie, zostało uchylone, a natomiast, aby gminie miasta Krakowa wolno było sumę 400 000 zł. zużytkować na cele asanacyi miasta wyżej wspomniane.

Do powyższej prośby gminy król. stoł. miasta Krakowa czyni Wydział krajowy ze swej strony następujące nwagi:

Jak to w ogólnem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego podniesiono, Wydział krajowy spełniając polecenia wys. Sejmu zawarte w rezolucyi z d. 5. kwietnia 1892., ażeby czuwał nad gospodarką gminy Krakowa, przekonał się przez delegowanie komisyi na miejsce,

a) że pożyczka $1^1/_2$ milionowej przez kraj poręczoną, użytą została ściśle według programu wys. Sejmowi przedłożonemu, o ile fundusze na to starczyły;

b) że obecny stan finansowy gminy Krakowa jest stosunkowo do ciężarów, które gmina ponosi, pomyślny i nie ma najmniejszej obawy, ażeby gmina spłaty rat pożyczki w oznaczonych terminach nie dotrzymała;

c) że żądanie gminy, ażeby kwota 400.000 zł. pozostająca z $1^1/_2$ milionowej pożyczki, użytą być mogła na cele asanacyi miasta, jest zupełnie uzasadnioną.

Zważywszy jednak na okoliczność, że użycie kwoty 400.000 zł. na cele asanacyi miajest w każdym razie odstąpieniem od programu, na podstawie którego Wys. Sejm porękę dla $1^1/_2$ milionowej pożyczki udzielił,

zważywszy następnie, że Wys. Sejm uchwałą z dnia 5. kwietnia 1892. wyraźnie zastrzegł, że reszta pożyczki w kwocie 400.000 zł. może być podjętą jedynie na cele budowy nowego gimnazyum i szkoły realnej w Krakowie, Wydział krajowy nie uważał się za upoważnionego do udzielenia miastu Krakowowi pozwolenia na użycie rzeczonej kwoty na cele asanacyi miasta i przedkłada sprawę Wys. Sejmowi z wnioskiem na udzielenie tego przyzwolenia.

Wys. Sejm raczy uchwalić jak następuje:

Sejm odstępując od postanowień rezolucyi z dnia 5. kwietnia 1892. przyzwala gminie król. stoł. miasta Krakowa na użycie reszty $1^1/_2$ milionowej pożyczki w kwocie 400.000 zł. na cele asanacyi miasta w myśl przedłożonego programu.

Lwów, dnia 8. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Aleg. 56.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu dnia 4. stycznia 1895 sprawozdanie z czynności za czas od 1. grudnia 1893 do końca listopada 1894, zawierające oraz szczegóły co do udziału naukowych zakładów przemysłowych w powszechnej wystawie krajowej we Lwowie, szczegóły o stanie szkół przemysłowych, warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych kosztem kraju, lub zasilanych ze skarbu krajowego, jakoteż szczegóły o rozdawnictwie stypendyów i zasiłków na cele przemysłowe, o nadaniu stypendyów handlowych, o udzielaniu pożyczek z funduszu przemysłowego i o stanie tego funduszu według zamknięcia rachunkowego za I. półrocze 1894, które Bank krajowy Wydziałowi krajowemu przedłożył. Sprawozdanie komisyi zawiera również uzasadnienie preliminowanych na r. 1895 wydatków na cele przemysłowe i wnioski.

Alegat ⁄.

Sprawozdanie to Wydział krajowy w myśl §. 2. statutu Komisyi przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ⁄. oraz oświadcza, że przyjmuje wszystkie wnioski Komisyi i przedstawia je Wysokiemu Sejmowi wraz z motywami.

W dalszym ciągu niniejszego przedłożenia Wydział krajowy zdaje Wysokiemu Sejmowi sprawę z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu ze stycznia i lutego 1894 w sprawach przemysłowych, w petycyach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych w wykonywaniu ustawy krajowej z dnia 11. kwietnia 1893 w przedmiocie uwolnienia zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od dodatków do podatków o opodatkowaniu przemysłu domowego, tudzież o fundacyach stypendyjnych na cele przemysłowe.

I.

Uchwała sejmowa z 13. lutego 1894 w sprawach krajowego stałego funduszu przemysłowego.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 13. lutego 1894 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu, o ile one odnoszą się do stypendyów, zasiłków i pożyczek z funduszu przemysłowego.

2. Sejm powiększa krajowy fundusz na cele popierania przemysłu o 200.000 zł. Kwota ta ma być wypłacona w 8 równych ratach przez lat ośm począwszy od roku 1894 po 25.000 zł. rocznie.

3. W budżet na rok 1894 w rubr. XVI. wydatków wstawia się kwotę 25.000 zł. jako pierwszą ratę nowo uzupełnionego funduszu.

O tych uchwałach Wysokiego Sejmu Wydział krajowy reskryptem z dnia 27. lutego 1894 l. 10.005 zawiadomił Komisyę krajową dla spraw przemysłowych i Bank krajowy jako zarządcę krajowego funduszu przemysłowego, oraz wyasygnował równocześnie Bankowi krajowemu połowę budżetowej dotacyi tego funduszu za rok 1894, drugą połowę zaś tej dotacyi wyasygnował rozporządzeniem z dnia 25. września 1894 l. 50.770.

II.

Uchwała sejmowa z d. 15. lutego 1894 w sprawie popierania przemysłu przędzalnianego w kraju.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o wniosku posła Żardeckiego w przedmiocie popierania przemysłu przędzalnianego w kraju Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1894 powziął następujące uchwały:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby za pośrednictwem krajowej Komisyi przemysłowej poczynił studya przygotowawcze do utworzenia w kraju przemysłu przędzalnianego.

2. O wyniku tych badań zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi sejmowej i wstawi na rok 1895 odpowiednią kwotę na przysposobienie dla tej gałęzi przemysłu potrzebnych sił fachowych.

O tych uchwałach Wysokiego Sejmu Wydział krajowy reskryptem z dnia 27. lutego 1894 l. 10.013 zawiadomił krajową Komisyę dla spraw przemysłowych z wezwaniem, ażeby przeprowadziła wskazane wyżej badania i przedstawiła odpowiednie wnioski.

Wziąwszy to polecenie pod rozwagę, Komisya objawiła przedewszystkiem zdanie, że w razie przystąpienia do organizacyi przemysłu przędzalnianego w kraju potrzebne będą odpowiednio wykształcone siły fachowe, i że wypada zająć się niezwłocznie przygotowaniem takich sił. Podzielając to zapatrywanie Komisyi, Wydział krajowy na jej wniosek przyznał rozporządzeniem z dnia 19. września 1894 l. 24.140 odpowiednio ukwalifikowanemu kandydatowi Władysławowi Bernadzikiewiczowi stypendyum w kwocie 600 zł. rocznie na kształcenie się w przędzalnictwie w szkole zawodowej w Miluzie w Alzacyi i jednorazowy zasiłek 60 zł. na koszta podróży, rozporządzeniem zaś z dnia 21. listopada 1894 l. 59.870 udzielił jednorazowo 300 zł. dodatkowego zasiłku drugiemu stypendyście Wydziału krajowego Maryanowi Rawskiemu, który teoretycznym i praktycznym studyom nad przędzalnictwem ma się poświęcić w fabryce Oberleitnera na Morawie. Mając między innymi na względzie także te znaczne wydatki na przysposobienie fachowych sił dla przędzalnictwa oraz jeszcze dalsze wydatki na ten cel, Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu ad 2. wstawił w rubr. XVI. preliminarza budżetu krajowego na r. 1895 kwotę 10.000 zł. w miejsce dotychczasowych 8.000 zł. na stypendya przemysłowe. Dalsze motywa, wykazujące konieczną potrzebę podwyższenia dotacyi na stypendya przemysłowe przytacza Komisya na stronie 46. i 47. swego sprawozdania.

Co do ewentualnego zorganizowania przędzalni w kraju, wyboru miejsca na nią, zachęcenia do jej założenia ludzi mających potrzebne w tym kierunku wiadomości i fundusze, wreszcie co do ścisłego określenia gatunków przędzy, dla którychby przędzalnia miała być urządzona i rozmiarów jej, prowadzi Komisya rokowania.

Jeżeli jednak te projekta mają wyjść z okresu badań teoretycznych i dać podstawę do konkretnego wniosku urządzenia przędzalni w kraju, i to przędzalni, z której w pierwszym rzędzie mogłyby się zasilać dość liczne już naukowe zakłady tkackie w kraju, natenczas potrzebna byłaby znajomość tych granic, do jakich Wysoki Sejm byłby skłonny wziąć w przedsiębiorstwie udział z funduszów krajowych, czy to w formie taniej pożyczki, czy to subskrybowaniem akcyi. Określenie tej cyfry i podanie jej do wiadomości reflektantom, whichby przedsiębiorstwo przędzalnicze podjąć zamierzali, dozwoliłoby od razu postawić rzecz na gruncie praktycznym, o ile spodziewać się należy, doprowadziłoby rychło do ściśle określonych preliminaryów przedsiębiorstwa a następnie do zrealizowania projektu.

Zdaniem Wydziału krajowego zgodnie z Komisyą minimum tego, czem skarb krajowy, względnie krajowy fundusz przemysłowy miałby się ewentualnie do tej sprawy przyczynić, byłoby wzięcie akcyi przedsiębiorstwa do wysokości 50.000 zł. z zrzeczeniem się oprocentowania w pierwszych pięciu latach.

Jeżeli do tego dodamy zagwarantowane ustawą krajową z dnia 11. listopada 1893 uwolnienie od opłacania przez przeciąg dziesięciu lat niepaństwowych dodatków do podatków, to powinnaby w tem znaleść się dostateczna zachęta dla tych, którzyby chcieli zająć się założeniem przędzalni. W tej sprawie Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w kierunku wyżej określonym.

III.

Uchwały sejmowe z dnia 16. lutego 1894 w sprawach naukowych zakładów przemysłowych.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego i komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z ich czynności w zakresie szkół przemysłowych i warsztatów naukowych Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 powziął następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego w zakresie szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby za pośrednictwem komisyi krajowej dla spraw przemysłowych zbadał, czy spółki rękodzielników i Towarzystwa handlowe, które dostarczają materyału surowego szkołom fachowo-przemysłowym i warsztatom instrukcyjnym a wyroby tych szkół i warsztatów sprzedają na własną korzyść, mogą i powinny z sumy uzyskanej ze sprzedaży wyrobów szkoły i warsztatów oddawać pewien procent na dochód szkoły lub warsztatów, który to procent byłby ekwiwalentem za zużycie maszyn i służył także na skromne wynagrodzenie uczniów pracujących w wyższych oddziałach tychże warsztatów i na prowizyę dla przodowników.

III. Sejm wyznacza 2.000 zł na bezzwrotny zasiłek dla gminy Rychwałd w celu ułatwienia tej gminie spłaty pożyczki zaciągniętej dla postawienia budynku dla szkoły tkackiej tamże. Kwota ta ma być wypłacana gminie Rychwałd w czterech równych ratach po 500 zł. rocznie począwszy od r. 1895.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby stabilizował Józefa Lagosza, instruktora szkoły tkackiej w Krośnie na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkactwa w Krośnie, nadanej mu dekretem z dnia 21. stycznia 1887. do L. 4.741., oraz aby mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wys. Sejm 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał p. Józefowi Lagoszowi trzy pięciolecia po 80 zł., w miarę

ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkackiej w Krośnie. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. lutego 1887 roku, do kwinkweniów zaś od 1. kwietnia 1892 roku.

V. 1. Sejm udziela Janowi Standejskiemu instruktorowi w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Korczynie veniam aetatis;

2. Sejm poleca Wydziałowi kraj., aby stabilizował Jana Standejskiego na posadzie instruktora szkoły zawodowej dla nauki tkactwa w Korczynie nadanej mu dekretem Wydziału krajowego z dnia 25. marca 1887, L. W. 13.135/87, oraz aby mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wys. Sejm 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał p. Janowi Standejskiemu trzy pięciolecia po 80 zł., w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkackiej w Korczynie. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 25. marca 1887 r. do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1889.

O uchwałach tych Wydział krajowy zawiadomił krajową komisyę dla spraw przemysłowych reskryptem z dnia 9. marca 1894 l. 10.012,

Wykonując uchwałę ad II. Wydział krajowy zdaje sprawę, jak następuje:

W naukowych zakładach tkackich, które są w związku z zarobkowemi Towarzystwami tkackiemi, jak również w krajowej szkole sukienniczej, której dostarcza materyałów surowych Towarzystwo handlowe i produkcyjne w Łańcucie, sprawa poruszona w uchwale sejmowej jest zasadniczo w ich statutach unormowana i w praktyce norma ta przestrzegana. Od wyrobów, które naukowy zakład tkacki względnie sukienniczy sporządza z materyałów przez Towarzystwo dostarczonych, Towarzystwo płaci pospolicie 70% tego wynagrodzenia, które za sporządzenie takichże tkanin tkacz samoistny sobie liczy. Z powodu powszechnego ubóstwa uczniów tkackich, w skutek czego niemal bez wyjątku cierpią niedostatek i muszą być zasilani choć drobnemi stypendyami ze skarbu krajowego lub innych źródeł miejscowych, ze względu na zasadę wyrażoną w statutach wszystkich krajowych naukowych zakładów przemysłowych, iż nauka jest bezpłatna, z powodu, że uczniowie tkaccy w początkach nauki zawodowej nie są uzdolnieni do wyrabiania tkanin mających wartość handlową a więc nic zarobić nie mogą, w końcu z powodu, że za wyrobienie tkanin przez starszych uczniów Towarzystwo płaci o 30% mniej aniżeli samoistny tkacz zarobić potrafi — opłaty te idą na wyłączną korzyść uczniów jużto częściowo na ich utrzymanie, jużto na zaopatrywanie ich w pomocnicze środki naukowe, nareszcie — o ileby na te cele nie zostały wyczerpane — mają się przyczyniać do sprawienia dla nich, gdy opuszczają zakład, ulepszonych krosien wraz z przyrządami.

Wydana w r. 1894 instrukcya administracyjna i rachunkowa ma między innemi także ścisłe uregulowanie tej sprawy na względzie.

Naukowe zakłady przemysłowe innej kategoryi nie pozostają w podobnym stosunku do Towarzystw zarobkowych, nie otrzymują od nich materyałów surowych do wyrobu, nie produkują więc na rachunek Towarzystw lecz na własny rachunek. Zakłady te z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wynagradzają wprawniejszych uczniów, a wynagradzanie to w cenie wyrobów powinno znaleść pokrycie. Płace stałego personalu nauczycielskiego nie wchodzą w koszta produkcyi, o ile jednak poboczne siły pomocnicze są chwilowo najmowane, opłata ich wlicza się także w kalkulacyę wyrobu.

O uchwale ad III. Wydział krajowy reskryptem z dnia 9. marca 1894 l. 10.012 zawiadomił interesowaną Zwierzchność gminną w Rychwałdzie i Wydział powiatowy w Żywcu.

Uchwały ad IV. i V. Wydział krajowy wykonał rozporządzeniami z dnia 9. marca 1894 l. 15.593 i 15.594.

IV.

Uchwała sejmowa z dnia 23. stycznia 1894 o petycyach gminy m. Rohatyna o zaprowadzenie poprawnych warsztatów dla wyrobu sukna, dla kuśnierstwa i garbarstwa tudzież petycyi gminy m. Zatora o założenie tam szkoły koszykarskiej (l. s. 622 i 647/94).

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o petycyach gminy m. Rohatyna o zaprowadzenie poprawnych warsztatów dla wyrobu sukna, dla kuśnierstwa i garbarstwa tudzież petycyi gminy m. Zatora o założenie tam szkoły koszykarskiej (l. s. 622 i 647/94) Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. stycznia 1894 powziął następującą uchwałę:

„Petycyę Reprezentacyi gminy m. Rohatyna o opiekę nad podźwignieniem podupadłego sukiennictwa, kuśnierstwa i garbarstwa w tem mieście — tudzież petycyę Rady gminnej m. Zatora o zaprowadzenie szkoły koszykarskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do przeprowadzenia odpowiednich badań fachowych i układów za pośrednictwem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i z poleceniem, ażeby Wydział krajowy zdał Sejmowi sprawę o ich wyniku na najbliższej sesyi".

O tej uchwale Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisyę dla spraw przemysłowych reskryptem z dnia 20 lutego 1894 l. 6.371 i 10.198 oraz przesłał jej wspomniane petycye do zbadania i przedstawienia wniosków. Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła odpowiedź komisyi, wiadomo wszakże Wydziałowi krajowemu, że komisya przeprowadziła już na miejscu badania w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w Zatorze i wdrożyła pertraktacye z czynnikami miejscowymi co do przyczyniania się ich do kosztów założenia i utrzymania tej szkoły. Komisya zbadała również na miejscu za pośrednictwem kierownika krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie, Stanisława Anczyca, stosunki domowego przemysłu sukienniczego w Rohatynie i przedstawi wkrótce swe wnioski w tym przedmiocie.

Uchwała sejmowa z dnia 16. lutego 1824 w przedmiocie petycyi Zwierzchności gminy Ranizów w powiecie kolbuszowskim o wyznaczenie dotacyi dla nauczyciela szkoły tkackiej i zamianowanie tegoż nauczyciela.

W rozprawie nad rubr. XVI. wydatków preliminarza funduszów krajowych na r 1894 Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 powziął między innemi następujące uchwały:

1. Petycyę l. 4:7 Zwierzchności gminy Ranizów w powiecie kolbuszowskim o wyznaczenie dotacyi dla nauczyciela szkoły tkackiej i zamianowanie tegoż nauczyciela, Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby zbadał stan rzeczy i po zasięgnięciu opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych załatwił tę petycyę w razie jeżeli uzna tego potrzebę, z kwoty wyznaczonej w pozycyi 304.

Uchwała sejmowa z dnia 16. lutego 1894 w sprawie założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał warunki założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem i odnośne sprawozdanie przedłożył Sejmowi w sprawozdaniu swojem o szkołach fachowo-przemysłowych".

O tych uchwałach Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisyę dla spraw przemysłowych reskryptami z dnia 16 marca 1894 l. 12.859 i 15.087, i wezwał ją do przedstawienia wniosków, celem wykonania uchwał. W sprawie pierwszej Komisya przeprowadziła już badania na miejscu, a podjęte przez nią rokowania co do udziału czynników miejscowych w kosztach założenia i utrzymywania projektowanej

szkoły tkackiej są na ukończeniu. Niebawem więc Komisya będzie mogła przedstawić swe wnioski w tym przedmiocie.

Komisya zajęła się również pilnie sprawą poruszoną w uchwale Wysokiego Sejmu ad 2. Do Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego wnoszono już kilkakrotnie petycye zmierzające do założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem, mającej na celu przedewszystkiem wyrób części architektonicznych i przedmiotów galanteryjnych, mogących znieść koszta dość odległego transportu z Zakopanego do większych miast jako właściwych miejsc zbytu. Przed wzięciem pod rozwagę ewentualnego urządzenia żądanej szkoły i kosztów jej utrzymania, należało przedewszystkiem mieć rozstrzygniętą kwestyę, czy i jakie rodzaje kamienia, przydatnego na wzmiankowane wyroby, posiada Zakopane i najbliższa jego okolica. Chodzi tu mianowicie o surowy materyał, któryby posiadał wyższą wartość od piaskowców, dał się polerować i tak swym układem jak miłą dla oka barwą, był przydatny na części ornamentalne i toczone wyroby galanteryjne. To mając na względzie Komisya, udała się do Dra Władysława Szajnochy, profesora uniwersytetu Jagiellońskiego, Sławomira Odrzywolskiego, architekty i profesora c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, i Juliana Niedźwiedzkiego, profesora szkoły politechnicznej we Lwowie, z prośbą o udzielenie opinii, ewentualnie o wskazanie, czy znajdują się tam minerały, któreby się nadawały do wymienionych wyrobów. Prof. Dr. Szajnocha po obszernem przedstawieniu rzeczy w swem piśmie wyraża się, jak następuje: „Gdy zatem ani granity tatrzańskie, ani wapienie, ani dolomity nie nadają się wcale do wyrobu przedmiotów ornamentalnych lub toczonych galanteryjnych, któreby dały się łatwo polerować i odznaczały się swym układem i miłą dla oka barwą, gdy dalej trudno przypuścić, aby przedmioty z powyższych niczem nie odznaczających się materyałów wyrobione, mogły sobie wyrobić jaki taki targ zbytu i mogły znieść koszta dość odległego transportu do większych miast, i gdy wreszcie niepodobna przypuścić, aby w głębi Tatr rychło dały się odkryć i odnaleść inne jakie do celów kamieniarskich lepiej nadające się skały, jest mojem silnem przekonaniem, że obecnie Zakopane nie posiada wcale pierwszych potrzebnych naturalnych warunków do utworzenia i utrzymania szkoły kamieniarskiej, celem stworzenia tamże miejscowego przemysłu kamieniarskiego". Prof. Niedźwiedzki objawił również zdanie zupełnie zgodne z fachową opinią prof. Dr. Szajnochy. Na podstawie tak zebranych materyałów Komisya przedstawi niebawem Wydziałowi krajowemu wniosek w sprawie powyższej.

Interpelacya posła Dr. Okuniewskiego, w sprawie uzupełniającej szkoły przemysłowej w Kołomyi.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 10. lutego 1894 członek Wydziału krajowego Tadeusz Romanowicz, odpowiadając imieniem Wydziału krajowego na interpelacyę posła Dra Okuniewskiego i towarzyszy, wniesioną na posiedzeniu sejmowem z dnia 9. lutego 1894 w sprawie uzupełniającej szkoły przemysłowej w Kołomyi, oświadczył między innemi, jak następuje:

„Co do podniesionego przeciw kierownikowi szkoły zarzutu, iż na własną rękę uwalnia uczniów od nauki języka ruskiego, Wydział krajowy zarządzi bezzwłocznie dochodzenie i stósownie do wyników tych dochodzeń zarządzi, co należy".

Przeprowadzone dochodzenia (LW. 35.725/94) nie wykryły żadnego choćby najdrobniejszego faktu, któryby uzasadniał powyższy zarzut interpelanta, ani też nie naprowadziły na ślad, któryby wskazywał przynajmniej w przybliżeniu te okoliczności, jakie posłużyły interpelantowi za podstawę do podniesienia tego zarzutu.

V.

Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu, uchwałą Wys. Sejmu z dnia:
a) 16. lutego 1894.

W rozprawie nad rubr. XVI. wydatków preliminarza funduszów krajowych na r. 1894 Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 uchwalił między innemi jak następuje:

1. Petycye: l. 435 p. Wandy Strażyńskiej kształcącej się w szkole drzeworytnictwa w Paryżu; l. 320, 321, 322, 323 Walentego Kulpy, Stanisława Mochylskiego, Michała Deca, Antoniego Jakubieca o stypendya dla swych synów, uczniów szkoły sukienniczej w Rakszawie; l. 1.153 Zygmunta Zenbronia ukończonego ucznia szkoły przemysłowej w Kamionce strum., o zapomogę w celu dalszego kształcenia się w kołodziejstwie; l. 1.154 Karola Jaronia o udzielenie synowi jego Wawrzyńcowi stypendyum na kształcenie się w Zakopanem, — Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby rozstrząsnąwszy te petycye i zasięgnąwszy opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, uwzględnił je w miarę potrzeby i możności z kwoty wyznaczonej w pozycyi 303 b) na stypendya przemysłowe.

2. Petycye: l. 800 Michała Solskiego fabrykanta powozów w Przemyślu, o udzielenie pożyczki na rozwinięcie pracowni; l. 857 Franciszka Wężowicza właściciela warsztatu mechanicznego, o pożyczkę z funduszu przemysłowego; l. 943 Stowarzyszenia „Praca kobiet w Krakowie“, o subwencyę; l. 1.066 Starszyzny Stowarzyszenia „Warsztat“ w Krakowie, o udzielenie pożyczki bezprocentowej; l. 1.216 Dyrekcya Towarzystwa tkaczów w Korczynie, o zapomogę bezzwrotną; l. 1.220 Franciszka Dobrowolskiego byłego instruktora przy szkole tkackiej w Glinianach, o zapomogę Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia po zasięgnieniu opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

O tych uchwałach Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisyę przemysłową i przesłał jej wymienione petycye do objawienia zdania, a następnie załatwił je, jak następuje:

Władysław Dec i Jan Kulpa, otrzymali stypendya na r. szk. 1894/5, pierwszy po 4 zł., drugi zaś po 6 zł. w. a. miesięcznie.

Petycya o udzielenie Wawrzyńcowi Jaroniowi stypendyum, nie mogła być uwzględniona, ponieważ nie został on przez Dyrekcyę c. k. zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, jako uczeń tej szkoły, do stypendyum przedstawiony. Petentka Wanda Strażyńska ukończyła już studya i wyszła za mąż, petenci zaś Władysław Mochylski i Stanisław Jakubiec wystąpili ze szkoły, petycye więc ich stały się bezprzedmiotowemi. W sprawie petycyi Zygmunta Ziobronia Komisya do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie objawiła swego zdania.

Michałowi Solskiemu udzielono rozporządzeniem z dnia 12. maja 1894 l. 18.391 pożyczkę 2.000 zł. z funduszu przemysłowego, Stowarzyszeniu „Praca kobiet“ w Krakowie, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 1. czerwca 1894 l. 28.482 przyznał jednorazowy zasiłek 1.000 zł., na zakupno maszyn do krajania i szycia bielizny, płatny w dwóch równych ratach rocznych i wyasygnowano równocześnie pierwszą ratę, rozporządzeniem zaś z dnia 8. maja 1894 l. 23.997 przyznano Franciszkowi Dobrowolskiemu, jednorazowy zasiłek z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 50 zł. Petycyę Franciszka Wężowicza i Towarzystwa tkackiego w Korczynie, Wydział krajowy rozporządzeniami z dnia 13. i 22. listopada 1894 l. 59.466 i 63.170 załatwił odmownie. Sprawa petycyi Stowarzyszenia „Warsztat“ jest w toku.

b) 13. lutego 1894.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej Komisyi przemysłowej z petycyi l. 987 Franciszka Kowalskiego, ucznia krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, o dalsze sty-

pendyum, tudzież z petycyi l. 1.288 Władysława Blarowskiego, ucznia c. k. zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, o podwyższenie mu zasiłku stypendyjnego, Wysoki Sejm uchwałą z 13. lutego 1894 przekazał te petycye Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Po zasięgnięciu zdania Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, Wydział odezwą z dnia 1. grudnia 1894 l. 63.230 przedstawił c. k. Namiestnictwu Franciszka Kowalskiego, na stypendyum państwowe po 15 zł. miesięcznie, petycyę zaś Władysława Blazowskiego, rozporządzeniem z dnia 18. maja 1894 l. 23.998 załatwił odmownie.

c) 7. lutego 1894

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 przydzielono Wydziałowi krajowemu między innemi także petycyą l. s. 1.418 Ludwika Pleśniarskiego stolarza o subwencyę na powiększenie pracowni, l. s. 1 420 Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie o subwencyę, l. s. 1.457 Bursy dla uczniów szkoły tkackiej w Łańcucie o snbwencyę. Po wysłuchaniu zdania krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych i zgodnie z jej wnioskiem Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. marca 1894 l. 14 815 i z dnia 12. grudnia 1894 l. 67.217; z dnia 20. marca 1894 l. 14.816 załatwił te petycye odmownie, Wydział krajowy nadmienia przytem, że już poprzednio przyznano wspomnianej Bursie zasiłek na r. szk. 1893/4 w kwocie 100 zł.

Petycye, nad któremi Wys. Sejm uchwałą z 13. lutego 1894 przeszedł do porządku dziennego.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894 Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad petycyami Jana Stecla, l. s 989, Ludwika Faszyńskiego, l. s. 990 Wojciecha Baydy, Stanisława Paczkowskiego, Stanisława Skrzyńskiego i l. s. 1.287 Emila Wańczyckiego o zapomogę lub pożyczkę na cele przemysłowe. O tej uchwale Wydział krajowy zawiadomił petentów reskryptem z dnia 6. marca 1894. l. 10.018.

VI.

Uwolnienie od niepaństwowych dodatków do podatków w myśl ustawy krajowej z 11. kwietnia 1893.

W myśl ustawy z dnia 11. kwietnia 1893 (do ust. i rozp. kraj. nr. 21.) Wydział krajowy nchwałą z dnia 17. kwietnia 1894 l. 13.453 uwolnił Towarzystwo tkackie pod opieką św. Sylwestra w Korczynie od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na czas od dnia 1. października 1893 do 30. września 1.903. Uchwałą zaś z dnia 3. stycznia 1895 l. 74.409 uwolnił w myśl powyższej ustawy fabrykę drutu żelaznego, gwoździ drucianych i łańcuchów w Trzebinii, będącej własnością Abrahama Karmela i Salamona Duklera, od niepaństwowych dodatków do podatków na przeciąg lat dziesięciu, począwszy od dnia 1. lipca 1894.

Opodatkowanie przemysłu domowego.

Uchwałą z dnia 20. stycznia 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę czterech włościan z Chocinia w sprawie nałożenia na nich kary za trudnienie się szewstwem, do ścisłego zbadania i odpowiedniego załatwienia.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy polecił Wydziałowi powiatowemu w Kałuszu zbadać dokładnie jakość zatrudnienia przemysłowego, któremu się petenci oddają i wszystkie szczegóły towarzyszące, poczem przedstawił tę sprawę pismem z dnia 7. marca 1894 l. 12.211 c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

W odpowiedzi z dnia 4. września t. r. l. 70.233 (LW. kr. 48.249), oznajmiło c. k. Namiestnictwo, iż uchyliło orzeczenie c k. Starostwa w Kałuszu z dnia 9. października 1893, którem skazano petentów za nieuprawnione wykonywanie szewstwa na grzywny po 5 zł. aw., ponieważ zarządzone dochodzenie wykazało, że rekurenci wykonywali szewstwo jako przemysł domowy.

Treść tej odpowiedzi udzielił Wydział krajowy do wiadomości interesowanym.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. maja 1894, polecającej Wydziałowi krajowemu, ażeby tak jak dotąd nie ustawał w czuwaniu nad przemysłem domowym i o każdym fakcie nienależytego opodatkowania wykonujących przemysł domowy donosił niezwłocznie c. k. Dyrekcyi Skarbu, nie spuścił Wydział krajowy z oka tej sprawy, i jak w latach poprzednich, przedsiębrał wszystko, co było wskazanem, by w wypadkach nienależytego opodatkowania trudniących się przemysłem domowym, nałożenia grzywn i t. p., które doszły do wiadomości Wydziału krajowego, stało się zadość przepisom obowiązujących ustaw. Nie zaniedbał przytem Wydział krajowy pouczać przy nadarzających się sposobnościach Wydziałów powiatowych i zarządów gmin o odnośnych przepisach w sposób wyłuszczony w sprawozdaniu z dnia 13. stycznia 1894 l. 2.501/94 i poprzednich.

Skutkiem tej od szeregu lat wytrwale i konsekwentnie prowadzonej akcyi, wypadki zażaleń umniejszyły się bardzo znacznie, zwłaszcza że c. k. Prezydyum Namiestnictwa z uznania godną życzliwą gorliwością polecając w każdej z przedstawionych przez Wydział krajowy spraw zdać sobie sprawę przez podwładne władze administracyjne, wdrożyło je do należytego stosowania obowiązujących w tej mierze przepisów.

VII.

Fundacye utworzone w celach przemysłowych:

Do Departamentu Wydziału krajowego, który załatwia sprawy przemysłowe, przydzielone są następujące fundacye, utworzone w celach przemysłowych:

1. Fundacya wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r 1877 przeznaczona dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną.

1. Fundacya wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877 przeznaczona dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną. W r. 1894 były do rozdania dwa stypendya z tej fundacyi, każde po 400 zł. rocznie. Jedno otrzymał na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z d. 9. stycznia 1894 l. 69.493 August Slawik na dalsze kształcenie się zawodowe za granicą kraju w blacharstwie z wyłączeniem blacharstwa budowlanego; — drugie zaś Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. lutego 1894 l. 9983 pozostawił dawnemu stypendyście Janowi Cetnarowiczowi, który kształci się za granicą kraju w rymarstwie galanteryjnem.

2. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła przeznaczona dla robotników, którzyby chcieli kształcić się w swem rzemiośle po za obrębem miasta Jasła.

2. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła, przeznaczona dla robotników, którzyby chcieli kształcić się w swem rzemiośle po za obrębem miasta Jasła. Stypenpyum w kwocie 100 zł. na rok 1894/5 nadano rozporządzeniem z dnia 18. września l. 48.127 Romanowi Kundyckiemu, uczniowi krajowego naukowego warsztatu szewskiego w Uhnowie.

3. Fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie.

3. Fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprzyw. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie, wyposażona kapitałem zakładowym w kwocie 1000 zł. przeznaczona jest dla ucznia szkoły przemysłowej. Po przeprowadzeniu korespondencyi z fundującem Stowarzyszeniem a następnie ze Stowarzyszeniem oszczędności i kredytu urzędników i służby galic. kolei państwowych we Lwowie, które weszło w prawa i obowiązki fundującego Stowarzyszenia, tudzież z c. k. Namiestnictwem, Wydział krajowy zeznał list fundacyjny i odezwą z dnia 18. grudnia 1894 l. 19.160 przesłał go c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia.

4. Fundacya ks. Wojciecha Michny, proboszcza w Chłopicach, dla popierania przemysłu domowego w Krościenku wyżn. pod Krosnem.

4. Fundacya ks. Wojciecha Michny, proboszcza w Chłopicach, dla popierania przemysłu domowego w Krościenku wyżnem pod Krosnem. Na cele tej fundacyi wpłynęła kwota 4.347 zł. 90 ct. Fundator zmarł dnia 4. marca 1893. Po przeprowadzeniu korespondencyi z Urzędem parafialnym, Zwierzchnością gminną i właścicielem dóbr w Krościenku wyżnem, Wydział krajowy wypracował projekt listu fundacyjnego i odezwą z dnia 21. grudnia 1894 l. 13.815 przesłał go c. k. Namiestnictwu.

5. Fundacya im. Feliksy Maryi 2 im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielnik. i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

5. Fundacya imienia Feliksy Maryi 2 im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących. Na powiększenie majątku fundacyjnego, wynoszącego pierwotnie 100.000 zł., ś. p. fundatorka przeznaczyła sumę 200.000 zł., na poczet której z polecenia uniwersalnego spadkobiercy ś. p. Fundatorki, Ordynata Tadeusza Czarkowskiego wpłynęła kwota 140.000 zł. Odezwą z dnia 17. października 1893 l. 53.740, Wydział krajowy przesłał c. k. Namiestnictwu nowo wypracowany projekt listu fundacyjnego, odnoszącego się do całej sumy fundacyjnej 300.000 zł. C. k. Namiestnictwo oznajmiło, że nie podniesie zarzutów przeciw ukonstytuowaniu fundacyi według tego projektu, jeżeli przyrzeczona suma w całości na cele fundacyi zostanie złożona. O tem Wydział krajowy pismem z dnia 16. czerwca 1894 l. 10.860 zawiadomił Ordynata Tadeusza Czarkowskiego. Reszta kapitału — według informacyi poufnie otrzymanych — wpłynie po przeprowadzeniu pertraktacyi spadkowej, a może nawet jeszcze wcześniej. Zaznaczyć tu wypada, że przyrzeczenie darowizny dalszych 200.000 zł. na cele fundacyi nie było przez ś. p. fundatorkę uczynione w obowiązującej formie prawnej, t. j. w formie aktu notaryalnego. Wykonanie więc tego przyrzeczenia zależało wyłącznie od dobrej woli spadkobiercy Tadeusza Czarkowskiego, i należy mu się uznanie za jego hojną obywatelską ofiarność.

VIII.

Sprawa wystawienia budynku na umieszczenie krajow. naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w Żywcu.

Krajowy warsztat dla nauki stolarstwa i wyrobu zabawek drewnianych w Żywcu mieści się w gmachu tamtejszej szkoły ludowej. Lokal ten jest za szczupły i z wielu powodów niewygodny. Niepodobna pomieścić w nim potrzebnej ilości warsztatów, nie ma tam magazynu na surowe materyały, suszarni, składu na wyroby zakładowe, kancelaryi dla zarządu zakładu. Z powodu tak nieodpowiedniego umieszczenia zakład nie mógłby się należycie rozwijać i spełnić zakreślone mu zadanie. Jest więc rzeczą konieczną, ażeby dla zakładu dostarczyć stosownie do jego potrzeb odpowiedniego lokalu i na ten cel wystawić nowy budynek. To mając na względzie gmina Żywca już w r. 1893 odniosła się w tej sprawie do Wydziału krajowego za pośrednictwem Wydziału powiatowego, oświadczając gotowość wystawienia nowego budynku dla zakładu, pod warunkiem, jeżeli fundusz krajowy pokryje część kosztów tej budowy, gdyż gmina nie mogłaby ich w całości pokryć. Wydział krajowy przyjął z uznaniem do wiadomości tę gotowość do znacznych ofiar na cele zakładu krajowego i reskryptem z dnia 3. października 1893 l. 26.564 wezwał ją za pośrednictwem Wydziału powiatowego, ażeby w porozumieniu z kierownikiem zakładu zarządziła wypracowanie planu budowy na podstawie programu jej równocześnie udzielonego, przyczem oświadczył, że dopiero po zbadaniu tego projektu budowy i uznaniu go za odpowiedni, będzie mógł wziąć pod rozwagę jej prośbę o częściowe pokrycie z funduszu krajowego kosztów budowy. Wezwaniu temu gmina uczyniła zadość i w listopadzie 1894 przedłożyła nowy projekt budowy, której koszt obliczono na 17.171 zł. 63 ct., i oświadczyła na mocy uchwały Rady gminnej z dnia 30. czerwca 1894 go-

towość wystawienia w ciągu r. 1895/6 budynku według tego projektu pod warunkiem, że skarb krajowy przyczyni się w $^1/_3$ części do kosztów budowy. Wydział powiatowy w Żywcu sprawozdaniem z dnia 13. listopada 1894 l. 2111 poparł jak najusilniej propozycyę gminy, a to mając wzgląd tak na dobro zakładu, jak ofiarność gminy i jej trudne położenie finansowe. Krajowa Komisya dla spraw przemysłowych zbadała rzeczony plan i kosztorys, uznała go za odpowiedni, jest jednak zdania, że w budowie da się osiągnąć drobne oszczędności w ogólnej sumie 600 zł., w skutek czego kosztorys budowy przedstawia się tylko w kwocie około 16.500 zł. Komisya zaleciła przeto propozycyę gminy do przyjęcia i przedstawiła wniosek, ażeby z powodu rzeczonej budowy i umieszczenia w nim zakładu krajowego, przyznać gminie jednorazowo 5000 zł., płatne w r. 1896.

Wydział krajowy podziela w zupełności zapatrywanie Komisyi i przedstawia w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek, przyczem nadmienia, że zamierza uregulować stosunek prawny z gminą z powodu wypłacenia jej kwoty 5000 zł. i umieszczenia w nowym budynku zakładu w formie kontraktu najmu.

Sprawa wystawienia domu mieszkalnego dla nauczycieli krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie.

Wniosek przedstawiony niżej pod IV., zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w sprawie wystawienia budynku mieszkalnego dla nauczycieli krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie uzasadnia Komisya w swem sprawozdaniu na str. 43 (Alegat). Pierwsza rata w kwocie 5.000 zł. z ogólnej dotacyi na powyższą budowę w sumie 10.000 zł., o którą Wydział krajowy we wniosku uprasza, zostało wstawione do preliminarza budżetu krajowego na r. 1895.

Sprawa stabilizacyi: 1. Aleksandra Klimaszewskiego, kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

Peryodyczne sprawozdania lustracyjne o krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, tudzież zeszłoroczna powszechna wystawa krajowa świadczą pochlebnie o rozwoju tej szkoły, a nie mniej o nader gorliwem, sprężystem i inteligentnem kierownictwie szkoły przez dotychczasowego jej kierownika i nauczyciela fachowego Aleksandra Klimaszewskiego. Lustratorowie ostrzegają wszakże, że gdyby Aleksander Klimaszewski, będący ukończonym technikiem i technologiem kieramistą, nie został stabilizowany na swem stanowisku, nie jest wykluczona ewentualność, że je porzuci. Z uwagi na te okoliczności i w przekonaniu, że Aleksander Klimaszewski, złożywszy w czasie dotychczasowej służby dowody znakomitego uzdolnienia do kierowania szkołą, i nadal położonego w nim zaufania nie zawiedzie, z uwagi nadto, że Aleksander Klimaszewski dnia 15. sierpnia 1894 skończył już czwarty rok służby, Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych objawioną, w uchwale powziętej na plenarnem jej posiedzeniu z dnia 23. września 1894 przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby Aleksandra Klimaszewskiego stabilizował na stanowisku kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi z płacą w kwocie 1.500 zł. rocznie, przyznaną mu na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 — rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 21. marca 1894 l. 15.329, z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury.

2. Edwarda Paudlera, kierownika krajowego naukowego zakładu stolarskiego i bednarskiego w Kamionce strumiłowej.

Komitet krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej, przedkładając sprawozdaniem z dnia 14. marca 1894 podanie kierownika tego zakładu Edwarda Paudlera o stabilizacyę i podwyższenie mu dotychczasowej płacy, oświadczył, że prośba ta pod każdym względem na poparcie zasługuje, gdyż Edward Paudler zachowuje się wzorowo, zakład pod kierownictwem

rozwija się pomyślnie i leży w interesie szkoły, by on stale w tym zakładzie pozostał, co wobec jego prowizorycznego stanowiska nadal nie byłoby możliwem. Mając na uwadze wzorowe istotnie prowadzenie zakładu kamioneckiego przez Edwarda Paudlera i sądząc, że dalsze utrzymywanie go na stanowisku prowizorycznem celem przekonania się o jego aplikacyi byłoby zbytecznem, Wydział krajowy zgodnie z opinią, którą Komisya krajowa dla spraw przemysłowych objawiła w uchwale powziętej na swem plenarnem posiedzeniu z dnia 23. września 1894, przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w sprawie stabilizacyi Edwarda Paudlera na posadzie kierownika rzeczonego zakładu z płacą w kwocie 1.200 zł. rocznie, prawem do trzech pięcioleci i prawem do emerytury.

3. Eustachego Merunowicza, kierownika krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie.

Zarząd krajowego naukowego warsztatu stolarskiego w Stanisławowie, przedstawiając projekt preliminarza warsztatu na r. 1895 uczynił także wniosek, ażeby Eustachego Merunowicza, kierownika i nauczyciela fachowego w tym zakładzie, stabilizowano na tem stanowisku. Wykształcony zawodowo kosztem kraju — pisze Zarząd w swej relacyi — gorliwie i sumiennie pracuje Merunowicz już piąty rok jako nauczyciel fachowy, z początku w Sokalu przy przemysłowej szkole wydziałowej, a obecnie jako kierownik warsztatu w Stanisławowie. Mając stateczny zamiar poświęcić się na całe życie zawodowi nauczyciela fachowego w służbie kraju i spełniając te obowiązki z prawdziwem zamiłowaniem, sądzi on, że ma prawo upraszać o łaskawą stabilizacyę na zajmowanej posadzie. Wydział krajowy stwierdza ze swej strony na podstawie spostrzeżeń lustracyjnych, że Eustachy Merunowicz złożył w istocie w ciągu swej dotychczasowej prowizorycznej służby krajowej dowody, że tak pod względem zawodowym, jak i administracyjnym sumiennie swe obowiązki spełnia i przyczynił się do podniesienia poruczonego mu zakładu, czego dowodem była między innemi staranna wystawa wyrobów tamtejszych w pawilonie szkół przemysłowych na powszechnej wystawie krajowej. W obec tego, oraz z uwagi, że upłynęły już trzy lata prowizorycznej służby krajowej Eustachego Merunowicza, Wydział krajowy zgodnie z uchwałą krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych powziętej na jej pełnem posiedzeniu z dnia 23. września 1894 — wnosi, ażeby Eustachego Merunowicza stabilizować na zajmowanem dotychczas stanowisku z płacą 960 zł. rocznie wraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury. Nadto wstawiono do preliminarza budżetu zakładu na r. 1895 kwotę 180 zł. jako dodatek na pomieszkanie dla Eustachego Merunowicza, a to z powodu, że musiał opuścić przyznane mu wolne pomieszkanie w lokalu szkolnym, gdyż zajęte przez niego ubikacye były niezbędnie potrzebne do celów zakładowych.

4. Jana Jurajdy, kierownika krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach.

Szybki rozwój krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach w ostatnich dwóch latach należy zawdzięczać gorliwości, pracowitości i wybornemu wykształceniu fachowego dotychczasowego jej instruktora i kierownika Jana Jurajdy który na tem stanowisku jako prowizorycznie mianowany przez Wydział krajowy instruktor od dnia 1. marca 1892 pracuje. Niebawem więc upływają trzy lata, odkąd Jan Jurajda naukowym warsztatem tkackim w Glinianach kieruje a w ciągu tego czasu, wedle zgodnych relacyi Kuratora warsztatu i sprawozdań lustracyjnych zachowywał się wzorowo, kierował uczniami sprężyście i własną niezmordowaną pracowitością zachęcał ich do pracy. Zeszłoroczna wystawa warsztatu w pawilonie szkół przemysłowych świadczy też chlubnie o postępach, jakie zakład ten w ostatnich cza-

sach uczynił a niektóre jego okazy wystawowe budziły prawdziwy podziw. Mając wszystkie te okoliczności na uwadze, Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Komisyi przemysłowej, wyrażonej w uchwale z dnia 23. września 1894, powziętej na jej plenarnem posiedzeniu — przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby stabilizować Jana Jurajdę na posadzie instruktora fachowego i kierownika krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach z płacą w kwocie 800 zł. rocznie wraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby imieniem krajowego stałego funduszu przemysłowego przystąpił do akcyjnego przedsiębiorstwa przędzalnianego z sumą akcyjną 50.000 zł. na wypadek jeżeliby przedsiębiorstwo takie zostało w kraju założone na racyonalnych podstawach i z uwzględnieniem potrzeb krajowego przemysłu, tudzież zrzekł się — na przeciąg pierwszych pięciu lat istnienia tego przedsiębiorstwa prawa pobierania prowizyi od powyższego kapitału akcyjnego.

III. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 5.000 zł. tytułem ryczałtowego czynszu względnie odszkodowania dla gminy m. Żywca za umieszczenie tamtejszego krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w budynku gminnym, wystawionym według planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego, tudzież poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby powyższą kwotę wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1896.

IV. 1. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 10.000 zł. na wystawienie budynku mieszkalnego w Rakszawie dla nauczycieli tamtejszej krajowej szkoły sukienniczej, płatną w dwóch równych ratach. w r. 1895 i 1896.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tytułem II. raty powyższej dotacyi wstawił do preliminarza budżetu krajowego za r. 1896 kwotę 5.000 zł.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Aleksandra Klimaszewskiego, na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.500 zł. oraz mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2 lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 8. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Aleksandrowi Klimaszewskiemu trzy pięciolecia po 200 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela zawodowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1894.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Edwarda Paudlera na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 7. lutego 1893 l. 5.835, przyznał mu stałą płacę w kwocie

1.200 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Edwardowi Paudlerowi trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach, na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. kwietnia 1893, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1895.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Eustachego Merunowicza na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego w krajowym naukowym warsztacie stolarskim i tokarskim w Stanisławowie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1891 l. 34.289, przyznał mu stałą płacę w kwocie 960 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ustęp 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież w zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Eustachemu Merunowiczowi trzy pięciolecia po 100 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowego naukowego warstatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. września 1891, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1894.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Jana Jurajdę na posadzie kierownika i instruktora fachowego, w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Glinianach nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 25. sierpnia 1893 L. 10.194 przyznał mu stałą płacę w kwocie 800 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889 tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Janowi Jurajdzie trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i instruktora fachowego w naukowym warstacie tkackim w Glinianach. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od 1. września 1893, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1895.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 5. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, *w. r.*

Sprawozdawca:
Romanowicz, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych

za czas od 1. grudnia 1893 do końca listopada 1894.

LWÓW.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

1894.

Wysoki Wydziale krajowy!

Obok zwyczajnych zajęć, połączonych z zarządem funduszu przemysłowego i szkół przemysłowych, którym osobne działy w sprawozdaniu niniejszem poświęcamy, ważnem bardzo zadaniem, które przypadło Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w tym roku do spełnienia, było przedstawienie wyników pracy na polu szkolnictwa przemysłowego na powszechnej Wystawie krajowej. Rozmiary nadane tej Wystawie i przywiązywane do niej nadzieje, które tak chlubnie ziściła, dając o ile możności pełny obraz kultury narodowej, włożyły i na Komisyę obowiązek, ażeby dział szkolnictwa przemysłowego urządzić poważnie, okazale, jak najbardziej wyczerpująco, a w ścisłym związku z działami pokrewnemi. Zadanie to nie było łatwem, gdyż fundusz 15.000 zł. w. a., przeznaczony na ten cel uchwałą Wys. Sejmu z d. 15 maja 1893, okazał się po bliższem rozbiorze zanadto szczupłym i wypadło postępować z wielką ostrożnością, ażeby się w ramach tego kredytu zamknąć.

Przedewszystkiem należało rozstrzygnąć, co ma być w powilonie szkół przemysłowych pomieszczonem. Gdyby Komisya była poprzestała wyłącznie na szkołach krajowych, wówczas szkoły rządowe, a mianowicie obie c. k. wyższe szkoły przemysłowe we Lwowie i Krakowie, szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i zawodowa szkoła ślusarska w Świątnikach, byłyby się znalazły w innym pawilonie i byłaby na tem ucierpiała całość obrazu, jaką prace szkół zawodowych przedstawiają. Należało zatem dążyć koniecznie do tego, aby szkoły te pod jednym dachem ze szkołami krajowemi się znalazły. Wypadło również zgromadzić o ile możności wyroby przemysłu domowego, pokrewnego wyrobom, przez szkoły zawodowe uprawianym, okazujące już to podstawy przemysłu, z których szkoła wyszła, już to produkcyę, która zasługuje na dalsze zaopiekowanie się i ujęcie w ramy szkolnego udoskonalania. Okazało się tedy, iż wszystko to przybiera rozmiary, przekraczające możność finansową Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Nastąpiło więc porozumienie z c. k. Radą szkolną krajową, w myśl którego przekazane zostały Komisyi rządowe szkoły przemysłowe do wspólnego pawilonu ze szkołami krajowemi, Rada szkolna zaś przyjęła szkoły przemysłowe uzupełniające do swego pawilonu, szeregując je obok szkół ludowych i okazów nauki dopełniającej, z któremi szkoły przemysłowe uzupełniające, tak co do planu swego jak i personalu nauczycielskiego, w bliższym są związku, niż ze szkołami zawodowemi. Ubyła przeto pewna część wystawy z pawilonu Wydziału krajowego i zaoszczędzono potrzebne na nią miejsce, oszczędność ta wszakże była bez porównania mniejszą od tego rozszerzenia, którego potrzeba było z powodu przyjęcia szkół rządowych. Musiano tedy przystąpić do wybudowania pawilonu, mierzącego 1003 m^2 pod dachem i mającego jeszcze przydaszek otwarty w rozmiarze

przeszło 80 m^2 (na surowe wyroby kołodziejskie). Gdy zaś budowa ta, aczkolwiek w ten sposób umówiona, iż przesiębiorca staje się jej właścicielem po ukończeniu wystawy, pociągła za sobą wydatek około 14.000 zł., pozostała jedynie kwota około 1000 zł., z której należało pokryć wszelkie dalsze wydatki, jak pomalowania, ozdobienia i pomniejszej konserwacyi pawilonu, urządzenia ścianek przedziałowych, stołów, napisów, wydania katalogu, kosztów transportu, obsługi i administracyi w czasie trwania wystawy i t. p. Mogło się to stać jedynie przez częściowe pociągnięcie do współudziału tych kredytów, które w budżetach poszczególnych szkół zawodowych na cele wystawy zostały wstawione, a oraz w skutek zarządzenia Komisyi, iż od wyrobów, sprzedanych w pawilonie na rzecz zakładów lub pojedyńczych wystawców, ściągano 10% od ceny na pokrycie kosztów administracyjnych. Jaki jest ostateczny wynik wszystkich kosztów, nie możemy jeszcze wykazać szczegółowemi cyframi, gdyż w chwili pisania niniejszego sprawozdania są jeszcze w toku rozliczenia z poszczególnemi zakładami, zdaje się jednak, iż całość wydatków da się zamknąć w obrębie udzielonych kredytów i dochodu z procentów od sprzedaży, a jeśliby pociągła za sobą przekroczenie, to tylko nieznaczne.

Powołane do wystawy szkoły zawodowe, zbierały i grupowały swe okazy wystawowe
Aleg I. wedle wydanej przez Komisyę a załączonej tu ·/. instrukcyi Oprócz tego pomieszczono w pawilonie szkół zawodowych okazy przemysłu domowego i drobnego, nadesłane przez powiaty, stowarzyszenia zarobkowe lub przez poszczególnych producentów. Cała ta grupa przemysłu domowego i drobnego nie była jednakże tak zakrojoną, aby zebrać okazy ze wszystkich okolic, w których szczególniejsze rodzaje przemysłu są uprawiane. Oparła się ona jedynie na dobrowolnych zgłoszeniach stron, które do Dyrekcyi Wystawy lub do Wydziału krajowego wpłynęły, a nadto na tych okazach, któremi kierownicy szkół zawodowych wystawy szkolne uzupełnili. Nie mogło zresztą być inaczej, gdyż z planu Wystawy i podziału jej na grupy wynikło, że znakomite kolekcye okazów przemysłu domowego zgromadził w swych pawilonach bogaty dział etnograficzny, a nadto Kółka rolnicze, pawilon towarzystw ruskich, pawilony Humenowski, Jaworowski i inne złożyły się na to, aby przemysł domowy i drobny, w związku z okazami, pomieszczonemi w pawilonie Wydziału krajowego, w całej swej rozmaitości i obfitości oczom widza przedstawić.

Wydało się również Komisyi wskazanem, ażeby obok powyższych dwóch działów zgromadzić jeszcze w pawilonie Wydziału krajowego prace uczniów, którzy korzystając ze stypendów krajowych, kształcą się poza granicami kraju w kierunku przemysłowym i w zakresie sztuki, zastosowanej do przemysłu. Zebrała się zatem w ten sposób oddzielna grupa rysunków, malowideł, odlewów gipsowych, rzeźb w drzewie, wyrobów cyzelerskich i mebli ozdobnych, wykonanych przy pomocy lub przez samychże stypendystów krajowych, kształcących się w c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu, i w c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu. Przygodnie znalazły się obok nich także prace uczniów c. k. Szkoły sztuk pięknych w Krakowie, dla których zabrakło już miejsca we właściwym dla nich przybytku, to jest w pawilonie sztuki, i którym Komisya miejsca w pawilonie swym udzieliła.

Lecz i poza obrębem pawilonu Wydziału krajowego przyczyniła się Komisya do urządzenia grupy, w której współdziałać czuła się powołaną. Mowa tu o pawilonie, w którym zgromadzono okazy małych motorów i maszyn pomocniczych, wielce ważnych dla rozwoju i organizacyi rzemiosł, oraz dla pomniejszych przedsiębiorstw fabrycznych. Urządzeniem tego działu, podobnie jak to się już stało w kilku miastach monarchii, zajął się Zarząd c. k. Muzeum technologicznego w Wiedniu, Dyrekcya Wystawy zaś ofiarowała się dostarczyć temu działowi budynku, jeśli jej pewien zasiłek pieniężny będzie na ten cel udzielony. Komisya wsparła przeto usiłowania te bezzwrotną subwencyą 2000 zł. w. a., a to z kredytu, danego jej do rozporządzenia na ogólne cele przemysłowe. Wprawdzie pawilon małych motorów i maszyn pomocniczych nie zupełnie odpowiedział oczekiwaniom Komisyi, brak w nim bowiem było niejednego z nowszych środków, któremi me-

chanika w ostatnich czasach tak dzielnie rozwój rzemiosł wspiera, zawsze jednak dał on rzemieślnikom naszym chociaż w mniejszym zakresie poznać przyrządy i maszyny, idące w pomoc pracy ręcznej małego producenta, potęgującej szybkość i dokładność jego pracy, a przeto dającej mu możność produkowania w takich warunkach, w jakich i co do ceny i co do jakości wyrobu może do pewnego stopnia z wyrobami wielkich fabryk konkurować.

Takim był udział Komisyi w powszechnej Wystawie krajowej. Nie do niej należy sąd, czy i o ile odpowiedziała ona zamiarom i oczekiwaniom Wys. Sejmu. Sądząc jednakże z opinii wybitnych osób i znawców, tak z kraju jak i z poza kraju, którzy pawilon szkół zawodowych z zajęciem zwiedzali — opierając się wreszcie na sprawozdaniach z Wystawy, zamieszczanych w rozmaitych pismach, gdzie pawilonowi Wydziału krajowego i nagromadzonym tam okazom pracy z zakresu szkolnictwa przemysłowego pierwszorzędne przyznawano miejsce — mniema Komisya, że w granicach możności, zakreślonych dość skromnemi funduszami, spełniła to, co spełnić była powinna.

Gdy zaś wykonanie tego zadania zawdzięcza w pierwszym rzędzie poczuciu obowiązku, sprężystości i gorliwości zarządów szkół zawodowych, które okazami swej pracy pawilon Wydziału krajowego zapełniły, przeto przedstawiła Wysokiemu Wydziałowi krajowemu odpowiedni wniosek, ażeby zasługującym na to szkołom, ich kierownikom i współpracownikom uznanie swe wyrazić raczył.

Przemysłowi krajowemu, który w niejednym kierunku z niespodziewaną siłą na Wystawie krajowej wystąpił, potrzeba dziś jedynie poparcia i ochrony ze wszystkich stron, ażeby się mógł w obec trudnego współzawodnictwa z produkcyą zagraniczną ostać i coraz silniej rozwijać. Komisya uważała za wskazane i ze swej strony podnieść głos w tej mierze. W myśl uchwał, powziętych na wniosek członka swego inżyniera A. Sołtyńskiego, udała się z przedstawieniami do Wys. Wydziału krajowego, ażeby uczynić zechciał co należy w dwojakim kierunku: popierwsze, iżby we wszelkich zarządzeniach i umowach, tyczących się wykonania robót publicznych z ramienia Wydziału krajowego, Wydziałów powiatowych, Zarządów miast i w ogóle wszelkich organów autonomicznych, zastrzegano o ile się da, pierwszeństwo przemysłowcom i rękodzielnikom krajowym; powtore, iżby Wydział krajowy domagał się na właściwej drodze przekazania pewnej części robót, tyczących się zaopatrzenia c. k. armii, przemysłowcom i rękodzielnikom krajowym, a w szczególności nietylko dostawy obuwia, lecz także dostawy lekkich wozów, wozów sanitarnych, uprzęży na konie, koców, płócien i w ogóle tych przedmiotów, które przy dzisiejszym stanie przemysłu w kraju z łatwością z krajowych materyałów i krajowemi siłami mogą być wykonane.

Komisya żywi w ogóle nadzieję, że nietylko w skutek działania urzędowego lecz i z inicyatywy prywatnej spotęgują się w najbliższym czasie usiłowania do ochrony i popierania przemysłu krajowego i że to będzie najpiękniejszym owocem dzieła tej doniosłości, jakiem była powszechna Wystawa krajowa.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Aleg. II.—IV. W trzech załącznikach ·/. niniejszego sprawozdania zebraliśmy wszystkie daty statystyczne, odnoszące się do stanu szkół przemysłowych uzupełniających w ciągu roku szkolnego 1893/94. Wypływa z nich przedewszystkiem, że liczba szkół w porównaniu z rokiem poprzednim wzmogła się o jedenaście to jest o szkoły w Sądowej Wiszni i w Kałuszu i o dziewięć szkół we Lwowie. Należy jednak zauważyć, że ze szkół tych żadna nie mogła być czynną już w r. szkolnym 1893/4, że w Sądowej Wiszni i we Lwowie rozpoczęto naukę dopiero z początkiem bież. roku szkolnego, w Kałuszu zaś, pomimo zapewnienia prestacyj na utrzymanie szkoły, jest ona z powodu miejscowych trudności, jeszcze i teraz nieczynną.

W skutek zarządzenia Komisyi (z dnia 6. października 1893 L. 504), ażeby zaprzestano przyjmować analfabetów do szkół przemysłowych uzupełniających, spadła w niektórych szkołach liczba uczniów, i stąd w ogólnej cyfrze jest frekwencya cokolwiek mniejszą. Należy wszakże podnieść, że odporność majstrów mniej oświeconych przeciwko uzupełniającemu kształceniu terminatorów znika coraz bardziej, i że poczucie, iż rękodzielnikowi nietylko wprawa techniczna lecz także wiedza teoretyczna jest potrzebną, toruje sobie coraz szerzej drogę między naszymi przemysłowcami i rzemieślnikami. Jeżeli jednak frekwencya uczniów nie może się poszczycić liczebną podwyżką, to samo usunięcie żywiołów — które, nie mając żadnego szkolnego przygotowania, były tylko hamulcem, powstrzymującym postęp nauki i obniżającym ostateczne jej wyniki — przyczyniło się do podniesienia stopnia wykształcenia, które terminator w szkole przemysłowej uzupełniającej otrzymuje. Szkoda zaś, jaką stąd mógłby ponosić zastęp rzemieślników, którzy swemu obowiązkowi uczęszczania do szkoły pospolitej z jakichkolwiek powodów nie uczynili zadość, znikać będzie z każdą chwilą, w miarę wzmagającej się liczby szkół ludowych i sprężystości, z którą przymus szkolny jest przeprowadzany, w miarę zresztą tych zabiegów, które w przepisanej ustawami nauce dopełniającej usiłują wyrównać braki, powstałe w ogólnem kształceniu szkolnem przez niedostateczne zastosowanie przymusu szkolnego.

Pod względem zachowania się uczniów i w ogóle wychowawczego wpływu szkoły na obyczaje i religijno-moralne zasady uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, należy także stwierdzić pewien postęp. Dzięki instrukcyom, wydanym przez Ordynaryaty biskupie w skutek odezwy Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 8. stycznia 1892. L. 824, w skutek zresztą zasadniczego postanowienia Wys. Sejmu z d. 20. maja 1893, ażeby nauka religii na równi z nauką innych przedmiotów była wynagradzaną, jest religia w szkołach przemysłowych ściślej i staranniej traktowaną, a przepisane przez Ordynaryaty odbywanie egzort w dnie niedzielne i świąteczne, oraz przestrzeganie, ażeby uczniowie do Św. Sa-

kramentów Pokuty i Ołtarza przystępowali, wzmacniają ten wpływ umoralniający, który katacheta z natury swego stanowiska na młodzież rękodzielniczą wywierać powinien. Spodziewać się należy, że żarliwość ze strony duchownych będzie w tym kierunku powszechną, i że nie samo wynagrodzenie, nie stojące zresztą w żadnym stosunku do pracy wymaganej, lecz poczucie głębokie, iż zajmowanie się młodzieżą rękodzielniczą jest jednem z najpierwszych obowiązków religijno-obywatelskich, zagrzewać ich będzie i nadal do wspierania wychowawczych zadań szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Szczegółowe sprawozdania zarządów szkolnych stwierdzają także coraz częściej lepsze zachowywanie się młodzieży pod względem towarzyskim. Hałasy i bijatyki, które towarzyszyły zazwyczaj wychodzeniu uczniów z nauki wieczornej, trafiają się dziś coraz rzadziej, pilność i uwaga przy nauce i przyzwoite zachowanie — szczególniej na kursie przemysłowym — nie są już tylko środkami karności wymuszone, lecz stają się coraz częściej wynikiem przekonania ucznia, że lepsze wykształcenie i wychowanie jest mu potrzebne.

Sprawa ujednostajnienia i ulepszenia toku nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających jest dziś na dobrej drodze, szkoły bowiem są znacznie częściej lustrowane i korzystają ze światłych skazówek i poleceń radcy szkolnego i członka Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych, p. Jana Frankego, który lustracyę tych szkół i w ogóle zajmowanie się ich sprawami tak ze strony c. k. Rządu jak i Komisyi ma sobie poruczone. Wiele uwag praktycznych, tyczących się metodycznego postępowania przy nauce młodzieży rękodzielniczej, poruszono także na zjeździe kierowników i nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających. Czując potrzebę wymiany zdań i porozumienia się nauczycieli tych szkół, poświęciła Komisya 1.200 zł. z funduszów do jej rozporządzenia oddanych na koszta urządzenia zjazdu, i zwołała go do Lwowa na dzień 19. i 20. lipca b. r. Komisya powołała na zjazd kierowników i nauczycieli rysunków każdej ze szkół przemysłowych uzupełniających, dała wszakże możność wzięcia udziału w zjeździe wszystkim nauczycielom, o ileby koszta podróży i pobytu na zjeździe z funduszów miejscowych lub własnych opędzili. Zjazd zgromadził kierowników i nauczycieli i oddał wykonaniu planu nauki i metodyce nauczania w szkołach przemysłowych niemałe usługi. Na dwudniowych posiedzeniach zjazdu, zagajonego i zamkniętego przez członka Wydziału krajowego T. Romanowicza, a odbytego pod przewodnictwem członka Komisyi p. J. Frankego, wyczerpano i omówiono wszechstronnie kwestye zawarte w załączonym tu ·/. programie zjazdu, nadto korzystali uczestnicy zjazdu z oglądania okazów prac szkół przemysłowych uzupełniających, zgromadzonych na powszechnej Wystawie krajowej. Zajęcie się uczestników zjazdu sprawami im przedłożonemi było w ogóle bardzo żywe, a rozbiór tychże tak troskliwy, że z jednej strony dał on jak najlepsze świadectwo o krytycznem zastanawianiu się kierowników i nauczycieli nad trudnem zaiste zadaniem, które mają do spełnienia, z drugiej zaś strony dozwolił im, skutkiem wspólnej wymiany zdań, odnieść niemałe korzyści co do dalszego postępowania przy nauce i ulepszania jej w ogóle.

Aleg. V.

Komisya zwróciła także uwagę na przysparzanie szkołom przemysłowym uzupełniającym najodpowiedniejszych środków naukowych. W tym kierunku zapisać należy wydanie II. zeszytu „Metodycznych wzorów rysunkowych“ prof. J. Rottera wraz z tekstem objaśniającym. Gdy zaś zeszyt ten zajmuje się wykreśleniami konstrucyj geometrycznych i ma w ogóle na oku zasady nauki rysunku technicznego, nie poprzestała Komisya na samych tablicach, lecz idąc za wnioskiem autora a członka swego, postanowiła także wyposażyć szkoły modelami drewnianemi, które do tablic rysunkowych zastósowano, a to w tym celu, aby przez unaocznienie kształtów w naturze, zrozumienie rysunku uczniowi ułatwić i dać mu możność zdejmowania rysunku wprost z modelu, bez potrzeby niewolniczego jedynie kopiowania linii

z tablicy. Wykonanie rzeczonych modeli poruczono jednemu z najcelniejszych stolarzy w Krakowie pod okiem prof. J. Rottera i przeznaczono na ten cel na razie 1000 zł. w. a. Komplet wzorów, obejmujący 30 modeli, był już przez prof. Rottera na powszechnej Wystawie krajowej w dziale szkół zawodowych przedstawiony. Cena jego wyniesie 50 zł. w. a. Pierwsza serya tych modeli w 50 egzemplarzach została już wykonaną, reszta będzie w pierwszych miesiącach r. 1895. gotową, i wszystkie szkoły przemysłowe uzupełniające przyjdą w posiadanie cennego bardzo środka metodycznego przy nauce rysunków.

Dla nauki rysunku ornamentalnego, a w szczególności w zakresie wzorów naturalistycznych, zrobiono początki w kraj. Stacyi keramicznej, a wedle jej skazówek w krajowych szkołach garncarskich, i jest nadzieja, że wyrobami tych szkół będzie można zastąpić pewną część odlewów gipsowych, sprowadzanych dziś z poza kraju.

Poczyniono także odpowiednie kroki celem wydania zeszytu, mającego ułatwić szkołom naukę stylistyki handlowo-przemysłowej, która dla ucznia w szkole tej kategoryi bardzo jest ważną, a tylko w bardzo szczupłej liczbie godzin może być udzielaną. Idzie tu mianowicie o zeszyt wzorów, odnoszących się do załatwień pocztowych, kolejowych, telegraficznych itp., które uczeń w ciągu nauki prawidłowo, za wskazówkami nauczyciela ma wypełniać, a które następnie, jako pożądane *Vademecum*, pozostać ma w jego ręku, gdy mu przyjdzie w praktyce interesa zawodu swego załatwiać.

Jest to początek usiłowań, zmierzających do tego, ażeby w kraju i siłami samychże szkół dojść do wyrobu środków naukowych, które dziś prawie wyłącznie z poza kraju sprowadzamy. Dla umożliwienia dalszych, konsekwentnych w tym kierunku kroków, wnosi Komisya w preliminarzu na rok 1895 (pod poz. 43) uchwalenie odpowiedniego na ten cel kredytu.

C. k. Rząd przyczynił się i w roku ubiegłym wydatnemi subwencyami do utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających, a to w myśl wniosków, które J. E. p. Ministrowi Wyznań i Oświecenia Komisya w memoryale z d. 18. marca zeszł. roku L. 282 przedstawiła. Uszczuplenie nastąpiło tylko co do zasiłków dla szkół przemysłowych uzupełniających miasta Lwowa w przewidywaniu, że szkoły te w roku szkolnym 1893/4 nie będą jeszcze czynne, a mianowicie zamiast projektowanych 3.600 zł. subwencyi, przyznało Wys. c. k. Ministerstwo tylko czwartą część tej kwoty t. j. 900 zł. Kwota ta wszakże, w skutek opóźnienia się z otwarciem tych szkół, wystarczy najzupełniej, obok innych na ten cel przeznaczonych srodków, na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających lwowskich do końca grudnia bież. roku. Do zakupna środków naukowych dla pomienionych szkół przyczynił się skarb państwa zasiłkiem 259 zł. w. a.

Na rok 1895. przedstawiła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych w memoryale z dnia 24. lipca b. r. L. 644 żądanie subwencyi ze skarbu państwa w łącznej kwocie 19.790 zł. w. a. i ma nadzieję, że zasiłek ten bez uszczuplenia krajowym szkołom przemysłowym uzupełniającym zostanie przyznany.

Co do nowych, założyć się mających szkół tej kategoryi, jest nadzieja, że jeszcze w ciągu roku 1895. będzie mogła wejść w życie szkoła w Łańcucie; w gminach Radymno, Trembowla i Zaleszczyki musiały być dalsze rokowania, w skutek niedostateczności miejscowych prestacyj, na razie zaniechane. W miarę jak Komisya zbliża się do coraz mniejszych i uboższych miast, natrafia w ogóle sprawa zakładania szkół przemysłowych uzupełniających na brak lub niedostateczność środków lokalnych, i wymaga ofiar znaczniejszych z funduszu krajowego, a skutkiem tego zmniejszać się też musi roczna liczba szkół nowozałożonych.

Szczegóły organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających i działania ich, przedstawiają się wedle przedłożonych Komisyi sprawozdań jak następuje:

1. Biała.

Nauka, rozpoczęta dnia 1. października 1893 r., odbywała się w izbach szkolnych szkoły etatowej męskiej i obejmowała w kursach przygotowawczych i na kursie przemysłowym po 9 godzin tygodniowo Nauki rysunków nie udzielano wedle klas, lecz w trzech oddzielnych grupach, stosownie do zawodów uczniów i do stopnia biegłości tychże w rysowaniu.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli pięć konferencyj, na których obradowano o postępie i frekwencyi uczniów, oraz omawiano środki, prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Wybór materyału naukowego, ćwiczeń piśmiennych i metoda nauczania, stanowiły także ważny przedmiot narad na konferencyach Protokoły konferencyjne przedkładano Wydziałowi szkolnemu; stanowiły one podstawę do zarządzeń, które tenże na swych posiedzeniach dla dobra szkoły uchwalił.

W lutym 1894. lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. J. Franke; odbył z gronem nauczycielskiem konferencyę, czynił swe uwagi o toku nauki i wyraził się pochlebnie o postępach szkoły.

Od roku szkolnego 1894/5 przybywa drugi kurs przemysłowy. Przedmiotami nauki będą w nim: stylistyka przemysłowa, rachunki, buchalterya, rysunek geometryczny i zawodowy po dwie godziny tygodniowo. Z pierwszego kursu przemysłowego zostanie usuniętą geografia handlowa, a wejdą natomiast w plan nauki dwie godziny dla rysunku geometrycznego.

Rok szkolny zakończono dnia 20. maja uroczystością szkolną, połączoną z wystawą rysunków i prac piśmiennych uczniów, które zyskały pochwałę zgromadzonych. Obecni byli na tej uroczystości c. k. starosta p. Jerzy Piwocki, burmistrz miasta p. Dr. Jan Rosner, członkowie Wydziału szkolnego i Rady gminnej, uczestnicy ze sfer rzemieślniczych i przemysłowych, grono nauczycielskie i inni goście. P. burmistrz, jako przewodniczący Wydziału szkolnego, przemówił w jędrnych słowach do uczniów i dziękował gronu nauczycielskiemu za pracę w ciągu roku szkolnego i za pomyślne wyniki tej pracy. Kierownik zakładu dziękował za poparcie, jakiego szkoła doznaje każdego czasu ze strony Wydziału szkolnego, któremu to usilnemu poparciu pomyślny stan szkoły po części się zawdzięcza. Następnie wygłosił ładną mowę jeden uczeń starszy z kursu uzupełniającego, dziękując w imieniu występujących uczniów założycielom szkoły i tym, którzy się do jej utrzymania przyczyniają, za dobrodziejstwa nauki, którą tutaj otrzymali i przyrzekł zatrzymać zakład i dobrodziejów w wdzięcznej pamięci. Dalej odczytał kierownik spis uczniów celujących, poczem rozdano uczniom nagrody w książeczkach

wkładkowych kasy oszczędności. Obdzielono 18 celujących uczniów i 11 takich, którzy albo najregularniej do szkoły uczęszczali, albo bardzo dobre postępy w rysunkach wykazali. Rozdano w ten sposób 72 zł.; Wydział szkolny ofiarował na ten cel 40 zł., Kasa oszczędności 30 zł. i dwaj goście po 1 zł.

Na zakończenie uroczystości przemawiał do uczniów kierownik szkoły, zachęcając ich do wytrwałości, oszczędności i wzorowego prowadzenia się i zakończył trzykrotnym okrzykiem na cześć Najj. Pana.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Dr. Jan Rosner, adwokat krajowy i burmistrz miasta, jako przewodniczący. Ks. Józef Hamerlak, proboszcz i wicemarszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Rady powiatowej. Dr. Herman Czecz de Lindenwald, poseł do Rady państwa, marszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Wydziału krajowego Samuel Fränkel, fabrykant likierów, delegat Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie. Franciszek Vogt, fabrykant i radny miasta, delegat kasy oszczędności miasta Białej. Dr. Maciej Kwieciński, lekarz praktyczny i radny miasta, delegat Rady gminnej. Karol Kunz, mydlarz i radny miasta, delegat Rady gminnej. Henryk Kühn, fabrykant i radny miasta, delegat cechu sukienniczego. Józef Wiśniowski, kierownik szkoły. Franciszek Schlee, kupiec, skarbnik

Grono nauczycielskie stanowili:

Józef Wiśniowski, kierownik szkoły etatowej męskiej i żeńskiej. Jan Bieroński, nauczyciel starszy. Alojzy Schaschek, nauczyciel starszy. Jan Broszkiewicz, nauczyciel starszy. Franciszek Farny, nauczyciel młodszy. Roman Dworzański, nauczyciel starszy. Jan Dudziński, nauczyciel starszy. Ks. Michał Góra, katecheta w oddziele niemieckim. Ks. Franciszek Baniewski, katecheta w oddziele polskim.

2. Bochnia.

Rok szkolny rozpoczęto d. 16. września 1893, po nabożeństwie. Szkoła liczyła trzy klasy, jednę kursu przygotowawczego, a dwie przemysłowego; były one pomieszczone w salach szkolnych miejscowej 8-klasowej szkoły żeńskiej.

Na kurs przygotowawczy przyjmowano tylko takich uczniów, którzy już uczęszczali przedtem do szkoły ludowej, skutkiem tego znalazł się w gronie uczniów tylko jeden analfabeta. Spis innych, zgłaszających się analfabetów udzielono Radzie szkolnej miejscowej do właściwego zużytkowania w myśl przepisów o przymusie szkolnym. We wszystkich klasach było po 10 godzin nauki tygodniowo.

Przez cały rok odbywała się co niedzielę egzorta, poczem uczniowie udawali się pod przewodnictwem jednego z nauczycieli na mszę św.; do spowiedzi i komunii św. przystępowali przed Bożem Narodzeniem i Wielkanocą.

„Co do frekwencyi uczniów — brzmi sprawozdanie miejscowego zarządu — pozostawało wiele i w ubiegłym roku do życzenia. Stwierdzono też, iż wielu pp. majstrów, nie rozumiejących i nie oceniających doniosłości zadania szkoły przemysłowej, nietylko że nie posyłają regularnie uczniów swoich do szkoły, lecz sami zniechęcają i różne im stawiają trudności do uczęszczania. Inni znowu, przyjmując chłopców na naukę terminową, zgłaszają ich jako takich w ostatnim roku przed wyzwoleniem i wtenczas ich dopiero zapisują do szkoły. Uczeń taki, nie ukończywszy częstokroć nawet kursu przygotowawczego, wyzwala się na podstawie uzyskanego w ciągu roku uwiadomienia szkolnego, niepokazując się więcej do szkoły". Sprawozdanie podnosi dalej, że jest jednak w Bochni wielu pp. majstrów, zacnych obywateli, rozu-

miejących należycie przyszłość i ogólne dobro kraju, którzy, spełniając godnie obowiązki względem uczniów i wychowanków swoich, posyłają ich pilnie do szkoły. Ci też panowie przybyli chętnie na roczny popis i z zadowoleniem oglądali prace pisemne i rysunki wykonane przez terminatorów, którzy są powierzeni ich ojcowskiej pieczy. Przysłuchując się postępom, jakie poczynili chłopcy w kilkogodzinnej tygodniowo nauce wieczornej, nietylko pod względem wykształcenia umysłu, ale także umoralnienia i uszlachetnienia serc, szczerze dziękowali nauczycielom za ich sumienną i skuteczną pracę.

Karność w klasach i ogólne religijno-moralne zachowanie się młodzieży, czy to przed przybyciem, czy po ich wyjściu ze szkoły, było zupełnie zadowalniające.

W ciągu roku szkolnego odwiedził 6 razy szkołę przewodniczący Wydziału szkolnego i burmistrz Dr. A. L. Serafiński, zachęcając każdym razem młodzież do wytrwałości w nauce i pilności w uczęszczaniu. Także proboszcz i dziekan bocheński, ks. kanonik Franciszek Lipiński, wizytował szkołę przemysłową uzupełniającą i był obecny na nauce religii we wszystkich klasach. Kierownik szkoły odbył z gronem nauczycieli 5 konferencyj, na których omawiano zakres przedmiotu naukowego pod względem dyktatyczno-pedagogicznym, tudzież zastanowiano się nad środkami do uzyskania regularnej frekwencyi i uobyczajenia młodzieży. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej w pawilonie Rady szkolnej krajowej.

Rok szkolny zakończono dnia 12. maja b. r. Popis odbył się w obecności ks. kanonika Franciszka Lipińskiego i burmistrza Dr. A. L. Serafińskiego, przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego i kilku radców miejskich oraz majstrów różnych profesyj.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Antoni Leonard Serafiński, adwokat i burmistrz miasta Bochni, jako przewodniczący. Jakób Michnik i dr Władysław Michnik, adwokat, delegaci Rady miejskiej. Jan Rożański, nauczyciel szkół wydziałowych, kierownik szkoły. Jędrzej Pawulski, majster ślusarski, członek Rady miejskiej, delegat rękodzielników miejscowych.

Grono nauczycielskie stanowili:

Jan Rożański, nauczyciel szkoły miejscowej, kierownik. Ks. Jan Wnękowicz, katecheta. Michał Szklarz, profesor gimnazyalny Wiktoryn Hostynek, nauczyciel szkół ludowych. Józef Kozłowski, nauczyciel szkół ludowych. Jan Łukowski, nauczyciel szkół ludowych.

3. Brody.

Szkoła istnieje dopiero od roku. Otwarto ją i rozpoczęto naukę uroczyście w d. 11. listopada 1893. Młodzież zgromadziła się w sali na ten cel przystrojonej, a przewodniczący Wydziału szkolnego i burmistrz p. Kulak, w obecności c. k. starosty i radcy hr. Russockiego, inspektora szkolnego okręg. p. Tokarskiego, członków Wydziału szkolnego i stowarzyszeń rękodzielniczych, przemówił do zgromadzonych, wyłuszczając cel szkoły przemysłowej uzupełniającej i obowiązki, ciążące na młodzieży rękodzielniczej, która ma na naukę uczęszczać.

Nauka odbywała się w budynku szkoły miejskiej 5-klasowej i obejmowała jedną klasę kursu przygotowawczego o 9ciu i jedną klasę kursu przemysłowego o 10ciu godzinach nauki. Frekwencya w miesiącach zimowych była dość regularną, w porze letniej pozostawiała wiele do życzenia, a powodem tego była obojętność pryncypałów, „którzy — jak pisze sprawozdanie — młodzież szkolną rękodzielniczą wyzyskują, a szkołę dopiero co założoną uwa-

żają za nowy dla siebie ciężar". Celem podniesienia frekwencyi rozsyłano 3 razy upomnienia piśmienne, a po raz czwarty wzywał przewodniczący opieszałych do biura i wskazując im smutne następstwa zaniedbania, na jakie się narażają, upomniał do regularnego posyłania terminatorów do szkoły. Przeważna część uczniów (60%) była wyznania mojżeszowego. Młodzież obu obrządków katolickich przystępowała dwa razy w ciągu roku szkolnego do spowiedzi i komunii św. wraz z młodzieżą szkoły miejskiej 5-klasowej.

Grono nauczycielskie odbyło pięć konferencyj, na których zajmowało się planem i postępami nauki, klasyfikacyą uczniów i sprawami karności szkolnej. W ciągu roku lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. J. Franke, udzielając nauczycielom odpowiednich skazówek.

Z uwagi na spóźnione rozpoczęcie roku szkolnego, zakończono naukę dopiero z dniem 15. czerwca, a w dniu 24. czerwca odbył się popis publiczny. Popisowi przewodniczył inspektor szkolny okręgowy p. Tokarski, a zakończył go przemową p. burmistrz i przewodniczący Wydziału szkolnego, wyrażając nauczycielom podziękę za pracę około wykształcenia młodzieży rzemieślniczej i stwierdzając zadowalniające postępy, które ona w ciągu tego pierwszego roku uczyniła. Następnie podziękował kierownik szkoły wszystkim zgromadzonym i opiekunom szkoły, którzy do utrzymania jej się przyczyniają. Po odczytaniu klasyfikacyi rozdano pomiędzy siedmiu uczniów celujących nagrody w książeczkach kasy oszczędności w ogólnej kwocie 50 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: p. Michał Kulak, burmistrz m. Brodów jako przewodniczący, p. Józef Kłotzek, delegat gminy, zast. przewodniczącego, Łukasz Bloch, delegat gminy, Feliks West, delegat gminy, Hirsch Kapelusz i Józef Zgóralski, delegaci Izby handlowej, Oktaw Sala, prezes Rady powiatowej i jej delegat, Stanisław Kapłański, kierownik szkoły miejskiej 5-klasowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Stanisław Kapłański, kierownik szkoły, ks. Michał Lachiewicz, katecheta r. l. szkoły wydz. żeńskiej, ks. Jan Dawidowicz, kat. r. gr. szkoły wydziałowej żeńskiej, Aron Friedmann, nauczyciel religii mojżeszowej, Grzegorz Onufrów, nauczyciel szkoły 5-klasowej, Tadeusz Cwojdziński, prof. gimnazyalny. Jan Gawlikowski, nauczyciel gimnazyalny, Józef Klotzek, prof. gimnazyalny, Władysław Winogrodzki, nauczyciel szkoły 5-klasowej, Włodzimierz Borkowski, naucz. szkoły 5-klasowej i Józef Teuwin, naucz. szkoły izraelickiej.

4. Brzeżany.

Nauka rozpoczęła się po nabożeństwie odbytem w parafialnej cerkwi d. 17. września 1893 w 2 klasach kursu przygotowawczego i dwóch przemysłowego. Uczęszczanie do szkoły było w miesiącach zimowych dość regularne, począwszy od marca nieregularne. Spaźniali się często i zaniedbywali naukę uczniowie majstrów, nie mających pojęcia o potrzebie i doniosłości nauki. „Natomiast regularnie — brzmi sprawozdanie Zarządu — uczęszczali do szkoły i przykładali się do nauki wychowankowie tych zacnych majstrów, którzy spełniając sumiennie obowiązki względem swoich uczniów, z prawdziwem zadowolnieniem przypatrywali się, jak powierzeni ich ojcowskiej pieczy terminatorzy powoli przyswajają sobie odpowiednie wykształcenie i uszlachetniają swe serca".

Kierownik odbył z gronem nauczycieli 5 konferencyj, na których podawano do wiadomości grona rozporządzenia władz i uchwały Wydziału szkolnego, odczytywano sprawozdania z przerobionego materyału, z postępów, zachowania się i frekwencyi uczniów i omawiano środki

prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Także przeprowadzono klasyfikacyę uczniów, którą potem gospodarze klas odczytywali w poszczególnych klasach. Upomnień dla opieszałych majstrów wysłano w ciągu roku szkolnego 5.

Wydział szkolny odbył 3 posiedzenia, załatwiając na nich sprawy administracyjne lub przyjmując do wiadomości sprawozdania kierownika o stanie szkoły.

Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysławszy wypracowania rysunkowe, rachunkowe i stylistyczne trzech uczniów z obu klas kursu przemysłowego.

Rok szkolny zakończono 20. maja uroczystem nabożeństwem. Po południu odbył się publiczny popis uczniów pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego Dra Franciszka Grzegorczyka, dyrektora gimnazyalnego, przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego i rzemieślników różnych korporacyj.

O popisie pisze p. delegat między innemi co następuje: „Odpowiedzi uczniów dość śmiałe i pewne dowodziły, że materyał naukowy, planem lekcyjnym objęty, przerobiony był z nimi w sposób odpowiedni i że przyswoili go sobie częścią dobrze, częścią dostatecznie“.

P. delegat dodaje, że byłoby pożądanem, aby młodzież szkół przemysłowych obznajamiano więcej z ustrojem monarchii i z urządzeniami kraju i państwa, które każdy obywatel znać powinien. „Wynik egzaminu — kończy p. delegat — sprawił na wszystkich obecnych wrażenie korzystne i świadczy chlubnie o gorliwej pracy tak kierownika jakoteż zatrudnionych w tej szkole nauczycieli, którzy, nie zrażając się rozlicznemi trudnościami, zdołali takie rezultaty osiągnąć“. Po popisie rozdano uczniom wzorowym nagrody w książeczkach brzeżańskiego Towarzystwa zaliczkowego (7 uczniów) i książkach do czytania (4 uczniów).

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Gärtler Józef, burmistrz, przewodniczący, Merl Karol, zastępca burmistrza, przewodniczący stowarzyszenia rękodzieln., delegat Rady miejskiej, Dr. Zauderer Albert, prymaryusz szpitala, delegat Rady powiatowej (skarbnik), Radecki Stanisław, delegat Rady miejskiej, Ogonowski Paweł, przewodniczący stowarzyszenia szewców i krawców, reprezentant rękodzielników, Baczyński Mikołaj, prof. gimn.

Grono nauczycielskie stanowili: Mikołaj Baczyński, kierownik, ks. Adolf Przedrzymirski, katecheta rz. kat., ks. Laurenty Dyakowski, katecheta gr. kat., Bazyli Sanat, prof. gimn., Ludwik Podhalicz, kierownik szkoły ludowej, Jan Wojciechowski, starszy nauczyciel szkół ludowych, Józef Bielawski, starszy nauczyciel szkół ludowych, Kalikst Lewandowski, nauczyciel szkół ludowych.

5. Drohobycz.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Drohobyczu, założona z inicyatywy Tow. pedagogicznego, istnieje już od lat 12-tu. W roku niniejszym, w skutek zmiany organizacyi miejscowej szkoły chłopców, przeniosła się do sal szkolnych miejscowej szkoły dziewcząt i liczyła jak dotąd 2 klasy kursu przygotowawczego i 2 kursu przemysłowego. Sprawozdanie Zarządu poświęca wspomnienie całemu okresowi istnienia szkoły i zamieszcza ciekawy grafikon jej frekwencyi. Pokazuje się z niego, że zakład, rozpocząwszy liczbą 90 uczniów w r. 1893, miał ich już w roku następnym 139, lecz zaraz w roku 1885 spadła frekwencya na 47 uczniów. Odtąd wznosi cię cyfra stale w miarę jak i stosunki szkoły się ustalają, tak, że w r. 1887 liczba uczniów wynosi 248 i stale już między tem maximum, a minimum 163 się utrzymuje.

Na podstawie doświadczenia, że analfabeci, zwłaszcza starsi, utrudniają pilniejszym i zdolniejszym uczniom postęp w nauce, sami zaś albo bardzo mało, albo wcale z niej nie korzystają, usunął zarząd w roku ubiegłym z I. klasy 14 analfabetów.

„Zachowanie się uczniów w szkole i po za szkołą — mówi sprawozdanie Zarządu — było dość dobre, wypełnianie obowiązków religijnych zadowalniające, pilność niestety tylko, zwłaszcza w ostatnich dwóch miesiącach, pozostawiała jeszcze dosyć do życzenia Prócz regularnej nauki, odbywającej się przez 8 miesięcy, co niedziele, poniedziałki, wtorki, środy i czwartki, uczniowie z prawdziwem zajęciem oddawali się czytaniu książek, wypożyczanych z biblioteki szkolnej, którą pp. L. Wiśniewski i B. Laskowski, kilkudziesięcioma tomikami udarowali".

Grono nauczycielskie odbyło 8 posiedzeń i zajmowało się na nich sprawami szkoły. Radca szkolny i członek Komisyi J. Franke lustrował szkołę w styczniu i w marcu r. b. Rok szkolny zakończono nabożeństwem w cerkwi i popisem, połączonym z wystawą prac uczniów d. 27. maja b. r.

Do Wydziału szkolnego należą: Ochrymowicz Ksenofont, burmistrz miasta Drohobycza, przewodniczący. Niewiadomski Jan kasyer Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu, delegat przemysłowców. Przybylski Józef, kierownik szkoły. Szufa Karol, kontrolor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu, jako delegat tegoż Towarzystwa. Buczyński Franciszek, c. k. adjunkt sądowy, jako drugi delegat Towarzystwa zaliczkowego. Ks. Hanczakowski Roman, kanonik i proboszcz, jako delegat Rady powiatowej. Hampel Władysław, c. k. inspektor okręgowy i Harlender Rudolf, dyrektor szkoły miejskiej, jako delegaci oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Drohobyczu.

Grono nauczycielskie stanowią: Przybylski Józef, kierownik szkoły, profesor gimn. Biela Jan, prof. gimn. Blumenblatt Joachim, naucz. rel. mojż., Buczacki Włodzimierz, naucz. szk. ludowej. Czepiel Michał, naucz. szk. lud. Harlender Rudolf, dyr szkoły miejskiej. Kondrat Teodor naucz. szk. wydz. Kunaniec Mikołaj, naucz. szk. lud. Ks. Lisiński Jan, kat. rz. kat. Moskwa Roman, prof. gimn. Ks. Ralko Justyn, katecheta o. gr. kat. Staromiejski Józef prof. gimn. Stojałowski Bazyli, naucz. lud.

6. Gorlice.

Rok szkolny rozpoczęto w drugiej połowie września. Szkoła w obecnym ustroju liczy 1-klasowy kurs przygotowawczy i 2 kursy przemysłowe; na pierwszym uczono po 8, na drugim po 9 godzin tygodniowo. W skutek usunięcia analfabetów zmniejszyła się liczba uczniów w porównaniu z rokiem poprzednim. Prócz przedmiotów planem przepisanych uprawiano także naukę spiewu świeckiego i kościelnego.

„Młodzież z II. klasy przemysłowej — pisze sprawozdanie — pracowała niezmordowanie i z wielkiem zamiłowaniem, z innych klas ze skutkiem dobrym i dostatecznym. Frekwencya była w niższych latach nauki mniej zadowaluiająca, w wyższych zupełnie zadowalniająca. Zewnętrza strona uczniów, szczególnie na wyższych kursach, przedstawiała się bardzo korzystnie." C. k. starostwo popierało energicznie starauia szkoły o regularną frekwencyę.

W każdą niedzielę i święta brała młodzież udział pod przewodnictwem kierownika szkoły i nauczycieli w nabożeństwie; do spowiedzi i komunii św. przystępowała trzy razy w ciągu roku.

Konferencye grona nauczycielskiego odbywały się każdego miesiąca; odczytywano na nich sprawozdania z przerobionego w miesiącu materyału, obradowano o postępie i pilności uczniów, omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej, zastanawiano się nad sposobem i tokiem nauczania, zestawiano plan miesięczny z poszczególnych przedmiotów dla każdej klasy i ten zaciągano do dzienników lekcyjnych, przeprowadzano wreszcie co kwartału klasyfikacyę uczniów. Wyniki klasyfikacyi odczytywano w obec całego grona nauczy-

cielskiego uczniom i nawoływano niechętnych do pracy. Karność była zupełnie zadowalniająca, każde wykroczenie ucznia zapisywano w osobnej księdze, poczem stosowne do winy wymierzano kary.

Rok szkolny zakończono 14. maja br. po południu, po odbytem rano solennem nabożeństwie, któremu asystowały bractwa rzemieślnicze ze światłem i chorągwiami, popisem, przy licznym jak żadnego roku udziale uczestników ze sfer rzemieślniczych, którzy z zainteresowaniem się śledzili cały przebieg popisu.

Po odczytaniu klasyfikacyi przez gospodarzy klas i przemowie kierownika szkoły do młodzieży, opuszczającej na zawsze zakład, obdarzył prezes Wydziału szkolnego wszystkich celujących uczniów książeczkami Towarzystwa zaliczkowego, reprezentującemi sto złr. a uczniów z dobrym postępem książeczkami do nabożeństwa i książkami do czytania treści moralnej i zawodowej.

„W pierwszych latach istnienia szkoły naszej — dodaje sprawozdanie miejscowe — napotykaliśmy w usiłowaniach naszych około dobra zakładu przeszkody w niechęciach a nawet w nieprzychylności pracodawców, nie pojmujących zadania i celu nauki. Ubiegły rok szkolny pod tym względem był rokiem przejściowym, wielu majstrów pięknie zaznaczyli swą gorliwość w wykonywaniu obowiązków, jakie wkłada na nich ustawa przemysłowa. Znosili się oni często z zarządem szkoły, wypytywali o postęp w nauce swych terminatorów, o zachowanie się ich w szkole i po za szkołą, tudzież o regularne uczęszczanie, a nieobecność ich osobiście lub piśmiennie usprawiedliwiali“.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Biechoński Wojciech, burmistrz miasta Gorlic, przewodniczący. Dr. Józef Radomyski, delegat Towarzystwa zaliczkowego. Ks. kanonik Żabicki Marceli, proboszcz w Gorlicach, delegat Rady powiatowej. Płocki Władysław, włościciel dóbr ziemskich, delegat Towarzystwa zaliczkowego. Skwarczowski Karol, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej. Jankiewicz Józef, obywatel, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic. Stabach Henryk, obywatel, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic.

Grono nauczycielskie stanowią: Skwarczowski Karol, kierownik szkoły. Ks. Kraus Gabryel, katecheta. Rakucki Józef, kierownik szkoły 5-klasowej. Śmietana Jan, starszy nauczyciel szkoły ludowej 5-klasowej. Resiuła Stanisław, starszy nauczyciel szkoły 5-klasowej. Weinberg Bertold, nauczyciel religii mojżeszowej. Sroczyński Mieczysław, młodszy naucz. miejscowej szkoły 5-klasowej.

7. Jarosław.

Szkoła, założona pierwotnie przez Oddział Towarzystwa pedagogicznego, istnieje już od r. 1881. Sprawozdanie tegoroczne Zarządu szkoły daje krótki pogląd na działanie i rozwój szkoły w ciągu lat 13-tu. Liczba uczniów od r. 1881, to wznosząc się, to spadając, wzrosła ze 165 w pierwszym roku istnienia na 207 w r. 1893. Liczba klasyfikowanych, którzy otrzymali 1-szy stopień, zmniejsza się procentowo, w roku 1881 wynosiła 51%, w r. 1882 więcej niż 56%, następnie zaś w roku 1892 spada na 38% a w roku 1893 na 47%. Byłby to dowód, że wymagania nauki są ściślejsze i surowiej przestrzegane.

Frekwencya jeszcze dotąd pozostawia wiele do życzenia i reguluje się dopiero pod naciskiem władz. „Z przykrością musi się skonstatować — pisze Zarząd szkoły — iż dotąd stosunkowo bardzo mała ilość pp. majstrów odczuwa potrzebę szkoły dla swych terminatorów, a nawet zdarzają się wypadki, że uczeń dostaje naganę lub karę za opuszczenie warsztatu celem udania się do szkoły. Jedno tylko w stosunku tym domu do szkoły rzeczywiście pociesza, iż liczba chętniej posyłających, stopniowo, choć powolnie wzrasta“.

Nauka odbywała się w dwóch kursach przygotowawczych i w dwóch przemysłowych po 8 godzin tygodniowo.

Zachowanie uczniów w roku ubiegłym było tak w szkole jak i na ulicy, z małemi wyjątkami, zadowalniające. Dwa razy w ciągu roku przystępowali uczniowie do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza.

Dnia 20. maja b. r., po nabożeństwie dziękczynnem w miejscowym kościele parafialnym obrz. rzym.-kat, odbył się w gmachu gimnazyalnym egzamin roczny w obecności reprezentantów władz i korporacyj, zakończony odczytaniem rezultatu klasyfikacyi i rozdaniem nagród, któremi głównie były: „Pan Tadeusz“ A. Mickiewicza i „Żywot Kościuszki“, nadto książki naukowe dla przemysłowców i książeczki do nabożeństwa.

8. Jasło.

Naukę rozpoczęto dopiero w dniu 1. października, a rok szkolny zakończono już w ostatnich dniach kwietnia. Sprawozdanie żali się, że z powodu, iż majstrowie w niedzielę rano terminatorów do różnych posług używają, a w skutek tego terminatorowie w dzień ten na naukę regularnie nie uczęszczali, musiano przenieść godziny nauki niedzielnej na inny dzień w tygodniu. Uczono więc wyłącznie wieczorem od godziny 6 do 8, w klasie przygotowawczej 7, a w obu klasach kursu przemysłowego po 8 godzin tygodniowo. Dzięki pomocy c. k. starostwa była frekwencya w porze zimowej dosyć regularną.

Do Wydziału szkolnego należeli: Metzger Alojzy, burmistrz miasta, przewodniczący. Sienkiewicz Klemens, c. k. dyrektor gimnazyalny, kierownik szkoły. Palch Romuald, poseł na Sejm krajowy, delegat Rady powiatowej. Wolski Antoni i Olbrychtowicz Jan, delegaci rady gminnej.

Grono nauczycielskie stanowili: Sienkiewicz Klemens, kierownik. Ks Łystawka Franciszek, katecheta. Brzostowicz Kasper, dla rachunków przemysłowych. Maślak Włodzimierz, dla języka polskiego i stylistyki przemysłowej. Stopiński Jędrzej, dla rysunków geometrycznych i zawodowych. Łoziński Floryan dla języka polskiego, pisania i rachunków.

9. Kołomyja.

Szkoła skończyła w r. 1894 dziesięć lat swego istnienia. Składa się obecnie z dwóch klas przygotowawczych, dwóch przemysłowych i kursu handlowego Nauka rozpoczęła się dopiero z dniem 25 października 1893. a to z powodu zmiany w osobie kierownika i przeniesienia szkoły do budynku magistratu

„Zachowanie uczniów — jak stwierdza Zarząd miejscowy — było wcale dobre, a zbawienny ten objaw zawdzięczyć należy nauce religii, która w tym roku we wszystkich klasach i dla wszystkich wyznań wprowadzoną została. W czasie wielkanocnym przystępowała młodzież obu obrządków po stosownem przygotowaniu w obecności nauczycieli do spowiedzi i komunii św.

Wielu z panów majstrów i cechmistrzów odwiedzało szkołę w ciągu roku, informując się o zachowaniu uczniów i postępie w naukach. Wydział szkolny odbył trzy posiedzenia, a grono nauczycielskie 5 konferencyj, z których protokoły przedłożyło Wydziałowi szkolnemu. W grudniu 1893 zwiedził szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. Franke, wchodząc w szczegóły nauczania i udzielając potrzebnych wskazówek.

Rok szkolny zakończył się dnia 27. maja 1894 uroczystem nabożeństwem i popisem publicznym w obecności wiceburmistrza p. J. Funkensteina i całego grona nauczycieli. Katecheta

gr. kat. ks. J. Rusin przemówił tu do młodzieży po rusku, zachęcając do życia bogobojnego i szczerej pracy, a kierownik zakładu, przemawiając po polsku, wskazywał uczniom przyszłe ich obowiązki względem przełożonych, gminy i kraju, i wskazał na dobrodziejstwo nauki, którą krajowi i monarsze mają do zawdzięczenia. P. wiceburmistrz podziękował gronu nauczycielskiemu za mozolną i skuteczną pracę. Po przejrzeniu wypracowań stylistycznych i sysunków pp. gospodarze odczytali wynik klasyfikacyi, przyczem 20 pilniejszych uczniów obdarowano książką najpotrzebniejszą dla przemysłowca, jaką jest wydana przez kraj. Komisyę przemysłową Nauka stylistyki przemysłowo-handlowej. W końcu przemówił ks. Poręba, pouczając młodzież o obowiązkach wdzięczności. Dodać w końcu należy, że szkoła brała udział w powszechnej Wystawie krajowej i 30 uczniów, dzięki zasiłkowi rady miejskiej, zwiedziło wystawę.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Asłan Jakób, burmistrz jako przewodniczący. Funkenstein Józef, wiceburmistrz, zastępca przewodniczącego. ks. kan. Koblański Jan, Dr. Trachtenberg Maksymilian, adw. krajowy, Dr Schuster Ezechiel, adw. krajowy, delegaci rady miejskiej. Schädel Frydryk, pastor ewangielicki, Korzeniewicz Włodzimierz, nauczyciel, Mikuła Ludwik, profesor gimnazyalny.

Grono nauczycielskie stanowili: Mikuła Ludwik, kierownik szkoły. Ks. Rusin Aleksander, gr. kat. katecheta. Ks. Poręba Józef, rzym. kat. katecheta. Czerkawski Jan, prof. gimn. Dr. Gawenda Tomasz, prof. gimn. Baecker Lucyan, naczelnik bióra bud. miej. Balicki Karol, c. k rachmistrz przy Dyrekcyi finansowej. Daczyński Stanisław, nauczyciel rysunków kraj. szkoły garncarskiej. Charęża Michał, starszy naucz. szkoły ludowej. Kawalec Jerzy, starszy nauczyciel szkoły ludowej. Czechowicz Erazm, starszy nauczyciel szkoły ludowej. Fedorów Stefan, zastępca naucz. gimn. Beer Alfred, zastępca naucz. gimn. Krell Samuel, naucz. religii mojżeszowej.

10. Kraków, szkoła na Kleparzu.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 14. września 1893 po uskutecznionych zapisach, choć jeszcze i później zniewolonym był Zarząd szkoły przyjmować zgłaszających się uczniów. Szkoła obejmowała 2 kursa przygotowawcze i 2 przemysłowe; pierwszy kurs przemysłowy, wskutek zbyt wielkiej liczby uczniów, był podzielony na dwa oddziały równorzędne. Frekwencya była dość nieregularną, pomimo, iż zarząd szkoły przedkładał magistratowi co poniedziałku wykazy terminatorów, zaniedbujących się w uczęszczaniu do szkoły i dotyczących majstrów. Bióro przemysłowe Magistratu — jak twierdzi sprawozdanie — przyjmowało zbyt łatwo wszelkie usprawiedliwienia nieobecności ucznia i to nie przyczyniło się do uregulowania frekwencyi. W czasie wielkanocnym przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św.

Kierownik szkoły odbył z gronem nauczycieli trzy konfereycye, na których odczytywano i omawiano sprawozdania nauczycieli o zakresie nauki, załatwiano sprawy zachowania się, pilności i frekwencyi uczniów.

Popis roczny odbył się dnia 15. maja rb. pod przewodnictwem radców miejskich pp. dr. Henryka Jordana, Rzący, Szpakowskiego, Fedorowicza i Rehmana oraz delegata konsystorskiego ks. kan. Krukowskiego. Było też i kilku majstrów obecnych. Zgromadzeni oglądali z zajęciem piśmienne prace i rysunki uczniów, wyrażali swe zadowolenie i podziękowanie gronu nauczycielskiemu za skuteczną pracę. Po popisie rozdano 12 najpilniejszym uczniom nagrody pieniężne w książeczkach oszczędności Towarzystwa kredytowego dla rękodzielników i przemysłowców, w kwocie 39 złr. 50 ct.

Zarząd tej szkoły, jak i wszystkich innych szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, sprawuje Komisya przemysłowa z łona rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie szkoły na Kleparzu stanowią: Aleksander Pająk, kierownik szkoły, ks. Jan Filar, katecheta, Mieczysław Gotkiewicz, Wojciech Guzdek, Tomasz Klimonda, Józef Kozłowski, Jan Motak, Józef Parczyński, Paweł Paszcza, Ludwik Peszkowski, Jan Szpakowski, Stanisław Wajda i Franciszek Żmuda, nauczyciele szkoły ludowej. (Od połowy września do końca stycznia uczył religii ks. Wojciech Janas)

11. Kraków, szkoła w Ogrodzie Angielskim.

Nauka, rozpoczęta 15. września 1893, trwała zwykłym porządkiem do 15. maja codziennie, z wyjątkiem soboty, po $9^1/_2$ godzin tygodniowo. Pierwszy kurs przemysłowy był podzielony na dwa oddziały równorzędne. W niedziele i święta uczęszczali uczniowie o 9 godz. rano wspólnie na nabożeństwo, w czasie wielkanocnym przystępowali do spowiedzi i komunii św. Frekwencya, szczególniej w ostatnich miesiącach nauki, pozostawiała wiele do życzenia, postęp w nauce był jednak mimo to zadowalniającym. Szkoła wzięła udział w powszechnej. Wystawie krajowej, na którą wysłała wypracowania piśmienne i rysunki uczniów.

Rok szkolny zakończono dnia 15. maja publicznym popisem pod przewodnictwem radców miejskich pp. Dr. Franciszka Kasparka i Józefa Jaworskiego oraz delegata konsystoryalnego ks. Piotra Strzelichowskiego. Po egzaminie rozdano między celujących uczniów nagrody w książeczkach kasy oszczędności.

Grono nauczycielskie stanowią: Władysław Lachowicz, kierownik szkoły, ks. Dr. Wojciech Gac, katecheta, Jan Samborski, Jan Klimunt, Maryan Rudnicki, Julian Krókowski, Edward Hannytkiewicz, Józef Krzanowski, Henryk Wacięga Walery Krzanowski, nauczyciele szkół ludowych.

12. Kraków, szkoła na Smoleńsku.

Wpisy uczniów odbywały się w dniach 10. do 13. września, liczba zgłoszeń była bardzo małą. Dopiero od połowy września poczęli uczniowie się zgłaszać i wpisy trwały faktycznie przez parę pierwszych miesięcy. „Przeciw tej samowoli majstrów i terminatorów — pisze sprawozdanie — nic dotąd skutecznego nie zarządzono, a stan taki niezmiernie niekorzystnie wpływa na rozwój szkoły i jest istnem udręczeniem zarządu szkolnego i nauczycieli.“

Szkoła składa się z dwóch klas kursu przygotowawczego i dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka trwała do 11. maja i obejmowała w ogóle 301 godzin. Oprócz nieregularnej frekwencyi wpływało także szkodliwie na naukę spaźnianie się uczniów na godziny. Zachowanie się młodzieży podczas nauki było zadowalniające, lecz zachowanie się na ulicy, po wyjściu ze szkoły, jest ciągle naganne. W nauce kładzie szkoła nacisk na kierunek praktyczny, na wprawę i biegłość w rysunku, jako podstawę fachowej dzielności rzemieślnika. Uczniowie, uczęszczający regularnie na naukę, pracowali z zamiłowaniem i widocznym postępem.

W dniu 15. maja wieczorem odbył się popis publiczny pod przewodnictwem radców miejskich Stanisława Szarskiego, dr. Lesława Borońskiego i komisarza biskupiego ks. kanonika dr. Juliana Bukowskiego. Po egzaminie rozdano między 15 najpilniejszych uczniów nagrody pieniężne w ogólnej kwocie 31 złr. 60 ct. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Julian Maciołowski, kierownik szkoły, ks. Teofil Flis, katecheta, Leopold Miaskowski, Kaźmierz Brochocki, Tadeusz Woźny, Mieczysław Gotkiewicz, Franciszek Sembrat i Antoni Juszczyński, nauczyc. szkół ludowych.

13. Kraków, szkoła na Kaźmierzu.

Szkoła ta istnieje już rok dziesiąty i jest przeznaczona przeważnie dla młodzieży izraelickiej. W ubiegłym roku byli wszyscy uczniowie wyznania mojżeszowego. Nauka rozpoczęła się w dniu 14. września 1893. Frekwencya była w miesiącach jesiennych i zimowych regularną, później nieregularną. Upominano o to majstrów, których uczniowie się zapisali, tych wszakże, którzy terminatorów względnie praktykantów swych nie zapisali, nie pociągano wcale do odpowiedzialności. Miało to taki skutek, że pracodawcy nie pozwalali terminatorom i praktykantom zapisywać się, a nawet grozili wydaleniem z praktyki tym, którzy, chcąc korzystać z dobrodziejstwa nauki, wbrew ich woli się zapisali. Sprawozdanie kierownika zaznacza z przykrością, że stan ten będzie coraz gorszym, jeżeli władza przemysłowa nie użyje większej energii w upominaniu pracodawców, aby się do wymagań ustawy przemysłowej stosowali.

Grono nauczycielskie odbyło 3 konferencye, na których omawiano szczegóły przeprowadzenia planu naukowego, utrzymania karności, sprawy frekwencyi, postępu w naukach i klasyfikacyi uczniów. Na powszechną Wystawę krajową wysłano rysunki i wypracowania piśmienne uczniów.

Rok szkolny został dnia 15. maja br. zakończony popisem publicznym pod przewodnictwem radzców miejskich pp. Judy Birnbauma i Mojżesza Szmelkesa, którzy po odbytym popisie rozdali dziesięciu celującym uczniom nagrody w książeczkach Towarz. kredytowego rękodzielników i przemysłowców w Krakowie na kwotę 32 złr. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Majer Munk, kierownik szkoły, Majer Schlesinger, Karol Drozdowski, Salomon Spitzer, Izak Neuger, Tadeusz Woźny, Szymon Zeitner, Franciszek Sembrat, Stanisław Michalski, Mojżesz Jakob, nauczyciele szkół ludowych.

14. Kraków, szkoła na Dajworze.

Szkoła, jako istniejąca dopiero drugi rok, obejmowała 2 oddziały kursu przygotowawczego i jedną klasę kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w $9^1/_2$ godzinach tygodniowo. Wszyscy prawie uczniowie, z wyjątkiem jednego, należeli do wyznania mojżeszowego. Rok szkolny, rozpoczęty w dniu 15. września 1893, zakończono dnia 15. maja r. b. publicznym popisem pod przewodnictwem delegowanego radcy miejskiego, p. Romana Chmurskiego, który przy końcu popisu przemówił serdecznie do uczniów, chwaląc ich postępy, a zachęcając i nadal do wytrwałej pracy i sumiennego wypełniania obowiązków. Ośmiu najpilniejszym uczniom udzielono nagrody pieniężne w ogólnej kwocie 23 złr. 70 ct. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Józef Balcarczyk, kierownik szkoły, Antoni Armhaus, Bernard Bieder, Edward Kacz, Adolf Lilienthal, Leon Silberstein, nauczyciele szkoł ludowych, Mojżesz Jakób i Leon Selzer, nauczyciele religii.

15. Krosno.

Istnienie szkoły datuje się dopiero od 15. stycznia 1893. Liczy ona wszakże już cztery klasy, t. j. dwie kursu przygotowawczego i dwie przemysłowego. Wpisy w roku ubiegłym

przeprowadzono z końcem września, naukę rozpoczęto dnia 17. października uroczystem nabożeństwem. Nauka odbywała się cztery razy w tygodniu od 6 do 8 wieczorem w zimie, a od 7 do 9 w porze cieplejszej; na kursie przemysłowym było 10 godzin nauki tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św., a ogólne zachowanie tejże było zadowalniające, czego dowodem, iż nie zachodziła potrzeba użycia surowszych kar porządkowych. Kierownik odbył z gronem nauczycieli sześć konferencyj, na których obradowano o postępie i frekwencyi uczniów, oraz omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. W sprawie frekwencyi upomniało c. k. starostwo ociągających się w posyłaniu do szkoły przemysłowców z zagrożeniem użycia środków przymusowych z §. 133 ustawy przemysłowej.

Szkoło wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysyłając rysunki uczniów oraz wypracowania piśmienne z języka polskiego, rachunków zawodowych, buchalteryi i stylistyki przemysłowej. Z końcem września 1894 lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. Jan Franke.

Rok szkolny zakończono d. 15. maja 1894 publicznym popisem pod przewodnictwem dra Feliksa Czajkowskiego w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych.

Do Wydziału szkolnego należą: Dr. Feliks Czajkowski, burmistrz miasta Krosna, jako przewodniczący, Henryk Gruszecki, dyrektor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, delegat Wydziału krajowego, Dr. Aleksander Kocay, lekarz, Dr. Jan Wain, emerytowany c. k lekarz powiatowy, delegaci rady miejskiej, Tomasz Kotula, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej, Kazimierz Orpiszewski, właściciel dóbr ziemskich, delegat Wydziału rady powiatowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Kotula Tomasz, kierownik, Biesiakiewicz Jan, naucz. szkoły 6-klasowej, Daniszewski Franciszek Ksawery, naucz. rysunków kraj. szkoły tkackiej, Kisielewski Henryk, Kotłowski Piotr, Wanat Jan, nauczyciele szkoły 6 klasowej męskiej, Ks Wiśniewski Łukasz, katecheta.

16. Lwów.

Dziewięć szkół przemysłowych przy miejskich szkołach ludowych im. św. Anny, św. Antoniego, św. Marcina, im. Czackiego, im. Elżbiety, im. Mickiewicza, im. Konarskiego, im. Piramowicza i im. Staszica.

Szkoły te, zorganizowane w ciągu roku szkolnego 1893/4, weszły w życie z początkiem roku szkolnego 1894/5. Organizacya ich opiera się zasadniczo na normalnym statucie, obowiązującym wszystkie szkoły przemysłowe uzupełniające w kraju. Rozmieszczenie klas kursu przygotowawczego i przemysłowego, program ich i związanie z miejskiemi szkołami ludowemi, określono jak następuje:

§. 2. Przemysłowe szkoły uzupełniające we Lwowie składają się z kursu przygotowawczego o jednej klasie, która może być podzielona na dwa oddziały, i kursu przemysłowego o dwu klasach.

§ 3. Na kurs przygotowawczy uczęszczać będą ci uczniowie, którzy nie mają ukończonej 4 klasy szkoły ludowej.

Kursa przygotowawcze istnieć będą przy szkołach miejskich ludowych im. św. Antoniego, św. Marcina i Czackiego z następującym rozkładem nauk:

1) Religia 1 godz. tygodniowo; 2) język polski 3 godz. tygodniowo; 3) język niemiecki 1 godz. tygodniowo; 4) rysunki 2 godz. tygodniowo; 5) rachunki 2 godz. tygodniowo; 6) kaligrafia 1 godz. tygodniowo.

Terminatorom, którzy są niedostatecznie przygotowani w przedmiotach z zakresu szkoły ludowej, udzielać się będzie na jednym z kursów dopełniających: religii 1 godz., czytania 4 godz., pisania 2 godz., rachunków 3 godz. tygodniowo.

§. 4. Do szkoły przemysłowej uzupełniającej winni się zapisać ci wszyscy terminatorowie, będący w wieku poniżej lat 18, którzy wykażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem co najmniej szkoły ludowej, tudzież ci, którzy ukończyli kurs przygotowawczy. Starsi uczniowie mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego.

Kursa przemysłowe uzupełniające istnieć będą przy szkołach ludowych im św. Anny, Konarskiego, Mickiewicza, Piramowicza, Staszica i Elżbiety z następującym rozkładem przedmiotów:

I. rok. religia 1 godz. tyg.; stylistyka przemysłowa 2 godz. tyg.; rachunki 2 godz. tyg.; rysunki 4 godz. tyg.; historya polska 2 godz. tygodniowo.

II. rok. stylistyka i korespondencya 3 godz. tyg.; rysunki 4 godz. tyg.; rachunki i buchalterya 2 godz. tyg.; historya polska 1 godz. tygodniowo.

Dalsze przedmioty nauki mogą być zaprowadzone za uchwałą Wydziału szkolnego."

Wszystkiemi szkołami wspólnie zarządza jeden „Wydział szkolny", którego skład określono jak następuje:

„§. 9. Nadzór i zarząd ekonomiczny wszystkich szkół uzupełniających i kursów przygotowawczych sprawuje Wydział szkolny. W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

a) Prezydent król. stoł. miasta Lwowa,

b) jeden delegat c. k. Ministerstwa oświaty,

c) jeden delegat Wydziału krajowego,

d) czterej delegaci reprezentacyi kr. stoł. miasta Lwowa,

e) jeden delegat Izby przemysłowej i handlowej,

f) dyrektor c. k. państwowej szkoły przemysłowej,

g) dyrektor miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej,

h) inspektor okręgowy dla szkół miejskich,

i) reprezentant szkolny, wybrany przez kierowników wszystkich szkół uzupełniających i przemysłowych,

k) referent dla spraw szkolnych magistratu król. stoł. m. Lwowa,

l) delegat Izby stowarzyszeń rękodzielniczych,

m) po jednym delegacie zarządu każdego z tych funduszów, względnie instytucyj, które przyczyniają się do utrzymania szkoły datkiem, wynoszącym przynajmniej 300 złr. rocznie."

§. 10. Prezydent król. stoł. m. Lwowa jest przewodniczącym Wydziału szkolnego, który wybiera ze swego grona zastępcę przewodniczącego."

17. Lwów, izrael. szkoła im. Marka Bernsteina.

Jest to najdawniejsza w kraju szkoła uzupełniająca dla młodzieży rękodzielniczej, istnieje bowiem już 31 lat. Przeznaczona wyłącznie dla uczniów wyznania mojżeszowego, opiera się ona na dokumencie fundacyjnym z r. 1847 i na testamencie b. kupca Marka Wolfa Bernsteina, urodzonego w Brodach a zmarłego w r. 1849 we Lwowie. Zatwierdzenie fundacyi nastąpiło zaledwie w kilkanaście lat po śmierci fundatora i dopiero w r. 1864 weszła szkoła jego imienia w życie.

Organizacya szkoły przechodziła różne koleje, różnym też bywał w niej stan nauki i frekwencya uczniów; to upadała, to dźwigała się znowu, dzięki lepszym siłom i ulepszonemu planowi nauki, aż nareszcie od roku szkolnego 1891/2 zastosowano w niej plan nauki, przepi-

sany dla wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w kraju. Obecnie obejmuje ona jednoklasowy kurs przygotowawczy i dwuklasowy kurs przemysłowy.

Wpisy uczniów w roku ubiegłym rozpoczęły się dnia 4. września 1893, a postępowano przy nich z większą ścisłością co do naukowego przygotowania uczniów, nie przyjmując analfabetów i dając miejsce w szkole tylko tym, którzy przynajmniej trzy klasy szkoły ludowej ukończyli. Utrudnienie to spowodowało, że jeszcze po dwóch tygodniach zapisów była liczba uczniów zbyt małą, aby módz rozpocząć naukę. Wtedy wystosował kierownik szkoły listy do majstrów izraelitów z wezwaniem, aby terminatorów posyłali do szkoły i krok ten nie pozostał bez skutku, lecz zapisy musiano przydłużyć aż do końca października.

„Przyczyna tak słabego napływu uczniów — pisze sprawozdanie — leży po części w bardzo opłakanych stosunkach ekonomicznych majstrów izr., którzy, nie mogąc opłacić czeladników, posługują się przeważnie przy robocie terminatorami, z którymi do późnej pory nocnej pracują, po części zaś w apatyi, jaką wielu niestety jeszcze majstrów izr. dla szkół przem. uzup. okazują, a wreszcie i w tem, że wielu terminatorów izr. zapisywało się na naukę dopełniającą przy szkołach ludowych miejskich, gdzie warunki przyjęcia łatwiejsze, ilość godzin tygodniowych i zakres nauki mniejszy, niż w szkole tutejszej".

Nauka z powodu przydłużania zapisów, licznych świąt żydowskich we wrześniu i adaptacyj w budynku szkolnym, rozpoczęła się dopiero dnia 5. października. Liczba godzin nauki na kursie przygotowawczym wynosiła 9, w 1 klasie kursu przemysłowego $10^1/_2$, w drugiej $8^1/_2$ godzin tygodniowo. Frekwencya w ciągu roku była zadowalniająca, karność nie pozostawiała także wiele do życzenia. Dla zachęcenia uczniów do nauki i nabycia lepszej wprawy w języku polskim, wypożyczano im co czwartki z biblioteki szkolnej książki do czytania, przyczem zawiadowca biblioteki udzielał garnącym się do niej uczniom stosownych wskazówek. Ożywiony ruch biblioteczny świadczy też dobrze o chęci nabrania ogólniejszego wykształcenia. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysławszy na nią rysunki i wypracowania piśmienne uczniów.

Z końcem listopada 1893 lustrował szkołę przez dni kilka radca szkolny i członek Komisyi p. J. Franke i odbył z gronem nauczycielskiem konferencyę. Gruntowne to zbadanie szkoły i wiedzy uczniów pod okiem inspektora uznała miejscowa komisya szkolna za zastąpienie popisu, skutkiem czego zakończono rok szkolny w dniu 22. maja jedynie uroczystem odczytaniem klasyfikacyi i rozdaniem nagród. Uczniowie celujący bądź dobrym postępem, bądź wytrwałą pilnością, otrzymali nagrody w książkach do czytania i pieniężne nagrody w ogólnej kwocie 51 złr. w. a.

W skład zarządzającej komisyi szkolnej wchodzą: Dr. Jecheskel Caro, rabin i kaznodzieja lwowski, jako przewodniczący. Samuel Klaerman, zast. przewodn., członek komitetu fundacyi br. Hirscha, Dr. Józef Czeszer, adwokat krajowy, Dr. Bernard Goldmann, poseł na Sejm kraj. i radny m. Lwowa, Emil de Mieses, inżynier kolei państwowych, Jakób Schapira, malarz szyldów i lakiernik, Zygmunt Porjes, rękawicznik i bandażysta, Szymon Weich, ślusarz, delegaci Tow. „Jad Charuzim", Salamon Mandel, kierownik szkoły.

Grono nauczycieli stanowią: Mandel Salamon, kierownik szkoły, Federbusch Herman, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Głowacki Justyn, nauczyciel c. k. szkoły przemysłowej państw., Kłapkowski Władysław, profesor c. k. szkoły przem. państw. (do połowy grudnia), Janik Jerzy, nauczyciel c. k. w. szkoły realnej, Niemczykiewicz Konstanty, nauczyciel c. k. wyższej szkoły realnej, Rein Edward, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Schlag Samuel, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Teitelbaum Wolf, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Zbierzchowski Władysław, profesor c. k. w. szkoły realnej.

18. Nowy Sącz.

Szkoła istnieje dziewięć lat i dzieli się na dwa kursa: przygotowawczy i przemysłowy, z których każdy obejmuje dwie klasy. Pierwsza klasa I kursu przygotowawczego była podzielonych na dwa oddziały, z których jeden przeznaczony był dla terminatorów, nie mających żadnego przygotowania szkolnego. Nauka odbywa się w salach nowo wystawionego gmachu miejskiej szkoły 6-klasowej i ma do rozporządzenia wielką i odpowiednio urządzoną salę rysunkową. Rok szkolny rozpoczął się dnia 17. września 1893, lecz przyjmowano jeszcze później uczniów, ktorzy się z wpisami ociągali, i dopiero wskutek upomnienia rozesłanego przez c. k. starostwo między majstrów nastąpiły dalsze zgłoszenia uczniów. Frekwencya pozostawiała w ogóle wiele do życzenia, w miesiącach zimowych była dość regularną, na wiosnę nieregularną. Najregularniej stosunkowo uczęszczali do szkoły uczniowie z warsztatów c. k. kolei państwowej, co jest zasługą zarządu tych warsztatów, który wspierał w tym względzie z całą energią usiłowania zarządu szkoły. Zachowanie się młodzieży w salach wykładowych i w ogóle w budynku szkolnym, a także poza szkołą, było zupełnie odpowiednie; swawole uliczne i inne wybryki rubaszne, do których ta młodzież tak jest pochopna, z małemi wyjątkami, ustały prawie zupełnie. W ogóle każdy nieuprzedzony zauważyć musi dodatni i z roku na rok coraz zbawienniej działający wpływ szkoły na uobyczajenie młodzieży rzemieślniczej. Przyczyniły się do tego w niemałym stopniu egzorty, zaprowadzone z końcem r. 1892 w skutek rozporządzenia Komisyi krajowej dla spraw przem. z dnia 30. czerwca 1892. Odbywały się one każdej niedzieli i w inne dni świąteczne po nabożeństwie. Przed świętami Bożego Narodzenia i w czasie wielkanocnym przystępowała młodzież do spowiedzi i komunii św.

Wydział szkoły utracił przez śmierć kilkoletniego gorliwego opiekuna szkoły, delegata Wydziału kraj. śp. prof. M. Sękowskiego i śp. Jana Szaflarskiego delegata kasy oszczędn.

Grono nauczycielskie zgromadzało się co dwa miesiące na konferencye zwyczajne, na których obradowano nad sprawozdaniem gospodarzy klas co do przerobionego materyału naukowego, oraz postępu, zachowania się i frekwencyi uczniów.

W planie przedmiotów naukowych na kursie przemysłowym zaprowadzono tę zmianę, że zamiast języka niemieckiego, który jako przedmiot nadobowiązkowy po 1 godzinie tygodniowo był udzielany, wprowadzono stosownie do wymagań Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, język polski t. j. czytanie z objaśnieniem ustępów treści geograficznej, historycznej, przyrodniczej, ekonomicznej i technologicznej. Szkoła wysłała na powszechną Wystawę krajową rysunki i wypracowania piśmienne uczniów, statut, plan nauki, podział godzin, sprawozdania z 5 lat, wykaz statystyczny uczniów i zbiór druków w zarządzie szkoły używanych.

Rok szkolny zakończono nabożeństwem w kościele parafialnym, a następnie publicznym popisem, który się odbył dnia 20. maja pod przewodnictwem dr. Karola Slavika, burmistrza miasta, jako prezesa Wydziału szkolnego, w obecności delegata Wydziału krajowego, Członków Wydziału szkol., grona nauczycielskiego, tudzież zaproszonych gości z inteligencyi i pracodawców. Po skończonym popisie rozdano uczniom odznaczającym się chwalebnemi obyczajami, pilnem uczęszczaniem do szkoły i dobrym postępem odpowiednie nagrody w książkach.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Dr. Karol Slavik, burmistrz, jako przewodniczący, Karol Gutkowski, prof. gimn., delegat kasy oszczędności, Dr. Leon Berson, adwokat krajowy, delegat fundacyi br. Hirscha, Ludwik Dobrowolski, urzędnik kasy oszczęd., delegat Rady miasta, Jan Kosman, kierownik szkoły męskiej, delegat Tow. pedag., Kazimierz Miczyński, właściciel dóbr, delegat Rady powiatowej, Karol Miler, kupiec, delegat miasta, Karol Morański, inżynier, deleg. c. k. Dyrekcyi kolei państwowej i Waleryan Kraszewski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Kraszewski Waleryan, nauczyciel 6-klas. szkoły męskiej, kierownik zakładu; Barbacki Leon, nauczyciel szkoły 6-klasowej, Bysiek Wojciech, nauczyciel nadetatowy szkoły 6-klasowej, Launhardt Józef, nauczyciel gimnazyalny, Marek Jan, nauczyciel 6 klasowej szkoły męskiej, Misiewcz Ferdynand, nauczyciel szkoły 6-klasowej, Ks. Wątorek Józef, katecheta, i Ziołowski Prosper, nauczyciel nadetatowy szkoły 6-klasowej.

19. Nowy Targ.

Szkoła skończyła dwa lata swego istnienia, obejmuje dwie klasy kursu przygotowawczego i dwie przemysłowego i wykazuje coraz większą liczbę uczniów. Do I. klasy kursu przygotowawczego przyjmowano uczniów, którzy do 1-ej, 2-ej, lub 3 ej klasy szkoły ludowej uczęszczali; do II-ej klasy tych, którzy 3-cią klasę szkoły ludowej ukończyli lub do 4-ej uczęszczali; do I-ej klasy kursu przemysłowego zapisywano takich, którzy z dobrym postępem ukończyli 4 tą klasę szkoły ludowej lub do 5-ej uczęszczali, do II-ej zaś klasy kursu przemysłowego tych, którzy w poprzednim roku ukończyli I-ą klasę tegoż kursu.

Uczęszczanie do szkoły było w zimowych miesiącach lepsze, w letnich gorsze.

Grono nauczycielskie odbywało co drugą niedzielę konferencye, na których omawiano sprawy w zakres pedagogiczno-dydaktyczny wchodzące. Szczególnie sprawa utrzymania karności dawała nauczycielom wiele do czynienia, gdyż młodzież wychowująca się w domu wśród niekorzystnych warunków, a będąca z natury żywą, nie daje się łatwo kierować i prowadzić. Wobec tych warunków zachowanie się uczniów w klasach przygotowawczych i w pierwszej przemysłowej pozostawiało wiele do życzenia, a tylko druga klasa przemysłowa wzorowo się zachowywała.

Wydział szkolny odbył trzy plenarne posiedzenia, na których załatwiano sprawy administracyjne i sprawa karności była traktowaną. Członkowie zwiedzali szkołę.

Rok szkolny zakończono 20. maja b. r. uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kościele parafialnym i publicznym popisem, który się odbył w godzinach popołudniowych, pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego dra Marcina Kozłeckiego, adwokata krajowego, przy udziale władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego, przemysłowców i rodziców uczniów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Potkanowicz Jakób, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Geissler Ernest, del. Rady miejskiej, Goldfinger Jakób, del. Rady powiat., Dr. Kozłecki Marcin, del. Wydz. kraj., Kwieciński Michał, del. Rady miejskiej, Zaczek Szymon, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego stanowią: Zaczek Szymon, kierownik 5-kl. szkoły męsk., Ks. Leśniak Andrzej, wikary rzym.-kat., Stefański Józef, Kolbiarz Bartłomiej, Góralik Jan, Rysiewicz Franciszek, Bilut Aleksander i Potaczek Jan, nauczyciele szkoły ludowej.

20. Podgórze.

Szkoła istnieje od lat trzech i obejmuje 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Rok szkolny rozpoczął się 10. września 1893. Uczęszczanie do szkoły nie było regularne, tak, że Wydział szkolny musiał pracodawców upominać. Zachowanie się

uczniów w szkole było odpowiednie, poza szkołą naganne. W czasie wielkanocnym przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej. Dnia 20. maja zakończono rok szkolny popisem publicznym, któremu przewodniczył delegat Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych. Byli przy nim obecni członkowie Wydziału szkolnego, oraz wielu przemysłowców i rękodzielników. Po popisie rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach wkładkowych po 6, 5, 4 i 3 zł.

Do Wydziału szkolnego należeli: Roman Klein, burmistrz miasta Podgórza jako przewodniczący, Emil Serkowski, c. k. inżynier starszy, delegat rady miejskiej, Dr. Aronsohn, delegat Rady miejskiej, Gustaw Baruch, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Bednarski, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Grono nauczycielskie stanowili: Wojciech Bednarski, dyrektor 5-cio klasowej szkoły męskiej, Ks. Władysław Gliwa, katecheta, Salomon Spitzer, nauczyciel religii mojżeszowej, Ferdynand Jasieński, nauczyciel starszy 5-cio klas. szkoły, Antoni Domański, nauczyciel starszy 5-cio klas. szkoły, Józef Stępień, nauczyciel starszy 5-cio klasowej szkoły, Feliks Taroni, Kazimierz Janusz, Stanisław Bierczyński, nauczyciele młodsi 5-cio klasowej szkoły.

21. Przemyśl.

Szkoła, założona jeszcze w r. 1880 staraniem Towarzystwa pedagogicznego, liczy już 14-ty rok swego istnienia. W obecnym ustroju obejmuje 2-klasowy kurs przygotowawczy i 2-klasowy kurs przemysłowy. Wpisy uczniów przeprowadzono w pierwszych dniach września, a naukę rozpoczęto już dnia 4. września 1893. Odbywała się ona w salach wykładowych 6-cioklasowej szkoły męskiej w poniedziałki, wtorki i czwartki wieczorem po dwie godziny, w piątki po jednej godzinie, a w niedzielę po trzy godziny. Ogółem udzielano w I klasie kursu przygotowawczego po 7, w II klasie tegoż kursu 9, a w obu klasach kursu przemysłowego po 10 godzin tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. Uczniowie klas przemysłowych pilnie korzystali z biblioteczki szkolnej, zaopatrzonej w dziełka treści pouczającej, pomnażanych z dobrowolnych datków, składanych na ten cel przez uczniów, którzy szkołę opuszczają.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli cztery konferencye, na których obradowano o postępie i frekwencyi uczniów, oraz omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Protokóły konferencyjne przedkładano Wydziałowi szkolnemu i stanowiły one podstawę do zarządzeń, które tenże na swych posiedzeniach dla dobra szkoły uchwalił.

Rok szkolny zakończono dnia 6. maja 1894. publicznym popisem pod przewodnictwem Dr. Czaykowskiego Władysława w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych w ogóle, a przewodniczących tutejszych towarzystw przemysłowych w szczególności. Jak w poprzednich latach tak i w tym roku odpowiedzi uczniów zadowoliły gości całkowicie, a wypracowania piśmienne i rysunki uczniów obudzały żywe zainteresowanie tak ze strony przewodniczącego, jak i obecnych przemysłowców.

Do Wydziału szkolnego należą: Dworski Aleksander, naczelnik miasta, delegat Wydziału krajowego, przewodniczący. Ks. Łękawski Teofil, kanonik, delegat Rady powiatowej. Majerski Ferdynand, przełożony Towarzystwa przemysłowców budownictwa, delegat Rady miejskiej. Dr. Ziemiański Leon, lekarz, delegat Rady miejskiej. Linde Stanisław, komisarz i delegat c k. starostwa. Dr. Skórski Wacław, prezes Izby adwokackiej, de-

delegat kasy oszczędności. Dornwald Michał, przełożony Towarzystwa przemysłowców wyrobów kruszcowych, delegat towarzystw przemysłowych. Harwot Jerzy, profesor gimnazyalny, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Harwot Jerzy, profesor gimnazyalny, Goliński Stanisław, profesor gimnazyalny, Nakoneczny Aleksy, prof. gimn., Kossowicz Jan, zastępca nauczyciela gimnazyalnego, Ks. Bieda Konstanty, katecheta rzym. kat., Ks. Mryc Michał, katecheta gr.-kat., Krzanowski Wiktor, kierownik szkoły 6 klas. męsk., Czykiel Teofil, nauczyciel ludowy, Patryn Tomasz, nauczyciel ludowy, Piotrowski Grzegorz, nauczyciel ludowy, Koczyrkiewicz Szymon, nauczyciel ludowy.

22. Rzeszów.

Założona jeszcze z inicyatywy Towarzystwa pedagogicznego istnieje szkoła od r. 1881., liczy 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Rok szkolny skończył się d. 20. maja publicznym popisem w obecności c. k. radcy namiestnictwa i starosty p. Fedorowicza, burmistrza miasta p. L. Schotta, inspektora szkolnego okręgowego K. Steczkowskiego, dyrektora seminaryum nauczycielskiego R. Vimpellera, delegata rady miejskiej dra Reicha, tudzież przełożonych korporacyj rękodzielniczych i przemysłowców. Odpowiedzi uczniów okazały, że postęp w naukach na kursie przemysłowym był dobry, na kursie przygotowawczym niezadowalniający, a to z powodu, że terminatorowie, przyjmowani przez majstrów do rzemiosł bez względu na to, czy chodzili do szkoły, czy nie chodzili, nie mieli dostatecznego elementarnego przygotowania. Popis zakończył się odczytaniem klasyfikacyi i rozdaniem nagród pieniężnych pomiędzy 20 uczniów, w kwocie 45 zł., na które złożyli c. k. radca namiestnictwa p. Fedorowicz 25 zł., a Towarzystwo zaliczkowe 20 zł.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Leon Schott, burmistrz, jako przewodniczący, Stanisław Jaworski, profesor gimnazyalny, delegat gminy Andrzej Pelar, delegat kasy oszczędności w Rzeszowie, Władysław Towarnicki imieniem fundacyi Towarnickiego, Antoni Opolski, del. korporacyj rękodzielniczych, Franciszek Gotwald, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Franciszek Gotwald, dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej, Ks. Stanisław Stankiewicz, katecheta, Stanisław Piotrowski, naucz. rysunków, Leon Urbański, Jan Krawecki, Leon Kublin i Karol Skwarczyński, nauczyciele szkół ludowych.

23. Sądowa Wisznia.

Szkoła, założona w r. 1894, liczy jednoklasowy kurs przygotowawczy o 8-miu godzinach nauki tygodniowo. Statut szkoły stosuje się do postanowień statutu normalnego dla szkół przemysłowych uzupełniających. Rok szkolny otwarto uroczyście w dniu 23. września b. r.; na naukę zapisało się 53 uczniów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Szymon Torski, naczelnik gminy, Włodzimierz Stronczak, delegat Wydziału kraj. i z tytułu przyczyniania się datkiem 100 zł. rocznie do utrzymania szkoły, Jan Kłosowski i Mojżesz Storch, delegaci gminy; Bolesław Śmiałowski, delegat Rady powiatowej w Mościskach, Antoni Wilk, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Antoni Wilk, nauczyciel kierujący miejscowej szkoły ludowej, Ks. Józef Dziedzic rz.-kat. i Ks. Atanazy Bowanko gr. kat., katecheci, Stanisław Śliwiński, nauczyciel miejscowej szkoły ludowej.

24. Sambor.

Szkoła jest czynną od jesieni 1890 roku; obecnie liczy jedną klasę kursu przygotowawczego o 8miu godzinach i 2 klasy kursu przemysłowego o 9ciu i 10ciu godzinach nauki tygodniowo. Nauka odbywa się w obszernych i wygodnych salach gimnazyum miejscowego. Szczególniej uzyskanie odpowiedniej sali dla nauki rysunków, będących głównym przedmiotem nauki w szkole przemysłowej uzupełniającej, przyczynia się do pomyślnego rozwoju tej szkoły. Uczniowie przystępowali w czasie wielkanocnym do spowiedzi i komunii św. Rok szkolny zakończono publicznym popisem dnia 20. maja.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Dr. Ignacy Budzynowski, burmistrz jako przewodniczący, Bronisław Bukietyński, Dr. Józef Steuerman, Ludwik Słotwiński, delegaci gminy, Ks. Herman Kulisch, deleg. Rady powiatowej, Franciszek Neuheimer, deleg. przemysłowców, dr. I. Petelenz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Dr. I. Petelenz, dyrektor c. k. gimnazyum, ks. Aleksy Watulewicz, katecheta, Teofil Zosel, Mikołaj Łaszkiewicz, Władysław Śluzar i Emil Petzold, nauczyciele gimnazyalni i Stanisław Głogowski, nauczyciel sem. naucz. męskiego.

25. Sanok.

Szkoła skończyła dopiero pierwszy rok swego istnienia. Po przeprowadzeniu wpisów dnia 9. października, rozpoczęto naukę regularną dnia 12. października 1893 w jednej klasie kursu przygotowawczego w 8miu godz. i w jednej klasie kursu przemysłowego również w 8miu godzinach tygodniowo. Plan nauki odpowiadał statutowi normalnemu szkół przemysłowych uzupełniających.

Frekwencya w miesiącach zimowych nie dawała powodu do zbytnich skarg, lecz w porze cieplejszej pozostawiała dość wiele do życzenia. Zachowanie się uczniów podczas lekcyj szkolnych było w pierwszych miesiącach przedmiotem licznych skarg ze strony nauczycieli, tak, że musiano niejednokrotnie wzywać interwencyi pryncypałów, pod koniec roku jednakowoż zaszła stanowcza zmiana na lepsze.

Rok szkolny zakończono popisem publicznym dnia 3. czerwca w obecności członków Wydziału szkolnego, reprezentantów duchowieństwa obu obrządków tudzież kilku majstrów. Po skończonym popisie rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach wkładkowych Towarzystwa zaliczkowego w ogólnej kwocie 30 zł.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Cyryl Ładyżyński, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Jan Gaweł i ks. Bazyli Czemarnik, delegaci gminy, Dr. Tytus Lemer, delegat Wydziału krajowego, Tomasz Tokarski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Tomasz Tokarski, dyrektor gimnazyalny, jako kierownik, Ks. Józef Sidor, katecheta rzym. kat., Ks. Józef Moskalik, kotecheta gr. kat., Jan Strojek, August Mroczkowski, Leon Lemoch, profesorowie gimuazyalni, Leopold Biega, kierownik szkoły ludowej, Aleksander Mochnacki i Jędrzej Olszański, nauczyciele szkoły ludowej.

26. Stanisławów.

Szkoła dzieli się na jednoklasowy kurs przygotowawczy i dwuklasowy kurs przemysłowy. Szczegółowego sprawozdania o stanie szkoły w ciągu r. 1893/4 i o przebiegu popisu dorocznego nie przedłożył zarząd zakładu mimo przypomnienia.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Dr. Walery Szydłowski, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Jerzy Konkolniak, zastępca burmistrza i Hersch Halpern delegaci gminy, Grzegorz Nowicki, delegat Towarzystwa pedagogicznego, Edmund Bączalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Edmund Bączalski, profesor sskoły realnej, ks. Ludwik Weiss, katecheta, Tadeusz Kukurudza, Emil Bernhardt, Tadeusz Woliński, nauczyciele szkoły realnej, Kazimierz Hollender Michał Nadachowski i Rudolf Ostapowicz, nauczyciele szkół ludowych.

27. Stary Sącz.

Szkoła istnieje od lat pięciu, liczy dwie klasy przygotowawcze i dwie kursu przemysłowego. Naukę rozpoczęto dnia 15. września i udzielano jej w klasach przygotowawczych po 8, w klasach kursu przemysłowego po 9, względnie 10 godzin tygodniowo. Analfabetów między uczniami nie było. Frekwencya była dość regularną.

Rok szkolny zakończył się dnia 14. maja b r. uroczystem nabożeństwem i publicznym popisem w obecności delegata Wydziału krajowego, delegata Rady powiatowej, reprezentacyi miasta, duchowieństwa, Rady szkolnej miejscowej, grona nauczycielskiego i licznej publiczności ze świata przemysłowego. Równocześnie urządzono w sąsiedniej sali wystawę prac uczniów z ubiegłego roku, oraz zbiory, przygotowane na Wystawę krajową we Lwowie. Uczniowie, odznaczający się dobremi obyczajami, pilnością w uczęszczaniu do szkoły i nauce, oraz dobrym postępem, otrzymali liczne nagrody.

W skład miejscowego Wydziału szkolnego wchodzą: Wojciech Pawlikowski, burmistrz miasta jako przewodniczący, Adolf Przybylski i Wojciech Tokarczyk, delegaci miasta, Stanisław Rosół, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Stanisław Rosół, kierownik miejscowej szkoły ludowej, Michał Weryński, Franciszek Japoł, Jan Kamiński i Korneliusz Kunik, nauczyciele miejscowej szkoły ludowej.

28. Stryj.

Szkoła ukończyła drugi rok istnienia, liczy kurs przygotowawczy o dwóch klasach i dwuklasowy kurs przemysłowy. Rok szkolny rozpoczął się w dniu 1 października. Frekwencya była mniej regularna niż w roku ubiegłym, szczególnie z powodu zwiększonej pracy w warsztatach kolejowych, skąd młodzież rzemieślnicza zwykle bardzo regularnie uczęszczała Zachowanie się uczniów kursu przemysłowego było wzorowe, złe zaś w pierwszej klasie kursu przygotowawczego. Okazuje się potrzebnem gorliwsze współdziałanie pracodawców w porozumieniu ze szkołą, ażeby stan rzeczy poprawić. W Wielkim tygodniu przystępowała młodzież obu katolickich obrządków do spowiedzi i komunii św. W marcu 1894 lustrował szkołę radca szkolny

i członek Komisyi p J. Franke. Rok szkolny zakończono dnia 15. maja uroczystem nabożeństwem, na które zaproszono przełożonych korporacyj rękodzielniczych i poszczególnych majstrów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Ludwik Göttinger, burmistrz, jako przewodniczący, Zygmunt Zatwarnicki, delegat gminy i zastępca przewodniczącego, Dr. Filip Fruchtman, delegat gminy, Stanisław Majewski, delegat Wydziału krajowego, Tomasz Mańkowski, delegat kolei państwowej, Dr. Leon Fink, delegat Rady powiatowej, ks. Julian Fedusiewicz, delegat Towarzystwa zaliczkowego, Dr. Karol Petelenz, kierownik szkoły.

W skład grona nauczycielskiego wchodzą: Dr. Karol Petelenz, dyrektor gimnazyalny, Feliks Blauth, inżynier kolejowy, ks. Jan Dutkiewicz, katecheta rz. kat., ks. Mikołaj Kostyszyn, katecheta gr, kat., Juljan Kostecki, profesor gimnazyalny, Michał Kurek, zastępca naucz. gimnazyalnego, Andrzej Niebieszczański, profesor gimnazyalny, Bolesław Wasylewski, inżynier kolejowy, Teodor Wasylewski, profesor gimnazyalny, Jan Wachnianin, profesor gimnazyalny, Stanisław Ziobrowski, profesor gimnazyalny, Józef Hahn, kierownik szkoły ludowej.

29. Tarnopol.

Założona w r. 1891, ukończyła szkoła w dniu 20 maja 1894 trzeci rok istnienia. Wpisy uczniów przeprowadzono w dniach od 11 do 16. września, a rok szkolny rozpoczęto po uroczystem nabożeństwie w kościele i cerkwi 17. września 1893. Nauka odbywała się w budynku c. k. seminaryum nauczycielskiego w niedziele od godziny 9—12, w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki, od godziny 6—8. Uczniowie uczęszczali w niedziele i święta na mszę św. obu obrządków, a w ciągu roku przystępowali po poprzedniem przygotowaniu przez księży katechetów do spowiedzi i komunii św.

W porównaniu z rokiem zeszłym frekwencya uczniów bardzo mało się podniosła. Wina leży nie w młodzieży, lecz u majstrów, którzy, jakkolwiek bardzo wychwalają pożytek szkoły, czego dowodem deputacya z podziękowaniem u kierownika po przeprowadzonym popisie w roku zeszłym, to jednak w czynie tego nie okazują, gdyż nie nakłaniali uczniów do szkoły, nie pozostawiali im potrzebnego czasu na naukę wieczorną, a nawet były wypadki, że wprost zabraniali uczniom chodzenia do szkoły. Z tego powodu frekwencya w ciągu roku szkolnego na kursie przygotowawczym była bardzo lichą, a w I klasie przemysłowej równie niezadowalniającą. Nie skutkowały ani upomnienia ze strony Wydziału szkolnego, ani ze strony c. k. komisarza powiatowego jako referenta spraw przemysłowych, aby wyprowadzić z pewnej apatyi nawet inteligentniejszych przemysłowców. Wypadnie zatem zastosować środki surowsze ustawą przemysłową przewidziane, co zależy jedynie od władzy politycznej.

Karność w szkole i zachowanie się pod względem religijno-moralnym były zupełnie zadowalniające.

Szkołę zwiedził w ciągu roku p Dyonizy Zawadzki, radca namiestnictwa i starosta, przysłuchiwał się wykładom nauczycieli, przeglądał prace uczniów, upominał ich i zachęcał do regularnego uczęszczania. Niemniej zwiedzał szkołę p. Bolesław Studziński, c. k. komisarz rządowy zarządzający miastem, jako przewodniczący Wydziału i otaczał ją troskliwą opieką.

W ciagu roku odbył kierownik 6 konferencyj z gronem nauczycieli, na których odczytywano sprawozdania z przerobionego materyału, przeprowadzono klasyfikacye uczniów i omawiano wszelkie bieżące sprawy. Szkoła wysłała prace swych uczniów na powszechną Wystawę krajową.

Rok szkolny zakończono 20. maja b. r. publicznym popisem pod przewodnictwem Wice-marszałka Rady powiatowej, p. Stanisława Glogiera, przy udziale reprezentantów władz

miejscowych, Wydziału szkolnego, delegata fundacyi Br Hirscha, Dr. Weissteina, licznych uczestników korporacyj rzemieślniczych, przełożonych Towarzystw przemysłowych i wielkiej liczby zaproszonych gości. Po ukończonym popisie i przemowie przewodniczącego i kierownika szkoły, rozdano celującym uczniom bądź pochwały pisemne, bądź nagrody pieniężne w książeczkach kasy oszczędności i świadectwa.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Bolesław Studziński, komisarz rządowy jako kierownik zarządu miasta, przewodniczący, Dr. Jonasz Mantel, adwokat krajowy, Szczęsny Pohorecki, emeryt. profesor gimnazyalny, delegaci miasta, Bernard Schütz, delegat brodzkiej Izby przemysłowej i handlowej, Emil Michałowski, kierownik szkoły przemysłowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Emil Michałowski, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, ks. Władysław Librewski rzym. kat. katecheta, ks. Adam Markowski rz. kat. katecheta, Dr. S. A. Taubeles, nauczyciel religii mojżeszowej, Edward Strutyński profesor gimnazyalny, Sylwester Ochnicz, nauczyciel seminaryum nauczycielskiego, Zygmunt Turecki, nauczyciel seminaryum nauczycielskiego, Władysław Orosz, nauczyciel miejskiej szkoły 6-klasowej.

30. Tarnów.

Założona w r. 1881 staraniem Towarzystwa pedagogicznego, liczyła szkoła w ubiegłym roku: jednoklasowy kurs przygotowawczy o 8 godzinach nauki tygodniowo, 2 klasy kursu przemysłowego, pierwsza z 10, druga z 11 godzinami nauki tygodniowo oraz z dwoma oddziałami dla rysunków zawodowych z budownictwa i z mechaniki, każdy po 4 godziny tygodniowo nadto kurs handlowy o 2 klasach. Rok szkolny rozpoczął się dnia 17. września 1893. Nauka odbywała się w salach szkoły 7-klasowej męskiej, w niedziele od $9\frac{1}{2}$ do $11\frac{1}{2}$, w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty od 7—9 wieczorem. Każdej niedzieli, po wysłuchaniu egzorty, udawała się młodzież na mszę świętą; do spowiedzi i komunii św. przystępowała dwa razy w ciągu roku. Nadto w niedziele popołudniu zbierała się młodzież na wspólne czytania i opowiadania, czem kierowali ks. ks. Dutkiewicz, Gadowski, Łączewski, prałat Łukowski i Muchowicz. W lutym 1894 lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych p. J. Franke. Rok szkolny zakończono uroczyście nabożeństwem i popisem publicznym dnia 20. maja.

Na kursie handlowym, który został w roku 1892/3 zorganizowany, nie była klasa I. dla braku frekwentantów otwartą, w klasie II. pobierało naukę tylko 7 uczniów, a i z pomiędzy tych 4 z powodu nieregularnego uczęszczania nie klasyfikowano. Gdyby ten stan rzeczy nie miał się polepszyć, musiałby ten oddział szkoły być zwiniętym.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Witołd Rogoyski, burmistrz miasta Tarnowa, przewodniczący, Dr. Karol Benoni, dyrektor c. k. gimnazyum, delegat Wydziału krajowego, zastępca przewodniczącego, Ludwik Kowalski, delegat kasy oszczędności, Dr. Mieczysław Gałecki, adwokat krajowy, delegat Rady miejskiej, Artur Szancer, delegat Rady powiatowej, Stanisław Szeligiewicz, reprezentent przemysłowców, Hipolit Parasiewicz, dyrektor c k. seminsryum nauczycielskiego, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego stanowili: Hipolit Parasiewicz, kierownik szkoły, Karol Albrecht, nauczyciel 6-klasowej szkoły, Andrzej Jaglarz, c. k. profesor gimnazyalny, ks. Tomasz Łączewski, wikary katedralny, Józef Małeta, nauczyciel 6-klasowej szkoły, Franciszek Migdał, nauczyciel szkoły ćwiczeń c. k. semin. naucz., Stanisław Nieszczyński, technik, Wojciech Polek, nauczyciel c. k. seminaryum nauczycielskiego, Janusz Rypu-

szyński, inżynier cywilny, Teodor Szypuła, nauczyciel 5-klasowej szkoły, Jan Jaworski, nauczyciel gimnazyalny, Józef Kuchinka, sekretarz Wydziału powiatowego, Wojciech Niemiec, c. k. profesor gimnazyalny, Aleksander Ściborski, rewident c. k. Dyrekcyi skarbu.

31. Wadowice.

Szkoła składa się z dwóch klas kursu przygotowawczego o 8iu i dwóch klas kursu przemysłowego o $8^1/_2$ godzinach nauki tygodniowo. Rok szkolny rozpoczął się dnia 14. września 1893. uroczystem nabożeństwem. Nauka odbywała się w niedziele od godz. $9^1/_2$ do $11^1/_2$ rano, w poniedziałki zaś, wtorki, czwartki i piątki od godziny 7—9 wieczór. Dwa razy w ciągu roku przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św. W dniu 18 i 19. stycznia 1894. lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych p. Jan Franke.

Rok szkolny zakończono uroczystem nabożeństwem dnia 13. maja 1894. Po egzaminie, który się odbył także dnia tego uroczyście w przytomności członków Wydziału szkolnego i gości, odczytano klasyfikacyę uczniów i rozdano nagrody, składające się z książeczek powiatowej kasy oszczędności (w łącznej kwocie 46 zł.) pomiędzy najpilniejszych uczniów, którzy uczynili także największy postęp w nauce.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Dr. Jan Iwański burmistrz, jako przewodniczący, Seweryn Arzt, kierownik szkoły, Juliusz Israel, przemysłowiec z Andrychowa delegat rady powiatowej, Tomasz Figier malarz i Franciszek Foltyn, księgarz i właściciel drukarni, delegaci Rady miejskiej.

Grono nauczycielskie stanowili: Seweryn Arzt, dyrektor gimnazyalny jako kierownik, Michał Frąckiewicz, profesor gimnazyalny, Ignacy Hoszowski, profesor gimnazyalny, ks. Stanisław Janiczak, katecheta, Tadeusz Kołomłocki, nauczyciel rysunków w gimnazyum, Józef Kurowski, nauczyciel gimnazyalny, Józef Łaszcz, nauczyciel szkoły ludowej, Teodor Prus, nauczyciel szkoły ludowej, Franciszek Zając, nauczyciel szkoły ludowej i czasowo Franciszek Prezentkiewicz, kierownik szkoły ludowej.

32. Wieliczka.

Założona z początkiem roku 1891, ukończyła szkoła drugi rok swego istnienia i liczy 1 klasę kursu przygotowawczego o 8iu i dwie klasy kursu przemysłowego o $8^1/_2$ godzinach nauki tygodniowo. Rok szkolny rozpoczęto z dniem 15. września, nauki udzielano w salach 5cio klasowej szkoły męskiej w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 6—8 wieczorem, w niedzielę od godziny 10—12.

Młodzież rzemieślnicza chętnie uczęszcza do szkoły, ale majstrowie nie czują dotąd jej potrzeby, wskutek czego swych terminatorów, mimo upomnień tak zarządu szkoły jakoteż Wydziału szkolnego nieregularnie do szkoły posyłają. Skutkiem tego frekwencya nie jest wielka, jednakże wzmaga się stale; liczba uczniów, wynosząca w roku 1891 42, wzmogła się na 93 w ciągu roku 1893/4.

Karność w bieżącym roku była prawie zupełnie zadowalniająca. Nie słychać też było po ulicach krzyków, do których młodzież rzemieślnicza jest skłonną. Do podniesienia karności przyczyniło się obok sumiennej wychowawczej działalności grona, także staranie księdza katechety, który troskliwą opieką, jaką nad młodzieżą rzemieślniczą roztaczał, przyczyniał się do jej umoralnienia.

Egzamin publiczny odbył się dnia 21. maja, na który zarząd szkoły wszystkie reprezentacye miejscowe i korporacye rzemieślnicze zaprosił. Zamiast rozdawania nagród, wysłano na wniosek kierownika dwóch celujących uczniów na Wystawę krajową do Lwowa.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Wilhelm Koch, burmistrz miasta, przewodniczący. Sylwery Miszke, c. k. starszy radca górniczy. Stanisław Oksza Strzelecki, c. k. radca górniczy. Antoni Mazurkiewicz, kupiec, przełożony cechu zbiorowego. Stanisław Mrowec, c. k. radca górniczy. Henryk Michalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Michalski Henryk, kierownik, nauczyciel szkoły 6-klasowej męskiej, Kowalczyk Jan, tymczasowy kierownik 6-klasowej szkoły męskiej. Ks. Frączek Karol, katecheta, Ablewicz Aleksander, Adamus Antoni i Olkusznik Wojciech, nauczyciele 6-klasowej szkoły męskiej.

33. Żółkiew.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 15. września 1893. Z początku była mała liczba terminatorów zapisanych, bo majstrowie nie bardzo się z zapisywaniem spieszyli. Dopiero gdy w listopadzie c. k. starostwo nałożyło grzywny na opieszałych majstrów, liczba uczniów wzrosła do 76 i potem już frekwencya była dość regularną. W ciągu roku szkolnego, a mianowicie przed Bożem Narodzeniem i przed Wielkanocą, przystępowała młodzież do spowiedzi i komunii św. Ogólne zachowanie się uczniów było dobre; objawiali chęć do nauki, szczególnie z wielkiem zamiłowaniem oddawali się nauce rysunków, a prace rysunkowe, przedstawione w czasie popisu, świadczyły o pilnej ich pracy i postępach.

Popis publiczny odbył się dnia 20. maja 1894 pod przewodnictwem delegata Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych p. Józefa Hejdy, c. k. notaryusza. Obecni byli na popisie członkowie Wydziału szkolnego i dość licznie zebrali się rękodzielnicy. Po popisie przemówił przewodniczący do uczniów, zachęcając ich do dalszej nauki i dziękując nauczycielom za gorliwą ich pracę, poczem rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach pocztowej kasy oszczędności.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą: Eugeniusz Rozwadowski, burmistrz, jako przewodniczący. Ignacy Cukier i ks. Karol Bauch, delegaci gminy. Leopold Hauser, delegat c. k. Ministerstwa. Józef Hejda, delegat Wydziału krajowego, Tadeusz Starzyński, delegat Rady powiatowej. Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły ludowej. Ks. Jan Kiernicki, rz. k. katecheta i ks. Eugeniusz Kozaniewicz gr. k. katecheta, Herz Ehrlich, naucz rel. mojż, Maurycy Skopowski, artysta malarz, Jan Mayer, Teodozy Laurecki, Józef Walk, Jan Daczyszyn i Józef Materna, nauczyciele szkoły ludowej.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe

Istniejące szkoły przemysłowe zawodowe rozwijały się w roku 1894 normalnie na zasadach obowiązujących je statutów. Koszt ich utrzymania i stan frekwencyi uczniów tych zakładów zestawiono w dołączonych /. wykazach. Tu zaś zwrócimy uwagę na zmiany, jakie zaszły w organizacyi zakładów dawniejszych, lub na te zakłady, które w ciągu roku 1893/4. utworzone zostały.

Aleg. VI. VII.

Naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie, uzyskawszy nowe budynki, staraniem skałackiego Wydziału powiatowego i przy pomocy funduszu krajowego wystawione, dokonywa obecnie wewnętrznej swej organizacyi. Na kierownika rzeczonego warsztatu został z początkiem roku szkolnego 1894/5 przeznaczony prowizorycznie p. Kaźmierz Kossowski, jeden z najpierwszych wychowanków Zakładu Drohowyzkiego, który następnie, pracując w pierwszorzędnych warsztatach kołodziejskich w kraju i w szkole kołodziejsko-bednarskiej w Kamionce strumiłowej, a w końcu wysłany przy pomocy zasiłków z funduszu kraj. za granicę kraju, kształcił się specyalnie do dzisiejszego swego zawodu. W prowadzeniu zakładu zachowano na razie tok dawniejszy, oparty na zasadach, których się w warsztacie tousteckim trzymano, pozostawiono również tych samych przodowników. Gdy jednak statut nowy dla zakładu jest już opracowany, spodziewać się należy, że w początkach roku 1895 całkowita reorganizacya naukowego warsztatu w Grzymałowie zostanie przeprowadzoną, i że zakład ten, dzięki nowym a korzystnym warunkom, zajmie jedno z pierwszych miejsc pomiędzy zawodowemi szkołami naszego kraju. Nieobojętna wspomnieć przytem, że już i teraz zaleciły go chlubnie wyroby przysłane na powszechną Wystawę krajową.

Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie, został w ubiegłym roku szkolnym, stosownie do swego planu, uzupełniony pomocniczą kuźnią, a na instruktora kowalstwa przeznaczyła Komisya również jednego z najpierwszych wychowanków zakładu Dronowyzkiego, p. Seweryna Gzowskiego, który dłuższy czas w kraju i zagranicą w zawodzie swoim się kształcił.

W zakresie koszykarstwa, korzystając z ofiar Wydziału powiatowego w Rudkach, który oświadczył się z gotowością płacenia corocznie 200 zł, oraz JW. pp. M. Lewickiego, który 30 zł., bar. L. Brückmana i hr. K. Lanckorońskiego, którzy po 25 zł. rocznie na utrzymanie szkoły koszykarskiej płacić się zobowiązali, przystąpiła Komisya do zorganizowania nowej szkoły koszykarskiej w Rudkach. Szybkie wprowadzenie szkoły tej w życie było umożliwione dostarczeniem wybornego budynku szkolnego, który kosztem i staraniem prezesa Rady powiatowej rudeńskiej JW. Andrzeja hr. Fredry został wybudowany. Komisya przystąpiła też do wygotowania statutu szkoły, do postarania się o odpowiedniego instruktora i o potrzebne narzędzia i

przybory, gdy wtem spłonął w Rudkach główny budynek, w którym c. k. starostwo i inne urzędy były pomieszczone, i Rada powiatowa, lokując w pozostałych a do jej zarządu należących*budynkach biura urzędowe i klasy szkolne, rozporządziła do pewnego czasu także i budynkiem szkoły koszykarskiej, przeznaczając go na razie na nieznajdujące pomieszczenia klasy szkoły ludowej. W ten sposób poszło w odwłokę otwarcie szkoły koszykarskiej, zasadniczo już zorganizowanej, i teraz zależeć będzie od energii Rady powiatowej, ażeby budynek, na inny cel dziś obrócony, szkole koszykarskiej jak najprędzej oddano.

Potrzeba podniesienia wyrobów szewskich, mających w kraju nadzwyczaj wielu wykonawców, lecz co do sposobu wykonania i użytego na nie materyału stojących zbyt nisko, ażeby mogły z napływem obcego obuwia fabrycznego skutecznie konkurować, zwróciła uwagę Komisyi w ostatnich pięciu latach na miejscowości szewcami osiedlone i zniewoliła ją szukać środka zaradczego w organizacyi szkół szewskich. Udoskonalono tedy przedewszystkiem szewską szkołę w Uhnowie, następnie założono podobną szkołę w Witkowie Nowym, w ubiegłym roku zaś — chcąc i zachodniej części kraju w działaniu tem nie pomijać — przystąpiono do zorganizowania naukowego warsztatu szewskiego w Starym Sączu. Przepisy organizacyjne, oparte na tych samych zasadach co przepisy szkół szewskich w Uhnowie i Witkowie, zostały dla tego nowo powstającego zakładu przez Komisyę opracowane i rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 3. lipca b. r. L. 61.449 zatwierdzone. Do utrzymania szkoły przyczynia się gmina Starego Sącza kwotą roczną 300 zł. w. a., a Wydział Rady powiatowej w Nowym Sączu kwotą roczną 200 zł. w. a. Na stanowisko instruktora tego nowego zakładu przeniesiono dotychczasowego instruktora warsztatu szewskiego w Uhnowie Adama Gotmana, kierownictwo zaś, po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową, poruczono p. Stanisławowi Rosołowi, kierownikowi miejscowej szkoły ludowej. Na kuratora naukowego warsztatu w Starym Sączu uproszono prezesa Rady powiatowej nowosądeckiej i posła sejmowego dra Gustawa Romera, na zastępcę zaś tegoż p. Adolfa Przybylskiego, członka Rady miejskiej starosądeckiej.

W ten sposób poświęcone już będą trzy zakłady w kraju sprawie wydoskonalenia i podniesienia szewstwa, a rozwój ich dotychczasowy świadczy, iż trafiono niemi w istotną kraju potrzebę. Jakkolwiek bowiem liczyło szewstwo z dawien dawna wielu i dobrych majstrów w Polsce, a nawet w przysłowiach historycznych zachowano miejscowości, słynne ze znakomitego wyrobu obuwia, przecież zaprzeczyć się nie da, że ostatniemi czasy, tak po miastach większych jak i po licznych pomniejszych koloniach szewskich, podupadł bardzo wyrób obuwia, a przeto i zarobek szewski. Całe to rękodzieło chyli się w kraju do upadku, skutkiem tego, iż nie postępuje z czasem i zostawia przezto otworem wszelkie targi dla produkcyi fabryk zagranicznych, które, korzystając z pomnożonych środków komunikacyjnych, już nie na celujący towar, ale nawet na wybiórki chętnych znajdują odbiorców. To też od roku 1889, to jest od czasu namiętnej agitacyi, z którą szewcy krajowi przeciw składom obuwia fabryki Moedlingskiej wystąpili, i w myśl sprawozdania, opracowanego podówczas przez członka Komisyi, c. k. inspektora przemysłowego A. Nawratila, a przedłożonego Wydziałowi krajowemu w załatwieniu wniesionych do Sejmu petycyj, dąży Komisya wytrwale do tego, ażeby przez fachowe szkoły szewskie wpływać na podniesienie szewskiego rzemiosła. Założenie szkoły szewskiej w Starym Sączu jest więc tylko dalszym krokiem w wykonaniu postawionego programu. A jeśli się zważy, że już dziś, po kilkoletniem istnieniu szkoły szewskiej w Uhnowie i dwuletniem w Witkowie, daje się odczuwać wpływ znaczny na wyrób targowego obuwia tych okolic, i że takowe łatwiej znachodzi odbiorców, że wreszcie przyjmowanie i dobre wykonywanie obuwia dla wojska daje zarobek podupadłym szewcom i podnosi zbyt niską tegoż cyfrę — można wywnioskować, iż zakładanie szkół szewskich i w ogóle organizacya szewstwa przez stowarzyszenia, przyczyni się do podniesienia dobrobytu tych miasteczek, w których dziś liczni szewcy ledwie wegetują.

W sprawozdaniu zeszłorocznem była już obszerniejsza wzmianka o usiłowaniach Komisyi, tyczących się podniesienia przemysłu powroźniczego w Radymnie. Usiłowania te, dzięki chętnemu współdziałaniu miejscowego Towarzystwa powroźniczego, doprowadziły w ubiegłym roku szkolnym do ostatecznej organizacyi kraj. naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie. Na podstawie wniosku Komisyi, nadał Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 30. października 1894 L. 57065 warsztatowi rzeczonemu przepisy organizacyjne, którego najważniejsze postanowienia brzmią jak następuje:

§. 1. „Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie ma na celu podniesienie domowego przemysłu powroźniczego w wymienionej miejscowości i jej okolicy.

W tym celu warsztat kształci:

a) praktycznie przez wyuczanie wykonywania robót powroźniczych przy użyciu ulepszonych przyborów i narzędzi, tudzież

b) teoretycznie przez udzielanie nauki rysunków i innych przedmiotów pomocniczych.

§. 2. Nauka jest bezpłatna. Udzielana jest na podstawie planu nauki, ustanowionego przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych. Czas nauki zwyczajnych uczniów ma trwać dwa, wyjątkowo trzy lata.

§. 3. Do krajowego naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie przyjmuje się uczniów zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Uczeń zwyczajny powinien mieć przynajmniej 14 lat i wykazać się świadectwem ukończenia przynajmniej szkoły ludowej lub udowodnić, że w inny sposób nabył dostatecznej biegłości w przedmiotach przepisanych dla szkoły ludowej. Pierwszeństwo do przyjęcia (jako kandydaci na uczniów zwyczajnych) mają chłopcy pochodzący z Radymna, a między tymi synowie powroźników i chłopcy należący do domowników, z zamiejscowych zaś ci, którzy otrzymali stypendyum z funduszów publicznych z wyraźnem poleceniem pobierania nauki w krajowym naukowym warsztacie powroźniczym w Radymnie.

§. 4. W krajowym naukowym warsztacie powroźniczym w Radymnie rok szkolny trwa przez cały rok kalendarzowy.

Uczniów nadzwyczajnych można przyjmować każdego czasu bez względu na kursa szkolne.

§. 5. Uczniowie zwyczajni, pilni i obyczajni, otrzymują po ukończeniu z dobrym skutkiem przepisanej nauki świadectwo uzdolnienia z poświadczeniem postępu, pilności i zachowania się.

Uczniowie nadzwyczajni otrzymują na żądanie poświadczenie odbytej w zakładzie nauki.

§. 6. Nauki udzielają: instruktor fachowy (werkmistrz), oraz nauczyciele pomocniczy dla przedmiotów ogólno kształcących; — potrzebne do wyrobu towarów powroźniczych wiadomości teoretyczne mają być udzielane podczas zajęć praktycznych.

Zarząd zakładu starać się ma także o ułatwienie uczniom pobierania nauki uzupełniającej, a to, o ile możności z uwzględnieniem specyalnych potrzeb ich przyszłego zawodu.

Wydział krajowy na przedstawienie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych mianuje instruktora fachowego i ustanawia jego zajęcia. Pomocników warsztatowych ustanawia kurator o ile możności z grona uczniów zakładu na przedstawienie instruktora.

Nauczycieli pomocniczych ustanawia Wydział krajowy w porozumieniu z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych, na wniosek kuratora, który przedkłada również wnioski co do ich wynagrodzenia w granicach budżetu“.

„§. 8. Instruktor zakładu kieruje nim pod względem naukowym, zarządza także zakładem pod względem gospodarczym, z wyłączeniem jednak spraw, które załatwia wspólnie z kuratorem.

Kontrolę miejscową nad sprawami zakładu, mianowicie pod względem gospodarczym, wykonywa kurator, mianowany przez Wydział krajowy na przedstawienie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

W ten sam sposób ma być zamianowany zastępca kuratora.

Zwierzchniczy nadzór i opiekę nad zakładem wykonywa Wydział krajowy a względnie Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, za posrednictwem:

a) inspektora dla krajowego naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie, wyznaczonego przez Wydział krajowy na wniosek Komisyi krajowej dla spraw przemyłowych;

b) a w razie potrzeby za pośrednictwem delegatów z ramienia Wydziału krajowego wyznaczonych.

Każdy z tych organów działać ma w poruczonym mu zakresie".

W myśl powyższych postanowień objął inspekcyę nad zakładem w imieniu Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych, członek jej p A. Nawratil, na kuratora zaproszonym został ks. kanonik Leon Pastor, a na zastępcę tegoż p. Władysław Janicki, rejent miejscowy, na stanowisku instruktora zaś utrzymano dotychczasowego instruktora Alberta Wegnera.

Koszta utrzymania Zakładu podano w specyalnym preliminarzu. Materyałów potrzebnych dostarcza warsztatowi Towarzystwo powroźnicze, a to na podstawie następującego postanowienia przepisów organizacyjnych:

„Towarzystwo powroźnicze w Radymnie dostarcza zakładowi bezpłatnie przędzy i wszelkich materyałów w ilości i jakości, jakie instruktor uzna za potrzebne. Zakład nie jest obowiązany zwracać Towarzystwu kosztów za materyał zepsuty przy nauce praktycznej, lub spotrzebowany do celów naukowych. Produkcya zakładu odbywa się na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie, i z tego powodu obowiązane jest Towarzystwo załatwiać wszelkie sprawy rachunkowe, kupieckie i handlowe, połączone z tą produkcyą.

Towarzystwo może zlecać zakładowi wyrabianie pewnych wyrobów z dostarczanego przez nie na ten cel materyału, o ile tego rodzaju roboty nie uwłaczają systematycznemu udzielaniu nauki przepisanej planem".

Co się tyczy planu nauki tego, pierwszego w swoim rodzaju warsztatu, stawiają dalsze postanowienia zasadę, że „podstawę wykształcenia uczniów ma stanowić praca warsztatowa" i że „uczniowie są uważani za terminatorów w warsztacie", a szczegóły nauki określono jak następuje:

A. W pierwszym roku.

I. Nauka teoretyczna fachowa. 1. Opis różnych rodzajów włókien, łyk, drutów i zwierzęcych włosów używanych w powroźnictwie. 2. Nauka opisowa o przyrządach używanych w powroźnictwie do przyrządzania i czyszczenia włókien i łyk i do wyrobu nitek, szpagatu, postronków, sznurów i linek.

II. Ćwiczenia praktyczne. 1. Przyrządzanie, sortowanie, czyszczenie powroźniczych włókien i łyk, przy użyciu odpowiednich przyrządów. 2. Obsługa i użycie przyrządów i maszyn powroźniczych, służących do wyrobu nitek, szpagatu, postronków, sznurów i linek, i wyrób tych artykułów.

III. Nauki pomocnicze. 1. Rachunki elementarne, cztery działania, ułamki zwykłe i dziesiętne, nauka o proporcyach. 2. Język polski: czytanie, opowiadanie, pisanie, dyktaty. 3. Rysunki elementarne: rysowanie ołówkiem figur płaskich, następnie ciał bryłowych.

B. W drugim roku.

I. Nauka teoretyczna fachowa. 1. Opis farb, smoły i tłuszczów używanych w powroźnictwie z podaniem sposobów ich przyrządzania i użycia. 2. Nauka opisowa o przyrządach używanych do wyrobu lin, sieci i do zwijania szpagatu. 3. Obliczanie ilości przędzy dla towaru o pewnej długości, grubości i wadze. Obliczanie i ustanowienie ceny towaru wedle kosztów przędzy i kosztów roboty. Prowadzenie najpotrzebniejszych dla samoistnego powroźnika książek handlowych. Zawodowa korespondencya i ekspedycye towaru.

II. Ćwiczenia praktyczne. Wyrób lin, sieci, powrozów z włosów zwierzęcych, pochodni i szpagatowych tkanin, zwijanie i pakowanie towaru, farbowanie włókien powroźniczych

III. Nauki pomocnicze. 1. Rachunki: dalszy ciąg nauki z poprzedniego roku. 2. Język polski: czytanie, opowiadanie, ćwiczenia stylistyczne.

C. W trzecim roku.

Uczniowie, którzy poprzednie dwa lata z celującym postępem ukończyli i chcieliby wiadomości swoje teoretyczne i praktyczne rozszerzyć, mogą za zezwoleniem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych naukę pobierać rok trzeci. Program nauki składać się będzie wyłącznie z przedmiotów i ćwiczeń fachowych i w każdym wypadku będzie ułożony odpowiednio do celu studyów".

Na umieszczenie warsztatu wystawiło Towarzystwo powroźnicze budynek, obejmujący halę warsztatową, oraz ubikacye na biuro Towarzystwa i magazyny. Uroczyste poświęcenie i otwarcie warsztatu nastąpiło d. 11. października b. r.

Obok powstania nowych zakładów, mamy do zanotowania także zwinięcie jednego niedawno powstałego, a mianowicie naukowego warsztatu dla wyrobów z drzewa w Kołomyi, utrzymywanego przez tamtejszą Spółkę huculską. Warsztatowi temu przeznaczył był Wysoki Sejm subwencyę z funduszów krajowych w kwocie 1300 zł. w. a. rocznie, był on też zaopatrzony w inwentarz warsztatowy, zakupiony z tych funduszów i miał instruktora i nauczyciela rysunków, którzy z pomienionej subwencyi byli płatni. Już przed założeniem rzeczonego warsztatu, który powstanie swe inicyatywie prywatnych osób, miłośników rzeźbiarstwa huculskiego zawdzięczał, była mowa o utworzeniu w Kołomyi rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego, w podobnych rozmiarach, jak szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem. Przez dłuższy czas wszakże nie dochodził zamiar ten do skutku, i gdy się zdawało, że został już zaniechanym, poczęli się krzątać prywatni ludzie około podniesienia snycerstwa huculskiego i utworzywszy t. zw. „Spółkę huculskę" urządzili w r. 1890 dla wyrostków huculskich warsztat naukowy. Tymczasem zamiar rządu dojrzewał, a gdy gmina m. Kołomyi zdecydowała się dostarczyć potrzebnych do szkoły ubikacyj, przystąpił rząd do zorganizowania c. k. szkoły dla przemysłu drzewnego i otworzył ją już z początkiem b. roku szkolnego. Gdy zaś w tej szkole zabezpieczonem zostało także pielęgnowanie motywów ornamentalnych i techniki, cechujących snycerski przemysł Hucułów, okazało się zbytecznem dalsze wspieranie warsztatu prywatnego, który ten sam cel miał na oku. Poszła też za tem uchwała Komisyi, przenosząca subwencyę krajową w kwocie 1100 zł. w. a. na rządową szkołę dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, co w przedłożonym poniżej preliminarzu znalazło swój wyraz, i przekazano przeważną część warsztatowego inwentarza pomienionej szkole rządowej. Ponieważ atoli Spółka huculska się nie rozwiązuje i zamierza nadal w sprzedaży wyrobów domowego przemysłu huculskiego pośredniczyć, a nawet dodatkowy warsztacik w skromnych rozmiarach utrzymywać, postanowiła Komisya pewną część inwentarza warsztatowego do dalszego użytku Spółce pozostawić.

Usiłowania Komisyi, wypływające z uchwał W. Sejmu, powziętych na wniosek posła L. Chrzanowskiego co do założenia szkoły ślusarsko-mechanicznej w Tarnopolu, nie zostały jeszcze pożądanym skutkiem uwieńczone, posunęły się jednak naprzód i uprawniają

do przypuszczenia, że szkoła ta będzie mogła być jako zakład rządowy utworzoną. Na podstawie deklaracyj, w myśl których Rada powiatowa w Tarnopolu zobowiązała się w dwóch ratach rocznych 4000 zł. na założenie, a 600 zł. corocznie na utrzymanie szkoły tego rodzaju opłacać, oraz Rad powiatowych w Trembowli i Skałacie, z których pierwsza corocznie po 150 zł., druga po 200 zł. na ten sam cel płacić się zobowiązały — nareszcie na podstawie oświadczenia zarządu m Tarnopola, że niewątpliwie da grunt pod budynek szkolny i przyczyni się pewną, znaczniejszą kwotą (około 5000 zł.) do wystawienia budynku — przedstawiła
Alegat VIII. Komisya c. k. Rządowi za pośrednictwem Wydziału krajowego swoje, w dołączonem tu ·/. piśmie wyłuszczone zapatrywania. Obecnie ma zatem c k. Rząd w sprawie tej powziąć zasadnicze postanowienie i od tego postanowienia zależeć będzie dalszy jej rozwój.

W zakresie szkół garncarskich wypada stwierdzić pocieszający postęp co do ulepszania czerepu, polew, poprawności i wykwintności ornamentu, a wreszcie uszlachetnienia i urozmaicania kształtów, któremi szkoły starają się odpowiadać wymaganiom publiczności i rozwiniętemu jej smakowi. Przyszła im w tej mierze z pomocą kraj. Stacya keramiczna, która na podstawie projektów członka Komisyi, prof. J. Zacharjewicza, zaopatrzyła i zaopatruje szkoły garncarskie w nowe modele i w motywa ornamentalne. Kto zwiedzał pawilon szkół zawodowych na powszechnej Wystawie krajowej, ten nie mógł nie zauważyć tej rozmaitości i wyrobionego smaku, któremi odznaczały się czyto naczynia oparte na wzorach ludowego przemysłu domowego, czy czerpiące z ogólnych motywów nowożytnej ornamentyki. Były one przez publiczność rozrywane, i w tem należy poniekąd szukać stwierdzenia, że kierunki nadane szkolnym wyrobom keramicznym są w stanie wytworzyć krajowy przemysł, zdolny do zaspokojenia potrzeb i smaku publiczności, a tem samem dać podstawę miejscowym garncarzom i kaflarzom do szerszego i wydatniejszego zarobku.

W ślad za tem są też w toku projekta, zmierzające do rozszerzenia planu nauki w kraj. szkole garncarskiej w Kołomyi, usiłowania do wybitniejszej produkcyi terrakotowej w Toustem, wreszcie przekształcenie i rozwinięcie produkcyi naczynia kamionkowego w Porembie, gdzie szkoła, w skutek zmiany instruktorów i innych nieprzyjaźnych okoliczności, pomimo dojścia do wybornych rezultatów w samymże wyrobie, zawsze niewielu liczy uczniów i zbyt mało, w stosunku do kosztów utrzymania, produkuje.

W krajowej Stacyi keramicznej, która szkoły garncarskie we wszystkiem posiłkuje, utworzono na podstawie budżetu tegorocznego posadę asystenta. Obowiązki tegoż objął ukończony technik p. Karol Rolle, mający zamiar zawodowi keramicznemu stale się poświę-
Alegat IX. cić. Co do czynności samejże Stacyi, dołączamy ·/. sprawozdanie jej kierownika.

Należy nam poruszyć jeszcze jedną sprawę, odnoszącą się do wszystkich szkół zawodowych, a wielce ważną dla ich dalszego rozwoju Od dawna już dawała się uczuwać potrzeba, ażeby szkoły zawodowe, mimo pożądanej rozmaitości ich ustroju, ująć w ściślejsze karby pod względem toku administracyjnego i rachunkowości, i tym sposobem zabezpieczyć sobie jasną i dostateczną kontrolę nad wszystkiem, co w nich kontroli władz nadzorczych ulegać powinno. Było to zadanie wcale niełatwe do rozwiązania, bo zbyt daleko posunięte wymagania mogłyby przykuć kierownika szkoły do stołka biurokratycznego ze szkodą dla jego najważniejszej działalności nauczycielskiej, lub dać powód do obciążania szkół dalszym personalem administracyjno-rachunkowym i nieuniknionym nań wydatkiem. Trudno było przytem modelować rzecz na wzorach obcych, bo przepisy tego rodzaju są w ogóle rzeczą nową, jak nowem jest szkolnictwo przemysłowe. Ułożono tedy samodzielnie instrukcyę administracyjną i rachunkową, która, obok ścisłości wymagań, nie czyni zajęcia administracyjno-rachunkowego zbyt uciążliwem, skomplikowanem i wiele czasu wymagającem, a lustratorowi administracyjnemu daje dostateczną podstawę do zbadania, o ile w zakresie kasy, dochodów i wydatków warsztatowych, postępowania z uczniami, obliczania ich czasu i wynagrodzeń za

pracę, stosunków szkoły na zewnątrz itp. rzecz prawidłowo jest prowadzoną. Stósownie do tej instrukcyi, zatwierdzonej rozporządzeniem Wydziału kraj z d 8 czerwca b. r. L. 2074, korzystając z przyzwolonego na ten cel kredytu, zarządziła Komisya druk formularzy, które wszystkim szkołom zawodowym zostają rozsyłane, tak, że z 1. stycznia 1895 gospodarka wewnętrzna we wszystkich szkołach zawodowych będzie mogła już wedle postanowień nowej instrukcyi, być zaprowadzoną. Czas i praktyka stwierdzą, o ile ziszczą się oczekiwania do instrukcyi tej przywiązane, one też będą najlepszym krytykiem i wykażą, jakie w niej wypadnie z czasem zrobić zmiany i ulepszenia.

Dział ten sprawozdania kończymy jeszcze przytoczeniem cyfr subwencyi, która od c. k. Rządu memoryałem Komisyi kraj. z d. 24. lipca b. r. L. 644, jako zasiłek dla krajowych szkół zawodowych na rok 1895 została zażądaną. Wynosi ona w całości 26.520 zł. w. a., jak się zaś rozdziela na poszczególne zakłady, podano w preliminarzach szczegółowych. W porównaniu z żądaniem zeszłorocznem, któremu jednak c. k. Rząd nie w zupełności uczynił zadość, jest cyfra powyżej przytoczona tylko o 3.520 zł. wyższą; słuszną przeto możemy żywić nadzieję, że w obec znacznych ofiar, jakie kraj cały na szkolnictwo przemysłowe ponosi, uzyskanie tak umiarkowanego zasiłku państwowego nie natrafi na żadne trudności.

W uzupełnieniu wykazów statystycznych podajemy tutaj dalsze szczegóły, tyczące się istniejących szkół zawodowych.

1. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1879 w Jarosławiu, od r. 1891 przeniesiona do Czerwonej Woli. Obejmuje dwa oddziały; w każdym oddziale trwa nauka rok. Na naukę zajęć praktycznych przeznaczono 60 godzin tygodniowo a 6 godzin na naukę dopełniającą. Plan nauki zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału kraj. z dnia 3. stycznia 1893 L. 65274.

Uczniowie, prawie wyłącznie synowie włościan, pochodzą w przeważnej części z pobliskich wsi powiatu jarosławskiego, 9 z innych powiatów, jako nadzwyczajny uczeń 1 nauczyciel ludowy w czasie wakacyj. Ukończeni uczniowie wracają przeważnie do zawodu rolniczego i trudnią się przytem koszykarstwem jako przemysłem domowym.

W skład zarządu szkolnego wchodzą: J. E ks. Jerzy Czartoryski, kurator szkoły, August Szczurowski, delegat rządu, Edward Micewski, delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Franciszek Gondek, administrator: Józef Dąbrowski.

2. Jasło. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1885. Obejmuje jeden oddział; nauka trwa dwa lata. Szkoła pod zarządem założonego w Jaśle kraj. Towarzystwa dla wyrobów koszykarskich.

Uczniowie pracują przez dzień cały, a wieczorem uczęszczają na naukę uzupełniającą. Pochodzą z rodzin włościańskich. Towarzystwo koszykarskie stara się o utrzymanie ich w czasie nauki.

Zarząd stanowią członkowie Dyrekcyi Towarz. koszykarskiego, pp. Klaudyusz Angerman i Tytus Brąglewicz.

Instruktor fachowy: Michał Podkólski.

3. Dżurów. Powiatowa szkoła koszykarska.

Założona w r. 1892, obejmuje dwa oddziały: dla młodszych i starszych uczniów. Czas nauki dwuletni.

Na naukę praktyczną przeznaczono 60 godzin tygodniowo. Uczniowie są dziećmi włościańskiemi, przeważnie miejscowi, częścią zamiejscowi.

Kurator szkoły: Włodzimierz Zagórski.

Instruktor fachowy: Jerzy Dziaduch.

4. Grybów. Krajowy warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1890, obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzyletnią. Na naukę praktyczną przeznaczono w I. r. 23, w II. r. 33, w III. r. 42 godzin tygodniowo; na naukę teoretyczną w każdej klasie po 15 godzin tygodniowo. Kurs kowalstwa, jako pomocniczego przy kołodziejstwie, został dopiero w ciągu roku szkolnego zorganizowany.

Uczniowie są przeważnie synami ubogich rolników lub małomieszczan, znaczna ich część jest zamiejscową i pochodzi z różnych powiatów kraju.

W skład zarządu wchodzą: Edmund Klemensiewicz kurator zakładu, Dr. Adam Jakubowski burmistrz, jako zastępca kuratora, Karol bar. Brunicki i Antoni Wejda, delegaci Rudy powiatowej, Alojzy Muszyński administrator, Jan Czapliński delegat stowarzyszenia przemysłowego.

Instruktor fachowy: Andrzej Skoplak; Seweryn Gzowski, instruktor kowalstwa, Jan Liszka, przodownik kołodziejski, ks. Jan Stasiński katecheta, Józef Tabeau, nauczyciel przedmiotów dopełniających.

5. Grzymałów. Warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1882 w Toustem, w 1892 zreorganizowany i przeniesiony do Grzymałowa. Obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzechletnią. Na naukę praktyczną przeznaczono dla kursu I. II. i III. po 37 godzin tygodniowo, na naukę teoretyczną po 23 godzin tygodniowo,

Uczniowie są w części miejscowi, w części ze wsi okolicznych, przeważnie synowie rolników i małomieszczan.

Organizacya zarządu miejscowego jest w toku.

Fachowy kierownik zakładu: Kazimierz Kossowski, administrator: Stefan Stróżecki, werkmistrze: Andrzej Ciupik dla kołodziejstwa, Michał Kolanowski dla kowalstwa.

6. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa.

Założona w r. 1884, obejmuje trzy oddziały: kołodziejski, kowalski, jako pomocniczy i bednarski. Na każdym oddziale trwa nauka cztery lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono na trzy kursa 87 godzin tygodniowo, zaś na roboty praktyczne dla czterech kursów 171 godzin tygodniowo. Czwarty kurs jest wyłącznie praktyczny.

Uczniowie są przeważnie synami rolników. Od czasu założenia szkoły ukończyło naukę i uzyskało świadectwo wyzwolin 43 uczniów. Kilku kołodziei i bednarzy zmieniło po ukończeniu nauk swój zawód i pracują u stolarzy.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Dr. Stanisław hr. Badeni jako przewodniczący Alfred Stecki, Klemens Torosiewicz, Dr. Władysław Stupnicki, ks Michał Cegielski, Wojciech Eliasiewicz i Aleksander Malinowski, członkowie komitetu.

Kierownik zakładu: Edward Paudler, ks. Michał Cegielski i ks. Aleksander Dobrowolski, katecheci, Jędrzej Hyk instruktor kołodziejstwa, Józef Wienc instruktor bednarstwa, Karol Laskowski majster kowalski, Anatol Jaworski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

7. Stanisławów. Krajowy warsztat stolarsko-tokarski.

Założony w r. 1884, zreorganizowany w r. 1891, obejmuje oddział stolarstwa w połączeniu z nauką tokarstwa i snycerstwa o tyle, o ile stolarzowi jest potrzebna. Nauka trwa trzy lata. Nauka praktyczna liczy w każdej klasie po 30, teoretyczna po 22 godzin tygodniowo.

Wszyscy uczniowie są miejscowi, przeważnie z warstwy mieszczańskiej i rękodzielniczej; kilku synów urzędników.

W skład zarządu warsztatu wchodzą: Dr. Waleryan Szydłowski burmistrz, jako kurator zakładu, Józef Jaegerman i Hersz Halpern, delegaci Rady miejskiej Józef Jabłonowski, delegat Rady powiatowej, Michał Rembacz, delegat kasy oszczędności, Teodor Birnbaum, inspektor fachowy, Ferdynand Fiedler, reprezentantant miejscowych stolarzy.

Kierownik i instruktor fachowy: Stanisław Eustachy Merunowicz; przodownik warsztatowy: Robert Terczka, ks. dr. Władysław Bandurski, katecheta, Władysław Latoszyński, prof. gimn. i Paweł Bryła naucz. gimn., jako nauczyciele pomocniczy.

8. Żywiec. Krajowa szkoła dla stolarstwa i wyrobu zabawek.

Założona w r. 1887, zorganizowana 1892, obejmuje dwa oddziały: stolarstwo i wyrób zabawek. Nauka trwa cztery lata. Właściwy kurs wyrobu zabawek nie jest dotąd w życie wprowadzony. Szkoła ma do walczenia z trudnością pomieszczenia, mieści się bowiem w jednym budynku z 5-klasową szkołą ludową Miasto ma podjąć w najbliższej przyszłości budowę osobnego domu dla szkoły.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu, Karol Ringer, sekretarz Rady pow., zastępca kuratora, Ludwik Dubowski, Jan Mierowski i Antoni Olszowski, delegaci gminy.

Kierownik szkoły: Władysław Niemczynowski, instruktor fachowy: Paweł Prydatkiewicz, nauczyciele pomocniczy: Władysław Nowotarski, Franciszek Zimnal, Jan Gołąb i Stanistaw Polek, nauczyciele szkoły ludowej.

9. Kołomyja. Spółka Huculska, warsztat naukowy dla wyrobów z drzewa.

Założony w r. 1890, zreorganizowany 1. stycznia 1893, obejmował jeden oddział dla stolartstwa, tokarstwa i snycerstwa z nauką trzyletnią.

Z powodu otwarcia rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, został warsztat powyższy z końcem roku szkolnego zwinięty, a przeznaczona dlań subwencya krajowa i część inwentarza warsztatowego przekazane szkole rządowej z początkiem roku szkol. 1894/5.

10. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Założona w r. 1876 przez c. k. rząd, przyjęta pod zarząd kraju w r. 1886. Obejmuje jeden oddział z nauką trwającą trzy lata. Ilość godzin nauki teoretycznej wynosi tygodniowo: na I. kursie 16, na II. kursie 16, na III. kursie 20. Na roboty praktyczne przeznaczono na I. kursie 28, na II. kursie 38, na III kursie 36 godzin tygodniowo.

W roku szkolnym 1893/4 był urządzony czasowy kurs strycharstwa i wyrobu rurek drenowych, w którym wzięło udział 10 uczniów.

Uczniami są przeważnie synowie wyrobników i rękodzielników, po kilku zaś synowie rolników i urzędników. Ukończyło naukę z dobrym postępem 28 uczniów, z których 13 pracuje w kaflarstwie, 10 w garncarstwie; 3 porzuciło swój zawód, 2 niewiadomi z pobytu i zatrudnienia.

W ciągu roku lustrowali szkołę członek Komisyi prof. J. Zacharjewicz i kierownik stacyi keramicznej E. Krzen.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Edmund hr. Starzeński, kurator, Karol Głuchowski, delegat gminy, Franciszek Jasiński, delegat Rady powiatowej, Jan Budzianowski, delegat stowarzyszenia garncarzy.

Kierownik szkoły: Aleksander Klimaszewski. Stanisław Daczyński, nauczyciel rysunków. Łucyan Baecker, nauczyciel rysunku geometrycznego, Stefan Skrypniczuk, werkmistrz, Antoni Kostrubiak, przodownik warsztatowy.

11. Poremba. Krajowy warsztat garnoarski.

Założony w r. 1889. Obejmuje jeden oddział dla wyrobu naczyń kamionkowych. Nauka trwa trzy lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono 24 godzin, na roboty praktyczne 36 godzin w tygodniu. Oprócz tego ćwiczą się uczniowie w wyrobie kafli, dachówek i drenów.

Kuratorem zakładu jest p. Michał Bóbr.

W ciągu roku szkolnego, w skutek rezygnacyi kierownika W. Szczytnickiego, nastąpiła zmiana w kierownictwie. Ustanowiono zarząd tymczasowy, w którego skład wchodzili: X. Waligóra jako administrator, Jan Słowicki, starszy werkmistrz, Franciszek Miękiński, werkmistrz, Antoni Birczyński, nauczyciel pomocniczy.

Reorganizacya zakładu w toku.

12. Touste. Krajowy warsztat garncarski.

Założony w r. 1886, zreorganizowany w r. 1892. Obejmuje jeden oddział z nauką trzechletnią. Na naukę praktyczną przypada 30 godz., na naukę teoretyczną 28 godz. tygodniowo.

Uczniami są tylko miejscowi synowie włościan.

Zarząd miejscowy stanowią: Władysław Fedorowicz, kurator, ks. Michał Czaczkowski, zastępca kuratora.

Kierownik warsztatu: Antoni Goligowski i Albin Biłous, werkmistrz

13. Uhnów. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1891, obejmuje jeden oddział z nauką dwuletnią i kurs dla szewców starszych. Na naukę praktyczną wyznaczono w I roku 28, w II. roku 30 godzin tygodniowo, na naukę teoretyczną w I. roku 26, w II. roku 21 godzin tygodniowo.

Uczniowie nadzwyczajni, na kursie dla starszych, uczyli się wyrobu obuwia wojskowego. Uczniami zwyczajnymi są przeważnie synowie szewców miejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Franciszek Jędrzejowicz, kurator zakładu, Aleksander Celewicz, kierownik.

Instruktor fachowy: Adam Gotmann, pełnił obowiązki do końca roku szkolnego, poczem został przeniesiony na instruktora szkoły szewskiej do Starego Sącza.

14. Witków. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1893. Obejmuje jeden oddział o nauce dwuletniej. Na roboty praktyczne przeznaczono 27, na naukę teoretyczną 20 godzin tygodniowo. Zarząd urządza również, kursa czasowe dla praktykujących już szewców jako uczniów nadzwyczajnych. Uczniami zwyczajnymi są synowie rolników i szewców miejscowych.

Kurator zakładu: Dr. Stanisław hr. Badeni, zastępca kuratora: ks. Tefil Korczyński, proboszcz gr. kat. w Witkowie.

Kierownik warsztatu: Władysław Lewicki, instruktor: Piotr Koller.

15. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Założona w r. 1887, zreorganizowana w r. 1889. Obejmuje dwa oddziały: 1. oddział dla uczniów zwyczajnych; 2. oddział dla starszych czeladników i robotników. Ilość godzin nauki w tygodniu wynosi: na oddziale I. *a)* kurs przygotowawczy: nauka praktyczna 45 godzin, nauka teoretyczna 8 godzin; *b)* na kursie pierwszym: nauka praktyczna 29 godzin, nauka teoretyczna 24 godzin; *c)* na kursie drugim: nauka praktyczna 21 godzin, nauka teoretyczna 31 godzin. Na oddziale II.: na naukę praktyczną 52 godzin tygodniowo. Nauka trwa na oddziale I. dwa względnie trzy lata, na oddziale II. dwa do sześciu tygodni.

Przeważna część uczniów pochodzi z Krosna lub z gmin okolicznych, 16 z innych powiatów kraju Są to prawie wyłącznie synowie rolników lub rękodzielników.

W skład zarządu szkoły wchodzą: August Gorayski, kurator zakładu, Stanisław Janik, delegat gminy, ks. Jan Szalay, delegat Wydziału pow., Stanisław Starowiejski, dr. Feliks Czajkowski, delegaci Wydziału kraj, Kaźmierz Orpiszewski, reprezentant towarzystwa tkackiego.

Kierownik szkoły: Henryk Gruszecki, Franciszek Daniszewski, nauczyciel rysunków, Józef Lagosz, instruktor, Andrzej Kuryłas, pomocnik do nadzoru robót praktycznych, prócz tego trzech nauczycieli szkoły ludowej do przedmiotów uzupełniających.

16. Błażowa Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1884. Obejmuje dwa oddziały, mianowicie: oddział dla uczniów zwyczajnych, dwu- względnie trzyletni, i oddział dla starszych, na którym czas trwania nauki zależnym jest od instruktora.

Nauka teoretyczna liczy na pierwszym i drugim roku po 12 godzin tygodniowo; nauka praktyczna na pierwszym i drugim roku po 46 godz., na trzecim 58 godzin tygodniowo.

Uczniami są synowie miejscowych lub okolicznych tkaczy-rolników i wszyscy po ukończeniu nauki wracają do swego zawodu. Szkoła jest w związku z towarzystwem tkackiem „Prządka“ w Krośnie, które dostarcza jej materyału i zabiera tkaniny wyrobione.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Zdzisław Skrzyński, kurator, Władysław Jędrzejowicz, delegat Wydziału krajowego, Władysław Rylski, delegat Towarzystwa tkackiego „Prządka“. Instruktor fachowy: Marcin Brzęk.

17. Gliniany. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886, zreorganizowany w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla nadzwyczajnych, t. j. dla starszych tkaczy.

Ilość godzin nauki praktycznej na oddziale I. wynosi 39 tygodniowo, na oddziale II. 42 tygodniowo. Nauka teoretyczna udzielaną jest na I. oddziale w 18 godz. tygodniowo.

Liczba uczniów wzmaga się znacznie, więc budynek szkoły jest już za szczupły. Uczniami są przeważnie synowie rolników i rzemieślników; na 41 uczniów było 13 wyznania mojżeszowego.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Franciszek hr. Potulicki, kurator zakładu, ks. Filemon Reszetyłowicz, delegat Wydziału krajowego, zastępca kuratora, Edward Brückner, delegat Rady powiatowej, Szczepan Fernezy, delegat gminy, Rudolf Koerber, delegat Towarz. zaliczkowego, Józef Wolf, delegat spółki tkackiej.

Kierownik: Jan Jurajda, Franciszek Hyblik, instruktor, Tadeusz Toczyski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

18. Gorlice. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1893, został dopiero w drugiej połowie r. 1894 w życie wprowadzony i opiera się na statucie, zatwierdzonym przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 31. października 1893 l. 47.960. Obejmuje, podobnie jak inne naukowe warsztaty tkackie, dwa oddziały, I. dla uczni zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy, jako uczniów nadzwyczajnych, urządzany czasowo wedle uznania Wydziału krajowego. Zaopatrzony jest obecnie w 6 krosien ze wszystkiemi potrzebnemi przyborami i liczy 9 uczniów. Ubikacyi dostarcza gmina, materyałów Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Wojciech Biechoński, delegat Wydziału krajowego i kurator, ks. Stanisław Ziemiański, delegat Rady powiatowej, Stefan Meus, c. k. notaryusz, delegat gminy, Wiktor Drzymuchowski, delegat „Prządki“.

Instruktor fachowy: Bazyli Gąsiecki.

19. Korczyna. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886. Nauka odbywa się w jednym oddziale i trwa dwa lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono 6 godzin, na naukę praktyczną 45 godzin tygodniowo. Uczniami są wyłącznie synowie miejscowych rolników i tkaczy.

W skład zarządu szkoły wchodzą: ks. Jan Szałay, jako przewodniczący, Jakób Pelczar, Franciszek Gonet i Franciszek Urbanek, delegaci gminy i towarzystwa tkackiego. Maciej Jurasz, dyrektor Towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Jan Standejski.

20. Kosów. Warsztat tkacki.

Założony w r. 1882. Nauka trwa 3 lata. Uczniowie zatrudnieni bywają praktycznie po 60 godzin tygodniowo. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy. Reorganizacya zakładu w toku.

W skład zarządu wchodzą reprezentaci dyrekcyi miejscowego Towarzystwa tkackiego: Włodzimierz Łuszpiński, dr. E. Wilkowski i Stanisław Bursa.

Instruktor fachowy: Bronisław Babiak.

21. Łańcut. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały, mianowicie: I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy. Nauka trwa 2, względnie 3 lata na I. oddziale, 5 miesięcy na II. oddziale.

Na naukę teoretyczną przeznaczono 12 godzin, na praktyczną 48 godzin tygodniowo.

Zakład jest umieszczony nieodpowiednio w dwóch lokalach, zanadto od siebie oddalonych. Statut został warsztatowi świeżo nadany i zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 24. października L. 23719.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Hr. Roman Potocki, kurator zakładu, Bolesław Żardecki zastępca i Jan Cetnarski, delegaci Rady powiatowej, Józef Gaweł i Marcin Szulc, delegaci gminy, Jakób Krzan i Ludwik Pusz, delegaci Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.

Instruktor fachowy: Bazyli Pyptiuk.

22. Rychwałd. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1891, ma I. oddział dla uczniów zwyczajnych, z nauką trwającą dwa, względnie trzy lata. Uczniami są synowie miejscowych rolników.

W skład zarządu wchodzą: Antoni Michałowski, kurator Zakładu, ks. Jan Kos, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Szwed, delegat Rady powiatowej, Jan Cebrat, delegat gminy, Karol Ringer, delegat spółki tkackiej

Instruktor fachowy: Wawrzyniec Gubała. Dla nauki przedmiotów uzupełniających: Wojciech Zajda, miejscowy nauczyciel ludowy.

23. Wilamowice. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w roku 1887. Nauka podzielona na dwa oddziały: I. dla uczniów i uczennic zwyczajnych, trwająca dwa, względnie trzy lata, II dla uczniów i uczennic nadzwyczajnych.

Na naukę praktyczną przeznaczono 47 godzin, na naukę teoretyczną 13 godzin tygodniowo. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy. Lokal jest za szczupły.

W skład zarządu wchodzą: Dr. Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu. ks. Andrzej Kondolewicz, zastępca, delegat Rady powiatowej, Jan Kaleta, burmistrz i Jan Nowak delegaci gminy, Michał Foks, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Aleksander Zugaj, Józef Mika, przodownik. Ks. Andrzej Kondolewicz udziela uczniom dobrowolnie religii.

24. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Założona w r. 1893 i otwarta w listopadzie tegoż roku. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, II dla starszych sukienników. Nauka na oddziale I. trwa dwa, względnie trzy lata.

Na naukę praktyczną w I. roku nauki przeznaczono 26, w II. roku 38, na naukę teoretyczną w I. roku 22, w II. roku 16 godzin tygodniowo.

Uczniom nadzwyczajnym II oddziału może być osobno udzielaną nauka tkactwa lub farbiarstwa. W roku szkolnym 1893/4 był tylko 1szy rok oddziału dla uczniów zwyczajnych i liczył 12 uczniów, 7 miejscowych, 5 zamiejscowych, synów włościan lub małomieszczan. Szkoła jest dobrze umieszczona, lecz okazuje się niezbędnie potrzebnym budynek na mieszkania dla nauczycieli.

W skład zarządu wchodzą: Bolesław Żardecki, kurator, ks. Tomasz Sobota, delegat Rady powiatowej łańcuckiej, Jan Cetnarski, delegat Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.

Kierownik zakładu: Stanisław Anczyc, instruktor tkactwa: Jan Trojnar, instruktor farbiarstwa: Józef Wiech, nauczyciel pomocniczy: Jan Mełłech, nauczyciel szkoły ludowej.

25. Radymno. Warsztat powroźniczy.

Założony w roku 1893 Obejmuje jeden oddział nauki praktycznej dwuletni. Na naukę przeznaczono 60 godzin tygodniowo.

W skład zarządu wchodzą: Ks. kan. Leon Pastor, kurator zakładu; Władysław Janicki, zastępca kuratora. Instruktor fachowy Albert Wegner. Inspekcyę nad Zakładem poruczyła Komisya członkowi swemu, kraj. inspektorowi przemysłowemu, A. Nawratilowi.

26. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Założona w roku 1882 Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczennic zwyczajnych o kursie trzyletnim; II. dla uczennic nadzwyczajnych.

Uczennicami są przeważnie córki wieśniaków, zarobników dziennych i rzemieślników. Na 56 uczennic w wieku 12 do 20 lat, było 41 miejscowych a 15 zamiejscowych. Po ukończeniu nauki zajmują się wyrobem koronek w domach rodziców, idą na nauczycielki robót koronkarskich lub w ogóle dla wyrobu koronek do domów prywatnych.

W skład komitetu zarządzającego wchodzą: Stefan Prek, przewodniczący, ks. Roman Olkiszewski, ks. Antoni Dymnicki i Jan Chmura, członkowie komitetu.

Kierowniczka szkoły: Bar. Magdalena Czechowiczowa, nauczycielki pomocnicze: Anna Nicpoń i Zuzanna Wołoszyńska.

27. Muszyna. Krajowa szkoła koronkarska.

Założona w r. 1887, obejmuje 3 oddziały całoroczne. Na naukę praktyczną przeznaczono 34, na naukę teoretyczną 14 godzin tygodniowo.

Wszystkie uczennice, córki małomieszczan, były miejscowe.

W skład zarządu wchodzili: Ks. kanonik Andrzej Gruszka, jako kurator i przewodniczący, hr Helena Stadnicka, z Nawojowej, Antonina Krynicka i Marya Sokołowska, z ramienia Wydziału krajowego, Jan Artel, delegat Rady powiatowej, Józef Medwecki burmistrz, jako reprezentant gminy.

Kierowniczka szkoły: Aniela Kuhn; ks. Józef Ręgorowicz, katecheta, Karolina Pyrć, pomocnicza nauczycielka koronkarstwa, Julia Ortyńska, nauczycielka przedmiotów uzupełniających.

28. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Założona w r. 1883. z inicyatywy pani Heleny Modrzejewskiej. Obejmuje dwa oddziały; nauka trwa trzy lata. Na naukę praktyczną przeznaczono 52, na naukę teoretyczną 14 godzin tygodniowo.

Na 65 uczennic było 24 miejscowych a 41 zamiejscowych, przeważnie córek włościańskich.

W skład zarządu miejscowego wchodzą: Marya hr. Zamoyska, przewodnicząca, dr. Andrzej Chramiec, delegat Wydziału krajowego i Franciszek Neužil.

Kierowniczka szkoły: Józefa Neužilowa; ks. Karol Paluch, katecheta, Franciszek Neužil dla rysunków, Wincenty Regiec dla przedmiotów dopełniających, Anna Chycowa, Agnieszka Gąsienicowa i Filomena Skupień, pomocnicze nauczycielki.

III. Pożyczki, zasiłki na cele przemysłowe i stypendya.

W czasie, który sprawozdaniem niniejszem objęto, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wnioski, tyczące się udzielenia następujących pożyczek:

1. Towarzystwu tkackiemu w Kosowie 3% pożyczkę 1000 zł. w. a. spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

2. Janowi Rożańskiemu w Bochni na suszarnię owoców i jarzyn, na 3% 2 500 zł. spłacalne w 20 ratach kwartalnych za odpowiedniem poręczeniem.

3. Braciom Kossobuckim w Krakowie na pracownię ślusarsko budowlaną 6.000 zł. w. a. na 3% spłacalne w 20 ratach kwartalnych.

4. A. Gieszkowskiemu, właścicielowi fabryki wyrobów papierowych we Lwowie, dodatkową pożyczkę 4.000 zł. na 3% spłacalną od 1. stycznia 1895 r.

5. Karolowi Fiedlerowi, właścicielowi pracowni stolarskiej w Stanisławowie, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną od 1. stycznia 1895.

6. Towarzystwu tkackiemu w Glinianach, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

7. Ludwikowi Knapińskiemu, właścicielowi pracowni instrumentów chirurgicznych i ortopedycznych w Krakowie, pożyczkę 3% w kwocie 2 000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych.

8. Julianowi Markowskiemu, rzeźbiarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 6.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

9. Towarzystwu tkaczy w Wilamowicach, pożyczkę 3% w kwocie 3.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

10. Marcelemu Getlichowi, majstrowi stolarskiemu w Jaśle, pożyczkę 3% w kwocie 1.800 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

11. Henrykowi Treterowi, właścicielowi fabryki czekolady we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 5.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

12. Towarzystwu kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, pożyczkę 3% w kwocie 3.000 zł, spłacalną od 1. stycznia 1895 w 20 ratach kwartalnych.

13. Michałowi Solskiemu, fabrykantowi powozów w Przemyślu, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

14. Towarzystwu kowali w Sułkowicach, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

15. Wincentemu Kuczabińskiemu, introligatorowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 4.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

16. Wincentemu Kraińskiemu, 3% pożyczkę w kwocie 2.000 zł., na fabrykę rurek drenowych w Leszczowatem, zwrotną w 5 latach od 1. stycznia 1895.

17. Janowi Karabinowi, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

18. Andrzejowi Andrejczynowi, litografowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 500 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

19. Michałowi Wasylicy, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 500 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

20. Janowi i Każm. Dłużyńskim, właścicielom garbarni w Ludwinowie, pożyczkę 3% w kwocie 20.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych.

21. Maryanowi Zahradnikowi w Złoczowie, pożyczkę 3% w kwocie 4.000 zł na rozszerzenie laboratoryum chemicznego.

22. Michałowi Pawliszczakowi, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., zwrotną od 1. stycznia 1895.

23. Towarzystwu tkaczy w Komarnie, pożyczkę 3% wekslową, w kwocie 3.500 zł., płatną w 6 miesięcy po podjęciu takowej.

Co do zasiłków bezzwrotnych przedstawiono Wydziałowi krajowemu udzielenie:

1. Internatowi uczniów szkoły kołodziejskiej w Grybowie 50 zł. w. a.

2. Nikodemowi Schäferowi, ślusarzowi w Turce, na wykonanie przedmiotów wystawowych 100 zł.

3. Ewelinie Korolewicz, 100 zł. na urządzenie pracowni wyrobów keramicznych we Lwowie.

4. Bazylemu Dziubińskiemu, 300 zł. na urządzenie pracowni stolarskiej w Gorlicach.

5. Dyrekcyi szkoły ślusarskiej w Świątnikach, 100 zł. na zapomogi dla biednych uczniów.

6. Michałowi Hnatkowskiemu w Wiedniu, 300 zł. na wykończenie mebli w stylu huculskim na Wystawę.

7. Dyrekcyi c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie, 150 zł. na zapomogi dla biednych uczniów.

8. Kaźmierzowi Kossowskiemu, 160 zł. jako pomoc na dalsze kształcenie się w kołodziejstwie za granicą.

9. Janowi Ślusarczykowi garncarzowi z Zalasa, 200 zł. na budowę pieca garncarskiego.

Udzielanie zasiłków stypendyjnych uczniom szkół zawodowych przedstawiało wielkie trudności, Komisya bowiem czuła potrzebę wydatniejszego przychodzenia z pomocą uczniom, przeważnie bardzo ubogim, a to dla podtrzymania i wzmocnienia sa-

mejże frekwencyi, była wszakże krępowana szczupłością przeznaczonego na ten cel kredytu. To stało się powodem, iż w preliminarzu na rok 1895 występuje Komisya z żądaniem kredytu o 2.000 zł. wyższego na zasiłki stypendyjne, jeśli choćby mierna frekwencya szkół zawodowych ma być nadal utrzymaną i pewna ilość młodzieży poza granice kraju celem dalszego kształcenia się wysyłaną. Wniosek ten znajduje należyte poparcie już w samemże porównaniu cyfr ostatniego trzechlecia, wykazujących liczbę szkół zawodowych, liczbę ich uczniów i kredyt na zasiłki stypendyjne. Wedle tych cyfr było:

w r. 1891/2	zakładów	29,	uczniów	1106,	kredyt	na	zasiłki	6000 zł.
w r. 1892/3	„	30,	„	1179,	„	„	„	8000 „
w r. 1893/4	„	33,	„	1206,	„	„	„	8000 „

Nie mówiąc przeto o stypendyach na dalsze kształcenie się poza krajem, już w obec wzrastania liczby zakładów krajowych i ich uczniów, i tej szczególnie okoliczności, że w każdej nowej szkole, jak np. w szkołach tkackich w Rakszawie i w Gorlicach, muszą być zrazu zasiłki prawie wszystkim uczniom dawane, ażeby tylko szkołę wdrożyć i między ludnością ją spopularyzować — wyższa kwota na zasiłki stypendyjne dla uczniów szkół zawodowych okazuje się niezbędną.

Aleg. X. Dołączona tabela ·/. wykazuje szczegółowo, którym uczniom i w jakich kwotach zasiłki stypendyjne w roku szkolnym 1893/4 dano. Szeregując te cyfry wedle zawodów, okazuje się, że otrzymało stypendya:

uczniów	koszykarskich	12
„	kołodziejskich	20
„	stolarskich (tokarskich, rzeźbiarskich)	50
„	tkackich	49
„	ślusarskich	10
„	garncarskich	7
„	szewskich	4
uczennic	koronkarstwa i hafciarstwa	5
„	drzeworytnictwa	1
uczniów	c. k. wyższych szkół przemysłowych	4
„	szkół przy Muzeach w Wiedniu	10
	Razem	172 uczniów i uczennic.

Z kwoty 2.000 zł. w. a., przeznaczonych na stypendya handlowe, otrzymali na rok 1894/5:

1. Tadeusz Wyżykowski, do akademii handlowej w Antwerpii . . 500 zł.
2. Bazyli Uhryn, do akademii handlowej w Wiedniu . . . . 350 „
3. Józef K Piórkiewicz, do akademii handlowej w Gracu . . . 350 „
4. Stanisław F. Blicharski „ „ „ . . . 300 „
5. Leon A Teuwin, do akademii handlowej w Wiedniu . . . 200 „

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za IIgie półrocze 1893 i Isze półrocze 1894 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1893.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II półrocze 1893:

Przychód.

Stan w kasie Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1893	31.440 zł.	— ct.
Spłaty pożyczek	33.822 „	83 „
Pobrane odsetki	3.717 „	02 „
„ „ zwłoki	73 „	60 „
Razem	69.053 zł.	45 ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:			
Bracia Muranyi	10 000 zł.		
Towarzystwo kred. rękodzielników i przemysłowców w Krakowie	10.000 „		
Izba rękodzielnicza stowarzyszeń przemysłowych we Lwowie	15.000 „		
Towarzystwo powroźnicze w Radymnie	10.000 „		
Antoni Waligóra	1.000 „		
Komitet lokalny Wystawy kraj. w Bochni	600 „		
„ „ „ „ w Rzeszowie	600 „		
Niedźwiedzki i Pokutyński	4.000 „	51.200 zł.	— ct.
Koszta ogólne		12 „	51 „
Prowizya Banku krajowego		230 „	94 „
Stan lokacyi w Banku kraj. z dniam 31. grudnia 1893 r.		17.610 „	— „
Razem		69.053 zł.	45 ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1893:

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:					
przemysłowi tkackiemu	38	67.140 zł.	— ct.		
„ skórnemu	21	78.853 „	14 „		
„ drzewnemu	16	48.386 „	65 „		
„ metalowemu	15	49.470 „	— „		
„ keremicznemu	7	44.245 „	97 „		
innym gałęziom przemysłu	26	78.941 „	67 „	367.037 zł.	43 ct.
	123				
Udział w galicyjskiem akcyjnem Towarzystwie handlowem				50.000 „	— „
Stan lokacyi w Banku krajowym				17.610 „	— „
Razem				434.647 zł.	43 ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1888	111.410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy z polecenia Wydziału kraj.	17.160 „ 98 „	94.249 zł. 10 ct.
Dotacya 7 rat z funduszu krajowego za r. 1887,		
1888, 1889, 1890, 1891, 1892 i 1893		300.000 „ — „
Przyrost do dnia 31. grudnia 1893		40.398 „ 33 „
Razem		434.647 zł. 43 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1893;

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1892	337.075 zł. 46 ct.
Wydane pożyczki w roku 1893	83.600 „ — „
Razem	420.675 zł. 46 ct.
Spłaty pożyczek w roku 1893 wynosiły	53.638 „ 03 „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1893 . . .	367.037 zł. 43 ct.

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1894.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. połrocze 1894:

Przychód.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1893 . . .	17.610 zł. — ct.
Spłaty pożyczek	22 327 „ 01 „
Pobrane odsetki	5.538 „ 13 „
„ „ zwłoki	60 „ 59 „
Dywidenda od udziału w gal. akcyjnem Towarzystwie handlowem .	1.250 „ — „
Dotacya krajowa	12.500 „ — „
Razem	59.285 zł. 73 ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:

Komitet lokalny Wystawy krajowej w Przemyślu .	3.000 zł.	
Towarzystwo tkaczów w Korczynie	3.500 „	
Woroniecki Franciszek	1.500 „	
Rożański Józef	2.500 „	
Gorecki Józef	2.000 „	
Musiał Leon	1.500 „	
Towarzystwo produkcyjne handlowe w Łańcucie .	16.000 „	
Markowski Julian	6.000 „	
Knapiński Ludwik	2.000 „	
Towarzystwo szewców w Witkowie Nowym . .	1.000 „	
Fiedler Karol	2.000 „	
Gieszkowski Zygmunt	4.000 „	
Towarzystwo tkaczów w Glinianach	1.000 „	
Kuczabiński Wincenty	4.000 „	50.000 zł. — ct.

Z przeniesienia		50.000 zł. — ct.
Koszta ogólne		89 „ 88 „
„ lustracyi		41 „ 04 „
Odpisy z przyjętych aktywów		690 „ 81 „
Stan lokacyi w Banku krajowym		8.464 „ — „
Razem		59.285 zł 73 ct.

B.

B i l a n s

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1894:

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:			
przemysłowi tkackiemu	28	68.070 zł. — ct.	
„ skórnemu	19	78.178 „ 66 „	
„ drzewnemu	18	49.069 „ 90 „	
„ metalowemu	13	47.470 „ — „	
„ keramicznemu	7	41.645 „ 97 „	
innym gałęziom przemysłu	30	110.275 „ 89 „	394.710 zł. 42 ct.
	115		
Udział w galic. akcyjnem Towarzystwie handlowem			50 000 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym			8.464 „ — „
Koszta lustracyi			41 „ 04 „
„ ogólne			89 „ 88 „
Razem			453.305 zł. 34 ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1884	111.410 zł 08 ct.	
mniej odpisy	17.851 „ 79 „	93.558 zł 29 ct.
Dotacya krajowa 8 rat z funduszu krajowego za rok 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893 i 1894		312.500 „ — „
Przyrost po dzień 30. czerwca 1894		47.247 „ 05 „
Razem		453.305 zł. 34 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1894:

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1893	367.037 zł. 43 ct.
Wydane pożyczki w Iszym półroczu 1894	50.000 „ — „
Razem	417.037 zł. 43 ct.
Spłaty pożyczek w Iszem półroczu 1894 wynosiły	22.327 „ 01 „
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1894 . . .	394.710 zł. 42 ct.

Sprawozdanie niniejsze kończy Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następującemi wnioskami:

Wysoki Wydział krajowy raczy:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Załączony tu preliminarz wydatków na cele przemysłowe wcielić do preliminarza krajowego na rok 1895 i przedłożyć go Wys. Sejmowi do uchwalenia

III. Przyzwolić na wystawienie nieodzownie potrzebnego budynku mieszkalnego w Rakszawie dla nauczycieli tamtejszej krajowej szkoły sukienniczej, kosztem 10.000 zł. w. a. z funduszu krajowego, spłacalnych w dwóch ratach w r. 1895 i 1896 (poz. 73 preliminarza) i przedstawić tę uchwałę Wys. Sejmowi do zatwierdzenia.

IV. Udzielić przyrzeczenia gminie m. Żywca, iż w razie wystawienia budynku dla tamtejszego krajowego warsztatu stolarskiego, wedle przyjętego i za dobry uznanego planu za kwotę około 17.000 zł. w a, daną jej będzie subwencya bezzwrotna 5.000 zł. w. a. wypłacalna w roku 1896, i uzyskać na to uchwałę Wys. Sejmu.

V. Przedstawić Wys. Sejmowi do stabilizowania na zajmowanych dotychczas posadach:

1. p. Edwarda Paudlera, kierownika kraj. szkoły dla kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej;
2. p. Stanisława Eustachego Merunowicza, kierownika kraj. warsztatu dla stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie;
3. p Aleksandra Klimaszewskiego, kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi;
4. p. Stefana Skrypniczuka, werkmistrza kraj. szkoły garncarskiej w Kołomyi;
5. p. Jana Jurajdę, kierownika i instruktora fachowego kraj. warsztatu tkackiego w Glinianach.

We Lwowie dnia 16. grudnia 1894.

Przewodniczący Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Instrukcya

dla wystawy szkół przemysłowych.

1. Wystawa ma dać poznać działalność szkoły odpowiednio do jej zadania i programu nauki, nie zaś prace każdego ucznia, jak się to dzieje podczas wystaw, urządzanych przy końcu roku szkolnego.

2. W tym celu należy wystawiać przedewszystkiem te prace zwykłe, które uczniowie wykonują w ciągu roku w myśl programu, a ta zasada stosuje się głównie do rysunków i do prac piśmiennych. W każdym dziale nauki należy o ile możności przedstawić cały tok nauki od najprostszych jej elementów aż do robót wykończonych. Roboty uczniów powinny przedewszystkiem odpowiadać stylowi, według którego pracuje się w szkole. — Zbiorowe prace uczniów, a szczególnie takie, które dobitnie okazują styl, przeważnie lub wyłącznie w szkole uprawiany, mogą być umyślnie sporządzane dla wystawy, muszą jednak ściśle odpowiadać programowi szkoły.

3. Pożądane jest umieszczenie doskonałych i wzorowych prac nauczycieli, wchodzących do programu nauki, tudzież środków naukowych, sporządzonych w szkole. Takie przedmioty należy wyraźnie określić jako prace nauczycieli lub środki naukowe.

4. Z każdego rodzaju rysunków, w szkole udzielanych, należy wystawić prace trzech uczniów (jednego najlepszego, jednego średniego i jednego słabszego, który jeszcze osiągnął cel nauki) w całości, aby można mieć dokładny obraz toku nauki.

Podobnie należy postąpić z pracami piśmiennemi z rachunków zawodowych, buchalteryi i stylistyki przemysłowej. (Innych prac piśmiennych nie należy nadsyłać). Rysunki i prace piśmiene każdego z tych 3 uczniów, należy umieścić w tece, na której ma być wypisane imię i nazwisko ucznia, klasa, wiek ucznia, jego zawód, klasa z pilności i postępu. Rysunki i prace piśmienne z osobna wkłada się w tekę kartonową z odpowiednim napisem. — Rysunki zawodowe, a szczególniej większych rozmiarów i wzorowo wykonane, mogą pochodzić od większej ilości uczniów, jeżeli z nich dokonano takiego wyboru, że dają całkowity obraz fachowej nauki rysunków.

Takie rysunki należy o ile możności rozwieszać na ścianach aż do wysokości 2·3 *m.* po nad stołami. Teki zaś z rysunkami mniejszych rozmiarów, będą umieszczone na stołach.

5. Prace uczniów jakiegokolwiek rodzaju mają pochodzić z lat szkolnych 1892/3 i 1893/4.

6. Jeżeli na ścianach pionowych ma być przedstawiony cały tok nauki rysunków pewnego rodzaju (obejmujący prace tegoż samego ucznia) natenczas układa się rysunki od lewej ręki ku prawej i z góry na dół. Podobna zasada stosuje się do wystawiania na ścianach elementarnego toku nauki robót ręcznych.

7. Jeżeli rysunek został wykonany z modelu lub z natury, albo jest kompozycyą ucznia, należy to wyraźnie na nim zaznaczyć.

8. Pożądaną jest rzeczą, aby każda szkoła wystawiła statut drukowany, plan nauki, podział godzin, zbiór wszystkich sprawozdań i t. p.

Nadto poleca się podanie tabelarycznego zestawienia statystyki uczniów na osobnej tablicy. Druki, które nie są przeznaczone do rozdawania między osoby obce, należy o ile możności połączyć w jedną książkę oprawioną z odpowiednim wyciskiem na okładce.

9. Szkoły, umieszczone w osobnych własnych budynkach, nadeszlą na wystawę widoki budynku (fotografie), plany ich konstrukcyjne i rysunki wewnętrznego urządzenia sal szkolnych, warstatów i t. p.

10. Wyroby praktycznej nauki zawodowej uczniów powinny jak najściślej trzymać się granic, planem określonych, i nie być obliczone na efekt wystawowy, lecz okazywać rzetelne korzyści, które uczniowie odnoszą ze systematycznej nauki w warsztatach szkolnych. Jeżeli pewne zbiorowe prace uczniów większych rozmiarów, wykonane w ostatnim roku szkolnym lub w czasie dawniejszym, nie mogą być pomieszczone na wystawie, należy w sposób odpowiedni podać o nich wiadomość bądź w publikacyach i podobiznach (fotografie) wystawionych, bądź w tabeli statystycznej. Podobnie należy postąpić z podobnego rodzaju większemi pracami nauczycieli, unikając wszakże wszelkiej reklamy, ubliżającej powadze szkoły.

Pożądaną jest rzeczą, aby każda szkoła wystawiła jak najwięcej wyrobów przeznaczonych na sprzedaż, podając na nich wyraźnie cenę; należy jednak nadsyłać także wzorowe wyroby okazowe, w szkole wyrabiane, które służą jako modele dla uczniów. Podana cena przedmiotu podlegać będzie aprobacie Komisyi.

Sprzedażą zajmie się upoważniony do tego przez Komisyę inspicyent pawilonu szkół zawodowych.

W razie sprzedaży przedmiotu, potrącone zostaną z uzyskanej kwoty 10% na opędzenie kosztów urządzenia i nadzoru Wystawy.

11. Oprócz okazów, będących wyrobami szkoły, zająć się ma Zarząd każdej szkoły zebraniem jak najtroskliwszem okazów okolicznego przemysłu domowego z tego zakresu, dla którego szkoła jest przeznaczoną, tak, ażeby umożliwić porównanie pomiędzy ludowemi wyrobami domowemi a ulepszonemi wyrobami szkoły w tej samej kategoryi przemysłu.

Wydatek, poniesiony na zakupno okazów przemysłu domowego, zostanie Zarządowi szkoły zwrócony na podstawie wykazu i rachunku, który równocześnie z przesyłką Komisyi przedłożyć należy.

12. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, zajmie się sporządzeniem jednolitych napisów dla szkół przemysłowych, tudzież wydaniem katalogu wystawy szkolnej. W tym celu, każda szkoła poda w terminie nieprzekraczalnym do 1. marca 1894:

a) Rok założenia (reorganizacyi) szkoły,

b) Ilość i rodzaj oddziałów nauki,

c) Ilość godzin nauki w tygodniu dla każdego przedmiotu i dla zajęć praktycznych w warsztacie,

d) Ilość uczniów w roku szkolnym 1893/4 według oddziałów,

e) Imię i nazwisko kierownika, tudzież ilość nauczycieli, asystentów, werkmistrzów i t. d. zajętych w Zakładzie,

f) Czas trwania całkowitej nauki w każdym oddziale,

g) Dokładny spis, w trzech egzemplarzach, wszystkich przedmiotów, wysłanych na Wystawę. Gdyby tego spisu nie dało się sporządzić do terminu powyższego, można go dodatkowo przysłać najpóźniej do końca marca 1894.

13. Każda szkoła ponosi koszta przesyłki przedmiotów tam i napowrót. W razie zwiększenia wydatków transportowych z powodu przesyłki okazów przemysłu domowego, zostanie odpowiednia część kosztów z ogólnego funduszu pokryta.

14. Jeżeli dla wystawy szkoły potrzebne będą stoły (z surowych desek lub obite, pod ścianami lub wolno stojące), pułki, wieszadła, szafy otwarte, gabloty oszklone, przybory dekoracyjne i t. d. należy najpóźniej do 1 marca b. r. podać jak najdokładniej rozmiary i szkice żądanych sprzętów.

Alegat II. do sprawozdania z czynności Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych.

I. WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 1893/4.

(według preliminarzy).

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe												Subwencye								Razem		Uwaga
		Gminy		Fundacye		Kasy oszczędności		Towarzystwa zalicz.		Opłaty szkolne		Inne fundusze miejsc.		Rad powiatowych		Izb przem. handl.		Funduszu krajowego		Funduszu państwa				
		zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł	ct	zł.	ct.	
1	Biała	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—	30	—	200	—	200	—	477	—	477	—	1.784	—	
2	Bochnia	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	490	—	490	—	1.480	—	
3	Brody	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	500	—	500	—	500	—	1 900	—	
4	Brzeżany	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	435	—	435	—	1.220	—	
5	Drohobycz	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	15	—	150	—	—	—	580	—	580	—	1.775	—	
6	Gorlice	200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	538	—	538		1.676	—	
7	Jarosław	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	600	—	600	—	1.500	—	
8	Jasło	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100*	—	—	—	—	—	325	—	325	—	1.125	—	
9	Kołomyja	600	—	—	—	110	—	—	—	80	—	330	—	150	—	—	—	515	—	515	—	2.300	—	
10	Kraków na Kleparzu	1.330	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.138	—	
11	„ w Ogrod. ang.	1.312	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.120	—	
12	„ na Smoleńsku	991	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	1.799	—	
13	„ na Kazimierzu	1.022	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400		400	—	1.830	—	
14	„ na Dajworze	1.292	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.100	—	
15	Krosno	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	575	—	575	—	1.550	—	
16	Lwów, Bernsteina izr.	—	—	1.530	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	426	—	426	—	2.482	—	
17	Nowy Sącz	350	—	—	—	200	—	—	—	—	—	350	—	300	—	—	—	600	—	600	—	2.400	—	
18	Nowy Targ	100	—	—	—	—	—	72	—	—	—	50	—	200	—	—	—	500	—	500	—	1.422	—	
19	Podgórze	716	—	—	—	—	—	—	—	—	—	418*	—	50	—	—	—	101	—	101	—	1.386	—	
20	Przemyśl	500	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	550	—	550	—	2 100	—	
21	Rzeszów	200	—	100	—	150	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	600	—	600	—	1.750	—	
22	Sambor	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	525	—	525	—	1 450	—	
23	Sanok	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	320	—	320	—	947	—	
24	Stanisławów	250	—	—	—	70	—	—	—	—	—	250**	—	150	—	—	—	535	—	535	—	1.790	—	
25	Stary Sącz	590	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	590	—	590	—	1.770	—	
26	Stryj	300	—	—	—	—	—	100	—	20	—	200	—	100	—	—	—	500	—	680	—	1.900	—	
27	Tarnopol	448	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	100	—	486	—	486	—	1.570	—	
28	Tarnów	400	—	—	—	150	—	50	—	—	—	—	—	300	—	—	—	788	—	788	—	2.476	—	
29	Wadowice	400	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	365	—	365	—	1.430	—	
30	Wieliczka	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	360	—	1.120	—	
31	Żółkiew	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	360	—	360	—	1.220	—	
	Razem	14.833	—	1.670	—	1.280	—	472	—	100	—	1.843	—	3.050	—	800	—	14.641	—	14.821	—	53.510	—	

*) Pozostałość kasowa z r. 1892/3. **) W tem pozostałość kasowa z r. 1892/3.

II. Statystyka szkół przemysłowych uzupełniających za rok szkolny 1893/4.

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Ilość kursów	Ilość klas	Ilość uczniów zapisanych	Ilość uczniów klasyfikowanych	Procent uczniów klasyfikowanych	Postęp uczniów: celujący	Postęp uczniów: dobry i dostateczny	Postęp uczniów: niedostateczny	Wiek uczn.: do lat 18.	Wiek uczn.: wyżej lat 18.	Wyznanie uczniów: rzym. kat.	Wyznanie uczniów: grec. kat.	Wyznanie uczniów: innych wyzn. chrześcijańsk.	Wyznanie uczniów: mojżeszow.	Ilość nauczycieli: szkół ludow.	Ilość nauczycieli: szkół średn. i innych	Ilość nauczycieli: Razem	Uwaga
1	Biała	2	3	221	157	71	18	101	38	191	30	202	—	12	7	8	1	9	Przy podawaniu ilości kursów rozróżniano kursy: przygotowawczy, przemysłowy i handlowy.
2	Bochnia	2	3	96	74	77	5	48	21	76	20	89		1	6	5	1	6	
3	Brody	2	2	87	62	71	7	31	24	77	10	23	10	—	54	8	3	11	
4	Brzeżany	2	4	158	104	66	1	56	47	142	16	64	45	—	49	8	2	10	
5	Drohobycz	2	4	208	143	69	16	93	34	195	13	79	47	—	82	9	3	12	
6	Gorlice	2	3	156	129	82·5	24	76	29	132	24	83	—	—	73	6	—	6	
7	Jarosław	2	4	184	122	66	8	49	65	138	46	124	16	1	43	5	5	10	
8	Jasło	2	3	95	75	79	3	49	23	95	—	62	—	—	33	—	5	6	
9	Kałusz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Szkoła nie weszła jeszcze w życie
10	Kołomyja	3	3	117	102	90	8	45	49	107	10	64	38	3	12	6	8	14	
11	Kraków na Kleparzu .	2	5	250	174	75	15	78	81	179	71	248	—	2	—	14	—	14	
12	„ w Ogrod. angiel.	2	3	210	150	72	13	105	32	134	76	209	—	—	1	10	—	10	
13	„ na Smoleńsku .	2	4	163	115	70	11	72	32	102	61	162	—	—	1	8	—	8	
14	„ na Kaźmierzu .	2	4	150	128	85	11	88	29	150	—	—	—	—	150	10	—	10	
15	„ na Dajworze .	2	2	95	81	85	7	53	21	94	1	1	—	—	94	8	—	8	
16	Krosno	2	4	110	83	75	2	49	32	108	2	87	—	—	23	7	1	8	
17	Lwów 9 szkół . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Weszły w życie dopiero we wrześniu 1894
18	Lwów (Bernst. izrael)	2	3	106	73	69	9	40	24	95	11	—	—	—	106	4	6	10	
19	Nowy Sącz	2	4	203	144	71	7	113	24	173	30	144	3	4	52	7	1	8	
20	Nowy Targ	2	4	94	81	86	7	55	19	94	—	79	—	—	15	8	—	8	
21	Podgórze	2	3	121	98	81·5	7	62	29	89	32	99	—	—	22	9	—	9	
22	Przemyśl	2	5	309	218	61	10	137	71	256	53	213	62	—	34	7	4	11	
23	Rzeszów	2	3	111	81	73	8	40	33	86	25	111	—	—	—	5	2	7	
24	Sądowa Wisznia . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Weszła w życie dopiero we wrześniu 1894.
25	Sambor	2	3	97	83	86	19	42	22	86	11	60	15	—	22	2	5	7	
26	Sanok	2	2	84	66	78·5	1	36	29	76	8	66	14	—	4	3	6	9	
27	Stanisławów	2	3	101	78	77	7	51	20	70	31	63	14	1	23	4	4	8	
28	Stary Sącz	2	4	166	101	65	9	75	17	158	8	146	—	4	16	5	—	5	
29	Stryj	2	4	185	95	51	11	62	22	83	102	135	23	6	21	3	9	12	
30	Tarnopol	2	3	98	65	66	9	37	19	84	14	19	25	—	54	5	4	9	
31	Tarnów	3	6	159	93	58·5	13	66	14	102	57	154	1	—	4	5	9	14	
32	Wadowice	2	4	103	83	92	8	39	36	88	15	82	—	—	21	4	5	9	
33	Wieliczka	2	3	93	61	65·5	8	46	7	89	4	79	—	—	14	6	—	6	
34	Żółkiew	2	3	74	60	81	7	48	5	54	20	19	14	—	41	9	1	10	
	Razem . .	64	108	4404	3179	74·5	289	1942	948	3603	801	2066	327	34	1077	199	85	284	

Alegat IV. do sprawozdania z czynności Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych.

III. Statystyka uczniów szkół przemysłowych uzu-

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	1 Szewców	2 Ślusarzy	3 Krawców	4 Stolarzy	5 Kupców	6 Murarzy	7 Kowali	8 Malarzy	9 Blacharzy	10 Introligatorów	11 Rzeźników	12 Piekarzy	13 Zegarmistrzów	14 Nożowników	15 Złotników
1	Biała	26	24	25	12	8	—	1	9	2	—	7	14	—	—	—
2	Bochnia	17	6	4	17	—	—	11	3	—	2	7	4	—	—	—
3	Brody	12	9	24	5	12	1	1	3	7	—	—	—	5	—	1
4	Brzeżany	33	3	22	15	—	22	8	1	2	—	5	3	4	—	1
5	Drohobycz	38	10	36	19	16	2	7	1	4	1	14	2	5	—	4
6	Gorlice	36	5	40	5	17	—	3	—	2	1	6	4	—	—	—
7	Jarosław	11	5	11	20	5	29	10	8	5	—	5	1	7	—	—
8	Jasło	27	—	24	5	12	4	1	4	2	1	1	2	—	—	—
9	Kołomyja	7	12	2	11	9	1	7	—	—	—	9	1	—	—	—
10	Kraków na Kleparzu	45	52	24	25	—	6	14	6	5	2	—	1	3	—	—
11	„ w Ogrodzie Angiel	29	50	10	19	—	2	6	5	12	17	3	1	—	—	—
12	„ na Smoleńsku	26	19	34	28	—	—	2	6	2	13	—	—	—	—	1
13	„ na Kaźmierzu	15	—	22	1	24	—	—	—	4	2	—	1	4	1	12
14	„ na Dajworze . .	2	3	18	—	13	—	—	3	7	1	—	—	1	—	—
15	Krosno	19	5	8	12	10	8	5	5	2	3	2	5	2	—	—
16	Lwów (Bernsteina) izrael.	—	17	8	11	10	—	—	7	—	2	—	—	3	—	7
17	Nowy Sącz	24	39	22	17	17	8	2	2	5	2	9	7	2	—	1
18	Nowy Targ	15	4	5	10	4	6	2	2	3	—	6	8	—	—	—
19	Podgórze	31	22	8	7	—	5	3	3	1	—	—	—	—	—	—
20	Przemyśl	32	80	16	46	6	18	21	6	4	3	10	1	4	—	—
21	Rzeszów	14	13	2	27	—	6	6	6	—	—	6	6	—	2	—
22	Sambor	11	9	6	4	8	26	2	1	1	—	—	1	6	—	—
23	Sanok	15	14	5	5	—	—	3	—	1	—	3	—	1	—	—
24	Stanisławów	9	23	9	27	—	—	7	—	5	—	—	—	2	—	—
25	Stary Sącz	50	14	3	5	10	—	10	2	2	—	10	—	—	—	—
26	Stryj	12	86	7	7	6	1	16	—	18	2	3	2	4	—	—
27	Tarnopol	13	8	9	10	5	1	2	2	3	3	1	—	—	—	3
28	Tarnów	36	26	11	17	4	18	3	7	—	—	—	—	—	—	—
29	Wadowice	25	10	14	5	16	2	—	—	1	2	11	2	—	—	—
30	Wieliczka	9	16	14	2	—	2	2	5	6	—	1	2	—	—	—
31	Żółkiew	7	2	11	12	9	3	—	1	1	—	1	4	—	—	—
	Razem . .	646	586	454	406	221	171	155	98	107	57	120	72	53	3	30

pełniających za rok 1893/4 według ich zawodów.

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	
Drukarzy	Kamieniarzy	Powroźników	Fryzyerów	Kelnerów	Rymarzy	Cukierników	Stelmachów	Kuferników	Bednarzy	Kołderników	Tapicerów	Korkarzy	Tokarzy	Szczotkarzy	Garncarzy	Tutkarzy	Koszykarzy	Pugilareśników	Mechaników	Mosiężników	Czapników	Kapeluszników	Kominiarzy	Szmuklerzy	Lakierników	Parasolników	Szklarzy	Odlewaczy metali	Kuśnierzy	Innych zawodów	Razem
—	—	—	6	—	4	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	63	221
—	2	—	5	—	4	—	1	—	2	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	96
—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	87
—	—	—	5	—	1	—	1	—	7	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	158
—	1	—	1	—	2	—	3	—	7	—	—	—	2	—	3	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	1	—	4	21	208
—	—	—	—		1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	4	24	156
—	—	—	5	—	1	—	10	—	3	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	40	184
—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4	95
—	2	—	—	—	1	—	12	—	1	—	—	—	3	—	12	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		26	117
—	7	—	2	—	1	—	2	—	—	—	7	—	5	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	5	—	—	—	1	32	250
—	14		—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	2	—	—	25	210
—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	2	—	1	—	1	11	163
1	—	1	13	2	—	2	—	4	—	2	3	1	—	1	—	1	—	3	—	3	1	3	—	—	11	—	—	—	12	—	150
—	1	—	4	—	—	—	—	2	—	—	6	—	1	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	6	—	1	6	—	9	7	95
—	—	—	2	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	1	—	1	—	—	9	110
—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	10	106
—	2	—	4	—	—	—	1	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	31	203
—	—	—	1	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6	20	94
—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	—	15	121
—	—	—	1	—	2	—	7	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	3	—	—	—	—	37	309
—	—	—	2	—	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	7	111
—	1	—	1	—	—	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	97
—	—	—	1	—	—	—	2	—	4	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	—	—	—	17	84
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	13	101
—	—	—	—	—	6	—	3	—	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	20	23	166
—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	5	185
—	—	—	1	—	3	—	1	—	1	—	6	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	18	98
—	1	—	1	—	2	—	3	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	16	159
—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	5	103
—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	5	—	—	18	93
—	—	—	6	—	2	—	1	—	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	7	74
1	33	1	75	2	45	2	54	6	51	2	42	1	57	2	28	11	5	4	36	3	20	3	33	6	68	1	17	8	68	540	4404

Alegat V. do sprawozdania z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Program

zjazdu kierowników i nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie w dniach 19. i 20. lipca 1894.

Pierwszy dzień rano:

Zagajenie przez P. T. Romanowicza, dalsze przewodnictwo P. J. Franke

Referaty:

a) Julian Maciołowski, kierownik szkoły na Smoleńsku w Krakowie: »O początkowej nauce rysunków wolnoręcznych«.

b) Stanisław Rosół, kierownik szkoły uzupełniającej w Starym Sączu: »O rysunku geometrycznym«.

c) Emil Bernhard, profesor szkoły realnej w Stanisławowie. »O nauce rysunku zawodowego przemysłowo-artystycznego«.

d) Jan Rotter, dyrektor szkoły przemysłowej w Krakowie okaże i objaśni modele do nauki rysunku perspektywicznego.

Każdy wykład trwać ma pół godziny — po wykładach dyskusya.

Popołudniu:

Wspólne zwiedzanie wystawy szkół przemysłowych.

Drugi dzień rano;

Referaty:

a) Dr. Karol Benoni, Dyrektor gimnazyum w Tarnowie: »O nauce stylistyki przemysłowej na podstawie własnego podręcznika«.

b) Władysław Lachowicz, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej w Ogrodzie Angielskim w Krakowie: »Nauka rysunków w szkole przemysłowej z szczególnem uwzględnieniem potrzeb rzemieślnika«.

Dyskusya.

Zakończenie zjazdu przemowami P. Frankego i P. Romanowicza.

Popołudniu:

Gremialne zwiedzanie wystawy.

Alegat VI. do sprawozdania z czynności Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych.

Wykaz kosztów utrzymania szkół przemysłowych zawodowych w r. 1893/4.

(zestawiony według preliminarzy)

Liczba bieżąca	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy*)	Fundacye i Kasy oszcz.	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Funduszu państwowego	
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	Dla wyrobów z drzewa i łoziny.								
1	Czerwona Wola, szk. koszykarska	—	—	—	1 900	200	850	600	3.550
2	Jasło „ „	—	—	—	1.400	100	460	300	2.260
3	Dżurów „ „	—	—	—	—	—	366	200	566
4	Grybów, warstat kołodziejski .	—	—	—	400	300	1.970	900	3.570
5	Grzymałów „ „ . .	—	—	—	2 000	350	6.170	1.200	9.720
6	Kamionka str., szkoła kołodziej. .	—	—	—	2.940	—	3.120	700	6.760
7	Stanisławów, warstat stolarski .	800	200	—	400	100	1 740	850	4.090
8	Żywiec, „ „ .	500	—	—	600	100	1.540	1.000	3.740
9	Kołomyja, warst. wyrob. drzew.	—	—	—	—	—	1.300	—	1.300
10	Zakopane, c. k. szk. przem. drzew	—		—	—	—	1 650	16.680	18.330
	Dla wyrobów garncarskich.								
11	Kołomyja, kraj. szk. garncarska	—	—	—	1.400	50	1.960	2 600	6.010
12	Poremba kraj. warst. garncarski	—	—	150	600	50	1.006	1 800	3.606
13	Touste, „ „ „	—		300	1.000	—	1 270	1.300	3.870
	Dla wyrobów ze skóry.								
14	Uhnów, wzor. warstat. szewski	200	—	—	—	200	750	420	1.570
15	Witków, „ „ „	—	—	—	—	—	580	350	930
	Dla wyrobów ślusarskich.								
16	Świątniki, c. k. szkoła ślusarska	—	—	—	—	100	2.112	12.173	14.385
	Dla wyrobów tkackich[2]**.**								
17	Krosno, kraj. szkoła tkacka .	—	—	—	—	200	4.348	3.500	8.048
18	Błażowa, „ warstat tkacki .	—	—	—	—	60	1.020	250	1.330
19	Gliniany, „ „ „ . .	120	200	—	—	50	930	790	2.090
20	Gorlice, „ „ „ . .	150	—	—	—	200	900	400	1.650
21	Korczyna, „ „ „ . .	—	—	—	—	—	900	600	1.500
22	Kossów, „ „ . .	—	—	—	—	100	700	540	1.340
23	Łańcut, „ „ „ . .	250	—	—	—	300	1 350	400	2.300
24	Rychwałd „ „ „ . .	—	—	—	—	200	1.050	400	1.650
25	Wilamowice, kraj. warst. tkacki	200	—	—	—	50	860	250	1.360
	Dla wyrobów sukienniczych.								
26	Rakszawa, kraj. szk. sukiennicza[3]	—	—	—	—	500	4.100	2.500	7.100
	Dla wyrobów powroźniczych								
27	Radymno, kraj. warst. powroźn.[4]	—	—	—	—	—	800	400	1.200
	Dla wyrobów koronkarskich.								
28	Kańczuga, kr. szkoła koronkarska	24	—	—	1.700	100	796	400	3.020
29	Muszyna „ „ „	—	—	—	600	300	708	200	1.808
30	Zakopane „ „ „	—	—	—	3.000	—	2.240	550	5.790
31	**Lwów, stacya dośw. keramiczna.**			630			4.350	—	4.980
		2.244	400	1.080	17.940	3.610	51.896	52.253	129.423

[1] Uwaga. Wartość lokalów, kosztów opału, oświetlenia i t. d., dostarczanych przez gminy, nie jest w przeważnej części szkół liczoną. — [2] Szkoły tkackie pracują na rachunek będących z niemi w związku Towarzystw tkackich, które im materyału dostarczają. — [3] W związku z Towar. produkcyjnem i handlowem w Łańcucie. —

Alegat VII. do sprawozd. z czynności Komisyi kraj. dla spraw. przemysłowych.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1893/4.

L. bieżąca	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczennic) zwyczajnych na kursie I.	II.	III.	IV.	nadzwyczajnych	Razem	ukończyło naukę z dobr. postępem	Pracowało razem uczniów (uczennic)		Uwaga
	Dla wyrobów z drzewa i łoziny.										
1	Czerwona Wola, szkoła koszyk.	18	14	—	—	1	33	8	w koszykarstwie		
2	Jasło, szkoła koszykarska . .	5	—	1	—	4	10	3			
3	Dżurów „ „ . .	5	4	—	—	—	9	5		52	
4	Grybów, warsztat kołodziejski	6	7	6	—	1	20	—	w kołodz. (częścią w bednarst.)		
5	Grzymałów, „ „	5	9	2	—	—	16	2			
6	Kamionka str. szk. kołodz. bed.	15	11	7	11	3	47	9		83	
7	Stanisławów, warszt. stolarski	10	5	9	—	8	32	5	w stolarstwie, tokarstwie, rzeźbiarstwie		
8	Żywiec, „ „	2	4	4	5	1	16	3			
9	Kołomyja, warsztat wyrobów drzewn. (Spółka Huculska).	6	3	4	—	1	14	3			
10	Zakopane, ck. szk. przem. drzew.	27	7	25	12	27	98	75		160	
	Dla wyrobów garncarskich.										
11	Kołomyja, kraj. szk. garncars.	14	5	5	—	19	43	28	w garncarstwie		
12	Poremba, wzorowy wars garn.	2	1	1	—	4	8	4			
13	Touste „ „ „	8	—	—	—	—	8	—		59	
	Dla wyrobów ślusarskich.										
14	Świątniki c. k. szk. ślusarska	8	12	7	—	7	34	—	w ślusarstwie	34	
	Dla wyrobów ze skóry.										
15	Uhnów, wzorowy wars. szewski	18	9	6	—	23	56	18	w szewstwie		
16	Witków, „ „ „	30	—	—	—	30	60	—		116	
	Dla wyrobów tkackich.										
17	Krosno, kraj. szkoła tkacka .	6	19	25	—	—	50	5	w tkactwie (częściowo w farbiarstwie)		
18	Błażowa, kraj. warsz. tkacki	3	1	4	—	7	15	3			
19	Gliniany, „ „ „	19	4	12	—	6	41	10			
20	Gorlice, „ „ „	9	—	—	—	—	9	—			
21	Korczyna, „ „ „	9	5	4	—	—	18	4			
22	Kossów, „ „	7	8	10	—	—	25	6			
23	Łańcut, „ „ „	11	3	5	—	9	28	4			
24	Rychwałd, „ „ „	2	5	8	—	—	15	—			
25	Wilamowice „ „ „	9	9	1	—	2	21	9			[1]) Nauka nie była jeszcze we wspólnym warsztacie zorganizowaną. Instruktor pouczał majstrów i chłopców w ich pryw. warsz.
26	Rakszawa, kr. szk. sukiennicza	12		—	—	—	12	—		234	
	Dla wyrobów powroźniczych.										
27	Radymno [1])	—	—	—	—	—	—	—		—	
	Dla wyrobów koronkarskich.										
28	Kańczuga, kr. szk. koronkarska	34	12	10	—	1	57	47	w koronkarstwie		
29	Muszyna, „ „ „	2	8	8	—	—	18	7			
30	Zakopane, „ „ „	15	15	15	—	24	69	10		144	
	Zakłady dla nauki robót kobiecych.										
31	Kraków, sz. im. ś. Scholastyki [2])	64	28	35	39	16	182	142	w robotach kobiecych		[2]) Na 5 specyalnych kursach.
32	Lwów, szk. Tow. pracy kobiet	40	30	4	—	5	79	31			
33	Przemyśl, szkoła w klasztorze PP. Benedyktynek . . .	22	18	22	—	—	62	62		323	
34	**Lwów stacya doświadczalna keramiczna**	—	—	—	—	1	1	—		1	
	Razem . . .	443	256	240	67	200	1206	503		1206	

Alegat VIII. do sprawozdania z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

L. 296/94.

Wysoki Wydziale krajowy!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892. i z dnia 20. maja 1893. oraz wezwania Wysokiego Wydziału z dnia 6. czerwca zeszłego roku L. 27.716 przeprowadziła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych rokowania w celu założenia ślusarsko-mechanicznej szkoły w Tarnopolu i ma zaszczyt przedstawić niniejszem wynik tych rokowań jak następuje:

Ze źródeł lokalnych, na mocy oświadczeń, które do rąk Komisyi złożone zostały, zobowiązały się na założenie i utrzymanie szkoły płacić:

1. Rada powiatowa w Tarnopolu pismem z dnia 21. lutego 1894 L. 3894 na założenie szkoły 4000 zł. w dwu równych ratach rocznych po 2.000 zł., a na utrzymanie szkoły rok rocznie po 600 zł. w. a.

2. Rada powiatowa w Trembowli pismem z dnia 26. września 1893 L. 1706 na utrzymanie szkoły corocznie po 150 zł. w. a. pod warunkiem, że z powiatu tamtejszego co roku jeden uczeń w szkole znajdzie umieszczenie.

3. Rada powiatowa w Skałacie pismem z dnin 26. września 1893 L. 1428 na utrzymanie szkoły corocznie po 200 zł w. a. przez czas trzyletni.

4. Zarząd miasta Tarnopola nie dał jeszcze ostatecznej deklaracyi, lecz na posiedzeniu zwołanej w tym celu ankiety dnia 3. czerwca 1893 oświadczył reprezentant miasta p. Bolesław Studziński, że gmina ofiaruje niewątpliwie potrzebny pod szkołę grunt bezpłatnie i przyczyni się znaczniejszą kwotą do ogólnych kosztów budynku.

Co do organizacyi szkoły przedstawia Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następujące punkta wytyczne:

a) Szkoła ma być zakładem rządowym;

b) Koszta urządzenia wewnętrznego szkoły, utrzymania dyrektora, werkmistrza i dalszego personalu ma ponosić c. k. skarb państwa;

c) Zakres szkoły, cel jej i plan nauki ma się zbliżać do urządzenia podobnych szkół ślusarsko-mechanicznych w Celowcu i w Przyrowie (Prerau), i obejmować kowalstwo i ślusarstwo ogólne, znajomość konstrukcyi i praktyczne ćwiczenia przy budowie i naprawianiu maszyn, przeważnie rolniczych, oraz kucie koni.

d) Czas trwania nauki ma być czteroletni, a liczba uczniów na każdym roku nie więcej jak sześć do ośmiu.

e) Warunki przyjęcia ucznia: ukończona z dobrym postępem szkoła ludowa i wiek lat 14.

Całość kosztów utrzymania szkoły na takich podstawach oblicza Komisya jak następuje:

1. Koszta budowy budynku szkolnego około 35000 zł. nie licząc w to placu pod budynek;

2. Utrzymanie szkoły coroczne około 2500 zł. t. j.:

a) opał około	300 zł.
b) utrzymanie służby . . .	800 „
c) oświetlenie	300 „
d) środki naukowe	1.100 „

3. Płaca roczna kierownika i nauczycieli dla nauki teoretycznej i warsztatowej, oraz koszta zarządu warsztatów około 8000 zł. rocznie.

W takich granicach nie mogłaby zdaniem Komisyi przyjść w mowie będąca szkoła do skutku, gdyby c. k. Rząd, oprócz przyjęcia na siebie kosztów pierwszego urządzenia zakładu i płacy personalu nauczycielskiego, nie przyczynił się również poważniejszą kwotą do wystawienia samego budynku Jeśli bowiem przypuścimy — czego się zresztą po dotychczasowych oświadczeniach Zarządu m. Tarnopola spodziewać należy — iż miasto dałoby, oprócz placu, 5.000 zł. na koszta budowy, to przyszłoby jeszcze około 26 000 zł. do pokrycia przez kraj i państwo.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych wnosi przeto:

Wysoki Wydział krajowy raczy powyższy stan rokowań obecnych przedstawić c. k. Rządowi i starać się uzyskać oświadczenie c. k. Rządu, czy zasadniczo obowiązek utrzymania rzeczonej szkoły jako zakładu rządowego przyjmie na siebie i jaką kwotą byłby skłonnym przyczynić się do wystawienia budynku szkolnego.

Dopiero po uzyskaniu odpowiedzi c. k. Rządu byłaby Komisya w możności przedstawić wniosek: czy i w jakiej mierze miałby się fundusz krajowy do założenia i utrzymania rzeczonej szkoły przyczynić.

Lwów dnia 19. maja 1894.

Za przewodniczącego
Romanowicz *w. r.*

Alegat IX. do sprawozdania z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Do L. 105.

Sprawozdanie

z czynności krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. października 1893 do 15. grudnia 1894.

I. Stacya jako zakład naukowy praktyczny.

a) Od 18. grudnia 1893. odbywa praktykę zawodową w Stacyi ukończony chemik-technolog tutejszej Szkoły politechnicznej p. Karol Rolle, przyczem pełni p. Rolle obowiązki asystenta Stacyi keramicznej. Przysposobienie sił nowych technicznych dla zawodu keramicznego bądź na wypadek potrzeby technika-keramika dla zakładu naukowego krajowego, bądź dla zakładu przemysłowego prywatnego jest stałem staraniem Stacyi. Jaki jest brak techników-keramików, świadczy fakt, że posada adjunkta Stacyi keramicznej nie mogła być w 1893 r. dla braku kandydata krajowca obsadzoną, i na skutek tego stanu rzeczy ustanowiono na razie zamiast posady adjunkta, posadę asystenta Stacyi keramicznej.

b) Pełniący do 1. maja 1894. przez $2^1/_2$ lata (z przerwami od 1. lipca 1891 do 15 września 1892) obowiązki laboranta-werkmistrza Stacyi keramicznej p. Jan Słowicki, kształcił się w dziale wyrobów kamionkowych w tym czasie w Stacyi zawodowo. W skutek tego był przez 14 miesięcy, to jest od 1. lipca 1891 do 15. września 1892, werkmistrzem fabryki wyrobów kamionkowych w Rawie ruskiej, obecnie zaś od 1. maja 1894 pełni obowiązki werkmistrza kierującego w krajowym warsztacie garncarskim w Porembie. Warsztat bowiem porembski ma za główne zadanie naukę praktyczną dla sporządzania wyrobów kamionkowych.

c) Były kierownik fabryki pieców kaflowych na „Kastelówce“ we Lwowie p. Wiktor Nagay, wydzierżawiwszy fabrykę wyrobów kamionkowych w Rawie ruskiej, odbywa od 15. października 1894. praktykę zawodową w gałęzi przemysłu kamionkowego w Stacyi keramicznej.

d) Stypendysta Wys. Wydziału krajowego, Zygmunt Dzbański, pracował w Stacyi do 15. lipca 1894. nad sporządzeniem modeli, form gipsowych przeznaczonych dla krajowych szkół garncarskich, niemniej był zajęty do 26. sierpnia 1894. dekorowaniem przedmiotów Stacyi keramicznej, wystawionych na tegorocznej Wystawie krajowej. Rysunków dla tych modeli (form), do dekoracyi przedmiotów wystawowych dla Stacyi i szkół krajowych garncarskich udzielił łaskawie zakładom tym członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, profesor Julian Zachariewicz. Niemniej udzielał profesor Zachariewicz stypendyście Dzbańskiemu przez cały czas nauki jego w Stacyi keramicznej wskazówek rysunkowych dekoracyjnych. Od 1.

września 1894. jest p. Dzbański przydzielony jako przodownik modelerski w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi dla udzielania nauki modelowania.

e) Słuchacze wydziału technologii chemicznej tutejszej Politechniki odbyli na wiosnę roku bież. praktykę sześcio-tygodniową laboratoryjną z keramiki pod kierownictwem mojem, a to w myśl układu z c. k. Ministerstwem, że Stacya jest oraz laboratoryum dla uczniów Politechniki przez przeciąg 6 tygodni, i że w tym czasie kierownik Stacyi ma obowiązek udzielania nauki praktycznej uczniom Politechniki.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych i popierająca technicznemi orzeczeniami i wskazówkami przemysł keramiczny i szkolnictwo garncarskie.

a) W miarę rozwoju szkół garncarskich krajowych zwiększają się też i potrzeby techniczno-keramiczne tych zakładów. Następstwem tego Stacya, jako centralna instytucya keramiczna krajowa, udziela szkołom przepisów technicznych do fabrykacyi nowych wyrobów, planów na budowę pieców technicznych, opinii fachowych i t d. W jakim kierunku i szczegółach to czyni, zawierają dotyczące pisma urzędowe, wystowane do szkół garncarskich, Wys. Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Wys. Wydziału krajowego

Na szczególniejszą wzmiankę zasługuje wypracowanie przepisów technicznych dla „krajowego warsztatu garncarskiego w Toustem" na wyrób fajansu włoskiego, mianowicie na masę glinianą, białą emalię i paletę farb. Celem obznajomienia z użyciem tych przepisów werkmistrza tousteckiego warsztatu, odbędzie tenże w Stacyi kilkutygodniową naukę praktyczną w roku 1895.

b) Fabrykom rurek drenowych udzieliła Stacya okólnikiem fachowych wskazówek co do sporządzenia racyonalnej maszyny na wyrób rurek drenowych i cegieł.

c) Jako sędzia z ramienia Wys Wydziału krajowego przy ocenieniu planów konkursowych na piec normalny do wypalania rurek drenowych, opracował kierownik Stacyi z Komisyą sędziów poczet zmian, potrzebnych do uczynienia w planie, który Komisya sędziów odszczególniła wynagrodzeniem konkursowem. Stosownie do tych przez Komisyą sędziów uchwalonych zmian, został też opracowany plan normalny na piec do wypalania rurek drenowych.

d) W sprawach techniczno-keramicznych udziela Stacya Wysokiej Komisyi i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu swych opinii fachowych, jak to odnośne akta szczegółowo wyrażają.

e) Kierownik Stacyi brał w Sokalu udział w komisyi przez Radę powiatową tamtejszą zwołanej, która uchwaliła możność założenia w Sokalu cegielni dla wyrobu dzendrówek brukowych przy użyciu miejscowego materyału.

f) W wykonaniu nadzoru fachowego nad szkołami garncarskiemi krajowemi lustrował podpisany w okresie sprawozdawczym szkołę kołomyjską, porembską i toustecką.

g) Stacya keramiczna wzięła udział w tegorocznej Wystawie krajowej. Żywe zainteresowanie się nią kół przemysłowych i publiczności świadczy, że wystawa Stacyi użyteczną była. Wartość przedmiotów wystawowych sprzedanych wynosi br. 795 zł. 55 ct. w. a.

h) Zbadała zaś Stacya i stronom orzeczenie fachowe wydała:

1. Że z obszaru dworskiego „Uhersko-Dobrzany" (w pow. stryjskim) są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobu rurek drenowych i cegieł, jeden gatunek na cegłę, dwa gatunki do schudzenia glin tłustych, a jeden gatunek do celów keramicznych nieprzydatny.

2. Że z gruntów gminnych miasta Drohobycza są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobów strycharskich, jeden gatunek na cegłę a jeden gatunek do schudzenia glin tłustych.

3. Że z obszaru dworskiego „Cewków“ (w pow. cieszanowskim) są przydatne: jeden gatunek gliny do wyrobu rurek drenowych z ograniczeniem średnicy; trzy gatunki na cegłę, sześć gatunków do schudzenia glin tłustych, a jeden materyał jest piaskiem bezmarglowym.

4. Że z obszaru dworskiego „Żabińce“ (Podole rosyskie) są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobów strycharskich, jeden gatunek do schudzenia glin słustych, a jeden gatunek nie nadaje się w kopalnym stanie do wyrobów keramicznych.

5. Że z obszaru dworskiego „Żurawie“ (w pow. Rawa ruska) są przydatne: trzy gatunki gliny do wyrobów garncarskich, dwa gatunki gliny na poślednie cegły, jeden gatunek do schudzenia glin tłustych, a dwa gatunki są do wyrobów keramicznych nieprzydatne.

6. Że z gruntów włościańskich przysiółka „Burgthal“ koło Gródka trzy gatunki gliny są przydatne na cegłę i rurki drenowe.

7. Że z obszaru dworskiego „Prusy“ (w pow. lwowskim) dwa gatunki gliny są przydatne na cegłę.

8. Że z obszaru dworskiego „Kamienopol“ (w powiecie lwowskim) są przydatne: jeden gatunek gliny na rurki drenowe i cegłę, a dwa gatunki do wyrobów keramicznych nieprzydatne.

9. Że z obszaru dworskiego „Rudnik“ jeden gatunek gliny przydatny do wyrobu cegły.

10. Że z obszaru dworskiego „Kolińce“ (w powiecie tłumackim) jeden gatunek gliny nadaje się do wyrobów strycharskich.

11. Że z obszaru dworskiego „Hryniowce“ (w pow. tłumackim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów garncarskich, a jeden gatunek do wyrobu cegły.

12. Że z obszaru dworskiego „Jurowce“ (w pow. sanockim) są przydatne: dwa gatunki gliny na wyroby strycharskie z wyłączeniem dachówek falcowanych.

13. Że z obszaru dworskiego „Sękowa“ (w pow. gorlickim) jeden gatunek gliny nadaje się do wyrobów garncarskich, piasek zaś jest zwykły i marglem zanieczyszczony.

14. Że z obszaru dworskiego „Kosikowce“ (Podole rosyjskie): jeden gatunek gliny przydatny do wyrobu cegły, dwa gatunki gliny do wyrobów keramicznych nieprzydatne, dwa zaś gatunki piasku do celów keramicznych użyteczne.

15. Że z obszaru dworskiego „Załucze“ (w pow. śniatyńskim) jeden gatunek gliny przydatny do wyrobów strycharskich i kaflarskich, a jeden gatunek tylko do wyrobu cegły.

16. Że z obszaru dworskiego „Petryków“ (w pow. tarnopolskim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów strycharskich.

17. Że z gruntów stowarzyszenia garncarzy w Kołaczycach (w powiecie jasielskim): dwa gatunki gliny są przydatne do wyrobów garncarskich, jeden materyał jest mulikowo gliniasty a jeden piaskiem gliniastym, obydwa ostatnie przydatne do schudnienia glin tłustych.

18. Że z obszaru dworskiego „Grojec“ (w pow. bialskim) przysłany materyał jest piaskiem miałkim, zawierającym gliny do tyla jako lepiszcze, że może być użyty li do wyrobu pośredniego gatunku cegły.

19. Że z gruntu obok dworca kolei w Sokalu trzy gatunki materyałów są to muliki gliniaste, zawierające rozpostarty pyłowaty margiel. Wszystkie trzy gatunki nadają się do wyrobu cegły i dzendrówki brukowej.

20. Że z gruntów w Truskawcu (w powiecie drohobyckim) dwa gatunki gliny nadają się do wyrobu cegły.

21. Że z obszaru dworskiego „Siekierczyna“ (w pow. grybowskim) dwa gatunki gliny są przydatne do wyrobu cegły.

22. Że z obszaru dworskiego „Butyny“ (w powiecie żółkiewskim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów garncarskich, jeden do wyrobu pośledniej cegły, jeden do schudzenia glin, a dwa gatunki są to materyały margliste o rozpostartym marglu, i przeto do fajansu włoskiego przydatne.

23. Dla celów melioracyjnych mianowicie dla obliczenia odstępu drenów, zbadała Stacya ilość i wielkość piasku:

a) w trzynastu materyałach ziemnych z obszaru dworskiego w Chodorowie (w powiecie bobreckim);

b) w dwóch materyałach ziemnych z obszaru dworskiego w Prusach (w powiecie lwowskim);

c) w siedmiu materyałach ziemnych z obszaru dworskiego w Żurawcach (w powiecie rawskim);

d) w ośmnastu materyałach ziemnych z obszaru dworskiego „Pobużany“ (w powiecie kamioneckim);

e) w ośmiu materyałach ziemnych z obszaru dworskiego w „Dobrzanach“ (w powiecie grodeckim).

***Edmund Krzen*,**
kierownik Stacyi keramicznej.

Alegat X. do sprawozdania z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego jednorazowo zł.	Uwaga
1	Adamkiewicz Adam	Czerwona Wola, szkoła koszykarska	3	—	na pół roku
2	Cienki Wasyl		5	—	
3	Dziaduch Olech		5	—	
4	Gliniany Iwan.		5	—	
5	Groch Ilko.		5	—	
6	Grygl Maciej		5	—	
7	Herasymowicz Florjan . . .		3	—	
8	Kwiatkowski Edward . . .		8	—	
9	Mamel Piotr		8	—	
10	Pape Michał		3	—	
11	Sieciechowicz Władysław . .		3	—	
12	Siekierski Ludwik		4	—	
13	Paszkowski Zygmunt. . . .	Grybów, warsztat kołodziejski	—	łącznie 300 zł.	Przy współudziale zasiłków ze źródeł miejscowych
14	Liszka Jan		—		
15	Horoszczak Paweł		—		
16	Wiśniowski Franciszek . . .		—		
17	Wojtaszek Józef		—		
18	Zygadło Aleksander		—		
19	Głodek Władysław		—		
20	Moskal Antoni		—		
21	Porsch Franciszek		—		
22	Wiśniowski Szczepan. . . .		—		
23	Skowroński Ignacy		—		
24	Bogacz Wojciech		—		
25	Michalik Karol		—		
26	Janosz Michał.		—		
27	Potoczek Marcin		—		
28	Buczyński Bartłomiej . . .	Kamionka, krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa	6	—	
29	Gajerski Antoni		6	—	
30	Jurkiewicz Eugeniusz . . .		5	—	
31	Prytuła Stefan		6	—	
32	Romanowy Wasyl		5	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego jednorazowo zł.	Uwaga
33	Błażowski Władysław . . .	Zakopane c. k. szkoła zawodowa dla przemysłu drzewnego	4	—	
34	Borowiec Teofil		4	—	
35	Chwalibóg Tadeusz		3	—	
36	Chudoba Ignacy		5	—	
37	Ciślak Jakób		5	—	
38	Fuk Aleksander		3	—	
39	Gałka Stanisław		5	—	
40	Gąsiorowski Józef		5	—	
41	Grzesiak Józef		5	—	
42	Gromosiak Alexy		5	—	
43	Góraś Jędrzej		5	—	
44	Hutnik Antoni		2	—	
45	Iwanienko Iwan		3	—	
46	Keklak Szymon . . , . .		4	—	
47	Klocek Franciszek		5	—	
48	Krawczuk Gustaw		5	—	
49	Linhard Roman		5	—	
50	Litak Stanisław		5	—	
51	Maciołowski Józef		5	—	
52	Malik Teofil		5	—	
53	Małech Józef		5	—	
54	Marzec Józef		5	—	
55	Migacz Wojciech		5	—	
56	Muniak Andrzej . . . „ .		4	—	
57	Noworyta Józef		6	—	
58	Pakosz Marcin.		5	—	
59	Pelczarski Bronisław. . . .		5	—	
60	Piela Michał		4	—	
61	Popiel Antoni		5	—	
62	Poynar Emil		4	—	
63	Saroma Karol		2	—	
64	Schab Józef		4	—	
65	Szagała Grzegorz		5	—	
66	Szanecki Ludwik		3	—	
67	Szczepkowski Jan		5	—	
68	Surówka Augustyn		6	—	
69	Tchórzewski Albin		5	—	
70	Tereszczuk Piotr		8	—	
71	Wilk Jan		4	—	
72	Ziober Wojciech		2	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego jednorazowo zł.	Uwaga
73	Chorubski Stanisław	Żywiec, warsztat stolarsko-tokarski	8	—	
74	Gaszczyk Adolf		4	—	
75	Golasik Józef		6	—	
76	Koszykiewicz Roman		8	—	
77	Kruszyński Zygmunt		6	—	
78	Michna Edward		4	—	
79	Michna Karol		4	—	
80	Pękalski Stanisław		5	—	
81	Sapeta Ferdynand		6	—	
82	Szlagór Tomasz		5	—	
83	Ciszek Piotr	Kołomyja, szkoła garncarska	—	70	Na ręce zarządu szkoły przy współudziale innych zasiłków.
84	Hawryszczuk Jerzy		—	40	
85	Ilnicki Jan		—	40	
86	Oleksyn Jan		—	30	
87	Piskozub Benedykt		—	40	
88	RackiAntoni		—	30	
89	Siomak Jan		—	30	
90	Karnelli Józef	Uhnów, warsztat szewski	4	—	
91	Krawiec Wawrzyniec		4	—	
92	Kundycki Roman		8	—	
93	Wiktorski Michał	Witków, warsztat szewski	4	—	
94	Chachuła Michał	Gliniany, warsztat tkacki	2	—	
95	Dziwiński Marek		2	—	
96	Hupałowski Michał		2	—	
97	Janicki Stanisław		3	—	
98	Ładyczko Teodor		3	—	
99	Michaliszyn Jan		3	—	
100	Moroz Mikołaj		3	—	
101	Pańków Grzegorz		2	—	
102	Ratuszyński Michał		2	—	
103	Rychwicki Jan		3	—	
104	Soroka Bazyli		2	—	
105	Sotnik Józef		2	—	
106	Sotnik Stefan		2	—	
107	Tobolewski Albin		3	—	
108	Tur Stefan		3	—	
109	Tymiak Dmytro		3	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego jednorazowo zł.	Uwaga
110	Bernadzikiewicz Władysław .	Krosno, krajowa szkoła tkacka	20	—	
111	Bilski Władysław		5	—	
112	Bukojemski Stanisław . . .		10	—	
113	Gonet Jan		5	—	
114	Jaracz Franciszek		5	—	
115	Kolanko Józef		5	—	
116	Kłosowicz Feliks		10	—	
117	Kowalski Franciszek . . .		5	—	
118	Lorenz Franciszek		5	—	
119	Myrta Tomasz		5	—	
120	Oleksiuk Włodzimierz . . .		5	—	
121	Przybocki Andrzej		5	—	
122	Strzelecki Teofil		5	—	
123	Winiarski Kazimierz		10	—	
124	Gąsiorek Wincenty . . .	Rychwałd, warsztat tkacki	3	—	
125	Kastelik Jędrzej		3	—	
126	Kuźnik Franciszek		4	—	
127	Marszałek Wincenty		3	—	
128	Mazok Wojciech		3	—	
129	Mrozek Antoni		3	—	
130	Pyrgies Józef		3	—	
131	Rodak Jędrzej		3	—	
132	Rusin Michał		4	—	
133	Czerna Franciszek	Wilamowice, warsztat tkacki	4	—	
134	Dank Kazimierz		4	—	
135	Foks Jan		4	—	
136	Foks Franciszek		5	—	
137	Grabiec Wojciech		5	—	
138	Kotlarczyk Ludwik		4	—	
139	Kołodziejczyk Leon		5	—	
140	Mądrala Wojciech		4	—	
141	Mika Józef		5	—	
142	Suchoń Karol		4	—	
143	Gemserówna Anna	Zakopane, szkoła koronkarska	4	—	
144	Wojtanowiczówna Maryanna		4	—	
145	Wszeteczka Rudolf	Wiedeń, Muzeum technologiczne	25	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	jednorazowo ct.	Uwaga
146	Bałła Józef	Wiedeń, Muzeum dla sztuki i przemysłu	25	—	
147	Fedorowicz Zdzisław . . .		25	—	
148	Kudelski Karol		25	—	
149	Krupski Julian		25	—	
150	Łuszczyński Zygmunt . . .		35	—	
151	Miziewicz Kazimierz . . .		25	—	
152	Olejak Marceli		25	—	
153	Podgórski Edward . . .		25	—	
154	Ziembowski Mieczysław . . .		25	—	
155	Stempfle Leopold	Kraków, c. k. wyższa szkoła przemysłowa	25	—	
156	Dydykówna Marya	Lwów, c. k. wyższa szkoła przemysłowa	10	—	
157	Gutowska Wanda		10	—	
158	Matuszewski Karol		8	—	
159	Piotrowska Stefania		10	—	
160	Zajchowski Franciszek . .		8	—	
161	Żuliński Piotr		8	—	
162	Bała Paweł	Świątniki c. k. zawodowa szkoła ślusarska	5	—	
163	Gabryś Jan		10	—	
164	Książek Jan		6	—	
165	Lignar Karol		15	—	
166	Ruszkiewicz Józef		10	—	
167	Ślizowski Antoni		5	—	
168	Wilkosz Antoni		4	—	
169	Wojtarowicz Karol		10	—	
170	Zabłocki Walenty		6	—	
171	Złunek Józef		5	—	
172	Starzyńska Wanda	Paryż zakład naukowy drzeworytniczy	—	400 franków	

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1895.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

zestawiony

przez Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie.

Część I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. **Biała.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa spodziewana z roku 1894	—	92	—	92	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) z kasy oszczęd w Białej	200	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego	30	40	—	40	
d) z Izby handlowo przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
e) z Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
f) od Rządu	477	546	—	546	
g) z funduszu krajowego .	477	546	—	546	
Razem .	1.784	2 024	—	2.024	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) za kierownictwo . . .	300	300	—	300	
b) nauka	1 264	1.504	—	1.504	Więcej z powodu wprowadzenia w życie od 1. października 1894 drugiego kursu uzupełniającego i nauki religii.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem .	1.784	2.024	—	2.024	

2. **Bochnia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rządu	490	395	—	395	
c) z funduszu krajowego .	490	395	—	395	
Razem .	1.480	1.290	—	1 290	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.150	960	—	960	Mniej z powodu utworzenia tylko jednej klasy na kursie przygotowawczym wskutek nieprzyjmowania analfabetów.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	50	50	—	50	
Razem .	1.480	1.290	—	1.290	

3. **Brody.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1894 spodziewana.	—	254	—	254	
Subwencye:					
a) od gminy	—	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	—	100	—	100	
c) od Izby handlowo-przem	—	500	—	500	
d) od Rządu	500	309	—	309	
e) z funduszu krajowego .	500	309	—	309	
Razem .	1 000	1.772	—	1.772	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo		200	—	200	
b) nauka	1.000	1.332	—	1.332	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe		140	—	140	
3. Wydatki administracyjne . .		100	—	100	
Razem .	1.000	1.772	—	1.772	

4. **Brzeżany.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Rządu	435	443	—	443	
d) z funduszu krajowego .	435	444	—	444	
Razem .	1.220	1.237	—	1.237	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	170	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	903	897	—	897	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	67	60	—	60	
Razem .	1.220	1.237	—	1.237	

5. **Drohobycz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	400	320	—	320	Gmina daje subwencyi 400 zł. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę wynoszące około 80 zł.
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Tow. zaliczkowego .	50	50	—	50	
d) od kasy oszczędności .	—	50	—	50	
e) od Tow pedagogicznego	15	—	—	—	
f) od Rządu	580	540	—	540	
g) z funduszu krajowego .	580	540	—	540	
Razem .	1.775	1.650	—	1.650	
Rozchód,					
1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.480	1.360	—	1.360	
2 Środki naukowe	50	50	—	50	
3, Wydatki administracyjne . .	45	40	—	40	
Razem .	1.775	1.650	—	1.650	

6. **Gorlice.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego .	200	200	—	200	
d) od Rządu	538	755	—	755	
e) z funduszu krajowego .	538	755	—	755	
Razem .	1.676	2.110	—	2.110	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.226	1.660	—	1.660	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem .	1 676	2.110	—	2 110	

7. **Jarosław.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	100	200	—	200	
c) od Rządu	600	528	—	528	
d) z funduszu krajowego .	600	528	—	528	
Razem .	1.500	1.456	—	1.456	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo : . . .	200	200	—	200	
b) nauka	1.210	1.126	—	1.126	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	60	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	30	50	—	50	
Razem .	1.500	1.456	—	1.456	

8. **Jasło.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1893.	100	—	—	—	
Subwencye:					
a) od gminy	375	375	—	375	
b) od Rady powiatowej . .	—	100	—	100	
c) od Rządu	325	300	—	300	
d) z funduszu krajowego .	325	301	—	301	
Razem .	1.125	1.076	—	1.076	
Rozchód.					
Niedobór z roku 1894 . . .	—	50	—	50	
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka . , ...	775	676	—	676	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem .	1.125	1.076	—	1.076	

9. **Kałusz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Preliminarza szczegółowego nie uchwalono.

Wstawia się zasiłki:				
z funduszu państwowego .	—	400	—	400
" " krajowego . .	—	400	—	400
Razem .	—	800	—	800

10. **Kołomyja.** Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.					
Subwencye:					
a) z funduszu rzemieślniczego odsetki od kapitału 6.000 zł	330	300	—	300	
b) od gminy	600	600	—	600	
c) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
d) od Kasy oszczędności . .	110	100	—	100	
e) od Rządu	515	446	—	446	
f) z funduszu krajowego . .	515	446	—	446	
Opłaty uczniów . . . , . .	80	50	—	50	
Razem .	2.300	2.092	—	2.092	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.785	1.512	—	1.512	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	65	180	—	180	
3. Wydatki administracyjne . .	150	100	—	100	
Razem .	2.300	2.092	—	2.092	

11. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	1.330	1.208	—	1.208	Mniej z powodu wykreślenia z poz. 3. rozchodów wydatku na opał, światło i usługę.
b) z funduszu Dietla . . .	8	8	—	8	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) u funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	2 138	2.016	—	2.016	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.600	1.636	—	1.636	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3 Wydatki administracyjne . .	258	100	—	100	Mniej z powodu jak poz. *a)* w przychodzie.
Razem .	2.138	2.016	—	2.016	

12. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	1.312	1.062	—	1 062	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3. w rozchodach wydatku na opał, światło i usługę.
b) z funduszu Dr. Dietla . .	8	8	—	8	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego . .	400	400	—	400	
Razem .	2 120	1.870	—	1.870	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.600	1.520	—	1.520	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3 Wydatki administracyjne . .	240	70	—	70	Mniej z powodu jak poz. *a)* w przychodzie.
Razem . .	2.120	1.870	—	1.870	

13. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	991	794	—	794	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3. rozchodów wydatku na opał, światło i usługę.
b) z funduszu Dr. Dietla . .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego . .	400	400	—	400	
Razem .	1.799	1.602	—	1.602	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	303	106	—	106	Mniej z powodu j w. poz. *a)* w przychodach.
Razem .	1.799	1.602	—	1.602	

14. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	1.022	694	—	694	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3. rozc odów wydatku na opał, światło i usługę.
b) z funduszu Dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego . .	400	400	—	400	
Razem .	1.830	1.502	—	1.502	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216	
2. Środki naukowe	150	50	—	50	Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły w środki naukowe.
3. Wydatki administracyjne . .	284	56	—	56	Mniej z powodu j. w. poz. *a)* w przychodach
Razem .	1.830	1.502	—	1.502	

15. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	1.292	376	—	376	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3, rozchodów wydatku na opał, światło i usługę tudzież zmniejszania wedle potrzeby wydatku na naukę i środki naukowe.
b) z funduszu Dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2.100	i 184	—	1.184	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.246	912	—	912	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	50	—	50	Mniej z powodu iż szkoła dostatecznie zaopatrzona została w środki naukowe.
3. Wydatki administracyjne	274	42	—	42	Mniej z powodu jak poz. *a)* w przychodach.
Razem	2.100	1.184	—	1.184	

16. **Krosno.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej	150	200	—	200	
c) od Rządu	575	575	—	575	
d) z funduszu krajowego	575	575	—	575	
Razem	1.550	1.600	—	1.600	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.220	1.220	—	1.220	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	1.550	1.600	—	1.600	

17—25. **Lwów.** Kursa nauki dopełniającej w miejskich szkołach ludowych im. św. Anny, im. św. Antoniego, im. Czackiego, im. Elżbiety, im. św. Maryi Magdaleny, im. św. Marcina, im. A. Mickiewicza, im. Piramowicza i im. Staszica.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Preliminarze szczegółowe jeszcze nie uchwalone.					
Wstawia się zasiłki:					
z funduszów krajowych .	—	3.600	—	3.600	
i ze skarbu państwa . .	—	3.600	—	3.600	
Razem .	—	7.200	—	7.200	

26. **Lwów.** Izr. szkoła przemysłowa uzupeł. im. M. Bernsteina.

Przychód.

Subwencye:					
a) z fundacyi Marka Bernsteina	1.530	1.345	—	1.345	
b) od zboru izraelickiego . .	100	100	—	100	
c) od Rządu	426	485	—	485	
d) z funduszu krajowego . .	426	485	—	485	
Razem .	2.482	2.415	—	2.415	

Rozchód.

Niedobór z r. 1894	146·35	105	—	105	
1. Płace:					
a) kierownictwo	300·—	300	—	300	
b) nauka	1.264·—	1.264	—	1.264	
2. Lokal, opał i oświetlenie . .	330·—	330	—	330	
3. Usługa	60 —	66	—	66	
4. Środki naukowe	231·65	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
5. Wydatki administracyjne . .	150·—	150	—	150	
Razem . .	2.482·—	2.415	—	2.415	

27. **Nowy Sącz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	350	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności . .	200	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	150	150	—	150	
e) od Rządu	600	600	—	600	
f) z funduszu krajowego .	600	600	—	600	
g) z fundacyi bar. Hirscha .	200	200	—	200	
h) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . .	—	100	—	100	
Razem .	2.400	2.350	—	2.350	

Rozchód.

Niedobór z r. 1894	370	270	—	270	
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	250	—	250	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.580	1.580	—	1.580	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem .	2.400	2.350	—	2.350	

28. **Nowy Targ.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz.	50	50	—	50	
d) od Towarz. zaliczkow. .	72	72	—	72	
e) od c. k. Rządu	500	525	—	525	
f) od funduszu krajowego .	500	525	—	525	
Razem .	1.422	1.472	—	1.472	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka.	1 122	1.122	—	1.122	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Potrzeby kancelaryjne i premie dla uczniów	70	70	—	70	
Razem .	1.422	1.472	—	1.472	

29. **Podgórze.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1893 .	418·23	271	—	271	Szkoła była zamknięta z powodu cholery, ztąd zapaz kasowy.
Subwencye:					
a) od gminy	715·77	715	—	715	
b) od Rady powiat. w Wieliczce	50	—	—	—	
c) z funduszu krajowego . .	101	225	—	225	
d) od Rządu	101	225	—	225	
Razem	1.386	1.436	—	1.436	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo , ...	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.036	1.036	—	1 036	
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem .	1.386	1.436	—	1.436	

30. **Przemyśl.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności . .	200	—	—	—	
d) od Rządu	550	575	—	575	
e) z funduszu krajowego . .	550	575	—	575	
Razem .	2.100	1.950	—	1.950	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.685	1.508	—	1.508	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	120	—	120	Więcej wedle potrzeby szkoły.
3. Wydatki administracyjne . .	65	72	—	72	
Razem .	2.100	1.950	—	1.950	

31. **Rzeszów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności . .	150	150	—	150	
d) z fuuduszu Towarnickiego	100	100	—	100	
e) od Rządu	600	600	—	600	
f) z funduszu krajowego . .	600	600	—	600	
Razem . .	1.750	1.750	—	1.750	

Rozchód.

Niedobór z r. 1893	150	300	—	300	Niedobór ten powstał w latach dawniejszych, z końcem r. 1893 wynosił kwotę 561 zł. 72 ct.
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1 200	1 000	—	1.000	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	120	—	120	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	50	80	—	80	
Razem . .	1.750	1.750	—	1.750	

32. **Sambor.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Pozostałość kasowa spodziewana z r. 1894	—	88	—	88	
Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	100	—	100	
b) od gminy	400	100	—	100	Gmina obowiązaną jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencyą roczną w kwocie 100 zł. (LW. 48.423/1890).
c) od Rządu	525	576	—	576	
d) z funduszu krajowego . .	525	576	—	576	
Razem . .	1.450	1.440	—	1.440	

Rozchód.

Niedobór z r. 1893	13	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	260	260	—	260	
b) nauka	990	1.000	—	1.000	Wedle potrzeby szkoły.
2. Środki naukowe	107	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem . .	1.450	1.440	—	1.440	

33. **Sanok.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	—	307	—	307	
b) od Rządu	320	424	—	424	
c) z funduszu krajowego . .	320	424	—	424	
Razem . .	640	1.155	—	1.155	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	640	200	—	200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka		775	—	775	
2. Środki naukowe		120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .		60	—	60	
Razem . .	640	1.155	—	1.155	

34. **Stanisławów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Pozostałość kasowa z r. 1893 .	150	300	—	300	Powstały z powodu, że szkoła wskutek cholery była zamkniętą przez 6 tygodni.
Subwencye:					
a) od gminy . . , . . .	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Kasy oszczędności . .	70	70		70	
d) z fundacyi bar. Hirscha .	100	—	—	—	Nie preliminuje się, albowiem do chwili sporządania preliminarza nie nadeszło do szkoły żadne oświadczenie ze strony fundacyi co do dalszego subwencyonowania szkoły.
e) od Rządu	535	509	—	509	
f) z funduszu krajowego . .	535	509	—	509	
Razem . .	1.790	1.788	—	1.788	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	300	—	300	Więcej z powodu zwiększonej czynności wskutek wprowadzenia oddziału handlowego.
b) nauka	1.384	1.288	—	1.288	Mniej z powo u zwinięcia kursu analfabetów.
2. Środki naukowe . , . . .	100	140	—	140	Wedle potrzeby szkoły.
3. Wydatki administracyjne . .	56	60	—	60	
Razem . .	1.790	1.788	—	1.788	

35. **Stary Sącz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	590	300	—	300	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	—	150	—	150	
c) od Izby handlowo przemysłowej w Krakowie	—	100	—	100	
d) z innych funduszów	—	43	—	43	
e) od Rządu	590	590	—	590	
f) z funduszu krajowego	590	590	—	590	
Razem	1.770	1.773	—	1.773	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.355	1.363	—	1.363	Wedle potrzeby szkoły.
2. Środki naukowe	115	110	—	110	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	1.770	1.773	—	1.773	

36. **Sądowa Wisznia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Preliminarza szczegółowego nie uchwalono.

Wstawia się zasiłki:				
z funduszu państwowego	—	300	—	300
" " krajowego	—	300	—	300
Razem	—	600	—	600

37. **Stryj.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Tow. zaliczkowego	100	100	—	100	
d) od zarz. c. k. kolei państw.	200	200	—	200	
e) od Rządu	500	550	—	550	
f) z funduszu krajowego	680	550	—	550	
Opłaty uczniów	20	—	—	—	
Razem	1.900	1.800	—	1.800	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.520	1.380	—	1.380	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2 Środki naukowe	80	120	—	120	Więcej wedle potrzeby szkoły.
3. Wydatki administracyjne	50	50	—	50	
Razem	1.900	1.800	—	1.800	

38. **Tarnopol.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1893	—	83	—	83	
Subwencye:					
a) od gminy	448	448	—	448	
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50	
c) od Rządu	486	469	—	469	
d) z funduszu krajowego .	486	469	—	469	
e) od Izby handl. w Brodach	100	100	—	100	
Razem .	1.570	1.619	—	1.619	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.240	1.239	—	1.239	
2. Środki naukowe	50	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem .	1.570	1.619	—	1.619	

39. **Tarnów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności .	150	—	—	—	
d) od Tow. zaliczkowego .	50	50	—	50	
e) od Rządu	788	674	—	674	
f) z funduszu krajowego .	788	674	—	674	
Razem .	2.476	2.098	—	2.098	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.016	1.608	—	1.608	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	60	90	—	90	Więcej wedle potrzeby.
Razem .	2.476	2.098	—	2.098	

40. **Wadowice.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od Rządu	365	470	—	470	
e) z funduszu krajowego	365	470	—	470	
Razem	1.430	1.640	—	1.640	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.090	1.250	—	1.250	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	90	90	—	90	
Razem	1 430	1.640	—	1.640	

41. **Wieliczka.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.				
Subwencye:				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej	—	50	—	50
c) od Rządu	360	375	—	375
d) z funduszu krajowego	360	375	—	375
Razem	1.120	1.200	—	1.200

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	120	150	—	150	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	870	895	—	895	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne	50	75	—	75	Wedle potrzeby szkoły.
Razem	1.120	1.200	—	1.200	

42. **Żółkiew.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy . . , . . .	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Rządu	360	406	—	406	
d) z funduszu krajowego . .	360	406	—	406	
Razem . .	1.220	1.312	—	1.312	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Niedobór	30	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	125	150	—	150	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	915	962	—	962	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe . , . . .	100	130	—	130	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	50	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
Razem . .	1.220	1.312	—	1.312	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

43. **Czerwona Wola.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1894.	—	130	—	130	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.900	1.600	—	1.600	
Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
b) od Rządu	600	650	—	650	
c) z funduszu krajowego .	850	650	—	650	
Razem .	3.550	3 230	—	3.230	

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczyciela	400	400	—	400	
b) pomocnika	80	80	—	80	
c) koszta nadzoru . , . .	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie J. O. książę Jerzy Czartoryski.
3. Opał	120	120	—	120	
4. Oświetlenie	40	40	—	40	
5. Materyał surowy	700	500	300	800	
6. Rozmaite inne wydatki . .	200	150	—	150	
7. Sprzęty i inne	190	150	—	150	
8. Farba, trzcina, gwoździe etc.	180	200	—	200	
9. Robotnikom wynagrodzenie	1.200	1.100	—	1.100	
10. Wydatki kancelaryjne . .	40	40	—	40	
11. Wydatki z powodu wystawy	250	—	—	—	
Razem .	3.550	2.930	300	3.230	

44. **Jasło.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkoln.	1.400	1 150	—	1.150	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszystkiem koszta robocizny i materyałów.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
b) od Towarzystwa . . .	—	50	—	50	W naturaliach.
c) od Rządu	300	300	—	300	
d) z funduszu krajowego .	460	400	—	400	
Razem .	2.260	2.000	—	2.000	

Rozchód.				
1. Płace:				
a) kierownik	420	420	—	420
b) administrator	120	120	—	120
2. Wynajem lokalu	120	120	—	120
3. Opał	60	60	—	60
4. Oświetlenie		20	—	20
5. Materyał	500	350	—	350
6. Wypłata za roboty	550	450	—	450
7. Utrzymanie 5—8 chłopców	350	350	—	350
8. Środki naukowe	—	50	—	50
9. Rozmaite inne wydatki . .	60	60	—	60
10. Wydatki z powodu wystawy	80	—	—	—
Razem .	2.260	2.000	—	2.000

45. **Dżurów.** Krajowa szkółka koszykarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	100	—	100	
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	—	—	—	
b) od Rady powiatowej .	—	200	—	200	Oprócz subwencyi na stypendya, która służy na wynagrodzenie dla uczniów, dostarcza bezpłatnie Rada powiat. lokalu z opałem.
c) od c. k. Rządu . . .	200	250	—	250	
d) z funduszów krajowych	366	316	—	316	
Razem .	566	866	—	866	

Rozchód.					
1. Płace:					
Instruktor	432	432	—	432	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie Wydział pow. w Śniatynie.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	10	10	—	10	
5. Usługa	24	24	—	24	
6. Materyał	—	120	—	120	
7. Środki naukowe	50	50	—	50	
8. Rozmaite inne wydatki . .	20	30	—	30	
9. Wynagrodzenie uczniów .	—	200	—	200	
10. Wydatki z powodu wystawy	30	—	—	—	
Razem .	566	866	—	866	

46. **Grybów.** Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	400	600	—	600	Dochód ze sprzedaży preliminowano po potrąceniu robocizny.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
b) od c. k. Rządu . . .	900	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.970	1.480	1.050	2.530	
Razem .	3.570	3.380	1.050	4.430	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik	600	720	—	720	Płace *ad a, f,* podwyższono z powodu niemożności otrzymania sił odpowiednich za niższą płacę.
b) administrator	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	450	400	—	400	
f) przodownik kowalski .	500	600	—	600	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Grybowa bezpłatnie.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	-	—	—	
6 Materyał kołodziejski . .	200	300	—	300	Z powodu że 200 zł. nie wystarczyło na zakupno materyału.
7. Środki naukowe	120	120	—	120	
8. Narzędzia warsztatowe . .	120	100	—	100	
9. Dostawa materyałów . .	30	50	—	50	Więcej z powodu, że za wyszukaniem odpowiedniego materyału potrzeba wyjeżdżać.
10. Budowa wozowni		—	800	800	Z powodu, że wozownia jest niezbędną potrzebną.
11. Zakupno żelaza i węgli .	550	300	250	550	
12. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	50	70	—	70	Z powodu, że kuźnia i niektore narzędzia ubezpieczonemi być muszą.
13. Rozmaite wydatki . . .	120	120	—	120	
14. Wydatki z powodu wystawy	230	—	—	—	
Razem .	3.570	3 380	1.050	4 430	

47. **Grzymałów.** Warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.000	2.500	—	2.500	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	350	500	—	500	
b) od c. k. Rządu	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszów krajowych	6.170	1.390	—	1.390	
Razem	9.720	5.590	—	5.590	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel rysunków	700	700	—	700	
b) majster kołodziejski	480	480	—	480	
c) majster kowalski	480	480	—	480	
d) podmajstrzy kołodziejski	180	180	—	180	Z pomiędzy starszych uczniów.
e) podmajstrzy kowalski	—	180	—	180	
f) administrator	240	240	—	240	
2 Wynajem i utrzymanie lokalu	4.000	—	—	—	Budynki własne.
3. Opał	50	70	—	70	Wysokie i obszerne nowe ubikacye potrzebują więcej opału.
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Usługa	60	80	—	80	Nie można dostać za mniej.
6. Materyał	1.750	1.800	—	1.800	Zwiększona liczba uczni zużywa więcej materyałów.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.200	300	—	300	Na zakupno narzędzi, sprzętów i przyborów rysunkowych.
8. Rozmaite inne wydatki	160	160	—	160	
9. Asekuracya	—	60	—	60	Ubezpieczenie budynków i materyałów.
10. Uczniom za robotę	200	400	—	400	Wskutek zwiększonej liczby uczni pobierających płacę.
11. Lakiernik, tapicer i materyał	—	400	—	400	Wydatek konieczny przy wykończeniu wyrobów.
12. Wydatki z powodu wystawy	160	—	—	—	
Razem	9.720	5.590	—	5.590	

48. **Kamionka strumiłowa.** Krajowy naukowy zakład kołodziejski i bednarski.

Przychód.	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów kołodziejsko-kowalskich . .	2.540	3.429	—	3.429	Na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyału i robocizny.
2. Ze sprzedaży wyrobów bednarskich	400	200	—	200	
3. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	700	800	—	800	
b) z funduszów krajowych	3.120	2.371	905	3.276	
Razem .	6.760	6.800	905	7.705	

Rozchód.	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	1.000	1.000	—	1.000	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	—	200	—	200	
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	—	50	
e) nauczyciel	120	120	—	120	
f) przodownik kołodziejski	480	480	—	480	
g) przodownik bednarski .	450	450	—	450	
h) majster kowalski . . .	600	600	—	600	
i) czeladnikowi kołodz. .	144	144	—	144	
k) czeladnikowi kowalsk. .	180	180	—	180	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu i asekuracya budynku	350	350	—	350	
3. Opał	60	60	—	60	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	72	72	—	72	
6. Materyał drzewny . . .	400	400	300	700	Z powodu braku suchego materyału zapasowego.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	180	180	225	405	Na sprawienie wiertarki, lamp, narzędzi, przyborów rysunkowych i książek.
8. Wydatki na wystawę kraj.	160	—	—	—	
9. Wydatki administracyjne i rozmaite inne	152	152	—	152	
10. Zakupno żelaza z dostawą	1.000	1.000	200	1.200	Z powodu większej ilości wyrobów wykończonych a nieokutych. (poz. 10–11)
11. „ węgla i koksu .	200	200	50	250	
12. „ i naprawa narzędzi	150	150	—	150	
13. Wydatki kancelaryjne . .	12	12	—	12	
14. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	400	400	—	400	
15. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	400	400	50	450	Z powodu jak poz. 10.
16. Dostawa materyałów drzewnych	100	100	80	180	Z powodu jak poz. 6.
Razem .	6.760	6.800	905	7.705	

49. **Stanisławów.** Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	400	450	—	450	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	850	900	—	900	
e) z funduszów krajowych	1.740	1.790	100	1.890	
Razem .	4.090	4.240	100	4.340	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	—	960	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	—	180	—	180	Z powodu, iż ubikacya którą kierownik dotychczas zajmował, okazała się potrzebną na skład wyrobów.
c) nauczyciel snycerstwa .	420	420	—	420	
d) „ stylistyki . .	160	160	—	160	
e) „ rachunków .	80	120	—	120	Więcej z powodu większej ilości godzin.
f) pomocnik stolarstwa . .	240	240	—	240	
g) „ tokarstwa . .	180	240	—	240	Tak jak pomocnik stolarstwa.
h) katecheta	—	50	—	50	Po 1 zł. za godzinę, dotychczas pokrywano tę remuneracyę z pieniędzy zaoszczędzonych w innych pozycyach.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	800	800	—	800	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	120	120	—	120	
6. Materyał	200	200	—	200	
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warstat.	70	150	—	150	Więcej albowiem z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
9. Wynagrodzenia uczniom za roboty i zapomogi . . .	200	200	—	200	
10. Przybory do rysunków dla ubogich uczniów	60	100	—	100	Więcej z powodu większej ilości uczniów.
11. Na uzupełnienie inwentarza	—	—	100	100	
12. Wydatki z powodu wystawy	300	—	—	—	
Razem .	4.090	4.240	100	4.340	

50. **Żywiec.** Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i zabawek.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	700	—	700	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa zwyczajne koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych	1.540	1.110	600	1.710	
3. Materyał miękki i bukowy od gminy	300	300	—	300	
Razem .	3.740	3.410	600	4.010	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	800	960	—	960	Podniesiono płacę na równi z kierownikiem szkoły stolarstwa w Stanisławowie.
b) instruktor fachowy . . .	600	600	—	600	
c) nauczyciel geometryi i rysunków	150	200	—	200	Razem 700 zł., więcej o 100 zł. jak w roku poprzednim z powodu rozszerzenia godzin szkolnych przez co dotychczasowe wynagrodzenie uszczuplone zostało i nauczycieli odpowiednio wynagrodzić z dotychczasowej kwoty nie można.
d) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przem.	150	150	—	150	
e) nauczyciel języka niemieckiego	150	150	—	150	
f) nauczyciel rachunków i rachunkowości	150	200	—	200	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie gmina miasta Żywca.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	600	300	200	500	Na uzupełnienie suchego zapasu materyałów rzniętych.
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	100	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	200	200	—	200	
9. Środki pomocnicze warsztatowe	100	100	—	100	Na zakupno kleju, gwoździ, bajców, farb i olejów, tudzież innych rzeczy do wykończenia robót potrzebnych.
10. Wypłaty uczniom za roboty	400	400	—	400	
11. Uzupełnienie inwentarza .	200	50	400	450	Na zakupno inwentarza dla osobno otworzyć się mającego kursu zabawkowego.
12. Wydatki z powodu wystawy	140	—	—	—	
Razem .	3.740	3.410	600	4.010	

B. Szkoły garncarskie.

51. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarstwa.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.400	1.500	—	1.500	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	50	—	—	—	Subwencyę tę przeznacza powiat na stypendya uczniów.
b) od c. k. Rządu . . .	2.600	2 600	—	2.600	
c) z funduszów krajowych	2.460	2.790	250	3.040	
Razem .	6.510	6.890	250	7.140	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków .	800	1.000	—	1.000	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania .	480	600	—	600	*ad b, c, d, f.* Płace podwyższa się z powodu zwiększonych czynności.
d) werkmistrz do nauki kaflarstwa	650	720	—	720	
e) przodownika do nauki modelowania	480	480	—	480	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom . .	—	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Kołomyi zaś kwota 40 zł. przeznaczona na pokrycie kosztów porąbania drzewa.
3. Opał	—	40	—	40	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	300	300	—	300	Obok tego gmina wypłaca bezpośrednio stróżowi 48 zł.
6. Materyał	500	500	—	500	
7. Środki naukowe	300	300	—	300	
8. Rozmaite inne wydatki .	200	200	—	200	
9. Wynagrodzenie uczniów .	400	400	—	400	
10. " robotników dziennych	200	300	—	300	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1893.
11. " praktykantów, czeladników i majstrów .	300	300	—	300	
12. Meble, sprzęty i narzędzia .	—	—	200	200	Z powodu wprowadzenia nauki modelowania.
13. Modele do nauki modelowania	—	100	—	100	
14. Koszta odbycia kursu drenarskiego	—	—	50	50	
15. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—	
Razem .	6.510	6.890	250	7.140	

52. **Poremba.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	600	—	600	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa w części koszta produkcyi t. j. materyał, robociznę i koszta opału pieców technicznych.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszów krajowych	1.006	912	—	912	
3. Inne dochody: od WP. hr. Józefa Szembeka	150	150	—	150	
Razem .	3.606	3.512	—	3.512	

Rozchód.

1. Płace:					
a) werkmistrz kierujący .	900	720	—	720	Mniej z powodu oddania kierownictwa werkmistrzowi, który nie prowadzi administracyi.
b) pomieszkanie dla kierow.	120	120	—	120	
c) zastępca werkmistrza .	600	600	—	600	
d) pomieszkanie dla zastępcy werkmistrza	84	—	—	—	
e) administrator	—	180	—	180	Z powodu jak 1. *a)*.
f) nauczyciel pomocniczy .	—	180	—	180	Do udzielania nauki czytania, pisania i rachunków.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	120	120	—	120	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	132	132	—	132	
6 Materyał	100	200	—	200	Z powodu większego zakupna gliny i innych materyałów keramicznych.
7. Środki naukowe	150	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
9. Opał pieców technicznych .	300	360	—	360	Z powodu więcej fachowego kierunku warsztatu i ustanowienia stałego zarobku uczniów w miejsce stypendyów. (dotyczy poz. 9 i 10)
10. Wynagrodzenie uczniów .	250	300	—	300	
11. Tantyemy dla nauczycieli .	150	—	—	—	
12. Na kurs majstrów i czeladn.	300	300	—	300	
13. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	3.606	3.512	—	3.512	

53. **Touste.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1 100	—	1 100	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszystkiem produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.270	1.290	—	1.290	
4. Innne dochody: Od W. P. Władysława Fedorowicza .	300	300	—	300	
Razem .	3.870	3.990	—	3 990	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik	900	900	—	900	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . . .	120	120	—	120	
c) werkmistrz	630	630	--	630	
d) podmajstrzy	200	200	—	200	
e) przodownicy	360	360	—	360	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	150	150	—	150	
g) administrator	—	180	—	180	Z powodu potrzeby ustanowienia osobnego administratora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Wny Pan Fedorowicz dostarcza bezpłatnie.
3. Opał	200	200	—	200	
4. Oświetlenie	30	40	—	40	Więcej z powodu oświetlenia sali rysunkowej.
5. Usługa	80	110	—	110	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
6. Materyał	300	300	—	300	
7. Środki naukowe	200	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
9. Wynagrodzenie za robociznę	400	500	—	500	Więcej z powodu ustanowienia stałego zarobku uczniów w miejsce stypendyów.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	3.870	3.990	—	3.990	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

54. **Uhnów.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki, udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za r. 1893 dochody wynosiły 1.730 zł. 80 ct, wydatki 1.376 zł. 97 ct. Stan czynny 1.129 zł. 58 ct., stan bierny 800 zł., czysty stan czynny 329 zł. 58 ct.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	200	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	420	420	—	420	
d) z funduszów krajowych	750	574	120	694	
Razem .	1.570	1.294	120	1.414	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik . . .	300	300	—	300	
b) werkmistrz . . .	600	480	—	480	
2. Wynajem lokalu . . .	300	300	—	300	
3 Opał	74	74	—	74	Mniej, bo godziny wieczorne odpadają.
4 Oświetlenie	10	4	—	4	
5. Usługa	36	36	—	36	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80	80	120	200	Z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w nowe narzędzia i sprzęty.
7. Rozmaite inne wydatki . .	20	20	—	20	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.570	1.294	120	1.414	

55. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za rok 1893 dochody wynosiły 1.238 zł. 35 ct., wydatki 1.049 zł. 84½ ct., stan czynny 686 zł. 86½ ct., stan bierny 566 zł. 72 ct., czysty stan czynny 120 zł. 14½ ct.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . .	350	400	—	400	
b) z funduszów krajowych	580	610	750	1.360	
Razem .	930	1.010	750	1 760	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu .	200	300	—	300	Więcej z powodu wzmagających się czynności.
b) instruktor fachowy . .	400	480	—	480	
c) katecheta obrz. rzym. kat. i gr. kat. . .	—	100	—	100	Osobne udzielanie nauki religii okazało się potrzebne.
2. Wynajem lokalu . . .	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej.
3. Opał.	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	24	24	—	24	
5. Usługa	36	36	—	36	
6. Zaliczka zwrotna na materyały	—	—	500	500	Z powodu znacznych postępów w robocie i zwiększonej liczby uczniów okazuje się konieczna potrzeba powiększenia kapitału obrotowego.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	50	250	300	Z powodu znacznych postępów i zwiększonej liczby uczniów okazuje się potrzeba 3 maszyn i innych przyborów.
8. Rozmaite inne wydatki .	20	20	—	20	
9. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem .	930	1.010	750	1.760	

56. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Dochód ze sprzedaży wyrobów ma służyć na umorzenie udzielonej osobno pożyczki na materyały.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	—	300	—	300	*ad 2 a).* W myśl uchwały Rady gminnej z d. 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
b) od Rady powiatowej .	—	200	—	200	*ad 2 b).* Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sądeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązującej na trzy lata.
c) od c. k. Rządu . .	—	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	—	400	150	550	
Razem .	—	1.300	150	1.450	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu .	—	300	—	300	
b) instruktor fachowy .	—	700	—	700	
2. Wynajem lokalu . . .	—	200	—	200	
3. Opał	—	30	—	30	
4. Oświetlenie	—	20	—	20	
5. Usługa	—	40	—	40	
6. Materyał	—	—	—	—	*ad 6.* Na materyał dano osobną pożyczkę.
7. Środki naukowe	—	—	150	150	*ad 7.* Na sprawienie inwentarza dla 16 nowych uczniów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	—	10	—	10	
Razem .	—	1.300	150	1.450	

D. Szkoły tkackie.

57. **Krosno.** Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—
2. Subwencye:				
a) od gminy	—	—	—	—
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200
c) od c. k. Rządu	3.500	3.500	—	3.500
d) z funduszów krajowych	4.348	3.998	—	3.998
Razem	8.048	7.698	—	7.698

Uzasadnienie:

ad 1. Nie preliminuje się z tego powodu, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkackiego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jako też do celów naukowych i opłaca uczniów.

ad 2. a) Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły i na nauczycieli w wartości 2900 zł. rocznego czynszu wartość tę opuszcza się w przychodzie i rozchodzie jako niebędącą przychodem ani też rozchodem w gotówce.

Rozchód.

a) Szkoła.

1. Płace:				
a) kierownik	1.700	1.700	—	1.700
b) nauczyciel rysunków	960	1.200	—	1.200
c) nauczyciel przedmiotów fachowych	960	960	—	960
d) instruktor	720	720	—	720
e) przodownik	420	420	—	420
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	646	646	—	646
g) pisarz w kancelaryi kierownika	300	300	—	300
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—
3. Opał	500	500	—	500
4. Oświetlenie	130	130	—	130
5. Usługa	192	192	—	192
6. Materyał	100	100	—	100
7. Środki naukowe	400	250	—	250
8. Kancelaryjne wydatki	200	200	—	200
9. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—
Razem	7.628	7.318	—	7.318

Ad 1. *b)* Więcej z powodu znacznie zwiększonych czynności.

Ad 2. Jak dochodów poz. *2. a)*.

ad 6. Materyału potrzebnego do nauki uczniów do wyrobu tkanin dostarcza spółka tkacka, kierownik i nauczyciele muszą jednak na osobnych na ten cel przeznaczonych warsztatach każdą nową tkaninę, każdy nowy wzór, wprzódy na próbę wykonać, ażeby oznaczyć sposób prowadzenia osnowy wątku i t. p. i w tym celu wstawia się powyższy wydatek.

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł	Razem zł.
1. Płace:				
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	—	120
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . .	—	80	—	80
c) wynagrodzenie pomocn.	60	60	—	60
2. Wyposażenie pracowni . .	120	120	—	120
Razem .	300	380	—	380

Uzasadnienie:

ad 1 b). Nauczyciel rysunków wykonuje do deseni na karta rigata szkice — dotychczas otrzymywał nauczyciel za tę czynność remuneracyi corocznie uchwaloną osobno. Na rok 1895 preliminuje się nauczycielowi wynagrodzenie 80 zł.

ad 2. Pracownia dostarcza kartonów dla szkoły tkackiej w Krośnie i zaopatruje we wzory i kartony wszystkie warsztaty wzorowe, utrzymywane z funduszów krajowych, a także na żądanie za zwrotem kosztów pojedynczych tkaczy. Wyposażenie stanowią tektury służące do wyrabiania kartonów oraz fundusz na naprawę przyrządów i narzędzi znajdujących się obecnie w zakładzie.

c) Pracownia do wyrabiania krosien tkackich.

Wydatek na opędzenie kosztów, zakupno materyałów, naprawę narzędzi itp. . .	120	—	—	—
Zestawienie rozchodu: *a)* szkoła . . .	7.628	7.318	—	7.318
b) kartoniarka . .	300	380	—	380
c) pracownia krosien	120	—	—	—
Razem .	8.048	7.698	—	7.698

ad c). Opuszcza się albowiem szkoła ta krosien więcej nie wyrabia.

58. **Błażowa.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	--	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	60	60	—	60	
b) od c. k. Rządu . .	250	250	—	250	
c) z funduszów krajowych	1 020	820	—	820	
Razem .	1.330	1.130	—	1.130	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
Instruktor	600	600	—	600	
2. Wynajem lokalu . . .	260	260	—	260	
3. Opał	90	90	—	90	
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	60	60	—	60	
6. Środki naukowe	100	50	—	50	Wstawia się tylko na poprawę i reperacyę warsztatów istniejących.
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.330	1.130	—	1.130	

59. **Gliniany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	120	120	—	120	
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	—	50	
c) od Towarzystwa z fundacyi br. Hirscha . .	200	—	—	—	*ad 2c)*. Nie preliminuje się z powodu wypowiedzenia umowy z d. 24. maja 1892. do 1. października 1894. zawartej przez komitet wykonawczy tejże fundacyi we Lwowie.
d) od c. k. Rządu . .	790	800	—	800	
e) z funduszów krajowych	930	920	—	920	
Razem .	2.090	1.890	—	1.890	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor fachowy .	700	800	—	800	Więcej z powodu wzmagającej się czynności.
b) przodownik . . .	420	420	—	420	
c) nauczyciel pomocniczy .	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu . . . } 3. Opał . . . . . . } 4. Oświetlenie . . . . }	120	220	—	220	*ad 2, 3, 4*. Dostarcza Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach na dniu 17. kwietnia 1890. L. R. 12.810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy. Gdy jednak lokal jest za szczupły, dla tego już w roku 1894. trzeba było donająć osobny lokal dla nauki teoretycznej, a na opłacenie czynszu, opału i oświetlenia tego lokalu niezbędną jest przynajmniej kwota 100 zł.
5. Usługa	20	20	—	20	
6. Środki naukowe . . .	450	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki . .	30	30	—	30	
8. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	2.090	1.890	—	1.890	

60. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

Przychód	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od gminy	150	150	—	150	*ad 2 a)*. Relutum na pomieszkanie dla instruktora.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	*ad 2 b)*. Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892. L. 1223.
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych .	900	300	—	300	
Razem .	1.650	1.050	—	1.050	

Rozchód.

Rozchód	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) Instruktor . . .	600	600	—	600	
b) pomieszkanie, opał i światło dla instruktora . .	150	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Dostarcza bezpłatnie gmina w myśl deklaracyi z dnia 26. października 1892.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	100	—	—	—	*ad 6* Dostarcza Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie.
7. Środki naukowe	600	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . .	200	100	—	100	
Razem .	1.650	1.050	—	1.050	

61. **Korczyna.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	600	600	—	600	
b) z funduszów krajowych .	900	830	250	1.080	
Razem .	1.500	1.430	250	1.680	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) instruktor tkactwa . .	720	800	—	800	*ad a)* Więcej z powodu przyznanego pierwszego dodatku pięcioletniego od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł. w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894.
b) przodownik . . .	300	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2—5.* Gmina dostarcza opału, oświetlenia i usługi a Towarzystwo daje lokal.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe . . .	250	250	250	500	*ad 6.* Z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku potrzeba sprawienia nowych krosien, w tym celu stawia się nadzwyczajny dodatek 250 zł.
7. Rozmaite inne wydatki . .	80	80	—	80	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.500	1.430	250	1.680	

62. **Kossów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
b) od c. k Rządu . . .	540	600	—	600	
c) z funduszów krajowych	700	1.030	250	1.280	
Razem .	1.340	1.730	250	1.980	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) instruktor . . .	500	600	—	600	Zrównano płacę z płacami innych instruktorów szkół tkackich.
b) przodownik . . .	300	300	—	300	
c) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej .	—	180	—	180	Okazuje się potrzebnym przy reorganizacyi zakładu.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Udziela Towarzystwo bezpłatnie.
3. Opał	—	120	—	120	
4. Oświetlenie	—	60	—	60	
5. Usługa	80	120	—	120	
6. Środki naukowe . . .	230	250	250	500	W myśl zawartej ugody z 16. września 1893, odstępuje Towarzystwo własne urządzenie za umówioną cenę 250 zł
7. Rozmaite inne wydatki . .	80	100	—	100	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.340	1.730	250	1.980	

63. **Łańcut.** Kraj. naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.
2. Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	1.350	1.320	—	1.320	
Razem .	2.300	2.270	—	2.270	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	600	720	—	720	Podwyższenie o 120 zł. rocznej płacy z powodu drożyzny i zwiększonej pracy instruktora.
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	—	180	
c) przodownik. . . .	460	460	—	460	
2. Donajem lokalu . . .	240	240	—	240	
3. Opał . . . . . . } 4. Oświetlenie . . . . }	250	250	—	250	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Środki naukowe . . .	200	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki .	40	40	—	40	
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	2.300	2.270	—	2.270	

64. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	**U z a s a d n i e n i e:**
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. S u b w e n c y e:					
a) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
c) z funduszów krajowych	1.050	1.032	—	1.032	
Razem .	1.650	1.632	—	1.632	

Rozchód.

Rozchód.	W roku 1894 prelimi-nowano zł.	Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. P ł a c e:					
a) instruktor fachowy .	500	600	—	600	Zrównano płacę z płacami innych instruktorów szkół tkackich.
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	—	300	
c) prowadzący księgi . .	100	100	—	100	
d) przodownik warsztatowy	300	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Gmina dostarcza lokalu, światła, opału i usługi.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	200	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	—	32	—	32	Inwentarz warsztatu jest własnością funduszu krajowego.
9. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.650	1.632	—	1.632	

65. **Wilamowice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	250	300	—	300	
d) z funduszów krajowych .	860	740	—	740	
Razem .	1.360	1.290	—	1.290	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) instruktor	600	720	—	720	Podniesiono z powodu drożyzny i w zrównaniu z płacami innych dłużej służących instruktorów.
b) przodownik	240	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2, 3, 4, 5.* Dostarcza gmina w naturze.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	300	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	50	—	50	
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	20	20	—	20	
9. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem .	1.360	1.290	—	1.290	

66. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	500	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszów krajowych	4.100	1.280	400	1.680	
Razem .	7.100	4.280	400	4.680	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) kierownik	1.200	1.200	—	1.200	Oprócz płacy mają wolne mieszkanie i opał.
b) instruktor tkactwa . .	600	600	—	600	
c) instruktor farbiarstwa .	600	600	—	600	
d) nauczyciel pomocniczy .	240	220	—	220	
e) opłata pomocników warst.	—	360	—	360	*ad 1 e*). Aż do czasu w którym starsi uczniowie będą mogli być do pomocy używani, potrzeba pomocników warsztatowych.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	2.500	—	—	—	*ad 2.* Oddzielnie preliminuje się 5.000 zł. na budowę domu mieszkalnego.
3. Opał	360	400	—	400	
4. Oświetlenie	120	100	—	100	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Materyał	200	—	—	—	Materyału dostarcza Towarzystwo prodnkcyjne i handlowe w Łańcucie.
7. Środki naukowe	1.000	520	—	520	
8. Rozmaite inne wydatki . .	100	100	—	100	
9. Rekwizyta do gaszenia ognia	—	—	400	400	Budynki i całe urządzenie wewnętrzne tak w budynku szkolnym jakoteż farbiarni jest własnością funduszu krajowego, wydatek więc na ten cel jest koniecznym.
Razem .	7.100	4.280	400	4.680	

67. **Radymno.** Krajowy naukowy warsztat powroźniczy.

Przychód.

Przychód	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	*ad 1.* Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	400	400	—	400	
b) z funduszów krajowych	800	600	350	950	
Razem .	1.200	1.000	350	1.350	

Rozchód.

Rozchód	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
Instruktor	600	800	—	800	Podwyższono z powodu zwiększonej pracy instruktora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2—6.* Dostarcza wedle potrzeby Towarzystwo powroźnicze w Radymnie.
3 Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe.	550	150	—	150	
8. Rozmite inne wydatki . .	50	50	—	50	
9. Na nowe maszyny	—	—	350	350	Wydatek konieczny.
Razem .	1.200	1.000	350	1.350	

E. Szkoły koronkarskie.

68. **Kańczuga.** Szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.700	1.800	—	1.800	Bierze się pośrednią kwotę międsy rokiem 1892 a 1894.
2 Subwencye:					
a) od gminy	24	24	—	24	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od c. k Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych .	796	696	200	896	
Razem .	3.020	3.020	200	3.220	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	700	700	—	700	
b) nauczycielka pomocnica I.	240	240	—	240	
c) nauczycielka „ II.	180	180	—	180	
d) remuner. kierowniczki	160	160	—	160	
e) „ nauczycielki I.	20	20	—	20	
f) „ nauczycielki II.	20	20	—	20	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	*ad 2.* Kwota przyznana kierowniczce szkoły, Pani Br. Czechowiczowej mieści w sobie zarazem wynagrodzenie za to, że w jej domu odbywa się nauka. W zastępstwie czynników miejscowych dostarcza zatem lokalu Pani Br. Czechowiczowa.
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oswietlenie	30	30	—	30	
5. Usługa	90	90	—	90	
6. Materyał	250	250	200	450	
7. Środki naukowe	20	20	—	20	
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	30	—	30	
9. Wypłata uczenic	1.100	1.200	—	1.200	
10. Ryczałt z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem .	3.020	3.020	200	3.220	

69. **Muszyna.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	510	—	510	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa wydatek na materyał i wynagrodzenie uczenic.
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	20	—	20	Na usługę.
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	200	200	—	200	
d) z funduszów krajowych .	708	678	—	678	
Razem .	1.808	1.708	—	1.708	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	360	480	—	480	Podwyższono, ponieważ płaca kierowniczk w porównaniu z płacami kierowniczek w innych równorzędnych szkołach była zanadto niska.
b) nauczycielka pomocnica .	180	180	—	180	
c) nauczycielki przedmiotów dopełniających	180	180	—	180	
d) katecheta	48	48	—	48	
e) remuneracya za naukę rysunków	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Gmina miasta Muszyny dostarcza bezpłatnie budynek z ogrodem, 10 sągów drzewa miękkiego i 50 litrów nafty a oprócz tego gotówkę 20 zł. na usługę.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa.	40	40	—	40	
6. Materyał	100	60	—	60	
7. Środki naukowe	140	70	—	70	
8. Rozmaite inne wydatki . .	40	80	—	80	
9. Wynagrodzenie uczenic za roboty.	500	450	—	450	
10. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem .	1.808	1.708	—	1.708	

70. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.300	—	3.300	Wyższy dochód na podstawie wynikłości za rok 1893.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu . . .	550	550	—	550	
b) z funduszów krajowych .	2.240	1.880	—	1.880	
Razem .	5.790	5.730	—	5.730	

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierowniczka szkoły . .	920	920	—	920	
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	—	360	
c) „ „ II.	180	180	—	180	
d) „ „ III.	180	180	—	180	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	—	240	
f) katecheta	30	30	—	30	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . . .	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	400	400	—	400	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Usługa	100	100	—	100	
6. Materyał	450	500	—	500	*ad 6.* Podwyższono odpowiednio większy dochód ze sprzedaży i wedle rzeczywistych wynikłości z roku 1893.
7. Środki naukowe	60	60	—	60	
8. Rozmaite inne wydatki . .	240	240	—	240	
9. Wynagrodzenie uczenic . .	2.150	2.240	—	2.240	Jak poz. 6.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	5.790	5.730	—	5.730	

F. Zakłady subwencyonowane.

71. **Kraków.** Kursa praktycznych robót kobiecych przy szkole wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895 Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Wpisowe uczennic	1.000	500	—	500	
2. Subwencye:					
a) od gminy	11.630	5.804	—	5.804	
b) od c. k. Rządu	700	700	—	700	
c) z funduszów krajowych	500	500	—	500	
Razem .	13.830	7.504	—	7.504	

Rozchód.				
1. Płace:				
a) Antoni Gettlich, kierownik dodatek	400	400	—	400
b) Pochwalski, nauczyciel . .	700	700	—	700
c) Mayerberg Marya, naucz.	900	900	—	900
d) Buczkowska Marya . . .	700	700	—	700
e) Jaworska Helena	700	700	—	700
f) Mayerberg Kornelia . . .	700	700	—	700
g) Mühln Władysław . . .	700	700	—	700
h) Chlebowska Ksawera . .	700	700	—	700
i) Januszowa Józefa . . .	150	150	—	150
k) Lekcye w kursie handlowym	1.000	1.000	—	1.000
2. Wynajem lokalu	5.800	—	—	—
3. Opał	500	400	—	400
4. Oświetlenie	—	—	—	—
5. Usługa	230	230	—	230
6. Środki naukowe	350	—	—	—
7. Wydatki gospodarcze . . }	300	124	—	124
8. Przybory naukowe . . . }		100	—	100
Razem .	13.830	7.504	—	7.504

72. **Lwów.** Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet.

Przychód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. dochody własne zakładu:				
a) procent od kapitału . .	45	45	—	45
b) wpłaty od uczenic . . .	265	167	—	167
c) prowizya bióra wywiad. .	12	2	—	2
d) wkładki członków . . .	331	308	—	308
2. Za roboty w pracowni szycia	—	540	—	540
3. Subwencye:				
a) od galic. kasy oszczędności	300	200	—	200
b) od c. k. Rządu.	500	500	—	500
c) z funduszów krajowych .	700	700	—	700
4. Wpływy przygodne z wieczorków, loteryi fantowej i t. p.	456	—	363	363
5. Z odnajmu pomieszkania . .	—	200	—	200
Razem .	2.609	2.662	363	3.025

Rozchód.

	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Płace:				
a) administratorka	400	400	—	400
b) nauczycielka szycia . . .	300	360	—	360
c) pomocnica	180	—	—	—
d) kierowniczka szwalni . .	—	300	—	300
e) szwaczki zawodowe . . .	—	240	—	240
f) nauczycielek i przedmiotów teoretycznych i rysunków .	200	200	—	200
2. Wynajem lokalu	1.000	1.050	—	1 050
3. Opał	104	100	—	100
4. Oświetlenie	30	30	—	30
5. Usługa	135	135	—	135
6. Materyał	102	100	—	100
7. Środki naukowe	78	50	—	50
8. Rozmaite inne wydatki, jak podatki, stemple, druki, książki rachunkowe, potrzeby kancelaryjne, porta i t. p. . . .	80	60	—	60
Razem .	2.609	3.025	—	3.025

Uzasadnienie:

ad 1. b) mniej na podstawie wyniku z roku 1893 i potrzeby uwalniania uczenic ubogich od opłaty.

ad 1 c) i *d)* Wedle wyniku z r. 1893.

ad 2. Przypuszczalny dochód z otwartej pracowni szycia.

ad 3. a) na rok 1894 przyznano tylko 200 zł. w. a., zatem w tej wysokości preliminuje się na rok przyszły 1895.

ad 4. w roku 1893 i 1894 nie było w tej pozycyi żadnego dochodu, gdyż nie urządzano tego rodzaju zabaw.
Na rok 1895 preliminuje się przypuszczalnie jako dochód nadzwyczajny.

ad 5. Z powodu zmiany kontraktu z właścicielką dotychczasowego lokalu, musiano objąć przyległe ubikacye, które znowu, jako zbędne, odnajmuje się, skutkiem czego ten sam lokal jest obecnie o 150 zł. a. w. tańszy.

ad 1 b) i *c)* Podwyższenie względnie odpadnięcie skutkiem zwinięcia posady pomocnicy z powodu otwarcia pracowni szycia dla praktycznego wykształcenia uczenic.

ad 2. Z powodu zmiany kontraktu najmu.

73. **Przemyśl.** Szkoła specyalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne zakładu:					
a) opłaty uczenic	300	300	—	300	
b) nadwyżki budżetowe . . .	240	—	—	—	
2. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	300	300	—	300	
3. Subwencye:					
a) od gminy	660	660	—	660	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	250	250	—	250	
d) z funduszów krajowych .	420	420	—	420	
Razem .	2.270	2.030	—	2.030	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) nauczycielka krawieczyzny	500	500	—	500	
b) nauczycielka haftu . . .	500	500	—	500	
c) pomocnica	100	100	—	100	
d) pomocnica	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	Klasztor daje lokal bezpłatnie.
3. Opał	—	—	—	—	Szkoła korzysta z opału dostarczanego przez miasto szkole wydziałowej.
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	80	80	—	80	
6. Materyał	300	300	—	300	
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki . .	150	100	—	100	
9. Uzupełnienie inwentarza . .	100	80	—	80	
Razem .	2.100	2.030	—	2.030	

74. **Świątniki.** C. k. zawodowa szkoła ślusarska.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	12.173	11.573	—	11.573	
c) z funduszów krajowych .	2.112	2.112	—	2.112	*ad c)* W tej kwocie mieści się 500 zł. na szkołę majstrów.
Razem	14.385	13.785	—	13.785	

Rozchód.

1. Płace	8 540	7 940	—	7.940
2. Wynajem lokalu	180	—	—	—
3. Opał	600	600	—	600
4. Oświetlenie	100	100	—	100
5. Usługa	240	240	—	240
6. Materyał . . . . } 7. Środki naukowe . . . . }	3.700	3.700	—	3.700
8. Asekuracya	25	25	—	25
9. Stypendya rządowe . . .	300	300	—	300
10. Szkoła majstrów	500	500	—	500
11. Konserwacye i uzupełnienia w budynku	200	380	—	380
Razem .	14.385	13.785	—	13.785

75. **Lwów.** Krajowa keramiczna Stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej.

Przychód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1895. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:					
a) opłata za badania materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane . .	500	500	—	500	
b) Dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb emalij i nowych technik stacyi	100	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacyi	30	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu kraj. .	4.350	4.350	—	4.350	Jak na rok 1894.
Razem . .	4.980	4.980	—	4.980	

Rozchód.	W roku 1894 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płaca dyrekt. stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ dod. za pięciolecie 200 „	2.560	2.560	—	2.560	
2. Płaca adjunkta . . .	960	720	—	720	*ad 2.* W braku odpowiedniego technika-keramika na posadę adjunkta zamianowano chemika-technologa tutejszej Szkoły politechnicznej asystentem Stacyi z płacą 720 zł. rocznie.
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	540	720	—	720	*ad 3.* Podwyżka okazała się konieczną, gdyż laborant potrzebnje być i werkmistrzem, aby w razie potrzeby mógł zająć posadę werkmistrza w którejbądź krajowej Szkole garncarskiej.
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	240	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych. . . .	100	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi. . .	150	150	—	150	
7. Opał do pieców technicznych	120	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych . . .	100	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma .	80	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	50	—	50	
Razem . .	4.980	4.980	—	4.980	

Część II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

WYDATKÓW

funduszu krajowego na cele popierania

przemysłu w kraju

na rok 1895.

(Rubr. XVI. budżetu krajowego.)

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.			
I.		**I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.**			
	1	W Białej	546		546
	2	„ Bochni	395		395
	3	„ Brodach	309		309
	4	„ Brzeżanach	444		444
	5	„ Drohobyczu	540		540
	6	„ Gorlicach	755		755
	7	„ Jarosławiu	528		528
	8	„ Jaśle	301		301
	9	„ Kałuszu	400		400
	10	„ Kołomyi	446		446
	11	„ Krakowie na Kleparzu	400		400
	12	„ „ w Ogrodzie angielskim	400		400
	13	„ „ na Smoleńsku	400		400
	14	„ „ na Kazimierzu	400		400
	15	„ „ na Dajworze	400		400
	16	„ Krośnie	575		575
	17	„ Lwowie u św. Anny	400		400
	18	„ „ „ „ Antoniego	400		400
	19	„ „ „ im Czackiego	400		400
	20	„ „ „ „ Elżbiety	400		400
	21	„ „ „ św. Maryi Magdaleny	400		400
	22	„ „ „ „ Marcina	400		400
	23	„ „ „ im. Piramowicza	400		400
	24	„ „ „ „ Staszica	400		400
	25	„ „ „ „ Mickiewicza	400		400
	26	„ „ „ „ Bernsteina, izraelicka	485		485
	27	„ Nowym Sączu	600		600
	28	„ Nowym Targu	525		525
	29	„ Podgórzu	225		225
	30	„ Przemyślu	575		575
	31	„ Rzeszowie	600		600
	32	„ Samborze	576		576
	33	„ Sanoku	424		424
	34	„ Stanisławowie	509		509
	35	„ Starym Sączu	590		590
	36	„ Sądowej Wiszni	400		400
	37	„ Stryju	550		550
	38	„ Tarnopolu	469		469
	39	„ Tarnowie (z kursem handlowym)	674		674
	40	„ Wadowicach	470		470
		Do przeniesienia .	18.511	—	18.511

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
—	477	Więcej wskutek wprowadzenia remuneracyi za naukę religii.
360	490	Mniej wskutek zniesienia kursu analfabetów.
—	500	Dotacya obliczona po raz pierwszy na podstawie specyalnego preliminarza.
360	435	Wedle poszczególnych preliminarzy dołączonych do sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.
485	580	
400	538	Więcej wskutek wzmożenia się liczby uczniów i godzin nauki.
450	600	Jak poz. 4. i 5.
418	325	
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
464	515	Jak poz. 4. i 5.
400	400	Jak na rok 1894.
400	400	
400	400	
400	400	
—	400	
—	575	
—	—	Szkoły te weszły w życie dopiero z końcem r. 1894
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
370	426	Jak poz. 4. i 5.
580	600	Jak na rok 1894.
—	500	Jak poz. 4. i 5.
500	101	Więcej, gdyż w roku przyszłym dotacya wskutek zaoszczędzeń z powodu zamknięcia szkoły była wyjątkowo obniżoną.
600	550	Jak poz. 4. i 5.
405	600	Jak na rok 1894.
500	525	Jak poz. 4. i 5.
—	320	Więcej z powodu uzupełnienia szkoły nowym kursem.
590	535	Jak poz. 4. i 5.
480	590	Jak na rok 1894.
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
—	680	Mniej z powodu usunięcia analfabetów.
500	486	Jak poz. 4. i 5.
600	788	Jak poz. 37.
280	365	Jak poz. 33.
9.942	14.101	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Z przeniesienia . .	18.511	—	18.511
	41	W Wieliczce	375	—	375
	42	„ Żółkwi	406	—	406
	43	Na uzupełnie przyborów szkolnych	—	1.500	1.500
	44	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1895 . . .	—	2.000	2 000
		Razem . . .	19 292	3.500	22.792
II.		**II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.**			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.			
	45	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli	650	—	650
	46	„ „ „ Jaśle	400	—	400
	47	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie . . .	316	—	316
	48	Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie . .	1.480	1.050	2.530
	49	Warsztat kołodziejski w Grzymałowie	1.390	—	1.390
	50	Krajowa szkoła kołodziejsko-bednarska w Kamionce strumił. .	2.371	905	3.276
	51	Krajowy warsztat stolarski i tokarski w Stanisławowie .	1.790	100	1.890
	52	Krajowy warsztat stolarski i wyrobu zabawek w Żywcu .	1.110	600	1.710
	—	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanego przez Spółkę huculską w Kołomyi	—	—	—
		Razem . .	9.507	2.655	12.162
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	53	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi . . .	2.790	250	3 040
	—	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi, 4. rata	—	—	—
	54	Krajowy warsztat garncarski w Porembie . . .	912	—	912
	55	„ „ „ „ Toustem	1.290	—	1.290
		Razem . . .	4.992	250	5.242
		Do przeniesienia . .	33.791	6.405	40.196

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłości z r. 1892 i 1893.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
9.942	14.101	
360	360	Jak poz. 4. i 5.
340	360	
—	—	Uzupełnienie przyborów szkolnych wykonanymi w kraju środkami naukowymi do nauki rysunków.
2.537	4.700	Mniej z powodu że w r. 1894 wstawioną tu była kwota na założenie szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, dla których na rok 1895 preliminuje się osobno pod poz. 17 do 25.
13.179	19 521	
840	850	Więcej z powodu większej potrzeby na zapasy materyałów.
400	460	Mniej z powodu że w roku 1895 odpada wydatek na wystawę.
—	366	Jak poz. 4. i 5.
1.200	1.970	Więcej z powodu koniecznej budowy szopy i potrzeby zapasów materyału kowalskiego.
1.320	6.170	Mniej z powodu odpadającego w roku 1895 wydatku na budowę szkoły i wskutek mniejszego wydatku na środki naukowe, w które warsztat w r. 1894 dostatecznie zaopatrzony został.
3.546	3.120	Więcej z powodu dodatku na pomieszkanie dla kierownika i koniecznej potrzeby zaopatrzenia szkoły w wiertarkę, narzędzia, przybory rysunkowe i książki.
1.455	1.740	Więcej z powodu relutum na pomieszkanie dla kierownika.
1.335	1.540	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza i dodatku na pomieszkanie dla kierownika.
1.300	1.300	Odpada z powodu aktywowania rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, jak poz. 83.
11.396	17.516	
1.700	2.460	Więcej z powodu podniesienia płac i potrzeby uzupełnienia inwentarza.
1.000	1.000	Nic się nie preliminuje, gdyż ostatnia rata wstawioną została do budżetu na r. 1894.
1.544	1.006	Mniej z powodu przeprowadzić się mającej reorganizacyi tegoż warsztatu.
900	1.270	Więcej z powodu koniecznego wydatku na wynagrodzenie za prowadzenie administracyi.
5.144	5.736	
29.719	42.773	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
II.		Z przeniesienia . .	33.791	6.405	40.196
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	56	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie . . .	574	120	694
	57	„ „ „ „ Witkowie	610	750	1.360
	58	„ „ „ „ Starym Sączu	400	150	550
		Razem	1.584	1.020	2.604
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	59	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.998	—	3.998
	60	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego:			
		a) pierwotny zasiłek (piąta i ostatnia rata) . .	—	1.000	1.000
		b) powtórny zasiłek (druga i ostatnia rata) . . .	—	—	—
	61	Krajowy warsztat tkacki w Błażowej	820	—	820
	62	„ „ „ „ Glinianach	920	—	920
	63	„ „ „ „ Gorlicach	300	—	300
	64	„ „ „ „ Korczynie	830	250	1.080
	65	„ „ „ „ Kossowie	1.030	250	1.280
	66	„ „ „ „ Łańcucie	1.320	—	1.320
	67	„ „ „ „ Rychwałdzie	1.032	—	1.032
	68	Zasiłek na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, I. rata .	—	500	500
	69	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	740	—	740
	70	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	1.280	400	1.680
	71	I. rata zasiłku na budynek mieszkalny w Rakszawie . .	—	5.000	5.000
	—	Zasiłek na budynek dla warsztatu tkackiego w Komarnie	—	—	—
		Razem	12.270	7.400	19.670
		Do przeniesienia .	47.645	14.825	62.470

Preliminarz na rok 1895. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
29.719	42.773	
800	750	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
—	580	Więcej z powodu udzielenia zaliczki spłacalnej na materyał, potrzeby uzupełnienia inwentarza, podwyższenia płacy kierownika i wstawienia wynagrodzenia za udzielanie nauki religii.
—	—	Warsztat wszedł w życie dopiero 1. października 1894.
800	1.330	
3.079	4.348	Mniej wskutek wykreślenia dotacyi na pracownię dla krosien tkackich, która nie została zaprowadzoną.
1.000	1.000	Ostatnia rata 1.000 zł. na budynek w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890.
—	2.500	Odpada z powodu, iż w r. 1894 przypadała ostatnia rata zasiłku.
1.190	1.020	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku nadzwyczajnego na środki naukowe i na wystawę krajową.
970	930	Jak szczegółowy preliminarz.
—	900	Mniej, gdyż odpadła potrzeba wydatków na zakupno inwentarza.
970	900	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
850	700	Więcej z powodu reorganizacyi tegoż warsztatu na warsztat krajowy.
1.475	1.350	Jak szczegółowy preliminarz.
1.050	1.050	
—	—	W myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894, którą przyznano bezzwrotny zasiłek dla gminy w kwocie 2.000 zł. płatny w czterech ratach po 500 zł. począwszy od r. 1895.
1.100	860	Jak szczegółowy preliminarz.
—	4.100	Mniej z powodu, iż w r. 1895 odpada wydatek na budowę i na zakupno środków naukowych, w które szkoła zaopatrzoną została już w roku 1894.
11.500	—	Preliminuje się połowę niezbędnego kredytu na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli.
—	2.000	Odpada jako zasiłek udzielony jednorazowo w roku 1894.
23.184	21.658	
53.703	65.761	

Wydatki. Fundusz krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia .	47.645	14.825	62.470
		E) Dla wyrobów powroźniczych.			
	72	Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie .	600	350	950
		F) Dla wyrobów koronkarskich.			
	73	Szkoła koronkarska w Kańczudze	696	200	896
	74	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie . . .	678	—	678
	75	„ „ „ w Zakopanem . .	1.880	—	1.880
	76	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku . .	300	—	300
		Razem . . .	3.554	200	3 754
		G) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
	77	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie . .	500	—	500
	78	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	700	—	700
	79	Szkoła specyalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420
	80	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi . . .	250	—	250
	81	„ „ „ „ Krakowie	500	—	500
		Razem . . .	2.370	--	2.370
		H) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	82	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem . .	1.650	—	1.650
	83	„ „ „ „ „ „ Kołomyi . .	1.100	—	1.100
	84	C. k. szkoła ślusarska w Swiątnikach	1.612	—	1.612
	85	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
	86	Zasiłek na utrzymanie warsztatu kowalskiego w Sułkowicach	440	—	440
		Razem	5.302	—	5 302
III.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**			
	87	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	4.350	—	4.350
	88	Na stacyę doświadczalną mechaniczno-technologiczną przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	1.500	—	1.500
			5.850	—	5.850
		Do przeniesienia . .	59.471	15.375	74.846

Preliminarz na rok 1895. Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
53.703	65.761	
—	800	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
763	796	Więcej z powodu zaliczki zwrotnej na materyał.
858	708	Jak szczegółowy preliminarz.
3.500	2.240	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
300	300	Jak na rok 1894.
5.421	4.044	
500	500	Jak na rok 1894.
700	700	
640	420	
—	250	
—	500	Druga rata w myśl uchwały Sejmu z dnia 16. lutego 1894.
1.840	2.370	
2 033	1.650	Jak na rok 1894.
—	—	Zamiast subwencyi dla spółki huculskiej, preliminuje się subwencyę dla szkoły rządowej.
9.667	1.612	Jak na rok 1894.
500	500	
10.000	440	
22.200	4.202	
3.890	4.350	Jak na rok 1894
2.500	2.500	Preliminuje się na koszta utrzymania stacyi.
6.390	6.850	
83.164	77.177	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia . .	59.471	15.375	74.846
			5.850	—	5 850
	89	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
	90	„ „ „ Krakowie	2.000	—	2.000
	91	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych	1.500	—	1 500
	92	Na stypendya przemysłowe:			
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających . .	2.000	—	2 000
		b) na inne stypendya przemysłowe	10.000	—	10 000
	93	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w r. 1895 .	2.000	—	2 000
	94	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych . . .	1.600	—	1.600
		Razem	26.950	—	26.950
IV.		**IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.**			
	95	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200
	96	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:			
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . 1.400 zł			
		b) płaca sekretarza . . . . . . 1.200 „			
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . 600 „			
		d) płaca pomocnika biurowego . . . 480 „	3 680	—	3 680
		Razem	3.880		3.880
V.		**V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.**			
	97	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
	98	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego, II. rata . .	25.000	—	25.000
		Razem	32.000	—	32.000
VI.		**VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.**			
	99	Szkoła handlowa w Krakowie	1.200	—	1.200
	100	Na stypendya dla młodzieży handlowej	2.000	—	2.000
		Razem	3.200	—	3.200
		Suma rubryki XVI. . .	125.501	15.375	140.876

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1894.	Wyjaśnienia
83.164	77.177	
6.390	6.850	
2.000	2.000	Jak na rok 1894.
2.000	2.000	
950	1.500	
—	2.000	
8.000	8.000	Z powodu znacznego wzmożenia się liczby uczniów szkół zawodowych i potrzeby większej ilości stypendyów preliminuje się o 2.000 zł. więcej.
2.554	2 000	Jak na rok 1894.
221	1.600	
22.115	25 950	
200	200	Jak na rok 1894.
1.718	3.680	
1.918	3.880	
6.999	7.000	Jak na rok 1894.
60 000	25.000	W myśl uchwały sejmowej z dnia 13. lutego 1894, którą podwyższono fundusz przemysłowy o 200 000 zł. płatnych w ośmiu ratach po 25.000 zł. począwszy od roku 1894.
66.999	32.000	
1.000	1.000	Więcej z powodu wykazania większych potrzeb szkoły.
-	2.000	Jak na rok 1894.
1.000	3.000	
175.196	142.007	

Zestawienie.

			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
I.		Szkoły przemysłowe uzupełniające	19.292	3.500	22.792
II.	*A.*	Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny	9.507	2.655	12.162
	B.	„ „ wyrobów garncarskich	4.992	250	5.242
	C.	„ „ wyrobów ze skóry	1.584	1.020	2.604
	D.	„ „ wyrobów tkackich	12.270	7.400	19.670
	E.	„ „ wyrobów powroźniczych	600	350	950
	F.	„ „ wyrobów koronkarskich	3.554	200	3.754
	G.	„ subwencyonowane kobiece	2.370	—	2.370
	H.	„ rządowe subwencyonowane	5.302	—	5.302
III.		Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego . .	26.950	—	26.950
IV.		Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych . .	3.880	—	3.880
V.		Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	32 000	—	32.000
VI.		Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego	3.200	—	3.200
		Ogółem . .	125.501	15.375	140.876
		W porównaniu z budżetem na r. 1894 . .	112.957	29.050	142.007
		W zwyczajnych więcej o . .	12.544	—	—
		W nadzwyczajnych mniej o .	—	13.675	—
		Ogółem *mniej* o . .	—	—	1.131

LW. 322/95.

Aleg. 57.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie akcyi pomocniczej z powodu klęsk elementarnych w roku 1893.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej o sprawozdaniu i wnioskach Wydziału krajowego w przedmiocie akcyi pomocniczej z powodu klęsk powodziowych w roku 1893 oraz o wniosku posła Skałkowskiego i towarzyszy przedłożonym Wysokiej Izbie z powodu klęsk nieurodzaju i powodzi, które dotknęły rolników w kraju naszym w roku ubiegłym, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. lutego 1894 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi pomocniczej z powodu klęsk zrządzonych przez powodzie w roku ubiegłym 1893.

2. Sejm przyznaje do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłek dla gospodarzy rolnych, zniszczonych przez klęski elementarne w roku 1893 sumę 100.000 zł. w. a. z zastrzeżeniem, że z niej ma być przedewszystkiem pokryty wydatek 30.050 zł. w. a., poniesiony dotychczas na cel wymieniony. Sumę tę 100.000 zł. w. a. należy zamieścić w rubr. XVII. wydatków w budżecie krajowym na rok 1894.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał ze skarbu państwa dalszy zasiłek bezzwrotny 300.000 zł. w. a. na czasowe wyżywienie ludności, na zakupno zboża do zasiewu i paszy dla bydła, oraz ile możności na roboty publiczne, w okolicach dotkniętych powodzią lub nieurodzajem, tudzież aby rozdzielenie poszczególnych kwot na powiaty i ich użycie, nastąpiło w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszów krajowych a mianowicie z funduszu dotacyi kasy krajowej, użył w miarę potrzeby 300.000 zł. w. a. wyłącznie na pożyczki bezprocentowe, udzielane Radom powiatowym, które z kwot przez się pożyczonych udzielać będą pożyczek bezprocentowych gospodarzom rolnikom, zniszczonym w roku zeszłym przez klęski elementarne, na zakup zboża na zasiewy, na zakup paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze. Pożyczki będą zwracane w sześciu rocznych równych ratach, począwszy od r. 1896. Zwroty te wpływać mają do funduszu stanowiącego dotacyą kasy krajowej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na drodze konstytucyjnej wyjednał uwolnienie od stempli, opłat i należytości skarbowych, zapisy dłużne i wszelkie dokumenta prawne, zdziałane z powodu zaciągnięcia pożyczek wymienionych w powyższej 4. uchwale sejmowej z funduszu krajowego przez Rady powiatowe, a od tychże Rad przez poszkodowanych klęskami elementarnymi.

6. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby powstrzymał przymusowy pobór podatków gruntowego i domowo-klasowego w okolicach nawiedzionych w roku zeszłym wypadkami elementarnymi lub nieurodzajem, po przeprowadzeniu zaś dochodzeń co do podatkujących dotkniętych powyższymi klęskami przyznał tymże z urzędu, względnie na podstawie ich żądań, ulgi w terminach płatności powołanych podatków w ten sposób, iżby podatki te w drodze egzekucyjnej przed 1. października r. b. ściągane nie były, a wzrosłe stąd zaległości w czterech kwartalnych ratach, poczynających się z 1. października bieżącego roku bez prowizyi zwłoki opłaconymi być mogły.

7. Wzywa się c. k. Rząd, by z urzędu zarządził rewizyę katastru gruntów, położonych nad brzegami rzek i zniszczonych powodzią.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ponownie przedłożył Radzie państwa projekt ustawy mającej na celu systematyczną regulacyę rzek galicyjskich.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby oprócz przyznanej już ilości 10.000 ctn. soli, wyjednał dla gospodarzy wiejskich w okolicach dotkniętych brakiem paszy wydanie dalszej odpowiedniej ilości soli spiżowej bezpłatnie.

10. Wszystkie petycye wniesione do Sejmu o zapomogi bezzwrotne lub pożyczki bezprocentowe z powodu zniszczeń zrządzonych przez powodzie i klęski elementarne przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zbadawszy stan rzeczy, uwzględnił je jak najrychlej w miarę i sposób wskazany w powyższych uchwałach lub odstąpił te petycye Radom powiatowym, które zbadawszy stan rzeczy przedstawiony w każdej petycyi, uwzględnią żądania petentów w miarę potrzeby i odpowiednio powyższym uchwałom z kwot danych pod rozporządzenie Rad lub po życzonych im bezprocentowo na mocy powyższych uchwał.

W wykonaniu tych uchwał Wysokiego Sejmu zajął się Wydział krajowy przedewszystkiem rozdziałem bezprocentowych pożyczek i bezzwrotnych zasiłków. W tym celu re-
Aleg. 1. skryptem z dnia 9. marca 1894 l. 10.020, załączonym w odpisie jako alegat I, zażądał Wydział krajowy od Wydziałów tych powiatów, które w r. 1893 powodzią dotknięte zostały, ażeby przedstawiły swe życzenia co do wysokości pożyczek i unormował warunki, udzielenia tych pożyczek w myśl uchwały Wysokiego Sejmu.

Na bezzwrotne zasiłki dla zniszczonych klęską powodzi z r. 1893 gospodarzy rolników przeznaczył Wysoki Sejm sumę 100.000 zł., polecając pokryć z kwoty tej przedewszystkiem wydatek w sumie 30.050 zł. na ten cel w r. 1893 poniesiony w myśl sprawozdania naszego z dnia 9. stycznia 1894 l. 55.081/1893.

Na ten sam cel rozporządzało c. k. Namiestnictwo sumą 200.000 zł. z przyzwolonych ustawą z dnia 27. grudnia 1893 (Nr. 1. Dz. p. p. z r. 1894) 800.000 zł.

Celem równomiernego i odpowiedniego potrzebie rozdziału obu tych kwot zapomogowych tak ze Skarbu państwa jak i Skarbu krajowego odbyła się dnia 6. marca 1894 konferencya w c. k. Prezydyum Namiestnictwa, w której wzięli udział ze strony c. k. Rządu JE. p. Namiestnik, radca Namiestnictwa Mautner i komisarz Decykiewicz, ze strony Wydziału krajowego JO. Książę Marszałek krajowy, członek Wydziału krajowego T. Romanowicz i sekretarz p. Władysław Zeńczak.

Na konferencyi tej zgodzili się reprezentanci c. k. Rządu, aby z rozporządzalnych wówczas funduszów państwa udzielić następujących zasiłków:

I. po 8.000 zł. Powiatom: 1. Brzozów, 2. Dobromil, 3. Lisko, 4. Przemyśl, 5. Sanok, 6. Stanisławów, 7. Stryj, 8. Tłumacz, 9. Turka, 10. Żydaczów, razem . . 80.000 zł.

II. po 5.000 zł. Powiatom: 1. Dąbrowa, 2. Dolina, 3. Drohobycz, 4. Jarosław, 5. Kolbuszowa, 6. Krosno, 7. Myślenice, 8. Nadwórna, 9. Rawa, 10. Rudki, razem . . . . 50.000 „

III. po 4.000 zł.

Powiatom: 1. Brzesko, 2. Jasło, 3. Kamionka, 4. Nisko, 5. Nowy Sącz, 6. Rohatyn, 7. Sambor, razem . . . . 28.000 „

IV. po 3.000 zł.

Powiatom: 1. Bóbrka, 2. Grybów, 3. Kałusz, 4. Mościska, 5. Sokal, 6. Żółkiew, razem . . . . 18.000 „

V. Powiatowi Jaworowskiemu . . . . 2.000 „

VI. po 500 zł.

Gminom: 1. Rudka, 2. Ilkowice, 3. Wróblowice w powiecie tarnowskim, 4. gminie Ostrów szlachecki w powiecie bocheńskim, 5. sześciu mniejszym właścicielom tabularnym, razem . . . . 5.000 „

Ogółem rozdano z funduszów państwowych . 183.000 zł.

Pozostałą resztę zarezerwowało c. k. Namiestnictwo na koszta transportu soli dla bydła i na wspomożenie pojedynczych gmin dotkniętych wyjątkową nędzą lub chorobami epidemicznemi. Nadto wziął Rząd na siebie regulacyę granicznego potoku Białka w powiecie nowotargskim.

Według tego z 36 powiatów nawiedzionych powodzią, a objętych wykazem *A)* i *B)* w sprawozdaniu do l. 55.081/1893 przedłożonem Wysokiemu Sejmowi na ostatniej sesyi, uwzględnił Rząd 25 powiatów, a pominął powiaty:

1. Borszczów, 2. Bohorodczany, 3. Gorlice, 4. Kołomyja, 5. Kosów, 6. Śniatyn, 7. Łańcut, 8. Limanowa, 9. Nowy Targ, 10. Pilzno, 11. Tarnów, natomiast uwzględnił Rząd 8 powiatów nieobjętych powyższymi wykazami Wydziału krajowego a mianowicie: 1. Kamionka, 2. Kolbuszowa, 3. Mościska, 4. Nowy Sącz, 5. Rawa, 6. Sambor, 7. Sokal, 8. Żółkiew.

Oprócz powiatów nawiedzionych powodzią, o których zdano sprawę Wysokiemu Sejmowi w powyższem sprawozdaniu, zgłosiły się po przedłożeniu tego sprawozdania już to bezpośrednio, już to w drodze petycyi sejmowych przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia następujące powiaty: 1. Bochnia, 2. Chrzanów, 3. Horodenka, 4. Jaworów, 5. Kamionka, 6. Mościska, 7. Nowy Sącz, 8. Przemyślany, 9. Ropczyce, 10. Rzeszów, 11. Sambor, 12. Stare miasto, 13. Tarnobrzeg, 14. Wieliczka, 15. Złoczów, 16. Żółkiew.

Wobec tego Wydział krajowy z rozporządzalnej sumy 69.950 zł., pozostałej po potrąceniu jak wyżej wspomniano kwoty 30.050 zł. przeznaczył 30.000 zł. na wykonanie lokalnych budowli wodnych, a mianowicie:

w powiecie Bochnia na regulacyę Raby,
„ Bohorodczany na regulacyę Bystrzycy,
„ Dąbrowa na regulacyę Nowego Brnia,
„ Drohobycz na regulacyę Tyśmienicy,
„ Kałusz na regulacyę Łomnicy,
„ Kamionka strumiłowa na regulacyę Bugu,
„ Kolbuszowa na regulacyę Łęgu,
„ Łańcut na ubezpieczenie brzegów Wisłoka,
„ Nowy Sącz na regulacyę Dunajca,
„ Przemyśl na regulacyę Sanu,
„ Sanok na regulacyę Sanu,
„ Stare miasto na ochronne budowle wodne,
„ Tłumacz na wykonanie przekopu Worony.

Przeznaczona na ten cel kwota 30.000 zł. oddaną została do dyspozycyi Dep. I. z obowiązkiem zużytkowania jej na miejscu na cel przeznaczony w terminie do końca czerwca 1894 i zwrotu funduszowi powodziowemu niezużytkowanej reszty w powyższym terminie.

Bliższe szczegóły co do wykonania tej uchwały Wydziału krajowego, znajdują się w sprawozdaniu Dep. I. o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Z pozostałej ostatecznie do dyspozycyi sumy 39.950 zł. rozdzielił Wydział krajowy i wyasygnował rozporządzeniem z dnia 9. marca 1894 l. 12.841, uwzględniając przekazane przez Wysoki Sejm petycye i wszystkie podania, które wpłynęły, następujące zasiłki:

I. po 2.000 zł.

Wydziałom powiatowym: 1. w Bohorodczanach, 2. Chrzanowie, 3. Gorlicach, 4. Grybowie, 5. Mościskach, 6. Przemyślanach, 7. Śniatynie, 8. Starem mieście, razem 16.000 zł.

II. po 1.500 zł.

Powiatom: 1. Borszczów, 2. Drohobycz, 3. Nowy Targ, 4. Pilzno, 5. Żółkiew, razem . . . , ... 7.500 „

III. po 1.000 zł.

Powiatom: 1. Dobromil, 2. Dolina, 3. Jasło, 4. Jaworów, 5. Krosno, 6. Lisko, 7. Nadwórna, 8. Rudki, 9. Sanok, 10. Tarnobrzeg, 11. Tłumacz, 12. Turka, 13. Żydaczów, razem . . . . 13.000 „

IV. po 500 zł.

Gminom: 1. Halicz w powiecie stanisławowskim, 2. Rohatyn.

V. po 300 zł.

Gminom: 1. Lubinka i Janowice w powiecie tarnowskim, 2. Dobranowice i Sułów w powiecie wielickim.

VI. po 200 zł.

Gminom: 1. Zabierzów w powiecie bocheńskim, 2. Zakomary w powiecie złoczowskim, razem . . . . 2.000 „

Ogółem . . . 38.500 zł.

Nadto zaś rozporządzeniami późniejszymi:

po 500 zł. dla powiatu Turka i gminy Dwernik w pow. liskim;

po 250 zł. dla kilku gmin powiatu bocheńskiego i 200 zł. dla gminy Glów w powiecie tarnowskim, razem . . . . 1.450 „

Ogółem więc . . . 39.950 zł.

Wydano więc na pokrycie wydatku z r. 1893 . . . . 30.050 „

na roboty publiczne . . . . 30.000 „

na zapomogi . . . . 39.950 „

Ogółem . . . 100.000 zł.

Najbliższą czynnością Wydziału krajowego był rozdział pożyczek w kwocie 300.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu ad c).

Wydział krajowy, mając na względzie cel tych pożyczek, postępował z największym pospiechem tak, że skoro tylko otrzymał uchwałę Rady powiatowej, asygnował przyznane kwoty bezzwłocznie, najczęściej w tym samym dniu, pozostawiając na później załatwienie koniecznych formalności, a mianowicie zeznawanie przez zaciągające pożyczkę Wydziały powia-
Aleg. II. towe skryptów dłużnych, wedle załączonego wzoru ·/. (al. II.).

Na 54 Wydziałów powiatowych zapytanych, czy będą starać się o pożyczkę zgłosiło się 37, a suma ich żądania przenosiła prawie w dwójnasób fundusz, jakim Wydział krajowy rozporządzał, jak to uwidocznia wykaz zażądanych i rozdzielonych pożyczek załączony
Aleg. III. jako al. III.

Wszystkie podania, jakie wpłynęły po wyczerpaniu obydwu funduszów zapomogowych, odstąpił Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 25. maja 1894

l. 23.005 powołując się przytem na uchwałę Wysokiego Sejmu wzywającą Rząd, ażeby ze Skarbu Państwa wyjednał dalszy zasiłek bezzwrotny w kwocie 300.000 zł. w. a., na zasiłki dla dotkniętej klęską ludności.

Z sprawą rozdziału pożyczek łączy się w przytoczonej powyżej pod 5 uchwale, powzięte wezwanie do c. k. Rządu, aby na drodze konstytucyjnej uwolniono od stempli, opłat i należytości skarbowych, zapisy dłużne i wszelkie dokumenty prawne, zdziałane z powodu zaciągnięcia pożyczek z funduszu krajowego przez Rady powiatowe, a od tychże Rad przez poszkodowanych klęskami elementarnymi.

Wezwanie to zostało zakomunikowane c. k. Prezydyum Namiestnictwa, pismem Marszałka krajowego z dnia 9. lutego 1894 l. 1.104, i przypomniane przez reprezentanta Wydziału krajowego na konferencyi z dnia 6. marca. Na skutek tego, c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło odezwą z dnia 30. marca 1894 l. 3.467 (LW 17.477), że c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 20. marca 1894 l. 10.697 na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 13. marca 1894 zarządziło uwolnienie od stempli i należytości skryptów dłużnych, wystawionych przez Rady powiatowe na pożyczki z funduszu krajowego zaciągnąć się mające, niemniej skryptów dłużnych na pożyczki udzielać się mające przez Rady powiatowe, poszczególnym gospodarzom dotkniętym klęskami elementarnemi, dalej podań wnoszonych o hipoteczne zabezpieczenie udzielonych pożyczek, wreszcie wpisów prawa zastawu dla zabezpieczenia pretensyj wynikających z powyższych pożyczek. Treść tego reskryptu Ministerstwa Skarbu podał Wydział krajowy do wiadomości interesowanych Wydziałów powiatowych, okólnikiem z dnia 31. marca b. r. l. 17.477. Gdy zaś jeden z Wydziałów powiatowych odniósł się do Wydziału krajowego o wyjaśnienie, czy uwolnienie to odnosi się także do kwitów ekstabulacyjnych i podań o wykreślenie zahipotekowanych pożyczek, odpowiedział Wydział krajowy twierdząco i podał odpis owego sprawozdania i swej odpowiedzi odezwą z dnia 2. maja 1894 l 23.006 do wiadomości c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Ostatecznie skutkiem tych starań zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa, pismem z dnia 30. listopada 1894 l. 12.328 (LW. 67.218) odpis reskryptu c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 11. października 1894 l. 31.679 wystosowanego do c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie, i pomieszczonego przez tęż w dodatku do dziennika rozporządzeń skarbowych dla wiadomości władz skarbowych.

Aleg. IV. Odpis tego reskryptu, załączony pod ./. IV. udzielił Wydział krajowy do wiadomości odnośnym Wydziałom powiatowym rozporządzeniem do l. 67.218/94.

Sprawozdanie o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu ad 6., 7., 8., znajduje się w sprawozdaniach z czynności odnośnych departamentów Wydziału krajowego (Dep. VI. i I.), rezolucya zaś do c. k. Rządu o wyjednanie dla gospodarzy wiejskich, oprócz przyznanej już ilości 10.000 cnt. soli, dalszej odpowiedniej ilości soli spiżowej bezpłatnie, pozostała bez skutku, wobec tego, że ustawa o sprzedaży taniej soli bydlęcej z dnia 30. marca 1893 (Nr. 65. Dz. p. p.), weszła w życie z dniem 1. stycznia 1894.

W wykonaniu powyższych uchwał Wysokiego Sejmu, starał się Wydział krajowy fundusze rozporządzalne rozdzielić w ten sposób, ażeby najbardziej poszkodowane powiaty oraz te, w których ludność znajduje się w groźnem położeniu materyalnem, z powodu klęsk z lat dawniejszych i braku zarobku, otrzymały najwydatniejszą pomoc, — a zarazem czuwał Wydział krajowy troskliwie, by tak zasiłki jak też bezprocentowe pożyczki zostały w myśl swego przeznaczenia i w stosownym czasie zużyte.

Zanim jednak skutki klęski roku 1893 zostały chociaż w części złagodzone, nastąpiła konieczna potrzeba nowej, chociaż znacznie skromniejszej akcyi pomocniczej. W miesiącu maju zeszłego roku nawiedziła powódź kilka powiatów w zachodniej części kraju, znaczny obszar kraju pustosząc i pozostawiając ludność w pierwszej chwili bez chleba, niejednokrotnie bez dachu; w czerwcu zaś gwałtowne grady zrządziły w kilku powiatach ogromne szkody. Rady

powiatowe pospieszyły z pomocą najbiedniejszym, zwracając się zarazem do Wydziału krajowego, o spieszną i wydatną pomoc.

Niestety Wydział krajowy nie rozporządzał wówczas żadnymi na ten cel przez Wysoki Sejm uchwalonymi funduszami, ulegając jednak konieczności a w nadziei, że Wysoki Sejm tę konieczność uznać i nasze wyjątkowe zarządzenie usprawiedliwić zechce, udzielił z funduszu krajowego na pierwsze potrzeby t. j. na wyżywienie ludności, zanim klęska przeminie, następujących zasiłków:

w kwocie 1.000 zł.

powiatowi Krakowskiemu i Chrzanowskiemu.

Po 500 zł.

powiatom Biała, Brzesko, Buczacz, Tarnobrzeg, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Żydaczów i

200 zł. dla gminy Kunin w powiecie Żółkiewskim.

Ogółem wydano na ten cel nie preliminowaną w budżecie na r. 1894 kwotę 6 200 zł.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 21. sierpnia 1894 l. 33.087 do Prezydyum Namiestnictwa, o wyjednanie pomocy ze skarbu Państwa.

Aleg. V. W odezwie tej przytoczonej jako al. V., odstąpił Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa niezałatwione podania, powołał się na wezwanie Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894, w sprawie wyjednania z funduszów państwowych kwoty 300.000 zł. na bezzwrotne zapomogi i prosił by c. k. Namiestnictwo wyjednało dla Galicyi odpowiedni udział w kwocie 200.000 zł., przeznaczonej Najwyższem rozporządzeniem z dnia 24. lipca 1894 l. 164 Dz. p. p., na zasiłki dla cierpiącej niedostatek ludności w rozmaitych okolicach Państwa.

Wszystkie podania, jakie wpłynęły do Wydziału krajowego po dacie powyższej odezwy, odstępywał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, które też oznajmiło odezwą z dnia 27. września 1894 l. 10.173 (LW. 52.412), że ze wspomnianej sumy 200.000 zł. przeznaczoną została dla kraju naszego kwota 50.000 zł. i że z tej sumy udzieliło następujących zasiłków:

powiatowi Kamionka strumiłowa	7.000 zł.
powiatowi Biała, Chrzanów, Kraków, Wadowice, Wieliczka i Żywiec po 5.000 zł.	30.000 „
powiatowi Trembowla	4.000 „
powiatom Ropczyce, Rudki i Tarnów po 2.000 zł. . .	6.000 „
Razem .	47.000 zł.
Z pozostałej reszty otrzymał później powiat Kolbuszowski .	2.000 zł.
i powiat Buczacki	1.300 „

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie akcyi pomocniczej, z powodu klęsk elementarnych w r. 1893 i 1894 przyjmuje się do wiadomości.

2. Do budżetu na rok 1894 wstawia się jako kredyt dodatkowy do pozycyi 317 (rubr. XVII.) kwotę 6.200 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat I. do sprawozdania LW. 322/95.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 9. marca 1894. L. 10.020 do 54. Wydziałów powiatowych.

Na posiedzeniu z dnia 9. lutego b. r. Wysoki Sejm powziął między innemi następującą uchwałę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszów krajowych, a mianowicie z funduszu dotacyi kasy krajowej użył w miarę potrzeby 300.000 zł. wyłącznie na pożyczki bezprocentowe udzielane Radom powiatowym, które z kwot przez się pożyczonych udzielać będą pożyczek bezprocentowych gospodarzom rolnikom zniszczonym w roku zeszłym przez klęski elementarne, na zakup zboża na zasiewy, na zakup paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze. Pożyczki te będą zwracane w sześciu rocznych równych ratach począwszy od roku 1896. Zwroty te wpływać mają do funduszu stanowiącego dotacyę kasy krajowej.

Wydział krajowy zawiadamia Wydział powiatowy o powyższej uchwale sejmowej z wezwaniem, ażeby sprawę zaciągnięcia przez tamtejszą reprezentacyę powiatową imieniem funduszu powiatowego pożyczki wyłącznie na cel wyżej wymieniony niezwłocznie wziął pod rozwagę przedłożył ją Radzie powiatowej i w przeciągu ośmiu dni zawiadomił Wydział krajowy o wyniku ewentualnie w tym terminie przedłożył Wydziałowi krajowemu powziętą z uwzględnieniem postanowień §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiat. uchwałę Rady powiatowej co do zaciągnięcia pożyczki do zatwierdzenia. W tym celu należy przedłożyć wierzytelny odpis tej uchwały, ostatni inwentarz, zamknięcie rachunków, oraz urzędowy wykaz podatków bezpośrednich w powiecie przepisanych. Uchwała ta oprócz postanowień określających: 1. do jakiej wysokości ma być imieniem funduszu powiatowego zaciągnięta pożyczka z sumy na ten cel przez Wysoki Sejm przeznaczonej; 2. warunki umorzenia pożyczki (zgodnie z uchwałą sejmową) i 3. kto imieniem Reprezentacyi powiatowej jest uprawniony do zrealizowania pożyczki i zeznania skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego z mocą egzekucyjną w myśl §. 3. ustawy notaryalnej, zawierać ma także postanowienie: a) że otrzymana przez Reprezentacyę powiatową pożyczka, o której mowa zozstanie w terminie do końca maja 1894 w całości użyta wyłącznie na pożyczki bezprocentowe dla gospodarzy rolników, zniszczonych w roku zeszłym przez klęski elementarne, na zakupno zboża na zasiewy, na zakupno paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze, tudzież b) że na wypadek gdyby pożyczka w całości lub w części nie została w terminie do 31. maja 1894 zużytkowana w sposób wskazany ad a) cała niezużytkowana w ten sposób suma pożyczkowa jest wymagalną i płatna dnia 1. czerwca 1894 a fundusz powiatowy zwróci ją niezwłocznie funduszowi krajowemu wraz z odsetkami w stosunku po pięć od sta (5%) rocznie począwszy od dnia 1. czerwca 1894 liczyć się mającymi. Z uchwałą powyższą należy również przedłożyć program zużytkowania żądanej sumy pożyczkowej t. j. udzielenia z niej pożyczek potrzebującym takiej pomocy.

Przy ocenianiu rzeczywistej potrzeby poszczególnych gmin względnie gospodarzy rolników i oznaczeniu ogólnej kwoty pożyczki, na to baczyć należy, które gminy z robót

publicznych w tamtejszym powiecie wykonywanych z funduszów publicznych doznają bezpośredniej pomocy, a które ze sposobności zarobku przy tych robotach najmniej lub wcale korzystać nie będą mogły. Także i tę okoliczność należy mieć na uwadze, że Wysoki Sejm równocześnie z powzięciem przytoczonej wyżej uchwały odniósł się do c. k. Rządu, ażeby wyjednał ze skarbu Państwa dalszy zasiłek bezzwrotny 300.000 zł. na czasowe wyżywienie ludności, na zakupno zboża do zasiewu i paszy dla była, oraz o ile możności na roboty publiczne w okolicach dotkniętych powodzią lub nieurodzajem, w pewnej więc mierze można i z tej strony liczyć na pomoc.

W przedstawieniu żądania co do cyfry pożyczki należy uwzględnić, że Wydział krajowy rozporządza skromną stosunkowo kwotą 300.000 zł., która między 54 powiatów, w różnym stopniu klęską dotkniętych, musi być rozdzielona. Z upływem wspomnianego wyżej terminu ośmiodniowego Wydział krajowy przystąpi do rozdzielenia pożyczek w miarę rozporządzalnych funduszów, wykazanej przez Wydziały powiatowe potrzeby i zatwierdzonych uchwał Rad powiatowych, poczem zostaną rozesłane formularze skryptów dłużnych na przyznane pożyczki.

Alegat II. do LW. 322/95.

Wolne od stempla
w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 20. marca 1894 l. 10.697 wydanego na mocy Najwyższego zezwolenia z dnia 13. marca 1894.

Wzór skryptu dłużnego.

Akt notaryalny.

W . . . . . . dnia . . . . 1894 (dziewięćdziesiątego czwartego roku zeznali przedemną . . . . c. k. notaryuszem w . . . . osobiście mi znani . . . . (prezes względnie zastępca prezesa Rady powiatowej) i . . . . Wydziału powiatowego) w . . . . . . zamieszkali następujący

Skrypt dłużny.

Uchwałą z dnia . . . . . . postanowiła Rada powiatowa w . . . . na podstawie §. 24. ust. o repr. pow. zaciągnąć pożyczkę w kwocie . . . . . . wyraźnie . . . . z funduszów krajowych a mianowicie z funduszu dotacyi kasy krajowej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894 do wysokości 300.000 zł. Wydziałowi krajowemu udzielonego a wyłącznie na pożyczki bezprocentowe Radom powiatowym celem udzielania pożyczek bezprocentowych gospodarzom rolnikom zniszczonym w r. 1893 przez klęski elementarne, na zakup zboża na zasiewy, na zakup paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze przeznaczonego.

Uchwałą powyższą z dnia 9. lutego 1894 r. upoważnił zarazem Wysoki Sejm Wydział krajowy do użycia powyższego funduszu w sposób i pod warunkami w tejże uchwale sejmowej określonymi.

Na podstawie powyższej uchwały sejmowej zaliczył Wydział krajowy tytułem bezprocentowej pożyczki powiatowi . . . . z funduszu dotacyi kasy krajowej kwotę . . . . w gotówce.

Wskutek tego powiat . . . . . . działający przez swą reprezentacyę niniejszem zeznaje, iż tytułem pożyczki bezprocentowej otrzymał z funduszu dotacyi kasy krajowej sumę . . . . wyraźnie . . . . i takową obowiązuje się zwrócić funduszowi krajowemu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczoną kwotę . . . . w sześciu równych rocznych bezpośrednio po sobie następujących ratach począwszy od (1) pierwszego października roku 1896 tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego szóstego w ten sposób, aby najpóźniej z końcem roku 1901 tysiąc dziewięćset pierwszego cała pożyczona kwota funduszowi krajowemu w całości zwróconą została, a to tem pewniej, ile że w przeciwnym razie a w szczególności w wypadku niedotrzymania choćby jednej tylko raty, albo części tejże Fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem będzie miał prawo natychmiastowej zapłaty całej resztującej pożyczki wraz z odsetkami (5%) pięć od sta od dnia po dniu zapadłości raty odnośnej następującego bieżącymi się domagać.

Dla dopełnienia powyższego z zaciągnięcia powyższej pożyczki wynikającego obowiązku reprezentacya powiatowa w imieniu powiatu . . . . . . obowiązuje się wstawiać co roku począwszy od roku 1896 tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego szóstego aż do zupełnego spłacenia niniejszej pożyczki w rubrykę wydatków budżetu powiatowego kwotę potrzebną na spłacenie w tym roku raty do wypłaty przypadającej i nakładać na powiat dodatki do bezpośrednich podatków w takiej wysokości, ażeby ogólna kwota dochodów powiatowych na ten rok preliminowanych wystarczała na zupełne zaspokojenie wszystkich wydatków powiatowych na ten rok w budżet wstawionych, wliczając w nie kwotę potrzebną na zaspokojenienie powyższych rat rocznych, w przeciwnym bowiem razie to jest w razie niedopełnienia tego obowiązku Wydział krajowy z mocy §. 22. ust. o repr. pow. kwotę tę wstawi w budżet powiatu.

Dlatego też obowiązuje się Wydział powiatowy w imieniu powiatu przedłożyć Wydziałowi krajowemu począwszy od r. 1896 tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego szóstego jak długo pożyczka spłaconą nie będzie najdalej do dnia (31) trzydziestego pierwszego marca każdego roku budżet powiatowy odpowiadający powyższym zobowiązaniom.

W końcu Reprezentacya powiatu . . . . . przyjmuje niniejszem na siebie wyraźny obowiązek. że otrzymana przez Reprezentacyą powiatową na mocy niniejszego skryptu pożyczka w sumie . . . . . zostanie w terminie do końca maja roku 1894 tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego czwartego w całości użyta wyłącznie na pożyczki bezprocentowe dla gospodarzy rolników, zniszczonych w r. 1893 przez klęski elementarne, na zakupno zboża na zasiewy, na zakupno paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze, a to z tem wyraźnem zastrzeżeniem, że na wypadek, gdyby rzeczona pożyczka w całości lub w części w terminie do (31) trzydziestego pierwszego maja roku tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego czwartego (1894) na pożyczki bezprocentowe dla gospodarzy-rolników, zniszczonych w r. 1893 przez klęski elementarne, celem zakupna zboża na zasiewy, paszy dla bydła i inne gospodarcze potrzeby użytą nie została, cała niezużytkowana w ten sposób suma pożyczkowa jest wymagalna i płatna już w dniu (1) pierwszego czerwca tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego czwartego (1894) roku, skutkiem czego fundusz powiatowy obowiązany jest tę w powyż oznaczony sposób niezużytkowaną sumę pożyczkową zwrócić niezwłocznie funduszowi krajowemu wraz z odsetkami po pięć od sta (5%) począwszy od dnia (1) pierwszego czerwca tysiąc ośmset dziewięćdziesiątego czwartego (1894) roku liczyć się mającymi.

Podpisana Reprezentacya powiatowa zezwala, aby akt niniejszy w myśl §. 3. ustawy z dnia 25. lipca 1871. Nr. 75 dz. p. p. tak co do obowiązku spłaty zaciągniętej jak wyżej

pożyczki z przynależytościami jakoteż innych obowiązków tym skryptem dłużnym objętych bezzwłocznie był wykonalny

Dokument niniejszy w imieniu Reprezentacyi powiatu . . . . . podpisuje prezes (zastępca prezesa) Rady powiatowej i dwóch członków Wydziału powiatowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

(Następuje zwykłe zakończenie aktu w formie przez ustawę notaryalną wymaganej).

Alegat III. do sprawozdania LW. 322/95.

Wykaz

pożyczek udzielonych z sumy 300.000 zł. w. a., uchwalonej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. lutego 1894.

Powiat	Pożyczki zażądał zł. wa.	Pożyczki otrzymał zł. wa.
1. Bóbrka . .	15.000	8.000
2. Bochnia . .	10.000	8.000
3. Brzesko . .	15.000	7.000
4. Brzozów . .	24.000	15.000
5. Chrzanów .	10.000	4.000
6. Dąbrowa .	10.000	4.000
7. Dolina . .	10.000	5.000
8. Drohobycz .	6.000	5.000
9. Gorlice . .	10.000	5.000
10. Grybów . .	10 000	5.000
11. Jarosław . .	40.000	20.000
12. Jaworów .	15.000	4.000
13. Kolbuszowa	10.000	5.000
14. Krosno . .	25.000	15.000
15. Lisko . . .	20.000	11.000
16. Łańcut . .	15 000	8.000
17. Myślenice .	10.000	5.000
18 Nisko . . .	10 000	5.000
19. Nowy Targ	10.000	8.000
20. Pilzno . .	5.000	5.000
21. Przemyśl .	30.000	20.000
22. Rawa . . .	15.000	6.000
23. Rohatyn . .	40.000	8.000
24. Ropczyce .	1.000	1.000
25. Rudki . . .	7.000	7.000
26. Rzeszów . .	5.000	1.000
27. Sambor . .	10.000	6.000

28.	Sanok . .	30.000	15.000
29.	Stanisławów	10.000	10.000
30.	Staremiasto	20.000	12.000
31.	Stryj . . .	15.000	8.000
32	Tarnobrzeg .	5.000	2.000
33.	Tarnów . .	15.000	8.000
34.	Tłumacz . .	20.000	10.000
35.	Turka . .	30.000	20.000
36.	Wieliczka .	12.000	6.000
37.	Żydaczów .	10.000	8.000
	Razem .	555 000	300.000

Alegat IV. do sprawozdania LW. 322/95.

Odpis

reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 11. października 1894 l. 31.679 wystosowanego do Prezydyum c. k. Dyrekcyi skarbu we Lwowie.

Über den Bericht vom 5. Juni 1894 Zl. 1608/pr. betreffend die Gebührenbefreiung aus Anlass der Hilfsaction für die im Jahre 1893 von Elementarschäden heimgesuchten Landwirte in Galizien wird dem k. k. Präsidium unter Bezugnahme auf den hierortigen Erlass vom 20. März 1894 Zl 10.697 eröffnet, dass auf Grund der allerhöchsten Entschliessung vom 13. März 1860 die Stempel- und Gebürenbefreiung auch den Löschungsquittungen des Landes- bezw. der Bezirksausschüsse über die Rückzahlung der von denselben den Bezirksausschüssen bezw. den Landwirten zu Nothstandszwecken gegebenen Darlehen, dann den Prioritätsabtretungsurkunden für die nach Intabulation der Notstandsdarlehen aufzunehmenden Hypothekardarlehen, sowie den auf Grund dieser Urkunde einzubringenden Tabulargesuchen zukommen.

Im Sinne des Punktes 5. der Vorerinnerungen zum Tarife des Gebürengesetzes vom 9. Februar 1850 R. G. Bl. Nr. 50 hat aber den Umstand, dass es sich um ein solches Darlehen zu den in Rede stehenden Nothstandszwecken handle, in einer jeden Missbrauch ausschliessenden Weise in den betreffenden Urkunden zum Ausdrucke zu gelangen.

d. j w.

Alegat V. do sprawozdania LW. 322/95.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1894 L. 33.087 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa w miejscu.

Uchwałą z dnia 9. lutego b. r. przeznaczył Wysoki Sejm z funduszu krajowego kwotę 100 000 zł w a na bezzwrotne zasiłki, a 300.000 zł. wa. na bezprocentowe pożyczki dla gospodarzy rolników, zniszczonych klęską powodzi w r. 1893 na zakupno zboża na zasiewy, paszy dla inwentarza żywego i inne nieodzowne potrzeby gospodarcze, oraz wezwał c. k. Rząd, aby wyjednak ze Skarbu Państwa dalszy zasiłek bezzwrotny w kwocie 300.000 zł. wa. na ten sam cel, a mianowicie, na wyżywienie ludności, na zakupno zboża, na zasiewy i paszy dla bydła, oraz ile możności na roboty publiczne.

Odezwami z dnia 9. marca r. b. L. 12.841 i późniejszymi a w szczególności odezwą z dnia 25. maja b. r. L. 23.005, w której powołaliśmy się na wspomnianą rezolucyę sejmową mieliśmy zaszczyt podać do wiadomości Świetnego c. k. Prezydyum, iż obie sumy powyższe z funduszu krajowego przez Wysoki Sejm na złagodzenie klęski przyznane, zostały w myśl swego przeznaczenia zużyte.

Następne zgłoszenia musieliśmy w obec wyczerpania funduszów zapomogowych odstępywać Świetnemu c. k. Prezydyum, w nadziei, że c. k. Rząd zechce ze swej strony przyjść z pomocą, ciężko dotkniętej ludności tego kraju, w myśl wspomnianego na wstępie wezwania Wysokiego Sejmu.

Dotąd niestety nie otrzymaliśmy od Świetnego c. k. Prezydyum wiadomości, czy i jaka w tej mierze u c. k. Rządu zapadła decyzya, upraszamy tedy o ile możności rychłe wyjaśnienie, w jakiem stadyum znajduje się doniosła ta dla rolniczej ludności sprawa.

Zanim jednak można było złagodzić choć w pewnej mierze skutki klęski zeszłorocznej spadły w bieżącym roku na rolników nowe niepowodzenia w niektórych powiatach, co do zakresu szkód nie wiele może mniejsze od zeszłorocznych.

W miesiącu maju nawiedziła powódź wiele powiatów w zachodniej części kraju, zrządzając skutkiem nieprzeprowadzonej dotąd regulacyi rzek spustoszenie tak wielkie, że można je jak powiada sprawozdanie Reprezentacyi pow. chrzanowskiego, porównać chyba z klęską zrządzoną wielką powodzią w roku 1884. Ludność pozostała w wielu miejscach bez dachu, wszędzie niemal w miejscowościach powodzią nawiedzonych bez chleba.

Wkrótce potem, bo począwszy od ostatnich dni czerwca, nowa klęska nawiedziła kraj w rozmaitych okolicach; grad spadły w niezwykłej obfitości przed samymi żniwami, zniszczył w wielu miejscach plony doszczętnie, pozostawiając ludność włościańską w położeniu, w jakiem się znajdowała na przednowku, — bez środków do życia, bez paszy dla bydła i bez ziarna na zasiewy jesienne. Dla zaradzenia pierwszej i najkonieczniejszej potrzebie, udzieliliśmy z funduszów krajowych w czasie od 20. czerwca na razie następujących zasiłków:

Powiatowi Chrzanowskiemu	1.000 zł.
powiatom: Bialskiemu, Brzeskiemu, Krakowskiemu, Tarnobrzeskiemu, Tarnowskiemu, Wadowickiemu, Wielickiemu i Żydaczowskiemu po 500 zł., — Bocheńskiemu 250 zł. i Żółkiewskiemu (dla gminy Kunin) 200 zł., — w łącznej sumie .	5.450 „

Reszty podań o zasiłek bezzwrotny lub bezprocentowe pożyczki nie mogliśmy uwzględnić z braku odpowiednich funduszów.

Gdy zaś Najwyższem rozporządzeniem z dnia 24. lipca b. r. l. 164 Dz. p. p. przeznaczył c. k. Rząd 400.000 zł. w. a. na wsparcie dla ludności zagrożonych nędzą okolicach państwa, z czego wedle §. 2. tego rozporządzenia przypada suma 200.000 zł. w. a. na bezzwrotne zasiłki, szczególniej zaś na zakupno żywności, nasienia i paszy dla bydła oraz na roboty publiczne, przeto przesyłając nieuwzględnione przez nas prośby w liczbie 24 wedle dołączonej konsygnacyi, mamy zaszczyt najusilniej upraszać Świetne c. k. Prezydyum o wyjednanie z powyższej sumy jak największej kwoty dla naszego kraju i rozdzielenie tej kwoty między potrzebujących. Proszące strony zawiadamiamy równocześnie, iż odstąpiliśmy ich podania Świetnemu c. k. Prezydyum, dalsze zaś ewentualne prośby będziemy przesyłali Świetnemu c. k. Prezydyum w miarę, jak będą wpływały.

W wspomnianych sprawozdaniach proszą Wydziały powiatowe i gminy o wyjednanie prócz pomocy pieniężnej także soli dla bydła i dla konserwacyi nadgniłego siana, jak powiat Bialski, oraz o odpisanie podatków z urzędu.

Wszystkie te prośby mamy zaszczyt polecić jak najgoręcej życzliwej opiece Świetnego c. k. Prezydyum w nadziei, że Świetne Prezydyum zechce użyć całego swego wpływu u władz centralnych dla wyjednania w każdym kierunku skutecznej pomocy ze źródeł państwowych w obecnem położeniu tak koniecznej dla ludności rolniczej szczególniej zaś włościańskiej.

O skutku niniejszej odezwy zechce nas Świetne c. k. Prezydyum w swoim czasie przy zwrocie przesłanych niniejszem aktów zawiadomić, celem przedsięwzięcia dalszej akcyi ratunkowej za obopólnem porozumieniem.

We Lwowie dnia 21. sierpnia 1894.

LW. 341/1895.

Aleg. 58.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi hr. Stanisława Skarbka za lata 1893 i 1894.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, wejrzał niezwłocznie w stan zakładu drohowyskiego a w razie potrzeby spowodował właściwe zmiany i naprawy. Zarazem polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby po zasiągnięciu opinii fachowej wziął pod rozwagę potrzebę zmiany statutu organizacyjnego zakładu wychowawczego w Drohowyżu.

Ponieważ sprawozdanie niniejsze obejmuje lata 1893 i 1894, przeto Wydział krajowy z tytułu przysługującego mu prawa kontroli i nadzoru nad fundacyą, zdaje naprzód sprawę z czynności za rok 1893 a następnie przechodząc do roku 1894, przedstawi sprawozdanie z wykonania powyższej uchwały Wysokiemu Sejmowi.

W sprawozdaniu o stanie fundacyi za rok 1892 podniósł Wydział krajowy, że komisya delegowana w lipcu r. 1892 na szkontro i lustracyę zakładu drohowyskiego wytknęła pewne usterki, spostrzeżone w zakładzie, które Wydział krajowy zakomunikował kuratoryi fundacyi z wezwaniem do ich usunięcia. — Relacyą z dnia 18. maja 1893 doniósł kurator Wydziałowi krajowemu, iż usterki te zostały w części usunięte, w części — jak poprawa rachunkowości w zakładzie, wymagają dłuższego czasu, zwłaszcza, że z powodu zmiany osoby rachmistrza, musi tenże wpierw obeznać się dokładnie z całym dotychczasowym systemem rachunkowości i rzeczywistemi wymogami zakładu.

Uchwałami z dnia 7. maja 1892 i 5. czerwca 1893 postanowiła Rada administracyjna fundacyi zaciągnąć z funduszu rezerwowego pożyczkę w sumie 6.800 zł. zwrotną w 20 równych rocznych ratach na pokrycie kosztów budowy nowej wołowni w Rożniatowie; zaś uchwałą z dnia 26. maja 1893 postanowiła Rada administracyjna zaciągnąć z funduszu rezerwowego, zwrotną w 20 rocznych ratach, pożyczkę w sumie 4.000 zł. na wybudowanie przy c. k. zakładzie stadników w Drohowyżu, domu na pomieszczenie czterech podoficerów.

Powyższe uchwały zatwierdził Wydział krajowy a następnie otrzymały one również zatwierdzenie rządowe.

W składzie urzędników fundacyjnych zaszły w ciągu roku następujące zmiany:

Ochmistrza zakładu drohowyskiego Pawła Tyssona przeniósł kurator fundacyi do Lwowa, poruczając mu zarząd gmachu teatralnego i archiwum w administracyi centralnej fundacyi.

Opróżnioną po p. Tyssonie posadę ochmistrza w Drohowyżu powierzyła Rada administracyjna prowizorycznie p. Leonowi Lewickiemu, emerytowanemu nauczycielowi ludowemu, wyznaczając mu roczną płacę w kwocie 400 zł., wikt, mieszkanie i opał w naturze.

Powyższe zmiany personalne przyjął Wydział krajowy zatwierdzająco do wiadomości.

W ciągu roku 1894 przedłożone zostały Wydziałowi krajowemu następujące uchwały Rady administracyjnej do zatwierdzenia:

Rada administracyjna fundacyi postanowiła postawić w Żabiu budynek na pomieszczenie sądu powiatowego, a na pokrycie kosztów budowy zaciągnąć pożyczkę w majątku zarodowym w sumie 21.500 zł., która spłaconą być ma w 20 rocznych ratach. Uchwałę tę zatwierdził Wydział krajowy.

Włościaninowi Andruchowi Burakowi i innym sprzedano kilka parcel gruntowych przestrzeni około 33 morgów w Doroszowie, zaś Jurkowi Potczejce parcelę gruntową w obszarze 1 morga 1.215 sążni kwadr. w Kulikowie. Odnośne kontrakty kupna i sprzedaży zaopatrzył Wydział krajowy klauzulami zatwierdzającemi i przedłożył je Namiestnictwu do zatwierdzenia.

Uchwałą z dnia 25. czerwca 1894 postanowiła Rada administracyjna fundacyi w zasadzie nabyć dobra Rabka z przyległościami za kapitały uzyskane z indemnizacyi propinacyjnej. W tym celu uchwaliła Rada podjęcie 4% obligacyi funduszu propinacyjnego, własność fundacyi stanowiących, a w Dyrekcyi funduszów propinacyjnych deponowanych

Wydział krajowy zatwierdził powyższą uchwałę, ale tylko o tyle, o ile ona odnosi się do podjęcia z Dyrekcyi fund. prop. niewinkulowanych drukowanych obligacyj propinacyjnych w zamian za takież obligacye pisane, własność fundacyi skarbkowskiej stanowiące. Co do drugiej części uchwały Rady, w której wyrażono, że obligacye te użyte być mają na zakupno dóbr Rabka, Wydział krajowy wstrzymał się z zatwierdzeniem z powodu, że sprawa kupna tych dóbr przez fundacyę Skarbkowską nie została jeszcze przedłożoną do zatwierdzenia władz nadzorczych.

Namiestnictwo, któremu powyższa uchwała Wydziału krajowego do zatwierdzenia przedłożoną została, oświadczyło jednak, że drukowane obligacye fund. prop. o których wydanie za obligacye pisane chodzi. są już na rzecz fundacyi hr. Skarbka zastrzeżone, a dewinkulacyę tych obligacyj uważać należy obecnie za przedwczesną, skoro kupno dóbr Rabka nie zostało przez kompetentne władze nadzorcze zatwierdzone.

Rada administracyjna przychylając się do wniesionych próśb przez dzierzawców dóbr fundacyjnych, którzy z powodu klęsk elementarnych w r. 1893 doznanych, nie byli w stanie czynszów opłacać, — uchwaliła przyznać opust w ogólnej sumie 2.800 zł., a nadto rozłożyć im resztę czynszu dzierżawnego z r. 1893 i połowę czynszu z r. 1894 na równe roczne raty, które wraz z prowizyą po 4½% spłacić winni do końca dzierżawy.

Ubytek w dochodach fundacyi, jaki powstać musiał skutkiem wykonania tej uchwały postanowiła Rada pokryć pożyczką z funduszu zakładowego w kwocie 47.300 zł. i w tym celu wyjednać zezwolenie na dewinkulacyę 4½% obligów Banku krajowego w wysokości powyższej sumy. Przed zatwierdzeniem tej uchwały Wydział krajowy zażądał wyjaśnień w jaki sposób powyższa pożyczka z majątku zarodowego zostanie zabezpieczoną.

W odpowiedzi oznajmiła kuratorya fundacyi, że Rada administracyjna postanowiła corocznie przy układaniu budżetu wstawiać do rubryk rozchodów na pierwszem miejscu ratę amortyzacyjną pożyczki, bez względu na to, czy raty amortyzacyjne zaległych czynszów dzierzawnych zostaną przez dzierzawców uiszczone, lub nie. Zarazem oświadczyła Rada administracyjna, że gdyby i ten sposób zabezpieczenia funduszu zarodowego uważał za niedostateczny, to może nadto zarządzić, aby wypłata procentów od winkulowanych papierów własnością fundacyi będących, a przez Bank krajowy przechowywanych następowała tylko za wykazaniem, że za-

padłe raty amortyzacyjne tej pożyczki zostały spłacone. Ponieważ w ten sposób zwrot pożyczki z funduszu zarodowego został dostatecznie zabezpieczony a inny sposób załatwienia tej sprawy był niemożliwy, Wydział krajowy udzielił swego zatwierdzenia powyższej uchwale. Również Namiestnictwo zatwierdziło pomienioną uchwałę Rady administracyjnej.

Najważniejsza sprawa jaka wyłoniła się w ciągu roku 1894 była kwestya uregulowania gospodarki finansowej fundacyi. Przy uchwaleniu budżetu na rok 1894 okazała się potrzeba uchwalenia dodatkowego kredytu na rok 1893 w kwocie 17.021 zł. na nadzwyczajne wydatki, wśród których główne miejsce zajmuje kwota 9.000 zł., preliminowana na wzięcie udziału w wystawie krajowej we Lwowie. Rada administracyjna postanowiła te wydatki nadzwyczajne w łącznej kwoie 17.021 zł. pokryć sprzedażą lub obciążeniem dóbr Kulikowa, należących do funduszu obrotowego fundacyi a Kuratorya odniosła się do Wydziału krajowego z prośbą o zatwierdzenie powyższej uchwały Rady administracyjnej a zarazem o udzielenie dyrektywy, co mają Kuratorya i Rada administracyjna uczynić, ażeby równowagę budżetową w zarządzie fundacyi uzyskać.

Wydział krajowy wstrzymał się z zatwierdzeniem powyższej uchwały, ale postanowił traktować ją łącznie z niedoborami, jakie w gospodarce finansowej fundacyi w ciągu roku 1894 się okazały i jeszcze okazać się mogą, i w ogóle w związku z całą sytuacyą finansową fundacyi. Prócz powyższego niedoboru, będzie bowiem miała fundacya do pokrycia niedobory budżetowe wynikające z zaciągnięcia pożyczki z funduszu zarodowego 3.400 zł. na koszta assanacyi gmachu teatralnego; z powodu powiększenia personalu nauczycielskiego szkoły ludowej męskiej w Drohowyżu; wreszcie z powodu znaczniejszego wydatku, jaki w niedalekiej przyszłości ponieść wypadnie z pewnością z powodu zamierzonej i nieodzownej reorganizacyi nauki rzemiosł w zakładzie drohowyskim.

Wydział krajowy oświadczył tedy fundacyi, że rzeczy tej doniosłości nie można traktować dorywczo i że do załatwienia jej należy przystąpić po gruntownej rozwadze, przyczem dokładnie zdać sobie sprawę należy, czyli dotychczasowa gospodarka finansowa fundacyi nie ma uledz większej na przyszłość reformie. Wydział krajowy zwrócił zarazem uwagę Kuratoryi, że nieustanne walczenie z niedoborami, nie rzuca korzystnego światła na gospodarstwo fundacyi a nie może być nieuniknionem w instytucyi uposażonej tak wyjątkowo bogatemi zasobami. Wydział krajowy oświadczył dalej, że obowiązkiem przedewszystkiem Kuratoryi jest zbadać w czem złe tkwi, — Wydział krajowy ma tylko prawo i obowiązek domagać się, aby organa aktem fundacyi do tego powołane, t. j. Kuratorya wspólnie z Radą administracyjną obmyśliły skuteczne środki do wprowadzenia gospodarki finansowej fundacyi na tory prawidłowe i aby uchwały swoje w tym względzie przedłożyły Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia a ewentualnie do zatwierdzenia.

Wydział krajowy wezwał tedy kuratoryę, ażeby sprawę tę bezzwłocznie już przy układaniu preliminarza fundacyi na rok 1895 wzięła wspólnie z Radą administracyjną pod rozwagę i decyzyę. Początek w tym względzie polecił Wydział krajowy zrobić od sprawy pokrycia niedoborów, które wszystkie, o ile przy układaniu tego preliminarza będą wiadome lub przewidywane, mają być umieszczone w preliminarzu na rok 1895 w rubryce wydatków, a które w zestawieniu z rubryką dochodów dadzą dopiero prawdziwy obraz obecnego finansowego stanu fundacyi, a w następstwie cyfrę niedoboru. Niedobór ten trzeba będzie następnie pokryć w sposób jak najkorzystniejszy dla fundacyi, a rzeczą Rady administracyjnej i kuratoryi będzie po przeprowadzeniu tej operacyi, gospodarkę finansową tak uregulować, aby nigdy niedobory, przynajmniej znaczniejsze pojawić się nie mogły.

Równocześnie z kwestyą pokrycia niedoboru, przedstawił kurator fundacyi uchwałę Rady administracyjnej, o zaprowadzenie w zakładzie Drohowyskim posady inspicyenta chłopców z płacą o rocznych 300 zł. i z wiktem. Kurator zaprotestował przeciw tej uchwale Rady admi-

nistracyjnej, wychodząc z założenia, iż posada taka nie jest potrzebną, a nadto z powodu tego, iż musiałoby to pociągnąć zmianę art. 49. statutu, a Wydział krajowy już pierwotnie zadecydował, aby zmiana statutu organizacyjnego łącznie była traktowaną.

Ze względu, że posada inspicyenta chłopców nie mogła być utworzoną bez poprzedniej zmiany ustanowionego w art. 49. statutu organizacyjnego etatu funkcyonaryuszów zakładu, a utworzenie się posady nie jest tak naglące, ażeby z niem aż do zamierzonej rewizyi całego statutu wstrzymać się nie było można, postanowił Wydział krajowy pozostawić sprawę ustanowienia tej nowej posady w zawieszeniu aż do czasu, gdy sprawa zmiany całego statutu dojrzeje do ostatecznej decyzyi.

W składzie personalu służbowego fundacyi zaszła w ciągu roku 1894 ta zmiana, iż Rada administracyjna uchwaliła poruczyć prowizorycznie na jeden rok obowiązki ogrodnika w zakładzie Drohowyskim z płacą roczną 600 zł., wolnem pomieszkaniem i opałem Jakubowi Robinsonowi. Powyższą uchwałę zatwierdził Wydział krajowy.

Pismem z dnia 25. sierpnia 1894 przedłożył kurator Radzie administracyjnej fundacyi pełnomocnictwo, którem w razie swej nieobecności ustanowił adwokata krajowego i syndyka fundacyi Dr. Teobalda Semilskiego, na czas nieograniczony swym zastępcą w czynnościach kuratorskich. Powyższe pełnomocnictwo przyjęła Rada administracyjna do wiadomości.

Z innych spraw dotyczących fundacyi podnieść należy, iż Namiestnictwo pismem z dnia 22. lipca 1894 udzieliło Wydziałowi krajowemu sprawozdanie starosty z Żydaczowa, z którego wynikało, że w zakładzie Drohowyskim, istnieją różne wadliwości, które już ze względów zdrowotnych usunięte być powinny.

Mianowicie starosta żydaczowski skonstatował podczas wizytacyi, że wychodki mające bezpośrednie połączenie z głównym kurytarzem, roznoszą po całym prawie gmachu nieznośny odór. Prowadzący z gmachu zakładu główny i jedyny kanał kloaczny, mierzący tylko 0·5 metrów szerokości, jest całkiem otwarty, nie płynie korytem wybetonowanym, lub brukowanym i wskutek tego zatruwa powietrze, infekcyonuje przyległe grunta ogrodowe a nawet przecieka od podeszwy łożyska do sąsiadującego z nim stawu w ogrodzie zakładowym, wytwarzając przez to w tym stawie prawdziwy zbiornik miazmatów.

Umieszczenie prebendaryuszów nie odpowiada wymogom nawet skromnych gminnych przytulisk ubogich. Na korytarzach gmachu zakładu, zbudowaną została apteczka i gabinet szkolny, które to zakamarki zaciemniają kurytarze, tamują swobodną komunikacyę, a w razie pożaru przedstawiają poważne niebezpieczeństwo dla życia ludzkiego.

Interpelowany przez starostę żydaczowskiego dyrektor zakładu przyznał w zasadzie słuszność poczynionych uwag, oświadczyć miał jednak, że dla braku miejsca i z powodu wielkiej liczby prebendaryuszy nie jest w stanie zaradzić złemu we własnym zakresie działania, ani też przeprowadzić utrzymanie większej czystości dla braku funduszów na usługę dla prebendaryuszów.

Namiestnictwo komunikując Wydziałowi krajowemu raport starosty żydaczowskiego, oświadczyło, że w razie potrzeby wydeleguje lekarza powiatowego do zakładu Drohowyskiego.

Wydział krajowy udzielił w sierpniu 1894 r. odpis raportu starosty żydaczowskiego, Radzie administracyjnej fundacyi z wezwaniem, ażeby bezzwłocznie wydała stosowne zarządzenia i zdała o nich sprawę Wydziałowi krajowemu.

W odpowiedzi na wezwanie powyższe oznajmiła kuratorya fundacyi w listopadzie 1894 r. Wydziałowi krajowemu, że przez zarządzenie podwójnego zamknięcia drzwi wychodkowych usuniętem zostało udzielanie się woni na kurytarze. Kuratorya przyznaje, że już od dłuższego czasu widziała potrzebę zmiany systemu wychodków w zakładzie, brak jednak funduszów był dotychczas powodem, że do wykonania tej zmiany przystąpić nie było można. Ponieważ przeistoczenie wszystkich wychodków od razu, pociągnęłoby za sobą bardzo znaczny

wydatek, przeto zamiarem kuratoryi jest corocznie część tej roboty wykonać, o ile na to fundusze pozwolą.

Co do wadliwości w pomieszczeniu starców, zapewnił kurator, że przy sposobności uchwalenia budżetu, Rada administracyjna zastanowi się i uchwali, co przedsięwziąć należy, celem ich usunięcia.

Wydział krajowy otrzymawszy powyższą relacyę odniósł się pod dniem 14. listopada 1894 r. do kuratoryi ponownie z wezwaniem, ażeby sprawy usunięcia wytkniętych wadliwości nie spuszczała z oka i postarała się u Rady administracyjnej, o dostateczny kredyt na konieczne ze względów higienicznych rekonstrukcye i adaptacye, które w miarę możności jeszcze w ciągu bieżącej zimy wykonane być powinny. Zarazem wyraził Wydział krajowy nadzieję, że kuratorya dołoży wszelkich starań, aby tego rodzaju spostrzeżenia kompromitujące zakład nie były na przyszłość możliwemi.

W listopadzie 1894 roku otrzymał Wydział krajowy za pośrednictwem Namiestnictwa drugi raport starosty żydaczowskiego, o wadliwościach w wewnętrznem urządzaniu zakładu drohowyskiego.

Raport ten udzielił Wydział krajowy pod dniem 24. grudnia 1894 Kuratoryi z wezwaniem o jak najrychlejsze przedsięwzięcie energicznych środków celem uchylenia spostrzeżonych usterek.

Zarazem oznajmił Wydział krajowy Kuratoryi, że gdyby to wezwanie w terminie do końca stycznia b. r. nie odniosło skutku, byłby zniewolonym w inny sposób postarać się o uchylenie wytkniętych nieporządków.

Również w gmachu należącym do fundacyi skarbkowskiej we Lwowie a szczególnie w lokalnościach przez teatr zajmowanych, objawia się w sposób nader gorszący zaniedbanie szczególniej pod względem czystości.

Wydział krajowy zarządził zbadanie stanu rzeczy na miejscu przez komisyę fachową, a następnie zwołał ankietę, która na podstawie przedstawionego jej materyału, wypowiedziała opinię co do tego, jakie roboty w gmachu skarbkowskim uskutecznićby należało w celu asanacyi tego budynku. Opinię ankiety zakomunikował Wydział krajowy Kuratoryi, wzywając ją, aby sprawę asanacyi gmachu teatralnego przedstawiła Radzie administracyjnej a następnie w jak najkrótszym czasie roboty konieczne przeprowadziła.

Część robót zaleconych wykonała administracya centralna fundacyi jeszcze z początkiem r. 1894, reszta o ile fundusze na to pozwolą, zostanie później wykonana. Na pokrycie tego wydatku zaciągnęła Rada administracyjna pożyczkę w kwocie 3.400 zł. z majątku zakładowego, która zwróconą być ma w 5 równych ratach rocznych począwszy od r. 1895. Uchwałę o zaciągnięciu pożyczki zatwierdził Wydział krajowy a następnie Namiestnictwo.

W zeszłorocznem swem sprawozdaniu podniósł Wydział krajowy, że Rada administracyjna fundacyi zajęła się opracowaniem nowej instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej. Projekt nowej instrukcyi został w r. 1894 ukończony i przedłożony pod dniem 1. marca 1894 c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia. W lipcu 1894 zwróciło jednak Namiestnictwo ten projekt z uwagami, domagając się przerobienia go w niektórych kierunkach. Wydział krajowy udzielił pod dniem 3. listopada 1894 uwagi te Radzie administracyjnej fundacyi z wezwaniem do przerobienia projektu według zawartych w piśmie Namiestnictwa wskazówek, przyczem zwrócono uwagę Rady administracyjnej, czyli ze względu na wytkniętą przez Namiestnictwo niezgodność niektórych postanowień instrukcyi z obowiązującym statutem organizacyjnym i aktem fundacyi, nie wypadałoby może, dla uniknięcia kolizyi, wstrzymać się z wydaniem nowej instrukcyi aż do czasu, gdy tak statut organizacyjny jak ewentualnie także akt fundacyi ulegną zamierzonej a tak potrzebnej wobec zmienionych stosunków, rewizyi i zmianie.

Obecnie przystępuje Wydział krajowy do zdania sprawy z zarządzeń, wydanych w celu wykonania uchwał powziętych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 12. lutego 1894.

Od dłuższego czasu odczuwała Rada administracyjna fundacyi potrzebę przeprowadzenia reform w zakładzie Drohowyskim, głównie w kierunku wychowania i nauczania sierót. Pierwszym krokiem w tym kierunku musiało być uchylenie prowizoryum w dyrekcyi zakładu, trwającego od ustąpienia dyrektora p. Karola Brzozowskiego. Ponieważ reforma w zakładzie Drohowyskim rozpoczętą być musiała od zadań jego pod względem wychowawczym i naukowym, przeto przy rozpisaniu konkursu na posadę dyrektora, postanowiła Rada administracyjna zamieścić w warunkach, iż pierwszeństwo mieć będą kandydaci, mający kwalifikacyę nauczycielską i pedagogiczne doświadczenie. Zarazem przyszła Rada administracyjna do chwalebnego przekonania, że niezbędnem jest uwolnienie przyszłego dyrektora od zajęć administracyjnych, aby mógł poświęcić się głównie zadaniu wychowawczemu w zakładzie. W tym celu postanowiła Rada administracyjna wprowadzić między posadą nowego dyrektora a posadami całego personalu administracyjnego, posadę nowego urzędnika, w osobie rządcy, który podlegać będzie dyrektorowi, a zarazem będzie przełożonym całego personalu administracyjnego. W ten sposób dyrektor nie będzie potrzebował bezpośrednio znosić się z kasyerem, rachmistrzem, magazynierem, ekonomem, lecz będzie miał do czynienia tylko z rządcą, który cały personal administracyjny dozorować i kontrolować będzie.

Na posadę dyrektora zakładu Drohowyskiego mianowała Rada administracyjna prowizorycznie na razie na jeden rok p. Michała Stepka, dotychczasowego profesora niższej szkoły rolniczej w Dublanach. Nominacyę tę zatwierdził Wydział krajowy, a zarazem udzielił p. Stepkowi z zamknięciem płacy jednorocznego urlopu w celu objęcia obowiązków dyrektora zakładu Drohowyskiego. P. Stepek objął z dniem 16. maja 1894 obowiązki dyrektora.

Z powodu wprowadzenia nowej posady rządcy, oraz z powodu ustanowienia już dawniej osobnych posad kasyera i rachmistrza zakładowego, zaszła potrzebna zmiana art. 45. i 46. statutu, w których podany jest zakres działania funkcyonaryuszów zakładu. Art. 46. statutu łączył dotąd funkcye kasyera i rachmistrza w jednej osobie, co faktycznie już dawno rozdzielone zostało. Równocześnie uchwaliła Rada administracyjna zmianę art. 49. statutu w tym kierunku, iż w projekcie tego artykułu nie miał być szczegółowo wyliczony etat urzędników i sług zakładowych, a natomiast Rada administracyjna miała uchwalić każdocześnie na wniosek kuratora fundacyi etat służbowy i przedłożyć go do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu.

Na zmiany art. 45. i 46. statutu zgodził się tak Wydział krajowy jak i Namiestnictwo. Natomiast co do zmiany art. 49. postanowił Wydział krajowy wstrzymać swą decyzyę i odroczyć ją do czasu, gdy cały statut organizacyjny w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. lutego 1894 r. ulegnie rewizyi i zmianom, jakie ze względu na doświadczenie nabyte i zmienione stosunki okażą się potrzebnemi.

Namiestnictwo oświadczyło zaś, że zmiana art. 49. nie nadaje się w ogóle do potwierdzenia.

Namiestnictwo zwróciło uwagę, iż według projektu mogłaby Rada administracyjna tylko za potwierdzeniem Wydziału krajowego zmieniać dowolnie etat. Ponieważ zaś fundator ustanowił etat urzędników i sług zakładu w akcie fundacyjnym, a zmiana statutu tylko za zezwoleniem i potwierdzeniem rządu krajowego jest dopuszczalną, przeto — zdaniem Namiestnictwa — nie można tego prawa ustanawiania a więc i dowolnej zmiany etatu urzędników i sług przekazać jedynie do zakresu działania Rady administracyjnej fundacyi, za potwierdzeniem Wydziału krajowego, gdyż każda taka zmiana wymaga zatwierdzenia przez Namiestnictwo, a więc etat urzędników i sług musi być tak samo dokładnie, jak to sam fundator uczynił w statucie organizacyjnym poszczególnionym i przez Namiestnictwo potwierdzonym. Nadto uczyniło Namiestnictwo uwagę, iż art. 49. należałoby zmienić w ten sposób, iż wszyscy stale mianowani

urzędnicy zakładu mają prawo do emerytury, która to zmiana nie sprzeciwia się aktowi fundacyjnemu.

Reskryptem z dnia 28. maja 1894 wezwał Wydział krajowy Radę administracyjną fundacyi, ażeby zaraz po wprowadzeniu nowego dyrektora zakładu Drohowyskiego w urzędowanie, zajęła się energicznie sprawą organizacyi szkół istniejących w tym zakładzie, stosując się w tym względzie do wskazówek i uwag, zawartych w sprawozdaniach c. k. inspektorów szkolnych krajowych z lustracyi odbytych w jesieni 1893 r. i w reskryptach Rady szkolnej krajowej, opartych na swych sprawozdaniach, Wydział krajowy wezwał Radę administracyjną, ażeby poleceniom naczelnej krajowej władzy szkolnej starała się w zupełności i jak najrychlej zadośćuczynić. W szczególności polecił Wydział krajowy Radzie administracyjnej, ażeby zdała sprawę, czy i w jaki sposób unormowaną została sprawa fachowego kierownictwa obu szkół ludowych w zakładzie i kursów dopełniających, i czyli uregulowane i nieprzerwane udzielanie nauki religii zostało nadal zapewnionem. Na tę sprawę położył Wydział krajowy szczególny nacisk i wezwał Radę administracyjną, ażeby w razie potrzeby nie wahała się ponieść na ten ten cel większego niż dotychczas wydatku, byle tylko zapewnić młodzieży uczęszczającej do szkół zakładowych stałą naukę religii i skuteczną opiekę duchowną.

Po wprowadzeniu zaś p. Stepka jako dyrektora zakładu Drohowyskiego w urzędowanie, zalecił Wydział krajowy reskryptem z dnia 28. maja 1894 r. Radzie administracyjnej fundacyi, ażeby reorganizacyę szkół istniejących w zakładzie Drohowyskim, przeprowadziła w następujących kierunkach:

1. Co do szkół ludowych, przeprowadzić reorganizacyę w duchu wskazówek zawartych w reskryptach Rady szkolnej krajowej, a potrzebne w tym celu zarządzenia wydać bezzwłocznie, aby szkoły ludowe w zakładzie istniejące, już z początkiem nowego roku szkolnego 1894/5 pod względem swej organizacyi i całego urządzenia odpowiadały w zupełności równorzędnym szkołom publicznym.

2. Co do nauki rzemiosł polecił Wydział krajowy Radzie administracyjnej, ażeby sprawę gruntownej reformy tej nauki wzięła pod swą rozwagę i projekt reformy opracowany z uwzględnieniem uwag i wskazówek zawartych w sprawozdaniu inspektora Rady szkolnej krajowej p. Frankego, przedłożyła Wydziałowi krajowemu. Zarazem wezwał Wydział krajowy Radę administracyjną, ażeby po załatwieniu najpilniejszej na razie reorganizacyi szkół w zakładzie Drohowyskim istniejących, przystąpił z kolei do rewizyi statutu organizacyjnego i zaprowadzenia w nim zmian, jakie ze względu na doświadczenie nabyte i zmienione stosunki społeczne okażą się potrzebnemi.

Organizacya szkoły ludowej w zakładzie Drohowyskim na podstawie nowych planów naukowych wprowadzoną została istotnie z początkiem roku szkolnego 1894/5. Mianowicie Rada administracyjna uchwaliła przekształcić istniejącą dotąd 4-klasową szkołę ludową męską na 6-klasową z planem naukowym szkół typu miejskiego, wychodząc z założenia, że taki plan naukowy odpowiada najlepiej potrzebie kształcenia chłopców na przyszłych rzemieślnikow.

W r. szk. 1894/5 wprowadzoną została klasa piąta, zaś w r. szk. 1895/6 zostanie wprowadzoną klasa szósta.

Równocześnie uchwaliła Rada administracyjna rozpisać konkurs na dwie nowe posady nauczycielskie dla zakładu, z których jedna z kwalifikacyą z grupy przyrodniczej, druga z grupy rysunkowo-matematycznej, każda z płacą roczną 600 zł., pomieszkaniem, opałem i prawem do pięcioleci wynoszących 10% rocznej płacy, mają być obsadzone.

Powyższym uchwałom Rady administracyjnej udzielił Wydział krajowy swego zatwierdzenia.

W sprawie zamierzonej reorganizacyi nauki rzemiosł w zakładzie Drohowyskim postanowiła Rada administracyjna sprosić ankietę złożoną z osób fachowych i dopiero po wysłu-

chania jej zdania przystąpi do przeprowadzenia wskazanych reform. W skład ankiety wchodzą pp. członkowie Rady administracyjnej fundacyi: Dr. Józef Wereszczyński, Tadeusz Romanowicz, Michał Michalski i Franciszek Zima; jako delegaci krajowej Komisyi przemysłowej: ks. Jerzy Czartoryski i August Sołtyński; dalej inspektor krajowej Rady szkolnej Jan Franke, dyrektor państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie Zygmunt Gorgolewski; z przemysłowców: majster ślusarski Wojciech Kosiba, majster stolarski Józef Wczelak i majster blacharski Stanisław Ciuchciński; wreszcie dyrektor zakładu Drohowyskiego Michał Stepek i nauczyciel warsztatów Konstanty Bauer.

Członkowie ankiety zwiedzili zakład Drohowyski, odbyli lustracyę wszystkich warsztatów, badali sposób prowadzenia nauki i użycie środków naukowych. Na podstawie zebranych materyałów przystąpili obecnie do szczegółowego omówienia planu reorganizacyjnego, w którym to przedmiocie odbyła ankieta już kilka posiedzeń. Sprawy tej, jakoteż i innych mających na celu poprawę i ulepszenia całego zakładu Drohowyskiego, nie spuści Wydział krajowy z oka i będzie się starał przeprowadzić ją po myśli życzeń, wyrażonych przez Wysoki Sejm w uchwale z dnia 12. lutego 1894 r.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdania Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1893 i 1894 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 3. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Antoni Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 40.682/92.

Aleg. 59.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady Dyrektora krajowego Biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

Odnośnie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. maja 1893, którą polecono Wydziałowi krajowemu, aby w stosownym czasie w celu zaprowadzenia krajowego Biura kolejowego przy Wydziale krajowym przedstawił Wysokiemu Sejmowi projekt składu, organizacyi i zakresu działania pomienionego biura, oraz po myśli postanowienia §, 15. Ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. (Dz. u kr. Nr. 42.) Wydział krajowy przedkłada niniejszem następujące sprawozdanie:

Celem wdrożenia akcyi w zakresie popierania kolei lokalnych pomienioną ustawą zamierzonej, przystąpił Wydział krajowy już z początkiem lipca 1893. do odnośnych prac przygotowawczych, których załatwienie poruczył tymczasowo dwom prowizorycznym referentom: technicznemu i administracyjnemu pod bezpośrednim kierunkiem Szefa Dep. IV. aby w ten sposób ograniczyć do najściślejszego minimum potrzebę przyjmowania nowych sił.

W sprawozdaniu swem z wykonania uchwał Wys. Sejmu w przedmiocie popierania kolei niższorzędnych, za czas od maja po koniec grudnia 1893 określił Wydział krajowy zadanie pomienionych dwóch referentów tudzież przyszłego Biura kolejowego. Mając atoli na uwadze wskazówki zawarte w sprawozdaniu komisyi kolejowej z dnia 7. maja 1893, nie proponował Wydział krajowy wówczas organizacyi krajowego Biura kolejowego, a to dla tego, żeby organizacya ta w stosownym czasie opartą być mogła na wynikach doświadczenia i wymagań stwierdzonych samym spraw biegiem.

Gdy w styczniu 1894. r. w czasie Sesyi Wys. Sejmu wpłynęła do Wydziału krajowego znaczna liczba projektów kolei lokalnych, których badanie wymagało odpowiednio zorganizowanej pracy fachowej i spowodować musiało nieodzowne powiększenie prowizorycznych sił technicznych, nadeszła faktycznie potrzeba zaprowadzenia przy Wydziale krajowym biura kolejowego, którego czynności podlegałyby fachowemu i całość spraw kolejowych obejmującemu kierownictwu.

W pozyskaniu doświadczonego kierownika dla tego biura zachodziły jednak przez dłuższy czas trudności, Wydział krajowy świadom bowiem doniosłego zadania, któremu odpowiedzieć trzeba, ażeby sprostać wymogom zamierzonej akcyi, pragnął w myśl opinii fachowej ankiety kolejowej tudzież oczekiwań ze strony kompetentnych sfer urzędowych w Ministerstwie handlu. jakoteż kół fachowych i stron interesowanych w ogóle a za przykładem Wydziałów kra-

jowych Styryjskiego oraz Czeskiego, powołać na to stanowisko inżyniera, któryby własnem a wszechstronnem doświadczeniem w zakresie gospodarstwa kolejowego, znajomością stosunków centralnej administracyi państwowej oraz długoletnią swą praktyką nastręczającą sposobność do zastosowania wypróbowanych poglądów ogólnych i zdobyczy naukowych w dziedzinie kolejnictwa, dawał rękojmię najkorzystniejszej pod każdym względem dla kraju działalności.

Takiego kierownika dla biura kolejowego upatrzył Wydział krajowy w osobie p. Kazimierza Zaleskiego, jeneralnego inspektora c. k. uprzyw. Towarzystwa austr. węg. kolei państwowej w Wiedniu, który w ciągu swej 27-letniej działalności fachowej zrazu przy Zachodnich kolejach francuskich, następnie przy budowie kolei Arcyksięcia Albrechta w Galicyi, przy kolejach serbskich, a w końcu przy wyżej wymienionem Towarzystwie jako zastępca dyrektora budowy i szef oddziału technicznoadministracyjnego miał sposobność przeprowadzenia budowy około 1100 kilometrów kolei żelaznych oraz szczegółowych studyów technicznych i komercyalnych całej sieci tak nowych jak eksploatowanych już wówczas linii w zarządzie rzeczonego towarzystwa.

Po przeprowadzeniu rokowań z p. Zaleskim (LWkr. 32741,94, 36161/94, 37.406/94) na podstawie których Wydział krajowy zażądał i uzyskał od Prezydyum Rady zawiadowczej pomienionego Towarzystwa, zwolnienie p. Zaleskiego z zajmowanego przezeń stanowiska, poruczył mu Wydział krajowy reskryptem do L 35526/94 w myśl warunków odnośnego układu zawartego dnia 23 czerwca 1894 LW. 32741 pełnienie obowiązków Dyrektora prowizorycznego krajowego Biura kolejowego przy Wydziale krajowym od dnia 1. lipca 1894 przyznając mu za pełnienie powyższych obowiązków następujące pobory:

tytułem płacy rocznej	2.800 zł.
„ rocznego dodatku aktywalnego . .	480 „
„ rocznego dodatku osobistego . . .	600 „

i oświadczając zarazem, że:

1) w myśl §. 15. ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893 (Dz. u. kr. Nr. 42) i odnośnie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 13 maja 1893, przedłoży Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi wniosek o systemizowanie posady Dyrektora krajowego Biura kolejowego z poborami i prawami przywiązanemi do najwyższej posady etatowej urzędnika Wydziału krajowego (radcy, dyrektora Oddziału techniczno-drogowego, dyrektora Biura melioracyjnego);

2) po przyjęciu tego wniosku i ratyfikacyi warunków układu zawartego d. 23. czerwca b. r. LWkr. 32741 między Wydziałem krajowym a p. Zaleskim, Wydział krajowy wyda temuż nominacyę na stałą posadę w myśl postanowienia §. 14. ustanowy służby krajowej z d. 23 grudnia 1866, tj. po upływie roku od dnia objęcia przez niego służby prowizorycznej;

3) Wydział krajowy przyzna mu wówczas także w myśl §. 33. ustępu 6. ustanowy służby krajowej siedem lat wliczalnych przy ewentualnym wymiarze pensyi emerytalnej.

Zbyteczną zdaje nam się potrzeba obszernego uzasadniania, że w obec nadspodziewanie prędkiego rozwoju spraw kolejowych w Wydziale krajowym, któremu od czasu wydania ustawy krajowej z dn. 17. lipca 1893 przedłożono już 16 formalnie opracowanych projektów linii lokalnych o łącznej długości 783 km., nadeszła najwyższa pora ku faktycznemu acz na razie jeszcze prowizorycznemu ustanowieniu krajowego Biura kolejowego, w którem z powodu wyłuszczonych wyżej trudności co do pozyskania niezawodnie kompetentnego kierownika, posada Dyrektora nie może być prowizoryczną. W ten sposób postąpił także Wydział krajowy Styryjski, systemizując w początkach swej akcyi posadę Dyrektora krajowego urzędu kolejowego, zanim do stanowczej organizacyi całego urzędu kolejowego przystąpił.

Co do projektu składu, organizacyi i zakresu działania całego Biura kolejowego krajowego, Wydział krajowy uważa więc za stosowne wstrzymać się jeszcze z przedłożeniem takowego Wysokiemu Sejmowi, pragnąc przedewszystkiem oprzeć się w tej mierze na dalszych wynikach własnego doświadczenia i potrzebach, jakie się objawią przy bliskim już rozwoju właściwej akcyi popierania budowy kolei lokalnych.

Skutkiem ustanowienia stałej posady Dyrektora krajowego Biura kolejowego przy Wydziale krajowym, zaszłaby potrzeba zmiany brzmienia ustępu trzeciego §. 4. statutu organizacyjnego krajowej Rady kolejowej, uchwalonego przez Wys. Sejm na posiedzeniu d. 13. maja 1893. Stosownie do ówczesnego stanu rzeczy i wewnętrznego regulaminu załatwiania spraw kolejowych ustęp trzeci §. 4. pomienionego statutu postanawia, że referent techniczny i referent administracyjny krajowego Biura kolejowego uczęstnicza w posiedzeniach Rady kolejowej, jako organa fachowe Wydziału krajowego. Głównym organem fachowym Wydziału krajowego w sprawach kolejowych jest obecnie i byłby nadal w myśl niniejszego sprawozdania Dyrektor tegoż biura względnie jego zastępca. Stosownie do tego stanu rzeczy proponuje Wydział krajowy odpowiednią zmianę trzeciego ustępu §. 4. rzeczonego statutu przyczem zaznacza, że w razie potrzeby brać mogą udział w posiedzeniach krajowej Rady kolejowej także inni referenci fachowi krajowego Biura kolejowego, jako organa krajowe, a to w myśl czwartego ustępu pomienionego paragrafu Statutu organizacyjnego krajowej Rady kolejowej.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady Dyrektora krajowego Biura kolejowego przyjmuje się do wiadomości.

2) Upoważnia się Wydział krajowy do ustanowienia stałej etatowej posady Dyrektora krajowego biura kolejowego z poborami i prawami przywiązanymi do najwyższej posady urzędnika Wydziału krajowego (radcy, Dyrektora oddziału techniczno drogowego, Dyrektora biura melioracyjnego).

3) Upoważnia się Wydział krajowy do wydania p. Kazimierzowi Zaleskiemu b. jeneralnemu inspektorowi c. k. uprzyw. Towarzystwa austr.-węg. kolei państwowej, nominacyi w myśl §. 14. ustanowy służby krajowej z dnia 23. grudnia 1866. na pomienioną stałą posadę Dyrektora krajowego Biura kolejowego, a to na podstawie warunków, zawartego z nim układu z dnia 23. czerwca 1894. LW. 32.741, który Sejm krajowy zatwierdza.

4) Ustęp trzeci §. 4. statutu organizacyjnego galicyjskiej krajowej Rady kolejowej, uchwalonego na posiedzeniu sejmowem dnia 13. maja 1893 zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać jak następuje:

„Dyrektor krajowego Biura kolejowego, względnie jego zastępca, uczestniczy w posie-
„dzeniach jako referent fachowy z ramienia Wydziału krajowego."

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks Krakowskiem.

Lwów, dnia 31. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w r.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz w r.

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. s. 101/1894.

Aleg. 60.

Wniosek.

Zważywszy, że zaoktrojowane patentem cesarskim z dnia 26. lutego 1861 r. ustawy o Reprezentacyi krajowej już wtedy nie odpowiadały dostatecznie wymogom sprawiedliwości a obecnie nie odpowiadają jeszcze i faktycznym stosunkom dzisiejszego czasu;

zważywszy, że w obec zamierzonej reformy ordynacyi wyborczej dla Rady państwa dawniejsza jeszcze od niej ordynacya wyborcza sejmowa nie może pozostać niezmienioną;

zważywszy, że pośrednie wybory w gminach wiejskich są upośledzeniem tej kuryi, którego w żaden sposób usprawiedliwić niepodobna;

zważywszy, że w kuryi wiejskiej okręgi wyborcze są przeciętnie za wielkie, a przytem niektóre są dwa a nawet trzy razy większe od innych;

zważywszy, że miasta mają w ogóle za mało reprezentantów w Sejmie, a niektóre z nich wciągnięte są do kuryi gmin wiejskich, jakkolwiek mają charakter miejski i zastępców swoich do Rady państwa w kuryi miast wybierają;

zważywszy, że potrzeba rozszerzenia prawa wyborczego już powszechnie jest uznaną;

zważywszy, że z rozszerzeniem prawa wyborczego i powiększeniem liczby wyborców powinna być powiększoną i liczba posłów,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić zmianę statutu krajowego i krajowej ordynacyi wyborczej w kierunku następującym:

I. Wybory posłów w gminach wiejskich odbywają się bezpośrednio, miejscem wyboru jest każda gmina administracyjna.

II. Prawo czynnego wyboru w miastach i w gminach wiejskich otrzymują jeszcze następujący pełnoletni obywatele austryaccy:

1. Wszyscy, którzy opłacają jakikolwiek podatek bezpośredni;

2. Wszyscy, którzy mają stałe zajęcie w pewnym zawodzie i prowadzą własne gospodarstwo domowe a przytem albo odbyli służbę wojskową albo są głowami rodziny, składającej się co najmniej z 4 osób, albo umieją czytać i pisać w jednym z języków krajowych, mają prawo wyborcze w tej gminie, na której obszarze przynajmniej jeden rok są zamieszkali.

III. Liczba posłów z miast zostaje powiększoną w ten sposób, ażeby większe miasta z charakterem stanowczo miejskim, jak Podgórze, zwłaszcza zaś takie, które przy wyborze posłów do Rady państwa wciągnięte są do kuryi miejskiej, jak Brzeżany i Złoczów, Buczacz i Śniatyn, wykluczone zostały z gmin wiejskich i wybierały w kuryi miast, a w takich miastach, które obecnie mają za małą reprezentacyę, ażeby liczba posłów została powiększoną.

IV. W kuryi gmin wiejskich takie powiaty, które mają nad 100.000 ludności, wybierają dwóch posłów w dwóch osobnych okręgach wyborczych.

We Lwowie dnia 29 grudnia 1894.

Wnioskodawca:

J. Romańczuk w. r.

Kułaczkowski, Herasymowicz, Hamorak, Rożankowski, Huryk, Barwiński, Kramarczyk, Potoczek, W. Stręk, Okuniewski, Żardecki, Dr. Olpiński, Korol, Klemensiewicz, Palch, Ochrymowicz, Mandyczewski, Teliszewski, W. Mizia, Dr. Antoniewicz, Dr. Sawczak, A. Barabasz.

L. s. 476/95.

Alleg. 61.

Wniosek.

Zważywszy, że ustawa sankcyonowana dnia 1. lipca 1886 (Dz. ust. kr. Nr. 66) mocą której regulacya i obwałowanie Kisieliny uznane zostały jako przedsiębiorstwo krajowe, dotąd całkowicie wykonaną nie jest;

zważywszy, że niewybudowanie wału w tak ważnych punktach jak na przestrzeni od Dunajca do Kisieliny i od ujścia starej Kisieliny do Wisły — ciągle na znaczne bardzo straty narażać musi interesowanych i stawi ich faktycznie w gorszych daleko warunkach aniżeli byli przed rozpoczęciem regulacyi;

zważywszy, że interesowani, tak gminy jak i obszary dworskie zapłacili w zupełności całą 30% część konkurencyjną na nich przypadającą w łącznej kwocie 52.500 zł. w. a., a mimo to z wielką ich szkodą nietylko w roku przeszłym roboty wykończające prowadzone nie były — ale i w budżecie na rok 1895 przedłożonym Wys. Sejmowi przez Wydział krajowy żadnych funduszów na ten cel preliminowanych nie ma — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w jak najkrótszym czasie, w każdym razie w trakcie obecnej sesyi sejmowej przedłożył Wys. Sejmowi odnośne sprawozdanie w tej sprawie, poczynił wnioski, których uchwalenie umożliwi całkowite wykonanie ustawy z 1. lipca 1886 r., spowoduje wykończenie robót rozpoczętych i tym sposobem ochroni interesowanych od ciągłych klęsk powodziowych i znacznych strat materyalnych.

Lwów dnia 12. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

J Męciński.

Ed. Micewski, W. Gnoiński, Fr. Jędrzejowicz, Brykczyński, A. Jędrzejowicz, Zaleski, St. Tarnowski, B. Horodyski, K. Scipio, Koziebrodzki, J. Gnoiński, Abrahamowicz, Szeptycki, Popowski, Z. Dembowski, Zoll, Gniewosz, Fr. Rozwadowski, W. Struszkiewicz. Stan. Stadnicki, Roman Potocki, Łączyński, Szeliski, Gorayski, Zdzisław Skrzyński, Piniński, Wodzicki, Pilat, St. Badeni, Sękowski.

L. W. 480|1895.

Aleg. 62.

Wniosek.

Zważywszy, że liczba szkół ludowych nieczynnych w naszym kraju z braku sił nauczycielskich stale się zwiększa, a opłakane stosunki pod tym względem niezmieniły się na lepsze;

zważywszy, że mimo polepszenia bytu nauczycieli szkół ludowych wskutek ustawy z r. 1892. przybytek sił nauczycielskich nie odpowiada wzmagającym się potrzebom, a porzucanie szeregów nauczycielskich dla innych korzystniejszych zawodów nie ustaje;

zważywszy więc, że najważniejszym środkiem przyciągnięcia i zatrzymania sił nauczycielskich może być jedynie jeszcze wydatniejsze polepszenie ich doli;

zważywszy jednak, że na szerszą poprawę bytu nauczycielstwa ludowego stosunki finansowe skarbu krajowego dziś jeszcze nie pozwalają:

Uważamy dalszą częściową poprawę stosunków prawnych stanu nauczycielskiego, a to przynajmniej przez ogólne obniżenie lat służby, przez polepszenie wymiaru emerytury dla wdów i sierót, oraz przez podniesienie płac dla najgorzej uposażonych klas nauczycielstwa ludowego, za niezbędnie potrzebne.

W tej myśli wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do Ustawy.

We Lwowie dnia 10. Stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Rutowski.

A. Rayski, Weigel, Asnyk, Romanowicz, dr. Midowicz. Dworski, Michalski, Fruchtmann, Żardecki, Klemensiewicz, Hoszard, ks. Sawa, Goldmann, Palch, Czyżewicz, Kramarczyk, Czartoryski, Popowski, Skałkowski. Lenartowicz, Witosławski, Potoczek, Stręk, Browicz, Mizia, Olpiński.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zawierająca postanowienia artykułów 35, 40, 44, 45, 46, 47 i 52 Ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16. oraz Art. 11. Ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16. w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892. (Dz. u. kr. Nr. 40.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego.

Zgodnie z Uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Artykuł 11. Ustawy z dnia 1. stycznia 1889. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych Dz. u. kr. Nr. 16. w brzmieniu Ustawy z dnia 15. czerwca 1892. (Dz. u. kr. Nr. 40.) znosi się w całości, i ma odtąd opiewać:

Art. 11.

A) Roczne płace stałych nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

a) W szkołach pospolitych:

I. klasa we Lwowie i w Krakowie, w połowie posad 900 zł., w drugiej połowie 800 zł.

II. klasa w Białej, Drohobyczu, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Stanisławowie, Tarnopolu, Tarnowie 700 zł.

III. klasa w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Buczaczu, Gorlicach, Gródku, Jaśle, Jaworowie, Krośnie, Podgórzu, Sanoku, Śniatynie Sokalu, Stryju, Trembowli, Wadowicach, Wieliczce, Złoczowie, Żółkwi 600 zł.

IV. klasa wreszcie miast i miasteczek, w połowie posad każdego powiatu 550 zł., w drugiej połowie 500 zł.

V. klasa w gminach wiejskich dla 10% posad każdego powiatu 450 zł., dla 20% posad każdego powiatu 400 zł., dla 20% posad 350 zł., dla 50% posad 300 zł.

b) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach szkół wydziałowych, połączonych z pospolitemi:

I. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *a*) I. 900 zł.

II. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *b*) I. 800 zł.
III. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *c*) I. 700 zł.
IV. klasa we wszystkich innych szkołach wydziałowych 600 zł.

B) Płaca stałego młodszego nauczyciela w pierwszych trzech klasach płac szkół pospolitych, tudzież we wszystkich klasach płac szkół wydziałowych wynosi 60% płacy nauczyciela starszego szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę. Płaca młodszego nauczyciela w dwóch następnych klasach płac szkół pospolitych wynosi 300 zł. rocznie.

C) Wynagrodzenie nauczycieli, tymczasowo ustanowionych, oznacza Rada szkolna krajowa, nie może ono jednak wynosić mniej niż 250 zł. rocznie, ani przewyższać poborów nauczyciela stałego, którego miejsce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

§. 3.

Postanowienia tytułu IV. ustawy z dnia 1. Stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16, o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego zawarte w artykułach 35, 40, 44, 45, 46, 47, 52 znoszą się w dotychczasowem brzmieniu i mają brzmieć jak następuje:

Art. 35.

Po trzydziesto pięcioletniej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie, utrata posady lub wydalenie ze służby (art. 24. *d*), *e*) pozbawia prawa do emerytury jakoteż do odprawy. Dopóki trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 40.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należytości, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt "$^{10}/_{35}$" części, a za każdy rok dalszy jeszcze „$^{1}/_{35}$" część należytości, obliczonej jak wyżej.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub zmysły, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiązków nauczycielskich stał się zupełnie nieudolnym do pełnienia służby otrzyma „$^{10}/_{35}$" pobieranej płacy jako emeryturę, chociaż dziesięciu lat nie wysłużył.

Art. 44.

Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat dziesięciu, otrzymają stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać dwóch piątych części półtorarocznej należytości męża, obliczonej według art. 39.

Takasama odprawa należy się sierotom niżej lat dwudziestu życia po nyuczycielach, którzy nie wysłużyli lat dziesięciu.

Jeżeli prócz wdowy pozostało potomstwo niżej lat dwudziestu życia, otrzyma wdowa dla tego potomstwa jako odprawę połowę należytości, którą sama tytułem odprawy otrzymała.

Art. 45.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat dziesięć albo więcej, należy się stała roczna pensya wdowia, wynosząca dwie piąte części ostatniej płacy rocznej zmarłego nauczyciela, o ile się ona miała liczyć przy wymiarze emerytury.

W tej samej wysokości otrzyma pensyą wdowa po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku, jeżeli jego emerytura przynajmniej tyle wynosiła; w przeciwnym bowiem razie otrzyma wdowa pensyą, równającą się emeryturze zmarłego męża.

Jeżeli jednak małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu nauczyciela w stan spoczynku, lub jeżeli z winy żony nastąpiła separacya sądowa od stołu i łoża lub nastąpił rozwód, w takim razie wdowa a względnie rozwiedziona żona po zmarłym nauczycielu nie ma prawa do pensyi wdowiej, ani do odprawy.

Z chwilą zawarcia ponownego małżeństwa wypłata pensyi wdowiej ustaje. Wdowa jednak ma prawo albo żądać tytułem odprawy wypłacenia dwuletniej pensyi wdowiej, którą przed powtórnem zamęściem pobierała, albo zastrzec sobie tę samą pensyę wdowią na wypadek powtórnego owdowienia.

Art. 46.

Wdowa po nauczycielu, zmarłym w czynnej służbie mająca prawo do pensyi wdowiej (art. 45), otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzyć, aby zaopatrzenie wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższało trzech piątych ostatniej płacy męża.

Pensya wdowy po nauczycielu emerytowanym wraz z dodatkami na wychowanie nie może być w żadnym razie wyższą od kwoty emerytalnej, jaką pobierał zmarły w stanie spoczynku nauczyciel.

Wysokość dodatku na wychowanie każdego dziecka oznacza Rada szkolna krajowa.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko ukończy lat dwadzieścia lub zyska inne utrzymanie.

Art. 47.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje, lub nie ma prawa do pensyi wdowiej, (art. 45.), wówczas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat dwudziestu i nie mają innego utrzymania, pensya sierocińska wynosząca dla wszystkich dzieci razem 1/5 część ostatniej płacy ojca.

Wypłata tej pensyi, ustaje dopiero wtedy, gdy już nie ma ani jednego dziecka, które nie skończyło lat dwudziestu.

Powyższe postanowienia stosują się i do sierót po nauczycielce mającej prawo do emerytury.

Art. 52.

Na pokrycie wydatków, wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy, służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

a) dochody majątku zakładowego;

b) stały corocznie udzielany, datek z funduszu szkolnego krajowego;

c) zapisy i darowizny, na ten cel przeznaczone;

d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;

e) spłaty kwot dwuprocentowych, powyżej oznaczonych w artykule 50.;

f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy;

g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po **35-letniej** służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat, pod lit. *f*) wymienionych.

§ 4.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. s. 481/1895.

Alog. 63.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi Sejmowej przedłożył projekt do ustawy zmieniającej względnie uzupełniającej alinea 3. artykułu 16. ustawy z dnia 24 kwietnia 1894 Nr. 49 dz. u. kr. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych w tym kierunku aby obowiązek miast i miasteczek posiadających własny majątek zakładowy do ponoszenia wydatków na utrzymanie nauczycieli szkół ludowych— samą ustawą ściśle był określony i by mieszkańcy tych miast i miasteczek co do obowiązku ponoszenia ciężarów szkolnych z innymi obywatelami kraju byli zrównani.

Wnioskodawca.
Fruchtmann.

Klemensiewicz, Michalski, Żardecki, Rutowski, Dr. Czyżewicz, Lenartowicz, Weigel, Rayski, Ed. Micewski, Dr. Olpiński, Romanowicz, Asnyk, Witosławski, ks. Sawa, Goldmann, Krynicki, Dr. Midowicz. Dworski, Skałkowski.

L. s. 482/189.

Alcg. 64.

Wniosek.

Zważywszy, że główne przeszkody do uporządkowania stosunków rolniczych w naszym kraju w drodze komasacyi gruntów zostały usunięte przez zaprowadzenie ksiąg gruntowych i wydanie ustaw państwowych z dnia 7. czerwca 1883 o komasacyi, o oczyszczeniu lasów z gruntów cudzych i dzieleniu gruntów wspólnych, tudzież regulowaniu wspólnych praw użytkowania i zarządu;

zważywszy, że opinia kraju w powyższym kierunku niejednokrotnie została wypowiedzianą i Sejm swoją wolę uchwałami z roku 1869 i 1887 jasno objawił;

zważywszy wreszcie, że konferencye odnoszące się do projektów ustaw krajowych odbyły się w c. k. Namiestnictwie w r. 1891 i statystyczny materyał co do gruntów wspólnie użytkowanych jest już zebrany i opracowany

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby na najbliższej sesyi wniósł projekta ustaw krajowych uzupełniających ustawy państwowe z dnia 7. czerwca 1883 (Nr. 92, 93, 94 Dz. p. p.).

We Lwowie dnia 12. stycznia 1894.

Wnioskodawca:

Mikołaj Krzysztofowicz *w. r.*

Wojciech Dzieduszycki, Stanisław Dzieduszycki, Wł. Kozłowski, Abrahamowicz, Gniewosz, Maurycy Rosenstock, Wincenty Gnoiński, Kazimierz Bielański, Karol Barański, F. Paszkowski, A. Rayski, Szeptycki, Ed. Micewski, T. Fedorowicz, J. Vivien, J. Puzyna, M. Torosiewicz, Schnell.

L. s. 434/95.

Aleg. 65.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych (L. W. kr. 65.821|94).

Wysoki Sejmie!

Z dniem 30. listopada 1893 zakończył się trzyletni kurs praktyczny dozorców melioracyjnych, który Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. listopada 1890 urządzić polecił, a w dniach od 20. do 23. marca 1894 przystąpiło 17tu uczniów tego kursu na podstawie §. 13. statutu organizacyjnego do egzaminu głównego. Wynik tego egzaminu, jeżeli się zważy materyał uczniów teoretycznie mało przygotowanych, a wielu z nich było już w dojrzałym wieku, można nazwać bardzo zadowalniającym, albowiem z tych 17. uczniów 11. otrzymało świadectwa uzdolnienia

a z nich 1 otrzymał ogólny postęp celujący
3 otrzymało „ „ bardzo dobry
4 „ „ „ dobry
3 „ „ „ zadowalniający

z 6. zaś pozostałych 1. ma powtórzyć po upływie roku cały egzamin a 5 mają poprawki z jednego lub dwóch przedmiotów. Wynik ten jak się wyżej powiedziało bardzo zadowalniający zawdzięczyć należy usilnej i świadomej celu pracy wszystkich docentów na kursie tym uczących a w pierwszej linii kierownikowi p. Józefowi Jankowskiemu, starszemu inżynierowi, bióra melioracyjnego, któremu też Wydział krajowy i dalsze kierownictwo nowego 3-letniego kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1893 urządzonego, prowadzić polecił.

Nowy ten kurs trzyletni rozpoczęty został w dniu 1. grudnia 1893. Do rozpisanego rozporządzeniem Wydziału kraj. z d. 22. maja 1893 konkursu zgłosiło się 136 kandydatów, z których przyjęto 15. jako stypendystów Wydziału krajowego z zasiłkiem po 25 złr. miesięcznie przez czas 4-miesięcznej nauki zimowej, 2. z zasiłkiem miesięcznym na takiż czas po 15 złr., czterem zezwolono uczęszczać na kurs na koszt funduszów regulacyjnych Nowego Brnia, Białej, Bugu i obwałowań Wisły w powiecie Wielickim — pięciom zaś na koszt własny.

Z liczby 26. przyjętych uwolniono zaraz na początku kursu dwóch stypendystów pobierających po 25 złr. a jednego pobierającego stypendyum 15 złr. uwolniono po upływie pierwszego miesiąca, natomiast nadano najzdolniejszym dwom przyjętym na własny koszt stypendja po 25 złr.. tak więc stan kursu był w I. roku nauki następujący:

stypendystów pobierających po 25 złr. miesięcznie	15
„ „ „ 15 „ „	2
uczęszczających na koszt funduszów regulacyjnych	4
na własnym koszcie	2
razem . .	23 uczniów.

W programie nauk, jaki w ciągu ubiegłego 3-letniego kursu okazał się bardzo odpowiednim wprowadzono tylko jedną bardzo praktyczną zmianę t. j. zamiast nauki rolnictwa na I. roku, wprowadzono tylko naukę botaniki, a naukę właściwego rolnictwa przesunięto na rok II. nauk teoretycznych, przez co się osiąga, że uczniowie przystępując do tego przedmiotu posiadają już wstępne zasady nauk przyrodniczych.

Z nauk teoretycznych wykazał 1 uczeń stopień niedostateczny i został z końcem nauki zimowej z kursu wykreślony, zaś w robotach praktycznych jeden się okazał nieudolnym, a dwóch wcale do tej praktyki się nie zgłosiło, wszyscy więc trzej zostali z listy uczniów wykreśleni. Gdy jednak na rok 2-gi przyjęto dobrze przygotowanych 2. uczniów nowych, przeto obecnie jest na tym kursie 20 uczniów.

Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że wobec znacznej liczby kandydatów — a z drugiej strony wobec uznanej potrzeby znaczniejszej liczby dobrze przygotowanych dozorców melioracyjnych, która to potrzeba po uchwaleniu i wejściu w życie przedłożonej w Radzie Państwa przez c. k. Rząd ustawy o kredycie melioracyjnym, niewątpliwie wzrośnie, należało się postarać, by kurs ten więcej liczył uczniów, a to tembardziej, że przy pewnym uszczupleniu wydatków na środki naukowe i zakupno przyrządów, wzorów i modeli, kilku jeszcze 25 lub 15 reńskowych stypendystów możnaby było utrzymać, nieprzekraczając granic wyznaczonego kredytu. Gdy zaś spodziewać się należy, że Wys. c. k. Rząd doniosłość i praktyczność tego kursu oceniając nie zechce się cofnąć przed podwyższeniem dotychczasowego zasiłku ze skarbu Państwa, przeto komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że należy domagać się takowego i odpowiednią rezolucyą na końcu sprawozdania Wysokiemu Sejmowi do uchwały zalecić ma zaszczyt.

Sprawozdanie Wydziału krajowego wykazuje w wydatkach tego kursu sumę 4.964 zł. 6 ct.,

a gdy dotacya Wys. Sejmu wynosiła	3.500 zł. — ct.	
zasiłek W. c. k. Ministerstwa rolnictwa	1.000 „ — „	
a zwroty (stypendya i płace) wynosiły	743 zł. 92 ct.	
przeto ogólny dochód wykazano na		5.243 „ 92 „
pozostaje więc nadwyżka kasowa		279 zł. 86 ct,

z której jednak jeszcze pokryć wypadnie resztę partykularzy kosztów podróży uczniów z powodu praktyki drenarskiej, na które tymczasowo z funduszów regulacyjnych zaliczono.

Wydział krajowy preliminuje na rok bieżący wydatki tego kursu ogółem 4.500 zł., które też znajdują pokrycie w tej samej wysokości dochodów.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. grudnia 1894 l. 65.821 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się Wydział krajowy, by poczynił u Wysokiego c. k. Rządu starania celem podwyższenia dotacyi ze skarbu Państwa na utrzymanie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych.

We Lwowie dnia 11. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz *w. r*

Aleg. 66.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego do L. 73749/94 z projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. p. p. i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Nr. 18 Dz. ust. i rozp. kraj. o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Wysoki Sejmie!

Na sesyi sejmowej roku 1894 wniósł c. k. Rząd projekt do ustawy, którą sprawy serwitutowe ces. patentem z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. p. p. objęte, przekazane być miały juryzdykcyi sądów, przy równoczesnem zniesieniu władz serwitutowych tym samym patentem ustanowionych. To przedłożenie rządowe przekazane zostało komisyi prawniczej, która poczyniwszy w nim zmiany, jakie za potrzebne uznała, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 26. stycznia 1894 L. s. 1028 projekt do ustawy, a Wysoki Sejm na posiedzeniu 1. lutego 1894 ustawę tę w drugiem i trzeciem czytaniu uchwalił.

Ta uchwała jednak nie uzyskała najwyższej sankcyi, a to jedynie z tego powodu, że uchwalony przez Wysoki Sejm §. 2 projektu przepisuje Sądom zastosowanie §. 2 rozp. minist. z dnia 24. października 1860 L. 249 Dz. p. p., wskutek czego wszystkie spory serwitutowe należałyby do kompetencyi Sądów kolegialnych.

Ponieważ według normy juryzdykcyjnej z dnia 20. listopada 1852 Nr. 251 Dz. p. p. niektóre służebnictwa należeć mają także do juryzdykcyi Sądów powiatowych, c. k. Rząd upatruje w tej uchwale Sejmu zmianę normy juryzdykcyjnej, która do zakresu działania Sejmu nie należy.

Komisya prawnicza jest wprawdzie zdania, że Wysoki Sejm, przepisując Sądom zastosowanie ustawy ogólnej, od dawna obowiązującej, nie przekracza bynajmniej granic swojej kompetencyi. Bo jeżeli c. k. Rząd sam w swojem przedłożeniu proponował, aby ustawą krajową uznano kompetencyą Sądów w sprawach, w których dotąd ta kompetencya była wykluczoną; jeżeli c. k. Rząd sam proponował, aby dla tych spraw Sądom przepisano zastosowanie postępowania sumarycznego, chociaż według ogólnych ustaw tu tylko postępowanie ustne lub pisemne miało mieć miejsce; jeżeli nareszcie c. k. Rząd nie wahał się przedłożyć do najwyższej sankcyi uchwałę Wysokiego Sejmu przez tęże sankcyę w ustawę krajową z dnia 26 kwietnia 1871 L. 18 Dz. ustaw kr. zamienioną, w której Sądom zastosowanie całego rozporządzenia

minist. z dnia 24. października 1860 L. 249 Dz. u. p., a więc i §. 2. tego rozporządzenia przepisano, — to trudno było przypuścić, aby to, co było dopuszczalnem w r. 1871, mogło być uznanem w r. 1894 za przekroczenie kompetencyi Sejmu, zwłaszcza, skoro w swojem własnem przedłożeniu c. k. Rząd proponuje takie przepisy ustawą krajową wydać się mające, które istniejące przepisy co do kompetencyi Sądów i postępowania sądowego zmieniają.

Gdy atoli przyjście do skutku tej ustawy z powodów w sprawozdaniu komisyi prawniczej z dnia 26. stycznia 1894 przedstawionych, jest bardzo pożądanem, a przekazanie wszystkich spraw serwitutowych Sądom kolegialnym — jakkolwiek komisya je za pożyteczne uważa — nie jest znowu rzeczą tak wielkiej wagi, aby dla niej uchwałę Wysokiego Sejmu na ponowne odmówienie najwyższej sankcyi narazić, komisya podziela zupełnie zapatrywanie Wydziału krajowego w sprawozdaniu z dnia 31. grudnia 1894 l. 73749 wyrażone, że należy ponownie uchwalić projekt do ustawy przez komisyę prawniczą w r. 1894 przedstawiony, z opuszczeniem jednak w §. 2. projektu powołania §. 2. rozp. minist. z dnia 24. października 1860 Nr. 249 Dz. p. p.

Załatwiając tedy przekazane sobie przez Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 31. grudnia 1894 L. 73749, komisya prawnicza oświadcza, że z projektem Wydziału krajowego zupełnie się zgadza i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Lwów dnia 10. stycznia 1895.

Zoll *m. r.*
przewodniczący.

Fruchtman *w. r.*
sprawozdawca.

USTAWA

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienia się niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 Dz. pr. p. Nr. 130 i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 18 o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy ustaje działalność Władz dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych co do wszystkich praw wyszczególnionych w §. 1. i 2. Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. pr. p., i w ustawie krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Nr. 18 Dz. u. kr., które do tego dnia u c. k. komisyi krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych zgłoszone, względnie prowokowane nie zostały (§. 6. patentu). Odtąd władze te załatwiać będą tylko takie sprawy, które do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy w wspomnianej c. k. komisyi krajowej już były zgłoszone, względnie prowokowane, a orzeczenia ich w myśl §. 34. patentu wydane i nadal w drodze prawa zaczepione być nie mogą.

Po ukończeniu spraw jeszcze po ogłoszeniu niniejszej ustawy do ich kompetencyi należących, władze te istnieć przestaną.

§. 2.

Od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy wszelkie spory o to, czy prawa w poprzednim §. 1. wymienione, dotychczas nie zgłoszone, względnie

nie prowokowane, istnieją lub nie, tudzież spory co do punktów określonych w §. 7. lit. *a* do włącznie *f* ces. patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. p. p. mogą być wytaczane tylko przed sądami, które takie spory rozstrzygać będą w drodze procesu sumarycznego z zastosowaniem §§. 4. i 5. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. października 1860 Nr. 249 Dz. p. p.

§. 3.

Wykupno lub regulacyę praw w §. 1. wymienionych, dotychczas niezgłoszonych, względnie nieprowokowanych, o ile prawa te zgodnem oświadczeniem stron lub wyrokiem sądowym ustalone zostały, przeprowadzać będą na żądanie obowiązanego lub uprawnionego c. k. Władze polityczne.

§. 4.

Do wydania orzeczenia o wykupnie lub regulacyi powołane jest w I. instancyi c. k. Namiestnictwo. Potrzebne w tym celu dochodzenia przeprowadzać będzie z polecenia c. k. Namiestnictwa z reguły to c. k. Starostwo, w którego obrębie położony jest grunt służebny. Do niego należeć będzie przeprowadzenie wszystkich czynności urzędowych, które według instrukcyi obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnem z d. 31. października 1857 Nr. 218 Dz. pr. p. pod względem wykupu lub regulacyi praw poruczone są c. k. komisyi miejscowej.

§. 5.

Przeciw orzeczeniom c. k. Namiestnictwa służy w nieprzekraczalnym terminie 6 tygodni rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które rozstrzygać będzie w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

§. 6.

Koszta wynikłe z powodu dochodzeń co do wykupu lub regulacyi pokrywane będą według przepisów obowiązujących w postępowaniu władz politycznych. O obowiązku uiszczenia ich orzec należy w toku instancyi.

§. 7.

Powyższe postanowienia mają być stosowane także do tych w §§. 1. i 2. cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 L. 130 Dz. p. p i w ustawie krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 L. 18. Dz. u. k. wymienionych praw, które dopiero po ogłoszeniu tego patentu (§. 43) nabyte zostały, o ile te prawa już przed ogłoszeniem niniejszej ustawy nie zostały zgłoszone, względnie prowokowane u Władzy krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza w niczem postanowień ustaw państwowych z 7. czerwca 1883. Dz. pr. p. Nr. 92 i 94 o składaniu gruntów rolniczych i dzieleniu grntów wspólnych, o ile one odnoszą się do wymienionych w §. 1 ustęp 4 ad a) i b) Ces. patentu z 5. lipca 1853 praw spólnego posiadania i używania gruntów.

§. 9.

Postanowienia Ces. patentu z 5. lipca 1853 i obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnem z 31. października 1857 Dz. pr. p. Nr. 218 instrukcyi, o ile nie zostały zmienione niniejszą ustawą, obowiązywać będą tak sądy jak i Władze polityczne.

§. 10.

Co do praw §. 1. niniejszej ustawy objętych, przestają obowiązywać postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z 3. września 1855 Dz. pr. p. Nr. 161 w ustępach 1 i 2.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

L. 865.

Aleg. 67.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Brody na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 19.400 zł.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 11. września 1894 roku, L. 2.558 przedłożył nam Wydział powiatowy w Brodach do zatwierdzenia uchwałę Rady powiatowej z 4. maja 1894, którą postanowiono zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w wysokości 56.000 zł. celem konwersyi reszty pożyczki galicyjskiej kasy oszczędności w kwocie 26.793 zł. 34 ct. tudzież na pokrycie kosztów dalszej budowy drogi powiatowej Brody-Załośce.

Według inwentarza powiatowego za r. 1893 wynosiły.

1. Zaległości bierne kwotę	14.644 zł.	77 ct.
2. reszta pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w r. 1891 w sumie 12.000 zł. na zakupno realności Rady powiatowej	11.409 „	42 „
3. reszta pożyczki bezprocentowej głodowej zaciągniętej w kwocie 15.000 zł. w funduszu państwowym w r. 1890	10.000 „	— „
4. reszta pożyczki zaciągniętej w r. 1886 w gal. kasie oszczędności we Lwowie w kwocie 40.000 zł. na budowę drogi powiatowej Brody-Załośce	28.573 „	01 „
5. reszta pożyczki dla funduszu dojazdów kolejowych w kwocie 2.500 zł. zaciągniętej w r. 1890 w powiatowym funduszu administracyjnym	1.666 „	68 „
6. reszta pożyczki zaciągniętej w kwocie 5.000 zł. dla powiatowego funduszu dróg gminnych w powiatowym funduszu administracyjnym .	3.333 „	32 „
Razem przeto .	69. 627 zł.	20 ct.
Doliczywszy do tej sumy zaciągnąć się mającą pożyczkę w kwocie	56.000 „	— „
ogólna suma stanu biernego wynosiłaby	125.627 zł.	20 ct.

Gdy zaś suma przypisanych w roku 1893 podatków bezpośrednich w powiecie wynosiła kwotę 153.554 zł., przeto ogólny stan bierny przewyższał 50% tych podatków o kwotę 48.850 zł.,

po odtrąceniu zaś skonwertować się mającej pożyczki kasy oszczędności w kwocie 28.573 zł., pozostałaby jeszcze nadwyżka w kwocie 20.277 zł. ponad 50% podatków.

Z uwagi jednak, że w czasie od 1. stycznia do końca września 1894 mógł się stan bierny zmienić albo wskutek spłacenia niektórych pozycyi, albo zaciągnięcia nowych pożyczek, zażądaliśmy od Wydziału powiatowego rozp. z 30. września 1894 l. 50.230 dodatkowego przedłożenia wykazu stanu biernego po koniec września 1894, któremu to poleceniu uczynił Wydział powiatowy zadość sprawozdaniem z 22. października 1894 l. 3.988 zł.

Według tego sprawozdania przedstawiał się stan bierny z dniem 30. września 1894 jak następuje:

zaległości bierne wynosiły kwotę	12.399 zł. 13 ct.
długi powiatu	49.345 „ 31 „
Razem .	61.744 zł. 44 ct.
doliczywszy do tego zaciągniętą w funduszu krajowym do LW. 29.572/94 bezprocentową pożyczkę na budowę drogi gminnej Podkamień-Pieniaki w kwocie	5.000 „ — „
pożyczkę w kwocie	56.000 „ — „
wynosiłby stan bierny ogólną kwotę	122.744 zł. 44 ct.
Gdy zaś przypisane w powiecie na rok 1894 podatki bezpośrednie wynosiły kwotę 153.554 zł., z której 50% wynosi	76.777 „ — ct.
przeto z porównania okazało się, że z dniem 30. września 1894 stan bierny przewyższał 50% tych podatków o kwotę	45.967 „ 08 „
Po uwzględnieniu zaś skonwertować się mającej reszty pożyczki gal. Kasy oszczędności, która to pożyczka wynosiła z dniem 30. września 1894 kwotę 26.793 zł. 34 ct. i zamieszczonych w zaległościach biernych wzajemnych pretensyi jednego funduszu do drugiego w łącznej kwocie 6.741 zł. 71 ct. — czyli razem	33.535 „ 05 „
pozostawało jeszcze ponad 50% podatków	12.432 zł. — ct.

Wobec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy reskryptem z dnia 6. listopada 1894 l. 57.981, zatwierdził na zasadzie §, 24 ust, o Repr, powiat, uchwalę Rady powiatowej z 4, maja 1894 tylko o tyle, o ile zaciągnąć się mająca pożyczka wraz ze stanem biernym z d, 30, września 1894 nie przewyższy 50% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, a więc do wysokości 43,500 zł, z której ma być w pierwszym rzędzie spłaconą reszta pożyczki zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności w kwocie 26.793 zł. 34 ct.

Na podstawie powyższego zezwolenia odniósł się Wydział powiatowy do Banku krajowego o udzielenie pożyczki komunalnej w wysokości 43.500 zł. otrzymał jednak promesę tylko na 36.600 zł. a to z powodu, że bank krajowy wziął za podstawę do obliczenia stanu biernego, tylko według inwentarza powiatowego z r. 1893 i bez potrącenia wzajemnych pretensyi jednego funduszu do drugiego. Wydział powiatowy uważając przyznaną przez Bank krajowy pożyczkę w kwocie 36.600 zł. za niewystarczającą do osiągnięcia zamierzonego celu t. j. do skonwertowania pożyczki galic. Kasy oszczędności w kwocie 26.793 zł. 34 ct, i na dokończenie budowy drogi powiatowej z Brodów przez Załośce do granicy Tarnopolskiego powiatu, — prosi obecnie podaniem z 2, stycznia 1895 L. 21 o wyjednanie u Wysokiego Sejmu w myśl §, 24, ust, o Repr. pow. przyzwolenia dla reprezentacyi powiatu na zaciągnięcie jeszcze dodatkowej

pożyczki w wysokości 19.400 zł. w. a. Wydział krajowy uznaje w zupełności pożyteczność i potrzebę powyższej pożyczki, zwłaszcza że podług twierdzenia Wydziału powiatowego, annuitety roczne wynosić mają od całej pożyczki w kwocie 56.000 zł. tyle, ile dotąd wynosiły, annitety rocznie od pożyczki zaciągniętej w kasie oszczędności, i na tej podstawie wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 11. stycznia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Sprawozdawca.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Alegat do sprawozdania L. 865/95.

Ustawa

z dnia , ... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brodach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 19.400 zł. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Brodach zezwala się w myśl §. 24 ustęp ostatni ust. o Repr. pow. na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki, w kwocie 19.400 zł. na wykończenie budowy drogi powiatowej Brody-Załośce.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1.577/95.

Aleg. 68.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wniosków pp. Jana Gnoińskiego i Niedzielskiego co do statutu organizacyjnego dla autonomicznych urzędników powiatowych oraz wspólnego funduszu emerytalnego dla urzędników Władz autonomicznych powiatowych i gminnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 11. listopada 1890 przedłożył p. Jan Gnoiński do laski Marszałkowskiej następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał potrzebę utworzenia wspólnego funduszu emerytalnego dla urzędników Władz autonomicznych powiatowych i gminnych i sprawozdanie w tym przedmiocie Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył.

Na posiedzeniu zaś dnia 19. listopada 1890 przedłożył poseł Niedzielski następujący wniosek:

Zważywszy, że czynność Rad powiatowych rozszerzając się z roku na rok ogromnie tak z przyczyny co raz nowych ustaw krajowych przez Sejmy uchwalanych, jak wskutek rozwoju życia autonomicznego, nowych wymogów i zadań stawianych Radom powiatowym do spełnienia, pociąga za sobą potrzebę uzdolnionych i fachowo ukwalifikowanych urzędników powiatowych;

zważywszy, że Wydziały Rad powiatowych są poniekąd organami pośredniczącemi w zarządzeniach Wydziału krajowego, wskutek czego pewien jednolity związek i ujednostajnienie w załatwieniu spraw byłoby pożądane;

zważywszy, że ludzie odpowiednio wykształceni nie garną się do autonomicznej służby powiatowej, gdyż brak awansu i zapewnionej przyszłości ich wcale do tego nie zachęca, wskutek czego posady te dostają się ludziom albo nieodpowiednim, lub takim, którzy posadę tę jako pzzejściową uważają, na czem administracya autonomiczna cierpi;

zważywszy wreszcie, że kandydaci na posady urzędników automicznych powinni nabyć przygotowania fachowego w praktycznej szkole Wydziału krajowego wprzódy zanim się na po-

wiat dostaną, aby znów kiedyś z powiatu do Wydziału krajowego powrócić mogli, wzbogaceni doświadczeniem i znajomością ludzi, stosunków i potrzeb kraju, na czemby tak Rady powiatowe jak i Wydział krajowy niezmiernie zyskać musiały; —

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziąwszy pod rozwagę jako alegat do wniosku załączone zasady przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi o tym wniosku sprawozdanie a względnie:

a) projekt jednolitego statutu organizacyjnego dla autonomicznych urzędników powiatowych jako służby krajowej;

b) projekt statutu emerytalnego dla tychże urzędników.

Do wniosku tego dołączył nadto wnioskodawca zasady, któreby miały być uwzględnione „przy układaniu pragmatyki służbowej dla urzędników po powiatach i statutu emerytalnego“.

Zasady te opiewają:

I. Urzędnicy zajmujący stałe posady w Wydziałach powiatowych, a będący urzędnikami konceptowymi i konceptowo-technicznymi, mają być objęci jednym statutem służby krajowej z urzędnikami Wydziału krajowego.

II. Urzędnicy ci mieć powinni odpowiednią kwalifikacyę uzdolnienia wymaganą do otrzymania posady w Wydziale powiatowym, którą to kwalifikacyę określi oddzielna instrukcya wydana przez Wydział krajowy. Nominacye ich przez Radę powiatową w myśl §. 26. ust. o reprezent. pow. potwierdzonemi być winny przez Wydział krajowy.

III. Przepisy dyscyplinarne dziś obowiązujące co do urzędników Rad powiatowych w myśl §. 33. ust. o repr. pow. utrzymuje się w swej mocy. Urzędnicy ci usuniętymi z posady być mogą tylko na podstawie śledztwa dyscyplinarnego przeprowadzonego przez Wydział powiatowy i potwierdzonego przez Wydział krajowy lub wskutek śledztwa dyscyplinarnego przeprowadzonego przez Wydział krajowy. Pragmatykę służbową obowiązującą urzędników przy Wydziałach Rad powiatowych wyda Wydział krajowy z uwzględnieniem przedewszystkiem władzy i powagi Wydziałów i prezesów Rad powiatowych nad tymiż urzędnikami w myśl §. 26. ust. o reprezent. pow.

IV. Zwiększone potrzeby wydatków emerytalnych funduszu krajowego wskutek pomieszczenia na etacie krajowym urzędników Rad powiatowych pokrywają na rzecz funduszu krajowego powiaty wnosząc co roku odpowiednią kwotę do skarbu krajowego, w stosunku do płac urzędników Rad powiatowych, zajmujących posady stałe objęte ogólnym etatem urzędników krajowych.

V. Wydział krajowy dla ujednostajnienia manipulacyi powiatowego samorządu wyda obowiązującą wszystkie Reprezentacye powiatowe jedną instrukcyą manipulacyjną odnoszącą się do wszystkich gałęzi samorządu.

VI. Urzędnicy zajmujący dziś posady konceptowe lub konceptowo-techniczne przy Wydziałach powiatowych utrzymanymi zostają w swych urzędach, jeśli sobie odnośna Rada powiatowa tego życzyć będzie. Obowiązani są wszakże urzędnicy ci, pragnąc być umieszczonymi na ogólnym etacie urzędników krajowych, poddać się najdalej w ciągu dwóch lat od czasu prawomocności statutu organizacyjnego służby autonomicznej po powiatach, egzaminowi kwalifikacyjnemu lub też na podstawie posiadanych kwalifikacyj pozyskać zwolnienia od takowegoż ze strony Wydziału krajowego.

VII. Funkcyonaryuszów przy Radach powiatowych, prócz wymienionych powyżej urzędników ustanawia i mianuje w myśl §. 26. ust. o reprezent. pow. Rada a względnie Wydział powiatowy. Postanowione wszakże dla tych funkcyonaryuszów przepisy służ-

bowe, obowiązany jest Wydział powiatowy przedłożyć do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu w celu odpowiedniego ustanowienia stosunku służbowego pomiędzy tymiż funkcyonaryuszami powiatowemi a wyżmienionemi urzędnikami.

Oba te wnioski przekazał Wys. Sejm uchwałami z 12. i 21. listopada 1890 Wydziałowi krajowemu do sprawozdania. Wydział krajowy przesłał rzeczone wnioski Reprezentacyom powiatowym celem należytego ich zbadania, poddanie kolegialnym obradom i przedłożenia wyczerpującego sprawozdania.

Tylko 66 Wydziałów powiatowych nadesłało odpowiedź. Co do myśli wypowiedzianej we wniosku J. Gnoińskiego odpowiedzi wypadły stanowczo nieprzychylnie, z wyjątkiem 7 Wydziałów powiatowych, które utworzenie wspólnego funduszu emerytalnego dla urzędnika władz autonomicznych powiatowych i gminnych uznały za rzecz nader pożądaną.

Inne natomiast Wydziały powiatowe uważają myśl zawartą w podniesionym wniosku za niemożliwą w praktyce do wykonania i wręcz się jej sprzeciwiają.

Wobec opinii tak przeważnej większości powiatów nie może i Wydział krajowy oświadczyć się za rzeczonym wnioskiem.

Trudność w utworzeniu wspólnego funduszu emerytalnego polega, według zdania Wydziałów powiatowych w tem, iż etat i płaca urzędników przy każdej Radzie powiatowej, przy każdym Magistracie i w ogóle każdym urzędzie gminnym są różne.

Nadto niektóre Rady powiatowe i Rady miejskie już utworzyły dla swoich urzędników fundusze emerytalne, inne nie mając osobnego funduszu emerytalnego, wstawiają do budżetów swoich przyznane już emerytury i zaopatrzenia, inne nie ponoszą żadnego w tym celu wydatku, wreszcie co najważniejsza, niektóre Rady powiatowe i Rady gminne uchwaliły już dla swoich urzędników statuty emerytalne, z których w służbie będący urzędnicy już pewne prawa nabyli, inne zaś nie uchwaliły dotąd żadnego.

Ta różnorodność istniejących stosunków faktycznych jak niemniej środki materyalne gmin zwłaszcza gmin małomiejskich i wiejskich a wreszcie materyał, z którego się rekrutuje służba pomocnicza przy władzach ostatnich dwóch kategoryi, czyni prawie niemożliwem wykonanie myśli we wniosku p. Gnoińskiego zawartej.

Inaczej nieco wypadły opinie co do wniosków p Niedzielskiego.

Tutaj okazała się znaczna różnica zdań.

I tak jedne Wydziały powiatowe są stanowczo przeciwne wszystkim myślom p. Niedzielskiego, inne znowu jakkolwiek nie godzą się na wnioski ad a) i b) postawione, jednak podejmują niektóre z zasad do wniosku dodanych a głównie co do kwalifikacyi urzędników, i co do ujednostajnienia manipulacyi, niektóre zaś a tych jest mała liczba, zgadzają się tylko na tę część wniosku, w której wnioskodawca domaga się wydania statutu emerytalnego, wreszcie reszta Wydziałów powiatowych, przyjmuje obie treści wniosku, jednak z zastrzeżeniami, jak n. p. co do kwestyi mianowania i zatwierdzania urzędników, co do kwestyi przeprowadzania śledztwa dyscyplinarnego i. t. p.

Słowem w opiniach co do tego wniosku nie znajdujemy tej przeważnej większości, z jaką oświadczyły się Wydziały powiatowe odnośnie do wniosku p. Gnoińskiego.

Wydział krajowy badając dokładnie przedstawione mu w relacyach Wydziałów powiatowych opinie i wnioski oraz mając na uwadze rezolucyę Wys. Sejmu z 16. lutego 1894, którą na wniosek p. Skałkowskiego polecono Wydziałowi krajowemu zbadać potrzebę zmiany ustawy o Reprezentacyi w kierunku zobowiązania Wydziałów powiatowych do utrzymania personalu z odpowiednią kwalifikacyą, przyszedł do przekonania że przytoczone przez Wydziały powiatowe przeciw wnioskom p. Niedzielskiego zasadnicze względy są takiej doniosłości, iż Wydział kraj. niemógłby Wysokiemu Sejmowi doradzać przejścia nad nimi do porządku dziennego.

Względy te są następujące:

Chcąc autonomicznych urzędników powiatowych objąć jednym statutem organizacyjnym, jako służbę krajową, należałoby uszczuplić zakres samorządu powiatowego. Przyznane mianowicie Reprezentacyom powiatowym w §. 26. i 33. o Repr. pow. prawa decydowania o sposobie mianowania urzędników i o dyscyplinarnem postępowaniu z nimi, wypadałoby tymże Reprezentacyom odjąć i przelać na Wydział krajowy.

Wprawdzie przytoczone w ustępach II. i III. zasady dążą do utrzymania dotychczasowych atrybucyi Reprezentacyi powiatowych, lecz gdyby się nawet na nie zgodzić można, Wydział krajowy sądzi, iż mimo to przeprowadzenie tych zasad w praktyce wypaść by musiało na niekorzyść sąmorządu powiatowego

Ukrajowieni w ten sposób autonomiczni urzędnicy powiatowi, czuliby się nadto więcej zawisłymi od Wydziału krajowego, na czem ucierpiećby musiała powaga Reprezentacyi powiatowych a względnie Wydziałów powiatowych i ich prezesów i niejednokrotnie ucierpiećby musiała sama służba.

Urzeczywistnienie przeto myśli we wniosku zawartych nie osiągnęłoby, zdaniem Wydziału krajowego, zamierzonego skutku.

Pod względem finansowym zaś przeprowadzenie wniosku p. Niedzielskiego w ten sposób aby zamierzone korzyści osiągnąć można, musiałoby jeśli nie od razu to z czasem spowodować poważniejsze obciążenie funduszu krajowego, mimo że właściwie tylko powiaty odnosiłyby z tąd korzyści.

Nadto i względy praktyczne nie przemawiają za wnioskiem p. Niedzielskiego.

Urzędnikom powiatowym objętym jednym statutem organizacyjnym z urzędnikami Wydziału krajowego, musiałaby być, jak to zresztą sam wniosek zapowiada, zapewnioną droga awansu, możność przejścia z czasem na wyższą posadę przy Wydziale krajowym.

Obecnie jednak organizacya służby krajowej przy Wydziale krajowym nie przedstawiałaby dla tak licznego grona urzędników krajowych przy Wydziałach powiatowych żadnych takich widoków.

W obec powyższego stanu rzeczy nie zaleca się do przyjęcia, także i druga część wniosku p. Niedzielskiego, domagająca się jednolitego statutu emerytalnego dla urzędników powiatowych, a będąca tylko konsekwencyą pierwszej części wniosku.

Te same zresztą powody, które zniewalają do odrzucenia wniosku p. Gnoińskiego, zachodzą i tutaj.

Bardzo wiele Reprezentacyi powiatowych uchwaliło mianowicie statuta emerytalne dla swoich funkcyonaryuszy, z których urzędnicy ci nabyli już pewne prawa, niektóre znowu w inny sposób zabezpieczyły przyszłość swoich urzędników bądź nabyciem i opłacaniem za nich pewnej liczby udziałów w Towarzystwie oficyalistów prywatnych, bądź też ubezpieczeniem ich w Krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w dziale życiowym.

Jeżeli Wydział krajowy nie zgodzi się na reformę stojącą w sprzeczności z samorządem powiatowym i jeżeli pomocy swej odmawia w przyczynieniu się do jej ukrócenia, to nie mniej jednak zgadza się Wydział krajowy z zasadniczą myślą wniosku, iż mianowicie organizacya służby powiatowej pewnej naprawy wymaga.

Znane są bowiem Wydziałowi krajowemu z wyników komisyi lustracyjnych niektóre ujemne praktyki w urzędowaniu powiatowem autonomicznem i te braki radby Wydział krajowy usunąć w drodze zmiany ustawy o Reprezentacyi powiatowej, wszakże bez uszczuplenia samorządu powiatowego, oraz w drodze rozporządzeń i instrukcyi.

Otóż co do zmiany ustawy o Reprezentacyi powiatowej Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi w załatwieniu rezolucyi Wys. Sejmu z 16. lutego 1894 osobne sprawozdanie z dnia 4. grudnia 1894 l. 67.548 wraz z odpowiedniemi wnioskami.

Celem zaś ujednostajnienia urzędowania w Wydziałach powiatowych, zamierza Wydział krajowy jak to już w sprawozdaniu swojem z zeszłorocznej czynności podał do wiadomości Wysokiego Sejmu, wydać jednolitą dla wszystkich Wydziałów powiatowych instrukcyę manipulacyjną, regulującą cały zewnętrzny tok urzędowania oraz manipulacyę rachunkową i kasową.

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć niniejsze sprawozdanie do wiadomości.

Z Rady Wydziału Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 8. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 63.163/94.

Aleg. 69.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poboru denaturowanej soli dla bydła na podstawie ustawy z dnia 30. marca 1893 (Nr. 65. Dz. p. p.).

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894, załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa kraj. w przedmiocie sprawozdania Wydziału kraj. o czynnościach, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła, powziął Wysoki Sejm między innemi następującą uchwałę: „Poleca się Wydziałowi kraj., ażeby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Min. Skarbu z dnia 29. grudnia 1893 Nr. 176 Dz. pp., i po zasięgnięciu opinii c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie z soli dla bydła po zniżonej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 (Nr. 65. Dz. pp.)“. O wykonaniu tej uchwały, odnoszącej się do sprawy, która dla hodowli bydła jest u nas tem ważniejszą, że w skutek klęsk elementarnych musi ludność rolnicza zbyt często walczyć z brakiem zdrowej paszy dla bydła, Wydział krajowy niniejszem zdaje sprawę.

Ustawa z dnia 30. marca 1893, dozwalająca na wyrób 500.000 ctn. m. soli dla bydła dla całej Monarchii z wyjątkiem Dalmacyi, z którejto ilości wyznaczono na Galicyę rocznie 147 ctn. m. soli bydlęcej, miała wejść w wykonanie z dniem 30. marca 1894; termin ten przyspieszony został ustawą z dnia 14. grudnia 1893, (Nr. 175. dz. pp.) a rozporządzenie, wykonawcze c. k. Min. Skarbu z dnia 20. grudnia 1893 (Nr. 176. Dz. pp.) określiło bliżej warunki zakupna tej soli. Już wówczas zwrócił Wydział krajowy uwagę na to rozporządzenie, udzielając je do wiadomości Wydziałom powiatowym okólnikiem z dnia 4. stycznia 1894. l. 661, polecając im zarazem, ażeby udzieliły interesowanym wszelkich wskazówek i pomocy.

Na wstępie przytoczoną uchwałą polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, by sprawę poboru soli bydlęcej zbadał i starał się o zmianę rozporządzenia wykonawczego, dla naszych stosunków absolutnie nieodpowiedniego.

W wykonaniu tego polecenia postanowił Wydział kraj. przedewszystkiem zbadać, jakie postanowienia wydanych w tej sprawie rozporządzeń najwięcej korzystanie z wspomnianej ustawy utrudniają i zebrać faktyczne daty, dla przekonania się, jakie zmiany w owych przepisach wykonawczych są dla naszego kraju niezbędne. — Wedle przepisów wykonawczych o po-

borze soli dla bydła podzielono kraj na ośm, mniej więcej odpowiadających sobie rewirów, przeznaczono na każdą gminę i obszar dworski pewien kontyngent soli stosownie do ilości posiadanego bydła, i począwszy od 1. lutego, wydawano sól przez przeciąg 8 miesięcy, wyznaczając dla każdego rewiru jeden miesiąc, tak, że dopiero z końcem września wszystkie powiaty uzyskały możność poczynienia zakupna. Skutkiem tego dopiero w tym miesiącu można było pomyśleć o zebraniu owych wiadomości i dat faktycznych, na których miały się oprzeć starania o zmianę przepisów wykonawczych z 20. grudnia 1893. Reskryptem z dnia 18. września 1894 l. 46.559 wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby przedłożyły wyczerpujące sprawozdania w tej sprawie a mianowicie, ażeby zbadały, czy i które gminy sól bydlęcą zakupiły, w jakiej ilości, a wreszcie jaką się okazała sól ta pod względem jakości i użyteczności dla bydła.

Dotychczas otrzymał Wydział krajowy sprawozdania od 45 Wydziałów powiatowych, z tej liczby zaledwie w 10 powiatach porobiono zakupna soli, i to stosunkowo nieznaczne, a mianowicie w powiatach: Biała, Bochnia, Chrzanów, Dąbrowa, Gorlice, Jasło, Mościska, Ropczyce, Tłumacz, Żydaczów; przeważnie zakupowały obszary dworskie, gminy zaś zaledwie w 4 powiatach wzięły udział w zakupnie.

Reszta Wydziałów powiatowych w liczbie 35 oznajmiła, iż w odnośnych powiatach soli tej nie zamawiano.

Opinia co do jakości i użyteczności sprowadzonej soli okazała się dość sprzeczną, albowiem odbiorcy z powiatów bialskiego, tłumackiego, chrzanowskiego, dąbrowskiego i gorlickiego twierdzą, że denaturowana sól okazała się dobrą i użyteczną lub przynajmniej dość dobrą, natomiast odbiorcy z innych powiatów twierdzą, że sól ta jest lichą, cuchnącą, że bydło niechętnie spożywa paszę, solą tą okraszoną, lub że jest ona zgoła dla bydła szkodliwą. Według zgodnie brzmiących sprawozdań gmin pow. chrzanowskiego sól ta posiadała wsystkie powyżej przytoczone wady, tak, że ludność musi ją z mozołem odczyszczać, by mieć z niej jakiś pożytek. Wedle sprawozdania gminy Paczatkowice w tymże powiecie, ze zrobionej próby okazało się, że sól, dostarczona tej gminie zawierała $^1/_3$ część soli, a $^2/_3$ przymieszek, co potwierdza Wydział powiatowy na podstawie dostarczonych mu próbek, twierdząc, że w najgorszych próbkach nie było prawie soli, tylko piołun i farba.

Również ujemną opinię przedstawił Wydział powiatowy wielicki, który w tej mierze zasięgał opinii poważnych rolników, prowadzących na większą skalę gospodarstwa mleczne. Charakterystyczną jest przedstawiona Wydz. kraj odpowiedź na odnośny kwestyonarz przez p. Larysz Niedzielskiego ze Śledziejowic, który twierdzi, że sól denaturowana, jakiej dostarcza kopalnia wielicka, jest dla celów gospodarczych nieużyteczną a nawet szkodliwą, a w każdym razie za drogą.

Za drogą, gdy się porówna cenę soli kuchennej z ceną soli bydlęcej, do produkcyi której używają soli w gorszym gatunku ze znaczną domieszką piołunu i ziemi; płaci się więc nie tylko za sól, ale także za piołun i ziemię, które są niepotrzebne, a ziemia nawet dla organów trawienia szkodliwą. Nie do użycia zaś i szkodliwą jest dla gospodarstwa, gdyż bydło spożywa ją niechętnie, a dalej zapach i smak gorzki udzielają się mleku, które, jak wiadomo, nader łatwo chłonie wszystkie smaki i zapachy. Dając tę sól bydłu, otrzymuje się mleko gorzkie, zupełnie nie do użycia.

Dwa obszary dworskie z pow. mościskiego wyraziły się o jakości i użyteczności tej soli wręcz przeciwnie; jeden twierdzi, że jest zupełnie dobrą, drugi, że bardzo lichą i że nie opłaci się jej kupować.

Z sprzecznych tych opinii zdaje się wynikać, że w salinach nie przykłada się do wyrobu soli dla bydła dostatecznej uwagi, i że skutkiem tego trafiają się na przemian partye soli dobrej i zupełnie lichej.

Wszyscy zresztą nabywcy użalają się na zbyt wygórowaną cenę soli, zwłaszcza przy znacznych bardzo kosztach opakowania i transportu.

Reszta Wydziałów powiatowych oznajmiła, że nie robiono tam wcale zakupów soli denaturowanej, podając jako powód, bądź że oznaczono nieodpowiednią letnią porę, kiedy bydło soli nie potrzebuje, a włościanin nie posiada zapasowej gotówki, by robić zakupna na jesień i zimę, bądź zbyt wygórowaną cenę soli po wliczeniu kosztów opakowania i transportu, wreszcie uciążliwe formalności i kontrolę, przepisaną rozporządzeniem z 20. grudnia 1893.

Koszta opakowania, a mianowicie koszt specyalnych worków na każde 50 klgr. soli, podnoszą cenę soli o 50 ct. na 100 klgr.; jeśli się do tego doda koszta transportu koleją, odbiór ze stacyi kolejowej i dowóz do miejsca przeznaczenia, to wypadnie cena wobec jakości tej soli w rzeczy samej zbyt wygórowana, tak, że niemal po tejsamej cenie można nabyć sól t. zw. kamienną w bryłach, lub okruchy soli warzonki u miejscowych handlarzy bez wszelkiej mitręgi.

Wydział powiatowy husiatyński oblicza cenę klgr. soli dla bydła na 8—8$^{1}/_{2}$ ct., w pow. rohatyńskim wypada 1 klgr. po 7—8 ct.; ten sam mniej więcej stosunek zachodzi we wszystkich powiatach wschodnich, podczas gdy cena najczystszej soli kuchennej za 100 klgr. wynosi 9 zł. w. a.

Ogólnem zaś jest użalanie się na zbyt uciążliwe formalności przepisów wykonawczych.

Przepisy te są rzeczywiście zbyt uciążliwe i przechodzą możność tych, dla których zostały wydane. Są one uciążliwe dla obszarów dworskich a cóż dopiero dla zarządów gmin, dla niepiśmiennych najczęściej wójtów i niezbyt inteligentnych pisarzy gminnych. Procedura zaś przy tem jest następująca:

Rozkład soli bydlęcej na poszczególne kraje uskutecznia Ministerstwo Skarbu, rozkład na poszczególne okręgi, powiaty, a względnie na wszystkie gminy wykonują właściwe władze skarbowe w ten sposób, żeby ilość soli, na każdą gminę przypadająca, była podzielną przez cyfrę 50. W tym celu reszty, wynoszące mniej niż 25 klgr. należy opuszczać, wynoszące zaś tyle lub więcej, zaokrąglać do 50.

Celem rozkładu soli bydlęcej, na daną gminę wyznaczonej, pomiędzy poszczególnych gospodarzy, winien przełożony obszaru gminnego obliczyć w miesiącu listopadzie ilość bydła, własność gospodarzy wiejskich stanowiącego, a w tym obszarze gminnym umieszczonego. Obliczenie bydła odbywa się wedle trzech kategoryj — a mianowicie z osobna: 1. bydło starsze, tj. konie i bydło rogate przeszło rok liczące, dalej 2. bydło młode, tj. źrebięta i bydło rogate już odsadzone a mniej niż rok wieku liczące, tudzież osły, wreszcie 3. trzodę. Następnie należy owe sztuki bydła zamienić na „j e d n o s t k i b y d l ę c e“. W tym celu ilość bydła kategoryi 1. jaką posiada każdy gospodarz, mnoży się przez 4, ilość bydła kategoryi 2. przez 2, trzody zaś liczy się każdą sztukę jako 1; każda zatem sztuka kategoryi 1-szej przedstawia c z t e r y j e d n o s t k i. b y d l ę c e, drugiej dwie, trzeciej jedną. Jeżeli przeto pewien gospodarz posiada 2 konie, 3 krowy, 2 cieląt i 2 źrebiąt, razem 9 sztuk, posiada on $8+12+4+4=28$ jednostek bydlęcych. Te rachunki ma zestawić wójt, od którego się wymaga, aby sam zrozumiał i innych przekonał, że, jeżeli ma jedną krowę, to we właściwej rubryce ma zapisać 4! A jakże łatwo o obudzenie podejrzliwości, że tu idzie o jakieś podatkowe cele!

Uskuteczniwszy te rachunki i zapiski co do wszystkich gospodarzy, którzy w gminie mają bydło wymienionych gatunków, oblicza się sumę, nie sztuk bydła, lecz jednostek bydlęcych. Teraz ma przełożony obszaru gminnego, więc w gminie wiejskiej wójt, obliczyć, jaka ilość soli przypada na jedną jednostkę bydlęcą, co otrzymuje się przez podzielenie cyfry kontyngetnu soli, wyznaczonego na daną gminę, przez sumę jednostek bydlęcych. Gdyby na jedną jednostkę wypadło więcej niż 2 klgr., przyjmuje się do rachunku tylko 2 klgr. jako największą ilość soli na jedną jednostkę. Ażeby otrzymać ilość soli, jaką może zakupić poszczególny gospodarz, mnoży

się cyfrę, przypadającą z powyższego obliczenia, przez sumę jednostek bydlęcych, jakie posiada poszczególny gospodarz.

Dla ułatwienia tych obliczeń dostaje zarząd gminy u oddziałów c. k. straży skarbowej gotowy formularz o 19 rubrykach. Znajdują się tam między innemi rubryki o takich napisach: „Ilość roczna soli bydlęcej, która z ilości, gminie na rok wyznaczonej, przypada na tego gospodarza stosownie do ilości jego jednostek bydlęcych w granicach ilości maksymalnej 2 klgr. na każdą jednostkę bydlęcą“, albo „wymiar (wypadający z potrącenia ilości soli, wykazanej w kolumnie 13, z ilości soli bydlęcej, podanej w kolumnie 12), aż do którego gospodarz ten w roku 18.. może przez podpisaną gminę żądać i dostać soli bydlęcej“.

Rejestry te są podstawą dla zamówienia soli, a zarazem kontrolą, że dla tej gminy potrzeba rzeczywiście tyle soli, ile zamówiła, a zapisuje się w nich także czynność rozdziału soli między poszczególnych gospodarzy. Do 31. grudnia każdego roku ma naczelnik gminy oznajmić interesowanym, jaką ilość soli dla nich wyznaczono, podać im miesiąc, w którym na tę gminę przypada kolej poboru i wezwać ich, ażeby najpóźniej do dnia 10. miesiąca przed miesiącem poboru oświadczyli, czy i jakiej ilości z wydzielonej im soli żądają.

Po upływie tego terminu sporządza przełożony, według doręczonego mu wzoru sumaryczne zamówienie w cyfrze tak zaokrąglonej, ażeby cyfra, ilość zamówioną stanowiąca, była przez 50 podzielną.

Zamówienie to winien natychmiast doręczyć do Biura kontroli powiatowej c. k. straży skarbowej, która ma zamówienie to zbadać, mylki sprostować i po udzieleniu aprobaty najpóźniej w ciągu 48 godzin odesłać napowrót przełożonemu gminy.

Potwierdzone tak zamówienia winny gminy, które sól pobierają bezpośrednio z c. k. Składów, do jej wydawania przeznaczonych, złożyć w tych składach, gdzie zaś spedycya odbywa się koleją, winny je nadesłać, najpóźniej do 10. dnia miesiąca poboru, do Biura solnego Krajowej Dyrekcyi głównej austryackich kolei rządowych we Wiedniu, któremu powierzoną została spedycya soli bydlęcej z wyłączeniem wszelkich innych spedytorów i pośredników.

Dla ułatwienia transportu soli pełnymi wagonami, może kilka gmin się połączyć i zamawiać wspólnie, w takim razie sporządza się odpowiednią konsygnacyę i t. d.

Do zamówienia należy dołączyć gotówkę, koszta przewozu i opakowania opłaca się zwykle z dołu przez powziątek pocztowy.

Biuro solne, względnie c. k. skład soli sporządza cedułę kontrolną, której jeden egzemplarz dołącza do przesyłki, drugi przesyła właściwemu funkcyonaryuszowi skarbowemu, wymienionemu w zamówieniach, a względnie w cedułach kontrolnych.

Za przybyciem soli do ostatniej stacyi kolei, winien ją przełożony gminy (obszaru gminnego), względnie pełnomocnik kilku gmin odebrać, pod osobistą odpowiedzialnością przewieźć do miejsca przeznaczenia i przechować w zamkniętym składzie, jakoteż niezwłocznie o nadejściu przesyłki zawiadomić oznaczonego w cedule kontrolnej funkcyonaryusza skarbowego i podać czas dogodny do wykonania czynności urzędowych, t. j. obejrzenia przesyłki i oderwania z worków pieczęci plombowych. Funkcyonaryusz skarbowy winien w ciągu 24 godzin potwierdzić odbiór zawiadomienia i oznaczyć dzień i godzinę wykonania swych czynności, z których spisuje się protokół i t. d. Teraz dopiero może wójt przystąpić do rozdziału soli między gospodarzy, — którzy ją zamówili, — na podstawie obliczeń i wykazu, na wstępie omawianego.

Sól można zamawiać tylko w przepisanym terminie i odrazu w całej na ten rok potrzebnej ilości.

Rozporządzenie to uległo znacznym zmianom wskutek rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z d. 28. grudnia 1894 l. 244 Dz. p. p. i to w dwóch kierunkach. Wprowadza ono bowiem sprzedaż soli pośrednią przez c. k. składy solne i pewne ułatwienia w sprzedaży bezpośredniej.

Reprezentacyom powiatowym i gminnym, Wydziałom krajowym, Radom kultury krajowej, stowarzyszeniom gospodarskim i innym korporacyom może Ministerstwo Skarbu udzielić

koncesyi na urządzenie „c. k. składu soli dla bydła", na podstawie deklaracyj odnośnych gmin, względnie obszarów dworskich, zawierających zrzeczenie się prawa bezpośredniego poboru soli. Skład taki ma być urządzony wedle przepisów, w rozporządzeniu oznaczonych, może obejmować co najwyżej jeden powiat sądowy, ma posiadać wszystkie potrzebne rekwizyta jak wagi i t. p., oraz kierownika odpowiedzialnego.

Na podstawie wykazów bydła i jednostek bydlęcych, sporządzanych przez przełożonych obszarów gminnych, zakupuje sól zarząd składu, sprowadza ją przy zachowaniu wszystkich formalności, w poprzedniem rozporządzeniu określonych, i następnie sprzedaje tę sól częściowo po cenie za klgr., z góry oznaczonej i przez Ministerstwo Skarbu zatwierdzonej, wprost poszczególnym gospodarzom. Ci mogą zakupować sól częściowo w dniach, na to oznaczonych, aż do ilości, na nich z repartycyi przypadającej, w tym celu wykazać się winni przekazem na sól, wystawionym przez urząd gminny na podstawie owych obliczeń i rejestrów, które przełożony gminy co roku sporządza. Na przekazie tym notuje kierownik składu ilość soli pobranej, a dla kontroli tych przekazów ma kierownik składu odpisy wykazów gminnych z wszystkich gmin, które w tym składzie sól pobierają. Sprzedaż soli odbywa się do 15. grudnia. W czasie od 15. do 31. grudnia odbywa się szkontrum składu i rewizya przez organy skarbowe. Prócz tego jeszcze raz w roku musi być każdy skład skontrolowany przez organy skarbowe. Kierownik składu ma obowiązek utrzymywać w dokładnej ewidencyi stan składu, za pomocą kilku wykazów robić dokładne zapiski wydanej soli, potwierdzać na przekazie solnym każdą ilość soli sprzedanej.

Koszta składu, kierownika i potrzebnej służby znalazłyby pokrycie w podwyższonej cenie soli, lecz w takim razie zachodzi pytanie, czy sól za klgr. nie wypadnie zbyt drogo, ze względu na jej jakość, czy więc nie byłoby praktyczniej zrzec się tej soli a natomiast zaopatrywać się dla bydła w okruchy soli kuchennej i sól w bryłach u handlarzy prywatnych.

Ułatwienia w bezpośredniem zakupnie, zaprowadzone rozporządzeniem z d. 28. grudnia polegają na tem, że:

1. znosi się podział na 8 grup, dopuszczanych dotąd kolejno w oznaczonym czasie do zakupna soli; odtąd mogą wszystkie gminy sól zamawiać w czasie od dnia 1. stycznia do 15. grudnia;

2. jeżeli funkcyonaryusz skarbowy w ciągu dwóch dni po otrzymaniu zawiadomienia o nadeszłej do gminy przesyłce soli nie wykona zleconej sobie czynności urzędowej, może przełożony gminy (obszaru dworskiego) sam oderwać pieczęcie z worów i przystąpić do rozdziału soli.

Postanowienia te, jakkolwiek są bezprzecznie pewnem, chociaż nieznacznem ułatwieniem, nie usuwają jednak trudności, nie uwalniają bowiem zarządów gminnych od uciążliwej manipulacyi, ani nie zwalniają w niczem przepisów bądź co bądź niemiłej kontroli organów skarbowych. Jedynem wyjściem byłoby urządzenie sprzedaży soli w ten sposób, ażeby w każdym powiecie był przynajmniej jeden skład soli dla bydła, utrzymywany przez rząd, z którego by mogła korzystać ludność rolnicza za poświadczeniem ilości posiadanego bydła, wystawionem przez urząd gminny, względnie przez przełożeństwo obszaru dworskiego.

W tym też kierunku oświadczają się Wydziały powiatowe i niektóre gminy. Wydział powiatowy grybowski wniósł na ręce Wydziału krajowego (LW. 72.128) petycyę do Wysokiego Sejmu z wnioskiem na uchwalenie następującej rezolucyi:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby odnośnie do ustawy z dnia 30. marca 1893 (Nr. 65. Dz. p. p.) i z dnia 14. grudnia 1893 (Nr. 175. Dz. p. p.) o sprzedaży soli bydlęcej — wydał inne rozporządzenia wykonawcze, a w szczególności rozporządzenia, ułatwiające hodowcom pobór soli bydlęcej w ten sposób, iżby wkażdem mieście powiatowem utworzył magazyn soli bydlęcej i oddał takowy w zarząd c. k. Straży skarbowej, któraby była umocowaną sprzedawać wprost

hodowcom bydła sól bydlęcą w minimalnej ilości 50 klgr. za przedłożeniem odnośnego certyfikatu Zwierzchności gminnej, potwierdzonego przez c. k. Starostwo".

Petycyę tę poparły Wydziały powiatowe w Dąbrowie, Nadwórnie i Sokalu.

W myśl przytoczonej na wstępie uchwały Wys. Sejmu, zakomunikował Wydział kraj. treść spostrzeżeń Wydziałów pow. Komitetom c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i Towarzystwa rolniczego Krakowskiego z prośbą o wydanie opinii, w jakim kierunku należałoby zmienić rozporządzenie wykonawcze do ustawy z d. 30. marca 1893 (l. 65. Dz. pp.), a skoro otrzyma od nich odpowiedź, przystąpi do przedstawienia c. k. rządowi konkretnych wniosków w tej sprawie w kierunku wyżej wskazanym, na razie zaś Wydz. kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę: Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozporządzenia wykonawcze z d. 20. grudnia 1893 l. 176 Dz. pp.; i z d. 28. grudnia 1894 l. 244 Dz. pp. do ustawy z d. 30. marca 1893 l. 65 Dz. pp. względnie z d. 14. grudnia 1893 l. 175 Dz. pp. zmienił w sposób, odpowiadający stosunkom gmin naszego kraju tak, aby umożliwić naszej ludności korzystanie z dobrodziejstw wymienionych ustaw, a zarazem, żeby przez uchylenie lub zmianę przepisów o opakowaniu i przewozie zakupionej soli dla bydła zbliżyć ostateczną jej cenę do ceny, w ustawie wskazanej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 11. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Romanowicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 70.948/94.

Aleg. 70.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uznania 10-ciu szpitali w Bośnii i Hercegowinie za szpitale publiczne.

Wysoki Sejmie!

C. i k. wspólne Ministerstwo skarbu odniosło się do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z prośbą o odpowiedne zarządzenie, by szpitale gminne w Priedor, Brčka i Bjelinie, oraz szpitale powiatowe w Srebrnicy, Kładanij, Kotor, Varos, Livno, Cazin, Varos i Gacku zostały uznane jako szpitale publiczne.

W skutek tego odezwą z dnia 6. grudnia 1894 l. 98.940 zwróciło się c. k. Namiestnictwo we Lwowie do Wydziału krajowego, prosząc o przychylne oświadczenie się w tej sprawie.

W myśl postanowienia art. II. ust. 1. ustawy z 12. grudnia 1869 Nr. 8. Dz. u. kr które opiewa: „Ogłoszenie innych zakładów dla chorych, prócz już istniejących, zakładami powszechnemi i publicznemi nie nastąpi na przyszłość bez przyzwolenia Reprezentacyi krajowej“, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi tę sprawę, przedstawiającą się jak następuje:

Z obszernej treści powołanej odezwy c. k. Namiestnictwa i dołączonych do tej odezwy alegatów, okazuje się, że szpitale te ze względu na swój cel, urządzenie i ustrój odpowiadają wymogom, jakie dla przyznania szpitalom przymiotu i uprawnień szpitali powszechnych i publicznych stawiają rozporządzenia ministeryalne z 6. marca 1855 l. 6382 i 4. grudnia 1856 l. 26.641.

W szczególności w szpitalach wymienionych bywają przyjmowani i leczeni tak krajowcy jak i obcokrajowcy, taksy leczenia bywają corocznie tak dla krajowców, jakoteż dla obcokrajowców w równej wysokości ustanawiane, zakłady te dla chorych odpowiadają wszelkim wymogom hygieny, a zarząd ich zostaje pod dozorem c. k. Rządu.

Najważniejszym skutkiem przyznania tym szpitalom przymiotu szpitali powszechnych i publicznych, będzie uprawnienie tych szpitali do żądania zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych przynależnych do Galicyi z funduszu krajowego galicyjskiego, podczas gdy z drugiej strony koszta leczenia ubogich chorych przynależnych do Bośnii i Hercegowiny, leczonych w spitalach publicznych galicyjskich będą pokrywane z funduszów krajów Bośni i Hercegowiny.

Wziąwszy to na uwagę, Wydział krajowy oświadcza się za uznaniem wymienionych na wstępie zakładów leczniczych za szpitale powszechne i publiczne, i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zezwala, aby szpitalom gminnym w Priedor, Brčka i Bjelin i szpitalom powiatowym w Srebrnicy, Kładanj, Kotar-Varos, Livno Cazin, Waros i Gacko przyznanem zostało prawo szpitali powszechnych i publicznych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 8. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 2421|95.

Aleg. 71.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie wykonania ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych.

Wysoki Sejmie!

Skoro tylko ustawa o poborze krajowych opłat konsumcyjnych, uchwalona na ostatniej sesyi sejmowej, uzyskała pod dniem 15. kwietnia 1894 Najwyższą sankcyę, Wydział krajowy bezzwłocznie przystąpił do czynności przygotowawczych celem wprowadzenia jej w życie z dniem 1. stycznia 1895. Ponieważ w sejmowej komisyi podatkowej w czasie dyskusyi przy uchwaleniu rzeczonej ustawy podniesiono obawę, czy przez uchwalenie tej ustawy, o znacznem podwyższeniu poborów, fundusz propinacyjny nie dozna uszczerbku i wyrażono życzenie, że możeby lepiej było, gdyby administracyę poboru tych opłat oddano c k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, przeto Wydział krajowy przedewszystkiem odniósł się do powyższej Dyrekcyi z zapytaniem, czy i pod jakimi warunkami byłoby skłonną objąć administracyę tych opłat na rzecz funduszu krajowego.

Po przeprowadzeniu ustnych i pisemnych rokowań w tym względzie z c. k. Dyrekcyą funduszu propinacyjnego, która zapytała wszystkich dzierżawców propinacyj czyli oni nie byliby skłonni płacić 20% od czynszu propinacyjnego na rzecz krajowych opłat konsumcyjnych, gdy odpowiedzi wypadły ujemnie, na wspólnej konferencyi delegatów Wydziału krajowego z Prezydyum c. k. Dyrekcyi propinacyjnej — obie strony zgodnie uznały, iż korzystniej będzie, gdy wydzierżawieniem krajowych opłat konsumcyjnych zajmie się sam Wydział krajowy tak samo, jak to miało miejsce w roku 1891., co też Wydział krajowy następnie jednogłośnie uchwalił

Równocześnie zbierano daty o konsumcyi napojów, krajowej opłacie podlegających.

A. Wedle odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu wyprodukowane w kraju piwa w roku 1893. 898.812 hkl.; w tym samym zaś czasie import piwa z innych krajów wynosił 51.183 hkl., razem 949.995 hkl.

Od tego należy odciągnąć eksport krajowego piwa do innych krajów w ilości 62.988 hkl. Konsumcya piwa wynosiła zatem w r. 1893. okrągło 887.000 hkl., a opłata brutto, licząc po 50 ct. od 1-go hektl. . . . . 443.500 zł.

Z przeniesienia . .	443.500 zł.
B. Konsumcya spiryturu wedle opłaconego podatku w trzechleciu 1891—1893 wynosiła przeciętnie około 300.000 hkl., a opłata, licząc po 3 zł. od hektolitra 100 stopniowego spirytusu	900.000 „
C. Konsumcyi słodzonych wódek dokładnie obliczyć nie można było dla braku wszelkich danych i takową obliczono tylko w przybliżeniu na 50.000 hkl., a opłatę brutto, licząc po 4 zł. od hektolitra, przyjęto na	200.000 „
Na podstawie tak obliczonej konsumcyi napojów, krajowej opłacie podlegających, wartość tych opłat w całym kraju obliczono na	1,543.500 zł.

Ponieważ pobór rzeczonych opłat w zamkniętych miastach, we Lwowie i Krakowie inaczej się odbywa, jak w reszcie kraju, i ponieważ wedle przedłożonych przez Magistrat miasta Lwowa i Krakowa wykazów, wartość opłat od sprowadzonych w r. 1893. w obręb tych miast trunków obliczoną została na 148.000 zł., przeto wartość w reszcie kraju przedstawiała sumę 1,395.500 złr.

Potrącając dd tego najmniej 30% na koszta administracyi, a względnie na zysk i koszta administracyi dzierżawców, czyli kwotę 418.650 zł., przyjęto jako spodziewany dochód czysty z krajowych opłat konsumcyjnych (oprócz Lwowa i Krakowa, tudzież 30% dodatku do podatku państwowego od wina) na 976.850 zł.

Czysty dochód z tych samych opłat łącznie z 30% dodatkiem do podatku od wina we Lwowie i Krakowie przyjęto na	130.000 zł.
a 30% dodatek do podatku od wina na	26.000 „
razem tedy obliczono spodziewany czysty dochód na	1,132.850 zł.

a przynajmniej spodziewano się uzyskać 1,000.000 zł., jak to w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 5. stycznia 1894. r. L. 68197/93 zaznaczono.

Po dokonaniu innych różnych przygotowawczych czynności rozpisano ogólną licytacyę ofertową na wydzierżawienie prawa poboru krajowych opłat konsumcyjnych w całym kraju, a to na całe powiaty polityczne, okręgi sądowe, a następnie także na pojedyncze okręgi propinacyjne, mianowicie w tych powiatach, na które oferty na większe okręgi albo wcale nie wpłynęły, albo wpłynęły tak niskie, że ich przyjąć nie można było.

Wogóle zauważyć należy, że licytacya ofertowa nie powiodła się, gdyż zaledwie oferty na 3 powiaty (Horodenka, Sniatyn, Tarnopol) można było przyjąć i zatwierdzić, a wydzierżawienia w reszcie 71 powiatach dokonano dopiero po mozolnych ustnych pertraktacyach ze stronami bądź to we Lwowie, bądź też na miejscu przez delegowaną komisyę.

W znaczniejszej części powiatów okazał się brak wszelkiej konkurencyi, a przyczyny tego należy szukać w tej okoliczności, że więksi dzierżawcy propinacyi odbywali kilkakrotnie zjazdy we Lwowie i Krakowie, tak samo reprezentanci 30 miast na wiecu obszernie nad tą sprawą radzili, przeciw zaprowadzeniu tej ustawy demonstrowali, tem samem wartość tych opłat zdeprecyonowali, i w ogóle dawała się spostrzegać widoczna zmowa w tym kierunku, ażeby krajowych opłat konsumcyjnych albo wcale nie wydzierżawiać, albo też ofiarować bardzo niskie czynsze dzierżawne.

W obec tego stanowisko Wydziału krajowego nad wszelkie spodziewanie było bardzo trudne. Mimo tych przeszkód udało się Wydziałowi krajowemu do dnia 1. stycznia 1895. wydzierżawić wszystkie powiaty tak, że we własnej administracyi nic nie pozostało.

Mianowicie wydzierżawiono:

1. 47 powiatów politycznych całymi powiatami;
2. 26 powiatów politycznych okręgami sądowymi,
3. 1 powiat polityczny i 4 okręgi sądowe ogręgami propinacyjnymi, jak świadczy alegat do niniejszego sprawozdania dołączony.

Prawo poboru krajowych opłat konsumcyjnych wydzierżawiali prawie sami dzierżawcy propinacyi, między nimi 12 gmin, mała ilość producentów, a tylko wyjątkowo 3 powiaty spekulanci.

Roczny czynsz dzierżawny uzyskano:

1 Umówiony roczny czynsz dzierżawny w całym kraju bez Krakowa . .	772.735·16 zł.
2. Spodziewany czysty dochód z miasta Kakowa	52.000·00 „
3. 30% dodatek do podatku od wina	26.000·00 „
Razem	850.735·16 zł.

Zauważa się, że wydatki, poniesione przy wydzierżawieniu krajowych opłat konsumcyjnych, mianowicie koszta insercyjne, komisyjne, różnych druków, telegramy, pośrednictwa i t. d. wynoszą około . . . . 6.000 zł.
dochód zatem przedstawia się w kwocie . . . . 844.735·16 „

Do preliminarza na r. 1895. w dochodach wstawiono tylko kwotę 800.000 zł., ponieważ do dnia 1. grudnia 1894., w którym rzeczony preliminarz układano, nie była jeszcze znaczna część powiatów wydzierżawiona, obecnie jednak można śmiało ten dochod podwyższyć do kwoty 825.000 zł., co niniejszem Wydział krajowy proponuje uczynić, a resztę około 20.000 zł. przeznaczyć na koszta administracyi, możliwe niedotrzymanie kontraktów, koszta prawne i inne nieprzewidziane wydatki.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie do swej wiadomości przyjąć.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi. z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 11. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do L. 2421/95.

Spis

okręgów i dzierżawców krajowych opłat konsumcyjnych.

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Ozynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
1	**Biała**	1	Sąd Biała	Jakób Korn	5	9.000	.	
		2	Sad Kęty i Oświęcim	Jakób Haberfeld	5	7.000	.	
2	**Bóbrka**	3	Cały powiat Bóbrka i Żydaczów z wyłączeniem 9 gmin	Abraham Brill	5	9.770	.	
		4	5 gm. z pow. Bóbrka	Stan. hr. Mycielski	5	450	.	
		5	4 gm. z pow. Bóbrka	Teodor Polański	5	150	.	
3	**Bochnia**	6	cały powiat	Adolf Gelb	1	9.700	.	
4	**Bohorodczany**	7	cały powiat	Mechel Rieger i Ska	3	8.100	.	
5	**Borszczów**	8	Sąd Borszczów	Izrael L. Grosser i Ska	5	6.600	.	
		9	Sąd Mielnica z wyłączeniem 2 gm.	Juda Weiss i Ska	5	2.955	.	
		10	2 gm. Sądu Mielnica	Mieczysław hr. Borkowski	5	700	.	
6	**Brody**	11	cały powiat	Aleksander Heilpern	5	14.000	.	
7	**Brzesko**	12	sąd Brzesko	Jan Götz	3	5 000	.	
		13	sąd Radłów	Szyja Süsskind	5	1.460	.	
		14	sąd Wojnicz	Izrael Hofsterer	5	1.760	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
8	**Brzeżany**	15	sąd Brzeżany	Magistrat m. Brzeżan	5	6.500	.	
		16	sąd Kozowa	Henryk Szeliski	5	3.700	.	
9	**Brzozów**	17	cały powiat	Henryk Szeliski	5	3.200	.	
10	**Buczacz**	18	7 gmin	Maryan br. Błażowski	2	1.170	.	
		19	10 gmin	Ignacy Wachowicz	2	1.330	.	
		20	3 gminy	Ludwik Andler	2	890	.	
		21	5 gmin	Ludwik Szawłowski	2	520	.	
		22	14 gmin	Markus Bergman	2	1.728	.	
		23	5 gmin	Markus Bergman	2	565	.	
		24	Kowalówka	Bronisław Czajkowski	2	145	.	
		25	4 gminy	Albin Słonecki	2	300	.	
		26	Kujdanów	Berisch Rossmann	2	132	80	
		27	Jezierzany	Teodor Serwatowski	2	144	.	
		28	Buczacz z attyn. (propin. piwna)	Faibisz Izrael Stern	2	675	.	
		29	*a*) Buczacz z attyn. i Podlesie (prop. wódczana)			1.625	.	
			b) Rukomysz I. i II.	Eisig Nacht	2	70	.	
		30	Żyznomierz	Józef Füllenbaum	2	72	.	
		31	5 gmin	Mendel Kriegel	2	461	50	
		32	5 gmin	Majer Forton	2	405	.	
		33	Dźwinogród	Moses Bieder	2	42	66	
		34	Monasterzyska z att.	Chuna Necheles i Ska	2	2.588	50	
		35	Jarhorów	Moses Reiner	3	93	.	
		36	Baranów	Eisig Nacht	2	33	.	
		37	4. gmin	Józef Wolgeer	2	108	.	
		38	Zalesie koropieckie	Maryan br. Błażowski	2	27	.	
11	**Chrzanów**	39	cały powiat	Galic. Bank dla handlu i. przemysłu	5	11.200	.	
12	**Cieszanów**	40	1 część okr. sądow. Cieszanów	Jan Gnoiński	5	1.378	.	
		41	2 część okr. sądow. Cieszanów	Hersch Federbusz	5	682	.	
		42	sąd Lubaczów	Eliasz Riess i Ska	5	3.440	.	
13	**Czortków**	43	cały powiat	Izaak Hoffman i Ska	5	8.200	.	
14	**Dąbrowa**	44	cały powiat	Józef Męciński	1	4.000	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
15	**Dobromil**	45	cały powiat	Stanisław Skarzyński	5	4.200	.	
16	**Dolina**	46	sąd Rożniatów	Nathan Reisler i Ska	5	2.871	.	
		47	część okr. sądowego Dolina	" " "	5	3.532	.	
		48	Wełdzirz i Mizuń w okr. sąd. Dolina	Ozyasz Chajes	5	3.223	.	
		49	sąd Bolechów	Aron Schmoran	5	4.574	.	
17	**Drohobycz**	50	cały powiat	Leonard Wiśniewski	5	15.000	.	
18	**Gorlice**	51	cały powiat	Gmina m. Gorlic	5	6.200	.	
19	**Gródek**	52	cały powiat	Eisig Raab	5	5.800	.	
20	**Grybów**	53	cały powiat	Izaak Krieger i Ska	5	4.300	.	
21	**Horodenka**	54	cały powiat	Jakób br. Romaszkan	5	15.700	.	
22	**Husiatyn**	55	sąd Husiatyn z wyłączeniem 9 gmin	Moses Szwarz	5	2.214	.	
		56	sąd Kopeczyńce	Abraham Hübner	5	3.350	.	
		57	Niżborg z att. i Czabarówka	Moses Rubel	5	284	.	
		58	8 gm. sądu Husiatyn	Izaak Gottesfeld	5	850	.	
23	**Jarosław**	59	sąd Pruchnik	Seweryn Harkam	5	1.820	.	
		60	sąd Sieniawa	Juda L. Zweigel i Ska	5	2.580	.	
		61	sąd Jarosław i Radymno	Gmina m. Jarosławia	5	11.460	.	
24	**Jasło**	62	sąd Frysztak	Leizor Schiff i Ska	5	1.802	.	
		63	sąd Żmigród	Henryk Szeliski	5	2.120	.	
		64	sąd Jasło	Saul Jakób i Józef Aleksandrowicz	5	3.500	.	
25	**Jaworów**	65	sąd Krakowiec	Leizor i Leib Strassberg	5	2.500		

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
25	**Jaworów**	66	7 gmin	Jerzy Klein	5	850	.	
		67	4 gmin	Samuel Schneid	5	50	.	
		68	Szecło	Hersch Schreiber	3	60	.	
		69	2 gminy	Eugen. Pawlikowski	2	45	.	
		70	3 gminy	Leiba Kratter	3	50	.	
		71	3 gminy	Jan Dropiowski	3	27	.	
		72	2 gminy	Franciszek hr. Czosnowski	3	85	.	
		73	2 gminy	Julian kniaź Puzyna	3	60	.	
		74	8 gmin	Aron Sobel	4	40	.	
		75	10 gmin	Jan hr. Szeptycki	5	440	.	
		76	4 gminy	Gmina m. Jaworowa	5	1.222	50	
26	**Kałusz**	78	sąd Kałusz	Abe Mühlstein	5	4.800	.	
			sąd Wojniłów	Markus Redisch	5	1.600	.	
27	**Kamionka**	79	sąd Busk	Michał Tokarzewski	5	2.560	.	
		80	sąd Kamionka	Dyrekcya dóbr hr. Andrzeja Potockiego	5	2.710	.	
		81	sąd Radziechów	Mendel Szargiel	5	2.000	.	
28	**Kolbuszowa**	82	cały powiat	Moses Rebhan i Ska	5	4.000	.	
29	**Kołomyja**	83	sąd Kołomyja i Peczeniżyn	Efroim Schreier i Ska	5	26.000	.	
		84	sąd Gwoździec	Jakób, Antoni i Kazimierz Agopsowicze	3	3.900	.	
30	**Kosów**	85	cały powiat	Dawid Eltis i Ska	5	7.000	.	
31	**Kraków**	86	cały powiat z wyłączeniem m. Krakowa	Wacł. Szymczakowski	5	12.000	.	
		87	Zamknięte m. Kraków	Magistrat m. Krakowa	5	52.000	.	Administracya na rachunek funduszu kraj.
32	**Krosno**	88	cały powiat	Henryk Szeliski	5	6.800	.	
33	**Limanowa**	89	cały powiat	Zygmunt Mars	5	4.000	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
34	**Lisko**	90	sąd Lutowiska	Jakób i Józef Kohn	3	2.250	.	
		91	sąd Lisko	Luzer Diller i Ska	1	3.500	.	
		92	sąd Ustrzyki dolne	Izaak Neustein i Ska	3	2.300	.	
		93	sąd Baligród	Izaak Dawid Weitmann	5	2.300	.	
35	**Lwów**	94	*a)* okręg akcyzowy m. Lwowa	Gmina miasta Lwowa	5	79.000	.	
			b) okręg rogatkowy m. Lwowa		5	900	.	
			c) gmina Zniesienie		5	1.500	.	
		95	Basiówka	Majer Pfeffer	5	40	.	
		96	Dublany	Franciszek Dalecki	5	70	.	
		97	Jaryczów nowy i stary	Chaskel Tiger	5	490	.	
		98	Kaltwasser	Szappe Horowitz	5	75	.	
		99	Kleparów	Joel Lipschütz	5	200	.	
		100	Kulparków część I. i II.	Markus Tieger	5	110	.	
		101	5 gmin	Ignacy Russman	5	1.200	.	
		102	Podliski małe	Jan Korniak	5	40	.	
		103	Podliski wielkie, Prusy i Zapytów	Chaim Biiler	5	160	.	
		104	4 gminy	Peretz Lauterstein	5	100	.	
		105	Sokolniki	Lipe Friedmann	5	120	.	
		106	Sygniówka wielka, mała i Obezdra	Izaak Mass	5	220	.	
		107	4 gminy	Moses Jagid	5	135	.	
		108	Zimnawoda	Salamon Schlechter	5	50	.	
		109	Żydatycze	Mechel Botwin	5	50	.	
		110	29 gmin	Maurycy Kugel	5	1.315	.	
		111	terytoryum zakładu w Kulparkowie	Dyrekcya Zakładu w Kulparkowie	5	160	.	pobór według taryfy
		112	44 gmin	Samuel Luft	5	1.900	.	
		113	Pustomyty i Wolica	Ludgard hr. Groholski	5	130	.	
		114	Polana	Emil Torosiewicz	5	61	.	
		115	Rakowiec z Derewaczem	Izaak Gerstman	5	45	.	
		116	Dmytrze z Czopówką	Hersch Leib Gelehrter	5	95	.	
		117	Falkenstein	Józef Majer Liemer	5	21	.	
		118	Winniki, Weinbergen, Podbrzeźce	Józef Łowicz	5	1.295	.	
		119	sąd Winniki z wyłączeniem powyższych 3 gmin	Nathan Günsberg	5	1.605	.	
36	**Łańcut**	120	sąd Łańcut	Franc. Szczerbicki	5	4.600	.	
		121	sąd Przeworsk	Jan hr. Mycielski	5	4.100	.	
		122	sąd Leżajsk	Feiwel Stolbach	5	2.006	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
37	**Mielec**	123	cały powiat	Zdzisław hr. Tarnowski	5	5.300	.	
38	**Mościska**	124	cały powiat	Zarząd browaru ks. Adama Sapiehy	5	6.000	.	
39	**Myślenice**	125	powiaty Myślenice, Wadowice i Żywiec	Jakób Korn	5	28.800	.	
40	**Nadwórna**	126	cały powiat	Salomon Grippel i Ska	5	8.520	.	
41	**Nisko**	127	cały powiat	Zdzisław hr. Tarnowski	5	4.100	.	
42	**Nowy Targ**	128	cały powiat	Wład. hr. Zamojski	5	6.500	.	
43	**Pilzno**	129	cały powiat	Moses Rebhun	5	2.800	.	
44	**Podhajce**	130	cały powiat	Marek Lilienfeld	5	7.500	.	
45	**Przemyśl**	131	cały powiat	Gmina m. Przemyśla	5	32.000	.	
46	**Przemyślany**	132	sąd Przemyślany	Dawid Fuchs i Ska	5	3.000	.	
		133	sąd Gliniany z wyłączeniem gminy Laszki królewsk.	Franciszka br. Potuliska	5	1.960	.	
		134	gminy Laszki królewskie	Adam Treter	5	40	.	
47	**Rawa**	135	sąd Rawa	Paweł hr. Sapieha	5	2.962	.	
		186	sąd Niemirów	Leizor Strassberg	5	950	.	
		137	Karów	Jakób Goldberg	1	80	.	
		138	Korczmin	Izrael Akselrad	1	56	80	
		139	Korczów	Tadeusz Żelechowski	1	45	.	
		140	Szczepiatyn	Zygmunt Dąbrowski	1	16	50	
		141	3 gminy	Mechel Mantl	1	75	20	
		142	Wulka mazowiecka	Hersch Kurzer	1	40	50	
		143	Zaborze	Jan Zabielski	1	33	.	
		144	Machnów z Zieloną machnowską	Jakób Klapper i Ska	1	24	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
47	**Rawa**	145	Nowosiółki przednie	Izaak Steil	1	22	.	
		146	Rzeczyca i Hubinek	Feige Horowitz	1	80	.	
		147	Staje	Stanisł. Białoskórski	1	20	.	
		148	3 gminy	Simche Aberbach i Ska	1	77	60	
		149	Żurawce	Chaim Boruch Thaler	1	71	.	
		150	w kilkunastu gmi-					
			nach	Berl Sack i Ska	1	671	60	
48	**Rohatyn**	151	sąd Rohatyn	Moses Mendel Spindel	5	4.050	.	
		152	sąd Bursztyn	Selig Kirschen i Ska	5	4.050	.	
49	**Ropczyce**	153	cały powiat	Samuel Bier	5	6.800	.	
50	**Rudki**	154	cały powiat	Tob. Goldenberg i Ska	5	6.000	.	
51	**Rzeszów**	155	sąd Głogów	Adam Jędrzejowicz	3	1.700	.	
		156	sąd Rzeszów	Joachim Perlberger	3	7.500	.	
		157	sąd Strzyżów	Dr. Ignacy Wołkowicki	3	2.000	.	
		158	sąd Tyczyn	L. Tannenbaum i Ska	3	2.200	.	
52	**Sambor**	159	cały powiat	Gmina m. Sambora	2	9.200	.	
53	**Sanok**	160	cały powiat	St. Komornicki i Ska	5	9.000	.	
54	**Sącz nowy**	161	cały powiat	Maurycy Dattner	2	15.800	.	
55	**Skałat**	162	cały powiat	Józef Milgrom i Ska	5	7.200	.	
56	**Śniatyn**	163	sąd Śniatyn	Józef Teodorowicz	3	5.820	.	
		164	sąd Zabłotów	Izaak Brettler i Ska	3	4.680	.	
57	**Sokal**	165	cały powiat	Juda i Markus Einleger	5	8.300	.	
58	**Stanisławów**	166	sąd Stanisławów	St. Skarzyński i Ska	5	15.000	.	
		167	sąd Halicz	Saul Lindner i Ska	5	2.717	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
59	**Stare miasto**	168	cały powiat	Golde Lamm i Ska	5	4.350	.	
60	**Stryj**	169	sąd Stryj z wyłączeniem m. Stryja	Moses Dawidsohn	5	4.150	.	
		170	sąd Skole	Wolf Klein i Ska	5	4.900	.	
		171	m. Stryj	Gmina m. Stryja	5	6.000	.	
61	**Tarnobrzeg**	172	cały powiat	Mozes Rebhan i Ska	5	5.800	.	
62	**Tarnopol**	173	cały powiat	Gmina m. Tarnopola	5	18.000	.	
63	**Tarnów**	174	sąd Tuchów	Chaim Licht	5	1.825	.	
		175	sąd Tarnów	Gmina m. Tarnowa	5	10.000	.	
64	**Tłumacz**	176	cały powiat	Herzel Spindel	5	11.000	.	
65	**Trembowla**	177	cały powiat	Leib Brück i Ska	5	10.100	.	
66	**Turka**	178	cały powiat	Aron Feiler i Ska	5	5.500	.	
67	**Wadowice**		vide Myślenice					
68	**Wieliczka**	179	sąd Wieliczki	Gmina m. Wieliczki	5	3.950	.	
		180	sąd Podgórze	Gmina m. Podgórza	5	7.300	.	
		181	sąd Skawina	Gmina m. Skawiny	5	2.550	.	
		182	sąd Dobczyce	Karol Just. Dettloff	5	1.575	.	
69	**Zaleszczyki**	183	sąd Tłuste	Eliasz Albin i Ska	5	3.800	.	
		184	sąd Zaleszczyki z wyłączeniem 6 gmin	Eliasz Albin i Ska	5	1.600	.	
		185	6 gmin	Seweryn br. Brunicki	5	1.300	.	
70	**Zbaraż**	186	cały powiat	Mina Roniger i Ska	5	6.400	.	
71	**Złoczów**	187	cały powiat	Aleks. Halpern i Ska	5	16.225	.	

Liczba porz.	Powiat	L. p. okręgu dzierżawnego i dzierżawcy	Okręg dzierżawny	Nazwisko dzierżawcy	wydzierżawiono na lat	Czynsz dzierżawny zł.	ct.	Uwaga
72	**Żółkiew**	188	cały powiat	Markus Bindl i Ska	5	10.200	.	
73	**Żydaczów**		vide Bóbrka					
74	**Żywiec**		vide Myślenice					
						824.735	16	
	30% dodatek podatku od wina					26.000	.	
	Razem					850.735	16	

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. W. 40315|94.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia etatu oddziału techniczno-drogowego.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy sprawozdaniem z d. 11. grudnia 1891 L. W. 6881 przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt reorganizacyi oddziału techniczno-drogowego.

Projekt ten przyjęty został przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 1. kwietnia 1892 r. z pewnemi ograniczeniami co do liczby posad a to na podstawie sprawozdania Komisyi drogowej, która proponowane przez siebie zmiany motywowała względami jak największej oszczędności dodając zarazem, że Wydział krajowy w razie zachodzącej potrzeby zażądać może dodatkowego pomnożenia etatu.

Przez wykreślenie pewnej liczby posad z etatu przedłożonego przez Wydział krajowy zmniejszony został jednoroczny wydatek o kwotę 4404 zł. a. w.

Od czasu uchwalenia przez Wysoki Sejm powyższego etatu, zakres czynności oddziału techniczno-drogowego zwiększył się jeszcze bardziej, tak że potrzeba powiększenia etatu, którą Komisya drogowa miała na względzie, stała się obecnie niezbędną.

Ruch około budowy dróg powiatowych i gminnych subwencyonowanych z funduszu krajowego wzrósł w latach ostatnich znacznie, jak o tem świadczą fundusze na budowę dróg subwencyonowanych wydawane.

Gdy w roku 1891 w którym projekt reorganizacyi oddziału techniczno-drogowego był opracowany, wysokość dotacyi subwencyjnych na budowę dróg gminnych i powiatowych wynosiła . . . . 230000 zł.
i pożyczkowego funduszu drogowego . . . . 180000 „
to w roku 1894 wydatek ten wynosił w dotacyi subwencyjnej kwotę . . 300000 zł.
i w funduszu pożyczkowym . . . . 240000 „
a na rok 1895, Wydział krajowy uzasadnił potrzebę powiększenia dotacyi subwencyjnej na 350000 zł., fundusz zaś pożyczkowy urośnie w tymże roku do kwoty 260000 zł. w. a.

W stosunku do powyższych dotacyj krajowych zwiększyły się również *środki miejscowe* łożone na budowę dróg subwencyonowanych i tak:
z zamknięć rachunków powiatowych funduszów dróg gminnych przekonujemy się, że gdy początkowo wydatki z tych funduszów na drogi gminne wynosiły okrągło 232000 zł., obecnie wzrosły prawie do 1,100.000 zł.

Przeważna część tych funduszów obracaną bywa na budowę ważniejszych dróg gminnych, a gdy do tego dodamy wydatki na budowę dróg powiatowych pokrywane z funduszu powiatowego, dalej subwencye państwowe przyznawane na budowę dróg bądź gminnych bądź powiatowych mających ważność dla Państwa, wreszcie prestacye gmin i obszarów dworskich tudzież datki dobrowolne innych stron bezpośrednio interesowanych, natenczas przyjąć możemy, że oprócz subwencyi krajowej, środki z powyższych źródeł płynące przedstawiają co najmniej sumę 700.000 zł. wydawaną corocznie na budowę dróg powiatowych i gminnych.

Wskutek powyższego ruchu budowlanego czynności oddziału technicznego zwiększyły się tak z powodu kontroli, jaką oddział techniczny wykonywa w myśl odnośnych przepisów jako też powodu pomocy fachowej, jakiej Wydział krajowy powiatom użycza stosownie do intencyi niejednokrotnie przez Wysoki Sejm objawionej.

W myśl okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 L. W. 51432 i dodatkowej instrukcyi z dnia 20. lipca 1890 L. W. 3326 wydanych na podstawie programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1882 i §. 25. noweli do ustawy drogowej z roku 1885, kontrola techniczna polega:

1. na ścisłem w większej części przez oddział techniczny na gruncie przeprowadzanym sprawdzaniu planów i kosztorysów budowy lub rekonstrukcyi dróg subwencyonowanych;

2. na kontroli samej budowy i

3. na ścisłej kontroli samego użycia subwencyi krajowej t. j. na kolaudacyi robót i sprawdzaniu rachunków.

Tylko przy tego rodzaju kontroli jak to już niejednokrotnie podnosiliśmy a Wysoki Sejm uznawał, budowa dróg subwencyonowanych może być racyonalną i przynieść znaczne oszczędności funduszom na ten cel przeznaczonym, zatem i funduszowi krajowemu, jak niemniej przyczynić się do zapewnienia znacznych oszczędności w kosztach przyszłej konserwacyi dróg zbudowanych.

Wobec tego jednak że liczba ważniejszych dróg powiatowych i gminnych subwencyonowanych z funduszu krajowego wynosi obecnie 98., Oddział techniczno-drogowy już z powodu samej kontroli z największem tylko wytężeniem sił zadaniu swemu sprostać zdoła.

Oprócz tego zachodzi konieczna potrzeba udzielania poszczególnym powiatom fachowej pomocy technicznej przez delegowanie w miarę możności z oddziału techniczno-drogowego inżynierów do wypracowania projektów i prowadzenia budowy dróg subwencyonowanych, czemu jednak nie zawsze dla braku sił zadość uczynić można.

Już w roku 1893. nie mógł Wydział krajowy zaspokoić wszystkich żądań Wydziałów powiatowych domagających się pomocy technicznej przy projektowaniu i budowie dróg jak to przedstawiliśmy w sprawozdaniu z czynności naszych za rok pomieniony i jak to wskutek uwag poczynionych w tym przedmiocie przez Komisyę drogową Wysokiego Sejmu, wyjaśniamy w ostatniem sprawozdaniu z czynności naszych. Również w roku 1894. zostały wniesione żądania ze strony Wydziałów powiatowych, które pomimo usilnych starań naszych nie mogły być w tym roku spełnione.

Wskutek tego pozostały na razie niewykonane:

w powiecie Lwowskim projekt drogi Lwów — Szczerzec;

w powiecie Krośnieńskim projekt drogi do zakładu zdrojowego w Iwoniczu.

w powiecie Bohorodczańskim, projekty mostów w Sołotwinie i Makowej;

w powiecie Sądeckim, projekt mostu na Dunajcu pod Jazowskiem;

w powiecie Gorlickim, projekt drogi Biecz-Golanka.

W roku 1895. czynności spowodowane potrzebą udzielenia pomocy technicznej zwiększą się jeszcze bardziej. Dotychczas mamy zamiar przeznaczyć na ten rok z krajowej służby technicznej 8 urzędników do prowadzenia dalszej budowy dróg subwencyonowanych a mianowicie:

w powiecie Nowotarskim, do budowy drogi Zakopane-Łysa Polana i drogi Pienińskiej;

w powiecie Nowo-Sądeckim, drogi Krynica-Werchomla;

w powiecie Dobromilskim, drogi Dobromil-Bircza, tudzież innych dróg;

w powiecie Kossowskim, drogi Kossów-Jasienów górny;

w powiecie Turczańskim drogi Turka-Lutowiska;

w powiecie Nadwórniańskim, drogi Nadwórna-Markowce;

i w powiatach: Nisko, Tarnobrzeg i Kolbuszowa, drogi Majdan-Rozwadów.

Ponadto Wydział krajowy niewątpliwie będzie zniewolony udzielić pomocy technicznej do prowadzenia budowy subwencyonowanych z funduszu krajowego dróg gminnych jeszcze kilku innym Wydziałom powiatowym.

Przedstawiony powyżej ruch budowlany, który wymaga kontroli i pomocy, wzrastać będzie także i w przyszłości, jak to bowiem w sprawozdaniu z czynności zaznaczyliśmy (str. 26.) na 40.000 klm. dróg nieuporządkowanych w kraju, przynajmniej $^1/_4$ część tychże należy do ważniejszych komunikacyi, których jak najrychlejsza budowa jest w interesie ekonomicznym kraju, do czego przy obecnym postępie budowy potrzebaby co najmniej lat pięćdziesięciu.

Nie ulega również wątpliwości, że uporządkowanie reszty dróg będzie mogło nastąpić w swoim czasie tylko przy odpowiedniej pomocy kraju.

Nie wspominamy tutaj szczegółowo o wzrastających czynnościach Oddziału techniczno-drogowego, dotyczących konserwacyi i rekonstrukcyi dróg krajowych a zwłaszcza czynności około stopniowej wymiany drewnianych mostów i przepustów na murowane i rozmaitych wielu prac innych, nie możemy jednak pominąć milczeniem coraz bardziej zwiększających się czynności około budowy i utrzymania **publicznych dojazdów kolejowych,** których ilość z każdym rokiem się powiększa, gdy bowiem w r. 1891 liczba dojazdów kolejowych wynosiła 91, obecnie jest ich już 117. Każdy z tych dojazdów stanowiący osobną całość, tworzy ważną komunikacyę ze względów handlowych, przemysłowych jakoteż i ogólno-ekonomicznych. Z tego względu jak i z powodu obowiązkowego udziału funduszu krajowego w kosztach budowy i utrzymania powyższych dojazdów, zastrzeżoną zosłała Wydziałowi krajowemu §. 13. ustawy z 15. kwietnia 1881. Nr. 46. Dz. u. kr. zwierzchnicza kontrola, która pod względem technicznym wykonywaną bywa przez organa techniczno-drogowe. Wykonywanie zaś kontroli nad budową natrafia niejednokrotnie na ważne przeszkody wynikające z rozrzuconego po całym kraju położenia dojazdów i ich zwykle małej przestrzeni.

Obok powyższych czynności są jeszcze inne zadania, które Oddział techniczny ma spełniać, a których dla szczupłości sił należycie spełniać nie może.

Pierwsze tu miejsce zajmuje statystyka drogowa, która obok spełniania innych zadań ogólniejszego znaczenia dla gospodarstwa krajowego ma w szczególności śledzić i wskazywać gdzie przez dobór stosownych materyałów, zmianę sposobu wykonania robót lub zastosowanie innych środków racyonalnych dałyby się osiągnąć jak najdalej idące oszczędności w kosztach budowy i utrzymania tak krajowych jakoteż i innych dróg autonomicznych.

Do zadań statystyki drogowej należy dalej przedstawiona w sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. za rok 1894. (str. 40.) sprawa klasyfikacyi dróg na kategorye podług ich ważności ekonomicznej na podstawie dat odnoszących się do ilości i wielkości przewożonych ładunków tudzież wytrzymałości mostów, nadto wielkiej doniosłości sprawa dotycząca uzyskania ulg taryfowych na kolejach dla transportu materyałów potrzebnych do budowy i konserwacyi dróg autonomicznych.

Wszystkie tego rodzaju badania wymagają nader ścisłych i starannych studyów.

Wprawdzie w roku bieżącym zostały zebrane dla Wystawy krajowej pewne daty dla przedstawienia rozwoju komunikacyi w okresie autonomicznym, daty te jednak są wcale nie wystarczające, ze względu bowiem na bliski termin otwarcia Wystawy krajowej zebrane zostały dość pobieżne i nie mogły być tak wyczerpujące, jakby to dla racyonalnej gospodarki drogowej na przyszłość było koniecznie wskazanem.

Szczupłe stosunkowo siły Oddziału techniczno-drogowego doznały jeszcze zmniejszenia przez przydzielenie jednego inżyniera do krajowego biura kolejowego przez oddanie jednemu inżynierowi spraw budowniczych o czem zdaliśmy

już sprawę Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności naszych, w następstwie czego Komisya drogowa wypowiedziała życzenie, by czynności powyższe były wykonywane bez uszczerbku dla spraw drogowych.

Z tych wszystkich wyżej wyłuszczonych powodów wynikałaby potrzeba znacznego pomnożenia sił Oddziału techniczno drogowego. Wydział krajowy jednak kierując się względami jak najdalej idącej oszczędności ogranicza się do najściślej obliczonej potrzeby i proponuje tylko takie pomnożenie etatu, które uważa obecnie za konieczne i odroczyć się nie dające.

W tym celu proponuje Wydział krajowy pomnożenie etatu tylko o dwie posady inżynierów adjunktów, z zwiększonym wydatkiem rocznym o kwotę 2.360 zł. w. a. wszakże z tem założeniem, że przez równoczesne zastąpienie, w dotychczasowym etacie, 5 elewów technicznych takąż liczbą urzędników najniższych dwóch kategoryi t. j. dwoma inżyn. adjunktami i trzema asystentami technicznymi, oddział techniczno-drogowy, uzyska siły potrzebne do wypracowywania projektów, wykonywania kontroli na gruncie i prowadzenia budowy, które to czynności jak z natury rzeczy wynika, tylko wytrawniejszym technikom poruczać należy. Wydział krajowy proponuje zniesienie 5 posad elewów jeszcze i z tego względu, że dziewięć miejsc elewówna dwadzieścia siedm posad stałych w dotychczasowym etacie jest stosunkowo za wiele uwzględnić bowiem należy, iż na posadzie elewa technicznego, do której przywiązane jest tylko adjutum, kandydat dotyczący nie powinien pozostawać zanadto długo, inaczej, młodzi technicy po kilkuletniem daremnem wyczekiwaniu na stałą posadę opuszczać będą służbę krajową, tak jak to w dzisiejszym składzie faktycznie się zdarza, gdy tymczasem wobec istniejących stosunków i konkurencyi, wywołanej potrzebami władz rządowych i przedsiębiorstw kolejowych, wzrastają coraz większe trudności w pozyskaniu lepszych sił technicznych.

Wydatek roczny na proponowane przez Wydział krajowy zastąpienie 5 elewów, 5 urzędnikami wyniesie kwotę 2.500 zł. w. a.

Prócz tego proponuje Wydział krajowy w etacie nieznaczną zmianę co do manipulanta w ten sposób, ażeby zamiast dotychczasowej posady dyurnisty z wynagrodzeniem 1 zł. 50 ct. dziennie, czyli 548 zł. rocznie, był ustanowiony stały urzędnik manipulacyjny w charakterze etatowego pisarza manipulacyjnego z płacą 600 zł. rocznie, przez co wydatek roczny w budżecie zwiększy się tylko o kwotę 52 zł.

Do czynności manipulanta należy prowadzenie protokołu podawczego i ewidencyi aktów, utrzymywanie w ewidencyi i na składzie kosztownych instrumentów i narzędzi mierniczych, materyałów rysunkowych, druków i t. p. Z uwagi że czynność ta wkłada odpowiedzialność za stan i całość powierzonego inwentarza a przytem wymaga systematycznej i dokładnej ewidencyi, pożądanem byłoby aby temu funkcyonaryuszowi nadać charakter stałego urzędnika.

W końcu ze względu na potrzebę przynajmniej częściowego powetowania uszczerbku oraz dania nam możności przeznaczenia funkcyonaryusza niższej kategoryi do stałego prowadzenia *statystyki* drogowej, uprasza Wydział krajowy o upoważnienie go do mianowania *„extra statum“* jednego inżyniera I. klasy dla zastępowania inżyniera tejże klasy przydzielonego z oddziału techniczno-drogowego do biura kolejowego.

Z tego powodu nie nastąpi żadne nowe obciążenie budżetu drogowego, przydzielony bowiem do biura kolejowego inżynier I. klasy opłacany będzie z funduszów przeznaczonych na cele kolei lokalnych. Wydział krajowy proponuje ustanowienie powyższej posady *„extra statum“* dlatego, że z chwilą zorganizowania krajowego biura kolejowego, które w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. maja 1893. nastąpi *w całości* dopiero na pod-

stawie dalszych wyników i potrzeb, jakie się objawią, inżynier przydzielony tam obecnie prowizorycznie przejdzie stale na etat kolejowy, a zajmowana przez niego dotychczas posada w oddziale techniczno-drogowym zostanie uprożnioną.

Zaznaczamy wreszcie, że jakkolwiek przydzielenie jednego inżyniera I. klasy z oddziału techniczno-drogowego wyłącznie do czynności budowniczych innych departamentów, bardzo dotkliwie odczuwać się daje, Wydział krajowy jednak nie proponuje w to miejsce ustanowienia nadetatowej posady, w przekonaniu, że ta ważna sprawa zostanie przez Wysoki Sejm osobno uregulowaną.

Różnica zachodząca pomiędzy etatem technicznej służby drogowej Wydziału krajowego uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 1. kwietnia 1892. a projektem obecnie proponowanym przez Wydział krajowy z wyłączeniem rysowników, konduktorów drogowych i drożników, wreszcie czasowo tylko w razie otrzymanego zezwolenia mianować się mającego inżyniera I. klasy *extra statum* przedstawia się następująco:

Charakter służbowy	Według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892	Obecny projekt Wydziału krajowego
Dyrektor	1	1
Zastępca dyrektora . . .	1	1
Starsi inżynierowi . . .	4	4
Inżynierowie I. klasy . .	9	9
Inżynierowie II. klasy . .	7	7
Inżynierowie adjunkci . .	2	6
Asystenci techniczni . .	3	6
Elewi techniczni I. klasy .	3	2
Elewi techniczni II. klasy .	3	2
Elewi techniczni 3 klasy .	3	—
Manipulant	1 dyetar.	1 st. urz.
Razem .	37 osób	39 osób

Przez zmianę, względnie uzupełnienie etatu oddziału techniczno - drogowego w sposób powyższy, zwiększy się odnośna pozycya wydatków razem o kwotę 4.912 zł., t. j. o kwotę 508 zł. większą niż obejmował wspomniany u wstępu projekt Wydziału krajowego.

Na podstawie powyższego wywodu, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dotychczasowy etat osób i płac technicznej służby drogowej Wydziału krajowego, uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 1. kwietnia 1892. zmienia się w sposób następujący:

a) W ustanowionym etacie znosi się jedną posadę elewa technicznego I. klasy, jedną posadę elewa tochnicznego II. klasy. i trzy posady elewów technicznych III. klasy, a natomiast powiększa się tenże etat o cztery posady inżynierów-adjunktów i trzy posady asystentów technicznych z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

b) W miejsce dotychczasowego dyurnisty manipulacyjnego ustanawia się stałą posadę w charakterze pisarza manipulacyjnego z płacą 600 zł. rocznie.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do mianowania *extra statum* jednego inżyniera I. klasy w oddziale techniczno-drogowym do zastępowania inżyniera tejże klasy przydzielonego do krajowego biura kolejowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 18. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Eustachy ks. Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego:

Z drukarni Pillera i Sp.

L. s. 619/1895.

Aleg. 73

Wniosek.

Zważywszy, że c. k. Rząd przedłożył Radzie państwa projekt do ustawy o kredycie melioracyjnym i zdaje się uzasadnioną nadzieja, że ustawa ta przez Radę państwa uchwaloną zostanie w bieżącej sesyi;

zważywszy, że możność jak najszybszego zużytkowania tej ustawy przez interesowanych rolników leży niewątpliwie w interesie kraju naszego i że możność ta zależeć będzie tak od tego, czy bank krajowy finansową stronę sprawy zaraz załatwić będzie mógł jak też i od tego, czy krajowe biuro melioracyjne dostateczne będzie miało siły do wykonania pracy, która w większej jak dotąd mierze będzie od niego żądaną;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wobec spodziewanej ustawy państwowej o kredycie melioracyjnym, poczynił odpowiednie kroki przygotowawcze, ażeby w chwili kiedy ustawa ta uchwaloną i sankcyonowaną zostanie, wprowadzenie jej natychmiast w życie było umożliwionem.

Lwów dnia 15 stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Władysław Struszkiewicz w. r.

Z. Dembowski, J. Męciński, F. Rozwadowski, L. Chrzanowski, Onyszkiewicz, Zamoyski, Łączyński, Sala, J. Gnoiński, Krzysztofowicz, J. Stadnicki, Sękowski, Stan. Stadnicki, Dydyński, Abrahamowicz, Zdzisław Skrzyński, Klemens Dzieduszycki, Stanisław Larysz Niedzielski, A. Jędrzejowicz, Tadeusz Langie, W. Gnoiński.

L. s. 621/1895.

Alleg. 74

Wniosek.

Zważywszy, że Wysoki Sejm jeszcze w kwietniu roku 1892 polecił Wydziałowi krajowemu, by wniósł ustawę o przymusowem tępieniu myszy polnych;

zważywszy, że od tego czasu kraj znów przez tę dla rolnictwa ciężką klęskę nawiedzonym został;

zważywszy, że dzisiaj istnieją już liczne skuteczne środki tępienia tych szkodników, których użycie bez niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt domowych jest możliwem;

Wysoka Izba raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wypracował w porozumieniu z c. k. Rządem ustawę o przymusowem tępieniu myszy polnych i wniósł takową na najbliższej sesyi sejmowej.

2. Wydział krajowy rozszerzy działalność swoją w sprawie wyszukiwania najskuteczniejszych środków dla niszczenia myszy polnych, a próby i doświadczenia robić będzie w różnych okolicach kraju.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby, zanim ustawa odnośna w życie wejdzie, zarządził w drodze rozporządzenia przymusowe tępienie myszy.

Lwów dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Stanisław Dzieduszycki *w. r.*

Zaleski, Sękowski, Wł. Kozłowski, Wł. Niezabitowski, Duklan Słonecki, Krzysztofowicz, Jan Trzecieski, Ed. Micewski, J. Puzyna, M. Torosiewicz, E. Zagórski, Gniewosz, Barański, B. Horodyski, Wojciech Dzieduszycki, Szeptycki, Klemens Dzieduszycki, Juliusz Korytowski, Włodzimierz Siemiginowski, Stan. Stadnicki, Pilat, Abrahamowicz, Huryk, Bielański, Tyszkowski.

L. s. 620/1895.

Aleg. 75.

Wniosek.

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 wydali Ministrowie spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa, tudzież obrony krajowej rozporządzenie z dnia 5. czerwca 1869 l. 2354 (Dz. u. k. 24) zmieniające po części istniejące w naszym kraju przepisy o języku urzędowym i korespondencyi z innemi władzami i urzędami.

Według §. 1. tego rozdorządzenia mogą władze i urzędy, podlegające powyżej wymienionym ministerstwom, używać tak w służbie wewnętrznej, jakoteż i w korespondencyi z urzędowemi niewojskowemi władzami, urzędami i sądami w kraju języka polskiego.

Do przepisu tego zastosowały się też władze i urzędy, okrom kolei państwowych i poczt, które wbrew powołanemu rozporządzeniu do chwili obecnej używają w służbie wewnętrznej zawsze, zaś ze stronami bardzo często języka niemieckiego.

Sejm krajowy niejednokrotnie upominał się o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w całej wewnętrznej służbie kolejowej, a Rząd zasłaniał się dawniej tem, że życzeniu temu dlatego zadosyć uczynić nie może, bo koleje żelazne były naówczas w Galicyi prywatnemi akcyjnemi stowarzyszeniami.

Z uwagi, że po upaństwowieniu kolei rzekoma ta przeszkoda odpadła i dziś wszystkie linie kolei w naszym kraju stały się instytucyą państwową i częścią administracyi rządu, a zatem jako podległe ministerstwu handlu, powinny zastosować się bezwzględnie do powołanego na wstępie rozporządzenia.

Z uwagi, że w r. 1880 przy udzieleniu subwencyi krajowej w kwocie 1 miliona na budowę podkarpackiej kolei żelaznej, stanowiącej jedną z głównych arteryi sieci kolei państwowych w Galicyi, Sejm odrębną uchwałą wyraził życzenie zmiany §. 7. statutu organizacyjnego zarządu kolei żelaznych skarbowych w Galicyi w kierunku zaprowadzenia w całej pełni języka polskiego jako urzędowego, a Wydział krajowy, opierając się na tej zasadzie, wystosował dnia 9. października 1891 do p. Ministra handlu memoryał, w którym domagał się, aby zarządy kolei skarbowych w Galicyi nietylko po polsku, względnie po rusku stronom odpowiadały i po polsku z władzami urzędowemi (niewojskowemi) i autonomicznemi korespondowały, ale aby w całej wewnętrznej służbie w obrębie naszego kraju używano języka polskiego, a życzeniu temu dotychczas się zadość nie stało.

Z uwagi nareszcie, że państwowe urzędy pocztowe, jako podlegające Ministerstwu handlu, zaraz od pierwszej chwili wejścia w życie powyższego rozporządzenia powinne były używać w wewnętrznej służbie wyłącznie języka polskiego jako urzędowego.

Z uwagi wreszcie, że językiem urzędowym w c. k. żandarmeryi jest wbrew postanowieniom powołanego rozporządzenia ciągle jeszcze język niemiecki, którym żandarmi posługując się w swych raportach i doniesieniach, mogą niejednokrotnie z powodu małej znajomości tego języka przynieść wielkie szkody jednostkom i ogółowi,

podpisani wnoszą:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa ponownie c. k. Rząd, aby po myśli Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego Ministeryum z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. u. kr. Nr. 24) wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowych i pocztowych, tudzież w c. k. żandarmeryi także w wewnętrznej służbie język polski jako urzędowy.

We Lwowie dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
M. Michalski *w. r.*

W. Rogoyski, Witosławski, Dworski, Czyżewicz, Palch, Goldmann, A. Rayski, Romanowicz, Weigel, Żardecki, Fruchtmann, Klemensiewicz, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Lenartowicz, T. Merunowicz, Rutowski.

L. s. 681/95.

Aleg. 76

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o prośbie reprezentacyi gminy miasta Przemyśla o czasowe uwolnienie od dodatków do podatków dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gruntowych tych budynków w Przemyślu, które będą wybudowane w miejsce 42 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Wysoki Sejmie!

Zdrowotne stosunki w niektórych częściach miasta Przemyśla, bardzo dla mieszkańców tego miasta niekorzystne, wytworzyły potrzebę zburzenia 42 domów i wystawienia na ich miejsce nowych, na podstawie uchwalonego przez Radę miejską planu regulacyi miasta Przemyśla.

Ażeby tę przebudowę umożliwić, Rada miejska przemyska wniosła do Rządu i do Rady państwa petycyę o uwolnienie domów nowo zbudowanych w miejsce budynków na zburzenie przeznaczonych w celu poprawy stosunków zdrowotnych m. Przemyśla od podatku domowo-czynszowego na lat 30.

Reskryptem ministra skarbu z dnia 14 listopada 1893 l. 21134 oświadczył c. k. Rząd, że byłby skłonnym wyjednać w drodze ustawodawczej dla wymienionych nowych budowli uwolnienie od podatku domowo-czynszowego pod warunkiem, że domy te w ciągu 5 lat od chwili wejścia w życie ewentualnej ustawy będą zupełnie wykończone, i że dla nich ustanowione zostanie na ten sam przeciąg czasu także uwolnienie od dodatków krajowych i gminnych do wymienionego podatku państwowego.

Na podstawie tego reskryptu reprezentacya miasta Przemyśla uchwałą z dnia 28 grudnia 1893 postanowiła uwolnić od podatków i dodatków gminnych zbudować się mające domy w miejsce 42 budynków, w uchwale wymienionych, a przeznaczonych na zburzenie w celu asanacyi miasta i uregulowania komunikacyi na przeciąg lat 20, pod warunkiem, że domy te zostaną wykończone w ciągu lat 5 od wejścia w życie odnośnej ustawy państwowej. Uzyskawszy zatwierdzenie tej uchwały ze strony Wydziału powiatowego, Rada miejska udała się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu ustawy uwalniającej te domy od dodatków do funduszu krajowego, oraz od wszelkich podatków i dodatków gminnych na przeciąg lat 20, pod warunkiem w reskrypcie ministeryalnym naprowadzonym i w uchwale Rady miejskiej zawartym, że domy te w przeciągu lat 5 od wejścia w życie wyjednać się mającej ustawy państwowej będą zupełnie wykończone.

Tej prośbie czyni Wydział krajowy zadość i przedkłada Wysokiemu Sejmowi odnośny projekt do ustawy.

Wysokość ofiary jaką kraj poniesie, jeżeli Wysoki Sejm do prośby miasta Przemyśla przychylić się zechce, wyniesie podług projektowanej przez Wydział krajowy wysokości dodatków krajowych kwotę 3479 złr. rocznie, jeżeli zburzenie wszystkich 42 domów i postawienie w ich miejsce nowych istotnie w ciągu 5 lat dokonanem będzie.

Ze względu na konieczność zburzenia wspomnianych domów dla poprawienia stosunków zdrowotnych m. Przemyśla, dalej wobec okoliczności, że c. k. Rząd uwolnienie domów nowo wybudować się mających, od podatku państwowego uczynił zależnem od uwolnienia ich od dodatków krajowych i od podatków i dodatków gminnych; zważywszy, wreszcie, że w interesie kraju leży jak najrychlejsze uporządkowanie stosunków sanitarnych większych miast, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Lwów dnia 16. stycznia 1895.

Dunajewski *w. r.*
przewodniczący.

Goldman *w. r.*
sprawozdawca.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowem uwolnieniu od podatku dla funduszu krajowego tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych, tych budowli w kr. wolnem mieście Przemyślu, które będą nowo wybudowane w miejsce 42 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Przemyśla sporządzoną konsygnacyą, jako przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Budowle, które w celu poprawy stosunków zdrowotnych król. wolnego miasta Przemyśla, będą nowo zbudowane w miejsce 42 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Przemyśla sporządzoną konsygnacyą, jako przeznaczonych na zburzenie, wolne będą od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych na taki przeciąg czasu, na jaki budowle te odnośną ustawą państwową, pod warunkiam zbudowania ich w terminie tą ustawą oznaczonym, uwolnione będą od państwowego podatku domowo-czynszowego.

Art. II.

Wykonanie ustawy tej polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

L. W. kr. 659/95.

Aleg. 77.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1894.

Wysoki Sejmie!

I.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej szkole średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1893 powziął Wys Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 następującą uchwałę:

„1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o szkole średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem, mające na celu zapewnienie uczniom, wychodzącym ze szkoły lasowej prawa objęcia miejsc w służbie rządowej.

3. Sumę przeznaczoną na praktyczne kształcenie uczniów za pomocą wycieczek do lasów podnosi się z dotychczasowych 800 zł. do 1.000 złr., wstawiając tę ostatnią kwotę do budżetu na r. 1894.“

Zdając sprawę o wykonaniu tych poleceń Wys. Sejmu, Wydział krajowy uważa za stosowne wypowiedzieć kilka uwag ogólnych o stanie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Załączone sprawozdanie Dyrekcyi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie daje dokładny pogląd na obecny stan tej szkoły i jej kierunek naukowy.

Z sprawozdania tego poweźmie Wys. Sejm to przekonanie, że usiłowania Wydziału krajowego, kuratoryi szkoły i grona nauczycieli szkoły lasowej skierowane są głównie ku podniesieniu poziomu teoretycznego wykształcenia uczniów.

Jeżeli jednak stwierdzić się daje, że poziom naukowy szkoły w skutku przeprowadzonej w ostatnich latach reorganizacyi szkoły, przez Wysoki Sejm uchwalonej, znacznie się podniósł, to nie stało się to z równoczesnem uszczerbkiem praktycznego przysposobienia uczniów do zawodu, który w naszym kraju ma pierwszorzędne znaczenie ekonomiczne, a przez racyonalne prowadzenie i eksploatowanie przestrzeni leśnych może stać się potężną dźwignią bogactwa krajowego.

Wydział krajowy wskazując na szczegóły zawarte w poniżej przedłożonem sprawozdaniu szkoły lasowej może zapewnić, że ze swej strony popiera najusilniej wszelkie starania, tak kuratoryi jakoteż grona nauczycielskiego szkoły, aby za pomocą ćwiczeń praktycznych, wycieczek naukowych, zwiedzania gospodarstw leśnych wzorowo prowadzonych, wysełania w podróże naukowe za granicę, ukończonych abituryentów i nauczycieli, wytworzyć zastęp dzielnych, z metodą nowożytnej techniki leśnej, z racyonalnym sposobem eksploatacyi lasów, z nowszymi systemami urządzenia lasów i utrzymania ich wydatności, obznajomionych leśników.

W tym zamiarze zwiedził adjunkt p. Lipiński, pełniący obowiązki profesora fachowego szkoły leśnej w Tharandzie, w Eberswalde i w Sztokholmie, lasy, zostające pod zarządem akademij w Tharand i w Eberswalde, rewiry państwowe w Saksonii i najważniejsze dla handlu drzewem galicyjskiem porty niemieckie i szwedzkie.

Zastanawiając się nad kierunkiem, w jakim organizacyę szkoły lasowej uzupełnić należy, ażeby najpilniejszym potrzebom naszych gospodarstw leśnych w kraju odpowiadała, Wydział krajowy uznał że większe, niż dotychczas staranie poświęcić należy nauce o eksploatacyi lasów, użytkowaniu z lasu tak pod względem technicznym jak i handlowym i w związku z tem zostającej nauce urządzenia i organizacyi gospodarstwa leśnego, uwzględniającej nasze stosunki klimatyczne, ekonomiczne i handlowe.

Wyniki wystawy krajowej potwierdziły to spostrzeżenie, że u nas na polu eksploatacyi lasu i wyrobu z drzewa w kilkunastu wielkich kompleksach leśnych są postępy niezawodne do zanotowania.

Niestety mniejsze kompleksy leśne i dotąd jeszcze są wstanie opłakania godnym. Prócz znikomych wyjątków gospodarstwo lasowe przedstawia stan raczej dewastacyi i destrukcyi, niż zaś zabezpieczenia trwałości.

Wyniki wystawy krajowej potwierdziły równocześnie i to drugie spostrzeżenie, że kierownictwo tych postępowych gospodarstw leśnych znajduje się dotąd jeszcze niestety przeważnie w rękach nie naszych, i że podniesienie poziomu techniczno-handlowego wykształcenia naszych leśników staje się najbliższem dla kierownictwa szkoły gospodarstwa leśnego zadaniem.

Wyniki wystawy krajowej jak dodatnio z jednej strony wpłynęły na ocenę środków bogactwa krajowego, wzkazując na olbrzymi a niedostatecznie wyzyskany dotąd dział przemysłu drzewnego, tak z drugiej strony miały tę doniosłość, że przekonały nas jak wiele jeszcze pozostaje do zrobienia.

Przekonały nas, że do wyjątków należą lasy, przy których urządzeniu a następnie eksploatacyi uwzględnione były warunki ekonomiczne, przedewszystkiem zaś stosunki handlu eksportowego, że do wyjątków należą tacy gospodarze leśni, którzy wiedzą gdzie i jakiego rodzaju wyroby drzewa lub drzewo wyrobowe są poszukiwane i najlepszy zbyt mają, i jak wydobyciem płodów leśnych kierować, żeby ze zbytu tego korzystać.

Rzeczą będzie naszej szkoły gospodarstwa leśnego w tym kierunku dotychczasową miarę nauk udzielanych uczniom, uzupełnić wiadomościami z dziedziny praktycznego życia handlowego i wskazywać jakie sortymenta drzewa i materyałów drzewnych są dla eksportu galicyjskiego najbardziej ważne, jakie materyały są w krajach importujących z Galicyi najbardziej poszukiwane, skąd, po jakich cenach i jakimi drogami je sprowadzają, jakie zasady wyrobu mają być w tym celu w gospodarstwie leśnym przestrzegane, jakie są zwyczaje tego handlu drzewa, i sposoby sprzedaży; wreszcie śledzenie i badanie najtańszych dróg exportu z Galicyi byłoby tej nauki najgłówniejszem uzupełnieniem.

W myśl uwagi, zamieszczonej w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego, rozpisał Wydział krajowy konkurs na katedrę profesora fachowego, ewentualnie na posadę nauczyciela adjunkta z dziedziny leśnictwa, a w szczególności urządzenia, uprawy i użyt-

kowania lasu. Konkurs ten jednak nie zachęcił ani jednego kandydata z poza grona dotychczasowych sił nauczycielskich w szkole lasowej we Lwowie. Poruczyliśmy przeto prof. adjunktowi Lipińskiemu pełnienie obowiązków profesora, a docentowi Janeczce nadaliśmy prowizorycznie posadę adjunkta, aż do zdania przez obu egzaminu nauczycielskiego, poczem będzie mogło nastąpić rzeczywiste tych posad obsadzenie. Prócz tego Wydział krajowy stara się o przysposobienie nowych sił nauczycielskich przez udzielenie stypendyów dwom kandydatom, kształcącym się w oddziale leśnym wiedeńskiej akademii ziemiańskiej.

II.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu zeszłorocznem Wydziału krajowego w przedmiocie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie powziął był Wys. Sejm między innymi następującą uchwałę:

„Sumę przeznaczoną na praktyczne kształcenie uczniów za pomocą wycieczek do lasów podnosi się z dotychczasowych 800 zł. na 1200 zł., wstawiając tę ostatnią kwotę do budżetu na rok 1894".

Jakkolwiek skromne co do cyfry podwyższenie to, wpłynęło bardzo korzystnie w roku ubiegłym na praktyczne kształcenie uczniów, systematyczne przeprowadzenie ćwiczeń praktycznych obok rozszerzenia nauk teoretycznych rozłożonych na 3 lata nauki przyczyniły się znacznie do podniesienia poziomu naukowego szkoły lasowej.

A jeżeli rozszerzenie zakresu poszczególnych przedmiotów naukowych może nieco utrudniało mniej utalentowanym teoretycznej nauki nabycie to utrudnienia to wpłynęło na poziom wiedzy wymaganej od uczniów korzystnie, a dla słabszych głów uczyniły pobyt w szkole niemożliwym.

Że niezdatni lub niechętni uczniowie zmuszeni są do opuszczenia szkoły, w tem widzi Wydział krajowy głównie dowód uzdrowienia stosunków szkoły lasowej.

Zyskuje na tem bowiem tylko ten zastęp młodzieży kształcącej się, który pomimo tych trudności potrafi wymaganiom szkoły zadość uczynić, a wytrwawszy w tych trudnych warunkach dostarczy życiu praktycznemu nietylko ludzi z teoryą zadowalniająco obznajomionych, ale co ważniejsze do praktycznego zawodu zaprawionych. A dobre ich przysposobienie do praktycznego zawodu leśnego zależeć już może wyłącznie od tej miary praktyki, którą sobie w pracy zawodowej przyswoją, miara ta zaś będzie tem wyższą w im lepszem, racyonalniejszem i postępowszem gospodarstwie praktykę tą obywać będą.

W dalszem wykonaniu myśli przewodniej, zaznaczonej przez komisyę reorganizacyjną, powołaną wskutek uchwały Wysokiego Sejmu dla spraw szkoły lasowej, wprowadził Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii delegata p. Sieglera d'Eberswalda praktykę wakacyjną w lasach przez Dyrekcyę szkoły wskazanych nietylko dla uczniów z II. roku, lecz także dla uczniów z III. roku. Szło bowiem o to, aby uczniom szkoły gospodarstwa lasowego jeszcze w czasie pobytu ich w szkole umożebnić nabycie praktyki poglądowej. Po odbyciu dopiero tej drugiej praktyki wakacyjnej według instrukcyi, dołączonej do zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego przystępują uczniowie do egzaminu końcowego, ogólnego z całości nauk zawodowych. Zarządzenie to okazało się pod każdym względem bardzo odpowiedniem.

Uczniowie przystępujący do egzaminów końcowych wykazali, iż przedmiot znany im jest nietylko z wykładu lub książki, ale także z doświadczeń osobistych i nabytych poglądów w praktyce. Tak więc zaprowadzenie praktyki wakacyjnej, wydatne korzystanie z lasów Winnickich, jako środka demonstracyjnego, pilne odbywanie wycieczek, według planu z góry ułożonego, może w znacznej części zastąpić brak lasu szkolnego, potrzebnego do demonstracyi i praktycznego uzupełnienia wykładów nauk zawodowych.

Na podstawie świadectwa osób fachowo z leśnictwem obznajomionych Wydział krajowy może stwierdzić, że to skierowanie ku praktycznym celom zawodu stało się bez uszczerbku

dla teoretycznego wykształcenia, a przez wzbudzenie praktycznego zmysłu u uczniów dla ich przyszłego zawodu przyczynia się do podniesienia ogólnego wykształcenia, jakie w skutku tego uczniowie ze szkoły lasowej wynoszą.

III.

Między uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 była następująca:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem, mające na celu zapewnienie wychodzącym ze szkoły lasowej prawo objęcia miejsc w służbie rządowej".

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy z dnia 27. lutego 1894 odniósł się do Dyrekcyi szkoły lasowej z zapytaniem:

a) „na jakiej podstawie należy się domagać, ażeby (w myśl uwag sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego) abituryenci szkoły gospodarstwa lasowego przyjmowani byli na leśniczych do lasów rządowych";

b) „jakie zmiany w planie naukowym szkoły należałoby przeprowadzić, ażeby na ich podstawie można było domagać się u c. k. Rządu, by abituryenci tejże szkoły przyjmowani byli do służby technicznej przy Dyrekcyi państwowych dóbr i lasów".

W dniu 25. grudnia r. 1894 otrzymał Wydział krajowy odpowiedź Dyrekcyi szkoły gospodarstwa lasowego z odpowiedzi tej wyjmujemy następujące uwagi:

Niezależnie od uwag wypowiedzianych na konferencyi nauczycielskiego grona i niezależnie od opinii prof. Lipińskiego przedłożonego Wydziałowi krajowemu w odrębnym referacie Dyrekcya szkoły doszła do następujących wniosków:

„że wszelkie starania o dopuszczenie abituryentów naszej szkoły do technicznej służby w dobrach państwowych nie mogą być uwieńczone pomyślnym skutkiem tak długo, jak długo zasada przyjęta przez c. k. Ministerstwo rolnictwa przy obsadzaniu posad, nie ulegnie zmianie, na co wcale się nie zanosi. Można by zresztą stawiać to żądanie na racyonalnej podstawie i znadzieją jakiegoś skutku, jeżeliby krajowa szkoła gospodarstwa lasowego tak głęboko zreformowaną została, żeby tak co do warunków przyjęcia (egzamin dojrzałości) jak i co do rozległości i różnorodności wykładanych nauk stała się równorzędną szkole głównej.

Za taką reformę szkoły Dyrekcya nie może się jednak oświadczyć, kraj nasz ubogi nie może bowiem ponosić zbytkowych kosztów na akademię leśniczą.

Galicya potrzebuje przedewszystkiem leśniczych do zarządu niniejszymi lasami, wielkich bowiem majątków leśnych z wysoką rozwiniętą administracyą, jak je posiada Państwo u nas bardzo mało. — Przy kształceniu młodzieży w zawodzie leśniczym nie można więc stawiać żądań za wysokich, raz dlatego, że ogromny i kosztowny aparat naukowy akademii zużył by się na kształcenie małej tylko liczby kandydatów — następnie, że ci wychodząc z akademii, odbywszy najwyższe studya w zawodzie leśniczym, już na początku służby domagaliby się wyższego wynagrodzenia, niżeli je u nas w ogóle otrzymać mogą.

Ponieważ posad rządowych (gdyby do nich byli nawet przypuszczeni) może być tylko bardzo mało, dyrektorów zaś lasów wielkich kompleksów jest jeszcze mniej, przeto nie znalazłszy odpowiedniego przebytym studyom umieszczenia, opuszczaliby Galicyę, albo zdecydowawszy się z konieczności przyjąć skromną posadę leśniczego lub nadleśniczego prywatnego, byliby elementem wiecznie niezadowolonym, raczej szkodliwym jak pożytecznym dla społeczeństwa. Na każdy sposób Galicya, wydając bardzo wiele na wykształcenie leśniczych miałaby ich w rzeczywistości bardzo mało i nie takich jakich potrzebuje".

Odnośnie do wniosku *b)* dodaje Dyrekcya szkoły jeszcze następujące uwagi:

„Lwowska szkoła gospodarstwa lasowego została niedawno zreformowaną i nauki w niej rozszerzone niemal po możliwe w średniej szkole granice. Zdaniem Dyrekcyi, po za te granicy iść nie należy, śrubowanie bowiem szkoły naszej na akademię nie będzie z poży-

tkiem ani dla kraju, ani dla młodzieży, której wstępowanie do akademii, chociaż krajowej, byłoby prawie tak samo utrudnione, jak obecnie do głównej szkoły ziemiańskiej we Wiedniu może pozornie na korzyść krajowej akademii przemawiałoby tylko, że koszta utrzymania we Lwowie mogłyby być niższe niżeli we Wiedniu i że odpadałyby koszta dalekiej podróży.

Zważywszy jednak, że młodzież nasza, poświęcająca się zawodowi leśniczemu i uczęszczająca do kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, jeżeli tylko na to zasługuje, zawsze liczyć może na wsparcie bądź ze strony kraju bądź ze strony prywatnej, w razie jeżeli się chce wyżej kształcić, przeto Dyrekcya odnośnie do wniosku *b)* przedstawia ze swej strony wniosek, ażeby nie zaprowadzając zasadniczych zmian w ustroju naszej szkoły t. j. pozostawiając ją średnią szkołą starać się u Rządu o dopuszczanie abituryentów naszej na zwykłych słuchaczów wiedeńskiej szkoły głównej niemieckiej.

Wniosek swój uzasadnia Dyrekcya następująco: Do szkoły głównej (Hochschule für Bodenkultur) mającej rangę uniwersytetu, przyjętym zostaje, każdy maturzysta. Jeżeli porównamy wykształcenie (o ile ono potrzebne do korzystania z nauk na Hochschule) abituryenta gimnazyum lub szkoły realnej z wykształceniem abituryenta lwowskiej szkoły gospodarstwa lasowego, okaże się: że ten ostatni, jest daleko lepiej i odpowiedniej przygotowanym do słuchania nietylko fachowych, ale wszystkich wykładów na Hohenschule für Bodenkultur niżeli najlepszy gimnazyalista lub realista, bo czy to w naukach przyrodniczych, czy matematycznych posiada w najmniej ten sam stopień wykształcenia, a wyższym jest w tem, że studya jego były już także fachowe. Nawet co do lat w średniej szkole przebytych nie byłoby przeszkody. Do naszej szkoły przyjętym być może wprost bez egzaminu wstępnego, tylko uczeń, który z dobrym postępem ukończył VI. klasę gimnazyum lub szkoły realnej; w szkole gospodarstwa lasowego przebywa trzy lata (nie licząc 1 roku praktyki w lesie przed szkołą) poczem przystępuje do ogólnego egzaminu końcowego, odpowiadającego bardzo dobrze egzaminowi dojrzałości w średnich szkołach publicznych. Przystępując więc do tego końcowego egzaminu przebywał w szkołach średnich lat dziewięć, a nie ośm jak gimnazyalista lub realista. Dowodem zresztą, że nasza szkoła już nawet przed reformą przygotowywała i przygotowuje doskonale do głównej szkoły ziemiaństwa, są postępy stale osiągane na tejże szkole przez byłych naszych uczniów, którzy z tamtąd wychodzą zawsze z najlepszymi świadectwami.

Gdyby ukończenie naszej szkoły dawało prawo do wstępowania na regularnego słucza głównej szkoły ziemiańskiej we Wiedniu, natenczas odpadałaby potrzeba (jak Dyrekcya sądzi, na teraz bezowocnego) starania się o uzyskanie prawa wstępowania do państwowej służby technicznej, bo ta część naszych abituryentów, którzyby mieli chęci i fundusze, mogliby studya w głównej szkole prawidłowo dopełniać i wtedy nicby im nie przeszkadzało w osiąganiu stanowisk w służbie technicznej dóbr państwowych, Galicya zaś miałaby też leśniczych jakich potrzebuje, bo większość abituryentów naszej średniej szkoły przechodziłaby zawsze w prywatną służbę".

Opinię tą podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, zastrzegając sobie decyzyę po porozumieniu z krajową komisyą rolniczą. Wydział krajowy zamierza wspólnie z komisyą rolniczą i kuratoryą szkoły zarządzić w tej sprawie fachową ankietę, a po wysłuchaniu opinii ludzi fachowych przedłoży Wydział krajowy w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski. Od rozstrzygnięcia tej sprawy zależeć również będzie wygotowanie zmiany planu naukowego, który na razie musi być odroczonym.

IV.

Pozostaje nam jeszcze w krótkich słowach dotknąć sprawy sprzedaży gruntu „na Szumanówce" we Lwowie względnie zamiany tego gruntu na inny do użytku szkoły lasowej odpowiedniejszego.

Odwołując się w tej mierze do naszego sprawozdania z dnia 13. stycznia 1894 musimy dodać, że w roku ubiegłym sprawa znacznie posuniętą została.

Przedewszystkiem podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 27. sierpnia 1894 zatwierdzić uchwałę Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 16. maja 1893 mocą której upoważnionym został Wydział krajowy do sprzedaży położonego pod l. kons. 4644/4 we Lwowie ogrodu „na Szumanówce“ stanowiącego własność kraju z uwzględnieniem jednak możliwych potrzeb c. k. szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie.

W uwzględniu owych „możliwych potrzeb c. k. szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie“ Wydział krajowy oznajmił c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dnia 25. września 1894, że „gotów jest złożyć kwotę 843 zł. 60 ct. żądaną przez c. k. Namiestnictwa jako koszt projektowanego parkanu mającego oddzielić grunta krajowe od gruntu c. k. szkoły weterynaryi“. W skutku tego c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 18. grudnia 1894 l. 95296 przyjęło na siebie obowiązek wystawienia tego parkanu za cenę 843 zł. 60 ct.

Obecnie tedy będzie mógł Wydział krajowy przystąpić do sprzedaży tej parceli, której wartość rzeczoznawcy oszacowali na 14.000 zł. przy parcelacyi częściowej.

Obecie wszedł Wydział krajowy w rokowania z Magistratem król. stoł. miasta Lwowa celem sprzedania tej parceli i otrzymana prawdopodobnie ze strony gminy miasta Lwowa korzystną dla funduszu krajowego ofertę kupna i sprzedaży.

Kończąc niniejsze sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie przyjmuje się do wiadomości.

Lwów dnia 11. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:
Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania LW. 659/1895.

1. Nauki wykładowe.

W programie nauki co do ilości przedmiotów zaszła tylko ta zmiana, że przybyła jako osobny przedmiot nauka o chorobach drzew, zresztą pozostały te same przedmioty, rozszerzone tylko według potrzeby.

W ubiegłym roku wykładano więc w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie następujące przedmioty:

I. Nauki zawodowe główne:

Encyklopedya leśnicza, jako wstęp do nauki leśnictwa (Propedeutyka),
Hodowla i pielęgnowanie lasu,
Ochrona lasu,
Użytkowanie lasu,
Wymiar drzew i drzewostanów,
Oszacowanie wartości lasu,
Urządzenie gospodarstwa lasowego,
Administracya leśna i rachunkowość,
Łowiectwo i rybactwo,
Inżynierya leśnicza (geodezya, budownictwo, regulacya i zabudowanie dzikich potoków, melioracye leśne).

II. Nauki podstawowe i pomocnicze:

Język polski i niemiecki:
Geografia fizyczna i polityczna,
Matematyka ogólna i zastosowana,
Fizyka eksperymentalna,
Meteorologia i klimatologia,
Chemia ogólna,
Technologia leśna,
Geometrya wykreślna,
Mechanika ogólna i zastosowanie,
Rysunki,
Mineralogia i geologia,
Pedologia (ziemioznawstwo),
Botanika ogólna i szczegółowa leśnicza,
Nauka o chorobach roślin,
Zoologia ogólna i szczegółowa leśnicza,
Ekonomia społeczna,
Statystyka leśnicza,
Ustawodawstwo,
Encyklopedya rolnictwa.

Wykłady odbywały się z wyjątkiem soboty codziennie przed południem, gdy na rysunki i wszelkie świczenia praktyczne, przeznaczone były z reguły popołudniu.

Dzień sobotni przeznaczony na wycieczki i ćwiczenia praktyczne ewentualnie na repetytorya większe.

Nauki rozłożone są na lat trzy w taki sposób, że rok pierwszy jest niejako przygotowawczym i na nim też wykładane bywają nauki pomocnicze i podstawowe, gdy na II i III roku wykładane są nauki pomocnicze i główne zawodowe.

W ciągu kursów uczniowie bywają pytani z wykładanych przedmiotów, poczem nauczyciele dają w razie potrzeby wyjaśnienia. Egzamina zaś są dwojakie:

I. egzamina kursowe promocyjne, które każdy uczeń chcący przejść na wyższe półrocze zdaje w terminie przepisanym.

II. egzamin ogólny końcowy odbywający się przed komisyą delegatów Wydziału krajowego, kuratoryi i komisarza c. k. Namiestnictwa. Dopiero po złożeniu tego egzaminu może uczeń otrzymać „świadectwo ukończenia nauk" i jest abituryentem szkoły.

2. Warunki przyjęcia uczniów

pozostały niezmienione i są:

A) Na rok pierwszy nauki:

1. ukończenie 17 roku życia;
2. ukończenie z dobrym postępem 6 klas gimnazyalnych lub szkoły realnej;
3. wykazanie się odbyciem przynajmniej jednorocznej praktyki w leśnictwie pod kierunkiem egzaminowanego gospodarza leśnego;
4. kandydaci, którzy nie posiadają studyów pod 2. wymienionych, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego, jeżeli przynajmniej 4 klasę gimnazyalną lub szkoły realnej ukończyli.

B) Na rok drugi nauki przyjęci być mogą kandydaci, którzy czyniąc zadość warunkom pod A) od 1. do 3. wymienionym, wykażą nadto, że szkołę średnią ogólną z egzaminem dojrzałości ukończyli, a w terminie przez Dyrekcyę naznaczonym złożą egzamin wstępny z nauk przyrodniczych, w zakresie na pierwszym roku nauki w krajowej szkole gospodarstwa lasowego wykładanym.

Tak kandydaci na rok I jak i na rok II nauki, muszą udowodnić świadectwem lekarskiem, że są zdrowi i fizycznie dobrze rozwinięci.

O przyjęciu kandydatów którzy studyów swoich nie odbyli w szkołach państwa austryackiego stanowi Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków Dyrekcyi szkoły.

3. Grono nauczycielskie i podział przedmiotów wykładowych:

I. Nauczyciele stali:

1. Dyrektor szkoły prof. Władysław Tyniecki, wykładał: Wstęp do nauki leśnictwa i literaturę leśnictwa — Hodowlę i pielęgnowanie lasu — Mineralogię i geologię — Ziemioznawstwa (pedologię) i Naukę o chorobach roślin (phytopastologię).
2. Prof. Zygmunt Demianowski, wykładał: Administracyę i rachunkowość leśniczą — Szacowanie wartości lasu — Matematykę zastosowaną — Geodezyę — Łowiectwo.
3. Prof. adjunkt Bronisław Błocki, wykładał: Botanikę ogólną i leśniczą — Zoologię ogólną i leśniczą — Meteorologię i klimatologię — Ochronę lasu.

4. Prof. adjunkt Bronisław Lipiński, wykładał: Urządzenie gospodarstwa laso wego — Wymiar drzew i drzewostanów — Zabudowanie dzikich potoków.

5. Jedna posada profesora nieobsadzona ale czynny był jako docent Użytkowania lasu p. Michał Janeczko, c. k. elew leśnictwa na urlopie.

II. Docenci:

1. Marceli Białobrzeski: Język polski i niemiecki — Geografia fizyczna i polityczna
2. Dr. Placyd Dziwiński: Geometrya wykreślna.
3. Prof. Bogdan Maryniak: Mechanika ogólna i zastosowana.
4. Dr. Władysław Ostrożyński: Ustawodawstwo.
5. Prof. Bronisław Pawlewski: Technologia.
6. Dr. Bronisław Radziszewski: Chemia ogólna.
7. Dr. Zdzisław Stanecki: Fizyka eksperymentalna.
8. Prof. Zygmunt Strusiewicz: Encyklopedya rolnictwa.
9. Prof. Seweryn Widt: Rysunki — Inżynierya (budownictwo).
10. Dr. Władysław Zajączkowski: Matematyka.

4. Środki naukowe.

a) Biblioteka szkolna będąca pod dozorem i kluczem Dyrektora doszła do 2.100 dzieł, zwiększoną była dokupnem dzieł ważniejszych nowo wychodzących jakoteż dokompletowywaniem dzieł większych zwolna wychodzących.

b) Prenumerowano następujące czasopisma:

1. Land und fortwirthschaftliche Unterrichts-Zeitung.
2. Zeitschrift für Forst und Jagdwesen.
3. Fortwirtschaftliches Centralblatt.
4. Centralblatt für das gesammte Forstwesen.
5. Allgemeine Forst und Jagzeitung.
6. Oesterreichische Forst-Zeitung.
7. Waidmanns Heil.
8. Oesterreichische botanische Zeitschrift.
9. Ekonomista polski.

W darze od Towarzystwa leśnego galicyjskiego otrzymuje szkoła organ tego Towarzystwa 10. Sylwana.

Z biblioteki korzystają profesorowie, docenci i uczniowie, gdy jednak nie ma urządzonej czytelni, czasopisma i dzieła wypożyczane bywają do domu za rewersem. W obrębie szkoły wydawane też bywają dzieła do kilkogodzinnego użytku bez rewersów.

c) Zbiory botaniczne i zoologiczne, oddano pod dozór i pieczę p. profesora adjunkta Błockiego są dopełniane i w razie zepsucia się pojedynczych okazów zastępywane bywają bądź dokupnem, bądź zebranymi na wycieczkach okazami. Dokupiono w obu tych celach 50 okazów uszkodzeń przez różne korniki, 40 gatunków europejskich kornikowatych chrząszczów (Bostrychidae) i 6 słojów z preparatami przemian rozwojowych sześciu szkodliwie w lasach występujących owadów.

Zbiory mineralogiczne i geologiczne będące pod zarządem Dyrektora poznaczone zostały zbiorkiem podręcznym okazów mineralogicznych zakupionym we Lwowie w składzie Złotnickiego, gdy do działu geologicznego i paleontologicznego nic nie dokupiono, dodano tylko okazy zebrane w kraju.

d) Zbiór mineralogiczny i geologiczny jest pod dozorem Dyrektora i obejmuje prawie wszystkie minerały i skały, do nauki potrzebne; dokupiono zbiorek podręczny minerałów do użytku podczas wykładów. Co do zbioru paleontologicznego, ten musi być jeszcze dopełnianym.

c) Zbiór narzędzi i aparatów geodetycznych zawiadowany przez p. prof. Demianowskiego, powiększony został bardzo cennym Pantografem wiszącym i planimetrem wózkowym Corradiego oprócz tego darowanym przez b. ucznia naszego p. Głowińskiego instrumentem niwelacyjnym kieszonkowym.

f) Zbiór narzędzi do budowli lasu jest pod zarządem Dyrektora i pomnożony został aparatem Hackera do przesadzania jednolatek w szkółce, tegoż ręcznym siewnikiem piłką Ohlersa do okrzasywań i kilkunastoma jeszcze mniejszemi narzędziami do hodowli lasu.

g) Zbiory technologiczne na teraz pod zarządem Dyrektora pomnożone zostały tylko wyrobami drewnianymi i próbkami drzewa z Wystawy krajowej.

Ogród botaniczny będący pod kierunkiem Dyrektora nie zwiększył się co do ilości gatunków znacznie, bo głównie nadsadzać trzeba było gatunki, które ucierpiawszy już podczas zimy r. 1892. na 1893, zginęły podczas niemniej ciężkiej zimy w r. 1893. na 1894. Część szkółkowa obsianą została jak zwykle, zasiewy jednak długotrwałe, słota znacznie uszkodziła, gdy grządki obsadzone drzewkami jeden do trzechletniemi przybyły fatalne lato bez szkody.

5. Uzupełnienie zbiorów w r. 1894.

Jako bardzo cenne pomnożenie zbiorów naukowych należy przytoczyć różne przedmioty darowane z Wystawy krajowej we Lwowie, które przydzielone zostaną do różnych kategoryi zbiorów.

Na pierwszem miejscu wymieniamy darowiznę c. k. Ministerstwa rolnictwa, złożoną z map plastycznych i wzorów urządzenia gospodarstwa lasowego w c. k. dobrach państwowych. Równorzędnej wartości jest dar Andrzeja hr. Potockiego obejmujący przedstawienie przemiany lasu w obrębie Tenczynek podczas okresu stuletniego i cenny zbiór map i ksiąg gospodarczych z wzorowym planem gospodarczym, wreszcie bardzo pięknie wykonane modele urządzeń łowieckich i porfirowe znaki graniczne. Dalej darował książę Eustachy Sanguszko, model suszarni, kolej rozwojową ryb, szereg pni modelowych z przyrostami, próbkę wyrobu parkietowego ze stolarni mechanicznej, hr. Stanisław Badeni darował 12 pysznych przekrojów drzew, model pojedynczej gonciarki obody i sanice i różne inne próbki wyrobów surowych: Pan Ader Michał z Jazorska darował wzory przyrostu świerków i jodeł z Pienin i różne wzory tartego materyału. Z Państwa Brody otrzymała szkoła pięknego kołtuna sosnowego, przekroje sosny i topole i pień modelowy z zaznaczonymi przyrostami; P. Seckl z Wiener-Neustadt darował zbiór szyszek; niestety oddane zostały szkole bez nazwisk. Fundacya hr. Skarbka darowała wzory przemysłu domowego i próbki kilka gatunków drzewa, zaś Zarząd dóbr hr. Romana Potockiego kilka pięknych wygładzonych przekrojów drzew leśnych i modele przyrządów do żywienia zwierzyny. Hr. Stanisław Stadnicki darował wzory przyrostu rozmaitych drzew. P. Antoni Underka, nadleśniczy z Podbuża darował zagrodę do łowienia dzików.

Z pawilonu br. Poppera otrzymała szkoła model leśniczówki, 6 wzorów tarcic dla dla różnych obcokrajowych targów, patyczki zapałkowe i próbki wiórów, gdy reszta darowanych przedmiotów jak próbki rezonansów itp. rozebrane zostały zanim odbiór ze strony Szkoły nastąpił.

Oprócz przytoczonych powyżej przedmiotów otrzymała Szkoła jeszcze kilkanaście pomniejszych okazów jak np. próbkę rudy łąkowej przekrój i próbki drzew itp.

6. Frekwencya uczniów.

Na rok szkolny 1893. na 1894. zgłosiło się ogółem 26 kandydatów, z których przyjęto:

a) bez egzaminu wstępnego:

1. Andraszek Stanisław (maturzysta)
2. Dyszkiewicz Stanisław (z VI. kl. gimn.)
3. Nizioł Andrzej (z VI. kl. gimn.)
4. Salkowski Bronisław (z VI. kl. gimn.)
5. Wasylew Nikoła (ze szkoły rolniczej w Filip.)

b) z egzaminem wstępnym:

1. Dąbrowski Jan
2. Jełowicki Julian
3. Kozłowski Modest
4. Lanc Bogusław
5. Madejski Jan
6. Many Franciszek

} IV. kl. gimn.

7. Neumann Maurycy (z V. kl. gimn.)
8. Witoszyński Roman
9. Wittemberski Aurel
10. Zawałkiewicz Roman

} IV. kl. gimn.

c) jako repetenci:

1. Filewicz Jan
2. Kwaśnicki Piotr

razem 17.

Z tych co się zgłosiło:
nie przyjęto dla braku kwalifikacyi 6,
nie zgłosiło się do egzaminu wstępnego 3.

Rok II.

Na rok drugi zapisanych było 14 uczniów, z tych
a) przeszło z I. roku na II. 11.
b) repetentów . . . . . 3.

Rok III.

Zapisanych było uczniów 9, z tych:
a) przeszło z II. roku na III. 8.
b) repetent . . . 1.

Stan uczniów na początku roku szkolnego 1893/4 był więc następujący:

Na roku I. . . .	17
„ „ II. . . .	14
„ „ III. . . .	9
razem .	40.

W ciągu roku zmienił się tu stan jednak częścią przez nieosiągnięcie przejścia na wyższe półrocze, częścią przez wystąpienie dobrowolne..

Z roku I. ubyło:

1. Andraszek Stan. z powodu choroby.
2. Many Franc. z powodu nieotrzymania postępu.
3. Wasilew Nikoła wystąpił dobrowolnie.

Z roku II. ubyli:

1. Deszko Joachim.
2. Kasperski Jan.
3. Piotrowski Tadeusz.

} z powodu nieotrzymanego postępu.

Z roku III. ubył:

1. Chołoniewski Tadausz wydalony.

Z końcem roku szkolnego 1893/4 było więc uczniów:

na roku I.	14
„ „ II.	11
„ „ III.	8
razem . .	33

Wynik egzaminów z drugiego półrocza roku szkolnego 1893/4 był następujący:

Na rok I.

Do egzaminu przystępowało uczniów 15, z tych

a) otrzymało bezwarunkowe przejścia na rok II. uczniów 6.

1. Dąbrowski Jan
2. Dyszkiewicz Stanisław
3. Lauc Bogusław
4. Salkowski Bronisław.
5. Wittemberski Aurel
6. Zawałkiewicz Roman.

b) przeszło z poprawką 4.

1. Kraśnicki Piotr
2. Madejski Jan
3. Nizioł Andrzej
4. Witoszyński Roman.

c) nie otrzymali przejścia na r. II. — 4.

1. Filewicz Jan
2. Jełowicki Julian
3. Kozłowski Modest
4. Neumann Maurycy.

Na rok II.

Do egzaminu przystępowało uczniów 11, z tych:

a) przeszli bezwarunkowo na rok III.

1. Biedermann Jan
2. Chrzanowski Bronisław
3. Pająk Władysław
4. Roliński Edward
5. Swindowski Bronisław.

b) przeszli z poprawką:

1. Bobrowski Tadeusz
2. Borkowski Mieczysław
3. Borzęcki Jan
4. Mazur Jan
5. Szulc Kazimierz
6. Tascher Józef.

Na roku III.

Do egzaminu przystępować miało 8 uczniów, z tych:

a) zdało egzamin z postępem uprawniającym bezwarunkowo do złożenia egzaminu końcowego ogólnego:

1. Caszew Trifon
2. Krygowski Teofil
3. Reichard Franciszek
4. Szczerski Wilhelm.

b) z poprawką:

1. Barbaszewski Włodzimierz.

c) nie poprawili złego postępu:

1. Signio Hipolit
2. Weigel Zdzisław.

d) nie zdawał egzaminu:

1. Kukuczka Józef.

Do egzaminu ogólnego przystąpiło więc tylko 5, którzy ten egzamin złożyli z następującym postępem:

Barbaszewski Włodzimierz	z postępem dostatecznym
Caszew Trifon	„ „
Krygowski Teofil	„ „
Reichard Franciszek	„ dobrym
Szczerski Wilhelm	„ „

Egzamina kursowe odbyły się w obecności assesorów proponowanych przez Dyrekcyę a potwierdzonych przez Wysoki Wydział, klasyfikacye zaś układane były naumyślnie do tego celu zwoływanych sesyach całego grona nauczycielskiego.

Egzamin ogólny odbył się ściśle podług instrukcyi w dniach 25. do 27. września 1894 w obecności delegata kuratoryi i komisarzy mianowanych przez Wydział krajowy i c. k Namiestnictwo. Pytania pisemne nadesłane z Wydziału w zapieczętowanej kopercie zostało dnia 25. września w obec komisyi rozpieczętowane i podyktowane do klauzurowego wypracowania; wypracowanie to złożyła Dyrekcya Wydziałowi dnia 21. grudnia (pod liczbą prot. szk. 440). Po przeglądnięciu wypracowań przypuszczeni zostali uczniowie do egzaminów ustnych w dniach 26. i 27. września. Klasyfikacya odbyła się z uwzględnieniem nietylko wypracowań klauzurowych ale i elaboratów z praktyki urządzenia lasu, opartych w datach rzeczywistych, zebranych podczas umyślnie do tego celu zarządzonych ćwiczeń praktycznych, przeprowadzonych w lesie Brzuchowickim w drugiej połowie 2. półrocza III. roku.

7. Ćwiczenia praktyczne i wycieczki naukowe.

Niezwykle słotny rok 1894 utrudniał ćwiczenia poza obrębem szkoły i dalsze wycieczki naukowe w drugim szczególnie półroczu, co jednak kompensowane było zwiedzaniem krajowej Wystawy, która tak podczas urządzania jej, budowania pawilonów i przeprowadzania zabudowania parowu dzikiego, jak po otwarciu przedstawiała mnóstwo pouczających i z czego p. p. nauczyciele budownictwa, łowiectwa, geodezyi i niwelacyi, technologii i urządzenie gospodarstwa lasowego w całej pełni korzystali. Szczególnie urządzenie gospodarstwa lasowego i łowiectwo obejmowało obfity materyał do nauki.

Z większych wycieczek na szczególną uwagę zasługującą trzy wielkie wycieczki mianowicie:

a) Dnia 21. października 1893 do Barszczowic z II. i III. rokiem gdzie zwiedzono las częścią na piaskach częścią na podmokłej nizinie położony, prowadzony ze względu na odbyt do bliskiego Lwowa.

b) Dnia 5. do 7. lutego 1894 do Brodów. Tutaj zwiedzono bardzo rozległe lasy przeważnie na piaskach rozłożone, oglądano kultury i zapusty, jakoteż dwa tartaki jeden turbinowy w Bułurach drugi w Brodach, obznajmiono się więc z wyrobem handlowego materyału i gospodarstwem zmierzającem do trwałego użytkowania starego lasu.

c) Dnia 21. do 24. kwietnia 1894 do lasów księcia marszałka E. Sanguszki. Pierwszego dnia po przybyciu do Tarnowa zwiedzono stolarnię mechaniczną i cegielnię maszynową drugiego dnia lasy w Wierzchostawicach i tamtejsze gospodarstwo rybne w leśnych stawach trzeciego dnia zaś zwiedzono lasy w Zdziarach. Wycieczka ta należy do najbardziej pouczających, uczniowie mieli bowiem sposobność poznać doskonale urządzone gospodarstwo leśne korzystne wyzyskanie drzewa we własnym zarządzie i oprócz tego poznali leśne gospodarstwo stawowe.

Podczas tych wszystkich trzech wielkich wycieczek, które odbyły się pod przewodnictwem Dyrektora Tynieckiego z współudziałem prof. Demianowskiego, prof. adj Lipińskiego i zast. adj. Janeczko, urzędnicy miejscowi z największą gotowością dawali objaśnienia.

Mniejsze wycieczki odbywały się do lasów należących do gminy miasta Lwowa i do Winnik — było ich 14 razem, więc z trzema wielkiemi odbyto wycieczek razem 17.

Jak w latach poprzednich składali uczniowie pisemne sprawozdania z większych wycieczek.

Oprócz wycieczek naukowych było w tym roku kilka całodziennych ćwiczeń geodetycznych z uczniami II roku i jak co roku dwa wielkie praktyczne ćwiczenia z uczniami II i III roku Pierwsi pod przewodnictwem p. prof. Demianowskiego, odbywali geodetyczne pomiary w Winnikach od 20. do 26 czerwca, czego zrysowane plany służyły przy egzaminie do klasyfikacyi, poczem były na wystawie. Uczniowie III roku pod przewodnictwem p· prof. adj. Lipińskiego zbierali w Brzuchowicach od dnia 4. do 10. czerwca na miejscu daty do wypracowania z urządzenia. To wypracowanie opatrzone mapami, złożyli po ukończeniu ćwiczeń i służyło ono do ocenienia przy klasyfikacyi ich postępów i zdatności. Oba te wypracowania były na Wystawie i uznane zostały za dobrą metodę zastosowywania nauki.

8. Praktyka wakacyjna.

Oprócz obowiązkowej sześciotygodniowej praktyki wakacyjnej dla uczniów II roku wprowadziła Dyrekcya dla uczniów III roku także okres czterotygodniowej praktyki przygotowawczej do egzaminu ogólnego, którego termin za wiedzą kuratoryi Wydziału odsuniętym został od egzaminów z drugiego półrocza o dwa miesiące, nietylko dlatego, ażeby uczniowie nie uważali egzamin końcowy, następujący bezpośrednio po ostatnim kursowym za rodzaj powtórzenia tego ostatniego, ale żeby się też mogli do niego przygotować, rozglądając się równocześnie w rzeczywistem gospodarstwie leśnem.

Praktyki powyższe odbywali uczniowie przy pomocy zasiłku przez Wydział krajowy udzielonego wszystkim na praktykę udającym się, z wyjątkiem ucznia III. roku Caczewa Trifona, który jako obcokrajowiec (Bułgar) zasiłku nie otrzymał.

Uczniowie II. roku byli następująco rozmieszczeni:

1. Biedermann Jan w dobrach ks. Adama Sapiehy rewir Kupna (Krasiczyn).
2. Bobrowski Tadeusz, również w lasach Krasiczyńskich w rewirze Korytniki.
3. Borkowski Mieczysław w dobrach podlwowskich hr. Romana Potockiego, rewir Tołszczów.
4. Borzęcki Jan w dobrach hr. Stanisława Badeniego, rewir Brody.
5. Chrzanowski Bronisław w dobrach JE. hr. Lewickiego-Siemieńskiego, rewir Magierów·
6. Mazur Jan, to samo w dobrach Magierów.
7. Pająk Władysław w dobrach brody, rewir Smolnieński.
8. Roliński Edward w c. k. dobrach państwowych zarząd Bolechów.
9. Śniadowski Bronisław w dobrach hr. Stanisława Badeniego, rewir Berbski.
10. Szulc Kazimierz w dobrach ks. Jerzego Czartoryskiego rewir Czerce.
11. Tascher Józef w dobrach Brody, rewir Smolnieński.

Odbywając praktykę składali tygodniowo raporta Dyrekcyi, za powrotem zaś poskładali oryginalne dzienniki podpisane przez leśniczych pod których dozorem przebywali i ogólne sprawozdanie z odbytej praktyki.

Uczniowie III. roku byli następująco rozmieszczeni:

1. Barbaszewski w dobrach ks. Eustachego Sanguszki rewir Wierzchosławice.

2. Czaczew Tryfon w dobrach księcia Ponińskiego w Czerwonogrodzie.
3. Krygowski Teofil również w dobrach Czerwonogród.
4. Reichard Franciszek w dobrach hr. Romana Potockiego.
5. Signio Hipolit w c. k. dobrach państwowych, zarząd Bolechów.
6. Szczerski Wilhelm częścią bierze radcy leśnego Brodowicza, częścią w lasach urządzanych przez tegoż.
7. Weigel Zdzisław w dobrach hr. Potulińskiego w Żmigrodzie.

Kukaczka Józef nie był na praktyce, ponieważ nie poddał się egzaminowi z II. półrocza.

Uczniowie III. roku nie składali raportów tygodniowych, ale przedłożyli dzienniki czynności, jakimi byli zajęci, podpisane przez leśniczych, pod których zarządem byli.

Ze stypendyów dla abituryentów korzystał Stanisław Kobylański, który całoroczną praktykę odbywał w dobrach hrabiego Andrzeja Potockiego.

Podczas pobytu tamże składał miesięczne raporta i uznany był za dobrze przygotowanego do zawodu leśniczego.

Stypendya pobierało 18. uczniów:

na I.	roku	. .	2
„ II.	„	. .	10
„ III.	„	. .	6
		razem .	18

nie wszyscy jednak pobierali je całorocznie, mianowicie z II. roku utracił je Piotrowski Tadeusz i Schulz Kazimierz, z III. roku Chołoniewski Tomasz.

Szkoła gospodarstwa lasowego uczestniczyła w wystawie krajowej. Wystawa jej pomieszczona w pawilonie łowiectwa była tak urządzoną, ażeby dać wyobrażenie o zakresie nauk i sądząc po sprawozdaniu krótkiem ogłoszonom w Oesterreichische Forst-Zeitung odpowiadała celowi.

Ozdobne urządzenie swoje zawdzięcza wystawa tylko pracy p. profesora Demianowskiego. Wystawa deklarowana przez Wydział podobnie jak inne pod jego zarządem będące szkoły hors concurs nie otrzymała żadnej premii

Lwów 26. grudnia 1894.

Dyrekcya krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Władysław Tyniecki, w. r.

L. S. 705/92.

Aleg. 78

Wniosek.

Zważywszy, że konieczność zmiany w rozmaitych kierunkach ustawy krajowej konkurencyjnej z dnia 15 sierpnia 1866 przez Wysoki Sejm już kilkakrotnie została uznaną;

zważywszy, że wszelkie podtym względem uchwały Wysokiego Sejmu nie mogły być przeprowadzone głównie z powodu przeszkód, wynikających z ustawy państwowej z dnia 7. maja 1874. (Dz. u. p. Nr. 50);

zważywszy, że przeszkody te w najnowszej ustawie z dnia 31. grudnia 1894. (Dz. u. p. z r. 1895 Nr. 7) zostały usunięte i ustawodawstwu krajowemu w §. 7. tejże ustawy wyraźnie zastrzeżono prawo ustanowienia bliższych przepisów co do przeprowadzenia obowiązku do konkurencyi kościelnej, nałożonego na wszystkie w owej ustawie wymienione osoby, zwłaszcza na tak zwanych forensów, następnie w §. 8. temuż ustawodawstwu zastrzeżono prawo zwolnienia parafian, utrzymujących kościoły filialne od obowiązku konkurowania do wydatków na kościół i budynki parafialne, szczególniej w tych przypadkach, gdyby przy takim kościele eksponowany był osobny duchowny;

niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby po porozumieniu się ze wszystkimi Ordynaryatami naszego kraju w jak najbliższym czasie przedłożył projekt noweli do ustawy krajowej z dnia 15. sierpnia 1866., w którymby uwzględnione były wszelkie życzenia, objawione w dotychczasowych uchwałach Wysokiego Sejmu, o ileby tylko przeprowadzić się dały w ramach obowiązujących ustaw państwowych z dnia 7. maja 1874 i z dnia 31 grudnia 1894.

Lwów 19. stycznia 1894.

Wnioskodawca:

Zoll.

A. Jędrzejowicz, G. Romer, Paszkowski, Szczepanowski, Onyszkiewicz, Popowski, Zamojski, Z. Tarnowski, August Gorajski, Weigel, Rutowski, Dydyński, J. Męciński, Duklan Słonecki, Brykczyński, Czaykowski, Sękowski, St. Tarnowski, Filip Zaleski, Niezabitowski, Kramarczyk, Dr. Ludwik Midowicz, Adam Skrzyński, Abrahamowicz, W. Rogoyski, St. Larysz-Niedzielski, Dworski, Czartoryski, Stan. Stadnicki, J. Vivien, Hoszard, Michalski, T. Merunowicz.

L. S. 793/95.

Aleg. 79.

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwali:

Wyznacza się dożywotnią pensyę dla wdowy po śp. Oktawie Pietruskim.

Wnioskodawca:

***Stanisław Polanowski** w. r.*

J. Męciński, Z. Dembowski, F. Rozwadowski, Szeliski, Zamoyski, Tadeusz Langie, Mikołaj Wolański, W. Struszkiewicz, Wodzicki, Onyszkiewicz, Ed. Micewski, Marchwicki, Z. Tarnowski, St. Badeni, Szczepanowski, Rutowski, Zdzisław Obertyński, Adam Jędrzejowicz, Abrahamowicz, J. Szeptycki, Popowski, St. Larysz - Niedzielski, Sękowski, Rosenstock, Czaykowski, Emil Torosiewicz, Julian Puzyna, E. Zagórski, Niezabitowski, D. Słonecki, Adam Skrzyński, Weigel, T. Merunowicz, Jan Gnoiński, St. Jędrzejowicz, Kramarczyk, Rayski, Dr. Midowicz, Romanowicz, W. Rogoyski, Hoszard, Z. Słonecki, Zoll, Dydyński, W. Gnoiński, Klemens Dzieduszycki, Łączyński, Klemensiewicz, Tyszkowski, Michalski, Dworski, St. Stadnicki, E. Raczyński, J. Stadnicki, St. Tarnowski (senior), Bobrzyński, Mikołaj Torosiewicz, J. Vivien, Schnell.

L. S. 795/95.

Aleg. 80.

Wniosek.

Z uwagi, że §. 8. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 Nr. 7. (Du. u. p.) usunięto już ustawowe przeszkody, które nie dopuszczały zwolnienia filialistów od niesłusznego, bo podwójnego ciężaru konkurencyjnego na kościół (cerkiew) macierzysty i filialny, tudzież na budynki parafialne;

zważywszy, że w kraju naszym zmiana §. 9. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 (Dz. u. p. Nr. 28) jest tambardziej konieczną i nagłą, że nasze filic kościelne (cerkiewne) nie powstały u nas przez wyposażenie ze strony kościołów (cerkwi) macierzystych, ale wskutek złączenia i podporządkowania samoistnych dawniej parafij (unio per subjectionem), tak, że z 3.523 samoistnych probostw obrządku greckiego, pozostało po regulacyi Józefińskiej w roku 1787 tylko 2.166 samoistnych parafij, a z tego mamy obecnie tylko 1.872 parafij z 1.317 filiami, wnoszę,

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę:

Lwów 19. stycznia 1895 roku.

Wnioskodawca:

Dr. Okuniewski *w. r.*

Huryk, Rożankowski, Barabasz, Herasymowicz, Teliszewski, Dr. Sawczak, Barwiński, Stręk Mizia, Hamorak, Antoniewicz, Romańczuk, Kułaczkowski, Kramarczyk.

Ustawa

z dnia . . . . mocą której zmieniony zostaje §. 9 ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 (Dz. ust. kraj. Nr. 28) o pokrywaniu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych (cerkiewnych) i parafialnych wyznania katolickiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§. 9. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 o konkurencyi kościelnej przestaje obowiązywać, i ma odtąd brzmieć, jak następuje:

§. 9. Kościoły (cerkwie) filialne i budynki przeznaczone do zamieszkiwania i do gospodarstwa duchownych, którzy przy nich są eksponowani, mają przy pomocy rozporządzalnego majątku tych kościołów (cerkwi) stawiać i utrzymywać ci, w których interesie te kościoły (cerkwie) albo budynki istnieją, jeżeli inne prawne zobowiązania pod tym względem nie zachodzą. Jednakże parafianie tych miejscowości, w których znajduje się odpowiedni, chociaż nie parafialny kościół publiczny (cerkiew publiczna), ich staraniem utrzymywany, wolni są od konkurencyi do wydatków na budynek kościoła macierzystego (cerkwi macierzystej). Od obowiązku konkurowania do wydatków na budynki parafialne uwalnia tylko osobna istniejąca w tym względzie umowa, albo okoliczność, że ekspozyt przy takim kościele (takiej cerkwi) za zezwoleniem Rządu przeznaczonym jest przez biskupa do samoistnego wypełniania wszystkich funkcyj parafialnych.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświaty.

L. 28/95.

Aleg. 81.

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi Rady powiatowej w Nowym-Sączu o zasiłek na budowę części drogi gminnej Czchów-Jakóbkowice.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 29/12 1894 przydzielona została komisyi drogowej prośba Rady powiatowej Nowo-Sądeckiej o przyznanie 75% subwencyi z funduszu krajowego na budowę części drogi gminnej Czchów-Jakóbkowice, położonej w powiecie Nowy Sącz.

Komisya drogowa ma zaszczyt złożyć Wysokiemu Sejmowi w tej mierze następujące sprawozdanie.

Przestrzeń drogi krajowej Słotwina-Brzesko-Nowy-Sącz położona jest w gminach Kęty i Michalczowa w terenie górzystym, ze znacznymi, bo 15% wynoszącymi spadkami i w gruncie niestałym usuwistym.

Chcąc uregulować spadki i ustalić samą drogę możliwie najtańszym kosztem, należałoby w myśl sprawozdania komisyi technicznej, z ramienia Wydziału krajowego na miejsce wydelegowanej, przełożyć przestrzeń między kilometrami 31 a 36 położoną w dolinę rzek Białej i Łososiny, na teren stały i prawie poziomy. Cześć nowej trasy w dolinie Łososiny leżąca jest zarazem końcowym ustępem drogi gminnej Czchów-Jakóbkowice przy ujściu tejże do drogi krajowej, a przez powiat Nowo-Sądecki budować się mającej.

Wydział powiatowy w Nowym Sączu uprasza przeto o zasiłek na tę część drogi z funduszu krajowego w wysokości 75% ogólnych kosztów budowy i obowiązuje się pod tym warunkiem zbudować tę przestrzeń według typu, dla dróg krajowych przyjętego.

Z uwagi, że dla uregulowania drogi krajowej Słotwina-Nowy-Sącz przełożoną być musi w najbliższej przyszłości przestrzeń drogi w gminach Kęty i Michalczowa; dalej z uwagi, że część nowej trasy, w razie zatwierdzenia projektu Rady powiatowej w Nowym-Sączu, rekonstruowaną by została ze współudziałem funduszów powiatowych, Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby do budowy części drogi gminnej Czchów-Jakóbkowice od mostu na rzece Białej przy prof. 73 aż do połączenia tejże z drogą krajową w 36. kilometrze w gminie Jakóbkowice, przyszedł w pomoc Wydziałowi powiatowemu w Nowym-Sączu zasiłkiem z funduszu subwencyjnego dla dróg gminnych i powiatowych do wysokości 50%, zaś dodatkowo z funduszu na rekonstrukcye dróg krajowych przeznaczonego, do wysokości 25% ogólnych kosztów budowy, według planów przez Wydział krajowy zatwierdzonych, dokonać się mającej.

Lwów dnia 16. stycznia 1895.

Przewodniczący:
J. Męciński.

Sprawozdawca:
Wincenty Gnoiński.

L. S. 307/95.

Aleg. 82

Sprawozdanie

komisyi drogowej w przedmiocie petycyi gmin i obszarów dworskich w powiecie stryjskim o subwencyonowanie budowy mostu na rzece Stryju we wsi Kruszelnicy.

Wysoki Sejmie!

Gminy i obszary dworskie Korczyn, Kruszelnica, Jamielnica, Podhorodze, Urycz i Sopot proszą o subwencyę 50% z funduszów krajowych na postawienie mostu na rzece Stryj we wsi Kruszelnica w powiecie stryjskim.

Wydział Rady powiatowej w Stryju, interesując się tą sprawą, wysłał inżyniera powiatowego dla jej zbadania a ten pomimo, iż specyalnego kosztorysu nie przedkłada, oblicza w przybliżeniu koszta budowy mostu na 12.000 zł.

Ten most jest dla mieszkańców tamtejszej okolicy widocznie nader potrzebny skoro odnośne obszary dworskie i gminy obowiązują się z własnych funduszów, materyałem i gotówką pokryć wyżej 50% ogólnych kosztów budowy. Wydział krajowy przychodzi wprawdzie z pomocą powiatom, przy budowie dróg wraz z ich objektami do wysokości 50%, lecz w nader rzadkich wypadkach subwencyonuje oderwane objekta na drogach, które w całości bądź jako drogi powiatowe, lub gminne szutrowane, budować się nie mają.

Zważywszy jednak tak wielką ofiarność mieszkańców tej okolicy, klimatyczną stacyę w Korczynie, a w szczególności rozwijający się przemysł naftowy, komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się subwencyę z funduszów krajowych na budowę mostu na rzece Stryj we wsi Kruszelnica do wysokości 15% ogólnych kosztów, a nadto z funduszów pożyczkowych udziela się bezprocentowej pożyczki do wysokości 25%.

Lwów 17. stycznia 1895 roku.

Przewodniczący:

J. Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:

Franciszek Jędrzejowicz *w. r.*

L. s. 799/95.

Aleg. 83.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej w przedmiocie przedłożonej przez Wydział krajowy ustawy, tyczącej się przeniesienia gminy Pstrągowej wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach, do okręgu powiatowej Reprezentacyi w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 11 maja 1894 l. 1.159 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 12. kwietnia 1894 l. 1.322 została gmina Pstrągowa wraz z obszarem dworskim zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8 maja 1893 wyłączoną z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach i c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, jakoteż z c. k. Starostwa w Ropczycach i wcieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

Wskutek tego proponuje Wydział krajowy dla zrównania okręgu Reprezentacyi powiatowych z okręgami Starostw: przeniesienie gminy i obszaru dworskiego w Pstrągowej z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach, do okręgu takiej Reprezentacyi w Rzeszowie.

To przeniesienie zgodne jest z życzeniem Raprezentacyi powiatowej w Ropczycach, wyrażonem w uchwale tejże z dnia 9 czerwca 1893, jakoteż z życzeniem gminy i obszaru dworskiego, wyrażonem w petycyi do Wysokiego Sejmu z dnia 3 marca 1892.

Komisya administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą przez Wydział krajowy proponowaną ustawę.

Lwów dnia 19. stycznia 1895.

Zaleski *w. r.*
przewodniczący.

Mikołaj Torosiewicz *w. r.*
sprawozdawca.

USTAWA

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Ropczycach i w Rzeszowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Pstrągowa wraz z obszarem dworskim ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1 stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 84.

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o przedłożeniu rządowem z projektem ustawy o zakładaniu i urządzeniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Wysoki Sejmie!

Na przeszłorocznej sesyi sejmowej uchwalił Wys. Sejm obok ustawy o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych na wniosek Komisyi szkolnej następującą rezolucyę: „Sejm wzywa c. k. Rząd a względnie Radę szkolną krajową, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył Sejmowi wnioski do zmiany tytułu I. i tytułu III. ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych z 2. maja 1873 oraz ustawy z dnia 2. lutego 1885 o urządzeniu publicznych szkół ludowych tudzież wydziałowych“.

Komisya szkolna proponując uchwalenie tej rezolucyi wskazuje w sprawozdaniu na potrzebę ustawy, któraby umożliwiła organizacyę „tak potrzebnych szkół wydziałowych“.

Stosując się do powyższej rezolucyi przedłożył c. k. Rząd projekt do ustawy, który komisyi szkolnej do sprawozdania przekazany został.

Obowiązująca obecnie ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci ogłoszoną została dnia 1. lipca 1873 a już w roku 1880 uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła Szujskiego rezolucyę, uznającą konieczność reformy tej ustawy. W latach następnych zajmował się Wysoki Sejm corocznie projektami do zmiany tej ustawy, bądź to na podstawie wniosku Wydziału krajowego, bądź też z inicyatywy poselskiej.

Projekta te uchwałami sejmowemi bywały odraczane. W roku 1883 uchwalił Wysoki Sejm projekt do ustawy, który jednak Najw. Sankcyi nie uzyskał, choć intencyi Sejmu w tej ustawie zawartej uczyniła zadość Rada szkolna krajowa w roku 1893 przez wydanie nowych planów naukowych.

Dopiero w r. 1885 przyszła do skutku nowela zmieniająca pojedyncze paragrafy ustawy z dnia 2. maja 1873 i nowa ustawa z dnia 2. lutego 1885, mocą której na zasadzie ust. państw. z dnia 2. maja 1883 wydane zostały postanowienia o urządzeniu publicznych szkół ludowych a w szczególności szkół wydziałowych.

W roku 1886 uchwalił Wysoki Sejm na podstawie ustawy z roku 1885 organizacyę szkoły wydziałowej w Sokalu i polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie wniosków co do reorganizacyi innych szkół wydziałowych.

W ciągu lat następnych zreorganizowane zostały szkoły wydziałowe żeńskie w Krakowie, Tarnowie, Rzeszowie, Jaśle, Lwowie, Stanisławowie, Kołomyi, Tarnopolu i Brodach.

W roku 1888 uchwalił Wysoki Sejm zniesienie wszystkich szkół męskich wydziałowych prócz szkoły w Sokalu z powodu, że szkoły te celowi nie odpowiadały i warunków rozwoju nie miały. — Komisya szkolna przedkładając ten wniosek Sejmowi wyraźnie jednak w sprawozdaniu swem uznała szkoły wydziałowe męskie za dobre i pożyteczne, skoro tylko powstaną w kraju naszym korzystne dla nich warunki. Obecnie istnieje przeto 9 szkół wydziałowych żeńskich i jedna szkoła wydziałowa męska.

Przedłożony przez Rząd projekt do ustawy łączy w jedną całość przepisy zawarte dotąd w tytule I. i III. ust. z dnia 2. maja 1873 i w ustawie z dnia 2. lutego 1885.

Najważniejszem postanowieniem projektu do nowej ustawy jest organizacya szkół wydziałowych męskich i żeńskich. Szkoły te mają dostarczyć szkołom fachowym, zawodom praktycznym i seminaryom nauczycielskim młodzieży należycie przysposobionej. Komisya szkolna uznaje, że szkoły te dziś, gdy z jednej strony w zawodach praktycznych wymaganem jest powszechnie wykształcenie większe niż to, które dać może szkoła elementarna a gdy z drugiej strony Rada szkolna krajowa ma już dla tych szkół przygotowanych nauczycieli i książki, odpowiedzą istotnej potrzebie kraju i mieć mogą wszelkie warunki rozwoju. Szkoły wydziałowe mają być trzechklasowe i być w związku z czteroklasową szkołą ludową. Szkoła wydziałowa przeto połączona ze szkołą ludową mieć będzie klas siedm.

Projektowana szkoła wydziałowa ma przygotowywać ogólnie do zawodów praktycznych lecz niema obejmować, zdaniem Komisyi szkolnej zupełnie słusznie, już nauki praktycznej lub zawodowej w ściśle oznaczonym kierunku, gdyż zadanie to należy już do szkół zawodowych specyalnych, szkoła wydziałowa zaś musi być tak urządzoną, by przygotowywała nie do pewnego tylko zawodu, lecz w ogóle do zawodów praktycznych i szkół fachowych.

W art. 7. postanawia projekt, iż szkoły wydziałowe osobne dla chłopców a osobne dla dziewcząt założone być mają we wszystkich miastach, zaliczonych w artykule 11. ust. kraj. z dnia 15. czerwca 1892. do klasy 1 i 2 wtedy, jeżeli w danem mieście klasa 6. szkoły sześcioklasowej liczyć będzie co najmniej 30 uczniów względnie uczennic. W innych miastach mają być zaprowadzone szkoły wydziałowe dopiero wtedy, gdy znajdą się na ten cel potrzebne fundusze. Komisya szkolna zgadzając się na te postanowienia projektowanej ustawy sądzi jednak, że nawet i w 32 miastach, wymienionych w ustawie z 15. czerwca 1892., powinny być zakładane szkoły wydziałowe powoli i stopniowo, że tu nie jest dostateczne ograniczenie, że szkoła ma wejść w życie, gdy w klasie szóstej szkoły sześcioklasowej będzie trzydziestu uczniów lub uczenic, lecz że koniecznem jest, by tak Rada szkolna krajowa jak i kraj cały przekonał się, o ile tych kilka, które już w roku przyszłym założone będą, odpowiedzą swemu zadaniu, zanim szkoły we wszystkich 32 miastach założone zostaną. Ostrożność taka jest konieczną wobec smutnych doświaczeń, jakie kraj zrobił ze szkołami wydziałowemi męskiemi, które powstały na podstawie ustawy z r. 1873. Potrzebę powolnego i stopniowego postępowania przy organizacyi szkół wydziałowych, szczególnie męskich uznał też na posiedzeniu komisyi pan Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, zaznaczając zarazem, że żądane w artykule 7. ustawy liczba 30 dzieci w szóstej klasie jest już wielką rękojmią takiego powolnego i stopniowego zakładania nowych szkół wydziałowych.

W związku z organizacya szkół wydziałowych zawiera projekt do ustawy postanowienie, że przymus szkolny ma w tych miejscowościach, w których zostaną założone szkoły wydziałowe, trwać lat 7. Komisya szkolna sądzi, iż takie ogólne postanowienie szłoby za daleko a nadto w praktyce przeprowadzić by się nie dało. W miastach, których mają być zaprowadzone szkoły wydziałowe, jest w pojedynczych dzielnicach i na przedmieściach ludność wyłącznie prawie rolnicza,

która wyjątkowo tylko ze szkoły wydziałowej korzystać może i będzie a nadto gdyby wszystkie dzieci, które do szkół średnich lub zawodowych nie pójdą, miały być przymuszone do uczęszczania przez lat siedm do szkoły, nie wystarczyłaby jedna szkoła wydziałowa. Dlatego komisya szkolna zgadzając się w zasadzie na ustanowienie 7-letniego przymusu szkolnego w miastach, gdzie będą zaprowadzone szkoły wydziałowe, dodała w artykule 30. postanowienie, iż Rada szkolna krajowa mieć będzie prawo uwalniać od uczęszczania do szkoły w 7-ym roku całe przedmieścia lub na żądanie rodziców pojedyncze dzieci.

Art. 30. w projekcie c. k. Rządu zawiera postanowienie, iż obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się dopiero z ukończonym 7. rokiem życia. Komisya szkolna uznaje, iż dla postępów w nauce postanowienie takie byłoby bardzo skuteczne, gdyż dzieci, szczególnie wiejskie, są po ukończonym 6. roku życia fizycznie i umysłowo często niedostatecznie rozwinięte, z drugiej jednak strony byłaby ta zmiana dla uboższej ludności bardzo uciążliwą i utrudniłaby znacznie wykonanie przymusu szkolnego, który i dziś w piątym i w szóstym roku nauki nie może być w wielu gminach tak wykonanym, jakby tego pożytek szkoły wymagał. Komisya szkolna pozostawia przeto obecnie obowiązujące postanowienie, iż obowiązek uczęszczania do szkoły rozpoczyna się z ukończonym 6. rokiem życia, z tą tylko zmianą, iż dzieci fizycznie i umysłowo nierozwinięte mogą na żądanie rodziców uczęszczać do szkoły dopiero z ukończonym 7. rokiem życia. W art. 14 postanawia projekt do ustawy, iż szkoła wydziałowa żeńska może być rozszerzoną dodaniem dwóch lub 3 klas wyższych, przez co powstałaby sześcioklasowa wyższa szkoła wydziałowa żeńska. Na tej drodze mogą powstać w większych miastach wyższe zakłady naukowe żeńskie, których potrzebę uznał Sejm w rezolucyi w roku zeszłym uchwalonej.

Nauka dopełniająca obowiązkowa i trzechletnia została w projekcie c. k. Rządu ujęta w ścisłe i dokładnie oznaczone ramy.

Zadaniem nauki dopełniającej jest utwierdzenie młodzieży w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnienie tej nauki wiadomościami potrzebnemi dla życia praktycznego w kierunku rolniczym lub przemysłowym i handlowym. Według artykułu 17. będzie nauczyciel obowiązany udzielać nauki dopełniającej w granicach obowiązującej ustawy t. j. o ile ona się pomieścić da w 30 godzinach tygodniowo. O ileby wskutek nauki dopełniającej nauczyciel miał uczyć więcej jak 30 godzin tygodniowo, pobierać będzie wynagrodzenie ustawą oznaczone. Nie da się jednak zaprzeczyć, iż wynagrodzenie to może być niewystarczającem szczególnie w tych wypadkach, gdzie nauczyciel nauki dopełniającej z korzyścią udzielać będzie na podstawie wyższej kwalifikacyi lub specyalnych wiadomości, sięgających poza granice obowiązkowej kwalifikacyi nauczycielskiej. Będzie rzeczą Rady szkolnej krajowej obmyśleć środki, któreby w granicach słuszności nauczyciela za udzielanie nauki dopełniającej w tych wypadkach wynagradzała. Nowem zupełnie jest postanowienie art. 20., iż przynajmniej w jednej szkole ludowej więcejklasowej w każdym powiecie, nauka dopełniająca rolnicza udzielaną będzie przez nauczycieli specyalnie w tym celu ukwalifikowanych w szerszym zakresie.

Komisya szkolna uważa myśl w tem postanowieniu zawartą za zupełnie trafną i odpowiadającą intencyom i myślom w Wys. Sejmie często wypowiadanym, ale nie zapoznaje trudności, jakie przy wprowadzeniu w życie takich kursów uzupełniających powstaną i sądzi, że kursa te tylko tam mogą się rozwinąć i krajowi pożytek przynieść, gdzie znajdzie się nauczyciel, który mieć będzie nietylko formalną kwalifikacyę do nauk rolniczych, ale zamiłowanie do tego zawodu i dar szczególny nauczania. Ponieważ nadto konieczną jest także opieka, tudzież poparcie i życzliwość miejscowych czynników, komisya szkolna sądzi, iż do organizacyi takich kursów przystępować należy z nadzwyczajną ostrożnością i tylko tam i o tyle, o ile już przy założeniu kursu znajdą się wszelkie warunki jego rozwoju.

W postanowieniach o wykonywaniu przymusu szkolnego składa projekt do ustawy obowiązek ten w ręce Rady szkolnej okręgowej, co nie tylko jest koniecznem, jeżeli przymus szkolny

ma być istotnie wykonany, lecz odpowiada w zupełności życzeniom Rad szkolnych miejscowych, które dotąd bardzo niechętnie zadania tego się podejmowały.

Komisya szkolna poniżej uzasadnia proponowane zmiany w pojedynczych artykułach przedłożenia rządowego, wogóle zaś poleca projekt do przyjęcia w tem przekonaniu, że odpowiada on w zupełności potrzebom kraju i szkoły i jest tylko wynikiem zasad i dążeń, którym Wys. Sejm przy licznych sposobnościach dawał wyraz.

Ad art. 3. Komisya proponuje, by podstawą dla ilości nauczycieli w pewnej szkole była ilość dzieci zapisanych do szkoły a nie obowiązanych, gdyż w pojedynczych miejscowościach z powodu zbytniego oddalenia od szkoły pomimo wykonania przymusu szkolnego pewna ilość dzieci do szkoły chodzić nie może.

W ostatnim ustępie art. 3. dodała komisya postanowienie, iż jeżeli liczba nauczycieli w szkole ma być podniesioną po nad wymiar w ustawie określony, muszą znaleść się środki z dobrowolnego zobowiązania nietylko na opłacanie nadliczbowych nauczycieli, lecz i na dostarczenie potrzebnego lokalu.

Ad art. 4. Komisya określiła dokładniej słowa „o ile można".

Ad art. 5. Projekt c. k. Rządu postanawia, że jeżeli w szkole czteroklasowej we wszystkich klasach muszą być otwarte oddziały równorzędne, należy „szkoły te podzielić na dwie szkoły osobne", komisya szkolna zaś proponuje, by tylko przyznać Radzie szkolnej krajowej prawo podzielenia szkoły, gdyż z powodu stosunków miejscowych nie zawsze jest takie podzielenie wskazane.

Ad art. 6. Zamiast postanowienia przez c. k. Rząd proponowanego, proponuje Komisya w tym art. powtórzenie tylko artykułu ustawy państwowej z roku 1867. Komisya sądzi bowiem, iż w szkołach mięszanych nauczycielka uczyć może z korzyścią we wszystkich niższych klasach szkoły kilkoklasowej i w całej szkole jednoklasowej i nie sądzi, by było tu wskazanem dalsze ograniczenie, niż to, które dotąd obowiązywało.

Ad art. 12. i 13. W tych art. proponuje Komisya tylko stylistyczną zmianę: „szkoły męskiej i żeńskiej" zamiast „szkoły chłopców i dziewcząt".

Nadto w art. 13. dodała Komisya w ustępie pierwszym słowa: „i w życiu" gdyż zadaniem szkoły wydziałowej żeńskiej jest także kształcenie dziewcząt do zawodów praktycznych i do seminaryów nauczycielkich, a przeto nie mogą mieć jedynie na względzie stanowiska kobiety w rodzinie.

Ad art. 15. W projekcie c. k. Rządu znajduje się postanowienie, iż kursa nauki dopełniającej mają być oddzielne dla chłopców a oddzielne dla dziewcząt. Komisya szkolna ograniczyła jednak to postanowienie tylko dla szkół, gdzie jest więcej jak jeden nauczyciel, gdyż rozdział nauki dopełniającej w szkole, gdzie jest tylko jeden nauczyciel, byłoby zbytecznem obarczeniem nauczyciela.

Ad art. 17. W ustępie pierwszym określiła komisya bliżej słowo „ustawą", ustęp drugi zaś zmieniła w tym kierunku, by ustanowienie w zasadzie nauczycieli pomocniczych dla każdego kursu było rozstrzygniętem już w orzeczeniu organizującem kurs tak, aby z tego tytułu wskutek miejscowych stosunków niespadały na fundusz krajowy nowe i niespodziewane koszta.

Ad art. 18. Komisya proponuje zmianę słowa „przepisze" na słowo „zarządzi" a słowa „zaprowadzi" na „przepisze" zgodnie z brzmieniem ustawy państwowej.

Ad art. 20. Komisya proponuje zmianę słów „wykształcenia teoretycznego" na „wiadomości teoretyczne" gdyż zdaniem Komisyi uzupełniający kurs rolniczy

nie może dać chłopcu zupełnego wykształcenia teoretycznego rolniczego a nawet nie powinien do tego dążyć.

Ad art. 24. Komisya dodając na początku tego paragrafu słowa: „O ile się znajdą na to osobne fundusze“ chciała wyraźnie zaznaczyć, co zresztą leżało także w intencyi projektu do ustawy, że kursa i zakłady naukowe w tym artykule wymienione nie mogą być zakładane kosztem funduszu krajowego.

Ad art. 25. Przez dodanie w drugim ustępie słowa „trwale“ chciała komisya zastrzedz, iż na kursach i zakładach naukowych w art. 24. wymienionych nauczyciel może być dopiero wtedy systemizowany, jeżeli środki na utrzymanie tego kursu trwale są zapewnione, i że przeto niewystarcza tu zapewnienie środków na pewien ograniczony czas.

Ad art. 26. Komisya proponuje zmianę stylistyczną, jaśniej określającą intencye ustawodawcy.

Ad art. 30. Proponowane przez komisyę zmiany w tym artykule zostały uzasadnione w ogólnej części niniejszego sprawozdania.

Ad art. 32. W przedostatnim ustępie komisya zamiast słów „w odpowiedni sposób“ dodała: „za pośrednictwem Rady szkolnej miejscowej“, aby zapewnić tym sposobem Radzie szkolnej miejscowej wpływ na uwolnienie dzieci od uczęszczania na naukę szkolną.

Ad art. 36. Do tego paragrafu dodała komisya postanowienie. do kogo należy wykonanie kary za nieposyłanie dzieci do szkoły nałożone.

Ad art. 38. Komisya szkolna przez proponowaną zmianę tego paragrafu chciała Radom szkolnym miejscowym zapewnić prawo żądania, by wykonywanie przymusu szkolnego, należące do Rady szkolnej okręgowej, jej przekazanem zostało. Z drugiej strony uważała Komisya za konieczne, by Rada szkolna miejscowa była obowiązaną przyjąć obowiązek wykonywania przymusu szkolnego nawet w tych wypadkach, gdyby sobie tego nie życzyła. Komisya miała tu na myśli szczególnie większe miasta, które rozporządzają odpowiednimi organami administracyjnymi i które przeto przymus szkolny same wykonywać mogą i powinny. W każdym razie ostateczna decyzya należeć będzie do Rady szkolnej krajowej.

Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy załączony ·|. projekt ustawy uchwalić.

Lwów, dnia 17. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Stanisław Badeni.

Ustawa

z dnia . . . . . o zakładaniu i urządzeniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Tytuł I.

O zakładaniu i urządzeniu szkół ludowych.

A. Szkoły pospolite.

Tekst przedłożenia rządowego:

Bez zmiany.

Art. 1.

Szkoły ludowe pospolite, podając wiadomości ludziom wszelkiego stanu najpotrzebniejsze, urządzone będą tak, ażeby dzieci z nauki czerpały oświecenie o zasadach religijnych i moralnych i o obowiązkach obywatelskich, tudzież o zadaniach i warunkach zawodu, jakiemu się według okoliczności, miejsca i czasu prawdopodobnie poświęcą.

W szkołach pięcio i więcej klasowych nauka ma być tak rozłożoną i prowadzoną, ażeby uczniowie po ukończeniu czwartego roku nauki z pomyślnym skutkiem byli dostatecznie przysposobieni do pobierania nauki w szkole średniej lub wydziałowej.

Bez zmiany.

Art. 2.

Szkoła publiczna ludowa ma być wszędzie zaprowadzoną, gdzie w promieniu jednej go-

Art. 3.

Liczba nauczycieli w każdej szkole stosować się będzie do liczby jej uczniów. Jeżeli liczba uczniów pobierających naukę codzienną przez trzy następujące po sobie lata dosięga w przecięciu 80, należy bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela; o trzeciego, gdy ta liczba dojdzie do 160, i w tym stosunku dalej.

Gdzie zostanie zaprowadzoną nauka półdniowa, przypadnie stu uczniów na jednego nauczyciela.

Za podstawę obliczenia tego przyjąć należy liczbę dzieci obowiązanych do nauki szkolnej z początkiem roku szkolnego.

Rada szkolna krajowa podniesie jednak w szkole liczbę nauczycieli ponad ten wymiar, jeżeli na opłacenie nadliczbowych nauczycieli znajdą się środki pochodzące z dobrowolnego zobowiązania.

Art. 4.

Dziewczęta mają pobierać naukę o ile można oddzielnie od chłopców.

Szkoła sześcioklasowa i piąta klasa szkoły pięcioklasowej nie mogą być pod względem płci młodzieży mieszane.

Art. 5.

Jeżeli w szkole czteroklasowej we wszystkich klasach, a w szkole więcejklasowej w czterech klasach niższych muszą być otwarte oddziały równorzędne, należy szkołę tę podzielić na dwie szkoły osobne.

Gdzie stosunki komunikacyjne peryodycznie lub trwale uczęszczanie młodzieży do szkoły jedno- lub dwuklasowej wiejskiej bardzo utrudniają, a gdzie ze względu na liczbę dzieci dane są warunki ustawowe rozszerzenia tej szkoły, tam zamiast ją rozszerzać, należy otwarcie drugiej szkoły zarządzić.

dziny drogi i po przeciętnem z pięciu lat obliczeniu, znajdzie się więcej niż 40 dzieci obowiązanych do nauki szkolnej, któreby w razie przeciwnym musiały chodzić do szkoły oddalonej więcej niż o cztery kilometry od ich mieszkania.

Art. 3.

Liczba nauczycieli w każdej szkole stosować się będzie do liczby jej uczniów.

Jeżeli liczba uczniów zapisanych z początkiem roku szkolnego na naukę codzienną przez trzy następujące po sobie lata dosięgnie w przecięciu 80, należy bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela; o trzeciego, gdy ta liczba dojdzie do 160, i w tym stosunku dalej.

Gdzie zostanie zaprowadzoną nauka półdniowa, przypadnie stu uczniów na jednego nauczyciela.

Rada szkolna krajowa podniesie jednak w szkole liczbę nauczycieli ponad ten wymiar, jeżeli na opłacenie nadliczbowych nauczycieli i dostarczenie potrzebnego lokalu znajdą się środki pochodzące z dobrowolnego zobowiązania.

Art. 4.

Dziewczęta mają pobierać naukę oddzielnie od chłopców, o ile warunki danej szkoły na to pozwalają.

Szkoła sześcioklasowa i piąta klasa szkoły pięcioklasowej nie mogą być pod względem płci młodzieży mieszane.

Art. 5.

Jeżeli w szkole czteroklasowej we wszystkich klasach, a w szkole więcejklasowej w czterech klasach niższych muszą być otwarte oddziały równorzędne, ma Rada szkolna krajowa prawo szkołę tę podzielić na dwie szkoły osobne.

Gdzie stosunki komunikacyjne peryodycznie lub trwale uczęszczanie młodzieży do szkoły jedno- lub dwuklasowej wiejskiej bardzo utrudniają, a gdzie ze względu na liczbę dzieci dane są warunki ustawowe rozszerzenia tej szkoły, tam zamiast ją rozszerzać, należy otwarcie drugiej szkoły zarządzić.

Art. 6.	Art. 6.
Pozostawia się w ogóle uznaniu władz szkolnych, o ile nauczycielki mogą być użyte w szkołach, w których chłopcy bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami pobierają naukę. W szkołach tego rodzaju więcej niż trzechklasowych mogą nauczycielki pełnić obowiązki tylko w trzech klasach niższych.	Nauczanie chłopców może być poruczone nauczycielkom tylko w niższych klasach szkoły ludowej.

B. Szkoły wydziałowe.

	Art. 7.
Bez zmiany.	W miastach zaliczonych w art. 11. ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40) do klasy I., II. i III. zaprowadzone będą szkoły wydziałowe, osobne dla dziewcząt, a osobne dla chłopców. Do założenia takiej szkoły przystąpi jednak Rada szkolna krajowa dopiero wówczas, jeżeli w danem mieście klasa szósta szkoły sześcioklasowej liczyć będzie najmniej trzydziestu uczniów a względnie uczennic. Koszta założenia i utrzymania tych szkół wydziałowych, pokrywać należy w sposób określony ustawą z dnia 24. kwietnia 1894 (Nr. 49. Dz. u. kr.) o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, tudzież o funduszach szkolnych. W innych miejscowościach szkoły wydziałowe mogą być założone, jeżeli znajdą się fundusze potrzebne dla trwałego pokrycia kosztów ich utrzymania.
	Art. 8.
Bez zmiany.	Szkoły wydziałowe połączone będą z czterema niższemi klasami szkoły pospolitej pod wspólną dyrekcyą a obejmować kurs nauki trzechletni.
	Art. 9.
Bez zmiany.	W szkołach wydziałowych ma być oprócz dyrektora i katechety przynajmniej trzech nauczycieli a względnie nauczycielek.
	Art. 10.
Bez zmiany.	Warunkiem przyjęcia do szkoły wydziałowej jest ukończenie czterech niższych klas

szkoły pospolitej z pomyślnym skutkiem lub złożenie egzaminu wstępnego z nauki w klasach tych udzielanej.

Bez zmiany.

Art. 11.

Szkoły wydziałowe męskie mają zadanie udzielać nauki sięgającej poza cel wskazany nauce w szkole pospolitej a przysposabiać przedewszystkiem do zawodu praktycznego w przemyśle i handlu, oraz do szkół zawodowych, do których przy wstępie nie jest wymaganem ukończenie szkoły średniej.

Zarazem będą one przygotowywać do seseminaryów nauczycielskich.

Bez zmiany.

Art. 12.

W szkołach tych przedmiotami nauki będą:

1. religia;
2. język wykładowy z nauką stylu praktycznego, względnie także drugi język krajowy;
3. język niemiecki z nauką stylu praktycznego;
4. historya i geografia ze szczególnem uwzględnieniem kraju rodzinnego i obowiązującej konstytucyi państwa;
5. historya naturalna;
6. fizyka;
7. rachunki w połączeniu z rachunkowością pojedynczą;
8. geometrya o rysunkiem geometrycznym;
9. rysunki odręczne;
10. kaligrafia;
11. śpiew;
12. nauka zręczności;
13. gimnastyka.

Układając plan nauki, uwzględnić należy obok ogólnego celu szkoły, miejscowe potrzeby i stosunki.

Art. 13.

W szkołach wydziałowych dziewcząt nauka stosować się będzie do właściwych tej płci potrzeb i usposobień i przyszłego jej stanowiska w rodzinie.

Przedmioty nauki będą teżsame, co w szkołach wydziałowych chłopców, z następującemi zmianami:

Art. 13.

W szkołach wydziałowych żeńskich nauka stosować się będzie do właściwych tej płci potrzeb i usposobień i przyszłego jej stanowiska w rodzinie i w życiu.

Przedmioty nauki będą teżsame, co w szkołach wydziałowych chłopców, z następującemi zmianami:

a) miejsce nauki zręczności zajmie nauka robót kobiecych;

b) gimnastyka nie będzie przedmiotem obowiązkowym.

Bez zmiany.

Art. 15.

Przy każdej szkole ludowej będą urządzone kursa nauki dopełniającej w porach dnia, tygodnia i roku takich, któreby nie przeszkadzały młodzieży poświęcać się obok tego zatrudnieniom praktycznym.

Kursa te będą oddzielne dla chłopców, a oddzielne dla dziewcząt.

Bez zmiany.

a) miejsce nauki zręczności zajmie nauka robót kobiecych;

b) gimnastyka nie będzie przedmiotem obowiązkowym.

Art. 14.

Szkoła wydziałowa żeńska może być rozszerzoną dodaniem dwóch lub trzech klas wyższych, o ile na ich utrzymanie znajdą się fundusze.

W szkole tak rozszerzonej przedmiotami nauki obok wymienionych w art. poprzednim będzie: język francuski, historya literatury ojczystej, najważniejsze wiadomości z literatury powszechnej i historyi sztuki, nauka hygieny i gospodarstwa domowego.

Trzy klasy niższe tej szkoły będą planem swoim i urządzeniem odpowiadały w ogólności szkole wydziałowej trzechklasowej. Klasy wyższe będą zaś miały charakter kursów specyalnych i tworzyć w swoim planie naukowym całość w sobie zamkniętą.

Przedmiotów nauki w tych wyższych klasach mogą udzielać nauczyciele szkół wyższych za osobnem wynagrodzeniem.

Szkoły wydziałowe pięcio- i sześcioklasowe mogą być zorganizowane oddzielnie od szkoły pospolitej.

Art. 15.

Przy każdej szkole ludowej będą urządzone kursa nauki dopełniającej w porach dnia, tygodnia i roku takich, któreby nie przeszkadzały młodzieży poświęcać się obok tego zatrudnieniom praktycznym.

W szkołach rozporządzających więcej niż jedną siłą nauczycielską kursa te będą oddzielne dla chłopców a oddzielne dla dziewcząt.

Art. 16.

Kursa dla chłopców mają na celu utwierdzić młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami teoretycznemi, a w danym razie praktycznemi, potrzebnemi dla życia praktycznego w kierunku rolniczym lub przemysłowym i handlowym.

Art. 17.

Nauki dopełniającej udzielać będą nauczyciele szkoły ludowej w granicach obowiązków określonych ustawą.

Do nauczania pewnych przedmiotów mogą być jednak przyjęci nauczyciele pomocniczy za osobnem wynagrodzeniem.

Art. 17.

Nauki dopełniającej udzielać będą nauczyciele szkoły ludowej w granicach obowiązków określonych ustawą o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Rada szkolna krajowa może jednak, organizując kurs, postanowić w orzeczeniu, że do nauczania pewnych oznaczonych przedmiotów mają być przyjmowani nauczyciele pomocniczy za osobnem wynagrodzeniem.

Art. 18.

Uczniowie uczęszczający na naukę dopełniającą brać będą udział w ćwiczeniach religijnych, jakie władza kościelna dla nich przepisze a władza szkolna zaprowadzi.

Art. 18.

Uczniowie uczęszczający na naukę dopełniającą brać będą udział w ćwiczeniach religijnych jakie władza kościelna dla nich zarządzi a władza szkolna przepisze.

Bez zmiany.

Art. 19.

We wszystkich miejscowościach, w których ludność oddaje się przeważnie rolnictwu, nauka dopełniająca mieć będzie kierunek rolniczy i odbywać się w 2—6 godzinach tygodniowo.

Liczba godzin zależeć będzie od liczby nauczycieli, którymi rozporządza szkoła ludowa, przy której nauka dopełniająca się odbywa.

Art. 20.

Przynajmniej w jednej szkole ludowej więcejklasowej w każdym powiecie nauka dopełniająca rolnicza udzielaną będzie w szerszym zakresie, ażeby młodzieży, która szkołę ludową codzienną już ukończyła, udzielić wykształcenia teoretycznego, a w części i praktycznego, niezbędnego do prowadzenia małego wiejskiego gospodarstwa.

Bez zmiany.

Art. 20.

Przynajmniej w jednej szkole ludowej więcejklasowej w każdym powiecie nauka dopełniająca rolnicza udzielaną będzie w szerszym zakresie, ażeby młodzieży, która szkołę ludową codzienną już ukończyła, udzielić wiadomości teoretycznych a w części i praktycznych niezbędnych do prowadzenia małego wiejskiego gospodarstwa.

Nauka na takim kursie obejmować będzie 10 godzin nauki tygodniowej w zimie, a 3 godziny w lecie.

Nauka w zimie będzie przeważnie teoretyczna, w lecie wyłącznie praktyczna.

Ćwiczenia praktyczne odbywać się będą w ogrodzie i polu szkolnem, oraz w miarę możności w gospodarstwach sąsiednich.

Do udzielania nauki na tych kursach dodany będzie szkole osobny nauczyciel kwali-

Bez zmiany.

fikowany do szkół ludowych pospolitych a egzaminowany specyalnie z rolnictwa.

Nauczycielowi temu poruczone będzie w regule kierownictwo szkoły ludowej, przy której założono kursa.

Bez zmiany.

Art. 21.

W miastach i w miasteczkach, których ludność oddaje się handlowi i przemysłowi, nauka dopełniająca mieć będzie charakter przemysłowy, względnie handlowy, i odbywać się w 6—10 godzinach tygodniowo.

Bez zmiany.

Art. 22.

W miastach posiadających kilka szkół, kursa przemysłowe urządzone zostaną oddzielnie od handlowych.

Gdzie liczba szkół jest większą i kilka kursów przemysłowych, względnie handlowych istnieć będzie, tam przy przepisaniu planu naukowego dla każdego z nich baczyć należy, o ile można, na to: *a*) ażeby je podzielić według pokrewnych gałęzi przemysłu; *b*) ażeby dla młodzieży mającej rozmaite przygotowanie urządzać osobne kursa.

Do celu każdego z tych kursów stosować się będzie ściśle liczba godzin i plan nauki.

Bez zmiany.

Art. 23.

Kursa dopełniające dla dziewcząt mają na celu utwierdzić młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami potrzebnemi kobiecie w jej życiu domowem.

Urządzone będą w 2 — 6 godzinach tygodniowo.

C. Inne kursa i zakłady naukowe.

Art. 24.

Ze szkołą ludową mogą być połączone:

1) zakłady wychowawcze dzieci nie obowiązanych jeszcze do nauki szkolnej;

2) kursa naukowe specyalne praktyczne dla młodzieży, która obowiązkową naukę szkolną ukończyła;

Art. 24.

Ze szkołą ludową mogą być połączone, o ile się znajdą na to osobne fundusze:

1. zakłady wychowawcze dzieci nie obowiązanych jeszcze do nauki szkolnej;
2. kursa naukowe specyalne praktyczne dla młodzieży, która obowiązkową naukę szkolną ukończyła;

3. kursa czytania i pisania dla dorosłych, którzy nie uczęszczali do szkoły, a dla wieku swego do uczęszczania do szkoły nie są już obowiązani;
4. zakłady wychowawcze i naukowe dla dzieci upośledzonych na umyśle.

3) kursa czytania i pisania dla dorosłych, którzy nie uczęszczali do szkoły a dla wieku swego do uczęszczania do szkoły nie są już obowiązani;

4) zakłady wychowawcze i naukowe dla dzieci upośledzonych na umyśle.

Art. 25.

Nauczyciele uczący w tych zakładach i kursach mają prawo do osobnego wynagrodzenia.

Do systemizowania ich posad może jednak Rada szkolna krajowa dopiero wówczas przystąpić, jeżeli potrzebne do tego środki są zapewnione.

Art. 25.

Nauczyciele uczący w tych zakładach i kursach mają prawo do osobnego wynagrodzenia.

Do systemizowania ich posad może jednak Rada szkolna krajowa dopiero wówczas przystąpić, jeżeli potrzebne do tego środki są trwale zapewnione.

Art. 26.

Na kursach naukowych i w zakładach wymienionych w art. 14. oraz w art. 24. niniejszej ustawy, do których przymus uczęszczania oraz postanowienia ustawy o konkurencyi szkolnej się nie stosują, może być za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej ustanowioną opłata szkolna na rzecz stron, które kursa te, ględnie zakłady utrzymują,

Art. 26.

Na kursach naukowych i w zakładach które są wymienione w art. 14 i w art. 24 niniejszej ustawy i do których przymus uczęszczania oraz postanowienia ustawy o konkurencyi szkolnej się nie stosują, może być za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej ustanowioną opłata szkolna na rzecz stron, które kursa te względnie zakłady utrzymują.

D. Postępowanie przy zakładaniu szkół.

Bez zmiany.

Art. 27.

O założeniu, przeistoczeniu i zwinięciu każdej szkoły ludowej i kursów naukowych z nią połączonych, jak też o założeniu i zwinięciu klas równorzędnych orzeka Rada szkolna krajowa na podstawie dochodzeń i rokowań przeprowadzonych przez Radę szkolną okręgową i jej wniosków.

Wszystkie okoliczności, dotyczące założenia lub przeistoczenia szkoły sprawdzi komisya po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu

Do stwierdzenia odległości wystarczają daty urzędowe dostarczone przez rządowe organa techniczne.

Protokół komisyi będzie podstawą orzeczeń.

Bez zmiany.

Art. 28.

Władze szkolne starać się mają o to, ażeby potrzebne szkoły wszędzie, gdzie ich jeszcze niema, założone zostały i ażeby im zapewnić warunki trwałego istnienia i rozwoju.

Zakładanie nowych szkół dziać się jednakże powinno bez uszczerbku szkół poprzednio zorganizowanych.

Bez zmiany.

Art. 29.

Gdzie szkoła lub kursa naukowe mają mieć pewien specyalny kierunek w myśl artykułów poprzednich niniejszej ustawy, tam Rada szkolna krajowa w orzeczeniu organizacyjnem wyda zarazem bliższe postanowienia o urządzeniu, o przedmiotach nauki i o planie ich naukowym, względnie zaś także bliższe postanowienia o rozdzieleniu młodzieży między pojedyncze kursa.

Tytuł II.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 30.

Obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się z ubiegłym siódmym rokiem życia i trwa:

a) w miastach, w których założono szkołę wydziałową, przez lat siedm;

b) we wszystkich innych miejscowościach przez lat sześć.

Dzieci będące w tym wieku winny uczęszczać do szkoły publicznej. Dzieci fizycznie dobrze rozwinięte mogą jednak naukę w szkole ludowej rozpocząć z ubiegłym szóstym rokiem życia.

Art. 30.

Obowiązek uczęszczania do szkoły zaczyna się z ubiegłym szóstym rokiem życia i trwa:

a) w miastach, w których założono szkołę wydziałową, przez lat siedm;

b) we wszystkich innych miejscowościach przez lat sześć.

Dzieci będące w tym wieku winny uczęszczać do szkoły publicznej. Dzieci fizycznie lub umysłowo dostatecznie nie rozwinięte mogą jednak na żądanie rodziców, względnie ich prawnych zastępców rozpocząć uczęszczanie do szkoły dopiero z ubiegłym siódmym rokiem życia.

W miastach, w których obowiązek uczęszczania do szkoły trwa lat siedm, może Rada szkolna krajowa:

a) przyznać ze względu na stosunki miejscowe uwolnienie od uczęszczania do szkoły w roku siódmym ogólnie dzieciom pewnych przedmieść;

b) zwalniać z ważnych powodów, na żądanie rodziców, poszczególne dzieci od uczęszczania do szkoły w roku siódmym.

Bez zmiany.

Art. 31.

Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej na naukę codzienną ustaje po siedmiu, względnie po sześciu latach jedynie pod warunkiem, że uczeń udowodni dostateczną biegłość w przepisanych dla szkół ludowych gałęziach nauki.

Po ukończeniu szkoły ludowej codziennej winien jednak każdy uczeń, który nie uczęszcza do jakiegoś innego zakładu naukowego, uczęszczać jeszcze przez trzy lata na kursa nauki dopełniającej.

Osoby, które przekroczyły wiek szkolny, mogą korzystać z tej nauki we wszystkich lub pojedynczych przedmiotach za zezwoleniem kierownika szkoły, aż do ukończonego dwudziestego roku życia.

Art. 32.

Od uczęszczania do szkoły publicznej wolne są czasowo lub trwale dzieci, które uczęszczają do szkół wyższych, rolniczych, przemysłowych, handlowych, albo innych szkół zawodowych, lub uzupełniających, o ile one są tak urządzone, że mogą zastąpić naukę udzielaną w szkołach ludowych; dalej dzieci, którym ułomności cielesne lub umysłowe nie pozwalają uczęszczać do szkoły; wreszcie dzieci, pobierające naukę w domu albo w prywatnym zakładzie naukowym.

W ostatnim przypadku odpowiedzialność za to, czy dzieci otrzymują taką przynajmniej naukę, jaka jest przepisana dla szkół ludowych, ciąży na rodzicach albo na ich zastępcach.

Jeżeli zachodzą w tej mierze jakie wątpliwości, ma Rada szkolna okręgowa w odpowiedni sposób przekonać się, czy wątpliwości te są uzasadnione lub nie.

Rodzice i ich zastępcy mają się poddać zarządzeniom wydanym w tej mierze. W razie potrzeby postąpi Rada szkolna okręgowa według przepisów w art. 34.—36. niniejszej ustawy.

Art. 32.

Od uczęszczania do szkoły publicznej wolne są czasowo lub trwale dzieci, które uczęszczają do szkół wyższych, rolniczych, przemysłowych, handlowych, albo innych szkół zawodowych lub uzupełniających. o ile one są tak urządzone, że mogą zastąpić naukę udzielaną w szkołach ludowych; dalej dzieci, którym ułomności cielesne lub umysłowe nie pozwalają uczęszczać do szkoły; wreszcie dzieci pobierające naukę w domu albo w prywatnym zakładzie naukowym. W ostatnim przypadku odpowiedzialność za to, czy dzieci otrzymują taką przynajmniej naukę, jaka jest przepisana dla szkół ludowych, ciąży na rodzicach albo na ich zastępcach.

Jeżeli zachodzą w tej mierze jakie wątpliwości, ma Rada szkolna okręgowa za pośrednictwem Rady szkolnej miejscowej przekonać się, czy wątpliwości te są uzasadnione lub nie.

Rodzice i ich zastępcy mają się poddać zarządzeniom wydanym w tej mierze. W razie potrzeby postąpi Rada szkolna okręgowa według przepisów w art. 34—36 niniejszej ustawy.

Bez zmiany.

Art. 33.

Najdalej na miesiąc przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego sporządza Rada szkolna miejscowa wykaz wszystkich dzieci w wie-

ku szkolnym będących, w obrębie związku szkolnego zamieszkałych, i to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania i obrządku, i zestawi w nim osobno te, które na mocy art. 32 uwalnia od uczęszczania do szkoły. Do wykazu wciągnąć należy także te dzieci, które uczęszczały przez sześć, a względnie siedm lat do szkoły, lecz nie uzyskały świadectwa z nauk w szkole ludowej nabytych. Osobno zaś zapisać należy w wykazie młodzież obowiązaną do uczęszczania na naukę dopełniającą.

Art. 34.

Bez zmiany.

Rodzice, względnie ich zastępcy prawni, powinni posyłać do publicznej szkoły ludowej dzieci, które do tego są obowiązane, a w myśl art. poprzedniego uwolnienia nie otrzymały.

Kto ukrywa dziecko przed spisem, lub poda okoliczności nieprawdziwe, aby je uwolnić od uczęszczania do szkoły, ulegnie grzywnie od 1—10 zł. w. a. albo w razie ubóstwa karze aresztu od 1 do 3 dni.

Kto w przeciągu 10 dni po rozpoczęciu roku szkolnego nie postara się o przyjęcie swego dziecka do szkoły, które do uczęszczania do niej jest obowiązane, ulegnie tej samej karze. W przypadkach §§. 176 i 177 ustawy cywilnej przewidzianych, należy do właściwego Sądu uczynić doniesienie.

Kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega karze pieniężnej od 50 ct. do 5 zł. w. a. albo karze aresztu od 1 do 2 dni, którą to karę można podwoić, jeżeli przerwy powtarzają się częściej w tem samem półroczu szkolnem.

Art. 35.

Bez zmiany.

Po upływie dni przeznaczonych na wpisy obowiązany jest nauczyciel przedłożyć bezzwłocznie Radzie szkolnej miejscowej wykaz dzieci obowiązanych a nie zapisanych, zaś Rada szkolna miejscowa obowiązaną jest upomnieć rodziców jak najrychlej, ażeby dzieci zapisali.

W dziesięć dni po rozpoczęciu roku szkonego, obowiązany jest nauczyciel przedłożyć bezpośrednio Radzie szkolnej okręgowej odpis

wykazu sporządzonego w myśl art. 33. niniejszej ustawy i zanotować na nim dzieci, których dotychczas do szkoły nie zapisano.

Następnie zaś obowiązany jest nauczyciel co miesiąc przedkładać Radzie szkolnej okręgowej wykaz dzieci szkołę zaniedbujących.

Obydwa te ostatnie wykazy udzielać będzie nauczyciel równocześnie w odpisie Radzie szkolnej miejscowej, która ma prawo uwagi swoje o nich Radzie szkolnej okręgowej przedkładać.

Art. 36.

Bez zmiany.

Na podstawie takich doniesień urzędowych wydawać będzie Rada szkolna okręgowa mandaty karne przeciw rodzicom i opiekunom winnym, nakładając na nich kary w myśl art. 34. niniejszej ustawy.

Mandat taki orzekający karę staje się prawomocnym, jeżeli strona skazana w przeciągu ośmiu dni od dnia doręczenia nie wniesie opozycyi przeciw niemu do Rady szkolnej okręgowej, co w mandacie wyraźnie będzie wymienionem.

W razie założonej opozycyi Rada szkolna okręgowa przesłucha stronę bądź w siedzibie urzędu, bądź przez delegata na miejscu, a sprawdziwszy okoliczności, wyda nowe orzeczenie.

Przeciw temu orzeczeniu służy stronie rekurs w ciągu dni ośmiu do Rady szkolnej krajowej, która o nim orzeka ostatecznie. Rekurs wniesiony być powinien na ręce Rady szkolnej okręgowej.

Rekursy wniesione przeciw orzeczeniom zapadłym w sprawie nierozpoczętego, zaniedbanego, lub przedwcześnie przerwanego uczęszczania do szkoły, nie mają mocy wstrzymującej, jeżeli nie są skierowane przeciw wymierzeniu kar.

Ostatni ustęp dodany.

Wykonanie kary należy do Zwierzchności gminnej, a względnie do Władzy politycznej.

Art. 37.

Bez zmiany.

Jeżeli strona, przeciw której wydano po raz pierwszy mandat karny, w ciągu dni ośmiu po doręczeniu mandatu, udowodni poświadczeniem zarządu szkoły, że dziecko już zapisała i że ono na naukę uczęszcza, w ta-

kim razie Radzie szkolnej okręgowej służy prawo uwolnienia strony od kary nałożonej mandatem.

Art. 38.

Wykonywanie przymusu szkolnego, przyznane w artykułach poprzednich Radzie szkolnej okręgowej, może na jej wniosek Rada szkolna krajowa przekazać pojedynczym Radom szkolnym miejscowym, od których orzeczeń rekurs służyć będzie stronom w dniach ośmiu do Rady szkolnej okręgowej.

Art. 38.

Wykonywanie przymusu szkolnego przyznane w artykułach poprzednich Radzie szkolnej okręgowej może, bądź na wniosek Rady szkolnej okręgowej postawiony z urzędu, bądź na żądanie Rady szkolnej miejscowej wniesione do Rady szkolnej okręgowej, Rada szkolna krajowa przekazać pojedynczym Radom szkolnym miejscowym.

Od orzeczeń karnych Rady szkolnej miejscowej służyć będzie stronom rekurs w dniach ośmiu do Rady szkolnej okręgowej.

Bez zmiany.

Art. 39.

Z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą artykuły 1—13 włącznie i 40—47 włącznie ustawy krajowej z d. 2. maja 1873. nr. 250. Dz. u. kraj. wraz ze zmianami w brzmieniu tych artykułów późniejszemi ustawami zaprowadzonemi, oraz ustawa krajowa z dnia 2. lutego 1885. nr. 28. Dz. u. kraj.

Bez zmiany.

Art. 40.

Polecam mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia wykonanie niniejszej ustawy.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Aleg. 85.

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru 4 członków i 2 zastępców członków Rady Nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 31. grudnia 1894 r. gasną mandaty trzech członków Rady Nadzorczej Banku krajowego, a mianowicie mandaty powierzone pp. Adamowi Jędrzejowiczowi, Drowi Władysławowi Kraińskiemu i Karolowi hr. Scipionowi, tudzież mandat zastępcy członka Rady Nadzorczej Dra Stanisława Krzyżanowskiego.

Nadto wskutek śmierci śp. Klemensa Żywickiego zawakowało jedno miejsce członka Rady Nadzorczej na okres z dniem 31. grudnia 1896 r. upływający, a wskutek poruczenia Drowi Kraińskiemu w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 11. Stycznia 1893 r. mandatu członka Rady Nadzorczej zawakowało jedno miejce zastępcy członka w tejże Radzie. Wobec tego zachodzi potrzeba wyboru: 1). trzech członków (w miejsce ustępujących) na kadencyę r. 1895 do r. 1900; 2) jednego członka (w miejsce zmarłego śp. Kl. Żywickiego) na okres uzupełniający od r. 1895 do r. 1896. 3). dwóch zastępców członków na okres r. 1895 do 1900 (w miejsce ustępującego Dra S. Krzyżanowskiego i w miejsce mianowanego członkiem Dra Wł. Kraińskiego).

Na podstawie postanowień §. 110. Statutu Banku krajowego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi propozycye następujące: 1. *a)* wniosek ponownego wybrania członków Rady Nadzorczej Banku krajowego, pp. Adama Jędrzejowicza, Dra Władysława Kraińskiego i Karola hr. Scipiona, wniosek wybrania na członka Rady Nadzorczej Banku krajowego p. Karola Schayera, dotychczasowego zastępcy członka tejże Rady. II. Wniosek wybrania na zastępców członków Rady Nadzorczej Banku krajowego pp. Dra Stanisława Krzyżanowskiego i Juliusza Mikolascha.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31. grudnia 1894.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz, w. r.
Członek Wydz. krajow.

L. S. 3.916/95.

Aleg. 86

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Krakowiec na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w dniu 27. stycznia 1894 roku uchwalił Wysoki Sejm ustawę zezwalającą gminie Krakowiec na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa po koniec r. 1899.

Odezwą z 17. czerwca 1894, L. 6.041 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że ustawa powyższa nieotrzymała Najwyższej sankcyi, ustanowione nią bowiem opłaty gminne od napojów, wliczając wnie podwyższone ustawą krajową z dnia 15. kwietnia 1894 (Dz. ust. kraj Nr. 33) krajowe opłaty konsumcyjne od napojów spirytusowych i od słodzonych trunków, obciążałyby konsumcyę tych napojów w gminie Krakowiec ponad wysokość maksymalną unormowaną reskryptem ministeryalnym z dnia 30. marca 1891 L. 6.241.

Obecnie wniosła gmina ponowną petycyę do Wysokiego Sejmu, o przyznanie jej prawa poboru powyższych opłat już zniżonych uchwałą Rady gminnej z 11. grudnia 1894 a nie przekraczających tej maksymalnej wysokości.

Uchwała ta została podług relacyi Zwierzchności gminnej z 30. grudnia 1894 L. 2.198 w gminie należycie ogłoszoną, przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu i została zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową, uchwałą z 18. grudnia 1894 roku. Jak to w poprzedniem naszem sprawozdaniu podnieśliśmy, gminie Krakowiec brak funduszów na niezbędne potrzeby, jak na przeprowadzenie asanacyi, budowę rzeźni, budowę szpitala cholerycznego, budowę szkoły ludowej, pokrycie zaległości biernych i t. p.

Nakładane rok rocznie dodatki gminne na pokrycie bieżących wydatków, przeciążają w wysokim stopniu mieszkańców, i oddziaływują szkodliwie na ich stosunki ekonomiczne, a tem samem i siłę podatkową.

Na pokrycie niedoboru budżetowego na rok 1893 nałożono na potrzeby gminne i szkolne 97% dodatków, oprócz 50% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa, moszczu i wina.

W roku 1894 dodatki na potrzeby gminne i szkolne wynosiły 67%, obecnie zaś uchwaliła Rada gminna na rok 1895 66%-we dodatki na potrzeby gminne i szkolne, prócz 50% dodatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Chcąc zatem mieszkańcom ulżyć w opłacaniu dodatków gminnych a w każdym razie zapobiedz dalszemu podwyższaniu rzeczonych dodatków na pokrycie niezbędnych potrzeb inwestycyjnych i wyrównanie zaległości biernych, oraz z uwagi, że c. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego, uznając niekorzystne stosunki gminy, w odezwie z 4. stycznia 1895, L. 28 nie sprzeciwia się zezwoleniu jej na pobór proszonych opłat po koniec roku 1899 pod warunkiem, by gmina co do wydzierżawienia tych opłat, porozumiała się z c. k. Dyrekcyą funduszu propinacyjnego, który to warunek jednak kwalifikuje się do załatwienia w zwykłej drodze administracyjnej,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów 1. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . , . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwolenie gminie Krakowiec powiatu Jaworowskiego na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych, od piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gminie miasteczka Krakowiec w powiecie jaworowskim, zezwala się pobierać w latach 1895, 1896, 1897, 1898 i 1899 opłatę gminną od napojów spirytusowych, tudzież od piwa i miodu w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1) Od jednego litrostopnia alkoholu (podług 100 stopniowego alkoholometra) w wódce okowicie lub spirytusie po 6 ct., czyli od 100 litrostopni (hektolitra) alkoholu po 6 zł. w. a.

2) Od hektolitra napojów słodzonych spirytusowych, araku, rumu, śliwowicy i ponczowej esencyi po 1 zł. w. a.

3) Od hektolitra piwa wszelkiego gatunku po 1 zł. w. a.

4) Od hektolitra miodu po 1 zł. w. a.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Krakowiec.

Art. IV.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 2798/95.

Aleg. 87.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Moderówki o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 163 zł. 33 ct. a. w. należącej się gminie m. Budapesztu z tytułu kosztów utrzymania nieletnich Rozalii Teresy dw. im. i Heleny Julii dw. im. Lubasiów.

Wysoki Sejmie!

Prawomocnem orzeczeniem z dnia 22. listopada 1894. l. 18583 orzekło c. k. Starostwo w Krośnie obowiązek gminy Moderówki do zwrotu gminie m. Budapesztu sumy 163 złr. 33 ct. tytułem narosłych kosztów utrzymania nieletnich, Rozalii Teresy dw. im. i Heleny Julii dw. im. Lubasiów przynależnych przez głowę ojca śp. Michała Lubasia do powyższej gminy.

Gmina nie będąc w stanie tych kosztów zapłacić, zwraca się z prośbą do Wysokiego Sejmu o przyjęcie tychże na fundusz krajowy. Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Krośnie inwentarza majątek nieruchomy wspomnianej gminy składa się z pastwiska w ilości 2 morgów 303 sążni, tudzież efektów nominalnej wartości 300 zł. i prawa polowania przynoszącego roczny dochód w kwocie 3 zł. 50 ct. a. a.

Własne dochody gminy wynosiły w r. 1893 (najpomyślniejszym pod względem finansowym w porównaniu z rokiem 1891 i 1892) razem 39 zł. 11 ct., podczas gdy wydatki gminy wynoszą przeciętnie rocznie 80 zł. na pokrycie zatem niedoboru musi gmina corocznie nakładać dodatki do podatków bezpośrednich w wysokości około 9% na potrzeby gminne i parafialne.

Gdy zaś gmina Moderówka opłaca rocznie około 600 zł. podatków bezpośrednich należałoby na pokrycie pretensyi gminy m. Budapesztu nałożyć osobno dodatki w wysokości 35%.

Wydział powiatowy oraz c. k. Starostwo w Krośnie stwierdzają że gmina Moderówka jest nadmiernie ubogą, że zatem nałożenia tak znacznego dodatku gminnego doprowadziłoby mieszkańców będących przeważnie chałupnikami do ruiny, że więc prośba tej gminy zasługuje ze wszech miar na uwzględnienie.

Wydział krajowy zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Rozalii Teresy dw. im. oraz Heleny Julii dw. im. Lubasiów w kwocie 163 złr. 33 ct. w. a. należące się gminie miasta Budapesztu od gminy Moderówki, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 18. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ł. W. kr. 4160/95.

Aleg. 88

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poparcia poszczególnych kolei lokalnych po myśli ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893. D. u. k. Nr. 42.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 21, grudnia 1894 L. W. 72.541/94 z czynności Wydziału krajowego w zakresie spraw kolejowych, przedstawiliśmy i uzasadnili program nasz co do poparcia poszczególnych kolei lokalnych w pierwszym okresie akcyi kraju, zaznaczając, że usiłowaniem naszem było program ów tak ułożyć, aby przy wszelkiej przezorności osiągnąć przecież możność jak najdalej idącego zużytkowania środków finansowych w tym pierwszym okresie rozporządzalnych.

Programem pomienionym objęliśmy następujące linie, dla których obok wykazujemy w cyfrach ostatecznie proponowaną wysokość poparcia krajowego:

Linie projektowane przez konsorcya prywatne:

Trzebinia - Skawce	1,660.000 złr.
Chabówka - Zakopane	930.000 „
Łupków - Cisna	465.000 „
Borki Wielkie - Grzymałów	600.000 „
Szeparowce - Delatyn i Kołomyja - Stefanówka (Zaleszczyki)	2,270.000 „

Linie projektowane przez c. k. Rząd:

Rozwadów - Przeworsk lub Rzeszów	250.000 złr.
Podwysokie - Chodorów, wraz z interesentami . . .	1,000.000 „
Razem . .	7,175.000 złr.

Celem wyjednania dla linii projektowanych przez konsorcya prywatne najwydatniejszej z każdego względu pomocy państwa, odnieśliśmy się w tej mierze odezwą z d. 17. października 1894 (al. 6-*a* do sprawozd. L. W. 72.541/94) do c. k. Ministerstwa handlu, a chociaż w nader ważnej kwestyi kosztów eksploatacyi, w razie oddania ruchu pomienionych linii w zarząd kolei państwowych, nie otrzymaliśmy do tej chwili jeszcze stanowczej odpowiedzi od tegoż Ministerstwa, to jednakowoż porozumienie z niem nastąpiło już o tyle, że reprezen-

tanci jego wspólnie z delegatami Wydziału krajowego ułożyli przy ustnych rokowaniach punktacye przedugodne w sprawie zabezpieczenia kapitału do budowy tych linii potrzebnego, wspólnemi siłami kraju, państwa i interesentów miejscowych. Zaznaczyć tu należy — o czem wspomnieliśmy w wyżej powołanem sprawozdaniu, — że w rokowaniach tych nie żądaliśmy wcale subwencyi państwowej na rzecz linii Łupków - Cisna, której kapitał zabezpieczony będzie przez kraj wspólnie z interesentami miejscowymi, i że co do linii Szeparowce-Delatyn, odmówiło c. k. Ministerstwo handlu udziału państwa w kapitale zakładowym tej kolei, z powodów wyłuszczonych w rzeczonem sprawozdaniu.

Pomienione punktacye przedugodne w całej osnowie przytoczone w sprawozdaniu do LW. 72.541/94, przedstawiliśmy następnie wraz z programem naszym krajowej Radzie kolejowej, która na posiedzeniach d. 6. i 7. grudnia z. r. oświadczyła się przeciwko poparciu linii Łupków-Cisna z funduszu krajowego, jako linii odpowiadającej — według ówczesnego zapatrywania Rady kolejowej — jedynie interesom prywatnego przedsiębiorstwa lasowego; zaś co do poparcia linii Szeparowce-Delatyn odroczyła wzmieniona Rada wyrażenie swojej opinii, z uwagi, że w ostatnich czasach co do projektu tej kolei zaszły nowe okoliczności. Natomiast doradziła krajowa Rada kolejowa objęcie obecnym programem także poparcia linii Jaworzno - Piła, która podniosłaby w znacznej mierze rentowność projektowanej kolei Trzebinia-Skawce, tworząc połączenie tejże z najobfitszym basenem węgla kamiennego w naszym kraju.

Uznając przedewszystkiem doniosłe znaczenie, jakie linia Jaworzno-Piła przedstawiałaby dla zbytu tamtejszego węgla kamiennego, oraz obficie w okolicy znachodzących się rud cynkowych i ołowianych, Wydział krajowy przychyla się w zupełności do opinii Rady kolejowej, proponując Wys. Sejmowi poparcie tej linii w sposób i pod warunkami wyłuszczonymi we wniosku VI. niniejszego sprawozdania, przyczem zauważa, że poparcie to ma być poręczone przez interesentów miejscowych, a jako takie nie obciąży krajowego funduszu kolejowego, lecz przeprowadzone będzie zapomocą pożyczki kolejowej udzielonej koncesyonaryuszom przez Bank krajowy.

Nie podzielał natomiast Wydział krajowy wyżej wyrażonej opinii Rady kolejowej w przedmiocie linii Łupków-Cisna; jakkolwiek bowiem linia ta projektowana jest przez właścicieli tamtejszych lasów głównie w ich interesie, to nie da się zaprzeczyć, że przy racyonalnem gospodarstwie lasowem nietylko przyniesie ona w ogóle krajowemu przemysłowi znaczny pożytek ekonomiczny, ale nadto według programu opracowanego przez Wydział krajowy (vide al. 6—b do sprawozdania Lw. 72541/94) służyć ma do ruchu publicznego tak towarowego jak osobowego. Że zaś budowa tej linii jest dla całej okolicy pożądaną, sądzić o tem należy z podań 17 gmin tamtejszych, wniesionych jeszcze z początkiem roku zeszłego do Wydziału krajowego z prośbą o zaprowadzenie na niej ruchu publicznego, jakoteż z podań wniesionych do Wydziału krajowego po rzeczonej sesyi kraj. Rady kolejowej, a mianowicie 4 podań Wydziału pow. w Lisku wraz z 9 gminami, podań 12 gmin tamtejszych, podań 6-ciu urzędów parafialnych i podań 18-tu obszarów dworskich.

Co się tyczy rentowności tej linii, to jakkolwiek mieliśmy już wielce poważną opinię przedłożoną przez c. k. radcę dworu pana Glanza, na której oparliśmy nasze badania rentowności, to jednak w obec wyżej wymienionych wątpliwości krajowej Rady kolejowej, udaliśmy się jeszcze o objawienie zdania w tym przedmiocie do c. k. radcy lasowego pana Góralczyka, który nie tylko przystąpił w zupełności do zdania pana radcy dworu Glanza, lecz w równie znakomicie opracowanem zestawieniu przedłożył daty, które rentowność tej kolei i jej potrzebę dla interesów okolicy i gospodarstwa lasowego jeszcze w korzystniejszem przedstawiają świetle. Polegając na powyższych opiniach, przewidujemy, że poparcie finansowe pomienionej linii pod warunkami Wys. Sejmowi we wniosku V. przedstawionymi, nie pociągnie za sobą obciążenia krajowego funduszu kolejowego. Ażeby zaś zapewnić racyonalne gospodarstwo lasowe na obsza-

rach do projektowanej kolei ciążących, zastrzegamy w rzeczonym wniosku dla Wydziału krajowego prawo do wykonywania odpowiedniego nadzoru, którego koszta pokrywane być mają z dochodów kolei pomienionej.

Co się tyczy linii z Szeparowiec do Delatyna, której trasa — według projektu przyjętego w naszym programie — prowadzi gościńcem rządowym, zaszła już po ułożeniu rzeczonego programu i rokowaniach ustnych w Ministerstwie handlu ta okoliczność, że c. k. Rząd oświadczył się przeciw prowadzeniu kolei gościńcem i zażądał zarazem przedłużenia tej kolei osobnym szlakiem z Szeparowiec do Kołomyi, przez co pierwotnie przyjęty przez nas kosztorys budowy znacznie musi być podwyższony. Mając na uwadze postanowienie §. 3 ustawy kraj. z dn. 17. lipca 1893, wedle którego kraj o tyle tylko ma się przyczyniać do finansowego poparcia budowy kolei lokalnych, o ile będzie potrzeba zapewnienia funduszu na wykonanie takiej budowy kolei, jakiej wymagać będzie regularny ruch zastosowany do wymogów miejscowych stosunków ekonomicznych, nie mógł Wydział kraj. dla wymagań znaczenia ogólno państwowego, zwiększyć pierwotnie oznaczonej subwencyi krajowej na rzecz kolei Szeparowce-Delatyn, w obec czego zwołał konferencyę interesentów miejscowych celem zasięgnięcia wiadomości, o ile byliby gotowymi pokryć niezabezpieczoną część kapitału zwiększonego. Na konferencyi pomienionej złożyli interesenci oświadczenie, że traktując kolej z Delatyna na Szeparowce, Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki (Zaleszczyk) jako jedną całość i przyjmując kapitał nominalny dla linii Delatyn-Kołomyja na . . . . 1,300.000 zł.

„ „ Kołomyja-Stefanówka na . . . . 2,550.000 „

razem . . 3,850.000 zł.

zobowiązują się: przy udziale kraju . . . . 2,270.000 „

i „ „ państwa . . . . 425.000 „

a mianowicie: Wydziały powiatowe Kołomyjski i Horodeński, tudzież gmina m. Kołomyi gwarantować na czas trwania koncesyi oprocentowanie i umorzenie łącznej sumy . . . . 833.000 „

zaś ubiegający się o koncesyę, zobowiązali się wówczas w razie uzyskania koncesyi, dostarczyć w zamian za akcye zakładowe w pełnej nominalnej wartości . 322.000 „

a nadto pokryć ewentualną nadwyżkę kosztów budowy linii Delatyn-Kołomyja ponad kwotę 1,300.000, wreszcie wziąć na siebie sfinansowanie kapitału odpowiadającego gwarancyom obu powiatów i gminy m. Kołomyi.

Powyższy sposób sfinansowania kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka zastrzegając we wniosku IV., proponujemy w nim zarazem przelanie pomienionych gwarancyi na rzecz koncesyonaryusza, albowiem gwarancye te zeznane być mają w deklaracyi prawomocnej na rzecz funduszu krajowego.

Celem przedstawienia krajowej Radzie kolejowej wyżej określonych nowych okoliczności, dodatnie mających znaczenie w kwestyi poparcia projektowanych kolei lokalnych Szeparowce-Delatyn i Łupków-Cisna z funduszu krajowego, zwołaliśmy krajową Radę kolejową na nadzwyczajną sesyę d. 16 b. m., na której takowa reasumująo w obec nowych okoliczności swe pierwotne zapatrywanie co do linii Łupków-Cisna, jednomyślnie oświadczyła się za poparciem przez kraj obu rzeczonych kolei w sposób przez Wydział krajowy zamierzony.

W ogóle co się tyczy wniosków, które Wys. Sejmowi w przedmiocie poparcia kolei lokalnych przez konsorcya prywatne projektowaych, na końcu niniejszego sprawozdania przedstawiamy, zaznaczyć należy, że zwyjątkiem linii Łupków-Cisna, dla której z powodów wyłuszczonych w ustępie 11. sprawozdania do LW. 72.541/94 proponujemy objęcie akcyi pierwszeństwa przez kraj, subwencya krajowa na rzecz wszystkich innych linii opiewa na krajową gwarancyę oprocontowania i umorzenia pożyczek pierwszeństwa, zaciągnąć się mających przez koncesyonaryusów, która to forma nie przeszkadza objęciu także przez kraj obligacyi pierwszeństwa odnośnych przedsiębiorstw kolejowych.

Jak już nadmieniliśmy, w kwestyi kosztów eksploatacyi pomienionych linii nie otrzymaliśmy jeszcze stanowczej odpowiedzi c. k. Ministerstwa handlu, dlatego to, pragnąc, by warunki ewentualnego oddania ruchu tych kolei w zarząd kolei państwowych nie przyniosły uszczerbku przewidywanym w sprawozdaniu do LW. 72.541/94 wynikom finansowym eksploatacyi tych linii, a przez to samo nie narażały krajowego funduszu kolejowego na straty, w kwestyi tej doniosłego znaczenia każdy nasz wniosek zawiera właściwe zastrzeżenia.

W sprawie kosztów budowli na stacyach złączenia z kolejami państwowemi tudzież w sprawie premii, których żądaliśmy od kolei państwowych dla pomienionych kolei lokalnych za ruch przechodowy przynoszący znaczne dochody kolejom państwowym, odpowiedź Ministerstwa handlu w reskrypcie z dnia 9. listopada z r. (al. 7. do sprawozdania LW. 72.541/94) jest wprawdzie odmowną; wszelako w ustnych rokowaniach między delegatami naszymi a reprezentantami tego Ministerstwa, wyrazili ci ostatni zdanie, że w miejsce ulg i premii żądanych przez Wydział krajowy, przyznane być mogą kolejom lokalnym korzyści innego rodzaju lub w innej formie, a między innemi, ze strony zarządu kolei państwowych możliwem jest przyznanie takiej korzyści na rzecz łączących się z niemi kolei lokalnych, iż przy podziale wspólnych poborów za ruch przechodowy, koleje lokalne otrzymywałyby stosunkowo większą kwotę niż ta, jakaby z obrachowanej należytości według własnych ich taryf na nie przypadała. Z tego to powodu we wnioskach naszych zastrzegamy również, że kolejom, o których mowa, przyznane będą w myśl nowej ustawy państwowej o kolejach lokalnych takie ulgi, ułatwienia i korzyści w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia im przewidzianego w rokowaniach z c. k. Ministerstwem handlu stopnia rentowności.

Co się tyczy linii przez c. k. Rząd prejektowanych, a programem naszym objętych, nadmienić należy, że jakkolwiek w następstwie uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. lutego z. r. (ustęp 2. sprawozdania do LW. 72.541/94) Wydział krajowy oświadczył c. k. Rządowi iż większe znaczenie przypisuje kolei z Rozwadowa do Rzeszowa, niż z Rozwadowa do Przeworska, to jednak przy rokowaniach ustnych z c. k. Ministerstwem handlu odstąpił od tego oświadczenia, rezerwując stanowisko swoje w tej kwestyi aż do czasu, w którym zachodzące obecnie nowe momenta, jakoto: założenie cukrowni w Przeworsku, oraz projektowanie kolei z Rzeszowa do Sanoka i z Przeworska do Dynowa (Bachórz), rozstrzygną rzecz na korzyść jednego lub drugiego kierunku. W każdym razie szlak projektowany z Rozwadowa do Rudnika ewentualnie aż do Leżajska, stanowić ma część wspólną tak w razie przyjęcia kierunku kolei na Przeworsk, jak w razie przyjęcia tego kierunku na Rzeszów. Jakkolwiek w sprawie tej, na sesyi nadzwyczajnej dnia 16. b. m. krajowa Rada kolejowa doradziła Wydziałowi krajowemu by już obecnie oświadczył się stanowczo za kierunkiem wiodącym na Przeworsk, rozstrzygnięcie takie uważalibyśmy dzisiaj w każdym razie za przedwczesne.

W przedmiocie linii Podwysokie-Rohatyn-Chodorów, Wydział krajowy zaznacza, że poparcie jej ze strony kraju pozostaje w ścisłym związku z uchwałą Wys. Sejmu z dnia 19. maja 1893 powziętą w sprawie udzielenia pomocy kraju na rzecz budowy kolei Halicz-Ostrów z odnogami do Brzeżan i Podhajec. Z tego powodu i stosownie do wyników rokowań przeprowadzonych z c. k. Ministerstwem handlu, jak zaznaczyliśmy w ustępie 6. sprawozdania do LW. 72.541/94 oraz wyłuszczyli w sprawozdaniu w przedmiocie kolei lokalnych za rok 1893, zachodzi potrzeba zmiany pomienionej uchwały, a mianowicie w ten sposób, żeby bezzwrotna subwencya krajowa, uchwalona na rzecz kolei Halicz-Ostrów z odnogami do Brzeżan i Podhajec, przeniesioną została w niezmienionej wysokości na rzecz linii Podwysokie-Rohatyn-Chodorów, której budowy, jako właściwego połączenia okolicy Brzeżańsko-Podhajeckiej z odpowiednim punktem kolei Czerniowieckiej ile możności najdalej na zachód wysuniętym, kraj i inte-

resenci miejscowi zawsze usilnie się domagali. Siódmy nasz wniosek zawiera przeto propozycyę uchylenia powołanej wyżej uchwały sejmowej z dnia 19. maja 1893 i zastąpienia takowej uchwałą na korzyść linii Podwysokie-Rohatyn-Chodorów.

Subwencye, które proponujemy dla kolei przez c. k. Rząd projektowanych, są w myśl żądań c. k. Ministerstwa handlu subwencyami bezzwrotnemi (à fond perdu), a to dla kolei z Rozwadowa do Przeworska lub Rzeszowa w wysokości 250.000 zł. nieobejmującej datków interesentów miejscowych, zaś dla kolei Podwysokie-Chodorów w wysokości łącznej 1,000.000 zł. wraz z datkami interesentów. W obec tak znacznej ofiary kraju à fond perdu na cele budowy pomienionych kolei, uważamy za stosowne zastrzedz we wniosku VII., że koleje te mają być zbudowane, eksploatowane i zarządzane jako koleje państwowe, a to głównie dlatego, żeby na nich obowiązywały taryfy kolei państwowych.

Co do pokrycia z krajowego funduszu kolejowego, łącznej wysokości poparcia, jakie dla ogółu linii programem naszym objętych proponujemy, z wyłączeniem linii Jaworzno-Piła, dla której finansowa pomoc kraju ma być przez interesentów poręczoną, rzecz tak się przedstawia:

Środki finansowe, rozporządzalne w pierwszym okresie krajowej akcyi kolejowej, a wynikające z uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 24. czerwca 1894 i upoważniającej Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania budowy kolei niższorzędnych, rocznej dotacyi w kwocie 300.000 zł. przez lat 75 począwszy od r. 1894, przedstawiają z końcem roku 1895 wartość następującą:

Raty powyższej dotacyi za rok 1894 i 1895 nieużyte (pomijając odsetki)	600.000 zł.
Wartość rat powyższej dotacyi, wstawianych w preliminarz począwszy od r. 1896 przez lat 73, przy stopie procentowej 4% przewidzianej ustawą krajową o kolejach niższorzędnych = $\frac{300.000}{0 \cdot 0424219}$ . . .	7,071.819 „
Razem . .	7,671.819 zł.

bądź okrągło **7,670.000 zł.**

Ponieważ łączna wysokość poparcia krajewego, jaką dla linii programem objętych proponujemy, wynosi jak poprzednio zaznaczono, co najwyżej **7,175.000 zł.**, przeto kwota 495.000 zł. stanowiącą nadwyżkę rozporządzalnych środków finansowych nad wykazaną sumę łączną poparcia krajowego, nie tylko pozwala pokryć koszta administracyjne sfinansowania rzeczonega poparcia, o ile koszta te nie znalazłyby całkowitego pokrycia w oznaczonej wysokości kapitału zakładowego poszczególnych kolei, — ale stanowi także rezerwę krajowego funduszu kolejowego.

Sposób sfinansowania subwencyi krajowych, proponowanych na rzecz poszczególnych linii, obejmujemy wnioskiem VIII.

W obec powyższego stanu rzeczy nie mogły być objęte obecnym programem inne linie, których projekty wstępne zostały Wydziałowi krajowemu przedłożone, a to tem mniej, że projekty te nie uzasadniają dostatecznie stopnia rentowności kolei, bądź też pozostawiają jeszcze wątpliwości co do kierunku trasy lub typu budowy, nadto nie odpowiadają warunkom przepisanym instrukcyą Wydziału krajowego do L. 11.537/94 dla ubiegających się o pomoc kraju na rzecz projektowanych kolei niższorzędnych, a nadewszystko plany finansowania niemal ogółu tych linii, przedstawione przez interesentów, stoją w zupełnej sprzeczności z postawieniami ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893.

Nie wynika stąd bynajmniej, aby po przeprowadzeniu dalszych badań pomienionych projektów przez Biuro kolejowe oraz ściślejszych pertraktacyi z interesentami, linie te nie miały być później poparte w miarę rozporządzalnych środków krajowego funduszu kolejowego.

Studyami rzeczonych linii nie przestaje się zajmować krajowe Biuro kolejowe, a o wynikach odnośnych badań i pertraktacyi zda Wydział krajowy w wykonaniu proponowanej przez nas uchwały IX. Wysokiemu Sejmowi sprawę w stosownym czasie

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

Uchwała I.

Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17 lipca 1893. (Dz. u. k. N. 42.) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej niższorzędną **Trzebinia-Skawce**, ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do udzielenia imieniem kraju na rzecz pomienionej linii i na czas niedłuższy niż do końca roku 1968, gwarancyi oprocentowania po cztery od sta (4%) rocznie oraz planem wskazanego umorzenia kolejowej pożyczki pierwszeństwa, zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryuszów w wysokości nieprzekraczającej zł. w. a. 1,660.000, wyraźnie milion sześćset sześćdziesiąt tysięcy złotych wal. austr.

Przyznanie powyższej gwarancyi czyni Sejm zależnem od dopełnienia następujących warunków:

1. pożyczka powyżej oznaczona zrealizowaną będzie po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi;

2. kapitał imienny rzeczonej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż zł. w. a. 2,500.000, wyraźnie dwa miliony pięćkroć sto tysięcy złotych wal. austr.;

3. z tego kapitału imiennego suma potrzebna ponad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to co najmniej zł. w. a. 840.000, wyraźnie ośmset czterdzieści tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, z których co najmniej zł. w. a. 420.000 obejmie państwo, a co najmniej zł. w. a. 420.000 interesenci miejscowi, i do których akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

4. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną;

5. co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894. (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

6. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

Uchwała II.

Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. k. Nr. 42) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej niższorzędną **Chabówka-Zakopane** ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do udzielenia imieniem kraju na rzecz pomienionej linii i na czas nie dłuższy niż do końca roku 1968, gwarancyi oprocentowania po cztery od sta (4%) rocznie, oraz planem wskazanego umorzenia kolejowej pożyczki pierwszeństwa, zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryuszów w wysokości nie przekraczającej zł. w. a. 930.000 wyraźnie dziewięć set trzydzieści tysięcy złotych wal. austr.

Przyznanie powyższej gwarancyi czyni Sejm zależnem od dopełnienia następujących warunków:

1. Pożyczka powyżej oznaczona zrealizowaną będzie po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi;

2. kapitał imienny rzeczonej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż złr. w. a. 1,400.000, wyraźnie milion czterykroć sto tysięcy złotych wal. austr.;

3. z tego kapitału imiennego suma potrzebna po nad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to najmniej 470 000 wyraźnie czterysta siedemdziesiąt tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, z których co najmniej złr. w. a. 235.000 obejmie państwo, a co najmniej złr. w. a. 235 000 interesenci miejscowi i do których to akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

4. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną;

5. co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii, z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

6. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei, w myśl ustawy pań-

stwowej z dnia 31. grudn.a 1894. (Dz u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

Uchwała III.

Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. k. Nr. 42.) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej niższorzędną **Borki Wielkie - Grzymałów** ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do udzielenia imieniem kraju na rzecz pomienionej linii i na czas nie dłuższy niż do końca roku 1968, gwarancyi oprocentowania po cztery od sta (4%) rocznie oraz planem wskazanego umorzenia kolejowej pożyczki pierwszeństwa, zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryszów w wysokości nie przekraczającej zł. w. a. 600.000 wyraźnie sześćkroć sto tysięcy złotych wal. austr.

Przyznanie powyższej gwarancyi czyni Sejm zależnem od dopełnienia następujących warunków:

1. pożyczka powyżej oznaczona zrealizowaną będzie po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi;

2. kapitał imienny rzeczonej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż zł. w. a. 900.000 wyraźnie dziewięć kroć sto tysięcy złotych wal. austr.;

3. z tego kapitału imiennego suma potrzebna po nad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to co najmniej zł. w. a. 300.000 wyzaźnie trzy kroć sto tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartosci, z których co najmniej zł. w. a. 210.000 wyraźnie dwa kroć dziesięć tysięcy złotych wal. austr. obejmie państwo, a co najmniej zł. w. a 90.000, interesenci miejscowi i do którychto akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

4. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną;

5. co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej, rokowania celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. gruduia 1894 r. (Dz. u. p. Nr. 2 z roku 1895) o kolejach lokalnych; — jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

6. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei, w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 r. (Dz. u. p. Nr. 2. z roku 1895) takie

ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne, ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

Uchwała IV.

Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (D. u. k. Nr. 42) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej niższorzędną **Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka** ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do udzielenia imieniem kraju na rzecz pomienionej linii i na czas nie dłuższy niż do końca roku 1968, gwarancyi oprocentowania po cztery od sta (4%) rocznie, oraz planem wskazanego umorzenia kolejowej pożyczki pierwszeństwa zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryuszyów w wysokości nieprzekraczającej zł. 2,270.000, wyraźnie dwa miliony dwakroć i siedmdziesiąt tysięcy złotych wal. austr.

Przyznanie powyższej gwarancyi czyni Sejm zależnem od spełnienia następujących warunków:

1. pożyczka powyżej oznaczona zrealizowaną będzie po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi;

2. kapitał imienny rzeczonej linii ustanowiony będzie w taki sposób, iż dla linii Kołomyja-Horodenka-Stefanówka nie może być wyższy niż zł. w. a. 2,550.000, wyraźnie dwa miliony pięćset pięćdziesiąt tysięcy złotych wal. austr., zaś dla linii Delatyn-Kołomyja przyjmuje się takowy w sumie 1,300.000 zł. w. a., wyraźnie jeden milion trzysta tysięcy złotych wal. austr.;

3. reszta kapitału imiennego po nad powyżej wymienioną pożyczkę pierwszeństwa dostarczoną będzie:

a) na podstawie zagwarantowania przez interesentów miejscowych czystego dochodu w kwocie zł. 35.835, wyraźnie trzydzieści pięć tysięcy ośmset trzydzieści pięć złotych wal. austr. rocznie przez lat 75 po nad kwotę roczną potrzebną do oprocentowania i umorzenia wyżej oznaczonej pożyczki pierwszeństwa 2,270.000 zł. w. a.; przyczem upoważnia się Wydział krajowy do przelania tej gwarancyi na rzecz koncesyonaryusza pod warunkiem, że tenże zobowiąże się do pokrycia odpowiedniego do pomienionej gwarancyi kapitału, objęciem akcyi zakładowych w pełnej ich nominalnej wartości;

b) przez wpłatę 425.000 zł. w. a., wyraźnie czterysta dwadzieścia i pięć tysięcy złotych wal. austr. przez państwo w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich imiennej wartości;

c) przez zapewnienie przez koncesyonaryuszy wpłaty całej reszty potrzebnego kapitału w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich imiennej wartości, a to także w tym wypadku, jeżeliby potrzebny na budowę linii Delatyn-Kołomyja kapitał imienny wynosił więcej niż 1,300.000 zł.

4. w razie gdyby koncesya państwowa na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka udzieloną była istniejącemu Towarzystwu kolejowemu, zapewnioną będzie zupełna odrębność kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka od innych linii rzeczonego Towarzystwa, — a to:

a) przez założenie osobnego wykazu w księdze kolejowej według §. 4. ustawy z dnia 19. maja 1874 (Dz. u. pr. Nr. 70);

b) przez wydanie specyalnie na tę kolej opiewających akcyi zakładowych, od dotychczasowego kapitału akcyjnego istniejącego Towarzystwa kolejowego zupełnie odrębnych, mających tytuł własności kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, zapisany w księdze kolejowej;

c) przez prowadzenie rachunkowości tej kolei zupełnie odrębnie od innych linii istniejącego Towarzystwa kolejowego a to tak odnośnie do kapitału budowy jak w ogóle do kapitału zakładowego, do wszelkich funduszów, oraz do wszelkich przychodów i wydatków.

5. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną.

6. co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

7. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (D. u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

Uchwała V.

A. Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. Lipca 1893 r. (Dz. u. k. Nr. 42) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej niższorzędną **Łupków-Cisna** ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do objęcia na kraj po kursie 95% akcyi pierwszeństwa w sumie nie wyższej niż zł. w. a. 465.000 wyraźnie czterykroć i sześćdziesiątpięć tysięcy złotych wal. austr., a to pod następującemi warunkami:

1. kapitał imienny tej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż zł. w. a. 700.000, wyraźnie siedemkroć sto tysięcy zł. wal. austr.

2. z tego kapitału imiennego reszta w sumie zł. w. a. 235.000, wyraźnie dwakroć i trzydzieści pięć tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną

będzie przez interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich nominalnej wartości, do których nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych przez czas budowy.

3. po otwarciu kolei posiadacze akcyi zakładowych w takim dopiero razie pobierać będą dywidendę w stosunku 4°/₀ rocznie, jeżeli czysty dochód przenosić będzie kwotę potrzebną na oprocentowanie akcyi pierwszeństwa po 4°/₀ rocznie i umorzenie ich w ciągu lat 30 od czasu otwarcia kolei, w razie zaś dalszej jeszcze nadwyżki czystego dochodu, takowa w całości używaną będzie na oprocentowanie akcyi pierwszeństwa.

4. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną.

5. co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7 i 12 powołanej już ustawy krajowej rokowania, celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr.2. 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

6. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

7. koszta wynikające z nadzoru wykonywanego przez Wydział krajowy w myśl punktu B) niniejszej Uchwały pokrywane będą z dochodów kolei powyższej.

B. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad gospodarstwem lasowem w obrębie obszaru ciążenia kolei Łupków-Cisna, w tym celu udawał się w razie potrzeby do c. k. Rządu i o wynikach tego nadzoru zdawał sprawę Sejmowi.

Uchwała VI.

A. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznaje, że budowa kolei niższorzędnej z **Jaworzna** przez **Chrzanów** do **Piły,** łączyć się mającej z projektowaną koleją niższorzędną Trzebinia-Skawce, byłaby ze względu na interesa kraju użyteczną i potrzebną i zasługiwałaby na poparcie przez kraj w myśl ustawy krajowej z d. 17. lipca 1893 r. (D. u. k. Nr. 42.).

B. Upoważnia się Wydział krajowy, by po przedłożeniu przez ubiegającego się o koncesyę, kompletnych operatów projektu rzeczonej kolei, po zbadaniu takowych w myśl powołanej ustawy, i w razie gdyby spodziewany czysty dochód tej kolei wystarczał na oprocentowanie po 4°/₀ rocznie

oraz umorzenie do końca roku 1968 co najmniej $^2/_3$ części kapitału imiennego potrzebnego na jej budowę, a wydaną została na takową koncesya państwowa, — przyznał imieniem kraju na rzecz tej kolei i na czas nie dłuższy niż do końca roku 1968, gwarancyę oprocentowania po cztery od sta (4%) rocznie oraz planem wskazanego umorzenia kolejowej pożyczki pierwszeństwa, jakąby koncesyonaryusze zaciągnęli do wysokości nie przenoszącej $^2/_3$ części całego kapitału imiennego tej kolei.

Przyznanie powyższej gwarancyi czyni Sejm zależnem od dopełnienia następujących warunków:

1. pożyczka powyżej oznaczona zrealizowaną zostanie po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi;

2. pożyczka ta zabezpieczoną zostanie przez interesentów miejscowych subsidiarnie w sposób jaki Wydział krajowy za dostateczny uzna;

3. cała reszta potrzebnego kapitału imiennego pokrytą zostanie przez czynniki interesowane (interesenci miejscowi i państwo) przez wpłatę akcyi zakładowych w pełnej ich nominalnej wartości;

4. warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesioną;

5. co do exploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7. i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania, celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowymi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894. (D. u. p. Nr. 2 z r. 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

6. w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi, przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894. (D. u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

Uchwała VII.

A. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchyla uchwałę swoją z dnia 19. maja 1893 r. w przedmiocie kolei Halicz-Ostrów (Tarnopol) z odnogami do Brzeżan i Podhajec, którą upoważnił Wydział krajowy, iżby do kosztów budowy tych kolei przyczynił się subwencyą bezzwrotną z funduszu krajowego, nie przenoszącą łącznie z ofiarami interesentów sumy jednego miliona zł. w. a.

B. W myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. kr. Nr. 42) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uznając projektowaną kolej **Chodorów - Rohatyn - Podwysokie** ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do przyznania

imieniem kraju na rzecz pomienionej kolei subwencyi bezzwrotnej w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną, aby subwencyę również bezzwrotną miejscowych interesentów (powiaty, gminy, obszary dworskie, osoby prywatne) na rzecz tejże kolci uzupełnić do sumy jednego miliona złotych w. a. — a to pod następującemi warunkami:

1. cała reszta potrzebnego kapitału na budowę, urządzenie i zaopatrzenie tej kolei będzie dostarczoną lub zapewnioną przez państwo bez wszelkiego dalszego obciążenia kraju;

2. kolej ta będzie budowaną i zarządzaną jako kolej państwowa;

3. wypłata subwencyi krajowej nastąpi w połowie przy rozpoczęciu budowy rzeczonej kolei, w połowie zaś najdalej do dni 14 po otwarciu na niej ruchu.

C. W myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. kr. Nr. 42). Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznając projektowaną kolej z Rozwadowa do Przeworska lub Rzeszowa ze względu na interesa kraju za użyteczną i potrzebną, upoważnia Wydział krajowy w razie wydania koncesyi państwowej na tę kolej, do przyznania imieniem kraju na rzecz pomienionej kolei, subwencyi bezzwrotnej w wysokości nie przenoszącej 250.000 zł. wyraźnie dwieście i pięćdziesięciu tysięcy złotych w. a. — a to pod następującemi warunkami:

1. cała reszta kapitału potrzebnego na budowę, urządzenie i zaopatrzenie tej kolei dostarczoną lub zapewnioną będzie przez państwo i miejscowych interesentów (powiaty, gminy, obszary dworskie, osoby prywatne) bez wszelkiego dalszego obciążenia kraju;

2. w razie gdyby naprzód dokonaną być miała budowa tylko częściowego z Rozwadowa do Rudnika ewentualnie do Leżajska szlaku tej kolei, nastąpi wypłata takiej tylko części subwencyi, jaka wyniknie ze stosunku kosztów budowy tego częściowego szlaku do sumy kosztorysowej całej linii;

3. kolej ta będzie budowaną i zarządzaną jako państwowa;

4. wypłata subwencyi krajowej nastąpi w połowie przy rozpoczęciu budowy rzeczonej linii, w połowie zaś najdalej do 14 dni po otwarciu na niej ruchu.

Uchwała VIII.

Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki z terminem umorzenia do końca roku 1968 w 4% obligacyach kolejowych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w takiej wysokości, jaka w uwzględnieniu osiągniętego najlepszego kursu okaże się potrzebną, celem *a)* nabycia po myśli uchwały V. akcyi pierwszeństwa koleji **Łupków-Cisna** w sumie 465.000 zł. w. a. po kursie 95%; *b)* pokrycia wpłat (subwencyi bezzwrotnych) w sumach aż do 1,000.000 zł. w. a. i 250.000 zł. w. a. po myśli uchwały VII. na rzecz koleji **Chodorów-Podwysokie i Rozwadów-Rzeszów lub Przeworsk.**

Na pokrycie rat powyższej pożyczki, jakoteż na ewentualną dopłatę lub zapłatę rat od pożyczek pierwszeństwa wymienionych w uchwałach I. II. III. IV. i VI. a wynikające z udzielonej tymże pożyczkom gwarancyi kraju, służy krajowy fundusz kolejowy, utworzony uchwałą sejmową z dnia 13. lutego 1894, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 24. czerwca 1894, którego roczne preliminarze i zamknięcia rachunkowe przedkładane będą Sejmowi do zatwierdzenia.

Uchwała IX.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projekty niższorzędnych kolei żelaznych, które po zbadaniu okazały się lub okażą użytecznemi i potrzebnemi ze względu na interesa kraju, a co do których interesenci dopełnili warunków oznaczonych w §. 2. ustęp *b*. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. (Dz. ust. kr. Nr. 42.) oraz zastosowali się do przepisów instrukcyi z dnia 2. marca 1894 L.W. 11.537/94, przedkładał Sejmowi do decyzyi po myśli postanowień ustawy pomienionej a to w miarę rozporządzalnych zasobów krajowego funduszu kolejowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 19. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie.

L. s. 791/1895.

Aleg. 80.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w interesie upowszechnienia w masach ludowych naszego kraju dobrodziejstw asekuracyi od szkód ogniowych i na życie ludzkie, zasięgnął opinii kół fachowych, Wydziałów krajowych niektórych innych krajów koronnych, czeskiej Rady kultury krajowej, a wreszcie Wydziałów powiatowych w kraju — co do następujących pytań:

1) Czy, i w jakiej formie możnaby i w Galicyi zaprowadzić podobne związki rolników dla zbiorowej asekuracyi od szkód ogniowych, jakie istnieją w Czechach, albo też na wzór rolniczych związków asekuracyjnych, jakie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie od szeregu lat utrzymuje na Szląsku?

2) W jaki sposób możnaby dla ochrony posiadłości włościańskich od zadłużania i rozdrabniania skutecznie upowszechniać pomiędzy tą warstwą ludności zwyczaj zapewniania sobie funduszów na spłatę działów familijnych, wianowanie dzieci i t. p. większe wypłaty — w drodze asekuracyi na życie?

3) O ile i w jakiej formie możnaby w tej akcyi, mającej dobro ludu na celu, z pomyślnym skutkiem zużytkować współdziałanie Reprezentacyj powiatowych?

O wyniku przedsięwziętych w tym kierunku badań zda sprawę Wydział krajowy, ewentualnie przedłoży odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

Lwów dnia 19. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz w. r.

Weigel, Palch, Fruchtmann, Albin Rayski, Dr. Midowicz, Michalski, W. Rogoyski, Dworski, Mizia, Kramarczyk, Klemensiewicz, Romanowicz, Czyżewicz, Żardecki, Rutowski.

L. S. 794/95.

Aleg. 90.

Wniosek.

Ustawa o reprezentacyi powiatowej zmienia się podług następujących zasad:

I. 1. W reprezentacyi powiatowej mają się znajdować wszystkie warstwy i zawody ludności w stosunku siły podatkowej i liczebnej, a liczba mandatów ma być odpowiednio i jednakowo rozdzielona.

2. Od zasady dzisiejszej ustawy, mocą której „Rada powiatowa" składa się z 26 członków (§. 7) i od zasady, że liczba członków Rady powiatowej na jedną grupę przypadająca, nie może nigdy przenosić dwunastu (§. 8), odstępuje się jako od rzeczy niesłusznej i wadliwej.

3. Reprezentacya ludności wiejskiej (rolniczej) dzieli się na dwie grupy gospodarskie, to jest gromady i obszary dworskie. Reprezentacya miast dzieli się również na dwie grupy, do pierwszej należeliby wszyscy, którzy czy to z osobistej kwalifikacyi czy też z podatku mają prawo wyb oru, a do drugiej należeliby robotnicy, wogóle „ludność bezrolna. (Dla grupy drugiej należałoby odpowiednią ilość przeznaczyć).

II. Zakres działania reprezentacyi powiatowej oprócz wskazanego w dzisiejszej ustawie, określa się (zamiast §. 28) w następujący sposób:

1. Prawo wydawania opinii o ustawach i zarządzeniach, czy są dobre, albo złe dla ludności.

2. Prawo czynienia wniosków do Rządu i do władz ustawodawczych, aby wydane były ustawy i zarządzenia, jakich potrzeba dla dobra ludności; tudzież, aby zaniechane były takie ustawy i rozporządzenia, które są szkodliwe dla ludności.

3. Prawo żądania wyjaśnień od władz rządowych powiatowych o zarządzeniach tychże władz i o zachowaniu się organów urzędowych, — nawzajem zaś mają obowiązek dawania odpowiedzi na zapytania Rządu, Sejmu, Wydziału krajowego i Wydziału powiatowego.

Lwów dnia 19. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Stanisław Potoczek *w. r.*

Huryk, Zardecki, Kramarczyk, Stręk, Mizia, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Korol, Rożankowski, Kułaczkowski, Klemensiewicz, Palch, Antoniewicz, Barabasz, A. Rayski, Hamorak.

Aleg. 91.

Wniosek.

Z uwagi, że c. k. Rząd postanowiwszy w skutek żądań wojskowości rozebranie istniejącego na rzece San w Przemyślu mostu i wybudowanie w miejscu tegoż, nowego mostu odpowiedniego potrzebom militarnym, lecz po ukończeniu budowy filarów kamiennych w październiku 1894 r. dalszą budowę przerwał, a to z powodu braku potrzebnych funduszów.

Z uwagi, że wedle zasiągniętej pewnej informacyi fundusz potrzebny na wykończenie mostu wstawiony być ma w trzech następnych latach 1896, 1897, 1898 w budżet państwowy, w skutek czego ukończenie budowy mostu i oddanie go do użytku publicznego odwlekłoby się prawie do końca 19. stulecia.

Z uwagi, że ukończenie budowy mostu jest naglącą w interesie tak miasta Przemyśla jak mieszkańców okolicznych po lewej stronie rzeki San, położonych wsi jakoteż wreszcie wojskowości, potrzebą; brak bowiem mostu na rzece San w Przemyślu i przerwanie głównej arteryi komunikacyjnej między miastem a dzielnicą jego za Sanem liczącą prócz 8. batalionów wojska przeszło 7.000 mieszkańców utrudza nietylko uczniom i młodzieży szkolnej uczęszczanie do szkół i zakładów naukowych na Zasaniu i w mieście, lecz zagraża niebezpieczeństwem, dla zdrowia i mienia ludności za Sanem mieszkającej i c. k. Skarbowi wojskowemu, a nadto utrudza nadzwyczaj pełnienie służby wojskowości i policyi miejscowej.

Z uwagi więc, że skończenie mostu na rzece San w Przemyślu jak najspieszniejsze a mianowicie w roku bieżącym i oddanie go do publicznego użytku przedstawia się jako potrzeba nagląca i zwłoki niecierpiąca, wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze konstytucyjnej wyjednał dodatkowy na rok 1895 kredyt potrzebny na całkowite wykończenie budowy mostu na rzece San w Przemyślu i zarządził co potrzeba, aby budowa tego mostu w roku 1895 ukończoną została a most do użytku publicznego oddano.

Lwów dnia 22. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Dworski

Dr. Olpiński, Ed. Micewski, W. Rogoyski, A. Rayski, Palch, Klemensiewicz, Antoniewicz, T. Merunowicz, Michalski, Weigel, Goldman, Fruchtman, Lenartowicz, Czyżewicz, Zamoyski, Romanowicz, Rutowski, Żardecki.

L. s. 868/1895.

Aleg. 92

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy badaniu dalszego rozwoju kolei lokalnych w kraju wziął pod rozwagę trasę: Tymbark względnie Dobra do Swoszowic względnie do Wieliczki — Krakowa.

Lwów dnia 22 Stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Władysław Struszkiewicz w. r.

G. Romer, A. Jędrzejowicz, Popowski, Ochrymowicz, Szczepanowski, Potocki, St. Tarnowski, Dydyński, Zamoyski, Zoll, Raczyński, Sękowski, Zaleski, Stan. Jędrzejowicz, J. Męciński, J. Vivien, Korytowski, Rapoport, St. Larysz Niedzielski.

L. s. 867/95.

Aleg. 93

Wniosek.

Zważywszy, że ostatnie sprawozdanie c. k. Rady szkolnej kraj. za rok szkolny 1893|4 o szkołach ludowych i o seminaryach nauczycielskich wykazało w naszym kraju brak aż 594 nauczycieli, wskutek czego było w tym czasie aż 412 szkół ludowych zorganizowanych, ale nieczynnych;

zważywszy, że przy dotychczas zorganizowanych szkołach brakuje aż 1535 nauczycieli z egzaminem dojrzałości, tudzież że z powodu braku nauczycieli dalszą acz niezawodnie konieczną organizacyę szkół ludowych wstrzymano;

zważywszy, że cała wschodnia część kraju naszego poza Tarnopolem i Stanisławowem, składająca się aż z 15. powiatów, jak: Kołomyja, Śniatyn, Kosów, Nadwórna, Bohorodczany, Tłumacz, Horodenka, Zaleszczyki, Borszczów, Buczacz, Czortków, Husiatyn, Trembowla, Skałat i Zbaraż, przedstawiająca jeden nieprzerwany obszar ziemi o 1,258.438 głów ludności, nie posiada ani jednego seminaryum nauczycielskiego, podczas kiedy w zachodniej części kraju powstało właśnie obecnie nowe seminaryum nauczycielskie w Krośnie, chociaż tuż w sąsiednim bezpośrednio graniczącym powiecie Rzeszowskim oddawna już seminaryum nauczycielskie istniało, — wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w najbliższej przyszłości przystąpił do założenia we wspomnianej części wschodniej naszego kraju jednego utrakwistycznego seminaryum nauczycielskiego, a przytem by uwzględnił głównie dwa miasta, najbardziej nadające się do założenia w nich tegoż seminaryum, mianowicie miasto Kołomyję jako największe, i miasto Horodenkę, gdzieby nowe seminaryum nauczycielskie oprzeć się mogło o istniejącą już tam niższą szkołę rolniczą.

Lwów dnia 22. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Dr. Teofil Okuniewski w. r.

Barwiński, Teliszewski, Ochrymowicz, Barabasz, Huryk, Hamorak, Rożankowski, Potoczek, Kułaczkowski, Kowalski, Antoniewicz, Romańczuk, Korol, Fedorowicz.

Alleg. 94.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej, odnośnie do przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia ryczałtu wypłacanego szpitalowi św. Ludwika dla dzieci w Krakowie, oraz petycyi Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, w tej samej sprawie.

Wysoki Sejmie!

W maju 1894 r. przedłożył Dyrektor szpitala św. Ludwika w Krakowie prof. dr. M. L Jakubowski obszerny memoryał komitetowi opieki szpitalnej dla dzieci, w którym wykazał stan finansowy tego Zakładu, jego potrzeby tak, pod względem urządzenia, jakoteż administracyi, i stosunku do krajowego szpitala św. Łazarza i przyszedł do wniosku, że objęcie całego szpitala św. Ludwika na własność przez kraj i urządzenie z niego krajowego szpitala dla dzieci, pod każdym względem byłoby najodpowiedniejsze. Cenna ta praca wykazuje, że skomplikowanym jest stosunek szpitala św. Ludwika do szpitala św. Łazarza, utrudnione i z niesłychaną stratą czasu połączone jest przyjmywanie chorych i sproszczoną byłaby administracya przez połączenie obu tych zakładów. Badanie memoryału nie leży w zakresie obecnego sprawozdania, dla dalszych atoli wywodów sprostować należy jednę okoliczność. Memoryał w celu przedstawienia obrazu finansowego szpitala św. Ludwika, porównuje lata 1883 z 1893 i przychodzi do wniosku, że w r. 1883 było dni leczenia o 1330 więcej, jak w roku 1893, a dochodów o 5744 zł. 16 ct. mniej. Nie byłoby więc wskazanem objęcie zakładu z takim rażącym spadkiem dochodów około 25% wynoszącym. Tymczasem do dochodów roku 1883 wliczono (sprawozdanie z r. 1893 str. 14) 4043 zł. datków fundacyjnych, których w roku 1893 nie było, ale które nie stanowią nigdy dochodu zwyczajnego rocznego. W ten sposób i pozorne zmniejszenie się dochodów roku 1893 obniżyć należy o kwotę 4043 zł., a wyniesie ono wtedy tylko 1701 zł., na pokrycie których atoli przybyło osobno 12584 dni leczenia mamek i osesków, płaconych znacznie powyżej taksy szpitalnej, których w r. 1883 wcale nie było.

Wskutek tego memoryału wystosowali członkowie opieki szpitalnej dla dzieci prośbę do Wydziału krajowego, aby wniósł do Wysokiego Sejmu o objęcie szpitalu św. Ludwika na własność kraju. Wydział krajowy odpowiedział odmownie i delegaci Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci wnieśli wtedy na ręce Wydziału krajowego prośbę o podwyższenie rocznej dotacyi z funduszów krajowych na utrzymanie szpitala św. Ludwika w Krakowie z 12.000 zl. na 16.000 zł. począwszy od 1. stycznia 1895.

W myśl tej prośby, oraz dołączonej do niej petycyi delegatów Towarzystwa do Wys. Sejmu, wniósł rzeczywiście Wydział krajowy sprawozdanie do l. Sejmowej 15., w którym żąda podwyższenia dotacyi dla szpitala św. Ludwika w Krakowie do wysokości 16.000 zł. na rok 1895, i takową w takiej wysokości do preliminarza szpitalu św. Łazarza w rubr. XV. poz. 74. już wstawił.

Pomimo tego weszła dnia 28. grudnia 1894 r. do L. s. 34. osobna prośba Towarzystwa opieki szpitalnej w Krakowie żądająca:

1. uchwalenia przyjęcia szpitalu św. Ludwika w Krakowie na własność kraju, za odstąpieniem realności Towarzystwa opieki dla dzieci, zapisanej w księgach hipotecznych miasta Krakowa Nr. 39. Dz. IV. z budynkami, wewnętrznem urządzeniem i inwentarzem dla 120 chorych.

2. polecenia Wydziałowi krajowemu, aby celem wykonania powyższej uchwały wyznaczył komisyę, któraby z delegatami Towarzystwa spisała akt ugody i fundacyj zapewniającej istnienie szpitala dla dzieci po wieczne czasy, a nareszcie

3. o zmodyfikowanie prowizoryczne uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. stycznia 1886 r., mocą której fundusz krajowy (szpital św. Łazarza) przyczynia się do utrzymania szpitalu św. Ludwika ryczałtem w kwocie 12.000 zł. rocznie, w ten sposób, aby od dnia 1. stycznia 1895 r. fundusz krajowy przyczynił się ryczałtem w kwocie 16.000 zł. (nie wliczając w to mamek i dzieci karmiących piersią) tak długo, dopóki sprawa przyjęcia szpitalu św. Ludwika w Krakowie na rzecz kraju załatwioną nie zostanie.

W ten sposób postawiło Towarzystwo opieki dla dzieci całą sprawę inaczej, jak ją przedstawia sprawozdanie Wydziału krajowego, odmawiające przyjęcia przez kraj szpitalu św. Ludwika, a podwyższające ryczałt stale nie czasowo tylko do żądanej kwoty 16.000 zł. i należy rozstrzygnąć pytanie:

Czy wedle wniosku Wydziału krajowego podwyższyć ryczałt stale o 4000 zł. co Towarzystwo opieki dla dzieci nie zadawalnia?

Czy też objąć szpital św. Ludwika na własność i zarząd kraju i sprawę stanowczo załatwić.

Pytanie pierwsze da się rozstrzygnąć jedynie na podstawie dat statystycznych, które wykażą czy zzpital św. Ludwika ma podstawę do żądania wyższego ryczałtu z funduszów krajowych i czy takowego rzeczywiście potrzebuje.

Nie wchodząc wcale w oceną administracyi szpitalu św. Ludwika, bo instytucya prywatna usuwa się od takowej z natury rzeczy, faktem jest, że w myśl układu zawartego przez szpita św. Ludwika ze szpitalem św. Łazarza w Krakowie, wskutek polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1874, oddał szpital św. Lazarza wszystkie chore dzieci od 1 do lat 12, które tak samo jak innych starszych chorych przyjmować i leczyć był obowiązany, szpitalowi św. Ludwika i to w ten sposób, że zarząd szpitala św. Łazarza przyjmuje dotąd te dzieci, tak samo jak innych chorych i odseła je szpitalowi św. Ludwika i obowiązał się płacić szpitalowi po 50 ct. za każdy dzień leczenia. Szpital zaś św. Łazarza pobiera za każdy taki dzień leczenia taksę 63 ct. z funduszu krajowego lub od samopłacących. W ten sposób przy układzie pierwotnym zyskiwał szpital św. Łazarza na każdym dniu leczenia szpitalu św. Ludwika 13 ct. Nie był to atoli zysk czysty, tylko pokrycie kosztów administracyi. Całą bowiem czynność kancelaryjną, z przyjęciem i wydalaniem chorych, exekwowaniem od samopłacących i zarachowaniem funduszowi krajowemu połączoną, wykonuje zarząd szpitalu św. Łazarza, a szpital św. Ludwika z powodu tego nie ma kancelaryi zarządu wcale. W r. 1886 Wys. Sejm uchwałą z dnia 22. stycznia zniósł to wynagrodzenie za dzień leczenia, bez ingerencyi Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie i ustanowił dla szpitalu św. Ludwika ryczałt 12.000 zł. rocznie za wszystkie dzieci leczone w tymże szpitalu od 1. do. 12 roku, a nadsełane ze szpitalu św. Łazarza. Ten ostatni więc szpital wypłacał z funduszów własnych i wypłaca dotąd ryczałt roczny, a sam pobiera z funduszu krajowego lub samopłacących taksą po 63. ct. za dzień leczenia.

W cyfrach wygląda ta rzecz według wykazu szpitalu św. Łazarza następująco:

W roku	miał dni leczenia szpital św. Ludwika	otrzymał z fuduszu szpit św. Łazarza	czyli za 1 dzień	szpital św. Łazarza z fund. krajowego	czyli
1887	25.103	12.000	47·8	15.814·89	63
1888	24.763	12.000	48·4	15.600.69	63
1889	25.358	12.000	47·3	15.975·54	63
1890	25.135	12 000	47·7	15.835·05	63
1891	26.978	12.000	44·4	16.996·14	63
1892	27.574	12.000	43·8	17.371·62	63
1893	26.892	12.000	44·6	16.941·96	63
1894	25.437	12.000	47·1	16.025·31	63
	207.240			130.561·20	

Wynika z tego, że szpital św. Ludwika za 207.240 dni leczenia w ciągu 8 lat pobrał 96.000 zł.; a po 50 ct. za dzień licząc byłby pobrał 103.620 zł. czyli że utracił 7620 zł. t. j. okrągło 1.000 zł. rocznie. Ponieważ cyfra dni leczenia wykazuje przecięcie 25.900 dni rocznie, które bardzo jest zbliżone do cyfer rocznych i bez żadnej trudności w szpitalu dziecięcym, uregulowanem trwaniu odżywiania dziecka w rekonwalescencyi, nie zbyt przedłużanem, ustaloną być może, podwyższanie się dni leczenia nie potrzebuje wchodzić w rachubę i wielkiej różnicy w wydatkach nie robi.

Szpital św. Ludwika mając taksę 50 ct. dziennie, a nie ryczałt byłby był otrzymał o 1 000 zł. rocznie więcej.

Za ten sam czas 8-letni pobrał szpital św. Łazarza za dzieci leczone w szpitalu św. Ludwika kwotę 130 561 zł., t. j. 34 561 zł. więcej jak wypłacił, czyli rocznie pozostało mu 4.320 zł. nadwyżki. Za roboty kancelaryjne zapłacił szpitał św. Łazarza w zastępstwie szpitala św. Ludwika co najmniej rocznie 2.000 zł. *więc miał fundusz do podwyższenia ryczałtu szpitalowi św. Ludwika o całe 2.000 zł., ale nie więcej.*

Od roku 1889 zaszła tu atoli zmiana na niekorzyść szpitalu św. Łazarza. W celu zyskania miejsca dla chorych zawarł Wydział krajowy z Tow. opieki dla dzieci szpitalu św. Ludwika układ, w celu umieszczenia w tymże szpitalu mamek potrzebnych do pielęgnowania oseskow, których matki albo umarły w zakładzie. albo karmić nie mogły. Na urządzenie odpowiedniego lokalu wyznaczył Wydział krajowy szpitalowi św. Ludwika 400 zł. i obowiązał się wypłacać z funduszów św. Łazarza za każdy dzień pobytu mamki 78 ct. a dziecka przez nią karmionego 11 ct. Jeśli karmi dwoje dzieci to za każde płaci się po 11 ct. sam zaś szpital św. Łazarza pobiera za mamkę karmiącą 63 ct. *Dopłaca więc do każdego dnia mamki nie licząc dziecka 15 ct.*

Niewinna ta na pozór ugoda, pociągnęła dla funduszu szpitala św. Łazarza bardzo ciężkie następstwa. Dnie leczenia tych dzieci i mamek wzrosły już w roku 1893 do kolosalnej cyfry 12.584, z czego na dzieci przy piersi wypada 7.484, na mamki 3.770. Cała ilość dni leczenia zakładu położnic w Krakowie wynosi w 1893 r. dni tylko 10.166. *Do samych mamek więc dopłacił szpital św. Łazarza w jednym roku 565 zł. 65 ct. w. a.*

Biorąc za podstawę cyfry sprawozdań szpitalu św. Ludwika, które od cyfer szpitała św. Łazarza nieznacznie się różnią, wypłacił szpital św. Łazarza szpitalowi św. Ludwika za te mamki z oseskami

w roku	1889	3227.98	złr.
„	1890	4367·66	„
„	1891	4654·10	„
„	1892	5252·13	„
„	1893	4898·23	„

na rok zaś 1895 preliminuje Wydział krajowy na ten wydatek w rubryce XV. szpital św. Łazarza 5.300 zł. a oprócz tego w r. XIV. na wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci 600 złr.

*

Ten sam wydatek na mamki jest w szpitalu św. Zofii we Lwowie objęty już ryczałtem rocznym 16.000 zł., a na rubrykę odpowiadającą XIV. preliminowano 30 zł. w. a

W tym układzie ntonął cały zysk szpitalu św. Łazarza polegający na ryczałcie szpitalowi Św' Ludwika wypłaconym a obecnie szpital św. Łazarza opłaca $^1/_3$ część dni leczenia w szpitalu św. Ludwika drożej, jak pobiera taksę z funduszu krajowego.

Czy szpital św. Ludwika potrzebuje wyższej subwencyi, dowieść mogą tylko cyfry dochodów porównane z cyframi wydatków. Pierwsze tj. dochody przewyższały dotąd zawsze ostatnie tj. wydatki, ale nie chcąc iść za daleko zestawiamy znów cyfry od r. 1887

w roku	dochód	wydatki		ryczałt		mamki		
1887	14673.64	14201.95		12000				
1888	18530.56	15038.37		12000				
1889	18720.21	16340 25		12000	+	3615.53	=	15615.53
1890	19173.05	18520.50		12000	+	4374.90	=	16374.90
1891	19722.78	18651.37	(budowa 1180 zł.)	12000	+	4663.89	=	16663.89
1892	19826.59	19481.70		12000	+	5227.48	=	17227.48
1893	19619.76	17908.77		12000	+	4871.63	=	16871.63

według sprawozd. spitala św. Ludwika. według wykazów szpitala św Łazarza.

Cyfry wyjęte są ze sprawozdań drukowanych szpitalu św. Ludwika i dowodzą, że zakład ten pokrywa dotąd zupełnie wydatki swoje i pozostaje mu coraz to mniejsza, ale zawsze nadwyżka. Dodawszy atoli do subwencyi i wypłat za mamki z funduszu krajowego, stałą roczną dotacyę 1200 złr. z funduszu szkolnego za utrzymanie kliniki uniwersyteckiej i odsetki od kapitałów wynoszące w 7 ostatnich latach 455 złr. przeciętnie, wystąpią takie kwoty dochodów roczne, że do wyrównania wydatków braknie tylko kilkaset złr. w. a. rocznie. Tą dopiero minimalną część wydatków pokrywają w szpitalu św. Ludwika: wkładki członków, dochody przypadkowe i stałe dotacye m. Krakowa 500 złr. i kasy oszczędności 300 złr. *Wynika z tego, że szpital św. Ludwika znajduje się w możności pokrycia swych wydatków dochodami stałemi i właściwie podwyższenia ryczałtu nie potrzebuje* Szpitai ten atoli widząc ubytek roczny w dochodach polegający na ofiarności publicznej, obawia się w przyszłości niedoboru i pragnąłby mieć raczej rezerwę zapasową jak możliwy niedobór. Rezerwy tej jak memoryał powołany wykazać usiłuje, potrzebnje dla budowy nowych pawilonów. Obecnie 120 łóżek mają nie wystarczać dla potrzeby szpitala. Motywa potrzebę budowy popierające, wykazują jedynie, że pawilon dla chorób zakaźnych, wybudowany w roku 1882 któremu część ubikacyi odjęto wskutek umieszczenia w szpitulu, mamek z oseskami, jest obecnie za mały i koniecznem jest umieszczać chorych zakaźnych w separatkach innych oddziałów tego szpitala. Pomijając okoliczność, że inny rozkład i umieszczenie mamek, mógłby zaradzić tej niedogodności, przypomnieć koniecznie należy, że pielęgnowanie chorych zakaźnych należy wedle istniejących przepisów tylko do czasu skonstatowania epidemii do szpitali krajowych potem zaś do gminy, że szpital więc nie jest obowiązany przyjmować takie przypadki od czasu jak one występują epidemicznie, a 120 przypadków samej płonicy w 1. roku to już nie jest sporadycznem występowaniem. Jeśli zaś szpital św. Ludwika na 971 przyjętych w r. 1893 dzieci miał 443 z chorobami zakaźnemi, a cały szpital św. Łazarza takich chorych w tym samym roku tylko 278, to z tego tytułu nie może żądać odszkodowania od funduszu krajowego, tylko od gmin do których te dzieci należały, albo apelować do ofiarności ludzkiej. Gdyby ten szpital był krajowym, toby taki stosunek nie był możebnym. Gminy więc powołane są do rzeczywistej wdzięczności dla tego szpitala zato, że im zmniejsza przepełnienie w barakach epidemicznych lub usuwa potrzebę budowania takowych i wyrazić powinny wdzięczność w kształcie subwencyi udzielanej szpitalowi.

Jeszcze więcej jak gminy powinien przyczynić się do pokrycia kosztów utrzymania fundusz szkolny państwowy. Szpital św. Ludwika jest uniwersytecką kliniką chorób dla dzieci. Ministerstwo oświaty zwróciło już uwagę na ten ważny w nauce lekarskiej przedmiot i zażądało od fakultetów lekarskich objawienia zdania, w jaki sposób możnaby zaradzić niedostatecznemu kształceniu uczniów medycyny w leczeniu chorób zakaźnych? Odpowiedz fakultetu lekarskiego w Krakowie i c. k. kraj. Rada zdrowia kulminowała w tym, że potrzeba budować przy klinikach pawilony izolacyjne i zużyć choroby dzieci w celach naukowych dokładniej jak dotychczas, przez uznanie pediatrii za przedmiot obowiązkowy tak przy nauce jak i przy egzaminach. Z tego to powodu niezawodnie w szpitalu św. Ludwika jest tak nieproporcyalny stosunek dzieci z chorobami zakaźnemi, bo tam jest klinika uniwersytecka i takowa ze względów dydaktycznych bezwarunkowo tego potrzebuje. Nielicząc mamek i osesków było w Szpitalu św. Ludwika wraz z pozostałymi z lat poprzednich:

w r.	1889	ogółem	dzieci	774	z tego	na	klinice	358
„	1890	„	„	1072	„	„	„	474
„	1891	„	„	1091	„	„	„	536
„	1892	„	„	1076	„	„	„	466
„	1893	„	„	1035	„	„	„	443

Do tej cyfry należy jeszcze dodać oseski z mamkami w części niezawodnie z powodu chorób zakaźnych leczone, a wynika z tego jasno, że prawie połowa dzieci w szpitalu św. Ludwika służy dla celów klinicznych. Utrzymanie ich wskutek tego jest stosunkowo droższe i znaczna ich część nie byłaby do szpitała, jako krajowego przyjętą. Cała zaś subwencya z funduszu naukowego, oprócz płacy personalu dydaktycznego wynosi 1.200 zł. w. a rocznie. Zajmują te dzieci na klinice umieszczone za wiele ubikacyj szpitalnych — chociaż klinika wedle zawartego układu z 20 czerwca 1881 l. 7.508 miała obejmować tylko 2 sale po 10 łóżek i 1 seperatkę z 2 łóżkami oprócz 3 pokoi nie dla chorych przeznaczonych i za to fundusz naukowy ma płacić 1.200 zł. rocznie. *Dotacya więc szkolna powinna być znacznie wyższą.*

Nareszcie w sprawie tej nie podobna pominąć porównania szpitala św. Ludwika z takimż samym szpitalem św. Zofii we Lwowie, choćby tylko dla tego, że sprawozdanie Wydziału kraj. sprawę tę szczegółowo objaśnia i wnioski z niej wyciąga. Otóż Towarzystwo szpitala św. Zofii we Lwowie otrzymało uchwałę Wys. Sejmu z 27 listopada 1890 roczną subwencyę 16.000 zł. t. j. 4.000 zł. więcej, jak pobierało dawniej i to niezawodnie było powodem prośby o podwyższenie subwencyi do tej samej kwoty ze strony szpitala św. Ludwika w Krakowie. Zachodzi tutaj atoli znaczna różnica. I tak szpital św. Zofii we Lwowie przyjmuje dzieci od 1 do 10 lat, a więc i z mamkami oseski; szpital św. Ludwika w Krakowie dzieci od 2 do 12 roku, a za oseski z mamkami osobną pobiera taksę. Jeżeli porównać trzeba oba te szpitale, to z natury rzeczy jest koniecznem porównać cały wydatek z funduszu krajowego na każdy rocznie wydawany, t. j. całą R. XV. wydatków szpitala św. Łazarza i powszechnego we Lwowie, wydatki na szpitale dzieci określającą, a nie pojedyńcze pozycye tej rubryki. W Krakowie są one specyalizowane i obejmują 3 pozycye, we Lwowie złączone tylko w 2 pozycyach, choć cała rubryka tu i tam jeden stanowi wydatek. Porównanie to wygląda:

		Lwów	Kraków bez mamek i osesków	Subwencya L.	Subwencya K.	
1891	dni leczenia	— 1.685	+	16.000	12.000 4.664	= 16.664
1892		+ 9.672	—	16.000	12.000 5.277	= 17.277
1893		+ 5.800	—	16.000	12.000 4.872	= 16.872
1894		+ 10.891	—	16.000	12.000 ?	= ?

Obydwa z mamkami.

Wynika z tego zestawienia, że szpital lwowski pobiera znacznie mniejszą subwencyę jak krakowski z funduszów krajowych, bo w podwyższoną subwencyę wliczone są już i mamki z oseskami. Przy tem zestawieniu opuszczono jeszcze pozycyę: wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, która we Lwowie przeciętnie 30 zł., w Krakowie 600 wynosi, służy do pokrycia kosztów utrzymania osesków w szpitalu św. Ludwika w Krakowie i dochód tego szpitala jeszcze o kilkaset zł. podnosi, czego niema we Lwowie.

Z całego więc przedstawienia wynika, że szpital św. Ludwika w Krakowie pokrywa dotąd dochodami wydatki, że jest korzystniej z funduszów krajowych dotowany jak odpowiedni szpital we Lwowie, ale że szpital św. Łazarza który koszta utrzymania chorych szpitalowi św. Ludwika wypłaca, pomimo iż na mamkach z oseskami traci, z powodu taksy jaką z funduszu krajowego pobiera, ma jeszcze fundusz do podwyższenia subwencyi szpitalowi św. Ludwika o całe 2.000 zł. rocznie.

Wobec tego należy tylko obliczyć potrzebny dla szpitala św. Ludwika ryczałt roczny, co jest rzeczą czysto rachunkową i tak wygląda. Szpital św. Ludwika wykazuje przeciętnie 26.000 dni leczenia bez mamek, za które dotąd pobiera 12.000 zł. rocznie, to znaczy za 1 dzień leczenia 46·5 centa. Za ten sam dzień leczenia pobiera z funduszu krajowego szpital św. Łazarza po 63 ct. czyli o 16·5 więcej Z tych 16·5 wydaje co najmiej 10 ct. na pokrycie wydatków manipulacyi szpitalnej dla szpitala św. Ludwika i straty na pokrycie każdego dnia pielęgnowania mamki w szpitalu św. Ludwika, które wyżej o 15 ct. płaci jak ma taksę; może więc dodać szpitalowi św. Ludwika jeszcze 6·5 centa za każdy dzień leczenia, t. j. nie 46.5, ale 53 ct., czyli podwyższyć ryczałt o 1.690 zł. rocznie. Przy wymiarze stałego ryczałtu, należy uwzględnić choćby słabe podwyższanie się dni leczenia, czyli kwotę powyższą zaokrąglić do 2.000 zł. rocznie. W ten sposób przy 26.000 dniach leczenia pobierać będzie szpital św. Ludwika 54 ct. za jeden dzień, a dodawszy do tego jedynie stałą dotacyę 1.200 zł. z funduszów szkolnych rządowych 58·5 ct. dzień. Gdyby zaś ilość dni leczenia w szpitalu św. Ludwika doszła do nie doprowadzonej dotąd dla dzieci cyfry 28.000 dni, zawsze jeszcze ten szpital miał będzie 54 ct. za dzień, chociaż 3-letnia przeciętna kosztu dnia leczenia nawet z mamkami wynosi obecnie 53·6 ct. Bez względu więc na jakiekolwiek dochody Towarzystwa opieki dla dzieci, bez doliczenia stałych dotacyi m. Krakowa i kasy oszczędności 800 zł. rocznie, pokryje szpital św. Ludwika podwyższoną dotacyą na 14.000 i stałą dotacyą naukową 1.200 zł. — wszystkie wydatki na dzieci od 1—12 lat, a za oseski i mamki ma już obecnie o 15 ct. wyższą taksę jaką szpital św. Łazarza z funduszów krajowych pobiera. W ten sposób dochód szpitala św. Ludwika wyniesie okrągło jako dotacyę 14.000 zł., za mamki i oseski 5.000 zł. — dotacya szkolna 1.2000 zł. czyli razem 20.200 zł. t. j. taka kwota, jakiej dotąd w wydatkach ogólnych nigdy jeszcze nie osiągnął ani się do niej nie zbliżył.

Drugą kwestyą jest żądanie Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci, aby Wysoki Sejm objął cały szpital św. Ludwika na fundusz i administracyę kraju.

Towarzystwo opieki szpitalnej własnem kosztem i zachodem wybudowało szpital, obecnie na 120 łóżek, urządziło i prowadzi takowy, umieszczając takich chorych, którzy gdyby tam nie byli, musieliby znaleść umieszczenie w krajowym szpitalu św. Łazarza. Towarzystwo to pokrywa swoje wydatki w $^5/_6$ częściach z kwot wypłacanych mu przez szpital św. Łazarza. Resztę dochodu stanowi dotacya stała funduszu naukowego, dotacye miasta i kasy oszczędności (800 zł.), małe odsetki od kapitału własnego i topniejące z każdym rokiem dziś już minimalne dochody własne. Czynności biurowe załatwia mu szpital św. Łazarza, a ono dla swego zakładu prowadzi własną administracyę i własną kuchnię i jakkolwiek dotąd pokrywa wydatki, nie ma możności dalszego rozwoju i prosi o objęcie zakładu przez kraj. *Towarzystwo, więc wypełniło swoje wzniosłe zadanie zupełnie i kraj nie może i nie powinien żądać od niego więcej.* Towarzystwo to chce oddać cały swój majątek krajowi, byleby tylko myśl jego założenia tj. istnienie szpitalu dla dzieci zapewnioną była. Zarząd szpitalu św. Ludwika pragnie rozszerzyć ublkacye dla chorych, bo mu ciasno

z powodu, że umieścił mamki z oseskami szpitalu św. Łazarza; pragnie mieć kuchnię, pralnię, łazienki, lodownię i wodociąg. Wykazaliśmy już powyżej, że ograniczenie sposobu przyjmowania chorych do normy obowiązującej w szpitalach krajowych, mianowicie w dziale zakaźnych, na długi jeszcze czas usunie brak miejsca w szpitalu, a jeszcze bardziej usunie go zmniejszenie nieproporcyonalnej ilości mamek i oseskόw, które się tam mieszczą. W razie wspólnej administracyi ze szpitalem św. Łazarza, ani kuchni, ani pralni, ani lodowni nie potrzeba, a nawet po usunięciu obecnie tam już w suterynach istniejących kuchni i pralni znajdzie się do zbytu miejsca na łazienki, a może i na umieszczenie chorych, przynajmniej w razie przepełnienia. Jedynie chyba trzebaby w razie objęcia szpitalu przez kraj zaprowadzić wodociągi, które znów dużo nie kosztują. O ile więc Towarzystwo administrujące własnym zakładem mogłoby potrzebować wkładów budowlanych, o tyle kraj objąwszy ten zakład ich nie potrzebuje. Gdyby atoli Towarzystwo z braku funduszów musiało się rozwiązać, to odda chore dzieci szpitalowi św. Łazarza, a wtedy nie ma dla tego szpitalu innej rady, tylko albo kupić lub nająć, lub budować dom na ich umieszczenie. Napowrót w szpitalu św. Łazarza je pomieścić, jest bezwzględnie niemożliwe. Dodać tu należy, że pomimo sprzeciwienia się Wydziału krajowego, Wysoki Sejm uchwałę z dnia 13. lipca 1880, polecił wystawić dla c. k. Rządu deklaracyę „że klinika pediatryczna ma być napowrót urządzoną w szpitalu św. Łazarza, w razie jeśliby pozostawienie jej w szpitalu św. Ludwika okazało się niemożliwem“ — co też i nastąpiło.

Jeśli Towarzystwo, czy to zacznie budowy jemu tylko potrzebne, albo nie wystarczy z funduszami na utrzymanie roczne, to cóż innego uczyni, jak nie to, co robi obecnie, przyjdzie do Wys. Sejmu albo o podwyższenie dotacyi, albo o zasiłek na budowę i Wys. Sejm znajdzie się w położeniu bez innego wyjścia jak uchwalenie kwot żądanych. Czy wobec tego faktu nie jest lepiej objąć zakład i urządzić w taki sposób, jaki będzie korzystniejszy dla funduszu krajowego, a nie dla Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci?

Dalej należy się zastanowić co właściwie ryzykuje fundusz krajowy. Wedle zamknięć rachunków przedłożonych Wys. Sejmowi, wypłacił fundusz krajowy nie szpital św. Łazarza w R. XV. wydatków tego szpitala, *bez wliczenia 600 zl. R. XIV. „utrzymanie dzieci zrodzonych na oddziale położnic“, także w szpitalu św. Ludwika umieszczonych,* za dzieci i mamki w tym szpitalu św. Ludwika w roku

				wszystkie zaś wydatki szpitalu św. Ludwika w tych latach wynoszą:
1889	dzieci 25.358 dni po 63 ct.	15.975 zł. 54 ct.	= 19.591 zł. 07 ct.	16.340 zł.
	mamki	3.615 „ 53 „		
1890	25.135 dni	15.835 „ 05 „	= 20 209 „ 95 „	18.520 „
	mamki	4.374 „ 90 „		
1891	26.978 dni	16.996 „ 14 „	= 21.660 „ 03 „	18.651 „
	mamki	4.663 „ 89 „		
1892	27.574 dni	17.371 „ 62 „	= 22.599 „ 10 „	19.481 „
	mamki	5.227 „ 48 „		
1893	26.892 dni	16.941 „ 96 „	= 21.813 „ 59 „	17.908 „
	mamki	4.871 „ 63 „		

Kwotami temi pokryte zostałyby zupełnie wydatki lat odpowiednich szpitalu św. Ludwika i pozostałaby znaczna nadwyżka. Im więcej będzie dni leczenia, tem więcej wypłaci fundusz krajowy via szpital św. Łazarza i zawsze pokryje wydatki. Nie posiada zaś w stanie obecnym, ani własności realności z urządzeniem, ani stałej dotacyi 1.200 zł. z funduszów naukowych, ani odsetek od kapitału fundacyjnego, jaki jam wedle wykazów istnieć ma, nie ma właściwie żadnego prawa mięszania się do administracyi szpitala. Dotąd zyskiwał przynajmniej szpital św. Łazarza, że z kwoty wypłacanej przez fundusz krajowy, pokrywał koszta manipulacyi biurowej. Od chwili podwyższenia atoli rocznej dotacyi i od czasu umieszczenia mamek i oseskόw w szpitalu św. Ludwika, wypłaci szpital św. Łazarza prawie całą kwotę, którą na dzieci w szpitalu św. Ludwika umie-

szczone z funduszu krajowego pobiera temuż szpitalowi, będzie mu sprawował czynności biurowe z własnych funduszów, a koszt ten wykaże w potrzebie dopłaty z funduszu krajowego na wydatki własne. Albo więc pokryje wydatki fundusz krajowy przez podwyższanie dotacyi rocznych i jednorazowe datki na potrzeby budowlane szpitalu św. Ludwika, bezpośrednio, albo pośrednio przez wydatki szpitalu św. Łazarza, albo w oba sposoby, bez żadnego udziału i żadnej ingerencyi w tej sprawie, ale zawsze je pokryje.

Lepiej jest zatem objąć od razu całą sprawę na siebie i prowadzić ją wedle własnej woli i myśli t. j. przyjąć ofertę Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, i objąć cały zakład na rachunek funduszu krajowego, tem bardziej że i dziś fundusz krajowy de facto pokrywa więcej jak cały wydatek szpitalu św. Ludwika.

W obec tego komisya budżetowa wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z delegatami Towarzystwa opieki szpltalnej dla dzieci w Krakowie wszedł w układy, co do objęcia szpitalu św. Ludwika w Krakowie na wła sność kraju, pod warunkiem, że Tewarzystwo to odda krajowi całą realność ł. k. 39, Dz. IV. w Krakowie, oraz całe urządzenie szpitala na 120 łóżek, nie mniej kapitały do fundacyi szpitalu św. Ludwika należące. Dalej aby opracował projekt wzajemnego stosunku, tak pod względem administracyjnym jak i lekarskim, między szpitalem św. Łazarza i św. Ludwika.

Nakoniec aby wszedł w rokowania z c. k. funduszem szkolnym państwowym, o podwyższenie dotacyi rocznej 1.200 zł. wynoszącej, za umieszczenie klinik, albo ewentualnie oddał w zarząd temuż funduszowi klinikę pedyatryczną wszechnicy krakowskiej, za opłatą z góry oznaczonej taksy szpitalnej dla dzieci ustanowić się mającej.

Wynik tych układów przedłoży Wydział krajowi Wys. Sejmowi wraz z wnioskami na następnej sesyi.

2. Ryczałt opłacany przez szpital św. Łazarza szpitalowi św. Ludwika, za umieszczenie i leczenie dzieci od 1 do 12 lat życia, z wyłączeniem mamek i dzieci karmionych piersią. obecnie w kwocie 12.000 zł. rocznie opłacany, ma być od 1. stycznia 1895 podniesiony czasowo aż do ewentualnego objęcia szpitalu św. Ludwika na własność kraju do kwoty 14.000 zł. i tak podwyższona pozycya wstawia się do budżetu na rok 1895.

Lwów dnia 16. stycznia 1895.

przewodniczący.
Dunajewski w. r.

referent.
Czyżewicz w. r.

L. S. 802/95.

Aleg. 95.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych składów publicznych w Krakowie i we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył w roku bieżącym Wysokiemu Sejmowi nader krótkie i zwięzłe sprawozdanie o publicznych składach; — a momentem głównym w tem sprawozdaniu jest dalsza akcya Wydziału krajowego w sprawie wprowadzenia w życie działu towarowego w tych składach i wszelkie wiążące się z tem konsekwencye rozszerzenia składów w niedalekiej przyszłości.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu przedłożył Wydział krajowy do Najwyższej sankcyi zobowiązania gwarancyjne, które z powodu wprowadzenia działu towarowego do składów krajowych, kraj na podstawie odnośnych ustaw był obowiązanym na siebie przyjąć i uzyskał takową z dn. 7. Lipca 1894. — Na tej podstawie przystąpił Wydział krajowy do przerobienia i uzupełnienia regulaminów obu składów krajowych i nowy regulamin zastosowany do wprowadzić się mającego działu towarowego przedłożył pod datą 6. listopada 1894. c. k. Ministerstwu handlu z prośbą o rozszerzenie dotychczasowych koncesyi na dział towarowy, o zatwierdzenie powyższego regulaminu i uwolnienie przedsiębiorstwa Składów krajowych od składania kaucyi wymaganej ustawą z dnia 28. kwietnia 1889.

Do chwili przedłożenia ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego załatwienie powyższego podania jeszcze nie nastąpiło. W związku naturalnym rozszerzenia składów na dział towarowy — stoi sprawa ewentualnego pomieszczenia tych towarów. Wydział krajowy zastosował się w tym względzie do uwag i życzeń komisyi i chociaż bliższych dat obrotu towarowego w składach przedstawić nie mógł; zasłaniając się twierdzeniem, że dopiero praktyka „we własnych składach“ miarodajne podstawy tego obrotu wykazać będzie w możności, nie projektuje w roku bieżącym oprócz drobniejszych adaptacyi istniejących magazynów, żadnych nowych budowli w tym celu. Komisya gospodarstwa krajowego aprobuje w zupełności tę wstrzemięźliwość Wydziału krajowego: tem więcej że w składzie krakowskim jest miejsce dostateczne na pomieszczenie tak zboża jak i towarów; w składzie lwowskim zaś, gdzie jak to Wydział krajowy w swem sprawozdaniu wspomina „skład zboża się nie opłaca“ znajdzie się dostateczne także miejsce w istniejącym magazynie do złożenia towarów. Na adaptacyą tego ostatniego t. j. przedzielenie magazynu preliminuje Wydział krajowy jako wydatek nadzwyczajny kwotę 500 zł. w preliminarzu składów na rok 1895., komisya mniema że wydatek ten jest słusznym.

Przy tej sposobności czyni komisya uwagę że w razie koniecznej w przyszłości potrzeby budowy nowego magazynu na towary we Lwowie; lub też wyboru jednego z trzech magazynów w Krakowie na skład towarów, należy wziąć na uwagę że niepraktycznem i kosztownem byłoby zarządzenie Wydziału krajowego dążące do tego, by w tych magazynach w których dotąd składano zboże, a w których się znajdują różne kosztowne przyrządy i maszyny do czyszczenia, przewietrzania, wznoszenia i t. d. zboża, umieszczono w przyszłości towary, dla których wszystkie te urządzenia są zbędnemi, a które trzebaby z nowym trudem i kosztem znowu adoptować albo i nowe zakupywać dla magazynów zbożowych.

Preliminarze obu składów krajowych mieszczą się jak zwykle w ogólnym preliminarzu budżetu krajowego na r. 1895. i o cyfrach decydować będzie fachowa komisya budżetowa. Pozostaje jednak obowiązkiem komisyi gospodarstwa krajowego zastanowić się nad motywami Wydziału krajowego do preliminowanych cyfr się odnoszącymi i poczynić swoje w tym kierunku uwagi.

Zaczynając od oszędności stwierdza komisya z zadowoleniem, że kilkakrotne jej wskazówki w kierunku wprowadzenia możliwych zaoszczędzeń w zbyt wysokich jej zdaniem kosztach zarządu składami, osiągnęły pewien choć skromny rezultat, ujawniający się w zaoszczędzonej kwocie 2600 zł. Pochodzi ona ze zwinięcia posad buchalterów obu składów, a złączenia ich czynności z posadami Dyrektorów. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że w przyszłości byłyby możliwemi dalsze jeszcze oszczędności, zwłaszcza w dziale wydatków na robociznę, a równocześnie już dzisiaj wyraża przekonanie, że wprowadzenie działu towarowego do obu składów krajowych nie pociągnie za sobą zwiększenia dość licznego już personalu urzędniczego.

Do preliminarzy obu składów na rok 1895. wstawia Wydział krajowy jako „cyfry próbne“ w dziale towarowym w dochodach po 4000 zł., w rozchodach po 2000 zł. Nie mogąc przypuścić aby te przypuszczalne cyfry które Wydział krajowy do preliminarzy wstawił nie opierały się bodaj także o przypuszczalne jakieś daty z obrotu możliwego towarów; wyraża komisya gospodarstwa krajowego żal, że wyrażone przez nią życzenie nie znalazło w sprawozdaniu Wydziału krajowego uwzględnienia, a mianowicie, że nie podane zostały chociażby przypuszczalne daty.

Jako dalszy wydatek obciążający preliminarz składu we Lwowie na rok 1895, figuruje nadzwyczajny kredyt w kwocie 7.200 złr. przez Wydział krajowy wstawiony na budowę piątrowego domu administracyjnego. Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza, że zarządzenie to Wydziału krajowego nie licuje z zapatrywaniem komisyi w jej przeszłorocznem sprawozdaniu wyrażonem, z okazyi omawiania potrzeby przeniesienia biur Dyrekcyi w inne miejsce. Komisya wyraziła wówczas zdanie, iż pragnełaby jedynie, aby w sposób najoszczędniejszy Wydział krajowy powyższe trudności usunąć się starał; nie reflektując jednak już w najbliższej przyszłości na budowę osobnego domu dla urzędników składu lwowskiego. Twierdząc to sądziła komisya, że przecież da się obejść potrzebę stawiania własnego domu, przez znalezienie w pobliżu składów jakichś ubikacyj, które za niezbyt wysokim czynszem wynajęte, potrzebie odpowiedzieć by zdołały. Komisya i obecnie zdania swego nie zmienia i przy niem stanowczo obstaje.

W uwzględnieniu życzenia przez komisyę w sprawozdaniu przeszłorocznem wyrażonego; podaje Wydział krajowy do wiadomości Sejmu maksymum dotacyi kasowej dla każdego składu wyznaczonej, jakoteż kwoty rzeczywiście przez składy podniesione.

Z zestawienia tego wynika, że dla składu lwowskiego wyznaczoną została dotacya w kwocie 5.000 zł., z której skład wprawdzie korzystał z chwilą jednak zamknięcia rachunków, lokacya składu przenosi przyznaną dotacyę o kwotę 2.750 złr. 89 ct. Dla składu krakowskiego wyznaczono kredyt w wysokości 35.000 złr., z którego w znacznej części korzystał i z chwilą zamknięcia rachunków pozostał dłużnym funduszowi krajowemu kwotę 11,645 złr. 67 ct.

W zeszłorocznem sprawozdaniu swojem podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że czyni starania w sprawie uzyskania różnych ułatwień transportowych dla towarów przez krajowe składy przechodzących. W sprawie powyższej odbyła się konferencya z Dyrekcyą ruchu kolei państwowych, na której poruszone zostały owe dwie dla składów nie małej wagi sprawy: a mianowicie życzenie, przez Dyrekcyę ruchu przychylnie poparte, aby towary nadawane w specyalnej relacyi a przechodzące przez skład krajowy, nietraciły prawa do refakcyi, oraz aby prawo reekspedycyi ograniczono tylko do składów publicznych. Reskryptem c. k. Ministerstwa handlu z 13. kwietnia 1894, nadeszła niestety odmowna odpowiedź w kierunku przyznania krajowym składom nadzwyczajnych ulg taryfowych, tudzież odmówiono odjęcie składom prywatnym prawa reekspedycyi. Uwzględnionem zostało jedynie życzenie, aby towary nadawane w specyalnej relacyi przechodząc przez składy, nietraciły prawa do refakcyi.

Sprawę decentralizacyi składów poruszyła komisya gospodarstwa krajowego swem sprawozdaniem z r. 1893, wychodząc z założenia, że jeżeli chodzi o rzeczywistą korzyść bezpośrednich producentów, usuwających się prawie zupełnie od składania swych produktów w obu składach krajowych; należy pomyśleć o organizacyi może odmiennej, która nie narażając funduszu krajowego na nowe znaczne wydatki, mogłaby temu anormalnemu położeniu rzeczy stanowczo kres położyć. Miano na myśli akcyę, przeprowadzić się dającą jedynie w porozumieniu z Zarządem kolei państwowych, o ile by tenże był skłonnym składy zbożowe własnym kosztem na ważniejszych stacyach kolejowych w kraju pozakładać. W sprawie tej udał się Wydział krajowy do Prezydyum kolei państwowych, pismem jeszcze dnia 19. grudnia 1893. wystósowanem; do tej chwili jednak odpowiedzi nie otrzymał. Komisya żywi nadzieję że Wydział krajowy do następnej sesyi sejmowej o wiadomość w tej kwestyi postarać się nie omieszka.

Systemizacyę etatu osób i płac przy obydwu składach krajowych, odracza Wydział krajowy aż do chwili wprowadzenia w życie działu towarowego, komisya z tem postanowieniem Wydziału krajowego zupełnie się zgadza.

Obrót zboża i spirytusu oraz warantów za rok 1894. nie został przez Wydział krajowy z powodu nie skończonego jeszcze roku w chwili pisania sprawozdania zestawionym. Komisya wyraża życzenie, aby przyszłem sprawozdaniem zechciał Wydział krajowy objąć zestawienia całego obrotu zboża i spirytusu od początku istnienia składów krajowych.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych wolnych składów publicznych dla zboża i spirytusu przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów 19. stycznia 1895 roku.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

St. Stadnicki *w. r.*

L. s. 745/95.

Aleg. 96.

Sprawozdanie

komisyi drogowej o czynnościach Departamentu IV. za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 29. grudnia 1894 przekazał Wysoki Sejm komisyi drogowej do zbadania sprawozdanie Departamentu IV. za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

Wskutek powyższego polecenia komisya drogowa przedkłada następujące sprawozdanie:

A. *Z ustaw i uchwał Wysokiego Sejmu, wymagających Najwyższą Sankcyę,* otrzymały takową:

7	na	pobór	kopytkowego	
15	"	"	myta drogowego	
18	"	"	"	mostowego
14	"	"	"	przewozowego.

B. *Z ważniejszych uchwał Sejmowych nie wymagających Najwyższej Sankcyi:*

I. Uchwała o przyjęciu do wiadomości sprawozdania komisyi drogowej za rok 1893 spowodowała następujące załatwienie życzeń i wezwań tejże komisyi:

ad 1). Uzupełnienie i wydrukowanie statystyki drogowej nie zostało wykonane z powodu, iż dla bliskiego terminu otwarcia Wystawy krajowej, Wydział krajowy nie mógł sprawdzić i uzupełnić zebrane przez oddział techniczno-drogowy daty. Komisya kładzie ponownie nacisk na ważność tych zestawień, nie wątpi, że zostaną one wykonane w roku bieżącym.

ad 2). Umieszczenie w Sprawozdaniach Departamentu IV. kosztów budowy tych dróg, na które udzielone zostały zasiłki z funduszu krajowego. Wydział krajowy zaznacza trudność wykazania kosztów budowy dróg z powodu braku szczegółowych projektów. Uznając słuszność tego uzasadnienia, komisya wyraża życzenie, aby w braku szczegółowych projektów *całej* budowy takich dróg, umieszczano w sprawozdaniu wykaz częściowych kwot preliminowanych, na podstawie których Wydział krajowy asygnuje częściowe zasiłki z funduszu krajowego, po ukończeniu zaś pewnej drogi należałoby umieścić w sprawozdaniu ogólne zestawienie tak kosztów budowy, jakoteż udzielonych zasiłków z funduszu krajowego.

ad 3). Obniżenie taryf kolejowych dla przewozu materyałów potrzebnych do budowy i utrzymania dróg: komisya z wszelkiem uznaniem podnieść musi, że Wydział krajowy bardzo gorliwie zajął się tą sprawą nader doniosłą dla całego kraju, a niemal żywotną dla okolic pozbawionych materyałów do budowy dróg. Wykonując polecenie Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy po raz trzeci udał się do Prezydyum Generalnej Dyrekcyi c. k. austr. kolei państwowych domagając się ogólnego obniżenia taryfy dla przewozu materyałów drogowych, i o usunięcie utrudnień

i uproszczenie formalności przy korzystaniu z dotychczasowych wyjątkowych zniżeń. Zabiegi te jednak nie odniosły pożądanego skutku; c. k. Generalna Dyrekcya odmówiła uwzględnienia tychże, poczem Wydział krajowy uprosił Jego Ekscelencyę Pana Prezesa Koła polskiego w Wiedniu o przedłożenie tej doniosłej sprawy Kołu polskiemu, celem poparcia słusznych żądań Reprezentacyi kraju u c. k. Rządu centralnego.

Komisya ponawia swe wezwanie, by Wydział nie spuszczał z oka tej sprawy i starał się usilnie o uzyskanie w mowie będących zniżeń taryfowych.

ad 4). Uzupełnienie warstwy szutrowej na drogach krajowych. Departament IV. prowadzi dalej roboty w celu stopniowego doprowadzenia warstwy szutrowej do normalnej grubości; niektóre części dróg krajowych wymagają jednak całkowitego przerobienia pokładu szutrowego z powodu wadliwej pierwotnej ich budowy.

ad 5). Udzielanie powiatom pomocy technicznej. Pomoc ta udzielaną bywała w roku 1894 w trojakim kierunku, a to:

a) Wykonywano budowę dróg pod kierunkiem, względnie pod dozorem inżynierów oddziału techniczno-drogowego na 9 szlakach w powiatach: Nowy Targ (3), Myślenice, Dobromil, Turka, Śniatyn, Jaworów, Kossów i Brzozów.

b) Budowę dróg wykonano pod kierunkiem technicznym eksponowanych inżynierów dróg krajowych na 3 szlakach, w powiatach: Nadwórna, Kamionka Strumiłowa i Brzeżany.

c) Wypracowane zostały przez Oddział techniczno-drogowy projekty budowy 6 szlaków dla powiatów Drohobycz, Kossów, Żółkiew (2) Mościska i Dobromil.

Podobne wypracowanie uskuteczniono (zamiast w roku 1893) dla 3 szlaków w powiatach: Jaworów, Lwów i Krosno.

Mimo gotowości Wydziału krajowego przyznania powiatom pomocy technicznej, nie może takowa być w każdym wypadku udzielona z powodu stale mnożących się czynności Oddziału techniczno-drogowego.

ad 6). Subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych Przytaczając w swem sprawozdaniu życzenia w tym przedmiocie wyrażone przez zeszłoroczną komisyę drogową i uznając słuszność tychże, Wydział krajowy podnosi okoliczność, że wobec dziś obowiązujących postanowień ustawy drogowej i ograniczeniu dotacyi na zasiłki drogowe do zbyt szczupłej kwoty rocznych 300.000 zł. nie ma możliwości zadośćuczynienia uzasadnionym żądaniom powiatów; że podwyższenie tej dotacyi jest tem bardziej wskazane, o ile że już i tak roboty drogowe obecnie wykonywane na podstawie subwencyi przyznanych przez Wydział krajowy i specyalnie uchwalane przez Wysoki Sejm powodują prawie coroczne przekroczenie tej dotacyi, a nawet na rok 1895 okazuje się potrzeba dodatkowego kredytu przynajmniej 50.000 zlr.

Intenzywniejsza pomoc kraju dla powiatów wysilających się nadmiarę na wydatki drogowe mogłaby zdaniem Wydziału krajowego objawić się w dwu kierunkach, mianowicie udzielaniem znaczniejszych subwencyi tym powiatom które bądź są uboższe, bądź dla zbyt kosztownej budowy dróg nie są w stanie tejże sprostać; tudzież przyjęciem w zarząd administracyjny i techniczny Wydziału krajowego tych dróg, które bądź same przez się przedstawiają się jako ważne środki komunikacyjne, bądź też wymagałyby koszta utrzymania przekraczające siły odnośnych powiatów.

Stwierdzając, że zaznaczone w tej sprawie stanowisko Wydziału krajowego nie różni się zasadniczo od szczegółowo uzasadnionych życzeń zeszłorocznej komisyi drogowej, a zważywszy że od lat kilkunastu zaniechano budowę dróg krajowych, jakkolwiek nie wybudowano bynajmniej wszystkich ważniejszych traktów mających charakter dróg krajowych, przez co dotkliwy ciężar budowy i utrzymania tychże spadł na pojedyncze powiaty.

Zważywszy że sieć dróg bitych w kraju jest uderzająco nierównej gęstości, przyczem najniekorzystniej są dotknięte okolice o silnej nawet produkcyi i znacznej frekwencyi, które jednak

nie zdołają wybudować wymiaru dróg, odpowiadającego ich obszarowi, ludności i produkcyi, a to z powodu, iż będąc pozbawione nietylko szutru rzecznego, ale nawet pokładów kamiennych, zmuszone są do nader kosztownej budowy gościńców, na którą ich własne środki, mimo najlepszych chęci, żadną miarą wystarczyć nie mogą;

Zważywszy, że ograniczenie dotacyi, na subwencyonowanie dróg państwowych i gminnych do kwoty rocznych zł. 300.000 ani nie odpowiada faktycznym dzisiejszym potrzebom, ani też zasadniczo nie da się obronić, gdyż z góry i na szereg lat określa maximum wydatków w dziale tak donioslym i tak rozwijającym się jak komunikacye, podczas, gdy żaden inny dział budżetu krajowego nie podlega podobnemu ograniczeniu.

Komisya, przyjmując z zadowoleniem do wiadomości przedłożenie Wydziału krajowego, żądające nadzwyczajnego kredytu w tym dziale, wyraża życzenie, aby Wydział krajowy wziął pod rozwagę konieczność dalszej, intenzywniejszej pomocy z fundnszu krajowego dla dróg powiatowych i gminnych, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie.

ad 7. Zasiłki ze skarbu Państwa na budowę dróg wojskowych i zabezpieczenie przez c. k. Rząd kosztów konserwacyi tychże.

Stosując się do życzenia wyrażonego przez poprzednią komisyę drogową, Wydział krajowy odniósł się, celem wyjednania stałej dotacyi ze Skarbu państwa na dotacyę tych dróg tak do c. k. Ministerstwa za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa, jakoteż do Jego Excel. Pana Ministra dla Galicyi i do Koła Polskiego w Wiedniu z prośbą o poparcie tej sprawy.

Zasadnicza decyzya c. k. Rządu dotąd nie nastąpiła w specyalnym atoli wypadku (konserwacya drogi Chodorów-Zalesie) c. k. Prezydyum Namiestnictwa nadmieniło, iż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych stanowczo odmawia udzielenia subwencyi na utrzymanie dróg wojskowych i obecnie udzielenie podobnych zasiłków robi zależnem od pewnego zobowiązania się Wydziałów Rad powiatowych, utrzymywania odnośnych dróg wyłącznie własnym kosztem.

Komisya drogowa wyraża życzenie, by Wydział krajowy nie ustawał w czynieniu dalszych starań w tej, dla niektórych powiatów nader ważnej sprawie.

II. *Most na Sukielu.* Obszarowi dworskiemu i gminie miasteczka Sokołowa podwyższył Wydział krajowy poprzednio przyznaną 40% subwencyę do 50% na budowę drogi Słobudka-Sokołów, wyasygnował z tejże 5000 zł. i wyjednał u c. k. Rządu zasiłek w kwocie 2000 zł. z zastrzeżeniem, że te fundusze mają w pierwszym rzędzie być użyte do budowy mostu na Sukielu.

Droga Pienińska. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi kraj., by udzielił Zarządowi kąpielowemu w Szczawnicy pomocy technicznej i subwencyę ponad normę na odbudowanie drogi pienińskiej zniszczonej wylewami Dunajca, tudzież, aby tę pomoc i subwencyę rozciągnął także na część tej drogi położonej na terytoryum węgierskim pod warunkiem uznania ją za publiczną przez Rząd węgierski i wydania zakazu spuszczania na nią drzew z przyległych lasów. Wydział krajowy zarządził wypracowanie kosztorysu budowy na części galicyjskiej tej drogi, a jednocześnie wdrożył rokowania tak ze Rządem węgierskim, jakoteż z gr. kat. Biskupem w Preszowie, jako właścicielem owych lasów.

Rokowania te nietylko nie odniosły spodziewanego skutku, ale wywołały odpowiedzi, które stylem i treścią dziwnie przypominają zachowanie się władz węgierskich w sprawie Morskiego Oka. — W chwili obecnej dalszy przebieg tej sprawy zależy od nowo zawrzeć się mającej umowy między Akademią Umiejętności w Krakowie a gr. kat. Biskupstwem w Preszowie, a komisya wyraża życzenie, aby części drogi tej znajdującej się na terytoryum węgierskiem, udzielano subwencyi choćby ona nie uzyskała uznania za publiczną ze strony Rządu węgierskiego, i aby Wydział krajowy przez swego Delegata biorąc udział w odnośnych układach, starał się usilnie o ochronę tak funduszu krajowego jak Akademii Umiejętności i czynił dalsze kroki ku pomyślnemu załatwieniu tej sprawy, w której nietylko interesa materyalne, ale do pewnego stopnia także godność kraju jest zaangażowaną.

*

C. Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą Wysokieg Sejmu z dnia 17. Lutego 1894 zostały przeważnie załatwione. Nieliczne sprawy są jeszcze w toku.

D. Toż samo ma miejsce odnośnie do wezwań do c. k. Rządu, i co do spraw Temuż do załatwienia odstąpionych.

E. Drogi krajowe. Po klęskach elementarnych w roku 1893, które dotkliwie uszkodziły, a częścią zniszczyły drogi krajowe (przeważnie w powiatach zachodnich) nastąpiły w roku ubiegłym dalsze zniszczenia, tą razą na całym obszarze kraju. Do nadzwyczajnych ztąd wynikłych wydatków, które spowodowały żądanie dodatkowego kredytu na rok 1894 w kwocie 35.000 zł. przybywa konieczność żądania takiegoż kredytu w kwocie 20.000 zł. na rok 1895 Pomimo to jednak, stan dróg krajowych nie będzie mógł być doprowadzony do stanu normalnego, z powodu braku funduszów.

Jedyna nowo budująca się droga Kańczuga-Dynów zostanie w roku 1895 ukończona.

Rekonstrukcya dróg krajowych, wykonana w roku 1894 na szlakach: Czorsztyn Chabówka, Strusów Buczacz i Kopeczyńce Husiatyn. Rozpoczęto sądowanie koryta Dunajca pod Zbyszycami dla ocenienia kosztow budowy mostu, który ewentualnie ma zastąpić poprzednio projektowaną przebudowę drogi Zakliczyn-Niedzica.

Wydzierżawiono ponownie 41 stacyi mytniczych w drodze licytacyi za kwotę łączną	55.860 zł. — ct.
które dotąd wydzierżawione były za kwotę	60.312 „ — „
a zatem na 21 mytach mniej o	4.452 zł. — ct.
Dochód ogólny z myt na drogach krajowych wynosił w roku 1892	225.651 zł. 14 ct.
Preliminowano na rok 1893	225.000 „ — „
w rzeczywistości zaś uczynił	229.821 „ 86 „
zatem zwiększył się o	3.170 zł. 72 ct.
Wybudowano 4 domki mytnicze, zreparowano 3, dokupiono 1	
Zaległości w dochodach mytniczych wynosiły z końcem roku 1892	9.188 zł. 37 ct.
Obecnie pozostała zaległość	7.283 „ 33 .

F. Drogi powiatowe i gminne.

1. Ukończono budowę 5 dróg, dalej prowadzono i rozpoczęto budowę 83 dróg w 58 powiatach. W 16 powiatach znaczniejszych robót nie wykonano.

Subwencyi na budowę dróg powiatowych i gminnych udzielono w roku 1894 na 76 duktach w 55 powiatach w kwocie . .	266.122 zł. 72 ct.

Wobec wzrastających z każdym rokiem wydatków na cele drogowe ponoszonych przez powiatowy, Wydział krajowy nie był w możności zadość uczynienia słusznym żądaniom o subwencye.

Na innem miejscu komisya wyraża swe zapatrywanie na tę ze wszechmiar ważną sprawę; tu poprzestaje na wzmiance, że aby zadość uczynić zobowiązaniom wobec powiatów, którym Wysoki Sejm przyznał zasiłki w wysokości 70% i 75% t. j. na drogi: Turka-Lutowiska, Kossów-Jasionów, Korzenna-Wojnarowa, Nadwórna-Markowce, na drogi w Zakopanem, w Iwoniczu i na drogę Pienińską, widział się Wydział krajowy zmuszonym zażądać zasiłku nadzwyczajnego w kwocie 50.000 zł. Jest to środek połowiczny, nie usuwający obecnego niezdrowego i szkodliwego stanu rzeczy.

2. Zakładowy fundusz pożyczkowy na poprawę dróg powiatowych i gminnych wynosił po koniec roku 1892	210.000 zł. — ct.
Dotacya na rok 1893	20.000 „ — „
Razem . .	230.000 zł. — ct.

Po koniec roku 1892 udzielono Reprezentacyom powiat. bezprocentowych pożyczek w kwocie	355.550 zł. — ct.
w roku 1893 zaś 6 powiatom	44.000 zł. — ct.
Razem 39 powiatom . .	399.550 zł. — ct.
Z czego spłacono . .	189.088 „ 84 „
Pozostaje zatem do zwrotu . .	210.461 zł. 16 ct

Bilans tego funduszu wykazuje:

Należytość od powiatów	210.461 zł. 16 ct.
Nadto zapasu kasowego i w 3% rachunku bieżącym . .	24.129 „ 98 „
Razem . .	234.691 zł. 14 ct.
W obec stanu z końcem r. 1892	214.191 „ 48 „
Okazuje się przyrost o	**20.499** zł. **66** ct

3. Miejscowe fundusze dróg gminnych objęte wykazem (Alegat 1.) okazują, że mimo częstych uproszczeń Wydziału krajowego 7 powiatów nie przedłożyło dat odnośnych. Fundusze te obejmowały w roku 1892:

a) Wartość prestacyi w robociźnie od gmin i obszarów dworskich .	1,195.982 zł. 31 ct.
b) Wartość materyału dostarczonego przez obszary dworskie . .	95.586 „ 93 „
c) Dotacya powiatowych funduszów dróg gminnych . . .	263.679 „ 40 „
d) Dochody z myt	13.825 „ 86 „
e) Dochody inne	20.582 „ 20 „
Ogółem . .	1,589.656 zł. 70 ct.
Z końcem roku pozostały: gotówką w kasach i wartość nieodrobionych prestacyi	114.146 „ 20 „
Wydano zatem rzeczywiście	1,475.510 zł. 50 ct.

Rozłożony na istniejące w kraju 41.133·279 kilometrów dróg tej kategoryi, koszt ten utrzymania wynosi 34 zł. 92 ct. od kilometra.

4. Zamknięcie rachunków powiatowych funduszów dróg gminnych za rok 1892 (Alegat 2.) wykazuje w 72 powiatach:

Dochody w łącznej kwocie	1,150.639 zł. 41 ct.
Wydatki	1,026.803 „ 77½ „
Pozostałości kasowe . .	123.834 zł. 63½ ct.

Obrót tych funduszów wykazuje i na rok 1892 wzrost, nawet większy od przecięcia z lat ubiegłych; mianowicie:

w roku 1888	Dochody	308.187 zł. 99 ct.	Wydatki	231.840 zł. 69 ct.
„ 1891	„	904.743 „ 08 „	„	821.844 „ 59 „
„ 1892	„	1,150.639 „ 41 „	„	1,026.803 „ 77½ ct.

G. *Dojazdy kolejowe.* W ciągu roku 1893 ukończono 2 dojazdy w 2 powiatach. Budowano dalej 5 dojazdów w 2 powiatach. Zaprojektowano zaś 10 dojazdów w 6 powiatach. Do 6 dojazdów sporządzono operaty techniczne, natomiast budowa 2 dojazdów w 2 powiatach została na razie odroczona.

Ogółem wybudowano dotąd w 74 powiatach 117 Dojazdów w łącznej długości 36 kil. 498 m.

H. *Inne ważniejsze sprawy.*

1. *Sprawa reformy ustawy drogowej* nie postąpiła naprzód w roku ubiegłym, a to głównie z powodu, że dotąd dopiero 20 Wydziałów powiatowych przedłożyło sprawozdania i opinje w myśl okólnika Wydziału krajowego, spowodowanego wnioskami stawianemi na poprzednich sesyach Sejmowych, dążących bądź do radykalnej, bądź też do częściowej tylko zmiany obecnie obowiązującej noweli drogowej z roku 1885.

Komisya wyraża życzenie, aby Wydział krajowy otrzymawszy brakujące dotąd sprawozdania, i na podstawie własnych w tej sprawie doświadczeń, przygotował zebrane materyały do najbliższej sesyi sejmowej.

2. *Klasyfikacya dróg* spowodowana przepisami wydanemi przez Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu w celu ustanowienia trzech typów mostów drogowych i ewentualnością zastosowania tej zasady do dróg autonomicznych, została wdrożona zarządzeniem zbierania dat statystycznych, tak pod względem rozmiaru i wytrzymałości mostów, jakoteż co do frekwencyi i ciężarów transportów, aby na podstawie tych danych przygotować projekt odnośnej ustawy krajowej.

3. *Obniżenie kosztów utrzymania dróg krajowych.*

Chcąc cel ten osiągnąć bez szkody dla stanu tych dróg, należy działać w dwóch kierunkach, mianowicie przez użycie trwalszego materyału na pokład szutrowy i stopniowe zastąpienie drewnianych mostów murowanemi. Pierwszy zastósowano w ubiegłym roku na 4 drogach krajowych, drugi zaś przy 25 mostach i przepustach.

Zdaniem komisyi akcya w pierwszym kierunku dałaby się rozwinąć na większą skalę, tylko przez uzyskanie znacznych opustów frachtu kolejowego przy transporcie materyałów kamiennych, którą to sprawę porucza się na innem miejscu niniejszego sprawozdania.

4. *Datki dobrowolne na budowę dróg krajowych.*

(Alegat 3) Zalegało z końcem 1892 r.	23.828 zł. 86½ ct.
Umorzono w ciągu 1893 r.	3.548 „ 54 „
Odpisano gminie Stojanów	51 „ 20 „
Pozostaje z końcem 1893 r.	20.228 zł. 32½ ct.

5. *Fundusz pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych:* (Alegat 4).

Należytości czynne tych funduszów na 17. drogach w 12 powiatach wynoszą	105.541 zł. 15 ct.
Zapasy kasowe	20.729 „ 21 „
Razem	126.270 zł. 36 ct.
Należytości bierne	131.563 zł. 72 ct.
Okazuje się zatem niedobór	5.293 zł. 36 ct.

Z powodu prawdopodobnych dalszych odpisów, dalsze zwiększenie niedoboru jest nieuniknionem.

6. *Organizacya Oddziału techniczno-drogowego* jest przedmiotem osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.

7. *Ubezpieczenie robotników od wypadków i na wypadek choroby* spowodowało wydatek 215 zł. 28 ct.

8. *Rewizya myt na drogach krajowych.*

Zniesiono 2 myta. Zaprowadzono 1. Rozdzielono 1. Przeniesiono 1.

9. *Rewizya myt prywatnych* spowodowała odnowienie kilku koncesyi i wdrożenie kilku dochodzeń.

10. *Kontrola nad poborem kopytkowego* stwierdziła staranniejsze utrzymanie dróg przez miasta uprawnione do poboru kopytkowego i ściślejsze niż przedtem zastosowanie się do preliminarzy, zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

11. *Obsadzenie dróg drzewami.* Sprawodanie Wydziałów powiatowych o dotychczasowych rezultatach zabiegów w tej mierze poczynionych, wykazują rezultat dobry w 12 powiatach, mierny w 9, mały w 11, wcale żaden w 3. Reszta powiatów sprawozdań nie przedłożyła. Komisya sądzi, iż należy zasadniczo zmienić obecnie obowiązujące przepisy co do drzew przydrożnych, zaprowadzając w drodze ustawodawczej postanowienia wkładające na Zwierzchności gminne bezwzględną odpowiedzialność za uszkodzenie i zaniedbywanie drzew przydrożnych

Dotąd bowiem takowe nietylko są pozbawione opieki władz lokalnych, ale często bywają złośliwie uszkadzane przez niechętną ludność wiejską, którą należy dopiero przyzwyczaić do widoku drzew bodaj lasowych przy drogach, które później będzie można stopniowo zastąpić drzewami owocowemi, zapewniającemi nietylko pokrycie kosztów sadzenia, utrzymania, ale znaczne zyski z owoców.

12. *Sprawy drogowe wytaczane przed Trybunał Administracyjny* znalazły następujące załatwienie — (mniej korzystne aniżeli w latach poprzednich):

2 sprawy Trybunał odrzucił bez rozprawy,
2 „ „ odrzucił całkowicie po przeprowadzeniu rozprawy,
1 „ „ „ częściowo „ „ „
4 „ „ rozstrzygnął na niekorzyść Wydziału krajowego.

13. *Spór kompetencyjny* między Wydziałem powiatowym a Sądem powiatowym w Brodach, przedłożony *Trybunałowi Państwowemu,* został rozstrzygnięty na korzyść Wydziału Rady powiatowej Brodzkiej.

14. *Subwencya państwowa na budowę dróg i mostów nieerarialnych* (Alegat 5). Z ogólnej na ten cel przyznanej kwoty . . . . 779.653 zł. — ct.

a) asygnowano w r. 1892 . . . . . . 101.500 „ — „
na budowę 2 mostów i 4 dróg wykonaną przez Organa rządowe.

b) Radom powiatowym asygnowano na 4 drogi i sieć dróg w okręgu fortecy w Przemyślu kwotę . . . . 71.000 „ — „

15. *C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów* uwiadomiła Wydział krajowy o utworzeniu w ciągu r. 1894, 25 urzędów pocztowych.

16. *Udział w Wystawie krajowej.* W celu przedstawienia obecnego stanu środków komunikacyi w okresie autonomicznym, Wydział krajowy obesłał powszechną Wystawę krajową mapami, tablicami modelami mostów, wykazami statystycznemi, okazami materyałów i projektami budowy dróg. Koszta urządzenia wynosiły 1.095 zł. 29 ct. Wystawa doznała nader przychylnej oceny ze strony znawców, i tylko z powodu, że uważaną była jak hors concours nie otrzymała jako całość nagrody, które jednak zostały przyznane za pojedyncze okazy wystawowe.

17. Czynności Banku krajowego i sprawy kolejowe są przedmiotem oddzielnych sprawozdań Departamentu IV.

18. Czynności Departamentu IV. tak w dziale administracyjnym, jakoteż w obu Oddziałach technicznych wzrastają rokrocznie w miarę rozwoju spraw komunikacyi krajowych, a z wszelkiem uznaniem komisya podnieść może, iż bywają one załatwiane w sposób odpowiadający dobrej opinji jaką sobie tenże od szeregu lat wyrobił. O tej dodatniej dążności świadczy między innemi zaprowadzenie księgi spraw nagłych i pilnych, ułatwiające ewidencyę szybkiego załatwienia tych spraw, które z natury rzeczy są w tym Departamencie częstsze i bardziej wymagające prędkiego załatwienia, aniżeli w innych dykasteryach krajowych.

Na podstawie powyższych wywodów, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. Sejm przyjmuje do wiadomości.

We Lwowie dnia 17. stycznia 1894.

Przewodniczący
J. Męciński.

Sprawozdawca
Sala.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 839/95.

Aleg. 97.

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku p. Barwińskiego i towarzyszy w sprawie utworzenia w Przemyślu osobnego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 28. grudnia 1894 postawił p. Barwiński następujący wniosek:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby istniejące w c. k. gimnazyum wyższem w Przemyślu klasy równorzędne z językiem wykładowym ruskim oddzielił od tegoż gimnazyum i utworzył z nich osobne gimnazyum państwowe w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim".

Wnioskodawca uzasadniał potrzebę oddzielenia od przemyskiego gimnazyum zaprowadzonych Najwyższem postanowieniem po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia 1884 klas równorzędnych z językiem wykładowym ruskim i utworzenia z nich osobnego gimnazyum ruskiego, stałą odpowiednią frekwencyą, wskazywał też na wzrastające trudności, jakie przedstawia zawiadywanie wielkiem gimnazyum o przeszło ośmiuset uczniach, o 21 klasach równorzędnych, zarówno pod względnm pedagogicznym jak dydaktycznym.

Od lat dziesięciu sprawa utworzenia w Przemyślu osobnego gimnazynm z językiem wykładowym ruskim bywała kilkakrotnie przedmiotem obrad Wysokiej Izby. Wniesione w r. 1884 i w latach następnych wznowione z inicyatywy poselskiej było utworzenie gimnazyum ruskiego już w r. 1885 przedmiotem wniosku Wydziału krajowego, wniosków komisyi szkolnej w r. 1886 i 1887. Gdy jednak ani frekwencya rnskiej młodzieży nie przedstawiała warunków stałości i naturalnego wzrostu, gdy opinie co do istotnej potrzeby odrębnego zakładu były podzielone, a przeciw temu podniosły się głosy poważne, że przypomnimy tylko pozasejmowy głos Rady powiatowej przemyskiej, Sejm, nie powziąwszy żadnej decydującej uchwały wśród długich rozpraw w styczniu r. 1886, obrał w r. 1887 drogę utworzenia w gimnazyum przemyskiem jedynie klas paralelnych z językiem wykładowym ruskim. Komisya szkolna, której sprawozdawcą był p. hr. Stanisław Tarnowski, domagała się już wówczas zaprowadzenia odrębnego gimnazynm. Na wniosek jednak p. Bobrzyńskiego Sejm uchwałą z dnia 24. stycznia 1887 zmienił postanowienie ustawy z dnia 22. czerwca 1867 Nr. 13 Dz. u. p. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich, zaprowadzając język wykładowy ruski w klasach równoległych gimnazyum w Przemyślu, o ile one w miarę udowodnionej potrzeby zaprowadzone zostaną, i wezwał osobną rezolucyą Rząd do zaprowadzenia stopniowego z funduszów państwa takich równoległych klas z językiem wykładowym ruskim w Przemyślu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 29. lipca 1887 raczył Najjaśniejszy Pan przychylić się do uchwały powziętej przez Sejm w dniu 24. stycznia 1887 i zezwolić, aby te klasy równorzędne począwszy od roku szkolnego 1888/9 pod osobnym prowizorycznym kierownikiem zostały

zaprowadzone i aby dla każdej klasy równoleglej systemizowano na razie po jednej posadzie nauczycielskiej ponad normalny etat gimnazyum państwowego w Przemyślu. Skutkiem tego zaprowadzono w roku 1888/9 klasę pierwszą, w rokn 1889/90 klasę drugą z wykładowym językiem ruskim. Od początku kierownictwo klas równorzędnych ruskich powierzone zostało osobnemu kierownikowi, pod naczelną dyrekcyą dyrektora zakładu.

Odtąd z każdym rokiem wprowadzano nową równoległą klasę wyższą z językiem wykładowym ruskim, tak, że w bieżącym roku weszła w życie klasu VII., a w następnym 1895/6 weszłaby w życie już klasa VIII.

Nie da się zaprzeczyć, że frekwencya młodzieży grecko-katolickiego obrządku, czy też przyznających się do ruskiej narodowości w Przemyślu przedstawia w ciągu dziewięciolecia mimo znacznego chwiania się powolny, a w ciągu lat ostatnich coraz bardziej wydatny wzrost. Chwiała się cyfra Rusinów w gimnazyum przemyskiem pomiędzy 197 a 264, a ta ostatnia, najwyższa cyfra ogólnej frekwencyi, jest też cyfrą bieżącego roku. Załączone tablice przedstawiają rozwój frekwencyi Rusinów w stosunku do ogólnej liczby i przedstawiają uczęszczanie tychże w miarę jak równoległe klasy były zaprowadzane.

Gimnazyum w Przemyślu.

I. Ogół młodzieży ruskiej narodowości.

Rok	Według religii			Według narodowości	
	Ogół	Grecko-kat.	Z ogółu wypada na grecko-kat. %	Rusinów	Z ogółu wypada na Rusinów %
1884/5	747	229	30·67	229	30.67
1885/6	735	209	28·44	209	28·44
1886/7	729	210	28 81	209	28·67
1887/8	714	203	28·43	202	28·29
1888/9	726	212	29·20	197	27·13
1889/90	756	223	29·50	204	26·98
1890/1	731	247	33·79	236	32·28
1891/2	734	262	35·69	254	33·69
1892/3	670	249	37·16	231	34·47
1893/4	670	248	37·01	238	35·54
1894/5	818	—	—	264	32·27

II. Klasy polskie i ruskie.

Klasa	1888/9			1889/90			1890/1			1891/2			1 92/3			1893/4			1894/5		
	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów	Klasy polskie	ruskie	% Rusinów
1	113	51	31·10	119	53	30·81	129	61	32·11	148	64	30·19	137	51	27·13	131	58	30·69	143	59	29·21
2	—	—	—	193	52	21·22	87	44	33·59	103	47	31·33	105	45	31·33	89	38	29·92	94	40	29·85
3	—	—	—	—	—	—	82	52	38·81	81	42	34·15	84	43	33·86	95	44	31·65	78	37	30·43
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	37	33·33	53	36	40·45	70	26	27·08	81	33	28·94
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	32	38·10	38	45	54·29	60	34	36·17
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	26	41·27	26	33	55·93
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	28	53·85
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Z ogółu młodzieży bywało grecko-katolickiego wyznania pomiędzy 28 a 37%, zaś Rusinów pomiędzy 26·98% a 35·69%. Większe znacznie fluktuacye przedstawia uczęszczanie do poszczególnych klas, w miarę jak zostały zaprowadzane. Klasa pierwsza w pierwszym roku miała 51 wzrosła w r. 1891/92 na 64, a spadła w ostatnim roku na 59 uczniów, klasa druga z 52 na 40, trzecia z 52 na 37, widać jednak powolne ustalanie się w klasach wyższych i stosunek procentowy ruskiej młodzieży wzrasta. Przechodzenie młodzieży z innych gimnazyów do klas ruskich w Przemyślu bardzo nieznaczne.

Ogółem biorąc przedstawia frekwencya klas ruskich zwłaszcza w latach ostatnich pewien wzrost. Mimo zaś dosyć znacznych fluktuacyj, nigdy liczba ruskich uczniów w jednej klasie nie spadła poniżej wymaganej cyfry.

Nie da się zaprzeczyć, że obsadzanie posad z językiem wykładowym ruskim, zwłaszcza od czasu założenia ruskiego gimnazyum w Kołomyi napotykało na niemałe trudności. Pomimo że w gimnazyum z językiem wykładowym ruskim jest na posadach nauczycielskich dość znaczna ilość nauczycieli, którzy mają kwalifikacyę do nauczania w języku ruskim, jednakże n. p. w r. 1892/1893 na cztery konkursa na posady, tylko jeden kandydat stanął do konkursu na posadę w gimnazyum ruskim, którą też otrzymał, trzy inne posady musiały być obsadzone przez przeniesienie nauczycieli z gimnazyów polskich w drodze służbowej. W tym też roku nie było między egzaminowanymi zastępcami nauczycieli żadnego, któryby miał kwalifikacyę do nauczania w języku ruskim. Stan ten w ostatnich dwóch latach zaczyna się poprawiać.

Pomieszczenie klas ruskich odrębne, chociaż pod jednym dachem z gimnazyum polskiem, nie przedstawia żadnych trudności w razie prawnego przekształcenia tychże klas w oddzielne gimnazyum ruskie. Gdy powiodło się uzyskać fundusze państwowe na budowę nowego gmachu dla gimnazyum w Przemyślu, plan budowy objął już pszyszłe gimnazyum ruskie, gmach wspólny jednak zawiera zupełnie oddzielne części, z których jedna przeznaczona na polskie a druga na ruskie gimnazyum.

Gimnazyum przemyskie jest drugiem największem w Galicyi, jednem z największych w Austryi. Na rok bieżący zapisało się 818 uczniów, w tem 264 Rusinów. Nie da się więc zaprzeczyć, że zarówno względy materyalnej administracyi, jak przedewszystkiem względy pedagogiczne i dydaktyczne, nakazują przeprowadzenie podzielenia zakładu, które ma już 23 klasy równorzędne, na dwa odrębne gimnazya.

Zważywszy więc, że już przed laty poważna mniejszość Wysokiego Sejmu uznawała potrzebę utworzenia oddzielnego gimnazyum, że utworzone za wolą Wysokiego Sejmu w r. 1887 klasy równorzędne dosięgły już klasy siódmej i z rokiem następnym będą faktycznie tworzyć ośmioklasowe gimnazyum, komisya szkolna nie waha się uznać sprawy oddzielenia ruskich paralelek za dojrzałą i jest przekonaną, że bez inicyatywy poselskiej już w roku bieżącym, a niezawodnie w roku przyszłym wniosek taki byłby musiał być z urzędu postawionym.

Z tych też powodów komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby istniejące w c. k. gimnazyum w Przemyślu klasy równorzędne z językiem wykładowym ruskim oddzielił od tego gimnazyum i utworzył z nich osobne gimnazyum państwowe w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim".

Lwów dnia 14. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:

Rutowski *w. r.*

L. S. 785/95.

Aleg. 98.

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku rządowym tyczącym się zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 23. czerwca 1873 dz. u. kr. nr. 255. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych w Galicyi i Krakowie.

Wysoka Izbo!

Rozwój szkolnictwa ludowego w kraju naszym, tudzież zmiany ustaw krajowych szkolnych uchwalane niejednokrotnie przez Wysoki Sejm sprawiły, że niejedno postanowienie obowiązującej ustawy o nadzorach szkolnych obecnie już domaga się zmiany. Uznał to już Sejm uchwalając przeszłego roku zmianę postanowień o składzie Rad szkolnych miejscowych. Trudności formalnej natury sprawiły, że uchwała sejmowa nie otrzymała sankcyi. Rząd jednak uszanowawszy zupełnie intencyą Sejmu, a pragnąc słusznie dalszych jeszcze zmian ustawodawczych, wniósł projekt noweli, który został przekazanym komisyi szkolnej. Komisya rozpatrzywszy się w tym projekcie, poleca go do przyjęcia Wysokiej Izbie z niektóremi tylko zmianami, mającemi na celu usunięcie możliwego mylnego tłumaczenia intencyi ustawodawcy.

§. 1. projektu wymienia także obszar dworski pomiędzy czynnikami utrzymującymi szkoły ludowe, pozostające pod nadzorem Rady szkolnej miejscowej, a to ze względu na to, że ustawa z d. 24. kwietnia 1894 pociągnęła obszar dworski do znacznie większych, jak dotąd, prestacyi.

§. 2. projektu rządowego zachowuje w odmiennej kodyfikacyi dzisiejszy stan rzeczy co do rozgraniczenia Rad szkolnych miejscowych, a komisya szkolna oprócz poprawki stylistycznej, wnosi, aby Sejm o tyle zmienił treść proponowanego §., aby Rada szkolna krajowa mogła w miastach tworzących dla siebie osobny okręg szkolny, poruczyć Radzie szkolnej okręgowej atrybucye Rady szkolnej miejscowej, nie wyczekując wniosku w tym względzie przez reprezentacyę gminną postawionego, a jedynie po wysłuchaniu opinii reprezentacyi gminnej.

§. 3. odpowiada w dwóch pierwszych ustępach z drobną zmianę stylistyczną projektowi w przeszłym roku przez Sejm uchwalonemu, a zmienia postanowienia dotychczasowe o składzie Rady szkolnej miejscowej.

W obec powiększonych prestacyi obszaru dworskiego, wnosi komisya szkolna zgodnie z Rządem i z przeszłoroczną uchwałą sejmową, aby reprezentant obszaru dworskiego był odtąd

ipso jure członkiem Rady szkolnej miejscowej, a zważywszy, że ustawa z dnia 24. kwietnia 1894 powiększyła także znacznie wysokość datków, którymi całe społeczeństwo jest obowiązanem przyczyniać się do założenia i utrzymania szkół ludowych, mniema komisya szkolna, znowu zgodnie z przeszłoroczną uchwałą Sejmową i z wnioskiem rządowym, iż należy powołać także na członka Rady szkolnej miejscowej reprezentanta szerszego społeczeństwa a mianowicie delegata Rady powiatowej. Zgodnie jednak z duchem i naturą wszelkich ciał reprezentacyjnych, nie będzie mógł żaden członek Rady szkolnej miejscowej mieć prawa do dwu albo kilku głosów, choćby z różnych tytułów miał prawo w niej zasiadać.

W alinei trzeciej §. 3. wnosi dalej Komisya szkolna zgodnie z projektem rządowym, aby Rada szkolna krajowa mogła korporacyom handlowym lub przemysłowym, przyczyniającym się stałymi dobrowolnymi datkami do utrzymywania szkoły lub kursów z nią połączonych, przyznać prawo wysyłania do Rady szkolnej miejscowej tych miast, w których jest położoną szkoła otrzymująca te wsparcia, swojego reprezentanta z prawem głosowania.

§. 4. projektu nie zaprowadza żadnych zmian w obowiązującem ustawodawstwie.

§. 5. przyznaje Radzie szkolnej okręgowej prawo powołania na reprezentanta szkoły w Radzie szkolnej miejscowej, w której obrębie jest kilka szkół, kierownika jednej z tych szkół według własnego uznania.

§. 6. zmienia dotychczasowe postanowienia o wyborze reprezentantów gmin do Rady szkolnej miejscowej, gdzie kilka gmin należy do jednego okręgu szkolnego o tyle, że w razie przyjęcia wniosku, każda z tych gmin będzie odtąd osobno swoich reprezentantów wybierała. Maksymalna ilość reprezentantów jednej gminy w Radzie szkolnej miejscowej będzie odtąd wynosiła siedmiu a nie pięciu członków. Uniemożliwi się tym sposobem zupełne niedopuszczenie do Rady szkolnej miejscowej reprezentantów gmin mniejszych a zapewni się większym odpowiednio liczną reprezentacyą.

Komisya szkolna zgadzając się z wnioskiem rządowym, określa tylko bliżej, a zgodnie z dotychczas obowiązującą ustawą, kolej występowania wybranych członków.

§. 7. projektu określa bliżej, że grzywny nałożone za nieusprawiedliwione uchylenie się od przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej, mają być użyte na przybory szkolne dla ubogiej młodzieży szkolnej.

§. 8. przyznaje każdemu właścicielowi obszaru dworskiego w obrębie terytoryum szkolnego, prawo mianowania stałego reprezentanta do Rady szkolnej miejscowej, któryby do niej jako członek wstąpił. To postanowienie nabędzie znaczenia tam, gdzie okoliczności nie pozwalają właścicielowi brać udziału w pracach Rady szkolnej miejscowej, w okręgu której jeden należący doń obszar dworski leży. Jeżeli wszelako kilka obszarów dworskich leży w jednej gminie katastralnej, będzie obowiązywać postanowienie normujące wybór wspólnego reprezentanta kilku współwłaścicieli jednego obszaru dworskiego. Taki reprezentant i jego zastępca zostaną wybrani większością głosów uprawnionych, a gdyby się na wybór zgodzić nie mogli, zostaną powołani przez Radę szkolną okręgową.

§. 9. określa atrybucye i obowiązki Rady szkolnej miejscowej odmiennie od dotychczas obowiązujących przepisów.

Pierwsze trzy alinei określają w sposób ogólnikowy obowiązek Rady szkolnej miejscowej czuwania nad majątkiem szkolnym, budynkami szkolnymi, regularnem uiszczaniem się z prestacyi szkolnych i regularnem pobieraniem przez nauczycieli, co do których spraw istnieją szczegółowe postanowienia w ustawach obowiązujących: o obowiązku posyłania dzieci do szkół, o stosunkach prawnych nauczycieli i o kosztach zakładania i utrzymywania szkół.

Alinea czwarta zachowuje dotychczasowe przepisy.

Alinea piąta nakłada na Radę szkolną miejscową i nadal obowiązek czuwania nad zachowaniem się młodzieży szkolnej poza szkołą, pozostawiając nauczycielom obowiązek czuwania nad karnością w szkole, Radzie szkolnej okręgowej obowiązek przestrzegania moralności nauczycieli.

Alinea szósta pozostawia Radzie szkolnej miejscowej obowiązek godzenia sporów pomiędzy nauczycielami a gminą, lub członkami gminy, a pozostawia Radzie szkolnej okręgowej zadanie godzenia sporów pomiędzy nauczycielami.

Alinea siódma pozostawia Radzie szkolnej miejscowej prawo udzielania urlopów nauczycielom i obowiązek czuwania nad udzielaniem nauki w godzinach planem naukowym oznaczonych, przekazując jednak prawo oznaczenia tych godzin wyższym władzom.

Alinea piąta, szósta i siódma odbierają zatem Radzie szkolnej miejscowej władzę nad tem, co się pod względem dydaktycznym i pedagogicznym w obrębie izby szkolnej dzieje i władzę nad nauczycielem, o ile to się tyczy jego moralnego zachowania, czyniąc w tym względzie zadość licznym a często uzasadnionym skargom nauczycieli, którym Rady szkolne miejscowe nie dość oświecone i nie dość przeświadczone o potrzebie nauki, częstokroć zadanie utrudniały, a uwzględniając to, że Rady okręgowe posiadają dziś dzięki pomnożeniu posad inspektorów szkolnych, organa, zapomocą których mogą lepiej jak niegdyś wykonywać nadzór nad szkołami, do tego stopnia, że odpowiedzialność za działalność nauczycieli na nich w całej pełni spoczywać powinna.

Rząd wnosząc swój projekt czuł jednak, że byłoby rzeczą szkodliwą, gdyby nadzór społeczeństwa nad szkołą został ograniczonym, i że Rada szkolna okręgowa swojemu zadaniu nie podoła, mimo pomocy inspektorów, jeżeli czynniki miejscowe jej nie poprą radą i doświadczeniem swojem; dla tego nakłada projekt ustawy w alinei ósmej i dziewiątej §. 9go na Rady szkolne miejscowe obowiązek uwiadamiania Rady szkolnej okręgowej o wszystkiem, co może stanąć na przeszkodzie zdrowemu rozwojowi szkoły, z czyjej by to bądź winy niepochodziło, i wypowiadania swoich opinii o stanie szkoły. Komisya szkolna wchodząc w intencye rządu, a pragnąc aby Rady szkolne miejscowe ani przez chwilę nie wątpiły o tem, że mają obowiązek donosić nietylko o sprawach ekonomicznej natury, ale także o wszystkiem, coby się im wydało niesłusznem, pod względem religijnym albo dla utrzymania obyczajności, wnosi, aby Sejm przyjmując zresztą w całem brzmieniu §. 9. projektu, którego alinea dziesiąta wypowiada już tylko ogólny na Radach szkolnych miejscowych ciężący obowiązek wykonywania wszystkiego, co jej na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych poruczonem zostanie, -- umieścił w alinei ósmej tego paragrafu postanowienie, wypowiadając wyraźnie, że rzeczy, mogące niekorzystnie wpłynąć na szkołę, o których Rada szkolna miejscowa, jeżeli ich sama usunąć nie może, winna Radę szkolną okręgową zawiadamiać, mogą być także moralnej a nie materyalnej tylko natury.

§§. 10. i 11. projektu nie zmieniają w niczem postanowień dziś obowiązujących ustaw.

§. 12. przekazuje Radzie szkolnej krajowej prawo postanawiania o terminach stałych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych, które się miały dotychczas mocą ustawy raz na miesiąc odbywać; § ten nadaje prócz tego Radzie szkolnej okręgowej prawo zażądania zwołania posiedzenia Rady szkolnej miejscowej.

§. 13. projektu postanawia, że przewodniczący Rady szkolnej miejscowej ma głosować, a nie dyrymować w razie równości głosów. Jeźli wypadnie równość głosów przy głosowaniu, w którem przewodniczący brał udział, stanie się uchwałą wniosek, za którym się przewodniczący oświadczył. Tym sposobem wpływ przewodniczącego zostanie w Radzie szkolnej miejscowej powiększonym. Jeźli natomiast zawiesi uchwałę Rady szkolnej miejscowej, będzie miał obowiązek do trzech dni Radę szkolną okręgową zawiadomić. Termin wnoszenia zażaleń z mocą odraczającą przeciw uchwałom Rady szkolnej miejscowej zostanie z 14 dni skróconym na 8 dni.

§. 14. projektu postanawia, że członek Rady szkolnej miejscowej niema prawa głosowania, nie tylko w sprawach tyczących się jego własnych interesów, ale także w sprawach tyczących się interesów jego rodziny aż do czwartego stopnia pokrewieństwa computationis civilis.

§. 16. projektu nadawszy przewodniczącemu prawa i obowiązki wykonawczego organu Rady szkolnej miejscowej, przekazuje jemu obowiązek zwiedzania szkoły i donoszenia o jej stanie Radzie szkolnej okręgowej. Rada szkolna okręgowa będzie odtąd tam tylko mianowała z pośród członków Rady szkolnej miejscowej nadzorcę szkolnego, któryby w tych obowiązkach przewodni-

czącego zastępował, gdzie jej się to potrzebnem wyda. Komisya szkolna zgadzając się na te postanowienia wnosi jednak poprawki w tym samym duchu, co przy §. 9tym i w tej samej myśli.

Wniosek rządowy, ze względu na smutne zajścia, które w niektórych okolicach kraju zaszły, czyni prawo zwiedzania szkoły zawisłem od zezwolenia Rady szkolnej miejscowej. Komisya i na tę także myśl godzi się w zasadzie, wnosi jednak, aby już zezwolenie przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej uprawniało do zwiedzania szkoły.

§. 17. projektu zresztą zgodny z dotychczasowym stanem rzeczy, orzeka, że koszta kancelaryjne Rady szkolnej miejscowej zostaną opędzone z funduszów szkolnych.

§. 18. projektu waruje dla duchowieństwa prawo nadzorowania nauki religii, a Komisya szkolna mniemając, że nie można nigdy zbyt wielkiego nacisku kłaść na religijne potrzeby młodzieży, wnosi poprawkę wyrażającą to, że ów nadzór tyczy się także religijnych ćwiczeń młodzieży szkolnej.

§. 19. wreszcie nadaje Radzie szkolnej okręgowej prawo odwołania przewodniczącego i rozwiązania Rady szkolnej miejscowej, jeźli mimo upomnień swoich obowiązków nie spełnią.

Komisya szkolna zgadzając się z ogólnym duchem i z postanowieniami wniesionego projektu, kładzie ponownie nacisk na potrzebę utrzymania żywego związku pomiędzy szkołą a społeczeństwem, i pragnie, aby Rady szkolne mogły otrzymywać informacyę o stanie szkolnictwa od ludzi kompetentnych i chętnych, którzyby uzupełnili informacye dawane przez inspektorów szkolnych, ci bowiem wobec tego, że mają obszerne rejony, nie mogą ustawicznie nad każdą szkołą czuwać a mogą szkoły tylko od czasu do czasu odwiedzać.

Komisya szkolna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. Załączony .|· projektu ustawy i

B. Rezolucyą:

Wzywa się c. k. Rząd, a względnie Radę szkolną krajową o zarządzenie, ażeby Rady szkolne okręgowe o stanie szkół im podległych, obok zwykłych wizytacyj przez inspektorów szkolnych, przekonywały się, o ile zajdzie tego potrzeba, także przez delegatów, wzywanych do tego z pośród osób zajmujących się żywo szkolnictwem ludowem i znających jego stosunki.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Wojciech Dzieduszycki.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 25. czerwca 1873. Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych w Galicyi i Krakowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 1—19 jakoteż końcowego ustępu §. 21 z dnia 25. czerwca 1873 Dz. u. kr. Nr. 255 o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych przestają obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu, a mają brzmieć jak następuje.

§. 1. Szkoły ludowe utrzymywane w całości lub częściowo z funduszów państwa kraju, powiatu, gminy lub obszaru dworskiego zostają podnadzorem Rady szkolnej miejscowej.

§. 2. Nadzór nad szkołami terrytoryum ustanowionego prawomocnem orzeczeniem organizacyjnem wykonywa jedna Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa może jednak dla szkół kilku takich terytoryów utworzyć jedną wspólną Radę szkolną miejscową.

Taksamo może Rada szkolna okręgowa na wniosek reprezentacyi gminnej podzielić miejscowości, w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych. W tym przypadku dla każdej dzielnicy szkolnej utworzyć należy osobną Radę szkolną miejscową, zachowując podane w tym względzie poniżej przepisy.

W miastach, tworzących dla siebie osobny okręg szkolny, może Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej funkcye Rady szkolnej miejscowej poruczyć Radzie szkolnej okręgowej.

§. 3. Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły, gminy, obszaru dworskiego, tudzież z delegata mianowanego przez Wydział Rady powiatowej.

Osoba mająca prawo prezentowania nauczyciela ma prawo wstąpić jako członek do Rady szkolnej miejscowej i brać udział w obradach z prawem głosowania, czy to osobiście, czy przez swego zastępcę.

W miastach, w których korporacye i instytucye kupieckie i przemysłowe przyczyniają się stałymi dobrowolnymi datkami do utrzymania szkoły lub kursów z nią połączonych, może Rada szkolna krajowa przyznać tymże

korporacyom i instytucyom prawo wysyłania swego reprezentanta do Rady szkolnej miejscowej z prawem głosowania.

Każdy członek rady szkolnej miejscowej ma w niej tylko jeden głos, chociażby miał kilka tytułów do zasiadania w niej.

§. 4. Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są każdocześni duszpasterze miejscowi.

Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania i obrządku, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelickiej wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant wyznaczony przez zwierzchność wyznaniową.

§. 5. Kierownik szkoły jest jej reprezentantem w Radzie szkolnej miejscowej.

Gdzie kilka szkół podlega jednej Radzie szkolnej miejscowej, tam wstępuje do niej jako członek nauczyciel kierujący jednej z tych szkół, którego Rada szkolna okręgowa przeznaczy. Nauczyciele kierujący innych szkół uczestniczą jednak w obradach z głosem doradczym.

§. 6. Reprezentantów gminy i ich zastępców wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacya gminna; w razie zaś jeżeli do zakresu jednej Rady szkolnej miejscowej należy kilka gmin, każda reprezentacya gminna wybiera osobno swoich, względnie swojego reprezentanta.

Reprezentantów gminy, a względnie gmin w Radzie szkolnej miejscowej jak również ich zastępców ma być najmniej dwóch, najwięcej siedmiu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa, określając zarazem liczbę reprezentantów każdej gminy, jeżeli kilka gmin do zakresu Rady szkolnej miejscowej należy.

Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa, jeżeli zaś liczba jest nieparzysta, za pierwszym razem większa połowa reprezentantów gminy i ich zastępców, a to za pierwszym razem losem, następnie koleją. Wybór ponowny jest dopuszczalny.

§. 7. Wybranym do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, kto jest obieralnym do reprezentacyi jednej z gmin, należących do zakresu Rady szkolnej miejscowej. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą wykluczenie z Rady szkolnej miejscowej.

Od przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej ten tylko uchylić się może, komu ustawa gminna tożsamo prawo co do Rady gminnej przyznaje, albo kto przez ostatnich sześć lat był członkiem Rady szkolnej miejscowej. Za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20—100 zł., które mają być użyte na przybory szkolne dla ubogiej młodzieży szkolnej.

§. 8. Każdy właściciel obszaru dworskiego lub obszarów dworskich, leżących w terrytoryum Rady szkolnej miejscowej, ma prawo brać udział w jej obradach z głosem stanowczym, czy to osobiście, czy też przez swego zastępcę. Właściciel obszaru dworskiego może także wyznaczyć stałego reprezentanta, który mandat swój tak długo zatrzymuje, dopóki Rada szkolna miejscowa nie otrzyma pisemnego doniesienia o jego odwołaniu.

Jeżeli obszar dworski należy do kilku współwłaścicieli, lub jeżeli w jednej gminie katastralnej jest kilka obszarów, wszyscy razem wyznaczyć mają do Rady szkolnej miejscowej tylko jednego reprezentanta i jego zastępcę. Delegacya taka ważną jest na lat sześć.

Jeżeli ci właściciele nie mogą się zgodzić na wybór reprezentanta względnie jego zastępcy, wyznacza tychże z pośród nich Rada szkolna okręgowa.

§. 9. Rada szkolna miejscowa ma starać się troskliwie o interesa materyalne szkoły, jakoteż popierać powagę szkoły i nauczycieli.

W szczególności winna Rada szkolna miejscowa w granicach każdocześnie obowiązujących ustaw i rozporządzeń:

1) Zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, z zachowaniem postanowień aktów fundacyjnych, tudzież czuwać nad tem, aby prestacye w naturaliach na rzecz szkoły i nauczyciela regularnie były uiszczane.

2) Starać się o dostarczanie szkole potrzebnego budynku, gruntów i sprzętów szkolnych, jakoteż o utrzymanie ich w dobrym stanie i prowadzić inwentarz własności szkolnej.

3) Wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali, i przyczyniać się do wykonywania przymusu szkolnego.

4) Starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, jak niemniej zakupno i utrzymanie przyborów naukowych.

5) Czuwać nad zachowaniem się młodzieży szkolnej po za szkołą.

6) Godzić wedle możności spory nauczycieli z gminą lub członkami gminy, o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych.

7) Czuwać nad udzielaniem nauki w przepisanej liczbie godzin i w czasie planem nauki wskazanym i udzielać urlopu nauczycielom w granicach osobnymi przepisami określonych.

8) Zawiadamiać Radę szkolną okręgową o wszystkiem, co pod jakimkolwiek względem, czy to materyalnie czy moralnie, niekorzystnie wpływa na szkołę a czego Rada szkolna miejscowa usunąć nie może.

9) Podawać wyjaśnienia, opinie i wnioski reprezentacyi gminnej i władzom przełożonym, bądź z własnej inicyatywy, bądź na żądanie.

10) Wykonywać wszystko, co jej na mocy ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych poruczonem zostanie.

§. 10. Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone z seminaryami nauczycielskiemi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymane są ze środków gminnych, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustępie 1. 2. 4.

§. 11. Członkowie Rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Nauczyciele szkół podlegających Radzie szkolnej miejscowej nie mogą jej przewodniczyć.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiejkolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa, skoro się ukonstytuowała, donieść o tem powinna reprezentacyi gminnej, względnie reprezentacyom gminnym i Radzie szkolnej okręgowej.

§. 12. Termina zwyczajnych posiedzeń Rad szkolnych miejscowych oznacza Rada szkolna krajowa drogą rozporządzenia.

Przewodniczący może jednak zwołać nadzwyczajne posiedzenie, ilekroć uzna to za potrzebne, winien zaś to uczynić w przeciągu trzech dni, jeżeli tego Rada szkolna okręgowa lub dwóch członków Rady szkolnej miejscowej zażąda.

§. 13. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków i absolutna większość głosów. Przewodniczący ma prawo głosowania, a w razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którem przewodniczący głosował.

Przewodniczący ma prawo zawiesić przeprowadzenie uchwał sprzeciwiających się według jego zdania ustawie albo interesom szkoły, ma jednak w takim przypadku do trzech dni sprawę przedstawić do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej okręgowej.

Zażalenia przeciw rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej idą do Rady szkolnej okręgowej. Wnosić je należy w przeciągu ośmiu dni po doręczeniu w Radzie szkolnej miejscowej i mają moc odraczającą.

§. 14. Żaden z członków Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się interesów jego lub jego rodziny aż do czwartego stopnia.

§. 15. Jeżeli członkowie Rady szkolnej miejscowej, mimo należycie doręczonego im wezwania, na posiedzenie Rady szkolnej miejscowej nie przybyli w wymaganym komplecie, a sprawa zwłoki nie cierpi, obecni na posiedzeniu członkowie mogą ją sami uchwalić.

W sprawach zaś nieprzewidzianych i tak naglących, że wszelka zwłoka byłaby połączoną ze szkodą szkoły, może przewodniczący sam wydać zarządzenie, jeżeli bezzwłoczne zwołanie Rady szkolnej miejscowej nie jest możliwem; winien jednak na najbliższem posiedzeniu podać wydane rozporządzenie do zatwierdzenia.

Z wyjątkiem tego jednego przypadku nie służy prawo wydawania zarządzeń ani przewodniczącemu, ani pojedynczym członkom, lecz jedynie Radzie szkolnej miejscowej jako takiej.

§. 16. Przewodniczący jest organem wykonawczym Rady szkolnej miejscowej, podpisuje jej uchwały i pisma i prowadzi jej kasowość i rachunki, o ile rzecz ta nie jest przekazaną kasie gminnej. Do wykonania ważniejszych uchwał może jednak Rada szkolna miejscowa dodać mu jednego lub dwóch swoich członków.

W szczególności obowiązkiem jest przewodniczącego celem wykonania bezpośredniego nadzoru nad szkołami w zakresie przyznanym Radzie szkolnej miejscowej zwiedzać szkołę peryodycznie i donosić Radzie szkolnej miejscowej o potrzebach szkoły i o przeszkodach natury materyalnej lub moralnej, które należy usunąć.

Gdzie stosunki tego wymagają, tam Rada szkolna okręgowa może do wyręczenia przewodniczącego z pośród członków Rady szkolnej miejscowej mianować osobnego nadzorcę szkolnego, przekazując mu prowadzenie kasowości i rachunków, wykonywanie zarządzeń Rady szkolnej miejscowej,

wreszcie peryodyczne zwiedzanie szkoły i zdawanie o niem sprawy Radzie szkolnej miejscowej.

Zwiedzanie szkoły przez inne osoby, z urzędu do tego nieupoważnione, zależne iest od specyalnego zezwolenia przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej.

§. 17. Członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Koszta kancelaryjne niezbędne pokrywa fundusz szkolny miejscowy.

§. 18. Nadzorowanie nauki religii udzielanej w szkole i ćwiczeń religijnych młodzieży szkolnej należy do duszpasterzy w skład Rady szkolnej miejscowej wchodzących, nie uwłaczając postanowieniom §. 2. ustawy państwowej z 25. maja 1868 (Dz. p. p. Nr. 48).

§. 19. Jeżeli przewodniczący Rady szkolnej miejscowej mimo udzielonego mu przez Radę szkolną okręgową upomnienia zaniedbuje swe obowiązki, a w szczególności nie zwołuje potrzebnych posiedzeń lub na szkodę szkoły działa, ma Rada szkolna okręgowa prawo złożyć go z godności przewodniczącego i wezwać Radę szkolną miejscową do wyboru innego przewodniczącego.

Jeżeli Rada szkolna miejscowa mimo upomnienia jej nie spełnia swego zadania lub zakres swego działania przekracza, Rada szkolna okręgowa może ją rozwiązać i albo nowe wybory zarządzić, albo postąpić w myśl drugiego ustępu §. 2-go niniejszej ustawy.

Od tych orzeczeń Rady szkolnej okręgowej dozwolony jest rekurs w dniach ośmiu do Rady szkolnej krajowej i rekurs ten ma moc wstrzymującą.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

LW. 51468/94.

Aleg. 99

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie założenia w kraju Osady rolniczo-poprawczej dla 150 nieletnich chłopców.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. lutego 1894 postanowił Wysoki Sejm z samoistnego funduszu policyi krajowej urządzić w kraju, po myśli ustawy z dnia 24. maja 1885 Dz. u. p. Nr. 90. Osadę rolniczą poprawczą dla 150 nieletnich chłopców.

W celu wprowadzenia w życie tego zakładu:

1) upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zakupienia na rzecz kraju pod jak najkorzystniejszymi warunkami majątku ziemskiego lub obszaru położonego wśrodkowej części Gacyi, z tem wyraźnem zastrzeżeniem, iż ważność kontraktu kupna zawisła od zatwierdzenia Sejmu;

2) polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu sporządzić:

a) plany i kosztorysy niezbędnie wznieść się mających budynków lub przeistoczenia istniejących z wszelką możliwą oszczędnością;

b) kosztorysy na wewnętrzne urządzenie zakładu;

c) kosztory do stopniowego podniesienia gospodarstwa rolnego i przemysłu gospodarskiego wraz z urządzeniem warstatów rzemieślniczych;

d) projekt etatu dla przyszłej administracyi zakładu wraz z preliminarzem budżetu; nareszcie

e) statut i regulamin czyli porządek domowy dla krajowej Osady rolniczo-poprawczej dla nieletnich chłopców opracowany w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem;

Wreszcie polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

3. przeprowadzić z c. k. Rządem rokowania po myśli §. 2. ustawy z 24. maja 1885 l. 90. dz. p. p., względem przyczynienia się Skarbu Państwa w możliwie wysokim stosunku procentowym do kosztów założenia zakładu; i

4. wyniki rokowań z c. k. Rządem, dalej wymienione w punkcie 2) plany, kosztorysy, projekta, statut i regulamin, tudzież sprawozdanie z wykonanych w tym przedmiocie czynności przedłożyć na przyszłej sesyi sejmowej.

Z wykonania powyższych uchwał Wys. Sejmu ma zaszczyt Wydział krajowy złożyć niniejszem następujące sprawozdanie:

I.

Zakupno obszaru gruntowego dla projektowanej Osady poprawczej.

Gdy na kupno majątku Tuligłowy, który Wydział krajowy w ostatniem sprawozdaniu swem Wysokiemu Sejmowi przedłożonem uznał za stosowny na cele poprawczej kolonii rolniczej z powodu sprzedaży takowego w śródczasie przez właściciela — nie można już było reflektować; zaś majętność Orlinek czyli Piaski ad Dunkowice ofiarowana na sprzedaż przez Jakóba Bleichera w podaniu odstąpionem przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia, była na oznaczony cel mniej przydatną a stosunkowo do tej przydatności zażądana przez właściciela cena wygórowaną — przeto zajął się Wydział krajowy wyszukaniem innego obszaru gruntowego, bacząc przytem:

a) ażeby przyszła Osada rolniczo-poprawcza, jako jedyna na razie w kraju — położoną była mniej więcej w środkowej części tegoż w okolicy zdrowej, zaopatrzonej w zdrową do picia i kąpieli wodę, mającej łatwą komunikacyę z koleją żelazną, oraz w okolicy, gdzieby były widoki wynajmowania korygendów do robót poza obrębem zakładu;

b) ażeby poszukiwany obszar gruntowy stanowił — o ile możności — jeden kompleks posiadał rolę w takiej ilości i jakości, iżby na nim z jednej strony wyżywić się mogło 150 korygendów wraz z potrzebnym inwentarzem żywym, z drugiej strony, iżby korygendzi ci znaleźli na tym obszarze prócz zajęć w warstatach i szkole — ciągłą i produktywną pracę przy uprawie roli i ogrodów;

c) ażeby zatem gleba tego obszaru gruntowego nadawała się także do melioracyi ewentualnie i do exploatacyj przemysłowych; słowem, by praca w tym zakładzie była tak zorganizowaną, ażeby nietylko przynosiła korzyść moralną korygendom, ale także, by ci ostatni pracą swoją mogli zaspokajać wszelkie potrzeby zakładu tj. przedewszystkiem zarobić na swoje całkowite utrzymanie a nadto, ażeby dalszym swoim zarobkiem i produkcyą na kupionym majątku możliwie jak najwięcej przysporzyli dochodu zakładowi, iżby ten mógł pokryć koszta zarządu, jeżeli nie w całości, to przynajmniej do takiej wysokości, ażeby potrzebę dotacyi z funduszu krajowego do minimum ograniczyć.

Z tego stanowiska wychodząc z pomiędzy ofiarowanych funduszowi krajowemu na sprzedaż kilku majątków, jak: Biłohorszcze (własność gminy m. Lwowa), Mszana, (własność Dr. Grzegorza Ziembickiego), Zagrody (własność Stefana hr. Zamojskiego) uznał Wydział krajowy na cele poprawczej kolonii rolniczej za najodpowiedniejszy majątek B y l i c e, własność hr. Maryana Łosia.

Wedle sprawozdania delegowanych przez Wydział krajowy rzeczoznawców pp. A. Kędziora, dyrektora kraj. biura meliorac. i Pańkowskiego, profesora kraj. szkół rolniczych w Dublanach, majątek ten przedstawia się następująco:

Folwark Bylice, będący częścią większego korpusu tabularnego, „Bylice z Byliczkami“, położony w powiecie Samborskim przy budującej się teraz nowej drodze murowanej Przemysko Rudeńskiej oddalony jest od stacyi kolei państwowej „Nowe miasto“ 13 kilom. zaś od stacyi „Nadyby-Wojutycze“ 12-kilometrów.

Ofiarowany na sprzedaż obszar w Bylicach składa się:

z gruntu ornego	m.	267	sążni kw.	93
z łąk	„	61	„ „	875
ze stawów i stawisk	„	19	„ „	783
z ogrodów	„	5	„ „	677

rowów kośnych	m.	2	sążni	kw.	1444
pod budynkami	„	4	„	„	492
cegelniska	„	1	„	„	15
razem	m.	361	sążni	kw.	1179
lasu	„	123	„	„	—
ogółem	m.	484	sążni	kw.	1179

Cały obszar stanowi jeden nierozerwany kompleks.

Gleba gruntów ornych jest łagodną szarą i czarną glinką i stanowi już prawie pszenny grunt w mniejszych parcelach przy folwarku i nad łąkami. Tu także i podglebie jest o charakterze wszędzie dobrym, gdzie nie brakuje dobrej na wyrób cegły przydatnej gliny. Mimo to niewątpliwie dobrych skutków spodziewać się można po drenowaniu, które urodzajne grunta Bylic nadające się bardzo dobrze do uprawy wszelkich klimatowi naszemu odpowiednich roślin gospodarskich, do tem większej urodzajności pobudzić może.

Gdy dalej pomiędzy miałem glinastym i piaszczystym w parze z dość obfitą domieszką pruchnicy wyczuć się dają ziarna grubszego piasku, nie trudno będzie glebę utrzymać w strukturze; a gdy pogłębianiu stopniowemu z 6—7 calowej warstwy sięgającemu do 9 i 10 cali nie stanie prawdopodobnie nic na przeszkodzie, można stanowczo twierdzić, że udawać się tu będą zarówno buraki i chmiel, jakoteż rzepak, pszenica, rośliny motylkowe w nieograniczonym wyborze równie jak i konicze. Obecny dzierżawca wcale zadowalniająco ziemię uprawia pługami Sacka i zbiera ziemniaków od 80 - 120 korcy z morga, pszenicy nawet 13 i 14 kop, a kopa ma korować, ziarna jęczmienia wymłaca 2 korce (160 klgr.) z kopy itp. Obsiewa zaś obecnie przy rozległej produkcyi ziemniaków a przy bardzo słabym obsiewie koniczu przeszło 32% całego obszaru oziminą, a w tem $^5/_7$ części pszenicą a $^2/_7$ żytem.

Stan ozimin w chwili obecnej zupełnie zadowolnia zakorzenianiem i zielonością a chwastów w zasiewach dopatrzeć trudno. Wszystkie gatunki zboża powinny tutaj wypełniać ziarno należycie. Okolica, co osobliwsza na gruntach stoczystych w tym roku nawet wcale od myszy nawiedzoną nie jest i zwykle nie bywa, choć klęsce tej bardzo często podlegają okręgi Samborski jak i sąsiednie Przemyski lub Rudeński.

Co do łąk niema najmniejszego powodu do przypuszczenia, aby oprócz parceli $5^1/_2$ morgowej mieszczącej się w pasie między dwoma stawami, gdzie grunt podmokły a trawy przeważnie kwaśne, wszystkie inne tak między polowe w małych parcelach jak i główny zwarty łan 48 morgowy nie miały dawać pokosu obfitego z traw przeważnie słodkich, zwłaszcza jeżeli parcela ta nadająca się wyśmienicie do racyonalnej kultury torfowej dozna zbawiennego wpływu łatwej melioracyi. Od gruntów ornych oddziela te łąki rzeczka Błozewka. Warstwa torfu sięgać ma do 5. metrów, a że natura torfu tego, zwięzłość, twardość nawet w wierzchnich warstwach bezporównania lepsza jak w Dublanach, mają w Bylicach owe łąki torfowe rozciągające się na znacznym obszarze także w sąsiednich rękach, niewątpliwie wielką przyszłość nietylko dla zyskownej exploatacyi torfu opałowego ale zarówno i dla wdzięcznych kultur torfowych. Exploatacya torfu na opał mająca widoki w bliskiej przyszłości umożliwia zarazem stałe zajęcie większej liczby rąk robotników przez całe lato. Jakość zresztą siana uzyskiwanego na największej części łąk bylickich odpowiada potrzebie nawet wybredniejszego bydła rogatego.

Stawy obejmujące przeszło 19 morgów mają przynosić właścicielowi co lat trzy 700 złr. za ryby. Woda w stawie dolnym ma wprost obfity dopływ ze źródeł, jest czystą i do kąpieli i na ewentualne inne użytki zakładu przydatną, Młyn znajdujący się przy stawie jest bezwartościowy i bez znaczenia dla przyszłej Osady poprawczej.

Ogrody otaczają od wschodu i południa obejście folwarku rozdzielone drogą

1) na gumna z obszerną na murowanych słupach pod gontem w $^1/_3$ dylowaną nową stodołą, obszerną szopą na drewnianych słupach i starym drewnianym spichrzem; i

2) na płaskowzgórze zajęte drewnianym na podmurowaniu domem mieszkalnym o 10. ubikacyach w średniem stanie, naprzeciw którego poza obszernym dziedzińcem położona do 90 metr. długa drewniana dylowana stajnia. Obok tego domu przy trzecim boku otwarta, pod gontem szopa na skład narzędzi z drewutnią i chlewkami oraz małym domem drewnianym na podmurowaniu dla służby.

Poza temi to ostatniemi rozciąga się ku południowi sad owocowy a ku wschodowi długie i piękne trzy szpalery grabowe i lipowe. Pomiędzy najdłuższym szpalerem i nowo murowanym domem czynszowym dla straży skarbowej leży równa płaszczyzna pola około 2 morgów wynosząca za ogród warzywny służąca.

Całe to objeście z ogrodami i szpalerami zajmuje stanowisko dominujące nad rozciągającymi się od zachodu stawami, obok położonemi zabudowaniami obejścia gorzelnianego i nad całym prawie obszarem ku północy i zachodowi wznoszących się łanów ornych a po przeciwnej stronie rozległą płaszczyzną łąk. Nadaje się więc przestrzeń ta doskonale dla zabudowań przyszłej kolonii rolniczej zwłaszcza, że odległość stawu ztąd nie dalsza jak stokilkadziesiąt metrów.

R o w y, które już wyżej jako kośne oznaczono, mogą idąc za kierunkiem spadków po stosownem pogłębieniu posłużyć do ułatwienia odprowadzenia wody z drenów, dziś oddają tę usługę, że nie pozwalają wodzie opadowej, spływającej po powierzchni stoczystych pól, wymulać gruntów, nie zdradzają nigdzie śladów źródlistości podglebia, nawet w położeniach niższych. Dając zaś dobry porost traw nietylko zapewne nie zwiększałyby nawet po pogłębieniu kosztów utrzymania, ale nie byłyby tak jak dziś nie są, martwym kapitałem majątku.

Z a b u d o w a n i a: dochodzą tu do poważnej liczby 18. i składają się na dwa obejścia tj. gorzelni i folwarku gospodarczego.

O budynkach folwarcznych była już po części mowa wyżej przy ogrodach obejście zaś gorzelni stanowią: gorzelnia z kostkowego drzewa w dobrym stanie, z wołownią o murowanych słupach, 100 sztuk bydła pomieścić mogącą (już nie nowa) z drugą nową stajnią murowaną pod gontem, w której jednak nie ma pował i żłobów urządzonych (gdzie obecnie magazynuje się paliwo dla gorzelni) ze stojącym obok osobnym budynkiem dla brażarek i z obszernym domem drewnianym mieszkalnym dla służby i gorzelnika, do czego przybywa jeszcze nad stawem poza gorzelnią stojący dwojniak dla służby folwarcznej. Zabudowania te, w szczególności gorzelnia i nowa stajnia murowana dałyby się wprawdzie zużytkować jako magazyny albo i na warsztaty urządzić, jednakże odległość ich od głównej siedziby zakładu w górze położonego, który o ile możności, winien być zamknięty, utrudniałaby administracyę.

Obejście gorzelniane tak, jak dziś się przedstawia, z gorzelnią w ruchu, jest niewątpliwie wielkiego znaczenia dla gospodarstwa w dzisiejszych stosunkach, w gospodarstwie zaś zorganizowanem odpowiednio celom projektowanej osady poprawczej gorzelnia nie miałaby racyi bytu, a to tem mniej, że dla hodowli inwentarza stałego znajdują się tutaj inne doskonałe warunki a dla roli możność zużytkowania obfitych odchodów kloacznych przy dobrej naturze torfów.

Budynek czynszowy dla straży skarbowej, przy folwarku właściwym nowo postawiony, murowany pod dachówką z korytarzem i 5. ubikacyami prócz drewutni i spiżarni, przynosi 300 złr. czynszu rocznego.

C e g i e l n i a właściwie cegielnisko, bo niema tu ani szopy, ani mieszkania lub baraku dla ceglarza i robotników, na obaszrze stoków zachodnich zajmuje regularną powierzchnią 1. morga dającą się użyć na place do wyrobu. Glina w głębokiej na kilka metrów warstwie dobrym jest materyałem do wyrobu twardej cegły; dla wyrobu zaś rurek drenowych a także dachówek wypadałoby ją mięszać z iłem tłustym, który znachodzić się ma tak w Bylicach jakoteż w Czyżkach.

Pokłady owej dobrej gliny znajdują się w pasie pól wprost stawów, zatem w niewielkiej odległości od folwarku

Wreszcie ofiarowana do sprzedaży a przylegająca do północno-wschodniej i północno-zachodniej granicy pól ornych powierzchnia l a s u wynosi 123 morgów i składa się:

a) z zapustu liściastego przeważnie grabowego w wieku 5 do 10 lat na którym pozostawiono paręset 6—8 calowych dębów, a gdzie miejsca słabiej porośnięte starannie podosadzane są świerczyną. Powierzchnia tego zapustu wynosi 50 morgów.

b) Do wschodu nachylona powierzchnia . . . . 15 morgów pokryta w ogóle zwartą, podosadzoną pomiędzy naturalny, porost świerczyną w wieku 15 do 16 lat. Tu już za kilka lat wcale gonne tyki wybierać się dadzą.

c) Na przyległej powierzchni o 35 morgach ze spadkiem południowym jest mięszany drzewostan liściasty bez dębów w którym grab w wieku lat 25. do 35. przeważa. Wydatność w razie doraźnego wyrębu możnaby tu przyjąć na 25 stosów 4 metrowych z morga.

d) Przytykająca wreszcie część za tą grabiną w górę mierzyć ma 23 morgów i jest świeżym zrębem 1—3 letnim.

Jakość gleby i podglebie wszędzie nieróżni się od pokładów na przyległych częściach, łanów o łagodnej glince, wszędzie w lesie trawy bujne i obfite a nawet w najniższych miejscach brak zupełny moklaków, grunt lasu tego zatem służyć może do kolejnego przeprowadzenia kultur leśnych i z szlachetnych gatunków drzew, jak: jasiony, orzechy itp. który tu wszędzie dobry przyrost zapewniają Z wyłączeniem 23 morgów świeżego zrębu pod d) wymienionego, pozostałe 100 morgów, lasu wystarczyłyby nietylko do zaopatrywania zakładu w potrzebny materyał dla warsztatów i reperacyi budynków lecz mogłyby jeszcze dostarczać każdego roku kilkanaście stosów paliwa, na które jednak przytak bogatych pokładach wyśmienitego torfu mniejby należało zwracać uwagę.

Z przytoczonych wyżej szczegółów wynika, że ofiarowany niniejszem na sprzedaż majątek Bylice już pod względem położenia swojego, ilości i jakości obszaru gruntowego, zapewniający ciągłą i produktywną pracę dla wychowańców osady poprawczej, nadto przedstawiający niezawodne widoki rentownych eksploatacyj rolniczo przemysłowych, nadaje się niezaprzeczenie na cele projektowanej Osady rolniczo-poprawczej.

Wobec tak sprzyjających warunków jakie wyżej opisana majętność Bylice dla utrzymania i rozwoju projektowanego zakładu posiada; przez wzgląd dalej na stosunki ekonomiczne o tyle zachęcające, że teraźniejszy właściciel sam czyni już starania o budowę koleji lokalnej, która miałaby na celu wywóz materyału opałowego wyrobionego z bogatych pokładów torfowisk w Czyżkach, w Bylicach i na sąsiednich rozległych obszarach dwoma liniami koleji żelaznej spotykającemi się w Chyrowie; z uwagi wreszcie na wyraźną uchwałę Wys. Sejmu upoważniającą Wydział krajowy do zakupna na rzecz kraju pod jak najkorzystniejszymi warunkami obszaru gruntowego na cele Osady poprawczej dla 150 nieletnich chłopców odpowiedniego, przystąpił Wydział krajowy do układów z hr. Maryanem Łosiem o nabycie na rzecz kraju ofiarowanego przezeń w Bylicach obszaru gruntowego wyżej opisanego.

Rokowania te ze wspomnianym oferentem doprowadziły ostatecznie do następującej w głównych zarysach umowy,

1) Hr. Maryan Łoś sprzedaje funduszowi krajowemu wyżej oznaczony obszar gruntowy w Bylicach położony wraz z zabudowaniami na nim się znajdującemi, z wyjątkiem aparatu gorzelnianego za cenę: stodwadzieścia i cztery tysiące (124.000) złr. w. a.

2) Fundusz krajowy — jako kupujący — nie przyjmuje żadnych długów hipotecznych dobra Bylice obecnie obciążających.

3) Cena kupna ma być gotówką wypłacona w dniu 1. kwietnia 1895. pod warunkiem, że sprzedający do tego terminu wszystkie długi hipoteczne wyekstabuluje.

4) Oddanie kupionej niniejszem majętności funduszowi krajowemu w fizyczne posiadanie nastąpić ma najpóźniej dnia 1. kwietnia 1895.

5) Kupujący fundusz krajowy zobowiązuje się dotrzymać umowy o najem budynku dla straży skarbowej t. j. do 31. września 1897. Kontrakt z obecnym dzierżawcą sprzedanego niniejszem obszaru obowiązany będzie fundusz krajowy dotrzymać tylko do 1. Lipca 1896. Sprzedający

jednak obowiąany będzie zwracać funduszowi krajowemu za czas od 1. kwietnia 1895. do 1. lipca 1896. z czynszu dzierżawnego kwotę przypadającą na obszar przez fundusz krajowy niniejszem kupiony, licząc po 11 zł. rocznie za każdy morg roli i łąki.

Na podstawie powyższych warunków zasadniczych spisany został kontrakt kupna i sprzedaży i przez obydwie strony kontraktujące podpisany.

II.

Plany i kosztorysy:

a) wznieść się mających budynków względnie przeistoczenia istniejących:

Gdy więc w powyższy sposób zabezpieczonem zostało należycie dla celów poprawczej osady rolniczej majątku Bylice, zarządził następnie Wydział krajowy wypracowanie szkiców planów i kosztorysów budynków wznieść się mających na oznaczony cel w tymże majątku.

Czynność tę wykonał p. Tadeusz Mostowski, architekta tutejszy, po obejrzeniu na miejscu folwarku Bylice i na podstawie systemu przyjętego w statucie i regulaminie domowym dla tej Osady poprawczej ułożonych.

Wreszcie dyrektywą w tej mierze były także dla wspomnianego architekty informacye, udzielone mu przez Wydział krajowy. W szkicach tych i kosztorysach przechowanych w aktach tutejszych przyjęto zasadę wzorowego przeprowadzenia budowli, a zatem murowane, o odpowiedniej objętości powietrza i światła. Dalej uwzględniono tu także trwałość budynków na wypadek pożaru, ich konserwacyę, możność higienicznego pomieszczenia 150-ciu wychowańców i personalu służbowego zakładu, wszelkie ogrodzenia, budowę studzien, dróg, chodników i placów, wreszcie budynki gospodarcze, jak stajnie, spichlerz, stodołę, chlewy, szopy, wozownie, składy itp. w szczególności szkice powyższe obejmuje:

1) Budynek jednopiątrowy, który obejmują:

na I. piątrze: 8 sypialń dla wychowańców, każda na 20 łóżek, 4 pokoje inspekcyjne dla dozorców, 2 pomieszkania dla nauczycieli, 2 małe składy podręczne, wychodki, schody i korytarze.

w parterze: salę zebrań, 3 sale naukowe, kancelarye, magazyny na odzież, obuwie, bieliznę, piekarnię. kuchnię, kredens, praczkarnię, maglownie, spiżarnie, pokój dla kucharza, mieszkanie portyera, łazienki, pokój dla lekarza z apteczką, infirmeryę, schody i korytarze.

Wśrodku budynku wznosi się przez oba piątra kaplica.

2) Budynek obejmujący mieszkanie dyrektora zakładu, jego zastępcy jednego nauczyciela, nadto przy każdem mieszkaniu weranda.

3) Budynek obejmujący areszty, 6 warstatów i składy warstatowe;

4) Budynek, który zawiera mieszkanie stróża, kuźnię, warstat dla stelmacha.

5) Lodownia.

6) Kostnica.

7) Budynek parterowy dla pomieszczenia ekonoma.

8) Stajnia dla koni i wozownia z ubikacyą na uprząż, obrok, remizę i na rekwizyta ogniowe nadto otwartą szopę na wozy i narzędzia rolnicze.

9) Stajnia dla krów z ubikacyami na paszę, dla chłodzenia mleka i dla pastucha;

10) Budynek parterowy na mleczarnię i centryfugę, chlewy i kurniki, spiżarnię, kuchnię czeladnią, z ubikacyą dla wylęgiwania drobiu;

11) Ośmiorak obejmujący mieszkania dla 8-miu majstrów.

12) Istniejący na folwarku budynek parterowy dający się po stosownej adaptacyi, przerobić na mieszkanie dla dwóch urzędników zakładu.

13) Czworak obejmujący mieszkania dla 4 dozorców.

14) Szpichlerz.

15) Stodoła istniejąca na folwarku wymagająca uzupełnienia i adaptacyi.

Zabudowana tym sposobem powierzchnia wynosi: 5011·67 metr. □ a koszta wystawienia powyższych budowli łącznie z kosztami preliminowanemi w kosztorysie na urządzenie dwóch studzien na ogrodzenie tudzież zrobienie ulic, chodników i wyszutrowanie tychże — podane zostały na sumę 145.430 zł. 17 ct. w której to sumie jednakże mieszczą się już koszta wystawienia budynków czysto gospodarczych w kwocie . . . . 29.960 zł. 72 ct.
i koszta potrzebne na adaptacyę budynków istniejących już jak poz. 12. i 15.
wynoszące . . . . 2.200 „ — „
tak, że na nowe budowle zakładowe wypada suma . . . . 115.469 zł. 45 ct.

Jeśli od tej sumy ogólnych kosztów potrącimy kwotę 7.000 zł. preliminowaną w kosztorysie na adaptacyę budynku istniejącego na folwarku i stodoły, na urządzenie studzien, sztachet i chodników, to 1 metr □ zabudowanej powierzchni wypada przeciętnie po 27 zł. 60 ct.

Wspomniany architekta nadmienia jednak w swojem sprawozdaniu, że wykazane co dopiero koszta dałyby się zredukować na niższe, a to: przez wprowadzenie mniejszych wysokości ubikacyj oraz zmniejszenie powierzchni zabudowanej. Projektowane wyżej budynki mogłyby zatem uledz redukcyi pod względem powierzni zabudowanej w sposób następujący:

a)	Budynek administracyjny (1) możnaby w powierzchni uszczuplić o 200 m. □ po 45 zł. na czem oszczędzonoby	9.000 zł. — ct.
b)	Mieszkanie dla dyrektora możnaby uszczuplić w powierzchni o 30 m. □ po 22 zł. 50 ct. co równa się	675 „ — „
c)	Opuszczając projektowane werandy, oszczędzonoby	658 „ 80 „
d)	Warstaty dałyby się zmniejszyć o 30 m □ po 20 zł. . . .	600 „ — „
e)	Na budynki dla stróża, kuźni i stelmacha 20 m. □ po 18 zł. .	360 „ — „
f)	Na ośmioraku 50 m. □ zabudowanej powierzni po 18 zł. . .	940 „ — „
g)	Na czworaku 20 m. □ 18 zł.	360 „ — „
h)	Zamiast sztachet dając płoty, oszczędzonoby	400 „ — „
i)	Dając lodownię i kostnicę drewnianą zaoszczędzonoby około . .	500 „ — „

Tym sposobem osiągniętoby oszczędności w ogólnej sumie 13.493 zł. 80 ct. a przez opuszczenie w kosztorysie pozycyi 1.250 zł. wyznaczonych na urządzenie dróg i chodników, co później po otwarciu Osady własnym materyałem i siłami roboczem i korygendów dałoby się uskutecznić, możnaby dojść do oszczędności w kwocie 14.743 zł. 80 ct. zatem projektowane koszta budynku Osady dla nieletnich chłopców dałyby się zredukować z kwoty 115.469 zł. 45 ct. na kwotę w zaokrągleniu 100.000 zł.

Musimy tu jednak jeszcze zauważyć, że powyższe obliczenia opierają się już na cenach w miejscu zamierzonej budowy praktykowanych i że koszta te jeszcze więcej obniżyłyby się przy ewentualnem użyciu do budowy sił pomocniczych korygendów; że wreszcie w kosztorysie powyższym pokryte już są koszta urządzenia pieców lub innego sposobu ogrzewania i wodociągów.

Tak więc koszta wystawienia budynków wyniosłyby:

zakładowych	100.000 zł.
gospodarczych krągło . .	30.000 „
razem . .	130.000 „

przyczem nadmienia się, że istniejący koło folwarku budynek wynajęty obecnie dla c. k. Straży skarbowej mógłby być — po zgaśnięciu umowy o najem 31. września 1897 użyty na pomieszczenie przy Osadzie nieodzownie potrzebnego posterunku żandarmeryi i urzędu pocztowego i telegraficznego.

b) Koszta wewnętrznego urządzenia zakładu wedle normy przyjętej w Morawii wyniosłyby w przybliżeniu:

Urządzenie kaplicy, ołtarza, organów etc.	1.200 zł.
łóżka żelazne	1.500 „
inne urządzenia domowe, sprzęty domowe i kuchenne i t. p. . .	2.000 „
Materye na odzież, pościel, bieliznę, korygendów, munduru dla dozorców, wraz z kosztami sporządzenia	5.000 „
rozmaite inne nieprzewidziane wydatki	300 „
razem . .	10.000 zł.

c) Na wewnętrzne urządzenie ośmiu warsztatów, jako to: szewskiego, krawieckiego, stolarskiego, kowalskiego-ślusarskiego, koszykarskiego, tkackiego, powroźniczego, bednarskiego, stelmachskiego, wreszcie na narzędzia ogrodnicze, przyjmujemy w przybliżeniu kwotę . 2.000 zł.

razem więc koszta wewnętrznego urządzenia i warsztatów 12.000 zł

Zauważa się jednak, że ani zakład z ilością 150. korygendów, ani też wszystkie warstaty nie mogłyby wejść w życie w pierwszym roku, tylko stopniowo i że powyższą kwotę na wewnętrzne urządzenie i na warstaty możnaby śmiało rozłożyć na lat trzy, czyli pierwszy rok wystarczyłby na powyższy cel 4.000 zł.

d) Celem należytego obrobienia 272 morgów pola (267 m. roli i 5 m. ogrodów) i dla wyprodukowania dostatecznej ilości nawozu i mleka na wyżywienie 150, korygendów potrzeba będzie:

30 koni wartości	3.000 zł.
40 krów „	4.000 „
20 sztuk jałownika	300 „
1 buhaj	200 „
30 sztuk młodej nierogacizny	300 „
razem inwentarz żywy, który znajdzie dostateczne i obfite wyżywienie na kupionym folwarku	7.800 zł.
Na kupno inwentarza martwego w wszelkiemi maszynami rolniczemi wystarczy kwota	7.200 „
czyli inwentarz żywy i martwy kosztować będzie około	15.000 zł.
a dodawszy do tego na kapitał obrotowy kwotę	5.000 „
łączna suma .	20.000 zł.

wystarczy do stopniowego zaprowadzenia jak najintenzywniejszego gospodarstwa.

e) Projekt etatu dla przyszłej administaci zakładu:
Wedle wymagań statutu potrzebny będzie dla przyszłej osady rolniczo-poprawczej następujący etat:

A) Etat administracyi Osady:

1) Dyrektor o rocznej płacy	1.800 zł.
2) Zastępca dyrektora (jeden z nauczycieli fachowych)	1.200 „
4) Dwóch nauczycieli a zarazem katechetów dla obydwóch obrządków po 800 zł. rocznie	1.600 „
5) Jeden nauczyciel o płacy	600 „
6) Jeden rachmistrz i kontrolor	600 „
5) Jeden magazynier	600 „

7) Lekarz dojeżdżający o rocznem wynagrodzeniu	300 zł.
8) Ośmiu majstrów fachowych po 400 zł.	3.200 „
9) Czterech dozorców po 300 zł.	1.200 „
10) Jeden portier, 11) Jeden stróż } po 240 zł.	480 „
12) Jeden kucharz i piekarz	300 „
Razem . .	11.880 zł.

B) Etat administracyi folwarku:

1) Ekonom o płacy rocznej	1.200 „
2) Pięciu parobków do bydła i koni po 180 zł	900 „
Z dodaniem dla wszystkich funkcyonaryuszów — prócz lekarza — wolnego pomieszkania z opałem; nadto dla czterech dozorców i portjera umundurowanie po 30 zł.	150 „
Ogółem wynosiłyby koszta administracyi całego zakładu rocznie około	14.000 zł.

Prócz powyższych poborów należałoby funkcyonaryuszom wyżej ad *A)* pod 1—6 incl. poszczególnionym przyznać w przyszłości — w miarę ich uzdolnienia i zasług — prawa stałych urzędników krajowych przysługujących tymże wedle ustanowy służbowej i statutu emerytalnego.

Wreszcie zauważa się, że w pierwszym roku, ze względu na stopniowe wprowadzenie osady w życie nie potrzebaby ustanawiać całego personalu pod *A*) wymienionego i że na takowy wystarczyłaby w pierwszym roku kwota 8000 zł.

f) Statut i regulamin czyli porządek domowy.

Projekt statutu i regulaminu domowego dla przyszłej Osady poprawczej przedłożył już był Wydz. kraj. Wys. Sejmowi przy ostatniem sprawozdaniu swem z dnia 21. listopada 1893. do LW. 29.526. C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 18. Września 1884. l. 28.315 zgodziło się w zasadzie na udzielone mu przez Wydział krajowy powyższe projekty żądając tylko, ażeby statut uzupełnić postanowieniem: „pod jakiemi ostrożnościami wychowańcy mogą być używani do robót poza obrębem zakładu,“ tudzież, ażeby w §. 28. tego statutu mieszczącym kary za przekoczenia, w ustępie *n)* dodać po słowach: „chłostą cielesną“ słowa: „w granicach karności domowej“. Wydział kraj. zastosował się do tych uwag c. k. Namiestnictwa jako uzasadnionych w dotyczących ustawach i przepisach i zamieścił w tymże statucie po §. 23. nowy §. 24. w następującem brzmieniu: „Jeżeli stosunki zakładu i okoliczne na to pozwalać będą, mogą być wychowańcy — czy to dla celów zakładu czy też w interesie osób trzecich — używani do robót poza obrębem zakładu, jednakże pod należytym dozorem, w grupach najwięcej po 20-stu tudzież wychowańcy nie podejrzani o ucieczkę i dobrze prowadzący się“.

„Wychowańcy zatrudnieni poza obrębem zakładu winni — o ile możności — wracać w południe do zakładu; w żadnym wypadku jednak nie mogą pozostawać na noc poza zakładem“; wreszcie w §. 28. względnie nowym 29-tym lit. *n)* po słowach: „chłostą cielesną“ dodał Wydział krajowy słowa: „w granicach karności domowej“.

Na tak uzupełniony statut i na regulamin domowy zgodziło się c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 26. listopada 1894. do l. 90.756 i oznajmiło, że takowe zamierza przedłożyć po myśli §. 11. ustawy z dnia 24. maja 1885. dz. ust. p. nr. 90. c. k. Ministerstwu spraw wewn. do zatwierdzenia, w którym to celu prosiło równocześnie c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o zarządzenie przedrukowania tego statutu ze zmianami i regulaminu domowego i o nadesłanie po 5 egzemplarzy takowych przy dołączeniu i tekstu niemieckiego.

Wezwaniu temu c. k. Namiestnictwa uczyni Wydział krajowy zadość, skoro Wysoki Sejm zatwierdzi proponowane niniejszem zakupno obszaru gruntowego na cele poprawczej Osady rolniczej i wyda stanowcze polecenie ku wprowadzeniu w życie tego zakładu, inaczej bowiem by-

łoby przedwczesnym a nawet bezprzedmiotowem przedkładać c. k. Ministerstwu już teraz ów statut i regulamin bez równoczesnego załączenia wszelkich innych operatów jak planów kosztorysów itp. mających posłużyć za podstawę do wyjednania u c. k. Rządu do myśli § 2. ustawy z d. 24. maja 1885. nr. 90. dz. ust. p., zasiłku na pokrycie kosztów fundacyi będącego w mowie zakładu.

Przy tej sposobności zaznacza Wydział krajowy że w myśl życzenia Komisyi administracyjnej Wys. Sejmu objawionego w sprawozdaniu tejże Komisyi z 29. stycznia 1894. l. 1.121. zajął się zbadaniem wychowawczego systemu Salezjańskiego ks. Bosco dla zaniedbanych chłopców, który to system przyjętym został w naszym kraju w jedynym tego rodzaju prywatnym zakładzie poprawczym w Miejscu piastowskiem koło Krosna.

Twórca tego systemu u nas ks. Bronisław Markiewicz wstąpił w Turynie do Salezyanów jeszcze za życia ks. Bosco; zapoznał się tam jak najdokładniej praktycznie z tegoż księdza systemem wychowania i poprawczym, a po siedmiolotnim pobycie we Włoszech powrócił ks. Markiewicz do kraju i przyjął probostwo w Miejscu w intencyi założenia w kraju naszem pierwszego wedle tego systemu zakładu. Szlachetny ten zamiar ks. Markiewicza doczekał się też urzeczywistnienia gdy po kilkoletnich staraniach JWgo Jana Trzecieskiego, posła na Sejm krajowy u generała Salezyanów ks. Michała Rua i przy pomocy materyalnej tego dobroczyńcy zakład pomieniony wszedł w życie w Miejscu z dniem 28. marca 1892.

Kierownikiem zakładu jest ks. Markiewicz, mając przydanego sobie do pomocy jako prefekta brata Piotra Schikorę (szlązaka). Wydatki zakładu pokrywają dochody z probostwa (50 morgów pola i kongrua 250 zł. rocznie) i ofiary prywatne ludzi dobrej woli nadsyłane głównie z księstwa Poznańskiego i ze Szlązka. Przyjmowani są do zakładu opuszczeni chłopcy małoletni dobrowolnie zgłaszający się; przyczem pierwszeństwo mają chłopcy bez obojga rodziców lub niemający żadnych krewnych. Celem więc zakładu jest wychowańców swoich przysposobić i na uczciwych i pożytecznych obywateli kraju a środkami doń prowadzącymi: moralne i religijne wychowanie, ciągły wpływ osobisty przełożonych zakładu, ciągła praca na roli i w warstatach, wreszcie nauki elementarne w czytaniu, pisaniu, w języku polskim i niemieckim, jak we francuskim a nawet i włoskim wreszcie udzielanie nauki rachunków. Unika się o ile możności wszelkiego karania. Najhaniebniejszą karą u Salezyanów jest wykluczenie z zakładu; kara ta następuje za kradzież i wykroczenie przeciw moralności. Częsta spowiedź i komunia św., codzienne słuchanie Mszy św. i krótka przemowa przełożonego miewana do młodzieży przed spoczynkiem wieczornym są najdziejniejszymi środkami, które utrzymują karność w zakładach Salezyańskich.

Z rzemiosł uprawiane są w zakładzie szewstwo, krawiectwo, koszykarstwo i bednarstwo w czasie wolnym od zajęć rolnych i szkoły i to przedewszystkiem na własne potrzeby zakładu po zaspokojeniu takowych dopiero na obstalunek. Wszystko zresztą dla braku funduszów, urządzone jest prymitywnie, pożywienie wychowanków na wzór okolicznych włościan.

W dniu zwiedzania zakładu przez podpisanego referenta. było tamże 33. wychowanków z tych 27-miu pochodzących z Galicyi a sześciu z innych krajów.

Wszyscy wychowańcy prowadzą się wzorowo; a występują z zakładu dobrowolnie skoro są dane utrwalenia im uczciwego bytu w dalszem życiu.

W ogólności można powiedzieć, że zakład Salezyański w Miejscu rozwija w kraju działalność bardzo użyteczną dla społeczeństwa; ze względu na co byłoby rzeczą wskazaną, by zakład ten doznawał poparcia materyalnego i u władz publicznych wszczególności u Wysokiego Sejmu; na co w zupełności zasługuje.

W końcu nadmienia Wydział krajowy, że główne zasady systemu wychowawczego Salezyańskiego przyjęte już zostały w powołanym wyżej statucie dla kraj. Osady poprawczej z przystosowaniem oczywiście do tych głównych zasad koniecznych dalszych postanowień, jakich wymagają istniejące co do publicznych zakładów poprawczych odrębne ustawy i przepisy i względy na odrębne kategorye wychowańców tj. już sądownie lub policyjnie poszlakowanych.

III.

Rokowania z c. k. Rządem o uzyskanie subwencyi ze Skarbu Państwa na pokrycie kosztów założenia Osady poprawczej.

Wydział krajowy nie mógł już teraz przeprowadzić a to dla braku konkretnych uchwał Wysokiego Sejmu tyczących się ostatecznego przyjęcia planów, kosztorysów, opisów statutu i regulaminu i t. p. materyałów dla urządzić się mającej Osady poprawczej, a które to materyały w myśl §. 2. ustawy z dn. 24. maja 1885 Nr. 90. dz. u. p. potrzebne są c. k. Rządowi do ocenienia potrzeby i odpowiedności projektowanego zakładu, a tem samem i do wyznaczenia ze Skarbu Państwa zasiłku na pokrycie kosztów fundacyi zakładu.

Bez przedłożenia tych operatów przez Wys. Sejm zatwierdzonych, nie może c. k. Rząd podjąć żadnej akcyi celem oznaczenia i wyjednania w budżecie państwowym, wedle praktyki w tym względzie w innych krajach subwencyi, o której mowa; którą to okoliczność zaznaczył już c. k. Rząd w reskrypcie p. Ministra spraw wewnętrz. z dnia 10. sierpnia 1887 l. 7662 zakomunikowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. sierpnia 1887 do L. 8557|pr. (LW. 42.936|87).

Skoro zatem Wysoki Sejm przedłożone poniżej wnioski Wydziału krajowego zamieni w swoje uchwały, nie omieszka Wydział krajowy poczynić wtedy dopiero wskazane starania o uzyskanie wyżej omówionej subwencyi państwowej, którą niewątpliwie z uwagi na postanowie §. 2. powołanej wyżej ustawy z r. 1885 zostanie krajowi udzieloną.

IV.

Obliczenie kosztów wyżywienia 150 wychowanków na kupionym folwarku Bylice.

Wedle wiadomych dat spożywa jeden człowiek rocznie przeciętnie 600 kilogr. twardego zboża, do którego zaliczają się także rośliny strączkowe — 150 ludzi zatem potrzebować będzie 90.000 kilogr. albo 900 worków po 100 kilo.

Do wyprodukowania tej ilości zboża, licząc przeciętnie 800 kilogr. na 1 morg, potrzeba będzie roli 112 morgów.

Oprócz tego potrzeba będzie 4 korcy kartofli na jednego korygenda czyli dla 150 korygendów 600 korcy, na wyprodukowanie których, licząc przeciętnie po 60 korcy z morga — wystarczająca będzie przestrzeń najwyżej 10 morgów razem tedy potrzeba będzie użyć 122 morgi na wyprodukowanie pożywienia dla 150 korygendów a resztę pola i łąk na wyżywienie inwentarza i na rośliny rolniczo-przemysłowe jak buraki, chmiel i t. d., które powinny odrzucać znaczny dochód.

Mleko 1 litr dziennie na osobę i omastę dostarczą krowy i nierogacizna hodowana na folwarku.

Gdy dalej korygendów trzebaby jeszcze żywić mięsem wołowem przynajmniej dwa razy na tydzień po $1/4$ kilogr. na głowę, przeto potrzebaby dla 150 wychowańców mięsa wołowego rocznie 3 900 klgr., co wynosiłoby, licząc 1 kilogr. loco Bylice po 40 ct., kwotę 1560 zł.

Przyjmując wartość zboża przeciętnie na 5 zł. za 100 kilogr. kartofli korzec po 1 zł., mleka 1 litr po 4 ct., 10 wieprzów na omastę wartości 500 zł., — ilości powyższe pożywienia wychowańców przedstawiają łączną wartość okrągło 9.300 zł. czyli koszt roczny wyżywienia tym sposobem jednego korygenda wynosiłby 62 zł. albo dziennie przeciętnie 17 ct., który to koszt w ten sposób obliczony, jest bezwarunkowo za wysoki, gdyż koszt ten wedle doświadczenia tego rodzaju zakładach w innych krajach a w szczególności w Osadzie poprawczej w Studzieńcu wynosi tylko 12 ct., albo rocznie dla stanu 150 korygendów 6.480 zł. albo okrągło 6500 zł.

Zreasumowawszy to wszystko okazuje się, że jednorazowy koszt założenia Osady rolniczo poprawczej w Bylicach wynosiłby:

1) Kupno folwarku	124.000	zł.
2) Budynki zakłady i ekonomiczne wraz z kosztami nadzoru budowy — okrągło	145.000	„
3) Wewnętrzne urządzenie, zakupno odzieży i urządzenie warstatów	12.000	„
4) Sprawienie inwentarza żywego i martwego i na kapitał obrotowy	20.000	„
Razem w zaokrągleniu . . .	300.000	zł.

Wydatek ten znalazłby pokrycie:

1) w funduszu policyi krajowej wynoszącym obecnie	138.000	zł.
2) w subwencyi państwowej około 50%	150.000	„
Razem . .	288.000	zł.

Zabrakłaby kwota 12.000 złr., którąby można pokryć jak i dalszy brak, gdyby subwencya państwowa była mniejszą, z pożyczki, na kupiony folwark, zaciągnąć się mającej. Z przedstawionego stanu rzeczy wynika dalej, że w założonej w Bylicach osadzie rolniczo-poprawczej 150 korygendów znalazłoby dostateczne i trwałe zajęcie, że na kupionym folwarku możnaby wyprodukować dostateczną ilość wyżywienia dla wszystkich 150 korygendów, a nadto dać tyle dochodu, iżby nim można było pokryć ekonomiczną administracyę folwarku i zaspokoić inne jeszcze potrzeby korygendów, jak zakupno materyałów na ubrania, przybory do nauki, na nagrody statutem przeznaczone i t. d. Dochód zaś ze zarobku korygendów poza osadą, ze sprzedaży roślin przemysłowych, przedewszystkiem buraków cukrowych i chmielu, dochód z lasu i ze stawów, wreszcie dochód uzyskany za sprzedane w warsztatach wyrobione przedmioty zostałby obrócony na częściowe pokrycie kosztów zarządu zakładu, które poważną sumę, bo około 14 000 złr. rocznie wynosić będą. Dochód ten — wobec urodzajnej gleby kupić się mającego folwarku, fachowej wiedzy i uzdolnienia zarządu zakładu, przy dostatecznym kapitale zakładowym i obrotowym, przy dostatecznej ilości robotnika i w ogólności przy gospodarstwie możliwie w sposób jak najintenzywniejszy prowadzić się mającym, powinien być bardzo znacznym i powinien pokryć po zaspokojeniu innych potrzeb przeważną część kosztów administracyi samego zakładu. Zależyć to będzie głównie od wyboru osób na kierownika zakładu i ekonoma folwarku. Wreszcie nie od rzeczy będzie tu przypomnieć że — wedle §. 14. statutu dla projektowanej Osady poprawczej, – zakład ten utrzymuje się —, oprócz dochodów z własnego gospodarstwa i zarobku, także:

a) ze zwrotu kosztów utrzymania, — które dadzą się ściągnąć od samych wychowańców lub od osób do ich utrzymania obowiązanych;

b) ze zwrotu kosztów, które Skarb Państwa uiszcza za utrzymanie w Osadzie tych nieletnich, którzy po myśli §. 270 ustawy karnej na oddanie do zakładu poprawczego skazani zostali;

c) ze zwrotu kosztów utrzymania wychowańców — obcokrajowych; i

d) ze zwrotu kosztów utrzymania tych wychowańców, którzy przyjęci zostaną do zakładu na prośbę ich zastępców prawnych. Nakoniec nie bez wpływu będzie tu i ta okoliczność, iż przez zaprowadzenia krajowej Osady poprawczej zmniejszą się w pewnym procencie wydatki łożone z funduszu krajowego na szupaśnictwo oraz koszta zwracane za utrzymywanie przynależnych do tutejszego kraju nieletnich skazańców w obcych zakładach pracy przymusowej i poprawczych.

Zakończywszy w ten sposób cały wywód poruczonych nam uchwałą z d. 5. lutego 1894 do wykonania czynności, dla poparcia niżej postawionych wniosków, uważamy za obowiązek jeszcze nadmienić, że sprawa urządzenia w kraju zakładów pracy przymusowej i poprawczych zajmuje tak Wysoki Sejm jak i Wydział krajowy już od lat siedmiu.

Z uwagi zatem, że sprawa urządzenia w kraju Osady poprawczej rolniczej dla nieletnich chłopców do ostatecznego załatwienia jej niniejszem wzupełności dojrzała; Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem zatwierdza kontrakt kupna i sprzedaży z dnia 15 stycznia 1895 zawarty między Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego jako kupującym — zjednej strony — a Maryanem hr. Łosiem jako sprzedającym z drugiej strony względem kupna i sprzedaży na cele krajowej Osady poprawczej rolniczej folwarku Bylice w powiecie Samborskim położonego za cenę: Sto dwadzieścia i cztery (124.000) zł. wal. austr.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) Do wypłacenia na podstawie powyższego kontraktu z samoistnego funduszu policyi krajowej, umowionej wyżej ceny kupna 124.000 zł.

b) do objęcia w fizyczne posiadanie kupionego majątku i do zaintabulowania prawa własności tegoż na rzecz funduszu krajowego;

c) do urządzenia tymczasowej administracyi w sposób odpowiedni.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli §. 2. ustawy z dnia 24. maja 1885 dz. u. p. Nr. 90. przeprowadził z c. k. Rządem rokowania względem przyczynienia się Skarbu Państwa w możliwie wysokim stosunku procentowym do kosztów założenia zakładu obliczonych na podstawie przedłożonych niniejszem Sejmowi planów kosztorysów statutu i regulaminu i innych materyałów.

Skoro oznaczony cel zapewnionym zostanie przez c. k. Rząd ze Skarbu Państwa odpowiedni zasiłek, przystąpi Wydział kraj. do wykonania potrzebnych dla Osady poprawczej budynków zakładowych i gospodarczych i do urządzenia wewnętrznego takowych; a celem pokrycia w zupełności tych kosztów, upoważnia Sejm Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem funduszu kraj.— w Banku krajowym na kupionym majątku w Bylicach pożyczki do wysokości połowy wartości tegoż w sposób amortyzacyjny spłacać się mającej, przyczem otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu z tego zasiłku i z uzyskać się mającej jak wyżej pożyczki kredyt nie przekraczający kwoty 145.000 zł. obliczonej wedle przedłożonego planu i kosztorysu.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował szczegółowe *a*) plany i kosztorysy gospodarstwa folwarcznego dla przyszłej Osady poprawczej na kupionym majątku Bywlicach, bacząc przy tem na możność zaprowadzenia jak najintenzywniejszego gospodarstwa względnie eksploatacyj rolniczo przemysłowych.

b) szczegółowe plany i kosztorysy warstatów rzemieślniczych dla Osady nieodzownie potrzebnych, tudzież urządzeń dla produkcyj przemysłowych, jakie tamże ze względu na potrzeby kraju dla podniesienia dochodów zakładu byłyby wskazane.

Wreszcie:

7) ażeby z wykonania powyższych czynności zdał Wydział krajowy sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 15. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.,
członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie

LW. 2.601/1894.

Aleg. 100.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy m. Nowego Sącza o subwencyę na odbudowanie spalonych części miasta.

Wysoki Sejmie!

Gmina m. Nowego Sącza wniosła do Wys. Sejmu na ręce Wydziału krajowego następującą prośbę:

„Przed 4. laty a więc w dniu 17. kwietnia 1890 r. nawiedził gminę miasta Nowego Sącza dotkliwy pożar, który zniszczył przeszło 150 domów, wyrządzając przez to ogromne szkody.

W bieżącym roku również w dniu 17. kwietnia wybuchł ponowny pożar, który rozmiarami spowodowanej klęski nie da się nawet porównać z poprzednim. Wyrządził on nietylko szkodę cyfrową, jak dla naszej gminy nader wielką i dotkliwą, ale spowodował upadek naszego miasta, ogólne przygnębienie mieszkańców, apatyą i zniechęcenie, jakie z natury rzeczy jest wynikiem nieszczęść, spotykających jednostkę raz zarazem. Pożar tegoroczny nietylko zniszczył majątek nieruchomy mieszkańców Sącza, ale i wszelkie ruchomości, zapasy i żywności, towary a nawet kosztowności, gotówka i papiery wartościowe.

O ratunku w kierunku wiatru mowy nie było, gdyż z powodu długotrwałej posuchy i szalejącego wichru, który jakby się sprzysiągł z żywiołem ognia na naszą zgubę, pożar niemal w jednej chwili ogarnął całą spaloną większą część miasta, szerząc dymy, płomienie i wielkie gorąco tak, że na otwartych placach publicznych i ogrodach prywatnych, wyniesione przez niektórych mieszkańców, mienie ruchome, uległo zniszczeniu.

W tym bezdennem dla nas nieszczęściu możemy sobie poczytywać jeszcze za łaskę Boga, że pożar wypadł w dzień o godzinie 1 popołudniu, że więc mieszkańcy z życiem ratować się mogli; pożar bowiem w nocy pociągnąłby za sobą nieobliczoną liczbę ofiar życia ludzkiego.

Klęska ponownego pożaru jest tem dotkliwszą, że zniszczone zostały nietylko realności przy poprzednim pożarze ocalałe, ale i te kilka, które z trudem i ostatnim wysiłkiem właścicieli odbudowane zostały, że dotknęły po raz wtóry kupców, przemieśników i przemysłowców, którzy z poprzedniego pożaru nie odetchnęli i gorzkie skutki jego do nowego pożaru odczuwali.

Już w petycyji do Wysokiego Wydziału krajowego i do Rady państwa wykazaliśmy w przybliżeniu (o ile to na razie dało się skonstatować) rozmiar klęski i wysokość szkody, jaką zrządził nam ostatni pożar, wykazaliśmy że spłonęło do szczętu 4 domy dwupiętrowe, 98 jednopiętrowych i 37 parterowych, a gdy niejedna realność składała się z 2 domów, padło ofiarą co najmniej 180 domów murowanych wraz z wieloma zabudowaniami ubocznemi, a to tak zupełnie, że wiele dachów ogniotrwałych i sklepień piwnicznych zupełnie zniszczało, a bardzo wiele popalonych murów musiało być zaraz po pożarze z powodu zagrażającego niebezpieczeństwa życia w drodze policji zdemolowanych.

Jako przykład przytoczyć należy, że jeden z najsilniejszych domów Radcy Namiestnictwa Goralczyka zniszczał do szczętu, a nawet tak, że mury fundamentowe z powodu wybuchających gazów rozsadzone zostały.

Ten sam los spotkał i dom Arona Nebenzahla, nie licząc innych również zupełnie zniszczonych.

Zgorzały prócz tego dwa kościoły OO. Jezuitów i protestantów, klasztor OO. Jezuitów, dwupiętrowy młyn tychże i zabudowania gimnazyalne.

Na dowód tego jak silnym był pożar wypada nadmienić, że o 4 kilometry od miasta wszystkie budynki dworskie p. Dr. Gustawa Romera we wsi Zabełczu i kilka domów włościańskich do szczętu spłonęło. Skutkiem tego pożaru miasto nasze przedstawia przerażający widok. Szczątki powalonych murów, sterczące okopcone kominy, zwalone rumowiskiem drogi, dają obraz wymowny panującej u nas nędzy, a gdy się do tego doda, iż wskutek pożaru z braku mieszkań co najmniej 2000 mieszkańców z dotychczasowych swych siedzib wyemigrować musiało, to się przyjść musi do przekonania, że stagnacya we wszelkich interesach handlowych nastąpić musiała.

W miejsce ruchu i gwaru wstąpił grobowy spokój, brak życia, nastąpiła martwota.

Gdy się weźmie do ręki broszurę, która się tu pod A) załącza mającą wartość historyczną, albowiem opracowaną została na podstawie historycznych zródeł z okazyi obchodu 600-letniej rocznicy założenia Sącza przez Króla Wacława i przeczyta z uwagą, to mimowiednie łzy cisną się do ócz na myśl, że Nowy Sącz, siedziba niegdyś synów królewskich dawnej Polski, pobyt Długosza, że ten Nowy Sącz rywalizujący niegdyś z miastem Krakowem, świadek naoczny wojen szwedzkich po tylokrotnem upadku swojem dzwigający się zwolna i odnawiający stosownie do wymagań czasu, jednym zamachem nieszczęśliwego pożaru legł w gruzach, z których własną mocą podnieść się nie jest wstanie.

Raz dla tego, że klęska jest zawielka, której niezamożni mieszkańcy o własnych siłach powetować nie są wstanie, powtóre dlatego, że jest to już drugi pożar, że pierwszy wyczerpał zapasy prywatne a i kredyt tak hipoteczny jak i osobisty, po trzecie także i z tej przyczyny, że skutkiem żądanej i uchwalonej przez gminę regulacyi miasta, stosownie do nowoczesnych wymogów koszta odbudowy spalonych domów będą co najmniej 4 razy tak wielkie, wreszcie po czwarte wskutek wielkiego zapotrzebowania materjałów budowlanych takowe w cenie niesłychanie podskoczyły.

Jako przykład wystarczy nadmienić, że budowa domu dla jednej rodziny w zwykłych warunkach pociągnęłaby za sobą wydatek co najmniej 1000 zł. Budowa takiego samego domu w obecnych warunkach przeszło 4000 zł. kosztować będzie.

Gdy więc gmina jako taka i jej obywatele własną mocą z upadku podnieść się nie mogą, zmuszeni są uciec się do pomocy w pierwszym rzędzie kraju, w drugim całego państwa, a czynią to dlatego, że dobro Nowego Sącza jest nietylko dla niego samego, lecz podniesienie tegoż leży w dobrze zrorumianym interesie kraju i państwa.

Upadek Sącza powoduje upadek siły podatkowej, który obniża dochody kraju i państwa. Że niechcielibyśmy nadużyć pomocy publicznej, to najlepszym dowodem tego okoliczność, że po pierwszym pożarze nie prosiliśmy o takową, lecz z wysiłkiem ostatnim staraliśmy się własnemi funduszami szkodę o ile możności powetować. Dziś gdy siły nasze wyczerpane (choć wprawdzie z przykrością) zmuszeni jesteśmy odezwać się do pomocy publicznej.

Pomoc ta w miarę tego komu ma być udzieloną jest dwojaką: a mianowicie pomoc samemu miastu — gminie jako korporacyi i jej mieszkańcom jako osobom prywatnym.

Wysokość żądania tej pomocy zależy od wysokości szkody i potrzeb jakie są niezbędne. I tak Gmina musi:

a) wybudować nowy budynek na pomieszczenie biur i aresztów (ratusz), gdyż stary się spalił i odbudować się nie da, a koszta tej budowli co najmniej . . . 80.000 zł. wynosić będą.

b) strażnice i szopę na rekwizyta ogniowe oraz sprawić rekwizyta ogniowe co będzie kosztować w przybliżeniu . . . . 18.000 zł.

c) musi przeprowadzić regulacyę ulic i w tym celu wykupić parcele od prywatnych na rozszerzenie ciasnych ulic i założenie nowych placów:

a) w części miasta spalonej w r. 1890. według obliczenia wynoszą koszta 60.000 zł.

b) w części obecnie spalonej według obliczenia inżyniera Strońskiego . 70.000 zł.

d) urządzić nowe studnie i zaprowadzić wodociągi co gmina od lat projektuje i rok rocznie odpowiednie kwoty wstawia do budżetu i tylko z braku funduszów wykonanie odkłada, a zaprowadzenie studzien nowych i wodociągów dla czystości miasta, zdrowotności mieszkańców i bezpieczeństwa publicznego jest nieodzownem — będzie kosztować . . . 20.000 zł.

e) wybudować kanały w Rynku tudzież w ulicach Lwowskiej, św. Ducha, Pijarskiej, Szwedzkiej, Jagiellońskiej, Rzeźniczej (2370 mtr. bież.) co pociągnie wydatek . 35.000 zł.

f) urządzić w ulicach uregulowanych chodniki, bruki, ścieki, i zniwelować ulice wydatki . . . . 21.000 zł.

g) sporządzić ogólny plan regulacyi całego miasta wydatkiem najmniej . 6.000 zł.

h) wybudować jatki i lodownię dla sprzedaży mięsa kosztami co najmniej 6.000 zł.

i) rozszerzyć budynek szkoły żeńskiej co najmniej kosztem . . . 20.000 zł.

niezbędne więc wydatki naszej gminy przedstawiają sumę 336.606 zł.

Na pokrycie tych wszystkich wydatków posiada gmina resztę zaciągniętej na regulacyę ulic w spalonej w r. 1890 części miasta w sumie . . . . . 40.000 zł.

Pozostaje niepokryta

Reszta . . . . 296.000 zł.

A gdy się zważy, że budżet tegorocznej gospodarki miejskiej przedstawia niedobór w sumie . . . . 37.635 zł. 95 ct.

i że jak grom z nieba spadł w b. r. obowiązek na gminę zapłacenia na szkoły zaległości z lat ubiegłych w sumie . . . . 35.622 zł. 80 ct.

że wypada budować nowy szpital powszechny, kosztem co najmniej . . 45.000 zł.

i że to wszystko ani w budżecie tegorocznym ani lat przyszłych nie znajdzie pokrycia, że dodatki do podatków już i tak na szkoły są opłacone zwłaszcza, gdy w tym smutnym położeniu mieszkańców miasta ani myśleć nie można o nałożeniu nowych datków, to się będzie mieć dokładny obraz krytycznego położenia gminy jako korporacji.

Obraz ten będzie tem smutniejszy, gdy się zważy, że główną podstawą budżetu gminy stanowi dochód z propinacji, który wynosi rocznie 34.666 zł. a dochód ten z powodu pożaru gminę zawodzi. Jak bowiem tego dowodzi podanie Maurycego Dattnera i Hermana Körbla dzierżawców prawa propinacyi miejskiej — (dzierżawcy ci kreśląc wymownie opłakany stan mieszkańców miasta Nowego Sącza) domagają się w podaniu E) urgują, aby im gmina połowę rocznego czynszu przez wszystkie lata trwać mającej dzierżawy opuściła a jakkolwiek dotąd podanie to niezałatwione to przecież załatwione być musi i w takim razie nieprzewidziany ubytek w dochodach doprowadzi do prawdziwej rozpaczy.

Tak więc powyż przedstawione wydatki konieczne ani w oszczędności budżetowej ani też w innych źródłach dochodowych nie znajdują pokrycia, ileże nie można żądać, aby gmina na powyższe cele cały swój inny majątek zakładowy jak budynki kasarniane i inne wysprzedała.

Gdy gmina jako taka spodziewa się od Wysokiego Rządu również pomocy dokąd wnieśliśmy również petycyę przeto udajemy się do Wysokiego Sejmu odwołując się na jego patryotyzm i troskę o dobro ogólne nie tylko naszego miasta lecz i kraju tudzież na okoliczność że pomoc rządowa zależy od pomocy kraju w pierwszym rzędzie z uniżoną prośbą o niezwłoczne udzielenie jej z funduszów kraju bezprocentowej pożyczki w sumie 200.000 zł. spłacalnej w 20 latach w równych całorocznych ratach; wychodząc z zasady „bis dat, qui cito dat“.

Co do pomocy dla prywatnych mieszkańców miasta Nowego Sącza to z przedstawienia powyższego wynika, że ta, aby sprowadzić ulgę, musi być zastosowaną również do szkody i koniecznej potrzeby. Szkoda a zarazem potrzeba mieszkańców Sącza oblicza się na miliony.

W nadzieji, że i w tym względzie Wysoki Rząd nie odmówi nam swej pomocy prosimy o udzielenie nam pod gwarancyą kraju bezprocentowej pożyczki w sumie **300.000** zł. spłacalnej w 20. latach pod warunkami, zastrzeżonemi w ustawie z dnia 5. lipca 1886. Nr. 110. Dz. p. p. dla miasta Stryja t. j. żeby spłata kapitału rozpoczęła się dopiero po upływie lat 10.

Ewentualnie raczy Wysoki Sejm poręczyć nam odpowiednią pożyczkę w jednej z instytucyi kredytowych i opłacać przez 20. lat procenta.

Co do gwarancyi pożyczki dla gminy miasta Nowego Sącza jako korporacyi, to takowa znajdzie dostateczne bezpieczeństwo na majątku jej nieruchomym, tudzież na dochodach miasta; zaś pożyczka prywatnym byłaby udzieloną za hipotecznem bezpieczeństwem tych realności na odbudowanie których byłaby udzieloną.

W końcu upraszamy o wyjednanie nam, aby wszelkie podania dotyczne proszonej pożyczki, skrypty dłużne, podania o intabulacyę i ekstabulacyę, kwity, wolne były od stempli i wszelkich należytości prawnych.

W nadzieji, iż Wysoki Sejm nie pozwoli pozostać w gruzach i zniknąć z horyzontu naszemu miastu pełnemu pamiątek lepszej naszej przeszłości, przedkładamy tę prośbę z otuchą w pewną a szybką i skuteczną pomoc“. . . .

Celem należytego ocenienia tej prośby i przedstawienia wniosków delegował Wydział krajowy na miejsce komisyę pod przewodnictwem Szefa Dep. I.

Komisya ta zbadała rozmiary klęski, zbadała potrzeby gminy w skutek tej klęski wynikłe i zbadawszy także jej stan finansowy, przyszła do przekonania, iż bez udzielenia gminie wydatniejszej pomocy nie potrafi się ona tak rychło podźwignąć.

Przedewszystkiem sprawdziła komisya, iż celem zapobieżenia na przyszłość podobnym nieszczęściom koniecznem jest uregulowanie ulic przez odpowiednie ich rozszerzenie w spalonych

częściach miasta, w którym to celu na wykupno placów ponieść może gmina wydatek około 100.000 zł. w. a.

Jest to zbyt poważna suma, iżby obok innych koniecznych potrzeb pokrytą być mogła ze zwykłych źródeł dochodu.

Przy pożarze obecnym spłonął także i ratusz miejski, w miejsce którego zamierza gmina wznieść nowy kosztem około 80.000 zł. w. a.

Na dowód wielkiego zubożenia gminy, przytacza komisya fakt, iż po pożarze w roku 1890, przy którym 101 domów spłonęło, dotąd t. j. w ciągu czterech lat tylko mała część domów odbudowaną została. Zachodzi tedy zupełnie uzasadniona obawa, iż po obecnej pogorzeli, która 180 domów z zabudowaniami ubocznemi w ruinę obróciła, długiego szeregu lat trzeba będzie, zanim mieszkańcy potrafią podźwignąć się z biedy i przystąpić do odbudowania swoich domostw.

Mieszkańcom przyszedł c. k. Rząd w pomoc. Według bowiem Najwyższego rozporządzenia z 24. lipca 1894. Nr. 164. Dz. p. p. upoważnionym został c. k. Rząd do użycia kwoty 200.000 zł. w. a. na wydawanie bezprocentowych pożyczek dla pogorzelców w celu odbudowania zniszczonych budynków. Pomoc taka niezbędna jest i dla gminy samej, której potrzeby nadzwyczajne w skutek tej klęski nadmiernie wzrosły.

Ze zubożeniem atoli mieszkańców osłabła także siła podatkowa gminy. Z tego też źródła reprezentacya gminy nie będzie mogła czerpać większych dochodów tem mniej, ile że od lat wielu ta forma obciążania mieszkańców na rzecz gminy nie była praktykowaną.

Dopiero budżet gminy na rok 1895 uchwalony, wykazuje 15% dodatek do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb zwyczajnych.

Według poświadczenia c. k. urzędu podatkowego w N. Sączu z 11. czerwca 1894 L. 1770 wynosiła suma podatków bezpośrednich na r. 1894 przypisanych 35.185 zł. 58 ct., która to cyfra z powodu pogorzeli i odpisania podatków domowo-krajowego i czynszowego znacznie obniżyć się musiała. Czysty stan czynny majątku gminnego według inwentarza za r. 1893 przedstawia się w kwocie 509.154 zł. 82 ct. przyczem zauważyć należy, iż z własnego majątku pobiera gmina w przecięciu rocznie około 65.000 zł. dochodu. Jakkolwiek w normalnych warunkach gospodarstwa, finansowy ten stan uprawniałby do wniosku, iż gmina dla czynienia inwestycyi i dalszego rozwoju miasta, obejść się by mogła bez pomocy nadzwyczajnej, to przy dzisiejszym stanie rzeczy pomoc ta okazuje się nieodzowną.

Wydział krajowy postanowił tedy uchwałą z 18. września 1894. L. 45.362 przedstawić Wysokiemu Sejmowi powyższą petycyę gminy o tyle do uwzględnienia, iżby Wys. Sejm przyjąć zechciał imieniem kraju obowiązek opłacania bieżących odsetek od pożyczki 200.000 zł. przez gminę miasta N. Sącza na cele odbudowania miasta zaciągnąć się mającej a to przez lat 20. — Dalej idącego żądania gminy w petycyi wyrażonego Wydział krajowy nie mógł Wys. Sejmowi zalecać do uwzględnienia.

Wydział krajowy sądził bowiem, iż wskutek przyjęcia odsetek na fundusz krajowy gmina w obec jej stosunkowo pomyślnego stanu majątkowego, żądaną pożyczkę i bez poręki kraju uzyskać będzie mogła.

O tem postanowieniu swojem zawiadomił Wydział krajowy Magistrat w Nowym-Sączu i Wydział powiatowy, tudzież c. k. Prezydyum Namiestnictwa, które zwyż powołaną odezwą swoją z dnia 19. sierpnia 1894 do L. 7.956 zażądało od nas zawiadomienia, w jakiej formie fundusz krajowy weźmie udział w akcyi pomocniczej na rzecz pogorzelców.

Rada powiatowa w Nowym Sączu uchwałą z 10. grudnia 1894. postanowiła poprzeć petycyę gminy jak najgoręcej i jednocześnie udzieliła swego przyzwolenia po myśli §. 103 ust. z d. 13. marca 1889. Nr. 24. Dz. ust. kr. na zaciągnięcie tej pożyczki.

Rada gminna miasta Nowego Sącza uchwałą z d. 3. stycznia 1895. zastosowała się do warunków reskryptem naszym z 28 września 1894. L. 45.362 przedstawionych i uprasza o przyjęcie odsetek od pożyczki 200.000 zł. na fundusz krajowy z tem, iż spłatę kapitału rozpocznie dopiero po upływie lat 10 zaciągnięcia pożyczki.

W ten sposób zmodyfikowała gmina prośbę swoję w przytoczonej na wstępie petycyi przedstawioną.

Według budżetu na r. 1895. zamierza tedy gmina użyć rzeczonej pożyczki na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb a między temi na wykupno placów pod regulacyę ulic na co 80.000 zł. preliminuje, tudzież na zbudowanie nowego ratusza w miejsce spalonego, którego koszt również na 80.000 zł. oblicza.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy powziąć załączone ·/. uchwały.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 19 stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. *Józef Wereszczyński*, w. r.
Członek Wydz. krajow.

Uchwała.

I. Sejm przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek opłacania odsetek bieżących przez lat dwadzieścia od pożyczki w sumie 200.000 złr. w. a. przez gminę miasta Nowego Sącza w części na odbudowanie spalonych budynków miejskich i na przeprowadzenie regulacyi ulic spalonych części miasta, w części zaś na inne inwestycye zaciągnąć się mającej, a to przez pierwszych dziesięć lat od pełnej sumy pożyczkowej 200.000 złr., zaś przez następnych dziesięć lat od kapitału o 20.000 złr. zmniejszego.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu czuwać nad tem, aby pożyczka ta użytą została tylko na cele w ustępie I. wymienione.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, żeby wyjednał uwolnienie od należytości i taks stemplowych oraz prawnych, skrypty dłużne, podania o intabulacyę i ekstabulacyę, kwity i w ogóle wszelkie dokumenta i akta prawne do pożyczki tej odnoszące się.

Aleg. 101.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o uzupełnieniu regulacyi potoku Kisieliny.

Wysoki Sejmie!

W myśl ust. z d. 1. lipca 1886. Dz. ust. kraj. Nr. 66. miała być wykonaną regulacya potoku Kisieliny na przestrzeni od gminy Wał-Ruda do ujścia do Wisły pod Nowopolem wraz z uregulowaniem potoku Olszówki i Błonicy, tudzież obwałowaniem doliny Kisieliny od strony Wisły i Dunajca między Wolą rogowską a Radłowem w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyły:

a) dla regulacyi potoku Kisieliny z dopływami projekt ekspozytury Tarnowskiej biura melioracyjnego z r. 1885.

b) dla obwałowania Wisły i Dunajca operaty rządowe mianowicie: dla wału nadwiślanego i lewego wału Dunajca od Wisły do Wietrzychowiec projekt c. k. Urzędu nawigacyjnego w Podgórzu z r. 1857. (inż. Reichersdorfera); dla lewego wału Dunajca od Wietrzychowic do Radłowa projekt c. k. Urzędu nawigacyjnego w Nowym Sączu z r. 1847., 1856. (inż. Wernera, Zarzyckiego i Gostkowskiego).

Koszta robót ad *a*) obliczone zostały przez wymienioną ekspozyturę biura melioracyjnego na . . . . 131.200 zł.
koszta zaś robót ad *b*) preliminowane były w operatach rządowych na . . . 43.800 „
Razem na . . 175.000 „
jak to Wysokiemu Sejmowi przedstawiono w sprawozdaniu melioracyjnem Wydziału krajowego z r. 1885. (pag. 12. i 13. aleg. 80 do stenogr. sprawozdań sejmowych z r. 1885—6.) W ciągu budowy, która od jesieni r. 1886 do połowy roku 1893. prowadzoną była pod zarządem Wydziału krajowego okazało się jednak, że przyjęte w kosztorysach zwłaszcza rządowych ceny były za niskie a nadto zawarte w przestarzałych operatach obliczania bryłowatości nasypów, wykupna gruntów i budowy objektów były niedostatecznemi, tak iż preliminowana suma kosztorysowa w r. 1893 została całkiem wyczerpaną, a funduszów zupełnie już zabrakło do wykończenia następujących robót:

a) regulacyi Kisieliny na długości 2.800 metrów.

b) obwałowanie Wisły od ujścia Kisieliny do ujścia Dunajca na długości 1480 metrów.

c) obwałowania lewego brzegu Dunajca od Biskupic do Zdrochca na dług. 3940 metr.
i od Wietrzychowic do Wisły na długości . . . . 4728 „
Razem . . 8668 metr.

d) wreszcie regulacyi Olszówki i ujść głównych dopływów na długości 5000 metrow.

Gdy wykonane roboty tylko dolinę po lewym brzegu Kisieliny położoną od wylewów zabezpieczają, cały zaś prawy brzeg tego potoku z powodu luk w lewym wale Dunajca i zupełnego braku wału nadwiślańskiego między Kisieliną a Dunajcem mimo uregulowania Kisieliny na zalew Dunajca i Wisły jest narażonym, zarządził Wydział krajowy w r. 1893. wykonanie zdjęć potrzebnych do uzupełnienia obwałowania Wisły i Dunajca, które na żądanie gmin i obszarów dworskich położonych powyżej perymetra melioracyjnego ustanowionego powołaną ustawą rozciągnięte zostały także na górny bieg Kisieliny powyżej gminy Wał-Ruda.

Sporządzony przez kierownika budowy, inżyniera Pawła Dyrdonia, operat techniczny obejmuje następujące roboty:

I.	uzupełnienie regulacyi Kisieliny w rozmiarach oznaczonych ustawą z d. 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 66, tj. wykończenie regulacyi Kisieliny do gminy Wał-Ruda, oraz wykończenie wałów, Wisły i Dunajca kosztem	140.000 złr.
II.	przedłużenie regulacyi Kisieliny od gminy Wał-Ruda, do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej kosztem	33.000 „
III.	wykonanie bocznych rowów osuszających, żądanych przez strony interesowane w pierwotnym perymetrze melioracyjnym kosztem . .	69.000 „
	razem kosztem	242.000 złr.

Na podstawie tego operatu, który przedłożony został Wydziałowi krajowemu sprawozdaniem z d. 25. listopada 1894, zamierzaliśmy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy mającej na celu wykończenie robót regulacyjnych na Kisielinie, tudzież obałowań Wisły i Dunajca, które w obec wydarzających się tam co roku powodzi nie cierpią zwłoki.

Zanim jednak ten projekt został Wydziałowi krajowemu przedłożonym, otrzymaliśmy odezwę c. k. Namiestnictwa z d. 8. listopada 1894 l. 89.576 załączony ·/. okólnik c. k, Ministerstwa rolnictwa, który w wysokim stopniu utrudnia podejmowanie nowych robót melioracyjnych gdyż wszystkie takie projekty poddaje pod ocenę c. k. inżynierów powiatowych, a nadto poleca przeprowadzenie postępowania przez powiatowe władze polityczne w myśl odnośnych postanowień kraj. ustawy wodnej, zanim w ogóle te projekty zostaną c. k. Ministerstwu przedłożone do decyzyi pod względem subwencyonowania z państwowego funduszu melioracyjnego.

W skutek tego też okólnika Wydział krajowy zaniechać musiał zamierzonego przedłożenia projektu ustawy o uzupełnieniu regulacyi Kisieliny i ograniczył się w sprawozdaniu z dnia 27. grudnia 1894. l. 68.621 do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi 4 projektów ustaw o regulacyi Przegnojówki, Gniłej Lipy i Łęgu, tudzież osuszeniu bagien Stojanowskich.

Gdy jednak Wysoki Sejm uchwałą z dnia 15. stycznia 1895. l. S. 476 przekazał wniosek posła Męcińskiego w przedmiocie dalszej regulacyi Kisieliny Wydziałowi krajowemu, jako komisyi, z poleceniem przedłożenia sprawozdania w ciągu obecnej sesyi Sejmowej, z drugiej zaś strony wedle wiadomości wiarogodnych c. k. Ministerstwo rolnictwa na odnośne zapytanie Wydziału krajowego miało powziąść już decyzyą, iż rzeczony okólnik nie dotyczy projektów galic. biura melioracyjnego, oraz przedsiębiorstw, dla których w zastósowaniu §. 45. kraj. ustawy wodnej zawiązuje się przymusowe spółki wodne, mamy zaszczyt w wykonaniu tej uchwały, tudzież ze względu na konieczność jak najrychlejszego wykończenia robót, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi Kisieliny z obwałowaniem Wisły i Dunajca, który ma na celu:

a)	wykończenie regulacyi Kisieliny z obwałowaniem Wisły i Dunajca kosztem: wyżej podanym . . . , ...	140.000 złr.
	tudzież najniezbędniejsze uregulowanie dopływów kosztem .	12.600 „
	razem kosztem	152.600 złr.

b) przedłużenie regulacyi Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej w długości 4, 1 kilometrów kosztem . . . 33.000 złr.

Roboty pod *a)* wymienione a wymagające nakładu 152.600 zł. w. a. objęte były ustawą z dnia 1. lipca 1886. i mają na celu ochrony od zalewu i osuszenie ogręgu konkurencyjnego 16.653 morgów 203 kwadr. sążni zamierzonej w r. 1889 spółki wodnej.

W robotach pod *b)* wskazanych t. j. przedłużenia regulacyi Kisieliny o 4·1 km. po za ramy pierwotnego perymetra melioracyjnego, które wymaga nakładu 33.000 zł. w. a. interesowane są następujące gminy, i obszary dworskie:

Wał-Ruda z obszarem	95 ha
Borzęcin „	318 „
Wola radłowska	156 „
Radłów	90 „
Razem	659 ha

czyli 1.145 morgów.

Przeciętny koszt ochrony od zalewu i osuszenia jednego morga w pierwotnym perymetrze melioracyjnym wynosi (przy sumie kosztorysowej 175.000 + 152.600 = 327.600 zł. w. a.) 19 zł. 67 ct., takiż zaś koszt w okręgu konkurencyjnym przedłużenia regulacyi Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu gminnego w Woli radłowskiej 28 zł. 82 ct.; rentowność zatem melioracyi nie ulega wątpliwości.

Dla przedłużenia regulacyi Kisieliny proponuje Wydział krajowy utworzenie osobnej spółki wodnej, gdyż ten perymetr melioracyjny nie jest interesowanym w obwałowaniu Dunajca i Wisły i wymagać będzie oddmiennego rozkładu datków konkurencyjnych.

Roboty proponuje Wydział krajowy wykonać w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 40% udziale kraju a 30% udziale państwowego funduszu melioracyjnego. Zasiłek kraju wynosić tedy będzie 74.240 zł. w. a. Datek zaś państwa i konkurencyi po 55.680 zł.

Ze względu na rozmiar przedsiębiorstwa należy rozłożyć roboty na lat pięć wskutek czego coroczny datek kraju wynosić będzie 14.848 zł. w. a,

Dla umożliwienie podjęcia robót w roku bieżącym proponuje Wydział krajowy uchwalenie na rok 1895 pierwszej raty 40% zasiłku krajowego w kwocie powyższej 14.848 zł. w. a.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy:

1) uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi potoku Kisieliny;

2) przyznać na rok 1895 tytułem pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na uzupełnienie regulacyi potoku Kisieliny dotacyę w kwocie 14.848 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 18. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Alegat 1. do LW. 72.970/94.

O d p i s.

K. k. Ackerbau-Ministerium Nr. 14.417|1855. An die k. k. Statthalterei in Lemberg.

Im Hinblicke auf die wiederholt gemachte Erfahrung, dass bei aus dem staatlichen Meliorationsfonde (Gesetz vom 30. Juni 1884, R. G. Bl. Nr. 116) subventionirten Unternehmungen, nach erfolgter gesetzlicher Regelung wesentliche Abänderungen und Ergänzungen der genehmigten Projekte eintreten mussten, welche Ueberschreitungen des präliminirten Kostenaufwandes zur Folge hatten, findet das Ackerbau-Ministerium für die Zukunft bezüglich der Prüfung dieser Projekte, — soferne dieselben nicht von der k. k. forsttechnischen Abtheilungen für Wildbachverbauung verfasst sind, — die Einhaltung des nachstehenden Vorganges anzuordnen:

Kommen Projekte von Unternehmungen zur Vorlage, für welche eine Subvention aus dem staatlichen Meliorationsfonde angesprochen wird, so sind diese Projekte in bautechnischer Hinsicht zunächst unter allen Umständen durch technische Organe des Staates einer meritorischen Prüfung an Ort und Stelle zu unterziehen.

Bei Unternehmungen geringeren Umfanges kann diese Prüfung durch die betreffenden Baubezirksorgane durchgeführt werden.

Gehen aber solche Unternehmungen über den Umfang einer örtlich beschränkten Anlage hinaus, so wird mit der bezüglichen lokalen Prüfung des Projektes ein Beamter des technischen Departaments der k. k. Staatthalterei zu betrauen sein. Bei Meliorations-Unternehmungen von grösserer Wichtigkeit und Tragweite, behält sich das Ackerbau-Ministerium vor, auch selbst einen technischen Delegirten zur Vornahme der lokalen Prüfung zu entsenden, welchem erforderlichen Falls auch ein mit den Lokalverhältnissen vertrautes technisches Organ der Bezirksbehörde oder der k. k. Statthalterei beigegeben werden kann.

Es werden daher die von dem d. ä. technischen Departament als besonders wichtig erkannten Projekte zunächts dem Ackerbau-Ministerium behufs eventueller Entsendung eines Delegirten zur Kenntnis zu bringen sein.

Insoweit es nöthig erscheint, werden bei der localen Ueberprüfung wichtiger Projekte auch Experte aus dem Kreise der mit den betreffenden Verhältnissen vertrauten Fachleute, in einzelnen Fällen auch geologische oder kulturtechnische Sachverständige zuzuziehen sein.

Die mit der lokalen Prüfung betrauten Organe werden die etwa als zweckmässig erkannten Modifikationen des Projektes zu beantragen und auch die meritorische Prüfung des veranschlagten Kostenaufwandes vorzunehmen haben.

Dabei wird insbesonders auf die Begutachtung der Preisansätze mit Rücksicht auf die massgebenden Lokalverhältnisse einzugehen und auf die Bemessung und Einbeziehung eines angemessen Pauschales als Reverse für unvorhergesehene Herstellungen im Sinne der Bestimmung al. A. VI/10 der Verordnung des Ackerbau-Ministeriums vom 18. Dezember 1885 (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1886) Rücksicht zu nehmen sein.

Über das so geprüfte Projekt wird sodann über Einschreiten der Unternehmer das Verfahren nach den Bestimungen des W. R. G. durchzuführen sein. Sollten sich auf Grund derselben noch weitere Änderungen oder Ergänzungen des Projektes als nothwendig erweisen, so ist mit Rücksicht auf diese Änderungen die Ergänzung sowohl in dem Projekte, als auch in dem Kostenanschlage vorzunehmen.

Endlich wird dieser ergänzte Kostenanschlag jedenfalls auch der Adjustirung entweder durch den betreffenden k. k. Bezirksingenieur oder durch das technische Departement der k. k. Statthalterei zu unterziehen sen. Erst dann wird das Projekt dem Ackerbau-Ministerium zur definitiven Schlussfassung bezüglich der Subventionirung des Unternehmens aus dem staatlichen Meliorationsfonde vorzulegen sein.

Die mit der Prüfung der Projekte verbundenen Kosten werden von den als Unternehmer auftretenden Parteien zu tragen sein, worauf dieselben fallweise aufmerksam zu machen sind.

Wien, am 22. October 1894.

Alegat II. do Sprawozd. Wydz, kraj. LW. 72.970|94.

Ustawa

z dnia . . . o uzupełnieniu regulacyi potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi gotoku Kisieliny od mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej do Wisły, wraz z uregulowaniem dopływów i uzupełnieniem obwałowania doliny Kisieliny nad Wisłą i Dunajcem od gminy Woli rogowskiej do Radłowa, ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1894, który preliwinuje koszta robót na 185.600 zł. w. a., a mianowicie:

a) koszta wykończenia robót objętych ustawą z dnia 1, lipca 1886. Dz. u. kraj. nr. 66. na 152.600 zł.

b) koszta przedłużenia regulacyi Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej na 33.000 zł.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą, z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i § 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) zawiązania w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kr. nr. 66. spółka wodna datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod *a)* wykazanych (152.600 zł.), tj. w kwocie 45.780 zł., która ma być rozłożona na uczestników spółki wodnej wedle postanowień okowiązującego statutu z r. 1889;

d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów w gminach i obszarach dworskich: Wał-Ruda, Borzęcin, Wola radłowska i Radłów, które położone są nad górnym brzegiem Kisieliny, między gminą Wał-Ruda a mostem na drodze gminnej w Woli radłowskiej w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod *b*) wykazanych (33.000 zł. w. a.), tj. w kwocie 9.900 zł. w. a. a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy

§. 4.

Dla rozłożenia i osiągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod *d)* wymienionych zawiązaną będzie przez administracyę państwa w porozumieniu z Wydz. kraj. spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa, kraju i spółek wodnych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy. Tak administracyi państwa, jak i spółkom wodnym zastrzega się odpowiedni wdływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 7.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będą postanowienia § 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 66.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

L. W. 3240/95.

Aleg. 102.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kołomyi tudzież gminie miasta Kołomyi na zobowiązanie się pokrywania niedoborów linii kolei lokalnej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Wysoki Sejmie!

W myśl ustępu *b*. §. 2. ust. z 17. lipca 1893 Nr. 42 Dz. ust. i rozp. kraj. zobowiązały się Reprezentacye powiatu Kołomyja imieniem powiatu, tudzież reprezentacya gminy Kołomyja imieniem gminy na rzecz funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a mianowicie pierwsza uchwała Rady powiatowej z 11. stycznia 1895, druga zaś uchwałą Rady miejskiej z 9. stycznia 1895 zatwierdzoną przez Radę powiatową uchwałą z 11. stycznia 1895, pokrywać każda z osobna z własnego majątku przez lat 75 od udzielenia koncesyi na kolej lokalną z Delatyna-Kołomyja Horodenka do Stefanówki najwyżej po 11.945 zł. w. a. rocznie na oprocentowanie po 4 od sta i planem wskazane umorzenie sumy 277.800 zł. w. a. wchodzącej w tę część kapitału zakładowego powyższej kolei, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych. Reprezentacya powiatowa i gminna zastrzegły sobie, że powyższe zobowiązanie ma moc obowiązującą tak długo, i o tyle, o ile tym częściom kapitału zakładowego, które mają być emitowane w akcyach zakładowych nie przypadnie żadne oprocentowanie z czystego dochodu pomienionej kolei, t. j. z nadwyżki wszelkich dochodów *brutto* nad rzeczywiste wydatki należycie wykazane.

W latach, w których wyżej określony kapitał zakładowy po obliczeniu oprocentowania po 4 od sta i planem wskazanego umorzenia kapitału pierwszeństwa czysty dochód przyniesie, raty roczne mające być uiszczone przez Reprezentacyę powiatową w Kołomyi, tudzież przez gminę miasta Kołomyi, zmniejszą się w takim stosunku, w jakim wyż wymienione częściowe oprocentowanie względnie umorzenie w odnośnym roku akcyom zakładowym przypadnie. Kwoty wpłacone przez Reprezentacyę powiatową w Kołomyi, tudzież przez gminę miasta Kołomyi z tytułu powyższych gwarancyi będzie zarząd kolei z Delatyna do Stefanówki utrzymywał w ewidencyi przez cały ciąg trwania koncesyi. Kwoty te nie będą niosły procentu. W latach zaś, w których wyżej określony czysty dochód kolei wystarczy na oprocentowanie po 4 od sta i planem wskazane umorzenie całego kapitału zakładowego, Reprezentacya powiatowa i gminy miasta Kołomyi nie tylko nie będą obowiązane uiszczać żadnych dopłat, lecz

nadto w granicach nadwyżki czystych dochodów zwracane im będą przez zarząd kolei dopłaty dokonane przez nie w latach poprzednich z tytułu gwarancyi a to *pro parte rata* łącznych przez wszystkich w ogóle poręczycieli dopełnionych dopłat na oprocentowanie i umorzenie emitowanych w akcyach zakładowych części kapitału. — Równocześnie zgadzają się Reprezentacya powiatowa i gmina miasta Kołomyi, ażeby akty notaryalne, którymi wyż wymienione gwarancye powiatu i gminy umocnione zostaną, miały najzupełniejszą moc egzekucyjną.

Podług przedłożonego inwentarza powiatu Kołomyja za rok 1893 długi powiatu wynoszą 23.094 zł. 20 ct. podatki zaś bezpośrednie na rok 1893 w powiecie przypisane wynoszą kwotę 212.734 zł. 84½ ct. w. a., z czego 50% czyni kwotę 106.367 zł. 42 ct. w. a. Do zaciągnięcia przeto wyż wymienionego zobowiązania, którego wartość przyjąć należy za równającą się kwocie kapitału 277.800 zł., potrzebnem jest zezwolenie, które w myśl §. 24 ustawy o Repr. pow. tylko w drodze ustawy krajowej udzielone być może. Wydział krajowy przeto uznając widoczną korzyść jaką powiat kołomyjski z budowy kolei z Delatyna do Stefanówki rzeczywiście odniesie i licząc się z tą okolicznością, że ustawa krajowa z 17. lipca 1893 Nr. 42 Dz. ust. i rozp. kraj. o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych w §. 2. l. b. wyraźnie powiaty, jako czynniki interesowane do uchwalania subwencyi na budowę takich kolei zachęca, przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem na uchwalenie odnośnego projektu ustawy.

Co do przyjętego zaś przez Reprezentacyę gminy miasta Kołomyi, uchwałą Rady miejskiej z dnia 9. stycznia 1895. zobowiązania do podobnej subwencyi na rzecz tejże kolei, to jakkolwiek uchwała powyższa zatwierdzoną już została w myśl §. 102. ust. gm. z d. 13 marca 1889. Nr. 24. Dz. ust. i rozp. kraj. uchwałą Rady powiatowej z dnia 11. stycznia 1895 i jakkolwiek do jej ważności nie jest koniecznem wyższe zezwolenie to jednak Wydział krajowy z uwagi, że Wysoki Sejm obecnie obraduje a w myśl §. 101. powyższej ustawy, Wysokiemu Sejmowi zastrzeżony jest w pierwszym rzędzie najwyższy nadzór nad majątkami gmin, z uwagi dalej, że zobowiązanie się gminy jest znaczniejsze i trwać ma przez długi szereg lat, wreszcie dla zapobieżenia ewentualnym trudnościom przy zezwoleniu gminie na wyższe dodatki gminne, gdyby w skutek wstawienia do budżetu miejskiego raty annitetowej do wysokości 11.945 zł. zachodziła potrzeba nałożenia wyższych dodatków, — Wydział krajowy uważa za stosowne sprawę tę przedłożyć Wysokiemu Sejmowi celem przyjęcia jej do wiadomości.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Załączony pod ·/1 projekt ustawy.
2. Załączoną pod ·/2 rezolucyę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 22. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. *Józef Wereszczyński*, w. r.
Członek Wydz. krajow.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kołomyi na zobowiązanie się do pokrywania ewentualnych niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Kołomyi zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu w obec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczania przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, corocznie kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4 od sta tudzież planem wskazane umorzenie sumy 277.800 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei lokalnej.

Art. II.

Kiedy i o ile obowiązek w art. I. niniejszej ustawy bliżej określony ma być dopełnionym, określi osobna umowa między reprezentacyą powiatową w Kołomyi a Wydziałem krajowym.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Uchwała.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przyjmuje w myśl §. 101. ust. gm. z dn. 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. ust. i rozp. kraj. do zatwierdzającej wiadomości uchwałę Rady miejskiej w Kołomyi z dnia 9. stycznia 1895, zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej w Kołomyi z dn. 11. stycznia 1895, którą gmina miasta Kołomyi zobowiązała się w obec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księtwem Krakowskiem przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka uiszczać corocznie kwoty potrzebne na oprocentewanie po cztery od sta, tudzież planem wskazane umorzenia sumy 277.800 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei lokalnej. Bliższe określenia co do rozciągłości i warunków pod jakiemi wyż wymienione zobowiązanie się gminy miasta Kołomyi ma być dopełnionem, określi osobna umowa między reprezentacyą miasta Kołomyi a Wydziałem krajowym.

L. W. 658/95

Aleg. 103

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za r. 1894.

Wysoki Sejmie!

Organizacya krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie po dłuższym okresie przejściowym w roku ubiegłym znaczny uczyniła postęp tak pod względem urządzeń szkoły, jak też i uzupełnienia personalu nauczycielskiego. Równorzędnie z tem nastąpiła rewizya planu naukowego przez unormowanie zakresu i stosunku nauk podstawowych i pomocniczych tudzież unormowanie nauk zawodowych. To ustalenie dotychczasowych przejściowych stosunków szkoły przyczyni się do podniesienia poziomu nauki zawodowej, jakiej szkoła ogrodnicza kandydatom udziela.

Przez postawienie nowego budynku szkolnego, który w r. 1894 został ukończony i do użytku szkoły oddany, przez dalsze ulepszenie w ogrodzie szkolnym, który służy jako środek demonstrancyjny dla nauki ogrodniczej, przez zamianowanie nauczyciela do nauk elementarnych i powołanie drugiego nauczyciela fachowego do nauk ściśle zawodowych, wreszcie przez unormowanie planu naukowego, położone zostały podstawy do przyszłego normalnego rozwoju szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Stało się to wśród warunków trudnych, jedynie dzięki ofiarności Wys. Sejmu, który nie szczędził wydatków na należyte udotowanie szkoły.

41. Dołączone pod ./· sprawozdanie Dyrekcyi szkoły za r. 1894 daje dokładny obraz stanu i stosunków szkoły, a nie chcąc tych szczegółów powtarzać Wydział krajowy uzupełnia je uwagami odnoszącemi się do organizacyi szkoły o ile ona w roku ubiegłym przeprowadzoną została.

W myśl wniosku kuratoryi szkoły ogrodniczej poruczoną została nauka rysunków za osobnem wynagrodzeniem nauczycielowi dla nauk elementarnych i pomocniczych p. Tabeau. W przyszłości jednak zamierza Wydział krajowy naukę rysunków powierzyć innemu fachowemu nauczycielowi, nie chciałby bowiem p. Tabeau przeciążać pracą nauczycielską, dziś bowiem w kursie zimowym 35 godzin tygodniowo udziela p. Tabeau nauki i rysunków.

Najsłabszą stroną szkoły ogrodniczej w Tarnowie był dotychczasowy brak nauczycieli stałych, w skutku tego posiłkować się musiano dla nauk elementarnych i pomocniczych nauczycielami z innych naukowych zakładów w Tarnowie wezwanymi.

Do nauk zaś fachowych musiał Wydział krajowy używać jedynego na miejscu będącego znawcę, dawniejszego ogrodnika miejskiego. Jedynym zaś stałym nauczycielem tak dla nauki teoretycznej jak i praktycznej był dotychczasowy kierownik szkoły p. Maciaszek.

Takiemu stanowi rzeczy trzeba było raz koniec położyć. Wydział krajowy rozpisał konkurs na nauczyciela nauk elementarnych i w skutku zgłoszeń wniesionych zamianował nim p. Wiktora Tabeau.

Na drugiego nauczyciela fachowego powołał Wydział krajowy w porozumieniu z kuratoryą szkoły z końcem r. 1894 p. Bronisława Makaiya, ukończonego kandydata szkoły pomologicznej w Proszkowie, a jakkolwiek p. Makay kwalifikacye do objęcia tej posady przedstawił odpowiedne, nominacya jego nastąpiła prowizorycznie w rodzaju próby z powodu, iż nie pracował on dotychczas wcale w zawodzie nauczycielskim.

Nadto zarządził Wydział krajowy, ażeby ochmistrz Stafiej, posiadający wieloletnią praktykę ogrodniczą, a przez kierownika szkoły jako praktyczny ogrodnik jest ceniony pełnił oprócz obowiązków ochmistrza t. j. dozorcy uczniów, także i obowiązki instruktora czyli nauczyciela robót ręcznych pod kontrolą i według wskazówek kierownika szkoły.

Tym sposobem ulżył Wydział krajowy kierownikowi szkoły ogrodniczej w pracy udzielania praktycznej nauki ogrodnictwa, ażeby mógł oddać się dydaktycznej stronie szkoły i przez to tę wydatniejszą uczynić.

Zarządzenie to okazało się w praktyce dobrem i dlatego Wydział krajowy postanowił w miejsce dotychczasowego ochmistrza utworzyć analogicznie jak w szkołach niższych rolniczych posadę instruktora a zarazem dozorcy uczniów z taką samą płacą, jak w kraj. niższych szkołach rolniczych t. j. 650 zł. rocznie — kwotę tę wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków szkoły ogrodniczej w Tarnowie pod rubr. I., poz. 5.

W skutek rozpisania konkursu na posadę drugiego nauczyciela fachowego w szkole ogrodniczej zgłosiła się mała liczba kandydatów, a między nimi ani jeden z należytemi kwalifikacyami (p. Makay zgłosił się już po nieudanym konkursie). Wydział krajowy okoliczność tę przypisuje zbyt niskiej płacy dla nauczyciela fachowego przywiązanej w porównaniu do płacy pierwszego nauczyciela fachowego a zarazem kierownika. Podczas kiedy ta ostatnia płaca wynosi razem z dodatkami 1.340 zł. płaca drugiego fachowego nauczyciela oznaczoną była na 720 zł. W celu zapewnienia sobie należycie ukwalifikowanej siły nauczycielskiej podniósł Wydział krajowy płacę drugiego nauczyciela fachowego do wysokości 900 zł. (800 płacy i 100 dodatku aktywalnego). Ryczałt na mieszkanie lub pomieszkanie w naturze pozostawiliśmy niezmienne.

Kwotę powyższą wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków szkoły pod rubr. I. poz. 2.

Budynek szkolny wykończony został w jesieni i z początkiem r. szk. 1894/5 oddany do użytku szkoły. Na koszta budowy przyznał był Wys. Sejm uchwałą z r. 1893 kwotę 10.000 zł. a c. k. Rząd udzielił subwencyę na ten cel w kwocie 5.000 zł.

Budynek ten mieści obecnie trzy sale wykładowe, salę na zbiory i pomieszkanie dla dyrektora. Mury wyciągnięte zostały tak, iż mogą służyć w razie potrzeby na dom piątrowy.

Stary budynek został częściowo przebudowany i rozszerzony, tak że mieści sypialnie dla uczniów, salę jadalną, kuchnię i mieszkanie dle instruktora uczniów.

Wydział krajowy zażądał od Dyrekcyi szkoły, aby w porozumieniu z kuratoryą przedłożyła wykaz wszelkich potrzeb na zupełne urządzenie szkoły, chcąc jak najrychlej najniezbędniejszego urządzenia dostarczyć. Dyrekcya przedłożyła wykaz ruchomości potrzebnych na uzupełnienie urządzenia wewnętrznego w szkole ogrodniczej. Nadto okazała się potrzeba postawienia sztachet z frontu, parkanu od wschodniej strony starego budynku,

sztachet od południa i parkanu a w części muru od północy. Nadto niezbędnem jest postawienie szklarni i studni, oraz drobnych urządzeń, zrównania terenu, postawienia szopy etc. Kosztorys tych urządzeń przedstawiła Dyrekcya szkoły w kwocie 5.861 zł. Na pokrycie tych potrzeb posiada szkoła w gotówce 861 zł., a w kredycie na rok 1894 niewyczerpanym 1.000 zł. pozostaje zatem potrzeba pokrycia 4.000 zł. Na najważniejsze z tych potrzeb wstawił Wydział krajowy w budżecie wydatków szkoły odpowiednie kwoty, a mianowicie na budowę szklarni kwotę 1.000 zł. w rubr. IV. poz. 20. na wybudowanie studni przy budynkach zakładowych kwotę 500 zł. w rubr. IX. poz. 10. budżetu szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Na resztę wydatków kosztorysem Dyrekcyi objętych uprasza Wydział kraj. izby Wys. Sejm przyzwolił kredytu w kwocie 2.500 zł. Gdy jednakże część tego kredytu zużytkowaną zostanie dopiero po odstąpieniu przez gminę miasta Tarnowa parceli o którą toczą się rokowania, przeto Wydział krajowy nie wstawia tej kwoty w budżet roku 1895 ale wnosi o zapewnienie jej już teraz na rok 1896.

W ten sposób ostateczne urządzenie szkoły doprowadzone zostanie do skutku po wielu latach przejściowego stanu.

Wydział krajowy ze swej strony dołoży wszelkiego starania, ażeby rozpoczętą organizacyę sił fachowych nauczycielskich i planu nauki w szkole doprowadzić w ciągu r. 1895 do skutku tak, iżby zamiorzony cel szkoły „wykształcenia ogrodników uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich" w zupełności został osiągnięty. Wreszcie dodajemy, że ogród szkolny po zregulowaniu, zdrenowaniu i silnem znawożeniu gruntu doprowadzony został do stanu bardzo dobrego, a warzywa w ogrodzie tym wyprodukowane odznaczone zostały złotym medalem na wystawie krajowej we Lwowie.

Sprawozdanie niniejsze Wydział krajowy kończy wnosząc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1894 Sejm przyjmuje do wiadomości.

Sejm zezwala na dalsze uzupełnienie urządzeń zakładu ogrodniczego szkoły tarnowskiej kosztem nie wyższym jak 2.500 zł. i upoważnia Wydział krajowy do wstawienia tej kwoty w budżet roku 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie d. 22. stycznia 1895.

Marszałek krajowy
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie za rok szkolny 1893/4.

I. Ogólne wiadomości w szkole.

Celem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników, uzdolnionych do prowadzenia ogrodów miejskich. Do tego celu zdąża szkoła nietylko przez udzielanie wychowankom swoim zawodowej wiedzy, ale także przez ugruntowanie i uzupełnienie wykształcenia ogólnego, jakie ze szkoły ludowej przynoszą jak nie mniej przez pielęgnowanie ich strony moralnej i religijnej.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który 1) wykaże się, że ukończył z dniem przyjęcia przynajmniej 15 lat życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów, 2) w terminie przez Dyrekcyą ogłoszonym złoży egzamin wstępny, służący do ocenienia, czyli kandydat jest w ogóle dostatecznie rozwinięty umysłowo, ażeby mógł korzystać z nauk w tej szkole udzielanych.

Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą, a czynią zadość powyżej wymienionym warunkom, mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 165 zł. rocznie, za co utrzymuje mieszkanie, pościel, wikt, pranie, światło i ubranie, prócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący zaopatrzony być powinien dostatecznie w domu.

Synowie ubogich rodziców przyjęci być mogą na koszt funduszu krajowego. Nauka trwa lat trzy, a rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1. kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielonych im w tym czasie, jakotż i z nabytej wprawy w wykonywaniu prac i czynności zawodowych. O wyniku egzaminu zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców, lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie drugiego (zimowego) półrocza nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy. Pozwolenie do powtarzania zaniedbanego roku udzielić może Wysoki Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem howaniemzac się na to zasługuje.

Po skończeniu całego trzechletniego kursu nauk, zdaje każdy uczeń egzamin końcowy ogólny, czyli głowny z całości nauk zawodowych, przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku otrzymuje „świadectwo ukończenia nauk“ wystawystawione według wzoru, przez Wysoki Wydział krajowy zatwierdzonego.

Jeżeli zaś uczeń egzaminu nie złoży z postępem przynajmniej dostatecznym otrzymuje świadectwo odbycia całego kursu nauk ze stopniem niedostatecznym nabytej w szkole wiedzy. Innych świadectw uczniom szkoła nie wydaje.

II. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczną i praktyczną i obejmuje następujące przedmioty:

a) Z nauk ogólnie kształcących i podstawowych:

1) Religia, 2) język polski, 3) język niemiecki, 4) poprawne czytanie i pisanie używanych w botanice łacińskich nazw roślin, 5) arytmetyka i geometrya z miernictwem praktycznem, 6) geografia z historyą, 7) kaligrafia, 8) rysunki, 9) elementarne wiadomości z nauk przyrodniczych podstawowych, 10) botanika ogólna i ogrodnicza szczegółowa;

b) Z nauk zawodowych:

1) Zasady ogólne ogrodnictwa, 2) warzywnictwo, 3) sadownictwo, 4) kwiaciarstwo gruntowe i szklarniowe, 5) hodowla drzew i krzewów ozdobnych, oraz 6) zasady zakładania i utrzymania ogrodów;

c) Z nauk pomocniczych:

1) Uprawa chmielu, 2) uprawa wikliny koszykarskiej, 3) pszczelnictwo. Treść, jakoteż sposób nauczania wszystkich powyższych nauk wyczerpująco podaną została w poprzednich sprawozdaniach Dyrekcyi.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popieraną, (o ile na to środki i zbiory szkoły pozwalają) demonstracyami w szkole i ogrodzie. Nauka przedmiotów fachowych i pomocniczych bywa zawsze demonstrowaną w ogrodzie i stwierdzoną licznymi przykładami tak podczas ćwiczeń praktycznych w ogrodach szkolnych i ogrodzie miejskim, jakoteż w ogrodach prywatnych, do których odbywają uczniowie od czasu do czasu wycieczki. Podręczników używają tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem botaniki); — nauk fachowych i pomocniczych uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób jak można najrozumialszy i treściwy naukę podaje, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

Naukę praktyczną pobierali uczniowie przedewszystkiem w ogrodach szkolnych i ogrodzie miejskim, a także w ogrodach prywatnych, o ile te dostarczały materyału potrzebnego do nauki, którego na razie ogród szkolny dostarczyć nie mógł. W ogrodzie szkolnym uczyli się uczniowie praktycznie: przyrządzania kompostów, uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion; dalej rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew owocowych w formach karłowych, uprawy roślin kwiatowych, gruntowych, uprawy chmielu i wikliny koszykarskiej.

W ogrodzie miejskim uczyli się uprawy roślin szklarniowych, utrzymywania trawników i ogrodu spacerowego, wysadzania klombów i kwietników kobiercowych.

N a u k a t e o r e t y c z n a w szkole udzielana bywa przedewszystkiem w okresie zimowym w 25. godzinach tygodniowo na I. roku, w 27. godzinach na II. roku, w 19. godzinach na III. roku. W okresie letnim, w którym uczniowie główpie nauką praktyczną są zajęci, odbywa się nauka tylko z przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych,

po kilka godzin tygodniowo, mianowicie po 8 godzin na I. i II. roku, a 3 godzin na tydzień na III. roku.

III. Skład grona nauczycieli i nauki przez nich udzielane.

1. Kierownik zakładu, nauczyciel fachowy Wojciech Maciaszek uczył: warzywnictwa, sadownictwa, kwieciarstwa szklarniowego, chmielarstwa, uprawy wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa, tudzież układania sprawozdań tygodniowych z dokonanych prac, a to w 16 godzinach na tydzień w półroczu zimowem, prócz demonstracyi i nauki praktycznej przy inspektach w ogrodach i szklarniach.

2. Zastępca nauczyciela fachowego Kazimierz Waśniewski, b. ogrodnik miejski, uczył ogólnych zasad ogrodnictwa, kwieciarstwa gruntowego, krzewoznawstwa, botaniki ogrodniczej i zoologii zastosowanej do potrzeb praktycznego ogrodnika w 14 godz. tygodniowo.

3. Katecheta ks. Okulicki Wawrzyniec ze Zgromadzenia OO. Filipinów udzielał nauki religii w obu półroczach po 1 godzinie tygodniowo na wszystkich trzech latach.

4. Nauczyciel pomocniczy do nauk ogólnie kształcących i podstawowych w półroczu letniem Józef Pankowicz, kierownik szkoły 4 klasowej etatowej w Tarnowie, uczył języka polskiego, niemieckiego, arytmetyki i geometryi tygodniowo 7 godzin.

W półroczu zimowem Wiktor Tabeau b. nauczyciel szkoły 7 klasowej męskiej w Tarnowie, zamianowany prowizorycznie nauczycielem do nauk ogólnie kształcących i podstawowych dekretem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 25. Sierpnia 1893 do l. 37.980 uczył języka polskiego, niemieckiego, geografii i historyi, arytmetyki i geometryi, elementarnych wiadomości z fizyki, chemii z mineralogią i kaligrafii, razem 30 godzin tygodniowo, a oprócz tego rysunków na I. i II. roku, za osobnem wynagrodzeniem.

5. Nauczyciel pomocniczy do rysunków i miernictwa Franciszek Vetulani, kierownik ekspozytury krajowego biura melioracyjnego w Tarnowie, uczył w półroczu letniem rysunków na wszystkich trzech latach i miernictwa na III. roku w 7 godzinach tygodniowo. W półroczu zimowem rysunków i budownictwa ogrodowego na III. roku w 3 godzinach tygodniowo.

6. Ochmistrz (dozorca uczniów) Tomasz Lipiarz dozorował uczniów w zakładzie i przy zajęciach praktycznych.

IV. Środki naukowe szkoły.

Do wymienionych już w zeszłym roku skromnych środków naukowych przybyło:

Do zbiorku botanicznego 2 okazy z masy papierowej. Zielnik roślin pożytecznych i chwastów uzupełniono roślinami do 840 gatunków. Powiększono znacznie zbiorek owadów szkodliwych w ogrodnictwie, sadownictwie i w polu. Księgozbiór został powiększony przez zakupno następujących dzieł naukowych: Abel, das kleine Hausgarten; Pieniążek, Historya polska; Eichler, Handbuch für gärtn. Planzeichner; Jäger, Gartenkunst; Lauche, Deutsche Denarologie; Neumann, Bau-Glashäuser; Hampel, Teppichgärtnerei; Jäger, Katechismus der Ziergärtnerei; Neumann, die Kunst der Pflanzenvermehrung.

Z podręczników szkolnych przykupiono 26 katechizmów i 25 biblii. Z czasopism fachowych prenumerowano: 1) Ogrodnik polski, 2) Wiener illustrirte Gartenzeichnung, 3) Gartenflora, 4) Deutsche Gärtnerzeitung, 5) Praktischer Obstbauzüchter, 6) Ruvue hosticole.

Z pism politycznych: Gazetę lwowską i Nową Reformę.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1893/4 zapisanych było do szkoły ogrodniczej 21 uczniów.

Do przyjęcia na I. rok zgłosiło się 12 kandydatów, a z tych zostało przyjętych na podstawie złożonego egzaminu wstępnego 10 uczniów a mianowicie:

Danyluk Michał	Podwyszyński Józef
Filipek Franciszek	Prorok Teofil
Gofron Paweł	Purchla Franciszek
Kopacz Jan	Reguła Józef
Mierzwa Józef	Zajączkowski Antoni.

Jednemu uczniowi Ściskiemu Piotrowi pozwolono powtarzać I. rok. Razem przeto było na roku I. uczniów 11.

Na rok II. przeszło 4 uczniów, a mianowicie:

Walczak Wojciech	z postępem	bardzo dobrym,
Banaś Andrzej	„	dobrym,
Drobna Bolesław	„	„
Wilk Józef	„	„

Na III. rok przeszło 6 uczniów, a mianowicie:

Drobna Zygmunt	z postępem	bardzo dobrym
Dobosz Paweł	„	dobrym
Jedynak Sebastyan	„	dostatecznym
Migoń Marcin	„	„
Rosiński Zygmunt	„	„
Strzyż Jan	„	„

Wszyscy uczniowie byli religii rzymsko-katolickiej.

Pod względem wieku było:

Z ukończonym 15 rokiem życia . . .	6
„ 16 „ „ . . .	4
„ 17 „ „ . . .	4
„ 18 „ „ . . .	4
„ 19 „ „ . . .	2
„ 20 „ „ . . .	1

Przygotowanie uczniów było następujące:

z ukończoną szkołą ludową:

I. klasową	1
II. „	1
III. „	10
IV. „	8
z IV. klasą gimnazyalną	1

Według pochodzenia było:

z powiatu bocheńskiego	3
„ brzeskiego	3
„ dąbrowskiego	2
„ łańcuckiego	1
„ niżańskiego	2
„ ropczyckiego	3
„ rohatyńskiego . . .	1

z powiatu rzeszowskiego 1
„ tarnowskiego 2
„ wadowickiego 1
z gubernii siedleckiej 2

Pod względem stanu i zajęcia rodziców było:
a) synów oficyalistów prywatnych 4
b) „ mieszczan 2
c) „ rzemieślników 3
d „ włościan 12

W ciągu roku szkolnego opuścili dobrowolnie zakład:

Gofron Paweł i Purchla Franciszek. Wydalony został Podwyszyński Józef. Z końcem roku szkolnego było w zakładzie uczniów:

na I. roku 8, na II. — 4, na III. — 6, — razem 18 uczniów.

VI. Egzamina.

Z ośmiu uczniów roku I. złożyło egzamina roczne:
a) z postępem dobrym Zajączkowski Antoni,
b) „ dostatecznym Filipek Franciszek,
„ „ Mierzwa Józef,
„ „ Prorok Teofil,
„ „ Śliski Piotr.

Danyluk Michał, Kopacz Jan i Reguła Józef, otrzymali stopień niedostateczny.

Z czterech uczniów drugiego roku złożyło egzamina:
a) z postępem bardzo dobrym Walczak Wojciech,
b) „ dobrym Banas Andrzej,
„ „ Drobner Bolesław,
„ „ Wilk Józef.

Z sześciu uczniów III. roku złożyła egzamina:
a) z postępem bardzo dobrym Drobner Zygmunt,
„ dobrym Dobosz Paweł,
„ dostatecznym Jedynak Sebastyan,
„ „ Migoń Marcin,
„ „ Rosiński Zygmunt,
„ „ Strzyż Jan.

Do końcowego egzaminu przystąpiło 6 uczniów, a z tych złożyło:
a) z postępem dobrym Drobner Zygmunt,
„ „ Dobosz Paweł,
„ dostatecznym Jedynak Sebastyan,
„ „ Migoń Marcin,
„ „ Rosiński Zygmunt,
„ „ Strzyż Jan.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Uczniowie, którzy w r. 1894 3 letni kurs nauki w szkole ukończyli i z pomyślnym skutkiem złożyli egzamin końcowy, wyjechali na praktykę:

Drobner Zygmunt do c. k. botanicznego ogrodu w Krakowie,
Dobosz Paweł i Strzyż Jan do zakładu ogrod. handl. p. Freege w Krakowie,
Jedynak Sebastyan do zakładu ogrod. handl. p. Waśniewskiego w Nowym Sączu.
Migoń Marcin do JWgo hr. Romana Potockiego w Łańcucie,
Rosiński Zygmunt do WPana Trzecieskiego w Zdakowie.

Z uczniów, którzy w r. 1890, 1891, 1892 i 1893 opuścili zakład, pozostają:
Ligęza Kazimierz, Tabaj Wojciech, Babraj Franciszek i Koza Michał są przy wojsku,
Urbańczyk Antoni jako pomocnik w ogrodzie botanicznym w Krakowie,
Molemin Kazimierz na praktyce u p. Waśniewskiego w Nowym Sączu,
Chwastowicz Stefan i Schweichter Piotr wyjechali do Ameryki,
Duda Stanisław na posadzie ogrodnika u hr. Koziebrodzkiego w Chlebowie,
Lichański Władysław w zakładzie ogrod.-handlowym u Mietscha w Dreźnie,
Dreziński Karol na IV. roku c. k. Seminaryum nauczycielskiego w Tarnowie,
Szczudło Jan na praktyce w c. k. botanicznym ogrodzie w Krakowie,
Rosenblatt Filip na posadzie ogrodnika u PP. Urszulanek w Tarnowie,
Nowak Jan w miejskim ogrodzie w Krakowie,
Łabuz Czesław na posadzie ogrodnika przy Seminaryum duchownem w Tarnowie,
Berlik Henryk w ogrodach zamkowych hr. Potockiego w Łańcucie,
Gromski Antoni w ogrodzie pomologicznym „ „
Lisowski Tadeusz w c. k. ogrodzie botanicznym w Krakowie,
Michalik Antoni w ogrodzie miejskim w Krakowie.

VIII. Sprawy internatu.

Pod względem utrzymania uczniów i wewnętrznego zarządu nie zaszła żadna zmiana. Stołowanie odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika szkoły.

Nadzór w internacie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy ochmistrza, gdyż posada nauczyicela fachowego dotychczas obsadzoną nie została.

Stan zdrowotny uczniów nie pozostawiał nic do życzenia, oprócz lekkich słabości jak katar, febra, na żadną inną słabość obłożną uczniowie nie zapadali. Pomocy lekarskiej udzielał w potrzebie fizyk miejski p. dr. Walczyński. Dyrekcya poczuwa się do obowiązku złożenia serdecznego podziękowania p. dr. Walczyńskiemu, który zawsze bezinteresownie swej porady udzielał.

IX. Budynki szkolne.

W bieżącym roku szkolnym przystąpił Wysoki Wydział krajowy do budowy nowego i rekonstrukcyi starego budynku szkolnego. Nowy budynek murowany, który obejmuje trzy izby szkolne, gabinet na zbiory, kancelaryę Dyrekcyi i pomieszkanie kierownika został w połowie grudnia 1893 pod dach wyprowadzony i nakryty dachówką, a w r. 1894 ostatecznie wykończony.

Przez wybudowanie nowego budynku i rekonstrukcyę starego zyska szkoła bardzo wiele tak pod względem nauki, jakoteż i wychowania uczniów. W trzech izbach szkolnych będzie można w okresie zimowym uczyć wszystkie trzy lata równocześnie, zwłaszcza w godzinach porannych, gdy jeszcze na dworze jest zimno i uczniów nie można zająć praktycznie na otwartem powietrzu, jakoteż i popołudniu od godziny 4, gdy już jest cie-

mno, przezco nauka wcześniej kończyć się bedzie, a uczniowie będą mieli więcej czasu wolnego do przygotowania się na dzień następny. Dotąd tego zrobić nie było można, gdyż były tylko dwie izby szkolne w skutek czego rok trzeci musiał mieć naukę dopiero po ukończeniu nauki w jednym z dwóch pierwszych lat, albo nauczyciel zmuszony był uczyć w jadalni, co tak dla uczącego i uczących się, było bardzo niedogodne i uciążliwe. Przez pomieszczenie kierownika w zakładzie ułatwiło się znacznie dozorowanie uczniów, które dotąd wiele sprawiało trudności. Niedostatki jakkolwiek przez to najważniejsze usunięte zostały, to jeszcze wiele pozostaje do zrobienia, by zakład mógł się prawidłowo rozwijać. Mianowicie koniecznie potrzeba wybudować dwie szklarnie; jednę ciepłą drugę zimową, boć to jest główny środek przy nauczaniu hodowli i rozmnażaniu roślin szklarniowych, która to nauka dla ogrodnika jest niezbędną.

Wprawdzie szkoła posługuje się szklarniami miasta Tarnowa, ale w nich jest tylko gościem i nie może tak dysponować, jakby tego cel szkoły i nauki wymagał; dlatego też oparkanienie, a jeszcze lepiej omurowanie zakładu przynajmniej od strony północnej jest konieczne. Przez omurowanie prócz zabezpieczenia od północnych wiatrów, zyskałby zakład to, że mur służyłby zarazem jako główna ściana, którą tylko od strony południowej oszklić, a powstałaby prawie wzdłuż tego muru szklarnia, którą podzieliłoby się na dwa lub trzy działy, stosownie do roślin w niej hodować się mających.

Długość muru od strony północnej wyniosłaby 60 m., ale odliczywszy szerokość jednego i drugiego budynku 25 m., na odstąpienie od budynku dla uniknięcia cienia 5 m., pozostałoby 30 m. muru do oszklenia; zatem możnaby uzyskać trzy szklarnie po 10 m. długie.

X. Ogród szkolny.

W ogrodzie szkolnym nie zaszła żadna ważniejsza zmiana. Szkółkę drzew owocowych powiększono znów o jeden dział, są już tedy drzewka szlachetne jedno- dwu- i trzy letnie tych ostatnich jeszcze mało, bo w roku 1891 posadzono tylko tyle dziczków, aby można było praktycznie naukę uszlachetnienia drzew owocowych z uczniami przeprowadzić. W r. 1892 posadzono 1.500 sztuk i co roku po tyle się sadzi tak, że na dwa lata będzie można 1.200—1.500 drzewek czteroletnich zbywać.

Drzewka w szkółkach rosną bardzo dobrze; zima była lekka, więc drzewka nic od zimna nie ucierpiały, a uszkodzone przez mróż w r. 1892 przycięto na wiosnę 1893 wydały piękne pędy. Drzewka owocowe, posadzone przy drogach w ogrodzie rosną również pięknie, a niektóre z nich już mają po parę owoców. Wyjątek stanowią czereśnie, które cierpią na sączenie się gumy, co zapewne z ciężkiego i nieprzepuszczalnego gruntu pochodzi.

Warzywa udają się znakomicie i ani rok mokry jak zeszły nie wpłynął ujemnie na ich urodę.

Wynik finansowy produkcyi warzyw był następujący:

Ze sprzedaży drobnej w ciągu lata wpłynęło gotówką . .	239 zł. 40 ct.
Rachunkiem za oddane do kuchni zakładowej . . .	139 „ 20 „
Razem przychód brutto z ogrodu	378 „ 60 „

(26 zł. 40 ct. więcej niż w roku przeszłym, a o 92 zł. 40 ct. więcej, niż w roku zaprzeszłym.)

Przychód z ogrodu podniesie się znacznie za dwa lata, kiedy będzie można owoce i drzewka sprzedawać.

Narzędzi ogrodniczych jak: motyczek, łopat, konewek i t. p. przykupiono za kwotę 109 zł. 80 ct. w. a.

XI. Kronika szkoły.

Egzamina półroczne przeprowadzono w dniu 7. października 1893. pod przewodnictwem JWP. Radcy Namiestnictwa i Starosty Płazińskiego w obecności delegata konsystoryalnego ks. kanonika katedralnego Jana Jaworskiego i delegata miasta Tarnowa.

Egzamina roczne odbyły się w dniu 27., 28. i 29. Marca 1894. w obecności delegata konsystoryalnego ks. Dra Tylki kanonika katedralnego i Członków kuratoryi szkoły.

Egzamin końcowy główny przeprowadzono w dniu 3. kwietnia 1894. w obecności radcy ministeryalnego i c. k. inspektora kultury krajowej JW. Pana Władysława Struszkiewicza, delegata Wydziału krajowego WP. profesora Z. Strusiewicza i Członka kuratoryi szkoły JWP. hr. Józefa Męcińskiego, posła na Sejm krajowy.

Kilka razy w ciągu roku raczyli zaszczycić swą obecnością szkołę i ogród szkolny JE. Marszałek ks. Sanguszko, Członkowie kuratoryi szkoły, a w dniu 23. czerwca i 24. sierpnia 1893. lustrował zakład JWP. Władysław Struszkiewicz.

Oprócz kilku w ciągu lata naukowych wycieczęk do ogrodów JE. Marszałka ks. Sanguszki w Gumniskach i pobliskich ogrodów zwiedzili uczniowie II. i III. roku w połowie września pod przewodnictwem kierownika szkoły Maciaszka w towarzystwie pana W. Tabeau ogrody JO. ks. Andrzeja Lubomirskiego w Przeworsku i JO. ks. Władysława Czartoryskiego w Sienianie. Ogrody te należą do pierwszorzędnych w kraju, dlatego też uczniowie odnieśli wielką z tej wycieczki korzyść.

Dyrekcya poczuwając się do obowiązku wyrażenia na tem miejscu dostojnym właścicielom najszczerszego podziękowania za łaskawe pozwolenie zwiedzenia wspomnianych ogrodów, jako też i za gościnność z jaką podejmować raczyli wychowanków szkoły. Również wyraża Dyrekcya serdeczne podziękowanie PP. ogrodnikom Maślance i Maciaszkowi za życzliwe udzielanie cennych swych rad i wskazówek uczniom, a tem samem przyczynienia się do odniesienia prawdziwego pożytku z wycieczki.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej.

Tarnów w lipcu 1894.

Wojciech Maciaszek
kierownik szkoły.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. W. 10.185/94.

Aleg. 104.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania należytości dyet i kosztów podróży urzędników Wydziału krajowego, i zakładów krajowych.

Wysoki Sejmie!

Podczas ubiegłej sesyi Wysokiego Sejmu przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z dnia 10. listopadada 1893. l. 59.221 wniosek podwyższenia dyet dla urzędników Wydziału krajowego delegowanych przez Wydział krajowy na komisye z tytułu nadzoru nad gminami i reprezentacyami powiatowemi. Komisya administracyjna Wysokiego Sejmu, której sprawozdanie to przydzielone zostało, uznała wniosek Wydziału krajowego, za niewystarczający, ponieważ odnosił on się tylko do urzędników odbywających lustracye gmin i powiatów, nie zaś do wszystkich, komisyj w ogóle. nadto zaś nie zawierał żadnych propozycyj co do uregulowania kosztów podroży, które przedewszystkiem jako niedostateczne przedstawiono.

Komisya administracyjna uczyniła zatem wniosek polecenia Wydziałowi krajowemu, aby w przedmiocie uregulowania należytości dyet i kosztów podróży urzędników Wydziału krajowego ponownie sprawę zbadał w powyższym kierunku i przedłożył wniosek na najbliższej sesyi sejmowej, a Wysoki Sejm uchwalił ten wniosek komisyi administracyjnej na posiedzeniu z d. 13. lutego 1894.

W spełnieniu tego polecenia Wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie.

Nie powtarzając wywodów poprzedniego swego sprawozdauia, Wydział krajowy pozwala sobie tylko zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na jeden dalszy powód, przemawiający za zreformowaniem przepisów o dyetach i kosztach podróży. Oto uchwałą z dnia 6. lutego 1894. l. s 1241/94. ustanowił Wysoki Sejm nowy etat płac i innych poborów służbowych urzędników konceptowych Wydziału krajowego, a uczynił to w tym celu aby zrównać urzędników konceptowych krajowych z urzędnikami rządowymi odpowiednej rangi.

Wskutek tej uchwały Wysokiego Sejmu są obecnie urzędnicy krajowi we wszystkich kategoryach służby zrównani pod względem płac i dodatków, z urzędnikami rządowymi, a względnie nawet lepiej od nich uposażeni. Aby jednak zrównanie to było zupełnem potrzeba jeszcze koniecznie przeprowadzić je także co do dyet i kosztów podróży, inaczej pozostanie nierówność, która musi rażąco występować przy wszystkich komisyach mięszanych, w których uczestniczą delegaci Wydziału krajowego wspólnie z delegatami władz rządowych. Dość np. nadmienić że wedle teraźniejszego stanu rzeczy radca Wydziału krajowego delegowany na komisyę wspólnie z urzędnikiem rządowym rangi VII. (odpowiadającej raudze sekretarza Wydziału krajowego) musi

odbywać podróż II. klasą kolei żelaznej, i pokrywać wszystkie swe wydatki z wyjątkiem kosztów podróży, z dyet po 5 zł. dziennie, podczas gdy jego towarzysz pozostający w służbie rządowej odbywa podróż I. klasą kolei żelaznej i pobiera dyety 6 zł. 50 ct w. a. dziennie.

W uchwale Wysokiego Sejmu polecającej przedłożenie niniejszego sprawozdania ma Wydział krajowy dalszą wskazówkę, iż życzeniem Wysokiego Sejmu jest przeprowadzenie reformy przepisów co do dyet i kosztów podróży nie w sposób połowiczny. Wobec tego sądzi Wydział krajowy, że projektowana reforma powinna być zupełną, aby zaś taką była, musi ona objąć wszystkich funkcyonaryuszów kraju i zakładów krajowych.

Wydział krajowy pozwala sobie przeto przedstawić Wysokiemu Sejmowi poniżej wniosek takiej zmiany obowiązujących w niniejszem przedmiocie przepisów, uchwalonych na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 15. października 1881, którąby doprowadziła konsekwentnie do końca dzieło rozpoczęte przez Wysoki Sejm uchwaloną dnia 6. lutego 1894 zmianą etatu konceptowego i postawiła urzędników kraju i zakładów krajowych także pod względem dyet i kosztów podróży na równi z urzędnikami rządowymi odpowiedniej rangi.

W myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 18. czerwca 1873 l. 115 (Dz. ust. państ.) pobierają urzędnicy rządowi następujące dyety:

VI. ranga	(płaca 2.800 zł.)	8 zł.	— —
VII. „	(płaca 2.000 zł.)	6 „	50 ct.
VIII. „	(płaca 1.500 zł.)	5 „	— —
IX. „	(płaca 1.100 zł.)	4 „	— —
X. „	(płaca 900 zł.)	3 „	50 ct.
XI. „	(płaca 600 zł.)	3 „	— —

Tymczasem według normy obowiązującej co do funkcyonaryuszów kraju i za ładów krajowych pobierają:

1) urzędnicy z płacą stałą 1.500 zł. i wyżej 5 zł. w. a. dziennie;
2) urzędnicy z płacą stałą 1.000 zł. w. a. aż do 1.500 zł. w. a. — 4 zł. w. a. dziennie
3) wszyscy inni urzędnicy i aplikanci po 3 zł. w. a. dziennie.

W porównaniu zatem z urzędnikami rządowymi pobierają urzędnicy kraju i zakładów krajowych:

w randze VI. o 3 zł. w. a. dziennie;
w randze VII. o 1 zł. 50 ct. w. a. dziennie;
w randze VIII. o 1 zł. w. a. dziennie;
w randze X. o 50 ct. w. a. dziennie mniej, a tylko urzędnicy zajmujące posady, które odpowiadają IX. i XI. randze służby rządowej, mają w służbie krajowej takie same dyety, jakieby się im w służbie rządowej należały.

Co do kosztów podróży przyznaje wspomniane powyżej rozporządzenie ministeryalne z dnia 18. czerwca 1873 (Nr. 115 Dz. ust. p.) urzędnikom należącym do VI. i VII. rangi przy podróży koleją żelazną klasę I. wszystkim innym zaś klasę II.

Przy podróżach odbywanych kołami, wszyscy urzędnicy należący do rang odpowiadających istniejącym w Wydziale krajowym posadom, mają prawo do zaliczania należytości za parę koni pocztowych, według norm przepisanych dla ekstra poczt. Taryfa na której podstawie oblicza się tę należytość wedle myriametrów ogłaszana bywa co pół roku dla każdego kraju. Odpis taryfy, obowiązującej na teraz (od 1. października 1894 do 31. marca 1894) w naszym kraju załączamy. Według niej wynosi najwyższa należytość od jednego konia i myriametra 1 zł. 8 ct. w. a. najniższa 92 ct. w. a. — Według normy zaś, uchwalonej przez Wysoki Sejm dnia 15. października 1881 dla urzędników kraju i zakładów krajowych, należy się od mili 1 zł. w. a., co czyni niespełna 1 zł. 32 ct. w. a. od myriametra, a zatem o 52 ct. mniej od najniższej, a o 84 ct. mniej od najwyższej należytości, którą policzyć może urzędnik rządowy, oprócz dalszych ubocznych należytości t. z. poczesne dla pocztyliona, wozowe itd.

Wydział krajowy sądzi, że w celu przeprowadzenia zrównania, należałoby co do dyet przyjąć wprost ten sam wymiar, jaki obowiązuje w służbie rządowej, toż samo można uczynić bez trudności co do kosztów podróży koleją żelazną. Co do jazdy kołami nie proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przyjęcia norm w rządzie obowiązujących, ponieważ tak częste zmiany w skali i rozmaitość skali w poszczególnych powiatach nie miałyby racyi przy komisyach, odbywanych z ramienia Wydziału krajowego. Nie można zresztą ignorować faktu, że podróż kołami odbywa się z reguły furmanką, przy małych odległościach fiakrem, nigdy zaś prawie extrapocztą. W tym względzie wystarczy zdaniem Wydziału krajowego, jeżeli się dotychczasowy ryczałt podwyższy o tyle, iżby wystarczał na pokrycie faktycznego wydatku. Wydział krajowy sądzi, że wyznaczając ryczałt po 2 zł. w. a. od myriametra (o 16 ct. niższy od najwyższego wymiaru rządowego) zapobiegnie się z reguły przynajmniej temu, iżby jak się to dotąd zdarzało, faktyczny koszt podróży był wyższym od przyznanego z tego tytułu wynagrodzenia.

Przy tej sposobności uprasza Wydział krajowy, ażeby Wysoki Sejm raczył oznaczony §. 12. swej uchwały z dnia 15. października 1881 termin trzymiesięczny do składania partykularza który w praktyce okazał się zbyt długim i niedogodnym, skrócić do trzech tygodni. Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Paragrafy 3, 9, i 12, przepisów co do dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych (uchwała Sejmu z d. 15. października 1881.) zostają niniejszem w swem dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają odtąd opiewać:

§. 3. Wysokość dziennej płacy czyli dyet wyznacza się:

a) dla Marszałka krajowego 15 zł., dla członków Wydziału krajowego i ich zastępców 10 złr. w. a. dziennie;

b) dla urzędników z płacą 2800 złr: rocznie i wyżej 8 złr. w. a. dziennie;

c) dla urzędników z płacą 2000 złr. do 2800 zł w. a. rocznie 6 zł. 50 ct. w. a. dziennie;

d) dla urzędników z płacą 1400 złr. do 2000 złr. w. a. rocznie 5 złr. w. a. dziennie;

e) dla urzędników z płacą 1100 złr. do 1400 złr. w. a. rocznie 4 złr. w. a. dziennie;

f) dla urzędników z płaca 900 złr. do 1100 złr. w. a. rocznie 3 złr. 50 ct. w. a. dziennie;

g) dla wszystkich innych urzędników i aplikantów 3 złr. w. a. dziennie;

h) dla dyurnistów po 2 złr. w. a. dziennie;

i) dla sług po 1 złr. 50 ct. w. a. dziennie;

Po za obrębem granic kraju koronnego Gałicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dyety będą liczone w dwójnasób.

Przy obliczaniu dyet służyć ma za podstawę tylko pierwsza stała płaca z daną posadą połączona z pominięciem dodatków pięcioletnich i wszelkich innych dodatków.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich zastępcom, tudzież urzędnikom z płacą 2000 złr. w. a. i wyżej (§. 3. lit. b. i c.) I. klasa.

b) wszystkim innym urzędnikom tudzież aplikantom i dyurnistom II. klasa.

c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym:

a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego i ich zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantow i dyurnistom I. klasa.

b) sługom II. klasa.

Za podróż końmi:

a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego, ich zastępcom, urzędnikom aplikantom i dyurnistom po 2 złr. w. a. od myriametra i wynagrodzenie za myto.

b) sługom 50 ct. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto.

§. 12. Z odbytej podróży urzędowej należy najdalej w przeciągu trzech tygodni po powrocie do miejsca posady złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasygnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyurnista winien prowadzić podczas całego trwania swej misyi dziennik w którem z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte. Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

Lwów, dnia 18. stycznin 1895.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Chamiec *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Wykaz należytości za jazdy ekstrapocztą

wedle taryfy ustanowionej na czas od 1. października 1894 do 31. marca 1895.

(Należytość od jednego konia i myriametra).

Powiaty:				
1. Bóbrka, Brzeżany, Podhajce, Przemyślany, Rohatyn	—	zł.	96	ct.
2. Borszczów, Czortków, Husiatyn, Zaleszczyki	—	„	92	„
3. Horodenka, Kossów, Kołomyja, Śniatyn	—	„	96	„
4. Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Kraków, Wieliczka	1	„	06	„
5. Gródek, Lwów	1	„	01	„
6. Jarosław, Jaworów, Mościska, Przemyśl	1	„	01	„
7. Łańcut, Nisko, Rzeszów, Tarnobrzeg	1	„	06	„
8. Drohobycz, Rudki, Sambor, Staremiasto, Turka	1	„	01	„
9. Gorlice, Grybów, Limanowa, Nowy Sącz	1	„	08	„
10. Brzozów, Dobromil, Krosno, Lisko, Sanok	1	„	08	„
11. Bohorodczany, Buczacz, Nadwórna, Stanisławów, Tłumacz	—	„	96	„
12. Dolina, Kałusz, Stryj, Żydaczów	—	„	92	„
13. Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż	—	„	92	„
14. Dąbrowa. Jasło, Kolbuszowa, Mielec, Pilzno, Ropczyce, Tarnów	1	„	06	„
15. Biała, Myślenice, Nowytarg, Wadowice, Żywiec	1	„	08	„
16. Brody, Kamionka strumiłowa, Złoczów	—	„	96	„
17. Cieszanów, Rawa ruska, Sokal, Żółkiew	1	„	01	„

Poczesne dla pocztyliona 34 ct. od konia i myriametra.
Wozowe od myriametra za kryty wóz połowa, za niekryty ćwierć należytości od jednego konia.
Dozorcy wozu na każdej stacyi po 4 ct. od konia.
Smarowidłowe na każdej stacyi 14 ct.

L. S. 946/95.

Aleg. 105

Wniosek.

Zważywszy, że zapowiedziany przez JEx. Ministra skarbu projekt zaprowadzenia monopolu spirytusowego nietylko zagraża żywotnym interesom rolnictwa w naszym kraju, ale może także oddziałać nader ujemnie na dochody funduszu krajowego, tudzież na dochody gmin wiejskich;

że wprowadzenie takiego monopolu uszczupliłoby także dochody funduszu propinacyjnego i pozbawiłoby kraj tych korzyści, jakich na podstawie dotychczasowej administracyi funduszu propinacyjnego słusznie może się spodziewać po dokonanej spłacie obligacyi propinacyjnych;

że odjęcie krajowi tych dochodów na korzyść skarbu państwowego, sprowadziłoby konieczność podwyższania krajowych dodatków do podatków, co wobec istniejącego przeciążenia podatkowego wpłynęłoby wielce szkodliwie na ekonomiczny rózwój kraju, i nie dozwoliłoby urzeczywistnić zamiarów Sejmu, skierowanych właśnie do zmniejszenia tych ciężarów.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał dokładnie skutki, jakie wynikłyby dla funduszu krajowego i funduszów gminnych z zaprowadzenia rządowego monopolu spirytusowego, i poczynił stosowne kroki celem zabezpieczenia kraju od szkodliwych następstw z wprowadzeniem takiego monopolu połączonych

Lwów dnia 14. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Skałkowski *w. r.*

W. Gnoiński, Schnell, Czartoryski, J. Vivien, Onyszkiewicz, Szeptycki, J. Gnoiński, St. Larysz-Niedzielski, Sala, St. Tarnowski sen., Albin Rayski, Goldman, Fruchtman, Leuartowicz, Dr. Olpiński, W. Rogoyski, Dworski, E. Zagórski, Kozłowski W. Siemiginowski, Wojciech Dzieduszycki, Ed. Micewski, Juliusz Korytowski, Mikołaj Torosiewicz, Duklan Słonecki, M. Rey, Stan. Stadnicki, S. Koziebrodzki, Pilat, Tadeusz Langie, S Brakczyński, F. Rozwadowski, Popowski, Barański, S. Tarnowski jun., Z. Tarnowski.

L. s. 947/1895.

Aleg. 106

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy przeprowadzeniu dalszej sieci kolei lokalnych w kraju wziął szczególniej pod rozwagę trasę Rzeszów-Dynów-Rymanów.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
A. Jędrzejowicz w. r.

Dydyński, S. Tarnowski jun., Dr. Midowicz, G. Romer, S. Badeni, Paszkowski, Zoll, Zaleski, Gorayski, F. Rozwadowski, Stan. Jędrzejowicz, W. Siemiginowski, W. Struszkiewicz, Popowski, Abrahamowicz.

L. s. 948/1895.

Aleg. 107

Wniosek.

Zważywszy, iż ustawa państwowa z dnia 29. lutego 1880, ogłoszona w dzienniku ustaw krajowych pod L. 35, tudzież rozporządzenie ministeryalne z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. p. p. Nr. 36 o wydawaniu paszportów na bydło przez c. k. rewizorów w pasie pogranicznym staje się wielce uciążliwą dla hodowców bydła, a względnie dla ludności rolniczej, oddalonej czasem o parę mil od siedziby c. k. rewizora bydła:

Podpisani wnoszą o zmianę §. 8. powyższej ustawy w tym kierunku, aby wydawanie paszportów bydlęcych w pasie pogranicznym zostało wyjęte z pod obowiązku c. k. rewizorów bydła, a z zachowaniem wszystkich obecnych przepisów ostrożności i rewizyj przydzielonem zostało w każdej gminie dotyczącej Zwierzchności gminnej.

We Lwowie dnia 24. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

F. Kramarczyk *w. r.*

Barański, Z. Tarnowski, Huryk, Mizia, Barabasz, Dr. Olpiński, Palch, Hamorak, Czartoryski, Potoczek, Stręk, Rożankowski, Okuniewski, Tyszkowski, Michalski, Weigel, Dr. Antoniewicz.

L. S. 942/95.

Aleg. 108

Sprawozdanie

komisyi gminnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego w przedmiocie zmniany §. 10. tymczasowego statutu król. stołecznego miasta Krakowa z 1. kwietnia 1866. (Nr. 7. Dz. ust. kr.)

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. stycznia 1895 przydzielonem zostało powyżej powołane sprawozdanie Wydziału krajowego komisyi gminnej.

Komisya gminna zbadawszy motywa tak Rady miejskiej krakowskiej, które ją skłoniły do wniesienia petycyi o zmianę §. 10 powołanego statutu, jak i Wydziału krajowego, zalecające przyzwolenie na tę zmianę a mając na oku wzgląd mianowicie, iż podobne opłaty w znaczniejszych miastach monarchii przy przyjęciu do związku gminy są znaczniejsze niż w Krakowie, wnosi również, aby Wysoki Sejm tę zmianę uchwalić raczył. Jest rzeczą słuszną, aby osoby pragnące uzyskać prawo przynależności do gminy miasta Krakowa w miarę swej zamożności uiszczały wyższe niż dotąd opłaty celem podniesienia dochodów miasta.

Projektowana zmiana zezwala w wyjątkowych wypadkach na zwolnienie od tych opłat.

Przeto komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy projekt ustawy ·/.

Lwów 24. Stycznia 1895.

Przewodniczący:

Wojciech Dzieduszycki *w. r.*

Sprawozdawca:

St. Larysz-Niedzielski *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dotycząca zmiany §. 10. tymczasowego statutu król. stoł. miasta Krakowa (Nr. 7. Dz. u. kr.)

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

§. 10. tymczasowego statutu król. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 N. 7. Dz. ust. kraj. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać jak następuje:

§. 10.

Od przyjęcia na własną prośbę do związku gminy pobieraną będzie na rzecz funduszu miejskiego opłata w kwocie od 20 koron (10 zł. w. a). do 600 koron (300 zł. w. a.), którą Rada miejska oznaczy stosownie do żamożności przyjętego i czasu jego pobytu w gminie.

W wyjątkowych przypadkach może Rada miejska uwolnić przyjętego od opłaty.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. S. 821/95.

Aleg. 109

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. listopada 1893, do końca listopada 1894.

Wysoki Sejmie!

W zakresie czynności Departamentu VI. nie zaszła od 1. listopada 1893 żadna zmiana, czynności jednak były nierównie większe, jak w bezpośrednio poprzednim roku, nietylko z powodu zwiększenia liczby ekshibitów, ale także i to głównie z powodu, iż wprowadzenie w wykonanie ustawy o poborze krajowym opłat konsumcyjnych, i wydzierżawienie prawa poboru onych przysporzyło Departamentowi VI. niezwykle wiele zajęcia i żmudnej pracy.

Mimo tego znacznego przyrostu czynności, wykonywał Departament VI. urzędowanie swoje prawidłowo; wszystkie bowiem ekshibita zostały załatwione, wszystkie polecenia Wysokiego Sejmu Wydziałowi krajowemu udzielone, a do zakresu Departamentu VI. należące zostały wykonane.

Przystępując do omówienia ważniejszych spraw, poruszonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. zaznacza komisya prawnicza przedewszystkiem, iż następujące uchwalone przez Wysoki Sejm projekta ustaw otrzymały Najwyższą Sankcyę:

Projekt ustawy w przedmiocie zmiany obszarów Reprezentacyj powiatowych w Cieszanowie i Jaworowie uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 5. lutego 1894.

Projekt ustawy zawierającej dodatek do §. 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa.

Projekt ustawy zawierającej dodatek do §§. 22. i 32 prowizorycznego statutu dla król. stoł. miasta Krakowa.

Nareszcie uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych.

Zgodnie z uchwałami Wysokiego Sejmu, wyłączyło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości gminy Ponikiew, Koziniec i Kaczyna z okręgu Andrychowa i przydzieliło je do okręgu c. k. Sądu powiatowego m. del. w Wadowicach.

Gminy Świniarka z Małąwsią, Gać i Niżkowa z Szymanowicami z okręgu sądowego Starego Sącza, przyłączając je do okręgu sądowego w Nowym Sączu, wreszcie gminy i obszary dworskie Książnica, Podleszany i Wola Mielecka z okręgu Sądu powiatowego w Radomyślu, które przeniosło do okręgu Sądu powiatowego w Mielcu;

Zaś co do uchwał Wysokiego Sejmu względem utworzenia sądów powiatowych w Wielopolu, Żołyni i w Bołszowcach, oświadczyło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, iż sprawy te pozostawia bez skutku.

Poleceniu Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894, ażeby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego Sądu obwodowego dla północno-wschodniej części kraju między Wisłą a Sanem, uzupełnił badania i na następnej sesyi przedłożył wniosek, niemógł Wydział krajowy zadość uczynić, wezwanie bowiem do Reprezentacyj powiatowych w Tarnobrzegu Mielcu, Kolbuszowie i Nisku o zgodny wybór miejscowości nieodniosło pożądanego skutku, ile że każda z tych Reprezentacyj powiatowych stanowczo żąda utworzenia Sądu kolegialnego w swojej miejscowości.

W obec tego stanu rzeczy zawiadomił Wydział krajowy pismem z dnia 3. sierpnia 1894 L. 39.696 wspomniane reprezentacye powiatowe, że nie jest w możności popierać przed Wysokim Sejmem sprawy utwerzenia Sądn kolegialnego między Wisłą a Sanem

Z okoliczności, że dotąd nie nadeszła od żadnej z tych Reprezentacyj powiatowych odpowiedź, wnosi Wydział krajowy, iż zdają się one być zadowolone.

Komisya prawnicza sądzi, że pomnożenie w kraju Sądów kolegialnych jest nietylko pożądanem w interesie dotyczących powiatów, ale w interesie całego kraju, że zatem Wydział krajowy nie powini n poprzestać na powyższem zawiadomieniu, lecz powinien ponownie i to z naciskiem wezwać Reprezentacye powiatowe o wybór najodpowiedniejszej miejscowości na siedzibę Sądu kolegialnego, spodziewać się bowiem należy, iż one porzucą zajmowane dotąd stanowisko interesów partykularnych, i w dobrze zrozumianym interesie publicznym zgodzą się na miejscowość, w której z największą dla tych powiatów korzyscią utworzenie Sądu kolegialnego byłoby pożądanem.

Petycyi gminy Markowa o wyłączenie z okręgu Sądu powiatowego w Przeworsku i przydzielenie onej do Sądu powiatowego w Łańcucie, nie popiera Wydział krajowy z powodu, iż w skutek dochodzeń przeprowadzonych, c. k. Wyższy Sąd krajowy w Krakowie sprzeciwił się temu żądaniu.

W skutek petycyi miasta Chyrowa wniosionej do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Chyrowie ewentualnie o przeniesienie c. k. Sądu powiatowego ze Starej Soli do Chyrowa, przeprowadził c. k. Wyższy Sąd krajowy we Lwowie dochodzenia i przedłożył Wydziałowi krajowemu akta, celem spowodowania opinii Wysokiego Sejmu o tej petycyi.

Wydział krajowy postanowił jednak niepopierać żądania miasta Chyrowa przed Wysokim Sejmem z powodów w sprawozdaniu wyszczególnionych, które komisya prawnicza uznaje za uzasadnione, między któremi poważne miejsce zajduje okoliczność, iż Wysoki Sejm już dwa razy nad taką petycyą Chyrowa przeszedł do porządku dziennego.

Sprawa ta nie jest wszakże stanowczo zakończona, na posiedzeniu bowiem z dnia 12. b. m. przekazał Wysoki Sejm petycyę gminy Chyrowa o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Chyrowie i przyłączenie nowego tego okręgu sądowego do okręgu c. k. Starostwa w Dobromilu Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Nakoniec nadmienia komisya prawnicza co do praw terytoryalnych, iż Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdania dotyczące zrównania granic powiatów politycznych z okręgami reprezentacyi powiatowych, a mianowicie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego. Nowoszyn z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu powiatowej Reprezentacyi w Żydaczowie tudzież gminy Pstrągowa z obszarem dworskim z okręgu reprezentacyi powiatowej w Ropczycach do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie i sprawozdanie o petycyi gminy Zatopie i Podlipie o wyłączenie z okręgu c. k. Sądu pow. w Żabnie, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu pow. w Dąbrowie, wreszcie sprawozdanie w przedmiocie przeniesienia c. k.

Sądu powiatowego w Siemieniu do Suchej i utworzenia równocześnie nowego Sądu powiatowego w Jeleśni, które to sprawozdania będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Reszta spraw terytoryalnych, przekazanych przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jest w toku dochodzeń.

W sprawach wojskowych zaznaczyć należy, że w roku ubiegłym Wydział krajowy mniejszą przedstawił liczbę funkcyonaryuszy autonomicznych do uwolnienia od czynnej służby w pospolitem ruszeniu, jak w poprzednich latach, że jednak w stosunku do przedstawień rezultat był korzystniejszy, tudzież że w przyszłości dla uniknięcia zbytecznych korespondencyi Wydział krajowy w skutek odezwy c. k. Namiestnictwa posyłać będzie wnioski swoje na uwolnienie osób ze względów publicznych od służby w pospolitem ruszeniu c. k. Namiestnictwu.

W nader dla Skarbu krajowego ważnej sprawie zrównania kwaterunkowego dla c. k. żandarmeryi z wynagrodzeniem za kwaterunek dla c. k. armii nie otrzymał Wydział krajowy wprawdzie żadnej od Rządu odpowiedzi, lecz ustawą z dnia 25. grudnia 1894 Nr. 1. (Dz. u. p. z r. 1895.) o żandarmeryi, podwyższone zostało wynagrodzenie za kwaterunek żandarmeryi wynoszące dotąd $2^1/_2$ ct. na $4^7/_{10}$ ct. zaś wynagrodzenie za kwatery dla oficerów żandarmeryi zrównanem z owem dla c. k. armii, a to od 1. stycznia 1895.

Różnica między wynagrodzeniem kwaterunkowem dla c. k. armii, wynoszącem po 6 ct. za pomieszczenie jednego żołnierza, znajduje tłumaczenie w tem, że kraj niedostarcza dla żandarmeryi paliwa i światła, za które wynagrodzeniu wynosi 1 $^3/_{10}$ ct.

Wskutek tej zmiany zmniejszy się wydatek na kwaterunek c. k. żandarmeryi o około 20.000 złr. rocznie.

W dziedzinie ustawodawstwa cywilnego i karnego przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o ulgach legalizacyjnych w sprawach hypotecznych drobiazgowych i podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu odpowiedź c. k. Rządu, iż c. k. Ministerstwo sprawiedliwości nieprzychyliło się do rezolucyi Wysokiego Sejmu, żądającej zmiany ustawy z dnia 24. Maja 1882 Nr. 51. (Dz. u. p.) w kierunku, ażeby rozstrzyganie spraw o czyny karygodne wedle ustaw z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35. i 37. (Dz. u. p.) należących do Sądów, przekazywano tylko wtedy Trybunałom I. Instancyi, jeżeli z tych czynów, lub zaniedbań wynikła już szkoda, we wszystkich zaś innych wypadkach sądom powiatowym;

że na uchwałę Wysokiego Sejmu z 13. lutego 1894, dotyczącą pomnożenia liczby geometrów ewidencyjnych, przedłożoną c. k. Ministerstwu Skarbu nieotrzymał dotąd odpowiedzi;

wreszcie, że Wydział krajowy uchwalił nieponawiać niezałatwionego na ostatniej sesyi projektu ustawy łowieckiej.

W sprawie reformy ustawy o należytościach przedstawiła komisya prawnicza w sprawozdaniu o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. października 1891 do końca roku 1892. które nie przyszło pod obradę Wysokiego Sejmu i następnem za czas od 1. stycznia do końca października 1893 uciążliwości obowiązującej ustawy i naglącą potrzebę wydania nowej, a Wysoki Sejm uchwalił dnia 10. Lutego 1894. wezwanie do Rządu o przedłożenie w jak najkrótszym czasie do konstytucyjnego traktowania projektu ustawy o należytościach, uchylającego wszystkie obowiązujące obecnie ustawy i przepisy o stemplach i należytościach.

Uchwałę tą i memoryał oparty na zebranych materyałach przedłożył Wydział krajowy c. k. Rządowi, na które nie nadeszła odpowiedź.

Zważywszy, iż ustawa o należytościach jest nadzwyczaj niedokładną i uciążliwą, że nietylko Wysoki Sejm już kilkakrotnie powziętemi uchwałami domagał się reformy onej, ale także w Radzie państwa od 30 przeszło lat takie same żądanie wielokrotnie uchwalano, nareszcie że ówczesny Minister Skarbu w roku 1862 oświadczył podczas obrad nad ustawą z 13. grudnia 1862 w Izbie posłów do Rady Państwa, iż uznaje potrzebę reformy ustawy o należytościach i że roboty przygotowawcze do takowej od dłuższego czasu są w toku;

zważywszy dalej, że potrzeba reformy ustaw o należytościach staje się tem naglejszą, bo obowiązujące ustawy i przepisy nastręczają szerokie pole do co raz uciążliwszych wymagań, z czego c. k. Władze skarbowe szczególni w ostatnich czasach na szkodę ludności nad miarę korzystają, uważa komisya prawnicza ponowienie uchwały Wysokiogo Sejmu z dnia 10 lutego 1894. za wskazane.

Na uchwałę Wysokiego Sejmu żądającą zarządzenia rewizyi katastru podatkowego, co do gruntów położonych na brzegach rzek, które przez powódź zostały zniszczone, powziętą na posiedzeniu z dnia 9. lutego 1894 odpowiedziała c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 9. kwietnia 1894 L. 16.300., że do zarządzenia sprawdzenia z urzędu zmian stałych przez powódź powstałych niebyłaby upoważnioną, że jednak urzędnicy pomiarowi otrzymali polecenie, ażeby podczas pobytu swego w gminach, które były dotknięte powodzią, wyrządzone takową stałe zmiany w przedmiocie w myśl przepisu §. 12. ustawy z 23. maja 1883. (Nr. 28. Dz. u. p.) z urzędu sprawdzali.

Komisya prawnicza zaznacza, że w obec przeprowadzić się mającej rewizyi katastru podatku gruntowego, która z mocy postanowienia §. 41. ustawy z 24. Maja 869. U. 88. (Dz. u. p.) i w obec ustawy z 1. stycznia, 1895. (Nr. 3. Dz. u. p.) w bieżącym roku rozpocząć się powinna, zmiany tego rodzaju, któreby dotąd nie były sprawdzone, sprawdzone będą.

W sprawozdaniu swojem przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wyrok c. k. Trybunału administracyjnego z 7. lutego 1894. L. 532. znoszący orzeczenie c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 3. grudnia 1892. L. 86.721, którem dodatkowy wymiar należytości propinacyjnej dla 8. szynkarzy licencyonowanych w Przemyślu wydany przez c. k. Starostwo w Przemyślu dnia 12. stycznia 1892 L. 42.916 zatwierdzono, zostało zniesione.

Komisyi prawniczej powody przez c. k. Trybunał administracyjny przytoczone w wyroku nie przekonywują;

zważyszy bowiem, że licencye czyli koncesye na szynki wydaje c. k. Starostwo, że jeżeli mając wiadomość o istniejących szynkarzach licencyonowanych, przez oczywiste przeoczenie wykazało 8. licencyonowanych szynkarzy w Przemyślu, jako zwykłych szynkarzy i pierwotnie dnia 11. marca 1878. l. 1737. wymierzyło tymże roczne opłaty po 20. zł. zamiast jak należało po 100 zł. w. a. zaś po spostrzeniu oczywistej pomyłki wymiarem należytości propinacyjnej z dnia 12. stycznia 1892, L. 42916. podwyższyło opłatę roczną na 100 zł. w. a. wymiar ten dodatkowy przedstawia się jako sprostowanie istotnego błędu, które jak to przy należytościach rządowych się dzieje, z urzędu nastąpić powinno.

Komisya prawnicza sądzi że z wymiaru opartego na istotnym błędzie tych 7. szynkarzy (bo jeden w między czasie umarł) żadnych praw nabyć nie mogli, a jeżeliby zachodziła wątpliwość co do opłat pro praeterito, pod żadnym warunkiem nie nabyli prawa opłacania także w przyszłości aż do końca r. 1910. należytości propinacyjnej w kwocie po 20 zł. w.

Wydział krajowy udzielił też akta syndykowi swojemu z poleceniem, ażeby zdał sprawę, czyli i jakie kroki przedsięwziąć by można w celu ochronienia funduszu specyalnego propinacyjnego miasta Przemyśla, od tak znacznej szkody.

Komisya prawnicza zaznacza, że jedynie z winy c. k. Starostwa w Przemyślu specyalny fundusz propinacyjny miasta Przemyśla poniósł już za czas przeszły stratę w kwocie 10.440 zł. w. a. która została odpisana, że szkoda ta staje się dla miasta Przemyśla tem dotkliwszą jeżeli się zważy, iż do specyalnego jego funduszu propinacyjnego wpływać mają do końca roku 1910 opłaty rocznie o 560 zł. niższe, jak być powinny, że zatem z doliczeniem skapitalizowanych odsetek szkoda miastu wyrządzona poważną przedstawia cyfrę; słusznie więc Wydział krajowy szuka sposobu uchylenia lub powetowania szkody.

Z wprowadzenia w wykonanie ustawy z dnia 15. kwietnia 1894. Nr. 33 (Dz. ust. kr.) o poborze krajowych opłat konsumcyjnych, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie, komisya prawnicza zaznacza zatem tylko, iż po zwalczeniu rozlicznych trudności

jakie z wydzierżawieniem prawa poboru były połączone, Wydział krajowy sprawę z możliwą korzyścią dla skarbu krajowego załatwił i wszystkie okręgi poborowe wydzierżawił,

Co do poboru dotychczasowych opłat konsumcyjnych, zostały wedle zasiągniętej w Wydziale krajowym wiadomości, wszystkie prawie raty dzierżawne po koniec roku 1894 w płacone, dwóch tylko pozostało restancyonaryuszy, lecz i co do tych uiszczenie jest zabezpieczone.

W sporze granicznym przy Morskiem Oku, wystosował Wydział krajowy starannie i wyczerpująco opracowany memoryał do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, a równocześnie prośbę do Najjaśniejszego Pana o udzielenie posłuchania dla deputacyi przez Wysoki Sejm wybranej; deputacya ta z JE. Marszałkiem krajowym na czele, przedstawiła się Najjaśniejszemu Panu i przedłożyła imieniem Wysokiego Sejmu prośbę o spowodowanie zbadania praw naszego kraju i ostateczne rozstrzygnięcie tego sporu.

Spór ten nie jest jednak dotąd rozstrzygnięty; w skutek zgodnego postanowienia Rządów austryackiego i węgierskiego miała się w r. 1894 odbyć na miejscu spornem komisya reambulacyjna celem sporządzenia na podstawie zebranych materyałów mapy, uwidaczniającej wszystkie, w rozmaitych epokach na spornem terytorium dokonane pomiary.

Czy komisya ta rozpoczęła i ukończyła swoje czynności, Wydział krajowy niema żadnej wiadomości, jakkolwiek bowiem w memorandum wniesionem wyraźnie prosił o dopuszczanie delegata swego do komisyi mięszanej, gdyby się komisya taka zebrać miała, nie otrzymał dotąd wezwania i odpowiedzi na prośbę.

Komisya prawnicza wyraża niepłonną nadzieję, że w obec dostarczonych niewątpliwych dowodów przynależności spornego terytorium do naszego kraju, w obec przeszło trzystoletniej przynależności onego do Królestwa Polskiego, a przeszło stuletniej do Królestwa Galicyi i Lodomeryi w obec wreszcie przeszło stuletniego prawnego, nieprzerwanego, do dziś dnia utrzymanego posiadania spornego terytorium, spór w mowie będący sprawiedliwie i na korzyść kraju naszego zostanie rozstrzygnięty. Gdy kilkakrotnemi uchwałami i wysłaniem Deputacyi do Najjaśniejszego Pana Wysoki Sejm uczynił wszystko możebne dla ochrony od zaboru, drogiego dla każdego polaka pasma ojczystej ziemi przez chciwego sąsiada, komisya prawnicza nieuważa za stosowne przedłożyć Wysokiemu Sejmowi jakikolwiek do uchwalenia wniosek, spodziewa się jedynie po życzliwości Jego Eksc. ministra Jaworskiego i gorliwości Koła polskiego w Wiedniu, iż dołożą wszelkich starań w celu uzyskania jak najspieszniejszej i sprawiedliwej decyzyi tej, dla kraju naszego tak ważnej sprawy.

Rezolucya Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1894 w sprawie zaprowadzenia przymusu ubezpieczania budynków od szkód ogniowych, nieodniosła dotąd żadnego skutku.

Wydział krajowy czuwa starannie nad tem, by istniejące przepisy o policyi ogniowej w gminach wiejskich i miejskich jak najściślej były przestrzegane, a z odpowiedzi Wydziałów powiatowych na dwa okólniki wydane przez Wydział krajowy okazuje się, że Wydziały powiatowe i zarządy miast i miasteczek tudzież gminy wiejskie zwracają co raz większą uwagę na wykonywanie przepisów policyi ogniowej i że stan rzeczy tak co do zaprowadzania straży pożarnych, jako też co do uchwalania regulaminów ogniowych i sprawiania przyrządów ratunkowych się polepsza.

Niemoże komisya prawnicza pominąć milczeniem okoliczności, że wymienione w sprawozdaniu Wydziały powiatowe: bobrecki, brzeski. buczacki, gorlicki i jaworowski, niepomne na ważność sprawy pod względem ekonomicznym, na wszelkie wezwania Wydziału krajowego niedają żadnej odpowiedzi, w skutek czego Wydział krajowy o stanie rzeczy w tych powiatach niema wiadomości i wyraża nadzieję, że ponowne wezwanie Wydziału krajowego rozbudzi nareszcie poczucie obowiązku tych Wydziałów powiatowych i odniesie pożądany skutek.

W końcu podnosi komisya prawnicza, że przeglądnąwszy czynności Departamentu VI. Wydziału krajowego przekonała się, iż Wydział krajowy utrzymuje w ewidencyi sprawy dotąd niezałatwione i stara się o przyspieszenie załatwienia tychże.

Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. do wiadomości.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o należytościach systematycznie opracowany, uchylający wszystkie obowiązujące obecnie ustawy i przepisy o stemplach i należytościach, uwzględniający przy tem potrzebę uproszczenia postanowień prawnych i ulżenia ludności.

Lwów 19. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zoll *w. r.*

Sprawozdawca:
Dworski *w. r.*

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki w sumie 25.000 zł. z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 13. czerwca 1894 postanowiła Rada powiatowa w Tarnobrzegu zaciągnąć z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych pożyczkę w sumie 25.000 zł. na spłatę datku konkurencyjnego na uzupełnienie obwałowania rzeki Wisły i Sanu przypadającego na powiat tarnobrzeski w myśl ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Nr. 48. Dz. u. kr.. W pradzie uchwałą z 11. października 1888 r. (obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 31. maja 1889 Nr. 47. Dz. u. kr.) zezwolił Wysoki Sejm celem pokrycia tego dodatku na pobór 42% dodatku do podatków bezdośrednich w latach 1889 do 1894 włącznie, lecz ta forma obciążenia powiatu, od szeregu lat klęskami elementarnemi nawiedzanego, okazała się dla opodatkowanych zbyt uciążliwą. Nadto powiat mając oddane wykupno gruntów pod wały w przedsiębiorstwo, liczył na zyski, któremi sądził, iż będzie mógł udział swój w kosztach budowy w zupełności pokryć. Zyski nie osiągły jednak spodziewanej cyfry i stąd powstała konieczność pokrycia niedoboru albo dodatkami albo też pożyczkę.

Reprezentacya powiatowa wybrała tę ostatnią drogę.

Wszystkie długi powiatu wraz z zaległościami biernemi wynoszą według przedłożonego inwentarza majątku powiatowego z r. 1893 ogólną sumę 32.378 zł. 47 ct.

W powyższej sumie mieszczą się następujące ciężary powiatu:

Reszta długu z pożyczki zaciągniętej w sumie 30.000 zł. w Banku krajowym w kwocie	17.250	zł.	— ct.
Reszta długu z pożyczki zaciągniętej w sumie 10.500 zł. w funduszu krajowym w kwocie	5.250	„	— „
Reszta długu przypadającego funduszowi krajowemu w sumie	8.500	„	— „
Reszta pożyczki głodowej w r. 1891 w kwocie . .	1.333	„	37 „
Zaległości bierne w sumie	45	„	10 „
Ogółem wynosi obciążenie jak wyżej .	32.378	zł.	47 ct.
Do tego zaciągnąć się mająca pożyczka . . .	25.000	„	— „
Razem	57.388	zł.	47 ct.

wynosić będzie łączna suma spłacić się mających długów z uwzględnieniem uzyskać się mającej pożyczki.

Gdy podatki bezpośrednie na rok 1894 w powiecie przypisane wynosiły kwotę 93.495 zł., a zamierzona pożyczka z doliczeniem reszty długów przekracza 50% podatków bezpośrednich t. j. tę granicę, do jakiej Wydział krajowy na obciążenie powiatu zezwalać może, udaje sią Reprezentacya powiatowa do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie jej ustawowego zezwolenia po myśli §. 24. ust. o rep. pow. na zaciągnięcie tej pożyczki.

Komisya administracyjna uznając zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego potrzebę tej pożyczki i po zbadaniu dat przytoczonych wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

Przewodniczący: *Zaleski.*

Sprawozdawca: *A. Jędrzejowicz.*

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 25.000 zł.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. 1.

Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu tarnobrzeskiego w krajowym funduszu pożyczkowym dla spółek wodnych pożyczkę w sumie 25.000 zł.

Art. II.

Pożyczka ta użytą być ma na spłatę datku konkurencyjnego celem uzupełnienia obwałowania rzeki Wisły i Sanu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 865/95.

Aleg. 111

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem przeniesienia gminy Nowoszyn wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu takiejże Reprezentacyi w Żydaczowie.

Wysoki Sejmie!

Potrzebę przeniesienia gminy Nowoszyn z okręgu powiatowego w Rohatynie do powiatu żydaczowskiego uznał już Wysoki Sejm uchwałą z dnia 8. maja 1893, a zgodnie z tą uchwałą zarządziły c. k. Ministerstwo sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 18. maja 1894 L. 438, zaś Ministerstwo spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 5. kwietnia 1894 L. 1237/m wyłączenie tej gminy wraz z obszarem dworskim z dniem 1. styznia b. r. z c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, c. k. Sądu obwodowego w Brzeżanach i c. k. Starostwa w Rohatynie, a wcielenie jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie, c. k. Sądu obwodowego w Samborze i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Wobec tego tak dla dogoduości mieszkańców gminy Nowoszyn, jak i dla zrównania granic dwóch powiatów, także i pod względem autonomicznym należy przenieść tę gmiuę i obszar dworski z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Żydaczowie — przeto komisya administracyjua stosownie do postanowienia §. 3 ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 i zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Lwów dnia 22. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zaleski *w. r.*

Sprawozdawca:
J. Wiktor *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatów w Rohatynie i Żydaczowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Nowoszyn wraz z obszarem dworskim ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rohatynie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Żydaczowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. S. 891/95.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego co do wniosku posła Krzysztofowicza w sprawie wezwania do c. k. Rządu, aby na najbliższej sesyi wniósł projekt ustaw krajowych, uzupełniających ustawy państwowe z dnia 7. czerwca 1883, Nr. 92., 93. i 94. Dz. u. p.) o komasacyi gruntów.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego uważa wprowadzenie ustawy o komasacyi za sprawę wielkiego znaczenia i wielce pożądaną dla uporządkowania stosunków rolnych kraju, jakoteż dla podwyższenia tak niskiej obecnie rentowności ziemi; zarówno ze względu na większą jak na mniejszą posiadłość.

Sprawa ta była już w różnych epokach i z różnych kompetentnych stron w tej Wysokiej Izbie poruszana, znajdując zawsze poparcie, o czem świadczą dwie uchwały sejmowe z r. 1869 i z r. 1887, stanowczo komasacyi żądające.

Kraj także uznawał zawsze potrzebę komasacyi, dając temu wyraz przez opinie swych Towarzystw rolniczych, Reprezentacyi powiatowych i Starostw, jużto drogą petycyi i wniosków, jużto odpowiedziami na kwestyonaryusz c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

W roku 1883 dnia 7. czerwca wyszła w Radzie państwa ustawa, dzieląca się na trzy w ścisłym związku ze sobą pozostające działy: 1) o komasacyi gruntów, 2) o wydzielaniu z lasu gruntów cudzych, 3) o dzieleniu gruntów wspólnych i regulowaniu praw wspólnych użytkowania i zarządu, — a mająca służyć za podstawę do ustaw krajowych.

We wrześniu r. 1891 odbyła się w c. k. Namiestnictwie konferencya z współudziałem delegatów Wydziału krajowego, na której zbadano projekta do ustawy komosacyjnej krajowej, na podstawie wspominanej ustawy państwowej z roku 1883.

Zważywszy niezaprzeczone wielkie korzyści, jakie wprowadzenie ustawy komasacyjnej krajowi przynosić może;

Zważywszy dosyć już naprzód posunięte stadyum, w jakiem się sprawa ta znajduje;

Zważywszy że argumenta przeciwne, jeżeli dawniej mogły być słuszne, dziś już nie są na czasie i swoje znaczenie utraciły; komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się c. k. Rząd aby na najbliższej sesyi sejmowej wniósł pod obrady Sejmu projekta ustaw krajowych o komasacyi gruntów, o wydzielaniu z lasów gruntów cudzych, o dzieleniu gruntów wspólnych względnie regulowaniu praw wspólnych użytkowania i zarządu.

Lwów 22. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Z. Tarnowski *w. r.*

L. S. 800/94.

Aleg. 113

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z preliminarza Krajowego funduszu szkolnego na rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Wskutek ustawy z 24. kwietnia 1894. Dz. u. i rozp. kraj. nr. 49. cz. X z 31. maja 1894. zmienił się układ preliminarza na r. 1895. Mianowicie nie zachodzi potrzeba szczegółowego odróżniania zasiłków dla funduszów szkolnych okręgowych, od własnych wydatków krajowego funduszu szkolnego, w celu uproszczenia rachunkowości nastąpiło bowiem skupienie wszystkich funduszów na utrzymanie nauczycieli, bądźto pod formą dodatków gminnych, bądźteż pod formą dodatków krajowych i okręgowych pobieranych razem z innemi dochodami funduszu szkolnego w skarbie funduszu krajowego, do którego powyżej wymienione dodatki przez urzędy podatkowe w ten sposób jak wszystkie inne dodatki do podatków wpływają. Zgromadzenie funduszów na utrzymanie nauczycieli jak również na wskazane w ustawie z d. 24. kwietnia 1894. cele w jednem ręku, zmieniło też sposób pokrycia wydatków na utrzymanie nauczycieli. pierwej bezpośrednio przez dodatki gminne. a ewentualnie przez dodatki okręgowe ponoszonych.

Jakkolwiek źródła pokrycia lubo w zmienionej proporcyi pozostały te same, pod względem formalnym wydatki na utrzymanie nauczycieli płyną z kasy krajowej. Rozkład pokrycia rzeczonych wydatków zmienił się o tyle, że w myśl art. 4. ust. z 24. kwietnia 1894. zobowiązania gmin i obszarów dworskich do składnia pewnej kwoty na utrzymanie nauczycieli zniżone zostały o kwotę odpowiadającą 3% całej należytości podatków bezpośrednich razem z dotychczasowymi dodatkami państwowymi opłacanych w gminie, a względnie na obszarze dworskim, jednakże nie poniżej 6%, z wyjątkami w 2. i 3. ustępie art. 16. powyższej ustawy wymienionymi.

O ile źródła powyższe obok dochodów z majątków zakładowych, ofiar gmin korporacyi i osób prywatnych, subwencyi pewnym szkołom lub kursom przez skarb Państwa, powiaty i gminy nie wystarczają, obowiązany jest okręg szkolny na opłacenie nauczycieli stałych i tymczasowych szkół ludowych uiszczać 3% całej należytości wszystkich podatków bezpośrednich wraz dotychczasowymi dodatkami w okręgu opłacanych. W razie jeśli i po zaczerpnięciu z tego źródła kwota otrzymana na niezbędne wydatki na cele szkoły ludowej oprócz wymienionych w art. 6. nie wystarcza, nadwyżkę ponosi zasiłek z funduszu krajowego corocznie w budżecie zamieszczany

Kwota z tych źródeł pochodząca na pokrycie wydatków w poszczególnych szkołach za pośrednictwem kasy funduszu szkolnego krajowego płynąca przeznaczoną jest jedynie tylko na utrzymanie nauczycieli w myśl art. 4, 15, 16, i 17, oraz w myśl art. 20 i 22 na zakupno książek do bibliotek nauczycieskich, przyborów i okazów szkolnych, na wydawanie czasopisma dla nauczycieli, na koszta podróży dla nauczycieli wysełanych celem dalszego kształcenia się, na zasiłek dla funduszu emerytalnego i t. p.

Wydatki natomiast na wystawienie lub najem, na utrzymanie wewnętrzne, urządzenie i opał, obsługę budynków szkolnych, na koszta podróży dla nauczycieli religii w myśl art. 8. ust. kraj. z dnia 1. grudnica 1889., na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki, ogród szkolny i pole, ponoszą fundusze miejscowe składające się z prestacyi w miarę podatków bezpośrednich przez gminy i obszary ponoszonych, i z kar pieniężnych, którym to funduszom miejscowym w wypadkach w art. 7. i 9. ust. z dnia 24. kwietnia 1894. wymienionych, fundusz krajowy przychodzi w pomoc.

Z uznaniem należy stwierdzić iż Rada szkolna krajowa ust. z 24. kwietnia 1894. szybko dokładnie i sprężyście wprowadziła w życie, a zarazem przytoczyć przedłożone Komisyi rozporządzenia wykonawcze, a mianowicie:

L. 31.476.

Okólnik

C. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych.

Wydana przez c. k. Radę szkolną krajową Instrukcya z dnia 14. lipca 1894 (nr. 63. Dz. u. i r. kr.), w sprawie zarządu, nadzoru i kontroli nad miejscowymi funduszami szkolnymi określiła w §§. 26 36 normy prawne, na podstawie których odbywać się ma od 1. stycznia 1895 budowa, przebudowa i w ogóle większa naprawa budynków szkolnych.

Według §. 36 tejże instrukcyi w tych wszystkich przypadkach, w których koszta budowy nie dadzą się pokryć 120% dodatkiem do podatków, stron konkurencyjnych, a c. k. Rada szkolna okręgowa wstrzyma się z wydaniem orzeczenia, a akta sprawy przedłoży c. k. Radzie szkolnej krajowej, do której należy wydanie orzeczenia i pokrycie niedoboru z funduszu szkolnego krajowego.

W myśl art. 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894. r. (nr. 49 Dz. u. i r. kr.), zasiłków takich może jednak c. k. Rada szkolna krajowa udzielać tylko w granicach kwoty corocznie na ten cel w budżet krajowy wstawionej.

C. k. Rada szkolna krajowa spodziewa się zaś, że na ten cel będzie rozporządzała w r. 1895 kwotą 50.000 zł., w roku zaś 1896 i dalszych kwotą 100.000 zł. Jakkolwiek jednak kwoty te są znaczne, to zawsze zachodzi obawa, że c. k. Rady szkolne okręgowe w jednym roku mogą przeprowadzić wiele pertraktacyi budowlanych i c. k. Radzie szkolnej krajowej przedstawić tak wiele wniosków o budowę, że kwota na zasiłki przeznaczona na ten cel w żaden sposób wystarczyć by nie mogła i przeprowadzone pertraktacye musiałyby czekać bardzo długo na decyzyę ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej, dlatego c. k. Rada szkolna krajowa postanowiła udzielić c. k. Radom szkolnym okręgowym następujących w tym względzie wskazówek:

§. 1. Udzielanie zasiłku z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkół zaprowadzone ustawą z dnia 24. kwietnia 1894, która z dniem 1. stycznia 1895 wchodzi w życie, nie ma zastosowania do tych wszystkich przypadków, w których szkoła przed 1. stycznia 1895 zo-

stała już wybudowana, lub budowa jej rozpoczęta lub w ogóle w których orzeczenie, określające budowę i rozkładające ciężary budowy na strony konkurencyjne, zostało już wydane.

§. 2. Na mocy art. 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894. wypłata zasiłku ze strony funduszu szkolnego krajowego nastąpi dopiero wówczas, gdy strony konkurencyjne złożyły już przypadające na nie 120% dodatku do podatków na budowę szkoły.

Dlatego w roku 1895 w tych tylko przypadkach zasiłki mogą być wypłacone, w których strony konkurencyjne uzbierały już przypadające na nie 120% podatków, lub w których odpowiednią kwotę w inny sposób n. p. drogą pożyczki dostarczą.

W r. 1896 i 1897 w tych tylko przypadkach zasiłki mogą być wypłacone, w których strony konkurencyjne nie będą żądać rozłożenia 120% prestacyi na trzy lata.

Ponieważ zaś ustawą na takie rozłożenie prestacyi na trzy lata zezwala starać się należy o to, aby pertraktacye o budowę szkoł wcześnie przeprowadzić, a na podstawie wydanych orzeczeń prestacye te nakładać i ściągać.

Przestrzegać tego należy zarówno tam, gdzie zasiłek z funduszu szkolnego krajowego jest potrzebny, jak i tam gdzie jest zbyteczny.

§. 3. W udzielaniu zasiłkow z funduszu szkolnego krajowego uwzględniać będzie c. k. Rada szkolna krajowa przedewszystkiem te miejscowości, w których szkoła istnieje od dłuższego czasu i widocznym skutkiem, w których frekwencya szkolna jest ustalona i tak liczna, że w obecnych lokalach pomieścić się nie może, a wskutek tego przepisany plan nauki nie da się przeprowadzić.

Szkoły, których budynek jest mniej odpowiedni lecz na pomieszczenie dzieci wystarcza, oraz miejscowości nie mające dotychczas szkoły mogą liczyć na zasiłek z funduszu szkolnego krajowego dopiero wówczas, kedy stanie się zadość w potrzebie wymienionej na wstępie niniejszego §fu.

§. 4. C. k. Rada szkolna krajowa uważa za niewłaściwe stawianie budynków wielkich, mających pomieścić kilka szkół, lub jedną szkołę ale z wieloma klasami równorzędnemi, dlatego nowe budynki tak projektować należy, ażeby obejmowały tylko jedną szkołę, a przy niej co najwięcej tak małą liczbę klas rownorzędnych, że z nich nowa szkoła utworzoną być nie może.

Gdzie szkoła liczy więcej klas równorzędnych, tam przedewszystkiem przeprowadzić należy rokowynia o utworzenie nowej szkoły, choćby mniejklasowej, a potem dopiero dla jednej z tych szkół projektować nowy budynek.

§. 5. Przy wyborze gruntu pod budowę szkoły dążyć będzie c. k. Rada szkolna okręgowa do tego, aby grunt ten dostarczony był przez strony konkurencyjne bezpłatnie poza granicami obowiązku ustawowego, a gdzieby to było niemożliwe tam szukać będzie gruntów tańszych choćby nieco dalej od środka gminy położonych.

§. 6. Zanim c. k. Rada szkolna okręgowa przystąpi do pertraktacyi ze stronami o budowę taką, o której z góry można przewidzieć, że bez zasiłku ze strony funduszu szkolnego krajowego przeprowadzić się, nieda, należy odnieść się do c. k. Rady szkolnej krajowej z zapytaniem czyli i w którym roku udzielenie zasiłku jest możliwe, a zatem pertraktacye rozpocząć należy. Przedstawiając takie pytanie należy wymienić ilość dzieci obowiązanych i uczęszczających do szkoły według pojedynczych klas, liczbę systemizowanych klas etatowych i przyzwolonych klas nadetatowych, przypuszczalny koszt budynku i obliczenie kwoty jaką wyniesie 120% podatku nałożonych na strony konkurencyjne.

Zarazem przedstawić należy dokładnie stan obecnego umieszczenia w mowie będącej szkoły, oraz ewentualne przeznaczenie, względnie zużytkowanie dotychczasowego budynku.

Wreszcie donieść należy czy i jakie fundusze na zamierzoną budowę zostały zebrane.

§. 7. Ażeby zaś c. k. Radzie szkolnej krajowej ułożenie programu udzielania zasiłków ułatwić, c. k. Rady szkolne okręgowe zastanowią się już obecnie nad tem, które budowy są naj-

naglejsze, a w szczególności co do których zachodzą warunki przewidziane w ustępie pierwszym §. 3. i budowy te wymienią Radzie szkolnej krajowej najdalej do 15. lutego 1895 r. objaśniając je w sposób w §fie 6tym wskazany.

§. 8. Strony konkurencyjne, które do warunków powyższych zastosować się nie zechcą i albo domagać się będą budowli większych i kosztowniejszych, albo też rychlejszego ich przeprowadzenia, mogą te życzenia urzeczywistnić bez żadnej ze strony władz szkolnych przeszkody, jeżeli nie będą się domagać żadnego zasiłku z funduszu szkolnego krajowego.

§. 9. Z funduszu pożyczkowego, utworzonego przez wysoki Sejm na budowę szkół udzielać będzie c. k. Rada szkolna krajowa począwszy od r. 1895 pożyczek na budowę tylko tych szkół, do których budowy fundusz szkolny krajowy zasiłkami nie będzie się przyczyniał. Dlatego przekładając podania o pożyczkę wyjaśnić należy, czy w danym przypadku fundusz szkolny krajowy do udzielenia zasiłku może być pociągniętym.

We Lwowie dnia 22. grudnia 1894.

Badeni w. r.

L. 15.523. ex 1894.
R. s. kr.

Wskazówki obliczenia kwot

potrzebnych corocznie na utrzymanie budynków i sprzętów szkolnych na opał tychże obsługę i światło.

Na podstawie art. 10. ust. kraj. z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 u. kr. o kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych c. k. Rada szkolna krajowa rozporządza, że przy układaniu preliminarza tak stałego jako też dorocznego funduszu szkolnego miejscowego trzymać się należy następujących zasad:

§. 1. Koszt utrzymania budynku szkoły o jednej sali naukowej z pomieszkaniem nauczyciela wynosi 34 do 54 złr. jeżeli budynek jest drewniany, zaś 30 do 45 złr. jeżeli jest murowany. Niższa lub wyższa kwota zależy od tego, czy budynek jest w dobrym lub gorszym stanie. Kwota ta służyć ma na zwykłe naprawy, mycie podłóg, bielenie, czyszczenie kominów i asekuracyę.

Za każdą dalszą salę naukową doliczać należy 12 do 15 złr.

§. 2. Koszt utrzymania murowanego budynku o czterech salach naukowych (wraz z pomieszkaniem nauczyciela) w mieście wynosi 100 do 150 złr. Za każdą dalszą salę naukową doliczać należy 10 do 15 złr.

§. 3. Koszt utrzymania urządzenia szkolnego (łącznie z wymianą zużytych sprzętów na nowe) wynosi w każdej sali naukowej 10 zł.

§. 4. Na opał sal szkolnych przypada na każde 15 m³. przestrzeni 157 klg. węgli czarnych lub 240 klg. węgli brunatnych lub 0·80 m. drzewa twardego lub 1·23 m³. drzewa miękkiego.

Na salę gimnastyczną 50% mniej.

§. 5. Koszt oświetlania sal szkolnych i korytarzy należy obliczyć ściśle według rzeczywistej potrzeby, gdzie ta potrzeba zachodzi.

§. 6. Obsługa dla szkół o 1 do 5 salach szkolnych ma być dochodząca, jeżeli strony konkurencyjne dobrowolnie stałej osobnej usługi nie zażądają. Dla szkoł mających 6 lub więcej sal szkolnych zabezpieczyć należy osobną stała obsługę. W tym ostatnim razie należy słudze szkolnemu o ile to będzie możebnem, zapewnić mieszkanie w budynku szkolnym. Wynagrodzenie służby stosować się powinno ściśle do miejscowych warunków.

Lwów, dnia 3. sierpnia 1894.

Za c. k. Namiestnika:
Bobrzyński w. r.

Preliminowane przez Komisyę zgodnie z wnioskami Rady szkolnej krajowej wydatki funduszu szkolnego krajowego wynosić mają w r. 1895.	3,087.104 zł.
Ogólna suma wydatków uchwalona na rok 1894. wynosiła . . .	1.674.151 „
Fundusze szkolne okręgowe w myśl ust. z 24. kwietnia 1894. r. z rokiem 1895. zwinięte pokrywały wydatki z wyjątkiem Lwowa i Krakowa w kwocie .	1,231.358 „
Razem przeto na r. 1895. przeznaczono kwotę .	2,905.509 zł.
Wydatki wzrosły przeto w preliminarzu na r. 1895. o . . .	181.595 „
W kwocie tej mieści się:	
a) normalny wzrost wydatków szkolnych wskutek rozwoju szkół na podstawie ustaw dawniej uchwalonych	121.595 „
b) wzrost wydatków na mocy przyjętego w myśl art. 7, 9, 15 i 16 ustawy z 24. kwietnia 1894. przez fundusz szkolny kraj. prawnego obowiązku o	66.000 „
Ogólna suma dochodów, uchwalonych na rok 1894. wynosi	199.670 „
na rok 1895. preliminuje się	1.251.555 „
a zatem więcej o	1,051.885 zł.

Niedobór przeto do pokrycia z funduszu krajowego wynosić będzie 1,835.549 zł. w. a.

I. Wydatki.

1. Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych z wyjątkiem Lwowa i Krakowa, którym pozastawiono osobne fundusze szkolne okręgowe zaleca komisya wstawić zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej . . . . 1,986.735 zł.

W r. 1894. płaciły na ten cel fundusze okręgowe	1,228.174 „
fundusz krajowy zaś w poz. 1.	693.060 „
w poz. 9. zaś	11.500 „
Razem . .	1,932.734 zł.

Wzrost wydatku o 54.041 zł. jest wynikiem wzrostu frenkwencyi, a wskutek tego zamieniania szkół na więcejklasowe. lub oddzielenia przepełnionej na dwie szkoły osobne.

Poz. 2. Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych . . . . . 351.416 zł.
czyli z powyżej wymienionych powodów o . . . . 56.441 „
więcej, aniżeli w r. 1894.

W r. 1894. preliminowano na ten cel z funduszu szkolnego krajowego . 291.791 zł.
z funduszów szkolnych okręgowych . . . . 3.184 „
294.975 zł.

Poz. 3. Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii 80.077 zł.
czyli o . . . . 17.407 „
więcej od wydatku na ten cel w r. 1894

Wzrost wydatku pochodzi z powodu ustanowienia nowych posad nauczycieli religii w myśl ust. kr. z d. 1. grudnia 1889. Nr. 71. Dz. ust. kr.

Poz. 4. Na remuneracye za udzielanie nauki religii . . . . . 19.000 zł.
czyli o . . . . 1.000 „
więcej od kwóty na r. 1894. przeznaczonej, a o 610 zł., więcej od kwoty w r. 1893. wydanej.

Poz. 5. Na zasiłek względnie zaliczkę na płace nauczycieli etatowych i nadetatowych i nauczycieli religii dla funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie zaleca komisya zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej . . . . 34.756 zł.
czyli o . . . . 4.552 „
więcej aniżeli preliminowano na r. 1894., poczytując również jak w roku ubiegłym ten wydatek jako zaliczkę, w nadziei, że uregulowanie stosunków funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego i rozstrzygnięcie odnośnego sporu szybko nastąpi.

Poz. 6. Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli . . . . . . 186.000 zł.
czyli o . . . . 10.000 „
więcej, niż preliminowano na r. 1894, a o . . . . 5.961 „
więcej aniżeli wydano na te cel w r. 1893.

Poz. 7. Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe . 40.000 zł.

Poz. 8. Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . . . . . 18.000 „
czyli o . . . . 3.000 „
więcej, niż na r. 1894. preliminowano, ze względu na koszta zastępstwa nauczycieli wysyłanych na kursa rolnicze.

Według powyższych wniosków wynosić będą wydatki Rubr. I. na płace remuneracye za udzielanie religii, dodatki pięcioletnie, na pomieszkanie, wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe, tudzież zasiłek a względnie zaliczka dla funduszu szkolnego okręgowego w Krakowie . . . . 2.715.984 zł.
W r. 1894 preliminowano na ten cel z funduszu szkolnego krajowego . . . 716.990 zł.
Z funduszów szkolnych okręgowych . . . . 1.228 558 zł.
Wzrost wydatków, który wypływa z ustaw dawniej jeszcze przez Wys. Sejm uchwalonych wynosi . . . . 770.436 zł.

Rubr. II. poz. 9. Remuneracyę i zapomogi dla nauczycieli, tudzież zasiłki na kursa fachowe 16.000
czyli o 2000 zł. więcej od preliminarza na r. 1894, a o 2033 zł. więcej od wynikłości z r. 1893., a to z powodu znacznego wzrostu liczby nauczycieli i licznych wypadków chorób lub klęsk elementarnych oraz z powodu potrzeby zasiłków dla nauczycieli wysyłanych na kursa wydziałowe do Lwowa, Krakowa i Jarosławia.

Częściową kompenzatę podwyższenia wydatków na cel remuneracyi i zapomóg stanowi opuszczenie poz. 27 dawnego preliminarza przeznaczonej na remuneracye dla inspektorów szkolnych okręgowych. W myśl życzeń bowiem przez komisyę budżetową w poprzednich sprawozdaniach wielokrotnie wypowiadanych i w wykonaniu uchwalonej przez Radę Państwa ustawy od r. 1895., wszyscy inspektorowie przechodzą na etat państwowy.

Pozycya 10. Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Horodence . . . . 3000 zł.
Na r. 1894 uchwalono 1000 zł.. na cztery miesiące. — W tej samej proporcyi co zeszłego roku obliczyła też Rada szkolna krajowa powyższy wydatek.

Poz. 11. Na kursa wakacyjne nauki zręczności . . . . 1600 zł.
czyli tyle ile na r. 1894.

Rubr. XXI. poz. 96 preliminowano i w r. 1893 pod Rubr. XXI. poz. 69 wydano.

Poz. 12. Remuneracye za naukę robót ręcznych . . . . 32500 zł.
czyli o . . . . 925 zł.
aniżeli pod Rubr. XIII. poz. 26 pr liminowano, a o . . . . 6682 zł.
więcej, aniżeli na ten cel w r. 1893 pod Rubr. XIII. poz. 26 zamknięcia rachunków wydano.

Uwidoczniony w osobnym wykazie rozwój nauki robót ręcznych stanowi uwzględnienie wielokrotnie w Sejmie zaleconego praktycznego ki runku w szkolnictwie. — Komisya zaleca Wys. Sejmowi przyjęcie sumy kosztów. Rubr. II. zgodnie z wnioskami Rady Szkolnej krajowej w kwocie . . . . 53.100 zł.

Rubr. III., poz. 13. Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych, proponuje komisya zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej . . 3.000 zł.
czyli o 1000 zł. więcej, aniżeli na r. 1894 pod. Rubr. XVI. poz. 29 przeznaczono, a o 1090 zł. aniżeli na ten cel pod Rubr. XVI. poz. 30 zamknięcia rachunków wydano.

Rubr. IV. poz. 14. Dodatek stały do funduszu emerytalnego . . . 12.800 zł.
czyli tyle, ile na r. 1894 pod Rubr. XVIII. poz. 31 obliczono, i w r. 1893 pod Rubr. XVIII. poz. 34. wydano.

Poz. 15. Na emerytury nauczycieli którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół wydatek nadzwyczajny . . . . 3.400 zł.
czyli o 1.100 zł. mniej, aniżeli na r. 1894 pod Rubr. XIX poz. 32 preliminowano, a o 150 złr. mniej, niż w r. 1893 pod Rubr. XIX., poz. 35 zamknięcia na ten cel wydano.

Poz 16. a) Na stałe dary z łaski dla nauczycieli oraz i wdów i sierót po nauczycielach a mianowicie:

Holubowicz Petronela	63	zł.
Horakowska Marya	39	„
Kloss Franciszka	35	„
Seniów Agata	38	„
Klesiewicz Julia	36	„
Rogozińska Józefa	40	„
Witowska Julia	51	„
Lepka Eulampia	51	„
Januszewska Wiktorya	167	„
Prokopowicz Emilia	30	„
Guzkiewicz Aniela	80	„
Czaporowska Tekla	51	„
Rogoszewski Jan	90	„
Martusiewicz Marya	80	„
Frenciewicz Agata	125	„
Jałbszykowska Agnieszka . . .	120	„
Mikiewicz Eleonora	20	„
Strojkowa Julia	60	„
Praszałowicz Marya	40	„

Jankowska Julia	100	zł.
Nowomiejska Karolina	51	"
Dubiel Amalia	63	"
Kottko Wiktorya	60	"
Kniczkowski Leopold	30	"
Makarewiczowa Marya	60	"
Iwancio Damian	120	"
Kamińska Tekla	39	"
Kołdrasińska Zofia	80	"
Bernadzikiewicz Antonina	20	"
Dobrowska Stefania dla 3 dzieci	60	"
Bukowski Szymon	75	"
Knihinicka Jadwiga	60	"
Kabarowska Michalina	83	"
Dabrowska Marya	70	"
Kobryn Michał	120	"
Panek Rozalia	50	"
Razem	2.357	zł.

czyli tyle, ile na r. 1894. pod Rubr. XIX. pozycya 32. przeznaczono, a o 423 zł. więcej aniżeli w r. 1893. pod Rubr. XX. poz. 36 - 60 d) na ten cel wydano.

b) Na jednorazowe zapomogi proponuje komisya zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej ryczałt . . . . 3.000 zł.

czyli o 792 zł. mniej niż na ten cel w roku 1894. pod Rubr. XX. pozycya 69—88 przeznaczono, a o 250 zł. więcej aniżeli na jednarazowe dary z łaski pod Rubr. XX. poz. 67 zamknięcia w r 1893 wydano zł.

Rubr. V. poz. 17. Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół 50.000 zł.

W myśl art. 9. ustawy z d. 24. kwietnia 1894, wydatki nadzwyczajne na budowę rozszerzenie i przebudowę budynków szkolnych i pomieszkań dla nauczycieli na znaczniejsze tychże naprawy, oraz na nabycie gruntu pod budynki, ogrod, pole i boisko, wreszcie na dostarczenie wewnętrznego urządzenia szkoły ponoszą fundusze szkolne miejscowe z gmin i obszarów dworskich w miarę podatków opłacanych i z majątku zarodowego. — Wydatki te jednak nie mogą obciążać stron konkurujących w jednym roku większą kwotą, niż 40% całej należytości ich podatków bezpośrednich wraz z dotychczasowymi dodatkami państwowymi. Jeżeli wydatek potrzebny większym jest od takiej kwoty, ma być stronom rozłożony na lat kilka. Jeżeli wydatek taki nadzwyczajny jest tak wielki, że nie byłby w całości pokryty, gdyby strony konkurencyjne dodatek w wysokości 40% podatków razem z dotychczasowymi dodatkami państwowymi składały przez trzy lata, jeżeli zatem złożyły 120% podatków ma prawo Rada szkolna miejscowa żądać, ażeby fundusz szkolny krajowy nadwyżkę wydatku pokrył.

Zasiłki na ten cel przez Radę szkolną krajową funduszom szkolnym miejscowym w granicach kwoty corocznie na ten cel w budżet szkolny krajowy wstawianej, wynikają z przyjętego ust. z d. 24. kwietnia 1894, prawnego obowiązku funduszu szkolnego krajowego, podczas gdy w preliminarzu na r. 1894 pod Rubr. XXIII. poz. 93. uwidocznione zasiłki bezzwrotne na budowę szkół w kwocie 7.000 złr. polegały na powziętych bez prawnego obowiązku uchwałach Sejmu.

Wskutek ust. r d. 24. kwietnia 1894, wydatek na ten cel na r. 1895 wzrośnie o kwotę przypuszczalną 43.000 zł., fundusz szkolny krajowy bowiem będzie pociągniętym do tego wydatku tylko w tych przypadkach, gdzie strony konkurencyjne przypadające na nie 120% albo już złożyły albo drogą pożyczki złożą.

Rubr. VI. Poz. 18. na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, proponuje komisya zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej kwotę przypuszczalną . . . . 10.000 zł.

Wedle art. 7 ust. z d. 24. kwietnia 1894, bowiem w wypadkach, w których kwota potrzebna corocznie na wydatki realne t. j. na utrzymanie budynków szkolnych i wewnętrznego urządzenia szkoły, na apał, obsługę, oświetlenie sal szkolnych i na koszta podróży nauczycieli religii określone art. 8. ust. kr. z d. 1. grudnia 1889 (Dz. u. kr. nr. 71) przez Radę szkolną okręgową dla każdej szkoły ryczałtowe na wniosek Rady szkolnej miejscowej po przesłuchaniu stron konkurencyjnych określone, przenosiły 10% podatków bezpośrednich wraz z dotychczasowymi dodatkami opłacanych w gminie i na obszarze dworskim jest fundusz szkolny krajowy obowiązanym do pokrycia nadwyżki.

Wskutek ustawy z d. 24. kwietnia 1894, przybył przeto z nowego tytułu prawnego wynikający wydatek na potrzeby realne szkół, który na r. 1895 przypuszczalną kwotę . . . . 10.000 „ przeznaczono.

Poz. 19. Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie . . . 600 „

Poz. 20. Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe . . . . . 54.072 „

czyli o . . . . 1.920 „

aniżeli na ten cel na r. 1894 pod rubr. II. poz. 4 i pod rubr. VII. poz. 11 na ten cel preliminowano, a o . . . . 9.197 „

więcej, aniżeli w r. 1893 pod rubr. II. poz. 4. (bez wliczenia wydatku pod rubr. VIII. poz. 11) na ten cel wydano.

Poz. 21. Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . 6.000 „

Wydatek powyższy należy wprawdzie do funduszów szkolnych miejscowych, ze względów oszczędności, a pomimo iż fundusz krajowy do ponoszenia tego wydatku nie jest obowiązanym zaleca komisya zgodnie z Radą szkolną krajową ze względu oszczędności i administracyjnego porządku pokrycie tego wydatku z funduszu szkolnego krajowego.

Suma rubr. VI. wynosi . . 70.672 zł.

Rub. VII. Poz. 22. Na przybory naukowe . . . . 18.460 zł.

czyli tyle, ile na r. 1894 w rubr III. poz. 5. i w rubr. XXI. poz. 91. preliminowano, a o . . . . 1.069 „

mniej niż na ten cel w r. 1893 w rubr. III. poz. 5. i w rubr. XXI. poz. 70. wydano.

Rubr. VIII. Na biblioteki okręgowe . . . . 4.125 „

czyli tyle, ile na r. 1894 w rubr. V. poz. 7. preliminowano, i w r. 1893 na ten cel wydano.

Rubr. IX. Na konferencye okręgowe . . . . 30.222 „

czyli o . . . . 1.629 „

niż na r. 1894 w rubr. IV. poz. 6. obliczono, a o . . . . . 3.015 „

więcej, aniżeli na ten cel w r. 1893 wydano. Wzrost tego wydatku jest wynikiem wzrostu nauczycieli.

Rubr. X. Poz. 25. Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich w myśl uchwały Sejmu z d. 16. lutego 1894 . . . . . . 90.000 „

czyli o . . . . 20.000 „

więcej, aniżeli w rubr. XI. poz. 24. na r. 1894 przeznaczono, a o . 30.000 „

więcej, aniżeli na ten cel w r. 1893 pod rubr. XII. poz. 24. zamknięcia wydano.

W uwzględnieniu rezolucyi przez Wysoki Sejm uchwalonej wstawił także i c. k. Rząd do budżetu państwowego na rok 1895 kwotę wyższą niż dotychczas.

Wskutek podwyższenia stypendyów wzrosła liczba uczniów w seminaryach męskich w r. 1894|5 z 1.587 na 1.779.

Rubr. XI. Poz. 26. Na rozmaite wydatki:

a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . 1.500 zł.
czyli o . . . . 500 „
więcej od kwoty na ten cel w rubr. XXI. poz. 89. wyznaczonej.

b) na koszta ogłoszenia konkursów . . . . 4.300 „

c) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . . 6.000 „

Wskutek zmian ust. z d. 24. kwietnia 1894 wywołanych, przyjął rachunkowość dochodów funduszów szkolnych, okręgowych i krajowych Wydział krajowy. Rada szkolna krajowa prowadzi jedynie tylko rachunkowość wydatków. Komisya przyjmuje na ten cel przypuszczalną kwotę . . 6.000 „
wyraża jednak nadzieję, że uda się Radzie szkolnej krajowej pokryć rzeczone koszta niższym od . . . . 6.000 „
wydatkiem, co zarazem za podstawę do obniżenia tego wydatku w preliminarzu na r. 1894 proponowano przez komisyę.

Zgodnie z wnioskami Rady szkolnej krajowej kwota na razmaite wydatki wynosić będzie . . . . 11.800 „
czyli o . . . . 3.593 „
mniej niż na ten cel w r. 1893 pod rubr. VI. poz. 8 wydano, a o . 3.647 „
mniej, niż na ten cel w r. 1894 preliminowano.

Rubr. XII. Poz. 27. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye a mianowicie:

a)	dla szkoły klasztorej PP. Benedyktynek ob. orm. we Lwowie . .	3.000 zł.
b)	„ „ „ PP. Klarysek w Starym Sączu	1.500 „
c)	„ „ „ PP. Benedyktynek ob. łać. w Przemyślu . .	1.584 „
d)	„ „ żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworówie	500 „
e)	„ „ „ w Krakowie	2.500 „
f)	„ „ „ Św. Tomasza w Krakowie	500 „
g)	„ „ „ Augustyanek w Krakowie	700 „
h)	„ „ „ w Stryju	500 „
i)	„ „ izraelickiej w Brodach	6.000 „
k)	„ „ ochronki Bazylianek we Lwowie	300 „
l)	„ „ zręczności krakowskiego Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	300 „
m)	„ „ Sióstr miłosierdzia w Rozdole	600 „
n)	„ „ Sióstr Felicyanek w Besku	200 „
	Razem . .	18.184 zł.

czyli o 1.300 złr. więcej, aniżeli na r. 1894. preliminowano, a o 2.396 zł. więcej, aniżeli w roku 1893. w rubr. XI. poz. 15—23 a) zamknięcia na ten cel wydano.

Dochody.

A. Ogólny fundusz szkolny krajowy.

Rubr. I. poz. 1. Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół w myśl uchwał Wys. Sejmu z d. 22. września 1892. i z d. 16. lutego 1894. wynosi . . . . 12.888 zł.
czyli o . . . . 221 „
mniej, niż preliminowano na r. 1894. a o 286 zł mniej, aniżeli otrzymano w r. 1893.

Stan funduszu pożyczkowego.

Stan z końcem roku 1893.

Kapitał z funduszu szkolnego	228.692	zł.	30 ct.
Z tego asygnowano	227.000	„	— „
Pozostała reszta .	1.692	„	30 „
nadto pożyczki asygnowane a niezrealizowane	2.600	„	— „
Pozostało z końcem r. 1893. .	4.292	zł.	30 ct.

Rok 1894:

Pozostałość kasowa z roku 1893.	4.292	zł.	30 ct.
Kapitał z funduszu szkolnego	67.322	„	33 „
Odsetki od kapitału za rok 1893.	1.670	„	50 „
„ „ „ „ I. półrocze 1894.	549	„	63 „
Zwroty pożyczek	20.943	„	96 „
Odsetki zwłoki	58	„	28 „
Razem .	94.837	zł.	— ct.
z tego asygnowano .	98.500	„	— „
Okazuje się **minus** .	3.663	„	— „
Asygnowane a nie niezrealizowane pożyczki	14.000	„	— „
Pozostaje z końcem r. 1894 .	10.337	zł.	— ct.
Nadto: Odsetki od kapitału za II. półrocze 1894. około	500	„	— „
Wpłacone ewentnalnie w miesiącach listopadzie i grudniu 1894. zaległe raty pożyczki z roku 1893. około	2.000	„	— „
Przypadająca w r. 1895. druga rata z pożyczki z roku 1893 około	20.500	„	— „
Przypadająca w r. 1895. pierwsza rata z pożyczki z roku 1894 około	6.500	„	— „
Pozostaje do dyspozycyi na rok 1895. około	40.000	zł.	— ct.

Poz. 2. 5% kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej . . .	23 zł.
Poz. 3. 5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej . . .	639 „
Poz. 4. 5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie .	225 „
Suma rubr. I. wynosi . . .	13.775 zł.
Rubr. II. Dochody z dóbr realności i innych praw	171 zł.
czyli tyle, ile preliminowano na r. 1894,	
Rubr. III. poz. 10. i 11. Dodatki	40 „
Rubr. IV. poz. 12. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2835 „
czyli tyle ile preliminowano na r. 1894 a otrzymano w r. 1893.	
Rubr. V. poz. 13. Zapisy i darowizny	— „

Rubr. VI. Taksy od spadków . . . . 9000 zł.
czyli o . . . . 400 „
więcej aniżeli preliminowano na r. 1894, o 1163 zł. więcej aniżeli otrzymano w r. 1893, a o 263 zł. mniej od trzechletniego przecięcia 1891—3.

Rubr. VII. Na zwroty zaliczek udzielonych funduszom szkolnym okręgowym, które w r. 1893 — 41.381 zł. wynosiły, a które w r. 1894 w kwocie 40.000 preliminowano, nie preliminuje się, ponieważ w myśl art. 23. ustawy z dn. 24. kwietnia 1894 Dz. ust. rozp kr. l. 49. fundusze szk. okręg. z dn. 1. stycznia 1895 przestają istnieć. Dawniej im udzielone zaliczki należą do dochodów z roku 1894, będą też w w zamknięciu rachunków na r. 1894 uwidocznione. Po ściągnięciu ich ma się z tego źródła utworzyć zapas kasowy dla funduszu szkolnego krajowego.

Zgodnie z Radą szkolną krajową nie preliminuje nic komisya na zwroty mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych, tudzież zwroty korelatywne innych rubryk budżetowych, które w r. 1893 . . . . . 40.176 „
wynosiły, a które na r. 1894 na . . . . 24.000 „
obliczono.

Odpada także w preliminarzu poz. 17. Rubr. VI. Zwroty zaliczek miasta Krakowa, Sanoka i Tarnopola z lat dawniejszych, ponieważ w r. 1894 miasto Kraków zaliczkę . . . . 7328 zł. 92 ct.
zwróciło, a . . . . 2810 „ 47 „
temuż miastu odpisano. Natomiast zaliczki miasta Sanoka i Tarnopola w kwocie . . . . 35 „ $66^{1}/_{2}$ „
pozostają w sporze

Poz. 18. Różne nieprzewidzianie wpływy . . . . . . 8 „ — „
czyli o . . . . 4 „ — „
mniej od dochodu w r. 1893 tyle, ile na r. 1894 preliminowano a o 24 kr. więcej od trzechletniego przecięcia.

Poz. 19. Na zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym za czas od r. 1874 do końca r. 1893, któreto zwroty w r. 1893 wynosiły, ... 47.942 „ — „
a na które na r. 1894 preliminowano . . . . 40.000 „ — „
komisya nic nie preliminuje, dochód z tego źródła bowiem idzie w poczet dochodów z r. 1894, a po uwidocznieniu go w zamknięciu rachunków z tegoż zostaną wspólnie z kwotą ze zwrotu zaliczek funduszom szkolnym okręgowym otrzymaną, stanowić zapas kasowy dla funduszu szkolnego.

Dochody przez komisyą w Rubr. VIII. zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego preliminowano wynosić będą . . . . . 8 „ — „
czyli . . . . 129.503 „ — „
mniej od dochodów w r. 1893 otrzymanych a o . . . . 104.000 „ — „
mniej od dochodów na r. 1893 preliminowanych.

Rubr. VIII. poz. 20. Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . . . 54.943 „ — „

Rubr. IX. Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne . . 14.600 „ — „
czyli o . . . . 400 „ — „
mniej, aniżeli preliminowano na r. 1894 a o . . . . . . 4745 „ — „
więcej, aniżeli ściągnięto w r. 1893.

W r. 1893 przypada do spłaty	8493 zł. 29 ct
Z lat dawniejszych po koniec r. 1893	6122 „ 17½ „
Razem . . .	14.615 zł. 46½ „

B) Poszczególne fundusze miejscowe!

I. Odsetki od kapitałów szkolnych okręgowych, które w myśl art. 15 c. ust. z dnia 24 kwietnia 1894 do funduszu szkolnego krajowego wpływają	20.303 „ — „
II. Dochody z gruntów i realności szkolnych, które w myśl art. 15. ust. z 24. kwietnia 1894 do funduszu szkolnego krajowego wpływają	6173 „ — „
III Dochody z naturaliów od gmin, które w myśl art. 15. ust. z 24. kwietnia 1894 do funduszu szkolnego krajowego wpływają . . .	18.584 „ — „
Poz. 4. od obszarów dworskich	2728 „ — „
Poz. 5. od innych stron	48 „ — „
Razem . . .	21.360 „ — „

IV. Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań, na utrzymanie nauczycieli, które w myśl art. 4. i 15 d. ust. z 24. kwietnia 1894 do funduszu szkolnego wpływają

Poz. 6. od gmin	423.235 „ — „
Poz. 7. od obszarów dworskich	11.987 „ — „
Poz. 8. od innych stron	2802 „ — „
Razem . . .	438.024 „ — „

Rub. V. Dodatki do podatków na utrzymanie nauczycieli o kwotę odpowiadającą 3% całej należytości podatków bezpośrednich, razem z dotychczasowymi dodatkami państwowymi, opłacanych w gminie, a względnie na obszarze dworskim, jednakże nie poniżej 6% i z wyjątkiem 2. i 3. ustępu art. 16. ust. z 24. kwietnia 1894. postanowionym.

Poz. 9. od gmin	277.635 zł.
Poz. 10. od obszarów dworskich	110.536 „
Razem . .	388.171 zł.

Rubr. VI. 3% dodatek okręgowy w myśl art. 17. ust. z 24. kwietnia 1894. art. 15. lit. f. powyższej ustawy. O ile dochody z majątków zakładowych pojedynczych szkół, ofiary, do których się zobowiązały kiedykolwiek na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacye, instytucye lub osoby prywatne, datki dobrowolne, z wyjątkiem datków wymienionych w art. 6. ust. z 24. kwietnia 1893. i dodatki pieniężne od gmin i obszarów dworskich w myśl art. 16. pobierane na utrzymanie nauczyciela we wszystkich szkołach okręgu szkolnego nie wystarczają, obowiązany jest okręg szkolny uiszczać na ten cel dodatki aż do 3% całej należytości wszystkich podatków bezpośrednich wraz z dotychczasowymi dodatkami państwowymi opłacanych w okręgu. Dodatki te w roku 1895. wynosić mają . . . . 282.152 zł.

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi		Wniosek Komisyi budż. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		I. Wydatki funduszu szkolnego.			
I.	1—8	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, na pomieszkanie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe, tudzież zasiłek a względnie zaliczka dla funduszu szkolnego okręgowego w Krakowie	2,715.984	—	2,715.984
II.	9 12	Remuneracye, zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne	53.100	—	53.100
III.	13	Koszta podróży i dyety nauczycieli ze względów służbowych	3.000	—	3.000
IV.	14—16	Dodatek do funduszu emerytury, emerytury dla tracących posady wskutek reorganizacyi i dary łaski	18.157	3.400	21.557
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	50.000	—	50.000
VI.	18—21	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	70·352	320	70.672
VII.	22	Na przybory naukowe (ze slöjdem) . . .	18 460	—	18 460
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125
IX.	24	Na konferencye okręgowe	30.222	—	30.222
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczennic Seminaryów nauczycielskich	90.000	—	90 000
XI.	26	Rozmaite wydatki	11.800	—	11.800
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	18.184	18.184
		Suma wydatków .	3,065.200	21.904	3,087.104

Liczba rubryki	Liczba pozycyi		Wniosek Komisyi budż. Zwyczajny	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		II. DOCHODY.			
		A. Ogólny fundusz szkolny krajowy.			
I.	1—4	Odsetki od kapitałów	13.775	—	13.775
II.	5—9	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	171	—	171
III.	10—11	Dodatki	40	—	40
IV.	12	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . .	2.835	—	2.835
V.	13	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	14	Taksy od spadków	9.000	—	9.000
VII.	15—19	Rozmaite wpływy	8	—	8
VIII.	20	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	21	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szk.	14.600	—	14.600
		Suma I. . .	95.372	—	95.372
		B. Poszczególne fundusze miejscowe.			
I.	1	Odsetki od kapitałów szkolnych	20.303	—	20.303
II.	2	Dochody z gruntów i realnożei szkolnych . .	6.173	—	6.173
III.	3—5	Dochody z naturaliów	21.360	—	21.360
IV.	6—8	Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań .	438.024	—	438.024
V.	9—10	Dodatki do podatków	388.171	—	388.171
VI.	11	3% dodatek okręgowy	282.152	—	282.152
		Suma II. . .	1,156.183	—	1,156.183
		Suma I. . .	95.372	—	95.372
		Suma dochodów . .	1,251.555	—	1,251.555
		Z porównania ze sumą wydatków . . .	3,065.200	21·904	3,087.104
		Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu kraj.	1,813.645	21.904	1,835.549

III. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wstawienie niedoboru 1,835.549 zł. do pokrycia przy rubryce VII. poz. 52 wydatków funduszu krajowego.

Lwów, dnia 10. stycznia 1895

Sprawozdawca:

Wł. Kozłowski.

Za Przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

L. S. 377/95.

Aleg. 114.

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o petycyi Rady szkolnej miejscowej, Zwierzchności gminnej i Obszaru dworskiego w Polance Wielkiej powiatu Biała o zezwolenie na zastosowanie ustawy szkolnej z dnia 24. kwietnia 1894 dz. ust. kr. Nr. 49 przy repartycyi kosztów budowy szkoły ludowej w tej gminie.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna miejscowa wspólnie z Zwierzchnością gminną i Obszarem dworskim w Polance Wielkiej wniosła petycyę do Wysokiego Sejmu o zezwolenie jej na przeprowadzenie repartycyi kosztów nowo rozpoczętej budowy szkoły ludowej w tejże gminie z zastosowaniem ustawy krajowej o kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych z dnia 24. kwietnia 1894. dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 49.

W petycyi tej podniesiono konieczną potrzebę postawienia nowego budynku szkolnego w miejsce istniejącego, zupełnie zniszczonego, starego budynku, w którym nadto z powodu ciasnoty nie można pomieścić dzieci szkolnych w obec ciągle wzrastającej frekwencyi dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu.

Przedłożono plany, według których budynek szkolny

a) ma być piątrowy i obejmować w parterze we wschodniej połowie pomieszkanie dla kierownika, a w danym razie także dla drugiego nauczyciela, składające się z 4 ubikacyi mieszkalnych, zaś w zachodniej połowie mieści się pierwsza sala naukowa o pojemności 10 metrów długości, a 7 metrów szerokości; w środku urządzoną będzie sień przechodnia $3^1/_2$ metra szeroka;

b) na piętrze mieszczą się dwie sale naukowe, każda 10 metrów długości, a 7 metrów szerokości; w połowie sieni można urządzić bądź to kancelaryę, bądź też bibliotekę szkolną;

c) w suterenach pod sienią pomiędzy fundamentami bocznych ścian znajdują się piwnice na skład węgla, bądź też artykułów spożywczych, służących do zaspokojenia codziennych potrzeb życia.

Według dołączonego do petycyi kosztorysu koszta wystawienia samegoż budynku wynoszą . . . . 13.350 zł.
zakupno gruntu pod szkołę i ogród . . . . 800 „
wewnętrzne urządzenie trzech sal naukowych . . . . 370 „
czyli razem wziąwszy koszta nowej szkoły wynoszą 14.520 zł.

Repartycyi tych kosztów między dwór a gminę dotąd nie przeprowadzono, chociaż rozpoczęto budowę szkoły jeszcze w r. 1894 pod naciskiem c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Z poruszonych motywów w przedłożonej Wysokiemu Sejmowi petycyi jako też z przedłożonych alegatów widzi komisya szkolna, że konieczność postawienia nowego budynku szkolnego w gminie Polance Wielkiej i rozpoczęcia tej budowy jeszcze w roku 1894. była nieodzowną, gdyż polecenie w tym względzie c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej z dnia 24. czerwca 1892. l. 158 wyraźnie motywowało na podstawie kilkakrotnych rewizyj przez c. k. Inspektora jakoteż i c. k. lekarza powiatowego dokonanych, że lokal dotychczasowy na szkołę używany jest za nadto niski, ciemny, ciasny, wilgotny i że nawet grozi zawaleniem tak, że już ze względu samegoż bezpieczeństwa życia trzeba takowy zamknąć.

Dalej podnosi Rada szkolna okręgowa, że dzieci obowiązanych jest w tejże gminie tyle, że się ani mała część tychże w dotychczasowej izbie pomieścić nie może i że się staje konieczną rzeczą drugiego nauczyciela do tamtejszej szkoły przydzielić, wzywa zatem Radę szkolną miejscową, aby natychmiast przedsięwzięła kroki celem wynajęcia na szkołę odpowiedniego domu o dwóch izbach naukowych i urządziła takowe, tudzież aby się postarała u gminy o środki pieniężne celem wystawienia własnego odpowiedniego budynku szkolnego. Rozporządzenie to zawiera groźbę, że w razie przeciwnym uskuteczni się budowę szkoły z urzędu na koszt obowiązanych do utrzymania szkoły.

Zastosowując się do powyższego rozporządzenia i wskazówek c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej zmuszoną była Rada szkolna miejscowa jak najrychlej pomyśleć o sporządzeniu najpierw planu i kosztorysu budowy szkoły, który nie był zbyt łatwy do wykonania, a to z powodu wielkiej rozległości gminy Polanki i sporów wskutek tego wynikłych, gdyż każda część gminy chciała, by na jej terrytoryum nowa szkoła stanęła, a względnie by stawiano naraz dwa odrębne nowe budynki szkolne z osobnymi ogrodami i urządzeniami przynależnymi.

Rada szkolna miejscowa zasięgała ciągle pod tym względem opinii c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej, tak co do miejsca oraz ilości budować się mających szkół, jako też i stosownych planów szkolnych. Nareszcie w roku 1894 jednozgodnie zadecydowały tak strony konkurujące, jako też i c. k. Rada szkolna okręgowa, iż należy w gminie Polance Wielkiej wystawić w środku wsi jeden większy piątrowy budynek szkolny, któryby mieścił trzy sale naukowe i pomieszkanie dla dwóch nauczycieli. Liczono zaraz po wystawieniu budynku szkolnego, wskutek licznej frekwencyi dzieci obowiązanych, których cyfra obecnie dochodzi do 300, na otwarcie trzyklasowej szkoły w tejże gminie, pomimo, że obecnie szkoła tamtejsza dla braku budynku nosiła nazwę szkoły jednoklasowej, i na tej też podstawie jednozgodnie przyjęto dołączony plan tejże szkoły.

Inaczej atoli rzecz miała się z kosztorysem Tutaj zadanie było nie łatwe, gdyż gmina Polanka leży w tak nieszczęśliwem położeniu, że jest pozbawiona wszelkich możliwych i łatwych komunikacyj pod względem dowozu materyału budowlanego, którego w miejscu bezwarunkowo nie ma. I tak, kamień do fundamentów musiał być sprowadzany z Porąbki, oddalonej o 2 mile, piasek ze Soliska Oświęcimskiego lub z pod Zatora, jedna i druga miejscowość oddalona o $1^1/_2$ mili, zaś wapno z Prus o $2^1/_2$ mili, a cegła z Oświęcima. Dla tego też po ogłoszeniu wypuszczenia budowy w przedsiębiorstwo zgłoszoną została tylko jedna oferta przez budowniczego p. Biowskiego z Bielska, która wynosiła możliwie najniższą cyfrę 13.350 złr. a gdy się do tego doliczy zakupno gruntu pod szkołę wraz z ogródkiem za kwotę 800 złr., tudzież wstawi się na wewnętrzne urządzenie minimalną kwotę 370 złr., to w takim razie całość wynosić będzie przeszło 14.500 złr.

Rozchodzi się zatem obecnie gminie Polance Wielkiej o przeprowadzenie repartycyi tejże kwoty na strony konkurujące i o pokrycie tak znacznej sumy, a dalej, według której zasady repartycya owa ma być przeprowadzoną, kiedy ustawa z roku 1873 o zakładaniu i budowie szkół ustaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1894, a na jej miejsce wchodzi w życie z dniem 1. sty-

cznia 1895 roku ustawa z dnia 24. kwietnia 1894, a budowa rzeczonej szkoły jest co dopiero rozpoczętą a ukończoną być ma w następnych latach 1895 i 1896.

Otóż kombinacya rachunkowa wykazała następujące poglądy:

Ustawa szkolna o budowie i zakładaniu szkół z roku 1873 zobowiązuje strony konkurencyjne w ten sposób, iż obszary dworskie są obowiązane ponosić $^3/_{12}$ części, a gminy wiejskie $^9/_{12}$ części ogólnej sumy kosztów budowy, zatem w obecnym wypadku przypadałoby na obszar dworski w Polance 3.600 złr., a na gminę 10.890 złr.

Gdy jednak z dniem 1. stycznia 1895 roku weszła w życie nowa ustawa szkolna o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych z dnia 24. kwietnia 1894 (Dz. rozp. kraj. Nr. 49,) która w artykule 9. nie pozwala obciążać stron konkurencyjnych w jednym roku większą kwotą jak 40% dodatków od podatków stałych, i to nie dłużej jak przez trzy lata po sobie następujące, dla tego w tym wypadku rachunek przedstawiałby się następująco:

Gmina Polanka Wielka opłaca stałych podatków 2.990 złr., czyli w zaokrągleniu kwotę 3.000 zł., zatem 40% dodatku od tejże sumy uczyni rocznie 1.200 złr. a przez lat trzy 3.600 złr.

Obszar dworski w Polance opłaca stałych podatków rocznie 860 złr., czyli w zaokrągleniu 900 złr. więc 40% dodatku uczyni rocznie 360 złr., a za trzy lata 1.080 złr. Doliczywszy zatem należytość od gminy 3.600 złr. do sumy 1.080 złr. przypadłej na obszar dworski, osiągniemy kwotę 4.680 złr., pozostaje zatem niedobór 9.820 złr., którą to kwotę wedle art. 9 nowej ustawy szkolnej, miałby pokryć fundusz krajowy.

Gdy atoli w tym wypadku wobec tak znacznej sumy, przypadającej do pokrycia na fundusz krajowy, zachodzi uzasadniona obawa, że Wysoki Sejm a względnie komisya budżetowa nie jest przygotowaną na przyjęcie tak znacznej kwoty, a dalej, że w tym wypadku gmina wraz z obszarem dworskim ponosiłaby tylko $^1/_3$ część ogólnych kosztów budowy, a kraj musiałby przyjąć na siebie $^2/_3$ części całychże kosztów.

Dla tego komisya szkolna wnosi: Ponieważ budowa szkoły ludowej w Polance Wielkie według przeprowadzonych rokowań i przedłożonych planów oraz kostorysu, a zatwierdzonych przez c. k. Radę szkolną okręgową w Białej i jedynie pod surowem zagrożeniem tejże jak świadczy dołączone polecenie z dnia 24.czerwca 1892. l. 158. musiała być rozpoczętą w r. 1894. zaś wykończenie tejże nastąpi w r. 1895. a w razie braku funduszu 1896, dalej że repartycya rozkładu kosztów budowy na strony konkurencyjne po koniec roku 1894 jako peryodu obowiązującej dawnej ustawy z r. 1873. przeprowadzoną nie jest, a obecnie o zastosowanie repartycyi kosztów do nowej ustawy wspólnie rada szkolna miejscowa z gminą oraz obszarem dworskim uprasza, aby gminie Polance Wielkiej zezwolić na repartycyę kosztów według nowej ustawy z dnia 24. kwietnia 1894. roku, jednakże na pokrycie niedoboru według art. 9. tejże ustawy nie można przyjąć więcej na fundusz krajowy, jak połowę wykazanego niedoboru t. j. w zaokrąglonej sumie kwotę 5.000 zł. czyli $^1/_3$ część ogólnych kosztów budowy tejże szkoły, a pozostałe $^2/_3$ części mają pokryć gmina i obszar dworski według 40% dodatku do podatków nakładanych przez tyle lat aż kwota umorzoną będzie, dla tego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. s. 377. odstępuje się Wysokiej c. k. Radzie szkolnej krajowej aby z funduszu 50.000 zł. szkolno krajowego udzieliła gminie Polance Wielkiej w r. 1895. odpowiednią kwotę.

Przewodniczący:

J. Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:

Kramarczyk *w. r.*

Aleg. 115.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Stanisława Dzieduszyckiego w sprawie przymusowego tępienia myszy polnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. stycznia b. r. przekazał Wys. Sejm wniosek posła Stanisława Dzieduszyckiego, domagający się ustawy celem przymusowego tępienia myszy polnych, komisyi gospodarstwa krajowego.

Komisya uznając już po raz wtóry nadzwyczajną ważność tej piekącej sprawy, uchwaliła po wyczerpującej dyskusyi w celu rychłego i stanowczego jej załatwienia, przedłożyć Wys. Sejmowi osobne wnioski. Wobec olbrzymich szkód, równających się klęskom elementarnym, niewypada Wysokiemu Sejmowi być bezczynnym, przeciwnie poczuwać się on powinien w pierwszym rzędzie do obmyślenia skutecznych środków przeciw powszechnemu i strasznemu wrogowi, który całe okolice niszczył i niszczy, a to tem bardziej, że już istnieją wystarczające ku temu środki. I w naszym Sejmie poruszano sprawę tę już kilkakrotnie; dawniej sporadycznemi petycyami, w nowszych zaś czasach i wnioskami posłów. W roku 1888 rozpoczęła się większa działalność Wys. Sejmu, a względnie komisyi gospodarstwa krajowego na tem polu. W tym bowiem roku przedłożył Wys. Sejmowi osobny wniosek ś. p. p. Władysław Koziebrodzki, domagający się osobnej ustawy, przymuszającej ludność rolniczą do tępieniach tych strasznych szkodników.

W następnej sesyi sejmowej wpłynęła petycya komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego z prośbą o przyspieszenie kroków celem uchwalenia ustawy o przymusowem tępieniu myszy polnych. Owa petycya przekonała komisyę gospodarstwa krajowego, której przez Wys. Sejm przekazaną została jeszcze dosadniej o ważności tej sprawy tudzież o możliwości skutecznej walki ze szkodnikami; dlatego też komisya gospodarstwa krajowego poddała petycyę wyczerpującej dyskusyi i przedłożyła Wys. Sejmowi osobny wniosek, który jednak dla krótkości sesyi sejmowej formalnie uchwalonym nie został, przeznaczono go jednak Wydziałowi krajowemu na posiedzeniu z dnia 26. listopada 1889. r. do załatwienia.

Pierwszy ten stanowczy krok był bez rezultatu, gdyż Wydział krajowy merytorycznie go niezałatwił. Dopiero odezwa w. c. k. Namiestnictwa z dnia 15. stycznia 1892 l. 781 spawę tępienia myszy polnych przypomniała Wydziałowi krajowemu, uwiadamiająca o tem, że na wniosek br. Rolsberga w Radzie państwa 29. października 1891 sprawę tę wzięto pod rozwagę, a to tem skuteczniej, że na Ślązku ona na seryo traktowana przyniosła dodatnie rezultaty.

Na tem samem posiedzeniu Izby posłów zapadła uchwała, aby zarządzenia wprowadzone na Szlązku, także na Galicyę rozciągnięte zostały. Odezwa wskazana wzywa Wydział krajowy, by 1. jak najrychlej uwiadomił Namiestnictwo, czy myszy się pojawiły, 2. czy byłoby pożądane podobne rozporządzenie (jak na Szlązku). W danym wypadku uprasza o wymienienie dwóch znawców, ktorzyby wzięli udział w obradach nad ułożeniem pouczenia itd.

Na inicyatywę Namiestnictwa przedłożył Wydział krajowy okólnikiem z dnia 21. stycznia 1892. L. 3.754 te pytania poszczególnym Wydziałom powiatowym, które w znacznej większości odpowiedziały twierdząco. Dlaczego mimo to dalsze kroki w tej sprawie zaniechano, komisyi gospodarstwa krajowego niewiadomo. A to tem więcej zadziwia, że r. 1892., rozpoczęta działalność c. k. Rządu krajowego na Szląsku przybrała więcej konkretne i skuteczne formy. (Rozporządzenie c. k. szląskiego Rządu krajowego z 21. lutego 1892. L. 2.244 w przedmiocie tępienia myszy polnych i ogłoszenie c. k. Rządu krajowego z 21. lutego 1892. l. 2.244. zawierające wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym pouczenie co do sposobu tępienia myszy polnych).

Wydział krajowy nie rozwinął skutecznej działalności w tej sprawie i wobec inicyatywy c. k. Ministerstwa rolnictwa, które w porozumieniu z innemi Ministerstwami ogłosiło również wypracowany w 1892. r. projekt rozporządzenia o tępieniu myszy polnych.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że wobec wskazanych wyżej faktów wnioski jej odniosą już pożądany rezultat.

Komisya i dziś godzi się w zupełności na zapatrywania p. Koziebrodzkiego i dzieli również jego przekonanie, że ustawa krajowa ostatecznie pladze tej koniec położy; sądzi jednak, że ustawa nie okaże się, jak to już w innych sprawach niestety doświadczono, dosyć skuteczną. Doświadczenie bowiem uczy, że dla ustawy musi być przedewszystkiem teren przygotowany, że wymaga bezwarunkowego zrozumienia ustawy, a względnie sprawy i celu, które ona ma osiągnąć. Niski poziom oświaty, a z tem w parze idące przesądy główną są przyczyną, że liczne ustawy już obowiązujące nie znajdują należytego wykonania.

Przeciw grożącym od polnych myszy i innych szkodników klęskom należy prócz ustawy walczyć na drodze należytego pouczenia i skutecznego przykładu, jak to i w sąsiednim Szląsku się działo.

Chociaż poziom oświaty w naszym kraju jest jeszcze dosyć niski, nie da się jednak zaprzeczyć, że nauka należycie udzielana, połączona z dobrym przykładem, przynosi pożądany pożytek. Komisya pozwala sobie z zadowoleniem zaznaczyć, że w kraju naszym nie brak czynników, które chętnie i skutecznie należytem pouczeniem zająć się zechcą.

Komisya zwraca uwagę Wydziału krajowego, że szczególnie nasze krajowe duchowieństwo mogłoby podjąć się tego zadania, które ostatecznie zdąża do podniesienia moralnego i materyalnego powierzonych mu wiernych. Niemniej i obszary dworskie, na których zwykle prowadzi się gospodarstwo więcej racyonalnie, zechcą dobrym przykładem przygotować lud do ustawy, która wtedy dopiero będzie mogła być starannie wykonaną. Nie mniej i nauczyciele razem z dziatwą szkolną, w wolnych od nauki dniach i godzinach przyczynią się do tępienia szkodników i do rozchwiania przesądów, gdzieniegdzie jeszcze istniejących. Również i liczne w kraju naszym istniejące Towarzystwa, których zadaniem jest przez popularne wydawnictwa podnosić poziom oświaty i przyczyniać się do materyalnego i moralnego podniesienia naszego ludu, zechcą w osobnych książeczkach w których wykażą szkody wyrządzone przez szkodników rozmaitych, w szczególności przez myszy polne i podadzą sposób skutecznej walki, wyświadczą dla kraju pożądaną przysługę.

Będzie również obowiązkiem c. k. Rządu, z którym Wydział krajowy się porozumie, udzielić we własnym interesie swojej opieki i pomocy, choćby już dla tego, że na podstawie ustawy państwowej z r. 1885. która w ustępie 4. powiada, iż Rząd jest obowiązany do zwrotów (podatków) i w wypadkach elementarnych, wyrządzonych przez myszy; a tem samem ochronić skarb przed możliwym ubytkiem.

Komisya gospodarstwa krajowego nie czuje się powołaną do oznaczenia środków skutecznych i skuteczniejszych przy tępieniu myszy polnych; doświadczenia dotychczasowe w krajach innych, niemniej i eksperymenta i próby przedsięwzięte z inicyatywy Wydziału krajowego, c. k. Towarzystw gospodarskich lub innych czynników, będą w tym względzie miarodajnemi nie tylko przy zestawieniu tak projektu do ustawy, lecz także pouczenia lub rozporządzenia. Tak środki, jak i drogi które do celu prowadzić winne, mają dla komisyi gospodarstwa krajowego już podrzędne znaczenie, jej bowiem chodzi głównie o cel, tj. o skuteczną walkę ze strasznymi szkodnikami.

Ze względów zasadniczych byłaby więcej pożądaną ustawa, nie sprzeciwia się ona jednak rozporządzeniu, które wcześniej i równie skutecznie złemu zaradzi, a to tem bardziej, że wejście w życie ustawy wymaga dłuższego czasu i może być na rozmaite przeszkody narażone.

Na podstawie uczynionych uwag Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wypracował ustawę o przymusowem tępieniu myszy polnych i wniósł takową na najbliższej sesyi sejmowej.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby, zanim ustawa odnośna w życie wejdzie, zarządził w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowe tępienie myszy polnych z odpowiedniem pouczeniem.

3. Petycya podhajeckiego Wydziału powiatowego L. s. 486. uważa się tem samem za załatwioną.

Lwów, dnia 24. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Polanowski.

Sprawozdawca:
Dr. Antoniewicz.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

L. S. 892/95.

Aleg. 116.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych Zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież folwarku i gorzelni dublańskiej.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego, o którem jest mowa w nagłówku, przechodzi kolejno wszystkie zakłady naukowe rolnicze w Dublanach umieszczone i kończy omówieniem spraw, odnoszących się do gorzelni i folwarku. Postępując tym samym torem komisya gospodarstwa krajowego zbadawszy rzecz całą na miejscu w Dublanach, omawia w następującem sprawozdaniu każdy z tamtejszych zakładów z osobna.

Szkoła wyższa.

Komisya gospodarstwa krajowego z zadowoleniem konstatuje, że dwom głównym życzeniom Wysokiego Sejmu stało się zadość, mianowicie szkoły dublańskie po trzechletniem prawie prowizorycznem kierownictwie otrzymały dyrektora, a gmach internatu doprowadzony do końca, mieści już w swych murach uczniów szkoły wyższej.

Wydział krajowy powołał na dyrektora znanego w szerokich kołach rolniczych naszego kraju, praktycznego i doświadczonego rolnika p. Juliusza Frommla, który objął swe obowiązki 1. grudnia 1894. Komisya gospodarstwa krajowego uznaje wybór ten w danych warunkach za trafny, mniema bowiem, że do szkół dublańskich należało wprowadzić świeży element, któryby przynosząc ze sobą dokładną znajomość potrzeb naszego rolnictwa oddziałał ożywczo na cały ustrój szkoły i reprezentował w niej ten praktyczny kierunek, na którym dotąd bardzo zbywało szkole wyższej.

Gmach internatu, którego budowę rozpoczęto w roku 1893, wykończony został z końcem października 1894 tak, że na bieżący rok szkolny można było w nim uczniów pomieścić. Ogólny koszt budowy, obliczony początkowo na 66.732 zł., zwiększony następnie o kwotę 2.200 zł., na rozszerzenie pokoików, uległ w trakcie ukończenia robót dalszej zwyżce, częścią wskutek ulepszeń wprowadzonych z woli Wysokiego Sejmu, częścią zaś wskutek wykonania rzeczy nieodzownych, które co prawda wydawały się przy układaniu kosztorysu mniej nagłemi, jednak stały się w chwili wykończenia robót nieuniknionemi.

Do tych nadkosztorysowych robót należało:

a) postawienie pieców kaflowych zamiast kamyczkowych;

b) zastąpienie miękkiej podłogi deszczułkową;

c) wykopanie studni przed gmachem i zaprowadzenie rurociągu w gmachu.

Komisya gospodarstwa krajowego zwiedziwszy rzecz na miejscu, uznaje w zupełności, że wykonanie tych robót było potrzebne, i że prócz tego należy koniecznie wystawić lodownię, i dla tego przyjmuje w całości kosztorys tych robót za usprawiedliwiony.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema jednak, że c. k. Rząd zgodziwszy się na subwencyonowanie tej budowy połową kosztów nie odmówi i dalszej subwencyi, skoro ta budowa przez wprowadzenie zmian i ulepszeń niezbędnych stanie się o blisko 8.000 zł. droższą.

Przed otwarciem internatu, wykonał Wydział krajowy wszystkie te czynności, które z natury rzeczy musiały być ukończone przed nadejściem nowego roku szkolnego, otwieranego na odmiennych warunkach. Do najważniejszych czynności przygotowawczych, należało ułożenie przepisów, które miały obowiązywać przyszłych internistów, i dobór personalu, zwłaszcza zaś wyszukanie odpowiedniej osobistości na prefekta.

W wykonaniu tych przygotowawczych czynności bardzo ważny udział brał profesor szkoły wyższej Dr. Ignacy Szyszyłowicz, który od 15. lipca 1894 t. j. od ustąpienia p. Rylskiego z godności zastępcy dyrektora kierował zakładami dublańskimi. Nietylko bowiem zajął się i wykonał wewnętrzne urządzenie internatu w granicach kwot przez Wysoki Sejm przyzwolonych, nietylko postarał się o przedsiębiorców, którym Wydział krajowy mógł powierzyć stołowanie internistów i dostawę mundurów, ale nadto wypracował projekt przepisów, mających w internacie obowiązywać, a wreszcie wyszukał dla internatu odpowiedni personal służbowy. Obok gruntownej znajomości potrzeb szkoły, złożył przytem Dr. Szyszyłowicz dowody administracyjnych zdolności, które Wydział krajowy w stosownej porze należycie zużytkował, wynagradzając go po skończeniu czynności najzupełniej zasłużonem uznaniem.

Co do przepisów, które z wejściem w życie internatu poczęły obowiązywać, to takowe są oparte na zasadach, które Wysoki Sejm w roku poprzednim wskazał. Położono w nich głowny nacisk na przymus naukowy, a ograniczono swobodę wolnego słuchania, a nadto wprowadzono to ważne postanowienie, że żaden uczeń nie może być ani eksternistą, ani nadzwyczajnym.

Służba internatowa jest odpowiednio dobraną i zorganizowaną. Brak stałej posady magazyniera, mającego nadzór nad całym inwentarzem i nad służbą niższą, proponuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym usunąć w sposób proponowany we wniosku ad 4) przez kreowanie takiej posady z poborami, jakie ma portyer na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 7 lutego 1894.

Posadę prefekta, najtrudniejszą zwłaszcza w początkach istnienia internatu, powierzył Wydział krajowy prowizorycznie p. Gabryelowi Lipskiemu, który jak to Wydział krajowy podnosi, obowiązki swoje spełnia sumiennie i postępuje z taktem. Przeszkoda, jaka zachodzićby mogła przy ewentualnem stabilizowaniu p. Lipskiego, a polegająca na tem, że p. Lipski przekroczył 40 rok życia, nie jest zdaniem komisyi gospodarstwa krajowego tego rodzaju, aby dla niej pozbywać się ze służby krajowej zupełnie odpowiedniego człowieka, który nadto mimo przekroczonych 40 lat jest w pełni sił fizycznych. Dlatego komisya zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego we wniosku ad 3) proponuje udzielenie veniam aetatis p. Lipskiemu i p. Frommlowi, który również przekroczył normalny wiek.

W skutek regulacyi płac profesorów szkoły wyższej, którą Wysoki Sejm w ubiegłej sesyi przeprowadził, dwaj profesorowie tj. Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz, tudzież adjunkt Manasterski nie odnieśli tych korzyści materyalnych, jakie im Wysoki Sejm przysporzyć zamierzał, gdyż odebrano im przytem dodatki pięcioletnie, których się dosłużyli długoletnią i sumienną pracą. Wysoki Sejm sam to odczuwał, że jest pewna nierówność w tej regulacyi poborów, skoro polecił Wydziałowi krajowemu obmyśleć plan, normujący emeryturę profesorów tracących pięciolecia. Komisya gospodarstwa krajowego podziela zapatrywanie Wydziału krajowego, że byłoby cokol-

wiek spóźnionem polepszać materyalny byt tych dwóch profesorów i adjunkta z chwilą ich dalszej niezdolności do zawodowej pracy, i że raczej należałoby to polepszenie wprowadzić teraz, kiedy jeszcze szkole oddają rzeczywiste usługi. Za tem przemawiają jeszcze i postanowienia ustanowy służby krajowej, które co do poboru pięcioleci stanowią, „że różność płacy, pobieranej na mocy regulacyi płac na jednej i tej samej posadzie, nie stanowi różnicy przy nadaniu dodatku pięcioletniego“. Z tych powodów komisya gospodarstwa krajowego oświadcza się za zatrzymaniem w preliminarzu wydatków szkoły wyższej tych pozycyj, w których są zamieszczone kwoty na pokrycie tych pięcioleci potrzebne.

W skutek powiększenia etatu osób powstał brak jednego pomiesz ania. Do nominacyi dyrektora poradził sobie Wydział krajowy w ten sposób, że pomieszkanie dyrektorskie oddał na czasowy użytek jednemu z profesorów. Z chwilą jednak nominacyi dyrektora nastał ten moment, w którym prefesor zajmujący chwilowo dyrektorskie mieszkanie winien je opróżnić. Wydział krajowy znalazł się skutkiem tego w tem niemiłem położeniu, że dla braku mieszkań nie może temu profesorowi przeznaczyć odpowiedniego pomieszczenia. O czasowem przynajmniej wynajęciu nie może być również mowy, gdyż w Dublanach nie ma nigdzie takich domków. Pozostaje tylko do kupienia dom, który był sobie przed kilku laty wystawił w Dublanach urzędnik Oddziału rachunkowego Krasuski, przydzielony tam do pełnienia czynności kasyera, gotów obecnie odsprzedać go funduszowi krajowemu. Dom ten, mający się w dobrym znajdować stanie, wart jest wedle oszacowania rzeczoznawców 5 500 zł. Komisya akceptuje wniosek Wydziału krajowego i w pozycyi ad 5 doradza kupno tego domu za powyższą cenę.

Z wybudowaniem gmachu internatowego wypada koniecznie usunąć stamtąd cegielnię i przenieść ją w inne stosowniejsze miejsce tem bardziej, że eksploatacya pokładów gliny w dzisiejszem miejscu jest już na ukończeniu. O kosztach, potrzebnych na przeniesienie i urządzenie cegielni w innem miejscu, mówi komisya przy folwarku, tu tylko podnosi, że po usunięciu cegielni, należy bezzwłocznie zasypać doły, splantować całą przestrzeń i zbudować drogę dojazdową do internatu, dokąd dzisiaj od głównej drogi żadnego właściwie nie ma przystępu. Wydział krajowy polecił sporządzić plan i kosztorys tych regulacyj i żąda na podstawie tego kosztorysu kredytu w wysokości 3.000 zł. Komisya gospodarstwa krajowego przychyla się do tego żądania, sądzi jednak, że roboty te będzie można w ciągu dwóch lat wykonać i dlatego proponuje, aby na rok 1895 przyznać tylko połowę tj. 1.500 zł. jako pierwszą ratę.

Szkoła niższa.

Szkoła niższa poniosła dotkliwą stratę przez odejście pierwszego pomocniczego nauczyciela p. Michała Stepka. który z dniem 15. maja 1894 przeniósł się na posadę dyrektora zakładu wychowawczego w Drohowyżu, ofiarowaną mu przez Radę administracyjną fundacyi hr. Skarbka. Ubytek ten zastąpił Wydział krajowy w ten sposób, że powołał na tę posadę krajowego wędrownego nauczyciela rolnictwa p. Stanisława Szalaya, mającego egzamin kwalifikacyjny na nauczyciela niższych szkół rolniczych. Posadę drugiego pomocniczego nauczyciela, która również wakowała, nadal Wydział krajowy po wysłuchaniu opinii kuratoryi p. Maryanowi Nowickiemu, posiadającemu również nauczycielski egzamin. Pragnąc go jednak dla Dublan pozyskać przychylił się Wydział krajowy do jego prośby przez Kuratoryę popartej i przyznał mu dodatek osobisty na r. 1894 w kwocie 200 zł. oraz zapewnił go, że gdy złoży dowody swego uzdolnienia i dobrej aplikacyi przedstawi Wysokiemu Sejmowi wniosek na stabilizacyę tej posady. Sposobność ku złożeniu tych dowodów nadażyła się niebawem, gdyż po ustąpieniu p. Stepka pozostawał p. Nowicki sam aż do połowy września i prowadził szkołę niższą tak, że się Wydział krajowy nie wahał wystąpić z wnioskiem na stabilizacyę. Komisya gospodarstwa krajowego uznaje to za słuszne i przedkłada ad. 6. wniosek Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi do uchwały.

O szkole samej ma komisya do zanotowania, że nauki w niej idą utartym torem nabytego doświadczenia i że umiano tu zakres nauk utrzymać na właściwym poziomie nie starając się o nic, coby mogło podnieść pozory a nie samą użyteczność nauki. Frekwencya, ograniczona szczupłością miejsca, trzyma się stale cyfry 36.

Stacye doświadczalne.

Wykonując otrzymane polecenia założył Wydział krajowy dwie stacye doświadczalne i kontrolne, mianowicie botaniczno-rolniczą i chemiczno-rolniczą i zamianował kierownikiem pierwszej profesora botaniki Dr. Szyszyłowicza, kierownikiem zaś drugiej profesora-adjunkta chemii rolnej Pomorskiego, którego zarazem wysłał na kilka miesięcy za granicę, aby tam w pierwszorzędnych tego rodzaju zakładach zapoznał się z najnowszemi urządzeniami stacyjnemi i przyswoił sobie wprawę w ich używaniu. Pierwsza t. j. botaniczno-rolnicza funkcyonuje od 1. listopada, chemiczno-rolnicza zaś ma dopiero swą działalność niebawem rozpocząć. Opóźnienie w otwarciu tych instytucyj — miały być otwarte 1. lipca — tłumaczy Wydział krajowy brakiem pomieszczenia, które mogło nastąpić dopiero po wykończeniu internatu i po przeniesieniu tam pewnych zbiorów, oraz niezwykłem zajęciem, jakie miał Dr. Szyszyłowicz w czasie urządzenia internatu, skutkiem czego nie mógł się zabrać do urządzenia i otwarcia stacyi. Komisya gospodarstwa krajowego akceptuje to tłumaczenie i nie ma żadnego powodu do robienia z tego tytułu jakichkolwiek uwag.

Co do kosztów założenia i utrzymania stacyi w r. 1894, okazała się kwota przez Wysoki Sejm na ten cel wyznaczona wystarczającą, gdyż c. k. Rząd ze swej strony przyczynił się także taką samą kwotą, jaka była z funduszu krajowego zawotowana i przyrzekł na koszta utrzymania w r. 1895 ze swej strony subwencyę do wysokości 1500 zł,

Co do motywów, które Wydział krajowy w swem sprawozdaniu naprowadza przy omawianiu preliminarza tych stacyj, komisya gospodarstwa krajowego niema nic do nadmienienia, uznając je za uzasadnione.

Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Omawiając sprawy szkoły gorzelniczej występuje Wydział krajowy z projektem założenia gorzelniczej stacyi doświadczalnej i otwarcia jej z dniem 1. lipca 1895. Potrzebę takiej stacyi Komisya gospodarstwa krajowego uznaje w zupełności, gdyż jest tego głębokiego przekonania, że ten jedyny nasz przemysł rolniczy, który ma do pokonania mnożące się z roku na rok trudności, wówczas je tylko zdoła pokonać, jeżeli wsparty nauką i doświadczeniami, robionemi bez oglądania się na koszta, zdoła z przerabianego surowca wydobyć możliwie najwyższe wydatki przy możliwie najniższych kosztach produkcyi. Nie może tylko komisya podzielać zdania, jakoby tę stacyę należało już wprowadzić w życie od półrocza 1895 r. bez poprzedniego zapewnienia się, czy w ogóle i jaką kwotą c. k. Rząd zechce się przyczynić do kosztów założenia i utrzymania takiej stacyi. Komisya nie wątpi, że c. k. Rząd, któremu również musi zależeć na prosperowaniu tego przemysłu, postąpi w tym wypadku podobnie, jak postąpił przy stacyach doświadczalnych: botanicznej i chemicznej, i przyczyni się ze skarbu państwa subwencyą, równającą się połowie kosztów, jednakowoż pragnęłaby, aby te jej domysły były rzeczywistym faktem poparte i aby Wydział krajowy był już w posiadaniu sprecyzowanego oświadczenia się c. k. Rządu w tej sprawie. Dla tego sądzi komisya, że przesunięcie terminu otwarcia tej stacyi do r. 1896 rzeczy o wiele nie opóźni tem bardziej, że komisya nie bardzo ufa temu, aby w ogóle otwarcie stacyi w porze wielkich feryj szkolnych mogło nastąpić, a swoją drogą da pewniejsze

podstawy do ocenienia wysokości wydatków, jakie przypadną z tego tytułu na fundusz krajowy. Z tych powodów komisya godząc się w zasadzie najzupełniej na potrzebę założenia gorzelniczej stacyi doświadczalnej projektuje jej otwarcie w roku 1896 po przeprowadzeniu rokowań, które zaleca we wniosku ad 7.

W kwestyach odnoszących się do gorzelni dublańskiej, porusza Wydział krajowy myśl, czyby nie wypadało zastąpić motoru parowego, umieszczonego nad stawem dla pompowania i pchania wody rurami do gorzelni, wobec tego, że jest już dosyć zniszczonym, motorem elektrycznym, któryby te same usługi oddawał, a nadto mógł być użyty do pompowania wody ze studzien, znajdujących się przed gmachem szkolnym i internatowym. Komisya nie widzi przedewszystkiem dostatecznego powodu, dla któregoby ta wymiana motoru parowego, który jeszcze bezpiecznie może dwa lata funkcyonować, jak to sam Wydział krajowy przyznaje, na motor elektryczny, miała już teraz następować. Następnie zaś mniema komisya, że należałoby się w razie, gdyby w ogóle do zastosowania motoru elektrycznego w gorzelni przyjść miało, zastanowić nad tem, czyby się nie dało przy użyciu jednak maszyny parowej w gorzelni zaprowadzić przy tej sposobności elektrycznego oświetlenia w gmachu szkolnym i w internacie i czy to ewentualne zaprowadzenie światła elektrycznego byłoby finansowo korzystnem. Wniosku pod tym względem komisya nie stawia, porusza tylko myśl, którą bliżej rozważyć jest rzeczą Wydziału krajowego.

Co do stajni opasowej, to komisya, jakkolwiek uznaje całą jej ważność zwłaszcza jako objektu demonstracyjnego dla szkoły wyższej, a także i dla szkoły niższej, nie może jednak doradzać jej budowy już w roku 1895

Przekonała się bowiem komisya, że stan obory dublańskiej jest obecnie bardzo przerzedzony, że zatem w pierwszej linii należy pomyśleć o jej skompletowaniu do stanu, jaki jest wskazany ze względu na gospodarstwo folwarczne. Następnie mniema komisya, że należałoby się także zastanowić nad tem, czy nie byłoby w ogóle korzystniej umieścić bydło opasowe, skoro już przyjdzie do tego, na folwarku czy to w dotychczasowych stajniach, jeżeli miejsce na to pozwoli, czy też w odpowiedniej przybudówce. Umieszczenie stajen w jednem miejscu uważa komisya ze względów praktycznych za odpowiedniejsze, aniżeli rozrzucanie ich po różnych zbyt od siebie odległych punktach i dlatego pozwala sobie myśl tę zalecić Wydziałowi krajowemu do należytego rozważenia.

Folwark.

Uchwałę Wysokiego Sejmu otwierającą kredyt 4.000 zł. na zakupno zarodowej obory dla folwarku dublańskiego wykonał Wydział krajowy w ten sposób, że zbadawszy dokładnie rzecz całą i zaciągnąwszy stosownych informacyi tak na wystawie bydła rozpłodowego w Berlinie jak i u hodowców w Bawaryi i Badenie odłożył zakupno Simenthalerów na późniejsze lata, a polecił prof. Pańkowskiemu, aby się udał do Oldenburga i tam dla obory dublańskiej zakupił 12 sztuk tej rasy. Wśród zakupionych sztuk było 10 jałówek wysoko cielnych, 1. krowa cielna i $1^1/_2$ roczny buhaj. Ogólny koszt nabytych sztuk wraz z kosztami trasportu i dozoru w drodze wyniósł 6.061 zlr. czyli przeciętnie po 505 zł. za sztukę; pokryty zaś został wydatek ten wyznaczonym przez Wysoki Sejm kredytem i kwotą uzyskaną z częściowej sprzedaży starej obory.

Importowane bydło przebyło zaraz po przybyciu do Dublan zarazę racicowo-pyskową, której się prawdopodobnie nabawiło w drodze w wagonach nie zbyt starannie zdezinfekcyonowanych, obecny stan zdrowotny jest zupełnie zadowalniający, a ogólny stan powiększył się już o 6 sztuk młodego przychowku.

Na dalsze uzupełnienie obory dublańskiej żąda Wydział krajowy na rok 1895. kredytu 2.000 złr. komisya uznaje to żądanie słusznem i ośmiela się zalecić je Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia.

Omawiając sprawy szkoły wyższej zaznaczyła komisya, iż potrzeba będzie cegielnię usunąć z dotychczasowego mniejsca raz, żeby umożebnić przystęp do internatu, a powtóre i co najważniejsza dla tego, że eksploatacya pokładu gliny w dzisiejszym miejscu już jest na ukończeniu. Na koszta urządzenia i przeniesienia cegielni w innem odpowiedniejszem miejscu proponuje Wydział krajowy jednorazowy nadzwyczajny wydatek w kwocie 1.500 złr. Komisya uznając potrzebę tego wydatku zaleca go do pokrycia.

Kończąc rzecz o folwarku dublańskim przyjmuje komisya do wiadomości wyjaśnienia, które Wydział krajowy dał na usprawiedliwienie niedoborów folwarku w roku 1893., pamiętnym w całym niemal kraju z nieurodzaju i elementarnych klęsk.

W końcowym ustępie swego sprawozdania porusza Wydział krajowy trzy kwestye a mianowicie *a*) usprawiedliwa się, dlaczego mimo kategorycznego polecenia nie zdołał w tej sesyi przedłożyć wniosków na reorganizacyę nadzorczych ciał krajowych szkół rolniczych, *b*) wykazuje potrzebę uznania dojazdu dublańskiego za drogę krajową i *c*) ponawia sprawę systemizowania posad kasyera i sekretarza w biurze dyrekcyi.

Co do *a*) komisya przyjmuje na razie to usprawiedliwienie, nie może się jednak powstrzymać od uwagi, że w traktowaniu tej kwestyi nie był zachowany ten pospiech, jakiego rzecz ta z natury swej wymagała. Komisya wyraża oczekiwanie, że Wydział krajowy, tak jak zapowiedział, upora się do przyszłej sesyi z załatwieniem tego polecenia i zda o tem sprawę w przyszłorocznem sprawozdaniu.

Co do uznania dojazdu za drogę krajową, to rzecz ta jako przekazana komisyi drogowej usuwa się z pod dyskusyi komisyi gospodarstwa krajowego, która ze swej strony tyle tylko pozwala sobie nadmienić, że jest rzecz w interesie szkół dublańskich bardzo pożądana.

Co do poruszonej przez Wydział krajowy sprawy pod *c*) komisya uznaje wprawdzie potrzebę unormowania etatu personalu administracyjnego, nie może jednak podzielać zapatrywania, jakoby teraz była po temu odpowiednia pora. Komisya bowiem mniema, że skoro Dyrekcyę w Dublanach objął ! dopiero od miesiąca nowy kierownik należy mu pozostawić czas do rozpatrzenia się w całej maszynie administracyjnej. Być bowiem bardzo łatwo może, że Wydział krajowy wysłuchawszy opinii Dyrektora, którą on po pewnym przeciągu czasu będzie mógł objawić, sam uzna, że proponowana organizacya nie jest dostateczną i że należałoby ja uzupełnić lub zmodyfikować. Dlatego komisya sądzi, że odłożenie załatwienia tej sprawy do przyszłej sesyi będzie tylko z korzyścią połączone, przyczem komisya nie przesądzając z resztą wniosków, jakie Wydział krajowy po ponownem zbadaniu tej kwestyi przedłoży, wyraża życzenia, ażeby ta przyszła organizacya etatu administracyjnego dążyła do takiego rozdziału prac w kasie, w prowadzeniu ksiąg rachunkowych i w biurze Dyrekcyi, by umożliwiała prowadzenie rachunkowości wszystkich zakładów dublańskich tam na miejscu tak, aby przy każdorazowem wglądnięciu w księgi można było mieć dokładny obraz całej finansowej gospodarki. Tak bowiem jak się to dotąd prowadzi, nie tylko nie daje żadnego obrazu tej gospodarki, ale w ogóle uniemożliwia zupełnie jakiekolwiek w nią wglądnięcie. Zdaniem komisyi powinien jeden funkcyonaryusz prowadzić i to dokładnie wszystkie księgi rachunkowe wszystkich zakładów, a jeden i to tylko Dyrektor mieć prawo asygnowania.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. grudnia 1894. L. 60455 o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o folwarku i gorzelni dublańskiej.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. rządem rokownia co do pokrycia ze skarbu państwa połowy kosztów nadkosztorysowych robót, wykonanych i wykonać się mających w gmachu internatowym szkoły wyższej w Dublanach.

3) Sejm udziela veniam aetatis prow. dyrektorowi szkół dublańskich p. Juliuszowi Frommlowi i prow. prefektowi internatu p. Gabryelowi Lipskiemu.

4) Sejm ustanawia drugą etatową posadę sługi krajowego przy internacie dublańskim w charakterze magazyniera z poborami, ustanowionemi uchwałą sejmową z 7 lutego 1894.

5) Sejm upoważnia Wydział krajowy do nabycia na własność kraju za maksymalną kwotę 5500 zł. domu murowanego, zbudowanego na gruncie zakładowym a będącego własnością p. Krasuskiego,

6) Dotychczasowy etat osób i płac pomocniczych nauczycieli w krajowej niższej szkole rolniczej w Dublanach przestaje obowiązywać z dniem 31. gradnia 1894, w jego miejsce ustanawia Sejm od dnia 1. stycznia 1895, począwszy następujący etat:

a) Pierwszy nauczyciel pomocniczy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie	1000 zł.
dodatek aktywalny w rocznej kwocie . . .	140 „
dodatek pięcioletni po	100 „

b) Drugi nauczyciel pomocniczy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie	700 zł.
dodatek aktywalny w rocznej kwocie . . .	100 „
dodatek pięcioletni po	80 „

Co do przyznania dodatków pięcioletnich obowiązują postanowienia ustanowy służby krajowej.

7) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem co do przyczynienia się ze skarbu państwa w połowie do kosztów założenia i kosztów utrzymania stacyi doświadczalnej gorzelniczej w Dublanach.

Lwów 22. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz *w. r.*

L. W. 477|1895.

Aleg. 117.

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w roku szkolnym 1893|4 na podstawie sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Na czele swego sprawozdania podaje Rada szkolna krajowa ułożoną na podstawie szczegółowych wykazów porównawczą tabelę najważniejszych dat tyczących się szkolnictwa ludowego w latach szkolnych 1891|2, 1892|3 i 1893|4. Daty te odnoszą się do cyfry dzieci pobierających naukę w szkołach bądź to publicznych bądź prywatnych, liczby oraz kwalifikacyi nauczycieli i nauczycielek, a wreszcie ilości szkół i klas zorganizowanych tak czynnych jak i nieczynnych.

Na pierwszy już rzut oka uderza w zestawieniu tych cyfr jako objaw dodatni bardzo znaczny wzrost frekwencyi dzieci pobierających naukę, wzrost przechodzący znacznie normalny procent zwiększania się cyfry ludności w naszym kraju. Jeżeli z dołączonych do sprawozdania Rady szkolnej map Galicyi w latach 1873. i 1893. przedstawiających w graficzny sposób wzrost frekwencyi publicznych szkół ludowych w okresie ubiegłych lat dwudziestu w jasny sposób objawia się dokonany już wielki postęp na polu oświaty ludu, to cyfry frekwencyi roku ubiegłego każą się spodziewać, że rozszerzenie się oświaty w przyszłości jeszcze szybszym krokiem postępować będzie.

Smutnym natomiast objawem w wymienionem zestawieniu dat jest, czego i Rada szkolna nie tai, bardzo wysoka cyfra zorganizowanych a jednak, przeważnie dla braku nauczycieli, nieczynnych szkół ludowych i poszczególnych klas. Liczba ta znaczna już i w poprzednich latach, w roku ubiegłym niestety jeszcze wzrosła co do klas nieczynnych o 52 a co do szkół nieczynnych o 91. Ubolewania godny fakt, że dla niezbędnie potrzebnych i nieraz z wysiłkiem zorganizowanych szkół ludowych nie posiadamy dotąd dostatecznej ilości sił nauczycielskich, był już kilkakrotnie omawiany tak w sprawozdaniach krajowej Rady szkolnej jak i komisyi szkolnej Wysokiego Sejmu. Fakt ten spowodował znane postanowienie Rady szkolnej krajowej (zobacz sprawo-

zdanie Rady szkolnej o roku szkolnym 1890|1), iż „dopóki nie powiększy się zastęp kwalifikowanych nauczycieli, należy się wstrzymać z dalszą organizacyą nowych szkół ludowych“, postanowienie, które oczywiście w przeprowadzeniu musiało dopuścić pewne wyjątki. Słusznie podnosi sprawozdanie komisyi szkolnej sejmowej odnoszące się do roku szkolnego 1890|1, że postanowienie to nie jest środkiem zaradczym lecz tylko wynikiem smutnej konieczności i że z poprawieniem się stosunków zostanie uchylonem. Niestety zmiana na lepsze dotąd jeszcze nie zaszła

Możemy wszakże się spodziewać, że środki zaradcze zarządzone przez Sejm, c. k. Rząd i Radę szkolną kraj. dążące wogóle do podniesienia szkolnictwa ludowego a w szczególności do pozyskania większej ilości sił nauczycielskich usuną w znacznej części dotychczasowe smutne stosunki już w niedalekiej przyszłości. Nie od rzeczy będzie podnieść na tem miejscu ważniejsze z owych zarządzeń przedsięwziętych w latach ostatnich:

Ustawa krajowa z 15. czerwca 1892. r. podwyższyła płace nauczycieli ludowych i umożebniła stopniowe w ciągu lat poprawienie ich materyalnego bytu.

Ustawa państwowa z 8. czerwca 1892. r. o stabilizacyi okręgowych inspektorów szkolnych, pominąwszy jej doniosłe znaczenie dla sprawy skutecznego nad szkołami nadzoru, daje osobom poświęcającym się stanowi nauczycielskiemu szanse korzystnego awansu, możność uzyskania stanowiska materyalnie pomyślnego, moralnie zaś niezaprzeczenie ważnego i wpływowego.

Znaczne podwyższenie kwoty przeznaczonej przez kraj i państwo na stypendya nauczycielskie ułatwia najuboższej młodzieży dojście do stanu nauczycielskiego. W związku z temi postanowieniami uchyla zarządzenie Rady szkolnej (zob. Okólnik Rady szkolnej dołączony jako Dodatek I. do sprawozdania) niebezpieczeństwo, żeby stypendyści po odbyciu studyów seminarzyckich mogli nie dotrzymując zobowiązań innemu poświęcić się zawodowi.

Założenie przez Rząd nowych seminaryów oraz tworzenie równorzędnych klas w seminaryach nauczycielskich umożebnia pomieszczenie znaczniejszej ilości uczniów kształcących się na nauczycieli ludowych i ułatwia naukę w tych zakładach.

Wreszcie faktem niezmiernej doniosłości dla rozwoju szkolnictwa ludowego jest ustawa krajowa z 24. kwietnia 1894. regulująca sprawę konkurencyi na rzecz szkół i wprowadzająca wielką ulgę dla uboższej wiejskiej ludności co do kosztów utrzymania szkoły. Ustawa ta raźniej zapewne posunie rozwój szkolnictwa ludowego naprzód, aniżeli to zdołały spowodować zapomogi dawane poszczególnym uboższym gminom oraz sumy przeznaczone na budowę szkół z wyznaczonego na ten cel przez Sejm funduszu pożyczkowego.

Krajowa Rada szkolna widzi słusznie w bardzo znacznie zwiększającej się liczbie uczniów w męskich seminaryach nauczycielskich skutek podjętych reform a zarazem objaw rokujący lepsze nadzieje na przyszłość. Cyfry przytoczone w sprawozdaniu, które powtarzać na tem miejscu byłoby zbytecznem, pozwalają przypuszczać, że młodzież obecnie o wiele chętniej niż w poprzednich latach do stanu nauczycielskiego się garnie. Nietylko bowiem spostrzegamy znaczny wzrost ilości uczniów na roku przygotowawczym, lecz, co szczególnie jest pocieszającem, stosunek uczniów kończących całą naukę w seminaryach do uczniów zapisanych na rok przygotowawczy jest obecnie o wiele korzystniejszym aniżeli przed dwoma laty. I tak przy wzroście ilości zapisanych obecnie uczniów na rok przygotowawczy w stosunku do roku szkolnego 1892|3 niespełna o $^1|_5$ część jest ilość uczniów na kursie IV obecnie przeszło dwa razy tak wielką, jak przed dwoma laty. Owa dezercya więc z seminaryów, na którą słusznie się skarzono, w części przynajmniej ustała.

Przypuszczenie jest tedy, jak się zdaje, uzasadnionem, że za lat kilka nie będziemy już czuć tak dotkliwie jak dotąd braku ukwalifikowanych nauczycieli, tem samem więc liczba szkół i klas bezczynnych zniży się i usuniętą będzie przeszkoda organizacyi nowych szkół.

Zbyt optymistycznie wszakże na stosunki zapatrywać się nie można. I dziś jeszcze, mimo znacznej zmiany na lepsze jest stanowisko nauczycieli ludowych pod względem materyalnym

rudne, pracy zaś żmudnej i wyczerpującej siły wymaga się od nich stosunkowo wiele. Miejmy nadzieję że te stosunki polepszą się z czasem i że zarazem moralna doniosłość powołania nauczycielskiego do pewnego stopnia przynajmniej będzie dla młodzieży motywem skłaniającym ją do obrania sobie tego trudnego zawodu.

Komisya szkolna nie wątpi ani na chwilę, że Rada szkolna krajowa dołoży wszelkich starań, ażeby obok pomnożenia ilości nauczycieli jakość ich była tego rodzaju, by z zupełnem zaufaniem kształcenie i wychowywanie dziatwy powierzyć im było można. Zadaniem seminaryum nauczycielskiego jest nietylko stosownie kształcić, ale zarazem wychowywać kandydatów do nauczycielskiego stanu.

Pod względem kształcenia całkiem słusznie zwraca obecnie Rada szkolna szczególną uwagę na praktyczną naukę rolnictwa w seminaryach nauczycielskich połączoną z ćwiczeniami w ogrodach szkolnych.

W związku z tym kierunkiem pozostaje kształcenie pewnej ilości nauczycieli w szkołach rolniczych, na co specyalna subwencya przez Wysoki Sejm uchwaloną bywa. Jest to krokiem przygotowawczym nietylko do praktyczniejszego wykształcenia w kierunku nauk rolniczych poszczególnych nauczycieli, lecz zarazem do rozwinięcia projektowanej zmiany tyczącej się nauki uzupełniającej w niektórych szkołach ludowych pod tym względem, by jej nadać charakter specyalny kształcenia młodzieży w kierunku fachowo-rolniczym. Uwzględnianie tej praktycznej strony nauczania młodzieży przeznaczonej do zawodu rolników powinno na tej drodze coraz się silniej uwydatniać.

Nauczyciel ludowy wiejski powinien rozumieć w zupełności zawód rolnika, być nawet sam do pewnego stopnia rolnikiem. Dziś między ludowemi nauczycielami zdarza się spotkać takich, którzy pozostając w zupełnem odosobnieniu od wiejskiej gminy nie pojmują mimo długoletniego na wsi pobytu ani zawodu ani potrzeb ani uczuć ani sposobu myślenia włościan. Nauczyciel taki mimo znacznego zasobu wiedzy i sumiennej pracy nie może na młodzież skutecznego wywrzeć wpływu. Typ ten nauczyciela wiejskiego doktrynera powinienby z czasem wskutek praktyczniejszego kierunku nauki w seminaryach nauczycielskich zniknąć zupełnie.

Lecz ważniejszą jeszcze jest rzeczą wychowawcza funkcya zakładów, z których wychodzą przyszli nauczyciele ludowi. Zakłady te powinny społeczeństwu dostarczać ludzi odznaczających się głęboko zakorzenionemi zasadami religijno-moralnemi i uważających za swój święty obowiązek zasady te w sercach dziatwy wykształcać i utrwalać. By szkoła ludowa dawała dziatwie istotnie religijno-moralne wychowanie do tego sama nauka religii, niestety w niektórych szkołach zbyt pobieżnie traktowana, żadną miarą nie wystarcza. Cel ten może być osiągniętym tylko wtedy jeżeli i nauczyciel z całą gorliwością wpływa w tym kierunku na umysły i serca dzieci. Dziś, kiedy wrogowie istniejącego społecznego porządku starają się rozszerzać prądy destrukcyjne w najszerszych kołach ludności, należy usilnych dołożyć starań, by się owe dążenia, nie dostały w szeregi tych, którym przypada rola wychowania młodzieży. Zbytecznym jest rozwodzić się nad tem, jak zgubnemby to było gdyby do stanu nauczycielskiego dostały się żywioły, których tendencyą jest siać między ludność niezadowolenie z obecnego prawnego i społecznego porządku, osłabiać religijne przekonania, tępić uczucia narodowe i uszanowanie dla historycznych tradycyi.

Stosunki są dotąd w naszym kraju względnie korzystne, zataić wszakże nie można, że i u nas niebezpieczeństwo rozszerzania się tych prądów istnieje, więc też zawczasu przeciwdziałać trzeba.

Ze względu na wspomniane wychowawcze znaczenie nauczycielskich seminaryów należałoby tedy, mając baczne oko na jakość materyału nauczycielskiego dostarczanego nam obecnie przez seminarya, zastanowić się gruntownie nad kwestyą, czy nie należałoby przystąpić do reformy tych zakładów w kierunku wychowywania kandydatów nauczycielskich w internatach. Sprawozdanie komisyi szkolnej o stanie wychowania w latach 1891|2 i 1892|3. oświadcza się zasa-

dniczo za internatami nauczycielskimi. Na tem też stanowisko stoi dziś Komisya szkolna i wyraża przekonanie, że cel wychowania kandydatów nauczycielskich w stosownie urządonych i dobrze kierowanych internatach łatwiej dałby się osiągnąć, aniżeli to dziś ma miejsce. W celu przeprowadzenia reformy należałoby pomnożyć liczbę internatów nauczycielskich w kraju. Nadto trzebaby baczyć na stosowne urządzenia internatów. Internaty tylko w takim razie mogą odpowiadać celom wychowania, jeżeli każdy uczeń poddany jest należycie pieczy i nadzorowi osób, którym powierzone jest kierownictwo zakładu.

Internaty tedy zbyt liczne, nadmiernie przepełnione byłyby niestosowne a nawet, jak doświadczenie co do tego rodzaju zakładów uczy, pociągnęłyby za sobą znaczne niebezpieczeństwo. Wychowywanie kandydatów w internatach mogłoby też dopuszczać wyjątki co do tych uczniów, którzy w miejscu zakładu wychowawczego mieszkają społem z rodziną i pozostają w rodzinie tej pod należytą domową opieką. Komisya nie wchodząc bliżej w szczegóły tej doniosłej kwestyi ogranicza się do powyższych uwag ogólnikowych i sądzi, że byłoby z pożytkiem na tej drodze stopniowo i bez nagłych zmian reformę wychowania kandydatów nauczycielskich przeprowadzić.

Obszerniejsze uwagi poświęca sprawozdanie krajowej rady szkolnej kwestyi wprowadzenia nowych planów nauczania w naszych szkołach ludowych.

Przewodnie zasady tej reformy i historya ułożenia nowych planów nauki znane są Wysokiemu Sejmowi z poprzednich wyczerpujących w tym względzie sprawozdań Rady szkolnej. Przeprowadzenie praktyczne zmienionego planu nauczania zarządzone zostało przez Radę szkolną nie częściowo, lecz od razu z początkiem ubiegłego (1893|4) roku szkolnego. Wymagało to ze strony organów Rady szkolnej wielkiej energii i pracy, za co im szczere należy się uznanie.

Nowe plany naukowe są obszernym elaboratem zawierającym obok szczegółowych przepisów tyczących się całego, obecnie co do wielu punktów zmienionego trybu nauczania dokładne wskazówki dydaktyczne i pedagogiczne dla nauczycieli szkół ludowych. Złudzeniem byłoby wprawdzie mniemać, że instrukcye te usuną wszelkie braki i błędy, które wkradły się do poszczególnych szkół, że zdołają przeprowadzić zreformowanie samychże nauczycieli, tych mianowicie, którzy pod względem pedagogicznym na mylnej dotąd znajdowali się drodze. Być dobrym pedagogiem to w wyższym stopniu dar wrodzony aniżeli właściwość nauką nabyta.

Niezaprzeczenie jednak powinny cenne uwagi zawarte w instrukcyach pod wieloma względami bardzo pouczająco wpłynąć na naszych nauczycieli.

Nowe plany naukowe starają się przeprowadzić różne ukształtowanie dwóch odrębnych kategoryi, szkoły ludowej mianowicie typu szkoły wiejskiej i małomiasteczkowej i typu pięcio i sześcioklasowej szkoły miejskiej dla chłopców.

W pierwszej z tych szkół wprowadzono przez zaprowadzenie nowych książek kierunek wykształcenia bardziej praktyczny odpowiadający zajęciom i stosunkom wiejskim.

Niezmiernej doniosłości pod względem wykształcenia praktycznego jest udział dzieci w czynnościach gospodarskich przedsiębranych w ogrodach szkolnych. Odnośne wskazówki w instrukcyach planów naukowych są bardzo dobre, pozostaną wszakże niestety na razie dla wielu szkół martwą literą, ponieważ znaczna część szkół nie posiada dotąd ogrodu szkolnego przeznaczonego dla celów szkoły (zob. daty spraw. Tab. 19).

To zresztą, co wprowadzają plany wychowania, jest niezawodnie tylko pierwszym krokiem na tej drodze, by w szkołach wiejskich z wychowaniem elementarnym z czasem połączone być mogło wykształcenie nieco dokładniejsze w zawodzie gospodarstwa rolnego.

W szkołach wiejskich i małomiasteczkowych i to nawet jednoklasowych przeprowadzają nowe plany systemu nauki podzielnej, tak iż dziatwa pobierająca niższy stopień nauki pobiera ją oddzielnie, oddzielnie zaś w innych godzinach dziatwa będąca na stopniu wyższym. Zasada to zupełnie racyonalna, ułatwiająca skuteczność nauki. Że niekiedy ścisłe przeprowadzenie jej natrafia na trudności, to jest rzeczą bardzo naturalną.

Wyjątki zresztą pewne mogą być na podstawie nowych planów dopuszczone. Mianowicie tam, gdzieby tego miejscowe stosunki niezbędnie wymagały, może na życzenie Rady szkolnej miejscowej c. k. Rada szkolna krajowa zezwolić wyjątkowo na całodzienną naukę dla wszystkich stopni razem.

W związku z tą kwestyą byłoby z pożytkiem zastanowić się dokładniej nad tem, czy w peryodycznych przerwach w nauce corocznie się powtarzających nie należałoby nieco ściślej aniżeli to ma miejsce dziś w kalendarzowo oznaczonych ferjach uwzględniać w szkołach wiejskich czas, w którym najważniejsze roboty polne bywają przedsiębrane. Wiadomo wszakże, że w czasie bardzo pilnych robót polnych regularne posyłanie dzieci do szkoły jest dla rodziców z bardzo znacznemi trudnościami połączonem, często niemal niemożliwem bez znacznych materyalnych ofiar.

W szkołach miejskich pięcio i sześcioklasowych dla chłopców wprowadzają nowe plany reformę doniosłą polegającą na skoncentrowaniu całej nauki elementarnej, o ile ona jest konieczną jako przygotowanie do szkół średnich, na cztery lata nauki. Na tej podstawie rok piąty a względnie piąty i szósty nie mają już znaczenia nauki elementarnej przygotowawczej, lecz są specyalnie przeznaczone na przysposobienie młodzieży do stanu przemysłowego lub handlowego. Zmiana ta, którą przeprowadzić nie bez trudu przyszło, zasługuje na żywe uznanie. Przy stosownym rozdziale pracy powinny cztery laty wystarczyć zupełnie na przygotowawczą elementarną naukę, Rozciąganie jej na rok piąty lub szósty było istotnie marnowaniem czasu. Natomiast jest rzeczą wielce pożyteczną, iż już szkoła ludowa pięcio lub sześcioklasowa może chłopcom dać wykształcenie nieco wyższe z uwzglednieniem praktycznych potrzeb zawodów przemysłowych lub handlowych, wykształcenie, którego chłopcu początkowe klasy gimnazyalne lub realne ze względu na odmienny cel i inny system kształcenia w szkołach średnich daćby nie mogły. W ten sposób mogą na razie szkoły ludowe pięcio i sześcio klasowe zastąpić odrębne męskie szkoły wydziałowe, które dotąd nie mogły się jeszcze niestety przyjąć w naszym kraju. Z zadowoleniem dowiaduje się też komisya ze sprawozdania Rady szkolnej, że główna trudność w przeprowadzeniu tego systemu w szkołach miejskich, polegająca na braku fachowo wykształconych nauczycieli dla klas wyższych została usuniętą.

I tu zresztą, podobnie jak co do reformy szkół wiejskich, nowe plany nauki są przygotowaniem projektowanych dalszych reform wychowania. Projektowane w nowych przedłożeniach rządowych zaprowadzenie szkół wydziałowych w większych miastach jest niejako dalszem rozwinięciem systemu nauki wprowadzonego już przez nowe plany w szkołach pięcio i sześcioklasowych miejskich.

Wspomina wreszcie w sprawozdanin Rada szkolna o przedstawieniu stanu naszych szkół ludowych na wystawie krajowej. Kto miał sposobność oglądać ten dział wystawy musi przyznać, iż dawał on w istocie jasny pogląd na rozwój historyczny i stan obecny naszego szkolnictwa i był dowodem realnego na tem polu postępu.

Wreszcie obowiązkiem komisyi szkolnej jest wspomnąć o rezolucyach uchwalonych w zeszłym roku przy obradach nad sprawozdaniami Rady szkolnej i komisyi. Wysoki Sejm uchwalił w roku zeszłym przy tej sposobności następujące trzy rezolucye podane w poprzedniem sprawozdaniu pod l. II, III i IV.

„Sejm wzywa Wysoki c. k. Rząd, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył Sejmowi wnioski, mające na celu założenie obok istniejących już szkół wydziałowych, szkoły wydziałowe żeńskie o szerszem planie nauczania.“

Życzeniu temu czyni zadość rządowy projekt ustawy „o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiazku posyłania do nich dzieci“ mianowicie artykuł 14 tegoż przedłożenia.

„Sejm wzywa Wysoki c. k. Rząd, aby już w tym roku przystąpił do założenia nowych seminaryów nauczycielskich.“

Rezolucyę tę należy uważać za spełnioną o tyle, że z dniem 1. września mają wejść w życie nowo utworzone seminarya nauczycielskie w Krośnie i Sokalu. Komisya wszakże uważa za swój obowiązek podnieść, iż w przyszłości tworzenie jeszcze dalsze nowych zakładów niezawodnie potrzebnem będzie.

„Sejm wzywa Wysoki c. k. Rząd, by w każdym okręgu szkolnym mianował osobnego inspektora, tudzież siły pomocnicze i kancelaryjne przy Radach szkolnych okręgowych stosownie do zachodzących potrzeb wzmocnił.“

Jakkolwiek komisya szkolna z wdzięcznością uznaje, że Rząd przy przeprowadzeniu ustawy z 8. czerwca 1892 roku o stabilizowaniu inspektorów okręgowych uwzględniał potrzeby kraju, to jednak mniema, że, wobec tego, iż wyrażonemu w powyższej rezolucyi życzeniu nie stało się w zupełności zadość, rezolucya w nieco zmienionej formie i obecnie przez Wysoki Sejm ponowioną by być powinna.

Co się tyczy ilości stabilizowanych inspektorów rzecz przedstawia się w sposób następujący: Na podstawie ustawy z roku 1892. stabilizował Rząd na rok 1893. inspektorów okręgowych 49 z tego zaś 22 dla pojedyńczych okręgów szkolnych zaś 27 dla okręgów większych złożonych z dwóch okręgów szkolnych. W roku 1894. przez mianowauie 5 nowych inspektorów rozdzielono 5 podwójnych okręgów. Tożsamo przeprowadzić się ma na rok 1895, co do dalszych ośmiu podwójnych okręgów. Pociąga to oczywiście za sobą dalsze mianowanie 8-miu nowych inspektorów. Temsamem pozostanie jeszcze 14 skombinowanych okręgów, z których każdy obejmuje dwa okręgi szkolne. Że i w tych okręgach jest rzeczą bardzo wielkiej wagi przeprowadzenie podziału i mianowanie drugiego inspektora, to nie ulega wątpliwości. Jeden inspektor szkolny nie jest po prostu w stanie podołać pracy w podwójnym okręgu szkolnym.

Nie należy przy tem mierzyć pracy inspektora, ściśle li wedle ilości szkół i klas w poszczególnych okręgach. Powinno się uwzględniać zarazem bardzo znaczną odległość miejscowości w okręgach skombinowanych, która utrudnia wizytowanie szkół a nadto jeszcze i tę okoliczność, iż im bardziej zaniedbane szkolnictwo w poszczególnych okręgach, tem ważniejszem a zarazem tem trudniejszem jest zadanie inspektora szkolnego. Komisya szkolna mniema, że Rząd może z łatwością bez zbytniego przeciążenia budżetu przeprowadzić w najbliższych paru latach mianowanie dalszych 14 inspektorów i w tym celu proponuje Wysokiemu Sejmowi, by wyraził życzenie swe w tym względzie w formie rezolucyi, której tekst niżej jest podany.

Inną kwestyą utrudniającą wielce inspektorom wywiązanie się należyte z obowiązku nadzorowania szkół jest przeciążenie ich czynnościami kancelaryjnemi i czysto administracyjnemi, które nie pozostają w ścisłem związku z ich właściwym zawodem a nawet wręcz są w sprzeczności z instrukcyami specyalnemi określającemi ich zakres działania i obowiązki. Powodem tego, jest okok innych okoliczności brak dostatecznych sił pomocniczych przy Radach szkolnych okręgowych. Do tej sprawy odnosi się druga część rezolucyi Nr. IV. uchwalonej zeszłego roku przez Wysoki Sejm. Ponieważ złemu dotąd nie zaradzono, przeto wnosł komisya, by obecnie podobną rezolucyę wznowić. I co do tej kwestyi zastosowanie się Rządu do życzenia Sejm nie pociągnęłoby bardzo znacznego przeciążenia budżetu.

Komisya szkolna stawia tedy następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w roku szkolnym 1893|4.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez stopniowe coroczne podwyższanie ilości okręgowych inspektorów szkolnych liczba ich już w najbliższych latach zrównaną została z ilością szkolnych okręgów temsamem zaś dla każdego okręgu odrębny iaspektor był mianowany.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez stosowne zarządzenia, w szczególności zaś przez wzmocnienie sił pomocniczych i kancelaryjnych przy Radach szkolnych okręgowych uwolnił inspektorów szkolnych okręgowych od zajęć administracyjnych i kancelaryjnych nie odpowiadających ściśle ich właściwemu powołaniu.

Lwow, 12. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Czartoryski.

Sprawozdawca:

Piniński.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. S. 943/95.

Aleg. 118

Sprawozdanie

sejmowej komisyi szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej ze stanu szkół średnich galicyjskich w roku 1893 i 1894.

Wysoki Sejmie!

Gdy w ciągu porzednich lat sejmowa komisya szkolna w swoich referatach o sprawozdaniach c. k. Rady szkolnej krajowej ze stanu szkół średnich już nieraz omówiła merytorycznie coroczną działalność Rady szkolnej tak w kierunku organizacyjnym i administracyjnym, jak też naukowym i wychowawczym, przeto tym razem, gdy w tych kierunkach nie było odtąd żadnej zmiany zasadniczej, komisya nie uważa za potrzebne dotykać bliżej tych spraw, które Rada szkolna w tegorocznem sprawozdaniu przedstawiła w ich dalszym ciągu rozwojowym.

Podobnież rozumie sejmowa komisya szkolna, że nie ma potrzeby omawiać i uzasadniać ponownie całego szeregu wniosków, w przedmiocie szkolnictwa średniego już dawniej przez Wysoki Sejm uchwalonych, a dotąd wcale nie, lub tylko częściowo załatwionych, o ile dotyczą:

1) dalszego pomnażania szkolnych zakładów średnich przez systematyczne przetwarzanie klas równorzędnych w samoistne zakłady;

2) podniesienia płacy nauczycieli szkół średnich;

3) zaprowadzenia nauki gimnastyki przy szkołach średnich;

4) sprawy zdrowotności i lekarzy szkolnych;

5) urządzenia szkoły nauczycieli religii mojżeszowej.

Komisya wie o tem, że te sprawy są przedmiotem przychylnego zajęcia Rządu, a w szczególności Rady szkolnej krajowej; jednak dla utrzymania ciągłości tych spraw, o ile nie załatwionych, uważa za potrzebne podjąć zbiorową reasumpcyę odnośnych rezolucyj; przyczem nadmienia się ad 3) i 4), że gdy Rada szkolna w miarę środków jakiemi rozporządza, już przystąpiła do wykonania tych spraw, przeto komisya przedstawia odnośne rezolucye w tekscie pod względem stylistycznym odpowiednio zmienionym.

Jeżeli jednak w sprawach dotąd wymienionych komisya mogła powołać się na dyskusye i uchwały przez Sejm już dawniej przeprowadzone i powzięte tak, iż wystarczyło samo przy-

pomnienie, to inaczej ma się rzecz z inną sprawą w tegorocznem sprawozdaniu krajowej Rady szkolnej nie pierwszy raz poruszoną, która chociaż i w Izbie Sejmowej była już nie raz omawianą, zasługuje przecież na to, aby Wysoki Sejm raczył ponownie wziąść ją pod bliższą rozwagę. Tą sprawą jest: brak sił nauczycielskich w ogóle, a w szczególności — brak nauczycieli kwalifikowanych czyli egzamino wanych. Dla braku sił nauczycielskich, jak oznajmiła Rada szkolna krajowa, uchwalona przez Wysoki Sejm w poprzednich latach rezolucya o założeniu szkoły realnej w Tarnowie, nie mogła wcale nawet być przedmiotem jakiejbądź pertraktacyi. Dla braku nauczycieli egzaminowanych, jedynaście posad etatowych nie mogło być w tym roku obsadzonych. A jeżeli wolno przytoczyć fakt analogiczny z innego pola, szkolnictwa ludowego, to wiadomo, że 413 szkół ludowych zorganizowanych z powodu braku nauczycieli jest obecnie nieczynnych.

Brak sił nauczycielskich nie jest specyalnością galicyjską, bo okazał się też w innych krajach monarchii, jako skutek spólnej przyczyny; żeby jednak zrozumieć znaczenie, a przedewszystkiem powody tego stanu rzeczy, należy przypomnieć genezę faktu. Dwie ustawy państwowe: jedna z roku 1867 o nauce szkolnej w językach narodowych, a druga z roku 1873 o obowiązkowej nauce szkolnej sprawiły, że liczba uczniów wszystkich szkół, począwszy od ludowych, aż do uniwersytetów, pomnożyła się w całej monarchii do takiego stopnia, że wprowadziła do szkół masy uczniów o jakich przedtem nigdy nie było mowy. Nie mówiąc o szkołach ludowych, dość przypomnieć, że liczba uczniów szkół średnich wynosiła w Galicyi przed owemi ustawami t. j. w roku 1866 i 1867 7.634, zaś liczba słuchaczów na obu uniwersytetach galicyjskich 1078, (Lwów 758, Kraków 320); podczas gdy dziś mamy w szkołach średnich 14.639, a w uniwersytetach blisko 3.000 uczniów. W szkołach średnich wynikiem tego stanu rzeczy było to, że z jednej strony okazał się brak dostatecznej ilości zakładów szkolnych czyli przepełnienie zakładów, a z drugiej, w miarę konieczności pomnażania zakładów, brak nauczycieli.

Że w Galicyi ten brak dostatecznej ilości zakładów szkolnych objawił się w specyalnej formie przepełnienia jednego rodzaju szkół średnich t. j. gimnazyów, to było skutkiem właściwego temu krajowi niedostatku innych szkół średnich i zawodowych; a godzi się dodać, także skutkiem zbyt szczupłego uczęszczania młodzieży krajowej do szkół wojskowych. Ale pomijając ten szczegół, już nieraz omawiany, należy zwrócić uwagę na to, że z tych dwóch braków o których tu mowa: zakładów szkolnych i sił nauczycielskich, pierwszy był i jest zawsze mniej groźnym, bo można mu zapobiedz na razie tworzeniem klas równorzędnych. Jest ich też obecnie w szkołach średnich galicyjskich 131, przy ogólnej cyfrze klas 378, tj. 32 procent. Jakkolwiek pomieszczone, nie groziłyby przecież zwichnięciem nauki, gdyby tylko nie brakło nauczycieli. Ale gdy liczba nauczycieli nie wzrasta w tej samej proporcyi co liczba uczniów lub zamierzonych zakładów i klas równorzędnych, wtedy trzeba przydzielić większą liczbę uczniów mniejszemu zastępowi nauczycieli, co już rzeczywiście obniża skuteczność nauki. A jeżeli na to wszystko spadnie jeszcze, jak w bieżącym roku, niespodziewane zgłoszenie się do szkół średnich uczniów o 572 więcej niż w roku ubiegłym, to łatwo zrozumieć, że taki przyrost, z natury rzeczy pocieszający i dodatni, staje się powodem nieobliczonych trudności. Bo gdy nauczyciele bądź co bądź być muszą, więc nastaje konieczność: albo obciążyć jednych przez substytucyę, albo posługiwać się kandydatami tj. uczniami uniwersyteckimi ledwie co ukończonymi, ale bez egzaminu i bez przygotowania praktycznego, co już naprawdę grozi obniżeniem nietylko skuteczności nauki, ale i poziomu naukowego. Na domiar złego należy dodać, że w obecnym roku szkolnym, kiedy liczba uczniów szkół średnich wzrosła tak wyjątkowo, na jednym z uniwersytetów krajowych, we Lwowie, liczba słuchaczy wydziału filozoficznego, który właśnie dostarcza kandydatów nauczycielskich dla szkół średnich, spadła z 146 w roku przeszłym (zwyczajnych 113, nadzwyczajnych 33) na 119 (98+21) tj. o 27 mniej.

Wyłożony tu stan rzeczy był już nieraz przedmiotem troskliwej uwagi Wysokiego Sejmu. Jako środek zaradczy postawiono przedewszystkiem konieczność polepszenia bytu materyalnego nauczycieli szkół średnich; a przytem odzywały się głosy z nadzieją, że tym sposobem wzmoże się też siła atrakcyjna zawodu nauczycielskiego w ogóle.

Sprawa polepszenia bytu materyalnego nauczycieli szkół średnich od kilku lat nie schodzi z rzędu rezolucyj przez Wysoki Sejm uchwalanych, zaczem i sejmowa komisya szkolna ponawia ją w tym roku w osobnym wniosku; przyczem jednak ośmiela się wyrazić na tem miejscu żal, że akcya państwowa w tej sprawie podjęta, posuwa się naprzód tak wolno, jak żeby nie widziano złych skutków zwłoki, grożących w poszczególnych krajach monarchii. Co się zaś tycze spodziewanego wpływu podniesienia płacy na wzmożenie siły atrakcyjnej zawodu nauczycielskiego, to komisya pomijając ten wzgląd, że polepszenie bytu materyalnego ma być podjętem raczej jako słuszna nagroda za pracę, niż jako środek atrakcyjny, pozwala sobie wypowiedzieć przekonanie, że o ile rozchodzi się o podniesienie siły atrakcyjnej zawodu nauczycielskiego, sejmowa komisya szkolna rozumie tę rzecz w ten sposób, iż tu może być mowa wyłącznie tylko o środkach moralnych.

Katedra uniwersytecka cieszy się w naszym kraju niewątpliwie znaczną siłą atrakcyjną, czego dowodem spora ilość docentów, ale atrakcyi nie stanowi płaca profesorska, także wcale niska, ile raczej ten przymiot swobody nauczycielskiej, który cechuje nauczanie na uniwersytecie. Że taka swoboda nie da się zaprowadzić w szkołach średnich, to wynika z natury tych szkół. Ale może być inna. I miło jest Sejmowej komisyi szkolnej przyznać, że Rada Szkolna krajowa położyła i na tem polu nie małą zasługę już to przez ożywienie konferencyj dyrektorów i nauczycieli, gdzie i tym ostatnim podana jest sposobność podniesienia ich indywidualności; przez pomoc udzielaną ich dążeniom lub działalności ściśle umiejętnej przez ułatwianie wzięcia udziału w kongresach naukowych, i wreszcie przez chętne i bardzo życzliwe dopomaganie usiłowaniom stowarzyszeń nauczycielskich. A na tem mniejscu należy też podnieść taki fakt, jak powołanie nauczyciela szkól średnich do grona członków Rady szkolnej krajowej. Komisya rozumie, że zarządzenia tego rodzaju podniosą z czasem siłę atrakcyjną stanu nauczycielskiego w szkołach średnich co najmniej w takim samym stopniu, jak przez podwyższenie płacy, i spodziewa się, że Rada szkolna krajowa idąc dalej tą drogą, znajdzie w naszem nauczycielstwie materyał wdzięczny, który nie zawiedzie jej zaufania.

Obok potrzeby poprawienie bytu materyalnego nauczycieli szkół średnich omawiano i wskazywano w dyskusyi Sejmowej jeszcze inny sposób zapobieżenia brakowi sił nauczycielskich: przez rozbudzenie większego zapału i zamiłowania do nauk, i to — u większej niż dotąd liczby młodzieży uniwersyteckiej, któraby tem samem poczuła żywszy pociąg do stanu nauczycielskiego.

Zdaniem Komisyi szkolnej jest u naszej młodzieży uniwersyteckiej, a zwłaszcza u tej która zgłasza się się na wydział filozoficzny, zamiłowania a nawet zapału do nauki dosyć. Jeżeli młodzieniec, kończący gimnazyum, obiera na przyszłość fakultet filozoficzny, toć tem samem daje dowód, że kiernje nim zamiłowanie nauki więcej, niż myśl o chlebie, bo w tym razie wybrałby raczej inny fakultet. I chociaż wyżej powiedziano, że na uniwersytecie lwowskim liczba słuchaczy wydziału filozoficznego jest w tym roku szkolnym mniejszą, niż była w roku ubiegłym, to powodem tego jest otworzenie wydziału lekaraskiego który odciągnął część słuchaczów; gdy zresztą cyfra absolutna jest i tak większą niż była np. dziesięć lub dwanaście lat temu. O tych wszystkich można więc powiedzieć, że to jest młodzież gotowa pracować dla ideału nauki. Ale inna rzecz w tem, że w dalszym ciągu studyów uniwersyteckich pierwotny zapał podlega ostudzeniu i osłabieniu, albo zmęczenin, skutkiem zetkniecia z trudnościami życia i przyszłego zawodu.

Co do liczby młodzieży uniwersyteckiej, poświęcającej się naukom dla nauki i dla nauczycielstwa, trzeba przyznać, że jest u nas mniejszą niż potrzeba tj. nie odpowiada rosnącym z dnia na dzień potrzebom intellektualnym i szkolnym społeczeństwa. To jest fakt rzeczywisty, który stoi w związku z tym ogólnym stanem rzeczy, jaki spostrzeżono w kraju z powodu osądzenia rezultatów zeszłorocznej Wystawy krajowej, która okazała, że na wszelkich polach produkcyi jeżeli postąpiliśmy naprzód co do jakości, to przecież zostajemy znacznie w tyle pod względem siły produkcyjnej na ilość.

Ale Komisya szkolna jest tego zdania, że kwestya tak postawiona tj. w kierunku wydobycia większej ilości młodzieży, poświęcającej się naukom i skłonnej do objęcia zawodu nauczycielskiego, nie nadaje się w tym kształcie do praktycznego traktowania w obradach Sejmowych, i że tutaj rozchodzi się o inną rzecz, niż o rozbudzenie większego zapału i zamiłowania do nauki. Podnieść w kraju liczbę tych uczniów, powiedzmy — umysłów, któreby chciały poświęcić się naukom dla nauki, to sprawa która wymyka się z pod zakresu działania i wpływów ciał prawodawczych. Praktycznie mogłoby rozchodzić się tylko oto: co należy uczynić, aby w obrębie danej liczby młodzieży uniwersyteckiej, jaka już jest i która już obecnie poświęca się na przyszłość zawodowi nauczycielskiemu, sprawić taką zmianę: iżby wszyscy w należytym czasie byli całkowicie przygotowanymi tj. egzaminowanymi czyli kwalifikowanymi do objęcia tych posad które — jak teraz — na nich czekają. Bo należy pamiętać o tem, że co głównie dolega naszemu szkolnictwu średniemu to nie tyle jeszcze brak sił nauczycielskich w ogóle, ile brak nauczycieli egzaminowanych.

Obecny stan rzeczy, wykazany w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej, przedstawia się w tym względzie w taki sposób: że gdy ogólna liczba „zajętych nauczaniem“ nauczycieli i zastępców, bez wliczenia dyrektorów i katechetów, wynosi 591 (402+189), to jest w tej liczbie nauczycieli nie kwalifikowanych tj. nieegzaminowanych 158, czyli 26·7 procent. A ponieważ nauka szkolna udzielana przez nauczycieli niekwalifikowanych jest jak powiedziano wyżej, bodaj najgorszem złem jakie w ogóle być może, przeto rozchodzi się w całej tej sprawie głównie oto: co należy przedsięwziąć aby liczba tych nieegzaminowanych jeżeli nie zniknęła, to przynajmniej zmalała ad minimum.

Są głównie dwa powody, które w naszej młodzieży uniwersyteckiej opóźniają skończenie nauk, a zwłaszcza gotowość złożenia egzaminu nauczycielskiego. Jednym jest brak środków materyalnych, który zmusza ją do podejmowania ubocznych zajęć dla zdobycia środków egzystencyi; a drugi: nieopatrzność w szafowaniu czasem i nieoględność w rozkładzie studyów. Przeciw tym dwom powodom powinna być skierowana akcya. Na brak środków materyalnych nie ma innego sposobu jak: starać się o dostarczenie ich. Ale przeciw nieopatrzności i nieoględności dałoby się zdaniem Komisyi szkolnej zaradzić skutecznie za pomocą zmiany a raczej dokładniejszego określenia niektórych punktów w ustawach i rozporządzeniach normujących porządek studyów uniwersyteckich na wydziałach filozoficznych i porządek egzaminów nauczycielskich. Punkta o któreby się tu rozchodziło, byłyby następujące:

Przedewszystkiem zależałoby na tem, ażeby ci słuchacze wydziału filozoficznego którzy mają zamiar być nauczycielami szkół średnich, byli uważani i traktowani jako kandydaci stanu nauczycielskiego nie dopiero po skończeniu czteroletnich studyów uniwersyteckich, ale zaraz od początku tychże studyów, i żeby też byli wprowadzeni w stały kontakt z Komisyą egzaminacyjną. W tym celu byłoby korzystnem zarządzić, żeby ci uczniowie jak najwcześniej, jeżeli można to już przy immatrykulacyi, wpisywali się jako kandydaci stanu nauczycielskiego, z wyszczególnieniem tej grupy przedmiotów z której kiedyś tj. po czterech latach pragnęliby złożyć egzamin. Na uniwersytecie tworzyliby uczniowie — kandydaci, w obrębie Ordinis Philosophorum, niejako osobny szereg, Ordinem Candidatorum; a ta cecha kandydacka mogłaby być uwidocznioną w jakibądź sposób w ich książeczkach uniwersyteckich.

Spis wszystkich uczniów - kandydatów uczęszczających na cztery lata studyów uniwersyteckich, ułożony wedle grup przedmiotów egzaminowych, dawałby komisyi egzaminacyjnej pełną ewidencyę całego zastępu przyszłych sił nauczycielskich, a przez komisyę egzaminacyjną otrzymałaby takąż ewidencyę i Rada szkolna krajowa, która naodwrót mogłaby udzielać Komisyi egzaminacyjnej stały przegląd tj. preliminarz przyszłych potrzeb pod względem sił nauczycielskich. Widok tych przyszłych potrzeb czyli posad, przez Komisyę egzaminacyjną uczniom-kandydatom otworzony, pobudzałby ich tem raźniej do pilności w dotrzymaniu terminu egzaminowego.

Ale nie rozchodzi się przy tem o samo katalogowanie. Bo główna korzyść, jakąby można osiągnąć przez wczesne wprowadzenie uczniów-kandydatów w kontakt z Komisyą egzaminacyjną byłaby w tem, że ci profesorowie, którzy są razem członkami Komisyi egzaminacyjnej mieliby możność dokładniejszego dozorowania i wspierania uczniów-kandydatów od samego początku ich studyów uniwersyteckich w kierunku nauczycielskim. Gdy dziś profesorowie uniwersyteccy zwykle nie wiedzą o tem, którzy z pomiędzy ich słuchaczy są lub nie są kandydatami stanu nauczycielskiego, to przy jaśniejszej ewidencyi mogliby nie tylko przy kollokwiach, ale zwłaszcza przy pracach seminaryjnych kierować studyami uczniów-kandydatów w taki sposób, iżby ci obok nauki w kierunku ściśle umiejętnym otrzymali zarazem w ciągu czterolecia całe przygotowanie zawodowe. Dziś, jeżeli się to dzieje, to chyba wyjątkowo jako szczęśliwy traf; przy odpowiedniej organizacyi, byłoby to regułą.

Ale do utrzymania i ożywienia ciągłego kontaktu uczniów-kandydatów z Komisyą egzaminacyjną posłużyłby jeszcze inny środek, który nadto przyczyniłby się sam przez się do przyspieszenia gotowości składania egzaminu, gdyby się powiodło zaprowadzić w przepisach egzaminacyjnych pewne modyfikacye, nie dla ułatwienia egzaminów, bo o tem nie powinno być mowy, ale dla ich uproszczenia.

Jeżeli na innych wydziałach uniwersyteckich egzamina zawodowe rozdzielone są na kilka egzaminów, a składa się je albo co roku, albo najczęściej po drugim i po czwartym lub piątym roku, to nasuwa się pytanie: czy analogiczne przepołowienie lub rozdzielenie nie wydałoby też praktycznych rezultatów przy egzaminach nauczycielskich. Przeciw analogii przemawia co prawda ta okoliczność, że porządek egzaminów jurydycznych i medycznych rozdziela wprawdzie całość egzaminu zawodowego na kilka części tj. na kilka egzaminów, ale nie rozbija całości poszczególnych dyscyplin np. prawa rzymskiego, karnego, fizyologii, okulistyki i t. p. z których musi być egzamin jednorazowy, gdy tymczasem przy egzaminach nauczycielskich, dzieląc je na części, wypadłoby chyba rozbić całość dyscypliny np. matematyki, historyi, fizyki, filologii itp. Nie można zaprzeczyć że tu jest różnica zasadnicza. Byłoby jednak zadaniem specyalnego zbadania tj. fachowej ankiety orzec i oznaczyć: które dyscypliny filozoficzne mogłyby znieść przy egzaminie rozdział na części, bez obniżenia poziomu naukowego samegoż egzaminu. Przy takich dyscyplinach jak filologia i matematyka, gdyby dopuścić rozdzielenie egzaminu, to taki egzamin częściowy służyłby chyba tylko dla skonstatowania rezultatów osiągniętych na niższym stopniu wprawy językowej lub rachunkowej, a więc właściwie nie miałby racyi. Ale inaczej przy tych dyscyplinach filozoficznych, których istotą jest materyał faktyczny i opisowy, a więc pamięciowy i gdzie nie tyle opanowanie materyału ile utrzymanie go w pamięci na sam dzień egzaminu sprawia kandydatom tyle trudności, iż to samo odstrasza ich od wcześniejszego zgłoszenia się do egzaminu. Przy takich dyscyplinach można zapytać: dlaczegoby np. kandydat „historyi naturalnej“ nie miał mieć możności złożenia osobno, i to nawet w ciągu czterolecia, egzamin z mineralogii i geologii, zachowując botanikę i zoologię do drugiego egzaminu, czy też na odwrót? Albo tak samo, dla czego kandydat „historyi i geografii“ nie miałby złożyć osobno egzaminu z geografii, albo nawet z historyi starożytnej? Otóż Komisya mniema, że jeżeli uczeń-kandydat złoży już jeden egzamin częściowy, to po skończonem czteroleciu nie będzie się ocią-

gał od złożenia egzaminu finalnego, i że w ten sposób możnaby znacznie przyspieszyć tempo egzaminowe, co właśnie byłoby pożądanym celem.

Wiadomo, że sprawa o której tu mowa, była już, o ile dotycze uproszczenia egzaminów, przedmiotem narady Krajowej Rady szkolnej i Krajowych Komisyj egzaminacyjnych i że na tej drodze osiągnięto już znaczne uproszczenie egzaminów w tym kierunku, aby „zadanie domowe" mogło być zastąpione „pracą seminaryjną" lub „laboratorską". A w związku z tem należy też podnieść, że obmyślano i dalszy krok: aby obok egzaminu „teoretycznęgo" składanego przed kokomisyą egzaminacyjną, zaprowadzić osobny egzamin „praktyczny", który kandydaci składaliby przed władzami szkolnemi.

Zamykając tę rzecz, Sejmowa komisya szkolna ma sobie za obowiązek wypowiedzieć, że na polu szkolnictwa średniego nie widzi innej sprawy równie nagłej jak ten brak sił nauczycielskich, że nie łudzi się nadzieją, aby ten brak miał prędko ustąpić, i że raczej trzeba być przygotowanym na to, że się jeszcze powiększy. Ta fala coraz wzrastającej liczby uczniów, której punktem wyjścia była ustawa o nauce szkolnej obowiązkowej, a która w swoim dalszym podrzucie sięga aż do stopnia nauki średniej i najwyższej, ta fala nie wyczerpała i nie przewaliła się jeszcze w całości i niewątpliwie jeszcze się podniesie, skoro wiadomo, że z cyfry obowiązanych w Galicyi do nauki szkolnej (od 6 do 15 lat) 1,027.000, dziś uczęszcza do szkoły dopiero 647.000. Liczba uczniów i zakładów, a przynajmniej klas równorzędnych w szkołach średnich będzie się przeto jeszcze przez dłuższy czas wzmagała z roku na rok. Przezorność nakazuje więc przedsięwziąść wcześnie takie kroki, aby brak nauczycieli i szkodliwe ze wszech miar zastępstwo nauczycieli przez osoby niekwalifikowane nie stało się w Galicyi inwentarskim deficytem.

Wreszcie, w sprawie zachowania się uczniów szkoły średniej w ubiegłym roku szkolnym należy nadmienić, że komisya szkolna dowiedziała się z ubolewaniem o tem, że jak oznajmia sprawozdanie Rady szkolnej krajowej, „w ciągu ubiegłego roku szkolnego okazały się znowu niestety wyraźne dążności do wciągnięcia młodzieży szkolnej w tajemne knowania i organizacye. Pod hasłem fałszywego patryotyzmu odrywali niesumienni agitatorowie młodzież szkolną od nauki i korzystając z jej młodzieńczej lekkomyślności i nierozwagi doprowadzili do tego, że Władze sądowe pociągnąć musiały do odpowiedzialności niektórych uczniów".

Komisya ubolewa nad tem, tem więcej, iż wie, że dyrekcye szkół, nie mając w swojej dyspozycyi innych środków oprócz szkolnych, nie mogą przeszkodzić tajemnym agitacyom wciskającym się z po za szkoły pomiędzy uczniów. W tym stanie rzeczy komisya rozumie z jednej strony, że jest poważnym obowiązkiem domu, rodziny i społeczeństwa, czuwać staranniej niż dotąd nad zachowaniem się młodzieży, a z drugiej strony nie wątpi, że Rada szkolna krajowa użyje jak dotąd tak i nadal wszelkich środków jakimi rozporządza, czy to przez wykonanie przepisów dyscyplinarnych, czy przez nadanie profesorom większego wpływu i nadzoru nad stosunkami domowymi uczniów, ażeby przynajmniej zniweczyć złe skutki, jakie mogłyby wyniknąć z owych potajemnych knowań.

Na podstawie powyższych wywodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1893 i 1894 do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby zakładając nowe szkoły średnie, tworzył samoistne zakłady przedewszystkiem z istniejących już klas równorzędnych, tam gdzie ich jest najwięcej.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby podniósł płacę nauczycieli szkół średnich i otworzył im możność awansu, dającego coraz lepsze utrzymanie i stanowisko.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, aby dokładał dalszych starań do zaprowadzenia nauki gimnastyki we wszystkich szkołach średnich, i to przedewszystkiem w większych miastach, gdzie stan zdrowotny jest niższy.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadzał konsekwentnie uporządkowanie wewnętrzne i asanacyę budynków szkolnych, i ażeby postarał się o zaprowadzenie lekarzy szkolnych.

VI. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do założenia szkoły nauczycieli raligii mojżeszowej.

VII. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził zmianę przepisów egzaminacyjnych dla kandydatów stanu nauczycielskiego szkół średnich, w kierunku uproszczenia egzaminów w myśl wniosków przez Krajowe komisye egzaminacyjne i Radę szkolną krajową przedłożonych, i aby przy tem rozważył, czy nie dałoby się rozdzielić egzaminu z poszczególnych grup na częściowe egzamina, które mogłyby być składane osobno, albo nawet w ciągu studyów uniwersyteckich.

Lwów 24. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Wojciechowski *w. r.*

LW. 5.815/1895.

Aleg. 119

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy król. stoł. miasta Lwowa o przyznanie poręki kraju dla 10 milionowej pożyczki komunalnej.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego z 10. lutego 1894 LW. 6521 (nr. 197 aleg. sten. spr. z r. 1894) i sprawozdania komisyi gminnej z 14. lutego 1894 Ls. 1552 (nr. 227 aleg. sten. spr. z r. 1894), uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z 17. lutego 1894:

1. Projekt ustawy zezwalającej gminie król. stoł. miasta Lwowa na zaciągnięcie zwrotnej w 60 latach 4% pożyczki w kwocie 10 milionów złotych wal. austr. czyli 20 milionów koron na cele poszczególnione w Art. II. wspomnianego projektu ustawy, oraz

2 rezolucyę do c. k. Rządu, domagającą się obok uwolnienia procentów powyższej pożyczki od podatku dochodowego także nadania obligacyom tej pożyczki charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

Jak to Wydział krajowy w sprawozdaniu swem z czynności Dep. I. za rok 1894 zaznaczył, projekt powyższej ustawy nie został jeszcze sankcyonowany ani też nienadeszła dotąd odpowiedź c. k. Rządu na powołaną wyżej rezolucyę.

Na podstawie uchwały Rady miasta Lwowa z dnia 3. stycznia 1895 wniósł magistrat miasta Lwowa do Wydziału krajowego podanie z dnia 5. stycznia 1895 L. 857 z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu poręki kraju dla zamierzonej 10 milionowej pożyczki, podług oświadczenia bowiem delegatom gminy ze strony władz kompetentnych, c. k. Rząd czyni zawisłem nadanie obligom powyższej pożyczki charakteru pupilarnego bezpieczeństwa, od użyczenia jej poręki ze strony kraju a to tem bardziej, że przywilej tego rodzaju z wyjątkiem gminy miasta Wiednia, żadnej innej gminie bez poręki kraju przyznany nie został.

Z tego powodu wydelegował Wydział krajowy rozp z 11. stycznia 1895 L. 1621 komisyę rachunkową celem zbadania majątku gminy tak co do stanu czynnego jak i biernego z końcem roku 1894, oraz celem zbadania sposobu pokrycia zamierzonej pożyczki.

Na podstawie wyniku tej komisyi, której sprawozdanie i szczegółowe wykazy przeglądnięte być mogą przez pp. posłów w Dep. I. Wydziału krajowego stan czynny przedstawia

wartość			13,970.772 złr.
stan bierny zaś			3,592,855 „
przeto nadwyżka stanu czynnego			10,377.917 złr.
do tego wartość inwentarza ruchomego wynosząca kwotę		120.292 złr.	
oraz zaległości czynne, które komisya rachunkowa i magistrat podaje podług zamknięcia rachunków za rok 1893, gdyż zamknięcie rachunków za rok 1894 może być dopiero z końcem marca 1895 wygotowane	463.659 złr.		
a po strąceniu zaległości biernych	124.695 „	338 964 „	459.256 „
czysty stan czynny wynosi przeto			10,837.173 złr.

Jeśli się zaś zważy, że w powyższym stanie czynnym wliczono jako wartość nadanego gminie miasta Lwowa ustawą z 18. grudnia 1881 nr. 48. dz. u. kr z roku 1883, w zamian za zniesione prawo propinacyi prawa poboru opłat konsumcyjnych od napojów w kwocie 7,156.440 złr. a wartość tę obliczono na podstawie przeciętnego dochodu tylko z trzech lat i to 1888, 1889 i 1890 i pomnożono dwudziestokrotnie, to obliczając dochód rzeczony na podstawie przecięcia z sześciu lat ostatnich, to jest od 1889 do 1894 włącznie, otrzyma się przeciętny dochód w kwocie . . . . . . 405.977 złr. × 20 = 8,119.540 „

wartość przeto tego prawa wynosi więcej o kwotę . . . . . . 963.100 „

tak że czysty stan czyny majątku ściśle gminnego przedstawia wartość przeszło 11,800.000 złr. w. a.

Zauważa się przytem, że w powyższym stanie czynnym wliczono wartość dóbr ziemskich miasta tylko w kwocie 269.920 zł., jakkolwiek sam drzewostan 6.000 morgów lasów, licząc tylko po 100 zł. od morga przedstawiałby już wartość 600.000 zł.

Podatki stałe przypisane na rok 1894 w mieście Lwowie wynoszą podług wykazu c. k. głównego urzędu podatkowego we Lwowie z dnia 21. stycznia 1895 l. 728:

podatek gruntowy	6.138 zł.	59	ct.
„ domowo-czynszowy	771.044 „	50½	„
„ 5% dochodowy	57.259 „	59½	„
„ zarobkowy	133.633 „	80	„
„ ogóln. dochodowy	643.901 „	97	„
Razem	1,611.978 zł.	46	ct.

Dodatki gminne były nałożone:

W roku 1893:

a) Na potrzeby ogólne gminne:

po 3% od podatku gruntowego, domowo-czynszowego i zarobkowego, oraz 20 względnie 30% od podatku dochodowego.

b) Na cele kwaterunkowe dopłata do podatku domowo-czynszowego podług stopy 4%.

c) Na cele szkolne pokrywano wydatki z bieżących dochodów gminy.

W roku 1894:

a) Na ogólne potrzeby gminy, jak w roku 1893.

b) Na cele kwaterunkowe również jak w roku 1893, natomiast:

c) Na cele szkolne, po 3% od podatku gruntowego, domowo-czynszowego i zarobkowego, oraz 10% od podatku dochodowego.

Ponadto pobierała gmina na ogólne potrzeby gminne w r. 1893 i 1894 podatek czynszowo-gminny:

3%	od fasyonowanych	czynszów	do	.	300	zł.
4%	„	„	„	.	600	„
5%	„	„	„	.	3.000	„ i
10%	„	„	nad	.	3.000	„

Podnieść tu należy jednakże chociaż jeden z poważniejszych wydatków gminy mianowicie na cele oświaty, które to wydatki preliminowano na rok 1892 . . . 292.480 zł.
„ „ 1893 . . . 332.784 „
„ „ 1894 . . . 345.268 „

Wydatki te wzrastają zatem znacznie z roku na rok.

Sposób pokrycia zamierzonej przez gminę miasta Lwowa 10 milionowej pożyczki przedstawiła była Rada miasta w prośbie swej z 31. stycznia 1894 l. 51.525/893, podanej dosłownie w powołanem na wstępie sprawozdaniu Wydziału krajowego z 10. lutego 1894 l. 6.521, jak następuje:

„Rata amortyzacyjna bez jakichkolwiek dodatków wynosiłaby rocznie 442.000 zł. Koszta administracyi t. j. utrzymania sił urzędniczych, rachunkowych i kasowych dla tej pożyczki liczy Rada miejska 2.000—3.000 zł. rocznie, tak że rata bez dodatków na podatek i stempel wynosiłaby razem 445.000 zł.

Na ratę amortyzacyjną składają się w przybliżeniu:

I. Oszczędności w budżecie zwyczajnym

(wskutek nowych inwestycyi a względnie konwersyi):

1. Dotychczasowe odsetki długów	133.265	zł.
2. Dotychczasowe raty na umorzenie kapitału	18.315	„
3. Dotychczasowy czynsz za najem koszar	36.353	„
4. Z wydatków na bruki i chodniki	60.000	„
5. Z wydatków na wodociągi i studnie	3.440	„
6. Subwencya dla opery lwowskiej	5.000	„
7. Czynsz najmu szkół	8.000	„
co czyni razem	264.484	„

II. Nowe dochody z powodu inwestycyi.

1. Dochód z nowej rzeźni	25.000	zł.
2. „ z koszar wybudować się mających	30.000	„
3. „ z gazowni	60.000	„
4. „ z kolei elektrycznej	35.000	„
5. „ z podatku od biletów teatralnych (ewentualnie dla ubogich): 10% od dzisiejszego dochodu 160.000 zł.	16.000	„
6. Kupony od specyalnej rezerwy dla oprocentowania 200.000 zł. w obligacyach	8.000	„
a tedy razem	174.000	zł.

Oszczędności powyższe w kwocie 264.484 zł., a nowe dochody w kwocie 174.000 zł. czynią razem 438.484 zł.

Rata anuitetowa od 10 milionowej pożyczki wraz z kosztami wynosi kwotę 445.000 zł. Pozostaje tedy niepokryta reszta na wypadek uzyskania ulg podatkowych w kwocie 6.516 zł., a ewentualnie bez dochodu z kolei elektrycznej 41.516 zł. Natomiast zważyć wypada, że żaden dochód nie jest preliminowany od wody, pomimo że na wodociągi wstawiono 1,500.000 zł., reprezentujące na każdy wypadek roczny ciężar więcej aniżeli 65.000 zł.

We wszystkich gminach wodociągi posiadających, istnieją należytości gminne za użycie wody, a zapewnie i u nas do tego przyjdzie, gdyby naturalny wzrost przychodów miejskich nie pokrył wykazanego powyżej niedoboru w oprocentowaniu i amortyzacyi nowej pożyczki 10-cio milionowej.

Na przyrost naturalny, wskutek wzrostu miasta można stanowczo liczyć, jak to świadczy budżet na rok 1894, gdzie przyrost ten w porównaniu z rokiem 1893 wynosi okazałą cyfrę 55.000 zł.“

Poszczególnione wyżej oszczędności budżetowe i nowe dochody z powodu inwestycyi przyszłych, stwierdzone zostały przez naszą komisyę gminną oczywiście tylko o tyle, o ile to z natury rzeczy było możliwem.

Zmiany skonstatowane przez powyższą komisyę i magistrat miasta, odnoszą się tylko do pierwszej części, mianowicie do „oszczędności w budżecie zwyczajnym“, których suma ogólna z dniem 31. grudnia 1894 wykazaną została na kwotę . . . 266 711 złr.
„nowe dochody z inwestycyi . . . . 174.000 „
razem przeto . . . . 440.711 złr.

Ponieważ jak to wyżej wykazała gmina, rata amortyzacyjna wynosić ma około . . . . 445.000 „
przeto okazuje się niedobór, licząc okrągło, około . . . . . . 4.500 złr.
a bez dochodu z kolei elektrycznej . . . . 35.000 „
niedobór wynosiłby około . . . . 39.500 złr.
do pokrycia w sposób przez gminę wyżej wykazany.

Komisya rachunkowa i magistrat podaje dalej, że do konwersyi przypadnie nie jak to w Art. II. poz. 16. uchwalonego przez Wysoki Sejm projektu ustawy o zezwoleniu gminie miasta Lwowa na zaciągnięcie 10-milionowej pożyczki, wymieniono, kwota 2,922.685 złr.
ale kwota . . . . 3,464.755 „
zatem więcej o . . . . 542.070 złr.

W myśl jednakże powołanego wyżej a przez Wysoki Sejm uchwalonego projektu ustawy, zwłaszcza zaś w myśl Art. IV. tegoż projektu, wykazana wyżej nadwyżka długów gminy z końcem roku 1894 w kwocie 542.070 zł., nie może być pokrytą z 10 milionowej pożyczki a w każdym razie nie w całości, jeśli pod „inwestycyą“ w znaczeniu Art. II. poz. 18. wspomnianego projektu ustawy, można rozumieć także „konwersyę“ długów.

Natomiast podaje Magistrat w odnośnym dla naszej komisyi rachunkowej sporządzonym planie pokrycia 10 milionowej pożyczki, że koszta przyszłej budowy teatru zmniejszą się o kwotę 400.000 zł. jako spodziewaną subwencyą krajową. Gdy zaś w Art. II. poz. 10. odnośnego projektu ustawy wstawiono pełny koszt budowy teatru w kwocie 700.000 zł., przeto po ewentualnem uzyskaniu subwencyi krajowej na cel rzeczony, musiałaby cała ta subwencya użytą być na spłatę powyższej nadwyżki długów gminy, brakująca zaś reszta mogłaby być pokrytą ewentualnie z poz. 18. tegoż Art. II. ustawy.

Wracając do planu pokrycia 10 milionowej pożyczki, Wydział krajowy zaznacza, że obok przewidywanego przez gminę niedoboru, zwiększyć on się może jeszcze z następujących powodów:

1. Wątpliwem jest, czyli gmina miasta Lwowa uzyska prawo poboru 10% podatku od biletów teatralnych, skoro już dwa tego rodzaju przez Wysoki Sejm uchwalone projekty ustaw dla gminy miasta Krakowa i Przemyśla sankcyi nie otrzymały. Natomiast spodziewać by się raczej należało zezwolenia na opłaty policyjne od przedstawień teatralnych i tylko na rzecz funduszu ubogich.

(Nadane miastu ustawą z 17. listopada 1884 Nr. 57. Dz. u. kr. prawo poboru opłat policyjnych nie odnosi się do przedstawień teatralnych).

2. W myśl Art III. projektu ustawy o zezwoleniu gminie na zaciągnięcie 10 milionowej pożyczki, może ona być tylko stopniowo realizowaną, w miarę możności przystąpienia do dalszej inwestycyi. Nie każda zaś inwestycya przyniesie taki nowy dochód roczny względnie taką oszczędność w dotychczasowych wydatkach rocznych, iżby dochód z tej inwestycyi mógł wystarczyć na pokrycie rat anuitetowych pożyczki na tę inwestycyę zaciągniętej, względnie spodziewana oszczędność mogła na ten sam cel wystarczyć. Nie jest zatem wykluczoną możebność, iż mogą przyjść pojedyncze lata, w których niedobór budżetowy będzie większy, aniżeli gmina to przypuszcza.

3. Wreszcie dochody z przyszłych inwestycyi, względnie oszczędności w dotychczasowych wydatkach, mogą albo też i muszą z czasem się zmniejszyć, albowiem inwestycye same wymagać będą coraz to większych kosztów konserwacyi.

Mimo wszakże tych uwag poręka kraju dla 10 milionowej pożyczki, jako znajdująca zupełne pokrycie w tak znacznym majątku gminy, nie będzie narażoną na stratę; nadto nie wątpi Wydział krajowy, że Reprezentacya miasta Lwowa o ileby spodziewane źródła jej dochodów zawiodły i z tego powodu okazał się niedobór budżetowy w którymkolwiek roku, obmyśli stosowne środki pokrycia tak, żeby zarówno terminowa spłata rat kapitału stopniowo zaciągać się mających pojedynczych pożyczek z ich oprocentowaniem, jak i bieżące potrzeby gminy w swoim czasie zaspokojone zostały.

Przyjdzie to Reprezentacyi miasta tem łatwiej, że w obec wysokości podatków w mieście opłacanych a wynoszących kwotę 1,611.978 zł. która jak to przypuszczać można, raczej wzrastać a nie zmniejszać się będzie, wystarczy nałożenie około 28% dodatku, aby pokryć całą ratę anuitetową w kwocie 445.000 zł. w. a.

Wydział krajowy popiera też w zupełności prośbę Reprezentacyi miasta Lwowa o udzielenie gwarancyi kraju dla projektowanej 10 milionowej pożyczki komunalnej, idzie bowiem o ułatwienie uzyskania w ten sposób przywileju pupilarnego bezpieczeństwa dla emitować się mających obligów, czem podniesione zostanie znaczenie tych oblidów, oraz zwiększoną zostanie ich wartość już przy samej emisyi.

Dla usunięcia jednakże jakiejkolwiek obawy co do odpowiedzialności kraju za należytą spłatę kapitału i należyte oprocentowanie 10 milionowej pożyczki, proponuje Wydział krajowy w odnośnym projekcie ustawy brakujące w statucie miasta postanowienie, jakie znajduje się w noweli do §. 70. ustawy gminnej z r. 1866 (ustawa z 17. czerwca 1874 Nr. 52 Dz. u. kr.), dalej w §. 76 ustawy gminnej dla 30 miast z 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. i w noweli do §. 22 ustawy o Repr. pow., (ustawa z 17. czerwca 1874 Nr. 52. Dz. u. kr.) — tej treści iż gdyby Rada miejska do budżetu swego niewstawiła którejkolwiek raty kapitału z odsetkami na amortyzacyę 10 milionowej przez kraj poręczonej pożyczki, względnie którejkolwiek części tej pożyczki, albo też mimo wstawienia rat anuitetowych tej pożyczki do budżetu miasta, nie obmyśliła stosownych środków na pokrycie okazującego się niedoboru budżetowego, ma Wydział krajowy prawo i obowiązek albo wstawić odpowiednie raty amortyzacyjne w budżet miasta i nałożyć na ich pokrycie stosowne dodatki gminne do podatkow stałych albo tylko nałożyć rzeczone dodatki celem pokrycia niedoboru budżetowego.

Dla uregulowania zaś i zapewnienia pod tym względem Wydziałowi krajowemu sku-

tecznej a niespóźnionej kontroli, proponuje Wydział krajowy, ażeby w projekcie dotyczącej ustawy gwarancyjnej zamieścić również postanowienie, podług którego gmina miasta Lwowa byłaby obowiązaną, coroczny przez Radę miejską na miesiąc przed rozpoczęciom roku administracyjnego uchwalony budżet miasta (§. 80 statutu miasta z 14. października 1870 Nr. 79, Dz. u. kr.), już w pierwszej połowie grudnia przed rokiem przedmiotowym; przyjęte zaś przez Radę miejską coroczne rachunki najpóźniej w ośm miesięcy po upływie roku przedmiotowego, przedkładać Wydziałowi krajowemu dla wykonywania kontroli zarówno z tytułu poręki kraju dla 10 milionowej pożyczki gminy, jak i z §. 102 powołanego wyżej statutu.

Powyższe postanowienia mogą tylko wzmocnić zaufanie przyszłych wierzycieli gminy do niej samej i do jej obligów.

Wydział krajowy przeto wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. *Józef Wereszczyński,* w. r.
Członek Wydz. krajow.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poręce kraju dla pożyczki gminy król. stoł. miasta Lwowa do wysokości 10,000.000 zł. w. a. czyli 20,000.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem poręcza za pożyczkę, którą gmina król. stoł. miasta Lwowa zaciągnąć zamierza emisyą czteroprocentowych w 60 latach spłacalnych obligacyi komunalnych do wysokości 10,000.000 złotych wal. austr. — czyli 20,000.000 koron na asanacyę miasta, inwestycye i na konwersyę dotychczasowych długów.

Art. II.

Gdyby Rada król. stoł. miasta Lwowa do budżetu swego nie wstawiła którejkolwiek raty kapitału z odsetkami na umorzenie wymienionej w Art. I. tej ustawy pożyczki w kwocie 10,000.000 zł. wal. austr. czyli 20,000.000 koron, względnie którejkolwiek części tej pożyczki, albo też mimo wstawienia rat anuitetowych tej pożyczki lub jej części, nie obmyśliła stosownych środków na pokrycie okazującego się niedoboru budżetowego, ma Wydział krajowy prawo i obowiązek albo wstawić odpowiednie raty amortyzacyjne w budżet miasta i nałożyć na ich pokrycie stosowne dodatki gminne do podatków stałych z dodatkami zwyczajnymi i nadzwyczajnymi, albo tylko nałożyć rzeczone dodatki celem pokrycia okazującego się niedoboru budżetowego.

W tym celu obowiązaną jest gmina król. stoł. miasta Lwowa coroczny przez Radę miejską na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego uchwalony budżet miasta (§. 80. statutu miasta Lwowa z d. 14.

października 1870 r. Nr. 79 dz. u. kr.), już w pierwszej połowie grudnia przed rokiem przedmiotowym, przyjęte zaś przez Radę miejską coroczne rachunki najpóźniej w ośm miesięcy po upływie roku przedmiotowego, przedkładać Wydziałowi krajowemu dla wykonywania kontroli.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. S. 847/94.

Aleg. 120

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1893, tudzież o preliminarzu tego funduszu na rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1893 przekazane komisyi budżetowej do załatwienia uchwałą sejmową z 29. grudnia 1894. obejmuje według systemu przyjętego w poprzednich zamknięciach rachunkowych cztery fundusze:

I. fundusz propinacyjny ogólny,
II. „ „ zasobowy,
III. „ „ rezerwowy obrotowy,
IV. „ „ „ zasobowy.

Sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, którem rzeczone zamknięcie rachunków zostało przedłożone, obejmuje pogląd ogólny na wzrost wymienionych tu czterech funduszów, a mianowicie:

ad I. Ogólny fundusz propinacyjny wykazał nadwyżkę dochodów 275.006 zł. 80½ zł. którą wcielono do funduszu zasobowego;

ad II. fundusz zasobowy zasilony został wykazaną właśnie nadwyżką dochodów funduszu ogólnego, oprócz tego zaś pomnożył się odsetkami własnych efektów, tak iż wzrósł o sumę 308.700 zł. 44½ ct;

ad III. w rezerwowym funduszu obrotowym nadwyżka wyniosła 161.059 zł. 82 ct. którą wcielono do majątku zarodowego;

ad IV. wzrost zarodowego funduszu rezerwowego wynosi w porównaniu z rokiem poprzednim sumę 193.149 zł. 72½ ct.

Zwiększył się zatem majątek obu funduszów, t. j. ogólnego i rezerwowego o łączną sumę 501.850 zł. 17 ct. z czego, jak wyżej przytoczyliśmy, przypada

na fundusz zasobowy (ogólny) . . .	308.700 zł. 44½ ct.
„ „ rezerwowy (majątek zarodowy) .	193.149 „ 72½ „
razem jak wyżej	501.850 zł. 17 ct.

Pomnożyła przeto c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego w ciągu roku 1893., powierzony jej majątek tego funduszu krajowege o przeszło pół miliona złotych wal. austr. co wymownie świadczy o sprężystej i troskliwej administracyi.

Zeszłoroczne sprawozdanie komisyi budżetowej wykazało zwiększenie majątku funduszu propinacyjnego za rok 1892 w sumie łącznej 443.692 zł. 71 ct; jest zatem rezultat ostateczny roku 1893. o kwotę 58.157 zł. 46 ct. korzystniejszy od wyników roku poprzedniego.

Jeżeli przypomniemy, że rok 1893 był rokiem klęsk elementarnych, które musiały oddziałać niekorzystnie na dochody propinacyjne, to działalność Dyrekcyi funduszu propinacyjnego w tym roku zasługuje na tem większe uznanie, skoro pomimo trudniejszych stosunków ostateczne wyniki administracyjne okazały się korzystniejszymi od preliminarzy i przewyższyły rezultat osiągnięty w r. 1892.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego z dnia 25 maja 1894 L. 4.014 przyjmuje Sejm do wiadomości i wyraża Dyrekcyi uznanie za gorliwą i sprężystą administracyę.

Przechodzimy do poszczególnych zamknięć rachunkowych w porządku na wstępie wskazanym.

I.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego za r. 1893.

Dochody.

1. Z czynszów propinacyjnych preliminowano dochód . .	3,505.845 zł. — ct.
wpłynęło	3,508.620 „ 69 „
zatem więcej . .	2.775 zł. 69 ct.
2. Z opłat szynkarskich preliminowano	204.000 zł. — ct.
wpłynęło	196.237 „ 62 „
zatem mniej . .	7.762 zł. 38 ct.

co Dyrekcya usprawiedliwia trudnością ściągnięcia zaległych opłat w drodze egzekucyi politycznej. To usprawiedliwienie jest, zdaniem komisyi, całkiem uzasadnione, gdyż wiadomo, że w r. 1893. prowadzenie egzekucyi było utrudnione, z powodu wspomnianych poprzednio klęsk, które i na wypłacalność szynkarzy ujemnie oddziałały.

3. Z opłat od zakładania nowych gorzelni, browarów i miodosytni nic nie preliminowano; wpłynęła jednak nieprzewidziana budżetem kwota . .	3.073 zł. $73^1/_2$ ct.
4, Grzywny propinacyjne przyniosły	3.238 zł. $26^1/_2$ ct.
a gdy preliminowano	3.500 „ — „
przeto wpłynęło mniej o . .	261 zł. $73^1/_2$ ct.
5. Ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów wpłynęło .	88 zł. $21^1/_2$ ct.
preliminowano	20 „ — „
zatem więcej o . .	68 zł. $21^1/_2$ ct.

6. Odsetki zwłoki przyniosły . . . 11.115 zł. 07½ ct.
w obec preliminowanej kwoty . . . 7.000 „ — „
rezultat korzystniejszy o . . 4.115 zł. 07½ ct.
7. Z subwencyi państwowej wpłynęło . . . 891.129 zł. 22 ct.
8. Odsetki od gotówki, pochodzącej z kapitałów propinacyjnych, których przekazanie i wypłacenie jeszcze nie nastąpiło, przyniosły 63.125 zł. 03 ct.
który to dochód nie był wcale w budżecie przewidziany.
9. Wreszcie dochody rozmaite, a mianowicie kaucye dzierżawców, których uznano za niedotrzymujących kontraktów, przyniosły 2.905 zł. 35 ct.
co również nie było preliminowane.
Ogólna suma dochodów . . . 4,679.532 „ 83½ „
w porównaniu z preliminowaną . . . 4,611.494 „ — „
jest większa od budżetem przyjętej o . . 68.038 zł. 83½ ct.

Wydatki.

1. Rzeczywiste wypłaty za wylosowane obligacye wyniosły . 1,473.050 zł. — ct.
a gdy preliminowano stosownie do planu umorzenia . . . 1,571.900 „ — „
przeto wypłacono mniej . . 98.850 zł. — ct.
2. Na wypłatę kuponów preliminowano . . . 2,298.083 „ — „
wypłacono faktycznie . . . 2,340.088 „ — „
zatem więcej o . . 42.005 zł. — ct.
gdyż zostały zgłoszone do wypłaty zaległe kupony z lat dawniejszych.
3. Tytułem prowizyi wypłacono Bankowi dla krajów koronnych 2.237 zł. 82 ct.
w porównaniu z kwotą preliminowaną . . . 3.200 „ — „
mniej . . 962 zł. 18 ct.
4. Należytość stemplowa zgodnie z preliminarzem . . 2.790 zł. — ct.
5. Podatek dochodowy został tylko częściowo zapłacony w kwocie . . . 444.409 zł. 79½ ct.
a gdy w budżecie wstawioną została na ten cel kwota . . . 527.250 „ — „
przeto zapłacono mniej . . 82.840 zł. 20½ ct.
ponieważ zapłata reszty należytości podatkowej nastąpiła dopiero w r. następującym.
6. Tytułem podatku zarobkowego zapłacono . . . 54 zł. 47 ct.
a gdy preliminowano . . . 60 „ — „
przeto zapłacano mniej . . 5 zł. 53 ct.
Ogólna suma wydatków wynosiła . . . 4,262.630 zł. 08½ ct.
a gdy preliminowano . . . 4,403.283 „ — „
przeto wydano mniej o . . 140.652 zł. 91½ ct.

Z końcem roku 1893. znaczne sumy należytości biernych pozostały nie zapłacone, gdyż nie zgłosili się posiadacze wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów, a suma tych zaległości, z doliczeniem niezapłaconych podatków, wynosiła . 2,232.356 zł. 03½ ct.

Oprócz tego wykazane są w zamknięciu rachunków, jako należytości bierne, czynsze z góry zapłacone na rachunek lat przyszłych, kaucye i t. p., — razem . . . 456.679 zł. 29 ct.
razem zatem stan bierny . . 2,689.035 zł. 32½ ct.

Na pokrycie tych należytości Dyrekcya wstawiła w zamknięcie rachunków zaległą ratę subwencyi państwowej i inne należytości czynne, wynoszące razem 446.069 zł. 76½ ct.

zwroty za wypłacone kupony od wylosowanych obligacyi i inne .	5.245 „ 66½ „
lokowane kapitały w sumie	1,923.486 „ 62 „
wreszcie gotówkę w kasie	314.233 „ 27½ „
razem zatem . .	2,689.035 zł. 32½ „

Po zupełnem pokryciu wszystkich zaległych należytości biernych pozostałą nadwyżkę, a mianowicie kwotę 275.006 zł. 80½ ct. — wykazała Dyrekcya jako czysty zysk i przeniosła tę kwotę do funduszu zasobowego.

Ponieważ w budżecie przewidziany był czysty dochód w kwocie 208.211 zł. — przeto rezultat okazał się o kwotę 66.795 zł. 80½ ct. korzystniejszym od preliminarza.

II.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1893.

Do funduszu tego wpłynęły odsetki od papierów wartościowych, będących jego własnością, co wyniosło kwotę . . . . 31.993 zł. 64 ct.

tudzież wykazany powyżej zysk z administracyi ogólnego funduszu w kwocie	275.006 „ 80½ „
razem . .	307.000 zł. 44½ ct.

Fundusz ten posiadał z końcem r. 1893.:

w papierach wartościowych	585.600 zł. — ct
w gotówce ulokowanej	526.242 „ 26½ „
ogółem . .	1,111.842 zł. 26½ ct.
a ponieważ z końcem r. 1893 fundusz ten wynosił	803.141 „ 82 „
przeto w r. 1893 wzrósł o kwotę	308.700 „ 44½ „

III.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku obrotowym za rok 1893.

Dochody tego funduszu; pochodzące z odsetek od efektów, jakie ten fundusz posiada, były preliminowane w kwocie . . . . 234.631 zł. — ct.

faktycznie jednak miał ten fundusz dochodu	245.631 „ 78 „
zatem więcej o . . .	11.000 zł. 78 ct.

a to z powodu procentów uzyskanych od tych papierów, jakie zakupywano z nadwyżek dochodu, w miarę ich wpływu,

Wydatki tego funduszu obejmują wszelkie koszta administracyjne, połączone z zarządem prawa propinacyi, tudzież z wypłacaniem obligów propinacyjnych.

Przy tych wydatkach poczyniła c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego znaczne zaoszczędzenia, mianowicie:

w poz. 4. dyurna wydano mniej	1.716 zł. 56 ct.
„ „ 7. administracya powiatowa mniej	5.483 „ 36 „
„ „ 8. dyety	1.013 „ 20 „
„ „ 9. potrzeby kancelasyjne	3.440 „ 33 „
„ „ 12. remuneracye i zapomogi	4.492 „ 25 „

Ogólne zaoszczędzenie wynosi 16.416 zł. 65 ct., nadwyżka zaś, którą przeniesiono do zarodowego majątku tego funduszu, wynosi 161.059 zł. 82 ct., a gdy według preliminarza spodziewaną była nadwyżka tylko w kwocie 135.119 zł., przeto rezultat okazał się korzystniejszym od budżetu o kwotę 25.940 zł. 82 ct.

Przyczyną tego korzystnego wyniku jest, jak powyżej wykazano, troskliwe fruktyfikowanie dochodów i oszczędność w wydatkach.

IV.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku zarodowym za rok 1893.

Zarodowy majątek rezerwowego funduszu propinacyjnego powiększa się corocznie nadwyżką dochodów, jaka okazuje się w dochodach obrotowego majątku tego funduszu, po pokryciu kosztów administracyjnych, które stosownie do postanowień ustawy z r. 1889 ten fundusz pokrywa.

Oprócz tego wpływają do majątku zarodowego tegoż funduszu reszty zaległości z opłat szynkarskich, grzywn propinacyjnych i t. p. pochodzące z czasu przed wejściem w życie noweli propinacyjnej z r. 1889. To źródło dochodu jest coraz mniej wydatne, w miarę jak zaległości rzeczone zostają wyegzekwowane; należytości bowiem bieżące z opłat szynkarskich i grzywn wpływają do ogólnego funduszu propinacyjnego.

W r. 1893. wpłynęło do tego funduszu:

z opłat szynkarskich	1.074	zł. 72	ct.
z grzywn	737	„ $41^1/_2$	„
ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	5	„ 99	„
z odsetek zwłoki	179	„ 75	„
wreszcie wykazana powyżej ad III. nadwyżka dochodów obrotowego majątku funduszu rezerwowego	161.059	„ 82	„
razem	163.057	zł. $69^1/_2$	ct.
Wydatki zaś rzeczywiste, z tytułu zwrotu opłat szynkarskich z odsetkami zwłoki wynosiły	3.662	„ 97	„
zatem czysty dochód	159.394	zł. $72^1/_2$	ct.

Porównując stan zarodowego majątku tego funduszu, ulokowanego przeważnie w obligach propinacyjnych, ze stanem roku poprzedniego, okazuje się, że majątek ten wynosił z końcem r. 1893 . . . 5,934.941 zł. $44^1/_2$ ct.
a gdy z końcem r. 1892. wynosił . . . 5.741.791 „ 72 „
przeto przybyło w r. 1893. . . . 193.249 zł. $72^1/_2$ ct.

Cyfra ta różni się od wykazanego poprzednio czystego dochodu, gdyż papiery wartościowe, należące do tego funduszu, wykazywane są w rachunkowych zamknięciach według wartości nominalnej.

Przedstawiwszy szczegółowo rezultaty administracyjne z r. 1893. we wszystkich funduszach, na jakie dzieli się galicyjski fundusz propinacyjny, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1893. przyjmuje Sejm do wiadomości i te rachunki zatwierdza.

Preliminarze na rok 1895. przedłożone przez c. k. Dyrekcyę galic. funduszu propinacyjnego, są przedstawione w trzech działach, podobnie jak w latach poprzednich, mianowicie są to budżety:

I. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego
II. „ „ „ zasobowego
III. „ „ „ rezerwowego.

W tym porządku przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi te preliminarze do uchwalenia.

I.

Budżet galic. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1895.

Dochodem głównym tego funduszu są czynsze propinacyjne, zestawione w załączniku preliminarza według powiatów, a to na podstawie kontraktów dzierżawnych, na rok 1895. obowiązujących.

Przy badaniu tago wykazu przez komisyę budżetową okazała się pomyłka, odnosząca się do czynszów dzierżawnych z powiatu Jarosławskiego, które faktycznie wynoszą 60.522 zł. a nie 54.922 zł.; zostały zatem czynsze z tego powiatu wykazane w kwocie mniejszej o 5.600 zł. w. a. od należytości wynikającej z kontraktów obowiązujących, i o tę kwotę należy podwyższyć dochód z czynszów, spodziewany na rok 1895.

Skutkiem tego sprostowania dochód z czynszów propinacyjnych preliminuje Komisya w sumie . . . . 3,580.434 zł.
która jest wyższą od dochodu na r. 1894. preliminowanego o kwotę 39.593 zł.

Dochód z opłat szynkarskich preliminuje Dyrekcya w kwocie . 196.300 „
mniej o 3.700 zł. od kwoty na rok 1894. uchwalonej, a to ze względu na zamkniecie rachunków za rok 1893.

Dochód z subwencyi państwowej jest preliminowany w sumie . 891.129 „
tak samo, jak w budżetach uchwalonych na lata poprzednie.

W dziale wydatków są preliminowane sumy potrzebne na wypłatę wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów, a to na podstawie planu losowania, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu do L. 4.558|89.

Na podatek dochodowy preliminuje Dyrekcya sumę . . .	553.890 zł.
a gdy na rok 1894. uchwalono	535.800 „
przeto obecnie więcej o . .	18.090 zł.

a to zgodnie z wymiarem tego podatku.

Wydatki na prowizye bankowe i na opłatę stęplową od subwencyi rządowej są preliminowane w tej samej wysokości, co w poprzednich budżetach.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1895.

Dochody.

Poz. 1.	czynsze propinacyjne	3,580.434 zł.
„ 2.	opłaty od szynkarzy	196.300 „
„ 3.	opłaty od zakładania gorzelń	— „
„ 4.	grzywny	3.300 „
„ 5.	ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	20 „
„ 6.	odsetki zwłoki	7.000 „
„ 7.	subwencya rządowa	891.129 „
	suma dochodów . . .	4.678.183 zł.

Wydatki.

Poz. 1. wypłata wylosowanych obligacyi	1,701.450 zł.
„ 2. wypłata kuponów	2,168 508 „
„ 3. prowizye bankowe	3.200 „
„ 4. należytości stemplowe	2.790 „
„ 5. podatek dochodowy	553.890 „
„ 6 podatek zarobkowy	60 „
suma wydatków . . .	4.429.898 zł.

Nadwyżka dochodów 248.285 zł.

W obec tej nadwyżki dochodów podatek dochodowy wynosi 553.890 zł.; okazuje się zatem, że z dochodu uzyskanego przez c. k. Dyrekcyę propinacyjną, jaki po zapłaceniu zobowiązań funduszu propinacyjnego pozostaje, przeszło $^2/_3$ części zabiera c. k. Skarb państwa, a mniej niż $^1/_3$ część pozostaje dla funduszu propinacyjnego.

A gdyby nawet do czystego dochodu, jaki jest wykazany w ogólnym funduszu propinacyjnym, doliczyć jeszcze czyste dochody w innych działach tego funduszu, to jeszcze podatek dochodowy wynosi większą połowę tego łącznego dochodu, tak iż tylko mniejsza połowa dla funduszu propinacyjnego pozostaje.

II.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1895.

Dyrekcya preliminuje w dziale dochodów odsetki od papierów wartościowych, do tego funduszu należących, tudzież od lokowanej gotówki, a to w kwocie 42.566 zł. według szczegółowego wykazu, a nie preliminuje żadnego dochodu z nadwyżki, jaka się okaże z administracyi funduszu ogólnego.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Dyrekcyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1895.

Dochody:

poz. 1. odsetki	42.566 zł. — ct.
Wydatki	—

III.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1895.

W dochodach preliminuje Dyrekcya tylko odsetki od kapitałów, należących do majątku zarodowego tego funduszu w kwocie 243.688 zł.

Pozycye działu wydatków są zgodne z budżetem na rok 1894. uchwalonym, z wyjątkiem tylko trzech następujących pozycyi, mianowicie:

W poz I. płace urzędników proponuje Dyrekcya podwyższenie o 1.200 zł., a to z powodu zamianowania zastępcy syndyka, w skutek zwiększonych czynności prawnych w biórze Dyrekcyi;

W poz. 4. djurna żąda Dyrekcya podwyższenia o kwotę 268 zł.;

W poz. 9. zaś potrzeby kancelaryjne zamiast kwoty 5.000 zł. w poprzednim budżecie przyjętej, Dyrekcya żąda wstawienia tylko kwoty 3.000 zł.

Suma zatem budżetowych wydatków tego funduszu jest na rok 1895. mniejsza o 532 zł. w. a. od sumy na rok 1894. przyjętej.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z preliminarzem Dyrekcyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1895.

Dochody:

poz. 1. odsetki od kapitałów . . . . 243.668 zł.

Wydatki:

poz.	1.	płace urzędników	27.640 zł.
„	2.	„ sług	939 „
„	3.	adjuta	800 „
„	4.	dyurna	14.461 „
„	5.	ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania kasy	10.000 „
„	6.	czynsz najmu lokalu biórowego	2.500 „
„	7.	koszta administracyi powiatowej	27.000 „
„	8.	djety i koszta podróży członków Dyrekcyi	1.000 „
„	9.	koszta kancelaryjne	3.000 „
„	10.	koszta zarządu	1.000 „
„	11.	koszta sądowe	600 „
„	12.	renumeracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane	10.000 „
		Suma wydatków	98.940 zł.

Nadwyżka dochodów 144.728 zł.

Ogólne zatem podwyższenie majątku funduszu propinacyjnego, pomimo tak ogromnego obciążenia podatkowego, jest na rok 1895 spodziewane w sumach następujących:

ad I.	w funduszu ogólnym	248.285 zł.
ad II.	„ zasobowym	42 566 „
ad III.	„ rezerwowym	144.728 „
	razem	435.579 zł.

a wzrost funduszu propinacyjnego byłby jeszcze o wiele znaczniejszy, gdyby przyszła do skutku zmiana przepisów o podatku dochodowym w tym kierunku, aby opodatkowane były rzeczywiste dochody bilansowe, nie zaś dochody brutto, bez uwzględnienia długów, obciążających pewne przedsiębiorstwo.

Na tę okoliczność komisya budżetowa dla tego zwraca uwagę Wysokiego Sejmu, ponieważ projekt reformy podatkowej, będący właśnie przedmiotem obrad w Radzie Państwa, zawiera daleko sprawiedliwsze postanowienia pod względem opodatkowania funduszów, zostających pod zarządem publicznym, od tych, jakie obecnie obowiązują, a których wadliwość i surowość spowodowała tak nadmierne opodatkowanie galic. funduszu propinacyjnego.

Gdyby zatem wspomniana właśnie reforma podatkowa przyszła do skutku, pozostałoby z corocznych zysków funduszu propinacyjnego daleko znaczniejsze kwoty na rzecz tego funduszu, aniżeli to dzieje się obecnie; w razie bowiem zmiany przepisów podatkowych nie mogłaby już mieć miejsca ta anomalia, że większą połowę rzeczywistego dochodu oddaje Dyrekcya funduszu propinacyjnego c. k. Skarbowi państwa.

We Lwowie, 21. stycznia 1895.

Przewodniczący: **Dunajewski** *w. r.*

Sprawozdawca: **Skałkowski** *w. r.*

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. S. 615/95.

Aleg. 121.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o petycyi Dr. Stanisława Smolki, profesora uniwersytetu jagiellońskiego, o przyznanie dalszej subwencyi na badania historyczne w archiwum watykańskiem i innych archiwach.

Wysoki Sejmie!

Wskutek petycyi wniesionej do Sejmu 16. marca 1892. przez Dr. Stanisława Smolkę profesora uniwerstetu i sekretarza generalnego Akademii umiejętności w Krakowie o wyznaczenie z skarbu krajowego zasiłku na następne trzy lata, na dalsze badania historyczne w archiwach watykańskich, Wysoki Sejm świadomy bogatego plonu, który przyniosła do ówczas dla dziejów ojczystych ta wyprawa naukowa, powziął 9. kwietnia 1892 następującą uchwałę:

„1. Sejm wyznacza na trzy lata następne 1892/3, 1893/94, 1894/5 po 1.500 zł. w. a. rocznie na prace naukowe w archiwach watykańskich, a kwotę tę należy zamieszczać w VII. rubryce wydatków.

2. Ten zasiłek na prace naukowe w archiwach watykańskich wypłacać ma corocznie z góry Wydział krajowy do rąk profesora Stanisława Smolki, za porozumieniem się z komisyą historyczną Akademii umiejętności w Krakowie.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby starał się wyjednać, iżby c. k. rząd udzielił dalszą roczną subwencyę oddziałowi polskiemu zorganizowanemu przy instytucie historycznym austryackim w archiwum watykańskiem.“

W wykonaniu powyższej uchwały, Wydział krajowy wypłacał wyznaczone zasiłki po 1.500 zł. rocznie, a zasiłek na rok trzeci a ostatni, to jest na 1894/5, zamieszczony jest w budżecie na 1895. r. Szczegółowe rachunki z zużycia na potrzeby tej wyprawy naukowej, zasiłku wyznaczonego przez Sejm, oraz zasiłku dawanego przez Akademię umiejętności lub zebranego z ofiar prywatnych, składał profesor Smolka zarządowi Akademii umiejętności. Sprawozdania z dalszych prac w archiwum watykańskiem i innych archiwach rzymskich za lata 1891, 1892 i 1893, złożone komisyi historycznej Akademii umiejętności przez profesora Smolkę i drukiem ogłoszone, wykazują, jak bogate materyały do dziejów polskich za panowania Stefana Batorego, Zygmunta III. Władysława IV i Jana Kazimierza zebrano już wówczas. W tym zbiorze materyałów są instrukcye i listy kardynałów sekretarzy stanu do nuncyuszów w Polsce, komplet prawie sprawozdań i korespondencyj tych nuncyuszów wraz z załączonymi do nich ważnymi dokumentami, listy Zygmunta III, Władysława IV, królowej Anny, Dymitra Samozwańca, Maryny Mniszchowny, Passewina, biskupów i różnych dostojników kościelnych i świeckich polskich do papieży i kardynałów. Materyały te dostarczają objaśnień i uzupełnień do wielu ważnych ustępów historyi pol-

skiej, mianowicie: co do zamiarów i działań Stefana Batorego, do wojen z Rosyą, późniejszych z Szwecyą, wyjaśniają układy Zygmunta III. z arcyksięciem Ernestem, stosunki Polski z innymi państwami i wewnętrzne jej położenie. Materyały zebrane z innych archiwów i bibliotek rzymskich, a także dokumenta znalezione w archiwum opactwa Nonantula pod Modeną, tyczące się rokowań w 1583 i 1584 r. z królem Stefanem Batorym o ligę przeciw Turkom i Tatarom, wykazują, jak ważnych uzupełnień do materyałów zebranych w archiwach watykańskich dostarczyć mogą materyały zaczerpnięte z innych archiwów, co popiera właśnie petycyę świeżą, o której zaraz mówić będziemy.

Wyprawieni do Rzymu: Dr. Ludwik Boratyński, Dr. Tadeusz Sternal i Dr. Aleksander Czuczyński a pracujący w archiwach watykańskich i innych rzymskich w ciągu lat 1891, 1892 i 1893 wedłng wskazówek profesora Smolki i historycznej komisyi Akademii, opracowali w tych latach wymienionych przeszło 5.000 aktów, robiąc z nich streszczenia, obszerniejsze wyciągi, a ważniejsze tylko akta odpisując dosłownie. Sprawozdanie o materyałach historycznych zebranych w tych archiwach rzymskich w końcu 1893 i w 1894 r. złoży profesor Smolka historycznej komisyi Akademii w marcu r. b., po ukończeniu uporządkowania zebranych materyałów odnoszących się do dalszych dziejów Polski aż do roku 1689, przeto obejmujących także czasy Jana III., jak to pisze profesor Smolka w świeżej swojej petycyi wniesionej do Sejmu dnia 15. stycznia r. b.

Albowiem praca dla zbadania i zebrania z archiwum watykańskich i innych rzymskich materyałów do dziejów ojczystych, nie jest bynajmniej ukończona. W tej podanej teraz do Sejmu petycyi, do której dołączono wspomniane sprawozdania o materyałach, zebranych w archiwach watykańskich w latach 1891, 1892 i 1893, pisze profesor Smolka co następuje:

„Ze względu na pożytek z tych poszukiwań, byłoby rzeczą bardzo pożądaną, iżby Wysoki Sejm raczył zezwolić na rozszerzenie ich zakresu. Mając już dzisiaj zgromadzone materyały watykańskie z obszaru całego stulecia, przekonywamy się coraz bardziej, że należałoby je koniecznie uzupełniać poszukiwaniami w innych archiwach. Są bowiem epoki i momenta dziejowe w których materyały watykańskie zajmują pierwszorzędne stanowisko, są inne, gdzie ich wartość maleje w odosobnieniu, a dopiero w łączności z materyałami zaczerpniętymi z innych archiwów, nabiera donioślejszego znaczenia.“

Profesor Dr. Smolka powołując się na powyższy ustęp swej petycyi a zarazem przedstawiwszy w swej petycyi fakta, że od ubiegłego roku oddał wszystkie fundusze przeznaczone na prace watykańskie pod zarząd Akademii, która odtąd w sprawozdaniach swych rachunkowych zamieszczać będzie także sprawozdania z użycia tychże funduszów, oraz przypomniawszy, że w zbiorach Akademii są złożone wszystkie plony dotychczasowych poszukiwań w archiwiach watykańskich, a drobną cząstkę tych plonów wydała już Akademia niedawno w osobnym tomie swych publikacyj pod tytułem „Analecta Romana“ — wnosi do Wysokiego Sejmu następującą prośbę, „Wysoki Sejm raczy:

1) Przyznać dotychczasową subwencyę na cele poszukiwań w archiwum watykańskiem i innych archiwach na dalsze lata.

2) Oddać ją do rozporządzenia Akademii umiejętności w Krakowie i upoważnić Akademię żeby jej używała, obok poszukiwań w archiwum watykańskiem, także na inne badania archiwalne, o ile to uzna za potrzebne dla uzupełnienia materyałów watykańskich, lub w ogóle ze względów na pożytek badań historycznych.“

Komisya budżetowa, uznając wszystkie przytoczone przez profesora Smolkę powody, oraz powołując się na motywa, które skłoniły Wysoki Sejm do wyznaczenia, na jej wniosek, zasiłku w poprzednich latach dla wyprawy naukowej, zbierającej w archiwach watykańskich obfite materyały do dziejów ojczystych, a szczególnie zważywszy, ze Sejm galicyjski jest w tem położeniu,

iż może dać urzędową opiekę i zasiłek przedsięwzięciu naukowemu, ważnemu dla całego narodu polskiego; — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1) Sejm wyznacza na trzy lata następne: 1895/6, 1896/7 i 1897/8 po 1.500 zł. rocznie na poszukiwania historyczne w archiwach watykańskich i w innych archiwach. Kwotę tę należy zamieszczać corocznie w VII. rubryce budżetu wydatków.

2) Ten zasiłek na poszukiwania archiwalne, wypłacać ma corocznie z góry Wydział krajowy Zarządowi Akademii umiejętności, upoważniając ją do używania tego zasiłku na poszukiwania w archiwach watykańskich a także i w innych archiwach, o ile to Akademia uzna za potrzebne ze względu na pożytek badań historycznych.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski *w. r.*

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski *w. r.*

L. 1.007/95.

Aleg. 122.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego „w przedmiocie akcyi pomocniczej z powodu klęsk elementarnych w 1893 r.“

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu sejmowem w dniu 10. stycznia r. b. przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie swoje o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu powziętych w dniu 9. lutego 1894 r., n podstawie wniosków komisyi budżetowej, w celu usunięcia, a przynajmniej złagodzenia najgorszych skutków szkód elementarnych w r. 1893.

Te uchwały sejmowe brzmiały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi pomocniczej z powodu klęsk zrządzonych przez powodzie w roku 1893.

2. Sejm przyznaje do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłek dla gospodarzy rolnych, zniszczonych przez klęski elementarne w roku 1893 sumę 100.000 zł. w. a. z zastrzeżeniem, że z niej ma być przedewszystkiem pokryty wydatek 30.050 zł. w. a., poniesiony dotychczas na cel wymieniony. Sumę tę 100.000 zł. w. a. należy zamieścić w rubr. XVII. wydatków w budżecie krajowym na rok 1894.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał ze skarbu państwa dalszy zasiłek bezzwrotny 300.000 zł. w. a. na czasowe wyżywienie ludności, na zakupno zboża do zasiewu i paszy dla bydła, oraz ile możności na roboty publiczne, w okolicach dotkniętych powodzią lub nieurodzajem, tudzież aby rozdzielenie poszczególnych kwot na powiaty i ich użycie, nastąpiło w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszów krajowych a mianowicie z funduszu dotacyi kasy krajowej, użył w miarę potrzeby 300.000 zł. w. a. wyłącznie na pożyczki bezprocentowe, udzielane Radom powiatowym, które z kwot przez się pożyczonych udzielać będą pożyczek bezprocentowych gospodarzom rolnikom, zniszczonym w roku zeszłym przez klęski elementarne, na zakup zboża na zasiewy, na zakup paszy dla inwentarza żywego i na inne nieodzowne potrzeby gospodarcze. Pożyczki będą zwracane w sześciu rocznych równych ratach, począwszy od r. 1896 Zwroty te wpływać mają do funduszu, stanowiącego dotacyą kasy krajowej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na drodze konstytucyjnej wyjednał uwolnienienie od stempli, opłat i należytości skarbowych, zapisy dłużne i wszelkie dokumenta prawne, zdziałane z powodu zaciągnięcia pożyczek wymienionych w powyższej 4. uchwale sejmowej z funduszu

krajowego przez Rady powiatowe, a od tychże Rad przez poszkodowanych klęskami elementarnemi.

6. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby powstrzymał przymusowy pobór podatków gruntowego i domowo-klasowego w okolicach nawiedzonych w roku zeszłym wypadkami elementarnymi lub nieurodzajem, po przeprowadzeniu zaś dochodzeń co do podatkujących dotkniętych powyższymi klęskami, przyznał tymże z urzędu, względnie na podstawie ich żądań, ulgi w terminach płatności powołanych podatków w ten sposób, iżby podatki te w drodze egzekucyjnej przed 1. października r. b. ściągane nie były, a wzrosłe stąd zaległości w czterech kwartalnych ratach, poczynających się z 1. października bieżącego roku bez prowizyi zwłoki opłaconymi być mogły.

7. Wzywa się c. k. Rrząd, by z urzędu zarządził rewizyę katastru gruntów, położonych nad brzegami rzek i zniszczonych powodzią.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ponownie przedłożył Radzie państwa projekt ustawy mającej na celu systematyczną regulacyę rzek galicyjskich.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby oprócz przyznanej już ilości 10.000 ctn. soli, wyjednał dla gospodarzy wiejskich w okolicach dotkniętych brakiem paszy wydanie dalszej odpowiedniej ilości soli spiżowej bezpłatnie.

10. Wszystkie petycye wniesione do Sejmu o zapomogi bezzwrotne lub pożyczki bezprocentowe z powodu zniszczeń, zrządzonych przez powodzie i kęski elementarne, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zbadawszy stan rzeczy, uwzględnił je jak najrychlej w miarę i sposób wskazany w powyższych uchwałach, lub odstąpił te petycye Radom powiatowym, które zbadawszy stan rzeczy przedstawiony w każdej petycyi, uwzględnią żądania petentów w miarę potrzeby i odpowiednio powyższym uchwałom, z kwot danych pod rozporządzenie Rad, lub pożyczonych im bezprocentowo na mocy powyższych uchwał“.

Z sprawozdania Wydziału krajowego widzimy, że z powtórzonych wyżej uchwał sejmowych wykonane zostały ściśle przez Wydział krajowy uchwały 2a, 4a, 10a. których wykonanie zależało od Wydziału krajowego. C. k. rząd uczynił zadość wezwaniom wystosowanym przez Wysoki Sejm do rządu w uchwałach 5-ej i 6-ej Lecz wezwanie do rządu w uchwale 9 zostało bez skutku, z powodu, że ustawa o sprzedaży taniej soli bydlęcej z 30. marca 1893 r. weszła już w życie z d. 1. stycznia 1894 r.

Szczegółowo także Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem przedstawił, w jaki sposób rozdzieloną została suma 200.000 zł., którą rozporządzało c. k. Namiestnictwo na zasiłki bezzwrotne w celu złagodzenia najgorszych skutków klęsk elementarnych, a która to suma pochodziła z danych z skarbu państwa 800.000 zł. w. a. na mocy ustawy państwowej z dnia 9. grudnia 1893 r., w celu złagodzenia następstw klęsk elementarnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie Państwa.

Rozdział obu tych bezwrotnych zasiłków, mianowicie: rozdział sumy 200.000 zł. danej bezzwrotnie z skarbu państwa oraz rozdział sumy 100.000 zł. danej bezwrotnie z skarbu krajowego na mocy 2-ej uchwały sejmowej, między powiaty dotknięte klęskami elementarnemi, nastąpiło za porozumieniem się c. k. Namiestnictwa z Wydziałem krajowym, a przeto stało się pod tym względem zadość drugiemuwezwaniu zawartemu w 3-ej uchwale sejmowej.

Lecz co się tyczy pierwszej części 3 uchwały sejmowej, w której Sejm „wezwał c. k. rząd aby wyjednał z skarbu państwa dalszy zasiłek bezzwrotny 300.000 zł. w. a. na czasowe wyżywienie ludności, na zakupno zboża na zasiewy i paszy dla bydła, oraz na roboty publiczne w okolicach dotkniętych powodzią“ — wezwaniu temu nie stało się zadość. Uczynić tu winniśmy uwagę, że Wysoki Sejm przy powzięciu tej uchwały nie poszedł za wnioskiem komisyi budżetowej, lecz go znacznie zmienił pod względem treści i formy. Z sprawozdania przedłożonego przez Wydział krajowy wiemy, że na tę 3 uchwałę Wysokiego Sejmu powołał się Wydział krajowy

w odezwie swej z 25. maja 1894 r. odstępując c. k. Prezydyum Namiestnictwa wszystkie podania jakie wpłynęły o zapomogi po rozdzieleniu już obu funduszów zapomogowych.

Powtórnie powołał się Wydział krajowy na tę trzecią uchwałę sejmową z 9. lutego 1894 r. gdy po nowych klęskach elementarnych w maju i czerwcu 1894 zdarzonych, w odezwie swojej do c. k. Namiestnictwa z dnia 21. sierpnia 1894 r. domagał się wyjednania pomocy z skarbu państwa, mianowicie gdy żądał, aby c. k. Namiestnictwo wyjednało odpowiedni udział w kwocie 200.000 zł. przeznaczonej Najwyższem rozporządzeniem z dnia 24. lipca 1894 r. na zasiłki dla ludności cierpiącej niedostatek w rozmaitych okolicach państwa. Jakoż w skutek tych odezw, a także w skutek starań posłów polskich w Radzie państwa, wyznaczoną została z owej sumy 200.000 zł. kwota 50.000 zł. dla Galicyi, a Wydział krajowy w sprawozdaniu przedłożonem Sejmowi zdał sprawę, w jaki sposób suma rozdzieloną i użytą została.

Wprzód jeszcze, bo zaraz po klęskach elementarnych w maju i czerwcu 1894, które nawiedziły zachodnią część Galicyi, Rady powiatowe pospieszywszy z pomocą ludności najsilniej dotkniętej temi klęskami, zwróciły się także do Wydziału krajowego o spieszną pomoc. Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem przedłożonem teraz Sejmowi przedstawia, że jakkolwiek nie rozporządzał wówczas żadnym już funduszem wyznaczonym przez Sejm na pomoc ludności dojkniętej klęskami elementarnemi, jednak uznając konieczną potrzebę dania w tym celu bezzwłocznie zasiłków i w nadziei, że Sejm potrzebę te uzna i wyjątkowe rozporządzenia Wydziału zatwierdzi, udzielił z skarbu krajowego 6.200 zł. na zasiłki dla ludności najwięcej dotkniętej nowemi klęskami elementarnemi. W sprawozdaniu swojem przedstawia dalej Wydział krajowy ak kwotę tę rozdzielił, i wnosi, aby Wysoki Sejm zatwierdzając ten wydatek, dla jego pokrycia uchwalił kredyt dodatkowy na r. 1894 w kwocie 6.200 zł. Komisya budżetowa uznaje wniosek ten za uzasadniony i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego co do wykonania uchwał sejmowych z 9. lutego 1894 r. w celu złagodzenia skutków klęsk elementarnych w r. 1893, oraz co do zarządzonych i wykonanych przez Wydział krajowy środków dla niesienia pomocy ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w 1894 r., przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Jako kredyt dodatkowy do budżetu na r. 1894 zamieszcza się w XVII. rubryce tegoż budżetu, w 317 pozycyi, 6.200 zł.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1895.

Przewodniczący: *Dunajewski*

Sprawozdawca. *Leon Chrzanowski*

L. S. 787/95.

Aleg. 123.

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie udzielenia gminie miasta Zaleszczyki zezwolenia na pobór opłaty gminnej od trunków spirytusowych, od miodu i od piwa do końca roku 1899.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Zaleszczyki wniosła w r. 1894 petycyę do Wysokiego Sejmu o udzielenie gminie zezwolenia na pobór opłaty gminnej od trunków spirytusowych, od miodu i od piwa do końca r. 1899., uzasadniając dostatecznie budżetami gminy z trzech lat ostatnich oraz inwentarzem majątku gminy, zatwierdzonemi przez Wydział powiatowy potrzebę uzyskania tego nowego źródła dochodu.

Budżet gminy wykazuje z każdym rokiem bardzo znaczne niedobory, na pokrycie których Rada gminna nakładać musi wysoki gdyż 50% dodatek gminny do podatków bezpośrednich.

Rozchody gminy zwiększają się corocznie a dochody zmniejszają, nowego źródla dochodów trudno w tak ubogiej gminie wynaleść.

W obec tak opłakanego stanu rzeczy w gminie miasta Zaleszczyki i aby przysporzyć gminie źródło nowych dochodów, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu 9. lutego 1894 ustawę o zezwoleniu gminie miasta Zaleszczyki na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych, od miodu i od piwa do końca roku 1899. Ustawa ta jednakże nie otrzymała Najwyższej sakcyi, a to z powodu za wysoko obliczonego dodatku od słodzonych napoi.

Reprezentacya miasta Zaleszczyki zastosowując się teraz do żądania wys. Rządu przychodzi dzisiaj z powtórną prośbą do Wysokiego Sejmu, w prawdzie podwyższa gmina opłatę od alkoholu 6 zł. na 7 zł. od jednego hektolitra, a od piwa z 1 zł. na 1 zł 20 ct. od hektolitra, a zniża od słodzonych trunków spirytusowych z 3 zł. na 1 zł. 50 ct., jednakże proszone opłaty nie przekraczają granicy zakreślonej reskr. c. k. Minist. spraw wewnętrznych z 30 marca 1891 l. 6.241.

Przedłożone do petycyi budżety gminy z lat 1893, 1894 i 1895 wykazują, że stan majątkowy gminy miasta Zaleszczyki znacznie się pogorszył i tak n. p. preliminarz z r. 1895 wykazuje niedobór w kwocie 5.839 zł. 30 ct., a zważyć należy przytem, że gminę miasta zaleszczyki czeka teraz budowa dwóch szkół 5. klasowych, gdyż do dnia dzisiejszego Zaleszczyki, chociaż

dawniej miasto cyrkularne, własnych budynków szkolnych niema, a szkoły mieszczą się w budynku najętym, drogo opłacanym i który do tego jeszcze nie jest na ten cel wcale odpowiednim, dalej czekają gminę dalsze znaczniejsze wydatki jak n. p. uchwalony na budowę kolei lokalnych datek w kwocie 3.000 zł., rekonstrukcya rzeźni, urządzenie targowicy, budowa magazynu na pomieszczenie przyborów ogniowych, zaopatrzenie miasta w zdrową wodę i w ogóle na cele asanacyjne (cholera w r. 1894 w Zaleszczykach groźnie wystąpiła i bardzo wiele ofiar zabrała).

Odnośna uchwała Rady gminnej z 1. grudnia 1894, postanawiająca zaprowadzenie rzeczonej opłaty gminnej, poświadczenie naczelnika gminy z 10. grudnia 1894 l. 2.339 o należytem ogłoszeniu tej uchwały, są przez Wydział powiatowy zatwierdzone a oraz poświadcza Wydział powiatowy (14. stycznia 1895 l. 1.491.), że rzeczone uchwały nie wywołały żadnych protestów w gminie.

C. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego wydała jeszcze pod dniem 27. stycznia 1894. l. 688 przychylną opinię oświadczając, iż ze względu na istotnie niekorzystne stosunki materyalne tej gminy nie sprzeciwia się w zasadzie uwzględnieniu prośby gminy miasta Zaleszczyki, zastrzega sobie tylko, by gmina co do dzierżawy rzeczonych opłat porozumiała się poprzednio z tąż Dyrekcyą, co Wydział krajowy zarządzi.

Rada powiatowa w Zaleszczykach stwierdzając opłakany stan materyalny gminy uchwałą z 14. stycznia b. r. powiada, „że mimo energicznego działania teraźniejszej zwierzchności i jak najskrupulatniejszego zawiadywania majątkiem gminnym, nie jest w możności wynaleść środków dalszych i innych, jak opłaty powyższe, któremiby konieczne nawet potrzeby i wydatki gminne pokryć zdołała“ i przedstawia prośbę gminy z jak najgorętszem poparciem do uwzględnienia.

Gdy zaś żądana opłata nie przekracza granic maksymalnych postanowionych reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. marca 1891. l. 6.241 Komisya gminna wnosi na uwzględnienie petycyi gminy miasta Zaleszczyki, wszakże tylko do końca r. 1899., gdyż po ten czas Dyrekcya funduszu propinacyjnego opinię swą wydała.

Wysoki Sejm raczy tedy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Wojciech Dzieduszycki *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Julian Olpiński *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie miasta Zaleszczyki na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych, od miodu i od piwa do końca roku 1899.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

Art. I.

Gminie miasta Zaleszczyki zezwala się pobierać począwszy od dnia wejścia w życie tej ustawy do końca roku 1899 opłatę gminną od poniżej wyszczególnionych napojów w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych, według następującej taryfy:

1) Od jednego litrostopnia alkoholu (podług stu-stopniowego alkoholometra) w wódce lub okowicie po 7 centów, czyli od stu litrostopni (jednego hektolitra) 7 zł.

2) Od jednego litra słodzonych trunków spirytusowych jak od araku, rumu, koniaku, esencyi ponczowej, likieru, rozolisu i t. p. tudzież od miodu po $1^1/_2$ centa, czyli od jednego hektolitra 1 zł. 50 ct.

3) Od jednego litra piwa $1^1/_5$ centa, czyli od hektolitra 1 zł. 20 ct.

Art. II.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w artykule I. wyszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miejska Zaleszczyki.

Art. IV.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi w obrębie gminy; nie można nią obciążać produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty, wyda c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. S. 1024/95.

Aleg. 124

Wniosek.

Przyczyną chorób zakaźnych, wedle najnowszych badań naukowych, są drobnowidzowe twory organiczne, które niszczą tak ustrój ludzki, jak zwierzęcy i roślinny. Zbadać te drobiny, ich sposób mnożenia się i odporność, znaleść sposób ich zniszczenia, to cel dalszych badań. Wykonać to można tylko przy największem powiększeniu, jakie znosi oko ludzkie i promień słońca oświetlić zdoła, w zakładach umyślnie do tego celu urządzonych.

Wcałej niemal Monarchii rakuskiej, najwięcej ofiar u nas zabierają choroby zakaźne, najbardziej niszczą gospodarstwo zwierzęce, a coraz to nowe klęski gospodarstwa rolnego jak rdza, pleśń, myszy itp. gwałtownie domagają się pomocy.

Rządy wszystkich krajów ujęły już tę sprawę w swe ręce, chcąc ustalić skuteczność środków ochronnych, usunąć szarlatanerję i spekulacyję przy ich sprzedaży.

Krajowa Rada zdrowia od lat kilku przeznaczyła dotacyje swoje, pobierane do wynagradzania bezpłatnej czynności swych członków, na stworzenie pracowni bakterjologicznej, która niemałe oddała krajowi usługi. Fundusze atoli za małe, aby koszta choć w drobnej pokryły części, udano się więc powtórnie już do Władzy centralnej o pomoc i jest obecnie wszelka nadzieja, że Rząd przeznaczy potrzebne fundusze, dla budowy i utrzymania zakładu bakterjologicznego. Zakład ten powstałby wedle istniejących wzorów Pasteura Kocha i innych, jako zakład rządowy. Celem jego będzie badać tak samo wściekliznę, jak cholerę, tak samo nosaciznę jak wąglik, pleśń lub rdzę na pszenicy, jak grzybki niszczące kartofle, szukać na te klęski odtrudki i wyrabiać te, które są już znane. Zarówno więc będzie wyrabiał surowicę przeciwbłonicową, jak szczepiankę ochronną od wąglika i maleinę na nosaciznę. Musi atoli stanąć w najbliższem sąsiedztwie centrum chorób zakaźnych, a więc pawilonu tych chorób dużego szpitala.

Ze względu, że Wysoki Sejm w roku zeszłym zakupić polecił realność przy ulicy Piekarskiej, na której obecnie stoi już pawilon dla chorób zakaźnych;

ze względu, że pawilon ten zajmuje zaledwo czwartą część gruntu tej realności, którego cały obszar 6462 m.□ obejmuje i 16.800 zł. kosztował, a trzy czwarte po zburzeniu walących się domków, które tam stały jest wolną i dotąd niema żadnego przeznaczenia — możliwem jest bez jakiejkolwiek szkody dla szpitalu lwowskiego odstąpienie kawałka tego wolnego gruntu w obszarze 1000 m.□ i to w ten sposób, aby z szerokości frontu 47 m. długiej, odjąć 20 m. a z długości 135 metrów. 50 m., a plac w ten sposób uzyskany wystarczy na wybudowanie rządowego zakładu bakterjologicznego, odpowiednio umieszczonego.

1 metr□ gruntu kosztował 2 zł. 65 ct. więc tysiąc metrów oznacza cenę kosztu na 2.650 zł. Ponieważ w naszych stosunkach nader często cała sprawa rozbija się o brak miejsca, przeto przez odstąpienie kawałka opisanego gruntu, będzie możliwem uprosić u c. k. Władz rządowych przyznanie znacznej kwoty na budowę i również nie małej na roczne potrzeby zakładu.

Podpisani wobec tego wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Z gruntu realności $381^1/_4$ we Lwowie położonej, funduszu krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem ks. Krakowskiem własnej, odstąpi ten fundusz 1000 m.□ w długości, frontu 20 m. i 50 m. w głąb c. k. Rządowi na własność, jeśli c k. Rząd własnym wyłącznie kosztem wybuduje na tym odstąpionym gruncie zakład rządowy bakterjologiczny w ciągu lat pięcu i ten zakład własnym kosztem utrzymywać będzie.

Wrazie gdyby c. k. Rząd w ciągu lat pięciu od daty uchwały Sejmu takiego zakładu bakterjologicznego rządowego nie wybudował, przyrzeczenie odstąpienia określonego kawałka gruntu realności $381^1/_4$ gaśnie i jako nieobowiązujące i niebyłe uważanem będzie.

Lwów dnia 24. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Dr. Adam Czyżewicz *w. r.*

Weigel, Palch, Dworski, Lenartowicz, Klemensiewicz, Goldmann, Michalski, Rogoyski, Kowalski, T. Merunowicz, Dr. Olpiński, Barwiński, Huryk, Szczepanowski, Rożankowski, Dr. Midowicz, Skałkowski, Rutowski, Ochrymowicz, Witosławski, Herasimowicz, Hamorak, Fruchtman, Chrzanowski, Teliszewski, Antoniewicz.

L. s. 1.023/95.

Alleg. 125.

Wniosek.

Zważywszy, że od chwili wprowadzenia w życie ustawy, normującej stosunki swojszczyzny (Heimatsrecht) z dnia 3. grudnia 1863 liczba mieszkańców gmin, niemających w tych gminach, które zamieszkują prawa swojszczyzny z każdym rokiem wzrasta; zważywszy, że już w r. 1890 na 100 mieszkańców gmin, mających prawo swojszczyzny w miejscu zamieszkania przypadało przeciętnie w całej Austryi 53·6 niemających tego prawa, w niektórych krajach koronnych nawet 110 i 123%;

zważywszy wreszcie, że stosunki te niezdrowe i z naturą rzeczy nie zgodne w ostatnich kilku latach przybrały rozmiary zastraszające;

Sejm wyraża przekonanie, że naglącą jest potrzeba uchwalenia zmiany ustawy o swojszczyźnie w myśl projektu rządowego.

Lwów dnia 22. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Czaykowski *w. r.*

Struszkiewicz, Puzyna, Rosenstock, Borkowski, Sękowski, Czartoryski, Brykczyński, Polanowski, L. Chrzanowski, B. Horodyski, Romanowicz, Kowalski, Michalski, St. Larysz-Niedzielski, Gniewosz, Stan. Tarnowski junior, Szczepanowski, Popowski, Zagórski, Wł. Kozłowski, Ochrymowicz, Gorayski, J. Wiktor, Wereszczyński, Ed. Micewski, St. Tarnowski senior, G. Romer, Antoniewicz, Kornel Horodyski, Chamiec, Schnell, Niezabitowski, Dydyński, E. Raczyński, Rutowski, J. Vivien, Marchwicki, Czyżewicz, Dr. Olpiński, Zaleski, Wojciech Dzieduszycki, Tadeusz Langie, Zamoyski, J. Gnoiński, J. Męciński, Stan. Jędzejowicz, Zoll, Koziebrodzki, Łączyński, A. Jędrzejowicz, Potocki, Krynicki. Fr. Rozwadowski, Wolański, Rogoyski, Pilat, Barański, Bielański, Edw. Jędrzejowicz, Kramarczyk, Potoczek, Żardecki, Stręk, Onyszkiewicz, Korytowski, Dworski, Dr. Midowicz, Skałkowski, Lenartowicz, Palch, Goldman, St. Badeni, Rayski, Franciszek Jędrzejowicz, Barwiński, Obertyński.

L. s. 1.025/1895.

Aleg. 126

Wniosek.

Zważywszy, że rozkwit rolnictwa w ościennych krajach i państwach, przypisać należy głównie gęsto rozsianym stacyom doświadczalnym;

zważywszy, że organizowanie doświadczeń polowych w poszczególnych miejscowościach kraju jest jednem z żywotnych zadań rzeczonych stacyj;

zważywszy, że w wielkiej części powodem małej rentowności naszych gospodarstw, jest brak wskazówek fachowych, dających się wysnuć z doświadczeń polowych, prowadzonych systematycznie i pod kierunkiem stacyi centralnej;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uważa za pożądane i dla postępu rolnictwa nieodzowne, aby działalność stacyi rolniczej doświadczalnej w Dublanach została rozszerzoną w kierunku organizowania prób i doświadczeń w kraju z sztucznymi nawozami, nasionami i różnymi rodzajami uprawy.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył na następnej sesyi projekt budżetu stacyi doświadczalnej w Dublanach w myśl powyższego rozszerzenia jej działalności.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania co do odpowiedniego subwencyonowania rzeczonej stacyi ze skarbu państwa.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

M. Krzysztofowicz w. r.

Stanisław Dzieduszycki, Karol Barański, J. Vivien, Wł. Kozłowski, Sala, Borkowski, Siemiginowski, Wojciech Dzieduszycki, Juliusz Korytowski, E. Zagórski, Rosenstock, Tadeusz Langie, Ed. Micewski, Mikołaj Torosiewicz, Klemens Dzieduszycki, Schnell, Sękowski, J. Gnoiński, J. Puzyna, W. Gnoiński, Onyszkiewicz, Bielański. D. Słonecki, Szeptycki.

L. S. 1026/95.

Aleg. 127.

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy przeprowadzeniu dalszej sieci kolei lokalnych w kraju szczególnie wziął pod rozwagę trasę Przeworsk — Dynów — Sanok.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Żardecki *w. r.*

Potoczek, Mizia, Stręk, Dworski, Goldman, Tadeusz Langie, Skałkowski, Witosławski, Czyżewicz, Klemensiewicz, M. Rey, Okuniewski, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, A. Rayski, Stan. Stadnicki, Pilat, S. Badeni.

L. S. 1.017/94.

Aleg. 128.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Zolla w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy konkurencyjnej kościelnej z dnia 15. sierpnia 1866 i o wniosku posła Okoniewskiego w tej samej sprawie.

Wysoki Sejmie!

Potrzeba zmiany ustawy konkurencyjnej z dnia 15. Sierpnia 1866 roku, została już od szeregu lat przez Wysoki Sejm uznaną tak, że zbyteczne powtarzać motywa i uzasadniać powody żądania tej zmiany. Uchwały w tym kierunku Wysokiego Sejmu, nie mogły jednak odnieść dotąd skutku z powodu sprzeczności, wynikających z ustawy państwowej z dnia 7. maja 1874, (Dz. u. p. Nr. 50), aż dopiera najnowsza ustawa z dnia 21. grudnia 1894 (Dz. u. p. z roku 1895 Nr. 7) przeszkody te usunęła.

W §. 7 powołanej ustawy zastrzeżono ustawodawstu krajowemu prawo ustanowienia bliższych przepisów co do przeprowadzenia obowiązku do konkurencyi kościelnej, nałożonego na wszystkie w owej ustawie wymienione osoby, zwłaszcza na tak zwanych „foreuses“, następnie w §. 8 zastrzeżono prawo zwolnienia parafian, utrzymujących kościoły filialne od obowiązku konkurowania do wydatków na kościół i budynki parafialne szczególnie w tych wypadkach, gdy przy takim kościele eksponowany jest osobny duchowny.

Nie da się zaprzeczyć, że Wysoki Sejm byłby w możności już teraz uchwalić nowelę zmieniającą §§. 8 i 9 ustawy konkurencyjnej z roku 1866, jednakowoż zachodzą jeszcze niektóre wątpliwości odnośnie do uregulowania stosunku kościołów filialnych, do tak zwanych macierzystych, wymagające poprzedniego porozumienia się c. k. Rządu z ordynaryatami naszego kraju.

Wobec tego uchwalenie noweli tak, jak tego domaga się wniosek posła Okuniewskiego. byłoby na razie przedwczesne i mogłoby stanowcze załatwienie tej tak ważnej sprawy, narazić na odwłokę.

Komisya administracyjna uznaje słuszność mytowów wniosku posła Okuniewskiego i zwraca uwagę, że kościoły filialne znajdują się przeważnie w części wschodniej naszego kraju i wyszły głównie z ramienia kościoła katolickiego obrządku greckiego, dla tego też stosunki tych filialnych kościołów przedewszystkiem uwzględnić należy i jak najspieszniej w drodze ustawy załatwić.

Z tych powodów, komisya administracyjna nie może doradzać uchwalenia dziś ustawy, ale przychylając się do wniosku posła Zolla, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby po porozumieniu się z ordynaryatami naszego kraju, w jak najbliższym czasie przedłożył w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894, (Dz. u. p. z roku 1895 Nr. 7) projekt noweli do ustawy konkurencyjnej z dnia 15. sierpnia 1866, w którymby uwzględnione były życzenia Wysokiego Sejmu, dążące przedewszystkiem do zmiany §§. 8 i 9 tejże ustawy.

II. Tem samem załatwiony jest wniosek posła Okoniewskiego.

Lwów, dnia 26. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zaleski *w. r.*

Sprawozdawca:
A. Jędrzejowicz *w. r.*

L. S. 1.015/95.

Aleg. 129.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady dyrektora krajowego biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. maja 1893 r. polecono Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu organizacyi biura kolejowego.

Do końca roku 1893 Wydział krajowy, pragnąc najmniejszym kosztem prowadzić akcyę kolejnictwa krajowego, używał tylko dwóch prowizorycznych referentów, pracujących pod bezpośrednim kierunkiem szefa departamentu IV.

Tok spraw kolei krajowej, rozwijając się szybko (od chwili wydania ustawy krajowej z 17. lipca 1893 roku, przedłożono dotąd 16 formalnie opracowanych projektów o łącznej długości 783 kilometrów) potrzebował już większej ilości sił, a temsamem nadeszła chwila faktycznej potrzeby zaprowadzenia biura kolejowego, którego kierunek i czynność podlegałyby prowadzeniu fachowemu i jednolitemu.

Wydziałowi krajowemu, opierającemu się na opinii fachowej ankiety kolejowej, w kompetentnych sferach Ministerstwa handlu, na przykładzie wreszcie Wydziałów krajowych w Styryi i Czechach, (gdzie zaczęto organizacyę krajowego biura kolejowego od ustalenia posady dyrektora), po dłuższem poszukiwaniu ukwalifikowanej osobistości, a to zarówno w kierunku techniczno-administracyjnym, jak komercyalno-finansowym udało się wynaleść w osobie p. Kazimierza Zaleskiego siłę fachową, która zdaniem Wydziału krajowego, a po zbadaniu i zdaniem komisyi kolejowej odpowie trudnemu zadaniu, tem trudniejszemu, o ile zapoczątkowanie akcyi kolejnictwa krajowego w pierwszych chwilach nie mało może wpłynąć o przyszłości prac na temże polu.

W osobie p. Kazimierza Zaleskiego, czynnego od lat 27 w kolejnictwie, a to w Francyi, w Austryi, w Serbii, a także w Galicyi, na co szczególnie nacisk Komisya kolejowa kładzie, bo dowodzić zbyteczna, wiele na tem zależy, ażeby dyrektor biura kolejowego znał stosunki kraju w którym ma pracować, pozyskujemy człowieka, który brał udział w naczelnych stanowiskach w budowie 1.100 Klm. kolei żelaznych, oraz w szczegółowych studyach zarówno pod względem technicznym, jak administracyjnym, komercyalnym i finansowym.

Wydział krajowy, widząc, że znalazł odpowiednią osobistość na stanowisko dyrektora biura kolejowego, uzyskawszy u c. k. uprz. Tow. austr. Węg. kolei państwowych zwolnienie p. Kazimierza Zaleskiego z posady generalnego inspektora, jaką w tem Towarzystwie zajmował, poru-

czył mu reskryptem do L. 35.526/94. w myśl warunków odnośnego układu, zawartego w dniu 23 czerwca 1894. L. W. 32.741 pełnienie obowiązków prowizorycznego dyrektora biura kolejowego przy Wydziale krajowym, zastrzegając ratyfikacyę takowego Wysokiemu Sejmowi.

Powołany układ przyznaje p. K. Zaleskiemu następujące pobory:

płaca roczna	2.800	złr.
dodatek roczny aktywalny	480	„
roczny dodatek osobisty.	600	„

Za podstawę układu z p. K. Zaleskim przyjęto tegoż płacę na zajmowanej dotychczas posadzie w kwocie 6.000 zł.

Gdy emerytura, jaką p. K. Zaleski pobierać będzie z powołanego Towarzystwa, wynosi około	2.200	„
płaca roczna jako dyrektora krajowego biura kolejowego wynosi. . . .	2.800	„
dodatek aktywalny zaś	480	„
potrzeba było przyznać dodatek osobisty w kwocie	600	„
ażeby suma wszystkich poborów wynosiła około	6.000	złr.

t. j. sumę, jaką p. K. Zaleski pobierał na stanowisku poprzednio zajmowanem.

Takie są motywa, jakie spowodowały Wydział krajowy do przyznania dodatku osobistego.

W moc tego samego układu oświadczył Wydział krajowy, że:

1) w myśl §. 15. ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893 (Dz. u. kr. Nr. 42.) i odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. maja 1893, przedłoży Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi wniosek o systemizowanie posady Dyrektora Krajowego Biura kolejowego z poborami i prawami, przywiązanemi do najwyższej posady etatowej urzędnika Wydziału krajowego (radcy, dyrektora oddziału techniczno-drogowego, dyrektora biura melioracyjnego).

2) po przyjęciu tego wniosku i ratyfikacyi warunków układu, zawartego d. 23. czerwca b. r. L. W. 32.741 między Wydziałem krajowym, a p. Zaleskim, Wydział krajowy wyda temuż nominacyę na stałą posadę w myśl postanowienia §. 14. ustanowy służby krajowej z d. 23. grudnia 1866, tj. po upływie roku od dnia objęcia przez niego służby prowizorycznej;

3) Wydział krajowy przyzna mu wówczas także w myśl §. 33. ustępu 6. ustanowy służby krajowej siedem lat wliczalnych przy ewentualnym wymiarze pensyi emerytalnej.

Nie mogąc na razie przystępywać do systemizacyi całego biura kolejowego, pragnie Wydział krajowy, wzorując się na Wydziale krajowym styryjskim, systemizować posadę Dyrektora Biura kolejowego, która ze względu na silnie rozwijające się agendy dalej jako prowizoryczna istnieć nie może.

Logicznem następstwem tej systemizacyi jest, że należy zmienić ustęp 3. §. 4. statutu organizacyjnego Krajowej Rady kolejowej, uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu d. 13. maja 1893 r. Stosownie do ówczesnego stanu rzeczy i wewnętrznego regulaminu załatwiania spraw kolejowych ustęp 3. §. 4. pomienionego statutu postanawia, że referent techniczny i referent administracyjny Krajowego Biura kolejowego uczestniczą w posiedzeniach Rady kolejowej, jako organa fachowe Wydziału krajowego.

Głównym organem fachowym Wydziału krajowego w sprawach kolejowych jest obecnie i byłby nadal w myśl niniejszego sprawozdania dyrektor tegoż biura, względnie jego zastępca. Stosownie do tego stanu rzeczy proponuje Wydział krajowy odpowiednią zmianę trzeciego ustępu §. 4. rzeczonego statutu, przyczem zaznacza, że w razie potrzeby brać mogą udział w posiedzeniach krajowej Rady kolejowej także inni referenci fachowi Krajowego Biura kolejowego, jako organa krajowe, a to w myśl czwartego ustępu pomienionego paragrafu statutu organizacyjnego krajowej Rady kolejowej.

Komisya kolejowa —

zważywszy, że Wysoki Sejm już uchwałą z dnia 13. maja 1893 polecił Wydziałowi krajowemu, aby w stosownym czasie przedłożył projekt organizacyi biura kolejowego:

zważywszy, że postanawia o tem §. 15. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (dz. u. kr. Nr, 42.);

zważywszy, że w obec silnie rozwijającej się akcyi kolejowej, chwila ta już nadeszła (jakkolwiek nie można przystąpić już teraz do organizacyi całego biura):

zważywszy, że w osobie p. K. Zaleskiego pozyskuje się siłę, która zdaniem kół fachowych odpowie trudnemu zadaniu;

zważywszy, że program dotychczasowej krajowej akcyi kolejowej dopiero po pozyskaniu p. K. Zaleskiego mógł być ułożonym ze stanowiska fachowego w ten sposób, że zyskał uznanie i aprobatę sfer decydujących;

zważywszy, że pomoc fachowa w wykonaniu całego programu w rękach tak doświadczonych stanowić będzie o efekcie finansowym, na powodzeniu którego tak krajowi całemu zależy, p. Zaleski zaś osobą swoją daje wszelkie gwarancye w tym kierunku —

Komisya kolejowa wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady Dyrektora Krajowego Biura kolejowego przyjmuje się do wiadomości.

2. Upoważnia się Wydział krajowy do ustanowienia stałej etatowej posady Dyrektora Krajowego Biura kolejowego z poborami i prawami przywiązanemi do najwyższej posady urzędnika Wydziału krajowego (radcy, dyrektora oddziału techniczno-drogowego, dyrektora biura melioracyjnego).

3. Upoważnia się Wydział krajowy do wydania p. Kazimierzowi Zaleskiemu b. jeneralnemu inspektorowi c. i k. uprzyw. Towarzystwa austr.-weg. kolei państwowej, nominacyi w myśl §. 14. ustanowy służby krajowej z dnia 23. grudnia 1866. na pomienioną stałą posadę Dyrektora Krajowego Biura kolejowego, a to na podstawie warunków zawartego z nim układu z d. 23. czerwca 1894. L. W. 32.741., który Sejm krajowy zatwierdza.

4. Ustęp trzeci §. 4. statutu organizacyjnego galicyjskiej krajowej Rady kolejowej, uchwalonego na posiedzeniu sejmowem dnia 13. maja 1893. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać, jak następuje:

Dyrektor Krajowego Biura kolejowego, względnie jego zastępca, uczestniczy w posiedzeniach jako referent fachowy z ramienia Wydziału krajowego.

Lwów 26. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zaleski *w. r.*

Sprawozdawca:
Sękowski *w. r.*

LS. 846/95.

Aleg. 130.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 4. stycznia b. r. przekazał Wysoki Sejm Komisyi budżetowej do zdania sprawy przedłożone przez Wydział kraj. zamknięcia rachunków funduszów krajowych za r. 1893.

Fundusze te rozpadają się na dwa główne działy:

A) fundusze budżetem objęte i

B) fundusze budżetem nieobjęte.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje dział *A*., to jest fundusze budżetem objete. Fundusze samoistne budżetem nieobjęte, jak również zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego miast, będzie przedmiotem osobnych sprawozdań.

Fundusze objęte niniejszem sprawozdaniem, dzielą się na 3 części, a mianowicie:

1. fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu,
2. fundusze dotowane ze skarbu krajowego i
3. fundusze samoistne budżetem objęte.

We formie zamknięć żadna nie nastąpiła zmiana zasadnicza. Wydział krajowy stosował się ściśle do uchwał sejmowych z dnia 14. października 1878 i z dnia 21. grudnia 1885, jak również do uwag Komisyi budżetowej w poprzednich sprawozdaniach zawartych.

Co do formy w jakiej odbywa się druk zamknięcia rachunkowego, Komisya budżetowa przyjęła do zatwierdzającej wiadomości oswiadczenie Wydziału krajowego o zamierzonych zmianach, zdążających do uproszczenia i uszczuplenia zbytniej objętości tych druków bez uszczerbku dla jasności i dokładności rachunków. Komisya budżetowa zauważa również, że zamknięcia rachunków pozycyi zawierającej fundusz dyspozycyjny dla Wydziału krajowego mogłoby być drukowane nie tak obszernie i nie tak szczegółowo.

Po tych wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków F u n d u s z u k r a j o w e g o w ś c i ś l e j s z e m z n a c z e n i u.

Uchwałą finansową z d. 27. września 1892. ustanowił Wys. Sejm wydatki funduszu kraj. w ściślejszem znaczeniu na kwotę 5,791.059 zł. w wydatkach zwyczajnych i 795.846 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Ogół więc wydatków podług uchwalonego na r. 1893 budżetu wynosić miał 6,586.905 zł. Dochody funduszu krajowego wraz z dodatkiem do podatków wynosić miały 5,052.937 zł., tak że niedobór budżetowy wynosił 1,533.968 zł. Dla pokrycia tego budżetowego niedoboru upoważnił Wys. Sejm Wydział kraj. do zaciągnienia pożyczki do wysokości 1,534.000 zł. lub korzystania z nadwyżek kasowych w razie przeprowadzenia w ciągu roku 1893 konwersyi pozostałej reszty długu indemizacyjnego.

Na dodatkowej sesyi z r. 1893 uchwalił Wys. Sejm w kwietniu i maju tegoż roku kredyty dodatkowe w ogólnej kwocie 153.945 zł. a jako dodatkowe pokrycie niedoboru budżetowego który wskutek kredytów dodatkowych podniósł się do kwoty 1,687.913 zł. przeznaczył Wys. Sejm pozostałość z rachunków z roku 1892 w kwocie 237.486 złr. i dodatkowy dochód z kwaterunku żandarmeryi w kwocie 3.446 zł. razem kwotę 240.932 zł. przez co niedobór budżetowy zredukowany został do kwoty 1,446.981 zł. a gdy uchwałą sejmową z dnia 28. września 1892 przyzwoloną została kwota 1,534.000 zł., okazuje się że właściwie budżet na r. 1893 wraz z dodatkowymi kredytami i dodatkowem pokryciem wykazywał nadwyżkę dochodów w kwocie 87.019 zł.

Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za r. 1893. wykazuje wyniki rzeczywiste następujące:

Wydatki rzeczywiste wynosiły 7,817.244 zł. czyli więcej niż preliminowano w budżecie wraz z kredytami dodatkowymi o 1,076.394 zł., a dochody rzeczywiste przyniosły 9,489.072 zł. czyli więcej niż preliminowano w budżecie wraz z dodatkowem pokryciem o 2,661.203 zł. Z porównania rzeczywistych dochodów z rzeczywistymi wydatkami okazuje się nadwyżka dochodów w kwocie 1,584.809 zł., a gdy ostateczny rezultat budżetowy wykazywał nadwyżkę dochodów w kwocie 87.019 zł. przeto podług zamknięcia rachunków wynik rzeczywisty był korzystniejszym od budżetu o 1,497.790 zł. Znaczne te różnice między uchwalonym budżetem a zamknięciem rachunków powstały wskutek przeprowadzonej w r. 1893 konwersyi pozostałego długu indemnizacyjnego co umożliwiło Wydziałowi krajowemu przelanie nadwyżek dochodów b. funduszów indemnizacyjnych do funduszu krajowego i użycie części tych nadwyżek, o ile były płynne na spłatę niektórych dawniejszych długów funduszu krajowego.

Chcąc mieć jasny pogląd na rzeczywiste wyniki finansowej gospodarki funduszu krajowego w r. 1893, należy wyłączyć tak z działu dochodów jak i z działu wydatków cyfry mające źródło swoje w przeprowadzonej konwersyi, a więc z działu dochodów kwotę powstałą z przelania do funduszu krajowego nadwyżki dochodów b. funduszów indemnizacyjnych, a z działu wydatków tę część tych nadwyżek, które w r. 1893 użyte zostały na spłacenie dawniejszych długów funduszu krajowego.

W ten sposób zestawiony wynik rzeczywisty był następujący:

wydatki rzeczywiste wynoszą podług zamknięcia rachunków			7,817.244 zł.
a po potrąceniu spłaconych nad budżet z rubr. XIV. pożyczek z lat dawniejszych:			
a) funduszowi propinacyjnemu		650.000 zł.	
b) „ policyi krajowej		132.859 „	
c) pożyczki krajowej w r. 1885 . . .	253.600 zł.		
po strąceniu budżetem uchwalonych .	5.300 zł.	248.300 zł.	1,031.159 zł.
pozostają rzeczywiste wydatki funduszu krajowego			6,786.085 zł.
Dochody wykazane w zamknięciu rachunków wynoszą . . .		9,489.072 zł.	
a po strąceniu nadwyżki indemizacyjnej budżetem nieobjętej . .		2,713.385 „	
pozostaje jako dochód funduszu krajowego kwota			6,775.687 zł.
a rzeczywisty niedobór wynosi			10.398 zł.
budżet przewidywał nadwyżkę dochodów w kwocie			87.019 zł.
przeto rzeczywisty wynik był n i e k o r z y s t n i e j s z y o			97.417 zł.

Cyfrowy powód tego niekorzystnego wyniku leży w większych niż preliminowano wydatkach w niektórych pozycyach i rubrykach działu wydatków i w mniejszych niż preliminowano dochodach w niektórych pozycyach i rubrykach działu dochodów funduszu krajowego. Różnice te uzasadnione będą poniżej przy omawianiu poszczególnych rubryk i pozycyi dochodów i wydatków.

Merytorycznie zaś wyniku tego niekorzystnym nazwać nie można, a to z następującego powodu: Rok 1893 jest pierwszym, w którym rok budżetowy o 3 miesiące skróconym został — z 18 miesięcy na miesięcy 15. — Z tego powodu przewidywano znaczne obniżenie wpływów z dodatków do podatków, a na pokrycie tego ubytku miała posłużyć znaczna stosunkowo pozostałość z r. 1892, która jako dodatkowe pokrycie przeniesioną została na r. 1893. a nie jak kazała praktyka i reguła budżetowa na r. 1894. Istotnie też nastąpiło zniżenie wpływów z dodatków do podatków, wprawdzie nie w takiej wysokości, jaką przewidywano w czasie narad nad skróceniem roku budżetowego, ale w kwocie w każdym razie wyższej od wykazanego powyżej niekorzystnego wyniku, bo wynoszącej 121.784 złr.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy rubryki i pozycye, wydatków i dochodów, wykazujące w rzeczywistej wynikłości znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, tutaj jednak już zaznaczamy, że Wydział krajowy, uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wynik rzeczywisty był większy lub mniejszy od preliminowanej kwoty. Komisya budżetowa badała podane przez Wydział krajowy powody, a przy niektórych pozycyach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów i na tej podstawie opiera swoje w toku niniejszego sprawozdania czynione uwagi.

Wydatki.

Wykazaliśmy powyżej, że uchwalona w budżecie wydatki miały wynosić: w dziale wydatków zwyczajnych (wraz z kredyt. dodatkowymi) 5,945.004 zł. w dziale wydatków nadzwycz. 795.846 zł., tak że ogół wydatków miał wynosić 6,740.850 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki zwyczajne 7,019.312 zł. nadzwyczajne 797.932 zł., a ogół wydatków rzeczywistych wynosił 7,817.244 zł. Z porównania wydatków budżetowych z rzeczywistymi okazuje się, że w wydatkach zwyczajnych wydano więcej niż preliminowano o 1,074.308 zł. w wydatkach nadzwyczajnych o 2.086 zł. a ogół wydatków rzeczywistych był większym od preliminowanych o 1,076.394 zł.

Szczegółowe badanie poszczególnych rubryk tego działu, wykazuje, że w rubr. I., V., VIII., X., XI, XII., XIII. i XVI. wydano ogółem mniej niż preliminowano o 102.463 zł. zaś w rubr. II., III., IV., VII., IX., XIV., XV. i XVII. wydano więcej niż preliminowano o 1,178.785 zł. Z porównania tych dwóch cyfr okazuje się ogólny wydatek większy niż preliminowano o kwotę 1,076.394 zł. jak powyżej wykazano.

Dla lepszego przeglądu przejdziemy najprzód rubryki wykazujące wydatki rzeczywiste m n i e j s z e od preliminowanych.

Rubr. I. „K o s z t a r e p r e z e n t a c y i k r a j u“. Rubryka ta w obu swoich działach A. „Sejm krajowy“ i B. „Wydział krajowy“ wykazuje wydatki mniejsze od preliminowanych. W pierwszym o 12.974 zł. (zamiast preliminowanego 71.446 zł. wynosił wydatek rzeczywisty tylko 58.472 zł.) a w dziale drugim o 1.137 zł. (rzeczywiste wydatki 35.863 zł. zamiast preliminowanych 37.000 zł.)

Krótsze trwanie ogólnej sesyi sejmowej, nieczęste powoływanie zastępców członków Wydziału, spowodowały głównie te różnice.

Rubr. V. „W y d a t k i s a n i t a r n e“. Budżet na r. 1893. po raz pierwszy preliminował w tej rubryce kwotę 9.500 zł. tytułem ryczałtu na obowiązkowe koszta podróży lekarzy okręgowych. Z tego tytułu wydano zaś tylko 3.013 zł. czyli mniej o 6.487 zł. a to z powodu, że przy końcu r. 1893. było obsadzanych tylko 13 posad lekarzy okręgowych, podczas gdy budżet przewi-

dywał obsadzonych posad . . . Kwota 927 zł. wydana ponad preliminarz z poz. 37. tej rubryki na ¹/₃ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych, znajduje uzasadnienie w niestałości tego rodzaju wydatków, likwidowanych na podstawie rachunków przekładanych przez Namiestnictwo.

Rubr. VIII. „Utrzymanie pomników historycznych," wykazuje wydatek rzeczywisty nieznacznie bo o 216 zł. mniejszy od preliminarza i nie wymaga bliższego omówienia.

Rubr. X. „Drogi krajowe". W rubryce tej preliminowano na wszystkie działy 879.201 zł. w wydatkach zwyczajnych a 73.000 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje wydatki zwyczajne 863.890 zł. i 71.096 zł. nadzwyczajne. Wydano więc mniej niż preliminowano w wydatkach zwyczajnych o 15.312 zł., w nadzwyczajnych o 1.904 zł. Na „koleje lokalne" uchwalił Sejm w r. 1893. jako kredyt dodatkowy 5.000 zł. a skorzystano z niego tylko do kwoty 4.168 zł. czyli mniej o 832 zł.

Cyfry poszczególnych pozycyi 1-go działu „Koszta zarządu" różnią się znacznie od cyfr preliminowanych. W ogólnym zaś wyniku wydatki rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych o 712 zł., a zachodzące różnice Wydział krajowy w uzasadnieniach swoich dostatecznie wyjaśnia.

Na „utrzymanie dróg krajowych" preliminowano ogólną kwotę 397.540 zł. a wydano rzeczywiście tylko 388.144 zł. czyli mniej o 9.396 zł. Gdy jednak uwzględnimy, że zaległości bierne z tego roku przewyższają zaległości czynne o 23.496 zł. okaże się, że właściwie utrzymanie dróg krajowych kosztowało w roku budżetowym więcej niż prelimowano o 14.100 zł. Znaczne stosunkowo zaległości są skutkiem skróconego roku budżetowego, z powodu czego niektórzy przedsiębiorcy nie odebrali swoich należytości z funduszów budżetem na r. 1893. przeznaczonych.

Na „datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych" preliminowano kwotę 15.000 zł. wydano zaś tylko 6.158 zł. nie zachodziła bowiem potrzeba większych na ten cel wydatków. Jeden tylko dział tej rubryki wykazuje wydatki rzeczywiste większe od preliminowanych a mianowicie: dział F. „Zaopatrzenia". Na te wydatki preliminowano 4.158 zł. a wydano 7.178 zł. czyli więcej o 3.020 zł. a to z powodu wydatków nieprzewidzianych w budżecie a spowodowanych przeniesieniem w stan spoczynku 4 funkcyonaryuszów i wyznaczeniem pensyi dla 4 wdów po zmarłych funkcyonaryuszach.

Rubr. XI. „Dotacye dla zakładów krajowych". Na wydatki tą rubryką objęte preliminowano wraz z kredytami dodatkowemi ogólną kwotę 245.197 zł., wydano zaś tylko 191.777 zł. mniej o 53.420 zł. Mniejsze te wydatki pozostają w ścisłym związku z wydatkami rubr. III., która znaczne stosunkowo wykazuje przekroczenie i będą szczegółowo omawiane przy tejże rubryce jak i przy omawianiu specyalnych zamknięć rachunków poszczególnych zakładów krajowych.

Rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo". Zamiast preliminowanych 26.500 zł. wynosiły te wydatki tylko 20.088 złr. czyli mniej o 6.412 złr. Z powodu skróconego roku budżetowego wypłacono stacyom szupasowym należytość za IV. kwartał 1893 na rachunek budżetu z r. 1894, a pozostała różnica na korzyść budżetu w kwocie 3.876 zł. tłumaczy się tem, że w r. 1893 szupasowano ogółem o 1.159 osób mniej niż w roku 1892 (zamiast 6.701 w roku 1892 tylko 5.542 w roku 1893).

Rubr. XIII. „Budowy wodne i melioracye". Ogół wydatków tej rubryki wynosił 298.780 zł. zamiast preliminowanych 302.252 zł. czyli mniej o 3.472 zł. a różnice w poszczególnych pozycyach są dostatecznie w przedłożeniu Wydziału krajowego wyjaśnione. Dostatecznie również uzasadniony jest wydatek o 3.414 zł. większy niż preliminowano w poz. 150 „na zdjęcia i projekty" dla robót publicznych, na które zamiast preliminowanych 5.000 zł. wydano 8.414 zł. Wydatki te w znacznej części będą zwrócone przez fundusze regulacyjne po wejściu w życie odnośnych spółek. Tytułem zwrotu takich wydatków ma wpłynąć do funduszu krajowego w r. 1894 podług wykazu Wydziału krajowego kwota 12.190 zł.

Rubr. XVI. „Wydatki na cele przemysłu", wykazane w 49 pozycyach tej rubryki różnice są w zamknięciu rachunków dostatecznie wyjaśnione, a ogólny wynik tych różnic na korzyść budżetu wynosi kwotę 1.025 zł., zamiast bowiem preliminowanych 138.663 zł. w wy-

datkach zwyczajnych wydano tylko 137.638 zł. Preliminowane w tej rubryce wydatki nadzwyczajne 30.770 zł. w całości wydane zostały.

Przechodzimy do rubryk w których wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych:

Rubr. II. „Koszta zarządu“. Na wydatki tą rubryką objęte — z wyjątkiem poz. 29 „pensye i zaopatrzenia“ preliminowano ogólną kwotę 242.295 zł., wydano zaś tylko 237.040 zł. czyli mniej o 5.255 zł. głównie z powodu interkalaryów. W poz. 29 preliminowano na pensye i zaopatrzenia kwotę 22.509 zł. a wydano 30.634 zł. czyli więcej o 8.125 zł., a to wskutek nieprzewidzianych w budżecie wydatków spowodowanych spensyonowaniem 6 urzędników i wyznaczeniem pensyi dla wdów i sierót po zmarłych urzędnikach.

Rubr. III. „Koszta leczenia ubogich chorych“. Na wydatki tą rubryką objęte wyznaczył Wysoki Sejm kwotę 850.000 zł., rzeczywiste zaś wydatki z tego tytułu wynoszą 892.766 zł. czyli więcej niż preliminowano o 42.766 zł. Jak już powyżej wzmiankowaliśmy, pozostaje rubryka ta w ścisłej łączności z rubr. XI. „dotacye dla zakładów krajowych“, a mianowicie dla szpitala powszechnego we Lwowie, zakładu na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie. Kwoty preliminowane w rubr. XI. dla tych zakładów przeznaczone były na pokrycie budżetowych ich niedoborów. Oprócz tych dotacyj wypłaca fundusz krajowy tym zakładom z rubr. III. koszta leczenia w tych zakładach ubogich chorych.

Budżet na r. 1893 przeznaczył w rubr. III. tytułem zwrotu kosztów leczenia: dla szpitala we Lwowie 151.000 zł., dla zakładu na Kulparkowie 145.000 zł. i dla szpitala św. Łazarza w Krakowie 136.000 zł. Z ogólnej więc kwoty 850.000 zł., preliminowanych na koszta leczenia ubogich chorych miały pobrać trzy wymienione powyżej zakłady kwotę 432.000 zł. reszta zaś w kwocie 418,000 zł. była przeznaczona dla szpitali prowincyonalnych i pozakrajowych. W rzeczywistości zaś pobrały te zakłady tytułem zwrotu kosztów leczenia z rubr. III. wydatków funduszu krajowego: szpital lwowski 168.720 zł., zakład na Kulparkowie 175.074 zł., zaś szpital św. Łazarza w Krakowie 146.974 zł. czyli razem pobrały kwotę 490.768 zł. to jest więcej niż preliminowano o 58.768 zł. Okoliczność, że zakłady te pobrały z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia więcej niż preliminowano o 58.768 zł. nie pozostała bez wpływu na wyniki rubr. XI., z której tytułem dotacyi dla pokrycia niedoborów budżetowych pobrały tylko 191.777 zł. zamiast preliminowunych 245.197 zł. czyli mniej o 53.420 zł. Okoliczność ta tłumaczy także przekroczenie cyfrowe rubr. III. o 42.766 zł. Wykazaliśmy powyżej, że dla szpitali krajowych i pozakrajowych, które na inne rubryki budżetu funduszu krajowego nie wpływają, przeznaczona była w budżecie kwota 418.000 zł., powyższe zaś zestawienie wykazuje, że rzeczywiście wypłacono tym szpitalom tytułem zwrotu kosztów leczenia tylko 359.232 zł. czyli właściwie mniej niż preliminowano o 58.768 zł. to jest o tyle, o ile zakłady i szpitale krajowe pobrały z tego tytułu więcej niż preliminowano. Gdy zaś przekroczenie cyfrowe rubr. III. wynosi podług zamknięcia rachunków 42.766 zł., a większe zwroty wypłacone szpitalom we Lwowie i Krakowie i zakładowi na Kulparkowie spowodowały mniejsze niż preliminowano wydatki w rubr. XI. o 53.420 zł., okazuje się, że właściwie rzeczywisty wynik był w rubr. III. korzystniejszy o kwotę 10.654 zł.

Rubr. IV. „Koszta szczepienia“, wykazuje wydatki rzeczywiste większe od preliminowanych o 830 zł. z powodu większych wydatków na koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy. Na wydatki te Wydział krajowy żadnego niema wpływu; muszą one być likwidowane na podstawie rachunków przedłożonych przez Namiestnictwo.

Rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“. W tej rubryce poz. 52 pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego, wykazuje przekroczenie preliminowanej kwoty o 68.041 zł., zamiast bowiem preliminowanej 1,350.082 zł., wydano 1,418.123 zł. Wydatek ten powiększony został na podstawie specyalnego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego, tam też większy ten wydatek znajdzie swoje uzasadnienie.

Rubr. IX. „Kwaterunkowe żandarmeryi“. Na pokrycie potrzeb z tego tytułu preliminowano ogólną kwotę 220.327 zł., wydano zaś w rzeczywistości 224.661 zł. czyli więcej niż preliminowano o 4334 zł. Większe te wydatki mają swoje uzasadnienie w złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi rachunkach. W małej części wynoszącej 652 zł. ma to przekroczenie pokrycie w większych niż preliminowano dochodach z kwaterunku żandarmeryi. Głównym powodem wykazanego powyżej zwiększenia wydatków jest podniesienie czynszów najmu pomieszkań.

Rubr. XIV. „Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże“. Rubryka ta wykazuje największe stosunkowo różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków, a to z powodu, powyżej już wykazanego, że Wydział krajowy użył części nadwyżek b. funduszów indemnizacyjnych na spłatę dawniejszych długów funduszu krajowego, dla których budżet na rok 1893 preliminował tylko kwoty potrzebne na oprocentowanie a względnie na częściowe umarzanie przez losowanie. Na potrzeby tą rubryką przewidziane, preliminował budżet kwotę 702.155 zł., wydano zaś w rzeczywistości 1,738.025 zł. czyli wydano ponad preliminarz kwotę 1,035.870 zł. Większy ten wydatek miał miejsce z powodu całkowitej spłaty pożyczki emisyjnej z r. 1885, w skutek czego wydano w poz. 164 więcej niż preliminowano o 249.408 zł., całkowitej spłaty pożyczki z funduszu policyi krajowej, na którą to spłatę poniesiono wydatek większy niż preliminowano o 132.859 zł., oraz częściowej spłaty, niepreliminowanej kapitału z gal. funduszu propinacyjnego 650.000 zł., tudzież z powodu większych wydatków na umorzenie pożyczek krajowych z r. 1884 o 2492 zł., z r. 1873 o 5131 zł., z r. 1891 o 8026 zł. i na odsetki bierne od pożyczek chwilowych o 12.659 zł. Ostatnie to przekroczenie pokryte jest ze znaczną przewyżką większemi od budżetu dochodami z odsetek od chwilowo lokowanych kapitałów; z tego tytułu bowiem preliminowano dochód w kwocie 5.000 zł., rzeczywisty zaś dochód wynosił 38.273 zł. O ile wykazane powyżej większe niż preliminowano wydatki odnoszą się do uskutecznionych całkowitych, lub częściowych spłat dawniejszych długów funduszu krajowego nie wymagają dalszego wyjaśnienia. Wyższe zaś niż preliminowano wydatki przy pożyczkach emisyjnych będą omawiane poniżej przy specyalnych zamknięciach rachunkowych tych funduszów.

Rubr. XV. „Na cele rolnictwa i górnictwa“. Na te wydatki preliminował budżet kwotę ogólną 419.486 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje ogół wydatków w kwocie 426.685 zł., czyli więcej niż preliminowano o 7199 zł. W tej rubryce mieszczą się: wyższa szkoła rolnicza w Dublanach z folwarkiem, średnia szkoła rolnicza w Czernichowie z folwarkiem, szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie, niższe szkoły rolnicze w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, szkoła parobków w Dublanach, szkoła ogrodnicza w Tarnowie, uprawy lnu w Gródku i gorzelnicza w Dublanach. Wszystkie te szkoły i zakłady wykazują mniej lub więcej znaczne różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem a różnice te będą omawiane poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarków.

Rubr. XVII. „Rozmaite wydatki“. Rubryka ta dzieli się na dwa działy: a, „wydatki w budżecie wyszczególnione“, i *b*) „wydatki w budżecie nie wyszczególnione“. W dziale *a*) preliminowaną była kwota 106.062 zł., a rzeczywisty wynik wykazuje wydatek 105.890 zł. czyli mniej o nieznaczną kwotę 172 zł. Wydatki w budżecie nieprzewidziane wynosiły ogółem 17.070 zł. Z tej sumy przypada kwota 15.133 zł. na zaliczki dla funduszów regulacyjnych na pokrycie ich niedoborów z r. 1893, a kwota 1.810 zł. na pokrycie chwilowych niedoborów funduszów stypendyjnych.

Dochody.

Uchwalone w budżecie dochody funduszu krajowego wraz z dodatkowem pokryciem i wpływami z dodatków do podatków miały wynosić ogólną kwotę 5,293.869 zł. Nadto pozwolił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu na zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki lub na użycie części ze zwyżek budżetowych funduszów indemnizacyjnych w razie przeprowadzenia w roku 1893 kon-

wersyi pozostałego długu indemnizacyjnego, a to do wysokości 1,534.000 zł. Kwota ta miała służyć jako pokrycie niedoboru budżetowego z r. 1893. W ten sposób ogół dochodów miał wynosić właściwie 6,827.869 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje dochody w kwocie 9,489.072 zł. czyli więcej niż preliminowano o 2,661.203 zł., a to wskutek przeniesienia do funduszu krajowego zwyżek budżetowych funduszów indemnizacyjnych, w ogólnej kwocie 4,247.385 zł. Z tych nadwyżek pozwolił Wys. Sejm użyć części w kwocie 1,534.000 zł. na pokrycie niedoboru budżetowego, pozostała więc jako dochód w budżecie nieprzewidziany kwota 2,713.385 zł. a ponieważ ogół dochodów rzeczywistych wykazuje większą niż preliminowano kwotę tylko 2,661.203 zł. przeto wypływa z tego zestawienia że właściwy wynik w tym dziale w porównaniu z budżetem jest niekorzystniejszy o kwotę 52.182 zł.

Rubryki w których dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych są następujące:

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych. Zamiast preliminowanych 5.000 zł. wynosiły te dochody 38.273 zł. czyli więcej o 33.273 zł. Od tej zwyżki należy jednak potrącić kwotę 12.659 zł. wykazaną w rubr. XIV. działu wydatków, tytułem odsetek biernych od wypożyczonych chwilowo kapitałów. Pozostająca jeszcze dość znaczna stosunkowo nadwyżka powstała wskutek wysokiego stanu kapitałów rozporządzalnych, od których procenta wpływały do funduszu krajowego.

Rubr. III. Dochody z dróg krajowych. Dochód z myt preliminowany na kwotę 225.000 zł. przyniósł istotnie 228.427 zł. tj. więcej o 3.427 zł. z powodu osiągnięcia korzystniejszych warunków przy zakontraktowaniu myt na drogach krajowych. Tytułem datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych od stron prywatnych preliminował budżet kwotę 6.139 zł. a wpłynęło w rzeczywistości tylko 3.549 zł. czyli mniej o 2.590 zł. a to z powodu że niektórym obowiązanym rozłożono spłatę na mniejsze raty.

Rubr. IV. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych. Z tego tytułu miała wpłynąć do funduszu krajowego kwota 3.529 zł. a wpłynęło w rzeczywistości 17.838 zł. Znaczna ta stosunkowo różnica na korzyść budżetu pozostaje w ścisłej łączności z mniej pomyślnym rezultatem, wykazanym w rubr. III. działu wydatków funduszu krajowego i będzie omawianą poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych zakładów krajowych.

Rubr. V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych. W pozycyach w budżecie w tej rubryce przewidzianych, wynoszą rzeczywiste dochody 44.418 zł. zamiast preliminowanych 37.000 zł. W tej rubryce zamknięcie rachunków wykazuje nadto dochód w budżecie nieprzewidziany w kwocie 12.746 zł. a to tytułem zwrotu reszty niezużytych zaliczek wypłaconych funduszowi szkolnemu emerytalnemu w r. 1892.

Rubr. VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i

Rubr. X. „Dochody innych szkół rolniczych krajowych"

Zachodzące w tych dwóch rubrykach różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków na korzyść budżetu w kwotach 375 zł. względnie 1.634 zł. opierają się na specyalnych zamknięciach rachunków tychże szkół, o których poniżej będzie mowa.

Rubr. XII. „Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866." Z tego tytułu wpłynęło do funduszu krajowego 6.974 zł. zamiast preliminowanych 5.008 zł., a to z powodu ściągnięcia zaległości z powiatów z lat dawniejszych.

Rubr. XIII. „Dochody z kwaterunku żandarmeryi" i

Rubr. XIV. „Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych".

Dochody tych dwóch rubryk z wykazanemi w zamknięciu rachunków nadwyżkami 652 zł. i 862 zł. służą na częściowe nieznaczne pokrycie wydatków, z tego samego tytułu przez fundusz krajowy ponoszonych.

Rubr. XV. „Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych“. Krajowe składy we Lwowie wykazują dochód o 1.382 zł. wyższy od preliminowanego a to na podstawie szczegółowego zamknięcia rachunków o którym poniżej będzie mowa.

Rubr. XVI. „Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych“. Z tego tytułu preliminował budżet kwotę 325.500 zł., rzeczywisty zaś dochód wynosił 339.859 zł. czyli więcej o 14.359 zł., a to z powodu korzystniejszych warunków i wyższych czynszów dzierżawnych.

Rubr. XVII. „Rozmaite dochody“. W dziale *A.* tej rubryki „dochody w budżecie przewidziane“, wynosiły wpływy rzeczywiste 52.514 zł. o 1.067 zł. więcej od preliminowanej kwoty 51.447 zł. a to głównie z powodu większego wpływu od skarbu państwa, subwencyi na utrzymanie biura melioracyjnego.

Jako wpływy w budżecie nieprzewidziane wykazuje zamknięcie rachunków w dziale B. tej rubryki kwotę 2.657 zł. głównie z powodu niepreliminowanej w budżecie subwencyi ze sbarbu państwa na podniesienie gospodarstwa nabiałowego.

Po myśli uchwały Wys. Sejmu z dn. 28. września 1892 zwyżki budżetowe b. funduszów indemnizacyjnych wcielone zostały do funduszu krajowego w kwocie 4,247.385 zł., a gdy Wys. Sejm z tych zwyżek przeznaczył kwotę 1,534.000 zł. na pokrycie niedoboru budżetowego funduszu krajowego na r. 1893, przeto zamknięcie rachunków wykazuje w rubr. XVIII. kwotę 2,713.385 zł. jako nadwyżkę dochodów z tego tytułu.

W następujących rubrykach dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych.

Rubr. VI. „Zwroty pożyczek“. Z tego tytułu miała podług preliminarza wpłynąć ogólna kwota 61.255 zł. a wpłynęło tylko 56.278 zł., czyli mniej o 4.977 zł., a to przeważnie z powodu przyznanych prolongat w spłatach ze względu na nowe klęski elementarne.

Rubr. VIII. „Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach“. Dochody te miały podług preliminarza wynosić 46.259 zł. w rzeczywistości zaś dały tylko 43.757 zł. czyli mniej o 2.502. Wyjaśnienie i uzasadnienie tych różnic na niekorzyść budżetu znajdzie się poniżej przy omawianiu szczegółowych zamknięć rachunkowych tych szkół i folwarku.

W rubr. XV. wykazują dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych w Krakowie rzeczywiste wpływy znacznie mniejsze od preliminowanych, Zamiast bowiem preliminowanych 30.050 zł., wpłynęło tylko 13.035 zł., czyli mniej o 17.015 zł. Omówienie znacznej tej różnicy na niekorzyść budżetu znajdzie się poniżej przy szczegółowem zamknięciu rachunków tych składów. Tutaj jednak już zaznaczamy, że dział spirytusowy, który miał dać dochód w kwocie 5.380 zł. nie wykazuje żadnego dochodu, ponieważ zamiast preliminowanych w przecięciu 4000 hl. było na składzie zaledwie 4 wagony za które drobna należytość w kwocie 146 zł. nie została zapłaconą w roku budżetowym i pozostała w zaległości.

Rubr. XIX. „Dodatki do podatków“. Budżet na rok 1893 ustanawiając dodatek do podatków w wysokości 39 ct. od 1 zł., przyjął wartość 1 centa na 105.500 zł., i preliminował dochód z tych dodatków w kwocie 4,114.500 zł. W rzeczywistości zaś dochód wynosił tylko 3,992.715 zł., a jeden cent dodatku przyniósł tylko 102.377 zł. Niekorzystny ten wynik nie jest bynajmniej wypływem zmniejszonej siły podatkowej lecz jest konsekwencyą uchwały sejmowej z d. 9. maja 1893 na podstawie której skrócono rok budżetowy o 3 miesiące. W ten sposób wszelkie wpływy, które na rachunek r. 1893, miały miejsce w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu 1894 nie szły już na rachunek r. 1893 lecz na rachunek roku 1894. Niekorzystny ten wpływ który przy obradach nad wnioskiem co do skrócenia roku budżetowego był przewidywany w większej jeszcze mierze, ograniczony będzie do tego jednego roku, w którym skrócenie roku budżetowego nastąpiło i nie powtórzy się więcej.

Rachunek dodatków krajowych na r. 1893 przedstawia się jak następuje: należytość bieżąca na r. 1893 wynosiła 4,386.135 zł. Na rachunek tej należytości spłacono 3,519.431 zł. a zwrócono opodatkowanym 6.345 zł. tak, że z r. 1893 pozostała zaległość w kwocie 869.359 zł.

Z końcem r. 1892 pozostało w zaległości 1,323.685 zł. z tych spłacono w ciągu roku 482.285 zł., zwrócono opodatkowanym 14.070 zł. a pozostało w zaległości 827.330 zł. Ogólna więc kwota zaległości z końcem r. 1893 wynosi 1,696.690 zł.

Ogół dochodów funduszu krajowego z doliczeniem nadwyżki b. funduszów indemnizacyjnych wynosił	9,489.072 zł.
Ogół wydatków z doliczeniem spłaty dawniejszych długów ponad preliminarz	7,817.244 „
Nadwyżka dochodów czyli pozostałość z rachunków . . .	1,671.828 zł.

Według przyjętych zasad budżetowania, zwyżki, czyli pozostałości z rachunków przenoszone bywają do dochodów roku następującego po przedłożeniu przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków, a więc wykazane powyżej pozostałości z r. 1893 powinny być przeniesione do budżetu na r. 1895.

Zachodzą jednak obecnie okoliczności, które zniewalają komisyę budżetową do odmiennego traktowania tych pozostałości i do przedłożenia Wys. Sejmowi odmiennego wniosku.

Na r. 1894 przeznaczył Wys. Sejm całą pozostałość budżetową w kwocie 1,543.709 zł. na spłatę dawnych długów funduszu krajowego.

Wydział krajowy wchodząc w intencye komisyi budżetowej i Wys. Sejmu obrócił w r. 1894 na spłatę dawnych długów nietylko kwotę preliminowaną ale nadto skorzystał ze znacznych zwyżek r. 1893, które pomnożyły zasoby kasy krajowej, tak że Wydział krajowy w roku 1894 spłacił dawne długi w kwocie 2,066.708 zł., zamiast preliminowanych 1,543.709 zł. czyli więcej o 522.999 zł.

W ten sposób rok 1894 poniósł wydatek, na który nie miał pokrycia i w konsekwencyi musi w zamknięciu rachunków znaczne wykazać przekroczenie, a może nawet zamknąć swój rachunek niedoborem, na który później jakieś rachunkowe pokrycie trzeba będzie znaleść.

Z drugiej strony jeżeli idąc za przyjętą dotychczas normą, przeniesiemy całą pozostałość z r. 1893 do budżetu na r. 1895, będzie ten rachunkowy dochód r. 1895 o 522.999 zł. wyższy od rzeczywistego, ponieważ kwotę tę z pozostałości r. 1893 wydano faktycznie już w r. 1894, a pozostałość z r. 1893 o tę kwotę już uszczuploną została.

Tak więc i zamknięcie rachunków za r. 1894 i budżet na r. 1895 byłyby co do bardzo poważnej kwoty fikcyjne.

Aby tę fikcyę w obu wskazanych kierunkach usunąć, zgadza się komisya budżetowa z udzielonym jej przez Wydział krajowy w krótkiej drodze wnioskiem, aby Wys. Sejm zechciał na r. 1894 uchwalić kredyt dodatkowy na spłatę dawnych długów w wydanej ponad preliminarz kwocie 523.000 zł., a zarazem z pozostałości r. 1893, taką samą kwotę 523 000 zł. przeznaczyć jako dodatkowe pokrycie na r. 1894, resztę zaś pozostałości z r. 1893 w kwocie 1,148.828 zł. przenieść do rubr. I. działu dochodów preliminarza na rok 1895, jako pozostałość z rachunków z roku 1893.

W myśl powyższego wywodu, komisya budżetowa pozwoli sobie na końcu swego sprawozdania przedłożyć Wys. Sejmowi do uchwały odpowiednie wnioski.

Jak w sprawozdaniach swoich z zamknięć rachunkowych za lata poprzednie, tak i w niniejszem sprawozdaniu Komisya budżetowa badała dotychczas wyniki poszczególnych rubryk i pozycyj tak działu wydatków jak i dochodów, bez względu na to, czy te wydatki względnie dochody objęte odnośnemi rubrykami, należą do jednej kategoryi wydatków względnie dochodów lub czy poszczególne rubryki wyczerpują wszystkie wydatki jednej i tej samej kategoryi.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania, komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej, bez względu na rubryki i pozycye, w których wydatki są uwidocznione, a przy równoczesnem uwzględnieniu dochodów odnośnych działów gospodarki krajowej.

Wyniki te podajemy w ogólnych cyfrach i w procentowym stosunku a procentowy stosunek porównywamy z wynikłością r. 1892. i z budżetem na r. 1893.

W 10 głównych działach na które finansowa gospodarka Wydziału krajowego w roku budżetowym się rozpada wydatki były następujące:

		wynikłości w r. 1893. w %	wynikłości w r. 1892. w %	Budżet na rok 1893. w %
I.	Na reprezentacyę i zarząd . . 394.725. zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	6·45	7·45	6·36
II.	Na cele zdrowotne . . . . 1,175.359 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	19·22	17·20	18·78
III.	Na cele oświaty . . . . . 1,693.818 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	27·70	25·10	27·09
VI.	Na drogi i komunikacye . . . 1,202.896 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	19·70	10·10	20·46
V.	Na budowy wodne i melioracye . 294.780 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	4·82	4·00	5·00
VI.	Na cele rolnictwa i górnictwa . . 281.542 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	4·60	6·05	4·35
VII.	Na cele przemysłu . . . . 168.407 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	2·75	2·85	2·38
VIII.	Na cele bezpieczeństwa publicznego 258.227 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	4·22	2·10	4·05
IX.	Na umarzanie pożyczek i na odsetki 567.198 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	9·27	21·85	11·35
X.	Na cele dobroczynne i rozmaite . 77.470 zł.			
	w stosunku do ogółu czystych wydatków . .	1·27	3·30	0·18

Wydatki objęte temi działami wynoszą . . . . 6,114.458 zł.
dochód z dochodów do podatków i z opłat konsumcyjnych . . . 4,332.574 „
wydatki nie pokryte dochodami i opłatami . . . . 1,781.884 zł.

Kwota ta pokrytą została:

pozostałością z rachunków z r. 1891 . . . . . . 237.486 zł.
budżetem dozwoloną częścią nadwyżki b. fund. indemniz. . 1,534.000 „ 1,771.486 „
pozostała niepokryta kwota . . . . 10.398 zł.

Kwotę tę pokrył Wydział krajowy z reszty nadwyżek b. funduszów indemnizacyjnych pozostałych po wydzieleniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm na pokrycie budżetowego niedoboru kwoty 1,534.000 zł.

Dla lepszego przeglądu Komisya budżetowa podaje na tem miejscu zestawienie tych nadwyżek i sposób ich użycia w roku budżetowym.

Nadwyżki oddane do funduszu krajowego wynosiły	. . . . . .	4,247.385 zł.
na pokrycie budżetowego niedoboru użyto	. . . .	1,534.000 „
pozostało	. . . .	2.713.385 „
Z tej kwoty spłacono dawne długi ponad preliminarz	. . . .	1,031.159 „
pozostało	. . . .	1,682.226 zł.
pokryto wykazany powyżej niedobór	. . . .	10.398 „
pozostała kwota	. . . .	1,671.828 zł.

która jak powyżej wykazano stanowi pozostałość z rachunków z roku budżetowego 1893.

Do przedłożonego powyżej procentowego wyniku cyfrowego głównych działań gospodarki finansowej widzi się komisya budżetowa spowodowaną następujące poczynić uwagi:

1. W dziale IX. „umarzanie pożyczek“ uwzględniliśmy jedynie kwoty wydane na częściowe umorzenie pożyczek na podstawie planów amortyzacyjnych i na opłacenie przypadających procentów, nie uwzględniliśmy zaś spłat dawniejszych pożyczek uskutecznionych po nad preliminarz, nie z dochodów budżetowych funduszu krajowego, lecz z nadwyżek byłych funduszów indemnizacyjnych.

2. Wykazane powyżej wydatki na poszczególne działy gospodarki krajowej, obejmują wyłącznie wydatki czynione na te działy z funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu tego słowa. Natomiast nie są objęte powyższym wykazem wydatki łożone na te same działy gospodarki krajowej przez gminy, powiaty, instytucye, zakłady, korporacye, spółki i towarzystwa, bądźto z funduszów własnych specyalnych na ten cel przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków bezpośrednich i opłat pośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: 1. krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 2. krajowych szkół rolniczych, folwarku, gorzelni i szkoły gorzelniczej w Dublanach, 3. szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie, 4. niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, 5. szkoły ogrodniczej w Tarnowie, 6 szkoły uprawy lnu i konopi w Gródku i 7. krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 15.317 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 14.989 zł. czyli mniej o 328 zł. głównie z powodu mniejszych wydatków na płace dyrektora. Opróżniona bowiem posada dyrektora nie była w tym roku obsadzoną, a zastępstwo zarządzono dopiero od 1. listopada. Z tego powodu oszczędzono właściwie 1.600 zł., z tej kwoty jednak na podstawie dozwolonego *virement* wydano ponad budżet 234 zł. tytułem osobistego dodatku adjunktowi Lipińskiemu i 774 zł. tytułem honoraryów dla docentów z powodu zaszłej potrzeby powołania osobnego docenta dla nauk matematycznych. Liczniejsze w tym roku wycieczki naukowe i większa ilość uczniów biorących w nich udział spowodowały przekroczenie kwoty 800 zł. na te, wycieczki przeznaczonej o 144 zł. Pozostałe rubryki i pozycye mniej znaczne wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem i nie wymagają osobnego wyjaśnienia.

Dochody preliminowane na kwotę 6.330 zł. dały w rzeczywistości 6.705 t. j. o 375 zł. więcej, a to wyłącznie z powodu niepreliminowanych zwrotów zaliczek udzielonych na płace

w latach ubiegłych. Mniejsze niż preliminowano wydatki o 328 zł., większe niż preliminowano dochody o 375 zł. spowodowały dotacyę z funduszu krajowego o 703 zł. mniejszą niż na ten cel przeznaczono w budżecie. To też zamiast 8.987 zł. wydano z funduszu krajowego tylko 8.284 zł.

2. Krajowa szkoła rolnicza w Dublanach.

a. Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki na tę szkołę miały wynosić podług preliminarza 53.010 zł. wraz z kredytem nadzwyczajnym na budowę internatu, rzeczywisty wynik wykazuje wydatki wraz z wydatkiem nadzwyczajnym w kwocie 53.094 zł. czyli więcej o 84 zł. W wydatkach na „płace profesorów i docentów" zaoszczędzono 1.232 zł. z powodu nieobsadzenia w ciągu roku posady dyrektora; również nie wydano kwoty 1.103 zł. przeznaczonej na odsetki od pożyczki hipotecznej 21.500 zł. na budowę gorzelni, a to z powodu niezaciągnięcia projektowanej pożyczki. Natomiast wydano więcej na podatki o 447 zł., i na koszta administracyjne o 1.659 zł. W tej rubryce wymienić należy przekroczenie o o 623 zł. w poz. 35 „opał" z powodu droższych cen drzewa, którem opalano ubikacye szkolne. W wyjaśnieniach swoich Wydział krajowy dodaje, że opalanie węglem byłoby „niezawodnie" tańszem, że jednak piece w ubikacyach szkolnych nie nadają się na opalanie węglem. Wydział krajowy jednak nie wyjaśnia, dla czego przy budowie gmachu szkolnego nie uwzględniono okoliczności, że opalanie węglem byłoby tańszem od opalenia drzewem, jak również, tego, czy i teraz jeszcze nie opłaciłoby się przeinaczyć piece i przysposobić je do opalania węglem.

Dochody. Budżet preliminował dochody tej szkoły na kwotę 17.463 zł. rzeczywisty zaś wynik wykazuje tylko kwotę 14.634 zł. t. j. mniej o 2.829 zł., z powodu znacznie mniejszych od preliminowanych wpływów, tytułem czesnego od uczniów. Budżet przyjął za podstawę do obliczenia tego dochodu 50 uczniów po 100 zł. w rzeczywistości zaś było uczniów 39 z których 23 uwolniono od opłaty czesnego. Dawniej przy opłacie 50 zł. tytułem czesnego, bardzo mało uczniów uwalniano od tej opłaty. Od czasu wprowadzenia opłaty 100 zł., znaczną stosunkowo część uczniów uwalnia Wydział krajowy od opłaty czesnego. Komisya budżetowa będzie miała sposobność przy wnioskach budżetowych wypowiedzieć swoje w tej mierze zapatrywanie.

Większe niż preliminowano wydatki o 84 zł. i mniejsze od preliminarza dochody o 2.829 zł. wymagały dotacyi z funduszu krajowego większej niż preliminowano o 2.913 zł., zamiast preliminowanych 35.544 zł. wydano na ten cel 38.460 zł.

b. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 13.419 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 12.942 zł. czyli mniej o 477 zł. Dochody własne miały wynosić 2.988 zł. w rzeczywistości wynosiły tylko 2.684 zł. czyli mniej o 304 zł. a to głównie z tego powodu, że żadnych nie było datków od rad powiatowych, towarzystw gospodarczych i innych. Z powodu mniejszych od preliminowanych wydatków o 477 zł. i mniejszych od preliminarza dochodów w kwocie 304 zł., fundusz krajowy wypłacił tytułem dotacyi mniej od preliminowanej kwoty o 173 zł.

3. Folwark w Dublanach.

Budżet preliminował wydatki bez cegielni na kwotę 13.700 zł. Dochody bez cegielni miały wynosić 16.810 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 3.115 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje — z opuszczeniem kosztów ciegielni — wydatki

rzeczywiste 17.679 zł., dochody rzeczywiste bez cegielni 13.853 zł., a rzeczywisty niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 3.826 zł. Powodem tego niekorzystnego wyniku są większe od preliminowanych wydatki na gospodarstwo o 3.626 zł. i mniejsze od preliminowanych dochody z gospodarstwa o 3.094 zł. Przekroczenie w dziale wydatków tłumaczy Wydział krajowy konieczną potrzebą zwiększenia służby folwarcznej i podwyższenia tejże płac z powodu drożyzny nieustannie w Dublanach panującej. Mniejsze zaś dochody są wypływem nieurodzaju, a szczególniej zupełnego braku rzepaku, który zupełnie zniszczał. Gospodarstwo na folwarku dublańskim od szeregu lat wykazuje niepomyślne rezultaty, skutkiem czego fundusz krajowy nietylko, że niema żadnego dochodu, ale zmuszony jest dopłacać mniej lub więcej znaczne kwoty. Okoliczność ta powinna być dla Wydziału krajowego wskazówką do gruntownego zbadania zachodzących na tym folwarku stosunków i do zarządzenia środków, któreby się nadawały do uzyskania pomyślniejszych rezultatów z gospodarstwa na tym folwarku.

Na prowadzenie cegielni na tym folwarku preliminował budżet 500 zł., a dochód z cegielni miał wynosić 600 zł. W rzeczywistości, zaś wydano na wyrób cegieł 5.656 zł. cały zaśzapas wyrobionych cegieł przeniesiono na r. 1894, przyjmując wartość tego zapasu w tej samej wysokości ile wynosiły wydatki. Cegła ta użyta była do budowy internatu, która budowa dopiero w roku 1894. ukończoną będzie i z którego powodu jak twierdzi Wydział krajowy i rachunki z użytkowania cegły na tę budowę dopiero w tymże roku ostatecznie załatwione być mogą. O praktykowanym przez Wydział krajowy sposobie rachunkowego załatwienia wydatków i dochodów z cegielni, nie dającym należytego wyobrażenia o ilości wyrobionej cegły ani o cenie po jakiej ta cegła przedsiębiorstwom budowy odstąpioną została, komisya budżetowa miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie w sprawozdaniu z zamknięcia rachunków za r. 1892. Ponieważ Wydział krajowy zapowiada, że ostateczny a szczegółowy obrachunek z cegielni nastąpi w r. 1894, więc Komisya budżetowa wstrzymuje się od dodatkowych uwag aż do czasu, kiedy będzie miała przed sobą sprawozdanie Wydziału krajowego z ostatecznym a szczegółowym rachunkiem.

4. a, Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Na koszta tej szkoły preliminował budżet kwotę 3.560 zł., dochody własne szkoły miały wynosić 1.800 zł., a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 1.760 zł. Podług zamknięcia rachunków wynosiły wydatki 4.537 zł. czyli więcej o 977 zł. dochody własne 2.310 zł. czyli więcej o 510 zł., a fundusz krajowy pokrył niedobór w kwocie 2.226 zł. więcej niż preliminowano o 467 zł. Przekroczenie w rubr. IV poz. 10. „Zapomogi dla uczniów“ o 450 zł. ma więcej niż całkowite pokrycie w wyższej o 500 zł. na ten cel udzielonej subwencyi państwowej, zaś wyższa dotacya z funduszu krajowego spowodowana została wydatkiem 250 zł. tytułem udzielonej zaliczki i wydatkiem 300 zł. z powodu kursu nauki c. k. organów skarbowych.

4. b, Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Na pędzenie gorzelni preliminował budżet kwotę 7.561 zł. Dochód zaś miał wynosić 6.593 zł., a brakującą kwotę 968 zł. miał pokryć fundusz krajowy. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki w kwocie 7.220 zł. mniej od preliminowanych o 341 zł. zaś dochody 4.620 zł. mniej od preliminowanych o 2.474 zł. Okazuje się z tego, że fundusz krajowy pokrył niedobór w kwocie 2.601 zł, to jest więcej niż preliminowano o 1.633 zł. Z kwoty niedoboru należy jednak potrącić 1.017 zł. przedstawiających wartość odstąpionych gorzelni 565 korcy kartofli ponieważ dochód z alkoholu wyprodukowanego z tych 565 korcy kartofli będzie wykazany dopiero w zamknięciu

rachunków funduszu gorzelni za r. 1894. Reszta niedoboru w kwocie 616 zł. ma uzasadnienie w niższej o 2 zł. cenie alkoholu i w uiszczeniu podatku zarobkowego i dochodowego na co budżet żadnej kwoty nie preliminował.

5. a, Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły preliminował budżet na kwotę 51.545 zł. dochody własne na 28.500 zł, a niedobór pokryć się mający z funduszu krajowego miał wynosić 23.045 zł. W rzeczywistości wynosiły wydatki 58.853 zł. więcej niż preliminowano o 7.308 zł.. dochody 29.892 zł. o 1.392 zł. więcej niż preliminowano, z czego się okazuje, że fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 28.961 zł. t. j. o 5,916 zł, więcej niż preliminowano.

Wszystkie rubryki działu wydatków wykazują mniej lub więcej znaczne przekroczenia preliminowanych kwot. Przekroczenia te uzasadnione są: udzielonemi zaliczkami 806 złr. wypłaconą pensyę emerytowanego nauczyciela (350 zł.), koniecznością zastąpienia chorych nauczycieli, zapomogą udzieloną b. kasyerowi Wojnie, razem 1.000 zł. większemi o 1.925 zł. wydatkami na utrzymanie uczniów z powodu większej liczby tychże, 72 zamiast 65 przyjętych w preliminarzu, nakoniec wyższymi o 936 zł. wydatkami na utrzymanie budynków i ogrodzeń, przyczem należy zwrócić uwagę na wyjaśnienie umieszczone przy tej pozycyi przez Wydział krajowy. Z tego wyjaśnienia dowiadujemy się, że do tych wydatków zaliczono także wartość książkową remanentu z r. 1892 w kwocie 890 zł., przy użyciu jednak przekonano się, że materyały te przechowywane i zarachowywane w latach poprzednich w pełnej wartości, uległy znacznej zmianie i nie przedstawiały już tej wartości jaką im rachunkowo przypisano. Dalszy ustęp wyjaśnienia Wydziału krajowego twierdzi, że ten remanent nic nie był wart, wskutek czego wykazane przy tej pozycyi przekroczenie 936 zł. redukuje się właściwie do nieznacznej kwoty 46 zł. Nie mając przed sobą tego remanentu Komisya budżetowa nie może osądzić, czy w ogóle i ile remanent ten rzeczywiście był wart, Komisya jednak uważała za potrzebne wyjaśnienie Wydziełu krajowego na tem miejscu powtórzyć na stwierdzenie niepraktyczności dotychczasowego przez Wydział krajowy używanego sposobu zarachowywania i przenoszenia z roku na rok remanentów bez ścisłego inwentowania i szacowania takowego, o czem Komisya budżetowa już kilkakrotnie w poprzednich latach miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie i o czem powyżej przy rachunku cegielni w Dublanach również była mowa.

Wyższe nad preliminowane dochody dały „opłaty od uczniów na utrzymanie“ o 863 zł. z powodu większej liczby uczniów i „rozmaite nieprzewidziane“ o 824 zł. z powodu zwrotu zaliczek z lat ubiegłych i ściągnięcia należytości czynnych.

5. b. Folwark w Czernichowie.

Dla dokładniejszego uwidocznienia finansowych rezultatów gospodarstwa folwarcznego, wyłączamy tak z budżetu jak i z zamknięcia rachunków cyfry odnoszące się do pieca wapiennego i do cegielni odkładając omówienie tychże na później.

Na właściwe gospodarstwo na folwarku preliminował budżet wydatki 10.590 złr., dochody 10.032 zł. a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 558 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wydatki 14.093 zł. rzeczywiste dochody 11.597 zł. a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 2.496 zł. Niepomyślny ten rezultat spowodowany został nadwyżką wydatków o 1.010 zł. na dokupno słomy i karmy z powodu powtarzającego się od szeregu lat braku karmy i jej wysokich cen, i większemi o 1.958 zł. wydatkami na budowę nowej stodoły. Ostatnie to przekroczenie wykazane i uzasadnione już zostało w sprawozdaniu Komisyi gospodar-

stwa krajowego, które przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. $^{12}/_{2}$ 1894 do wiadomości przyjęte zostało. Nie tyle dla wysokości kwoty, bo wynoszącej tylko 60 zł., ile ze względów zasadniczych widzi się Komisya budżetowa spowodowaną wskazać przekroczenie w rubr. VIII. poz. 27. W pozycyi tej przeznaczył budżet 200 złr. jako fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora. Zdaniem Komisyi budżetowej wszelki fundusz dyspozycyjny posiada dwie charakterystyczne cechy. Z jednej strony nie wymaga on zdania rachunku z użycia przeznaczonej z tego tytułu kwoty, z drugiej zaś strony bezwarunkowo nie dopuszcza przekroczenia.

Dochody wynosiły jak powyżej wykazano 11.597 zł. więcej od preliminowanych o 1.565 zł. z powodu znaczniejszej sprzedaży ziemiopłodów i większych dochodów ze sprzedaży drzewa opałowego.

Na piec wapienny preliminował budżet 50 zł. na reparacye i naprawki, wydatki rzeczywiste z tego tytułu wynosiły tylko 4 zł. Jako dochód preliminował budżet 550 zł. tytułem czynszu od wydzierżawienia. Czynsz ten jednak w roku budżetowym nie wpłynął i pozostał w zaległości. Podług budżetu więc miała z pieca wapiennego wpłynąć do funduszu krajowego kwota 500 zł., a nie wpłynęło nic.

Na prowadzenie cegielni z preliminowanych 1.050 zł. wydano tylko 1.016 zł. Jako dochód z cegielni preliminował budżet 4.000 zł. wpłynęło zaś tylko 1.413 zł. Podług budżetu miała do funduszu krajowego wpłynąć kwota 2.950 zł. wpłynęło zaś tylko 398 zł. czyli mniej o 2.552 zł. I na tem miejscu również uważa Komisya budżetowa za potrzebne zwrócić uwagę na wyjaśnienie dane przy tej pozycyi przez Wydział krajowy. Właściwy dochód wynosił podług tego wyjaśnienia 4.521 zł., z którego jednak potrąca się wartość remanentu z końcem r. 1892 pozostałego, oceniona w wysokości 3.108 zł. „Remanent ten“ dodaje to wyjaśnienie „oceniony był za wysoko, a że znaczna ilość cegły była do budowli nie zupełnie odpowiednią musiano tedy też cegłę zarachowywać po niższej cenie“.

6. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

8. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Zamknięcia rachunków tych trzech szkół rolniczych nieznaczne tylko wykazują różnice między preliminowanym a rzeczywistym wynikiem. Szkoła w Horodence pobrała tytułem dotacyi na pokrycie niedoboru 10.437 zł. zamiast preliminowanych 9 668 zł. czyli więcej o 770 zł. przeważnie z powodu większej liczby uczniów, na których utrzymanie wydano więcej niż preliminowano o 637 zł. Również i szkoła w Kobiernicach pobrała tytułem dotacyi więcej niż preliminowano o 771 zł. z powodu większych wydatków nadzwyczajnych na utrzymanie budynków. Przekroczenie kredytu 1.000 zł. na ten cel przeznaczonego spowodowane zostało konieczną potrzebę rekonstrukcyi infirmeryi i dwukrotnem zdejmowaniem podłogi, pod którą skonstatowano grzyb. Szkoła w Jagielnicy pobrała tytułem dotacyi z funduszu krajowego 6.960 zł. zamiast preliminowanych 8.850 zł. czyli mniej o 1.890 zł., z powodu mniejszych wydatków na utrzymanie uczniów i większych dochodów z gospodarstwa szkolnego.

9. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Mniejsze od preliminowanych wydatki o 478 zł. i większe niż preliminowano dochody o 805 zł. spowodowały mniejszy niż preliminowano wydatek z funduszu krajowego tytułem dotacyi na pokrycie niedoboru. Zamiast preliminowanych w budżecie 7.105 zł. wydano z tego tytułu tylko 5.822 zł.

10. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Budżet preliminował wydatki dla 8 uczniów, w rzeczywistości zaś było ich w zakładzie przeciętnie 13 co spowodowało większy na ich utrzymanie wydatek w kwocie 116 złr. Gdy i dochody nie dopisały a to z powodu mniejszych wpływów z gospodarstwa szkolnego i z zarobku uczniów, przeto okazała się dla tej szkoły większa od preliminowanej dotacya z funduszu krajowego. Zamiast preliminowanych 1658 zł. fundusz kraj. wydał z tego tytułu 1914 zł. tj. więcej o 256 zł.

11. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Na wydatki połączone z administracyą tych składów preliminował budżet kwotę 16.712 zł. Dochody tych składów preliminowane były na 14.474 zł., a fundusz krajowy miał pokryć nadwyżkę wydatków w kwocie 2238 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywisty wynik korzystniejszy. Wydatki rzeczywiste wynosiły tylko 15.718 zł. to jest o 994 zł. mniej niż preliminowano, a dochody własne dały kwotę 15.855 zł. czyli o 1 381 zł. więcej niż preliminowano. Ogólny więc wynik był korzystniejszy od budżetu o 2.375 zł., a jeżeli się uwzględni, że z administracyi roku budżetowego pozostało zaległości czynnych 1.995 zł., biernych 420 zł. dalej że w wydatkach roku budżetowego mieszczą się zapłacone należytości bierne pozostałe z r. 1892. w kwocie 381 zł. a w sumie dochodów mieszczą się zapłacone należytości czynne z r. 1892, w kwocie 1.483 zł., okaże się że właściwie wynik był korzystniejszym od budżetu o kwotę 2.848 zł.

W dziale dochodów wszystkie rubryki wykazują większe od preliminowanych wpływy jeżeli obok wpływów w gotówce uwzględnimy także i zaległości czynne, a to z powodu znaczniejszych obrotów. W dziale wydatków jedna pozycya wykazuje znaczniejsze zaoszczędzenie a mianowicie koszta ekspozytury cłowej. Zamiast preliminowanych na ten cel 1.400 zł. wydano tylko 300 zł. jako ustanowiony reskryptem ministeryalnym ryczałt roczny.

12. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki tych składów miały podług budżetu wynosić 28.270 zł. dochody 30.050 zł. a do funduszu krajowego miała wpłynąć nadwyżka dochodów w kwocie 1.780 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wyniki daleko niekorzystniejsze. Wydatki rzeczywiste wynosiły wprawdzie tylko 22.046 zł. czyli mniej od preliminowanych o 6.224 zł., natomiast rzeczywiste dochody dały tylko 13.035 zł. czyli mniej niż preliminowano o 17.015 zł. Dwie są przyczyny znacznych tych różnic między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem a mianowicie: w dziale zbożowym nie było na składzie preliminowanej ilości zboża. Okoliczność ta spowodowała wprawdzie mniejsze niż preliminowano wydatki na manipulacye przy zbożu o 6.321 zł. dochody natomiast były z tego powodu mniejsze od preliminowanych o 12.113 zł.

Jeszcze gorzej przedstawia się dział spirytusowy. Budżet preliminował 4000 zł. na składzie jednak było zaledwie 4 wagony za które należytość w kwocie 146 zł. została w zaległości. Z powodu zupełnego braku spirytusu w magazynach odpadły także preliminowane z tego tytułu wpływy 3.600 zł. i 1.750 zł. razem 5.350 zł. Podług budżetu miała wpłynąć do funduszu krajowego nadwyżka dochodów w kwocie 1.780 zł. podług zamknięcia rachunków fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 9.011 zł. Ogólny więc wynik niekorzystny przedstawia kwotę 10.791 zł. Gdy jednak uwzględnimy jak to uczyniliśmy przy składach lwowskich, że z r. budżetowego pozostało: zaległości czynnych 3.183 zł., biernych tylko 30 zł., dalej że w sumie wydatków mieszczą się zapłacone należytości bierne z r. 1892 w kwocie 222 zł a w sumie dochodów zwiększą się zrealizowane należytości czynne z r. 1892 w kwocie 2.092 zł. okaże się że wynik niekorzystny wynosi właściwie 9.508 zł.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych

Funduszów ze skarbu krajowego dotowanych:

1. Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Wydatki tego funduszu dzielą się na dwa działy: I. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych i II. Wydatki własne krajowego funduszu szkolnego.

W dziale I preliminowano w rubr. 1 do 9 ogólną kwotę 1,141.239 zł. rzeczywiste zaś wyniki wykazują w tym dziale sumę wydatków 1,200.580 zł. czyli więcej o 59.341 zł. Na właściwe wydatki tego działu w rubryce 1 do 8 wydano 1,066.657 zł. zamiast preliminowanych 1,121.239 zł. czyli mniej o 54.582 zł. Gdy jednak z rubr. IX tytułem zaliczek zwrotnych dla funduszów szkolnych okręgowych wydano 133.923 zł. zamiast preliminowanych na ten cel 20.000 zł. czyli więcej o 113.923 zł. powstało stąd ogólne przekroczenie w tym dziale o 59.341 zł.

W dziale II. preliminowano ogólną kwotę 407.591 zł. a wydano 439.454 zł. czyli więcej o 31.863 zł. W obu więc działach wydatków funduszu szkolnego krajowego wydano więcej niż preliminowano o 91.204 zł.

W rubr. I. „zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“ wydano ogółem 677 087 zł. zamiast preliminowanych 699.526 zł. czyli mniej o 22.439 zł. przeważnie z powodu że w wielu szkołach dla braku kandydatów nie ustanowiono stałych nauczycieli religii, lecz poruczono udzielanie tej nauki tymczasowym nauczycielom za wynagrodzeniem 60% stałej płacy.

W rubr. VII. „Na utrzymanie szkół nowych“ preliminowano na utrzymanie 54 szkół nowych na 4 miesiące kwotę 11.500 zł. Z tej kwoty nie wydano nic, ponieważ Rady szkolne okręgowe na ten cel żadnych zasiłków nie żądały.

Na płace i dodatki dla nauczycieli nadetatowych preliminowano 302.341 zł. a wydano tylko 282.189 zł. czyli mniej o 20.152 zł. a to z powodu zastrzeżenia późniejszego zaasygnowania preliminowanego na r. 1893 dla m Krakowa w tej rubryce zasiłku dopiero po przedłożeniu odnośnego zamknięcia rachunków.

Wzmiankowane powyżej znaczne przekroczenie wydatków preliminowanych tytułem zaliczek zwrotnych dla funduszów szkolnych okręgowych powstało wskutek nieregularnego wpływania prestacyj na utrzymanie nauczycieli z powodu klęsk elementarnych jakie nawiedzały kraj w r. 1893. Z końcem r. 1892 zalegające u rad szkolnych okręgowych zaliczki wynosiły 95.762 zł., w ciągu roku budżetowego udzielono takich zaliczek 133.922 zł. a spłacono 41.361 zł., tak że z końcem roku 1893 zaległości te wynoszą ogólną kwotę 188.303 zł.

Rubr. X. Substytucye, obejmuje dwie pozycye, a mianowicie, a) wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe i b) wynagrodzenie za zastępstwo nauczycieli i nauczycielek. Na podstawie dozwolonego w tej rubryce virement użyto oszczędności pierwszej pozycyi na pokrycie zwiększonych wydatków. w poz. drugiej — i ponadto jeszcze wydano więcej niż preliminowano w całej rubryce o 611 zł. z powodu powołania większej liczby nauczycieli szkół ludowych na kursa matematyczno-przyrodnicze i rysunkowe we Lwowie i Krakowie.

Rubr. XIII. „Remuneracye i zapomogi“. W poz. 26. tej rubryki preliminowano tytułem remuneracyi za naukę robót ręcznych kwotę 29.270 zł., wydano zaś tylko 25.818 zł. częścią z powodu niepobrania z końcem grudnia należnych kwot. Zaległość bierna z tego tytułu wynosi 1.149 zł., częścią z tego powodu, że nauki robót ręcznych nie udzielano we wszystkich tych szkołach, dla których budżet preliminował przypadające wynagrodzenie. Od szeregu lat Wys. Sejm przeznacza na tę naukę znaczniejsze stosunkowo kwoty, których się jednak nie spożytkowuje,

a to dla braku odpowiednich sił nauczycielskich. W roku 1892 wydano z uwzględnieniem pozostałych należytości biernych mniej niż preliminowano o przeszło 3.000 zł., w roku budżetowym zaś mniej o przeszło 2.000 zł. Oświadczenie rady szkolnej krajowej złożone w Komisyi budżetowej przekonały Komisyę, że Rada szkolna czyni wszelkie możliwe starania aby zapewnić udzielanie nauki robót ręcznych we wszystkich tych szkołach, dla których w preliminarzu żąda potrzebnych kredytów. Niemniej czyni Rada szkolna starania aby z roku na rok zwiększać liczbę szkół, w których nauka ta udzielaną by być mogła. Na rok 1894 Rada szkolna preliminowała a Wys. Sejm uchwalił na ten cel 31.575 zł. a na rok 1895 preliminuje Rada szkolna 32.500 zł. Preliminarze swoje w tej pozycyi opiera Rada szkolna na szczegółowych wykazach ilości szkół w każdym z 74 okręgów szkolnych, w których nauka robót ręcznych w danym roku budżetowym udzielaną być ma. Komisya budżetowa pozwala sobie przytoczyć niektóre cyfry wyjęte z najnowszego wykazu. W okręgu szkolnym Zaleszczyckim niema ani jednej szkoły, w której by udzielano nauki robót ręcznych. Okręg szkolny Borszczów wykazuje w całym okręgu 1. szkołę, 4 szkoły wykazuje 1 okręg, 5 szkół również 1 okręg, 3 okręgi wykazują po 6 szkół, 5 okręgów po 8 szkół, 2 okręgi po 9 szkół, 2 okręgi po 10 szkół, 6 okręgów po 11 szkół, 4 okręgi po 13 szkół, 1 okręg 14 szkół, 9 okręgów po 15 szkół, 2 okręgi po 16 szkół, 1 okręg 17 szkół, 5 okręgów po 18 szkół, 3 okręgi po 20 szkół, 1 okręg 21 szkół, 4 okręgi po 22 szkół, 2 okręgi po 23 szkół, 1 okręg 24 szkół, 2 okręgi po 25 szkół, 3 okręgi po 26 szkół, 3 okręgi po 27 szkół, 1 okręg 31 szkół, 3 okręgi po 32 szkół, 32, 33, 34, 36, 39, 41, 52 i 66 szkół (Lwów zamiejski) wykazuje po 1. okręgu szkolnym, razem ma być w kraju 1.388 szkół z udzielaną i z tej pozycyi opłacono, nauką robót ręcznych.

Rubr. XVII. „Dodatki pięcioletnie“ wykazuje wydatki rzeczywiste większe od preliminowanych 170.000 zł. o 10.039 zł. częścią z powodu zapłacenia w roku budżetowym zaległości biernych pozostałych z r. 1892. w kwocie 3.421 zł. a częścią z powodu przyznania dodatków pięcioletnich za lata poprzednie, w których wskutek niezałatwienia merytorycznego odnośnych spraw, zamknięcia rachunków znaczne stosunkowo wykazywały zaoszczędzenia (w r. 1892. kwota ta wynosiła 25.420 zł.)

Rubr. XXI. „Potrzeby szkół ogólnej natury“ wykazuje rzeczywiste wydatki 15.234 zł. zamiast preliminowanych 11.346 zł. czyli więcej o 3.888 zł. a to z powodu zarachowania w tej rubryce wydatku w kwocie 4.000 zł. na cele wystawy krajowej, który to kredyt przyzwolony został osobną uchwałą wys. Sejmu, bez oznaczenia osobnego pokrycia.

Większe niż preliminowano wydatki o 23.097 zł. tytułem mylnych zarachowań urzędów podatkowych w rubr. XXII., mają pokrycie w większych wpływach z tego samego tytułu płynących a wykazanych w dziale dochodów poz. 23. rubr. VII. Są to pobieżne wydatki i dochody z góry dokładnie obliczyć się nie dające.

Dochody.

Dochody własne funduszu szkolnego krajowego preliminowane na 198.748 zł. dały w rzeczywistości 221.911 zł. czyli więcej o 23.163 zł. Powyżej już omówione zostały większe niż preliminowano wpływy tytułem zwrotu zaliczek udzielonych funduszom szkolnym okręgowym i tytułem zwrotów wydatków innych rubryk budżetowych. Inne drobniejsze nadwyżki dochodów w zamknięciu rachunków wykazane, nie wymagają osobnego omówienia. W dziale dochodów dwie pozycye wykazują dochody rzeczywiste mniejsze od preliminowanych a mianowicie: poz. 26. i poz. 28. W poz. 26. preliminowano dochód w kwocie 50.000 zł. tytułem zwrotów zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym w latach 1874. do 1893. Rzeczywisty dochód z tego tytułu był mniejszym od preliminowanego o 2.058 zł. Z końcem r. 1892. należytość ogólna wynosiła z tego tytułu 195.616 zł. Na poczet tej należytości spłacono w ciągu roku 1893. kwotę 47.942 zł.

wskutek czego pozostała zaległość wynosiła 147.674 zł. W tymże roku budżetowym nadebrano zasiłków na kwotę 79.098 zł. przez co suma zaległości z końcem r. 1893. wynosi kwotę 226.772 zł.

W poz. 28. preliminowano tytułem zwrotu zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne kwotę 15.000 zł. z tego tytułu wpłynęło zaś tylko 9.855 zł. czyli mniej o 5.145 zł. Z końcem r. 1893. zaległości z tego tytułu wynosiły kwotę 56.997 zł. Kwota ta zalega u 265 gmin, w wysokości od 2.000 zł. do 20 zł.

Zaliczki na budowę szkół udzielano gminom do końca r. 1892. z kredytów przez wys. Sejm na ten cel corocznie uchwalanych. Uchwałą z d. 22. września 1892. utworzony został osobny fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół, uposażony następnie obficiej uchwałą Sejmowa z d. 16. lutego 1894. Pożyczki z tego funduszu udzielone mają być zwrócone w 10 rocznych ratach, a roczne raty wracające do funduszu w przeciągu pierwszych 10 lat mogą być na nowo rozpożyczane, tak, że na podstawie powyższych uchwał sejmowych, samoistny ten fundusz powołany został do życia na lat 20.

Wydatki funduszu szkolnego krajowego wynosiły .	1,640.034 zł.
Dochody własne „ „ „ .	221.911 „
Nadwyżka wydatków wynosiła	1,418 123 „

i pokrytą została z funduszu krajowego. Budżet preliminował z tego tytułu wydatek w kwocie 1,350.082 zł. wydano więc więcej niż preliminowano o 68.041 zł., jak to wykazano w rubr. VII., poz. 52. działu wydatków funduszu krajowego.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Wydatki tego funduszu miały według budżetu wynosić kwotę 208.320 zł. dochody własne zaś 82.995 zł. a nadwyżka wydatków 125.325 zł. Rzeczywisty wynik według przedłożonego przez Radę szkolną krajową zamknięcia rachunków wykazuje wydatki w kwocie 203.087 zł. dochody własne w kwocie 101.645 zł., a nadwyżka wydatków rzeczywistych nad rzeczywiste dochody własne wynosiła tylko 101.442 zł. Ponieważ fundusz emerytalny pobrał z funduszu krajowego całą na pokrycie niedoboru preliminowaną kwotę 125.325 zł. z tego powodu pozostał w funduszu emerytalnym z końcem r. 1893 zapas kasowy w kwocie 23.883 zł. Ten zapas kasowy po potrąceniu nadwyżki zaległości biernych nad zaległości czynne wynoszącej 3.240 zł. przypisany został do zwrotu funduszowi krajowemu w r. 1894 w kwocie 20.643 zł. Z końcem r. 1892 przypisaną została do zwrotu funduszowi krajowemu kwota 13.723 zł. Na poczet tej należytości zwrócono funduszowi krajow. 12.746 zł. a pozostała zaległość wynosiła 977 zł., razem więc przypis do zwrotu funduszowi krajowemu z końcem r. 1893 wynosi 21.620 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Na utrzymanie obu oddziałów szpitalu powszechnego we Lwowie, preliminował budżet kwotę 213.603 zł., dochody szpitala miały wynosić 202.434 zł., a nadwyżkę wydatków w kwocie 11.169 zł., miał pokryć fundusz krajowy tytułem dotacyi. Zamknięcie rachunków wykazuje następujący wynik: wydatki rzeczywiste 218.061 zł. dochody własne 224.564 zł., a nadwyżka dochodów w kwocie 6.503 zł. zwróconą została funduszowi krajowemu, a to w tej formie, że o 1.935 zł. pobrano mniej z funduszu krajowego na dotacyę na zakład położniczy a 4.568 zł. zwrócono faktycznie funduszowi krajowemu. Z zestawienia powyższych cyfr okazuje się, że gospodarka pieniężna była w r. 1893 korzystniejszą od budżetu o 17.672 zł. Jeżeli jednak zważymy, że tytułem zwrotu ko-

sztów leczenia pobrał fundusz szpitala z funduszu krajowego 168.720 zł., zamiast preliminowanych 151.000 zł. czyli więcej o 17.720 zł. dojdziemy do rezultatu, że właściwy wynik finansowy był niekorzystniejszy o drobną kwotę 48 zł.

Wydatki.

Przystępując do szczegółów działu wydatków musimy przedewszystkiem zauważyć, że w r. 1893 ilość dni leczenia nie tylko się nie powiększyła, lecz przeciwnie w porównaniu z r. 1892 zmniejszyła się o 15.392 dni. (W przedłożeniu Wydziału krajowego cyfra ta z powodu omyłki drukarskiej mylnie na 14.392 podaną została). Mniejsza lub większa ilość dni leczenia nie ma wpływu na wynikłość rubr. I. „płace i emolumenta etatowe", która mniejsze o 896 zł. od preliminowanych wydatki we właściwych swoich pozycyach, zawdzięcza jedynie interkalaryom. Z tej rubryki jednak udzielone także zostały w budżecie niepreliminowane zaliczki na płace, w niespłaconej do końca roku należytości w kwocie 1.426 zł. Z tego powodu całość rubryki wykazuje przekroczenie o 530 zł. Wykazana kwota niespłaconych pożyczek przypisaną została do zwrotu w kwocie 1.133 zł., ponieważ z powodu śmierci dr. Feigla odpisaną została udzielona mu za życia zaliczka w niespłaconej kwocie 292·50 zł.

Przekroczenie z powodu udzielonych zaliczek na płace ma całkowite pokrycie w uzyskanych niepreliminowanych wpływach tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych. Wpływy z tego tytułu wynoszą 1.959 zł., jak to wykazuje rubr. IV. działu dochodów.

Przekroczenie preliminowanej kwoty w rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych" powstało głównie z powodu wyższych niż preliminowano wydatków na służbę oddziałową, zamiast bowiem 54 osób utrzymywano istotnie 60 osób, a to z powodu większej liczby chorych leczonych w 2 klasie, dla których obsługi przeznacza się stosunkowo więcej dozorców.

Pomimo zmniejszonej ilości dui leczenia wykazuje poz. 42 rubr. VII. „koszta żywienia chorych" wydatki rzeczywiste 58.609 zł. większe od preliminowanych 56.000 zł. o 2.609 zł.

W r. 1891 było dni leczenia 253.610, a wydatki tej pozycyi wynosiły 55.517 zł. czyli 1 dzień żywienia kosztował 21·90 centa. W r. 1892 było dni leczenia 269.863, koszta żywienia wynosiły 63.267 zł.. a 1 dzień żywienia 23·07 ct.

W r. zaś 1893 wynosiły koszta te 58.609 zł. na 254.471 dni leczenia; jeden dzień żywienia kosztował w r. 1893, cent. 23·03. Wysokie to przecięcie tłumaczy Wydział krajowy wysokiemi cenami niektórych artykułów żywności a w szczególności kartofli, a nadto i tem, że chorym zapisywano więcej potraw mięsnych, a dla stwierdzenia tej okoliczności podaje Wydział krajowy, że w r. 1892 przy 269.863 dniach leczenia spotrzebowano 50.007 kilogr. mięsa, podczas gdy w roku 1893 spotrzebowano 49.746 kilogr. mięsa na 254.471 dni leczenia.

W roku więc 1892 przypada na 1 dzień leczenia 145·3 gramów mięsa podczas gdy w r. 1893 przypada 195·5 na jeden dzień leczenia.

Dochody.

Znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem w dziale dochodów wykazuje rubr. III. „Zwroty kosztów leczenia". O ile wyższe te dochody były czerpane z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, była o nich mowa już przy rubr. III. wydatków funduszu krajowego. Większe dochody tytułem zwrotu kosztów leczenia od płacących za siebie i od funduszów obcokrajowych i innych publicznych są wynikiem energicznego ściągania zaległości i większych wpływów od kas chorych. Wpływy niepreliminowane tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych służą na pokrycie wydatków niepreliminowanych na zaliczki na płace udzielone w roku budżetowym.

Dochody własne szpitala powszechnego wynosiły	. . . .	224.564 zł.
Wydatki „ „ „	. . . .	218.061 „
Nadwyżka dochodów wynosiła	. . . .	6.503 zł.

która jak to powyżej wykazano wpłynęła do funduszu krajowego jużto w formie mniej pobranej dotacyi na zakład położnic, już też w formie rzeczywistych wpływów do funduszu krajowego. Wykazaliśmy powyżej, że pomyślny ten wynik zawdzięczyć należy wyłącznie większym wpływom tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych od funduszu krajowego pobranym. Przy uwzględnieniu tej okoliczności okazuje się, że rzeczywisty wynik był zgodny z preliminarzem, z bardzo nieznaczną różnicą 48 zł.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Fundusz ten nie posiada żadnego majątku ani dochodów własnych. Wszystkie jego potrzeby pokrywa fundusz krajowy. Wydatki na opędzenie tych potrzeb preliminowane na kwotę 5.414 zł. wynosiły w rzeczywistości 5.413 zł. i taką też kwotę pobrano z funduszu krajowego tytułem dotacyi.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki na utrzymanie tego zakładu preliminowane były na kwotę ogólną 209.567 zł. Dochody własne miały wynosić tylko 186.480 zł., a fundusz krajowy miał pokryć nadwyżkę wydatków w kwocie 23.087 zł. Wykazany w zamknięciu rachunków rzeczywisty wynik był korzystniejszy. Wydatki bowiem rzeczywiste wynosiły 219.831 zł., a dochody 226.363 zł. Z zestawienia tego okazuje się, że zakład ten w roku budżetowym nie tylko żadnej dotacyi z funduszu krajowego nie pobrał, ale nadto zwrócił funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 6.532 zł.

Ogólny zatem wynik był od preliminarza korzystniejszym o 29.619 zł. Jeżeli jednak zważymy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, zakład ten pobrał z funduszu krajowego więcej o 30.074 zł. niż na ten cel preliminowano, okaże się, że właściwie wynik rzeczywisty był w porównaniu z budżetem niekorzystniejszym o drobną stosunkowo kwotę 455 zł.

Wydatki.

Rubr. I. „Płace i emolumenta etatowe„ wykazuje nieznaczną, bo tylko 30 zł. wynoszącą różnicę między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem i to na korzyść budżetu. Z tej rubryki jednak udzielone także zostały zaliczki na płace w niespłaconej z końcem roku budżetowego wysokości 1.266 zł. i z tego powodu rubryka ta wykazuje przekroczenie o 1.236 zł., przyczem zauważyć musimy, że przekroczenie to ma całkowite pokrycie w niepreliminowanych wpływach tytułem zwrotu zaliczek udzielonych w latach ubiegłych w kwocie 1945 zł., wykazanych w rubr. V. dochodów.

W rubr. VII. „Koszta gospodarcze“ preliminowano na koszta żywienia chorych kwotę 48.000 zł., wydano zaś na ten cel 52.274 zł., czyli więcej o 4.274 zł. Większa o 4.583 ilość dni leczenia jak podaje Wydział krajowy, w części tylko tłumaczy to przekroczenie. Właściwą przyczyną jest za niska cyfra preliminowana na te wydatki. W stosunku do roku 1892 wydano na te potrzeby mniej o 1.386 zł. pomimo, że ilość dni leczenia była większą o 4.583. W roku 1882, 1 dzień żywienia kosztował 23·33 centa, w r. 1893 dzień leczenia kosztował tylko 22·28 cent. Preliminarz na r. 1893 układany był na podstawie wyników z r. 1891. W tym roku było dni leczenia 218.180, podczas gdy r. 1893 wykazuje takich dni 234.597 czyli o 16.417 więcej.

Wykazane w poz. 37 tej rubryki przekroczenie o 2.759 zł. kwoty preliminowanej na uprawę pól, ma więcej niż całkowite pokrycie w większych niż preliminowano dochodach z pól

o 3.890 zł. Przyczyna tych znacznych stosunkowo różnic, leży w tem, że w tej pozycyi wydatków zarachowano koszta utrzymania krów, wołów i trzody chlewnej, a w odnośnej pozycyi dochodów zarachowano oprócz właściwych dochodów z pól także dochody z mleka, chowu krów, bicia wołów i trzody chlewnej.

Dochody.

Oprócz wyjaśnionych już powyżej różnic na korzyść budżetu w poz. 4. rubr. III. „dochody z pól“ o 3.890 zł. i w rubr. V. tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych o 1.945 zł, wykazuje jeszcze rubr. IV. „zwroty kosztów leczenia“ wyższe niż preliminowano wpływy o ogólną kwotę 33.387 zł. Od funduszu krajowego pobrał zakład Kulparkowski tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych kwotę 175.074 zł. zamiast preliminowanych 145.000 zł. Powyżej już wyjaśniliśmy jaki wyższe te dochody miały wpływ na ostateczny wynik finansowej gospodarki tego zakładu w roku budżetowym. Od płacących za siebie i od funduszów obcokrajowych miały podług preliminarza wpłynąć kwoty 24.000 zł. a względnie 3.500 zł., rzeczywiste zaś wpływy z tego tytułu wynosiły 26.380 zł. i 4.433 zł. a to wskutek większej liczby leczonych w zakładzie chorych obu tych kategoryj i z powodu energicznego ściągania należytości.

Dochody zakładu na Kulparkowie wynosiły	226.363 zł.
Wydatki „ „ „ „	219.831 „
okazała się nadwyżka dochodów . .	6.532 zł.

która wpłynęła do funduszu krajowego. Jak powyżej wykazaliśmy budżet przewidywał potrzebę dotacyi w kwocie 23.087 zł. przeto wynik był korzystniejszym o 29.619 zł. Korzystny ten wynik jest wypływem tej okoliczności, że zakład tytułem zwrotu kosztów leczenia pobrał z funduszu krajowego ponad preliminarz kwotę 30.074 zł. Przy uwzględnieniu tej okoliczności okazuje się, że właściwy wynik był w porównaniu z budżetem niekorzystniejszy o nieznaczną kwotę 455 zł.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Na wszystkie 4 oddziały tego szpitala preliminował budżet wydatki zwyczajne 188.226 zł. nadzwyczajne 77.980 zł. razem 266.206 zł. Dochody wynosić miały 187.529 zł., a nadwyżkę wydatków w kwocie 78.677 zł. miał pokryć fundusz krajowy. Zamknięcie rachunków wykazuje rzeczywiste wyniki następujące: wydatki zwyczajne 192.358 zł. nadzwyczajne 77.479 zł. razem 269.837 zł. Dochody własne wynosiły 212.288 zł., a fundusz krajowy pokrył nadwyżkę wydatków w kwocie 57.549 zł., a że szpital oddał funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 4.302 zł. przeto tytułem pokrycia zwyżki wydatków pozostałych trzech oddziałów, szpital pobrał z funduszu krajowego kwotę 61.851 zł. W porównaniu z budżetem zamknięcie rachunków wykazuje wynik korzystniejszy o 21.128 zł. Jeżeli się jednak zważy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych szpital pobrał z funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 10.974 zł., okaże się, że właściwy wynik korzystniejszy redukuje się do kwoty 10.154 zł.

Wydatki.

Z powodu interkalaryów wykazuje rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“ mniejsze niż preliminowano wydatki o 1.460 zł., które w części przynajmniej pokrywają większe niż preliminowano wydatki na pensye i emerytury o 2.665 zł. W ciągu roku budżetowego bowiem spensyono-

wani zostali dyrektor i oficyał szpitala, dla których budżet w rubryce pensyj i emerytur żadnej kwoty nie preliminował.

W rubr. VII. „Koszta gospodarcze“ wynosiły wydatki na żywienie chorych 52.083 zł. zamiast preliminowanych 48.000 zł. Przy układaniu preliminarza i uchwalaniu budżetu znane były wyniki z r. 1891. W tym roku było dni leczenia 215.540, w roku zaś budżetowym dni tych było 230.890. W roku 1892 było dni leczenia 219.036 a koszt żywienia wynosił 52.449 zł., podczas gdy w r. 1893 pomimo, że ilość dni leczenia była o 11.854 większa niż w r. 1892. koszt żywienia wynosił tylko 52.083 zł. W roku 1892 jeden dzień żywienia kosztował tylko 22.32 cent. w roku zaś 1893, taki dzień żywienia kosztował tylko 22.55 cent. W r. 1892 jeden dzień żywienia kosztował w Krakowie więcej niż we Lwowie o 0.25 cent. w r. zaś 1893 jeden dzień leczenia kosztował w Krakowie mniej niż we Lwowie o 0·45 cnt. Większa ilość chorych leczonych w roku budżetowym w tym szpitalu spowodowała przekroczenie kwoty preliminowanej w rubr. VIII. „na lekarstwa“ o 31.252 zł.

Częściowe pokrycie ma to przekroczenie w oszczędności osiągniętej w kwocie 701 zł. w poz. 45. tej rubryki „na potrzeby sanitarne“. Zwyczajne wydatki na konserwacyę budynków wynosiły więcej niż preliminowano o 774 zł z powodu adaptacyi znaczniejszym kosztem dawnego oddziału chirurgicznego i mieszkania sióstr miłosierdzia. W tej rubryce preliminowano w wydatkach nadzwyczajnych na budowę II piętra, urządzenie seperatek, rozszerzenie ogrodu spacerowego 13.100 zł. a na nadzwyczajne urządzenia mechaniczne 19.900 zł. w pierwszej pozycyi wydano mniej o 1.201 zł. w drugiej przekroczono preliminarz o 1 400 zł. a to stosownie do rzeczywistej potrzeby. Preliminowaną kwotę 43.200 zł. na budowę pawilonu chirurgicznego dodano do niewyczerpanego w r. 1892. kredytu w kwocie 20.233 zł. W roku więc 1893. miał Wydział krajowy na cele tej budowy do dyspozycyi ogólną kwotę 63.423 zł., z której w ciągu roku budżetowego wydano tylko 52.032 zł. a resztę 11.392 zł. przeniesiono na rachunek r. 1894.

Dochody.

W dziale dochodów jedna tylko rubryka wykazuje znaczniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistym wynikiem, a mianowicie:

Rubr. III. „zwroty kosztów leczenia“. Powyżej już była mowa o większych wpływach od funduszu krajowego tytułem zwotu kosztów leczenia ubogich chorych. Lecz także i płacący za siebie i fundusze obcokrajowe i inne zapłaciły tytułem kosztów leczenia więcej niż preliminowano, pierwsi o 4.870 zł. drugie o 9.238 zł. razem więc z tego tytułu szpital otrzymał w obu tych pozycyach więcej niż preliminowano o 4.108 zł. a to przeważnie wskutek zaprowadzenia ustawy dla kasy chorych obowiązanej do płacenia kosztów leczenia za swych członków.

wydatki Szpitala Św. Łazarza w Krakowie wynosiły . .	269.837 zł.
dochody „ „ „ . .	212.288 „
nadwyżka wydatków . .	57.549 zł.

pokryta została z funduszu krajowego w formie udzielonej dotacyi w kwocie 61.851 zł. i odebranej nadwyżki dochodów z oddziału syfilitycznego w kwocie 4.302 zł. A gdy budżet preliminował na pokrycie nadwyżki wydatków 78.677 zł. przeto wydano z tego tytułu mniej niż preliminowano o 21.128 zł. Ponieważ jednak szpital pobrał z funduszu krajowego z rubr. III. więcej niż preliminowano o 10.974 zł., przeto rzeczywiste zaoszczędzenie redukuje się do kwoty 10.154 zł. jak powyżej wykazano.

Fundusz policyi krajowej.

Dochody tego funduszu zgodnie z preliminarzem wynosiły 6.034 zł. Wydatki podług preliminarza miały wynosić 2.500 zł. tytułem kosztów utrzymania więźniów z Galicyi pochodzących w domach przymusowej pracy i poprawy w innych prowincyach austryackich, i 5 zł. tytułem rozmaitych wydatków, a nadwyżka dochodów w kwocie 3.529 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki tytułem utrzymania więźniów o 656 zł. mniejsze od preliminowanych. Natomiast wydano z tego funduszu 1.749 zł. ponad preliminarz na honoraryum za wypracowanie planów dla urządzić się mających w kraju poprawczych kolonij rolniczych. Wskutek tego wydatku pozostała nadwyżka dochodów w kwocie 2.436 zł. i ta tylko kwota wpłynęła do funduszu krajowego, jak to wykazano w poz. 7. rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1888.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Wszystkie te fundusze nie mają własnych zasobów ani dochodów, a wszelkie ich potrzeby pokrywa fundusz krajowy na podstawie uchwalonych przez Wys. Sejm kredytów w rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego. W miarę przedkładania do wypłaty obligacyj wylosowanych więcej lub mniej niż preliminowano, jak również w miarę przedkładania do wypłaty kuponów w kwocie mniejszej lub większej niż preliminowano, potrzeby tych funduszów są większe lub mniejsze i stosownie do tego fundusz krajowy na ich zaspokojenie większe lub mniejsze czynić musi wydatki.

Fundusze pożyczki krajowej z r. 1884, 1888 i 1891 wykazują większe niż preliminowano wydatki o 2.492 zł. 712 zł. i 8.025 zł. Natomiast potrzeby funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. były mniejsze od preliminowanych o 10.024 zł. Stosownie do tego i wydatki funduszu krajowego z tytułu pokrycia tych wydatków były o te same kwoty wieksze względnie mniejsze od preliminowanych.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Opierając się na planie amortyzacyjnym tej pożyczki, budżet preliminował potrzeby tego funduszu na kwotę 21.234 zł. Korzystając jednak z nadwyżek dochodów b. funduszów indemnizacyjnych, Wydział krajowy w myśl poleceń Wys. Sejmu, wypowiedział cały kapitał tej pożyczki z dniem 1. listopada 1893 i do końca r. budżetowego spłacił obligacye tej pożyczki w kwocie 253.600 zł. a gdy do tego dodamy wydatki na procenta, zapadłe 1. maja i 1. listopada i koszta administracyjne, otrzymamy ogólną sumę wydatków w kwocie 270.642 zł. więcej od preliminowanych o 249.408 zł. Do końca roku 1893 nie zgłoszono do wypłaty obligacyj za 70.100 zł. a płatnych kuponów nie przedstawiono za 456 zł. Ogólna więc zaległość bierna tego funduszu wynosi 70.556 zł.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Wysoki Sejm nie uchwalił na rok 1893. budżetu dla tego funduszu. Pożyczka ta miała na celu uzyskanie funduszów na spłacenie pozostałych jeszcze obligacyj funduszów indemnizacyjnych w ogólnej kwocie 26,925.000 zł. W tym celu wydano 4% obligacye imiennej wartości 58,850.000 koron czyli 29,425.000 zł. za które licząc po uzyskanym kursie 91·50 za 100 otrzymano gotówką 26,923.875 zł. Kwotę potrzebną na półroczne odsetki, na umorzenie przez losowanie, na koszta przeprowadzenia całej operacyi i na mylne zarachowania urzędów podatkowych, w ogólnej sumie 629.446 zł. wzięto z bieżących dochodów funduszu indemnizacyjnego. Całej uzyskanej z pożyczki z r. 1893 kwoty, użył Wydział krajowy na spłacenie obligacyj długów indemnizacyjnych o czem Wydział krajowy w osobnem przedłożeniu zdał Wys. Sejmowi sprawę.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych

Funduszów samoistnych, niedotowanych, budżetem objętych:

Fundusz domestykalny.

W roku 1893. fundusz ten nie miał żadnych wydatków, zaś dochody w kwocie 4.608 zł. wraz z majątkiem zarodowym wynoszącym kwotę 25.186 zł. i efekta będące własnością tego funduszu w kwocie 171.782 zł. oddano dyrekcyi Banku krajowego, jako stały fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, a to w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 10. maja 1893.

Fundusz kultury krajowej.

Fundusz stanowy sierociński.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wszystkie te fundusze w ostatecznych swoich wynikach z roku budżetowego nieznaczne tylko wykazują różnice między preliminarzem a zamknięciem rachunków i nie wymagają szczegółowego omówienia. Nadwyżki dochodów czyli pozostałości kasowe użyte zostały w myśl istniejących przepisów i uchwał sejmowych.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Uzyskana w swoim czasie ze zrealizowania tej pożyczki gotówka w kwocie 1,166.300 zł. rozpożyczoną została powiatom. Po koniec roku 1892 zwróciły powiaty kwotę 1,163.173 zł. tak że zaległość pozostała z końcem roku 1892 wynosiła w kapitale 3.127 zł. Tytułem odsetek zalegała z końcem 1892 r. kwota 4.223 zł. a tytułem odsetek zwłoki zalegała kwota 1.456 zł. Ogólny więc stan czynny tego funduszu z końcem r. 1892. wynosił 8.806 zł. Podług budżetu miała na ra-

chunek tej ogólnej zaległości wpłynąć kwota 2.000 zł. dochód zaś rzeczywisty wynosił tylko 1.629 zł. mniej niż preliminowano o 371 zł.

Wydatki tego funduszu miały wynosić na podstawie planu umorzenia kwotę 52.788 zł. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje z tego tytułu wydatek w kwocie 57.548 zł. o 4.760 zł. więcej niż preliminowano, a to głównie z tego powodu, ponieważ zgłoszono do wypłaty obligacye dawniej wylosowane i kupony dawniej płatne.

Wydatki więc były większe od preliminowonych o 4.760 zł., dochody mniejsze o 371 zł. przeto fundusz krajowy wypłacił na pokrycie nadwyżki wydatków kwotę 55.919 zł. więcej niż z tego tytułu preliminowano o 5.131 zł.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Z własnego majątku miał ten fundusz dochód w kwocie 1.664 zł. Z funduszu krajowego pobiera ten fundusz dotacyę na pokrycie wydatków rubr. VII. „zapomogi dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic“. W roku budżetowym fundusz krajowy wypłacił z tego tytułu 3.048 zł. mniej niż preliminowano o 402 zł. Ogół dochodów tego funduszu wynosił więc 4.712 zł. a ponieważ wydatki wynosiły tylko 4.357 zł. przeto nadwyżkę dochodów w kwocie 355 zł. wcielono do majątuu zarodowego tego funduszu.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dochody tego funduszu tytułem dotacyi z funduszu krajowego, zwrotów pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym, odsetek od lokacyi i odsetek zwłoki, wynosiły ogółem 58.740 zł. W ciągu roku budżetowego wypożyczono 6 Wydziałom powiatowym ogólną kwotę 44.000 zł. Z końcem r. 1893 fundusz ten posiadał zapas kasowy 5.507 zł. pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym 210.461 zł. i na lokacyi w banku krajowym 18.723 zł. czyli razem 234.691 zł. W stosunku do roku 1892 przyrost majątku wynosi 20.500 zł. a to z dotacyi corocznej 20.000 zł. i z odsetek 500 zł.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych:

Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (Sekcya górna).

Wydatki spowodowane wykupnem gruntów, konserwacyą i kosztami zarządu w ogólnej kwocie 752 zł. pokryto odsetkami od kapitałów lokowanych, które wynosiły 764 zł. Nadwyżka dochodów dodaną została do zapasu kasowego z końcem r. 1892. Z końcem r. 1893 fundusz ten posiadał w funduszu regulacyjnym 38.901 zł. a to 25.620 zł. w gotówce i 13.281 zł. w wartości wykupionych gruntów i należytościach czynnych. Fundusz konserwacyjny wynosił 1.754 zł.

Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Wydatki poniesione na wykupno gruntów i na roboty w r. 1893 dokonane, wynosiły ogółem 14.923 zł, a gdy tytułem datków konkurencyjnych i rozmaitych, wpłynęła kwota 12.865 zł. pozostała niepokryta nadwyżka wydatków w kwocie 2.058 zł., którą zaliczkowo pokrył fundusz krajowy. Z końcem r. 1893 zaliczki dane funduszowi z funduszu krajowego, wynosiły ogółem

15.680 zł. a gdy należytości czynne i wartość kupionych gruntów wynoszą 19.781 zł. przeto fundusz ten z końcem r. 1893 przedstawia czysty stan czynny w kwocie 4.100 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 274 zł.

Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Na roboty w r. 1893. dokonane, wydano ogółem 15.511 zł. Wydatki te pokryto w części z dochodów tytułem datków konkurencyjnych, odsetek i rozmaitych. Wszystkie te wpływy wynosiły 2.965 zł. Pozostałą nadwyżkę wydatków w kwocie 12.546 zł. pokryto z pozostałości kasowej. Z końcem roku 1893. fundusz ten wykazywał czysty stan czynny w kwocie 31.586 zł. z czego 5,892 zł. w gotówce i papierach wartościowych. Fundusz konserwacyjny wynosił 1.722 zł.

Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki.

Na roboty wydał ten fundusz w roku budżetowym 3.680 zł. Dochody tytułem datków konkurencyjnych wynosiły 200 zł. a nadwyżkę wydatków pokrył fundusz krajowy zaliczkowo w kwocie 3.480 zł. Z końcem r. 1893 przedstawiał ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 18.752 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 3.333 zł.

Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Na roboty wydano w roku budżetowym 21.421 zł. Wydatki te pokryto z dochodów datku z państwowego funduszu melioracyjnego 9.300 zł., rozmaitych 31 zł. i z oddanej zaliczki pozostałej w ręku b. delegata 2.495 zł. Pozostałą resztę w kwocie 9.595 zł. pokrył tytułem zaliczki fundusz krajowy. Z końcem roku 1893 przedstawia ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 28.130 zł. Fundusz konserwacyjny wynosił 220 zł.

Fundusz regulacyi rzeki Brnia z dopływami.

Wydatki z tytułu dokonanych w r. 1893 robót wynosiły 49.193 zł. Na pokrycie tych wydatków służyły dochody z tytułu datku z funduszu krajowego 15.471 zł. z datków konkurencyjnych 2.739 zł. z odsetek i rozmaitych 2.485 zł. razem 20.695 zł, Resztę wydatków w kwocie 28.498 zł. pokryto z pozostałości kasowej. Z końcem r. 1893 wykazuje ten fundusz czysty stan czynny w kwocie 66.798 zł. z czego 55.191 zł. w gotówce. Fundusz konserwacyjny wynosił 341 zł.

Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Roboty w roku budżetowym dokonane kosztowały wraz z przenośnymi drobnymi wydatkami kwotę 107.239 zł. Dochody w tymże roku wynosiły 155.262 zł., a pozostał zapas z tego roku 48.023 zł. co dodane do zapasu z r. 1892 w kwocie 14.718 zł. podniosło ogólny zapas z końcem r. 1893 do wysokości 62.741 zł. Z końcem r. 1893 fundusz ten przedstawiał czysty stan czynny 55.513 zł. W wykazanej powyżej pozostałości kasowej mieszczą się także kaucye i depozyta w ogólnej kwocie 18.349 zł.

Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy i fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

W r. 1893 nie wykonano żadnych robót na rachunek tych funduszów, a figurują w zamknięciu rachunków dla tego ponieważ fundusze te pobrały z funduszu krajowego tytułem datków preliminowane dla nich kwoty, które ulokowane zostały na rachunku bieżącym w banku krajowym.

Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Roboty wykonane w r. 1893 kosztowały ogółem 23.159 zł. Dochody tytułem datków z funduszu krajowego, z funduszu państwowego, odsetek i rozmaitych wynosiły 25.515 zł. przeto pozostał z tego roku zapas w kwocie 2.356 zł., a że zapas z końcem r. 1892 wynosił 14.383 zł. doszedł z końcem r. 1893 do kwoty 16.739 zł. Czysty stan czynny tego funduszu wykazał 38.223 zł,

Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Na roboty w r. 1893 dokonane wydał ten fundusz 9.756 zł. Tytułem datku z funduszu krajowego miał ten fundusz dochód w kwocie 19.800 zł. przeto został z końcem roku 1893 zapas w gotówce 10.044 zł. do czego dodawszy wartość wykupionych gruntów 25 zł. otrzymany stan czynny tego funduszu z końcem r. 1893 w kwocie 10.069 zł.

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w niniejszem sprawozdaniu zawartych, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze skarbu krajowego i funduszów samoistnych budżetem objętych złożonych za rok budżetowy 1893.

Uchwała druga.

Powyższe absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Kwotę 523.000 zł. wstawia się jako kredyt dodatkowy na rok 1894 do rubr XIV poz. 174 wydatków.

Uchwała czwarta.

Taką samą kwotę 523.000 zł. wstawia się jako dodatkowe pokrycie powyższego dodatkowego kredytu do rubr. I poz. 1 dochodów budżetu r. 1894.

Uchwała piąta.

Pozostałość z rachunków r. 1893 po wydzieleniu z niej kwoty 523.000 zł. przeznaczonej na pokrycie dodatkowego kredytu na r. 1894 wstawia się w kwocie 1,148.828 zł. do rubr. I dochodów preliminarza na r. 1895.

We Lwowie dnia 19. stycznia 1895.

Zastępca przewodniczącego:
St. Badeni.

Sprawozdawca.
Goldman.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. S. 1.018/95.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie urządzenia kursu nauki pielęgnowania chorych przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r. polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę sprawy założenia szkoły dozorców przy szpitalu lwowskim z zastrzeżeniem odpowiedniego wpływu Sióstr Miłosierdzia na jej kierunek, Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie pod dniem 7. lutego 1893 r. (Aleg. 94.) z następującym wnioskiem: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz wydatków szpitala lwowskiego na r. 1894. kwoty 300 złr. na wynagrodzenie lekarza za udzielanie nauki jak z chorymi postępować należy.

Powyższe sprawozdanie nie weszło jednak na porządek obrad Wysokiego Sejmu podczas otatniej sesyi, chociaż komisya budżetowa w rozpoznaniu wniosku Wydziału krajowego wygotowała swoje sprawozdanie (Aleg. 271), w którym postawiła następujący wniosek: „Wniosek, w sprawie założenia szkoły osób, do posługi chorych przeznaczonych, odsyła się do Wydziału krajowego w celu zwołania ankiety i postawienia wniosków w myśl uchwały tejże. Stosując się do powyżej udzielonych wskazówek i mając na uwadze zupełny brak tego rodzaju obsługi przy chorych we wszystkich szpitalach w kraju naszym, jak również i brak odpowiednio przysposobionych Sióstr Miłosierdzia zarządzających służbą użytą do pielęgnowania chorych, Wydział krajowy zwołał ankietę z osób w tej sprawie kompetentnych i protokół jej posiedzeń przedłożył przy sprawozdaniu z czynności departamentu V. w roku 1893 do 1894.

Następnie podzielając zdanie ankiety, że tego rodzaju szkoła założoną i utrzymywaną być powinna wspólnie przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża i fundusz krajowy, odniósł się Wydział krajowy w tym względzie do pomienionego Towarzystwa, które na posiedzeniu dnia 11. grudnia 1894. przyjęło postawione przez wybraną w tym celu komisyę wzmocnioną, przybraniem do niej inspektora szpitali krajowych dr. Stelli Sawickiego, następujące postanowienia zasadnicze.

1. Chcąc uzyskać odpowiednie kandydatki do nauki, należy rozpisać kilka stypendyów płatnych w ratach miesięcznych przez cały czas nauki.

2. Ponieważ do pielęgnowania chorych najlepiej nadają się kobiety, komisya zaleca, aby tylko one przyjmowane były do nauki i to w wieku od 24 do 40 lat życia, umiejące dobrze czytać i pisać, o ile możności z lepszem wychowaniem i jedynie osoby nieskazitelnego prowadzenia się.

3. Kurs nauki ma trwać przez 5 miesięcy, tak, aby z odliczeniem czasu wakacyjnego, rocznie dwa kursa odbyć się mogły. Nauka jest przeważnie praktyczną, chociaż niektóre wykłady z demostracyami są niezbędnie potrzebne. Każda kandydatka powinna odbyć praktykę na oddziale chorób wewnętrznych, chirurgicznych, na oddziale chorób dzieci, kobiet i umysłowych.

4. Jedynie w szpitalu powszechnym we Lwowie lub w Krakowie może być szkoła dozorczyń z pożytkiem umieszczoną a naukę udzielać winni pod okiem prymaryuszów wybrani do tego sekundaryusze i osobno za to honorowani.

5. Po odbytem kursie, poddają się kandydatki egzaminowi praktycznemu, a te, które otrzymają kwalifikacye, mają potem zapewnioną opiekę Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża. W tym celu komisya gorąco zaleca internat dla ukwalifikowanych dozorczyń na wzór pragskiego Krankenpflegerinen des rothen Krenzes, lub wiedeńskiego Rudolfineum, ażeby wyuczone dozorczonie pozostały przy swoim zawodzie i koszt na ich wyuczenie nie był straconym. Również wyraża komisya przekonanie, że Wydział krajowy zezwoli podwyższyć płacę tym kwalifikowanym dozorczyniom, ażeby weszły na stałą służbę do szpitali powszechnych, dotychczasowe bowiem wynagrodzenie jest zbyt niskie.

6. Koszt utrzymania takiej szkoły dla dziesięciu dozorczyń w roku, to jest po pięć na kurs byłby następujący: dla dwóch sekundaryuszów po 300 zł. na rok i dla dziesięciu kandydatek po 15 zł. miesięcznie przez 10 miesięcy 1.500 zł., na prtrzeby szkolne 100 zł., razem 2.200 zł.

7. Także Siostry Miłosierdzia oddające się obsłudze chorych, powinny pobierać naukę w tym samym zakresie, jak kandydatki świeckie i byłoby najodpowiedniej, aby nauka była wspólną. Towarzystwo Czerwonego Krzyża, zawiadamiając Wydział krajowy w odezwie z dnia 20. grudnia 1894, L. 117 o powzięciu swoich postanowień, oświadczyło się za przyjęciem w pierwszym roku połowy kosztów utrzymania szkoły w kwocie 1.100 zł.

Otóż komisya budżetowa, podzielając w zasadzie zgodnie z Wydziałem krajowym zapatrywania Towarzystwa Czerwonego Krzyża, jest zdania, że zaprowadzenie jak najrychlej i to na razie przy lwowskim szpitalu powszechnym kursów dla dozorczyń chorych, jest ze wszech miar pożądanem, następnie i przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, jeżeli rezultaty osiągnięte w szpitalu lwowskim, okażą się dla tego rodzaju szkoły pomyślnymi. Dalej, że Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo zatwierdzenia przedłożonego przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża szczegółowego programu szkoły i wszelkich zmian późniejszych, wreszcie, że Siostrom Miłosierdzia zapewnionym być powinien wpływ i współudział w części praktycznej nauki.

Z tych tedy powodów przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejszy stan sprawy, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, zaprowadzenie jaknajrychlejsze przy szpitalu krajowym we Lwowie, szkoły dla dozorczyń przy chorych, wspólnym kosztem z Towarzystwem Czerwonego Krzyża. Na ten cel wstawia się do budżetu szpitala lwowskiego w rubr. XIV. poz. 72 a), połowę potrzebnych wydatków na dziewięć miesięcy b. r. w kwocie złr. 825.

We Lwowie dnia 23. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski *w. r.*

Sprawozdawca:

Marchwicki *w. r.*

L. S. 1.018/95.

Aleg. 131.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie urządzenia kursu nauki pielęgnowania chorych przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r. polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę sprawy założenia szkoły dozorców przy szpitalu lwowskim z zastrzeżeniem odpowiedniego wpływu Sióstr Miłosierdzia na jej kierunek, Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie pod dniem 7. lutego 1893 r. (Aleg. 94.) z następującym wnioskiem: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz wydatków szpitala lwowskiego na r. 1894. kwoty 300 złr. na wynagrodzenie lekarza za udzielanie nauki jak z chorymi postępować należy.

Powyższe sprawozdanie nie weszło jednak na porządek obrad Wysokiego Sejmu podczas otatniej sesyi, chociaż komisya budżetowa w rozpoznaniu wniosku Wydziału krajowego wygotowała swoje sprawozdanie (Aleg. 271), w którym postawiła następujący wniosek: „Wniosek, w sprawie założenia szkoły osób, do posługi chorych przeznaczonych, odsyła się do Wydziału krajowego w celu zwołania ankiety i postawienia wniosków w myśl uchwały tejże. Stosując się do powyżej udzielonych wskazówek i mając na uwadze zupełny brak tego rodzaju obsługi przy chorych we wszystkich szpitalach w kraju naszym, jak również i brak odpowiednio przysposobionych Sióstr Miłosierdzia zarządzających służbą użytą do pielęgnowania chorych, Wydział krajowy zwołał ankietę z osób w tej sprawie kompetentnych i protokół jej posiedzeń przedłożył przy sprawozdaniu z czynności departamentu V. w roku 1893 do 1894.

Następnie podzielając zdanie ankiety, że tego rodzaju szkoła założoną i utrzymywaną być powinna wspólnie przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża i fundusz krajowy, odniósł się Wydział krajowy w tym względzie do pomienionego Towarzystwa, które na posiedzeniu dnia 11. grudnia 1894. przyjęło postawione przez wybraną w tym celu komisyę wzmocnioną, przybraniem do niej inspektora szpitali krajowych dr. Stelli Sawickiego, następujące postanowienia zasadnicze.

1. Chcąc uzyskać odpowiednie kandydatki do nauki, należy rozpisać kilka stypendyów płatnych w ratach miesięcznych przez cały czas nauki.

2. Ponieważ do pielęgnowania chorych najlepiej nadają się kobiety, komisya zaleca, aby tylko one przyjmowane były do nauki i to w wieku od 24 do 40 lat życia, umiejące dobrze czytać i pisać, o ile możności z lepszem wychowaniem i jedynie osoby nieskazitelnego prowadzenia się.

3. Kurs nauki ma trwać przez 5 miesięcy, tak, aby z odliczeniem czasu wakacyjnego, rocznie dwa kursa odbyć się mogły. Nauka jest przeważnie praktyczną, chociaż niektóre wykłady z demostracyami są niezbędnie potrzebne. Każda kandydatka powinna odbyć praktykę na oddziale chorób wewnętrznych, chirurgicznych, na oddziale chorób dzieci, kobiet i umysłowych.

4. Jedynie w szpitalu powszechnym we Lwowie lub w Krakowie może być szkoła dozorczyń z pożytkiem umieszczoną a naukę udzielać winni pod okiem prymaryuszów wybrani do tego sekundarynsze i osobno za to honorowani.

5. Po odbytem kursie, poddają się kandydatki egzaminowi praktycznemu, a te, które otrzymają kwalifikacye, mają potem zapewnioną opiekę Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża. W tym celu komisya gorąco zaleca internat dla ukwalifikowanych dozorczyń na wzór pragskiego Krankenpflegerinen des rothen Kreuzes, lub wiedeńskiego Rudolfineum, ażeby wyuczone dozorczonie pozostały przy swoim zawodzie i koszt na ich wyuczenie nie był straconym. Również wyraża komisya przekonanie, że Wydział krajowy zezwoli podwyższyć płacę tym kwalifikowanym dozorczyniom, ażeby weszły na stałą służbę do szpitali powszechnych, dotychczasowe bowiem wynagrodzenie jest zbyt niskie.

6. Koszt utrzymania takiej szkoły dla dziesięciu dozorczyń w roku, to jest po pięć na kurs byłby następujący: dla dwóch sekundaryuszów po 300 zł. na rok i dla dziesięciu kandydatek po 15 zł. miesięcznie przez 10 miesięcy 1.500 zł., na prtrzeby szkolne 100 zł., razem 2.200 zł.

7. Także Siostry Miłosierdzia oddające się obsłudze chorych, powinny pobierać naukę w tym samym zakresie, jak kandydatki świeckie i byłoby najodpowiedniej, aby nauka była wspólną. Towarzystwo Czerwonego Krzyża, zawiadamiając Wydział krajowy w odezwie z dnia 20. grudnia 1894, L. 117 o powzięciu swoich postanowień, oświadczyło się za przyjęciem w pierwszym roku połowy kosztów utrzymania szkoły w kwocie 1.100 zl.

Otóż komisya budżetowa, podzielając w zasadzie zgodnie z Wydziałem krajowym zapatrywania Towarzystwa Czerwonego Krzyża, jest zdania, że zaprowadzenie jak najrychlej i to na razie przy lwowskim szpitalu powszechnym kursów dla dozorczyń chorych, jest ze wszech miar pożądanem, następnie i przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, jeżeli rezultaty osiągnięte w szpitalu lwowskim, okażą się dla tego rodzaju szkoły pomyślnymi. Dalej, że Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo zatwierdzenia przedłożonego przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża szczegółowego programu szkoły i wszelkich zmian późniejszych, wreszcie, że Siostrom Miłosierdzia zapewnionym być powinien wpływ i współudział w części praktycznej nauki.

Z tych tedy powodów przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejszy stan sprawy, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, zaprowadzenie jaknajrychlejsze przy szpitalu krajowym we Lwowie, szkoły dla dozorczyń przy chorych, wspólnym kosztem z Towarzystwem Czerwonego Krzyża. Na ten cel wstawia się do budżetu szpitala lwowskiego w rubr. XIV. poz. 72 a), połowę potrzebnych wydatków na dziewięć miesięcy b. r. w kwocie złr. 825.

We Lwowie dnia 23. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski *w. r.*

Sprawozdawca:

Marchwicki *w. r.*

LW. 1.016|94.

Aleg. 132.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego LW. 55356|94 z usprawiedliwieniem zwiększonych wydatków wstawionych do preliminarza budżetu kraj. szpitala powszechnego we Lwowie w Rubr. I. poz. 4., 14. i 15., w Rubr. II. poz. 16., 20., 21. i 22.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedkłada co następuje:

Wskutek przeniesienia oddziału położniczego kraj. szpitala powsz. we Lwowie do nowozbudowanego gmachu i umieszczenia tamże chorych ginekologicznych, tudzież z powodu ukończonej adaptacyi realności zakupionej na pawilon dla chorych zakaźnych — okazała się nieodzowna potrzeba powiększenia tak służby lekarskiej, jakoteż oddziałowej i administracyjnej, począwszy od 1. stycznia 1895 r. Wraz z oddziałem położnic bowiem przeniesionym zostanie z nowego gmachu oddział chorób kobiecych (ginekologiczny), połączony obecnie z oddziałem dla chorób nerwowych i stacyą obserwacyjną — w interesie chorych jest bowiem wskazanem, ażeby ordynacya na obu oddziałach powierzoną była prymaryuszowi oddziału położnic — który wraz z ginekologicznym liczyć będzie 140 łóżek.

Ze względu na tę liczbę chorych i różnorodność chorób wymaga należyta obsługa lekarza, ażeby lekarz ordynujący miał dwóch pomocników, a to jednego dla oddziału położnic, drugiego zaś dla ginekologicznego, bo na każdym z nich odbywa się bardzo wiele rękoczynów, którym prymaryusz żadną miarą sam podołaćby nie mógł, będzie więc musiał wyręczać się pomocnikiem posiadającym w tym dziale chorób odpowiednią zdolność i rutynę. Jak długo oddział ginekologiczny połączonym był z oddziałem dla chorób nerwowych i obserwacyjnych, posiadał tylko 20 łóżek, a pomimo to zachodziła potrzeba przydzielenia doń jednego z najlepszych lekarzy młodszych i to z ujmą dla innych oddziałów, chociaż chore wymagające operacyi odsyłane bywały na oddział chirurgiczny.

Obecnie zaś przy powiększeniu oddziału ginekologicznego do 40 łóżek i umieszczanie w nim wszystkich chorych operacyi wymagających, okazuje się niezbędna potrzeba ustanowienia jeszcze jednej posady sekundaryusza klasy I.

Sekundaryusz ten ze względu na dobro chorych i zakładu zamieszkać też może przy powyższym oddziale tak samo jak sekundaryusz oddziału położniczego. Jakkolwiek bowiem skutkiem przeniesienia chorych ginekologicznych do nowego zakładu zmniejszy się nieco liczba chorych na oddziale chorób nerwowych, niepodobnem byłoby ujmować temu

oddziałowi rutynowanego lekarza (sek. kl. I.) tem mniej, gdy obsługa lekarska tegoż oddziału wraz z obserwacyjnym wymaga siły doświadczonej w zastosowywaniu elektyczności i massażu.

Nowo urządzony pawilon dla chorób zakaźnych posiadać będzie 40 łóżek. Z chwilą otwarcia tego pawilonu dla użytku chorych, które również z dniem 1. stycznia 1895. nastąpi — zapewnioną mu być musi odpowiednia opieka lekarska, która tylko lekarzowi starszemu posiadającemu specyalne wykształcenie i nabytą praktykę w tym dziale powierzoną być może i który wyłącznie temu oddziałowi byłby oddany.

Praktyka wykazała bowiem, że lekarz ordynujący w zakładzie dla chorych zakaźnych nie powinien uczęszczać na inne oddziały chorych, ażeby nie spowodować zakażenia. Choroby zakaźne zaś z natury swej ciężkie i niebezpieczne, wymagają ustawicznej obecności lekarza o każdej porze dnia i nocy i z tych powodów wskazanem jest, iżby on zamieszkał w tym pawilonie.

Etat lekarzy pomocniczych szpitala lwowskiego jest stosunkowo do liczby oddziałów i nieustannego przepełnienia tak szczupłym, że zaledwie wystarczyć może do obsługi oddziałów w gmachu głównym pomieszczonych. O uszczupleniu zatem tej liczby lekarzy przez wyznaczanie jednego ze starszych i doświadczeńszych do pawilonu zakaźnych nawet pomyśleć nie można zwłaszcza — gdy pawilon ten mieszczący 40 łóżek będzie niewątpliwie zawsze kompletnie obłożony chorymi, albowiem przeniesieni będą doń nietylko chorzy zakaźni mieszczący się dotąd w gmachu głównym, ale również chorzy pomieszczeni czasowo w budynku odnajętym od Zarządu szpitala św. Zofii, który wobec przepełnienia gmachu szpitala głównego — a przeważnie obawy niebezpieczeństwa dla innych oddziałów miejsca tamże znaleźć nie mogli.

Z powodów wyżej przytoczonych okazuje się tedy niezbdędnem utworzenie dla obsługi lekarskiej pawilonu dla zakaźnych jednej posady sekundaryusza klasy I. z dodaniem pomieszkania opalonego i oświetlonego — tudzież jednej Siostry Miłosierdzia.

Podobnie jak służba lekarska odpowiednio do koniecznych wymogów, jakie przeniesienie oddziału położnic i ginekologicznego do kraj. zakładu położnic, tudzież chorych zakaźnych do nowego pawilonu z natury rzeczy przedstawia — musi też być zwiększonym również personal administracyjny i służba dozorcza, mianowicie z powodu odrębnego położenia kraj. zakładu położnic i oddalenia jego od głównego gmachu szpitala powsz., okazała się potrzeba utworzenia dla kancelaryi tegoż zakładu osobnego urzędnika t. j. trzeciego pisarza etatowego. Wobec zaś nader zwiększonej czynności, jaką z chwilą otwarcia kraj, zakładu położnic, tudzież pawilonu dla zakaźnych będzie miał do spełnienia dotychczasowy funkcyonaryusz nieetatowy pełniący obowiązki dozorcy gmachu szpitala głównego — wszelkie względy słuszności i na dobro gmachów, zakładów krajowych przemawiałyby za tem, iżby dotychczasową nieetatową posadę dozorcy domu przemienić na posadę słałą przyznając temu funkcyonaryuszowi płacę pisarza etatowego, 3 dodatki pięcioletnie po 50 zł. mieszkanie i wikt w naturze. Wydział krajowy nie wahał się wstawić do preliminarza budżetu stosownych propozycyi w tej mierze w przekonaniu, że tak charakter kraj. zakładu położniczego i czynności jakie kancelarya tegoż będzie miała do spełniania, uzasadniały konieczność powierzenia onych urzędnikowi stałemu.

Te same względy przemawiają również za ustanowieniem etatowej posady dozorcy gmachów, a to szpitala głównego, kraj. zakładu położnic i pawilonu dla zakaźnych, który mając przyszłość zapewnioną z tem większem poświęceniem i pożytkiem spełniać będzie swoje obowiązki.

Wreszcie przechodząc do zwiększenia wydatku preliminowanego na pomnożenie służby oddziałowej, a niechcąc nużyć Wys. Izby przytaczaniem szczegółów do każdej pozycyi, zamieszczonej w preliminarzu, Wydział krajowy ma zaszczyt zaznaczyć, że potrzeba

powiększenia służby tej, jakkolwiek z natury rzeczy wynika, poddaną była skrupulatnemu i ścisłemu ocenieniu i propozycye w tej mierze zamknięte w granicach rzeczywistej konieczności.

Komisya budżetowa uznaje w zupełności przytoczone motywa i wnosi:

Wysoki Sejm raczy usprawiedliwienie Wydziału krajowego przyjąć do Swej wiadomości i zatwierdzić wnioski, zamieszczone w tym kierunku w preliminarzu budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1895.

Nadto Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W ustanowionym przez wysoki Sejm krajowy w r. 1875. etacie posad i płac przy szpitalu lwowskim w ustępie I. B. „służba lekarska“.

a) Dla zakładu chorych pod poz. 4. ma być ośmiu (8) sekundaryuszy kl. I.

b) Dla zakładu położnic pod poz. 2. dwóch sekundaryuszów klasy I.

VI. D. Służba administracyjna pod poz. 3. ma być trzech pisarzy zaś jak poz. 4. Dozorca domu z płacą 600 zł. rocznie, trzema dodatkami pięcioletniemi po 50 zł., z pomieszkaniem i wiktem w naturze.

Lwów dnia 22. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

L. S. 994/95.

Alleg. **133.**

Sprawozdanie

komisyi drogowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o uznanie dojazdu łączącego Dublany z drogą krajową lwowsko-stojanowską za drogę krajową.

Wysoki Sejmie!

Na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 5. marca 1881, l. 10.080 przystąpiono do budowy drogi krajowej Lwów-Stojanów. Przedtem jedynym dojazdem ze Lwowa do Zakładu rolniczego krajowego w Dublanach była droga ze Zniesienia przez groblę Malechowską do Dublan, lecz droga ta była tak złą i błotnistą, że przez dłuższy czas nie przywożono nawet docentów do Dublan, i tylko w niektórych porach roku było to możliwem.

W roku 1882, Wydział krajowy przychylił się do prośby Dyrekcyi Zakładu, i wyasygnował z funduszów, przeznaczonych na konserwacyę dróg krajowych na ręce Dyrekcyi Zakładu 3.000 zł. na rozpoczęcie budowy drogi dojazdowej od gościńca krajowego Lwów-Stojanów do Dublan w długości 1.816 metrów. Pomimo, iż ta droga dojazdowa jest prowadzoną przeważnie gruntami dworskiemi do Zakładu w Dublanach i była z początku używaną li tylko dla dogodności szkoły rolniczej, to jednak z powodu szemrania miejscowej ludności została otwartą i dla szerszej publiczności, co spowodowało tak szybkie zużycie, iż już w roku 1888 Dyrekcya w Dublanach, nie posiadając własnych funduszów na utrzymanie tego dojazdu, widziała się zmuszoną udać się ponownie do Wydziału krajowego o rekonstrukcyę z funduszów krajowych.

Wydział krajowy po dokładnem zbadaniu przez swoich inżynierów, uznał za konieczne przeprowadzenie rekonstrukcyi tej drogi kosztem 3.500 zł. z funduszów krajowych, jako też w roku 1893 częściowej naprawy kosztem 400 zł.

Pomimo, iż Wydział krajowy wydał z funduszów krajowych tak znaczną kwotę na zbudowanie i utrzymanie drogi dojazdowej do Dublan, to jednak jest ona źle utrzymaną, z powodu, że droga dojazdowa od drogi krajowej Lwów-Stojanów do Dublan prowadząca, nie posiada żadnego charakteru i do żadnej kategoryi dróg wcieloną nie jest, a tem samem pozbawioną zupełnej opieki.

Komisya drogowa uważa przeto za wskazane wcielenie drogi dojazdowej do Dublan do drogi krajowej Lwów-Stojanów, i w tym celu wnosi:

Wosoki Sejm uchwalić raczy załączoną ustawę ⁒.

Lwów 24. stycznia 1895.

Przewodniczący:

***J. Męciński** w. r.*

Sprawozdawca:

Franciszek ***Jędrzejowicz** w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą się uznaje dojazd, łączący krajowe zakłady naukowe rolnicze w Dublanach z drogą krajową lwowsko-stojanowską, za drogę krajową.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dojazd wiodący od drogi krajowej lwowsko-stojanowskiej do krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, uznaje się za drogę krajową,

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 4.772/95.

Aleg. 134.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence i Reprezentacyi gminnej w Horodence do pokrywania ewentualnych niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Wysoki Sejmie!

Dodatkowo do sprawozdania tutejszego z 22. stycznia 1895 L. 3.240 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej i gminnej w Kołomyi do pokrywania ewentualnych niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawę zezwolenia Reprezentacyi powiatowej i gminnej w Horodence do przyjęcia takiego samego obowiązku z tą jedynie różnicą, że prestacye, do jakich powyższe Reprezentacye na cele wyż wymienionej linii kolejowej zobowiązać się postanowiły, są mniejsze niż zobowiązania się Reprezentacyi powiatowej i miejskiej w Kołomyi.

Według przedłożonej nam w odpisie uchwały Rady powiatowej w Horodence z 14. stycznia 1895, zobowiązała się ta Rada powiatowa imieniem powiatu Horodeńskiego wobec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem celem doprowadzenia do skutku budowy lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, pokrywać z własnego majątku przez cały czas trwania koncesyi pomienionej kolei t. j. przez lat 75 roczną ratę w kwocie 9.945 zł., przeznaczoną na oprocentowanie po 4% tudzież planem wskazane umorzenie części kapitału zakładowego powyższej kolei w sumie 231.287 zł. w. a., wchodzącej w tę część kapitału zakładowego, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych.

Również Rada gminna w Horodence uchwałą z 11. stycznia 1895, zatwierdzoną uchwałą Rady powiatowej z 14. stycznia 1895, postanowiła na ten sam cel i przez taki sam przeciąg czasu opłacać roczne raty w kwocie 1.600 zł., które służyć mają na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie kwoty 37.210 zł. w. a.

Zauważa się tutaj, że brakującą do 277.800 zł. resztę kapitału zakładowego w kwocie 9.303 zł. w. a. zobowiązał się pokryć Jakób br. Romaszkan, gwarantując na ten cel opłatę raty rocznej w kwocie 400 zł.

Warunki pod jakimi gwarancya ta przez Reprezentacyę powiatową i gminną w Horodence udzieloną została, są zupełnie analogiczne, z warunkami przez Reprezentacyę powiatową i gminną w Kołomyi zastrzeżonymi.

Według przedłożonego przez Wydział powiatowy zamknięcia rachunków powiatu za rok 1894 (inwentarz powiatu z 1894 przedłożony jeszcze nie został) długi i zaległości powiatu wynoszą 42.282 zł. 48 ct. w. a., gdy zaś przypisane w powiecie na rok 1894 podatki bezpośrednie wynoszą sumę 166.565 zł. $12^1/_2$ ct. w. a., przeto w myśl §. 24. ustawy o Repr. pow., do zezwolenia na przyjęcie przez powiat wyżej wymienionej gwarancyi, której wartość przyjąć należy na kwotę 231.287 zł., potrzebnem jest zezwolenie Wysokiego Sejmu i sankcya cesarska.

Do zezwolenia gminie na zaciągnięcie nowego wyżej umowionego zobowiązania wartości 37.210 zł. niepotrzebnem jest wprawdzie w myśl §. 99. ust. gm. zezwolenia Wysokiego Sejmu, ale tylko zezwolenia Rady powiatowej, które w tym wypadku już nastąpiło, sprawę tę jednak przedkładamy Wysokiemu Sejmowi również do ostatecznej decyzyi z tych samych powodów, dla których przedłożyliśmy sprawę zezwolenia gminie miasta Kołomyi na zaciągnięcie podobnego, jakkolwiek znacznie wyższego zobowiązania.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie wyżej wymienionych zobowiązań tak przez powiat jakoteż gminę Horodenka jest uzasadnione względami na korzyści, jakie powiat i gmina odniosą z powodu budowy nowej kolei, tudzież licząc się z okolicznością że ustawa z 17. lipca 1893 Nr. 42 Dz. us. i rozp. kraj. w §. 2. gminy i powiaty wyraźnie do subwencyonowania lokalnych kolei żelaznych zachęca — przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) załączony pod $\cdot/_1$ projekt ustawy,

2) załączoną pod $\cdot/_2$ uchwałę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:

Wereszczyński *m. p.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Horodenka do pokrywania niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Horodence zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu Horodeńskiego wobec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczania przez lat 75 od chwili udzielania koncesyi na lokalną kolej żelazną z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4% tudzież planem wskazane umorzenie sumy 231.287 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei.

Art. II.

Kiedy o ile obowiązek wymieniony w artykule I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Uchwała.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem w myśl §. 98. ust gm. z tytułu najwyższego nadzoru nad majątkami gmin, przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości uchwałę Rady gminnej m. Horodenki z 11. stycznia 1895 zatwierdzoną uchwałą Rady powiatowej w Horodence z 14. stycznia 1895 którą postanowiono imieniem gminy przyjąć wobec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem obowiązek uiszczania przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4%i planem wskazane umorzenie sumy 37.210 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei. Bliższe postanowienie co do okoliczności kiedy i o ile wyżej wymieniony obowiązek gminy m. Horodenki ma być dopełniony, określi osobna umowa między Reprezentacyą gminy Horodenka a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Ł. 2794/95.

Aleg. 135.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Pawłowa, Krzywe i Capłapy w powiecie Jarosławskim ze związku gminy Majdan i utworzenia z nich samoistnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem 7. sierpnia 1890. l. 30.350 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi po raz trzeci wnioski zgodne z żądaniem petycyonujących osad względem utworzenia w nich osobnej gminy administracyjnej.

Przedłożenie to nie zostało przez Wysoki Sejm załatwione, w skutek czego mieszkańcy pomienionych osad ponowili swoje żądanie w r. 1893. wnosząc wprost do Wysokiego Sejmu petycyę w tym kierunku dnia 24. kwietnia 1893. l. 446.

Komisya administracyjna Wys. Sejmu w załatwieniu tej petycyi przygotowała odnośny projekt ustawy, który atoli wedle pisma biura marszałkowskiego z 20. maja 1893. l. 920 spadł sporządku dziennego obrad Wys. Sejmu.

Sprawozdanie z 12. grudnia 1894. l. 3.021 Wydział pow. w Jarosławiu wznawia prośbę w mowie będących osad i oznajmia, iż tak mieszkańcy osad jak i gmina Majdan obstają przy swojem żądaniu i proszą o ponowne przedłożenie sprawy Wys. Sejmowi.

Jakkolwiek dochodzenia przez Wydział krajowy przeprowadzone dotyczą stosunków, jakie pomiędzy petycyonującymi osadami i gminą Majdan istniały jeszcze przed r. 1888.; z uwagi jednak, iż Wydział powiatowy w obecnem sprawozdaniu swojem nie czyni żadnej wzmianki, iżby stosunki te jakiejkolwiek uległy zmianie oraz z uwagi, iż Wydział powiatowy i teraz jeszcze popiera żądanie tych przysiółków a wreszcie z uwagi, iż i komisya administracyjna Wys. Sejmu wnosząc w r. 1893. dotyczący projekt ustawy uznała sprawę za dojrzałą do ustawodawczego załatwienia postanowił Wydział krajowy przychylić się do żądania petycyonujących i ponawia niniejszem sprawozdanie swoje z d. 6. sierpnia 1890. l. 30.350 jakoteż wniosek swój tamże przedstawiony.

Na sesyi sejmowej z r. 1889 przedłożył był Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie w przedmiocie wyłączenia osady Pawłowej z Krzywem i Capłapami w powiecie jarosławskim ze związku gminy Majdan i utworzenia z nich samoistnej gminy.

Sprawozdanie to nie zostało załatwione, a uchwałą 26. listopada 1889 przekazał je Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Wydział krajowy postanowił sprawę tę ponownie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Uchwałą z 15. grudnia 1886 L. 49 Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycyę osady Pawłowa i Krzywego o wydzielenie ze związku gminy Majdan i utworzenia z tych osad samoistnej gminy — do zbadania i przedłożenia odpowiedniego wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia, Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić następujący stan rzeczy:

Osada Pawłowa z Krzywem i Capłapami w powiecie jarosławskim stanowi dla siebie osobną gminę katastralną, odrębną całość dla siebie i osobne księgi gruntowe miały być dla niej założone. Osada ta ma swoją własną kasę pożyczkową, osobne pastwisko gminne odrabia tylko na własnem terytoryum powinności szarwarkowe, w ogólności nie ma nic wspólnego prócz lasu i pastwiska gminnego z gminą Majdanem. Z powodu zbytniej odległości, bo wynoszącej do 6 kilometrów od Majdanu, wszelkie czynności administraeyjne są bardzo utrudnione, a najbardziej daje się odczuwać ta odległość ze względu na szkołę położoną w Majdanie, do której wedle brzmienia petycyi ani jedno dziecko z Pawłowy i Krzywego nie ma uczęszczać, pomimo, że opłacają dodatki szkolne i że ilość dzieci sięga do 40.

W uwzględnieniu tych okoliczności Rada gminna w Majdanie jeszcze w r. 1881 na posiedzeniu z 30. grudnia powzięła uchwałę na wyłączenie osady Pawłowy i Krzywego ze związku gminy Majdanu i utworzenie z nich samoistnej gminy, a Rada powiatowa w Jarosławiu na posiedzeniu z 30. grudnia 1886 r. oświadczyła się jednogłośnie po zbadaniu sprawy na miejscu przez swego delegata na wniosek Wydziału powiatowego za tem rozdzieleniem.

Również i c. k. Starostwo w Jarosławiu w odezwie z 19. grudnia 1886 wystowanej do Wydziału powiatowego oznajmiło, iż ze względów publicznych żadne nie zachodzą przeszkody przeciw oddzieleniu przysiółków Krzywe i Pawłowy od gminy Majdanu i utworzenia z nich samoistnej gminy, przyczem c. k. Starostwo podało co do tych osad następujące daty:

1. Liczba mieszkańców wedle ostatniej konskrypcyi wynosi wMajdanie 1.820 dusz; zaś w przysiółkach Pawłowe i Krzywe 562 dusz;

2. Samoistnych gospodarstw (kontrybuentów) jest w Majdanie 399, zaś w Pawłowej z Krzywem 102;

3. podatku gruntowego opłaca Majdan 629 zl. 65 ct., zaś Pawłowa z Krzywem 182 zł. 16 ct.

Podatek roczny opłaca Majdan wspólnie z Pawłową i Krzywem, który wynosi 612 zł. 40 ct na 416 domów i dla tego c. k. Starostwo nie może podać, ile podatku domowego przypada na każdą z tych osad osobno;

4. obszar gruntów w Majdanie wynosi 4.308 morgów 284° kwadratowych, zaś w Pawłowej z Krzywem 937 morgów 1.000 kwadratowych sążni. Majdan jest od Pawłowej z Krzywem oddzielony granicami gminnemi (kopcami);

5. podatek gruntowy opłaca Majdan i Pawłowa z Krzywem do osobnej tabeli, zaś domowy do wspólnej, wreszcie

6. Majdan stanowi dla siebie osobną całość pod względem katastralnym, toż samo Pawłowa z Krzywem.

W skutek wezwania naszego z 18. stycznia 1887. L. 2.417 przystąpili reprezentanci obu miejscowości do porozumienia się co do rozdziału wspólnego majątku i dobra gminnego i zawarli na dniu 10 sierpnia 1887. r. między gminą Majdanem a przysiółkami Pawłową z Krzywem formalny układ o rozdział wspólnego majątku, który Wydział powia-

towy w Jarosławiu na mocy uchwały Rady powiatowej z 10. listopada 1887. zatwierdził w całej osnowie.

Ostatnią wątpliwość co do tego, czy z wydzielić się mających osad z gminy Majdanu należy także wydzielić przysiółek Capłapy, a to z przyczyny, że w pertraktacyi o rozdział majątku występują tylko reprezentacye przysiółków Pawłowy i Krzywego, podczas kiedy ze sprawozdania delegata Wydziału powiatowego z dodatkowej prośby osady Pawłowy okazuje się, że wydzieleniem tem i przysiółek Capłapy ma być objętym — wyjaśnia dodatkowe oświadczenie gminy Majdanu z 20. grudnia 1887, że pod wyrazem osady Pawłowa rozumieć należy gminę katastralną Pawłowa, która prócz chałup i gruntów przysiółka Pawłowy i Krzywego obejmuje także kilka domów i gruntów, które Capłapami się nazywają i które są nierozdzielne od gminy katastralnej Pawłowy.

W powyższem oświadczeniu z 20 grudnia 1887. reprezentanci gminy Majdanu oznajmiają zarazem, że układ zawarty na dniu 10 sierpnia 1887, co do rozdziału majątku gminnego obejmuje także tych kilka numerów, które Capłapami się nazywają, gdyż są one nierozdzielne od gminy katastralnej Pawłowy.

Dodatkowe to oświadczenie Rady gminnej Majdanu zatwierdził Wydział powiatowy w Jarosławiu uchwałą z 29. grudnia 1887. r.

Gdy wydzielenie osady Pawłowy z Krzywem i Capłapami ze związku gminy Majdanu jest gorącem życzeniem tych miejscowości, gdy rozdzielenie takie faktycznie leży w ich interesie, gdy ze względów publicznych nie zachodzą trudności i na to zgadzają się tak Reprezentacya powiatu jarosławskiego jakoteż c. k. władza powiatowa, — Wydział krajowy oświadcza się również za wydzieleniem osady Pawłowy z Krzywem i Capłapami ze związku gminy Majdanu i utworzeniem z nich osobnej gminy.

Wydział krajowy wnosi przeto:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Lwów dnia 28. stycznia 1895

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Do l. 2.794/95.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osady Pawłowy z Krzywem i Capłapami ze związku gminy Majdanu i utworzeniu z nich osobnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Osada Pawłowa z Krzywem i Capłapami, stanowiąca osobną gminę katastralną w powiecie jarosławskim, wyłącza się z gminy Majdanu tegoż powiatu i ma stanowić w granicach dotychczasowej gminy katastralnej osobną gminę dla siebie.

Art. II.

Co do podziału majątku i dobra gminnego obowiązuje dobrowolna umowa, zawarta między Reprezentacyami interesowanych miejscowości.

Art. III.

Do dni sześćdziesięciu po ogłoszeniu ustawy rozpisane zostaną wybory do nowych Reprezentacyj gminnych Majdanu i Pawłowy z Krzywem i Capłapami.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye gminne w Majdanie i Pawłowej z Krzywem i Capłapami ukonstytuują się, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

LW. 60214/94.

Aleg. 136.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie uregulowania stosunków prawnych własności i posiadania realności pod l. 466⁴/₄, na której mieści się c. k. Szkoła weterynaryi we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z d. 20. maja 1875. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

1) Sejm cofa uchwałę z d. 14. października 1874, postanawiającą założyć stałą publiczną Szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt we Lwowie i uznającą ją za zakład krajowy.

2) Sejm wzywa Rząd, ażeby założył we Lwowie Szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt, ofiarując Rządowi na ten cel zabudowania w realności pod l. 466⁴/₄ we Lwowie położonej, i odpowiedni obszar gruntu, nie mniej roczną subwencyę w sumie 2.000 zł. z funduszu krajowego, obowiązując się nadto do ratalnego spłacania pożyczki hipotecznej na tę realność zaciągniętej.

3) Wydział krajowy przeprowadzi rozpoczęte już w realności pod l. 467⁴/₄ we Lwowie położonej, na umieszczenie w niej Szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt, przeznaczone roboty budowlane o tyle, aby przez ich zaniechanie fundusz krajowy i realność nie poniosły szkody.

4) Wydział krajowy przeprowadzi w tej mierze rokowania z Rządem, zastrzegając, ażeby własność realności przez kraj na urządzenie Szkoły weterynaryi ofiarowanej, w razie zwinięcia tej szkoły, wróciła do kraju, jakoteż, ażeby postanowienia statutu organizacyjnego dla tej szkoły przez Sejm uchwałą z d. 14. października 1874. do wiadomości przyjęte, o ile to możliwem będzie, utrzymanemi zostały.

W wykonaniu tej uchwały oddał Wydział krajowy na dniu 1. sierpnia 1881. r. realność pod l. 466⁴/₄ we Lwowie położoną do użytku Rządowi, z wydzieleniem z niej około 7 morgów, które oddano do użytku krajowej szkole gospodarstwa lasowego.

Obecnie c. k. Namiestnictwo, uznając potrzebę rozszerzenia ubikacyj c. k. Szkoły weterynaryi, zarządziło wygotowanie planów na przebudowanie i rozszerzenie istniejących budynków i przedłożyło c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty wniosek na wykonanie po-

trzebnych budowli kosztem 155.000 zł., przyczem zwrócono uwagę c. k. Ministerstwa na stosunek prawny własności i posiadania tej realności.

W odpowiedzi na ten wniosek Namiestnictwa, oświadczyło c. k. Ministerstwo, że tak długo nie może zezwolić na wykonanie projektowanych robót, dopokąd stosunek prawny państwowej Administracyi oświaty do realności l. 466⁴/₄ we Lwowie w odpowiedni sposób uregulowany nie zostanie.

Decyzya ta c. k. Ministerstwa zakomunikowaną nam została odezwą Namiestnictwa z d. 17. października 1894. l. 23.301, którą w odpisie w załączeniu **jako alegat 1.** przedkładamy.

Wydział krajowy nie wdaje się w rozbiór prawny sprawy w odezwie c. k. Namiestnictwa poruszonej. Wychodzi bowiem z tego założenia, że gdy idzie o interes tak poważnej i tak pożytecznej krajowej instytucyi naukowej, jaką jest Szkoła weterynaryi, czynniki powołane do czuwania nad dobrem kraju, nie powinne stawać w obec siebie jako strony, staczające spory prawne, na których dobro publiczne mogłoby ucierpieć. Stanowiskiem, z jakiego jedynie sprawę tego rodzaju oceniać należy, jest: czy ofiara, jaką kraj ma ponieść, nie przekracza jego możności, i czy jest w odpowiednim stosunku do oczekiwanych korzyści. W tym zaś wypadku c. k. Rząd nie wymaga od kraju bezpośredniej ofiary materyalnej. Idzie o to, ażeby realnoćć, oddana obecnie c. k. Rządowi do użytku szkoły, a której zwrot jest krajowi zastrzeżony tylko na wypadek zwinięcia szkoły, przeszła całkowicie na własność państwa. Że zaś nie można przypuszczać, ażeby c. k. Rząd miał kiedy zwinąć zakład, którego użyteczność sam najlepiej uzna, jeżeli uczyni wkład, wynoszący przeszło 150.000 zł., że dalej przebudowanie i rozszerzenie zakładu jest nieodzownym warunkiem jego rozwoju — przeto Wydział krajowy chcąc o ile możności przyspieszyć wykonanie tej tak dla rozwoju Szkoły weterynaryi potrzebnej budowy, jaką Rząd zamierza przeprowadzić wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do złożenia imieniem kraju deklaracyi, iż realność pod l. 466⁴/₄ położoną we Lwowie, stanowiącą własność funduszu krajowego, a oddaną do użytku c. k. Rządowi na Szkołę weterynaryi i szkołę kucia koni, oddaje kraj c. k. Skarbowi państwa na własność a to w takiej rozciągłości, jaka w obecnej chwili oddana jest do użytku powyżej przytoczonej szkoły, t. j. z wyłączeniem tych części gruntu do tej parceli należących, które są obecnie w posiadaniu krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego, a to pod warunkiem, iż c. k. Rząd ze Skarbu państwa wykona przebudowanie i rozszerzenie budynków c. k. Szkoły weteryuaryi kosztem około 150.000 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W Ks. Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 26. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Eustachy ks. Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

Romanowicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do spraw. LW. 60.214|94.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 17. października 1894. l. 23.301 do Wydziału krajowego.

Celem zaradzenia dotkliwemu brakowi lokalności, który uczuwać się daje w c. k. Szkole Weterynaryi i kucia koni we Lwowie, umieszczony w przeznaczonej na ten cel realności pod l kons. 466$^{4}/_{4}$, przedstawiło c. k. Namiestnictwo Wysokiemu c. k. Ministerstwu wyz. i ośw. potrzebę adaptacyi i rekonstrukcyi istniejących, tudzież wystawienia nowych budynków na gruncie wspomnianej realności, a zarazem przedłożyło szczegółowe projekty i kosztorysy, według których obliczono koszta na 155.000 zł. w. a.

Przy tej sposobności zwrócono uwagę Wys. c. k. Ministerstwa na stosunki prawne własności i posiadania tej realności nieokreślone zresztą dotychczas żadnym dokumentem prawnym, tudzież na treść rzeczonej odezwy z dnia 27. sierpnia 1889. l. 37.134, w myśl której Świetny Wydział zgodził się wprawdzie na zamierzone adaptacye i nowe budowle jednakowoż oświadczył, że nie narusza uchwały Sejmu krajowego z dnia 20. maja 1875 r., mocą której zastrzeżonem zostało dla funduszu krajowego wyłącznie prawo własności gruntu na którym budynki staną, a temsamem i własność wystawić się mających budynków to znaczy, że w razie gdyby zaszedł przewidziany w ustępie czwartym tej uchwały wypadek zwinięcia szkoły weterynaryi obowiązany byłby c. k. Rząd oddać całą realność wraz ze wszystkimi budynkami funduszowi krajowemu i to bez wszelkiego wynagrodzenia za nowo postawione i zrestaurowane budynki.

Załatwiając przedstawione wnioski, oznajmiło Wys. c. k. Ministerstwo z dnia 29. marca 1893. l. 26.246|92, że sprawy projektowanych budowli nie może wziąć pierwej pod bliższą rozwagę, zanim stosunek prawny państwowej Administracyi oświecenia do realności lk. 466$^{4}/_{4}$, we Lwowie, na której miałyby być wykonane budowle, nie będzie w odpowiedni sposób uregulowany, nie jest bowiem dopuszczalnem, aby tak daleko sięgające inwestycye zaprowadzać w cudzej realności.

Według powołanego reskryptu Wys. c. k. Ministerstwa Oświecenia zachodzi zasadnicza różnica między państwową Administracyą oświecenia a Świetnym Wydziałem co do pojmowania wzmiankowanego stosunku prawnego, albowiem zastrzeżenie uczynione przez Sejm krajowy w uchwale z 20. maja 1875, że własność rzeczonej realności w razie zwinięcia szkoły weterynaryi ma przypaść napowrót krajowi, pojmowane było przez Rząd w toku rokowań o aktywowanie szkoły weterynaryi w ten sposób, że Sejm krajowy ma na myśli

oddanie tej realności na własność Skarbu Państwa tylko na wypadek zwinięcia szkoły weterynaryi zastrzegł sobie, że realność przechodzi napowrót na własność kraju. Za takiem pojmowaniem owego zastrzeżenia przemawia użyty dwukrotnie w postępie 2 i 4 powołanej uchwały wyraz „ofiarować“ a c. k. Rząd zaraz w samym początku istnienia szkoły, powyższemu zapatrywaniu swemu dał wyraz w ten sposób, że Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych po aktywowaniu szkoły i zezwoleniu potrzebnych robót około budynków wezwało c. k. Namiestnictwo reskryptem z d. 11. czerwca 1881 l. 8.246 do porozumienia się ze Świetnym Wydziałem w kwestyi „wolnego od ciężarów“ odebranie ofiarowanej realności pod lk. 466⁴|₄ wraz z należącym do niej obszarem gruntu.

Obecnie interpretuje jednak Świetny Wydział w powołanej cennej odezwie powyższą uchwałę Sejmu krajowego z r. 1875. w ten sposób jakoby dla funduszu krajowego zastrzeżonem zostało wyłącznie prawo własności do odnośnych gruntów, a także do znajdujących się na nich budynków.

W obec tego stanu rzeczy jako niemniej w obec okoliczności, że realność w wowie będąca jest zaintabulowaną według księgi gruntowej dla gminy miasta Lwowa w wykazie hipotecznym l. 392 dla II. dzielnicy na własność krajowego funduszu, polecił JE. pan Minister c. k. Namiestnictwu, aby zanim nastąpi decyzya co do nowych budowli względnie adaptacyi istniejących budynków, dla szkoły weterynaryi przeprowadziło odpowiednie badania i przedstawiło wnioski w kwestyi uregulowania stosunku prawnego wys. c. k. Skarbu do realności w mowie będącej.

W myśl powyższego polecenia JE. Pana Ministra pozwala sobie c. k. Namiestnictwo poruszyć na nowo tę sprawę i zwrócić uwagę Świetnego Wydziału na następujące okoliczności:

Zastrzeżenie Świetnego Wydziału w cennej odezwie z dnia 27. sierpnia 1889 r. l. 37.134 co do prawa funduszu krajowego do własności gruntu i istniejących na nim budynków, bądź to nowo postawić się mających, bądź też zrestaurowanych kosztem funduszu państwowego nie wydaje się prawnie uzasadnionem albowiem według autentycznego brzmienia ustępu 2 i 4 uchwały sejmowej z r. 1875 Sejm krajowy „ofiarował Rządowi na założenie szkoły weterynaryi zabudowania w realności lk. 466⁴|₄ we Lwowie położone i odpowiedni obszar gruntu zastrzegając tylko ażeby własność realności przez kraj na urządzenie szkoły weterynaryi ofiarowanej w razie zwinięcia tej szkoły wróciła do kraju“.

Z brzmienia tych uchwał i z literalnego znaczenia wyrazów „ofiarowała“ i „ofiarowanej“ i „wróciła do kraju“ wynika zdaniem c. k. Namiestnictwa niewątdliwie, że c. k. Rządowi służy własność realności jakkolwiek z powyżej podanem zastrzeżeniem na wypadek zwinięcia szkoły weterynaryi. Tem samem służy c. k. Rządowi własność budynków w tej realności się znajdujących. Atoli nawet i w tym razie, gdyby się miało uważać a to zdaniem Namiestnictwa niewłaściwie istniejący stosunek prawny między Rządem a Krajem co do tej realności za użytkowanie to i w takim razie żądanie bezwarunkowego oddania wykonanych z funduszów państwowych nowych budowli względnie adaptacyi bez żadnego wynagrodzenia na własność funduszu krajowego nie byłoby prawnie uzasadnionem, gdyż w tym wypadku miałby Rząd w obec zasadniczego zgodzenia się Świetnego Wydziału na projektowane budowle i adaptacye prawo żądania w myśl §§. 331., 1.036. i 1.037. ustawy cywilnej zwrotu wkładów poczynionych z widoczną korzyścią dla właściciela według wartości, jaką te wkłady mieć będą w czasie ustania użytkowania.

Gdyby zaś jakie budowle nowe lub adaptacye wykonano z funduszów państwowych bez zezwolenia Świetnego Wydziału to i natenczas miałby Rząd prawo w razie zwinięcia szkoły weterynaryi w myśl §§. 517., 1.036. i 1.037 bądź zabrać wykonane budowle o ileby to było możebnem, bądź też żądać jako działający bez zlecenia wynagrodzenia o tyle o ile wkłady uskutecznione okazałyby się dla właściciela odpowiednie i korzystne.

W obec powyższej zasadniczej różnicy pojmowania stosunku prawnego względem realności szkoły weterynaryi, tudzież w myśl powyższego zlecenia JEP. Ministra, sądzi c. k. Namiestnictwo, że niewłaściwem byłoby, aby na zasadzie uchwały Sejmu krajowego z dnia 20. maja 1875., celem uporządkowania i ubezpieczenia prawa własności względnie użytkowania wysokiego c. k. Skarbu do tej realności zawartą została między krajem a c. k. Rządem formalna uwowa.

C. k. Namiestnictwo uprasza zatem uprzejmie Świetny Wydział, by zechciał rozpatrzywszy dokładnie sprawę oświadczyć się corychlej w kwestyi bliższych warunków umowy, poczem niezwłocznie ze współudziałem c. k. Prokuratoryi Skarbu sporządzonym, by został zarys umowy.

Przy tej sposobności ma zaszczyt c. k. Namiestnictwo przesłać Świetnemu Wydziałowi kraj. podanie grona profesorów szkoły weterynaryi kucia koni, wniesioną w tej sprawie według załączonego sprawozdania Dyrekcyi szkoły z d. 21. listopada 1893. l. 598 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o oświadczenie się, czyby Świetny Wydział krajowy w myśl tego podania nie zechciał wyjednać u Sejmu krajowego dla Wys. c. k. Skarbu bezwarunkowej własności realności szkoły weterynaryi tj. istniejących na niej obecnie budowli wraz z należącymi do niej gruntami a względnie w raz z takim obszarem gruntów, któryby był wystarczającym na zamienione budowli i na inne cele naukowe zakładu.

Tego rodzaju rozwiązanie sprawy byłoby najkorzystniejsze w interesie rozwoju tego Zakładu naukowego, którego potrzeba jest dla kraju bardzo żywotną. Nie ulegałoby wątpliwości, że w takim razie decyzya w sprawie wykonania nowych budowli dla Szkoły weterynaryi byłaby w znacznej mierze ułatwioną.

Lwów, dnia 17. października 1894.

Badeni *w. r.*

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

L. S. 1.027/94.

Aleg. 137.

Wniosek.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894, określony został porządek przedkładania Wysokiemu Sejmowi projektów do ustaw melioracyjnych i regulacyjnych. W tej programowej uchwale sprawa regulacyi górnego Dniestru i melioracyi bagien dniestrzańskich, jest postawiona na pierwszem miejscu, a Wydział krajowy otrzymał polecenie, aby odnośne projekty Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Zważywszy, że roboty przygotowawcze i studya techniczne, odnoszące się do tego przedmiotu, zostały rozpoczęte jeszcze przed kilkunastu laty, na podstawie uchwały sejmowej z r. 1876;

że wielka ważność i pożyteczność tego przedsiębiorstwa jest wszechstronnie uznaną, co stwierdza także powołana uchwała sejmowa z roku 1894;

że od czasu rozpoczęcia studyów w sprawie regulacyi górnego Dniestru, cały szereg przedsiębiorstw regulacyjnych i melioracyjnych nietylko został wypracowany, ale bardzo wiele z tych przedsiębiorstw jest już w toku wykonania, podczas gdy co do regulacyi górnego Dniestru nie jest nawet wiadome, kiedy można się spodziewać ukończenia projektu;

że sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. grudnia 1894, o działalności na polu budowli wodnych o tej ważnej sprawie żadnej zmianki nie czyni;

że ludność powiatów, położonych nad górnym Dniestrem, niecierpliwie wyczekuje zapowiedzianej od dawna ochrony urodzajnych pól od zalewów i melioracyi rozległych bagien;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyspieszył roboty techniczne, potrzebne jeszcze dla wypracowania projektu regulacyi górnego Dniestru i projekt ten z odpowiednimi wnioskami Sejmowi jak najrychlej przedłożył.

We Lwowie dnia 24. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Skałkowski *w. r.*

W. Gnoiński, Ochrymowicz, Kramarczyk, Koziebrodzki, Barański, Potoczek, Witosławski, Klemensiewicz, Szczepanowski, Czyżewicz, Zoll, Fruchtmann, Klemens Dzieduszycki, Wład. Struszkiewicz, Sękowski, Gniewosz, Weigel, Sala, Mizia, Herasimowicz, Mikołaj Torosiewicz, Pilat, J. Gnoiński, F. Jędrzejowicz, Okuniewski, Hamorak, Schnell, Huryk, Krzysztofowicz, Barwiński, S. Tarnowski (jun.), Palch, Lenartowicz, Popowski, T. Merunowicz, Tadeusz Langie, Dworski, Dr. Olpiński, M. Rey, W. Rogoyski, Szeptycki, Łączyński, Kowalski, Teliszewski.

L. s. 1098/95.

Aleg. 138.

Sprawozdanie

komisyi drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia etatu oddziału techniczno-drogowego.

Wysoki Sejmie!

W projekcie etatu oddziału techniczno-drogowego, przedłożonym sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 11 grudnia 1891, a uchwalonym przez Wysoki Sejm, skreślono parę posad projektowanych przez Wydział krajowy. Zmianę tę uzasadniono względami na możliwa oszczędność i zarazem zastrzeżono, że w razie zachodzącej potrzeby, Wydział krajowy może żądać dodatkowego pomnożenia etatu. Obecnie Wydział krajowy występuje z żądaniem utworzenia dwóch posad inżynierów-adjunktów, motywując wniosek swój tem, że czynności biura drogowego w ostatnich czasach nadzwyczaj się wzmogły. Głównym powodem tego jest ogromny wzrost ruchu budowlanego na drogach gminnych i powiatowych, które otrzymują subwencye z funduszu krajowego. Fakt ten znajduje swój wyraz w ciągle i szybko wzrastającej dotacyi na subwencyonowanie budowy dróg gminnych i powiatowych, którato dotacya w ostatnich 4 latach wzrosła z 230.000 zł. w r. 1891 na 350.000 zł. w roku bieżącym, a mimo to wszystkim uzasadnionym żądaniom zadość uczynić nie jest w stanie. Jeżeli do sumy powyższej dodamy sumy, pochodzące z funduszów miejscowych, dostarczanych przez powiaty, gminy i interesowanych, a które wynoszą co najmniej 700.000 zł. to pokaże się, że na budowę subwencyonowanych dróg wydaje się rocznie przeszło milion zł. Przypilnowanie, aby ta, tak znaczna suma prawidłowo i racyonalnie użytą została, jest rzeczą nieodzowną i konieczną, a Wydział krajowy twierdzi, że oddział techniczno-drogowy już z powodu tej kontroli zaledwo z wytężeniem wszelkich sił zadaniu swemu sprostać zdoła. Ale prócz tego zachodzi potrzeba dawania powiatom technicznej pomocy do wypracowywania projektów i prowadzenia budowy dróg, czego jednak dla braku sił w wielu wypadkach wykonać nie było można, co Wydział krajowy w sprawozdaniu swem szczegółowo wykazuje. Bardzo wiele czynności przysparza budowa i utrzymanie coraz liczniejszych dojazdów kolejowych, tem bardziej, że są one rozrzucone po całym kraju; a ilość ich ciągle i szybko wzrastać będzie wskutek zamierzonej budowy wielu nowych linij kolejowych. Wobec tych okoliczności komisya drogowa uznaje, że żądanie Wydziału krajowego utworzenia dwu nowych posad inżynierów-adjunktów z rocznym wydatkiem 2.360 zł. jest uzasadnione i z wnioskiem tym się zgadza.

Gdy zaś jeden inżynier I klasy powołany został do prowizorycznego biura kolejowego i tamże stale pracuje, przeto chcąc ten ubytek w biurze drogowem powetować należy posadę tę, jak to Wydział krajowy proponuje, extra statum obsadzić aż do czasu, gdy biuro kolejowe zorganizowanem zostanie. Z powodu tej nominacyi nie nastąpi żadne obciążenie budżetu drogowego.

Wydział krajowy domaga się następnie, aby pięć posad elewów technicznych zastąpiono taką liczbą urzędników stałych najniższych dwóch kategoryj a mianowicie, aby znosząc 5 miejsc elewów technicznych, utworzono równocześnie 2 posady inżynierów-adjunktów i 3 posady asystentów. Żądanie to uzasadnia się uwagą, że w oddziale drogowo-techni znym mamy obecnie 27 posad urzędników stałych, a 9 posad elewów technicznych, mających tylko adjutum. Stosunek liczbowy tych posad do siebie jest zbyt niekorzystnym, wskutek czego elew techniczny bardzo długo czekać musi na posadę stałą i chętnie opuści służbę krajową, gdy mu się gdzieindziej lepsze widoki otworzą, co rzeczywiście z wielką szkodą dla służby krajowej obecnie się zdarza. W oddziale melioracyjnym są 4 posady elewów technicznych na 30 posad stałych, a zatem stosunek o wiele korzystniejszy. Komisya drogowa popiera przeto wniosek Wydziału krajowego. Zmiana ta pociągnie za sobą wydatek roczny 2.500 zł. Co do manipulanta w oddziale techniczno-drogowym proponuje Wydział krajowy zmianę w tym kierunku, aby zamiast posady dyurnisty z płacą 548 zł. rocznie, utworzyć posadę pisarza etatowego z płacą 600 zł. z prawem do emerytury, ale bez dodatku aktywalnego i bez pięcioleci. Pisarze tacy znajdują się już na etacie oddziału manipulacyjnego. Manipulant w oddziale drogowym prowadzi protokół podawczy, ewidencyę aktów i ma oddany skład kosztownych instrumentów, narzędzi mierniczych i t. p. Ponosi on zatem dość znaczną odpowiedzialność i jest pożądane, aby był urzędnikiem stałym.

Ogólny wydatek spowodowany wnioskami Wydziału krajowego, przyjętemi przez komisyę drogową wyniesie 4.912 zł. Wydział krajowy nie żąda żadnego kredytu na pokrycie tego wydatku w roku bieżącym, ponieważ pokryje go oszczędnościami w tym dziale.

Komisya drogowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dotychczasowy etat osób i płac technicznej służby drogowej Wydziału krajowego, uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 1. kwietnia 1892. zmienia się w sposób następujący:

a) W ustanowionym etacie znosi się jedną posadę elewa technicznego I. klasy, jedną posadę elewa technicznego II. klasy i trzy posady elewów technicznych III. klasy, a natomiast powiększa się tenże etat o cztery posady inżynierów-adjunktów i trzy posady asystentów technicznych z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

b) W miejsce dotychczasowego dyurnisty manipulacyjnego ustanawia się stałą posadę w charakterze pisarza manipulacyjnego z płacą 600 zł. rocznie.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do mianowania *extra statum* jednego inżyniera I. klasy w oddziale techniczno-drogowym do zastępowania inżyniera tejże klasy, przydzielonego do krajowego biura kolejowego.

Lwów 26 stycznia 1895.

Przewodniczący:

J. Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:

Gustaw Romer *w. r.*

Aleg. 139.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie poboru denaturowanej soli dla bydła na podstawie ustawy z dnia 30. marca 1893 (Nr. 65. Dz. p. p.).

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. lutego 1894. r. polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 29. grudnia 1893. r. l. 176. Dz. p. p. i po zasięgnięciu opinii c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie ze soli dla bydła po zniżonej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 r. l. 61. Dz. p. p.

W wykonaniu tego polecenia zawezwał Wydział krajowy reskryptem z dnia 18. września 1894 do l. 66.559. wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby przedłożyły wyczerpujące sprawozdanie w tej sprawie, a mianowicie, ażeby zbadały, czy i które gminy (obszary dworskie) sól bydlęcą zakupiły, w jakiej ilości, a wreszcie jaka okazała się ta sól pod względem jakości i użyteczności dla bydła. Dotychczas otrzymał Wydział krajowy sprawozdania z 45 powiatów, a w tej liczbie zaledwie w dziesięciu porobiono soli i to stosunkowo bardzo nieznaczne, przeważnie zakupywały obszary dworskie, gminy zaś w czterech tylko powiatach brały udział w zakupnie. Reszta zaś powiatów oświadczyła, iż soli tej z powodu zbyt wygórowanej ceny, a szczególniej trudności manipulacyjnych przy odbiorze takowej, którym Urzęda gminne podołać nie są w stanie, wcale takowej nie zamawiały.

Jak się okazuje dalej ze sprawozdania Wydziału krajowego, z tych miejsc, w których sól bydlęcą zakupywano, nadchodziły liczne skargi, z jednej strony na zbyt wygórowaną cenę, spowodowaną bardzo wysokim kosztem transportu, szczególniej w Galicyi wschodniej, jako dalej położonej od miejsca poboru soli (Bochni i Wieliczki) i kosztem opakowania, gdyż na worku na 50 kilo liczono 25 ct. Samo więc opakowanie już o 50 ct. na cetnarze metrycznym koszt soli podnosiło, z drugiej zaś strony jakość dostarczanej soli miała być tak rozmaitą, iż aczkolwiek w kilku nielicznych wypadkach (powiat Mościski) nadeszły w tym kierunku dodatnie sprawozdania, w największej jednak ilości relacye,

uskarzano się, iż sól bydlęcą przysyłano tak silnie domieszką ziemi i innych ingredyencyj zanieczyszczoną i cuchnącą, iż bydło pokarmu nią posypanego zupełnie spożywać nie chciało. Poważne świadectwo pana Larisch-Niedzielskiego ze Śledziejowic, znanego w kraju hodowcy, te zeznania w zupełności potwierdza.

Przepisy wykonawcze przy poborze soli są tak licznemi formalnościami utrudnione i zawikłane, iż dla naszyah stosunków, szczególniej w gminach wiejskich okazały się zupełnie niewykonalne.

I tak n. p. żąda się od wójta, aby nietylko ułożył dokładny spis inwentarza w całej gminie i u każdego poszczególnego gospodarza, tak co do wieku, jakoteż i rodzaju zwierząt, ale aby prócz tego cały zesumowany ten wykaz bydła zamienił na jednostki bydlęce, rachujac krowę lub wołu na cztery jednostki cielę lub źrebię niżej roku, a już odsadzone na dwie jednostki, owce zaś i trzodę chlewną każdą sztukę na jedną jednostkę. Porobiwszy te wszystkie rachunki i napiski do wszystkich gotpodarzy, posiadających rozmaite grtunki bydła, musi wójt obliczyć nietylko wszystkie sztuki bydła, ale sumę jednostek bydlęcych, a dla obliczenia, ile soli wypada na jedną taką jednostkę bydlęcą, musi wójt podzielić cyfrę kontyngentu soli przeznaczoną na daną gminę, przez ogólną sumę jednostek bydlęcych. Gdyby jednak po tak żmudnej robocie wypadło na jedną jednostkę bydlęcą więcej niż dwa kilogramy soli, to tej nadwyżki nie wolno pobierać, gdyż najwyższa ilość soli, przeznaczona na jedną jednostkę bydlęcą jest dwa kilogramy rocznie.

Komisya Gospodarstwa krajowego jest zdania, iż wymagać od naszych Urzędów gminnych zadosyć uczynienia tak zawiłym przepisom m nipulacyjnym jest wprost niemożliwe, gdyż takowe przy najlepszych chęciach nie sa w stanie im podołać.

Wprawdzie dla ułatwienia tych obliczeń, dostają urzęda gminne od władz skarbowych gotowy formularz o 19 rubrykach. Znajdują się tam jednak rubryki o takich n. p. napisach: „Ilość roczna soli bydlęcej, która z ilości gminie na rok przeznaczonej przypada na tego gospodarza stosownie do ilości jego jednostek bydlęcych w granicach ilości maksymalnej dwóch kilogramów na każdą jednostkę bydlęcą“ i inne również niejasne i zawiłe, które dla urzędu gminnego żadnem ułatwieniem być nie mogą.

Rozporządzenie ministeryalne z 28. grudnia 1894. roku do L. 244 Dz. u. p. p. zmieniło wprawdzie pierwotne rozporządzenie, a to w dwóch kierunkach. Wprowadza sprzedaż pośrednią za pomocą zakładać się mających magazynów solnych, które Reprezentacyom powiatowym, Wydziałom krajowym, Towarzystwom gospodarskim, kółkom rolniczym zakładać wolno. W znaczeniu zaś bezpośredniem, znosi podział na 8 grup dopuszczalnych dotąd kolejno do zakupna soli w oznaczonym czasie i wolno jest odtąd gminom zakupywać sól w dowolnym czasie od 1. stycznia do 15. grudnia a powtóre dozwala naczelnikowi gminy lub przełożonemu obszaru dworskiego, samemu odejmować plomby i rozdzielać, w razie gdyby urzędnik skarbowy zawiadomiony o przywiezieniu soli do gminy po dwóch dniach do zdjęcia plomby się nie jawił.

Utrudnienia jednak manipulacyjne, o których wyżej była mowa pozostaje bez zmiany. Komisya gospodarstwa krajowego jest zatem zdania, iż zmiany naprowadzone nowem rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1894 roku nie są dostateczne.

Co się tyczy zbyt wysokiej ceny soli z powodu wygórowanych kosztów transportu, wyłącznie w Galicyi wschodniej jako bardzo oddalonej od miejsca poboru soli czuć się daje. To przy dobrej woli c. k. Rządu łatwoby temu zaradzić zaprowadzając w tej części kraju, zamiast sprzedaży denaturalizowanej soli bydlęcej, sprzedaż po tej samej cenie 5 zł. za centnar omoków solnych, których i tak ogromne ilości we wszystkich wschodnio galicyjskich warzelniach soli bez żadnego pożytku dla c. k. Skarbu się marnują.

Zważywszy powyższe okoliczności komisya gospodarstwa krajowego przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, wnosi co następuje:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał na jakich warunkach, przy magazynach sprzedaży krajowej soli kuchenuej, we wszystkich miasteczkach będących siedziba sądów powiatowych, dały się naprowadzić magazyny soli bydlęcej, dozwolone rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 28. grudnia 1894. r. i w tym celu, postarał się wyjednać u c. k. Rządu potrzebne koncesye w myśl §. 2. tegoż rozporządzenia, przeprowadził rokowania z zastępcami sprzedaży soli kuchennej, a w razie pomyślnych wyników, magazyny soli bydlęcej jeszcze w bieżącym roku zaprowadził.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, by dla Galicyi Wschodniej, gdzie sól bydlęca z powodu zbyt wielkiej odległości od miejsca wyrobu wypada za drogo, zezwolił na sprzedawanie jako sól bydlęcą, omoków szczególnie po możliwie najniższej cenie.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby dotychczasowe rozporządzenie wykonawcze zmienił w ten sposób, żeby zwierzchności gminne i obszazy dworskie obowiązane były odtąd tylko do uskutecznienia corocznie wykazu ilości każdego rodzaju bydła posiadanego przez każdego gospodarza w gminie.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, aby obniżył cenę soli bydlęcej.

Tem samem petycye do l. 804, 805, 483, 253, 434, 439, 624, 870, 872, 873. w sprawie ułatwienia zakupna soli bydlęcej uważa się za załatwione.

Przewodniczący:

Polanowski.

Sprawozdawca:

Brykczyński.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

L. S. 497/95.

Alleg. 140.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyi gminy Jagielnicy względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w miasteczku Jagielnicy w powiecie Czortkowskim.

Wysoki Sejmie!

Sprawa utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, jest w związku ze sprawą reaktywowania zniesionego Sądu powiatowego w Jazłowcu, a komisya prawnicza przedłożyła w tym względzie swoją opinię i wnioski już sprawozdaniem z dnia 8. maja 1893 L. 984.

Sprawozdanie to spadło atoli z porządku dziennego obrad sejmowych, brzmiało zaś jak następuje:

„Sąd powiatowy w Jazłowcu został na skutek uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875, w roku 1880 zniesiony, a dotyczące miejscowości przydzielono w części do nowo utworzonych sądów powiatowych w Złotym-Potoku i w Tłustem, w części do sądów powiatowych w Buczaczu i Czortkowie.

Już w roku 1886 wniosła gmina Jazłowiec petycyę o reaktywowanie Sądu powiatowego w Jazłowcu, która atoli pozostała bez skutku.

W roku 1889 ponowiła gmina Jazłowiec tę petycyę, a Wydział krajowy po przeprowadzeniu dochodzeń i po zasięgnięciu opinii Rad powiatowych, i c. k. wyższego Sądu krajowego, przedkłada obecnie wniosek na reaktywowanie Sądu powiatowego w Jazłowcu, do którego proponuje przyłączyć:

a) Z okręgu Sądu powiatowego w Buczaczu miejscowości: Browary, Duliby, Jazłowiec, Nowosiółki Jazłowieckie, Przedmieście, Pomorce, Rzepińce, Zaleszczyki małe, Źnibrody;

b) z okręgu Sądu powiatowego w Tłustem i Starostwa Zaleszczyckiego miejscowości: Bereniany, Chmielowa, Drohiczówka, Latacz, Świerżkowce;

c) z okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Czortkowie miejscowości: Bazar, Krzywołuka i Pauszówka; — razem 17 gmin z ludnością 19.673 mieszkańców.

C. k. wyższy Sąd krajowy oświadczył się zarówno za reaktywowaniem Sądu powiatowego w Jazłowcu, z tą jedynie zmianą, że pominął miejscowości Pomorce i Rzepińce, poczem jazłowiecki okręg sądowy, złożony wedle opinii c. k. wyższego Sądu krajowego, obejmywałby 15. miejscowości z ludnością 17.299 mieszkańców.

Okoliczność, że sąd powiatowy w Jazłowcu przed 12. laty, właśnie na skutek uchwał sejmowych został zniesiony, wymaga absolutnie przekonywujących powodów, żeby uzasadnić zmianę opinii dawniejszej, na opinię wprost przeciwną.

O potrzebie, a choćby tylko o pożyteczności proponowanych zmian w jurysdykcyi sądowej, decydują w pierwszej linii objawione życzenia stron, bezpośrednio tutaj interesowanych.

Tymczasem tylko 8 gmin i obszarów dworskich z buczackiego okręgu sądowego (Browary, Duliby, Jazłowiec, Nowosiółki Jazłowieckie, Przedmieście, Pomorce, Zaleszczyki małe, Żnibrody), tylko dwie gminy i dwa obszary dworskie z okręgu sądowego Tłuste (Bereniany i Świerżkowce), oświadczają się zgodnie za reaktywowaniem Sądu powiatowego w Jazłowcu i za przydzieleniem do tego Sądu.

Natomiast nie życzą sobie tego gmina Rzepińce z powiatu buczackiego, gminy i obszary dworskie Bazar, Krzywołuka i Pauszówka z powiatu Czortkowskiego.

Gmina Chmielowa z okręgu sądowego Tłuste, zgadza się na przyłączenie do Sądu powiatowego w Jazłowcu tylko pod warunkiem pozostania nadal przy Starostwie w Zaleszczykach, obszary zaś dworskie Chmielowa, Drohiczówka i Latacz protestują w ogóle przeciw wszelkim zmianom w teraźniejszej jurysdykcyi sądowej.

Ostatecznie także Rady powiatowe w Czortkowie i Zaleszczykach oświadczyły się stanowczo przeciw zamierzonym zmianom, a Rada powiatowa w Zaleszczykach jedynie na wydzielenie miejscowości Bereniany i Świerżkowce z okręgu Sądu Tłusteńskiego się zgadza.

Opór Rad powiatowych w Czortkowie i Zaleszczykach jest dostatecznie uzasadniony powodami finansów autonomicznych przez wzgląd na zmiejszenie się obszarów, które już obecnie do mniejszych w kraju się liczą, a na skutek proponowanych zmian spadną w Czortkowie na 60.386 mieszkańców, a w Zaleszczykach na 67.486 mieszkańców, gdy natomiast terytoryum Starostwa Buczackiego podniosłoby się do wyjątkowo wysokiej liczby 122.628 mieszkańców, ze czteroma sądami powiatowymi.

Zupełnie uzasadnioną jest także opozycya gmin i obszarów dworskich Bazar, Krzywołuka i Pauszówka, bo takowe mają w Czartkowie oprócz sądu powiatowego, jeszcze Starostwo i powiatową Dyrekcyę skarbu, a będą też tam miały Sąd obwodowy, co bardzo zaważy wobec przygotowujących się zmian w prawodawstwie cywilnem i karnem.

Łatwem też pojąć, że gmina Rzepińce, mając w Buczaczu oprócz Sądu powiatowego także Starostwo, nie życzy sobie przydzielenia do Sądu w Jazłowcu.

Wreszcie także opozycya obszarów dworskich Chmielowa, Drohiczówka i Latacz nie jest bez podstaw, i właśnie ta opozycya nasuwa wątpliwości, czy też gminy Chmielowa, Drohiczówka, i Latacz, które się za reaktywowaniem Sądu Jazłowieckiego oświadczyły, zastanowiły się nad tem, że na skutek przydzielenia do Jazłowca, podpadną jurysdykcyi Sądu obwodowego w Stanisławowie i stracą stanowczo pretensyę, należeć w swoim czasie do Sądu obwodowego w Czortkowie.

Otóż położenie jest takie, że projekt Wydziału krajowego na utworzenie Sądu powiatowego w Jazłowcu dla 17-stu miejscowości z 19.673 mieszkańców, tylko dla 10-ciu miejscowości z populacyą 10.127 mieszkańców, przedstawia niewątpliwą pożyteczność — dla reszty miejscowości zaś z ludnością 9.401 mieszkańców, zatem prawie dla połowy mieszkańców proponowanego okręgu sądowego, przedstawia ten projekt wartość w ogóle wątpliwą, a we względzie przeważnej części mieszkańców (Rzepińce, Bazar, Krzywołuki i Pauszówka) jest ten projekt absolutnie nie do przyjęcia.

Uwagi powyższe załatwiają w gruncie rzeczy wniosek na reaktywowanie sądu powiatowego w Jazłowcu, jasnem jest bowiem, że dla 10.727 mieszkańców utworzenia nowego Sądu proponować niepodobnem, już dla tego, że Sąd taki nie znalazłby potrzebnego zatrudnienia.

Atoli w międzyczasie poruszoną została kwestya utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, miasteczku należącem do okręgu Sądu powiatowego w Czortkowie, a Wysoki Sejm poruczył już uchwałą z dnia 8. b. zbadanie tej sprawy Wydziałowi krajowemu.

Utworzenie nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy mogłoby stanowczo wpłynąć na zmniejszenie agend Sądów powiatowych w Czortkowie i Tłustem, a właśnie wzgląd ten ostatni wpły-

nął jak się zdaje przeważnie, że Wydział krajowy zaproponował reaktywowanie Sądu powiatowego w Jazłowcu.

Obie te sprawy są przeto w ścisłym związku między sobą.

W ślad uwag powyższych wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zwraca Wydziałowi krajowemu sprawozdanie tegoż z dnia 5. sierpnia 1892 roku L. 29.817/92 z poleceniem:

1) sprawę reaktywowania Sądu powiatowego w Jazłowcu połączyć ze sprawą utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy;

2) zarządzić pouczenie gmin i obszarów dworskich w Bereniauach, Chmielowie, Drohiczówce, Lataczu i Świerzkowcach w tym kierunku, że w skutek przydzielenia do Sądu powiatowego w Jazłowcu, podpadną jurysdykcyi Sądu obwodowego w Stanisławowie, a tem samem nie będą już mogły w niedługim może już czasie należeć do przyszłego Sądu obwodowego w Czortkowie, poczem dopiero na podstawie pouczenia takowego zażądać od gmin i obszarów dworskich właśnie wymienionych oświadczenia się, czy sobie życzą przydzielenia do Sądu powiatowego w Jazłowcu, lub też w teraźniejszym związku jurysdykcyi sądowej pozostać pragną;

3) na podstawie uzupełnienia takowego w kwestyi reaktywowania Sądu powiatowego w Jazłowcu, i w miarę wyników dochodzeń w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, przedłożyć Sejmowi odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej".

Ponieważ Wydział krajowy w międzyczasie w ślad powyższych wniosków komisyi prawniczej wskazane niemi dochodzenia już wdrożył, przeto komisya prawnicza ogranicza się obecnie do wniosku następującego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby przyspieszył będące w toku dochodzenia w sprawie reaktywowania Sądu powiatowego w Jazłowcu, i w połączonej z tem sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, a potem, w miarę wyników tych dochodzeń przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów 21. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zoll *w. r.*

Sprawozdawca:
Krynicki *w. r.*

L. s. 1083/95.

Aleg. 141.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie prośby miasta Nowego Sącza o pożyczkę w celu ułatwienia odbudowania spalonych części miasta.

Wysoki Sejmie!

Wiadomo, że miasto Nowy Sącz zniszczone zostało w przeciągu lat czterech dwukrotnie pożarem: w dniu 17 kwietnia 1890 spłonęło w tem mieście około 150 budynków, zaś 17 kwietnia 1894 straszniejszy jeszcze pożar zniszczył większą część miasta, bo w pożarze tym spłonęło paręset budynków, dwa kościoły, jeden klasztor, zabudowania gimnazyalne i dom, w którym były bióra magistratu. Wskutek gwałtownego szerzenia się pożaru spaliły się wraz z domami po większej części ruchomości i mienie mieszkańców.

Rada gminna miasta Nowego Sącza wniosła przed kilku miesiącami do Wysokiego Sejmu na ręce Wydziału krajowego prośbę, którą Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem przytacza. W prośbie tej Rada gminna przedstawiwszy szczegółowo rozmiar zniszczenia, zrządzonego w mieście Nowym Sączu przez drugi pożar 17 kwietnia 1894 r., wykazała dalej cyfrowo, że na wystawienie budynku dla pomieszczenia magistratu i jego biór, na sikawki i inne przyrządy dla straży pożarnej, na regulacyę i rozszerzenie ciasnych ulic w spalonej części miasta i na wykupienie w tym celu parcel od prywatnych osób, na bruki i chodniki w tych ulicach, na nowe studnie, wodociągi i na inne nieodzowne wydatki miasta potrzeba 336.606 zł. w. a. Gdy zaś na pokrycie tej sumy wydatków posiada miasto tylko 40.000 zł. w. a. to jest resztę pozostałą z pożyczki zaciągnionej po pierwszym pożarze w 1890 r. na regulacyę ulic; przeto dla wykonania tych niezbędnych wydatków na wyżej wymienione potrzeby publiczne, brakuje gminie miasta Nowego Sącza 296.000 zł. w. a.

Dalej w petycyi swej rada gminna wykazuje, że bieżące dochody z dodatków gminnych zmniejszone bardzo z powodu upadku miasta i zubożenia mieszkańców, wystarczą zaledwie na pokrycie wydatków bieżących.

W zakończeniu swej petycyi rada gminna miasta Nowego Sącza uprasza o bezzwłoczne udzielenie jej dla zaspokojenia wyżej wykazanych publicznych wydatków bezprocentowej pożyczki 200.000 zł. w. a., spłacalnej w 20tu latach.

Lecz ponieważ także mieszkańcom Nowego Sącza, którzy przez pożar ponieśli wielkie straty w swem mieniu, obliczane na miliony złotych, potrzeba przyjść w pomoc, aby mogli odbudować domy, i w nadziei, że pod tym względem c. k. Rząd użyczy pomocy, prosi rada gminna o udzielenie, pod gwarancyą kraju, bezprocentowej pożyczki 300.000 zł w. a. spłacalnej w 20 latach, pod takimi samymi warunkami, pod jakimi udzieloną została pożyczka miastu Stryjowi

po jego spaleniu się. Ewentualnie uprasza rada gminna, aby Wysoki Sejm udzielił poręczenia w imieniu kraju pożyczce, którąby miasto Nowy Sącz zaciągnęło w jednej z instytucyj kredytowych.

Wydział krajowy po otrzymaniu tej petycyi, na jego ręce do Sejmu wystosowanej, chcąc sprawę tę przygotować, wydelegował do Nowego Sącza komisyę, pod przewodnictwem szefa Departamentu I., która zbadała rozmiar klęski tam zrządzonej przez pożar, potrzeby miasta w skutek tej klęski, oraz finansowy stan tego miasta i przyszła do przekonania, że bez udzielenia gminie miasta Nowego Sącza znaczniejszej pomocy, nie zdoła podźwignąć się to miasto.

W sprawozdaniu swem Wydział krajowy poświadcza, że komisya sprawdziła, iż dla zapobieżenia na przyszłość szerzeniu się w tem mieście pożarów, potrzebnem jest nieodzownie uregulowanie i rozszerzenie ulic w spalonej części miasta i w tym celu zakupienie na własność miasta parcel od ich właścicieli, na co potrzeba około 100.000 zł. Na wybudowanie nowego domu na pomieszczenie magistratu i jego biur potrzeba około 80.000 zł. A na dowód, jak mieszkańcy Nowego Sączu zubożeli, przytacza komisya fakt, że po pierwszym pożarze, który zniszczył część miasta w 18?0 roku, odbudowano w ciągu lat czterech bardzo mało domów; przeto jest obawa uzasadniona, że po znacznie większym pożarze w roku 1894, który w gruzy zamienił większą część Nowego Sącza, będzie potrzeba długiego szeregu lat, zanim mieszkańcy zdołają odbudować swoje domy.

Wprawdzie mieszkańcom przyszedł w pomoc c. k. Rząd, gdyż najwyższem rozporządzeniem z 24. lipca 1894 r. upoważniony został Rząd do użycia sumy 200.000 zł. w. a. na udzielanie pogorzelcom Nowego Sączu bezprocentowych pożyczek dla odbudowania budynków, zniszczonych pożarem.

Lecz niezbędną jest rzeczą danie pomocy przez kraj samej gminie miasta Nowego Sącza, aby mogła wykonać wskazane wyżej wydatki na uregulowanie i rozszerzenie ulic, wybudowanie ratusza i dla zaspokojenia innych koniecznych potrzeb miasta. W tym celu Wydział krajowy jeszcze 18. września 1894 roku, postanowił przedstawić Sejmowi wspomnianą petycyę miasta Nowego Sącza do uwzględnienia o tyle, aby Wysoki Sejm raczył przyjąć imieniem kraju obowiązek opłacania przez lat 20 procentów bieżących od pożyczki 200.000 zł. w. a., którąby miasto Nowy Sącz zaciągnęło w jakiej instytucyi kredytowej, na pokrycie wyżej wspomnianych wydatków dla uregulowania ulic, wybudowania ratusza i dla zaspokojenia innych potrzeb, ułatwiających odbudowanie miasta. O tem postanowieniu zawiadomił Wydział krajowy magistrat miasta Nowego Sącza i Radę powiatową Nowo Sądecką, tudzież c. k. Namiestnictwo. Rada powiatowa postanowiła poprzeć petycyę miasta Nowego Sącza, a Rada gminna tegoż miasta na posiedzeniu 3. stycznia r. b. powzięła uchwałę, w której zgadzając się na propozycyę Wydziału krajowego, uprasza o przyjęcie na skarb krajowy odsetek od pożyczki 200.000 zł., którą gmina miasta Nowego Sącza, zaciągnęłaby w instytucyi kredytowej, lecz zgadza się z tem zastrzeżeniem, że spłatę tej pożyczki rozpocznie miasto Nowy Sącz w dziesięć lat po jej zaciągnięciu i spłacać ją będzie przez następnych lat dziesięć. Odpowiedni wniosek przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi.

Komisya budżetowa zważywszy, z jednej strony szczupłe zasoby skarbu krajowego, z drugiej strony wszystkie przytoczone wyżej powody, wykazujące potrzebę, iżby skarb krajowy przyszedł w pomoc miastu Nowemu Sączowi, aby ułatwić mu podźwignięcie się po klęskach pożaru.

Zważywszy powtóre, że obok wyznaczenia przez c. k. Rząd sumy 200.000 zł. na pożyczki bezprocentowe dla mieszkańców Nowego Sącza, chcących odbudować swe domy, dostatecznem byłoby zaciągnienie przez gminę miasta Nowego Sącza pożyczki 200.000 zł. w celu odbudowania budynków miejskich, uregulowania i rozszerzenia ulic w spalonej części miasta i na inne inwestycye.

Zważywszy po trzecie, że gmina miasta Nowego Sącza, posiadająca znaczny własny majątek, którego stan czynny, według inwentarza z 1893 r., wynosi 509.154 zł. może bez poręczenia kraju zaciągnąć pożyczkę w jakiej instytucyi kredytowej; lecz z powodu znacznego zniżenia swych dochodów z dodatków miejskich, potrzebuje, aby skarb krajowy przyjął na siebie obowiązek

opłacania procentów od tej pożyczki, którą ma zaciągnąć gmina miasta Nowego Sącza, — zgadza się z wnioskami Wydziału krajowego i wnosi:

Wysoki Sejm powziąść raczy uchwałę następującą:

Uchwała.

1, Sejm przyjmuje na skarb krajowy obowiązek opłacania przez lat dwadzieścia odsetek bieżących, w wysokości oznaczonej w 2. ustępie uchwały, od pożyczki 200.000 zł. w. a., którą gmina miasta Nowego Sącza zaciągnie na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, na uregulowanie ulic w spalonej części miasta i na inne inwestycye.

2. Odsetki te, najwyżej po 4%, opłacać będzie skarb krajowy przez pierwszych dziesięć lat po zaciągnięciu pożyczki, od całej sumy pożyczkowej 200.000 zł. w. a. zaś przez następne lat dziesięć od sumy kapitalnej zmniejszanej corocznie o 20.000 zł. w. a.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu czuwać nad tem, aby pożyczki tej używała gmina miasta Nowego Sącza na cele wymienione w ustępie 1. uchwały niniejszej.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał uwolnienie od opłaty taks, stempli i należytości prawnych, skrypta dłużne, podania o intabulacye i extabulacye oraz kwity i w ogóle wszelkie dokumenta i akta prawne, odnoszące się do tej pożyczki.

We Lwowie dnia 27. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski

L. s. 266/95.

142.

Aleg. 142.

Sprawozdanie

komisyj budżetowej o petycyi konwentu PP. Benedyktynek w Przemyślu i zarządu szkoły robót kobiecych, o wyznaczenie z skarbu krajowego zasiłku bezzwrotnego 5.000 złr. na budowę domu dla pomieszczenia tej szkoły.

Wysoki Sejmie!

Podczas zeszłorocznej sesyi sejmowej konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, wraz z zarządem szkoły robót kobiecych w tymże mieście, wystosował petycyę do Wysokiego Sejmu o zasiłek bezzwrotny lub pożyczkę bezprocentową 5.000 złr. w. a. na budynek dla pomieszczenia wskazanej szkoły; albowiem domek parterowy w którym się dotychczas mieści ta szkoła robót kobiebych, użyteczna dla miasta i całej okolicy, nietylko jest zaszczupły i niepozwala na przyjęcie większej liczby uczennic, ale tak podupadł, iż magistrat przemyślski zawiadomił, że z końcem roku 1895 musi być przez mieszkańców opuszczony i zamknięty a następnie rozebrany.

Ponieważ przy tej zeszłorocznej petycyi nie był załączony ani kosztorys wykazujący jakiej kwoty potrzeba na zbudowanie tego domu ani dokumenta udowadniające, iż konwent pp. Benedyktynek po otrzymaniu z skarbu krajowego 5.000 zł. tytułem pożyczki lub zasiłku, będzie posiadał sumę potrzebną do pokrycia wszystkich wydatków na postawienie tego budynku, Wysoki Sejm, na wniosek komisyi budżetowej powziął na posiedzeniu dnia 12. lutego 1894 r. uchwałę następującą:

„Sejm odracza udzielenie z skarbu krajowego pożyczki bezprocentowej konwentowi pp. Benedyktynek w Przemyślu, na postawienie budynku dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych utrzymywanej przez ten konwent, a odracza do czasu, gdy przedłożony będzie Sejmowi kosztorys wykazujący dokładnie wszystkie wydatki na zbudowanie tego budynku i będą wykazane przez konwent fundusze, któremi przy pomocy tej pożyczki z skarbu krajowego, pokryć może konwent wszystkie wydatki na ten budynek, wreszcie gdy będzie złożoną deklaracya Rady miejskiej przemyślskiej i innych miejscowych czynników, co do ofiar, które chcą ponieść na postawienie

budynku dla szkoły robót kobiecych, użytecznej w pierwszym rzędzie dla ludności miasta Przemyśla".

O tej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomiony urzędownie konwent pp. Benedyktynek i zarząd szkoły robót kobiecych w Przemyślu wniósł podczas obecnej sesyi sejmowej w dniu 4. stycznia r. b. petycyę do Wysokiego Sejmu, w której uprasza ponownie o udzielenie bezwrotnego zasiłku w kwocie 5.000 zł. w. a. w celu umożliwienia mu wybudowania domu dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych, którą od lat wielu utrzymuje.

Do tej petycyi załączył konwent PP. Benedyktynek następujące dokumenta: 1) Kontrakt kupna i sprzedaży wykazujący, że konwent nabył za cenę 2.800 zł. realność obok budynku, w którym mieści się szkoła wydziałowa i seminaryum żeńskie, a realność tę, zgodnie zdaniem kuratoryi szkoły robót, przeznaczył na postawienie budynku dla tej szkoły. 2) Plan tego budynku dla szkoły zatwierdzony przez magistrat miasta Przemyśla oraz kosztorys wykazujący szczegółowo, że wszystkie wydatki na postawienie budynku wynosiłyby 12.941 zł. Lecz po rozpisaniu konkursu na budowę, przedsiębiorca budowli budowniczy Marceli Pilecki, podjął się wystawić ten budynek ściśle wedle zakreślonego planu, przy opuszczeniu 15¼% z sumy wydatków na budowę wykazanej kosztorysem, który to opust wynosi 1.938 zł. 52 ct. jak wykazuje załączony dokument 6-ty; przeto ogół wydatków na budowę wynosić ma 1.100 zł.

Na pokrycie tych wydatków przemyślska kasa oszczędności ofiarowała 1.000 zł., jak świadczy dokument 7-y; gmina miasta Przemyśla 500 zł. gotówką, jak świadczy uchwała Rady miejskiej z 22. grudnia 1894 roku. Nadto w uchwale tej, obowiązała się Rada miasta, na rachunek czynszu 1.000 zł., który gmina płaci rocznie konwentowi za umieszczenie szkoły wydziałowej i seminaryum żeńskiego w gmachu będącym własnością konwentu, dać zaliczkę taką, jaka będzie potrzebna do pokrycia całej reszty wszystkich wydatków na budynek, o ile te wydatki nie będą pokryte subwencyą spodziewaną z skarbu krajowego i ofiarami prywatnemi. Załączony do petycyi wykaz datków złożonych na budowę domu dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych w Przemyślu, datków zbieranych przez komitet budowy, wykazuje szczegółowo, że wraz z wyżej wspomnianemi ofiarami 1.000 zł. przez przemyślską kasę oszczędności i 500 zł. przez gminę miasta Przemyśla, datki w gotówce wynoszą 2,746 zł. 20 ct., zaś wartość materyałów ofiarowanych na na ten budynek przez miasto Przemyśl i prywatne osoby, oceniono na 1.567 zł. Przeto razem gotówka i materyały ofiarowane na budynek wynoszą 4.313 zł. Konwent w petycyi wyraża nadzieję, że spodziewane jeszcze datki wraz z zasiłkiem 5.000 zł., o którego wyznaczenie z skarbu krajowego konwent uprasza, pokryją wszystkie wydatki na budowę domu dla szkoły robót i nie będzie nawet potrzeba robić użytku z oświadczenia Rady miejskiej przemyskiej, iż na rachunek czynszu opłacanego przez miasto konwentowi PP. Benedyktynek za pomieszczenie seminaryum żeńskiego, udzieli zaliczkę taką, jaka byłaby potrzebną dla pokrycia reszty wydatków na budowę.

Komisya budżetowa zważywszy: Po 1). iż Sejm uchwałą swoją z d. 12. lutego 1894. r. odroczył tylko udzielenie pożyczki bezprocentowej z skarbu krajowego konwentowi PP. Benedyktynek w Przemyślu na postawienie budynku dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych, a odroczył do czasu, aż konwent przedłoży Sejmowi kosztorys wydatków na zbudowanie tego budynku i wykaże fundusze któremi, przy pomocy tej pożyczki z skarbu krajowego, pokryć może wszystkie wydatki na ten budynek, oraz gdy przedłoży deklaracyę Rady miejskiej przemyślskiej i innych miejscowych czynników co do ofiar na postawienie budynku dla tej szkoły użytecznej w pierwszym rzędzie dla ludności Przemyśla.

Zważywszy, po 2). że dokumenta złożone przy teraźniejszej petycyi konwentu PP, Benedyktynek wykazują, iż wszystkim powyżej wymienionym żądaniom wyrażonym w uchwale sejmowej stało się zadość, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm udziela Konwentowi PP. Benedyktynek w Przemyślu pożyczkę bezprocentową w kwocie 5000 zł. w. a. na postawienie budynku dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych, utrzymywanej przez ten konwent.

2. Pożyczkę tę winien spłacić Konwent PP. Benedyktynek, począwszy od r. 1897, w ciągu lat siedemnastu, ratami rocznemi po 300 zł. w. a. rocznie przez lat 16, zaś w siedemnastym roku resztę pożyczki 200 zł. w. a.

3. Wydział krajowy wypłaci konwentowi PP. Benedyktynek w Przemyślu tę pożyczaną kwotę 5000 zł. w. r. b., jak tylko Konwent złoży deklaracyę, co do spłacenia tej pożyczki ratami w terminach oznaczonych w drugim punkcie uchwały niniejszej. Na pokrycie tej pożyczki zamieścić należy w XVII. rubryce wydatków budżetu na rok 1895. kwotę 5000 zł. w. a.

We Lwowie dnia 27. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski

L. W. 1.828/95.

Aleg. 143.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 w przedmiocie subwencyi krajowej na rzecz budowy kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich).

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. lutego 1894 r. powziął Wysoki Sejm, w powyższym przedmiocie. następującą uchwałę:

I. „W celu zabezpieczenia budowy sieci kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich) z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania pustego (Mielnicy), Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem utrzymuje w mocy uchwałę swą z dnia 5. kwietnia 1892 r. którą na ten cel przeznaczoną została jednorazowa subwencya z funduszu krajowego w sumie pięciuset tysięcy zł. w. a.

II. Sejm przyznaje powyższą pomoc pod następującymi warunkami:

a) że w zamian za tę subwencyę otrzyma Reprezentacya kraju Galicyi i Lodomeryi z wielkiem Księstwem Krakowskiem akcye zakładowe przedsiębiorstwa sieci kolei wschodnio-galicyjskich w nominalnej wartości 500.000 zł. w. a.

b) że resztę potrzebnego kapitału zakładowego pomienionych kolei, o ile nie zostanie dostarczoną przez miejscowych interesantów w zamian za akcye zakładowe, zbierze przedsiębiorstwo za pomocą wypuszczenia walorów pierwszeństwa (akcye pierwszeństwa i obligacye pierwszeństwa) na podstawie gwarancyi, której udzieliło państwo na mocy ustawy państwowej z dnia 8 kwietnia 1893 (Nr. 60. Dz. u. p.) w celu zabezpieczenia 4% dochodu na oprocentowanie i umorzenie walorów rzeczonych:

c) że przed rozpoczęciem budowy kolei zapewnioną zostanie wpłata całego kapitału potrzebnego na zupełne wykończenie całej sieci kolejowej powyżej oznaczonej.

d) że przed rozpoczęciem budowy złoży przedsiębiorstwo deklaracyę, iż pomieniona kolej budowaną będzie ile możności siłami krajowemi.

e) że budowa powyższej kolei zostanie rozpoczętą najpóźniej w roku 1894.

III. Jeżeli warunki objęte uchwałą II. zostaną dopełnione, wypłaci Wydział krajowy po otrzymaniu akcyj zakładowych przedsiębiorstwa wymienionych w tejże uchwale, subwencyę krajową w sumie 500 000 zł. w. a. do rąk tych osób które przedsiębiorstwo kolejowe do odbioru tej sumy i do pokwitowania w swojem zastępstwie prawnie upoważni.

IV. Kredyt w kwocie 500.000 zł. w. a. wstawiony do budżetu na r. 1893 na jednorazową subwencyę dla kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich) przedłuża się na r. 1894 i upoważnia się Wydział krajowy do użycia tej kwoty na cel wyżej wymieniony do końca roku budżetowego 1894.

Zdając sprawę z wykonania powyższej uchwały podajemy przedewszystkiem do wiadomości Wysokiego Sejmu, że najwyższa koncesya na pomienione koleje została już udzieloną starającemu się o nią konsorcyum (Dz. u. p. Nr. 52 z dnia 24. marca 1894 r.) Co do waranków od których Wysoki Sejm wypłatę przyznanej subwencyi krajowej uczynił zawisłą, to dopełnionym został najpierw warunek *d*) tejże uchwały, gdyż złożono Wydziałowi krajowemu deklaracyę generalnej dyrekcyi c. k. kolei państwowych z dnia 5. października 1894 iż koleje lokalne wschodnio-galicyjskie (podolskie) budowane będą ile możności siłami krajowemi.

Również dopełnionym został waruuek *e*) powyższej uchwały, albowiem generalny pełnomocnik koncessyonaryószów tych kolei złożył Wydziałowi krajowemu poświadczenie generalnej Dyrekcyi c. k. kolei państwowych z dnia 9. grudnia 1894 Nr. 186785, iż w dniu 14. listopada 1894 r. rozpoczętemi zostały przez organa tychże c. k. kolei państwowych roboty ziemne na szlaku Ostrów — Tarnopol wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych.

Inne warunki rzeczonej uchwały Wysokiego Sejmu nie zostały jeszcze dopełnioue, a z tych warunki a) i b) z powodu, iż nie mogło dotychczas nastąpić ukonstytuowanie Towarzystwa akcyjnego dla tych kolei. Co zaś do warunkn c), z niewiadomych powodów nie dostarczyli koncessyonaryusze dotąd żądanych przez Wydział kraj. uwierzyteluionych odpisów deklaracyi interesentów na wpłatę 500.000 zł. w. a, w zamian za akcye zakładowe, która to suma dopiero uzupełnia „cały kapitał potrzebny na wykończenie całej sieci kolejowej powyżej oznaczonej". Generalny pełnomocnik koncessyonaryuszów pismem z dnia 20 grudnia 1894 roku L. 114 zapowiedział jednak, że przedłoży nam wkrótce osobnem podaniem dowody dopełnienia tego warunku.

Dla usunięcia przeszkód w ukonstytuowaniu się Towarzystwa akcyjuego kolei wschodnio-galicyjskich, Wydział krajowy na żądanie pełnomocnika koncesyonaryuszów rozporządzeniem z dnia 12. pździernika 1894, L. 49.862 deponował w Banku krajowym, zaciągniętą tamże $3^1/_2\%$ pożyczkę w sumie 500.000 zł. w. a. a to z następującemi zastrzeżeniami:

a) że suma ta złożoną została przez Wydział krajowy na pokrycie mającej się w swoim czasie wypłacić subwencyi w tejże wysokości, przeznaczonej przez Wysoki Sejm, na rzecz wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych uchwałą z dnia 13. lutego 1894 roku L. s. 1,486;

b) iż sumę tę Bank krajowy mocen będzie na cel przeznaczony wówczas dopiero wypłacić w zamian za akcye zakładowe w imiennej wartości 500.000 zł. w. a., gdy Wydział krajowy, po dopełnieniu ze strony koncessyonaryuszów, względnie utworzyć się mającego towarzystwa akcyjnego, wszystkich warunków powyższą uchwałą sejmową objętych, wypłatę poleci i wskaże osobę, do rąk której takowa ma nastąpić.

c) iż z powodu, że subwencya powyższa zostaje przez Wydział krajowy asygnowana przed dopełnieniem wszystkich warunków, koncessyonaryusze obowiązani będą zapłacić Wydziałowi krajowemu różnicę procentu między fruktyfikacyą funduszów w kasie krajowej a procentem płaconym przez Bank krajowy od lokacyi ich na rachunku bieżącym, a to w stosunku $^1/_2\%$ rocznie pro rata temporis za czas aż do nadejścia terminu wypłaty rzeczonej subwencyi, t. j. do chwili, w której Dyrekcya Banku krajowego otrzyma od Wydziału krajowego polecenie wypłacenia jej na cel uchwałą Wysokiego Sejmu wskazany.

Na pokrycie powyższej pożyczki w Banku krajowym deponowanej, służy kredyt 500.000 zł. w. a., który w myśl IV punktu przytoczonej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu, wyasygnujemy Bankowi krajowemu przed końcem lutego 1895 roku. Zachodziłaby tylko potrzeba zezwolenia ze strony Wysokiego Sejmu, aby zrealizowanie pomienionego kredytu mogło nastąpić nawet po upływie roku budżetowego 1894, a względnie po 31. marca 1895 roku a to na wypadek, gdyby subwencya krajowa nie została do tego czasu wypłaconą.

W końcu nadmienia Wydział krajowy, iż w przedłożonym sobie projekcie statutu Towarzystwa akcyjnego wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych, uznał potrzebę zażądania niektórych poprawek i zmian. Oprócz poprawek bądź formalnego bądź drugorzędnego znaczenia, domagał się Wydział krajowy zmiany zasadniczej w dwóch kierunkach, a mianowicie, aby ustanowioną została siedziba Towarzystwa we Lwowie, nie, jak było zamiarem, w Wiedniu, podobnież aby na siedzibę komitetu wykonawczego, po otwarciu ruchu na wszystkich liniach Towarzystwa, samym już statutem postanowionym był Lwów, a nie Wiedeń, tudzież iżby jednym z członków komitetu wykonawczego musiał być jeden z mianowanych przez Wydział krajowy członków Rady zawiadowczej.

C. k. Ministerstwo handlu reskryptem z dnia 24. listopada 1894 roku Nr. 59,156, zgodziło się na te i inne zmiany i poprawki żądane przez Wydział krajowy, wszakże z zastrzeżeniem, iżby po przeniesieniu siedziby komitetu wykonawczego do Lwowa ustanowioną została w Wiedniu inna reprezentacya Towarzystwa, oraz iżby, w przychyleniu się do żądania koncessyonaryuszów, komitet składał się z 4 zamiast z 3 członków. Na te modyfikacye Wydział krajowy zgodził się w zupełności.

O wydaniu koncessyonaryuszom wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych zezwolenia na zawiązanie Towarzystwa akcyjnego dotychczss Wydziałowi krajowemu nie wiadomo, wszakże w obec powyżej przedstawionego stanu rzeczy niebawem takiego zezwolenia, a w następstwie i ukonstytuowania się Towarzystwa oczekiwać można.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 13. lutego 1894. w przedmiocie subwencyi krajowej na rzecz budowy wschodnio-galicyjskich (podolskich) kolei lokalnych i zezwala, aby zrealizowanie kredytu 500.000 zł. w. a. przeznaczonego na wypłatę pomienionej subwencyi mogło nastąpić w ciągu roku budżetowego 1895, po dopełnieniu warunków powołaną uchwałą objętych.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sprawozdawca:

E. Jędrzejowicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 657/95.

Aleg. 144.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, o szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku i o zakładaniu nowych niższych szkół rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 14. lutego 1894 powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku i założyć się mających niższych szkół rolniczych w Krośnie i Uhersku następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, o szkole uprawy i wyprawy lnu w Gródku, tudzież o sprawie założenia nowych szkół rolniczych niższych w Krośnie i Uhersku.

2. Sejm zatwierdza zarządzenie Wydziału krajowego co do przyjmowania praktykantów, kształcących się na instruktorów przy szkołach niższych rolniczych i wstawia dla nich po 150 zł. do budżetów każdej z tych szkół w rubrykę „utrzymanie uczniów".

3. Sejm uznaje potrzebę udzielenia kierownikom krajowych niższych szkół rolniczych pomocy kancelaryjnej i wstawia na ten cel do budżetów szkolnych po 120 zł. w rubrykę „koszta zarządu".

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił odpowiednie przygotowania do rozszerzenia budynków szkolnych w Jagielnicy w r. 1895, kosztem nieprzekraczającym kwoty 9.000 zł. — i postarał się, ażeby c. k. Rząd przyczynił się połową potrzebnej do tej budowy kosztów.

5. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia umowy z gminą miasta Krosna o dzierżawę gruntów i budynków potrzebnych dla przyszłej szkoły niższej rolniczej w połączeniu ze szkołą uprawy i wyprawy lnu w Krośnie.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby plan naukowy dla szkół niższych rolniczych poprawił i na najbliższej sesyi sejmowej do zatwierdzenia przedłożył.

Przystępując do zdania sprawy z czynności swych, odnoszących się do krajowych niższych szkół rolniczych Wydział krajowy uważa za potrzebne sprawozdanie niniejsze poprzedzić kilku ogólnymi uwagami.

I.

Sprawozdania Wydziału krajowego o stanie niższych szkół rolniczych za r. 1890 do LW. 43.323, z r. 1891 do LW. 8.721 z r. 1892 do LW. 44.008 z r. 1894 do LW. 795 Wysokiemu Sejmowi przedłożone, wykazały szczegółowo kierunek, jaki Wydział krajowy w myśl intencyi Wysokiego Sejmu niższym szkołom rolniczym nadać zamierzył.

Kierunek ten zmierzał w szkole rolniczej w Horodence do wykształcenia zdolnych i umiejętnych wykonawców i pomocników większych gospodarstw rolnych, w szkołach Jagielnickiej i Kobiernickiej do kształcenia samoistnych włościańskich gospodarzy.

Wydział krajowy z zadowoleniem stwierdzić może, że szkoły te coraz lepiej odpowiadają wytkniętemu powyżej celowi.

O szkole w Horodence możemy tylko powiedzieć, że postępuje dalej tą drogą, na której już zjednała sobie uznanie Wys. Sejmu.

Krajowe szkoły rolnicze w Jagielnicy i Kobiernicach nie tylko stale i widocznie rozwijają się z pożytkiem dla nauki i szerzenia wiedzy rolniczej, lecz do urzeczywistnienia swego celu z każdym rokiem coraz więcej się zbliżają przez to, że w szkołach tych prawie wyłącznie uczą się synowie włościan-gospodarzy. Ten zwrot ku lepszemu datuje się od czasu, odkąd w ogłaszaniu otwarcia kursów i przyjmowania nowych uczniów zapowiada się, że pierwszeństwo mają synowie włościan rolnych i odkąd zaprzestaliśmy od kandydatów żądać świadectw ubóstwa. Jest też przez to danem większe prawdopodobieństwo, że ukończeni uczniowie tych szkół powrócą na ojcowski zagon, na którym prowadząc gospodarstwo postępowe, tworzyć będą zastęp rolników-włościan coraz lepiej gospodarujących, a rozszerzając wiedzą rolniczą po wsi własnej, zdobywać będą tym sposobem uznanie dla szkół, z których wyszli i szerzyć w sposób najpraktyczniejszy zamiłowanie do wiedzy rolniczej i do wysełania dzieci włościańskich do szkół rolniczych

Ojcowie ich, włościanie rolnicy interesują się też szkołami rolniczymi bardzo żywo, a znanymi nam są fakta, w których ojcowie sami do szkół tych zjeżdżali, aby być obecnymi przy egzaminach końcowych. Wskutek tego napływ do szkół tych jest nader liczny i tylko ograniczona liczba miejsc stoi na przeszkodzie znacznie wyższej aniżeli obecnie ich frekwencyi. Równocześnie z tym pocieszającym objawem mamy do zanotowania stateczny, równomierny rozwój szkół niższych rolniczych. Rozwój ten jest widoczny pomimo trudności, wśród których się dokonał. Z trudnościami tymi natury zewnętrznej, płynącemi głównie z braku odpowiedniej ilości nauczycieli, musiał i w roku ubiegłym walczyć zarząd krajowych niższych szkół rolniczych.

Wydział krajowy z prawdziwą przyjemnością stwierdza, że do pomyślnego rozwoju tych szkół w znacznej mierze przyczyniają się ich kuratorye, a szczególniej ci obywatele, którzy z powodu stosunków miejscowych mogą najwięcej czasu szkole poświęcić, jak przewodniczący kuratoryi w Horodence Jakób bar. Romaszkan — przewodniczący kuratoryi kobiernickiej poseł Herman Czecz i członek kuratoryi jagielnickiej p. Adam Noel. Są oni prawdziwymi opiekunami tych szkół i szczere im za to wyrażamy uznanie. Wydział krajowy z prawdziwą wdzięcznością korzysta z ich usług, rad i wskazówek i niejednokrotnie porucza im załatwianie spraw, wymagających dokładnej znajomości stosunków miejscowych, których Wydział krajowy bez narażania spraw szkolnych na zwłokę sam nie mógłby równie szybko zbadać i załatwić.

Nadzór nad szkołami temi pod względem dydaktycznym i pedagogicznym, spoczywa w ręku urzędnika fachowego dla spraw rolniczych, prof. Zygmunta Strusiewicza, który odbywał kilkakrotnie z ramienia Wydziału krajowego inspekcye kraj. niż. szkół rolniczych, a przy sposobności udzielał nauczycielom tych szkół cennych a na długoletniem doświadczeniu opartych wskazówek dydaktycznych.

Wreszcie we wszystkich ważniejszych sprawach, odnoszących się do kraj. niższych szkół rolniczych zasięgał Wydział krajowy zawsze opinii kraj. komisyi rolniczej, a względnie jej sekcyi stałej, z prawdziwym dla spraw pożytkiem.

Temu współdziałaniu chętnemu wszystkich czynników, powołanych do czuwania nad kierunkiem kraj. szkół rolniczych zawdzięczać należy pomyślny rozwój tych szkół, które na tegorocznej Wystawie krajowej, bogactwem wystawionych przedmiotów, precyzyą ich wykonania a przedewszystkiem dydaktycznym kierunkiem i wartością zastosowywanej metody poglądowej w nauce o uprawie roślin gospodarskich, o nawozach i o gatunkach ziemi powszechną zwracały uwagę.

II.

Zmiana planu nauki.

Stwierdzając widoczny postęp w niższych szkołach rolniczych, komisya gospodarstwa krajowego w swem zeszłorocznem sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu z d. 10. lutego 1894 do l. 1.495 wypowiedziała, że „czuje potrzebę zwrócenia uwagi Wys. Sejmu na konieczność wprowadzenia takich zmian i ulepszeń, które stanowczo podnosić muszą pożyteczność tych szkół dla kraju. Wydział krajowy śledzi pilnie braki i błędy powierzonych mu zakładów i wspomina o nich w sprawozdaniu, jednak komisya uważa niektóre za tak ważne, że pragnęłaby przyspieszyć naprawienie ich w szkołach krajowych. Głównym błędem organizacyi wszystkich niższych zakładów rolniczych, jest tak zwany normalny plan naukowy, wypracowany niepraktycznie i zatwierdzony przez c. k. Rząd, a przeto dotychczas obowiązujący. Plan ten nigdy ściśle wykonywanym nie był. Dyrekcye szkół czyniły w nim wyłomy a niestety każda zmieniała go w innym kierunku. Komisya gospodarstwa krajowego uznaje, że plan był zły, ale sądzi, że należałoby jak najrychlej poczynić w nim rozumne i praktyczne zmiany — a po naprawieniu go w sposób legalny, przez naczelną władzę, zabronić stanowczo Dyrekcyom dokonywania samowolnych zmian.

Pomijając mniejsze usterki, radzi komisya gosp. kraj. zmienić plan naukowy w tym kierunku, ażeby wykłady nauk przyrodniczych, służące jedynie do zrozumienia wykładów rolnictwa i hodowli ukończone zostały w każdym razie przed rozpoczęciem wykładu nauk zawodowych. Rozważyć też należy, czy nie byłoby praktyczniej zwłaszcza w szkołach jagielnickiej i kobiernickiej zaniechać osobnych wykładów chemii, fizyki, geologii itp. a raczej zmieścić je w kilku lekcyach wstępnych przy nauce rolnictwa i hodowli.

W skutek tych uwag sejmowa komisya gospodarstwa krajowego wniosła rezolucyę, którą Wysoki Sejm *ad 6* uchwalił.

Idąc w myśl powyższych uwag sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego i wykonaniu powyżej ad 6 przytoczonej uchwały Wys. Sejmu, Wydział krajowy zajął się poprawą a względnie zmianą dotychczasowego szczegółowego planu nauki w kraj. niższych szkołach rolniczych (t. zw. planu normalnego) a to na podstawie wieloletnich spostrzeżeń i licznych doświadczeń jakie w tej mierze zebrali Delegaci Wydziału krajowego, wysełani do egzaminów i lustracyi zakładów, jak niemniej na podstawie opinii kierowników kraj. niższych szkół rolniczych, wypowiedzianej na zeszłorocznej konferencyi nauczycieli kraj. szkół rolniczych przez Wydział krajowy zwołanej.

Zeszłoroczna III. konferencya nauczycielska odbyta w dniu 17. grudnia 1893., miała między innemi właśnie ten temat zmiany planu normalnego do rozbioru.

Wydział krajowy bowiem podówczas zapytywał:

„Czyli i jakie plany byłyby wskazane w dotychczasowym szczegółowym planie nauk dla krajowych niższych szkół rolniczych przepisanym?“ a nadto:

„czy uzasadnionem jest zdanie wypowiedziane przez niektórych nauczycieli, że młodzież, która po ukończeniu nauki elementarnej w szkołach ludowych wstępuje do niższej szkoły rolniczej nie jest dostatecznie przygotowaną, ażeby mogła należycie korzystać z nauk w tej szkole udzielanych i jak temu niedostatecznemu przygotowaniu elementarnemu zaradzić?“

Referentem co do pierwszego tematu był kierownik niższej szkoły rolniczej w Horodence p. Bastgen Roman a referentami dla ostatnich pytań byli panowie nauczyciele niż. szkół rolniczych Stepek i Ziemiański.

Tak pisemne ich referaty jak i dyskusya przeprowadzona na konferencyi potwierdziły istotnie braki w przygotowaniu elementarnem młodzieży wstępującej na naukę do niższych szkół rolniczych jak niemniej wady dotychczasowego planu nauk w tych szkołach.

Wydział krajowy postanowił tedy przystąpić do zmiany tych planów szczegółowych. Sprawa ta jednak wymaga wszechstronnego zbadania, a przeto w krótkim czasie jakim dysponowaliśmy od chwili uchwały ostatniej Wys. Sejmu, do ukończenia kursów letnich roku szkol. 1893|4 zwłaszcza, że w tym czasie jeszcze przygotowania do Wystawy krajowej przedsiębrać wypadało ostatecznie, załatwioną być nie mogła.

Wydział krajowy jednak znając opinię sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, jak niemniej opierając się na kilkunastoletnich doświadczeniach własnych i spostrzeżeniach kierowników tych szkół, wreszcie polegając na opinii doświadczonych w szkolnictwie rolniczem pedagogów, *wprowadził już na rok szkolny 1894|5. zasadniczą zmianę w rozkładzie i sposobie udzielania wiadomości elementarnych z nauk przyrodniczych w szkołach rolniczych w Jagielnicy i Kobiernicach*, analogicznie do zmian, jakie jeszcze przed kilku laty wprowadzone zostały na wniosek Dyrekcyi szkoły Horodeńskiej do planu nauk w niższej Szkole rolniczej w Horodence.

Mianowicie zarządził Wydział krajowy, iż odtąd elementarne wiadomości z nauk przyrodzonych, służące za podstawę do nauk zawodowych, a zarazem wyjaśniające zjawiskn życia codziennego i służące niejako do uzupełnienia wykształcenia ogólnego udzielane być winny na roku pierwszym nauki, przed rozpoczynającymi się w drugim roku naukami do zawodu rolniczego zastosowanymi.

Zarazem nakreślił Wydział krajowy dokładnie zakres i treść tych nauk, mając na uwadze, ażeby nauczyciele po za ramy niezbędnej potrzeby *w wykładach swych z tych nauk podstawowych nie wychodzili i pamięci uczniów niepotrzebnym balastem nie obciążali.*

Na podstawie tych elementarnych wiadomości, dopiero udzielać mają nauczyciele botanikę rolniczą, t. j. opisanie szczegółowe roślin gospodarskich, tudzież wiadomości z chemii zastosowanej, *nie jako osobne przedmioty*, lecz jedynie jako części składowe *rolnictwa*, w szczególności zaś opisanie roślin przy nauce szczegółowej uprawy roślin gospodarskich, t. zw. chemię zastosowaną przy ziemi, nawozach i t. p.

Wydział krajowy wychodzi bowiem z założenia, że nie dopuszczalnem jest, aby w szkole niższej rolniczej jeden nauczyciel uczył botaniki, a drugi uprawy szczegółowej roślin, jeden uczył chemii a drugi nauki o nawozach, jeden nauczyciel uczył zoologii a drugi hodowli zwierząt domowych, jak to się niestety dotąd praktykowało, i po części usprawiedliwionem bywało brakiem ukwalifikowanych nauczycieli.

Następnie zarządził Wydział krajowy w szkołach w Jagielnicy i w Kobiernicach, ażeby w okresie zimowym każdego dnia tylko dwa oddziały z dwu lat miały naukę teore-

tyczną, jeden zaś rok wolny był od wszelkiej nauki w szkole i zajęty mógł być wyłącznie przy pracy gospodarskiej. W okresie wiosennym i jesiennym, kiedy rozpoczynają się a względnie kończą się prace w polu, zarządził Wydział krajowy, ażeby jeden tylko oddział każdego dnia pobierał teoretyczną naukę w szkole, dwa inne lata zaś ażeby zajęte były każdego dnia pracami przy gospodarstwie. W okresie letnim wreszcie ustaje wszelka nauka teoretyczna w szkole we wszystkich oddziałach.

Naukę weterynaryi udziela we wszystkich trzech szkołach kolejno w kursach 6-tygodniowych weterynarz krajowy pan Teofil Sochaniewicz na podstawie szczegółowego planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego.

III.

Przysposobienie młodych sił nauczycielskich dla szkół rolniczych.

Sprawa przysposobienia nauczycieli fachowych dla szkół rolniczych jest nader doniosłą dla rozwoju wszystkich szkół rolniczych w kraju i jest zarazem warunkiem dla tworzenia nowych szkół rolniczych. Bez przygotowania zastępu sił nauczycielskich fachowych o zakładaniu nowych szkół rolniczych myśleć nawet nie można. Dzisiaj już jest taki stan rzeczy w istniejących szkołach rolniczych, że brak sił nauczycielskich uczuwać się daje. I tak w krajowej niższej Szkole rolniczej w Kobiernicach po ustąpieniu pana Bieleckiego, powołanego na posadę starszego nauczyciela rolnictwa przy c. k. Seminaryum nauczycielskim w Rzeszowie, Wydział krajowy musi się posiłkować zastępcą nauczyciela fachowego, a w Jagielnicy nauczyciel fachowy od kilku lat coraz ciężej zapada na zdrowiu.

Do szkoły w powiecie Stryjskim w Bereżnicy ad Strzałków, która już z końcem bieżącego roku szkolnego przed ukończeniem budowy nowego zakładu mogłaby być otwartą, gdyż właściciel Strzałkowa, p. Julian br. Brunicki ofiarowuje na ten cel cały swój obszerny dwór w Strzałkowie, dla tej szkoły tedy brakuje jeszcze dwu nauczycieli fachowych i dla szkoły w Krośnie, która w najbliższym czasie otwartą byćby mogła, brakuje również dwu fachowych nauczycieli. Razem tedy dla szkół nowych i dla szkół istniejących potrzeba nam jak najrychlej 6 nowych sił nauczycielskich.

Przysposobienie nowych sił nauczycielskich uważał Wydział krajowy jako najpilniejszą potrzebę niższych sekół rolniczych. Z wysłanych na naukę kandydatów nauczycielskich kończy obecnie dwu swoje studya w kilku miesiącach, jeden z nich jednakże (Klimkiewicz) praktyczny gospodarz musi jeszcze odbyć przynajmniej jednoroczną praktykę nauczycielską, zanim mu będzie można poruczyć posadę nauczyciela fachowego. Drugi zaś (Dąbrowski), posiadający dostateczną praktykę nauczycielską jako kwalifikowany nauczyciel szkół ludowych nie ma dostatecznej praktyki rolniczej i musi przed objęciem posady nauczycielskiej odbyć przynajmniej jednoroczną praktykę pod kierunkiem doświadczonego gospodarza. Obaj przeto mogą być należycie przygotowani do pełnienia obowiązków fachowych nauczycieli przy krajowych szkołach rolniczych dopiero w połowie roku przyszłego.

W obec takiego braku nauczycieli, postanowił Wydział krajowy wysłać jeszcze w roku bieżącym instruktora Szkoły Kobiernickiej, p. Przemysława Cholewę na studya za granicę, ażeby wiadomości swoje fachowe uzupełnił i do egzaminu nauczycielskiego się przygotował.

P. Cholewa już od lat 3 zastępywał częściowo nauczyciela fachowego w Kobiernicach i wzbudził u przełożonych swych nadzieję, że po uzupełnieniu brakujących mu wiadomości teoretycznych wyrobi się na pożytecznego nauczyciela fachowego do jednej ze szkół niższych rolniczych.

Lecz i ten dopiero w połowie roku 1896. do zajęcia posady fachowego nauczyciela dojrzałym będzie. Jako czwartego kandydata na nauczyciela fachowego wyszukał referent rolniczy Wydziału krajowego p. Hajdukiewicza, byłego ucznia krajowej Szkoły rolniczej w Czernichowie, który po odbyciu dwuletniej praktyki gospodarskiej, ukończył c. k. Szkołę weterynaryi we Lwowie i był przez rok asystentem, a względnie preparatorem u prof. Dr. Szpilmana we Lwowie.

Ze względu jednakże, że dla Szkoły Kobiernickiej niepodobna było wyszukać odpowiedniego zastępcy nauczyciela, powołał go Wydział krajowy na rok szkolny 1894/5. do pełnienia obowiązku nauczyciela fachowego w tej szkole dopiero na rok 1895/6, wyznaczył Wydział krajowy dla niego stypendyum celem wysłania go za granicę do uzupełnienia studyów fachowych, przedewszystkiem w kierunku hodowli zwierząt.

O ile z dotychczasowego rezultatu działania p. Hajdukiewicza wnosić można, będzie to kiedyś wyborna siła nauczycielska. Tych czterech kandydatów, z których trzech się jeszcze uczy i przez rok uczyć będzie, a jeden dopiero za rok uczyć zacznie, zaledwo pokrywa najniezbędniejsze potrzeby istniejących szkół rolniczych i powstającej nowej szkoły rolniczej w powiecie Stryjskim.

Ze względu jednakże na dotychczasowe doświadczenia, poczynione z nauczycielami fachowymi niższych szkół rolniczych, Wydział krajowy nie może poprzestać na przygotowaniu tych wyżej wymienionych 4 kandydatów nauczycielskich, lecz musi co najmniej jeszcze dwu kandydatów do stanu nauczycielskiego do szkół rolniczych przysposobić.

Gdy w marcu roku 1894. podpisany szef Departamentu II. w Wydziale krajowym wraz z fachowym urzędnikiem dla spraw rolniczych, prof. Strusiewiczem zwiedzili kilka szkół rolniczych morawskich i czeskich, przekonali się, iż w niektórych szkołach z wielkim dla uczniów pożytkiem zaprowadzono praktyczną naukę kołodziejstwa w skromnym zakresie tych prac, które na obejściu włościańskiem mogą być potrzebne. Że zaś taka nauka także i pod względem wychowawczym wysoką ma wartość, przeto postanowił Wydział krajowy wprowadzić tę naukę w szkołach w Jagielnicy i Kobiernicach.

Najodpowiedniejszymi potemu nauczycielami byliby praktykanci (pomocnicy instruktora) w roku ubiegłym ustanowieni. Dla przysposobienia takich nauczycieli, wysłał Wydział krajowy jednego abituryenta szkoły Jagielnickiej, okazującego zamiłowanie do robót ręcznych, a przedstawionego przez Dyrekcyę szkoły na naukę do wzorowego warstatu kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce Strumiłowej. Drugiego zaś z Kobiernic wyszle tam na naukę w najbliższym czasie. Jako wynagrodzenie za wspomnianą naukę, tudzież inne koszta z tą nauką połączone, preliminuje Wydział krajowy w budżetach szkoły Jagielnickiej i Kobiernickiej po 150 zł. rocznie.

IV.

Udział krajowych niższych szkół rolniczych w Wystawie krajowej.

Udział krajowych niższych szkół rolniczych w powszechnej wystawie krajowej znanym jest Wys. Sejmowi tak z osobistego poglądu, jako też z pochlebnych głosów jurorów o całości wystawy szkół rolniczych. A jakkolwiek Wydział krajowy usunął szkoły rolnicze od konkurencyi na wystawie powszechnej krajowej, uznając je jako „hors concurs“, mimo to sędziowie wystawy przyznali poszczególnym kierownikom i nauczycielom szkół rolniczych wysokie odznaczenia za poszczególne okazy. Wydział krajowy musi stwierdzić, że udział krajowych szkół niższych rolniczych na wystawie krajowej był dowodem dobrych chęci kierowników i nauczycieli tych szkół, ich gorliwej pracy i świadomości środków, jakimi na uczącą się młodzież oddziaływać można i należy przez podawanie im poglądowych

okazów uzmysławiających naukę rolnictwa, bez obciążania młodych umysłów wyuczaniem na pamięć formułek naukowych.

Na pierwszem miejscu podnieść musi tutaj Wydział krajowy szkołę rolniczą Horodeńską, która równie jak inne niższe szkoły rolnicze, nie posiadając żadnych laboratoryów, laborantów lub pomocników, pracą kierownika i jednego nauczyciela fachowego tudzież instruktora zdołała przedstawić nader pouczający obraz rozwoju roślin w ogóle, a w szczególności rozwoju łodyg i korzeni roślin gospodarskich, cenny zbiór roślin, charakteryzujących okolicę Horodenki, tudzież obok innych jeden z najciekawszych okazów na wystawie, poglądowe przedstawienie dodatniego lub ujemnego wpływu nawozów azotowych, fosforowych i potasowych na ważniejsze rośliny gospodarskie, jak niemniej starannie i ze znajomością rzeczy wykonaną analizę mechaniczną kilka odmian gleby w obrębie majątku Horodenki.

Krajowa niższa szkoła w Kobiernicach nie przedstawiła wprawdzie bogatego zbioru rezultatów prac nauczycielskich, gdyż jak z niniejszego sprawozdania Wys. Sejmowi wiadomo, przeszło rok cały cierpiała szkoła rolnicza w Kobiernicach na brak nauczyciela fachowego. Niemniej jednak systematyczny zbiór roślin gospodarskich, z pięknie zachowanymi przemianami na polu okazowem szkoły wychowanych, oraz modele gnojowni powierzchownej, bardzo sumiennie i starannie wykonanej przez nauczyciela i instruktora tej szkoły, tudzież modele dołów dla konserwowania pasz, modele prasy Bluntha, modele do stawiania zboża i wzory różnych metod suszenia siana, świadczą o szczerej, sumiennej i rozumnej pracy nauczycieli.

Nie możemy też pominąć wystawy okazów produkcyi mleczarskiej tej szkoły, wybornego masła i wcale dobrych serów, wyrobionych w skromnie a nawet prymitywnie urządzonej mleczarni, z mleka pochodzącego od krów szkolnych.

Za urządzenie tej mleczarni i przedstawienie jej wyrobów otrzymał instruktor niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, pan Przemysław Cholewa, uczący tamże mleczarstwa, jedną z najwyższych nagrod komitetu wystawy.

Wystawa niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy była co do ilości okazów wystawowych jak i co do sposobu przedstawienia skromniejszą od wystawy szkół w Horodence i Kobiernicach.

Niemniej jednak zdołała ona przedstawić kilka okazów do demonstracyi przy nauce rolnictwa nadzwyczaj pożytecznych, jak: poglądowy obraz wpływu głębszego lub płytszego przykrywania nasienia kukurydzy i jęczmienia na rozwój tych roślin; sposób rozmnażania się perzu łodygami podziemnymi i systematyczny okaz mechanicznego składu gleby w Jagielnicy.

Nadto wszystkie szkoły powyżej wymienione przedstawiły bogaty zbiór prac swych uczniów.

V.

Szczegółowe sprawozdanie szkół.

O stanie każdej z niższych szkół rolniczych dają dokładne wyobrażenie szczegółowe sprawozdania Dyrekcyi, dołączone tutaj jako Alegat 1), 2) i 3). Powołując się na to sprawozdanie — poprzestajemy tu na krótkiem omówieniu spraw każdej z tych szkół. Al 1. 2. i 3.

1. **Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.**

W szkole Horodeńskiej nie zaszła żadna zmiana. Z kredytu przez Wys. Sejm na restauracyę budynków przeznaczonego, otynkowano surowe dotychczas ściany ze-

wnętrzne budynku głównego, zaopatrzono drzwi i okna w opaski drewniane, wybudowano na poddaszu budynku, przeznaczonego na pomieszkanie nauczyciela, pokoik dla praktykanta-instruktora i sługi szkolnego, urządzono umywalnie dla uczniów i wykonano niektóre pomniejsze naprawy.

Dachy gontowe na budynkach szkolnych potrzebują jednakże naprawy, a względnie odnowienia i na ten to cel preliminował Wydział krajowy na rok 1895 wydatek nadzwyczajny w kwocie 500 zł.

Jak ze sprawozdania ogólnego z czynności Departamentu II. wiadamo, urządził Wydział krajowy w porozumieniu z krajową Radą szkolną w szkole Horodeńskiej jednoroczny kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych, mających w przyszłości uczyć młodzież wiejską rolnictwa na kursach dopełniających przy szkołach ludowych. Kierownictwo lokalne kursu tego poruczył Wydział krajowy panu Bastgenowi. Nauczyciele szkoły Horodeńskiej — jak i każdej innej szkoły niższej rolniczej — są przeciążeni swoimi zajęciami obowiązkowymi. Wydział krajowy nie mógł im przeto, bez szkody dla szkoły, przydzielić tyle zajęcia nadobowiązkowego przy kursie rolniczym ile za potrzebne uznawał, powołał p. Władysława Szylińskiego, nauczyciela rolnictwa w szkole uprawy i wyprawy lnu w Gródku, i przydzielił temuż pełnienie obowiązków nauczyciela fachowego na tymże kursie.

2. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

W szkole Jagielnickiej z kredytu na rok 1894 dozwolonego postawiono część parkanu, zamykającego podwórze szkolne. Na zamknięcie całego podwórza szkolnego takim samym parkanem, co jest rzeczą niezbędną, preliminuje Wydział krajowy na r. 1895 kwotę 700 zł.

W myśl uchwały Wys. Sejmu przygotował Wydział krajowy plany i kosztorysy budynku murowanego, który ma być postawionym na pomieszkanie dla nauczycieli. Plany te i kosztorysy przesłał Wydział krajowy c. k. Ministerstwu z prośbą o udzielenie odpowiedniej subwencyi. Ministerstwo przychyliło się do prośby Wydziału krajowego i przyrzekło udzielić subwencyę w kwocie 4.500 zł. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, wyraziło jednakże życzenie, ażeby zmienić niektóre szczegóły przedłożonego projektu budowy. Wydział krajowy czyniąc zadość życzeniu temu, poruczył przerobienie wspomnianego planu budowniczemu Kohlowi. W porozumieniu z delegatem kuratoryi, p. Adamem Noelem, wybrał Wydział krajowy miejsce, na którem ma być postawiony wspomniany budynek mieszkalny i uprosił p. Noela, ażeby zajął się bezzwłocznie przygotowaniem i sprowadzeniem potrzebnych materyałów, wskazanych kosztorysem. Z wiosną roku bieżącego będzie mogła być budowa rozpoczętą, oddana według wniosku p. Noela proponowanemu przez tegoż przedsiębiorcy. Na ten cel preliminuje Wydział krajowy w wydatkach nadzwyczajnych szkoły Jagielnickiej, wydatek nadzwyczajny w kwocie maksymalnej 9.000 zł., naznaczonej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894 r.

Dyrekcya szkoły podniosła potrzebę rekonstrukcyi tamtejszych budynków gospodarskich. Sprawa ta wymaga jednakże gruntownego zbadania i według zdania Wydziału krajowego pilną nie jest.

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

W szkole kobiernickiej daje się dotkliwie uczuwać brak budynków na odpowiednie pomieszczenie nauczycieli. Ze względu jednakże, że okres czasu, na który właściciel Kobiernic Dr Herman Czecz oddał budynki dworskie, w których się obecnie mieszczą, szkoła, pomieszkania dla nauczycieli i kuchnia, upływa z końcem roku 1904 i że z tym

rokiem expiruje także dzierżawa budynków folwarcznych i gruntów stanowiących dzisiaj gospodarstwo szkolne. Wydział krajowy nie może przedkładać wniosku na żadne znaczniejsze wydatki budowlane, jak długo nie upewni się, że i nadal będzie mógł utrzymać szkołę. w Kobiernicach, a to tem bardziej, że naprawa i adaptacya istniejących już budynków wymaga znacznych jeszcze wydatków.

I tak, w budynku głównym szkolnym odnowić potrzeba wszystkie drzwi i okucia zupełnie zniszczone, odnowić też potrzeba ramę okienną i znaczną część nowych podług odnowić wreszcie potrzeba piece i wyprawę i na ten to cel preliminuje Wydział krajowy na r. 1895 kredyt w kwocie 900 zł. Ale i budynki zadzierżawione dla gospodarstwa potrzebują naprawy a przedewszystkiem dachy nad spichlerzem i obszerną stodołą, w której mieszczą się obecnie wszystkie plony z całego gospodarstwa. Naprawy te kosztować będą co najmniej 1.000 zł. i taką to kwotę wstawi Wydział krajowy w preliminarz roku przyszłego

W roku bieżącym wydzierżawił Wydział krajowy od właściciela Kobiernic ubikacyę przylegającą do stajni końskiej, która dotychczas nie należała do budynków na rzecz gospodarstwa szkolnego zadzierżawionych. Ubikacyę tę o podłodze cementowej, sklepioną i mieszczącą wewnątrz studnię z pompą przeznaczył Wydział kraj. na urządzenie mleczarni na który to cel już 300 zł. uzyskał od Wys. Sejmu a 200 zł. z innych źródeł.

O gospodarstwie szkolnem podane są szczegóły w załączonem sprawozdaniu Dyrekcyi, tu jednakże zaznaczyć musi Wydział krajowy, że pomimo usilnych starań nie udało się zakupić potrzebnej ilości krów pochodzenia przez kraj. komisyę rolniczą wskazanego (Ruhlend, Pinzgau, lub Bern-Simmental, półkrwi), kosztem funduszu ze sprzedaży wybrakowanego bydła uzyskanego i kwoty 633 zł. przechowanej na zakupno bydła. Ponieważ zaś szkolne gospodarstwo nie mogło pozostać bez dostatecznego inwentarza, zakupiono na targach krowy włościańskie krajowymi zwane.

W personalu nauczycielskim zaszły w szkole kobiernickiej zmiany niekorzystne dla zakładu. Po ustąpienin nauczyciela Pieleckiego, nie mogąc na razie wyszukać odpowiedniego następcy przydzielił Wydział krajowy do pełnienia obowiązków tegoż nauczyciela p. Korola kraj. nauczyciela wędrownego rolnictwa. Po kilku jednakże tygodniach okazało się że takie zastępstwo nieodpowiedne a nawet niemożliwe i Wydział kraj. był zmuszony na propozycyę Dyrekcyi i kuratoryi poruczyć udzielanie niektórych nauk zawodowych instruktorowi Cholewie, nauk przyrodniczych nauczycielowi Różańskiemu, a do zastępstwa tegoż ostatniego w udzielaniu nauk elementarnych powołać nauczyciela miejscowej szkoły ludowej p. Kubicę.

Od początku roku szkolnego 1893|4 przeniesiony został nauczyciel Różański, na usilne żądanie Dyrekcyi szkoły Czernichowskiej i gorące przedstawienie kuratoryi tejże szkoły, do Czernichowa dla pełnienia obowiązków prefektu internatu. Jakkolwiek szkoła kobiernicka wiele na tem straciła, to jednakże Wydział krajowy nie wahał się ponieść tę ofiarę na korzyść szkoły czernichowskiej.

W miejsce p. Różańskiego, gdy na razie na rozpisany konkurs nie zgłosił się odpowiedni kandydat, powołał prezes kuratoryi W. Dr Herman Czecz z upoważnienia Wydziału krajowego prowizorycznie p. Włodzimierza Oleskowa. Jak już poprzednio nadmieniono Wydział krajowy wysłał instruktora p. Cholewę do szkoły w Nowym Jiczynie, celem uzupełnienia jego wiadomości fachowych i przygotowania się do egzaminu nauczycielskiego, a w jego miejsce powołał Dr. Czecz również z upoważnienia Wydziału krajowego p. Ludwika Kaweckiego byłego ucznia szkoły dublańskiej i praktycznego gospodarza, który jako stypendysta Wydziału krajowego, ukończył trzechmiesięczny kurs mleczarstwa w Nortrup.

Do zastępstwa drugiego nauczyciela fachowego powołał Wydział krajowy p. Haydukiewicza, byłego ucznia szkoły czernichowskiej i rygorozanta szkoły weterynaryi a następnie asystenta przy prof. Drze Szpilmanie, o czem już poprzednio była mowa. Tak więc

na razie, tj. na r. 1894/5., zostały siły nauczycielskie szkoły kobiernickiej skompletowane, a ustalone zostaną od roku szkolnego 1895/6., skoro kandydaci nauczycielscy, uzupełniający swe nauki za granicą, (a o których poprzednio w sprawozdaniu niniejszem była mowa) do zawodu nauczycielskiego należycie się przysposobią.

4. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

W szkole uprawy i wyprawy lnu w Gródku nie zaszła żadna zmiana. Wydział krajowy utrzymuje ją w stanie dotychczasowym aż do czasu, kiedy będzie mogła być połączoną z niższą szkołą rolniczą w Krośnie, co w najbliższym czasie nastąpić może, zważywszy, że na podstawie upoważnienia Wysokiego Sejmu potrzebne dla szkoły grunta i budynki gospodarskie od gminy Krosna zostały zadzierżawione. Dotychczasowy kierownik tej szkoły, p. Ancuta, otrzymał posadę instruktora uprawy tytoniu w Towarzystwie uprawy tytoniu w Kołomyi, a na jego miejsce powołał Wydział krajowy jako nauczyciela rolnictwa p. Szybińskiego. Nauczyciela tego wysłał był Wydział krajowy na koszt funduszu krajowego do Trautenau, celem zapoznania się z urzędnikiem tej szkoły rolniczej, połączonej ze szkołą uprawy i wyprawy lnu, w miesiącu jednakże wrześniu przydzielił go tymczasowo do Horodenki, jako nauczyciela fachowego przy kursie rolniczym (o czem powyżej.) Na jego miejsce powołał pana Pawłowskiego byłego ucznia szkoły marymonckiej. Kierownika zastępuje p. Jan Górski, zasłużony i doświadczony instruktor i nauczyciel uprawy i wyprawy lnu. Do pomocy instruktorowi p. Górskiemu i celem przysposobienia sobie na przyszłość praktycznego instruktora uprawy i wyprawy lnu, przyjął Wydział krajowy jako praktykanta jednego z byłych uczniów szkoły horodeńskiej, Wojciecha Półchłopka. Koszt utrzymania tego praktykanta pokryje Wydział krajowy z budżetu szkoły gródeckiej.

Ksiądz Ignacy Rybicki uczy religii a pan Antoni Zieliński nauk elementarnych. Uczniów utrzymywanych było w internacie 9, a z tych, którzy w r. 1894. ukończyli jednoroczny kurs nauki, trzech powróciło do domu rodzicielskiego, a trzech zostało przyjętych do niższych szkół rolniczych w Horodence i Jagielnicy, o innych zaś nie ma Wydział krajowy dokładnych wiadomości.

VI.

Sprawa założenia nowych szkół rolniczych w powiecie stryjskim i krośnieńskim.

W sprawie założenia nowej szkoły rolniczej w powiecie stryjskim wypowiedziała komisya gospodarstwa krajowego życzenie „ażeby Wydział krajowy sprawę tę stanowczo w tym roku załatwił bądź przez zawarcie korzystnego układu z obecnym właścicielem Uherska, bądź przez wyszukanie innego dla szkoły miejsca w okolicy Stryja. Idzie bowiem o to, ażeby nie stracić tych ofiar, które stryjska rada powiatowa przyszłej szkole krajowej przyrzekła. Komisya nie wątpi, że Wydział krajowy przedstawi na najbliższej sesyi sejmowej dostatecznie przygotowany projekt założenia niższej szkoły rolniczej w okolicy Stryja i tym sposobem uczyni zadość woli Wys. Sejmu wyrażonej w r. 1892.“

Stosownie do tego życzenia wypowiedzianego w komisyi gospodarstwa krajowego, Wydział krajowy starał się sprawę założenia nowych szkół rolniczych w powiatach stryjskim i krośnieńskim doprowadzić jeszcze w tym roku do ostatecznego załatwienia. Jakoż obecnie z zadowoleniem może Wydział krajowy stwierdzić, że sprawa ta wzięła nadspodziewanie pomyślny obrót. Poniżej zdaje Wydział krajowy sprawę, w jakim stanie założenie nowych szkół co do każdej z osobna obecnie się znajduje.

Kiedy układy ze ś. p. br. Romaszkanem o zamianę ofiarowanego przez niego gruntu na inny odpowiedniejszy przeciągły się w skutek jego choroby a w końcu śmierć je przerwała, oświadczył się p. Julian br. Brunicki właściciel Strzałkowa koło Stryja z gotowością odstąpienia bezpłatnie na własność kraju a względnie na rzecz niższej szkoły rolniczej w powiecie stryjskim 30—40 morgów gruntu. Wydział krajowy po zbadaniu na miejscu jakości i położenia tych gruntów uznał je za zupełnie odpowiednie, przyjął ofiarę pana barona Brunickiego, zarządził przerobienie planów na budynki szkolne i gospodarskie odpowiednio do sytuacyi darowanych gruntów, ustanowił komitet budowlany złożony z panów: Karola hr. Dzieduszyckiego, jako prezesa rady powiatowej, a tem samem rozporządzającego funduszem około 17-tysięcznym w myśl ś. p. Hosza na stypendya dla szkoły niższej rolniczej w powiecie stryjskim przeznaczonym, — Juliana b. r. Brunickiego hojnego ofiarodawcę i c. k. starszego inżyniera p. Schayera. Zarazem upoważnił Wydział krajowy przewodniczącego komitetu budowlanego hr. Dzieduszyckiego do przygotowania wszelkich potrzebnych materyałów tak, ażeby projektowane budynki szkolne i gospodarskie w bieżącym roku 1895. postawione być mogły. Cegła już jest przygotowana, materyał drzewny w przygotowaniu.

Wydział krajowy przyjął ofertę br. Brunickiego bez odnoszenia się do Wysokiego Sejmu w przekonaniu, że Wysoki Sejm zarządzenia Wydziału krajowego w całej pełni zatwierdzi, zważywszy iż zaniechaniem korzystania z ofiarowanych przez ś. p. br. Romaszkana gruntów w Uhersku a przyjęciem ofiary br. Brunickiego oszczędzi się co najmniej około 4.000 zł., jakie włożyćby było potrzeba na doprowadzenie gruntów w Uhersku do stanu użytkowego, nie mówiąc już o niedających się obliczyć corocznych kosztach utrzymania, melioracyi powyższym nakładem wykonanych.

Nadmienić tu należy, że i koszta budowy zakładu w skutek położonego terenu przez br. Brunickiego darowanego, będą mogły być prawdopodobnie znacznie zmniejszone. Wydział krajowy traktuje obecnie za pośrednictwem swego syndyka ze spadkobiercami ś. p. br. Romaszkana o udzielenie jakiegoś datku pieniężnego na rzecz szkoły w Bereźnicy ad Strzałków zamiast ofiarowanego przez ś. p. br. Romaszkana gruntu.

Tak więc ofiara br. Juliana Brunickiego nabiera podwójnej wartości co do wartości ofiarowanych przez niego gruntów doliczyć należy owe 4.000 zł., które byłby musiał Wydział krajowy bezwątpliwie w melioracye gruntów Uhereckich włożyć. P. Julianowi br. Brunickiemu należy się przeto za ten dar hojny wdzięczne uznanie, które mu też Wydział krajowy imieniem kraju wyraził.

Nadmienić tu jeszcze musimy, że na wypadek, gdyby Wydział krajowy chciał już w r. 1895. Szkołę niższą rolniczą w powiecie Stryjskim otworzyć, a budynki szkolne w Strzałkowie jeszcze gotowe nie były, ofiarował p. Julian br. Brunicki obszerne swoje budynki mieszkalne i gospodarskie w Strzałkowie (dwa kilometry od Bereźnicy oddalone) na tymczasowe pomieszczenie szkoły. Z tego jednakże nie może Wydział krajowy korzystać z powodów poprzednio już w niniejszem sprawozdaniu przytoczonych.

Na podstawie upoważnienia Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894. zawarł Wydział krajowy z gminą miasta Krosna kontrakt o dzierżawę 39 morgów gruntu należących do folwarku Suchodół wraz z budynkami do folwarku tego należącymi za czynsz roczny w kwocie 500 zł. na lat 60 t. j. od dnia 1. lipca 1894 do ostatniego czerwca 1954, z zastrzeżeniem, że gdyby szkoła dla jakich bądź przyczyn istnieć przestała i kontrakt na żądanie Wydziału krajowego rozwiązany został, gmina obowiązaną jest wszelkie budynki kosztem funduszu krajowego postawione według ceny rzeczy nowej wykupić. Ze względu zaś, że — jak poprzednio w niniejszem sprawozdaniu wyjaśniono — do urządzenia szkoły niższej rolniczej połączonej ze szkołą uprawy i wyprawy lnu w Krośnie (w Suchodole) przystąpić będzie można dopiero w roku 1897. zastrzegł sobie Wydział krajowy prawo pod-

dzierżawienia tych gruntów na okres kilkoletni, dając pierwszeństwo Reprezentacyi miasta Krosna a względnie teraźniejszemu dzierżawcy folwarku.

Miasto Krosno korzystając z tego warunku, przyjęło przedmiot dzierżawy na rok 1894/95 do użytkowania na własny rachunek.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku i założyć się mających niższych szkół rolniczych w Krośnie i Bereźnicy.

2. Sejm zatwierdza przyjęcie przez Wydział krajowy ofiarowanych przez Juliusza br. Brunickiego gruntów na rzecz szkoły niższej rolniczej w powiecie stryjskim.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 26. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:

Romanowicz *m. p.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence za rok 1893/94.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Cel szkoły, wytknięty rozporządzeniem Wysokiego Wydzialu krajowego z d. 30. września 1890 l. 39408, kształcenie wychowanków szkoły na pomocników (organów wykonawczych) dla gospodarstw większych, nie uległ zmianie, — jak również nie uległy zmianie warunki, które skłoniły Wysoką Władzę do wytknięcia tego celu. Wzorowe gospodarstwo, o które szkoła jest oparta, obejmuje obszar przeszło 3.600 morgów, racyonalnie prowadzoną hodowlę bydła, koni, owiec i nierogacizny, gorzelnię gospodarską, młyn amerykański, warstat mechaniczny i warstaty kołodziejski stelmachski i rymarski. Na mocy umowy zawartej z właścicielem gospodarstwa mogą i korzystają uczniowie ze wszystkich działów tegoż gospodarstwa, przyswajając sobie drogą praktycznej nauki wszelkie szczegóły, tyle pożądane dla praktycznego gospodarstwa.

Nauka teoretyczna i praktyczna, obejmuje przedmioty wskazane statutem szkoły, jest skierowana do celu przez Wysoki Wydział krajowy wytkniętego i rozłożoną na lat trzy.

Warunki przyjęcia uczniów są następujące:

Starający się o przyjęcie do tutejszej szkoły powinien:

1. Najdalej do 15. maja k. r. wnieść do dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence podanie z dołączeniem:

a) Metryki urodzenia udowadniającej, że kandydat ukończył 16 rok życia;

b) Świadectwo szkolne z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem; dołączenie świadectwa ukończenia kursów nauki dopełniającej jest pożądane Kandydaci, którzy wykażą się świadectwami ukończenia takich kursów, będą mieli pierwszeństwo w przyjęciu do szkoły przed innymi, posiadającymi zresztą równe warunki;

c) Świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawione przez właściwego duszpasterza i zwierzchność gminną;

d) Świadectwo zdrowia wystawione przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez dyrekcyę poddać się egzaminowi wstępnemu, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest umysłowo należycie rozwinięty i posiada dostateczne wykształcenie elementarne, ażeby mógł korzystać z nauk udzielanych . (Termin do egzaminu wstępnego naznacza się na drugą połowę czerwca).

3. Otrzymawszy zapewnienie przyjęcia, złożyć dyrekcyi pisemne zobowiązanie rodziców, opiekunów lub protektorów, poręczające regularną wypłatę należytości, przypadających szkole za utrzymanie ucznia.

Synowie ubogich rodziców mogą otrzymać bezpłatne utrzymanie w zakładzie — starający się o takowe winni wnieść osobne podanie do Wydziału krajowego na ręce dyrekcyi.

4. Każdy wstępujący do szkoły, powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę, do ubrania i w dobre obuwie (buty z cholewami).

Koszt utrzymania. Za całe utrzymanie, tj pomieszkanie, opał i światło, pościel i pranie bielizny, wikt i całe ubranie (oprócz bielizny i butów) płaci się do kasy szkolnej 150 złr. rocznie w ratach półrocznych z góry.

Stypendya. Dla szkoły Horodeńskiej są przeznaczone następujące stypendya: z funduszów Rady powiatowej Horodeńskiej 3 stypendya po 150 zł. i z funduszów gminy miasta Horodenki (dla młodzieży do miasta tego przynależnej) 1 stypendyum na 100 zł. rocznie.

Egzamina i świadectwa. Przy końcu roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki, przed komisyą egzaminacyjną, w obec delegatów Wysokiego Wydziału krajowego. O wyniku egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia dyrekcya szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk, jest każdy uczeń obowiązany złożyć egzamin końcowy, czyli główny, z całości nauki zawodowej, przed osobną komisyą egzaminacyjną. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje abiturient „Świadectwo ukończenia nauk“, w którym jest poświadczony ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, — a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie lub zaledwie odpowiednie.

II. Skład grona nauczycieli

był następujący:

1. Roman Bastgen, kierownik szkoły i nauczyciel fachowy; uczy: rolnictwa, prowadzenia rejestrów gospodarczych (rachunkowości), przepisów polowych i kieruje praktyką gospodarską.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy; uczy: hodowli zwierząt gospodarskich i elementarnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

3. Włodzimierz Markowski, nauczyciel do nauk elementarnych; uczy: języka polskiego i ruskiego, geografii i historyi ojczystej, rachunków, rysunków i kaligrafii.

4. Michał Stadnicki, instruktor; uczy: wykonywania robót gospodarskich i pełni obowiązki dozorcy uczniów.

5. Ks. Ludwik Martynowicz, mianowany katechetą obrz. rzym. katol., pismem Wysokiego Wydziału krajowego z dn. 30. maja r. 1893. do L. 26.195, pełnił obowiązki do końca lutego b. r., a złożył je, będąc przeniesionym w charakterze administratora parafii do Michalcza. Na przedstawienie dyrekcyi i kuratoryi szkoły zamianował Wysoki Wydział krajowy następcę powyżej wymienionego ks. Antoniego Rokosza, a to pismem z dn. 20. Lutego b. r. do L. 7.279.

Wysoki Wydział krajowy pismem z dnia 18. kwietnia r. 1893. polecił bezzwłocznie przedstawić katechetę obrz. gr. kat. Prześwietna kuratorya szkoły, w porozumieniu z dyrekcyą, przedstawiły ks. Stefana Osadcę, kooperatora gr. kat. parafii w Horodence. Ponieważ ks. Osadca obowiązku tego nie przyjął, zamianował Wysoki Wydział krajowy pismem z dnia 13. grudnia r. 1893 do L. 30.227 katechetą ks. Stetkiewicza. Ks. Stetkiewicz nie jawił się w szkole dla objęcia obowiązków, o czem zawiadomiono Wysoki Wydział krajowy pismem tutejszem z d. 2.

lutego do L. 31 a następnie, na ponowne polecenie Wysokiego Wydziału krajowego, pismem z dn. 7. kwietnia b. r. do l. 104. Ponieważ ks. Stetkiewicz ostatecznie obowiązków katechety wcale nie objął, a ks. Hipolit Babiak o nadanie mu tychże czynił zabiegi, postanowiła kuratorya po porozumieniu się z dyrekcyą, przedstawić na katechetę obrz. gr. kat. ks. Hipolita Babiaka, co też uczyniono pismem tutejszem z d. 1. maja b. r. do l. 180.

Wysoki Wydział krajowy pismem z dn. 5. lipca do L. 35.361 upoważnił dyrekcyę do przyjęcia na praktykanta (pomocnika instruktora), ukończonego ucznia szkoły tutejszej Alojzego Josta. Dyrekcya kierowała zajęciem praktykanta w ten sposób, ażeby umożliwić mu dalsze kształcenie się w zawodzie gospodarskim, teoretycznie przez udzielanie do czytania dziełek z dziedziny gospodarstwa, z których zdawał dyrekcyi pisemne i ustne sprawozdanie, otrzymując odpowiedne wyjaśnienia i przez powtórne korzystanie z niektórych lekcyi w szkole udzielanych, — praktyczne, przez dobór zajęcia tak przy gospodarstwie szkolnym, jak i gospodarstwie folwarku Horodeńskiego. Obok tego był używany Jost do dozorowania uczniów zajętych robotami gospodarskimi. Zajęcie Josta było w ogóle dobierane w ten sposób, ażeby mu dać możność przygotowania się do objęcia z czasem przy niższej szkole rolniczej miejsca dozorcy uczniów i instruktora robót gospodarskich. Niestety Jost otrzymał korzystną posadę w dobrach Tłumackich, i z zajęcia praktykanta zrezygnował. Powtarzać się to będzie tak długo, dopóki praktykant nie otrzyma lepszego uposażenia. Na miejsce Josta przyjęty został Skoczylas Władysław.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczną i praktyczną. Zakres i treść każdego poszczególnego przedmiotu nauki podane zostały dokładnie w zeszłorocznem sprawozdaniu Dyrekcyi. W roku szkolnym 1893/94 nie zaszły pod tym względem żadne zasadnicze zmiany. — Dyrekcya więc ogranicza się na podaniu rozkładu nauk i krótkiem objaśnieniu sposobu nauczania praktyki gospodarskiej.

a) Nauki udzielane w kraj. niższej szkole rolniczej w Horodence, rozłożone były w sposób następujący:

1. W okresie zimowym (od 15. października do 15. kwietnia) na tydzień godzin:

		Rok I.	Rok II.	Rok III.	Razem	
Ks. Katecheta obrz. rzym. kat.:	Religia i egzorty . . .	2	1	1	4	4
Nauczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski . .	7	4	3	14	
	Rachunki	5	3	2	10	
	Geografia i historya Polski .	2	2	—	4	
	Kaligrafia i rysunki . .	3	3	2	8	36
Nauczyciel: W. Grodzki:	Elementarn. wiadomości z nauk przyrodniczych, tudzież Botanika rolnicza . . .	5	7	—	12	
	Hodowla zwierząt gospodars. .	—	4	4	8	20
Nauczyciel-kierownik: Bastgen:	Rolnictwo	—	3	10	13	
	Rachunkowość, administracya i przepisy polowe . .	—	—	4	4	
	Raporta z zajęć praktycznych .	1	1	1	3	20
	Razem . .	25	28	27	—	80

2. W okresie jesiennym (od 1. września do 15. października) i wiosennym (od 15. kwietnia do 15. czerwca) na tydzień godzin:

		Rok I.	Rok II.	Rok III.	Razem	
Ks. Katecheta obrz. rz. katol.:	Religia i egzorty . . .	1	1	1	3	3
Nauczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski . .	3	2	2	7	
	Rachunki	3	2	1	6	
	Geografia i historya Polski .	1	1	--	2	15
Nauczyciel: W. Grodzki:	Elementarn. wiadomości z nauk przyrodniczych, tudzież Botanika rolnicza . . .	5	4	1	10	
	Hodowla zwierząt gospodars. .	—	3	3	6	16
Nauczyciel-kierownik: Bastgen:	Rolnictwo	—	2	8	10	
	Rachunkowość . . .	—	—	2	2	
	Raporta z robót gospodarskich (wspólnie)	6	6	6	6	18
	Razem . .	19	21	24	—	52

b) **Nauka praktyki gospodarskiej** rozpoczyna się z uczniami roku pierwszego, od wyuczenia wykonywania wszelkich robót ręcznych gospodarskich, przy użyciu narzędzi ręcznych (kopania, motyczenia, żęcie, koszenie, wiązanie etc.) i niektórych robót narzędziami zaprzężnymi (oranie, włóczenie, wałkowanie). W roku drugim używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami i maszynami zaprzężnymi (oranie, młócenie, pielenie, płużkowanie, grabanie grabarką, cięcie sieczki, włócenie etc.) a w czasie żniwa do dozoru przy zbiorze jako pomocników uczniom roku 3, do zwózki i składania stert. W roku trzecim: do prac maszynami (siewnikiem, młócarnią parową) i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie roku 3. pełnią po kolei służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma.

Celem wyuczenia pielęgnowania inwentarza wyznacza się przez cały rok po dwóch uczniów (jeden z drugiego a jeden z pierwszego roku) do obsługi krowiarni, wołowni roboczej i opasowej, fornalki i stada, owiec i trzody, pod nadzorem ucznia roku 3. pełniącego służbę włodarza.

W okresie zimowym zajęci są uczniowie w kuźni i stelmacharni.

Z wszelkich wykonywanych względnie dozorowanych robót składają uczniowie codziennie raporta ustne a z pełnionych służb tygodniowych raporta tygodniowe.

W roku sprawozdania urządzono dwa kursa specyalne: kurs uprawy tytoniu i kurs weterynaryi.

Kurs uprawy tytoniu, na którym udzielał nauki p. Zygmunt Jakliński, oficyał c. k. fabryki tytoniu w Jagielnicy, trwał od 4. do 12. września r. 1893. Przedmiot kursu wskazany przez Wysoki Wydział krajowy „planem nauki teoretycznej produkcyi liścia tytoniowego“, wydanym przy pismie z dn. 26. sierpnia r. 1891 do L. 37.259 rozłożył p. prelegent na 16 lekcyi. W godzinach lekcyami niezajętych udzielał p. Jakliński praktyki obchodzenia się z liściem tytoniowym po zbiorze. Z nauki korzystali uczniowie roku 3. i pomocnik instruktora. Przy nauce asystował instruktor p. Stadnicki, który składał dyrekcyi codziennie relacye o postępie nauki. W dniu 12. września urządzono ogólną repetycyę w obecności przewodniczącego kuratoryi Br. Romaszkana. Repetycya wykazała zadawalające rezultaty z odbytego kursu. Sprawozdanie o kursie tytoniowym złożyła dyrekcya Wysokiemu Wydziałowi krajowemu w swoim czasie.

Kurs weterynaryi na którym udzielał nauki weterynarz krajowy pan Teofil Sochaniewicz, trwał od 14. marca do 11 maja z dwukrotną przerwą po tygodniu. Dni nauki było ogółem 39, a w tych godzinach nauki teoretycznej 90, demonstracyi i repetycyi 60. Naukę prowadził p. Sochaniewicz podług planu zatwierdzonego przez Wydział krajowy dla weterynarza dojeżdżającego. W myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego pismem z dnia 6. marca b. r. do L. 12.723 korzystali z całości nauki, przez p. prelegenta na kursie udzielanej, uczniowie roku 3., a ze wstępu do tejże, (t. j. anatomii) także uczniowie roku 2. Nadto korzystał z kursu pomocnik instruktora. Przy kursie asystował stale nauczyciel p. W. Grodzki. Ogólna repetycya z weterynaryi odbyła się z uczniami roku 3., w obecności przewodniczącego kuratoryi i wszystkich nauczycieli. Z wyjątkiem jednego wykazali wszyscy uczniowie najzupełniej dobre zrozumienie i umienie udzielanego. O kursie złożyła dyrekcya relacyę Wysokiemu Wydziałowi krajowemu pisemne sprawozdanie.

IV. Środki naukowe.

1. Najważniejszym środkiem do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego działach, jest gospodarstwo Jakóba Barona Romaszkana, z którego korzysta szkoła w sposób wyżej podany.

2. Pole szkolne i pólko do uprawy roślin okazowych. Na polu szkolnem podzielonem na poletka po 1.800 kw. m., uprawiano te same rośliny i w tem samem zmianowaniu, jak to podano w sprawozdaniach poprzednich.

Zeszłoroczna klęska, jaka nastąpiła skutkiem bezustannej słoty w całym kraju, uwidoczniła się i na zbiorach z poletek pola szkolnego. Zebrano kukurudzy 200 klg. (6 zł.), pszenicy 150 klg. (9 zł.), kartofli 1400 (8 zł. 40 ct.), jęczmienia 180 klg. (6 zł. 30 ct.), koniczu 800 klg. (8 zł.), żyta 180 klg. (7 zł. 20 ct.), owsa 220 klg. (12 zł. 10 ct.), buraków pastewnych 2600 klg (10 zł. 40 ct.). Wartość z pola szkolnego zebranych ziemiopłodów wynosi 67 zł. 40 ct.

Na polku przeznaczonym do uprawy roślin okazowych, którego rozdział, (na 110 poletek po 14 m. kw.) pozostał niezmienionym, przeprowadzono dalej uprawę buraków cukrowych. Stosunek plonów, odnośnie do uprawianych odmian (Imperjal, Desprer, Vilmorin białe, Vilmorin czerwone, Ziemenn, Szląskie, Ukraińskie), pozostał taki jak w roku zeszłym, z czego wynikałoby, że burakie Ukraińskie, a z kolei Vilmorin czerwonogłowe byłyby dla warunków horodeńskich, ze względu na wysokość plonu, najodpowiedniejsze.

Skutkiem polecenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 14. lutego [br. do l. 8732, zażądano i uzyskano od Br. Juliana Brunickiego ze Strzałkowa niektórych odmian jarzyn (jarej pszenicy, owsa i jęczmienia), które, dla celów porównawczych na poletkach czternastometrowych w r. b. wysiano. Na życzenie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, wyrażone w piśmie z dnia 23. kwietnia br. do l. 851, wzięto do uprawy groszek leśny (Lathyrus silvestris), z obowiązkiem zwrócenia w czasie właściwym 1/2 kgr. nasienia. Tutaj się zaznacza, że z wysianego 1/2 kgr. nasienia zeszło i utrzymało się zaledwie kilka roślin. Na życzenie tegoż Towarzystwa wysiano również kukurudzę Naneroterlo i King Philip. Kukurudzę Nanerotělo uprawiała już poprzednio Dyrekcya przez dwa lata, a zawsze z rezultatem wskazującym, że odmiana ta jest dla naszych warunków nieodpowiednia. Rozwój rośliny w roku bieżącym (mniej uprawie kukurudzy sprzyjającym) potwierdza jeno doświadczenie zrobione w latach zeszłych. Kukurudza King Philip wcale szulek nieosadziła, a wzrost jej organów wegetacyjnych wskazuje, że i jako odmiana pastewna, nie ma ta kukurudza żadnej wartości.

3. **Poletka doświadczalne.** Ażeby zadosyć uczynić poleceniu Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego pismem z dnia 22. kwietnia r. 1893 do l. 15.928, zaszła potrzeba prze-

prowadzenia na polu szkolnem paru doświadczeń, które mogłyby być przedstawione na wystawie krajowej we Lwowie.

Przedewszystkiem zajęła się Dyrekcya przedstawieniem wpływu głębokości pokrycia nasion i czasu siewu na rozwój pszenicy, kukurudzy i łubinu i wpływu nawozów fosforowych azotowych i potasowych na rozwój kukurudzy, jęczmienia, owsa, łubinu, kartofli i buraków. Doświadczenia te przeprowadzono na wydzielonych poletkach doświadczalnych, a nawozowe nadto w wazonach — rezultat tych doświadczeń przedstawiono odnośnie do pierwszego założenia, roślinami zasuszonemi na tablicach, — odnośnie do drugiego roślinami żywymi wyhodowanymi w wazonach.

Pole szkolne dostarczało paręset okazów nasion roślin gospodarskich, które szkoła używa jako środków naukowych, i któremi także wystawę obesłała.

4. **Doświadczenie z użyciem muskardyny,** celem tępienia chrząszcza majowego i tegoż pędraka, w myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego pismem z dnia 7. lutego 1893 do l. 5974 i tutejszego planu przedstawionego pismem z dnia 15. lutego do l. 49, przeprowadzono na polu szkolnem i dwóch łanach folwarku Horodeńskiego (czarnoziemiu i cięższym gruncie gliniastym). Doświadczenie wykazało nieskuteczność muskardyny, jak o tem realacyonowano Wysokiemu Wydziałowi w piśmie z 12. kwietnia b. r. do l. 112.

5. **Doświadczenie z użyciem zarazka tyfusowego mysiego** rozpoczęła dyrekcya w r. 1892, a w roku następnym ponowiła je na polecenie Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego pismem z d. 13. października r. 1893 do l 49.516. Wskutek braku w tych latach myszy polnych w Horodence a późnego założenia zarazków na jedynym łanie, gdzie się w r. 1893 pojawiły, nie mogła dyrekcya skonstatować skuteczność tychże odnośnie do myszy polnych. W ciągu trzech ostatnich lat przekonała się jednak dowodnie o nader skutecznym działaniu na myszy domowe, które stanowiły prawdziwą plagę w budynkach szkolnych Sprawozdanie szczegółowe z użycia zarazka tyfusowego mysiego złożono Wysokiemu Wydziałowi krajowemu pismem z d 10. kwietnia b. r. do l. 537/93.

6. **Muzeum szkolne** obejmujące zbiory potrzebne do nauki okazowej z rolnictwa, hodowli zwierząt, mleczarstwa i nauk przyrodniczych, zostało w tym roku pomnożone:

a) zakupnem aparatów i preparatów do fizyki i chemii;

2. do botaniki;

3. do nauki rolnictwa: (zbiór minerałów kałuskich (1·14), 24 sztuk cylindrów do zbioru ziemi (36·60), aparat do szlamowania ziemi Kühna (1·00), 1 sito do rozdzielania ziemi (3·50), 24 wazonów z podstawkami do doświadczeń nawozowych (10 90), 4 do hodowli i mleczarstwa: 42 sztuk portretów zwierząt gospodarskich z ramkami (45·03), Butyrometer Dr. Gaebera fabr. Hugershofa, oprawiony kosztem z po za budżetu szkolnego;

b) okazami przygotowanymi na wystawę: 1. 10 tablic przedstawiających wpływ głębokości pokrycia nasion i czasu siewu na rozwój trzech roślin gospodarskich; 2. 4 tablic przedstawiających analizę botaniczną czterech typów łąk Horodeńskich; 3. 10 tablic z okazami korzeni roślin gospodarskich i najważniejszych chwastów; 4. 8 tablic z okazami części nadziemnych roślin rolnych i łąkowych; 5. zielnik zawierający kompletny zbiór flory Horodeńskiej; 6. 3 tablice wskazujące sposób rozdziału nasion trzema sposobami siewu; 7. model sposobów składania snopów; 8. model rozmaitych urządzeń żłobów i podłóg w stajniach; 9. zestawienie mechanicznej i chemicznej analizy czterech typów gruntów; 10. zestawienie składu 12 najważniejszych pasz

7. **Księgozbiór szkoły** został pomnożony przykupnem 19 dziełek treści gospodarczej. W roku sprawozdania prenumerowano następujące pisma rolnicze: Frühlings landw. Zeitung (9·12), Fricko Rundschau (4 00), Wiener landw. Zeitung (12·00), Deutsche landw Presse (15·60), Land- und Forstwirthschaftliche Unterrichtungszeitung (4 00), Rolnik, Gorzelnik, Przewodnik pożarniczy, Dziennik polski (24 00), Goniec i Iskra (8·00).

Księgozbiór liczy 503 dzieł w łącznej wartości 901 złr. 17 ct. w. a.

Z biblioteki i czytelni korzystają uczniowie w niedzele i święta, a to w godzinach do tego wyznaczonych od 2 do 9 po południu, pp. nauczyciele otrzymują książki i czasopisma każdego czasu, skoro o to zwrócą się do zawiadującego biblioteką dyrektora szkoły.

V. Frekwencya uczniów.

O przyjęcie do szkoły wniesiono ogółem podań 58, z których nieuwzględniono 22 dla braku wymaganych warunków. Do egzaminu wstępnego, który wyznaczono na dzień 26. czerwca, wezwano 36 kandydatów, z tych niejawiło się 4, a poddało egzaminowi 32. Z egzaminowanych wykazało 20 kandydatów należyte przygotowanie do szkoły i odpowiedny rozwój fizyczny. Ze względu wszakżeż na zajęcie w szkole 23 miejsc przez uczniów lat wyższych, zaproponowała dyrekcya przyjąć wskazanych 15 kandydatów, a resztę warunkowo, jeżeli do 1. października zmniejszy się stan uczniów. Wysoki Wydział krajowy, pismem z dnia 4. lipca 1893 do l. 33.898 polecił przyjąć na rok 1 następujących uczniów:

1. Andryjew Mieczysław, syn kalkulanta Namiestnictwa we Lwowie, — urodzony r. 1876. w Starem siole pow. Bóbrka.

2. Biliński Zygmunt, syn oficyalisty prywatnego w Niźniowie, — urodzony w r. 1878. w Rzeszowie pow. Rzeszów.

3. Brudny Michał, syn włościanina bezgruntowego w Gródku, — urodzony w r. 1874. w Gródku pow. Gródek.

4. Cebula Franciszek, syn włościanina bezgruntowego w Odrzykoniu, — urodzony w r. 1877. w Odrzykoniu pow. Krosno.

5. Charłampowicz Władysław, syn gr. kat. księdza z Chełma w Zawidowicach, — urodzony w r. 1875. w Lackiem małem.

6. Fangów Konstanty, syn oficyalisty prywatnego w Lenniku, — urodzony w r. 1878. w Dubrynowicach.

7. Halecki Włodzimierz, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w r. 1877. w Olejowej pow. Horodenka.

8. Kaczanowski Władysław, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w r. 1875. w Żętomiu.

9. Michałowski Zygmunt, syn właściciela dóbr, — urodzony w r. 1875. w Dąbiu.

10. Podivin Władysław, syn oficyalisty pryw. — urodzony w r. 1876. w Wojniczu.

11. Siatecki Kazimierz, syn oficyalisty pryw., — urodzony w r. 1876. w Rzęczycy.

12. Danko Michał, syn włościan. bezgruntowego, — urodzony w r. 1877. w Nienadowie.

13. Janowski Marceli, syn oficyalisty pryw., — urodz. w r. 1875. w Chocimierzu.

14. Jaszewski Franciszek, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w r. 1877. w Warwaryńcach.

15. Kowalski Michał, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w r. 1877. w Hołowczyńcach.

Do ewentualnego przyjęcia upoważnił Wysoki Wydział krajowy:

16. Goleń Władysław, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w r. 1876. w Szebni.

17. Dąbrowski Eugeniusz, syn nauczyciela szkół ludowych, — urodzony w r. 1876. w Szwajkowcach.

18. Kłosowski Fryderyk, syn oficyalisty prywatnego, — urodzony w roku 1877. w Skwarzawie.

Zanim sprawa przyjęcia uczniów mogła być załatwiona, a więc w parę dni po przyjęciu do szkoły, opuścili takową na własne żądanie Ferdynand Dietrich z Łanczyna, i Józef Komarski z Czerlan, o czem relacyonowano Wysokiemu Wydziałowi pismem z dnia 1. Lipca r. 1893. do L. 367.

Na rok. II. wpisano następujących uczniów, którzy złożyli egzamin roczny z postępem:

1. Jurkiewicz Jan — bardzo dobrym,
2. Kastner Józef — dobrym,
3. Krzyżanowski Edward — dobrym,
4. Majeranowski Jan — dobrym,
5. Olszewski Zygmunt — dostatecznym,
6. Romaszkan Bogdan — dobrym,
7. Passakas Michał — dobrym,
8. Puzyr Piotr — dostatecznym,
9. Śliwa Szymon — dobrym,
10. Żukiewicz Kazimierz — dobrym.

Na rok III. wpisano następujących uczniów, którzy złożyli egzamin roczny z postępem:

1. Füller Edward — dobrym,
2. Karnowski Kazimierz — dostatecznym,
3. Okoń Ludwik — dobrym,
4. Ross Józef — dostatecznym,
5. Rzehulka Otto — dobrym,
6. Półchłopek Wojciech — bardzo dobrym,
7. Półchłopek Franciszek — dobrym,
8. Semenczuk Bazyli — bardzo dodrym,
9. Sienkiewicz Wiktor — dostatecznym,
10. Skoczylas Władysław — dostatecznym,
11. Wildt Julian — dostatecznym,
12. Biliński Antoni jako repetent.

Na polecenie Wysokiego Wydziału krajowego wydane pismem z dnia 29. maja do L. 26.565 wpisano na rok III.: 13. Kuczyńskiego Stanisława, który ukończył 2 kursa w krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach, — a pismem z dnia 20. października do L. 53.244, 14. Jakóba Dołęgowskiego, który dla zadosyć uczynienia powinności wojskowej był zmuszony przerwać naukę.

W ciągu roku szkolnego wystąpili ze szkoły następujący uczniowie:

1. Przed ułożeniem definitywnej listy dla Wysokiego Wydziału krajowego w myśl polecenia do L. 33.899, Brudny Michał, Michałowski Zygmunt i Kowalski Michał.

2. Andryjew Mieczysław wystąpił ze szkoły 31. marca 1894.

3. Cebula Franciszek za upoważnieniem Wysokiego Wydziału krajowego przeniesiony do szkoły w Jagielnicy dnia 20. listopada 1893.

4. Kłosowski Fryderyk wystąpił ze szkoły 27. stycznia 1894.

5. Wildt Julian wydalony 21. marca 1894.

Egzamin końcowy w myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 28. czerwca do L. 34.421 odbył się w tym roku w dniu 5. lipca, a to w obecności Jaśnie Wielmożnego Tadeusza Romanowicza, Członka Wydziału krajowego i Szefa II. Dep. i Panów Członków Kuratoryi. Do egzaminu przystąpiło 11 uczniów. Nie poddało się egzaminowi dwóch a to: Władysław Skoczylas chory na zapalenie płuc i Wiktor Sienkiewicz od dłuższego czasu chory na oczy. Egzamin główny złożyli i otrzymali świadectwa:

1. Półchłopek Wojciech z postępem z nauk dobrym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

2. Dołęgowski Jakób z postępem z nauk dobrym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

3. Biliński Antoni z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

4. Kuczyński Stanisław z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

5. Okoń Ludwik z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

6. Ross Józef z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

7. Rzechulka Otto z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

8. Półchłopek Franciszek z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem;

9. Semenczuk Bazyli z postępem z nauk dostatecznym — z zachowaniem zupełnie odpowiedniem.

Nieuzyskali postępu dostatecznego Füller Edward i Karnowski Kazimierz.

Egzamin roczny z uczniami roku I odbył się w dniu 4, lipca — uzyskali postęp „bardzo dobry“· Kaczanowski Władysław, Dańko Michał, — „dobry“: Goleń Władysław, Ostalecki Józef, Jaszewski Maryan, Charłampowicz Władysław, — „dostateczny“: Biliński Zygmunt, Podivin Władysław, Dąbrowski Eugeniusz, Fangór Konstanty, Halecki Włodzimierz, Jaszewski Marceli.

Egzamin roczny z uczniami roku II odbył się w dniu 6. lipca — uzyskali postęp „dobry“: Jurkiewicz Jan, Śliwa Szymon, Romaszkan Bogdan, Żukiewicz Kazimierz, — „dostateczny“: Kastner Józef, Krzyżanowski Edward, Olszewski Zygmunt, Passakas Michał, Puzyr Piotr.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z powyżej wymienionych uczniów, którzy ukończyli w roku sprawozdania niniejszego trzechletni kurs nauki, otrzymali umieszczenie za pośrednictwem dyrekcyi szkoły:

Półchłopek Wojciech — podinstruktora — w szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku.

Okoń Ludwik u br. Hompescha w Rudzie.

Ross Józef u JW. Stanisława hr. Badeniego w Radziechowie.

Rzechulka Otto u JW. Jakóba br. Romaszkana w Horodence.

Półchłopek Franciszek u Wgo Mochnackiego w Rzyczkach.

Füller Edward u Wgo Siemiginowskiego w Torskiem.

Karnowski Kazimierz u Wgo Cieleckiego w Hadynkowcach.

Skoczylas Władysław — podinstruktora — przy szkole tutejszej.

Bez pośrednictwa dyrekcyi Kuczyński Stanisław w dobrach br. de Jean w Chodorowie.

Nie przyjęli proponowanego im miejsca: Jakób Dołęgowski u Wgo Ignacego Theodorowicza w Tyszkowcach, — Biliński Antoni u Wgo Rozwadowskiego w Tarnorudzie. Semenczuk Bazyli objął własne gospodarstwo po śp. br. Juljanie Heydlu w Debysławcach.

O uczniach którzy dawniej szkołę ukończyli, nie ma dyrekcya żadnych relacyi.

VII. Sprawy internatu.

Do pomieszczenia uczniów służą: 4 sale sypialne, 1 czytelnia, 2 sale naukowe i 1 jadalnia. W salach sypialnych urządzono w roku sprawozdania pomieszczenia dla 38 uczniów. Każdy uczeń dostaje łóżko żelazne (wojskowe), siennik napełniany słomą, poduszkę wypełnioną sieczką, koc wojskowy, 4 prześcieradła, 3 poszewki i stołek drewniany przy łóżku. Jedna szafka przedzielona na dwie połowy, z dwoma drzwiczkami oddzielnie zamykanymi, służy do przechowania ubrania i bielizny dla dwóch uczniów.

Sale sypialne są przez cały dzień zamknięte. Otwiera się je na godziny do spania przeznaczone, t. j. od 9. względnie 9½ wieczorem do 4. względnie 4½ godziny rano.

Urządzenie czytelni składa się ze stołu ustawionego w podkowę, ławek i szaragów do zawieszania zwierzchnich ubrań. Tutaj pozostają uczniowie w godzinach wolnych od lekcyi i zajęć praktycznych.

Do sali jadalnej odpowiednio urządzonej, wchodzą uczniowie tylko dla spożycia śniadania, obiadu i wieczerzy.

Sal naukowych jest dwie. Chociaż szkoła ma trzy kursa, wystarczają dwie sale naukowe, gdyż zwykle tylko dwa lata (w porze zimowej) mają lekcye, a przynajmniej jeden rok jest zajęty pracami gospodarskiemi. Jedna sala naukowa urządzona jest dla 16, druga dla 20 uczniów.

Wiktu dostarcza restauratorka, która ma nadto obowiązek prania bielizny uczniów i szkolnej. Za wikt i pranie opłaca się od ucznia miesięcznie 10 zł.

Uczniowie dostają rocznie po dwa ubrania t. j. zimowe i letnie, sporządzone krojem wojskowym. Ubranie zimowe, z ciemnego szaraczku (bluza, pantalony, kamizelka, czapka), kosztuje 14 zł.; ubranie letnie z zegeltuchu (bluza, pantalony, kapelusz słomkowy), kosztuje 7 zł. 50 ct. Na cały czas pobytu dostaje uczeń kożuch suknem kryty, wartości 20 zł.

W ciągu roku chorowało uczniów 10, z tych pomieszczono w tutejszym szpitalu powiatowym 5. Julian Wildt chorował na tyfus i pozostawał w szpitalu od 22. lutego do 13. kwietnia, Wiktor Sienkiewicz chorował na oczy i był w szpitalu od 23. lutego do 6. marca, Edward Krzyżanowski chorował na katar płuc, leczył się w szpitalu od 27. lutego do 9. marca, Jan Majeranowski kurował się na odparzenie nogi i pozostawał w szpitalu od 13. do 17. marca, Władysław Skoczylas zapadł na zapalenie płuc i był leczony w szpitalu od 11. czerwca do 1. lipca. Za leczenie uczniów nieoddanych do szpitala i poradę w mniej ważnych wypadkach, wypłacono lekarzowi ordynującemu Dr. Roszce 28 zł.

Znaczny wydatek, bo 98 zł. 45 ct., poniosła szkoła na zakupno środków desinfekcyjnych, których użycie było wskazane epidemią cholery, jaka grasowała w bezpośredniem sąsiedztwie Horodenki (Czerniatyn i Jasionów). To spowodowało Dyrekcyę do przedstawienia Wysokiemu Wydziałowi krajowemu potrzeby podawania uczniom herbaty dwa razy dziennie, na co też zgodził się Wysoki Wydział krajowy potwierdzając zarządzenie Dyrekcyi pismem z dnia 1. września do l. 45.847.

VIII. Budynki szkolne.

Na polecenie Wysokiego Wydziału krajowego, wydane pismem z dnia 27. czerwca 1893 r. do l. 32.197 usunięto z trzech budynków szkolnych pierwotną wyprawę surową, która niezapobiegała przewiewności kamiennych ścian budynków, i wyprawiono je gładko. Drzwi i okna tych budynków obłożono opaskami drewnianymi (Verkleidunkami). W skutek tych zaotrzeń została usunięta zbyteczna przewiewność budynków i umożliwione ogrzewanie w zimie do

znośnej ciepłoty. W poddaszu budynku, który mieści mieszkanie jednego nauczyciela, stajnię i skład drzewa, wybudowano z surówki pokoik dla podinstruktora i dwie ubikacye mieszkalne dla sługi szkolnego. Część dużego przedpokoju w budynku szkolnym oddzielono ścianą zaopatrzoną t. z. Oberlichtami na umywalnie dla uczniów. Umywalnię zaopatrzono w piec, rezerwoar na wodę, rurę z kurkami dla doprowadzenia wody myjącym się, zbiornik cementowany na wodę zużytą i rury do wyprowadzenia tejże wody na zewnątrz budynku szkolnego. W ten sposób usunięto bardzo dotkliwy dotychczas brak w zakładzie umywalni, którą używaćby można w zimie i której użycie niezanieczyszcza budynku.

Dyrekcya ośmiela się ponownie podnieść, że trwałe i należycie zabezpieczające ogrodzenie całego obejścia szkolnego, wraz z polem szkolnem, jest wysoce pożądane.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej

w Horodence 23. sierpnia 1894.

Roman Bastgen.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 657/1895.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok 1893/4.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły: Głównym celem krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, jak to już w poprzednich sprawozdaniach nadmieniono, jest: przysposobić synów włościan do zawodu gospodarzy rolnych, a to nie tylko przez udzielenie im teoretycznej i praktycznej nauki we wszystkich działach gospodarstwa wiejskiego, ale także przez ugruntowanie i uzupełnienie wykształcenia ogólnego w szkole ludowej nabytego, jak niemniej przez pielęgnowanie strony moralnej i religijnej wychowańców szkoły i zaprawianie ich do ścisłego i sumiennego wypełniania wszelkich obowiązków.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący być do krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach przyjęty — powinien:

1. Wnieść do Dyrekcyi szkoły w Kobiernicach (p. Kęty) najdalej do 15. maja o przyjęcie podanie z dołączeniem:

a) metryki urodzenia udowadniającej, że kandydat ukończył 16 rok życia;

b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem;

c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, — wystawionego przez właściwego duszpasterza i zwierzchność gminną;

d) świadectwa zdrowia.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czy kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty, i czy posiada dostateczne wiadomości elementarne, ażeby mógł należycie korzystać z nauk w szkole niższej rolniczej udzielanych. (Termin do tego egzaminu przypada na drugą połowę czerwca każdego roku).

Za koszt utrzymania ucznia, t. j. wikt, ubranie (oprócz bielizny), pościel, pomieszkanie, opał, światło i pranie, płaci się do kasy zakładu 150 zł. rocznie — w ratach półrocznych z góry.

Od opłaty tej uwolnieni bywają uczniowie niezamożni.

Synowie jednakże włościan posiadających własne gospodarstwo rolne, przyjęci są przed innymi kandydatami i otrzymują bez względu na ich stan majątkowy bezpłatne utrzymanie (pomieszkanie, pościel, pranie i wikt), tudzież ubranie w zakładzie — kosztem funduszu krajowego.

Każdy wstępujący do zakładu, czy to na własny koszt, czy na fundusz krajowy, powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę i dobre juchtowe obuwie.

Trwanie i rozpoczęcie roku szkolnego.

Nauka cała w krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach trwa lat trzy. Rok szkolny rozpoczyna się w regule z dniem 1. lipca roku bieżącego a kończy 30. czerwca roku następnego.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki — przed komisyą egzaminacyjną.

O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców, lub opiekunów każdego ucznia. Uczeń który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok (oddział) wyższy.

Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk — obowiązany jest każdy uczeń składać egzamin końcowy — czyli ogólny - z całości nauk zawodowych, (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi) przed osobną komisyą, a dopiero w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, — otrzymuje „świadectwo“ ukończenia nauk, w którem podany jest ogólny postęp w naukach stopniami: celujący — bardzo dobry — dobry — dostateczny, a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie – odpowiednie i — zaledwie odpowiednie.

Świadectwo to służy jako dowód wiedzy wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości gruntowej (gospodarstwie włościańskiem).

Abituryent który egzaminu końcowego z postępem przynajmniej dostatecznym nie złożył, otrzymuje świadectwo, w którem stopień niedostateczny wiedzy w szkole nabytej jest wyraźnie podany.

II. Skład grona nauczycieli

był następujący:

1. Edmund Bielski, nauczyciel fachowy a zarazem kierownik szkoły.
2. Mieczysław Różański, nauczyciel do nauk elementarnych.
3. Przemysław Cholewa, instruktor do robót praktycznych.
4. ks. Benedykt Pysz, kapelan i katecheta.

W bieżącym roku szkolnym opuścił swe stanowisko drugi nauczyciel fachowy p. Konstanty Bielecki, otrzymawszy posadę starszego nauczyciela przy c. k. seminaryum nauczycielskiem w Rzeszowie. Gdy wszelkie starania tak Kuratoryi jak i Dyrekcyi o pozyskanie odpowiedniego następcy, jakoteż i rozpisany konkurs nie odniosły pożądanego skutku, Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1893 l. 58.489 przeznaczył na tymczasowe zastępstwo brakującego nauczyciela fachowego p. Bazylego Korola, krajowego wędrownego nauczyla rolnictwa.

Niestety już po kilku tygodniach zmuszony był Wydział krajowy usunąć p. Korola z tego zastępstwa i w ogóle ze służby krajowej.

Wobec tych tak niesprzyjających okoliczności w dostaniu nauczyciela fachowego na propozycyę Dyrekcyi i za zgodą Świetnej Kuratoryi zezwolił Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 26. stycznia 1894 r. L. 4531 i następnym z dnia 20. lutego 1894 LW. 7067, ażeby nauczanie przedmiotów fachowych tj. hodowlę zwierząt domowych — poruczyć na roku III. kierownikowi szkoły, na latach zaś niższych intruktorowi p. Cholewie — przydzielając udzielanie wiadomości z nauk przyrodniczych, p. Różańskiemu. Natomiast niektóre nauki elementarne, jak: język polski, geografię i historyę, które p. Różański z obowiązku swego nauczał, — poruczyć miejscowemu nauczycielowi ludowemu p. Kubicy Robertowi przyznając dodatkowo honoraryum p. Różańskiemu 20 zł. a p. Kubicy 30 zł. miesięcznie.

Tym więc sposobem udało się brakującego przez rok cały nauczyciela fachowego zastąpić miejscowemi siłami z dobraniem od pomocy miejscowego nauczyciela ludowego.

Kursa specyalne.

1. w roku szkolnym 1893/4 odbył się po raz pierwszy w tutejszej szkole 7imio tygodniowy kurs z nauki weterynaryi, a mianowicie w czasie od 4. stycznia do 22. lutego 1894. Egzamin końcowy z nauki weterynaryi wypadł bardzo dobrze.

W latach poprzednich nauka ta udzielaną była w ciągu całego roku po 2 godziny tygodniowo — przez dojeżdżającego z Białej c. k. weterynarza powiatowego, w roku zaś niniejszego sprawozdania na podstawie rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 29. grudnia 1893 r. LW. 69352 przeprowadził peryodyczny kurs weterynaryi p. Teofil Sochaniewicz krajowy wędrowny weterynarz.

2. Na kursie mleczarskim, uczył — jak w roku poprzedmim — p. Przem. Cholewa.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach udzielana jest teoretyczna (w salach naukowych) i praktyczna (w obrębie gospodarstwa szkolnego).

Nauka ta rozdzielona jest na dwa główne okresy tj. zimowy i letni. Na okres zimowy przypadają w regule miesiące: październik, listopad — grudzień, styczeń — luty i marzec, na okres letni sześć innych miesięcy w roku.

W okresie letnim przeważa nauka praktyczna, w okresie zimowym nauka teoretyczna.

IV. Środki naukowe.

Szkoła rolnicza w Kobiernicach zaopatrzoną została w bieżącym roku szkolnym w znaczną ilość środków naukowych — odnoszących się przedewszystkiem do nauk zawodowych, niemniej wiele jeszcze brakuje, — kwoty bowiem pieniężne na ten cel w budżecie szkolnym prze-

znaczone, — są tak szczupłe, że wobec wysokich cen w ogóle wszystkich środków naukowych, o rychłem zaopatrzeniu szkoły w należyte i dostateczne środki naukowe — mowy być nie może.

Najważniejszym środkiem naukowym do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego jest: gospodarstwo szkolne o którem mowa w rozdziale IX.

Pomiędzy środkami naukowymi niepoślednią rolę w nauczaniu odgrywa ogród szkolny który nosi nazwę „pola okazowego“.

Uprawiane tu bywają prawie wszystkie ważniejsze rośliny gospodarskie na małych parcelkach po 12·5 m^2

Zbiory muzealne powiększone zostały przeważnie na miejscu zrobionymi i zebramymi okazami a mianowicie: kolekcyami nasion i roślin gospodarczych zasuszonych, kolekcyą nawozów sztucznych, kolekcyą gruntów, kolekcyą rozmaitych pasz i artykułów pokarmowych dla zwierząt domowych używanych, oraz licznymi modelami przyrządów i narzędzi gospodarczych.

Biblioteka szkolna obejmująca dzieła z dziedziny nauk zawodowych i przyrodniczych, ogólnie kształcących — oprócz pism peryodycznych, — powiększoną została w b. r. szkolnym kilkunastoma broszurami nadesłanemi przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, zakupionemi kilkunastu dziełami zawodowemi i skompletowanemi rocznikami pism peryodycznych.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym niniejszego sprawozdania zapisano z dniem 1. lipca 1893 uczniów 35, z tych przeszło:

z roku II. na III.	13
„ „ I. „ II.	11
nowo przyjętych na podstawie egzaminów wstępnych	11
Razem jak wyżej . .	35
W liczbie tej było synów włościańskich	32
„ „ „ „ „ niższej służby lasowej	3

Odnośnie do wieku było	2	urodzonych w r. 1872	a zatem liczyli po lat	21
„ „ „ „	4	„ „ 1873	„ „ „ „ „	20
„ „ „ „	12	„ „ 1874	„ „ „ „ „	19
„ „ „ „	3	„ „ 1875	„ „ „ „ „	18
„ „ „ „	10	„ „ 1876	„ „ „ „ „	17
„ „ „ „	4	„ „ 1877	„ „ „ „ „	16

Religii rzymsko-kat. było 32, grecko-kat. 2, protestanckiej 1.

Przygotowanie naukowe 2 ukończyło 1 klasę gimnazyalną,
1 „ 3 kl. wydziałowe w Cieszynie,
32 „ szkoły ludowe.

Uczniów tych dostarczyły powiaty:

Bialski 2, Bocheński 4, Brzeski 2, Krakowski 9, Krośnieński 1, Limanowski 3, Mieleki 2, Rzeszowski 3, Wadowicki 1, Żywiecki 2, Jarosławski 1, Gorlicki 1, Myślenicki 1. Tarnowski 1, Szląsk austr. 1.

U ciągu roku szkolnego zostało dwóch uczniów z roku I. a mianowicie: Tafel Antoni i Wilkiewicz Wacław w skutek niedostatecznych postępów w naukach ze szkoły usuniętych,

W końcu zatem roku szkolnego było uczniów 33.

z tych 13 na roku III.
„ „ 11 „ „ II.
„ „ 9 „ „ I.

Z końcem roku szkolnego 1893/4 przystąpiło do egzaminu końcowego 13 uczniów a po odbytych egzaminach w dniach 11. i 12. lipca 1894 otrzymali „Świadectwa ukończenia nauk".

1.	Kędzior Jan	z postępem	w	naukach	bardzo dobrym
2.	Piątek Józef	"	"	"	bardzo dobrym
3.	Krużel Jan	"	"	"	bardzo dobrym
4.	Rygielski Józef	"	"	"	dobrym
5.	Sarna Stanisław	"	"	"	dobrym
6.	Prokop Fryhuk	"	"	"	dobrym
7.	Górny Feliks	"	"	"	dobrym
8.	Kordas Jan	"	"	"	dobrym
9.	Ogórek Piotr	"	"	"	dobrym
10.	Zieliński Józef	"	"	"	dobrym
11.	Bujak Ignacy	"	"	"	dostatecznym
12.	Maczek Wincenty	"	"	"	dostatecznym
13.	Pawlusiak Franciszek	"	"	"	dostatecznym

Egzamina te odbyły się w obecności c. k. Radcy rządowego i inspektora kultury krajowej JW. Władysława Struszkiewicza; delegatów Wysokiego Wydziału krajowego; Członka Wydziału krajowego JW. Tadeusza Romanowicza, i referenta spraw roln. W-go Profesora Zygmunta Strusiewicza.

Z 11-tu uczniów roku II. otrzymali promocyę na rok III. uczniów 10-ciu, jeden zaś (Przysiężniak Franciszek) nie otrzymał promocyi na rok wyższy i opuścił szkołę.

Z 9-ciu uczniów roku I. otrzymali wszyscy promocyę na rok II.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

O ukończonych uczniach w latach poprzednich Dyrekcya niema żadnych wiadomości, prawdopodobnie wszyscy są w obowiązkach prywatnych, albo odsługują służbę wojskową. — Z ukończonych zaś w roku 1894 otrzymało za pośrednictwem Dyrekcyi obowiązki pomocników gospodarskich 8 uczniów do wojskowej służby wziętych zostało 2, do domów rodzicielskich powróciło 3.

VII. Sprawy internatu.

Porządek życia w zakładzie uregulowany jest dokładnie „Podziałem czasu" — ułożonym na okres letni i zimowy, podług „Regulaminu" przez Wysoki Wydział krajowy wydanego.

Nadzór nad uczniami tak w salach naukowych, sypialniach, i jadalni, jakoteż we wszystkich miejscach w obrębie Zakładu, wykonywali w kolei miesięcznej pp. nauczyciele, a wszelkie z ich strony porobione spostrzeżenia, odnoszące się do sprawowania uczniów w ogóle, bywały notowane dla dalszych wiadomości Dyrekcyi w osobnej na ten cel utrzymywanej księdze inspekcyjnej.

Pod nadzorem inspekcyę trzymających pp. nauczycieli udawali się uczniowie każdej niedzieli i święta uroczyste na nabożeństwo do miejscowej kaplicy a względnie i do kościoła parafialnego w Kętach.

Niemniej urządzane w pogodne dnie niedzielne i świąteczne przechadzki i dalsze wycieczki, odbywały się tylko pod nadzorem pp. nauczycieli.

Nadzór nad uczniami zajętymi pracą tak w obrębie gospodarstwa, jakoteż i w polu, wykonał z reguły zawsze instruktor, w razach zaś specyalnych zajęć gospodarczych w czasie demonstracyi nadzór nad uczniami biorącymi udział w tych pracach — wykonywał zawsze ten z pp. nauczycieli, który dotyczącą naukę udzielał.

Ćwiczenia straży ogniowej pod kierunkiem p. Różańskiego nauczyciela do nauk elementarnych odbzwały się w niedzielę od godziny 2 do 4 po południu.

W lecie w czasie pogodnym i ciepłym, — po zajęciach całodziennych dozwolona jest uczniom wspólna kąpiel, z której wszyscy bez wyjątku zawsze chętnie korzystali, — w zimie zaś w dnie świąteczne ślizgawka, oraz przechadzki wspólne zaprowadzone są dla rozrywki i zdrowia tutejszej młodzieży.

Zarząd kuchnią oraz życie dla uczniów są takie same jak w latach poprzednich, dodać tu tylko Dyrekcya winna, iż wskutek grożącej epidemii i na podstawie rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego, dostawali uczniowie przez całą jesień i zimę raz a względnie i dwa razy dnia gorącą herbatę, — podawaną rano lub też i w wieczór.

Koszt wyżywienia — licząc w tem i całkowity koszt na utrzymanie służby kuchennej wynosił w ogóle: 3616 zł. 14 ct. czyli przeciętnie na jednego ucznia 109 zł. 57 ct.

Koszt sprawiania ubrania, potrzebnej pościeli i prania bielizny wynosił w ogóle 1376 zł. 51 ct. czyli na jednego ucznia wypadło przeciętnie rocznie 39 zł. 32 ct.

Dyrekcya w tem miejscu z całą przyjemnością zaznaczyć jest obowiązaną, że prowadzenie się młodzieży tutejszej było w ogóle zadowalniającem, gdyż oprócz niewielu drobniejszych młodzieńczych przekroczeń, — karanych wedle obowiązującego regulaminu szkoły napomnieniem w 4 oczy, lub publicznem a w niektórych wypadkach aresztem obostrzonym postem Dyrekcya była w tem szczęśliwem położeniu, że żadnego ucznia za przekroczenia wydalać z Zakładu nie była zmuszoną.

Stan zdrowotny u tutejszej młodzieży był również zadawalniający, a powszechnie w okolicy tej panujące uporczywe febry, malarya, gorączki tyfoidalne i tym podobne, znacznie mniej w tym roku — aniżeli w innych poprzednich latach — trapiły tutejszą młodzież.

Najwidoczniej przeto, przestrzegane z całą surowością i zastosowane środki hygieniczne, jak czystość, desinfekcya nie tylko mieszkań ale i wszystkich ubikacyi postronnych, a przytem dawanie gorącej herbaty raz a względnie 2 razy dziennie — zapobiegały nadmienionym chorobom w tutejszej okolicy powszechnie grasującym.

VIII. Budynki szkolne.

W roku 1893. na podstawie rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego — zostały obydwa budynki szkolne pokryte nowemi gontami, przyczem potrzeba było dać $^2/_3$ części łat nowych, które dopiero po odkryciu dachów ze starych gontów okazały się zupełnie zniszczone, jak niemniej okazała się potrzeba zastąpienia kilku starych krokwi nowemi, a względnie nadsztukowania nowemi kawałkami, co wszystko uskuteczniono kosztem około 1000 zł.

Jakkolwiek w ostatnich dwu latach wyłożono na adaptacyę budynków szkolnych około 2.500 zł., to pomimo to w budynkach samych jest jeszcze wiele do zrobienia, bo wszystkie okna i drzwi są zupełnie zniszczone, a podłogi potrzebują również gwałtownej zmiany, co znowu około 1000 zł. kosztować będzie.

Niemniej okazuje się konieczna potrzeba ogrodzenia ogrodu szkolnego, co mniej więcej kosztem około 300 zł. może być dokonane.

IX. Gospodarstwo szkolne.

Całe gospodarstwo szkolne obejmujące w ogóle 49 morgów 1194$^{\circ 2}$, wraz z przynależnemi budynkami gospodarczymi — zadzierżawione zostało przez Wysoki Wydział krajowy od właściciela Kobiernic W-go Czecza de Lindenwald na lat 14, t. j. od 1. kwietnia 1891 do 31. grudnia 1904, na czynsz roczny po 14 zł. z morga wraz budynkami.

Cały zatem czynsz dzierżawny za grunta i inwentarz żywy i martwy ruchomy opłaca się rocznie 758 zł. 46 ct.

Z ogólnej przestrzeni gruntów wypada na:

grunta orne	morgów 40,	sążni kw.	534
łąki	„ 8,	„ „	891
ogrody . . .	„ —	„ „	1.369
Razem	morgów 49.	sążni kw.	1.194

Rozkawałkowanie i oddalanie tych gruntów jest dla gospodarstwa niekorzystne.

Średnie oddalenie gruntów od folwarku wynosi około 2000 metrów.

Położenie wszystkich gruntów w ogóle z wyjątkiem 4-ro morgowego pagórka „Górnicą“ zwanego, — jest nizkie — stanowią one równą po części zaklęsłą powierzchnię z lekkim ku stronie wschodniej spadkiem.

Przeważną część około 35 morgów gruntów, położonych przy granicy wsi Bujakowa, — na południowo-zachodniej stronie od folwarku, stanowią ciężkie gliny, i tak zwane rzadkie glinki, spoczywające na ilastych nieprzepuszczalnych podglebiach.

Są to grunta w ogóle nieprzepuszczalne i nadzwyczaj do uprawy trudne.

Reszta (13 morg.) gruntów, na tak zwanej „Zawieznicy“ położonych — na południowej stronie od folwarku, stanowi grunt glinkowo-piaszczysty (napływowy). Są to grunta dosyć przepuszczalne, spoczywające jednak na szutrowiskach i warstwach kamienistych.

„Łąki“ których było w r. 1892/3 8$^1/_2$ morg. a które są w całem tego słowa znaczeniu liche, dające zaledwie po 10 ctn. siana kwaśnego z 1. morga, zmniejszyło się do przestrzeni 5$^1/_2$ morga, zamieniając 3 morgi łąk najgorszych — na polu zwanem „Propinacyjką“ na rolę uprawną.

Dyrekcya uczyniła to na podstawie udzielonych jej w tym względzie wskazówek przez referenta spraw rolniczych Wgo Z. Strusiewicza.

Ogród: wynoszący 1.369 sążni kwadratowych, oddany został na rachunek szkoły do użytku pp. nauczycieli.

Budynki gospodarstwa są następujące:

Stajnia murowana sklepiona dla koni — długość 11·3 *m* szerokość 8 *m* wysokość do sklepienia 3·2 *m*.

Stajnia również murowana — sklepiona — dachówką kryta dla bydła rogatego i trzody chlewnej, — długość 27 *m* szerokość 8 *m*, wysokość 3·2 *m*, służy — na pomieszczenie w jednej 17 *m* długiej części całego stanu bydła rogatego i trzody chlewnej, — w drugiej zaś 10 *m* długiej — przegrodzonej w r. 1892/3. ścianką murowaną na przygotowanie potrzebnej karmy dla inwentarzy.

Nad stajnią na poddaszu mieszczą się wszystkie zapasy siana łąkowego i koniczyny.

Przy powyższym budynku znajduje się ubikacya murowana sklepiona zwana „Parzelnią“ która jakkolwiek nie należała dotąd do wydzierżawionych budynków gospodarczych, używaną jednak była — za zezwoleniem właściciela majątku, prezesa Kuratoryi JW. Hermana Czecza, jako ubikacya do przerobów produktów mleczarskich, — czyli — jako tutejsza mleczarnia.

Szpichlerz murowany, długi 18 *m*, szerokości 9·5 *m* wysokości 6 *m*, dwupiętrowy, w którym prócz zboża, utrzymuje się w osobnej przedziałce wszystkie narzędzia ręczne do

ćwiczeń praktycznych dla uczniów — urządzony tu jest także skład na zapaśne wiktuały spiżarniane, prócz tego osobny przedział na zapaśną garderobę uczniowską.

Dach gontowy tego spichlerza potrzebuje odnowienia. Stodoła murowana długości 40 *m* szerokości 12·5 *m* wysokości 4 *m* kryta gontem, służy do pomieszczenia wszelkich plonów w snopie, po omłocie zaś zboża — przechowuje się tu wszystkie słomy i plewy.

Dach potrzebuje odnowienia.

Dwie piwnice murowane, służą do pomieszczenia znacznej ilości buraków i ziemniaków produkowanych w gospodarstwie.

Inwentarz martwy — do gospodarstwa szkolnego należący, jest zupełnie niewystarczający.

Gospodarstwo bowiem posiłkuje się machinami i narzędziami szkolnemi, przedewszystkiem zaś w ciągłem użyciu są: 2 pługi Sacka, do których należą także uniwersalne części składowe jak: pogłębiacz, wyorywacz ziemniaków, exterpator i brona mała; siewnik 2-metrowy rzędowy Sacka uniwersalny, siewnik 1-metrowy rzędowy Sacka, młocarnia ręczna Claytona, Sieczkarnia o dwóch nożach Claytona, szarpacz do buraków Claytona, młynek rafowy Schubarta, pług 4-lemieszowy Eckerta itp. inne.

Inwentarz żywy.

Składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej:

a) koni roboczych jest 4, z tych dwa są wzięte na utrzymanie z c. k. armii z Krakowa;

b) bydła rogatego była liczba zmienna: z dniem 1. stycznia 1893. było 4 krowy dojne i 3 sztuk jałownika.

W ciągu roku 1893. na podstawie upoważnienia Wysokiego Wydziału krajowego zakupiono w różnych okresach czasu, bądźto w miejscu u tutejszych włościan, bądźto w sąsiednich wioskach i na jarmarkach w Kętach, krów sztuk 3 i 1 jałówkę i 1. buhajka rasy krajowej zakupionego w Kozach. W końcu zatem r. 1893. stan obory tutejszej przedstawiał się: krów dojnych sztuk 8, jałówek 2 i 1 buhajek.

Ponieważ buhaja własnego gospodarstwo tutejsze nie posiadało a subweucyjnego Dyrekcya uzyskać nie mogła — z powodu, iż nie posiadała dostatecznej ilości bydła, jak pismo Towarzystwa rolniczego krakowskiego z dnia 24. lutego 1893. do L. 169. powiada: że „buhaje zakupione z funduszu krajowego, mogą być tylko w tych oborach umieszczone, które posiadają najmniej 20 sztuk bydła jednolitego“ zmuszoną była posiłkować się buhajem rasy krajowej w Kozach. Dopiero na początku r. 1894. udało się Dyrekcyi uzyskać w okręgowem Towarzystwie bialskiem subwencyjnego buhaja rasy „Pinzgau“ który też w obecnej chwili w oborze tutejszej jest nietylko do użytku własnego, ale i do użytku w gminie utrzymywany.

T r z o d y c h l e w n e j było na początku roku 1893 2 lochy Yorkschire, 1 knur i 9 prosiąt tygodniowych tejże rasy.

Stan ten uległ w ciągu roku 1893/4 zmianom.

Wskutek oproszenia się loch był chwilowo większy, lecz wskutek sprzedaży przychowanych prosiąt redukował się. Wkońcu r. 1893. stan ten zwiększył się znacznie gdyż wynosił. 6 loch, 1 loszka 5-miesięczna i 1 knur.

Etat służby gospodarczej:

składa się z dwóch parobków do koni, (bydło rogate i trzodę chlewną obsługują uczniowie).

Utrzymanie służby jest kosztowne, a jak w tutejszych stosunkach — nawet bardzo obciążające budżet gospodarczy.

Parobek taki pobiera rocznie:

płacy w gotówce	40	zł.	—	ct.
ordynarya w naturze: żyta 340 *kg* à 7·5 zł. . .	25	„	50	„
pszenicy 180 *kg* à 8 zł.	14	„	40	„
jęczmienia 160 *kg* à 6·5	10	„	40	„
15 *q* węgla à 0·75 zł.	11	„	25	„
1 m^3 drzewa	1	„	25	„
12 *kg* słoniny à 0·65 zł.	7	„	80	„
365 litr. mleka à $5\frac{1}{2}$ ct.	20	„	07	„
400 ◻° pola znawiezionego i obrobionego pod ziemniaki	10	„	—	„
mieszkanie	20	„	—	„
Razem . . .	160	zł.	67	ct.

Jeśli się policzy nawet 300 dni roboczych, w których parobcy mogą być zatrudnieni, gdyż reszta odlicza się na niedziele i święta, to wypada przeciętnie na 54 centów każdy dzień utrzymywanego parobka.

Jakkolwiek Dyrekcya pragnęła zredukować liczbę parobków t. j. zamiast dwóch utrzymywać tylko jednego aby tym sposobem zmniejszyć koszt, który bądź co bądź zawsze jest znaczny i obciąża wielce tutejsze małe gospodarstwo szkolne, to po bliższem rozliczeniu się ze siłami i wobec tego, że grunta tutejsze są rozkawałkowane i od folwarku oddalone, i że koni tych używać trzeba w interesie szkoły i gospodarstwa na posełki do Kęt, — Kóz i Biały, postanowiono nadal utrzymywać tę służbę.

Wyniki gospodarstwa szkolnego za r. 1893

były następujące:

1. W dziale produkcyi rolnej:

Gatunek plonu	Przestrzeń		Plon							Uwaga
			w ziarnie			w słomie	w głąbiach	w sianie	w paszy zielono skoszonej	
			celnem	średniem	pośled.					
	morg.	sążni kwadr.	kilogramów							
Żyło	2	1 048	2.002	—	187	5 623	—	—	—	Rok 1893, wskutek długotrwałych deszczów, był w ogóle dla wszystkich plonów bardzo niepomyślny; zboża słabo sypały, strączkowe niejednostajnie dojrzewały, okopowe a przedewszystkiem buraki prawie chybiły.
Pszenica . . .	5	580	2.685	391	341	8.600	—	—	—	
Jęczmień . . .	1	—	883	—	97	2.400	—	—	—	
Owies	8	1.454	6 687	—	–	12.040	—	—	—	
Mieszanka zim. (żyto z grochem) .	2	—	660	—	110	3.000	—	—	5.000	
z tej odmł. grochu ozimowego . .	—	—	273	—	—	—	—	—	—	
Bobik na ziarno	—	800	350	—	—	500	—	—	—	
Fasola w ziemniak .	—	—	296	—	—	200	—	—	—	
Marchew nasienna .	—	100	25	—	—	—	—	—	—	
Buraki nasienne .	—	200	62	—	—	—	—	—	—	
Ziemniaki . . .	2	1.248	—	—	—	—	21.617	—	—	
Buraki pastewne	2	493	—	—	—	—	19.400	—	—	
Mieszanki wios. i koński ząb .	4	672	—	—	—	—	—	—	32.435	
Koniczyna . . .	7	96	—	—	—	—	—	21.000	39.785	
Łąka na zbiór siana .	3	462	—	—	—	—	—	8.200	—	
„ na pastw. dla bydła . . .	2	189	—	—	—	—	—	—	—	
Łubin, bobik itp. na nawóz zielony	4	1.378	—	—	—	—	—	—	—	
Kapusta	—	500	—	—	—	—	300	—	—	32 kóp kapusty .
We własnej gosp. Razem	47	1.220	1 220	391	735	32.363	41.317	29.200	77.120	
Z gruntów folwarczn.										
Parobcy w deputacie	—	1.200								
Ogród oddany do użytku pp. naucz.	—	1.369								
Bulwisko, szkółka i inne . . .	—	605								
Razem .	1	1.574								
Suma ogólna gruntów	49	1.194	—	—	—	—	—	—	—	

2. W dziale produkcyi zwierzęcej.

Nazwa krowy	Wiek lat	Urodziła cielę: dnia i miesiąca	Urodziła cielę: wagi	Wydała mleka: udojem	Wydała mleka: wyssało cielę prawdopod.	Wydała mleka: Razem	Waga żywa bydlęcia: z początkiem roku	Waga żywa bydlęcia: z końcem roku	Waga żywa bydlęcia: przybyło = + ubyło = −	Procentowa zawartość tłuszczu w mleku	Uwaga
				litrów			kilogramów				
Venus	8	8/9	40	2.466	80	2.546	440	470	+ 30	3·75%	
Kunda	8	25/7	—	2 596	—	2 596	460	475	+ 15	3·76%	Urodziła cielę nieżywe.
Białota .	7	27/9	44	1 755	80	1 835	460	500	+ 40	3 88%	
Malina . .	7	10/5	32	1.785	280	2.065	370	390	+ 20	4 02%	
Kalina (pierwiast.)	4	10/1	27	1.400	130	1.530	380	450	+ 70	4·50%	
Łysula . . .	5	—	—	1.091	—	1 091	—	470	+ 470	4 00%	Kupione na jarmarku w Kętach 15. lipca 1893.
Krasula . .	9	—	—	1.126	—	1.126	—	350	+ 350	3 99%	(j.w.)
Irena . . .	6	—	—	136 1/2	—	136 1/2	—	325	+ 325	4·06%	Kupiona na jarmarku w Kętach dnia 27. listopada 1893.
Młodzież:											
Czapla . . .	1	—	—								
Wydra . . .	1/2	—	—								
Donka . . .	1/2	—	—								
Srokata . . .	1	—	—								
Gwiazdoń . .	1	—	—								
Razem .			143	12 355 1/2	570	12.925 1/2	2.550	4.150	+2.400 − 440		

Otrzymane mleko z udoju rocznego: 12.355 1/2 litr. użyto jak następuje:

Wydano na karmę dodatkowo cielętom	67 1/2	litr.
" " " " prosiętom	15 3/4	"
" " " " źrebięciu	113	"
W deputacie służby folwarcznej	519	"
Oddano na rachunek kuchni zakładowej	1.448 1/2	"
Sprzedano stronom	1.163	"
Oddano na rachunek mleczarni do wyrobu masła i sera . .	9.028 3/4	"
Razem . .	12 355 1/2	litr.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego za rok 1893 jak następuje:

Poszczególnienie	Dług zł.	Dług ct.	Mienie zł.	Mienie ct.
I. Ogólne (Czynsz dzierżawny, adaptacya budynków i t. p. a względnie amortyzacya wkładów)	882	26	60	36
II. Inwentarz martwy: *a)* maszyny i narzędzia . .	609	66	548	70
b) uprząż	45	95	36	76
III. Inwentarz żywy: *a)* roboczy . . .	185	—	154	17
b) przychowek . . .	30	—	20	—
c) bydło rogate . . .	1.034	98	1.162	—
d) trzoda chlewna . . .	140	—	330	75
IV. Zapasy płodów: *a)* płody rolne	1.074	26	866	80
b) płody zwierzęce . . .	—	—	32	27
V. Obroty bieżące w ciągu roku:				
1. Na rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie	252	91	54	—
b) bydło rogate	470	79	657	05
c) trzoda chlewna . . .	104	55	179	90
2. Na rachunek produkcyi roślinnej . . .	753	41	1.393	96
Razem . . .	5.582	77	5.762	77
Pozostaje zwyżka mienia jako dochód . .			179	95
(po opłaceniu Czynszu dzierżawnego w kwocie) .	758	46		

X. Kronika szkoły.

W roku niniejszego sprawozdania zapisaliśmy w kronice szkolnej następujące momenta:

1. Szkoła nasza wzięła czynny udział w powszechnej krajowej wystawie we Lwowie, wysyłając tamże z górą 400 okazów najrozmaitszych środków naukowych i to prawie wszystkie własnego wyrobu, które przez samych uczniów pod kierunkiem pp. nauczycieli a względnie przez samych pp. nauczycieli sporządzone były

2. Na okresową wystawę nabiałową dostarczyła szkoła nasza własnego wyrobu 4 gatunki masła i 12 gatunków serów — za co też nauczyciel mleczarstwa instruktor tutejszej szkoły p. Przemysław Cholewa odznaczony został najwyższą nagrodą dyplomem honorowym. Na podstawie rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego i na koszt funduszu krajowego zwiedziło Wystawę krajową 2 panów nauczycieli i 13 uczniów z r. III.

4. Staraniem prezesa Kuratoryi W. Dr. Hermana Czecza i członka tejże Kuratoryi W. Stanisława Kluckiego, którzy zawsze nader troskliwą opieką otaczają krajową niższą szkołę rolniczą w Kobiernicach, mieliśmy zaszczyt powitać w progach naszej szkoły 4 członków austryackiej Rady Państwa: Ottona hr. Soényi, br. Morsseya, br. Di Pauli i ks. prałata Chotkowskiego, którzy szczegółowo zwiedzili szkołę wyrażając przytem swe uznanie i zadowolnienie. — Zwiedzili też tutejszą szkołę pp.: Stanisław Tomkowicz, Prof. Dr. Władysław Szaj-

nocha, członkowie Kuratoryi, Jerzy Piwocki c. k. starosta Bialski i Karol Haempel, właściciel dóbr; Franciszek Szałowski, c. k. komisarz powiatowy, Józef Topolnicki, c. k. nadinspektor podatkowy, Edmund Trojnarski, c k. poborca podatkowy, Stanisław Kuzia, c. k. adjunkt sądowy, Prof. politechniki lwowskiej Tadeusz Fiedler, profesorowie krajowej średniej szkoły Czernichowskiej: pp. Mikołaj Wojciechowski, Konrad Kuhl i Ks. Władysław Jelonek; p. Robert Jankowski, właściciel dóbr, asystenci wydziału rolniczego Krakowskiego pp.: Józef Grzybowski i Władysław Leśniak; ks. Piotr Dudziak definitor OO Reformatów z Rzymu, ks. Józef Nieć, katecheta z Kęt, ks. Wawrzyniec Krzysica, proboszcz z Wieprza, ks Roman Małeta, ekspozyt ze Straconki, ks. Serafin Piestrak, gwardyan OO. Reformatów, ks. Jan Kanty Furmanik Reformat — nadto kilku nauczycieli ludowych i kilkunastu gozpodarzy z różnych stron kraju.

5. Z urzędu swego hospitował w ciągu roku szkolnego szkołę tutejszą W. Prof. Zygmunt Strusiewicz, referent spraw rolniczych przy Wydziale krajowym.

Dyrekcya poczuwa się do miłego obowiązku złożenia podziękowania za pamięć o naszej szkole wszystkim tym panom, którzy raczyli szkołę naszą zwiedzieć, jak niemniej tym panom, którzy z urzędu swojego jako przełożeni wspierali Dyrekcyę swojemi światłemi radami przyczyniając się tym sposobem do podniesienia i rozwoju tej nader użytecznej instytucyi krajowej.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Edmund Bielski.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niż. szkoły rolniczej w Jagielnicy za rok 1893/94.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy założona staraniem Wydziału krajowego, wsparta ofiarnością JW. Karola hr. Lanckorońskiego, ma na celu kształcenie i wychowanie przedewszystkiem synów włościańskich na zdolnych gospodarzy praktycrnych, którzyby w przyszłości, osiadłszy na ojcowiźnie, mogli wzorem swym przyczynić się do podniesienia gospodarstwa włościańskiego.

Pomimo starań Wys. Wydziału krajowego i Dyrekcyi szkoły bardzo mało jeszcze zgłasza się takich kandydatów, którzyby po ukończeniu nauk w szkole na ojcowiznach swych gospodarowali, zamożniejsi bowiem włościani podolscy nie czują jeszcze potrzeby kształcenia swych synów w szkołach rolniczych.

Dyrekcya przeto ponownie zwraca uwagę, iż Rady powiatowe powinnyby na pierwszem miejscu zająć się tą sprawą usilnie i starać się oświecić zamożniejszych gospodarzy włośoiańskich, że dobrodziejstwo wyświadczą swym synom, a przytem ich następcom w dziedzictwie, jeśli umieszczać ich będą w krajowych niższych szkołach rolniczych, gdzie nietylko wyuczą się praktycznie postępowego gospodarowania, ale i moralnie należycie przysposobieni i wychowani będą. Również Kółka rolnicze i Towarzystwa rolnicze mogłyby zająć się pouczeniem gospodarzy rolnych o znaczeniu krajowych niższ. szkół rolniczych przeznaczonych dla synów włościan i przyczynić się do rychlejszego osiągnięcia celu na wstępie wskazanego..

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący wstąpić do kraj. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy powinien:

1. Najdalej do 15. maja wnieść do Dyrekcyi szkoły w Jagielnicy (poczta Jagielnica) podanie z dołączeniem:

a) metryki urodzenia udowadniającej, że kandydat skończył 16. rok życia;

b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym p5stępem, oraz świadectwa ukończenia nauki dopełniającej w szk. lud.;

c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionego przez właściwego duszpasterza i zwierzchność gminną;

d) świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę złożyć egzamin wstępny z którego kierownik szkoły osądzi czy kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wykształcenie elementarne, ażeby mógł należycie korzystać z nauk w szkole rolniczej udzielanych. Termin do tego egzaminu przypada w drugiej połowie czerwca każdego roku.

Za koszt utrzymania ucznia t. j. za wikt, ubranie (prócz bielizny) pościel, pomiemieszkanie, opał światło i pranie płaci się do kasy zakładu 150 zł. w. a. rocznie, w ratach półrocznych z góry. Od opłaty tej bywają uwolnieni niezamożni uczniowie.

Synowie jednakże włościan, posiadających własne gospodarki rolne, przyjęci będą przed innymi kandydatami i otrzymują bez względu na ich stan majątkowy bezpłatne utrzymanie (pomieszkanie, pościel, pranie i wikt), tudzież ubranie w zakładzie, kosztem funduszu krajowego.

Każdy wstępujący do zakładu, czy to na własny koszt, czy na koszt krajowy, powinien być zaopatrzony w dostateczną ilość bielizny i dobre juchtowe buty.

Trwanie nauk i rozpoczęcie roku szkolnego.

Nauka cała w kraj. niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa lat trzy. Rok szkolny rozpoczyna się w regule z dniem 1. lipca, a kończy 30. czerwca.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok wyższy.

Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk, zdaje każdy uczeń egzamin końcowy, czyli główny, z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi) przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje „Świadectwo ukończenia nauk“, w którem jest wyrażony ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie, zaledwie odpowiednie. Świadectwo to służy jako dowód wiedzy wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości (gospodarstwie włościańskiem).

Uczeń, który egzaminu końcowego z postępem przynajmniej dostatecznym nie złożył, otrzymuje świadectwo, w którem niedostateczny stopień wiedzy jest wyraźnie podany.

II. Skład grona nauczycieli

jest następujący:

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy uczy rolnictwa i zarządu gospodarskiego, tudzież ustaw mających styczność z gospodarstwem, razem tygodniowo $11\frac{1}{2}$ godzin, nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne.

2. Franciszek Cisło, drugi nauczyciel fachowy uczy hodowli zwierząt domowych, wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych, ogrodnictwa i pszczelnictwa, razem tygodniowo godzin 15.

3. Zygmunt Ziemiański, nauczyciel do nauk elementarnych, ogólnie kształcących, uczy rachunków, geometryi, języka polskiego i ruskiego, geografii i dziejów ojczystych, kaligrafii i rysunków, razem tygodniowo 24 godzin.

4. Karol Pastuszak, instruktor, uczył wykonywania wszelkich prac ręcznych i dozorował uczniów przy pracach gospodarskich do 1. stycznia 1894., gdyż w tym właśnie czasie na własne żądanie został od obowiązków zwolniony i odszedł na posadę prywatną. Od 15. marca 1894 objął posadę instruktora Józef Świątalski, były uczeń kraj. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy.

5. Ksiądz Eljasz Matkowski, gr. kat. proboszcz w Świdowej, uczy religii obu obrządków w 2 godzinach tygodniowo, a ksiądz E. Seńkow miewał egzorty raz na tydzień w miesiącach letnich.

III. Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich podane zostały w sprawozdaniu z r. 1890|91.

Na roku I. przeważają nauki elementarne, ogólnie kształcące i podstawowe. Na roku II. rozpoczynają się nauki zawodowe rolnicze i te przeważają na III. roku.

b) Nauka praktyczna ma swą główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie zajęci są codziennie w gospodarstwie szkolnem, mianowicie przez 9 miesięcy (tj. od 1. października do końca czerwca) uczniowie tylko jednego roku lub 2 lat naprzemian a przez 3-letnie miesiące uczniowie wszystkich trzech lat. Oprócz tego kolejno po dwóch uczniów obsługuje przez cały tydzień konie, dwóch bydło, dwóch świnie, a jeden pełnisłużbę gumiennego (ogólną). Uczniowie III. roku prowadzą kolejno rachunkowość gospodarstwa szkolnego, przez zapisywanie poszczególnych dat w dzienniku robocizny, rejestrach gospodarskich, dzienniku kasowym i księdze kontowej i wykonują raporta tygodniowe obrotów gospodarstwa szkolnego.

Nauczyciele fachowi i instruktor wskazują uczniom właściwsze i poprawniejsze wykonywanie robót gospodarskich oraz wśród roboty dają stosowne objaśnienia, zwracając uwagę na zwyczajne błędne wykonanie, jakoteż na właściwy cel roboty i jej skutki zależne od stosownej pory wykonania. Nauczyciel fachowy rolnictwa, a zarazem kierownik szkoły kieruje całem gospodarstwem i dozoruje bezpośrednio uprawy roślin, nauczyciel zaś hodowli zwierząt domowych dozoruje bezpośrednio utrzymanie inwentarza żywego gospodarstwa szkolnego i obchodzenia się z nabiałem. Instruktor jest nietylko nauczycielem robót ręcznych, ale także głównym dozorcą pracujących uczniów w gospodarstwie, przyczem w razie dalszego rozrzucenia robót bywa posiłkowany przez nauczycieli fachowych w czasie wolnym od nauki szkolnej.

Tym sposobem uczniowie uczą się pod okiem nauczycieli, obrabiają sami gospodarstwo szkolne całe bez najemnego robotnika, a przez cały trzyletni peryod nauki ma każdy uczeń dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy w wykonywaniu wszelkich prac przy gospodarstwie.

Za zezwoleniem Wysokiego Wydziału krajowego używa się obecnie do pomocy instruktora jednego z lepszych uczniów ukończonych jako praktykanta na przyszłego instruktora. W tym roku pozostawiono na ten cel Kazimierza Dymnickiego, a gdy go z wiosną wzięto do wojska, użyto w tym celu Andrzeja Lipowicza, który ukończył szkołę tutejszą w r. 1891|92.

IV. Kursa specyalne.

V. Srodki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 30-morgowym z odpowiedniemi budynkami i własnym inwentarzem. (O gospodarstwie tem dalej po IX.) Nadto służą do demonstrancyi i ćwiczeń przy nauce:

2. Pólko do uprawy roślin okazowych, na którem na małych grządeczkach uprawia się na okaz te z ważniejszych roślin gospodarskich, które na polu należącem do gospodarstwa szkolnego nie są uprawiane.

3. Zbiór fizykalny obejmuje 140 sztuk okazów.

4. Zbiór zoologiczny i hodowlany, obejmujący zwierzęta wypchane, szkielety konia i krowy, okazy z masy papierowej (papier mache): serca żołądka, wymienia krowy, dolnej części nogi końskiej (do rozbierania) i w tym roku przykupione: uterus krowy w 4 miesiącu, uterus krowy próżny, szemat kanału przewodowego, noga bydlęca rozkładana, noga konia zdrowego obleczona skórą, błąd kostny przykryty skórą, błąd kostny na odkrytej nodze, uzębienie konia w 9 stadyach i 12 tablic zootomicznych, 4 rasy koni i 9 ras bydła rogatego, okazy z gipsu typów zwierząt rasowych (2 konie, 2 krowy, 3 barany, 1 świnia, dalej uprząż na konie i woły, miara używana do oznaczania wagi bydła, sonda używana przy wzdęciach lub zdławieniach, przyrządy do mleczarstwa, między tymi seperator „Alpha-baby" przyrząd do oznaczania tłuszczu w mleku, (centryfuga talerzowa, ręczna Dra Gärtnera) i t. p.

5. Zbiór botaniczny obejmuje: 14 okazów z masy papierowej, tablice ścienne, zielniki roślin pożytecznych i chwastów, zbiory nasion i tp.

6. Zbiór mineralogiczny: okazów minerałów, skał i skamielin sztuk 100, nowo przykupionych 50.

Przybył też świder do wydobywania ziemi od Borhardta z Zurychu.

7. Biblioteka szkolna składa się z dzieł dotyczących:

a) rolnictwa hodowli zwierząt domowych i pszczelnictwa	351
b) nauk przyrodniczych	49
c) książek do nauki dla uczniów w 272 egzemplarzach	22
d) różnej treści	459
Razem . . .	881

8. Do nauki i zajęcia uczniów w porach roku, w których przy gospodarstwie mało zatrudnieni być mogą, służy warsztat kołodziejski i stolarski z kotlarnią, w którym uczniowie wykonują naprawki narzędzi gospodarskich.

VI. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1893|4 było uczniów na I. oddziale (roku) dziesięciu, na II. dwunastu, a na III. dziewięciu, — razem 31.

Według wieku było: mających z końcem roku szkolnego lat 17 sześciu, lat 18 dziesięciu, lat 19 dziewięciu, lat 20 czterech, lat 21 dwóch.

Wszyscy ci uczniowie przed wstąpieniem do zakładu wynieśli przygotowanie ze szkoły ludowej.

Według powiatów było:

Z czortkowskiego 7, z buczackiego 3, z bobreckiego 3, z rzeszowskiego 2, z cieszanowskiego 3, z borszczowskiego 2, z zaleszczyckiego 2, z horodeńskiego, brzozowskiego, krośnieńskiego, kossowskiego, żółkiewskiego, kolbuszowskiego i złoczowskiego po 1 uczniu razem 31.

Według zatrudnienia rodziców było:

Synów włościańskich 26, synów rzemieślników 1, synów nauczycieli ludowych 1, synów urzędników prywatnych 3.

Cały kurs nauk ukończyli w roku szkolnym 1893|4:

1. Łoziński Kalikst	z postępem	celującym,	
2. Wojewoda Karol	„	„	bardzo dobrym,
3. Iżewski Walery	„	„	dobrym,
4. Kobylański Ludwik	„	„	dobrym,
5. Winnicki Zygmunt	„	„	dobrym,
6. Wojewoda Antoni	„	„	dobrym,
7. Wooś Dymitr	„	„	dobrym,
8. Hostyński Karol	„	„	dostatecznym,
9. Kuliński Dyonizy	„	„	dostatecznym.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkoły w r. 1892|3 dwóch wzięto zaraz do wojska, jeden był praktykantem na instruktora i został wzięty do wojska, pięciu umieściło się przy większych gospodarstwach, byli bowiem synami włościan mniej zamożnych.

VII. Sprawy internatu.

Uczniów 31 mieściło się w 2 salach sypialnych, w jednej dziewięciu a w drugiej 22.

Sale sypialne są cały dzień zamknięte, a uczniowie przebywają w dzień, o ile nie są w gospodarstwie zatrudnieni, w 3 salach naukowych.

Pościel ucznia składa się z siennika, prześcieradła, poduszki sieczką wypchanej i z 2 koców (jeden letni, jeden zimowy.)

Ubranie utrzymują uczniowie następujące:

Na 3 lata 1 czapkę wełnianą, 1 kożuszek i 1 guńkę, na 2 zimy 1 parę spodni wełnianych (hołosznie) do pracy: corocznie zaś 1 spodnie sukienne i 1 kamizelkę, tudzież letnią kurtkę i spodnie z kortu, odświętne. W miarę zużycia sprawia się uczniom do roboty ubranie z drelichu i obuwie.

Koszt ubioru i oprania jednego ucznia w r. 1893. wypadł na 48 zł. 51 ct.

Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jestto najtańszy sposób wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnym gospodarstwie, bo produkta tego dają się należycie spieniężyć. Tutaj jest także sposobność wdrażania uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy kolejno pełni służbę szafarza, wydaje do kuchni artykuły spożywcze na wagę według przepisu.

Uczniowie zajmują się przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego, a należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia seperatora tudzież innych poprawnych przyrządów w gospodarstwie nabiałowem.

Nadzór bezpośredni w internacie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy głównie instrukrora oraz nauczyciela fachowego, nauczyciel zaś do nauk elementarnych nie może posiłkować w nadzorze uczniów, bo w braku pomieszczenia w zakładzie mieszka we wsi w znaczniejszej odległości.

Stan zdrowotny uczniów był zadowalniający, bo było dwa wypadki tyfusu z wynikiem pomyślnym. Oględzin lekarskich było w szkole 34, w domu u lekarza 48.

IX. Budynki szkolne.

Budynki szkolne opisane w poprzednich sprawozdaniach nie uległy żadnej zmianie, tylko główny budynek szkolny jakoteż mieszkania nauczycieli zostały na nowo zewnątrz otynkowane.

Wewnątrz wszystkie ubikacye wybielono i postawiono nowy piec w mieszkaniu kucharki. Odnowiono też wszystkie rynwy.

X. Gospodarstwo szkolne.

1. Obszar ziemi o powierzchni 30 morgów do gospodarstwa tego należący, obejmuje tylko samą rolę, a to 21 morgów obok budynków szkolnych, w jedym kawałku (własność JW. hr. Lanckorońskiego) i 9 morgów w czterech parcelach blisko siebie w obrębie gminy Ułaszkowce położonych, oddalonych od budynku szkolnego około 3 kilometry, a zakupionych na własność szkoły z funduszu krajowego. Tu na nieużytku półmorgowym przy jeziorze zasadzono łozinę. Łąk gospodarstwo szkolne nie posiada, podobnie jak wielka część posiadłości podolskich.

2. Budynki gospodarskie opisane szczegółowo w poprzednich sprawozdaniach wymagają rekonstrukcyi o czem Dyrekcya równocześnie przedkłada Wydziałowi krajowemu osobne sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami.

3. Inwentarz martwy, używany w gospodarstwie szkolnem opisany szczegółowo w poprzedniem sprawozdaniu nie uległ zmianie.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej. Do jesieni 1891 utrzymywane były także owce, dla braku pastwisk zostały jednak sprzedane za przyzwoleniom Wys. Wydziału krajowego.

a) koni roboczych, zwykłych, fornalskich, zakupywanych w miarę potrzeby utrzymuje się sztuk 4.

b) Bydła rogatego utrzymuje się stale: 6 krów, 3 jałówki, dwoje cieląt, oraz jednego buhaja (od trzech lat utrzymuje się zamiast buhaja własnego, buhaja subwencyjnego rasy Simenthal).

Do utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej przysadza się co roku 1 lub 2 cieliczki, co roku też przybywa z jałownika jedna krowa pierwiastka, a najstarszą, albo mniej mleczną krowę sprzedaje się. Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy mogły posiłkować roboty sprzężajne.

Buchaja subwencyjnego rasy Simenthalskiej dopuszcza się według instrukcyi Towarzystwa gosp. do krów włościańskich za opłatą, która znaczniejszą część kosztów utrzymania tego buhaja pokrywa.

Mleka od 6 krów otrzymano 16.430 l., które oddaje się na rachunek stołowania, licząc w lecie po 4 ct., a w zimie po $4^1/_2$ ct. za litr. W tejżesamej cenie bywa także mleko stronom sprzedawane. Mleko i produkta przeróbki mleka nietylko wystarczają na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia seperatora „Alphababy“.

c) Trzoda chlewna składa się z 1 knura, 2 macior, 2 wieprzków opasowych i kilku sztuk prosiąt dla odnowienia chlewni. Świnie gospodarstwa szkolnego stanowiły chlewnię zarodową wielkiej rasy Yorkshir (knur i dwie maciory były zakupione na spółkę z galic. Tow. gosp.), obecnie utrzymuje się knura subwencyjnego rasy Yorkshir, używanego także do poprawy świń włościańskich. Hodowla świń skierowana jest na sprzedaż prosiąt odssanych, mały odchowek materyału żeńskiego i na opas dla własnej potrzeby.

Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego, a z kuchni oskrobiny ziemniaczane, (dla stosownego unormowania karmy dokupuje się grysu); w lecie zaś głównem pożywieniem są: młoda lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (serwatka).

5. Etatu służby gospodarskiej niema żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem płaci zarobek uczniów (około 400 zł. w. a. rocznie).

Bliższe szczegóły, odnoszące się do gospodarstwa, objęte są osobnym planem gospodarskim, według wskazówek udzielonych przez prof. Strusiewicza wypracowanym a przez Wydział krajowy zatwierdzonym.

Wynik gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1892|93 był następujący:

1. W dziale produkcyi rolnej.

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon							Na 1 morg wypada plonu
			w ziarnie			w słomie	w głąbiach	w sianie	w liściach	
	morgi	sążni □	celny	średni	posled.					
			Kilogramy							
Żyto	1	1530	1751	20	38	3482	.	.	.	ziarna 908 kg.
Pszenica banatka .	2	1330	2084	72	37	8404	.	.	.	„ 761 „
„ dońska .	1	200	715	34	33	2349	.	.	.	„ 666 „
„ gółka . .	1	200	356	20	6	1840	.	.	.	„ 335 kg. myszy
Jęczmień	1	1460	2430	121	.	3991	.	.	.	ziarna 1342 kg.
Owies węgierski . .	2	148	2070	.	.	6456	.	.	.	„ 990 „
„ rozpierzchły	1	294	653	.	.	1878	.	.	.	„ 552 „
Groch Victoria . .	1	800	1270	.	.	1380	.	.	.	„ 846 „
„ zwyczajny .	.	330	181	.	.	348	.	.	.	„ 877 „
Wyka	.	400	123	.	.	272	.	.	.	„ 492 „
Kukurudza Cinqua .	2	314	3310	.	.	4960	.	.	.	„ 1507 „
Fasola	.	400	198	.	.	52	.	.	.	„ 782 „
Ziemniaki Aurora .	.	1527	.	.	.	.	11624	.	.	bulw. 12179 „
„ championy	.	215	.	.	.	.	1210	.	.	„ 9000 „
„ daberskie .	.	341	.	.	.	.	1698	.	.	„ 7953 „
„ różane . . .	.	118	.	.	.	.	560	.	.	„ 7953 „

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon							Na 1 morg wypada plonu
			w ziarnie							
	morgi	sążni □	celny	średni	pośled.	w słomie	w głąbiach	w sianie	w liściach	
			Kilogramy							
ziemniaki cud świata	.	88	.	.	.	.	447	.	.	bulw. 8138 „
„ kanclerze .	.	57	.	.	.	.	575	.	.	„ 16175 „
„ inne gatunki	.	52	.	.	.	.	380	.	.	„ 11673 „
Buraki pastewne . .	1	111	.	.	.	.	32580	.	.	„ 30466 „
„ Leitewickie	.	302	.	.	.	.	5500	.	.	„ 29139 „
„ różne . . .	.	265	.	.	.	.	5279	.	.	„ 31871 „
Marchew	.	156	.	.	.	.	3000	.	.	„ 30762 „
Kapusta (35 kop) .	.	300	.	.	.	.	4900	.	.	„ 26100 „
Koniczyna	3	900	.	.	.	.	.	9348	.	siano 2625 „
Lucerny 1 pokos .	.	300	.	.	.	.	.	580	.	„ 3099 „
Mieszanka na siano	1	.	.	.	.	.	.	2220	.	„ 2220 „
Koniczyna na nasien.	.	150	12	.	.	200	.	.	.	„ 128 „
Traw na nasienie .	.	150	35	.	.	500	.	.	.	„ 373 „
Tytoń	.	200	.	.	.	.	.	.	101	„ 808 „
Zielona pasza . . .	3.	168	.	.	.	.	.	.	.	
Ugor	1	1000	.	.	.	.	.	.	.	
Pole okazowe . . .	.	600	.	.	.	.	.	.	.	
Razem . .	30	—	15188	267	114	36112	67753	12148	101	

2. W dziale produkcyi zwierzęcej.

a) Krowiarnia: Stan 30. czerwca 1894 : 6 krów, 1 jałówka $1^1/_2$ roczna, 1 cieliczka czteromiesięczna, 1 dwumiesięczna, 1 buhaj trzechletni.

Udój mleka.

Krowa swego chowu „*Malina*“ (urodziła cieliczkę 13. stycznia 1893.), którą sprzedano 20. stycznia) sprzedana 4 czerwca 1894. dała mleka . . . 2663 litrów

„*Kalina*“, krowa kupiona, (rodziła byczka 14. czerwca 1894., sprzedana 25. czerwca 1894. dała mleka . . . . $123^1/_2$ „

Krową swego chowu „*Ostra*“, sprzedana 5. marca 1894. dała mleka . 1615 „

„*Ciekawa*“ pierwiastka swego chowu (urodziła cieliczkę 28. lutego, która się wychowuje) dała mleka (nie licząc wyssanego przez cielę) . $707^{1}/_{2}$ litrów
„*Trwożna*“ (urodziła byczka 3. lutego 1894., sprzedano 11. lutego 1894.) dała mleka . . . . 2448 „
„*Janina*“ pierwiastka swego chowu (urodziła byczka 2. sierpnia 1893. sprzedano 8. sierpnia 1893. sprzedana 26. maja 1894. dała mleka 2888 „
„*Piękna*“ pierwiastka swego chowu (urodziła 4. maja 1894. cieliczkę. którą się wychowuje) dała mleka, (nie licząc wyssanego przez cielę) . $192^{1}/_{4}$ „
“*Śmiała*“ krowa swego chowu (urodziła byczka 11. stycznia, sprzedano 18. stycznia) dała mleka . . . . 2734 „
„*Łagodna*“ krowa swego chowu (urodziła byczka 17. kwiet. 1894) dała mleka $2927^{3}/_{4}$ „
Razem . . . $16430^{3}/_{4}$ litrów

b) Trzoda chlewna. Stan 30. czerwca 1894: 1 knur 4-letni, 1 knur roczny, 2 maciory 4-letnie, 2 maciorki 1-roczne, 2 wieprzki 1-roczne, 11 prosiąt $1^{1}/_{2}$ miesięcznych.

Od 2 macicr rasy Yorkschir z Schwechatu urodziło się 27 prosiąt, sprzedano z pozostałymi z przeszłego roku 22 sztuk za 200 zł. 70 ct. i pozostało $1^{1}/_{2}$ miesięcznych 11 sztuk.

Nawozem stajennym wyprodukowanym od powyż wymienionego inwentarza wygnojono:

Na polach głównego płodozmianu	5·25 morg. po . .	200 q.	=	1.050 q.
„ „ przykupionych	2 „ „ . .	„ „	=	400 „
„ „ pod tytoń i kapustę	0.50 „ „ . .	300 „	=	150 „
na polu lucernem, koński ząb, buraki i ogrody	2 morg po	200 „	=	400 „

Znawożono razem $9^{3}/_{4}$ morga ilością 2.000 q.

Nawóz utrzymuje się pod bydłem. Urabia się też kompost z odchodów ludzkich plewideł i z ziemi, który polewa się gnojówką. Kompostu tego używa się na zasilenie lucerny.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego za rok 1893/4 jak następuje:

Zestawienie.

	Dług		Mienie	
	zł.	ct.	zł.	ct.
I. wydatki ogólne	105	97	.	85
II. Inwentarz martwy 1 maszyny, narzędzia	909	71	765	23
2 uprząż	64	$93^{1}/_{2}$	46	52
III. Inwentarz żywy *a*) roboczy	430	.	390	.
b) bydło rogate	1057	.	712	.
c) trzoda chlewna	236	50	319	.
IV. Zapasy płodów i materyałów	154	20	274	17
V. Obrót bieżący w r. 1893/94:				
1. rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze gotówką	271	56	.	.
b) bydło rogate „	298	$89^{1}/_{2}$	1188	$55^{1}/_{2}$
c) trzoda chlewna „	193	$51^{1}/_{2}$	327	82
2. rachunek produkcyi roślinnej:				
a) folwarczej	395	53	723	90
b) pole tytoniowe	31	$35^{1}/_{2}$	18	16
Razem	4149	$17^{1}/_{2}$	4776	$20^{1}/_{2}$
Po strąceniu wydatków (w tych $383·19^{1}/_{2}$ zł. policzono za pracę uczniów)			4149	$17^{1}/_{2}$
zostaje dochód			617	03
czyli z jednego morga 20 zł. 56 ct. w. a.				

IX. Kronika szkoły.

Oprócz delegatów Wys. Wydziału krajowego JWnego Romanowicza, członka Wydziału krajowego i profesora Strusiewicza, tudzież radcy rządowego JWnego Struszkiewicza, odwiedziła w tym roku szkołę nowo ukonstyuowana kuratorya szkoły, a to WW. Panowie: Artur Cielecki, prezes kuratoryi; Antoni Wybranowski, Adam Noël i Józef Krokowski członkowie kuratoryi.

Uczniowie, którzy w tym roku ukończyli szkołę, zwiedzili w towarzystwie nauczycieli, kosztem funduszu krajowego powszechną wystawę krajową we Lwowie, w czasie wystawy bydła.

Z Dyrekcyi kraj. niż. szkoły rolniczej.

Jagielnica, dnia 8. sierpnia 1894.

Antoni Świeżawski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

LS. 1020/95.

Alleg. 145.

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o Sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego Departamentu III.

Wysoki Sejmie!

Ustawy: o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych; — o powiększeniu funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich na budowy szkół; o organizacyi szkoły politechnicznej we Lwowie, otrzymały najwyższą sankcyę.

Ta ostatnia ustawa dała nareszcie szkole politechnicznej, tak znakomitego dla kraju znaczenia, rzeczywistą, legalną podstawę. Możemy obecnie z ufnością spoglądać na przyszłość tej instytucyi. Statut organizacyjny pozwala jej swobodnie rozwijać się i uzupełniać w miarę potrzeb kraju i wymagań czasu i nauki. Komisya szkolna już na przeszłorocznej sesyi Sejmowej wyraziła życzenie, aby szkoła Politechniczna przedewszystkiem w kierunku hutniczo-górniczym rozszerzyła zakres swej działalności. Przemysł górniczy coraz większe przybiera w kraju rozmiary, przedewszystkiem naftowy. Istnieje już obecnie kurs przygotowawczy dla kandydatów zawodu górniczego, zaprowadzono też wykłady górnictwa naftowego i technologii nafty. Jednakowoż do tych wykładów należałoby dołączyć inne, uzupełnić, usystematyzować i stworzyć z nich odrębny Wydział.

Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 13 lutego 1894. odpowiednią rezolucyę uchwalił, ale bezskutecznie. Komisya szkolna spodziewa się jednak, że skutkiem coraz bardziej uwidoczniającej się potrzeby, Wydział dla nauki górnictwa i hutnictwa w Politechnice lwowskiej utworzonym zostanie.

Zmiana ustawy państwowej z roku 1874. przeprowadzoną została przez c. k. Rząd w Radzie Państwa i sankcyonowana. Obecnie nic już nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu sprawy konkurencyi kościelnej. Wdzięczne to zadanie przypadnie zapewne w udziale przyszłemu, nowemu, Sejmowi. Obecnemu pozostanie zasługa iż wzięciem inicyatywy i uchwaleniem rezolucyi wprowadził rzecz na właściwe tory i załatwienie jej w duchu sprawiedliwości przygotował.

Teatr polski we Lwowie przechodzi od szeregu lat ciężkie koleje. Nowa Dyrekcya obejmując urzędowanie w przedniu otwarcia Wystawy krajowej liczyła na znaczny przypływ gości a także podniesiony, świąteczny, ogólny nastrój i miejscowej ludności, któryby ją liczniej do

teatru prowadził. Chciała więc teatr w korzystnem pokazać świetle, a zupełnie słusznie spodziewała się własną też przytem znaleść korzyść. Tymczasem pierwsza połowa programu została w rzeczy samej w znacznej części przeprowadzoną. Opera była czynną przez całe trwanie Wystawy. Spiewali dobrzy soliści. Starania jednak wszystkie, publiczności do teatru ściągnąć nie zdołały i dyrekcya miała do walczenia z przykremi bardzo deficytami. Chociaż zaś niepowodzenie finansowe i brak żywszego zainteresowania się teatrem, nie mogą dodatnio wpłynąć na usposobienie Dyrekcyi, nie da się zaprzeczyć, że tak w wyborze sztuk jak i w ilości nowych lub wznowionych utworów czuć pracę i chęć podniesienia poziomu sceny.

Że staranna reżyserya jest nader ważnym elementem dobrych przedstawień, wiadomo każdemu, kto choć powierzchownie ze sprawami teatralnemi się stykał: — jest jednakże bardzo trudną. Oprócz doświadczenia i specyalnego uzdolnienia, wymaga różnych jeszcze zalet. Zmiana, i w tym względzie, jest ku lepszemu, nie można jednakowoż powiedzieć, żeby dużo nie pozostawało jeszcze do zrobienia. Należałoby od niektórych mianowicie artystów wymagać nietylko dokładniejszego nauczania się ról, ale także i przestudyowania ich, zrozumienia, i w następstwie stworzenia indywiduów, postaci, żyjących rzeczywiście w danych warunkach, czasie i sytuacyi a nie szablonowych ogólników.

Obok odpowiednich śpiewaków, wyćwiczona, jednolita, karna orkiestra jest kardynalnym warunkiem dobrych przedstawień operowych. Prawda to niezaprzeczona, ale stworzyć taką orkiestrę nader trudno, szczególnie w teatrze, w którym tylko jest sezon operowy, nie zaś całoroczna opera. Zbyt wygurowanych wymagań nie można ztąd do Dyrekcyi teatru stawiać. Starania jej w tym kierunku powinny jednak być ciągłe, a zarazem dosyć skuteczne, by się i praktycznie, w polepszeniu działalności orkiestry, podczas przedstawień lirycznych pokazały. Leży to podwójnie w interesie samego dyrektora. Raz, bo niezawodnie podniesienie ogólnego poziomu zwiększy przypływ publiczności, a po drugie, bo przyczyni się do zapewnienia wypłacania mu subwencyi sejmowej na operę.

Kiedy zaś o podniesieniu poziomu operowego mowa, w wyższym jeszcze stopniu zwrócić należy uwagę na niedostateczność chórów. Cośmy powyżej o orkiestrze nadmienili, dałoby się wprawdzie zastosować również do trudności zebrania dobrych chórów. Jednakowoż przy starannych ćwiczeniach, ze znajomością rzeczy i wytrwałością prowadzonych, i przy wyborze dostatecznie muzykalnych elementów, choć ze słabem wykształceniem fachowem, można po pewnym czasie wytworzyć chóry z pewnością nie pierwszorzędne, ale znośne. Zresztą tak co do chórów jak i co do orkiestry spodziewać się należy, iż pod energicznem kierownictwem obecnego kapelmistrza znacznie się powinne poprawić.

Dla postawienia teatru lwowskiego w warunkach odpowiadających pojęciom dzisiejszym o porządku i wygodzie jakich publiczność od teatru ma prawo wymagać, koniecznem jest wybudowanie nowego gmachu. Rokowania z gminą m. Lwowa są w toku, co do udziału funduszu krajowego przy tej budowie. Komisya uważa, że pomoc ze strony funduszu tego jest usprawiedliwioną, i była też, w zupełnie podobnym przypadku udzielona gminie m. Krakowa w wysokości 150.000 zł. Nie powinna jednakże przekraczać pewnej granicy. Jeżeli bowiem teatr ma wyższe ogólne znaczenie, i przez wpływ cywilizacyjny jaki, przy stosownem kierownictwie, wywiera, i przez podniesienie poziomu literatury dla której jest zachętą i polem popisu, i przez piętno narodowe które w wysokim stopniu wyciska, te jednakowoż leży on, co do materyalnych korzyści szczególnie w interesie miasta, i miasto też w przeważnej proporcyi koszta ponieść powinno. Komisya nie wątpi, że Wydział krajowy różne te względy odpowiednio zważy i oceni, i w tem też duchu słuszności i ostrożności odnośne wnioski Wys. Sejmowi przedłoży.

Nowy teatr krakowski jeszcze przed rozpoczęciem budowy wzbudził zajęcie powszechne nietylko w Krakowie, ale w całym kraju i po za jego granicami. Wprawdzie długo toczyły się spory co do miejsca na którem miał stanąć. Jednakowoż gdy w dniu inauguracyi otworzyły się jego

podwoje, zadowolenie z dokonanego dzieła było ogólne. I w rzeczy samej teatr ten tak dekoracyą sali, jak szerokiemi i jasnemi korytarzami, gustowną klatką schodową, przepiękną kurtyną, i ogólnem wewnętrznem urządzeniem zadość by uczynił wymaganiom o wiele bogatszych i większych od Krakowa miast. Naturalną konsekwencyą wymagania stawiane do sceny równolegle się musiały powiększyć. Dyrekcya odpowiedziała w bardzo znacznej mierze tym wymaganiom. Starała się złożyć personal teatralny odpowiedni, przejmując dodatniejsze siły z dawnego teatru krakowskiego w którym tkwiły jeszcze tradycye świetnych czasów dyrekcyi p. Koźmiana, i wzmacniając je ściągniętemi z różnych stron artystami. Trudności w tej mierze były i są zawsze jeszcze wielkie. Niestety nie leży w mocy ani Dyrekcyi ani niczyjej główne z nich na razie usunąć. Brak wybitnych bohaterek na scenie polskiej w ogóle daje się bardzo dotkliwie odczuwać wszędzie. Na dobrych chęciach i usiłowaniach nie brakowało, bez zadawalniającego jednak w pełnej mierze skutku. W ostatnim zaś roku śmierć, i zrywania kontraktu jeszcze personel żeński osłabiły. Zdezorganizowało to znaczną część repertoaru czego tem bardziej żałować należy, że jest on, o ile to w mocy dyrekcyi leży, w ogóle bardzo dobry. Ilość granych mianowicie sztuk polskich jest większą od tłumaczonych, ze znaczną proporcyą nowości, co tem bardziej na uznanie zasługuje, że nowości te dają rezultaty kasowe bardzo niekorzystne.

Oprócz zabiegów koło podniesienia literatury naszej teatralnej przez otwieranie jej gościnnej sceny krakowskiej, niemałą też zasługą dyrekcyi jest staranne wystawianie sztuk Fredry, Słowackiego, Blizińskiego i innych. Szekspir bywa bardzo przyzwoicie grywany, i w ogóle widoczna jest dbałość o utrzymanie na bieżącym repertoarze dobrych starych sztuk, obok nowszego kierunku. Strona zaś kostiumowa i dekoracyjna odpowiada zupełnie wyglądowi sali, czyli jest bardzo wykwintna. Dyrekcya z tego powodu naraziła się na znaczne nakłady i straty, ale rzeczywiście zajmuje dziś w tym względzie pierwsze miejsce między scenami polskiemi. Nie mówiąc o Wielkim Teatrze Warszawskim, który jest operowym i baletowym, bez najmniejszej wątpliwości tamtejszego Teatru Rozmaitości porównywać z krakowskim nie można, ani co do elegancyi ani co do dokładności stylowej, czy to strojów, czy w ogóle rekwizytów teatralnych. Rozporządza zaś Teatr Warszawski znaczniejszemi zasobami finansowemi, i przedewszystkiem znajduje się w dużem mieście, o licznej do teatru uczęszczającej publiczności. W razie powodzenia sztuka przez długi szereg wieczorów zapełnia salę i kasę teatralną. W tem szczęśliwem położeniu nie łatwo się Dyrekcya teatru krakowskiego znajdzie, a na subwencyę przez Wys. Sejm wyznaczoną zasługuje bez wątpienia, i tendencyami swemi artystycznemi i starannem wykonywaniem sztuk i wreszcie hojnością z jaką nieszczędzi środków by sztuki te, przeważnie polskie, najpiękniej się publiczności przedstawiały.

Teatr ruski, również jak poprzednie subwencyonowany z funduszów krajowych, rozwija się pomyślnie. Tendencya Dyrekcya co do wyboru sztuk objawia się w kierunku ludowym co zapewne warunkom teatru tego najlepiej odpowiada. Personal jest o wiele mniej liczny od personalu dwóch innych przez kraj subwencyonowanych teatrów, wymaganiom jednak wynikającym z repertoaru zadość uczynić jest w stanie. Subwencya też przyznana w całości wypłaconą została.

Gminy Leżajsk, Gorlice, Nowy Sącz przedłożyły inwentarze swoich archiwaliów Wydziałowi krajowemu, który je do archiwów krajowych aktów ziemskich i grodzkich przydzielił. Czynność Wydziału krajowego mająca na celu skłonienie gmin do przysyłania do archiwów krajowych jeśli nie samych aktów w posiadaniu tych gmin się znajdujących, to przynajmniej ich inwentarzy zasługuje na szczególne uznanie. Komisya wyraża życzenie, by Wydział krajowy i nadal z naciskiem i wytrwałością starał się skłonić Zarządy tych tak licznych gmin, które w tej sprawie zachowują się odpornie lub apatycznie, do zadość uczynienia poleceniom do nich wydanym

W sprawie wcielenia do Archiwów krajowych starych ksiąg sądowych znajdujących się w przechowaniu c. k. sądów, na odnośne oświadczenie Wydziału krajowego, Prezydyum c. k. sądu krajowego wyższego we Lwowie, odpowiedziało, że zarządziło poszukiwania za zabytkami archiwalnemi w registraturach, i że zabytki te, w skutek polecenia c. k. prezydyum Namiestnictwa

składane będą w c. k. Bibliotece uniwersyteckiej we Lwowie. Zaś prezydyum sądu krajowego wyższego w Krakowie oznajmiło, iż poszukiwania zarządziło już w roku 1887. w skutek rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości w celu założenia przy sądach krajowych wyższych archiwum Centralnego sądowego, na wzór istniejącego w Inspruku, że jednak w obec znalezionego materyału zaniechano urzeczywistnienia tego planu.

Ponieważ chodzi o zabytki, które i dla znajomości dawnych stosunków prawnych i dla historyi naszej w ogóle poważne mieć mogą znaczenie, Komisya wyraża życzenie by dla dokumentów tych obmyślono stosowne i bezpieczne umieszczenie, tak, by należycie uporządkowane stały się przystępnemi dla osób w celach naukowych korzystać z nich pragnących.

W sprawie zakupna szkiców, rysunków i różnych innych po ś. p J. Matejce pozostałości, Wydział krajowy w chwili gdy sprawozdanie III. departamentu do druku oddane zostało, na pisma swoje do Komitetu ku uczczeniu pamięci Jana Matejki w Krakowie, nie odebrał był odpowiedzi. Tymczasem takowa nadeszła i wprawdzie z dokładnym spisem pozostałości które za cenę 10.000 zł. przez kraj nabyte zostały. Spodziewać się należy że ukonstytuowanie muzeum imienia Jana Matejki, do którego powyższe zabytki są przeznaczone w możliwie prędkim czasie nastąpi, i że przyczyni się ono nietylko do uczczenia pamięci znakomitego mistrza, i do ozdoby miasta Krakowa, ale że też równocześnie będzie mogło oddać niejedną przysługę licznym w Krakowie żyjącym artystom.

W roku ubiegłym zajmowały Wydział krajowy różne sprawy tyczące się restauracyi i utrzymania niektórych zabytków, które bądź dla historycznego swego znaczenia, bądź dla artystycznego na troskliwość taką zasługują. Mianowicie zamek w Żółkwi, co do restauracyi którego toczą się jeszcze pertraktacye z gminą m. Żółkiew, kościół i klasztor w Tyńcu, cerkiew św. Ducha w Rohatynie, bóżnica w Leszniowie i inne.

Komisya wie dobrze, że z uwagi na nasze położenie finansowe W. Sejm z wielką i słuszną ostrożnością groszem publicznym szafuje, jednakowoż utrzymanie i zachowanie grożących ruiną pomników i gmachów przeszłości jest nie tylko obowiązkiem każdego cywilizowanego społeczeństwa, ale jest łącznią widoczną między nim a przeszłością, jest niejako dowodem, że posiada ono w sobie warunki dalszego życia i rozwoju. Cóż dopiero gdy do tej strony historycznej lub uczuciowej przyłącza się jeszcze wzgląd na rzeczywiste piękno. Czyż zadaniem szkół naszych obok dania dzieciom pozytywnej wiedzy nie jest równocześnie, a może w wyższym jeszcze stopniu, podniesienie ich poziomu umysłowego i moralnego? Czy studyum literatur starożytnych ma rzeczywiście inny cel, prócz dla małej liczby specyalistów? To samo zadanie wypełniają, nie już w obec ograniczonej tylko liczby młodzieży, jak szkoły średnie i wyższe, ale wobec całej ludności, te pomniki, te gmachy, te kościoły, na które patrzą przechodzące tłumy. Wytwarzają one mimowoli w myśli ludzkiej wielkością swoją, wyniosłością pięknością, pojęcie wyższych celów i obowiązków, dla stwierdzenia których powstały. Podziw dla dzieła wznieca podziw dla przyczyny, która go stworzyła. Właśnie tym brakiem często natychmiastowego, praktycznego zastosowania budzą one zrozumienie wyższych prawd, rzucają w dusze ludzkie zarzewie abstrakcyjnych szlachetnych dążności. A czy kiedy więcej niż dziś ten wyższy, idealny, kierunek był na czasie, gdy społeczeństwo ludzkie z jednej strony coraz bardziej zdaje się widnokrąg swój do materyalnych tylko korzyśc obniżać, a z drugiej równocześnie, przez rozszerzanie się i uogólnienie oświaty, przystępnem się staje pojęciom które dawniej trudniej mu było przyswoić. Budujemy szkoły dla ludu, i słusznie, ale dajmy mu zarazem rodzaj wykształcenia uzupełniającego, zachowując starannie i umiejętnie te zabytki przeszłości, które czy wspomnieniami, czy pochodzeniem, czy pięknością swoją zdolne są budzić w duszy ludu tego przywiązanie do przeszłości narodowej, poszanowanie wielkich prawd i miłość wiary ojców.

O sprawach tyczących się stanu szkół średnich nie wspominamy tutaj. albowiem zostały one załatwione osobnem sprawozdaniem komisyi szkolnej.

Wydział krajowy w ciągu roku szkolnego 1893/4. wprowadził w życie trzy fundacye, zaś z początkiem roku 1894/5. jedną. W ciągu roku 1893/4. ukonstytuowano nowych fundacyi siedem, z których jedna już w życie weszła.

Z kwoty 3.000 zł. przeznaczonej przez W. Sejm do dyspozycyi Wydziału krajowego na zasiłki dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach udzielono takowych:

kształcącym się	w malarstwie	13 osobom
„ „	w rzeźbiarstwie	1 osobie
„ „	w muzyce i spiewie	9 osobom.

Wydział krajowy złożył sprawozdanie z majątku zakładowego „Macierzy polskiej". Jak z rozdanego posłom przed paru dniami sprawozdania „Macierzy" widzimy, zaszły w składzie Rady wykonawczej znaczne zmiany przez ustąpienie 3 dawniejszych, i wejście na ich miejsce 3 nowych członków.

Społeczeństwo nasze interesuje się wprawdzie sprawami tej Instytucyi, jednak zainteresowania swego nie objawia w sposób jedynie dodatni i praktyczny, przez przymnażanie publikacyą Macierzy coraz liczniejszych i nowych nabywców i czytelników. Jeżeli książki przez nią wydawane nie mają jeszcze dość szerokiego koła odbiorców, to w wyższym stopniu trzeba to powiedzieć o jej wydawnictwach publicystycznych. Pisanie książek dla ludu jest trudnem zadaniem ale trudniejszem jeszcze redagowanie czasopism.

Nadać im trzeźwy i uczciwy kierunek, przeciw działać tendencyom szkodliwym ale obleczonym w ponętne i schlebiające naturalnym instynktom pozory, przemawiać w sposób zrozumiały i przekonywający, być moralizującym a nie odstraszać, nauczającym a nie nudzić, mówiącym prawdę a nie zrażać, owszem mimo tych wszystkich ujemnych co do popularności stron, zwiększać liczbę czytelników, wciskać się w coraz szersze warstwy i nieść ziarno zdrowych zasad i prawd między lud, tę podstawę każdego budynku społecznego, — temu zadaniu sprostać nie łatwo. Macierz polska doniosłość czynności podobnej rozumie, a przez zmianę sposobu redagowania „Niedzieli" ma nadzieję zadość jej uczynić.

Także i na wydawnictwo książek zwróci uwagę swoją. Trudność leży szczególnie w wynalezieniu lub napisaniu dzieł, któreby zawierały zalety, tak kom plikowanej natury, wymagane dla publikacyi dla ludu. Muszą one być proste a nie dziecinne, jasne a nie banalne, przemawiać do uczucia, a nie do fałszywej i sztucznej sentymentalności, którą dawniej wszystkie t. zw, ludowe powieści zaprawiono. Gdy się to wszystko na uwagę weźmie, wynika, że właściwie wymaga się od autora powieści ludowych tych wszystkich zalet które stanowią wielkiego pisarza i poetę-boć w dodatku i zajmującemi być muszą, to się samo przez się rozumie. Czy takich genialnych pisarzy Macież łatwo znajdzie, a znalazłszy, skłonić potrafi, by dla niej chcieli pracować, trudno powiedzieć, ale liczyć można stanowczo że znajdzie utalentowanych. Znajdzie też może i już napisane, dawniejsze działa, które dotąd uszły uwagi. Słowem Komisya szkolna wyraża nadzieję, że przy dobrych chęciach o których nikt wątpić nie może, a wyższem uzdolnieniu, przez wszystkich uznanemu, swej Rady wykonawczej, działalność Macierzy Polskiej coraz szerzej i skuteczniej rozwijać się będzie, szczególnie przy poparciu i współudziale ogółu.

Na tem kończąc sprawozdanie swoje Komisya szkolna wnosi.

Sprawozdanie III. Departamentu Wydzizłu krajowego, Wysoki Sejm raczy wziąć do wiadomości.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1895.

Przewodniczący:	Sprawozdawca:
Czartoryski.	***E. Raczyński.***

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. s. 1.085/1895.

Aleg. 146.

Sprawozdanie

komisyi gminnej o sprawozdaniu z czynności Departamentu I. Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 13. marca 1889 r. dla 30 miast, rozpoczęła reprezentacya krajowa zmianę obowiązującego ustawodawstwa gminnego. Wślad zatem miała być uchwalona nowa ordynacya wyborcza dla tychże 30 miast, dalej ustawa dla miast i miasteczek ustawą z 13. marca 1889 r. nie objętych, wreszcie ustawa dla gmin wiejskich. Temi pracami ustawodawczemi zamierzał Sejm zadośćuczynić ogólnie w kraju odczutej potrzebie poprawienia opłakanych nieraz stosunków gminnych i wytworzenia silnej i samodzielnej gminy, jako niezbędnego czynnika do dobrej administracyi kraju. Że droga obrana była odpowiednią, najlepiej dowodzi uchwalona ustawa dla 30 miast, która dobrze obmyślana a zastosowana do naszych potrzeb i stosunków, zyskała ogólne uznanie, i mimo krótkiego czasu od wprowadzenia, wydaje dobre rezultaty. Wspomina to także Wydział krajowy już w sprawozdaniu z 1892 roku: „stosunki, szczególniej w miastach większych, ustawą z dnia 13. marca objętych, konsolidują się stanowczo, i dodatnia działalność Rad miejskich i Magistratów z małymi wyjątkami staje się widoczną“, a w sprawozdaniu z roku 1894 znajdujemy ustęp: „W ogólności podnieść musi Wydział krajowy z żywem zadowoleniem, że gospodarka miejska w 30 miastach, podlegających ustawie z dnia 13. marca 1889 r., ulepsza się z każdym rokiem, do czego przyczyniła się w znacznym stopniu organizacya nadana tym miastom wymienioną ustawą z dnia 13. marca 1889 r.

Nadzieja, jaką do dalszej, tak szczęśliwie rozpoczętej akcyi reformy gminnej reprezentacya kraju i cała światła opinia publiczna przywięzywały, nie ziściła się.

Przy uchwalaniu ustawy dla pozostałych miast i miasteczek stawiał rząd niespodziewane i nieuzasadnione trudności, a mimo, że Sejm usunął zakwestyonowane §§-fy, rząd sankcyi odmówił.

Mniej jeszcze postąpiła sprawa reformy gminy wiejskiej. Wniosek posła Potoczka, tudzież wnioski posłów Pilata i Rutowskiego, uchwałami z 24. marca 1892 i 18., 19. i 20. maja 1893 r. przekazane zostały Wydziałowi krajowemu, z poleceniem, by tenże na najbliższej sesyi przedłożył projekt ustawy dla gmin wiejskich. Ponieważ zleceniu temu nie stało się zadość, Sejm na wniosek komisyi gminnej uchwałą z dnia 5. lutego 1894 r. ponowił dane Wydziałowi krajowemu polecenie.

W załatwieniu tej uchwały Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności Departamentu I. umieścił następujący, w całości tu powtórzony, ustęp:

„Uchwałą z dnia 5. lutego 1894 r. polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował odpowiednie wnioski w przedmiocie reformy ustawy gminnej dla wsi i na najbliższej sesyi je przedłożył.

Wykonując powyższe polecenie, wypracował Departament I-szy, do LW. 47861/91 projekt ustawy.

Projekt ten został rozdany wszystkim członkom Wydziału krajowego, Wydział krajowy jednak dotąd jeszcze nie powziął żadnej uchwały“.

W całem obszernem sprawozdaniu Departamentu I. nie znachodzi komisya żadnej dalszej wzmianki o zamierzonej reformie ustawy gminnej. Powody tej powolnej ze strony Wydziału krajowego akcyi w ten sposób zapewne dadzą się tłómaczyć, iż Wydział krajowy nie miał przekonania, by ustępujący Sejm w ostatniej swej sesyi zechciał uchwalić ustawę tak ważną i doniosłą, jak ustawa gminna.

Badając dalej sprawozdanie Departamentu I., komisya przyznać musi, że działalność Wydziału w kierunku nadzoru nad reprezentacyami powiatowemi, miastami i pomniejszemi gminami była intenzywniejszą i skuteczniejszą.

Zapewne nie mało przyczyniło się do tego uskutecznione w roku 1894 zwiększenie sił biura obrachunkowego. Wydział zlustrował 13 Wydziałów powiatowych, miasto Kraków, 6 miast podlegających ustawie z 13. marca 1889 r., a 16 miasteczek i gmin wiejskich. Dla urzędników lustrujących powiaty i gminy, wydał Wydział krajowy osobną dokładną instrukcyę. Należałoby, żeby do tej instrukcyi stosowali się także lustratorowie Wydziałów powiatowych.

Wynik lustracyi Wydziałów, z małymi wyjątkami, może być nazwany dobrym. Należałoby tylko ujednostajnić prowadzenie kasowości po Wydziałach, która dotychczas jest różnoraką. W tym celu powinien Wydział krajowy wydać jaknajrychlej osobną instrukcyę.

Od 1. stycznia 1894 do 30 listopada 1894 wpłynęły wprost do Wydziału krajowego od 157 gmin zażalenia na administracyę majątków i zakładów gminnych.

Liczba gmin przez komisyę Wydziału lustrowanych, wynosi niespełna 30, więc w pozostających stokilkudziesięciu wypadkach Wydział polecił dotyczącym Wydziałom powiatowym przeprowadzenie lustracyi i dochodzeń. Komisya sądzi, że wobec wyłącznie w tym celu pomnożonych sił biura rachunkowego, należałoby znaczniejszą liczbę gmin zlustrować. Nietylko takich, które tego wyraźnie żądają, ale i takich, o których chodzą wieści, iż zarząd ich prawidłowo nie funkcyonuje. Przedewszystkiem zaś nie należy spuszczać z oka tych gmin, w których trzeba było rozwiązać radę gminną, wprowadzać komisarza rządowego i dopiero tą drogą zapobiegać ciągle powtarzającym się nieporządkom. W gminach takich należy po ustąpieniu komisarza rządowego w niedługim czasie przeprowadzać lustracye, by takim czujnym nadzorem ład wprowadzony utrwalać i wzmacniać.

W bieżącej sesyi po raz pierwszy dołączył Wydział do sprawozdania wykazy powiatowych i gminnych preliminarzy na rok 1893 i zamknięć rachunkowych za rok 1892. Wykazy te pracowicie i starannie w 12 tablicach zestawione, przedstawiają koszta administracyi powiatów, miast i gmin pomniejszych, podług zamknięć rachunkowych za r. 1892.

Komisya wyraża życzenie, by Wydział i nadal tak zestawione preliminarze i zamknięcia rachunkowe przedstawiać zechciał.

Sprawozdanie Departamentu I. podaje dalej wynik rokowań między Wydziałem krajowym a c. k. rządem w sprawie ponoszonych przez gminy kosztów w rzeczach wojskowych i tak zwanym poruczonym zakresie. Po przeprowadzonej korespondencyi i na objawione życzenie Wydziału, wydało Namiestnictwo okólnik do starostów, w którym poleca; „by starali się wedle możności oszczędzać gminom kosztów poruczonego zakresu działania. Wiadomą jest ogólnie rzeczą, że koszta poruczonego zakresu działania są znaczne i że ciągle się wzmagają i wzmagać będą. Skargi tego rodzaju rozbrzmiewają coraz głośniej nie tylko u nas, ale i w innych krajach koronnych. Odzywają się tam coraz częściej głosy, bądź z pojedynczych gmin, bądź z Wydziałów

krajowych, bądź jako samoistne wnioski poselskie, które żądają za te poruczone czynności ryczałtowego wynagrodzenia ze skarbu państwa, a głosom tym zdaje się nie można odmówić słuszności. Oprócz czynności poruczonego zakresu, które wymagają wydatków, — są też i takie, które wprawdzie bezpośrednio nie pociągają za sobą kosztów dla gmin, jednak są bardzo uciążliwe i kłopotliwe.

Mamy tu na myśli wykazy i daty statystyczne, których gminy na żądanie c. k. starostw dostarczać muszą. Daty te są zawsze bardzo niedokładne, zwykle zupełnie fałszywe. Na takich podstawach statystyka zestawiona w biurach rządowych, ma wprawdzie charakter urzędowy, jest jednak pod wielu względami zupełnie nieprawdziwą.

O ile te daty, zbierane od gmin, przeznaczone są dla wojskowości, uważać je należy za wprost szkodliwe. Jeśli intendentura i kwatermistrzostwo biorą je na seryo, to w razie mobilizacyi staną się one niezawodnie powodem zawodów i nieporozumień bardzo doniosłych i pociągną za sobą zgubne skutki. Stanowczo więc nie powinne starostwa używać urzędów gminnych do czynności, którym one sprostać nie mogą.

Cały wielki obszar działalności urzędów gminnych tak zwanego poruczonego zakresu, jest jeszcze niedokładnie zbadany. Komisya sądzi, że właśnie obecnie byłby czas rozpocząć takie badania. Wydział krajowy powinienby zarządzić dochodzenia, o ile ten poruczony zakres cięży na budżetach, ile przysparza pracy funkcyonaryuszom gminnym i czy wogóle urzędy gminne, szczególnie urzędy gmin wiejskich są w stanie stawianym im przez c. k. władze żądaniom zadość uczynić. Należałoby dalej zasięgnąć wiadomości, jak się ten zakres działania przedstawia w innych krajach koronnych, reprezentowanych w Radzie państwa — i jakie są zapatrywania Wydziałów krajowych innych prowincyi.

O rezultacie tych badań mógłby Wydział krajowy zawiadomić Sejm, ewentualnie przedłożyć mu w tej sprawie wnioski, któreby uznał za stosowne.

Kończąc niniejsze sprawozdanie nadmienić wypada, że Wydział krajowy zastosował się w zupełności do uchwalonej w dniu 3. lutego 1894 r. rezolucyi, polecającej utrzymanie w ewidencyi wszystkich rozpoczętych, a niezałatwionych spraw. Stosownie do tego postąpił z wnioskami posłów Gnoińskiego i Niedzielskiego co do statutu organizacyjnego i funduszu emerytalnego urzędników powiatowych.

Omówiwszy co ważniejsze ustępy przydzielonego jej sprawozdania, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego Departamentu I. Sejm przyjmuje do wiadomości.

Lwów, 28. stycznia 1895 r.

Sprawozdawca:
Albin Rayski, *w. r.*

Przewodniczący:
Wojciech Dzieduszycki, *w. r.*

L. s. 1.152/95.

Alleg. 147.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie krajowej szkoły średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1894.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w swem sprawozdaniu odwołuje się do uchwał zeszłorocznych Komisyi gospodarstwa krajowego przez Wysoki Sejm potwierdzonych i wykazuje, że z wyjątkiem jednej uchwały, w pełnej mierze zadosyć się stało uchwałom Wysokiego Sejmu.

Uchwała, która na trudności natrafiła, tyczy się zapewnienia prawa objęcia miejsc w służbie rządowej uczniom, wychodzącym z szkoły krajowej lasowej. Powody niemożności osiągnięcia tego celu Wydział krajowy wyczerpująco w swem sprawozdaniu przedstawia.

W dalszym ciągu sprawozdania swego podnosi Wydział krajowy sprawę przyjmowania na zwykłych słuchaczów na wiedeńskiej szkole głównej (Hochschule für Bodencultur) abituryentów z naszej szkoły lasowej. Komisya gospodarstwa krajowego uznając potrzebę tego kroku, jasno i szczegółowo wykazaną w sprawozdaniu Wydziału krajowego, zgadza się nazupełniej z tą myślą, zastrzegając pozostawienie szkole lasowej nadal cechy szkoły średniej. W kilku już dawniejszych sprawozdaniach Komisyi gospodarstwa krajowego podnoszono z naciskiem, że w szkole lasowej nie należy planu nauk rozszerzać po nad granice szkoły średniej, że nie należy śrubować tej szkoły na akademię, gdyż to niebyłoby z pożytkiem ani dla kraju ani dla młodzieży.

Kraj potrzebuje przedewszystkiem leśniczych do zarządzania mniejszymi lasami, gdyż mało u nas jest majątków z wielkimi obszarami lasowymi. nie można więc stawiać zbyt wysokich żądań przy kształceniu młodzieży w zawodzie leśniczym. Zupełnie zbytecznym byłby wyższy poziom nauk tam, gdzie wystarczy i tak jak na szkołę średnią i na skromne posady leśniczych, do możliwych już granic rozszerzony obecny plan nauk z jak najszerszem zastosowaniem praktycznego kształcenia.

Komisya gospodarstwa krajowego w sprawie podniesionej przez Wydział krajowy dopuszczenia abituryentów na zwykłych słuchaczy szkoły głównej w Wiedniu, nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku do uchwały, gdyż sam Wydział krajowy pragnie i potrzebuje zasięgnąć jeszcze w tej mierze zdania komisyi rolniczej, kuratoryi szkoły i ankiety, którą ma złożyć z ludzi fachowych.

Kończąc niniejsze sprawozdanie komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie, przyjmuje się do wiadomości.

We Lwowie dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Zamoyski *w. r.*

L. s. 1164/95.

Aleg. 148

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Czynności Wydziału krajowego odnoszące się do podniesienia hodowli bydła w kraju naszym w roku ubiegłym były dwojakie, a mianowicie: pierwsze, mające na celu wprowadzenie w życie ustawy z dnia 20 Lipca 1892 r. L 52 Dziennik ustaw krajowych o licencjonowaniu buhai, drugie zaś podjęte ze współudziałem Towarzystw rolniczych w kraju, działających w kierunku podniesienia hodowli przez użycie funduszów, przez Wysoki Sejm i skarb państwa na ten cel wyznaczonych.

Wprowadzenie w życie ustawy o licencyonowaniu i utrzymywaniu buhajów gminnych zostało opóźnione skutkiem kilkakrotnej wymiany pism między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem w sprawie projektu przepisów wykonawczych, odnoszących się do licencyonowania rozpłodników i włożenia na gminy obowiązku dostarczania zdrowego materyału rozpłodowego, dążących do ostatecznego porozumienia obu tych władz, co do tekstu przepisów wymienionych. Przepisy te bowiem przez Wys. Sejm dnia 20. maja 1893 r. do wiadomości przyjęte, musiały uledz zmianom na podstawie uwag, poczynionych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych i dopiero na dniu 10. października 1894 r. w Dz. u. i roz. kr. przez c. k. Namiestnictwo ogłoszone zostały, co było powodem, że czynności komisyi licencyonujących do tej chwili się nie rozpoczęły. Komisya gospodarstwa krajowego żywi nadzieję, że po pokonaniu trudności przy zorganizowaniu okręgowych komisyj licencyonujących, spowodowanych głównie brakiem ludzi chcących i mogących podjąć się obowiązków, z ustawy na członków komisyi włożonych i gdy Wydziałowi krajowemu powiodło się znaleść tak znaczną ilość obywateli, którzy podjęli się tej uciążliwej i wiele czasu zajmującej czynności, co tylko silnie wyrobionemu poczuciu obywatelskich obowiązków i przejęciu się ważnością sprawy przypisać należy, dołoży również wszelkich starań, by czynności komisyj licencyonujących, wypływające z §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 r. raźnie postąpiły.

Współdziałające z Wydziałem krajowym Towarzystwa rolnicze krajowe w kierunku podniesienia chowu bydła w Galicyi, przedłożyły Wydziałowi krajowemu program działania obu komitetów i rozgraniczenie stref dla ras bydła nizinnego i górskiego, które Wydział krajowy zatwierdził po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych, przyjmując jako naczelną zasadę

uchwałę tejże, że prócz głównych ras, przeznaczonych dla okolic górskich i nizinnych, mogą być wprowadzone także i rasy pokrewne, z tem jednak zastrzeżeniem, że bydło nizinne nie może być w okolicach górskich wprowadzone.

Rozdział subwencyi płynącej z funduszów krajowych i ze skarbu Państwa celem podniesienia chowu bydła na rok 1894 pomiędzy oba towarzystwa krajowe rolnicze, został przez Wydział krajowy przeprowadzony podług tych samych zasad, jak w roku poprzednim a Towarzystwa te przedłożyły Wydziałowi krajowemu szczegółowe sprawozdania ze swych czynności jakoteż z użycia funduszów. — Ze sprawozdań tych, a jeszcze bardziej z rezultatów osiągniętych w tej tak ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego i przedstawionych na zeszłorocznej wystawie krajowej — komisya gospodarstwa krajowego z wszelkiem uznaniem konstatować musi, iż działalność Towaszystw rolniczych była wielce wydatną i doniosłą i że obrana droga ku podniesieniu hodowli bydła w kraju była właściwą i do celu prowadzącą.

Stały fundusz hodowlany przeznaczony na udzielanie gminom pożyczek dla zakupna buhai, wzrósł po koniec roku 1894 do kwoty 25.000 zł. (pomijając odsetki) ulokowanych w banku krajowym — dotąd jednak jeszcze użyty nie został, gdyż przepisy wykonawcze do ustawy hodowlanej dopiero w październiku 1894 r. c. k. Namiestnictwo zatwierdziło i komisyi licencyonujące nie rozpoczęły swej czynności. Po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Wydział krajowy ustanowił i ogłosił normy udzielania pożyczek z tego funduszu hodowlanego.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1892 r. polecającej Wydziałowi krajowemu wezwanie wydziałów powiatowych do przyczyniania się z funduszów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie, Wydział krajowy odniósł się do wszystkich wydziałów powiatowych, zaznaczając iż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu pożyczki na zakupno buhajów gminnych tudzież zasiłki na inne środki podniesienia hodowli bydła, udzielane będą z funduszów subwencyjnych w pierwszym rzędzie w tych powiatach, w których reprezentacye powiatowe funduszami swymi przyczynią się do pokrycia wydatków na podniesienie hodowli w ich powiatach. Odpowiedzi wydziałów powiatowych świadczą o ogólnem zainteresowaniu się sprawą, z 64 otrzymanych bowiem odpowiedzi 59 wykazały przyznanie większych lub mniejszych subwencyi bądź jednorazowych, bądź też powtarzających się przez dłuższy okres czasu. Komisya gospodarstwa krajowego poczuwa się do obowiązku umieszczenia uwagi, czy nie należałoby przyznane przez zeprezentacye powiatowe subwencye na cele hodowlane podjąć i ulokować celem późniejszego użycia, gdyż umieszczone w preliminarzach powiatowych i przed końcem roku budżetowego nie zużyte, wracają do ogólnego funduszu powiatowego i na inne potrzeby powiatu przeznaczone zostają Myśl tę poddaje Komisya gospodarstwa krajowego światłej rozwadze Wydziału krajowego.

W wykonaniu uchwał powziętych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894 r. Wydział krajowy przesłał Prezydyum c. k. Namiestnictwa rezolucyę Wysokiego Sejmu wzywającą c. k. Rząd, ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20 lipca 1892 r (Nr. 52. Dz. u. kr.) przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatków, jakie kraj na ten cel ponosić będzie, dotychczas jednak nie otrzymał żadnej odpowiedzi. Komisya gospodarstwa krajowogo wyraża zdanie, że w poruszonej sprawie należałoby ponownie odnieść się do c. k. Rządu i odnośny wniosek Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia zaleca.

W sprawie poleconego Wydziałowi krajowemu zbadania, czyby się koszta licencyonowania buhai nie dały obniżyć, udał się tenże do obu Towarzystw rolniczych z prośbą o udzielenie opinii. C. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie w odpowiedzi zaznaczyło, iż koszta te dałyby się obniżyć zmianą §. 4 ustawy z dnia 20. lipca 1892 w tym duchu, ażeby dyety pobierali tylko weterynarze, członkowie komisyi zaś mieliby prawo żądać tylko zwrotu rzeczywistych kosztów; w razie zaś niezmienienia §. 4 powyższej ustawy, Towarzystwo gospodarskie wyraziło przekonanie, że komisye licencyonujące przeważnie dyet i kosztów liczyć nie będą. Komitet Towarzystwa rolniczego w Krakowie widzi możność obniżenia kosztów tych, tylko w tworzeniu mniej-

szej ilości komisyj licencyonujących, i pragnie, by przewodniczącym komisyi pozostawiono wolność żądania przypadającego im wynagrodzenia kosztów podróży i dyet. Wydział krajowy przy mianowaniu komisyi zastosował się do uwag Komitetu Towarzystwa rolniczego i mianował małą tylko liczbę, a w przypuszczeniu, że tym sposobem doszedł do obniżenia kosztów licencyonowania, nie przedkłada wniosku odnoszącego się do zmiany §. 4 pomienionej ustawy.

Komisya gospodarstwa krajowego nie mając podstawy do ocenienia, ile koszta licencyonowania wynosić będą, a to ze względu na okoliczność. że komisye licencyonujące dotąd swej czynności nie rozpoczęły, zgodnie z Wydziałem krajowym nie widzi na razie potrzeby przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku, zmierzającego do zmiany §. 4. ustawy w mowie będącej i przypuszczając, że żądany przez Wydział krajowy kredyt na rok 1895 w tej samej wysokości, jak na rok ubiegły, celem pokrycia kosztów komisyj licencyonujących, pokryje niezbędne potrzeby, pozwala sobie poniżej umieścić dotyczący wniosek.

Powzięta przez Wysoki Sejm na dniu 12 Lutego 1894 uchwała, odnosząca się do poboru denaturyzowanej soli dla bydła, spowodowała Wydział krajowy do szczegółowych badań i przedłożenia Wysokiemu Sejmowi osobnego sprawozdania.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1895 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących w myśl §. 4 ustawy z dnia 20 Lipca 1892 i wstawia tę kwotę do Rubryki XV budżetu krajowego na rok 1895.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wdrożył rokowania z c. k. Rządem celem pokrycia z funduszów państwowych połowy kosztów, połączonych z wykonaniem ustawy z dnia 20 Lipca 1892 N. 52 dz. u. kr.

We Lwowie dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Polanowski w. r.

Sprawozdawca:
Schnell w. r.

L. S. 1.130/95.

Aleg. 149.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o szkole rolniczej folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Szkoła.

Sprawozdanie Wydziału krajowego świadczy o dokonaniu robót około nowego gmachu i internatu w Czernichowie. Gmach ten świadczy o ofiarności kraju na naukę rolnictwa, jest także dowodem najszczerszych intencyi otworzenia młodzieży wygodnego przybytku dla nabycia wiedzy, której wartość o tyle się podnosi, o ile z każdym rokiem zwiększające się trudności dla zawodu rolnika zawodową umiejętność tem konieczniejszą czynią.

Wymogom umieszczenia stało się w każdym niemal kierunku zadość. Przybudowany, a dziś główną część Zakładu stanowiący gmach, przedstawia się pod względem rozmiarów okazale, pod względem dekoracyjnym, skromnie. Rozkład wewnętrzny jest dobrze ombyślany, a stosowne urządzenie tak w całości, jako też i w szczegółach, świadczą w każdym zakątku, że przy sporządzeniu planu, przewodnią myślą była możliwie największa wygoda przy równoczesnem uwzględnieniu wszelkich potrzeb tak w kierunku pedagogicznym, jak administracyjnym.

Zaznaczyć należy z uznaniem, że przy tej tak znacznej budowie, kosztorys nietylko nie został przekroczony, ale nawet w granicach tegoż z powodu skrupulatnej oszczędności i ścisłego nadzoru została nadprogramowo urządzoną kaplica, która przy zużytkowaniu klatki schodowej, daje możność odprawiania nabożeństwa wewnątrz gmachu w obecności całego personalu szkolnego.

Co do motywów przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, a odnoszących się do adaptacyi w starym gmachu, komisya gospodarstwa krajowego uznaje takowe za słuszne i oświadcza się za przyznaniem kwoty 5.500 zł. wstawionej przez Wydział krajowy do preliminarza w rubryce V. poz. 29 b), jako zupełnie usprawiedliwionej bezwzględną potrzebą.

O ile zaspokojenie materyalnych potrzeb Zakładu Czernichowskiego wywołać może uczucie zadowolenia, o tyle znowu stosunki szkoły, jako takiej, przedstawiają się mniej zadowalniająco.

Wybryki młodzieży, których widownią był Zakład Czernichowski w roku 1893, ponowione w ubiegłym roku, pozwalają przypuszczać, że w organizacyi Zakładu znajdują się jeszcze błędy

i usterki, wymagające zmiany, by cel zamierzony wykształcania pracowitych i z korzyścią dla kraju i społeczeństwa pracujących rolników, został osiągnięty w całej pełni. Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że w tych smutnych objawach upatrywać należy brak sprężystej ręki, której kierownictwo usuwałoby a limine możność podobnych objawów. — Uwaga umieszczona w sprawozdaniu Wydziału krajowego, że główne źródło wybryków leży w nierównym wieku i w niejednakowem przygotowaniu przyjmowanych uczniów, jest słuszną. Jestto jednak dowodem, że przepisy statutu i wydanych przez Wydział krajowy instrukcyi, nie mają stałego zastósowania w praktyce.

Komisya gospodarstwa krajowego, nie tylko w tem jednak upatruje przyczynę złego. Na to inne także składają się okoliczności. Przedewszystkiem dłuższa nieobecność dyrektora musiała ujemnie oddziałać na stosunki wewnętrzne w chwili, gdy one przy zmianie, wywołanej nową budową tem sprężystszego kierunku, a prawdopodobnie także odmiennego, i do nowej sytuacyi zastosowanego regulaminu wymagały. Prowizoryczne kierownictwo, jakkolwiek w najzacniejszych spoczywające rękach, nie może już ze względu na swój charakter tymczasowości wpływać bezwzględnie dodatnio w takiej chwili przejściowej, bo nie posiada warunków ciągłości jednolitego kierunku, który powagą urzędu i doświadczonem okiem wytrawnego dyrektora wzmocniony, o wiele łatwiej usunąć może pojawiające się zło w zarodku. Tu nadmienić musi komisya gospodarstwa krajowego, że tak długą nieobecność Dra Łaszczyńskiego, przypisać należy nadwątlonemu zdrowiu, wymagającemu dłuższej kuracyi. Przy takim stanie rzeczy, Zakład Czernichowski przez dłuższy czas pozbawiony dyrektora stałego, mógłby być narażony na szkodliwe prowizoryum, wywołujące temsamem równie szkodliwe konsekwencye. Wobec tego sądzi komisya gospodarstwa krajowego, że obowiązkiem Wydziału krajowego będzie zbadać, o ile obecne prowizorum przydłużaćby się musiało i czy nie należałoby w interesie Zakładu postarać się zawczasu o pozyskanie odpowiedniej siły, gdyby stan zdrowia nie dozwalał obecnemu dyrektorowi objąć rychło stałego urzędowania. W takim razie, uważa komisya gospodarstwa krajowego w pierwszym rzędzie rozpisanie konkursu za wskazane, a gdyby w ten sposób odpowiednia osobistość nie mogła być pozyskaną, natenczas zaleca komisya Wydziałowi krajowemu drogę prywatnych poszukiwań, a to celem jak najrychlejszego i najkorzystniejszego załatwienia tej naglącej i ważnej sprawy.

Następnie uważa komisya gospodarstwa krajowego za potrzebne zbadać, czy w Czernichowie nie znajdują się elementa, mogąc źle oddziaływać na łatwo zapalne umysły młodzieży, a w tym wypadku należałoby je bezwzględnie usunąć. Posłuch i poszanowanie Władzy winny zapanować w całej organizacyi zakładu, a przekroczenia w tym względzie nie powinny być cierpiane.

Przy tej sposobności powtórzyć musi komisya gospodarstwa krajowego zdanie, wypowiedziane już w poprzednich sprawozdaniach, że dla uzyskania sprężystej administracyi potrzebnym jest także ścisły i systematyczny nadzór nad szkołami rolniczemi. Powołując się zarówno na dawniejsze sprawozdania o szkole Czernichowskiej, jako też na przeszłoroczny wniosek komisyi gospodarstwa krajowego, przy sprawozdaniu o szkole Dublańskiej komisya obecnie obradująca poleca odnośne ustępy jak najusilniej rozwadze Wydziału krajowego.

Chcąc wyczerpać swe zdanie o powodach pojawiających się tak często nieporządków, komisya gosp. kraj. sądzi, że upatrywać je także należy w niedostatecznem zajęciu młodzieży poza godzinami nauki, objętej obowiązującym planem naukowym. Plan ten bowiem oznacza w dnie powszednie 6 godzin pracy, w czwartek tylko 4 godziny, niedziela i święta są wolne od nauki.

Po odliczeniu czasu potrzebnego na przygotowania, pozostaje go jeszcze dużo do zużytkowania na cele pożyteczne, a jednym z takich byłyby niezawodnie demonstracye praktyczne przy gremialnem zwiedzaniu gospodarstwa pod nadzorem profesorów lub instruktora i przy połączeniu tych wycieczek z objaśnieniami, dotyczącemi bieżącej nauki teoretycznej.

Komisya gospodarstwa krajowego czyni powyższą uwagę, jako godną zastanowienia tem więcej, ileże przy zastosowaniu nauki robót praktycznych nietylko nauka, jako taka, znacznie zyskać może, — ale nadto wytworzy bardzo użyteczny środek poskromienia zbyt wybujałej młodzieńczej siły fizycznej — a to przez uszczuplenie czasu na niewczesne pomysły, które łatwo się pojawiają między młodzieżą w przydługiej porze gnuśnego siedzenia. W program dziennego zajęcia nie wchodzi w Czernichowie systematyczna przechadzka, którą zarówno w interesie zdrowia, jakoteż z korzyści dla fachowego pouczania i ścisłego nadzoru zastąpićby można luźne i niepożyteczne zajęcia młodzieży w godzinach rekreacyjnych. Współudział profesorów przy zastosowaniu tego projektu wydaje się komisyi tem więcej zapewnionym, ile że większa ich część obciążona jest małą stosunkowo ilością godzin wykładowych, które w innych zakładach naukowych o wiele bywają liczniejsze.

Na tychsamych poglądach się opierając, uważa komisya gospodarstwa krajowego za nieodzownie potrzebne, by posada instruktora dla nauk praktycznych powierzoną została odpowiednio ukwalifikowanemu rolnikowi. Posada osobnego ekonoma okaże się w tym razie zbyteczną, gdyż instruktor z łatwością zarządzać może małym folwarkiem Czernichowskim, bez zaniedbania głównego zadania t. j. nauki.

Podobnie jak w roku przeszłym Komisya gospodarstwa krajowego domagać się musi sporządzenia inwentarza w Czernichowie. Obecnie inwentarz ten przy wystawieniu nowego gmachu przenoszący prawdopodobnie wartość 100.000 zł. o tyle więcej godnym jest zinwentowania o ile jest liczniejszym i kosztowniejszym. Powołując się na wywody w poprzedniem sprawozdaniu umieszczone, komisya gospodarstwa krajowego uważając sprawę tę za równie ważną jak nagłą, pozwala sobie przedstawić Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek.

Przy równie analogicznem powołaniu się na poprzednie sprawozdanie, Komisya gospodarstwa krajowego przedstawia także sprawę podręczników pod uchwałę Wysokiego Sejmu, dodając przytem swoją uwagę, że załatwienie tej sprawy łatwiejszem się stanie, skoro koszt nakładu pokrytym zostanie z funduszów krajowych, choćby nawet honoraryum autorskie zniżonem zostało. Koszta bowiem, połączone z nakładem, przy szczupłej ilości egzemplarzy, znajdujących odbyt w jedynej średniej szkole rolniczej w kraju, nie mogą zachęcać autora do podjęcia wydatku, połączonego chyba z pojęciem wyjątkowej ofiarności osobistej.

W sprawie budowy mieszkań dla trzech profesorów, Komisya gospodarstwa krajowego podziela w zupełności opinię Wydziału krajowego, wyrażoną w sprawozdaniu i uznaje projekt załatwienia tej sprawy za właściwy.

Odnośnie do ustępu, dotyczącego zapowiedzianych wniosków o reorganizacyi płac profesorów szkoły Czernichowskiej, Komisya gospodarstwa krajowego uznając w zupełności motywa, które skłaniają Wydział krajowy do zamierzonego projektu, uważa jednak za wskazane zwrócić uwagę Wydziału krajowedo na kwalifikacyę, jako na warunek dający równe prawa do równych poborów. Zanim jednak zapowiedziany projekt zrealizowanym będzie, uważa Komisya gospodarstwa krajowego za właściwe polecić już teraz względom Wydziału krajowego profesora Dr. Birkenmayera, pełniącego obecnie prowizorycznie obowiązki dyrektora.

Profesor Dr. Birkenmayer pracuje z pożytkiem dla zakładu i z rzetelnem do niego przywiązaniem od lat 17. na miejscu w Czernichowie. Pobory jego jednak są niższe od poborów innych professorów, młodszych wiekiem i latami służby. Komisya gospodarstwa krajowego uważając zrównanie tychże za rzecz słuszności, niemniej też w przekonaniu, że w obec zasług Dr. Birkenmayera znajdą się niezawodnie środki korzystnego załatwienia, zaleca Wydziałowi krajowemu wniesione przez niego podanie do l. 73674 do możliwego uwzględnienia.

Równie życzliwie oświadcza się komisya gospodarstwa krajowego co do sprawy poruszonej w podanej do kuratoryi prośbie kapelana ks. Jelonka o stabilizacyę a to tak ze względu na korzystną dla zakładu działalność ks. kapelana, jakoteż przez wzgląd na powagę stano-

wiska w obec młodzieży, która przy charakterze stałej p sady wzmocnioną zostanie. Organizacya rachunkowości w Czernichowie nie zdaje się odpowiadać wymaganiom w całem tego słowa znaczeniu. Uwagę tę nastręcza okoliczność, że dla zamknięcia rachunków i przeniesienia remanentu na nowy rok rachunkowy, Wydział krajowy czuł się zniewolonym wysłać do Czernichowa urzędnika rachunkowego, specyalnie do tej czynności uzdolnionego. Z tego wnosić można, że obecny funkcyonaryusz nie posiada odpowiedniej kwalifikacyi. Rzecz godna zbadania i odpowiedniego zarządzenia, by wszystkie kółka organiczne dobrze funkcyonowały w Czernichowie.

W obec treści sprawozdania Wydziału krajowego, dotyczącego urządzenia stawków dla hodowli rybi praktycznej nauki rybactwa w Czernichowie, komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że do zbadania, w jaki sposób, w jakiej ilości i w jakich rozmiarach stawki w Czernichowie miałyby być założone, należy użyć fachowego rybaka, którego zdanie prawdopodobnie odmiennem będzie od zdania niepopartego fachową wiedzą w rybactwie. Ze względu na doniosłość tego działu naukowego przy szkole Czernichowskiej, niemniej też ze względu na możność uzyskania funduszów ze skarbu Państwa na ten cel, komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wydziałowi krajowemu zarządzenie ponownych badań przy pomocy sił fachowych, a przekonana o korzyściach naukowych, jakie przy kształceniu młodzieży w zakładzie rolniczym w tym kierunku dla rolnictwa w dzisiejszych czasach wyniknąć mogą, stawia ponowny wniosek do zatwierdzenia Wysokiego Sejmu, pragnąc uzyskać tem silniejszego poparcia dla tego działu naukowego przy szkole Czernichowskiej.

Projektowanego przekształcenia części obecnego ogrodu, obsadzonego wielką ilością szczep i dziczek na pole doświadczalne nie może komisya gospodarstwa krajowego uznać za korzystną zmianę, a to ze względu na dokonane znacznym kosztem uregulowanie gruntu pod szkółki owocowe, które się bardzo pięknie rozwijają i wedle sprawozdania wcale pokaźny dochód przynoszą. Przy użyciu tej części ogrodu pod pole doświadczalne wypadałoby wykorczować kilkanaście tysięcy znajdujących się tam drzewek, a to ze stratą ich wartości i trudu wychowania. Zaniechanie tego projektu wydaje się tem więcej wskazanem, ile że w bezpośredniej bliskości zakładu znajdują się grunta, nadające się wyśmienicie na ten cel.

W obec trudności, jakie nastręcza prowadzenie kuchni w własnym zarządzie w Czernichowie, komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wydziałowi krajowemu zbadanie, czyli system przyjęty w internacie Dublańskim, a polegający na dostarczaniu pożywienia dla uczniów przez przedsiębiorcę, nie byłby również wskazanym w Czernichowie.

Folwark.

Folwark Czernichowski nie jest objęty osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego. Nie zaszły tam też żadne ważniejsze zmiany, wymagające szczegółowego opisu.

Komisya gospodarstwa krajowego jednak podnieść musi niekorzystną wiadomość, jaka ją doszła o oborze Czernichowskiej, zakupionej przed rokiem znacznym nakładem. Oto jedna krowa z powodu skonstatowanej gruźlicy musiała być sprzedaną, a druga z obecnie tam znajdujących się jest o tę chorobę podejrzaną. Choroba ta, mogąca zniszczyć całą oborę, wywołała dawniej potrzebę wysprzedaży poprzedniej obory rasy holenderskiej, która zastąpioną została krowami rasy Simmenthal. Gdy obecnie gruźlica pojawiła się wśród tychże, możnaby przypuszczać, że stajnia przed ich wprowadzeniem nie została dostatecznie oczyszczoną z zarazków chorobowych, lecz byćby także mogło, że pojedyncze sztuki zakupione zostały z zarodkiem tej strasznej choroby, która tak teraz, jak pierw zagraża całej stajni. Gdy nadto wedle zasięgniętych informacyi krowy te wbrew nadziejom są bardzo mało mleczne, a pod tym względem o wiele nawet gorsze od porzednich, zachodzi więc konieczność zastanowienia się, czy nie należałoby przystąpić raz jesz-

cze do radykalnej zmiany. Nie przesądzając odnośnych postanowień, zależnych od szczegółowych badań, komisya gospodarstwa krajowego zwraca uwagę Wydziału krajowego na możliwą korzyść założenia w Czernichowie obory rasy krajowej, a to jako obory zarodowej, założonej przy pomocy subwencyi krakowskiego Towarzystwa gospodarczego.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o szkole i folwarku w Czernichowskim do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w najkrótszym czasie zarządził sporządzenie inwentarza szkoły i folwarku w Czernichowie.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w możliwie najkrótszym czasie postarał się dla szkoły Czernichowskiej o podręczniki dla działu nauk praktycznych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy pomocy sił fachowych zarządził dalsze badania, dotyczące urządzenia stawków rybnych dla praktycznej nauki rybactwa w Czernichowie i aby poczynił starania u c. k. Rządu celem zapewnienia udziału jego w kosztach urządzenia tychże.

We Lwowie dnia 28. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Vivien *w. r.*

L. s. 786/95.

Aleg. 150

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie udzielenia gminie miasteczka Sokołów powiatu Kolbuszowskiego zezwolenia na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa na lat pięć.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm, na sprawozdanie Wydziału krajowego z 15. stycznia 1894 l. 1.68?, na posiedzeniu z dnia 20 stycznia 1894 uchwalił ustawę o zezwoleniu gminie miasteczka Sokołów powiatu Kolbuszowskiego na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa na lat pięć. Ustawa ta jednakże nie otrzymała Najwyższej Sankcyi, a to z powodu, że opłaty te za wysoko były wymierzone. Zastosowując się teraz Zwierzchność gminna miasteczka Sokołowa do żądania Wysokiego Rządu, wnosi dzisiaj powtórnie petycyę do Wysokiego Sejmu, zniżając rzeczone opłaty gminne poniżej maksymalnej wysokości — zakreślonej rozp. minist. z 30. marca 1891 l. 6.241 a to: od alkoholu z 10 zł. na 8 zł. od jednego hektolitra, z 4 zł. 50 ct. na 1 zł. 50 ct. od jednego hektolitra rumu i słodzonych trunków spirytusowych, z 4 zł. na 1 zł. 50 ct. od jednego hektolitra miodu, i po 1 zł. od jednego hektolitra piwa.

Uchwała Rady gminnej z 10. maja 1893 i petycya Rady gminnej do Wysokiego Sejmu z 29. maja 1893, zatwierdzone przez Wydział powiatowy w Kolbuszowie pod dniem 29. lipca 1893 l. 2.985 jakoteż powtórna uchwała Rady gminnej z 27. października 1894. i petycya do Wysokiego Sejmu z 13. stycznia 1895, nie zatwierdzone przez Wydział powiatowy, a to z powodu, że Rada powiatowa w Kolbuszowie się rozwiązała i Wydział powiatowy tejże Rady urzędowanie swe zawiesił, a nakoniec coroczny niedobór budżetowy, chociaż Rada gminna nakłada 50% dodatek gminny do podatków bezpośrednich i 50% dodatek konsumcyjny od mięsa i wina, uzasadniają dostatecznie potrzebę uzyskania tego nowego źródła dochodu.

Wydział powiatowy w swej relacyi do Wydziału krajowego z dnia 29. lipca 1893 l. 2.985 powiada, że petycyę tę której motywa najdokładniej sprawdził, postanowiła Rada powiatowa uchwałą z dnia 5. czerwca 1893 najgoręcej popierać, przekonano się bowiem, że gmina Sokołów uznając naglącą potrzebę uporządkowania miasta w każdym kierunku przez zakupno domu na urząd podatkowy i gminny, budowę rzeźni, urządzenie szpitalu cholerycznego i t. d. w znaczne i nieuniknione popadła długi, których raty roczne, przy zwykłych innych wydatkach administracyjnych w budżecie gminnym, pomimo możliwie wysokich dodatków gminnych, nie znajdują pokrycia. Obok tego czekają gminę w najbliższej przyszłości znaczne wydatki wskutek przebudowania szkoły, urządzenia targowicy i t. d. W końcu nadmienia wydział powiatowy, że gmina Sokołów żadnego majątku nie posiada.

Przeciwko uchwale Rady gminnej, zaprowadzającej rzeczoną opłatę gminną, a ogłoszonej w gminie należycie — wniosło dwóch mieszkańców gminy protesta, lecz Rada powiatowa w Kolbuszowie uznała protesta te za nieusprawiedliwione i uchwałą swoją z 5. czerwca 1893 oświadczyła się za udzieleniem gminie proszonego uprawnienia. Wydział krajowy, zbadawszy budżet gminy na r. 1893, jakoteż zamknięcie rachunków za r. 1892 i inwentarz gminy, w sprawozdaniu swojem do Wysokiego Sejmu z dnia 15. stycznia 1894 uznaje potrzebę zaprowadzenia rzeczonej opłaty jako zupełnie usprawiedliwioną.

C. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego oznajmiła w odezwach swych z 18. grudnia 1893 l. 9.850 i 7. stycznia 1894 l. 78., że wobec istotnie niekorzystnych stosunków materyalnych gminy Sokołów, nie sprzeciwia się w zasadzie udzieleniu gminie zezwolenia na pobór konsumcyjnych opłat gminnych od trunków spirytusowych i piwa na przeciąg lat pięciu, zastrzega sobie tylko, by gmina co do wydzierżawienia rzeczonych opłat, względnie co do połączenia dzierżawy takowych z dzierżawą prawa propinacyi w Sokołowie, porozumiała się poprzednio z tąż Dyrekcyą.

Gdy żądana opłata nie przekracza granic maksymalnych, postanowionych reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. marca 1891 l. 6.241 komisya gminna wnosi na uwzględnienie petycyi miasteczka Sokołowa.

Wysoki Sejm raczy tedy uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy.

Lwów dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Wojciech Dzieduszycki *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Julian Olpiński *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasteczka Sokołowa w powiecie kolbuszowskim, na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gminie miasteczka Sokołów dozwala się pobierać przez pięć lat licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, opłatę od poniżej wyszczególnionych napojów w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1) Od jednego litro-stopnia alkoholu w wódce, okowicie lub spirytusie (podług stu-stopniowego alkoholometra) po 8 ct. w. a., czyli od stu litrostopni (jednego hektolitra) alkoholu po 8 zł. w. a.; wódka, okowita lub spirytus niżej 40 stopni, podlega opłacie od pełnych 40 stopni.

2) Od jednego litra rumu i słodzonych trunków spirytusowych po $1^1/_2$ ct. w. a. czyli od hektolitra po 1 zł. 50 ct.

3) Od jednego litra miodu po $1^1/_2$ ct. w. a. czyli od hektolitra po 1 zł. 50 ct.

4) Od jednego litra piwa po 1 cencie, czyli od hektolitra po 1 zł.

Art. II.

Do uiszczenia powyższej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają, lub sprowadzają bądź to na sprzedaż bądź na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Sokołów.

Art. IV.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienie co do sposobu poboru tych opłat, wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s 747 i 748/95.

Aleg. 151.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o żądaniu c, k. Sądu powiatowego w Żywcu co do zezwolenia na sądowne ściganie posła sejmowego pana Wojciecha Mizi z powodu zarzuconych mu przekroczeń z §. 496 u. k.

Wysoki Sejmie!

C. k. Sąd powiatowy w Żywcu odezwami z dnia 10. stycznia L. 34 i 5.586 udał się do Wys. Prezydyum Izby sejmowej o wyjednanie u Izby sejmowej zezwolenia na sądowe ściganie posła Wojciecha Mizi, z powodu wniesionych przez Jana Czulę, zastępcę naczelnika gminy Jeleśnej przeciwko Wojciechowi Mizi i spólnikom dwóch skarg o obrazę czci z §. 496 u. k.

1) Skarga pierwsza, wniesiona pod dniem 3. stycznia 1895 r. L. 34, mieści w sobie zarzut, że Wojciech Mizia, jako naczelnik gminy Jeleśna, wraz z innymi radnymi, w dniu 24. grudnia 1894 r. na posiedzeniu rady gminnej, zwołanej z powodu wyjazdu posła Mizi na Sejm krajowy, uchwalili jednogłośnie: „aby urzędowanie oddać nie skarżącemu Janowi Czule, jako zastępcy „naczelnika gminy, lecz radnemu Marcinowi Klimczakowi, a to z tego powodu, że skarżący „Jan Czula ma majątek nieruchomy znacznie obdłużony, zaś majątku nieruchomego żadnego „nie posiada, a nadto jest w śledztwie o krzywoprzysięstwo“ — i że to wszystko na hańbę skarżącego w księdze uchwał gminy Jeleśny wpisano.

2) Druga skarga pod dniem 22. grudnia 1894 r. do L. 5.586 wniesiona, mieści w sobie zarzut, że gdy skarżący Jan Czula na posiedzeniu rady gminnej w dniu 9. grudnia 1894 r. zażądał od p. Wojciecha Mizi zapłacenia kwoty 354 zł. 68 ct., należącej mu się z kasy gminnej — natedy Wojciech Mizia wobec zebranej rady gminnej odrzec miał: „że wprawdzie skarżącemu „należy się kwota 354 zł. w. a., ale wyrzekł też zarazem, że skarżący kwotę 370 złr. z funduszu „lasowego sobie zatrzymał i na własną korzyść użył“. — W tem, publicznie uczynionem obwinieniu, widzi skarżący obrazę swojej czci — albowiem jakkolwiek prawdą jest, że skarżący pobierał należytości za drzewo z lasu ekwiwalentowego w Sopotni, to przecież z dochodów tych czynił wydatki i wypłacał na zasadzie poleceń p. Wojciecha Mizi, różne kwoty pieniężne, tak, że z pobranych funduszów lasowych u skarżącego zgoła nic się nie znajduje.

Komisya prawnicza, nie wchodząc w istotę zarzuconych posłowi Wojciechowi Mizi czynów — nie widzi wcale żadnych powodów do oświadczenia się za zezwoleniem na sądowe ściganie tegoż posła, — ile że sprawa ta po zamknięciu sesyi Sejmu krajowego, które wkrótce nastąpi — z prawnym skutkiem przez c. k. Sąd powiatowy w Żywcu załatwioną być może, — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odmawia się żądaniu c. k. Sądu powiatowego w Żywcu z dnia 10. stycznia 1895 r. L. 34 i 5.586, o zezwolenie na sądowe ściganie posła Wojciecha Mizi.

Lwów dnia 30 stycznia 1895.

Zastępca przewodniczącego:
Weigel, *w. r.*

Sprawozdawca:
Klemensiewicz, *w. r.*

Aleg. 152.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, uprawy lnu i konopi, weterynaryi i mleczarstwa za rok 1894.

Wysoki Sejmie!

Instytucya krajowych nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, istniejąca już lat sześć a powołana do życia w skutek głęboko i zdawna odczuwanej potrzeby podniesienia drobnej uprawy roli włościańskiej, powoli tylko i stopniowo zdobywa sobie zaufanie tego ludu, dla którego dobra była stworzoną.

Włościanin nasz tak na zachodzie, jak we wschodniej części kraju poczyna coraz chętniej przyjmować światło nauki rolniczej, wnoszone mu przez nauczycieli gospodarstwa wiejskiego, garnie się do nich z wzrastającem zaufaniem przeczuwając, że od podniesienia ulepszenia i wydoskonalenia uprawy roli i chowu bydła zależy nie tylko jego przyszły byt materyalny ale i odrodzenie moralne.

W epoce ogólnej depresyi rolnictwa zwrócenie uwagi na intenzywną uprawę roli, na poprawę łąk i pastwisk, na uprawianie roślin pastewnych, na umiejętną hodowlę bydła, na produkcyę roślin handlowych i wytworów gospodarstwa mlecznego, było pierwszem zadaniem dobrze zrozumianej polityki agrarnej w kraju najbardziej rolniczym w monarchii.

Jeżeli zaś weźmiemy na uwagę te wielkie zadania, do których spełnienia nauczyciele wędrowni w znacznej mierze przyczynić się mają i coraz wzrastającą u ludu chęć pouczenia się o środkach i sposobach podniesienia swoich gospodarstw — to nie możemy zataić, iż liczba 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa jest na nasz kraj za mała. A jeżeli na razie poprzestajemy na tej uwadze, nie czyniąc wniosku o dalsze zwiększenie liczby nauczycieli wędrownych, czynimy to tylko dlatego, iż — jak się Wysoki Sejm z dalszego toku sprawozdania przekona — pozyskanie większej liczby zupełnie odpowiednio wykształconych kandydatów ulega wielkim trudnościom.

I.

Zmiany w składzie nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego.

Jakkolwiek instytucya nauczyczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego jeszcze w roku 1889 do życia powołaną została, to jednak z powodu braku odpowiednio uzdolnionych ludzi dopiero od r. 1892 działa w całej swej pełni.

W r. 1889 bowiem działał tylko jeden, w r. 1890 dwu, a w r. 1891 trzech a dopiero od r. 1892 działało z przerwami czterech nauczycieli wędrownych.

Później nastąpił znów z powodu śmierci i rezygnacyi dwóch nauczycieli ubytek i znów dopiero z końcem r. 1893 liczba krajowych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego została po długich przejściach wśród rozmaitych trudności skompletowaną tak, że z początkiem roku 1894 działało:

4 nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego,
1 nauczyciel wędrowny weterynaryi,
1 instruktor mleczarstwa i
1 instruktor uprawy i wyprawy lnu i konopi.

Jednakże już z początkiem roku ubiegłego nastąpiły w tym składzie zmiany.

1. P. Bazyli Korol przydzielony być musiał z początkiem r. 1894 jako zastępca nauczyciela fachowego dla hodowli do niższej szkoły rolniczj w Kobiernicach a następnie z dniem 1. kwietnia r. 1894 Wydział krajowy był zmuszony uwolnić go od pełnienia obowiązków krajowego nauczyciela wędrownego gospodarstwa wiejskiego.

2. P. Stanisław Szalay czynnym był jako nauczyciel wędrowny do końca sierpnia b. r., poczem z początkiem września 1894 powołał go Wydział krajowy do kierownictwa niższą szkołą rolniczą w Dublanach.

W skutku tego ubyły dwie siły nauczycielskie, które Wydział krajowy musiał się starać jak najrychlej nowymi ludźmi obsadzić. Brak odpowiednio ukwalifikowanych i z gospodarstwem włościańskim praktycznie obznajomionych kandydatów uniemożliwił Wydziałowi krajowemu natychmiastowe zastąpienie pp. Szalaya i Korola odpowiednimi osobistościami.

Dopiero przy końcu zeszłego roku w dniu 15. grudnia 1894 powołał Wydział krajowy zgodnie z opinią sekcyi stałej krajowej komisyi dla spraw rolniczych prowizorycznie na rok jeden p. Karola Mieleckiego, b. dzierzawcy dóbr ziemskich, i lustratora kółek rolniczych, z celującym postępem dyplomowanego ucznia szkoły rolniczej w Czernichowie a na trzymiesięczną próbę p. Witołda Traczewskiego właściciela dóbr ziemskich i b. ucznia szkoły rolniczej wyższej w Dublanach, na wakujące posady krajowych nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego.

Tym sposobem uzupełniony skład nauczycieli wędrownych liczy obecnie 4 nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, a mianowicie pp. Bolesława Górskiego, Karola Mieleckiego, Witołda Traczewskiego i Seweryna Wiśniewskiego.

1 nauczyciela uprawy lnu i konopi, p. Jana Górskiego, który jest kierownikiem szkoły uprawy lnu w Gródku a z ramienia Towarzystw rolniczych krajowych odbywa lustracye uprawy i wyprawy lnu i konopi w kraju.

1 nauczyciela wędrownego weterynaryi p. Teofila Sochaniewicza.

1 instruktora mleczarstwa Dr. Urbana Wareg ks. Massalskiego.

Tym sposobem ciało nauczycielstwa wędrownego zostało w r. 1894 skompletowane do normalnej liczby i z tym zastępem rozpoczynamy działalność w r. 1895.

II.

Działalność kraj. nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego w r. 1894.

Oprócz działalności nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, szczegółowy wykaz miejscowości w których nauka wędrowna była udzielaną, tematy do wykładów i pouczeń i rodzaj demonstracyj przy tej sposobności wykonanych, podaje załączona pod $^1/$. tabela.

Aleg. $^1/$.

Z zestawienia tego okazuje się, że p. Stanisław Szalay nauczał w 20 miejscowościach powiatu wadowickiego, wobec 907 włościan z 69 gmin tegoż powiatu zaproszonych na naukę.

Przedmiotem pouczeń było: Obchodzenie się z nawozem stajennym w stajni, na gnojowisku i w polu z wskazówkami co do zakładania gnojowisk. Znaczenie i sposoby użycia nawozów pomocniczych, osobliwie fosforowych, tudzież właściwe zastosowanie nawozów zielonych. Uprawa roli i poprawne do tejże narzędzia. Czyszczenie nasienia. Wskazówki i rady, odnoszące się do racyonalnej hodowli zwierząt gospodarskich w ogóle, a w szczególności bydła rogatego. Uprawa i przygotowanie pasz, mianowicie: koniczyny, lucerny, wyki (mieszanki), kukurudzy, seradelli, sporku, buraków pastewnych, tudzież korzystne zużytkowanie pastwisk, a w końcu poprawa łąk i pastwisk.

1. Bolesław Górski nauczał w 29 miejscowościach powiatu mościckiego w obec 1557 słuchaczy, w 51 miejscowościach powiatu przemyskiego w obec 2092 słuchaczy i w 12 miejscowościach powiatu jaworowskiego w obec 418 słuchaczy — w 14 miejscowościach powiatu jarosławskiego w obec 160 słuchaczy.

Przedmiot pouczań był taki sam jak p. Szalay.

P. Seweryn Wiszniewski nauczał w 29 miejscowościach powiatu przemyślańskiego w obec 1287 słuchaczy, w 4 miejscowościach powiatu bobreckiego w obec 189 słuchaczy, w 22 miejscowościach powiatu żółkiewskiego w obec 549 słuchaczy, razem w 47 miejscowościach, z tego w 29 miejscowościach po iatu przemyślańskiego był po dwa razy w każdej z gmin.

PP. Karol Mielecki i Witołd Traczewski zamianowani zostali prowizorycznie nauczycielami wędrownymi w dniu 15. grudnia 1894 nie mogli przeto w r. 1894 rozpocząć jeszcze nauki wędrownej. Razem tedy działalność 3 nauczycieli wędrownych czynnych w r. 1894 obejmuje naukę w 215 gminach, 7 powiatów przed 7. 608 słuchaczami.

Nad działalnośaią nauczycieli wędrownych utrzymywał Wydział krajowy stałą kontrolę za pomocą:

1. Dziennika czynności, jaki każdy nauozyciel wędrowny obowiązany jest stale prowadzić;

2. raportów tygodniowych, które obowiązany jest każdy nauczyciel wędrowny składać Wydziałowi kraj. na podstawie dziennika czynności;

3. sprawozdań miesięcznych, które nauczyciele wędrowni obowiązani są składać Wydziałowi kraj. z wyników swej działalności.

Nadto za pośrednictwem swych organów lub uproszonych osób dobrej woli kontrolował Wydział krajowy tak metody wykładu jakoteż w ogóle kierunek nauki i postępy osiągnięte.

Ze szczegółowych sprawozdań panów nauczycieli wędrownych, czynnych w r. 1894 podajemy poniżej następujące uwagi:

1.

Nauczyciel wędrowny p. Stanisław Szalay nauczał w pierwszej połowie r. 1894 w powiecie wadowickim; z początkiem zaś r. szk. 1894/5 powołany został do kierownictwa niższą szkołą rolniczą w Dublanach.

Pan Szalay nauczając przeszło od roku w powiecie wadowickim poznał dokładnie stosunki gospodarcze tamtejszego ludu a sprawozdania jego bardzo obszerne zawierają cenny materyał, z którego niektóre uwagi zestawiamy.

Wszędzie znachodził on lud inteligentny, dobry, łagodny, słuchający pouczeń z wielkiem zajęciem i wdzięcznością.

Głównem jego źródłem dochodu jest uprawa ziemi na której gospodaruje w sposób pierwotny, stara się o odchowanie największej ilości sztuk bydła nie stojącej w żadnym stosunku z możnością dostarczenia mu odpowiedniej paszy. W czasie od zajęć rolniczych wolnym trudni się przemysłem domowym, a w szczególności wyrobem płótna, koszykarstwem, wyrobem naczyń i narzędzi z drzewa, szewstem i piekarstwem. Piekarstwo kwitnie w Zembrzycach, gdzie wypiekają chleb, bułkę i obwarzanki, które później roznoszą po dalekich okolicach, w Tarnowie wyrabiają krzesła i stołki, tudzież meble toczone.

Lud ten wymaga koniecznie czynnej i energicznej pomocy ze strony kraju i Wydziału powiatowego Oprócz nauki rolnictwa wskazuje p. Szalay na konieczny środek podnoszenia gospodarstw rolnych przez zaprowadzenie wzorowych gospodarstw włościańskich, przez ulepszenie uprawy zbóż, przez wprowadzenie uprawy pasz, której prawie nie sieją, przez racyonalne założenie gnojowników, przez wyrugowanie ściółki z choiny, które trudno rozkładając się chemicznie nie dostarcza odpowiedniego obornika, przez wprowadzenie zakazu wywozu paszy, który kwitnie z powodu łatwego zbytu paszy do Prus, przez co cierpi rolnictwo na miejscu, przez urządzanie stowarzyszeń mleczarskich w celu uzyskania na miejscu wyższej ceny za produkta mleczne i pośrednie przez zatrzymanie paszy dla własnego gospodarstwa.

Dotychczas bowiem dochód z bydła ogranicza się do własnej konsumcyi i produkcyi lichego nawozu. Pastwiska nieoczyszczone, nie włóczone są w zupełnem zaniedbaniu, to tem gorzej wpływa na stan gospodarstw, że brak jest łąk a i te są tak mokre, że dopiero przez osuszenie mogłyby się stać przydatnymi pod uprawę siana.

W niektórych gminach np. w Mucharzu i w Jaszczurowej stan gospodarstw jest lepszy tu i ówdzie zakładają chmielarnie a zbiory dają bardzo przedni plon.

Najlepsze gospodarstwo w powiecie wadowickim znalazł p. Szalay w Izdebniku na lekkich glinkach. W Lanckoronie grunta na mocnych spadkach mało rentowne kwitnął tam niegdyś wyrób wędlin dziś i ten upada, a dawnego przemysłu wyrobu czepców kobiecych zupełnie zaniechano.

W miesiącu lipcu i sierpniu jako w czasie wolnym od pouczeń ze względu na gorący czas zbiorów, który włościanom nie pozwala zgromadzić się na słuchanie pouczań nauczycieli wędrownych zajął się p. Szalay zagospodarowaniem poszczególnych zagród włościańskich a w szczególności postanowił na pewnym szczegółowym wypadku przedstawić plan gospodarstwa racyonalnego.

W tym celu obrał sobie gospodarstwo Franciszka Hajty w Zagaciu, który za cenę 300 zł. zakupił 9 morgów piasków i przedłożył szczegółowy plan gospodarstwa, którego dla obszerności to podawać nie możemy.

W ogóle charakteryzuje p. Szalay stosunki powiatu wadowickiego w sposób następujący:

Powiat Wadowicki ma 146.420 morg. ziemi — z której prawie 46 tysięcy jest w posiadaniu obszarów dworskich, — ma u włościan 69.491 morg. roli, 13.955 morg. łąk i pastwisk. Z tego szczęśliwego rozkładu ziemi użytkowej — nadaje się ten powrót bardzo dla hodowli bydła rogatego — i w wielu miejscowościach jak Lencza Kalwarya-Andrychów itp. posiada wcale ładne i dobrze utrzymane — bydło rasy krajowej czerwono-bułeczkowate. W Wielkich drogach u WP. Brandysa utworzoną została bardzo ładna stajnia bydła krajowego, mająca wielką przyszłość przed sobą.

Ziemia orna, jak łąki i pastwiska b. dobre posiadają przymioty, role w dolinie Wisły jak w pasie środkowym, równie i na wysokich pagórkach są namuliskami lub b. urodzajnemi glinami. — W gospodarstwie rolnem jest zastarzały konserwatyzm — dość powiedzieć, że w całym powiecie nie ma ani u jednego włościanina porządnie urządzonej gnojarni, ani też nikt nie zna wartości gnojówki, która też swobodnie do rzek odpływa.

Liczne rzeki i strumyki w rozmaitych kierunkach przerzynają powrót. Lasów, także do 20% całego obszaru, b. dobrze prowadzonych, zapewnia obfitość materyałów budowlanych i przemysłowych.

Przytem obfitość dróg komunikacyjnych, zapewnić może temu powrotowi szybki rozwój, szczególnie ze względu iż lud tutejszy, jest przeważnie dobry, pracowity i inteligentny, tak w kierunku rolniczym jak i przemysłowym. Brakuje tylko dostatecznych sił kierowniczych u góry, a właściwie ludzi do wykonania zarządzeń.

Wpływ nauki wędrownej w tym powiecie jest wogóle głęboki, lud jest chętny, pilny, instynktownie lgnie do nauki rolnictwa, przyczyniając pożytki materyalne jakie z poprawnego sposobu gospodarowania płynąć mogły — zdarzają się jednak gminy, którym to poczucie nauki jeszcze jest zupełnie obce. które nie tylko obojętnie dla wiedzy przeciw niej zachowują się wprost niechętnie.

Klasycznym przykładem jest pismo, które Zwierzchność gminna w Leśnicy pod Lanckoroną w tej mierze do Wydziału powiatowego w Wadowicach wystosowała a które dla scharakteryzowania poglądów tutaj w całości przytaczamy.

Pismo to opiewa:

L. 51. Świetnemu Wydziałowi Rady powiatowej! w Wadowicach. Odnośnie do polecenia z dnia 18. marca 1894. do L. 776. donosi Zwierzchność gminna, że żadnych pp. nauczycieli jak n. p. p. Szalay do swych gruntów i nauk nie potrzebuje gmina, ponieważ w gminie Leśnicy są tak wielcy bogacze, że może posiada większa połowa po 3 morgi gruntu, to sobie każdy potrafi jak najlepiej uprawić, a pastwik i łąk gmina Leśnica nie posiada, zresztą już gmina Leśnica po kilka razy upraszała Świetny c. k. Wydział Rady powiatowej, aby nie przyłączać Leśnicy do Lanckorony, ponieważ gmina Leśnica w żadnych sprawach z Lanckoroną żadnych stosunków nie chce mieć ponieważ gmina Leśnica ma swoją parafię Stryszów a nie Lanckoronę i tyle gmina dochodów nie posiada, aby wszystkich podróżnych mogła wspierać lub miasto Lanckoronę.

Leśnica dnia 15. kwietnia 1894.

Naczelnik gminy:

(pieczęć). *Jan Kurek.*

Na żądanie napisał *Kazimierz Wyka*, p. g.

2.

We wschodniej części kraju pouczali rolnictwa między włościanami dwaj pp. nauczyciele wędrowni p. Górski i p. Wiśniewski. Pierwszy nauczał przeważnie w powiatach: przemyskim, jarosławskim, mościckim i jaworowskim z końcem r. 1893. także i w rawskim, drugi w powiatach; przemyślańskim, bobreckim i żółkiewskim.

Wykłady odbywały się przeważnie w języku ruskim w mniejszej części w języku polskim. Załączone tablice dają szczegółowy wykaz miejscowości, w których obydwaj ci panowie nauczyciele wędrowni w r. ubiegłym pouczali.

Stosunki gospodarstwa włościańskiego w powiecie przemyskim przedstawia p. Bolesław Górski dosyć pesymistycznie.

Ludność włościańska pod względem wiedzy rolniczej nie stoi w tym powiecie wyżej aniżeli ludność sąsiednich powiatów.

Cokolwiek więcej postępu w gospodarstwie rolnem znajduje p. nauczyciel w gminach na pograniczu powiatu Jarosławskiego i w gminach blisko miasta Przemyśla położonych. Dodaję jednak, że wpływ napływowej ludności w mieście Przemyślu oddziaływa tutaj szkodliwie na stosunki najbliższych gmin wiejskich pod Przemyślem. Glebę stanowią po większej części gliny z przymieszką piasku o przepuszczalnem podglebiu, w mniejszej części ciężkie gliny z głębszą lub płytszą warstwą czarnoziemu w dolinach, na pagórkach bez czarnoziemnej warstwy wszędzie o podglebiu nieprzepuszczalnem.

Nad Sanem znaczna ilość gleby rędzinnej, nieco napływowej z t. z. „łazów“ rzadko gdzie rumosze i wyjątkowo torfowiska.

Położenie przeważnie faliste. — Łąk, w posiadaniu włościan, jest w ogóle bardzo mało, — zaledwie kilka gmin posiada ich w znaczniejszej ilości. Są one, prawie bez wyjątku, mokre, zamszone i zupełnie zaniedbane; jakość ich w ogóle jest bardzo dobrą. Pastwisk posiada większa połowa gmin w ilości kilkudziesięciu do 100 morgów, a niektóre gminy mają ich po kilkaset morgów. Pastwiska te, jak wszędzie, tak i tu, to tysiące morgów, często doskonałej gleby pod pług lub na łąkę, leżących bez pożytku, marnujących się.

Są one zaniedbane, pasą na nich od najwcześniejszej wiosny, do późnej jesieni, pasą razem konie, bydło, świnie i gęsi, — a najczęściej w gminach o rozległych, kilkuset-morgowych pastwiskach, bydło znacznie więcej jest zanędzonem, niż w gminach, gdzie wcale pastwisk niema. Przyczyna tego jasna: gdzie są pastwiska, włościanie, pasąc na nich bydło, nie troszczą się przez całe lato o ich wyżywienie, podczas gdy, w dzisiejszym stanie tych pastwisk, one nie są w stanie bydła tego wyżywić; — gdzie zaś pastwisk nie mają, tam muszą więcej dbać o wyżywienie bydła. — Las posiadają zeledwie niektóre gminy, a w dwóch gminach posiadają lasu po kawałku pojedyńczy włościanie. W lasach gminnych, o ile nie są to zapusty, (a tak jest po większej części) gospodarstwo jest bardzo złe, — a użytkują go, nie na dochód gminy, sprzedażą, — lecz rozdzielają bezpłatnie między członków gminy.

Grunta włościańskie są w ogóle bardzo rozdrobnione. Z pomiędzy zwiedzonych przez pana Bogórskiego gmin, w jednej tylko posiada większość włościan przeciętnie po 10—12 morgów, największa część gmin wykazuje tę przeciętną na 4—6 morgów. W trzeciej części gmin mają włościanie swoje grunta, choć częściowo skomasowane, gdzieindziej rozdrobnione w małe parcelki. Ale i tam, gdzie komasacya jeszcze istnieje, dzielą się włościanie zawsze na wzdłuż, a nie w poprzek, przezco łanki ich nieraz, ciągną się na długość kilku kilometrów, a na szerokość mierzą 10—16 skib; — wobec tego nie może być tam mowy o racyonalnej uprawie roli, o hakówkach poprzecznych, — a oprócz tego wielka ilość gruntu leży bezużytecznie, jako drogi polne, które gęsto obok siebie ciągną się przez całą tę długość.

Ogólną i najważniejszą wadą uprawy roli jest bardzo płytka orka. Powodem tego jest w części za słaby inwentarz roboczy, w części złe obchodzenie się z nawozem, a ztąd brak takowego, — ale głównym powodem przesąd, konserwatyzm, który, jak na każdym kroku, tak i tu nie pozwala na wprowadzenie czegoś, czego jeszcze nie bywało. — W bardzo wielu miejscowościach, pomimo przepuszczalności gleby, orzą w zagony 10-skibowe i szersze, ale wypukłe; wedle ich przekonania, które na razie zwalczyć trudno, ma to być ochroną przeciw wymarzaniu ozimin, z płaskiej bowiem roli wiatr śniegi zdmuchuje, gdy na wypukłych zagonach śnieg się w bruzdach zatrzymuje i chociaż część oziminy chroni. W wielu znów miejscowościach o glebie nieprzepuszczalnej rozszerzają obecnie powoli zagony, ale tylko majętniejsi, gdy równocześnie u uboższych często inne spotkać można zagony 4 i 6-skibowe, o składach metrowej szerokości; — dzieje się to z przyczyny, że zakorzenionym zwyczajem jest przy najmowaniu pługów płacić od zagonu po 10 kr., — orzącemu chodzi przeto, aby możliwie jak najwięcej zagonów zorał.

Zresztą przynajmniej jest w $^2/_3$ zwiedzonych przez p. B. Górskiego gminach wogóle uprawa względnie staranną, w $^1/_3$ części jest wprost niedbałą i lichą. Z narzędzi rolniczych, oprócz pługa, brony i do uprawy ziemniaków płużka, a często i znacznika, nie używają nic innego; w dwu tylko miejscowościach spotkał p. nauczyciel po jednym extyrpatorze. Pługi używają w części ruchadła czeskie, w części zaś naśladowane z Sacka pługów, o nożu przyśrubowywanym, lecz tylko o jednym lemieszu i trzuśle. Te ostatnie pługi wyrabiają kowale wiejscy w okolicy Dubiecka, są wcale starannie wykończone, i wcale tanie, kosztują bowiem 8—10 zł. — Naturalnem następstwem rozdrebnienia gruntów jest, że ugorów nie wypuszczają; wyjątkowo tylko w kilku gminach, gdzie pastwisk wcale niema, a grunta rozrzucone i niema pomiędzy niemi t. z. wygonów, czyli dróg polnych, na którychby bydło paść można, — m a j ę t n i e j s i ugorują. W ogóle ugory zastąpiono koniczami, i tylko jedną gminę znalazł pan nauczyciel w któjejby koniczu nie siali lecz prowadzili tprzypolówkę z ugorem. Z przeświadczeniem o potrzebie zmianowania spotyka się rzadko i tam, jak wszędzie, sieją po kilka razy żyta w żytnisku. — Z pastewnych, oprócz koniczu, sadzą już w wielu miejscowościach majętniejsi buraki pastewne, tudzież sieją w ścierniach w jesieni turnips i mieszanki, głównie z wyki, grochu i chreczki, a gdzieniegdzie dodają kukurydzę. W kilku miejscowościach spotkał się pan nauczyciel z uprawą lucerny i końskiego zębu. — Obchodzenie się z nawozem jest wszędzie fatalne: wszędzie gnój pod okapem, najczęściej nierozprawiany, i gnojówka odpływa. W jddnej tylko miejscowości konstatuje p. Górski, że gnój rozprawiają i gnojówką polewają, w drugiej zaś, że w polu w zimie układają go w porządne kupy, ubijają je i śniegiem okrywają; oba te wypadki są zasługą lustratora Kółek rolniczych. Popiół tylko w 2 miejscowościach sieją na pole, — po większej części zużytkowują go do prania, a w wielu gminach wyrzucają na drogę. Mąki kościanej zaledwie w kilku miejscowościach używają dosyć powszechnie w kilku innych sporadycznie, — zaś w wielu zaprzestano jej używać po nieudałej próbie. Przyczyną tych nieudałych prób, było rzadziej złe ich użycie, niż raczej oszustwo. Wszędzie tam, gdzie się to stało, były kości nabyte u handlarzy, a w jednym wypadku u fabrykanta Marguliesa w Jarosławiu, którego wyroby mają wprawdzie reputacyę dosyć dobrą.

Innych nawozów sztucznych nie używają. — Do uprawy używają prawie wyłącznie koni; tylko w kilku gminach, w okolicy Drohobyczki i Dubiecka, gdzie większe są góry, używają także wołów. Konie są przeważnie drobne, liche, źrebiętami rocznymi już do pracy używane. W wielu gminach trzymają więcej koni własnego chowu, niż kupne, — stanowiąc klacze przeważnie ogierami nielicencyowanymi, — licencyonowanych bowiem jest nadzwycza mało, a co do rządowych skarzą się tu, jak wszędzie, na ich niepłodność, z powodu nadużyć kierowników stacyi. W innych znów gminach kupują małe źrebięta, które u siebie wychowują, a podchowawszy drugie, te sprzedają. — Zaledwie kilka gmin znaleźć można, gdzie przeważnie dobre konie znaleźć można; są to po większej części k r z y ż o w a n i a A r d e ń s k i m i o g i e r a m i. W tych też kilku gminach żywienie i staranność koło koni jest większą, zresztą żywią je bardzo licho, mało gdzie czyszczą i w ogóle staranności, ani zamiłowania nie widać. — Inwentarza żywego w ogóle trzymają bardzo wiele: w większej połowie gmin stosunek morgów gruntu do sztuk inwentarza przedstawia się = 1 : 1, a gdzieniegdzie nawet wyżej; — zresztą przeciętnie trzymają w stosunku = $1^1/_2$: 1, a mało gdzie = 2 : 1. — Ztąd też i żywienie go musi być nędzne. Wogóle powiedzieć można, zwykle tam, gdzie na 1 morg 1 sztuka inwentarza żywego (większego) wypada, wszędzie żywią bydło bardzo licho; w zimie prócz sieczki suchej i słomy nic nie dają, chyba krowie mlecznej jakieś pomyje, łupy z ziemniaków i t. p. konicz spasają częścią latem, częścią dają w zimie koniom i cielętom, — a siana, bardzo mało mają. — Cielęta przeważnie przesadzają do krowy przez 2—3 tygodnie, a potem poją, póki się jeść nie nauczą, — staranniejsi przesadzają lub poją przez 4 - 6 tygodni; następnie dają barszcz, chleb, krupnik jęczmienny, a później po większej części owies, lecz zwykle przez

bardzo krótki czas: 6—8 tygodni; w bardzo niewielu gminach dają cielętom owies przez cały pierwszy rok. — Względem rasy najwięcej spotkać można bydło krzyżowane holendrami, gdzieniegdzie Simenthalami i Airshirami, w kilkunastu gminach przeważa bydło krajowe. Poprawniejsze bydło spotkać można mniej więcej w połowie gmin. Mleczność krów idzie naturalnie w parze z ich żywieniem, — gdzie źle żywią, mleczność dzienna po cielęciu wynosi 3 6 liter, u lepiej żywionych do 9 i do 12 liter. Z wyjątkiem kilku gmin blisko Przemyśla gdzie dosyć silnie krowy żywią i starają się o mleczność, — w ogóle nabiał spotrzebowują włościanie sami i prawie wcale go nie spieniężają.

W wielu gminach buhai nie ma wcale; krowy stanowią podrastającymi cielakami, które potem, gdy dorosną, kastrują i sprzedają. — Świnie, prawie wszędzie kupują prosiętami i podchowane sprzedają; tylko w pięciu, ze zwiedzonych gmin, trzymają lochy i prowadzą chów świń. W kilku gminach tuczą też świnie i ciągną znaczne z tego zyski. — Owiec nie trzymają w tym powiecie; zaledwie w kilku gminach niektórzy mają po parę sztuk. Trzymanie owiec szczególnie w okolicy górzystej Dubiecko byłoby bardzo wskazanem. — Budynki są w większej części budowane z drzewa, i najczęściej stajnie pod jednym dachem z mieszkaniem, stanowiąc drugą połowę chałupy; tylko w pięciu gminach znalazł p. nauczyciel już wszędzie stajnie osobno pobudowane, zresztą nowo budujący się teraz, o ile mają miejsce, stawiają stajnie osobno. W ogóle są stajnie niskie, ciemne i ciasne. — Sady zniszczały ogromnie w ostatnich latach; w ogóle są one prawie w każdej gminie, ale małe i zaniedbane. Zaledwie w kilku gminach są sady większe i większe zamiłowanie do nich. Zwykle owoce wystarczają na własną zaledwie potrzebę. — Pasieki znajdują się również prawie w każdej gminie po 2, 4 do 10, każda po kilka do kilkanaście pni przeważnie prostych; gdzieniegdzie jednak spotyka się i Dzierżony. — Przemysłu domowego w ścisłem tego słowa znaczeniu niema prawie, z wyjątkiem tkactwa; tkane są prawie w każdej gminie i wyrabiają grube płótna tylko, zwykle na potrzeby własne, lub tych, którzy im przędzę dają, bardzo mało na sprzedaż. Oprócz tego w 2 gminach trudnią się więcej bednarstwem i w trzech szewstwem.

W pouczeniach swych starał się p. nauczyciel pierwszym razem nie poruszać za wiele spraw, a główny nacisk kładł na obchodzenie się z nawozem w domu i w polu, komposty, objaśnienia o nawozach sztucznych tam, gdzie zaczynają ich używać, na zastosowywanie nawozów zielonych do małych gospodarstw i na poprawienie żywienia bydła. — O uprawie roli, o narzędziach gospodarskich mówił bardzo mało, aby bowiem skutecznie w tym kierunku wpływać, potrzeba wpierw choć cokolwiek zdobyć sobie zaufania, do czego dąży p. nauczyciel przez podawanie rad takich, które łatwiej do przekonania włościan trafić mogą, i namawianie ich, by przez spróbowanie tych rad przekonali się, o ile one są dobre, lub nie. Włościanie o ile schodzili się na pouczenia, czynili to przeważnie z ciekawości, — tam zaś, gdzie był już lustrator kółek rolniczych, z małymi wyjątkami, trudniej było włościan zgromadzić. Starania, żeby wykład zmienić ile możności raczej w pogawędkę, nie zawsze mi się udawały, a przyczynę tego główną widzi p. nauczyciel głównie w onieśmieleniu włościan, czego dowodem, że z końcem wykładu, lub następnego dnia łatwiej się to udawało, gdy już trochę się zapoznali z nauczycielem.

2. Powiat jarosławski zwiedził p. Bolesław Górski po lewym brzegu Sanu, to jest w jego południowej części. Tę część powiatu jarosławskiego charakteryzuje p. B. Górski w następujący sposób:

Pod względem gospodarczym stoi powiat ten znacznie wyżej od powiatu przemyskiego, a niektóre gminy celują staranną uprawą roli. Tyczy się to przedewszystkiem gmin, które na obszarach dworskich miały bezpośredni przykład tak znakomitych gospodarzy, jak pp. Frommela i Zbyszewskiego.

G l e b a jest przeważnie czarnoziem i glinka o podłużu przepuszczalnem, mała część jest nieprzepuszczalną, cokolwiek ziemi rędzinnej, nad brzegami Sanu i niektórych dopływów, ziemia napływowa (łazy), gdzieniegdzie trochę torfów i rumoszów.

Włościanie są tu w ogóle zamożniejsi, mniej podzielone mają grunta, niż w powiecie przemyskim. W połowie mniej więcej zwiedzonych przez p. B. Górskiego gmin przeciętna cyfra posiadanego gruntu sięga tylko do 6 morgów, druga połowa wykazuje tę przeciętną do 10, 12 i do 15 morgów.

Ł ą k posiadają włościanie bardzo mało; ledwie w 5-ciu gminach stanowią one $\frac{1}{6}$—$\frac{1}{8}$ część roli, w trzech zaś więcej; zresztą posiadają włościanie ledwo drobne kawałeczki łąk w kotlinach między polami, a często tylko kilku majętniejszych ma po kawałku łąki. Obchodzenie się z łąkami, z bardzo małemi wyjątkami jest zupełnie niedbałe. Nie bronują je, nie rozrzucają kretowisk, nie osuszają rowami, a tem mniej kiedykolwiek nawożą.

P a s t w i s k prawie każda gmina ma po kilkadziesiąt morgów, kilka ma je po kilkaset, a jedna aż 1000. Zaledwie parę gmin cokolwiek troskliwiej obchodzi się z niemi, a niektóre znów, posiadając ich mało i widząc, że nie mają z nich rzeczywistego pożytku, poorali je.

L a s ó w mają bardzo nie wiele; zaledwie z 10 gmin zwiedzionych posiada go po kilkadziesiąt morgów, częścią zapustu, częścią silnie przeciętego. Użytkując go stosowniej niż w Przemyskiem, bo nie rozdają drzewo między członków gminy, lecz je sprzedają na dochód gminy.

K o m a s a c y a jest jeszcze prawie w połowie gmin, i w niektórych gminach włościanie dzieląc gruntu, dzielą je w poprzek, nie wzdłuż, ażeby być w możności wykonywania hakówek poprzecznych.

U p r a w a w ogóle jest też o wiele lepszą niż w przemyskim powiecie. Znacznie mniej widać polskich zagonów, w wielu gminach spotkać można dosyć g ł ę b o k ą u p r a w ę, hakują w poprzek, a w dwu gminach nawet ściernie zaraz po żniwach pokładają, w kilku pszenice na wiosnę bronują. I tu jednak, wszędzie prawie, gdzie w zagony orzą, robią je wypukłe w przekonaniu, że w ten sposób chronią je od wymarzania. Właściwością też tej okolicy jest, że bez względu na przepuszczalność gleby, nie wybruździają ozimin, ani wodnic nie robią; zapytywani w tym względzie odpowiadają, że bruzdy wyrywałyby ziemię i robiły rowy.

Z n a r z ę d z i r o l n i c z y c h, używają pługi, częścią, jak w przemyskiem, z przykręconym lemieszem, naśladownictwo pługów Socka o 1 lemieszu i trzuśle, częścią dosyć liche, o wąskiej odkładnicy i często drewnianej płuży. Extyrpatory są niemal w powszechnem użyciu; prócz tego brony o bylcach ruchomych z łabami extyrpatorowemi do perzu. W kilku gminach haki, podobne do starych radeł, ale o wielkim i szerokim lemieszu, które używają do hakówek w kozły i które tę czynność bardzo dobrze spełniają. W dwu gminach zaczynają używać wału, ale głównie tylko do rozbijania grud. Młynki do czyszczenia zboża zaczynają się coraz częściej rozpowszechniać. Wybitnej uprawy jakiegoś gatunku ziemiopłodu nie można zauważyć, z wyjątkiem w dwu gminach cebuli, którą w wielkiej ilości sadzą i wożą na sprzedaż do Przemyśla i Jaworowa. Warzyw, nawet pod Jarosławiem bardzo mało sadzą. Konicz już powszechnie jest tu sianym. Z innych roślin na paszę sieją prawie wszędzie w ścierniach rzepę i mieszanki, uprawa buraków zaczyna coraz więcej się rozpowszechniać, a w kilku gminach uprawiają lucernę. Z nawozem obchodzą się prawie wszędzie po staremu: często spotkać można nawóz ze stajni okienkiem wyrzucony, nierozprawiony, i tyle tylko wypchnięty, aby otwór był wolnym do wyrzucenia następnych wideł gnoju. Zaledwie w kilku gminach, i to u pojedynczych włościan napotkać można cokolwiek lepsze obchodzenie się: rozprawianie, polewanie gnojówką, ale wszędzie gnojarnie są pod okapem.

Z nawozów sztucznych bardzo rozpowszechnionem jest sianie gipsu po koniczu; mąkę kostną ledwie w kilku gminach używają, a w dwu gminach siano, kainit na glebie napływowej z korzyścią. Do uprawy używają wyłącznie koni. Konie w tym powiecie są znacznie lepsze, niż w Przemyskim, wielka w tem zasługa jarosławskiego Oddziału Towarzystwa gospodarskiego, który swoim kosztem utrzymywał w powiecie stacyę ogierów licencyonowanych dla włościan. Główną wadą w chowie koni jest tu, jak wszędzie, zaprzęganie źrebiąt rocznych i używanie ich do pracy.

Bydło jest przeważnie poprawniejsze; najczęściej przebija krzyżowanie holendrami, zresztą trochę jest pochodzenia berneńskiego i simenthalskiego. Przeciętnie w połowie gmin żywienie jest lepsze; mleczność w większej części gmin przenosi 6 liter na dobę po cielęciu i sięga do 12, a wyjątkowo do 15 liter. W niewielu gminach spieniężają nabiał w Jarosławiu, przeważnie wystarcza tylko na własne potrzeby. Cielęta po największej części wychowują w ten sposób, że przysadzają do krowy, lub pają przez 3—4 tygodnie, potem poją mlekiem z wodą, dają barszczu, chleb, krupnik jęczmienny i prawie wszędzie owies; w niektórych gminach aż do roku. Inwentarza żywego (koni i bydła) trzymają przeważnie 1 sztukę na 1½ morga gruntu, w wielu jednak gminach mniej (1 sztukę na 2 morgi) lub też więcej (1 sztukę na 1 morg i nawet więcej. — Świnie zaledwie w dziesięciu, ze zwiedzonych gmin, przychowują do własnych loch, zresztą przeważnie kupują prosięta i przechowują je. — Owiec nie trzymają; zaledwie w 2 gminach spotkał p. nauczyciel po kilka sztuk.

Budynki są dosyć porządne, przeważnie z drzewa budowane, — jednak stajnie po większej części stanowią drugą połowę chałupy mieszkalnej.

Sadownictwo nie kwitnie tu wcale; zaledwie w 4 gminach są większe i piękniejsze sady. Przyczyną tego bywa, — oprócz głównej· braku zamiłowania, — często jakość gleby, i w ostatnich latach gąsienice, które bardzo wiele sadów zniszczyły.

Pasiek znajduje się prawie bez wyjątku w każdej gminie po kilka, o kilku do kilkunastu pniach. Ule ulepszone znalazł p. nauczyciel częściowo w 10 gminach.

Przemysłu domowego właściwie nie ma w tej okolicy; gdzieniegdzie po kilku tkaczy, cieśli, bednarzy, szewców. Wyjątek stanowi Rudymno, gdzie jest około 70 powroźników, w jednej gminie robią kosze i półkoszki z łoziny, a w jednej siecie na ryby.

W wykładach swych kładł p. nauczyciel główny nacisk na dobre obchodzenie się z nawozem, robienie kompostów: wyjaśniał znaczenie i pożytek nawozów sztucznych, szczególnie tam, gdzie włościanie zaczynają je używać, zalecał używanie łubinu niebieskiego na glinach, przez wsiewanie go w żyto, jako nawozu zielonego, gdy sieją ogólnie żyto w żytnisko; dalej mówił o narzędziach rolniczych, kładąc szczególny nacisk na rozliczną użyteczność wałowania roli, — o uprawie roślin pastewnych i o hodowli. — Włościanie w ogólności miernie schodzili się na wykłady; jedną z przyczyn tego jest — jak twierdzi pan nauczyciel — nieszczęśliwy tytuł: „nauczyciela wędrownego“. Lud tu jest inteligentny, ale zarazem butny i zarozumiały; obrażało ich to formalnie, że do nich przyjeżdża „nauczyciel“. Nieraz ubocznie dają się słyszeć takie uwagi: „nauczyciel dla dzieci, my za starzy do nauki“, lub kpiny, że idą jak żaki do szkoły na naukę.

3. Powiat mościski. Powiat ten dzieli się pod względem gleby na 2 części: gliniastą o większej lub mniejszej ilości czarnoziemia w warstwie rodzajnej i o podglebiu więcej lub mniej nieprzepuszczalnem, — i piaskową. Granicę dosyć wyraźną tych dwu rodzai gleb stanowi gościniec rządowy lwowsko-krakowski, od którego na południe poczynają się grunta gliniaste, na północ piaskowe.

Włościanie z małymi wyjątkami są niezamożni, przeciętnie posiadają po 6 morgów gruntu i mniej, a pola są albo rozrzucone w kilkunastu drobnych parcelkach, albo — o ile są skomasowane, — tworzą gługie bardzo, a wąskie pasy, zwykle nie przenoszące szerokości

10—12 skib. — W tych warunkach nie może być naturalnie mowa o racyonalnej uprawie, ani ani o zmianowaniu. Głównym błędem w uprawie jest za płytka orka, a przyczyną jego, że używając zaledwie gdzieniegdzie wyjątkowo nawozów sztucznych i pomocniczych, przy przeważnie wielkim braku łąk — mają za mało nawozu stajennego, i za słabo nim nawożą. Zrezztą wogóle gospodarsto stoi tu na niskim stopniu, a co gorsza, że przyczyny tego nie należy szukać w ich nieświadomości, lecz raczej w upornym konserwatyzmie, nie dozwalającym wprowadzić najmniejszej zmiany, od tego, jak ojcowie i dziadowie robili — chociażby sami uznawali, że zmiany te byłyby dobre i korzystne. Są jednak gminy, które pragną poprawić swe gospodarstwa i chętnie i chciwie rad mych słuchały — i te w szczegółomym opisie pan nauczyciel wymienił.

O zmianowaniu mowy nie ma; przeważnie nawożą na glinach w 5—6 lat, w piasku w 3 lata, nie ugorują, na nawozie najwięcej sadzą ziemniaki, względnie sieją jarzyny, — na dalszych polach, gdzie gnoju nie staje, owies w owsie po kilka razy i ugerują na pastwisko. Z pastewnych sieją wszędzie prawie w małych ilościach konicz, a oprócz tego gdzieniegdzie sporadycznie spotkać można wykę na zielono, buraki pastewne lub lucernę. — Na piaskach zaczyna się upowszechniać łubin na zielony pognój, ale bardzo powoli. Obchodzenie się z nawozem stajennym w stajni i na oborze, jest najgorsze.

Uprawa jest wszędzie zagonową, zagony przeważnie 6—8 skibowe, — w inteligentniejszych gminach jednak (w części zachodniej powiatu) zaczynają orać w szersze zagony. Co do ziemiopłodów, przeważa uprawa kłosowych ziemniaków; wiele sieją ozimin przez lat kilka bez przerwy, szczególnie żyta w żytniskach po 2 i 3 razy. Uprawa lnu i konopi bardzo jest rozpowszechnioną. Ziemniaki sadzą bardzo gęsto, za motyką, — obrubiają je przeważnie płużkami. — Oprócz płużków do ziemniaków nie używają innych narzędzi, jak pług i brona; pługi powszechnie są używane t. z. ruchadła czeskie, który dbalski gospodarze zakupują w Gródku u Hupki, jako najlepsze. — Przy zbiorze panuje ogólny błąd, że zbieraja zboże zanadto przejrzałe. Czyszczenie zboża bardzo liche, tylko w niektórych gminach najbogatsi mają młynki t. z. polskie, (wiatraki). — Łąk jest w większej części gmin bardzo mało, i w najgorszym stanie: zamszone, pełne kretowin, nieosuszone rowami. Mało gdzie bronują je, kretowiny rozrzucają i w jakikolwiek sposób nawożą. Zwykle pasą na łąkach do końca czerwca, a później robią jeden zbiór siana.

W równie zaniedbanym stanie są pastwiska, ale te zaniedbane są już wszędzie, bez wyjątku. Są gminy nie mające wcale pastwisk, większa jednak część ma ich znaczne obszary. Pasą na nich od wczesnej wiosny, jak tylko śnieg zginie, do późnej jesieni bez przerwy, pasą wszystko razem: konie, bydło, świnie i gęsi. — W wielu gminach zbierają łajna z pastwisk i wywożą na pola, — tak że pastwiska te, choćby na najlepszej glebie są to gołe place, na których bydło spaceruje, ale głodniejsze z nich powraca, jak na nie wyszło. — Oprócz tego w wielu gminach pejedynczy włościanie pozasadzali całe pastwiska tak gęsto wierzbami, że w ich cieniu wcale już trawa róść nie może; wierzby te są własnością pojedyńczych, i ci je użytkują. — W ten sposób leżą znaczne obszary ceużytecznie, a naprawa tych stosunków, czy to przez spowodowanie odpowiednich uchwał rad gminnych, czy przez polecenia Wydziału powiatowego, jako prawnego opiekuna majątków gminnych, jest niemożliwą, a przynajmniej bardzo trudną, z powodu, że jakkolwiek pastwiska te nazywają się gminnemi, właściwie prawie nigdzie takiemi nie są, lecz są własnością wspólną pewnej części, lub wszystkich członków gminy; powstały one bowiem przy regulacyi serwitatów. Prawo własności przeto należy do sukcesorów lub prawonabywców tych wymienionych włościan, a nie do gminy. W myśl tego n. p. w gminie Czerniawa za namową pokątnych pisarzy intabulują się pojedyńczy gospodarze jako współwłaściciele pastwiska.

Lasów gminnych jest w tym powiecie niewiele, a te co są, są poniszczone, powycinane, a użytkują się w ten sposów, że drzewo nie sprzedaje się na dochód gminy, lecz każdy bezpłatnie, tylko w równej mierze z innymi, sobie zabiera.

Budynki są wogóle liche; na piaskach, bliżej taniego materyału szpilkowego budowane, zreszta lepione: lub walkowane. U uboższych spotkać można nierzadko stajnie pod jednym dachem i z bezpośrednią komunikaayą z mieszkaniem, — zresztą stajnie w ogóle nędzne, niskie, ciasne i zimne, część gnoju przez zimę pod bydłem trzymają, co znów powoduje zaduchę i niezdrowe gryzące wyziewy w tych maleńkich; niskich stajenkach, o podłogach niewybitych, wsiąkających w siebie gnojówkę.

Do uprawy używają tu koni, — wołów bardzo niewiele, krów wcale nie. Wobec rozdrobnienia gruntów $^3/_4$ gospodarzy częstokroć obchodzi się bez inwentarza roboczego, ztąd uprawa u nich jaknajlichsza, siew częto bardzo późny, — a do użycia krów do roboty namówić, „bo to wstyd“. Konie, o ile ja sami wychowują, rodzą się po źle skastrowanych ogierkach, lub 2-latkach, które stanowią nietylko na pastwisku, lecz i umyślnie doprowadzane bywają. Dziejo się to wbrew ustawie, ale czyż można się dziwić temu? i czy można w dzisiejszych warunkach żądać, by było inaczej? Na cały powiat Mocciski są 3 ogiery rządowe, pomijając że nieodpowiedne do klaczy roboczych, że prawie nigdy nie zapładniają, bo zużyte i nadużyte, — ale czy mogą one być brane w rachubę: 3 ogiery na 76 gmin?! Subwencyonowanie ogierów licencyonowanyck pozostaje na papierze, więc nikomu nie spieszno je licencyonować, są więc jenne prócz tego 2 ogiery włościańskie licencyonowane; i oto wszystko, co c. k. Rząd uczynił, by umożliwić stanowienie klaczy w myśl istniejących ustaw licencyonowanymi ogierami.

Obecnie są konie wogóle liche, drobne, źle zbudowane; wyjątek stanowi kilka gmin graniczących z powiatem Przemyskiem, gdzie kształty koni znacznie się poprawiły przez krzyżowanie ogierami Ardeńskiemi w Miżyńcu.

Bydła trzymają włościanie po większej części zawiele, nierzadko wypada 1 sztuka na 1 morg gruntu, a czasem nawet więcej. Z tąd też żywienie jest nadzwyczajnie nędznem, a naturalnem następstwem tego lich jakość i mała pożyteczność bydła. Pod względem rasy spotkać można w północnej, piasczystej części powiatu wiele bardzo bydła Majdańskiego; zresztą jest najrozmaitsza mieszanina bydła krajowego z różnemi rasami, głównie jednak przeważa rasa Holenderska. Wobec tego że roślin pastewnych prawie nie uprawiają, że małą ilość siana zużytkowują głównie dla koni, żywienie bydła jest bardzo nędznem; żywią je słomą, sieczką, gdzieniegdzie przetrząsają słomę sianem, a oprócz tego ubożsi dają swej jednej krowie różne możliwe odpadki domowe, majętniejsi zaś żywią ziemniakami, o ile te zarodzą. Latem, oprócz pory ściernisk, bydło po większej części gorzej jeszcze bieduje niż w zimie; w gminach bowiem gdzie są pastwiska, wyżywić go nie są w stanie; — tam zaś gdzie pastwisk niema, a rozdrobnienie gruntów nie pozwala na ugory, pasą bydło na sznurkach po rowach, płacąc drogo za to liche pastwisko. Jedynem właściwem pożywieniem w tej porze jest pewidło, lub trawa rwana w ogrodach, dawana do podoju; — wyjątkami są ci którzy konicz lub wykę koszoną na zielono skarmiają w tej porze — Mleczność krów rzadko przenosi 6 liter na dobę i to po ocieleniu. Już w jakie 2 miesiące później spada do 3 liter i niżej, a krowy zacielniałe, po 4 miesiącach ciężarności, mają tak mało mleka, że w tym czasie już bywają zapuszczane. Dla tego braku mleczności doją krowy w zimie po ocieleniu 2 razy dziennie, a później nawet tylko raz na dzień. — Wogóle obchodzenie się z bydłem włościan tutejszych z niewielkiemi wyjątkami, jest niedbałem: nieregularne zadawanie paszy, brudne utrzymywanio bydła i szorstkie obchodzenie się z niem, jest ogólnem.

Owiec trzymają bardzo niewiele, a nawet w części północnej prawie ich wcale niema, gdy przeciwnie na ziemiach gliniastych w kilku gminach owce spotkać można.

Świnie hoduje w większej ilości i z zamiłowaniem kilka gmin w północno-zachodniej części powiatu, — po większej zaś części chów świń nie jest rozpowszechniony, natomiast ogólnie kupują małe prosięta i podchowane sprzedają.

Sadownictwo i pszczelnictwo upadły ogromnie w ostatnich latach. Sady upowszechnione bardzo w tutejszym powiecie, przynosiły wielu włościanom znaczne dochody; niemiszczenie jednak gąsienic doprowadziło do tego, że nietylko od kilku lat sady nie rodzą, ale większa część drzew owocowych wyginęła.

Pasieki posiadali w każdej prawie gminie kilku do kilkunastu gospodarzy po kilkanaście pni, w ostatnich czasach pszczoły wyginęły ogromnie, tak że posiadający pierwej pni kilkanaście ma teraz zaledwie parę albo i wszystkie stracił.

Przemysłu domowego niema właściwie w tutejszym powiecie; jedynie tylko w każdej prawie gminie większa część włościan zajmuje się w zimie tkactwem grubego płutna lnianego i konopnego, i to głównie na własną potrzebę, małą tylko częśó sprzedając na targach po miasteczkach. Wyjątek jedynie stanowi gmina Pnikut, gdzie wyrabiają t. z. łyczaki, czyli linewki z kory lipowej, tudzież garncarstwo w Sądowej Wiszni, i wyrób parkietów tamże, to ostatnie już raczej jako rzemiosło, a nie przemysł domowy prowadzony.

4 i 5. Powiaty jaworowski i rawski.

Oba te powiaty tak pod względem gleby, jak i wielu stosunków rolniczych są do siebie bardzo podobne, dlatego też uwagi ogólne o obu powiatach razem zestawiamy. Położenie przeważnie zupełnie równe, silnie lesiste, gleba po większej części piaszczysta, gliniasto-piaszczysta i borowinowa. Zamożność włościan bardzo rozmaita, zależna przeważnie od tego czy w danej gminie znajdują się w większej ilości łąki i pastwiska. Pod względem ilości posiadanych gruntów rozmaitość jest także wielką; są gminy, w których 15 morgów jest prawie najmniejszą ilością posiadanego gruntu, inne, gdzie najzamożniejsi gozpodarze tyle nie mają; zamożność jednak nie idzie w parze z ilością; ale raczej z jakością gruntu.

Pan nauczyciel wędrowny wskazuje na wielką trudność w otrzymaniu dokładnych i ścisłych informacyi o stosunkach gospodarczych włościan przez wygląd na ostrożność, jakie włościanie przeę wygląd na ostrożność jakie włościanie w odpowiadaniu na pytania im zadawane zdradzają. Ostrożność ta i obawa przed spożytkowaniem ich informacyi dla celów podniesienia podatku idzie tak daleko, że wbrew oczywistej prawdzie przedstawiają swe stosunki w świetle nader pesymistycznym, natomiast pouczenia gospodarskie nie były przyjmowane z taką samą nieufnością, przeciwnie w większej części miejscowości zainteresowanie się było widoczne, włościanie sami żądali w wielu kwestyach porady, i z łatwością przychodziło zmienić wykład w tak pożądaną swobodną pogadankę. Byty naturalnie wyjątki, gdzie wszelkie usiłowania spełzły na niczem i niepodobne były pobudzić słuchaczy do dyskusyi. Tyczy się to głównie okolicy Uhnowa, gdzie licznie osiedli Tatarzy odbijają od włościan czysto ruskich wielkim brakiem inteligencyi.

Gospodarstwo stoi wogóle na niskim stopniu, uprawa licha, narzędzia składają się przeważnie tylko z pługa, brony i staroświeckiego radła o jednej łabie; pługi przeważnie nieodpowiedne, szczególniej na borowinach, gdzieniegdzie jeszcze o drewnianych odkładnicach. Obchodzenie się z nawozem zupełnie nieumiejętne; nawóz trzymają jedni w stajni pod bydłem, drudzy wyrzucają go przed stajnią; nigdzie jednak nie ma choćby jako tako urządzonych gnojowni, gnojówka nigdzie nie bywa zntrzymywaną, a gnój wysycha. Rozporządzenia sanitarne, tutaj wykonywane są nieumiejętnie, nieracyonalnie a nawet przeważnie niedbale. W większej części doprowadziły one do trzymania nawozu pod bydłem i wyuczenia go wprost stamtąd na pole, co z wyjątkiem w porze zimowej, w której z powodu bardzo lichego stanu stajen staje się koniecznem dla utrzymywania możliwej temperatury jest w danych warunkach nieodpowiedne, stajenki bowiem ciasne i niskie przesycają się wyziewami

nawozu, co źle na zdrowie bydła oddziaływa. Wobec takiego obchodzenia się z nawozem, pomiwo, że w wielu miejscowośsiach utrzymują w stosunku do ilości gruntu znaczną ilość bydła, odczuwać się daje wielki brak nawozu, a to tem więcej, ileże jakość gleby, częstego nawozu wymaga; to też gospodarują tu w ten sposób, że na najbliższych polach prowadzą trzypolówkę, a nieraz i co drugi rok nawożą, dalsze zaś nie nawożą wcale, ugorójąc po 3, 4 i 5 lat, a potem siejąc żyto i owies. Oprócz lepszego obchodzenia się z nawozem, wielce pomocną byłaby tu uprawa łubieniu, szczególnie jako zielonego nawozu; w większej części powiatu Jaworowskiego poczęli też włościanie w ostatnich czasach siać łubin, — ogólny jednak nieurodzaj spowodował też i nieudanie się łubinu, co wielu bardzo zniechęciło. nawozów sztucanych prawie nigdzie jeszcze nie używają. Roślin pastewnych nie sieją prawie nigdzie, a nawet konicz mało gdzie jest siewanym, i co szczególna, że częściej spotkać można uprawę koniczu na glebach bardzo lichych, wcale do tego się nie nadających, niż na lepszych. Tłómaczą to włościanie rozdrobnieniem gruntów, wyjaśniając, że nie mają miejsca na konicz.

Budynki gospodarskie, z niewielu wyjątkami bardzo są liche; wprawdzie z wyjątkiem okolic graniczących z powiatem Mościskim, nie ma nigdzie stajen pod jednym dachem z mieszkaniem ludzkim, stajnie te jednak są bardzo nędzne, a tak zimne, że w wielu miejscach co roku znaczna ilość bydła ginie w zimie z umarznięcia; z niektórych wsiach trzymają bydło dotychczas jeszcze przez rok cały zamiasc w stajniach, w t. z. koszarach, t. j. budynkach, ościanach tylko chrustem grodzonych. Wprawdzie powoli koszary te zaczynają już znikać, widocznie jednak musiały dawniej być w ogólnem użyciu, gdyż lud w ogóle stajnie koszarami nazywa.

Obchodzenie się z bydłem, jak i jego żywienie wiele pozostawia do życzenia. Są wprawdzie wyjątki, — są wsie słynne z wychowu pięknych i rosłych wołów, gdzie nawet stanowi to główny dochód włościan, wychowują bowiem dużo wołów na handel, — ale są to wyjątki nieliczne na lepszych glebach i w gminach o większej części pastwisk i łąk, po większej części jednak obchodzą się z bydłem źle i niedbale, bydło jest dzikie, bojące się człowieka, brudno utrzymane, a żywione głównie tylko słomą. Lud uważa bydło niejako za złe koniecznie potrzebne do uprawy roli i produkcyi nawozu; o mleku mowy nie ma; pzzeciętnie daje krowa na dobę $8^1/_2$ litry, a krowa która po cielęciu daje 2 do 3 liter uważaną jest za dobrą dójkę; przytem w czwartym miesiącu cięż͏erności najdalej przestaje się już doić. Naturalnem następstwem tego braku mleczności jest i złe wyżywienie cieląt, które dostają mleka bardzo mało i to wodą rozpuszczonego.

Braku paszy pod względem ilości nigdzie prawie nie spostrzega się, natomiast pod względem jakości tak siano jak i słoma tak są przegniłe i zbutwiałe, że nie nadają się wcale na wyżywienie inwentarza; ogromna ilość bydła już wyginęła na motylicę, a to co jeszcze żyje, wszystko prawie zamotyliczone i prawdopodobyie na wiosnę wyginie.

Odnosi się to głównie do gmin o mokrych pastwiskach i łąkach, o sapowatej glebie, a takich jest najwięcej. Zaznacza przytem p. nauczyciel, że jakkolwiek bydło rasowsze w więktzej mierze motylicy podpadło, to z pomiędzy bydła nierasowego, bydło siwo brunatne, i gniade podżare, t. j. rasy majdańskiej, nie okazało się wcale oporniejszem od bydła różno-mastnego pochodzenia niewiadomego.

Pod względem rasy można stwierdzić, że jest tu więcej bydła majdańskiego, niż w powiecie Brodzkim, głównie w gminach o lepszej glebie, podczas gdy w gminach o glebach najgorszych, sapowatych, o mokrych i kwaśnych łąkach i pastwiskach, — bydła tego znaczzie mniej, a po większej części, bydło o maści jasnej, białej i srokatej z jasno-żółtą.

Chów koni jest bardzo mało upowszechniony, — konie w ogólności drobne i liche. Chów owiec mało bardzo upowszechniony, a w tym roku zaniechano go prawie zupełnie, część bowiem wyginęła na motylicę, drugą zaś część włościanie wysprzedali w obawie, że i te

wyginą. Chowem świń i handlem mało bardzo włościanie się zajmują, przeważnie kupują prosięta, podchowują je i sprzedają.

Sadów jest bardo mało, a te które są, są nadzwyczaj zaniedbane; w ostatnich latach wiele drzew zginęło i urodzajów wcale nie było. Wogóle włościanie nie okazują zamiłowania do sadownictwa.

Pasiek bardzo jest niewiele, zaledwie w niektórych gminach po kilka pasiek o kilku yniach; nie ma też mowy o staranności jakiejkolwiek, o dokupywaniu miodu; to też w tym roku większa część ulów wyginęła. — Zresztą jak do sadownictwa i pasiecznictwa, nie widać u włościan tamtejszych w ogóle zamiłowania do przemysłu rolniczego, lub domowego. Jedyny przemysł domowy, to tkactwo płócienne i sukiennicze, bardzo prymitywne na własną potrzebę. W Jaworowskiem wyrabiają gdzieniegdzie opałki i koszyki z sitowia, które na targach w Jaworowie sprzedają.

3.

P. Seweryn Wiśniewski zwiedził w roku ubiegłym powiat przemyślański, tudzież część powiatów bobreckiego i żółkiewskiego. Ze sprawozdań jego wyjmujemy kilka spostrzeżeń.

Rozpoczynamy od powiatu żółkiewskiego jako przylegającego do powiatów powyżej opisanych.

1. Powiat Żółkiewski.

Powiat Żółkiewski nie należy do urodzajniejszych ma on glebę przeważnie piaskową; jest też trochę glinek, a niewielka część powiatu ma lepsze grunta czarnoziemu (okolica Kłodna i Kulikowa) ale wszystko są po większej cręści nieprzepuszczalne i zwyczajnie cierpią na nadmiar wilgoci To też skutkiem tego, rok ubiegły niezwykle mokry dotkliwsze klęski tu zadał jak w innych okoiicach, gdyż nie tylko, że zbiory zboża i paszy nie mają żadnej prawie wartości, ale nadto rok przeszły odbija się w dalszym ciągu i w latach następnych a głównie w roku biażącym a to z powodu lichej uprawy pod oziminy i zupełnego opóźnienia się z wykonaniem zasiewów ozimych.

Jedną z największych przeszkód, jakiegokolwiek postępu w gospodarstwach włościańskich jest brak komasacyi gruntów. Nietrudno znaleść gospodarstwo 4- lub 5-morgowe, które składa się z 30-tu a nawet i więcej kawałeczków pola rozrzuconych w najrozmaitszych kierunkach i znacznej zwykłej odległości pomiędzy sobą. Również i konfiguracya parcel prawie zawsze jest niefortunną, gdyż parcelki włościańskie przedstawiają się zwykle jako wąskie a niezwykle długie paski pola, często ledwie kilka metrów szerokie ale za to na $^1/_2$ kilometra a nawet i dłuższe.

Rozumie się, że w obec takiego położenia pól mowy być nie może ani o lepszej uprawie roli, ani też o równej sterkoryzacyi parcel, ani też o powiększeniu uprawy roślin pastewnych, a zwłaszcza koniczyny czerwonej. Włościanie sami uznają szkodliwość, wypływającą z takiego położenia i większość byłaby skłonną do przeprowadzenia komasacyi gruntów; jednak mają oni to przekonanie, że sprawa ta nie da się załatwić w drodze polubownej, — a tylko w drodze ustawy t, j. przymusowo.

Łąk posiada powiat tutejszy dość znaczne obszary, w wielu gminach mają też i włościanie swoje łąki, ale te zawsze są gorsze jak dworskie, a to z powodu, że włościanie mając zawsze brak paszy dla swojego inwentarza, od najwcześniejszej wiosny t. j. po stopieniu się śniegu bydło swoje pasają na łąkach do połowy lata. Bydło brodząc po rozgrzęzłych łąkach, wydeptuje wiele roślin i wyciąga z korzeniami, na łąkach powstają dołki i kępiny a łąka z każdym rokiem niszczeje. Wskutek takiego postępowania z łąk nawet dobrych sprząta się tylko jeden pokos a i tutaj jeszcze popełniany bywa ogólnie ten błąd, że włościanie nie przy-

stępują do sprzętu siana w właściwej porze, ale wtenczas, gdy trawa już postarzała i zdrewniała, co zwykle czyni się w widokach powiększeniu zbioru siana. W ogóle łąki są mokre a siano grube.

Pastwiska również nie lepiej są utrzymywane znaczniejszych przestrzeni pastwiskowych gminy nie mają, inne zaś wcale żadnych nie posiadają. Włościanie tu i ówdzie pomagają sobie przez najmowanie pastwisk dworskich, pasą też jak wyżej powiedziano aż do lata na łąkach. Dobrych pastwisk nie ma.

Uprawa roli w gospodarstwach włościańskich, zawsze jeszcze pozostawia wiele do życzenia. Orka jak zwykle za płytka, gdyż nie przenosząca 3—4 cali głębokości, często też orki następują po sobie za prędko, wskutek czego ani rola z chwastów należycie nie zostaje oczyszczoną a także zostaje zanadto sproszkowaną co niekorzystnie oddziaływa na wegetacyę uprawionych roślin.

Pocieszający fakt stwierdza jednak p. Wiśniewski, który w powiecie żółkiewskim już w r. 1891 nauczał, że włościanie ze wskazówek udzielonych im przy pierwszym pouczeniu korzystali i t. np. w Krechowie włościanie zaniechali wskutek tych pouczeń uprawiać żyta na kartofliskach, lecz kartofliska obsiewają jęczmieniem i przekonywują się, że jęczmień bywa zazwyczaj bardzo udatny, podczas gdy żyto rzadko kiedy udawało się.

Nie możemy tutaj pominąć jednej uwagi z powodu sprawozdań tak p. Wiśniowskiego jak i innych panów nauczycieli wędrownych.

Oto uskarzają się oni na władze c. k. polityczne, że ze względów sanitarnych wobec grożącej epidemii cholerycznej wydały rozporządzenia co do obchodzenia się z obornikiem, które dla racyonalnego toku gospodarstw włościańskich stały się szkodliwe. Kwestya ta powtarza się we wszystkich sprawozdaniach panów nauczycieli wędrownych; wszyscy oni jednozgodnie uznają, że to rozporządzenie c. k. władz politycznych ze stanowiska ekonomii gospodarstwa wiejskiego jest zgubnem.

Rozporządzenie to nakazuje bezzwłoczne uprzątnięcie wszystkich nawozów stajennych, znajdujących się po wsiach i zasypanie i wywiezienie wszystkich gnojówek (nierówności — jak się wyraża) snajdujących się na podwórzach włościańskich. Bezpośrednim wynikiem tego rozporządzenia, które niestety zostało bezwzględnie wykonane, był pod względem gospodarczym nagły ubytek nawozu, którego i tak bywa za mało i niedająca się stąd obliczyć strata w plonach — wobec czego wszelkie pouczanie włościan przez nauczycieli wędrownych o wartości i cenności nawozu na nic się nie zdało i na długo została wiara w skuteczność ich rad zachwianą.

Byłoby przeto bardzo pożądanem, ażeby władze polityczne na przyszłość przy wydawaniu rozporządzeń tego rodzaju, brały wzgląd na stosunki i potrzeby gospodarstwa wiejskiego.

W sprawie racyonalniejszego obchodzenia się z nawozem stajennym zanotować wypada, że w wielu gminach zarzucają praktykowany tu przedtem zwyczaj zrzucania nawozu na polu w małe kupki i pozostawiania go w nich czas dłuższy, obecnie zauważył p. nauczyciel, że już wielu gospodarzy nawóz po wywiezieniu w pole zaraz rozrzucają, chociażby w tym stanie pozostać miał czas dłuższy.

Produkcye roślinne w powiecie żółkiewskim zwłaszcza u włościan ogranicza się przeważnie do uprawy zboża ozimego i jarego. Uprawa żyta przeważa, pszenicy mniej się tutaj uprawia, z gatunków zboża jarego, owies, jęczmień 2 i 4 rzędowy, hreczka, trochę wyki i prosa, a z roślin okopowych kartofle. Przeciętnie przyjąć można, że plon z morga nie przenosi 39—50 ctr. metrycznych kartofli średniej wielkości lub drobnych.

Żyto daje plony również słabe, nie przenoszące 4—6 mtr. ctr. z morga. Niskie te plony żyta przypisują głównie niewłaściwej uprawie roli pod tę roślinę. Gospodarze tutejsi sieją żyto po jęczmieniu, owsie, prosie i kartoflach; a chcąc dać dobrą uprawę dla żyta, przeorują ścierń jęczmienia lub owsa dwa razy nie zwracając uwagi na potrze-

bne odleżenie się roli między wykonaniem tych dwóch orek, przez co rola zanadto bywa sproszkowana i nie oczyszczona z chwastów, a także zwykle i cała uprawa opóźnia wcześniejsze wykonanie zasiewów. Kartofliska tak samo przeorują 1 lub 2 razy pod zasiewy żyta. Włościanie bardzo mało roślin pastewnych uprawiają. Przyczyny tego szukać należy w parcelacyi gruntów włościańskich, bardzo już daleko posuniętej, a także dla braku komasacyi. Bo gospodarz włościański mający 3–5 morgów pola rozrzuconego w kilkunastu lub kilkudziesięciu kawałkach przy najlepszych chęciach nawet, koniczyny uprawiać nie może, gdyż sąsiedzi jego spaśliby ją do szczętu, a onby temu zaradzić nie potrafił.

Jeżeli się tu spotyka uprawę koniczyny, to tylko u większych gospodarzy, którzy ją uprawiają na parcelach bliżej obejścia położonych. Oprócz koniczyny gdzieniegdzie uprawiają włościanie trochę wyki lub mieszanki.

W roku przeszłym kilku włościan robiło próbę z uprawą buraków pastewnych, lecz niestety próba ta w tak mokry rok nie miała się tak, jakby być powinno; musiał przeto p. nauczyciel zachęcać do nowych prób, bo przecież rok przeszły był wyjątkowo niefortunny, a nie tylko buraki ale i wszystkie inne uprawiane rośliny chybiły a nawet przepadły zupełnie.

W Batiatyczach po pogadance o gospodarstwie, włościanie prosili, ażeby im wysłać nasienie marchwi pastewnej, gdyż chcieliby roślinę tę uprawiać; życzeniu temu stało się zadość.

Chów bydła w tym powiecie traktowany jest po macoszemu przez włościan, zamiłowania do chowu bydła nie ma tu zupełnie, a chów ten uważany jest jako konieczne złe. Bydło jest źle żywione w zimie i w lecie; w ogóle jest ono tu drobne, maści i budowy najrozmaitszej, co stoi w związku z tem, jaka rasa bydła była we dworze utrzymywana. Typowego bydła wcale się nie spotyka w tym powiecie.

W sprawie wprowadzenia w życie ustawy o licencyonowanych buhajach, włościanie dosyć życzliwie zapatrują się na tę sprawę, jak zwykle jednak włościanin nasz drażliwy jest w kwestyach pieniężnych, więc też i tutaj obawiają się, ażeby ta inowacya nie za drogo ich kosztowała.

Przemysłu domowego nie ma tu żadnego, lnu i konopi uprawiają włościanie bardzo mało, bo tylko dla domowej potrzeby. — Sadownictwo w gospodarstwach włościańskich prawie nie istnieje, i jest tu wielką rzadkością jakiekolwiek drzewko w zagrodzie gospodarskiej.

Włościanin nie ma też możności zarobienia grosza chyba najmując się do dworu do pracy w gospodarstwie. W jednem Glińsku włościanie mają trochę zarobku przy dostawie sągów dla huty, lub fabryki pieców kaflowych, to też dobrobyt włościan w tym powiecie wiele pozostawia do życzenia.

2. Powiat przemyski pod względem jakości gleby podzielić się da na dwie części. Część południowo-zachodnia ma bardzo urodzajne grunta próchniczne o głębokiej warstwie rodzajnej z podglebiem nieprzepuszczalnem. Z powodu głębokiej warstwy urodzajnej (dochodzącej do 1 metra) podglebie nieprzepuszczalne nie jest tu tak szkodliwe. Gdzieniegdzie udaje się tu lucerna wcale dobrze.

Druga część powiatu jest dość górzysta, lasów jest też tutaj więcej, są tu przeważnie glinki z podglebiem nieprzepuszczalnem, grunta te w latach mokrych są za mokre, a w ogóle są one zimne, tak iż wegetacya jest tu o 14 dni późniejszą na gruntach poprzednio wspomnianych.

W tym powiecie grunta włościańskie są bardzo rozdrobione, tak że średni gospodarz przeciętnie nie ma więcej jak 3—5 morgów gruntu. Wyjątkowo niektóre gminy mają 10–15 (średnie). Łąki są tu nad Lipą gniłą i nad Lipą złotą. Od czasu uregulowania koryta

Lipy gniłej, łąki bardzo się osuszyły i chociaż na niekorzyść ilości siana, to jednak na jakości paszy łąki zyskały.

Nad Lipą złotą przeważnie są mokre łąki, które wydają siano kwaśne. Często też Złota Lipa wylewa i zamula wszystkie łąki znajdujące się się przy jej brzegach. Uregulowanie Złotej Lipy przyniesie jak największe korzyści dla znacznej części powiatu.

Oprócz tych łąk w części lesistej powiatu (wschodnia) są łąki lasowe tak zwane „Dąbrowy", które powstały z przetrzebienia lasów. Są one suche ale więcej jako pastwisko się nadają, gdyż porost trawy jest zbyt szczupły. Włościanie też coraz wiecej łąki takie przemieniają na orne pola. Pastwisk jest tu w ogóle mało, a te króre się znajdują, są albo błota jak np. w Poluchowie wielkim, albo też górzyste, gdzie porost trawy jest bardzo lichy, a które to pastwiska tylko dla owiec się kwalifikują.

Uprawa roli miejscami a głównie na czarnoziemiach jest nie zła, chociaż orka i tutaj za płytką (4 cale). We wschodniej części powiatu t. j. na gruntach mokrych, spotyka się wiele peszu, orka tak samo płytka a nawet jeszcze płytsza, radeł nie używa się tu żadnych, brony lekkie, a ciągła uprawa zboża, przyczynia się do zanieczyszczenia roli. Orka płaska szczególniej w zachonio-południowej częścı powiatu.

Z nawozem gospodarze obchodzą się niedbale, gnojowni nie ma nawóz jest słomiasty, zwykle suchy w niektórych gminach mniej urodzajnych brak jest ściółki. Nawóz w zimie wożony leży w małych kuplach na polu.

Nawozów sztucznych nie używają włościanie, a więksi właściciele, pomału zaczynają próbować użycie sztucznych nawozów.

Producya rolnicza ogranicza się głównie do produkcyi ziarna i kartofli. Uprawa roślin pastewnych jest zaniedbana gdyż włościanin mając przeciętnie mało gruntu, ogranicza uprawę roślin pastewnych do rozmiarów najszczuplejszych. Z tych roślin zwykle koniczynę czerwoyą włościanie najchętniej uprawiają, ale niestety tylko więksi gospodarze mniejsi zaś nie uprawiają koniczyny wcale, gdyż mają przekonanie, że dochody z gospodarstwa zostałyby znacznie uszczuplone gdyby zmniejszyli uprawę zboża a powiększyli uprawę roślin służących na paszę. Jest też jednem z najtrudniejszych zadań nauczyciela gospodarstwa przekonać włościanina, że zapatrywanie takie jest mylne, i że przeciwnie tylko przez uprawę roślin pastewnych produkcya rolnicza tak roślinna jakoteż zwierzęca może być zwiększoną.

Oprócz koniczyny, tu i ówdzie zwłaszcza na gruntach lepszych w bardzo skrommnych rozmiarach spotyka się uprawę buraków pastewnych. Lucerna na gruntach lepszych udaje się nie źle, i może się tu utrzymać 5 6 lat, spotykałem ją w dobrach hr. Potockiego, ale włościanie lucerny nie uprawiają, — gdzieniegdzie sieją też wykę lub mieszankę ze zbóż na paszę, ale przeważnie zbierają ją na siano a także na nie wielkich kawałeczkach.

Wskutek niedostatecznej produkcyi paszy, inwentarze a zwłaszcza bydło jest źle żywione a chów bydła traktowany po macoszemu.

Bydło żywione jest w lecie na pastwisku lichem, a w stajni otrzymuje dodatek zielonej paszy, składającej się z chwastów wyplewianych w zbożu lub też wiązkę trawy nażętej na miedzach lub rowach. W zimie głównym pożywieniem bydła jest słoma, plewa i sieczka siano przeważnie używane bywa na wyżywienie koni.

Bydło w ogóle jest małe, drobne, a krowy mało mleczne co też przy takiej hodowli i żywieniu inaczej być nie może. Bydła typowego nie spotyka się tu, jest to najrozmaitsza mięszanina tak co do budowy, jakoteż i maści. Dość znaczną liczbę bydła spotyka się czarno-srokatego, pochodzącego z krzyżowania z bydłem holenderskim, gdyż przed laty wszędzie a dziś jeszcze po niektórych folwarkach bydło pochodzenia holenderskiego jest utrzymywane.

Chów koni pozostawia wiele do życzenia, przyczyną tego jest za mała liczba stacyi ogierów rządowych, za skąpe żywienie źrebiąt w pierwszym roku i za wczesne używanie młodych koni do roboty.

Tu i ówdzie zwłaszcza w części górzystej włościanie utrzymują po kilku kilkunastu owiec prostych rasy krajowej są one białe i czarne, albo rude. Wełna z tych owiec służy do wyrabiania sukna grubego na sieraki dla włościan.

Z roślin przemysłowych uprawiają włościanie trochę lnu i konopi ale tylko na własną potrzebę. Len rygski nie jest tu znany a tylko zwykły krajowy uprawiany. Zanotować tu również muszę, że na jednym z folwarku hr. Potockiego to jest w Wyżnianach w roku bieżącym zasiano na polu 5 morgów buraków cukrowych dla cukrowni w Tłumaczu.

Sadownictwo tylko w jednej okolicy t. j. w Turkocinie, Stanimierzu i Hanarczowie jest uprawiane. Są tu przeważnie sady śliwkowe, ale także i inne gatunki owoców a nawet włoski orzech jest tu uprawiany. Sadownictwo tutejsze jest rzeczą dawną, tak że nawet tradycya początku jego zagiłeła. Sady tutejsze są jednak zaniedbane, właściciele ich nie troszczą się o nie wcale, szczepów nie obczyszczają, nie pielęgnują i nie odnawiają. Niektórzy gospodarze poczęli nawet sady swoje korczować i tylko przedstawieniom miejscowego proboszcza gr. k. Ks. Koncewicza udało się wandalizm ten powstrzymać. Wielkie szkody w domach owocowych czyni ta także pasożyt jerniota w sadach tutejszych bardzo rozpowszechniony, drzewa napadnięte tym pasożytem, w krótkim czasie usychają.

Przemysłu domowego nie ma tu żadnego, tylko w okolicy leśnej około Dunajowa i Ciemierzynice wyrabiają narzędzia potrzebne w gospodarstwie jak widły, grabie, również części do wozów a także sanie i wywożą na sprzedaż na Podole. W tej samej okolicy znajdują włościanie zarobek w lecie przy rąbaniu drzewa opałowego, klepek i innych materyałów drewnych.

Uboższa część ludności wychodzi na żniwo na Podole gdzie zbierają zboże na obszarach dworskich za dziesiąty snop, tam zboże swoje wymłucają i 2—3 morg zboża do domu przywożą.

Największe zainteresowanie się nauką gospodarstwa okazywali zawsze ci włoscianie, którzy mają większe nieco gospodarstw obejmujące wyżej 10 morgów. Właściciele drobniejszyeh gospodarstw mających 2—5 morgów gruntu dosyć obojętnie zapatrywali się na udzielaną naukę i zwykle też należeli do opozyi argumentując zawsze w jeden i ten sam sposób, że oni mają za mało gruntu ażeby mogli jakiekolwiek ulepszenia w gospodarstwie swoim wprowadzać, że o uprawie roślin pastewnych mowy nie może być u nich, gdyż „nie mieliby oni sami wtenczas co jeść“ jeżeliby ze swojego i tak małego gruntu, część przeznaczylı na uprawę roślin pastewnych.

Objaśnianie, że przez uprawę roślin pastewnych dźwignie się chów bydła, który dziś jest ciężarem dla gospodarstwa, a dalej że w ten sposób produkcya nawozu tak co do ilości jakoteż jakości prawdopodobnie nie trafi nigdy do przekonania takich najuboższych włościan i mimo woli nasuwa się myśl, że dla rolnictwa krajowego ustawa o dowolnem dzieleniu gruntów włościańskich jest szkodliwą.

W sprawie podniesienia chowu koni potrzebnem byłoby zaprowadzenie przynajmniej jeszcze jednej stacyi ogierów rządowych, gdyż włościanie narzekają, że 2 stacye wszystkiego znajduje się w przemyślańskim t. j. w Podhajczykach i Dobrzańcy i są miejscowości takie, które o 20—30 kilometrów odległe są od tych stacyi co połączone jest z niemałemi trudnościami w doprowadzeniu tamże klaczy dla stanowienia.

3. Powiat bobrecki.

W powiecie bobreckim z powodu istniejącej epidemii cholerycznej pan nauczyciel wędrowny mógł zaledwie w 6 gminach udzielać pouczeń, a i te musiał był przerwać. Opisu tedy gospodarstwa tego powiatu nie przedłożył.

4. W powiecie tarnopolskim urządził p. nauczyciel Wiśniewski u gospodarza Jakóba Drapa w Łozowej wzorową gnojownię kosztem 40 zł., które Wydział kraj. na ten cel przeznaczył stosownie do planu przedłożonego Wydz. kraj. Kontrolę nad prowadzeniem tej gnojówki objął miejscowy proboszcz Wlbny ks. Jan Skurzak.

III.

Pouczanie włościan o poprawnej uprawie i wyprawie lnu.

Pod względem rozmiaru uprawy lnu i konopi zajmuje Galicya pierwszorzędne miejsce w monarchii, bo w r 1893 na 127.514 *ha* w Austryi pod uprawę lnu i konopi przypada na Galicyę 60.252 *ha*. Z ogólnej produkcyi lnu na 370.000 centnarów metrycznych w Austryi przypada 74 000 cetn. metr. w Galicyi, a na 240.000 cetn metr. konopi przypada w Austryi przypada 193.414 cetn. metr. konopi produkowanych w Galicyi.

Mimo tej przewagi Galicyi uprawa lnu zmniejsza się, tak, że dla zaspokojenia potrzeb przemysłu tkackiego obecna produkcya lnu w Galicyi nie wystarcza.

Od kilkunastu lat powtarzają się bezustannie skargi na zły stan uprawy i wyprawy lnu, to też równie Wydział krajowy jak i obydwa kraj. Towarzystwa rolnicze podjęły w latach ostatnich akcyę do podniesienia tej gałęzi produkcyi.

Starania po temu szły głównie w kierunku sprowadzania dobrego gatunku nasienia lnianego, tudzież w kierunku pouczania ludności włościańskiej, która głównie uprawą tych produktów zajmuje się, bądź to w specyalnym zakładzie naukowym bądź też za pośrednictwem fachowego instruktora wędrownego.

Na innem miejscu zdaje Wydział krajowy o stanie i rezultatach nauki w szkole uprawy lnu w ogródku, tudzież o projekcie przeniesienia tego zakładu do Krosna. Tutaj wskazuje jedynie na działalność kraj. instruktora wędrownego dla nauki uprawy i wyprawy lnu.

Od r. 1884. poucza p. inspektor Jan Górski z inicyatywy gal. Tow. gospodarczego jako instruktor wyprawy lnu w kraju, od r. 1890 utrzymywany on jest kosztem kraju a od Towarzytwa gospodarskiego pobiera tylko zwrot kosztów podróży i dyety.

W tym czasie zwiedzał p. instruktor następujące powiaty:

w r. 1884.	powiaty	Gorlice, Biała, Żywiec, Nowy Targ.
1885.	„	Krosno, Jasło, Grybów, Nowy Targ, Łańcut.
1886.	„	Nowy Targ, Limanowa, Łańcut.
1887.	„	Lwów, Jarosław, Cieszanów, Łańcut.
1888.	„	Cieszanów, Przemyśl, Mościska.
1889.	„	Cieszanów, Jarosław, Gródek, Sambor, Turka, Lisko, Jaworów.
1890.	„	z braku subwencyi rządowej nie jeździł.
1891.	„	Cieszanów, Jarosław, Łańcut, Kołomyja.
1892.	„	Cieszanów, Kołomyja.
1893.	„	Myślenice, Nowy Targ, Jasło, Krosno.
1894.	„	Nowy Targ, Cieszanów, Gródek i Kołomyja.

Pan instruktor poucza za pomocą wykładów i praktycznych demonstracyj moczenia lub roszenia stosownie do właściwości danej okolicy oraz właściwej wyprawy przy użyciu narzędzi i machin (łamaczki) które z sobą wozi.

Za pierwszą bytnością ogranicza się zazwyczaj do wykładu o sposobie uprawy, przygotowania roli użycia nawozów sztucznych ale następnie dopiero za drugą bytnością obejmuje

część praktyczną. Ludność słucha tych wykładów bardzo chętnie, uczęszcza na nie licznie, interesuje się udzielonymi jej wskazówkami, żywi i odnosi z tych pouczeń rzetelną korzyść.

Niejednokrotnie prosi o pozostawienie lub przysłanie narzędzi na model, co też chętnie uskuteczniano.

Jednym z najdzielniejszych środków podniesienia tej uprawy jest udzielanie dobrego nasienia lnianego.

Od lat kilkunastu Towarzystwa gospodarcze zakupują nasienia lnu rygskiego i parnawskiego, w ostatnim roku nasienia tyrolskiego i udziela producentowe nasienie tego za zwrotem ceny własnej.

W roku ubiegłym badał p. instruktor rezultaty, otrzymane z próbnej uprawy lnu tyrolskiago z nasienia przez c. k. Ministerstwo rolnictwa przesłanego a to w powiatach Nowotargskim, cieszanowskim, gródeckim i kołomyjskim.

Dnia 14. sierpnia udał się do Nowejwsi szlacheckiej i Chrosny, gdzie nasienie lnu tyrolskiego wzięto do próbnej uprawy. Nasienie lnu tyrolskiego posiano obok nasienia lnu rygskiego — próba nie wypadła dla lnu tyrolskiego pomyślnie — gdyż tenże wyległ i został romierzwiony zebrany i wydał włókne gorsze od rygskiego. Następnie zwiedził powiat Myślenicki mianowicie Górną wieś, Trzebanie i Rabę wyżną. W Górnej wsi len z nasienia tyrolskiego nie udał się, w Trzebani udał się dobrze, był prawie tej samej wysokości co len zygski, tu urządził wykład na którem było do 150 słuchaczy i słuchaczek. W Rabie wyższej właściciel p. Dr. Zduń uprawia len na kilku morgach i sprzedaje go góralom na pniu t. j. na zagony po 3—5 ct. za sążeń kwadratowy powierzchni bez nasienia.

Najlepiej udał się len tyrolski w powiecie Nowotargskim mianowicie mianowicie w Czarnym Dunajcu, Odrowążu, Pieniążkowicach, Starem Bystrem i Ludzimierzu. Tutaj górale chwalą tę odmianę, gdyż wschodzi gęściej, daje łodygi cieńsze, z których spodziewają się delikatniejszego włókna.

Następnie wyjechał p. instruktor do Kobiernicy, gdyż Dyrekcya kraj. niższej szkoły rolniczej tamże przeprowadzała próby z trzema odmianami tego nasienia, mianowicie rygskim i tyrolskiemi Orthaler i Umhausen. Len z nasienia tyrolskiego wyległ i musiał być w stanie zielonym wyrwany i namoczony, reszta zaś wysuszonego przechowano na bantach w stodole; lny tyrolskie są o 5% krótsze od rygskiego.

Ztąd odjechał do Głębowic do państwa Deminów, którzy także na większej skale len uprawiają, bo prawie 5 morgów, po udzielaniu potrzebnych rad co do dalszego postępowania z tym materyałem odjechał do Bochni i do Woli Batorskiej (ad Niepołomice), a ztąd do Rzeszowa i Rudnika, gdzie robiono próby na osuszonych torfowiskach. Tutaj uprawiano trzy odmiany, mianowicie len rygski, tyrolski i czeski, a że był rzadko siany, wydał przeto łodygi grube bardzo rozgałęzione, z których włókno na grubsze tylko wyroby może być użyteczne.

Len rygski dosięgał metr długości tyrolski 70—90 cetn. metr. a czeski 50—75 ctn. m.

Dnia 17. września rozpoczął p. instruktor objazdkę na rachunek Towarzystwa gospod. galic. w powiatach: Cieszanowskim, Jaworowskim, Gródeckim i Kołomyjskim. W Oleszycach lny tyrolskie próbne wyległy i dały plon gorszy od krajowego. W Staremsiole wyległy także ale zostały wczas wyrwane w stanie zielonym namoczone z czego otrzymali włókno piękne i mocne, tracąc nasienie.

W Staremsiole i w Dachnowie urządził wykłady, gdyż trafił na święta na których było do 200 słuchaczy w innych miejscowościach jak: w Cewkowie, Dzikowie, Utarowie, Niemstowie, Nowemsiole i Lubaczowie, ograniczył się tylko na odwiedzinach gospodarzy w domu lub na polu i pogadanie z nimi:

W powiecie Jaworowskim w Hruszowie w Szczepłotach i Szkle — w tych dwóch ostatnich urządził także wykłady na których były pełne sale szkolne słuchaczy.

W Gródku próbna uprawa lnu wypadła średnio, u włościan, którzy nasienie lnu tyrolskiego otrzymali udał się piękny, ale wyległ i musiał być wcześniej wyrwany. W kraj. szkole uprawy lnu posiany 14. i 17. kwietnia nasienia Ulmhausen 45 *kq* na przestrzeni $^1/_2$-morgowej, obok odmiany rygskiej i nasienia Ötzhaler także 45 *kg* na $^1/_2$-morgowej przestrzeni obok odmiany rygskiej. Powschodził gęsto, rozwijał się pięknie, o cały tydzień prędzej okwitł od rygskiego ale w skutek burz i słót, wyległ był zupełnie, podczas gdy rygski trzymał się lepiej i tylko miejscami był wylęgnięty. Wylęgnięty len z nasienia tyrolskiego wyrwano część w stanie zielonym i wymoczono

W Dublanach zastał próbne lny wysuszone i schowane na strychu stajen. Uprawiano tu 3 odmiany tego nasienia micnowicie: Axamer, Ötzthaler i Umhausen, które udały się dobrze i dały plon średni tak w łodygach jak i w ziarnie.

Ze wszystkich zebranych dat dotyczących próbnej uprawy lnu z nasienia tyrolskiego o którem powyższe sprawozdanie częściowo niemal w każdej miejscowości wspomina, wynika, że len ten ma swoje ujemne i dodatnie strony, mianowicie w próbnej uprawie lnu z tego nasienia wszystkich trzech odmian, t. j. Axamer, Ötzthaler i Umhausen okazało się, że ma skłonność do wylęgnięcia w większym stopniu jak odmiana lnu infllantskiego lub krajowego zwłaszcza, gdy jest wcześniej siany — i że łodygi z nasienia lnu tyrolskingo są o 5—8% krótsze przeto dają mniej ale nieco delikatniejszego włókna. nadto ma to nasienie i tę kardynalną w naszych stosunkach wadę, że jest prawie o 30% droższe od nasienia lnu inflantskiego. Nasienie lnu tyrolskiego sprowadzone do Lwowa kosztuje 30—32 zł. za 100 *kg* podczas gdy nasienie lnu inflantskiego ta sama ilość nie przekracza 20 zł. Cennik nasion przysłany z Innsbruku „Förstliche und Landeswirthschaftliches Sammenhandlung und Klenganstalt Wallpach-Schwanenfeld, Innsbruck Preissblatt für 1894“ zawiera następne ceny:

cena w Insbruku Echt Ötzthaler Leinsammen pro 100 *kg* . . .	29	zł.
„ Axamer „ „ „ „ . . .	27	„
Fracht za 100 *kg* z Insbruku do Lwowa	6·24	„

Sprowadzone z pierwszej ręki możeby o 10—15% mniej kosztowało. P. instruktor sprowadził w r. 1893 z pierwszej ręki i za protekcyą Obmana tego towarzystwa 50 *kg* nasienia lnu z Otz w Tyrolach na próbę do siewu, które kosztowało za sprowadzeniem do Gródka 14·80 zł.

Nasienie lnu tyrolskiego ma jednakże tę dobrą zaletę, że posiada pełną siłę kiełkowania, bo 99% jest czyste, ziarnka są drobniejsze, przeto jest go więcej, posiany wschodzi pięknie i gęsto, rozwija się dobrze a dla osiągnięcia lepszego rezultatu wymaga najmniej 20% rzadszego siewu — gdyż przy równomiernym siewie z lenem inflantskim lub krajowym w razie ciężkich słot i wichrów podczas kwitnięcia i po okwitnięciu zupełnie wylęga, przezco przy niewiadomem postępowaniu włościan w takich wypadkach — gdzie się zwykle na dojrzeniu nasienia oczekuje — prawie połowę lub więcej się traci.

Wyjątek tutaj stanowią okolice, gdzie len w stanie zielonym się wyrywa i troczy jak w Nowotarszczyźnie, Myślenickim i Kołomyjskim, przez co do zepsucia się łodyg w wypadkach wylęgnięcia nie dopuszczają.

Len z nasienia tyrolskiego daje łodygi ciensze z których włókno jest delikatniejsze, tylko nieco krótsze i w nasienie mało obfity, przy rzadkiem siewie t. j. przynnjmniej 40% mniej nasienia możnaby go rozmnożyć i większą ilość nasienia otrzymać. Jest to len o wiele lepszy od naszego krajowego i może zająć pierwsze miejsce po lnie inflantskim, który od kilkudziesięciu lat sprowadzany bywa i gdyby tylko cena tego nasienia była przystępniejszą, to możnaby go śmiało naszym plantatorom zamiast inflantskiego do uprawy zalecić.

Len inflantski ma więcej siły odpornej na słoty i burze podczas i po okwitnięciu i nie tak prędko się wyłoży, a len krajowy ponieważ jest o 30 40% krótszy od pierwszego opiera się wylęgnięciu jeszcze więcej a w nasienie jest obfitszy od obydwóch poprzednich odmian. Z tej też przyczyny niektóre powiaty gdzie znaczną część lnu uprawiają jak Łańcut, Cieszanów, Gorlice, Krosno, Jasło i wiele innych nie używają wcale lnu inflantskiego do uprawy, tylko ograniczają się na krajowym, który im odpowiednią ilość nasienia dostarcza.

IV.

Działalność krajowego instruktora mleczarstwa.

O działalności instruktora mleczarstwa Dr. Urbana Wareg Massalskiego w roku ubiegłym powziąć można wiadomość z dołączonej tabeli w której zestawiono wszystkie konferencye i demonstracye jakie w tym czasie odbywał.

Do obowiązków instruktora mleczarstwa należy w pierwszym miejscu „w kołach wykształconych rolników słowem i pismem rozpowszechniać racyonalne urządzenie i prowadzenie gospodarstwa nabiałowego“. W tym kierunku działając pan instruktor mleczarstwa odbył w roku ubiegłym 45 wykładów i pouczań w różnych miejscowościach (spis tych miejscowości zestawiony jest w końcowym wykazie) na których było obecnych 547 osób. Obok tej kategoryi wykładów odbywał pan instruktor pouczenia połączone wraz z doświadczeniami praktycznemi, codziennie na Wystawie krajowej od 1. czerwca do 15. września, a które przy większych zjazdach zgromadziły nieraz wielką ilość publiczności. W tymże samym celu t. j. dla pouczenia rolników zgromadził pan instruktor na wystewie aparaty mleazarskie w jedną całość i kolekcya ta była wystawioną w pawilonie rolniczym.

Oprócz tego udzielał p. instruktor po jednym dniu każdego miesiąca we Lwowie (2-ga środa) i w Krakowie (3-ci wtorek), dla stron interesowanych informacyi potrzebnych do obeznania się z aparatami i t. d.

Dalej; idąc w tymże samym kierunku zaczął po wystawie wydawać gazetę mleczarską.

Na Wystawę wygotował pan instruktor trzy mapy statystyczne o stanie mleczarstwa w różnych częściach kraju, o handlu masłem i serem i o miejscowościach odznaczających się postępowym wyrobem nabiału. Mapy te wymagały zebrania wielu materyałów po powiatach i wogóle wiele pracy; za nie też otrzymał pan instruktor dyplom honorowy, a nadto medal srebrny za nader prosty i nader tani przyrząd do wytwarzania pary przeznaczonej do czyszczenia aparatów mleczarskich.

Co do rezultatów praktycznych otrzymanych w roku 1894 są one dwojakiego rodzaju:

Urządził on osobiście w dwóch gospodarstwach większych poostępowy wyrób masła a mianowicie w Bereżnicy królewskiej (pow. Żydaczów) i w Trzciańcu (pow. Dobromil). Wprowadził oprócz tego centryfugi w Zaluczu (pow. Śniatyn) i Jureczkowej (pow. Dobromil), wprowadził 2 maślnice victoria, 2 gniotowniki i 3 piecyki do ogrzewania wody. Wskutek tych przeobrażeń w gospodarstwach nabiałowych podwyższyła się renta z mleka jak w Bereźnicy z 3 centów za litr na 6 centów za litr.

W Krzeszowicach, gdzie centryfuga źle działała, instruktor ją naprawił i nauczył jak slę z nią należy obchodzić.

Tu też musimy dodać że po ukończeniu Wystawy, pan Massalski był w kilku miejscach i czasem po parę dni dokonywał za pomocą aparatów ważniejsze przeróbki mleka; a mianowicie w Czyszkach (pow. Sambor) Rosenberg (pow. Lwów) Załucze (pow. Śniatyn).

W bieżącym roku oprócz swych zajęć zwykłych jakoto: wydawnictwo gazety mleczarskiej, wykładów tygodniowych we Lwowie i w Krakowie i comiesięcznych w tychże miastach, wykładów na posiedzeniach różnych oddziałów towarzystw rolniczych, ułatwienia w sprzedaży produktów nabiałowych, konsultacyi wszelkiego rodzaju, obuczania o obchodzeniu się z przyrządami mleczarskimi i t. d. — zamierza pan instruktor odbywać objazdy po kraju i praktycznie po wsiach pouczać o możebności osiągnięcia większej renty z mleka i o posługiwaniu się aparatami mleczarskimi. Zamierza nadto zakładać jeżeli już nie w spółki produkcyjne z mleka pochodzącego z obszarów dworskich, to przynajmniej wzorowe gospodarstwa mleczarskie. Porobione są kroki w tym kierunku w okolicach Kołomyji, Dynowa, Sambora, Żydaczowa, Pruchnika i Krakowa. Do programu tych prac zrobią również zakładanie produkcyjnych spółek włościańskich tudzież urządzenie w Zakopanem i we Lwowie wzorowej miejskiej mleczarni.

Od r. 1892 do końca r. 1894 urządził p. Massalski 5 wzorowych gospodarstw wyrobu masła, a mianowicie w Wiczychnej polnej (pow. Kałuski), w Trzcianicach (pow. Dobromilski), w Bereźnicy królewskiej (pow. żydaczowski), w Sosnowic (pow. podhajecki) i w Załuczu (pow. śniatyński).

Nadto ustawił i wprowadził w ruch 10 ulepszonych centryfug Lefelda 9 gniotowników deskowych, kilka chłodników Schmidta, ogrzewaczy mleka, kilka areometrów i kremodensimetrów. Prredsięwziął budowie kroju pod względem stanu mleczarstwa i handlu wyrobami mleczarskimi i wypracował mapę kraju według stanu mleczarstwa w powiatach poszczególnych i do powiatów najwyżej pod względem wyrobu masła i handlu mleczarskiego stojących zaliczył powiaty bialski, bocheński, brzeski, brzozowski, jarosławski, krakowski, lwowski, mościski, przemyski, rzeszowski i sanocki. Jako najniżej stojące uznał powiaty borodeński, doliński, horodeński, kolbuszowski i nowotarski.

Przy zakładaniu spółek obywatelskich dla handlu produktami mlecznymi natrafia instruktor na wielkie trudności. Organizacya takich spółek musi być najbliższym zadaniem nie tylko samego pana instruktora mleczarstwa, by przedewszystkim kół interesowanych z których inicyatywa w tej mierze wychodzić powinna. Najwolniejszą zaś trudnością jest brak należytej organizacyi handlowej zapewniającej wyrobom krajowym korzystną sprzedaż na targach i miejscowych i możliwe warunki konkurencyi z wyrobami obcymi na targach pozagalicyjskich.

W tej mierze muszą być na szerszą skalę podjęte usiłowania kół interesowanych, którym — jeżeli tylko ze znajomością rzeczy będą sprowadzane.

Wydział krajowy najchętniej użyczy poparcia z utworzonego przez Wysoki Sejm funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

V.

Działalność krajowego nauczyciela weterynaryi.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. maja 1893 ustanowioną została stała posada krajowego weterynarza, zarazem nauczyciela wędrownego weterynaryi.

Posadę tą nadał był Wydział krajowy po rozpisaniu konkursu p. Teofilowi Sochaniewiczowi, dotychczasowemu c. k. weterynarzowi powiatowemu w Wieliczce. Gdy tedy p. Sochaniewicz dopiero od dnia 15. grudnia 1893 obowiązki swe objął rok ubiegły był pierwszym rokiem czynności jego.

W ciągu tego pierwszego roku służby swej nauczycielskiej przeprowadził p. Sochaniewicz 6—8 tygodniowe kursa nauki weterynaryjnej podług planu przez Wydział krajowy

zatwierdzonego w krajowych niższych szkołach rolniczych w Kobiernicy, Horodence i Jagielnicy z zupełnem zadowoleniem swych władz przełożonych, od grudnia zaś 1894 wykłada weterynaryę i hygieny na kursie rolniczym urządzonym przy kraj. wyższej szkole rolniczej dla nauczycieli ludowych w Horodence.

Nadto urządził p. Sachoniewicz popularne wykłady z weterynaryi dla włościan

w dniach 27—30. września w Kętach dla mieszkańców gmin Kęty, Kobiernice, Bulowice, Nowa wieś, Porąbka, Czanice, Malec, Kańczuga i Łąka;

w dniach 4 7 października w Kozach dla mieszkańców gmin Kozy, Bujaki, Lipnik, Halenów, Komorowice;

w dniach 12—17. października w Wilamowicach dla mieszkańców gmin Wilamowice, Hecznarowice, Bestwina, Bestwinko, Starowici i Bielany.

Na temata swych wykładów wybierał p. Sachoniewicz takie choroby, w których szybka i umiejętna pomoc jest dla zwierzęcia potrzebną, przy tej sposobności uzasadniał bezowocność licznych zabiegów zabobonnych w przeważnej liczbie szkodliwych, wykonywanych przez empirystów i znachorów.

Zainteresowanie tymi wykładami było wszędzie nader żywe a liczba słuchaczy przechodziła niejednokrotnie 100 120 osób.

Takie same wykłady urządził p. nauczyciel weterynaryi w mieście Horodence w dn. 9—11. grudnia 1894 dla gospodarzy wiejskich.

W pierwszym dniu było 60 gospodarzy, w drugim 90, a w trzecim 30, prócz tego było obecnych wielu z inteligencyi miejscowej i wszyscy 10 nauczycieli ludowych pozostających w Horodence na kursie rolniczym.

Zainteresowanie włościan było widocznem, czego większym dowodem liczne ich zapytania o rady i prośby o powtórzenie wykładów.

VI.

Doświadczenia panów nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego o próbach tępienia myszy.

Wydział krajowy polecił był panom nauczycielom wędrownym gospodarstwa wiejskiego przeprowadzenie doświadczeń ze środkiem przez firmę niemiecką Wasmuth & Attony-Ottensen dostarczonym a bardzo w Niemczech zachwalanym tępienia myszy owsem strychnino-sacharynowym.

Badania te przeprowadzili panowie nauczyciele Seweryn Wiśniewski i Bolesław Górski i złożyli Wydziałowi krajowemu każden z osobna swe sprawozdania, które pod ²/. i ³/. jako załączniki do wiadomości podajemy.

Al. ²/. i ³/.

Wyczerpawszy w ten sposób cały materyał dostarczony z objazdów panów nauczycieli wędrownych i instruktora mleczarstwa, Wydział krajowy podając te ich rezultaty do wiadomości Wysokiego Sejmu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, uprawy lnu, konopi, tudzież instruktora weterynarstwa i mleczarstwa za rok 1894 Sejm przyjmuje do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:

Romanowicz *w. r.*

ALEGATA

DO SPRAWOZDANIA WYDZIAŁU KRAJOWEGO

o czynnościach

nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, uprawy lnu, konopi, weterynaryi i mleczarstwa

za rok 1894.

Do LW. kr. 660/95.

Alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 1.660.

Wykaz wykładów, pouczeń i demonstracyj
przeprowadzonych przez krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego w roku 1894.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.	P. Stanisław Szalay. **Powiat Wadowicki.**					
1	Ponikiew, szkoła Gminy: Świnna, Poręba, Koziniec, pouczenie trwało $4^3/_4$ godzin z małemi przerwami.	Na żądanie słuchaczów: O nawozach: stajennym, obchodzeniu się w domu, na polu; kompost jego przygotowanie, użycie; łubin jako pognój, zastosowanie w ugorach i wsiewając w oziminy, łubin jako pasza; znaczenie tych uniwersalnych nawozów; nawozy sztuczne fosforanu ich znaczenie użycia, kości, i przetwory z nich, sposób użycia; saletra, wapno-kainit. — Główne działanie uprawy roli, jaka ma być uprawa, zagony wypukłe, płaskie, pokłady, orka na zimę, znaozenie włóczki. Potrzeba powiększenia ilości i jakości pasz naturalnych i dobór pasz sztucznych, buraki i kukurudza. Konieczność jak najlepszego żywienia i pielęgnowania inwentarza żywego.	polski	przeszło 60 włość. 11 kobiet 2 intelig.	pokazywano narzędzia rolnicze, sposób ich użycia i wyrabiania w domu nasiona roślin pastewnych	Lud dobry, chętny, inteligentny, wyrażali podziękowania i chęć dalszego pouczania się, przyrzekano wprowadzenie: gnojarń, lepszej uprawy pasz i żywienia bydła.
2	Mucharz Gminy: Jaszczurowa, Jamniki, Skawce, Śleczowice.	Pouczenia nie było z powodu grasującej epidemicznie ospy	"	—	—	—
3	Zembrzyce, szkoła Gminy: Tarnawa, Marcówka, pouczenie trwało 4 1/2 godz. z przerwą małą.	Na żądanie słuchaczów: O nawozach jak wyżej, uprawa roli, o paszach, kukurudzy na ziarno einquantino uprawianej w ziemuiakach, o żywieniu i obchodzeniu się z bydłem.	"	60 włość. 4 intelig.	demonstrowano nasiona i narzędzia.	Ogromne zainteresowanie, przyrzekano wprowadzenie lepszej gospodarki, podziękowania i prośba o dalszą pomoc.

4	Harbutowice, szkoła Gminy: Palcza, Baczyn, Zachełmno, pouczenie trwało $3^1/_2$ godziny.	Na żądanie słuchaczów: O nawozach jak wyżej, o uprawie roli mokrej nieprzepuszczalnej, o zaniechaniu uprawy na b. mocnych spadkach zbóż i ziemniaków, natomiast zaprowadzenie uprawy pastewnych, korzyści z tego postępowania.	polski	przeszło 100 włość.	jak wyżej	Zainteresowanie dość znaczne, interpelacye liczne, poprawa stosunków gospodarskich, wzbudza powszechną prawie niewiarę.
5	Izdebnik, szkoła Gminy: Podchybie, Zarzyce w., Zarzyce m. I. pouczenie trwało 4 godziny. II. pouczenie trwało 3 godziny.	Na żądanie słuchaczów, także rozpocząłem od nawozów, i przyszedłem wszystkie jak wyżej podane b. szczegółowo. — Drugiego dnia, uprawa roli, orka włóczka, zagony, uprawa na zimę, na wiosnę, latem, podsiewy, poplonów. — O paszach, dobór tych, rozmaitość, uprawa, końskiego zębu, einquantino, podsiewy tanich mięszanek, zagospodarowanie pastwisk i łąk naturalnych jako pierwsza czynność każdego dobrego gospodarza. — Żywienie i pielęgnowanie bydła rogatego.	„	47 włość. 5 intelig. do 60 włość. 5 kobiet 3 intelig.	jak wyżej	Zainteresowanie znaczne i niewiara we własne siły.
6	Żebrzydowiec, szkoła Gminy: Brody, Kalwarya, Stanisław d. i g., Bugaj, pouczenie trwało 4 god	Na żądanie o nawozach przeszedłem jak wyżej, potem wskutek interpelacyi, prowadzić byłem zmuszony pouczenia w nieładzie skacząc z przedmiotu na przedmiot; uprawa ziemniaków, kukurudzy, pastwiska, zagony wypukłe i uprawa pastwisk.	„	do 50 włość. 1 intelig.	jak wyżej	Zainteresowanie u większej części słuchaczów wielkie, u mniejszej niewiara.
7	Radocza Gminy: Tomice, Graboszyce.	Wykład w szkole, jeden, 3 godziny. Na żądanie słuchaczy: O oborniku, jego znaczenie, i obchodzenie się z nim, w domu i na polu, o kompoście, jego znaczenie, wyrób i użycie, o nawozie zielonym, łubinie, jego znaczenie, uprawa w ugorze i w oziminach; uzupełnienie obornika, nawozami pomocniczemi n. p. żuzlami Thomasa, to samo i przy łubinie. — Uprawa roli w zagony wypukłe i płaskie, przekopywanie roli, znaczne koszta przy takiem przekopywaniu roli i większe zanieczyszczenie tejże, pociętymi na sadzonki kawałeczkami korzeniaków perzu, których wybrać ani grabiami, ani nawet rękami niepodobna. — Przy or.e płaskiej, tańsze, łatwiejsze, wyniszczenie perzu i chwastów i osuszenie roli, przez wyrównanie powierzchni calizny, umożliwiające w gruntach zwęzłych szybszy napływ wody zbytecznej.	„	15 włość. 3 intelig.	demonstracye narzędzi, pługa, Extyrpatora i rysunkowe.	Wójt z Graboszyc starszy człowiek najpilniej słuchał, mało ale dobrze interpelował. — Wójt miejscowy po ukończeniu nawozów poszedł.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r. 8	Lanckorona Gminy: Jastrzębia, Skawinki, Leśnica.	Pouczenie 1. w szkole od 5. popołudniu do $^{3}/_{4}$10 w nocy — 4 godz. i $^{3}/_{4}$. Na żądanie słuchaczy: O oborniku, jego znaczeniu i obchodzeniu się z nim w domu i na polu o kompoście, nawozie zielonym t. j. łubinie i jego uprawa w ugorze i w oziminach; nawozy pomocnicze, wyroby z kości mąki kostnej, superfosfaty, kainit, wapno, saletra, żużle Thomasa, uzupełnienie nawozu stajennego żużlami Thomasa, kainitem, uprawa roli, orka, ściernik i na zimę włóczka, radlenie, wałkowanie, orka na zagony wypukłe, wady tejże, przekopywanie roli. — Siejba, jasność ziarna, ilość ziarna, czas siejby.	polski	108 włość. 4 intelig. 8 kobiety 10 dzieci	niedziela, demonstracye narzędzi, pługa, Extyrpatora i rysunkowe	Z Leśniczy nie był nikt, później dowiedziałem się, że gmina w formie urzędowej odpowiedziała Wydziałowi powiatowemu, że pouczenia nie potrzebuje. - Odpis pisma przesłano Wysokiemu Wydziałowi krajowemu.
9	Stryszów Gminy: Zakrzów, Stronie, Dąbrówka.	Nie przyszło do pouczenia z powodu nagłych robót w polu.	—	—	—	—
10	Lencza Gminy: Przytkowice, Podolany.	2. Pouczenie dnia 17. od 9 do 12 w nocy (przedtem nikt nie przyszedł dla nagłych robót w polu) i dnia 18. od 8 wieczór do $^{3}/_{4}$11. — Na pierwszem pouczeniu na żądanie słuchaczy: o nawozie stajennym, obchodzeniu się z nim w domu i na polu, o kompoście i łubinie jako nawozie zielonym, jak wyżej. — Na drugiem pouczeniu: o nawozach sztucznych i pomocniczych j. w., o uprawie roli, siejbie.	"	7 włość. 2 intelig 9 włość. 2 intelig. 16 dzieci	jak wyżej	Przybył tu wójt ż Zarzecza, które w marcu było przyłączone do Izdebnika.
11	Barwałd średni Gminy: Klecza górn., doln., Barwałd górn., doln. i średni, Łękawice, Jaruszowice.	Barwałd średni nie dał dużo słuchaczy, ale bardzo sympatycznych i inteligentnych, bo było tamże 2 pouczenia. I d. 19. od $^{1}/_{2}$8 wieczór do $^{1}/_{4}$11 w nocy, drugie d. 20 od $^{1}/_{2}$7 wieczór do $^{1}/_{2}$11 w nocy. — Na żąda-	"	44 włość. 8 kobiet 2 intelig.	jak wyżej	Upraszali o przybycie do nich jak najprę-

		nie słuchaczy: o nawozie stajennym, kompoście, łubinie j. wyżej. — Na drugiem pouczeniu: o nawozach sztucznych jak wyżej. — Uprawa roli, orka ściernisk na zimę itd. jak wyżej. — Siejba jak wyżej. Uprawa ziemniaków szczegółowa, w zagonach pod skibę i na poprzód pod motykę, systemem Gilocha. Uprawa ziemniaków z kukurudzą.	polskie	53 włość. 13 kobiet 4 intelig.	i nasiona roślin pastewnych i zbożów	dzej i w czasie wolniejszym od robót w polu, dziękowali za korzyść otrzymaną z pouczenia.
12	Frydrychowice, szkoła Gminy: Przybrodz, Gierałtowice.	1. Pouczenie od $^3/_4$7 wieczór do $^1/_4$11 w n. Na żądanie słuchaczy: o nawozie stajennym, kompoście i łubinie jako nawozie zielonym szczegółowo jak wyżej.	„	28 włość. 2 intelig.	nasiona łubinu i inne jak koniczyny	Słuchali uważnie interpelowali mało.
13	Piotrowice, szkoła Gminy: Głębowiec, Gierłatowiczki.	1. Pouczenie od $^1/_2$7 w. do $10^1/_4$ w nocy. Na żądanie słuchaczy: o nawozie stajennym, kompoście i łubinie jako nawozie zielonym szczegółowo jak wyżej, o nawozach sztucznych, najważniejsze kiedy używać jak nazywają tu powszechnie kości, o rzące Thomasa, kainicie i wapnie. — Uprawa roli, orka na zimę, ściernisk, kopanie roli, siejba jak wyżej, uprawa ziemniaków.	„	54 włość. 4 kobiet 1 intelig.	nasiona i narzędzia	Lud b. zamożny, b. inteligentny, b. dużo interpelowano, dziękowano i zapraszano by często przyjeżdżać.
14	Przeciszów, szkoła Gmina: Podolsze.	1. Pouczenie od $^1/_2$7 do $^1/_4$10 w nocy. Na żądanie słuchaczy: o nawozie stajennym, o kompoście i łubinie jako zielonym nawozie jak wyżej szczegółowo.	„	24 włość. 2 intelig. 6 dzieci	łubin	Interpelowano przecząc w żadne sposoby podniesienia wydatności roli wielu niewierzy zarozumiali i leniwi, pisarz fatalny indywidyum.
		Suma godzin użytych na formalne pouczenia zbiorowe w szkole wynosi 29½. Słuchało pouczeń: włościan 342, kobiet 24, dzieci starszych 32, inteligencyi 20 osób, razem osób 418.	„	—	—	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.						
15	Mucharz Gminy: Jaszczurowa, Jamniki, Skawce i Sleszowice. 2 pouczenia od $^1/_2$8 do $^1/_2$12 i od 5 do $^1/_2$7 i od $^1/_2$8 do $^1/_2$11; razem 8$^1/_2$ godzin.	Na żądanie słuchaczów: O nawozach, obornik jego wartość, składowe części, obchodzenie się z nim w domu i na polu, t. j. urządzenie stajni, gnojarni, zbiorniku na gnojówkę, wywóz w pole, rozrzucanie, mięszanie z rolą i przykrycie. Kompost, jego wartość, konieczność wyrobienia, sposób tegoż, użycie. Nawóz zielony w ogóle, łubin, jego znaczenie jako nawozu, korzyści z użycia, uprawa w ugorze, w oziminie; łubin jako pasza, sposoby użycia, zabezpieczające od choroby łubinowej, ziarna, słomy i siana. Nawozy pomocnicze, ich znaczenie dla gospodarstwa, kości, mąka kostna zwykła i preparowana, superfosfaty, na jakie ziemie używać ich trzeba, a kiedy nie dają widocznego skutku Żużle Thomasa, ich wartość, uzupełnienie niemi nawozu stajennego i łubinu, korzyści z takiego uzupełnienia. Kainit, jego własność i skład, użycie na łąki i pola jako uzupełnienie obornika i łubinu pod ziemniaki i przyszły zbiór koniczyny sianej w jęczmieniu, na pastwiska. Saletra chilijska, skład, własności, użycie jej na zboża. — Uprawa ziemi, orka na zimę, uprawa jej z wiosną, orka ściernisk i dalsza uprawa, kopanie ziemi, zagony wypukłe w ziemi mocnej gliniastej. Uprawa ziemniaków i system Gillieta. — O paszach: buraki, koniczyny, koński ząb, mięszanki w ścierniskach, uprawa kukurudzy na ziarna i paszę. Główne zasady żywienia bydła.	polski	48 włość. 7 intelig. 31 włość. 8 intelig.	demonstracye modeli maszyn, nasion.	Lud inteligentny i pracowity.

16	Inwałd, szkoła Gminy: Andrychów i Zagórnik, 1 pouczenie od $8\frac{1}{4}$ do $\frac{3}{4}11$ wieczór, razem $2\frac{1}{2}$ godziny.	Ogólnie o stratach w gospodarstwie, o wywożeniu siana do Prus, o dobrym nawozie stajennym, obchodzenie się z nim jak wyżej, potrzeba obwałowania stosu, o gnojarni jaka jest teraz i sprawienie beczki na gnojówkę, o siejbie, uprawie roli, zagonach, kopaniu roli (wszystko na interpelacye).	polski	12 włość. 2 kobiet 2 intelig.	jak wyżej	—
17	Roczyny, szkoła Gmina: Brzezianka (Targowice wyłączono) 1 pouczenie od 7 do 10 i od $\frac{1}{2}11$ do 12 w nocy, razem $4\frac{1}{2}$ godziny.	Na żądanie po ogólnem przedstawieniu strat w gospodarstwie o nawozach, wszystko jak przy Mucharzu. Uprawa roli, siejba, jak wyżej O powiększeniu pasz i dobrem żywieniu. O stowarzyszeniach: mleczarskiem i tkackiem	„	44 włość. 1 intelig.	jak wyżej, oprócz tego przez parę godzin w polu i we wsi	Lud wyszczególniający się inteligencyą i zapobiegliwością.
18	Wieprz z Nidkiem, szkoła 2 pouczenia w szkole od $\frac{1}{2}6$ do $\frac{1}{2}12$ z przerwą i od $\frac{1}{2}6$ do 8 i od 9 do $\frac{1}{2}12$ i pół dnia demonstracye na polu, 11 godzin wykładów 3 „ demonstracye.	Po ogólnej, jak zwykle przemowie, wykazującej potrzebę zmiany gospodarstwa i nauki, na żądanie słuchaczy o nawozach, szczegółowo wszystko jak przy Mucharzu. Uprawa roli jak wyżej i konieczność podsiewu ściernisk mięszankami, zamiast zostawiać pastwiska w tychże. — O paszach, łąkach i pastwiskach, ulepszenia tychże i uregulowanie użytkowania, o większej wydatności roli w łąkach, aniżeli pod stawami, dobre skutki osuszania wielu stawków międzypolowych, zabagniających grunta i sprowadzających epidemiczne choroby, uprawa końskiego zęba, buraków, kukurudzy na ziarno i paszę, einquantino i żywienie bydła. — O stowarzyszeniach zarobkowych i kasach system Raiffeisena po za szkołą.	„	24 włość. 36 włość. 1 kobiet 3 intelig.	demonstracye maszyn, nasiou i w polu przez 5 godzin	To samo przytem przeważnie b. zamożny.
19	Zator, szkoła Gminy: Palczaniec, Smoldec, Laskowa, Rudze, Trzebieńczyce, 3 pouczenia od $\frac{1}{2}$ 7 do 10 wieczór, od 9 do $\frac{1}{2}1$ w południe i od $\frac{1}{2}5$ do $\frac{1}{2}10$ wieczór, razem 11 godzin.	Na żądanie: o nawozach. Obornik, kompost, zielony, zupełnie szczegółowo, o narzędziach i maszynach z demonstracyami, znaczenie kółka rolniczego w pośredniczeniu nabycia dla tegoż narzędzi i maszyn do wspólnego użytku, o uprawie roli szczegółowo jak wyżej. Siejba, szczegółowo. — O paszach w ogóle i po szczególe, uprawa końskiego zębu i einquantino. Zasady żywienia bydła szczegółowo i korzyści z tegoż i taniego nawozu.	„	8 włość. 5 intelig. 20 włość. 7 intelig.	tylko maszyn i nasion	Nie poznałem ludności oprócz 5 naczelników gmin, czas słotny.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r. 20	Spytkowice, Gminy: Miejsce, Łączany, Bachowiec. 2 pouczenia od $^1/_2$6 do 8 i od $^1/_2$9 do $^1/_2$12, drugiego dnia od $^1/_2$8 do $^1/_2$12, razem 9$^1/_2$ godzin.	Na żądanie o nawozach, szczegółowo jak wyżej o wszystkich nawozach, na drugiem pouczeniu o narzędziach do uprawy roli, samej uprawie, zagonach, siejbie jak wyżej; o paszach, szczegółowo przeszedłem pożytki z łąk i pastwisk, melioracye tych, pastwiska z uregulowanem użytkowaniem, uprawa roślin pastewnych, końskiego zębu i cinquantino, użytkowanie z bydła, żywienie.	polski	60 włość. 2 intelig. 23 włość. 2 intelig.	tylko maszyn i roślin.	Bardzo inteligentni, b. wdzięczni za naukę.
21	Ryczów, Gminy: Lipowa, Półwieś, pouczenie od 10 wieczór $^1/_2$2 w nocy.	Na żądanie: o uprawie roli, szczegółowo o zagonach wypukłych, siejbie, o oborniku, o paszach, łąkach, pastwiskach, koniczynie końskim zębie, cinquantino. — O kółku rolniczym, zakupnie maszyn i narzędzi; wszędzie w powyższych miejscowościach mówiłem o celach towarzystwa Kółek rolniczych i o stowarzyszeniach innych, jak mleczarskie itp.	„	18 włość. 1 intelig.	Jak wyżej.	Lud dobry, bogaty, za naukę byli b. wdzięczni i dziękowali.
	P. Bolesław Gurski. **Powiat Mościski.**					
1	Stojańce, okr. sąd Sądowa Wisznia.	O obchodzeniu się z nawozem w stajni, na gnojarni i w polu, o nawozach sztucznych i o hodowli.	„	50	Na podwórzu gospodarskiem i w polu, jako objaśnienia do wykładów.	—
2	Małnów, okr. sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych, narzędziach gospodarskich i hodowli.	ruski	120	Jak wyżej.	—
3	Sokole, okr. sąd Mościska.	To samo i o nawozach kostnych.	„	80	Jak wyżej.	—

4	Chorośnica, okr. sąd. Sądowa Wisznia.	Jak w Małnowie, tudzież o łąkach i pastwiskach.	ruski i polski	30	Jak wyżej.	—
5	Dołhomościska, okr. sąd. Sądowa Wisznia.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych i kostnych, o hodowli i o racyonalnej poprawie pastwisk.	ruski	60	Nie było z powodu ustawicznej słoty.	—
6	Dmytrowice, okr. sąd. Sądowa Wisznia.	O obchodzeniu się z nawozem, o poprawie łąk i pastwisk, o zmianie nasion, o uprawie ziemniaków i hodowli.	„	36	Na podwórzu gospodarczem i w polu jako objaśnienia do wykładu.	—
7	Dydiatycze, okr. sąd. Sądowa Wisznia.	O obchodzeniu się z nawozem i o hodowli.	„	30	Były zastosowane do wykładanych przedmiotów.	—
8	Lipniki, okr. sąd. Mościska.	To samo i o kompoście, nawozach sztucznych i uprawie.	polski	80	Jak wyżej.	—
9	Strzelczyska, okr. sąd. Mościska.	O nawozach sztucznych, obchodzeniu się z łąkami i pastwiskami i o hodowli.	„	38	Jak wyżej.	—
10	Krysowice, okr. sąd. Mościska.	To samo i o obchodzeniu się z nawozem.	„	40	Jak wyżej.	—
11	Pakość, okr. sąd. Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, nawozach sztucznych, o uprawie roli i o hodowli.	ruski	70	Jak wyżej.	—
12	Buchowice, okr. sąd. Mościska.	—	„	40	O urządzeniu gnojarni, i obchodzeniu się z nawozem w stajni.	Z powodu przyjazdu geom. ewidenc. wszyscy odeszli odemnie i wykład uniemożliwili.
13	Pnikut, okr. sąd. Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, nawozach sztucznych, kompostach, uprawie lucerny i o hodowli.	polski	37	Z powodu słoty nie było.	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.						
14	Podliski, sąd Sądowa Wisznia.	O obchodzeniu się z nawozem, uprawie roli i hodowli.	ruski	35	Z powodu słoty nie było.	—
15	Twierdza, sąd Sądowa Wisznia.	To samo, o nawozach zielonych, sztucznych i o narzędziach.	polski	52	Były, jako objaśnienia do wykładu.	—
16	Zakościele, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o uprawie roli i o hodowli	"	47	Z powodu słoty nie było.	—
17	Rudniki, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, nawozach sztucznych, zielonych, uprawie łubinu i o hodowli.	ruski	48	Jak wyżej.	—
18	Sułkowszczyzna, sąd Mościska.	To samo.	polski	35	Jak wyżej.	—
19	Czerniawa, sąd Mościska.	To samo i o obchodzeniu się z łąkami i pastwiskami.	ruski	183	Jak wyżej.	—
20	Starzawa, sąd Mościska.	To samo, co w Czerniawie.	"	168	Jak wyżej.	—
21	Lacka Wola, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem stajennym, o nawozach zielonych i sztucznych i o hodowli.	polski	27 i 18 dzieci szkolnych	Były, jako objaśnienia do wykładu, i o użyciu traczkaru i puszczadła.	—
22	Radenice, sąd Mościska.	To samo.	ruski	76	Z powodu słoty nie było.	—
23	Sądowa Wisznia,	W obecności c. k. Starosty: o obchodzeniu się z nawozem na gnojarni, ze stanowiska rolniczego i sanitarnego.	polski	30 wójtów	—	—
24	Balice, sąd pow. Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych, sztucznych, kompostach, o uprawie i o hodowli.	"	23	Jako objaśnienia do wykładu.	—
25	Mościska,	W obecności c. k. Starosty i lekarza pow., jak w Sądowej Wiszni.	"	40 wójtów	—	—
26	Trzcieniec, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych, uprawie i hodowli.	"	57	Z powodu słoty nie było	—

27	Myślatycze, sąd Mościska.	Jak wyżej.	ruski	21	Z powodu, że wcześniej się nie zeszli, tylko na podwórzu.	—
28	Hussaków, sąd Mościska.	To samo i o nawozach sztucznych.	polski	15	Dla rozpoczętych żniw, demonstracyj nie było, a wykład dopiero wieczór.	—
29	Bolanowice, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem i o hodowli.	ruski	12	Jak wyżej.	—
30	Złotkowice, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach sztucznych, uprawie lucerny i o hodowli.	„	54	Jako objaśnienia do wykładu.	—
31	Radochońce, sąd Mościska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych i sztucznych, o uprawie i o hodowli.	polski	27	Dla rozpoczętych żniw, demonstracyj nie było, a wykład odbył się wieczór	—
	Powiat Przemyski.					
32	Rożubowice, sąd Niżankowice.	O obchodzeniu się z nawozem w stajni, w gnojarni i w polu, o kompostach, nawozach zielonych i kostnych, uprawie roli i hodowli.	ruski	42	Z powodu pilnych robót w polu, włościanie mogli się zgromadzać tylko wieczór, dlatego demonstracye odbyć się nie mogły.	—
33	Drozdowice, sąd Niżankowice.	To samo i nieco z weterynaryi.	„	50	Jak wyżej.	—
34	Sierakośce, sąd Niżankowice.	Jak w Rożubowicach.	„	147	W podwórzu i w polu, jako objaśnienia do wykładu.	—
35	Hruszatyce, sąd Niżankowice.	O obchodzeniu się z nawozem, o uprawie i hodowli.	„	15	Jak wyżej.	—
36	Pikulice, sąd Przemyśl.	To samo, tudzież o żywieniu bydła, uprawie warzyw i o płodozmianie.	„	48	Z powodu słoty demonstracyi nie było.	—
37	Krówniki, sąd Przemyśl.	Jak wyżej i o nawozach zielonych.	„	39	W podwórzu i w polu, jako objaśnienie do wykładu.	—
38	Prałkowce, sąd Przemyśl.	To samo i o uprawie roślin pastewnych.	polski	22	Jak wyżej.	—
39	Grochowce, sąd Przemyśl.	O obchodzeniu się z nawozem stajennym, o nawozach zielonych i kostnych, o uprawie i hodowli.	„	37	Jak wyżej.	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.						
40	Krasiczyn, sąd Przemyśl.	O nawozach, używaniu krów do uprawy roli, o warzywach i korzyści tam ich uprawiania, o hodowli i gospodarstwie mlecznem.	polski	21	W podwórzu i w polu, jako objaśnienia do wykładu.	—
41	Olszany, sąd Przemyśl.	O obchodzeniu się z nawozem stajennym, o nawozach zielonych, kostnych i o roślinach pastewnych	ruski	38	Jak wyżej.	—
42	Babice, sąd Dubiecko.	O obchodzeniu się z nawozem, kompostach, nawozach sztucznych, bronowaniu pszenicy, hodowli i żywieniu.	polski	27	Jako objaśnienia do wykładu.	—
43	Nienadowa, sąd Dubiecko.	Jak wyżej.	„	30	Jak wyżej.	—
44	Krzywcza, sąd Dubiecko.	O obchodzeniu się z nawozem, nawozach kostnych i hodowli.	„	10	Z powodu robót w polu zeszli się dopiero wieczór.	—
45	Bachorzec, sąd Dubiecko.	Pogadanka o nawozach i nieco o hodowli.	„	6	Nie.	—
46	Dubiecko, Przedmieście Dubieckie i Drohobyczka.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych i sztucznych, o użyciu krów do zaprzęgu w Dubiecku, o uprawie roli, pastewnych, o narzędziach rolniczych i o hodowli.	„	przeszło 220	Z małą ilością ludzi w Drohobyczce i Dubiecku, na podwórzu gosp. i w polu.	—
47	Łętownia, sąd Przemyśl.	O nawozach, stajennym, kompoście, popiele i kostnym, o obchodzeniu się z pastwiskiem, hodowli i żywieniu.	„	48	Jako objaśnienia do wykładu.	—
48	Kosienice, sąd Przemyśl.	O obchodzeniu się z nawozem, nawozach kostnych, o uprawie roli, roślinach pastewnych i o hodowli.	ruski	37	Nie.	Zeszli się dopiero wieczór po robotach.
49	Ujkowice, sąd Przemyśl.	Jak wyżej.	ruski i polski	76	Jako objaśnienia do wykładu.	—

50	Małkowice, sąd Przemyśl.	O obchodzenin się z nawozem, kompostach, popiele, nawozach kostnych, uprawie pastewnych i o hodowli.	ruski	27	Jako objaśnienia do wykładu.	—
51	Żurawica, sąd Przemyśl.	Jak wyżej.	„	15	Z powodu słoty nie było.	—
52	Wyszatyce, sąd Przemyśl.	To samo, i o obchodzeniu się z łąkami i pastwiskami.	„	89	Jako objaśnienia do wykładu.	—
53	Bolestraszyce, sąd Przemyśl.	jak wyżej.	„	16	Z powodu słoty nie było.	—
54	Hurko, sąd Przemyśl.	O obchodzeniu się z nawozem i o hodowli.	ruski i polski	12	Jak wyżej.	—
55	Medyka, sąd Przemyśl.	To samo, i o kompostach, nawozach kostnych, popiele, roślinach pastewnycb, o obchodzeniu się z łąkami i pastwiskami.	polski i ruski	68	Jak wyżej.	—
56	Szechyniec, sąd Przemyśl.	O obchodzeniu się z nawozem, o uprawie roli, roślinach pastewnych i o hodowli.	ruski	40	Jako objaśnienia do wykładu.	—
57	Stubno, sąd Przemyśl.	Jak wyżej i o nawozach kostnych.	„	12	Z powodu słoty nie było.	—
58	Nakło, sąd Przemyśl.	Jak wyżej.	„	47	Jako objaśnienia do wykładu.	—
59	Poździacz, sąd Przemyśl.	Jak wyżej i o łąkach i pastwiskach.	„	72	Z powodu słoty nie było.	—
	Powiat Jarosławski.					
60	Sośnica, sąd Radymno.	O obchodzenin się z nawozem, kompostach, nawozach kostnych, narzędziach rolniczych, o roślinach pastewnych i o hodowli.	„	124	Z powodn słoty nie było.	—
61	Święte, sąd Radymno.	Jak wyżej i o uprawie roli.	„	113	Jako objaśnienia do wykładów, na podwórzu i w polu	—
62	Radymno.	Jak wyżej i o główniejszych chorobach roślin gospodarskich.	polski	60	Z powodu słoty i jarmarku nie było.	—
63	Munina, sąd Jarosław.	O obchodzeniu się z nawozem, kompostach, narzędziach rolniczych, o główniejszych chorobach roślin, o roślinach pastewnych i hodowli.	„	121	Jako objaśnienia do wykładów.	—
64	Ostrów, sąd Radymno.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach sztucznych, kompostach, uprawie roli, uprawie pastewnych i hodowli.	„	37	Jako objaśnienia do wykładów, na podwórzu i w polu.	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.						
65	Skołoszów, sąd Radymno.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach sztucznych, kompostach, uprawie roli, uprawie pastewnych i hodowli.	polski	78	Jako objaśnienia do wykładów na podwórzu i w polu.	—
66	Kaszyce, sąd Radymno.	Jak wyżej.	"	185	Jak wyżej.	—
67	Rokietnica, sąd Pruchnik.	Jak wyżej, i o chorobach roślin.	"	15	Jak wyżej.	—
68	Tuligłowy, sąd Pruchnik.	Jak wyżej.	"	72	Jak wyżej.	—
69	Hawłowice, sąd Pruchnik.	O obchodzeniu się z nawozem, uprawie roli, narzędziach, wszczególności o pożytku wału, o kompostach, o chorobach roślin i o hodowli.	"	27	Jak wyżej	—
70	Pruchnik wieś, sąd Pruchnik.	Jak wyżej i o nawozach sztucznych.	"	49	Jak wyżej.	—
71	Tyniowice, sąd Pruchnik.	Jak wyżej.	"	35	Jak wyżej.	—
72	Bystrowice, sąd Pruchuik.	Jak wyżej.	"	80	Jak wyżej.	—
73	Czelatyce, sąd Jarosław.	Jak w Hawłowicach.	"	55	Jak wyżej.	—
74	Rudołowice, sąd Jarosław.	Jak w Pruchniku.	"	87	Jak wyżej.	—
75	Rozwienica, sąd Jarosław.	Jak wyżej.	"	14	Jak wyżej.	—
76	Zarzecze, sąd Jarosław.	Jak wyżej.	"	70	Jak wyżej.	—
77	Cieszacin wielki, sąd Jarosław.	Jak wyżej.	"	84	Z powodu późnego zgromadzenia demonstracyi nie było.	—
78	Pawłosiów, sąd Jarosław.	Jak wyżej i o uprawie buraków cukrowych.	"	16	Jako objaśnienia do wykładów na podwórzu i polu.	—

79	Pełkinie, sąd Jarosław.	Jak wyżej.	polski	200	Jako objaśnienia do wykładów na podwórzu i w polu.	—
80	Kidałowice, sąd Jarosław.	Tylko krótka pogadanka o celu pouczeń i o hodowli.	„	6	Nie było.	—
81	Morawsko, sąd Jarosław.	Jak w Pawłosiowie.	„	50	Jako objaśnienia do wykładów, na podwórzu; w polu nie można było z powodu silnych mrozów.	—
82	Tuczempy, sąd Radymno.	Jak wyżej.	„	35	—	—
83	**Powiat Rawski.** Radruż, sąd Niemirów.	Dla małej ilości słuchaczy tylko pogadanka o chowie cieląt i uprawie łubinu.	ruski	8	Z powodu niestosownej pory tylko na podwórzu gospodarskiem jako objaśnienia do wykładów o obchodzeniu się z nawozem, o narzędziach rolniczych i budowlach gospodarskich.	—
84	Werchrata, sąd Rawa ruska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych i o hodowli.	„	90	Jak wyżej.	—
85	Lubycza, Kniazie, sąd Rawa ruska.	Jak wyżej i o nawozach sztucznych.	„	37	Jak wyżej.	—
86	Bełzec, sąd Rawa ruska.	O obchodzeniu się z nawozem, o nawozach zielonych i sztucznych, o roślinach pastewnych i o hodowli.	polski	80	Jak wyżej.	—
87	Mosty małe, sąd Rawa ruska.	O obchodzeniu się z nawozem i hodowli.	ruski	24	Jak wyżej.	—
88	Hujcze, sąd Rawa ruska.	Jak wyżej i o osuszaniu łąk.	„	50	Jak wyżej.	—
89	Wierzbica, sąd Uhnów.	O obchodzeniu się z nawozem i o hodowli.	„	60	Jak wyżej.	—
90	Karów, sąd Uhnów.	O nawozach, narzędziach rolniczych, o osuszaniu i nawadnianiu łąk, o użyciu mączki kostnej.	„	100	Jak wyżej.	—
91	Kamionka wołoska, sąd Rawa ruska.	O nawozie, nawozach zielonych, i sztucznych, o uprawie łubinu, o hodowli.	„	80	Jak wyżej.	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.	**P. Seweryn Wiszniewski. Powiat Żółkiewski.**					
1	Żółkiew Winniki	Racyonalne obchodzenie się z nawozami na podwórzu i w polu, uprawa roślin pastewnych jak koniczyny, buraków, marchwi, kukurudzy na paszę, wreszcie chów bydła i wychów cieląt, a również o motylicy i środkach zaradczych przeciw tej chorobie, która w wielu miejscach już się objawia.	ruski	39	Z powodu błota i niepogody żadnych demonstracyi nie było.	Wykład jeden był w Winnikach w szkole z inteligencyi był tylko miejscowy nauczyciel szkoły ludowej.
2	Krechów	Jak wyżej.	„	35	Jak wyżej.	Tu znalazłem lepszą uprawę roli jak przedtem, obecnym był nauczyciel.
3	Skwarzawa	Jak wyżej.	—	—	—	Włościanie nie zgromadzili się na pouczenie.
4	Dobrosin	Jak wyżej.	„	40	Nie było	Obecnym był miejscowy nauczyciel.
5	Butyny, Przystań } Wykład w Butyniach.	Jak wyżej.	—	150	—	Lepsze obchodzenie się z nawozem w polu zaprowadzają włościanie. Obecnym na pouczeniu był miejscowy nauczyciel.
6	Turynka	Jak wyżej.	„	—	—	Włościanie nie zgromadzili się. — Poinformowany został, że uprawa koniczyny została tu rozszerzoną i buraków.
7	Derewnia, Kulawe } Wykład w Derewni.	Jak wyżej.	ruski	20	Nie było.	Lepsze obchodzenie się z nawozem w polu. — Obecnym na pouczeniu był miejscowy proboszcz gr. k. ks. Podoliński — Wykład w Derewni.

8	Wieczorki	Jak wyżej.	polski	15	Jak wyżej.	Wykład był tu po raz pierwszy, na pouczeniu był obecny p. Bronisław Lang wł. dóbr i oficyaliści.
9	Mosty wielkie Wolica Stanisłówek	Jak wyżej.	„	120	Jak wyżej.	Pouczenie odbyło się w Mostach, gdzie byli obecni p. Lang, miejscowy nadleśniczy, a także kilku nauczycieli.
10	Rekliniec	Jak wyżej.	ruski	40	—	Obecnym był miejscowy nauczyciel.
11	Batiatycze	Jak wyżej.	„	51	—	Z inteligencyi była miejscowa nauczycielka, próba uprawy buraków nie udała się w przeszłym roku. — Marchew pastewną będą włościanie uprawiać, i prosili o wysłanie nasienia.
12	Kłodno Kłodzienko	Jak wyżej.	„	42	Nie było.	Pouczenie miało tu miejsce po raz pierwszy i odbyło się w urzędzie gminnym w Kłodnie, dokąd przybyli także włościanie z bliskiego Kłodzienka. — Z inteligencyi nikt nie przybył
13	Żółtańce	Jak wyżej.	„	—	—	Na pouczenie włościanie nie przybyli.
14	Kulików Doroszów Nadycze	Jak wyżej.	„	97	—	Pouczenie odbyło się pierwszy raz w Kulikowie, dokąd przybyli włościanie z sąsiednich wiosek Doroszowa i Nadycz. — Z inteligencyi byli: kierownik szkoły p. Dudewicz i młodszy nauczyciel zainteresowanie się było tu zadawalniające.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r.	**Powiat Przemyślański**					
15	Wyżniany	We wszystkich gminach pouczenia odnosiły się do potrzeby uprawy roślin pastewnych jako głównej dźwigni podniesienia gospodarstwa a szczegółowo traktowana była uprawa czerwonej koniczyny i buraków pastewnych; — przy uprawie koniczyny była także mowa o tępieniu kanianki i o sposobach leczenia bydła od wzdęcia. Sprawa racyonalnego obchodzenia z nawozem stajennym była również przedmiotem pogadanek. Oprócz powyższych przedmiotów pogadanki obejmowały także uprawę roli i wychów cieląt. — W kilku gminach jak Kurowice, Wyżniany, Sołowa mających dobre grunta, zachęcałem do uprawy kukurudzy na ziarno i pouczałem o uprawie tej rośliny, wreszcie w gminie Stanimierzu pouczałem także o pielęgnowaniu drzew owocowych.	ruski	20	Zwiedzanie gospodarstwa w polu, przegląd robót wykonywanych w polu jak orka, pod zasiew jarzyny, siejba, gęstość wysiewu, pouczenie użycia trokaru.	Na pouczeniu byli obecni administrator folwarku p. Aczkiewicz i miejscowy nauczyciel p. Reichard.
16	Puluchów wielki	Jak wyżej.	„	30	Jak wyżej.	—
17	Rozworzany	Jak wyżej.	„	48	Jak wyżej.	—
18	Kurowice	Jak wyżej.	„	21	Jak wyżej	Obecnym był na pouczeniu miejscowy nauczyciel p Tustanowski.
19	Sołowa	Jak wyżej.	„	35	Jak wyżej	—
20	Stanimierz	Jak wyżej.	„	33	Jak wyżej, nadto zwiedzanie sadów i pouczenia o sadownictwie na miejscu.	Na pouczeniu był obecny ks. Koncewicz, proboszcz gr. kat
21	Hanaczów Hanaczówek	Jak wyżej.	„	28	Jak wyżej.	Obecny ks. Sobolewski, proboszcz ob. łac.
22	Krosienko	Jak wyżej.	„	36	Jak wyżej.	Obecny miejscowy nauczyciel.

23	Przemyślany	Jak wyżej.	ruski	52	Jak wyżej.	Obecni: Wny Wybranowski Stanisław, członek Wydziału powiatowego, miejscowy burmistrz i kilka osób z inteligencyi.
24	Ładańcze Bryków	Jak wyżej.	"	47	Jak wyżej.	Nauczyciel z Ładańcu i z Wołkowa.
25	Wołków	Jak wyżej.	"	51	Jak wyżej.	Obecni ciż sami nauczyciele i proboszcz gr. kat.
26	Meryszczów Brzuchowice	Jak wyżej.	"	12	Jak wyżej.	Obecni p. Lang, wł. dóbr i miejscowe nauczycielstwo.
27	Poluohów mały	Jak wyżej.	"	10	Jak wyżej.	—
28	Dunajów	Jak wyżej.	ruski i polski	50	Jak wyżej.	Obecni p. Turski, dyrektor lasów, miejscowy ksiądz administrator parafii łacińskiej i miejscowy nauczyciel.
29	Wiśniowczyk	Jak wyżej.	ruski	gosp. 12 młodz. 20 starszej	Z powodu deszczu demonstracyi żadnych nie było	Obecny miejscowy nauczyciel p. Borys
30	Lipowce	O racyonalnem obchodzeniu się z nawozem na gnojowni i w polu, o potrzebie uprawy roślin pastewnych szczegółowe pouczenie uprawy koniczyny. Żywienie inwentarza, chów cieląt.	"	57	Przegląd gospodarstw włościańskich i dworskich, w polu i w domu. Użycie trokaru.	Obecni na pouczeniu byli także pp. Stromke, wł. folwarku, ks. Szczurkiewicz proboszcz gr. kat. i miejscowy nauczyciel.
31	Ciemierzyńce	Jak wyżej.	"	41	Jak wyżej.	—
32	Niedzieliska	Jak wyżej.	"	30	Jak wyżej.	—
33	Hlibowice świrskie	Jak wyżej.	"	35	Jak wyżej.	Na pouczeuiach był także p. Leon Tyszkowski, wł. dóbr.
34	Świrz	Jak wyżej.	polski	90	Jak wyżej.	—

L. porz.	Miejscowosć	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r. 35	Podhajczyki	Oprócz powyższych przedmiotów pouczałem także o uprawie lucerny i marchwi pastewnej, poruszyłem także sprawę spółek mleczarskich.	niemiecki	31	Jak wyżej.	W Podhajczykach na życzenie zebranych gospodarzy kolonistów Niemców, pouczenia prowadzone były w języku niemieckim.
36	Laszki królewskie	Nawozy i upałne uprawy roślin pastewnych.	ruski	35	Nie było z powodu deszczów ulewnych	Obecnym był także miejscowy nauczyciel. Gmina ta nie kwalifikuje się do pouczeń, gdyż są zacofaui a zarozumiali i do żadnego postępu nie zdolni.
37	Połtawa	Nawozy, uprawa koniczyny, chów cieląt.	"	40	Nie było żadnych.	Oprócz włościan obecni byli na pouczeniu miejscowy proboszcz i nauczyciel szkoły ludowej.
38	Gliniany	Jak wyżej, także uprawa lucerny.	"	120	Jak wyżej.	—
39	Zadwórze	Nawozy, uprawa koniczyny, uprawa roli ciężkiej glinowej.	"	42	Jak wyżej.	Oprócz włościan byli obecni na pogadance ks Kulczycki, gr. kat. proboszcz i miejscowy nauczyciel.
40	Peczenia	O potrzebie uprawy roślin pastewnych, szczegółowa uprawa koniczyny, tępienie kanianki, wzdęcie u bydła	"	starszej młodzieży 15 gosp. 25	Z powodu deszczów i błota zwiedzanie gospodarstwa w domu i polu nie mogło być przeprowadzone. —	Na pogadance obecny był miejscowy nauczyciel szkoły ludowej.

41	Słowita	Nawozy stajenne, gnojów, trzymanie nawozu pod bydłem, obchodzenie się z nawozem w polu — Materyały przydatne ściółkę w zastępstwie słomy. Wreszcie wybór ziarna do siewu, gęstość siewu, bajcowanie pszenicy przeciw śnieci. — Oprócz tego chów cieląt, i o chorobie motylicy u bydła i przyczynach powstania tej choroby i t. d.	ruski	20	Demonstracye ograniczały się do pouczeń jak używać trokaru przeciw wzdęcin bydła, a także o hodowli krów mlecznych.	Obecni na pouczeniu byli miejscowy nauczyciel, i p. Lewicki gospodarz większego folwarku.
42	Jaktorów	Jak wyżej.	„	28	Jak wyżej.	Obecny na pouczeniu miejscowy nauczyciel.
43	Podhajczyki (gm. rus.)	Jak wyżej	„	29	Jak wyżej.	Na pouczenie przybyli pp.: ks. Demczyszyn, prob. gr. kat. i miejscowy nauczyciel.
44	Pohorylce	Jak wyżej.	„	27	Jak wyżej.	Na pouczeniu był obecny miejscowy nauczyciel szkoły ludowej.
45	Wyżniany	—	—	—	—	Wykładu nie było, gdyż włościanie nie zgromadzili się.
46	Sołowa	—	—	—	—	Jak wyżej.
47	Kurowice	Krótka pogadanka o robotach polnych będących na czasie jak zbiorze siana, podgartywaniu kartofli, przyczynach wykładania się zboża i t. p., a także o żniwie zboża.	ruski	4	—	—
48	Wyżniany	Głównym przedmiotem pouczeń były sprawy gospodarskie załatwiane w obecnym sezonie, a więc uprawa roli pod ozimine, wybór nasienia, bajcowanie pszenicy sinym kamieniem, gęstość wysiewu, przechowywanie kartofli w kopcach bez luftów, wreszcie pielęgnowanie i żywienie inwentarza, a zwłaszcza bydła rogatego przez zimę. — Oprócz tego w niektórych gminach jak w Rozworzanach było krotkie powtórzenie o obchodzeniu się z nawozem stajennym i uprawa roślin pastewnych.	polski	28	Zwiedzanie robót wykonywanych w polu.	Obecni na pouczeniu ks. kanonik Puchalski, miejscowy nauczyciel p. Reichardt, miejscowy administrator folwarku p. Aczkiewicz i budowniczy Zideb.
49	Rozworzany	Jak wyżej.	ruski	35	Jak wyżej.	Na pouczeniu był obecny miejscowy nauczyciel p. Tustanowski.
50	Gliniany	Jak wyżej.	„	6	Jak wyżej.	—

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1894 r. 51	Hanaczów	Głównem przedmiotem pouczeń były sprawy gospodarskie załatwiane w obecnym sezonie, a więc uprawa roli pod ozimínę, wybór nasienia, bajcowauie pszenicy sinym kamieniem, gęstość wysiewu, przechowywanie kartofli w kopcach bez luftów, wreszcie pielęgnowanie i żywienie inwentarza, a zwłaszcza bydła rogatego przez zimę. — Oprócz tego w niektórych gminach jak w Rozworzanach było krótkie powtórzenie o obchodzeniu się z nawozem stajennym i uprawa roślin pastewnych.	polski	17	Zwiedzanie robót wykonywanych w polu.	Obecny miejscowy nauczyciel.
52	Sołowa	Jak wyżej.	ruski	18	Jak wyżej.	—
53	Peczenia	Jak wyżej.	„	15	Jak wyżej.	Obecny miejscowy nauczyciel.
54	Poluchów	—	„	—	—	Włościanie nie zgromadzili się.
55	Kurowice	—	„	—	—	Jak wyżej.
56	Poluchów wielki	Uprawa roli na zimę, pielęgnowanie i żywienie inwentarza. Wychów cieląt. Przechowanie kartofli w kopcach.	„	8	Z powodu deszczu nie było.	Obecny na wykładzie miejscowy nauczyciel.
57	Kurowice	Jak wyżej.	„	6	—	Obecny miejscowy nauczyoiel p. Tustanowski.
58	Staninierz	Jak wyżej a nadto o zastąpieniu ściołki ziemią w braku słomy i pielęgnowanie drzew owocowych.	„	12	Zwiedzanie mieszkań włościańskich i obór, uwagi nad hygieną mieszkań ludzkich i stajen	Obecny proboszcz gr. kat. ks. Koncewicz.
59	Krosienko	Jak wyżej także o komasacyi, którą to kwestyę tu interpelowano.	„	35	Zwiedzanie gospodarstw włościańskich.	Obecny nauczyciel miejscowy p. Tarnawski.
60	Przemyślany	Jesienna uprawa roli, zimowe żywienie i pielęgnowanie inwentarza, o cielnych krowach, wychów cieląt.	polski	12	—	—

61	Bryków, Ładańce – wykład wspólny w Ładańcach	O zimowym wożeniu nawozu stajennego, żywienie i pielęgnowanie zimowe inwentarza. Wychów cieląt, orka na zimę.	ruski	18	Zwiedzanie gospodarstw włościańskich.	Obecny nauczyciel szkoły w Ładuńcach i p. Lewicki oficyalista ekonomiczny.
62	Wołków	Jak wyżej.	„	45	Jak wyżej.	Obecni na wykładzie miejscowy proboszcz gr. kat. i nauczyciel p. Majdan.
63	Ciemierzyńce	Jak wyżej.	„	15	Jak wyżej.	—
64	Dunajów	Jak wyżej.	„	22	Jak wyżej.	Obecni p. Torski, dyrektor lasów arcybiskupich i miejscowy kierownik szkoły.
65	Sołowa Peczenia Wyrzniany Ciemierzyńce	Oprócz pogadanek o gospodarstwie z pojedyńczemi gospodarzami przeprowadzone było w tych gminach doświadczenie tępienia myszy polnych za pomocą trucizny.	—	—	Jak wyżej.	—
	Powiat Bobrecki.					
66	Bóbrka	O obchodzeniu się z nawozem stajennym, uprawa roślin pastewnych, a w szczególności koniczyny, buraków i t. p. — Uprawa oziminy. — Wybór nasienia, o śnici.	ruski	65	Przegląd gospodarstw, okazywanie kanianki pod lupą, pouczenie użycia trokara.	Na wykładzie obecni byli burmistrz i kierownik szkoły.
67	Staresioło	Nawozy, uprawa roślin pastewnych, urządzenie mlecznych gospodarstw pod miastem — Uprawa oziminy. — Wybór nasienia. — Wzdęcie bydła.	„	22	Jak wyżej.	—
68	Borynicze	Nawóz stajenny. — Urządzenie gnojowni, podniesienie dochodu z gospodarstwa przez uprawę roślin pastewnych. — koniczyny, buraków, o siewie oziminy. Wybór nasienia itp.	„	58	Jak wyżej.	Obecnym był nauczyciel szkoły miejscowej.
69	Chodorów	Jak wyżej.	„	44	Jak wyżej.	—

Tabela pouczeń instruktora mleczarstwa w r. 1894.

L. porz.	Miejscowość	Język wykładowy	Ilość obecnych	Przedmiot wykładu	Uwagi
1	Raciborsko, (pow. Wieliczka)	polski	12	O handlu masłem i o ogrzewaniu wody do picia dla bydła w zimie.	Na posiedzeniu komitetu Wydziału Wielickiego Tow. rolniczego u prezesa p Dydyńskiego.
2	Lwów	„	7	Pogadanka o aparatach mleczarskich.	2ga środa miasiąca
3	Kraków	„	27	Doświadczenia z centryfugu i krótki zarys mleczarstwa.	3ci wtorek miesiąca. Było 20 uczniów ze seminar. nauczycielskiego.
4	Broczków, (p. Dolina)	„	4	O pożytku spółki mleczarskiej	-
5	Lwów	„	1	Doświadczenia z centryfugą.	P. Eugeniusz Krzysztofowicz, świeżo tam sprowadzono centryfugę.
6	Trzcianice, (p. Dobromil)	„	4	Nauka praktyczna jak się obchodzić z centryfugą i z gniotownikiem i wyrób masła.	—
7	Bóbrka	„	20	O karmieniu bydła w zimie i o handlu masłem.	Posiedzenie oddziału bobreckiego Towarzystwa gospodarskiego.
8	Lwów	„	15	Doświadczenia z centryfugą i pogadanki o aparatach mleczarskich	2ga środa miesiąca.
9	Zabawa, (p. Brzesko).	„	3	Pogadanka o wyrobie masła.	—
10	Kraków	„	1	Rozmowa o handlu masłem i o zakwaszaniu mleka.	3ci wtorek miesiąca.
11	Lwów	„	20	Opisanie przyrządów mleczarskich i demonstracye praktyczne z centryfugą.	—
12	Lwów	„	35	Jak wyżej.	—
13	Kraków	„	70	Jak wyżej.	—
14	Lwów	„	30	Jak wyżej.	—
15	Lwów	„	25	Jak wyżej.	—
16	Wierzchnia polna	„	7	Praktyczne pouczenia o działaniu centryfugą i robienie masła.	—
17	Przemyślany	„	15	Jak wyżej.	—

18	Lwów	polski	20	Jak wyżej.	—
19	Rzeszów	„	30	Jak wyżej.	—
20	Kraków	„	25	Jak wyżej.	—
21	Podhajce	„	9	Jak wyżej.	—
22	Lwów	„	200	Opisanie przyrządów mleczarskich. Demonstracye praktyczne z wyrobem śmietanki za pomocą centryfugi i z wyrobem masła.	Na Wystawie lwowskiej.
23	Lwów, Wystawa	„	300	Wytłumaczenie działalności centryfugi, okazywanie aparatów i robota śmietanki i masła.	—
24	Lwów, Wydział	„	3	Pouczałem pewnego przedmieszczanina lwowskiego jak obchodzić się z centryfugą: centryfuga działała.	—
25	Bereżnica, p. Żydaczów	„	7	Praktyczne pouczania o działaniu centryfugi i robieniu masła.	U pp. Pawlikowskich. Instalowano tam centryfugę maśiną Victoria i gniotownik.
26	Stryj	„	5	Pouczanie że przez spółki mleczarskie lepiej spożytkowuje się mleko.	Kilku wójtów z okolicy zebranych w Starostwie.
27	Lwów	„	200	Wytłómaczenie działalności centryfugi i okazywanie tejże w ruchu. Inne informacye w zakres gospodarstwa nabiałowego wchodzące.	Na Wystawie lwowskiej.
28	Krzeszowice	„	3	O robieniu masła.	—
29	Tłumacz	„	27	Doświadczenia z centryfugą i maślnicą: wyrób masła, konferencya o handlu nabiałem.	—
30	Szczepłoty	„	5	Wyrób masła na maślnicy Victoria.	Instalowano maślnicę Victoria.
31	Sygniówka	„	5	O chłodzeniu mleka i o czyszczeniu naczyń.	—
32	Sygniówka	„	3	O chłodzeniu mleka.	—
33	Lwów	„	100	Doświadczenia z centryfugą i informacye różne z całej dziedziny mleczarstwa.	Podczas Wystawy krajowej.
34	Czyszki	„	25	Praktyczny wyrób śmietanki i masła.	Detale są w p. 1. *a*) Sprawozdania.
35	Rotenberg	„	15	Jak wyżej.	„ „ „ „ *b*) „
36	Krzeszowice	„	4	Pouczanie w obchodzeniu się z centryfugą.	—
37	Kołomyja	„	20	Wyrabiano śmietankę i masło. Wykład o handlu masłem i o spółkach mleczarskich.	Na posiedzeniu oddziału pokuckiego towarzystwa gospodarczego.
38	Zakopane	„	2	Pouczałem jakie są warunki założenia mleczarni dla przedaży mleka i śmietanki.	Rozmowy prywatne.

L. porz.	Miejscowość	Język wykładowy	Ilość obecnych	Przedmiot wykładu	Uwagi
39	Raba	polski	5	Pouczenia praktyczne jak robić aby centryfuga Victoria dobrze tłuszcz oddzielała.	—
40	Olszanik, (p. Sambor)	"	1	O spółkach mleczarskich.	Rozmowa z właścicielem do którego w skutek jego listu umyślnie przybyłem.
41	Kranzberg	"	3	Jak wyżej.	Pow. Sambor. Rozmowa z wójtem i z dwoma innemi na posiedzeniu przedwstępnem dla zawiązania spółki handlowej.
42	Sambor	"	12	Jak wyżej.	—
43	Lwów	"	6	Demonstracya z centryfugą. O mleczarstwach miejskich.	2ga środa miesiąca.
44	Załucze	"	4	Jak wyżej.	Powiat Śniatyn.
45	Kraków	"	3	O wyzyskiwaniu mleka.	3ci wtorek miesiąca.
46	Kołomyja	"	40	Demonstracya z centryfugą maślnicą i gniotownikiem.	Na kolonii niemieckiej w Bogienbergu.
47	Lwów	"	2	O dostarczaniu mleka do miast.	W dniu terminu miesięcznego.
48	Kraków	"	6	Jak wyżej, przyczem centryfuga działała.	Jak wyżej.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 660/1895.

Odpis.

Sprawozdanie o próbach tępienia myszy polnych.

Myszy polne od lat kilku stały się rzeczywistą plagą dla rolnictwa, gdyż skonstatowano że wyrządzają one nieraz szkody w plonach rolnych, które wynoszą od 10—90% w zbiorach. U nas w Galicyi plaga ta coraz częściej zaczyna się pojawiać, a rok bieżący jest pod tym względem dosyć niefortunny, gdyż przeważnie powiaty podolskie jak: buczacki, czortkowski, borszczowski, trembowelski i inne, a więc najurodzajniejsze plagą tą nawiedzone są w wyższym stopniu. Powiat przemyślański, gdzie w roku bieżącym wykonywałem czynności jako wędrowny nauczyciel gospodarstw, także częściowo plagą tą jest dotknięty. Ta plaga mysia nie objawia się jednak we wszystkich gminach w równej mierze; są gminy, w których zachodzi obawa, że plony oziminy i koniczyny w znacznym stopniu zniszczonemi zostaną, jeżeli wpływy klimatyczne nie przyjdą rolnikom z pomocą, inne gminy chociaż także nie są zupełnie wolne od myszy polnych, to jednak z powodu mniejszej ich ilości nie zachodzi tak groźne niebezpieczeństwo jak w tamtych.

Wskutek przedstawienia mojego w Wysokim Wydziale krajowym o grożącem niebezpieczeństwie zniszczenia rolnych płodów przez myszy polne, otrzymałem polecenie wypróbowania środka zachwalanego w Niemczech tak zwanego owsa strychnino-sacherynowego wyrabianego przez firmę niemiecką Wasmuth & z Altony-Ottensen, a używany w Niemczech do trucia myszy polnych.

P. Leopold Lityński, farmaceuta i właściciel drogueryi we Lwowie otrzymał polecenie sprowadzenia owsa strychnino-sacherynowego od firmy Wasmutha & z Altony, a nadto została przyjętą propozycya p. Lityńskiego dostarczenia owsa takiego samego wyrobu własnego, nie mniej owsa preparowanego arszenikiem, który to wyrób jako tańszy, gdyby był równie skuteczny, byłby temsamem praktyczniejszy.

Otrzymałem przeto 3 gatunki trutek na myszy polne dla robienia doświadczeń a to: 1. Owies strychnino-sacharynowy oryginalny Wasmutha. 2. Owies strychnino-cukrowy wyrobu p. Lityńskiego i 3. Owies arsenowy p. Lityńskiego.

Owies strychnino-sacharynowy oryginalny Wasmutha już z samej powierzchowności różnił się znacznie od owsa p. Lityńskiego, gdyż pierwszy miał ziarno odłuszczone z łupy i miał wygląd krup albo raczej pęcaku, gdy tymczasem owies Nr. 2. i 3. był owies zwyczajny nie odłuszczony z łupy. Owies Wasmutha jako odłuszczony przy preparowaniu strychniną mógł przyjąć w siebie więcej strychniny jak owies nie odłuszczony, posiadający twardą i gładką łupkę, do którego rozczyn strychniny nie mógł mieć takiego dostępu jak do pierwszego. Owies Wasmutha nadto po spreparowaniu strychniny miał na sobie warstewkę sacharyny dla złagodzenia goryczy strychninowej a oprócz tego zabarwiony jest farbą anilinową na czerwono. Owies wyrobu krajowego po zaprawieniu takowego strychniną lub arszenikiem jest ocukrzony cukrem zwyczajnym a był także zabarwiony na czerwono.

Doświadczenia z użyciem wszystkich 3-ech gatunków trucizny przeprowadziłem na dość dużą skalę, gdyż przeszło na 80 morgach żyta, pszenicy i koniczyny i to na gruntach dworskich folwarku Sołowa, Peczenia, Wyżniany, Ciemierzyńce. Miałem zamiar doświadczenia te przeprowadzać na gruntach włościańskich, gdyż włościanie ubolewali przedtem na szkody wyrządzone przez myszy polne, ale gdy przyszło do akcyi i gdy oświadczyłem, że chcę robić doświadczenia mające na celu trucie myszy i to bezpłatnie, żaden z włościan nie zgłosił się do mnie z takim życzeniem.

Po przybyciu na miejsce gdzie miały być robione doświadczenia nastąpiło kilka dni słotnych a experyment musiał być odłożony do czasu nastania lepszej pogody i stężenia ziemi.

Gdy wreszcie można już było rozpocząć próby okazało się że wyrób krajowy preparatów N. 2. i N. 3. w workach spleśniał i wydawał woń stęchłą a pomimo to zrobiłem próbę i rozsypywałem owies na polu na którym myszy się znajdowały. Owies był na drugi dzień około nor mysich widoczny, — więc przypuszczam że go myszy jeść nie chciały, nie znaleziono też na powierzchni pola ani jednej myszy nieżywej. Próba ta powtórzona na innem polu również nie miała żadnego rezultatu. Fakt ten tłumaczę sobie w ten sposób że wyrób krajowy owsa strychninowego i arsenowego, z powodu pospiechu i braku odpowiedniego przyrządu do wysuszenia, nie był dość suchy, wskutek czego spleśniał w workach, a myszy polne jeść go nie chciały. Nie wiem jak wypadła próba przeprowadzona przez mojego kolegę P. Górskiego, być może że tenże otrzymał owies lepiej dosuszony, gdyż go później otrzymał, a wskutek tego może i lepszy rezultat ma do zanotowania jak jak.

Co do owsa strychnino sacharynowego Wasmutha, to takowy okazał się prawie we wszystkich wypadkach bardzo skuteczny. Myszy zjadały go chętnie a na drugi dzień po użyciu tego preparatu, myszy nieżywe leżały tu i ówdzie na powierzchni pola, a żyjących, któreby biegały po polu nie spostrzegano więcej. Prawdopodobnem przeto jest że po użyciu tego środka gdy znaczna część została wytrutą, reszta żyjących widząc grożące im niebezpieczeństwo wynosiła się z miejsca niebezpiecznego. W niektórych wydadkach jednak po użyciu owsa Wasmutha rezultat był niepewny a mianowicie: jeżeli po rosypaniu ziarna w nory, spadł deszcz ulewniejszy, otóż w takim wypadku prawdopodobnie wskutek opłukania ziarna z sacharyny gorycz strychninowa wcale nie przypadała do gustu myszom, owsa nie zjadały, a skutku widocznego nie było. Był też i taki wypadek że owies Wasmutha użyty na polu położonym blisko gumna nie dawał rezultatu widocznego.

Wprawdzie na tym polu nor mysich była wielka ilość, jednakowoż po użyciu owsa nie było widać myszy nieżywych na powierzchni pola; być więc może że myszy mając w blizkim sąsiedztwie gumno, już przeniosły się tutaj na zimowe mieszkanie. W większej części wypadków jednak owies Wasmutha przynosił rezultaty bardzo dobre.

Co do sposobu użycia a właściwie rosypywania ziarna owsa Wasmutha to zastosowane były strzelbki jego pomysłu które za przyciśnięciem kurka wydzielają po kilka ziarnek, które wpuszcza się w nory mysie. Użycie tych strzelb jest łatwe, a robotnik obznajmia się łatwo z użyciem takowych. Pomysł był dobry, gdyż robotnik nie potrzebuje ziarno zatrute brać w ręce, nie potrzebuje się nachylać więc robota idzie dość szybko a co również jest ważnem że wpuszczając lufkę w norę, bardzo mało ziarn pozostaje na powierzchni pola. Wykonanie tych strzelb jest jednak bardzo niedbałe i tak tandetne że na 5 strzelb które otrzymałem już na drugi dzień po użyciu jedno przestało funkcyonować, z powodu osłabienia sprężyny. Za parę dni też w drugiej sprężyna się złamała.

Co do ilości wykonać się mającej roboty jedno, strzelbę (1 robotnik) to zależy to od mniejszej lub większej ilości nor mysich a także od wprawy i zręczności robotnika. Zauważyłem że na krótkim dniu w końcu października i z początkiem listopada jeden robotnik (1 strzelba)

wykonywał 2—3 morgów dziennie. Ilość potrzebnego owsa na 1 morg było także zmienną gdyż zależało to od mniejszej lub większej ilości nor mysich znajdujących się na polu. Najmniejsza lość potrzebnego ziarna do rozdzielenia w norach było $^1/_2$ kilogr. największa zaś 1 kilogr. na morg pola.

Podnieść tu muszę że wogóle na powierzchni pola bardzo mało ziarnek owsa było widocznych, gdyż o ile możności musiało być dopilnowanem ażeby robotnik lufkę strzelby blisko nory przykładał. To też pomimo że z tak niebezpiecznym preparatem experementowałem przeszło 14 dni, nie było wypadku ażeby znaleziono na polu otrutego ptaka lub jaką sztukę zwierzyny. Środek ten zastosowany do tępienia myszy polnych może przeto być używany jako dobry, a przynajmniej jako jeden z lepszych.

Ze względu jednak że jest to trucizna bardzo silna i wymaga w zastosowaniu do praktyki wielkiej ostrożności i przezorności a przy użyciu takowego konieczną jest ciągła czujność i kontrola nad robotnikiem, przeto jestem zdania że środek ten z korzyścią mógłby mieć zastosowanie w gospodarstwach dworskich. W mniejszym stopniu nadaje się zaś środek ten dla gospodarstw włościańskich, gdyż nie podobna byłoby powierzyć naszemu włościaninowi rzecz tak niebezpieczną jak strychninowy preparat, a w jaki sposób kontrolę dałoby się rozciągnąć przy użyciu środka tego przez włościan? W każdym razie połączone byłoby to z wielkimi trudnościami.

Na zakończenie niniejszego sprawozdania dodaję że c. k. Starostwo zostało o próbie tej zawiadomione i nie robiło żadnych trudności.

Lwów dnia 9. Grudnia 1894.

Seweryn Wiśniewski,
krajowy wędrowny nauczyciel gospodarstwa.

Alegat 3. do sprawozdania Wdziału krajowego do LW. 660/1895.

Odpis.

Sprawozdanie z doświadczeń, czynionych owsem zatrutym przeciw myszom w powiecie jarosławskim w jesieni 1894 roku.

Próby czyniłem w czterech miejscowościach, a mianowicie:
1. w Skołoszowie na gruntach włościańskich,
2. w Hawłowicach na gruntach dworskich,
3. w Koszycach na gruncie plebańskim i
4. w Czelatycach na gruntach dworskich.

1. W Skołoszowie okazały się następujące rezultaty:

Owies strychninowy Wasmutha skutkował na 100 dziur w 92, skuteczność jego wypada 92%.

Owies strychninowy Lityńskiego dał rezultat =91%.

Owies arszenikowy Lityńskiego 56%.

Próby tak tu, jak w następnych miejscowościach, robiłem w ten sposób, że wybrawszy trzy mniej więcej równe kawałki, każdy innym owsem zatruwałem, licząc w ile dziur owies się wsypał. Na drugim dzień kazałem wszystkie dziury zadeptać, na trzeci, lub czwarty dzień zaś liczyłem, ile na nowo dziur myszy porobiły.

2. W Hawłowicach:
Owies strychninowy Wasmutha okazał skuteczność w 91 %
„ „ Lityńskiego „ „ „ 89 „
„ arszenikowy „ „ „ „ 55·8 „
3. W Koszycach:
Owies strychninowy Wasmutha okazał skuteczność w 75%
„ „ Lityńskiego „ „ „ 71 „
„ arszenikowy „ „ „ „ 48 „
4. W Czelatycach:
Owies strychninowy Wasmutha: na 1000 dziur odnowiło się 7
„ „ Lityńskiego: „ „ „ „ „ 14
„ arszenikowy „ „ „ „ „ „ 42.

Ten ostatni, tak świetny rezultat tłómaczą sobie jednak tem, że bezpośrednio po wsypaniu trutek do dziur, zaczęły się dosyć silne przymrozki, które naturalnie były przyczyną, że myszy nie tyle z ziemi wychodziły.

Rezultat więc przedstawia się jak następuje:

Owies strychninowy Wasmutha i Lityńskiego jest prawie zupełnie jednakowo skutecznym i bardzo skutecznym. Owies arszenikowy znacznie mniej jest skutecznym i sądzę, że dalsze próby z nim nie przyniosłyby również lepszego rezultatu; przypuszczam, że przyczyną tego jest, że arszenik nie przesiąka przez twardą łuskę owsa i z tego powodu ma mało bardzo substancyi trującej. Być może, że gdyby owies wyłuszczony, jak go Wasmuth podaje, zatrutym został arszenikiem, rezultat byłby zupełnie innym.

Wprawdzie owies strychninowy Lityńskiego jest także nie wyłuszczonym, — ale strychnina z cukrem tak oblepiła pojedyńcze ziarnka owsa zewnątrz; że mimo nieprzesiąknięcia, trucizny jest na ziarnku dosyć.

Nie wiem, czy i jaka jest różnica ceny między owsem strychninowym Wasmutha a Lityńskiego, gdyby jednak różnica ta była nawet dosyć znaczną na korzyść owsa Lityńskiego, to dałbym pierwszeństwo Wasmuthowskiemu, i kto wie; czy w rezultacie ten ostatni nie okazałby się tańszym. W jednym kilogramie bowiem owsa Wasmutha jest ze dwa razy więcej ziarnek, niż owsa Lityńskiego, z powodu wyłuszczenia tego piewszego. Dalej owies Lityńskiego nie może być do dziur wpuszczanym strzelbkami Wasmutha, będąc bowiem lipkiemi, oblepiają strzelbkę i z trudnością wypadają ziarnka, tak że nieraz 6 razy i więcej trzeba za cyngiel pociągnąć, nim parę ziarnek wyleci.

Ponieważ w jednej dziurze bywa kilka myszy, przeto 2—4 ziarnek nie mogą wystarczyć dla zatrucia wszystkich, ponieważ dalej nie za każdem pociągnięciem cyngla owies wylatuje, nie można lufki wkładać w głąb dziury, lecz trzeba trzymać nad dziurą, przez co traci się korzyść zatruwania myszy w dziurach, zamiast na wierzchu, przez co łatwiej ptactwo się zatruwa. Nie mogąc więc używać strzelbek, kazałem do owsa Lityńskiego porobić wąskie łyżeczki; w ten jednak sposób za wiele znów owsa wychodzi i rozsypuje się po wierzchu roli.

Sądzę przeto, że należałoby koniecznie wymagać od Lityńskiego, by albo owies łuszczony zatruwał, albo pszenicę, której plewka nie jest tak twardą.

Znaczniejszych strat w ptactwie nie spostrzegłem nigdzie, sądzę, z powodu staranności, z jaką sypano owies wewnątrz dziur, tak że bardzo mało zdechłych myszy widziało się na polu. W Hawłowicach znaleziono w parę dni później zatrutego lisa, który leżał obok wyparpanej jamy. Widocznie więc zjadłszy może kilka zatrutych myszy, padł na miejscu.

Dąbrowa w Grudniu 1894.

Bolesław Gurski,
krajowy wędrowny nauczyciel gospodarstwa wiejskiego.

L. s. 1217/1895.

Alleg. 153.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy badaniu dalszego rozwoju tras kolei lokalnych w kraju, wziął pod szczególniejszą rozwagę trasę Tarnów-Pilzno-Brzostek-Jasło z ewentualnem przedłużeniem jej do Bardyowa.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Wnioskodawcy:

Dr Ludwik Midowicz m. p.

Palch *w. r.*

Rutowski, Weigel, Dworski, Wiktor, W. Rogoyski, Sękowski, Klemensiewicz, Potoczek, Mizia, Zoll, Fruchtman, Dr. Olpiński, Stręk, Gorayski, A. Rayski, Wereszczyński, Romanowicz Krzysztofowicz, J. Męciński, Czyżewicz, Michalski, Lenartowicz.

L. s. 1216/1895.

Alleg. 154.

Wniosek.

Z dniem 1. kwietnia 1894 oddał c. k. zarząd wojskowy dostawę mięsa i tłuszczów na lat 6 względnie 10, wbrew dotychczasowej praktyce, nie miejscowym oferentom, lecz przedsiębiorcy węgierskiemu.

Zważywszy:

1) że zarządzenie to okazało się w swych skutkach szkodliwem dla ogółu konsumentów miasta Lwowa;

2) że oddziałać musi niekorzystnie na hodowlę bydła w kraju;

3) że zarządzenie to okazało się nawet dla skarbu państwa wadliwem, gdyż mięso obecnie dostarczane jest gorszem i faktycznie znacznie droższem;

4) zważywszy wreszcie sprawę zasadniczą, że uszczupla ono i tak już bardzo skromny zakres dostaw, mogących być uskuteczniauych przez kraj nasz,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby sprawę dostawy mięsa dla garnizonu lwowskiego we właściwej drodze zbadał i poczynił stosowne zarządzenia z jak największem uwzględnieniem dostawców krajowych.

II. Poleca się komisyi przemysłowej, tudzież Krajowej Komisyi rolniczej, ażeby rozpatrzyła dokładnie rozmaite dostawy dla państwa, zbadała, które z nich w kraju uskutecznione być mogą i przedstawiła stosowne wnioski w kierunku zapewnienia obszerniejszego zakresu dostaw dla przemysłowców i rękodzielników naszego kraju,

a również; ażeby zbadała sprawę kucia koni dla osób prywatnych przez weterynarzy i konowałów wojskowych i postawiła celem usunięcia tego nadużycia odpowiednie wnioski, lub zaradziła temu w sposób, jaki uzna za stosowny.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Wnioskodawca:

M. Michalski *w. r.*

Dr. Olpiński, Ochrymowicz, Klemensiewicz, Rayski, Fruchtmann, Weigel, W. Rogoyski Zardecki, Goldman, Dr. Midowicz, Romanowicz, T. Merunowicz, Palch, Wiktor, Rutowski.

L. s. 1.218/95.

Aleg. 155

Wniosek.

Zważywszy na uciążliwość istniejących przepisów co do tak zwanych rewersów demolacyjnych i zakazów budowy w rejonach fortyfikacyjnych;

zważywszy, że dotychczasowe starania i czynione w delegacyach wspólnych wnioski nie odniosły żadnego skutku, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby na właściwej drodze przeprowadził reformę tych przepisów w duchu zgodnym z przepisami ustawy cywilnej i przy słusznem uwzględnieniu interesów mieszkańców okolic, położonych w rejonach fortecznych, zanim zaś ustawodawcze uregulowanie tej sprawy nastąpi, złagodził surowe wykonywanie obowiązujących przepisów.

We Lwowie dnia 1. Lutego 1895.

Wnioskodawca:

Paszkowski.

St. Larysz Niedzielski, Hoszard, Z. Dembowski, Korytowski, Dworski, Weigel, Palch, Dr. Olpiński, S. Tarnowski jun., St. Tarnowski st., Popowski, Zoll, Dydyński, Z. Skrzyński, J. Stadnicki, Wodzicki, Męciński, G. Romer.

L. s. 1.188/95.

Alleg. 156.

Wniosek.

Zważywszy, że niekorzystna zmiana stosunków rolniczych, jaka nastała w ostatnich latach bardzo dotkliwie czuć się daje właścicielom ziemi i wielu z nich grozi ruiną ekonomiczną, a co w państwie i kraju przeważnie rolniczym do nieobliczalnych a w każdym razie bardzo groźnych prowadzić musi wyników, już nie tylko ekonomicznej, ale i społecznej natury;

zważywszy, że przy regulacyi podatku gruntowego w r. 1880 dokonanej na mocy ustawy z d. 24. maja 1869 za podstawę do obliczania czystych dochodów z ziemi, brane były ceny produktów rolnych — które to ceny obecnie obniżyły się prawie o 50% w stosunku do cen, między rokiem 1870 a 1880 praktykowanych;

zważywszy, że na podstawie tych, dziś nie istniejących cen produktów rolnych obliczony czysty dochód, spłaca 22·7% tytułem podatku gruntowego — jest to więc podatek gruntowy w takiej wysokości procentowej w jakiej on nie istnieje w żadnem państwie europejskiem;

zważywszy wreszcie, że obecnie przy nastąpić mającej przewidzianej ustawą rewizyi podatku gruntowego, nadarza się chwila stosowna, aby choć w części naprawić krzywdę, jaka się dzieje rolnikom, płacącym tak wysoki podatek od tego dochodu gruntowego, którego nie mają i przy obecnej wszechświatowej konkurencyi mieć nie mogą.

Z tych przeto powodów podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) Aby w drodze konstytucyjnej wniósł i wyjednał ustawę, mocą której kontyngent podatkowy w kwocie 37,500.000 zł. w. a. obliczony jako podatek gruntowy dla krajów w Radzie państwa reprezentowanych, zmniejszony został do kwoty możliwie najniższej, w każdym razie w stosunku do obniżenia się cen produktów rolnych, które istniały w czasie ustanawiania tuż co powołanej kwoty kontyngentu podatku gruntowego.

2) W każdym pojedynczym wypadku c. k. Rząd winien przestrzegać i baczyć na to, aby o ile obniżenie podatku gruntowego w pojedynczych powiatach i krajach nastąpi skutkiem uwzględnienia wniesionych reklamacyi, obniżenie to odbywało się tylko na rachunek ogólnego zniżenia całości kontyngentu podatku gruntowego, a nie kosztem innych powiatów i krajów.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

J. Męciński.

Z. Dembowski, Zamoyski, Szeptycki, A. Sapieha, Fr. Jędrzejowicz, Skałkowski, Gorayski, Zdzisław Obertyński, Zenon Słonecki, Gniewosz, D. Słonecki, Czartoryski, Dydyński, Struszkiewicz, Wojciech Dzieduszycki, M. Rey, Z. Tarnowski, St. Larysz Niedzielski, Tadeusz Langie, J. Vivien, Albin Rayski, Sala, Wodzicki, Paszkowski, J. Gnoiński, Rutowski, St. Tarnowski star. Stanisław Polanowski, Stanisław Dzieduszycki, E. Jędrzejowicz, W. Siemiginowski, Ed. Micewski, Brykczyński, Zoll, St. Tarnowski jun., Chamiec, Borkowski, W. Gnoiński, Koziebrodzki, Łączyński, J. Staduicki, G. Romer, Schnell.

Ł. S. 1.151/95.

Aleg 157.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. stycznia 1895 r. przydzielił Wysoki Sejm komisyi gospodarstwa krajowego do załatwienia sprawozdanie melioracyjne Wydziału krajowego, które obejmuje następujące działy:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj;

II. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w latach 1892 i 1893;

III. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacyi dwu rzek karpackich, oraz czterech nowych publicznych robót melioracyjnych;

IV. Wniosek w sprawie zapewnienia konserwacyi wykończonej w drodze przedsiębiorstwa krajowego regulacyi rzeki Trześniówki;

V. Uzasadnienie preliminarza Rub. XIII. wydatków funduszu krajowego na rok 1895;

VI. Czynności krajowego biura melioracyjnego, zmiany w jego personalu, oraz wnioski w sprawie utworzenia dwu nowych ekspozytur i przygotowania sił technicznych dla komasacyi gruntów;

VII. Udział kraju w państwowym funduszu melioracyjnym.

Zatrzymując powyższy porządek, zdaje komisya z tego obszernego przedłożenia Wysokiemu Sejmowi sprawę, jak następuje:

I.

Najwyższem postanowieniem z dnia 9. lipca 1894 r. uzyskały sankcyę projekty ustaw: o regulacyi rzeki Bugu (uchwalony na posiedzeniu z dnia 23. września 1892 r.), tudzież o regulacyi potoku Dumnego (uchwalony na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1894 r.); natomiast uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 7. lutego 1894 r. projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od mostu w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich, może być przedłożonym do Najwyższej sankcyi dopiero w r. 1895 na podstawie uchwalonej przez Radę państwa pierwszej

raty zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, gdyż wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 r. pierwsza rata zasiłku krajowego na to obwałowanie dopiero do budżetu na rok 1895 ma być wstawioną.

Tak do powyższych dwu ustaw, jak i sankcyonowanych w r. 1893 ustaw o regulacyi Złotej Lipy i osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich, ułożył Wydział krajowy projekty rozporządzeń wykonawczych i zorganizował na ich podstawie zarządy budowy, tak iż roboty mogły być w porę rozpoczęte.

Zainicyowana uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 r. akcya koło popierania melioracyj prywatnych, postępuje normalnie przy pomocy kraju i państwa, w roku bowiem 1894 postanowił Wydział krajowy rozdzielić dalszych 10 pras drenarskich z przyborami, (4 dla okręgu Towarzystwa rolniczego krakowskiego, 6 zaś dla okręgu Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego) oraz założyć trzy stacye doświadczalne dla kultury i eksploatacyi torfowisk (w Nowym Targu, Olesku i Chorostkowie).

Dla ułatwienia właścicielom budowy fabryk, proponuje Wydział krajowy zmianę uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 r. w tym kierunku, aby pożyczki na ten cel udzielane były nie z krajowego funduszu przemysłowego, lecz z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, co też i komisya gospodarstwa krajowego w zupełności przyjmuje.

Z zadowoleniem konstatuje komisya, że uchwalone w roku ubiegłym na jej wniosek przez Wysoki Sejm ustanowienie siły fachowej do kierowania doświadczeniami z kulturą i eksploatacyą torfowisk znalazło przychylne przyjęcie u c. k. Ministerstwa rolnictwa, które oświadczyło gotowość pokrycia połowy stypendyum preliminowanego na 2.400 zł. celem wykształcenia technika melioracyjnego na takiego specyalistę, oraz połowy kosztów utrzymania tego specyalisty-inżyniera po ukończeniu jego studyów, mianowicie kwoty 450 zł. w r. 1896, a 1.000 zł. w r. 1897. Stypendyum powyższe otrzymać ma w roku bieżącym jeden z urzędników biura melioracyjnego, który się obecnie kształci w technice melioracyjnej na akademii rolniczej w Berlinie, po ukończeniu zaś fachowych studyów i podróży naukowych, które potrwają rok jeden, rozpocząć ma swą działalność w kraju z początkiem sierpnia 1896 r.

Poruszana przez Wysoki Sejm począwszy od r. 1878 sprawa kredytu melioracyjnego dla poszczególnych właścicieli gruntów, doczeka się już prawdopodobnie w krótce pomyślnego dla kraju załatwienia, gdyż c. k. Rząd czyniąc zadość wniesionej w Radzie państwa przez posła Struszkiewicza i towarzyszy rezolucyi, przedłożył w r. b. Izbie posłów projekt ustawy państwowej, który dla renty melioracyjnej, t. j. rat anuitetowych pożyczek udzielanych na osuszenie (drenowanie) i nawodnienie gruntów przyznaje pierwszeństwo przed wszystkiemi innemi wierzytelnościami z wyjątkiem podatków i zobowiązań ciężących na gruncie w myśl ustawy wodnej i komasacyjnej.

W razie przyjścia do skutku ustawy o kredycie melioracyjnym, należy oczekiwać znacznego rozwoju melioracyj prywatnych, a tem samem wypada postarać się o wykształcenie sił fachowych dla tego rodzaju robót, w którym też celu Wysoki Sejm uchwałą z dnia 6. kwietnia 1892 r. ustanowił 6 stypendyów krajowych po 1.000 zł., a c. k. Rząd przyznał na ten cel trzy dalsze stypendya w tej samej wysokości.

Tymczasem ze sprawozdania Wydziału krajowego okazuje się, że na rozpisany w r. 1894 konkurs nie wpłynęło ani jedno podanie, a to z powodu słabej frekwencyi wydziału inżynieryi na politechnice lwowskiej.

Wobec tak wielkiego już postępu prac melioracyjnych i tak znacznych ofiar kraju w tym kierunku, komisya gospodarstwa krajowego uznaje piekącą potrzebę wytworzenia szerszego zastępu zawodowo wykształconych inżynierów i przysporzenia biurowi melioracyjnemu odpowiednich sił technicznych, któreby dawały rękojmię skuteczności z takim nakładem rozpoczętych i rozpocząć się mających przedsiębiorstw krajowych, jak niemniej i tych usiłowań,

które środkami prywatnemi dla powiększenia produkcyi rolniczej już są podjęte i w przyszłości w coraz szerszej mierze podejmowane będą.

Pozwala sobie przeto komisya przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek, o wyznaczenie z funduszu krajowego trzech stypendyów po 300 zł. rocznie przez lat 5 dla ukończonych uczniów szkół średnich, którzy zobowiążą się słuchać inżynieryi na politechnice, a po ukończeniu studyów poświęcić się technice melioracyjnej w służbie krajowej.

Co się tyczy specyalnych uchwał Wysokiego Sejmu powziętych na skutek licznych petycyj, zaznacza komisya, że Wydział krajowy, o ile to od niego było zależnem, wszystkie te uchwały należycie i korzystnie dla spraw wykonał. Również c. k. Rząd traktował przychylnie petycye odstąpione; zalegają zaś dotychczas u c. k. Rządu następujące sprawy:

1. decyzya co do udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach systematycznej regulacyi rzek Karpackich;

2. udzielenie zasiłków z państwowej dotacyi melioracyjnej na regulacyę Łęgu w gminach Kopcie i Wilcza wola, powiatu Kolbuszowskiego, tudzież na rowy osuszające w gminie Józefów powiatu Mieleckiego;

3. podjęcie lokalnych regulacyj:

a) Bystrzycy pod Bohorodczanami;

b) Dunajca pod Świniarskiem;

c) Sanu pod Torkami, Poździaczem, Nakłem, Stubnem i Stubienkiem;

d) Raby pod Mikluszowicami.

II.

W III. części swego sprawozdania wykazuje Wydział krajowy postęp budowy w latach 1892 i 1893, przy dziewięciu przedsiębiorstwach krajowych (regulacyi Łęgu, Kisieliny, Gniłej Lipy, Trześniówki, Krzemienicy, Nowego Brnia, Białej i Bugu, tudzież obwałowaniu prawego brzegu Wisły w powiecie Wielickim) jednem przedsiębiorstwie powiatowem (obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim) oraz dwóch przedsiębiorstwach prowadzonych przez spółki wodne (osuszenia bagien Niskich i Rudnickich). Nie wykazano zaś w sprawozdaniu postępu robót przy regulacyi Wisłoka i Pielnicy, tudzież przy osuszeniu bagien Oleskich, gdyż spółki wodne nie przedłożyły operatów wykonawczych.

Z wyjątkiem regulacyi Gniłej Lipy, Trześniówki i Białej, okazują wszystkie przedsiębiorstwa krajowe przekroczenia preliminarzy kosztorysów, które tylko przy regulacyi Łęgu znajdują pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich. Przekroczenia te usprawiedliwia Wydział krajowy po części niedostatecznością służących za podstawę do wykonania robót dawnych operatów rządowych jak n. p. przy regulacyi Kisieliny, Krzemienicy i Nowego Brnia, po części zaś wypadkami elementarnymi.

W r. 1894. zwiedził cały szereg robót melioracyjnych publicznych, delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa p. nadradzca Iszkowski. Jak z przedłożonego przez Wydział krajowy odnośnego reskryptu tego Ministerstwa okazuje się, uznał Rząd tak wykonanie robót, jak i osiągnięte skutki za zupełnie zadawalające (sehr erfreulich). Usterki w budowie znalazł delegat ministeryalny przy robotach prowadzonych przez spółkę wodną Oleską, oraz przy obwałowaniu Wisły w powiecie Tarnobrzeskim i Wielickim. Roboty przy osuszeniu bagien Oleskich prowadzi technik prywatny, usterki zaś wytknięte przy obwałowaniach wyżej wymienionych, datują się z czasu prowadzenia robót przez technika, który już wystąpił ze służby krajowej. Usterki znalezione przy osuszeniu bagien Oleskich, dotyczą trasy w łukach, które nie zostały należycie wytyczone, na skuteczność robót nie wywierają jednak większego wpływu; — wytknięte zaś nieprawidłowe sypanie wałów w powiecie Wielickim i Tarnobrzeskim, mianowicie pozostawienie darni i gru-

bych brył we wałach, wpływa wprawdzie początkowo na wytrzymałość tych budowli, z czasem jednak, gdy darń i bryły skruszeją i rozłożą się, wały skonsolidują się i osiągną pożądaną wytrzymałość.

W ciągu r. 1894. przydzieliło c. k. Ministarstwo rolnictwa kilku techników lasowych sekcyi przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, wskutek czego roboty koło zabudowań potoków Michalów, Niszkówka i w dorzeczu Skawy w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 r. zostały już podjęte. Nie rozpoczęto jednak dotychczas zabudowań potoków górskich w dorzeczu Stryja w powiecie Turczańskim, mimo, że wedle ustawy z dnia 4. sierpnia 1892 r. Dz. u. kraj. Nr. 67, roboty te winne były być w r. 1892 podjęte i w ciągu dwu lat wykonane. Z tego powodu pozwala sobie komisya gospodarstwa krajowego przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja w r. 1895 przeprowadził.

III.

W myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 13. lutego 1894 r. programu regulacyi wód i melioracyj w całym kraju, przedkłada Wydział krajowy do uchwały sześć projektów ustaw, z których dwa mają na celu przeprowadzenie systematycznej regulacyi dwu rzek karpackich Łomnicy i Soły, cztery zaś wykonanie po jednej melioracyi w dorzeczu Wisły, Pełtwi, Styru i Dniestru (Łęg, Przegnojówka, bagna Stojanowskie i środkowa sekcya Gniłej Lipy.

a) Regulacya Soły i Łomnicy.

Na życzenie Wydziału krajowego, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1894. zbadanie stanu oraz odnośnych projektów technicznych c. k. Namiestnictwa dla regulacyi rzek Soły i Łomnicy, na których roboty wedle programowej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 r. z rokiem 1895 mają być rozpoczęte. Rewizya projektów przeprowadzona wedle wskazówek delegata ministeryalnego p. Iszkowskiego przez departament techniczny c. k. Namiestnictwa, okazała, że koszta systematycznej regulacyi Soły, wynosić będą 1,790.000 zł., koszta zaś regulacyi Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą 2,388.500 zł.

Przyjmując za podstawę te przerobione projekty i kosztorysy, które c. k. Namiestnictwo przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia, proponuje Wydział krajowy wykonanie regulacyi Soły i Łomnicy w drodze przedsiębiorstw krajowych pod zarządem administracyi państwa, począwszy od r. 1895. przy 40% udziale kraju a 60% udziale państwa w kosztach, podobnie jak to ma miejsce przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem. W ten sposób wynosiłby datek funduszu krajowego na regulacyę Soły 716.000 zł., na regulacyę zaś Łomnicy z Czeczwą i Dubą 955.400 zł., roczny zaś zasiłek kraju przy 15-letnim okresie budowy 47.733$^1/_3$ zł. na regulacyę Soły, a 63.693 zł. na regulacyę Łomnicy z dopływami.

Jakkolwiek przedłożone przez Wydział krajowy projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy odpowiadają programowej uchwale Wys. Sejmu z dn. 13. lutego 1894, to jednak z uwagi, że odnośne kosztorysy nie zostały jeszcze zatwierdzone przez władze centralne, a nawet jak w krótkiej drodze poinformowano komisyą, projekty techniczne zwróciło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych do przerobienia, komisya widzi się spowodowaną nie przedkładać w tej ważnej sprawie Wys. Sejmowi na razie żadnych wniosków.

b) Regulacya Łęgu, Przegnojówki i środkowej sekcyi Gniłej Lipy, tudzież osuszenie bagien Stojanowskich.

Na podstawie opracowanych przez biuro melioracyjne projektów technicznych, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekty do ustaw dla następujących czterech pro-

jektów melioracyjnych, które mają być rozpoczęte w r. bieżącym przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego:

1. dla regulacyi jednego z dopływów Pełtwi, potoku Przegnojówki, która ma na celu osuszenie i ochronę od wylewów 3289 morgów gruntów w powiecie Przemyślańskim, i ma być wykończoną w ciągu lat trzech kosztem 84.000 zł.;

2. dla osuszenia bagien Stojanowskich o powierzchni 5160 morgów w 5 gminach i obszarach dworskich powiatu Kamioneckiego, która to melioracya ma być przeprowadzoną w 2 latach kosztem 60.000 zł.;

3. dla uzupełnienia regulacyi Łęgu wykonanej na podstawie ustawy z dnia 1. lipca 1886 r. Dz. u. kraj. Nr. 65. a mianowicie wykończenia i ubezpieczenia uregulowanego łożyska, które ulega zapiaszczeniu i przedłużenia regulacyi wraz z zalesieniem odsypisk do granicy powiatu Niżańskiego, które to roboty mają być wykonane w trzech latach, kosztem 120.000 zł. celem odwodnienia i ochrony od zalewu 17.898 morgów gruntów;

4. Dla regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy, która po kilkakrotnych uchwałach Wysokiego Sejmu i skonstatowaniu przez delegata ministeryalnego możliwości podjęcia robót bez rozszerzania regulacyi na dalszą przestrzeń, ma być wykonaną w ciągu lat siedmiu kosztem 346.000 zł., ma zaś na celu osuszenie i ochronę od zalewów 4.981 morgów najżyźniejszych łąk o glebie napływowej.

Przeciętny koszt melioracyi jednego morga wynosi:

1. przy regulacyi Przegnojowki 25 zł. 50 ct.;
2. przy osuszeniu bagien Stojanowskich 11 zł. 60 ct.;
3. przy uzupełnieniu regulacyi Łęgu 6 zł. 70 ct. (z uwzględnieniem zaś kosztów wykonanej już regulacyi 20 zł 39 ct.);
4. Przy regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy 69 zł. 46 ct.

Wszystkie powyższe cztery roboty mają być wykonane w drodze przedsiębiortsw krajowych przez Wydział krajowy przy 40% zasiłku kraju a 30% zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego, które to zasiłki tylko dla części robót koło regulacyi Łęgu, mających na celu ustalenie ruchomych piasków, a wymagających nakładu 23.000 zł. w. a. mają być podwyższone do 50% w myśl ustępu 1. § 6. państwowej ustawy melioracyjnej.

Koszta zatem tych robót, i ich rozkład na kraj i strony interesowane, przedstawiają się następnie w zł. w. a.:

Nazwa przedsiębiorstwa	Kosta	Zasiłek kraju	Zasiłek państwowego funduszu melioracyjnego	Datek konkurencyjny
1. Regulacya Przegnojówki .	84.000	33.600	25.200	25 200
2. Osuszenie bagien Stojanowskich	60.000	24.000	18.000	18.000
3. Regulacya Łęgu . .	120.000	50.000	40.600	29.100
4. Regulacya Gniłej Lipy .	346.000	138.400	103.800	103.800
Suma	610.000	246.300	187.600	176.100

Tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych, wypadłoby zatem wstawić do budżetu na rok 1895 w myśl wniosków Wydziału krajowego:

1. na regulacyę Przegnojówki	. . . . . .	11.200 zł.
2. „ osuszenie bagien Stojanowskich	. . . .	12 000 „
3. „ regulacyę Łęgu	. . . . .	16.767 „
4. „ regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy	. . .	19.771 „
	Razem .	59.738 zł.

Z uwagi że rentowność robót została przez Wydział krajowy udowodnioną, a przedłożone projekty techniczne odpowiadają programowej uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 r., komisya gospodarstwa krajowego przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyjęcie wszystkich czterech projektów ustaw bez zmiany, oraz na wstawienie do budżetu na rok 1895 pierwszych rat zasiłków krajowych w sumie 59.738 zł.

IV.

Z publicznych robót melioracyjnych dla których wydane zostały osobne ustawy krajowe, ukończone zostały dotychczas:

a) przedsiębiorstwa prowadzone przez spółki wodne:

1. regulacya starego Brnia;
2. regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską;
3. osuszenie bagien Niskich;
4. osuszenie bagien Rudnickich;
5. regulacya górnego Wisłoka i Pielnicy;

b) przedsiębiorstwa krajowe:

6. regulacya Trześniówki;
7. regulacya Łęgu;

8 regulacya górnej sekcyi Gniłej Lipy, przy której pozostaje do wykonania 305½ metrów bieżących łożyska powyżej niewywłaszczonego jeszcze młyna w Brzuchowicach.

Roboty konserwacyjne przy przedsiębiorstwach wykonanych przez spółki wodne mają być prowadzone wyłącznie na koszt uczestników spółki pod nadzorem władz politycznych; dla przedsiębiorstw zaś krajowych mają być wydane po ukończeniu budowy osobne ustawy konserwacyjne, które mają unormować udział kraju i stron interesowanych w kosztach utrzymania, oraz zawierać stosowne przepisy, mające na celu konserwacyą wykonanych budowli.

Ponieważ przy regulacyi Łęgu zamierzonem jest wykonanie dalszych robót, mianowicie przedłużenie regulacyi aż do granicy powiatu Niżańskiego, pozostająca zaś do uregulowania przestrzeń Gniłej Lipy dopiero po usunięciu rzeczonego młyna w r. 1895 zostanie wykończoną zatem obecnie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi tylko projekt ustawy zapewniającej konserwacyę robót regulacyjnych na rzece Trześniówce.

W myśl §. 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1887 r. Dz. ust. kraj. Nr. 43 na podstawie której wykonaną została regulacya Trześniówki, ma być utworzonym dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych osobny fundusz, administrowany przez Wydział krajowy, który się składa z kwoty osiągniętej ze sprzedaży nabytych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego, oraz z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych. Wedle dotychczasowych doświadczeń Wydziału krajowego, dochód z trawy sprzedawanej na wałach Trześniówki pokrywa koszta utrzymania trzech strażników rzecznych, zostawałyby zaś do pokrycia z funduszu krajowego koszta naprawy skarp rzeki i wałów, odczyszczania rowów od-

pływowych i t. p., które Wydział krajowy oblicza w przybliżeniu na 1000 zł. rocznie. Tę kwotę proponuje Wydział krajowy wstawić do ustawy jako zwyczajne koszta utrzymania na przeciąg lat trzech t. j. od r. 1895 do 1897 włącznie, na przyszłość zaś przyjąć przecięcie rzeczywistych kosztów z konserwacyi trzech lat ostatnich.

Co się tyczy rozkładu kosztów utrzymania na kraj i spółkę wodną, Wydział krajowy proponuje przyjęcie na fundusz krajowy 50% kosztów utrzymania, oraz koszta zarządu technicznego, opierając się co do tego ostatniego wydatku na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 r. wedle której nawet przy melioracyach prywatnych koszta pomocy technicznej biura melioracyjnego ponosi fundusz krajowy.

Powyższą propozycyę uważa komisya gospodarstwa krajowego za słuszną i zaleca ją Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, podobnie jak i reszty postanowień projektu ustawy zaczerpniętych z ustawodawstwa pruskiego i kroackiego, które okazały się w praktyce bardzo użytecznemi i praktycznemi, a mają na celu ochronę uregulowanego łożyska rzeki i wałów, ułatwienie przepływu wód wielkich i utrwalenie wykonanych budowli.

W projekcie ustawy wprowadza komisya zgodnie z żądaniem Ministerstwa rolnictwa wyrażonem w reskrypcie z dnia 15 stycznia 1895 l. 652, który jej w krótkiej drodze przez Wydział krajowy został udzielonym, dwie zmiany.

1 w §. 6. opuszcza powołanie się na reskrypt Namiestnictwa z 5. lipca 1888 l. 39.609, którym zatwierdzono statut spółki wodnej, gdyż statut ten z czasem doznać może zmiany;

2. w §. 8. ogranicza sadzenie wikliny do miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów rzeki i ustalenia odsypisk — oraz rozszerza zakaz orania na pas dwumetrowy wzdłuż brzegów rzeki.

Natomiast sądzi komisya, że wzdłuż rowów wystarczy pozostawienie pasu zadarnionego o szerokości pół metra, zakaz zaś orania na szerokość 2 metrów, jak tego żąda Ministerstwo, byłby połączonym z uszczerbkiem dla właścicieli.

Co się tyczy stanu funduszu regulacyjnego Trześniówki, to wykazywane w corocznych sprawozdaniach oszczędności, użyte zostały na nieprzewidziane kosztorysem wydatki, jak: przedłużenie regulacyi Żupawy, wykonanie rowów osuszających i budowę szluz do nawodnienia, z których członkowie spółki znaczne odnoszą korzyści

Sporządzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego zamknięcie funduszu regulacyjnego, okazuje na dniu 8. października 1894 r. niedobór w kwocie 2.152 zł. 83 ct. spowodowany tą okolicznością że koszta konserwacyi w latach 1893 i 1894, t. j. już po ukończeniu właściwej budowy, pokryte zostały z funduszu regulacyjnego Niedobór ten zostanie pokryty z funduszu konserwacyjnego, który wedle zamknięcia rachunków za rok 1893 bez uwzględnienia dochodu z trawy w r. 1894 — wynosił 3.333 zł. 40 ct.

V.

Suma preliminowanych przez Wydział krajowy w Rubr. XIII. wydatków na rok 1895 wynosi	589.657 zł.
po strąceniu zaś dotacyi na regulacyę Soły i Łomnicy, która na razie musi być odroczoną w kwocie	111.426 „
zostaje . .	478.231 zł.
Do tych wydatków przybywa:	
a) uchwalona przez Wysoki Sejm d. 26. stycznia 1895 I. rata 40% zasiłku krajowego na uzupełnienie regulacyi Kisieliny	14.848 zł.
b) wedle oddzielnych sprawozdań komisyi gospodarstwa krajowego zasiłek 6.424 zł. na osuszenie bagien Rudnickich i 2.557 zł. na regulacyę Soły pod Żywcem, razem	8.981 „

tak iż suma wydatków w tej rubryce na r. 1895 wynosić będzie .	502.060 zł.
co w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1894 . . .	451.735 „
przedstawia podwyższenie . .	50.325 zł.

spowodowane przeważnie nakładem na projektowane cztery nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Z powyższych wydatków przypada komisyi gospodarstwa krajowego do ocenienia oprócz dotacyi na nowe przedsiębiorstwa melioracyjne i stypendyum dla wykształcenia technika do kultury i eksploatacyi torfów, co już omówiono w I. i III. dziale tego sprawozdania:

1. wydatek 500 zł. na utrzymanie elewów komasacyjnych;

2. dotacya 5.000 zł. na utrzymanie oddziału centralnego biura hydrograficznego przy c. k. Namiestnictwie;

3. subwencya 119.066 zł. na lokalne regulacye rzek niespławnych;

4. dotacya 21.884 zł. na popieranie mniejszych robót melioracyjnych.

ad 1. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 r. kształci Wydział krajowy dwóch stypendystów na kursie melioracyjnym c. k. akademii rolniczej we Wiedniu na geometrów komasacyjnych. Stypendyści ci kończą studya w lipcu b. r. we Wiedniu, w sierpniu zaś mają być przydzieleni biuru melioracyjnemu w charakterze elewów komasacyjnych z adjutum rocznem po 600 zł. celem zaznajomienia z prowadzeniem zdjęć i sporządzaniem projektów melioracyjnych, poczem w r. 1896 mają być wysłani na praktykę komasacyjną do Austryi dolnej. Gdy przygotowanie sił geometrycznych, dla komasacyi gruntów odpowiada potrzebie kraju i uchwale Wysokiego Sejmu powziętej z inicyatywy Ministerstwa rolnictwa, komisya zaleca do przyjęcia wniosek Wydziału krajowego, w sprawie powołania tych stypendystów na elewów komasacyjnych i otwarcia w tym celu kredytu na rok 1895 w kwocie 500 zł.

ad 2) W roku 1895 mają być otwarte przy Rządach krajowych oddziały krajowe utworzonego w r. 1894 przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych centralnego biura hydrograficznego, które zostaje pod kierunkiem nadradcy Romualda Iszkowskiego. Połowę kosztów utrzymania tych oddziałów krajowych pokrywa c. k. skarb państwa, pokrycie zaś drugiej połowy domaga się Ministerstwo z funduszów krajowych. Gdy wedle obliczenia c. k. Namiestnictwa roczne koszta utrzymania galicyjskiego oddziału wymienionego biura wynosić będą 14.500 zł., przedstawiałoby obciążenie roczne funduszu krajowego z tego tytułu 7.250 zł.

Ze względu na wielką doniosłość i spodziewany pożytek z tej instytucyi, Wydział krajowy prosi o upoważnienie do pokrywania połowy kosztów utrzymania oddziału galicyjskiego który będzie utworzony przy c. k. Namiestnictwie, z funduszu krajowego i otwarcie w tym celu na rok 1895 kredytu do wysokości 5.000 zł. a to z uwagi, że oddział ten dopiero w ciągu roku bieżącego będzie zorganizywany.

Uznając motywa przytoczone przez Wydział krajowy, komisya przyjmuje jego wnioski, wyraża jednak oczekiwanie, że wstawiona dotychczas w Rub. XIII. dotacya 2.750 zł., na obserwacye ombrometryczne i wodowskazowe, tudzież odnośne publikacye od roku 1896 będzie już zbyteczną.

ad 3) Tytułem 33⅓% zasiłków krajowych na lokalne regulacye rzek niespławnych, wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895, dotacyą w sumie 119.066 zł. a mianowicie:

na regulacyę	Soły	2.367 zł.
„ „	Skawy	2.350 „
„ „	Raby	18.161 „
„ „	Dunajca	26.885 „
„ „	Wisłoki	17.617 „
„ „	Wisłoka	2.226 „
	do przeniesienia . .	69.606 zł.

z przeniesienia .	69.606	zł.
na regulacyę Sanu	28.813	„
„ „ Swicy i Sukiela	8.012	„
„ „ Łomnicy	4.635	„
„ „ Bystrcy	2.000	„
na premiowanie zawikleń, odsypisk . . .	1.000	„
do pyspozycyi Wydziału krajowego . . .	5.000	„
razem j. w. . .	119.066	zł.

Uchwalenie zasiłków tych proponuje Wydział krajowy na podstawie szczegółowego preliminarza zestawionego przez c. k. Namiestnictwo (alegat 3. a. sprawozdania Wydziału krajowego).

Jakkolwiek już niejednokrotnie wyraziła komisya gospodarstwa krajowego swe zdanie, że podobne roboty dorywcze nie mogą zastąpić systematycznej regulacyi rzek karpackich, to jednak dopóki c. k. Rząd do systematycznej regulacyi tych rzek nie przystąpi, podejmowanie podobnych robót lokalnych dla ratowania gruntów od podrywania, uważać należy za niezbędne i z tego też powodu komisya opierając się na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 6. października 1882 r. przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie tych zasiłków zgodnie z preliminarzem.

ad 4) W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. listopada 1889 r. wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895, dotacyą 21.884 zł. (w porównaniu z r. 1894 mniej o 16.632 zł. w. a.) na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, mianowicie:

a) na regulacyę Czeczwy pod Strutynem . .	1.400	zł.
b) „ „ Lubaczówki pod Monasterzem .	1.284	„
c) „ „ Łęgu w powiecie Kolbuszowskim .	1.200	„
d) „ doświadczenia z kulturą torfowisk . .	3.000	„
e) „ zakładanie fabryk drenarskich . . .	5.000	„
f) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	10.000	„
Razem . .	21.884	zł.

Na roboty pod *a)* i *b)* przyznał już c. k. Rząd $33^1/_3$% zasiłek, resztę zaś pokryć mają strony interesowane; komisya zatem zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie tych zasiłków bez zmiany. Dotacye pod *c)*, *d)* i *e)* wstawione zostały w wykonaniu specyalnych ustaw Wysokiego Sejmu; pozostaje zatem do uzasadnienia dotacya dyspozycyjna 10.000 zł. w. a.

Wedle informacyi zasiągniętych w biurze melioracyjnem z dotacyi tej ma być przedewszystkiem wypłacony $33^1/_3$% zasiłek krajowy w kwocie 6.700 zł. na regulacyę Jasiołki, oraz Czarny i Jabłońca, tak iż właściwie pozostaje do dyspozycyi zaledwie kwota 3.300 zł. w. a., z której mają być udzielone zasiłki na dalsze roboty przez Wysoki Sejm na poprzednich sesyach polecone.

VI.

W VII. części swego sprawozdania, przedkłada Wydział krajowy wykaz czynności biura melioracyjnego za rok 1893—4, zmiany w personalu biura, oraz wniosek w sprawie otwarcia ekspozytur biura melioracyjnego: w r. 1895 w Stanisławowie, w r. 1896 zaś w Jaśle.

W r. 1893-4, liczyło biuro melioracyjne oprócz dwóch dyetaryuszy, 30 urzędników, z których dwóch za urlopem uzupełniało swe studya na akademiach rolniczych w Poppelsdorf pod Bonn i w Wiedniu.

Z tych 28 czynnych urzędników zajętych było:

prowadzeniem referatu w biurze, oraz inspekcyami i kolaudacyami .	3
prowadzeniem budowy	12
projektowaniem i wykonywaniem melioracyj prywatnych . . .	6
zdjęciami i projektami dla publicznych robót mielioracyjnych . .	7

W roku tym wykonało biuro melioracyjne:

a) zdjęcia: dla robót publicznych na długości 193 *klm*, a obszarze 13.666 morgów, dla robót zaś prywatnych 675 morgów pod osuszenie rowami, 4.021 morgów pod drenowanie i 974 morgów pod nawodnienie;

b) projekty: dla robót publicznych na długości 191·7 *klm*, a obszarze 11.169 morgów, dla robót zaś prywatnych 177 morgów pod osuszenie rowami, 1.967 morgów pod drenowanie i 549 morgów pod nawodnienie.

Budowę prowadziło biuro melioracyjne przy 10 przedsiębiorstwach krajowych a jednem powiatowem, większe zaś roboty konserwacyjne przy dwóch przedsiębiorstwach krajowych, oraz kontrolowało roboty przy 4 przedsiębiorstwach prowadzonych przez spółki wodne.

Oprócz tego kierowało biuro melioracyjne wykonaniem regulacyi mniejszych potoków i rowów na długości 88·7 *klm* i nadzorowało wykonanie melioracyj prywatnych, mianowicie: osuszenia rowami 750 morgów, drenowania 1.066 morgów i nawodnienia 579 morgów.

Wytknąć tu jednak musi komisya, że roboty prywatne w okręgu ekspozytur Tarnowskiej i Sanockiej, nie były wykonywane na podstawie planów zatwierdzonych przez biuro centralne, lecz wedle szkiców sporządzonych na miejscu. Przy mniejszych robotach i pagórkowatym terenie sposób ten postępowania jest dopuszczalny i umożliwia szybsze wykonanie robót w większych rozmiarach, przy trudniejszych jednak i większych robotach nie powinien być aplikowanym.

Na żądanie oddziału c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w Stanisławowie i okręgowego Towarzystwa rolniczego w Jaśle, proponuje Wydział krajowy, otwarcie ekspozytur biura melioracyjnego w siedzibach tych Towarzystw.

Z uwagi, że już uchwałą z dnia 6. kwietnia 1892 r. Wysoki Sejm postanowił stopniowo utworzyć 10 ekspozytur biura melioracyjnego, a dotychczas tylko pięć ekspozytur istnieje, z drugiej zaś strony tak Stanisławów jak i Jasło położone na podgórzu karpackiem w okolicach o podglebiu nieprzepuszczalnem, są punktami odpowiednimi dla ekspozytur, komisya przyjmuje wniosek Wydziału krajowego w tym kierunku, zarówno jak i wniosek na powiększenie personalu biura melioracyjnego o dwoch etatowych inżynierów I. klasy, jako przyszłych kierowników tych ekspozytur, gdyż w uchwalonym przez Wysoki Sejm w r. 1892 etacie osób biura melioracyjnego przewidziano personal tylko dla pięciu ekspozytur.

VII.

Przedstawione przez Wydział krajowy obliczenie subwencyj przyznanych do r. 1894. z państwowego funduszu melioracyjnego, okazuje, że dotychczas zaangażowaną została z tego funduszu suma 8,310.532 zł. z której na kraj nasz przypada 2,402.199 zł. Z uwagi że kraj nasz co do ludności przedstawia 27·65%, co do obszaru zaś 26·16% ogółu ludności, względnie obszaru tej części Monarchii, należy uważać udział kraju w państwowym funduszu melioracyjnym za odpowiedni.

Pomyślny ten rezultat przypisać należy życzliwości JE. p. Ministra rolnictwa, z drugiej zaś strony odpowiedniej organizacyi biura melioracyjnego i doborowi jego sił technicznych.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. grudnia, 1894 l. 68.621 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rubr. XIII. poz. 152. wydatków na rok 1895. następujące zasiłki:

a) na regulacyę Soły pod Cięciną . . . . . 2.367 zł.

b) „ „ Skawy „ Witanowicami i Graboszycami 750 „

c)	na	regulacyę	Skawy	pod	Jaroszowicami i Wadowicami	1.600 zł.
d)	„	„	Raby	„	Dolną wsią i Osieczanami .	2.580 „
e)	„	„	„	„	Dobczycami i Niezdowem .	2.435 „
f)	„	„	„	„	Dobczycami	2.969 „
g)	„	„	„	„	Winiarami	1.000 „
h)	„	„	„	„	Kunicami i Gdowem . .	2.000 „
i)	„	„	„	„	Niedarami	1.352 „
k)	„	„	„	„	Bochnią, Proszówkami i Damianicami	4.825 „
l)	„	„	„	„	Krzyżanowicami . . .	1.000 „
m)	„	„	Dunajca	„	Jazowskiem i Maszkowicami	2.000 „
n)	„	„	„	„	Witowicami dolnemi . .	500 „
o)	„	„	„	„	Zabełczem i Chełmcem . .	1.825 „
p)	„	„	„	„	Chełmcem	2.185 „
r)	„	„	„	„	Podegrodziem i Stadłem .	1.000 „
s)	„	„	„	„	Drużkowem, Tropiem, Będzieszyną i Trąbkami . .	1.000 „
t)	„	„	„	„	Biskupicami i Charzewicami.	1.800 „
u)	„	„	„	„	Stróżami	683 „
w)	„	„	„	„	Charzewicami . . .	1.446 „
x)	„	„	„	„	Wesołowem	418 „
y)	„	„	„	„	Lusławicami	2.247 „
z)	„	„	„	„	Wróblowicami . . .	2.144 „
aa)	„	„	„	„	Roztoką	1.900 „
ab)	„	„	„	„	Olszynami	3.165 „
ac)	„	„	„	„	Sukmaniem	800 „
ad)	„	„	„	„	Rożnowem	279 „
ae)	„	„	„	„	Melsztynem	2.000 „
af)	„	„	„	„	Wielogłowami . . .	1.493 „
ag)	„	„	Wisłoki	„	Parkoszem	646 „
ah)	„	„	„	„	Mokrzcem	418 „
ai)	„	„	„	„	Kleciami i Skurową . .	429 „
ak)	„	„	„	„	Skurową	888 „
al)	„	„	„	„	Lipinami	375 „
am)	„	„	„	„	Przeczycą	2.500 „
an)	„	„	„	„	Brzyskami i Bukową . .	2.000 „
ao)	„	„	„	„	Bukową	1.000 „
ap)	„	„	„	„	Pilznionkiem	2.644 „
ar)	„	„	„	„	Błażkową, Kleciem i Skurową	3.220 „
as)	„	„	„	„	Skurową i Zawadką . .	1.000 „
at)	„	„	„	„	Bobrową	497 „
au)	„	„	„	„	Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	2.000 „
aw)	„	„	Wisłoka	„	Wiśniową i Cieszyną . .	500 „
ax)	„	„	„	„	Dobrzechowem . . .	1.726 „
ay)	„	„	Sanu	„	Sośnicą i Składem Solnym .	3.421 „
az)	„	„	„	„	Wilczą i Buszkowicami . .	2.000 „
ba)	„	„	„	„	Bachorzem i Letnicą . .	815 „

bb)	na regulacyę	Sanu	pod Ruską wsią i Nienadową	.	450 zł.
bc)	„ „	„	„ Tarnawcami i Ostrowem	.	2.202 „
bd)	„ „	„	„ Ruską wsią	.	700 „
be)	„ „	„	„ Ostrowem i Przemyślem	.	2.759 „
bf)	„ „	„	„ Chyrzyną	.	2.730 „
bg)	„ „	„	„ Jabłonicą ruską . . .	.	1.479 „
bh)	„ „	„	„ Pawłokomą	.	2.344 „
bi)	„ „	„	„ Bachorzem	.	1.799 „
bk)	„ „	„	„ Siedliskami iWarą . . .	.	723 „
bl)	„ „	„	„ Iskaniem	.	2.506 „
bm)	„ „	„	„ Gdyczyną	.	442 „
bn)	„ „	„	„ Krzemienną	-	2.033 „
bo)	„ „	„	„ Muniną i Sobiecinem .	.	2.410 „
bp)	„ „	Świcy i Sukiela	„ Sokołowem i Łanami sokołowskimi	.	2.500 „
br)	„ „	Świcy	„ Hoszowem	.	2.500 „
bs)	„ „	„	„ Sulatyczami	.	1.012 „
bt)	„ „	„	„ Baliczami podgórnemi i zarzecznemi	.	1.000 „
bu)	„ „	„	„ Mielniczem i Dubrawką .	.	1.000 „
bw)	„ „	Łomnicy	„ Błudnikami i Temerowcami	.	3.135 „
bx)	„ „	„	„ Babinem	.	1.500 „
by)	„ „	Bystrzycy	„ Mykietyńcami i Uhornikami	.	1.000 „
bz)	„ „	„	„ Uhrynowem, Jamnicą i Jezupolem	.	1.000 „
ca)	„ premiowanie zawikleń, odsypisk		. . . . .	.	1.000 „
cb)	do dyspozycyi Wydziału krajowego		. . . . .	.	5.000 „
			Ogółem	.	119.066 zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w Rubr. XIII. poz. 167 wydatków na r. 1895 następujące dotacye:

a) na regulacyę Czeczwy pod Strutynem wyżnim . . . 1.400 zł

b) „ „ Lubaczówki pod Monasterzem . . . 1.284 „

c) „ „ Łęgu w powiecie Kolbuszowskim . . . 1.200 „

d) „ na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

w Rudniku	. .	1.000 zł.
w Korsowie	. .	1.000 „
w Nowym Targu	.	1.000 „

Razem . . . 3.000 „

e) na zakładanie fabryk drenarskich (w myśl uchwały z d. 6. kwietnia 1892) . . . . 5.000 „

f) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 10 000 „

Ogółem 21.884 zł.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1895 subwencyę 5 000 zł. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V. Sejm wyznacza stypendyum w kwocie 1.200 zł. na wykształcenie technika melioracyjnego w kulturze i eksploatacyi torfowisk i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu na rok 1895 kredyt w kwocie 500 zł.

VI. Sejm wyznacza trzy stypendya po 300 zł. rocznie na przeciąg lat pięciu od

roku naukowego 1895/6 do r. 1899/1900 dla słuchaczy inżynieryi, którzy zobowiążą się po ukończeniu studyów poświęcić się technice melioracyjnej w służbie krajowej, i otwiera w tym celu Wydziałowi krajowemu na rok 1895 kredyt w kwocie 270 zł.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia w ciągu roku 1895 i 1896 ekspozytur krajowego biura melioracyjnego w Stanisławowie i Jaśle i powiększa w tym celu personal tego biura o dwóch etatowych inżynierów I. klasy.

VIII. Sejm zmieniając uchwałę swą z dnia 6. kwietnia 1892 poleca Wydziałowi krajowemu, aby począwszy od roku 1895 udzielił właścicielom gruntów nisko oprocentowanych pożyczek na zakładanie fabryk drenarskich z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do powołania dwóch stypendystów krajowych po ukończeniu przez nich kursu melioracyjnego w c. k. akademii rolniczej w Wiedniu na elewów komasacyjnych w biurze melioracyjnem i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1895 w kwocie 500 złr.

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego połowy kosztów utrzymania galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego i otwiera w tym celu kredyt na rok 1895 w kwocie 5.000 zł.

Alegat do 5.

XI. Sejm uchwala załączone ⁄. projekty ustaw:

a) o regulacyi Przegnojówki,

b) o osuszeniu bagien stojanowskich,

c) o regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy,

d) o uzupełnieniu regulacyi Łęgu w powiecie tarnobrzeskim,

e) o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniówce.

XII. Sejm przyznaje na rok 1895 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

a) na regulacyę Przegnojówki dotacyę w kwocie 11.200 zł.

b) na osuszenie bagien stojanowskich dotacyą w kwocie 12 000 zł.

c) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy dotacyą w kwocie 19.771 zł.

d) na uzupełnieniz regulacyi Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim dotacyą w kwocie 16.767 zł.

e) na konserwacyę robót regulacyjnych na rzece Trześniówce dotacyą w kwocie 500 zł.

XIII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl ustawy z d 4. sierpnia 1892. dz. u. kr. nr. 67. przeprowadził w r. 1895. zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja.

XIV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w Rubr. XIII. na rok 1895 do końca lutego 1897 r., a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

XV. Ucnwałami pod XI. i XII. załatwione zostają petycye: l. S. 251 Wydziału powiatowego w Rohatynie, l. S. 257 gminy Rohatyn i l. S. 951 gminy Podgrodzie o regulacyą środkowej sekcyi Gniłej Lipy, tudzież petycya l. S. 403 gmin Gliniany, Zamoście, Przegnojów, Zeniów, Krzywice i Słowita o regulacyę Przegnojówki.

Lwów dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący: **Polanowski.**

Sprawozdawca: **Gorayski.**

Alegat 1. do sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego L. s. 1151/95.

Ustawa

z dnia . . . . . . o regulacyi Przegnojówki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Przegnojówki od stawu w Żeniowie do młyna w Krzywicach z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1894 preliminujący koszta robót na 84.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze polityczne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów ua tej podstawie nie da się uskutecznić, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków stron interesowanych w §. 3. pod *c)* wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod *a) b)* i *c)* mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z tem ograniczeniem, że rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po ukończeniu budowy ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych do konserwacyi wykonanych robót wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . o osuszeniu bagien Stojanowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich powiatu kamioneckiego: Stojanów, Tetewczyce, Peratyn, Sieńków i Wolica baryłowa ma być wykonane jako przedsiębiorstwa krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1894. preliminujący koszta robót na 60.000 zł. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu I. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nieda się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i osiągnięcia datków stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z tem ograniczeniem, że rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedyńczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy. Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstw. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót ponosić mają członkowie spółki wodnej według wskazanego w §. 3. pod c) stosunku.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia ..... o regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co, następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy na przestrzeni od mostu na drodze państwowej w Rudzie do mostu na drodze gminnej w Bursztynie, w powiecie Rohatyńskim, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Ministerstwo rolnictwa projekt Wydziału krajowego z r. 1886, preliminujący koszta robót na 346.000 zł. Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl § 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożcnia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyą państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry, zasiłki zaś krajowe i państwowe w miarę konstytucyjnego zezwolenia.

Wypłata zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnege odbywać się ma w miarę rzeczywistej potrzeby dla programowego wykonania przedsiębiorstwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, co do terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykazaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 4. do sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego L. s. 1.151/95.

Ustawa

z dnia ... o uzupełnieniu regulacyi rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Łęgu od granicy powiatu Niżańskiego do ujścia do Wisły w powiecie Tarnobrzeskim, ma być wykonanem jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1894, który preliminuje koszta robót na 120.000 zł. w. a. a mianowicie:

a) koszta ubezpiecznnia i pogłębienia łożyska Łęgu na przestrzeni uregulowanej w myśl ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 65, na 97.000 zł. w. a.;

b) koszta przedłużenia regulacyi Łęgu od granicy gminy Krawce do granicy powiatu Niżańskiego wraz z ustaleniem i zalesieniem odsypisk na 23.000 zł. w. a.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia ąych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów wymienionych w §. 2. pod a) oraz pięćdziesięciu procent kosztów wymienionych w §. 2. pod b) razem w kwocie 50.300 zł. zł. w. a.;

b) państwowy fundusz melioracyjny bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod a), oraz pięćdziesięciu procent kosztów w §. 2. pod b) wymienionych, razem w kwocie 40.600 zł. w. a. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) zawiązana w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 65 spółka wodna resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 29.100 zł. w. a., która ma być rozłożoną na uczestników spółki w myśl postanowień obowiązującego statutu z r. 1887.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa, kraju i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy, wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracyi państwa jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, określa instrukcya techniczno-administracyjna z dnia 18. listopada 1887 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. ust. kr. Nr. 65.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 5. do sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego L. s. **1.151/95.**

U s t a w a

z dnia ..... o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Trześniówce.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz w Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z d. 11. czerwca 1887 Nr. 43. Dz. u. kr. jak następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Trześniówce ponosić będzie po połowie fundusz krajowy i spółka wodna, zawiązana w myśl §. 4. ustawy z d. 11. czerwca 1887 Nr. 43. Dz. u. kr.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość rocznych datków kraju i spółki na utrzymanie wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach tj. od r. 1895 do r. 1897 włącznie, po 500 zł. czyli razem 1.000 zł. w. a.

Wysokość rocznego datku w latach następnych wynosić będzie sumę, jaka z przecięcia trzech lat ostatnich wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1894 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1887 Nr. 43. Dz. u. kr. niemniej też niezużyte nadwyżki corocznych datków kraju i spółki wodnej (§. 2.) mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków utrzymania, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych, po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z d. 11. czerwca 1887 Nr. 43. Dz. u. kr. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry w dniu 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: łożyska, brzegów, wałów, szluz, przepustów, rowów i wszelkich innych urządzeń wodnych jest wzbronionem.

W szczególności wzbronionem zostaje:

a) Przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki, wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami, i w ogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenie wałów, jakoteż ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) Paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki, wałów i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronionem zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d.)* w profilu inundacyjnym rzeki;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów (włącznie) od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli na dwa metry po obu stronach wałów i brzegów rzeki a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów rzeki i ustalenia odsypisk. Miejsca te wskaże Wydział krajowy oznaczy je w sposób łatwy do poznania dla ogółu.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w okręgu konkurencyjnym na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj rzeki, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczane bezpłatnie, za materyały zaś otrzymują strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych budowli wodnych wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożonem Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Wszelkie przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów kraj. ustawy wodnej z d. 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr., oraz nstawy z d. 10. czerwca 1892 Nr. 43. Dz. u. kr. Według tychże samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i w ogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

L. s. 202 i 358/95.

Aleg. 1"8.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyach Spółek wodnych dla osuszenia bagien Oleskich i Rudnickich.

Wysoki Sejmie!

Spółki wodne dla osuszenia bagien Oleskich i Rudnickich petycyami z 2 stycznia b. r. L. 102/156 i 10 stycznia b. r. L. 358/289 wniosły do Wysokiego Sejmu prośbę o zniżenie stopy procentowej od udzielonych spółkom wodnym z funduszu melioracyjnego pożyczek, zarówno przyznanych, jakoteż w przyszłości przyznać się mających.

Ze względu na niekorzystny stan gospodarstwa rolnego i nadzwyczaj małe dochody, jakie z ziemi wyciągnąć można, a tem większą konieczność podniesienia produkcyi,

ze względu na niską obecnie stopę procentową w ogóle,

i wreszcie ze względu, że procent pobierany przez Wydział Krajowy, dochodzący do $5^1/_4$ od pożyczek melioracyjnych, jest za wysoki i że sam Wydział krajowy, według zasięgniętej przez sprawozdawcę informacyi zamierzał przystąpić do zniesienia powyższej stopy.

Komisya gospodarstwa krajowego wychodząc z zapatrywania, że Spółkom wodnym należy do najdalszych możebnych granic obniżyć odsetki od pożyczek melioracyjnej, żeby im ulżyć w znacznych nakładach, podjętych dla podniesienia gospodarstwa swojego i ogólnego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by odtąd od pożyczek z funduszu melioracyjnego pobierał 3%, a to zarówno przy pożyczkach już udzielonych, jakoteż w przyszłości udzielić się mających

Lwów dnia 29 stycznia 1895.

Przewodniczący:
St. Polanowski.

Sprawozdawca:
Gorayski.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi spółki wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich o zasiłek, na wykończenie kanałów osuszających.

Wysoki Sejmie!

Osuszenie bagien Rudnickich obejmujące obszar 6.382 morgów wykonane zostało na podstawie osobnej ustawy krajowej (z d. 1. lipca 1886. Dz. u, kraj. Nr. 64.) przy pomocy kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości po 30% kosztów obliczonych pierwotnie na 105.200 zł. w. a.

Przy kolaudacyi robót przeprowadzonej w listopadzie 1894 r., okazała się jednak potrzeba przedłużenia zaprojektowanych kanałów osuszających, gdyż w razie przeciwnym dwie gminy Kończyce i Tarnogóra, które zostały włączone do okręgu konkurencyjnego i opłacają datki, nie odniosłyby z robót wykonanych żadnych korzyści.

Koszta przedłużenia i wykończenia kanałów osuszających wynoszą;

1) kanału Kończyckiego	7.600	zł.
2) „ Głęboka	5,250	„
3) „ Groble	1.485	„
4) „ Tarnogora	4.936	„
razem	19.271	zł.

Ze względu na ubóstwo włościan konkurujących do tej melioracyi uprasza Wydział spółki o udzielenie na powyższe roboty zasiłku krajowego w wysokości $^1/_3$ części kosztów, oraz wyjednanie u Ministerstwa rolnictwa dalszej na ten cel subwencyi z państwowej dotacyi melioracyjnej w tej samej wysokości.

Z uwagi, że spółka wodna dotychczasowe roboty odpowiednio celowi wykonała i na dalsze poparcie kraju i państwa zasługuje, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia z funduszu krajowego $^1/_3$ części kosztów uzupełnienia kanałów osuszających spółki wodnej Rudnickiej, pod warunkiem jeżeli c. k. Rząd przyczyni się do tych kosztów dalszym zasiłkiem z państwowej dotacyi melioracyjnej w tej samej wysokości.

2) Na cel powyższy otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu na rok 1895. kredyt w wysokości 6.424 zł. w. a.

Lwów dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Gorayski *w. r.*

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi miasta Zywiec o regulacyą rzeki Soły.

Wysoki Sejmie!

Celem uporządkowania przestrzeni rzeki Soły w dolinie Żywieckiej, gdzie ta rzeka wyrządza ogromne szkody w wartościowych gruntach nadbrzeżnych, stojących w wysokiej kulturze, sporządziło c. k. Namiestnictwo w r. 1893 projekt techniczny, którego wykonanie wymaga nakładu 23.023 zł. 99 ct. Zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa i uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6 października 1892 przyrzekł Wydział krajowy wyjednać u Wysokiego Sejmu $33^1/_3$% zasiłek krajowy na tę regulacyę w sumie 7.671 zł. 33 ct. w. a., płatny w trzech ratach w ciągu lat 1894 do 1896, a Wysoki Sejm przychylając się do wniosku Wydziału krajowego uchwalił już w budżecie r. 1894 na ten cel dotacyę w kwocie okrągłej 2.557 zł. w. a. Do preliminarza funduszu krajowego na rok 1895 nie wstawił już Wydział krajowy na powyższą regulacyę dalszej raty zasiłku krajowego, gdyż regulacya rzeki Soły miała być w tym roku rozpoczętą na podstawie osobnej ustawy krajowej przy 60% zasiłku skarbu państwa.

Gdy jednak z powodu trudności stawianych odnośnym projektom c. k. Namiestnictwa przez władze centralne, systematyczna regulacya Soły, podobnie jak i Łomnicy, w r. 1895 nie przyjdzie jeszcze do skutku, komisya gospodarstwa krajowego uznając w zupełności motywa przytoczone w petycyi gminy miejskiej Żywiec, sądzi, że zaprojektowana już przez c. k. Namiestnictwo lokalna regulacya Soły pod Żywcem powinna być w roku bieżącym przeprowadzoną i w tym celu przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zaprojektowaną w roku 1893 przez c. k. Namiestnictwo lokalną regulacyę Soły pod Żywcem przeprowadził w ciągu roku 1895.

2) Na cel powyższy przyznaje Sejm tytułem drugiej raty $33^1/_3$% zasiłku krajowego dotacyę na rok 1895 w kwocie 2.557 zł. w. a.

Lwów dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:
St. Polanowski.

Sprawozdawca:
Gorayski.

L. s. 252/95 i 633/95

Alleg. 161.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyach Wydziału powiatowego w Rohatynie i gminy Bołszowce wraz z właścicielem tych dóbr względem utworzenia nowego c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 29. grudnia 1885 objawił Wysoki Sejm wskutek wniesionych petycyj o kreowanie sądu powiatowego w Bukaczowcach — względnie w Bołszowcach — c. k. Rządowi opinię, że kreowanie trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa Rohatyńskiego jest ze względu na dogodność mieszkańców tego Starostwa przy wymiarze sprawiedliwości pożądanem i polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie, która miejscowość starostwa Rohatyńskiego nadaje się najbardziej na siedzibę sądu powiatowego i które gminy do okręgu nowego Sądu przydzielićby należało.

Wskutek odnośnego wezwania Wydziału krajowego oświadczyła Rada powiatowa w Rohatynie poprzedniem przeprowadzeniu odpowiednich dochodzeń, uchwałą z 15. października 1886, iż zaludnienie i obszar powiatu rohatyńskiego właściwie wymaga nie trzech, ale czterech sądów powiatowych w jego obrębie, by zatem prócz dziś istniejących sądów powiatowych w Rohatynie i Bursztynie utworzono dwa nowe sądy w Bukaczowcach i Bołszowcach, a na wypadek zaś, gdyby tylko jeden nowy sąd powiatowy miał być utworzonym, wskazała Rohatyńska Rada powiatowa jako siedzibę tegoż Bołszowce, podając zarazem gminy, któreby do okręgu sądu powiatowego w Bołszowcach przydzielić należało.

Prezydyum c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie zaś odezwą z 30 listopada 1886. L. 9355 udzieliło swoję opinię, że podzielając potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego na obszarze Starostwa w Rohatynie, na siedzibę przyszłego c. k. Sądu nie uznaje jednak odpowiedniemi ani Bukaczowiec, ani Bołszowce z powodu niedogodnego ich położenia geograficznego; miasto Bukaczowce leży bowiem za blisko Bursztyna, dotychczasowej siedziby c. k. Sądu powiatowego — bo w odległości około 10-ciu kilometrów — Bołszowce zaś znów na samej granicy c. k. Starostwa Stanisławowskiego, w obec czego ani jedna, ani druga miejscowość obrana na siedzibę sądu nie ułatwi proporcyonalnego rozdziału ludności politycznego powiatu Rohatyńskiego na trzy Sądy w ten sposób, aby rozdział ten wypadł z korzyścią dla mieszkańców.

Zarazem jednak oświadczyło prezydyum wyższego c. k. Sądu krajowego, iż tylko na wypadek, gdyby się rozchodziło wyłącznie o wydanie opinii, w której z obydwóch pomienionych miejscowości ma być sąd utworzonym — w takim razie uważa Bołszowce za odpowiedniejsze.

Wobec tego stanu sprawy powziął Wysoki sejm na posiedzeniu z dnia 20. stycznia 1887 w załatwieniu odnośnych sprawozdań Wydziału krajowego i komisyi prawniczej uchwałę tej treści, iż najodpowiedniejszą w obecnych stosunkack siedzibą dla trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa Rohatyńskiego utworzyć sią mającego, uznaje miasteczko Bołszowce. do którego to c. k. Sądu przydzielićby wypadało 17 gmin należących obecnie do okręgu c. k, Sądu powiatowego w Bursztynie, a mianowicie: Bołszowce, Słobódka bołszowiecka, Popławniki, Hanowce, Borszów, Konkolniki, Słoboda konkolnicka, Chochoniów, Zagórze konkolnickie, Bybło, Dytiatyn, Podszumlańcze, Skomorochy stare, Skomorochy nowe, Herbutów, Kunaszów i Żelibory.

W załatwieniu tej uchwały oznajmiło Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 30. czerwca 1894 L. 9204 Wydziałowi krajowemu, że tylko wtedy na utworzenie trzeciego sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa w Rohatynie zgodzićby się mogło, gdyby temu nowo utworzyć się mającemu sądowi powiatowemu odpowiednia ilość miejscowości obecnie do sądu powiatowego w Bursztynie i Rohatynie należących, przydzieloną być mogła, gdyż leży w interesie służbowym aby możliwie równomierne ulżenie obydwom pomienionym sądom w ten sposób uzyskanem zostało.

Gdy zaś Bołszowce z powodu swego położenia na południowej granicy powiatu Bursztyńskiego powyż wymienionym wymogom nowo utworzyć się mającego sądu powiatowego nie odpowiadają, przeto odmawia Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości żądaniu utworzenia tamże sądu powiatowego.

Wskutek tego oświadczenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości wezwał Wydział krajowy pod dniem 13. września 1894 do L. 36.984 Wydział powiatowy do dokładnego zastanowienia się, które miejscowośsi mogą być wydzielone z okręgów sądów powiatowych w Rohatynie i Bursztynie, oraz jaka miejscowość ze względu na swe położenie terytoryalne nadawałaby się najbardziej na siedzibę trzeciego Sądu powiatowego w powiecie politycznym Rohatyńskim, i do wdrożenia odpowiedniej akcyi.

W odpowiedzi na to wezwanie uprasza Wydział powiatowy w Rohatynie sprawozdaniem swem z 21. września 1894 L. 2681 o skierowanie sprawy utworzenia nowego Sądu na nowo w ten sposób, aby Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, które potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w powiecie politycznym Rohatyńskim uznaje, na utworzenie tego Sądu z siedzibą w Bołszowcach się zgodziło, gdyż inaczej musianoby się wyrzec nadziei utworzenia tego Sądu, albowiem wszystkie miasteczka rohatyńskiego powiatu, prócz samego Rohatyna leżą na krańcach powiatu, chcąc tedy zadość uczynić żądaniu Wysokiego Ministerstwa musianoby przeznaczyć na siedzibę sądu jedną z odpowiednio położonych gmin wiejskich.

Celem zaś możliwego w danych stosunkach równomiernego ulżenia w czynnościach obydwom już istniejącym Sądom tego powiatu, proponuje Wydział powiatowy Rohatyński dokonanie rozdziału odnośnych gmin w ten sposób, aby pewną ilość gmin wydzielić z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rohatynie, a przyłączyć je do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie z którego znów okręgu należałoby przydzielić odpowiednią ilość gmin do okręgu utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Bołszowcach.

W odpowiedzi na to sprawozdanie z uwagi na motywa powyż powołanego reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, polecił Wydział krajowy reskryptem swym z dnia 19. grudnia 1894, Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie ponownie, by się zastanowił dokładnie, czyli w powiecie tym nie znalazłaby się inna jaka miejscowość, któraby się nadawała na siedzibę Sądu i odpowiadała wymaganiom Ministerstwa,—rzecz całą przedstawił Radzie powiatowej i o wyniku zdał sprawę.

Zanim jednak to ostatnie polecenie Wydziału krajowego wyekspedyowane dnia 4. stycznia 1895 r. Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie doręczonem zostało, weszły do Wysokiego Sejmu dnia 4. stycznia 1895 do L. 252 ponowna petycya rohatyńskiego Wydziału powiatowego z dnia

19. grudnia 1894 r. L. 3643, zaś dnia 15. stycznia 1895 r. do L. 633 petycya gminy Bałszowce wspólnie z właścicielem dóbr Bałszowce o spowodowanie, by w obrębie powiatu politycznego Rohatyńskiego trzeci sąd powiatowy z siedzibą w Bołszowcach utworzonym został.

Gdy więc Wydział krajowy ostateczną swą uchwałą z dnia 19. grudnia 1894 L. 55824 ponowne zbadanie tej sprawy wdrożył, na co Wydział powiatowy w Rohatynie dotąd jeszcze sprawozdania nie złożył, a komisya prawnicza jest zdania, iż kreowanie trzeciego sądu powiatowego w okręgu c k. Starostwa w Rohatynie jest konieczne i zawisłe jedynie od załatwienia kwestyi, w jaki sposób dałby się podział gmin powiatu politycznego Rohatyńskiego z uwzględnieniem równomiernego obciążenia tak obu w powiecie tym już istniejących sądów w Bursztynie i Rohatynie, jakoteż nowo utworzyć się mającego sądu — uskutecznić — względnie które gminy do każdego z tych trzech sądów przydzielićby należało, tudzież która miejscowość ze względu na ten podział byłaby najdogodniejszą na siedzibę tego nowo utworzyć się mającego sądu.

Komisya prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obstając przy swej uchwale z dnia 29. grudnia 1885 iż dla dogodności mieszkańców okręgu c. k. Starostwa Rohatyńskiego przy wymiarze sprawiedliwości utworzenie trzeciego sądu powiatowego w tym okręgu jest koniecznem, wzywa Wydział krajowy przy udzieleniu obydwóch petycyj do L. 252 i do L. 633, aby wdrożone już dochodzenie celem ustanowienia najodpowiedniejszej miejscowości na siedzibę trzeciego Sądu powiatowego w okręgu c. k. Starostwa w Rohatynie i przydzielenia do takowego odpowiedniej ilości gmin, z uwzględnieniem, o ile możności równomiernego ulżenia obydwu sądom powiatowym w Bursztynie i Rohatynie przeprowadził i swoje sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Zastępca Przewodniczącego:
Weigel *w. r.*

Sprawozdawca:
Lenartowicz *w. r.*

L. S. 1.204/1895.

Alleg. 162.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej odnośnie do przedłożenia Wydziału krajowego żądającego nadzwyczajnego kredytu na budowę klinik chorób wewnętrznych i chirurgicznej, tudzież na budowę kuchni, rozszerzenie pralni i adaptacye w gmachu głównym krajowego szpitala powszechnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 24. marca 1892 r. upoważnionym został Wydział krajowy do zawarcia umowy z c. k. Administracyą państwa, a to na podstawie deklaracyi, którą zeznał w dniu 15. września 1892. Umowa ta została zawartą i Wydział krajowy przyjął następujące obowiązki:

1. na gruncie szpitala krajowego wybudować kosztem funduszu krajowego, na podstawie planów w porozumieniu z c. k. Rządem ułożonych, dwa nowe pawilony na klinikę wewnętrzną i chirurgiczną i oddać obie do użytku dnia 1. kwietnia 1897;

2. umieścić w głównym gmachu szpitalnym, po przeprowadzeniu na koszt funduszu krajowego stosownej adaptacyi, dwie kliniki, mianowicie oczną, która ma być oddaną 1. października 1897 i klinikę chorób skórnych i wenerycznych, do oddania dnia 1. października 1898.

Klinika położniczo-ginekologiczna znajdzie umieszczenie w nowo wybudowanym zakładzie położniczym i będzie również 1. października 1898 r. oddaną;

3. do wszystkich pięciu klinik dostarczyć kosztem funduszu krajowego całego urządzenia wewnętrznego, jednakże tylko takiego, jakie jest używane w szpitalu krajowym. Koszta tego urządzenia nie mogą przekraczać sumy 20.000 zł.;

4. przyjąć koszta zwykłego szpitalnego utrzymania chorych na oddziałach klinicznych na koszt funduszu krajowego. Nadwyżkę zaś, tego utrzymania chorych, ze względu na potrzeby nauki uniwersyteckiej, przekraczające obowiązującą normę szpitalną, pokrywać będzie corocznie c. k. Skarb państwa.

Wydział krajowy chcąc tym zobowiązaniom zadość uczynić, musiał zażądać funduszów na budowę dwóch klinik już w roku bieżącym, aby takowe oddać w czasie właściwym.

Dalej funduszów na adaptacyę lokalów dla dwóch drugich klinik, które w gmachu głównym umieszczone być mają i przedłożyć równocześnie plan rozmieszczenia reszty chorych w szpitalu pozostawionych.

Następnie zażądać kwoty potrzebnej na urządzenie klinik wewnętrzne, a nareszcie:

Musiał przyjść z wnioskiem, w jaki sposób urządzić gospodarstwo szpitalne, aby tym nowym znacznie zwiększonym potrzebom podołać mogło, na co znów osobne fundusze wyznaczyć należy. Ponieważ plan budowli rozłożonym został na lat trzy, przeto i Wydział krajowy w swoim wniosku, dzieli na tyleż lat wszystkie wydatki i przedkłada preliminarz wstawienia ich w budżety krajowe 3. lat następnych.

Przedłożenie Wydziału krajowego zupełnie zatem jest usprawiedliwione i odpowiednie, chodzi tylko o to, jakie kwoty potrzeba z funduszów krajowych na pokrycie wydatków przeznaczyć.

I. Budowa klinik medycznej i chirurgicznej.

Wydział krajowy chcąc opracować plany tych zakładów, dla których szczegółowo układ zawarty z c. k. Rządem wszystkie potrzebne ubikacye wyraźnie oznacza, zwołał ankietę i zażądał opinii rzeczoznawców. Dla kliniki terapeutycznej byli rzeczownawcami profesorowie medycyny wewnętrznej Dr. Korczyński i Pareński z Krakowa, dla chirurgicznej prof. chirurgii z Krakowa Dr. Rydyger i Obaliński i prymaryusz oddziału chirug. Dr. Ziembicki ze Lwowa.

Architekta p. Janowski przez Wydział krajowy powołany, opracował szkice obu klinik wedle wzoru kliniki chirurgicznej w Krakowie. Szkice te w myśl życzeń rzeczoznawców po trzykroć uzupełniane, poszły pod ocenę ankiety c. k. Namiestnictwa i ostatecznie uznane zostały. Wówczas tj. 25. października 1894 uchwalono, że klinika terapeutyczna ma obejmować 1.175 *m*□, chirurgiczna 1.040 *m*□ zabudowanej powierzchni, że posadzki mają być tak zwane terazzo i dębowe, że ogrzanie kurytarzy i sal wykładowych ma być centralne, zaś innych ubikacyj zapomocą pieców kaflowych. Przypuszczać należy, że wentylacyę, kanalizacyę i wodociągi uwzględniono wedle tych samych prawideł jakie były zastosowane w zakładzie położnic, bo to wynika z tych uchwał jakie zapadły co do ogzewania i posadzek, które także odpowiadają temu budynkowi. Podnosimy tę sprawę jedynie dla tego, aby wyraźnie stwierdzić, że te nieodzowne potrzeby kliniczne w kontorysach przedłożonych zostały już uwzględnione i nowych funduszów pieniężnych potrzebować nie będą. Reprezentant Wydziału krajowego zastrzegł wyraźnie, że gdyby c. k. Rząd zażądał dla kliniki chirurgicznej drugiej sali operacyjnej, jak tego prof. Dr. Rydyger wymagał, a coby koszt budowy o 10.000 zł. zwiększyło, to takowa tylko na koszt c. k. Rządu wykonaną być może, a Wydział krajowy d. 6. listopada 1894 to zastrzeżenie przemienił w swoją uchwałę.

W ten sposób opracowane i przyjęte szkice na budowę klinik odesłał Wydział krajowy c. k. Rządowi do ostatecznej aprobaty. Przedłożenie sprawozdania Wydziału krajowego do Wysokiego Sejmu, nastąpiło bez uwzględnienia odpowiedzi c k. Rządu, takowa bowiem nadeszła dopiero 24. stycznia r. b i komisyi budżetowej d. 27. b. m. bez żadnych wniosków wręczoną została.

Ponieważ szczegółowe plany i kosztorysy są rzeczą wymagającą niemałych kosztów, przeto z wyrobieniem takowych aż do ostatecznego przyjęcia szkiców wykonanych, Wydział krajowy wstrzymać się musiał, i to jest powodem, że wsprawie kosztów, które komisya budżetowa osądzić musi, wysokość tychże obliczoną być może tylko w przybliżeniu, tylko na podstawie 1 metra □ zabudowanej powierzchni. Rachunek ten jest w ogóle trudny z powodu, że zamało budowano dotąd we Lwowie szpitali na kliniki urządzanych, że powstał dopiero jeden taki zakład t. j. położnicy, który atoli ma dwa piętra wysokości, gdy obie kliniki budować się mające będą tylko jedopiątrowe i naturalnie stosunkowe do tego zakładu małe. Porównanie zaś kontów z innemi budynkami nieszpitalnymi, zawsze będzie niedokładne, z powodu, że budynek spitalny ma swoje odrębne cechy i właściwości, które uwzględnione być muszą. Ztąd

to pochodzi, że tak jak osobnych specyalistów lekarzy potrzeba do każdej budowy szpitalnej, tak samo osobni tylko architekci podołają temu zadaniu, które wymaga nietylko specyalnych studyów tego działu budownictwa ale i specyalnego doświadczenia i znajomości źródeł, z których pociąga się najlepsze i najpewniejsze co do wytrzymałości urządzenia szpitalne.

Jeszcze większą trudność w obliczeniu kosztów sprawiła w ostatniej chwili odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 23. stycznia r. b. l. 4632, komunikująca ocenę przedłożonych szkiców na budowę kliniki przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty, a to z powodu że zażądane zostały niektóre zmiany, które jakkolwiek wedle naszego przekonania są zupełnie słuszne i przeprowadzone być mogą, zmieniają atoli powierzchnię zabudowanej przestrzeni, t. j tę jedynę podstawę jaka do obliczenia kosztów przyjętą została i to zmieniają w taki sposób, że tylko fachowy rachunek różnicę wykazać zdoła.

Ministerstwo oświaty żąda:

1. przy obu klinikach zmiany zaprojektowanych bocznych schodów kręconych, gospodarskich, na schody równe, wygodne i do użycia zupełnie przydatne. Bez wątpienia zyska na tem budynek, ale wskutek tego wydłuża się każde z 4 skrzydeł dwóch klinik co najmniej o dwa metry i po odtrąceniu powierzchni przez kręcone schody zajętej, przybędzie do każdej kliniki około 20 metrów zabudowanej przestrzeni;

2. żąda przedsionków przed wychodkami, które to przedsionki zajmą miejsce wolne, przez zamianę schodów okągłych na proste powstałe;

3. uważa mieszkania asystentów kliniki chorób wewnętrznych za obszerne i pragnie zmniejszyć takowe, wzamian rozszerzyć laboratorya i separatki, co żadnej trudności nie ulega i żadnych kosztów nie pociąga;

4 żąda powiększenia laboratoryów dla uczniów, umieszczonych na I piętrze kliniki terepeutycznej, a ograniczenie miejsca przeznaczonego na garderobę i poczekalnię;

5. pewnej drobnej zmiany w umieszczeniu łazienki w klinice terepeutycznej, która sama wystąpiła wskutek zmiany kształtu schodów;

6. orzeka, że proponowana budowa drugiej sali operacyjnej dla kliniki chirurgicznej nie ma być na razie przeprowadzoną, chybaby kraj okazał się skłonnym pokryć koszta tej budowy obliczone w kwocie 10.000 zł., nareszcie

7. żąda aby do ustanowić się mającego komitetu budowy dwóch członków ze strony Rządu zgłosem stanowczym powołanych zostało. Jednego deleguje w osobie c. k. radcy budownictwa Józefa Braunseisa, a drugiego jako reprezentanta Uniwersytetu w porozumieniu z Senatem akademickim powołać poleca

Wobec tego jasną jest rzeczą, że plany przerobione być muszą, przyczem nie ulega wątpliwości że przez proponowane wysunięcie pawilonów powiększenie przestrzeni zabudowanej, da się bardzo łatwo oszczędzić na skróceniu wtrakcie środkowym poczekalni dla ambulatoryum na dole, a dla laboratoryów dla uczniów na I. piętrze przeznaczonych i powierzchnia zabudowanej powierzchni wyjdzie ta sama, a to tym więcej że klinika terapeutyczna posiada już na dole aż 3 laboratorya, oprócz pokoju dla elektryki, a na I. piętrze oprócz tego jeszcze 4 laboratorya.

Co do wybudowania drugiej sali operacyjnej dla kliniki chirurgicznej komisya budżetowa nie może zgodnie z Wydziałem krajowym proponować Wys. Sejmowi przeprowadzenia tej myśli kosztem 10.000 zł. z funduszu krajowego. Pomijając już bowiem, że fachowe opinje budowy tej nie popierają i że obecność wszystkich uczniów w jednej dużej sali operacyjnej daje im lepszą sposobność do obserwowania toku operacyi, jak przypuszczanie tylko pewnej ilości, do małej sali; że dla laporatomii jest już osobna salka operacyjna, to komisya budżetowa ze swego stanowiska nadmienić musi, że układ z c. k. Rządem zrobiony określił wyraźnie wszystkie ubikacye jakie kliniki obejmować miały, a te znacznie przekroczone zostały

i naturalnie koszt budowy podwyższyły. A mianowicie po nad przyjętą układem ilość ubikacyi jest w klinice chirurgicznej więcej 2 separatki, pokój dla lekarza dyżurnego i pokój ortopedyczny, w wewnętrznej w miejsce 3 jest 7 laboratoryów i pokój dla elektryki. Fundusz krajowy zatem i tak już ponosi większe koszta, jak na niego wypadało.

Komisya budżetowa przedładając zatem Wysokiemu Sejmowi preliminarz wydatku tylko przybliżony, trzymać się musi przedłożenia Wydziału krajowego, w tem przekonaniu, że takowy strzegł będzie funduszu krajowego i zużyje te wszystkie doświadczenia, jakie przy budowie zakładu położnic nabyte zostały. Zakład położnic miał osobną komisyę budowlaną przy jego budowie, pomimo nizkich cen jednostkowych oszczędzono około 10% całej kwoty preliminowanej. Oszczędności te użyto na zaprowadzenie własnych wodociągów, centralnego ogrzewania i przyrządów mechanicznych, które osobną stacyę wodną proponowaną wówczas zrobiły niepotrzebną. Budowa tylko zaszczyt przynieść może jej wykonawcom, a wszystkie mechaniczne przyrządy funkcyonują bez błędu. Dlatego komisya budżetowa nie wątpi, że Wydział krajowy i nadal zatrzyma ankietę budowlaną, jako organ doradczy w tym samym składzie, jak ona funkcyonowała przy budowie zakładu położnic, aż do wykończenia wszelkich budowli dla fakultetu lekarskiego i szpitala przeznaczonych, że tą samą drogą pójdzie w sprawie oddania pojedyńczych robót i nadzoru budowy, jak szedł przy dokonanej już budowie. Zużyje się w ten sposób nabyte już doświadczenie, plany i kosztorysy wszystkich budynków, które dopiero wszystkie wyrobione i przestudyowane być muszą, otrzymają dokładną ocenę rzeczoznawców, tak samo, jak przy wyrobieniu szkiców zasłonił się Wydział krajowy specyalnymi rzeczoznawcami lekarskimi, którzy też z natury rzeczy całą odpowiedzialność za wartość budynków klinicznych, przyjąć muszą. Wten sposób stanie się i zadość życzeniu słusznemu c. k. Ministerstwa oświaty, gdyż w komitecie budowlanym dla zakładu położnic nie tylko zasiadał p. radca Braunseis, ale całą budowę prowadził, a powołanie do tego komitetu zastępcy uniwersytetu żadnej chyba nie może znaleźć przeszkody.

Co do kosztów budowy rzecz tak się przedstawia:

Klinika chorób wewnętrznych wedle przedłożonych szkiców obejmuje 1130·13 *m*☐ zabudowanej powierzchni, klinika chirurgiczna 1042·73 *m*☐, Wydział krajowy przyjmuje jako cenę kosztu na 1 *m*☐ 107 zł. 50 ct., więc

Klinika chirurgiczna:		Klinika medyczna:	
1042·73 po 107·50 =	11.093 zł. 47 ct.	1.130·13 po 7·50 =	121.488 zł. 96 ct.
Koszta administrac. 1% =	1.120 „ 93 „		1.214 „ 89 „
Honoraryum architekty za projekt, szczegóły, kierownictwo i lustracyę 4% =	4.483 „ 73 ct.		4.849 „ 56 „
	117.708 zł. 06 ct.		127.553 zł. 43 ct.

Wobec tego atoli, że dwupiętrowego zakładu położniczego 1 *m*☐ wraz ze wszystkimi kosztami i honoraryami, z maszynami, studnią kopaną, windą hydrauliczną i dwiema ręcznemi, z użyciem do podłóg prócz terazzo i płytek szamotowych oraz dębiny maczanej w asfalcie, także konieczności robienia i płacenia osobnych modeli do pojedynczych urządzeń, kosztował tylko okrągło 123 zł., z których czwarta część w dwupiątrowym budynku na całe jedno piętro więcej przypada, że w jednopiątrowej klinice chirurgicznej w Krakowie taki sam metr ☐ zabudowanej powierzchni 96 zł., a w tak samo wysokiem laboratoryum chemicznem we Lwowie 98 zł. w. a. kosztował, wobec tego dalej że przy ankiecie obecny kierownik budowy zakładu dla położnic radca Brauseis, jako cenę kosztu 1 metra 107 zł. podawał, sądzi komisya budżetowa, że przyjmując kwotę 107 zł. 50 ct. na 1 *m*☐ zabudowanej powierzchni, jak Wydział krajowy żąda, w cenie tej pomieścić należy już i koszta administracyi i honorarya dla architekty i jako

koszt budowy dla kliniki chirurgicznej przyjmuje okrągło 112.100 zł., dla kliniki terapeutycznej 121.500 zł. t. j. razem 233.600 zł., t. j. o 11.761 zł. mniej jak preliminuje Wydział krajowy, a o 33.600 zł. więcej, jak wynosi połowa kosztów budowy tych klinik pokryta subwencyą c. k. Rządu.

II. Umieszczenie klinik ocznej i wenerycznej w gmachu głównym szpitalu powszechnego.

W tym celu zwołał Wydział krajowy na naradę lekarzy szpitalnych i otrzymał plan umieszczenia tych klinik. Okazało się, że umieszczenie możliwem jest tylko wtenczas, jeśli lokale przez kuchnię szpitalną zajmowane objęte będą. Ponieważ pozostawienie kuchni w gmachu głównym, o czem w dalszym ciągu sprawozdania będzie jeszcze mowa, jest wprost niemożebne, przeto polecił Wydział krajowy wyrobienie planów i kosztorysu architekcie, p. Boguchwalskiemu, który był przydzielony jako stały inspicient budowy zakładu położnic kierownikowi tej budowy i nabył praktycznie gruntownego doświadczenia w budownictwie szpitalnem. On także przeprowadził adaptacyę pawilonu dla chorób zakaźnych Szczegółowo opracowany kosztorys wydatków tego działu wykazuje potrzebną kwotę 5.500 zł., t j. o 3 500 zł. więcej, jak w swem sprawozdaniu Wydział krajowy podaje. Ponieważ kosztorys jest ścisły, ceny odpowiednie, należy w całości przyjąć obliczoną na adaptacyę potrzebną kwotę, t. j. 5.500 złr., z tym atoli dodatkiem, że w myśl układu zawartego, koniecznem jest przeprowadzenie pertraktacyi z c. k. Rządem, gdyż takowy na proponowane umieszczenie klinik w gmachu głównym zgodzić się pierwej musi i niewątpliwie jeszcze zmian zażąda.

III. Wewnętrzne urządzenie klinik.

Wydział krajowy żąda maksymalnej kwoty, jaka w układzie na urządzenie wszystkich 5-ciu klinik była wstawioną. Żąda już obecnie, jakkolwiek kliniki te nie istnieją, a czyni to dlatego, że cały wydatek rozkłada na lat trzy i chce zupełnie słusznie mieć zapewnione fundusze do całkowitego wykonania zobowiązań przyjętych.

Wszystkie pięć klinik obejmować mają ogółem 248 łóżek dla chorych, 12 łóżek w mieszkaniach asystentów, akuszerek i pokoi inspekcyjnych, i co najmniej 25 łóżek dla służby rozmaitego rodzaju, tj. razem około 285 łóżek, do czego dodać należy urządzenie mieszkań, laboratoryów, kancelaryi, oraz sal operacyjnych i wykładowych, które już czysto są natury dydaktycznej nie szpitalnej. Kwota na to urządzenie preliminowana, ani w części nie wystarczy i może być użytą tylko na dopełnienie istniejącego inwentarza szpitalnego, nie zaś na sprawienie nowego. Samo uzupełnienie inwentarza zakładu położnic, którego $^3/_4$ części ma być kliniką, bez uwzględnienia części dydaktycznej, kosztować będzie 22.000 zł., które Wys Sejm uchwałą z dnia 9. lutego 1894 już przyzwolił.

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przyjmuje na wydatki tego działu maksymalną, układem z c. k. Rządem ułożoną kwotę 20.000 zł. Ze względu atoli, że art. IX. układu wyraźnie orzeka, iż dla wszystkich 5-ciu klinik, tj. włącznie i kliniki położniczo-ginekologicznej „dostarczy Wydział krajowy całego urządzenia wewnętrznego jednakże tylko takowego, jakie jest używanem w szpitalu krajowym,“ że dalej opiewa iż: „koszta tego urządzenia nie mogą przekraczać sumy 20.000 złr. Gdyby c. k. Rząd żądał pod tym względem zmian i ulepszeń, porozumie się w swoim czasie z Wydziałem krajowym, przyjmując na skarb państwa nadwyżkę kosztów ztąd wynikłych,“—jasnem jest, że owe 20.000 zł.

przeznaczył Wys. Sejm tylko na uzupełnienie inwentarza szpitalnego, tem więcej że na sprawienie nowego absolutnie kwota ta nie wystarczy. W dodatku urządzenie to nie będzie jeszcze klinicznem tylko szpitalnem i nie uwzględnia potrzeb dydaktycznych wcale. Inaczej mówiąc tak po szpitalnemu urządzona klinika nie może być w ruch puszczoną tak długo, aż jej część dydaktyczna uzupełnioną nie będzie. W obec obowiązku oddania klinik na termin z góry oznaczony, koniecznem więc jest, już obecnie, rozpocząć rokowania z c. k. Rządem, co do pokrycia nadwyżki kosztów wewnętrznego urządzenia klinicznego.

IV. Budowa domu administracyjnego.

Obecnie istniejąca w gmachu głównym kuchnia, nie tylko nie odpowiada celowi, ale umieszczenie to dla samego gmachu szpitalnego jest ze względów hygienicznych wprost szkodliwe Kuchnia ta już oddawna miała być ztamtąd usuniętą, umieszczenie zaś dwóch klinik w gmachu głównym zrobiło to usunięcie jej nieuniknionem.

Prócz tego w myśl art X. kontraktu z c k. Rządem, fundusz krajowy ponosi koszta szpitalnego utrzymania chorych na oddziałach klinicznych i szpital żywności tym chorym dostarczyć musi. Wobec tego stało się koniecznem nietylko usunięcie kuchni z gmachu głównego, ale zarazem i urządzenie jej na większą skalę, aby podołać mogło dla zwiększonej potrzeby. Całkiem tak samo ma się i z pralnią. Obecna pralnia przedstawia budynek wymagający koniecznej restauracyi i to gruntownej i powiększenia. Cała praca odbywa się robotą ręczną, która pranie o 1 centa na dniu leczenia robi droższem, jak w Krakowie, naraża praczki na nabycie chorób od brudnej bielizny i pomimo że 30 praczek zatrudnia, nie podoła już dziś zadaniu. Około 10.000 sztuk bielizny zalega w pralni i czasami brakuje jej na oddziałach. Wzmagająca się potrzeba czystej bielizny, która dla klinik dostarczoną być musi, wymagałaby podwojenia personalu praczek, albo użycia przyrządów mechanicznych, które obejmą czynność rąk ludzkich. Położenie atoli pralni jest takie, że ją ani z obecną ani z nową kuchnią złączyć niepodobna, bo przedziela je cały gmach szpitalny.

Nareszcie łazienki umieszczone obecnie w suterenach skrzydła gmachu głównego, nadal także tam pozostać nie mogą, bo umieszczenie ich sprzeciwia się przepisom budowlanym i ogniowym, niszczy budynek, a od nowych klinik będzie o 300 metrów odległe.

Piekarni zaś szpital nie posiada wcale, pieczywa nie wypieka i takowe przez to jest droższe jak w Krakowie.

Wobec takowego stanu rzeczy nie miał Wydział krajowy innego wyjścia, jak zaproponować wybudowanie domu administracyjnego. Ma on zająć pozostałe miejsce między klinikami i głównym budynkiem szpitala i chociaż sąsiedztwo jego nie będzie korzystnem dla lokali chorymi obłożonymi, to nie ma innego miejsca. Odległość tak od kliniki jak od gmachu głównego nie jest rażąco za małą, dla administracyi zaś miejsce to jest idealne, bo leży w środku wszystkich budynków szpitalnych i ma ze wszystkich stron dogodny przystęp. W bliskiem sąsiedztwie jest skład materjału opałowego, lodownia i jedyne pozostałe miejsce, najmniej stykające się z zbudynkami spitala, do usuwania rupieci kuchennych.

Pierwotnie przedłożył Wydział krajowy plan architekty p. Janowskiego, wedle którego kuchnia odłączoną być miała od pralni i miała stanąć bez piekarni, ale z przyrządami do wyrabiania pary wcelu użycia tejże do gotowania, oraz wprowadzenia w ruch przyrządów mechanicznych kuchni. Projekt ten miał wielką wadę, że proponował dom jedno- i dwu-piętrowy, zatem dla budynku administracyjnego nie odpowiedni, a co gorsza nie obejmował pralni, która wten sposób z maszyny parowej przy kuchni umieszczonej nie miałaby żadnej korzyści. Pomimo więc że nie zużywał, a raczej nie wyzyskiwał kotłów parowych i motorów do tego wszystkiego,

do czego one już raz w ruch wprowadzone, dla samej oszczędności, użyte być powinny, to był za drogim. Kuchnia bowiem z łazienkami, bez pralni i piekarni wedle szczegółowych kosztorysów potrzebowała nakładu 84.209 zł. 24 ct. w. a. Wskutek pominięcia pralni w tym budynku przedłożony został drugi kosztorys, rozszerzenia obecnie istniejącej, z obliczeniem nakładu na 10.500 zł. W ten sposób kuchnia, łazienki i rozszerzenie pralni wymagałyby nakładu 94.709. Pralnia pozostałaby ręczną i maszyna parowa umieszczona przy kuchni nie miałaby możności obsłużenia jej wprowadzeniem w ruch przyrządów mechanicznych, oraz zaopatrzeniem w wodę. Nareszcie projekt rozszerzenia pralni jest taki, że takowej właściwie nie rozszerza, tylko dodaje jej na spadku góry wybudować się mającą maglarnię i magazyny na czystą bieliznę, atoli umieszczone nad głównym kanałem szpitalu i tuż obok prosektorjum. To jest niedopuszczalne.

Obecny zarządca szpitalu wniósł już podczas sessyi sejmowej dnia 24. stycznia br. nowy projekt wraz z szkicami na prędce wypracowanemi przez architektę p. Boguchwalskiego i przybliżonym kosztorysem.

Projekt ten tak pod względem budowlanym jak i administracyjnym jest odpowiedni. Budynek piętrowy, a właściwie parterowy, z wysoką suteryną, obejmuje kuchnię, łazienki wszelkiej kategoryi, pralnię, piekarnię i mieszkania służby, posiada dwa kotły parowe, tak jak i pierwotnie proponowano, leżące nie stojące, o znacznie większych rozmiarach wraz z motorem prawie o zdwojonej sile, który porusza wszystkie przyrządy mechaniczne wszystkich oddziałów, zaopatruje wszystko w wodę z jednej studni i wrazie potrzeby dłużej w ruch wprowadzony, dostatnią ilość elektrycznej siły wyrobić może, do przeniesienia jej tam, gdzie ona będzie potrzebną. Koncentruje więc wszystko w miejscu i obsługuje wszystko odrazu jednym rozpędem maszyny. Wydział krajowy zgodził się na ten szkic i przedłożył go do aktów sprawozdania. Kosztorys wykazuje o 4.700 zł. mniejsze potrzeby jak plan dawny. Obliczenie polega na koszcie metra kubicznego zabudowanej przestrzeni, wykazuje takich metrów 10.200, po 5 zł. 70 ct., tj. okrągło 58.000 zł. Budynek dla maszyny i komin 6.000 zł. Wewnętrzne urządzenie wraz z wszystkiemi maszynami 26.000 zł., czyli razem 90.000 zł. Sposób wykonania całego budynku i rozkład jest dobry. Wszelkie poprawki przy wykonaniu stałego planu mogą być jeszcze i powinny być uwzględnione, obliczenie kosztów nie przesadzone i dlatego komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje szkic domu administracyjnego, wykonany przez pana Augusta Boguchwalskiego oraz kosztorys w kwocie 90.000 zł.

W ten sposób cały wydatek na budowy i przebudowy z powodn klinik fakultetu lekarskiego we Lwowie wynosić będzie:

1. Kliniki terapeutyczna i chirurgiczna	233.600 zł.
2. Adaptacya lokalów gmachu głównego na kliniki oczną i weneryczno-skórną	5.500 „
3. Ta część urządzenia klinik którą ma pokryć fundusz krajowy . .	20.000 „
4. Dom administracyjny	90.000 „
Razem . .	349.100 zł.

Ponieważ c. k. Rząd obowiązał się w myśl art. XIII. umowy przyczynić się do kosztów budowy wymienionych w art. I. tj. budowy kliniki chorób wewnętrznych, chirurgicznej i rozszerzenie szpitalu położniczego tak, aby obejmował klinikę położniczą i ginekologiczną subwencyą 150.000 zł. płatną w 3 ratach rocznych po 50.000 zł. w ten sposób, iż pierwsza rata rata przypadnie na rok 1895 i powołaną odezwą z d. 23. stycznia r. b. l. 4.632 wypłatę tę już oznajmia — więc od kwoty kosztów 349.100 zł. odpadnie w ciągu lat 3 kwota 150.000 zł. i pozostaje do pokrycia 199.100 zł.

Wydział krajowy wnosi pokrycie kosztów budowy w ciągu lat 3, uwzględnia w swojem przedłożeniu wypłatę subwencyi rządowej i wstawia wypłatę resztującej kwoty na pokrycie wydatków potrzebnej także na lat trzy t. j. 1895, 1896 i 1897 a mianowicie po 75.000 zł. na pierwsze 2 lata, a resztę na rok 3ci 1897.

Komisya budżetowa zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego, co do rozłożenia potrzebnej z funduszów krajowych kwoty na lat trzy, nie tylko z powodu, że postępy roczne budowli znajdą w tych rocznych ratalnych wypłatach pokrycie, ale i dla tego, że w żadnym z 4 działów potrzebnych wydatków nie ma dotąd ostatecznych planów i kosztorysów, że takowych opracowanie komitet budowlany dopiero polecić, dalej gotowe już plany rozpatrzyć, niejednokrotnie jeszcze do ostatecznej aprobaty c. k. Rządowi przedłożyć musi, a dopiero wtedy pojedyncze budowle rozpoczęte być mogą. Sprawa ta wymaga nie mało jeszcze pracy i z natury rzeczy tylko w rozłożeniu na lat 3 pokonaną być może.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu kraj. na rok 1895 kredyt nadzwyczajny w kwocie 75.000 zł. jako pierwszą ratę na budowę klinik.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do wstawienia w preliminarz budżetu na rok 1896 na ten sam cel drugiej raty w kwocie . . . . 75.000 zł.

b) do wstawienia w preliminarz budżetu na rok 1897 trzeciej raty w kwocie . . . . 49.100 „

na dokończenie budowy domu administracyjnego i koszta wewnętrznego urządzenia tudzież adaptacyi w gmachu głównym szpitala dokonać się mających.

Lwów dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Czyżewicz.

L. S. 474/95.

Aleg. 163

Sprawozdanie

komisyi budżetowej odnośnie do petycyi prof. Dr. O. Bujwid z Krakowa, o subwencyę na prowadzenie szczepień ochronnej wścieklizny metodą Pasteura i przygotowanie surowicy przeciwdyfterytycznej.

Wysoki Sejmie!

Profesor hygieny Wszechnicy krakowskiej Dr. Bujwid, zajął się wyrabianiem rdzenia pacierzowego osłabionego do szczepień ochronnych przeciw wściekliźnie, oraz przygotowaniem surowicy przeciwbłonicowej w oddanym mu zakładzie uniwersyteckim. Oba te przetwory lecznicze zyskały w ostatnich czasach ogólne rozpowszechnienie i jest wprost niemożebnem, nie przyswoić ich wyrobu i w naszym kraju. Wścieklizna jest chorobą stosunkowo nie rzadką w Galicyi, a błonica dziesiątkuje dzieci wszystkich mieszkańców. Zakład hygieniczny w uniwersytecie z natury rzeczy jest obowiązanym zajmować się naukowo badaniami wszelkich nowych zdobyczy lekarskich. Między zbadaniem atoli naukowem, a produkcyą przetworów dziś już ogólnie używanych i próbowanych zachodzi znaczna różnica. Skala mianowicie ilość przetworu do doświadczeń własnych, inną być musi od tej, którą potrzeba do podaży tych środków innym w celach leczniczych i dalszych doświadczeń.

Ztąd to pochodzi, że środki te na większą skalę mogą być wyrabiane tylko wtenczas, jeśli zakłady, w których się to przeprowadza, mają odpowiednie urządzenia i potrzebne fundusze.

Krajowe zakłady nie są dotąd w możności produkowania tych najnowszych środków na podaż dla drugich i musimy je za drogie pieniądze sprowadzać z zagranicy. W dodatku są to przetwory, które z czasem tracą wartość leczniczą, muszą być ciągle odświeżane bez względu na odbiór, co znów znacznych wymaga nakładów.

Stanowisko petenta, oraz pracowni uniwersyteckiej, którą Prof. Bujwid prowadzi, daje dostateczną gwarancyę dobroci wyrobu. Popierając więc ten wyrób, kraj uczyni tylko to, co ogólnie za korzystne uznanem zostało i co olbrzymiemi funduszami inne kraje popierają, a włożone kwoty, zwrócą się sowicie zniżeniem ceny przetworów i gwarancyą ich skuteczności. Dla tego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wyznacza się z funduszów krajowych kwotę 500 zł. do dyspozycyi Prof. Dr. Bujwida w Krakowie, jako jednorazową subwencyę na prowadzenie szczepów ochronnych od wścieklizny i przygotowanie surowicy przeciwdyfterytycznej i wstawia się ten wydatek w rubrykę XVII. budżetu na rok 1895.

Lwów, dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski *w. r.*

Sprawozdawca:

Czyżewicz *w. r.*

L. s. 1.186/95.

Alleg. 164.

Sprawozdanie

komisyi solnej w sprawie organizacyi sprzedaży soli warzonki w zarządzie kraju.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 1. stycznia 1895 roku upłynął okres 18 miesięcy od czasu, kiedy Wydział krajowy objął sprzedaż soli warzonki w 59 powiatach wschodnich w zarząd kraju, okres dość długi, aby można ocenić, czy i jakie korzyści kraj, a względnie ludność sól konsumująca wskutek tego odniosła. Pierwszą część tego okresu, która była przedmiotem zeszłorocznego sprawozdania, użył Wydział krajowy na to, aby cenę soli obniżyć i ustalić. Należy przyznać, że te usiłowania nie pozostały bez skutku. We wielu okolicach bowiem cena soli jest niższą niż dawniej była, a jeżeli ogólnie nie jest jeszcze tak niską, jak ją Wydział krajowy w poszczególnych okręgach oznaczył, to jednak nie zdarzają się już raptowne i znaczne podwyższenia ceny, ale jest ona mniej więcej stałą.

Dopiąwszy tego celu zwrócił Wydział krajowy w drugiej części powyższego okresu swe usiłowania, aby rozsprzedać przez swoje zastępstwa taką ilość soli, jaką mu c. k. Rząd do pobierania pod pewnymi wrzekomo uprzywilejowanymi warunkami, przeznaczył uważając zgodnie z opinią tak większości jak i mniejszości przeszłorocznej komisyi solnej wyczerpywanie kontyngentu za najżywotniejszą kwestyę organizacyi handlu solą. A jednak nie było to tak łatwem. Liczne przeszkody, stawiane przez konkurentów, gdzieniegdzie przedtem wyłącznych handlarzy soli, które Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem szeroko omawia, a nadto traktowanie tegoż ze strony c. k. Rządu, nie jako władzy mającej mandat od reprezentacyi kraju do przeprowadzenia akcyi humanitarnej, ale jako zwykłą stronę, nie dozwoliły mu osiągnąć zupełnie pomyślnych rezultatów. W roku zeszłym bowiem pobrano mało co więcej nad połowę kontyngentu, mimo to znaczne zwiększenie poboru w ostatnich miesiącach pozwala się spodziewać, że jeśli się znowu nie zmniejszy popyt za solą krajową, w niedługim już czasie nastąpi zupełne wyczerpanie kontyngentu.

Ten pomyślniejszy rezultat osiągnął Wydział krajowy głównie w ten sposób, że starał się pozyskać dawnych handlarzy przez poruczenie im zastępstw wraz z obowiązkiem pobierania pewnej, stałej ilości soli miesięcznie, przez co jednocześnie uwolnił się od niemiłych konkurentów, a zarazem zapewnił sobie stały odbiór soli. Wydziały powiatowe zaś, które tego warunku przyjąć nie mogły, utraciły zastępstwa. Ale niestety właśnie niektórzy z tych nowych zastępców Wydziału krajowego, są przyczyną licznych skarg ze strony ludności z powodu częstych nadużyć. Ludność kupuje sól u prywatnych handlarzy, którzy razem z upoważnionymi przez Wydział kra-

jowy kupcami, tworzą jedną rękę, — drożej, woląc więcej zapłacić, niż dostać sól obtłuczoną i złą, którą zastępcy Wydziału krajowego dla odstraszenia kupujących, na swym składzie trzymają. W tych wypadkach obniżenie ceny soli, staje się illuzorycznem, bo konsumenci nietylko po wsiach, gdzie soli nie ma, ale nawet w samej siedzibie zastępstwa płacą za sól wyższą cenę, niż ta, którą Wydział krajowy oznaczył. Pomimo, że Wydział krajowy wszelkie zażalenia najskrupulatniej przez swe organa na miejscu bada i winnych karze, nie jest on wstanie przy tak wielkiej ilości zastępstw i przy małych stosunkowo środkach zapobiedz nadużyciom..

Komisya solna wyraża przekonanie, że w tym kierunku koniecznem jest zainteresowanie Wydziałów powiatowych, które w mniejszych okręgach daleko łatwiej i bez wielkich trudów mogą tę kontrolę wykonywać. Zadanie to da się najzupełniej wtedy osiągnąć, jeżeli Wydział krajowy powierzy zastępstwo w okręgu obejmującym cały powiat odnośnemu Wydziałowi, który wówczas będzie odpowiedzialny za ludzi lub instytucye, przez siebie do handlu solą użyte. Miałoby to i tę korzyść, że Wydział powiatowy może najłatwiej w każdej miejscowości filie, rzeczywiście funkcyonujące organizować, takowe kontrolować, może je albo podporządkować głównym zastępstwom, dzieląc powiat na okręgi, albo wszystkie filie bezpośrednio od siebie zależnemi uczynić, według tego, jak stosunki komunikacyjne, odległość miejscowości i inne dane wymagają. Dałoby się także w niektórych powiatach urządzić z pomocą finansową funduszu solnego większe składy, które dotychczas okazały się dla handlu solą bardzo pożyteczne. Komisya uznaje, że Wydział krajowy bez pomocy Wydziałów powiatowych nie może dla każdego powiatu innej organizacyi tworzyć; musi postępować szablonowo, ale to właśnie nie odpowiada wymogom, pochodzącym z kupieckiej natury tej sprawy, która potrzebuje różnych urządzeń stosownie do miejscowych warunków.

Większe uwzględnienie Wydziałów powiatowych nie uwłaczałoby wcale głównej kontroli Wydziału krajowego, bo byłyby one zawsze tylko zastępcami centralnej Władzy autonomicznej Dlatego Wydział krajowy powinien dążyć, zdaniem komisyi solnej, do przeprowadzenia wszędzie powyższej zasady i przy sposobności obsadzenia zastępstw, dawać nietylko pierwszeństwo, ale nawet korzystniejsze warunki Wydziałom powiatowym, co nieprzeszkadza, aby takowe zużytkowały obecnych funkcyonaryuszy, o ile się odpowiednimi okażą.

Komisya uznaje, że nie wszędzie jest taka organizacya możliwa do przeprowadzenia, bo są takie powiaty, które nie chcą, lub w danych warunkach nie mogą przyjąć zastępstwa. W podobnych wypadkach byłoby pożądanem, aby Wydział krajowy mianował tylko tych zastępców, którzy przez Wydział powiatowy poleceni mu zostaną, albo gdy i to niemożliwe, przynajmniej czynił zależnem zatwierdzenie umowy z zastępcą od porozumienia się z Wydziałem powiatowym i od opinii, którą tenże wyda. Wtedy będzie Wydział powiatowy czuł się moralnie odpowiedzialnym za ludzi, których polecił, zaś zastępcy czując poniekąd zależność od Wydziałów powiatowych, z ich kontrolą liczyć się będą.

Stanie się nadto zadość dawniejszym uchwałom Wysokiego Sejmu, aby Wydział krajowy w organizacyi sprzedaży soli warzonki, używał pomocy Wydziałów powiatowych, co dotąd nie miało miejsca we wielu wypadkach. Przeciwnie, już nawet sprawozdanie Wydziału krajowego wskazuje, a nasze prywatne informacye potwierdzają, że Wydział krajowy nietylko porozumienie się z Wydziałem powiatowym i tegoż pomoc pomijał, ale nawet przeciw jego życzeniom i jego opinii, wydawał zarządzenia tyczące się sprzedaży soli.

Niechcąc krępować Wydziału krajowego szczegółowemi poleceniami, komisya solna proponuje ogólnie zformułowaną rezolucyą, aby wydział krajowy we większej niż dotąd mierze wciągał do współdziału w zarządzie handlu solą Wynziały powiatowe, w nadziei, że zechce on interpretować to polecenie, w duchu powyższych uwag, stosując się do danych okoliczności.

Komisya solna musi z żalem stwierdzić, że Wydział krajowy nie zastosował się do uchwały przeszłorocznej Wysokiego Sejmu i nie zażądał od wszystkich 59 powiatów sprawozdań o dotych-

czasowych doświadczeniach w handlu solą, któreby stanowiły dla komisyi solnej cenny materyał do gruntownego ocenienia wartości dotychczasowych urządzeń.

W roku ubiegłym oprócz znacznych zmian w obsadzeniu zastępstw, zaszła ta jedna zmiana w organizacyi, że Wydział krajowy objął w swój bezpośredni zarząd spedycyę w salinach pokuckich, to jest w Kosowie, Łanczynie i Delatynie. W powyższych salinach utrzymuje zarząd krajowy swoich płatnych spedytorów i jużto pozwala niektórym zastępcom pobierać sól wprost ze salin, jużto innym, którym ten sposób nabywania soli nie jest dogodnym, odstawia ją za pośrednictwem prywatnych wektorantów; korzystny wynik doświadczeń, jakie przy takiej organizacyi w roku ubiegłym zebrano, skłonił komisyę solną do zalecenia Wydziałowi krajowemu, aby taką organizacyę zaprowadził w pozostałych sześciu salinach.

Komisya w myśl tego stawia wniosek II. all. 2. a nie określa bliżej szczegółów organizacyi, albowiem właśnie w toku obrad komisyi solnej Towarzystwo handlowe i spółka zgłosiło się z gotowością zrzeczenia się pełnomocnictwa do poboru, opakowania i ekspedycyi soli z żup. Wydaiał krajowy zgodził się na rozwiązanie stosunku z dotychczasowym pełnomocnikiem, w skutek czego zamianuje w każdej salinie swego funkcyonaryusza do poboru soli, który na żądanie zastępcy sól do zastępstw drogą kołową lub kolejową dostawiać będzie. Te jednak zastępstwa, którym ten sposób dostawy nie będzie odpowiadał, będą mieć swobodę dostawiania sobie samym soli, wydanej za pośrednictwem pełnomocnika Wydziału krajowego przy drzwiach rządowego magazynu. Jakkolwiek ta reforma pociągnie za sobą dość znaczny jednorazowy wydatek, komisya uważa ją za konieczną, bo będzie gwarancya, tak w jednym jak i drugim wypadku, że cena opakowania i przewozu będzie możliwie najniższą, a sposób dostawy, stosownie do pory roku i innych warunków najodpowiedniejszy.

Komisya przemawia za taką organizacyą także dla tego, że jest to życzeniem, dotąd nie zupełnie zaspokojonem wielu powiatów, nawet tych, które już teraz doskonale u siebie sprzedaż soli zorganizowały, jak o tem świadczą nie liczne w prawdzie opinie Wydziałów powiatowych, znajdujące się w aktach Wydziału krajowego, które staraliśmy się uzupełnić prywatnie zasiągniętemi wiadomościami. Jeżeli się ziszczą nasze nadzieje, oparte na informacyach, udzielonych nam przez biuro solne, urośnie z tąd nietylko dla funduszu solnego większy zysk na pokrycie zwiększonych kosztów administracyi, ale będzie można i zastępcom w razie potrzeby podwyższać prowizye, a nawet może i cenę w drobnej sprzedaży gdzieniegdzie obniżyć.

Zamknięcie rachunków funduszu solnego za czas od 1. lipca 1893 do 1. stycznia 1895., które w tych dniach będzie Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem Wydziału krajowego do wiadomości podane, wykazuje stan bierny 19.098 złr. 98$^1/_2$ kr. Ponieważ szkoda, jaką Kijański funduszowi solnemu wyrządził obliczona jest w wydatkach przenośnych na 19.917 zł. 30 kr. więc nie tylko w ubiegłym peryodzie nie było na handlu solą straty, ale nawet część tej szkody przez Kijańskiego wyrządzonej znalazła pokrycie w dochodach funduszu solnego.

Suma ta zdefraudowana przez Kijańskiego jest wyższą od kwoty przez c. k. Sąd funduszowi solnemu jako odszkodowanie przyznanej, albowiem Kijański nietylko zdefraudował 16.800 zł., a raczej po dokładnym obrachunku 16.991 zł. 80 kr. ale nadto przez sprzedawaniem poniżej wartości soli, za którą dla siebie pobierał pieniądze, wyrządził funduszowi solnemu szkodę na 2.925 zł. 60 kr., a c, k. Sąd jedynie ubytek przez Kijańskiego inkasowany uwzględnił z tego powodu, że była wątpliwość, ile owa sól przez magazynowanie straciła na wartości. Dlatego w stratach poniesionych na uszkodzeniu soli, a wykazanych w rub. V. wydatków w kwocie 3.814 zł. 35$^1/_2$ kr., mieści się także szkoda, wyrządzona w powyższy sposób przez Kijańskiego.

Jakkolwiek badanie poszczególnych pozycyj zamknięcia rachunków nie tutaj należy, zdaje się, że nie od rzeczy będzie już w tem sprawozdaniu niektóre cyfry przytoczyć.

Należytość Wydziału krajowego za pobrane od c. k. Rządu w ubiegłym okresie 335.844 $^{1}/_{2}$ ctn. metr. soli obliczonono . . . . 3,272.704 zł. 83 ct.
zaś należytość c. k. Skarbu z doliczeniem kosztów przewozu i spedycyi wynosi . . . . 3,257.771 „ 38 „
a różnica . . . . 14.933 zł. 45 ct.
stanowi zysk funduszu solnego, który rozrachowany na powyższą ilość ctn. metr. wynosi 4.2 kr. od jednego ctn. metr. Jest to zysk bardzo mierny, który jak wyżej powiedziano po przeprowadzeniu nowej organizacyi spedycyi bez szkody dla konsumentów da się podwyższyć. Oprócz tego ma fundusz krajowy zysk z lokacyi kapitałów, albowiem c. k. Skarb udziela Wydziałowi krajowemu trzymiesięcznego wekslowego kredytu za pobraną sól, a Wydział krajowy pieniądze w miarę jak takowe wpływają, lokuje częścią w papierach wartościowych, (obecnie 250.000 zł. ulokowanych) częścią jako gotówkę w Banku krajowym. Dochód z lokacyi przez 1 $^{1}/_{2}$ roku wynosił 19.796 zł. 4 ct. Doliczywszy do tych dwu pozycye inne i drobne dochody w kwocie 279- zł.26 ct. otrzymujemy właściwy dochód zarządu solnego w kwocie 34.207 zł. 75 ct., z którego nietylkopokryto wydatki na administracye, opłaty stemplowe od weksli, magazynowanie soli i t. d., ale jeszcze także część szkody przez Kijańskiego wyrządzonej. Koszta administracyi wynosiły 33.384 zł. 80 ct. a prawdopodobnie po zaprowadzeniu tych zmian w organizacyi, które sobie komisya solna życzy, znacznie więcej wyniosą. Komisya solna wyraża przy tej sposobności przekonanie że Wydział krajowy, dążąc przy sprzedaży soli w zarządzie kraju, do niesienia ulgi najbiedniejszej ludności, nie omieszka powodować się najskrupulatniejszą oszczędnością, a przez wyrobienie urzędników odpowiednich z interesami handlu solą obeznanych, zorganizuje odpowiednią administracyę centralną.

W ostatnich dniach nadeszła niekorzystna odpowiedź c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 12. stycznia b. r. l. 50975/94 intymowaną odezwą c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 20. stycznia b. r. l. 5544 na rezolucye Wysokiego Sejmu z roku zeszłego, domagające się od c. k. Rządu pewnych ułatwień zabezpieczających organizacyę handlu solą w zarządzie kraju i na memoryał Wydziału krajowego w tej samej sprawie do J. E. Ministra skarbu. Wprawdzie przyrzeka c. k. Ministerstwo skarbu wziąść pod rozwagę żądanie Wysokiego Sejmu powtórzone także w memoryale Wydziału krajowego, aby c. k. Rząd uchylił postanowienia, któremi ograniczono termin rzeczywistego poboru zamówionej soli z żup, ale nie wspomina nic o rozszerzeniu magazynów, których za szczupłe rozmiary są właśnie powodem, dlaczego ów termin, oznaczony pierwotnie na 14 dni, następnemi rozporządzeniami skrócono na 2, 3, 8 dni stosownie do pojemności magazynów w każdej salinie. Komisya solna uważa za stosowne zalecić ponownie Wysokiemu Sejmowi uchwalenie tej rezolucyi z dodatkiem, aby c, k. Rząd potrzebne ku temu rozszerzenie magazynów uskutecznił w jak najkrótszym czasie.

Zupełnie odmownie natomiast brzmi odpowiedź na żądanie Wysokiego Sejmu, wyrażone w przeszłorocznych tezolucyach, aby c. k. Rrząd odstąpił część swych magazynów w żupach Wydziałowi krajowemu.

Również nie przychylił się c. k. Rząd do żądania Wydziału krajowego, aby zamiast stałej ilości 420.000 ctn. metr soli, którą na podstawie podanych przez c. k. Rząd warunków Wydział krajowy rocznie pobierać ma prawo, wyznaczono $^{9}/_{10}$ części każdoczesnej produkcyi. Ponieważ c. k. Rząd nie podał żadnych powodów, dla których odmawia żądaniu Wydziału krajowego, przeto komisya solna uznając za słuszne wszystkie motywa odnoszące się do tej sprawy, które Wydział krajowy przytacza w swem sprawozdaniu, ponawia to samo żądanie we wniosku III, alegat. 2. w tej nadziei, że c. k. Rząd w dobrze zrozumianym własnym interesie, a nadto mając na względzie dobro ludności, która właśnie w najuboższych warstwach znaczną stosunkowo ilość soli konsumuje, nie odmówi ponownie temu żądaniu i udzieli nadto Wydziałowi krajowemu wszelkiej pomocy, której tenże zażąda dla zabezpieczenia, aby usiłowania jego i intencye Wysokiego Sejmu

przy obejmowaniu w zarząd kraju handlu solą, a mianowicie, zniżenie i ustalenie ceny, nie zostały udaremnione.

Po myśli powyższych wywodów komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie organizacyi sprzedaży soli warzonki w zarządzie kraju przyjmuje się do wiadomości.

II) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1) ażeby we większej niż dotychczas mierze wciągał Wydziały powiatowe do współudziału w zarządzie sprzedaży soli,

2) aby pozostawił zastępcom i Wydziałom powiatowym o ile są zastępcami swobodę pobierania soli w prost od pełnomocnika Wydziału krajowego w salinach po cenach, przez Wydział krajowy oznaczonych.

III) Sejm wzywa c. k. Rząd:

1) aby uchylił zarządzenia, któremi ograniczono 14-dniowy termin rzeczywistego poboru zamówionej soli z żup, oznaczony w ustępie 6. reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z d. 11. grudnia 1892 r. l. 40296, i w tym celu powiększył magazyny w tych salinach, w których za mała pojemność takowych spowodowała powyższe zarządzenie.

2) aby zezwolił Wydziałowi krajowemu pobierać sól pod warunkami, oznaczonymi w powyżej przytoczonym reskrypcie Ministerstwa skarbu nie w stałej ilości rocznej 420.000 ctn. metr., ale w ilości $^{9}/_{10}$ części każdoczesnej produkcyi.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Duklan Słonecki *w. r.*

L. s. 1187/95.

Aleg. 165

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła Michalskiego co do przypomnienia Rządowi, aby w myśl Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. u. kr. Nr. 24) wprowadzono jak najrychlej w urzędach kolei państwowej i pocztowych, tudzież c. k. żandarmeryi także w wewnętrznej służbie język polski jako urzędowy.

Wysoki Sejmie!

Komisya prawnicza, mając sobie do opinii przekazany wniosek posła Michalskiego, aby wezwano ponownie c. k. Rząd by po myśli Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. u. kr. Nr. 24) wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowej i pocztowych, tudzież c. k. żandarmeryi także w wewnętrznej służbie język polski jako urzędowy, — wzięła pod rozwagę, czy Najwyższemu postanowieniu z duia 4. czerwca 1869 i całego ministerstwa staje się o tyle zadosyć, iżby z jednej strony postępowano w myśli i duchu rzeczonych postanowień, z drugiej strony czy i o ile bez uszczerbku dla celu, jaki sobie co do postępowania władz przepisy rzeczone zakreśliły, dało się i w wewnętrznej służbie wprowadzić język polski jako urzędowy.

Owoż porównanie wywodu wnioskodawcy i wniosku samego z §. 1. uajwyższego postanowienia przekonuje, że władze i urzędy podwładne ministerstwu spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa, tudzież obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego, dalej krajowa Rada szkolna i Sądy używać będą tak w służbie wewnętrznej, jakoteż w korespondencyi z rządowemi niewojskowemi władzami, urzędami i sądami w kraju języka polskiego.

Skądby wynikało niewątpliwie, że w ogóle władze kolejowe i pocztowe — prócz wewnętrznego zarządu i manipulacyi i korespondencyi z swymi urzędami i organami (§. 4 ustęp 2) — winny urzędować w języku polskim, jako ministerstwu handlu podwładne (§. 1); żandarmerya zaś, jako ministerstwu obrony krajowej podwładna i jako organ bezpieczeństwa publicznego, winna z wyjątkiem korespondencyi z swoją władzą wojskową, z wszystkiemi innemi władzami, a mianowicie administracyjnemi i sądowemi, tudzież prokuratoryą (§. 2) korespondować w języku polskim.

Co gdy się nie dzieje, owszem z ujmą dla powagi nawet instytucyi korpusu tak doborowego, jak żandarmerya, który w doniesieniach i świadectwach języka niemieckiego używa, — mimo, że jako żandarmerya kzajowa język polski biegle posiadać winna i faktycznie lepiej posiada, aniżeli niemiecki, w którym to ostatnim raporta jej bardzo chromieją i wielkie niepopra-

wności wyrażenia się spostrzedz się dają, co więcej, w ustnem przesłuchaniu przed sądem w języku krajowym żandarmi częstokroć całkiem inaczej zeznają, aniżeli w doniesieniach niemieckich, co przypisać należy widocznie m n i e j s z e j znajomości języka niemieckiego,

komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby się do Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. u. kr. Nr. 24) po myśli i duchu tych rozporządzeń ściśle i bez uchylania się od tych postanowień stósował.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zoll *w. r.*

Sprawozdawca:
Weigel *w. r.*

L. s. 1206/95.

Alleg. 166.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego, o wniosku posła Kramarczyka w sprawie zmiany paragrafu 8 ustawy, z dnia 29. lutego 1880., oraz o petycyach do l. 317. 590, 105, 370, 964, 965.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu przydzielony został komisyi Gospodarstwa krajowego wniosek posła Kramarczyka o zmianę paragrafu 8. ustawy z dnia 29. lutego 1880 r. w sprawie wydawania paszportów bydlęcych w pasie pogranicznym. Mieszkańcy pogranicznych powiatów wnoszą również w licznych petycyach zażalenia, na trudności i koszta, na jakie są narażeni, przy staraniach o otrzymanie paszportów dla bydła, komisya Gospodarstwa krajowego nie może nie przyznać słuszności tym zażaleuiom, zdarza się bowiem bardzo często iż gospodarz potrzebujący paszportu nie tylko o milę lub dwie musi się udawać do rewizora, ale nadto nie zastawszy go w domu albo dzień, a często i dwa czekać na niego jest znaglony, albo też wraca do domu i traci możność wyprowadzania na targ bydlęcia, nie mając dla niego paszportu, lub drugi raz tę samą podróż na niepewne odbywać musi. Rewizor okręgowy ma prawdzie obowiązek, być w każdej gminie co dni 14 dla wydawania paszportów, jednakże w wielu wypadkach, przyjazd ten jego na nic się gminie przydać nie może, bo zwykle wszystkie w tym samym okręgu leżące, na ten sam targ paszportów potrzebują, a we wszystkich na czas potrzebny, rewizor być nie może.

Mieszkańcy powiatów nadgranicznych proszą jednozgodnie, o zaprowadzenie w każdej gminie podrewizora, (rewizora gminnego) którego obowiązkiem byłoby wydawanie paszportów dla bydła na mocy księgi katastralnej prowadzonej przez rewizora okręgowego, prócz tego życzą sobie, by odpis księgi katastralnej o ile dotyczy pewnej gminy był w tejże u podrewizora złożony. Jak jedno tak i drugie żądanie uważa komisya Gospodarstwa krajowego za słuszne i wykonalne, a to z następujących powodów. Co do pierwszego ustawa o księgosuszu nigdzie się nie sprzeciwia zaprowadzeniu rewizorów w każdej gminie.

Koszta utrzymania takiego gminnego rewizora (podrewizora mogłyby być pokryte ustanowieniem taksy od paszportu, którąby właściciele bydła bardzo chętnie uiszczali. C. k. Rząd poniósłby tylko koszta druków na zaprowadzenie w każdej gminie mającej podrewizora, osobnej księgi katastralnej, a raczej odpisu z księgi głównej znajdującej się u okręgowego rewizora.

Wynalezienie osobistości na takich rewizorów gminnych, nie byłoby zdaje się trudnym, gdyż i tak w każdej gminie wydawane bywają paszporta dla każdego innego bydła prócz rogatego; paszporta zaś dla bydła rogatego wydaje wprawdzie rewizor, ale na podstawie pisemnych świa-

dectw w gminie wystawionych (Certyfikatów oględzin). Zresztą można by nałożyć na gminy obowiązek wystarania się o odpowiednio ukwalifikowaną osobistość i poddać takową egzaminowi przed weterynarzem powiatowym.

Zważywszy wyż wymienione powody komisya Gospodarstwa krajowego wnosi;

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby nie naruszając ustawy o księgosuszu z dnia 29. lutego 1880 r. w każdej gminie w pasie pogranicznym leżącej, o ile przedstawi odpowiedniego kandydata ustanowił podrewizora, którego obowiązkiem byłoby prowadzenie duplikatu księgi katastralnej dla bydła, oraz wydawania paszportów.

Tem samem petycye do l. 965, 964, 370, 1035, 105, 570 i 357 uważa się za załatwione.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Brykczyński *w. r.*

L. s. 1.205/95.

Aleg. 167.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Mimo trudnych warunków, w jakich szkoła ta się znajdowała, tak co do ogrodu szkolnego, budynków, jak i personalu nauczycielskiego, można podnieść z zadowoleniem, że rozwija się ona obecnie, dzięki ofiarności Wysokiego Sejmu, zupełnie normalnie.

Nowy budynek szkolny został w roku 1894 ukończony i oddany na użytek szkoły, ogród zregulowany i w części zdrenowany, a przez zamianowanie nauczyciela do nauk elementarnych, powołanie drugiego nauczyciela do nauk zawodowych i unormowanie planu naukowego zabezpieczonem zostało należyte funkcyonowanie zakładu. Nie stało się to bez trudności, gdyż z powodu zbyt nisko wymierzonej płacy dla drugiego nauczyciela fachowego, na 720 zł. oznaczonej, do ogłoszonego konkursu nie zgłosił się żaden kandydat odpowiedni i dopiero po podniesieniu tej płacy do 900 zł. (800 zł. płacy i 100 zł, dodatku aktywalnego) obok ryczałtu na pomieszkanie, udało się Wydziałowi krajowemu pozyskać na tę posadę p. Makay'a ukończonego słuchacza szkoły pomologicznej w Proszkowie. Kwota powyższa została wstawioną w budżet wydatków szkoły pod rubr. I. poz. 2.

Zarządzenie Wydziału krajowego, by ochmistrz Stafiej, posiadający wieloletnią praktykę ogrodniczą, oprócz obowiązków właściwych ochmistrza, pełnił także funkcye instruktora przy robotach praktycznych, jest bardzo właściwem, usprawiedliwionem więc wstawienie kwoty 650 zł. do rubr. I. poz. 5 wydatków tego Zakładu, jako wynagrodzenie tego funkcyonaryusza, analogicznie z wynagrodzeniem dla instruktorów dla szkół niższych rolniczych.

Budynek obecny nowy, murowany parterowy, który może być w przyszłości na piątrowy zamieniony, był preliminowany na kwotę 10.000 zł. z których połowę pokrył c. k. Rząd. Mieści on obecnie trzy sale wykładowe, salę na zbiory i pomieszkanie dla dyrektora, w budynku zaś starym, częściowo przebudowanym i rozszerzonym znajdują się sypialnie dla uczniów, jadalnia, kuchnia i mieszkanie dla instruktora. Chcąc jak najrychlej najniezbędniejszych urządzeń szkole dostarczyć, przedłożyła Dyrekcya w porozumieniu z kuratoryą wykaz ruchomości potrzebnych dla szkoły. Wraz z nieodzownym wydatkiem na sztachety od frontu i parkany, koniecznem postawieniem szklarni i studni oraz drobnych urządzeń jak zrówanie terenu postawienie szopy i t. p. wynosi koszt tych urządzeń 5.861 zł. a gdy na pokrycie tych potrzeb posiada szkoła w gotówce 861 zł., a w kredycie w roku 1894 niewyczerpanym 1.000 zł. pozostawałoby zatem do pokrycia

4.000 zł. Na pokrycie najważniejszych i najpilniejszych z tych potrzeb, a mianowicie na szklarni 1000 zł. i na budowę studni 500 zł. wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków tej szkoły kwotę tę w rubrykę IX. poz. 20. względnie w rubrykę IX. poz. 10. Na pokrycie zaś reszty potrzeba będzie 2.500 zł. które jednak dopiero po odstąpieniu przez gminę miasta Tarnowa parceli gruntowej, o którą toczą się rokowania, zużytemi być będą mogły i dla tego zapewnienie tej kwoty dopiero na rok 1896 jest potrzebnem, o co Wydział krajowy prosi.

W ten sposób skończy się stan przejściowy szkoły ogrodniczej w Tarnowie, w którym zakład, przez lat kilka się znajdował, a w ciągu którego jedynie tylko wytężonej i pełnej poświęcenia pracy osobistej dyrektora p. Maciaszka, przy życzliwem poparciu ze strony Wydziału krajowego zawdzięczyć należy, że zakład ten normalnie mógł funkcyonować.

Na podstawie powyższych wywodów, zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za r. 1894 przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm zezwala na dalsze uzupełnienie urządzeń Zakładu ogrodniczego szkoły tarnowskiej, kosztem nie wyższym jak 2.500 zł. i upoważnia Wydział krajowy do wstawienia tej kwoty w budżet na rok 1896.

Lwów dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz *w. r.*

LWkr. 7180/95

Aleg. 168.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Golce, nowej gminy administracyjnej i katastralnej pod nazwą „Majdan“ w powiecie Niskim.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanej posiadłości tabularnej Golce, nowej gminy administracyjnej, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1894 odnośny projekt ustawy.

Projekt ten atoli nie został przedłożonym do Najwyższej sankcyi, gdyż podług odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 11. października 1894 L. 7385 podniosła c. k. krajowa Dyrekcya skarbu w Lwowie ze stanowiska administracyi skarbowej zarzuty przeciw utworzeniu tej gminy w projektowanych granicach, wskutek czego zdaniem c. k. Prezydyum Namiestnictwa byłoby niemożliwem uzyskanie sankcyi dla rzeczonego projektu.

C. k. krajowa Dyrekcya skarbu zaproponowała atoli inny obszar przyszłej gminy Majdan, mianowicie w granicach takich, któreby dla administracyi skarbowej żadnych przeszkód w uregulowaniu katastru podatku gruntowego nie nastręczały.

Opinię tę zakomunikował Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Nisku reskryptem swoim z 19. października 1894 l. 54.683. do ewentualnego zastosowania się.

Wydział powiatowy uznając zapatrywania c. k. Dyrekcyi skarbu za usprawiedliwione, przeprowadził ze stronami interesowanemi wskazane rokowania, których rezultatem było, iż zgodziły się one na projektowane przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu zmiany w konfiguracyi przyszłej gminy Majdan, projektem ustawy z 15 lutego 1894 określonej.

Rozchodziło się bowiem o to, ażeby obszar utworzyć się mającej nowej gminy przedstawiał jedną terytoryalnie zwartą całość, czego atoli w mowie będący projekt ustawy określając obszar tej gminy, nie miał na względzie.

Ażeby cel ten osiągnąć, zaproponowała tedy c. k. krajowa Dyrekcya skarbu albo wcielić niektóre parcele, należące do gminy Golce, do związku przyszłej gminy Majdan, albo też wyłączyć z zaprojektowanego obszaru gminy Majdan niektóre parcele, i bądź wcielić je do gminy Golce, bądź też pozostawić je nadal, jak dotąd były, przy tejże gminie.

Tę drugą alternatywę uznały strony interesowane za właściwszą i ażeby utworzenie nowej gminy Majdan ułatwić, zastosowały się do opinii c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu w zupełności.

Mianowicie Rada gminna w Golcach reasumując uchwałą z 10. listopada 1894 swoją poprzednią uchwałę w tym przedmiocie z dnia 28. stycznia 1893, zaś Rada gminna w Mostkach

uchwałą z 10. listopada 1894, przyjęły projektowane ukształtowanie gminy Majdan, zezwalając bądź na wcielenie do niej parcel do związku ich gmin należących, bądź też na wyłączenie tych parcel, które w myśl rzeczonego projektu ustawy z 15. lutego 1894 do przyszłej gminy wcielone a ze związku tych gmin wydzielone być miały.

Oprócz usterek, przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu wytkniętych, znalazł Wydział pow. w Nisku jeszcze następujące: 1) Mianowicie w art. I. poprzedniego projektu ustawy powołaną została mylnie parcela grunt. l. kat. 1256/2. Tak oznaczona parcela nie istnieje bowiem wcale, lecz tylko parcela l. kat. 1256, a ponieważ ta ostatnia wchodzi w skład ciała hipotecznego, objętego wykazem l. 372 ks. gr. dla gminy Golce, który już wymienionym został, przeto odpada potrzeba szczegółowego cytowania tej parceli, jako mającej należeć do związku przyszłej gminy Majdan.

2) Natomiast dodać należy w księdze gruntowej jeszcze niewpisane, lecz w mapach katastralnych uwidocznione parcele grunt. l. kat. 2256/2, 2256/3, 2256/4, 2256/5, 2256/6, a powstałe z podziału parceli l. kat. 2256/2. Wcielenie tych parcel do przyszłej gminy Majdan, okazuje się, zdaniem Wydziału pow., dla zaokrąglenia terytoryalnej całości koniecznem. Rada gminna w Golcach zgodziła się zwyż powołaną uchwałą i na wcielenie tych parcel do gminy Majdan.

Obie powyższe uchwały Rad gminnych zatwierdziła Rada powiatowa uchwałą z 4. stycznia 1895 roku.

Gdy w ten sposób wymaganiom administracyi skarbowej stało się zadość, a nadto c. k. Prezydyum sądu obwodowego w Rzeszowie odezwą z 28. stycznia 1895 L. 284/pr. oświadczyło, iż ze względu na księgi gruntowe nie zachodzi żadna przeszkoda przeciw utworzeniu z dawnej posiadłości tabularnej Golce nowej gminy katastralnej i administracyjnej w granicach przez c. k. kraj. Dyrekcyę skarbu zaprojektowanych, Wydział krajowy opierając się również na powołanej wyżej odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 11. października 1894 L. 7385, wnosi:

Wysoki Sejm raczy w miejsce uchwalonego dnia 15. lutego 1894 projektu ustawy, uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 31. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Sprawozdodawca:
Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Golce, nowej gminy administracyjnej i katastralnej pod nazwą „Majdan“ w powiecie Niskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Posiadłości powstałe wskutek rozparcelowania majętności tabularnych Golce, objęte wykazami hipotecznymi księgi gruntowej dla gminy katastralnej Golce, począwszy od porządkowej liczby 84 (osiemdziesiąt cztery) do liczby 420 (czterysta dwadzieścia) włącznie, dalej od l. 422 (czterysta dwadzieścia dwa) do l. 426 (czterysta dwadzieścia sześć) włącznie, tudzież objęte spisem I., obejmującym dobro publiczne, oznaczone liczbami katastralnemi 1.230, 1.234 do 1.239 włącznie i 2.365, następnie parcela gruntowa l. kat. 2.256/1, stanowiąca ekwiwalent gminy Jarocin i parcele gruntowe l. kat. 1.530, 1.531, 1.532 i 1.533, stanowiące ekwiwalent gminy Mostki, wreszcie następujące, dotąd w gminie katastralnej Golce położone, a to parcela bud. 87, parcela drogowa l. kat. 1.233/2 powstała z podziału parceli l, kat. 1.233, oraz parcele gruntowe l. kat. 1.262, 1.259, 1.260, 1.261, 199, 198, 199, 201, 202, 203, 194, 195, 196, 191, 192, 193, 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 178, 177, 179, 174, 175, 176, 171, 172, 173, 170, 179, 168, 165, 166, 167, 164, 163, 162, 157, 158, 159, 180. 160/1, 160/2, 161/1, 161/2, 154, 155, 156, 152, 153, 151, 150, 149, 148, 147, 146, 145, 144, 143,

142, 141, 140, 139, 138, 137, 136, 127, 126, 123, 122, 121, 119, 118, 116, 117, 115, 114, 111, 112, 113, 110, 108, 107, 106, 1.557, 2.256/2, 2.256/3, 2.256/4, 2.256/5, 2.256/6, stanowić mają nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Majdan".

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 6137/95.

Aleg. 169.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyi na budowę teatru miejskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 24. listopada 1890 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Upoważnia się Wydział krajowy po porozumieniu się z Reprezentacyą miasta Lwowa przedstawić na najbliższej sesyi sejmowej wniosek co do miary i sposobu, w jakiby się fundusz krajowy do budowy teatru miejskiego we Lwowie przyczynić mógł".

W wykonaniu tej uchwały nawiązał Wydział krajowy z Reprezentacyą gminy miasta Lwowa rokowania, które przeciągnęły się aż dotychczas głównie z powodu zmian w składzie Rady miejskiej i różnicy zapatrywań jej członków co do sposobu przeprowadzenia budowy, miejsca na któremby teatr postawić należało, tudzież co do pytania czy kraj czy też gmina miasta Lwowa ma się zająć utrzymywaniem teatru w nowym budynku. — Ostatecznie postanowiła Rada miejska uchwałami z dnia 14. i 22. listopada 1894 — wybudować teatr na placu Gołuchowskich z najbardziej możliwem wysunięciu bydynku jak najbliżej placu Castrum i utrzymywać go w swoim zarządzie jako teatr miejski, jeżeli kraj udzieli gminie bezzwrotnej subwencyi w wysokości 400 000 zł. na budowę nowego teatru, a nadto jak długo gmina miasta Lwowa utrzymywać będzie teatr narodowy polski z dramatem i operą, udzielać będzie gminie corocznie subwencyę przynajmniej w tej wysokości w jakiej takową udzielał w latach ostatnich scenie polskiej na utrzymanie dramatu i opery, tj. w kwocie 24.200 zł. — oznaczyć do zupełnego wykończenia budowy nowego teatru pięcioletni termin, który liczyć się ma od dnia zawarcia umowy z Wydziałem krajowym — przyznać Wydziałowi krajowemu odpowiedni udział w komitecie budowy teatru a wreszcie przedłożyć Wydziałowi krajowemu plany budowy nowego teatru.

Pismem z dnia 14. grudnia 1894 l. 68525 oświadczył Wydział krajowy, że zgadza się ze swej strony na tę kombinacyę z zastrzeżeniem wszakże decyzyi co do wysokości subwencyi z funduszu krajowego na koszt budowy teatru udzielić się mającej.

Zarazem oświadczył Wydział krajowy gotowość przedstawienia Wysowiemu Sejmowi wniosków w tej sprawie jeżeli Reprezentacya miejska, oprócz przyznanych już Wydziałowi krajowemu w wspomnianej uchwale praw co do udziału w komitecie budowy i co do zatwierdzeniu planów budowy, zgodzi się docatkowo na przyznanie Wydziałowi krajowemu jeszcze dalszych praw przyznanych mu w analogicznym wypadku przez gminę miasta Krakowa a mianowicie prawa wywierania wpływu na losy teatru, zatwierdzenia ewentualnej umowy o dzierżawę tegoż żądania rozwiązania tej umowy, tudzież swobodnej decyzyi co do wypłaty subwencyi z funduszu krajowego a nawet zupełnego wstrzymania jej wypłaty jeżeli by kierownictwo teatru pod względem artystycznym było nieodpowiednie.

Wedle sprawozdania Magistratu miasta Lwowa z dnia 21. stycznia l. 87.362 postanowiła Rada miejska uchwałą z dnia 17. stycznia 1895 przyjąć także te dalsze warunki a tem samem należy rokowania co do zasadniczych punktów uważać za ukończone.

W obec tego pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawę subwencyonowania budowy teatru we Lwowie a czyni to już teraz mimo że mu dotąd nie przedłożono planów i kosztorysów, albowiem rzecz jest nader nagłą ze względu na konieczną potrzebę budowy, ktora w razie odroczenia decyzyi Wysokiego Sejmu mogłaby uledz dalszej zwłoce.

Wedle sprawozdań Magistratu wynosić ma koszt budowy nowego teatru milion zł. w. a. W czem mieści się już wartość gruntu obliczona na 300.000 zł. — Uwzględniając z jednej strony fakt, że gmina miasta Lwowa posiada własny i to znaczny majątek z drugiej zaś jej wielką ofiarność na cele publiczne, a wszczególności znaczne wydatki na cele szkolnictwa i oświaty w których ponoszeniu nie doznaje żadnej pomocy ze strony kraju sądzi Wydział krajowy, że należałoby gminie miasta Lwowa przyznać na cel budowy nowego teatru subwencyą w kwocie 300 000 zł. w. a.

Co do sposobu wypłaty tej subwencyi sądzi Wydział krajowy, że dla uniknięcia znacznego obciążenia funduszu krajowego w jednym roku należałoby obrać formę przyjętą przy wypłacie subwencyi dla teatru krakowskiego t. j. zobowiązać się imieniem kraju do płacenia procentów i amortyzacyi od pożyczki w sumie 300.000 zł. w. a. którąby gmina miasta Lwowa zaciągnęła.

Wydział krajowy wnosi przeto, Wyscki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyznaje gminie miasta Lwowa na pokrycie kosztów budowy nowego teatru miejskiego we Lwowie subwencyę w kwocie trzysta tysięcy (300.000) zł. w. a. z funduszu krajowego pod następującemi warunkami:

1. że Wydział krajowy będzie miał zapewniony odpowiedni udział w komitecie budowy i że plany budowy zostaną mu przedłożone do zatwierdzenia.

2. że Wydziałowi krajowemu zostanie zapewniony odpowiedni wpływ na losy teatru miejskiego we Lwowie od chwili wybudowania nowego gmachu teatralnego, a to tak na wypadek prowadzenia tegoż teatru we własnym zarządzie gminy jak i na wypadek oddania go przez gminę w dzierżawę. W tym ostatnim wypadku Reprezentacya kraju a względnie Wydział krajowy będzie miał prawo zatwierdzania umowy o dzierżawę teatru, umowa ta może wejść w życie dopiero po zatwierdzeniu jej przez Wydział krajowy, przed tem zaś zatwierdzeniem nie może być teatr dzierżawcy oddanym.

II. Subwencya powyższa ma być w ten sposób wypłaconą, że kraj przyjmuje zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych pożyczki w kwocie 300.000 zł. przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z gminą miasta Lwowa czuwał nad tem, iżby pożyczka zaciągniętą została pod możliwie najkorzystniejszymi warunkami.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby do budżetu funduszu krajowego na rok 1896 wstawił w rubryce VII. wydatków kwotę potrzebną na pokrycie rat amortyzacyjnych i odsetek od tej pożyczki, które w roku 1896 do wypłaty przypadną.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 31. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Chamiec, w. r.
Członek Wydz. krajow.

Alleg. 170.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zamku Oleskiego.

Wysoki Sejmie!

Zamek Oleski objęty na własność kraju wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z d. 18. listopada 1889. został, jak to Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań Wydziału krajowego wiadomo, o tyle zrestaurowany, że przeprowadzono już wszystkie roboty konieczne dla ochrony tego zabytku od zniszczenia. Koszt tych robót wynosił w r. 1891. kwotę 18.000 złr. w. a. przeznaczoną na ten cel przez Wysoki Sejm w preliminarzu na r. 1891. W roku 1894. przeprowadzono dalsze konieczne roboty, w szczególności przesklepiono gurt okiennych 25, podbito lub przesklepiono 5 sklepień drzwiowych, wymurowano mur parapetowy i szpalety okienne i drzwiowe przy wieży i wejściu do suteren od podwórza, podjechano mur dołem nad fundamentami, przeżytowano większe zarysowania muru, wymurowano z kamienia warstwowego na zaprawie hydraulicznej filar odporny, podtrzymujący tylną część muru zamkowego po lewej stronie i wykonano jeszcze inne pomniejsze restauracye Ogólny koszt tych robót wynosi 2.213 złr. 22 ct. w. a. Na pokrycie tego wydatku jak niemniej na pokrycie innych zalegających jeszcze należytości, j. t. kosztów utrzymania stróża, wydatków asekuracyjnych, pokrytych tymczasowo przez przedsiębiorcę budowy, jak niemniej nieuiszczonej dotąd należytości za nadkosztorysowe roboty wykonane w r. 1891., w końcu zaś na pokrycie dalszych robót, które w ciągu r. 1895 przeprowadzić koniecznie potrzeba, wstawił Wydział krajowy do swego projektu budżetu funduszu krajowego na rok 1895 w rubr. XVII. p. 350 wydatków kwotę 3000 złr. w. a.

Pomimo tych znacznych stosunkowo ofiar nie można jeszcze twierdzić, iżby uczyniono już wszystko co kraj, przyjąwszy na się własność tego zabytku, zdziałać dla niego powinien. W szczególności niedostatecznym jest nadzór nad zamkiem, który dotąd nie ma dostatecznej ochrony od rozmyślnych uszkodzeń. Dotychczasowe usiłowania w tym względzie nie przyniosły pomyślnego rezultatu.

Wiadomą jest rzeczą, że jeszcze przed objęciem zamku na własność kraju zginęło z niego wiele pamiątek, że w czasie kiedy zamek był jeszcze w posiadaniu komitetu zdarzył się nawet wypadek, iż ustanowiony z ramienia komitetu dozorca zamku zachęcał sam jednego ze zwiedzających do uszkodzenia muru i oderwania z niego kawałka sztukateryi. Następnie przyjął na siebie obowiązek utrzymywania dozorcy dotychczasowy dzierżawca należącego do zamku gruntu, wywiązał się z niego jednak bardzo źle, a z chwilą rozpoczęcia restauracyi przestał tego obowiązku dopełniać. Odtąd pełnił funk-

cye dozorcy zamku stróż utrzymywany dla strzeżenia materyałów przez przedsiębiorcę budowy, ale i ten nadzór był tego rodzaju, że wedle zgodnej opinii kuratora zamku i urzędnika technicznego, który z ramienia Wydziału krajowego dokonał kolaudacyi robót w r. 1894 uskutecznionych nie można go uważać za wystarczający. Chcąc zamkowi Oleskiemu zapewnić nadzór trwały i sumienny, musi się albo ustanowić dozorcę, którzyby był w możności poświęcić się zupełnie i wyłącznie opiece nad zamkiem, bez żadnych zajęć ubocznych, a zatem dobrze udotowanego, albo postarać się o to, ażeby zamek był użyty na pomieszczenie jakiej poważnej instytucyi, przez co kwestya należytej nad tą pamiątkę opieki byłaby odrazu rozwiązaną.

Myśl, że zamek na tej ostatniej drodze otrzyma zapewnienie najskuteczniejszej opieki była niewątpliwie jedną z przyczyn, że Wysoki Sejm już w uchwale swej z d. 18. listopada 1889 zwrócił wyraźną uwagę Wydziału krajowego na kwestyę przeznaczenia zamku, a następnie jeszcze trzykrotnie uchwałami z d. 27. października, 12. listopada i 24. listopada 1890 polecał Wydziałowi krajowemu rozpatrzenie tej kwestyi w kierunku obrócenia tego zamku na pomieszczenie jakiego zakładu krajowego, w szczególności zaś niższej szkoły rolniczo-sadowniczo-pszczelniczej lub Seminaryum nauczycielskiego.

Z wygłoszonej imieniem Wydziału krajowego na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z d. 9 lutego 1894 odpowiedzi na interpelacyę posła Antoniewicza i tow. powziął Wysoki Sejm przekonanie, że Wydział krajowy nie mógł przedstawić wniosku umieszczenia w zamku Oleskim jakiegokolwiek zakładu naukowego, gdyż pociągnęłoby to za sobą bardzo znaczny wydatek, nietylko na adaptacyę, ale także na utrzymanie zakładu, który ze względu na położenie Oleska musiałby być urządzony jako internat.

W obec tego stanu rzeczy byłoby najlepszem wyjściem oddanie Oleskiego zamku w użytek jakiejś instytucyi np. zgromadzenia zakonnego, w możliwie korzystnych dla kraju warunkach. Wydział krajowy ma na podstawie przedsięwziętych już w tym względzie kroków to przeświadczenie, że możnaby uzyskać tego rodzaju objęcie zamku Oleskiego w używanie, z przejęciem wszystkich połączonych z jego posiadaniem ciężarów, z obowiązkiem utrzymywania całego zamku w dobrym stanie, zachowania jego pamiątkowego charakteru i z zastrzeżeniem możności zwiedzania każdego czasu tej przynajmniej części zamku, z którą łączą się najściślej wspomnienia z życia Jana III, potrzebaby jednakże ponieść jeszcze pewien wydatek na koszta restauracyi i adaptacyi w maksymalnej kwocie 10.000 złr. w. a. Bez tej ofiary nie mogłaby żadna instytucya objąć zamku, gdyż przedstawiałoby to dla niej zbyt wielki ciężar; nie należy bowiem spuszczać z oka, że instytucya taka musiałaby nietylko przeprowadzić roboty potrzebne do uczynienia zamku w ogóle mieszkalnym, ale nadto uskutecznić swoim kosztem rozliczne roboty adaptacyjne, potrzebne ze względu na cel, na który go użyć zamierza. Dla funduszu krajowego natomiast przedstawia oddanie używania Oleska w tych warunkach niewątpliwą korzyść. Doprowadzenie restauracyi zamku do końca wymagałoby, jak to Wysokiemu Sejmowi ze sprawozdania Wydziału krajowego z d. 7 października 1890 l. 36500 wiadomo, jeszcze znacznych dalszych nakładów, a to nawet większych niż przypuszczano, wówczas bowiem obliczano cały koszt restauracyi na 35.000 złr., podczas gdy po wprowadzeniu zmian w planie restauracyi ogólna suma prawdopodobnego kosztu restauracyi obliczona została na 37.646 złr. 28 ct.

Z robót objętych tym kosztorysem wykonano w latach 1891 i 1894 część kosztem łącznym około 20.000 złr., pozostawałyby zatem do wykonania jeszcze roboty kosztem około 18.000 złr.

Zatrzymując dalej zamek w swej administracyi musiałby Wydział krajowy pokrywać z funduszu krajowego koszta konserwacyi zamku, które w budynku tak znacznym i wystawionym w wysokim stopniu na uszkodzenia przez wichry wynosić będą niewątpliwie pokaźną kwotę. Wreszcie potrzebaby obciążyć fundusz krajowy znacznym i stałym wydatkiem na zapewnienie zamkowi stałego i dobrego nadzoru, który przecież nie może iść w porównanie z gwarancyą, jaką dać może zamieszkanie zamku przez osoby inteligentne, przejęte pietyzmem dla tej narodowej pamiątki.

Wydział krajowy pozwala sobie przeto przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Wydział krajowy do oddania zamku Oleskiego wraz z należącemi do niego

gruntami jednej z istniejących w kraju kongregacyi zakonnych w bezpłatne używanie na czas nieograniczony pod warunkiem, że kongregacya ta przyjmie na siebie obowiązek strzeżenia całości zamku i gruntów, utrzymywania zamku z zachowaniem jego pamiątkowego charakteru własnym kosztem zawsze w dobrym stanie, ponoszenia kosztów ubezpieczania zamku i wszystkich z posiadaniem zamku i należących do niego gruntów połączonych ciężarów i danin wszelkiego rodzaju i używania zamku w ten sposób, iżby zachowaną była możność zwiedzania każdego czasu bez żadnych opłat tej przynajmniej części zamku, z którą łączą się najściślej wspomnienia z życia króla Jana III.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do przyznania kongregacyi zakonnej, którejby na mocy powyższego upoważnienia oddał zamek Oleski, ryczałtu na częściowe pokrycie kosztów restauracyi zamku w maksymalnej kwocie 10.000 zł.

III. Wszystkie koszta połączone z oddaniem zamku, koszta kontraktu, stempli, należytość rządową i t. d. pokryć ma obejmująca zamek kongregacya z własnych funduszów.

IV. Do budżetu funduszu krajowego na r. 1895 wstawia się w Rubr. VIII. na pokrycie kosztów restauracyi zamku Oleskiego w latach 1894 i 1895 i innych wydatków z posiadaniem tego zamku połączonych kwotę 3.000 złr.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby do projektu budżetu funduszu krajowego na rok 1896 wstawił w rubryce VIII. wydatków kwotę 10.000 zł. w. a. do dyspozycyi Wydziału krajowego na pokrycie ryczałtu na koszta restauracyi zamku Oleskiego, w razie oddania go w używanie jakiej kongregacyi zakonnej, na podstawie upoważnienia udzielonego niniejszą uchwałą.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 11. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Chamiec, w. r.
Członek Wydz. krajow.

LW. kr. 5814/1895.

Alleg. 171.

Propozycya Wydziału Krajowego

w sprawie wyboru Zastępcy Członka Rady Nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wskutek zatwierdzenia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Stycznia b. r. propozycyi Wydziału krajowego z dnia 31. Grudnia 1894 r. L. W. 43267 w sprawie wyboru 4 członków i 2 zastępców członków Rady Nadzorczej Banku krajowego, opróżniony został mandat zastępcy członka tejże Rady piastowany dotąd przez P. Karola Schayera, wybranego wspomnianą wyżej uchwałą Członkiem Rady Nadzorczej Banku krajowego.

Wobec tego przedstawia Wydział krajowy, na podstawie postanowień §. 110. statutu Banku krajowego wniosek wybrania zastępcą członka Rady Nadzorczej Banku krajowego P. Stanisława Niezabitowskiego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. Stycznia 1895 r.

Marszałek krajowy:
***Sanguszko** w. r.*

Sprawozdawca:
***Jędrzejowicz** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. s. 1.262/95.

Aleg. 172.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w dalszym rozwoju programu budowy kolei lokalnych w najliższej przyszłości wziął pod rozwagę trasę z Kut do Śniatyna.

We Lwowie dnia 4. lutego 1895.

Wnioskodawca:
Zaleski w. r.

Barański, Barwiński, Ed. Micewski, Schnell, Kornel Horodyski, Emil Torosiewicz, Sękowski, B. Horodyski, Z. Tarnowski, J. Męciński, M. Rey, Okuniewski, Niezabitowski, Popowski, Wojciech Dzieduszycki, W. Struszkiewicz, Lenartowicz, S. Koziebrodzki, Polanowski, Abrahamowicz, Krzysztofowicz, Łączyński, S. Tarnowski jnr., Fr. Jędrzejowicz, St. Larysz Niedzielski, G. Romer, Smolka, S. Badeni, Sembratowicz, Wodzicki, Paszkowski, Szeliski, Stanisław Dzieduszycki, Klemens Dzieduszycki, Siemiginowski, Borkowski, Korytowski, Piniński, J. Stadnicki, Czaykowski, A. Jędrzejowicz, Goldman, Zdzisław Skrzyński, T. Merunowicz, Gorayski, Szeptycki.

L. s. 1.261/1895.

Aleg 173.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rewizyę przepisów mytniczych dla król. stoł. miasta Lwowa, obowiązujących na mocy ustawy krajowej z dnia 12. października 1873. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 266 z roku 1873.), i przedstawił na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy zawierający do datek donst. B. 13, według którego od opłaty myta miejskiego we Lwowie mają być uwolnione także wszystkie za przęgi, wiozące potrzebny materyał do budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnych, jako dróg publicznych, stosownie do ogólnych przepisów mytniczych, obowiązujących w myśl okólnika Wydziału krajowego do L. 13.995/1879.

Lwów 4. lutego 1895.

Wnioskodawca:
Abrahamowicz *w. r.*

Schnell, Barański, Bielański, Fr. Jędrzejowicz, Gnoiński, Szeptycki, T. Merunowicz, Borkowski, Wojciech Dzieduszycki, Vivien, Torosiewicz, Sękowski, Zdzisław Obertyński, Piniński, Niezabitowski, A. Jędrzejowicz, Skrzyński.

L. s. 1.260/95.

Alleg 174.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania o budowę połączenia kolejowego c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach ze stacyą „Lwów-dworzec główny" — zamiast projektowanej linii frachtowej (Schleppbahn) „Winniki-Podborce".

We Lwowie dnia 4. lutego 1895.

Wnioskodawca:

Abrahamowicz w. r.

T. Merunowicz, Borkowski, Gnoiński, Schnell, Barański, Piniński, Ad. Jędrzejowicz, Rutowski, Sękowski, Czyżewicz, Wojciech Dzieduszycki, Vivien, Zdzisław Obertyński, Niezabitowski, Z. Dembowski, Szeptycki.

L. S. 1.212/95.

Aleg. 175.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku p. Czaykowskiego w sprawie zmiany ustawy o swojszczyźnie (przynależności) z dnia 3. grudnia 1863.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Sejmu krajowego z dnia 30. stycznia 1895 r. został wniosek powyższy posła Czaykowskiego i towarzyszy przekazany komisyi administrayjnej do sprawozdania.

Komisya administracyjna podziela w zupełności motywa przytoczone na poparcie powyższego wniosku przez wnioskodawcę na posiedzeniu sejmowem z dnia 30. stycznia r. b.

Ustawa z dnia 3. grudnia 1863 normująca stosunki przynależności odstąpiła od zasady dawniejszej, według której dłuższy pobyt w gminie nadawał prawo przynależności (swojszczyzny) lub tytuł do nabycia tego prawa. Według ustawy z dnia 17. marca 1849 wystarcza 4-letni pobyt w gminie (der 4 Jährige unbeanständete Passlose Aufenthalt in der Gemeinde) do nabycia prawa swojszczyzny.

Według ustawy z dnia 24. kwietnia 1859 nadaje 4-letni pobyt w gminie tytuł do nabycia prawa przynależności.

W przeciwieństwie do powyższych ustaw nie uznaje ustawa z dnia 3. grudnia 1863 zasady nabywania prawa swojszczyzny z tytułu dłuższego pobytu lub stałego osiedlenia w gminie. Według tej ostatniej ustawy pobyt w gminie chociażby bez przerwy lat dziesiątki trwający nie daje ani prawa, ani nawet tytułu do nabycia prawa przynależności.

Następstwem tego wadliwego postanowienia był nader szybki wzost liczby takich mieszkańców, którzy prawa swojszczyzny w miejscu stałej siedziby nie mają.

I tak w roku 1860 przypada w całej Austryi przeciętnie na 100 mieszkańców gmin mających prawo swojszczyzny . . . . 25·5
nie mających tego prawa w roku 1880 . . . . 41·2
w roku 1890 . . . . 53·6

W niektórych krajach koronnych przypada przeciętnie na 100 uprawnionych do przynależności 110, a nawet 123 nie mających tego prawa.

Jeszcze wyższym jest ten procent w poszczególnych gminach n. p. w gminie Königliche Weinberge przypada na 583 mieszkańców mających prawo przynależności 33·948 nie

mających tego prawa - w gminie Śmichów 2.530 uprawnionych, 30·116 obcych, w gminie Żiżków na 387 uprawnionych, 40·849 *(sic!)* obcych mieszkańców.

Konsekwencyą tak wypaczonych, niezdrowych i nienaturalnych stosunków jest wielkie niebezpieczeństwo przeciążenia gmin mniej zamożnych prestacyami nagłemi, niesłusznemi, a przechodzącemi często siłę podatkową gminy.

Niebezpieczeństwo to jest największe w krajach rolniczych, gdzie w gminach wiejskich prawie wszyscy mieszkańcy miewają prawo swojszczyzny.

Gminy te muszą więc za wszystkich uprawnionych gdziekolwiek oni się znajdują, w razie zubożenia i choroby — niestosunkowe ponosić ciężary.

Rozdrobnienie gruntów włościańskich przyczyniło się do emigracyi włościan, niemogących utrzymać się przy roli do krajów fabrycznych i miast większych, w skutek czego ten wadliwy ustrój społeczny pogorszył się znacznie.

Zapatrywanie optymistów, że dobrowolne nadawanie prawa swojszczyzny będzie dostatecznym regulatorem stosunków przynależności, okazało się mylnem. Zamożni mieszkańcy gmin, którzy nie mają prawa swojszczyzny — nie starają się o nabycie tego prawa biedniejszym — starają się gminy zamożne utrudnić nabycie tego prawa wysokiemi taksami. Ztąd pochodzi że jak to w przemówieniu swojem wykazał wnioskodawca, są gminy, w których na kilkuset mieszkańców uprawnionych do swojszczyzny, przypada kilkadziesiąt tysięcy obcych, a jednak stale osiadłych mieszkańców.

W kierunku socyalno-politycznym przyczyniają się tak niezdrowe stosunki społeczne do rozgoryczenia klas uboższych. Ludzie ci są zewsząd odepchnięci. Tam gdzie według ustawy z r. 1863 mają prawo swojszczyzny są oni faktycznie obcymi a także gminy odnośne nie przyjmują ich chętnie, w tych zaś gminach do których łączą ich rzeczywiście długoletnie stosunki i ogniska domowe, ustawa czyni ich na zawsze obcymi.

Inne niedogodności spowodowane ustawą z dnia 3. grudnia 1863, wykazał wnioskodawca w przemówieniu z dnia 30. stycznia r. b.

W kraju naszym przypada na 100 mieszkańców mających prawo przynależności, tylko 19 niemających tego prawa.

Ogromna większość ludności ma więc prawo przynależności — to znaczy ogromna większość ma prawo do zapomogi w razie zubożenia.

Z powodów powyższych komisya administracyjna oświadczyła się jednomyślnie za zmianą ustawy dziś obowiązującej.

Pozostaje odpowiedź na pytanie czy na stanowisko jakie Rząd zajął w tej sprawie i na projektowaną ustawę zgodzić się należy.

Komisya zaznacza, że Rządy poprzednie nierozwinęły niestety w sprawie tej należytej energii.

Już w kilka lat po wydaniu ustawy z r. 1863. podniesiono przeciw wadliwości jej słuszne żałoby — a w roku 1872 uchwalono w Radzie Państwa rezolucyę zmierzającą do rewizyi powyższej ustawy. Rząd wszakże dopiero w roku 1881 zażądał od sejmów krajowych udzielenia opinii w tej ważnej sprawie.

Przeważna większość sejmów krajowych oświadczyła się za powrotem do zasady dawniejszej, według której dłuższy pobyt w gminie nadawał prawo lub tytuł do nabycia prawa przynależności.

Nasz Sejm oświadczył się za powrotem do tej zasady (poruszonej w r. 1863). Zachodziła zdań różnica tylko pod względem kwestyi — czy do nabycia prawa swojszczyzny wymagać należy 10-letniego stałego osiedlenia, czy też wystarczyć miało 10-letnie zamieszkanie w gminie.

Z ówczesnej komisyi administracyjnej wyszedł wniosek większości żądający 10-cio letniego stałego osiedlenia w gminie i wniosek mniejszości, treści następującej:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić w odpowiedzi na zapytanie c. k. Rządu, iż należałoby koniecznie do ustawy o przynależności przyjąć znowu zasadę, że takie nieprzerwane 10-letnie zamieszkanie w pewnej gminie nadaje prawo przynależności do tej gminy, jeżeli zamieszkujący nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej".

Powyższy wniosek został przez Sejm przyjęty.

Odtąd domaga się Sejm krajowy kilkakrotnie reformy ustawy o przynależności w myśl uchwały powziętej w r. 1881 (zob. uchwały w r. 1882, 1884, 1889, 1890).

Komisya administracyjna zastanawiała się wreszcie nad treścią obecnego projektu rządowego. Według §. 2. tego przedłożenia rządowego nadaje 10-letni nieprzerwany dobrowolny pobyt w gminie tytuł do nabycia prawa swojszczyzny, — jeżeli kompetent w przeciągu tego czasu nie pobierał wsparcia z funduszu ubogich, lub nie został zasądony w sprawie karnej.

Jeżeli to najważniejsze postanowienie projektowanej ustawy porównamy z przytoczoną uchwałą Sejmu naszego z r. 1881, której urzeczywistnienia Sejm nasz domaga się stale w latach następnych — to przyznać musimy, że projekt rządowy idzie w myśl postulatów naszego Sejmu.

Postanowienie §. 2. (punkt *a*) według którego stale zamieszkali właściciele realności lub przedsiębiorcy przemysłowi opłacający podatki bezpośrednie już po latach 5ciu, nabyć mogą tytuł do prawa przynależności, nie uwłacza zdaniem komisyi zasadzie powyżej przytoczonej.

Żaden z 8-miu §-fów, z których składa się projektowana ustawa, nie stoi w sprzeczności z postulatem sejmowym.

Sejm ograniczył się do wypowiedzenia myśli zasadniczej.

Tej myśli zasadniczej odpowiada projektowana ustawa.

Z powyższych uwag komisya administracyjna przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujący wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Zważywszy, że od chwili wprowadzenia w życie ustawy, normującej stosunki swojszczyzny (Heimatsrecht) z dnia 3. grudnia 1863 liczba mieszkańców gmin, niemających w tych gminach, które zamieszkują prawa swojszczyzny, z każdym rokiem wzrasta;

zważywszy, że już w r. 1890. na 100 mieszkańców gmin, mających prawo swojszczyzny w miejscu zamieszkania przypadało przeciętnie w całej Austryi 53·6 niemających tego prawa, w niektórych krajach koronnych nawet 110 i 123%;

zważywszy wreszcie, że stosunki te niezdrowe i z naturą rzeczy niezgodne w ostatnich kilku latach przybrały rozmiary zastraszające;

Sejm wyraża przekonanie, że naglącą jest potrzeba uchwalenia zmiany ustawy o swojszczyźnie w myśl projektu rządowego.

Przewodniczący: **Zaleski.**

Sprawozdawca: **Czaykowski.**

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

L. s. 1223/95.

Aleg. 176

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Dworskiego w sprawie wykończenia w roku 1895 i oddania do użytku mostu na rzece San w Przemyślu.

Wysoki Sejmie!

Wskutek przemiany miasta Przemyśla na fortecę i obsadzenia go liczną załogą, co wpłynęło na bardzo znaczny rozrost miasta, stało się, że istniejący tamże na rzece San jedyny most, nie wystarczał dla zwiększonej nadzwyczaj frekwencyi a nadto nieodpowiadał potrzebom c k. wojskowości; że dla uchylenia tych niedogodności a szczególnie dla ułatwienia ruchów wojskowych, okazała się potrzeba wybudowania na rzece San w obrębie miasta Przemyśla drugiego mostu, a nadto rozebrania istniejącego mostu i wybudowania w tem samem miejscu nowego, obszernego mostu, dającego pewność trwałości.

Po kilkuletniej pertraktacyi zgodził się c. k. Rząd na te żądania; drugi most wybudowany został w znacznej od miasta odległości w r. 1893. a po otwarciu go dla użytku publicznego zamknięto w lipcu tego roku most stary, rozebrano takowy i rozpoczęto w roku 1894 budowę na tem samem miejscu nowego mostu, urządziwszy dla ułatwienia komunikacyi pieszej mostek (kładkę) w niedalekiej od tegoż odległości, który w styczniu r. b. po raz drugi został zerwany.

Po ukończeniu zupełnem w październiku 1894, filarów kamiennych, przerwano dalsze roboty, a przerwać je musiano z powodu, bo konstrukcya żelazna mostu nie była jeszcze zamówiona, zamówioną zaś nie została dla braku funduszów potrzebnych.

Nadzieja mieszkańców miasta Przemyśla, iż most w roku 1894 będzie ukończony i do użytku oddany, srodze została zawiedziona; a ponieważ wedle zasięgniętych z pewnego źródła informacyi, na rok 1895 została tylko kwota 40.000 zlr. na budowę tego mostu w budżet państwowy wstawiona, zaś potrzebna na wykończenie go jeszcze kwota około 300.000 zł. ma być ratami w budżety następnych trzech lat wstawioną, co opóźniłoby ukończenie i oddanie do użytku mostu o lat kilka, przeto gmina miasta Przemyśla, zaniepokojona tą groźną perspektywą, wniosła w listopadzie 1894 prośbę do c. k. Ministerstwa Spraw wewnętrznych, a w pierwszych dniach grudnia 1894, do J. E. P. Namiestnika o wykończenie budowy mostu w ciągu roku 1895. zaś do Koła polskiego w Wiedniu prośbę o poparcie tej petycyi.

Wykończenia rychłego mostu domaga się także c. i k. Komenda X. korpusu.

Celem uzyskania poparcia starań gminy miasta Przemyśla, przedstawił poseł Dworski Wysokiemu Sejmowi wniosek, przedmiotem tego sprawozdania będący.

Nadto wnieśli dnia 23. b. m. mieszkańcy przedmieścia Zasanie w Przemyślu do Wysokiego Sejmu petycyę licznymi podpisami zaopatrzoną o spieszne ukończenie mostu, o którym mowa.

Z uwagi, że przytoczone w uzasadnieniu wniosku, posła Dworskiego okoliczności i stosunki miejscowe usprawiedliwiają żądanie miasta Przemyśla, albowiem miasto to liczy obecnie przeszło 38.000 mieszkańców, z których (nielicząc wojska) 7.000 do 8.000 zajmuje przedmieście Zasanie, że wszystkie władze administracyjne, sądowe, podatkowe, duchowne, autonomiczne i wojskowe mają siedzibę w mieście — liczne szkoły i zakłady naukowe tudzież koszary, baraki i inne budynki wojskowe znajdują się tak w mieście jak i na przedmieściu Zasanie, brak więc mostu, łączącego śródmieście z przedmieściem Zasanie, nadzwyczaj szkodliwie wpływa na wszystkie stosuki miejscowe utrudnia mieszkańcom miasta i przedmieścia załatwianie rozlicznych interesów i spraw, a uczniom i młodzieży szkolnej uczęszczanie do szkół i zakładów naukowych, wpływa ujemnie na handel i przemysł , a nadto nietylko zagraża bezpieczeństwu publicznemu przez utrudnienie wykonywania wszystkich działów policyi miejscowej, ale stał się także przyczyną poważnych przeszkód dla ruchów wojskowych.

Z uwagi, że stan ten, jeżeliby dłużej pozostał, budzi poważną obawę, że w razie, gdyby drugi most niewytrzymał parcia fal wezbranej rzeki i piętrzących się lodów i został zerwany, co nie jest niemożliwem, skoro most kolejowy powodzią w r. 1867 został częściowo zburzony, miasto Przemyśl odciętem by zostało całkowicie od Zasania i okolicy, po lewej stronie Sanu położonej,

że zatem jak najspieszniejsze ukończenie mostu, o którym mowa i oddanie go do użytku przedstawia się jako konieczność,

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze konstytucyjnej wyjednał dodatkowy na rok 1895 kredyt potrzebny na całkowite wykończenie budowy mostu na rzece San w Przemyślu i zarządził co potrzeba, aby budowa tego mostu w roku 1895 ukończoną została, a most do użytku publicznego oddano.

2 uchwałą tą załatwioną zostaje petycya mieszkańców przedmieścia Zasanie w Przemyśla do l. s. 923 wniesiona.

Lwów 1. lutego 1895.

Przewodniczący.
Zaleski w. r.

Sprawozdawca.
Dworski w. r.

L. s. 1.185/95.

Alleg. 177.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o czynności V. Departamentu Wydziału krajowego w roku 1894.

Wysoki Sejmie!

Wydatek roczny funduszu krajowego na cele zdrowia publicznego, przenosi już znacznie milion złotych a. w. Na nasz kraj zbyt duża to może kwota, zaznaczyć jednak należy, że osiągnięte rezultaty mamy prawo nazwać pod wieloma względami dodatnimi; stan naszych szpitali podnosi się nieustannie, a właśnie w ostatnich latach postęp widoczniejszy.

Hojna ofiarność Wysokiego Sejmu nie idzie na marne. Wydział krajowy używa przyznawanych kwot z oszczędnością, powstałe gmachy i dobudowy w Krakowie, we Lwowie i Kulparkowie są tego dowodem; administracyjne zaś wyniki, szczególnie w Krakowie i w tych szpitalach prowincyonalnych, gdzie wprowadzono Siostry Miłosierdzia, są świetne.

Raporta pana Inspektora, które dawniej często zawierały ujemne wzmianki o administracyi szpitali brzmią obecnie pomyślniej. Podamy ustęp ze sprawozdania o szpitalu w Podhajcach: „Jak we wszystkich szpitalach, obsługiwanych przez Siostry Miłosierdzia, tak i tu czystość, ład „i porządek panuje we wszystkich częściach gospodarstwa. Przełożona tak dobrze rządzi za„kładem, że pomimo nadzwyczajnie wielu braków, te braki nikną i stają się niedostrzegalnymi“.

W istocie, w miarę wprowadzania Sióstr Miłosierdzia, ginie ten dawny typ zaniedbanego szpitala prowincyonalnego, chorzy zaś otrzymują nietylko dobrą ordynacyę lekarską, lecz i ścisłe wykonanie tejże, nadzór, a co niemniej ważne, pieczę o swe zdrowie moralne.

Była obawa, że jednorazowy koszt wprowadzenia zakonów do szpitali, zacięży dość znacznie na funduszu krajowym, tymczasem gospodarność zakonnic wkrótce nietylko zwraca jednorazowy wydatek, ale zapewnia znaczną oszczędność grosza publicznego. Już w roku 1893 wydatek na prowincyonalne szpitale zmalał prawie o 8.000 zł. a. w., pomimo, że ilość dni leczenia wzrosła o ośm tysięcy.

Zaprowadzenie usługi zakonnej w szpitalach na prowincyi, to wybitna zasługa Wydziału krajowego, a dziś, gdy cieszymy się już dowodami pożyteczności tego zarządzenia, warto dla pamięci rzeczy zaznaczyć, kto był inicyatorem tej akcyi. Jego Cesarska Wysokość, Najdostojniejszy Arcyksiążę Albrecht, dar swój na szpital powiatowy w Żywcu zrobił zależnym od oddania zarządu zakonnicom. Zasłużony zaś inspektor p. radca Jan Stella Sawicki po pierwszym zaraz roku doniósł Wydziałowi krajowemu, że szpital administrowany jest doskonale, wyraził przytem mniemanie, iż należy spróbować i gdzieindziej zorganizować taki zarząd. Za tym głosem

poszedł Wydział krajowy, a nie ulega najmniejszej wątpliwości, że żadno z zarządzeń w dziale sanitarnym nie było szczęśliwsze. Dziś chodzi tylko o najszybsze dokończenie dzieła, to jest o przeprowadzenie we wszystkich szpitalach zamierzonej reformy.

Dwojakie są do zwalczenia trudności; pierwsza: niepodobieństwo oddalania rządcy tam, gdzie obowiązek swój pełni dobrze; druga: brak Sióstr Miłosierdzia.

Prezydent miasta Przemyśla szuka drogi wyjścia, pragnąc dostać Służebniczek z Starejwsi wyłącznie tylko do obsługi chorych, tak, by administracya pozostała w ręku rządcy.

Dobra to myśl, — Służebniczki na razie odmówiły, zapewne jednak gorliwe starania Pana Prezydenta uwieńczone zostaną pożądanym skutkiem, szczególnie, jeżeli Wydział krajowy odstąpi od trudnego nieco do przyjęcia warunku, by zakonnice sypiały w sali chorych za parawanami; tak bywa podobno w niektórych szpitalach we Francyi, u nas jednak nie jest to konieczne, bo Siostry w razie potrzeby nie ociągają się czuwać noc całą.

W Przemyślu względnie w Rzeszowie, lub gdzieindziej gotowe są obecnie, o ile wiemy, przyjąć samą obsługę chorych Siostry Serafitki z Oświęcimia. Nowy ten, a już wysoko ceniony zakon, może na żądanie dysponować pokaźniejszą ilością Sióstr, a obecnie ma tylko doskonale administrowany szpital w Oświęcimiu, dom dla nieuleczalnych w Hałszowie i ochronę w Żywcu.

Rządcy mogą zatem pozostać czasowo, lub, gdyby miejscowe czynniki tego wymagały, nawet stale na swych posadach, a w ten sposób jest uzasadniona nadzieja, że trudności będą usunięte i Wydział krajowy przeprowadzi reformę nie małej wagi, czem zyska wdzięczność Sejmu i tych wielu tysięcy chorych, którzy dawniej, przyznać trzeba, nie bywali tak pielęgnowani, jakby należało.

W ostatnich latach wiele zdziałano; są jednak jeszcze i braki, które w miarę możności usunąć wypadnie.

We Lwowie i w Krakowie mało pokoików odosobnionych dla chorych, należących do warstw wyższych; jest to poniekąd nawet stratą dla funduszu krajowego, bo na samopłacących na klasie pierwszej byłby zarobek. Kraj nie mając również domu zdrowia dla obłąkanych z zamożnych rodzin, zrzeka się dochodu z pielęgnowania bogatych chorych, zmuszając ich do szukania pomocy za granicą. W pobliżu Krakowa zapewne stanie w dość niedługim czasie drugi zakład krajowy dla obłąkanych, nim to jednak nastąpi, kiedy wskutek ukończenia pawilonów w Kulparkowie jest więcej miejsca, należałoby już teraz starać się o samopłacących, lub przynajmniej przy nadarzonej okoliczności, zatrzymywać ich chętniej.

Administracya szpitala św. Łazarza w Krakowie jest już zupełnie dobrą; nie mamy jeszcze naturalnie zamknięć rachunkowych za rok 1894; tam dopiero uwydatni się w cyfrach w całej pełni skutek ulepszeń i bardzo rzetelnej pracy, ale już zamknięcia rachunkowe za rok 1893 dowodzą oszczędności i przezorności w zakupywaniu. Dawniej rachunki szpitala lwowskiego, szpitalowi krakowskiemu niejednokrotnie stawialiśmy za wzór, dziś odwrotnie, badając ceny pojedynczych produktów, w szczególności kartofli, kasz i t. p, mielibyśmy prawo rządność zarządu szpitala św. Łazarza, wskazać jako przykład naśladowania godny.

Fundusz krajowy płaci corocznie w przecięciu 12.800 zł. w. a. za utrzymanie w Wiedniu podrzutków przynależnych do Galicyi. Dzieci te, oddawane na wychowanie niemkom, rosną w obcej mowie i obyczaju na cudzoziemców, a jako jedyną łączność z krajem, zachowują to prawo do świadczeń, do jakich kraj jest zobowiązanym wobec swych przynależnych.

Na ten nieproduktywny wydatek utyskiwała komisya lustracyjna w roku 1885, podnosząc, że fundusz krajowy galicyjski płaci za utrzymanie podrzutków do dziesięciu lat życia, gdy inne kraje koronne obowiązek ten ponoszą tylko do sześciu lat życia podrzutków, co zawdzięczają zabiegom swych Wydziałów krajowych.

Stosując się do wezwania, Wydział krajowy w sprawozdaniu ze swych czynności za rok 1885 obszernie sprawę wyjaśnił stwierdzając, że zniżenie wydatku dałoby się osiągnąć.

I. Przez odebranie dzieci z ukończonym szóstym rokiem i oddanie ich żywicielkom tutejszym, którym płacimy o połowę mniej, niż w Wiedniu.

II. Przez powzięcie uchwały sejmowej, zniżającej wiek normalny podrzutków do lat sześciu.

W jednym i w drugim wypadku, zdaniem Wydziału krajowego, oszczędność nie byłaby znaczną.

Dziś ten rachunek wypadłby nieco inaczej; ceny jazdy z Wiednia i Oświęcimia, Żywca, lub nawet Krakowa są niskie; sam obrachunek kosztów przywozu wykazałby większe zaoszczędzenie, ale zdaniem Komisyi, sprawę należałoby zbadać i z innych punktów widzenia. Nie powinniśmy wychowywać dzieci tego kraju na obcokrajowców, zatem jeżeliby miały pozostać w Wiedniu, należałoby zbadać, czy wśród ludności naszej licznie w Wiedniu zamieszkałej, nie dałoby się wyszukać żywicielek, któreby dzieci ojczystej nauczyły mowy a dalej — dlaczegoby nie można było dzieci zabierać do kraju w pierwszym zaraz, lub po pierwszym roku życia. Dla Wydziału krajowego byłby to trud wielki, ale dość może byłoby poruszyć myśl w kołach ludzi zawsze do ofiar i pracy gotowych, możeby zawiązało się stowarzyszenie, które za udzieleniem subwencyi 12.800 zł. rocznie, podjęłoby się dzieci z Wiednia sprowadzać i tu wychowywać. Ofiarność u nas dla dzieci jest wielką; dość wskazać na Towarzystwa opieki szpitali dziecinnych w Krakowie i we Lwowie, na Towarzystwa popierające kolonie lecznicze, co więcej, lat temu trzy we Lwowie Księżna Elżbieta Sapieżyna założyła Towarzystwa opieki nad niemowlętami, a cel to już niemal ten sam, o który nam chodzi; wspomniane Towarzystwo tak jest żywotne, że w drugim roku istnienia założyło zakład dzieciątka Jezus pod zarządem sióstr Józefitek.

Komisya sądzi, że udanie się Wydziału krajowego do wybitniejszych osób w kraju z ofiarności znanych z przedstawieniem sprawy i wykazaniem możności poboru stałej dużej subwencyi, doprowadzi do zawiązania Towarzystwa, a tak cel by się osiągnęło bez nakładania na Wydział krajowy istotnie trudnego obowiązku.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego czytamy:

„W Tarnopolu zezwoliliśmy na sprawienie 6 łóżek dla szpitala tamecznego, dozwoliliśmy powiększyć ilość łóżek w Białej o 5, w Przemyślu o 15, w Samborze o 10, w Sokalu o 15, w Żółkwi o 20, w Żywcu o 30. Razem o 92 łóżka z powodu ogromnego przepełnienia chorymi tych szpitali.

Komisya nie zaprzecza bynajmniej, że leży w kompetencyi Wydziału krajowego wyjątkowo powiększyć ilość łóżek, jeżeli zgłaszają się ubodzy chorzy, a łóżek brak, *przestrzeń* zaś na ich przyjęcie pozwala. Jest to widoczne z dyskusyi w Sejmie w dniu 21. lipca 1880 r., z dyskusyi, po której uchwalono, by Wydział krajowy *przestrzeni* szpitali nie powiększał bez upoważnienia Sejmu. Wówczas poseł Wernicki stawiał poprawkę „aby ilości łóżek nie powiększał Wydział już odtąd“ i po przemówieniu referenta posła Czerkawskiego Sejm przyjął stylizacyę o niepowiększaniu przestrzeni“ a nie posła Wernickiego, „o niepowiększaniu *ilości łóżek*“ i zupełnie słusznie — wyjątkowo nie przyznać Wydziałowi krajowemu prawa powiększenia ilości łóżek, byłoby zbędnem krępowaniem rąk władzy wykonawczej.

Z drugiej strony jednak nie należy zapominać, że między „powiększaniem przestrzeni szpitala“ a „powiększaniem ilości łóżek“ jest tylko — jak poseł Czerkawski mówił — różnica stylizacyi; a to tak dalece, że w temsamem sprawozdaniu Komisyi napisano „napływ chorych spowodował Wydział krajowy do rozszerzenia kilku szpitali t. j. do pomnożenia w nich łóżek“.

Pamiętać o tem dlatego wypada, bo Wydział krajowy uchwały Sejmu z 21. lipca 1880 r. o niepowiększeniu przestrzeni szpitali bez upoważnienia Sejmu nie bierze zbyt dosłownie. Corocznie niemal w którym z szpitali przestrzeń miejsca dla chorych powiększa się przez adaptacye wewnętrzne, lub mniejsze dobudowy głównie w celu lepszej segregacyi chorych, a o tych

faktach tylko później w sprawozdaniach Wydział krajowy wspomina, albo wspomnienia zamieszcza.

Jeżeli w tych nieco powiększonych przestrzeniach szpitala później zamierza się powiększyć ilość łóżek, to wtedy już lepiej by było, by uprzednio o zezwolenie Sejmu, jako swego mocodawcy Wydział krajowy upraszał.

Zaznaczając to, pospieszamy jednak podnieść, że co do interpretacyi uchwały Wysokiego Sejmu z 21. lipca 1880 r. nie zachodzi, zdaje się między Wydziałem krajowym a Komisyą żadna różnica; przeciwnie Wydział krajowy w wielokrotnych pismach tak dawniej, jak i do ostatnich czasów stale stał na tem stanowisku, że powiększanie przestrzeni szpitali i ilości łóżek zasadniczo jest atrybucyą Sejmu, a tylko zdarza się, że zarządy szpitali prowincyonalnych bez odnoszenia się do Wydziału krajowego samowładnie ilość łóżek powiększać lubią; dlatego Komisya sądzi, że wskazanem by było, aby Wydział krajowy ponowił swój okólnik, w którym nakazał „ażeby pod żadnym pozorem nie pomnażać ilości łóżek w szpitalu".

Rezolucyi jednak żadnej Komisya nie proponuje, gdyż wieloletnie doświadczenie przekonało Komisyę, iż każde wyrażone w sprawozdaniu życzenie, bywa przez Wydział krajowy z najlepszą wolą badane i w miarę możności wykonywane.

Kończąc, komisya ma zaszczyt postawić wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności V. Departamentu Wydziału krajowego, za czas od 1. listopada 1893 do listopada 1894 r.

We Lwowie, dnia 31. stycznia 1895.

Zastępca przewodniczącego:
Zaleski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Jan Trzecieski, *w. r.*

L. s. 835/95.

Aleg. 178.

Sprawozdanie

komisyi gminnej o petycyi Rady powiatowej krakowskiej w przedmiocie zarządu majątku i dobra gminnego.

Wysoki Sejmie!

Reprezentacya powiatu krakowskiego wniosła petycyę dnia 17. stycznia 1895 L. 196, upraszając o zmianę tych postanowień ustawy gminnej, które odnoszą się do zarządu majątku i dobra gminnego, motywując swą petycyę tem, że obszerna nieruchoma własność gmin, poddana mocą ustawy w wolny zarząd reprezentacyj gminnych, jest jak najgorzej administrowaną, skutkiem czego nie przynosi żadnego prawie dochodu, a pastwiska gminne doprowadzone zostały do stanu takiego zaniedbania, że nie odpowiadają swemu przeznaczeniu.

Przypatrzmy się bliżej takiemu pastwisku:

Jakgdyby w kratkę w różnych kierunkach prowadzące drogi, przecinają przestronny zazwyczaj szmat ziemi, pokryty kretowinami, zarosły ostami, wypalony słońcem, wydeptany i zmęczony, o zamarłej wegetacyi, — oto nieprzesadny obraz pastwiska gminnego, kto je zna nie z sielankowych opisów, ale z rzeczywistości. Oto dobro gminne, które mieszkańcom gminy ma służyć do podniesienia hodowli bydła, ma służyć krowom dojnym jako pokarm, zwiększający ilość mleka, wreszcie bydlęciu pociągowemu dla przysporzenia sił do ciężkiej pracy w pługu, bronie, lub wozie.

Ale wpierw, zanim to bydle puszczono na paszę, stada gęsi wyszczypały tę odrobinę trawy, którą wyprodukował obszar od wieków nietykany broną, ni pługiem, nieoczyszczony z chwastów, niezasilony nawozem.

Ażeby urobić sobie przybliżone pojęcie o wielkości strat, jakie kraj ponosi przy nieprawidłowem gospodarstwie pastwiskami gminnemi według „dawnego zwyczaju", zgodnie z §. 68 ustawy gminnej, przytoczyć wystarczy tych kilka wiele mówiących dat:

Na 6.232 gmin wykazuje kataster w obrębie własności nietabularnej zapisanych jako pastwiska 1,078.183 morgów, obszar zaś pastwisk gminnych według inwentarzy wynosi około 600.000 morgów, o których słusznie twierdzi reprezentacya powiatowa krakowska, że nie przynosząc prawie żadnych korzyści, nakładają stosunkowo wysoki ciężar w formie opłacanych ekwiwalentów.

Najlepsze chęci, — gdzie one są, bo ze smutkiem wyznać należy, że nie wszystkie reprezentacye powiatowe z równą pieczołowitością zajmują się omawianą sprawą, — rozbijają się o nieszczęśliwe brzmienie §. 68 ustawy gminnej, który wręcz pozwala zarządzać dobrem gminnem

wedle dawnego zwyczaju. Zapewne, że ten „dawny zwyczaj“ mógł mieć swoje usprawiedliwienie w owych czasach, kiedy ekonomiczne położenie kraju nie wymagało wyzyskiwania każdej piędzi ziemi, kiedy rzadziej osiadła ludność szersze miała do dyspozycyi przestrzenie, które miały ją wraz z dobytkiem wyżywić. Mógł ten dawny zwyczaj mieć zastosowanie wówczas, kiedy wysokie cerealiów ceny wystarczały na utrzymanie rodziny, gdy niepodzielone grunta, nierozdrobniona kmieca rola mogła dobytek wyżywić.

Zmienione do gruntu ekonomiczno-rolnicze stosunki kraju naszego, gdzie słusznie wszystkie miarodajne czynniki wskazują na hodowlę bydła, jako jedyną — może ostatnią — jeszcze w obecnych stounnkach deskę ratunku, tym dawnym zwyczajem zadowolić się nie mogą i szukają poprawy celem wyzyskania olbrzymich obszarów, których używanie wedle tradycyjnego dawnego zwyczaju dzisiaj jest anachronizmem.

Czyni to niejedna reprezentacya powiatowa i daremnie szuka w ustawie gminnej postanowień, któreby pozwalały jej rzecz zmienić na lepsze, sprowadzić na tory, odpowiadające wymogom ekonomiczno-rolniczym, zastosowanym do chwili obecnej. Bo §. 27 a) oddaje reprezentacyi gminnej w o l n y z a r z ą d majątkiem gminnym, a więc nie dopuszcza ingerencyi wyższej władzy autonomicznej, jeżeli nie zachodzi uszczuplenie całości tego majątku; bo §. 30 a) ustawy gminnej postanawia, że rada gminna wydaje wszelkie rozporządzenia względem zakładowego majątku i dobra gminy; bo wreszcie §. 30 b) daje radzie gminnej moc stanowienia o sposobie użytkowania i zarządzie majątku oraz dobra gminnego.

Sprawa, poruszona petycyą reprezentacyi powiatowej krakowskiej, nie od dzisiaj się datuje. Spostrzeżenie to nie nowe i myśl zaradzenia złemu nie nowa; była ona już poruszona okólnikiem Wydziału krajowego z dnia 11. listopada 1884 do L. 59.003, a w okólniku tym obok innych ważnych pytań znajdują się 2 pytania wielkiej doniosłości, a mianowicie:

1) Czy nie należałoby ustanowić przepisów co do użytkowania dobra gminnego?

2) Czy użytkowanie według dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju (§. 68 ustawy gminnej) nie stoi na przeszkodzie polepszeniu stosunków ekonomicznych gmin?

Ażeby odpowiedzieć na pytanie pierwsze, nie od rzeczy przytoczyć będzie, że już ustawa o podziale wspólnych gruntów i regulowaniu wspólnych praw użytkowania i zarządu, z dnia 7. czerwca 1883 Nr. 94 Dz. p. p., stworzyła podstawy do poprawy stosunków pod względem pastwisk wspólnych, która to sprawa będzie szczegółowo uregulowaną oczekiwaną ustawą krajową. To samo zaś wystarczy do ocenienia wielkiej ważności tej ustawy, jeżeli się zważy, że regulacya ta przedewszystkiem odnosić się ma do gminnych pastwisk lub lasów. Ustawa ta pozostawia ustawodawstwu krajowemu możność postanowienia (§. 2 c), czy i kiedy postępowanie podziałowe lub regulacyjne ma nastąpić z urzędu, kiedy zaś dopiero na żądanie stron.

Jeżeli powołano się tutaj na postanowienia wymienionej ustawy, to nie w innym celu, jeno w tym, ażeby zdobyć jeden argument więcej, że w kołach fachowych i poważnych, gdzie z pewnością wszystko projektuje się dopiero po głębokiej rozwadze, zaważyło przekonanie o potrzebie regulacyi użytkowania pastwisk, a przedewszystkiem, — co się łączy z odpowiedzią na pytanie drugie powołanego okólnika, — zmiany §. 68 ustawy gminnej, bo przytoczony §. 2 c) wprowadza nieznany dotąd w ustawodawstwie co do tych spraw przymus, jeżeli dobro gminy tego wymaga.

A jeżeli już jesteśmy przy tych pytaniach zasadniczych, postawionych okólnikiem z dnia 11. listopada 1884 do L. 59 003, to nie od rzeczy będzie — w odpowiedzi dla scharakteryzowania położenia finansowego gmin, a co zatem idzie i sposobu dania pomocy gminom przez korzystniejsze użytkowanie pastwisk gminnych, — przytoczyć następujące zestawienie, oparte na liczbach, zaczerpniętych ze statystyki krajowej.

Oto, jak wyżej powiedziano, właścicielami ogólnej liczby 1,078.183 morgów, z czego około 600.000 morgów według inwentarzy gmin stanowią pastwiska gminne, jest 6.232 gmin, czyli, że jedna gmina w okrągłej liczbie z pominięciem ułamków posiada przeciętnie 96 morgów pastwisk.

Wedle tabel, dołączonych jako alegat do sprawozdania z czynności departamentu I. za r. 1892, jedna gmina płaci 21·6% dodatków do podatków bezpośrednich, co wynosi w gotówce 203 zł. na jedną gminę.

Przypuściwszy, że każda z gmin $^{1}/_{4}$ część posiadanego pastwiska gminnego, a zatem $^{96}/_{4} = 24$ morgów wypuści w dzierżawę trzyletnią z tym warunkiem, że w ostatnim roku dzierżawy zasiane zostaną rośliny kłosowe z trawami, to śmiało przyjąć można, że prócz zwiększonej niezmiernie paszy, a to tak co do jakości, jak i ilości, każdy morg wydzierżawiony przyniesie czynszu — liczmy najskromniej — 5 zł., t. z., że gmina każda, zwiększając zasób paszy, w gotowiznie uzyska 120 zł., czyli gmin 6.232 × 120 uzyska 747.840 zł., podczas gdy, jak wyżej wykazano, 6.232 opłaca na potrzeby gminne w formie dodatków do podatków bezpośrednich 6.232 × 203 = 1,265.096 zł. Oto efekt ekonomiczny — oparty na cyfrach z wielkich przecięć — z punktu widzenia kraju, jako całości, a nie poszczególnych gmin, bo przyznać należy, że są i gminy takie, które albo do tego wielkiego przecięcia nie dochodzą, albo całkiem pastwisk nie mają.

Dzięki więc postanowieniom §. 68 ustawy gminnej o „niezaprzeczonym dawnym zwyczaju“, używa się tych pastwisk gminnych antiquo modo w ten sposób, że gmina prawie żadnych nie odnosi korzyści, a najlepsze chęci reprezentacyi powiatowej, jeżeli trafią na opór, nie zdadzą się na nic, bo Wydziałom powiatowym w moc obowiązującej ustawy gminnej z §. 98 i 99 przysługuje tylko władza prohibicyjna, t. z. prawo przeszkodzenia, aby gminy własności swej nie uszczuplały, nie obciążały i t. d., nie daje jednak ani władzy, ani środków, aby te władze nadzorcze przez reprezentacye gminne, lub nawet wbrew ich woli, przeprowadzały konieczne poprawy w zarządzie, w sposobie użytkowania i gospodarowania gruntami gminnymi.

Poprawić zaś i ulepszyć dałyby się pastwiska, a przedewszystkiem ich użytkowanie, gdyby:

1) w każdej gminie urządzono osobno pastwiska dla nierogacizny, osobno dla gęsi, a osobno dla bydła;

2) przez dokładne oczyszczanie pastwisk z chwastów i kretowin;

3) przez wzbronienie pasania na pastwiskach bydła w porach roku, kiedy ziemia nadto jest rozmokła;

4) przez zaoranie całkiem niepotrzebnych, a bardzo licznych dróg przez pastwiska prowadzących;

5) przez wypasanie pastwisk partyami, a wreszcie

6) przez kilkoletnią uprawę pastwisk ziemiopłodami z późniejszą przemianą na pastwiska.

Rzecz prosta, że pod tę uprawę możnaby użyć te tylko części pastwisk gminnych, które członkom gminy nie są niezbędnie potrzebne.

Gdy dwojakie mamy pastwiska, a mianowicie pastwiska będące własnością gminy, jako takiej, i pastwiska, których użytkowanie przysługuje tylko uprawnionym, przeto dwojakie trzebaby przedsiębrać postanowienia, odpowiadające dwojakim pod względem tytułu posiadania pastwiskom.

Komisya gminna, świadoma trudności, z jakiemi regulacya pastwisk będzie miała do zwalczenia gdyż sama gmina związana postanowieniami §. 68 u. gm., choćby chciała, złemu zaradzić nie jest w stanie, że trudno będzie wykorzenić zwyczaj użytkowania pastwisk w sposób dotychczas praktykowany, nie chce i nie może ograniczać Wydziału krajowego wskazywaniem tej lub owej drogi, którąby do poprawy stosunków prowadziła.

Komisya gminna zauważa, że wydanie ustawy o regulacyi gruntów wspólnie używanych na podstawie ustawy p. z dnia 7. czerwca 1883 r. nie załatwi tej sprawy w sposób wyczerpujący, lecz że okaże się potrzeba wydania dodatkowej jeszcze ustawy o użytkowaniu dobra gminnego.

Wydział krajowy, rozporządzając bogatym materyałem zbieranych dat i opinij jeszcze od roku 1874, a to na skutek okólnika z 26. grudnia 1873 LW. 21.988 — a mogący każdego czasu uzupełnić nowemi danemi dawne spostrzeżenia, — odszuka z pewnością tę drogę najwłaściwszą, która do zamierzonego celu doprowadzi.

Komisya gminna, ograniczając się na stwierdzeniu faktów, że:

1) kwestya regulacyi i podniesienia przychodów z pastwisk jest rzeczą pierwszorzędnej dla całego kraju wagi;

2) że postanowienia dotychczasowe nie wystarczają, ażeby pożądane zmiany wprowadzić;

3) że Rady powiatowe, jako władze nadzorcze zarządu gminnego dobra i majątku nie mają ani sposobu, ani środków zaradzenia złemu;

wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy (ewentualnie noweli do ustawy gminnej) regulującej użytkowanie dobra gminnego.

We Lwowie dnia 1. lutego 1895.

Przewodniczący:
Wojciech Dzieduszycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Sękowski *w. r.*

L. s. 1.010/1895.

Aleg. 179.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej, odnośnie do petycyi konwentu Braci Miłosierdzia w Krakowie w celu udzielenia subwencyi na budowle szpitalne.

Wysoki Sejmie!

Konwent Braci Miłosierdzia w Krakowie posiada w temże mieście szpital obecnie na 35 łóżek rozszerzony. W petycyi swej odwołuje się do 300 letniej swojej działalności, przedstawia opłakany stan budynków szpitalnych i konwentu, nader skromne, niewystarczające nawet potrzeby codzienne fundusze i prosi o subwencyę 6.000 zł. na postawienie nowego dachu nad budynkami. Nieulega wątpliwości, że konwent ten ma bardzo znaczne zasługi dla kraju, a jeszcze większe dla miasta Krakowa. Gdzie tylko i kiedy tylko trzeba przytulić niemocą złożoną nędzę, albo narazić życie przy obsłudze chorób zakaźnych, tam zawsze byli Bracia Miłosierdzia z konwentu krakowskiego, i nieśli pomoc o ile ich szczupłe fundusze i siły fizyczne wystarczyć mogły. Społeczeństwo nie tylko w ostatnich czasach nie uznawało tej prawdziwie chrześcijańskiej posługi, ale niesłusznie o niej i o konwencie zapomniało. Kto w tak twardych warunkach żywota potrafił się utrzymać, nie tylko nie zginął w walce o byt, ale dzielił się kawałkiem suchego chleba i nieszczęście drugich dźwigał na swoich barkach, tan wart jest pamięci i wart pomocnej ręki.

Komisya budżetowa nie może dlatego nad tą petycyą przejść do porządku dziennego, chociaż nie posiada ona tych warunków, jakich słusznie przy budowlach szpitalnych wymagać należy. Wysoki Sejm hojną ręką asygnuje niezbędne środki pieniężne na to, aby poprawić mizerny stan szpitali w kraju, atoli wymagać musi, aby to co słuszne było już nareszcie stałe, odpowiedne wymogom hygieny szpitalnej i miało cechę pracy z góry obmyślanej, fachowej, nie dorywczej, na ciągłe zmiany i ciągłe przeróbki przeznaczonej. Słusznem więc jest żądanie, aby ten co żąda subwencyi, dał także możność i władzom krajowym i Wys. Sejmowi do ocenienia czy takowa należycie użytą będzie i czy rzeczywiście będzie użytą tak, jak wskazuje cel, na który jest przeznaczoną. Tak więc w publicznych jak i prywatnych szpitalach żąda Wysoki Sejm przedłożenia planów i kosztorysów budowli, które jedynie dają możność do ocenienia wartości tychże i trwałości. Konwent Braci Miłosierdzia przesyła petycyę bez żadnych załączników, bez żadnego poparcia rzeczowego swej prośby, apeluje jedynie do ofiarności. Komisya budżetowa nie może się zadawalać tym jedynym motywem, ale uznając zasługi tego konwentu, jego prace

i poświęcenie dla cierpiącej ludzkości, pragnie przyczynić się datkiem jednorazowym do pokrycia kosztów utrzymania szpitalu przez Braci Miłosierdzia w Krakowie prowadzonego, gdyż nie ma żadnej podstawy do ocenienia konieczności trwalszej poprawy tego zakładu i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Konwentowi Braci Miłosierdzia w Krakowie wyznacza się jako jednorazowy datek z funduszów krajowych koszta pięciuset zł. w. a. na utrzymanie szpitalu konwentu i poleca wstawić ten wydatek w Rubr. XVII. budżetu krajowego na rok 1895.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski w. r.

Sprawozdawca.
Czyżewicz w. r.

L. s. 648/95

Aleg. 180

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gminy Handzlówki w sprawie gospodarstwa stawowego.

Wysoki Sejmie!

Mieszkańcy gminy Handzlówki w pow. łańcuckim wnieśli do Wys. Sejmu petycyę (do L. s. 648) w której oświadczają, że chcieliby na swoich gruntach zakładać stawy i proszą o fachową i materyalną pomoc.

Prośba ta świadczy, że ludność tamtejsza czuje potrzebę rozszerzenia swoich wiadomości gospodarskich i szuka nowych źródeł dochodu; wiedziona zaś zdrowym instynktem, trafną obrała drogę. Gospodarstwo stawowe, założone w pomyślnych warunkach daje rzeczywiście większe i pewniejsze dochody, niż uprawa roli. Dla włościan zaś ma tem większe znaczenie, że małe, płytkie sadzawki, niewielkim kosztem urządzone, przynoszą zawsze stosunkowo wyższy dochód, niż rozległe i głębokie stawy. Ze względu, że większość wiosek naszych, obfitujących w źródła i potoki, nadaje się wybornie do urządzenia gospodarstwa stawowego; że odbyt na ryby nietylko w kraju, ale i za granicą mamy zapewniony, że zresztą ludność wiejska niewątpliwie coraz coraz częściej prosić będzie o fachową pomoc, komisya gosp. kraj. wyraża życzenie, aby Wydział krajowy baczną zwrócił uwagę na tę ważną gałęź gospodarstwa wiejskiego, stanowiącą jeden z najskuteczniejszych środków polepszenia doli włościan. Zrozumiały to dobrze zagraniczne Towarzystwa rolnicze i rybackie, gdyż zajmują się gorąco tą sprawą, a popierane skutecznie przez reprezentacye krajowe, osiągnęły już znamienite skutki swej działalności. Sejm szląski wyznacza subwencye na popieranie rybactwa i udziela bezpłatnej pomocy technicznej każdemu, kto chce zakładać stawy.

W Morawie założono w ostatnich kilku latach przeszło 200 małych stawów na gruntach włościańskich. W Czechach i wyższej Austryi rozwija się także pomyślnie gospodarstwo rybne w gminach wiejskich.

Na ostatnim kongresie rybackim w Wiednin przytaczali delegaci różnych prowincyi austryackich zdumiewające przykłady rentowności małych sadzawek włościańskich i zachęcali gorąco ludność wiejską do zajęcia się hodowlą ryb. Komisya gosp. kraj. przypomina, że jeszcze w r. 1887 Wys. Sejm uchwalił środki, potrzebne do teoretycznego i praktycznego wykształcenia dwóch stypendystów, którym też poruczył Wydział kraj. wykłady rybactwa w dwóch szkołach rolniczych.

Na tem jednak poprzestać nie można, lecz należy wprowadzić naukę rybactwa, na razie przynajmniej, w kraj. Szkole lasowej i polecić nauczycielom wędrownym, ażeby ogólne wiadomości z gospodarstwa stawowego szerzyli między ludnością wiejską.

Dzięki staraniom Towarz. gospodarskiego galic., które od kilku lat urządza popularne wykłady rybactwa w różnych okolicach kraju i dzięki zabiegom Towarz. rybackiego, które słowem i pismem budzi zamiłowanie do hodowli ryb: zgłaszają się coraz częściej właściciele większych obszarów o wskazówki fachowe i zakładają stawy. Gdy zaś z tem samem żądaniem zaczynają występować gminy wiejskie, powinienby Wydział kraj. energicznie zająć się tą sprawą, a przedewszystkiem udzielać technicznej pomocy tym, którzy się do niego zgłaszać będą.

W nadziei, że Wydział krajowy zastosuje się do życzeń, wyrażonych w niniejszem sprawozdaniu, komisya gosp. kraj. ogranicza się na przedłożeniu Wys. Sejmowi rezolucyi, odnoszącej się tylko do petycyi gminy Handzlówki.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po przekonaniu się, że w Handzlówce są pomyślne warunki do zakładania stawów na gruntach włościańskich, udzielił tamtejszym mieszkańcom stosownej pomocy.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Przewodniczący.
Polanowski w. r.

Sprawozdawca;
Tadeusz Langie w. r.

L. s. 1220/95.

Aleg. 181.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj trzech nauczycieli ludowych o przyznanie lub podwyższenie emerytury i wdowy po nauczycielu Waleryi Iwańskiej o przyznanie pensyi wdowiej.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy zalecił Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia petycye trzech nauczycieli i wdowy po nauczycielu Waleryi Iwańskiej. Z powodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego L, 58.852/94. wyszczególnionych wnosi komisya:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Janowi Antoniemu Lisowskiemu, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. stycznia 1895 r., emeryturę rocznych 300 zł. w miejsce dotąd pobieranej.

II. Grzegorzowi Sądowemu, byłemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. stycznia 1895 stałe zaopatrzenie rocznych 120 zł.

III. Michałowi Dmytrykowi tymczasowemu nauczycielowi w Tyśmienicach, przyznaje Sejm stały dar z łaski w rocznej kwocie 200 zł od dnia uwolnienia go od dalszego pełnienia obowiązków nauczycielskich.

IV. Waleryi Iwańskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm stały dar z łaski w rocznej kwocie 72 zł. od dnia śmierci męża.

V. Wysoki Sejm upoważnia Radę szkolną krajową do pokrycia w r. 1895 wydatku w kwocie 120 zł. na zaopatrzenie Grzegorzowi Sądowemu, byłemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych 200 zł. na stały dar z łaski dla Michała Dmytryków i 72 zł. na stały dar z łaski dla Waleryi Iwańskiej, z ryczałtu pod rubr. IV. poz. 16 b) krajowego funduszu szkolnego, przeznaczonego na jednorazowe dary z łaski i do wstawienia powyżej wyszczególnionych stałych zaopatrzeń w budżet na r. 1896.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Zstępca przewodniczącego:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Wł. Kozłowski *w. r.*

L. S. 1.219/95. **Aleg. [illegible] 182.**

Sprawozdanie

komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi kilku gmin o zniżenie prestacyi na płace nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi pod LW. 62.300/1894 osobne sprawozdanie w przedmiocie kilku petycyi domagających się zniżenia prestacyi na płace nauczycieli i wykazał, że gminy Kłusów Niepla, Tenetniki, Stebnik, Jędruszkowce i Jasienna opłacają bardzo wysokie dodatki do podatków, z tego też powodu przyjętym zobowiązaniom podołać nie są w stanie, nie zalecił natomiast do uwzględnienia petycyi gminy Babuchów, która kto gmina na podstawie art. 4. ustawy z 24 kwietnia b. r. znacznej ulgi doznała, z powyższych powodów zaleca komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi przyjęcie wniosków Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Nad petycyą gminy Babuchów o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela przechodzi Sejm do porządku dziennego.

2. Począwszy od 1. stycznia 1895 r. zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli następującym gminom: Kłusów w powiecie sokalskim z 200 zł. na 150 zł. Niepla w powiecie jasielskim z 150 na 100 zł., Tenetniki w powiecie rohatyńskim z 140 zł. na kwotę równającą się 20%, Stebnik w powiecie bohorodczańskim z 126 zł. na kwotę równającą się 20%, Jędruszkowce w powiecie sanockim, z 50 zł. na kwotę równającą się 15% Jasienna w powiecie nowosądeckim 150 zł. na kwotę równającą się 30%, Dembowa w powiecie pilzneńskim z 120 zł. na kwotę równającą się 20% i Rehfeld w powiecie bobreckim z 80 zł. na kwotę równającą się 40% wszystkich podatków bezpośrednich w gminie każdego roku opłacanych. W zniżeniu tem mieści się już ulga, przyznana artykułem 4. ust z. 24. kwietnia 1894 l. 49 Dz. u. kr.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

W. Kozłowski *w. r.*

L. S. 255/95.

Aleg. 183.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej trembowelskiej upraszającej o zasiłki lub pożyczki z skarbu krajowego dla gmin tego powiatu zniszczonych gradobiciem w r. b. oraz o wniosku posła Dr. Olpińskiego i towarzyszy w tej samej sprawie.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej trembowelskiej wniósł w dniu 4. stycznia r. b. petycyę l. 255, w której przedstawia, iż w lipcu r. b. gradobicie zniszczyło wszelkie plony rolników w gminach: Budzanów, Janów, Kobyłowołoki, Laskowce, Młyniska, Mogielnica, Romanówka, Słobódka, Wierzbowiec, Dołhe, Kleszczawa, Podhajczyki, Skomorosze i Dereniówka, że w tych 14-tu gminach, w których plony rolników nieubezpieczone od gradu, zniszczyło gradobicie, musieli już włościanie na zasiewy jesienne zakupować zboże, lecz zasiewy te zniszczone zostały przez myszy; przeto nietylko pola przypadające pod jare zboża, ale i pola zasiane w jesieni żytem i pszenicą potrzeba na wiosnę obsiewać jaremi zbożami, którego wcale nie mają, ani pieniędzy na jego zakupno, bo już obecnie cierpią niedostatek. Rada powiatowa pisze, że nie jest w możności przynieść skuteczną pomoc ludności gmin cierpiącej niedostatek i dostarczyć zboża na zasiewy wiosenne; uprasza przeto, aby Wysoki Sejm raczył przyjść w pomoc tysiącom mieszkańców tych gmin zniszczonych gradobiciem, udzielając im subwencyę, aby nie byli zmuszeni sprzedawać inwentarzy i ziemie. Lecz nie oznacza Wydział Rady powiatowej wysokości tej subwencyi.

Wysoki Sejm przekazał tę petycyę komisyi budżetowej do roztrząśnienia, a następnie przekazał także tejże komisyi wniosek posła Dra Olpińskiego i towarzyszy tyczący się tej samej sprawy. Wnioskodawcy po przytoczeniu w krótkości faktów zawartych w petycyi, dodają że c. k. Rząd udzielił już na ręce urzędu powiatowego, zasiłek 4.000 zł. w celu przyjścia w pomoc gminom zniszczonym przez gradobicie. Za część tej kwoty urząd powiatowy zakupił 300 korcy jęczmienia dla rozdzielenia go na wiosnę na zasiewy pomiędzy włościan zniszczonych gradobiciem, a za resztę tej kwoty budowano drogę między Wierzbowcem a Laskowcami w celu dania zarobku ludności.

Wnioskodawcy upraszają, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić:

„1. zapomogę ze skarbu krajowego, albo bezprocentową pożyczkę dla ludności dotkniętej gradobiciem powiatu trembowelskiego w kwocie 12.000 zł.

2. Polecić Wydziałowi krajowemu, aby Wydziałowi powiatowemu w Trembowli udzielił subwencyę na budować się mającą drogę powiatową Janów-Młyniska-Kobyłowłoki“.

Komisya budżetowa zważywszy na niewielkie zasoby skarbu krajowego, a na liczne petycye wniesione w roku bieżącym także o pożyczki bezprocentowe i zasiłki bezzwrotne dla gmin dotkniętych klęskami elementarnymi. Zważywszy powtóre na fakta przedstawione w petycyi Wydziału Rady powiatowej trembowelskiej. Zważyszy po trzecie, iż z sumy 50.000 zł. danej ze skarbu państwa na podstawie najwyższego rozporządzenia z dnia 24. lipca 1894 roku, dla złagodzenia skutków szkód elementarnych w tymże roku, wyznaczyło c. k. Namiestnictwo zasiłek bezzwrotny 4.000 zł. dla gmin powiatu trembowelskiego zniszczonych gradobiciem. Zważywszy wreszcie, że skarb krajowy nie jest w możności wynagrodzić szkody zrządzone przez klęski elementarne, lecz jedynie złagodzić najgorsze następstwa tych klęsk, — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm udziela ze skarbu krajowego zasiłek bezzwrotny 4.000 zł. na zakup zboża na zasiewy wiosenne, do rozdzielenia przez Radę powiatową trembowelską między włościan czternastu gmin zniszczonych gradobiciem w powiecie trembowelskim.

2. Wydział krajowy wypłaci tę kwotę w ręce prezesa Rady powiatowej trembowelskiej, z poleceniem wyrażonem w pierwszym ustępie uchwały.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z sumy zamieszczonej w X rubryce wydatków na bezwrotne zasiłki w celu budowy dróg powiatowych i gminnych, wyznaczył odpowiednią, według własnego uznania, kwotę na budowę tej drogi powiatowej lub gminnej w okolicy zniszczonej gradobiciem, w powiecie trembowelskim, której budowę uzna za potrzebną.

4. Uchwałą tą jest załatwiona także petycya gminy Wierzbowiec, wniesiona 10. stycznia r. b. do L. 380.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

L. s. 438/95.

Aleg. 184.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej buczackiej o zapomogę i bezprocentową pożyczkę dla gmin zniszczonych przez gradobicie w tym powiecie.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej buczackiej wniósł petycyę 11. stycznia 1895 do Wysokiego Sejmu, którą Wysoka Izba przekazała komisyi budżetowej do roztrząśnienia i przedłożenia wniosku.

W petycyi swej Wydział Rady powiatowej przedstawia, że w dniu 13. lipca 1894 r. grad zniszczył plony w ośmiu gminach powiatu buczackiego. Rada powiatowa, i c. k. Starostwo oceniły szkodę, zrządzoną w tych gminach na 60.400 zł. Dalej Wydział Rady powiatowej oblicza, że na zakup zboża do siewu wiosennego potrzeba dla włościan w tych ośmiu gminach 16.900 zł., a 13.100 zł. na wyżywienie włościan przez zimę i wiosnę aż do zbiorów tegorocznych; przeto wnosi Wydział Rady powiatowej prośbę do Wysokiego Sejmu o udzielenie bezzwrotnego zasiłku w kwocie 10.000 zł. i bezprocentowej pożyczki w kwocie 20.000 zł. Wreszcie w końcu petycyi wspomina Wydział, że Rada powiatowa z wysiłkiem wielkim wyznaczyła ze swych skromnych funduszów 1.300 zł. na pomoc dla ludności, cierpiącej wielki niedostatek z powodu tego gradobicia.

Komisya budżetowa zważywszy, że skarb krajowy nie jest w możności wynagradzania szkód zrządzonych przez klęski elementarne, lecz tylko nieść może pomoc dla złagodzenia najgorszych następstw tych klęsk; zważywszy powtóre, że już w 1894 roku po gradobiciu, powiat buczacki otrzymał 1.300 zł. przy rozdziale sumy 50.000 zł., danej ze skarbu państwa dla złagodzenia skutków klęsk elementarnych w r. 1894 w całej Galicyi, a 500 zł. ze skarbu krajowego z sumy 6.200 zł., wyznaczonej i rozdzielonej na tenże sam cel przez Wydział krajowy, jak to wiemy ze sprawozdania złożonego przez Wydział krajowy dnia 10. stycznia r. b. Wysokiemu Sejmowi, — a o tych zasiłkach Wydział powiatowy buczacki w swej petycyi wcale nie wspomina; zważywszy wreszcie, że Sejm krajowy niewielkie zasoby ze skarbu krajowego, których może użyć dla złagodzenia następstw klęsk elementarnych licznych od lat kilku, musi rozdzielać proporcyonalnie do tych klęsk; — z tych wszystkich powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm udziela zasiłku bezzwrotnego w kwocie 2.000 zł. i pożyczki bezprocentowej w kwocie 3.000 zł. dla zakupienia zboża na zasiewy wiosenne i rozdzielenia go przez Radę powiatową buczacką między ludność ośmiu gmin, zniszczonych gradobiciem w r. 1894.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu kwoty te wypłacić Radzie powiatowej buczackiej za poręczeniem przez tęż Radę powiatową zwrotu pożyczki 3.000 zł.

3. Kwoty te 2.000 zł. na zasiłek bezzwrotny i 3.000 zł. na pożyczkę bezprocentową należy zamieścić w XVII. rubryce budżetu wydatków na 1895 r.

Lwów dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

L. s. 1.224/1895.

Aleg. 185.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyom powiatowym w Kołomyi i Horodence na zobowiązanie się pokrywania niedoborów linij kolei lokalnej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Wysoki Sejmie!

W myśl ustępu b) §. 2. ustawy z 17. lipca 1893 Nr. 42 Dz. u. kr. zobowiązała się Reprezentacya powiatu Kołomyja uchwałą z dnia 11. stycznia b. r. imieniem powiatu pokrywać z własnego majątku przez lat 75 od udzielenia koncesyj na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka najwyżej po 11.945 zł. w. a. rocznie na oprocentowanie po 4 od sts i planem wskazane umorzenie sumy 277.800 zł. w. a. wchodzącej w tę część kapitału zakładowego powyższej kolei, która ma być emitowaną w akcyach zakładowych.

Na tę samą kolej żelazną i pod temi samemi warunkami zobowiązala się Reprezentacya powiatu Horodenka pokrywać ratę roczną w kwocie 9.945 zł. w. a. na oprocentowanie i planem wskazane umorzenie części kapitału zakładowego w sumie 231.287 zł.

W obu wypadkach wartość tych zobowiązań przekracza 50% przypisanych w powiecie podatków, jak to Wydział krajowy w sprawozdaniu szczegółowo wykazuje, przeto do ważności tych zobowiązań potrzebne jest zezwolenie, które w myśl §. 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej udzielone być może.

Wydział krajowy, uznając korzyści, jakie przyjście do skutku kolei żełaznej z Delatyna do Stefanówki powiatom przyniesie, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek o uchwalenie odnośnych ustaw. Komisya administracyjna zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego i zmienia tylko o tyle tekst proponowanych ustaw, aby były dla obu powiatów jednobrzmiące.

Reprezentacya gminy miasta Kołomyi uchwałą z dnia 9. stycznia 1895 zobowiązala się na rzecz kolei Delatyn-Stefanówka do takiej samej subwencyi, jak powiat Kołomyja, t. j. do rocznej raty 11.945 zł. na przeciąg 75 lat. Uchwała Rady miejskiej zatwierdzoną została uchwałą Rady powiatowej w Kołomyi z dnia 11. stycznia 1895. Również Rada gminna w Horodence uchwałą z 11. stycznia 1895 zatwierdzoną przez Radę powiatową w dniu 14. stycznia 1895 postanowiła na ten sam cel i przez taki sam przeciąg czasu opłacać roczne raty w kwocie 1.600 zł., które służyć mają na oprocentowanie po 4% i umorzenie kwoty 37.210 zł.

Wydział krajowy wnosi, aby Sejm zobowiązania te gminy Kołomyi i gminy Horodenki przyjął do zatwierdzającej wiadomości i proponuje odnośne uchwały. Sam jednak Wydział krajowy w sprawozdaniach swych wyraźnie stwierdza, że zobowiązania te obu gmin do ważności swej nie potrzebują zatwierdzenia przez Wysoki Sejm, gdyż wystarcza do tego zezwolenie Rady powiatowej w myśl §. 99. względnie §. 101 ustawy gminnej, a to w obu wypadkach już nastąpiło. Z uwagi przeto, że zatwierdzająca uchwała Wysokiego Sejmu jest zbyteczną, a powzięcie takiej uchwały mogłoby wywołać mylne interpretowanie ustawy w różnych kierunkach, komisya administracyjna nie przedkłada do uchwalenia proponowanych przez Wydział krajowy uchwał.

komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone pod 1) i 2) projekty ustaw.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski *w. r.*

Sprawozdawca:
Gustaw Romer *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Kołomyja do pokrywania niedoborów łokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu Kołomyja zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu wobec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczania corocznie przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4%, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 277.800 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei

Art. II.

Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w artykule I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową, a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Horodenka do pokrywania niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I

Reprezentacyi powiatu Horodenka zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu wobec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczania corocznie przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4%, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 231.287 zł. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei.

Art. II.

Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w artykule I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową, a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

ŁW. 7.988/95.

ad 1198. 186.

Dodatkowe sprawozdanie.

Wydziału krajowego o krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z 27. grudnia 1894 L. 72.861 (aleg. 31 sten. spr. z r. 1894/5 .) przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stan krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska z dniem 30. listopada 1894 wykazując, że z funduszu tego przy dodatkowej dotacyi na rok 1896 w kwocie 29.000 zł., będzie mógł Wydział krajowy w roku 1895 i 1896 zrealizować promesy udzielone gminom bez zastrzeżenia na ogólną kwotę 369.326 zł. w roku 1897 zaś przy dodatkowej dotacyi w kwocie 280.000 zł, będzie mógł Wydział krajowy zrealizować promesy wydane gminom na ogólną kwotę 410.000 zł.

Natomiast reszta pożyczek bezprocentowych na budowę koszar dla wojska; zgłoszonych zarówno przez c. k. Rząd na kwotę 364.000 zł. jak i przez gminy na 315.000 zł. (oprócz reszty 90.000 zł. gminie miasta Żółkwi już przyrzeczonych), mają być od r. 1898 uwzględnione tylko o tyle o ile na to wystarczą dochody roczne kraj. funduszu pożyczkowego i korpusu ochotników, przyczem mogłyby być uwzględnione tylko pomniejsze pożyczki.

Odezwą jednakże z 26. stycznia 1895 L. 7.071 c. k. Rząd powołując się na postanowienia l. 23 ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 Nr. 93 dz. pp., podług których to postanowień stały kwaterunek wojska jest ciężarem poszczególnych krajów koronnych, zawiadomił Wydział krajowy, że zupełnie niezawiśle od zgłoszonych dotychczas, a wyżej wymienionych żądań chcąc ograniczyć na czas jak najkrótszy dotkliwy ciężar dla gmin jakiby wyniknąć musiał z kwaterunku rozdzielonego, wpłyną nowe żądania o przyznanie jeszcze dalszych znaczniejszych bezprocentowych pożyczek celem umożliwienia gminom pobudowania już w roku 1895 normalnych koszar dla wojska.

Z tego powodu domaga się c. k. Rząd, aby z uwagi, że krajowy fundusz pożyczkowy już na cały szereg lat następnych jest wyczerpany, Wydział krajowy wyjednał u Wysokiego Sejmu przyznanie na cel powyższy stosownego kredytu.

Wydział krajowy rozpatrując sprawę niniejszą doszedł do przekonania, że uczynienie zadość powyższemu nowemu żądaniu drogą osobnego kredytu nie jest wskazane, niema bowiem ściśle oznaczonych kwot zależnych od kosztorysów każdej budowy z osobna

a co ważniejsze kredyt dodatkowy skoro ma być znaczniejszym, mógłby łatwo spowodować niedotrzymanie programu finansowego, który służył W. Sejmowi za podstawę do uchwalenia konwersyi.

Natomiast przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego, iżby w razie komiecznej potrzeby i braku zasobów w krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska, wydawał gminom na budowę tych koszar promesy na pożyczki płatne z pomienionego funduszu w latach późniejszych, w miarę dochodów tego funduszu pochodzących ze spłaty rat dotychczas udzielonych pożyczek.

Promesy te będą mogły aż do czasu ich płatności tymczasowo być zeskontowane.

Nie każda wszakże gmina mogłaby wobec swego stanu majątkowego znaleść dostateczny kredyt do zeskontowania naszej promesy, niezbędną przeto będzie dla nich pomoc w formie poręki kraju dla ich pożyczki na tutejszą promesę zaciągnąć się mającej.

Eskontowanie dalej tutejszych promes pociągnie za sobą obowiązek opłacania procentów od sumy pożyczonej na te promesy.

Gdy zaś w myśl zasadniczej uchwały Wysokiego Sejmu z 11. stycznia 1888 pomoc kraju dla gmin co do budowy koszar dla wojska ma być użyczaną w formie bezprocentowych pożyczek, przeto naturalną konsekwencyą tego jest, iż kraj powinien także ponosić owe procenta, które przypadłyby na gminy wskutek zeskontowania promes na płatne w czasie późniejszym pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska.

Rozumie się, że procenta od pojedynczych tego rodzaju pożyczek byłyby tak długo opłacane, dopóki zeskontowana promesa nie zostałaby z kraj. funduszu pożyczkowego zrealizowaną.

Gdy wreszcie fundusz ten ostatni w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z 11. stycznia 1888, 5. kwietnia 1892. i 24. września 1892. przeznaczony jest tylko na udzielanie bezprocentowych pożyczek, a opłacanie z tego funduszu odsetek, o których wyżej mowa, musiałoby fundusz rzeczony uszczuplać i tem samem wprowadziłoby zamęt w terminowem zrealizowaniu przyrzeczonych względnie promesami objętych pożyczek, przeto niezbędnem jest również, ażeby na pokrycie wspomnianych odsetek kwoty potrzebne wstawiane były do corocznego preliminarza funduszu krajowego jako dotacya kraj. funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska.

Proponowaną przez Wydział krajowy niniejszem operacyą nie zostałyby objęte promesy, które Wydział krajowy dotąd wydał a które jakto wyżej podano zostaną zrealizowane przy osobnej dotacyi z funduszu krajowego na rok 1896 w kwocie 29.000 zł. a na rok 1897 w kwocie 280.000 zł.

Projektowane obecnie promesy wydawać będzie Wydział krajowy pod tymi samymi warunkami i w takich tylko wypadkach, w jakich je dotychczas wydawał.

Mając zaś na względzie wiadome dotychczas Wydziałowi krajowemu i zapowiedziane żądania gmin, mogą promesy te dosięgnąć takiej kwoty, że dochody krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska prawdopodobnie dopiero z końcem roku 1908 dozwolą wykupić ostatnią promesę.

Ograniczenia jednak prawa wydawania promes, Wydział krajowy nie wnosi.

Dotychczasowe bowiem doświadczenia pouczają, że mogą wejść niespodziewane nowe żądania, którym zaradzić wobec obowiązującej ustawy kwaterunkowej jest zadaniem kraju, a nadto i wiadome już Wydziałowi krajowemu żądania częstokroć ulegają znacznej zmianie.

Wszelkie zatem cyfry, które miałyby służyć za podstawę do ułożenia jakiegokolwiek programu, nie są ani dostatecznie znane, ani dość pewne.

Wydział krajowy wnosi przeto dodatkowo do swego na wstępie powołanego sprawozdania, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby:

a) w razie koniecznej potrzeby i braku zasobów w krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska, wydawał gminom na budowę tych koszar promesy na pożyczki płatne z pomienionego funduszu w latach późniejszych;

b) pożyczki, które gminy realizować będą w drodze eskontu promes wymienionych wyżej *ad a*), w razie potrzeby poręczał imieniem kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem;

c) odsetki, jakie gminy w skutek zeskontowania wymienionych wyżej *ad a*) promes Wydziału krajowego opłacać będą obowiązane, pokrywał z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska, a jako dotacyę tego funduszu wstawiał odpowiednie kwoty odsetków do corocznego budżetu funduszu krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 30. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko *m. p.*

Sprawozdawca:

Wereszczyński *m. p.*

członek Wydziału krajowego:

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Maków na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych od piwa i miodu.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 1. Lutego 1893. uchwalił Wysoki Sejm ustawę zezwalającą gminie Maków na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych piwa, miodu, wiśniaku, maliniaku i dereniaku na lat 6.

Ustawa ta nie otrzymała jednak Najwyższej Sankcyi, ustanowione bowiem nią opłaty gminne łącznie z podwyższonymi ustawą krajową z dnia 15. Kwietnia 1894. Dz. u. kr. Nr. 33. krajowemi opłatami konsumcyjnemi od spirytusu, napojów spirytusowych i od słodzonych trunków obciążałyby konsumcyę tych napojów ponad wysokość maksymalną, unormowaną reskryptem ministeryalnym z dnia 30. Marca 1891. L. 6.241.

Obecnie wniosła gmina Maków ponowną petycyę do Wysokiego Sejmu o przyznanie jej prawa do poboru wyżej wymienionych opłat w wysokości odpowiadającej wymogom powołanego reskryptu ministeryalnego. Petycyę powyższą przydzielił Wysoki Sejm uchwałą z 4. Stycznia 1895. Wydziałowi krajowemu jako komisyi.

Wydział krajowy rozpatrzywszy sprawę doszedł jak w roku poprzednim do przekonania, że zaprowadzenie proszonych opłat staje się dla gminy nieodzownem. Wynika to jasno z przedłożonych budżetów gminy na rok 1893.

Według nich bowiem, wynosił niedobór budżetowy funduszu gminnego i szkolnego na rok 1893 kwotę . . . . 2.082 zł. 42 ct.
„ „ 1894 „ , ... 939 „ 31 „
„ „ 1895 „ . . . . 1.843 „ 54 „

Niedobory zaś w latach poprzednich wynosiły:
w roku 1891 kwotę . . . . 1.659 „ 62 „
„ „ 1892 „ . . . . 1.804 „ 32 „

Na pokrycie powyższych niedoborów spowodowanych zwykłemi potrzebami gminy, nałożono dodatki do podatków bezpośrednich, wynoszących 3.216 zł., na r. 1893 w wysokości 68%, na r. 1894 w wysokości 34%, a na rok 1895 w wysokości 70%.

Dodatki te jednak nie wystarczają na pokrycie bieżących wydatków gminnych, a powodem tego jest, że dodatki gminne jakkolwiek w odpowiednim stosunku do niedoborów budżetowych nakładane wpływają w znacznie mniejszej kwocie. W obec takiego

obciążenia mieszkańców dodatkami gminnymi, nie może gmina Maków w inny sposób pokryć również wydatków nadzwyczajnych, jak n. p. na rozszerzenie i przebudowanie budynku szkolnego, jak tylko przez zaprowadzenie w mowie będących opłat, z których dochód wpływałby zarazem na zniżenie dodatków do podatków bezpośrednich.

C. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego oświadczyła w odezwie swej z 28. stycznia 1895 l. 844, że zgadza się na zezwolenie gminie rzeczonej na pobór opłat od trunków spirytusowych i piwa po koniec roku 1899, zastrzega sobie atoli, by na gminę włożono obowiązek, że co do wydzierżawienia prawa poboru opłat powyższych, ewentualnie zaś co do połączenia tej dzierżawy z dzierżawą prawa propinacyi w Makowie, ma się gmina z c. k. Dyrekcyą porozumieć.

Zastrzeżenie to komunikuje Wydział krajowy równocześnie gminie Maków do wiadomości i zastosowania się.

Zaznacza się w końcu, że uchwała Rady gminnej, którą postanowiono wyższe od obecnie proszonych opłat pobierać, została w swoim czasie w gminie Maków należycie ogłoszoną, że przeciw tej uchwale nie wniesiono żadnych protestów, wreszcie, że została ona w swoim czasie przez Reprezentacyę powiatową zatwierdzoną.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./· projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów 31. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Maków powiatu Myślenickiego na pobór opłaty gminnej do napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, maliniaku i dereniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art I.

Gminie miasteczka Maków w powiecie myślenickim zezwala się pobierać w latach 1895., 1896., 1897., 1898. i 1899. opłatę gminną od napojów spirytusowych, tudzież od piwa i miodu, wiśniaku, maliniaku i dereniaku w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych według następującej taryfy:

1) Od hektolitra piwa po . . . . 1 zł. 20 ct.

2) od napojów spirytusowych, których zawartość alkoholowa da się oznaczyć 100 stopniowym alkoholometrem od stopnia alkoholu po 8 ct. czyli od hektolitra alkoholu po . . . . . 8 zł.

3) od hektolitra araku, rumu, esencyi ponczowej, rosolisu i wszelkich innych słodzonych napojów spirytusowych po . . 1 zł. 50 ct.

4) od hektolitra miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku po 5 zł.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy napoje w Art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają, lub sprowadzają, czy to na sprzedaż czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Maków.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy nie można obciążać nią produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Aleg. 188

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie wyłączenia przysiółka Zieleńcze ze związku gminy Semenowa a przyłączenia go do związku gminy Podgórzany w powiecie trembowelskim.

Wysoki Sejmie!

Osada Zieleńcze w powiecie trembowelskim znajduje się w tem nienaturalnem i nie właściwem położeniu iż pod względem administracyjnym wcieloną jest do związku gminy Semenowa o jeden kilometr od Zieleńcza oddalonej i rzeką Seret oddzielonej, zaś pod względem podatkowym do bezpośrednio z nią graniczącej gminy Podgórzany, z którą też jedną gminę katastralną stanowi.

Skutkiem tego opłacają mieszkańcy osady Zieleńcza podatek gruntowy i domowo-klasowy przy swojej gminie podatkowej Podgórzany. Z tego więc powodu oraz z powodu oddalenia osady od Semenowa i przedzielenia Seretem wreszcie z powodu uiszczania prestacyi drogowych w gminie Semenów upraszają mieszkańcy Zieleńcza o wyłączenie ich ze związku gminy Semenowa a o przydzielenie do gminy Podgórzany i w tym też kiernnku wnieśli w roku 1892 petycyę do Wysokiego Sejmu, która uchwałą z 9. kwietnia 1892 Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazaną została.

Wydział krajowy po przeprowadzeniu wskazanych dochodzeń przyszedł do przekonania, iż żądanie mieszkańców Zieleńcza jest o tyle uzasadnionem, iż skoro podatek domowo-klasowy i gruntowy opłacają przy gminie Podgórzany i skoro z tąż gminą stanowią wspólnie jedną gminę katastralną, powinni też i pod względem administracyjnym połączeni być z tą gminą.

Dotychczasowy zaś stosunek ich z gminą Semenów przynosi im tę niekorzyść, iż oddzieleni od swej gminy rzeką Seretem nie zawsze mogą znosić się z swoim urzędem gminnym a z powodu jednokilometrowej odległości odeń, na załatwienie spraw więcej czasu tracić muszą.

To są powody, które przemawiają za uwzględnieniem życzenia osady Zieleńcze. Przeciw zaś uwzględnieniu tej prośby Wydział krajowy nie znajduje żadnych zasadniczych przeszkód i dlatego postanowił zalecić ją Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia, a to pomimo, iż Rada

gminna w Semenowie uchwałą swoją z dnia 15. stycznia 1893 i z dnia 23. września 1894 żądanemu wyłączeniu Zieleńcza sprzeciwiła się. To swoje nieprzychylne oświadczenie uzasadniała Rada gminna w Semenowie tem, iż wskutek wyłączenia Zieleńcza spadną na mieszkańców Semenowa większe ciężary w szczególności pod względem uiszczania prestacyi drogowych. Obawa atoli w tym kierunku pochodzi chyba tylko z niezrozumienia przepisów ustawy drogowej, wedle której wysokość prestacyi jest ściśle oznaczoną i żaden z obowiązanych ponad ustawową miarę do uiszczania ich pociąganym być nie może.

Skoro zaś jak to wyżej nadmieniono, podatek gruntowy i domowo-klasowy osady Zieleńcze przypisanym jest przy gminie Podgórzany a nie przy gminie Semenów i skoro z tego powodu na zasadzie §. 78. ustawy gminnej, gmina Semenów nie mogła korzystać z prawa nakładania dodatków gminnych na podatki gruntowe i domowo-klasowe osady Zieleńcze, przeto i pod tym względem wyłączenie Zieleńcza z Semenowa nie może tej ostatniej gminy narazić na szkody.

Innej wreszcie kategoryi podatki bezpośrednie, jak n. p. zarobkowy i dochodowy są w Zieleńczach tak nieznaczne, iż przypisanie ich przez gminy Podgórzany nie wywrze prawie żadnego wpływu na opodatkowanych w Semenowie.

Podatki bezpośrednie gminie Semenów na r. 1894 przyznane wynosiły według urzędowego w aktach znajdującego się wykazu, kwotę 859 zł. 33 ct. i do tej też kwoty podatkowej zastósowany był w budżecie gminy na r. 1894 dodatek gminny w wysokości 55%. Stosunek ten nie ulegnie tedy w następnych latach zmianie wskutek wyłączenia Zieleńcza na niekorzyść opodatkowanych.

Osada Zieleńcze posiada swój własny majątek nieruchomy, według przedłożonego wyciągu z ksiąg gruntowych, na jej wyłączne imię w wykazie hipot. l. 63. ks. grunt. dla gminy Zieleńcze intabulowany a tylko wspólnie z Semenowem posiada dwa zapisy długu państwa z daty Wiedeń 1. sierpnia 1870 Nr. 44007 i Nr. 42442 łącznie na 750 zł. opiewające. Co do podziału jednak tego majątku nastąpiło zgodne porozumienie, albowiem Rada gminna w Semenowie uchwałą z dnia 25. stycznia 1895 postanowiła w razie wyłączenia osadę Zieleńcza wypłacić z tytułu tej wspólności kwotę 200 zł. na rzecz Zieleńcza i w tym celu zeznała odpowiednią deklaracyę, na co się przysiółek ten zgodził.

Gmina Podgórzany uchwałą z dnia 8. lipca 1892 zgodziła się na wcielenie Zieleńcza do związku swego, zaś uchwałą z 16. listopada 1892 postanowiło warunki, pod jakimi wcielenie to nastąpić może. Na podstawie tych postanowień zawarła Reprezentacya gminna w Podgórzanach z mieszkańcami Zieleńcza formalny układ z daty 9. października 1894.

Uchwałę powyższą Rady gminnej w Podgórzanach jak niemniej uchwałę Rady gminnej w Semenowie z 25. stycznia 1895 zezwalającą na wypłacenie Zieleńczom kwotę 200 zł. z tytułu wspólnie posiadanych obligacyi na 750 zł., Reprezentacya powiatowa w Trembowli zatwierdziła.

C. k. starostwo z Trembowli odezwą z 8. października 1894 l. 12.902 oświadczyło, iż nie są mu znane żadne przeszkody prawne przeciw wyłączeniu Zieleńcza; z czego wnosić należy, iż uznaje w mowie będące przekształcenie gmin ze względów publicznych za dopuszczalne.

Ze względu na operaty katastru podatku gruntowego jak również ze względu na księgi gruntowe nie zachodzi także żadna przeszkoda ku pomyślnemu załatwieniu sprawy.

C. k. urząd ewidencyi podatku gruntowego w Czortkowie poświadczył bowiem w odezwie swej z 1. grudnia 1894 l. 217. iż Podgórzany z Zieleńczem stanowią jedną gminę katastralną i tak samo c. k. sąd powiatowy w Trembowli stwierdzając w odezwie swej z dnia 19. września 1894 l. 8680 ten stan rzeczy oznajmił iż dla obu tych miejscowości istnieje jedna księga gruntowa.

Wobec tego nie zajdzie żadna potrzeba przeprowadzenia jakichkolwiek zmian w operatach katastralnych lub księgach gruntowych ani też nie zachodzi potrzeba oznaczenia granic nowej gminy. Gdy wreszcie Rada powiatowa w Trembowli uchwałą z 27. listopada 1893 oświadczyła się za uwzględnieniem prośby przysiółka Zieleńcze wnosi Wydział krajowy, Wysoki Sejm rączy uchwalić załączony ./· projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31. Stycznia 1895 r.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osady Zieleńcze ze związku gminy administracyjnej Semenów i przyłączenie jej do gminy Podgórzany w powiecie Trembowelskim

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam jak następuje:

Art. I.

Osada Zieleńcze w powiecie trembowelskim zostaje wyłączoną ze związku gminy Semenów a wcieloną do związku gminy Podgórzany.

Art. II.

W trzy miesiącu po ogłoszeniu niniejszej ustawy zostaną reprezentacye gminne w Semenowie i Podgórzanach rozwiązane, nowe wybory przeprowadzone i nowe Reprezentacye gminne ukonstytuowane.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 6520/94.

Alleg. 189.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy m. Kołomyi o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 16. stycznia 1895 postanowiła Rada miejska w Kołomyi celem częściowego pokrycia coraz bardziej wzrastających niedoborów budżetowych gminy, pobierać przez przeciąg lat 10 opłatę gminną od czynszów najmu każdej nieruchomości znajdującej się w obrębie miasta Kołomyi i podlegającej podatkowi domowo-czynszowemu a to w kwocie 4 ct. od każdego zeznanego i w drodze urzędowej stwierdzonego złotego a. w. czynszu najmu.

Od opłaty tej mają być uwolnieni ci mieszkańcy miasta Kołomyi, którzy opłacają roczny czynsz najmu poniżej 40 zł.

Bliższe postanowienia co do przeprowadzenia poboru wyżej wymienionej opłaty obejmuje instrukcya uchwalona na wyżej wymienionem posiedzeniu Rady miejskiej.

Uchwała ta została należycie ogłoszoną, przeciw niej niewniesiono żadnych protestów i została zatwierdzoną przez Wydział powiatowy w Kołomyi uchwałą z 25 stycznia 1895 l. 242 zapadłą na podstawie osobnego upoważnienia udzielonego przez Radę powiatową uchwałą z 19. grudnia 1894.

Jak świadczą budżety miasta na lata 1893 i 1894 wydatki miejskie wzrastają stale, a miasto walczyć musi z coraz większymi niedoborami.

W roku 1893 wynosiły:

Wydatki	. . . .	212.025 zł. 30 ct.
Dochody	. . . .	206.365 „ 52 „
	niedobór .	5.659 zł. 78 ct.

W roku 1894 zaś

Wydatki	. . . .	212.126 zł 60 ct.
Dochody	. . . .	177.545 „ 87 „
	niedobór .	34.580 zł. 73 ct.

Na pokrycie tego niedoboru postanowiła Rada miejska uchwałą z d. 3. stycznia 1894 obok 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, nałożyć 10% dodatku do podatków stałych przypisanych na r. 1893 w kwocie 76.028 zł., resztę zaś niedoboru na podstawie uchwały z 15. stycznia 1894 pokryć pożyczką.

W roku 1893 zniewoloną była gmina również zaciągnąć pożyczkę w kwocie 20.000 zł. na pokrycie niedoboru budżetowego zwiększonego jeszcze niedopisaniem spodziewanych dochodów.

Dla zapobieżenia przeto na przyszłość potrzebie pokrywania niedoborów budżetowych pożyczkami, oraz potrzebie znaczniejszego podwyższania dodatków gminnych, wreszcie dla wyszukania pokrycia na nowe, uchwałą Rady miejskiej z 9 stycznia 1895 przyjęte zobowiązanie gminy do opłacania przez lat 75 anuitetów rocznych aż do kwoty 11.945 zł. w. a. służyć mający na oprocentowanie po 4% i planem wskazane umorzenie kwoty 277.800 zł. w. a., stanowiącej część kapitału zakładowego budować się mającej lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, w której to sprawie Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie z d. 22. stycznia 1895 l. 3240; sądzi Wydział krajowy, że zezwolenie gminie na pobór proszonej opłaty jest wskazane.

Wydział krajowy zaznacza przytem, że według urzędowego wykazu c. k. Starostwa w Kołomyi z dnia 23. października 1893 l. 33.478 wysokość czynszów w roku 1893 wynosiła w mieście Kołomyi 215.577 zł. 40 ct, z czego potrąciwszy kwotę około 15.577 zł 40 ct na czynsze poniżej 40 zł., które opłacie gminnej podlegać nie będą, pozostanie kwota 200.000 zł., z której znowu po odtrąceniu możliwych odpisań, tudzież kosztów administracyi, spodziewa się gmina dochodu około 6.000 zł.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony */. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. J. Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Kołomyi na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Kołomyja zezwala się pobierać przez lat dziesięć opłaty od czynszów najmu każdej nieruchomości znajdującej się w obrębie miasta a podlegającej podatkowi domowo-czynszowemu

Art. II.

Opłata wynosić ma 4 centy od każdego zeznanego i w drodze urzędowej stwierdzonego złotego w. a. czynszu najmu.

Art. III.

Opłacie tej nie podlegają mieszkańcy miasta Kołomyi, którzy opłacają roczny czynsz najmu w kwocie poniżej 40 zł. w. a.

Art. IV.

Bliższe postanowienia co do przeprowadzenia poboru tej opłaty uchwali Rada miejska.

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie od najbliższego półrocza roku administracyjnego po jej ogłoszeniu.

Art. VI.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 6.903/95.

190.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi Wydziału powiatowego i gminy miasta Jarosławia o utworzenie w Jarosławiu sądu obwodowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 5. lutego 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego tudzież magistratu miasta Jarosławia o utworzenie w Jarosławiu nowego Sądu obwodowego do wszechstronnego zbadania, zasiągnięcia opinii odnośnych władz rządowych i autonomicznych i przedłożenia sprawozdania o ile być może na najbliższej sesyi sejmowej.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia, Wydział krajowy zawezwał przedewszystkiem reprezentacye powiatowe gminne powiatów łańcuckiego, jarosławskiego i cieszanowskiego jako bezpośrednio tą sprawą interesowane, gdyż mające wchodzić w okręg proponowanego przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu, do oświadczenia się w kierunku w petycyi wskazanym a następnie odniósł się do Prezydyum wyższego sądu krajowego we Lwowie o objawienie swego zdania.

Za petycyą Wydziału powiatowego i gminy miasta Jarosławia oświadczyły się reprezentacye powiatowe w Jarosławiu i Cieszanowie, tudzież rady gminne w Jarosławiu, Cieszanowie, Pruchniku, Sieniawie i Radymnie, t. j. rady gminne tych miejscowości, w których znajdują się c. k. sądy powiatowe; zaś przeciw tym petycyom oświadczyły się: reprezentacya powiatowa w Łańcucie, tudzież rady gminne w Łańcucie, Przeworsku, Leżajsku i Lubaczowie, a to z przyczyny, że interesa tak powiatu jak i mieszkańców tych mieścowości są ściśle złączone od niepamiętnych czasów z zachodnią częścią kraju, zaznaczamy atoli, że w tej sprawie Wydział powiatowy w Łańcucie był odmiennego zdania i na dniu 22. stycznia 1894 wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu, w której oznajmia, iż zgadzając się z treścią i dążnością petycyi Wydziału powiatowego w Jarosławiu o utworzenie w Jarosławiu, sądu obwodowego uważa dla luności powiatu łańcuckiego za bardzo korzystne, ażeby powiat łańcucki przydzielony został do kreować się mającego sądu obwodowego w Jarosławiu.

Niezależnie od wniesionych do Wysokiego Sejm petycyi przeprwadził c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie na polecenie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 12. września 1893 L. 18.106, wskutek uzyskanej przez reprezentacyę miasta Jarosławia Najwyższej sygnatury dla dla swej prośby o utworzenie Trybunału 1 instancyi w Jarosławiu wyczerpujące dochodzenie

i przedłożoył na dniu 27, stycznia b. r. cały operat Wydziałowi krajowemu stosownie do tutejszej odezwy z 4. września 1894. L. 46.390, celem wyjednania uchwały Wysokiego Sejmu po myśli ustawy z 26 kwietnia 1873 Nr. 62. Dz. p p.

Z przedłożonych aktów przekonujemy się, że wszystkie prawie sądy powiatowe z trzech powiatów politycznych mających wchodzić w skład przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu mianowicie sądy powiatowe w Lubaczowie i Cieszanowie należący do Starostwa cieszanowskiego a do sądu krajowego we Lwowie, dalej sądy powiatowe w Sieniawie, Jarosławiu, Radymnie i Pruchniku, należące do powiatu politycznego Jarosławskiego a do sądu obwodowego w Przemyślu, wreszcie sąd powiatowy w Łańcucie należący do okręgu sądu obwodowego w Rzeszowie a do powiatu Łańcuckiego oświadczyły się, z uwagi na interesa ludności owych powiatów za przydzieleniem ich do okręgu przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu; naczelnik sądu powiatowego w Przeworsku wstrzymał się z wypowiedzeniem w tym względzie swego zdania a tylko naczelnictwo sądu powiatowego w Leżajsku wystąpiło ze względu na stosunki ekonomiczne ludności i położenie terytoryalne przeciw przydzieleniu okręgu tegoż sądu do przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu, wychodząc z tego założenia, iż powiat łańcucki jest wprawdzie położony prawie w jednakowej odległości od Rzeszowa i od Jarosławia, jednakowoż od tegoż ostatniego odgranicza go San, który kilkanaście razy na rok i to nieraz przez kilka dni stanowi zupełną przerwę w komunikacyi z Jarosławiem, oraz że nie Jarosław ale Rzeszów jest dla ludności tamtejszej miejscem zbytu jej produktów; wyjątek pod tym względem stanowią wedle zdania sądu gminy do tegoż sądu należące a po za Sanem położone mianowicie Jastrzębiec, Brzyska wola, Kuryłówka, Ożamca, Tarnowiec, Dornbach i Rzuchów, dla których przeciwnie z tych samych powodów należenie do okręgu c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie jest niekorzystne. Naczelnictwo tegoż sądu przypuszcza zarazem, że na wypadek wcielenia powiatu leżańskiego do okręgu nowo utworzyć się mającego sądu obwodowego w Jarosławiu byłby zapewne powiat ten wydzielony również i ze starostwa w Łańcucie i przydzielony prawdopodobnie do starostwa i rady powiatowej w Jarosławiu, a w takim razie niektóre gminy powiatu leżajskiego byłyby od tych władz przeszło o mil 8 oddalone, przypuszczenie to atoli jest mylne, gdyż ze zmianą okręgów sądów obwodowych nie nastąpiłaby zmiana granic powiatów politycznych.

Prezydyum sądu obwodowego w Przemyślu, które całe dochodzenie w tej sprawie przeprowadzało, stwierdza aktualność wszystkich motywów naprowadzonych w petycyach Wydziału powiatowego i gminy miasta Jarosławia wniesionych do Wysokiego Sejmu i oświadcza się jak najkategoryczniej za utworzeniem sądu obwodowego w Jarosławiu dla sądów powiatowych leżących w okręgu powiatów politycznych Cieszanów, Łańcut i Jarosław. Za tem oświadcza się również c. k. Starostwo w Jarosławiu przytaczając następujące powody na poparcie swego zdania:

Jarosław należy od dawna do najbardziej handlowych miast Galicyi, a zawdzięcza to swemu położeniu i licznym środkom komunikacyjnym, które utrzymanie ciągłej styczności tak z sąsiedniemi miastami i miasteczkami jak i z zagranicznemi rynkami o każdej porze roku umożebniają. Okolice sądów powiatowych Przeworsk, Łańcut i Leżajsk oprócz stacyi kolejowych w Przeworsku i Łańcucie łączą z Jarosławiem gościniec państwowy tak zwany „Krakowski“ i droga wybudowana staraniem Skarbu państwa z Jarosławia na Gorzyce do Leżajska. Przez okręg sądu powiatowego w Pruchniku, prowadzi droga powiatowa Jarosław-Dynów i droga powiatowa Jarosław-Zarzycze do Kańczugi. Okręg sądu powiatowego w Sieniawie łączy z Jarosławiem droga powiatowa Jarosław-Sieniawa i pomieniona powyżej droga państwowa Jarosław-Gorzyce. Okolica sądu powiatowego w Radymnie posiada nader dobrą linię komunikacyjną z Jarosławiem w gościńcu państwowym tak zwanym krakowskim.

Okręgi zaś sądów powiatowych Lubaczów i Cieszanów mają nader ułatwioną kokomunikacyę z Jarosławiem zapomocą kolei Jarosław-Sokal – której cztery stacye w obrębie pomienionych sądów się znajdują, a nadto prowadzi z Jarosławia w rzeczone okolice droga krajowa Jarosław-Oleszyce-Cieszanów do Bełza.

Wobec tak ułatwionej komunikacyi ludność rzeczonych okręgów sądowych korzysta zawsze z targów jarosławskich, zwłaszcza, że wobec istniejących w Jarosławiu rozlicznych handli hurtownych i składów zboża oraz materyałów tartych, płody surowe w Jarosławiu zawsze korzystnie sprzedane być mogą, a ztąd za granicę drogą lądową, lub drogą wodną bez przerwy są wysełane. — W Jarosławiu mają siedzibę władze wojskowe i zarządy magazynów prowiantowych, które obecnie produkta rolnicze w mniejszych ilościach do 100 kilo wagi skupują a wreszcie komendy uzupełniające oddziałów wojska, które w powyższych trzech powiatach się rekrutują. — Jarosław jest główną stacyą kolei państwowoj Lwów-Kraków i kolei Jarosław-Sokal, oraz powiatowej c. k. Dyrekcyi skarbu, do okręgu której wcielone zostały powiaty polityczne Cieszanów, Łańcut i Jarosław. — Zdaniem Starostwa nie ulega przeto żadnej wątpliwości, że utworzenie w Jarosławiu Sądu obwodowego dla powiatów politycznych Jarosław-Łańcut i Cieszanów jest ze względu na dobro ludności tych powiatów nader wskazane; będzie ono dla tych okolic znacznem dobrodziejstwem i uwolni mieszkańców rzeczonych okręgów od trudów i kosztów odbywania podróży do miast, z któremi w żadnych stosunkach handlowych i urzędowych zresztą niepozostają.

Wreszcie c. k. Wyższy Sąd krajowy we Lwowie, przedkładając odezwą z 23. stycznia b. r. L. 1.104 operat przeprowadzonego przez Prezydyum c. k, Sądu obwodowego w Przemyślu dochodzenia, oznajmia, iż opierając się na dołączonych wyczerpujących, stan rzeczy wszechstronnie wyświecających sprawozdaniach Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu i z powodów tamże naprowadzonych podziela w zupełności zapatrywanie, które w tych sprawozdaniach znalazło wyraz, iż ze względu na objawione życzenia przeważnej większości interesowanych w sprawie tej władz autonomicznych i rządowych, na dogodności wzrastające z tąd dla przeważnej części ludności do przyszłego trybunału jarosławskiego należeć mającej, jak niemniej na odczuwaną od lat potrzebę pomnożenia w Galicyi wschodniej Trybunałów I. instancyi, które wobec będących w toku prac legislacyjnych około zaprowadzenia nowego postępowania w sprawach cywilnych stanie się jeszcze bardziej naglącą uznaje utworzenie trybunału I. instancyi w Jarosławiu o składzie jak go Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu zestawia dla prawidłowego wymiaru sprawiedliwości jako wskazane i pożądane.

Także jest zapatrywanie władz rządowych i autonomicznych na potrzebę utworzenia w Jarosławiu nowego sądu obwodowego; wskazaną by była w tej mierze jeszcze opinia politycznej władzy krajowej tj. Prezydyum c. k. Namiestnictwa, ale wobec okoliczności, że w tej sprawie już c. k. Starostwo jarosławskie, jako dokładnie obznajomione ze stosunkami miejscowemi, objawiło powołane wyżej zdanie, a w razie odniesienia się do Prezydyum Namiestnictwa nie możnaby przedstawić sprawy Wys. Sejmowi na bieżącej jeszcze sesyi, Wydział krajowy sądzi, iż należy poprzestać na tem zbadaniu stanu rzeczy i że takowa została już o tyle wyczerpaną, iżby Wys. Sejm mógł powziąć i wyrazić swoją opinię c. k. Rządowi.

Nagromadzone w wniesionych do Wys. Sejmu petycyach Wydziału pow. i Magistratu miasta Jarosławia materyał i daty statystyczne, których aktualność stwierdzoną została wyczerpującemi dochodzeniami Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu, wykazują aż nadto dowodnie, iż sprawa utworzenia sądu obwodowego w Jarosławiu nie tylko dla miasta i powiatu jarosławskiego ale i dla ludności powiatu politycznego cieszanowskiego i łańcuckiego jest sprawą piekącą i nieodzownie konieczną.

O konieczności tej przekonuje już sam prosty rzut oka na mapę wykazującą, jak dalekie nieraz przestrzenie musi odbywać ludność tych powiatów z Jarosławiem ciągłą styczność

mających i tuż pod jego bokiem położonych, aby się dostać do swych obecnych sądów obwodowych we Lwowie, Przemyślu lub Rzeszowie, tak, iż wobec gęstości sądów obwodowych w innych prowincyach, dziwić się istotnie należy, że mogą być jeszcze obecnie w Galicyi gminy, jak np. w powiecie Cieszanowskim, które kilkanaście a nawet 20 mil do swego sądu obwodowego zdążać muszą.

Że wobec takiego stanu rzeczy istniejące obecnie sądy obwodowe nie są wstanie podołać włożonemu na nie zadaniu, że skutkiem tego i wymiar sprawiedliwości mimo powszechnie uznanego poświęcenia, z jakiem Sądy nasze pracują, nie może być tak szybkim i wydatnym jakby należało i że z powodu tego jest on dla ludności samej, zwłaszcza wiejskiej zbyt kosztownym i uciążliwym, nie potrzebuje bliższego udowodnienia.

Wydział krajowy opierając się na objawionej w tej sprawie opinii władz rządowych i autonomicznych a w szczególności c, k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie i Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu oraz c. k. Starostwa w Jarosławiu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem w myśl ustawy z 26. kwietnia 1883 Nr. 62 dz. u. p. udziela c. k. Rządowi swoją opinię, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości uznaje otworzenie w mieście Jarosławiu Trybunału I. instancyi ze składem sądów powiatowych leżących w okręgu powiatów politycznych Łańcut, Cieszanów i Jarosław za koniecznie potrzebne.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 31. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 191.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru 12 członkow i 12 zastępców komisyi krajowej w celu przeprowadzenia rewizyi katastru podatku gruntowego.

Wysoki Sejmie!

W celu przeprowadzenia katastru podatku gruntowego, ustanowioną być ma oprócz komisyi centralnej we Wiedniu, w każdym kraju koronnym komisya krajowa.

Według Art. I. odnośnej ustawy komisya krajowa dla Galicyi składać się ma z 24 członków i 24 zastępców, z których połowę powołać ma pan Minister skarbu a to przynajmniej w połowie z pośród opłacających podatek gruntowy w kraju, drugą zaś połowę wybrać ma Wysoki Sejm również z pośród opłacających podatek gruntowy w kraju.

Wybór ten odbyć się ma w sposób jaki Wys. Sejm oznaczy.

W tych krajach koronnych, które w czasie regulacyi podatku gruntowego podzielone były na rejony, należy uwzględnić, aby wybrano równą liczbę członków komisyi i zastępców z pośród opłacających podatek gruntowy w każdym rejonie.

Ponieważ Galicya w owym czasie podzieloną była na trzy rejony (Lwów, Kraków, Tarnopol), więc wypada na każdy rejon czterech członków i tyleż zastępców, których Wys. Sejm ma wybrać.

Pismem z dn. 5. stycznia 1895. L. 51/pr. odniosło się c. k. Prezydyum Namiestnictwa do Marszałka krajowego o spowodowanie wyboru o którym mowa. Pismo to przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dn. 29. stycznia 1895. L. 327 Wydziałowi krajowemu jako komisyi z poleceniem, by w jak najkrótszym czasie przedłożył Wys. Sejmowi propozycyę co do tego wyboru.

Spełniając to polecenie Wydział krajowy pozwala sobie przedstawić Wys. Sejmowi do wyboru do komisyi krajowej w celu przeprowadzenia rewizyi katastru gruntowego.

a) **z rejonu lwowskiego:**

1. na członków:

Klemensa Torosiewicza
Stanisława hr. Stadnickiego
Jana Breyera
Stanisława Gniewosza.

2. na zastępców członków:

Jana Szeptyckiego
Jana Trzecieskiego
Feliksa Firlej z Rolowa
Antoniego Wasilewskiego.

b) **z rejonu krakowskiego**

1. na członków:

Jana hr. Stadnickiego
Józefa Męcińskiego
Stanisława Jędrzejowicza
Maryana Dydyńskiego

2. na zastępców członków:

Stanisława Żabę
Jana Hupkę
Stanisława Dąmbskiego
Franciszka Kramarczyka.

c) **z rejonu tarnopolskiego**

1. na członków:

Juliana kniazia Puzynę z Czarnołoziec
Michała Garapicha z Cebrowa
Klemensa Dzieduszyckiego z Martynowa
Leszka Cieńskiego z Okna.

2. na zastępców członków:

Mieczysława Onyszkiewicza z Żółczowa
Józefa Huryka z Uhrynowa dolnego
Gustawa Strawińskiego z Husiatyna
Mieczysława Pinińskiego z Koszyłowiec.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 30. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Chamiec, w. r.
Członek Wydz. krajow.

L. S. 1.222/95.

Aleg. 192.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zakładania powiatowych i gminnych Kas oszczędności, na podstawie nowego wzorowego statutu, wydanego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 19. maja 1892 L. 1.139.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzenie z dnia 19. maja 1892 L. 1.139 wydało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nowy wzorowy statut dla gminnych i powiatowych kas oszczędności, który zawiera następujące postanowienia:

§. 2. (Dla gminnych kas oszczędności) „Kasę oszczędności zakłada gmina . . . . . *za* „*własną poręką.* Ta kasa oszczędności *nie jest zakładem gminnym,* lecz instytucyą *samodzielnie za-* „*łożoną* i urządzoną i stojącą pod nadzorem *państwowym.*

§. 2. (Dla kas powiatowych).

„Kasę oszczędności w . . . . . . zakłada powiat . . . . . . obejmując celem uzy- „skania zupełnej pewności dla interesantów za zezwoleniem Wydziału krajowego z dnia . . . „porękę za ten zakład w ogóle, a w szczególności *ręcząc za wkładki i ich statutem odpowiednie* „*oprocentowanie.* Ta Kasa oszczędności *nie jest zakładem powiatowym,* lecz instytucya *samodziel-* „*nie* założoną i urządzoną a stojącą pod nadzorem *państwowym*".

§. 25. „Fundusze kasy oszczędności mogą być użyte: . . . . . . (Punkt 6). Na opro- „centowane pożyczki".

„*Za uzyskanem od wypadku do wypadku zezwoleniem politycznej władzy krajowej: b) krajom,* „*powiatom, gminom,* jeżeli do zaciągnięcia tych pożyczek i spłacenia ich za pomocą dodatków do „podatków we własnym zakresie są upoważnione lub ustawami wymagane przyzwolenie otrzymały, „dalej spółkom wodnym; *c*) publicznym powszechnie użytecznym zakładom, funduszom i korpo- „racyom.

„W wypadkach *b*) i *c*) należy zastrzedz spłatę ratami i *oprocentowanie z góry.*

W §. 43. *opuszczono* z dawnego normalnego statutu postanowienie, iż ważność uchwał, po- „wziętych na posiedzeniach Wydziału Kasy oszczędności, ma być oceniona *według przepisów* „*ustawy gminnej a względnie ustawy o reprezentacyi powiatowej.*

§. 10. Kasa oszczędności nie przyjmuje niższych „wkładek" *jak 1 zł.*".

§. 11. „Wydział ustanawia stopę procentową . . . . . . Przytem na to zważać należy, „*aby stopa procentowa stosunkowo była tem niższą, im wyższy kapitał złożony został*".

Ponieważ te zmiany we wzorowym statucie kas oszczędności, jedne naruszają wprost ustawy krajowe, drugie nie są zgodne z duchem tych ustaw, inne wreszcie utrudniają zakładanie i rozwój nowych kas oszczędności, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 2. listopada 1892 L. 46.580 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie we wzorze zmian, zgodnych z ustawami i potrzebami kredytowymi kraju. Ponieważ jednak c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w odpowiedzi z dnia 24. maja 1893 L. 9.538 nie uwzględniło ani jednego postulatu, przedłożył Wydział krajowy w tym względzie sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi, przydzielone do załatwienia komisyi administracyjnej uchwałą z 4. stycznia 1895.

Postanowienie *§. 2.* nowego wzoru statutów kas oszczędności narusza przepisy ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyi powiatowej, kasa oszczędności bowiem założona z funduszu gminnego lub powiatowego, za której całość gmina lub powiat poręcza, jest niewątpliwie zakładem gminnym lub powiatowym.

Tę zaś cechę instytucyi autonomicznej odbiera nowy wzorowy statut rządowy gminnym i powiatowym kasom oszczędności, uchylając tem samem nad niemi wszelką kontrolę ze strony władz autonomicznych.

Kontrola zaś tych władz jest konieczną wobec gwarancyi za wszystkie zobowiązania kas oszczędności gmin i powiatów, które mogłyby być narażone na znaczne straty; a według rozporządzenia ministeryalnego nawet reprezentacyi poręczającej gminy, względnie poręczającego powiatu nie wolno jest wglądać w księgi i obliczać kasy powołanej przez się do życia i zagwarantowanej własnym majątkiem instytucyi.

Kontrola wykonywana za strony władz autonomicznych wcale nie uwłacza kontroli i nadzorowi organów rządowych, i jak słusznie Wydział krajowy zauważył, przyczynić się tylko może do zwiększenia zaufania względem kas oszczędności, zatem samym kasom na pożytek wyjdzie.

Do chwili wydania wspomnianego na wstępie wzorowego statutu nie kwestyonował c. k. Rząd zawiązywania kas oszczędności jako zakładów gminnych, bo właśnie na podstawie dawniejszego wzorowego statutu, wydanego rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 17. czerwca 1872 L. 1081, powstały w kraju liczne powiatowe i gminne kasy oszczędności z charakterem zakładów ściśle powiatowych i gminnych.

Komisya administracyjna nie podziela zapatrywania c. k. Ministerstwa, jakoby ze zasad regulatyw dla kas oszczędności z 2. września 1844. wypływało, iż kasy oszczędności gminne lub powiatowe nie są zakładami gminnymi lub powiatowymi, lecz instytucyami zupełnie samoistnymi pod nadzorem państwowym.

Pominąwszy fakt, iż, jak to powyżej zaznaczono, podług dawnego wzorowego statutu powstały już w kraju kasy oszczędności z charakterem zakładów gminnych i powiatowych na podstawie zatwierdzonych przez c. k. Namiestnictwo statutów, których sprzeczności z regulatywem nikt nigdy nie upatrywał, bo tej sprzeczności nie ma, samo brzmienie *§. 22. regulatywu* z roku 1844. przemawia za tem, że kasy oszczędności przez gminy założone i gwarantowane, nie tylko *mogą*, ale *muszą* być jako zakłady gminne urządzone. To tylko jedno jest zastrzeżonem, aby kasowość i rachunkowość były oddzielone od reszty funduszów gminnych.

W ostatnim ustępie §. 22. znajduje się bowiem w regulatywie takie postanowienie:

„Jeżeli kasę oszczędności założyła gmina, ma *ona* obowiązek starać się należycie *o administrowanie* jej przez zawisłe *od swego rozkazu*, albo też umyślnie do tego ustanowić się mające „osoby; co do spadającej zaś w tym względzie na gminę poręki, mają być przez podobieństwo „(analogią) także do tego *zastosowane przepisy* o *administrowaniu majątku gmin w ogólności.* „Kasy oszczędności powinny jednakże zawsze tworzyć *osobny fundusz*, któren kasy administracyi „gminnej we względzie przechowania i porachunku, zupełnie oddzielnie trzymać mają“. (Zbiór ustaw prowincyonalnych z roku 1844 str. 415).

Komisya jest przekonania, że powołany paragraf regulatywu ma pełne zastosowanie także do powiatów, które ustawodawstwo uważa jako gminy wyższego rzędu.

Co do §. 43-go nowego statutu wzorowego dla kasy oszczędności, komisya administracyjna uważa go tylko za logiczne następstwo §. 2-go powyższego statutu, a dąży on do zupełniejszego jeszcze odebrania kasom oszczędności gminnym i powiatowym cech zakładów gminnych lub powiatowych.

§. 25. mieści w sobie nowe dotąd nieznane ograniczenie kas oszczędności w udzielaniu pożyczek krajowi, powiatom lub gminom; czyni bowiem takie pożyczki zawisłymi od każdorazowego zezwolenia c. k. Namiestnictwa.

Obawa c. k. Rządu iż kraj, powiat lub gmina mogły by się nadmiernie we własnym zakładzie kredytowym zadłużyć, jest nieuzasadnioną, w obec ścisłych postanowień ustaw normujących wysokość takiej pożyczki i inne wymogi, mające w podobnych wypadkach mieć miejsce.

Znaczniejsze pożyczki wymagają bowiem zatwierdzenia wyższej władzy, która przed udzieleniem swego przyzwolenia bada stan majątkowy, cel pożyczki, i możność jej zwrotu. Daje to zupełną gwarancyę, że kredyt na pożyteczne cele i w należytych granicach będzie czerpanym.

Komisya administracyjna wyraża zapatrywanie, że obecność komisarza rządowego na posiedzeniach dyrekcyi kasy oszczędności i zapewnione mu statutem prawo zawieszenia uchwały dyrekcyi, którą powiatowi lub gminie wbrew, lub z pominięciem ustawowych wymogów przyznano pożyczkę, tudzież włożony na komisarza obowiązek doniesienia o tem c. k. Namiestnictwu w celu zabezpieczenia interesów kasy oszczędności, — powinny c. k. Rządowi zupełnie wystarczyć.

Postanowienie §. 25, utrudniające powiatom i gminom uzyskanie, z pożytkiem dla obu stron, szybkiego kredytu z kas oszczędności, tudzież mniejszej już wagi dalsze zastrzeżenie, że pożyczki takie mają być *zgóry* oprocentowane, zabiją wszelką chęć u powiatów i gmin do zakładania kas oszczędności i udzielania im swojej poręki.

Ograniczenia, zawarte w §§. *10* i *11*, iż minimalna wkładka musi wynosić przynajmniej *1 zł.* zamiast *25 centów*, a oprocentowanie ma być tem niższe, im większy kapitał włożono, nie da się usprawiedliwić ani z jednej strony zadaniem kas oszczędności, jakiem jest pobudzać ducha oszczędności w warstwach najuboższych i zapobiegać zmarnowaniu choćby najdrobniejszych kwot, — ani z drugiej strony interesem samychże kas oszczędności, bo zostałyby pozbawione znaczniejszych wkładek.

Kasy oszczędności w ogóle zwłaszcza zaś w naszym kraju dość ubogiem w kapitały, mają rolę pierwszorzędnej wagi do odegrania. One to mają z centów t. j. z przedmiotu tak drobnego, że zwykle tylko bywa marnowanym, tworzyć nowe kapitały na usługi rolnictwa, handlu i przemysłu. One kiedyś przy większym ich u nas rozwoju mogą osiągnąć wpływ na obniżenie stopy procentowej w kraju; a stając się silną podstawą towarzystw kredytowych otworzą może wreszcie łatwy kredyt hipoteczny dla włościan, którą to potrzebę ludu zaspokaja dotąd przeważnie tylko lichwa.

Teraz wskutek nowego statutu wzorowego a raczej wskutek wyżej omówionych kilku jego postanowień, w akcyi tak zbawiennej, która w kraju rosła, nastąpił zastój; nawet, co bardziej ubolewania godne, już w kilku powiatach bliskie urzeczywistnienia zamiary założenia nowych kas oszczędności spezły na niczem.

Dlatego sądzi komisya administracyjna, że wysoki c. k. Rząd, któremu rozwój dalszy tych zakładów nie jest obojętnym, nie zechce stawiać zapory powstawaniu nowych gminnych i powiatowych kas oszczędności i zmieni wyżej wymienione postanowienia wzorowego statutu, które skłoniły już Wydział krajowy do oświadczenia, że będzie odmawiał swego pozwolenia powiatom i gminom na poręczanie za całość kas oszczędności, na tych postanowieniach opartych.

Szkodaby zaś była, aby przez te niemożliwe do przyjęcia zastrzeżenia nie miały wejść w życie inne liczne postanowienia wzorowego statutu, które niewątpliwie przyczyniałyby się nader korzystnie do podniesienia rolnictwa i drobnego przemysłu.

Komisya w końcu zaznacza, że zdanie Wydziału krajowego o szkodliwości przytoczonych na wstępie postanowień nowego wzoru statutów kas oszczędności nie jest odosobnionem, dowodzi tego wniosek posła Krzysztofowicza, złożony w Sejmie w r. 1893., tudzież petycye Rad powiatowych w Śniatynie, Brzeżanach, Nowym Targu, Dąbrowie i Rrzemyślu, domagające się zmiany §§. 2, 25, 43, 10 i 11.

Komisya administracyjna po należytem rozpatrzeniu całej sprawy doszła do zupełnie tego samego przekonania, co do szkodliwości wyżej omówionych postanowień nowego statutu wzorowego, jakoteż co do koniecznej potrzeby usunięcia ich lub zmienienia przez c. k. Minsterstwo spraw węwnętrznych.

Przeto, kończąc niniejsze sprawozdanie komisya administracyjna zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby 1). z nowego wzorowego statutu dla gminnych i powiatowych kas oszczędności wydanego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. maja 1892. L. 1139. uchylił dodatkowe postanowienie zamieszczone w drugim ustępie §. 2. podług którego Kasy oszczędności nie mogą być zakładami gminnymi względnie powiatowemi lecz instytucyami samodzielnemi, jedynie tylko pod kontrolą państwową zostającemi.

2. Wstawił napowrót do §. 43. postanowienie, że co do ważności i zapadania uchwał Wydziału obowiązują odnośne postanowienia ustwy gminnej względnie ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

3. Uchylił z §. 25. dodatkowe postanowienie, iż pożyczki z takich kas udzielane być mogą krajom, powiatom i gminom tylko za uzyskanem poprzednio zezwoleniom Władzy politycznej.

Wreszcie 4. Uchylił z §. 10. ograniczenie wkładek do 1. zł. zamiast do 25 ct. w. a. z §. 11. zaś postanowienie, że stopa procentowa od wkładek ma być tem niższą. im wyższy kapitał został złożony.

Lwów 31. Stycznia 1895.

Przewodniczący:

Zaleski w. r.

Sprawozdawca:

Szeptycki w. r.

L. s. 1255/95.

Aleg. 193

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 4. stycznia 1895. L. W. 35.646 w przedmiocie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego w Ślemieniu do Suchej i utworzenia równocześnie nowego Sądu powiatowego w Jeleśni.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. stycznia b. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi prawniczej powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego do L. 35.646/94, co do przeniesienia Sądu powiatowego z Ślemienia do miasteczka Suchy, i równoczesnego utworzenia nowego Sądu w Jeleśni, dla wszechstronnej dogodności tamecznej ludności.

Od rozpoczęcia akcyi w tym przedmiocie, tyle ważnym, składały się wszystkie czynniki na to, aby rozpoznając gruntownie potrzeby ludności owej okolicy, zbadać, czy żądanie miasteczka Suchy (w powiecie sądowym ślemieńskim) o przeniesienie tamże Sądu ze Ślemienia jest usprawiedliwionem i jakie za tem przemawiają powody.

Przeprowadzone pod tym względem przez Wydział krajowy, stosownie do polecenia sejmowego z dnia 9. maja 1893 r. do L. s. 757/93 rokowania z c. k. wyższym Sądem krajowym w Krakowie, tudzież c. k. Władzą polityczną krajową — i wszechstronne rozpatrzenie się w tym przedmiocie utwierdziły przekonanie — że nie może być dogodniejszego miejsca dla Sądu powiatowego — owej okolicy — niż w Suchy, a jak fatalnem przy organizacyi sądów powiatowych w swoim czasie było pomieszczenie Sądu powiatowego w Ślemieniu, który się nigdy na utworzenie tamże Sądu już pierwotnie wcale nie kwalifikował, że przeto słuszne względy na interes ludności do Sądu zdążającej i z nim w ciągłej styczności będącej, najdogodniejsze względy komunikacyjne, miejscowe, mieszkalne, szkolne, zdrowotne, handlowe i przemysłowe; zaopatrzenia się urzędników i służby sądowej w artykuły potrzeb codziennych, większe wygody pod względem urządzenia, łatwiejszy przystęp i dojazd, wszystko to przemawia niezaprzeczalnie za przeniesieniem sądu powiatowego z Ślemienia do Suchy, zwłaszcza jeżeli dla odleglejszych gmin utworzy się równocześnie Sąd powiatowy w Jeleśni. Świadczy to dowodnie, jak starannie rozważano tym razem wszystkie okoliczności, przemawiające za większą wygodą dla stron, którym na właściwem umieszczeniu siedziby sądowej tyle zależy; z oszczędzeniem sobie kosztów, zawodu, szkód i przykrości — połączonych z źle obraną siedzibą, jak to było i jest dotąd w Ślemieniu.

To też i gminy się tym razem bardziej pilnowały i swego interesu strzegły — domagając się przeniesienia Sądu powiatowego do Suchy, — Sąd wyższy krajowy w Krakowie i c. k. Namiestnictwo rozpoznając rzeczywiste potrzeby ludności gruntownie i ściśle dołożyły warunek, aby równocześnie utworzono Sąd nowy powiatowy w Jeleśni, który dogodzi gminom sąsiednim a od Suchy odleglejszym, — z obszarem przeszło 35.S45 morgów i ludnością do 15.000 dusz, ile że parafia w Koszarawy na 3000 mieszkańców bywa obliczoną, więc nie 12.000 ale raczej do 15.000 miałby ten powiat sądowy mieszkańców.

Obszerne i wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego zawiera nadto wszystkie szczegóły dla uzasadnienia w tym kierunku wniosków końcowych sprawozdaniem objętych; komisya prawnicza nie powtarzając przeto tych argumentów bez potrzeby, ile że jasno i przekonywująco dowodzą słuszności wymagania przeniesienia Sądu z Ślemienia do Suchy a utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jeleśni — przyświadcza motywom przez Wydział krajowy przytoczonym w całości, a tem samem popiera usilnie petycyę miasteczka Suchy, które się tego słusznie i sprawiedliwie domagało.

W myśl wniosku Wydziału krajowego i zgodnie ze zdaniem Sądu wyższego krajowego w Krakowie, tudzież c. k. Władz politycznych, komisya prawnicza wnosi:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 r. (N. 59. Dz. u. p.) swe zdanie, że w interesie dogodności mieszkańców, tudzież należytego wymiaru sprawiedliwości pożądanem jest wielce i należy przenieść siedzibę c k. Sądu powiatowego z Ślemienia — im prędzej i pilniej do Suchy, pod warunkiem utworzenia równocześnie Sądu powiatowego w Jeleśni z następującym przydziałem gmin, do poszczególnych sądów powiatowych z tego ustroju się nastręczającym:

1. do Sądu powiatowego w Jeleśni, gminy: Jeleśnia, Peweł mały, Mutne, Peweł wielki, Koszarawa, Sopotnia mała, Przyborów, Sopotnia wielka, Hucisko, Krzyżowa i Kobielów — (należących dotąd do powiatowego Sądu w Żywcu).

2. do Sądu powiatowego w Żywcu, przydzielonoby z okręgu dotychczasowego w Ślemieniu — gminy: Peweł, Gilowica, Łysina, Kocierz ad Rychawłd, Kocierz ad Moszczanica, Okrajnik, Łękawica, Rychwald, Rychwałdek i Oczków.

3. do Sądu powiatowego w Suchy resztę gmin okręgu sądowego w Ślemieniu: Koców, Krzeczów, Kuków, Kurów, Lachowice, Las, Pewołka, Ślemień i Sucha.

4. C. k. Sąd powiatowy w Ślemieniu tem samem miałby zostać zwinięty.

We Lwowie dnia 30. Stycznia 1895 r.

Przewodniczący:	Sprawozdawca:
Zoll.	***Weigel.***

L. S. 1.259/95.

Alleg. 194

Sprawozdanie

sejmowej komisyi przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego obejmującem sprawozdanie z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Część I. (Krajowa komisya dla spraw przemysłowych, zasiłki i stypendya, fundusz przemysłowy i pożyczki z tego funduszu).

Wysoki Sejmie!

I. W czasie sprawozdaniem objętym nie zaszła w składzie krajowej komisyi dla spraw przemysłowych żadna zmiana. Oprócz zwyczajnych zajęć połączonych z zarządem szkół przemysłowych i funduszu przemysłowego, z udzielaniem zasiłków i stypendyów, zajmowała się komisya przemysłowa w roku ubiegłym wystawą krajową, to jest przedstawieniem na powszechnej wystawie krajowej wyniku dotychczasowej pracy na polu szkolnictwa przemysłowego. W ciasnych granicach udzielonego jej kredytu starała się komisya wywiązać się z całą sumiennością z zadania, jakie jej w tym roku do spełnienia przypadło. Sąd i opinia kół fachowych o nagromadzonych w pawilonie Wydziału krajowego okazach pracy z zakresu szkolnictwa przemysłowego dosadnie stwierdzają, że komisya krajowa odpowiedziała w zupełności zamiarom i oczekiwaniom Wysokiego Sejmu, i że spełniła w całej pełni to, co spełnić była powinna.

II. Zasiłki i stypendya. Z kredytów corocznie przez Wysoki Sejm na ten cel przeznaczonych, udziela Wydział krajowy na propozycye komisyi krajowej dla spraw przemysłowych zasiłków i stypendyów uczniom szkół zawodowych i warsztatów wzorowych, jak również niektórym takim uczniom, którzy po ukończeniu szkoły zawodowej w kraju, wysyłani bywają poza granice kraju, celem dalszego kształcenia się. Wobec wzrastania liczby zakładów krajowych i ich uczniów, a głównie wobec tego, że w każdej nowej szkole muszą być zrazu zasiłki dawane prawie wszystkim uczniom, aby tylko szkołę wdrożyć i między okoliczną ludnością ją spopularyzować, dotychczasowa przez Wysoki Sejm uchwalana kwota 8.000 zł. okazała się za szczupłą, a zachodzi nieodzowna potrzeba wyższej na ten cel kwoty. To też komisya krajowa udała się z odnośnem przedstawieniem do Wydziału krajowego, który w uznaniu słuszności przytoczonych powodów preliminował na r. 1895 kwotę 10.000 zł. o 2.000 zł. więcej niż uchwalono na r. 1894.

W roku 1894 udzielono zasiłków i stypendyów ogółem 172 uczniom i uczennicom, a podług zawodów otrzymało stypendya: uczniów stolarskich 50, tkackich 49, kołodziejskich 20, koszykarskich 12, ślusarskich i szkół przy Muzeum w Wiedniu po 10, garncarstwa i koronkarstwa po 5, szewskich i wyższych szkół przemysłowych po 4, drzeworytnictwa 1.

W budżecie na r. 1894 Wysoki Sejm po raz pierwszy przeznaczył kwotę 2.000 zł. na stypendya handlowe. Z kredytu tego udzielił Wydział krajowy na podstawie opinii krajowej komisyi 5 stypendyów od 150—500 zł., a to dla jednego ucznia w Akademii handlowej w Antwerpii, dla dwóch uczniów Akademii handlowej we Wiedniu i dla dwóch uczniów Akademii handlowej w Gracu.

Fundusz przemysłowy. W czasie sprawozdaniem objętym komisya krajowa przedstawiła Wydziałowi krajowemu wnioski tyczące się udzielenia 23 pożyczek z funduszu przemysłowego w ogólnej kwocie 77.800 zł. Wypłatę tych pożyczek po zatwierdzeniu ich przez Wydział krajowy uskutecznia Bank krajowy, który z woli Sejmu tym funduszem zarządza, w miarę jak pożyczający czynią zadość wszystkim przy uchwalaniu pożyczek ustanowionym warunkom. Z wykazanych powyżej 23 pożyczek w kwocie 77.800 zł., które komisya krajowa proponowała Wydziałowi krajowemu do uchwalenia, wypłacono w ciągu I. półrocza 1894 pożyczek 7 na kwotę 21.500 zł., zaś w II. półroczu 1894 pożyczek 12 na kwotę 43.800 zł. Z końcem r. 1894 zostało niezrealizowanych pożyczek 4 na kwotę 12.500 zł.

Sprawozdania tak komisyi krajowej dla spraw przemysłowych jak i Wydziału krajowego sięgają po d. 30. Listopada 1894. więc stanu funduszu przemysłowego z końcem r. 1894 podawać nie mogły. Z przedstawionych zamknięć rachunkowych za II. półrocze 1893 i I. półrocze 1894 przekonała się sejmowa komisya, że gdy z końcem r. 1893 stan pożyczek wynosił 367.037 zł. podniósł się ten stan w ciągu I. półrocza 1894 o 27.673 zł. i wynosił z końcem Czerwca 1894 kwotę 394.710 zł. a gdy do tej kwoty dodamy 50.000 zł. jako udział funduszn przemysłowego w Gal. Towarzystwie handlowem. 8.464 zł. gotówka w kasie banku krajowego, i rozmaite drobne 131 zł. otrzymamy stan czynny funduszu w ogólnej kwocie 453.305 zł. Kwota ta powstała z aktywów przyjętych przez Bank krajowy od Wydziału krajowego z d. 1. Stycznia 1884 (po odliczeniu odpisów) 93.558 zł. z dotacyi z funduszu krajowego 312.500 zł. i z przyrostu tytułem odsetek od pożyczek, prowizyi od lokacyi i dywidendy od udziałów w Gal. Towarzystwie handlowem 47.247 zł.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego uwidocznione były z końcem r. 1893 w kwocie 94.249 zł. z końcem I. półrocza 1894 figurują one w kwocie 93.558 zł. a z końcem r. 1894 już tylko w kwocie 92 617 zł. W ciągu 1-go półrocza odpisano z przyjętych swojego czasu aktywów 691 zł., które należały się funduszowi krajowemu od p. Józefa Baara tytułem odsetek od udzielonej mu swojego czasu pożyczki 3.000 zł., a które to odsetki objęte były owemi aktywami oddanymi Bankowi krajowemu. W drugiem zaś półroczu odpisano jako nieściągalną kwotę 940 zł. 81 ct.

Z ksiąg Banku krajowego przekonała się sejmowa komisya przemysłowa, że w ciągu II. półrocza 1894 spłacono na poczet dawniej udzielonych pożyczek kwotę 31.166 zł., w ciągu tego półrocza zaś wypłacono nowe pożyczki na kwotę 46.700 zł., tak, że z końcem r. 1894 ogólny stan pożyczek udzielonych z funduszu przemysłowego wynosił 410.244 zł., zaś ogólny stan czynny funduszu wynosił 468.974 zł.

Uchwałą z dnia 15. Lutego 1894 otrzymał Wydział krajowy od Wysokiego Sejmu polecenie poczynienia studyów przygotowawczych do utworzenia w kraju przemysłu przędzalnianego. O wyniku swoich badań miał Wydział krajowy zdać Wysokiemu Sejmowi sprawę na bieżącej sesyi, a zarazem miał wstawić na r. 1895 do preliminarza odpowiednią kwotę na przysposobienie dla tej gałęzi przemysłu potrzebnych sił fachowych.

Czyniąc zadość temu poleceniu Wydział krajowy już w r. 1894 wysłał do Miluzy kandydata dla kształcenia się w przędzalnictwie, jednemu zaś stypendyście Wydziału krajowego udzielił dodatkowego zasiłku celem umożliwienia mu teoretycznych i praktycznych studyów nad przędzalnictwem w fabryce Oberleitnera na Morawie. Na r. 1895 Wydział krajowy preliminuje wyższą o 2.000 zł. kwotę w pozycyi przeznaczonej na stypendya przemysłowe. Z tego kredytu zamierza Wydział krajowy korzystać, by dalej przysposabiać siły fachowe dla tej gałęzi przemysłu krajowego.

Wydział krajowy jednak słusznie sądzi, że jeżeli przygotowawcze te kroki mają wyjść z okresu badań teoretycznych i dać podstawę do konkretnego wniosku urządzenia przędzalni w kraju, potrzeba już teraz oznaczyć granice, do jakich Wysoki Sejm skłonny by był z funduszów krajowych wziąść udział w takiem przedsiębiorstwie, czy to udzieleniem taniej pożyczki czy też subsrybowaniem udziałów lub akcyi. Zdaniem Wydziału krajowego, uchwała odnośna Wysokiego Sejmu zachęci reflektantów, którzyby przedsiębiorstwo przędzalniane podjąć zamierzali, da podstawę do ściśle określonych preliminaryów przedsiębiorstwa i ułatwi zrealizowanie całego projektu.

Zgodnie z opinią krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, Wydział krajowy, jako minimum tego, czem fundusz krajowy, względnie krajowy fundusz przemysłowy miałby się ewentualnie do tej sprawy przyczynić, uważa wzięcie akcyj lub udziałów do wysokości 50.000 zł. za zrzeczeniem się oprocentowania w pierwszych 5 latach. Udział ten, jak również zagwarantowane ustawą krajową uwolnienie na przeciąg lat 10 od opłacania niepaństwowych dodatków do podatków, będą zdaniem Wydziału krajowego dostateczną zachętą dla tych, którzyby starali zająć się założeniem przędzalni w kraju.

Sejmowa komisya przemysłowa podziela przytoczone powyżej zapatrywanie Wydziału krajowego, i dlatego pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośny wniosek Wydziału krajowego do uchwały.

Sejmowa komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego względnie krajowej komisyi dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu krajowego odnośnie do stypendyów i zasiłków jakoteż do pożyczek z funduszu krajowego przemysłowego.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby imieniem krajowego stałego funduszu przemysłowego i z majątku tego funduszu przystąpił do akcyjnego lub udziałowego przedsiębiorstwa przędzalnianego z sumą akcyjną lub udziałową 50.000 zł., na wypadek, jeżeliby przedsiębiorstwo takie zostało w kraju założone na racyonalnych podstawach i z uwzględnieniem potrzeb krajowego przemysłu, tudzież zrzekł się — na przeciąg pierwszych pięciu lat istnienia tego przedsiębiorstwa — prawa pobierania prowizyi od powyższego kapitału.

We Lwowie dnia 29. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Goldman.

L. s. 1.252/95.

Alleg. 195.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia reprezentacyi powiatu Brody na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 19.400 zł.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 11 września 1894 r. L. 2558, przedłożył Wydział powiatowy w Brodach, do zatwierdzenia uchwałą Rady powiatowej z dnia 4 maja 1894, postanawiającą zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 56.000 zł., celem spłacenia reszty pożyczki kasy oszczędności w kwocie 26.793 (pozostałą z pierwotnej kwoty 40.000 zł.) i na pokrycie kosztów dalszej budowy drogi powiatowej z Brodów do Załoziec.

Następnie w dodatkowem sprawozdaniu z dnia 22 października 1894 oświadczył tenże Wydział powiatowy, że zamierzona pożyczka służyć także będzie do wyrównania funduszów, pod zarządem Wydziału powiatowego zostających, z których przeważnie na subwencyonowanie i budowę dróg chwilowe pożyczki zaciągano.

Z dochodzeń, wdrożonych przez Wydział krajowy, okazało się, że w razie zaciągnięcia uchwalonej przez Radę powiatową w Brodach pożyczki w wysokości 56.000 zł., i uwzględniwszy, że dług galicyjskiej kasy oszczędności zostanie spłacony wynosiłby z końcem września 1894 r.

stan bierny funduszów powiatu Brody	33.209 zł.
do tego zaciągnięta pożyczka	56.000 zł.
Razem . .	89.209 zł.

Gdy zaś przypisane w powiecie na rok 1894 podatki stałe wynosiły 153.554 zł.

z których 50% czyni	76.778 zł.
Przeto przewyższałby stan bierny 50% opłacanych podatków o kwotę	12.432 zł.

W obec powyższego stanu rzeczy, zatwierdził Wydział krajowy reskryptem z dnia 6 listopada 1894 L. 57981 na zasadzie §. 24 ustawy o reprezentacyi powiatowej, uchwałę Rady powiatowej w Brodach z dnia 4 maja 1894 r. tylko o tyle, o ile zaciągnąć się mająca pożyczka wraz

ze stanem biernym pozostałym po spłaceniu długu galicyjskiej kasy oszczędności, nie przewyższy 50% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych a więc do kwoty 43.500 zł.

Na podstawie powyższego zatwierdzenia, odniósł się Wydział powiatowy do Banku krajowego o wydanie promessy; otrzymał jednak takową tylko na kwotę 36.600 zł. w obligach komunalnych II. emisyi. Bowiem Bank krajowy wziął za podstawę do obliczenia stanu biernego powiatu inwentarz powiatowy z r. 1893, nie zaś stan bierny z końcem września 1894, również nie uwzględnił wzajemnych pretensyj funduszów powiatowych, które w znacznej części się kompensowały. Wydział powiatowy uznał tę promessę banku krajowego jako nie wystarczającą, a chcąc wykonać uchwałę Rady powiatowej z dnia 4 maja 1894, wniósł podanie z dnia 2 stycznia 1895 do Wydziału krajowegö z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu zezwolenia na zaciągnięcie całej potrzebnej powiatowi pożyczki w kwocie 56.000 zł. Wydział krajowy chcąc za dość uczynić temu żądaniu, a z uwagi, że wskutek przysługującego mu prawa z §. 24 ustawy o reprezentacyi powiatowej, zezwolił już na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 43.500 zł., i że bank krajowy na skutek tego zezwolenia przyrzekł już promessę na kwotę 36.000 zł.; nie uważał Wydział krajowy za potrzebne przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwały wniosek o zezwoleniu zaciągnięcia pożyczki w wysokości 56.000 zł., lecz tylko na kwotę 19.400 zł. jako uzupełnienie całej przez Reprezentacyą powiatu Brody żądanej pożyczki.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem do Wysokiego Sejmu uznaje w zupełności użyteczność i potrzebę tej pożyczki. To oświadczenie Wydziału krajowego, który niewątpliwie zna stosunki i potrzeby powiatów, jest dla komisyi administracyjnej poważnym motywem do decyzyi w tej sprawie. Aby jednak chociaż w przybliżeniu cyfrowo, przedstawić Wysokiemu Sejmowi tę potrzebę, to dla braku czasu do zebrania urzędowych relacyj w tej sprawie od Wydziału powiatowego, zasięgnięto prywatnej informacyi od Prezesa Rady powiatowej w Brodach. Ten dowodzi w piśmie z dnia 30. stycznia 1895., że po zrealizowaniu udzielonej już promessy banku krajowego wystarczy ona tylko na pokrycie reszty pożyczki w galicyjskiej kasie oszczędności, tudzież na pokrycie niedoborów różnych funduszów powiatowych. Że na dalszą budowę i ukończenie drogi powiatowej Brody, Podkamień, Założce, tudzież na doprowadzenie tej drogi do granicy powiatu tarnopolskiego potrzeba okrągło 46.000 zr. Z tej kwoty potrąciwszy 50% jako ewentualną subwencyę Wydziału krajowego pozostaje do pokrycia . . . . 23.000 zł.
do tego na konserwacyę i rekonstrukcyę . . . . 2.400 „
Razem . . 25.400 zł.

Gdy fundusz powiatowy tej drogi z końcem roku 1894 wynosi około 6.000 zł. przeto potrzeba jeszcze 19.400 to jest kwotę, którą Wydział krajowy jako pożyczkę potrzebną uznaje.

Roczne raty opłacane przez powiat Brody, galicyjskiej kasie oszczędności, od 5% pożyczki spłacalnej w 20. latach wynoszą 3.144 zł. Po spłaceniu tej pożyczki, wynosiłyby roczne raty od długu zaciągniętego w Banku krajowym w wysokości 36.600 + 19.400 około 3.640 zł. przeto byłyby większe o 504 zł.

To podwyższenie wydatków niebędzie zdaniem komisyi uciążliwem dla powiatu, w którym 1 ct. dodatków do podatków czyni 1.535 zł. przeto podwyżka wydatków na spłatę długu przedstawia się w wysokości $^1/_3$ ct. dodatków.

Dodatek powiatowy wynosił w roku 18% zauważyć jednak należy, że w rozchodach budżetu powiatowego figurują znaczne kwoty, jako spłaty pożyczek bezprocentowych krutko terminowych, jak n. p. Rata pożyczki na zapomogi zaciągniętej w r. 1890., w kwocie 2.500 zł.

W roku 1897 ustaje spłata tej pożyczki, przeto nastąpi znaczne obniżenie wydatków w tej rubryce budżetu powiatowego.

Wreszcie wykończenie tak ważnej komunikacyi jak droga z Brodów do Załoziec, przyczyni się niewątpliwie do podniesienia dobrobytu mieszkańców powiatu.

Z powyżej przytoczonych powodów wnosi komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Lwów dnia 2. Lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski w. r.

Sprawozdawca:
Mikołaj Torosiewicz w. r.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brodach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 19.400 zł. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Brodach zezwala się w myśl §. 24 ustęp ostatni ust. o Repr. pow. na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki, w kwocie 19.400 zł. na wykończenie budowy drogi powiatowej Brody-Założce.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1272/95.

Alleg. 196.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie uregulowania stosunków prawnych własności i posiadania realności pod l. $466^4/_4$ na której mieści się c. k. Szkoła weterynaryi we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa po zbadaniu motywów przedstawionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego L. 60214/94 i wychodząc z przekonania, że rozszerzenie Szkoły weterynaryi we Lwowie jest potrzebne a nie ma żadnej obawy, aby c. k. Rząd kiedykolwiek miał znieść szkołę weterynaryi i kucia koni, zwłaszcza jeśli ją rozszerzy kosztem około 150.000 zł. wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do złożenia imieniem kraju deklaracyi, iż realność pod l. $466^4/_4$ położoną we Lwowie, stanowiącą własność funduszu krajowego a oddaną do użytku c. k. Rządowi na Szkołę weterynaryi i szkołę kucia koni oddaje kraj c. k. Skarbowi państwa na własność a to w takiej rozciągłości, jaka w obecnej chwili oddana jest do użytku powyżej przytoczonej szkoły, t. j. z wyłączeniem tych części gruntu do tej parceli należących, które są obecnie w posiadaniu szkoły gospodarstwa lasowego a to pod warunkiem, iż c. k. Rząd z Skarbu państwa wykona przebudowanie i rozszerzenie budynków c. k. Szkoły weterynaryi kosztem około 150.000 zł.

Lwów dnia 3. lutego 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski w. r.

Sprawozdawca:
J. Stadnicki w. r.

Aleg. 197.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie użycia reszty pożyczki $1^1/_2$ miljonowej zaciągniętej przez gminę król. stoł. miasta Krakowa za poręczeniem kraju.

Wysoki Sejmie!

W r. 1892. przyjął Wysoki Sejm imieniem kraju porękę za pożyczkę w wysokości półtora miljona zł. którą, gmina król. stoł. miasta Krakowa zaciągnęła w czeskiej kasie oszczędności. Stosownie do uchwały sejmowej została użytą na rozmaite inwestycye tylko kwota 1,100.000 zł. w. a. — reszta zaś 400.000 zł. ulokowaną została w krakowskiej kasie oszczędności z zastrzeżeniem, że wypłata całkowita lub częściowa może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

Przeznaczoną była ta kwota 400.000 zł. na budowę dwóch szkół średnieh, mianowicie szkoły realnej i gimnazyum.

Uchwałą z 4. maja 1894 delegował Wydział krajowy komisyę złożoną z członka Wydziału W. Dra Wereszczyńskiego i radcy p. Michalczewskiego, do zbadania finansowej gospodarki miasta Krakowa, oraz do sprawdzenia, czyli półtora milionowa pożyczka, poręczona przez kraj, zgodnie z jej przeznaczeniem użytą została.

Jak świadczy sprawozdanie komisyi, przedłożone Wydziałowi krajowemu 11. października 1894. do L. 53.982, przekonała się rzeczona komisya, że wspomniana pożyczka, względnie jej część w kwocie 1,100 000 zł. została rzeczywiście użyta na cele wskazane przy jej zaciągnięciu; kwota zaś 400 000 zł. pozostała dotychczas niewydaną, gdyż budowę dwóch szkół średnich, której koszta miały być z tej kwoty 400.000 zl. pokryte, c. k. Rząd sam przeprowadził.

W obec tego reprezentacya gminy miasta Krakowa udała się do Wydziału krajowego z prośbą, aby wyjednał od Wysokiego Sejmu przyzwolenie na użycie tei kwoty 400.000 zł. na asanacyą miasta.

Wydział krajowy sprawozdaniem z 8. stycznia 1895 r. przedłożył do wiadomości Wysokiego Sejmu całą treść podania gminy miasta Krakowa — i postawił wniosek, aby zezwolić na użycie owych 400.000 zł. na cele asanacyi miasta, w myśl programu, objętego rzeczonem podaniem.

Otóż program ten wymienia szczegółowo 28 robót kanalizacyjnych w rozmaitych częściach miasta, które wykonane być mają kosztem około 250.000 zł.; dalej na zakład czyszczenia, przy obecnym systemie kanalizacyjnym, a raczej w obec braku systematycznej kanalizacyi, niezbędny, preliminowaną jest suma około 60.000 zł. z tą uwagą, że zakład taki nawet po zaprowadzeniu wodociągów i kanałów spławnych byłby potrzebny; wreszcie całą resztę z owych 400.000 zł. zamierza gmina użyć na przebrukowanie ulic i placów, przez które nowe kanały prowadzone będą.

Okazuje się zatem pewna sprzeczność między wnioskiem Wydziału, proponującym użycie 400.000 zł. na asanacyę, a rzeczonym programem, według którego czwarta część rzeczonej sumy miałaby być wydaną na naprawę bruków miejskich, co przecież jako wydatek na asanacyę uważanem być nie może.

Komisya budżetowa, o ile uznaje potrzebę nadzwyczajnego wydatku na poprawienie stosunków zdrowotnych Krakowa, tudzież potrzebę pokrycia tego wydatku z rzeczonego funduszu, który z owej półtora milionowej pożyczki pozostał się miastu jako rezerwa, o tyle znów nie może przyjąć jako uzasadnioną tej propozycyi, aby koszta przebrukowania ulic i placów pokrywać także wspomnianym funduszem rezerwowym.

Tego rodzaju wydatki, jak naprawa lub rekonstrukcya bruków, należą do zwykłych wydatków administracyjnych i powinny znaleść pokrycie w zwyczajnych dochodach budżetowych.

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm odstępując częściowo od postanowień rezolucyi z dnia 5. kwietnia 1892. zezwala na użycie kwoty 300.000 zł. z reszty półtora miljonowej pożyczki, przez miasto Kraków za poręczeniem kraju zaciągniętej, na cele asanacyi miasta, t. j. na budowę kanałów wymienionych w podaniu Magistratu do L. 742/95 i zakładu czyszczenia miasta.

Pozostała jeszcze po wydaniu kwoty 300.000 zł. na wymienione cele — reszta 100.000 zł. ma być zachowaną i nadal z utrzymaniem w mocy istniejących zastrzeżeń, według których rozporządzenie tą kwotą zależy od zezwolenia Wydziału krajowego.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy wykonaniu poleconego mu uchwałą sejmową z 5. kwietnia 1892 nadzoru nad gospodarką miasta Krakowa czuwał nad tem, by wymieniona od 1. suma 300.000 zł. tylko na cele w poprzedniej rezolucyi wymienione użytą została.

We Lwowie, dnia 5 lutego 1895.

Przrwodniczący:
Dunajewski w. r.

Sprawozdawca:
Skałkowski w. r.

L. S. 887/95.

Aleg. 198

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie zaliczenia gm. m. Czortkowa w poczet miast, którym Bank kraj. udziela pożyczki na hipotekę domów murowanych podlegających podatkowi domowo-czynszowemu.

Wysoki Sejmie!

Reprezentacya gminy m. Czortkowa uchwaliła na dniu 24. października 1894 wnieść petycyę do Wysokiego Sejmu, aby gmina m. Czortkowa w poczet tych miast zaliczoną została, którym Bank krajowy udziela pożyczki na hipotekę domów murowanych podlegających podatkowi domowo-czynszowemu.

Miasto Czortków posiada 540 domów, z tego 179 murowanych, podlegających podatkowi domowo-czynszowemu. Zważyć należy też że jest siedzibą c. k. Starostwa, Dyrekcyi skarbowej Sądu powiatowego, a w krótkim czasie Sądu obwodowego, rządowego Urzędu pocztowego i telegraficznego, władz autonomicznych, komendy wojskowej, położone przy kolei transwersalnej a w najbliższej przyszłości i podolskiej. Jest punktem środkowym dla handlu trzech powiatów i ma widoki dalszego rozwoju.

Ddy więc m. Czortków zdaje się, posiada potrzebne warunki aby było policzone w poczet tych miast, którym Bank krajowy może udzielać pożyczki hipoteczne, gdy dalej na podstawie statutu Banku krajowego ustęp II. A. §. 4—2). Wydział krajowy oznacza miejscowości, w których na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne a podlegające podatkowi domowo-czynszowemu, Bank krajowy może udzielać pożyczek, — komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycyę gminy m. Czortkowa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Lwów, dnia 1. lutego 1895.

Przewodniczący:
Wojciech Dzieduszycki.

Sprawozdawca:
Dr. Julian Olpiński.

Ls. 1.247/95.

Alleg. 199

Sprawozdanie

Komisyi górniczej Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych przedstawia obraz usiłowań podjętych kosztem kraju w zamiarze poparcia przemysłu górniczego. Jak zawsze tak i w tym roku na pierwszym planie stoi tu przemysł naftowy, chociać nie trzeba zapominać, że i inne gałęzie górnictwa lub kopalnictwa coraz się bardziej rozwijają i coraz lepsze rokują nadzieje na przyszłość. Obok przemysłu naftowego Wystawa krajowa dała sposobność stwierdzenia potężnego rozwoju kopalni węgla. Oprócz tego mamy choć w mniejszej ilości rudy cynkowe i żelazne. Rezultaty wiercenia w Turzy Wielkiej w powiecie Stryjskim były dowodem, że nieustają badania w celu rozpoznania rozciągłości pokładów potasowych w środkowej części kraju Wystawa też przedstawiła liczne okazy doskonałego kamienia budowlanego ze wszystkich części kraju, fakt nader doniosły w obec świetnego powodzenia w zastósowaniu kamienia do budowy mostów o szerokim rozpięciu, jakiego mieliśmy dowód przy budowie wielkiego mostu nad Prutem przy kolei Delatyn-Woronianka. Na podstawie tego doświadczenia można mieć nadzieję, że podobne mosty kamienne zastąpią u nas mosty żelazne dotąd zwykle używane w takich okolicznościach. Dodatkowo można nadmienić wapienie, cementy, gipsy i fosforyty, których większe zużytkowanie mogłoby znakomicie podnieść bogactwo kraju.

2. Otóż w działaniu swojem na całem tem polu Wydział krajowy od szeregu już lat słusznie odstąpił od pierwotnego systemu subwencyi poszczególnych przedsiębiorstw i skierował swoje usiłowania do trzech zadań:

a) do naukowego zbadania całego kraju pod względem geologicznym, petrograficznym i chemicznym, do czego także należy wydawnictwo atlasu geologicznego, stacya naftowa doświadczalna i badania mikroskopiczne namułów naftowych;

b) do działania edukacyjnego w celu wytworzenia zdolnych i fachowych pracowników na polu górnictwa i hutnictwa, jak stypendya górnicze, profesura przy politechnice lwowskiej, szkoły w Wietrznie i Borysławiu;

c) do zbierania i publikowania informacyi, czy to naukowych, czy statystycznych w dziale górnictwa, ażeby je zrobić przystępnemi dla jak najszerszych kół, a przedewszystkiem do wydawnictwa atlasu oraz dat statystycznych.

Działanie takie w tych trzech kierunkach, naukowym, edukacyjnym i popularyzacyjnym, odpowiada i potrzebom kraju i obowiązkom rządu krajowego, i komisya górnicza uznaje, że tak co do kierunku jak i zakresu działania Wydział krajowy wstąpił na dobrą drogę.

Z drugiej strony chociaż nie jeden rezultat dodatni już osiągnięto, komisya górnicza nie może pominąć, że pod względem praktycznego urzeczywistnienia celów powyższych obecny stan rzeczy jeszcze wiele pozostawia do życzenia. Niesłusznem by jednak było szukać winy w postępowaniu Wydziału krajowego. Przyczyny powolnego postępu leżą głębiej i są trudniejsze do usunięcia.

Najprzód sam przedmiot jest trudny. Niema n. p. nigdzie wzorów szkoły wiertniczej. To co robimy są raczej pierwszoj próby do odkrycia właściwej metody i w nauczeniu i w praktyce, aniżeli dojrzałe już organizacye. Rozwój następuje powoli i stopniowo, tak samo jak to było przed dwudziestu laty na polu szkół przemysłowych i zawodowych.

Potem przedstawiają się poważne trudności budżetowe i organizacyjne. W każdym z tych trzech kierunków kraj występuje tylko jako jeden z czynników, licząc z jednej strony na pomoc c. k. Rządu, a z drugiej strony na współudział całego szeregu innych instytucyi bądź publicznych, jak n. p. Akadamia Umiejętoości, lub Politechnika, bądź też prywatnych, jak n. p. Towarzystwo naftowe. Jest właśnie zadaniem Wydziału krajowego wyzyskać te inne czynniki, tak pod względem budżetowym, jak pod pod względem pracy dokonanej, ażeby jak najmniejszy ciężar spadł na budżet krajowy. Z tej sytuacyi wynika potrzeba ciągłych i przywlekłych rokowań, i ani decyzya nie może nastąpić tak prędko, jak gdyby sprawa zależała tylko od Sejmu i Wydziału krajowego, ani też wykonanie nie może nastąpić tak regularnie i punktualnie jakby to mogło być gdyby ono zależało tylko od organizacyi krajowej, a nie częstokroć od czynników nad któremi Wydział krajowy nie posiada urzędowej ingerencyii Tak n. p. postęp w wykonaniu map atlasu geologicznego zależy co do technicznej części od c. k. instytutu geograficznego w Wiedniu, i nieraz doznaje zwłoki nieprzewidzianej.

3. Przystępnjąc teraz do konkretnych wniosków Wydziału krajowego, to komisya górnicza przychyla się do wniosku, ażeby fundusze przeznaczone na te cele w budżecie krajowym w skromnej mierze zasilić.

Mianowicie chodzi o powiększenie kwoty na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalni z złr. 1.500 na 2.000 złr., a to przez udzielenie kwoty 500 złr. p. Grzybowskiemu na przeprowadzenie badań mikroskopicznych nad namułami naftowemi Pokłady karpackie są tak niezwykle ubogie w okazy paleontologiczne mogące służyć do oznaczenia wieku pojedyńczych warstw, że należy zbadać, czy na drodze mikroskopicznej nie powiększy się ten nasz nader szczupły zasób skamielin oryentacyjnych.

Wydatki na naftową stacyę doświadczalną (1.000 złr.) oraz na chemiczno-technologiczne przeróbki naftowe (500 złr.) pozostają w tej samej wysokości co zeszłego roku, a wypada nadmienić, że okazy wystawione przez Stacyę na Wystawie krajowej słuszną zwróciły uwagę znawców tak krajowych jak zagranicznych.

Do tego samego szeregu badań naukowych należy subwencya udzielona zeszłego roku na głębokie wiercenie dokonane ná placu Wystawy lwowskiej. Wiercenie doprowadzone zostało do 500 metrów, ale dotychczas celu ani naukowego, ani praktycznego z nim połączonego nie dopięto. Naukowo chodziło o stwierdzenie podkładu opoki kredowej, a praktycznie o dowiercenie się warstw wodonośnych. Otwór wiertniczy jednakowoż nadaje się do dalszego pogłębienia, i Wydział krajowy powołuje się na przykłady zagraniczne, gdzie jak w Paruszowicach na Szlązku przeprowadzono w celach naukowych wiercenie do przeszło 2000 metrów.

Na poparcie tego zapatrywania może służyc petycya stałej Delegacyi III. Zjazdu techników polskich (l. 1.229), w której petenci zwracają uwagę, że nie ma gdzieindziej przykładu, ażeby wiercenie doprowadzane do tej głębokości wykonane było tak małym kosztem dla funduszów publicznych. Rząd na wiercenie w Turze wydał 100 złr. od metra, a przy wierceniu wystawowem wszystkie subwencye czy to kraju czy to miasta Lwowa wynoszą tylko 20 złr. od metra, a reszta pokrytą została prywatną

ofiarnością. Byłoby zmarnowaniem wszystkich dotychczasowych usiłowań, gdyby się zaprzepaściło otwór świdrowy już doprowadzony do tak poważnej głębokoćci i wykonany w taki sposób, że chlubnie stwierdził, że w umiejętności wiertniczej pracownicy polscy stoją na wysokości umiejętności światowej.

Dowiercenie się podkładu geologicznego formacyi lwowskiej umożliwiłoby oryentacyę geologiczną na szerokich przestrzeniach kraju. Takie wyświetlenie naukowe układu geologicznego tej części kraju może później niejednokrotnie dać cenne wskazówki w miejscowościach oddalonych od miejsca wieecenia, a gdyby w późniejszych czasach, idąc za przykładami innych krajów, na nowo podjęto głębokie wiercenia w celn zbadania geologii krajowej, to świeże wiercenie by wielokrotnie więcej kosztować musialo, aniżeli dowiercenie obecnego otworu.

Można dodać że w celach często praktycznych t. j. w celu dowiercenia się wody. wiercą obecnie w Australii do 700 a nawet do 1000 metrów, i tym samym systemem kanadyjskim który tak znakomicie funkcyonował przy wierceniu wystawowem. Komisya przychylą się do zdania Wydziału Krajowego że należy nie szczędzić dalszych 15000 zł. potrzebnych do pogłębienia otworu, ale dzieli też zapatrywanie Wydziału Krajowego że i c. k. Rząd jak powołany do poniesienia połowy kosztów.

4. Przechodząc teraz do działania edukacyjnego na polu górnictwa krajowego, komisya popiera wnioski W. Kr. pod względem preliminarza budżetowego, w którym rubryka stypendyi jest ustawiona w tej samej kwocie co zeszłego roku t. j. 2500 zł., zaś na szkoły wiertnictwa i górnictwa naftowego przeznacza się zamiast 3200 zł. kwotę 3500 zł. a zatem o 300 zł. więcej a to w celu udzielenia pewnych zapomóg pilnym a ubogim uczniom szkoły borysławskiej. Komisya czuje potrzebę dalszego rozwoju tych szkół tak pod względem planu nauk jak pod względem wyposażenia, jednakowoż nie jak w stanie zalecić wstawienie większych na ten cel wydatków z budżetu krajowego dopóki c. k. Rząd nie przychyli się do udzielenia znaczniejszej subwencyi na ten sam cel.

Jest obecnie nadzieja że przynajmniej co do Szkoły Borysławskiej Subwencya rządowa osiągniętą zostanie, co ułatwi jej skuteczne i odpowiednie zorganizowanie.

Co do szkoły wiertniczej nie mamy dotąd żadnej wskazówki ze strony Rządu i dla tego też wszelkie plany co do jej reorganizacyi pozostają w zawieszeniu. Że jednak i w obecnym składzie i przy obecnej organizacyi Szkoła ta oddała rzetelny usługi poświadczy fakt następujący.

W końcu r. 1892 zestawiono wykaz użyteczności Szkoły, i wówczas, w ciągu lat 7 od dnia założenia Szkoły we Wietrznie, dawniej w Ropiance, t. j. od końca r. 1885 po koniec r. 1892, — **106** osób odbyło kurs nauki, a z nich kilku ma piękne stanowiska w przemyśle naftowym, 17 kieruje większemi lub mniejszemi kopalniami, lub robotami w kopalniach, a 45 znalazło zatrudnienie jako wiertacze lub pomocnicy; skąd inąd ustało zupełnie sprowadzanie wiertaczy z zagranicy, a przeciw tym co dobremi świadectwami Szkoły się wykazują nie słyszymy skarg przedsiębiorców.

Rezolucye Sejmowe wzywające Rząd do Systemizowania przy politechnice lwowskiej Katedry górnictwa z szczególnym uwzględnieniem potrzeb przemysłu naftowego, dotąd nie odniosły skutku, chociaż trzeba uznać że udzielenie ze strony Rządu jednorazowej kwoty 1000 zł. a rocznej 150 zł. na utworzenie i utrzymanie muzeum górnictwa nafty potrzebnego do celów takiej katedry jest skazówką że z czasem zadość się stanie rezolucyi Sejmowej. W budżecie krajowym na r. 1895 znajduje się też taka sama kwota 150 zł. na utrzymanie powyższego Muzeum.

5. Pod względem wydawania atlasu geologicznego i zbierania i ogłaszania dat Statystycznych, kwoty wstawione w budżet są te same co roku zeszłego t. j 2500 zł. i 800 zł. Komisya stwierdza z zadowoleniem że wydawnictwo atlasu zapowiada wykończenie w krótkim csasie 52 arkuszów całego wydawnictwa, oraz że pod względem zbierania i ogłaszania dat Wydział krajowy doszedł do porozumienia z Towarzystwem naftowem, którego Dwutygodnik: „Sprawozdanie kraj. Tow. naftowego w Galicyi“ jest najstósowniejszem pośrednikiem w zbieraniu i ogłaszaniu odnośnych dat

Na podstawie powyższych uwag komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w ciągu r. 1894 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby przeprowadził rokowania z Rządem w celu uzyskania kwoty 7500 zł. na koszta dalszego pogłębienia świdrowego otworu wywierconego na Wystawie Lwowskiej

3. Sejm wzywa c. k. Rząd do Systemizowania katedry górnictwa ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb krajowego górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie i udzielenia Subwencyi obu krajowym niższym Szkołom górniczym we Wietrznie i Borysławiu.

Lwów dnia 2. Lutego 1895.

Gorayski
przewodniczący

Szczepanowski
sprawozdawca

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o czynnościach drugiego Departamentu Wydziału krajowego w zakresie spraw dotyczących rolnictwa i leśnictwa za czas od 1. stycznia do końca grudnia 1894.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności II. Departamentu Wydziału krajowego omawiane są w dziale IV. następujące sprawy:

1. czynności kraj. komisyi rolniczej,
2. użycie funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego,
3. wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej,
4. mleczarstwo,
5. zamknięcie granicy rumuńskiej dla przepędu bydła,
6. kontrola stanu i ruchu bydla w pasie granicznym,
7. uprawa lnu,
8. rybołostwo,
9. uprawa tytoniu,
10. subwencye dla Tow. kółek rolniczych,
11. szkoły rolnicze w Jagielnicy i Kobiernicach,
12. szkoła ogrodnicza w Tarnowie,
13. „ uprawy i wyprawy lnu Gródku,
14. „ gospodarstwa lasowego,
15. „ dla gospodyń wiejskich w Iwoniczu,
16. dla rolnictwa w Wojsławiu,
17. wykłady wędrownych nauczycieli,
18. nauka weterynaryi,
19. kurs jednoroczny dla nauczycieli szkół ludowych przy szkole w Horodence,
20. stypendya dla kandydatów na nauczycieli leśnictwa,
    „ dla uczniów szkoły weterynaryi,
    „ „ „ „ kucia koni,
21. „ na cele kultury krajowej.

Sprawy pod 4, 11, 12, 13, 14, 15 i 17 są przedmiotem osobnych przedłożeń Wydziału krajowego, a o reszcie spraw wyżej wymienionych przedkłada Komisya gosp. kraj. następujące sprawozdanie.

Z powodu, że od roku 1891. czynności drugiego departamentu w zakresie spraw dotyczących rolnictwa i leśnictwa nie były przedmiotem sprawozdań komisyi gospodarstwa krajowego, obejmujących ogół tych czynności, a jedynie o pojedyńczych działach tego zakresu były Wysokiemu Sejmowi przedkładane osobne sprawozdania, przeto nie powziął Wysoki Sejm w ciągu ubiegłej Sesyi żadnych uchwał dotyczących całości spraw omawianych w dziale IV. sprawozdania drugiego departamentu za rok 1894.

Do zakresu działania drugiego departamentu Wydziału krajowego należą oprócz spraw rolniczych, także sprawy finansowe przemysłowe, górnicze, szkoły przemysłowe i biuro statystyczne, zaś część spraw zostających w najściślejszym związku z rolnictwem i jego rozwojem, jak melioracyi, szkoły rolnicze w Dublanach i w Czernichowie i składy zbożowe przydzielono do departamentu pierwszego.

Sprawy rolnicze podzielono między dwa departamenta Wydziału krajowego, a w sprawozdaniach z czynności tych departamentów traktowane one są wspólnie z innemi sprawami, przez to nie tworzą odrębnej całości, a wobec wielkiej ilości sprawozdań o pojedynczych działach spraw rolniczych, pogląd na całość usuwa się z uwagi i schodzi na drugi plan. Tak być nie powinno.

Rolnictwo żywiące $^3/_4$ ludności kraju, produkujące surowo płody wartości kilkuset milionów, nie potrafiło dotąd zająć w zarządzie autonomicznym tego pierwszorzędnego stanowiska, jakie mu się bezsprzecznie należy. Jeżeli sprawy sanitarne, sprawy komunikacyi tworzą odrębne działy i osobnym przydzielone są departamentom, a trzeci departament Wydziału krajowego także jedną ważną sprawą głównie się zajmuje, to należy też zdaniem Komisyi gosp. kraj., połączyć zawiadywanie wszystkich spraw tyczących się rolnictwa w jednym ręku i utworzyć dla nich osobny departament.

Rolnictwo zasługuje na bardzo troskliwą opiekę i bardzo gorące zajęcie się tak ze względu na swą ważność, jak niemniej ze względu na ciężkie warunki rozwoju, jakie wytworzyły się w ciągu ostatnich lat, warunki tak nieprzychylne, że nie tylko ten rozwój hamują ale i istnienie rolnictwa i byt rolników co raz bardziej podkopują.

Wartość produkcyi rolnej, to jest samego zboża i roślin handlowych, nie licząc wartości produkcyi leśnej, inwentarzy, owoców, ryb i t. p., wynosiła:

w roku 1884	374	milionów w. a.
„ 1886	325	„
„ 1888	296	„
„ 1889	233	„

zatem spadła w ciągu lat pięciu o sto czterdzieści milionów, blisko o 40 procent.

Że od roku 1889. ta cyfra jeszcze bardziej i to bardzo znacznie się obniżyła, to nieulega wątpliwości, jak nie mniej i to, że widoki na przyszłość nie lepsze.

Położenie staje się bardzo poważnem, a będzie rzeczą wszystkich czynników, mających wpływ na sprawy krajowe, zająć się niem z całą uwagą.

Tym niepomyślnym warunkom tej kryzis, jaką przechodzi rolnictwo nie tylko u nas, ale niemal w całej Europie, słabsze gospodarstwa nie długo potrafią się opierać, a nawet gospodarstwa zasobne w kapitał i inteligencyę, nie łatwe mają zadanie.

W pierwszym rzędzie należy starać się o to, żeby ten niezbędny zasób wiedzy uczynić przystępnym jak najszerszym kołom rolników, rozpatrując zaś pod tym względem stosunki kraju, przejdziemy do przekonania, że jak w każdem innem wypadku, tak i wsprawie szkół zawodowych, to biedne rolnictwo dotąd nie było traktowane tak jak zasługuje ze względu na to, iż tworzy podstawę bogactwa kraju.

Nie można twierdzić, że przemysł jest u nas wysoko rozwiniętym, że w sprawie szkół przemysłowych także już nic nie pozostaje do zrobienia — doszło do tego, a jednak o ile niżej stoi rolnictwo pod względem szkół zawodowych w porównaniu z przemysłem. W roku 1890/91 było na 456,000 ludności, zajmującej się przemysłem, szkół przemysłowych 47, nauczycieli 327, uczniów 4371.

Na 4,420.000 ludności rolniczej było:

Szkoł rolniczych 6, nauczycieli 45, uczniów 238, szkół specyalnych w związku z rolnictwem zostających, ogrodniczych chmielarskich, uprawy lnu 5, nauczycieli 28, uczniów 66, szkół leśnictwa 2, nauczycieli 14, uczniów 54, zatem 1 uczeń na 104 ludności przemysłowej, 1 nauczyciel na 1393 ludn. przemysłowej, a nie uwzględniając szkół specyalnych, 1 uczeń na 18,571 ludności rolniczej, 1 nauczyciel na 100,000 ludności rolniczej, z uwzględnieniem tych szkół, 1 uczeń na 12.300, i nauczyciel na 50.000 ludności.

Powyższe cyfry nie potrzebują komentarza, a wynika z nich niewątpliwie ta wskazówka, że sprawa nauki rolnictwa wymaga bardzo energicznej i wytrwałej akcyi.

Komisya gospodarstwa krajowego przedkłada światłej uwadze Wysokiego Sejmu, co na tem polu zrobiono i jakie zarządzenia są w toku.

Dla większych właścicieli stoją otworem:

1. akademia rolnicza w Krakowie,
2. wyższa szkoła rolnicza w Dublanach,
3. średnia szkoła w Czenichowie.

Niższych oficyalistów kształcą niższe szkoły rolnicze w Dublanach i Horodence, leśników szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie i państwowa w Bolechowie, ogrodników szkoła w Tarnowie, chmielarzy prywatna szkoła subwencyonowana przez Towarzystwo gospodarskie.

Dla kształcenia włościan w zawodzie rolniczym służą niższe szkoły rolnicze w Igielnicy i w Kobiernicach i szkoła uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

W obec tak niedostatecznej liczby niższych szkół rolniczych nie rychło możnaby się spodziewać poprawy sposobu gospodarowania u włościan, gdyby w tym samym kierunku nie działały także i inne czynniki wolą Wys. Sejmu do tego powołane, a temi są: wykłady wędrownych nauczycieli, lustracye gospodarstw włościańskich przez lustratorów Towarzystwa kółek rolniczych, pouczanie plantatorów tytoniu przez specyalnych instruktorów, a w ostatnich czasach szkoła ludowa.

Pomnożenie niższych szkół rolniczych takich jak Jagielnice i Kobiernice jest sprawą bardzo nagłą, dlatego z wielkiem zadowoleniem podaje komisya gosp. kraj. do wiadomości Wysokiego Sejmu, że w roku bieżącym rozpoczętą będzie budowa szkoły rolniczej w Bereźnicy w powiecie stryjskim z takim samym kierunkiem jak w Jagielnicy i w Kobiernicach. Właściciel Bereźnicy hr. Julian Brunicki odstąpił dla szkoły trzydzieści kilka morgów gruntu zupełnie bezinteresownie, co komisya gosp. kraj. z najszczerszem uznaniem podnosi.

Sprawa założenia szóstej niższej szkoły rolniczej w powiecie Krośnieńskim postąpiła o tyle, że Wydział krajowy zawarł z gminą miasta Krosna umowę o wydzierzawienie 39. morgów gruntu wraz z budynkami gospodarskimi i można się spodziewać, że w niedługim czasie szkoła będzie otwartą.

Również sprawa założenia szkoły rolniczej dla włościan w Wojsławiu jest w toku. Pan Dębowski odstąpił na rzecz szkoły 13$^1/_2$ morgów pola pierwszej jakości, ewentualnie większy obszar nieco słabszego pola, a oprócz tego deklarowano znaczne datki na wypadek pomyślnego załatwienia projektu założenia tej szkoły,

Wobec bardzo znacznej ofiarności ze strony Wysokiego Sejmu, jak niemniej osób prywatnych i gmin na zakładanieszkół rolniczych, wobec życzliwego popierania tej sprawy ze strony c. k. Rządu, możnaby się spodziewać szybkiego wzrostu liczby tych szkół i pomyślnego ich rozwoju, gdyż włościanie coraz liczniej, coraz chętniej do nich się zgłaszają, gdyby nie ta okoliczność, że trudno dla nich znaleźć odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli.

Z brakiem sił nauczycielskich ma się ciągle do walczenia, a żeby temu zaradzić, należy zdaniem komisyi gosp. kraj. pomnożyć liczbę stypendyów dla kandydatów kształcących się na nauczycieli do szkół rolniczych.

Z funduszu przez Wysoki Sejm w XV. rubryce budżetu na rok 1894. uchwalonego udzielił Wydział krajowy stypendyum na rok 1894/5. Henrykowi Klimkiewiczowi kształcącemu się w Hohen-

heimie i Franciszkowi Dąbrowskiemu w Liebwordzie. Oprócz tego wysłał Wydział krajowy Przemysława Cholewę instruktora szkoły rolniczej w Kobiernicy do nowego Iczyna (Söhle) w Morawii celem uzupełnienia nauk teoretycznych i obznajomieniem z prowadzeniem szkoły rolniczej domowej. Ponieważ Cholewa zastępywał już nauczyciela fachowego w Kobiernicy, przeto po powrocie z Morawii będzie użyty na nauczyciela przy jednej z niższych szkół rolniczych.

Te wszystkie zarządzenia mające na celu pomnożenie liczby niższych szkół rolniczych, są niewystarczające, a postęp w gospodarstwach włościańskich nie rychło by się objawił, jeśliby jedynie na szkołach rolniczych miał się opierać. Każdy postęp objawia się stopniowo i trzeba dlań przygotować teren, a pod tym względem uchwały, jakie Wysoki Sejm powziął w ostatnich czasach, rokują najpiękniejsze nadzieje.

Na posiedzeniu 22. stycznia b. r. powziął Wysoki Sejm w sprawie reformy ustawy o zakładaniu i urządzaniu szkół ludowych uchwałę niezmiernej doniosłości, która będzie trwałym pomnikiem prac tego Sejmu, dowodem światłej, prawdziwie patryotycznej działalności krajowej Rady szkolnej. W myśl tej uchwały zreformowana szkoła ludowa da impuls do reformy gospodarstw włościańskich i rozpowszechni w szerokich kołach ludności rolniczej zasady dobrej gospodarki.

Głównym warunkiem powodzenia zamierzonoj reformy jest przysposobienie odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli, z teoryą i praktyką rolnictwa dokładnie obznajomionych. Już w roku zeszłym uchwalił Wysoki Sejm urządzenie specyalnego kursu jednorocznego dla nauczycieli szkół ludowych przy jednej z niższych szkół rolniczych, ażeby dać sposobność poznania teoryi i praktyk rolniczej i możność przyswojenia sobie metody nauczania.

Teoryę samą udzielają także i seminarya nauczycielskie w których nauka rolnictwa udzielaną bywa przez profesorów fachowych, lecz właśnie dla tego, że teorya sama nie wystarcza, powstała myśl urządzenia kursów specyalnych o których wyżej była wzmianka.

Kurs taki rozpoczął się w Horodence dnia 15. września zeszłego roku na podstawie planu przez delegata Wydziału krajowego w porozumieniu z delegatami krajowej Rady szkolnej ułożonego, a przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzonego. Na kurs ten wysłała Rada szkolna 10. nauczycieli przeznaczając im z funduszu szkolnego stypendya po 300 złr.

Koszta wynagrodzenia kierownika i nauczycieli szkoły rolniczej w Horodence, najem zaprzęgów i inne wydatki wynoszą za cały kurs 2350 złr.

Szkoła rolnicza w Horodence kształcić ma dozorców i niższych oficyalistów dla większych gospodarstw, szkoły w Jagielnicy i w Kobiernicach mają kształcić włościan na samoistnych gospodarzy, mają własne kilkudziesięcio-morgowe gospodarstwa, obrabiane wyłącznie przez uczniów szkoły, więc zdaniem komisyi gosp. krajowego właśnie przy tych szkołach byłoby wskazanem urządzić specyalne kursa jednoroczne dla kandydatów nauczycielskich, gdyż tam właśnie z praktyką zajęć rolniczych będą mogli się poznać. Wobec uchwalonej reformy szkoły ludowej i rozszerzenia nauki rolnictwa potrzeba będzie znacznej liczby odpowiednio uzdolnonych nauczycieli i jeden kurs przy szkole rolniczej w Horodence może wystarczy.

Nie należy też pomijać uwagi, że warunki gospodarowania są inne na Podolu, a inne koło Krakowa, inne też są pewnej okolicy właściwe kultury, które szczególną dla gospodarstw włościańskich mają wartość, dla tego nauczyciel, który odbył kurs jednoroczny w Horodence, a nie nabył gdzie indziej praktyki gospodarskiej, nie łatwo potrafi udzielać rad gospodarskich w innej okolicy n. p. Krakowa i zoryentować się w odmiennych stosunkach. Komisyi gosp. kraj. sądzi, iż dla przysposobienia nauczycieli dla szkół ludowych z kursem rolniczym połączonych, które w różnych okolicach kraju stopniowo mają być zakładane, należałoby te kursa jednoroczne urządzać nie tylko w Horodence, ale także i przy innych szkołach rolniczych.

Gdy nowo projektowane szkoły w Bereźnicy i w Krośnie taki sam będą miały kierunek jak Jagielnice i Kobiernice, więc można mieć na uwadze zaprowadzenie kursów jednorocznych już przy zakładaniu tych szkół i odpowiednio do tego je urządzić.

Zreformowana w myśl uchwały Sejmu szkoła ludowa działać będzie w przyszłości, obecnie rozpowszechnianie zasad racyonalnej gospodarki jest zadaniem wędrownych nauczycieli. Żałować wypada, że w roku zeszłym tylko dwóch wędrownych nauczycieli było czynnych, co Wydział krajowy przypisuje brakowi odpowiednio uzdolnionych kandydatów. Ze względu, że o nauczycielach wędrownych zapowiedział Wydział krajowy osobne sprawozdanie, komisyi gosp. kraj. ogranicza się tylko na wzmiance, iż byłoby bardzo pożądanem postarać się o odpowiednie osobistości, gdyż ludność przywykła do słuchania tych wykładów, zbiera się chętniej i liczniej i zastosowuje się do udzielanych wskazówek.

Wobec zamierzonej na szerszą skalę akcyi melioracyjnej, powinni wędrowni nauczyciele omawiać obok innych spraw, także sprawę melioracyi, wykazywać użyteczność tych robót i obznajamiać włościan z warunkami ich wykonania.

Kończąc na tem uwagi o zarządzeniach, mających na celu zawodowe kształcenie rolników, przechodzi komisyi gosp. kraj. do omówienia innych spraw, o których jest wzmianka w sprawozdaniu Wydziału krajowego, a rozpoczyna od Towarzystwa Kółek rolniczych, którego działalność zwróconą jest wyłącznie w kierunku rozwoju i polepszenia bytu mniejszych właścicieli rolników, a jednym ze środków do tego są lustracye gospodarstw włościańskich, połączone z wykładami i pouczeniami na miejscu. Uchwałą z 16 lutego 1894. wyznaczył Wysoki Sejm dla Kółek rolniczych na koszta zakładania i lustracye, na urządzenie zjazdów i t. p. kwotę 5000 złr., która w całości na rzecz zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych wypłaconą została. Towarzystwo Kółek rolniczych obowiązane jest przedkładać Wydziałowi krajowemu rachunki z funduszów i uzyskanych subwencyj, a czyniąc zadość temu obowiązkowi, przedłożyło rachunki za rok 1893, z których się okazuje, iż dochodów było ogółem 14.169 złr. 33 ct., rozchodów 13.492 złr. 33 ct., pozostałość kasowa na rok 1894 wynosiła 677 złr. 68 ct.

W rubryce dochodów uczyniły subwencye uzyskane od Wysokiego Sejmu, od galicyjskiej Kasy oszczędności, Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, Towarzystwa gospodarskiego, Rad powiatowych i osób prywatnych razem kwotę . . . . 9.177 złr. — ct.

Ze sprzedaży nasion i narzędzi	3.188	„ —	„
W rubryce wydatków kosztowały książki, czasopisma i wydawnictwa .	1.222	„ 26	„
Zakupno nasion i narzędzi	3.790	„ 93	„
Lustracye gospodarstw włościańskich . . .	3.817	„ 36	„
Wydatki administracyjne	4.103	„ 74	„
Koszta Wystawy	500	„ —	„

Lustracye połączone z pouczeniami odbywały się w roku 1893 we wielu powiatach, a wykazy tych lustracyj przedłożone zostały Wydziałowi krajowemu wraz ze sprawozdaniem czynności za rok 1893. Sprawozdanie dające dokładny obraz dodatniej działalności Tow. Kółek rolniczych, zbyt jest obszerne, by tutaj choćby w streszczeniu podanem być mogło. Podczas Wystawy krajowej odbyło się Walne Zgromadzenie delegatów i członków Kółek rolniczych, a lustratorowie Kółek rolniczych przy pomocy krajowych wędrownych nauczycieli rolnictwa objaśniali szczegóły Wystawy uczestnikom zjazdu.

Towarzystwo Kółek rolniczych wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie subwencyi na lustratorów handlowych, urządzenia kursów handlowych i podwyższenie subwencyi, do czego się Wysoki Sejm nie przychylił.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu utworzono fundusz pożyczkowy 15.000 złr. dla wspierania handlowo przemysłowej działalności Tow. Kółek rolniczych. Z funduszu tego udzielane będą pożyczki tym Kółkom rolniczym, które bądź dla braku kapitału, bądź dla innych przyczyn nie mogą rozwinąć sklepików. Wydział krajowy udziela pożyczki po zasięgnięciu opinii zarządu głównego. W roku 1894 udzielono pożyczek w kwocie 4025 złr. w kwotach po parę set złr., tylko zarządom kółek rolniczych w Jaśle i Monasterzyskach udzielono po 1000 złr.

Bilans funduszu pożyczkowego przedstawił się z końcem roku 1890 jak następuje:

ulokowano na pożyczkach	11.520
„ w banku krajowym	3.850
	15. 370

zatem fundusz pożyczkowy podniósł się o 370 złr. Spłaty pożyczek odbywają się regularnie, tylko w jednym wypadku musiał bank krajowy wystąpić ze skargą przeciw ręczycielom z powodu nieuiszczenia rat.

Na wzór komisyi dla spraw przemysłowych utworzoną została ze zgodą Wysokiego Sejmu krajowa komisya dla spraw rolniczych, mająca zakres czynności statutem objęty, a jako główne zadanie udzielanie Wydziałowi krajowemu opinii we wszystkich sprawach tyczących się rolnictwa.

Komisya gosp. kraj. już w sprawozdaniu z roku 1892. wypowiedziała życzenie, przyjęto do zatwierdzającej wiadomości Wysokiego Sejmu, aby sprawozdanie z czynności krajowej komisyi dla spraw rolniczych były przedkładane Wysokiemu Sejmowi; jak dotąd życzenie to pozostało bez skutku, co tem bardziej z ubolewaniem podnieść należy, że o ceynnościach komisyi rolniczej z odnośnego sprawozdania Wydziału krajowego tylko nie jasne można powziąć wyobrażenie. Z tego sprawozdania dowiadujemy się, że liczba posiedzeń pełnej komisyi była w zeszłym roku mniejszą, niż w roku poprzednim; istotnie liczba tych posiedzeń jest tak małą, że chyba mniejszą być nie może, gdyż od końca roku 1893. po dzień dzisiejszy odbyło się tylko jedno posiedzenie.

Sekcya stała komisyi rolniczej odbyła w roku zeszłym sześć posiedzeń, na których załatwiono około 60 spraw. Byłoby bardzo do życzenia, żeby protokoły posiedzeń tak komisyi, jak i stałej sekcyi były zapisywane w księgach; jest to koniecznie potrzebne, skoro Wydział kraj. w różnych sprawach zasięga opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych i na nią się powołuje.

Do ważnych spraw załatwianych przez komisyę rolniczą zalicza sprawozdanie Wydziału krajowego rozdział subwencyj krajowych i państwowych na hodowlę bydła, udzielania pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, ustanowionego uchwałą Wysokiego Sejmu z 10. maja 1890 r. Komu i jakich udzielono subwencyj, ze sprawozdania Wydziału kraj. dowiedzieć się nie można. Pożyczki nie udzielono nikomu.

Stały fundusz pożyczkowy na podniesienie przemysłu rolniczego uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. maja 1893 utworzony, wynosił z dniem 30. czerwca 1894 141.540 zł. 60 ct. i jest zdeponowany w Banku krajowym.

Z tego funduszu mają być udzielane pożyczki na podniesienie przemysłu połączonego z gospodarstwem roloem, a mającego na celu płody roślinns i zwierzęce przez stosowną przeróbkę lepiej spieniężać.

Komisya gosp. kraj. wyraża życzenie, aby na przyszłość w sprawozdaniu o tem funduszu było wspomniane, na jakie cele żądano pożyczek.

Ustawa hodowlana z dnia 20. Lipca1892. weszła w życie o tyle, iż do końca roku 1894, zatem w półtrzecia roku po jej ogłoszeniu zorganizowano w 50 powiatach komisye licencyonujący, z tych 15 w zachodniej, 35 we wschodniej części kraju. O ile te komisye rozpoczęły czynności ustawą wskazane, ocenić nie można, gdyż dotąd wpłynęły tylko 4 sprawozdania. Powód, że ustawa hodowlana dopiero z końcem roku zeszłego zaczęła wchodzić w życie, leży w tem, iż przepisy wykonawcze do tej ustawy, wypracowane przez Wydział krajowy w porozumieniu z krajową komisyą dla spraw rolniczych, zostały przez c. k. Rząd z nieznacznemi zmianami dopiero w październiku roku zeszłego zatwierdzone. Przepisy te różnią się od przepisów przez Wydział krajowy w sprawozdaniu za rok 1890 o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła do wiadomości wysokiego Sejmu podanych, a to w następujących punktach:

Do §. 7. ustępu trzeciego dodano: „R e g e s t r a t e i w y k a z y“ (Regestr licencyonowanych buhajów i wykazy buhajów zakupionych z funduszów subwencyjnych) „s k ł a d a ć b ę d z i e k o m i s y a

licencyonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i prześle c. k. Starostwu powiatowemu, tudzież odnośnemu Komitetowi centralnemu c. k. Towarzystwa rolniczego".

Do §. 13 ustęp ostatni zamiast: Przepisy dla utrzymujących buhaje licencyonowane objęte są osobną Instrukcyą, — brzmi obecnie: „Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne, bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) przez prywatnych właścicieli utrzymywane, objęte są osobną Instrukcyą".

Przepis do §. 14. zmieniono w ten sposób, że zamiast: „Każdy utrzymujący licencyonowanego buhaja ma prowadzić regestr stanowienia", powiedziano: „Każdy utrzymujący buhaja gminnego lub na podstawie umowy z gminą (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego, ma prowadzić regestr stanowienia..."

Do §. 20., w którym jest mowa o zakupnie buhajów dla gmin z funduszu hodowlanego przez Komitet Towarzystwa gospodarskiego, — dodano: „w porozumieniu z właściwymi gminami."

Przepis do §. 16. i 18. opuszczono, a zamiast przepisu do §. 16. wzbraniającego pasać buhajki wspólnie z krowami i jałówkami, wydało c. k. Namiestnictwo pod dniem 2. sierpnia b. r. l. 58.567 we własnym zakresie osobne rozporządzenie, z zakazem pasania dorastających buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.

Po zasiągnieniu opinii krajowej komisyi rolniczej ustanowił Wydział krajowy normy co do udzielania pożyczek na zakupno buhajów z funduszu hodowlanego na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 4. Kwietnia 1892 w wysokości 50.000 złr. utworzyć się mającego, na co dotąd wpłynęła połowa.

Bliższe szczegóły odnoszące się do sprąwy podniesienia hodowli bydła, zawarto są w osobnem sprawozdaniu.

O czynnościach krajowego instruktora mleczarstwa będzie mowa w sprawozdaniu o czynnościach krajowych wędrownych nauczycieli rolnictwa, tu nadmienić wypada, iż w roku ubiegłym udzielał pan Massalski rad z dziedziny gospodarstwa nabiałowego o to się zgłaszającym, urządzał kilkudniowe kursa nauki mleczarstwa we Lwowie i w Krakowie i miewał odczyty z demonstracyami w dziale mleczarskim krajowej Wystawy we Lwowie. Wydział krajowy wysłał w roku zeszłym byłego ucznia wyższej szkoły rolniczej w Dublanach p. Ludwika Kaweckiego na trzymiesięczny kurs nauki praktycznej do mleczarni w Nortrup, a następnie na 6-cio tygodniowy kurs teoretyczny mleczarstwa w Pruszkowie. Po powrocie do kraju zamianowany został pan Kawecki czasowym zastępcą instruktora do robót praktycznych przy szkole rolniczej w Kobiernicach z obowiązkiem udzielania nauk mleczarstwa Instruktora przy szkole rolniczej w Kobiernicach Cholewy wysłał Wydział krajowy celem uzupełnienia studyów na rok 1894/5 do średniej szkoły rolniczej w Nowym Iczynie, zaś byłego ucznia szkoły kobiernickiej Antoniego Salę na kurs praktycznej nauki mleczarstwa urządzony przez Salzburskie Towarzystwo rolnicze.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z 17. Lutego 1894 przedłożoną została Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya Wydziału powiatowego Kałuskiego w sprawie niedopuszczenia otwarcia granicy rumuńskiej dla dowozu bydła.

Oceniając całą doniosłość tej sprawy i niebezpieczeństwo na jakie byłby narażony chów bydła w kraju, odniósł się Wydział krajowy dwukrotnie do c. k. Ministerstwa o niedopuszczenie zarządzeń, które podwójnie mogłyby być dla nas szkodliwemi, raz dlatego, że mogłaby być zawleczona zaraza do kraju, powtóre dla tego, że byłby utrudnionym wywóz bydła krajowego jako mogącego zawlec zarazę.

Zeszłoroczna wystawa bydła wykazała, że w całym kraju zajęto się chowem bydła, że chów prowadzi się racyonalnie, i że bardzo znaczne inwestycye złożono właśnie w ten dział gospodarstwa, który też w obec bardzo znacznego obniżania się cen zboża, tem większego nabiera znaczenia. W ciągu lat 10-ciu od 1880 do 1890 podniósł się stan bydła w kraju o 188.800 sztuk a subwencye jakie z funduszów państwowych udzielono za pośrednictwem gal. Towarzystwa gospodarskiego na podniesienie chowu bydła w Galicyi, wynoszą 370.000 złr.

Obecnie kiedy ofiarność państwa zaczyna wydawać plony, kiedy kraj znaczne łożyć chce kwoty, gdy nowa ustawa hodowlana wymagać będzie bardzo znacznych ofiar za strony mniejszych właścicieli na zakupno i utrzymanie buhajów, otwarcie granicy rumuńskiej byłoby w najwyższym stopniu szkodliwem i nielogicznem. Komisya gospodarcza krajowa wypowiada najsilniejsze przekonanie, że Władze krajowe i krajowa komisya dla spraw rolniczych nie spuszczą z uwagi tej sprawy i nie dozwolą, aby kraj narażonym był na klęski zarazy.

Kilka gmin powiatu łańcuckiego wniosło petycyę o zaprowadzenie pewnych zmian w przepisach dotyczących kontroli stanu i ruchu bydła w pasie nadgranicznym, mianowicie, ażeby cielęta nie piętnowano na szyi i żeby znieść rewizorów bydła, a wydawanie paszportów poruczyć urzędom gminnym. Wobec niewątpliwych korzyści, jakie przynosi ścisłe przestrzeganie ustawy z 29 lutego 1890 sprzeciwił się Wydział krajowy stanowczo temu ostatniemu żądaniu, również i c. k Namiestnictwo odpowiedziało odmownie co do zmiany sposobu piętnowania cieląt. Zalecono jedynie jak największą ostrożność i wskazano w taki sposób postępowanie, żeby cieląt nie ranić.

Do drugiego Departamentu Wydziału krajowego należą także sprawy rybołostwa.

Ustawa o rybołostwie z 31. paźdz. 1887 postanawia, iż mają być utworzone rewiry rybackie własne lub dzierzawne i że do przeprowadzenia spraw i zarządzeń rewirów rybackich będą zaprowadzone wydziały rewirów rybackich w myśl § 30. powołanej ustawy może minister rolnictwa wstrzymać zaprowadzenie wydziałów rewirów rybackich, a w takim razie przechodzą ich funkcye na Wydział krajowy: Na podstawie wniosku Wydziału krajowego z 11. maja 1888 postanowiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 3. czerwca 1894, że aż do dalsego zarządzenia nie będą zaprowadzone Wydziały rewirowe dla dorzeczy Skawy i Raby, dla których już utworzono rewiry rybackie, a prawa i obowiązki Wydziałów rewirowych przejdą na Wydział krajowy.

Stałe rewiry rybackie ustanowione zostały na dorzeczach Soły, Skawy i Raby, razem 42 rewirów, dalej ustanowiono rewiry tymczasowe dla dorzeczy Dunajca, Wisły i Bugu. C. k. Namiestnictwo poleciło c. k. Starostwom w Wadowicach, Żywcu i Myślenicach rozpisanie ofert na wydzierzawienie rewirów dorzecza Skawy, a c. k. Starostwu w Nowym Targu, Myślenicach, Limanowej, Wieliczce Bochni wdrożenie wydzierzawienia rewirów w dorzeczu Raby.

Do końca grudnia 1894. miały być wszystkie oferty c. k. Namiestnictwu przedłożone.

Z początkiem roku 1895. będzie 29, a może nawet 45 rewirów rybackich, któremi Wydział krajowy będzie musiał się zająć, to znaczy:

1. utrzymywać ewidencye istniejących rewirów, ich posiadaczy i dzierzawców, czynszów dzierzawnych i wartości dzierzawnej własnych rewirów, służącej za podstawę do wymiaru taks rewirowych,

2. ściągać taksy rewirowe,

3. wydawać książki rybackie i utrzymywać ich ewidencyę,

4. zarządzać funduszami z taks, kar i t. p. pochodzącemi,

5. zarządzać tępienie zwierząt szkodliwych dla rybołostwa, chowanie i puszczanie narybku.

6. badać stan zarybiania w wodach rewirowych, badać przeszkody rozwoju.

7. wydawać postanowienia wykupu istniejących praw rybołostwa w interesie rybołostwa większego obszaru, żądać wykupu u politycznych władz powiatowych i uiszczać ceny wykupu,

8. stawiać wnioski na uznanie pewnych przestrzeni wód za tarliska ochronne,

9. interweniować w sprawach usunięcia zanieczyszczania wód przez zakłady przemysłowe, zaopatrzenia w jazła kanałów do nawodniania i innych celów służących,

10. interweniować w sprawach wykonywania policyi rybackiej i t. d.

Taksy, kary, kwoty ze sprzedaży ryb skonfiskowanych pochodzące, służyć mają na pokrycie kosztów administracyi rewirów rybackich.

Oczewistą jest rzeczą, że Wydział krajowy nie może w zastępstwie rewirów rybackich prowadzić czynności, wymagających fachowych znajomości, jak tylko za pośrednictwem odpowiednio dobranych funkcyonaryuszy płatnych. Po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi rolniczej powołał Wydział krajowy docenta rybactwa w Dublanach p. Rozwadowskiego do wykonywania wyżej wymienionych czynności w zastępstwie i z ramienia Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1894 przeznaczył Wysoki Sejm 2.000 zł. do rozporządzenia Towarzystwa uprawy tytoniu na przeciąg lat trzech pod warunkiem, że projekt użycia tej kwoty rokrocznie będzie przedkładanym do zatwierdzenia Wydziałowi kraj., a zarazem polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się o wyjednanie subwencyi 2.000 zł. rocznie z funduszów państwowych dla 2 instruktorów uprawy tytoniu także na lat trzy.

C. k. Ministerstwo rolnictwa nie uwzględniło prośby z powodu wyczerpania dotacyi na rok 1894, oświadczając zarazem gotowość wzięcia pod rozwagę udzielenia takiej subwencyi w latach 1895 i 1896. Na rok 1894 udzielono tylko 1.000 zł.

Towarzystwo uprawy tytoniu przedłożyło poniżej zamieszczony projekt użycia w r. 1894. subwencyi 4.000 zł.:

1) Pensye dwóch instruktorów 3.400 zł
2) Stacya doświadczalna w Zabłotowie 100 zł.
3) Subwencyonowanie rozsadników 400 zł.
4) Wydatki kancelaryjne 100 zł.

W roku 1894. było czynnych dwóch instruktorów uprawy tytoniu, p. Władysław Anzuta i p. Ignacy Jakubowicz. Pierwszy zwiedzał kilkakrotnie 40 gmin i udzielał nauk, do których też znaczna liczba plantatorów starała się stosować. Pan Jakubowicz stwierdził, że plantatorowie z tych gmin, w których on pouczał, dostarczyli lepszego materyału i znaczniejszą kwotę pieniężną uzyskali, niż w latach poprzednich.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu o petycyi Towarzystwa uprawy tytoniu podniosła komisya gosp. kraj. użyteczność zakładania wspólnych rozsadników, celem dostarczania plantatorom wczesnej i dobrej rozsady. Zarządzenie to okazało się bardzo praktycznem, a Towarzystwo stara się zastosować ten środek w najszerszej mierze. Pragnąc pouczyć plantatorów o właściwem postępowaniu przy uprawie i zbiorze tytoniu, wyjednało Tow. uprawy tytoniu u Macierzy polskiej we Lwowie, iż jej nakładem wydanym został podręcznik dla plantatorów tytoniu, napisany przez oficyała c. k. fabryk tytoniu w Jagielnicy, p. Jaklińskiego. Dziełko to napisane popularnie będzie bardzo użytecznem. Ten sam p. Jakliński wysłany został w podróż naukową do Węgier, celem poznania uprawy tytoniu w tamtych stronach. Fundusze na tę podróż udzieliło c. k. Ministerstwo rolnictwa w kwocie 500 zł., Wydział krajowy dodał 100 zł. Program podróży ułożony także przez c. k. Ministerstwo rolnictwa obejmował dwie trzytygodniowe wycieczki w kwietniu i w październiku 1894. Sprawozdania p. Jakliński dotąd nie przedłożył.

Jedną z okoliczności tamujących rozwój uprawy tytoniu było to, iż przestrzeń minimalna, którą plantator musiał brać corocznie pod uprawę, była zbyt wielką. Oddział pokuckiego Tawarzystwa gospodarskiego wniósł prośbę do parlamentu w sprawie zmniejszenia tego minimum przestrzeni, Wydział krajowy poparł petycyę i można się spodziewać pomyślnego jej załatwienia.

Co do odbioru liści tytoniowych w magazynach, oświadcza Wydział krajowy, iż odbył się jak zwykle w miesiącach grudniu i styczniu i że dla każdego z trzech miejsc odbioru w Jagielnicy, Zabłotowie i Monasterzyskach ustanowionym był delegat z ramienia Wydziałów powiatowych. Ze sprawozdań tych delegatów wynika, że plon w r. 1894. nie był zadowalniającym, że względnie najlepszego tytoniu dostarczyły te gminy, którym najwięcej czasu poświęcał instruktor uprawy, że wreszcie odbiór odbywał się sumiennie i z uwzględnieniem niesprzyjających warunków uprawy w lecie 1893. W jednem sprawozdaniu delegata podniesione są skargi na jeneralną dyrekcyę fabryk tytoniu w Wiedniu, że do zakupna tytoniu wysyła cudzoziemców mało lub wcale nie znających języków krajowych, a w dodatku ludzi młodych, niemających wprawy i biegłości w klasyfikowaniu liści tytoniowych. Komisya gosp. kraj. sądzi, iż byłoby bardzo do życzenia, aby do utyskiwań tego rodzaju na dal nie było powodu.

Ze względu na wielkie znaczenie, jakie uprawa tytoniu ma dla całej południowo-wschodniej części kraju, obmyślenie dalszych środków do podniesienia uprawy tej rośliny, zmodyfikowania niektórych zarządzeń, utrudniających plantatorom odstawę tytoniu do fabryk, byłoby bardzo pożądane. Wszechstronne omówienie tych spraw na wspólnej konferencyi reprezentantów c. k. Rządu i plantatorów, mogłoby, zdaniem komisyi gospodarstwa krajowego, wydać bardzo pomyślny rezultat.

Uchwała Wysokiego Sejmu z 9. lutego 1894. powzięta w sprawie petycyi komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego, została przez Wydział krajowy przydzieloną do zaopiniowania krajowej komisyi rolniczej. Komisya rolnicza zaproponowała zwołanie ankiety, któraby się zajęła sprawą uprawy i wyprawy lnu, a w myśl tego życzenia zwołał Wydział krajowy ankietę, zapraszając do niej delegatów kraj. komisyi przemysłowej pp. Nawratila i Sołtyńskiego, członka komitetu Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, p. Tynieckiego i nauczyciela szkoły uprawy lnu p. Górskiego. Ankieta sprawozdania nie przedłożyła, sprawa jest jeszcze w toku, a skoro tak jest, pozwala sobie komisya gospodarstwa krajowego zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na wielkie znaczenie, jakie ma dla mniejszych właścicieli uprawa innej rośliny włóknistej, mianowicie konopi.

W roku	1882	było pod lnem	31.823	hektarów,	zebrano	116.250	hektarów.
„	1892	„ „ „	26.640	„	„	92.380	„
„	1882	„ „ konopiami	29·711	„	„	145.000	„
„	1892	„ „ „	34.000	„	„	181.000	„

W ciągu lat dziesięciu zmniejszyła się produkcya lnu i obszar użyty pod uprawę, a zwiększyła się dość znacznie produkcya konopi. W braku dat późniejszych można oprzeć porównanie między lnem i konopiami co do wartości całej produkcyi na cyfrach z lat dawniejszych, a te się tak przedstawiają:

W roku	1887	wartość produkcyi	lnu . . .	2.400.000	zł.
„	1889	„ „	„ . . .	2 520.000	„
„	1892	„ „	„ . . .	1 970.000	„
„	1887	„ „	konopi . .	4,400.000	„
„	1889	„ „	„ . .	3.529.000	„
„	1892	„ „	„ . .	3.870.000	„

Len stanowił w r. 1889 . . . 1·08% produkcyi rolnej.

Konopie stanowiły w r. 1889 . . 1·51% „ „

		Cena lnu	Cena konopi
		w ctm.	
W roku	1876 . .	41 zł. — ct.	25 zł. — ct.
„	1880 . .	37 „ 56 „	23 „ 21 „
„	1886 , .	26 „ 78 „	21 „ 42 „
„	1890 . .	26 „ 78 „	21 „ 42 „
„	1892 . .	21 „ 42 „	21 „ 42 „

Zważywszy, że uprawa konopi zwiększa się tak pod względem obszaru jak i pod względem produkcyi, że wartość zbioru konopi znacznie jest wyższą od zbioru wartości lnu, a nawet wynosi więcej niż wartość lnu, chmielu i tytoniu razem wziętych, trudno zrozumieć dlaczego, na uprawę konopi nie zwrócono wcale uwagi, skoro uprawą lnu, chmielu i tytoniu od lat wiele się zaopiekowano. Uprawa konopi potrzebuje wielu rąk i dla tego przeważnie tylko na mniejszych gospodarstwach może być prowadzoną z dobrym skutkiem, tem właśnie włościańskim gospodarstwom może ona przysporzyć dochodów i choć w części wynagrodzić straty spowodowane zniżką wartości innych płodów rolnych. Komisya gospodarstwa kraj. sądzi, iż byłoby rzeczą kraj. komisyi rolniczej wziąść pod rozwagę sprawę rozszerzenia uprawy konopi, poznać sposoby zużytkowywania przędziwa i kłaków, jak niemniej zbadać warunki handlowe i obmyśleć sposób, ażeby zbyt tych artykułów producentom większe niż dotąd przynosił pożytki.

Sprawa założenia szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu jest w toku. Dokupno gruntu przyległego do budynku przez księdza Podgórskiego SS. Felicyankom na szkoły gospodyń ofiarowanego, na co Wydział krajowy 2000 złr. już asygnował, natrafiło na trudności.

O sprawie tej będzie przedłożone osobne sprawozdanie.

Ze Sprawozdania II. Dep. Wydz. kraj. dowiadujemy się, iż naukę weterynaryi przy niższych szkołach rolniczych udzielał p. Sochaniewicz, powołany drogą konkursową na posadę krajowego nauczyciela weterynaryi i że specyalne 6—8 tygodni trwające kursa przeprowadził według planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego z zupełnem zadowoleniem Władz przełożonych.

Od początku grudnia 1894 wykłada p. Sochaniewicz weterynaryę i hygienę zwierząt na kursie urządzonym dla nauczycieli szkół ludowych przy szkole rolniczej w Horodence.

Towarzystwo weterynaryjne lwowskie wniosło prośbę o utworzenie dla uczniów tut. szkoły weterynaryi stypendyów państwowych po 300 złr. rocznie, którą Wydział krajowy poparł. Na odnośną prośbę odpowiedziało c. k. Ministerstwo za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa we Lwowie, że utworzenie 2 stypendyów państwowych mogłoby być wzięte pod uwagę tylko w takim razie, jeśliby Reprezentacya kraju wznowiła stypendya krajowe, jakie przy otwarciu c. k. szkoły weterynaryi istniały.

Wydział krajowy oświadczył gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku utworzenia dwóch takich stypendyów po 300 złr., jeśli c. k. Rząd także dwa stypendya po 300 złr. wyznaczy. Odpowiedź c. k. Rządu jeszcze nie nadeszła.

Na tem miejscu należy jeszcze zanotować, że na przedstawienie Dyrekcyi tej szkoły udzielił Wysoki Sejm 3 stypendya po 75 złr. Antoniemu Krwawiczowi, Michałowi Warenicy i Teodorowi Bojko, przyjętym na 6. miesięczny kurs kucia koni.

Z funduszów przez Wys. Sejm w Rubr. XV. uchwalonych, udzielił Wydział krajowy słuchaczowi c. k. akademii rolniczo-leśniczej w Wiedniu zasiłki na rok 1894/95. w tej samie wysokości, jak w roku 1893/94., mianowicie Stan. Soińskiemu 200 złr. a Stan. Sokołowskiemu 600 złr. Z tych samych funduszów rubr. XV. (per esq.) udzielił Wydz. kraj. po zasięgnięciu opinii kraj. komisyi rolniczej następujących zasiłków:

1. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na częściowe pokrycie kosztów zebrania typowych okazów ziemi z różnych okolic kraju i wykonania ich analizy 500 zł.

(Okazy te, wraz z wynikiem odnośnych analiz, wykonanych przez profesorów szkoły Dublańskiej, przedstawione były w pawilonie rolniczym na wystawie krajowej — i przeznaczone są przez Komitet wspomianego Towarzystwa dla Muzeów kr. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach).

2. Temuż samemu Towarzystwu na stypendya dla uczniów szkoły chmielarskiej w Starem Siole . . . . 400 złr.

3. Towarzystwu gorzelników polskich na urządzenie wystawy technicznej gorzelniczej na Wystawie krajowej we Lwowie . . . . 600 złr.

4. Galicyjskiemu Towarzystwu wetenaryjnemu we Lwowie, na wydawnictwo czasopisma „Przegląd weterynaryjny" . . . . 300 złr.

Redakcyi czasopisma pszczelniczego „Bartnik na wydawnictwo tego czasopisma . . . . 300 złr.

6. Galicyjskiemu Towarzystwu leśniczemu na wydawnictwo czasopima „Sylwan“ . . . . 100 złr.

7. Instruktorowi mleczarstwa p. Massalskiemu, na zwiedzenie mleczarni i spółek mleczaskich za granicą . . . . 150 złr.

Oficyałowi c. k. Magazynu tytoniowego w Jagielnicy p. Jaklińskiemu, na podróż naukową do Węgier . . . . 100 złr.

9. Elewowi biura drogowego i docentowi rybactwa w Dublanach p. Rozwadowskiemu, na podróż naukową w sprawach rybactwa . . . . 150 złr.

10. Abituryentom szkoły ogrodniczej w Tarnowie Wład. Lichańskiemu na dokończenie nauki w Pruszkowie na rok szkolny 1894/5 . . . . . . 300 złr.

11. Praktykantowi gorzelniczemu Stanisławowi Witkowskiemu, na dalszą naukę gorzelnictwa za granicą . . . . 50 złr.

12. Rygoryzantowi c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie Edmnndowi Zbudowskiemu, tytułem zapomogi i na oołacenie taksy egzaminowej . . . . . . 82 złr.
a uczniowi Franciszkowie Kaszubie jako jednorazową zapomogę . . . . . 25 złr.

13. Nadto celem przeprowadzenia doświadczeń z użyciem ziarna zaprawionego strychniną i arszenikiem do niszczenia myszy polnych, sprowadził Wydział krajowy od Wassmutha owies strychninowo-sacharynowy, tudzież zarządził przygotowanie owsa zatrutego strychniną i arszenikiem u tutejszego drogisty p. Lityńskiego, kosztem łącznym . . . . 247 zł.

Trutkę tą, wraz z odpowiedniemi przyrządami do jej rozdzielania otrzymali krajowi nauczyciele wędrowni rolnictwa do doświadczeń pod osobistym ich nadzorem.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisyia gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie II. departamentu Wydziału krajowego w zakresie spraw dotyczących rolnictwa i leśnictwa.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) ażeby przyspieszył zarządzenia co do utworzenia niższych szkół rolniczych w Bereźnicy, i w Krośnie i szkoły rolniczej w Wojsławiu.

b) ażeby przedłożył wnioski wsprawie pomnożenia ilości stypendyów dla kształcących się na nauczycieli do szkół rolniczych i wstawił do preliminarza na rok 1896. odpowiednią kwotę;

c) ażeby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdanie z czynności krajowej komisyi rolniczej;

d) ażeby przedłożył ankiecie obradującej w sprawie lnu także i sprawy ulepszenia i rozszerzenia uprawy konopi i przedłożył na najbliższej sesyi wyczerpujące sprawozdanie;

e) ażeby wszedł w rokowanie z c. k. Rządem celem zwołania ankiety dla zbadania przepisów tyczących się uprawy tytoniu jak również środków do podniesienia tej uprawy.

Zastępca Przewodniczącego: *Gorayski.*

Sprawozdawca: *J. Gnoiński.*

L. s. 1242/95..

Aleg. 201.

Sprawozdanie

większości komisyi szkolnej o *wniosku posła Rutowskiego* i towarzyszy, tyczącym się zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej „O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego" oraz o *petycyach* wystosowanych do Wysokiego Sejmu w sprawie polepszenia bytu nauczycielom szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Przekazany komisyi szkolnej wniosek posła Rutowskiego i towarzyszy ma na celu zmianę postanowień artykułów 35, 40, 44, 45, 46, 47 i 52 ustawy z dnia 1 stycznia 1889 r., oraz artykułu 11 ustawy z dnia 1 stycznia 1889 w brzmieniu ustawy z dnia 15 czerwca 1892 r., merytorycznie zaś odnosi on się do następujących kwestyj: zmierza do ogólnego podniesienia poborów stałych nauczycieli starszych szkół ludowych IV klasy oraz w pewnej mierze także stałych nauczycieli starszych V klasy, dalej do polepszenia nauczycielom warunków emerytury w szczególności przez zniżenie lat służby na 35, wreszcie zaś do podniesienia pensyi wdów i sierot po nauczycielach.

Liczne petycye przekazane komisyi a wniesione przez nauczycieli szkół ludowych oraz Towarzystwo pedagogiczne i kółka tegoż Towarzystwa są treści rozmaitej. Znaczna ilość petentów domaga się zasadniczej zmiany przepisów o poborach nauczycieli i podwyższenia ich o tyle, by płace nauczycieli szkół ludowych zrównane zostały z płacą urzędników państwa XI, X i IX rangi; inni upraszają ogólnikowo o polepszenie ich bytu materyalnego, inni domagają się mniej zasadniczych zmian specyalnych tyczących się bądź poborów, bądź też zniżenia lat służby i polepszenia pensyi wdów i sierot, inni wreszcie życzą sobie wyjątkowego podniesienia płac w pewnych miejscowościach lub dla pewnych osób z przyczyn lokalnych lub indywidualnych.

Komisya szkolna z uwagi na to, iż tak wniosek posła Rutowskiego jak i wspomniane petycye odnoszą się do jednej i tej samej doniosłej dla kraju kwestyi polepszenia bytu materyalnego nauczycielstwu ludowemu, obejmuje sprawy te jednem sprawozdaniem

Ze względu na treść żądań należałoby, zdaniem komisyi, nieco odmiennie traktować te petycye, które co do podniesienia płac nauczycieli idą tak daleko, iż uważają za stosowne *zrównanie z płacami urzędników państwa rang XI, X i IX.* W cyfrach przedstawia się żądanie to tak, iż minimalna pensya nauczyciela ludowego wynosiłaby 700 zł., dojśćby zaś mogła maksymalnie do 1.400 zł. Urzeczywistnienie tego żądania pociągnęłoby za sobą obciążenie budżetu kilkomilionowe, które przy dzisiejszych stosunkach ekonomicznych byłoby wręcz niedopuszczal-

nem, gdyż pociągnęłoby za sobą upadek finansowy kraju. Komisya szkolna żądaniom nauczycielstwa ludowego, o ile one są tak wygórowane, że finansowo kraj na niebezpieczeństwo a opodatkowanych na ofiary przechodzące ich siły ekonomiczne musiałyby narazić, z całą stanowczością sprzeciwić się musi. Komisya ma wszelką podstawę do mniemania, że stawianie wymagań stosunkowo tak przesadnych, przy których nie liczono się wcale z materyalnemi zasobami kraju, w znacznej części wywołanem zostało agitacyą szkodliwą, dążącą może w wyższym stopniu do wywołania niezadowolenia i rozgoryczenia między nauczycielstwem, aniżeli do uzyskania rzeczywistej pomocy. Jest w interesie społeczeństwa naszego, w pierwszej zaś linii samegoż nauczycielstwa, zwrócić na to uwagę. Z tego też powodu Komisya, chcąc dać sposobność Wysokiemu Sejmowi, by w tym kierunku zapatrywanie swe objawił, wnosi motywowane przejście do porządku dziennego nad petycyami, w których objawione są owe przesadnie wygórowane żądania.

Odmienny charakter co do zakresu żądań ma *wniosek posła Rutowskiego* jakoteż cały szereg *innych petycyi* przekazanych komisyi. Tu granice zamierzonego polepszenia bytu nauczycieli ludowych ciaśniej pociągnięte, większy tem samem wzgląd na siły finansowe kraju i opodatkowanych. Komisya wszakże już z uwagi na to, iż i wniosek posła Rutowskiego pociągnąłby za sobą obciążenie budżetu krajowego przechodzące prawdopodobnie rocznie kwotę 100.000 zł., nie łatwo zdecydowaćby się mogła na doradzanie Wysokiemu Sejmowi, by na tak znaczne podwyższenie wydatków w chwili obecnej przyzwolił. Wysoki Sejm dał w latach ostatnich liczne tego dowody, że na cele szkolnictwa ludowego skąpym — świadczy o tem podwyższenie budżetu szkolnego w ostatnich latach — nie jest, komisya zaś szkolna proponując niemal rok rocznie pewne podwyższenia budżetu szkolnego, wyrażając w corocznych sprawozdaniach potrzebę ciągłego na tem polu postępu, o brak sympatyi dla szkolnictwa ludowego z pewnością posądzoną być nie może. Nie należy wszakże zapominać o tem, że liczyć się musimy ze stosunkami i że mimo uporządkowanego na razie budżetu krajowego stan ekonomiczny kraju wskutek przesilenia rolniczego, powtarzających się lat nieurodzajnych i klęsk elementarnych jest bezsprzecznie wręcz niekorzystnym. Komisya uznaje, że byt nauczycieli szkół ludowych jest pod względem materyalnym trudnym, że co do niektórych kategoryi polepszenie pewne nastąpić powinno, mniema wszakże, że reformę należy ograniczyć do skromnych rozmiarów uwzględniając li tylko potrzeby najbardziej naglące.

Względy wszakże finansowe nie były dla komisyi w pierwszym rzędzie decydującemi dla powzięcia uchwały, iż do wniosku posła Rutowskiego przychylić się nie należy. Z myślą bowiem, iż pewne polepszenie bytu nauczycielom ludowym przyznanem być w najbliższej przyszłości powinno, godzi się komisya, jak świadczy o tem wniosek podany poniżej. Przyczyny, dlaczego wniosek posła Rutowskiego nie uzyskał większości należy w pierwszej linii szukać w tem, że komisya nie podziela przekonania wnioskodawcy, iż te właśnie zmiany, które on proponuje są najbardziaj naglące i pożądane. Debaty w komisyi o tych sprawach były obszerne i wyczerpujące. Na tok obrad nie były też bez pewnego wpływu zapatrywania wypowiedziane w dyskusyi ze strony reprezentanta Rady szkolnej krajowej, jakoteż pisma Rady szkolnej podane do wiadomości komisyi.

Starano się o to, by w łonie komisyi dojść do porozumienia w tym względzie, by oznaczyć, które sprawy tyczące się płac nauczycieli ludowych są tak naglące a zarazem nie przechodzące finansowo umiarkowanych granic, by obecnie już stanowczo załatwionemi być mogły. Różnice zdań były znaczne, trudności zaś zwiększała jeszcze i ta okoliczność, że podczas gdy jedni członkowie komisyi życzyli sobie zmiany ustawy, inni chcąc zadowolnić się reformą mającą charakter bardziej tymczasowy sądzili, że lepiej by było poprzestać na zmianach, które mogłyby być przeprowadzone prostemi tylko uchwałami Sejmu. Do porozumienia się ostatecznego co do szczegółów nie przyszło, większość wszakże komisyi zgodziła się na oznaczenie punktów wy-

tycznych akcyi na tem polu, które mają być wskazówką dla Wydziału krajowego i krajowej Rady szkolnej co do ewentualnych wniosków dla przyszłego Sejmu. Komisya zastrzega się, iż załatwając sprawę w ten sposób nie kieruje się wcale tendencyą przewleczenia jej, lub zgoła udaremnienia. Jest to tylko wynikiem przekonania, że kwestyę tę w szczegółach niedostatecznie jeszcze zbadaną można z większym pożytkiem załatwić po całorocznem studyum odnośnych stosunków, aniżeli gdyby się ją dorywczo traktowało na ostatnich posiedzeniach Sejmu, którego działalność obecnie się kończy. W obec znacznie zwiększonych ofiar na cele szkolnictwa spowodowanych ustawami z r. 1892 i 1894 sądzi komisya, iż stosowniejszą jest rzeczą, by Sejmowi z nowych wyborów wyjść mającemu zostawić swobodną decyzyę i nie wiązać go przy końcu sesyi stanowczemi uchwalami.

Punkta, które komisya wskazuje w swym wniosku jako najbardziej reformy wymagające, nie są zgodne z żądaniami wyrażonemi w wniosku posła Rutowskiego. Wymaga to nieco bliższego umotywowania. Projekt p. Rutowskiego (zmiana art. 11.) podnosi płace *wszystkich* nauczycieli starszych IV. klasy (w małych miastach i miasteczkach), oraz w pewnym stopniu płace starszych nauczycieli V. klasy (na wsi). Większość natomiast komisyi nie podziela zapatrywania, żeby podniesienie poborów *wszystkich* nauczycieli *starszych* IV. klasy, oraz nauczycieli starszych V. klasy było rzeczą tak bardzo naglącą i bardziej uzasadnioną, niż inne dezyderata stanu nauczycieli. Przeciwnie komisya mniema, że raczej należy pomyśleć o pewnem polepszeniu losu nauczycieli *młodszych* IV. klasy i że właśnie byt materyalny tych nauczycieli po miasteczkach jest często opłakany.

Z uwagi na to proponowano nawet w komisyi, ażeby wnieść uchwałę wzywającą Rząd, by wszystkich nauczycieli młodszych IV. klasy zamianowano nauczycielami starszymi, a tem samem zrównano ich płace z poborami tych ostatnich. Wniosek ten nie uzyskał wprawdzie większości, gdyż usunięcie niejako całej tej kategoryi nauczycieli młodszych IV. klasy uznano za krok niestosowny, na potrzebę jednak pewnego polepszenia płac ich zwraca uwagę komisya jako na sprawę należącą do najważniejszych na tem polu. Czy polepszenie to miałoby się odnosić do wszystkich wspomnianych nauczycieli młodszych, to w szczegółach zastrzedz należy bliższemu rozpatrzeniu sprawy w przyszłości. Mniema też komisya, jak świadczy tekst wniosku II. 1. 2, iż polepszenie bytu powinnoby także w pewnej mierze i z pewnemi ograniczeniami być rozszerzonem także do nauczycieli starszych klasy IV. Różnice w tej klasie pod względem dotacyi o tyle bardziej dałyby się uzasadnić, iż do klasy IV. zaliczone są miejscowości bardzo różnorodne, w których pod względem warunków życia znaczne zachodzą różnice. Jako dopuszczalne uważa wreszcie komisya pewne wyższe wynagrodzenie nauczycieli fachowych w szkołach wyższoklasowych w miastach i miasteczkach, nie chcąc wszakże w tym względzie zapuszczać się w bliższe szczegóły.

Co się tyczy objętych wnioskiem p. Rutowskiego spraw *skrócenia lat służby* nauczycieli ludowych oraz podniesienia pensyi wdów i sierot, nie zalicza ich komisya do punktów podanych w przedłożonych Wys. Sejmowi wnioskach. Tendencya tych życzeń, często przez nauczycieli wyrażanych jest wprawdzie niezaprzeczenie nader sympatyczną, komisya wszakże nie uważa postulatu tego za rzecz najbardziej pilną i piekącą. W szczególności co do dopuszczenia emerytury już z 30. lub 35 rokiem służby brak jest dat dokładniejszych i doświadczeń niezbicie tego dowodzących, iż zawód nauczycielski całkiem ogólnie uważany trzeba za o tyle bardziej wyczerpujący siły od innych zawodów, by się przyjąć musiało, iż mimo rozpoczynania zawodu zwykle w młodszym wieku niż n. p. zawodu urzędniczego przejście w stan spoczynku po znacznie mniejszej ilości lat powinnoby nastąpić.

Natomiast punkt 1. wniosku II. tyczy się kwestyi dla nauczycielstwa ogólnie bardzo doniosłej w projekcie zaś p. Rutowskiego pominiętej. Na tę sprawę słusznie zwraca uwagę c. k. krajowa Rada szkolna w piśmie wystosowanem do Wydziału krajowego, które podanem zostało do

wiadomości członków komisyi szkolnej. *Opłata 10%* *uiszczana przy mianowaniu* na rzecz funduszu emerytalnego (Art. 52. lit. f. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 r.) jest dla nauczycieli, szczególnie tych, którzy dopiero przez to mianowanie dochodzą do najniższej płacy nauczycieli stałych rzeczą istotnie wielce uciążliwą. Wprowadzenie pewnych ulg w tym względzie byłoby dla nauczycieli prawdziwym dobrodziejstwem.

Punkt 3. wreszcie l. II. wniosku komisyi odnosi się do kategoryi nauczycieli nieuwzględnionych w projekcie p. Rutowskiego. Komisya mniema, a i w tym względzie Rada szkolna krajowa podziela jej zapatrywanie, że nawet przy bardzo ograniczonej akcyi zmierzającej do polepszenia płac nauczycielskich nie powinno się pominąć nauczycieli młodszych po wsiach, którzy przy pensyi nadzwyczaj skromnej z powodu braku dodatku na mieszkanie częstokroć narażeni są na zupełny niedostatek. Mały nawet bardzo *dodatek na mieszkanie* polepszyłby byt nauczycieli młodszych i dałby możność łatwiejszego uzyskania sił nauczycielskich dla szkół wiejskich, których brak dotąd tak dotkliwie czuć się daje i jest jednym z głównych powodów klas bezczynnych. Mówiąc o nauczycielach „młodszych“ klasy V. odnosi to komisya w pierwszym rzędzie do nauczycieli *stałych*, nie wykluczając jednak, że pod kontrolą przyzwolenia budżetowego dodatki na mieszkanie mogłyby być przyzwalane także nauczycielom *tymczasowym* o ile okoliczności tego by wymagały.

W końcu wnosi komisya, by Wys. Sejm przez powzięcie uchwały pod l. II podanej uznał wniosek p. Rutowskiego i wyszczególnione petycye za załatwione. Nie wyklucza to wcale tego, iżby niektóre z tych petycyi mianowicie te, w których podane są życzenia lokalnemi stosunkami umotywowane znalazły w ramach przyszłych wniosków Wydziału krajowego lub w Radzie szkolnej krajowej pewne uwzględnienie.

Komisya zdaje sobie w zupełności z tego sprawę, że przyszłe wnioski władz krajowych, których ramy uchwałami proponowanemi mają być zakreślone, nie są w stanie usunąć wszelkich żałób naszego nauczycielstwa na dłuższy szereg lat. Pewne wszakże, skromne wprawdzie lecz na zasadach sprawiedliwości oparte polepszenie może być na tych podstawach przeprowadzone z pożytkiem dla nauczycielstwa a zarazem bez znacznego obciążenia budżetu krajowego. Ograniczając się do uchwał, które co do szczegółów zformułowanemi być ściśle nie mogły, nie może też komisya podać cyfrowo ewentualnego efektu finansowego przeprowadzenia tych uchwał. Z uwag wszakże podanych wynika, że intencyom komisyi odpowiadałby wydatek nie przechodzący kilkadziesiąt tysięcy zł. rocznie. Nad bliższemi szczegółami rozłożenia tego wydatku na tem miejscu się zastanawiać, byłoby przedwczesnem.

Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Zważywszy, że uwzględnienie petycyi nauczycieli szkół ludowych, domagających się podwyższenia ich poborów w tym stopniu, by najniższa płaca wynosiła 700 zł. dojść zaś mogła aż do 1400 zł. rocznie, pociągnęłoby za sobą roczny wydatek kolkomilionowy a temsamem obciążenie przechodzące stanowczo zasoby finansowe kraju;

zważywszy, że okoliczność ta znaną być musiała petentom a pomimo tego nie powstrzymała ich od stawiania tak wygórowanych żądań;

zważywszy, że źródło akcyi tej leży w agitacyi zmierzającej do obudzenia przesadnych nadziei i wywołania w następstwie rozgoryczenia pomiędzy nauczycielstwem

Sejm nad petycyami L. s. 98, 165, 178, 208, 243, 280, 285, 288, 312, 323, 354, 359, 384, 385, 386, 407, 410, 446, 472, 517, 518, 519, 520, 523, 525, 526, 530, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 567,

581, 672, 674, 678, 728, 731, 752, 755, 816, 817, 819, 820, 822, 899, 930, 972, 973, 974, 975, 1053, 1054, 105 i 1113 przechodzi do porządku dziennego.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. krajową Radą szkolną licząc się z obecnemi ekonomicznemi stosunkami kraju i ograniczając się do uwzględnienia potrzeb najbardziej naglących zastanowił się nad kwestyami:

1) zaprowadzenia ulg w opłacie 10%, którą nauczyciele przy zamianowaniu uiszczają na rzecz funduszu emerytalnego.

2. polepszenie bytu nauczycielom młodszym IV. klasy a w pewnej mierze także nauczycielom starszym tejże klasy,

3) przyznania dodatku na mieszkanie nauczycielom młodszym na wsi, po bliższem zaś zbadaniu tych kwestyi zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi, ewentualnie postawił odpowiednie wnioski.

III. Przez przyjęcie uchwały pod I. II. załatwiony jest wniosek p. Rutowskiego aleg. 62, L. s. 480/1895 oraz petycye L. s. 50, 51, 52. 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 90, 91, 92, 93, 95, 165, 168, 170, 175, 210, 244, 278, 279, 284, 286, 287, 289, 310, 311, 387. 400, 404, 405, 406, 408, 409, 416, 444 447, 448, 449, 452, 453, 471, 496, 513, 514, 515, 516, 521, 522, 524, 527, 528, 529, 531, 532, 558, 580, 603, 628, 671, 673, 675, 676, 678, 679, 680, 684, 685, 686, 688, 694, 729, 732, 736, 753, 754, 757, 758, 818, 824, 827, 828, 855, 900, 931, 976, 977, 978, 982, 983, 1071, 1110, 1112, 1115, 1144, 1145, 1171 i 1178.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Przewodniczący.
Czartoryski w. r.

Sprawozdawca;
Piniński w. r.

L. S. 1.245/1895.

Aleg. 202

Sprawozdanie

mniejszości komisyi szkolnej

o wniosku pp. Rutowskiego, Rayskiego i towarzyszy w sprawie polepszenia bytu nauczycielom szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Wiadomości ze wszystkich stron kraju nadchodzące, doświadczenia posłów, głos całej prasy, petycye nauczycielstwa ludowego zaopatrzone tysiącami podpisów, nareszcie, ale najważniejsze sprawozdania urzędowe c. k. Rady szkolnej wykazują niezbicie, że szkolnictwo ludowe głównie z braku sił nauczycielskich należycie rozwijać się nie może, że liczba szkół czynnych znajduje się w stagnacyi, a nawet się cofa, że liczba szkół nieczynnych z braku nauczycieli w ogóle wzrasta, że liczba szkół czynnych daje się jedynie podtrzymywać przez używanie coraz większej liczby nauczycieli nieukwalikowanych, że liczba dzieci niemogących korzystać ze szkoły utrzymuje się na swej zatrważającej wysokości.

Ten stan opłakany i budzący wielkie obawy o rozwój oświaty w naszym kraju był jedynym powodem, że wnioskodawcy rozpatrzywszy bliższe i dalsze przyczyny panujących stosunków przedstawili Wysokiemu Sejmowi projekt częściowej zmiany niektórych postanowień obowiązujących ustaw o stosunkach prawnych nauczycieli szkół ludowych.

Bliższe rozpatrzenie się wykazuje następujące fakta:

W roku było	**szkół czynnych:**	**szkół nieczynnych:**
1889/90	3.466	216
1890/91	3.587	256
1891/2	3.670	301
1892/3	3.683	353
1893/4	3.655	424

Pomimo więc, że około 2.000 miejscowości jeszcze czeka na własną szkołę, szereg miejscowości nie ma czynnej szkoły, chociaż szkoła jest zorganizowaną, liczba szkół zorganizowanych a **nieczynnych dla braku nauczyciela** wynoszą:

w r.	1891/2 . .	278
„	1892/3 . .	321
„	1893/4 . .	412, zaś

liczba **klas** nieczynnych dla braku nauczycieli wynosiła:

w r.	1891/2 . . .	540
„	1892/3 . . .	542
„	1893/4 . . .	594

Notorycznie są szeregi szkół, które były niegdyś czynne, a które są zamknięte, i jest mnóstwo szkół posiadających z ciężką ofiarą wzniesiony budynek szkolny, nieotwartych lub zamkniętych, skazanych na marnienie.

Ażeby zaradzić wzrastającej potrzebie, a to dla zastąpienia w istniejących szkołach naturalnego ubytku, dla zaopatrzenia szkół, które niezbędnie trzeba zamieniać na dwu i więcej klasowe, dla nieodzownej naprawy szkolnictwa w najbardziej zaniedbanych miasteczkach, dla tworzących się szkół wydziałowych, Rada szkolna widziała się zmuszoną uciekać się w coraz większej mierze do przyjmowania nauczycieli (bk.) nieukwalifikowanych, i tylko w ten sposób może zapewnić wzrastającemu napływowi dzieci szkolnych naukę.

Liczba nauczycieli **bez egzaminu dojrzałości** wynosiła:

w r.	1891/2 . . .	825
„	1892/3 . . .	863
„	1893/4 . . .	941

„Ponieważ jednak do szkół póprzednio już zorganizowanych (bo organizacyę nowych wstrzymano) — mówi sprawozdanie **Rady szkolnej,** — **przeto wiele dzieci nie można było przyjąć dla braku nauczycieli“.**

To też nie dziw, że **liczba dzieci skazanych na analfabetów,** obowiązanych do uczęszczania do szkoły, normalnie rozwiniętych, niepobierających żadnej, ani publicznej, ani prywatnej nauki utrzymuje się na smutnej wysokości, a wynosiła jedynie w gminach, w których są szkoły ludowe lub należących do zakresu istniejących szkół:

Ilość dzieci, obowiązanych, normalnie rozwiniętych, nie pobieranych żadnej nauki:

		od 6 – 12 lat	od 12 – 15 lat
w r.	1890/1 . . .	216·048	84·118
„	1891/2 . . .	262·073	101·671
„	1892/3 . . .	241·454	94·467
„	1893/4 . . .	236·501	96·424

Pominięte są tu dzieci gmin bez szkoły u siebie i w sąsiedztwie. Cóż dziwnego, że kiedy w r. 1892 uczęszczało do szkoły na 100 dzieci obowiązanych:

1.	w	Górnej Austryi	99·5%
2.	w	Niższej Austryi	98·6 „
3.	w	Salzburgu	98·5 „
4.	w	Czechach	98·1 „
5.	na	Morawie	97·7 „
6.	na	Szląsku	97·7 „
7.	w	Tyrolu	97·4 „
8.	w	Karyntyi	96·1 „

9.	w Styryi	93·8%
10.	w Krainie	85·0 „
11.	w Dalmacyi	85·6 „
12.	w Wybrzeżu	71·9 „
13.	to w **Galicyi**	**62·3** „

zaledwie, Galicya zajmuje przerażająco smutne miejsce, i ma się pocieszać tem, że Bukowina jeszcze nieco, choć już bardzo niewiele dalej w tyle pozostała z 57·9%ami!

Opłakany ten stan **braku nauczycieli** trwa niezmiennie, pomimo że w r. 1892 czynem nie małej ofiary, Sejm krajowy, podniesieniem płac nauczycielskich starał się polepszyć dolę nauczycieli, przyciągnąć większą liczbę do tego ciężkiego zawodu, utrzymać przy zawodzie.

Że droga była dobrze obraną, świadczy niezbicie **wzrost frekwencyi** kandydatów do stanu nauczycielskiego, że była niedostateczną, świadczy **niedostateczność tego wzrostu** na zaopatrzenie nieodzownej potrzeby, cóż dopiero mówić o znaczniejszym postępie, świadczy nieustająca **dezercya** kandydatów nauczycielskich przed ukończeniem lub po ukończeniu seminaryów nauczycielskich, dezercya w pierwszych a nawet późniejszych latach służby, a to nietylko z posad tymczasowych i młodszych ale i starszych, do zawodów wdzięczniejszych, lżejszych a dających lepszy byt, lepszą dolę w ogóle i nadzieję pewnego awansu.

Wobec potrzeby uzupełnienia naturalnych ubytków, niemówiąc o wzrastających wymogach, wobec ciała nuczycielskiego wynoszącego 6 800 członków, jest cyfra osiągnięta we dwa lata po wyjściu ustawy czerwcowej z r 1892 o polepszeniu bytu nauczycieli na czwartym kursie 155, a także cyfra maturzystów wyszłych z seminarów 107, a eksternistów 66 zupełnie niedostateczną. Cyfra kandydatów na kursie przygotowawczym wynosiła

przed ustawą z r. 1892	465
po ustawie w r. 1894	535
wzrost . . .	70

A ileż z tej cyfry dosięgnie do czwartego kursu, do egzaminu dojrzałości, ile osięgnąwszy ten egzamin odda się jeszcze zawodowi nauczycielskiemu, że nie będziemy mówić o tych co zdezertują później jeszcze.

Słowem okazuje się dowodnie, że **reforma stosunków prawnych stanu nauczycielskiego z mocy ustawy z 15. czerwca 1892** (Dz. u. kr. l. 40) **była trafną, ale nie była dodstateczną**. Okazuje się więc potrzeba dalszego kroczenia na tej drodze, w miarę sił i możności, uzupełnienia środków pominiętych w r. 1892, poprawienia nie zasad ustawy, ale poszczególnych zwłaszcza jej braków i niedopatrzeń, korektur w szczegółach, w cyfrach nie w intencyach, nie zasadniczych postanowieniach, ani w budowie ustawy.

W tym kierunku zmierza częściowa zmiana poruszona przez Wnioskodawców, którzy z najskropulatniejszem uwzględnieniem stosunków finansowych kraju, ograniczyli się do zmian w możliwie skromnych ramach się obracających, do uwzględnienia tylko **najnaglejszych potrzeb**, korektury najbardziej piekących postanowień.

Dla tego motywowali wnioskodawcy swój projekt:

„zważywszy więc, że najważniejszym środkiem przyciągnięcia i zatrzymania sił nauczycielskich może być jedynie jeszcze wydatniejsze polepszenie ich doli;

„zważywszy jednak, że na szerszą poprawę bytu nauczycielstwa ludowego stosunki finansowe skarbu krajowego dziś jeszcze nie pozwalają:

„uważamy dalszą częściową poprawę stosunków prawnych stanu nauczycielskiego, a to przynajmniej przez ogólne obniżenie lat służby, przez polepszenie wymiaru emerytury dla wdów i sierót, oraz przez podniesienie płac dla najgorzej uposażonych klas nauczycielstwa ludowego, za niezbędnie potrzebne“.

Wnioskodawcy ograniczyli więc pierwotnie swój wniosek do:

1. Obniżenia lat służby z 40 na 35 lat
2. Polepszenia wymiaru pensyi wdowom i sierotom.
3. Podniesienie pensyi nauczycieli starszych 4 klasy.
4. Zmniejszenia liczby najniżej płatnych nauczycieli wiejskich z 65 na 50 % i podwyższenie płac pewnej części do wysokości nawet 450 zł.

Co do **obniżenia lat służby z 40 na 35 lat**, uważali wnioskodawcy a z niemi i mniejszość komisyi szkolnej, żądanie to za słuszne i sprawiedliwe, wobec olbrzymiej śmiertelności, chorowitości nauczycielstwa ludowego, naturalnego przy wcześnie, z nierozwiniętym organizmem, zwłaszcza narzędzi oddechowych rozpoczynającej się ciężkiej nauczycielskiej służby, która się potem odbywa w możliwie najcięższych warunkach, w izbach ciasnych, zaduszných, przepełnionych, o 36 godzinach szkolnej nauki tygodniowo wynoszącej. Żądania nauczycielstwa idą dalej, do obniżenia aż do 30 lat; jednak ani wnioskodawcy ani mniejszość komisyi tak daleko pójść nie mogła.

Musi też mniejszość komisyi podnieść moment niejako psychologiczny: życzenie obniżenia lat służby stało się dla całego nauczycielstwa postulatem pierwszorzęgnym, wyrażonym tysiąckrotnie, i uwzględnienie tego życzenia będzie dla tegoż ciała nauczycielskiego niepospolitą zachętą.

Co do **polepszenie wymiaru pensyj wdowich i sierocych**, nie poszli też wnioskodawcy i mniejszość komisyi po za częściowe podwyższenie, sprawiedliwszą i jednolitą podstawę obliczenia, pozostając jednak daleko poniżej życzeń nauczycielstwa.

Były to w pierwotnym wniosku jedyne dwie **całe nauczycielstwo** obchodzące reformy. Wiedzieli doskonale wnioskodawcy o szeregu innych życzeń i słusznych potrzeb całego nauczycielstwa, jednakowoż po zasięgnięciu w najkompetentniejszem miejscu opini, chcieli ograniczyć reformę, dla jej łatwiejszego parlamentarnego przeprowadzenia, do granic niezbędnych.

Co do **polepszenia płac nauczycieli** jedynie w IV. i V. klasie, wychodzili wnioskodawcy z podobnego założenia, sanacyi jedynie **najniezbędniejszych** potrzeb, najdolegliwszych braków.

Okazało się dowodnie, że mieli racyę ci posłowie, którzy w r. 1892. wskazywali na to, że stworzenie 4 klasy miasteczek, jakoby wybitnie różnych stosunkami od innych i wymiar dla nich znacznie więcej pracy, były błędnemi. Stan nauczycielstwa w miasteczkach okazał się bardzo smutnym, nauczyciele w drodze dobrowolnej nie chcieli przyjmować posad, te miasteczka mają najgorsze szkoły, a sanacya tych stosunków okazała się konieczną.

Zwróciła na to uwagę **Rada szkolna** z całym naciskiem i wskazała, że najnaglejszej sanacyi wymagają płace **nauczycieli starszych w klasie czwartej.** Zapytana przez Wydział krajowy w sprawie 54 petycyi o polepszenie bytu nauczycieli, odpowiedziała c. k. Rada szkolna krajowa pismem z 3. października 1894 r. L. 8.353 (drukowanem w sprawozdaniu Wydz. kraj. Dep. III.) poparciem słusznych petycyj i dodała:

„Gdyby stosunki pozwoliły, to zdaniem Rady szkolnej krajowej należałoby zwrócić uwagę głównie na polepszenie bytu nauczycieli zaliczonych do klasy IV. i do klasy V. przyczem rachunek przedstawia się jak następuje:

Gdyby nauczycielom klasy IV. i V. podnieść płacę o 50 zł. t. j. w klasie IV. połowie na 500 a drugiej połowie na 550, zaś w klasie V. 65% na 350, 20% na 400 a 15% na 450, to nadwyżka potrzebnego na to wydatku wynosiłaby według ścisłych obliczeń:

dla klasy IV.		34.000 zł.
„ „ V.		181.350 „
	Razem . .	**215.350** zł.

Podniesienie płacy tym nauczycielom dwóch najniższych klas o 100 zł. wyniosłoby zaś razem **430.700** zł. zwiększonego rocznego wydatku.

Gdyby nadto nauczycielom V. klasy, którzy nie mają mieszkania in natura, przyznano 10% dodatek na mieszkanie, jaki pobierają wszyscy nauczyciele klas wyższych, to nadwyżka wydatku z tego tytułu wyniosłaby 33.280 zł.“.

Potwierdziła to swoje stanowisko Rada szkolna, gdy przez usta swego wice-prezydenta zwróciła uwagę wnioskodawcy p. Rutowskiego, który zapytywał przed wniesieniem wniosku do Sejmu w początku stycznia b. r. o to, które postulaty należałoby uważać za najważniejsze, a ponowił p. wice-prezydent te same zapatrywania w rozprawie komisyi szkolnej, gdy wnioskodawca p. Rutowski zwrócił uwagę, że niewystarcza ubolewać nad opłakanym stanem, ale należy podjąć doraźną akcyę pomocniczą i zapowiedział w tym kierunku wniosek, który też wpłynął do Sejmu dnia następnego 10. stycznia 1894.

Oto jest powód, dla którego wniosek nieobjął więcej postulatów. Wnioskodawcy ograniczyli się do najważniejszych jakie im z kompetentnego miejsca wskazano, a pragnąc poparcia czynników wpływowych w sprawach szkolnictwa, pragnąc choć najmniejszą przynieść poprawę dla doli nauczycielstwa, gotowi byli narazić się na zarzut pominięcia mnóstwa choćby jak słusznych życzeń.

Licząc się ze stosunkami finansowemi kraju, licząc się z faktem, że podejmywanie nowej rewizyi ustawy uchwalonej dopiero co, bo przed trzema laty musiało wywołać u wielu niechęć, **wnioskodawcy nieśmieli stanąć przed Sejmem z postulatem wyższym nad najniezbędniejsze potrzeby i wnieśli zmiany których pokrycie finansowe nie wymagało by więcej aniżeli około 100.000 zł. czyli mniej niż wydatność jednego centa dodatku do podatku.**

Tak ograniczony projekt wnioskodawców został jednak przyjęty w komisyi nieprzychylnie. Znaczna większość niechciała w r. b. w ogóle podejmywać żadnej zmiany któraby w jakiejkolwiek mierze obciążyła budżet, niektórzy gotowi byli podjąć wydatki jednak do kilkudziestu tysięcy, byle nie w drodze ustawodawczej, ale tylko administracyjnej, zaczęto podnosić spory, które potrzeby są naglące.

Wydział krajowy w czasie tych długotrwałych, cały szereg żmudnych posiedzeń trwających narad komisyi i subkomitetu, zajął stanowisko przychylne dla wnioskodawców i mniejszości komisyi szkolnej, uznając potrzebę znowu częściowego polepszenia bytu nauczycieli i wyraził gotowość zmiany swej propozycyi obniżenia na rok bieżący dodatku do podatków i obniżenia go nie o 4 centy ale o 3 centy tylko.

Pomimo tego **większość komisyi szkolnej** nieprzyjęła wniosku pp. Rutowskiego, Rayskiego i towarzyszy, niezgodziła się na natychmiastowe, już w r. 1895. w życie wejść mogące polepszenie doli nauczycieli na podstawie zmian odpowiednich w ustawie, ale **uchwaliła odroczenie** całej sprawy przez odesłanie do Wydziału krajowego, ażeby tenże w porozumieniu z Radą szkolną dopiero badał i ewentualnie w r. przyszłym przyszedł z wnioskami co do drobnych ulepszeń, które większość komisyi ściśle określa, tworząc dla Wydziału krajowego i Rady szkolnej „*eine gebundene Marschroute*“, a której rozmiary wynosić mogą zaledwie kilkadziesiąt tysięcy ewentualnego polepszenia bytu nauczycieli.

Gdy żaden z powodów podnoszonych przez większość komisyi co do odwłoki nie mógł trafić do przekonania mniejszości, która owszem nabrała przekonania tym silniejszego, że odwłoka będzie błędem, wywoła zniechęcenie w kołach nauczycielstwa, — gdy

większość komisyi całkiem pominęła obniżenie lat służby i poprawę losu wdów i sierót, — gdy większość komisyi obniżyła nawet przy odwłoce, w razie ostatecznego załatwienia możliwą poprawę do minimalnych a niedostatecznych rozmiarów, — mniejszość niemogła postąpić w brew swoim przekonaniom i zgłosiła wotum mniejszości.

Korzystała przytem z poszczegolnych wyjaśnień, faktów, które na jaw wystąpiły w długich rozprawach na podstawie napływających petycyj i ze strony Rady szkolnej, i dlatego poczyniła w projekcie pewne zmiany.

Mniejszość komisyi zatrzymuje wszystkie propozycye swoje dawniejsze, jedynie z pewną modyfikacyą w klasie piątej, potrzebną ażeby przez oszczędnie dwudziestu kilku tysięcy na jednej pozycyi, umożebnić objęcie innych jeszcze potrzeb. Przez usunięcie pierwotnej propozycyi podniesienia 10% nauczycieli wiejskich płac aż do 450 zł., oraz przez inne ustosunkowanie płac niższych, osięgła mniejszość komisyi możliwość znacznego polepszenia bytu dla **nauczycieli młodszych w klasie czwartej** oraz dla przejęcia na rzecz kraju całej **połowy wszystkich opłat emerytalnych nauczycieli samych.**

Licząc się więc jaknajskropulatniej z położeniem finansowem kraju, ograniczając wnioski swoje **do granic wydatności jednego centa dodatku**, mniejszość komisyi szkolnej po najgłębszej rozwadze przedstawia Wysokiemu Sejmowi projekt zmian potrzebnych w ustawie o stosunkach prawnych nauczycieli, któremi - ma przeświadczenie — usunie się możliwie wielką część słusznych żalów, **wniesie się ulgę i pociechę dla tysięcy rodzin i jednostek, obudzi się otuchę i ożywi poczucie, że Sejm, że więc kraj czuwa nad ciężką dolą nauczycielstwa, że w miarę możliwości polepsza ją powoli ale statecznie.**

Za pomocą wydatku jednego centa dodatku (około 110.000 zł.), jesteśmy w stanie:

I. **Całemu nauczycielstwu:**

a) **obniżyć lata służby z 40 na 35 lat;**
b) **polepszyć płace wdów i sierót;**
c) **przyjąć na kraj połowę wszystkich opłat emerytalnych** nauczycieli (ulga nauczycielom 28·500 zł.)

II. 1. **Podnieść płacę IV. klasie:**

a) **wszystkim nauczycielom starszym o 50 zł.;**
b) **wszystkim nauczycielom młodszym o 50 zł.**

2. **W klasie Vej:**

a) **zniżyć liczbę nauczycieli o płacy 300 zł. z 65% na 50%;**
b) **podnieść liczbę nauczycieli o płacy 350 zł. z 15 na 20%,**

słowem około 1600 nauczycielom starszym i młodszym przynieść polepszenie o 50 zł. na rok.

To są potrzeby, które **mniejszość komisyi** chce uwzględnić za pomocą zmiany postanowień ustawy bezzwłocznie.

Nadto gdy z rozpraw wyszło na jaw, że potrzeba wymaga by pomyśleć **o dodatku na mieszkanie dla nauczycieli młodszych w klasie piątej,** mniejszość komisyi, idzie tu za głosem większości i podejmuje odnośną **rezolucyę,** dotyczącą nauczycieli młodszych etatowych, którzy na **wsi** nie mają dodatku na mieszkanie.

Reasumując wywody swoje, mniejszość komisyi wyraża przekonanie, że projektem swoim umożliwia uzyskanie największego zadosyć uczynienia licznym najnaglejszym potrzebom, i że przynosi znaczne polepszenie doli dla całego nauczycielstwa, i bezpośrednią poprawę bytu dla możliwie najwyższej liczby jednostek.

Komisya wyraża też przekonanie, że tylko takim aktem dalszej choć ograniczonej pomocy Sejm krajowy będzie mógł przynieść prawdziwą sanacyę najważniejszych dolegliwości, zachęcić do stanu nauczycielskiego, zapełnić seminarya, wstrzymać dezercyę szeregów nauczycielstwa. Będzie też mógł uzyskać uspokojenie w szeregach nauczycielstwa na dłuższy przeciąg czasu i będzie miał prawo stanąć twardo przeciw wygórowanym, często zupełnie nieusprawiedliwionym, a niedającym się urzeczywistnić wymaganiom pewnych kół nauczyciestwa.

Wysoki Sejm raczy:

I. uchwalić załączony projekt ustawy, oraz
II. załączoną pod II. rezolucyę.

Lwów dnia 1. lutego 1895.

Czartoryski w. r.
Przewodniczący.

Sprawozdawca mniejszości:
Rutowski.
Rayski.
Kramarczyk.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienia artykułów 35, 40, 44, 45, 46, 47 i 52 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16. oraz Art. 11 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16. w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892. (Dz. u. kr. Nr. 40.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Artykuł 11 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (Dz. u. kr. Nr. 40) znosi się w całości, i ma odtąd opiewać:

Art. 11.

A) Roczne płace stałych nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

a) W szkołach pospolitych:

I. klasa we Lwowie i w Krakowie, w połowle posad 900 zł., w drugiej połowie 800 zł.

II. klasa w Białej, Drohobyczu, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Stanisławowie, Tarnopolu, Tarnowie 700 zł.

III. klasa w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Buczaczu, Gorlicach, Gródku, Jaśle, Jaworowie, Krośnie, Podgórzu, Sanoku, Śniatynie, Sokalu, Stryju, Trembowli, Wadowicach, Wieliczce, Złoczowie, Żółkwi 600 zł.

IV. klasa wreszcie miast i miasteczek, w połowie posad każdego powiatu 550 zł., w drugiej połowie 500 zł.

V. klasa w gminach wiejskich dla 20% **posad każdego powiatu 400 zł., dla 30% posad 350 zł., dla 50% posad 300 zł.**

b) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach szkół wydziałowych, połączonych z pospolitemi:

I. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *a)* I. 900 zł.

II. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *b)* I. 800 zł.

III. klasa w miastach, wymienionych powyżej pod *c)* I. 700 *zł.*

IV. klasa we wszystkich innych szkołach wydziałowych 600 zł.

B) Płaca stałego młodszego nauczyciela w pierwszych trzech klasach płac szkół pospolitych, tudzież we wszystkich klasach płac szkół wydziałowych wynosi 60% płacy nauczyciela starszego szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę. **Płaca młodszego nauczyciela w klasie trzeciej płac szkół pospolitych wynosi 350 zł. rocznie, zaś w klasie piątej wynosi 300 zł. rocznie.**

C) Wynagrodzenie nauczycieli, tymczasowo ustanowionych, oznacza Rada szkolna krajowa, nie może ono jednak wynosić mniej niż 250 zł. rocznie, ani przewyższać poborów nauczyciela stałego, którego miejsce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

§. 3.

Postanowienia tytułu IV. ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16, o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego zawarte w artykułach **35, 40, 44, 45, 46, 47, 52** znoszą się w dotychczasowem brzmieniu i mają brzmieć jak następuje:

Art. 35.

Po trzydziesto pięcioletniej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszcsenie, utrata posady lub wydalenie ze służby (art. 24. *d*), *e)* pozbawia prawa do emerytury jakoteż do odprawy. Dopóki trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może tenże zrzekać się posady.

Art. 40.

Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziesięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, która Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należytości, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziesięciu latach dostaje emeryt „$^{10}/_{35}$“ części, a za każdy rok dalszy jeszcze „$^{1}/_{35}$“ część należytości, obliczonej jak wyżej.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub zmysły, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiązków nauczycielskich stał się zupełnie nieudolnym do pełnienia służby otrzyma „$^{10}/_{35}$“ pobieranej płacy jako emeryturę, chociaż dziesięciu lat nie wysłużył.

Art. 44.

Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat dziesięciu, otrzymają stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać **dwóch piątych** części półtorarocznej należytości męża, obliczonej według art. 39.

Takasama odprawa należy się sierotom niżej lat dwudziestu życia po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat dziesięciu.

Jeżeli prócz wdowy pozostało potomstwo niżej lat dwudziestu życia otrzyma wdowa dla tego potomstwa jako odprawę połowę należytości, którą sama tytułem odprawy otrzymała.

Art. 45.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat dziesięć albo więcej, należy się stała roczna pensya wdowia, wynosząca **dwie piąte** części ostatniej płacy rocznej zmarłego nauczyciela, o ile się ona miała liczyć przy wymiarze emerytury.

W tej samej wysokości otrzyma pensyą wdowa po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku, jeżeli jego emerytura przynajmniej tyle wynosiła; w przeciwnym bowiem razie otrzyma wdowa pensyą, równającą się emeryturze zmarłego męża.

Jeżeli jednak małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu nauczyciela w stan spoczynku, lub jeżeli z winy żony nastąpiła separacya sądowa od stołu i łoża lub nastąpił rozwód, w takim razie wdowa a względnie rozwiedziona żona po zmarłym nauczycielu nie ma prawa do pensyi wdowiej, ani do odprawy.

Z chwilą zawarcia ponownego małżeństwa wypłata pensyi wdowiej ustaje. Wdowa jednak ma prawo albo żądać tytułem odprawy wypłacenia dwuletniej pensyi wdowiej, którą przed powtórnem zamęściem pobierała, albo zastrzec sobie tę samą pensyę wdowią na wypadek powtórnego owdowienia.

Art 46.

Wdowa po nauczycielu, zmarłym w czynnej służbie mająca prawo do pensyi wdowiej (art. 45), otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzyć, aby zaopatrzenie wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższało **trzech piątych** ostatniej płacy męża.

Pensya wdowy po nauczycielu emerytowanym wraz z dodatkami na wychowanie nie może być w żadnym razie wyższą od kwoty emerytalnej, jaką pobierał zmarły w stanie spoczynku nauczyciel.

Wysokość dodatku na wychowanie każdego dziecka oznacza Rada szkolna krajowa.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko ukończy lat dwadzieścia lub zyska inne utrzymanie.

Art. 47.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje, lub nie ma prawa do pensyi wdowiej, (art 45.), wówczas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat dwudziestu i nie mają innego utrzymania, pensya sierocińska wynosząca dla wszystkich dzieci razem **jedna piąta część** ostatniej płacy ojca.

Wypłata tej pensyi, ustaje dopiero wtedy, gdy już nie ma ani jednego dziecka, które nie skończyło lat dwudziestu.

Powyższe postanowienia stosują się i do sierót po nauczycielce mającej prawo do emerytury.

Art. 52.

Na pokrycie wydatków, wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy, służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

a) dochody majątku zakładowego;

b) stały corocznie udzielany, datek z funduszu szkolnego krajowego;

c) zapisy i darowizny, na ten cel przeznaczone;

d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;

e) spłaty kwot dwuprocentowych, powyżej oznaczonych w artykule 50.;

f) **stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 5% popieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 5% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 1% od rocznej płacy;**

g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po **35-letniej** służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat, pod lit. *f)*

§. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

II.

Rezolucya.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zbadał, czy nie należałoby ustanowić dla etatowych nauczycieli młodszych szkół wiejskich, gdzie nie ma mieszkania w naturze, odpowiedniego dodatku na mieszkanie, i ewentualnie przedłożył wniosek na najbliższej sesyi sejmowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Z przeniesienia .		22.417	—	22.417
V.		**Koszta administracyjne.**				
	17	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla kuratoryi szkoły .	100 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . .	150 „			
		c) druki i inseraty	100 „			
		d) portorya i przesyłki	150 „			
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . . .	450 „			
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . .	200 „	1.150		
	18	Opał w gmachu szkolnym i w internacie		1.316		
	19	Oświetlenie gmachu szkolnego i internatu		800		
	20	Utrzymanie budynków i ogrodzeń		1.000		
	20a.	Przebudowanie jednej części domu na Leśniczówce . .		—	2.100	
	20b.	Budowa domu mieszkalnego dla dwóch profesorów I. rata .		—	5.000	
	21	Zabezpieczenie budynków i zbiorów		330		
	22	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły . . .		1.200		
	23	Płaca kominiarza		120		
	24	Sprzęty i ruchomości		150	400	
	25	Koszta lustracyi zakładu		200		
	26	„ nabożeństwa		60	200	
	27	Lekarz zakładowy, płaca	500 zł.			
		na aptekę	150 „	650	—	
	28	Utrzymanie dziedzińców		150	150	
	29	Na budowę nowego gmachu ostatnia rata		—	8.000	
	29b	Na przebudowanie i adaptacyę przejścia łączącego internat z gmachem szkolnym		—	5.500	
		Suma rubryki V. .		7.126	21.350	28.476
		Do przeniesienia .		29.543	21.350	50.893

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	29.543	21.350	50.893
VI.		**Utrzymanie uczniów.**			
	30	Żywność (65 uczniów po 210 zł.)	13.650		
	31	Opał do kuchni	400		
	32	Służba internatu: *a)* kredensowy, płaca 130 zł. wikt 106 zł. razem 236 zł. *b)* 5 chłopców do obsługi uczniów płaca po 50 „ „ 106 „ „ 780 „ *c)* palacz do obsługi kaloryferów, płaca 150 „ „ 106 „ „ 256 „	1.272		
	33	Służba kuchenna: *a)* gospodyni, płaca 240 zł, wikt 210 zł. razem 450 zł. *b)* kucharz „ 180 „ „ 150 „ „ 330 „ *c)* piekarz „ 180 „ „ 150 „ „ 330 „ *d)* 3 dziewki „ po 30 „ wikt po 106 „ „ 408 „	1.518		
	34	Sprzęty: *a)* do sal sypialnych i infirmeryi	100		
		b) do kuchni i naczynia stołowe	250		
	35	Odzież (dla 65 uczniów po 60 zł.)	3.900		
	36	Pościel	200	100	
	37	Pranie bielizny i pościeli	350	200	
		Suma rubryki VI. .	21.640	300	21.940
		Do przeniesienia .	51.183	21.650	72.833

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Z przeniesienia . .	51.183	21.650	72.833
VII.		**Potrzeby naukowe.**			
	38	Eksperymenta przy wykładach:			
		(zwycz.)			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . 20 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 25 „			
		c) „ „ zootomii . . . 20 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . 30 „			
		f) „ „ fizyki . . . . 20 „			
		g) „ „ miernictwa . . . 25 „			
		h) „ „ chemii ogólnej . . 50 „			
		i) „ „ mleczarstwa . . . 50 „			
		k) „ „ rybactwa . . . 50 „	315		
	39	Zbiory i muzea: (zwycz. / nadzwycz.)			
		a) zbiór rolniczy . . . . 100 zł. —			
		b) „ hodowlany . . . . 100 „ —			
		c) „ fizykalny . . . . 100 „ —			
		d) „ geograficzny . . . . 50 „ —			
		e) „ botaniczny . . . . 50 „ —			
		f) „ zoologiczny . . . . 50 „ —			
		g) „ zootomiczny . . . . 50 „ —			
		h) „ mechaniczny . . . . 50 „ —			
		i) „ mineralogiczny . . . 20 „ —			
		k) „ technologiczny . . . 80 „ —			
		l) „ okazów leśnych . . . 30 „ —			
		m) „ „ weterynaryjnych . 30 „ —			
		n) „ narzędzi rolniczych . . 100 „ —			
		o) „ przyrządów mierniczych . 50 „ —			
		p) „ modeli do budownictwa . . 50 „ —			
		r) „ mleczarski . . . . 50 „ —			
		s) stacya meteorologiczna . . . 30 „ 50 zł.			
		t) zbiór ogrodniczy . . . . 60 „ —			
		u) „ melioracyjny . . . 50 „ —			
		w) „ rybacki . . . . 50 „ 50 zł.	1.150	100	
	40	Laboratorya: (zwycz.)			
		a) chemii ogólnej i gabinet. . . . . 300 zł.			
		b) „ rolniczej . . . . . . 200 „			
		c) technologiczne . . . . . . 100 „			
		d) zootomiczne . . . . 100 „			
		e) roślinno-fizyologiczne . . . . . 100 „			
		f) rolnicze . . . . 100 „	900		
		Do przeniesienia .	2.365 51.183	100 21.650	— 72.833

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		Z przeniesienia . .	51.183 / 2.365	21.650 / 100	72.833 / —
	41	Biblioteka i czytelnia: *a*) przykupno dzieł . . . . . 300 zł. *b*) oprawa książek . . . . . 50 „ *c*) czasopisma naukowe i polityczne . . 150 „	500		
	42	Ogród pomologiczny i warzywny: zwycz. nadzw. *a*) ogrodnik płaca 500 zł. pięciolecie 50 „ 550 zł. — *b*) pomocnik ogrodnika płaca 200 zł. wikt 210 „ 410 „ — *c*) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów . . . 400 „ — *d*) na urządzenie skrzyń i okien inspektowych . — 100 zł.	1.360	100	
	43	Ogród botaniczny	100		
	44	Utrzymanie pola doświadczalnego	150		
	45	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . . .	500		
		Suma rubryki VII. .	4.975	200	5.175
VIII.		**Rozmaite.**			
	46	Na sprawienie nowej bryczki		300	
	47	Nieprzewidziane	150		
		Suma rubryki VIII. .	150	300	450
		Suma wydatków .	56.308	22.150	78.458

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		**Subwencye**			
	1	C. k. Skarbu Państwa na potrzeby szkoły	7.000	—	
	2	„ „ „ „ III. rata na budowę internatu . .		10.000	
		Suma rubryki I. .	7.000	10.000	17.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	3	Opłaty na utrzymanie 65 uczniów po 320 zł. 20.800 zł. strąca się za półrocze, gdyż nowe opłaty wpłyną od kursu . . 650 „	20.150		
	4	Czesne od 65 uczniów po 50 zł. . . 3.250 zł. strąciwszy 1/4 część uwolnionych przez Wydział krajowy . . 820 „	2.430		
		Suma rubryki II. .	22.580	—	22.580
III.		**Inne dochody.**			
	5	Ze sprzedaży płodów z ogrodów	700	—	
	6	„ „ „ z pola doświadczalnego . . .	50	—	
	7	Z pożyczki, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla profesorów w myśl uchwały Wys. Sejmu z 12. Lutego 1894.		6.500	
		Suma rubryki III. .	750	6.500	7.250
IV.		**Rozmaite nieprzewidziane**	100		100
		Suma dochodów .	30.430	16.500	46 930
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	78 458
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	31.528

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

B) Folwark.

Wydział krajowy preliminuje na r. 1895:

Wydatki w kwocie	7.720 zł.
Dochody „	8.040 „
Nadwyżkę dochodów w kwocie .	320 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje wprawdzie dochody i wydatki w preliminowanej wysokości, nie może się jednak powstrzymać od powtórzenia uwag, które w zeszłej sosyi przy tej samej sposobności poczyniła.

Folwark czernichowski ma około 56 morgów obszaru i potrzebuje wedle preliminarza:

na płace ekonoma i służby folwarcznej . .	1.750 zł.
na najem robotnika	1.050 „
na dokupno karmy i słomy	1.000 „
na dokupno nasienia i sztucznych nawozów . .	450 „
razem . .	4.250 zł.

Ma zaś przynieść dochodu wedle preliminarza:

ze sprzedaży płodów rolnych i z chmielarni . .	1.200 zł.
z krowiarni	500 „
ze świniarni	1.500 „
za wynajmywanie koni	150 „
za nawóz do ogrodu	50 „
razem . .	3.400 zł.

To znaczy, że gospodarowanie na tym folwarczku przynosi funduszowi krajowemu stratę w wysokości 850 zł. t. j. po 15 zł. z morga.

Komisya budżetowa mniema, że racyonalniejsza gospodarka byłaby wskazaną i sądzi, że w pierwszej linii nastąpić winna redukcya w zasługach i w kosztach najmu robotnika, które się wydają zbyt wygórowanemi. Komisya jest zdania, że redukcya w zasługach jest łatwą do przeprowadzenia. Figuruje tam ekonom z płacą 550 zł., funkcyonaryusz w gospodarstwie mającem 56 morgów, zdaniem Komisyi zbyteczny. — Natomiast brak w szkole instruktora do robót praktycznych nasuwa mimowoli myśl, czy nie należałoby przywrócić tę posadę w szkole i obsadzić ją odpowiednio ukwalifikowaną osobistością, któraby stojąc na etacie szkoły obok swych zajęć stałych t. j. instruowania uczniów w praktycznych zajęciach pełniła zarazem funkcye zarządcy na folwarku. Komisya mniema, że połączenie tych dwóch funkcyj w tym wypadku jest nietylko pożądane, ale i wskazane. Przeciążenia obowiązkami nie byłoby, gdyż ani instruktor jako taki wyłącznie nie miałby wiele do roboty, bo zajęcie jego całe ograniczałoby się wedle planu lekcyjnego na 3 popobiedzia w tygodniu, ani też ekonom jako taki wyłącznie nie ma wiele do roboty na 56 morgowym folwarku. Praktyczny zaś skutek z takiego połączenia byłby ten, że ta sama osoba, która zarządza folwarkiem pod nadzorem dyrektora, kierowałaby także praktycznemi ćwiczeniami uczniów, odbywanemi na folwarku.

Z udzielaniem dalszych wskazówek co do przeprowadzenia oszczędności w zasługach czeladzi i w kosztach najmu, Komisya się wstrzymuje, sądzi bowiem, że Wydział krajowy uznawszy sam, iż tak dalej gospodarować nie wypada, przedsięweźmie odpowiednie kroki, zmierzające do potanienia tej gospodarki.

Po tym wywodzie Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet falwarku czernichowskiego na r. 1895 wedle następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) ekonom, płaca	300 zł.			
		wikt	210 „			
		opał i światło	40 „			
		razem .	550 zł.			
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya) .	1.200 „	1.750		
	2	Najem robotnika:				
		a) do gospodarstwa folwarcznego . .	850 zł.			
		b) do chmielarni:				
		α) dodatek zawiadowcy chmielarni . .	50 zł.			
		β) roboty przy chmielarni . . .	150 „			
		γ) sprawienie tyk	70 „	1.120		
	3	Dokupno i zmiana nasienia		300		
	4	„ nawozów dopełniających		—	150	
	5	„ słomy i karmy		1.000		
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży)		70		
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych		100		
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów		100		
	9	Utrzymanie rowów		100		
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia		90		
	11	Światło i smarowidło		40		
		Suma rubryki I. .		4.670	150	4.820
		Do przeniesienia . .		4.670	150	4.820

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	4.670	150	4.820
II.		**Las i plantacya wikla.**			
	12	Służba, roboty i zalesienie	680	300	
	13	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi .	400	450	
		Suma rubryki II. .	1.080	750	1.830
III.	14	**Utrzymanie brzegów Wisły**	170	—	170
IV.	15	**Podatki i daniny**	600	100	700
V.	16	**Rozmaite nieprzewidziane**	200		200
		Suma wydatków . .	6.720	1.000	7.720
		Dochody.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.200		
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia . . . . 500 zł.			
		b) nierogacizna . . . . 1.500 „	2.000		
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	500		
	4	Czynsz z kuźni	40		
	5	Za wynajęte konie	150		
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	50		
		Suma rubryki I. .	3.940	—	3.940
		Do przeniesienia .	3.940	—	3.940

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	3.940	—	3.940
II.		**Z lasu i wikla.**			
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego . . .	1.200		
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	2.100		
		Suma rubryki II. .	3.300	—	3.300
III.	9	**Z rybołowstwa**	60	—	60
IV.	10	**Z pieca wapiennego**	550	—	550
V.	11	**Z dzierżaw.**			
		a) z bud jarmarcznych . . . . . 50 zł.			
		b) z budynków pokarczemnych . . . 70 „	120	—	120
VI.		**Lądowe i olborne.**			
	12	Z lądowego	10		
	13	Olborne za łamanie kamienia	60		
		Suma rubryki VI. .	70	—	70
		Suma dochodów .	**8.040**	—	8.040
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	7.720
		Okazuje się **nadwyżka** dochodów .	—	—	320

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *St. Jędrzejowicz.*

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. poz. 197 — 199 wydatków.
„ X. poz. 39, 40 i 41 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Piniński.)

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu krajowych szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach na rok 1895.

Wysoki Sejmie!

A) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Preliminarz Wydziału krajowego, z którym zgadza się Komisya budżetowa, oblicza wydatki szkoły na 13.746 zł., dochody zaś na 3.110 zł. Z zestawienia wynika niedobór w wysokości 10 636 zł., który w porównaniu z niedoborem roku zeszłego jest o 350 zł. niższym.

W wydatkach preliminarza nie ma w stosunku do lat poprzednich żadnych zmian większej doniosłości. Nową pozycyą jest zwyczajny wydatek 60 zł, spowodowany koniecznością utrzymania stałego stróża nocnego. Ten sam wydatek pojawia się także w preliminarzach innych niższych szkół rolniczych.

W rubr. II. (koszta administracyi) wstawioną jest jako wydatek nadzwyczajny kwota 500 zł., wywołana konieczną potrzebą pokrycia dachów nad szkolnymi budynkami. Rozszerzenie budynków pociągnęło za sobą pewne podwyższenie kosztów opału, światła i asekuracyi, z tego powodu wydatki zwyczajne na opał i utrzymanie budynków zwiększyły się obecnie o 200 zł. Wydatki wreszcie nadzwyczajne, podane w pozycyach 10. (150 zł.), 11. (100 zł.), oraz 14. (160 zł.), umotywowane są w wyjaśnieniach Wydziału krajowego.

Co do dochodów zauważyć należy, że stała subwencya rządowa, która dotąd wynosiła 2.000 zł., obecnie podwyższoną została do sumy 2.500 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Horodence zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego jak następuje:

Alleg. 203

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1895.

Wysoki Sejmie!

W przedłożonym projekcie do budżetu oblicza Wydział krajowy dochody własne na . . . . 4,955.858 zł.
a wraz z dodatkowymi sprawozdaniami na . . . . 4,980.508 „

Komisya budżetowa na wniosek Wydziału krajowego przedkładając sprawozdanie o zamknięciu rachunkowem za rok 1893 obniżyła pozostałość z rachunku roku 1893 o 523.000 zł.
tak że pozostałość z r. 1893 wynosi zamiast . . . . . . 1,671.828 „
tylko . . . . 1,148.828 „

Gdy Wysoki Sejm powyższy wniosek komisyi budżetowej już uchwalił, przeto pierwsza pozycya dochodów „pozostałość z rachunku lat ubiegłych" wynosi tylko . 1,148.828 zł.
a ogół dochodów na podstawie sprostowanych wniosków Wydziału krajowego wynosi . . . . 4,457.508 „

Wydatki projektował Wydział krajowy w kwocie . . 11,547.278 „
a wraz z dodatkowymi sprawozdaniami w których projektował dalsze wydatki w kwocie . . . . 48.626 zł.
wynosi ogół wydatków przez Wydział krajowy proponowanych . . 11,595.904 „

W Rubr. XIV. „Umarzanie pożyczek" wstawił Wydział krajowy na spłatę dawnych długów 2,743.766 zł., która to cyfra nie jest wydatkiem w ścisłem tego słowa znaczeniu, lecz różnicą między sumą wydatków i dochodów. Odtrącając przeto od projektowanych przez Wydział krajowy wydatków w kwocie . . . . 11,595.904 zł.
przeznaczono na spłatę dawnych długów w kwocie . . . . 2,743.766 „
otrzymujemy wydatki właściwe przez Wydzział krajowy proponowane w kwocie 8,852.138 zł.

Według wniosków komisyi budżetowej wynoszą dochody funduszu kraj. 4,505.987 „
są przeto o . . . . 48.479 „
wyższe od dochodów przez Wydział krajowy proponowanych.

Wydatki projektuje komisya (bez kwoty na spłatę dawnych długów przeznaczonej) . . . . 8,676.810 zł.
a przeto mniej o . . . . 175.328 „
od projektu Wydziału krajowego.

Ogółem jest preliminarz komisyi budżetowej w dochodach i wydatkach korzystniejszym od preliminarza Wydziału krajowego o . 223.807 „

W uchwalonym budżecie na r. 1894 wynosiły dochody . . 2,743.937 „
a przeto mniej o . . . . 1,762.050 „
od dochodów na r. 1895 projektowanych.
wydatki zaś na r. 1894 uchwalone bez kwoty na spłatę starych długów przeznaczonej . . . . 8,103.804 „
a przeto o . . . . 573 006 „
mniej aniżeli komisya na rok 1895 proponuje.

Porównywując projekt budżetu na rok 1895 z budżetem uchwalonym na rok 1894 uwzględnić należy, iż projekt budżetu na rok 1895 zawiera po raz pierwszy pozostałości byłych funduszów indemnizacyjnych przelane do funduszu krajowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1892. Wskutek powyższej uchwały Wys. Sejmu wstawiła komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w Rubr. XVII. poz. 61 dochodów następujące kwoty:

1. Spłata kapitałów i rent . . . . 906 zł.
2. Odsetki za zwłoki i rozmaite inne dochody . . . . . 2.005 „
3. Dochód z dodatków indemnizacyjnych . . . . . . 290.000 „

Razem . . . 292.911 zł.

a w Rubr. XIV. poz 185 wydatków wstawiono:

1. na spłatę niezgłoszonych obligacyj . . . . . . 100.000 zł.
2. „ „ „ kuponów . . . . . . 245 000 „

Razem . . . . 345 000 zł.

Jeżeli przeto od wykazanej powyżej różnicy wydatków między r. 1894 i 1895 odtrącimy wydatki z tytułu przelania funduszów indemnizacyjnych, których w budżecie r. 1894 nie było, okazuje się, iż wydatki na r. 1895 preliminowane są wyższe o 228.006 zł. od wydatków na r. 1894 uchwalonych.

Wskutek uchwalonej w roku zeszłym ustawy o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych przestały z dniem 1. stycznia 1895 istnieć fundusze szkolne okręgowe.

Według sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, wynosiły niespłacone zaliczki z funduszu szkolnego krajowego funduszom szkolnym okręgowym udzielane — z końcem października 1894 . . . . 235.968 zł.
która to kwota stanowi pretensyę funduszu krajowego do funduszów szkolnych okręgowych i w roku bieżącym a względnie w latach najbliższych do funduszu krajowego wpłynąć powinna.

Wydział krajowy a zanim komisya budżetowa niewstawiła do dochodów na r. 1895 projektowanych z tego tytułu żadnej kwoty, gdyż nie da się choćby w przybliżeniu oznaczyć jaka kwota w r. 1895 na umorzenie tych pretensyi do funduszu krajowego wpłynie a to tem bardziej, że pewna ilość gmin miejskich uzyskała od c. k. Rady szkolnej krajowej w porozumieniu z Wydziałem krajowym pozwolenie na spłatę zaległych należytości do funduszu szkolnego okręgowego na lat kilka, a przeto fundusze szkolne okręgowe dopiero wtedy będą mogły się uiścić z zaległości do funduszu krajowego, gdy gminy wywiążą się ze swych zobowiązań wobec funduszów szkolnych okręgowych.

Nadto w funduszu szkolnym krajowym preliminowane zostały w dochodach tego funduszu prestacye gmin i obszarów dworskich w takiej wysokości w jakiej one na r. 1895 przypisane zostały.

O ileby przeto prestacye te w r. 1895. w przypisanej wysokości do funduszu krajowego nie wpłynęły, będzie spłata częściowa zaliczek od funduszów szkolnych okręgowych stanowić pokrycie możliwego niedoboru funduszu szkolnego krajowego.

W każdym razie jest rzeczą Wydziału krajowego ściśle czuwać nad tem, by zaległe zaliczki funduszów szkolnych okręgowych w możliwie najkrótszym czasie funduszowi krajowemu zwrócone zostały.

Jak w latach poprzednich tak i obecnie wyszczególnia komisya budżetowa poniżej wydatki nadzwyczajne i inwestycyjne zawarte w projekcie budżetu n. r. 1895.

Nie trzymając się ściśle formalnej strony o ile wydatki te już w projekcie budżetu „nadzwyczajnymi“ nazwane zostały, lecz uważając za wydatki nadzwyczajne także i te wszystkie, które mają charakter inwestycyi i nie są wynikiem bieżącej administracyi w pojedynczych działach gospodarstwa krajowego.

W projekcie budżetu na r. 1895. znajdują się następujące

Wydatki nadzwyczajne i inwestycyjne:

Rubr.	II.	Zaliczki na płace	5.165	zł.
„	II.	Restauracya kaloryferów i konserwacya gmachu	6.000	„
„	II.	Druk ksiąg i oprawa z powodu objęcia fund. szkolnych okręgowych	1.500	„
„	VII.	Fundusz szkolny: dodatek do funduszu emerytury, zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye i inne	21.904	„
„	VII.	Budowa teatru w Krakowie	7.500	„
„	VIII.	Restauracya zamku król. w Żółkwi	3.000	„
„	VIII.	Restauracya kościoła OO. Bernardynów w Dukli	500	„
„	VIII.	Restauracya kościoła OO. Bernardynów w Leżajsku	500	„
„	VIII.	Restauracya klasztoru OO. Dominikanów w Krakowie	2.200	„
„	X.	Budowa drogi Kańczuga-Dynów	20.000	„
„	X.	Rekonstrukcya dróg	50.000	„
„	X.	Zasiłki nadzwyczajne dla dróg powiatowych i gminnych	50.000	„
„	X.	Fundusz pożyczkowy drogowy	20.000	„
„	X.	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	3.000	„
„	X.	Koleje niższorzędne	300.000	„
„	X.	Kolej Pałahicze-Tłumacz	2.000	„
„	XI.	Szpital Lwów — wydatki nadzwyczajne	97.800	„
„	XI.	Kulparków — wydatki nadzwyczajne	21.430	„
„	XIII	Budowy wodne i melioracye	502.330	„
„	XIV.	Odsetki dla funduszu szkolnego krajowego od efektów na fundusz pożyczkowy na budowę szkół	12.888	„
„	XIV.	Bonifikacya skarbowi państwa podatku kuponowego	88.589	„
„	XIV.	Spłata niezgłoszonych obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizac.	345.000	„
„	XIV.	Spłata dawnych długów krajowych	2,420.597	„
„	XV.	Wydatki nadzwyczajne względnie inwestycyjne szkół rolniczych i składów publicznych	79.665	„
„	XV.	Podniesienie hodowli bydła	46.500	„
„	XVI.	Przemysł (wydatki nadzwyczajne)	15.575	„
„	XVI.	Dotacya funduszu przemysłowego	25.000	„
„	XVII.	Wydanie sprawozdania z Wystawy krajowej	15.000	„
		Do przeniesienia	4,163.643	zł.

	Z przeniesienia . .	4,163.643 zł.
Rubr. XVII.	Konwent pp. Benedyktynek w Przemyślu — pożyczka . . .	5.000 „
„ „	Odsetki 4% od pożyczki 200.000 zł. zaciągnąć się mającej przez gminę Nowy Sącz	6.000 „
„ „	Pożyczki i zasiłki dla dotkniętych nieurodzajem	21.000 „
„ „	Rozmaite koszta utrzymania osób w zakładach	2.663 „
„ „	Odbudowanie szkoły ewangelickiej w Nowym Sączu . . .	600 „
„ „	Rozmaite zasiłki	1.400 „
	Razem . . .	4,200.306 zł.

a po potrąceniu bonifikacyi do skarbu państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych 88.589 zł. i przeznaczonej na spłatę dawnych długów krajowych kwoty 2,420.597 zł., pozostają wydatki nadzwyczajne . . . . . 1,691.120 zł.
Gdy zaś w uchwalonym budżecie na rok 1894 suma wydatków nadzw. wyniosła 1,419.804 „
przeto wydatki nadzwyczajne są w preliminarzu Komisyi na rok 1895 większe o 271.316 zł. niż na rok 1894.

Szczegółowe rożnice między preliminarzem Wydziału krajowego a wnioskami komisyi uwidocznione są w następującem zestawieniu;

Sumaryusz budżetu krajowego na rok 1895.

Rubryka	Wydatki	Wedle preliminarza Wydziału krajowego	Wedle dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego preliminarz: podwyższono	Wedle dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego preliminarz: zniżono	Razem preliminował Wydział kraj.	Według wniosków komisyi budżetowej a po części uchwał Sejmu	Z porównania: więcej	Z porównania: mniej
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
I	Koszta reprezentacyi kraju	108.446	—	—	108.446	108.446	—	—
II	„ zarządu	295.665	—	—	295.665	298.835	3.170	—
III	„ leczenia	890.000	—	—	890.000	880.000	—	10.000
IV	„ szczepienia	72.200	—	—	72.200	71.500	—	700
V	Wydatki sanitarne	22.000	—	—	22.000	22.000	—	—
VI	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	17.474	—	—	17.474	18.974	1.500	—
VII	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	2,098.683	770	—	2,099.453	2,103.283	3.830	—
VIII	Utrzymanie pomników historycznych	17.020	—	—	17.020	19.420	2.400	—
IX	Kwaterunkowe żandarmeryi	205.210	—	—	205.210	205.210	—	—
X	Wydatki na komunikacye	1,378.597	—	—	1,378.597	1,379.397	800	—
XI	Dotacye dla zakładów krajowych	116.711	3.770	—	120.481	119.846	—	635
XII	Wydatki na szupaśnictwo	24.000	—	—	24.000	23.000	—	1.000
XIII	Budowy wodne i melioracye	589.657	14.848	—	604.505	502.330	—	102.175
XIV	Umarzanie pożyczek	4,998.965		—	4,998.965	4,591.294	—	407.671
XV	Na cele rolnictwa i górnictwa	513.394	9.740	—	523.134	503.753	—	19.381
XVI	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	140.876	—	—	140.876	140.676	—	200
XVII	Rozmaite wydatki	58.380	19.498	—	77.878	109.443	31.565	—
	Suma wydatków	11,547.278	48.626 [1])	—	11,595.904	11,097.407	43.265	541.762
								498.497
			a po strąceniu poz. 186 na spłatę dawnych długów			2,420.597		
					pozostaje	8,676.810		

[1]) **Dodatkowe sprawozdania Wydziału krajowego do preliminarza wydatków na rok 1895:**

do rubr. VII. Emerytury i dary z łaski nauczycieli . . . . 770 zł.
„ „ XI. Dodatek osobisty dla Dyrektora szpit. św. Łazarza (część) . . . 150 zł.
Kulparków — nowe kotły . . . 2.520 „
Urządzenie kursu pielęgn. chorych w szpitalu lwowskim . . . . . 1 100 „ 3.770 „
„ „ XIII. Regulacya Kisieliny . . . . 14.848 „
„ „ XV. Dublany: Podwyższenie płacy kasyera 265 zł.
„ Stacya dośw. przy szk. gorz. 1.575 „
„ Gorzelnia — motor elektr. 400 „
Na dalsze prowadz. otworu świdrowego na placu wystawy . . . 7.500 „ 9.740 „
„ „ XVII. Na wydanie sprawozd. z wyst. kraj. 15.000 zł.
Na spłatę reszty pożyczki udzielonej ze skarbu państwa w r. 1889 powiatowi Bohorodczany . . 4.167 „
Koszta utrzymania nieletnich Lubasiów 163 „
„ „ Jagielskiego Jana 168 „ 19.498 „
Razem j. w. . . . 48 626 zł.

Rubryka	Dochody	Wedle preliminarza Wydziału krajowego	Wedle dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego preliminarz podwyższono	zniżono	Razem preliminował Wydział kraj.	Według wniosków komisyi budżetowej a po części uchwał Sejmu	Z porównania więcej	mniej
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
I	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . .	1,671.828	—	—	1,671.828 [1]	1,148.828	—	523.000
II	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych .	10.000	—	—	10.000	10.000	—	—
III	Dochody z dróg krajowych	228.750	—	—	228.750	228.750	—	—
IV	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	5.382	—	350	5.032	8.614	3.582	—
V	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	43.347	—	—	43.347	45.347	2.000	—
VI	Zwroty pożyczek	60.785	—	—	60.785	60.785	—	—
VII	Dochody szkoły gospod. lasowego we Lwowie	6.340	—	—	6.340	6.340	—	—
VIII	„ szkół i folwarku w Dublanach . .	71.698	—	—	71.698	74.460	2.762	—
IX	„ „ „ „ „ Czernichowie .	56.715	—	—	56.715	54.970	—	1.745
X	„ innych szkół rolniczych krajowych .	18.132	—	—	18.132	20.132	2.000	—
XI	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	—	600	600	—	—
XII	Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866 .	1.482		—	1.482	1.482		—
XIII	Dochody z kwaterunku żandarmeryi . . .	63.650	—	—	63.650	91.795	28.145	—
XIV	„ ze zwrotu wydatków szupasowych .	8.000	—	—	8.000	8.000	—	—
XV	„ kraj. składów publicznych we Lwowie i Krakowie	38.260	—	—	38.260	30.260	—	8.000
XVI	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych .	800.000	25.000	—	825.000	844.735	19.735	—
XVII	Rozmaite dochody	1,870.889	—	—	1,870.889	1,870.889	—	—
	Suma dochodów . . .	4,955.858	25.000	350	4,980.508	4,505.987	58.224	532.745
			24.650 [2]					474.521

[1]) Kwotę 1,671.828 zł. zniżył Wydział krajowy dodatkowem sprawozdaniem do kwoty przez komisyę uchwalonej 1,148.828 zł.

[2]) **Dodatkowe sprawozdania Wydziału krajowego do preliminarza dochodów na rok 1895:**

do rubr. IV. Dodatek osobisty dla Dyrektora szpitala św. Łazarza (część) obniża prelimin. nadwyżkę dochodów o . . 350 zł.
„ „ XVI. Opłaty konsumcyjne podwyższono o . . . 25.000 „
Ogółem podwyższono o . . . . 24.650 zł.

Szczegółowe sprawozdania Komisyi o pojedynczych działach, rubrykach i pozycyach budżetu krajowego zawierają powody, które skłoniły Komisyę budżetową do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi odmiennych wniosków od tych, które były podstawą preliminarza przez Wydział krajowy przedłożonego.

Dla poglądu zestawiamy poniżej uzasadnienie szczegółowe różnic między preliminarzem Wydziału krajowego a komisyą budżetową.

Wydatki.

			Więcej:	Mniej:
W rubr. II. podwyższono wypatek na koszta zarządu o			3.170 zł.	
mianowicie podwyższono:				
dary z łaski o		2.050 zł.		
na konserwacyę gmachu		2 000 „		
zaliczki na płace (nadzryczajne)		5.165 „		
razem podwyższono o		9.215 zł.		
natomiast zniżono:				
koszta podróży i dyety o	1.045 zł.			
wydawnictwo rozporządzeń kraj.	2.000 „			
zaliczki na płace (zwyczajne)	3.000 „	6.045 „		
pozostaje podwyższenie o		3.170 zł.		
„ „ III. obniżono koszta leczenia ubogich o			—	10.000 zł.
„ „ IV. „ „ podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy o			—	700 „
„ „ VI. podwyższono o			1.500 „	
mianowicie przyznano subwencye:				
Towarzystwu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“		100 zł.		
Ochronce w Wielkich Oczach		200 „		
Stowarzyszenie nad uwolnionymi więźniami		100 „		
Kolonii rymanowskiej (na budowę)		300 „		
Towarz. „Opatrzności“ na rozszerzenie domu pracy		300 „		
Zakładowi św. Elżbiety w Krakowie		100 „		
Instytutowi ruskich dziewcząt sierót w Przemyślu		300 „		
Towarzystwu diaków archidycezyi lwowskiej		100 „		
razem j. w.		1.500 zł		
„ „ VII. podwyższono o			3.830 „	
mianowicie podwyższono lub przyznano:				
Towarzystwu śpiewackiemu „Bojan“		100 zł.		
Ks. Siemaszce na dom schronienia		200 „		
Stowarzyszeniom rzemieślniczym		200 „		
Towarzystwu „Proświta“		500 „		
Stowarzyszeniom akademickim		100 „		
Towarzystwu im. Szewczenki		500 „		
Ks. Cyrylowi Sieleckiemu w Żużlu na nowicyat Sióstr służebniczek		100 „		
Do przeniesienia		1.700 zł.	8.500 zł.	10.700 zł.

			Więcej:	Mniej:
Z przeniesienia . .		1.700 zł.	8.500 zł.	10.700 zł.
Stowarzyszeniu głucho niemych „Nadzieja" . .		100 „		
Wydawnictwu pomników prawa polskiego . .		1.500 „		
Komitetowi budowy domu słuchaczów lwowskiej politechniki		500 „		
Towarzystwu „Szkolna pomicz" w Kołomyi .		100 „		
„ „ „ we Lwowie .		100 „		
Nasalskiemu Jul. z Kołomyi na wydawnictwo biblioteki dla ruskiej młodzieży . . .		100 „		
Towarzystwu muzycznemu w Samborze . .		100 „		
„ „ „ Stanisławowie .		100 „		
„ spiewackiemu „Echo"		200 „		
„ „ „Lutnia" w Krakowie .		200 „		
Razem dodano .		4.700 zł.		
natomiast wykreślono osobną pozycyę dla Przytuliska wiedeńskiego . .	100 zł.			
i nieprzyznano osobnego kredytu na pensye i dary z łaski nauczycieli odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 53852/94 .	770 „	870 „		
Pozostaje podwyższenie .		3.830 zł.		
W rubryce VIII podwyższono ogółem o			2.400 „	
mianowicie dodano:				
na restauracyę kościoła OO. Bernardynów w Leżajsku		500 „		
na restauracyę krużganków w klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie . . .		2.200 „		
razem podwyższono o . .		2.700 zł.		
wykreślono zaś zaopatrzenie Jadwigi Liske .		300 „		
pozostaje podwyższenie .		2.400 zł.		
W rubr. X. podwyższono o			800 „	—
a to przyznano:				
zaliczkę konduktorowi Kordzikowi		750 zł.		
dar z łaski Rondewaldowej		50 „		
razem j. w. .		800 zł.		
W rubr. XI. zniżono dotacye dla zakładów krajowych w ogóle o . .			—	635 „
W rubr. XII. wydatki na szupaśnictwo zniżono o			—	1.000 „
W rubr. XIII. zniżono ogółem o			—	102.175 „
mianowicie wykreślono:				
na regulacyę Soły		47.733 zł.		
na regulacyę Łomnicy z dopływami . . .		63.693 „		
razem zniżono .		111.426 zł.		
natomiast dodano:				
na stypendya dla techników . .	270 zł.			
na regulacyę Soły pod Cięciną i Żywcem	2.557 „			
dla spółki wodnej rudnickiej . .	6.424 „	9.251 „		
razem zniżono o .		102.175 zł.		
Do przeniesienia . .			11.700 zł.	114.510 zł.

			Więcej:	Mniej:
Z przeniesienia . .			11.700 zł.	114.510 zł.
W rubr. XIV. zniżono o			—	407.671 „
mianowicie:				
na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1883 o .		84.502 zł.		
na spłatę dawnych długów krajowych . .		323.169 „		
W rubr. XV. zniżono ogółem o			—	19.381 „
a to zniżono:				
szkołę wyższą w Dublanach o		2.395 zł.		
szkołę gorzelniczą, gorzelnię i stacyę doświadczalną przy szkole gorzelniczej . .		6.876 „		
zakład czernichowski o		1.650 „		
skład publiczny we Lwowie o		2.080 „		
skład publiczny w Krakowie		2.000 „		
stypendya dla kandyd. na instruktorów uprawy lnu		1.000 „		
na dalsze prowadzenie otworu świdrowego na placu wystawy		7.500 „		
razem zniżono .		23.501 zł.		
natomiast wstawiono w myśl uchwały sejmowej z 29. stycznia 1895. na koszta przygotowania środków do tępienia myszy . . .	4.000 zł.			
i zaopatrzenie dożywotnie dla Moroza b. stróża szkoły lasowej . .	120 „	4.120 „		
pozostaje j. w.		19.381 zł.		
W rubr. XVI. zniżono o			—	200 „
mianowicie wykreślono wydatek na szkołę przemysłową uzupełniającą w Kałuszu . .		400 zł.		
natomiast podwyższono kredyt na nowo założyć się mające szkoły o		200 „		
pozostaje zniżenie j. w. .		200 zł.		
W rubr. XVII dodano ogółem			31.565 zł.	
mianowicie:				
Dotacyę dla pani Pietruskiej Stefanii . . .		1.800 zł.		
Konwentowi pp. Benedyktynek w Przemyślu .		5.000 „		
Odsetki od poż. 200 000 zł. dla Nowego Sącza .		6.000 „		
Ryczałt na klęski elementarne		12.000 „		
Trembowla „ „		4.000 „		
Buczacz „ „		5.000 „		
Rozmaite koszta utrzymania i leczenia . . .		2.500 „		
Pedynkowskiej w Krakowie (zakład haftow) .		400 „		
Nowy Sącz, gmina ewang. na odbudowanie szkoły		600 „		
Towarz. diaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej		50 „		
Kulczyckiej Teofili, wdowie po gr. kat. księdzu .		50 „		
Rozmaite zasiłki do dyspozycyi Wydziału krajowego		900 „		
Schmidowej Waleryi, wdowie po rządcy szpitala		100 „		
Do przeniesienia . .		38.400 zł.	43.265 zł.	541.762 zł.

			Więcej:	Mniej:
Z przeniesienia . .		38.400 zł.	43.265 zł.	541.762 zł.
Dr. Bujwidowi w Krakowie na prowadzenie szczepień ochronnych od wścieklizny i przygotowanie surowicy przeciwdyfterycznej .		500 „		
razem dodano .		38.900 zł.		
natomiast zniżono:				
Na restauracyę zamku w Olesku . .	3 000 zł.			
Na spłatę reszty pożyczki udzielonej ze skarbu państwa powiatowi Bohorodczany	4.167 „			
Koszta utrzymania Jagielskiego . .	168 „	7.335 „		
podwyższono zatem o		31.565 zł.		
Razem . .			43.265 zł.	541.762 zł.
Ogółem zniżono wydatki o . . .				498.497 zł.

Dochody.

	Więcej:	Mniej:
W rubr. I. zniżono pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . .	—	523.000 zł.
„ „ IV. podwyższono dochody szpitala św Łazarza w Krakowie o .	3.582 zł.	
„ „ V. podwyższono zwroty zaliczek na płace urzędników o .	2.000 „	
„ „ VIII. podwyższono dochody szkoły dublańskiej o	2.762 „	
„ „ IX. zniżono dochody szkoły czernichowskiej o . . .	—	1.745 „
„ „ X. podwyższono subwencyę rządową dla szkoły w Jagielnicy o	2.000 „	
„ „ XIII. podwyższono kwaterunkowe żandarmeryi o	28.145 „	
„ „ XV. zniżono dochody składów publicznych o	—	8.000 „
„ „ XVI. podwyższono dochody z krajowych opłat konsumcyjnych o	19.735 „	
Razem . .	58.224 zł.	532.745 zł.
Ogółem zniżono dochody o . . .		474.521 zł.

Chcąc przedłożyć Wys. Sejmowi wnioski co do pokrycia wydatków funduszu krajowego o ile one w dochodach własnych tego funduszu nie znajdują pokrycia, należy przedewszystkiem obliczyć wydatność jednego centa dodatków do podatków w r. 1895.

Według zamknięć rachunkowych wynosiła wydatność centa:

w roku 1891	. . . . .	109.651 zł.
„ „ 1892	. . . . .	113.189 „
„ „ 1893	. . . . .	102.377 „

Cyfra ta z r. 1893 jest jednak wynikiem piętnastu miesięcy wskutek zmiany roku budżetowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 9. maja 1893, podczas gdy wynikłość z r. 1891 i 1892 jest za ośmnaście miesięcy. Obliczając wynikłość centa z roku 1893 także na ośmnaście miesięcy uczyni ona 110.673 zł., zatem za trzy lata 333.513 zł. a przeciętnie 111.171 zł.

Obliczając wydatność jednego centa w powyższych 3 latach wedle nowowprowadzonego roku budżetowego tj. po 15 miesięcy otrzymujemy w r. 1891 . . . 110.054 zł.
„ „ 1892 . . . 111.647 „
„ „ 1893 . . . 111.485 „
Razem . . 333.186 zł.

przeciętnie 111.062 zł. Gdy jednak w r. 1894 nawiedziły kraj dotkliwe klęski elementarne, które nie pozostaną bez ujemnego wpływu w r. 1895, przeto chcąc postępować z możliwie największą ostrożnością, preliminuje komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatność centa na r. 1895 na 110.000 zł. t. j. nietylko niżej od przecięcia z ostatnich lat trzech, ale niżej niż w r. 1891 w którym wydatność centa była w ostatnich trzech latach najniższą.

Przyjąwszy wydatność centa na 110.000 zł. zastosować należy dzielnik przyjęty już w roku zeszłym przez komisyę budżetową, a mianowicie: że na 100 zł. wydatności jednego centa przypada na W. Ks. Krakowskie . . . . . . 7·7 %
na Galicyę Wschodnią i Zachodnią . . . . 92·3 %
Razem . . 100 %

wypadnie zatem z przyjętej wydatności centa przeciętnej w kwocie . . *110.000 zł.*
na Wielkie Księstwo Krakowskie . . . . 8.470 „
na Galicyę Wschodnią i Zachodnią . . . . . . 101.530 „
Razem . . . 110.000 zł.

Przy uchwaleniu nowej ustawy o krajowych opłatach konsumcyjnych postanowił Wysoki Sejm, iż przynajmniej połowa czystego dochodu z tych opłat, obróconą być ma na ulgi dla opodatkowanych a więc na obniżenie stopy dodatku krajowego do podatków bezpośrednich.

Gdy w projekcie budżetu na r. 1895 przyjęty został dochód z opłat konsumcyjnych w kwocie. . . . . 844.735 zł.
przeto w myśl przeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu należy obniżyć dodatki od podatków o 4 centy, co przedstawia ulgę dla opodatkowanych w kwocie 440.000 „
odpowiadającej połowie preliminowanego dochodu z opłat konsumcyjnych.

Na rok 1894 uchwalił Wysoki Sejm dodatki do podatków po 65 ct. od jednego zł.

Na rok 1895 proponuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego dodatki do podatków po 61 centów od jednego złotego.

Uchwałą z 20. maja 1893 przyznał Wysoki Sejm dla Wielkiego Księstwa Krakowkowskiego ulgi w opłacie dodatków przez lat 25, począwszy od r. 1894 do włącznie 1918.

Na rok 1895 wynosić ma ten opust po 14 centów od dodatku płaconego od jednego złotego podatku.

Przyjmując przeto na r. 1895 dodatki do podatków po 61 centów od jednego złotego, płacić będą opodatkowani w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 47 centów od jednego złotego.

Przyjmując dzielnik powyżej oznaczony otrzymamy:
w Galicyi Wschodniej i Zachodniej . 61 centów po 101.530 = 6,193.330 zł.
a w Wielkiem Księstwie Krakowskiem . 47 „ „ 8.470 = 398.090 „
Ogółem dochód z dodatków do podatków na r. 1895 . . . 6,591.420 zł.

Dodając przeto do dochodów własnych funduszu krajowego preliminowanych na 4,505.987 zł.
dochód z dodatków do podatków . . . . 6,591.420 „
Otrzymujemy sumę dochodów funduszu krajowego w roku 1895 . . . 11,097.407 zł.
Gdy zaś komisya budżetowa preliminuje wydatki w sumie . . 8,676.810 „
przeto pozostaje . . . . 2,420.597 zł.
którą to kwotę przeznaczyć można w r. 1895 na spłatę dawnych długów.

Tak Wydział krajowy jak i komisya budżetowa uważają za swój obowiązek ściśle czuwać nad tem, by program finansowy za podstawę uchwały o konwersyę długu indemnizacyj-

nego przez Wysoki Sejm przyjęty ściśle wykonany został, a przedewszystkiem, aby do r. 1897 wszystkie pożyczki krajowe prócz pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego spłacone zostały.

Według powyższego planu finansowego miały być spłacone w latach 1893, 1894 i 1895 pożyczki w ogólnej kwocie . . . . 5,485.259 zł.

nadto miała pozostać zwyżka na rok 1896 . . . . . . 1,700.523 „

Razem . . 7,185.782 zł.

Dotąd spłacił kraj faktycznie:

Funduszowi domestykalnemu	24.835 zł.
Pożyczkę w r. 1884	850.400 „
„ „ 1885	302.100 „
„ „ 1888	417.300 „
„ „ 1889	664.500 „
„ z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego . .	56.373 „
„ z funduszu policyi krajowej	132.859 „
„ „ propinacyjnego	1,650.000 „
Razem . .	4,098.367 zł.

Doliczając do tego trzechletnią różnicę w subwencyi rządowej która jest spłatą długu do Skarbu państwa . . . . 2,808.195 zł.

Spłacono ogółem dotąd . . 6,906.562 zł.

Wydział krajowy za zgodą finansowego komitetu doradczego wypowiedział już na maj r. b. 1,000.000 zł. z pożyczki z r. 1883, która wynosi 3,266.700 zł., a jest uzasadniona nadzieja, iż w listopadzie r. b. będzie można spłacić znaczną jeszcze część tejże pożyczki, tak że na r. 1896 pozostanie do spłaty reszta pożyczki z r. 1883 o ile w listopadzie nie zostanie spłaconą i 4% pożyczka z r. 1891, która wynosi obecnie 1,428.100 zł.

Przez dotychczasową spłatę długów krajowych względnie przez projektowaną w b. r. spłatę, zmniejszyły się wydatki funduszu krajowego w Rubr. XIV. na spłatę odsetek od pożyczek i umarzanie tychże o 331.496 zł.

Przedstawiwszy powyżej dotychczasowe rezultaty finansowe i kasowe konwersyi długu indemnizacyjnego, uważa jednak komisya budżetowa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, iż dzisiejsza tak pożądana równowaga w budżecie krajowym tylko pod tym warunkiem stale utrzymać się da, jeżeli w pierwszej linii Wydział krajowy, a w drugiej linii Wysoki Sejm czuwać będzie nad tem, by obecny budżet wydatków wcale nie — lub tylko nieznacznie w najbliższych latach wzrastał.

W r. 1897 kończy się subwencya ze Skarbu państwa z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego, którą obecnie fundusz krajowy w kwocie 1,488.935 zł. rocznie pobiera. A gdy nieulega już dzisiaj żadnej wątpliwości, że do tego czasu wszystkie pożyczki, prócz pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej zostaną spłacone, przeto wszystkie usiłowania skierowane być winny w tym kierunku, by kraj od r. 1898 bez podwyższenia dodatków do podatków na r. b. projektowanych i bez korzystania z kredytu, wydatki swoje pokrywać mógł.

Jest obowiązkiem komisyi budżetowej Wysokiemu Sejmowi jasno i stanowczo powiedzieć, że przy dzisiejszym stanie wydatków i ich normalnym wzroście, równowaga w budżecie i po roku 1898 utrzymaną być może. Gdyby jednak Wysoki Sejm w latach następnych wydatki znacznie podwyższył, musi być przygotowanym na to, że ich obecnemi dochodami i w granicach z dodatków na r. b. proponowanych nie pokryje.

Jest tedy rzeczą tak Wydziału krajowego jak i komisyi budżetowej w pełnej świadomości odpowiedzialności jaka tak na Wydziale krajowym jak i na komisyi budżetowej cięży, mieć na myśli nietylko obecny stan finansów kraju, ale przedewszystkiem stan rzeczy w r. 1898 i w latach następnych.

Gdy w r. b. kończy się sześcioletni okres Sejmu, przeto komisya poniżej przedstawia Wysokiemu Sejmowi obraz różnic jakich budżet krajowy w pojedynczych rubrykach doznał w ciągu ostatniego sześcioletniego okresu, gdyż sądzi, że ten obraz z jednej strony wskazuje w jakim kierunku Sejm w ostatnich 6. latach rozwinął swą akcyę, a z drugiej strony daje wskazówki z jaką ostrożnością postępować należy przy uchwalaniu wydatków w przyszłym okresie.

Wydatki:

	Budżet na r. 1890.	Budżet na r. 1895.
Koszta reprezentacyi kraju	108.426 zł.	108.446 zł.
„ zarządu	253.894 „	298.835 „
„ leczenia	720.000 „	880.000 „
„ szczepienia	64.000 „	71.500 „
Wydatki sanitarne	5.400 „	22.000 „
Zasiłki dla zakładów dobroczynności	15.674 „	18.974 „
Wydatki na cele wykształc. i oświaty	1,026.629 „	2,103.283 „
Utrzymanie pomników historycznych	11.560 „	19.420 „
Kwaterunkowe żandarmeryi	94.642 „	205.210 „
Wydatki na komunikacye	844.584 „	1,379.397 „
Dotacye dla zakładów krajowych	492 „	119.846 „
Wydatki na szupaśnictwo	20.000 „	23.000 „
Budowe wodne i melioracye	213.275 „	502.330 „
Umarzanie pożyczek	552.536 „	2,170.697 „
Na cele rolnictwa i górnictwa	231.148 „	503.753 „
Na podniesienie rękodziel. i przemysłu	110.951 „	140.676 „
Rozmaite wydatki	44.080 „	109.443 „
Suma	4,651.356 zł.	8,676.810 zł.

Porównując sumę wydatków w budżetach z lat 1890 i 1895 pamiętać należy, iż budżet roku 1895 obejmuje w rubr. XIV. wydatki z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego w ogólnej sumie 1,801.051 zł., których w budżecie roku 1890 wcale nie było w obec osobnych budżetów dla funduszów indemnizacyjnych; ten sam powód uzasadnia dostatecznie różnicę wydatków w rubr. XIV.

Natomiast pomijając mniejsze różnice w pojedynczych rubrykach, przekonuje powyższe zestawienie, że w ostatnich latach 6 wzrosły wydatki w rubrykach:

Koszta leczenia o	160.000 zł.
Wydatki na cele wykształcenia i oświaty o	1,076.654 „
„ „ komunikacye o	534.813 „
„ „ melioracye o	289.055 „
„ „ cele rolnictwa i górnictwa o	272.605 „

W rubryce VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“ wynosił w r. 1890 niedobór funduszu szkolnego krajowego 833.943 zł. a w budżecie na rok 1895 . 1,835.549 zł.

Wysoki Sejm podniósł przeto w ostatniem 6-leciu wydatki na rzecz szkolnictwa ludowego okrągło 1,000.000 zł.

Wzrost wydatków w rubr. X. „Wydatki na komunikacye“ wskazuje, iż w ostatniem 6-leciu rozpoczął Wysoki Sejm akcyę w kierunku popierania kolei lokalnych, stwarzając w Wydziale krajowym biuro kolejowe i przeznaczając 300.000 zł. rocznie na rzecz funduszu kolejowego.

Wzrost wydatków „na koszta leczenia“ dowodzi, iż ludność coraz bardziej potrzebuje i szuka pomocy w szpitalach krajowych i że dawna nieufność do tych szpitali ustępuje.

Nakoniec wzrost wydatków w dziale melioracyi i rolnictwa o przeszło 1/2 miliona wskazuje, iż Wys. Sejm w ostatniem 6-leciu w tych działach podniósł wydatki tak znacznie, iż dalszy wzrost tych wydatków nie dałby się usprawiedliwić jeżeli równowaga w budżecie ma być utrzymaną.

Pomimo tak znacznie zwiększonych wydatków w ostatniem 6-leciu obciążenie opodatkowanych dodatkami do podatków pozostało bez zmiany.

W r. 1890 płacili opodatkowani dodatków do podatków na fundusz krajowy 36 ct. na fundusz indemnizacyjny 26 ct., razem 62 ct. Ogółem preliminowano w r. 1890 tak w funduszu krajowym jak i funduszu indemnizacyjnym dochód z dodatków do podatków 6,551.480 zł.

Na rok 1895 preliminuje komisya 61 ct dodatku do podatków i oblicza dochód ogólny z tego tytułu na 6,591.420 zł.

Opodatkowani przeto mają w r. 1895 zapłacić taką samą kwotę jaką płacili w r. 1890 na rzecz funduszu krajowego i indemnizacyjnego.

Stan ten rzeczy dla opodatkowanych pomyślny, umożliwiony został przez wyszukanie nowego źródła dochodu w formie opłat konsumcyjnych i przez rozłożenie długu indemnizacyjnego na dłuższy okres.

Komisya budżetowa podobnie jak w ostatnich dwóch latach przedstawia Wysokiemu

Aleg. A. Sejmowi w załączniku pod **A**) obraz gospodarki krajowej w preliminarzu na r. 1895 przez zestawienie głównych działów tejże gospodarki bez względu na rubryki i pozycye. W tem zestawieniu przedkłada komisya wydatki *netto* a więc już po uwzględnieniu preliminowanych w odnośnych działach dochodów odnoszących się do tego samego działu.

Komisya budżetowa przedstawia poniżej wnioski co do przenoszenia zaoszczędzeń przy pojedynczych pozycyach wydatków na inne pozycye, zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego z dwoma tylko wyjątkami:

W Rubr. II niezgadza się komisya na przenoszenie oszczędności między poz. 31 („potrzeby kancelaryjne“) i poz 32 („utrzymanie gmachu sejmowego“) gdyż wydatki w tych 2-ch pozycyach nie zostają ze sobą w bezpośrednim związku a komisya budżetowa obniżyła preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę w poz 31 o 2.000 zł. podwyższając równocześnie o tęż samą kwotę poz 32, tem samem stało się już zadość w budżecie intencyi Wydziału krajowego co do przeniesienia oszczędności z poz 31 dla pokrycia ewentualnych wyższych wydatków w poz. 32.

W Rubr. X. żąda Wydział krajowy prawa przenoszenia oszczędności między poz. 137 „Nowe budowy i rekonstrukcye dróg“ a poz. 138 „Utrzymanie dróg krajowych“.

Gdy jednak z poz. 137 a) preliminowaną jest kwota 20.000 zł na cel specyalny tj. na budowę drogi Kańczuga-Dynów, przeto komisya zgadza się tylko na przenoszenie oszczędności z poz 137 b) (na rekonstrukcyę dróg) i 138 (utrzymanie dróg krajowych).

Na podstawie powyższych wywodów komisya budżetowa wnosi:

1. Do budżetu wydatków Rubr. XIV. poz 186 na spłatę dawniejszych długów krajowych wstawia się kwotę . . . . 2,420.597 zł.

2. Na rok 1895 ustanawia się dochody własne funduszu krajowego na 4,505.987 „
a wydatki na . . . . 11,097.407 „

3. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1895 pobierany będzie dodatek do podatków bezpośrednich państwowych w wysokości 61 ct. od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

4. Opodatkowanie w mieście Krakowie, w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek w kwocie o 14 ct niższy od postanowionego w ustępie 3. a zatem w kwocie 47 ct od każdego złotego w. a całej należytości państwowych podatków bezpośrednich.

5. Kwoty przyzwolone na rok 1895 w rubr. i poz wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, nie mniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winny być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycyach a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem:

a) w rubr. I. między poz. 5, 6, 7 i między poz. 8, 9, 10;

b) „ „ II. „ lit. a) b) c) d) poz 24;

c) „ „ X. „ poz. 137 b) i 138 tudzież między poz. 142, 143 i 144;

d) „ „ XV. „ „ 224 i 225, 231 i 232 i w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) Rubr. XVI. między poz. 280 i 329 między poz. 328 i 333, wreszcie między poz. działów A., B., C, D. i E. wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.

Lwów dnia 4. lutego 1895

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Alegat A. **Zestawienie**

głównych działów gospodarki krajowej, wedle preliminarza Wydziału krajowego i komisyi budżetowej na rok 1895.

Poszczególnienie (Wedle preliminarza Wydziału krajowego)	Wedle preliminarza i dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego, wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał komisyi budżetowej zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
I. Na reprezentacyę i zarząd.				
Wydatki: Rubr. I. . . . . . 108.446 zł.				
„ II. . . . 295.665 „				
„ XVII. poz. 338 . 30.000 „ 434.111 zł.				
Dochody: Rubr. V. poz. 11 . . . . . . 19.900 „	414.211	4·54	415.381	4·84
II. Na koszta leczenia w najobszerniejszem znaczeniu.				
Wydatki: Rubr. III. . . . . . 890.000 zł.				
„ IV. . . . . . 72.200 „				
„ V. . . . . . 22.000 „				
„ XI. (z dod. spr.) 120.431 „ 1,104.681 zł.				
Dochody: „ IV. poz. 8 . 2.352 zł.				
„ V. „ 12 i 13 16.800 „				
„ XI. . . . . . 600 „ 19.752 „	1,084.929	11·90	1,070.512	12·47
III. Na koszta oświaty.				
Wydatki: Rubr. VII. (z dod. sprawozd. a po wyłączeniu poz. 62 i 64) . . . 2,084.953 zł.				
„ VIII. . . . . 17.020 „				
„ XVII. poz. 349 i 350 . 6.000 „ 2,107.973 zł.				
Dochody: „ XVII. poz. 54 . 300 zł.				
„ XVII. „ 62 a) 2.200 „ 2.500 „	2,105.473	23·09	2,108.703	24·56
IV. Na drogi i komunikacye.				
Wydatki: Rubr. X. . . . . 1,378.597 zł.				
Dochody: „ III. . . . . 228.750 zł.				
„ V. poz. 14 . 1.200 „				
„ XVII. „ 56 . 3.823 „ 233.773 „	1,144.824	12·55	1,145.624	13·34
V. Na budowy wodne i melioracye.				
Wydatki: Rubr. XIII. (z dod. spraw). . 604.505 zł.				
Dochody: „ V. poz. 15 . . 2.947 zł.				
„ VI. „ 17 668 „				
„ XVII. „ 58 a) b) 4.500 „ 8.115 „	596.390	6·54	494.215	5·76
Do przeniesienia . .	5,345.827	58·62	5,234.435	60·97

Poszczególnienie (Wedle preliminarza Wydziału krajowego)	Wedle preliminarza i dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego, wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał komisyi budżetowej zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
Z przeniesienia . . .	5,345.827	58·62	5,234.435	60·97
VI. Na cele gospodarstwa krajowego.				
Rolnictwo, górnictwo i przemysł z wyłączeniem kwoty 28.659 zł. na raty umorzenia pożyczek: na szkołę weterynaryi, składy publiczne, szkołę lasową i Dublany.				
Wydatki: Rubr. XV. (z dod. spraw.) 494.475 zł.				
„ XVI. . . . . . 140.876 „ 635.351 zł.				
Dochody: „ VI. poz. 21 . . 40 zł.				
„ „ „ 23 . . 50 „				
„ „ „ 24 . . 100 „				
„ „ „ 25 . . 40 „				
„ „ „ 28 . . 200 „				
„ VII. . . . . . 6.340 „				
„ VIII. . . . . . 71.698 „				
„ IX. . . . . . 56.715 „				
„ X. . . . . . 18.132 „				
„ XV. . . . 38.260 „				
„ XVII. poz. 55 100 „				
„ „ „ 58c)d)e) 11.000 „				
„ „ „ 59 . . 22.717 „				
„ „ „ 60 . . 5.738 „ 231.130 „	404.221	4·43	389.623	4·54
VII. Na bezpieczeństwo publiczne.				
Wydatki: Rubr. IX. . . . . . 205.210 zł.				
„ XII. . . . . . 24.000 „				
„ XVII. poz. 342—344 3.600 „ 232.810 zł.				
Dochody: „ IV. „ 7 . . . 2.680 zł.				
„ XIII. . . . . . 63.650 „				
„ XIV. . . . . . 8.000 „ 74.330 „	158.480	1·74	129.335	1·51
VIII. Na spłatę pożyczek i opłatę procentów.				
Wydatki: Rubr. VII. poz. 62 . 7.000 zł.				
„ „ „ 64 . 7.500 „				
„ XIV. . . . . 4,998.965 „				
„ XV. (jak dział VI.) 28.659 „ 5,042.124 zł				
Dochody: „ II. . . . . 10.000 zł.				
„ XVII. poz. 57 . 38.555 „				
„ „ „ 58 . 1,488.935 „				
„ „ „ 61 . 292.911 „ 1,830.401 „	3,211.723	35·21	2.810.052	32·73
Do przeniesienia . . .	9,120.251	100·00	8,563.445	99·75

Poszczególnienie (Wedle preliminarza Wydziału krajowego)		Wedle preliminarza i dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego, wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał komisyi budżetowej zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
Z przeniesienia . . .		9,120.251	100·00	8,563.445	99·75
IX. Na cele dobroczynne i rozmaite.					
Wydatki: Rubr. VI . . . . . 17.474 zł.					
„ XVII. poz. 339 . 12.000 „					
„ „ „ 340 . 4.000 „					
„ „ „ 341 . 1.500 „					
„ „ „ 345 . 500 „					
„ „ „ 346 300 „					
„ „ „ 347 . 80 „					
„ „ „ 348 . 400 „					
„ „ (dotatk. spraw) 19.498 „	55.752 zł.				
Dochody: „ V. poz. 16 . 2.500 zł.					
„ VI. „ 18—20 900 „					
„ „ „ 22 . 33.333 „					
„ „ „ 27 . . 25.454 „					
„ XII. . . 1.482 „					
„ XVII. poz. 62 b) c) 110 „	63.779 „	—	—	21.538	0·25
Razem . . .		9,120.251	100·00	8,584.983	100·00
Dział IX. pozostawia zatem wedle wniosków komisyi przewyżkę wydatków 21.538 zł. zaś wedle preliminarza Wydziału krajowego nadwyżkę dochodów . . .	8.027 zł.				
głównie z tego powodu, że wliczone tu są zwroty pożyczek udzielonych w latach poprzednich z powodu klęsk elementarnych, które nie tylko pokrywają wydatki tego działu w całości, ale nadto pozostawiają nadwyżkę.					

Budżet krajowy na rok 1895.

Dochody.

Rubr. I—XVII.

(Sprawozdawca poseł Zagórski).

Wysoki Sejmie!

W sprawie preliminowanych przez Wydział krajowy dochodów własnych funduszu krajowego na rok 1895, komisya budżetowa ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie.

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.

Poz. 1.	Zamknięcie rachunków funduszów krajowych za rok 1893 wykazuje nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwocie	1,671.828 zł.
	Zamknięcie rachunków tychże funduszów za rok 1894 nastąpić jeszcze nie mogło. Według przyjętych zasad budżetowania, zwyżki czyli pozostałość z rachunków przenoszone bywają do dochodów własnych roku następującego po przedłożeniu przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków; wykazana więc powyżej pozostałość z roku 1893 powinna być przeniesiona do budżetu na rok 1895. Wydział krajowy korzystając z tak znacznych zapasów kasowych, wchodząc w intencyę Wysokiego Sejmu i komisyi budżetowej, spłacił po nad preliminowanych 1,543.709 zł. przez Wysoki Sejm na spłatę długów funduszu krajowego na r. 1894 kwotę 522.999 zł. z pozostałości z rachunków z roku 1893., co Wysoki Sejm uchwałą z dnia 30. stycznia 1895 przy sprawozdaniu komisyi budżetowej: „O zamknięciu rachunków za r. 1893“ potwierdził i odnośny wniosek komisyi budżetowej uchwalił.	
	Komisya budżetowa wstawia zatem zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu po strąceniu kwoty okrągłej 523.000 zł. przeznaczonej na pokrycie dodatkowego kredytu na r. 1894 w tej rubryce	1,148.828 „

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.

Poz. 2. Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce kwotę 10.000 zł., zatem mniejszą od preliminowanej na r. 1894 o 15 000 zł. a od wynikłości z roku 1893 o 28.273 zł. motywując to zmniejszeniem uposażenia funduszu kasy krajowej o 300.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 9. lutego 1894, użytych na bezprocentową pożyczkę dla dotkniętych klęskami elementarnemi.

Również z uwagi, że wynik z r. 1893 w którym się odbywała konwersya nie może być uważany za normalny, gdyż konwersya przysporzyła w roku tym znaczne kapitały do chwilowej lokacyi, Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia w tę rubrykę kwotę . . . . 10.000 zł.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

(*Wedle specyalnego preliminarza*).

Poz. 3.	Myta na drogach krajowych		225.000 zł.
„ 4.	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne		800 „
„ 5.	Grzywny za przestępstwa drogowe		100 „
„ 6.	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych .		2.850 „
	Suma rubryki III. . . .		228.750 zł.

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.

(*Wedle specyalnych preliminarzy*).

Poz. 7.	Od funduszu policyi krajowej		2.680 zł.
„ 8.	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie:		
	oddział chorych . .	5.133 zł.	
	„ obłąkanych .	801 „	5.934 „
„ 9.	„ „ szpitala lwowskiego		— „
„ 10.	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie		— „
	Suma rubryki IV. . . .		8.614 zł.

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Poz. 11. Od urzędników krajowych z płac:
Wobec spodziewanych znaczniejszych zwrotów w tej pozycyi, wstawia Komisya budżetowa zamiast preliminowanych przez Wydział krajowy 19.900 zł., kwotę . . . . 21.900 zł.

Do przeniesienia . . . 21.900 zł.

		Z przeniesienia . . .		21.900 zł.
Poz.	12.	Od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych		16.200 „
„	13.	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia		600 „
„	14.	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych		1.200 „
„	15.	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych:		
		a) od funduszu regulacyi rzeki Przegnojówki . .	317 zł.	
		b) od funduszu obwałowania lewego brzegu Dunajca	2.270 „	
		c) od funduszu osuszenia bagien stojanowskich .	360 „	2.947 „
„	16.	Rozmaite		2.500 „
		Suma rubryki V. . . .		45.347 zł.

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Poz.	17.	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł. IX. rata:		
		a) w kapitale	630 zł. — ct.	
		b) w 4% odsetkach	37 „ 80 „	668 zł.
„	18.	Chrzanów, Wydział powiatowy, VI. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	19.	Myślenice, Wydz. powiatowy, VII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	20.	Wieliczka, Wydz. powiatowy, XI. i XII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	21.	Kańczuga, szkoła koronkarska, VII. i VIII. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł., udzielonej na fundusz obrotowy		40 „
„	22.	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889, mianowicie:		
		1. Borszczów, Wydział powiatowy IV. rata, od pożyczki	25.000 zł.	4.167 „
		2. Brzesko, „ „ „ „ „ „	3.500 „	583 „
		3. Brzozów „ „ „ „ „ „	8.000 „	1.333 „
		4. Buczacz, „ „ „ „ „ „	10.000 „	1.667 „
		5. Chrzanów, „ „ „ „ „ „	5.000 „	833 „
		6. Czortków, „ „ „ „ „ „	41.000 „	6.833 „
		7. Horodenka, „ „ „ „ „ „	15.000 „	2.500 „
		8. Kolbuszowa, „ „ „ „ „ „	12.000 „	2.000 „
		9. Mielec, „ „ „ „ „ „	18.000 „	3.000 „
		10, Rohatyn, „ „ „ „ „ „	4.000 „	667 „
		11. Ropczyce, „ „ „ „ „ „	2.000 „	333 „
		12. Sokal, „ „ „ „ „ „	9.000 „	1.500 „
		13. Stryj, „ „ „ „ „ „	8.000 „	1.333 „
		14. Trembowla, „ „ „ „ „ „	10.000 „	1.667 „
		15. Wadowice, „ „ (III. rata) „ „	10.000 „	1.667 „
		16. Zbaraż, „ „ „ „ „ „	18.000 „	3.000 „
		17. Złoczów, „ „ „ „ „ „	1.500 „	250 „
		Do przeniesienia . . .		34.941 zł.

Z przeniesienia . . . . 34.941 zł.

Poz. 23. Zarząd centralny galicyjsk. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. IV. rata . 50 „

„ 24. Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł., ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materyałów, VII. i VIII. rata . . . . 100 „

„ 25. Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł, udzielonej na zakupno materyałów, VI. i VII. rata . . . . 40 „

„ 26. Sanok, komitet parafialny gr.-kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, IV. rata . . . . . 120 „

„ 27. Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1890, mianowicie:

1. Biała,	Wydział pow. III. rata (ostatnia) od poż.	3.000 zł.	1.000 „
2. Bochnia	„ „ „ „ „ „ „	5.000 „	1.667 „
3. Brzesko,	„ „ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
4. Chrzanów,	„ „ „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
5. Czortków,	„ „ „ „ „ „ „	1.000 „	333 „
6. Dąbrowa,	„ „ „ „ „ „ „	2.500 „	833 „
7. Gorlice,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
8. Grybów,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
9. Kolbuszowa,	„ „ „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
10. Kraków,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
11. Mielec,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
12. Myślenice,	„ „ „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
13. Nisko,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
14. Nowy Sącz,	„ „ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
15. Nowy Targ,	„ „ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
16. Pilzno,	„ „ „ „ „ „ „	3 000 „	1.000 „
17. Ropczyce,	„ „ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
18. Rzeszów,	„ „ „ „ „ „ „	2.500 „	833 „
19. Tarnów,	„ „ „ „ „ „ „	4.500 „	1.500 „
20. Tarnobrzeg,	„ „ „ „ „ „ „	2.000 „	667 „
21. Wadowice,	„ „ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
22. Wieliczka,	„ „ „ „ „ „ „	5.000 „	1.667 „
23. Żywiec,	„ „ „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „

„ 28. Zarząd krajow. naukowego warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 500 zł., udzielonej na fundusz obrotowy, V., VI., VII. i VIII. rata . . . . 200 „

Suma rubryki VI. . . . 60.785 zł.

Rubryka VII.

Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

(wedle specyalnego preliminarza).

			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Poz.	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000	—	6.000
„	30	Opłaty od uczniów	340	—	340
		Suma rubryki VII.	6.340	—	6.340

Rubryka VIII.

Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.

(wedle specyalnego preliminarza).

			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Poz.	31	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	34.527	9.000	43.527
„	32	Szkoła parobków „	2.498	—	2.498
„	33	Folwark „	16.435	—	16.435
„	34	Szkoła gorzelnicza „	2.300	—	2.300
„	35	Gorzelnia krajowa	8.050		8.050
„	36	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach	1.650	—	1.650
		Suma rubryki VIII.	65.460	9.000	74.460

Rubryka IX.

Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

(wedle specyalnego preliminarza).

			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Poz.	37	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	30.430	16.500	46.930
„	38	Folwark w Czernichowie	8.040	—	8.040
		Suma rubryki IX.	38.470	16.500	54.970

Rubryka X.

Dochody innych szkół rolniczych krajowych.

(wedle specyalnego preliminarza).

			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Poz.	39	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	3.110	—	3.110
„	40	„ „ „ „ Jagielnicy	3.184	2.300	5.484
„	41	„ „ „ „ Kobiernicach	4.938	—	4.938
„	42	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	4.210	—	4.210
„	43	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.390	—	2.390
		Suma rubryki X.	17.832	2.300	20.132

Rubryka XI.

Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

Poz. 44. Od szpitali powszechnych . . . . 600 zł.

Rubryka XII.

Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.

Poz. 45. Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałym powiatowym . 1.482 zł.

Rubryka XIII.

Dochody z kwaterunku żandarmeryi.

Poz. 46.	Kwaterunkowe	21.262 zł.
„ 47.	Noclegowe	44.225 „
„ 48.	Udział administracyi politycznej	13.372 „
„ 49.	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936 „
	Suma rubryki XIII . .	91.795 zł.

Rubryka XIV.

„ 50. **Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych** . . . . . . 8.000 zł.

Rubryka XV.

Dochody krajowych składów zbożowych i spirytusowych.

(wedle specyalnych preliminarzy)

Poz. 51,	We Lwowie	14.030 zł.
„ 52.	W Krakowie	16.230 „
	Suma rubryki XV. . .	30.260 zł.

Rubryka XVI.

Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych.

Poz. 53. Komisya budżetowa sądzi, że należytości mające wpłynąć do krajowego funduszu za dzierżawę opłat konsumcyjnych preliminowane być powinny w takiej sumie, jaka wynika z dotyczących kontraktów. Zobowiązania bowiem, odnoszące się do dzierżawy prawa poboru tych opłat, są zapewnione kontraktami i złożeniem odpowiednich kaucyi, a jest rzeczą Wydziału krajowego czuwać nad tem, aby czynsze dzierżawne były w terminach płacone i w razie niedotrzymania terminów przedsięwziąć stosowne kroki. Komisya budżetowa wstawia zatem do budżetu

całą sumę jaka według sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie wykonania ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych do LW. 2421|95 kontraktowo jest zapewnioną wraz ze spodziewanym czystym dochodem z miasta Lwowa, po strąceniu kosztów insercyjnych, druków, i pośrednictwa, wynoszących około 6.000 zł. t. j. sumę . . . . 844.735 zł.

Rubryka XVII

Rozmaite dochody.

Poz. 54.	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie		300 zł.
„ 55.	Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych		100 „
„ 56.	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):		
	a) Buczacz, rata roczna	1.000 zł. — ct.	
	b) Czortków. „ „	528 „ 99 „	
	c) Krosno „ „	631 „ 62 „	
	d) Limanowa „ „	— „ — „	
	e) Nowy Targ „ „	— „ — „	
	f) Sanok „ „	— „ — „	
	g) Stanisławów „	944 „ 22 „	
	h) Tłumacz „ „	717 „ 69 „	3.823 „
Poz. 57.	Od fundszu „Spółek wodnych“ na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1889, zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. dla spółek wdnych a spłacić się mającej w roku 1894 zastępczo przez fundusz krajowy:		
	a) w kapitale 12 i 13. rata	9.100 zł.	
	b) w odsetkach za I. i II. półrocze . . .	29.455 „	38.555 „
Poz. 58.	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:		
	a) dla biura melioracyjnego		3.000 „
	b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych		1.500 „
	c) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan		4.000 „
	d) na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku . .		6.000 „
	e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa		1.000 „
	f) z tytutu zrealizowania długu idemnizacyjnego . . .		1,488.935 „
„ 59.	Dochód ze spieniężenia efektów otrzymanych z wykupna propinacyi w Czernichowie:		
	a) obligacyj propinacyjnych drukowanych im. wart. 17.300 zł. po kursie 96.80 .	16.746 zł. 40 ct.	
	b) $4^1/_2$% list. zast. Banku krajowego im. wart. 3.000 zł. po kursie 100.00 .	3.000 „ — „	
	Do przeniesienia . . .	19.746 zł. 40 ct.	1,547.213 zł.

Z przeniesienia	19.746 zł. 40 ct.	1,547 213 zł.
e) $4^1/_2$ koronowych list. zast. Banku kraj. im. wart. 6.000 koron czyli 3.000 zł. po kursie 96·50	2.895 „ — „	
d) książeczki wkładkowej Banku krajowego na	75 „ 37 „	
Razem . . .	22.716 zł. 77 ct.	22.717 „
Poz. 60. Dochód ze spieniężenia efektów otrzymanych z wykupna propinacyi w Dublanach:		
a) obligacyj propinacyjnych drukowanych im. wart. 4.250 zł. po kursu 96·80	4.114 zł. — ct.	
b) 4% koron. listów zastaw. Banku kraj. im. wart. 3.300 koron czyli 1.650 zł. po kursie 96·50 .	1.592 „ 25 „	
c) książeczki wkładkowej Banku krajowego na .	31 „ 76 „	
Razem . .	5.738 zł. 01 ct.	5.738 „
Poz. 61. Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:		
1. Od obowiązanych:		
a) Wpłata kapitałów i rent:		
Galicya wschodnia	845 zł. $21^1/_2$ ct.	
„ zachodnia	60 „ 65 „	
W. Ks. Krakowskie	— „ — „	906 „
b) *Odsetki za zwłokę i rozmaite innne dochody*:		
Galicya wschodnia	957 zł. 94 ct.	
„ zachodnia	1.047 „ 20 „	
W. Ks. Krakowskie	— „ — „	2.005 „
2. Dochód z dodatków indemnizacyjcyeh od kontrybuentów:		
Galicya wschodnia	247.000 zł.	
„ zachodnia	34.000 „	
W. Ks. Krakowskie	9.000 „	290.000 „
Poz. 62. Rozmaite dochody:		
a) Sprzedaż książek i druków		2.200 „
b) Sprzedaż papierów wyszkartowaych i wzorów drukowych . . .		100 „
c) Różne drobne		10 „
Suma rubryki XVII		1,870 889 zł.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i odnośne pozycye budżetu na rok 1895 w niem zawarte uchwalić.

Zastępca przewodniczącego.
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Zagórski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka III. dochodów poz. 3—6.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

Dochody z dróg krajowych.

Dochody działu tego preliminuje Wydział krajowy na rok 1895 w kwocie .	228.750 zł.
Dochody te uchwalił Wysoki Sejm na rok 1894 w kwocie	232.373 „
Preliminuje je zatem Wydział krajowy niżej o kwotę	3.623 zł.

Gdy preliminarz ten niższy co do kwoty dochodów, jest zupełnie usprawiedliwiony wyjaśnieniami zawartemi w preliminarzu a co do innych pozycyj komisya budżetowa niema powodu do jakichkolwiek uwag, zatem zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dochody z dróg krajowych jak następuje:

Poz. 3.	Myta na drogach krajowych	225.000 zł.
„ 4.	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	800 „
„ 5.	Grzywny za przestępstwa drogowe	100 „
„ 6.	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych .	2.850 „
	Suma rubryki III .	228.750 zł.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1895 r.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1895.

Wydatki.

Rubryka I. poz. 1—16.

Koszta reprezentacyi kraju.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

Preliminarz Wydziału krajowego w tej rubryce wydatków jest zupełnie zgodny z budżetem na rok 1894 uchwalonym.

Mianowicie uchwalono w dziale *A.* tej rubryki (Sejm krajowy) na rok 1894 kwotę 71.446 zł. i taką samą kwotę preliminuje Wydział krajowy na rok 1895., biorąc za podstawę normalny czas trwania sesyi sejmowej.

Jakkolwiek zamknięcie rachunków za rok 1893 wykazuje w tym dziale rybryki I. wydatki w łącznej sumie tylko 58.472 zł. 31 ct., to jednak komisya budżetowa, nie mogąc przyjąć innej podstawy do obliczenia tych wydatków. jak przyjęta przez Wydział krajowy, zgadza się z propozycyą Wydziału.

Objęte działem *B.* tej rubryki (Wydział krajowy) wydatki w kwocie 37.000 zł. są także zgodne z przyjętymi w budżecie zeszłorocznym, a jakkolwiek zamknięcie rachunków za rok 1893, wykazuje w pozycyi 15. (zastępcy członków Wydziału) wydatek mniejszy od kwoty preliminowanej — niema komisya podstawy do obniżenia kwoty 2.000 zł. objętej preliminarzem, gdyż w tej wysokości pozycya ta od szeregu lat jest uchwalaną, a wydatek faktyczny zależy od rzeczywistej potrzeby.

Komisya budżetowa przedstawia zatem Wysokiemu Sejmowi wydatki rubryki I. zupełnie zgodnie z preliminarzem Wydziału, mianowicie:

A. Sejm krajowy:

Poz.	1. Koszta podróży pp. Posłów	4.486	zł.
„	2. Dyety „ „	36.000	„
„	3. Koszta druków	20.000	„
„	4. Spisywanie sprawozdań	5.000	„
„	5. Pisarze dzienni	650	„
„	6. Remuneracye urzędników	1.200	„
„	7. Służba	1.200	„
„	8. Opał	1.300	„
„	9. Oświetlenie	950	„
„	10. Zapuszczenie i mycie podłóg	100	„
„	11. a) Potrzeby kancelaryjne	200	„
„	11. b) Uzupełnienie biblioteki sejmowej	100	„
„	12. Rozmaite drobne wydatki	260	„
	Razem	71.446	zł.

B. Wydział krajowy:

Poz. 13.	Marszałek krajowy	6.000 zł.	
	dodatek na reprezentacyę	4 000 „	
			10.000 „
„ 14.	Sześciu członków Wydziału krajowego		24.000 „
„ 15.	Zastępcy „ „ „		2.000 „
„ 16.	Dodatek dla członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym		1.000 „
	Razem . .		37.000 zł.

Suma wydatków rubryki I. . . . . . 108.446 zł.

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *Skałkowski.*

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Koszta zarządu.

Rubryka II. poz. 17—33.

(**Sprawozdawca pos. Skałkowski**).

Na wydatki w tej rubryce preliminuje Wydział krajowy . . .	295.665 zł.
a gdy w budżecie na rok 1894 uchwalono	287.689 „
przeto więcej o	7.976 zł.

To podwyższenie wydatków preliminowanych w tej rubryce po nad budżet zeszłoroczny jest spowodowane częścią wydatkami nadzwyczajnymi, które Wydział w łącznej kwocie 5.500 zł. wstawił do preliminarza, częścią zaś podwyższeniem niektórych wydatków zwyczajnych.

W pozycyach obejmujących płace urzędników, są drobne podwyższenia wynikające ze zmiany etatu, uchwalonej na sesyi sejmowej z r. 1894.

Ta zmiana i podwyższenie wydatków ztąd wynikające były wprawdzie uwzględnione już w budżecie na rok 1894, lecz tylko za okres 10 miesięczny, podczas gdy w preliminarzu na rok 1895 wstawione zostały wydatki podwyższone na cały rok.

W poszczególnych pozycyach, odnoszących się do płac personalu biurowego, są jeszcze następujące różnice między zeszłorocznym budżetem a tegorocznym preliminarzem:

W poz. 19. lit. *i.* podwyższono wydatek o płacę jednego woźnego w kwocie 650 zł. — a obniżono o taką samą kwotę wydatki w pozycyi 24. lit. *c.*; jest to zatem modyfikacya tylko formalna.

W poz. 24. pod lit. *f.* wstawiono nowy wydatek wynoszący 1.460 zł. na djurny rachunkowe, a w pozycyi 31. na druki rachunkowe wydatek w kwocie 1.500 zł. z powodu wcielenia okręgowych funduszów szkolnych do krajowego funduszu szkolnego, na podstawie ustawy z 24. kwietnia 1894.

W poz. 28. lit. *a.* preliminuje Wydział krajowy na koszta podróży i djety 8.045 zł.

Budżet zeszłoroczny w tej pozycyi zawiera tylko kwotę 6.400 zł.

Wydział krajowy uzasadnia podwyższenie tego wydatku trzechletniem przecięciem, przy czem jednak najwięcej zaważyła cyfra z r. 1891 wynosząca 10.426 zł. 96 ct. Ponieważ jednak następujące lata wykazują obniżenie tego wydatku, gdyż w r. 1892, wydano na djety tylko 7.048 zł. 18 ct. — a w r. 1893 tylko 6.659 zł. 60 ct. przeto komisya nie sądzi, aby należało cyfrę przeciętną z ostatnich lat trzech przyjąć jako niezbędny wydatek i proponuje tylko 7.000 zł. na djety i koszta podróży.

Także w pozycyi 33. obejmującej zaliczki na płace proponuje Wydział krajowy podwyższenie wydatku z 12.000 zł. na 15.000 zł. z czem Komisya się nie zgadza, z powodów poniżej przytoczonych.

Zresztą preliminarz Wydziału, zastosowany do obowiązującego etatu, nie różni się od zeszłorocznego budżetu w dziale wydatków zwyczajnych. Tylko w pozycyi na uzupełnienie biblioteki (poz. 31. lit. *h*), Wydział proponuje jako ordinarium podwyższenie o 500 zł.

Komisya budżetowa zgadza się z tem podwyższeniem, gdyż istotnie uchwalana dotychczas kwota 1.000 zł. na ten cel nie jest wystarczającą, jeżeli biblioteka Wydziału ma być uzupełnianą corocznie w sposób odpowiadający potrzebom urzędu. Także rozdzielenie tej pozycyi w ten sposób, że na książki osobna jest dotacya, uważa Komisya za odpowiednie.

Niemoże jednak Komisya przy tej sposobności pominąć milczeniem tej okoliczności, że umieszczenie biblioteki Wydziału jest nader niewygodne i celowi nieodpowiednie.

Jest to lokal nad głównem wejściem, nieopalany, zatem przez kilka miesięcy zanadto zimny, a w lecie znów niedogodny z powodu swego położenia od strony południowo-zachodniej. Nadto oświetlenie tego lokalu jest niedostateczne, gdyż ze względu na strukturę tej części gmachu światło dzienne ma tylko mały dostęp do ubikacyj bibliotecznych.

Korzystanie z biblioteki jest przez te wadliwości umieszczenia nader utrudnione, a należałoby temu zaradzić, zwłaszcza jeżeli się zważy, że tak zwana biblioteka sejmowa jest tylko niekompletnym zbiorem sejmowych sprawozdań i dzienników ustaw, z dodatkiem zwykłych podręczników, zatem byłoby pożądanem ułatwić także dla posłów sejmowych przystęp do biblioteki Wydziału, co bez zmiany jej umieszczenia jest niewykonalnem.

Komisya przyjmując zatem podwyższenie wydatku na bibliotekę wyraża przekonanie, że Wydział krajowy zechce obmyślić odpowiednie umieszczenie dla biblioteki, w obrębie istniejących ubikacyi gmachu; aby z niej mogli korzystać bez utrudnień tak członkowie i urzędnicy Wydziału, jak i posłowie.

Przechodząc wydatki wymienione w pozycyi 32 (gmach krajowy i jego utrzymanie) Komisya budżetowa przyszła do przekonania, że preliminowana pod lit. *m*) kwota 3.000 zł. na konserwacyę i adaptacyę gmachu, zgodna z odnośną pozycyą zeszłorocznego budżetu, niemoże wystarczyć. Z powodu bowiem wybudowania osobnego skrzydła przy gmachu krajowym na pomieszczenie Banku krajowego zaszły liczne zmiany co do dotychczasowego pomieszczenia biór, które przed dokończeniem rzeczonej budowy pozostawiało bardzo wiele do życzenia.

Wiadomo, że od czasu przejęcia zarządu funduszów indemnizacyjnych przez Wydział krajowy, powiększenia agend biura melioracyjnego i utworzenia bióra kolejowego — pomieszczenie biór, już dawniej nie zupełnie wystarczające, okazało się niemożliwem, co spowodowało ostatecznie budowę rzeczonego skrzydła gmachu krajowego w tym celu, aby Wydział krajowy mógł rozporządzać przynajmniej częścią lokalności, przez Bank zajętych. Oddane Wydziałowi kraj. przez Bank ubikacye muszą być odpowiednio potrzebie adaptowane, skutkiem czego preliminowana w pozycyi 32. pod lit. *m*) kwota 3.000 zł. niemoże wystarczyć, lecz jest niezbędnem wstawić jeszcze w tej pozycyi 2.000 zł. w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Wydział krajowy, wiedząc o koniecznej potrzebie tego wydatku, zażądał od Wys. Sejmu dozwolenia mu *virement* między wydatkami pozycyi 31. (potrzeby kancelaryjne) a wydatkami pozycyi 32. (gmach), aby ze spodziewanej oszczędności w pozycyi 31. pokryć przewidzianą nadwyżkę wydatków pozycyi 32.

Komisya budżetowa jednak jest tego zdania, że właściwiej będzie obniżyć te wydatki pozycyi 31, w których spodziewaną jest oszczędność, a równocześnie podnieść odpowiednio wydatek w pozycyi 32 preliminowany, aby zapobiedz potrzebie przekroczenia.

Obniżenie może snadnie nastąpić w pozycyi 31. lit. *a*. (wydawnictwo rozporządzeń krajowych) gdyż w tej pozycyi wydano w r. 1892 tylko 2.511 zł. — w r. 1893 tylko 3.262 zł. 53 ct. Zdaniem Komisyi wystarczy wstawić w tej pozycyi 3.000 zł. zamiast preliminowanej przez

Wydział kwoty 5.000 zł., przez co osiągnie się zmniejszenie wydatku w tej pozycyi o taką samą kwotę, o jaką potrzeba podwyższyć pozycyę 32.

Oprócz wydatków objętych preliminarzem Wydziału komisya wstawiła w rubryce II kwoty wynikające z załatwienia petycyi, w skutek czego suma wydatków tej rubryki wynosi ogółem . . . . 298.835 zł.

Komisya budżetowa przedstawia zatem w rubryce II. następnjące wydatki do uchwalenia:

Poz. 17.	płace urzędników konceptowych z dodatkami pięcioletnimi . . .	60.322 zł.
Poz. 18.	płace urzędników rachunkowych z dodatkami pięcioletnimi . . .	64.424 „
Poz. 19.	płace urzędników kasowych z dodatkami pięcioletnimi	19.230 „
Poz. 20/21.	płace w oddziele sanitarnym	2.900 „
Poz. 22.	„ „ statystycznym	4.160 „
Poz. 23.	„ „ manipulacyjnym	24.174 „
Poz. 24.	„ „ djurna; komisya przedstawia preliminowane zgodnie z zeszłorocznym budżetem następujące cyfry:	
	a) djurna w oddziale konceptowym	3.477 zł.
	b) „ „ „ rachunkowym	3.500 „
	c) „ „ „ statystycznym	2.375 „
	d) „ „ „ manipulacyjnym	8.539 „
	e) „ i inne wydatki przy zarządzie pożyczki krajowej z r. 1893 .	4.155 „
	f) djurna w oddziale rachunkowym z powodu złączenia funduszów szkolnych okręgowych z funduszem szkolnym krajowym . . .	1.460 „
	Suma pozycyi 24 . . .	23.506 zł.
Poz. 25.	zasługi	4.265 „
Poz. 26.	emolumenta i dodatki osobiste	1.667 „
Poz. 27.	remuneracye	5.950 „
Poz. 28.	a) koszta podróży i dyety w ogóle	7.000 „
	b) dla inspektora szpitali	400 „
Poz. 29.	pensye i zaopatrzenia	28.741 „
Poz. 30.	dary z łaski; — Wydział krajowy preliminuje w tej pozycyi . .	580 „

Do tej pozycyi odnosi się osobne sprawozdanie Wydziału L. S. 229. którem Wydział odnośnie do zeszłorocznej uchwały sejmowej zawiadamia o przeniesieniu sługi biórowego Szymona Wojciechowskiego w stan spoczynku, i stawia wniosek, aby mu przyznać, ze względu na długoletnią służbę i niezdolność do dalszej pracy, dożywotni dar z łaski w kwocie 198 zł. — Komisya zgadzając się z tym wnioskiem uprasza o jego uchwalenie.

Gdy inne trzy datki stałe w tej pozycyi umieszczone opierają się na dawniejszych uchwałach sejmowych — przeto komisya zgodnie z Wydziałem wstawia w poz. 30. kwotę 580 zł. jako wydatek zwyczajny.

Dalej wnosi komisya, w załatwieniu przydzielonych jej petycyi, na przyznanie następujących jednorazowych darów z łaski:

L. p. 598.	Waleryi Łopuszańskiej, wdowie po urzędniku, dodatek na wychowanie syna	100 „
L. p. 241.	Józefie Orzechowskiej, wdowie po urzędniku, dodatek na wychowanie dzieci	100 „
L. p. 213.	Emilii Sternalowej, wdowie po urzędniku, dodatek na wychowanie dzieci	100 „
L. p. 193.	Rozalii Piotrowskiej, wdowie po dyetaryuszu	250 „
L. p. 191.	Wandzie Dziubińskiej, wdowie po urzędniku kasowym	200 „
L. p. 707.	Marcyannie Zakrzewskiej, wdowie po urzędniku	100 „
L. p. 185.	Joannie i Leontynie Sapałaczyńskim, siostrom rewidenta rachunkowego Roberta Sapałaczyńskiego	200 „
	Do przeniesienia . . .	1.050 zł.

Z przeniesienia . . .	1.630 zł.
L. p. 475 Zofii Kunisch, wdowie po zmarłym w r. 1894. protokoliście . .	150 „
L. p. 46. Maryi Baryckiej, wdowie po dyetaryuszu	150 „
L. p. 298. Wandzie Szymańskiej, wdowie po urzędniku	150 „
L. p. 239. Joannie Chrzanowskiej, wdowie po wicedyrektorze oddziału rachunkowego, dodatek z powodu choroby	200 „
L. p. 709. Karolinie Ploder, wdowie po djetarjuszu	150 „
L. p. 351. Julii Kowalskiej, wdowie po djetaryuszu	100 „
L. p. 457. Helenie Komaniewskiej, wdowie po djetaryuszu	100 „
Suma wydatków w pozycyi 30. . . .	2.630 zł.

Petycyę L. 708. Maryi Pini, wdowy po djetaryuszu, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia, jeżeli okoliczności w tej petycyi przytoczone zostaną udowodnione.

Nad petycyami L. 295 Albina Kiszelki i L. 710 Honoraty Sałamaszyńskiej wnosi Komisya przejście do porządku dziennego.

Poz. 30. lit. *a a.* na pokrycie połowy kosztów stemplowych dekretów nominacyjnych	1.000 zł.

Poz. 31. lit. *a.* na wydawnictwo rozporządzeń krajowych	3.000 zł.
lit. *b.* na sprzęty	1.500 „
lit. *c.* potrzeby kancelaryjne	2.300 „
lit. *d.* druki ksiąg i wzorów jako wydatek zwyczajny	2.500 „
i w tej samej pozycyi	1.100 „
jako wydatek nadzwyczajny, z powodu złączenia okręgowych funduszów szkolnych z krajowym funduszem szkolnym.	
lit. *e.* oprawa ksiąg i druków jako wydatek zwyczajny	500 „
i w tejże pozycyi z powodów ad *d.* przytoczonych wydatek nadzwyczajny	400 „
lit. *f.* oświetlenie	1.500 „
lit. *g.* opał	3.000 „
lit. *h.* uzupełnienie biblioteki:	
zakupno książek	800 „
oprawa książek i dzienniki	700 „
lit. *i.* rozmaite drobne wydatki	1.500 „
Suma wydatków pozycyi 31. . . .	18.800 zł.

Pozycya 32. gmach krajowy: *a.* płaca inspicyenta	300 zł.
„ „ „ „ *b.* płaca maszynisty i emolumenta	651 „
„ „ „ „ *c.* wynagrodzenie kominiarza	320 „
„ „ „ „ *d.* froterowanie i zapuszczanie podłóg . . .	700 „
„ „ „ „ *e.* mycie podłóg	100 „
„ „ „ „ *f.* pompowanie wody	450 „
„ „ „ „ *g.* zgartywanie i wywóz śniegu	100 „
„ „ „ „ *h.* czyszczenie kloak	320 „
„ „ „ „ *i.* zabezpieczenie od ognia	260 „
„ „ „ „ *k.* podatki	150 „
Do przeniesienia . . .	3.351 zł.

		Z przeniesienia . . .	3.351 zł.
Pozycya 32. gmach krajowy:	*l.*	utrzymanie skwerów	150 „
„ „ „ „	*m.*	konserwacya gmachu jako wydatek zwyczajny .	3.000 „
„ „ „		w tej samej pozycyi, jako wydatek nadzwyczajny na adaptacye z powodów powyżej przytoczonych	2.000 „
„ „ „ „	*n.*	na restauracyę kaloryferów jako jednorazowy wydatek nadzwyczajny	4.000 „
		Suma wydatków pozycyi 32. . . .	12.501 zł.

Pozycya 33. Zaliczki na płace; — Wydział krajowy preliminuje w tej pozycyi kwotę 15.000 zł., w miejsce uchwalonej w zeszłorocznym budżecie kwoty . . . . 12.000 zł.

Komisya budżetowa otrzymała do tej samej pozycyi odnoszące się trzy petycye urzędników, poparte przez Wydział krajowy:

L. 849. petycyę Stanisława Chudzikiewicza o zaliczkę w kwocie 3.365 zł.

L. 850. petycyę Aleksandra br. Lewartowskiego o zaliczkę w kwocie 1.000 zł.

L. 851. petycyę Wiktora Tyblewicza o zaliczkę 800 zł.

Pierwsza z tych petycyi, t. j. Stanisława Chudzikiewicza, ekspedytora Wydziału, obejmuje żądanie udzielenia zaliczki wyższej od tych, jakie dotychczas były udzielane. Petent udaje się zatem do Wysokiego Sejmu o wyjątkowe uwzględnienie, lecz zdaniem komisyi zasługuje on na to, aby się do jego prośby przychylić, gdyż jego gorliwość w służbie jest niezwykłą, a wyjątkowo trudne są także stosunki, które go zmuszają prosić o tak znaczną zaliczkę. Komisya budżetowa wnosi zatem na przychylne załatwienie tej petycyi.

Dalsze dwie petycye, również przez Wydział poparte, nie przekraczają tej miary, jaką w podobnych sprawach dotychczes zachowywano. Komisya zatem i te petycye do uwzględnienia przedstawia.

Ze względu jednak, że przez przychylne tych trzech petycyi załatwienie powstanie w budżecie wydatek, wynoszący sumę łączną 5.165 zł., komisya niemoże proponować Wysokiemu Sejmowi podwyższenia zwykłego wydatku na zaliczki o 3.000 zł. po nad kwotę w zeszłorocznym budżecie przyjętą, lecz wnosi, aby tę pozycyę w dotychczasowej wysokości 12.000 zł. także na rok 1895 utrzymać.

Komisya wnosi zatem:

poz. 33. zaliczki na płace jako wydatek zwyczajny . . . . 12.000 zł.

W tejże pozycyi, w dziale wydatków nadzwyczajnych, w uwzględnieniu petycyi powyżej przytoczonych, zgodnie z wnioskami Wydziału, wnosi komisya na udzielenie następujących zaliczek:

1. Stanisławowi Chudzikiewiczowi . . . . 3.365 zł.
   spłacalną w 180 ratach miesięcznych;
2. Aleksandrowi br. Lewartowskiemu . . . . 1.000 „
   spłacalną w 120 ratach miesięcznych:
3. Wiktorowi Tyblewiczowi . . . . 800 „
   spłacalną w 120 ratach miesięcznych.

Wszystkie te zaliczki mają być zabezpieczone policami, opiewającemi na Wydział krajowy.

Przy wypłacie tych zaliczek wszelkie dawniej udzielone, a jeszcze nie umorzone zaliczki mają być całkowicie spłacone.

Ponieważ zabezpieczeniem takich zaliczek, udzielonych urzędnikom Wydziału z funduszu krajowego, są police asekuracyjne, których ważność zawisła jest od regularnego opłacania premii, przeto komisya wnosi, aby polecić Wydziałowi krajowemu zarządzenie płacenia tych premii wprost przez kasę krajową do kasy Towarzystwa ubezpieczeń, na rachunek osób obowiązanych do opłacania premii.

Wreszcie została komisyi udzielona petycya oficyałów oddziału rachunkowego, l. 917, domagająca się zrównania ich poborów z płacami rachunkowych oficyałów w służbie rządowej. Wydział krajowy tę petycyę popiera, zauważając, że po uchwaleniu nowego etatu oficyałowie rachunkowi i kasowi są jedyną kategoryą urzędników Wydziału, która w porównaniu z odpowiednią rangą służby rządowej jest pod względem swoich poborów upośledzoną. Różnica między poborami urzędników tej kategoryi w służbie krajowej a płacą urzędników rządowych odpowiedniej rangi wynosi 60 zł., gdyż z posadą oficyała rachunkowego rządowego jest połączona płaca 900 zł. i dodatek aktywalny 240 zł, razem zatem 1.140 zł. a oficyałowie rachunkowi i kasowi w służbie krajowej pobierają tytułem płacy 900 zł. i tytułem dodatku aktywalnego 180 zł., — różnica przeto na niekorzyść urzędników krajowych wynosi 60 zł.

Ponieważ jednak Wysoki Sejm nie zgodził się w ubiegłym roku na wnioski Wydziału krajowego, zmierzające do takiego zrównania płac, przeto komisya nie może proponować, aby Wysoki Sejm od swojego dopiero przed rokiem wypowiedzianego zapatrywania odstąpił i wnosi przejście do porządku dziennego nad rzeczoną petycyą.

Przewodniczący: ***Dunajewski.***

Sprawozdawca: ***Skałkowski.***

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka III.

poz. 34.

Koszta leczenia.

(**Sprawozdawca poseł Marchwicki.**)

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce na koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych kwotę złr. 890.000, o złr. 40.000 więcej niż na rok 1894. — opierając się na wynikłości z r. 1893. (892.767 zł.) i na wzroście dni leczenia — ponieważ jednak rzeczywista ilość opłaconych dni leczenia wynosiła w roku:

1891. . .	1,400.450
1892. . .	1,405.673
1893. . .	1,409.872

a ogólna ilość dni leczenia w krajowych szpitalach wynosiła w roku:

1892. . .	1,389.421
1893. . .	1,392.266

przeto niepodobnem jest mówić o szybkim wzroście ilości dni leczenia — przeciwnie stwierdzić należy, że rozwój szpitali normalnym postępuje krokiem, a wynikłość z r. 1893. spowodowaną jest jedynie zlikwidowaniem dawniejszych należytości — z tego powodu wskazanem jest obniżenie preliminarza Wydziału krajowego co najmniej o zł. 10.000 w skutek czego komisya budżetowa wnosi:

W rubr. III. poz. 34. na koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych . . . . 880.000 zł.

W załatwieniu petycyi do l. 64 pani Maryi Zengtellerowej wdowy po śp. Łucyanie Zengtellerze prymaryuszu szpitala powszechnego w Nowym Sączu, Komisya budżetowa w częściowem uwzględnieniu wniesionej prośby wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaną reskryptem Wydziału krajowego z dnia 4. września 1894. l. 47.106. pani Maryi Zengtellerowej pensyę emerytalną w kwocie 250 zł., podwyższa się w drodze łaski na 400 zł., nad prośbą zaś o podwyższenie dodatku na wychowanie dzieci przechodzi się do porządku dziennego.

W załatwieniu petycyi do L. 194 Tomasza Kramarczyka gospodarza z Osieka, Komisya budżetowa w uwzględnieniu przytoczonych motywów wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu resztującą część w kwocie zł. 55 centów 28 za leczenie Franciszka Domnika w szpitalu powszechnym w Białej, pokryć z funduszów krajowych.

W załatwieniu petycyi do L. 711 wniesionej przez Waleryę Schmid, wdowę po rządcy szpitala powszechnego w Przemyślu, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się pani Waleryi Schmid dar z łaski w kwocie 100 zł.

W załatwieniu petycyi gminy Kudryńce do L. 630 o przyjęcie kosztów leczenia i utrzymania Katarzyny Korwinowej w powszechnym szpitalu we Wiedniu, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu poruczoną w petycyi sprawę zbadać, zaradzić co należy, aby zapobiedz dalszemu wzrostowi kosztów leczenia i utrzymania Katarzyny Korwinowej w szpitalu we Wiedniu, oraz postawić wnioski na najbliższej sesyi sejmowej co do przyjęcia narosłych kosztów na ciężar funduszu krajowego.

W załatwieniu petycyi do L. 733 zarządu kasy chorych król. stoł. m. Lwowa, petycyi do L. 760 komisyi wykonawczej II. zjazdu kas chorych Galicyi, petycyi do L. 734 powiatowej kasy chorych w Podgórzu a wreszcie petycyi do L. 998 powiatowej kasy chorych w Tarnowie, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powyższe petycye odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania o ile żądanie petentów zmniejszenia ciężarów w ponoszeniu kosztów szpitalnych na mocy obowiązujących ustaw jest uzasadnionem — i przedłożenia odnośnego sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów, dnia 29. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia.

Sprawozdawca poseł Goldman

W dwóch pozycyach tej rubryki ustanowił budżet na r. 1894. ogólną kwotę wydatków 70.000 zł. a mianowicie na utrzymanie i odświeżanie krowianki 12.000 zł. a na koszta podróży lekarzy z powodu szczepienia 58.000 zł. Na rok 1895. preliminuje Wydział krajowy w tej rubryce ogół wydatków w kwocie 72.200 zł. i to na utrzymanie i odświeżanie krowianki 12.200 zł. o 200 zł. więcej niż uchwalono na r. 1894. a na koszta podróży lekarzy 60.000 zł. o 2.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1894.

Podwyższenie pierwszej pozycyi o 200 zł. tłumaczy Wydział krajowy zarządzeniem Namiestnictwa corocznego szczepienia względnie rewakcyonowania wszystkich abituryentów ostatniego roku seminaryów nauczycielskich. Wyższą o 2.000 zł. kwotę w pozycyi drugiej preliminuje Wydział krajowy na podstawie przecięcia z lat 1890—1892. których wyniki były znane w chwili układania preliminarza.

Komisyi budżetowej znane są także wydatki z r. 1893. a biorąc przecięcie z lat 1891 do 1893 otrzymamy cyfrę 59.248. zł. którą komisya zaokrągła do kwoty 59.300 zł. to jest o 700 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy a o 1.300 zł. więcej niż uchwalono na rok 1894.

Na podstawie powyższego wyjaśnienia Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. IV. Koszta szczepienia:

Poz. 35	utrzymanie i odświeżanie krowianki	12.200 zł.
" 35a)	koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy . .	59.300 "
	Suma rubryki IV. .	71.500 zł.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca

Goldman.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

Sprawozdawca poseł Goldman.

Do roku 1892. rubryka ta obejmowała jedną pozycyę wydatków na lekarstwa dla epidemicznie chorych. Od szeregu lat preliminuje się w tej pozycyi kwotę 4.000 zł., a wynik rzeczywisty nieznacznie tylko różnił się od preliminarza. Na tej też podstawie Wydział kraj. preliminuje w tej pozycyi na r. 1895. kwotę 4.000 zł.

Na podstawie ust. kraj. z d. 28. lutego 1891 przybyła w tej rubryce nowa pozycya wydatków, na koszta podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% dodatku powiatowego. Z końcem r. 1892. było takich okręgów 5. w r. 1893. okręgów 13. a z końcem r. 1894. okręgów 32. Na te w r. 1894. istniejące okręgi uchwalił budżet na rok 1894. wydatki w kwocie 15.000 zł Na r. 1895. Wydział krajowy nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia nowych okręgów sanitarnych a to z tego powodu ponieważ w wielu miejscach uchwalone już okręgi sanitarne nie są jeszcze obsadzone. Z tych uchwalonych a nie obsadzonych okręgów Wydział krajowy sądzi, że w roku 1895 utworzonych będzie co najmniej 10 dalszych okręgów, dla których preliminuje podwyższenie uchwalonej na rok 1894. kwoty o 3.000 zł. licząc po 300 zł. na 1 okręg. Komisya budżetowa z uwagi, że rozchodzi się w tym wypadku o wprowadzenie w życie okręgów sanitarnych już uchwalonych zgadza się na podwyższenie kwoty na rok 1894, uchwalonej i przedstawia Wys. Sejmowi do uchwały kwotę przez Wydział krajowy preliminowaną. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. V. Wydatki sanitarne:	poz. 36. 1/3 część na lekarstwa dla epidemicznie chorych	4.000 zł.
	„ 37. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye na pokrycie wydatków na płace ponad 1% dodatku powiatowego .	18.000 „
	Suma rubr. V.	22.000 zł.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Goldman.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka VI. Poz. 38—51.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Sprawozdawca poseł Barwiński.)

Na rok 1894 uchwalił Wysoki Sejm w tej rubryce 18.974 zł. Na rok 1895 preliminuje Wydział krajowy kwotę 17.474 zł. t. j. o 1.500 zł. mniej, aniżeli w roku poprzednim. A mianowicie nie preliminuje Wydział krajowy na rok 1895 jako zasiłków jednorazowo uchwalonych: 1) 100 zł. dla towarzystwa opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus"; 2) 300 zł. na wewnętrzne urządzenie ochronki we Wielkich Oczach; 3) 100 zlr. dla galic. Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami; 4) 1.000 zł. na dobudowanie lecznicy w Rabce.

Komisya przedkłada zatem Wysokiemu Sejmowi zgodnie z Wydziałem krajowym następujące wnioski:

Poz.	38.	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie .	900 zł.
„	39.	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	300 „
„	40.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„	41.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie . . .	1.000 „
„	42.	Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„	43.	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
„	44.	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie . .	1.200 „
„	45.	Zakład osieroconych dziewcząt im. ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	500 „
„	46.	Zarząd towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie . . .	2.700 „
„	47.	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie . .	1.800 „
„	48.	Zakład św. Józefa dla nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie .	1.000 „
„	49.	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej	300 „
„	50.	Lecznica powszechna we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego po zasięgnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego . , .	1.000 „
„	51.	Kolonia lecznicza w Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy stały zasiłek roczny	300 „

Tem załatwione zostały petycye l. 391/315 Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia przy szpitalu w Nowosiółkach zahalczynych w powiecie złoczowskim o subwencyę 600 zł. dla szpitala w Nowosiółkach, l. 271/203 Zakładu św. Józefa dla nieuleczalnych chorych i wyzdrowieńców we Lwowie o podwyższenie subwencyi rocznej i o zapomogę na dobudowanie skrzydła.

Do przeniesienia . . 17.474 zł.

Z przeniesienia . . 17.474 zł.

Do tej rubryki odnoszą się jeszcze petycye:

1. Dyrekcya galic. Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie o zasiłek na cele towarzystwa (l. 238/177). Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 51*a*). Załatwiając petycyę Dyrekcyi galic. Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie o zasiłek na cele Towarzystwa (l. 238/177) przyznaje się jednorazowy datek na cele pomienionego Stowarzyszenia . . . 100 „

2. Komitet I. krajowej kolonii leczniczej w Rymanowie (l. 203/157) prosi na dokończenie budowy domu i na wewnętrzne urządzenie o zasiłek 3.000 zł. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz 51*b*). Załatwiając petycyę komitetu I. krajowej kolonii leczniczej w Rymanowie (203/157) przyznaje się temuż na dokończenie budowy domu i na wewnętrzne urządzenie jednorazowy datek . . . . 300 „

3. Towarzystwo pp. Ekonomek mających opiekę nad ochronką w Tarnopolu (l. 205/159) prosi o zasiłek na cel budowy nowej ochronki. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą pp. Ekonomek mających opiekę nad ochronką w Tarnopolu (l. 205/159) o zasiłek na cel budowy nowej ochronki przechodzi się do porządku dziennego.

4. Towarzystwo dam dobroczynności w Śniatynie (395/319) o subwencyę dla ochronki SS. Felicyanek w Śniatynie. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą dam dobroczynności w Śniatynie (395/319) o subwencyę dla ochronki SS. Felicyanek w Śniatynie przechodzi się do porządku dziennego.

5. Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie (l. 506/411) o subwencyę na rozszerzenie „Domu pracy". Komisya budżetowa wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 51*c*). Załatwiając petycyę Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie (l. 506/411) przyznaje się na rozszerzenie „Domu pracy" jednorazowy datek . . . . 300 „

6. Zakład św. Elżbiety dla sierót w Krakowie ma Kazimierzu pod zarządem SS. Miłosierdzia (l. 566/470) o zasiłek. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 51*d*). Załatwiając petycyę Zakładu św. Elżbiety dla sierót w Krakowie na Kazimierzu pod zarządem SS. Miłosierdzia (l. 566/470) przyznaje się jednorazowy datek . . . . 100 „

7. Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus" we Lwowie (l. 657/547) o jednorazową subwencyę. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 51*e*). Załatwiając petycyę Towarzystwa opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus" we Lwowie, przyznaje się jednorazowy datek . . 100 „

8. Instytut ruski dla dziewcząt sierót w Przemyślu (l. 665/555) o subwencyę na dokończenie domu dla Instytutu. Komisya budżetowa wnosi:

Do przeniesienia . . 18.374 zł.

Z przeniesienia . . 18.374 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 51*f*). Załatwiając petycyę Instytutu ruskiego dla dziewcząt sierót w Przemyślu (l. 665|555 o subwencyę na dokończenie domu dla Instytutu przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . . 300 „

9. Wydział Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków gr. k. Archidyecezyi lwowskiej (l. 666|556) o subwencyę Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz 51*g*). Załatwiając petycyę Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków gr. katol. Archidyecezyi lwowskiej (l. 666|556) o subwencyę, przyznaje się jednorazowy datek 100 „

10 S. Elenterya Czech Zgromadzenia św. Karola Boromeusza we Wielkich Oczach (l. 42|22) o zasiłek dla ochronki na dokończenie urządzenia wewnętrznego. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz 51*h*). Załatwiając petycyę S. Elenteryi Czech Zgromadzenia św. Karola Boromeusza we Wielkich Oczach (l. 42|22) o zasiłek dla ochronki na dokończenie wewnętrznego urządzenia ochronki, przyznaje się tejże jednorazowy datek . . 200 zł.

11. Towarzystwo ochronki dziewcząt sierót w Stanisławowie (l. 346|272) o subwencyę 300 zlr. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą Towarzystwa ochronki dziewcząt sierót w Stanisławowie (l. 346|272) o subwencyę w kwocie 300 zł. przechodzi się do porządku dziennego.

Suma rubryki VI. . 18.974 zł.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
A. Barwiński.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. VII. poz. 52. 56—62, 73—86, tudzież 88—103.

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawca poseł Franciszek Paszkowski).

Corocznie stawiane bywają ze strony instytucyj, stowarzyszeń i osób prywatnych żądania o zasiłki z funduszu krajowego tak daleko idące, że uczynienie im choćby w przybliżeniu zadość, zwichnąć by musiało równowagę budżetową. Nie może być też zadaniem funduszu krajowego wspieranie i utrzymywanie wszystkich choćby bardzo pożytecznych instytucyj i przedsięwzięć, które powinny istnieć i rozwijać się przeważnie z ofiarności prywatnej. Dla tego też komisya budżetowa mimo pełnego uznania dla przeważnej części celów, dla których żądane są zapomogi, musiała ograniczyć zasiłki z funduszu krajowego z jednej strony względami na fundusz krajowy, z drugiej zaś na niewątpliwą publiczną użyteczność towarzystw i instytucyj.

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiemu sejmowi do uchwały następujące wnioski w przedmiocie wydatków na cele wykształcenia i oświaty:

A) Wydatki stałe:

Poz. 52. Akademia umiejętności w Krakowie:

a) zasiłek stały	26.000 zł.	
b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierunkiem profesora Dra Smolki w archiwum watykańskiem, 3-cia rata z trzechlecia 1892/93—1894/95	1.500 „	
c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem .	2.500 „	30.000 zł

zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, jak w roku 1894. W latach poprzednich przyznaną została suma 2.500 zł. na wydanie atlasu geologicznego „do rozporządzenia Wydziału krajowego“. Ponieważ Zarząd akademii umiejętności daje dostateczną gwarancyę, że zasiłku powyższego użyje zgodnie z przeznaczeniem, a wedle zasięgniętych informacyj przyznana na powyższy cel subwencya używaną bywa na wypłatę dla wojskowego instytutu geograficznego w Wiedniu w miarę nadsyłania gotowych map, przeto na rok bieżący preliminuje Komisya budżetowa zasiłek powyższy bez wzmiankowanego wyżej zastrzeżenia.

(Poz. 53. i 54. Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski).

Poz. 55. Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł. . . . 7.200 zł.

Poz. 56. Zakład głuchoniemych we Lwowie:

a) na stypedya dla 70 wychowanków . . . . 8.400 zł.

b) na utrzymanie zakładu . . . . . . 500 „ 8.900 „

(Zgodnie z wnioskami Wydz. krajow., jak corocznie od r. 1890)

Poz. 57. Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie . . . 400 zł.

(Zgodnie z wnioskiem Wydz. krajow., jak corocznie od r. 1874.)

Poz. 58. Zakład ciemnych we Lwowie . . . . 2.000 „

(Zgodnie z wnioskiem Wydz. krajow., jak corocznie od r. 1874.)

Poz. 59. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie . . . . 1.000 „

Poz. 60. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie . . . . 500 „

Poz. 61. Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, oraz ruskiego Towarzystwa „Sokół“ we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego 800 „

(Zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, jak w r. 1894.)

Tem samem załatwia się petycye L. 36., 261., 262., 315., 320., 321., 33?,, 338., 344., 502., 655., 778., 889., 939. i 1048, przyczem zauważa komisya, iż petycye powyższe o ile dotyczą zasiłków na budowę własnych budynków uwzględnione być nie mogły.

Poz. 62. Szkoła sztuk pięknych w Krakowie XVII. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu . . . . 7.000 „

(Jak corocznie na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 28. kwietnia 1876.)

(Poz. 63. do 72. Sprawozdawca poseł JE. Hr. Stanisław Badeni).

Poz. 73. Na subwencye dla internatów do rozporządzenia wydziału krajowego . 4.400 „

(Jak w r. 1894. wskutek uchwały W. Sejmu z d. 16. lutego 1894. r.)

Tem samem załatwione zostają petycye L. 161., 272., 276., 330. 896., 1081. i 1097.

Poz. 74. Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 4.500 „

(Jak corocznie od r. 1886).

Poz. 75. Ks. Siemaszki Kazimierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie . . 700 „

Pozycya ta wynosiła dotąd 500 zł. wskutek petycyi ks. Siemaszki do L. 721., w uznaniu znakomitych jego zasług około moralnego podniesienia zaniedbanych chłopców i niewystarczających na utrzymanie zakładu środków, podnosi Komisya subwencyę na rok bieżący o 200 zł.

Poz. 76. *a*) na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 2.000 zł.
b) na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . 4.200 „ — 6.200 zł.
do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej a względnie komisyi książek szkolnych, przez c. k. Radę szkolną krajową ustanowionej. (Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w r. 1894.)

Poz. 77. Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 3.000 „

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w latach ubiegłych). Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye: Tadeusza Rychtera (L. 578.), Jana Kazimierza Olpińskiego (L. 600.), Tytusa Romańczuka (L. 706.), Jana Trusza (L. 719.), Ireny Serdównej (L. 744.), Władysława Maślakiewicza (L. 788.), Mieczysława Wierszyłowskiego (L 832.), Józefa Mehofera (L. 834.), Władysława Skibińskiego (L. 863.), Feliksa Wygrzywalskiego (L. 933.), Władysława Rossdorfera (L. 991.) Marcina Gużkowskiego (L. 992.), Piotra Wójtowicza (L. 1067) i Teofila Terleckiego (L. 1073).

Nad petycyami Konstantego Dzbańskiego (L. 427.) i Eugeniusza Bielińskiego (L. 718.) przechodzi się do porządku dziennego.

Poz. 78. Dla fundacyi „Macierz polska" na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych . . . . 5.000 „

(Jak corocznie od r. 1892.)

Poz. 79. Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . . . 500 „

(Jak corocznie od r. 1883).

Poz. 80. Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 1.000 „

(Jak corocznie od r. 1891).

Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 277.

Poz. 81. Towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 1.000 zł.

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w r. 1894.)

Poz. 82. Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 1.500 „

W roku zeszłym wynosiła pozycya ta 1.300 zł. Wskutek większej ilości Towarzystw w roku bieżącym podnosi komisya tę pozycyę o 200 zł.

Tem samem załatwioną została petycya Towarzystw „Gwiazda" w Zaleszczykach (L. 204), Lwowie (L. 442), Gródku (L. 499), Tarnowie (L. 649), Przemyślu (L. 650), Jarosławiu (L. 651), Krakowie

(L. 751), Brodach (L. 890). Tarnopolu (L. 969), Stanisławowie (L. 1049) i Kołomyi (L. 1092); Towarzystwa rzemieślników „Zoria“ we Lwowie (L. 316); Stowarzyszeń katolickiej młodzieży rękodzielniczej „Praca“ w Krakowie (L. 393) i „Skała we Lwowie (L. 500); wreszcie Stowarzyszenia młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej „Ojczyzna“ w Tarnowie (L. 813), Towarzystwa wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców „Rodzina“ we Lwowie (L. 893) i Stowarzyszenie izrael. rękodzielników „Jad Charuzim“ we Lwowie (L. 941).

Poz. 83. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie na lwowską kolonię wakacyjną . . . . 200 zł.
(jak w roku 1894).

Poz. 84. Tenże na pokrycie kosztów walnego zebrania . . . . 200 „
(jak w r. 1894.)

Poz. 85. Kolegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, II-ga rata z subwencyi 5.000 zł. rozłożonej na lat 10 . . . . 500 „
(jak w roku zeszłym w myśl uchwały Wys. Sejmu z 16. lutego 1894 r.)

Odnośnie do tej pozycyi spodziewa się Komisya znaleźć w sprawozdaniu z czynności Departamentu III. Wydziału krajowego za rok bieżący wzmiankę o postępach wydawnictwa biblioteki politechnicznej, której to wzmianki w sprawozdaniu za rok ubiegły brakuje.

Poz. 86. Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 1.000 „
(jak w latach poprzednich).

(*Poz. 87.* Sprawozdawca JE. hr. Badeni Stanisław).

B) Jednorazowo:

Poz. 88. Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“ . . . . 500 „
(zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).

Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego uprasza w petycyi L. 96 o podniesienie subwencyi do 1.000 zł., Komisya budżetowa jednak ze względu na równowagę budżetową nie może podwyższenia subwencyi proponować.

Poz. 89. Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . . . . 1 000 „
(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku ubiegłym) Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 399.

Poz. 90. Zasiłek dla czasopisma „Kosmos“ . . . . 400 „
(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym). Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 283.

Poz. 91. Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“ do wypłaty ruskiemu Towarzystwu pedagogicznemu we Lwowie . . . . 500 zł.
(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym.)
Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 274.

Poz. 92. Dla Towarzystwa „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych . . 2.000 „
Wydział krajowy preliminował tę pozycyę w sumie 1.500 zł., komisya budżetowa jednak ze względu na rozszerzającą się ciągle działalność Towarzystwa, proponuje zatrzymanie tej pozycyi w wysokości przez Wysoki Sejm w roku zeszłym uchwalonej.
W petycyi do L. 269 żąda Towarzystwo „Proświta“ subwencyi w sumie 6.000 zł. Komisya budżetowa jednak ze względu na finanse krajowe zmuszoną jest ograniczyć się tylko do proponowanej wyżej kwoty.

Poz. 93. Ks. Dżułyński grecko katolicki proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“ do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 400 „
(zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).
Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 436.

Poz. 94. Towarzystwo oświaty ludowej w Tarnowie . . . . 100 „
(zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).
Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 329.

Poz. 95. Towarzystwo historyczne we Lwowie na tegoż wydawnictwa . . . 700 „
(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w latach poprzednich).
Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 398.

Poz. 96. Ryczałt na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską . . . . 4.000 „
(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku 1894), do rozdzielenia zasiłków na utrzymanie burs w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową.
Żądanie zarządu bursy imienia Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu o zasiłek na budowę gmachu, ze względów zasadniczych uwzględnionem być nie może.
W ten sposób załatwione zostają petycye:
Bursy św. Onufrego w Jarosławiu (L. 35), Bursy imienia Kościuszki w Nowym Sączu (L. 156), Bursy św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu (L. 159), Bursy imienia ś. p. ks. Dymnickiego w Rzeszowie L. 160), Bursy Archanioła Michała w Kołomyi (L. 206), zarządu instytutu dla dziewcząt pp. Bazylianek we Lwowie (L. 267), ruskiej Bursy w Tarnopolu (L. 273), Bursy polskiej w Tarnopolu (L. 313.) Bursy im. Jakubowicza w Brzeżanach (L. 389.), Bursy w Przemyślu (L. 390.), Bursy im. Stefana Batorego w Wadowicach (L. 660.), Bursy polskiej w Kołomyi L. 724.), Bursy im. Kraszewskiego w Stanisławowie (L. 814.), Bursy św. Mikołaja w Przemyślu (L. 836.), i Towarzystwa Bursy w Samborze (L. 843.).

Poz. 97. Dla stowarzyszeń akademickich ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 800 zł.

Pozycya ta wyższą jest o 100 zł. od uchwalonej w r. 1894. z powodu przekazania do niej petycyi Przytuliska w Wiedniu, na które w ubiegłym roku wstawioną została w osobnej pozycyi kwota 100 zł.; po opuszczeniu tej osobnej pozycyi rezultat finansowy pozostaje niezmienionym.

Tem samem załatwione zostają petycye: Towarzystwa „Bratniej pomocy słuchaczów politechniki lwowskiej (L. 38.), Towarzystwa Biblioteki słuchaczów prawa we Lwowie (L. 264,), Akademickiego Towarzystwa „Watra" we Lwowio (L. 265.), Towarzystwa „Rustan" we Lwowie (L. 268.), Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy lwowskiej (L 661.), Towarzystwa „Gromada" w Wiedniu (L. 668.), i Przytuliska w Wiedniu (L. 812. i 1089.), Nad petycyami Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów politechniki lwowskiej o subwencyę na wycieczki naukowe i Rektoratu politechniki o to samo (L. 37. i 263.) Czytelni akademickiej we Lwowie (L. 501.), Towarzystwa rygoryzantów, praktykantów konceptowych i auskultantów we Lwowie (L. 592.), wreszcie związku koleżeńskiego byłych seminarzystek i nauczycielek we Lwowie (L. 838.), przechodzi się do porządku dziennego.

Poz. 98. Towarzystwu imienia Adama Mickiewicza, na wydawnictwa . . . 400 zł.

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 397.

Poz. 99 Dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie . . . . 300 „

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 659.

Poz. 100. Barwiński Aleksander na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie . . . . 500 „

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym).

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 343.

Poz. 101. Towarzystwo imienia Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich . . . . 1.000 „

Pozycya ta wynosiła w roku ubiegłym 500 zł., w roku bieżącym uprasza Towarzystwo im. Szewczenki, o podniesienie subwencyi ze względu na zamierzone wydawnictwa źródłowe do sumy 1.000 zł. Komisya budżetowa uznając pożyteczną działalność Towarzystwa dla nauki przedstawia wniosek o uwzględnienie tego żądania.

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 602.

Poz. 102. Czasopismo dla dzieci „Dzwinok" . . . . 100 „

(Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku 1894.).

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 275.

Poz. 103. a. Ks. Cyryl Sielecki, grecko-katolicki proboszcz w Żużlu na nowicyat Sióstr służebniczek ruskich do rozporządzenia Wydziału krajowego . 100 „

W roku zeszłym wstawioną była na ten cel kwota 300 zł. na koszta założenia nowicyatu, na rok bieżący Wydział krajowy żadnej

kwoty nie preliminuje. Gdy jednak dołączone do petycyi L. 301. swiadectwa, są dowodem wielce pożytecznego działania Sióstr służebniczek, a prywatna ofiarność nie wystarcza na ich utrzymanie, przeto Komisya budżetowa nie chcąc by tak pożyteczne dzieło upadło wnosi, by na ten cel przyznananą była subwencya.

Poz. 103. b. Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja" we Lwowie . . . . 100 zł.

Stowarzyszenie to otrzymymywało w ostatnich latach z funduszu dyspozycyjnego Wydziału krajowego zapomogę roczną 100 zł. Gdy Wydział krajowy w ubiegłym roku subwencyi odmówił odsyłając Towarzystwo do Wysokiego Sejmu, Komisya budżetowa sądzi iż należy ze względu na cel i brak środków Stowarzyszenia przyjść mu w pomoc i wstawić na ten cel do budżetu kwotę 100 zł.

Poz. 103. c. Wydawnictwo starodawnych prawa polskiego pomników, subwencya wypłacalna za pośrednictwem Akademii umiejętności w Krakowie . 1.500 „

Profesorowie Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Balzer i Dr. Abraham tudzież profesorowie Uniwersytetu krakowskiego Dr. Piekosiński i Dr. Ulanowski, wnieśli do L. 179. petycyę o przyznanie rocznej subwencyi 3.000 zł. na historyczne wydawnictwo zabytków ustawodawstwa polskiego średniowiecznego, konstytucyj sejmowych i innych zabytków prawa polskiego, motywując żądanie swe szczupłością środków jakimi rozporządza Komisya prawnicza Akademii umiejętności, oraz wielką doniosłością dla nauki krytycznego wydania pomników prawa polskiego, które dla braku środków materyalnych, doznaćby musiało szkodliwej przerwy. Komisya budżetowa uznając doniosłość powyższego wydawnictwa dla nauki, proponuje wstawienie do budżetu na rok 1895 jednorazowego zasiłku w kwocie 1.500 zł. do wypłaty Akademii umiejętności w Krakowie, na cel pomienionego wydawnictwa, które prowadzone być ma przez wybitne powagi naukowe pod kontrolą Komisyi prawniczej tejże Akademii.

Poz. 103. d. Komitet budowy domu słuchaczów lwowskiej politechniki, na budowę domu . . . . 500 „

Tem samem załatwioną zostaje potycya do L. 40.

Poz. 103. e. Towarzystwo ruskie szkolna pomoc (szkilna pomicz) w Kołomyi . 100 „

Poz. 103. f. Towarzystwo ruskie szkolna pomoc (szkilna pomicz) we Lwowie . 100 „

Tem samem załatwione zostają petycye do L. 207. i 837.

Poz. 103. g. Julian Nasalski z Kołomyi na wydawnictwo biblioteki dla ruskiej młodzieży . . . . 100 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L 437.

Nad petycyami gal. Towarzystwa ochrony zwjerząt o subwencyę na wydawanie Miesięcznika (L. 199). Związku polskich gimnastycznych Towarzystw sokolskich o subwencyę na wydawnictwo podręczników do gimnastyki (L. 260), Zygmunta Sarneckiego o subwencyę dla czasopisma ilustro-

wanego „Świat“ (L. 458) Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie o subwencyę na wydawnictwo „Biblioteki dla starszej młodzieży szkolnej“ (L. 512.), ks. Ludwika Bikowskiego o subwencyę na budowę kaplicy i służebniczki (L. 722.), Janiny Sedlaczkównej o subwencyę na czasopismo dla kobiet „Przedświt“ (L. 746.), Wydziału Towarzystwa filologicznego we Lwowie o subwencyę na wydawanie czasopisma filologicznego „Eos“ (L. 860.). wreszcie Rektoratu c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie o ustanowienie z funduszów krajowych 20. stypendyów po 300 zł. dla słuchaczy c. k. szkoły politechnicznej (L. 997.), przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów, dnia 28. Stycznia 1895.

Przewodniczący: **_Dunajewski._**

Sprawozdawca: **_Paszkowski._**

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka VII poz. 53.

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 53. Rada szkolna krajowa — na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego *(w myśl uchwały sejmowej z dnia 28. stycznia 1895 r.)* 1,835.549 zł.

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. VII. poz. 54.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1895.

Art. 54. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Dz. U. kr. T. III. Nr. 16. nakłada na Wysoki Sejm obowiązek badania zamknięcia rachunków zarządzonego w moc art. 52. ust. kr. z d. 2. maja 1873. L. 251 Dz. U. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnyuh absolutoryów, a z tytułu przepisanego art. 54. lit. *g)* pokrycia niedoboru rzeczonego funduszu w miarę, o ile inne żródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to niewystarczają, który to fakt od r. 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawo wglądania w preliminarze funduszu emerytalnego.

Naturę prawną i powstanie funduszu emerytalnego przedstawiają szczegółowo sprawozdania Wydziału krajowego z d. 17. października 1887, L. W. 27.574/87 i z 22. października 1888. l. 41.513/88 i sprawozdania Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1891 i 1892.

Wedle wniosków Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej wynosić mają

wydatki funduszu emerytalnego	208 930	zł.
a zatem mniej od kwoty uchwalonej na r. 1893. o	4.135	„
a więcej od wynikłości z r. 1893. o	5.844	„
Dochody funduszu emerytalnego będą wynosić	98.846	„
a przeto o	1.223	„
mniej od wynikłości z r. 1893.		
a więcej od kwoty na r. 1894. uchwalonej o	7.169	„
niedobór będzie wynosić	110.084	„
czyli o	7.067	„
więcej od niedoboru z r. 1894.		
a mniej od kwoty na r. 1894. uchwalonej. o	11.314	„

Obliczenia wydatków w moc art. 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, i 53 ust. z dnia 1. stycznia 1889. Rubr. I, II, III i IV, opierają się na szczegółowych wykazach odnośnych wydatków, do połowy lipca r. 1894. przekazanych. Wydatki Rubr. V i VII opierają się na podstawie trzechletniego przecięcia z lat 1891—1893. Wydatki Rubr. VIII. natomiast proponuje Komisya w tej samej wysokości, co kwota zeszłego roku uchwalona.

Wydatki.

Rubr. I. poz. 1. Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . 7.500 zł. czyli o 469 zł. więcej od wynikłości z r. 1893, a o 1.400 zł. mniej od kwoty na r. 1894 uchwalonej. Podwyższenie tego wydatku w porównaniu z r. 1893 wynika z przypuszczenia naturalnego wzrostu.

Rubr. II. Emerytury dożywotnie . . . . 127.035 „ czyli o 5.376 zł. więcej od wynikłości z r. 1893, a o 2.165 zł. mniej od kwoty na r. 1894 uchwalonej.

Rubr. III. Pensye dla wdów po nauczycielach . . . . . 50.313 „ czyli o 2.451 zł. więcej od wynikłości z r. 1893, a o 227 zł. więcej od kwoty na r. 1894 uchwalonej.

Rubr. IV. Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycialach . . 14.052 „ czyli o 968 zł. mniej od wynikłości z r. 1893, a o 948 zł. mniej od kwoty na r. 1894 uchwalonej.

Rubr, V. Odprawy i kwartały pozgonne . . . . . 9.040 „ czyli o 510 zł. więcej od kwoty na r. 1894 uchwalonej, a o 789 zł. więcej od wynikłości z r. 1893.

W *Rubr. VI.* Zwrotów z interkalaryów, Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa nic nie preliminują ze względu na przypadkową naturę tego wydatku, ktory z powodu potrzeby zwrotu nienaleźnie pobranych interkalaryów w r. 1893, 1 146 zł. wynosił.

Rubr. VII. Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek 940 „ czyli o 2 zł. 80 ct. mniej od trzechletniego przecięcia z lat 1891 — 1893.

Rubr. VIII. Koszta zarządu zwracane Etatowi skarbowemu za druki przez Kasę główną krajową i c. k. Urzędy podatkowe na cele funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane . . . . 50 „ czyli tyle ile przyjęto na r. 1894, a o 30 zł. więcej od wynikłości z r. 1893.

Dochody.

Rubr. I. odsetki od kapitałów, ... 1.340 „ czyli o 40 zł. więcej od kwoty na r. 1894 uchwalonej, a o 121 zł. mniej od wynikłości z r. 1893.

Rubr. II. Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . . . 12.800 „ na podstawie art. 22 ust. z d. 1. stycznia 1889 Dz. u. i r. kr. Nr. 16 i art. 22 ust. kr. z d. 31. maja 1894 część X.

Rubr. IV. Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich . 16.683 „ czyli o 3.773 zł. mniej od wynikłości z r. 1893, a o 2.536 zł. więcej od kwoty na r. 1894 uchwalonej. Dochód rzeczony równym jest kwocie otrzymanej na podstawie trzechletniego przecięcia lat 1891—1893.

Rubr. V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . . . 56.686 „ czyli tyle ile otrzymano w przecięciu lat 1891—1893 o 50 zł. więcej od wynikłości z r. 1893, a o 4.603 zł. więcej od kwoty na r. 1893 uchwalonej.

Rubr. VI. Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej . 11.337 „ czyli tyle, ile otrzymano w latach 1891—1893, o 2.621 zł. więcej od wynikłości z r. 1893, a o 10 zł. mniej od kwoty na r. 1894 uchwalonej.

Efekta wartościowe krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynoszą . . . . 33.548 „ czyli o 1.000 zł. więcej od efektów przy preliminarzu na r. 1894 wykazanych.

Przyrost wynika z powodu kapitalizowania procentów od książeczek kasy oszczędności.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek Zwyczajne	Wniosek Nadzwyczajne	Wniosek Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . .	7.500	—	7.500
II.		Emerytury dożywotne nauczycieli i nauczycielek .	127.035	—	127 035
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach	50.313	—	50 313
IV.		Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach .	14.052	—	14 052
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	9.040	—	9.040
VI.		Zwroty z interkalariów	—	—	—
VII.		Zwroty z wkładek emerytalnych	940	—	940
VIII.		Koszta zarządu	50	—	50
IX.		Rozmaite wydatki	—	—	—
		Suma wydatków . . .	208.930	—	208.930
		Dochody.			
I.		Odsetki od kapitałów	1.340	—	1.340
II.		Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . . .	12.800	—	12.800
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—
IV.		Interkalaria od opróżnionych posad	16.683	—	16.683
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	56.686	—	56.686
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	11.337	—	11.337
VII.		Rozmaite przychody	—	—	—
		Suma dochodów . . .	98.846	—	98.846
		W porównaniu z sumą wydatków	—	—	208.930
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	—	—	110.084

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wstawić niedobór do pokrycia pod Rubr. VII. poz. 53. funduszu krajowego w kwocie . . . . 110.084 zł.

Lwów, dnia 30. stycznia 1895.

Zastępca przewodniczącego:
St. Badeni.

Sprawozdawca:
Wł. Kozłowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka VII.

poz. 63—72 i poz. 87.

Sprawozdanie Komisyi budżetowej

o preliminarzu funduszu krajowego Rubr. VII. poz. 63 do 72 i poz. 87 tudzież o petycyach do tego działu budżetowego odnoszących się.

(**Sprawozdawca poseł St. hr. Badeni**).

Komisya budżetowa wnosi:

poz. 63. Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności Wydziału krajowego . 8.000 zł.

poz. 64. Budowa teatru w Krakowie II. i III. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa 7.500 „

poz. 65. Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego:

a) dramat i komedya . . . . . 14.200 zł.

b) opera polska . . . . . . 10.000 „ 24.200 „

Komisya szkolna w sprawozdaniu swem o Dep. III. Wydziału kraj. poczyniła już uwagi o obecnym stanie teatru polskiego we Lwowie, które Wysoki Sejm do wiadomości przyjął.

Komisya budżetowa preliminując subwencyę zgodnie z Wydziałem krajowym w dotychczasowej wysokości dodaje tylko uwagę, że w obecnym budynku teatralnym teatr polski we Lwowie zadania swego spełnić nie może i nie rozwinie się tak jakby życzyć sobie tego należało.

Uchwała w sprawie budowy teatru przez Radę gminną miasta Lwowa w ostatnich czasach powzięta pozwala mieć nadzieję, że przy życzliwej pomocy Wys. Sejmu budowa nowego teatru we Lwowie już w roku przyszłym rozpoczętą będzie.

poz. 66. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ . . . . . 7.250 zł.

Towarzystwo „Besida“ wniosło do L. 663 petycyę o podwyższenie subwencyi do kwoty 8.000 zł.

Gdy jednak dotychczasowa subwencya w stosunku do liczby osób należących do składu teatru ruskiego jest już wysoką, przeto Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym subwencyę w wysokości 7.250 zł.

poz. 67. Towarzystwo muzyczne w Krakowie . . . . 800 zł.

poz. 68. Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie . . . 2.000 „

poz. 69. Towarzystwo muzyczne we Lwowie . . . . 3.000 „

Do L. 921. i 925. wniosły Towarzystwa muzyczne w Stanisławowie i Samborze prośby o subwencye na utrzymanie szkół muzycznych przy tych Towarzystwach istniejących.

Szkoła muzyczna w Stanisławowie miała w ostatnim roku 47 uczniów, Szkoła muzyczna w Samborze 74. Jakkolwiek fundusz krajowy nie może stale subwencyonować wszystkich szkół muzycznych w miastach prowincyonalnych to jednak wyjątkowo, aby poprzeć usiłowania Towarzystw muzycznych w Samborze i Stanisławowie wnosi Komisya budżetowa:

poz. 69 a)	Towarzystwo muzyczne w Samborze jednorazowo	100 zł.
poz. 69 b)	Towarzystwo muzyczne w Stanisławowie imienia „Moniuszki" jednorazowo .	100 „
poz. 70.	Towarzystwo „Harmonia" do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	300 „
poz. 71.	Towarzystwo śpiewackie „Lutnia" we Lwowie . . . . Tem samem załatwiona jest petycya l. s 613.	500 „
poz. 72.	Towarzystwo spiewackie „Bojan" we Lwowie . . . . Tem samem załatwiona jest petycya l. s. 669.	300 „
poz. 72 a)	Towarzystwo spiewackie „Echo" . . . . Tem samem załatwiona jest petycya do l. 345.	200 „
poz. 72 b)	Towarzystwo spiewackie „Lutnia" w Krakowie . . . . Tem samem załatwiona jest petycya do l. 39.	200 „

Nad petycyą l. s. 508. Koła gimnastyczno-spiewackiego nauczycieli szkół ludowych we Lwowie wnosi Komisya przejście do porządku dziennego, gdyż Stowarzyszenie to, ma charakter wyłącznie lokalny.

poz. 87. Zgodnie z Wydziałem krajowym dla teatru Stanisławowskiego im. Aleksandra hr. Fredry . . . . 500 „
Tem samem załatwiona jest petycya do l. s. 999. obywateli miasta Kołomyi o udzielenie subwencyi dla teatru im. hr. Fredry w Stanisławowie, do l. 1000 petycya obywateli m. Stanisławowa w tej samej sprawie i do l. 1005. Władysława Antoniewskiego Dyrektora teatru im. Aleks. hr. Fredry w Stanisławowie o subwencyę na r. 1895.

W petycyach tych proszą obywatele m. Stanisławowa i Kołomyi o udzielenie teatrowi w Stanisławowie wyższej subwencyi niż na r. 1894.

Stwierdzić należy że teatr w Stanisławowie pod obecną dyrekcyą odznacza się starannością i wzorowym doborem sztuk, tak oryginalnych, jak i tłumaczonych; może on przeto oddawać niewątpliwe usługi także i w tym kierunku iż wyrabia artystów dla teatru lwowskiego i krakowskiego. Ze względu jednak że Wysoki Sejm już na subwencyonowanie teatrów znaczną przeznacza kwotę, a dalsze zwiększanie wydatków na ten cel, uważa Komisya za niemożliwe, wnosi Komisya 500 zł. zgodnie z Wydziałem krajowym i uchwałą Wys. Sejmu w preliminarzu na r. 1894.

Petycye o subwencye na zasiłki i kształcenie się w muzyce i śpiewie wnieśli:

Bohus Irena l. 304.
Marya Praschil l. 489.
Cudziewicz Julian l. 245.
Garnysz August l. 761.
Karczewska Karolina l. 725.
Kielarski Franciszek l. 67.
Korczyńska Michalina Zofia l. 432.
Korolewicz Janina l. 717.
Lewicki Stefan Mikołaj l. 716.
Radkiewicz Wanda l. 216.
Radkiewicz Teodora l. 47.
Raab Ema l. 240.

Rojek Helena l. 712.
Dawidowiczowa Aleksandra l. 585.
Tygier Marya l. 190.
Urysz Michalina l. 576.
Teodorowicz Antoni l. 745.
Zawziętówna Wanda l. 718.
Zawistowska Wanda l. 325.

Komisya budżetowa wnosi:

Wszystkie powyższe petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z poz. 77. Rubr. VII. gdyby nabył przekonania że między petentami są talenta istotne i wybitne, tudzież że udzielona subwencya, cel na który jest przeznaczoną w zupełności osiągnie; w żadnym razie zasiłki nie mogą być udzielone petentom jako wsparcie wskutek stosunków materyalnych ich rodziców, lecz jedynie jako środek wykształcenia artystów w właściwem tego słowa znaczeniu.

Lwów, dnia 29. stycznia 1895

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka VIII. (Poz. 104—109).

Utrzymanie pomników historycznych.

(Sprawozdawca poseł Barwiński.)

Na rok 1894. uchwalił Wysoki Sejm w tej rubryce 14.020 zł.

Na rok 1895. preliminuje Wydział krajowy 17.020 zł. t. j. o 3.000 zł. więcej aniżeli w roku poprzednim. Podwyższenie sumy w tej rubryce na rok 1895. wynikło wskutek preliminowania zasiłków w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z d. 16. lutego 1894. *a)* na pokrycie dachu kościoła OO. Bernardynów w Dukli (jako subwencyi jednorazowej) 500 zł.; *b)* na restauracyę Zamku królewskiego w Żółkwi 3.000 zł. (jako pierwszej połowy subwencyi 6.000 zł). Natomiast nie preliminuje Wydział krajowy na restauracyę kaplicy bł. Kingi w kościele w Bochni kwoty 500 zł. jako zasiłku przyznanego jednorazowo na rok 1894. Wreszcie obejmuje ta rubryka pozycye stałe, opierające się na poprzedzających uchwałach Wysokiego Sejmu. Z preliminarza Wydziału krajowego 17.020 zł. skreśla Komisya budżetowa w poz. 109 *k)* 300 zł., gdyż ona stała się bezprzedmiotową, wreszcie wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Poz. 104.	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3.000 zł.
„ 105.	Na pokrycie dachu kościoła OO. Bernardynów w Dukli (jednorazowo)	500 „
„ 106.	Na restauracyę zamku królewskiego w Żółkwi (I. połowa subwencyi 6.000 zł.) do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	3.000 „
„ 107.	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 108.	Stała subwencya roczna dla muzeum narodowego w Krakowie .	500 „
„ 109.	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:	
	a) dyrektor we Lwowie	1.200 „
	b) dyrektor w Krakowie	1.000 „
	c) adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.640 „
	d) adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.640 „
	e) 4 aplikantów we Lwowie, adjuta rocznie po 300 zł. . .	1.200 „
	f) 2 aplikantów w Krakowie, adjuta rocznie po 300 zł. . .	600 „
	g) czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
	h) stróże	840 „
	i) opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki . .	500 „
	Do przeniesienia . .	16.720 zł.

Z przeniesienia . . 16.720 zł.

Do tej rubryki odnoszą się następujące petycye:

1) Przełożony konwentu OO. Bernardynów w Leżajsku (l. 396|320) o subwencyę na restauracyę kościoła.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 109*a*). Załatwiając petycyę przełożonego konwentu OO. Bernardynów w Leżajsku (l. 396|320) o subwencyę na restauracyę kościoła, przyznaje się na restauracyę stalli i organów jednorazowy datek . . . 500 „

2. Konwent OO. Dominikanów w Krakowie (l. 158/115) o subwencyę w kwocie 4.400 zł. na odrestaurowanie starożytnych gotyckich krużganków przy klasztorze się znajdujących, a pożarem w r. 1850 zniszczonych. Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 109*b*). Załatwiając petycyę konwentu OO. Dominikanów w Krakowie (L. 158/115) o subwencyę w kwocie 4.400 zł. na odrestaurowanie starożytnych gotyckich krużganków przy klasztorze się znajdujących a pożarem w roku 1850 zniszczonych, przyznaje się z subwencyi 4.400 zł. płatnej w dwóch rocznych ratach, jako I. ratę na r. 1895 . . . . . 2 200 „

3. Konwent OO. Franciszkanów w Krakowie o zaliczkę na restauracyę krużganków (l. 503/408) Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę konwentu OO. Franciszkanów w Krakowie (l. 503/408) o zaliczkę na restauracyę krużganków przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

4. Komitet obywatelski do zbierania składek na odbudowanie rzym. kat. kościoła w Ciężkowicach (l. 41/21) o datek pieniężny na cel powyższy.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę komitetu obywatelskiego do zbierania składek na odbudowanie rzym.-katol. kościoła w Ciężkowicach (l. 41/21) o datek pieniężny na cel powyższy przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

5. Grono konserwatorów Galicyi zachodniej w sprawie ochrony zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie (l. 759 643). Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej zarządowi wojskowemu przypomniał ścisłe przestrzeganie przepisów tyczących się konserwacyi pamiątek historycznych.

Suma rubryki VIII. . . 19.420 zł.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
A. Barwiński.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka IX. poz. 110—128 wydatków.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

(Sprawozdawcą poseł Adam Skrzyński.)

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce wydatki . .		205.210 zł.
zwroty z kwaterunku żandarmeryi (w rubr. XIII. poz. 46—49 doch.). .		63.650 „
pozostaje do pokrycia niedobór		141.560 zł.
Na rok 1894. uchwalono wydatki	194.542 zł.	
zwroty kwaterunkowe	61.438 „	
czyli	133.104 zł.	
preliminarz zatem wydatków jest w tym roku większy o . . .		10.668 zł.

Przyczyną główną tego wzrostu wydatku kraju na cele kwaterunku żandarmeryi są koszta wynikające z pomnożenia liczby posterunków, oraz znaczne w ostatnich czasach podniesienie czynszów najmu pomieszkań. Uzasadnienie pojedyńczych pozycyi wydatków znajduje się w kontraktach zawartych lub też w pauszalach ustawą przepisanych.

Na podstawie dołączonego wykazu znaczniejszych różnic w wysokości opłacanych czynszów najmu, uznaje komisya budżetowa preliminarz za uzasadniony i przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym wydatki brutto w sumie . . . . . . 205.210 zł.

Ponieważ skutkiem licznych przedstawień kraju c. k. Rząd na mocy nowo wydanej ustawy z dnia 25. Grudnia 1894 (Dz. p. p. z r. 1895 Nr. 1) zrównał wynagrodzenie opłacane przez skarb państwa za pomieszczenie oficerów c. k. żandarmeryi z wynagrodzeniem z tego samego tytułu opłacanem za oficerów c. k. wojska, a noclegowe podwyższył z kwoty 2·5 ct. za jednego żandarma dziennie do kwoty 4·7 ct., przeto Komisya budżetowa podwyższa także zwroty za pomieszczenie preliminowane przez Wydział krajowy w rubr. XIII. poz. 46—49 dochodów 63.650 zł. o . . . . 28.145 zł.

a mianowicie:

W poz 46. Kwaterunkowe o	7.444 zł.	
„ 47. Noclegowe o	20.701 „	
	28.145 zł.	
czyli razem wstawia do rubryki dochodów kwotę		91.795 zł.
Z powyższego zestawienia wynika niedobór		113.415 „
który w porównaniu z preliminowanym przez Wydział krajowy w sumie .		141.560 „
mniejszym jest o		28.145 „
a w porównaniu z uchwalonym na rok 1894. w sumie		133.104 „
wykazuje zmniejszenie pozycyi wydatków o		19.689 „

Komisya budżetowa zatem przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy wstawić do budżetu do poszczególnych pozycyi rubryki IX. wydatków i rubr. XIII. dochodów następujące kwoty:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**			
	110	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł . . .	9 562		
	111	Oświetlenie koszar	3.415		
	112	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	1.200		
	113	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	30		
	114	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy	3.111		
	115	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych .	1.110		
	116	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	3.625		
	117	Naprawa bielizny pościelnej	316		
	118	Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek włosiennych i słomianych . .	844		
	119	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.977		
	120	Uzupełnianie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	7.761		
	121	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych .	1.462		
	122	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych . . .	1.931		
	123	Rozmaite inne wydatki	600		36.944
	124	Najem pomieszkań i koszar	149.617		
	125	Wartość czynszowa gmachu lwowskiego . .	12.936		162.553
	126	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.000	—	1.000
	127	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków	2.000	—	2.000
	128	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi	2.713	—	2.713
		Suma rubryki IX. wydatków	205.210	—	205.210
		Dochody.			
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**			
	46	Kwaterunkowe	21.262		
	47	Noclegowe	44.225		
	48	Udział administracyi politycznej . . .	13.372		
	49	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936		
		Suma rubryki XIII. dochodów	91.795	—	91.795

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Adam Skrzyński.

Z drukarni Pillera i Sp.

Alegat 1.

Wykaz

znaczniejszych różnic w wysokości opłacanych czynszów za najem pomieszkań dla posterunków c. k. Żandarmeryi w r. 1895.

Poszczególnienie	Czynsz najmu wyższy od płaconego w r. 1894 o zł.:		Uwaga
Komenda oddziału **Lwów**	—	980	dla oddz. nauk i dla drug. wachm. rachm.
„ „ **Kraków**:			
Bieńczyce	150		Nowy posterunek
Łobzów	100		„ „
Prądnik czerwony	100		„ „
Bielany	120		„ „
Podgórze	72		
Dębniki	150		Nowy posterunek
Swoszowice	80	772	„ „
„ „ **Przemyśl**	—	658	
„ „ **Sambor**			
Laszki zawiązane	150		Dawniej bezpłatnie
Wysocko wyżne	230	380	Nowy posterunek
„ „ **Nowy Sącz**:			
Gródek n. Dunajcem	75		
Ciężkowice	95	170	
„ „ **Czortków**:			
Ottynia	—	100	
„ „ **Rawa ruska**:			
Żurawce	—	77	
„ „ **Brody**:			
Uwin	—	100	
„ „ **Zaleszczyki**:			
Mielnica	—	78	
„ „ **Kołomyja**:	100		
Stecowa	200	300	Nowy posterunek
„ „ **Stryj**:			
Pczany	130		Nowy posterunek
Krasna pod Kałuszem	85		
Majdan	150	365	Nowy posterunek
„ „ **Tarnobrzeg**:			
Chmielów, Sobów, Tarnowska wola	—	140	
„ „ **Jarosław**:			
Radymno	100		
Mużyłowice	150	250	Nowy posterunek
„ „ **Biała**:	370		dla kom. oddz.
Bystra mała	100		
Libiąż	60	530	
Do przeniesienia	—	4.900	

Poszczególnienie	Czynsz najmu wyższy od płaconego w r. 1894 o zł.:		Uwaga
Z przeniesienia	—	4.900	
Komenda oddziału **Bochnia:**			
Psarka	88		
Żabierzów	250		Nowy posterunek
Dziewin	162		" "
Wojnicz	76		
Górka	80	656	
" " **Kolbuszowa:**			
Rudnik	—	75	
" " **Sanok:**			
Krosno	100		
Dynów	60	160	
" " **Sokal:**			
Krystynopol	84		
Torki	86		
Jastrzębica	125		
Bełz	72		
Kościaszyn	66		
Milatyn nowy	200	633	Nowy posterunek
Suma		6.424	

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. X. wydatków poz. 129—148.

Sprawozdanie Komisyi budżetowej

o preliminarzu Wydziału krajowego na rok 1895.

(**Sprawozdawca poseł Abrahamowicz**).

Wydatki na komunikacye.

Ogólne wydatki działu tego preliminuje Wydział krajowy w sumie .		1,378.597 zł.
W szczególności wydatki zwyczajne w kwocie . . .	933.597 zł.	
nadzwyczajne „ „ . .	445.000 „	
Z powyższych kwot przepada:		
I. na drogi		1.052.597 „
II. „ koleje żelazne		326.000 zł.
Uchwalone na rok 1894. wydatki na drogi czyniły .	1,028.271 zł.	
na koleje . . .	312.000 „	
Razem więc . .	1,340.271 zł.	

Wydatki zatem na komunikacye preliminuje Wydział krajowy na rok 1895 w porównaniu do uchwalonych tych wydatków na rok 1894 . . . .

w ogólnej kwocie o	38.326 zł.	wyżej.
Z czego przypada na koleje żelazne więcej o .	14.000 „	
„ drogi „ o .	24.326 zł.	

przychodząc do poszczególnych pozycyj zauważa Komisya:

A. Koszta zarządu.

Pozycya od 129 do 136 Koszta zarządu. W tych pozycyach wzrost wydatków wynosi 1.777 zł. w. a., a ponieważ pod pozycyą 135 preliminuje Wydz. kraj. w porównaniu do roku zeszłego na zakupno walców i innych narzędzi o 2.000 zł. w. a. więcej, przeto wydatki na sam personal drogowy, objazdy etc. przedstawiają się w porównaniu do roku 1894 o 223 zł. w. a. budżetowo niższe.

B. Nowe budowy i konstrukcye dróg (pozycya 137).

W tej pozycyi preliminuje Wydział krajowy na r. 1895 taką samą kwotę jak na rok ubiegły to jest łącznie . . . . 70.000 zł. zachodzi tylko rożnica w sposobie użycia tej kwoty, podczas gdy na rok 1894 preliminował Wydział krajowy na budowę drogi Kańczuga Dynów 30.000 zł., a na rekonstrukcyę dróg krajowych 40.000 zł., na rok 1895 preliminuje Wydział krajowy na pierwszą pozycyę jedynie 20.000 zł., a natomiast zwiększa pozycyę drugą o 10.000 zł.

C. Utrzymanie dróg krajowych (pozycya 138).

Pod tą pozycyą preliminuje Wydział krajowy na rok 1895 o 1.998 zł. więcej, czyli zamiast uchwalonych na utrzymanie dróg krajowych na rok 1894, 403.596 zł. preliminowano 405.594 zł. Wzrost ten wydatków pochodzi z zwiększonej o 27 kilometrów sieci dróg krajowych.

D. Zasiłki (pozycya od 139 do 141).

Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych w pozycyi 139 preliminuje Wydział krajowy w porównaniu do uchwalonej na ten cel kwoty na rok 1894 o 50.000 zł. w. a., więcej, wstawiając kwotę tę w rubrykę wydatków nadzwyczajnych w myśl wyjaśnienia zawartego w preliminarzu, tudzież w osobnem sprawozdaniu.

Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych (poz. 140) w porównaniu do roku zeszłego preliminuje Wydział krajowy o 5.000 zł. więcej, przeto zamiast 15 000 zł. . . 20.000 zł.

Pozycya 141. Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. wstawia Wydział krajowy jak w latach poprzednich jako ratę trzynastą . . . 20.000 zł.

E. *Wydatki na myta* (pozycya 142|144), tudzież F. *na zaopatrzenie* są indentyczne z odnośnemi pozycyami budżetu uchwalonego na rok 1894 i zawierają drobną tylko różnicę bo 7 zł. mniej na utrzymanie dzieci p. Franciszki Zarembiny.

Po tej krótkiej parafrazie Wydziału krajowego, o wydatkach na drogi w r. 1895, przychodzimy do konkluzyi, że preliminarz tychże jest normalny, a o ile w pozycyi „zasiłki bezzwrotne dla dróg gminnych i powiatowych, tudzież koszta na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych“ jest o 50.000 zł. wyższy, to z pewnością wydatek ten uważany być musi, jako równie użyteczny, jakoteż istotnym a koniecznym potrzebom komunikacyi odpowiadający.

Wedle wynikłości z trzechlecia 891|893. usprawiedliwionem byłoby zniżenie preliminarza wydatków poz. 138 l. „utrzymanie dróg krajowych“ o kwotę około 5.000 zł. gdy jednak wedle zapatrywań Biura technicznego drogowego, z powodu zeszłorocznych niezwykłych słot i niezwykłego ztąd zużycia dróg, najprawdopodobniej koszta utrzymania dróg krajowych mogą być nieco wyższe niż w latach normalnych, przeto komisya budżetowa — obniżenia preliminarza Wydziału krajowego nie wnosi, zwłaszcza iż obecna administracya dróg krajowych o ile wydatek preliminowany da się zaoszczędzić, z pewnością to uczyni.

Gdy dział II. preliminarza Wydziału krajowego na komunikacye — mianowicie koleje żelazne, obejmuje trzy jedynie pozycye, z których pozycya 147. „dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu“ w kwocie 300.000 fl. i pozycya 148 „subwencya na budowę kolei Pałahicze-Tłumacz“ oparte są na uchwałach Sejmowych, pozycya zaś 146 „koszta utrzymania prow. biura kolejowego“ zwiększona przez Wydz. kraj. na r. 1895 o kwotę 14.000 zł. stanowi przedmiot załatwienia złączonego z sprawozdaniem o popieraniu budowy kolei lokalnych, o czem zda sprawę komisya kolejowa,

przeto komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy wydatki i dochody na drogi, uchwalić we wszystkich pozycyach wedle szczegółowego preliminarza Wydziału krajowego, co się zaś tyczy wydatków na koleje, o ile odmienne wnioski przez komisyę kolejową poczynione nie będą, przyjąć je również bez zmiany w myśl preliminarza Wydz. kraj. na r. 1895.

Nadto w załatwieniu petycyi L. s. 299 Antoniego Kordzika, konduktora dróg kraj. w Cieszanowie, wstawia Komisya budżetowa w poz. 130 b) tytułem zaliczki na płacę 750 zł., polecając wydziałowi krajowemu, aby wypłatę tej zaliczki uskutecznił pod warunkami co do jej spłaty i zabezpieczenia dotychczas praktykowanymi.

Wreszcie wstawia Komisya budżetowa w załatwieniu petycyi l. s. 584 dla Eleonory Rondewaldowej, wdowy po konduktorze drogowym, jednorazowy dar z łaski (pod. poz. 145 zz) w kwocie 50 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
X.	120	**Wydatki na komunikacye.**				
		I. Na drogi.				
		a) Koszta zarządu:				
		Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi:				
		a) dyrektor oddziału technicznego, płaca	2.800 zł.			
		dodatek aktywalny	480 „	3.280		
		b) zastępca dyrektora oddziału technicznego, płaca	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „	2 360		
		c) 4 inżynierów starszych, z płacą po 2.000 zł	8.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 360 zł. . .	1.440 „	9.440		
		d) 9 inżynierów I. klasy, z płacą po 1.500 zł..	13.500 zł.			
		dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł. .	1.200 „			
		„ 1 „ 250 „ .	250 „			
		„ 4 „ 200 „ .	800 „	15.750		
		e) 7 inżynierów II. klasy z płacą po 1.200 zł..	8.400 zł.			
		dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł. .	480 „			
		„ 1 „ 200 „ .	200 „			
		„ 4 „ 160 „ .	640 „	9.720		
		f) 2 inżynierów adjunktów techn. z płacą po 1.000 zł.	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . .	360 „	2.360		
		g) 3 asystentów technicznych, z płacą po 800 zł.	2.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 180 zł. . .	540 „	2.940		
		h) 3 elewów techn. z adjutum po 700 zł.	2.100 zł.			
		3 „ „ „ „ 600 „	1.800 „			
		3 „ „ „ „ 500 „	1.500 „	5.400		
		i) 2 rysowników dziennie po 2 zł. .	1.460 zł.			
		2 „ „ „ 1 „ 50 ct.	1.095 „			
		1 dyurnista jako manipul. dziennie po 1 zł. 50 ct.	548 „	3.103		
		Do przeniesienia .		54.353		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Z przeniesienia .		54.353		
X.		*k*) 6 konduktorów I. klasy z płacą po 800 zł.	4.800 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . .	600 „			
		16 konduktorów II. klasy, z płacą po 650 zł.	10 400 „			
		dodatek aktywalny po 75 zł. . .	1.200 „			
		16 konduktorów III. klasy, z płacą po 500 zł.	8.000 „			
		dodatek aktywalny po 75 zł. . .	1.200 „	26.200		
		l) 342 drożników po 150 zł.		51.300		131.853
	130	*Zaliczki na płace*:				
		a) dla inżynierów i konduktorów		3.200		3.200
		b) dla konduktora Kordzika Antoniego . . .		750		750
	131	*Pięciolecia*:		400		400
	132	*Dodatki osobiste*:				
		a) dla zastępcy dyrektora oddziału technicznego Władysława Szyszkowskiego .	400 zł.			
		b) dla inżyniera I. klasy Stanisława Grzegorzewskiego	450 „			
		dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza	300 „			
		dla inżyniera I. klasy Aleksandra Brochockiego	300 „			
		dla inżyniera II. klasy Władysława Turskiego	360 „			
		c) dla dyrektora oddziału technicznego Gustawa Reutta	80 „			
		dla inżyniera I. klasy Teofila Baranowskiego	260 „			
		dla inżyniera adjunkta Szczęsnego Barzykowskiego	60 „			
		dla elewa techn. Kazimierza Engla .	30 „			
		„ „ „ Stanisława Latkowskiego	30 „			
		dla elewa techn. Juliana Orzelskiego .	30 „			
		„ „ „ Władysława Ziemińskiego	57 „	2.357		2.357
		Do przeniesienia .		138.560	—	138.560

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	138.560	—	138.560
X.					
		Ryczałty:			
	133	*a*) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi . . .	6.090		
		2. „ 38 konduktorów	7.893	—	13.983
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:			
		1. dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po 120 zł.	240		
		2. dla 10 inżynierów na prowincyi po 60 zł. .	600	—	840
		c) na kancelaryę:			
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi po 48 zł. .	576		
		2. „ 38 konduktorów „ „ „ 16 „ .	608	—	1.184
		Remuneracye i zapomogi:			
	134	Remuneracye i zapomogi dla urzędników i sług .	3.000	—	3.000
	135	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych i konduktorów . , ...	5.000	—	5.000
	136	Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych . . .	7.000	—	7.000
	137	*B.* **Nowe budowy i kostrukcye dróg.**			
		a) Na budowę drogi Kańczuga-Dynów . . .	—	20.000	20.000
		b) Na rekonstrukcyę dróg Chabówka-Sieniewa-Nowy Targ, Strusów-Buczacz i Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową, tudzież na częściowe wzmocnienie pokładu szutrowego na drogach krajowych Rohatyn-Tarnopol, Złoczów-Brzeżany, Zborów-Założce i Gorlice-Konieczna	—	50.000	50.000
		Do przeniesienia .	169.567	70.000	239.567

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Z przeniesienia .	169.567	70.000	239.567
X.	138	*C.* **Utrzymanie dróg krajowych.**			
		Na utrzymanie dróg krajowych dawniej wybudowanych długości kilometrów . . . . 1.818 jak również nowo zbudowanej drogi krajowej Dynów-Kańczuga długości kilometrów . . . . 9 czyli razem na utrzymanie kilometrów . 1.827 po 222 zł. od jednego kilometra. . . .	405.594	—	405.594
	139	*D.* **Zasiłki.**			
		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych:			
		a) zwyczajne	300.000	—	300.000
		b) nadzwyczajne	—	50.000	50.000
	140	Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych . .	20.000	—	20.000
	141	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. trzynasta rata . . .	—	20.000	20.000
		E **Wydatki na myta.**			
	142	Budowa i utrzymanie domków mytniczych . . .	—	3.000	3.000
	143	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne . .	2.000	—	2.000
	144	Przerwy z powodu wypadków elementarnych . .	400	—	400
		F. **Zaopatrzenia.**			
	145	*a)* Borzęcki Leonard, emer. konduktor dróg kraj. .	312		
		b) Hlawaty Alojzy " " " " .	300		
		c) Ulanowski Rafał " " " " .	180		
		d) Darowski Stanisław " " " " .	230		
		e) Skwarczyński Jan " " " " .	481		
		f) Reicher Stanisław " " " " .	546		
		g) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze okręgowym rocznie . . 350 zł. i dla dwojga jej dzieci mianowicie: Maryana Ignacego Henryka do 10. marca 1897. i Juwenala Ignacego Maryana do 20. stycznia 1900. po 58 zł 116 "	466		
			2.515		
		Do przeniesienia .	897.561	143.000	1,040.561

Liczba rubryki	Liczba pozycyi		Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
			Z przeniesienia .		897.561	143.0 0	1,040.561
					2.515		
X.	145	*h)*	Pochowska Ewelina, wdowa po pełn. obow. inżyniera rocznie . . .	200 „			
			i dla czworga jej dzieci mianowicie Bohdana Leona do 9. lutego 1900., Michała Mieczysława Maryana do 12. września 1902. Zofii Róży do 25. kwietnia 1901. i Stanisławy do 7. sierpnia 1907. po 50 *zł.* . . .	200 „	400		
		i)	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze . .		167		
		j)	Chodorowska Leokadya wdowa po konduktorze		100		
		k)	Zarembiny Franciszki dzieciom pozostałym po konduktorze, mianowicie: Władysławie do 24. czerwca 1895. i Julianowi do 4. stycznia 1910. rocznie po 13 zł. . .		19		
		l)	Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława, wdowa po konduktorze rocznie . .	250 „			
			i dla czworga jej dzieci mianowicie: Maryi Henryki do 19. stycznia 1898., Kazimierza Maryana do 6. października 1893., Jędrzeja Włodzimierza do 21. października 1901, i Natalii Anny do 7. lutego 1902. po 25 zł. . .	100 „	350		
		m)	Hryniewiczowa Emilia Amalia, wdowa po konduktorze rocznie		325		
		n)	Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor dróg krajowych		494		
		o)	Rymaszewski Adam, emeryt. inżynier I. klasy		1 435		
		p)	Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze rocznie	220 „			
			i dla trojga jej dzieci, mianowicie: Hilarego do 14. stycznia 1896., Kazimiery do 19. września 1897. i Stanisławy do 1. marca 1905 po 22 zł. .	66 „	286		
					6.091		
			Do przeniesienia .		897.561	143.000	1,040.561

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Z przeniesienia .		897.561	143.000	1,040.561
X.				6.091		
	145	r) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze rocznie	325 „			
		i dla pięciorga jej dzieci: Antoniego do 17. stycznia 1895., Kazimierza do 28. sierpnia 1898., Emilii do 13. czerwca 1898., Juliana do 16. kwietnia 1902. i Bertolda do 27. czerwca 1906. po 32 zł. 50 ct. rocznie	132 „	457		
		s) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze rocznie		260		
		t) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze rocznie		325		
		u) Raciborski Ludwik, emer. nadinżynier oddz. techn.		3.245		
		v) Jeziorańska Natalia, dożywotnie roczne zaopatrzenie		300		
		w) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie		350		
		x) Birgfelnerowa Julia, wdowa po inżynierze asystencie rocznie . . .	500 zł.			
		i dla trojga dzieci, mianowicie: Julii do 1. stycznia 1897., Karola Jana do 5. maja 1900, i Jana Pawła do 19. października 1901 po 50 zł. rocznie	150 „	650		
		y) Chrzanowska Ignacowa dożywotnie roczne zaopatrzenie		300		
		z) Zieliński Aleksander, emer. adjunkt oddziału technicznego tytułom emerytury rocznie		808		
		zz) Rondewald Eleonera, jednorazowy dar z łaski		50		12.836
		Suma wydatków na drogi		910.397	143.000	1,053.397

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczegolnienie	Zwyczajny	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		II. Na koleje żelazne.			
	146	Koszta utrzymania prow. biura kolejowego . . .	24.000	—	24.000
	147	Dotacye na cele popierania kolei niższego rzędu II. rata	—	300.000	300.000
	148	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza IV. rata .	—	2.000	2.000
		Suma wydatków na koleje żelazne	24.000	302.000	326.000
		do tego suma wydatków na drogi .	910.397	143.000	1,053.397
		Suma rubryki X. . .	934.397	445.000	1,379.397

W załatwieniu wniesionych petycyj raczy wysoki Sejm uchwalić:

Nad petycyami L. s. 29 Wydziału Rady powiatowej w Nadwórnie o odpisanie, względnie darowanie reszty pożyczki krajowej zaciągniętej na budowę mostu na Prucie, L. s. 459 Paraski Kucharskiej, wdowy po drożniku dróg krajowych o zapomogę i L. s. 215 Stanisława Darowskiego, byłego konduktora dróg krajowych o zapomogę, przechodzi Sejm do porządku dziennego

Lwów, dnia 31. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XI.

Dotacye dla zakładów krajowych.

Poz. 149 i 151 sprawozdawca poseł Marchwicki
„ 150 „ „ Szczepanowski.
„ 152 i 153 „ „ Czyżewicz.

Wedle osobnych sprawozdań:

Poz. 149.	Kraj. szpital powszechny we Lwowie *(Lit. C.)*	106.696 zł.
„ 150.	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie *(Lit. E.)*	1.292 „
„ 151.	Fundusz podrzutków we Lwowie *(Lit. D.)*	5.326 „
„ 152.	Kraj. szpital św. Łazarza w Krakowie *(Lit. F.)*	3.392 „
„ 153.	Fundusz podrzutków w Krakowie *(Lit. G.)*	3.140 „

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(**Sprawozdawca poseł Marchwicki**).

Rok 1895. stanowić będzie ważną chwilę w rozwoju szpitalu powszechnego we Lwowie, zarówno pod względem naukowym, jak i humanitarnym.

Przeniesienie oddziału położnic do nowego gmachu i połączenie z tym oddziałem oddziału ginekologicznego, uczyni z jednej strony zadość oddawna odczutej potrzebie lepszego pomieszczenia tego oddziału szpitalu lwowskiego, z drugiej zaś strony, łączy niejako szpital lwowski z nowym uniwersytetem, otwierając mu możność korzystania z całego postępu nauki, aby spełniać coraz to skuteczniej swoje humanitarne zadanie.

Niemniej doniosłem dla szpitalu lwowskiego będzie otwarcie oddzielnego pawilonu, przeznaczonego dla chorób zakaźnych; przyzwolenie w r. z. kredytu, na zakupno przeznaczonej na ten cel realności, zawsze świadczyć będzie o ofiarności reprezentacyi kraju, ile razy chodzi o interes — szerokich warstw naszego społeczeństwa.

Budynki o których mowa: jeden gmach wspaniały urządzony według ostatnich wymogów nauki, drugi dla celów szpitalnych zaadaptowany, w niedalekiej przyszłości do użytku publicznego oddane zostaną, a oddanie to pociągnie, za sobą znaczne koszta, jakich zwiększona opieka lekarska, służba a zresztą wydatki administracyjne (opał, światło i t. p.) wymagać będą. Wydatki te uważa Komisya budżetowa za konieczne i takowe w przedłożonych wnioskach do Wysokiego Sejmu uwzględnione będą, przyczem zauważyć wypada, że przy preliminowaniu tych wydatków Wydział krajowy postąpił z wielką oszczędnością, do czego znowu przyczynił się niepomiernie prymaryusz oddziału położnic, prof. dr. Czyżewicz, obejmując z jednej strony bezpłatnie kierownictwo oddziału ginekologicznego, z drugiej zać strony, przedkładając Wydziałowi krajowemu objęty protokołem z dnia 29. października 1894. sposób rozmieszczenia sal, oparty na połączeniu obydwóch oddziałów: położniczego i ginekologicznego, przez co osiągnięta została znaczna oszczędność w wewnętrznej administracyi.

Komisya budżetowa przyjmuje z uznaniem powyższe zarządzenie Wydziału krajowego do wiadomości, nie może jednak podzielać zapatrywania Wydziału krajowego, aby w następstwie powiększenia szpitalu lwowskiego o te dwa budynki, zwiększyć się miała znacznie ilość dni leczenia, przeciwnie, Komisya budżetowa jest zdania, że usunięte w ten sposób przepełnienie, po-

prawi warunki zdrowotne w szpitalu a przez to skróci przeciętny czas pobytu chorych; co zaś do oddziału ginekologicznego, zwiększenie się ilości dni leczenia zamknie się w cyfrach nieusprawiedliwiających przewidywań Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa wypowiada przekonanie, że Wydział krajowy, który w ciągu ostatnich lat trzech, postępując zgodnie z intencyami Wysokiego Sejmu, umiał skorzystać z polepszenia stosunków w szpitalach prowincyonalnych i z rozwoju kas chorych, i potrafił — nie odstępując od zasad uczuć ludzkości — znacznie i konsekwentnie obniżać ilość dni leczenia w szpitalu lwowskim, które

w roku 1892.	wynosiły	269.863 zł.
„ 1893.	„	254.471 „
„ 1894.	wynoszą	247.817 „

i nadal postępować będzie w tym samym kierunku i przez swoje wytrawne i oględne kierownictwo, łączyć będzie względy humanitarne z interesem budżetu krajowego.

A. Wydatki.

Preliminowana na rok 1895. przez Wydział krajowy kwota wynosi:

w wydatkach zwyczajnych . . .	234.095 zł.
„ nadzwyczajnych . .	97.800 „
razem	331.895 zł.

Ponieważ uchwalone na rok 1894.:

wydatki zwyczajne wynosiły . . .	217.150 zł.
„ nadzwyczajne wynosiły . .	101.000 „
razem	318 150 zł.

preliminarz Wydziału krajowego wykazuje przeto:

powiększenie wydatków zwyczajnych o .	16.945 zł.
zmniejszenie wydatków nadzwyczajnych .	3.200 „
a zatem powiększenie o	13.745 zł.

Powiększenie wydatków zwyczajnych usprawiedliwia Wydział krajowy powiększeniem szpitalu lwowskiego o dwa budynki i stąd wypływającem zwiększeniem wszystkich kosztów administracyjnych a mianowicie:

w rubr.	I. o	2.077 zł.
„	II. „	4.348 „
„	VII. „	10.210 „
„	XI. „	690 „
„	XIII. „	15 „
	razem	17.340 zł.
od czego potrącić należy oszczędności rub. III. i IV.		395 „
		16.945 zł.

Komisya budżetowa uważa za usprawiedliwione podwyższenie:

w rubr.	I.	o	1.477 zł.
„	II.	„	4.348 „
„	VII. tylko	„	4.610 „
„	XI.	„	690 „
„	XIII.	„	15 „
	razem	o	11.140 zł.

przyjmuje obniżenie preliminarza:

w rubr. III. i IV. o . . .	395 zł.	
obniża preliminarz w rubr. VIII.	400 „	795 „
	razem	10.345 zł.

obniża zatem preliminarz Wydziału krajowego o 6.600 zł.

Ponieważ jednak wskutek dalszych przedłożeń Wydziału krajowego i wniosków Komisyi budżetowej uchwalone zostaną prawdopodobnie przez Wysoki Sejm następujące wydatki:

w rubr. I. poz. 12. c.	
dodatki aktywalne dla dwóch oficyałów . . .	300 zł.
w rubr. III. poz. 39. a.	
pensya emerytalna dla p. Erazma Malinowskiego .	1.800 „
w rubr. IV. poz. 42. a.	
dożywotnie wsparcie dla stróża Grzegorza Matwijko .	60 „
w rubr. VI. poz. 45. a.	
remuneracya dla p. Erazma Malinowskiego . .	1 800 „
w rubr. XIV. poz. 72. a.	
na szkołę dozorczyń	825 „
razem .	4.785 zł.

przeto obniżka ta 6.600 zł. przez dodatkowe wydatki 4.785 zł. zmniejszoną zostanie i przewyżka wydatków zwyczajnych na rok 1895. wyniesie 15.130 zł., nadzwyczajne wydatki pozostaną zaś o 3.200 zł. mniejsze.

W ogólnym zestawieniu Komisya budżetowa preliminuje wydatki . . 330.080 zł.
Wydział krajowy preliminował zaś kwotę . . . . 331.895 „

Poszczególnienie wydatków:

Rubr. I. poz. 1—15 b.

Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliminuje 37.422 zł. o 2.077 zł. więcej aniżeli na rok 1894. a to:

przy poz. 4. o 1.200 zł. dla dwóch sekundaryuszów I-szej klasy a mianowicie: drugiego dla zakładu położnic a jednego do pawilonu izolacyjnego dla chorób zakaźnych,

przy poz. 6. o 34 zł. jako uzupełnienie dodatku 5-letniego dla akuszerki 1-szej klasy Maruszczakowej w kwocie 40 zł. przypadającego;

przy poz. 14. o 870 zł. jako płaca i wikt pisarza w izbie przyjęcia, które to czynności dotychczas spełniał starszy dyetaryusz ze względu jednak na ważność i odpowiedzialność zajęcia, posada ta obsadzoną zostaje przez urzędnika etatowego;

przy poz. 15. o 870 zł. jako płaca i wikt dozorcy domu, które to obowiązki spełniał dotychczas starszy dyetaryusz, pobierając rocznej płacy z wiktem 854 zł.

przy poz. 15. a. o 3 zł. jako przypadający z d. 24. listopada 1895. drugi dodatek pięcioletni do płacy woźnego Jana Uhryna.

W załatwieniu petycyi L. 317. popartej sprawozdaniem Wydziału krajowego L. 73.188 94. domagającej się zrównania poborów oficyałów szpitalu powszechnego lwowskiego z poborami innych urzędników tej samej rangi, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Przyznaje się dla dwóch oficyałów szpitalu powszechnego lwowskiego dodatek służbowy (aktywalny) po 150 zł. rocznie wskutek czego wstawia Komisya budżetowa w pozycyi 12 c. 300 zł. *tak, że całe podwyższenie wydatków w tej rubryce wyniesie 3.277, która to suma zmniejszoną zostanie o 1.500 zł.* a to:

600 zł. jako dwóch dodatków pięcioletnich odpadających przy poz. 8. wskutek śmierci dra Feigla Longina;

600 zł. jako trzech dodatków pięcioletnich do płacy rządcy, odpadających wskutek przeniesienia w stan spoczynku Malinowskiego Erazma poz. 11. i

300 zł. jako trzech dodatków pięcioletnich odpadających wskutek przeniesienia w stan spoczynku pisarza Jezierskiego Eustachego poz. 13.

Komisya budżetowa wstawia zatem łączną kwotę *37.122 zł.* z której przypada:

na fundusz chorych	33.707 zł.
„ „ położnic	3.415 „

Rubr. II. poz. 16—22.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce 32.969 zł. tj. o 4.348 zł. więcej, aniżeli na rok 1894. a to:

przy poz. 16. zł. 292 koszt płacy, wiktu i ryczałtu na pranie bielizny, dla jednej Siostry miłosierdzia więcej, przeznaczonej do pawilonu izolacyjnego;

przy poz. 20. zł. 3.431. koszt płac i wiktu oraz bluz dla powiększonej służby oddziałowej, po uwzględnieniu różnicy pochodzącej ze zmniejszonego o 5 zł. od osoby kosztu wiktu;

przy poz. 21. i 22. zł. 1.479 koszt płac i wiktu dla służby domu i służby wspólnej powiększonej znacznie z powodu otwarcia domu położnic, również po potrąceniu zmniejszonego kosztu wiktu.

Ogólna kwota zł. 5.202 zwiększonych wydatków zmniejszoną zostanie o zł. 854, koszt płacy i wiktu starszego dyetaryusza odpadającego wskutek systemizowania posady dozorcy domu

rubr. I. poz. 15., drugi zaś dyetaryusz, który odpaść powinien wskutek systemizowania posady pisarza w izbie przyjęcia, rubr. I. poz. 14. jako konieczny, do pełnienia służby w izbie przyjęcia w pawilonie izolacyjnym dla chorób zakaźnych, zatrzymanym być musi.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia łączną kwotę zł. 32.969, z której to kwoty przypada:

na fundusz chorych . . . . . 29.049 zł.
„ „ położnic . . . . . 3.920 „

Rubr. III. poz. 23—39.

Pensye i emerytury.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce zł. 9.381 mniej o zł. 340 jak na rok 1894.

W skutek przeniesienia w stały stan spoczynku p. Erazma Malinowskiego rządcy szpitalu powszechnego z zastrzeżeniem uchwały Wysokiego Sejmu — Komisya budżetowa wstawia *w poz. 39 a.* przyznaną temuż pensyę emerytalną w kwocie . . . . 1.800 zł. w następstwie czego

Komisya budżetowa wnosi w tej rubryce ogólny wydatek w kwocie . 11.181 zł. z czego:

na fundusz chorych . . . . . 10.373 zł.
„ „ położnic . . . . . 808 „

Wydział krajowy sprawozdaniem do LW. 60.279/94 usprawiedliwia udzielenie dożywotniego wsparcia w kwocie 5 (pięciu) reńskich miesięcznie Dmytrowi Kozłowskiemu b. parobkowi w służbie kraj. szpitalu powszechnego we Lwowie uzasadniając swoją uchwałę tem, że Kozłowski dzisiaj 67-letni starzec podczas 16-letniej wzorowej służby istotnie sterał swe zdrowie i pozostał bez żadnych środków do życia. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

Usprawiedliwienie powyższe Wydziału krajowego przyjąć do wiadomości.

Rubr. IV. poz. 40—42.

Zaopatrzenia i dary z łaski.

Wydział krajowy preliminuje zł. 184 o 55 zł. mniej, jek na rok 1894.

W załatwieniu petycyi L. 58 i popartej przez Wydział krajowy L. 644.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm przyznaje Grzegorzowi Matwijko b. stróżowi szpitalu powszechnego lwowskiego, dożywotnie wsparcie w kwocie zł. 60 rocznie i kwotę tę wstawia *w poz. 42 a*, tak, że ogólny wydatek w tej rubryce wyniesie zł. 244, z czego

na fundusz chorych . . 234 zł.
„ „ położnic . . 10 „

Rubr. V. poz 43.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem wstawia . . . . . 100 zł.
z tego:

na fundusz chorych . . . . . 94 zł.
" " położnic . . . . . 6 "

Rubr. VI. poz. 44. i 45.

Remuneracye i zapomogi.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce zł. 1.355 t. j. taką samą kwotę, jak na rok 1894.

Komisya budżetowa z zastrzeżeniem uchwały Wysokiego Sejmu wstawia w tę rubrykę, jako jednorazową remuneracyę dla przeniesionego w stały stan spoczynku zarządcy szpitala lwowskiego

p. Erazma Malinowskiego . . 1.800 zł.

tak, że ogólny wydatek w tej rubryce wyniesie zł. 3.155, z czego

na fundusz chorych . . 2 965 zł.
" " położnic . . 190 "

Rubryka VII. poz. 46- 56.

Koszta gospodarcze

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce

wydatki zwyczajne . . . . 107.274 zł.
" nadzwyczajne . . . 22.500 "

czyli wydatki zwyczajne większe o zł. 10.210 aniżeli w r. 1894, wydatki nadzwyczajne większe o zł. 22.500.

Żądanie swoje Wydział krajowy opiera na przypuszczeniu, że liczba dni leczenia wzrośnie, i że koszt dnia żywienia wynosić będzie 23 centów, powołując się jednakże na zapatrywanie na wstępie wypowiedziane, Komisya budżetowa nie podziela zdania Wydziału krajowego i sądzi, że jeżeli się przyjmie ilość dni leczenia na rok 1895 taką samą, jaka była na rok 1894 preliminowaną t. j. dni 259.000, zawsze więcej o dni 4.529 jak wykazuje wynik z r. 1893 i więcej o dni 11.183 jak było dni leczenia w r. 1894, natenczas w tej liczbie uwzględniony zostanie przypuszczalny wzrost dni leczenia przez otwarcie zakładu położniczo-ginekologicznego spowodowany.

Co zaś się tyczy wysokości kosztów dnia żywienia, takowe wynoszą w r. 1894 w zaokrągleniu dzień po 22 centów, a gdy ceny artykułów żywności nietylko się nie podniosły, ale przeciwnie przy niektórych artykułach jak n. p. przy mięsie zarząd szpitala na rok 1895 uzyskał znaczną zniżkę wynoszącą 6 centów na kilo, przeto przyjęta przez Wydział krajowy wysokość kosztu dnia żywienia 23 centów, nie jest usprawiedliwioną i takowa o jeden cent t. j. na 22 centów

zniżoną być może, w skutek czego zamiast preliminowanej kwoty 62 100 zł. na zwykłą strawę i dodatki dla pozostających w szpitalu, Komisya budżetowa preliminuje zł. 57.000, t. j. o 5.000 zł. mniej aniżeli Wydział krajowy a o zł. 5.634 więcej aniżeli wynikłość z roku 1894. (51.366 zł.).

Przy poz. 46 *f* pieczywo dla chorych, preliminuje Wydział krajowy kwotę 6.500 zł., taką samą, jak na rok 1894. Ze względu jednak, że wynikłość tej pozycyi w r. 1894 wynosi tylko zł. 5.348, jakoteż, że na rok 1895 młyny tutejsze przyznały rabat przy 100 kilo pszennej mąki zł. 1.10, zaś przy 100 kilo żytnej mąki zł. 0.80, przeto komisya budżetowa obniża tę pozycyę o zł. 500 i preliminuje na pieczywo dla chorych kwotę zł. 6.000.

Odnośnie do kwot preliminowanych na r. 1894. Wydział krajowy wnosi następujące podwyższenie:

przy poz. 46. *d.* drzewo dla kuchni, o 50 zł. więcej t. j. 1850 zł. zamiast 1.800 zł.

przy poz. 49. opał sal, łazienek, ogrzanie motoru benzynowego w zakładzie położnic o 2.900 zł. t. j. 7.100 zamiast 4.200 zł.

Podwyższenia te są zupełnie usprawiedliwione potrzebą ogrzewania dwóch nowych budynków i jakkolwiek nieznacznem, wynoszącem bowiem około 3% podrożeniem cen drzewa.

przy poz. 46. *g.* wino dla chorych, o zł. 100 więcej t. j. 1.620 zł. zamiast 1.520 zł.

przy poz. 47. wikt dla akuszerki dyżurnej w kwocie zł. 270.

przy poz. 54. pralnia, o 1.100 zł. więcej t. j. 8.300 zł. zamiast 7.200 zł.

Podwyższenie to usprawiedliwionem jest przecięciem z ostatnich lat trzech i wynikłością w r. 1894 (zł. 7.972).

przy poz. 55. bielizna, pościel i odzież, o 1.000 zł. więcej t.j. 9.000 zł. zamiast 8.000 zł.

Przecięcie z ostatnich lat w tej pozycyi wynosi 9.992 zł. podwyższenie zatem o 1.000 zł. jest uzasadnionem.

Obniżenie kosztów o 60 zł. preliminuje Wydział krajowy tylko w jednej poz. 46. *β.* przy wikcie dla służby kuchennej.

Wskutek powyższych zmian Komisya budżetowa wstawia w rubr. VII. następujące kwoty:

w poz. 46. *a)* *α*, zwykła strawa i dodatki w kwocie .	57.000	zł.
β dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	1.250	„
b) Siostry Miłosierdzia	1.167	„
c) koszta służby kuchennej . . .	2.260	„
d) drzewo dla kuchni	1.850	„
e) naczynia i sprzęty kuchenne . .	350	„
f) pieczywo dla chorych . . .	6.000	„
g) wino dla chorych	1.620	„
w poz. 47. wikt dla akuszerki dyżuznej . . .	270	„
„ „ 48. wikt lekarza dyżurnego	365	„
„ „ 49. opał sal, łazienek etc.	7.100	„
„ „ 50. oświetlenie naftą etc.	1.800	„
„ „ 51. sprzęty, zakupno i naprawa (zwyczajne) .	2.000	„
„ „ 52. fiakrowe dla rządcy	200	„
„ „ 53. utrzymanie ogrodu spacerowego . . .	100	„
„ „ 54. pralnia	8.300	„
„ „ 55. *a)* bielizna, pościel i odzież . . .	9.000	„
Do przeniesienia . .	100.632	zł.

	Ż przeniesienia	100.632 zł.
w poz. 55. *b)* Siostra Miłosierdzia		292 „
„ „ 56. słoma do sienników		750 „
	razem łączną kwotę . .	101.674 zł.

mniej zatem o zł. 5.600 aniżeli preliminarz Wydziału krajowego.

W wydatkach nadzwyczajnych Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

w poz 51 *b.* zakupno sprzętów do wewnętrznego urządzenia domu położnic zł. 22.500 a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1894.

Z wydatków powyższych przypada:

wydatków zwyczajnych na fundusz chorych . .	93.915 zł.
„ „ „ „ położnic . .	7.759 „
„ nadzwyczajnych na fundusz położnic .	22.500 „

Rubr. VIII. poz. 57—63.

Koszta sanitarne.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce ogólny wydatek 21.100 zł. t. j. tyle, ile na rok 1894. a mianowicie:

przy poz. 57. lekarstwa, kwotę 8.800 zł. ze względu jednak że

w r. 1892. wydatki na leki wynosiły . .	9.145	zł.	75 ct.
„ 1893. „ „ „ „ . .	8.796	„	88 „
„ 1894. wyd. na leki wyniosą prawdopodobnie	8.000	„	— „
razem	25.942	zł.	63 ct.
przeciętnie	8.647	„	54 „

oraz ze względu, że właśnie wynik z ostatniego roku wykazuje znaczne zmniejszenie tych wydatków, Komisya budżetowa wnosi w tej pozycyi kwotę 8 500 zł. tj. o 300 zł. mniej, aniżeli Wydział krajowy.

Przy poz. 58. potrzeby sanitarne, Wydział krajowy preliminuje 9.350 zł.

W roku 1892 wydatki w tej pozycyi wynosiły	9.238	zł.	09 ct.
„ „ 1893 „ „ „ „ „	7.798	„	64 „
„ „ 1894 wyniosą prawdopodobnie .	7.800	„	— „
Razem . .	24.836	zł.	73 ct.
Przeciętnie . .	8.278	zł.	91 ct.

Ze względu jednak że przybyły dwa nowe budynki, przez co wydatki na środki dezinfekcyjne sie wzmogą, Komisya budżetowa wnosi w tej pozycyi kwotę 9.000 zł., o 350 zł. mniej aniżeli Wydział krajowy, zawsze jednak o 1.200 zł. więcej, aniżeli wynikłość z przecięcia dwóch ostatnich lat.

Przy poz. 62. instrumenta chirurgiczne, Wydział krajowy preliminuje 750 zł. tj. tyle ile na rok 1894.

Gdy jednak wydatek w tej pozycyi:

w roku 1892 wynosił . . . 953 zł. 19 ct.

„ „ 1893 „ . . . 838 „ 05 „

a w roku 1894 znacznie przekroczy preliminowaną kwotę, i przytem prymaryusz dla oddziału chirurgicznego przy szpitalu powszechnym lwowskim, wykazał konieczność podwyższenia tej pozycyi, Komisya budżetowa po zasięgnięciu opinii szefa departamentu pozycyę tę wnosi w kwocie 1.000 zł. tj. o 250 zł. więcej, aniżeli preliminarz Wydziału krajowego.

Pozycye: 59, 60, 61 i 63, przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskami Wydziału kraj. wskutek czego Komisya budżetowa preliminuje:

w poz. 57 lekarstwa	. . . . . . 8.500	zł.
„ „ 58 potrzeby sanitarne	. . . . . 9.000	„
„ „ 59 szczudła, buty i opaski	 850	„
„ „ 60 laboratoryum chemiczno-patologiczne	. 100	„
„ „ 61 prosektoryum	 250	„
„ „ 62 instrumenta chirurgiczne	. . . . 1.000	„
„ „ 63 koszta pogrzebowe	. . . . 1.000	„
Suma rubr. VIII.	. . . 20.700	zł.

o 400 zł. mniej aniżeli preliminarz Wydziału krajowego, z tego

na fundusz chorych . . . . . 19.829 zł.

„ „ położnic . . . . . 871 „

Rubr. IX. poz. 64.

Koszta kancelaryjne.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym na rok 1895 — 1.000 zł. z tego:

na fundusz chorych . . . . 940 zł.

„ „ położnic . . . . . 60 „

Rubr. X. poz. 65.

Koszta kapliczne.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym na r. 1895. — 240 zł. z tego:

na fundusz chorych . . . . . 226 zł.

„ „ położnic . . . . . 14 „

Rubr. XI. poz. 68— 8.

Utrzymanie budynków.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce:

wydatki zwyczajne w kwocie . . . . . . 4.520 zł.

„ nadzwyczajne „ . . . . . . 75.300 „

Komisya budżetowa przyjmuje preliminarz Wydziału krajowego odnośnie do wydatków zwyczajnych i wstawia do budżetu:

przy poz. 66. konserwacye i reperacye:

a) zwyczajne . . . . . . 3.300 zł.

na podstawie przecięcia o 100 zł. więcej aniżeli w roku 1894.

Przy poz. 67. asekuracya budynków — 459 zł., o 270 zł. więcej.

Przy poz. 68. kominiarze i straż ogniowa — 770 zł., o 320 zł. więcej, aniżeli na rok 1894, ze względu na dwa nowe budynki.

Co się zać tyczy wydatków nadzwyczajnych, Komisya budżetowa preliminuje:

na sprawienie muszel w gmachu szpitalnym . . 300 zł.

zaś w przypuszczeniu, że żądany kredyt uzasadniony sprawozdaniem Wydziału kraj. LW. 58.064|94 przez Wysoki Sejm uchwalony zostanie, wstawia w tej samej pozycyi na budowę klinik: chirurgicznej i medycznej 1-szą ratę . . . 75.000 „

Razem . . . 75.300 zł.

Suma rubr. XI. wynosi 79.820 zł. z czego:

na fundusz chorych . . . . 79.200 zł.

„ „ położnic . . . . 620 „

Rubr XII. poz. 69 i 70.

Odsetki od kapitałów dłużnych.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym tak, jak na rok 1894 — 1.760 zł. całą kwotę z powodu przeniesienia oddziału położnic do nowego gmachu przyjmując na fundusz chorych.

Rubr. XIII. poz. 71.

Podatki i daniny.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 35 zł. z czego:

na fundusz chorych . . . . 25 zł.

„ „ położnic . . . . 10 „

Rubr. XIV. poz. 72 i 73

Rozmaite.

W tej rubryce preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym:

Przy poz. 72. na utrzymanie biblioteki . 125 zł.

„ „ 72 a) na zaprowadzenie szkoły dla dozorczyń przy chorych

Do przeniesienia 125 „

	Z przeniesienia	125	zł.
	LW. 73.387|94 z zastrzeżeniem uchwały Wys. Sejmu	825	"
przy poz. 73	przypadkowe:		
	a) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane .	300	"
	b) zastępstwa chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	300	"
	Razem . .	1.550	zł.

o 825 zł. więcej jak na rok 1894. z czego:

na fundusz chorych	1.457	zł.
" " położnic	93	"

Rubr. XV. poz. 74.

Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym na wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesiono . . . . . . 30 zł.

Rubr. XVI. poz. 75.

Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii.

Preliminuje się na mocy uchwały Wysokiego Sejmu ryczałt w kwocie . 16.000 zł.

B. Dochody.

Wydział kraj preliminuje na r. 1895. ogólny dochód 233.384 zł. o 14.600 zł. więcej aniżeli uchwalono na rok 1894. Komisya budżetowa przyjmuje wszystkie rubryki dochodów w myśl preliminarza Wydziału krajowego z wyjątkiem rubryki III. poz. 5. zwrot kosztów leczenia, w której to rubryce zamiast preliminowanej przez Wydział krajowy kwoty 177.000 zł. Komisya budżetowa wstawia kwotę 167.000 zł. o 10.000 zł. mniej, aniżeli preliminarz Wydziału krajowego a o 4.000 zł. więcej aniżeli uchwalono na rok 1894.

Obniżenie tej pozycyi dochodów jest następstwem przekonania Komisyi budżetowej, że wzrost dni leczenia przewidywany przez Wydział krajowy nie nastąpi, albo przynajmniej nie nastąpi w tych rozmiarach, aby tak znaczne podwyższenie tej pozycyi było usprawiedliwione,

W uwzględnieniu tej zmiany Komisya budżetowa wnosi:

w rubr. I. poz. 1. od c. k. Skarbu za drzewo opałowe	1.500	zł.
" " " " 2. od kasy miejskiej 1/5 dochodu z myta	26.000	"
Do przeniesienia	27.500	"

		Z przeniesienia .	27.500	zł.
w rubr. I. poz.	3.	od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	84	„
„ „ II. „	4.	opłaty pośmiertne	8.000	„
„ „ III. „	5.	zwrot kosztów leczenia od funduszu kraj. galic. . . .	167.000	„
„ „ „ „	6.	od samopłacących . . .	12.500	„
„ „ „ „	7.	od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	8.200	„
„ „ IV. „	8.	rozmaite	100	„
		Razem . .	223.384	zł.

czyli o 10.000 zł. mniej aniżeli preliminarz Wydziału krajowego.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubryka		Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
I.		33.707	3.415	37.122
II.		29.049	3.920	32.969
III.		10.373	808	11.181
IV.		234	10	244
V.		94	6	100
VI.		2.965	190	3.155
VII.	1)	93.915	7.759	101.674
	2)	—	*22.500*	*22.500*
VIII.		19.829	871	20.700
IX.		940	60	1.000
X.		226	14	240
XI.	1)	3.900	620	4.520
	2)	*75.300*	—	*75.300*
XII.		1.760	—	1.760
XIII.		25	10	35
XIV.		1.457	93	1.550
XV.		—	30	30
XVI.		16.000	—	16.000
Suma wydatów	1)	214.474	17.806	232.280
	2)	*75.300*	*22.500*	*97.800*
Ogółem		289.774	40.306	330.080

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
I.	27.429	155	27.584
II.	8.000	—	8.000
III.	174.200	13.500	187.700
IV.	94	6	100
Suma dochodów	209.723	13.661	223.384

Bilans funduszu chorych przedstawia się zatem następująco:

Wydatki	289.774	zł.
Dochody	209.723	„
więc niedobór .	80.051	zł.

zaś bilans funduszu położnic:

Wydatki	40.306	zł.
Dochody	13.661	„
więc niedobór .	26.645	zł.

Bilans całego szpitalu powszechnego we Lwowie wykazuje:

Wydatki	330.080	zł.
Dochody	223.384	„
zatem niedobór w kwocie .	106.696	zł.

podczas gdy Wydział krajowy preliminował niedobór w kwocie . . . . . 98.511 zł.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitalu powszechnego we Lwowie na rok 1895 i pokryć wykazany niedobór w kwocie 106.696 zł. z rubr. XI. wydatków budżetu krajowego.

Petycyę pani Zofii Gralewskiej do L. 326. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia z funduszu przeznaczonego na kształcenie artystów.

Lwów, dnia 23.stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(**Sprawozdawca poseł Marchwicki.**)

Wydatki tego funduszu preliminuje Wydział krajowy w kwocie zł. 5.326 mniej o 564 zł. jak na rok 1894.

W rubr.	I.	potrzeby kancelaryjne mniej o	10 zł.
„	II.	remumeracye i zapomogi mniej o	50 „
„	III.	koszta utrzymania dzieci mniej o	144 „
„	IV.	koszta leczenia dzieci mniej o	10 „
„	V.	zapomogi dla położnic	300 „
„	VI.	poz. 9. Zwrot kosztów utrzymania dzieci do m. Lwowa przynależnych mniej o	50 „
		Razem mniej o . . .	564 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego przyjmuje na rok 1895. wydatki:

W rubr.	II.	renumeracye i zapomogi	20 zł.
„	III.	koszta utrzymania dzieci	96 „
„	IV.	zapomogi dla położnic	5.200 „
„	V.	rozmaite wydatki	10 „
		Suma wszystkich wydatków . .	5.326 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie 5.326 zł. i pokryć takową z funduszu krajowego rubr. XI.

Lwów, dnia 27. stycznia 1895.

Sprawozdawca:

Dunajewski. ***Marchwicki.***

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Krajowy Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca poseł Szczepanowski).

Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1895 wykazuje:

wydatki w kwocie	215.812 zł.	
zaś dochody w kwocie	209.390 „	
Komisya budżetowa wnosi wstawić w wydatkach	210.682 „	
czyli w porównaniu z Wydziałem krajowym o	5.130 „	mniej
w porównaniu z kwotą na r. 1894 uchwaloną o	21.584 „	więcej
a w porównaniu z wynikłością r. 1892 o	23.405 „	mniej.
Dochody wstawia komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie	209.390 „	
czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1894 o	11.900 „	więcej
a w porównaniu z wynikłością r. 1892 o	12.412 „	więcej
Okazuje się zatem w preliminarzu na r. 1895 niedobór . .	1.292 „	
w porównaniu z niedoborem obliczonym przez Wydział krajowy o . .	5.130 „	mniej
podczas gdy w r. 1894 była nadwyżka	8.392 „	
a wynikłość r. 1892 wykazała niedobór	37.109 „	
Różnice w preliminarzu na rok bieżący w porównaniu do budżetów dawniejszych lat polgają przeważnie na zmieniających się wydatkach nadzwyczajnych, które komisya budżetowa wnosi na r. 1895 w kwocie .	21.430 „	
podczas gdy Wydział krajowy preliminował	26.910 „	
a w r. 1894 uchwalono	3.400 „	
a wynikłość r. 1892 wykazuje nadzwyczajne wydatki w kwocie . . .	46.138 „	

Rubr. I. Płace i emolumenta etatowe.

Płace i emolumenta etatowe obliczone są przez Wydział krajowywy na 21.573 zł. t. j. o 334 zł. więcej od sumy na rok 1894 z powodu przybytku pięcioleci.

Komisya budżetowa wstawia kwotę o 350 zł. większą czyli razem 21.923 zł. To powiększenie nastąpiło, zgodnie z odnośnym wnioskiem Wydziału krajowego, który poparł petycye wniesione przez drugiego oficyała (l. 296) i drugiego pisarza (l. 45) o zrównanie poborów z pierwszym oficyałem i pierwszym pisarzem.

Pozycya 6 podnosi się o 300 zł. skutkiem dodatku osobistego dla drugiego oficyała, a pozycya 8 powiększa się o 200 zł skutkiem podniesienia płacy drugiego pisarza z 400 zł. na 600 zł., ale równocześnie zmniejsza się o 150 zł. pięcioleci, tak że się podnosi tylko o 50 zł.

Wydatek całej rubr. I. Komisya preliminuje w kwocie . . 21.923 zł.
czyli o . . . . 350 „ więcej,
od Wydziału krajowego a o . . . . 684 „ więcej
od kwoty uchwalonej na r. 1894.

Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym
wydatki tej rubryki na . . . . 37.025 „
czyli o . . . . 772 „ więcej,
aniżeli w r. 1894 a o . . . . 3.194 „ więcej,
jak wynikłość z r. 1892.

Drobne podwyższenie pochodzi z kwoty . . . . 100 „
wstawionej w pozycyi 16 *a)* na powiększenie płacy tym osobom, które dłużej służą, oraz z kwoty (poz. 16 *d)* i 18 *d)* t. j. 570 + 78 zł. = . . . 648 „
na sprawienie 108 bluz dla służby,
wreszcie z kwot (poz. 15 *b)*, 16 *c)* i 18 *b)* t. j. 5 + 9 + 10 zł. = . . 24 „
wstawionych na wikt.

Rubr. III. Pensye i emerytury.

Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem kzajowym . . . 1.061 „
czyli o . . . . 144 „ więcej,
aniżeli uchwalono dla r. 1894, a o . . . . 290 „ mniej,
aniżeli wynikłość r. 1892.

Rubr. IV. Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 110 „

Rubr. V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 40 „

Rubr. VI. Remuneracye i zapomogi.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 726 „

Rubr. VII. Koszta gospodarcze zakładu.

W przedłożeniu Wydziała krajowego koszta gospodarcze folwarku zawarte były w tej samej rubryce co koszta gospodarcze zakładu. Zważywszy, że to może dać powód do mylnych porównań, jeżeli się odnosi do innych zakładów nie posiadających folwarków, Komisya budżetowa rozłączyła te dwie kategorye wydatków i utworzyła dla kosztów gospodarczych folwarku osobną rubrykę.

Koszta gospodarcze zakładu zwyczajne preliminowane są zgodnie
z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 93.699 zł.

czyli o . . . . 1.549 „ więcej,
od kwoty uchwalonej w r. 1894 a o . . . . 238 „ mniej od
wynikłości z r. 1892.

Różnica powstaje przeważnie z pozycyi 36, żywienie chorych, która jest preliminowaną o . . . . 1.500 „ więcej,
aniżeli w r. 1894, a zawsze jeszcze o . . . . 2.160 „ mniej od
wynikłości z r. 1892. Uwzględniono tu z jednej strony normalne powiększenie się dni leczenia, a z drugiej strony ceny w roku zeszłym i obecnym niższe od cen trzechletniego przecięcia.

Wydatki nadzwyczajne proponowane przez Komisyę budżetową wynoszą . . . . 9.260 „
czyli o . . . . 8.000 „ mniej od
preliminarza Wydziału krajowego a o . . . . 7.960 „ więcej,
od kwoty uchwalonej na r. 1894 a o . . . . 8.460 „ więcej,
od wynikłości za r. 1892.

Komisya przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym nadzwyczajny wydatek . . . . 300 „
na zakupno pary koni w pozycyi 40, oraz wydatek . . . . . . 960 „
na zakupno 16 łóżek w pozycyi 39. Pod względem wydatku nadzwyczajnego na uzupełnienie zapasu bielizny, Komisya nie zgodziła się na kwotę 16.000 „
preliminowaną przez Wydział krajowy sądząc, że na razie połowa tej kwoty wystarczy. Wstawiono więc w pozycyi 43 nadzwyczajny wydatek tylko w kwocie . . . . 8.000 „

Rubr. VIII. Koszta gospodarcze folwarku.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym wydatek 15.038 zł., czyli o 115 zł. mniej niż uchwalono w r. 1894 a o 1.176 zł. więcej od wynikłości r. 1892. Różnice są należycie uzasadnione w preliminarzu gospodarstwa folwarcznego.

Rubr. IX. Koszta sanitarne w kwocie . . . . 6.810 „

Rubr. X. Koszta kancelaryjne „ . . . . 440 „

Rubr. XI. Koszta kapliczne „ . . . . 200 „

Preliminuje się wydatki zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. XII. Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.

Wydatki zwyczajne preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 9.090 zł.
czyli o 40 zł. więcej od r. 1894 a o 1047 mniej od wynikłości r. 1892.

Wydatki nadzwyczajne Wydział krajowy preliminował w kwocie 9.650 zł., a mianowicie:

w pozycyi 56 na lakierowanie dachów	650 zł.
na naprawę dachu	5.000 „
w pozycyi 58 na trzeci kocioł parowy	4.000 „

W osobnem sprawozdaniu jednakowoż (Aleg. 25) LW. 69.521|94 Wydział krajowy przedkłada sprawozdania i kosztorysy rzeczoznawców z których wynika, że trzeci kocioł będzie kosztował o 2.520 zł. więcej aniżeli pierwotnie preliminowano. Komisya budżetowa poleca zatem kwoty wstawione przez Wydział krajowy na wydatki nadzwyczajne z dodatkiem tych 2520 zł uzasadnionych w specyalnem sprawozdaniu.

Rubr. XIII. Podatki z ekwiwalentem i daniny w kwocie . . . 175 zł.

Rubr. XIV. Rozmaite w kwocie . . . . 2.710 „

Rubr. XV. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe w kwocie 55 „

Rubr. XVI. Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi w kwocie . . . . 150 „

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.

Dochody Zakładu.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym

w kwocie	209.390 zł.	
t. j. w porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1894 o	11.900 „	więcej
a w porównaniu z wynikłością r. 1.892 o	12.412 „	więcej

Różnica uzasadnia się obliczeniem rubr. IV. t. j. zwrotów kosztów leczenia na podstawie trzechletniego przecięcia lat 1891-3 z którego wynika

podwyższenie zwrotów od funduszu krajowego o	8.000 „
„ „ „ samopłacących o	3.000 „
„ „ „ funduszów obcokrajowych etc.. o	1.000 „

Dochody z gospodarstwa.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 18.400 „ która to kwota już jest wliczona w powyższych dochodach całego zakładu.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek komisyi	Więcej od wniosku Wydziału krajowego	Mniej od wniosku Wydziału krajowego
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	21.923	350	—
II.	12-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	37.025	—	—
III.	19-28	Pensye i emerytury	1.061	—	—
IV.	29-32	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	110	—	—
V.	33	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .	40	—	—
VI.	34-35	Remuneracye i zapomogi	726	—	—
VII.	36-44	Koszta gospodarcze Zakładu a) zwyczajne . .	93.699	—	—
		Koszta gospodarcze Zakładu *b) nadzwyczajne* . .	*9.260*	—	*8.000*
VIII.	45-48	Koszta gospodarcze folwarku	15.038	—	—
IX.	49-53	Koszta sanitarne	6.810	—	—
X.	54	„ kancelaryjne	440	—	—
XI.	55	„ kapliczne	200	—	—
XII.	56-61	Koszta utrzymania budynków etc. a) zwyczajne .	9.090	—	—
		Koszta utrzymania budynków etc. *b) nadzwyczajne* .	*12.170*	*2.520*	—
XIII.	62	Podatki z ekwiwalentem i daniny	175	—	—
XIV.	63-66	Rozmaite	2.710	—	—
XV.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe .	55	—	—
XVI.	68	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	150	—	—
		Razem 1) zwyczajne . .	189.252	350	—
		Razem *2) nadzwyczjne* .	*21.430*	—	5.480
		Suma wydatków .	210.682	350	5.480
		Dochody.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	—	—
II.	2-3	Dodatki	660	—	—
III.	4-5	Dochody z dóbr	18.400	—	—
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	189.000	—	—
V.	9-11	Rozmaite	1.100	—	—
		Suma dochodów . . .	209.390	—	—
		W porównaniu z wydatkami .	210.682	—	—
		Okazuje się niedobór . .	1.292	—	—

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i wstawić wykazany niedobór w kwocie 1.292 zł. do Rubr. XI. funduszu krajowego.

Lwów dnia 25. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Szczepanowski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1895.

Litera F.

Krajowy Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Adam Czyżewicz.

Preliminarz Wydziału krajowego oblicza wydatki na kwotę 211.857 zł. i to zwyczajne na 211.607 zł., zaś nadzwyczajne na 250 zł. Do tej kwoty doliczyć należy osobnem przedłożeniem usprawiedliwiony wydatek 500 zł. jako dodatek osobisty dla dyrektora szpitala. Ogółem więc preliminuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych kwotę 212.107 zł. nadzwyczajnych 250 zł. czyli *razem 212.357 zł.*

W dochodach preliminuje Wydział krajowy *kwotę 211.247 zł.* i zamyka w ten sposób *niedoborem 1.110 zł.* wynoszącym.

Wydatki zwyczajne wedle preliminarza Wydziału krajowego są większe na rok 1895 o kwotę 13.129 zł., dochody zaś także większe o 6.628 zł.

Komisya budżetowa wstawia w dział wydatków zwyczajnych kwotę 208.155 zł. nadzwyczajnych 550 zł. czyli *ogółem 208.705 zł.*, w dziale dochodów zgodnie z Wydziałem krajowym *kwotę 211.247 zł.* W zestawieniu obu działów w miejsce niedoboru 1.110 zł. występuje *nadwyżka dochodów w kwocie 2.542 zł.*

Porównując te cyfry z takiemiż samemi zamknięć rachunkowych z ostatnich lat sześciu, pokazuje się że od roku 1889 wzrosły zwyczajne wydatki w szpitalu św. Łazarza w Krakowie o 22.277 zł., ale z drugiej strony i dochody się wzmogły o 34.819 zł. Dochody szpitala św. Łazarza wzmagają się tylko przez coraz to większą dotacyę funduszu krajowego, albo od samopłacących, pobieraną jako taksa za dnie leczenia. Odwrotnie i wydatki na te wzmagające się dnie leczenia, podnoszą rozchody. W roku 1889. było dni leczenia okrągło 202.000 na rok 1895 przyjęto ich liczbę na 250.000. Wzrost więc dni leczenia wynosi okrągło 24%, wzrost zaś dochodów odpowiednio temu wzmógł się o 20%, reszta 4% ginie chwilowo w zaległościach ściągania taksy. Gdyby wydatek wzrastał w tym samym stosunku, jak dochód odpowiadający wzrastającym dniom leczenia, to powinien również być wyższym o 20% i wynosić nie okrągło 22.000 zł. = 12% tylko 37.000 zł. = 20 %. Ponieważ wynosi tylko 12% wydatku z r. 1889., więc jest o całe 8% = 15.000 zł. mniejszy. Zmniejszenie atoli wydatków jest faktycznie jeszcze większe, bo w takim zakładzie jak szpital św. Łazarza są wydatki zupełnie od gospodarki niezależne, któremi takowej obciążyć nie można. Są to Rubr. III. emerytury i IV. zaopatrzenia. Otóż porównywując r. 1889 z r. 1895 wzmógł się wydatek Rubr. III. o 6.375 zł. a IV. o 698 zł. czyli razem o 7.073 zł. tj. okrągło 3·5% wydatków w r 1889. Ten odsetek doliczyć należy do korzyści z tańszej administracyi wynikły. Porównanie więc lat 1889 i 1895 wykazuje rzeczywiste zmniejszenie się kosztów administracyi szpitalnej o 11% wydatków z r. 1889 tj. okrągło 20.000 zł.

Wydatki.

Rubr. 1. **Płace i emolumenta etatowe.** Wydział kraj. preliminuje 31.410 zł. tj. o 150 zł. więcej jak na rok 1894 uchwalono. Różnice tej rubryki są czysto rachunkowe, zależne od zmian poborów stałych wskutek pięcioleć i interkalaryów. Jako dodatek przy tej rubryce, podwyższający jej wydatek o 232 zł. jest przyznanie wiktu akuszerce zakładowej, której sposób zajęcia i obowiązki służbowe bezwarunkowo wymagają, aby wikt miała w zakładzie. Zarządzenie więc Wydziału krajowego do l. 2.763|94. jest usprawiedliwione.

Do l. s. 232 weszło osobne sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dodatku osobistego dla p. dr. Stanisława Ponikły, Dyrektora szpitalu św. Łazarza w Krakowie, z wnioskiem o przyznanie dodatku osobistego w kwocie 500 zł. Dr. Ponikło jako Dyrektor szpitalu pobiera płacę 1.600 zł. i relutum za mieszkanie z opałem w kwocie 600 zł. Od czasu objęcia obowiązków służbowych, a nastąpiło to jednocześnie z przeprowadzeniem gruntownej zmiany, z wiadomych Wys. Sejmowi powodów, w administracyi szpitalu św. Łazarza, odznacza się dr. Ponikło bardzo sumiennem spełnianiem poruczonego mu zadania, ustawiczną i niemal nadobowiązkową pracą dla dobra zakładu, oraz taktownem postępowaniem w stosunku do personalu administracyjnego i lekarskiego w szpitalu św. Łazarza. Że tak jest dowodzą pochwały oddawane mu przez Wydział krajowy, komitet administracyjny, oraz najzupełniejsze uznanie i zadowolenie ze strony personalu lekarskiego, złożonego w znacznej liczbie z profesorów wszechnicy. Słowem wywiązały się tam od roku 1893 stosunki, które pod względem administracyi uważać należy za wzorowe, a pod względem wzajemnego współudziału w pracy zawodowej dla zakładu szpitalnego znakomite, czego nigdy dawniej nie było. Zajęcie dr. Ponikły wyczerpuje zupełnie jego czas i siły tak dalece, że o jakimś zarobku ubocznym dla lekarza godziwym, nie może być mowy, zaś dochody z pobieranej płacy przy dzisiejszych stosunkach absolutnie nie są wystarczające do utrzymania rodziny na odpowiedniej stanowisku stopie. Godziwą jest rzeczą nagradzać rzetelną pracę, która wydała już korzystne wyniki. Z tej myśli wychodząc przyznał Wys. Sejm i rządcy nowemu w szpitalu św. Łazarza dodatek osobisty w kwocie 460 zł., a komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Drowi Stanisławowi Ponikle, dyrektorowi szpitalu św. Łazarza w Krakowie przyznaje się dodatek osobisty roczny w kwocie 500 zł. do pobieranej płacy, niewliczalny do emerytury i wstawia się kwotę tę na rok 1895 w rubr. wydatków 1 „płace i emolumenta etatowe“ przy poz. 1. budżetu szpitalu św. Łazarza.

Do l. S. 347. Niezrażeni kilkakrotną odmowną uchwałą Wys. Sejmu, wnieśli oficyałowie szpitalu krajowego św. Łazarza w Krakowie prośbę o przyznanie im dodatku aktywalnego.

Prawdą jest, że są to jedyni urzędnicy administracyjni krajowi, którzy nie pobierają dodatku aktywal ego, ani w zamian zato nie mają mieszkania w naturze, ani wiktu jak niektórzy w zakładach szpitalnych. Prawdą jest dalej, że płaca tych funkcyonaryuszy po 1.000 zł. rocznie i 150 zł. dodatku 5-cioletniego zaledwie wystarcza na liche utrzymanie rodziny, a absorbuje przy wzrastających ciągle czynnościach w szpitalu św. Łazarza w Krakowie i czas i siły do zarobku zdolne. Wydział krajowy, któremu sprawę do zaopiniowania oddano, uchwałą z dnia 15. stycznia 1895 l. 2833, poparł prośbę oficyałów szpitalu św. Łazarza. Dla tego komisya budżetowa, chcąc zadość uczynić słusznym żądaniom oraz usunąć nierównomierność płac, zawsze wywołującą rozgoryczenie i brak chęci do gorliwego spełniania obowiązków, pragnie wyrobić u Wys. Sejmu i dla tych funkcyonaryuszy dodatek aktywalny. Wedle wysokości płacy dodatek ten powinienby wynosić zł. 200 rocznie. Ze względu atoli, że oficyałowie szpitalu św. Łazarza pobierają 150 zł. dodatku 5-letniego, podczas gdy wedle wysokości płacy powinniby pobierać po 100 zł., przeto komisya budżetowa dla zrównania poborów może przyjąć wysokość dodatku aktywalnego w tym przypadku na 150 zł. rocznie i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Dwom oficyałom szpitalu św. Łazarza w Krakowie przyznaje się do płacy i dodatków 5-letnich dodatek aktywalny w kwocie 150 zł. rocznie dla każdego i wstawia się ten wydatek 300 zł. na rok 1895 w Rub. I poz. 12 wydatków, do budżetu szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Cała zatem rubryka wynosić będzie . . . . . . **32.210 zł.**

Rubr. II. **Koszta utrzymania osób nieetatowych,** preliminuje Wydział krajowy 30.240 zł. t. j. o 1.869 zł. więcej jak na r. 1894 uchwalono i o 5.123 zł. więcej, jak w r. 1893 wydano. Wzrost wydatków po r. 1893 jest naturalnem następstwem uchwalonego przez Wys. Sejm podniesienia etatu służby niższej o osób 8 i o 1. Siostrę Miłosierdzia. Podwyższenie wydatków usprawiedliwia Wydział krajowy.

1. Potrzebą większego wydatku na wikt spowodowaną raz większą ilością osób, a drugi raz obliczeniem kosztu tegoż na 3-letniem przecięciu, które wydatek na wikt okazuje wyższy, jak na rok 1894 preliminowano.

2. Koniecznością podwyższenia płacy stolarzowi i palaczom, odpowiednio do obecnych stosunków i możności zarobku tych ludzi po za szpitalem.

3. Podwyższeniem płacy służby oddziałowej, z tych samych co pod 2 powodów, nareszcie

4. Potrzebą kreowania jeszcze jednej posady dyetarjusza z wynagrodzeniem 1 zł. dziennie i wiktem wzmocnionym.

Co do 1. Podwyższenie wydatku na wikt z powodu ilości osób zupełnie jest słuszne. Wydatek obliczony na przecięciu 3-letnim nie zgadza się, jak to już kilkakrotnie komisya budżetowa wykazała z rzeczywistością, a to z powodu, że wikt ten dawniej nie był obliczonym

na rzeczywistym wydatku, tylko rozliczanym dowolnie. W obec tego jedyną modłą obliczenia wiktu może być wynik przecięcia z 2. ostatnich lat t. j. 1893 i 1894. Wedle tego kosztował

wikt 1. Siostry Miłosierdzia zł. 203	{	1893 = 210 1894 = 196
„ 1. osoby służby wyższej „ 155	{	1893 = 160 1894 = 149
„ 1. osoby służby niższej „ 101	{	1893 = 101 1894 = 101

Ponieważ niema żadnego powodu przypuszczać, że ceny te pójdą w r. 1895 wyżej, a nawet odnośnie do cen obecnie zakontraktowanych prawdopodobną jest mała zniżka, przeto komisya budżetowa przyjmuje jako wydatek na wikt dla Siostry miłosierdzia zgodnie z Wydziałem 203 zł.
dla służby wyższej o 5 zł. mniej t. j. . . 155 „
„ „ niższej o 7 zł. mniej jak Wydział t. j. 105 „
chociaż przecięcie z dwóch lat ostatnich wymagałoby obniżenia nie o 7 zł. ale o 11 zł. Komisya budżetowa przyjmuje jednak kwotę o 4 zł. od przecięcia wyższą, chcąc tym sposobem dać możność zarządowi szpitala polepszyć służbie niższej jakość wiktu, z tych samych powodów, z jakich zgodnie z wnioskiem wydziału podwyższa płacę.

Co do 2 i 3 uważa komisya budżetowa podwyższenie płac za usprawiedliwione i obecnym wymaganiom zarobkujących odpowiednie. *Co do 4* zgadza się komisya budżetowa, na powiększenie etatu dyurnistów z 8 na 9-ciu, oraz wzmocniony wikt dla tego dyurnisty, ponieważ Wydział krajowy rozp. l. 20671/94 i 40721/94 na to powiększenie funkcyonaryuszy już zezwolił i niezawodnie poprzednio się przekonał, że powiększenie czynności manipulacyjnych coroczne, wskutek ogólnego prądu do zmniejszenia czasu i wydatności pracy, nie dało się pokryć, nabytą przez czas wprawą w wykonywaniu czynności biurowych i sproszczeniem manipulacyi i dodanie jeszcze jednej siły roboczej stało się koniecznem.

W ten sposób mają nastąpić poniższe drobne zmiany:

Przy pozycyi 21. służba wyższa a) „wikt dla tegoż“ w miejce 160 zł. ma być . . . . 155 zł.

Przy lit. b. wikt dla 3 osób w miejsce 480 zł. ma być 465 „

a w całej poz. 21. ma być w miejsce 340 — 335, a w miejsce 980 — 965 t. j. 20 zł. mniej, dalej

przy poz. 22 b. wikt dla 3 osób ma być w miejsce 480 — 465 zł.

przy poz. 23 b. wikt tegoż ma być zamiast 160 zł. . . 155 „

przy poz. 24. b. wikt dla 62 osób rocznie po 112 ma być po 105, a więc w miejsce 6.944 zł. . . . . . . 6.510 zł.

przy poz. 25 b. wikt dla 14 parobków po 105 zł w miejsce 1.568 zł. . . . . 1.470 zł.

W całej zaś rubryce II wskutek tych zmian zmniejszy sią wydatek o 572 zł. i Rubr. ta wynosić będzie . . . . . . **29.668 zł.**

Rubr. III **pensye i emerytury.** Wydział kraj. preliminuje 6.625 zł. t. j. o 1.118 zł. więcej jak na rok 1894 uchwalono, a to z powodu, że dwie wdowy, które pobierały emeryturę z funduszu krajowego należące do etatu szpitalu św. Łazarza w myśl polecenia l. 39.820/94 weszły do tej rubryki. Prócz tego przyznano emeryturę oddźwiernemu Janowi Huczce. Podniesienie więc wydatku jest zupełnie naturalnem i wstawia się zgodnie z wnioskiem . . . . **6.625 zł.**

Do L. S. 424. wniósł emerytowany oficyał szpitalu św. Łazarza Wojciechowski Wiktor prośbę o wliczenie do wymiaru emerytury tych lat, które przed złożeniem przysięgi na urzędnika stałego, jako dyetaryusz w służbie szpitalnej bez żadnej przerwy przepędził. Ponieważ wnioski co do wymiaru emerytury jedynie od Wydziału krajowego wychodzić powinny przeto petycyę tę odesłano Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania. W myśl odpowiedzi Wydziału krajowego z d. 15. stycznia 1895 l. 3360 wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycyą Wiktora Wojciechowskiego o podwyższenie emerytury przechodzi się do porządku dziennego.

Rubr. IV. **Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski** zgodnie z wnioskiem . **788 zł.**

Do l. sejm. 342. Wydz. 72.737/94. weszło sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dożywotniego wsparcia dla Heleny Lorenz byłej posługaczki w szpitalu św. Łazarza w Krakowie. Petentka wykazała, że w służbie szpitalnej i to z powodu tejże, nabawiła się kalectwa, które czyni ją niezdolną do ciężkiej służby. Władze szpitalne stwierdziły oprócz tego 12-letnią służbę szpitalną petentki i uznały ją za wzorową, sumienną i gorliwą i poparły prośbę o udzielenie zapomogi stałej. Wydział kraj. udzielił jednorazowej zapomogi i udaje się do Wysokiego Sejmu o przyznanie dożywotniego wsparcia. Zgodnie z wnioskiem Wydz. kraj. Komisya budżetowa wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Byłej posługaczce szpitalu św. Łazarza w Krakowie Helenie Lorenz udziela się dożywotnie wsparcie po 6 zł. miesięcznie i ustawia kwotę 72 zł. na 1895. do budżetu szpitalu św. Łazarza w rubr. IV. poz. 40.

Do l. S. 561. weszła petycya Jakóba Skibskiego, byłego dyetaryusza szpitalu św. Łazarza, o udzielenie w drodze łaski emerytury. Petycya ta odesłaną została do zaopiniowania Wydziałowi krajowemu, który pismem z dnia 15. stycznia 1895. l. 3.360 popiera takową usilnie i wnosi o udzielenie w drodze łaski dożywotniego zaopatrzenia.

Jakób Skibski, żonaty, ojciec siedmiorga dzieci był z zawodu nauczycielem ludowym. Po 16-letniej służbie przeszedł jako dyetaryusz do Szpitala św. Łazarza, gdzie 17 lat sumiennie i gorliwie służył

pełnił. W r. 1894., z powodu podeszłego wieku i steranych sił musiał być ze służby usunięty. Pobierał dzienną płacę 1·50 ct., a Wydział krajowy usuwając go od obowiązków (l. 35.718/94.) polecił wypłacić mu tytułem odprawy 5-cio miesięczne pobory w kwocie 230 zł. w. a.

Wobec okoliczności, że petent zajmował posadę nieetatową i był tylko dyetaryuszem o wymiarze emerytury mowy być nie może. Wypłatą odprawy zrobił Wydział krajowy wszystko, co było w jego mocy, popierając go zarazem łasce Wys. Sejmu.

W uwzględnieniu wniosku Wydziału krajowego, podeszłych lat petenta, niemożności zarobkowania oraz obarczenia rodziną komisya budżetowa wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Jakóbowi Skibskiemu byłemu dyetaryuszowi szpitalu św. Łazarza udziela się dożywotnie zaopatrzenie w drodze łaski w kwocie 180 zł. rocznie płatnych w ratach miesięcznych, i ustawia tę kwotę na r. 1895. do wydatków szpitala św. Łazarza w Krakowie w R. IV jako nowa pozycya 40. a. W ten sposób cała Rubr. wynosić będzie zamiast 788 zł. kwotę . . . . 968 zł.

Rubr. V. **Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . . . . . 50 „

Rubr. VI. **Remuneracye i zapomogi** zgodnie z wnioskiem . . . . . 900 „

Rub. VII. **Koszta gospodarcze** *poz. 43 a) zwykła strawa i dodatki* preliminuje Wydział krajowy 56.000 zł. t. j. o 4.000 zł. więcej jak na rok 1894. uchwalono i o 3.917 zł. więcej jak wynikłość r. 1893. wykazała. Jest to pozycya która nigdy dotąd i to w żadnym szpitalu dokładnie obliczoną być nie mogła, której nigdy ani kwoty preliminowane, ani uchwalone nie zgodziły się z rzeczywistością i zawsze przekraczane bywają.

Przyrost chorych jest z góry obliczalny. W ciągu dłuższego czasu da się oznaczyć cyfra przeciętna, która bardzo zbliży się do rzeczywistości. Na podstawie tej cyfry przeciętnej komisya budżetowa przepowiedziała pomimo obniżenia się dni leczenia w całym kraju, wzrost tej liczby na rok 1893. i 1894. i to sprawdziło się w zupełności. Atoli z powodu rozszerzenia ubikacyi szpitalnych, lepszego umieszczenia chorych wzrost ten był tak nagły, że dosięgnął prawie w dwójnasób cyfry przeciętnej wynoszącej 6000 dni leczenia rocznie i przypuścić należy, że wobecnym stanie rzeczy czas jakiś cyfra dni leczenia o 10.000 rocznie podnosić się będzie. Wobec tego cyfry oparte na przecięciu 3-letnim muszą z natury rzeczy wydać zupełnie mylny rezultat, bo do cyfry ostatniego roku dodawać trzeba cyfrę przeciętnego zwiększania się dni leczenia, a nie zmniejszać takową przez wyprowadzenie 3-letniego przecięcia lat poprzednich w cyfrze dni leczenia mniejszych. Przy układaniu budżetu dostaje się liczbę dni leczenia z roku poprzedniego nie bieżącego, układa się budżet na rok następny, więc należy dodać do

cyfry wykazanych dni leczenia podwójną roczną ilość przyrostu tychże rocznego, a wtedy cyfra ta zbliży się do prawdopodobnej. W roku 1893. dosięgła cyfra dni leczenia w szpitalu krakowskim 231.000, podnosząc się z roku 1892. o *circa* 12.000 tj dwa razy tyle co zwykłe dawniejsze przecięcie. Jakkolwiek więc przecięcie 3 lat ostatnich wykazuje tylko *circa* 222.000 dni leczenia to ilość ich dosięgła już w roku 1893. liczby *circa* 231.000. Do tej cyfry trzeba doliczyć przeciętny przyrost roczny, który obecnie już 10.000 dni wynosi, i to podwójnie t. j. za rok 1894. i 1895. i wtenczas wystąpi prawdopobna cyfra dni leczenia roku 1895. w ilości 250.000. Wydział krajowy oblicza tę cyfrę na 256.000. Cyfra ta jest możliwą, ale do niej musi komisya budżetowa zrobić niektóre uwagi. O ile bowiem najprzykrzejszą rzeczą jest dla fachowego referenta obcinać wydatek przeznaczony na wikt dla chorych, o ile jeszcze przykrzejszem jest czytać w sprawozdaniach rocznych lekarzy szpitalnych, profesorów wszechnicy, że chorzy głód cierpią i dla tego ze szpitalu uciekać muszą, to nieulega żadnej wątpliwości, że jeśli wzrastająca liczba chorych, a więc i dni leczenia okazuje zaufanie do zakładu leczniczego, zdobyte fachowem prowadzeniem oddziałów tegoż, to zaufanie odnosić się musi także i do chorych płacących, którzy koszta żywienia bez pomocy funduszu krajowego pokrywają. Dalej, że należy nawet lekarzom pamiętać, iż szpital ma na celu leczenie chorych, a nie odżywianie rekonwalescentów, co bardzo na ilość dni leczenia wpływać musi, że nareszcie polepszone warunki hygieny szpitalnej, co w Krakowie bardzo w znacznej mierze nastąpiło, skrócić muszą i sam czas trwania choroby i zmniejszyć długość pobytu chorego w szpitalu. Również ważną, może nawet ważniejszą jest okoliczność, że dnie leczenia nie są dniami żywienia chorych, i że różnica między tymi dwoma dni gatunkami co do ilości jest znaczną, że poz 43 a. nie jest jeszcze obliczeniem kosztów żywienia, tylko kosztów zakupna surowych materyałów żywności do kuchni, która takowe otrzymując wedle rachunku na pojedyncze porcye, przy zgotowaniu setek i tysięcy tych porcyi przy własnej administracyi pewne oszczędności i zyski wykazać powinna, że nareszcie pozycya ta była zawsze zbiornikiem, w którym tonęły wszelkie mniemane oszczędności na wikcie służby wyższej i niższej, a które wydatkiem na wikt dla chorych pokryte być musiały, a wobecnym preliminarzu w każdej pozycyi wiktu podwyższone zostały i prawdopodobnie więcej wiktu dla chorych nie obciążą. Wobec tego przyjąć należy obniżenie w koszcie wiktu dla chorych przynajmniej takie jakie Wydział krajowy przyjął i w preliminarzu przeprowadził. Jeśli bowiem Wydział krajowy przypuszcza, że w roku 1895., jak to w usprawiedliwieniu tej pozycyi przytoczono, liczba dni leczenia wzrośnie do ilości 256.000 i koszt dnia oblicza wedle przeciętnej 3-letniej po 23.4 c. na dzień, to powinien był wstawić w poz. 43 a. 59.904 zł. nie zaś 56.000 zł. Komisya budżetowa przypuszcza ilość dni leczenia 250.000, z powodu, że cyfra tychże nieproporcyonalnie i nagle w dwóch ostatnich latach wzrosła o 30.000, więc wzrost ten dosiągnąwszy prawie szczytu, w tym samym stosunku już dalej stopniować się nie powinien, oblicza koszt dnia leczenia wedle tego jak kosztował w r. 1893. t. j. 22.7 centa bo niema żadnej podstawy dlaczego by ten dzień leczenia w r. 1895. miał kosztować wię-

cej i przychodzi do rezultatu, że co najwyżej w tę pozycyę należałoby wstawić 56.750 zł., bo tak wykazuje rachunek. Ze względu atoli, że koszt dnia od roku 1891. spada powoli, że wynik roku 1894. jest co do kosztu dnia leczenia jeszcze korzystniejszy, i wynosi okrągło tylko 22 centy, oraz ze względów przytoczonych powyżej, które ograniczyć powinny nagły przyrost dni leczenia, kwota przez Wydział krajowy proponowana powinna wystarczyć nawet na pokrycie wzrostu dni leczenia w 1895., a prawdopodobnie wykaże po raz pierwszy pewne zaoszczędzenie. Dlatego komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia . . . . 56.000 zł.

Przy pozycyi 43. c służba kuchenna β wikt tyhże, po 6 zł. od osoby mniej t. j. po 105 zł., razem w miejsce 1.110 zł. . 1.050 zł.

Przy poz. 43. e) naczynia i sprzęty kuchenne wstawia Wydział krajowy w miejsce uchwalonych na rok 1894. 350 zł., oraz wynikłości z r. 1893. zł. 251 i takiejże z roku 1892. zł. 223, kwotę okrągłą 600 zł., motywując potrzebę tej kwoty, koniecznością sprawienia nowych naczyń kuchennych. Motyw podwyższenia kwoty wydatku jest słuszny i komisya budżetowa uznaje go za usprawiedliwiony, aby atoli uniknąć na przyszłość stałego podniesienia się wydatku tej pozycyi na przecięciu 3-letnim opartego, wstawia się *przy poz. 43. e) naczynia i sprzęty kuchenne* kwota 300 zł. zaś jako „*nadzwyczajne*" na sprawienie nowych naczyń również . . . . . . 300 zł.

Przy poz. 43. f) pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami preliminuje Wydział krajowy na podstawie 3-letniego przecięcia z drogich lat 1891. 1892. i 1893., kwotę 6.000 zł. pomimo, że wynikłość tej pozycyi r. 1893. wynosiła tylko 5.397 zł. tj. 2·3 centa od dnia leczenia. Ponieważ, w wydatek wliczany jest opał, piekarz i pomocnicy, którzy przy zwiększonej nawet o 20.000 ilości dni leczenia się nie zmienią, przyjąć należy 2 centy jako rzeczywisty koszt materyału spożywczego do pieczenia użytego. W ten sposób przy 250.000 dniach leczenia przypuszczalnych w r. 1895., wydatek powiększy się o 400 zł. od roku 1893. możliwe zaś przekroczenie ilości dni leczenia pokryć powinna niższa obecnie cena mąki. Dlatego w miejsce 6.000 zł. wstawia komisya budżetowa o 200 zł. mniej t. j. . . . . 5.800 zł.

Przy poz. 43. g) wino dla chorych preliminuje Wydział krajowy 1.600 zł. na podstawie przecięcia z lat 3 i wynikłości z r. 1893., w którym wydatek na wino o 379 podskoczył do góry a względnie do roku 1891. był o 672 zł. wyższym. Komisya budżetowa przyznawała zwykle ten wydatek wychodząc z zapatrywania, że chorym w szpitalu nie można odmawiać środków odżywczych, nagły atoli do ilości dni leczenia i nawet podnoszących się cen wina zupełnie nieproporcyonalny wzrost tej pozycyi w kraju, w którym ludność do użycia wina wcale nie jest przyzwyczajona, przynagla do wyraźnego wskazania, że w tym dziale należy przecież wprowadzić pewne ograniczenia i w wielu bardzo przypadkach mniej ciężkich zastąpić siłę podniecającą wina, tańszą kra-

jową wódką i z tego powodu obniża preliminowaną kwotę 1.600 zł. na . . . . 1 400 zł.

Przy poz. 45. opał sal, łazienek i innych ubikacyi która od r. 1891 do 1893 spadła o 2.728 zł. t. j. przeszło o 25%, a która była przedmiotem wybitnej krytyki i niezadowolenia komisyj budżetowej, wstawia Wydział krajowy kwotę 6650 zł. tj. o 850 mniej jak przecięcie 3-letnie wskazuje, ale i o 706 zł. więcej jak wskazuje wynikłość roku 1893 wynoszącą 5944 zł. motywując mniejszą kwotę od wynikłości 3-letniej, zaprowadzeniem lepszej kontroli, przez wybudowanie szopy na węgle oraz rekonstrukcyę urządzeń mechanicznych. Komisya budżetowa sądzi, że i w r. 1895 te czynniki, które zmniejszenie kosztów opału wywołały, muszą być w pełnej sile, a ponieważ ceny węgla na rok 1895 nie są wyższe, więc w tym dziale rozstrzygnąć musi wydatek r. 1893, który uregulował już niejako spotrzebowanie opału, oraz uwzględnił przyrost ubikacyi, dlatego komisya budżetowa wtę pozycyę w miejsce preliminowanych 6650 zł., w uwzględnieniu zamknięcia rachunków z r. 1893 wskazującego spotrzebowany wydatek w kwocie 5.944 wstawia o 400 zł. mniej t. j. 6.250

Przy poz. 50. utrzymanie pralni wstawiono więcej o 400 zł. jak na rok 1894. uchwalono tj. 5.789 zł. a to na pranie bielizny służby szpitalnej, która w ten sposób jedynie czysto chodzić może, co jest bardzo potrzebne dla hygieny szpitalnej. Wydatek ten zupełnie jest usprawiedliwiony atoli rok rocznie pozycya ta nie wyczerpuje preliminowanej kwoty, a wydatek jej wynosi w r. 1892. zł. 5.072 w r. 1893. zł. 4.979 Na rok 1895. na pranie bielizny służby i większej ilości chorych należy dodać 610 zł. do wydatku r. 1893. tj. 400 zł. dla służby a 210 zł. dla przybytku chorych w 1895., a wypadnie kwota o 200 zł. mniejsza jak preliminuje Wydział krajowy, czyli zamiast 5.789 zł. . 5.589 zł.

Przy poz. 51. a) bielizna, pościel i odzież preliminuje Wydział krajowy 7.000 zł. tj. o 338 zł. więcej jak na rok 1894 uchwalono, opierając się na przecięciu trzechletnim. W roku 1893 wydatek tej pozycyi wynosił 6.436 zł. i nie przekroczył uchwalonej na ten rok kwoty. Na rok 1894 uchwalono kwotę 6.662 zł., a więc wyższą od wydatku rzeczywistego r. 1893. a oprócz tego jako wydatek nadzwyczajny jeszcze 2.300 zł. Czyli razem w roku 1894. na pokrycie tej pozycyi uchwalono 8.962 zł. Komisya budżetowa przedkładając tę kwotę Wys. Sejmowi musiała zrobić uwagę, że żądana jako potrzeba nadzwyczajna i przyznana na rok 1892 kwota 2.000 zł. nie była potrzebą nadzwyczajną, skoro w tym roku mogła być nie wydaną a naturalnie na co innego obróconą została. Już więc w r. 1892 uchwalono jako wydatek nadzwyczajny 2.000 zł. ten nie był obrócony na potrzeby poz. 51. W roku 1894. uchwalono po raz drugi jako wydatek nadzwyczajny 2.300 zł., a wobec tego zakupna powinien już na rok 1895 służyć za podstawę obliczenia rzeczywisty wydatek z r. 1893. naturalnie odsetkowo do ilości chorych wyższy.

Dla tego Komisya budżetowa w miejsce preliminowanych 7.000 zł. wstawia o 300 zł. mniej tj. . . . . . . 6.700 zł. tj. 264 zł. więcej jak wynikłość roku 1893.

W ten sposób z całej rubr. VII. preliminowanej ogółem w kwocie 96.910 zł. odpadnie w poz. 43. c. 60 zł. w poz. 43. f. 200 zł. w poz. 43. g. 200 zł., w poz. 45. 400 zł., w poz. 50. 200 zł., w poz. 51. 300 zł., czyli razem 1.360 zł. i cała rubryka wynosić będzie . . 95.550 zł.

Rubr. VIII. **Koszta sanitarne** preliminuje Wydział krajowy ogółem o 1.290 zł. więcej jak na rok 1894. uchwalono i to w dziale lekarstwa o 1.000 zł. instrumenta chirurgiczne o 250 zł., jako reszta należytości za sprawiony i potrzebny mikroskop a 40 zł. jest różnicą kosztów wiktu Sióstr Miłosierdzia i 2 laborantek w aptece.

Przy poz. 56. potrzeby sanitarne żąda Wydział krajowy tak jak w latach poprzednich 6.100 zł. Nie jest rzeczą właściwą obniżać wydatek tej pozycyi, atoli od roku 1892 nie był on nigdy wyczerpanym, chociaż uchwalanym. I tak w r. 1892. pozostało 608 zł., w roku 1893. 701 zł. Ponieważ zaraz następna pozycya 57. przybory opatrunkowe przyznawane w kwocie 300 zł., także małe pozostałości roczne wykazuje, ponieważ z drugiej strony wydatki na lekarstwa idą w górę, a te pozycye wszystkie w pewnym ze sobą związku stoją, ponieważ nie jest właściwem pokrywanie innych wydatków administracyi pozostałościami potrzeb sanitarnyrh w zakładzie leczniczym, przeto Komisya budżetowa nie widzi konieczności wstawiania kwot w te pozycye, które nie są obracane na wydatki sanitarne i obniża proponowaną przez Wydział krajowy przy pozycyi 56. kwotę 6.100 zł., o 200 zł. pozycya ta więc wynosić ma . . . . 5.900 zł.
a cała rubryka VIII. . . . . 13.533 zł.

Rubr. IX. **Koszta kancelaryjne** zgodnie z wnioskiem . . . . . 1.000 „

Rubr. X. **Koszta kapliczne** zgodnie z wnioskiem . . . . . . 415 „

Rubr. XI. **Utrzymanie budynków** zgodnie z wnioskiem i rzeczywistą potrzebą 5.600 „

Rubr. XII. **Podatki i daniny** zgodnie z wnioskiem . . . . 1.027 „

Rub. XIII. **Rozmaite** zgodnie z wnioskiem . . . . 800 „

Rub. XIV. **Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic** zgodnie z wnioskiem . . . . 600 „

Rub. XV. **Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika** proponuje Wydział krajowy 21.3000 zł, tj. o 4.000 zł. więcej jak na 1894. uchwalono — Komisya budżetowa w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 24. stycznia 18)5. . . . . **19.300 zł.**

Rub. XVI. **Zapisy** zgodnie z wnioskiem . . . . **109 „**

Rub. XVII. **Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** zgodnie z wnioskiem . . . . **50 „**

Rub XVIII. **Dyety, koszta podróży i różne inne** zgodnie z wnioskiem . **300 „**

Dochody.

Rubr. I. **Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi** zgodnie z wnioskiem . 19.147 zł.

Rubr. II. **Dochody z dóbr i realności** zgodnie z wnioskiem . . . . 9.800 „

Rubr. III. **Zwroty kosztów leczenia** zgodnie z wnioskiem . . . . . 182.000 „

Rubr. IV. **Dochody rozmaite** zgodnie z wnioskiem . . . . . . 300 „

Zestawienie.

A. WYDATKI.

Rubr. I.	32.210	zł.
„ II.	29.668	„
„ III.	6.625	„
„ IV.	968	„
„ V.	50	„
„ VI.	900	„
„ VII.	95.550	„
„ VIII.	13.533	„
„ IX.	1.000	„
„ X.	415	„
„ XI.	5.600	„
„ XII.	1.027	„
„ XIII.	800	„
„ XIV.	600	„
„ XV.	19.300	„
„ XVI.	109	„
„ XVII.	50	„
„ XVIII.	300	„
Razem	208.705	zł.

B. DOCHODY.

Rubryka I.	19.147	zł.
„ II.	9.800	„
„ III.	182.000	„
„ IV.	300	„
Razem	211.247	„

Dochody	211.247	zł.
Wydatki	208.705	„
Nadwyżka dochodów	2.542	„

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1895 i polecić w miejsce niedoboru 610 zł. nadwyżkę dochodów w kwocie 2.542 zł. pobrać do funduszu krajowego.

Lwów, 16. stycznia 1895,

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Czyżewicz.

Budżet krajowy na rok 1895.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Adam Czyżewicz.

WYDATKI.

Rubryka	I.	Płace urzędników zgodnie z wnioskiem . . .	50 zł.	
„	II.	Potrzeby kancelaryjne zgodnie z wnioskiem . . .	20 „	
„	III.	Remuneracye „ „	20 „	
„	IV.	Koszta utrzymania podrzutków „	1.556 „	
„	V.	Koszta leczenia dzieci „ „	10 „	
„	VI.	Zapomogi dla położnic „ „	3.140 „	
„	VII.	Rozmaite „ „	40 „	
		Ogólna suma wydatków . .		4.836 zł.

DOCHODY.

Rubr. I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi zgodnie z wnioskiem . . . 1.696 zł.

Zestawienie.

Dochody		1.696 zł.
Wydatki		4.836 „
	Niedobór	3.140 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy powyższy preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie przyjąć na rok 1895 i polecić pokryć niedobór w kwocie 3.140 zł. z funduszu krajowego na potrzeby rubr. VI. wydatków.

Lwów, dnia 16. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Czyżewicz.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

(Sprawozdawca poseł Adam Skrzyński.)

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce kwotę 24.000 zł. Komisya budżetowa na podstawie trzechletniego przecięcia z lat 1891—1893, które to przecięcie wynosi 23.252 zł., oraz ze względu, że koszta szupaśnictwa obniżają się z roku na rok, oznacza wysokość potrzebnego w tej rubryce kredytu na 23.000 zł. o 1.000 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy wstawić do budżetu na rok 1895:

Rubr. XII. poz. 154 wydatków:

Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych 23.000 zł.

Lwów, dnia 20. stycznia 1895.

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *Adam Skrzyński.*

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Łubryka XIII. poz. 155—168.

Budowy wodne i melioracye.

Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

Komisya budżetowa, mając do załatwienia Rubrykę XIII. wydatków preliminarza na r. 1895. już po powzięciu uchwał przez Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego, ogranicza się jak corocznie tak i tym razem do wstawienia w budżet kwot uchwalonych przez Wysoki Sejm d. 4. lutego 1895 tak w *dziale A.* jakoteż i częściowo w *dziale B.* rubryki XIII.

Według uchwał Wysokiego Sejmu odpada z preliminarza Wydziału krajowego dotacya na systematyczną regulacyę rzek Soły i Łomnicy w poz. 164 w kwocie . . 111.426 zł

Natomiast przybywają wydatki:

1. w poz. 155. na 3 stypendya dla słuchaczy inżynieryi po 300 zł. (za trzy miesiące 1895 r.)	270 zł.	
2. w poz. 165 a) na regulacyę rzeki Soły pod Żywcem . .	2.557 „	
3. w poz. 166 o) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny (uchwała Sejmu z dnia 26. stycznia 1895)	14.848 „	
4) w poz. 167/8 g. zasiłek na osuszenie bagien Rudnickich .	6.424 „	24.099 zł.
w rezultacie ubywa zatem . . .		87.327 zł.
Wydatki przeto w rubryce XIII wynosić będą na rok 1895 zamiast preliminowanych	589.457 zł.	502.330 zł.

t. j. o 50.595 zł. więcej niż na r. 1894.

Komisyi budżetowej nasunęły się przy rejestrowaniu długiej kolumny cyfr pod pozycyą 165 następujące uwagi.

Zwyczajem przyjętym od lat kilku wyszczególniony jest w tejże pozycyi cały szereg propozycyj, na których oznaczenie dwa alfabety nie wystarczają.

Podczas gdy w budżecie państwowym przeznaczone są na regulacye poszczególnych rzek w krajach koronnych ryczałty, oznacza budżet krajowy każdą robotę mającą być wykonana na każdej rzece z osobna; co więcej niedozwolone jest Wydziałowi krajowemu *virement* między pojedyńczemi podpozycyami nawet dla robót regulacyjnych na jednej i tej samej rzece przeznaczonemi.

Fundusz zaś oddany do dyspozycyi Wydziałowi krajowemu w ostatniej podpozycyi tej długiej kolumny wynosi zaledwie 5.000 zł.

Ten sposób budżetowania pociąga za sobą znaczne niedogodności.

Wiadomo, że w pozycyi 165 mieszczą się 33$^1/_3$% zasiłki dla częściowej regulacyi rzek niespławnych, do której przyczyniają się w tejże samej mierze skarb państwa, czyli państwowy fundusz budowli wodnych i adjacenci czyli strony konkurujące.

Zdarza się przeto niejednokrotnie i zdarzać się musi, że kwoty uchwalone w tej pozycyi przez Wysoki Sejm nie są zużyte w czasie budżetowym, bądź to z powodu przeszkód elementarnych, nie przewidzianych, od ludzkiej woli niezależnych, bądź to dla tego, że studya w pojedyńczych wypadkach za dużo czasu wymagają, bądź dla tego, że plany wygotowane nie zawsze na czas są zatwierdzone, bądź dla tego że strony konkurencyjne nie zawsze są skłonne do uiszczenia we właściwym czasie datków na nie przypadających, bądź też wreszcie dla tego, że w skutek zejścia lodów na wiosnę i wielkich wód w lecie projekta już gotowe i zatwierdzone muszą przed wykonaniem całkowicie być przerobione.

Kwoty nie zużytkowane przepadaja w ów czas dla celów regulacyjnych, z wielką dla regulacyi szkodą, gdyż gdyby było dozwolone *virement* choćby między pozycyami na jedną rzekę przeznaczonemi, lub gdyby było wolno Wydziałowi krajowemu zasilać kwotami które zużyte być nie mogą pozycyę 165 *cb.* pod tytułem „do dyspozycyi Wydziałowi krajowemu“, byłoby rękojmią że kwoty pozycyi 165 wyłącznie i we właściwym czasie na regulacyę użyte zostaną.

Na poparcie powyższych twierdzeń Komisya budżetowa przytacza, że z dotacyi krajowej za r. 1893 płynnej do końca marca 1895 zostało nie zużytych 18.383 zł. 76 ct. a z dotacyi na rok 1894 płynnej do końca lutego 1896 nie zużyto dotąd 74.531 zł. 32 ct. razem przeto 92.914 zł. 8 ct.

Wprawdzie z powyższych dotacyj. z których pierwsza płynną jest jeszcze 2 miesiące a druga przez 13. miesięcy, pewna część dotąd nie zużytych pieniędzy niewątpliwie jeszcze zaasygnowaną zostanie, nie mniej byłoby to wielkiem ułatwieniem dla Wydziału krajowego gdyby miał prawo *virement* między pozycyami na jedną rzekę przeznaczonemi i upoważnienie do wcielania kwot wcale zużyć się niedających do owego skromnego funduszu dyspozycyjnego wynoszącego w pozycyi 165 zaledwie 5.000 zł. przy ogólnym wydatku 121.623 zł.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya budżetowa wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu aby w wypadkach nie cierpiących zwłoki w miarę przez oddział budownictwa c. k. Namiestnictwa wykazanej potrzeby, zaprowadził *virement* między pozycyami przeznaczonemi na regulacyę jednej i tej samej rzeki w roku budżetowym, jak również aby zaprowadził *virement* między pozycyami na regulacyę rzek przeznaczonemi a w okresie budżetowym nie dającemi się zużytkować a funduszem dyspozycyjnym na regulacyę rzek przeznaczonym.

Następnie wnosi komisya budżetowa przyjęcia Rubryki XIII. z uwzględnieniem powyż wymienionych zmian wedle preliminarza Wydziału krajowego a mianowicie:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XIII.		**Budowy wodne i melioracye.**				
	155	*A.* **Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.**				
		Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya.				
		a) Dyrektor biura:				
		płaca	2.800 zł.			
		dodatek aktywalny	480 „	3.280		
		b) 3 starszych inżynierów:				
		płaca po 2.000 zł. . . .	6.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 360 zł. . .	1.080 „	7.080		
		c) 4 inżynierów I klasy:				
		płaca po 1.500 zł. . . .	6.000 zł.			
		dodatki aktywalne:				
		dla 2 inżynierów we Lwowie po 300 zł.	600 „			
		„ 1 „ w Tarnowie . .	250 „			
		„ 1 „ w Sanoku . .	200 „	7.050		
		d) 8 inżynierów II. klasy:				
		płace po 1.200 zł. . . .	9.600 zł.			
		dodatki aktywalne po 300 zł. . .	2.400 „			
		Razem .	12.000 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 5 inżynierów za 8 miesięcy po 1.000 zł.	5.000 „	7.000		
		e) 8 inżynierów-adjunktów po 1.000 zł. .	8.000 zł.			
		dodatki aktywalne po 200 zł. . .	1.600 „			
		Razem .	9.600 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 5 inżynierów-adjunktów za 8 miesięcy	4.000 „	5.600		
		f) 6 inżynierów-asystentów:				
		płace po 800 zł.	4.800 zł.			
		dodatki aktywalne po 200 zł. . .	1.200 „			
		Razem .	6.000 zł.			
		Z tego pokryją fundusze regulacyjne pobory 3 inżynierów-adjunktów za 8 miesięcy po 666$^2/_3$ zł. . . .	2.000 „	4.000		
		Do przeniesienia .		34·010		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajny	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XIII.		Z przeniesienia .		34.010	—	—
	155	*g*) 4 elewów technicznych:				
		adjuta dla 2 elewów po 600 zł. .	1.200 zł.			
		„ „ 2 „ za 5 miesięcy .	500 „			
		Razem .	1.700 zł.			
		Z tego pokryje fundusz obwałowania Wisły w powiecie Wielickim adjutum 1 elewa za 8 miesięcy . .	400 „	1.300		
		h) 2 elewów komasacyjnych (stypendystów): adjuta za 5 miesięcy po 600 zł. rocznie		500		
		i) dyetaryusze:				
		2 dyetaryuszów w biurze centralnem po 2 zł. dziennie . . .	1.460 zł.			
		ryczałt dla rysownika dla ekspozytury w Krakowie	480 „	1.940		37.750
		k) Utrzymanie ekspozytur:				
		w Krakowie	450 zł.			
		w Tarnowie	300 „			
		w Sanoku i Kołomyi po 200 zł. .	400 „	1.150		1.150
		l) Stypendya:				
		dla 2 techników melioracyjnych za 7 miesięcy po 100 zł. miesięcznie .	1.400 zł.			
		dla 2 techników komasacyjnych za 7 miesięcy po 50 zł miesięcznie .	700 „			
		dla wykształcenia technika do kultury i eksploatacyi torfów . . .	500 „			
		dla 3 słuchaczy inżynieryi po 300 zł. rocznie (za 3 miesiące) . .	270 „	2.870		2.870
		m) Referent administracyjno-prawny dla spraw melioracyjnych:				
		płaca	2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . .	420 „	2.420		2.420
				44.190	—	44.190
	156	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych:				
		a) wynagrodzenie dozorców za czas zajęcia w biurze i po 2 dla ekspozytur w Krakowie, Tarnowie, Sanoku i Kołomyi, a 4 dla biura centralnego po 120 zł.	1.440 zł.			
		Do przeniesienia .	1.440 zł.	44.190	—	44.190

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XIII.	156	Z przeniesienia	1.440 zł.	44.190	—	44.190
		b) dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	500 „	1.940		1 940
	157	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych		1.000		1.000
	158	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych		2.000		2.000
	159	Pensye i zaopatrzenia:				
		a) Karpuszkowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym . . .	350 zł.			
		b) Karpuszki sieroty: Aniela Filipina, Adam Olgierd i Helena Janina po 50 zł. rocznie	150 „			
		c) Wasilewski Piotr, emerytowany inżynier asystent	320 „			
		d) Biegański Antoni, emerytowany inżynier adjunkt	424 „	1.244		1.244
	160	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych		3.000		3.000
	161	Na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych		4.500		4.500
	162	Studya hydrograficzne:				
		a) utrzymanie krajowych stacyj ombrometrycznych i wodoskazowych, oraz odnośne publikacye	2.750 zł.			
		b) zasiłek kraju na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego	5.000 „	7.750		7.750
	163	Na zdjęcia i projekty:				
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 27. września 1882)	5.000 „			
		Do przeniesienia	5.000 zł.	65.624	—	65.624

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.	163	Z przeniesienia 5.000 zł.	65.624	—	65.624
		b) dla melioracyj prywatnych, (w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 6 kwietnia 1892) . . . . . . 6.000 „	11.000		11.000
		Suma działu *A*. .	76.624		76.624
		B. **Wykonanie budowli wodnych.**			
	164	Na regulacyę systematyczną rzek karpackich:			
		a) na regulacyę rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca IV. rata . . . . . . 43.317 zł.			
		b) na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem III. rata . 42.667 „	85.984		85.984
	165	Zasiłki $33^{1}/_{3}\%$ na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 6-go października 1882.:			
		a) na reg. Soły pod Cięciną i Żywcem 2.367+2.557	4.924		
		b) „ „ Skawy pod Witanowicami i Graboszycami	750		
		c) na regul. Skawy pod Jaroszowicami i Wadowicami	1.600		
		d) „ „ Raby „ Dolną wsią i Osieczanami .	2.580		
		e) „ „ „ „ Dobczycami i Niezdowem .	2.435		
		f) „ „ „ „ Dobczycami . . .	2.969		
		g) „ „ „ „ Winiarami . . .	1.000		
		h) „ „ „ „ Kunicami i Gdowem .	2.000		
		i) „ „ „ „ Niedarami . . .	1.352		
		k) „ „ „ „ Bochnią, Proszówkami i Damianicami . . .	4.825		
		l) „ „ „ „ Krzyżanowicami . .	1.000		
		m) „ „ Dunajca „ Jazowem i Maszkowicami .	2.000		
		n) „ „ „ „ Witowicami dolnemi .	500		
		o) „ „ „ „ Zabełczem i Chełmcem .	1.825		
		p) „ „ „ „ Chełmcem. . .	2.185		
		r) „ „ „ „ Podegrodziem i Stadłem .	1.000		
		s) „ „ „ „ Drużkowem, Tropiem, Będzieszyną i Trąbkami .	1.000		
		t) „ „ „ „ Biskupicami i Charzewicami	1.800		
		u) „ „ „ „ Stróżami . . .	683		
		w) „ „ „ „ Charzewicami . . .	1.446		
			37.874		
		Do przeniesienia .	85.984	—	85.984

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.		Z przeniesienia .	85.984	—	85.984
			37.874		
	165	x) Na regul. Dunajca pod Wesołowem . . .	418		
		y) " " " " Lusławicami . . .	2.247		
		z) " " " " Wróblowicami . . .	2.144		
		aa) " " Dunajca " Roztoką	1.900		
		ab) " " " " Olszynami . . .	3.165		
		ac) " " " " Sukmaniem . . .	800		
		ad) " " " " Rożnowem . . .	279		
		ae) " " " " Melsztynem . . .	2.000		
		af) " " " " Wielogłowami . . .	1.493		
		ag) " " Wisłoki " Parkoszem . . .	646		
		ah) " " " " Mokrzcem . . .	418		
		ai) " " " " Kleciami i Skurową . .	429		
		ak) " " " " Skurową . . .	888		
		al) " " " " Lipinami . . .	375		
		am) " " " " Przeczycą . . .	2.500		
		an) " " " " Brzyskami i Bukową . .	2.000		
		ao) " " " " Bukową	1.000		
		ap) " " " " Pilznionkiem . . .	2.644		
		ar) " " " " Błażkową, Kleciem i Skurową	3.220		
		as) " " " " Skurową i Zawadką . .	1.000		
		at) " " " " Bobrową	497		
		au) " " " " Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami . . .	2.000		
		aw) " " Wisłoka Wiśniową i Cieszyną .	500		
		ax) " " " " Dobrzechowem . .	1.726		
		ay) " " Sanu " Sośnicą Składem Solnym .	3.421		
		az) " " " " Wilczą i Buszkowicami .	2.000		
		ba) " " " " Bachorzem i Letnicą .	815		
		bb) " " " " Ruską wsią i Nienadową .	450		
		bc) " " " " Tarnawcami i Ostrowem .	2.202		
		bd) " " " " Ruską wsią . . .	700		
		be) " " " " Ostrowem i Przemyślem .	2.759		
		bf) " " " " Chyrzyną . . .	2.730		
		bg) " " " " Jabłonicą ruską . .	1.479		
		bh) " " " " Pawłokomą . . .	2.344		
		bi) " " " " Bachorzem . . .	1.799		
		bk) " " " " Siedliskami i Warą . .	723		
		bl) " " " " Iskaniem . . .	2.506		
		bm) " " " " Gdyczyną . . .	442		
		bn) " " " " Krzemienną . . .	2.033		
		bo) " " " " Muniną i Sobiecinem .	2.410		
		bp) " " Swicy i Sukiela " Sokołowem i Łanami sokołowskiemi . . .	2.500		
		br) " " " " Hoszowem . . .	2.500		
		bs) " " " " Sulatyczami . . .	1.012		
		Do przeniesienia .	106.988	—	85.984
			85.984		

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.	165				
		Z przeniesienia .	85.984 106.988	—	85.984
		bt) Na reg. Świcy i Sukiela pod Baliczani podgórnemi i zarzecznemi . . .	1.000		
		bu) „ „ „ „ Mielniczem i Dubrawką .	1.000		
		bw) „ „ Łomnicy „ Błudnikami i Temerowcami	3.135		
		bx) „ „ „ „ Babinem . . .	1.500		
		by) „ „ Bystrzycy „ Mykietyncami i Uhornikami	1.000		
		bz) „ „ „ „ Uhrynowem, Jamnicą i Jezupolem	1.000		
		ca) premiowanie zawikłań odsypisk . . .	1.000		
		cb) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	5.000		
	166	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. nr. 116:	121.623	—	121.623
		a) na regulacyę Nowego Brnia VI. rata (ostatnia)	15.471		
		b) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy IV. rata	10.394		
		c) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami. VI. r.	14.533		
		d) na regulacyę rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa, III. rata	19.800		
		e) na zabudowanie potoku Niszkówki, III. rata (ost.)	4.287		
		f) na regulacyę Złotej Lipy, II. rata . . .	13.200		
		g) na osuszenie bagien łańcucko-jarosławskich. II. rata	11.500		
		h) na regulacyę potoku Dumnego, II. rata (ostatnia)	11.520		
		i) na regulacyę Przegnojówki, I. rata. . .	11.200		
		k) na osuszenie bagien stojanowskich, I. rata .	12.000		
		l) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca I. rata	14.000		
		m) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy. I. r.	19.771		
		n) na uzupełnienie regulacyi Łęgu w powiecie Tarbrzeskim, I. rata	16.767		
		o) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny I. rata (w myśl uchwały Sejmowej z 26. stycznia 1895).	14.848		
	166*a*	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych:	189.291		189.291
		a) regulacyi Trześniówki	500		500
	167|8	Dotacye na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 26. listopada 1889:			
		a) na regulacyę Czeczwy pod Strutynem wyżnym	1.400		
		b) na regulacyę Lubaczówki pod Monasterzem .	1.284		
		c) na regulacyę Łęgu w powiecie Kolbuszowskim	1.200		
		Do przeniesienia .	3.884 397.398	—	397.398

Liczba rubryki	Liczba pozycyi		Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XIII.			Z przeniesienia .	397.398	—	397.398
	167	8		3.884		
			d) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk: w Rudniku . . . . 1.000 zł. w Korsowie . . . . 1.000 „ w Nowym Targu . . . 1.000 „ w Olesku i na Podolu . . — „	3.000	—	
			e) na zakładanie fabryk drenarskich (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892) . .	5.000	—	
			f) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	10.000	—	
			g) zasiłek dla spółki wodnej Rudnickiej . .	6.424	—	28.308
			Suma działu *B*. . .	425.706	—	425.706
			Suma działu *A*. . .	76.624	—	76.624
			Suma rubryki XIII. . .	502.330	—	502.330

Lwów, dnia 16. stycznia 1895.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Stadnicki.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka XIV.

Poz. 169—186.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

Wydział kraj. preliminuje w tej rubryce ogólną kwotę 4,998.965 zł. o 1,430.943 zł więcej niż uchwalono na rok 1894. a o 3,260.941 zł. więcej od wynikłości r. 1893.

Po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 28. września 1892. Wydział krajowy tak samo jak na rok 1894. preliminuje w tej rubryce wydatków całą z rachunku wynikającą zwyżkę budżetową na spłatę dawniejszych długów funduszu krajowego. Podług przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza zwyżka ta budżetowa miała wynosić 2,743.766 zł. i taką też kwotę wstawił do poz. 186. tej rubryki.

Komisya budżetowa w chwili narad nad rubr. XIV. nie ma i mieć nie może zestawienia cyfrowego wynikłości budżetowych funduszu krajowego, i dlatego w niniejszem sprawozdaniu o rubr. XIV. poz. 186. na spłatę dawniejszych długów krajowych, nie omawia i kwoty nie preliminuje, pozostawiając wstawienie kwoty do tej pozycyi do uchwały finansowej. Na tem miejscu ogranicza się komisya budżetowa do uwagi, że oprócz możliwych zmian, jakie uchwały Wys. Sejmu w ciągu debaty budżetowej w tej pozycyi spowodować mogą, kwota przez Wydział krajowy na spłatę długów w r. 1895. preliminowana już z tego powodu uledz musi obniżeniu, ponieważ wys. Sejm na wniosek komisyi budżetowej obniżył też pozostałość z rachunków z r. 1893., która przeniesioną została do budżetu na r. 1895. Z kwoty bowiem 1,671.828 zł. wykazanej w zamknięciu rachunków jako pozostałość z r. 1893. wydzielił wys. Sejm 523.000 zł. preliminując tę kwotę na dodatkowe pokrycie dodatkowego kredytu spowodowanego tą okolicznością, że Wydział krajowy korzystając z zasobów kasowych spłacił w r. 1894. dawniejsze długi funduszu krajowego po nad budżet w kwocie 523.000 zł.

W pozostałych pozycyach tej rubryki preliminował Wydział krajowy potrzebne kwoty na spłatę procentów i częściowe umorzenie długów podług stanu tych długów z końcem r. 1894. i na podstawie ustanowionych planów umorzenia. W porównaniu z budżetem na r. 1894. odpadła potrzeba oprocentowania i umarzania emisyjnych pożyczek krajowych z r. 1884., 1888. i 1889., dalej długu z funduszu propinacyjnego w kwocie 1 miljona, reszty długu z funduszu domestykalnego 27.000 zł. i pożyczki zaciągniętej od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego w kwocie 94.700 zł. Wszystkie te długi bowiem i pożyczki w ciągu r. 1894. lub z początkiem r. 1895. już spłacone zostały.

Natomiast preliminował Wydział krajowy w poz. 185. kwotę 100.000 zł. na spłatę niezgłoszonych obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych i 245.000 zł. na spłatę niezgłoszonych kuponów od b. funduszów indemnizacyjnych. Preliminarz swój w tej pozycyi

opiera Wydział krajowy na następującem zestawieniu. Z końcem r. 1893. stan niezgłoszonych obligacyj we wszystkich trzech b. funduszach indemnizacyjnych wynosił ogółem 171.327 zł. Do końca września 1894. spłacono ogółem 10.741 zł., pozostało więc 161.185 zł. Przypuszczając, że w ostatnich 4 miesiącach r. 1894. spłaconą została pewna część tych obligacyj, i że wiele obligacyj prawdopopobnie nie będzie wcale zgłoszonych wskutek zniszczenia i zatracenia, oblicza Wydział krajowy potrzebną z tego tytułu kwotę na około $^2/_3$ nie zgłoszonych jeszcze obligacyj i wstawia 100.000 zł. Co się tyczy kwoty potrzebnej na spłatę zaległych jeszcze kuponów opiera Wydział krajowy swój preliminarz na następującym rachunku. Z końcem r. 1893. stan zaległych odsetek we wszystkich trzech funduszach wynosił kwotę 566.983 zł. W tej kwocie mieściły się kupony na sumę 73.249 zł., które w r. 1894. już były przedawnione, pozostała więc właściwa zaległość 493.734 zł. Po koniec września 1894. spłacono nieznaczną kwotę 1.430 zł., a z pozostałej w ten sposób z dnia 30. września 1894. kwoty 492.304 zł., preliminuje Wydzial krajowy na r. 1895. połowę w zaokrągleniu 245.000 zł. Komisya budżetowa zgadza się na te kwoty preliminowane, a to na tej także podstawie, że mając przed sobą wynikłości z końcem r. 1894. przekonała się komisya, że od 1. października do 31. grudnia 1894. spłacono obligacyi za 9.933 zł. a kuponów za 1.521 zł. W obligacyach więc zaległości z końcem r. 1894. wynosiły 150.252 zł., a w kuponach 490.783 zł.

W poz. 172. preliminuje Wydział krajowy kwotę 224.590 zł. na spłatę procentów i częściowe umorzenie pożycęki krajowej z r. 1883., a to na podstawie planu umorzenia. W chwili bowiem układania prel minarza Wydział krajowy nie mógł wiedzieć, kiedy spłata tej pożyczki będzie mogła nastąpić, i dlatego na r. 1895. wstawił całą na oprocentowanie i amortyzacyę potrzebną kwotę.

Jednak w miesiącu styczniu r. b., biorąc pod rozwagę stan kasy krajowej i po zasięgnięciu opinii finansowego komitetu doradczego, Wydział krajowy postanowił przystąpić już w r. 1895. do spłaty $4^1/_2$% pożyczki krajowej z r. 1883. w kwocie 3,266.000 zł. i w tym celu już przy losowaniu, które się odbyć ma 1. lutego, wylosować obligi tej pożyczki w kwocie jednego miliona zł. do spłaty w dniu 1. maja 1895., a przy następnem losowaniu dnia 1. sierpnia b. r. wylosuje w każdym razie wyższą kwotę niż z planu amortyzacyjnego wynika.

W skutek tej uchwały muszą w preliminarzu Wydziału krajowego w tej pozycyi zajść następujące zmiany:

1) Ponieważ spłata kapitału tej pożyczki przechodzi obecnie na pozycyę 186. „na spłatę dawniejszych długów“, przeto w poz. 172., obejmującej umorzenie pożyczki z r. 1883. odpadnie kwota 62.700 zł., a to na XXIII. i XXIV. ratę kapitału.

2) Procent do spłacenia w listopadzie b. r. zmniejszy się o całą różnicę, wynikłą z wyższego wylosowania, że zaś według planu umorzenia miano wylosować 31.000 zł., a losuje się i wypłaca jeden milion, przeto zwyżka wynosi 969.000 zł, od czego $4^1/_2$% rocznie, czyli $2^1/_4$% półrocznie wynosi 21.802 zł. 50 ct. i o tę kwotę należy zniżyć pozycyę na spłatę kuponów, którą przeto wstawić należy w wysokości 124.502 zł. zamiast preliminowanych 146.304 zł. Wpływ tej spłaty na wysokość podatku kuponowego jest nieznaczny, dlatego też można tę pozycyę pozostawić na razie bez zmiany. Zamiast więc preliminowanej przez Wydział krajowy w tej pozycyi kwoty 224.590 zł. należy wstawić 140.088 zł., czyli mniej o 84.502 zł.

Powyższe zmiany w preliminarzu poz. 172. przeprowadziła Komisya w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Na podstawie powyższego wywodu, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka XIV.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Poz. 169.	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę Kulparkowską	2.536	zł.
170.	Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo w Kasie oszczędności	678	„
„ 171.	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie	379	„
„ 172.	Opłatę procentów od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883., na podatek stemplowy dochodowy od kuponów, druki, inseraty i t. p.	140.088	„
173.	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	19.578	„
„ 174.	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w Kasie oszczędności na budowę pralni	2.025	„
„ 175.	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim . .	7.065	„
„ 176.	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. .	51.070	„
„ 177.	Umorzenie pożyczki kaajowej z r. 1891.	80.950	„
„ 178.	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł., zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie części budynku w szpitalu Tarnowskim	1.393	„
179.	Umorzenie pożyczki 3.000 zł., ciężącej na hipotece realności zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu dla żandarmeryi	282	„
„ 180.	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w r. 1889. klęską nieurodzaju	49.854	„
„ 181.	Spłata pożyczki 19.000 na wybudowanie dwupiątrowego domu dla żandarmeryi	855	„
„ 182.	Odsetki od efektów imien. wartości 224.281 zł. wydanych z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego, krajowej radzie szkolnej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół .	12.888	„
„ 183.	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z r. 1893. imiennej wartości 29,426.000 zł. zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego	1,367.462	„
„ 184.	Bonifikacya c. k. skarbowi państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych .	88.589	„
„ 185*a*.	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych	100.000	„
b.	Na spłatę niezgłoszonych kuponów od obligacyj funduszów indemnizacyjnych	245.000	„
„ 186.	Na spłatę dawniejszych długów krajowych — kwota na ten cel wstawioną zostanie przy uchwale finansowej		

Przewodniczący: **Dunajewski.**

Sprawozdawca: **Goldman.**

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka XV.

Pozycye 187 — 237.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

Sprawozdawcy:

poseł Piniński dla pozycyj: 187, 202—214 i 217—237,

poseł Stanisław Jędrzejowicz dla pozycyj 188—196 włącznie,

poseł Scipio dla pozycyj 215 i 216.

Wysoki Sejmie!

W projekcie budżetu krajowego na rok 1895 preliminuje Komisya budżetowa w rubryce XV. przy pozycyach 187—237 wydatki w łącznej sumie 503.753 zł. (z tego 424.088 zł. jako wydatki zwyczajne, zaś 79.665 zł. jako nadzwyczajne) a zatem w porównaniu z wydatkami preliminowanymi na rok zeszły w kwocie łącznej 497.721 zł., o 6.032 zł. więcej.

Zgadzając się przeważnie z preliminarzem Wydziału krajowego, proponuje Komisya co do cyfr Wydziału krajowego następujące dwie zmiany:

a) Podwyższenie cyfry dochodu nadzwyczajnego w rubr. X. poz. 40. doch. (szkoła niższa rolnicza w Jagielnicy) o 2.000 zł. Umotywowanie podane jest w osobnem sprawozdaniu o preliminarzu tej szkoły;

b) Skreślenie pozycyi 228 w preliminarzu Wydziału krajowego w wysokości 1.000 zł. (na stypendya dla młodzieży dla kształcenia się za granicą na instruktorów uprawy i wyprawy lnu). Pozycya ta została przez Wysoki Sejm w roku zeszłym uchwałą z dnia 9. Stycznia 1894 wstawioną do budżetu jako wydatek jednorazowy. Ponieważ Wydział krajowy nie wykazał — zdaniem komisyi — w sposób dostateczny doniosłości i pożyteczności odnowienia tego wydatku w roku bieżącym, przeto Komisya zdecydowała się na zaproponowanie wykreślenia jej z preliminarza.

Co do innych pozycyj ogranicza się Komisya, zgadzając się z wnioskami Wydziału krajowego do następujących uwag:

A) Wydatki na cele rolnictwa

Poz. 187. W skutek osobistego rocznego dodatku przyznanego urzędnikowi fachowemu dla spraw rolniczych w kwocie 200 zł., do czego Wydział krajowy jest upoważnionym, suma preliminowana jest o tęż kwotę wyższą niż w roku zeszłym.

Pozycye 188—201. Pozycye te opierają się na specyalnych sprawozdaniach odnoszących się do osobnych preliminarzy tych zakładów.

Poz. 204. Subwencya dla Towarzystw rolniczych lwowskiego i krakowskiego wynosi tęż samą sumę, co w latach ubiegłych. — Komisyi budżetowej przydzieloną została petycya Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, w której wymienione Towarzystwo zwraca się do Wysokiego Sejmu z następującą prośbą: „Wysoki Sejm raczy na cele pomieszczenia tworzącego się już muzeum rolniczego we Lwowie począwszy od roku 1895. w dwóch albo trzech rocznych ratach kwotę 18.000 zł. łaskawie udzielić z tem zastrzeżeniem, że po przyznaniu tej subwencyi dokładne plany i kosztorysy budynku tego Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia przedłożone będą“. Komisya budżetowa sądzi, że sprawa subwencyi tak znacznej nie powinna być przez Wysoki Sejm dorywczo załatwioną i że należy naprzód zarządzić dokładne zbadanie kwestyi przez Wydział krajowy. W tym celu stawia tedy Komisya wniosek podany poniżej w sprawozdaniu.

Poz. 206. Subwencya na rzecz Towarzystwa tatrzańskiego jest preliminowaną w tej samej wysokości co w latach poprzednich, t. j. 400 zł. Komisyi budżetowej przydzielono oprócz petycyi Towarzystwa tatrzańskiego o zapomogę 400 zł., nadto petycyę Oddziału czarnohorskiego Towarzystwa tatrzańskiego w Kołomyi, o udzielenie subwencyi na urządzenie schroniska górskiego w Worochcie. Komisya budżetowa nie uważa sprawy tej ostatniej za kwestyę tak wielkiej dla kraju doniosłości, by mogła doradzać Wysokiemu Sejmowi uchwalenie nowej subwencyi krajowej, lub też podniesienie dotychczasowej.

Poz. 207. Kwoty na zalesianie wydm piaszczystych są preliminowane na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu dawniej powziętych, jako dalsze raty kwot na ten cel przeznaczonych i na podstawie szczegółowych sprawozdań Wydziału krajowego.

Poz. 208. Preliminowana w roku bieżącym kwota na stypendya dla abituryentów szkół rolniczych dublańskiej i czernichowskiej, kształcących się na nauczycieli szkół rolniczych jest o 600 zł. wyższą, niż w roku zeszłym; wynosi mianowicie 2.600 zł. Podwyższenie to w części z tego powodu jest koniecznem, ponieważ w roku zeszłym Wydział krajowy wskutek okoliczności nieprzewidzianych przekroczył nieco kwotę na wymienione stypendya preliminowaną. Ze względu na doniosłość sprawy w szczególności zaś z uwagi na to, że tylko przez stosowne gruntowne wykształcenie w fachu nauk rolniczych pewnej ilości stypendystów, można uzyskać potrzebną ilość nauczycieli dla szkół rolniczych, których brak dotąd dotkliwie czuć się daje, zgadza się komisya na podwyższenie preliminarza. Dodaje wszakże uwagę, że należałoby kwoty na stypendya ściśle według preliminarza wydawać i unikać wszelkiego przekraczania sum na ten cel corocznie przeznaczanych.

Poz. 209 i 210. Kwoty na stypendya dla uczniów i abiturientów szkoły gospodarstwa lasowego są wstawione w budżet w tej samej wysokości jak w roku ubiegłym. Szczegóły bliższe tyczące się stypendystów podane są w sprawozdaniu Departamentu II. Wydziału krajowego str. 25.

Poz. 211. Na stypendya dla uczniów kształcących się w wyższej szkole leśniczej preliminuje się 800 zł. tj. o 400 zł. mniej niż w zeszłym roku z powodów podanych w wyjaśnieniach Wydziału krajowego.

Poz. 212. Subwencya dla Kółek rolniczych wynosi podobnie jak w roku zeszłym 5.000 zł. Szczegółowy rachunek z funduszów Towarzystwa Kółek rolniczych z roku ze-

szłego podaje Wydział krajowy w sprawozdaniu Departamentu II. str. 17 i nast. Rozumie się samo przez się, że podobne szczegółowe sprawozdanie tyczące się zarządu funduszami Kółek rolniczych jakoteż całej ich działalności i w roku przyszłym Wysokiemu Sejmowi przedłożonem będzie. Komisya wyraża życzenie, by Wydział krajowy wszelkich dołożył starań. ażeby subwencya krajowa przez Zarząd Kółek użytą była w sposób przynoszący rzeczywisty, praktyczny pożytek.

Poz. 213. Pozycyę tę wstawia się od dłuższego czasu corocznie do budżetu krajowego na żądanie c. k. Rządu. Z powodu że okoliczności nie wymagały rzeczywistego wydania tej sumy, figuruje ona w zamknięciach rachunków corocznych jako nadwyżka.

Poz. 217—223. Subwencye wyszczególnione w pozycyach niniejszych są wstawione w tejże samej wysokości jak w ubiegłym roku. Przez to załatatwione są petycye, o których wzmianka poniżej. Bliższe szczegóły tyczące się podniesienia mleczarstwa i uprawy tytoniu w kraju podaje sprawozdanie Departamentu II. Wydziału krajowego str. 9 i nast. oraz 14 i nast.

Poz. 224 i 225. Niniejsze pozycye pozostają w tejsamej wysokości jak w ubiegłym roku. Wyszczególnienie zasiłków pozostawionych do dyspozycyi Wydziału krajowego na cele podniesienia rolnictwa, przemysłu rolniczego i wiedzy rolniczej podane są w sprawozdaniu II. Departamentu Wydziału krajowego str. 26 i nast. Ze sprawozdania tego wynika, że Wydział krajowy zastosował się do specyalnych życzeń Wysokiego Sejmu i Komisyi budżetowej podczas zeszłorocznych obrad wyrażonych. Komisyi budżetowej przydzielono petycye o subwencye, które zdaniem Komisyi mogłyby być uwzględnione przez Wydział krajowy z pozycyi 225 pozostawionej do dyspozycyi Wydziału krajowego. Są to petycye *a)* Wydawcy „Bartnika postępowego“ (L. 784), *b)* galicyjskiego Towarzystwa weterynarzy (L. 352) i *c)* Towarzystwa gorzelników polskich (L. 1.009). O załatwieniu tych petycyi jest wzmianka poniżej.

Poz. 226. Subwencya na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższej szkoły rolniczej wynosi w tym roku podobnie jak w roku ubiegłym 1.000 zł. W zeszłym roku został wydany podręcznik dla nauki botaniki napisany przez dra Oleskowa. Autor otrzymał remuneracyę 500 zł. Najważniejszy z podręczników mianowicie podręcznik dla nauki rolnictwa pomimo usiłowań Wydziału krajowego nie został dotąd wydany. Komisya budżetowa zgadzając się na wstawienie proponowanej sumy w budżet krajowy podnosi z naciskiem, że Wydział krajowy powinien wszelkich dołożyć starań, by wielce doniosłą sprawę podręczników naukowych w niedługim czasie załatwić w sposób potrzebom odpowiadający. Przy układaniu podręczników należałoby korzystać z wzorów zagranicznych publikacyi tego rodzaju, oczywiście nie spuszczając z oka stosunków właściwych naszemu krajowi. Szczególny wzgląd należy przy tem mieć na praktyczną stronę wykształcenia rolniczego.

Poz. 227. O sprawie popierania hodowli bydła, w szczególnośei zaś o wykonaniu ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 wspomina oprócz sprawozdania II. Departamentu str. 7 i nast. odrębne sprawozdanie Wydziału krajowego. Suma wstawiona pod lit. c. wynosi 4.000 zł. podobnie jak to Wysoki Sejm uchwalił w roku zeszłym, zniżając kwotę przez Wydział krajowy preliminowaną. Komisya budżetowa z powodów podanych w zeszłorocznem sprawozdaniu sądzi, że kwota ta wystarczyć na cel oznaczony powinna.

Poz. 228. W myśl uchwały sejmowej z 29. stycznia 1895, wstawia się w tej pozycyi na koszta przygotowania środków do tępienia myszy, kwotę 4.000 zł.

Poz. 229. Wstawienie tej pozycyi do preliminarza odpowiada uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1894.

Poz. 215. i 216. (Na utrzymanie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie). Pozycye te są wstawione w budżet zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, po potrąceniu kwot preliminowanych na dział towarowy, na podstawie sprawozdania o osobnym preliminarzu składów publicznych.

B) Wydatki na cele górnictwa.

Komisya budżetowa preliminuje te wydatki zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Poz. 231. Podwyższenie kwoty wstawionej w tej pozycyi o 500 zł. jest spowodowanem w myśl sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych, zarządzeniem szczegółowych dokładniejszych badań mikroskopowych namułów wiertniczych, które obecnie w szerszych rozmiarach mają być przeprowadzone. Ze względu na doniosłe fachowe znaczenie tych badań, zgadza się Komisya budżetowa na wniosek Wydziału krajowego.

Poz. 232. i 234. Co do tych dwóch pozycyj, w ścisłym ze sobą zostających związku, preliminuje Komisya budżetowa kwoty zgodne z uchwałą zeszłoroczną. Co do użycia tych sum podnieść tylko należy pewną zmianę uzasadnioną w toku dyskusyi w Komisyi budżetowej. W miejsce bowiem badań, których temata ogłaszano drogą konkursu, która to droga nie doprowadziła do należytego rezultatu, przekazano odnośne prace kierownikowi stacyi doświadczalnej za osobnem wynagrodzeniem.

Poz. 233. Subwencye na rzecz praktycznych szkół wiercenia i górnictwa naftowego utrzymuje Komisya w tej samej wysokości jak to proponuje Wydział krajowy. W toku dyskusyi podniesiono wprawdzie w Komisyi budżetowej, że odnośne szkoły w Wietrznie i Borysławiu nie rozwijają się dostatecznie i że ilość uczniów jest nieznaczną, Komisya wszakże ze względu na doniosłość praktyczną tych zakładów oraz możliwość szerszego rozwinięcia się szkół, mianowicie w razie uzyskania państwowej subwencyi, oświadcza się za utrzymaniem nadal tego wydatku.

Poz. 237. Pozycya ta jest wydatkiem nowym, polegającym na uchwale Wysokiego Sejmu oraz układzie zawartym z c. k. Rządem na podstawie tej uchwały.

Co się tyczy przydzielonych Komisyi budżetowej petycyj, o których wzmianki dotąd nie było przy poszczególnych pozycyach, podaje Komisya uwagi następujące:

„Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie“ zwraca się do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie subwencyi rocznej w kwocie 1.000 zł. Komisya nie jest tego zdania, by należało przychylić się do tego życzenia, Towarzystwo to bowiem nie jest zakładem, mającym w pierwszej linii cel kształcenia zawodowego w sposób w pewien system ujęty. Jakkolwiek więc działalność Towarzystwa bardzo pożyteczną być może, nie uważa Komisya budżetowa udzielenia subwencyi krajowej za rzecz uzasadnioną.

„Towarzystwo ornitologiczne w Jarosławiu“, którego głównym celem jest podniesienie drobiu krajowego, uprasza o subwencyę. Komisya budżetowa proponuje, by zlecić Wydziałowi krajowemu bliższe zbadanie stosunków odnośnych i działalności Towarzystwa.

Petycyę słuchaczów stypendystów na kursie rolniczym nauczycielskim w Horodence o podwyższenie stypendyum proponuje komisya odstąpić c. k. krajowej Radzie szkolnej.

Petycyę Erazma Ziołowskiego o udzielenie zapomogi na dalsze wydawnictwo broszury „O uprawie roli“ proponuje komisya odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania, czy i o ile to wydawnictwo może służyć jako podręcznik.

Na podstawie powyższych wywodów wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet wydatków w Rubryce XV. „na cele rolnictwa i górnictwa“.

I.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**				
		A. Na cele rolnictwa.				
	187	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych		2.000		2.000
	188	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . .	wedle osobnych sprawozdań	19.340	2.430	21.770
	189	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach		73.984	23.990	97.974
	190	„ parobków „		12.414	1.575	13.989
	191	Folwark „		15.603	4.500	20.103
	192	Szkoła gorzelnictwa „		4.560	—	4.560
	193	Gorzelnia krajowa „		7.953	820	8.773
	194	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach		3.020	—	3.020
	195	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie . . .		56.308	22.150	78.458
	196	Folwark w Czernichowie		6.720	1.000	7.720
	197	Szkoła niższa rolnicza w Horodence		12.836	910	13.746
	198	„ „ „ „ Jagielnicy		12.100	10.150	22.250
	199	„ „ „ „ Kobiernicach . . .		12.968	1.350	14.318
	200	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . .		10.235	1.500	11.735
	201	„ „ uprawy lnu w Gródku . . .		4.250	190	4.440
	202	Szkoła weterynaryi we Lwowie:				
		a) subwencya c. k. Rządowi . . 2.000 zł. — ct.				
		b) asekuracya budynku . . . . . 41 „ — „				
		c) spłata Bankowi krajowemu $4^1/_2$% pożyczki 12.400 zł. z pierwotnej 5% na 16.000 zł. zaciągniętej swego czasu w galicyjskiej Kasie oszczędności na realność L. $466^4/_4$ we Lwowie:				
		α) XIII. i XIV. rata kapitału . . 252 „ 91 „				
		β) $4^1/_2$% odsetki . . . . 491 „ 09 „				
		γ) $^1/_8$% na administracyę . . . . 27 „ 30 „				
		δ) 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni . . . . 300 „ — „		3.112	—	3.112
	203	Krajowy nauczyciel weterynaryi:				
		płaca . . . . 1.300 zł. — ct.				
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „ — „				
		ryczałt na koszta podróży . . 500 „ — „		2.040	—	2.040
		Do przeniesienia .		259.443	70.565	330.008

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia . .	259.443	70.565	330.008
	204	Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	—	3.000
	205	„ „ w Krakowie	3.000	—	3.000
	206	„ tatrzańskie	400	—	400
	207	Na zalesienie wydm piaszczystych:			
		a) w okręgu roboczym Tarnobrzeg	300	—	300
		b) „ „ Jarosław-Cieszanów . .	400	—	400
		c) „ „ Jaworów-Mościska . . .	400	—	400
		d) „ „ Nisko (II. rata)	620	—	620
		e) „ „ Kraków	100	—	100
	208	Stypendya dla abituryentów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	2.600	—	2.600
	209	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.500	—	2.500
	210	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.200	—	1.200
	211	Na stypendya w wyższej szkole leśniczej (Hochschule für Forstcultur), celem wykształcenia nauczycieli fachowych dla szkoły gospodarstwa lasowego	800	—	800
	212	Dla kółek rolniczych, na koszta zakładania i lustracyi tychże na urządzenie zjazdów i t. d. .	5.000	—	5.000
	213	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	1.000	—	1.000
	214	Umorzenie pożyczki 400.000 zł., zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie Składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:			
		a) XIII. i XIV. rata kapitału . . 11.546 zł. 80 ct.			
		b) $4^1/_2$% odsetki z góry . . . . 14.945 „ 20 „	26.492	—	26.492
	215	Wedle osobnych sprawozdań: Na utrzymanie krajowych Składów publicznych we Lwowie	14.723	7.700	22.423
	216	Wedle osobnych sprawozdań: Na utrzymanie krajowych Składów publicznych w Krakowie	17.830	400	18.230
	217	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ . . .	500	—	500
	218	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu, na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“	100	—	100
	219	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000
		Do przeniesienia .	348.408	78.665	427.073

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia . . .	348.408	78.665	427.073
	220	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	320	—	320
	221	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie	250	—	250
	222	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi II. rata	3.000	—	3.000
	223	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży	2.000	—	2.000
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa	200	—	200
	224	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	3.000	—	3.000
	225	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	2.000	—	2.000
	226	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższ. szkół rolniczych	1.000	—	1.000
	227	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892);			
		a) III. rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł.	12 500	—	12.500
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła .	30.000	—	30.000
		c) na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. Ustawy z dnia 20. lipca 1892.	4.000	—	4.000
	228	Na koszta przygotowania środków do tępienia myszy (*w myśl uchw. sejmu z 29. stycznia 1895.*)	4.000	—	4.000
	229	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, mianowicie na naukę wędrowną (misye) ogrodnictwa i pszczelnictwa, tudzież utrzymanie szkółki ogrodniczej we Lwowie	—	1.000	1 000
		B. Na cele górnictwa.			
	230	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym:			
		a) płaca . . . . 2.000 zł.			
		b) dodatek aktywalny . . . . . 360 „			
		c) trzy dodatki pięcioletnie po 200 zł. . . . . 600 „	2.960	—	2.960
	231	Na badanie kraju, w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2 000	—	2.000
		Do przeniesienia . . .	415.638	79.665	495.303

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia . . .	415.638	79.665	495.303
	232	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego	500	—	500
	233	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego	3.500	—	3.500
	234	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych . .	1.000	—	1.000
	235	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	800	—	800
	236	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych . .	2.500	—	2.500
	237	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	150	—	150
		Suma rubryki XV. .	424.088	79.665	503.753

Wysoki Sejm raczy nadto uchwalić:

II. Sprawozdaniem niniejszem załatwione są petycye L. 270, L. 328, L. 894, L. 590 i L. 507.

III. Petycyę Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego (L. 308) odsyła się do Wydziału krajowego z poleceniem bliższego zbadania kwestyi i zdania sprawy Sejmowi.

IV. Petycyę redaktora „Bartnika postępowego“ (L 784) odsyła się do Wydziału krajowego z poleceniem, aby z pozycyi 225 Rubryki XV. udzielił na rok 1895 subwencyi 300 zł. podobnie jak w roku zeszłym.

V. Petycyę galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego (L. 352) odstępuje się Wydziałowi krajowemu ze zleceniem, aby z pozycyi 225 Rubryki XV. udzielił na rok 1895. subwencyi 300 zł. podobnie jak w r. 1894.

VI. Petycyę Towarzystwa gorzelników polskich (L. 1.009) odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia z poz. 225 Rubr. XV. budżetu krajowego.

VII. Petycyę słuchaczów stypendystów na rolniczym kursie nauczycielskim w Horodence (L. 737) odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej.

VIII. Petycyę galicyjskiego Towarzystwa ornitologicznego w Jarosławiu (L. 314) odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

IX. Petycyę Erazma Ziołowskiego (L. 595) odsyła się do Wydziału krajowego.

X. Nad petycyami l. 394 i l. 328 przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów, dnia 31 stycznia 1895.

Przewodniczący: **Dunajewski.**

Sprawozdawca: **Piniński.**

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. poz. 188. wydatków i rubr. VII poz. 29. i 30. dochodów.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu na r. 1895 krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

(**Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz**)

Wysoki Sejmie!

Wedle budżetu na r. 1894. wynosiły w szkole gospodarstwa lasowego:

wydatki . . . . 17.635 zł.

dochody . . . . 6.340 „ tak, że przypadający do pokrycia z funduszu krajowego niedobór wynosił . 11.295 zł.

Na rok 1895. preliminuje Wydział krajowy:

wydatki w kwocie . . . 21.650 zł., zatem wyżej o kwotę 4.015 zł

dochody zaś „ . . . 6.340 „ zatem w tej samej wysok. — „

tak, że niedobór wynosi . 15.310 zł., jest przeto większy o 4.015 zł.

Na to zwiększenie wydatków wpływają tylko dwie pozycye: mianowicie wstawiono tu po raz pierwszy w poz. 5. emeryturę b. dyrektora Strzeleckiego w kwocie 2.600 zł., która dotąd figurowała w ogólnej rubryce wydatków funduszu krajowego, „pensye i zaopatrzenia".

Komisya zgadza się z tem i ze swej strony uznaje za słuszne przeniesienie tego wydatku z ogólnej rubryki funduszu krajowego do wydatków, poniesionych na szkołę lasową.

Drugą pozycyą, która wpłynęła na zwiększenie wydatków, jest poz. 10. „utrzymanie budynków", w której Wydział krajowy preliminuje jednorazowy wydatek w kwocie 1.480 zł. na roboty konserwacyjne. Komisya budżetowa szukała bliższego wyjaśnienia, uzasadniającego potrzebę tego wydatku, a nie znalazłszy go ani przy preliminarzu, ani w sprawozdaniu o szkole lasowej, przeglądnęła akta Wydziału krajowego i z nich dowiedziała się, że kwota ta ma być użytą na restauracyę budynku szkolnego, który od czasu wybudowania tj. od lat około 12 nie był odnawiany. Przeglądnąwszy kosztorys, zrobiony przez docenta tej szkoły inżyniera Widta, komisya uznaje preliminowany wydatek za uzasadniony i pozwala sobie proponować Wys. Sejmowi jego pokrycie.

Na podstawie powyższych uwag Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet krajowej szkoły gospodarstwa lasowego na rok 1895. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wraz z dodatkową pozycyą 5*a*) — „dożywotnie zaopatrzenie dla b. dozorcy Benedykta Moroza — 120 zł." wedle następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 480 „			
		„ osobisty . . . . . 80 „	2.560		
	2	Dwóch profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł., dodatki aktywalne po 400 zł. i dodatek pięcioletni dla jednego 200 zł.	3.600		
	3	Dwóch nauczycieli-adjunktów, płace po 1.000 zł. i dodatki aktywalne po 300 zł.	2.600		
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy):			
		a) języka polskiego i niemieckiego . . . 480 zł.			
		b) geografii fizycznej i politycznej . . . 240 „			
		c) fizyki eksperymentalnej . . . . 300 „			
		d) matematyki . . . . . . 500 „			
		e) geometryi wykreślnej . . . . 300 „			
		f) mechaniki zastosowanej . . . . 300 „			
		g) budownictwa i rysunków . . . . 500 „			
		h) chemii ogólnej . . . . . . 300 „			
		i) chemii technologicznej . . . . 300 „			
		k) ekonomii społecznej . . . . . 200 „			
		l) encyklopedyi rolnictwa . . . . 300 „			
		m) ustawodawstwa w ogóle i leśnego . . 200 „	3.920		
		Suma rubryki I. .	12.680		12.680
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura . . .	2 600		
	5*a*	Benedykt Moroz b. dozorca, dożywotnie zaopatrzenia w drodze łaski	120		
		Suma rubryki II. .	2.720		2.720
III.		**Koszta administracyi.**			
	6	Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne . .	250		
	7	Podatki	20		
	8	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	100		
	9	Opał i oświetlenie	400		
	10	Utrzymanie budynków	150	1.480	
	11	Wewnętrzne urządzenie: *a)* utrzymanie	50		
		b) uzupełnienie	—	300	
	12	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	540		
		Suma rubryki II. .	1.510	1.780	3.290
		Do przeniesienia . .	16.910	1.780	18 690

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	16.910	1.780	18.690
V.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia	300		
	14	Laboratorya: *a)* chemii ogólnej i technologicznej . . 90 zł. — ct. *b)* botaniczno-fizyologicznej . . . . . 60 „ — „	150		
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: zwycz. nadzwycz. *a)* do geografii fizycznej i politycznej . 10 zł. — zł. *b)* fizyki . . . . 20 „ 50 „ *c)* meteorologii i klimatologii . . . 20 „ — „ *d)* geometryi wykreślnej i mechaniki . 50 „ — „ *e)* inżynieryi leśnej . . . . . 50 „ 300 „ *f)* botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . . . . 60 „ 60 „ *g)* zoologii . . . . 20 „ 40 „ *h)* technologii chemicznej . . . 50 „ — „ *i)* leśnictwa w ogóle . . . 150 „ 200 „	430	650	
	16	Wycieczki naukowe z uczniami	1.000		
	17	Utrzymanie ogrodu przy szkole	150		
		Suma rubryki IV. .	2.030	650	2.680
V.		**Spłata pożyczki.**			
	18	Bankowi krajowemu we Lwowie, spłata kapitału i odsetek	400		400
		Suma wydatków .	19.340	2.430	21.770

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**			
		a) wpisowe od 20 nowych po 2 zł. . . . 40 zł. *b)* czesne od 30 ogółem po 10 zł. . . . 300 „	340	—	340
		Suma dochodów	6.340	—	6.340
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	21.770
		okazuje się **niedobór** .	—	—	15.430

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubr. XV. p. 189—194 wydatków i **Rubr. VII.** p. 31—36 dochodów.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów na rok 1895. krajowych Zakładów naukowych rolniczych dublańskich, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.)

Wysoki Sejmie!

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi poniżej wnioski co do budżetu na rok 1895 wszystkich naukowych zakładów dublańskich, tudzież tamtejszej gorzelni i folwarku w tym porządku, jakiego przestrzegał Wydział krajowy w przedłożonym przez siebie preliminarzu, Komisya budżetowa pozwala sobie na wstępie uczynić jednę uwagę, która jako odnosząca się do całej administracyi, na czele niniejszego sprawozdania winna być umieszczoną.

Mianowicie wyraża Komisya budżetowa przekonanie, że z wprowadzeniem nowego Dyrektora unormowanym być winien w Dublanach stosunek służbowy tak, iżby Dyrektor stał na czele wszystkich naukowych zakładów dublańskich, tudzież folwarku i gorzelni. Komisya uważa za zbyteczne uzasadniać bliżej potrzebę takiego zarządzenia, sądzi bowiem, że dotychczasowa różnorodność w administracyi nie zawsze była w skutkach szczęśliwa i że jej zdaniem nie jest właściwem, aby nad kilku zakładami, umieszczonymi w jednem miejscu, a stanowiącymi tylko ogniwa jednego wspólnego łańcucha, było tylu kierowników i zarządców, ile ogniw w tym łańcuchu.

Po tej wstępnej uwadze, którą Komisya budżetowa Wydziałowi krajowemu do zastanowienia się nad nią zaleca, przechodzi Komisya do omówienia budżetu szkoły wyższej.

A) Szkoła wyższa.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1895:

wydatki w wysokości	100.104 zł.
dochody zaś „	40.765 „
a do pokrycia niedobór	59.339 zł.

Komisya budżetowa preliminuje zaś:

wydatki w kwocie . . . . 97.974 zł., zatem niżej o 2.130 zł.
dochody „ . . . . 43.527 „ zatem wyżej o 2.762 „

niedobór w kwocie . . . . 54.447 zł., zatem niżej o 4.892 zł. od preliminarza Wydziału krajowego.

Na proponowane zniżenie wydatków o 2.130 zł. wpłynęło głównie obniżenie wydatku w poz. 54 z kwoty 3.000 zł. na kwotę 1.500 zł. Komisya bowiem sądzi, że splantowanie dziedzińca przed internatem, zbudowanie doń drogi i splantowanie dołów po cegielni, na co Wydział krajowy 3.000 zł. preliminuje, nie da się w jednym roku przeprowadzić i dlatego wstawia do budżetu na bieżący rok połowę, t. j. 1.500 zł., jako pierwszą ratę. Druga połowa będzie pokrytą w roku przyszłym. Nadto wpłynęło na obniżenie zredukowanie wydatków w kosztach utrzymania w internacie, gdyż Komisya licząc się z tem, że obecnie jest tylko 36 uczniów, a przyjmując, że od roku szkolnego może ich być 40, preliminuje koszta utrzymania i koszta sprawienia mundurów na przeciętną ilość z tych dwóch cyfer, t. j. na 38, a nie na 40, jak to uczynił Wydział krajowy.

Co do zwiększonych dochodów, to Komisya na podstawie wniosku Komisyi gospodarstwa krajowego wstawia w poz. 1 c. dodatkową subwencyę ze skarbu państwa na roboty nadkosztorysowe w gmachu internatowym w kwocie 4.000 zł., natomiast obniża analogicznie do przyjętej cyfry 38 uczniów wpływające od nich opłaty na utrzymanie i czesne.

Na podstawie powyższego przedstawienia, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet szkoły wyższej dublańskiej na rok 1895 według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Wydatki.**			
		Płace profesorów i docentów.			
	1	Dyrektor, płaca . . . . . . 2.400 zł. dodatek aktywalny . . . . 360 „ „ osobisty . . . . 2.840 „ „ na utrzymanie koni . . 500 „	2.760	3.340	
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 2.000 zł., dodatki aktywalne po 360 zł., po 3 dodatki pięcioletnie dla dwóch po 600 zł.. dodatek osobisty dla jednego 800 zł.	10.640	800	
	3	3 profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł., dodatek aktywalny po 240 zł. i 3 dodatki pięcioletnie dla jednego po 200 zł.	5.220		
	4	2 stałych adjunktów, płaca po 1.000 zł., dodatek aktywalny po 200 zł., 2 dodatki pięcioletnie dla jednego 200 zł. i dodatek osobisty dla jednego 240 zł. . . .	2.600	240	
	5	Asystent a zarazem docent zoologii, płaca 600 zł., remuneracya 540 zł.	1.140		
	6	2 asystentów, płaca po 600 zł.	1.200		
		Do przeniesienia . .	23.560	4.380	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Z przeniesienia . .	23.560	4.380	
	7	Docent fizyki	800		
	8	" hodowli	800		
	9	" weterynaryi	480		
	10	" leśnictwa	240		
	11	" ogrodnictwa	200		
	12	" melioracyi	240		
	13	" fizyologii zwierząt domowych	540		
	14	" historyi i literatury polskiej	600		
	15	" hodowli ryb i gospodarstwa stawowego . . .	200		
		Suma rubryki I. .	27.660	4.380	32.040
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	16	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca . . . 500 zł. dodatek aktywalny . . 100 " " osobisty . . . 50 "	650		
	17	Pisarz Dyrekcyi	600		
	18	Kapelan	300		
	19	Lekarz zakładowy	400		
	20	Pomocnik w bibliotece	200		
		Suma rubryki II. .	2.150	—	2.150
III.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	21	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	600		
	22	Auowa Berta, " " "	300		
	23	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku	150		
	23a	" " dodatek na wychowanie 2 dzieci . .	100		
	24	Macherowa Marya, " " instruktorze melioracyjnym .	50		
	25	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50		
		Suma rubryki III. .	1.250	—	1.250
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	26	Służba wyższa: *a*) preparator i obsługa uczniów w laboratoryum . .	1.440		
	27	Służba niższa: *a*) Dwóch służących szkolnych, płaca oraz ubranie dla jednego	510		
			1.950	—	
		Do przeniesienia .	31.060	4.380	35.440

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Z przeniesienia .		31.060	4.380	35.440
				1.950	—	
		b) Dwóch stróżów, domowy i nocny		372		
	28	Remuneracya dla służby (do rozporządzalności Dyrekcyi) .		50		
		Suma rubryki IV. .		2.372	—	2.372
V.		**Koszta administracyjne.**				
	29	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne	100 zł.			
		b) druki i inseraty	100 „			
		c) portorya i posyłki	100 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi . . .	200 „	500		
	30	Opał		1.300		
	31	Oświetlenie		300		
	32	Utrzymanie budynków i ogrodzeń		1.500		
	33	„ dziedzińców i ścieżek		200		
	34	Ubezpieczenie budynków		400		
	35	Najem pomieszkań:				
		a) dla dyrektora (przybudówka p. Lubomęskiego)	300 zł.			
		b) dla kasyera	180 „			
		c) dla dwóch asystentów	192 „			
		d) dla pisarza Dyrekcyi	120 „	792		
	36	Płaca kominiarza		100		
	37	Sprzęty i ruchomości		120	160	
	38	Koszta przewozu prelegentów		1.500		
	39	„ lustracyi zakładu		100		
	40	„ nabożeństwa		50		
	41	Apteka i inne koszta sanitarne		100		
		Suma rubryki V. .		6.962	160	7.122
VI.		**Potrzeby naukowe.**				
	42	Eksperymenta przy wykładach:				
		a) dla profesora rolnictwa	50 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . .	50 „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . .	25 „			
		d) „ „ weterynaryi . . .	25 „			
		e) „ „ botaniki	50 „			
		f) „ „ chemii rolniczej . .	50 „			
		g) „ „ fizyologii zwierząt . .	20 „			
		h) „ „ fizyki	40 „			
		i) „ „ miernictwa . . .	15 „			
		k) „ „ organizacyi gospodarstw .	50 „	375		
				375	—	
		Do przeniesienia .		40.394	4.540	44.934

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
VI.		Z przeniesienia . .			40.394	4.540	44.934
					375	—	
	43	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:	zwycz.	*nadzwycz.*			
		a) zbioru rolniczego . . .	200 zł.	—			
		b) „ hodowlanego . .	60 „	—			
		c) „ fizykalnego . .	100 „	—			
		d) „ botanicznego . .	75 „	100 zł.			
		e) „ zoologicznego . .	100 „	50 „			
		f) „ mechanicznego . .	300 „	—			
		g) „ mineralogicznego .	60 „	—			
		h) „ technologicznego .	60 „	—			
		i) „ okazów leśnych . .	10 „	—			
		k) „ „ ogrodniczych .	10 „	—			
		l) „ „ weterynaryjnych	25 „	—			
		m) „ instrumentów mierniczych	10 „	—			
		n) „ modeli do budownictwa	50 „	—			
		o) „ okazów do geogr. fizycznej	10 „	—			
		p) „ „ melioracyjnych	10 „	—			
		r) „ „ fizyologii zwierząt	150 „	—			
		s) „ „ do nauki rybactwa	100 „	—			
		t) utrzymanie stacyi meteorologicznej	90 „	—	1.420	150	
	44	Laboratorya:					
		a) laboratoryum rolnicze		225 zł.			
		α) na bibliotekę podręczną . . .		60 „			
		b) laboratoryum chemii rolniczej . . .		300 „			
		c) „ roślinno-fizyologiczne . .		250 „			
		β) na bibliotekę podręczną . . .		60 „			
		d) laboratoryum chemii ogólnej . . .		600 „			
		γ) na bibliotekę podręczną . . .		60 „			
		e) laboratoryum zootomiczne . . .		200 „			
		δ) na bibliotekę podręczną . . .		60 „	1.815		
	45	Biblioteka i czytelnia:					
		a) na przykupno dzieł		500 zł.			
		b) „ oprawę książek		50 „			
		c) „ czasopisma		450 „	1.000		
	46	Utrzymanie pola doświadczalnego			500		
	47	Wycieczki naukowe z uczniami			600		
	48	Utrzymanie pasieki			30		
					5.740	150	
		Do przeniesienia .			40.394	4.540	44.934

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VI.		Z przeniesienia .	40.394	4.540	44.934
			5.740	150	
	49	Ogród:			
		(zwycz. / nadzwycz.)			
		a) płaca ogrodnika . . . 600 zł. — zł.			
		b) utrzymanie ogrodu . . 600 „ 300 „			
		c) druk katalogu . . . 25 „ — „	1.225	300	
	50	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000		
		Suma rubryki VI.	7.965	450	8.415
VII		**Podatki i opłaty.**			
	51	Podatek gruntowy i domowy	513		513
VIIIa	52	**Na budowę internatu** łącznie z kosztami urządzenia wodociągów i rozszerzenia pokoików	--	12 000	12.000
VIIIb	53	Na kupno domu	—	5.500	5.500
IX.	54	**Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów po cegielni** I. rata	-	1.500	1.500
X.	55	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** po 510 zł. . .	6.120	—	6.120
XI.	56	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Utrzymanie internatu.			
XII.	57	*a)* Przełożony internatu: płaca 1.000 zł., wikt 294 „, opał i światło 100 „ — 1.394 zł.			
		b) Portyer: płaca 150 zł., wikt 180 „, opał i światło 40 „, ubranie 60 „ — 430 „			
		Do przeniesienia . 1.824 zł.	55.092	23.990	79.082

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XII.		Z przeniesienia 1.824 zł.	55.092	23.990	79.082
		c) Magazynier: (jak pobory portyera) 430 „			
		d) Dwóch lokajów: płaca po 96 zł.			
		wikt po 174 „			
		opał i światło 40 „			
		ubranie 60 „			
		370 zł. 740 „			
		e) Dwoch stróżów: po 204 zł. 408 „	3.402		
	58	Wynagrodzenie lekarza . . . . . 200 zł.			
	58a	Koszt lekarstw . . . . . 100 „	300		
	59	Wikt 38 u uczniow przez 10 miesięcy po 24 zł. 50 ct. miesięcznie	9.310		
	60	Ubranie dla 38 uczniów po 110 zł.	4.180		
	61	Opał internatowego budynku	900		
	62	Oświetlenie „ „	700		
	63	Utrzymanie budynku i sprzętów	100		
		Suma rubryki XII. .	18.892	—	18.892
		Suma wydatków .	**73.984**	**23.990**	**97.974**
I.		**Dochody.**			
	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) na potrzeby szkoły	8.500		
		b) na budowę internatu III. rata	—	5.000	
		c) na roboty nadkosztorysowe	—	4.000	
		Suma rubryki I. .	8.500	9.000	17.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej** . .	3.433	—	3.433
III.		**Opłaty od uczniów.**			
	3	Wpisowe od 26 uczniów po 5 zł.	130		
	4	Czesne „ 26 „ „ 100 „	2.600		
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach, od 26 uczniów po 4 zł.	104		
		Suma rubryki III. .	2.834	—	2.834
		Do przeniesienia .	14.767	9.000	23.767

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	14.767	9.000	23.767
IV.	6	**Opłaty uczniów za utrzymanie** po 510 zł. od 38 uczniów	19.380	—	19.380
V.	7	**Dochód z pasieki**	10	—	10
VI.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	70	—	70
VII.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** . .	100	—	100
VIII.	10	**Dochody rozmaite**	200	—	200
		Suma dochodów .	34.527	9.000	43.527
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	97.974
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	54 447

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz.

B) Szkoła niższa.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1895:

wydatki w kwocie . . . . 13.989 zł.
dochody „ . . . . 2.498 „
niedobór do pokrycia w kwocie . . . 11.491 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje tak wydatki jak dochody zgodnie z Wydziałem krajowym i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet tej szkoły na r. 1895 wedle następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	*a)* Nauczyciel fachowy			
		b) Zastępstwo nauczyciela fachowego	—	1.375	
	2	Dwóch nauczycieli pomocniczych:			
		a) dla jednego płaca . . . . . . 1.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . . 140 „			
		b) dla drugiego płaca . . . . . . 700 „			
		dodatek aktywalny . . . . . . 100 „	1.940		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Instruktor robót ręcznych	600		
		Suma rubryki I. .	2.890	1.375	4 265
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	6	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu	250	—	250
		Do przeniesienia . .	3.140	1.375	4.515

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	3.140	1.375	4.515
III.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora wyż. szkoły . . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . 100 „	500		
	8	Opał i oświetlenie	300		
	9	Utrzymanie budynków i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	300	200	
	10	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300		
		Suma rubryki III .	1.400	200	1.600
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie 36 uczniów po 144 zł.	5.184		
	12	Odzież, pościel i pranie tychże po 60 zł.	2.160		
		Suma rubryki III. .	7.344	—	7.344
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	13	Zaprzęgi do demonstracyi	80		
	14	Przybory do pisania i nauki uczniów	130		
	15	Przykupno zwierząt do sekcyj	30		
	16	„ modeli, machin i narzędzi	200		
		Suma rubryki IV. .	440	—	440
VI.	17	**Kurs ćwiczeń** dla szkolnej straży pożarnej . . .	40	—	40
VII.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma wydatków . .	**12.414**	**1.575**	**13.989**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	300	—	300
III	3	**Zarobek 36 uczniów** po 18 zł.	648	—	648
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma dochodów . .	2.498	—	2.498
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	13 989
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	11.491

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

C) Szkoła gorzelnicza.

Wydział krajowy preliminuje na r. 1895:

wydatki w kwocie	4.760 zł.
dochody „	2.300 „
niedobór do pokrycia w kwocie .	2.460 zł.

Komisya budżetowa obniża wydatki w rubr. I. poz. 1. o 200 zł., przyjmuje zaś dochody w tej samej wysokości, zatem preliminuje komisya:

wydatki w kwocie	4.560 zł.
dochody „	2.300 „
niedobór w kwocie . . .	2.260 zł.

i uprasza:

Wysoki Sejm raczy na tej podstawie uchwalić budżet szkoły gorzelniczej według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	600		
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni . . .	1.000		
	3	Docenci:			
		a) matematyki i rysunków	150		
		b) fizyki	150		
		c) chemii	150		
		d) gorzelnictwa	500		
		e) nauki o kotłach i maszynach	200		
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelni	200		
		g) administracyi i rachunkowości	60		
		Suma rubryki I. .	3.010	—	3.010
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4	Druki, inseraty, portorya i t. d.	30		
	5	Koszta przewozu prelegentów	100		
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych . .	60		
		Suma rubryki II. .	190	—	190
		Do przeniesienia . .	3.200	—	3.200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	3 200	—	3.200
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	7	Szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80		
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni	50		
	9	Książki i czasopisma	60		
	10	Wycieczki profesorów z uczniami	200		
		Suma rubryki III. .	390	—	390
IV.	11	**Zapomogi dla uczniów.**			
		a) z funduszów krajowych . . . . 300 zł.			
		b) z subwencyi państwowej . . . . 500 „	800	—	800
V.	12	**Rozmaite.**			
		a) koszta prowadzenia rachunków szkoły gorzelniczej i gorzelni	150		
		b) rozmaite drobne	20		
		Suma rubryki V. .	170	—	170
		Suma wydatków .	**4.560**	—	**4.560**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa;**			
		a) dla szkoły . . . . 1.500 zł.			
		b) na zapomogi dla uczniów . . . . 500 „	2.000	—	2.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	300	—	300
		Suma dochodów .	**2 300**	—	**2.300**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	4 560
		okazuje się **niedobór** .	—	—	2.260

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz.

D) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Wydział krajowy preliminuje na r. 1895:

wydatki w kwocie . . . . 13.474 zł.
dochody . . . . . . 8.050 „
niedobór w kwocie . . 5.424 zł.

Komisya budżetowa uchyla na podstawie opinii komisyi gospodarstwa krajowego wydatek, preliminowany w pozycyi 14. na budowę stajni opasowej w kwocie 4.300 zł., redukuje cenę torfu, jęczmienia i żyta do właściwej miary, a skreśla zupełnie preliminowany wydatek na koszta wyjazdu i na koszta lustracyi. Skutkiem tych redukcyj i skreśleń przedstawiają się

wydatki w kwocie . . . . 8.773 zł.
dochody zaś niezmienne . . 8.050 „ tak, że pozostaje do pokrycia tylko niedobór w kwocie . . . . . 723 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet gorzelni dublańskiej na r. 1895 według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Płace.**			
	1	Maszynista	400		
	2	5 robotników po 15 zł. miesięcznie przez 6 miesięcy i jeden po 15 zł. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	690		
		Suma rubryki I. .	1.090	—	1.090
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Opał (przez 5 miesięcy po 12 q. torfu dziennie po 60 ct. z dowozem do gorzelni)	1.080		
	4	Ziemniaki (2.700 q. po 1 zł. 20 ct.)	3.240		
	5	4% jęczmienia (108 q. po 5 zł. 50 ct).	594		
	6	Żyto (180 q. po 5 zł. 50 ct.)	990		
	7	15% jęczmienia (27 q. po 5 zł. 50 ct.).	149		
	8	Swiatło, smarowidło, drożdże itp.	200		
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	300	820	
	10	Ubezpieczenie budynków i urządzeń	210		
		Suma rubryki II. .	6.763	820	7.583
		Do przeniesienia .	7.853	820	8.673

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	7.853	820	8.673
III.		**Rozmaite.**			
	11	Utrzymanie budynków i podwórza	100	—	100
		Suma wydatków .	7.953	820	8.773
		Dochody.			
I.	1	Ze sprzedaży spirytusu.			
		a) 300 hl. kartoflanego po 15 zł. . . . 4.500 zł. *b*) 60 „ żytniego po 20 zł. . . . . 1.200 „	5.700	—	5.700
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	550	—	550
III.	3	**Bonifikacya** od 360 hl. spirytusu po 5 zł. . . .	1.800	—	1.800
		Suma dochodów .	8.050	—	8.050
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	8.773
		okazuje się niedobór .		—	723

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz.

E) Folwark.

Według preliminarza, zestawionego przez Wydział krajowy, przedstawiają się:

wydatki w kwocie	. . . .	20.103 zł.
dochody „	. . . .	16.435 „
niedobór w kwocie	. . . .	3.668 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje wydatki i dochody w wysokości przez Wydział krajowy preliminowanej i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet folwarku dublańskiego na r. 1895 według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera 200 zł.	2.300		
	2	Najem robotnika	4.000		
	3	Zmiana i dokupno nasienia	300		
	4	Dokupno nawozów dopełniających	400		
	5	„ karmy (owsa, makuchów i t. d.)	2.600		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	400		
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150	300	
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni .	400		
	9	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	10	Melioracye łąk	—	300	
	11	Drenowanie pól	—	400	
		Do przeniesienia .	10.600	1.000	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	10.600	1.000	—
	12	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	13	Kuchnia folwarczna	200		
	14	Koszta kancelaryjne	25		
	15	Światło i smarowidło	50		
	16	Kultura lasu i plantacye nieużytków	50		
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku . . .	100		
	18	Uzupełnienie inwentarza użytkowego dokupnem krów, przed dochowaniem się bydła rasowego	—	2.000	
		Suma rubryki I. .	11.325	3.000	14.325
II.	19	**Cegielnia**	1.000	1.500	2.500
III.	20	**Podatki, opłaty i daniny**	582	—	582
IV.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**			
	21	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 33. i 34. rata wraz z 5% odsetkami od pożyczki 5.000 zł. . . . . . 300 zł. *b)* 23. i 24. rata wraz z 5% odsetkami od pożyczki 11.600 zł. . . . . . 696 „	996		
	22	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu .	1.600		
		Suma rubryki IV. .	2.596	—	2.596
V.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma wydatków .	15.603	4.500	20.103

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Dochody.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów		7.000		
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom		600		
	2	Z wynajętych łąk		1.100		
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia: *α*) mleko . 3.200 zł.				
		β) przychowek 500				
		γ) braki i opasy 500 „	4.200 zł.			
		b) Nierogacizna	200 „			
		c) Owce	60 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół	1.000 „	5.460		
	4	Z lasu i stawów		50		
		Suma rubryki I. .		14.210	—	14.210
II.	5	**Z cegielni**		2.000	—	2.000
III.		**Z dzierżaw.**				
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów		150		
	7	Z polowania		25		
		Suma rubryki III. .		175	—	175
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**		50	—	50
		Suma dochodów . .		16.435	—	16.435
		W porównaniu z wydatkami . .		—	—	20.103
		okazuje się **niedobór** . .		—	—	3.668

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz.

F) Krajowe stacye kontrolne i doświadczalne.

Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego
wydatki w kwocie . . . . 3.020 zł.
dochody „ . . . . . 1.650 „
niedobór w kwocie . . 1.370 zł. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet tych stacyj na r. 1895 wedle następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi botaniczno-rolniczej	600		
	2	„ „ chemiczno-rolniczej	600		
	3	Remuneracya profesora rolnictwa	240		
	4	Asystent w stacyi chemiczno rolniczej	600		
	5	Remuneracya asystentowi stacyi botanicznej . . .	120		
	6	„ służącemu „ „	60		
	7	Służący w stacyi chemicznej	300		
		Suma rubryki I. .	2 520	—	2.520
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	8	Dotacya dla stacyi botanicznej	200		
	9	„ „ „ chemicznej . . , . . .	300		
		Suma rubryki II. .	500	—	500
		Suma wydatków .	**3.020**	—	**3.020**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.	2	Dochody stacyi botanicznej . . . . 50 zł.			
	3	„ „ chemicznej . . . . 100 „	150	—	150
		Suma dochodów .	**1.650**	—	**1.650**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	3.020
		okazuje się **niedobór** .	—	—	1.370

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. poz. 195 i 196 wydatków, a rubr. IX. poz 37 i 38 dochodew.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu na r. 1895. kraj. średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

(**Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz**).

A.) Szkoła.

Wysoki Sejmie!

W przedłożonym przez siebie preliminarzu szkoły czernichowskiej na r. 1895. oblicza Wydział krajowy

wydatki na kwotę . . .	80.108 zł.
dochody „ „ . . .	48.675 „
a niedobór do pokrycia w sumie .	31.433 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje po szczegółowem zbadaniu każdej pozycyi preliminowane dochody i wydatki z nieznacznemi zmianami. Zmiany te wprowadza komisya w pozycye 17*a*, 30, 35, 39*w* i 44 wydatków, a w poz. 3 i 4 dochodów.

Mianowicie w poz. 17*a* „pomoc kancelaryjna dla kuratoryi szkoły“ obniża komisya preliminowaną kwotę 200 zł. na 100 zł., gdyż sądzi, że ta kwota jest zupełnie wystarczającą tem bardziej, że żadna z kuratoryj szkół rolniczych i szkoły lasowej nie posiada na to żadnej dotacyi, chociaż zakres działania i czynności jest zupełnie jednakowy.

W poz. 30. „żywność dla 70 uczniów“ i w poz. 35 „odzież dla 70 uczniow“ oblicza Komisya budżetowa wydatek wedle faktycznej ilości uczniów. Obecnie do wakacyj wielkich ma szkoła czernichowska 61 uczniów, gdyby ich liczba po wakacyach doszła nawet do maksymalnej cyfry 70, to przeciętnie przez cały rok byłoby tylko 65. Z tego powodu oblicza Komisya wydatek w tych pozycyach tylko na podstawie ilości 65 uczniów i obniża odpowiednio tak poz. 30 jak i poz. 35.

W poz. 39*w* „zbiór rybacki“ obniża Komisya preliminowany nadzwyczajny wydatek z 100 zł. do 50 zł., a wreszcie w poz. 44. skreśla Komisya nadzwyczajny wydatek na „pole doświadczalne“ w kwocie 150 zł.

Co do preliminowanych dochodów, to je Komisya obniża w dwóch pozycyach t. j. w 3. „opłaty od 70 uczniów za utrzymanie“ i w 4. „czesne“ przyjmując za podstawę obliczenia ilość 65 uczniów, to jest taką samą, jaką przyjęła przy obliczeniu wydatków powyżej.

W sprawie żywienia uczniów, a co zatem idzie utrzymywania licznego personalu kuchennego, szafarki i służby do obsługi, Komisya budżetowa pozwala sobie zwrócić uwagę na to, że oddanie stołowania młodzieży dublańskiej w przedsiębiorstwo okazało się, jak dotąd, wielce praktycznem. Komisya mniema zatem, że byłoby wskazanem, aby się Wydział krajowy nad tem zastanowił, czyby nie należało wstąpić na tę drogę także i w Czernichowie. Byłby to znaczny krok, uczyniony w celu odjęcia dyrektorowi znacznej części zajęcia, które właściwie do niego, jako kierownika naukowego zakładu nie należy i należeć nie powinno. Komisya budżetowa nie występuje z wnioskiem w tej materyi, ogranicza się na razie na tej uwadze w przekonaniu, że Wydział krajowy weźmie ją pod rozwagę i przeprowadzi badania.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet krajowy średniej szkoły rolniczej w Czernichowie według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor:				
		płaca	1.700 zł.			
		dodatek aktywalny	360 „			
		„ pięcioletni	200 „			
		„ osobisty	500 „	2.760		
	2	4 profesorów fachowych do nauk zawodowych:				
		a) płaca dla dwóch po 1.300 zł. . . .	2.600 zł.			
		dodatki aktywalne dla jednego z tychże 240 zł., a dla drugiego 140 zł. . . .	380 „			
		dodatek pięcioletni dla pierwszego . .	200 „			
		b) płaca dla dwóch po 1.100 zł. . . .	2.200 „			
		dodatki aktywalne dla tychże po 140 zł. .	280 „			
		c) dodatki osobiste dla dwóch po 200 zł. . .	400 „	6.060		
	3	3 profesorów fachowych do nauk zasadniczych:				
		a) płaca dla jednego	1.300 zł.			
		dodatek pięcioletni	200 „			
		b) płaca dla dwóch po 1.100 zł. . . .	2.200 „			
		dwa dodatki pięcioletnie dla jednego, a jeden dla drugiego po 200 zł.	600 „			
		c) dodatki aktywalne dla trzech po 140 zł. .	420 „	4.720		
	4	Profesor do nauk ogólnie kształcących:				
		płaca	1.100 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „	1.240		
	5	Kapelan i katecheta, płaca	800 „			
		wikt	360 „			
		światło	10 „	1.170		
	6	Docent weterynaryi		800		
	7	„ leśnictwa		400		
	8	„ sadownictwa i warzywnictwa oraz chmielarstwa i uprawy wikli		200		
	9	Instruktor do robót praktycznych		100		
	10	Prefekt internatu, płaca	800 „			
		wikt	360 „			
		światło	10 „	1.170		
		Suma rubryki I. .		18.620	—	18.620
		Do przeniesienia . .		18.620	—	18.620

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	18.620	—	18.620
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**			
	11	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca	1.200		
	12	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca . . .	600		
		Suma rubryki II. .	1.800	—	1.800
III.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	13	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły zarazem woźny: płaca . . . . . . 150 zł. na ubiór . . . . . . 50 „ wikt . . . . . . 150 „ *b)* Laborant chemii i fizyki: płaca . . . . . . 150 zł. wikt . . . . . . 150 „ *c)* Portyer (bramy zakład.) zarazem dozorca nocny: płaca . . . . . . 150 zł. na ubiór . . . . . . 50 „ wikt . . . . . . 150 „	1.000		
	14	Służba niższa: (przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych) 2 chłopców, płaca rocznie po 50 zł. . . 100 zł. wikt po 106 zł. . . . 212 „	312		
		Suma rubryki III. .	1.312	—	1.312
IV.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	15	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor fachowy do nauk zawodowych, emerytura	645		
	16	Płanecina Maryanna, b. piekarka zaopatrzenie . . .	40		
		Suma rubryki IV. .	685	—	685
		Do przeniesienia . .	22.417		22.417

Wydatki. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Wydatki.**				
		Płace nauczycieli				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:				
		płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „			
		dodatki pięcioletnie	300 „	1.740		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „	1 100		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt		600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.			
		dodatek aktywalny	50 „	550		
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.,		200		
		Suma rubryki I.		4.190		4.190
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne	100 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520		
	7	Opał		600		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		300	500	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	150	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	100	
	12	Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych, 9 rata z wymierzonych 463 zł. 75 ct.		46		
	13	Podatek od gruntu szkolnego		30		
		Suma rubryki II.		2.096	750	2.846
		Do przeniesienia		6.286	750	7.036

Wydatki.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	6.286	750	7.036
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie . . } 38 uczni po 150 zł. . . .			
	15	Odzież, pościel i pranie }	5.700	160	
	16	Lekarz, apteka i różne inne	150		
	17	Uczeń praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	6.000	160	6.160
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. d.)	120		
	19	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 150 zł. *b*) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. d.) . . . . 20 „	250		
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. Listopada 1890) . .	20		
		Suma rubryki IV. .	390	—	390
V.		**Kursy specyalne.**			
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50		
	22	„ mleczarstwa	50		
	23	„ uprawy tytoniu	60		
		Suma rubryki V. .	160	—	160
		Suma wydatków .	**12.836**	**910**	**13.746**

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		2.500	—	2.500
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów**:				
		a) Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł. . .	450 zł.			
		b) Gmina miasta Horodenki 1 stypendyum .	100 „	550	—	550
III.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego		60	—	60
		Suma dochodów .		3.110	—	3.110
		W porównaniu z wydatkami .		—	—	13.746
		okazuje się **niedobór** . .		—	—	10.636

B) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Preliminarz szkoły w Jagielnicy podług wniosku komisyi budżetowej zgodny jest w rubryce wydatków z wnioskiem Wydziału krajowego, w rubryce dochodów natomiast wyższym o 2.000 zł. w skutek wstawienia 1. raty subwencyi rządowej na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli Wydatki preliminuje komisya na 22.250 zł. dochody zaś na 5.484 zł. Z porównania okazuje się niedobór 16.766 zł.

W rubryce II. wydatków (koszta administracyi) podnieść należy kwotę 700 zł., która jest wydatkiem jednorazowym nadzwyczajnym na dokończenie ogrodzenia i chodników i drobniejsze naprawy budynków.

Nadzwyczajna pozycya 9a w sumie 9.000 zł. przeznaczona na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli opiera się na uchwale Wys. Sejmu z 16. lutego 1894., który cyfrowo sumę tę oznaczył wyrażając zarazem życzenie, żeby c. k. Rząd przyczynił się połową do pokrycia kosztów budowy. Życzeniu temu stało się zadość. Odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 8. czerwca 1894. r. uwiadomiony został Wydział krajowy, że Ministerstwo rolnictwa jest gotowem pod warunkiem konstytucyjnego przyzwolenia środków przyczynić się do wymienionej budowy kwotą 4.500 zł., która to subwencya w dwóch rocznych ratach po 2.000 zł. i 2.500 zł. wypłaconą być ma. Wydatek więc przeznaczony na postawienie budynku obciąży fundusz krajowy tylko do wysokości 4.500 zł. Pomimo tego wstawienie sumy całej 9.000 zł. w rubrykę wydatków odpowiada zasadom budżetowania. Równocześnie wszakże powinna być w rubrykę dochodów na r. b. wstawiona suma 2.000 zł. jako subwencya państwowa a w roku przyszłym suma 2.500 zł. Komisya budżetowa proponuje tedy wspomnianą zmianę w rubrykach i cyfrach dochodu.

W pozycyi l. 10 (sprzęty i ruchomości) jest wydatek nadzwyczajny 100 zł. uzasadniony w wyjaśnieniach Wydziału kraj.

W rubryce IV. (potrzeby naukowe) spotykamy wydatek nadzwyczajny 300 zł. uzasadniony koniecznością powiększenia środków naukowych, co do których szkoła jagielnicka dotąd zupełnie niedostatecznie jest uposażona.

Nową pozycyą w rubryce V. (kursy specyalne) jest pozycya pod l. 25 (nauka kołodziejska) wynosząca 150 zł. Pozycya ta jest przeznaczona na zaprowadzenie kursu nauki zręczności z pecyalnem zastosowaniem kołodziejstwa. Nauka tego rodzaju w niektórych zagranicznych szkołach rolniczych została z powodzeniem wprowadzoną. Próbę wprowadzenia tej nauki proponuje Wydział kraj. w szkołach w Jagielnicy i Kobiernicach. Komisya budżetowa ze względu na znaczne praktyczne znaczenie tego rodzaju ćwiczeń zgadza sie na propozycyę Wydziału kraj.

W dochodach należy przedewszystkiem zaznaczyć podwyższenie regularnej subwencyi państwowej (podobnie jak w Horodence) o 500 zł. Nadto wstawia komisya stosownie do podanych powyżej uwag jako I. ratę nadzwyczajnej subwencyi państwowej na rzecz postawienia budynku dla nauczycieli kwotę 2.000 zł. w rubrykę dochodów nadzwyczajnych.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy jak następuje:

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „			
		„ pięcioletni	200 „	1.640		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		„ pięcioletni	100 „	1.200		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 zł.			
		dodatek na wikt	120 „	600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	50 „			
		„ pięcioletni	50 „			
		ryczałt na pomieszkanie . . .	120 „	720		
	5	Katecheta obrz. łać. i gr.-kat.		200		
		Suma rubryki I. .		4.360	—	4.360
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520		
	7	Opał		600		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .		250	700	
	9a	Na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli . .		—	9.000	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	100	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		200		
	12	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki		50		
	13	Podatek od gruntów szkolnych		30		
		Suma rubryki II. .		1.850	9.800	11.650
		Do przeniesienia . .		6.210	9.800	16.010

Wydatki. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	6.210	9.800	16.010
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	14	Stołowanie			
	15	Odzież, pościel i pranie } 32 uczniów po 150 zł.	4.800		
	16	Lekarz, apteka i rozmaite inne	150		
	17	Uczeń, praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	5.100	—	5.100
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papier, zeszyty, książki, mapy itd.)	120		
	19	Środki naukowe: zwycz. nadzw. *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . . . . 150 zł. 300 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . . . 80 „ — „ *c)* ogród szkolny (nasiona okazów, nawozy itd.) . . . . . 20 „ — „	250	300	
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	20		
	21	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV. .	440	300	740
V.		**Kursy specyalne.**			
	22	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	50	
	23	„ mleczarstwa	50		
	24	„ uprawy i suszenia tytoniu	100		
	25	Nauka kołodziejstwa	150		
		Suma rubryki V. .	350	50	400
		Suma wydatków .	12.100	10.150	22.250

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya zwyczajna z c. k. Skarbu Państwa** .	2.500	—	
	2	**Subwencya nadzwyczajna z c. k. Skarbu państwa na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli, I. rata z przyznanych 4.500 zł.** .	—	2.000	
		Suma rubryki I. .	2.500	2.000	4.500
II.		**Opłaty od uczniów:**			
	3	Od rady powiatowej w Borszczowie	—	300	300
III.	4	**Czysty dochód** z gospodarstwa szkolnego	300	—	300
IV.	5	**Zarobek 32 uczniów** po 12 zł.	384	—	384
		Suma dochodów .	3.184	2.300	5.484
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	22.250
		okazuje się **niedobór** . .	—		16.766

C) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Komisya budżetowa oblicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatki szkoły na 14.328 zł., zaś dochody na 4.938 zł., z czego wynika niedobór 9.380 zł., który w porównaniu z niedoborem zeszłorocznym wyższym jest o 132 zł.

W rubryce I (płace nauczycieli) zaznaczyć należy podwyższenie wydatków o 100 zł. wskutek udzieleniu dodatku osobistego kierownikowi szkoły, do czego Wydział krajowy był uprawniony.

W rubryce II. (koszta administracyi) jest preliminowana suma 900 zł. jako wydatek nadzwyczajny na odnowienie i naprawy budynku, oraz ogrodzenie szkolnego ogrodu. Suma tejże samej wysokości uchwaloną była i w zeszłym roku na ten cel. Wydział krajowy uzasadnia te nadzwyczajne wydatki bardzo złym stanem budynków w szkole Kobiernickiej. Na żądane wyjaśnienie oświadczył reprezentant Wydziału krajowego, że na rok przyszły około 500 zł. domagać się będzie na ten cel, że wszakże kwoty te prawdopodobnie wystarczą zupełnie na doprowadzenie budynków do należytego stanu.

W rubryce IV. (potrzeby naukowe) wstawiona jest zgodnie z propozycą Wydziału krajowego kwota 300 zł. jako nadzwyczajny wydatek na uzupełnienie potrzebnych środków naukowych.

W rubryce V. (kursy specyalne) figuruje jako nowa pozycya, podobnie jak w preliminarzu szkoły jagielnickiej, kwota 150 zł. na cele nauki kołodziejstwa.

W dochodach nie ma w porównaniu z zeszłym rokiem żadnych ważniejszych zmian.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach według następującego preliminarza:

Wydatki. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1 300 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „			
		„ osobisty	200 „	1.640		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „	1.100		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 zł.			
		dodatek na wikt	120 „	600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	50 „	550		
	5	Katecheta obrz. łać. (płaca 150 zł. i wydatki z powodu nabożeństwa 50 zł.)		200		
		Suma rubryki I. .		4.090	—	4.090
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna	120 zł.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520		
	7	Opał		500		
	8	Oświetlenie		100		
	9	Utrzymanie budynków, naprawy, ubespieczenie, kominiarz		200	900	
	10	Sprzęty i ruchomości		100	100	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . .		400		
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem . . .		758		
		Suma rubryki II. .		2.578	1.000	3.578
		Do przeniesienia .		6.668	1.000	7.668

Wydatki. **Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia .	6.668	1.000	7.668
		Utrzymanie uczniów.			
	13	Stołowanie } 35 uczniów po 150 zł.			
	14	Odzież, pościel i pranie } 35 uczniów po 150 zł. . .	5.250		
	15	Lekarz, apteka i rozmaite inne	200		
	16	Uczeń praktykant	150		
		Suma rubryki III. .	5.600		5.600
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	120		
	18	Środki naukowe: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 150 zł. 300 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 " — "			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . . . 50 " — "	280	300	
	19	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV. .	450	300	750
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	50	
	21	" mleczarstwa	50		
	22	Nauka kołodziejstwa	150		
		Suma rubryki V. .	250	50	300
		Suma wydatków .	**12.968**	**1 350**	**14.318**

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	3.000	—	3.000
II.		**Opłaty na utrzymanie uczniów.**			
	2	*a)* Rada powiatowa Bialska . . . 450 zł. *b)* z innych źródeł . . . . . . 250 „	700	—	700
III.	3	**Dochód z pola** i ogrodu szkolnego	60	—	60
IV.	4	**Dochód z dzierzawy folwarku**	758	—	758
V.	5	**Zarobek 35 uczniów** po 12 zł.	420	—	420
		Suma dochodów . .	4.938	—	4.938
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	14.318
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	9.380

We Lwowie dnia 30. stycznia 1895

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Piniński.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. poz. 200. wydatków i Rubr. 10. poz. 42. dochodów.

(**Sprawozdawca poseł Piniński**).

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu szkoły ogrodniczej w Tarnowie
za rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Komisyi budżetowej zgodnym jest z przedłożeniem Wydziału krajowego. Wydatki obliczone są na 11.735 zł., dochody zaś na 4.210 zł., z czego wynika niedoqór 7.525 zł. Co do poszczególnych pozycyj ogranicza się Komisya do następujących uwag:

W rubryce I. 1. 2. (nauczyciel fachowy pomocniczy) została zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego kwota podniesiona o 120 zł., ponieważ mimo usiłowań Zarządu i rozpisania konkursu nie było możliwem na zasadzie dotychczasowej niższej płacy znaleść na posadę tę stosownego kandydata. Podobnież ma się rzecz co do pozycyi pod 1. 5. tejże rubryki.

W rubryce II. (koszta administracyi) wstawiony jest wydatek nadzwyczajny 500 zł. przeznaczony na wybudowanie studni przy budynkach zakładu.

W rubryce IV. (potrzeby naukowe) figuruje jako nowy wydatek nadzwyczajny suma 1.000 zł., przeznaczona na postawienie szklarni. Jestto wydatek jednorazowy, ze względu na cel i potrzeby szkoły zupełnie uzasadniony. Dotąd w szkole Tarnowskiej szklarni odrębnej nie było; na podstawie układu osobnego, służył ogród miejski za przedmiot naukowy co wszakże okazało się z czasem niepraktycznem i dla celów nauki niedostatecznem.

W dochodach należy wspomnieć o podwyższeniu stałej rządowej subwencyi o 700 zł., mianowicie z 2.300 zł. na 3.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie jak następuje“:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel, kierownik, płaca	1.200 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „	1.340		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . .	800 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		ryczałt na pomieszkanie	200 „	1.100		
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca .		240		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . .	500 zł.			
		dodatek aktywalny	100 „			
		ryczałt na pomieszkanie	180 „	780		
	5	Ochmistrz i instruktor (płaca 480 zł. wikt 120 zł) . .		600		
	6	Kapelan i katecheta (płaca 150 zł. i wydatki z powodu nabożeństwa 50 zł)		200		
		Suma rubryki I. .		4.260		4.260
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.			
		b) sługa szkolny i stróż nocny . . .	300 „	400		
	8	Opał		300		
	9	Oświetlenie		100		
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenia, kominiarz) .		100	500	
	11	Sprzęty i ruchomości		100		
		Suma rubryki II. .		1.000	500	1.500
		Do przeniesienia .		5.260	500	5.760

Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	5.260	500	5.760
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12 13	Stołowanie Odzież, pościel i pranie } dla 25 uczniów po 165 zł. .	4.125		
	14	Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki	100		
		Suma rubryki III. .	4.225	—	4.225
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Przybory do nauki	100		
	16	Zbiory środków do demonstracyi	100		
	17	Biblioteka i czytelnia	100		
	18	Wycieczki naukowe	50		
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego	400		
	20	Szklarnia	—	1.000	
		Suma rubryki IV. .	750	1.000	1.750
		Suma wydatków .	**10.235**	**1.500**	**11.735**

Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	Z c. k. Skarbu Państwa	3.000		
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250		
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300		
		Suma rubryki I. .	3.550	—	3.550
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	260	—	260
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego**	300	—	300
IV.	6	**Zarobek 25 uczniów** w ogrodzie miejskim	100	—	100
		Suma dochodów .	**4.210**	—	4.210
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	11.735
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	7.525

Lwów, dnia 30. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. poz. 201. wydatków i Rubr. X. poz. 43. dochodów

(Sprawozdawca poseł Piniński).

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku na r. 1895.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy oblicza w preliminarzu wydatki tej szkoły na 4.440 zł. dochody zaś na 2.390 zł. Wynika z porównania niedobór w kwocie 2.050 zł.

Z wyjątkiem pozycyi nadzwyczajnej w wydatkach (rubryka IV. poz. 17.) w kwocie 190 zł. uzasadnionej w wyjaśnieniach Wydziału krajowego, nie ma ani w wydatkach ani też w dochodach żadnych ważniejszych zmian w porównaniu z zeszłorocznym preliminarzem.

Komisya budżetowa zgadzając się na preliminarz Wydziału krajowego bez zmiany wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dochody i wydatki szkoły jak następuje:

Wydatki. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	800		
	2	Nauczyciel zawodowy (instruktor) do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	720		
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych	240		
	4	Katecheta	60		
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli	240		
		Suma rubryki I. .	2.060	—	2.060
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Inspekcya zakładu	120		
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	50		
	8	Opał i oświetlenie	120		
	9	Utrzymanie i asekuracya budynków	100		
	10	" inwentarza szkolnego	60		
	11	Podatki	50		
		Suma rubryki II. .	500	—	500
III.		**Potrzeby do nauki.**			
	12	*a*) Na utrzymanie i dokupno maszyn do uprawy roślin włóknistych (łamaczy, trzepaczy, wolni) . . .	50		
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli . . .	40		
		c) " " moczarni	20		
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów . . .	40		
	14	Zbiory okazów do demonstracyj	60		
	15	Biblioteka i czytelnia	40		
		Suma rubryki III. .	250	—	250
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	16	Stołowanie } dla 9 uczniów po 160 zł., tudzież na uzupełnienie pościeli i kożuszków 190 zł. .			
	17	Odzież i pościel }	1.440	190	1.630
		Suma wydatków .	**4.250**	**190**	**4.440**

Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.200	—	2.200
II.	2	Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna	100	—	100
III.	3	Zarobek uczniów	90	—	90
		Suma dochodów .	**2.390**	—	**2.390**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**4.440**
		okazuje się **niedobór**	—	—	**2.050**

We Lwowie dnia 30. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubr. XV. wydatki poz. 215 i 216, dochody poz. 51 i 52.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzach krajowych Składów publicznych we Lwowie i Krakowie.

(**Sprawozdawca poseł Scipio**).

Wysoki Sejmie!

W preliminarzach krajowych Składów publicznych na rok 1895, proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi:

I. Dla krajowego Składu we Lwowie:

Wydatki w kwocie . . . . zł. 24.503
(o zł. 6.207 więcej niż w r. 1894).
Dochody w kwocie . . . . zł. 18.030
(o zł. 3.620 więcej niż w r. 1894).
Czyli niedoboru . . . . zł. 6.473
(o zł. 2.587 więcej niż w r. 1894).

II. Dla krajowego Składu w Krakowie:

Wydatki w kwocie . . . . zł. 20.230
(o zł. 3.650 mniej niż w r. 1894).
Dochody w kwocie . . . . zł. 20.230
(o zł. 2.430 mniej niż w r. 1894).

Czyli, że dla Składów w Krakowie nie preliminuje Wydział krajowy na rok 1895. żadnego niedoboru.

W powyżej streszczonych preliminarzach, oblicza Wydział krajowy nadzwyczajny wydatek zł. 7.200, na dobudowanie przy Składach krajowych we Lwowie ubikacyj na pomieszczenie biur zarządu i zł. 500 na adaptacye dla działu towarowego we Lwowie, oraz zł. 400 na poprawienie dachu nad szopą w Krakowie.

W preliminarze te nadto wstawia Wydział krajowy, tak dla Lwowa jak i Krakowa nowe pozycje, a to po zł. 4.000 w pozycjach dochodów, jako spodziewane wpływy z manipulacyi i składowego w działach towarowych, a po 2.000 zł. w wydatkach na koszta manipulacyi w tych działach.

Komisya budżetowa, uznając wyż wzmiankowane trzy pozycye wydatków nadzwyczajnych za uzasadnione i przedstawiając je Wysokiemu Sejmowi do uchwały, nie może doradzać uchwalania tak wydatków jak dochodów z działów towarowych. — Nie są one jeszcze wprowadzone w życie i nie ma na nie dotąd koncesyi c. k. Ministerstw.

Nie można przewidywać w pierwszym roku takiego obrotu towarów — jeżeli on kiedykolwiek się rozwinie — żeby dochód z opłat doszedł w każdym ze Składów krajowych do zł. 4.000. — Jeśli w ogóle ruch się rozpocznie, to może opłaty taryfowe pokryją koszta manipulacyi; jest więc bezprzedmiotowem preliminowanie tych rubryk i pozycyj.

W jednej jeszcze pozycyi wydatków wnosi Komisya budżetowa małe skreślenie, a to w poz. 16, rubr. II. wydatków przy Składach Lwowskich, zamiast zł. 380 wnosi Komisya zł. 300 na motor gazowy, nie uznając by Składy Lwowskie więcej na ten cel niż Krakowskie wydatkować potrzebowały.

Zaznacza wreszcie Komisya budżetowa, że utrzymując we wnioskach swoich — zgodnie z Wydziałem krajowym — poz. 1, rubr. I. wydatków w Składach Lwowskich — „Dyrektor płaca i dodatek zł. 3.000“, pomimo iż analogiczna pozycya dla Składów krakowskich wynosić ma tylko zł. 2.000 — czyni to komisya, tylko na podstawie zobowiązania, wynikającego z zawartej przez Wydział krajowy umowy z obecnym Dyrektorem.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następujące preliminarze na rok 1895:

Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor, płaca 2.500 zł., dodatek na fiakra 500 . . .	3.000	—	3.000
	—	Buchalter	—	—	—
	2	Likwidator	1.200	—	1.200
	3	Kasyer	800	—	800
	4	Magazynier	1.000	—	1.000
	5	Pomocnik magazyniera	500	—	500
	6	Kancelista i pomocnik biurowy	600	—	600
	7	Maszynista	600	—	600
	8	Woźny (płaca 360 zł., mundur 60 zł.).	420	—	420
	9	Stróż nocny	292	—	292
	10	Odźwierny, zarazem stróż dzienny	240	—	240
		Suma rubryki I. .	8.652	—	8.652
II.		**Koszta administracyi.**			
	11	Podatki:			
		a) bieżące	264	—	264
		b) zaległe: domowo-czynsz. i grunt. za rok 1890. . 640 zł. za r. 1891. . 1.037 zł., za r. 1892. . 1.037 zł., za r. 1893. 1.037 zł., za r. 1894. . 1 037 zł., koszta egzekucyi i odsetki około 800 zł., razem 5.588 zł.	—	—	—
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) magazynu zbożowego	400	—	400
		b) „ spirytusowego	200	—	200
		c) adaptacye dla działu towarowego w magazynie zbożowym	—	500	500
		d) przebudowanie frontowej przybudówki na biura Dyrekcyi	—	7.200	7.200
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:			
		a) budynków od ognia	187	—	187
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych . .	270	—	270
	14	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) inseraty	240	—	240
		b) księgi i druki	190	—	190
		c) telefon	60	—	60
		d) rozmaite	120	—	120
			1.931	7.700	9.631
		Do przeniesienia .	8.652	—	8.652

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	8.652	—	8.652
			1.931	7.700	9.631
	15	Opał i oświetlenie	140	—	140
	16	Motor gazowy	300	—	300
	17	Tory kolejowe, zwrotnice i dojazdy	150	—	150
	18	Remuneracye, noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej, tudzież inne nieprzewidziane wydatki . .	600	—	600
		Suma rubryki II. .	3.121	7.700	10.821
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	300		300
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**			
		a) zbożowej:			
	20	Najem robotników dziennych	1.100	—	1.100
	21	Dostawa i odstawa wagonów	200	—	200
	22	Szpagat	50	—	50
	23	Asekuracya	200	—	200
	24	Stemple i porta	100	—	100
	25	Rozmaite drobne manipulacye	50	—	50
		b) spirytusowej:			
	26	Najem robotników dziennych	400	—	400
	27	Dostawa i odstawa wagonów	100	—	100
	28	Stemple i porta	50	—	50
	29	Asekuracya	350	—	350
	30	Rozmaite drobne manipulacye	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	2.650	—	2.650
		Suma wydatków .	**14.723**	**7.700**	**22.423**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Składowe od zboża**	1.860	—	1.860
II.		**Manipulacya przy zbożu.**			
	2	Dostawa wagonów	300	—	300
	3	Ekspedycya wagonów	300	—	300
	4	Wyładowanie „	700	—	700
	5	Załadowanie „	550	—	550
	—	Przyjęcie i wydanie partyi	—	—	—
	6	Asekuracya	400	—	400
	7	Stemple i porto	250	—	250
	8	Odsetki	200	—	200
	9	Rozmaite:			
		a) czyszczenie, wietrzenie i t. d.	800	—	800
		b) formalności cłowe	50	—	50
		c) wypożyczenie worów	40	—	40
		d) szpagat	100	—	100
		e) wystawienie poświadczeń składowych	10	—	10
		f) przepisanie na innego właściciela, prowizye i incassa	120	—	120
		Suma rubryki II.	3.820	—	3.820
III.	10	**Składowe od spirytusu i osuszka**	7.500	—	7.500
IV.		**Manipulacya przy spirytusie.**			
	11	Dostawa wagonów	50	—	50
	12	Ekspedycya „	50	—	50
	13	Wyładowanie „	150	—	150
	14	Załadowanie „	50	—	50
	15	Asekuracya	350	—	350
	16	Stemple i porto	50	—	50
	17	Odsetki	100	—	100
	18	Rozmaite:			
		a) komisye akcyzowe odbiorcze *b)* „ „ wydawcze *c)* wystawienie poświadczeń składowych	50	—	50
		Suma rubryki IV.	850	—	850
		Suma dochodów	**14.030**	—	**14.030**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	**22.423**
		Okazuje się **niedobór**	—	—	**8.393**

Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austryackie)	Nadzwyczajne (Złote austryackie)	Razem (Złote austryackie)
		Wydatki.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1	Dyrektor	2.000	—	2.000
	—	Buchalter	—	—	—
	2	Likwidator-korespondent 1szy	1.000	—	1.000
	3	" " 2gi	600	—	600
	4	Kasyer	600	—	600
	5	Kancelista i pomocnik	630	—	630
	6	Magazynier 1szy	1.000	—	1.000
	—	" 2gi	—	—	—
	7	Maszynista	600	—	600
	8	Woźny, płaca 360 zł., mundur 60 zł.	420	—	420
	9	Stróż dzienny (odźwierny) 300 zł., mundur 40 zł.	340	—	340
	10	Stróż nocny	300	—	300
		Suma rubryki I.	7.490	—	7.490
II.		**Koszta administracyjne.**			
	11	Podatki: *a)* zarobkowy, dochodowy i dodatki gminne	300	—	300
		b) za lata 1894. i 1895 po 850 zł.	—	—	—
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) budynków administracyjnych	100	—	100
		b) trzech magazynów zbożowych i urządzeń	600	—	600
		c) magazynu spirytusowego i urządzeń	150	—	150
		d) podtrzymanie dachu i ścian w magazynie Nr. 2.	—	400	400
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:			
		a) budynków	265	—	265
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	150	—	150
	14	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) ogłoszenia i dzienniki	180	—	180
		b) księgi i druki	230	—	230
		c) telefon	50	—	50
		d) rozmaite	150	—	150
	15	Opał i światło	220	—	220
	16	Motor gazowy	300	—	300
	17	Opłata drogi dojazdowej	150	—	150
	18	Remuneracye, noworoczne, kolędy i inne nieprzewidziane	800	—	800
		Suma rubryki II.	3.645	400	4.045
		Do przeniesienia	11.135	400	11.535

Liczba ru-bryki	Liczba po-zycyi	Poszczególnienie	Zwy-czajne	Nadzwy-czajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	11.135	400	11.535
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa	300	—	300
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**			
		a) zbożowej:			
	20	Robocizna	5.000	—	5.000
	21	Szpagat i worki	285	—	285
	22	Asekuracya	300	—	300
	23	Stemple i porta	240	—	240
	24	Rozmaite	120	—	120
		b) spirytusowej:			
	25	Robocizna	100	—	100
	26	Asekuracya	50	—	50
	27	Stemple, porta i rozmaite	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	6.145	—	6.145
V.		**Odsetki.**			
	28	Odsetki w rach. bieżącym	250	—	250
		Suma wydatków .	**17.830**	**400**	**18.230**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Składowe za zboże**	5.900	—	5.900
II.		**Manipulacye przy zbożu.**			
	2	Dostawa wagonów	520	—	520
	3	Ekspedycya wagonów	280	—	280
	4	Wyładowanie „	1.300	—	1.300
	5	Załadowanie „	1.530	—	1.530
	6	Przyjęcie i wydanie partyi	470	—	470
	7	Asekuracya	610	—	610
	8	Stemple i porto	300	—	300
	9	Odsetki	800	—	800
	10	Rozmaite:			
		a) czyszczenie, wietrzenie itp.	2.380	—	2.380
		b) formalności ołowe	650	—	650
		c) wypożyczenie worów	70	—	70
		d) szpagat	290	—	290
		e) poświadczenia składowe, kwity odbiorcze, awiza . .	60	—	60
		f) rozmaite drobne	370	—	370
		Suma rubryki II. .	9.630	—	9.630
III.	11	**Składowe za spirytus i osuszka**	500	—	500
IV.		**Manipulacye przy spirytusie.**			
	12	Dostawa wagonów	10	—	10
	13	Ekspedycya wagonów	10	—	10
	14	Wyładowanie „	50	—	50
	15	Załadowanie „	50	—	50
	16	Asekuracya	50	—	50
	17	Stemple i porto	5	—	5
	18	Odsetki	15	—	15
	19	Rozmaite drobne	10	—	10
		Suma rubryki IV. .	200	—	200
		Suma dochodów .	16.230	—	16.230
		w porównaniu z wydatkami . .	—	—	18.230
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	2.000

We Lwowie dnia 27. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Scipio.

Budżet krajowy na r. 1895.

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego.

(*Sprawozdawca poseł Leon Chrzanowski*).

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa może także w r. b. z zadowolnieniem zaznaczyć postęp rozwoju szkół przemysłowych uzupełniających, przemysłowych fachowych czyli zawodowych i warsztatów instrukcyjnych, które to szkoły i warsztaty są jednym z najskuteczniejszych środków do podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu w kraju naszym. Rozwój ten jest prawie wszechstronny; gdyż w roku ubiegłym nietylko zwiększyła się liczba szkół przemysłowych uzupełniających i szkół przemysłowych zawodowych, ale ulepszono urządzenie wielu z tych szkół, ukończono budynki dla lepszego pomieszczenia kilku z nich, wzrosła liczba uczniów pobierających wykształcenie w tych szkołach i warsztatach instrukcyjnych. Albowiem z końcem r. 1894 było w Galicyi szkół przemysłowo-uzupełniających 41, szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych tak krajowych jak i subwencyonowanych z skarbu krajowego 33, a nadto cztery szkoły fachowo przemysłowe, utrzymywane z skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych z skarbu krajowego. W r. szkolnym 1893|4 uczęszczało do szkół przemysłowych uzupełniających 4.404 uczniów; do szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych 1.206 uczniów, niewliczając w tę cyfrę bardzo znacznej liczby uczniów pobierających wykształcenie w czterech szkołach fachowo-przemysłowych utrzymywanych przez państwo z pomocą zasiłków krajowych.

Liczba uczniów w tych szkołach fachowo-przemysłowych utrzymywanych przez państwo nie jest znaną komisyi budżetowej, wyjąwszy w szkole przemysłu drzewnego w Zakopanem w której w r. z. było 115. uczniów.

Jakkolwiek istnieją jeszcze niedostatki pod względem pomieszczenia niektórych z tych szkół, oraz pod względem ich urządzenia, kierunku i nadzoru, niedostatki wskazywane przez komisyę krajową przemysłową i przez komisye sejmowe, jednak przy nieszczędzeniu przez Sejm

wydatków na te szkoły i warsztaty, a przy współdziałaniu Wydziału krajowego i komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, niedostatki te stopniowo usunięte zostaną.

Wskutek powiększania się liczby szkół przemysłowych uzupełniających, fachowych i warsztatów instrukcyjnych, ich rozwoju i lepszego ich urządzenia wzrastają także wydatki na zakładanie i utrzymanie tych szkół, które to wydatki pokrywane są jak wiadomo, zasiłkami nietylko płaconemi przez gminy, rady powiatowe, instytucye i osoby prywatne, ale także i to w największej części zasiłkami dawanymi przez skarb krajowy i przez skarb państwa. Ponieważ zamknięcia rachunków z wydatków i dochodów tych wszystkich szkół przemysłowych nie są wcale przekładane, przeto niewiemy ile rzeczywiście wydano na ich utrzymanie w latach poprzednich. Lecz zestawiwszy szczegółowe a zatwierdzone preliminarze na rok szkolny 1893/4 widzimy, że wydatki w owym roku wynosić miały na utrzymanie 31 szkół przemysłowych uzupełniających, które w owym roku otwarte były, 53.510 zł, w. a.; zaś na utrzymanie w roku szkolnym 1893/4, 34 szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych krajowych, subwencyonowanych przez kraj i rządowych preliminowano 158.024 zł. w. a., bez wliczenia w tę sumę wydatków preliminowanych na utrzymanie rządowych szkół dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi i rządowego warsztatu instrukcyjnego kowalskiego w Sułkowicach, gdyż szczegółowe preliminarze tych szkół nie były ogłoszone, oraz bez wliczenia wydatków ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego, jako to wydatków na stacye doświadczalne na muzea, na wydawnictwo wzorów rysunkowych i na stypendya przemysłowe. Nie wliczono także w ten poczet wydatków wartości lokalów opału i oświetlenia tych szkół, dla których dostarczają tych potrzeb gminy miejskie, oraz nie wliczając wartości pomieszczenia szkół w budynkach własnych zbudowanych przez gminy, korporacye, osoby prywatne a w znacznej części pieniędzmi z skarbu krajowego.

Ponieważ ten wzrastający corocznie ogół wydatków na zakładanie i utrzymywanie szkół przemysłowych uzupełniających i fachowych, o ile nie jest pokryty zasiłkami dawanymi przez miejscowe czynniki, to jest przez gminy, rady powiatowe, kasy oszczędności, korporacye, osoby prywatne i zasiłkami z skarbu państwa, pokrywany jest kwotami wyznaczonemi przez Wysoki Sejm z skarbu krajowego, zamieszczanemi w tej XVI. rubryce wydatków budżetu krajowego, przeto ta rubryka wydatków wzrasta corocznie, co jednak wynagradza się sowicie rozwojem przemysłu domowego i rękodzielniczego w kraju naszym i podniesieniem jego dobrobytu.

Przechodzimy teraz do uzasadnienia szczegółowych działów wydatków tej XVI. rubryki to jest wydatków na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.

Szkół przemysłowych uzupełniających było w kraju naszym z końcem 1892 roku 28. W ciągu r. 1893 urządzono trzy nowe szkoły uzupełniające, mianowicie: piąta taka szkołę w Krakowie, oraz po jednej w Krośnie i Sanoku; przeto z końcem 1893 roku było 31 szkół przemysłowych uzupełniających. W ciągu 1894 roku ukończono urządzenie dziewięciu szkół uzupełniających we Lwowie, jednej w Sądowej-Wiszni, razem dziesięciu szkół, i w nich już rozpoczęto naukę z początkiem roku szkolnego 1894/5. Przeto obecnie z początkiem roku 1895 jest w kraju naszym 41 otwartych szkół przemysłowych uzupełniających. Wprawdzie zapewnione są już prestacye od miejscowych czynników na urządzenie i utrzymanie jednej jeszcze szkoły przemysł. uzupełniającej w Kałuszu; lecz z powodu miejscowych trudności, szkoła ta jeszcze otwartą nie została. Ponieważ jednak jest uzasadniona nadzieja, że wspomniane trudności wkrótce usunięte zostaną i szkoła ta będzie zapewne w r. b. otwartą, przeto Wydział krajowy wniósł także o wyznaczenie dla niej zasiłku 400 zł. w. a. z skarku krajowego, który to zasiłek, wraz kwotami przyrzeczonemi przez miejscowe czynniki i z zasiłkiem skarbu państwa, byłby dostateczny do utrzymania tej szkoły przez cały rok 1895.

Zestawiwszy szczegółowe budżety wydatków i dochodów szkół przemysłowych uzupełniających na rok 1894. przedłożone w roku zeszłym, widzimy, że wszystkie wydatki preliminowane na utrzymanie w 1894 r. 31 szkół przemysłowych uzupełniających. które istniały z początkiem

owego roku, wynosiły 53.510 zł. w. a. jak to już wspomnieliśmy. Dla pokrycia tych wydatków Sejm wyznaczył w budżecie na rok 1894 ze skarbu krajowego 14.641 zł. w. a., skarb państwa 14.821 zł. w. a., gminy 14.833 zł. w. a. zaś prestacye przyrzeczone przez rady powiatowe, Izby handlowe, kasy oszczędności, towarzystwa zaliczkowe i fundacye, wynosiły 6.415 zł. w. a., wreszcie dochód z opłat szkolnych preliminowano na 100 zł. w. a.

Według zaś szczegółowych preliminarzy przedłożonych teraz w sprawozdaniu komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, wydatki na utrzymanie w 1895 roku tych 31 szkół które z początkiem 1894 roku były otwarte, (albowiem te szkoły przemysł. uzupełniające które w ciągu 1894 roku przybyły, mianowicie dziewięć szkół we Lwowie, jedna w Sądowej-Wiszni, i jedna w Kałuszu nieprzedłożyły dotychczas szczegółowych preliminarzy) wynosić mają 51.679 zł. w. a. Dla pokrycia tych wydatków, zaprojektowane w tych preliminarzach dochody wynosić mają: od miejscowych czynników i od skarbu państwa 35.787 zł. w. a. z skarbu krajowego 14.892 zł. w. a. Na utrzymanie zaś jedynastu szkół przemysł. uzup. nowo założonych w r. z. które wyżej wymieniliśmy a które szczegółowych preliminarzy jeszcze nie przedłożyły, lecz mają zapewnione zasiłki od miejscowych czynników i z skarbu państwa, preliminuje Wydział krajowy wyznaczyć z skarbu krajowego w budżecie na 1895 r. po 400 zł. w. a. dla każdej szkoły, razem 4.400 zł.

Przeto ogół zasiłków z skarbu krajowego dla pokrycia tej niepokrytej zasiłkami dawanymi przez miejscowe czynniki i przez skarb państwa, reszty wydatków na utrzymanie 42 szkół przemysłowych uzupełniających w 1895 roku wynosiłby, według wniosków Wydziału krajowego 19.292 zł. w. a.

Komisya budżetowa rozpatrzywszy szczegółowe preliminarze 31 szkół przemysłowych uzupełniających dawniej założonych, oraz wnioski Wydziału krajowego co do wyznaczenia z skarbu krajowego po 400 zł. w. a, dla każdej z 11 szkół założonych w 1894 roku, uznaje wnioski te uzasadnionymi, i przy końcu tego sprawozdania przedłoży je Sejmowi pod uchwałę. Wyjątek czyni jedynie komisya budżetowa co do wniosku Wydziału krajowego o wyznaczenie z skarbu krajowego 400 zł. w. a. na utrzymanie przez cały rok 1895 nowo założonej szkoły w Kałuszu. Albowiem szkoła ta nie została jeszcze otwartą, i otwarcie jej ledwie za parę miesięcy nastąpi. Przeto komisya budżetowa wnosi, aby w dziale zwyczajnych wydatków na 1895 rok niezamieszczać zasiłku 400 zł. w. a, potrzebnego na utrzymanie tej szkoły przez rok cały; natomiast podwyższyć o 200 zł. kwotę 2000 zł. w. a. preliminowaną przez Wydział krajowy w tejże rubryce XVI. w dziale wydatków nadzwyczajnych na utrzymanie szkół przemysł. uzupełniających które mają być otwarte w ciągu roku 1895. Należy wreszcie, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wyznaczyć 1500 zł, w. a. na uzupełnienie przyborów szkolnych, jako wydatek jednorazowy nadzwyczajny.

Przechodzimy teraz do drugiego oddziału tej rubryki wydatków, to jest do wydatków ze skarbu krajowego na zasiłki dla utrzymania w 1895 r. szkół fachowo przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych, tak krajowych jak i subwencyonowanych z skarbu krajowego.

Lecz zanim rozstrząśniemy wnioski Wydziału krajowego co do kwot które należy wyznaczyć z skarbu krajowego dla pokrycia tej części wydatków szkół fachowo-przemysłowych w 1895 r. która nie jest pokryta zasiłkami dawanymi przez miejscowe czynniki i skarb państwa, musimy uczynić tutaj kilka uwag dla uzasadnienia naszych wniosków.

Dotychczasowy sposób ustanawiania budżetów wydatków i dochodów szkół fachowo-przemysłowych przez miejscowe nadzory tych szkół wspólnie z krajową komisyą dla spraw przemysłowych, a uchwalanie przez Sejm tylko tych kwot, jakie potrzeba jest wyznaczyć z skarbu krajowego dla pokrycia tej reszty wydatków każdej z tych szkół, która nie była pokrytą przez miejscowe zasiłki i subwencye państwowe, — sposób ten miał pewną dobrą stronę wówczas gdy te szkoły

utrzymywane były przeważnie zasiłkami dawanymi przez miejscowe czynniki i ofiarami prywatnemi. Jednak zważywszy, że obecnie już dwadzieścia cztery szkół fachowo przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych stało się zakładami krajowymi (niewliczając w tę liczbę szkół fachowo przemysłowych subwencyonowanych z skarbu krajowego). Powtóre zważywszy, że Sejm wyznacza z skarbu krajowego corocznie coraz większe kwoty dla pokrycia tej części zwiększających się wydatków tych szkół krajowych, której nie mogą pokryć miejscowe zasiłki. Dalej zważywszy, że przy rozwoju szkół fachowo przemysłowych, tak potrzebnych i użytecznych dla naszego kraju, jeszcze co rok jedna lub parę tych szkół fachowo przemysłowych założonych przez spółki, gminy, lub korporacye przekształca się w zakłady krajowe, przyczem podwyższane są płace kierownika lub instruktora technicznego szkoły, pomnażana liczba nauczycieli odpowiednio potrzebie rzeczywistej, lecz bez wyraźnej uprzedniej uchwały Sejmu, który następnie dla pokrycia zwiększonych wydatków szkoły, musi wyznaczać większe kwoty z skarbu krajowego. Z wszystkich tych powodów okazuje się coraz widoczniej potrzeba uchwalania przez Sejm w normalny sposób budżetu wszystkich wydatków i dochodów każdej z tych 24 krajowych szkół fachowo przemysłowych i krajowych warsztatów instrukcyjnych, to jest w sposób w jaki Sejm uchwala budżety wydatków i dochodów innych zakładów krajowych, a po uchwaleniu budżetu wydatków i dochodów każdego zakładu krajowego, kwotę potrzebną ze skarbu krajowego dla pokrycia reszty wydatków postanowionych przez Sejm a nie pokrytych dochodami tego zakładu krajowego, wstawia Sejm w budżet krajowy.

Jednak z powodu krótkości czasu przeznaczonego na obrady Sejmu, niemogłaby Wys. Izba w teraźniejszej sesyi uchwalić dwudziestu czterech szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów szkół krajowych fachowo-przemysłowych, a to tem mniej, że płace kierowników, instruktorów technicznych i nauczycieli tych szkół nie są jeszcze unormowane. Przeto, aby na przyszłość ułatwić tak Komisyi budżetowej jak i Sejmowi zadanie powyżej wskazane uchwalania szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów wszystkich krajowych szkół fachowo-przemysłowych, wnosi Komisya budżetowa, aby Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu ułożyć i przedłożyć na przyszłej sesyi projekt zasad, według których należy wyznaczać płace kierowników, instruktorów technicznych i nauczycieli każdej krajowej szkoły fachowo-przemysłowej i każdego krajowego warsztatu instrukcyjnego.

Komisya budżetowa wie dobrze, iż pomyślny rozwój każdej szkoły fachowo przemysłowej i warsztatu instrukcyjnego, pożytek jaki przynieść mogą te zakłady krajowe dla kształcących się w nich uczniów, zależy najwięcej od tego, czy w tej szkole kierunek nauki i pracy poruczony jest zdolnemu, fachowo wykształconemu i gorliwie obowiązki swoje spełniającemu kierownikowi i instruktorowi technicznemu. Wie także Komisya budżetowa, że techników fachowo wykształconych jest dotychczas w kraju naszym mało, mianowicie w niektórych zawodach; że aby pozyskać takiego kierownika i instruktora technicznego lub zachować go dla fachowej szkoły, potrzeba wyznaczać im wyższe płace; wie komisya, że musi być znaczna różnica między płacą np. kierownika lub instruktora małego warsztatu instrukcyjnego szewskiego, a płacą kierownika znacznego warsztatu instrukcyjnego sukiennictwa lub takiej szkoły tkackiej jaka jest w Krośnie. Wie wreszcie Komisya budżetowa, że jedne posady kierowników i instruktorów technicznych obsadzać można tylko tymczasowo, na próbę, że tak powiemy, inne zaś posady stale z płacą wyższą. Z wszystkich powodów wyżej tu wskazanych, musi być znaczna różnica między płacami kierowników i instruktorów technicznych szkół fachowo-przemysłowych, i że płace z początku tymczasowo im wyznaczone, potrzeba później podwyższyć. Ale aby nie było zupełnej dowolności w wyznaczaniu i podwyższaniu płac i aby ułatwić tak Komisyi budżetowej, jak i Wysokiemu Sejmowi orzekanie ostateczne o tych płacach przy wyznaczaniu pieniędzy z skarbu krajowego na te płace, potrzeba jest ustanowić pewne zasady, które były by wskazówkami co do ustanawiania płac i wytknęły pod tym względem granice. Projekt tych zasad powinien ułożyć Wydział krajowy w porozumie-

niu z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych i po zasięgnieniu jej wniosków, a na przyszłej sesyi przedłożyć Wys. Sejmowi. Odpowiedni wniosek, tu uzasadniony przedkłada Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi na końcu niniejszego sprawozdania. (patrz B.)

Konieczną jest także rzeczą, aby Wydział krajowy przedkładał w przyszłości Wysokiemu Sejmowi corocznie *zamknięcia rachunków* z wydatków i dochodów szkół krajowych fachowo przemysłowych i krajowych warsztatów instrukcyjnych, gdyż te zamknięcia z wydatków i dochodów w poprzednich latach, dają jedyny sposób do skontrolowania przez Wysoki Sejm, czy i jak wykonanymi były budżety uchwalone przez Izbę, a nadto dają podstawę do należytego ułożenia budżetu na rok następny. —

Wydział krajowy dla wykazania jakie kwoty należy wyznaczyć z skarbu krajowego dla pokrycia tej części wydatków szkół fachowo przemysłowych, która nie jest pokrytą zasiłkami dawanymi przez czynniki miejscowe i przez skarb państwa, — przedłożył jako allegata do XVI. rubryki budżetu krajowego, szczegółowe preliminarze wszystkich wydatków i dochodów na r, 1895 każdej ze szkół fachowo przemysłowych tak krajowych jak subwencyonowanych z skarbu krajowego.

Komisya budżetowa zbadała te szczegółowe preliminarze wydatków i dochodów na rok 1895, każdej ze szkół fachowo przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych i przekonała się, że wykazują one potrzebę wyznaczenia z skarbu krajowego dla następujących szkół fachowo przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych, większych kwot na rok 1895, niż Sejm uchwalił na rok 1894, na pokrycie tej części ich wydatków, która nie jest pokryta ich dochodami z innych źródeł. Mianowicie:

Po 1). Dla krajowego *warsztatu kołodziejskiego w Grybowie* potrzeba wyznaczyć z skarbu krajowego na r. b. 2.530 zł., więcej o 560 zł. niż na r. z., a to z powodów następujących: *a)* podwyższenia płacy kierownika z 600 na 700 zł. i płacy przodownika kowalskiego z 500 na 600 zł.; *b)* potrzeby zbudowania wozowni, na co preliminowano 800 zł.; *c)* preliminowania 300 zł. na r. b, w miejsce 200 zł. na r. z. na zakup materyałów kołodziejskich; *d)* wyznaczenia 70 zł. na opłatę w r. b od ubezpieczenia budynków szkolnych i materyałów, w miejsce 50 zł. wyznaczonych w r. z. na tę opłatę; wreszcie wyznaczenia na r. b. 50 zł. na dostawę materyałów, w miejsce 30 zł. danych w r. z. Z tych powodów wydatki na r. b. byłyby znacznie większe niż na r. z., gdyby równocześnie nie zmniejszono na r. b.: płacy przodownika kołodziejskiego z 450 na 400 zł. i kwoty na narzędzia warsztatowe z 120 zł. na 100 zł., i gdyby nie odpadł na r. b. wydatek jednorazowy zeszłoroczny 230 zł. z powodu wystawy krajowej.

Po 2). Dla krajowego *warsztatu instrukcyjnego kołodziejsko bednarskiego w Kamionce strumiłowej,* potrzeba wyznaczyć z skarbu krajowego na r. b. 3.276 zł., więcej o 156 zł. niż na rok zeszły. Ta niewielka różnica w kwocie, którą należy wyznaczyć z skarbu krajowego dla pokrycia tej części wydatków warsztatu w r. b., która nie będzie pokrytą dochodami tegoż warsztatu z innych źródeł, jest rezultatem wielu różnic między szczegółowym preliminarzem tego warsztatu na r. b., a jego preliminarzem na r. z. Mianowicie: w dziale wydatków warsztatu na r. b. wyznaczono po raz pierwszy dodatek na mieszkanie dla kierownika 200 zł.; na zakup materyału drewnianego w r. z. 400 zł., zaś na r. b. 700 zł.; na uzupełnienie inwentarza i narzędzi w r. z. 180 zł., zaś na r. bieżący 405 zł.; na zakupno żelaza, węgli i koksu w r. z. 1,200 zł., zaś na r. bież. 1.450 zł.; za wyplatanie i lakierowanie wózków w r. z. 400 zł., na r. b. 450 zł.; na dostawę materyałów w r. z. 100 zł., na r. b. 180 zł. Natomiast odpadł tylko jeden wydatek na r. b. 160 zl. wyznaczony jednorazowo w r. z. z powodu wystawy krajowej. Dla pokrycia ogółu wydatków tego krajowego warsztatu instrukcyjnego preliminowanych na r. b. i wynoszących 7 705 zł., a większego o 945 zł. od ogółu wydatków preliminowanych na r. z. w kwocie 6.760 zł. trzeba było by wyznaczyć z skarbu krajowego znacznie większą kwotę niż 3.276 zł. i zamieścić ją w preliminarzu dochodów tego warsztatu. Lecz ponieważ w tymże preliminarzu dochodów warsztatu obrachowano na podstawie dochodu w r. 1893, większy na r. b. dochód ze sprzedaży wyrobów kołodziejsko bednarskich w kwocie 3 429 zł., w miejsce 2.540 zł. preliminowanych na r. z.; oraz po-

nieważ zasiłek dawany z skarbu państwa podniesiono z 700 na 800 zł. kwota 3.276 zł. żądana z skarbu krajowego, wystarczy dla pokrycia reszty wydatków tego warsztatu w 1895 r.

Po 3). Dla krajowego warsztatu *stolarskiego i wyrobu zabawek w Żywcu*, potrzeba wyznaczyć z skarbu krajowego 1.710 zł., więcej o 170 zł. niż w r. z., a to z powodów: podniesienia płacy kierownika z 800 zł. na 960 zł., płacy nauczycieli rysunków i rachunków z 150 zł. na 200 zł, oraz z powodu podwyższenia na r. b. kwoty na powiększenie inwentarza z 200 zł. preliminowanych na r. z na 450 zł. Z tych powodów było by potrzeba większej niż wyżej wymienionej kwoty z skarbu krajowego dla pokrycia wydatków warsztatu w r. b., gdyby nieodpadł na r. b. wydatek 140 zł. z powodu wystawy krajowej wyznaczony jednorazowo na r. z., i gdyby dochodu ze sprzedaży wyrobów warsztatu nie podniesiono na r. b. z 600 na 700 zł.

Po 4). Dla krajowego *warsztatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie*, potrzeba wyznaczyć z skarbu krajowego na r. b. 1.890 zł., więcej o 150 zł. niż na r. z., z powodu powiększenia się na r b. ogółu wydatków tego warsztatu przez wyznaczenie dodatku 180 zł. na mieszkanie dla kierownika zakładu i podniesienia płacy przodownika tokarskiego z 180 zł. na 240 zł, wyznaczenia wynagrodzenia katechecie 50 zł. i wyznaczenia na r. b. 100 zł. na powiększenie inwentarza. Podniesienie się ogółu wydatków na r. b. z powyższych powodów było by znaczniejsze, gdyby równocześnie nie był na r. b. odpadł wydatek jednorazowy 300 zł. wyznaczony w r. z. z powodu wystawy krajowej.

Po 5) Dla krajowej *szkoły garncarstwa w Kołomyi* 3.040 zł., więcej o 580 zł. niż na r. z. z powodu podwyższenia płac: nauczyciela rysunków z 800 zł. na 1.000 zł., przodownika do nauki toczenia i formowania z 480 na 600 zł., werkmistrza kaflarskiego z 650 zł. na 720 zł., wyznaczenia nauczycielowi rysunków geometrycznych 150 zł. i na kurs drenarski 50 zł. Lecz natomiast w miejsce podwyższenia się tych wydatków zwyczajnych, odpadł na r. b. wydatek nadzwyczajny 400 zł. wyznaczony w r. z. z powodu wystawy krajowej. Nie przychodzi także w roku 1895 wydatek nadzwyczajny na budynek dla pomieszczenia tej szkoły, gdyż czwartą a ostatnią ratę na ten cel, 1.000 zł. zamieszczono w budżecie na r. 1894.

Po 6) Dla krajowego *warsztatu garncarskiego w Toustem*, 1.290 zł. więcej o 20 zł. niż na r. z. To małe podwyższenie kwoty potrzebnej z skarbu krajowego dla tego warsztatu krajowego jest rezultatem wielu różnic między preliminarzami szczegółowymi tegoż warsztatu na r. z. a na r. b. Mianowicie na r. b. ustanowiono oddzielnego administratora z płacą 180 zł., preliminowano na opał, oświetlenie i usługę wyżej o 40 zł., a wynagrodzenia za robotę, więcej o 100 zł; przeto wydatki zwyczajne preliminowano na 1895 rok wyżej o 320 zł. niż na r. z. Lecz ponieważ odpadł na r. b. wydatek nadzwyczajny 200 zł. uchwalony na r. z. z powodu wystawy krajowej, oraz ponieważ dochód ze sprzedaży wyrobów szkolnych, preliminowany jest na r. b. wyżej o 100 zł. niż na r. z., bo w kwocie 1.100 zł., przeto zasiłek z skarbu krajowego preliminowano na r. b. tylko o 20 zł. wyżej niż na r. z.

Po 7) Dla *warsztatu instrukcyjnego szewskiego w Witkowie*, 1.360 zł., więcej o 780 zł. niż na r. z. z powodu podwyższenia płac: kierownika warsztatu z 200 zł. na 300 zł., instruktora fachowego z 400 zł. na 480 zł., i wyznaczenia wynagrodzenia katechecie 100 złr. za naukę religii, oraz z powodu preliminowania wydatku nadzwyczajnego 500 zł. na zakup materyałów jako zaliczki zwrotnej i 300 zł. na uzupełnienie inwentarza w miejsce 150 zł. wyznaczonych na r. z. Natomiast na r. b. odpadł jednorazowy wydatek 100 zł. z powodu wystawy, a zasiłek z skarbu państwa podniesiono na r. b. z 350 zł. na 400 zł.

Po 8) Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Korczynie*, 1.080 zł., więcej o 180 zł., niż na r. z. gdyż w myśl uchwały sejmowej przyznano pięcio-letni dodatek instruktorowi tkactwa, przez co jego płaca podniosła się z 720 zł. na 800 zł., oraz że z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku, potrzeba jest sprawienia nowych krosien, na co wyznaczono jednorazowo 250 zł; lecz natomiast jak we wszystkich prawie szkołach fachowych tak i w tej odpadł na r. b. wydatek jednorazowy 150 zł. wyznaczony na r. z. z powodu wystawy.

Po 9). Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Kosowie*, 1280 zł., więcej o 580 zł. niż na r. z. z powodu przeprowadzania reorganizacyi warsztatu tego na zakład krajowy; gdyż w skutek tej reorganizacyi podwyższono płacę instruktora tkactwa w tym warsztacie z 500 zł. na 600 zł., ustanowiono nauczyciela rysunków i rachunków z płacą 180 zł. i wyznaczono większą o 250 zł. kwotę na środki naukowe. Natomiast odpadł na r. b. wydatek jednorazowy 150 zł. z powodu wystawy krajowej, a także zwiększył się na r. b. dochod warsztatu z zasiłku płaconego przez skarb państwa z 540 zł. na 600 zł.

Po 10). Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Rychwałdzie*, 1832 zł., więcej o 497 zł. niż na r. z. Albowiem według szczegółowego preliminarza tegoż warsztatu na r. b., ułożonego przez komisyę krajową dla spraw przemysłowych, podniesiono na r. b. płacę instruktora fachowego, z 500 zł. na 600 zł., i wyznaczono 32 zł. na opłatę ubezpieczenia od ognia inwentarza szkolnego. Chociaż więc odpadł na r. b. wydatek jednorazowy 150 zł. wyznaczony w r. z. z powodu wystawy, ogół zwyczajnych wydatków zmniejszył się tylko o 28 zł. Natomiast na podstawie uchwały Sejmu z 14. lutego 1894 r. należy wyznaczyć z skarbu krajowego pierwszą ratę 500 zł. na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie.

Po 11). Dla krajowego *instrukcyjnego warsztatu sukienniczego w Rakszawie*, 6.680 zł., więcej o 1580 zł. niż na r. z. Mianowicie: 1280 zł. dla pokrycia tej części wydatków zwyczajnych na utrzymanie warsztatu, która nie jest pokrytą zasiłkami od rady powiatowej (500 zł.) i z skarbu państwa (2500 zł.); 400 zł. dla pokrycia wydatku nadzwyczajnego na sprawienie rekwizytów do gaszenia ognia, wreszcie 5.000 zł. jako pierwszą ratę na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli tego warsztatu. W oddzielnem sprawozdaniu przekazanem przez Wysoki Sejm komisyi przemysłowej sejmowej, Wydział krajowy wnosi, aby Sejm przeznaczył do rozporządzenia Wydziału kwotę 10.000 zł. w. a., na wystawienie w Rakszawie domu mieszkalnego dla nauczycieli miejscowego instrukcyjnego warsztatu sukienniczego, i aby kwota ta była płatną w dwóch równych rocznych ratach po 5.000 zł. w latach 1895 i 1896. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, na której sprawozdanie powołuje się Wydział krajowy co do uzasadnienia potrzeby tego domu mieszkalnego, w swojem sprawozdaniu na stronicy 43 oświadczyła: „Szkoła jest dobrze umieszczona, lecz okazuje się niezbędnym budynek na mieszkanie dla nauczycieli". Po zasięgnięciu przez sprawozdawcę komisyi bliższych wiadomości w biórze komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, okazało się, że gotowy jest także plan i kosztorys tego budynku, który obliczony początkowo na 13.000 zł. w. a., zredukowano na 10.000 zł. przez zmiany w planie budynku. Komisya zważając na wyżej wskazane powody, zgadza się na wyznaczenie 10.000 zł. na ten koniecznie potrzebny budynek, i wnosi o zamieszczenie 1 raty 5.000 zł. w budżecie krajowym na r. 1895.

Po 12). Dla krajowego *instrukcyjnego warsztatu powroźniczego w Radymnie*, 950 zł. więcej o 150 zł. niż na r. z.; albowiem podwyższono płacę instruktora z 600 na 800 zł., i potrzeba jest zakupić nowe maszyny za 350 zł. Przeto z tych dwóch powodów wydatki tego warsztatu na rok 1895 byłyby większe o 550 zł. niż na r. z., gdyby równocześnie wydatek na środki naukowe nie był się zmniejszył z 550 zł., które w r. z. na ten cel wyznaczono, na 150 zł. preliminowane na r. b.

Dodać tu winniśmy uwagę, że powyżej wskazane zwiększenia wydatków na r. 1895 dla szkół wyżej wymienionych, byłyby jeszcze znaczniejsze, gdyby na r. b. nie były odpadły wydatki jednorazowe wyznaczone w r. z. z powodu wystawy krajowej.

Natomiast te szczegółowe preliminarze wydatków i dochodów na rok 1895, ułożone przez krajową komisyę dla spraw przemysłowych dla każdej szkoły fachowo przemysłowej i warsztatu instrukcyjnego wykazują potrzebę wyznaczenia z skarbu krajowego mniejszych kwot na 1895 rok, niż Sejm uchwalił na 1894 rok dla następujących szkół fachowo-przemysłowych:

1. Dla krajowej *szkoły koszykarskiej w Dżurowie* 316 zł., mniej o 50 zł. niż na r. z., gdyż odpadł wydatek jednorazowy wyznaczony z powodu wystawy krajowej.

2. Dla *szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli*, 650 zł., mniej o 200 zł. niż wyznaczono z skarbu krajowego na r. z., gdyż chociaż preliminowane na r. b. większy wydatek na kupno materyałów surowych 800 zł. zamiast 700 zł. w r. z., jednak przewidziano mniejszy wydatek w r. b. na wynagrodzenie robotników 1.100 zł. w miejsce 1.200 zł. wyznaczonych w r. z. i odpadnie na r. b. wydatek 250 zł. z powodu wystawy krajowej wyznaczony na r. z,

3. Dla *szkoły koszykarskiej w Jaśle* 400 zł., mniej o 60 zł. niż na r. z., gdyż odpada wydatek na r. b. z powodu wystawy krajowej 80 zł., zmniejszą się wydatki na wynagrodzenie za robotę o 100 zł., na zakupno materyału o 150 zł.; lecz natomiast preliminowano mniejszy dochód szkoły ze sprzedaży własnych jej wyrobów, który to dochód preliminowano na r. z. w kwocie 1.400 zł. zaś na r. b. 1.150 zł.

4. Dla *warsztatu kołodziejskiego w Grzymałowie* potrzeba z skarbu krajowego na r. b; 1 390 zł., mniej o 4.780 zł. niż na r. z. z powodu, iż budynek dla pomieszczenia warsztatu, na którego postawienie wyznaczono w r.z. 4.000 zł, już jest ukończony, a na zakupno sprzętów i narzędzi, na które w r. z. wyznaczono 1.200 zł., preliminowano na r. b. 300 zł. na ich uzupełnienie; natomiast na r. b. preliminowane są nieco większe kwoty na materyał do roboty i uczniom za robotę, gdyż zwiększyła się liczba uczniów.

5. Dla krajowego *instrukcyjnego warsztatu garncarskiego w Porębie*, potrzeba z skarbu krajowego na r. b. 912 zł., mniej o 94 zł. niż na r. z. Ta mała różnica w kwocie potrzebnej w r. b. z skarbu krajowego dla pokrycia reszty wydatków warsztatu, niepokrytej dochodami z innych źródeł, jest wynikiem wielu różnic między preliminarzem warsztatu na r. b., a preliminarzem na r. z. Mianowicie: z powodu reorganizacyi tego zakładu krajowego, oddano kierownictwo warsztatu tymczasowo werkmistrzowi z płacą 720 zł., gdy poprzednio kierownik pobierał 900 zł.; natomiast ustanowiono administratora z płacą 180 zł.; odpadł na r. b. wydatek na tantiemy nauczycieli 150 zł.; zwiększono na r. b. wydatek na wynagrodzenie uczniów za robotę z 250 zł. na 300 zł., na opał pieców technicznych z 300 na 360 zł. i na zakupno materyału z 100 na 200 zł.; zaś odpadł znów na r. b. wydatek jednorazowy 200 zł. w r. z. z powodu wystawy.

6. Dla krajowego *instrukcyjnego warsztatu szewskiego w Uhnowie*, 694 zł., mniej o 56 zł. niż na r. z. z powodów następujących: zmniejszono płacę werkmistrza z 600 zł. na 480 zł., odpadł w r. b. wydatek jednorazowy w r. z. z powodu wystawy, lecz natomiast zapreliminowano wydatek nadzwyczajny 120 zł. na zaopatrzenie warsztatu w narzędzia.

7. Dla krajowej *szkoły tkackiej w Krośnie* 3 998 zł. mniej o 350 zł. niz na r. z. To zniżenie wydatków powodują różne przyczyny; odpadło na r. b. 400 zł. wyznaczonych w r z. jednorazowo z powodu wystawy; na środki naukowe zapreliminowano na r. b. tylko 250 zł, w miejsce 400 zł. preliminowanych na r. z. Odpadł wydatek 120 zł. na pracownię krosien, gdyż pracownię tę zwinięto. Z tych powodów ogół wydatków byłby znacznie w r. b. mniejszy niż w r. b. gdyby nie podniesiono na r. b. płacy nauczyciela rysunków z 960 zł. na 1200 zł., i niepowiększono wydatków na pracownię dla wybijania kartonów z 300 zł. na 380 zł.

8. Na zasiłki wypłacane miastu Krosnu na mocy uchwały Sejmu, na budowę budynku dla krośnieńskiej szkoły tkackiej, 1.000 zł., mniej o 2.500 zł. niż na r. z.; albowiem w r. z. przypadały do wypłaty dwa zasiłki: 1.000 zł. przedostatnia rata z pierwotnie uchwalonego zasiłku i 2.500 zł. ostatnia rata z powtórnie przez Sejm uchwalonego zasiłku; zaś na r. b. przypada do wypłaty tylko ostatnia rata 1.000 zł. z pierwotnie uchwalonego zasiłku.

9. Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Błażowej* potrzeba z skarbu krajowego na r. b. 820 zł., mniej o 200 zł. niż na r. z. gdyż na r. b. odpadł wydatek 150 zł. z powodu wystawy, i na środki naukowe wyznaczono 50 zł., zamiast preliminowanych 100 zł. na r. z.

10. Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Glinianach*, 920 zł., mniej o 10 zł. jak na r. z.; albowiem chociaż na r. b. podwyższono płacę instruktora fachowego z 700 zł. na 800 zł. i przynajęto lokal za 100 zł.; jednak z powodu, że odpadł wydatek 200 zł. wyznaczony w r. z. z po-

wodu wystawy, a na środki naukowe wyznaczono na r. b. 250 zł. w miejsce 450 zł. na r. z. ogół wydatków zmniejszył się na r. b. o 10 zł.

11. Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Gorlicach* 300 zł., w miejsce 900 zł. wyznaczonych w r. z., mniej o 600 zł., gdyż niema potrzeby w r. b. zakupywać materyałów i środków naukowych.

12. Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Łańcucie*, 1.320 zł. mniej o 30 zł. jak na r. z.; albowiem chociaż na r. b. podwyższono z 600 zł. na 720 zł. płacę instruktora, jednak odpadł na r. b. wydatek jednorazowy 150 zł. preliminowany w r. z. z powodu wystawy.

13. Dla krajowego *warsztatu tkackiego w Wilamowicach*, 740 zł. mniej o 120 zł. niż na r. z.; albowiem chociaż podwyższono na r. b. płacę instruktora z 600 na 720 zł. a płacę przodownika z 240 zł. na 300 zł., jednak odpadł na r. b. wydatek jednorazowy 150 zł. preliminowany na r. z. z powody wystawy krajowej i na środki naukowe wyznaczono w r. b. 200 zł. zamiast 300 zł. wyznaczonych na r. z.

14. Dla krajowej *szkoły koronkarskiej w Muszynie*, 678 zł., mniej o 30 zł. niż na r. z. Wprawdzie podwyższono na r. b. płacę kierowniczki z 360 zł. na 480 zł., jednak preliminowano na środki naukowe na r. b. tylko 70 zł., zamiast 140 zł. na r. z., na wynagrodzenie dla uczennic 450 zł., w miejsce 500 zł. na r. z., a także odpadł jednorazowy wydatek 100 zł. wyznaczony w r. z. z powodu wystawy. Lecz preliminowano w r. b. mniejszy dochód ze sprzedaży wyrobów szkoły niż na r. z., bo 510 zł, zamiast 600 zł.

15. Dla krajowej *szkoły koronkarskiej w Zakopanem*, 1.880 zł., mniej o 360 zł. niż na r. z. a to z następujących powodów: *a*) dochód ze sprzedaży własnych wyrobów szkoły preliminowany na r. z. 3.000 zł. preliminowano na r. b. 3.300 zł. na podstawie rzeczywistego dochodu w 1893 roku; *b*) w dziale wydatków, wydatek na materyał preliminowano na r. z. 450 zł. zaś na r. b. 500 zł., na wynagrodzenie dla uczennic wyznaczono w r. z. 2.150 zł. a na r. b. 2.240 zł.; lecz odpadł na r. b. jednorazowy wydatek zeszłoroczny 200 zł. z powodu wystawy krajowej

16. Wreszcie na r. b. przybył jeden nowy krajowy *warsztat instrukcyjny szewski* założony *w Starym Sączu*, a szczegółowy preliminarz wszystkich wydatków tego warsztatu na r. b. wykazuje, że dla pokrycia tej części jego wydatków, które nie są pokryte dochodami z innych źródeł, potrzeba wyznaczyć z skarbu krajowego: 400 zł. w dziale wydatków zwyczajnych, a 150 zł. jednorazowo na zakup środków naukowych to jest narzędzi dla 16 uczniów — razem 550 zł.

Wszystkie wyżej wymienione kwoty żądane z skarbu krajowego na utrzymanie w 1895 roku, krajowych szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych, a żądane na podstawie szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów na r. b., każdej z tych szkół uznać komisya musi za uzasadnione i odpowiednie wnioski przedłoży przy końcu niniejszego sprawozdania.

Przechodzimy teraz do dalszego działu wydatków tej rubryki, to jest do zasiłków wypłacanych z skarbu krajowego dla szkół fachowo-przemysłowych utrzymanych przez towarzystwa prywatne, gminy i rząd a subwencyonowane przez kraj.

Wydział krajowy w preliminarzu przez siebie przedłożonym proponuje dać tym subwencyonowanym szkołom takie same zasiłki na r. 1895, jakie Sejm uchwalił na r. 1894. Mianowicie: Szkole koronkarskiej w Przeworsku 300 zł.; 2) szkole wydziałowej żeńskiej imienia Ś. Scholastyki w Krakowie, na której utrzymanie daje Rada miejska krakowska 11.630 zł., 500 zł.; 3) Szkole robót utrzymywanych przez towarzystwo pracy kobiet we Lwowie, 700 zł.; 4) Szkole robót kobiecych w klasztorze Benedyktynek w Przemyślu, 420 zł.; 5) Towarzystwu pracy kobiet w Kołomyi, 250 zł.; 6) Towarzystwu pracy kobiet w Krakowie 500 zł.; 7) Dla c. k. szkoły dla przemysłu drzewnego w Zakopanem 1.650 zł.; 8) Dla c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach 1.612, oraz zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w tej szkole, 500 zł.; 9) Dla c. k. warsztatu instruk-

cyjnego kowalskiego w Sułkowicach 440 zł.; 10) Dla nowo założonej c. k. szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi 1.100 zł., w miejsce zasiłku 1.300 zł. wypłaconego w r. z. spółce huculskiej utrzymującej warsztat wyrobów drewnianych w Kołomyi, który to warsztat rozwinięto w instrukcyjny warsztat dla przemysłu drzewnego utrzymywany przez skarb państwa przy pomocy zasiłku z skarbu krajowego.

Komisya budżetowa zgadza się ze wszystkimi wnioskami Wydziału krajowego co do zasiłków na r. 1895 dla szkół fachowo-przemysłowych subwencyonowanych z skarbu krajowego i odpowiednie wnioski przedłoży Wysokiej Izbie przy końcu niniejszego sprawozdania.

W dalszych działach XVI. rubryki wydatków, mianowicie w dziale: „Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego“, i w dziale: „Wydatki komisyi dla spraw przemysłowych“, preliminuje Wydział krajowy w projekcie budżetu na 1895 r. wszystkie pozycye wydatków w tych samych kwotach jakie Sejm uchwalił na r. 1894, z dwoma wyjątkami następującemi: W budżecie na r. z preliminowano na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno technicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie ostatnią ratę w kwocie 2.500 zł. natomiast w budżecie na r. b. preliminuje się tylko na utrzymanie tej stacyi 1.500 zł. — 2. Na stypendya przemysłowe uchwalił Sejm na r. z. 8.000 zł odpowiednio rzeczywistemu wydatkowi na te stypendya w roku poprzednim 1893; obecnie Wydział krajowy przedstawiając, iż zwiększyła się potrzeba wyznaczania stypendyów dla młodzieży kształcącej się w zawodach fachowo-przemysłowych w różnych szkołach krajowych i zagranicznych, domaga się wyznaczenia na te stypendya kwoty 10.000 zł. Komisya budżetowa zbadawszy tę sprawę uznaje wniosek ten za uzasadniony.

W ostatnich działach tej rubryki, Wydział krajowy i komisya budżetowa, zgodnie z uchwałą Sejmu z 13. lutego 1894 r. zamieszcza 25.000 zł. jaką 2gą, ratę na dotacyę funduszu krajowego przemysłowego.

Wreszcie preliminuje Wydział krajowy wyznaczyć na r. b. te same kwoty co na r. z.: na zasiłki bezwrotne na cele przemysłowe, 7000 zł.; na stypendya dla młodzieży handlowej 2.000 zł., a jedynie zasiłek dla szkoły handlowej w Krakowie, proponuje podnieść z 1.000 zł. na 1.200 zł. odpowiednio wykazanej większej potrzebie. Komisya budżetowa zgadza się z tymi wnioskami.

Ogół wydatków w rubryce XVI. budżetu na r. 1895, według uzasadnionych powyżej wniosków komisyi budżetowej, wynosi 140.676 zł., przeto jest mniejszy od ogółu wydatków uchwalonych w tej rubryce w budżecie na r. 1894 w kwocie 142.007 zł. o 1.331 zł. Albowiem wprawdzie zwiększyły się wydatki zwyczajne na utrzymanie w 1895 r. szkół przemysłowych uzupełniających, których liczba wzrosła o 10 nowych szkół z 31 na 41, i zwiększyły się wydatki zwyczajne na utrzymanie szkół fachowo-przemysłowych rozwiniętych więcej pod względem ich wewnętrznego urządzenia a których liczba wzrosła na r. b. o jeden warsztat instrukcyjny szewski; jednak odpadły na r. b. znaczne wydatki nadzwyczajne na ukończenie budynków na pomieszczenie szkół w Grzymałowie, w Kołomyi, w Krośnie, w Komarnie, oraz odpadły wydatki jednorazowe dla różnych szkół fachowych z powodu wystawy krajowej.

Na podstawie niniejszego sprawozdania komisyi budżetowej, projektu budżetu przedłożonego przez Wydział krajowy, oraz szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów szkół fachowo-przemysłowych, dołączonych do projektu budżetu przedłożonego przez Wydział krajowy, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A. Rubrykę XVI. wydatków dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu, według niżej zamieszczonych wniosków komisyi budżetowej.

B. Wnioski przedłożone przez komisyę budżetową z poleceniami do Wydziału krajowego.

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.					
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	238	W Białej	546		546
	239	„ Bochni	395		395
	240	„ Brodach	309		309
	241	„ Brzeżanach	444		444
	242	„ Drohobyczu	540		540
	243	„ Gorlicach	755		755
	244	„ Jarosławiu	528		528
	245	„ Jaśle	301		301
	246	„ Kołomyi	446		446
	247	„ Krakowie na Kleparzu	400		400
	248	„ „ w Ogrodzie angielskim . . .	400		400
	249	„ „ na Smoleńsku	400		400
	250	„ „ na Kazimierzu	400		400
	251	„ „ na Dajworze	400		400
	252	„ Krośnie	575		575
	253	„ Lwowie u św. Anny	400		400
	254	„ „ „ „ Antoniego	400		400
	255	„ „ „ im Czackiego	400		400
	256	„ „ „ „ Elżbiety	400		400
	257	„ „ „ św. Maryi Magdalenny . . .	400		400
	258	„ „ „ „ Marcina	400		400
	259	„ „ „ im Piramowicza	400		400
	260	„ „ „ „ Staszyca	400		400
	261	„ „ „ „ Mickiewicza	400		400
	262	„ „ „ „ Bernsteina, izraelicka . .	485		485
	263	„ Nowym Sączu	600		600
	264	„ Nowym Targu	525		525
	265	„ Podgórzu	225		225
	266	„ Przemyślu	575		575
	267	„ Rzeszowie	600		600
	268	„ Samborze	576		576
	269	„ Sanoku	424		424
	270	„ Stanisławowie	509		509
	271	„ Starym Sączu	590		590
	272	„ Sądowej Wiszni	400		400
	273	„ Stryju	550		550
	274	„ Tarnopolu	469		469
	275	„ Tarnowie (z kursem handlowym) . . .	674		674
	276	„ Wadowicach	470		470
		Do przeniesienia . .	18.111		18.111

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	18.111	—	18.111
	277	W Wieliczce	375	—	375
	278	„ Żółkwi	406	—	406
	279	Na uzupełnienie przyborów szkolnych . . .	—	1.500	1.500
	280	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1895 .	—	2.200	2.200
		Razem	18.892	3.700	22.592
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.			
	281	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . . .	650	—	650
	282	„ „ „ Jaśle	400	—	400
	283	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie . .	316	—	316
	284	Krajowy instrukcyjny warsztat kołodziejski w Grybowie	1.480	1.050	2.530
	285	Warsztat instrukcyjny kołodziejski w Grzymałowie .	1.390	—	1.390
	286	Krajowy instrukcyjny wasztat kołodziejsko-bednarski w Kamionce strumiłowej	2.371	905	3.276
	287	Krajowy instrukcyjny warsztat stolarski w Stanisławowie	1.790	100	1.890
	288	Krajowy instrukcyjny warsztat stolarski i wyrobu zabawek w Żywcu	1.110	600	1.710
		Razem	9.507	2.655	12.162
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	289	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi . . .	2.790	250	3.040
	290	Krajowy instrukcyjny warsztat garncarski w Porembie	912	—	912
	291	„ „ „ „ „ Toustem	1.290	—	1.290
		Razem	4.992	250	5.242
		Do przeniesienia . .	33.391	6.605	39.996

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	33.391	6.605	39.996
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	292	Krajowy instrukcyjny warsztat szewski w Uhnowie .	574	120	694
	293	" " " " " Witkowie .	610	750	1.360
	294	" " " " " St. Sączu .	400	150	550
		Razem . . .	1.584	1.020	2.604
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	295	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . . .	3.998	—	3.998
	296	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego:			
		a) pierwotny zasiłek (piąta i ostatnia rata) .	—	1.000	1.000
	297	Krajowy instrukcyjny warsztat tkacki w Błażowej .	820	—	820
	298	" " " " " Glinianach .	920	—	920
	299	" " " " " Gorlicach .	300	—	300
	300	" " " " " Korczynie .	830	250	1.080
	301	" " " " " Kossowie .	1.030	250	1.280
	302	" " " " " Łańcucie .	1.320	—	1.320
	303	" " " " " Rychwałdzie	1.032	—	1.032
	304	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, I. rata	—	500	500
	305	Krajowy instrukcyjny warsztat tkacki w Wilamowicach	740	—	740
	306	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie . .	1.280	400	1.680
	307	I. rata na budynek mieszkalny w Rakszawie . .	—	5.000	5.000
		Razem . . .	12.270	7.400	19.670
		Do przeniesienia . .	47.245	15.025	62.270

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	47.245	15.025	62.270
		E) Dla wyrobów powroźniczych.			
	308	Krajowy instrukcyjny warsztat powroźniczy w Radymnie	600	350	950
		F) Dla wyrobów koronkarskich.			
	309	Szkoła koronkarska w Kańczudze . . .	696	200	896
	310	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie . .	678	—	678
	311	" " " w Zakopanem . .	1.880	—	1.880
	312	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
		Razem . .	3.554	200	3.754
		G) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
	313	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie .	500	—	500
	314	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	700	—	700
	315	Szkoła specyalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420
	316	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi . . .	250	—	250
	317	" " " w Krakowie . . .	500	—	500
		Razem . .	2.370	—	2.370
		H) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane z skarbu krajowego.			
	318	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem .	1.650	—	1.650
	319	" " " " " " Kołomyi .	1.100	—	1.100
	320	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach . . .	1.612	—	1.612
	321	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach . .	500	—	500
	322	Zasiłek na utrzymanie warsztatu instrukcyjnego kowalskiego w Sułkowicach	440	—	440
		Razem . .	5.302	—	5.302
		Do przeniesienia . .	59.071	15.575	74.646

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	59.071	15.575	74.646
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.			
	323	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	4.350	—	4.350
	324	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	1.500	—	1.500
	325	Muzeum przemysłowe we Lwowie . . .	2.000	—	2.000
	326	„ „ w Krakowie . . .	2.000	—	2.000
	327	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych . . .	1.500	—	1.500
	328	Na stypendya przemysłowe:			
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	2.000	—	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe . .	10.000	—	10.000
	329	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w roku 1895	2.000	—	2.000
	330	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych .	1.600	—	1.600
		Razem . .	26.950	—	26.950
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.			
	331	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . . .	200	—	200
	332	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych: *a*) koszta podróży, dyety i inne wydatki 1.400 zł. *b*) płaca sekretarza . . . 1.200 „ *c*) dodatek osobisty do płacy sekretarza 600 „ *d*) płaca pomocnika biurowego . 480 „	3.680	—	3.680
		Razem . .	3.880	—	3.880
		Do przeniesienia . .	89.901	15.575	105.476

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XVI.		Z przeniesienia . .	89.901	15.175	105.476
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.			
	333	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . .	7.000	—	7.000
	334	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego, II. rata .	25.000	—	25.000
		Razem . . .	32.000	—	32.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.			
	335	Szkoła handlowa w Krakowie	1.200	—	1.200
	336	Na stypendya dla młodzieży handlowej . .	2.000	—	2.000
		Razem . . .	3.200	—	3.200
		Suma rubryki XVI. .	125.101	15.575	140.676

B. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłej sesyi sejmowej przedłożył ułożony przez siebie, po porozumieniu się z krajową komisyą dla spraw przemysłowych, projekt zasad, według których należy wyznaczać płace kierowników, instruktorów technicznych i nauczycieli krajowych szkół fachowo-przemysłowych i krajowych warsztatów instrukcyjnych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby corocznie przedkładał Sejmowi do zbadania, zamknięcia rachunków z wydatków i dochodów w latach poprzednich, każdej krajowej szkoły fachowo-przemysłowej i każdego krajowego warsztatu instrukcyjnego.

We Lwowie dnia 21. stycznia 1895 r.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1895.

Rubryka XVII.

Wydatki rozmaite.

(Sprawozdawca **poseł Leon Chrzanowski.**)

Wysoki Sejmie!

Ta rubryka wydatków ulega corocznie zmianom znacznym. Albowiem w rubryce tej kilka tylko pozycyj są wydatkami stałymi; wszystkie inne wydatki zamieszczane w tej rubryce, są przygodne, corocznie odmienne, gdyż wywoływane są już to potrzebą złagodzenia skutków klęsk elementarnych, jeżeli klęski takie w roku poprzednim albo w roku bieżącym dotknęły kraj nasz lub jaką jego okolicę, już to spowodowane potrzebami kraju odmiennemi w każdym roku. W tej rubryce zamieszczane są także takie wydatki uchwalone przez Sejm, które nie należą do żadnej z rubryk poprzednich, określonych ściśle ich nazwiskiem.

Z powodów powyższych, także ogół wydatków w tej rubryce zapisanych tworzy corocznie sumę całkiem odmienną od sum, które wynosiły ogóły wydatków w tej rubryce w latach poprzednich. I tak, ogół wydatków zamieszczonych w tej rubryce XVII. budżetu na r. 1893. wynosił 688.062 zł. w. a., a sumę tak wielką głównie z tego powodu, że jednorazowa subwencya uchwalona przez Wys. Sejm w budżecie na r. 1893. dla zabezpieczenia budowy sieci dróg żelaznych wschodnio-galicyjskich: z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania Pustego, w sumie 500.000. zł., zamieszczona była w tej rubryce wydatków. Ogół wydatków w XVII. rubryce budżetu na rok 1894. uchwalonych przez Sejm, wynosił 203.759 zł., a największą pozycyą w tej rubryce wydatków w budżecie na r. 1894. była suma 100.000 zł. wyznaczona przez wysoką Izbę do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłki bezzwrotne dla gospodarzy rolnych zniszczonych przez klęskę elementarną w 1893 r; gdyż sumy 300.000 zł. wyznaczenej przez wysoki Sejm ze skarbu krajowego na pożyczki bezprocentowe udzielane za pośrednictwem Rad powiatowych gospodarzom rolnikom zniszczonym w r. 1893. przez klęski elementarne, nie zamieszczono, z polecenia Sejmu, w budżecie wydatków na r. 1894., pokrywanych dochodami krajowymi z tegoż roku, ponieważ Sejm nakazał sumę tę wziąć z zapasów kasy krajowej, i zwroty pożyczek spłacanych w następnych latach wpływać winny do zapasów kasy krajowej.

Ogół wydatków preliminowanych przez Wydział krajowy w XVII. rubryce projektu budżetu na rok 1895. wynosi 58.380 zł. Albowiem Wydział krajowy zamieścił w tej rubryce projektu budżetu ułożonego przez siebie, jedynie wydatki stale przez Sejm w tej

rubryce uchwalone i corocznie się powtarzające, a niezamieścił słusznie wydatków przygodnych, jednorazowo na rok zeszły uchwalonych.

Lecz w budżecie na rok 1895. należy znów zamieścić wiele innych wydatków przygodnych, dla zaspokojenia nowych a ważnych potrzeb i uzasadnionych żądań. Część z tych wydatków przygodnych na r. 1895. wysoki Sejm już uchwalił na podstawie wniosków komisyi budżetowej lub innych komisyi sejmowych; resztę zaś wydatków przygodnych Komisya budżetowa preliminuje na podstawie wniosków, sprawozdań i petycyj przekazanych jej do zbadania przez wysoką Izbę, i wnosi o zamieszczenie ich w tej rubryce.

Mianowicie na mocy uchwał powziętych już przez Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej lub innych Komisyj sejmowych, należy zamieścić w tej rubryce kilka pozycyj wydatków wynoszących łącznie 20.000 zł. w. a , jeżeli do chwili przedłożenia Wysokiej Izbie przez Komisyę budżetową niniejszego budżetu, Sejm nie poweźmie żadnej nowej uchwały co do wydatku na r. b., przypadającego do tej rubryki budżetu. Wydatki zaś, które Komisya budżetowa na podstawie sprawozdań, wniosków i petycyj przekazanych jej przez Wysoki Sejm do roztrząśnięcia, preliminuje w tej rubryce i każdy w tym względzie swój wniosek uzasadnia poniżej szczegółowo, wynoszą kwotę 34.063 zł. w. a.

Lecz ponieważ Wydział krajowy w tej rubryce preliminowanych przez siebie wydatków, zamieścił także kwotę 3.000 zł. na dalszą restauracyę w 1895 r. zamku w Olesku, którą to kwotę Komisya budżetowa nie zamieściła, gdyż nie ma co do Oleska ani uchwały Sejmu, ani petycyi, ani sprawozdania Wydziału krajowego; w razie zaś uchwalenia przez Wysoki Sejm wydatku na Olesku, kwotę należy zamieścić w VIII. rubryce wydatków przeznaczonych na restauracyę pomników i budynków historycznych; więc suma preliminowanych przez Wydział krajowy wydatków w tej rubryce zmniejszyła się z tego powodu z 58.380 zł. na 55.380 zł. Przeto *ogół wydatków zamieszczonych w tej XVII. rubryce budżetu* na rok 1895, według wniosków Komisyi budżetowej niżej podanych, *wynosi* 109.443 zł. w. a.

Ponieważ ogół wydatków w tej rubryce uchwalonych na rok 1893 wynosił 688.062 zł. w. a., zaś uchwalonych na 1894 r. wynosił 203.759 zł. w. a., przeto ogół wydatków w tej rubryce budżetu preliminowanych przez Komisyę budżetową na r. 1895 jest *mniejszy* od ogółu uchwalonych na r. 1893 o 578.619 zł. w. a., zaś od ogółu wydatków uchwalonych na r. 1894 *mniejszy* o 94.316 zł. w. a.

Uczynić tu musi uwagę Komisya budżetowa, że corocznie zwiększa się liczba petentów, którzy, chociaż nie byli w publicznej służbie krajowej, udają się do Sejmu z prośbą o zasiłki i zapomogi z powodu swego ubóstwa i niezdolności do pracy. Jakkolwiek Komisya budżetowa ubolewa nad niedolą tych petentów, jednak nie czuje się upoważnioną do wniosków o danie im zasiłków z grosza publicznego zbieranego z dodatków do podatków, płaconych także przez ludzi, którzy bardzo ciężką pracą zarabiają na swoje utrzymanie. Petenci wspomniani powinni się z prośbami swemi o zapomogę udawać do towarzystw dobroczynności lub do ofiarności osób prywatnych, a nie do Sejmu rozrządzającego funduszem krajowym, powstającym z podatków i dodatków do podatków, płaconych także przez ludzi niezamożnych a ciężko pracujących

Na podstawie powyższego sprawozdania i projektu przedłożonego przez Wydział krajowy, zaś po części na mocy zapadłych już uchwał sejmowych, wreszcie na mocy wniosków przez nią uzasadnianych, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rubryka XVII.

Wydatki rozmaite.

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
337	Do rozporządzenia Wydziału krajowego	30.000	—	30.000
338	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12.000
339	Dotacya dożywotnia J. E. Dra Franciszka Smolki . .	4.000	—	4.000
	Wszystkie te trzy pozycye wydatków na mocy dawniejszych uchwał sejmowych.			
340	Na podstawie wniosku przedłożonego przez posła Stanisława Polanowskiego i 59 towarzyszy, przekazanego komisyi budżetowej do roztrząśnienia, komisya budżetowa wnosi: w uznaniu zasług ś. p. Oktawa Pietruskiego położonych w trzydziestu letniej nieskazitelnej służbie kraju, jako członka Wydziału krajowego i zastępcy Marszałka krajowego — Wysoki Sejm wyznacza stały roczny dodatek ze skarbu krajowego do pensyi emerytalnej dla pozostałej po nim wdowy, pani Stefanii Pietruskiej	1.800	—	1.800
	Na mocy uchwał sejmowych dawniejszych:			
341	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót . . .	1.500	—	1.500
342	Jadwidze Sawczyńskiej, wdowie po ś. p. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek ze skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	500	—	500
343	Julii Szaszkiewicz, wdowie po poecie ruskim Markijanie Szaszkiewiczu, dożywotnie stałe zaopatrzenie (Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. lutego 1894 r.)	300	—	300
344	Felicyi Korosteńskiej, byłej nauczycielce szkoły P. P. Klarysek w Starym Sączu, z łaski zaopatrzenie dożywotnie, rocznie	80	—	80
345	Teofili Czyrniańskiej, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce strumiłowej, z łaski zaopatrzenie dożywotnio lub ewentualnie aż do wyjścia za mąż	400	—	400
	Do przeniesienia . .	50.580	—	50 580

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Do przeniesienia .	50.580	—	50.580
346	Na misye katolickie, do rozporządzenia Wydziału krajowego, jak na rok 1894 . . . . Przez tę uchwałę załatwiona jest zarazem petycya L. 900.	—	3.000	3.000
347	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie .	300	—	300
348	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu w Krakowie .	300	—	300
349	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały roczny	3.000	—	3.000

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi obszerne sprawozdanie „w przedmiocie zamierzonego wydania sprawozdania o wynikach Powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie w r. 1894.“ Sprawozdanie to jest od paru tygodni w rękach wszystkich Posłów, przeto nie potrzebuje Komisya budżetowa powtarzać tutaj treści tego sprawozdania, które jej przekazane zostało przez Wysoką Izbę.

Komisya budżetowa uznaje uzasadnionymi powody wyłuszczone w tem sprawozdaniu, a wykazujące użyteczność i potrzebę ułożenia i wydania sprawozdania z tej Powszechnej Wystawy krajowej, które to sprawozdanie powinno być rozpowszechnione szeroko, aby przyniosło korzyści oczekiwane. Uzasadnionem także uznaje Komisya wniosek Wydziału krajowego. aby ze skarbu krajowego wyznaczyć 15.000 zł. w. a. dla pokrycia większej części wydatków na wydanie tego sprawozdania z Powszechnej Wystawy krajowej, który to zasiłek, zdaniem Wydziału krajowego wyrażonem w jego sprawozdaniu, odpowiada rzeczywistej potrzebie. Albowiem chociaż koszta tego wydawnictwa obliczone są według sprawozdania Wydziału krajowego na przeszło 20.000 zł., resztę wydatków ma pokryć dochód z prenumeraty i rozsprzedaż dzieła. Przeto Komisya budżetowa wnosi:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania sprawozdania z Powszechnej Wystawy krajowej we Lwowie w 1894 r.

	Do przeniesienia .	54.180	3.000	57.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia .	54.180	3.000	57.180
350	II. Dla pokrycia wydatków na wydanie tego sprawozdania wyznacza się do rozporządzenia Wydziału krajowego w XVII. rubryce budżetu wydatków na rok 1895 kwotę 15.000 zł. w. a.	—	15.000	15.000
351	Na mocy uchwały sejmowej z 31. Stycznia r. b. ma być wypłacona w r. b. ze skarbu krajowego konwentowi P. P. Benedyktynek w Przemyślu pożyczka, na postawienie budynku dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych, utrzymywanej przez ten konwent, przeto na wypłatę tej pożyczki zamieszcza się w tej pozycyi	—	5.000	5.000
352	Wysoki Sejm uchwałą swoją z dnia 31. stycznia b. r. przyjął na skarb krajowy obowiązek opłacania przez lat dwadzieścia odsetek bieżących, w wysokości oznaczonej w 2 ustępie uchwały, od pożyczki 200.000 zł. w. a., którą gmina miasta Nowego Sącza zaciągnie na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, na uregulowanie ulic w spalonej części miasta i na inne inwestycye. Odsetki te, najwyżej po 4%, opłacać będzie skarb krajowy przez pierwszych dziesięć lat po zaciągnieniu pożyczki od całej sumy pożyczkowej 200.000 zł. wal. austr., zaś przez następnych lat dziesięć od sumy kapitalnej zmniejszonej corocznie o 20.000 zł. w. a. Lecz ponieważ zaczem miasto Nowy Sącz tę pożyczkę zaciągnie, upłynie najmniej jeden kwartał r. b., przeto Komisya budżetowa w tej pozycyi wydatków zamieszcza do rozporządzenia Wydziału krajowego na opłatę procentów przez skarb kraj. przez trzy kwartały 1895 r. od pożyczki 200.000 zł., którą miasto Nowy Sącz ma zaciągnąć w instytucyi kredytowej na odbudowanie budynków miejskich i inne wydatki oznaczone w uchwale sejmowej	—	6.000	6.000
	Podczas tegorocznej sesyi sejmowej wiele gmin i pojedyńczych gospodarstw wiejskich, a nawet kilka Wydziałów Rad powiatowych wniosło do Wysokiego Sejmu petycye o udzielenie zasiłków bezzwrotnych, lub			
	Do przeniesienia . . .	54.180	29.000	83.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.180	29.000	83 180
	pożyczek bezprocentowych, gdyż gradobicia, wylewy rzek i inne klęski elementarne zniszczyły plony pól w r. 1894, przeto dla wyżywienia ludności oraz na zasiewy pól potrzeba zakupić zboże. Petycye te przekazał Wysoki Sejm Komisyi budżetowej do roztrząśnienia i przedłożenia wniosków Komisya budżetowa wykonała to polecenie co do kilku petycyj, w których przedstawione sprawy i żądania mogła Komisya na podstawie poprzednio czynionych dochodzeń, lub przedłożonych sprawozdań zbadać merytorycznie i wnioski swoje wysokiej Izbie przedłożyć. Mianowicie petycye Wydziałów Rad powiatowych trembowelskiej i buczackiej o zasiłki dla gmin zniszczonych klęskami elementarnemi, załatwił już wysoki Sejm uchwałami powziętemi na wniosek komisyi budżetowej, a wynik tych uchwał sejmowych w tym względzie, zamieszczono w dalszych pozycyach tej rubryki. Lecz Komisya budżetowa nie jest w możności zbadać czy i o ile żądania w licznych petycyach gmin i pojedyńczych osób o zasiłki i pożyczki z skarbu krajowego z powodu klęsk elementarnych są uzasadnione i jakie kwoty są niezbędne dla usunięcia lub ulżenia najgorszych skutków tych klęsk dla gmin lub osób, które te petycye wniosły. Przeto komisya budżetowa proponuje, aby wysoki sejm petycye te przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i w razie potrzeby do możliwego uwzględnienia żądań petentów z kwoty którą komisya budżetowa preliminuje na ten cel w tej rubryce budżetu. Z tych powodów komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy: I. Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do roztrząśnienia i w miarę swego uznania do możliwego uwzględnienia z kwoty na ten cel wyznaczonej petycye następujące: 1. Petycyę L. 151 gmin Kropielniki i Kościelniki w powiecie rudeckim, dotkniętych gradobiciem 18. Lipca 1894 r. i proszących o pożyczkę 4.000 zł. i mały zasiłek bezzwrotny na zasiewy wiosenne i zakup żywności dla ludzi — 2. Petycyę L. 807 gminy Janko-			
	Do przeniesienia . .	54.180	29.000	83.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54 180	29.000	83.180
	wiec w powiecie Chrzanów, o udzielenie bezprocentowej pożyczki włościanom tej gminy zniszczonym przez powódź 1894 r. i pożyczkę bezprocentową na zasiewy wiosenne. — 3. Petycyę L. 842 dwudziestu czterech gmin powiatu kolbuszowskiego, które z powodu gradobicia i braku zarobku proszą o zapomogę, bez oznaczenia kwoty. — 4. Petycyę L. 877 naczelnika gminy Kamionka w powiecie ropczyckim, dotkniętej 15. lipca 1894 r. klęską gradobicia, o zasiłek bezzwrotny lub bezprocentową pożyczkę w kwocie nieoznaczonej. — 5. Petycyą L. 878 urzędu gminnego Zdzary leżącej (o ile Komisya zasięgła wiadomości) w powiecie ropczyckim, dotkniętej klęską gradobicia 15. Lipca 1894 r. o udzielenie zasiłku bezzwrotnego, lub pożyczki bezprocentowej w kwocie nieoznaczonej. — 6. Petycyę L. 879 gminy Mizuń w powiecie stryjskim o zapomogę z powodu pożarów, które zniszczyły 40 gospodarstw włościańskich. — 7. Petycyę L. 880 gminy Odrowąż, powiatu nowotarskiego o zasiłek w kwocie nieoznaczonej na zakupno bydła dla gospodarzy, którzy utracili bydło z powodu zarazy płucnej. — 8. Petycyę L. 869 Wydziału Rady powiatowej w Nowymtargu o subwencyę dla gospodarzy powiatu nowotarskiego w kwocie nieoznaczonej, z powodu, że po wybuchu zarazy płucnej zabrano i wybito na mocy ustawy z 17. sierpnia 1892 r. 1370 sztuk bydła w sześciu gminach powiatu nowotarskiego; w petycyi nie wspomniano wcale, że za bydło zabrane i wybite zapłacono z skarbu państwa właścicielom tegoż bydła na mocy wspomnianej ustawy z 17. Sierpnia 1892 r. Jednak dodać należy, że właściciele bydła ponieśli znaczne straty przez to, że po wybiciu zarażonego bydła nie mogli innego kupić, dopóki trwała zaraza, przeto przez brak mleka dla wyżywienia swych rodzin i brak nawozu na sterkoryzacyę pól ponieśli straty, jak to wykazało podanie wystosowane do Koła posłów polskich w Wiedniu. Lecz o tych stratach niewspomniano wcale w petycyi Wydziału Rady powiatowej nowotarskiej. — 9. Petycyę L. 928 gminy Zastawce w powiecie podhajeckim zniszczonej gradobiciem 13. Lipca 1894 r., o pożyczkę bezprocentową			
	Do przeniesienia . .	54.180	29.000	83.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.180	29.000	83.180
	1.000 zł. i o zasiłek bezzwrotny 1.000 zł. — 10. Petycyę L. 966 gminy Dobrowody w powiecie podhajeckim, która z powodu, że gradobicie 13. lipca 1894 r. zniszczyło plony, a następnie myszy zniszczyły zasiewy jesienne, uprasza o bezprocentową pożyczkę w kwocie 5.000 zł. i zasiłek bezzwrotny w kwocie nieoznaczonej. 11. Petycyę L. 967 gminy Grabie w powiecie wielickim, z powodu zniszczeń zrządzonych przez wylew Wisły, o pożyczkę bezprocentową w kwocie 5.000 zł. — 12. Petycyę L. 573 Edwarda Amta, właściciela gospodarstwa rolnego w Brzezinach w powiecie ropczyckim, zniszczonego powodziami i gradobiciami powtarzającemi się w latach 1891, 1892, 1893, 1894, o pożyczkę bezprocentową 1.000 zł. — 13. Petycyę L. 988 Bolesława Stoczkiewicza dzierżawcy we wsi Brzeziny górne w powiecie ropczyckim, z powodu zniszczeń przez powodzie i gradobicie w latach 1893 i 1894, o zasiłek 500 zł. i pożyczkę bezprocentową 1.000 zł. — 14. Petycyę L. 962 gminy Długo-pole w powiecie nowotarskim podupadłej z powodu klęsk elementarnych o zasiłek w kwocie nieoznaczonej. — 15. Petycyę L. 1.044 gminy Rozdziałowice w powiecie rudeckim, o pożyczkę w kwocie nieoznaczonej. — 16. Wniosek naglący posła Stadnickiego i towarzyszy przekazany uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego r. b., komisyi budżetowej do roztrząśnienia „o wyznaczenie 3.000 zł. na zapomogi dla dotkniętych w 1894 r. gradem i wylewami mieszkańców tego powiatu i na roboty publiczne w celu dostarczenia zarobu dla ludności“. Komisya budżetowa z powodów wyżej wykazanych nie mając możności zbadania czy i w jakiej wysokości zasiłku potrzeba rzeczywiście dla ulżenia skutków klęsk elementarnych w powiecie ropczyckim, wnosi aby także powyższy wniosek przekazał Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania jaka kwota jest niezbędna dla ulżenia skutków klęsk elementarnych w tym powiecie i po zbadaniu do uwzględnienia według własnego uznania.			
353	II. Zamieszcza się w rubryce XVII. pozycyi 353 budżetu wydatków na r. 1895, jako wydatek jednorazowy kwota 12.000 zł. w. a. do rozporządzenia Wydziału krajowego na pożyczki i zasiłki, które Wydział			
	Do przeniesienia . .	54.180	29.000	83.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia .	54.180	29.000	83.180
	krajowy, na podstawie petycyj i wniosków mu przekazanych do zbadania, w razie i w miarę swego uznania, udzielać będzie pożyczek bezprocentowych i zasiłków bezzwrotnych, imieniem Sejmu w granicach wyznaczonej sumy	—	12.000	12.000
354	Zasiłek bezzwrotny do rozporządzenia Rady powiatowej trembowelskiej, dla zakupienia zboża na zasiewy wiosenne i rozdzielenia tego zboża między włościan w czternastu gminach powiatu trembowelskiego zniszczonych gradobiciem w 1894 roku. Na mocy uchwały sejmowej	—	4.000	4.000
355	Zasiłek bezzwrotny do rozporządzenia Rady powiatowej buczackiej dla zakupienia zboża na zasiewy wiosenne i rozdzielenia go między włościan ośmiu gmin zniszczonych gradobiciem w 1894 roku, na mocy uchwały sejmowej	—	2.000	2.000
356	Na pożyczkę bezprocentową wypłacalną Radzie powiatowej buczackiej, za poręczeniem przez tę Radę zwrotu tej pożyczki, dla niesienia pomocy ludności zniszczonej gradobiciem w gminach powiatu buczackiego, na mocy uchwały sejmowej	—	3.000	3.000
	Wiele gmin wniosło petycye do Wys. Sejmu o przyjęcie na skarb krajowy kosztów utrzymania w różnych szpitalach zakrajowych, a mianowicie: w Budapeszcie, Wiedniu, Pradze i innych, a nawet w lwowskim zakładzie dla nieuleczalnych osób przynależnych do tej gminy. Wszystkie te petycye przekazano komisyi budżetowej do zbadania. Komisya budżetowa zważywszy, że w krótkim czasie przeznaczonym do obrad Sejmu i Komisyj, Komisya budżetowa niema możności ani środków, aby zbadać: po 1sze czy osoby, których koszta leczenia, lub utrzymania w szpitalach lub gminach zakrajowych, mają ponieść gminy w kraju naszym, lub na ich prośbę skarb krajowy, posiadają majątek własny, czy też nie posiadają żadnego majątku; po 2gie czy gminy podające petycye o przyjęcie na skarb krajowy kosztów leczenia w szpitalach zakrajowych osób przynależnych do tych gmin, nie są w stanie pokryć w części lub całości tych kosztów; po 3cie zważywszy, iż z kilku petycyj okazuje się, że zachodzą			
	Do przeniesienia .	54.180	50.000	104.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.180	50.000	104.180
	jeszcze wątpliwości, czy żądanie przez szpital zakrajowy zwrotu kosztów leczenia jest uzasadnione tak co do wysokości kwoty jak co do pytania kto tę kwotę ma płacić. Z tych wszystkich powodów komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Sejm przykazuje Wydziałowi krajowemu dla dokładnego zbadania a w razie i w miarę tego uznania, do uwzględnienia kwoty na ten cel wyznaczonej następujące petycye: 1. Petycyę l. 355 gminy Zabrania w powiecie dąbrowskim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia 56 zł. Michała Jobka w szpitalu Rudolfa w Wiedniu. 2. Petycyę l. 309 gminy Wisznicz stary o przyjęcie na fundusz krajowy kosztow leczenia 47 zł. Myryanny Bereta w szpitalu w Preszowie na Węgrzech. 3. Petycyę l. 589 gminy Krzywaczka w powiecie myślenickim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia 51 zł. Maryanny Horman w szpitalu w Pradze. 4. Petycyę L. 645 gminy Leśnica w powiecie nowotarskim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów w kwocie 1.735 zł. żądanej przez gminę miasta Buda-Pesztu za wyżywienie i przewiezienie Katarzyny Ciszkowej. 5. Petycyę L. 644 gminy Brzegi w powiecie nowotarskim, o przyjęcie na skarb krajowy zapłacenie kwoty 254 zł., żądanej przez gminę miasta Buda-Pesztu za żywienie i utrzymanie małoletniej Teresy Stokłosównej. 6. Petycyę L. 950 gminy miasta Brzeska o przyjęcie na fundusz krajowy obowiązku zapłacenia kwoty 341 zł., żądanej przez magistrat Buda-Pesztu jako zwrot kosztów utrzymania małoletnich Spenców w szpitalu tego miasta. 7. Petycyę L. 234 Wydziału Rady powiatowej w Rudkach, o przyjęcie na fundusz krajowy obowiązku zapłacenia kwoty 310 zł. żądanej od gminy Chliszewice w powiecie rudeńskim przez magistrat wiedeński, jako zwrot kosztów leczenia i utrzymania Breindli Hartfeld (niegdyś karczmarki w tej gminie) w wiedeńskim domu schronienia, gdyż ją do szpitala nie przyjęto jako nieuleczalną. — 8. Petycyę L. 1.038 gminy Lasek w powiecie nowotarskim, o przyjęcie na			
	Do przeniesienia . .	54.180	50.000	104.180

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.180	50.000	104.180
	fundusz krajowy kwoty 107 zł. żądanej przez gminę Ober-Rusbach, jako zwrot kosztów utrzymania i odtransportowania małoletniego Szczepana Garba. — 9. Petycyę L. 146 gminy Tołszczów w powiecie lwowskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 145 zł. żądanej przez lwowski zakład dla nieuleczalnych, za utrzymanie Zubatej. — 10. Petycyę L. 149 gminy Bolesław w powiecie dąbrowskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 26 zł. żądanej przez gminę Rzeszów za koszta szupasowania Franciszka Münza. — 11. Petycyę L. 441 gminy Kopaniny w powiecie bocheńskim, o przyjęcie na fundusz krajowy obowiązków zapłacenia kwoty 202 zł., żądanej przez władze komitatu Koszyckiego, jako zwrot kosztów utrzymania i odstawienia najprzód Ewy Goe, następnie jej dziecka do gminy Kopaliny, która twierdzi, że jest wątpliwość, czy te osoby przynależą do gminy Kopaniny. — 12. Petycye L. 1 039 gminy Wołoska wieś, w powiecie doliniańskim o przyjęcie przez skarb krajowy obowiązku zapłacenia kwoty 260 zł. żądanej przez magistrat miasta Lwowa jako zwrot kosztów utrzymania Edwarda Starka.			
357	Na wydatki w razie i w miarę uznania przez Wydział krajowy żądań petentów o przyjęcie na skarb krajowy kosztów leczenia i utrzymania osób wymienionych w powyższych petycyach, wyznacza się w tej pozycyi budżetu do rozporządzenia Wydziału krajowego kwota	—	2.500	2.500
	Na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego przekazanego przez wysoki Sejm w d. 24. stycznia rb. Komisyi budżetowej do rozstrząśnienia, Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy:			
358	Koszta utrzymania Rozalii Teresy dw. imion. oraz Heleny Julii dw. im. Lubasiów w kwocie 163 zł. 33 ct. należącej się gminie Buda-Pesztu od gminy Moderówki w powiecie krośnieńskim przyjmuje się na fundusz krajowy	—	163	163
	Wysoki Sejm przekazał Komisyi budżetowej do roztrząśnienia petycyę l. 1.068. Emilii Pedynkowskiej			
	Do przeniesienia . .	54.180	52.663	106.843

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.180	52.663	106.843
	właścicielki pracowni, w której robotnice uczą się restaurować umiejętnie dawne zabytki haftów, przyrządów kościelnych, jakoto: ornaty, chorągwie i t. p. Petentka przedstawiwszy, że zatrudnia 15 uczennic, i że ta szkoła fachowa wykształciła już wiele zdolnych robotnic, że utrzymanie i rozwinięcie tej pracowni wymaga funduszu, którego brakuje petentce, pisze, że ośmielona przez konserwatora zabytków starożytnych i znawców, udaje się do wys. Sejmu z prośbą o zasiłek z skarbu krajowego dla utrzymania i rozwinięcia tej pracowni. Dołączone do petycyi pismo konserwatora zabytków sztuki i pomników historycznych Dra Stanisława Tomkowicza, a także pismo Dra muzeum w Krakowie, prof. Władysława Łuszczkiewicza popierają gorąco tę petycyę. W piśmie konserwatora zabytków sztuki czytamy: „Zakład panny Pedynkowskiej w Krakowie jest nietylko hafciarskim, ale i restauratorskim. Jeżeli wielką jest niezaprzeczenie zasługa kierowniczki że całe zastępy robotnic wyuczyła najróżnorodniejszych technik hafciarskich, wykształciła ich smak i zmysł artystyczny i wyrobiła je na pracownice użyteczne w kraju — to trudno dość wysoko podnieść zasługi jej jako restauratorki starożytnych tkanin i haftów.“ Komisya budżetowa zważywszy to co wyżej przytoczono, wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy:			
359	Emilii Pydynkowskiej udziela się jako zasiłek jednorazowy	—	400	400
	Gmina ewangelicka w Nowym Sączu wniosła prośbę L. 682 do Wysokiego Sejmu 16. stycznia r. b. o udzielenie zasiłku na odbudowanie kościoła, plebanii i budynków szkolnych, zniszczonych pożarem 17. kwietnia 1894 r. Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm Komisyi budżetowej do roztrząśnienia i zdania sprawy. Komisya budżetowa zważywszy: po 1) że ta dość szczupła gmina ewangielicka od wieku w Nowym Sączu istniejąca, składa się z osób niezamożnych a zaledwie funduszem zebranym ze składek rozpisanych na członków gminy, zrestaurowała budynki szkolne i plebanię, zniszczone pożarem w 1890 r., znów w pożarze Nowego Sącza 17. kwietnia 1894 r. spłonęły nie tylko te zrestaurowane			
	Do przeniesienia . .	54.180	53.063	107.243

Pozycya	Poszczególnieien	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia .	54.180	53.063	107.243
	budynki szkolne i plebania, ale także kościoł; po 2 gie zważywszy, że Najwyższem rozporządzeniem z dnia 24. lipca 1894 r. upoważniony został c. k. Rząd do użycia kwoty 200.000 zł. na udzielanie bezprocentowych pożyczek pogorzelcom w Nowym Sączu na odbudowanie budynków — wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy:			
360	I. Sejm udziela gminie ewangielickiej w Nowym Sączu zasiłku bezwrotnego, na odbudowanie budynku dla pomieszczenia szkoły, w kwocie		600	600
	II. Petycyę L. 682 gminy ewangielickiej w Nowym Sączu o udzielenie zapomogi na odbudowanie kościoła, budynków plebańskich i szkolnych zniszczonych pożarem Nowego Sącza w d. 17. kwietnia 1894 r. odstępuje się c. k. Rządowi do uwzględnienia z sumy 200.000 zł., której na mocy najwyższego rozporządzenia z dnia 24. lipca 1894 roku c. k. Rząd użyć jest upoważniony na dawanie bezprocentowych pożyczek dla pogorzelców w Nowym Sączu w celu odbudowania budynków zniszczonych pożarem.			
361	Dr. Bujwid w Krakowie na prowadzenie szczepień ochronnych od wścieklizny i przygotowanie surowicy przeciwdyfterycznej (w myśl uchwały sejmowej z 4. lutego 1895) jednorazowo	500	—	500
362	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu, dar z łaski	100	—	100
	Petycye następujące: L. 862. Zofii Gołemberskiej, L. 919. Ludomira Benedyktowicza, L. 987. Albiny Stanisz, L. 995. Stowarzyszenia polaków w Budapeszcie, L. 1.003 Magdaleny Śnieżkowej, L. 430, Salomeji Lipińskiej, L. 565 Emilli Balickiej, L. 575 Józefa Leszczyńskiego, L. 720 Feliksa Sławkiewicza, L. 764. Antoniny Kwiecińsk[illegible], przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zba[illegible]nia i uwzględnienia w miarę swego uznania, z wyznaczonej w tej pozycyi kwoty	—	900	900
	Petycyę L. 198 zarządu Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt, który uprasza o subwencyę w kwocie 1.000 zł. na r. 1895., a nadto o jednorazowy datek na wybudowanie własnego domu w Mikuliczynie			
	Do przeniesienia .	54.780	[illegible]4.563	109.343

Pozycya	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote austryackie		
	Z przeniesienia . .	54.780	54.563	109.343
	w kwocie 3.000 zł., oraz petycyę l. 662 zarządu Kółka rolniczego w Rabce proszącego o udzielenie w nieoznaczonej kwocie na zakupienie rekwizytów dla straży ochotniczej pożarnej w Rabce, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków na następującej sesyi sejmowej.			
364	W załatwieniu petycyi L. 971 wniesionej do Wysokiego Sejmu 24. stycznia r. b. przez Towarzystwo wzajemnej pomocy djaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej Sejm udziela jednorazowej zapomogi w kwocie	—	50	50
365	W załatwieniu petycyj L. 914 Teofili Kulczyckiej, wdowie po księdzu gr. kat. obrządku i byłym suplencie w gimnazyum w Samborze, udziela Sejm jednorazowo zapomogi w kwocie	—	50	50
	Suma rubryki XVII. . .	54.780	54.663	109.443

Petycyę L. 187. Józefa Kaute, byłego dyetaryusza c. k. Namiestnictwa i petycyę L. 1.006 Antoniny Werndl, wdowy po drogomistrzu kolei panstwowej, o zapomogi z powodu ubóstwa, odstępuje Sejm c. k. Rządowi do załatwienia.

Nad petycyami następującemi: L. 433, 577, 833, 940, 627, 162, 218, 302, 281, 322, 392, 445, 504, 593, 782, 789, 857, 897, 916, 927 i 1.063 przechodzi Sejm do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 1. Lutego 1895 r.

[illegible]pca przewodniczącego:

Stan. Badeni

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1895.

H. Fundusz policyi krajowej.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

Dochody tego funduszu preliminuje Wydział krajowy podług stanu efektów z końcem roku 1894. na kwotę 5.485 zł. Wydatki preliminowane są na 2.805 zł., a to na utrzymanie więźniów przynależnych do Galicyi w domach przymusowej pracy i poprawy w innych prowincyach Monarchii.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Dochody funduszu policyi krajowej . . . . . . :	5.485 zł.
Wydatki „ „ „ . . . . . . , .	2.805 „
Nadwyżka dochodów . .	2.680 zł.

wpłynie do funduszu krajowego.

Dunajewski.

Sprawozdawca:
Goldman.

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

Budżet krajowy na r. 1895.

Fundusze samoistne budżetem objęte.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

J. Fundusz kultury krajowej.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Wydatki funduszu kultury krajowej	3.475 zł.
Dochody „ „ „	3.475 „

K. Fundusz stanowy sierociński.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego	1.737 zł.
Wydatki „ „ „	1.692 „
Nadwyżka dochodów . .	45 zł.

użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego tego funduszu.

L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego	1.074 zł.
Wydatki „ „ „ „	830 „
Nadwyżka dochodów . .	244 zł.

użytą zostanie na zwrot funduszowi krajowemu zaliczek pobranych w latach 1893. i 1894.

M. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydatki tego funduszu preliminuje Wydział krajowy na podstawie planu umorzenia na kwotę 52.270 zł.

Dochody własne tytułem zwrotu kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym i odsetek od tych kapitałów preliminuje Wydział krajowy na kwotę 1.200 zł., a to jako częściowy zwrot zalegającej jeszcze z obu powyższych tytułów kwoty ogólnej 7.200 zł.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z r. 1873.	52.270 zł.
Dochody „ „ „ „ „	1.200 „
Nadwyżkę wydatków . .	51.070 zł.

pokryje fundusz krajowy z rubr. XIV. wydatków.

Dunajewski.

Sprawozdawca.
Goldman.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 204

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do zapłacenia przez skarb krajowy kwoty 4.166 zł. 65 ct. jako resztę pożyczki 5.000 zł. w. a. zaciągniętej za poręczeniem kraju, przez powiat bohorodczański w 1889. r.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu przedłożonem Wysokiemu Sejmowi przedstawił, iż z sumy 600.000 zł. wyznaczonej w 1889. r. ze skarbu państwa na udzielanie, za poręczeniem przez kraj, bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom dotkniętym w owym roku przez nieurodzaj, udzielono powiatowi bohorodczańskiemu pożyczkę bezprocentową 5.000 zł. Pożyczkę tę zobowiązała się Rada powiatowa spłacać Skarbowi państwa w sześciu rocznych równych ratach począwszy od 1. stycznia 1892. r.

Powiat bohorodczański obowiązany zwracać tę pożyczkę, zapłacił tylko pierwszą ratę w kwocie 833 zł. 35 ct. i to nie 1. stycznia 1892. r. jak się zobowiązał, ale dopiero w lipcu 1893. r. Od tej chwili niespłacił żadnej dalszej raty. Gdy po zapadnięciu drugiej raty c. k. Dyrekcya Skarbu zarządziła przymusowe ściągnienie zaległych rat, Wydział Rady powiatowej wniósł podanie do c. k. Dyrekcyi Skarbu o wstrzymanie egzekucyi upraszając o zwłokę w wypłacie zaległych rat spłacanej pożyczki. Następnie gdy 1. stycznia 1894. r. przypadało zapłacić trzecią ratę pożyczki, wniósł Wydział powiatowy bohorodczański prośbę do c. k. Dyrekcyi Skarbu o odpisanie całej niespłaconej pożyczki i kopię tej prośby przesłał Wydziałowi krajowemu. Prośbę swoją uzasadniał Wydział powiatowy bohorodczański niemożnością spłacenia pożyczki z powodu klęsk elementarnych które dotknęły ludność tego powiatu w 1892. i 1893. r. Albowiem w r. 1892. myszy zniszczyły zasiewy, zaś w 1893. r. wylewy Bystrzycy i powódź zniszczyła urodzaje na wielkiej przestrzeni, a 667 morgów ziemi urodzajnej pokryła żwirem, zaś Wydział powiatowy na doraźną pomoc ludności wydał 600 zł., oprócz zasiłku bezzwrotnego 2.000 zł. który powiat ten w r. 1894. otrzymał z skarbu krajowego.

C. k. Dyrekcya Skarbu nieprzychyliła się do prośby Wydziału powiatowego o odpisanie całej niespłaconej reszty pożyczki, wynoszącej jeszcze 4.166 zł. 65 ct., wykazując, że to odpisanie byłoby sprzeczne z ustawą państwową, wyznaczającą 600.000 zł. na pożyczki bezprocentowe, udzielane powiatom za poręczeniem przez kraj ich zwrotu w sześciu latach.

Wydział krajowy zważywszy taki stan rzeczy, a nadto zważywszy, że epidemia cholery nawiedziła powiat bohorodczański w r. z. co pociągnęło za sobą nowe wydatki, a ludność powiatu jeszcze więcej podupadła, — powziął postanowienie, przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek spłacenia teraz przez Skarb krajowy Skarbowi Panstwa całej reszty pożyczki w kwocie 4.166 zł. 65 ct. zaciągniętej przez powiat bohorodczański. a nałożenia natomiast powiatowi bohorodczańskiemu obowiązku zwrócenia tej kwoty w dziesięciu równych ratach po 416 zł 61$^1/_2$ ct. O tem swojem postanowieniu zawiadomił Wydział krajowy Radę powiatową bohorodczańską a Wydział tej Rady w sprawozdaniu swojem doniósł, że obowiązek ten przyjmuje, jak to czytamy w sprawozdaniu Wydziału krajowego, przedłożonem Sejmowi. W konkluzyi swego sprawozdania Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi do uchwały wniosek następujący:

1. Na spłacenie reszty pożyczki w kwocie 4.166 zł. 65 ct. z 5.000 pożyczki bezprocentowej, zaciągniętej przez powiat bohorodczański ze skarbu państwa w r. 1889, wstawia się w budżet krajowy na rok 1895 w Rubr. XVII. wydatków kwotę 4.166 zł. 65 ct.

2. Kwotę tę 4.166 zł. 65 ct. uiszczoną Skarbowi Państwa w zastępstwie powiatu bohorodczańskiego, ma powiat bohorodczański zwrócić funduszowi krajowemu w 10 równych ratach po 416 zł. 66$^1/_2$ ct. z których pierwsza płatną będzie dnia 1. stycznia 1896, następne zaś zawsze 1. stycznia każdego z następnych dziewięciu lat.

Komisya budżetowa, której Wysoki Sejm przekazał do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego wraz z powyższym wnioskiem, w teraźniejszem stanie tej sprawy musi się zgodzić z główną treścią wniosku Wydziału krajowego. Ale zważywszy na fakt, że Rada powiatu bohorodczańskiego, chociaż powiat ten nie był dotknięty żadną klęską elementarną 1890 i 1891 r., nie spłaciła w dniu 1. stycznia 1892 r., zanim powiat ten nawiedziły nowe klęski elementarne, pierwszej raty pożyczki, do czego się zobowiązała zaciągając tę pożyczkę w 1889 r., — sądzi, że należy pilniej czuwać, aby Rada wspomnionego powiatu starała się ściśle spełniać zobowiązanie, względem którego winna złożyć akt spisany w należytej formie, co do zwrócenia skarbowi krajowemu kwoty 4.166 zł., którą tenże skarb tymczasowo w zastępstwie powiatu zapłaci skarbowi państwa. Powtóre, przed poleceniem zamieszczenia w budżecie na 1895 r. kwoty 4.166 zł. 65 ct., raczy Wys. Sejm orzec, że tę kwotę ma Wydział krajowy skarbowi państwa wypłacić. Odpowiednio do tych uwag, komisya budżetowa ułożyła wniosek. który przedkłada Wys. Sejmowi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy;

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zapłacił skarbowi państwa kwotę 4.166 zł. 65 ct. którą skarbowi państwa winien był zapłacić powiat bohorodczański, jako resztę pożyczki bezprocentowej 5.000 zł. zaciągniętej przez ten powiat w 1889 r. za poręczeniem kraju.

II. Polecenie zawarte w I-ym ustępie tej uchwały wykona Wydział krajowy dopiero po złożeniu do rąk jego, urzędowej deklaracyi przez Radę powiatową bohorodczańską, iż kwotę 4.166 zł. 65 ct. zapłaconą skarbowi państwa przez skarb krajowy w zastępstwie powiatu bohorodczańskiego, zwróci powiat bohorodczański skarbowi krajowemu w dziesięciu równych rocznych ratach, po 416 zł. 66$^1/_2$ ct., z których pierwsza płatna być ma w dniu 1. stycznia 1896 r., a następnie każda 1. stycznia w następnych dziewięciu latach.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby bacznie czuwał nad wykonaniem przez powiat bohorodczański zobowiązania, wyrażonego w II. ustępie uchwały.

IV. Wydatek ten 4.166 zł. 65 ct. który ma być dokonany w 1895 r., w zastępstwie powiatu bohorodczańskiego, należy zamieścić w XVII. wydatków budżetu na r. 1895.

We Lwowie dnia 4. lutego 1895 r.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 205

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o administracyi krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894 r.

Wysoki Sejmie!

Pragnąc żeby cała załoga wojskowa, stale w kraju konsystująca, została w jak najkrótszym czasie w koszarach pomieszczoną, uchwalił Wysoki Sejm dnia 21. października 1881 r. przeznaczać corocznie przez lat trzy kwotę 60.000 zł. na zaliczki bezprocentowe, zwrotne, na cele budowy koszar dla gmin, nieposiadających majątku. System ten okazał się tak skutecznym, że od roku 1882—1887, uchwalał Wysoki Sejm na ten cel corocznie 120.000 zł. a na posiedzeniu z dnia 11. stycznia 1888 r. ustanowił osobny fundusz w wysokości jednego miliona zł., przeznaczony na udzielanie pożyczek bezprocentowych na budowę koszar dla stałej załogi w kraju. Fundusz koszarowy został podniesiony uchwałą Wys. Sejmu z d. 5. kwietnia 1892 r. o 200.000 zł. a uchwałą z dnia 24. września 1892 r. o dalszych 80.000 zł. i wynosił 30. listodada 1894. (wraz z odsetkami zwłoki do 30. czerwca 1894): 1,330.224 zł. 13 ct, a mianowicie należytość od gmin 1,271.962 zł. 85 ct. zapas kasowy 58.297 zł. 28 ct. W ogóle wypłacono gminom z funduszu pożyczkowego do dnia 30. listopada 1894. 1,831.124 zł. natomiast gminy zwróciły do tego czasu 559.197 zł. 15 ct.

Powołaną wyżej uchwałą z 5. kwietnia 1892 polecił zarazem Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar. Dnia 18. marca 1893. roku oznajmiło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu, że powyższej uchwale Sejmu stało się na razie o tyle zadość, że c. k. Rząd udzielił gminie miasta Brodów bezprocentową pożyczkę w kwocie 350.000 zł. zwrotnej w 25-ciu latach. A ponieważ Wydział krajowy udzielił był swego czasu Brodom promesę na 100.000 zł. na ten sam cel, zatem uzyskał kraj faktyczną pomoc wynoszącą 100.000 zł. przez odwołanie tejże promesy.

Odezwą do c. k. Namiestnictwa z dnia 19. maja 1894. l 34.249., przedstawił Wydział krajowy stan funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska i wykazał, że fundusz ten już po koniec 1895 r. został wyczerpanym, upraszał więc aby c. k. Namiestnictwo zechciało wyjednać u władz dotyczących pomoc dla kraju, względnie dla gmin w ten sposób, iżby c. k. Rząd zrealizował udzieloną już gminie miasta Przemyśla promesę na 100.000 zł. i gminie miasta Tarnowa promesę na 200.000 zł. Nareszcie dnia 27. lutego 1894 roku, przedstawił Wydział krajowy ponownie „że liczne a poważne życzenia c. k. Władz wojskowych schodzą się naraz, są nagłe". Że „tego rodzaju życzenia przedstawiające lekko licząc półmilionowy kredyt roczny, na którego zrealizowanie kraj dysponować może zaledwie piątą częścią, musiałby zwichnąć równowagę finansów kraju".

Wobec tego upraszał Wydział kraj. c. k. Prezydyum Namiestnictwa usilnie o przedstawienie ze swej strony c. k. Władzom centralnym przychylnego wniosku co do faktycznej potrzeby corocznej dla kraju pomocy. Odezwą z d. 19. maja 1894. odpowiedziało c. k. Namiestnictwo że c. k. Ministerstwo obrony kraj. reskryptem z dnia 22. kwietnia 1894. l. 8.119 nie uwzględniło wniosku o przyznanie gminom Lwów i Przemyśl bezprocentowych pożyczek z funduszów państwowych na budowe koszar w myśl bowiem postanowień §. 23. ustawy kwaterunkowej, stały kwaterunek wojska jest obowiązkiem „poszczególnych krajów koronnych".

Wobec tej odmownej decyzyi c. k. Namiestnictwo domaga się iżby Wydział krajowy „tym gminom w których wskutek pomnożenia stanu czynnego obrony krajowej brak wspólnych pomieszczeń dla wojska się okazuje, i w następstwie tego ciężar rozdzielonego zakwaterowania wojska, bardzo byłby szkodliwy dla właścicieli realności, przyjść w pomoc przez udzielenie bezprocentowych pożyczek z funduszu krajowego i w tym celu wyjednać ewentualnie u Wysokiego Sejmu podwyższenia przyzwolonej dotacyi".

Stan rzeczy co do pożyczek na budowę koszar przedstawia Wydział krajowy jak następuje:

A) Pożyczki przyznane bez zastrzeżenia:

1) Gródek LW. 39.136|94	50.000 zł.
2) Kołomyja LW. 34.824|94 zamiast przyznanej do LW. 41.828|93 pożyczki w kwocie 52.000 zł. przyznano pożyczkę w kwocie 60.750 zł. z której nie podjęto reszty	9 326 „
3) Rzeszów LW. 25.392|94 przyznano lecz nie podjęto . . .	100.000 „
4) Nowy Sącz LW. 17.392|92	30.000 „
5) Przemyśl LW. 19.882|92	100.000 „
6) Tarnów LW. 8·601|93 reszta	50.000 „
7) Żółkiew LW. 28.033|93 do wypłaty w latach 1896—1900 . .	150.000 „
Razem .	489.326 zł.

B) Pożyczki przyznane na r. 1897 pod warunkiem, jeśli Wysoki Sejm przyzna odpowiedni kredyt:

1. Kołomyja LW. 34.724|94 i odezwa c. k. Namiestnictwa z 25. czerwca 1894 L. 50.063 3. lipca 1894. L. 51.082 i c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca 1894 L. 7752|pz.	190.000 zł.

Z przeniesienia .	190.000 zł.
2) Rzeszów LW. 32.120|94 i odezwa c. k. Namiestnictwa z 20. lipca 1894 L. 49.487 i 11. października 1894 L. 81.268 . . .	150.000 „
3) Stanisławów LW. 33.556|94 odezwa c. k. Namiestnictwa z 20. lipca 1894. r. L. 56.934 i c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca L. 7.752|pr.	40.000 „
Razem .	380.000 zł.

C) Pożyczki żądane dla gmin bądź przez c. k. Namiestnictwo, bądź przez władze wojskowe:

1) Lwów LW. 9.053 27.864 i 41.425|94 oraz odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 13 lutego 1894. L. 1594|pr. 10. maja 1894. L. 34.149 i z dnia 27. lipca 1894. L. 7.752|pr.	200.000 zł.
2) Złoczów LW. 41.425|94 i odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 27. lipca 1894. L. 7.752|pr.	70.000 „
3) Przeworsk LW. 38.211 oraz odezwę komendy 10 korpusu z 17. października 1894. L. 4551. (LW. 55.570|94.)	94.000 „
Razem .	364.000 zł.

D) Pożyczki zgłoszone przez gminy bezpośrednio:

1) Czortów LW. 11.022|94 17.778|93 dodatkowo do wypłaconych już 45.000 zł.	30.000 zł.
2) Przemyśl LW. 28.550|93 i 27.863|94 dodatkowo do przyznanych 100.000 zł.	45.000 „
3) Sanok LW. 45.494|94	150.000 „
4) Wadowice LW. 53.882|94	90.000 „
Razem .	315.000 zł.

Ogółem przeto wynoszą pożyczki zgłoszone po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania.

ad A.) kwotę	489.326 zł.
ad B.) kwotę	380.000 „
ad C.) kwotę	364.000 „
ad D.) kwotę	315.000 „
Czyli razem .	1,548.326 zł.

Z kwoty **ad A.** w wysokości 489.326 zł. przypadnie do wypłaty w roku 1895. i 1896. kwota 369.329 zł. Żółkiew bowiem otrzyma w roku 1896. dopiero pierwszą ratę w kwocie 30.000 zł.

Na pokrycie zaś powyższej należytości w kwocie 369.326 zł.

służyć będzie zapas kasowy z końcem 1894 około	110.000 zł.
zwroty z pożyczek w latach 1895 i 1896 około .	225.000 „
i procenta z lokacyi około	5.000 „
Czyli razem .	340.000 zł.

Zabraknie przeto przeszło 29.000 zł. które Wydział krajowy zniewolony będzie wstawić do preliminarza funduszu krajowego na rok 1896. celem pomnożenia funduszu pożyczkowego na budowę koszar.

Do kwoty **ad B.** płatnej w roku 1897 w wysokości 380.000 zł. doliczyć należy drugą ratę pożyczki dla Żółkwi w kwocie 30.000 zł.

Należytość przeto wynosić będzie do wypłaty w r. 1897. kwotę 410.000 zł.

Na jej pokrycie zaś dysponować będzie Wydział krajowy tylko dochodem z r. 1897. w kwocie około 130.000 zł. tak, że pozostałą resztę w kwocie około 280.000 zł. zniewolony będzie Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897 celem uzupełnienia funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska.

Reszta ze zgłoszonych pożyczek **ad C.** w ogólnej kwocie 364.000 zł. i **ad D.** w ogólnej kwocie 315.000 zł. do których doliczyć należy jeszcze trzyroczne raty pożyczki dla Żółkwi w kwocie ogólnej 90.000 zł. wreszcie pożyczki, które w między czasie zgłoszone zostaną, będą mogły od roku 1898. uwzględnione być tylko o tyle o ile nato wystarczą dochody roczne funduszu pożyczkowego i korpusu orhotników, przyczem oczywiście mogą zostać uwzględnione tylko pomniejsze pożyczki.

Chcąc zatem pokryć dotychczasowe potrzeby z funduszu koszarowego, który ma rocznie około 113.000 zł. dechodów z rat przypadających od gmin jako zwrot bezprocentowej, udzielonej im pożyczki, potrzebowalibyśmy 14 lat.

Tymczasem dnia 26. stycznia b. r. ces. król. Namiestnictwo zażądało od Wydziału krajowego dalszej akcyi w celu dostarczenia zarządowi wojskowemu nowych pomieszczeń, „chcąc ograniczyć na czas jak najkrótszy dotkliwy ciężar dla gmin okolicznych, wynikający z kwaterunku rozdzielnego". Akcya ta nie może być na długie lata odłożoną i z tego powodu wniósł Wydział krajowy dodatkowe sprawozdanie o krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska, które kończy nestępującymi wnioskami:

Sejm upoważnia Wydział krajowy ażeby:

a) w razie koniecznej potrzeby i braku zasobów w krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska wydawał gminom na budowę tych koszar promesy na pożyczki płatne z pomienionego funduszu w latach późniejszych:

b) pożyczki które gminy realizować będę w drodze eskontu promes wymienionych wyżej *ad a*), w razie potrzeby poręczał imieniem kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem:

c) odsetki, jakie gminy w skutek zeskontowania wymienionych wyżej *ad a*) promes Wydziału krajowego opłacać będą obowiązane, pokrywał z krajowego funduszu pożyczkowego na buoowę koszar dla wojska. i jako dotacyę tego funduszu wstawiał odpowiednie kwoty odsetków do corocznego budżetu funduszu krajowego.

Komisya administracyjna uznając potrzebę szybszej akcyi, dla oszczędzenia gminom dotkliwego ciężaru wynikającego z kwaterunku rozdzielnego, sądzi, że nie należałoby ograniczać akcyi tylko do gmin, ale oraz wspierać prywatne przedsiębiorstwa, któreby gotowe były podjąć się budowy koszar, w razie gdyby im część kapitału bez procentu dostarczono. Oczywiście, że gminy mają zawsze pierwszeństwo. Komisya sądzi jednak że zarówno gminy jak prywatni przedsiębiorcy mogą budować koszary mając część kapitalu bez procentu, i że pobudziwszy inicyatywę prywatną uczyni się zadość potrzebie, dając promessy tylko na część potrzebnego na budowę koszar kapitału.

Dając promesy prywatnym Wydział krajowy musi zwracać na to uwagę, aby pożyczka dana z funduszu koszarowego była dostatecznie zabezpieczoną.

W sprawozdaniu swoim z dnia 27 grudnia 1894 r. zapowiada Wydział krajowy, że wstawi do preliminarza na rok 1896 29.000 zł. a na rok 1897 280.000 zł. celem pomnożenia funduszu pożyczkowego na budowę koszar.

Obecnie komisya administracyjna nie uważa za potrzebne oświadczenia się co do zapowiedzianego w następnych latach pomnożenia funduszu koszarowego, a to z następujących p wodów:

1. Dnia 9 lutego 1894 r. uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę wzywającą Rząd aby wniósł do Rady państwa nowy projekt ustawy kwaterunkowej. W komisyi budżetowej delegacyj wspólnych odpowiedział minister wojny na zapytanie jednego z polskich delegatów, że wkrótce nowy projekt ustawy kwaterunkowej zostanie przedłożony Radzie Państwa. Zatem dopiero po uchwaleniu nowej ustawy będziemy mogli sobie zdać jasno sprawę z tego co nam czynić wypada.

2. Nie da się zaprzeczyć, że Galicya ponosi wyjątkowe ciężary z powodu kwaterunku wojsk. W pierwszym bowiem rzędzie, zgodnie z duchem organizacyi armii, liczono na dyslokacyę terytoryalną, t j. że każdy pułk będzie zakwaterowany w swoim okręgu rekrutacyjnym. Obecnie zaś stoi w Galicyi dość znaczna ilość wojsk których okręgi rekrutacyjne leżą po za obrębem Galicyi, a dla których Galicya musi dostarczać koszary. Powtóre już w chwili uchwalenia ustawy kwaterunkowej istniała znaczna liczba koszar rządowych w innych krajach koronnych, tak, że te kraje musiały dostarczyć koszar tylko dla cząstki wojsk zakwaterowanych. Dośc wspomnieć, że w r. 1886, wedle urzędowych wykazów, $^{6}/_{7}$ piechoty i prawie $^{2}/_{3}$ kawaleryi w obrębie 2-go korpusu (wiedeńskiego) było zakwaterowane w rządowych gmachach, wówczas, gdy w Galicyi w tymże roku tylko $^{1}/_{3}$ część piechoty i $^{1}/_{4}$ część kawaleryi były umieszczone w koszarach należących do skarbu państwa. W ostatnich trzech latach gdy nastąpiło podniesienie etatów wojskowych w piechocie, wstawiono do budżetu około 2,000.000 zł. dla rozszerzenia gmachów rządowych. Tam zaś, gdzie wojska leżały w koszarach gmin lub krajów, spadł ciężar rozszerzenia koszar na te ostatnie. W obec tego polecenie Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892 ażeby Wydział krajowy przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar" jest zupełnie usprawiedliwionem.

Na podstawie powyższych wywodów wnosi komisya administacyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894 r. przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy ażeby:

a) w razie koniecznej potrzeby i braku zasobów w krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska wydawał gminom a ewentualnie i prywatnym przedsiębiorcom za dostatecznem zabezpieczeniem na budowę tych koszar promesy na pożyczki płatne z pomienionego funduszu w latach późniejszych;

b) pożyczki które zrealizowane będą w drodze eskontu promes wymienionych wyżej *ad a)* w razie potrzeby poręczał imieniem kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem Księstwem Krakowskiem;

c) odsetki, jakie wskutek zeskontowania wymienionych wyżej *ad a)* promes Wydziału krajowego opłacane będą, pokrywał z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę

koszar dla wojska, a jako dotacyę tego funduszu wstawiał odpowiednie kwoty odsetków do corocznego budżetu funduszu krajowego.

3. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k Rządem, w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar.

4. Petycyę miasta Lwowa l. 588. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Lwów, dnia 6. lutego 1895.

Przewodniczący: *Zaleski.*

Sprawozdawca: *Popowski.*

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 206

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie poparcia poszczególnych kolei lokalnych po myśli ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893. Dz. u. k. Nr. 42.

I. Program kolejowy Wydziału krajowego w porównaniu do istniejącej sieci kolejowej.

Sieć linii kolejowych, których poparcie jest przedmiotem wniosków Wydziału krajowego z pominięciem linii Jaworzno-Piła, co do której badania kosztorysu i planów jeszcze nie są przeprowadzone, przedstawia się jak następuje:

A. linie projektowane przez konsorcya prywatne.

a) Trzebinia-Skawce	50	kilometrów,	kosztem	2,500.000 zł.
b) Chabówka-Zakopane	47	„	„	1,400.000 „
c) Borki Wielkie-Grzymałów	31	„	„	900.000 „
d) Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka . .	108	„	„	3,850.000 „
e) Łupków-Cisna	27	„	„	700.000 „
B. linie projektowane przaz c. k. Rząd:				
f) Przeworsk Rozwadów	76	„	„	3,200.000 „
g) Chodorów-Podwysokie	44	„	„	3,400.000 „
Razem . . .	383	kilometrów,	kosztem	15,950.000 zł.

Gdyby się udało przeprowadzić wszystkie te koleje, to krajowa sieć kolejowa kosztem blisko 16 milionów zł. powiększyłaby się o 383 kilometrów.

Z całkowitej sumy kosztów przypadłoby:

na kraj . . .	7,175.000 zł.	czyli	45	procent*)
na państwo . .	6,640.000 „	„	42	„
na interesentów . .	2,145.000 „	„	13	„ *)

Ponieważ dwie ostatnie koleje budują się ze względów państwowych, to też główny ciężar finansowy słusznie pada na Rząd. Udział zaś Rządu w kosztach budowy samych tylko kolei lokalnych wynika z następującego zestawienia:

część kosztów przypadająca na kraj . . .	5,925.000 zł.	czyli	63·4	procent
„ „ „ „ Rząd . . .	1,290.000 „	„	13·8	„
„ „ „ „ interesentów . .	2,135.000 „	„	22·8	„
Koszt koleji lokalnych . . .	9,350.000 zł.			

*) Trochę mniej wypadnie na kraj a trochę więcej na interesentów, jeżeli ci ostatni przyczynią się w znaczniejszej mierze do subwencyi miliona na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie.

W kolejach czysto lokalnych udział Rządu spada do niespełna 14%. Jest to tylko połowa udziału, który Rząd wziął w kolejach lokalnych bukowińskich, gdzie tenże wynosi 28%, ale daleko więcej aniżeli Rząd bierze w kolejach lokalnych czeskich. Natomiast i w Czechach a jeszcze wwiększej mierze w Galicyi zapewnioną jest budowa większych linii komunikacyjnych, co do których Rząd ponosi przeważną część kostów, podczas gdy na Bukowinie w ogóle nie ma takich większych linii.

Wykonanie programu Wydziału krajowego wraz z innemi kolejami, których budowa w ostatnich paru latach albo już została wykończoną albo zapewnioną przyczynia się znakomicie do uzupełnienia sieci kolei galicyjskich.

Sieć ta wynosiła w r. 1892. . . .	2.705	kilometrów.
Otwarta 1894: Stanisławów-Woronianka .	96	"
Koleje podolskie uchwalone 1893 . .	202	"
Halicz-Ostrów uchwalona 1893 . . .	101	"
Obecny program	383	"
Razem	3.497	kilometrów.

Same koleje uchwalone w ostatnich trzech latach wynoszą wraz z obecnym programem w kosztach prawie $43\frac{1}{2}$ miliona zł., a w długości blisko 800 kilometrów, czyli powiększenie o prawie 30% sieci kolejowej z r. 1892, a jeżeli się pamięta, że jeszcze w r. 1882 cała sieć galicyjska wynosiła tylko 1552 kilometrów, to przyznać trzeba, że ostatnie 12 lat jast okresem wielkiego postępu w rozwoju komunikacyi krajowych.

II. Program kolejowy Wydziału krajowego w stosunku do potrzeb ekonomicznych kraju.

Sieć kolojowa objęta programem obecnym zawiera koleje charakteru różnorodnego.

Ogólnemi stosunkami tej części kraju przez ktorą przechodzi uzasadnioua jak kolej, Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka. Kołomyja jest po Lwowie i Krakowie największem centrum handlowem i wytwórczem w kraju. Zawdzięcza swój rozwój li tylko korzystnym warunkom naturalnym, leżąc po za obrębem strategiczoego rozkładu wojsk i nie mając tak licznej załogi wojskowej jak te, które wpływają na wzrost Przemyśla, Jarosławia i tylu innych miast. Nie jest siedliskiem tylu władz rządowych i instytucyi rozmaitych jak Stanisławów. Natomiast jest ogniskiem przemysłu młynarskiego, który tam przerabia około pół miliona centnarów pszenicy rocznie, jednem z ognisk przemysłu naftowego i kopalnianego i emporium handlowem dla wschodnioh Karpat nietylko galicyjskich ale i węgierskich, bo istnieją dawne i ciągłe stosunki Kołomyi z Szigetem. Koleje projektowane idą szlakiem, po którym od wieków odbywa się wymiana płodów góskich i podolskich soli, budulca i drzewa w jednym kierunku a zboża w drugim kierunku. Połączenie Kołomyi z Węgrami już było projektowane przed 25 laty, a nie przyszło do skutku z obawy, żeby znaczna część handlu przewozowego z Wschodnioj Galicyi i Bukowiny nie zwróciła się na Węgry z pominięciem austryackiej sieci kojejowej. Odległość albowiem Kołomyi od morza wynosi kolejami węgierskimi 1200 kilometrów, a 1540 czyli o 340 kilometrów więcej kolejami austryackiemi. To też i w obecnej chwili Rząd odmówił wszelkiej subwencyi na linię Kołomyja-Delatyn, tłumacząc się, że to jest linia konkurencyjna, która odwróci pewną część ruchu od koleji państwowych. Natomiast właśnie skutkiem tej handlowej doniosłości udało się uzyskać na budowę linii kołomyjskich daleko większe ndziały interesentów a mianowicie samego miasta i powiatów kołomyjskiego i horodeńskiego, aniżeli w razie innych koleji. Udział bowiem interesentów wyniesie przy tej koleji 30% kosztów budowy, oprócz gwarancyi ewentualnej nadwyżki kosztów.

Koleje Trzebinia-Skawce i Jaworzno-Piła mają służyć do połączenia kopalni węgla kamiennego z systemem kolei państwowych, ułatwić krajowym węglom konkurencyę z zagranicznymi i uwolnić się od monopolu przewozowego kolei północnej. Tani opał jest podstawą wszelkiego przemysłu. Galicya coraz więcej potrzebuje węgla, krajowa produkcya potroiła się od dwudziestu lat i już wynosi około 8 milionów cetnarów a przytem import się wzmaga i wynosi przeszło 3 miliony cetnary. Koleje te odpowiadają więc istniejącej potrzebie i z góry mogą się spodziewać znacznego ruchu i przyczynić się muszą do potężnego rozwoju przemysłu górniczego.

Kolej Łupków-Cisna jest typową koleją wąskotorową do eksploatacyi lasów, i może być w przyszłości wzorem dla szeregu podobnych linii, — przychodzi do skutku bez subwencyi rządowej i to na podstawie specyalnego planu finansowego ażeby zabezpieczyć umorzenie prędsze równomiernie z postępującą eksploatacyą obszarów leśnych.

Przy dwóch kolejach tj. kolei prywatnej Borki Wielkie-Grzymałów i kolei rządowej Przeworsk-Rozwadów jednym ze względów na podstawie których można proponować subwencyę krajową jest poparcie przemysłu cukrowniczego. W Przeworsku bowiem buduje się już cukrownia, a w razie przyjścia do skutku kolei do Grzymałowa prawdopodobnem jak równoczesne powstanie cukrowni w tej okolicy. Komisya kolejowa sądziła że pomimo chwilowej kryzys na targu cukrowym, nie powinno się zaniedbać niczego coby mogło podźwignąć gałęź produkcyi, która się tak bardzo przyczyniła do rozwoju krajów sąsiednich, a dotychczas tak mało postąpiła w Galicyi.

Kolej Chabówka-Zakopane ma cechę *sui generis*. Jest to tania kolej łącząca najsławniejszą stacyę klimatyczną krajową z siecią kolejową i opiera się głównie na spodziewanym ruchu osobowym. Petycya Tow. lekarzy polskich w Krakowie słusznie podnosi doniosłość ekonomiczną tej kolei, albowiem z powodu utrudnionych komunikacyi, tysiące osób udaje się raczej za granicę lub do Alp aniżeli do Zakopanego, które pod względam zdrowotnym daleko wyższe posiada zalety.

Oprócz więc specyalnych obliczeń rentowności dla każdej kolei, trzeba uznać że sieć zaprojektowana może korzystnie wpłynąć na rozwój ważnych gałęzi gospodarstwa krajowego i może się przyczynić do zwiększenia krajowych sił produkcyjnych.

III. Działanie krajowego biura kolejowego.

W opracowaniu konkretnych wniosków, krajowe biuro kolejowe jako siła fachowa na której Wydział krajowy polegał musiało z konieczności odegrać rolę znakomitą. Cała skuteczność akcyi polega na dokładnych preliminarzach i na dokładnem wykonaniu akcyi raz podjętej. Inaczej i plan finansowy kraju będzie zwichnięty i oczekiwane skutki akcyi kolejowej będą zawiedzione. Otóż na podstawie badania odnośnych operatów nabrała Komisya kolejowa przekonania że biuro kolejowe w całej pełni odpowiedziało obowiązkom na nie włożonym i że Sejm przyjmując wnioski Wydziału krajowego może z pewnem zaufaniem liczyć na to że rezultat odpowie preliminarzom. Agendy biura kolejowego dadzą się podzielić na trzy odrębne działy:

kontrola lub przygotowanie kosztorysów kolei,

obliczenie rentowności kolei,

pertraktacye z rządem i dyrekcyą kolei państwowych.

Ten ostatni dział niezmiernie był ważny w ostatnich czasach bo oprócz pertraktacyi w sprawie poszczególnych kolei chodziło o to ażeby świeżo uchwalona ustawa państwowa o kolejach lokalnych zawierała wszystkie postanowienia któreby w przyszłości mogły służyć do ułatwienia budowy kolei lokalnych i ruchu na nich. Operaty odnośne biura kolejowego nietylko dostarczyły cennych wskazówek podczas negocyacyi Wydziału krajowego z Rządem co do tej ustawy, ale służyły także do wzmocnienia i uzasadnienia stanowiska Koła polskiego w Wiedniu podczas dyskusyi nad ustawą i niewątpliwie przyczyniły się do korzystnego załatwienia głównych życzeń krajowych w tej mierze. Tak n. p. ustępstwa zrobione przez Rząd co do obliczenia kosztów połączenia nowych linii z siecią państwową przyczyniają się do zmniejszenia kosztów

budowy, a ustępstwa przy obliczeniu kosztów ruchu ułatwią eksploatacyę kolei lokalnych, i np. usuwają niebezpieczeństwo niedoborów ruchu, bo państwo w takim razie pokrywa te niedobory, licząc na zwrot w późniejszych latach przy zwiększających się dochodach kolejowych.

Pod względem kosztorysów komisya konstatuje z zadowoleniem, że przy obliczeniu kosztów uwzględniano potrzebę funduszu rezerwowego na nieprzewidziane wydatki w wysokości od 5 do 9 procent całego kapitału. Inaczej bowiem, byłoby niemożliwem nawet przy najściślejszych kontraktach budowlanych i obowiązku gwarancyi dobrej budowy nałożonym na przedsiębiorców, znaleść fundusze na rozmaite nieprzewidziane roboty których potrzeba się okazuje podczas budowy, nawet mając najlepiej przygotowane plany, lub też w pierwszych latach ruchu.

Obliczenia rentowności zostały wykonane starannie. Ruch osób i frachtów z reguły obliczony został na podstawie ruchu już istniejącego, nie uwzględniając możliwego i prawdopodobnego zwiększenia w przyszłości skutkiem samego istnienia koleji. Obliczenie jest więc minimalne, i dlatego tem korzystniejszy jest wynik, że przy takiem obliczeniu okazuje się, że prawie we wszystkich wypadkach kraj albo już z góry może liczyć na dochód wystarczający do oprocentowania całej kwoty gwarantowej przez kraj, lub też narażony będzie na stosunkową nieznaczną dopłatę. Są nawet wypadki w których można liczyć na pewną nadwyżkę do oprocentowania akcyi zakładowych. Naturalnie odliczyć trzeba krótki okres przejściowy aż do ustalenia się normalnych stosunków. Dodać jednak należy, że w obliczeniu rentowności zachodzą jeszcze dwie wątpliwości dotąd niezupełnie załatwione. Najprzód biuro kolejowe posługuje się do obliczenia kosztów ruchu państwowego pewną formułką wypracowaną przez biuro i uzasadnioną licznemi wykazami faktycznych kosztów ruchu na kilkudziesięciu kolejach austryjackich i zagranicznych, ale dotąd nie uznaną przez Dyrekcyę koleji państwowych. Negocyacye są jeszcze w toku, ale w obec najświeższych korespondencyi liczyć można że porozumienie ostatecznie nastąpi na podstawie cyfr nie bardzo oddalonych od tych które wynikają z formułki biura kojejowego, tak że różnica nie wpłynie stanowczo na wyżej wskazany ogólny wynik obliczeń rentowności. Druga wątpliwość wynika ztąd, że biuro kolejowe zawiera w obliczeniu dochodów pewne premie od osób i frachtów przechodzących z koleji lokalnych na koleje państwowe i vice versa, które to premie miała wypłacać kolej państwowa za przysporzenie ruchu na głównej sieci koleji państwowych skntkiem istnienia koleji lokalnych. Otóż Dyrekcya koleji państwowych nie przystała na tę propozycyę i niema też odnośnego postanowienia w państwowej ustawie o kolejach lokalnych. Ale mamy zapewnienie, że przy ustanowieniu taryf przewozowych na „Durchzugs-Verkehr“ nastąpi takie obrachowanie udziału koleji lokalnej z ogólnego dochodu, że to zastąpi w zupełności doohód z premii, na który liczył Wydział krajowy. Jak to więc sprawa która musi być przypilnowana w przyszłości przy ustanowieniu szematu taryf kolejowych dla każdej z koleji lokalnych na co Wydział krajowy powinien zastrzedz sobie ingerencyą.

W ogóle błędnem by było przypuszczenie jakoby główny nawał roboty w biurze kolejowym już miał ustać po przygotowaniu obecnego programu. Przeciwnie jak to się wykaże w dalszym ciągu, kontrola budowy i ruchu nałoży na biuro kolejowe jeszcze więcej roboty aniżeli to stadyum przygotowawcze w którem my się dotąd znajdywali.

IV. Wykonanie programu.

Jeżeli Sejm uchwali obecne przedłożenie, to dalsza akcya będzie się rozwijała mniej więcej w następujący sposób.

Najsamprzód Rząd winien wnieść jeszcze w obecnej Sesyi Rady państwa przedłożenie o popieraniu koleji lokalnych w Galicyi w miarę cyfr, które służyły za podstawę do pertraktacyi, oraz przedłożenie budowy obu linii rządowych Przeworsk-Rozwadów i Chodorów-Pod-

wysokie. Wydział krajowy zaś po uzyskaniu prawomocnych zobowiązań ze strony interesentów zawiera imieniem kraju z koncesyonaryuszami kontrakt gwarancyjny w którym z jednej strony udziela gwaraucyi krajowej w miarę uchwał sejmowych, a z drugiej zastrzega sobie wpływ i kontrolę należytą na mające się założyć Towarzystwo akcyjne każdej poszczególnej koleji lokalnej. Mianowicie zastrzega sobie Wydział krajowy udział w pertraktacyach z Rządem o udzielanie koncesyi, oraz w układzniu statutów Towarzystwa. Ponieważ z planu finansowego Wydziału krajowego wynika, że najczęściej akcye zakładowe w równej ilości należą do interesentów prywatnych i do państwa, to w razie gdyby sobie Wydział zastrzegł mianowanie pewnej liczby członków rady zawiadowczej jak to uczynił Wydział krajowy Krainy w radzie koleji dolno Kraińskich, to będzie posiadał pewien wpływ dyrymujący i decydujący w tej radzie. Wydział w szczególności winien zastrzec sobie sankcyę szczegółowych planów budowy i kosztorysów, oddania budowy w przedsiębiorstwo, wykonanie i odebranie budowy, zawarcie kontraktów ruchu i ustanowienie taryf.

W całym tym szeregu czynności musi nastąpić pewne porozumienie z Rządem, bo przecie ostateczne udzielenie koncesyi i zatwierdzenie statutów jest atrybucyą państwową, a wpływ kraju polega tylko na zobowiązaniu się koncesyonaryuszów, że żadnego kroku nie powezmą bez kontroli krajowej. Rząd także w każdym wypadku w którym się przyczynia choćby tylko akcyami zakładowemi zastrzega sobie kontrolę techniczną nąd budową i nad warunkami dostaw i nad oddaniem budowy w przedsiębiorstwo. Nie ulega jednak wątpliwości, że w tych wszystkich wypadkach w których kraj bierze na siebie przeważną część kosztów, Rząd zadowoli się kontrolą li tylko ogólną, jeżeli się przekona, że szczegółowa kontrola krajowa będzie zorganizowana w sposób skuteczny i wystarczający i będzie mogła zastąpić tę kontrolę, którą w innych razach wykonywa sam Rząd, tam gdzie sam gwarantuje znaczną część kosztów budowy. Ta skuteczna kontrola tak szczegółowego planu budowy i kosztorysu, jak też wykonania budowy, da się tylko wykonać na miejscu, a może za współudziałem pewnych delegatów miejscowych, jak to już Wydział krajowy w innych działach z dobrymi skutkami zastósował. Okoliczność ta nie może być pominiętą przy ostatecznej organizacyi biura kolejowego.

V. Plan finansowy.

Co do większej części koleji, plan finansowy polega na szemacie wynikającym ściśle z ustawy krajowej 17. lipca 1893, t. j. że kraj gwarantuje oprocentowanie wraz z umorzeniem do r. 1968 pożyczki pierwszeństwa w wysokości dwóch trzecich części całych kosztów budowy, a państwo i interesenci pokrywają resztującą trzecią część kosztów w zamian za akcye zakładowe. Od tego szematu odstąpiono przy kolei Łupków-Cisna, gdzie z przyczyn już napomkniętych, chciano zapewnić krótszy okres umorzenia i udział kraju w ewentualnych zyskach w razie prędszej eksploatacyi leśnej i gdzie udział kraju występuje w postaci akcyi pierwszenstwa z maksymaluym 30-letnim okresem umorzenia. Przy koleji Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, skutkiem znakomitego udziału miasta Kołomyji i powiatów Kołomyjskiego i Horodeńskiego, gwarancya krajowa pokrywa tylko zaledwie 59% kosztów, a przy ewentualnej budowie kolej; Jaworzno-Piła, kraj nie ponosi żadnego ryzyka gwarancyi, albowiem budowa ma tylko nastąpić w takim wypadku jeżeli interesenci miejscowi dostarczą krajowi subsydyarnej gwarancyi na całą kwotę pożyczki pierwszeństwa.

O ile więc tyczy się koleji lokalnych, to kraj gwarantuje tylko pewnne anuitety, których wypłata ma nastąpić z rocznej dotacyi trzechsettysięcznej funduszu kolejowego. Podług uchwał przedłożonych Sejmowi łączna kwota tych anuitetów (odpowiadająca kwocie 5,925.000 zł.

zaciągnąć się mających pożyczek pierwszeństwa) wynosić będzie około 251.000 zł. *) Ponieważ te pożyczki pierwszeństwa mają pierwsze prawo do wszelkich nadwyżek dochodów kolejowych, to w razie, gdyby obliczenie rentowności przedłożone przez Wydział krajowy miały się sprawdzić, to po upływie pewnego przejściowego czasu, nadwyżki te powinny być wystarczające na pokrycie w całości, lub w większej części anuitetów gwarantowanych. O ile te przewidzenia się sprawdzą, o tyle kraj będzie dopłacał tytułem gwarancyi mniej od nominalnej kwoty gwarantowanych anuitetów t. j. mniej aniżeli powyższe 251.000 zł. — a w razie wystarczających nadwyżek fundusz kolejowy żadnego nie będzie ponosił wydatku i cała kwota 251.000 zł. pozostanie do dalszego użytku. A tylko w razie, gdyby wbrew wszelkim przewidzeniom, wszystkie koleje równocześnie nie dopisały, to cała kwota anuitetów przyjdzie do wypłaty. Sejm stoi dotąd na stanowisku, że to, co daje na fundusz kolejowy, daje á fond perdu, to jest w przypuszczeniu możliwości całkowitej straty, co jak zwyż wykazano byłoby tylko możliwem, gdyby żadna z kolei budowanych nie dała nadwyżek dochodów. Nawet najzagorzalsi zwolennicy polityki inwestycyjnej zgadzają się na takie stanowisko w chwili obecnej, liczą bowiem z zaufaniem na szybki rozwój dochodów kolejowych, który niebawem okaże, że fundusz kolejowy przez zobowiązania gwarancyjne albo żadne, albo tylko nieznaczne ryzyko wziął na siebie, tak, że do niewielu lat znaczna część kwot gwarantowanych będzie mogla służyć do dalszego rozwinięcia akcyi kolejowej, a z biegiem czasu odtwarzające się dochody funduszu dozwolą wykonać za jego pomocą całą sieć komunikacyi potrzebną dla kraju.

Inaczej się rzecz ma jednakowoż z subwencyami á fond perdu które kraj ma dać na koleje rządowe w kwocie 1.250.000 zł. *), co pokryte pożyczką przy kursie 96 wymagałoby raty rocznej około 55.000 zł. Kraj w zamian za tę kwotę niema najmniejszego udziału w dochodach tychże koleji, a zatem żadnej możliwości odtworzenia tego wydatku z dochodów kolejowych. To więc co raz jest dane, jest dane niepowrotnie i rata 55.000 zł. przedstawia się jak stałe uszczuplenie funduszu kolejowego. — okoliczność na którą tem bardziej zważaś wypada, że każda dalsza subwencya udzielona w podobnych warunkach, coraz bardziej ograniczać i kurczyć będzie fundusz, który w przyszłości ma tak ważne zadanie.

Nadmienić też trzeba, że podczas kiedy subwencye rządowe na koleje lokalne w łącznej kwocie 1,290.000 zł. udzielane są w zamian za akcye zakładowe, które w niektórych wypadkach prawie z pewnością mogą liczyć na ewentualny dochód, to subwencya krajowa w kwocie 1,250.000 na koleje rządowe udzieloną jest bezpowrotnie. Rząd wprawdzie oświadczył, że ta nierównomiernosć w traktowaniu kraju i państwa zupełnie nie leżała w jego intencyi, — że w takich razach, w których budowa koleji projektowanej przez Rząd nastąpi pod firmą osobnego Towarzystwa akcyjnego nie miał by nic przeciwko temu, ażeby kraj w zamian za subwencyę udzieloną, pobierał akcye zakładowe, – ale w danym wypadku obie koleje budują się jako czysto rządowe i skutkiem tego nie ma takich akcyj, a trudno domagać się skomplikowanego osobnego prowadzenia rachunków i t. d. tem mniej, że powyższe koleje mają być zbuwane ze względów państwowych a nie dla ich przypuszczalnej rentowności.

---

*) Kwota ta się trochę podwyższy skutkiem umorzenia prędszego pożyczki Łupków-Cisna.

**) O ile udział interesentów nie zmniejszy kwoty miliona przeznaczonego przez kraj na subwencyonowanie linii Chodorów Podwysokie.

VI. Budżet funduszu kolejowego.

Fundusz kolejowy posiada roczną dotacyą 300.000 zł. Ponieważ zaś anuitety gwarancyjne na budowę kolei lokalnych mają wynieść około . . . . . 251.000 zł.
a annuitet na wypłacenie subwencyi dla kolei rzędowych wynosić będzie około 55.000 „
to by było razem 306.000 zł.
a zatem więcej aniżeli roczna dotacya funduszu.

Jednakowoż zauważyć trzeba, że fundusz posiada już 300.000 zł. gotówki leżącej na 3% w Banku krajowym, a zatem przynoszącej 9000 zł. rocznie.

Można również przewidywać, że zanim wypłaty jakiekolwiek tytułem gwarancyi nastąpić mogą, z rocznej dotacyi zaoszczędzi się co najmniej dalszych 300.000 zł., które również przynosić będą 9.000 zł. rocznie. Fundusz kolejowy posiadałby więc na wstępie akcyi kolejowej zapas w gotówce 600.000 zł. i roczny dochód 318.000 zł. co nietylko wystarcza na pokrycie wszystkich anuitetów mających się uchwalić, ale jeszcze daje 600.000 zł. funduszu rezerwowego. Licząc anuitet 55.000 zł na pokrycie pożyczki subencyjnej dla rządu jako stałe uszczuplenie funduszu kolejowego, toby przecie rocznie zostało 263.000 zł. na część funduszu zachowaną dla popierania kolei lokalnych i zawsze mogącą się odtworzyć z nadwyżek dochodów kolejowych. Jest nawet do przewidzenia, że ta część mogłaby być jeszcze większą. Gdyby bowiem Wydział krajowy przyszedł do przekonania że tak wielkie zapasy w gotówce jak 600.000 są niepotrzebne i nieskorzystał z upoważnienia zeciągnięcia pożyczki w całej kwocie 1,250.000 zł. potrzebnych jako subwencye dla rządu, ale pokrył z jakie pół miliona z zapasów gotówki toby anuitet na pożyczkę 750.000 zł. nie wynosił więcej niż około . . . 33.000 zł.
co dodane do anuitetów gwarancyjnych . . . . 251.000 „
daje razem . 284.000 zł.
czyli o 16.000 zł. mniej od rocznej dotacyi funduszu.

Część funduszu zachowana ściśle na rzecz kolei lokalnych wynosiłaby w takim razie (z uwzględnieniem odsetek i t. d.) przeszło 100.000 zł. w zapasach kasowych a w dochodzie rocznym około 270.000 zł., co znowu w obec kwoty obecnie wymaganej na gwarancye około 251.000 złr. rocznie przedstawia pewne rezerwy w formie niewyczerpanej rocznej dotacyi. Trzeba znowu przypomnieć, że jeżeli interesenci prywatni wezmą na siebie pewną część subwencyi krajowej jednego miliona na kolej Chodorów-Podwysokie to jeszcze się bardziej oszczędzi fundusz kolejowy i większa rezerwa pozostanie dla kolei lokalnych.

Wydział krajowy przyjmując 600.000 zł. jako zapas gotówki a 7,071.819 zł. jako wartość rocznej dotacyi funduszu kolejowego, także dochodzi do rezultatu, że po potrąceniu w kapitale całej sumy 7,175000 zł. mającej być uchwalonej zostaje 495.000 zł. rezerwy, czyli przeszło 6% obecnego majątku funduszu.

Licząc się z faktem, że już w kosztorysach poszczególnych kolei przyjęto fundusz rezerwowy w wysokości od 5—9%, a że po uwzględnieniu wszelkich zobowiązań mających się nałożyć na fundusz kolejowy zostaje jeszcze znaczna niewyczerpana rezerwa z rocznej dotacyi to komisya kolejowa jest zdania, że Wydział należycie uwzględnił obowiązek przezorności finansowej w przedłożonym progremie kolejowym, i że w żadnym wypadku nie może zostać ewentualność przekroczenia funduszu kolejowego skutkiem uchwał obecnie proponowanych.

VII. Ciągłość dalszej akcyj kolejowej.

Ani Wydział krajowy ani też komisya kolejowa nie może twierdzić, że obecny program kolejowy już uwzględnił w całości lub bodaj w najznaczniejszej części wszystkie potrzeby

komunikacyjne kraju. Wyczerpał jednak na razie fundusze przez Sejm na ten cel przeznaczone. Jeżeli koleje projektowane nie odpowiedzą oczekiwaniom i nie dadzą nadwyżek dochodu, to w granicach obecnych intencyi Sejmu nie będzia środków do budowania dalszych kolei. O ile jednak okażą się nadwyżki dochodów, o tyle odtwarza się fundusz gwarancyjny na ich bndowę.

Ta okoliczność najlepiej daje miarę wielkiej odpowiedzialności i Wydziału krajowego i biura kolejowego, co do wyniku pierwszego programu kolejowego, bo cała dalsza akcya na polu komunikacyi kolejowych zależy od tego czy sieć obecnie projektowana, została wybraną i jej koszta i rentowność obliczoną w taki sposób, żeby narazić fundusz kolejowy na najmniejsze straty z tytułu gwarancyi, i tak, żeby znaczna część rocznej dotacyi posostała niętkniętą na dalsze roboty.

Każda nierentowna kolej jest nietylko jako taka złem przedsiębiorstwem, ale dodatkowo zagważdża pewną część funduszu kolejowego i uniemożliwia w następstwie budowę tych dalszych koleji, któreby mogły być budowane z odtworzonych dochodów tego funduszu.

Nie wdając się w szczegółowe roztrząsanie niemożliwe w takim razie i sądząc w całości, komisya kolejowa ma to przekonanie, że program obecny nietylko odpowiada potrzebom gospodarstwa krajowego, nietylko znakomicie podniesie siły produkcyjne kraju w kierunkach najważniejszych, ale że także pod względem rentowńsci okazuje się staranie Wydziału krajowego, ażeby na pierwszą próbę wybrać koleje najbardziej obiecujące wynik korzystny. Wynika też z natury rzeczy, że tylko linie bardzo obiecujące mogły zastósować się do ciężkich warunków wymaganych przez Wydział krajowy pod względem poparcia przez interesentów prywatnych. Jest godnem uwagi, że Sejm czeski dalej idzie w swoich subwencyach i gwarancyach od Sejmu galicyjskiego. Nietylko, że z reguly gwarantuje 70% pożyczki pierwszeństwa, ale w licznych wypadkach bieże po nadto 5% akcyi zakładowych, tak że częstokroć kraj dostarcza $^3/_4$ całych kosztów, a nie tylko $^2/_3$ jak w Galicyi.

Bądź więc z powodu trudności pozyskania poparcia interesów w mierze wymaganej ustawą krajową, bądź też z powodu wątpliwości co do kierunku trasy lub typu budowy, bądź też z braku dostatecznego uzasadnienia rentowności kolei, bądź też z nieodpowiedniego planu finansowania stojącego w sprzeczności z ustawą z dnia 19. sierpnia 1893, – cały szereg projektów przedłożonych Wydziałowi krajowemu nie dojrzał dotychczas należycie, ażeby mógł być zawarty w pierwszym okresie akcyi kolejowej. Są to cytując w porządku sprawozdania Wydziału krajowgo linie Gorlice-Konieczna, Jasło-Żmigród-Konieczna, Przybówka-Krosno-Dukla, Rzeszów-Rymanów zdrój, Przeworsk-Dynów. Oprócz tego mamy gotowe już projekta kolei lokalnych Podhajce-Potutory i Brzeżany-Potutory, które miały być wykonane jako linie rządowe, a których budowa na dawnych warunkach ma być uchylona uchwałą proponowaną przez Wydział krajowy co do budowy kolej Chodorów-Podwysokie i któreby w przyszłości mogły przyjść do skutku tylko w dalszym ciągu akcyi na podstawie krajowej ustawy o kolejach lokalnych. W bieżącej kadencyi również cały szereg wniosków został przydzielony komisyi do sprawozda- a mianowicie wniosek p. Adama Jędrzejowicza, co do budowy koleji Rzeszów-Dynów-Rymanów, — wniosek p. Żardeckiego, co do budowy kolei Przeworsk-Dynów-Sanok, — p. Struszkiewicza co do kolei Tymbark względnie Dobra do Swoszowic, względnie do Wieliczki-Krakowa, — wniosek Eksc. Zaleskiego co do kolei z Kut do Śniatyna i wniosek p. Midowicza co do kolei Tarnów-Pilzno-Brzostek-Jasło z ewentualnem przedłużeniem do Bardyowa. Będzie obowiązkiem biura kolejowego przeprowadzić badania i pertraktacye odnoszące się do tych projektów, a obowiązkiem Wydziału krajowego przedłożyć na podstawie tych badań i rokowań dalsze wnioski w miarę rozporządzalnych środków krajowego funduszu kolejowego. Wydział krajowy przedłożył Sejmowi odpowiednią uchwałę, którą też komisya kolejowa w tej samej formie uwzględniła.

VIII. Uwagi co do poszczególnych postanowień.

Wydział krajowy w zakończeniu swojego sprawozdania przedstawił 9 osobnych uchwał, tak, iż miała być osobna uchwała dla każdej poszczególnej kolei. Komisya kolejowa sądziła jednakowoż, że odpowiedniej jest przedstawić tę samą treść ale w innej formie, t. j. tak, ażeby jak w podobnych uchwałach Rady państwa, traktować przedłożone wnioski zbiorowo i raz tylko wymienić postanowienia wspólne dla wszystkich koleji a odrębnie uwidocznić tylko postanowienia specyalne dla każdej kolei. Merytorycznie wnioski przedstawione przez komisyą kolejową zgadzają się z wnioskami Wydziału krajowego, tylko że komisya w punkcie szóstym proponuje jeszcze dodatkowe postanowienia wspólne dla wszystkich koleji, a w dodatku dodaje jeszcze dwie rezolucye, jednę w której się wzywa Rząd do zapewnienia jeszcze w bieżącej sesyi Rady państwa subwencyi dla galicyjskich kolei lokalnych wzmiankowanych w obecnym programie, oraz budowy kolei projektowanych przez Rząd: Przeworsk-Rozwadów i Chodorów-Podwysokie, a drugą domagają się większego uwzględnienia przez Rząd kolei wąskotorowych.

ad 1.

Co do kolei wymienionych w punkcie pierwszym, to weszło do Sejmu pod l. 429. przedstawienie hr. Władysława Baworowskiego jako zastępcy koncesyonaryuszów kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich) przeciwko budowie kolei Borki-Wielkie-Grzymałów jako stojącej w sprzeczności z koncesyą udzieloną na wzwyż wspomniane koleje wschodnio-gelicyjskie (podolskie). Hr. Baworowski proponuje żeby połączyć miejscowości dla których kolej jest projektowana z Borek Wielkich, odnogą wychodzącą z kolei podolskich a nie z kolei państwowych. Hr. Baworowski wystósował taki sam protest do Ministerstwa handlu w Wiedniu, a Wydział powiatowy w Tarnopolu pod l. 1.209 petycyę w podobnym duchu do Sejmu. Komisya nie może się przychylić do zdania hr. Baworowskiego, gdyż ani pod względem prawnym ani ekonomicznym kolej Borki Wielkie-Grzymałów nie jest w sprzeczności z koncesyą udzieloną na koleje podolskie. Prawnie koncesya wyklucza każdą inną kolej łączącą te same punkta końcowe bez dotknięcia nowych pośrednich miejscowości będących ważnemi centrami handlowemi lub przemysłowemi. To postanowienie żadną miarą do obecnego wypadku zastósowane być nie może. Ekonomicznie zaś połączenie proponowane przez hr. Baworowskiego zupełnie by nieodpowiadało potrzebom Skałatu lub Grzymałowa które wymagają jak najkrótszego połączenia z koleją główną a nie z inną koleją lokalną mianowicie wobec poważnych trudności terenowych tego ostatniego połączenia i nadmiaru kolejowego oddalenia od linii głównej któreby z niego wynikło.

Co do linii Zakopane-Chabówka nastała nieprzewidziana poważna trudność przez żądanie postawione w ostatniej chwili przez Minist erstwo wojny ażeby całą tę kolej, lub przynajmniej część z Chabówki do Nowego Targu wybudować o torze normalnym, tak ażeby nastąpić mogło połączenie z koleją normalno-torową idącą ze strony węgierskiej doliną Arwy. Zachodzi jednak ta okoliczność że właśnie ten kawałek z Chabówki do Nowego Targu przedstawia tak wielkie trudności terenowe, że właśnie na tym kawałku zastósowanie wąskiego toru przedstawia się jako wielka oszczędność finansowa i dozwala przyjąć trasę za pomocą której można uniknąć tuneli i innych kosztownych bndowli. Wydział krajowy i komisya kolejowa jednozgodnie są zdania że kolej Chabówka-Zakopane traci z przyjęciem normalnego toru, chociażby tylko na części do Nowego Targu, wszelkie uzasadnienie finansowe i nie przedstawiałaby dostatecznej rentowności ażeby przy naleganiu Rządu na taki warunek, mogła być zawartą w programie akcyi kolejowej. Zdaje się komisyi kolejowej że wszelkim życzeniom Ministerstwa wojny na przyszłość by się stało zadość gdyby w ewentualności, dotychczas zdaje się jeszcze nie bliskiej, wybudowania węgierskiej części kolei Arwy i części od granicy węgierskiej do Nowego Targu, zapewnić w koncesyi dla Rządu prawo zakupna nie tylko całej kolei, ale także w razie potrzeby

tylko części pomiędzy Chabówką a Nowym Targiem. Istnienie toru wąskiego znakomicie by ułatwiło roboty kolei normalno-torowej, a tymczasem kolej tak czysto lokalna służąca do zaspokojenia czysto lokalnych potrzeb stacyi klimatycznej nie byłaby narażona na szwank.

ad 3.

Operat tyczący się kolei Jaworzno-Piła nie mógł dotychczas być wykończony w braku dostatecznych materyałów i w braku dokończenia pertraktacyi wymaganych. Wydział krajowy posiada tylko oświadczenia tak ze strony Rządu jak ze strony interesowanych wyrażające gotowość podjęcia rokowań w celu zabezpieczenia $^1/_3$ części kapitału przez akcye zakładowe. Co do rentowności tej koleji to istnieje zapewnienie znacznych przesyłek wapna z wapienników położonych wzdłuż tej linii, oraz węgla i rudy cynkowej ze strony wielkiej kopalni cynku. Najważniejszą jednak rubrykę stanowiłby przewóz węgla z kopalni dotychczas bardzo mało rozwiniętej a która oświadczyła gotowość udzielenia subsydiarnej gwarancyi na pożyczkę pierwszeństwa mającą być gwarantowaną przez kraj. Na Wydział krajowy spada odpowiedzialność za formę zabezpieczenia, którą wybierze, jeżeli inne warunki budowy już będą zapewnione. Sam zapis hipoteczny na miarach górniczych by nie wystarczał, należałoby prawdopodobnie oprócz tego żądać organizacyi gwarectwa węglowego zaopatrzonego wystarczającym kapitałem na odbudowę kopalni w granicach zakreślonych ilością spodziewanych frachtów. W każdym razie budowa tej kolei może tylko nastąpić, jeżeli fundusz kolejowy nie będzie z tej racyi narażony na jakikolwiek wydatek.

ad 6.

Na podstawie analogii z innych krajów postanowienia projektowane przez Wydział krajowy zostały uzupełnione postanowieniami sub *d)* i *e)*. Ostatni ustęp wynika w znacznej mierze z formularzy Deklaracyi już ogłoszonych przez Wydział krajowy dla interesentów prywatnych chcących gwarantować oprocentowanie wraz z umorzeniem akcyi zakładowych. Te formularze zostały już w wielu wypadkach zużytkowane i przedstawiają pewne nabyte prawa, których dziś już zmieniać nie można. Podług tych formularzy, nadwyżki dochodów kolejowych ponad kwotę anuitetu gwarantowanego przez kraj, które w ustawodawstwie czeskiem idą na zwrot zaliczek gwarancyjnych wraz z odsetkami udzielonych przez kraj, u nas są przeznaczone na oprocentowanie i umorzenie akcyi zakładowych, oraz na zwrot dopłat uczynionych przez interesentów tytułem gwarancyi akcyi zakładowych. Komisya kolejowa sądzi, że to lepsze traktowanie interesentów odpowiada specyalnym warunkom naszego kraju, tembardziej że jako interesenci występują tak często powiaty i gminy szczupłym tylko budżetem wyposażone. Akcye zakładowe Rządu muszą być traktowane na równi z innemi, bo Rząd sobie z góry zapewnia, że nie wolno akcye w jego posiadaniu traktować gorzej od innych akcyi. Nowem jest postanowienie, że od dopłat lub zaliczek tytułem gwarancyi uskutecznionych czy to przez kraj, czy to przez interesentów, nie wolno liczyć odsetek.

ad 7.

Uchylenie dawnej uchwały miliona subwencyi na kolej Halicz-Ostrów wraz z odnogami do Podhajec i Brzeżan a przeniesienie tej samej kwoty na linię Chodorów-Podwysokie komisya uważa za wielką korzyść dla kraju wobec pierwszorzędnego znaczenia nowej linii.

Wydział krajowy w swoich przedłożeniach zostawił wątpliwość czy kolej rządowa ma iść z Rozwadowa do Przeworska, czy z Rozwadowa do Rzeszowa. Komisya kolejowa jednak pod wpływem faktu, że w Przeworsku buduje się cukrownia, oraz pod wpływem sprawozdania Dyrokcyi kolei państwowych o wyższości ekonomicznej połączenia na Przeworsk nad połączeniem z Rzeszowem, usunęła alternatywę i zdecydowała się za Przeworskiem, za którem też przema-

wiają petycye galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego i inne. Weszło także kilka petycyj z prośbą uwzględnienia miasta Jarosławia. Komisya kolejowa sądzi, że interesa Jarosławia mogą być w wystarczający sposób uwzględnione rozkładem wygodnym pociagów i uwzględnieniem Jarosławia pod względem taryfowym i nie wymagają tego, ażeby połączenie faktyczne w samym Jarosławiu nastąpiło.

Na podstawie powyższych wywodów komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąść następujące uchwały:

I.

Uchwała następującego programu dla akcyi kolejowej mającej być podjętej za współudziałem kraju w najbliższym czasie.

1. Upoważnia się Wydział krajowy ażeby pod warunkami poniżej wymienionemi zapewnił wybudowanie następujących kolei żelaznych, których budowa jest ze względu na ogólne interesa kraju użyteczną i potrzebną.

A. Linie kolei lokalnych projektowane przez konsorcya prywatne.

a) Trzebinia-Skawce, normalnotorowa.
b) Chabówka-Zakopane, wąskotorowa.
c) Borki Wielkie-Grzymałów, normalnotorowa.
d) Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, normalnotorowa.
e) Jaworzno-Chrzanów-Piła, normalnotorowa.
f) Łupków-Cisna, wąskotorowa.

B. Linie projektowane przez c. k. Rząd.

g) Rozwadów-Przeworsk, normalnotorowa.
h) Podwysokie-Chodorów, normalnotorowa.

2. Na podstawie ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 (Dz. u. k. Nr. 42) upoważnia się Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na linie projektowane przez konsorcya prywatne, wyliczone pod literami a) do d), do udzielenia imieniem kraju na rzecz każdej z pomienionych linij, i na czas niedłuższy niż do końca roku 1968 gwarancyi dochodu równającego się oprocentowaniu po cztery od sta (4%) wraz z umorzeniem prawidłowem od kolejowej pożyczki pierwszeństwa zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryuszów po kursie nie niższym od tego jaki Wydział krajowy ustanowi a w wysokości:

a) 1,660.000 wyraźnie milion sześćset sześćdziesiąt tysięcy zł. dla linii Trzebinia-Skawce z zastrzeżeniem że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż 2,500.000 zł. wyraźnie dwa miliony pięćkroć stotysięcy zł. Z tego kapitału imiennego suma potrzebna ponad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to co najmniej zł. w. a. 840.000, wyraźnie ośmset czterdzieści tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, z których co najmniej zł. w. a. 420.000 obejmie państwo, a co najmniej zł. w. a. 420.000 interesenci miejscowi, i do których akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

b) 930.000 wyraźnie dziewięćset trzydzieści tysięcy złr. dla linii Chabówka-Zakopane z zastrzeżeniem, że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż 1,400.000 zł, wyraźnie milion czterykroć sto tysięcy złotych wal. austr. Z tego kapitału imiennego suma potrzebna po nad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to najmniej 470.000 wyraźnie czterysta siedemdziesiąt tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wypłaconych w pełnej ich imiennej wartości z których co najmniej złr. w. a. 235.000 obejmie

państwo, a co najmniej złr. w. a. 235.000 interesenci miejscowi, i do których to akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

c) 600.000 wyraźnie sześćkroćstotysięcy zł. dla linii Borki Wielkie-Grzymałów z zastrzeżeniem, że kapitał imienny rzeczonej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż zł. w. a. 900.000 wyraźnie dziewięć kroć sto tysięcy złotych w. a.; z tego kapitału imiennego suma potrzebna po nad wspomianą pożyczkę pierwszeństwa a to co najmniej zł. w. a. 300.000 wyraźnie trzy kroć sto tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości,, z których co najmniej zł. w. a. 210.000 wyraźnie dwa kroć dziesięć tysięcy złotych wal. aust .obejmie państwo, a co najmniej zł. w. a. 90.000 interesenci miejscowi i do których to akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

d) 2,270.000 wyraźnie dwa miliony dwakroć siedemdziesiąt tysięcy złr. dla linii Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, z zastrzeżeniem, że kapitał imienny nie może być wyższy niż 2,550.000 wyraźnie dwa miliony pięćset pięćdziesiąt tysięcy złotycy wal. austr., dla linii Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, a 1,300.000 wyraźnie milion trzy kroć sto tysięcy złotych wal. austr. dla linii Delatyn-Kołomyja, a że reszta kapitału imiennego po pod powyżej wymienioną pożyczkę pierszeństwa dostarczoną będzie:

a) na podstawie zagwarantowania przez interesentów miejscowych czystego dochodu w kwocie zł. 35.835, wyraźnie trzydzieści pięć tysięcy ośmset trzydzieści pięć złotych wal. austr. rocznie przez lat 75 po nad kwotę roczną potrzebną do oprocentowania i umożenia o wyżej znaczonej pożyczki pierwszeństwa 2,270.000 zł. w. a.; przyczem upoważnia się Wydział krajowy do przelania tej gwarancyi nd rzecz koncesyonaryusza pod warunkiem, że tenże zobowiąże się do pokrycia odpowiedniego do pomienionej gwarancyi kapitału, objęciem akcyi zakładowych w pełneł ich nominalnej wartości;

b) przez wpłatę 425.000 zł. w. a., wyraźnie czterysta dwadzieścia i pięć tysięcy złotych wal. austr. przez państwo w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich imiennej wartości;

c) przez zapewnienie przez koncesyonaryuszy wpłaty całej reszty potrzebnego kapitału w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich imiennej wartości, a to także w tym wypadku, jeżeliby potrzebny na budowę linii Delatyn-Kołomyja kapitał imienny wynosił więcej niż 1,300.000 zł.

3. Co do koleji wymienionej po punkcie 1. pod literą e) Jaworzno-Chrzanów-Piła upoważnia się Wydział krajowy, by po przedłożeniu przez ubiegającego się o koncesyę, kompletnych operatów projektu rzeczonej koleji, po zbadaniu tychże w myśl powołanej ustawy, i w razie gdyby wydaną została na takową koncesya państwowa a spodziewany czysty dochód tej koleji wystarczał na oprocentowanie po 4% rocznie oraz umorzenie do końca roku 1898 co najmniej $^2/_3$ części kapitału imiennego potrzebnego na jej budowę, a zabezpieczony został subsidyarnie przez interesentów miejscowych w sposób jaki Wydział krajowy uzna za dostateczny, a cała reszta potrzebnego kapitału imiennego pokrytą została przez czynniki interesowane (interesenci miejscowi i państwo) przez wpłatę akcyi zakładowych w pełnej ich nominalnej wartości — przyznał imieniem kraju na rzecz tej koleji pod warunkami wymienionymi w punkcie 2. gwarancyę dochodu od dwóch trzecich całego kapitału tej koleji.

4. Co do koleji wymienionej w punkcie 1. pod literą d) Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka mają być uwzględnione następujące dodatkowe postanowienia: w razie gdyby koncesya państwowa na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka udzieloną była istniejącemu Towarzystu kolejowemu, zapewnioną będzie zupełna odrębność kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka od linii rzeczonego Towarzystwa, — a to:

a) przez założenie osobnego wykazu w księdze kolejowej według §. 4. ustawy z dnia 19. maja 1874 (Dz. u. pr. 70.);

b) przez wydanie specyalnie na tę kolej opiewających akcyi zakładowych, od dotychczasowego kapitału akcyjnego istniejącego Towarzystwa kolejowego zupełnie odrębnych, mających tytuł własności kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, zapisany w księdze kolejowej;

c) przez prowadzenie rachunkowości tej kolei zupełnie odrębnie od innych linii istniejącego Towarzystwa kolejowego a to tak odnośnie do kapitału budowy, jak w ogóle do kapitału zakładowego, do wszelkich funduszów, oraz wszelkich przychodów i wydatków.

5. Na kolej wymienioną w punkcie pod lit. f) Łupków-Cisna upoważnia się kraj do objęcia po kursie 95% akcyi pierwszeństwa w sumie nie wyższej niż zł. w. a. 465.000 wyraźnie czterykroć i sześćdziesiątpięć tysięcy złotych wal. austr., a to pod następującemi warunkami:

a) kapitał imienny tej kolei ustanowiony będzie na sumę nie wyższą niż zł. w. a. 700.000, wyraźnie siedemkroć sto tysięcy zł. wal. austr.;

b) z tego kapitału imiennego reszta w sumie zł. w. a 235.000, wyraźnie dwakroć i trzydzieści pięć tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną będzie przez interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe objęte w pełnej ich nominalnej wartości, do których nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych przez czas budowy;

c) po otwarciu kolei posiadacze akcyi zakładowych w takim dopiero razie pobierać będą dywidendę w stosunku 4% rocznie, jeżeli czysty dochód przenosić będzie kwotę potrzebną na oprocentowanie akcyi pierwszeństwa po 4% rocznie i umorzenie ich w ciągu lat 30 od czasu otwarcia kolei, w razie zaś dalszej jeszcze nadwyżki czystego dochodu, takowa w całości używaną będzie na umorzenie akcyi pierwszeństwa.

6. Upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z koncesyonaryuszami kolei wymienionych pod litarami a) do e) kontraktów gwarancyjnych a z koncesyonaryuszami kolei f) Łupków-Cisna kontraktu spółkowego, w którym oprócz poszczególnych postanowień zawartych w powyższych artykułach mają być zastrzeżone następujące postanowienia ogólne:

a) warunki koncesyi państwowej na kolej pomienioną ułożone zostaną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a udzielona koncesya bez przyzwolenia tegoż Wydziału nie może być na nikogo innego przeniesiona;

b) co do eksploatacyi przeprowadzi Wydział krajowy w myśl postanowień §§. 7 i 12. powołanej już ustawy krajowej rokowania celem porozumienia się z c. k. kolejami państwowemi o objęcie przez takowe zarządu wymienionej linii z zastosowaniem jak najdalej sięgających ułatwień i ulg dopuszczonych ustawą państwową z dnia 31. grudnia 1894. (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) o kolejach lokalnych; jeżeli porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a zarządem kolei państwowych nie przyszłoby do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego;

c) w ogóle co do finansowania, budowy i eksploatacyi przyznane będą przez c. k. Rząd na rzecz pomienionej kolei w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, które Wydział krajowy uzna za dostateczne ze względu na potrzebę zapewnienia powyższej kolei odpowiedniej rentowności.

d) że statuta mające się przedłożyć Rządowi co do założenia Towarzystwa akcyjnego dla każdej kolei będą układane w porozumieniu z Wydziałem krajowym, tak, ażeby zapewnić dla kraju, należyty wpływ w radzie nadzorczej Towarzystwa, na ustanowienie taryf kolejowych, oraz w myśl §. 5. ustawy z dnia 17. lipca 1893 wystarczającą kontrolę nad sporządzeniem planu szczegółowego budowy, oraz kontroli podczas trwania budowy i odebrania skończonej kolei;

e) że dla każdej kolei sporządzony będzie plan finansowy zawierający oprócz rat rocznych na oprocentowanie i umorzenie gwarantowanej kolejowej pożyczki pierwszeństwa,

także plan oprocentowania nie wyżej jak na 4% i umorzenia w okresie wynikającym z koncesyi, akcyi pierwszeństwa i akcyi zakładowych. Z dochodów kolejowych mają się opłacać wydatki w następującym porządku pierwszeństwa: najprzód koszta ruchu i koszta administracyi Towarzystwa. Dalsze nadwyżki dochodu mają służyć w pierwszem miejscu na pokrycie rat rocznych pożyczek lub akcyi pierwszeństwa gwarantowanych przez kraj, a w dalszem miejscu na oprocentowanie wraz z umorzeniem akcyi zakładowych. Jeżeli się okaże dalsza nadwyżka dochodów to ma służyć na zwrot dopłat uczynionych w latach ubiegłych przez interesentów prywatnych lub rząd na oprocentowanie i umorzenie akcyi zakładowych, a wreszcie na zwrot dopłat uczynionych przez fundusz krajowy z tytułu gwarancyi, przyczem się postanawia, że od dopłat w całym tym ustępie wymienionych nie liczy się odsetek Dopiero po pokryciu wszelkich dawniejszych dopłat, może nadwyżka dochodów być użytą na korzyść właścicieli akcyi zakładowych tak ażeby przynosiły oprocentowanie wyższe od 4% planem umorzenia objętych.

7. Sejm Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchyla uchwałę swoją z dnia 19. maja 1893 r. w przedmiocie kolei Halicz-Ostrów (Tarnopol) z odnogami do Brzeżan i Podhajec, którą upoważnił Wydział krajowy, iżby do kosztów budowy tych kolei przyczynił się subwencyą bezzwrotną z funduszu krajowego, nie przenoszącą łącznie z ofiarami interesentów sumy jednego miliona zł. w. a. przez państwo projektowane a wymienione w Art. I. pod literą g) h) Rozw. i Przew. i upoważnia Wydział krajowy, w razie wydania koncesyi państwowej na koleje przez państwo projektowane a wymienione w punkcie 1. pod literami g) Chodorów-Rohatyn-Podwysoki i h) Rozwadów Przeworsk do przyznania imieniem kraju na rzecz koleji Chodorów-Rohatyn-Podwysoki subwencyi bezzwrotnej w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną, aby subwencyę również bezzwrotną miejscowych interesentów (powiaty, gminy, obszary dworskie, osoby prywatne) na rzecz tejże kolei uzupełnić do sumy jednego miliona złotych w. a. a na rzecz kolei Rozwadów-Przeworsk subwencyi bezzwrotnej w kwocie 250.000 zł. — a to pod następującemi warunkami:

a) cała reszta potrzebnego kapitału na budowę, urządzenie i zaopatrzenie tej kolei będzie dostarczoną lub zapewnioną przez państwo bez wszelkiego dalszego obciążenia kraju;

b) kolej ta będzie budowaną i zarządzaną jako kolej państwowa;

c) wypłata subwencyi krajowej nastąpi w połowie przy rozpoczęciu budowy rzeczonej kolei, w połowie zaś najdalej do dni 14 po otwarciu na niej ruchu;

d) w razie gdyby przy budowie kolei Przeworsk-Rozwadów, wprzódy dokonaną być miała budowa tylko częściowego z Rozwadowa do Rudnika, ewentualnie do Leżajska szlaku tej kolei, nastąpi wypłata takiej tylko części subwencyi, jaka wyniknie ze stosunku kosztów budowy tego częściowego szlaku do sumy kosztorysowej całej linii;

8. Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki z terminem umorzenia do końca roku 1968 w 4% w obligacyach kolejowych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w takiej wysokości, jaka w uwzględnieniu osiągniętego najlepszego kursu okaże się potrzebną, calem a) nabycia po myśli uchwały V. akcyi pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna w sumie 465.000 zł. w.a. po kursie 95%; b) pokrycia wpłat (subwencyi bezzwrotnych) w sumach aż do 1,000.000 zł. w. a. i 250.000 złr. w. a. po myśli uchwały w punkcie 7. na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie i Rozwadów-Przeworsk.

Na pokrycie rat powyższej pożyczki, jakoteż na ewentualną dopłatę lub zapłatę rat od pożyczek pierwszeństwa wymienionych w punkcie 2. a wynikające z udzielonej tymże pożyczkom gwarancyi kraju, służy krajowy fundusz kolejowy, utworzony uchwałą sejmową z dnia 13. lutego 1894, zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z dnia 24. czerwcaa 1894, którego roczne preliminarze i zamknięcia rachunkowe przedkładane będą Sejmowi do zatwierdzenia.

9. Poleca się Wydziałowi krajowi, aby projekty niższorzędnych kolei żelaznych, które po zbadaniu okazały się lub okażą użytecznemi i potrzebnemi ze względu na interesa kraju, a co do których interesenci dopełnili warunków oznaczonych w §. 2 ustęp. b. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 (Dz. u. kr. Nr. 42.) oraz zastosowali się do przepisów instrukcyi z dnia 2. marca 1894 LW. 11.537/94, przedkładał Sejmowi do decyzyi po myśli postanowień ustawy pomienionej, a to w miarę rozporządzalnych zasobów krajowego funduszu kolejowego.

II.

Wzywa się c. k. Rząd ażeby przedłożenia odnoszące się 1) do udziału w kapitale zakładowym wymienionych w I. uchwale kolei lokalnych oraz 2) do budowy koleji rządowych Chodorów-Podwysokie i Rozwadów-Przeworsk wniósł jeszcze w ciągu bieżącej sesyi Rady Państwa.

III.

Wzywa się c. k. Rząd ażeby w większej mierze jak dotychczas uwzględniał zastosowanie do koleji lokalnych wąskiego toru, który w wielu wypadkach zupełnie odpowiada potrzebom ekonomicznym kraju i umożliwia budowę linii, których budowa przy przyjęciu szerokiego toru byłaby z finansowych przyczyn niemożliwą.

IV.

Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w zakresie spraw kolejowych za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

Niniejszem sprawozdaniem zostały załatwione następujące petycye: L. 254, 256, 402 429, 485, 498, 601, 614, 652, 654, 970, 1029, 1136, 1209, 1267, 1286.

We Lwowie, dnia 4. lutego 1895.

Przewodniczący:
***Zaleski**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Szczepanowski**, w. r.*

L. s. 1341/95.

Aleg. 207.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącego wykonania uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894 w przedmiocie subwencyi krajowej na rzecz budowy kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich).

Wysoki Sejmie!

Powołana w nagłówku uchwała Wysokiego Sejmu brzmi jak następuje:

I. „W celu zabezpieczenia budowy sieci kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich) z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania pustego (Mielnicy), Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem utrzymuje w mocy uchwałę swą z dnia 5. kwietnia 1892 r., którą na ten cel przeznaczoną została jednorazowa subwencya z funduszu krajowego w sumie pięciuset tysięcy zł. w. a.

II. Sejm przyznaje powyższą pomoc pod następującymi warunkami:

a) że w zamian za tę subwencyę otrzyma Reprezentacya kraju Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem akcye zakładowe przedsiębiorstwa sieci kolei wschodnio-galicyjskich w nominalnej wartości 500.000 zł. w. a.

b) że resztę potrzebnego kapitału zakładowego pomienionych kolei, o ile nie zostanie dostarczoną przez miejscowych interesantów w zamian za akcye zakładowe, zbierze przedsiębiorstwo za pomocą wypuszczenia walorów pierwszeństwa (akcye pierwszeństwa i obligacye pierwszeństwa) na podstawie gwarancyi, której udzieliło państwo na mocy ustawy państwowej z dnia 8. kwietnia 1893 (Nr. 60 Dz. u. p.) w celu zabezpieczenia 4% dochodu na oprocentowanie i umorzenie walorów rzeczonych;

c) że przed rozpoczęciem budowy kolei zapewnioną zostanie wpłata całego kapitału potrzebnego na zupełne wykończenie całej sieci kolejowej powyżej oznaczonej;

d) że przed rozpoczęciem budowy złoży przedsiębiorstwo deklaracyę, iż pomieniona kolej budowaną będzie ile możności siłami krajowemi;

e) że budowa powyższej kolei zostanie rozpoczętą w roku 1894.

III. Jeżeli warunki objęte uchwałą II. zostaną dopełnione, wypłaci Wydział krajowy po otrzymaniu akcyi zakładowych przedsiębiorstwa wymienionych w tejże uchwale, subwencyę krajową w sumie 500.000 zł. w. a. do rąk tych osób które przedsiębiorstwo kolejowe do odbioru tej sumy i do pokwitowania w swojem zastępstwie prawnie upoważni.

IV. Kredyt w kwocie 500.000 zł. w. a. wstawiony do budżetu na r. 1893 na jednorazową subwencyę dla kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich (podolskich) przedłuża się na r. 1894 i upoważnia się Wydział krajowy do użycia tej kwoty na cel wyżej wymieniony do końca roku budżetowego 1894.

Najwyższa koncessya na budowę pomienionych kolei została udzieloną starającemu się o to Towarzystwu. (Dz. u. p. Nr. 52 z dnia 24. marca 1894). Z warunków, od których wypłatę subwencyi krajowej zawisłą uczyniono, został dopełnionym warunek pod *d*), dotyczący zapewnienia użycia przy tej budowie o ile możności sił krajowych, i pod *e*) tyczący się rozpoczęcia robót na szlaku Ostrów-Tarnopol. Warunki pod *a*) i *b*) nie zostały dotąd dopełnione z powodu, iż dotychczas nie mogło nastąpić ukonstytuowanie się Towarzystwa akcyjnego dla tych kolei — co zaś do *c*), to z niewiadomych powodów nie dostarczyli dotąd koncessyonaryusze żądanych przez Wydział krajowy uwierzytelnionych podpisów deklaracyi interesentów na wpłatę 500.000 zł. na akcye zakładowe, która to suma uzupełnia „cały kapitał potrzebny na wykończenie całej sieci kolejowej, powyżej oznaczonej". Generalny pełnomocnik koncessyonaryuszów zapowiedział jednak pismem z dnia 20. grudnia 1894 L. 114, że przedłoży wkrótce w osobnym podaniu dowody dopełnienia tego warunku.

Dla usunięcia przeszkód w ukonstytuowaniu się Towarzystwa akcyjnego kolei wschodnio-galicyjskich. Wydział krajowy na żądanie pełnomocnika koncesyonaryuszów rozporządzeniem z dnia 12. października 1894, L. 49862 deponował w Banku krajowym, zaciągniętą tamże $3^{1}/_{2}\%$ pożyczkę w sumę 500.000 zł. w. a. a to z następującemi zastrzeżeniami:

a) że suma ta złożoną została przez Wydział krajowy na pokrycie mającej się w swoim czasie wypłacić subwencyi w tejże wysokości, przeznaczonej przez Wysoki Sejm, na rzecz wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych uchwałą z dnia 13 lutego 1894 roku L s. 1.486;

b) iż sumę tę Bank krajowy mocen będzie na cel przeznaczony wówczas dopiero wypłacić w zamian za akcye zakładowe w imiennej wartości 500.000 zł. w. a., gdy Wydział krajowy, po dopełnieniu ze strony koncessyonaryuszów, względnie utworzyć się mającego towarzystwa akcyjnego, wszystkich warunków powyższą uchwałą sejmową objętych, wypłatę poleci i wskaże osobę, do rąk której takowa ma nastąpić.

c) iż z powodu, że subwencya powyższa zostaje przez Wydział krajowy asygnowana przed dopełnieniem wszystkich warunkow, koncessyonaryusze obowiązani będą zapłacić Wydziałowi krajowemu różnicę procentu między fruktyfikacyą funduszów w kasie krajowej a procentem płaconym przez Bank krajowy od lokacyi ich na rachunku bieżącym, a w stosunku $^{1}/_{2}\%$ rocznie pro rata temporis za czas aż do nadejścia terminu wypłaty rzeczonej subwencyi, t j. do chwili, w której Dyrekcya Banku krajowego otrzyma od Wydziału krajowego polecenie wypłacenia jej na cel uchwałą Wysokiego Sejmu wskazany.

Na pokrycie powyższej pożyczki w Banku krajowym deponowanej, służy kredyt 500 000 zł. w. a., który w myśl IV. punktu przytoczonej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu, wyasygnujemy Bankowi krajowemu przed końcem lutego 1895 roku. Zachodziłaby tylko potrzeba zezwolenia ze strony Wysokiego Sejmu, aby zrealizowanie pomienionego kredytu mogło nastąpić nawet po upływie roku budżetowego 1894, a względnie po 31 marca 1895 roku a to na wypadek gdyby subwencya krajowa nie została do tego czasu wypłaconą.

W końcu nadmienia się, iż w przedłożonym sobie projekcie statutu Towarzystwa akcyjnego wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych, uznał Wydział krajowy potrzebę zażądania niektórych poprawek i zmian. Oprócz poprawek bądź formalnego, bądź drugorzędnego znaczenia, domagał się Wydział krajowy zmiany zasadniczej w dwóch kierunkach, a mianowicie, aby ustanowioną została siedziba Towarzystwa we Lwowie, nie, jak było zamiarem, w Wiedniu, podobnież aby na siedzibę komitetu wykanawczego, po otwarciu ruchu na wszystkich liniach Towarzystwa, samym już statutem postanowionym był Lwów, a nie Wiedeń, tudzież iżby jednym z członków

komitetu wykonawczego musiał być jeden z mianowanych przez Wydział krajowy członków Rady zawiadowczej.

C. k. Ministerstwo handlu reskryptem z dnia 24. listopada 1894 roku Nr. 59.156, zgodziło się na te i inne zmiany i poprawki żądane przez Wydział krajowy, wszakże z zastrzeżeniem, iżby po przeniesieniu siedziby komitetu wykonawczego do Lwowa ustanowioną została w Wiedniu inna reprezentacya Towarzystwa, oraz iżby, w przychyleniu się do żądania koncessyonaryuszów, komitet składał się z 4 zamiast 3 członków. Na te modyfikacye Wydział krajowy zgodził się w zupełności.

O wydaniu koncessyonaryuszom wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych zezwolenia na zawiązanie Towarzystwa akcyjnego dotychczas Wydziałowi krajowemu nie wiadomo, wszakże w obec powyżej przedstawionego stanu rzeczy niebawem takiego zezwolenia, a w następstwie i ukonstytuowania się Towarzystwa oczekiwać można.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya kolejowa zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 13. lutego 1894 w przedmiocie subwencyi krajowej na rzecz budowy wschodnio-galicyjskich (podolskich) kolei lokalnych i zezwala, aby zrealizowanie kredytu 500.000 zł. w. a. przeznaczonego na wypłatę pomienionej subwencyi, mogło nastąpić w ciągu roku budżetowego 1895, po dopełnieniu warunków powołaną uchwałą objętych.

Lwów, dnia 6 lutego 1895.

Przewodniczący komisyi kolejowej:
Zaleski, *w. r.*

Sprawozdawca:
J. Korytowski, *w. r.*

L. 1.303/95.

Aleg. 208.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skałkowskiego w sprawie przyspieszenia regulacyi górnego Dniestru.

Wysoki Sejmie!

Wnioskodawca żąda, żeby przyspieszono roboty techniczne potrzebne do wypracowania projektu regulacyi górnego Dniestru i żeby projekt ten z odpowiednymi wnioskami był Wysokiemu Sejmowi jak najrychlej przedłożonym.

Na posiedzeniu z 6. kwietnia 1892, uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy o regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem i polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby:

a) wykończył projekt regulacyi górnej części rzeki;

b) uzupełnił stadya przygotowawcze do projektu melioracyi bagien naddniestrzańskich;

c) dołożył starań o rozpoczęcie robót około zabudowania potoków górskich w górnem dorzeczu Dniestru i

d) przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdanie o postępie tych robót. W myśl powyższych uchwał przystąpił Wydział krajowy do bliższego zbadania projektu regulacyjnego, a wynik przedłożył do wiadomości Wysokiego Sejmu sprawozdaniem z dnia 11. kwietnia 1893, z którego się okazało, iż roboty regulacyjne na górnym Dniestrze obejmować będą następujące większe przedsiębiorstwa;

1. regulacyę Dniestru od Rozwadowa w górę do Hordyni i Strwiąża do wybiegu młynówki Samborskiej,

2. kolmatacyę bagien naddniestrzańskich na obszarze 13.000 hetarów,

3. regulacyę Dniestru od Hordyni w górę wraz z zabudowaniem potoków górskich i zalesieniami,

4. regulacyę siedmiu dopływów górnego Dniestru wraz z osuszeniem i nawodnieniem łąk nadbrzeżnych.

Zdjęcia miały być wykonane na przestrzeni 517 kilometrów biegu rzek, na co około 10 lat będzie potrzeba. Ponieważ się okazało, iż wykonanie regulacyi Dniestru od Rozwadowa

w górę może być prowadzone jednocześnie z kolmatacyą bagien i robotami około ich osuszenia, przeto postanowił Wydział krajowy nie czekać z rozpoczęciem tych robót, aż do ukończenia wszystkich zdjęć i całego projektu, lecz przystąpił przedewszystkiem do wykonania zdjęć do projektu kolmatacyi i osuszenia bagien, a jednocześnie do wypracowania projektu regulacyjnego.

W ciągu roku 1892 zrobiono zdjęcia na obszarze 4000 hektarów bagien, pozostałe jeszcze 9000 hektarów miały być pomienione i zniwelowane w ciągu lat dwóch tak, żeby z końcem roku 1894 cały ten projekt był gotów.

Na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego przyjął wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie o tych zarządzeniach Wydziału krajowego i uchwalił kredyt dodatkowy w kwocie 2000 zł. na przyspieszenie pomiarów, o ile by ten wydatek okazał się koniecznie potrzebnym.

W ciągu bieżącej sesyi sejmowej nie przedłożył Wydział krajowy sprawozdania o postępie robót nad Dniestrem, jedynie w sprawozdaniu o czynnościach biura melioracyjnego za czas od 1 stycznia 1893 do 30 czerwca 1894 jest wzmianka, iż zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne wykonano na górnym Dniestrze na długości 22·6 kilometrów, na dopływie Dniestru, Tyśmienicy na 2·8 kilometrów, że również wykonano pomiary na obszarze 7.560 morgów bagien.

Wobec wyczerpującego sprawozdania, które Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi o postępie innych robót regulacyjnych i melioracyjnych z zachodniej i wschodniej części kraju, ta bardzo lakoniczna wzmianka o robotach nad górnym Dniestrem, a zupełne pominięcie regulacyi średniego Dniestru, uchwalonej w roku 1892, wywołały obawę, że wykonanie projektu regulacyjnego, zajmującego od lat dwudziestu uwagę wysokiego Sejmu i stron bezpośrednio interesowanych doznało ponownej zwłoki.

Po zaciągnięciu bliższych informacyi może komisya gosp. krajowego skonstatować, że tak nie jest.

Do końca roku 1894 wykonano następujące roboty:

a) przeprowadzono zdjęcia na	54·587	klm.	Dniestru,
„ „ „	0·876	„	Werenycy,
„ „ „	2.054	„	Tyśmienicy,
„ „ „	28.547	„	Strwiąża
Razem na	86.064	klm.	biegu rzek.

b) narysowano całą sytuacyę Dniestru i Strwiąża wraz z trasą kompletną,
„ wszystkie profile poprzeczne i podłużne,

c) obliczono stany wodowskazów i odnośne tabele dla wszystkich wodowskazów na przestrzeni Dniestru i Strwiąża objętych projektem,

d) Wykonano zdjęcia dla kolmatacyi bagien na obszarze 27.840 morgów, to jest niwelacye i sondowanie, i wyrysowano w mapy $^3/_4$ tych zdjęć. Pozostaje na rok 1895 pomiar chyżości wody przy stałym stanie wody Dniestru, na co potrzeba dwóch tygodni czasu. Pomiary te nie mogły być wykonane w roku 1894, z powodu ciągłe zmieniającego się stanu wody.

Nie da się zaprzeczyć, że zdjęcia na bagnach a do tego tak rozległych, należą do najtrudniejszych, że słoty i częste wylewy w latach 1893 i 94 jeszcze bardziej zwiększyły te trudności nie mniej jednak jest pewnem, że w skutku tego, że projekt nie był na bieżącej sesyi wysokiemu Sejmowi do uchwały przedłożony, wykonanie tej regulacyi o cały rok się opóźni.

Kredyt nadzwyczajny w kwocie 2000 zł. na przynajęcie sił technicznych przez Wysoki Sejm uchwalony, został wyczerpany. Roboty na średniej części Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem w latach 1893 i 94 postępowały wolno, ponieważ tylko dla przekopów pod Rozwadowem plany były zupełnie opracowane. Obecnie gdy już wszystkie plany szczegółowe dla całej przestrzeni są wykończone, roboty prowadzone będą systematycznie od Żurawna w górę i postępować będą raźniej, tem bardziej, że już bardzo znaczne fundusze będą do dyspozycyi

mianowicie trzy raty z funduszu krajowego po 42,667 i trzy raty z funduszów państwowych po 64.000 zł. razem 320.000 zł. z których tylko część użyto na przekopy pod Rozwadowem.

W obec niezwykłych rozmiarów robót przedsiębranych na górnym i średnim Dniestrze i żywego zajęcia jakie te prace budzą w całym kraju wypowiada komisya gospod. krajowego życzenie, ażeby wysokiemu Sejmowi przedkładane były rok rocznie sprawozdania o postępie robót regulacyjnych i melioracyjnych na średnim i górnym Dniestrze, — a na podstawie powyższego sprawozdania wnosi komisya gosp. krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skałkowskiego.

We Lwowie dnia 5. lutego 1894.

Przewodniczący:
Palanowski.

Sprawozdawca:
J. Gnoiński.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie

L. S. 1.307/1895.

Alleg. 209.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyi na budowę teatru miejskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Rada miasta Lwowa uchwałą z dnia 21. lutego 1884 orzekła, iż budowa nowego teatru miejskiego we Lwowie jest konieczną wobec stanu teatru w gmachu skarbkowskim. Sprawa ta jest już przeto od lat jedenastu przedmiotem licznych badań i uchwał Rady miejskiej we Lwowie i pertraktacyi Rady miejskiej z Wydziałem krajowym, a w ciągu tych lat miał już Wysoki Sejm kilkakrotnie sposobność wypowiedzenia zdania, iż budowa nowego teatru we Lwowie jest pierwszym i niezbędnym warunkiem rozwoju i podniesienia sceny polskiej we Lwowie. Wszelkie starania o częściową restauracyę sali skarbkowskiej i łożone na ten cel koszta tak przez Radę miasta Lwowa jak i przez Dyrekcyę teatru nie przyniosły pożądanego skutku, a publiczność od brudnej i zimnej sali stroni.

Gdy w roku 1890 wniesła gmina miasta Lwowa petycyę do Wysokiego Sejmu o upoważnienie Wydziału krajowego do traktowania z gminą miasta Lwowa w sprawie budowy teatru polskiego we Lwowie powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. listopada 1890 następującą uchwałę:

„Upoważnia się Wydział krajowy po porozumieniu z Reprezentacyą miasta Lwowa przedstawić na najbliższej sesyi sejmowej wniosek co do miary i sposobu w jakiby się fundusz krajowy do budowy teatru miejskiego we Lwowie przyczynić mógł“.

Uchwałą powyższą stwierdzoną została wola Wysokiego Sejmu przyczynienia się z funduszów krajowych do kosztów budowy teatru.

Od roku 1890 trwały rokowania Wydziału krajowego z gminą miasta Lwowa odraczane często z powodu trudności w wyszukaniu odpowiedniego miejsca na budowę teatru. Nareszcie postanowiła Rada miejska uchwałami z dnia 14. i 22. listopada 1894 wybudować teatr na placu Gołuchowskich z najbardziej możliwem wysunięciem budynku jak najbliżej placu Kastrum i utrzymywać go w swoim zarządzie jako teatr miejski, jeżeli kraj udzieli gminie na budowę teatru bezwrotnej subwencyi w kwocie 400.000 zł., a nadto zobowiąże się wypłacać roczną subwencyę na utrzymanie dramatu i opery w tej samej co dziś wysokości tak długo póki gmina miasta Lwowa utrzymywać będzie teatr polski i operę.

Gmina miasta Lwowa oświadczyła gotowość wykończenia budowy teatru w pięciu latach licząc od dnia zawarcia umowy z Wydziałem krajowym, przedłożenia Wydziałowi krajowemu planu budowy nowego teatru i przyznania Wydziałowi krajowemu odpowiedniego udziału w komitecie budowy teatru.

Wydział krajowy uchwałą z dnia 14. grudnia 1894 oświadczył gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku co do przyznania gminie miasta Lwowa subwencyi na budowę teatru, jeżeli gmina zgodzi się dodatkowo na przyznanie Wydziałowi krajowemu także i dalszych praw przyznanych mu przez gminę miasta Krakowa, a mianowicie prawa zatwierdzania ewentualnej umowy o dzierżawę teatru i żądania rozwiązania umowy.

Zarazem uznał Wydział krajowy zupełnie słusznie, iż sprawa udzielania rocznej subwencyi dla teatru polskiego nie może zostawać w żadnym związku z budową nowego teatru we Lwowie, lecz sprawa ta zależy od stanu i potrzeb teatru polskiego we Lwowie i musi być zastrzeżoną w corocznej uchwale Wysokiemu Sejmowi.

Na posiedzeniu z dnia 17. stycznia 1895 powzięła Rada miasta Lwowa uchwałę, w której przyjęła zasadniczo warunki Wydziału krajowego zwracając tylko uwagę Wydziału krajowego na to:

1. że harmonijne wywieranie wpływu tak ze strony Wydziału krajowego, jakoteż Reprezentacyi miejskiej wymagałoby wytworzenia wspólnej kuratoryi (komitetu) nad teatrem lwowskim i pozostawienia tejże kuratoryi nadzoru nad teatrem, zatwierdzenia kontraktu dzierżawy i t. p.;

2. że Reprezentacya liczy na subwencyę na budowę nowego teatru o pełnej kwocie 400.000 zł. a to w uwzględnieniu finansowego położenia miasta i innych ofiar na rzecz kraju ponoszonych.

Gdy przeto przedwstępne pertraktacye między gminą miasta Lwowa a Wydziałem krajowym co do budowy teatru za ukończone uznać należy, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania gminie miasta Lwowa subwencyi na budowę teatru w kwocie 300.000 zł. pod warunkiem, że plany budowy zostaną przedłożone Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia, że Wydziałowi krajowemu zapewniony zostanie odpowiedni udział w komitecie budowy i odpowiedni wpływ na teatr miejski we Lwowie, a to tak na wypadek prowadzenia tegoż teatru we własnym zarządzie gminy jak i na wypadek wydzierżawienia teatru.

Wysoki Sejm nietylko oświadczył już gotowość przyznania subwencyi na budowę teatru we Lwowie lecz kilkakrotnie stwierdził, że budowa nowego teatru we Lwowie jest niezbędną i naglącą, jeżeli teatr polski we Lwowie nie ma coraz bardziej upadać.

Przy uchwalaniu subwencyi na rzecz budowy teatru we Lwowie, zechce się Wysoki Sejm niewątpliwie kierować nietylko względami o dobro sceny teatru polskiego lecz zechce mieć także na oku podniesienie się i rozwój miasta Lwowa, który całemu krajowi i Wysokiemu Sejmowi jaknajbardziej na sercu leży.

Kraj z radością patrzy na postępy jakie Lwów zrobił w ostatnich latach, ale właśnie dzisiejszy teatr stoi w rażącej sprzeczności z podniesieniem się miasta w innych kierunkach.

Lwów, który niestety nie ma pomnikowych zabytków przeszłości, nie ma muzeów i galeryi, potrzebuje bardziej niż którekolwiek inne miasto teatru, któryby nietylko odpowiadał potrzebom mieszkańców miasta Lwowa, ale któryby i zamiejscową publiczność do Lwowa sprowadzał i ją przez czas dłuższy we Lwowie zatrzymał.

Przy oznaczeniu wysokości subwencyi krajowej na budowę teatru lwowskiego należy zdaniem komisyi budżetowej uwzględnić w pewnej mierze ofiarność gminy miasta Lwowa na cele publiczne i krajowe, a przedewszystkiem na cele szkolne, które gmina miasta Lwowa pokrywa wyłącznie z własnych funduszów bez żadnego przyczynienia się funduszu krajowego.

W budżecie gminy miasta Lwowa na rok 1895. przyjęła gmina wydatki na oświatę publiczną w kwocie 345.268 zł. a wydatki te stanowią $^1/_5$ część wszystkich wydatków gminy miasta Lwowa, które wynoszą 1,711.690 zł.

Lwów dał zresztą w ostatnich latach dwóch wymowny dowód swej ofiarności na cele publiczne, udzielając poparcia wystawie krajowej w mierze, która przechodziła znacznie to, do czego Lwów był obowiązany z powodu, że wystawa krajowa odbywała się we Lwowie, z drugiej strony puwinna subwencya krajowa zostawać w pewnym stosunku do kosztów budowy teatru.

Dotąd nie istnieją jeszcze szczegółowe plany i kosztorysy budowy teatru. Magistrat miasta Lwowa oblicza jednak koszta budowy na 700.000 zł. nie wliczając wartości placu pod budowę, którego wartość podaje na 300.000 zł.

Wydział krajowy stawia wniosek na subwencyę 300.000 zł., komisya budżetowa żaś proponuje, by Wysoki Sejm udzielił subwencyę w wysokości $^1/_3$ części ogólnych kosztów budowy teatru, nie wliczając w to wartości placu w maksymalnej i nieprzekraczalnej kwocie 300.000 zł.

Jeżeli przeto budowa teatru kosztowałaby 700.000 zł. wynosiłaby subwencya krajowa 233.000 zł.

Jeżeli jednak kraj tak znaczną subwencyę przyznać ma, to musi i ze swej strony dołożyć starań, by nowy teatr stanął w możliwie najkrótszym czasie. Jeżeli Wysoki Sejm subwencyę na budowę teatru uchwali i równocześnie przyjmie gwarancyę za pożyczkę 10,000.000 zł. miasta Lwowa przeznaczoną między innemi na budowę teatru, nie stoi już nic na przeszkodzie, by budowa już w roku bieżącym, a najdalej w roku przyszłym rozpoczętą została.

Komisya budżetowa przeto wnosi, by Wysoki Sejm subwencyę udzielił tylko pod tym warunkiem, jeżeli budowa nowego teatru rozpoczętą zostanie najdalej w roku 1896.

Co do innych a powyżej już wyszczególnionych zastrzeżeń przyjmuje takowe Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym pozostawiając szczegółowe określenie tych warunków w zasadzie przez gminę przyjętych Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Reprezentacyą gminy miasta Lwowa.

Co do formy udzielenia subwencyi zgadza się Komisya budżetowa na wniosek Wydziału krajowego, by kraj przyjął zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych od pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej.

Jeżeli Wysoki Sejm przyjmie wniosek Komisyi budżetowej co do przyznania subwencyi wysokości $^1/_3$ części kosztów budowy należy przy obliczeniu procentów i amortyzacyi przez kraj opłacać się mających przyjąć za podstawę $^1/_3$ część kwoty kosztorysowej, która po ukończeniu budowy sprostowaną zostanie do kwoty $^1/_3$ części rzeczywistych kosztów budowy, nie może jednak w żadnym razie przekroczyć sumy 300.000 zł.

Kwota na budowę teatru będzie potrzebną stopniowo w miarę postępu budowy a tem samem procenta i amortyzacya zaciągnąć się mającej na ten cel pożyczki obciążać będą fundusz krajowy aż do maksymalnej kwoty 300.000 zł. stopniowo w miarę funduszów na koszta budowy w każdym roku przeznaczonych.

Przy traktowaniu sprawy wniosku co do subwencyi na budowę teatru polskiego we Lwowie nasunęła się Komisyi uwaga co do placu, na którym teatr stanąć ma, gdyż pomimo uchwały Rady miasta, iż teatr stanąć ma na placu Gołuchowskich, podnoszą się w coraz szerszych kołach wątpliwości, czy plac ten ze względu na trudności terenu jest odpowiedni, Komisya budżetowa nie wątpi jednak, że Reprezentacya miasta Lwowa zbada sprawę raz jeszcze i uwzględni przy ostatecznym wyborze placu wszystkie okoliczności w grę tu wchodzące. Przedewszystkiem uważa jednak Komisya budżetowa za pożądany pospiech, by sprawa, która lat jedenaście się przewleka, wyszła z dziedziny rozpraw i by przystąpiono do budowy. — Skoro

tak gmina jak i kraj gotowe są do tak znacznych ofiar, to leży tak w interesie gminy jak i kraju, by ofiary te jak najprędzej skutek odniosły.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyznaje gminie miasta Lwowa na pokrycie kosztów budowy miejskiego teatru we Lwowie z funduszu krajowego subwencyę w kwocie równającej się $^{1}/_{3}$ części ogólnych kosztów budowy teatru. nie wliczając w to wartości placu pod budowę pod następującymi warunkami:

a) subwencya kraju nie może w żadnym razie przenosić sumy 300.000 zł.

b) plany budowy przedłożone zostaną do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, który mieć też będzie zapewniony odpowiedni udział w komitecie budowy;

c) Wydziałowi krajowemu zostanie zapewniony odpowiedni wpływ na teatr miejski we Lwowie od chwili wybudowania nowego teatru, a to bez względu na to czy gmina prowadzić będzie teatr we własnym zarządzie lub go wydzierżawi. W tym ostatnim wypadku Reprezentacya kraju a względnie Wydział krajowy mieć będzie prawo zatwierdzania umowy o dzierżawę teatru; umowa ta wejdzie w życie dopiero po jej zatwierdzeniu przez Wydział krajowy, a teatr przed jej zatwierdzeniem nie będzie mógł być oddanym dzierżawcy.

II. Uchwała pod I. przestaje Sejm obowiązywać, jeżeli budowa teatru nie zostanie rozpoczętą najdalej w roku 1896.

III. Subwencya ma być w ten sposób wypłaconą, że kraj przyjmuje zobowiązanie do płacenia procentów i rat amortyzacyjnych pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z gminą miasta Lwowa czuwał nad tem, iżby pożyczka zaciągniętą została pod możliwie najkorzystniejszymi warunkami.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby do budżetu funduszu krajowego na rok 1896 wstawił w rubryce VII. wydatków kwotę potrzebną na pokrycie rat amortyzacyjnych i odsetek od tej pożyczki, które w roku 1896 do wypłaty przypadną.

Lwów dnia 5. lutego 1895.

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *Stanisław Badeni.*

Ł. s. 1334/95.

Sprawozdanie

komisyi bankowej o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowień statutu Banku krajowego przedłożył Wydział krajowy bilans i zamknięcie rachunków Banku za rok 1893 ze sprawozdaniem Rady nadzorczej, obejmującem, oprócz poglądu na czynności w roku 1893, zestawienie dziesięcioletnich rezultatów działalności tej instytucyi.

Założony na podstawie uchwały sejmowej z 21. października 1881., Bank krajowy rozpoczął swe czynności 2. lipca 1883. Z końcem grudnia 1893 ubiegło pierwsze dziesięciolecie jego istnienia.

Przedstawione w sprawozdaniu Rady nadzorczej i w załączniku do bilansu cyfry porównawcze wykazują znakomity rozwój Banku w tym okresie czasu, a wyniki ostatniego roku z tego peryodu są właśnie najpomyślniejsze.

Podwoił się w tych 10 latach majątek własny Banku, gdyż zakładowy kapitał i fundusze rezerwowe wynoszą 2,009.166 zł. 79 ct., — a pierwsze wyposażenie Banku z funduszu krajowego wynosiło jeden milion zł.

Listów zastawnych w obiegu było z końcem 1893 roku 27,099.600 zł.

Obligacyj komunalnych było w obiegu 2,583.400 zł.

Obce kapitały, ulokowane na asygnaty, czeki i wkładki oszczędności, tudzież w rachunku bieżącym wynosiły razem 6,307.988 zł. 61 ct.

Zysk osiągnięty w r. 1893 wynosi 211.046 zł. 52$^1/_2$ ct. — i jest największy, jaki w ciągu całego ubiegłego okresu się okazał.

Złożyły się na to, obok normalnych dochodów w dziale hipotecznym i bankowym, dwie wielkie operacye konwersyjne, w których Bank uczestniczył, mianowicie konwersya obligacyj indemnizacyjnych i konwersya 4$^1/_2$% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Sprawozdanie Dyrekcyi Banku wspomina także o interesie kupna i rozsprzedaży dóbr Zbarazkich, lecz zysk z tego interesu nie jest objęty bilansem za rok 1893.

W dziale hipotecznym największą sumę udzielono w r. 1893. na realności miejskie, mianowicie: 215 pożyczek na łączną sumę . . . . 3,151.550 zł.

na dobra ziemskie udzielono 63 pożyczek na łączną sumę . . . . 2,495.600 „

na realności włościańskie: 664 pożyczek na łączną sumę . . . . 557.850 „

Reasumując działalność dziesięcioletnią Banku na polu kredytu hipotecznego wykazuje Dyrekcya, że z ogólnej sumy 32,415.050 zł. pożyczek udzielono:

na realności miejskie	1526	pożyczek w sumie	16,153.650 zł.
na dobra ziemskie	423	„ „	13,754.900 „
na małe posiadłości, przeważnie włościańskie . .	2893	„ „	2,506.500 „

W dziale komunalnym wydano w r. 1893 pożyczek 34 w sumie ogólnej 569.900 zł.

Od czasu rozpoczęcia tej czynności udzielił Bank 274 pożyczek komunalnych w sumie 4,112.600 zł. mianowicie:

Gminom miejskim	114	pożyczek w sumie	2,590.000 zł.
Powiatom	45	„ „ „	1,155.000 „
Gminom wiejskim	115	„ „ „	366.700 „

Ogólny obrót we wszystkich operacyach bankowych doszedł sumy 417,438.906 zł. 73 ct. Dział bankowy przyniósł zysku brutto 279.037 zł. 75 ct. i głównie przyczynił się do tak pomyślnego wyniku bilansu za rok 1893. Zysk działu hipotecznego wynosił 71.461 zł. 37 ct. a komunalnego 30.353 zł. 11 ct. — Czysty zysk ogólny, jak wspomnieliśmy, 211.046 zł. 52½ ct.

Podnieść należy z uznaniem, że Dyrekcya Banku nie dopuszcza do większych zaległości ratalnych od pożyczek hipotecznych. Cała suma zaległości wynosi w rzeczonym bilansie tylko 88.681 zł. 94 ct. — co w stosunku do stanu pożyczek czyni tylko 0·12% a z wykazanych zaległości przeważna część, mianowicie kwota 71.901 zł. 82 ct. — przypada na raty z r. 1893.

Również zasługuje na uznanie ożywiona czynność, a zarazem oględność Dyrekcyi w dziale bankowym, który przyniósł, jak powyżej wspomniano, tak pomyślne rezultaty. Jakkolwiek Bank krajowy nie jest instytucyą na zysk obliczoną, lecz założoną dla popierania interesów ekonomicznych kraju, to udział Banku w dwóch wielkich operacyach finansowych, ważnych dla całego kraju i zmierzających do obniżenia odsetek od długu krajowego, względnie od długów hipotecznych większej własności, był ze wszech miar wskazany, a uzyskane na tej drodze pomnożenie własnych funduszów Banku nie jest także obojętnem.

Komisya bankowa, nie powtarzając szczegółowych cyfr, odnoszących się do pojedynczych działów operacyi bankowych, konstatuje, że stan interesów Banku jest pomyślny, a osiągnięte w pierwszem dziesięcioleciu rezultaty są rękojmią, że instytucya i nadal ku ogólnemu pożytkowi kraju prawidłowo rozwijać się będsie.

Komisya wnosi zatem na udzielenie Zarządowi Banku absolutoryum za rok 1893.

Sprawozdanie Wydziału krajowego z 31. grudnia 1894. którem przedłożony został bilans Banku za rok 1893 odnosi się także do wykonania zeszłorocznych uchwał sejmowych, które na poprzedniej sesyi, na wniosek komisyi bankowej, powzięte zostały.

Mianowicie zdaje Wydział sprawę o staraniach podjętych w celu uzyskania dla bankowych obligacyi kolejowych charakteru walorów pupilarnych, tudzież ulg pod względem opłat skarbowych. Sprawa ta została pomyślnie załatwiona przez uchwalenie w Radzie Państwa ustawy o popieraniu kolei niższorzędnych z 31. grudnia 1894. Nr. 2. Dz. pr. p. którą przyznano obligacyom kolejowym, wydawanym przez krajowe zakłady kredytowe, uwolnienie od opłat skarbowych i oznaczono warunki, od których zależy uzyskanie charakteru pupilarności, — tudzież ustawy z 31. grudnia 1894. Nr. 10. Dz. pr. p. którą wydać się mające przez Bank krakrajowy obligacye kolejowe do wysokości 15 milionów zł. uznano jako posiadające pupilarne bezpieczeństwo.

Obecnie zatem nic już nie przeszkadza rozpoczęciu czynności Banku w dziale pożyczek kolejowych (§. 56—76. statutu) stosownie do zeszłorocznych uchwał Wysokiego Sejmu.

Donosi także Wydział o zmianach w etacie urzędników Banku, spowodowanych wzrostem czynności we wszystkich działach, tudzież otwarciem filii bankowej w Krakowie.

Zgodnie z wnioskiem Rady Nadzorczej uchwalił Wydział zmiany etatu, wyszczególnione w sprawozdaniu; rezultatem tego jest utworzenie 8 nowych posad (59 zamiast 51) przez co roczny wydatek powiększy się o 9.960 zł.

Otwarcie filii w Krakowie nastąpiło na żądanie tamtejszej Rady miejskiej, z osobnym komitem cenzorów, utworzonym po zasiągnięciu opinii Towarzystwa rolniczego tudzież Izby handlowej. Zakres działania filii obejmuje interesa eskontowe i zastawnicze, tudzież kupno i sprzedaż walorów bankowych i krajowych, wreszcie zastępstwo w sprawach hipotecznych i innych.

Do szeregu zastępstw, które pośredniczą między Bankiem a interesentami na prowincyi, przybyły cztery nowe (w Lisku, Brodach, Kałuszu i Czortkowie), tak iż ogólna liczba tych zastępstw wynosi 58.

Wreszcie wspomina sprawozdanie Wydziału o stosunkach nawiązanych z nowo powstałem Towarzystwem asekuracyjnem „Dniestr“ tudzież o zmianach w składzie Rady nadzorczej i komitetu cenzorów.

Przeszedłszy treść sprawozdania Wydziału i Rady nadzorczej, oraz zamknięcia rachunków Banku za rok 1893. — komisya bankowa zwraca się do kwestyi, odnoszących się do dalszego rozwoju instytucyi, której dotychczasowa, skuteczna i pomyślna działalność upoważnia do nadziei, że i w przyszłości każda ważna sprawa, z żywotnemi interesami ekonomicznemi kraju związana, liczyć może na pomoc i poparcie ze strony Zarządu Banku.

W obecnej sesyi sejmowej trzy kwestye, dotyczące przyszłej działalności Banku, zostały przekazane komisyi bankowej do rozpatrzenia, mianowicie:

I. Poruszona we wniosku posła Merunowicza myśl rozpoczęcia emisyi obligacyi komunalnych 4% w miejsce wydawanych obecnie 5%.

II. Kwestya ułatwień kredytu włościańskiego hipotecznego w Banku, przedstawiona obszernie w petycyi Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych l. 282. Tej samej kwestyi dotyka wniosek posła Merunowicza o oznaczenie minimalnej granicy pożyczek hipotecznych na 200 zł.

III. Kwestya uczestnictwa Banku w akcyi parcelacyjnej, traktowana na poprzedniej sesyi przez komisyę gospodarstwa krajowego, a poruszona obecnie w sprawozdaniu Wydziału z 31. grudnia 1894.

Komisya bankowa zapatrywania swoje na sprawy powyżej wspomniane przedstawia Wysokiemu Sejmowi wraz z wnioskami, jakie, zdaniem komisyi, obecnemu położeniu rzeczy odpowiadają.

---

ad I. Wiadome są powszechnie wielkie a korzystne zmiany, które zaszły w naszym kraju w ostatnich latach pod względem obniżenia stopy procentowej. Po dokonanych emisyach konwersyjnych 4% obligacyi krajowych i 4% listów Towarzystwa kredytowego, po zamknięciu emisyi $4^1/_2$% listów w Towarzystwie kredytowem i w Banku krajowym, wydawanie 5% obligacyi komunalnych przez Bank mogłoby uchodzić za anomalią, gdyby nie ta okoliczność, że te walory, niemające pokupu po za granicami kraju, i nie posiadające charakteru pupilarności, tej wyższej stopie procentowej zawdzięczają wysoki swój kurs, utrzymujący się od dłuższego czasu po nad wartość imienną.

Pomimo tego sądzi komisya, że przy utrzymującej się stale nizkiej stopie procentowej w kraju, i wysokim kursie 4% efektów krajowych, nadeszła już stosowna pora, aby zamknąć emisyę 5% obligacyi komunalnych.

Wniosek posła Merunowicza jest przeto na cząsie, a dla uzasadnienia wystarczy powołać się na sprawozdanie Wydziału o 10 milionowej pożyczce dla miasta Lwowa. Ta pożyczka ma być emittowana w 4% obligacyach komunalnych, co przekonuje, że w kompetentnych sferach uznano taką emisyę za odpowiednią, nawet przy większej sumie. Niebyłoby przeto, zdaniem komisyi, właściwem, zatrzymać nadal 5% oprocentowanie obligacyi komunalnych Banku, zwłaszcza, że te obligacye, jakkolwiek nie uznane za pupilarne, są jednak najzupełniej pewnym walorem opartym na gwarancyi kraju.

Zauważyć też należy, że sprawa ta była już poruszoną w Radzie Nadzorczej Banku, która — jak świadczy jej sprawozdanie z 23. maja 1894. — wyraziła życzenie, aby Dyrekcya wzięła pod rozwagę potrzebę zniżenia stopy procentowej pożyczek komunalnych i wybrała stosowną chwilę do rozpoczęcia emisyi niżej oprocentowanych obligacyi

Komisya przedstawia zatem Wysokiemu Sojmowi odpowiednią rezolucyą do uchwalenia.

---

ad II. O ile kwestya obniżenia stopy procentowej obligacyi komunalnych jest jasną, a jej załatwienie pomyślne zależy od wybrania stosownej chwili, — o tyle znów kwestya włościańskiego kredytu hipotecznego jest niepospolicie trudną i skomplikowaną, — a komisya nie może nawet, w niniejszem treściwem sprawozdaniu, przedstawić wyczerpującego poglądu na tę kwestyę, ani też stawiać nie może wniosków stanowczych.

To jednak komisya wypowiada przekonanie, że teraźniejszy stan rzeczy wymaga zmiany, że dla tak licznej i ważnej, szczególnie u nas, warstwy społecznej, jaką jest włościaństwo, należy koniecznie obmyślić środki dostarczenia taniego, dogodnego i przystępnego kredytu hipotecznego, odpowiadającego rzeczywistej potrzebie; że dostarczenie tego kredytu jest rzeczą kraju, a względnie jego reprezentacyi; wreszcie że do szczegółowego tej sprawy zbadania i przedstawienia odpowiednich prejektów jest powołany w pierwszym rzędzie Zarząd Banku, tej instytucyi, którą kraj utworzył do współdziałania w wielkich swoich zadaniach ekonomicznych.

Wspomniana petycya Związku stowarzyszeń przypomina, że większa własność, obejmująca przeszło 5 milionów morgów, obciążona jest 320 milionami długów hipotecznych; mniejsza zaś własność, obejmująca przeszło 8 milionów morgów, obciążona jest tylko 52 milionami długu.

Małe stosunkowo obciążenie własności rustykalnej jest, zdaniem komisyi, raczej dodatnim objawem, i z pewnością nie jest pożądanem ułatwiać zanadto włościanom zaciąganie długów. Lecz w tem jest istotne i wymagające poprawy stosunków upośledzenie własności rustykalnej pod względem kredytu hipotecznego, że według słów rzeczonej petycyi z owych 52 milionów, ciążących na rustykalnej własności, tylko zaledwie $2^1/_2$ miliona przypada na pożyczki udzielone w listach zastawnych, nizko oprocentowane i spłacane małemi ratami, cała zaś reszta, zatem suma blisko 50 milionów, jest pożyczona na daleko wyższy procent i pod warunkami daleko uciążliwszemi, aniżeli to praktykuje się przy majętnościach tabularnych.

Związek stowarzyszeń zastrzega się stanowczo, że bynajmniej nie uważa za pożądane zanadto daleko idących ułatwień w kredycie włościańskim hipotecznym. Lecz powołując się na doświadczenia poczynione w towarzystwach zaliczkowych, które mają ciągle do czynienia z kredytem włościańskim, wykazuje Związek niedostateczność źródeł kredytu hipotecznego, dotychczas dla włościan otwartych.

Z ogólnej liczby 200.000 członków, towarzystw zaliczkowych przeszło 100.000 jest właścicieli rustykalnych Głos przeto podniesiony przez naczelną reprezentacyę tych stowarzyszeń

zasługuje z pewnością na dojrzałą rozwagę, gdyż te instytucye od długiego już szeregu lat zajmują się praktycznie kredytem włościańskim i wielkie na tem polu położyły zasługi.

Jeżeli z łona tych instytucyi wychodzą żądania, zmierzające do poprawy stosunków włościańskiego kredytu, to trzeba przyznać, zdaniem komisyi, że stosunki te nie są zadowalniające.

Wprawdzie od lat przeszło 20 powstało bardzo wiele instytucyi lokalnych, które kredytowym potrzebom ludności włościańskiej w znacznej części czynią zadość.

Jest mianowicie w kraju naszym gminnych kas pożyczkowych 3335 z kapitałem 5,160.756 zł. (według dat z końcem roku 1892) ich zadaniem jest udzielać drobnego kredytu na chwilową potrzebę.

Kredyt osobisty, ewentualnie wzmocniony kaucyą hipoteczną, możliwy jest dla włościan w kasach oszczędności miejskich i powiatowych, w towarzystwach zaliczkowych, wreszcie w powiatowych kasach pożyczkowych.

Kas oszczędności miejskich prowincyonalnych (z wyłączeniem Lwowa i Krakowa) mamy 14 z kapitałem wkładkowym przeszło 18 milionów (daty z r. 1892) lecz klientela włościańska tych kas nie jest liczna.

Kas oszczędności powiatowych jest 11 z kapitałem wkładkowym przeszło 5 milionów. Założone przez reprezentacye powiatowe kasy te więcej się zajmują kredytem włościańskim, aniżeli kasy miejskie.

Towarzystw zaliczkowych jest 300 z kapitałem obrotowym przeszło 32 miliony (daty z roku 1893).

Wreszcie mamy jeszcze 14 powiatowych kas pożyczkowych z kapitałem 562.680 złr. (cyfry z roku 1892). utworzonych dla potrzeb ludności włościańskiej.

Zdawałoby się na pierwszy rzut oka, że przy tak znacznej liczbie wumienionych tu instytucyi udzielanie włościanom kredytu w kwotach większych od tych, jakie mogą z kas gminnych otrzymać, jest już wszędzie ułatwione. Lecz w rzeczywistości są jeszcze całe okolice, w których włościanin, jeżeli nie otrzyma pożyczki w gminnej kasie, nie uzyska wcale kredytu pod umiarkowanemi warunkami. Jest też wiele instytucyi, pomiędzy tu przytoczonemi, które nie rozporządzają kapitałem dostatecznym dla zaspokojenia potrzeb kredytowych włościan.

Pomiędzy towarzystwami zaliczkowemi jest wiele takich, które mają do czynienia przeważnie z ludnością miejską. Lecz i te, które zajmują się kredytem włościańskim i wykazały z końcem r. 1893 na ogólną liczbę 197.076 członków samych włościan 104.360, same przyznają że nie są w stanie udzielać włościanom kredytu pod tak dogodnemi warunkami, jakby to dla podniesienia ich dobrobytu było pożądanem.

Jeżeli n. p. włościanin otrzyma w towarzystwie zaliczkowem pożyczkę 300 zł. na 7% do umorzenia w przeciągu 5 lat, to musi płacić corocznie przeszło 70 złr. — podczas gdy zaciągając taką pożyczkę w Banku krajowym na 4% z 13 letnim okresem umorzenia płaciłby rocznie telko 30 zł.

Przy kwotach wyższych niedogodność wysokich spłat jest oczywiście tem więcej uciążliwą a towarzystwa zaliczkowe nie mogą na dłuższe okresy pożyczać, mając w kapitale obrotowym zwykle przeważną sumę wkładek, które wyppwiedziane być mogą w krótkim terminie.

W ten sposób włościanin, który może dać odpowiednie zabezpieczenie hipoteczne, jest przecież pozbawiony tej dogodności, jaką daje nisko oprocentowany kredyt hipoteczny, spłacalny w okresie lat kilkunastu.

Dłuższy okres amortyzacyjny, nie mówiąc już o praktykowanych przy większej posiadłości okresach 50 letnich, nie jest, według naszego przekonania, odpowiedni dla włościan z powodów znanych każdemu, komu ten przedmiot nie obcy.

Lecz właśnie takiego kitkunastoletniego kredytu hipotecznego w obecnym stanie rzeczy włościanin często wcale otrzymać nie może, lub tylko z wielką trudnością.

Na tem miejscu zaznacza komisya, że nie podziela zdania, wypowiedzianego we wniosku posła Merunowicza, tudzież w petycyi Związku, jakoby długoterminowe pożyczki hipoteczne dla włośhian miały być dopuszczalnemi we wszystkich wypadkach, gdzie suma pożyczki wynosi przynajmniej 290 zł. — gdzie zatem realność przedstawia wartość przynajmniej 400 zł.

Także żądania, aby Bank krajowy wszystkie drobne, choćby tylko 200 zł. wynoszące pożyczki bez żadnych ograniczeń włościanom udzielał — uważa komisya jako zu daleko idące.

Drobna posiadłość włościańska, przedstawiająca wartość 400, 500 lub 600 zł., zatem obejmująca zaledwie parę morgów, nie jest, zdaniem komisyi, podstawą dla długoletniego kredytu hipotecznego. Dochody z takiej realności zależą głównie od osobistych przymiotów właściciela; w razie uchybienia terminu zapłaty rat ściąganie egzekucyjne połączone jest często z niepomiernemi kosztami; sekwestracya takiej małej posiadłości, z powodu kosztów, jest bezskuteczna, a w razie licytacyjnej sprzedaży trudno jest znaleźć nabywcę. Słowem drobna, paromorgowa posiadłość włościańska nie jest substratem dla długoletniego hipotecznego, czyli ziemskiego kredytu, t. j. dla kredytu przywiązanego do ziemi, bez względu na osobę jej posiadacza.

Centralizacya zaś takiego kredytu, w drobnych kwotach udzielonego, była już w naszym kraju próbowana z tak fatalnym skutkiem, że niepotrzeba nawet przytaczać argumentów dla wykazania niewłaściwości takiego postępowania.

O ile kredyt w kwotach zbyt małych, na posiadłości paromorgowe, nie nadaje się do długoletnich terminów spłaty, o tyle znów udzielanie takiego kredytu posiadaczom realności włościańskich średnich rozmiarów jest nader pożądane.

Taki gospodarz, jeżeli potrzebuje kredytu na inwestycye, spłaty spadkowe, przykupno gruntów lub w ogóle na cele produkcyjne — powinien otrzymać kredyt pod łatwemi warunkami, a nie być ograniczonym na zbyt uciążliwe dla niego spłaty w Towarzystwach zaliczkowych.

Przemawiają zatem nie tylko ekonomiczne, ale i społeczne względy. Na tej bowiem drodze możnaby dać skuteczny inpuls do tworzenia się średnich gospodarstw włościańskich. Jest to w dzisiejszych stosunkach kraju rzeczą najwyższej wagi, skoro jak wiadomo, własność średnia stopniowo u nas zanika, a wzrasta własność bardzo wielka w drodze przykupna — i mnożą się ustawicznie, przez podziały, karłowate posiadłości włościańskie, tak drobne, że niezdolne są do utrzymania własnego inwentarza.

Ułatwić powstawanie kilkunastomorgowych gospodarstw włościańskich, zapobiedz dzieleniu takich posiadłości, przez dostarczenie funduszu na spłatę sched spadkowych, umożliwić im racyonalne wkłady dla podniesienia kultury gleby i w ten sposób dopomódz do tego, aby pomiędzy włościanami powstał zassęp właścicieli zamożnych, zadowolonych ze swego losu, przywiązanych do ziemi, jest to zadanie tak ważne, że warto poświęcić mu szczególną troskliwość.

Będą jednak tego rodzaju pożyczki tworzyć zapewne tylko małą część ogólnej sumy włościańskiego kredytu, — wielka zaś masa pożyczek włościańskich powinna, zdaniem komisyi, być udzielana przez powiatowe instytucye kredytowe.

Tym instytucyom powinien Bank dostarczać taniego kapitału, mianowicie w myśl §. 36. lit. *b.* statutu udzielać pożyczki w obligacyach komunalnych na zakładanie powiatowych zakładów pożyczkowych.

Zwłaszczz w razie przystąpienia do emisyi obligacyi niżej oprocentowanych, aniżeli wydawane obecnie możnaby przez działalność w ramach przytoczonego właśnie postanowienia statutu wiele dokonać dla ulepszenia włościańskich stosunków kredytowych.

Oczywiście, że czynność Banku na tem polu musiałaby iść równolegle z akcyą Wydziału krajowego, zmierzającą do tego, aby w okolicach, gdzie powiatowych instytucyi kredy-

towych niema, powołać je do życia, a spotęgować działalność tych, które nie rozwinęły się dostatecznie.

W program akcyi powinnoby wejść także usunięcie za daleko idących ograniczeń, jakie ze strony c. k. Rządu są obecnie stawiane przy zakładaniu powiatowych kas oszczędności.

Komisya przedstawia zatem Wysokiemu Sejmowi przy zakończeniu tego sprawozdania odpowiednie rezolucye.

---

ad III. Kwestya parcelacyi potrąca również o zagadnienia akonomiczne i społeczne pierwszorzędnej doniosłości.

Komisya bankowa zmuszona jest i tę sprawę traktować nieco pobieżnie, w obec szczupłego czasu, dla podobnych elaboratów komisyjnych wyznaczonego. Uważała jednak komisya za obowiązek swój nie pozostawić bez odpowiedzi niektórych uwag, jakie w tym przedmiocie uczynił Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu.

W zeszłorocznym referacie większości komisyi gospodarstwa krajowego, który nie przydł pod obrady Wysokiej Izby, postawiony był wniosek o ułożenie norm i warunków, pod jakiemi Bank krajowy mógłby przychodzić w pomoc spółkom i instytucyom, zajmującym się częściową parcelacyą dóbr tabularnych i wewnętrzną kolonizacyą.

Sprawozdanie komisyjne przesłał Wydział krajowy Zarządowi Banku, z wezwaniem o udzielenie opinii. Na to odpowiedziała Dyrekcya Banku na podstawie uchwały Rady nadzorczej, że współudział Banku przy parcelacyach jest możliwy w ramach dotychczasowej organizacyi, a Bank udziela z całą gotowością swej pomocy parcelacyom, przedsięwziętym rozważnie, czego dowodem udział Banku w interesie parcelacyi dóbr Zbaraż; spółki zaś parcelacyjne o ileby poparcia Banku zażądały, mogą takowe otrzymać w granicach norm, określających stosunek między stowarzyszeniami a Bankiem.

Wydział krajowy, powołując się na swoje zeszłoroczne sprawozdanie w tym przedmiocie, w którem pzedstawił motywa preciw podjęciu akcyi parcelacyjnej w rozmiarach, któreby wymagały otwarcia osobnego oddziału parcelacyjnego w Banku, i opierając się na przytoczonej powyżej opinii Zarządu Banku, wypowiada przekonanie, że ułożenie norm o popieraniu spółek parcelacyjnych byłoby przedwczesnem, a wtedy dopiero byłoby na czasie, gdy powstaną takie spółki, „jako wyraz odczutej i dobrze zrozumiaej potrzebż“ — a istniejące dziś przepisy dla stowarzyszeń okażą się niedostatecznemi dla spółek parcelacyjnych.

Komisya bankowa tego zapatrywania nie podziela, owszem nie waha się wypowiedzieć przekonanie, że byłoby wskazanem zastanowić się już teraz nad sprawą parcelacyi i popieraniem jej przez Bank krajowy, jako nad jedną z najważniejszych i najżywoiniejszych spraw, obchodzących nasz kraj i nasze społeczeństwo.

Tyle razy już wykazywano w Wysokiej Izbie trudne położenie rolnictwa, że wystarczy o niem wspomnieć, gdyż znany jest powszechnie i ten stan rzeczy i jego przyczyny. To jednak komisya bankowa pozwala sobie podnieść z naciskiem, że właśnie rok ubiegły zaznaczył się objawami, które zwiastują spotęgowanie przesilenia rolniczego. Wiadomo, jak wsechstronnie i gruntownie rozbieraną jest ta sprawa w Niemczech, gdzie ogólny stan ekonomiczny jest pomyślniejsy, aniżeli u nas, — gdzie obfitość kapitału, nizka stopa procentowa, pomoc rządowa dla przedsiębiorstw melioracyjnych, uporządkowane od dawna stosunki kredytowe i administracyjne, znakomity rozwój przemysłu, ułatwione komunikacye, słowem wszystkie warunki egzystencyi i rozwoju rolnictwa są korzystniejsze. Pomimo tych lepszych warunków przesilenie rolnicze jest w Niemczech powszechnem, i nie ustają tam dyskusye i projekta, zmierzające do uchylenia, lub przyajmniej złagodzenia tej klęski.

Wiadomo, że parcelacya częściowa może być jednym z środków ocalenia dla zagrożonych upadkiem większych własności; że taka parcelacya także pod względem narodowym i społecznym dodatnie mieć będzie skutki, jeżeli prowadzoną będzie rozważnie i umiejętnie.

W ten sposób bowiem właściciel większej posiadłości, długami przeciążony, a w obec obniżenia cen ziemiopłodów zmuszony szukać nadzwyczajnych środków do uzyskania ekonomicznej równowagi, może przez sprzedaż części obszaru uwolnić się od zobowiązań zbyt uciążliwych i pracować dalej na zmniejszonym, lecz do trudnych warunków teraźniejszych lepiej zastosowanym warsztacie rolniczym.

Komisya z naciskiem zaznacza, że całkowitą parcelacyę obszarów dworskich uważać należy jako szkodliwą, zarówno ze względów społecznych, jak narodowych.

Pod względem społecznym zniweczenie zupełne obszaru nietylko nie jest postępowym rozwojem stosunków, ale jest cofnięciem się wstecz. Miejscowość bowiem, z której dwór usunięto, traci bezpowrotnie ważny czynnik cywilizacyjny i pozbawioną zostaje na zawsze dodatnich wpływów, jakie szerzą się z dworu między ludnością włościańską.

Pod względem narodowym zaś niepotrzeba wcale wykazywać, jak doniosłem jest dla naszego społeczeństwa utrzymanie polskich dworów.

Wystarczy wskazać na wytrwałe usiłowania w dwóch państwach ościennych, gdzie narodowość nasza jest przedmiotem prześladowań, zmierzające wprost do tego, aby posiadłość większą z rąk polskich wyrwać i zniweczyć, dla utorowania drogi dążeniom, skierowanym ku zagładzie naszej odrębności narodowej.

Lecz tych niebezpieczeństw nie ma, jeżeli przeprowadza się parcelacyę tylko częściową, i przy jej pomocy utrzymany zostaje dwór, uszczuplony wprawdzie co do obszaru, ale ekonomicznie wzmocniony.

Biorąc zaś na uwagę interesa ludności włościańskiej, w kraju naszym nierównomiernie rozsiedlonej, okazuje się wielce pożądanem dać tej ludności sposobność nabycia ziemi, zmniejszyć przez to liczbę proletaryatu bezrolnego, osłabić te nieraz bezcelowe wędrówki zamorskie, które od czasu do czasu pojawiają się z epidemiczną siłą i pochłaniają mnóstwo ofiar.

W kraju naszym, mianowicie w powiatach zachodnich, objawia się u włościan postęp znaczny pod względem oszczędności, pracowitości, wstrzemięźliwości. Nagromadzonym w ten sposób zasobom trzeba wskazać odpowiednie umieszczenie, a dla włościanina naszego najwłaściwszą lokacyą zaoszczędzonych pieniędzy, jest zakupno ziemi. Czuje to instynktowo niemal włościanin, i żaden inny rodzaj lokacyi go nie nęci. Nawet emigrującym przyświeca nadzieja zebrania grosza za oceanem i zakupienie po powrocie własnej zagrody. To zamiłowanie do ziemi, ze wszech miar szacowne i cenne, ma w naszych stosunkach wartość podwójną, gdyż zapobiega w znacznej mierze gromadzeniu się proletaryatu po miastach, gdzie dla braku rozwiniętego przemysłu nieznalazłby nadmiar przybyszów stosownego zajęcia. Nie ma też u nas dotychczas tego opustoszenia wsi a przeludnienia miast, które objawia się groźnie w zachodnich i środkowych krajach Europy.

Komisya bankowa mniema, że ta sprawa, której traktowanie oględne i rozumne przynieść może korzyści nie małe dla wszystkich warstw społeczeństwa, nadaje się już teraz do szczegółowego rozbioru, a to także pod względem poparcia, jakiego mógłby udzielać Bank spółkom parcelacyjnym. Na tej drodze bowiem, czyniąc udzielenie swego poparaia zawisłem od przyjęcia warunków, zapewniających, że przy parcelacyi będą przedewszystkiem uwzględnione interesa społeczne i narodowe, o których wspomnieliśmy poprzednio, – mógłby Bank uzyskać ważny, może nawet decydujący wpływ na dalszy tok parcelacyi w naszym kraju.

Powstrzymać parcelacyi niepodobna; w stosunkach obecnych, które w ogólnych przedstawiliśmy zarysach, dążność włościan do nabywania ziemi dworskiej występować musi

z siłą elementarną; należy zatem starać się pokierować tą siłą tak, aby przyniosła rezultaty dodatnie dla społeczeństwa i kraju.

Pozostawiając zaś sprawę w obecnym jej stanie i odraczając żywszy udział Banku w tej akcyi na daleką przyszłość, zrzekamy się wpływu na rozwój tej akcyi, która w takim razie będzie i nadal tylko w ręku osób, traktujących parcelacyę li tylko ze stanowiska interesu pieniężnego, zatem z pominięciem owych interesów wyższych, których ogromną doniosłość komisya wykazała.

Nie jest też wykluczoną obawa, że gdyby prąd parcelacyjny wzmagał się, a Bank krajowy pozostał na stanowisku wyczekującem, — mogłoby kierownictwo tej akcyi wpaść w ręce niepowołane, a dalszy rozwój sprawy przybrałby tendencye i rozmiary z rzeczywistem dobrem kraju niezgodne.

Komisya nie stawia w tej sprawie wniosków dlatego, ponieważ Zarząd Banku oświadczył wyraźnie, że sprawy parcelacyjne z całą życzliwością ttraktuje, i normy obecne uważa jako wystarczające, — trudno przeto wbrew temu oświadczeniu nalegać na ułożenie osobnych norm.

Komisya jest jednak przekonana, że niedaleką jest chwila, w której Wydział krajowy uzna, że w tak ważnej czynności, jak parcelacya, należałoby zapewnić odpowiedni wpływ Bankowi krajowemu. Gdy przekonanie to, które komisya już dziś wypowiada, zostanie przyjętem prez Wydział krajowy — okaże się zapewne pożądanem ustanowić osobne normy o popieraniu parcelacyi przez Bank krajowy.

Kończąc sprawozdanie swoje komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia rezolucye następujące:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym z dnia 31. grudoia 1894.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1893.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wziął w porozumieniu z Zarządem Banku pod rozwagę kwestyę zamknięcia emisyi 5% obligacyi komunalnych Banku krajowego i rozpoczęcia emisyi obligacyi niżej oprocentowanych.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby zbadał dokładnie obecne warunki kredytu włościańskiego, zabezpieczonego hipotecznie, udzielanego przez Bank krajowy i instytucye lokalne, bądź to zostające w stosunkach z Bankiem, bądź też podlegające ingerencyi Wydziału krajowego i reprezentacyi powiatowych;

b) obmyślił środki zmierzające do tego, aby kredyt włościański uczynić tańszym pod względem stopy procentowej, dogodniejszym pod względem terminów spłaty, i ułatwionym przez rozpowszechnienie instytucyi lokalnych, zajmujących się tym działem kredytu nie w celach spekulacyjnych, lecz dla zaspokojenia rzeczywistych potrzeb ludności.

Lwów dnia 6. lutego 1895.

Przewodniczący:
Polanowski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

L. s. 1339/95..

Aleg. 211.

Sprawozdanie

komisy prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 31. stycznia 1895 w przedmiocie utworzenia w Jarosławiu nowego c. k. Sądu obwodowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałę z dnia 5. lutego 1894. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu aby petycyę Wydziału powiatowego Jarosławskiego i Magistratu miasta Jarosławia o utworzeniu tamże c. k. Sądu obwodowego wszechstronnie zbadał, opinii odnośnych władz rządowych i autonomicznych zasiągnął i wnioski swe o ile to być może przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy z uznania godną gorliwością zajął się tą sprawą, przedłożył nam w tej mierze wyczerpujący operat i oświadczył się za utworzeniem rzeczonego Sądu obwodowego.

Wynik badań jest następny:

Za petycyą Wydziału powiatowego i gminy miasta Jarosławia oświadczyły się reprezentacye powiatowe w Jarosławiu i Cieszanowie, tudzież rady gminne w Jarosławiu, Cieszanowie, Pruchniku, Sieniawie i Radymnie, t. j. rady gminne tych miejscowości, w których znajdują się c. k. sądy powiatowe; zaś przeciw tym petycyom oświadczyły się: reprezentacya powiatowa w Łańcucie, tudzież rady gminne w Łańcucie, Przeworsku, Leżajsku i Lubaczowie, a to z przyczyny, że interesa tak powiatu jak i mieszkańców tych miejscowości są ściśle złączone od niepamiętnych czasów z zachodnią częścią kraju, zaznaczamy atoli, że w tej sprawie Wydział powiatowy w Łańcucie był odmiennego zdania i na dniu 22. stycznia 1894 wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu, w której oznajmia, iż zgadzając się z treścią i dążnością petycyi Wydziału powiatoweg w Jarosławiu o utworzenie w Jarosławiu, sądu obwodowego uważa dla ludności powiatu łańcuckiego za bardzo korzystne, ażeby powiat łańcucki przydzielony został do kreować się mającego sądu obwodowego w Jarosławiu.

Niezależnie od wniesionych do Wysokiego Sejmu petycyi przeprowadził c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie na polecenie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 12. września 1894 L. 18.106 wskutek uzyskanej przez reprezentacyę miasta Jarosławia Najwyższej sygnatury dla swej prośby o utworzenie Trybunału I instancyi w Jarosławiu wyczerpujące dochodzenie i przedłożył na dniu 27. stycznia b. r. cały operat Wydziałowi krajowemu stosownie do tutejszej odezwy z d. 4. września 1894. L. 46.390 celem wyjednania uchwały Wysokiego Sejmu po myśli ustawy z. 26. kwietnia 1873. Nr. 62. Dz. p. p.

Z przedłożonych aktów przekonujemy się, że wszystkie prawie sądy powiatowe z trzech powiatów politycznych mających wchodzić w skład przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu mianowicie sądy powiatowe w Lubaczowie i Cieszanowie należące do Starostwa cieszanowskiego a do sądu krajowego we Lwowie, dalej sądy powiatowe w Sieniawie, Jarosławiu, Radymnie i Pruchniku, należące do powiatu politycznego Jarosławskiego, a do sądu obwodowego w Przemyślu, wreszcie sąd powiatowy w Łańcucie należący do okręgu sądu obwodowego w Rzeszowie a do powiatu Łańcuckiego oświadczyły się, z uwagi na interesa ludności owych powiatów za przydzieleniem ich do okręgu przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu; naczelnik sądu powiatowego w Przeworsku wstrzymał się z wypowiedzeniem w tym względzie swego zdania a tylko naczelnictwo sądu powiatowego w Leżajsku wystąpiło ze względu na stosunki ekonomiczne ludności i położenie terrytoryalne przeciw przydzieleniu okręgu tegoż sądu do przyszłego sądu obwodowego w Jarosławiu, wychodząc z tego założenia, iż powiat łańcucki jest wprawdzie położony prawie w jednakowej odległości od Rzeszowa i Jarosławia, jednakowoż od tegoż ostatniego odgranicza go San, który kilkanaście razy na rok i to nieraz przez kilka dni stanowi zupełną przerwę w komunikacyi z Jarosławiem, oraz że nie Jarosław ale Rzeszów jest dla ludności tamtejszej miejscem zbytu jej produktów; wyjątek pod tym względem stanowią wedle zdania sądu gminy do tegoż sądu należące a po za Sanem położone mianowicie Jastrzębiec, Brzyska wola, Kuryłówka, Ożamca, Tarnowiec, Dornbach i Rzuchów, dla których przeciwnie z tych samych powodów należenie do okręgu c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie jest niekorzystne. Naczelnictwo tegoż sądu przypuszcza zarazem, że na wypadek wcielenia powiatu leżajskiego do okręgu nowo utworzyć się mającego sądu obwodowego w Jarosławiu byłby zapewne powiat ten wydzielony również i ze starostwa w Łańcucie i przydzielony prawdopodobnie do starostwa i rady powiatowej w Jarosławiu, a w takim razie niektóre gminy powiatu leżajskiego byłyby od tych władz przeszło o mil 8 oddalone, przypuszczenie to atoli jest mylne, gdyż ze zmianą okręgów sądów obwodowych nie nastąpiłaby zmiana granic powiatów politycznych.

Prezydyum sądu obwodowego w Przemyślu, które całe dochodzenie w tej sprawie przeprowadzało, stwierdza aktualność wszystkich motywów naprowadzonych w petycyach Wydziału powiatowego i gminy miasta Jarosławia wniesionych do Wysokiego Sejmu i oświadcza się jak najkategoryczniej za utworzeniem sądu obwodowego w Jarosławiu dla sądów powiatowych leżących w okręgu powiatów politycznych Cieszanów, Łańcut i Jarosław. Za tem oświadcza się również c. k. Starostwo w Jarosławiu przytaczając następujące powody na poparcie swego zdania:

Jarosław należy od dawna do najbardziej handlowych miast Galicyi, a zawdzięcza to swemu położeniu i licznym środkom komunikacyjnym, które utrzymanie ciągłej styczności tak z sąsiedniemi miastami i miasteczkami jak z zagranicznemi o każdej porze roku umożebniają. Okolice sądów powiatowych Przeworsk, Łańcut i Leżajsk oprócz stacyi olejowych w Przeworsku i Łańcucie łączą z Jarosławiem gościniec państwowy tak, zwany „Krakowski" i droga wybudowana staraniem Skarbu państwa z Jarosławia na Gorzyce do Leżajska. Przez okręg sądu powiatowego w Pruchniku, prowadzi droga powiatowa Jarosław-Dynów i droga powiatowa Jarosław-Zarzycze do Kańczugi. Okręg sądu powiatowego w Sieniawie łączy z Jarosławiem droga powiatowa Jarosław-Sieniawa i pomieniona powyżej droga państwowa Jarosław-Gorzyce. Okolica sądu powiatowego w Radymnie posiada nader dobrą linię komunikacyjną z Jarosławiem w gościńcu państwowym tak zwanym krakowskim.

Okręgi zaś sądów powiatowych Lubaczów i Cieszanów mają nader ułatwioną komunikacyę z Jarosławiem zapomocą kolei Jarosław Sokal — której cztery stacye w obrębie pomienionych sądów się znajdują, a nadto prowadzi z Jarosławia w rzeczone okolice droga krajowa Jarosław-Oleszyce-Cieszanów do Bełza.

Wobec tak ułatwionej komunikacyi ludność rzeczonych okręgów sądowych korzysta zawsze z targów jarosławskich, zwłaszcza, że w obec istniejących w Jarosławiu rozlicznych handli hur-

townych i składów zboża oraz materyałów tartych, płody surowe w Jarosławiu zawsze korzystnie sprzedane być mogą, a ztąd za granicę drogą lądową, lub drogą wodną bez przerwy są wysełane. W Jarosławiu mają siedzibę władze wojskowe i zarządy magazynów prowiantowych, które obecnie produkta rolnicze w mniejszych ilościach do 100 kilo wagi skupują a wreszcie komendy uzupełniające oddziałów wojska, które w powyższych trzech powiatach się rekrutują. Jarosław jest główną stacyą kolei państwowej Lwów-Kraków i kolei Jarosław-Sokal, oraz powiatowej c. k. Dyrekcyi skarbu, do okręgu której wcielone zostały powiaty polityczne Cieszanów: Łańcut i Jarosław. Zdaniem Starostwa nie ulega przeto żadnej wątpliwości, że utworzenie w Jarosławiu Sądu obwodowego dla powiatów politycznych Jarosław-Łańcut i Cieszanów jest ze względu na dobro ludności tych powiatów nader wskazane; będzie ono dla tych okolic znacznem dobrodziejstwem i uwolni mieszkańców rzeczonych okręgów od trudów i kosztów odbywania podróży do miast, z którem w żadnych stosunkach handlowych i urzędowych zresztą niepozostają.

Wreszcie c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie, przedkładając odezwą z 23. stycznia b. r. L. 1.104 operat przeprowadzonego przez Prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu dochodzenia, oznajmia, iż opierając się na dołączonych wyczerpujących, stan rzeczy wszechstronnie wyświecających sprawozdaniach Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu i z powodów tamże naprowadzonych podziela w zupełności zapatrywanie, które w tych sprawozdaniach znalazło wyraz, iż ze względu na objawione życzenie przeważnej większości interesowanych w sprawie tej władz autonomicznych i rządowych, na dogodności wzrastające z tąd dla przeważnej części ludności do przyszłego trybunału jarosławskiego należeć mającej, jak niemniej na odczuwaną od lat potrzebę pomnożenia w Galicyi wschodniej Trybunałów I. instancyi, które wobec będących w toku prac legislacyjnych około zaprowadzenia nowego postępowania w sprawach cywilnych stanie się jeszcze bardziej naglącą, uznaje utworzenie Trybunału I. instancyi w Jarosławiu o składzie, jak go Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu zestawia, dla prawidłowego wymiaru sprawiedliwości jako wskazane i pożądane.

Takie jest zapatrywanie władz rządowych i autonomicznych na potrzebę utworzenia w Jarosławiu nowego Sądu obwodowego; wskazaną by była w tej mierze jeszcze opinia politycznej władzy krajowej, t. j. Prezydyum c. k. Namiestnictwa, ale wobec okoliczności, że w tej sprawie już c. k. Starostwo jarosławskie, jako dokładnie obznajomione ze stosunkami miejscowemi, objawiło powołane wyżej zdanie, a w razie odniesienia się do Prezydyum Namiestnictwa nie możnaby przedstawić sprawy Wysokiemu Sejmowi na bieżącej jeszcze sesyi, Wydział krajowy sądzi, iż należy poprzestać na tem zbadaniu stanu rzeczy i że takowa została już o tyle wyczerpaną, iżby Wysoki Sejm mógł powziąć i wyrazić swoją opinię c. k. Rządowi.

Nagromadzone w wniesionych do Wysokiego Sejmu petycyach Wydziału powiatowego i Magistratu miasta Jarosławia materyał i daty statystyczne, których aktualność stwierdzoną została wyczerpującemi dochodzeniami Prezydyum Sądu obwodowego w Przemyślu, wykazują aż nadto dowodnie, iż sprawa utworzenia Sądu obwodowego w Jorosławiu nietylko dla miasta i powiatu jarosławskiego, ale i dla ludności powiatu politycznego cieszanowskiego i łańcuckiego jest sprawą piekącą i nieodzownie konieczną.

O konieczności tej przekonuje już sam prosty rzut oka na mapę wykazującą, jak dalekie nieraz przestrzenie musi odbywać ludność tych powiatów z Jarosławiem ciągłą styczność mających i tuż pod jego bokiem położonych, aby się dostać do swych obecnych sądów obwodowych we Lwowie, Przemyślu lub Rzeszowie, tak, iż wobec gęstości sądów obwodowych w innych prowincyach, dziwić się istotnie należy, że mogą być jeszcze obecnie w Galicyi gminy, jak np. w powiecie cieszanowskim, które kilkanaście a nawet 20 mil do swego sądu obwodowego zdążać muszą.

Komisya prawnicza wziąwszy na uwagę, że żadna zmiana istniejącego porządku nie może dogadzać wszystkim interesowanym, że chcąc przeprowadzić nawet najbardziej wskazane

i konieczne zmiany, natrafić się musi na pewną opozycyę stron którym zmiana taka nie dogadza zważywszy, że w takich wypadkach mieć należy główny cel na oku i baczyć na interes większości — nie widzi wcale żadnej przeszkody w tem, że rady gminne w Łańcucie, Przeworsku, Leżajsku i Lubaczowie zastępując interesa partykularne mniejskie, oświadczyły się przeciwko kreowaniu c. k. Sądu obwodowego w Jarosławiu pragnąc nadal pozostać w okregu c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie i nie widzi też żadnej przeszkody w tem, że naczelnictwo c. k. Sądu powiatowego w Leżajsku również przydzieleniu temu jest przeciwnem; jakkolwiek to ostatnie przyznaje, że dla gmin tegoż powiatu „poza Sanem“ położonych zmiana taka byłaby bardzo korzystną.

Niektóre miasteczka i gminy wiejskie obecnie do Trybunału w Rzeszowie należące, gdy do nowo utworzyć się mającego Trybunału w Jarosławiu przyłączone zostaną, będą miały cośkolwiek dalszą do przebycia drogę, pozostają im natomiast nader dogodne środki komunikacyjne jak drogi rządowe i krajowe oraz kolei żelazna, a największe oddalenie od Jarosławia wynosić będzie około ośmiu mil. Takie oddalenia, a nawet znacznie większe, znajdujemy prawie we wszystkich okręgach c. k. Sądów obwodowych.

Zarzuty więc tych stosunkowo nielicznych mnięjscowości nie mogą zaważyć na szali, jeżeli się zważy, że obecnie ludność przeważnej ilości gmin powiatu Jarosław i Cieszanów odbywać musi kilkunasto-milową, częstokroć mil 20. wynoszącą przestrzeń, do swego właściwego Sądu obwodowego lub krajowego.

Zważywszy dalej, że c. k. Trybunały w Przemyślu, Lwowie i Rzeszowie, według przedłożonych wykazów czynności, są istotnie przeciążone a przez kreowanie nowego Sądu obwodowego w Jarosławiu doznają takiej ulgi, że wymiar sprawiedliwości zostanie przyspieszony a zatem i więcej skuteczny: zważywszy, że nowo kreować się mający Trybunał Jarosławski obejmować ma według, przedłożonych dokładnych zestawień tabelarycznych 3657·586 kw. kilometrów z ludnością 321.048 która to ludność w mniejscowości ruchliwej, — o wyższej kulturze go spodarczej, przemysłowej i handlowej — da nowemu Trybunalowi niezawodnie dostateczną podstawę do właściwej agendy sądowej, zważywszy na koniec, że c. k. władze rządowe jak prezydyum c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu i Rzeszowie, c. k. starostwo w Jarosławiu a wreszcie i prezydyum c. k. Sądu wyższego we Lwowie przeprowadziwszy wyczerpujące dochodzenia jak najgoręcej za utworzeniem c. k. Sądu obwodowego w Jarosławiu się oświadczają; komisya prawnicza sądzi że zbytecznem jest zasięgać jeszcze opinii c. k. Namiestnictwa, które jako Rząd krajowy niewątpliwie w tej mierze przez c. k. Rząd centralny, wprost zapytanem zostanie i wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 26. kwietnia 1883 Nr. 62 (Dz. u. p.) udziela c. k. Rządowi swoją opinię, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości uznaje utworzenie w mieście Jarosławiu Trybunału I. Instancyi z wcieleniem Sądów powiatowych leżących w okręgu powiatów politycznych Łańcut, Cieszanów i Jarosław za koniecznie potrzebne.

Lwów dnia 5. lutego 1895.

Zastępca przewodniczącego:

Weigel *w. r.*

Sprawozdawca.

Klemensiewicz *w. r.*

L. S. 1.325/95.

Alleg 212.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o wniosku posła Skałkowskiego w sprawie zapowiedzianego przez J. E. Ministra skarbu projektu o zaprowadzeniu monopolu spirytusowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. stycznia b. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi budżetowej wniosek posła Skałkowskiego, domagający się polecenia Wydziałowi krajowemu, by zbadał dokładnie skutki, wyniknąć mogące, dla funduszu krajowego i funduszów gminnych z zaprowadzenia monopolu spirytusowego, tudzież aby poczynił stosowne kroki celem zabezpieczenia kraju od szkodliwych następstw z wprowadzeniem takiego monopolu połączonych.

Komisya budżetowa uznając nadzwyczajną ważność tej sprawy dla kraju naszego, dotyczą najżywotniejszych jego ekonomicznych i finansowych interesów, zważywszy, że monopol, aby odpowiedział rzeczywistemu swemu zadaniu, t. j. powiększenia dochodów Skarbu państwa, sprawić musi, że cena wódki jako przedmiotu objętego monopolem, niepomiernie wygórowaną zostanie, a to z powodu, że oczekiwane dochody z monopolu, nietylko mają podwyższyć dochody skarbu, ale i zarazem pokryć wielkie koszta administracyi i kontroli mającego się zaprowadzić monopolu. Z drugiej strony zbytnie podrożenie wódki wpłynąć musi na obniżenie konsumcyi tejże, a więc produkcya tejże wódki teraz kontyngentowanej w przyszłości monopolowej znacznie obniżoną by być musiała. Jeżeli zaś Rząd cały teraźniejszy kontyngent pozostawić by miał gorzelniom jako kontyngent monopolowy znajdzie się w kłopotliwej pozycyi z tym nadmiarem wódki niekonsumowanej, którą będzie zmuszony eksportować za granicę i sprzedawać po daleko niższych cenach, skąd mogą wyniknąć dotkliwe straty; albo pragnąc Skarb państwa od tych strat uchronić, Rząd będzie zmuszony ograniczyć produkcyę spirytusu kontygentem określoną. Tu więc nastąpić musi sprzeczność interesu Rządu, z interesami producentów, a kto ulegnie w tej walce, z góry może być już obecnie przesądzone.

Oprócz względów finansowych i ekonomicznych z powodu proponowanej reformy, nie możemy pominąć ważnej kwestyi ograniczenia wolności zarobkowania. Za to ograniczenie i ewentualne straty, należyć się słusznie będzie odszkodowanie, co pociągnie za sobą olbrzymie

sumy wynagrodzenia, które się jeszcze bardziej zwiększą, jeżeli do tego dodamy zindemnizowanie dochodów propinacyjnych Galicyi i Bukowiny.

Galicya jako produkująca prawie połowę całej produkcyi spirytusu w Cislitawii; najdotkliwiej byłaby pokrzywdzoną proponowaną reformą, pod względem ekonomicznym, finansowym i przemysłowym. Z drugiej zaś strony Galicya konsumując więcej $^1/_3$ całej produkcyi, najwyżej by kontrybuowała na rzecz podwyższenia dochodów państwa, opłacając podatek konsumcyjny; nie od przedmiotu zbytku, lecz od przedmiotu, który z powodu surowości klimatu i sposobu żywienia się ludu naszego jest niezbędnym artykułem pożywczym. Inne kraje koronne, mają wino, piwo, gdzie ludność żywi się mięsem, bez alkoholu obchodzić się może. Tam więc opłacać się będzie podatek od zbytku, lub nałogu, Galicya zaś zapłaci olbrzymie sumy od koniecznego pożywienia. A to stanowi wielką różnicę.

Perspektywa przewidzianej obniżki konsumcyi, po zaprowadzeniu monopolu jest nader groźną; dla funduszów publicznych, a zatem dla dochodu propinacyjnego, z czynszów propinacyjnych, dochodów funduszu krajowego z opłat konsumcyjnych; wreszcie dla dochodów gmin miejskich z propinacyi i opłat gminnych. Odjęcie krajowi tych dochodów, lub zmniejszenie się nawet takowych, sprowadzić musi podwyższenie krajowych dodatków do podatków, co wobec istniejącego przeciążenia podatkowego wpłynęłoby wielce szkodliwie na ekonomiczny rozwój kraju i niedozwoliłoby urzeczywistnić zamiarów Sejmu, skierowanych właśnie do zmniejszenia tych ciężarów.

Równie też nowoproponowana reforma dotkliwie da się odczuć i zupełnie zachwieje podstawy budżetowe 30 większych miast — gdyż główne źródło dochodu tych miast będzie zakwestyonowane.

Dalej istnieje obawa uzasadniona, że w razie zaprowadzenia monopolu, będzie nam odjęta możność zaprowadzenia konsumcyjnych opłat nietylko tych, które dziś istnieją, ale tych, które po roku 1910 mamy prawo zaprowadzić.

W dalszym ciągu należy rozpatrzyć jaki wpływ wywrzeć może nowoproponowana ustawa na nasze stosunki rolnicze, znajdujące się w opłakanym stanie, z powodu ciągłego obniżania się cen ziemiopłodów, co przy dalszym postępie musi niechybnie wywołać katastrofę, zagrażającą egzystencyi stanu rolniczego. W takiej więc chwili groźnej wszelkie projekta, które mogą w czemkolwiekbądź stać się dotkliwymi rolnictwu, są podwójnie zastraszające, a obawy te głównie idą w kierunku, aby w skutek zaprowadzenia monopolu nie został obniżony kontyngent, dzisiaj tak ważny kontyngent rolniczy, w przyszłości monopolowy.

A nawet, gdyby ten kontyngent każdej poszczególnej gorzelni dziś przeznaczony był zachowany, to jeszcze byłaby odjętą gorzelniom możność rozwoju i rozszerzania się, gdyż dodawanie dodatkowego kontyngentu nie leżałoby w interesie Rządu.

Ze zmniejszeniem produkcyi każdej poszczególnej gorzelni nieuniknioną jest zmiana całego systemu gospodarstwa rolnego, z tą gorzelnią połączonego, obniżającego jego kulturę, produkcyę, a więc i dochody.

Chów bydła wskutek zmniejszonych środków wyżywienia podupadnie, a opasy znacznie się zmniejszą, a zatem ta gałęź gospodarstwa, na którą tyle kraj łożył zmarnieć by musiała.

Dalej, gorzelnie gospodarcze o mniejszych kontyngentach, które obecnie jeszcze pokryć mogą koszta produkcyi; przy zmniejszonym w przyszłości kontyngencie już nie byłyby wstanie pokryć kosztów administracyjnych.

Każda zmiana w systemie opodatkowania spirytusu, prowadzi za sobą i nakłada niechybnie wielkie wydatki i koszta na właścicieli gorzelń, którzy świeżo poniosłszy znaczne wydatki spowodowane ostatnią zmianą ustawy, wprost nie są i nie będą w stanie nowych wydatków pokryć. Nie mówiąc już o nieporozumieniach z władzami skarbowemi, które przy każdej zmianie ustawy następują.

Zważywszy te wszystkie względy i okoliczności naprowadzone, komisya budżetowa doszła do tego przekonania, że monopol spirytusowy bez wielkiej ujmy, a nawet krzywdy krajowych interesów, nieda się wcale przeprowadzić, pomimo najlepszych chęci i zamiarów Rządu centralnego. Tyle bowiem zachodzi spraw powikłanych, a zostających ze sobą w nierozłącznym związku, ze przy najlepszych nawet chęciach uwzględniając pewne tylko sprawy, potrącić się musi na całe grupy innych interesów, wprawdzie może nieco mniejszego znaczenia, ale w każdym razie takich, które ze szkodą kraju musiałyby być pominięte; tak więc w każdym razie nowa reforma wzbudza słuszną obawę, gdyż proponowana ustawa monopolowa dotyka najżywotniejsze interesa kraju, wskutek czego jest pożądanem, by Wydział krajowy zajął w tej sprawie stanowisko obronne.

Wydział krajowy jako powołany stać na straży interesów krajowych, a w pierwszym rzędzie dbać i mieć staranie o zasoby funduszu krajowego, winien w miarę swej możności zapobiegać i ochronić kraj od ewentualnych strat dotkliwych, jakie z powodu projektowanej ustawy zawisły nad krajem.

Zważywszy te naprowadzone motywa, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Sejm wyrażając przekonanie że wprowadzenie rządowego monopolu spirytusowego pociągnęłoby za sobą wielkie niebezpieczeństwa dla interesów kraju, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał dokładnie skutki jakie wynikłyby dla funduszu krajowego, funduszów gminnych i rolnictwa z zaprowadzenia monopolu, i poczynił stosowne kroki celem zabezpieczenia kraju od szkodliwych następstw z prowadzeniem monopolu połączonych.

Lwów dnia 5. lutego 1895.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Zagórski.

L. S. 1.302/95.

Alleg. 213

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Paszkowskiego co do rewersów demolacyjnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawą tą od lat wielu zajmuje się Rada państwa i Delegacye wspólne i już w roku 1878 postawił Dr. Banhaus następującą rezolucyę:

Wzywa się wspólne ministeryum wojny, aby użyło całego swego wpływu w tym kierunku, ażeby obowiązek wystawienia rewersów demolacyjnych oraz zrzeczenia się wszelkiego wynagrodzenia za budynki w obrębie rejona fortecznego wzniesione zostały w drodze konstytucyjnej uchylone d. 27. lipca 1891 wniesiono w Radzie państwa rezolucyę wzywającą Rząd do zniesienia przepisów z 17. stycznia 1860 roku o rejonach' fortec i o rewersach demolacyjnych, a nareszcie dnia 19. czerwca 1893 przyjęła delegacya austryacka rezolucyę wzywającą Rząd do zmiany przepisów o rejonach fortecznych i do złagodzenia surowego wykonania tych przepisów zanim ustawodawcze uregulowanie tej sprawy nastąpi. Sprawy te dotyczą wprawdzie w pierwszym rzędzie Galicyi, a mianowicie Krakowa i Przemyśla, z ich licznymi fortami.

Ale i w innych krajach koronnych są pomniejsze fortece i na zasadzie ustawy 1860 roku w obrębie rejonów tychże fortec budować się nie wolno.

W Węgrzech Karlsburg, Komorno i Peterwardein są twierdzami i w obrębie tych twierdz, oraz w Neusatz, leżącem w obrębie rejonu Peterwardeinu, uciążliwe te przepisy doktliwie czuć się dają, jakoteż w Bośnii i Herzogowinie, gdzie zwłaszcza od granicy Czarnejgóry, wzniesione są liczne forty. Zatem w całej monarchii są okolice, którym przepisy z roku 1860 dotkliwie czuć się dają.

W Radzie państwa i delegacyach wspólnych podnoszono nieraz, że przepisy o rejonach fortecznych są niezgodne z przepisami ustawy cywilnej, że nieraz na zasadzie ich wydają władze ocenienia równające się konfiskacie, i że stan taki, będący pogwałceniem praw własności, istnieć nie powinien.

Nadto nie należy zapomnąć, że zmiana ustawy z roku 1860, nie nałożyłaby na podatkujących w czasie pokoju żadnych ciężarów, a tyko w razie wojny, za zburzone w obrębie

rejonów fotec budynki płacunoby tak samo jak wynagradzają wszelkie inne przez wojsko wyrządzone szkody.

Wobec tego wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby na właściwej drodze przeprowadził reformę tych przepisów w duchu zgodnym z przepisami ustawy cywilnej i przy słusznem uwzględnieniu interssów mieszkańców okolic, położonych w rejonach fortecznych, zanim zaś ustawodawcze uregulowanie tej sprawy nastąpi, złagodził surowe wykonywanie obowiązujących przepisów.

Lwów dnia 4. Lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski w. r.

Sprawozdawca:
Popowski w. r.

L. 1.303/95.

Aleg 214.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skałkowskiego w sprawie przyspieszenia regulacyi górnego Dniestru.

Wysoki Sejmie!

Wnioskodawca żąda, żeby przyspieszono roboty techniczne potrzebne do wypracowania projektu regulacyi górnego Dniestru i żeby projekt ten z odpowiednymi wnioskami był Wysokiemu Sejmowi jak najrychlej przedłożonym.

Na posiedzeniu z 6. kwietnia 1892, uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy o regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem i polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby:

a) wykończył projekt regulacyi górnej części rzeki;

b) uzupełnił stadya przygotowawcze do projektu melioracyi bagien naddniestrzańskich;

c) dołożył starań o rozpoczęcie robót około zabudowania potoków górskich w górnem dorzeczu Dniestru i

d) przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdanie o postępie tych robót. W myśl powyższych uchwał przystąpił Wydział krajowy do bliższego zbadania projektu regulacyjnego, a wynik przedłożył do wiadomości Wysokiego Sejmu sprawozdaniem z dnia 11. kwietnia 1893, z którego się okazało, iż roboty regulacyjne na górnym Dniestrze obejmować będą następujące większe przedsiębiorstwa;

1. regulacyę Dniestru od Rozwadowa w górę do Hordyni i Strwiąża do wybiegu młynówki Samborskiej,

2. kolmatacyę bagien naddniestrzańskich na obszarze 13.000 hetarów,

3. regulacyę Dniestru od Hordyni w górę wraz z zabudowaniem potoków górskich i zalesieniami,

4. regulacyę siedmiu dopływów górnego Dniestru wraz z osuszeniem i nawodnieniem łąk nadbrzeżnych.

Zdjęcia miały być wykonane na przestrzeni 517 kilometrów biegu rzek, na co około 10 lat będzie potrzeba. Ponieważ się okazało, iż wykonanie regulacyi Dniestru od Rozwadowa

w górę może być prowadzone jednocześnie z kolmatacyą bagien i robotami około ich osuszenia, przeto postanowił Wydział krajowy nie czekać z rozpoczęciem tych robót, aż do ukończenia wszystkich zdjęć i całego projektu, lecz przystąpił przedewszystkiem do wykonania zdjęć do projektu kolmatacyi i osuszenia bagien, a jednocześnie do wypracowania projektu regulacyjnego.

W ciągu roku 1892 zrobiono zdjęcia na obszarze 4000 hektarów bagien, pozostałe jeszcze 9000 hektarów miały być pomienione i zniwelowane w ciągu lat dwóch tak, żeby z końcem roku 1894 cały ten projekt był gotów.

Na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego przyjął wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie o tych zarządzeniach Wydziału krajowego i uchwalił kredyt dodatkowy w kwocie 2000 zł. na przyspieszenie pomiarów, o ile by ten wydatek okazał się koniecznie potrzebnym.

W ciągu bieżącej sesyi sejmowej nie przedłożył Wydział krajowy sprawozdania o postępie robót nad Dniestrem, jedynie w sprawozdaniu o czynnościach biura melioracyjnego za czas od 1 stycznia 1893 do 30 czerwca 1894 jest wzmianka, iż zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne wykonano na górnym Dniestrze na długości 22·6 kilometrów, na dopływie Dniestru, Tyśmienicy na 2·8 kilometrów, że również wykonano pomiary na obszarze 7.560 morgów bagien.

Wobec wyczerpującego sprawozdania, które Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi o postępie innych robót regulacyjnych i melioracyjnych z zachodniej i wschodniej części kraju, ta bardzo lakoniczna wzmianka o robotach nad górnym Dniestrem, a zupełne pominięcie regulacyi średniego Dniestru, uchwalonej w roku 1892, wywołały obawę, że wykonanie projektu regulacyjnego, zajmującego od lat dwudziestu uwagę wysokiego Sejmu i stron bezpośrednio interesowanych doznało ponownej zwłoki.

Po zaciągnięciu bliższych informacyi może komisya gosp. krajowego skonstatować, że tak nie jest.

Do końca roku 1894 wykonano następujące roboty:

a) przeprowadzono zdjęcia na 54·587 klm. Dniestru,
„ „ „ 0·876 „ Werenycy,
„ „ „ 2.054 „ Tyśmienicy,
„ „ „ 28.547 „ Strwiąża

Razem na 86.064 klm. biegu rzek.

b) narysowano całą sytuacyę Dniestru i Strwiąża wraz z trasą kompletną,
„ wszystkie profile poprzeczne i podłużne,

c) obliczono stany wodowskazów i odnośne tabele dla wszystkich wodowskazów na przestrzeni Dniestru i Strwiąża objętych projekt m,

d) Wykonano zdjęcia dla kolmatacyi bagien na obszarze 27.840 morgów, to jest niwelacye i sondowanie, i wyrysowano w mapy $^3/_4$ tych zdjęć. Pozostaje na rok 1895 pomiar chyżości wody przy stałym stanie wody Dniestru, na co potrzeba dwóch tygodni czasu. Pomiary te nie mogły być wykonane w roku 1894, z powodu ciągłe zmieniającego się stanu wody.

Nie da się zaprzeczyć, że zdjęcia na bagnach a do tego tak rozległych, należą do najtrudniejszych, że słoty i częste wylewy w latach 1893 i 94 jeszcze bardziej zwiększyły te trudności nie mniej jednak jest pewnem, że w skutku tego, że projekt nie był na bieżącej sesyi wysokiemu Sejmowi do uchwały przedłożony, wykonanie tej regulacyi o cały rok się opóźni.

Kredyt nadzwyczajny w kwocie 2000 zł. na przynajęcie sił technicznych przez Wysoki Sejm uchwalony, został wyczerpany. Roboty na średniej części Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem w latach 1893 i 94 postępowały wolno, ponieważ tylko dla przekopów pod Rozwadowem plany były zupełnie opracowane. Obecnie gdy już wszystkie plany szczegółowe dla całej przestrzeni są wykończone, roboty prowadzone będę systematycznie od Żurawna w górę i postępować będą raźniej, tem bardziej, że już bardzo znaczne fundusze będą do dyspozycyi

mianowicie trzy raty z funduszu krajowego po 42,667 i trzy raty z funduszów państwowych po 64.000 zł. razem 320.000 zł. z których tylko część użyto na przekopy pod Rozwadowem.

W obec niezwykłych rozmiarów robót przedsiębranych na górnym i średnim Dniestrze i żywego zajęcia jakie te prace budzą w całym kraju wypowiada komisya gospod. krajowego życzenie, ażeby wysokiemu Sejmowi przedkładane były rok rocznie sprawozdania o postępie robót regulacyjnych i melioracyjnych na średnim i górnym Dniestrze, — a na podstawie powyższego sprawozdania wnosi komisya gosp. krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Skałkowskiego.

We Lwowie dnia 5. lutego 1894.

Przewodniczący:
Palanowski.

Sprawozdawca:
J. Gnoiński.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie

L. s. 1304/95.

Aleg. 215.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Struszkiewicza w sprawie wprowadzenia w życie spodziewanej ustawy państwowej o kredycie melioracyjnym.

Wysoki Sejmie!

Przedłożenie wniesione na jesiennej sesyi Rady Państwa w roku 1894 pod l. 1.003, o kredycie melioracyjnym, spowodowane niewątpliwie żądaniami Wysokiego Sejmu od r. 1880 się powtarzającemi, czyni zadosyć takowym, przyznając prawo pierwszeństwa hipotecznego dla pożyczek zaciągniętych w celu przeprowadzenia melioracyi tak zwanych trzeciorzędnych, t. j. drenowania i nawadniania. Postanowienia zawarte w tym przedłożeniu rządowem, określają ściśle warunki pod jakiemi pierwszeństwo hipoteczne dla tych pożyczek przyznanem być może, a przedewszystkiem podnieść należy, że §. 5. tego projektu wyraźnie sposób użycia tej pożyczki normuje, zastrzegając wypłacanie takowej li tylko za uskutecznioną robotę, wyklucza więc tym sposobem możność użycia do innych celów, pożyczonego na wskazaną melioracyę kapitału.

Spodziewać się należy i dopominać trzeba, ażeby projekt ten do prawa, tak decydująco mogącego wpłynąć na przyspieszenie robót melioracyjnych tak nieodzownych dla zabezpieczenia i zwiększenia produkcyi rolnej naszego kraju, był w drodze konstytucyjnej jak najprędzej przeprowadzonym i wszedł w życie, z tą bowiem chwilą należy się spodziewać, że czynność dotychczasowa w kierunku przeprowadzania melioracyi rolnych w kraju naszym z tylu rozlicznych względów tak pożądanych i koniecznych, żywszym jak dotąd postępować będzie krokiem. Nikt bowiem już odtąd nie będzie mógł powiedzieć, chociażby na najbardziej obdłużonej gospodarował posiadłości, że z powodu braku kapitału potrzebnej melioracyi przeprowadzić nie jest w możności, gdyż uczyniwszy zadość warunkom ustawy niewątpliwie dostanie na przeprowadzenie meliorcyi potrzebnego kapitału.

Z chwilą więc kiedy spodziewana ustawa wejdzie w życie, niezawodnie znacznie zwiększy się zapotrzebowanie sił technicznych krajowego bióra melioracyjnego, którego działalność jakkolwiek powszechnem szczycząca się uznaniem — nie wystarcza na zaspokojenie obecnych potrzeb, a zauważyć należy postanowienie ustawy, że li tylko projekty wypracowane przez krajowe bióro melioracyjne lub pod jego autoryzacyą, dają podstawę do żądania i przyznania kredytu melioracyjnego z przywilejami przez ustawę przyznanemi, a jedynie w tych krajach austryackich, w których krajowych biór melioracyjnych nie ma, organa techniczne przez c. k. Rząd specyalnie do tego upoważnione takie projekta sporządzać i wykonywać będą mogły.

Z góry więc przewidzieć można, że zwiększenie krajowego biora melioracyjnego będzie nieodzownem; potrzebę tę komisya gospodarstwa krajowego uważa sobie za obowiązek z naciskiem podnieść, mając nadzieję, że Wydział krajowy znajdzie odpowiednie sposoby, za pomocą których pozyskanie odpowiednich sił będzie możliwem, musi jednak zauważyć, że i zaoszczędzanie tych sił, a raczej używanie li tylko do czynności ściśle w zakresie bióra melioracyjnego leżących, winno być jaknajkategoryczniej przestrzeganem, dla załatwiania bowiem potrzeb technicznych innych departamentów Wydziału krajowego, zdaje się łatwiej będzie pozyskać odpowiednie siły, czy to przez zwiększenie liczebne czy też przez użycie pomocy techników prywatnych od wypadku do wypadku. Nasuwa się też w tem miejscu uwaga, że w chwili kiedy spodziewana ustawa państwowa, o której mowa, wejdzie w życie, uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 zarządzająca bezpłatne sporządzanie planów przez krajowe bióro melioracyjne winna być zniesioną. Dotąd bowiem sporządzanie planów technicznych bezpłatnie jako środek ułatwiający i pobudzający było usprawiedliwionem. Obecnie jednak skoro poczucie o potrzebie, pożyteczności drenowania jest spopularyzowanem, a każden właściciel gruntu z łatwością będzie mógł korzystać z kredytu melioracyjnego, który będzie udzielanym w wysokości kosztorysem melioracyjnym oznaczonej, a koszt zdjęć i sporządzenia wchodzi niewątpliwie w kosztorys całej roboty, a poniesiony nakład cały będzie mógł w szeregu lat być amortyzowanym, przeto to obciążenie funduszu krajowego na korzyść pojedynczych interesowanych okaże się zbędnem, a równocześnie przez zniesienie powołanej uchwały osiągnie się prawdopodobnie oszczędzenie nie jednej pracy około projektów, o których zrealizowaniu nie ma pewności, względnie użycie sił technicznych bióra melioracyjnego li tylko do sporządzania planów rzeczywiście wykonać się mających się ograniczy.

Znane są trudności jakie Wydział krajowy ma do zwalczenia, kiedy chodzi o pozyskanie kandydatów na inżynierów melioracyjnych. Trudności te leżą nietylko w słabej frekwencyi zakładu politechniczego, ale także i w niskiem wynagrodzeniu elewów krajowego bióra melioracyjnego, dla tego komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że Wydział krajowy winien wziąść pod rozwagę: czy i o ile wypadałoby polepszyć byt młodych techników do bióra melioracyjnego wstępujących i czy na tej podstawie byłaby nadzieja pozyskania dostatecznej liczby kandydatów na inżynierów melioracyjnych. Wreszcie winienby Wydział krajowy wziąść pod rozwagę czy i o ile należałoby popierać tworzenie się przedsiębiorstw prywatnych, mających na celu wykonywanie drenowania, nawodniania i t. p. Usługi, jakie melioracyom rolnym oddały tego rodzaju przedsiębiorstwa za granicą, nie pozwalają wątpić o ich użyteczności, a współdziałanie Wydziału krajowego w tworzeniu się takich przedsiębiorstw, obok materyalnego poparcia z funduszu na popieranie przemysłu rolniczego, przeznaczonego z zastrzeżeniem dostatecznego wpływu na przedsiębrane roboty, — stworzyłoby najprawdopodobniej pożyteczną pomocniczą organizacyę— mogącą w odpowiednich warunkach znamienite oddać usługi. Myśl więc tę poddaje komisya rozwadze Wydziału krajowego. Uwaga ta niedotyczy oczywiście planów i zdjęć odnoszących się do prac bióra melioracyjnego dla spółek wodnych.

Strona finansowa spodziewanej ustawy zasługuje również na baczną uwagę i wymaga pewnego przygotowania, nie tylko ze względu na to, w jaki sposób papiery melioracyjne najlepiej mogłyby być spieniężone, gdyż w obec przywilejów, jakie ustawa spodziewana, pożyczkom melioracyjnym przyznaje, należałoby się spodziewać, że z tej strony bank krajowy jako instytucya jedynie powołana w prowadzeniu tej akcyi nie napotka na poważniejsze trudności — sposób jednak w jaki przyznana promesa będzie realizowaną — zapewniający z jednej strony użycie niewątpliwe w oznaczonym celu, z drugiej jednak nie robiący nie potrzebnych trudności w wypłacie robotników i pokryciu innych kosztów z melioracyjną robotą połączonych, sposób wypłaty bez biurokratycznych subtelności — a jednak zapewniający zupełne bezpieczeństwo — i nie wymagający w konsekwencyi kosztownego a często i niewygodnego pośrednictwa — wymaga dokładnej i głębokiej rozwagi i dla tego komisya gospodarstwa krajowego sądzi, iż Wydział

krajowy już obecnie zechce wezwać Dyrekcyę banku krajowego do opracowania takiego projektu w myśl powyższych uwag. Rozpatrzenie go bowiem wczesne przez koła interesowane — ze względu na zupełną nowość rzeczy jest niewątpliwie pożądanem.

Na podstawie powyższych wywodów komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z wnioskodawcą prosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu by w obec spodziewanej ustawy państwowej o kredycie melioracyjnym, poczynił odpowiednie kroki przygotowawcze, ażeby w chwili, kiedy ustawa ta uchwaloną i sankcyonowaną zostanie, wprowadzenie jej natychmiast w życie, było umożliwionem.

Lwów dnia 4. lutego 1895.

Przewodniczący:
Polanowski w. r.

Sprawozdawca:
Wł. Struszkiewicz w. r.

L. s. 1.305/95.

Alleg 216.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Krzysztofowicza w sprawie rozszerzenia działalności krajowej stacyi doświadczalnej w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Przed właściwem rozpatrzeniem wniosku posła Krzysztofowicza, który uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 30. stycznia b. r. Komisyi gospodarstwa krajowego przydzielony został, jest rzeczą wskazaną uprzytomnić sobie dotychczasowy przebieg usiłowań zmierzających do zakładania w kraju naszym rolniczych stacyj doświadczalnych, mających na celu niesienie fachowej pomocy naukowej przez rozbiór chemiczny handlowych środków nawozowych oraz karm skoncentrowanych, przez kontrolę i ocenę nasion, a wreszcie przez dokonywanie prób i doświadczeń lokalnych w obu powyższych kierunkach.

Zgodnie z wnioskiem komisyi gospodarstwa krajowego postawionym wskutek petycyi Łańcucko-Jarosławskiego oddziału c. k. Towarzystwa gospodarczego, powziął Wysoki Sejm na dniu 9. kwietnia 1892 r. uchwałę polecającą Wydziałowi krajowemu opracowanie projektu utworzenia stacyj doświadczalnych przy szkołach rolniczych w Dublanach i Czernichowie. Wywiązując się z tego polecenia, Wydział krajowy na następnej sesyi sejmowej wystąpił z odnośnem sprawozdaniem opartem na gruntownych studyach a zakończonem szeregiem wniosków zmierzających do założenia wymienionych powyżej stacyj kosztem 5000 zł. Komisya gospodarstwa krajowego, której sprawozdanie to przydzielone zostało, nie chcąc skarbu krajowego narażać na zbyt wielkie wydatki, jakie utrzymanie dwóch samoistnych stacyj doświadczalnych, prócz jednorazowych kosztów założenia tychże, pociągnąćby za sobą musiało, nie miała odwagi doradzać Wysokiemu Sejmowi przyjęcia w całości przedłożeń Wydziału krajowego lecz natomiast ograniczyła się do wniosków zmierzających do utworzenia obu projektowanych stacyj, z tem wszakże ograniczeniem, aby takowe nie samoistnie lecz przez miejscowe siły nauczycielskie prowadzone były. Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. maja 1893 r. przychylił się do powyższych zapatrywań komisyi uchwalając odnośne jej wnioski. W wykonaniu częściowem powyższej uchwały Wydział krajowy przystąpił do utworzenia stacyi doświadczalnej w Dublanach, podzieliwszy takową na dwa oddziały t. j. botaniczny i chemiczny. Zadaniem pierwszego jest ocena

L. s. 1340/95.

Alegat 217.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej w przedmiocie uwolnienia urzędowych korespondencyj władz autonomicznych od opłaty pocztowej.

Wysoki Sejmie!

Od czasu, kiedy krajowa konstytucya, a z nią reprezentacye powiatowe weszły w życie, corocznie wnoszą Wydziały powiatowe zażalenia do Wydziału krajowego, jako też petycye do Wysokiego Sejmu, domagając się pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego przyznania im praw w tej samej rozciągłości, w jakiej przyznane zostały ustawą z dnia 2. października 1865 r. Nr. 108. (Dz. u. p.) c. k. Władzom publicznym, jako też i Wydziałowi krajowemu. Wysoki Sejm kilkakrotnie już uchwalał rezolucye bądźto do c. k. Rządu, bądź do Wydziału krajowego z wezwaniem poczynienia odpowiednich kroków, ażeby c. k. Rząd w drodze ustawodawczej wyjednał uwolnienie korespondencyi Władz autonomicznych od opłaty pocztowej. Wydział krajowy przedłożył obecnie szczegółowe w tej kwestyi sprawozdanie, a przedstawiając Wysokiemu Sejmowi historyę całej sprawy, z naciskiem podniósł, że memoryały Wydziału krajowego do Władz rządowych wystosowane, dotąd pozostały bez skutku. Rezultat tych roków był jedynie ten, iż c. k. Ministerstwo handlu przyrzekło wprawdzie, że sprawy tej nie spuści z oka, wyraziło jednak zarazem powątpiewanie, czyli korespondencye powiatowe będą mogły być od opłat pocztowych uwolnione, a to ze względu na zmniejszające się dochody pocztowe. Otóż co do tego argumentu, komisya zwraca przedewszystkiem uwagę, że c. k. Zakład pocztowy nie jest instytucyą prywatną, na zysk obliczoną, zadaniem bowiem jego jest ułatwiać korespondencyę — i przez to wpływać na podniesienie ruchu umysłowego i handlowego. Czyni to c. k. Rząd przez obniżanie pocztowego od korespondencyi prywatnych, mimo to wbrew zasadom ekonomii społecznej, z roku na rok wykazuje c. k. Zakład pocztowy dość znaczne czyste zyski. Na podstawie ustawy z 2. października 1865 r. N. 108. Dz. p. p. nie są Wydziały powiatowe na równi postawione z Wydziałem krajowym, co do przywileju w uwolnieniu od opłat pocztowych; przyznane im zostało uwolnienie od opłaty pocztowej jedynie co do korespondencyi z urzędami gminnymi na podstawie reskryptu Ministerstwa handlu z 19. grudnia 1885 L. 43.561. Natomiast nadal pozostają one obciążone opłatą w sprawach. tyczących nadzoru nad majątkiem i dobrem gmin, w sprawach rekursowych od uchwał Rad gminnych i w ogóle we wszystkich sprawach samoistnego zakresu działania podlegają opłacie pocztowej wszelkie korespondendencye i przesyłki Wydziałów powiatowych stosowane do innych Władz publicznych.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że w miarę rozwoju czynności Wydziałów powiatowych, opłaty pocztowe zajmują w rubryce wydatków budżetów powiatowych coraz poważniejszą pozycyę. Zasadnicza tady zmiana ustawy z dnia 2. października 1865 Nr. 108 Dz. p. p. tem bardziej jest wskazaną, że od czasu wejścia w życie tej ustawy, w ustroju autonomicznym ważne zaszły zmiany, które przy wydaniu tejże nie mogły być uwzględnione. W uznaniu tych zmian Ministerstwo handlu zmuszone było wydawać liczne deklaratorya, których nawet fachowi funkcyonaryusze c. k. Zakładu pocztowego nie umieją należycie zastosowywać; stąd pochodzą nieustanne nieporozumienia między władzami autonomicznemi, a c. k. Zakładem pocztowym, tudzież okólniki c. k. Dyrekcyi poczt do podwładnych organów w tym przedmiocie wydane. Nie można też spuszczać z oka, a nawet komisya szczególnie zwróciła uwagę swoją na to, że władze autonomiczne z biegiem czasu tak znacznie rozszerzyły swoją działalność nie tylko w własnym zakresie działania, ale spełniając także państwowe zadania w zakresie poruczonym, iż znalazły się w przymusowem położeniu prowadzić rozległą korespondencyę, a względnie załatwiać sprawy pocztą, za co nie raz w mylnem zastosowaniu ustawy w mowie będącej i licznych ministeryalnych deklaratoryów jedynie dla braku formalności, opłaty pocztowe uiszczać muszą.

Zmiana ustawy na rzecz tylko Reprezentacyj powiatowych z pominięciem na razie innych władz autonomicznych, dałaby się wprawdzie łatwiej osiągnąć, gdyby ustęp 7. art. II. ustawy został zupełnie zniesiony, natomiast ustęp 2. art. II. ustawy w tym kierunku został rozszerzony, aby co do zupełnego uwolnienia od opłat pocztowych obok Wydziału krajowego na równi były postawione Wydziały powiatowe. Komisya sądzi wszakże, iż nie ma żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby korespondencye urzędów gminnych nie miały być w tej samej rozciągłości zwolnione od opłaty pocztowej, jako korespondencye wyższych Władz autonomicznych, i w ogóle c. k. Władz publicznych.

Nie ma tedy żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby władzom autonomicznym, które spełniają przecież i państwowe zadania, miały przysługiwać mniejsze prawa w korzystaniu z instytucyi państwowej, jaką jest c. k. Zakład pocztowy, aniżeli c. k. Władzom państwowym.

W przekonaniu, że w mowie będąca ustawa jest krzywdzącą dla Władz autonomicznych, że przeto co rychlej nastąpić powinna zmiana jej na korzyść tychże Władz, oraz w przekonaniu, że stanowisko Władz autonomicznych pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego, zrównane być winno z innemi c. k. Władzami publicznemi,

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

I. „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował i uzyskał w drodze konstytucyjnej zmianę ustawy z dnia 2. października 1865 Nr, 108 Dz. p. p. w tym kierunku, iżby wszelkie korespondencye i przesyłki urzędowe władz autonomicznych w równej mierze z władzami rządowemi wolne były od opłaty pocztowej".

II. Niniejszem załatwione zostają petycye do L. s. 21. 22. 23. 24. 25. 89. 102. 249. 440. 353. 362. 363. 488. 723. i 1.226 w tym przedmiocie do Sejmu wniesione.

Lwów dnia 5. Lutego 1895.

Przewodniczący:

Zaleski w. r.

Sprawozdawca:

Klemens Dzieduszycki w. r.

L. s. 1361/95.

Alog. 218.

Sprawozdanie

komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego

(o szkołach przemysłowych zawodowych).

1. Rok ubiegły zaznacza się dalszym ciągiem prawidłowego rozwoju naszych szkół zawodowych, oraz wynikiem Wystawy krajowej we Lwowie, na której większa część tych szkół była reprezentowaną w pawilonie Wydziału krajowego. Okazy tych szkół stanowiły jedną z cech znamiennych całej Wystawy i wzbudziły powszechne uznanie i zainteresowanie się tak kraju jak też kół fachowych zagranicy. Nie biorąc tego uznania za dowód, że to co się dzieje na polu szkół zawodowych, jest już wystarczające na potrzeby kraju, lub że wpływ tych szkół już się przedstawia doniosłemi cyframi statystycznemi nowych gałęzi produkcyi krajowej, zawsze to można przyjąć jako dowód, że mówiąc ogólnikowo, kierunek tych szkół odpowiada potrzebom społeczeństwa i zasługuje na dalsze poparcie.

2. Pod względem organizacyi nie można zaznaczyć w ubiegłym roku żadnej zasadniczej zmiany co do kierunku technicznego lub artystycznego. To co się robi pod tym względem, wynika raczej z dawniejszych postanowień i urządzeń. Przybywają wyrobione siły fachowe i wzmacnia się liczba odpowiednich pracowników. Komisya także z zadowoleniem konstatuje usiłowania komisyi przemysłowej krajowej w kierunku zaprowadzenia lepszego porządku administracyjnego przez ułożenie i wydanie odpowiednich instrukcyi administracyjnych i rachunkowych.

3. Można też zaznaczyć dalszy postęp i pod względem ilości zakładów, jakoteż pod względem lepszego ich zaopatrzenia w przybory naukowe, pomocnicze, lub też pod względem lepszego ich umieszczenia.

a) Rząd założył rządową szkołę dla przemysłu drzewnego w Kołomyi i tejże szkole przekazano subwencyę krajową w kwocie 1.100 zł., dotąd użyczaną spółce huculskiej, jako też większą część inwentarza tejże spółki, małą część jednak inwentarza warsztatowego zachowano spółce, która już bez subwencyi krajowej i nadal w skromnych rozmiarach istnieć będzie.

b) Naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie uzyskawszy nowe budynki staraniem Skałackiego Wydziału powiatowego i przy pomocy funduszu krajowego, dokonywa obecnie wewnętrznej swej organizacyi na mocy której ta szkoła zajmie niezawodnie jedno z pierwszych miejsc między szkołami zawodowemi naszego kraju.

c) Taki sam warsztat kołodziejski w Grybowie został uzupełniony kuźnią pomocniczą.

d) Organizacya nowej szkoły koszykarskiej w Rudkach.

e) Zorganizowanie naukowego warsztatu szewskiego w Starym Sączu, co zwiększa już do liczby trzech, zakłady mające na celu podniesienie przemysłu szewskiego i skuteczną konkurencyę z wyrobami Moedlingskimi.

f) Ostateczna organizacya krajowego naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie.

g) Postęp w negocyacyach z Rządem w celu założenia szkoły ślusarsko-mechanicznej w Tarnopolu.

h) Są jeszcze w toku pertraktacye co do szkoły sukiennictwa i kuśnierstwa w Rohatynie, szkoły koszykarskiej w Zatorze, oraz szkoły kamieniarskiej w Zakopanem.

4. W obecnym roku Wydział krajowy proponuje, a komisya przemysłowa łącznie z komisyą budżetową polecają udzielenie

a) subwencyi 5000 zł. miastu Żywcowi na wystawienie budynku dla krajowego naukowego zakładu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych,

b) kwoty 5000 zł. jako pierwszej raty z całkowitej dotacyi 10.000 zł. na wystawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie.

5. Subwencya rządowa na krajowe szkoły zawodowe wstawiona jest w budżecie na rok 1895 w kwocie 26.520 zł. t. j. o 3520 zł. więcej aniżeli w roku ubiegłym. Mając na uwadze, że nawet wliczając koszt szkół rządowych w Zakopanem i w Świątnikach i w Kołomyi stosunek funduszów państwowych na utrzymanie szkół zawodowych, przedstawia się tylko w stosunku zaledwie 40% całkowitych wydatków tych szkół, komisya przemysłowa wyraża nadzieję, że się uda w przyszłym roku skłonić Rząd do wyższej kwoty subwencyi dla szkół zawodowych krajowych.

6. Wydział krajowy przedkłada cztery uchwały, tyczące się stabilizacyi kierowników pewnych szkół zawodowych, a mianowicie Aleksandra Klimaszewskiego dla szkoły garncarskiej w Kołomyi, — Edwarda Pandlera dla szkoły kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce Strumiłowej, Eustachego Merunowicza dla warsztatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie i Jana Jurajdy dla warsztatu tkackiego w Glinianach. Ponieważ wnioski te są powzięte na podstawie jednomyślnych uchwał krajowej Rady przemysłowej i na podstawie szczegółowych sprawozdań o czynności korzystnej wspomnianych kierowników, komisya przemysłowa przychyla się do wniosków Wydziału krajowego.

Na podstawie powyższych uwag komisya przemysłowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 5.000 zł. tytułem ryczałtowego czynszu, względnie odszkodowania dla gminy m. Żywca za umieszczenie tamtejszego krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w budynku gminnym, wystawionym według planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego, tudzież poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby powyższą kwotę wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1896.

II. 1. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 10.000 zł. na wystawienie budynku mieszkalnego w Rakszawie dla nauczycieli tamtejszej krajowej szkoły sukienniczej, płatną w dwóch równych ratach w r. 1895 i 1896.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tytułem II. raty powyższej dotacyi wstawił do preliminarza budżetu krajowego za r. 1896 kwotę 5.000 zł.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Aleksandra Klimaszewskiego, na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.500 zł. oraz mu przyznał prawo do emerytury na równi

z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionym w §. 12. ust. 2 lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami, tą uchwałą określonymi, wymierzał Aleksandrowi Klimaszewskiemu trzy pięciolecia po 200 złr. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela zawodowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890 do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1894.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Edwarda Pandlera na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce Strumiłowej, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 7. lutego 1893 L. 5.835, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874. i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Edwardowi Pandlerowi trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach, na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. kwietnia 1893, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1895.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Eustachego Merunowicza na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego w krajowym naukowym warsztacie stolarskim i tokarskim w Stanisławowie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1891 r. l. 34.289, przyznał mu stałą płacę w kwocie 960 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ustęp 2. lit. b statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież w zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874. i pod warunkami, tą uchwałą określonymi, wymierzał Eustachemu Merunowiczowi trzy pięciolecia po 100 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. września 1891, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1894.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Jana Jurajdę na posadzie kierownika i instruktora fachowego, w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Glinianach nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 25. sierpnia 1893 L. 10.194 przyznał mu stałą płacę w kwocie 800 zł. rocznie. oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889 tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Janowi Jurajdzie trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10. i 15. lat służby, pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i instruktora fachowego w naukowym warsztacie tkackim w Glinianach. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od 1. września 1893, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1895.

Lwów 5. lutego 1885.

Przewodniczący.

Czartoryski w. r.

Sprawozdawca;

Szczepanowski w. r.

L. S. 1.336/95.

Aleg. 219.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Michalskiego i Towarzyszy w sprawie dostaw wojskowych.

Wysoki Sejmie!

Na dniu 5. lutego przekazał Wysoki Sejm komisyi gospodarstwa krajowego, wniosek posła Michalskiego i towarzyszy, następującej treści:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby sprawę dostawy mięsa dla garnizonu lwowskiego we właściwej drodze zbadał i poczynił stosowne zarządzenia z jak największem uwzględnieniem dostawców krajowych.

2. Poleca się komisyi przemysłowej, tudzież krajowej komisyi rolniczej, ażeby rozpatrzyła dokładnie rozmaite dostawy dla państwa, zbadała, które z nich w kraju uskutecznione być mogą i przedstawiła stosowne wnioski w kierunku zapewnienia obszerniejszego zakresu dostaw dla przemysłowców i rękodzielników naszego kraju,

a również, ażeby zbadała sprawę kucia koni dla osób prywatnych przez weterynarzy i konowałów wojskowych i postawiła celem usunięcia tego nadużycia odpowiednie wnioski, lub zaradziła temu w sposób, jaki uzna za stosowny.

Komisya gospodarstwa krajowego nie jest w możności u schyłku sesyi sejmowej w szerszej mierze podjąć badania nad całością przedmiotu, poruszonego przez wnioskodawców. Ze względu jednak na ważność sprawy dla całego gospodarstwa krajowego, zarówno dla rolnictwa jak i dla przemysłu, pragnie komisya podnieść najważniejsze momenta.

Fakt oddania z dniem 1. kwietnia 1894 dostawy mięsa i tłuszczów dla garnizonu lwowskiego na lat sześć, względnie na lat 10 przez c. k. Zarząd wojskowy wbrew dotychczasowej praktyce przedsiębiorcy węgierskiemu, musi komisya uważać za ubolewania godny i bezsprzecznie szkodliwy dla hodowli bydła, którą kraj innemi środkami popierać pragnie. Okazało się przytem, że i zarząd wojskowy poniósł szkodę, gdyż okazało się, że dostarczone przez węgierskiego dostawcę mięso jest i gorsze i droższe. Gdy podobno i dla innych garnizonów przy dostawach niedostatecznie są uwzględniane interesa produkcyi krajowej, i dostawa mięsa dotąd jeszcze prawie wyłącznie przez pośredników, nie zawsze krajowców i nie zawsze krajowego towaru jest uskutecznianą, a dostawa bezpośrednia przez producentów, która w innych gałęziach dostaw wojskowych z obustronnym interesem choć częściowo zaprowadzoną została, dotąd przy

mięsie nie została użytą, komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że istotnie w tym kierunku należy poczynić odpowiednie dochodzenia i usiłowania.

Dlatego ograniczając się do podniesienia tej jednej sprawy z wniosku posła Michalskiego i towarzyszy;

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy dostawach bydła i mięsa dla garnizonów wojskowych w Galicyi uwzględniał ile możności dostawców krajowych, a wyłącznie bydło krajowe.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy krajowej komisyi rolniczej, rozpatrzył sprawę dostaw bydła i mięsa dla wojska i przyszedł ewentualnie z wnioskami.

We Lwowie dnia 5. lutego 1895.

Przewodniczący:

Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Rutowski *w. r.*

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Okuniewskiego i towarzyszy tyczącym się założenia nowego seminaryum we wschodniej części kraju (L. 867/95).

Wysoki Sejmie!

Poseł Okuniewski i towarzysze zgłosili do laski marszałkowskiej następujący wniosek:

„Wzywa się c. k. Rrząd, by w najbliższej przyszłości przystąpił do założenia we wspomnianej części wschodniej naszego kraju jednego utrakwistycznego seminaryum nauczycielskiego, a przytem uwzględnił głównie dwa miasta, najbardziej nadające się do założenia w nich tegoż seminaryum, mianowicie miasto Kołomyję, jako największe, i miasto Horodenkę, gdzieby nowe seminaryum nauczycielskie oprzeć się mogło o istniejącą już tam niższą szkołę rolniczą."

W motywach powołują się wnioskodawcy na to, że niedostateczna ilość seminaryów w naszym kraju jest jednym z powodów braku nauczycieli ludowych, oraz, że przy założeniu nowego seminaryum należałoby mieć wzgląd na całą wschodnią część kraju poza Tarnopolem i Stanisławowem, która dotąd takiego zakładu wychowawczego nie posiada.

Komisya szkolna uznaje wprawdzie w zupełności, że z pożytkiem byłoby utworzenie nowego nauczycielskiego seminaryum we wschodnich powiatach kraju, sądzi wszakże że byłoby to dziś jeszcze przedwczesnem przyjąć wniosek posła Okuniewskiego w podanej przez wnioskodawcę osnowie, a to z powodów następujących:

Obecnie przystąpił Rząd do założenia dwóch nowych seminaryów nauczycielskich w Sokalu i Krośnie. Wobec tego bardzo wątpliwą jest rzeczą, czy znalazłyby się na razie stosowne siły nauczycielskie dla zorganizowania nowego tego rodzaju zakładu potrzebne.

Prócz tego nie można uważać za rzecz niezawodną, iż właśnie miasta wskazane przez wnioskodawcę są najodpowiedniejszemi do założenia nowego seminaryum. Ażeby o tem wydać sąd stanowczy, należy wprzód zbadać dokładniej stosunki lokalne w miastach wschodniej części kraju.

Zajmując tedy w ogóle przychylne wobec myśli we wniosku poruszonej stanowisko, modyfikuje komisya tegoż osnowę i w załatwieniu wniosku proponuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zbadał bliżej kwestyę utworzenia nowego seminaryum nauczycielskiego we wschodniej części kraju, zdał o niej sprawę Sejmowi a ewentualnie postawił odpowiedni wniosek.

Lwów, d. 6. lutego 1895.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. s. 1359/95..

Aleg 221.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, dotyczącem krajowych szkół niższych rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Szkoły niższe rolnicze rozwijają się coraz pomyślniej dzięki gorliwości Wydziału krajowego i życzliwemu współdziałaniu wszystkich czynników, wzywanych do rady i pomocy.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza, że Wydział krajowy spożytkował wszystkie ważniejsze wskazówki, zawarte w zeszłorocznem sprawozdaniu Sejmowej komisyi.

Wadliwy plan naukowy zasadniczej uległ zmianie już w bieżącym roku szkolnym. Odtąd nauki przygotowawcze mieścić się będą w tym okresie, który poprzedza wykłady nauk fachowych, a wiadomości przyrodnicze z botaniki, zoologii i chemii nie będą stanowić osobnych przedmiotów, lecz ujęte w kilka lekcyi przyłączone zostały do wykładów rolnictwa i hodowli zwierząt, jako działy wstępne tych nauk zawodowych. Skróci to znacznie naukę teoretyczną, która nadmiernie obciążała słabą pamięć uczniów. Oprócz tego zarządził Wydział krajowy, ażeby w szkole jagielnickiej i kobiernickiej uczęszczali na wykłady w sali szkolnej w zimie uczniowie dwoch tylko oddziałów — na wiosnę uczniowie jednego oddziału, a w lecie wykłady teoryi w żadnym oddziale odbywać się nie będą, lecz wszyscy uczniowie użyci być muszą do zajęć praktycznych.

To rozszerzenie praktyki gospodarskiej odpowiada zupełnie zadaniu obu tych szkół i zbliża je właśnie do tego typu, który miał Wysoki Sejm na myśli, zakładając przed laty niższe szkoły rolnicze dla włościan.

Szczegółowe wiadomości o stanie szkół niższych rolniczych mieszczą się w sprawozdaniach, które Wydziałowi krajowemu poszczególne Dyrekcye składają. Byłoby do życzenia, ażeby krótkie wyciągi z tych sprawozdań, w popularnej spisane formie, ogłaszał co roku Wydział krajowy w czasopismach ludowych. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że tym sposobem zdobywałyby szkoły sympatyę i uznanie w tych warstwach ludności, dla których właśnie założone zostały. Zwiększyłaby się także frekwencya w szkołach niższych rolniczych, do których z własnego popędu za mało jeszcze włościan wstępuje.

Sprawa wykształcania nauczycieli fachowych dla tych zakładów jest najpilniejszą, a wiele napotyka trudności. Zwalcza je Wydział krajowy usilnie, ale za szczupłe na ten cel ma fundusze.

Komisya gospodarstwa krajowego przy innem sprawozdaniu uczyniła w tej kwestyi wniosek stanowczy, tutaj więc ogranicza się tylko na oświadczeniu, że jeżeli fundusz na wykształcenie nauczycieli fachowych dla niższych szkół rolniczych, nie będzie powiększony, żadnej nowej szkoły nie będzie można otworzyć.

Obecnie kształci Wydział krajowy dwóch uczniów z wyższej, a dwóch z średniej szkoły. Komisya gospodarstwa krajowego twierdzi, że kandydatów należy szukać wyłącznie między uczniami, którzy wyższe Zakłady rolnicze ukończyli, bo tym sposobem oszczędzi się potrzebę dokształcania ich w naukowym kierunku. Również zaniechać należy stanowczo wysełania uczniów szkoły średniej do akademii zagranicznych. Jeżeliby z braku innych kandydatów, musiał Wydział krajowy przyjąć zdolnego ucznia szkoły czernichowskiej, radzi komisya umieścić go w Dublanach w charakterze praktykanta lub pomocnika, bo tam mógłby nietylko nabyć cennych wiadomości praktycznych, ale zarazem uzupełnić naukę fachową, uczęszczaniem na niektóre wykłady w szkole wyższej.

Dublany posiadające dobrze zorganizowaną szkołę wyższą i niższą i racyonalnie prowadzone gospodarstwo na folwarku, powinnyby wychowywać krajowi doskonałych nauczycieli dla niższych i średnich szkół rolniczych. Wysełać zaś za granicę trzeba tylko takich, którzy już teoretycznie i praktycznie są przygotowani do objęcia posady i polecić im, ażeby w ciągu kilku miesięcy zwiedzili kilka wybornych szkół rolniczych włościańskich i opisali takowe w formie sprawozdania do Wydziału krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża życzenie, ażeby Wydział krajowy w porozumieniu z Kuratoryą i Dyrekcyą szkół dublańskich, ułożył projekt systematycznego kursu naukowego i praktycznego przy Zakładzie dublańskim dla kandydatów na nauczycieli niższych szkół rolniczych i przedłożył takowy Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego dowiaduje się komisya, że w bieżącym roku szkolnym urządzono w Horodence k u r s r o l n i c z y d l a n a u c z y c i e l i s z k ó ł l u d o w y c h, utrzymywanych tam kosztem c. k. Rady szkolnej krajowej.

Nie wchodząc w sprawę, którą Wysoki Sejm w zeszłym roku za pożyteczną uznał i chwalił, komisya gospodarstwa krajowego musi wyrazić zdziwienie, że dla tak ważnego kursu wybrano szkołę horodeńską, która właśnie do tego celu najmniej była odpowiednią.

Wedle zdania komisyi, która dokładnie rozumie chwalebną intencyę Rady szkolnej krajowej, nauczyciele szkół ludowych powinni przedewszystkiem rozpatrzyć się szczegółowo w dobrze prowadzonem gospodarstwie małem, aby porównywać mogli zatrzymany w pamięci obraz jego z wadliwem gospodarstwem włościańskiem. Tą drogą nabyte wiadomości ułatwią im przyszłe zadanie w szkole wiejskiej, gdzie powinni uczyć rolnictwa jedynie w takim zakresie, jaki odpowiada potrzebom rolnika-włościanina. Teoretyczna nauka na kursie, przeznaczonym dla nauczycieli ludowych, ograniczać się powinna do systematycznego objaśniania dobrej organizacyi i dobrego wykonywania wszystkich prac, podejmowanych w ich obecności w gospodarstwie szkolnem, mającem służyć za wzór gospodarstwom włościańskim.

Należało tedy urządzić kurs taki przy szkole w Jagielnicy, bo horodeńska nie posiada wcale gospodarstwa na małym obszarze. Do objaśniania zaś ze stanowiska naukowego i praktycznego można było do Jagielnicy wydelegować tego samego agronoma, którego posłano do Horodenki.

Wybór tego nauczyciela był bardzo trafny, wybór szkoły zaś zupełnie nieodpowiedni.

W s p r a w i e z a k ł a d a n i a n o w y c h s z k ó ł n i ż s z y c h r o l n i c z y c h, komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że szkoła w Bereżnicy w powiecie Stryjskiem może być otwartą w r. 1896 szkoła zaś w Krośnie i w Wojsławiu w powieciu Mieleckiem w r. 1897.

Żeby jednak sprawa nie doznała większej zwłoki przez brak dyrektywy, pozwala sobie komisya gospodarstwa krajowego wyrazić zasadnicze zdanie, którego Wydział krajowy przy organizowaniu nowych szkół niższych trzymaćby się powinien. Komisya gospodarstwa krajowego twierdzi, że szkoła niższa rolnicza powinna być najdokładniej zastosowaną do warunków miej-

scowych, do potrzeb ludności okolicznej, a nawet do słusznych i rozumnych życzeń założycieli, którzy miejscowe stosunki najlepiej znać powinni. Zakres działania szkoły niższej rozciąga się prawie wyłącznie na pewną typową okolicę kraju, a pożyteczność jej zależeć będzie od wpływu, jaki wywierać potrafi na otaczające ją gospodarstwa włościańskie.

Nie należy więc trzymać się szablonu, wedle którego powstały dawniejsze szkoły, ale spożytkować nabyte wielkim trudem i kosztem doświadczenia i dla każdej nowej szkoły z osobna wypracować taki plan organizacyjny, jaki najlepiej odpowie jej przyszłemu zadaniu.

Nie trzeba zapominać, że nawet ulepszanie za pomocą zbyt częstych zmian, podkopuje zaufanie ogółu do każdej instytucyi. W końcu wyraża komisya gospodarstwa krajowego życzenie, aby Wydział krajowy należycie przygotował wszystko, co wymaga zatwierdzenia Wysokiej Izby w sprawie założenia wyż wymienionych szkół i przedłożył na najliższej sesyi sejmowej wyniki rokowań z c. k. Rządem i stronami prywatnemi oraz projekta i kosztorysy, które komisya gospodarstwa krajowego zbadać powinna przed uchwaleniem budżetu na rok 1896.

W myśl powyższego sprawozdania, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, szkoły wyprawy i uprawy lnu w Gródku i założyć się mających niższych szkołach rolniczych w Krośnie i Bereżnicy.

2. Sejm zatwierdza przyjęcie przez Wydział krajowy ofiarowanych przez przez Juliusza br. Brunickiego gruntów na rzecz niższej szkoły rolniczej w powiecie Stryjskim.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył plany organizacyi i kosztorysy założenia i utrzymania szkół niższych rolniczych w Krośnie i Bereżnicy i wstawił do budżetu na r. 1896 potrzebne na ten cel kwoty.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem i stronami prywatnemi o udział w kosztach założenia i utrzymania szkoły niższej rolniczej w Wojsławiu i zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 7. lutego 1895.

Przewodniczący:
Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Langie *w. r.*

L. s. 1.333/95.

Alleg. 222.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o wniosku posła Abrahamowicza względem budowy kolei żelaznej ze Lwowa do Winnik (l. s. 1260).

Wysoki Sejmie!

C. k. główna fabryka tytoniu w Winnikach pozbawioną jest dotychczas połączenia kolejo wego. Wskutek tego od dawna roztrząsane bywają projekta budowy kolei żelaznej do Winnik. Najnowszym projektem tego rodzaju jest zamiar budowy rzeczywiście najkrótszej i najtańszej odnogi od przystanku c. k. kolei państwowej (dawniej kolei Karola Ludwik) „Podborce“ do fabryki winnickiej.

Wskutek połączonych zabiegów gminy miasta Lwowa, gminy Winniki, reprezentacyi powiatu lwowskiego, Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie i właścicieli zakładów przemysłowych znajdujących się na rucie Lwów-Winniki, c. k. Rząd powstrzymał budowę odnogi z Winnik do Podborzec, oczekując propozycyi co do ewentualnej zmiany trasy. Wniosek posła Abrahamowicza, zgodnie z życzeniami wszystkich wyżwymienionych czynników, stanowczo podnosi kwestyę budowy kolei żelaznej z Winnik do Lwowa, zamiast do Poborzec.

Powody, które przemawiają za budową kolei żelaznej z Winnik do Lwowa są według informacyj, przez komisyę kolejową zasiągniętych, następujące:

Projektowana linia frachtowa „Winniki-Podborce“ służyłaby tylko dla tej części transportów c. k. fabryki tytoniu w Winnikach, które przychodzą lub odchodzą z dalszych okolic, gdy dla licznych transportów tejże fabryki do Lwowa i dla ruchu osobowego linia ta byłaby zupełnie bezużyteczną, a na czas nieobliczalny budowę kolei lokalnej ze Lwowa do Winnik uczyniłaby niemożliwą.

Budowa koleli żelaznej ze Lwowa do Winnik wymagałaby wprawdzie znacznie wyższego nakładu niż krótka linia z Winnik do Podborzec. Lecz jak to słusznie podniósł poseł Abrahamowicz przy uzasadnieniu wniosku swojego, zwiększony koszt budowy linii „Lwów-Winniki“ dla ekonomicznego podniesienia miasta Lwowa i jego najbliższej okolicy niezmiernie ważnej i potrzebnej, byłby do pewnego stopnia ofiarą, ze strony państwa dla stolicy kraju naszego, ale ofiarą która byłaby tylko pewnego rodzaju rekompenzatą za ofiary, jakie ponosi całe państwo, a więc w odpowiedniej mierze i nasz kraj, na inwestycye wiedeńskie.

Zresztą ofiara owa nie byłaby nawet prawdopodobnie zbyt wielką, jeżeli się zważy, że liczne cegielnie fabryczne i dwa duże browary, a wreszcie i samo miasto Lwów niewątpliwie przyczyniłyby się w odpowiedniej formie i w odpowiedniej mierze albo do złożenia kapitału

zakładowego na budowę, albo też do stałego zapewnienia dochodów dla linii Lwów-Winniki. Nakoniec i kraj nie odmówiłby zapewno temu projektowi pomocy zarówno jak innym ekonomicznie ważnym kolejom lokalnym.

Uznając przeto dążność wniosku posła Abrahamowicza na zasługującą na usilne poparcie imieniem kraju — komisya kolejowa wnosi zgodnie z wnioskodawcą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania o budowę połączenia kolejowego c. k. głównej fabryki tytoniu w Winnikach ze stacyą „Lwów-dworzec główny" — zamiast projektowanej linii fraktowej Winniki-Podborce.

We Lwowie dnia 6. Lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski. *w. r.*

Sprawozdawca:
T. Merunowicz *w. r.*

LW. 1.306 95.

Aleg 223.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z petycyi w przedmiocie zniżenia kilku gminom prestacyi na płace nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wys. Sejmowi opinię Rady szkolnej krajowej z dnia 15. grudnia 1894. zalecającą zniżenie gminie Ulanicy dobrowolnej prestacyi uiszczanej w kwocie 160 zł. rocznie do wysokości 18% dodatków do podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w gminie Ulanicy przypisanych.

Rada szkolna krajowa uzasadnia potrzebę zniżenia wysokości dodatków do podatków przez gminę opłacanych.

Zgodnie z powyższą opinią Rady szkolnej krajowej Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Począwszy od 1. stycznia 1895 zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminie Ulanicy z kwoty 160 zł. rocznie do wysokości 18% dodatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi.

Lwów, 4. lutego 1895.

Zastępca przewodniczącego:
St. Badeni.

Sprawozdawca:
Wł. Kozłowski.

Z drukarni Pillera i Spł. we Lwowie.

LW. 767/95.

Alleg. 224.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o petycyach odnoszących się do funduszu szkolnego.

Wysoki Sejmie!

Komisy budżetowa uchwaliła przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

1. Petycyę L. 767|651 Wizytatorki Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia o subwencyę dla szkoły żeńskiej w Rozdole odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1896.

Petycya L. 43|23 Klary Petroneli Oskard, Przełożonej Klasztoru Klarysek w Starym Sączu o udzielenie subwencyi załatwił Wys. Sejm, uchwalając na utrzymanie szkoły przy klasztorze 1.500 zł.

2. W przedmiocie petycyi Sióstr Felicyanek 658|548 w Uhnowie o zapomogę tudzież pożyczkę na budowę szkoły w Uhnowie przedłożyła Rada szkolna krajowa następującą opinię:

„Siosty Felicyanki osiadły w Uhnowie w roku 1876. na mocy fundacyi byłego rz. kat. proboszcza tamże ś. p. ks. Motyla składającej się z domu mieszkalnego i kapitału 8.000 zł. w. a. Od samego początku swego osiedlenia się w Uhnowie otworzyły one w domu swym prywatną szkołę dla dziewcząt, która oddawała wielkie usługi, ale nie miała warunków, gdyż jedynem jej utrzymaniem były procenta od kapitału fundacyjnego i dobrowolne datki. Gdy zaś z powodu zwiększonej frekwencyi w 2-klasowej mięszanej szkole publicznej ludowej w Uhnowie istniała potrzeba ustanowienia klas nadetatowych, zezwoliła c. k. Rada szkolna krajowa w r. 1892. na ustanowienie 2 klas nadetatowych dla dziewcząt, posady nadetatowych nauczycielek nadane zostały dwom siostrom Felicyankom, a klasy nadetatowe umieszczono w ich zabudowaniu.

W Uhnowie było w roku szkolnym 1893|4. r. 450 dziewcząt do nauki obowiązanych, z których istotnie do szkoły w budynku Sióstr Felicyanek uczęszczało 300. Stosunek ten nie uległ zmianie i w bieżącym roku szkolnym. Od roku 1892., gdy wskutek przyznania dwom siostrom Felicyankom płac nadetatowych położenie materyalne ich się polepszyło, a dom pochodzący z zapisu ś. p. ks. Motyla zaczął upadać, poczęły one myśleć o budowie nowej szkoły i zakupiły na ten cel obok domu położony ogród za 1.300 zł. na co użyły subwencyi udzielanej im przez Wysoki Sejm przez dwa lata z rzędu po 300 zł. i dobrowolne datki. Koszt samego budynku szkolnego po

poczynieniu możliwych oszczędności w kosztorysie wyniesie 8 000 zł. datki dobrowolne przyniosą jak obliczono na pewnych podstawach 2.000 zł. a o resztę 6.000 zł. proszą siostry Felicyanki w połowie jako o subwencyę, w połowie jako o bezprocentową pożyczkę. Szkoła żeńska, prowadzona przez Siosty Felizyanki w Uhnowie pod bardzo trudnymi warunkami spełnia wzorowo swe zadanie, a to nietylko pod względem nauki, ale i wychowania i wpływa umoralniająco na ludność Uhnowa i okolicy; utrzymanie jej i dalszy rozwój są niezbędną koniecznością, uznaną przez wszystkie czynniki miejscowe jak i przez Reprezentacyę gminną, Wydział powiatowy i c. k. Radę szkolną okręgową.

Nie przesądzając dalszym postanowieniom Wys. Sejmu w tej mierze, pozwala sobie Rada szkolna krajowa, podzielając załączoną opinię C. k. Rady okręgowej w Rawie, poprzeć usilnie obydwie prośby Sióstr Felicyanek w Uhnowie i zalecić je do możliwego uwzględnienia".

Jakkolwiek fundusz pożyczkowy na budowę szkół Sejm przeznaczył dla szkół wiejskich, w tym specyalnym wypadku klasztor zastępuje gminę. Z tego też powodu Komisya udzielenie Siostrom Felicyankom bezprocentowej pożyczki na budowę szkoły uważa za wskazane.

Komisya przedkłada też następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm upoważnia Radę szkolną krajową do udzielenia Siostrom Felicyankom w Uhnowie z funduszu pożyczkowego na budowę szkół bezprocentowej pożyczki, z zapewnieniem zwrotu.

3. Sejm przekazał również komisyi budżetowej petycyę Rady król. wolnego miasta Nowego Sącza w sprawie opłat na szkoły ludowe.

Petycya gminy m. Nowego Sącza dotyczy:

a) odpisania zaległych prestacyj tej gminy na płace e t a t o w y c h nauczycieli szkół ludowych na czas od 1. stycznia 1888. po koniec r. 1894.

b) uwolnienia od obowiązku pokrycia wydatku na płace nadetatowych nauczycieli za czas powyższy.

c) uregulowania prestacyi tej gminy na przyszłość;

Komisya budżetowa wnosi:

Petycyę m. N. Sączu L. 492|397 w sprawie opłat na szkoły ludowe odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania, w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego przedłożenia wniosku Sejmowi.

4. Również przydzielił Wys. Sejm Komisyi budżetowej petycyę 938|782 miasta Tarnopola o odpisanie zaległości m. Tarnopola do funduszu szkolnego okręgowego w łącznej kwocie 29.228 zł. 06 ct. pe koniec r. 1894. obliczonej. Rada miasta uzasadnia rzeczoną petycyę opłacanymi przez miasto Tarnopol dodatkami do podatków 45% i trudnem położeniem finansowem miasta.

Komisya budżetowa wnos:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Rady miasta Tarnopola L. 938|782 o odpisanie zaległości funduszu szkolnego, odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego przedstawienia wniosku Sejmowi.

5. Petycye reprezentacyi gminy kr. miasta Rohatyna L. 258|195. Gminy Poznanki Gniłej w pow. skałackim L. 924|772, gminy Czerniszówki L. 30|10, gminy Przydonicy z Glinnikiem L. 114|72, gminy Siedliska L. 841|699, gminy Dobra szlachecka w pow. dobromilskim L. 859|714, gminy Zboiska L. 920, Osady Gillersdorf 1.047|864, gminy Dubno w pow. nowosądeckim L. 1.034|857, gminy Rozdziałowice L. 1.045|862, gminy Zeniów 1 033|850, Rady gminnej i Rady szkolnej miejscowej w Ochojnie L. 629|519, gminy Malec L. 378|202, gminy Koziary L. 382|306, o zniżenie prestacyi szkolnych i gminy Alwerni L. 473|386 o zwolnienie od zaległości

w kwocie 1.705 zł. odsyła się do Wydziału krajowego dla zbadania w porozumieniu z Radą szkolną kraj. i ewentualnego przedłożenia wniosków Sejmowi.

6. Petyccę L. 112|70 kr. miasta Sokala z subwencyę na budowę szkół, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej.

7. Petycye L. 888|739 gminy Dołżka, L. 898|747 Rady szkolnej w Bolechowie. L. 1052|869 Rady szkolnej miejscowej w Mikulińcach gminy Jaćmierz i Posada Jaćmirska, gminy Kulparków L. 259|169, gminy Glinnik Maryampolski L. 381|305, gminy Dąbrowica L. 806|667, gminy Kujdańcy L. 730|617, gminy Bereżnica L. 996|831, gminy Pacyków L. 632|522, zwierzchności gminnej w Parchaczu L. 383|307, gm. Bodnarów L. 147|105, gminy Wołoska Wieś i Bolechów Ruski o zasiłki a względnie pożyczki na budowę szkół i Zarządu Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie o zasiłek na budowę polskiej szkoły w Białej L. 815|675 odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Rada szkolna krajowa ma bowiem prawo udzielać gminom bezprocentowych pożyczek z funduszu przez Sejm na ten cel przeznaczonego, gminom zaś w których zachodzą warunki art. 9. ust. z 24. kwietnia 1894 r. przewidziane także i zasiłków na budowę szkół z kwoty 50.000 pod Rubr. V. poz. 17. funduszu szkolnego uwidocznionej.

Obok tego przedkłada komisya budżetowa następujący wniosek:

Sejm upoważnia Radę szkolną krajową do udzielania z funduszu pożyczkowego na budowę szkół bezprocentowych pożyczek gminom miejskim.

7. Petycye Aleksandra Sikorskiego stałego nauczyciela w Zimnowodzie L. 687|576 o dodatek osobisty, Rudolfa Veita, o przydzielenie dodatku drożyźnianego i Rady szkolnej miejscowej w Ciemierzyńcach L. 443|365 z powodu nieprzyznania miejscowemu nauczycielowi płacy w myśl art. 11 ust. szk. kr. z d. 1. stycznia 1889 odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

8. Petycye emerytowanych nauczycieli Józefa Gutowskiego L. 562|466 i Wincentego Korola L. 48|28. o podwyższenie emerytury odseła się do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

8. Sejm przydzielił Komisyi budżetowej liczne petycye nauczycieli i wdów po nauczycielach o zapomogi i dary z łaski. Na ten cel uchwalił Wys. Sejm, jak zeszłego roku tak i na r. 1895 ryczałt w kwocie 3.000 zł. Komisya w przedmiocie rzeczonych petycyi ponowić musi uczynioną zeszłego roku uwagę, iż nieczuje się kompetentną do załatwienia spraw czysto administracyjnych, a oprócz tego jeszcze ze względu na wielką liczbę wniesionych petycyi natury wyjątku pozbawionych. Komisya nie zaprzecza bynajmniej, że w rzędzie poniżej wymienionych petycyi mogą się znajdować szczególnego uwzględnienia godne wypadki, rozgatunkowanie ich jednak i ocenienie nie należy jednak do atrybucyi Sejmu, ale do Rady szkolnej krajowej, a odesłanie tego rodzaju petycyi do Rady szkolnej naraża tak Radę szkolną jak i Wydział krajowy na uciążliwą, a ze względu na skutki zupełnie zbyteczną pisaninę. — Leży przeto tak w interesie administracyjnego porządku jak i w interesie petentów, ażeby na przyszłość udawali się bezpośrednio do Rady szkolnej krajowej, która jedynie tylko wyjątkowego zalecenia godne wypadki w granicach ryczałtu uwzględnić ma prawo.

Z tego też powodu wnosi Komisya:

Wys. Sejm uchwalić raczy przejście do porządku dziennego nad petycyami nauczycieli: L. 826|685 Mikołaja Horoszki, L. 695|584 Bazylego Czeredarczuka, L. 696|585 Andrzeja Jurczyńskiego, L. 697|586 Michała Malicza, L. 698|587 Ambrożego Wróblewskiego, L. 932|780 Jana Hanuszowskiego, L. 1059|876 Cyryla Romacha, L. 1061|878 Jana Kazimierza Kratzera, L. 1062|879 Jana Kurmana, L. 1063|883 Jana Cichańskiego, L. 211|165 Juliana Dolińskiego, L. 456|372 Antoniego Rzeszotko, L. 418|342 Jana Stankiewicza, L. 411|335 Karola Gemzera, L. 563|467 Mik. Stetkiewicza, L. 594|498 Leona Łotockiego, L. 559|463 Kazimierza Wiktora Nowotarskiego. L. 291|228 Stefana Kawczyńskiego, L. 699|588 Onufrego Sluza, L. 1602|837 Jana Mikuły, L. 766|650 Tomasza Krzysia, L. 172|129 Jana Fałowicza i wdów po nauczycielach L. 49|29, Rozalii Gebus, L. 189|145 Pe-

troneli Rogulskiej, L. 192|148 Emilii Junosza Grochowskiej. L. 195|151 Ludwiki Pelczary, L. 186|142 Olimpii Rubackiej, L. 184|140 Klementyny Bihunowej, L. 183|139 Franciszki Tarnawieckiej L. 423|347 Waleryi Markiewiczowej, L. 422|346 Antoniny Pajączkowskiej, L. 421|345 Teofili Żebrowskiej, L. 597|501 Tatyany Musykiewiczowej, L. 922|876 Józefy Żegiestowskiej, L. 596|500 Emilii Girkowej, L. 564|468 Kazimiry Zdrójkowskiej, L. 294|231 Teofili Hrycynowej, L. 324|263 Maryi Bursztynowej, L. 908|757 Maryi Wiatrowskiej, L. 713|602 Sydonii Miejskiej, L. 705|594 Lubiny Krasickiej, L. 704|593 Maryi Chucurowej, L. 703|592 Teodozyi Niklosowej, L. 702|591 Franciszki Krakowskiej, L. 701|596 Julii Tott, 700|589 Klementyny Alojzy Picyk, L. 831|690 Tekli Sobotkiewicz, L. 1064|881 Joanny Kobryń, L. 1084|900 Julii Klisiewiczowej, L. 1096|968 Adeli Bielańskiej, oraz, L. 188|144 Cyryli Ptasiak, sieroty po nauczycielu.

Lwów, dnia 4. lutego 1895.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Wł. Kozłowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. s. 1.311/1895.

Aleg. 225.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w sprawie założenia w kraju Osady rolniczo-poprawczej dla 150 nieletnich chłopców.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. lutego 1894. r. postanowił Wysoki Sejm z samoistnego funduszu policyi krajowej urządzić w kraju w myśl ustawy z dnia 24. maja 1885. r. Dz. u. p Nr. 90. osadę rolniczą poprawczą dla 150 nieletnich chłopców.

W celu wprowadzenia w życie tego zakładu:

1) upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do zakupienia na rzecz kraju pod jak najkorzystniejszymi warunkami majątku ziemskiego lub obszaru położonego w środkowej części Galicyi, z tem wyraźnem zastrzeżeniem, iż ważność kontraktu kupna zawisła od zatwierdzenia Sejmu;

2) polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu sporządzić:

a) plany i kosztorysy niezbędnie wznieść się mających budynków lub przeistoczenia istniejących z wszelką możliwą oszczędnością;

b) kosztorysy na wewnętrzne urządzenie zakładu;

c) kosztorysy do stopniowego podniesienia gospodarstwa rolnego i przemysłu gospodarskiego wraz z urządzeniem warstatów rzemieślniczych;

d) projekt etatu dla przyszłej administracyi zakładu wraz z preliminarzem budżetu; nareszcie

e) statut i regulamin czyli porządek domowy dla krajowej Osady rolniczo-poprawczej dla nieletnich chłopców opracowany w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Wreszcie polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

3) przeprowadzić z c. k. Rządem rokowania po myśli §. 2. ustawy z 24. maja 1885. l. 90. Dz. u. p., względem przyczynienia się Skarbu Państwa w możliwie wysokim stosunku procentowym do kosztów założenia zakładu; i

4) wyniki rokowań z c. k. Rządem, dalej wymienione w punkcie 2) plany, kosztorysy, projekta, statut i regulamin, tudzież sprawozdanie z wykonanych w tym przedmiocie czynności przedłożyć na przyszłej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy wywiązując się z danego mu polecenia przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie i wnioski celem wprowadzenia w życie instytucyi tak wielce pożytecznej.

Komisya administracyjna jednak przyszła do przekonania, że załatwienie już teraz uchwały przez Wysoki Sejm na dniu 5-tym lutego 1894. powziętej, tyczącej się zakupna majątku na cel Osady rolniczo-poprawczej, jest przedwczesnem. Zdaniem Komisyi administracyjnej oświadczenie się c. k. Rządu, w jakiej wysokości w myśl ustawy z dnia 24. maja 1885. §. 2. zechce się przyczynić do pokrycia kosztów wprowadzenia w życie zakładu Osady rolniczo-poprawczej, jest niezbędnem, a to tem bardziej, że Wysoki Sejm przeznaczył na cel ten dopiero fundusz policyi krajowej wynoszący około 138.000 zł.

Gdy zaś koszta całego urządzenia zakładu wraz z kupnem majątku obliczone są na kwotę 300.000 zł. mógłby kraj w razie uchwalenia zakupna majątku znaleść się w przymusowem niejako położeniu. Musiałby bez względu na wysokość współudziału Rządu zakład w życie wprowadzić wyłożeniem znacznych funduszów, co ze względu na finanse krajowe uważa Komisya administracyjna za szkodliwe, lub fundusz policyi krajowej umieścić niejako w ziemi, co ze względu na trudność administrowania przez Wydział krajowy, Komisya administracyjna za korzystne i odpowiednie uważać nie może.

Komisya administracyjna mniema, że rokowania z c. k. Rządem w konkretną i cyfrową winny być ujęte formę, tak aby uchwała Wysokiego Sejmu tak pod względem zakupna majątku jak i tegoż urządzenia i adaptacyi na Osadę rolniczo-poprawczą powziętą być mogła na podstawie ścisłego obliczenia kosztów wprowadzenia w życie zakładu, jako też tegoż utrzymania. Stan finansowy kraju i ciągłe niepomierne wzrastanie wydatków zniewala do bacznego przestrzegania, by tak mozolnie osiągnięta równowaga w budżecie na szkodę narażoną nie została.

Z tych więc powodów Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wstrzymuje się na razie z zatwierdzeniem kontraktu kupna.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli §. 2. ustawy z dnia 24. maja 1885 po przeprowadzeniu rokowań uzyskał od c. k. Rządu oświadczenie, w jakiej wysokości zechce się c. k. Rząd przyczynić do kosztów założenia osady rolniczo-poprawczej.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po otrzymaniu wyżej wspomnianego oświadczenia c. k. Rządu przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi do zatwierdzenia cały, na podstawie planów i kosztorysów opracowany projekt założenia i utrzymania osady rolniczo-poprawczej.

We Lwowie, 5. lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Wodzicki.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

L. s. 1258/95.

Aleg. 226.

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o petycyi „Polskiego Towarzystwa handlowo-geograficznego we Lwowie“ w przedmiocie emigracyi ludu do Brazylii (L. s. 1285 pet. 1041).

Wysoki Sejmie!

Polskie Towarzystwo handlowo-geograficzne we Lwowie, które wytknęło sobie za cel zawiązywać i pielęgnować systematycznie stosunki kraju rodzinnego z rozsianą w różnych częściach świata emigracyą polską, głównie zaś w kierunku ekonomicznym t. j. handlowym i przemysłowym — w petycyi swojej zwraca uwagę na rozwijający się w naszym kraju potężnie pomiędzy ludem wiejskim ruch wychodźczy, skierowany ku Brazylii.

Ten sam przedmiot poruszyli podczas tegorocznej seryi w formie interpelacyi do JW. Komisarza rządowego pp. Barwiński i tow. W odpowiedzi na tę interpelacyę udzielonej na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego b. r. nie zaprzeczył c. k. komisarz rządowy faktu rozwijającego się w niebywały dotychczas sposób ruchu emigracyjnego pomiędzy ludem wiejskim, skierowanego ku Brazylii, a nawet wypowiedział przypuszczenie, iż z nastaniem wiosny ruch ten potężnie się wzmoże.

Wdzięczność należy się Towarzystwu handlowo-geograficznemu, że petycyą swoją nastręcza sposobność do roztrząśnienia nietylko powodów tak znaczącego objawu społecznego, jakim jest w każdym razie tłumne wychodźtwo ludności w obce kraje, ale także nasuwa pytanie, *jaką politykę ma kraj zachować wobec wzmagającego się z elementarną siłą ruchu emigracyjnego?*

Komisya petycyjna mniema, iż byłoby ciężkim błędem odkładać stanowcze określenie zasadniczych kierunków, według których ludowy ruch wychodźczy powinien być zarówno ze strony władz, jak niemniej także i przez ogół oświecony traktowany.

Komisya petycyjna nie przeczy, że wzmaganie się ruchu emigracyjnego pomiędzy ludem wiejskim, tak silnie przywiązanym u nas do ziemi rodzinnej, nie może być w każdym razie tłómaczonem inaczej, jak tylko jako ujemny objaw społeczny, jako wynik niepomyślnych stosunków ekonomicznych kraju. Głównie przyczynia się do tego rozdrobnienie gruntów i trudność o zarobek.

Wobec tego stanu rzeczy, zdaniem komisyi petycyjnej, ani sztuczne zapory stawiane wychodźtwu przez żandarmeryę i władze admininstracyjne, ani też odstraszanie od emigracyi w drodze agitacyi żywem słowem i drukiem złemu nie zaradzą. Komisya podziela zdanie, wypowiedziane w odpowiedzi c. k. Komisarza rządowego na interpelacyę posła Barwińskiego i towarzyszy, że popęd do wychodźtwa może być trwale i skutecznie powstrzymany tylko rzeczywistem uchyleniem tych niezdrowych stosunków, które ruch emigracyjny wywołują.

Lecz jest to zadanie, które ani zbyt łatwo, ani zbyt prędko urzeczywistnić się nie da. Ta wskazówka obejmuje bowiem wszystko to, co się mówi i co tylko powiedzieć można o ochronie i rozwoju produkcyi rolnej, o podźwignieniu przemysłu, o uzdrowieniu organizacyi handlu, o rozwoju oświaty w ogóle, a w szczególności o potrzebie kształcenia sił fachowych do rozmaitych zawodów, dotychczas u nas odłogiem leżących i t. d.

Roztrząsanie kwestyi, jak należałoby przeciwdziałać ruchowi emigracyjnemu, z tego punktu widzenia, doprowadziłoby tylko do ogólników bez praktycznej doniosłości.

Nie podziela zresztą komisya petycyjna zdania, jakoby li przeszkadzanie emigracyi miało stanowić jedyny obowiązek, i wyłączny cel akcyi kraju wobec ludowego ruchu emigracyjnego. Emigracya ma bowiem wiele innych stron, z któremi roztropnie liczyć się należy zarówno ze stanowiska interesów społecznych, jak i narodowych.

Mianowicie, gdy nie jest w mocy naszej ruch wychodźczy powstrzymać, z tego stanu rzeczy wynika dla kraju obowiązek i potrzeba:

najpierw: rozciągnąć opiekę nad wychodźcami, ażeby ich uchronić od wyzysku przez agentów emigracyjnych i prądem emigracyjnym kierować według obmyślanego należycie planu, w sposób korzystny zarówno dla emigrantów jak i dla kraju macierzystego;

powtóre: zorganizować na wzór wszystkich innych narodów oświeconych, stałe stosunki wzajemności pomiędzy krajem macierzystym a koloniami, przedewszystkiem w kierunku handlowym.

W Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej, ma wynosić ludność polska około $1^1/_2$ miliona głów, w czem jest także kilkakroć sto tysięcy głów emigracyi z ruskich okolic kraju, w Brazylii już teraz ludność polskich kolonij, gęsto osiedlonych na 1000-kilometrowej przestrzeni głównie w stanie Parana, przechodzi 100.000 głów. Według zdania osób, które badały tamtejsze stosunki na miejscu, mogłyby być te kolonie konsumentami wielu wyrobów krajowego przemysłu, głównie zaś druków polskich, wyrobów płócienniczych, krawieczyzny i obuwia pod warunkami bardzo korzystnemi, a nawzajem mogłyby dostarczać krajowi rodzinnemu niektórych swoich płodów, głównie zaś kawy z Brazylii.

W każdym razie, wobec teraźniejszej siły liczebnej kolonij polskich w Ameryce, jak niemniej wobec faktu, że nie ma nadziei, iżby ruch emigracyjny pomiędzy ludem w najbliższej przyszłości ustaw, a nawet według wszelkiego prawdopodobieństwa, będzie on raczej wzmagał się niż słabnął, zdaniem komisyi petycyjnej kwestya emigracyjna, poruszona w petycyi Towarzystwa handlowo-geograficznego, jest w tej chwili aktualną. I w tem przeświadczeniu, w myśl wyłuszczonych tu poglądów, komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Petycyę „Polskiego Towarzystwa handlowo-geograficznego we Lwowie" w sprawie emigracyi włościan do Brazylii, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby w porozumieniu z c. k. Rządem zebrał przedewszystkiem o ile możności dokładne informacye o powodach, rozmiarach, kierunku i organizacyi wychodźtwa we wszystkich okolicach kraju, gdzie ruch emigracyjny istnieje?

II. Wydział krajowy zbada, jakiemi środkami nożnaby skutecznie wpłynąć na powstrzymanie ruchu emigracyjnego, np. przez kolonizacyę wewnętrzną, nastręczanie ludności sposobności do zarobków i t. p. środkami?

III. Jeżeli zarządzone dochodzenia wykażą nadużycia lub szkodliwe niewłaściwości w urządzeniu ekspedycyi wychodźców, obmyśli Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Rządem odpowiednie środki ochronne dla przeszkodzenia tego rodzaju nadużyciom agentów emigracyjnych.

IV. Wydział krajowy wejdzie w rokowania z c. k. Rządem co do ewentualnego zapewnienia wychodźcom galicyjskim w Brazylii odpowiedniej opieki konzularnej.

V. Wydział krajowy zbada: czy, i w jakim kierunku mogłyby być nawiązane stosunki handlowe z koloniami poskiemi i ruskiemi w Ameryce z korzyścią dla przemysłu krajowego?

Lwów dnia 7. Lutego 1895.

Przewodniczący:
Klemensiewicz *w. r.*

Sprawozdawca.
T. Merunowicz *w. r.*

L. S. 1.246/95.

Aleg. 227.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 16. Marca 1894 L. 7.136 w przedmiocie ustawy o ulgach legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl §. 31. ustawy hipotecznej z dnia 25. lipca 1891 Nr. 95. dz. p. p. wpis do ksiąg gruntowych nastąpić może tylko na podstawie dokumentów *publicznych,* lub takich dokumentów *prywatnych,* na których podpisy sądownie lub notaryalnie są legalizowane.

Późniejsza ustawa z dnia 5. czerwca 1890. Nr. 109. dz. p. p. dozwala, aby w sprawach hipotecznych *drobiazgowych,* legalizacya sądowa lub notaryalna zastąpiona została podpisami dwóch wiarygodnych mężów jako świadków w sposób §. 1. tej ustawy, przepisany — dokonanemi, jeżeli wpis nie odnosi się do ksiąg tabularnych i wartość nieruchomości lub prawa, mających być przedmiotem wpisu — kwoty 100 zł. nie przenosi.

W tych to granicach orzec ma ustawodawstwo krajowe, jakie sprawy hipoteczne mają być uważane za drobiazgowe, a ustawa państwowa z dnia 5. czerwca 1890 Nr. 109 dz. p. p. w poszczególnych krajach wejdzie w życie równocześnie z ustawą, którą dotyczący kraj takie postanowienia wyda.

Takie ustawy krajowe wydane zostały dla Czech, Karyntyi, Morawy, Niższej i Wyższej Austryi, Salcburga, Szląska i Styryi.

I nasz Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 28. października 1890 L. 45.144 projekt do ustawy, celem zaprowadzenia tych, tak zwanych ulg legalizacyjnych w naszym kraju.

Jednakowoż Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. lutego 1890. zwrócił ten projekt Wydziałowi krajowemu z poleceniem „aby po zasiągnięciu opinii Rad powiatowych i innych kompetentnych „czynników w tym kierunku, czy i o ile będzie ta ustawa pożądaną dla ludności włościańskiej, „z wyników badań zdał sprawę i odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej“.

Polecenie to Wydział krajowy wykonał; zażądał opinii od wszystkich Rad powiatowych, od obydwóch c. k. Sądów krajowych wyższych, wszystkich Izb adwokackich i notaryalnych tudzież Towarzystw prawniczych w kraju, a otrzymawszy te opinie, na podstawie tychże i własnego przekonania wniósł do, Wysokiego Sejmu sprawozdanie z dnia 1. września 1891 L. 22.494, w którem oświadczył, że *nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi wprowadzenia w naszym kraju w życie ustawy z 5. czerwca 1890 (dz. u. p. Nr. 109.)*

Gdy sprawozdanie to przez Wysoki Sejm załatwionem nie zostało, Wydział krajowy powtórzył je uchwałami swojemi z dnia 13. maja 1892 L. 44.141. i 20. czerwca 1893 L. 30.780. Na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1894 Wysoki Sejm wbrew wnioskowi komisyi prawniczej zgadzającemu się z wnioskiem Wydziału krajowego, powziął uchwałę następującej treści: i „Sejm „zwraca Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z dnia 20. czerwca 1893. L. 30.780 z poleceniem, „żeby przedłożył projekt do ustawy krajowej, któraby ulgi legalizacyjne dopuszczone ustawą „państwową z dnia 5. czerwca 1890 L. 109 (dz. p. p.) przyznała drobiazgowym sprawom hipo„tecznym przy wartościach nie przewyższających kwoty 50 zł. w. a.“

Wskutek tej uchwały przedłożył Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 16 marca 1894 L. 7.136 projekt do ustawy, który Wysoki Sejm komisyi prawniczej przekazał i który jest przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Jakkolwiek komisya prawnicza, która w tym roku wybraną została prawie w tym samym składzie, co w latach poprzednich, kilkakrotnie już tą sprawą się zajmowała i zapatrywaniom swoim w przedłożonych Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniach dała wyraz, a w międzyczasie nic takiego nie zaszło, coby na zmianę tych zapatrywań wpłynąć mogło, to przecież w obec uchwały Sejmowej z dnia 1. lutego 1894 tu wyżej przytoczonej, uważała za swój obowiązek, sprawę ponownie wziąść pod dojrzałą rozwagę i przeprowadziła nad nim obszerną, wyczerpującą dyskusyę.

Podczas tej dyskusyi wyrażono wprawdzie w łonie komisyi zapatrywanie, że uchwała Sejmowa z dnia 1. lutego 1894 jest impertywną i że komisya, tą uchwalą związana, ma niejako obowiązek zgodzić się na projekt do ustawy, przez Wydział krajowy przedłożony.

Lecz przeważna większość komisyi zapatrywania tego podzielić nie mogła.

Większość komisyi sądzi, że gdyby Sejm był w roku 1894 miał stanowczy zamiar uchwalić wprowadzenie ulg legalizacyjnych w kraju naszym, nie miałby potrzeby dać polecenie Wydziałowi krajowemu i przez to sprawę na cały rok odroczyć, lecz mógł od razu podnieść dawny projekt Wydziału krajowego z roku 1890 i zmieniając tylko cyfrę „100 zł.“ na „50 zł.“ odrazu go uchwalić.

Gdy atoli Sejm tego nie uczynił, lecz kazał sobie nowy projekt przedłożyć i ten nowy projekt przekazał dopiero do zbadania komisyi prawniczej, złożonej — jak wyżej przedstawiono, z tych samych prawie posłów, co w roku zeszłym, to stąd słuszny wypływa wniosek, że Wysoki Sejm uchwalą z dnia 1. lutego 1894, sprawy ostatecznie przesądzić nie chciał, i że komisya ma obecnie wolną rękę, i swobodnie może nad sprawą się zastanowić i zapatrywania swoje wyrazić.

Po ponownem głębokiem zastanowieniu się i ścisłem zbadaniu całej sprawy, komisya prawnicza doszła do przekonania, że od zapatrywań w zeszłorocznem sprawozdaniu wyrażonych odstąpić nie może; uważa ona wprowadzenie ustawy państwowej z dnia 5. czerwca 1890 L. 109 Dz. p. p. za zgubne dla ludu wiejskiego w naszym kraju, a zatem za szkodliwe dla całego kraju.

Sam Wydział krajowy, który projekt do ustawy przedkłada, zniewolony uchwałą sejmową z dnia 1. lutego 1894. oświadcza w sprawozdaniu, że ustawa ta wydaje mu się być dla naszego kraju niewłaściwą, a nawet szkodliwą.

Zapatrywanie to oparte na obszernych i gruntownych badaniach, w skutek polecenia Wysokiego Sejmu przeprowadzonych, komisya prawnicza w zupełności podziela.

Instytucya ksiąg gruntowych jest podwaliną prawa własności do rzeczy nieruchomych i wszystkich praw z tą własnością połączonych, wywiera przeto przemożny wpływ na organizacyę ekonomiczną społeczeństwa. Dla tego we wszystkich czasach i wszystkich krajach, odkąd i gdzie ta instytucya została wprowadzoną, została ona przez ustawodawstwo otoczoną szczególną troskliwością, i starano się chronić ją od fałszerstw, tworzyć gwarancyę dla jej wiarygodności i pozyskać dla niej zaufanie ludności.

Już austryacka ustawa cywilna z roku 1811, wychodząc z przypuszczenia, że księgi gruntowe wszędzie istnieją, lub wnet zaprowadzone będą, w §§. 434 i 445 wydała ostrzejsze przepisy co do formy dokumentów, do ksiąg gruntowych wpisać się mających, chociaż ustawa ta traktuje tylko o prawie materyalnym, a przepisów formalnych w regule nie wydaje.

Przepisy te mogły być wystarczającemi w roku 1811, lecz w ciągu czasu, w obec zmienionych stosunków ekonomicznych i społecznych, po uwłaszczeniu włościan, te ostrożności okazały się być niedostecznemi.

Wpisy hipoteczne muszą być dozwalane bez poprzedniego przesłuchania stron, i bez wydawania uchwał przedstanowych. Sędzia więc, załatwiając podanie tabularne, musi przynajmniej mieć rękojmię, że podpisy na przedłożonych dokumentach są autentyczne. Rękojmię taką dać mu może tylko poświadczenie osoby o charakterze publicznym, do wydawania takich poświadczeń powołanej, a zatem według naszej organizacyi służby publicznej, sędzia albo notaryusz.

Dla tego ustawodawstwo austryackie wydając nową ustawę hipoteczną z dnia 25. lipca 1871 L. 95 Dz. p. p. zerwało z tradycyą ustawy cywilnej, uznało przepisy w §§. 434 i 445 u. c. za niedostateczne dla pewności ksiąg gruntowych i przepisało, że wpis do ksiąg gruntowych może być dozwolony tylko na podstawie dokumentów publicznych, lub takich dokumentów prywatnych, na których podpisy stron są legalizowane.

Jeżeli przepis ten był pożytecznym pożądanym dla innych krajów monarchii, w których księgi gruntowe także i dla posiadłości włościańskich od dawna istnieją i w których przeciętny stopień oświaty ludności nierównie wyższym jest jak u nas, to dla naszego kraju, w którym dopiero teraz księgi gruntowe dla włościan na nowo zaprowadzono, był on wprost zbawiennym i nieodzownym.

W kraju, w którym dotąd jest przeszło 70% ludności analfabetów, gdzie zatem dokumenta tylko krzyżykami bywają podpisywane, a gdzie przezto brak nawet tej rękojmi prawdziwości dokumentu, którą dać może charakterystyczny podpis interesanta — sędzia tylko dokumentowi pod powagą urzędu publicznego podpisanemu, może dać wiarę.

Każdy inny dokument nie daje najmniejszej pewności, że rzekomy kontrahent istotnie go podpisał, bardzo łatwo może być sfałszowany, naraża instytucyę ksiąg gruntowych na utratę zaufania, tej niezbędnej podstawy jej pożyteczności, i naraża ludność na niezliczone procesa cywilne i karne.

Wprawdzie wkrótce po wydaniu naszej ustawy hipotecznej rozpoczęła się w niektórych krajach między ludnością wiejską silna agitacya przeciw przymusowi legalizacyjnemu, która ostatecznie zniewoliła ustawodawstwo do wydania ustawy z dnia 5. czerwca 1890, L. 109 Dz. p. p. o tak zwanych ulgach legalizacyjnych.

Lecz sama treść tej nowej ustawy dowodzi, że wszystkie czynniki ustawodawcze zgodnie uznały, iż ulgi te nie dla wszystkich krajów w równej mierze mogą być pożądane, co więcej w toku dyskusyi w Izbie posłów Rady państwa tak członkowie Koła polskiego jak i reprezentant Rządu przyznali, że dla naszego kraju te ulgi nie są pożądane, i działać mogą szkodliwie.

Dlatego wprowadzenie w życie tych tak zwanych ulg w poszczególnych krajach, czyniono zawisłem od uchwały ustawodawst krajowych.

W krajach zamożnych, gdze kwota 50 zł. a choćby 100 zł. dla włościanina jest sprawą drobiazgową a gdzie więcej niż $^3/_4$ części całej ludności męzkiej w każdej wiosce umie czytać i pisać, te ulgi szkody nie przynoszą i mogą być rzeczywistą ulgą. W krajach, które te ulgi u siebie zaprowadziły, stosunkowo brak jest analfabetów; Czechy mają ich 4·6%, Karyntya 27%, Morawa 5·7%, Niższa austrya 5·16%, Wyższa austrya 6·16%, Salzburg 8·27%, Szląsk 8·2%, Styrya 18·17%.

Tam więc w każdej wiosce znajdzie się kilka a może kilkanaście osób, które potrafią napisać kontrakt kupna, skrypt lub t. p. a bardzo wielu znajdzie się takich, którzy potrafią się podpisać jako świadkowie w sposób, ustawą z dnia 5. czerwca 1890. L. 109 Dz. p. p. przepisany.

A u nas? aż do czasu, w którym Sejm wziął szkolnictwo w swoje ręce, aż do uchwalenia ustaw szkolnych w roku 1873, po wsiach prawie szkół nie było, a gdzie były, niczego i nikogo nie nauczyły. Żaden włościanin z owych czasów czytać ani pisać nie umiał, a jeżeli statystyka nie wykazała w kraju 100% analfabetów, tłumaczyć to należy tylko tem, że po miastach i miasteczkach przecież naukę elementarną pielęgnowano, i tam przeważna część ludności była piśmienną.

Nowe nasze szkolnictwo bezsprzecznie nader dobroczynnie i dość skutecznie działa, ale za krótki jest czas jego działania, aby już bardzo znacznie na podniesienie poziomu oświaty mogło działać.

Miejmy nadzieję, że za lat 15 lub 20 stosunki się zmienią, a ludność wiejska stanie w szeregu tych krajów, które dopiero wymieniliśmy — ale na teraz jeszcze stosunki są bardzo smutne.

Ludność wiejska jest bardzo biedna, dla niej nie tylko 50 zł. ale 25 zł. i 10 zł. stanowi już poważny interes majątkowy, a stopień jej oświaty jest jeszcze bardzo nizki.

Powiedziano wyżej, iż z męzkiej ludności kraju przeszło 70% jest analfabetów; ta cyfra musi się niestety bardzo znacznie powiększyć jeżeli potrącimy ludność miejską i tylko samą ludność wiejską (a o nią tu tylko chodzi) mieć chcemy na oku.

Można więc śmiało twierdzić, że na wsi nie znajdzie u nas ani jednego człowieka, któryby potrafił dokument napisać; bo przecież ani ksiądz ani właściciel obszaru dworskiego zajmymać się nie zechce pisaniem kontraktów, a pisarz jest jeden na kilka gmin, a już wcale nia znajdzie takich świadków, którzy by umieli nie tylko czytelnie i wyraźnie podpisać imię i nazwisko swoje, ale także napisać swoje zajęcie, swój wiek, miejsce zamieszkania i oświadczenie, że osoba, której podpis jako prawdziwy stwierdzają, — jest im osobiście znaną.

Taką klausulę w myśl ustawy z dnia 5. czerwca 1890 świadek sam własnoręcznie napisać musi. Czy jest w kraju naszym ktoś, coby na seryo uwierzył, iż na wsi znajdzie dwóch mężów zaufania godnych, którzyby taką klausulę własnoręcznie napisać potrafili i którzy by wiedzieli, że klausula właśnie tak ma być napisana?

Tą ustawa więc naszemu włościaninowi żadnej właściwej ulgi nie przyniesie. Zmuszony on będzie i później dla wyszukania pisarza i dwóch zdolnych świadków udawać się do bliskiego miasteczka, gdzieby transakcya odbyła się w szynku przy kieliszku, przy pomocy pokątnego pisarza, więc z kosztami nie równie większymi aniżeli u notaryusza, lub innego publicznego funkcyonaryusza.

Z tej pomocy pisarza pokątnego wyjdą z resztą dokumenta wątpliwej wartości prawniczej, a jeszcze mniejszej wartości ekonomicznej. Wprowadzenie ulg legizacyjnych nie przyniesie tu włościanom żadnych ulg, lecz odda się ich w ręce pokątnych pisarzy, tego raka, toczącego ludność włościańską.

Zaprowadzenie ulg legalizacyjnych nie oszczędzi nawet włościaninowi straty czasu i kosztu udania się do siedziby Sądu, bo przed wystawieniem dokumentu hipotecznego trzeba wglądnąć do księgi gruntowej.

Coż więc zyska włościanin na tych ulgach? może owe 30 ct. taksy notaryalnej i 10 ct. stempla?

Pominąwszy że ta oszczędność sowicie będzie zrównaną kosztami pokątnego pisarza i świadków, tak bardzo pismiennych jakich wymaga nowa ustawa, to taka drobnostka nie warta, aby dla niej narazić pewność ksiąg gruntowych i bezpieczeństwo mienia włościan.

To bezpieczeństwo, którego sam włościanin, nie umiejący czytać ani pisać i w ogóle na niższym stopniu oświaty stojący, strzedz niepotrafi, wymaga szczególnej opieki i troskliwości ustawodastwa; przymus legalizacyjny stanowi jedną część tej opieki, a jest to rzecz nadzwyczaj niebezpieczna, opiekę tę w teraźniejszych stosunkach cofnąć.

Wysoki Sejm zawsze i konsekwentnie czuwał nad tem bezpieczeństwem prawnem ludności wiejskiej.

Sejm galicyjski był tym, który pierwszy, a może sam jeden upominał się o ochronę ludności przeciw lichwie, i dla naszego kraju wydano ustawę odnośną.

Sejm galicyjski zainicyował ustawę przeciw pijaństwu; Sejm galicyjski dał impuls do ustawy przepisującej, że podpisy analfabetów na wekslach muszą być legalizowane.

Zawsze więc i konsekwentnie otaczał Wysoki Sejm ludność włościańską opieką prawną. Czy stosunki już tak na korzyść się zmieniły, że ta opieka jest niepotrzebną?

Zwolennicy ulg legalizacyjnych zarzucają, że legalizacya podpisu nie daje gwarancyi, że treść dokumentu odpowiada woli stron. Prawda, że tak jest; ale przynajmniej daje ona gwarancyę, że interesenci dokument podpisali, że go widzieli, że wiedzieli, iż dokument był zeznany i mieli sposobność pytać się, co ten dokument zawiera. Dokument zaś nie legalizowany nawet i tej pewności nie daje; były i będą często wypadki, że spisano dokumenta i podpisano krzyżykiem osoby, które o całym tym procederze nic nie wiedziały; doręczenie uchwały tabularnej nie następuje prawidłowo, choćby już dla braku dostatecznej liczby woźnych, którzy się zbyt często posługują jakimś posłańcem gminnym, wójtem i t. p. a jeżeli po niewczasie dowie się interesowany o dokonanym na jego majętności wpisie, to usunąć go może tylko w drodze procesu. Jakie dodatnie i zbawienne znaczenie ma legalizacya podpisów, to dosadnie wskazują daty, podane w opinii w tej sprawie przez c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie, Wydziałowi krajowemu udzielone.

Według podania tego c. k. Sądu krajowego wyższego było w jednym tylko c. k. Sądzie obwodowym w Tarnowie skarg wekslowych przeciw włościanom i małomieszczanom, pisać nie umiejącym, w roku 1864 1.675, w roku 1870 1.970, w roku 1871 2.574, w roku 1872 3.755 a w ślad zatem w tym samym sądzie było dochodzeń karnych o zbrodnię oszustwa w roku 1864 210, w roku 1870 232, w roku 1871 233 a w roku 1872 259.

Zaraz po zaprowadzeniu przymusu legalizacyjnego na wekslach analfabetów zaś spadła w r. 1874 liczba skarg wekslowych w tym Sądzie o 1.316.

Dalej podnosi ten sam c. k. Sąd wyższy, że gdy w kasie oszczędności i w Towarzystwie zaliczkowem w Bochni zwolniono strony od legalizacyi podpisów na skryptach, setki tych podpisów było sfałszowanych.

Wątpić należy, ażeby takie stosunki w Tarnowskim okręgu sądowym lub w Bochni były odosobnione.

Powtarzają się one zapewne w całym kraju, a wykazują dobitnie do czego „ulgi legalizacyjne“ prawdopodobnie doprowadzą.

Także i ta okoliczność, że ulgi mają być przyznane tylko w sprawach, gdzie wartość przedmiotu 50 zł. nie przenosi, nie przemawia za ucbyleniem przymusu legalizacyjnego.

Pominąwszy bowiem, że już wyżej podniesiono, iż taka kwota dla naszego włościanina bynajmniej drobiazgową nie jest — to nie można przeoczyć, że chcąc obejść przymus legalizacyjny, można wpisać do kontraktu niższą cenę, albo przy pożyczce n. p. 200 zł. wystawić cztery skrypta po 50 zł. przez co nawet stempel do podań intabulacyjnych nie podrożeje.

Może nie od rzeczy będzie dla ilustracyi stosunków wiejskich przytoczyć i to, że wniesiono do Wysokiego Sejmu petycyę, nader licznemi podpisami zaopatrzoną o wprowadzenie ulg legalizacyjnych, a komisya prawnicza otrzymała autentyczne dowody, że wielka część tych podpisów jest sfałszowaną, i że podpisane tam osoby w gminach z których pochodzić mają wcale nie istnieją.

Wykazaliśmy przeto, że wprowadzenie ustawy z dnia 5. czerwca 1890 Nr. 109 dz. p. p. w kraju naszym nikomu ulgi nie przyniesie, lecz owszem narazi ludność wiejską na niezliczone straty, a nasze księgi gruntowe z takim trudem i takim kosztem utworzone, na utratę pewności i zaufania.

Zdanie to wypowiedzianem zostało z całą stanowczością w opiniach *czterdziestu i sześciu* Rad powiatowych, obydwoch Sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, wszystkich Izb adwokackich i notaryalnych, Towarzystw prawniczych kraju, i przez wiele Sądów powiatowych.

Zdanie tylu instytucyj publicznych, tak poważnych i fachowych w tej sprawie, nie mogą być lekceważone. Dla tego komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad projektem ustawy o wpisywaniu do ksiąg gruntowych na podstawie dokumentów prywatnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych, sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 16. marca 1894 L. 7.136 przedłożynym, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Lwów 25. Stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zoll *w. r.*

Sprawozdawca:
Fruchtman *w. r.*

L. S. 1.248/95.

228.

Sprawozdanie

mniejszości komisyi prawniczej w przedmiocie ustawy krajowej o ulgach legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Wysoki Sejmie!

Ustawą państwową z dnia 5 czerwca 1890 Nr. 109 Dz. u. p. dozwolono w sprawach hipotecznych drobiazgowych, których wartość nie przewyższa kwoty 100 zł. w. a., ulgi w tym kierunku, iż legalizacya sądowa, lub notaryalna może być zastąpioną podpisem dwóch wiarygodnych świadków, którzy „mają przydać podpis“ swego imienia i nazwiska z wyrażeniem swego zatrudnienia, miejsca zamieszkania i wieku, jako też oświadczenie własnoręcznie napisane, że ten, którego podpis jako prawdziwy potwierdzają, jest im osobiście znany.

Które zaś sprawy hipoteczne jako drobiazgowe uważać należy, postanowienie o tem pozostawiła Ustawa państwowa Sejmom krajowym.

W ślad po[wyższej] ustawy państwowej przedłożył Wydział krajowy z własnej inicyatywy już z dniem 25 października 1890 Wysokiemu Sejmowi projekt do ustawy krajowej, który powyższe ulgi lega[li]zacyjne sprawom hipotecznym w całem maximum ustawy państwowej mianowicie do kwoty 100 zł. w. a. przyznawał.

Na wniosek komisyi prawniczej zwrócił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29 listopada 1890 r. ten projekt Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by w sprawie tej zasięgnął naprzód opinii Rad powiatowych i innych kompetentnych czynników w tym kierunku, czy i o ile ta Ustawa będzie pożądaną dla ludności włościańskiej, poczem z wyników badań zdał sprawę i przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy wykonał to polecenie sprawozdaniem z dnia 1 września 1891 L. 22494 — ponowił takowe z powodu niezałatwienia w dotyczącej sesyi pod dniem 13 maja 1892 L. 44141, ostatecznie jeszcze raz z tego samego powodu pod dniem 20 czerwca 1893 L. 30780. W sprawozdaniach tych oświadcza Wydział krajowy, że w obec przedłożonych opinii, nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać wprowadzenia w życie w kraju naszym ustawy państwowej o ulgach legalizacyjnych, i że proponuje jedynie rezolucye do c. k. Rządu, ażeby celem przyniesienia ulgi ludności wiejskiej w kosztach legalizacyi, przypomniał c. k. Sądom powiatowym włożony na nie obowiązek legalizowania zgłaszającym się stronom dokumentów hipotecznych.

Większość komisyi prawniczej, zgadzając się w całości na powyższe zapatrywanie i wnioski Wydziału krajowego, zaproponowała Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 26 stycznia 1894 L. 1110 przyjęcie takowych, atoli Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1894 po wyczerpującej rozprawie i po wysłuchaniu licznych głosów pro i contra, powziął na wniosek posła Krynickiego następującą uchwałę:

Sejm zwraca Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z dnia 30. czerwca 1893. L. 30.780 z poleceniem, ażeby przedłożył w najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy krajowej, któraby ulgi legalizacyjne, dopuszczone ustawą państwową z dnia 5. września 1890, Nr. 109 Dz. u. p. przyznała drobiazgowym sprawom hipotecznym przy wartościach, nieprzenoszących kwoty 50 zł.

Wydział krajowy uczynił zadość temu poleceniu, przedkładając sprawozdaniem z dnia 16. marca 1894 L. 7.136 zażądany projekt ustawy krajowej.

Większość komisyi prawniczej wraca i tym razem do swoich wniosków dawniejszych, mianowicie odradza Wysokiemu Sejmowi mniej więcej z tych samych, już znanych powodów, dopuszczenia jakichkolwiek ulg legalizacyjnych.

Podpisana mniejszość komisyi jest atoli następującego zdania:

Jeżeli Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1894, mając przed sobą dwa wnioski wręcz przeciwne, z których jeden dopuszczenia ulg legalizacyjnych z powodu rzekomej szkodliwości takowych absolutnie odradzał, drugi zaś wniosek, który pożyteczność i potrzebę ulg legalizacyjnych dowodził, do tego ostatniego wniosku przychylił się, i Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu dotyczącej ustawy krajowej przy wyrażnem oznaczeniu ram takowej, mianowicie przy oznaczeniu maximum wartości przedmiotu (50 zł.) polecił, tu już tem samem zadecydował Wysoki Sejm w zasadzie o kwestyi, czy i do jakiej wysokości mają być dopuszczane ulgi legalizacyjne w kraju naszym.

W tym składzie rzeczy ponowne rozbieranie kwestyi powyższej na tem miejscu byłoby zdaniem podpisanej mniejszości komisyi zupełnie zbytecznem, i pozostaje tylko zbadanie, czy konstrukcya przedłożonego przez Wydział krajowy projektu ustawy krajowej odpowiada co do treści wypowiedzianym intencyom Wysokiego Sejmu, a we względzie formy wymogom prawnym,

A gdy projekt ten w jednym i drugim kierunku zupełnie prawidłowo został sporządzony, przeto podpisana mniejszość komisyi prawniczej stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy w ślad uchwały powziętej na dniu 1. Lutego 1894 i zgodnie z projektem sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 16. marca 1894 L. 7136 przedłożonym, uchwalić załączoną ustawę.

We Lwowie dnia 21. stycznia 1895.

Sprawozdawca mniejszości
Krynicki *w. r.*

Rożankowksi *w. r.*
Dr. Rosenstock *w. r.*

U s t a w a

z dnia . . . . . . obowiazująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wpisywaniu do ksiąg gruntowych na podstawie dokumentów prywatnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Sprawy hipoteczne należy po myśli §. 1. ustawy z dnia 5. czerwca 1890, Dz. u. p. Nr. 109, uważać za drobiazgowe wtedy, jeśli w dokumencie prywatnym, na podstawie którego ma być uzyskany wpis do ksiąg gruntowych, kwota wierzytelności, cena, lub wartość nieruchomości lub prawa w ogóle, mające być przedmiotem wpisu do ksiąg gruntowych, są oznaczone i bez odsetek i należytości ubocznych nie przenoszą kwoty pięćdziesięciu (50) zł. w. a. (stu koron).

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi sprawiedliwości.

L. S. 653/95.

Alleg. 229.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej, o petycyi Rektoratu szkoły politechnicznej we Lwowie, w sprawie przyznania głosu wirylnego rektorowi tej szkoły.

Wysoki Sejmie!

Sprawa nadania głosu wirylnego w Sejmie rektorowi szkoły politechnicznej we Lwowie, poruszaną była w Sejmie od roku 1876 kilka razy, bądź w drodze petycyi jak niniejsza, bądź na podstawie wniosków Wydziału krajowego, nie doczekała się jednak dotąd pomyślnego załatwienia, jakkolwiek Wydział krajowy ją popierał i komisye sejmowe oświadczały się stale za zmianą statutu krajowego w tym kierunku.

Z dwóch wypadków, w których sprawa ta przyszła na stół izby w drugiem czytaniu, w jednym, to jest w roku 1883 upadła ona większością trzech głosów przeciwnych, większością, na którą złożyły się wręcz sprzeczne pomiędzy sobą zapatrywania, w drugim zaś wypadku, to jest w roku 1892 przyjętą została przez Wysoki Sejm bardzo przeważającą większością głosów, jednak komplet okazał się niedostatecznym dla zmiany statutu krajowego.

Wprawdzie w roku 1892 c. k. Rząd objawił w Sejmie zapatrywanie przeciwne zamierzonej podówczas zmianie statutu krajowego tak pod względem powiększenia liczby posłów z miast Lwowa i Krakowa, jak pod względem nadania głosu wirylnego rektorowi szkoły politechnicznej, jednakże pod względem stanowiska c. k. Rządu w przedmiocie pomnożenia głosów wirylnych zaszła zmiana o tyle, że c. k. Rząd sam wniósł w Sejmie dolno-austryackim, sprawę nadania głosu wirylnego burmistrzowi miasta Wiednia, przypuszczać zatem trzeba, że uzasadnionemu wnioskowi o przydaniu jednego głosu wirylnego dla instytucyi naukowej, nie będzie nieprzychylnym. Nadto podnieść należy, że w najnowszym czasie ustawą krajową z dnia 19. czerwca 1894 roku (Nr. 57 Dr. ust. kraj.) zyskała szkoła politechniczna lwowska stanowczą organizacyę, która zapewnia jej autonomiczne urządzenie wewnętrzne, równorzędne z tem, jakiego używają uniwersytety.

Można być przeciwnikiem instytucyi głosów wirylnych, chociaż ona przy reprezentacyi jednoizbowej ma bezsprzecznie głębsze uzasadnienie i obecnie podnoszoną i uzasadnianą bywa właśnie w odniesieniu do instytucyi naukowych przez znakomitych pisarzy bardzo postępowego kierunku (Schäffl).

Jednakże tam, gdzie instytucya głosów wirylnych istnieje i gdzie nikt jej istnienia nadal nie kwestyonuje, jest rzeczą ze wszech miar słuszną, rzeczą prostej konsekwencyi, ażeby prawo głosu wirylnego przyznane zostało instytucyi równorzędnej z temi, które tego głosu już używają,

a która tak samo jak tamte reprezentuje poważną sumę interesów naukowych, doniosły wpływ wywierających na życie społeczne i jego praktyczne zadania.

Komisya administracyjna zgodziła się jednomyślnie na wniosek przyznania głosu wirylnego każdoczesnemu rektorowi szkoły politechnicznej, a bacząc na to, że istnieje w naszym kraju jeszcze najwyższa instytucya naukowa, której z wszelkich względów należy się tożsamo głos wirylny i dla której Wydział krajowy w roku 1892 wnosił już, a Wysoki Sejm uchwalił udzielenie głosu wirylnego to jest Akademia umiejętności, uchwaliła również jednomyślnie zmianę statutu krajowego w tym także kierunku zaproponować.

Komisya administracyjna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę:

Lwów, dnia 30. stycznia 1895.

Przewodniczący:
Zaleski *w. r.*

Sprawozdawca:
Pilat *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca dodatek do §. 3 statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Oprócz osób wymienionych w §. 3 statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 są członkami Sejmu krajowego z głosem wirylnym:

Prezes Akademii umiejętności w Krakowie, i rektor c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 101/95.

Aleg. 230.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Romańczuka w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Romańczuka przekazany komisyi administracyjnej do sprawozdania uchwały Wys. Sejmu z d. 15. stycznia 1895. jest niemal dosłownem powtórzeniem wniosku postawionego przez tegoż posła na poprzedniej sesyi sejmowej, o którym komisya administracyjna złożyła sprawozdanie, który jednak nie przyszedł pod obrady Wys. Sejmu w drugiem czytaniu.

Wniosek posła Romańczuka żąda:

1. Zaprowadzenia w grupie gmin wiejskich wyborów bezpośrednich;
2. Rozszerzenie prawa wybierania w grupach miast i gmin wiejskich;
3. Wyłączenia większych miast z grupy gmin wiejskich i utworzenia z nich osobnych okręgów wyborczych miejskich oraz powiększenia liczby posłów z miast;
4. Powiększenia liczby posłów z gmin wiejskich.

Zeszłoroczna komisya administracyjna rozpatrzywszy wniosek posła Romańczuka, wnosiła na podstawie obszerniej wyłożonych powodów: Co się tyczy powiększenia posłów z miast, aby Wys. Sejm polecił Wydziałowi krajowemu przedłożyć projekt do ustawy o powiększeniu liczby posłów z miast Lwowa i Krakowa.

Co się tyczy utworzenia nowych okręgów wyborczych wiejskich i miejskich, tudzież rozszerzenia orawa wyborczego nie stawiała żadnego wniosku, uważając że te sprawy muszą być traktowane w związku z całą organizacyą wyborczą, której zmianę Wys. Sejm będzie mógł wziąć pod rozwagę dopiero wtedy, gdy będzie wiadomy wynik prac Rządu i Rady Państwa nad reformą wyborczą, które to prace wypadnie zużytkować w miarę stosunków i potrzeb naszego kraju.

Wreszcie w przedmiocie zaprowadzenia wyborów bezpośrednich w grupie gmin wiejskich komisya administracyjna zeszłoroczna postanowiła doradzać Wys. Sejmowi, aby nie tylko pozostał na odmownem stanowiske w tej sprawie, lecz żeby to zapatrywanie stanowczo zaznaczył przejściem do porządku dziennego nad tą częścią wniosku posła Romańczuka. Za zatrzymaniem wyborów pośrednich w grupie gmin wiejskich przytoczyła komisya następujące powody:

W okręgach wiejskich, w których znaczna ilość wyborców (w Galicyi 5 – 12000) rozrzuconą jest na rozległym obszarze, urządzenie wyborów pośrednich dozwala prawyborcom wybrać ludzi, których osobiście znają i którym ufają i im powierzyć wybór posła. Wybór ten nastąpić może po wzajemnej naradzie pomiędzy wyborcami, która w obec mniejszej liczby tych ostatnich wię-

cej jest ułatwioną. Wyborcy przystępując do wyboru posła, czują się odpowiedzialnymi w obec swoich kommitentów i nie uważają swego głosu za prawo osobiste, którem dowolnie mogą rozrządzać, lecz jako funkcyę, z której rachunek w gminie zdać winni. Natomiast głosowanie bezpośrednie w takich warunkach, jakie zachodzą w okręgach wiejskich (t. j. przy znacznej ilości wyborców, rozrzuconych na rozległym obszarze) czyni poprzednie porozumienie się pomiędzy samymi wyborcami nadzwyczaj trudnem i oddaje rezultat wyborów całkiem w ręce agitacyi, nieraz z zewnątrz importowanej, narzucającej się ze skutkiem za ogniwo pośrednie pomiędzy rozrzuconemi grupkami wyborców, które pozbawione są możności zaważenia swą samoistną decyzyą. Stwierdzają to bardzo dobitnie doświadczenia innych krajów, a przed innymi Francyi i Niemiec. Nadużycia przy wyborach są możliwe tak przy systemie pośrednich, jak i przy systemie bezpośrednich wyborów, jak to znowu wskazuje praktyka wyborcza różnych krajów, a stopniowego uchylenia tych nadużyć, gdzie one się trafiają, należy oczekiwać od wzrostu moralności i oświaty a z nimi poczucia ważności aktu wyborczego.

Obecna komisya administracyjna podziela w zupełności zapatrywania zeszłorocznej komisyi w przedmiocie wszystkich części wniosku posła Romańczuka, a na poparcie tych zapatrywań w odniesieniu do zmiany w liczbie mandatów, w okręgach wyborczych i w uprawnieniu do wyboru, przytacza nadto argument dalszy, że w ciągu tego roku uchwaloną zostanie w Radzie Państwa reforma podatków bezpośrednich, która sprowadzi nader doniosłe zmiany w kwotach podatków, opłacanych przez kontrybuentów, a tem samem zmieni znaczną część podstaw dzisiejszego prawa wyborczego. Wzgląd na tę okoliczność skłania komisyę do przydania do ponowionych wniosków zeszłorocznej komisyi administracyjnej dalszego wniosku, wskazującego Wydziałowi krajowemu potrzebę zbadania wpływu reformy podatków bezpośrednich na prawo wybierania.

Komisya administracyjna wnosi:

1. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem żądającym polecenia Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył projekt do ustawy, zaprowadzającej wybory bezpośrednie do Sejmu z grupy gmin wiejskich.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o powiększeniu liczby posłów z miast Lwowa i Krakowa.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wejściu w życie nowych ustaw o podatkach bezpośrednich, zajął się zbadaniem ich wpływu na organizacyę wyborczą sejmową i zdał o tem sprawę Sejmowi

4. Uchwałami temi załatwione są petycye do L. 110. i 640.

We Lwowie dnia 6. Lutego 1895.

Przewodniczący:

Zaleski. *w. r.*

Sprawozdawca:

Pilat *w. r.*

L. s. 1.221/95.

Aleg. 231.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej odnośnie do wniosku samoistnego w przedmiocie odstąpienia kawałka grunku, realności 381¼ c. k. Rządowi. w celu wybudowania na tymże funduszami c. k. Skarbu, zakładu bakteryologicznego rządowego.

Wysoki Sejmie!

Nieulega wątpliwości, że badanie zarodków wywołujących choroby zaraźliwe u ludzi, i u zwierząt domowych, oraz badanie istoty grzybków niszczących rośliny gospodarskie, ma dla gospodarstwa krajowego bardzo doniosłą wartość, a to z powodu, że badanie to doprowadziło już w wielu wypadkach, do odkrycia odtrutek niszczących skutecznie zarazki. Jednocześnie wykryły badania naukowe, że odtrutki te mogą być jedynie wyrabiane w zakładach umyślnie do tego celu urządzonych i posiadających dostateczną ilość przyrządów, w którychby produkcya wykonaną być mogła. Ponieważ siła tych odtrutków z czasem słabnieje, to chcąc takowym zapewnić skuteczność działania, trzeba je utrzymywać w ciągłej świeżości, czyli inaczej mówiąc reprodukować.

Użycie środków niszczących organizmy ludzkie, zwierzęce i roślinne, musi być zastosowane na wielkich obszarach, tam gdzie one swoje dzieło niszczenia wykonują. Niszczenie ich na małych tylko przestrzeniach, a pozostawienie jednoczesne w sąsiednich, jest daremną pracą i wyrzuconym nakładem, bo siła rozszerzalności tych drobnych organicznych tworów jest olbrzymią, jak to bywa w całej naturze u ustrojów do najniższych organizacyi należących. Jeśli zatem środki odporne przeprowadzone być mają, muszą być użyte w znacznej ilości i w stanie świeżym, a temu zadaniu jedynie i wyłącznie własny do dyspozycyi stojący zakład bakteryologiczny podołać może. Galicya nie posiada takiego zakładu i posługuje się sprowadzaniem odtrutek tak na choroby ludzkie jak i zwierzęce i roślinne z zagranicy. Wymaga to pieniężnych nakładów znacznych i do celu nie prowadzi. Próby bowiem robi tylko ten, kogo stać na to, a nie wszyscy razem.

Prócz tego zadaniam zakładu bakteryologicznego jest dalsze badanie i wyszukiwanie nowych środków zaradczych. Nie będzie on ograniczał się tylko na produkowaniu znanych i skutecznych ale dalej szukać musi nowych. W ten sposób wykryto znane dotąd i tak dalej pójść musi. Jest to praca specyalna, bardzo mozolna, tylko w umyślnie urządzonym zakładzie możliwa.

Zakład taki powinien być rządowym. Jako taki bowiem daje gwarancyę rzetelności co do wartości środków zaradczych i usuwa szarlatanueryę i spekulacyę, której świadkami były osta-

tnich lat dziesiątka. Dla tego komisya budżetowa zgadza się z wnioskiem, aby c. k. Rząd wybudował i koszta utrzymania zakładu bakteorologicznego dla kraju koronnego Galicyi pokrywał i chcąc dać dowód z jednej strony, że na takim zakładzie krajowi zależy i że takowy dla naszego kraju za potrzebny uważa, a z drugiej strony chcąc urzeczywistnienie tej sprawy przyspieszyć, uważa oddanie kawałka gruntu, jaki kraj ma do dyspozycyi i który ze względu na swoje położenie nadaje się do budowy zakładu, za słuszny i sprawiedliwy wydatek, który w interesie kraju ponieść należy. Założenie zakładu bakteryologicznego jest piekące, odwlekać jej nie należy, i dla tego komisya budżetowa uważa za stosowne ograniczenie czasu, w którym kraj na zakład powstać mający oddaje grunt swój, zastrzeżenie, iż c. k. Rząd tylko do pewnego z góry określonego czasu lat 5 ciu spodziewać się może odstąpienia bezpłatnego gruntu.

Po upływie zaś tego czasu traci przyrzeczenie moc swoją i grunt wraca napowrót na zupełną i niegraniczoną własność funduszu krajowego.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wybudował we Lwowie zakład bakteryologiczny i upoważnia się Wydział krajowy, aby z gruntu realności $381^1/_4$ we Lwowie położonej, własność funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodmeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem stanowiącej 1000 mtr. □, i to w długości frontu, 20 metrów bieżących od ulicy Piekarskiej, a 50 metrów bieżących w głąb realności, odstąpił na własność c. k. Rządowi, w celu wybudowania na tym gruncie rządowego zakładu bakteryologicznego, który stanie i utrzymywanym będzie kosztem c. k. Rządu.

Gdyby wciągu lat 5 ciu od daty uchwały Wysokiego Sejmu c. k. Rząd, zakładu bakteryologicznego z jakichkolwiek powodów nie wybudował na gruncie mu odstąpionym, w takim razie grunt ten, część realności $381^1/_4$ stanowiący, wraca napowrót bez żadnego zastrzeżenia na własność funduszu krajowego, a przyrzeczenie oddania kawałka gruntu, które Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uczynił, uważanem być ma jako niebyłe i nieobowiązujące na przyszłość.

Lwów dnia 1. Lutego 1895.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr Adam Czyżewicz *w. r.*